tarikhema.org
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 11 18 07 014 0
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

BINDING SECT. OCT 1 9 1966

DR
436
F7
v.1

Fraschery, Ch Samy bey
Kāmūs elā'lām

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

D
9
S36
1889
V.1
c.1
ROBA

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/kmsellme01emse

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

Fraschery, Ch. Samy bey, 1850-1904
Kāmūs elā'lām

قاموس الاعلام

تاریخ وجغرافیا لغاتنی وتعبیر اصحله کافهٔ اسماء خاصه‌یی جامعدر

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مهران مطبعه‌سی

باب عالی جاده‌سنده نومرو ۷

MIHRAN Imprimeur

DR
436
F7
v. 1

1039126

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قاموس الاعلام

تاريخ وجغرافيا لغاتنى وتعبير اصحله كافهٔ اسماء خاصه‌يى جامعدر

(تاريخه متعلق : كافهٔ اقوام واممله انبيا، خلفا، صحابه، تابعين، رجال حديث، ملوك، امرا، وزرا، حكام، حكما، علما، فقها، اوليا، مشايخ، ادبا، شعرا، اطبا، مورخين، سياحين، اصحاب هنر، اشخاص موهومهٔ اساطير والحاصل شرق وغربه وازمنهٔ قديمه وجديده‌يه عائد كافهٔ مشاهيرك اسملرينى، ترجمهٔ حاللرينى وآثار وتأليفاتنك تعريفنى؛ جغرافيايه متعلق دخى : كرهٔ ارضك منقسم بولنديغى قطعات وممالك ودولك، ودكيزلر، بوغازلر، آطه‌لر، طاغلر، نهرلر، كوللر، اووه‌لرك، وكرك اسكى كرك يكى قصبه‌لرله بيوجك قريه‌لرك اسملرينى، موقعلرينى، طول وعرضلرينى احوال تاريخيه وطبيعيه‌لرينى، اهاليلرينك مقدارينى، باشلجه محصولات واخراجاتلرينى والحاصل تفصيلات ممكنه‌يى شامل وحروف هجا صره‌سيله مرتبدر.)

محررى : ش. سامى — صاحب وطابعى : مهران

DICTIONNAIRE UNIVERSEL D'HISTOIRE ET DE GÉOGRAPHIE

PAR

CH. SAMY-BEY FRASCHERY

EDITEUR MIHRAN

TOME PREMIER

CONSTANTINOPLE

Imprimerie MIHRAN — Rue de la S. Porte N. 5-7

1889

برنجى جلد

معارف نظارت جليله‌سى طرفندن تقدير وتحسين اولنه‌رق طبع اولنمشدر .

استانبول

(مهران) مطبعه‌سى — باب عالى جاده‌سنده نومرو ٧

١٣٠٦

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

محل فروخت ومرجع عموميسى : مهران مطبعه‌سى باب عالى جاده‌سنده نومرو ۷

محرر كتابك لغته متعلق اوله‌رق آثارندن اولوب، ينه مهران افندى طرفندن نشر ايدلمش
اولان آتيده‌كى كتابلر دخى محل مذكورده بولنور :

قاموس فرانسوى
فرانسزجه‌دن تركجه‌يه لغات

ايكى ستونلى ۱۶۳۲ صحيفه‌دن عبارت مكمل بر كتابدر.

DICTIONNAIRE
FRANÇAIS-TURC
Un gros volume de 1632 pages en 2 colonnes.

قاموس فرانسوى
تركجه‌دن فرانسزجه‌يه لغات

ايكى ستونلى ۱۲۰۸ صحيفه‌دن مركب لسان عثمانينك مكمل بر لغتى اولوب،
فرانسزجه ايله توغل ايدنلره لابددر.

DICTIONNAIRE
TURC-FRANÇAIS
Un gros volume de 1208 pages en 2 colonnes

كوجك
قاموس فرانسوى
فرانسزجه‌دن تركجه‌يه لغات

PETIT DICTIONNAIRE
FRANÇAIS-TURC

كوجك حرفلرله مطبوع جب لغتيدر .

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

صاحب وطابع کتابك افاده‌سی

جناب شیرازه بند نسخ امور کائنات تنزهت ذاته عن الزیوغ و الشبهات سرنامهٔ رسالهٔ عدالت وکرامت وکتابهٔ کتاب حکمت ومقدسیت اولان شهریار منور الافکار و پادشاه وفیر الآثار غازیٔ بی مدانی (عبد الحمید خان ثانی) افندمز حضرتلرینی کتابخانهٔ جهان استقرار بخش فیوضات علم و عرفان اولدقجه باکمال شان و نباهت زیب آور اریکهٔ شوکت آیات بیورسون آمین .

غیرتوران خادمین مطبوعاتدن اولمقله مفتخرتمنا اولان بو عبد عاجز، طفل نوزاد نفاست مطبوعاتك هنوز موضوع کهوارهٔ ترقی ایدلدیکی یکرمی سنه اول ادق صنائع عنوانمه جدیر اولان بوصنعته سلوك ایله پیشوای حصول نفائس تمثیلیه اولمق شرفنی احراز ایلدکدن صکره (ادیتورلك) یعنی واسطهٔ طبع و انتشار کتب و رسائل اولمغه حصر افکار و خدمت عمومیهٔ وطنیه‌یه معطوف اولان متانت عزم کمترانه‌مله او یولده دخی له الحمد احراز موفقیت بی شمار ایتمش واو صره‌ده ابواب معارف غربیه‌نك یکانه مفتاح محاسن افتتاحی اولان فرانسز-جه لساننك تعمیم فوائدی ایچون فرانسزجه‌دن ترکجه‌یه وترکجه‌دن فرانسزجه‌یه ایکی قاموس محسنات مأنوس دستکاه طبع و انتشاره قویه‌رق محرز فضل متقدم اولمش اولدیغمه وسجیهٔ تشویقاتپروریٔ دولت ابد مدت ایجابات عالیه‌سندن اوله‌رق ثمرات مساعیٔ عبیدانه‌می من کل الوجوه اقتطاف ونیچه نیچه عنایات ترغیبات غایات دولته اکتساب اتصاف ایلدیکمه مبنی بو تشویقلر، بو تلطیفلر باعث تجدد شوق و اقدام اولمش وایشته لسان وسیع عثمانینك مکمل بر انسقلوپدیسی حکمنده اولمق ودها طوغریسی میاه معارف متنوعهٔ شرقیه‌نك بر جدول مفیض الفیضی مثابه سنده بولنمق اوزره تلفیق و تألیفنه بذل همم مشکوره ایدلمکده اولان شو (قاموس الاعلام) او شوق واقدام نتائجندن اوله‌رق ینه واسطهٔ ناچیزانه‌مله انتشاره باشلایوب برنجی جلدی شیرازه بند اختتام اولمشدر .

حسن نیتدن انبعاث ایدن غیرت متمادیهٔ عاجزانه‌مه معارفپروران زمان جانبندن اظهار بیوریلان همت ومعاونت وشمدی یه قدر دلالت امثال کثیره‌سیله رهین رتبهٔ بداهت اولدیغی وجهله هر نوع تشبثات چاکرانه‌می حیز ختامه ایصال ایلمك خصوصنده ابراز ایده کلدیکم مکانت انشاالله بو اثر کبیرك وشاح الصدر ترقی پروران اوله‌جغی آزادهٔ اشتباه اولان دیکر

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جلدلرینی دخی بویله‌جه پیش انظار بدائع جویان عصره تقدیمه موفقیتم امرنده بو عبد کمتری وارستهٔ اتیان دلیل وحکایت ایده بیلور .

مع مافیه مملکتمزده دمبدم روشنایی بخش اعین عالم اولمقده بولنان بونجه بدائع آثار نه همتپروران مؤلفین ونه‌ده بزم کبی عجزهٔ طابعین طرفندن حصوله کتیرلیوب جمله‌سی محصول عنایات شهریار کمالات دثاردر .

بزم بو بابده بر صنعمز وارایسه بوده ظاهری وباطنی کافهٔ ترقیاتك حامیء اعظمی اولان اول پادشاه معالی اکتناهك علو اقدامات کمالاتکستریء همایونلرندن اخذ عبرت پر حکمت و شاهراه ترقیده صرف ورزش و غیرت ایلمکدن عبارت اولوب بنابرین یاپیلان شیلر، کوریلان ایشلر هپ او منبع فیض وعاطفته راجعدر .

مساعیء کمترانه‌مز ایسه نائل ترغیب متوالی الظهور اولدقجه دها پك چوق آثار ترقی تنویر عیون ایده‌جکی طبیعی وخمس عصر قدر بو اغورده اوغراشان مطبعهٔ حقیرانه‌مك سایهٔ عنایت ولی نعمتده واسطهٔ انتشار مؤلفات وفیره اوله‌جغی بدیهی بولنمش و خاتمهٔ مقال شکران اشتمال عاجزی اولمق اوزره بونجه سنه‌دنبرو محصول قلم اقتدار توأمی اولان نیجه کتب و رسائل نافعه‌نك واسطهٔ تمثیلی اولمقله متشکر اولدیغم مؤلف فضائلمند سامی بك افندی‌یه شوصره‌ده عرض لازمهٔ شکرکذاری ایتمك شیمهٔ قیمتسنجی وقدرشناسی مقتضیاتندن کورلمشدر .

مهران

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

افادهٔ مرام

بعد اداء ما وجب علینا، ولی نعمت عمیم الاحسان ترقی پرور ومعارف کستر پادشاهمز شوکتلو سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینک سایهٔ تشویق وحمایهٔ شاهانه‌لرنده آن بآن عیون آرای ظهور اولان بونجه آثار معرفته برضمیمهٔ ناچیزانه اولمق اوزره، بودفعه برنجی جلدینی اکماله موفق اولدیغم بوکتاب تاریخ وجغرافیا فنلرینک بر مخزن کبیری حکمنده‌در.

هرعلم وفنك کندینه مخصوص برلذتی، برذوقی اولمیه ایدی، مجرد استفاده مقصدیله توغل مشکل اوله‌جقدی. تتبعه سوق واجبار ایدر بر حس اولمیه ایدی، نه علم الارض عالملری طاشلر طوپراقلرله اوغراشیر، نه آثار عتیقه مراقلیلری برقاچ بیك سنه‌لك ویرانه‌لری اشر، نه‌ده تاریخ طبیعی منسوبینی اوتلر، بوجکلر طوپلامق ایچون، عالی طولاشه‌رق، طاغلرده کزردی. انسانی بوقدر کلفت ومشقت اختیارینه اجبار ایدن شی منسوب بولندیغی علمك قلبنه القا ایتمش اولدیغی بر لذتدر، که بولذت عادتا عشق کبی صاحبنك راحتنی قالدیردیغی حالده، کندیسیچون اوندن بیوك ذوق وسعادت اوله‌ماز.

تاریخ ایله جغرافیا صاحبلرینی اك زیاده مجبور ایدن فنوندندر. حقیقةً، انسان هر برینی بر قیویلجیم حالنده کوردیکی اوزاق اوزاق نجومك احوالنی مراق ایتدیکی حالده، اوستنده یاشادیغی کرهٔ ارضك احوالنی نصل مراق ایتمسین؟ مشتریده، زحلده مخلوقات وارمیدر، یوقمیدر، وارایسه نصل مخلوقاتدر دیه دوشونه دوشونه اویقوسی قاچدیغی حالده، وطنی اولان کرهٔ ارضك اوزرنده یاشامش اولان بنی نوعنك و بلکه آبا واجدادینك احوالنی بیلمه‌مکی نصل تجویز ایتسین؟ ایشته‌بو ایکی شیئك برنجیسی جغرافیا، وایکنجیسی تاریخ ایله اوکرنیلیر.

جغرافیا ایله تاریخ توأم حکمنده‌در. برینی اوکرنمك ایستین آدمك دیکریله دخی توغلی ضروریدر. نه محل جریانی بیلنمین بروقوعاتی اوکرنمکدن برشی حاصل اولور، نه اوکرنیلن محلك احوال و وقوعات ماضیه‌سنی مراق ایتمه‌مك ممکن اوله‌بیلیر. بناءً علیه جغرافیا تاریخه وتاریخ جغرافیایه محتاجدر. حتی بو ایکی فنك برلشدیکی بر شعبه‌لری واردر، که اوده «جغرافیای تاریخی» در. بوکون (استرابون) ك بوندن ۱۹۰۰ سنه اول یازمش اولدیغی جغرافیاسنی اوقوسه‌ق، اکثر محللرنده بشقه برسیاره‌نك جغرافیاسنی اوقویورز، ظن ایده‌جکز. خریطه‌لرینه باقدیغمزده، بیلدیکمز یرلردن بحث اولندیغنی کورورز، لکن نه تقسیمات شمدیکی تقسیمات، نه مملکتلرك اسملری شمدیکی اسملر، نه شهر و قصبه‌لر شمدیکیلر، نه ایچلرنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ساكن اولان اقوام شمديكى قوملردر. بوكون بر بيوك تجارت ومدنيت مركزى اولان برجسيم شهرك بولنديغى محلى بوش، وبوكون عمراندن اثرى اولميان بر محلده جسيم برشهر كوروروز. بوتبدلات دائمى الوقوعدر. كوزمزك اوكنده وقوعنى كوريورز. بناءً عليه جغرافيا ثابت برفن دكلدر؛ اون سنه اول يازلمش برجغرافيا بوكون قسماً جغرافياى تاريخى حكمنه كچمشدر.

تاريخ زماندر، جغرافيا مكاندر؛ زمان ايله مكانك بربرينه مناسبتى ايسه ظاهردر. زمان دائما او زماندر؛ مكان دخى، علم الارضه عائد اولان غايت بطئ الوقوع بعض تبدلاتدن ماعدا، ينه او مكاندر؛ لكن انسانلرله انسانلرك مصنوعى اولان شيلر دكيشير. كرهٔ ارضك اوزرنده بولنان وبولنمش اولان انسانلرك احوال حاضره وماضيه‌سنى اوكرنمك ايچون، آنجق تاريخ وجغرافيا فنلرينه مراجعت ايده بيليرز. بو احوالى زمان اعتباريله تاريخدن، مكان اعتباريله جغرافيادن، مشتركاً زمان ومكان اعتباريله دخى جغرافياى تاريخيدن اوكرنيرز.

بو ايكى فنك هر برى ساده وعادى برعلمدر؛ نه رقم وحسابه، نه حل واثباته احتياجلرى واردر؛ پركاردن، رصددن، تحليلدن مبرادرلر. (جغرافياى رياضى وطبيعيدن بحث ايتميورز، چونكه جغرافيانك بو ايكى شعبه‌سى تاريخدن بسبتون آيريلوب، برى علوم رياضيه ايله، وديكرى علم الارضله كسب ارتباط ومناسبت ايدر.) بونكله برابر تاريخ وجغرافيا فنلرى غايت واسع ايكى فندر. مشترى سياره‌سندن دوربينسز كوريله‌مين بوكوچوجك كرهٔ ارضك هر طرفنى بحق اوكرنمك ايچون انسانك عمرى كفايت ايتمز؛ السنهٔ مختلفه‌ده يازيلان كتابلر حدسز پاپانسزدر؛ هپسنى اوقومق، مقايسه ايتمك، ايچلرنده طوغرى‌يى يالاندن سچمك بيوك بر ايشدر. جغرافيا كتابلرى كفايت ايتمز، شعباتندن معدود اولان سياحت (وتعبير آخرله رحلت) كتابلرينى دخى آرامق اقتضا ايدر. احوال حاضره‌يى اوكرنمكله اكتفا ايتمكى تصميم ايتمش اولان آدم، بلا اختيار وفرقنده اولمقسزين، كنديني احوال ماضيه‌نك تفتيشنده بولور، جغرافيادن تاريخه كچمش اولور. تاريخ جغرافيادن دها واسعدر. چونكه تاريخده اختلافات دها زياده‌در. تاريخك برقسمى مرور زمانله وتذكارينك تكررى قوتيله صحت يرينه كچمش كذب محضدن عبارتدر. تاريخ اقوام وامم مختلفه طرفندن ضبط اولنمشدر؛ منبعلرى دكيشدكجه روايت دخى دكيشمشدر؛ بعض دفعه قصداً واكثريا سهواً احوال ووقايع او قدر تبديل وتغيير اولنمشدر، كه ايچلرندن طوغرى‌يى بولمق، و بعض دفعه حقيقتده بر اولمق لازم كلن ايكى وقوعاتى تطبيق ايتمك مشكل اوليور. ايران قديمك يونانيلر طرفندن ضبط اولنه‌رق اوروپاجه معروف اولان تاريخيله فردوسى طرفندن روايت اولنه‌رق شرقجه مشهور اولان تاريخى آره‌سنده‌كى فرق ميداندەدر. بو ايكى تاريخ بر يره كله‌ميه‌جك قدر مباينـدر؛ البته بونلرك برى يالاندر، ديكرينك طوغرى اولديغنه نصل اينانه بيليرز؟ تاريخله توغل ايدنلرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر وظیفه‌سی‌ده «کتابده واردر» دیه هر یازیلی کوردکاری شیئه دفعةً صحیح نظریله باقیوب، وقوعاتی تطبیق ومحاکمه ایتمك، ومنبعلرنی‌ده نظر اعتباره آله‌رق، بر فکر مخصوص تشکیلیله حقیقتی سچمکه چالیشمقدر.

الحاصل، حقیقتده برعلمك ایکی شعبه‌سی اولان تاریخ وجغرافیا فنلری متوغللرینی الك زیاده ذوقیاب ایده‌جك فنلردندر؛ و وسعتلری حسبیله مراقلیلرینی عمرلری اولدقجه مشغول ایده‌بیلیرلر. جغرافیا وتاریخدن لذت طویان آدم ایلریلدکجه اوکنده آچیق بر میدان کورور، هر کیردیکی جاده‌نك بیك سوقاغه تشعب ایتدیکنی مشاهده ایدر، هیچ بر وقت اوکی مسدود بر یره واصل اولماز؛ فنده چیقماز سوقاق یك فنادر.

اسلافمز یعنی قدمای علمای اسلام بو ایکی فنله چوق اوغراشمش، وپك چوق کتابلر وجوده کتیرمشلردر. السنهٔ اسلامیه‌ده وعلی الخصوص عربیه‌ده یازلمش اولان کتابلرك حد وحسابی یوقدر. مسعودی، ابن اثیر، ابن خلدون، ابن جوزی، ذهبی، مقریزی، عینی کبی مشاهیر مورخینك متعدد جلدلر اوزره یازمش اولدقلری مفصل تواریخ عمومیه‌دن بشقه، هر مملکتك، هردولتك و بلکه هر شهر وقصبه‌نك مکملاً تاریخلری واردر. خطیب بغدادینك یازمش اولدیغی بغداد تاریخی ذیللریله برابر اللی بیوك جلدی متجاوز اولدیغی کبی، ابن عساکرك یازمش اولدیغی دمشق تاریخی دخی اللی یدی بیوك جلددن مرکبدر. مکه، مدینه، حلب، اصفهان، مرو، بلخ وسائر بیوك شهرلرك دخی بویله جسیم ومکمل تاریخلری یازلمشدر.

علمای عربك الك زیاده اهتمام ایتدکلری علومدن بری‌ده ینه تاریخدن معدود اولان تراجم احوالدر. صحابه وتابعیندن باشلایه‌رق نه‌قدر مشاهیر، نه‌قدر خلفا، علما، فقها، محدثین، ادبا، شعرا، حکما، اطبا، قراء، مفسرین، مشایخ، زهاد، اولیا، وزرا، والحاصل هرنه صورتله اولورسه کسب شهرت و امتیاز ایتمش نه‌قدر ذوات کاوب کچمش ایسه، جمله‌سنك تراجم احوالی، مناقبلری، تألیفاتلری، محل وتاریخ ولادت ووفاتلری تمامیله مضبوط ومحفوظدر. بوقبیلدن اوله‌رق، لسان عربیده یازیلان کتابلر حد وحسابدن زیاده اولوب، بونلرك قسم کلیسی محو و نابود اولدیغی حالده، الیوم موجود اولانلری دخی زیاده‌سنه احتیاج مس ایتدیرمیه‌جك مقداردە‌در. بو تراجم احوالی اوقدر مفصل ومکمل یازمشلردر، که جمله‌سنی بر یره جمع ایتمك شویله طورسون، برصنفدن اولان مشاهیری دخی اکثریا عصر وقرن اعتباریله تقسیم ایدوب، مثلا یالکز برقرنك شعراسنه دائر برقاچ جلددن مرکب بیوك کتابلر تألیف ایتمشلردر.

جغرافیایه کلنجه، بو فنده دخی اسلاف خیلی ترقی ایدوب، اصطخری، ابن حوقل، مقدسی، بکری، بیرونی، ادریسی، ابو الفدا کبی صرف جغرافیا کتابلری یازان مؤلفین ایله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رحلت (یعنی سیاحت) کتابلری تألیف ایتمش اولان ابن بطوط وابن جبیر کبی مصنفلر، مورخلر قدر دکلسه‌ده، ینه پك چوقدر.

عربلرك كرك تاریخ وتراجم احوال وكرك جغرافیا خصوصلرنده ایجاد ایتدکلری برشی وار ایسه، اوده بوفنلره متعلق حروف هجا ترتیبیله کتابلر یازملریدر. مدنیتده سلفلری اولان اسکی یونانیلرك بوترتیبده یازلمش هیچ برکتابلری بیلنمدیکی حالده، علمای اسلامك بوقبیلدن اولان اثرلری حد وحسابدن زیاده‌در.

بونوع کتابلرك ایسه لزوم ومنفعتی ظاهردر. انسانك هر اوقودیغی شی خاطرنده قالماز؛ هرشیئی اوقویوب، ازبرده طوتمق محالدر؛ حالبوكه كرك اوقویوبده خاطرنده طوته‌مدیغی وكرك اوقومدیغی برشیئی مراق ایدوب اوكرنمك ایسته‌یه‌جکی برکون اولور؛ مشاهیردن برذاتك ترجمهٔ حالنی ویا برخصوصنی یاخود برشهر وقصبه‌نك، برمملکتك، برنهرك، برطاغك ماهیتنی اوكرنمکی مراق ایتمك هركس ایچون همان هركون وقوع بولور حالاتدندر. اووقت آرانیلان شیئی نره‌ده بولملی؟ تاریخ وجغرافیا کتابلرنده بولنور دینلیرسه، ابتدا اویله عالمك كافهٔ وقوعاتنی وبتون مشاهیرینك تراجمنی ویاخود كوچك قصبه‌لره وبلكه بیوجك قریه‌لره وارنجه‌یه قدر بتون اقطار عالمك احوالنی جامع برتاریخ وجغرافیا بولمق محال؛ ثانیاً بویله مكمل ایكی كتاب بولنسه دخی، بونلرك بالطبع مركب بولنه‌جقلری متعدد جلدلرك ایچنده آرانیلان شیئی بولمق مشكلدر.

ایشته، تاریخ وجغرافیا فنلرینه متعلق بویله مشكلاتی رفع ایله، آرانیلان شیئك درحال بولنه‌بیلمسیچون، علمای اسلاف، یوقاریده دیدیكمز كبی، حروف هجا ترتیبیله تراجم احوال (یعنی تاریخ) وجغرافیا كتابلرینی ایجاد ایتمشلردر. بوكتابلرك محسناتی یالكز حروف هجا ترتیبیله مرتب اولملرندن عبارت اولمیوب، هیچ بر تاریخ ویا جغرافیا كتابنده بولنمیه‌جق تفصیلاتی حاوی اولملری‌ده جملهٔ فوائدلرندندر. تاریخ باشلیجه سیاسی ذواتك یعنی ملوك، وزرا، قوماندانلر وعسكرلرك احوالندن باحث اولوب، علما، شعرا، ائمه، مشایخ، اصحاب هنر ومعرفت كبی مشاهیردن پك آز بحث ایتدیكی حالده، بوكتابلر هرنه صورتله اولورسه كسب تمیز ایتمش كافهٔ مشاهیرك اسامیسنی وتراجمنی جامعدرلر. كذلك جغرافیا كتابلری كرهٔ ارضك اقالیم وتقسیماتیله باشلیجه جبال وانهار ومدنك احوالنی معرف اولدقلری حالده، بوفنه متعلق حروف هجا ترتیبیله مرتب اولانلری اكثریا برقریه، برتپه وبرچشمه‌یه وارنجه‌یه قدر كافهٔ مواقعی میندرلر.

تراجم احواله دائر حروف هجا ترتیبیله مرتب اولان آثار اسلافك اك مشهورلرینی بیله صایه جق اولسه‌ق، اسملریله برچوق صحیفه‌لر طولدیرمق اقتضا ایدر. یالكز صحابه‌نك اسامیسنی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جامع اولمق اوزره، ابن اثيرك بش بيوك جلددن مركب «اسد الغابه فى معرفة الصحابه» عنوانيله بر اثرى اولديغى كبى، ابن حجر عسقلانينك «الاصابه فى تميز الصحابه» و يوسف قرطبينك «الاستيعاب» عنوانلى كتابلريله سيوطينك وسائر مصنفينك «طبقات الصحابه» عنوانلى اثرلرى دخى بو بيوكلكده‌در. ياقوت حموينك، يالكز ادبانك تراجمنى جامع اولمق اوزره، سكز اون جسيم جلددن مركب «طبقات الادبا» عنوانيله بر اثر عظيمى واردر؛ بونك كوپريلى كتبخانه‌سنده موجود اولان ويرندن زور اوينايان بر جلدينك (ع) حرفنده باشلايوب ينه (ع) ده بيتمسى اثرك بيوكلكنه شاهد اولوب، انسانه وله و حيرت كتيرير. ابو نعيم اصفهانينك «حلية الاولياء» عنوانلى كتابى دخى بوقبيلدندر. ثعالبينك «يتيمة الدهر» عنوانلى اثرى يالكز بر عصرك شعراسنى جامعدر. رجال حديثى جامع اوله‌رق «اسماء الرجال» و «تهذيب» كبى متعدد جسيم كتابلر واردر. طبقات الفقهاء، طبقات الحكماء، طبقات الاطباء كبى «طبقات» عنوانلى كتابلرك دخى حد وحسابى يوقدر.

بوقبيلدن اوله‌رق علماى اسلامك يازمش اولدقلرى كتابلرك قصورى آنجق كماللرندن عبارتدر. اوت، چونكه غايت مكمل ومفصل يازدقلريچون، بتون مشاهيرى بريره جمع ايتمك شويله طورسون، يالكز برصنفك كيلرينى، مثلا شعرانك كافه‌سنى جامع اولمق اوزره، بر كتاب تأليفى دخى ممكن اوله‌مامشدر. واقعا ابن خلكانك «وفيات الاعيان» عنوانلى اثر جليلى بو قبيلدن ايسه‌ده، هر صنف مشاهيرك يالكز اشهرلرينى حاويدر. مع هذا مختصر بر قاموس تاريخ دينلمكه سزا بر اثردر.

جغرافيايه متعلق، يعنى ممالك وشهر وقصبه‌لرله انهار وجبال وسائر مواقع اساميسنى جامع حروف هجا ترتيبيله مرتب كتب عربيه دخى پك چوق ايسه‌ده، ياقوت حموينك سكز بيوك جلددن مركب اولان «معجم البلدان» عنوانلى اثر قيمتدارى و بونك مختصرى اولان «مراصد الاطلاع» ديكرلرينك اهميتنى حذف ايده‌جك صورتده مكملدر. وسعت معلوماتى محير عقول اولان بو ذات اسمنى ضبط ايتديكى هر محلك احوالى حقنده معلومات مفصله ومكمله ويردكدن صكره، اوراده تولد و يا وفات ايتمش اولان مشاهيرك اساميسنى و مختصراً ترجمهٔ حاللرينى وتاريخ وفاتلرينى، و بعض مواقع حقنده مشاهير شعرانك ابياتنى دخى جامعدر. كرهٔ ارضك او وقت معلوم اولان جهاتنك او وقتكى احوالنى بو اثر مفصلاً جامع اولديغندن، بحق مكمل برجغرافيا قاموسى دينمكه سزادر. بو اثر جليلى اخيراً ليپسيغده طبع ونشر ايدن آلمانيا علماسندن موسيو (ووستنفلد) معارف عربيه‌يه بيوك برخدمت ايتمشدر.

والحاصل اسلاف بو خصوصده پك چوق خدمتلر ايتمشلردر، وعربيده بوقبيلدن پك چوق كتابلر موجوددر. لسانمزده ايسه اكثريسى نا مطبوع قالمش بعض شعرا تذكره‌لريله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طاشکپری زاده‌نك موالیٔ عثمانیه‌نك تراجمنی جامع «شقایق» عنوانلی اثرینك ترجمه‌سی وذیللری و «حدیقة الوزرا» کبی بعض اوفق تفك کتابلرله «وفیات الاعیان»ك ناقص بر ترجمه‌سندن بشقه ذکره شایان کتاب یوق کبیدر.

بوقبیلدن اوله‌رق اوروپا لسانلرنده بولنان کتابلره نقل کلام ایده‌لم: الفضل للمتقدم حکمنجه بونك ایجادی شرفی علمای اسلامه و قوم عربه عائد اولدیغی حالده، کافهٔ علوم و فنونده اولدیغی کبی، بو خصوصده دخی آوروپا امم متمدنه‌سی عربلردن آلدقلری درسی دها ایلری‌یه کوتورمکه جهد ایتمشلردر. هرنه قدر که تراجم احواله متعلق متعدد، متنوع و جسیم کتابلر یازمه‌ده عربلره یتیشه‌مه‌مش، و عربیده بولنان تراجم کتابلری آوروپا لسانلرنده یازیلانلرندن قات قات زیاده قالمش ایسه‌ده، بو کتابلری تنظیم و ترتیبده آوروپالیلرك ترقیسی قابل انکار دکلدر. آوروپا لسانلرنده کرك مشترکاً و کرك آیری آیری تاریخ و جغرافیایه مخصوص حروف هجا ترتیبیله مرتب متنوع و متعدد کتابلر بولنمقده، و کوندن کونه یکیلری ترتیب و نشر اولنمقده‌در.

بر طرفدن آوروپا لسانلرنده موجود اولان بویله اثرلری و بر طرفدن دخی اسلافمزك بو بابده سبقت ایتمش اولان خدمتلرینی کوره‌رك، و بو جنس کتابلرك مطالعه و مراق اصحابی ایچون و بلکه هرکس ایچون درجهٔ لزومیله نفع و فائده‌سنی دوشونه‌رك، لسانمزده بو قبیلدن مکمل بر کتاب بولنمدیغنه اسکیدن بری تأسف ایتمکده، و ترتیبی مشکلاتنی دخی درخاطر ایده‌رك، بو نقصانی جبر و اکمال خصوصنده‌کی آرزومی اجرادن مأیوس اولمقده ایدم.

حقیقةً، بویله بر اثرك بزم حال و موقع و احتیاجمزه تقابل ایده‌جك صورتده ترتیبی، بر چوق شرائطه منوط اولدیغندن، خیلی مشکلدر. شرق ایله غرب و دها طوغریسی عالم اسلام ایله خرستیانلق عالمی آره‌سنده بیوك بر فرق واردر. آوروپا لسانلرنده موجود اولان تاریخ و جغرافیا لغتلری اوروپا و خرستیان مشاهیر و ممالکندن مفصلاً، و اسلام مشاهیر و ممالکندن دخی مختصراً بحث ایتمکده‌درلر. اك بیوکلرنده بیله آنجق بر قاچ بیك اسلام اسمنه راست کلنمکده‌در. بونك ایچون، بویله بر کتابك بر آوروپا لساننده ترجمه‌سیله مراد حاصل اولماز، و بویله بر ترجمه احتیاجاتمزه هیچ بر وجهله تقابل ایده‌من. بزم احتیاجمزه کوره بر جغرافیا و تاریخ لغتی وجوده کتیره بیلمك ایچون، اوروپا لسانلریله السنهٔ اسلامیه‌ده بولنان بوکبی کتب متنوعه‌نك جمعیله، جمله‌سندن انتخاب مواد ایتمك لازم کلیر. و آوروپالیلر کندیلرینه مخصوص موادە زیاده اهمیت ویروب‌ده، بزه متعلق اولنلرینی ایکنجی درجه‌ده براقدقلری کبی، بزده‌ده مشاهیر و ممالك اسلامیه و عثمانیه‌یه زیاده دقت ایدوب، اجنبیلره مخصوص اولانلرینی ایکنجی درجه‌ده براقه‌من طبیعیدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دفعةً بك ساده کورینن بو انتخاب ایسه، اوقدر قولای دکلدر؛ چونکه بزه تعلق اولمیان مواددك اهمیتلرینه کوره خلاصةً ویاخود آز چوق تفصیلاتله کتب اجنبیه‌دن اخذ وترجمه‌سی، حروفك تخالف ومباینتندن ترتیبجه اولان صعوبات وتشویشاتله برابر، مشکل دکل ایسه‌ده، بزه تعلق اولان مواددك جمع وتحریری پك متعسردر. بو کوجلك دخی قسماً وسائطك فقداننندن وقسماً دخی مأخذلرك کثرتلریله برابر متفرق بر حالده بولنمسندن ایلری کلیور؛ چونکه، یوقاریده دینلدیکی کبی، لسان عربیه‌ده بو قبیلدن حد وتعداددن وبلکه لزومندن‌ده زیاده کتابلر یازلمش ایسه‌ده، شعبات متنوعه‌یی جامع مکمل بر کتاب یازلمق شویله طورسون، یالکز بر شعبه‌یی، مثلا عرب شعراسنك جمله‌سنی جامع بر کتاب بولمق دخی محالدر؛ تراجم شعرایی جامع اولان کتابلرك هر بری بر مملکت ویا بر عصر شعراسنه منحصردر؛ مکمل بر تراجم شعرا کتابی ایدنمك ایچون، یکرمی اوتوزدن زیاده کتاب جمعی لازم کلیور؛ حالبوکه بو کتابلردن اکثریسنك نسخه‌لری مفقود ویاخود نادردر. بوندن ماعدا، بونلرك اکثریسی یدی سکز یوز سنه اول یازلمش اولدیغندن، او وقتدن صکره ظهور ایتمش اولانلرینی دخی آرامق اقتضا ایدر. اکثر مشاهیر اسلام کنیه ویالقبلریله شهرت بولمش اولدقلری حالده، عربی کتب تراجمك اکثرنده اسملری صره‌سیله ذکر اولنملری دخی صعوبتی آرتیران مشکلاتدندر. «معجم البلدان» جغرافیاجه مکمل بر اثر ایسه‌ده، تاریخ تحریرندن بری عالم چوق دکیشمش، وبناءًعلیه بو کتاب بر جغرافیای تاریخی قاموسی حکمنه کچمشدر.

شوراسی‌ده اونودلمامیدر، که بعض شیلرك عرب ویا ترك وعثمانلی نقطهٔ نظرندن باقلمغله دخی درجهٔ اهمیتلری تخالف ایدر. واقعا، اسلام جهت جامعه‌سی حسبیله مثلا «ابو حنیفه، ابن سینا، مکه، بغداد» کبی اسملر عربلر ایچون نصلسه بزم ایچون دخی اودرجهٔ اهمیتده ایسه‌لرده، مجرد امرأالقیسك ویامتنبینك بر شعرنده مذکوردر دیه‌رکدن، نجدك بر کوشه‌سنده بولنان بر قیونك، دهناده‌کی بر تپه‌نك، تهامه‌ده‌کی بر وادینك بزم ایچون اصلا اهمیتی یوقدر. زمان ومکان تغیریله بزجه اهمیتی اولمیان بر چوق مواده تصادف اولندیغندن، کتب عربیه‌دن دخی آنجق انتخاب ایله اخذ معلومات اولنه‌بیلیر.

صرف عثمانلیره مخصوص اولان وبناءًعلیه بزم ایچون جمله‌دن زیاده اهمیتی اولمق لازم کلان مواده کلنجه، ایشته اك زیاده مشکلاته تصادف اولنان جهت بودر. تاریخ عثمانیه‌ده اهمیتلری اولان ذواتك وبو دولت ابدیة الشوکتك ابتدای تأسسندن یعنی آلتیوز سنه‌دن بری ظهور ایتمش اولان مشاهیرك تراجم احوالنه دائر مکمل مرجعلر بولنمدقدن بشقه، بوزمانلرك مضبوط ومنتظم تاریخلرینی بولمق وبوتاریخلرك بعضیسندن آرانیلان شیئی بولوب چیقارمق دخی خیلی مشقتلی بر ایشدر. بزم ایچون اك زیاده اهمیتی اولان آناطولی وروم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایلی ایچون لسانمزده مکمل بر جغرافیا ویا طوغری واملاسی درست بر خریطه بولمق متعسر اولدیغی کبی، آوروپا لسانلرنده‌کی کتابلرك بزه متعلق اولان مندرجاتی‌ده شایان اعتماد دکلدر. خداوندکار، سلانیك، طربزون، حجاز، قونیه، قسطمونی، جزایر بحر سفید کبی بعض ولایتلر سالنامه‌لرینك ترتیبنده استفاده‌یی موجب همت مشکوره صرف اولنمش، وبونلر خیلی ایشمزه یارامش ایسه‌ده، دیکر ولایتلرك اکثریسی طرفندن بو نقطه‌یه نصلسه اهمیت ویرلمه‌مشدر.

ایشته، برنبذه‌سی بیان اولنان مشکلات وصعوبات خاطرمه خطور ایتمکله، بویله بر کتابك تألیفی حقنده من القدیم قلبمده حاصل اولان آرزوی مبرمه مقاومته چالیشمش، وبلکه آرزو وعجز آره‌سنده متردد بر حالده قالمش ایکن، کچن سنه محبم مهران افندینك مراجعت والتماسی اوزرینه، آرزوم عجزمه غالب کله‌رك، وسائط لازمه‌یی بعد التدارك، تحریرینه باشلامشیدم. برطرفدن تحریر و برطرفدن طبع ونشر اولنه‌رق، تام برسنه‌ده برنجی جلدی ختامه ایردی. هر شیئك باشلانغیجی دها کوج اولدیغندن، دیکر جلدلرینك دخی منتظماً تحریر ونشریله بر ایکی سنه‌یه قدر بتون اثرك اکمالنی توفیقات سبحانیه‌دن مأمول ایدرم.

صعوبات ومشکلات واقعه ایله برابر هر جهتجه وعلی الخصوص امم وممالك اسلامیه ولاسیما دولت علیهٔ عثمانیه‌یه جهت تعلقی اولان موادجه ممکن مرتبه‌ده مکمل اولمسیچون، هرنوع زحمت ومشقت وفداکارلق کوزه آلنه‌رق، ویوزلرجه کتابلرك اورته‌سنده قالندقدن صکره، استخلاص وقت ایدلدکجه، کتبخانه‌لری طولاشه‌رق، توزلر آلتنده قالمش وقوردلر طرفندن دلیك دشیك اولمش نقطه‌سز کتابلردن دخی استکمال معلوماته چالیشلمش اولدیغندن، بوکتابه هر خانئی ماده ایچون مراجعت ایدنلرك طوغری و مفصل معلومات آله‌بیله‌جکلری مأمول قویدر. بونکله برابر بویله جامع الکل دینه‌جك قدر مختلف ومتنوع موادی حاوی اولان بر فعل بشرینك نقصاندن برائتی ادعا اولنه‌میه‌جغندن، برسهو و خطایه تصادف اولنورسه، یوقاریده سرد اولنان مشکلات وصعوبات درخاطر ایدیله‌رك، اصحاب مطالعه طرفندن عفو بیوریله‌جغندن امینم. حسب البشریه اونودلمش اولان مواد دخی کتابك اکمالنده (علاوه) نامیله نشر اولنه‌رق، اوصره‌ده بعض تصحیحات دخی اجرا اولنه‌جغندن، تصادف اولنه‌جق سهو ونقصانلرك اخطارینه همت بیوریلورسه، معالتشکر قبول اولنور.

مملکتمزده ارباب مطالعه‌نك قلت وندرتی غیر منکر اولمغله برابر، درجهٔ لزوم واهمیتی مسلم اولان بو قبیلدن کتابلرك بزجه ماهیتی الآن بیلنه‌مدیکندن، ویا تعمم ایتمدیکندن، بویله جسیم بر اثرك طبع ونشری دخی خیلی فداکارلغه متوقف اولوب، تحریرنده‌کی مشکلاته بو ملاحظه‌نك انضمامی محررلرك اك غیرتلیلرینی بیله اندیشه وفتوره دوچار ایده‌جك مواددن ایکن، مملکتمزده فن طباعته خدمتی وعلی الخصوص جدی ونافع اثرلر نشرنده‌کی غیرتی غیر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

منكر اولان مهران افندی اوتەدن بری آثار حقیرانەمك نشرنده كوسترمش اولدیغی رغبت وهمتی بو دفعه دخی دریغ ایتمیەرك، صورت مكمله ومنتظمەده نشری اوغورنده هر فداكارلغی كوزه آلمشدر .

الحاصل، مكملیتیچون هر نوع وسائطه تشبث وهر كونه فداكارلقلر اختیار ایدلمش اولدیغندن، حسن قبول عامەیه مظهریتی امید قویسنده بولندیغمك بیانیله، والطاف وعنایات جلیلهٔ معارفپرویلری موفقیت بخش امور عباد اولان ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز افندمزك تزاید عمر وشوكت شاهانەلری ادعیهٔ خیریەسنك تكراریله ختم مقال ایلرم . والله المستعان .

استانبول ۲۸ جماذی الاولی ۱۳۰۶

ش . سامی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

السنهٔ اجنبیه‌دن مأخوذ اولان اسملر، هم درست اوقونه بیلمك، وهمده املای صحیحلری بیلنمك ایچون، لاتین یعنی اوروپا حرفلریله دخی یازلمش اولدیغی کبی، عربی ویاترکجه وفارسی اولان اسملردن دخی معروف ومشهور اولمیانلرینك محل شبهه وتردد حرفلرینه حرکه وضع اولنمشدر .

اسماء اجنبیه ده فرانسزلرك املا وتلفظلرینه اعتبار اولنمیوب، هر اسمده صاحبنك منسوب بولندیغی قوم وامت عندنده مرعی اولان املا وتلفظ اصلی‌یه رعایت اولنمش؛ ویونان لساندن مأخوذ اولانلردن اکثریسی حروف یونانیه ایله دخی یازلمشدر .

مشاهیردن هربرینك اسم وکنیه ولقبندن شهرتنه کوره بری باشه قونوب، دیکرلری آلت طرفده قوسین آره‌سنده ذکر اولنمش؛ ونسبلرینك اهمیت مخصوصه‌سی اولان بعض ذواتدن بشقه دیکرلرینك یالکز پدرلرینك اسمنی بیانله اکتفا اولنه‌رق، لزومسز یره اجدادلری تعدادندن صرف نظر اولنمشدر . ایکی اسمی اولان ذوات ومحللرله اسم وکنیه‌سیله ویاکنیه ولقبیله دخی شهرت بولانلر ایکی محلده دخی ذکر اولنمش ایسه‌ده، ترجمه‌لری برنده ایراد اولنوب، دیکرنده [ ] اشارتی ایچنده اوله‌رن مراجعت اولنه‌جق ماده بیان اولنمشدر .

اسم وکنیه ومخلص ولقبلری معلوم اولان ذواتك تراجمی اسملری صره‌سنده بولنمازسه، کنیه‌لری، وکنیه‌لری صره‌سنده ده بولنمازسه، مخلص ولقبلری صره‌سنده آرانلمق اقتضا ایدر.

مشترك‌الاسم اولان ذوات ویامحللر اهمیتلرینه وزمانجه اولان تقدملرینه کوره صره‌لنمشدر. براسم تکرر ایتدکجه، هر دفعه‌سنده بیوك یازیلرله وباشده یازلمش ایسه‌ده، بعض اهمیتسزلری دیکر ماده‌نك آلت طرفنه ویالکز — اشارتیله تفریق اولنه‌رق، درج والحاق اولنمشدر .

تراجم ووقوعات اسلامیه‌ده تاریخ هجری واجنبیلره متعلق خصوصاتده میلاد تاریخی استعمال اولنمش؛ واکثریا دفع شبهه ایچون خانغی تاریخ اولدیغی ذکر وتصریح ایدلمشدر.

طول جغرافی پارس شهرندن کچن مفروض طول خطندن اعتبار اولنوب، مجرد بر تعصب ملی فکریله استانبولدن اعتباراً حسابچون هر دفعه‌سنده اوزون اوزادی‌یه حسابات کافتنه احتیاج کورلمه‌مشدر .

جغرافیا وتاریخ فنلرینه متعلق اصطلاحات بوکتابدن صکره، انشاء الله تعالی، نشری مصمم اولان « قاموس‌الفنون » ه تعلیق اولنه‌رق، « قاموس الاعلام » ه اعلامدن یعنی اسم خاصلردن بشقه برشی درجی مناسب کورلمه‌مشدر .

لسانمزده موجود کتب ریاضیه وجغرافیالرده مثلا (Mètre carré) یرینه «کیلو متره مربعی » تعبیر سقیمی استعمال اولنه‌کاوب، اصطلاح حکمنه کچمش ایسه‌ده، مثلا «اون کیلومتره مربعی» تعبیرندن Dix m. carrés آکلاشلمیوب، Cent m. carrés آکلاشیله‌جغندن، بونك یرینه بالالتزام «مربع کیلو متره» تعبیری قوللانلمشدر .

---

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قاموس الاعلام

تاریخ وجغرافیا لغاتنی وتعبیر اصحله کافهٔ اسماء خاصه‌یی جامعدر

ا

باب الهمزه — فصل الالف *

آ (Aa) آوروپای غربینك اهالیٔ قدیمه‌سی اولان (کلت) اقوامنك لسانده «صو» دیمك اولمغله، فرانسه، آلمانیا، اسویچره، بلچیقه وفلمنکده چوق دره‌لره علم اولمشدر، که اڭ مشهورلری بونلردر:

فرانسه‌ده (پا - دو - قاله) ایالتنده جریان ایدوب، (سنت - اومر) شهرینك ایچندن بچه‌رك، (مانش) دکیزینه منصب اولان. طولی ۸۲ کیلو متره اولوب، شهر مذکوره قدر اولان ۲۹ کیلو متره‌سی سیر سفائنه صالحدر.

بلچیقه‌نك جهت شمالیه‌سنده بو نام ایله ایکی نهر واردر: بری جنوبه طوغری آقه‌رق، ۲۸ کیلو متره قطع ایتدکدن صکره، کوچك (نت) نهرینه؛ ودیکری شماله طوغری آقه‌رق، ۴۰ کیلو متره قطع ایتدکدن صکره، فلمنك طوپراغنده (دومل) نهرینه منصب اولور.

فلمنکده بونامله یاد اولنان دره‌لر چوق اولوب، اڭ بیوکی جهت شمالیه‌سنده، (غرونغ) ایالتنده جریان ایده‌رك، (دولار) کورفزینه منصب اولانیدر.

آلامانیا وپروسیه‌ده دخی بونامله پك چوق دره‌لر بولنوب، اکثریسی (امس)، (دولار). (اسکی ایسل)، (نت)، (وزر) و (رین) نهرلرینه منصب اولورلر.

دانیمارقه واسوج ونوروجده «آوْ» تلفظیله، وجمعی «آر» اولمق اوزره، بر قاچ دره واردر. روسیه‌نك بالطیق سواحلنه قریب اولان ممالکنده دخی (آ) اسمیله یاد اولنور دره‌لر اکسیك دکلدر. بوکلمه بعض نهرلرك اسملری ترکیبنه دخی داخل بولنور.

آب فارسیده «صو» دیمك اولدیغندن، بر چوق نهرلر وسائره اسملرینك ترکیبنه داخل بولنور: پنجاب، مرغاب، آب ایستاده وسائره. [مرکبلرینه نظر بیوریله.]

آبا (Aba یاخود Abæ) یونان قدیمك (فوکیده) ایالتنده بر شهر ایدی. ایچنده بولنان (آپولون) یعنی شمس معبدیله شهرت بولمشیدی. ایران شاهی آردشیرك استیلاسنده اهالیسی بو شهری ترك ایدوب، اغریبوز آطه‌سنه هجرت ایتمشلردی.

آبا (ساموئل — . Samuel Aba) مجارستان قراللرندندر. بر طاقم ارباب عصیانك باشنه پچوب، ۱۰۴۱ تاریخ میلادیسنده مجارستان قرالی (پیر) ی مغلوب ایتمکله، اونك یرینه قرال اولمشسه‌ده، سوء استعمالاتی جهتیله، اوچ سنه صکره اهالی قیام ایدوب، کندیسنی طرد، ومذکور (پیر) ی قراللغه اعاده ایتمشلر. ۱۰۴۵ ده مذکور (پیر) طرفندن قتل اولنمشدر.

آباتوچی (Jacques Pierre Abbatucci) قورسیقه‌لی بر جنرال اولوب،

* مدلی الف ایکی الف یعنی همزه ایله الف مقامنده اولدیغندن، ابتدا بو ایکی حرفدن باشلایان کلمه‌لر صره‌لنوب، بعده (ا ب) وسائر حرفلردن باشلایان کلمه‌لر صره‌سیله ترتیب ایدلمشدر. غفلت بیورلمیه.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فرانسزله قارشی خیلی مقاومت ایتدکدن صکره، نهایت قورسیقه‌نك فرانسه طرفندن ضبطی اوزرینه، تسلیم اولنوب، اون آلتنجی لویی طرفندن مارشاللغه ترفیع، وقورسیقه‌یی (پاؤلی) یه قارشی مدافعه‌یه مأمور اولنمشیده، موفق اوله‌میوب، ١٧٩٣ ده فرانسه‌یه چکلمش ایدی. ١٧٢٦ تاریخ میلادیسنده طوغوب، ١٨١٢ ده وفات ایتمشدر.

اوغلی (شارل آباتوچی) ١٧٩٦ ده، فرقه قوماندانی اولدیغی حالده، فلنکده واقع بر محاربه‌ده ابراز شجاعت ومتانت ایده‌رك، اورلمش اولمغله، (آیاچو) شهرنده کندیسنه بر هیکل رکز اولنمشدر.

آباتی (Abati) ایتالیا مشاهیرندن اوچ کشینك اسمیدر: برنجیسی میلادك اون آلتنجی عصرنده پاپانك طبیبی اولوب، انکرك یپلانك خصایصنه دائر براثر براقمشدر. ایکنجیسی ینه عصر مذکورك رسام‌لرندن اولوب، فرانسه وایتالیاده بر قاچ سرایك تزیینده استخدام اولنمشدر. اوچنجیسی‌ده اون یدنجی عصرك شعراسندن اولوب، آوستریا آرشیدوقی لئوپولدك معیتنده اوروپاده سیاحت ایتمشدر.

آباچقایا (Abatzkaïa) سیبریانك (توبولسق) ایالتنده (ایرتیش) نهرینه منصب اولان (ایشیم) دره‌سنك اوزرنده بر کوچك شهردر. (توبولسق) شهرینك تقریباً ٢٠٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر.

آباخ (Abach) باویره‌ده (نایستاد) ایله (راتسبون) شهرلری بیننده وطونه‌نك اوزرنده اهمیت عسکریه‌سی پك بیوك بر بوغازدر.

آباخ (Abach) باویره‌ده طونه نهری کنارنده ٧٥٠ نفوسی شامل برقریه‌در. بازاری، کوکوردلی معدن صولری وکمور معدنی واردر. قربنده (هنزیخسبورغ) شرانك خرابه‌لری بولنور. ایکنجی (هنری) بوراده تولد ایتمشدر.

آباد فارسیده «معمور» دیمك اولمغله، ایران وآسیای وسطی وعثمانیده بر چوق قصبه‌لر اسملرینك ترکیبنه داخل بولنور: حیدر آباد، الله آباد. برون آباد. آقچه آباد کبی. [مرکبلرینه مراجعت بیوریله.]

آباد بلوجستانده (ناری) نهرینك ساحل یمیننده واقع بر کوچك شهردر. — سندده یعنی هندستانك غرب شمالیسنده دخی بو نامله بر کوچك قصبه واردر.

آباد ایران قدیم مجوسیلرینك اعتقادنجه الك اسکی پیغمبرلری اولوب، کونش وآیله سیاراته ومواليد وسائره‌یه عبادتدن عبارت بر دین ایجاد ایتمشدر، که بو دین مؤخراً جمشید طرفندن بر درجه دها توسیع ایدلمش، ودها صکره (زردشت) طرفندن تغییر وتعدیل ایدلمش ایسه‌ده، بسبتون ابطال ایدلمه‌مشیدی. بونك اسمنه اکثریا «بیوك» معناسنه اولان «مه» کلمه‌سنی دخی علاوه ایله (مه‌آباد) دیرلر. (مه آبادیان) نامیله (پیشدادیان) دن اول حکم سورمش بر حکمدار سلاله‌سی دخی بولنمش اولدیغی مروی ایسه‌ده، صحتی مشکوکدر. مه آباده کویا کوکدن اینمش بر کتابك پهلوی وفارسی‌یه مترجم نسخه‌لری بولنیورسه‌ده، بونلرك‌ده مصنوع اولملری محتملدر. بو ترجمه‌لر «سفرنك دساتیر» عنوانیله هندستانده مطبوع بر مجموعه‌ده مندرج اولوب، منظوم اولمشدر.

آبادان شط العربك مجراسی ایچنده وبصره‌دن ٦٥ کیلومتره یوقاری واقع بر شهردر. دکیزدن اوتوز کیلومتره بعدنده‌در.

آبادس (Abades) اسپانیانك سغوویا (شقوبیه) ایالتنده بر کوچك قصبه‌در ٨٠٥ اهالیسی واردر.

آبادساس (Abadesas) اسپانیانك (جرونه) ایالتنده بر کوچك شهردر. (تر) نهری اوزرنده واقع اولوب، غایت کوزل برکوپریسی واردر. قربنده پك اهمیتلی کمور معدنلری بولنور.

آبادن (Abadin) اسپانیانك غالیچه (جلیقه) ایالتنده واقع بر کوچك شهردر. مشهور بر حیوانات بازاری واردر. اهالیسی ٣٣٨٢ کشیدر.

آباده فارسده اصفهان ایله شیراز آره‌سنده و (کور) دنیلن برنهرك اوزرنده واقع برکوچك شهردر. سور ایله محاط اولوب، سورك اطرافنده غایت کوزل بغچه‌لری واردر.

آبادی (پول — .Paul Abadie) فرانسه‌نك مشهور معمارلرندن اولوب، پارس وسائر قصباتده خیلی ابنیهٔ امیریه وعمومیه کندیسنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معرفتیله تأسیس اولنمشدر . میلادك ۱۷۸۳ تاریخنده (بوردو) ده تولد ایدوب، ۱۸۶۸ ده ینه شهر مذکورده وفات ایتمشدر . حالا بر حیات بولنان اوغلی دخی پدرینك اسمیله مسمی وپدری کبی فن معماریده ید طولی صاحبیدر .

آبادی { (ژاق — . Jacques Abbadie) میلادك ۱۶۵٤ تاریخنده فرانسه‌نك (نی)شهرنده تولد ایدوب، ۱۷۲۷ ده لوندره‌ده وفات ایتمشدر . امور دینیه‌یه دائر وخرستیانلغی مدافعه یوللو خیلی تألیفاتی واردر . اك مشهوری « معرفت نفس » حقنده‌کی تألیفیدر . انکلتره قرالی اوچنجی (کیوم) ك منظور ولطفدیده‌سی ایدی .

آبادیا { (Abbadia) برازیلیانك (آباهیا) ایالتنده دکیزدن ۲۵ کیلومتره بعدنده بر کوچك شهردر .

آبادیا { (Abbadia Alpina) آلپ آبادیاسی، ایتالیانك (تورن) ایالتنده ۱۶۲۰ اهالیی حاوی بر قریه‌در .

آبادیا { (Abbadia San Salvatore) سان سالواتورآبادیاسی، ایتالیانك (توسقانه) ایالتنده ۳۷۰۰ اهالیی حاوی بر شهردر .

آبادیوت { کرید جزیره‌سنده یکرمی قریه‌نك اهالیسنه اطلاق اولنور، که ٤۰۰۰ نفوسی حاویدر . بونلرك ۲۰۸ تاریخنده جزیره‌یی فتح ایدن عرب فاتحلری اولادندن اولدقلری مرویدر . اوحالده اسملری «عبادیون» دن محرف اولمق لازم کلیور .

آبار { واسطده بر قریه ایدوکی قاموسده محرردر .

آبار الاعراب { (اجفر) ایله (فید) آره‌سنده واجفرك بش میل بعدنده بر محلدر .

آباران { روسیه‌نك الده بولنان قافقاسیه‌نك (آراس) نهرینه منصب اولور بر چایی، واو چایك اوزرنده برشهردر، که (اریوان) ك ۲۰ کیلومتره شمالنده واقعدر .

آباران { (یاخود آلباران — Abaran, Albaran) اسپانیانك (مرسی) ایالتنده غایت مرتفع بر محلده واقع بر بیوك قریه‌در . ۲۶۵۲ اهالیسی واردر .

آبارقه { (Abarca) آراغون قرالی اولوب، اندلس‌عربلریله برقاچ محاربه ایتدکدن صکره، میلادك ۹۲٦ سنده قشتاله‌لیلرله ایتدیکی محاربه‌ده مقتول اولمشدر .

آباریس { (Abaris) حرافات‌یونانیه‌یه‌کوره، آپولونك یعنی شمسك رهبانندن اولوب، بر اوق اوزرینه سوار اولدیغی حالده، اقطار شمالیه‌ده کزر، غائبدن خبر ویرر، و وبائی دفع ایدر بر پری ایدی .

آبازه { (Abazie) قافقاسیه‌نك جهت‌شمالیه‌سی ممالکندن اولوب، چرکستانك شمال غربیسنده واقعدر، که بوده ممالك متجاوره‌سی کبی روسیه‌نك استیلاسی آلتنه کیرمشدر . آبازه مملکتی قافقاس‌طاغلرینك ذروه‌لرینی تشکیل ایدن(قره طاغ)ك ایکی جهتنده واقع اولوب، جهت جنوبیه‌سنده اولان قسمنه (بیوك آبازه)، وجهت شمالیه‌سنده‌کینه (کوچك آبازه) دینور . بیوك آبازه قره دکیز سواحلنده ممتد اولان طاغ اتکلرندن عبارتدر . هواسی معتدل ورطیب اولوب ، وادیلری وبایرلری غایت منبت ومحصولداردر . طاغلرده پك واسع دمیر، قورشون، باقر وسائره معدنلری بولنور . بو مملکتك اهالیسنه دخی آبازه دنیور . بونلر، جهت شمالیه‌لرنده بولنان (آبخازه) لردن تفریق اولندقلری حالده، ٤۲۰۰۰ نفوسدن زیاده دکلدرلر . ایچلرنده زراعتله اشتغال ایدنلری آز اولوب، اکثریسی رعی حیواناتله مشغولدرلر . وقتیله جوارلرنده بولنان ترك وتاتار اقوامیله برابر روسیه‌یه آقینجیلق ایده‌رك، جنکاورلکله شهرت بولمشلرسه‌ده، شمدیکی حالده صلحپرور بر قومدرلر . بونلر دخی عمومیت اوزره چرکسلر کبی اوزون بویلی وتندرست آدملردر . آبازه وچرکس لسانلرینك مقایسه‌سندن بو ایکی قومك بر اصلدن منشعب بولندقلری آکلاشیلورسه‌ده، بربرلرینك لساننی آکلایه‌میه‌جق درجه‌ده آیرلمشلردر . آبازه‌لرك تاریخی سائر قافقاسیه اقوامنك تاریخیله مشترك بولندیغندن، (قافقاسیه) کلمه‌سنده تفصیلات ویریله‌جکدر . آبازه‌لر میلادك دردنجی عصرنده خرستیانلغی قبول ایتمشلرسه‌ده، مؤخراً دین اسلامله متدین اولمشلردر .

روسیه‌نك سالنامهٔ رسمیسی بیاننه کوره، آبازه مملکتی ۲۱٦٦ مربع کیلومتره وسعتنده‌در . بیوك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهرلری اولیوب، آناپه، کلینجك، غارغه موقعلری استحکاملریله مشهوردر.

آبازه‌لر حقنده آلمانیالی موسیو (روزن) برلین آقادمیاسنك ۱۸٤۵ سنه‌سی مجموعه‌سنده، وموسیو (سیکرن) پترسبورغ آقادمیاسنك ۱۸٤۷ سنه‌سی مجموعه‌سنده، وموسیو (ویوین - دوسن - مارتن) دخی پارسك سیاحتنامه‌لر مجموعه‌سنده (Annales des voyages, avril 1854 p. 5) معلومات کافیه ویرمشلردر.

آبازه { سیاوش پاشا، ملك احمد پاشا، سلیمان پاشا، حسن پاشا وسائره. [اسم اصلیلرینه مراجعت بیوریله.]

آبازه محمد پاشا { آبازه‌پاشا دیمکله مشهوردر. ابتدای حالنده جانپولاد اوغلنك خدمتنده اولوب، واقع اولان بر محاربه‌ده مراد پاشانك الینه اسیر دوشمکله، یکیچری آغاسی خلیل پاشانك شفاعتیله، قتلدن قورتلوب، مشارالیه خلیل پاشایه انتساب ایتمش. کندیسی غایت شجیع وجسور بر آدم اولمغله، خوتین سفرندن عودتنده، روم ایلی بکلر بکیلکنه ترفیع، ومؤخراً ارضروم والیلکنه نصب، وسیواس دخی ارضرومه علاوه والحاق اولنمشیدی. کندیسی ذاتاً یکیچریلرله ضد اولوب، علی الخصوص او آره‌لق یکیچریلرك کسب ایتمش اولدقلری شرکشلکی چکه‌مدیکندن، سکبان عسکری یازدیره‌رق، بر خیلی قوت پیدا ایتدکدن صکره، یکیچریلری قلعه‌دن اخراجله، داخل ولایتندن دخی چیقارمغه چبالامقده ایکن، ۱۰۳۱ تاریخنده سلطان عثمان ثانینك یکیچریلر طرفندن شهید اولدیغی وسیله اتخاذیله، سیواس وسائر طرفلرده‌کی یکیچریلری دخی قتل وپریشان ایتمکه باشلادی. مرعش بکلربکیسی قلاون یوسف پاشا دخی، کویا قارشی طورمق بهانه‌سیله، اون بیك کشی ایله کندیسنه التحاق ایدنجه، اونی دخی معیتنه آلوب، سلطان عثمانك انتقامنی آلمق وسیله‌سیله، قره حصار شرقیه طوغری ایلریلیکه باشلادیلر. مرتضی پاشا اون بیك کشی ایله مدافعه‌یه مأمور اولوب، واقع اولان بر محاربهٔ خونریزانه‌ده مغلوب اولمغله، قره حصارده تحصن ایتدیسه‌ده، چوق طیانه‌میوب، تسلیم اولدی؛ وکندیسی دخی آبازه پاشایه التحاق ایتدی. بونك اوزرینه استانبوله طوغری یوریمکده ایکن، سیواسك دردولتدن تعیین اولنان طیار محمد پاشا طرفندن ضبط اولندیغی خبر آلمغله، او طرفه عودت ایتدی. طیار محمد پاشا مدارا کوستروب، صورتا کندیسنه مطیع اولدی؛ وقوتنی آزالتمق ایچون، قلاون حقنده کندیسنه بعض شبهه‌لر القا ایده‌رك، قلاونی قتل ایتمکه قاندیردی. آبازه پاشا سیواسك خارجنده اردو قوروب، قیصریه ونیکده واو حوالی‌یه مستولی اولمشیدی. بو آرالق صدر اعظم بولنان چرکس محمد پاشا باشلیجه یکیچریدن مرکب بر اردو ایله مرقومك تنکیلنه عزیمت ایدوب، قیصریه قربنده واقع غایت خونریز بر محاربه‌ده آبازه پاشانك عسکری کلیاً منهزم وپریشان اولمغله، وبرابرنده بولنان طیار ومرتضی پاشالر کندیسنی ترك ایده‌رك، اردوی شاهانه‌یه التحاق ایتمکله، کندیسی سیواسه واورادن ارضرومه قاچه‌رق، یکیدن عسکر تدارکی غائله‌سنده ایکن، صدراعظمك عسکرله اوسته‌نه کلمکده اولدیغی خبر آلنجه، کوچك آبازه نامیله مشهور یکنی حسن بکی، برای اعتذار صدراعظمك یانه کوندردی؛ وملتمسی مصلحة رجاسی قبول اولنوب، ارضروم ولایتی ینه کندیسنه توجیه وابقا اولندی. بعده دولته خیلی خدمتلر ایتمشدر. بو سفرده «کشف الظنون» صاحبی کاتب چلبی دخی پدریله برابر کیدوب، قیصریه جوارنده واقع اولان محاربه‌ده حاضر بولنمشدر.

آباس { مورہ‌ده واقع (آغروس) شهرقدیمنك ملوکندندر. قبل المیلاد ۱۵۱۰ ده تخته جلوس ایدوب، اون سنه حکمدارلق ایتمشدر. بونك نسلنه (آبانتید) یعنی «آباسیلر» دنیلوب، اك مشهورلری (پرسه) در.

آباسقال { یوزه فرناندو — (Jose Fernando Abascal) اسپانیا جنراللرندن اولوب، میلادك ۱۷٤۳ تاریخنده تولد، و ۱۸۲۱ نده وفات ایتمشدر. آمریقاده‌کی اسپانیول مستملکاتندن (قوبا) جزیره‌سنده و (یکی غرناطه) و (پرو) ده والیلك ایتمشدر. حسن اداره‌سی سایه‌سنده (پرو) سائر مستملکاتدن صکره بر مدت دها اسپانیانك النده قالمشسه‌ده، نهایت کسب استقلال ایتمشدر.

آباغایتول { (Abagaïtoul) سیبریانك حدود جنوبیه‌سنده، یعنی مغولستان

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حدودنده واقع (دالای نور) كولنك قربنده ومذكور كوله منصب اولان (آرغان) نهری اوزرنده بر شهردر، كه روسلر طرفندن اورانك مركزی اتخاذ اولنمشدر. ٤٩° ٣٥′ عرض شماليده و ١١٥° ٣٥′ طول شرقيده واقعدر.

آبافی { (ميشل — . Michel Abaffi) اردل يعنی ترانسلوانيا زادكاننددن اولوب، ميلادك ١٦٦١ تاريخنده، دولت عثمانيه‌نك حمايه‌سی آلتنده اوله‌رق، اردل پرنسلكنه انتخاب اولنمش ايسه‌ده، ويانه محاصره‌سنك رفعندن صكره، عثمانليلردن روكردان اولوب، نمچه ايمپراطوريله عقد ايتديكی بر معاهده ايله پرنسلكنی تصديق ايتديرمشيدی. ١٦٩٠ده وفات ايدوب، اوغلی پرنس اولمش ايسه‌ده، مؤخراً ويانه‌يه جلب، وفراغته اجبار اولنمشدر.

آباقاخان { [«ابقا» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آباقاسيس { (Abacaxis) برازيليانك جهت شماليه‌سنده (پارا) ايالتنده بر دره‌در. (آمازون) نام بيوك نهره منصب اولور.

آباقان { (Abakan) سيبرياده (آلتون طاغ) ناحيه‌سنده جريان ايدوب، (يكيسی) نهرينه منصب اولور. صولری آلتون توزينی حاويدر. اطرافنده خطوط قديمه‌يی حاوی بعض تاتار آثاری بولنور.

آباقانسق { (Abakansk) سيبرياده (تومسق) ايالتنده (يكيسی) نهری اوزرنده و (آباقان) قربنده مستحكم بر شهردر. بيك نفوسی واردر. استحكاماتی بيوك پترو طرفندن ١٧٧٧ تاريخ ميلاديسنده انشا اولنمشدر.

آباقو { (Abaco) آمريقاده‌كی (آنتيل) آطه‌لرندن انكلتره‌نك النده بولنان (لوقای) جزيره‌لرينك اك بيوكی واك شماليسيدر. بر طار بوغازله ايكی‌يه منقسم اولوب، برينه «بيوك» وديكرينه «كوچك» آباقو دينور. ٢٥° ٥٠′ ايله ٢٦° ٥٥′ عرض شمالی آره‌سنده واقعدرلر.

آباك { سيواس ولايتنده توقاد سنجاغنده اربعه قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در.

آباچسكتا { (Abalcisqueta) اسپانيانك (كيپوزقوه) ايالتنده ٦٧٢ اهاليی حاوی بر قريه‌در، كه قربنده بولنان باقير معدنيله مشهوردر. معدن مذكور عصر حاضرك ابتداسندن بری معطلدر.

آباليكت { (Abaligèt) مجارستانك (قونفكيرخن) ايالتنده ٧٠٠ اهاليی حاوی بر قريه‌در، كه قربنده مشهور بر مغاره و — صوبی نوبتله كسيلير — بر چشمه بولنمغله معروفدر.

آبانا { قسطمونی ولايتنده سينوب سنجاغنده استفان قضاسنه تابع بر ناحيه‌در.

آبانت { (Abantes) (تراكی) يعنی ادرنه ولايتندن چيقوب، موره شبه جزيره‌سنه هجرتله، اوراده (آبا) شهرينی بنا ايتمش ومؤخراً آغريبوزه چكلمش بر قوم قديمدر.

آبانتيد { (Abantides) [«آباس» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آبانتيداس { (Abantidas) موره‌نك جنوبنده واقع (سيكيون) شهر قديمنك حكمداری اولوب، ميلاددن ٢٦٧ سنه اول اورانك رئيس جمهورينی قتل ايله، حكومتی الينه آلمشدی. كنديسی ظالم وغدار بر آدم اولمغله، نهايت قتل ايدلمشدر.

آبانسای { (Abançay) (پرو) ده بو نامله ياد اولنان بر ايالتك مركزيدر. ينه بو نامله مسمی اوله‌رق (آپوريماق) نهرينه منصب اولان بر چايك اوزرنده، و (قوزقو) شهرينك ١٤٠ كيلومتره شمال غربيسنده‌در. قصبه‌نك اهاليسی ٥٠٠٠، وايالتك اهاليسی ٢٥٠٠٠ كشی قدردر.

آبانقور { (Abancour) ميلادك ١٧٩٢ سنه‌سنده فرانسه‌ده حربيه ناظری اولوب، اثنای اختلالده اتهام اولنه‌رق، (اورليان) حبسخانه‌سنه كوندرلمش، ومؤخراً سائر متهملرله برابر (ورسايل) ه نقل اولنه‌رق، اعدام اولنمشدر.

آبانو { (Abano) ايتاليانك ونديك ايالتنده، وپادونك ٨ كيلومتره غرب جنوبيسنده واقع بر شهردر. ٢٩٠٠ اهاليسی واردر. قربنده بولنان ايليجه‌لرله مشهوردر. روماليلر زماننددن قالمه بعض آثار عتيقه‌سی واردر. روما مورخلرندن مشهور (تيت - ليو) لك مسقط رأسيدر. ميلادك ١٦١٢ تاريخنده سحارلقله اتهام اولنه‌رق، احراق بالنار اولنان طبيب (پيترو دابانو) دخی بوراليدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آباؤیوار (Abauj-Var) مجارستانك منقسم بولندیغی «قومیته» لرك یعنی ایالتلرك بریدر. شمال طرفنده یعنی (تیس) نهرینك اوته‌سنده و (ساروس)، (زیپس)، (تورنا)، (بور-سود) و (زمپلین) ایالتلری اورته‌سنده واقعدر. مرکزی (قاساو) شهریدر. بو ایالتك اراضیسی طاغلق اولوب، منبت بایرلری و وادیلری دخی واردر. باغلری وحبوبات محصولاتی مباح اولدیغی کبی، آلتون، کومش، دمیر، باقیر معدنلری و مرمرلری دخی چوقدر. سطحی ۲۸۷۳ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۶۶۶۷۰ نفوسدر. بونلرك یالکز ۷۸۰۰۰ ی مجار، وقصوری اسلاو وساره اولوب، ۱۲۰۰۰ ی دخی یهودیدر.

آبای (Abaï) نیلی تشکیل ایدن ایکی بیوك نهردن (نیل ازرق) دنیلن نهرك یوقاری طرفنه یعنی حبش ممالکنده جریان ایدن قسمنه حبشیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [نیل کلمه‌سنه مراجعت.]

آبایت (Abayt) برازیلیانك (میناس جرائس) ایالتنده جریان ایدر بر نهردر. جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری آقه‌رق، تقریباً ۷۰۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، (سان - فرانسسقو) نهرینه دوکیلور. دنیاده موجود اولان اك بیوك الماسلرك بری بو نهردن چیقارلمشدر.

آب ایستاده آفغانستانده غزنه‌نك ۸۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر کولدر. وسعتی یاغمورلرك کثرتنه کوره تخلف ایده‌رك، عرضی اون اون سکز کیلومتره قدردر. صویی غایت طوزلیدر.

آبتون (Abetone) ایتالیاده (آپنین) سلسلهٔ جبالنك شمال طرفلرنده (مودن) ایله (پیسقوآ) آره‌سنده بر کچیددر. ارتفاعی ۱۹۲٤ متره‌در.

آبتین ایرانك پیشدادیان تعبیر اولنان ملوك قدیمه‌سندن مشهور فریدونك پدریدر، که ینه سلالهٔ مذکوره‌دن جمشیدك نسلندندر.

آب حیات سیاح مشهور ابن بطوطه‌نك چینده بر بیوك نهره ویردیکی اسمدر، که اقرب احتماله کوره «صاری صو» دیمك اولان (هونغ هو) ویاخود «مائی صو» دیمك اولان (یانغ چه قانغ) نهریدر.

آبخازه قافقاسیانك قره دکیز ساحلنده وآبازه مملکتنك جنوبنده واقع بر مملکت اولوب، اکثریا بوده آبازه نامیله معروف مملکتدن عد اولنمقده‌در. باشلیجه قصبه‌لری صخوم قلعه، کغری و (ابیجونده) در. سطحی ۹۱۰۰ مربع کیلومتره، واهالیسی تقریباً ۸۰۰۰۰ کشیدر. بونلر آبازه‌لرله بر نسلدن منشعب ایسه‌لرده، اکثریا کرجیلرله برلکده یاشامشلردر. اکثریسی خرستیان اولوب، ایچلرنده مسلمانلری دخی بولنیور. بو مملکت وقتیله دولت عثمانیه‌نك قبضهٔ تصرفنه کچمش ایکن، مؤخراً آیریلوب، نهایت عصر حاضرده روسیه‌نك ضبطنه کیرمشدر. اهالیسی غایت فقیر اولوب، شمشیر آغاجی صاتمغله کچنیرلر. بونلر کندیلرینه (آرزا) نامنی ویریورلر.

آبدار بکم هندستان ملوکندن وسلالهٔ تیموریه‌دن مشهور اکبر شاهك زوجاتندن اولوب، حسن وفراستیله مشهوردر.

آبدره (Abdère) قواله جوارنده قره صو نهرینك اغزنده بولنمش براسکی شهرك اسمیدر، که، ستونلرینك کثرتی مناسبتیله، خرابه‌سی الیوم (پولیستیلو) یعنی «چوق ستونلی» اسمیله معروفدر.

آبر سجستانده برقریه اولوب، ائمهٔ حدیثدن ابو الحسن محمد بن حسین بن ابراهیم بن عاصم الآبرینك مسقط رأسیدر.

آبر (Aber) کلت لساننده «قوی، لیمان، چای اغزی» دیمك اولمغله، بعض اسملرك ترکیبنه داخل بولنور.

آبرا (Abra) فلپین آطه‌لرندن (لوسون) جزیره‌سنده بر نهر اولوب، (قوردیلرا ده قابا لروس) طاغلرندن نبعانله، آطه‌نك وسطنده کندی اسمیله مسمی بر ناحیه‌یی ارووا ایده‌رك، ساحل غربیده، برقاچ شعبه‌یه انقسامدن صکره، دکیزه منصب اولور. ناحیه‌سنك اهالیسی ۳۷۰۰۰ کشیدر.

آبرانتس (Abrantès) پورتکیزك (استرا-مادور) ایالتنده، تاج نهرینك ساحل یسارنده و (لیسبون) ك ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع برشهردر؛ ۵۰۰۰ اهالیسی واردر. اولدقجه تجارتکاهدر. — برازیلیانك (باهیا) ایالتنده دخی بو نامله برکوچك قصبه واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آبراهام { حضرت ابراهیمك اسم عبرانیسی اولوب، یهود ونصارا عندنده مستعملدر . [«ابراهیم» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .]

آبراهام { (اکشلنسیس Abraham Ec-chellensis) سوریه مارونیلرندن اولوب، فرانسه‌نك السنهٔ شرقیه مکتبنده سریانی وعربی لسانلرینی تدریس ایله مشغول ایدی . توراتك السنهٔ شرقیه‌ده طبعنه خدمت ایتمش؛ والسنهٔ شرقیه حقنده لاتینجه بر قاچ کتاب یازمشدر . میلادك ۱۶۶۴ تاریخنده رومادە وفات ایتمشدر .

آبرتن { (Abrettène) اسکی (میسیا) یعنی بروسه سنجاغنده کرماستی قضاسی جهتنك اسم قدیمیدر .

آبردین { (Aberdeen) اسقوچیاده بر قصبه ومرسادر . ادیمبورغك ۱۹۰ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، آبردین قونتلغنك مرکزیدر . اسکی ویکی قصبه‌یه منقسم اولوب، یکیسی (دی Dee)، واسکیسی (دون Don) نهرینك منصبنده واقعدر . ۸۹۵۵٤ اهالیسی واردر . غایت جسیم طاشلردن یاپلمش برسدی؛ عدلیه دائره‌سی، مکتب طبیه‌سی، (دون) نهری اوزرنده اولان کوپریسی، نیمانك جسامت وصاغلاملغی؛ ایکی بیوك مکتبدن مرکب دارالفنونی، رصدخانه‌سی، ایکی کتبخانه‌سی وفابریقه‌لری شایان تماشادر . — آبردین قونتلغنك ٦٤٦٠٣ اهالیسی واردر .

آبردین { ممالك مجتمعهٔ آمریقاده، (میسیسیپی) جمهوریتنك جهت شمالیه‌سنده، (آلاباما) نهرینه منصب اولان (تومبیغبه) چایی اوزرنده واقع برشهر اولوب، (مونروئه) ایالتنك مرکزیدر . بعض موسملرده کیلر شهره قدر چیقه بیلیرلر . بوشهر ۱۸۳٦ سنهٔ میلادیه‌سنده تأسیس اولنوب، ۱۸٦۰ده ٦۰۰۰ اهالیسی وار ایدی . اخراجاتی باشلیجه پاموقدن عبارتدر .

آبردین قونتی { (هامیلتون غوردون) انکلتره رجالندن اولوب، میلادك ۱۷۸٤ تاریخنده ادیمبورغده طوغمش، و۱۸۵۳ ده وفات ایتمشدر . بیوك ناپولیونك سقوطندن صکره انکلتره ایله اون سکزنجی لویی آره‌سنده عقد اولنان معاهده‌یی امضا ایدن انکلیز دیپلوماتلرندن بریدر . ۱۸۲۸ده دوق دو ولنیغتونك ریاستی آلتنده بولنان هیئت وکلایه، و۱۸۳٤ ایله ۱۸٤۱ده دخی (پیل)ك تشکیل ایتدیکی قابنتویه داخل اولمشدی . ۱۸۵۲ ده محافظه‌کارلرله سربستی طرفدارلرندن و(پیل)ك طرفکیرلرندن مرکب اوله‌رق مخلوط برقابنتو تشکیل ایدوب، فرانسه‌ایله تدافعی وتعرضی براتفاق دخی عقد ایتمشدر .

آبرغاونی { (Abergavenny) انکلتره‌نك (مونوق) ایالتنده و(غاونی) نهری اوزرنده بر شهردر . کوزل بر کوپریسی، آثار عتیقه‌سی، کمور معدنی، دمیرخانه‌لری و ٤۲۰۰ اهالیسی واردر .

آبرقرومبی { (Abercromby) انکلیز جنرالـلرندن اولوب: ۱۷۳۸ تاریخ میلادیسنده اسقوچیاده طوغمش، و۱۷۹۳ و۹٤ ده فلنك وبلچیقه‌ده فرانسزلره قارشی؛ بعده آمریقا آطه‌لرنده وغویانه‌ده محاربه ایتمش؛ و۱۷۹۸ده فرانسزلره قارشی مصره کوندریلن انکلیز عسکری قوماندانلغنه تعیین اولنه‌رق، غالب کلمش ایسه‌ده، ۱۸۰۱ ده مجروحاً وفات ایتمشدر .

آبرقرونوای { (Abercronway) انکلتره‌نك (والس) مملکتی ساحلنده و (قرونوای) نهری آغزنده مستحکم بر شهر اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر .

آبرتی { (Abernethy) اسقوچیانك (تای) نهری اوزرنده بر کوچك شهردر . ۱۷۰۰ اهالیسی واردر .

آبرنقاتوی { (Abrincatui) فرانسه‌نك اسکی اقوامندن بریدر، که مانش دکیزی سواحلنده ساکن اولوب، مرکزلری ینه بو نامله یاد اولنور و(اینجنا) ذخی دنیلیر برشهر ایدی .

آبرنك { (Abrang) کشمیر مملکتنده، (جانسکر) نهری اوزرنده، (سملا)نك ۲۸۸ کیلومتره شمالنده برشهردر . ۳۳° ٤۰′ عرض شمالی و ۷٤° ۲۲′ طول شرقیده واقعدر .

آبرو { هندستانده دهلی حاکمی شاه نجم الدینك شعرده قوللاندیغی مخلصدر . هجرتك ۱۱٦۱ تاریخنده وفات ایتمشدر .

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آبرو حافظ آبرو . [«حافظ» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله .]

آبروچى (Abruzzes وايتاليانجه Abruzzi) ايتاليانك ناپولى‌يه ملحق بر مملكتيدر، كه آدرياتيق دكيزينه ناظر اولوب، (پسقاره) نهريله ايكى‌يه بولنمش، واوچ ايالته تقسيم اولنمشدر؛ مركزلرى (ترانو)، (آقويلا) و (كتى) قصبه‌لريدر . سطحى ۱۳۰۰۰ مربع كيلومتره، واهاليسى ۹۰۰۰۰۰ نفوسدر . طاغلق واورمانلق بر ير اولوب، قورد وآييلرى چوقدر . محصولاتى باشليجه زيتين ياغى، پرنج، شراب، ايپك وصفراندن عبارتدر . صنايعى كريدر . اهاليسى جنكاوردر .

آبرودبانيه (Abrudbanya) ترانسلوانيانك (آلسوتهوار) ايالتنده بر قصبه‌در . طاغلق بر محلده وآلتون معدنلرى اورته‌سنده واقع اولوب، ۴۱۳۰ اهاليسى واردر .

آبرودفالوه (Abrudfalva) ترانسلوانيانك (آلسو تهوار) ايالتنده آلتون معدنلرى قربنده بر شهردر . ۴۴۰ اهاليسى واردر .

آبرولوس (Abrolhos) پورتكيز لساننده «كوزلرى آچ» ديمك اولوب، دكيزك سطحنه قريب بولنان برچوق مخاطره‌لى قيالره علم اولمشدر، كه اك مشهورلرى آوسترالیانك ساحل غربيسنده ۲۸° ايله ۲۹° عرض جنوبيده، وبرازيليانك (باهيا) سواحلنده ″۵۱ ′۵۷ °۱۷ عرض جنوبيده بولنانلريدر . برازيلياده كيلرك اوستنده بر فنار ركز اولنمشدر .

آبرى (ابوالحسن محمد بن حسين بن ابراهيم بن عاصم الآبرى.) [«ابو الحسن» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آبريسويت (Aberyswith) انكلتره‌نك (غال) ياخود (والس) مملكتنده (ريديول) ايله (ايسويت) نهرلرينك محل‌تلاقيسنده واقع برشهردر . ۶۷۲۰ نفوسى، اولدقجه تجارتى وكوزل ليمانى واردر. دكيز حماملرى و بالغنك كثرتى مشهوردر .

آبريوله (Abriola) ايتاليانك (بازيليقاته) ايالتنده و(پوتنچا) نك ۱۵ كيلومتره جنوبنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهاليسى واردر .

آبزان بنى اسرائيل حكامتنك سكزنجيسى اولوب، يدى سنه حكم سورمشدر .

آبِسكون خوارزمدن آقوب، بحر خزره دوكيلن (آبكون) نهرينك منصبنه واو منصبده بولنان بركوچك آطه‌يه واونده‌كى شهره ويريلن اسمدر . بوآطه مغول تاتارلرينك دهشتندن قاچان محمد خوارزم مشاهك ملجأ ومحل وفاتى بولنمش اولمغله شهرتياب اولمشدر. حالا صوآلتنده‌در. ابوالعلا احمد بن صالح بن محمد بن‌صالح تميمينك مسقط رأسيدر.

آب سياه هندستانده قنوج نهرى قربنده بر دره‌در.

آبسيرت (Absyrt) يونان قديمده موره شبه جزيره‌سنده واقع (فوكيده) حكمدارى (آته) نك اوغلى اولوب، همشيره‌سى (ميده) عاشق (ياسون) ايله برابر پدرينك اوندن فرار ايتديكى صره‌ده، بونى كسوب، تعقيب ايده جك آدملرى مشغول ايتمك ايچون، پارچه‌لرينى يول اوستنده طاغيتمش؛ ويول برنهر كنارندن كچديكيچون، نهردخى (آبسيرت) ناميله تسميه اولنمشدر .

آبسيرتيد (Absyrtides) دالماچيا سواحلى قارشيسنده برقاچ آطه‌نك هيئت مجموعه‌سنك اسميدر . بعض خرافات يونانيه‌يه كوره (ميده) قرنداشى (آبسيرت) ى بوآطه‌لرده اولدورمش اولديغندن، بو اسمله تسميه اولنمشلردر . مذكور آطه‌لرك باشليجه‌لرى : كرسو، اوسرو، آربه، ليا، وپاغو آطه‌لريدر .

آبسيمار (Absimare) روما ايمپراطورلرندندر. [«تيبر» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله .]

آبِص يساكر قصبه‌لرندن اولديغى توراتده مذكور اولوب، اليوم (توباس) دنيلن شهرك عينى اولمسى محتملدر.

آب‌صافى زبازدى (آلب صوفى)‌در. ازميد سنجاغنه ملحق آطه‌بازارى قضاسنده بر ناحيه‌در. قره جابر ناحيه‌سيله برابر ۱۷ قريه‌يى حاوى اولوب، اهاليسى ۲۵۰۰ نفوس‌مسلمه‌دن عبارتدر.

آبغار ميلاددن ايكى عصر اولدن ميلاددن ايكى‌عصر صكره‌يه قدر يعنى بش‌عصر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اورفه‌ده حکومت ایدن ملوکدن بر قاچنك اسمیدر .

آبقرون { کرید جزیره‌سنك اسفاکیا سنجاغنده قضا مرکزی بر شهردر .

آبکور { دیاربکر ولایتنده (امد) قضاسنه تابع برناحیه اولوب، مرکز ولایتدن ١٢ ساعت قدر اوزاق، و ٧ قریه‌یی جامعدر.

آبکون { خوارزمدن آقوب بحر خزره دوکیلور بر نهردر.

آبل { (Abel) حضرت آدمك اوغلی هابیلك بین النصارا اسمیدر . [«هابیل» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آبل { (Abel) دانیمارقا قراللرندن اولوب، میلادك ١٢٥٠ تاریخنده برضیافت اثناسنده بیوك برادری آلتنجی (اریق) ی قتل ایتدکدن صکره، تختنه جلوس ایتمش؛ وایکی سنه صکره (فریسون)لر عصیان ایدوب، کندیسنی قتل ایلشلردر.

آبل { (نیقولا —) اسوج ریاضیوندن اولوب، علوم ریاضیه‌یه پك چوق خدمتلر ایتمش، وبرچوق اثرلر براقدرق، میلادك ١٨٢٩ نده وفات ایتمشدر .

آبل { سوریه وفلسطینده برقاچ قصبه وقریه‌نك اسمی اولوب، اك مشهورلری محللرنده ذکر اولنور.

آبلار { (Abélard) (هلویزه) اسمنده بر قیزله اولان معاشقه‌سیله وبینلرنده واقع مکاتبات عاشقانه‌سیله داستان اولمش، وفلسفه ومذهبه متعلق تألیفات ودرسلریله شهرت بولمشدر . میلادك ١٠٧٩ تاریخنده فرانسه‌نك (نانت) شهری جوارنده (پاله) قریه‌سنده تولد ایدوب، زادکاندن بر عائله‌یه منسوب اولدیغی حالده؛ عصرینك مشاهیرندن (کویوم دو شامپو) نك درسنه ملازمت ایدوب، آز مدت ظرفنده استادینه رقابت ایده‌جك درجه‌یه کلمش، و ٢٢ یاشنده ایکن، کندینه مخصوص برمدرسه آچوب، (ملون) ده، (قوربی) ده ونهایت پارسده منطق وآداب وفلسفه تدریسنه باشلایه‌رق، حلقهٔ تدریسنه داخل اولان طلبه‌سی اوچ بیکی تجاوز ایتمشیدی . مؤخراً الهیات وعقاید علمنی تحصیل ایده‌رك . بوفنده دخی کسب مهارت ایتدکدن صکره، کبار روحانیوندن (قولبرت)ك حفیده‌سی (هلویزه)نك معلمکنه نصب اولنمش. بوقیزك حسن وآننه مقاومت ایده‌مدمکله، بینلرنده حاصل اولان معاشقه‌نك نتیجه‌سی اولمق اوزره، کندیسنی قاچیروب. (برتانیا) یه کوتورمش، واوراده، ثمرهٔ عشق وعلاقه‌لری اوله‌رق، برارکك چوجغی دنیایه کلدکدن صکره، معشوقه‌سیله خفیاً عقد نکاح ایتمش ایسه‌ده، قیزك عمجه‌سی بو نکاحله‌ده قناعت ایتمیه‌رك، کندیسنی کیجه یاریسی حفیده‌سیله یاتمقده اولدیغی یتاقده باصوب، عضو رجلیتنی قطع ایتدیرمش . بونك اوزرینه آبلار (سن دنیس) مناسترلرینه کیدوب. رهبان صنفنه داخل اولدیغی کبی، معشوقه‌سی دخی (آرژانتوی) مناسترنده راهبه اولمش. بروقت صکره آبلار، طلبه‌سنك ابرامی اوزرینه، مناستردن چیقوب، یکیدن برمدرسه آچه‌رق، تدریسه باشلامشسه‌ده. فلسفه‌ده زمانینك مشاهیرینه مخالف برچیغیر آچمش اولدیغی کبی، علم کلام وعقایدده دخی حکمت وعقلیاتی نقلیاته تقدیم وترجیح ایتدیکندن، محافل روحانیه‌نك نظر دقتنی جلب ایدوب، او صره‌ده نشر ایتدیکی بعض آثاری رفض والحاد ایله اتهام اولنه‌رق، احراق ایدلمش . موخراً برمناستر ریاستنه نصب اولنوب، رهبانك احوالنی تنسیق ایتمکه چالیشدیغیچون، ١١٤٠ تاریخ میلادیسنده (سان) مجلس روحانیسی طرفندن رفض والحادله محکوم اولمش . تبرئهٔ ذمت ایچون رومایه کیدرکن، یولده (قلونی) مناستری رئیسنك محبتنی قزانمغله، اونك وساطتیله پاپانك عفوینه مظهر اولوب، بقیهٔ عمرینی، عشق وهجرانك شراره‌لریله سوزان، وزمانه‌نك ناسازکارلغیله نالان اوله‌رق حزن وکدرله کچیره‌رك، میلادك ١١٤٢ تاریخنده وفات ایتمشدر. آثاری دفعاتله طبع وترجمه ایدلمشدر. فرانسه مشاهیر شعراسندن (لامارتین) آبلارك ترجمهٔ حال سوزناکنی شاعرانه بریولده تصویر ایتمش؛ وفیلسوف مشهور (ژان - ژاق - روسو)، کندی طالبه‌سنه اولان معاشقه‌سنی تصویر ایچون، آبلار ایله هلویزه‌نك داستاننه تقلیداً «یکی هلویزه» عنوانیله مکاتبه صورتنده برعشقنامه یازمشدر .

آبل الزیت { اردن وادیسنده کائن بر شهر قدیمدر.

آبل السق { بیروت سنجاغنده (مرج عیون) قضاسنده غایت کوزل برموقعده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واقع برقریه اولوب، ۱۰۰۰ نفوسی وبر روم کلیسا-سیله‌برده پروتستان کلیسا ومکتبنی جامعدر.

آبل السوق { شام قصبه‌سنك بش ساعت بعدنده غایت کوزل بر تپه‌ده واقع بر قریه اولوب، حضرت آدمك اوغلی هابیلك مزاری اوراده بولندیغی زعم اولنور. الیوم (سوق) ویاخود (سوق وادی بردی) نامیله معروفدر. ابو طاهرالمقری الآبلی‌نك مسقط رأسیدر.

آبل القمح { بیروت سنجاغنده مرج عیون قضاسنده (بانیاس) ناحیه‌سنك کویلرندن اولوب، توراتده مذکور اولان (آبل بیت معکه) بوندن عبارت اولدیغی مظنوندر. ۴۵ خانه‌یی جامعدر.

آبلانده { (Abellanda) اسپانیانك (بیسقایا) ایالتنده، (بیلبائو) شهرینك ۲۵ کیلومتره غربنده واقع برکوچك شهردر.

آبلانقور { (Perrot d'Ablancourt) فرانسه‌نك (شالون سور مارن) شهرنده ۱۶۰۶ تاریخ میلادیسنده طوغوب، ۱۶۶۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. لاتین ویونان‌قدیم لسانلرندن فرانسزجه‌یه برچوق آثار نافعه ترجمه ایتمشدر. ترجمه‌لری، فصاحتلری سببیله، شهرت بولمش ایسه‌ده، اصللرینه مطابق دکلدر.

آبلایکیت { (Ablaïkit) سیبریانك (ایرتیچ) نهرینه دوکیلور ایکی کوچك چای، وبونلردن برینك ساحل یمیننده واقع برکوچك قصبه‌در، که وقتیله (قالموق) تاتارلرینك مرکزی‌ایدی.

آبل بیت معکه { توراتده مذکوراولوب، بولنمش‌اولدیغی محل مختلف فیهدر.

آبلخاریب { ارمنی مورخلرندن اولوب، میلادك آلتنجی عصرنده ارمنستانك بر مفصل تاریخنی یازمش، وعلی الخصوص ایرانیلرله ارمنیلر بیننده وقوع بولمش‌محارباتی. وایران ایله ارمنستانك ایکی عصرلق وقوعاتنی پك مفصل نقل ایتمشدر.

آبل شطیم { اردن وادیسنده واقع اولوب، بنی اسرائیل ارض موعوده وصولدن اول، بوقصبه‌یه نزول‌ایله، واوراده کونشدن کنایه اولان (بعل) ه عبادت ایتدکلرندن غضب الهی‌یه مستحق اولمشلردر.

آبل مصرایم { اردن نهرینك غرب طرفنده بر محل ایدی، که حضرت یوسفك مصریوندن بر جماعتله کلوب، حضرت یعقوبی اوراده دفن ایتمسندن طولایی، «مصرایم» کلمه‌سنه اضافتله تسمیه اولنمشدر. بو کون (حجله) دنیلن محل اولدیغی مظنوندر.

آبلن { (Abelin) آلمانیا مورخلرندن اولوب، میلادك ۱۶۴۶ تاریخنده‌استراسبورغده طوغمشدر. «اوروپا تماشاسی» نامیله ۱۲ جلددن عبارت برتاریخ یازمش، وهندك تاریخیله سائر بعض آثار تاریخیه‌یه دخی قلم قاریشدیرمشدر.

آبلنچن { (Ablentschen) اسویچره‌نك‌منتهای جنوب غربیسنده و(برن) ناحیه‌سنده برقریه‌در، که موقعنك غایت مرتفع وصارب‌اولمسیله، وقربنده غایت‌درین برمغاره بولنمق سببیله مشهوردر.

آبلیتاس { (Ablitas) اسپانیانك (ناوار) ایالتنده (تولده) نك قربنده برکوچك شهردر؛ ۱۲۰۰ اهالیسی واردر.

آب مرغان { فارسده شیراز جوارنده بر مسیره‌در، که بعض موسملرده شیراز اهالیسی اورایه کیدوب، اجرای ذوق وجنبش ایدرلر. — ینه ایرانك قهستان ولایتنده برپیکاردر، که کویا صویی صیغرجق قوشلرینی جالب اولمغله، چکرکه‌یی دافع اولمق اعتقادیله، اوزاق یرلردن آلیرلرمش.

آبناکی { (Abnaqui) آمریقای شمالینك‌اهالیٔ اصلیه‌سندن‌برقومدر، که (موهیقان) قومیله برابر — وقتیله پك کثرتلی اولوب، ممالك مجتمعهٔ آمریقانك شرق شمالی جهتلرنده منتشر بولنمش اولان — بر بیوك اولوسك شعبه‌لرندن برینی تشکیل ایدیور. الیوم موجود اولان افرادی ممالك مجتمعه‌دن (موهاوو) حکومتی اراضیسنه چکلمش؛ وبعض پراکنده اشخاصی دخی قناده طرفلرینه یایلمشدر.

آبناخ خان { (قطلغ بن پهلوان) دولت‌سلجوقیه‌نك امراسندن اولوب، خوارزمشاه‌سلجوقی زماننده امیرالامرا اولمش، وچنکیزخانك هجومنده بخارا امیرلکنه، نصب اولنمش ایدی. بخارانك تاتارلر طرفندن ضبطی اوزرینه، خراسانه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مسئولی اولمش ایسه‌ده، اوراده دخی دیکیش طوتدیره‌میوب، نهایت هجرتك ٦٠٧ تاریخنده واقع مغلوبیتی اوزرینه، (ری)ده بولنان خوارز مشاهك اوغلی تیر شاهه التجا ایده‌رك، اکرام والتفاته نائل اولمش، ووفاتنه دکین اوراده قالمشدر.

آبنبرغ { (Abenberg) باویرانك (فرانقونی ـ موآین) ایالتنده، (رزات) نهری اوزرنده بر کوچك قصبه اولوب، ١٤٤٠ اهالیسی واردر.

آبندبرغ { (Abendberg) آلب طاغلرندن (برن) ناحیه‌سنده واقع بر طاغدر، که موقع ومنظره‌لرینك کوزللکیله مشهوردر. ارتفاعی ١٨٢٨ متره‌در. — بو نام ایله (سیلزیا) ده (هیرشبرغ) قربنده بعض ذروه‌لر دخی واردر.

آبندون { جرجان قریه‌لرندن اولوب: (ابو بکر احمد بن محمد بن علی الجرجانی الآبندونی) نك مسقط رأسیدر. [«ابوبکر» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آبنر { طالوتك عمیجه زاده‌سی وقاعدی اولوب، طالوتك وفاتنده حکمدارلغی طالوتك اوغلی (اسبوشت) ه ویرمك ایستمش ایسه‌ده، مؤخراً حضرت داودك طرفنه دونوب، بتون بنی اسرائیلك مشارالیهه تابع اولمسنه جهد ایتمشدر. رقیبی (یوآب) طرفندن قتل اولنمشدر.

آبنسبرغ { (Abensberg) آشاغی باویره‌ده، طونه‌یه دوکیلن (آبن) نهری اوزرنده واقع بر کوچك قصبه‌در، که ناحیه مرکزی اولوب، ١٦٧٠ نفوسی حاویدر. کوکورتلی معدن صولری واردر؛ بوك منسوجاتی وحریق طلومبه‌لری اعمال اولنور؛ شربتجی اوتی یتیشدیریلیر. اسکی آبنسبرغ قونتلرندن قالمه بر اسکی سرایی واردر. مشاهیر مورخیندن (آوانتینوس ـ تورنمایر) ك مسقط رأسیدر. بیوك ناپولیون بو شهرده ١٨٠٩ تاریخ میلادیسنده آرشیدوق (شارل) ه قارشی بیوك بر مظفریت قزانمشدر.

آبنوبا { (Abnoba) اسکی جرمانیاده طونه‌نك منبعلرنده بر طاغك اسمیدر، که اهالیسی (دیانه) یه یعنی قمره عبادت ایدرلردی.

آبو { (Abo) روسیه‌نك اسکی (فینلانده) ده، (آئورا) نهرینك اغزنده. پترسبورغك ٤٦٠ کیلومتره غرب شمالیسنده واقع بر شهردر، که بو نامله یاد اولنور بر قضانك مرکزی اولوب. ١٨٠٠٠ اهالیسی وواسع بر کتبخانه‌سی واردر. میلادك ١٦٤٠ تاریخنده تأسیس اولنمش بردارالفنونی دخی وار ایدیسه‌ده، ١٨٢٧ ده (هلسینغفورس) شهرینه نقل اولنمشدر. فینلانده لسانده بر مجموعهٔ موقوته نشر اولنور. چوقه، صابون وجام فابریقه‌لری وپك ایشلك تجارتی واردر. بو شهر میلادك ١١٥٧ تاریخنده اسوجلیلر طرفندن تأسیس اولنوب، ١٨١٢ تاریخنه‌دك فینلانده‌نك مرکز اداره‌سی ایدی. حریقدن دفعاتله خراب اولمشدر. ١٧٤٣ ده روسیه ایله اسوج بیننده بر معاهده‌نك محل عقدی اولمشدر، که «آبو معاهده‌سی» نامیله مشهوردر. میلادك ١٨٠٩ تاریخنده آبو شهری فینلانده‌نك قالمش اولان پارچه‌سیله برابر روسیه‌نك الینه چکمشدر. مرکزی بولندیغی ایالتك سطحی ٢٦٠٠٠ مربع کیلومتره، و اهالیسی ٣٢٠٠٠٠ نفوسدر. پیشکاهنده سیر سفائن حقنده پك مخاطره‌لی بر طاقم قیالق آطه‌لر واردر. فینلانده لسانده (تورغ) دنیلیر، که بازار دیمکدر.

آبو { (Abou) هند غربیده واقع (آراوالی) سلسلهٔ جبالنك اك یوکسك ذروه‌سی مقامنده بر طاغدر. ٢٤° ٤٥′ عرض شمالی و ٧٠° ٣٠′ طول شرقیده واقع اولوب، ارتفاعی ١٢٠٠ ایله ١٥٠٠ متره آره‌سنده‌در. بو طاغ اسکی زماندن بری هندك اهالئ شمالیه‌سی طرفندن مقدس عد اولنه‌رق، اوزاقدن زیارتنه کیدرلر؛ وحسابسز مغاره‌لری ایچنده مجاور اولورلر.

آبو { (Abbot) بریسی (جورج) ودیکری (روبر) اسمیله انکلتره‌نك اونآلتنجی عصر میلادی پسقپوسلرندن ایکی برادردر، که امور مذهبیه‌یه دائر بعض اثرلر براقش، وپروتستانلغك انکلتره‌نك هر طرفنه نشرینه خدمت ایتمشلردر.

آبور { (Abors) هیمالایا طاغلرینك منتهای شرقنده وآنام مملکتنك شمالنده ساکن وحشی بر قومدر، که کثرتله وجنکاورلکله قومشولرینی دائما قورقو ایچنده بولندیرمقده‌درلر. سیمالری تیبتلیلر ومغوللرله قرابتلرینه دلالت ایدیور. بو قومك اصل اسمی (پادام) اولوب، سیاملیلر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفندن «دشمن» دیمك اولان (آبور) اسمیله تسمیه اولنمشلردر .

آبوس (Abus) اسكی روما جغرافیونك ارمنستانده واقع (كبان) طاغنه، وانكلتره‌ده‌كی (هوبرت) نهرینه ویردكلری اسمدر . [بو كلمه‌لره مراجعت بیوریله .]

آبولونیوس (یاخود آبلونیوس) آپولونیوس نام حكیم یونانی‌یه عربلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«آپولونیوس» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آبولونیه خداوندكار ولایتنده بروسه‌نك ٤٤ كیلومتره غرب جنوبیسنده واقع بركول وكولك ایچنده بركوچك آطه‌نك اوزرنده برشهردر. مرمره دكیزینك ۲۵ كیلومتره جنوبنده‌در . كولك شرقدن غربه طولی ۲۵، وشمالدن جنوبه عرضی ۱۷ ویا ۱۸ كیلومتره اولوب، آیاغی مقامنده اولان (سوسورلی) نهری واسطه‌سیله صویی مرمره دكیزینه دوكیلور . آطه كولك شمال شرقیسنده اولوب، اخشابدن بركوپری واسطه‌سیله قره ایله مربوطدر. شهر خراب برسور ایله محاط اولوب، ۳۰۰ قدر خانه‌سی واردر؛ اهالیسی عثمانلی ورومدن عبارتدر . سور وقلعه‌سی قیاصرهٔ قسطنطینیه زماننده قالمه اولوب، اونلرك وقتنده (آپولونیا) یعنی «مدینة الشمس» تسمیه اولنان شهر قره‌ده، ویالكز قلعه آطه‌ده ایدی .

آبومی (Abomey) آفریقای غربیده (كینهٔ شرقی) ده (داهومی) مملكتنك مركز وپایتختیدر . ۷° عرض شمالی و ۱۱′ ٤۰″ طول شرقیده واقع اولوب، ساحل بحردن ۱۰۰ كیلومتره بعدنده و ۳۹۵ متره ارتفاعنده‌در . شهر برقوملق اووه‌نك اورته‌سنده اولوب. ۲٤۰۰۰ قدر اهالیسی واردر . قصبه ایكی درین خندقله محاط اولدیغی كبی، ایچنده حكمداره مخصوص بولنان ایكی سرایی دخی ۲۰ قدم ارتفاعنده طوپراقدن برسورله احاطه، وسورك اوستی حربده طوتیلان اسیرلرك باشلریله دهشتلی برصورتده تزیین اولنمشدر .

آبون (Abbon) بری طقوزنجی، ودیكری اوننجی عصر میلادیده یاشامش ایكی راهبك اسمیدر، كه برنجیسی «پارسك نورمانلر طرفندن محاصره‌سی» نامیله لاتینجه برمنظومه، ودیكری پاپالرك تراجم احوالنه دائر بركتابله سائر بعض آثار براقشدر .

آبونا (Abona) آفریقانك سواحل غربیه‌سی قارشیسنده كائن (قناریه) آطه‌لرندن (تنریف) آطه‌سنك برشهر ولیمانیدر. ۱۵۱٦ اهالیسی واردر .

آبوندانس (Abondance) «بركت» دیمك اولوب، اسكی یونانلی ورومالیلرك آلهه‌سندن بری ایدی. یونانلیلر بوكا آفتونیا (Ἀφθονία,) دیرلردی. تصویری چیچكلره غرق اولمش وصاغ النده چیچك ومیوه ایله طولو بر بوینوز طوتار برقیز هیكلندن عبارت ایدی. بو بوینوز رئیس الآلهه زعم ایتدكلری مشترینك مرضعه‌سی اولان (آمالتیا) نام كچینك بوینوزی اولوب، مشتری بونی چوجقلغنده كندیسنه باقش اولان پریلره بخش ایتمشیدی .

آبوندانس (Abondance) فرانسه‌نك (هوت ساووآ) ایالتنده و (درانس) دره‌سی اوزرنده ناحیه مركزی بربیوك قریه‌در . اونده كلیتله اعمال اولنان «واشرین» پنیریله مشهوردر. اهالیسی ۱۵۰۰، وناحیه‌سنك اهالیسی ٦٦۰۰ نفوسدر .

آبوندانس (Baie de l'Abondance) اصل اسمی انكلیزجه (Bay of Plenty) اولوب، «بركت قویی» تعبیریله ترجمه اولنه بیلیر . [بو لغته مراجعت .]

آبوندانس (Jean d'Abondance) فرانسه‌نك اون آلتنجی عصر میلادی شعراسندندر .

آبونی (Abony) مجارستانده پشته ایالتنده وشهر مذكورك ۸۵ كیلومتره شرق جنوبیسنده واقع برشهر اولوب، ۱۰۲٤۰ اهالیسی واردر .

آبویل (Abbeville) فرانسه‌نك (سوم) ایالتنده و (سوم) نهری كنارنده قضا مركزی برشهردر. ۱۸۲۰۸ اهالیسی، مستحكم قلعه‌سی، لیمانی، منتظم مكتبی، یتیمخانه‌سی، غوت اصول معماریسی اوزره متین كلیساسی، قیشله‌لری، آت یتیشدیرمكه مخصوص میری حاراشی، واپلیك،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خالی وناقیه اعمالنه مخصوص کارخانه‌لری واردر . وقتیله مکمل چوقه وقطیفه فابریقه‌لری دخی وار ایدی . فرانسه قراللرندن (سن لویی) میلادك ۱۲۵۹ تاریخنده بو شهرده انکلتره ایله بر معاهده امضا ایتمشدر . بعض مشاهیرك وطنی اولوب، ازجمله موسیقی استادلرندن (لونر) ك بر هیکلی دخی اوراده اعمال ورکز اولنمشدر . قضاسنك سطحی ۱۵۶۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۴۱۶۰۰ کشیدر .

آبویل (Abbeville) آمریقاده ممالك مجتمعه‌دن جنوبی (قارولینه) نك ناحیه مرکزی بر شهردر، که جمهوریت مذکوره‌نك غرب طرفنده اولوب، (سالوده) ایله (ساوانه) نهرلری آره‌سنده، وساوانه نهرینك بر شعبه‌سی اوزرنده‌در . قربنده آلتون معدنی اوجاغی وار ایسه‌ده، ایشلنمه‌که باشلامشدر . ناحیه‌سنك سطحی ۲۷۶۴ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ تاریخ میلادیسنده اجرا اولنان تحریرده ۳۱۱۳۰ کشی ایدی، که بونلرك ... نی آفریقادن منقول زنجیلردن عبارتدر .

آبه بری ایرانده ری ایله همدان آره‌سنده ساوه‌نواحیسنده، بری اصفهانده، وبری‌ده ... رده اولمق اوزره، اوچ قریه‌نك اسمی اولوب، بریجیسی (جریر بن عبد الحمید الآبی) نك مسقط رأسیدر . — (عبد الله بن محمد بن محمویه بن مسلم الآبجی) نك مسقط رأسی ایسه یا بو قریه یاخود آبج اسمنده مجهول برقریه اولمسی محتملدر .

آبهی بر ایرمق آدی اولدیغی، وبو ایرمغه (رود خانهٔ آهو) دخی دنیلدیکی «برهان قاطع» ده مذکوردر .

آبی (Abbey) «مناستر» دیمك اولمغله، انکلتره وایرلانده‌ده بر چوق شهر وقریه‌لرك اسملرینی ترکیب ایدر، که بونلری ترکیبلرینك دیکر جزئی صره‌سنده ذکر ایده‌جکز .

آبی حبسخانه‌سی (Prison d'Abbay) پارسده فرانسه‌نك اسکی حبسخانهٔ عمومیسی ایدی . میلادك ۱۷۹۲ تاریخنده واقع بیوك اختلال زماننده ارباب اختلال طرفندن بو حبسخانه‌ده ۱۶۴ مظنون ذبح اولنمشدر . بعده حبسخانهٔ عسکری اولوب، نهایت میلادك ۱۸۵۴ تاریخنده هدم اولنمشدر .

آبیاته غراسو (Abbiate-Grasso) ایتالیانك میلان ایالتنده ومیلان شهرینك ۲۴ کیلومتره غرب جنوبیسنده قضا مرکزی بر شهردر، که (تسین) نهری ایله میلان قصبه‌سی آره‌سنده، سیر سفائنه صالح اولمق اوزره، آچلمش اولان جدولك اوزرنده واقعدر . ۱۰۰۰۰ اهالیسی: کوزل بر کلیساسی وبعض ابنیهٔ خیریه‌سی واردر .

آبی اللحم صحابه‌دن بر ذات اولوب، ات یمدیکی مناسبتیله بو لقبله تلقیب اولنمشدر .

آبیپون (Abipones) آمریقای جنوبیده (شاقو) مملکتنك اهالیٔ قدیمه‌سنی تشکیل ایدن بیوك بر قومدر، که اسپانیول فاتحلرندن امحا ایدیلوب، الیوم بر قاچ کشیدن عبارت بر قبیله حالنه کلمش؛ واونلر دخی کندی لسانلرینی همان کلیاً اونودوب: اسپانیولجه تکلمه آلیشمشدرلر .

آبیتیبی (Abbitibi) آمریقای شمالیده واقع انکلتره مستملکاتنده (هودسون) کورفزی قربنده بر کول ونهرك واو نواحینك مرکز اداره‌سی اولان موقعك اسمیدر .

آبیدوس (Abydos) بیغاده چناق قلعه جوارنده الیوم نغره قلعه‌سنك بولندیغی محلده بولنمش اسکی بر قصبه‌نك اسمیدر . (هرو) ایله (لیاندر) ك معاشقه‌لرندن، وایران شاهی آردشیرك، روم ایلی‌یه چکمك ایچون: اوراده قورمش اولدیغی کوپریدن طولایی شهرتیاب اولمشدر .

آبیدوس (Abydos) مصر علیاده غایت قدیم بر قصبه‌در: که الیوم (مدفونه) نامیله معروفدر . خرابه‌لری بادیه‌نك قوملری ایچنده مدفون اولوب، میلادك ۱۸۱۸ تاریخنده اجرا اولنان حفریاتده اسکی فرعونلرك اسملرینی حاوی بر لوحه بولنمشدر، که لوندره‌موزه‌خانه‌سنده محفوظدر .

آبیلا سبته شهرینك اسم قدیمیدر . [«سبته» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آبینغدون (Abingdon) انکلتره‌ده (تامیس) نهری اوزرنده ولوندره‌نك ۸۵ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر شهردر . ۵۳۰۰ اهالیسی، حبوباته مخصوص بازاری وبر اسکی مناستری واردر .

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آپاچین (Apatchin) سیبریانك (ایرقوسق) ایالتنده، (بیستره) نهرینك ساحل یسارنده قضا مرکزی بر کوچك شهردر.

آپاروپت (Apparowpett) هندستانك (دکان) مملکتنده (نظام) حکومتنه تابع بر شهردر، که حیدر آبادك ۲۱۱ کیلومتره شمالنده و ′۱٦ °۱۹ عرض شمالیده واقعدر.

آپاری (Apari) (فلپین) آطهلرندن (لوسون) جزیرهسنك ساحل شمالیسنده (قاغایان) نهرینك اغزنده بر شهردر، که ساحل مذکورك یکتا لیمانیدر. تقریباً ۵۰۰۰ اهالیسی واردر. زلزلهلرك کثرتندن طولایی ابنیهسی اخشاب وقامشدندر.

آپاش (Apaches) آمریقای شمالینك اهالئ اصلیهسندن ممالك مجتمعه ایله مسکیقهده (قولورادو) ایله (ریو-غرانده-دل-نورته) نهرلری آرهسنده واقع جبالده طولاشیر بر بیوك قومدر، که آمریقانك سکنهٔ جدیدهسنه قارشی فوق‌العاده بغض وخصومتلری اولوب، دائما چاپولجیلقله اشتغال ایتمکده درلر. یالکز بر طاقلری یکی مکسیقه و (آریزونه) جهوریتلرنده اسکان ایدوب، تمدنه یوز طوتمشلردر.

آپا صاحب هندستانك مجوس ملوکندن ایکیسنك اسمیدر، که بری (نکپور) حاکمی اولوب، میلادك ۱۸۱٦ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، تخت موروثنه جلوس ایتمش؛ ودیکری (ستاره) حاکمی اولوب، میلادك ۱۸۳۹ تاریخنده، برادرینك خلعی اوزرینه، انکلیز حکومتی طرفندن اقعاد اولنمشدر.

آپالاش (Apalaches) آمریقای شمالینك اهالئ اصلیهسندن (میسیسیپی) نهر عظیمك وادیلرنده کشت وکذار ایدر بر قومدر، که. وقتیله نهر مذکورك بتون وادیلریله مکسیقه کورفزینك جهت شمالیهسندهکی یرلر منحصراً بونلرله مسکون بولنمش ایکن، بو کون بر قاچ بیك شخصدن عبارتدر. آمریقانك کشفنده، بونلر، مکسیقهلیلرله همجوار اولملق مناسبتیله، بعض منسوجات اعمالیله ومصر بغدایی زرعیله مألوف ایدیلر. بر طاقلری (آرقانساس) نهری کنارلرنده اسکان ایدوب، آسایشده یشامقدهدرلر.

آپالاش (Apalaches) ممالك مجتمعهده بر سلسلهٔ جبالدر. [«آلغانی» کلمهسنه مراجعت بیوریله.]

آپالاشه (Apalachée) مکسیقه کورفزنده (فلوریده) شبه جزیرهسنك جهت جنوبیهسنده ساکن بر قویدر، که (مارق) نهری اورایه دوکیلور.

آپالاشیقوله (Apalachicola) آمریقاده ممالك مجتمعهنك (کورجستان) تعبیر اولنان مملکتی شمالندهکی طاغلردن نبعان ایدوب، ۱۰۴۰ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره، مکسیقه کورفزینه دوکیلور بر نهردر. اغزندن مجراسنك یاریسنه قدر سیر سفائنه صالحدر.

آپالاشیقوله (Apalachicola) ممالك مجتمعهدن (فلوریده) نك شمال غربیسنده وبو نامله یاد اولنان نهرك اغزنده واقع بر شهردر، که (فرانقلن) سنجاغنك مرکزیدر. او بیك قدر اهالیسی واردر. او جوارلرده کلیت[لی] حاصل اولان پموق اخراجاتنك اسکلهسی اولوب، آنجق نهرك دوکدیکی قوملرك تشکیل ایتدکلری س[د]لردن طولایی، یالکز کوچك کمیلر یناشه بیلیر.

آپام (Apam) آفریقانك سواحل غربیهسنده واقع (کینهٔ شرقی) مملکتنده بر یردر، که فلنکلیلر طرفندن اسکان، وبو نامله بر شهر تأسیس اولنمش ایکن، میلادك ۱۸۱۱ تاریخنده (آشانتی) نام بر آفریقا قومی طرفندن تخریب، ومؤخراً مملکت دخی انکلیزلر طرفندن ضبط اولنمشدر.

آپامیا (Apamea یاخود Apamée) آناطولی وسوریه وعراقده بر قاچ شهرك اسم قدیمیدر: برنجیسی مرمرهدهکی مدانیه شهریدر، که قبل‌المیلاد ۷۵ تاریخنده روما لیلر طرفندن ضبط واسکان اولنمشیدی؛ ایکنجیسی آفیون قره حصاریدر، که آنطیوخس‌سوتیر طرفندن ضبط واسکان اولنهرق، والدهسنك اسمنه نسبتله Apamea Cibotos (آپامیا-چیبوتوس) تسمیه اولنمش، وآناطولینك اك بیوك تجارتکاهی حکمنه کچمشیدی؛ اوچنجیسی سوریهده انطاکیهنك جهت جنوبیهسنده واقع والیوم (فامیه) اسمیله معروف بر شهردر، که سلفکیوس نیقاتور طرفندن بنا اولنمشیدی؛ دردنجیسی جزیرهده واقع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدی؛ بشنجیسی ینه جزیره‌ده فراتك ساحل یسارنده الیوم (اروم قلعه‌سی) نك بولندیغی محلده ایدی؛ آلتنجیسی‌ده عراقده فرات ایله دجله‌نك محل التصاقنده واقع (قرنه) شهریدر، که اك قدیم اسمی (دجبه) در.

آپانقا (Apaneca) آمریقای وسطیده (سان‌سالوادور) حکومتنده اهالیٔ اصلیهٔ قدیمه‌یه مخصوص بر شهردر، که ینه بو اسمله مسمی سویتمش بر برکانك شمالی اتکنده واقع اولوب، دکیز حذاسندن ١٤٠٠ متره ارتفاعنده‌در. شهرك جهت شرقیه‌سنده دیگر ایکی منطفی برکان بولنیور، که اغزلری صو ایله طولوب، واسع بر کول صورتنی آلمشدر.

آپانوز (Appanoose) آمریقاده ممالك مجتمعه‌نك جهت شمالیه‌سنده واقع (یووه) مملکتنده بر ناحیه اولوب، سطحی ١٤١٦ مربع کیلومتره، واهالیسی ١٨٧٠ تاریخ میلادیسنده اجرا اولنان تحریره کوره ١٦٤٦٠ نفوسدر. کومور معدنلری چوقدر. مرکزی (سنترویل) شهریدر.

آپت (Apt) فرانسه‌نك (ووقلوز) ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر. (قالاوون) نهری اوزرنده اولوب، ٦٠٠٠ نفوسی، مکمل مکتبی، چینی واسپارماچت فابریقه‌لری، وبرنجی درجه‌ده محکمه‌سی واردر.

آپتا (Apta) هندستانده بمبای ایالتنده (تانه) قضاسنده بر شهردر.

آپخرون (Apchéron) یاخود آپشرون کورجستانده قافقاس سلسلهٔ جبالنك بحر حزرك ایچنه اوزانمسندن حاصل اولان شبه جزیره‌در. مرکزی (باقو) شهریدر. بو شبه جزیره ایچنده بولنان نفط قویولریله مشهوردر، ونفط اخراجاتی چوقدر. اهالیسنك بر مقداری زردشتی اولوب، بوشبه جزیره‌یه بر ارض مقدس نظریله باقیورلر.

آپر (Aper) میلادك برنجی عصرنده یتیشن روما خطیبلرندن اولوب، کندیسی عن اصل (غولوآ) یعنی فرانسه اهالیٔ قدیمه‌سندن ایدی. رومده بعض بیوك مأموریتلر احراز، وحتی (سناتو) تعبیر اولنان اعیان مجلسی اعضالغنه دخی انتخاب اولندقدن صکره، ٨٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آپر (آریوس — Arrius Aper) روما شهر امینی ایکن، ایمپراطورلغی غصب ایتمك مقصدیله، ایمپراطور (قاروس) ی وخلفی (نومریان) ی قتل ایتدیرمشسه‌ده، ٢٨٤ تاریخ میلادیسنده (دیوقلتیان) ك امریله اعدام اولنمشدر.

آپر (Apert) فرانسه ارباب فنندن اولوب، موادحیوانیه ونباتیه‌دن عبارت اغذیه‌یی طول مدت بوزلمه‌دن محافظه ایتمك اصولنی ایجاد ایتمشدر. میلادك ١٧٩٦ تاریخنده بو بابده تجاربه باشلایه‌رق، ١٨١٠ ده ایجاد ایتدیکی اصولی معرف بر کتاب نشر ایتمش؛ و ١٨٤٠ ده فوت اولمشدر. اصولی، حفظ اولنه‌جق موادك درجهٔ لازمه‌ده قایناتلمسیله، بعده هوا آلمیه‌جق صورتده تنکه قوطیلره طولدیریلوب، قوطیلرك آغزلری کوزلجه لحیملنمکدن عبارتدر.

آپراکسین (Apraxine) روسیه امیراللرندن اولوب، دولت مشارالیهانك دونتماسنی تأسیس ایدنلرك بریدر. بیوك پترونك کسب شهرت ایتمسنه باشلیجه سبب اولانلردن اولوب، اسوجلیلره قارشی بر قاچ محاربه قزانمش، و (الاند) آطه‌لرینی ضبط ایتمشدر. میلادك ١٦٧١ تاریخنده طوغوب، ١٧٢٨ ده وفات ایتمشدر.

آپراکسین (قونت —) مادهٔ سالفه‌ده بیان اولنان آمیرال آپراکسینك تورونی اولوب، روسیه مارشاللرندندر. دولت عثمانیه ایله روسیه آره‌سنده واقع اولان محاربه‌ده مارشال (مونیش) ك قوماندهسی آلتنده بولنمش؛ ومؤخراً ایمپراطوریچه (الیزابته) یی پروسیه ایله طوتیشمغه تشویق ایده‌رك، ١٧٥٧ تاریخ میلادیسنده پروسیه‌لیلری مغلوب ایدوب، (مامل) موقعنی ضبط ایتمش ایسه‌ده، غالبیتدن استفاده ایده‌مدیکندن، جلب اولنوب، محاکمه اولنمقده ایکن، ١٧٦٠ ده وفات ایتمشدر.

آپرس (Après de Mannevillette) فرانسه‌نك متفنن قپودانلرندن اولوب، سواریسی اولدیغی کمی ایله هند وچینك سواحلنی کشف ایله، اورالرك مکمل ومصحح خریطه‌لرینی تنظیم ونشر ایتمشدر. میلادك ١٧٠٧ تاریخنده (هاور) شهرنده طوغوب، ١٧٨٠ ده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آپرواغ (Approuague) آمریقای جنوبیده فرانسه (غویانه) سنده بر نهردر، که ینه بو نامله یاد اولنان برقریه‌نك قربنده بحر محیط آطلاسی‌یه دوکیلور. وادیلرنده آلتون معدنلری بولنور. آغزینه قریب اولان ١٠٠ کیلومتره‌لك مجراسی سیر سفائنه صالحدر.

آپرواغ (Approuague) مادهٔ سالفه‌ده بیان اولنان نهرك آغزینه قریب برکوچك شهردر. فرانسه‌نك النده اولان (غویانه)ده چیقاریلان معدنلرك مرکزی اولوب، ١٥٠٠ اهالیسی واردر، که بر قسمی زنجی وبر قسمی دخی معدن عمله‌سندن عبارتدر.

آپریچنا (Apricena) ایتالیانك ناپولی مملکتنده (قاپیتاناته) سنجاغنده بر شهردر. (سان سورو) نك ١٠ کیلومتره شرق شمالیسنده واقع اولوب، ٥٣٠٠ اهالیسی واردر.

آپریس (Apriès) مصر قدیم فرعونلرندن اولوب، میلاد عیسادن ٥٩٥ سنه اول تخت سلطنته جلوس ایتمش، وقبریس جزیره‌سیله (سیدون) یعنی صیدا شهرینی ضبط ایده‌رك، ٢٦ سنه حکومت سوردکدن صکره، تبعه‌سندن (آماسیس) نام شخص طرفندن خلع اولنمشدر. بوکا (افرا) یاخود (هوفرا) دخی دیرلر.

آپریلیانو (Aprigliano) ایتالیانك ناپولی مملکتنده (قلابریا - چتیریا) ایالتنده بر شهردر. (قوزنچه) نك ٩ کیلو متره شرق جنوبیسنده و — (تارنته)کورفزینه دوکیلن — (قراتی) نهری اوزرنده واقع اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. اطرافنده پك چوق باغلر ومثمر آغاجلر بولنور.

آپسلی ریور (Apsley-River) آوسترالیانك جهت جنوبیه‌سنده واقع اولوب، انکلیزلرك «جنوبی یکی والس» تسمیه ایتدکلری مملکتده (نو انکلند) یعنی «یکی انکلتره» سنجاغنده جریان ایده‌رك. (ملدآی) نهرینه دوکیلور بر چایدر. ایکی طرفی غایت یوکسك ودیم دیك قیالرله محاط بر مجرانك ایچنده جریان ایدر.

آپشوون (Apschowen) فلنکك اون یدنجی عصر میلادی رساملرندن، و (تنیر) ك اك ماهر شاکردانندن ایدی.

آپفلستد (Apfelstedt) آلمانیای وسطینك (تورنیکه) ایالتنده جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری جریان ایده‌رك، (ساقس غوتا) یی یاردقدن صکره، (استدتن) شهری جوارنده (الب) نهرینه دوکیلور بر نهردر. (ژورنتال) شهری قربنده بو نهردن بر شعبه آیریله‌رق، غربه طوغری جریانله، (لاین) نهریله برلشدکدن صکره، (غوتا)شهرینك ایچندن چکه‌رك، (نس) نهرینه، واونکله برابر (هورسل) ه، واورادن (ورا) یه، واونکله برابر دخی (وسر) نهر کبیرینه دوکیلور، که بو وجهله (الب) ایله (وسر) آره‌سنده طبیعی ویا صنعی بر قنال تشکیل ایدیور.

آپل (Apelles) زمان قدیمك اك مشهور رساملرندن اولوب، استانکوی آطه‌سنده ویا (آیا سلوغ) ویاخود (قولوفون) شهر قدیمنده طوغمش؛ ومیلاددن ٣٣٢ سنه اول کسب شهرت ایدوب، اسکندر ذوالقرنینه انتساب ایتمش ایدی. بو ذاتك عمرینك هیچ برکوننی رسمه چالیشمقسزین چکیرمه‌مش اولدیغی مروی اولوب، یاپدیغی رسملری انظار عمومیه‌یه وضع ایدر، وکندیسی بر پرده‌نك آرقه‌سنه صاقلانه‌رق، هر کسك محاکاتنی دیکلرمش. حتی او صره‌لرده بر قوندره‌جینك، بر رسمك قوندره‌سی حقنده رأینی بیان ایتدکدن صکره، رسمك بجاغی حقنده دخی اعتراضه باشلادیغنی ایشیدنجه، پس پرده‌دن: «قوندره‌دن یوقاری چیقمغه حقك یوقدر» دیه باغردیغی مشهوردر، وبو سوزی ضرب مثل حکمنه کچمشدر. اسکندر کندیسنی او قدر سور ایمش، که بوندن بشقه کیمسه‌یه رسمنی چیقارتمامش؛ وجاریه‌لرندن (قامپاسپه) اسمنده برحسنانك رسمنی آلیرکن، عاشق اولدیغنی ایشیدنجه، جاریه‌یی کندیسنه بخش ایتمش. آثاری باشلیجه اسکندرك رسملریله عشق پریسی زهره‌نك بعض رسملرندن عبارتدر، که رساملرك متأخرلری طرفندن تقلید اولنمشدر.

آپل (Jacques Appel) فلنك رساملرندن اولوب، باشلیجه موقع ومنظره تصویرنده مهارتی وار ایدی. میلادك ١٦٨١ تاریخنده طوغوب، ١٧٥١ ده وفات ایتمشدر.

آپلائو (Aplao) پرونك (آرکیپا) ایالتنده بر شهردر، که (قاستیله) سنجاغنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مركزی اولوب. اسكله‌سی اولان (قامانه) شهرینك ١١٠ كیلومتره شمال شرقیسنده، و (باخس) نهری اوزرنده واقعدر. جوارلرینك باغ وبوستانلری چوق اولوب. سبزه‌لری وشراب وقونیاغی مشهوردر.

آپلبی (Appleby) انكلتره‌ده (وستمورلاند) قونتلغنك مركزی اوله‌رق بر كوچك شهردر، كه لوندره‌نك ٣٧٠ كیلومتره شمال غربیسنده و (ادن) نهری اوزرنده واقعدر. حبوباته مخصوص بازاری ومكتبی واردر.

آپلتون (Appleton) آمریقاده ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شمالیه‌سندن (ویسقونسن) جمهوریتنده بر شهردر، كه (اوتاغامی) قضاسنك مركزی اولوب، (فوقس) نهری اوزرنده، وبو نهرك مبدئیله منتهاسی اولان (ویناغو) و (میشیغان) كوللری آره‌سنده واقع اولوب، ٤٥٠٠ اهالیسی واردر. نهرك جریانی غایت سریع وشدتلی اولمغله صوییله چویریلن ماكینه‌لرك عددی كوندن كونه آرتمقده‌در.

آپلدور (Appledore) انكلتره‌نك (دوون) ایالتنده ساحل بحرده بر كوچك شهر اولوب، دكیز بانیه‌لریله مشهوردر.

آپلدورن (Apeldoorn) فلنكده (ككدر) ایالتنده قضا مركزی بر شهردر، كه (ایسل) نهرینك برجدولی اوزرنده واقع اولوب، ١٢٧٠٠ اهالیسی واردر.

آپلربك (Aplerbeck) پروسیه‌نك غرب طرفنده واقع (وستفالیا) ایالتنده قضا مركزی بر شهردر، كه (رین) ه منصب اولان (امهر) نهری اوزرنده واقع اولوب. ٤١٧٥ اهالیسی وكور ودمیر معدنلری واردر.

آپلیقون (Apellicon) یونان قدیم حكماسندن اولوب، آناطولینك سواحل غربیه‌سنده واقع (تئوس) شهر قدیمنده تولد ایتمش ایدی. آرسطو و (تئوفراست) ك آثارینی جمع وترتیب. وآتنده واسع بر كتبخانه تأسیس ایتمشیدی. بو كتبخانه‌نك كتابلری مؤخراً (سیلا) طرفندن رومایه نقل اولنمشدر.

آپلینغ (Appeling) آمریقاده ممالك مجتمعه‌نك جنوب شرقیسنده واقع (كورجستان) جمهوریتنك شرق جنوبی طرفنده بر قونتلق یعنی قضادر. (آلتاماها) نهری اوزرنده واقع اولوب، سطحی ٢٩٣٠ مربع كیلومتره، واهالیسی ٥٠٩٠ كشیدر.

آپنراد (Apenrade) پروسیه‌نك دانیمارقه‌دن ضبط ایتمش اولدیغی (اشلسویغ) ایالتنك ساحل بحرده واقع بر شهریدر. اهالیسی ٥٩٣٠ كشیدن عبارتدر. لیمانی صیغ ومحافظه‌سزدر.

آپنزل (Appenzell) اسویچره ناحیه‌لرندن اولوب، (سن‌غال) ناحیه‌سیله برلشدیرلمشدر. سطحنك طولی ٤٥ وعرضی ٢٦ كیلومتره اولوب، ٦١٠٠٠ اهالیسی واردر. كه ثلثانی پروتستاندر. بو ناحیه ایكی قسمدن مركب اولوب، هر برینك اداره‌سی بسبتون آیریدر: بری داخلی (رود) تعبیر اولنوب، مركزی ٣٥٠٠ اهالیی شامل اولان (آپنزل) شهریدر؛ ودیكری خارجی (رود) تعبیر اولنوب، مركزی كاه (تروجن) وكاه (هریسو) شهریدر. ناحیه‌نك موقعی غایت مرتفع وطاغلق اولوب، اك یوكسك ذروه‌لری (سنتیس)، (جیرنسپیج) و(قامور) در. بو ناحیه میلادك ١٥١٣ تاریخنده اسویچره ممالك مجتمعه‌سنه داخل اولمشدر.

آپنزل (Appenzell) اسویچره‌ده بو ناملی ناحیه‌ده واقع و « داخلی رود » جمهوریتنك مركزی بر شهردر. (برن) شهرینك ١٥٥ كیلومتره شرق شمالیسنده و — (تور) نهرینه واونكله برابر (رین) ه دوكیلن — (سیتر) چاینك اوزرنده واقع اولوب، ٣٦٩٠ اهالیسی، حیوانات تجارتی، بال محصولاتی وغایت ایی بیلكی طاشلری واردر. ١٠٦١ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنمشدر. قربنده (وایسباد) معدن صولری و (قلو) قلعه‌سنك خرابه‌لری بولنیور.

آپنن (Apennins) ایتالیانك بوینه اوزانان سلسلهٔ جبالدر، كه جنوه‌نك جهت شمالیه‌سنده واقع (قاسینو) موقعنده (آلپ) طاغلرندن تشعب ایده‌رك، (بوكته) یه قدر شرقه، واورادن تا سیجلیا آطه‌سنك قارشیسنه قدر جنوب شرقی‌یه طوغری اوزانیر. بو وجهله بو بیوك سلسلهٔ جبال اوچ قسمه منقسم اولوب، برنجی قسمنه « شمالی آپنن » دینیر: كه بوكته‌ده (قورنارو) طاغنه قدر ممتد اولور؛ ایكنجی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قسمنه «وسطى آپن» دینیر. که (ولینو) طاغنه قدر ممتد اولوب، روما وطوسقانه شعبه‌لری (Sub-A-pennin romain, toscan) دخی بوندن تشعب ایدر؛ اوچنجی قسمنه «جنوبی آپن» دینیر. که بوده (آچرنچا) قربنده چتاللانه‌رق، بری شرقاً (باری) و(اوترانته) قربندن کچه‌رك، (سانتا ـ ماریا ـ دی ـ لوقا) یه، ودیکری غرباً قلابریانك اورته‌سندن کچه‌رك (مسینا) بوغازینه منتهی اولور. ناپولی جوارنده‌کی (وزوو) ایله او جهتده‌کی سائر برکانلر جنوبی آپن سلسله‌سنه منسوبدرلر. آپن سلسله‌سنك اڭ یوکسك ذروه‌لری شونلردر: (آبروچی) نك ایکی جهتی آره‌سنده بولنان (مونته قاوالو) نام دیکرله (مونته ـ قورنو)، ارتفاعی ٢٩٦٠ متره؛ جنوبی آپنده واقع (مونته ـ آمارو)، ارتفاعی ٢٨٤٠ متره؛ روما ایالتده واقع (مونته ـ ویتوره). ارتفاعی ٢٤٨٠ متره‌در.

آپو (Apo) فلیپین جزایرنده، (میندورو) ایله (بوزوآنغه) آطه‌لری آره‌سنده بر طاقم کوچك آطه‌لر وقیالرك اسم عمومیسیدر. — ینه مذکور آطه‌لردن (نغروس) جزیره‌سنك جهت جنوبیه‌سنده بو نام ایله معروف بر آطه واردر.

آپوره (Apuré) آمریقای جنوبینك جهت شمالیه‌سنده (اورنوق) نهر کبیرینی تشکیل ایدن انهارك اڭ بیوکیدر. (قولومبیا) نك (سانتاندر) ایالتی طاغلرندن نبعانله. شرقه طوغری آقه‌رق، بعده (وزوئلا) نك «لانوس» تعبیر اولنان واسع اووه‌لرینه دوشر. واطرافنده‌کی طاغلردن اینن برچوق نهرلرك صولرینی دخی جمع ایده‌رك. تقریباً ٩٠٠ کیلومتره جریاندن صکره. (اورنوق) نهرینه دوکیلور. یاغمور موسملرنده وزوئلانك لانوسلرینی باصوب پایانسز برکول حالنه قور.

آپوره (Apuré) آمریقای جنوبیده (وزوئلا) حکومتنك بر ایالتیدر. که حدود شمالیه‌سنی تحدید ایدن نهرك اسمیله تسمیه اولنمشدر؛ شرقاً (اورنوق) نهر عظیمیله. جنوباً (متا) نهریله وغرباً (قولومبیا) حکومتیله محدوددر. ١٨٦٣٥ اهالیسی اولوب. مرکزی (سان ـ فرناندو) شهریدر.

آپوریماق (Apurimac) آمریقای جنوبینك (آند) سلسله‌لری جبالندن نبعان ایدوب، شرق شمالیه طوغری آقه‌رق، وبرچوق نهرلرك صولرینی دخی یوته‌رق، (آمازون) ایرماغنه دوکیلور برنهردر. جغرافیونك بعضیسی بو نهره (آمازون) لڭ شعبهٔ اساسیه‌سی نظریله باقشلردر.

آپوریماق (Apurimac) پرونك بو اسم ایله مسمی نهرك مجراسی اطرافنده کائن واسع بر ایالتدر. مرکزی (آبانقای) شهریدر.

آپوکینیمینك (Appoquinimink) ممالك مجتمعه‌نك ساحل شرقیسنده، (نوقاستل) قونتلغنده بو اسمله مسمی و (دلاوار) نهرینه منصب اولان برچایك اوزرنده واقع برشهردر. ٤٣٠٠ اهالیسی واردر.

آپولدا (Apolda) آلمانیاده (وایمار) بیوك دوقه‌لغنده قضا مرکزی بر شهردر، که (الب) ایرماغنه دوکیلن (سال) نهرینه منصب اولان (ایلم) چاینك ساحل یمینه قریب، و (وایمار)ك ١٤ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، ١٠٥٠٠ اهالیسی، پك چوق محصولات صناعیه‌سی، حیوانات بازاری وبر قلعه‌سی واردر. قرون وسطی تاریخنده اهمیت مخصوصه‌سی واردر.

آپولو (Apollo) اسکندریه یهودیلرندن اولوب، میلادك ٥٤ تاریخنده حضرت عیسایه ایمان کتیره‌رك، آیاسلوغ وقورنت شهرلرنده، نبی مشارالیهك نبوتنی تصدیق یولنده اجرای وعظ ونصیحت ایله، بیوك بر شهرت قزانمشیدی.

آپولوبامبا (Apolobamba) آمریقای جنوبیده (بولیویا) حکومتنك آیالات شمالیه‌سندن (بنی) ایالتنك مرکزی بر شهر اولوب، (بنی) نهرینه دوکیلن (تویبش) چایی اوزرنده و (پرو) حدودینك قربنده واقعدر. جوارنده‌کی اورمانلردن کایتلی قینه قینه قابوقلری چیقوب، آوروپایه اخراج اولنور.

آپولودور (Apollodore) یونان قدیم نحویوننده‌ن اولوب، میلاددن ١٥٠ سنه اول آتنه‌ده بولنیوردی. پك چوق تألیفات یازمش ایسه‌ده، یالکز بر اساطیر تاریخی باقی قالمشدر، که بونك‌ده کندیسنك بر مفصل اثرندن بشقه‌سی طرفندن اختصار ایدلمش اولدیغی مظنوندر.

آپولودور یونان قدیم هیکلتراشلرندن اولوب، میلاددن ٣٢٤ سنه اول

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر حیات ایدی. یاپدیغی هیکللری بکنمیوب قیرمق عادتی اولدیغندن، «دیوانه» لقبیله ملقب ایدی.

آپولودور { میلاددن بر عصر اول لمنی جزیره‌سنده نشأت ایتمش بر طبیب اولوب، بطلیوس سوتیر ولاغوس نامنه بر چوق اثرلر یازمشدر.

آپولودور { رومانك مشهور معمارلرندن اولوب، «دمشقی» لقبیله متعارفدر. میلاددن ۱۶۱ سنه اول طوغوب. (ترایان) ك زماننده وبو حکمدارك امریله طونه‌نك اوزرنده جسیم بر کوپری، رومادە (ترایان) ستونیله (اولپیا) اسمنده بر بیوك محکمه (بازیلیق) تعبیر اولنان بر بنا، بر کتبخانه، بر صو یولی وسائر جالب استغراب خیلی بنالر تأسیس ایتمشیدی. ترایانك وفاتندن صکره (آدریان) طرفندن نفی اولنه‌رق، میلاددن ۱۳۰ سنه اول بو حکمدارك امریله اعدام اولنمشدر.

آپولودور { کسندره حکمداری اولوب: میلاددن ۲۷۸ سنه اول (آنتیغون غوناتاس) طرفندن حکومتی ضبط اولنه‌رق، کندیسیله ایکی قیزینك حیاً دریلری یوزدیرلمشدر.

آپولودور { میلاددن ۴۰۰ سنه اول آتنه‌ده نشأت ایتمش یونان رساملرندن اولوب، بویالرك حلنی وکولکه‌نك تصویرینی ایجاد، ورساملق حقنده بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آپولون { (Apollon, 'Απόλλων) یونان قدیم صابئینی عندنده، کونشدن کنایه اوله‌رق. نورك وفنون وصنایع ومعارفك وطبك الهی، ابو الآلهه اعتقاد اولنان مشتری ایله (لاتونه) نك اوغلی وقمردن کنایه اولان (دیانه) نك برادری زعم اولنوردی. کویا یونانك (کیقلاد) آطه‌لرندن (دلوس) جزیره‌سنده طوغوب، بشیکدن چیقار چیقماز، — (یونون) ك دلالتیله والده‌سنه مسلط اولمش اولان — (پیتون) اسمنده‌کی ییلانی اوقله قتل ایتمش؛ ومؤخراً اوغلی وطب الهی (اسکولاب) ك مشتری طرفندن بر یلدیرمله قتلندن دلگیر اوله‌رق، یلدیرمی اعمال ایدن (کیتلوب) نام جنلری اولدیرمش. بونك اوزرینه ابو الآلهه مشتری کندیسنی یر یوزینه نفی ایتمکله، بر وقت تسالیاده واقع (فرس) [چتالجه] حاکمی (آدمیت) ك قویونلرینی رعی ایتمش؛ ومؤخراً (لاومید) ك خدمتنه کیروب، کندیسی کبی منفی بولنان دکیز الهی (نپتون) ایله برابر مومی‌الیهه (تروآ) شهرینك سور وقلعه‌سنی بنا ایتمش. بر مدت دها یریوزنده طولاشوب، (مارسیاس) و (میداس) ی قهر ایتدکدن صکره، سمایه جلب اولنه‌رق. کونشك آرابه‌سنی سورمکه مأمور اولمش. آپولون بر چوق پریلر وقادینلرله معاشقه ایتمش، که اك مشهورلری — کندیسنه تسلیم اولنمیان وبناءً علیه دفنه آغاجنه تحویل ایدیلن — (دافنه)، — غیبدن خبر ویرمك خاصه‌سنی قزاندیرمغله ممتاز ایتمش اولدیغی — (کسندره)؛ (اسکولاب) ك والده‌سی (قورونیس) و (فائتون) ك والده‌سی (قلیمنه) ایمش. آپولونی اوزون وطالغه‌لنمش پرچملی، نوردن بر کمرله قوشانمش، النده بر یای ویا بر کمان طوتار غایت کوزل بر دلیقانلی صورتنده تصویر ایدرلردی. (موزه) دنیلن معارف وصنایع نفیسه پریلرینه ریاست ایدر، وکویا اونلرله برابر کاه آتنه جوارنده‌کی (پارناس)، کاه یانیه ایله ترخاله آره‌سنده‌کی (پیند) وکاه یونانده‌کی (هلیقون) طاغی اوزرنده اسکان ایدرمش. قهر ایله دخی شهرتی اولوب، کویا اوقلری موتی ووبایی نشر ایدرمش، که بوده اشعهٔ شمسك تأثیراتندن کنایه‌در. آپولونك عبادتنه مخصوص پك چوق معبدلر وکهانتخانه‌لر وار ایدی، که اك بیوکی (دلف) معبدی ایدی.

آپولونیا { (Apollonie) یونان قدیم ایله یونانیلرك دینی منتشر بولنان اطرافده بر چوق قصبه‌لرك اسمیدر؛ که (آپولون) ك یعنی شمسك معبدی بولنمق مناسبتیله بو نامله تسمیه اولنمشلردی. اك مشهورلری شونلردر: برنجیسی آرناودلقده آولونیه شهری قربنده ایدی، که ویرانه‌لری الیوم موجود اولوب، (پویان) اسمیله معروفدر. ماکدونیا حکمدارلرندن بشنجی فلیب میلاددن ۲۱۳ سنه اول بو شهرده روما سردارلرندن (لوینوس) طرفندن مغلوب اولمشدر. — ایکنجیسی ینه آرناودلقده کوریجه‌نك شمال شرقیسنده ایدی، که الیوم ینه (پویان) نامیله معروف اولوب، کریدلی مصطفی پاشانك منسوب بولندیغی اسکی بر خاندانك وطنیدر. — اوچنجیسی ماکدونیاده سلانیكك غرب جنوبی طرفنده ایدی؛ که الیوم (پالیوخوری) یعنی «اسکی کوی» نامیله معروفدر. — دردنجیسی قره دکیز ساحل غربیسنده برغوس کورفزنده ایدی، که مؤخراً (سوزوپولیس) تسمیه اولنوب، الیوم (سوزه‌بولی) نامیله معروف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وشرق روم ايليه ملحقدر. — بشنجيسى برقه يعنى بنغا-
زينك ساحل شماليسنده ايدى؛ كه اليوم (مرزه سوسه)
ناميله متعارفدر. — آلتنجيسى كريد آطه سنده ايدى،
كه (الوترا) يعنى «حر» و«مستقل» صفتيله ممتاز اولوب،
فيلسوف ديوژنك وطنيدر. — يدنجيسى (بيتنيا) ده
يعنى خداوندكار ولايتنده بركولك كنارنده ايدى، كه
حالا كرك شهر وكرك كول (آپولونيا) اسميله مسمادر.
— سكزنجيسى فلسطينده قيساريه جوارنده ساحل
بحرده ايدى، كه اليوم (آرزوف) دنيلن شهر اولمسى
مظنوندر. — طقوزنجيسى آناطوليده آق شهرك
جهت غربيه سنده ايدى؛ كه خرابه لرنده ١٨٣٣
تاريخ ميلاديسنده روما ايمپراطورلرندن آغستوسك
بر وصيتنامه سى بولنمشدر.

آپولونيا { (Apollonia) آفريقانك سواحل غربيه سنده واقع (كينه) مملكتنده
انكليزلرك ضبط واسكان ايتمش اولدقلرى بر مقدار
ساحلك اسميدر. ساحلى زياده مسكون اولوب، ايچ
طرفلرى غايت صيق اورمانلرله مستوردر. قلعه سى
ومركز اداره سى (آپولونيا) بورونك ٦ كيلومتره شر-
قنده و ″٣٠ ′٥٨ °٤ عرض شماليده، ″٣٤ ′٥٥ °٤
طول غربيده واقعدر.

آپولونيوس { (پرغه لى Apollonius. — de Perge) آنطاليه جوارنده
وكوپرى نهرى قربنده بولنمش اولان اسكى (پرغه) شهرندن
اولوب، ميلاددن ٢٠٥ سنه اول بطليوس فيلوپاتر
زماننده اسكندريه ده كسب شهرت ايتمش بر مهند-
سدر. كه (اوقليد) و (آرشميد) و (ديوفانت) كبى بو
دخى علوم رياضيه نك موجدلرندن معدوددر. مخرو-
طاته دائر مكمل بر اثرى اليوم باقيدر. عربلر عندنده
(آبلنيوس) اسميله مشهوردر.

آپولونيوس { (ردوسلى Apollonius. — de Rhodes) يونان شعراسندن
اولوب، ميلاددن ٢٧٦ وياخود ٢٨٦ سنه اول
اسكندريه ده طوغوب؛ (قاليماق)دن تحصيل علم ايله،
استادينه رقابت ايده جك درجه يه گلنجه، اونك حركات
حسودانه سندن اسكندريه يى تركه مجبور اولوب،
ردوسه هجرت ايتمش، وبو مناسبتله «ردوسلى» لقبيله
شهرت بولمشدر. ردوسده تعليم وتدريسله مشغول ايكن،
استادينك وقوع وفاتى اوزرينه، اسكندريه يه جلب
اولنه رق، مشهور كتبخانه نك مديريتنه نصب اولنمشيدى.
خيلى اثرلر يازمش ايسه ده، يالكز (آرغونوت) ناميله
مشهور اولان بحريونك دكيز سياحتنى مصور بر
منظومه سى باقى قالوب، عيناً دفعاتله طبع واكثر السنه يه
ترجمه اولنمشدر. — ردوسلى آپولونيوس اسمنده بر
هيكلتراش دخى واردر، كه ميلاد عيسادن ٢٠٠ سنه
اول برحيات اولوب، قيصقانج بر قادينك وفاسز
قوجه سى حضورنده بر جاريه يى آزغين بر بوغانك
بوينوزلرينه باغلاديغنى مصور اوله رق يكپاره مرمردن
جسيم بر هيكل اعمال ايتمشدر. بو هيكل ناپولى موزه
خانه سنده موجوددر.

آپولونيوس { (تيانلى Ap. de Tyane. —) ميلاد عيسادن آز وقت صكره
نيكده نك اسم قديمى اولان (تيان) شهرنده طوغمش بر
فيلسوفدر، كه فيثاغورسك مذهبنى التزام ايتمش؛
وشاكردانندن (داميس) ايله برابر آناطولى وسوريه
وعراقك اكثر يرلرينى كزوب، هندستانه قدر سياحت
ايتمش، وعودتنده يونان وايتاليايه كيدرك، سياحتنده
كورمش اولديغى عجايبى نقل ايله برابر، خارق عاده
بر صورتله تداوى امراض ادعاسنه قالقيشمشيدى.
حكمدار ظالم (نرون) طرفندن رومادن طرد اولنه رق،
(وسپاسيان) ه انتساب ايتمش، وبعده (افس) يعنى
آياسلوغده فيثاغورا مذهب فلسفيسنه مخصوص بر
درسخانه آچوب، اقطار عالمدن پك چوق شاكردان
جلب ايتمشيدى. ميلادك ٩٧ تاريخنده، پك اختيار
اولديغى حالده، شهر مذكورده وفات ايتمشدر. معا-
صرلرى كنديسنه خارق عاده بعض حاللر وكرامتلر
اسناد، وبعضيلرى كنديسنى حضرت عيسى ايله مقا-
يسه يه جرأت ايدرلردى. عربلر عندنده (بليناس)
حكيم ناميله معروف وطلسمجيلقله مشهوردر.

آپولونيوس { (اسكندريه نك يونانى نحويوندن اولوب، طبيعت مغمومانه سى
مناسبتيله (ديسقول Dyscole) يعنى «حزين» لقبيله
تلقيب اولنمشيدى. (آدريان) و (آنتونن) زمانلرنده
برحيات اولوب، ينه نحويوندن (هرود) ك پدريدر.
يازديغى آثار جمله سندن لسان يونانينك بر نحو كتابى
باقى قالمشدر. — ينه اسكندريه نحويوندن ديكر
بر (آپولونيوس) شاعر مشهور (اوميروس) ك منظو-
مه لرنده موجود لغاتى جمع ايله، بر لغات كتابى تأليف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ايتمشدر، كه زمانمزده آلمانياده نشر وترجمه اولنمشدر.

آپوله { (Apulée) لاتينجه اسمى (لوچيوس ـ آپوليوس) اولوب، افلاطونك مذهب حكمتنه تابع بر حكيم ايدى، كه ميلادك ١١٤ تاريخنده تونسك (مادور) دنيلن اسكى بر شهرنده طوغوب، آتنه‌ده تحصيل علم ايله، رومايه كيده‌رك؛ بر مدت آووقاتلق ايتمش، وبعده آتنه‌يه عودتله، زنكين بر قادينله عقد ازدواج ايده‌رك، اوراده تأليفاتله مشغول اولمش. افلاطونك ترجمهٔ حاليله مذهب حكيمانه‌سنه دائر بر كتابى، و«سقراطك مجهول الهى» عنوانيله وحدانيت حقنده بر تأليف وسائر بعض اثرلرى زمانمزه قدر حفظ اولنه بيلوب، اوروپاده دفعاتله طبع وترجمه ايدلمشدر.

آپوليا { (Apulie) كه بين العوام (پوى (Pouille ناميله معروفدر. ايتاليانك تقسيمات قديمه‌سندن اولوب، بارى، اوترانته وبازيليقاته ايالتلرينك اراضيسنى جامع ايدى. آپوليانك اهالئ قديمه‌سى (اوسق) جنسندن اولوب، مؤخراً آرقاديا يونانيلرى اورالرينى ضبط واسكان ايتمشلردى.

آپولينر { (Apollinaire) بو اسمله، پدر واوغل اوله‌رق، ايكى يونانلى ميلادك دردنجى عصرنده بيروت ولاذقيه‌ده ادبيات يونانيه‌يى تدريس ايتمكده ايديلر. كنديلرى دين عيسايى قبول ايدوب، مؤخراً ايمپراطور (جولين) طرفندن آثار صابئيه‌نك منع تدريسى اوزرينه، خرستيانلغه متعلق بعض اثرلر يازمشلردر، كه بونلردن زبورك بر ترجمه‌سيله حضرت عيسانك مغدوريتنى مصور بر هائله‌لرى باقى قالمشدر. بونلرك برى (يعنى اوغلى) مؤخراً لاذقيه پسقپوسى اولوب، عقايد دينيه حقنده كنديسنه مخصوص بر مذهب اتخاذ ايتمكله، قسطنطينيه واسكندريه مجلس روحانيلرى طرفندن رفضنه حكم اولنه‌رق، متعاقباً (٣٨١ تاريخ ميلاديسنده) وفات ايتمشدر.

آپولينوپلس { (Apollinopolis) بو اسمله مصر عليا‌ده ايكى اسكى قصبه بولنوب، برى (مانيا) يعنى «بيوك»، وديكرى (پاروا) يعنى «كوچك» ناميله تفريق اولنوردى. برنجيسى نيلك اوزرنده اولوب، برقاچ جسيم معبدى وار ايدى، كه برينك خرابه‌لرى الآن موجوددر؛ اليوم (اتفو) ناميله معروفدر. وديكرى بونك جهت شماليه‌سنده ونيلك قربنده ايدى؛ حالا (كوش) ياخود (صدفه) دنيلور.

آپولينه { (Ste. Apolline) اسكندريه‌ده حضرت عيسانك دينى قبول ايتمش بر قيز ايدى، كه ٢٤٨ تاريخ ميلاديسنده توقيف اولنمش، واحراقيچون حاضرلنمش اولان آتشه كنديلكندن يوروپه‌رك كيرمشدر.

آپوليوس { (لوچيوس — .Lucius A- (puleius) [مر. «آپوله».]

آپوماتوقس { (Appomatox) آمريقاى شماليده ممالك مجتمعه‌نك حكومات شرقيه‌سندن (ويرجنيا) ده بر نهردر، كه «ماوى طاغلر» ك شرق طرفنده‌كى اتكلرندن نبعان ايدوب، (جمس) نهرينك آغزينه دوكيلور. طولى ٢٤٠ كيلومتره اولوب، يالكز آشاغيكى ٣٢ كيلومتره‌سى سير سفائنه صالحدر. — بونهرك جريان ايتديكى محل دخى بونك اسميله معروف برقونتلق يعنى قضا اولوب، سطحى ٧٤٨ مربع كيلومتره، اهاليسى ٨٩٥٠ نفوس، ومركزى دخى (قلموويل) شهريدر.

آپونو { (Apono) آفريقاى غربيده خط استوانك آلتنده ياشايان اقوام زنجيه‌نك بريدر، كه (رنبو ـ نغوآى) نهرى اطرافنده منتشر اولوب، (آشيرا) ياخود (عشيره) قوميله متحد اللساندرلر.

آپى { (Api) بحر محيط كبيرده (ملانزيا) ده واقع (هبريد) آطه‌لرندن برى اولوب، تقريباً ١٠٠ كيلومتره اوزون ويالكز ٧ ويا ٨ كيلومتره كنيش واورمانله مستور بر طاغدن عبارتدر، كه ارتفاعى ٥٠٠ متره‌يى تجاوز ايتميور. آطه‌نك بر آدى‌ده (تاسيقو) در.

آپيا { (Apia) بحر محيط كبيرده (پولينزيا) ده (ساموآ) آطه‌لرندن (اوپولو) جزيره‌سنده كوزل ليمانلى بر كويدر. اهاليسى پروتستان مذهبنى قبول ايدوب، كوزل بر كليسالرى دخى واردر.

آپيا { (Apia) موره شبه جزيره‌سنك اك اسكى اسمى اولوب، ايلك حكمدارلرندن (آپى) نك اسمنه نسبتله وضع اولنمشدر.

آپيا { (ويا — .Via Appia) اسكى روماليلرك اك مشهور يوللرندن اولوب. رومادن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بریندیسی‌یه قدر ممتد اولوردی. (آپیوس قلودیوس) طرفندن باشلانوب، قیصر طرفندن انشاسنه دوام، وآغستوس طرفندن اکمال اولنمشیدی. «یوللرك پادشاهی» عنوانیله توصیف اولنوردی.

آپیاقا (Apiacas) برازیلیانك (ماتو-غروسو) ایالتنده (تاپایوس) نهری مجراسنك اوست طرفلرنده ساکن آمریقانك اهالئ اصلیه‌سندن بر قومدر. بعض سیاحلرك روایتنه کوره، بونلر اولدقجه متناسب الاعضا، ساکن وذکی آدملر ایمش.

آپیانوس (Apien) [«آپین» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آپیانی (Andrea Appiani . — آندریا) ایتالیانك (میلان) شهرنده میلادك ۱۷۵٤ تاریخنده طوغوب، ۱۸۱۸ تاریخنده وفات ایتمش بر رسامدر. — (فرانسوا آپیانی) اسمنده دیکر برایتالیان رسام ۱۷٦۰ ده کسب شهرت ایتمشدر.

آپیاهی (Apiahy) برازیلیانك جهت جنوبیه‌سنده (سان پاولو) ایالتنده ینه بو اسم ایله مسمی بر نهرك کنارنده ووقتیله آلتون معدنیله مشهور بر طاغك اتکنده واقع برکوچك شهردر. ۱۳۰٦ اهالیسی واردر.

آپیپ (Apipe) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنده (پارانا) نهرینك ایجنده بر آطه‌در.

آپیچیوس (Apicius) آغستوس وتیبر زمانلرنده روماده یاشامش غایت زنکین برآدمدر. که اوبورلقده ضرب مثل حکمنه کچمشدر.

آپیس (Apis) اسکی مصریلرك معبود اتخاذ ایتدکلری بوغایه ویردکلری اسمدر. بو شرفه مظهر اوله‌جق بوغانك طونی سیاه اولوب، یالکز صاغ طرفنده هلال شکلنده بر بیاض لکه‌سی بولنمق شرط ایدی. بونك معبودیت موقعنده اقامتی ۲۵ سنه‌یه منحصر اولوب، بو مدتك انقضاسنده، رهبان کروهی آپیسی نیلك ایجنده غرق، ولاشه‌سنی بعد التحنیط، بیوك برآلایله وبرطاقم مراسم مخصوصه ایله (سراپئوم) تعبیر اولنان معبده‌ده‌کی مدفن مخصوصنه نقل ایدرلردی. بعده یرینه نصب ایده‌جك اوصاف مطلوبه‌یی حائز دیکر بر بوغا بولنجه‌یه قدر یاس طوتوب. خلقنی بولدقدن صکره. شنلك اجرا ایدرلردی. احتماله کوره، بو نامله بر بوغانك شخصنه ایتدکلری عبادت (اوزیریس) تعبیر ایتدکلری زراعت الهنه عائد ایدی؛ چونکه زعملرینه کوره بو اله، رئیس آلهه طرفندن تعقیب اولنه‌رق، بر بوغا صورتنه کیرمکله اختفا ایتمشیدی. هر حالده بو عبادت اوکوزك زراعتده اولان مناسبتنه ومصریلرك یاشایشی آنجق زراعت سایه‌سنده اولمسنه مبنیدر.

آپین (Appien, Ἀππιανός) یونانك ایکنجی عصر میلادی مورخلرندن اولوب، اسکندریه‌ده طوغمش، ورومایه کیدوب بر قاچ مأموریته کچمشیدی. «روما تاریخی» عنوانیله مفصل بر تاریخ تألیف ایدوب، روما ایله مناسبتلری اولان کافهٔ اقوام وامملك احوالنی یازمشدر. باقی قالوب الیوم موجود اولان بر قاچ پارچه‌سی اوچ جلد تشکیل ایدوب، پك معتبر ومعلومات مفصلهٔ صحیحه‌یی حاویدر. آوروپاده دفعاتله طبع، واکثر السنه‌یه ترجمه اولنمشدر.

آپینجی (Apingi) آفریقانك سواحل غربیه‌سی جوارنده وخط استوانك آلتنده بر قومدر، که رنکلری صاریمتراق سیاه اولوب، دیشلرینی اکه ایله سیوریلتمك عادتلریدر.

آپینغادام (Appingadam) فلنکده (دامستردیب) نهرینك بر جدولی اوزرنده واقع قضا مرکزی بر شهردر. حیوانات بازاری، مکمل مکتبی و ۳۷۳۰ اهالیسی واردر.

آپیون (Apion) اسکندریه نحویون یونانیه‌سندن اولوب، اسکندریه‌لیلر طرفندن، روما ایمپراطوری (قالیغولا) یه یهودیلردن شکایت ایتمك اوزره، توکیل اولنمشیدی. مصریلر وعبرانیلره دائر آیری آیری مکمل برر تاریخ یازمش ایسه‌ده، یالکز بر قاچ پارچه‌لری باقی قالمشدر.

آت (Ath) بلجیقه‌نك (هاینو) ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که (دندره) نهرینك ایکی قسمنك تلاقی ایتدکلری نقطه‌ده وبر قاچ دمیر یولنك محل التصاقنده واقع اولوب؛ ۸۳۷۵ اهالیسی وایپلیك، منسوجات، دانتله، بیره وساره فابریقه‌لری وباقیر ودمیر دوکومخانه‌لری واردر. وقتیله قیوجیلق معمولاتی مشهور ایدی. بو شهر وقتیله آوستریانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، نوبتله فرانسه و فلنكك الينه دخی كچمشدر. آمريقاده (ميسيسيپی) نهر عظيمنك منبعلرينی كشف ايدن ميسيونر (هنپن) ايله هند برهمنلرينك لسان وآثارينه دائر بعض كشفيات نافعه صاحبی اولان (نو) نك وطنيدر. قضاسنك ۹۳۰۰۰ اهاليسی واردر.

آتاباپو (Atabapo) آمريقای جنوبيده (ونزوئلا) جمهوريتنك غرب جنوبی طرفنده جريان ايدوب، ۲۲۵ كيلومتره قطع ايتدكدن صكره، (اورنوق) ايرماغنه منصب اولان بر نهردر. منصبنده (سان فرناندو) شهری اولوب، جوارنده (غوآوياری) و (اينيريدا) نهرلری دخی (اورنوق)ه دوكيلور.

آتاباسقه (Athabaska) آمريقانك اقصای شمالنده واقع (ايكی برتانيا) ياخود (دومينيون) تسميه اولنان قطعهٔ واسعه‌ده جسيم بر نهر، بر كول، «قيالی طاغلر» سلسله‌سنده بر بوغاز واهالئ اصليه‌دن بر چوق قبيله‌يی شامل بر قوم بو نامله ياد اولنقده‌در. — (آتاباسقه) نهری قيالی طاغلر سلسله‌سنك بو نامله ياد اولنان صعب المرور بر بوغازندن نبعان ايدوب. شرق جنوبی‌يه طوغری جريانله، دها بر قاچ نهرك صولرينی‌ده جمع ايتدكدن صكره. جنوبه طوغری دونه‌رك، (آتاباسقه) كولنه دوكيلور؛ وبعده مذكور كولدن (استونی ريور) يعنی «قيا نهری» ناميله چيقوب، (پاچه ريور) يعنی «صلح نهری» ايله دخی برلشه‌رك. و (اسلاو ريور) يعنی «اسير نهری» نامنی آلوب، شماله طوغری آقه‌رق «اسير كولی» دينلن بيوك بر كوله دوكيلور، واورادن (ماكنزيا) ناميله ۱۲۰ دن ۳۰۰ متره‌يه قدر كنيش اولديغی حالده. بر مسافهٔ بعيده قطعيله بحر محيط شمالی‌يه منصب اولور. [«اسير نهری» و«ماكنزيا» كلمه‌لرينه مراجعت]. — (آتاباسقه) كولی «اسير كولی» نك ۳۰۰ كيلومتره جنوبنده وحذای بحردن ۲۸۰ متره ارتفاعنده واقع اولوب: طولی ۳۰۰ وعرضی تقريباً ۲۵ كيلومتره‌در. آتاباسقه نهريله (وولاستون) كولندن كلن (استونی ريور) نهری بو كوله دوكيلور. وديكر بر (استونی ريور) دخی بونك آيغی مثابه‌سنده اولوب. دها آشاغيده «صلح نهری» ناميله «صلح كولنه» منصب اولور. — (آتاباسقه) بوغازی قيالق طاغلر سلسله‌سنده، ′۲۸ °۵۶ عرض شماليده وحذای بحردن ۲۱۰۰ متره ارتفاعنده واقع غايت صعب المرور ودائما قار ايله مستور بر بوغازدر. — (آتاباسقه) اقوامی «يكی برتانيا» نك اسكيمولرله مسكون اولان سواحل شماليه‌سنك آرقه‌سندن ممالك مجتمعه حدودينه و (هودسون) دكيزندن تا بحر محيط كبير سواحلنه قدر واسع بر قطعه‌نك اهالئ اصليه‌سندن عبارت اولان بر چوق قوملردن عبارتدر: كه تا مكسيقه‌يه قدر دخی منتشر بولندقلری مرويدر. بو اقوامك اسماء مخصوصه‌لريله لسانلری حقنده‌كی معلومات مكتسبه پك ناقص وبربرينه متباينه‌در.

آتاباليپا ياخود آتائولپا (Atabalipa, A-thaulpa) پرو مملكتنده آمريقانك كشفندن اول حكم سورمكده بولنمش اولان (اينقا) سلاله‌سنك صوك حكمداريدر، كه (پيراره) نام اسپانيا جنرالی طرفندن مقاوله ومصالحه‌يه دعوت اولنديغی حالده، زنجيره بند، ومتعاقباً ۱۵۵۳ تاريخ ميلاديسنده قتل اولنمشدر.

آتابك [«اتابك» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آتاچينی (Atacini) غاليا يعنی اسكی فرانسه‌نك (ناربون) ايالتی جوارلرنده ساكن بولنمش بر قومدر، كه، اليوم (اود) دينلن (آتاقس) نهرينه اولان قربيتی مناسبتيله، بو اسمله تسميه اولنور ايدی.

آتاران (Attaran) هند چينيده (مالاقه) شبه جزيره‌سنك ساحل غربئ شماليسنده واقع اولوب: انكلتره‌نك تحت تصرفنده بولنان (تناسريم) مملكتنده جريان ايدر بر نهردر، كه مملكت مذكوره‌يی (سيام) دن آيران طاغدن نبعان ايدوب: غرب شمالی‌يه طوغری آقه‌رق: (مارتابان) كورفزينه دوكيلور. بونك واديسی تقريباً ۱۵۰ كيلو متره اوزون اولوب. «تيك» دينلن ذی‌قيمت بر آغاج اورمانلريله مستوردر.

آتاراپو (Ataraipu) «شيطان ذروه‌سی» دخی دينلير. آمريقای جنوبيده غويانه مملكتنك انكليزك النده اولان قسمنده بر ذروه‌در: كه حذای بحردن ارتفاعی يالكز ۴۰۰ متره ايسه‌ده، مملكت مذكوره‌نك اك يوكسك محليدر.

آتاربكس (Atarbechis) مصر سفلاده نيلك بحيرهٔ (نستروه)‌يه دوكيلن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر شعبه‌سی اوزرنده بولنمش بر شهر قدیمدر، که (آفرودیتوپلیس) دخی دنیلیردی.

آتاسقوسه { (Atascosa) آمریقای شمالیده ممالک مجتمعه‌نك حکومات جنوبیه‌سندن (تکزاس) مملکتنده بر قضا. واو قضاده جریان ایدن بر نهردر. قضانك اهالیسی همان کاملاً آوروپالی اوله‌رق، ۲۷۳۰ نفوسدن عبارتدر.

آتاق { دیاربکر ولایتنده مرکز سنجاغنه ملحق بر ناحیه‌در.

آتاقاپه { (Attakapas) ممالک مجتمعه‌نك قسم جنوبیسنده (میسیسیپی) نهر عظیمنك منصبی اطرافنده واقع (لویزیانه) جمهوریتنك اهالئ قدیمه‌سی بولنمش بر قومدر. که الیوم بسبتون منقرض اولوب، یالکز اسمی بعض موقعلرك اسملرنده حفظ اولنمشدر. بو موقعلر مرعا اتخاذ اولنان غایت یوکسك اوتلی بر طاقم چایرلردن عبارت اولوب، بعض طرفلری پموق وشکر قامشی تارلالرینه تحویل اولنمشدر.

آتاقامس { (Atacames) آمریقای جنوبیده واقع (اقادور) جمهوریتنده (سان فرانسسقو) برونك جهت شمالیه‌سنده بر کوچك شهر واسکله‌در. "۳۰ '۵۷ °۰ عرض شمالیده واقعدر.

آتاقامه { (Atacama) آمریقای جنوبیده (آند) سلسلهٔ جبالیله بحر محیط کبیر آره‌سنده بر چولدر، که (بولیویا) ممالکندن معدود ایکن، پرو ایله شیلی آره‌سنده وقوع بولان صوك محاربه‌نك نتایجندن اوله‌رق، قسم اعظمی شیلی حکومتنه الحاق ایتمش، وشیلینك اك شمالی ایالتی اولمشدر. عرض جنوبینك ۲۴ درجه‌سندن ۲۹ درجه‌سنه‌قدر ممتد اولور. طولی ۶۰۰ وعرضی ۱۶۰ کیلومتره‌اولوب، سطحی دخی ۹۸۰۰۰ مربع کیلومتره‌در. درت سنجاغه منقسم اولوب، مرکزی (قوپیاپو) شهریدر. اراضیسی قوملق وطاشلق اولوب، غایت قورو اولدیغی کبی، یاغمور دخی یاغمدیغندن. هیچ بر محصولات ویرمز برچول حالنده‌در: آنجق آلتون وباقیر وعلی‌الخصوص کومش معدنلری پك چوق اولدیغندن. خیلی اهمیتی اولوب، اهالیسی دخی کیتدکجه چوغالمقده‌در. میلادك ۱۸۷۰ تاریخنده اجرا اولنان تحریرده ۸۳۰۰۰ نفوسی وار ایدی، که بونلرده باشلیجه نسبةً قابل سکنی اولان جهت جنوبیه‌سنده بولنیورلر. بو صحرانك اوچ اسکله‌سی اولوب، بونلردن (قالدره) ایله مرکزی اولان (قوپیاپو) آره‌سنده بر دمیر یولی واردر. که شهر مذکوردن صکره جنوبه طوغری ممتد اولور. اهالئ اصلیه‌سی (شانغه) دنیلن قومایدی، که بعض افرادی الآن وحشیت حالنده چوللرده طولاشمقده‌درلر. — صحرای مذکورك (بولیویا) نك الده قالان قسم شمالیسنه کلنجه، بوده بر ایالت اولوب، مرکزی (سانپدرو) شهری، واسکله‌سی دخی (قوبیا) قصبه‌سیدر. بو ایالتك اهالیسی مقدما پك جزئی ایدیسه‌ده، کومش وآلتون وباقیر معدنلرینك کثرتی مناسبتیله پك چوق عمله طوپلانوب توطن ایتمکده‌در.

آتاقامه { (Atacama) بولیویاده (آند) سلسلهٔ جبالنده و (آتاقامه) چولنده، (سان پدرو) شهرینك اللی کیلومتره قدر شمال شرقیسنده و '۴۵ °۲۲ عرض جنوبیده واقع بر برکان یعنی ینار طاغدر. ارتفاعی ۵۵۰۰ متره‌در.

آتاقس { (Atax) فرانسه‌ده الیوم (اود) (Aude) دنیلن نهرك اسم قدیمیدر. [« اود » کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آتاکی { (Ataki) روسیهٔ جنوبیده بساراباده (خوتین) ك ۹۴ کیلومتره شرق جنوبیسنده وقضاسی داخلنده، (دنیستر) نهرینك ساحل یمیننده و (موهیلف) شهرینك قارشیسنده برقصبه‌در. نفوسی ۷۰۰۰ دن زیاده‌در.

آتال { (Attale) برغامه‌نك اوچ قدیم حکمدارینك اسمیدر: — برنجیسی قبل المیلاد ۲۴۱ تاریخندن ۱۹۸ تاریخنه‌دك حکومت سوروب، سوریه حکمدارلرندن خیلی یرلر ضبط وکندی دولتنه الحاق ایتمش؛ ورومالیلرك ماکدونیا حکمداری اوچنجی فلیپله اولان محاربه‌لرنده رومالیلره یاردیم ایدوب، دائما روما طرفداری بولنمش. معارف محبی اولوب، مشهور برغامه کتبخانه‌سنی تأسیس ایتمشدر. — ایکنجیسی برنجینك اوغلی اولوب، (فیلادلف) مخلصیله متعارفدر. برادری (اومن) ك وفاتنده تخته جلوس ایدوب، قبل المیلاد ۱۵۷ تاریخندن ۱۳۷ تاریخنه‌دك حکم سورمش؛ وممالکنه تعرض ایتمش اولان (پرو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سپاس)ی دفع، و (قپادوکیا) حکمداری (آریارات)ی یکیدن تخته اجلاس، وآناطولیده آنطالیه ایله (فیلادلفیا) شهرلرینی بنا ایتمشدر. اختیارلغنده عیش وعشرته مبتلا اولوب، امور حکومتی منظورلرندن (فیلوپمن) ك الینه براقش اولمغله، یکنی (آتال فیلومیتور) طرفندن قتل اولنمشدر. — اوچنجیسی مذکور آتال فیلومیتور اولوب، عمیجه‌سنی قتل ایله، قبل المیلاد ١٣٧ تاریخنده تخته جلوس، وغایت ظالم وخونخوار بولنمش ایسه‌ده، بعض مظفریتلره مظهر اولوب، (بیتنیا) حکمداری (نیقومید)ی مملکتندن اخراج ایتمش؛ بعده حکومتدن الچکوب، قبل المیلاد ١٣٢ تاریخنده، مجنون اولدیغی حالده، وفات، و، اولادی اولمدیغندن، مملکتنی رومایه ترك ایتمشدر. — بو سلاله‌نك کثرت ثروت وسامانی ضرب مثل حکمنه کچمشدر.

آتال (فلاویوس — .Flavius Attale) روما سناتورلرندن اولوب، ایمپراطور (هونوریوس) ك زماننده روما شهر امینی اولدیغی حالده، شهر مذکوری فتح ایدن (آلاریق) طرفندن میلادك ٤٠٩ تاریخنده ایمپراطورلق تخته اجلاس، بعده عزل اولنمغله، ٤١٢ تاریخنده (هونوریوس) ك الینه دوشوب، پارمقلری کسدیرلدکدن صکره، (لیپاری) آطه‌سنه نفی اولنه‌رق، اوراده وفات ایتمشدر.

آتالا (Atalas) آمریقای جنوبی اهالیٔ اصلیه‌سندن (آرجنتین) جمهوریتی داخلنده واقع (شاقو) نام صحرای کبیرده کشت وگذار ایدر برقومدر. که باشلیجه (ورمیو) نهرینك کنارلرنده بولنورلر.

آتالاریق (Athalaric) قرون وسطاده اوروپایی استیلا ایدن اقوام وحشیه‌دن (اوستروغوت) لرك یعنی شرق غوتلرینك حکمدارلرندن اولوب، بیوك پدری (تئودوریق) ك وفاتنده، صبی اولدیغی حالده، تخته چکوب: میلادك ٥٢٩ سندن ٥٣٧ سنه قدر سکز سنه حکومت سورمش؛ ووالده‌سی (آمالاسونته) او مدتده نائبهٔ حکومت بولنمشدر.

آتالانته (Atalante) یونان قدیم اساطیرنده سرعت حرکتیله مشهوره برقیز ایدی، که کویا کندیسنی ایستین شهزاده‌لره کندیسنه قوشمه‌ده یتیشمك ویتیشه‌میلر قتله راضی اولمق شرطیله واره‌جغنی اعلان ایدوب، بو وجهله برچوق شهزاده‌لرك هلاکنه سبب اولدقدن صکره، (هیپومن) اسمنده برشهزاده خدعه‌یه مراجعتله، قوشارکن صاغنه صوله برقاچ آلتون الما طاغیتمش، وآتالانته اونلری طوپلارکن کریده قالمغله، مرقومه وارمغه مجبور اولمش. — بو اسمله مسمی ینه اساطیر یونانیه‌ده دیگر برقیز دخی واردر، که آوجیلقله مشهوره اولوب، (قالیدون) اسمنده پك دهشتلی برجانوری اولدیرمکله، عاشقی اولان (ملیاغر) طرفندن جانورك باشی کندیسنه پیشکش اولمشیدی.

آتالاندی (Atalanti) یاخود (تالاندی)، یونانك (فوکیده) ایالتنده واقع بیوزی یوناندن آیران بوغازك قسم شمالیسندن ٦ کیلومتره مسافه‌ده کائن برشهردر، که (لوقریس) قضاسنك مرکزیدر. ٢٧٦٠ اهالیسی واردر.

آتالایا (Atalaya) برازیلیانك (آلاغوآس) ایالتنده و (آلاغوآس) شهرینك ٢٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده برشهردر، که ساحل بحره و (آلاغوآس) ایله (اینیغا) نهرلرینك منصبلرینه قریب اولوب، ٢٠٠٠ اهالیسی واردر.

آتالق غازی ترکستان شرقی دنیلن کاشغار طرفلرینی چیندن ضبط ایله، بوندن برقاچ سنه اول بر دولت مستقله تشکیل ایتمش اولان (یعقوب خان) ك لقبیدر. [«یعقوب» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آتاله (Attala) [«آطاله» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله].

آتالیه (Attalie) [«آنطالیه» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله].

آتاماس (Athamas) یونان قدیمك (بیوتیا) مملکتنده واقع (اورخومن) شهرینك حکمداری اولوب، ایکنجی قاریسنك قیصقانجلقدن حاصل دلالتیله ایلك قاریسندن اولان اوغللرینی قربان ایتمکه تصدی ایتدیکی حالده، کویا کوکدن آلتون یپاقلی برقوچ اینوب، اوغللری اوکا راکباً قاچمشلر؛ وکندیسی بونك اوزرینه عقلنی غائب ایدوب، ایکنجی قاریسندن اولان اوغللرینی آرسلان یاورولری ظن ایتمکله، دیواره چارپوب، اولدیرمش؛ وعقلی باشنه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کلدیکنده (اپیر) ك بر ناحیه‌سنه چکیلوب، ناحیهٔ مذکوره بونك اسمنه نسبتله (آتامانیا) تسمیه اولنمشدر.

آتامانیا (Athamanie) زمان قدیمده (اپیر) دنیلن یانیه طرفنك جنوب شرقی قسمنك اسم قدیمیدر، که (پیند) طاغنك اتکلرندن عبارت اولوب، الیوم (جومرقه) و(رادویس) دنیلن ومؤخراً یونانه ترك اولنان ناحیه‌لردن عبارتدر.

آتامسکی (Atamisqui) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنك (سانتیاغودل استرو) ایالتنده، (توقومان) ایله (قرطبه) آره‌سنده‌کی جاده‌نك اوزرنده بر شهردر، که بیوك تجارتگاه ایسه‌ده، اکثریا قوراقلغه دوچار اولور. بك چوق وغایت کوزل بالی اولمق مناسبتیله، اهالیٔ قدیمه‌سی اولان (کیشوآ) قومی لساننده «طاتلی» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر.

آتاناجلد (Athanagilde) قرون وسطاده اسپانیایی استیلا ایتمش اولان (ویزیغوت) قومنك حکمدارلرندن اولوب، میلادك ٥٥٤ تاریخندن ٥٦٧ تاریخنده‌دك حکومت سورمش؛ وطلیطله شهرینی مقر حکومت اتخاذ ایتمشیدی.

آتاناریق (Athanaric) ویزیغوتلرك حکمداری اولوب، روماییلره قارشی اعلان حرب ایتمش ایکن، ایمپراطور (والنس) طرفندن مصالحه طلبنه اجبار ایدلمش، ومؤخراً خلع اولنه‌رق، ایمپراطور (تئودوس) ك سراینه التجا، ومیلادك ٣٨١ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آتاناس (Athanase) [«آطناس» و«طناش» کلمه‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آتانکادی (Attangadi) هندستانك منتهای جنوبنده (تراونقور) مملکتنده (آلیکیری) جبالنك اتکنده واقع بر کوچك شهردر.

آتانکار (Attanagar) هندشمالیده (عود) مملکتنده (برتابکار) سنجاغنده (غومی) نهرینه دوکیلن (سای نادی) چایی اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ٦٠٠٠ اهالیسی واردر.

آتائولف (Ataulphe) یاخود آتولف قرون وسطاده آوروپایی استیلا ایدن اقوام وحشیه‌دن (ویزیغوت) لرك حکمداری (آلاریق) ك قاینی اولوب، میلادك ٤١٠ تاریخنده مرقومه خلف اولمش؛ وانیشته‌سنك زمان حکومتنده رومانك فتحنده پك چوق غیرتی سبقت ایدوب، او صره‌ده روما ایمپراطوری (هونوریوس) ك همشیره‌سی (پلاچیدیا) یی اسیر ایده‌رك، مؤخراً کندیسنی تزوج ایتمش؛ وبو مناسبتله فرانسه ایله اسپانیا دخی (هونوریوس) طرفندن کندیسنه ویرلمش ایدی. میلادك ٤١٥ تاریخنده اسپانیانك (برسلون) شهرنده کندی ضابطلرندن بری طرفندن قتل اولنمشدر.

آتاوی مغرب اقصانك یعنی فاس مملکتنك جهت جنوبیهٔ شرقیه‌سنده بولنان (درعه) شهرینك اطرافنده ساکن بر بربر قبیله‌سیدر، که کاروانلره مسلط اولمغله شهرت بولمشدر.

آتایو (Atajo) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنك (قاتامارقه) ایالتنده ٣٣٠٠ متره ارتفاعی اولان بر طاغدر، که (آقونکیا) جبالنه مربوطدر. آلتون وباقیر معدنلری واردر.

آتاید (Ataïde) پورتکیز دولتی طرفندن هند خدیوی اولوب، علیهنه اختلال واتفاق ایدن هند حاکملرینه مقاومت ایتمش، وحسن تدبیر ودرایتیله صلح واسایشی اعاده ایتمش ایسه‌ده، ینه حکمدارینك غضبنه اوغرایوب، عزل اولنمش؛ وهندك پورتکیزك الندن چیقمقده اولدیغی آکلاشیلنجه، ینه کندیسنه مراجعت اولنمش ایسه‌ده، بو دفعه هنده مواصلتی عقیبنده میلادك ١٥٨٠ تاریخنده (غویا) شهرنده وفات ایتمشدر.

آتباره (Atbarah) حبشدن نبعان ایله (تاکزه) و(معرب) نهرلریله دخی برلشدکدن صکره، نوبیایی شق ایده‌رك نیله دوکیلن نهردر. کندیسیله معرب نهری آره‌سنده قالان جزیره‌ده (مروه) قومی ساکندر.

آتجه آیدین ولایتنده آیدین سنجاغنده بر ناحیه‌در.

آتخا (Atkha) سیبریانك اقصای شرقنده اولان (قامچاتقه) ایله آمریقای شمالینك اقصای غرب شمالیسنده واقع (آلاسقه) آره‌سنده بر زنجیر تشکیل ایدن (آلئوت) آطه‌لرینك اورته‌سنده بولنان (آندرآنوف) جزایرندن برینك اسمیدر، که الك بیوکلرندن اولوب، طولی ١١٠ وعرضی ١٢ ونهایت ١٥ کیلومتره ایسه‌ده، اهالیسی یالکز بر قاچ یوز کشیدن عبارتدر. منتهای شرقنده بر لیمانی واونك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوستنده اليوم آتش پوسكور تمكده اولان بر بركانى واردر.

آتر (Ater) هندستانك وسطنده (شنديا) حكومتنده (چامبال) نهرينك ساحل يميننده بر شهردر، كه وقتيله بر حكومت مستقلهنك مركزى ايدى. ′٤٤ °٢٦ عرض شماليده و ′٢٧ °٧٦ طول شرقيده واقعدر.

آتر (Atter) آوستريای بالا ايالتنده بر كول اولوب، طولى ٢٠ وعرضى ٥ كيلومترهدر. طونهنك مضافاتندن (ترون) نهرينه دوكيلن (آجر) نهرى بو كولدن چيقار.

آترائولا (Atraola, Atraula) وانكليزجه (Atrowla) هندستان شماليده (عود) مملكتنده فيض آباد سنجاغنك بر شهريدر. ٦٠٠٠ اهاليسى واردر.

آترائولى (Atraoli, Atrauli) وانكليزجه (Atrowlee) هندستان شمالينك غرب طرفلرنده (ميران) ايالتنده وغايت منبت بر اوهده واقع بر شهر اولوب، ١٠٠٠٠ اهاليسى واردر.

آتراتو (Atrato) آمريقاى جنوبينك (قولومبيا) ونام ديگرله (يكى غرناطه) دولتلن جمهوريت ممالكنده جريان ايدر بر نهر اولوب، ′١٢ °٥ عرض شماليده واقع و (آند) سلسلهٔ جبالنك منتهاى شمالندن عبارت اولان ساحله قريب طاغلردن نبعان ايله، جنوبدن شماله طوغرى آقهرق، ٦٦٥ كيلومتره قطع ايتدكدن صكره، (شوقو) قوينه منصب اولور. مجراسنك ثلثانى سير سفائنه صالحدر. سوروكلديكى قوملرك ايچنده آلتون توزى بولنور؛ واوجوارلرده ياغمورلرك كثرتى مناسبتيله، صويى پك چوقدر. منبعى — بحر محيط كبيره دوكيلن — (سن‌جوآن) نهرينك منبعنه قريب اولديغندن، ايكيسنك مجراسى برلشديرلمكله بحر محيط اطلاسيدن بحر محيط كبيره بر قنال كشادى دفعاتله تصور اونمشدر.

آتربات (Atrebates) بلچيقهدنك اقوام قديمهسندن اولوب، اليوم فرانسهنك الده بولنان (پا دو قالد) ايالتنده ساكن ايدى.

آتربورى (Atterbury) انكلترهنك اون سكزنجى عصر ميلادى پسقپوسلرندن اولوب، قرالك خدمت روحانيهسنده بولنمش ايكن، مؤخراً بعض امور سياسيهيه قاريشمغله، نفى اولنهرق، ١٧٣٢ تاريخ ميلاديسنده پارسده وفات ايتمشدر. امور دينيهيه متعلق بين النصارا معتبر بعض تأليفاتى واردر.

آتربوم (Atterbom) اسوج ادباسندن اولوب، ميلادك ١٧٩٠ تاريخنده (آسقو) شهرنده طوغمش، و ١٨٥٥ ده وفات ايتمشدر. (اوپسال) دارالفنوننده معلم بولنمش، «شفق» ناميله بر جمعيت عليه تأسيس، وبرقاچ رسائل موقوته ايله بر چوق حكايهلر ومنظومهلر تأليف ايتمشدر. على الخصوص اسوج لسانك فرانسزجه شيوه والفاظندن تطهيرى خصوصنده وطننه پك چوق خدمت ايتمشدر.

آترتون (Atherthon) انكلترهنك (لانقاستر) ايالتنده، مانچسترك ١٩ كيلومتره غربنده واقع بر شهر اولوب، ٧٥٣٠ اهاليسى. پوق منسوجاته ومعادنه مخصوص فابريقهلرى وكوكور معدنى واردر.

آترستون (Atherston) انكلترهنك (وارويق) ايالتنده و (وارويق) شهرينك ٣٢ كيلومتره شمال شرقيسنده واقع بر شهر اولوب. ٣٦٧٠ اهاليسى، شاپقه وشريت فابريقهلرى وكوكور معدنى واردر.

آترغاته (Atergata) سريانيلرك زعم واعتقادينجه ايتدكلرى آلههدن اولوب. باشى ويوزى برقيز باشى ويوزى اولديغى حالده، بدنى باليق صورتنده تخيل اولنوردى.

آترقليف (Attercliffe) انكلترهنك (يورق) ايالتنده (شفلد) شهرينك ٣ كيلومتره شرق جنوبيسنده. (دون) نهرينه حاكم برتپهنك اوستنده واقع بيوك برقريه اولوب، ١٦٥٧٤ اهاليسى وبچاق وسائره فابريقهلرى واردر. ايكى سوقاقدن عبارت اولوب، طولى بر كيلومترهدن زيادهدر.

آترك (Atrek) خراسان طاغلرندن نبعانله. شمال غربيه طوغرى آقهرق. ٤٠٠ كيلومتره قطع ايتدكدن صكره. بحر خزره منصب اولور بر نهردر. ١٢٩٠ تاريخ هجريسنده روسلر نهر مذكورك جهت شماليهسندهكى اراضيى استيلا ايدوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بعده تخلیه ایتمشلر ایسه‌ده، ایرانك او جهتدن حدود شمالیه‌سی اونك مجراسیله محدود عد اولنمقده‌در.

آترنوم (Aternum) ایتالیانك آدریاتیق دکیزی ساحلنده و(آترنوس) نهری آغزنده واقع بر اسکی شهریدر، که الیوم (پسقاره) دنیلیر. [بو کلمه‌یه مراجعت بیوریله.]

آتروپات (Atropate) بیوك اسکندرك ضابطلرندن اولوب، مشارالیهك وفاتندن صکره، آذربیجانده (آتروپاتنه) اسمیله بر دولت موقته تأسیس ایتمشدر.

آتروپاتنه (Atropatène) آذربیجانك اسکندر رومیدن صکره‌کی طوائف ملوك زماننده آلمش اولدیغی اسمدر، که بوده اسکندرك ضابطلرندن اولوب، اوراده تفرد ایدن (آتروپات)ه نسبتله حاصل اولمش براسمدر. مرکزی اولان تبریز شهرینه دخی (غراقه) دنیلیشیدی.

آتره (Atrée) موره حکمداری (پلوپس)ك اوغلی و — تروا محاربه‌سنده بولنمش اولان — (آغاممنون) ایله (منلاس)ك جدی اولوب، قبل المیلاد ۱۳۰۷ تاریخندن ۱۲۸۰ تاریخنه دك (آرغوس) و (مسینه) ده حکومت سورمش؛ وبرادری (تیست)ك زوجه‌سی (آوروپا) ایله مناسبت غیرمشروعه‌سنی آکلایه‌رق، بو مناسبت غیر مشروعه‌دن متولد چوجقلری ذبح وطبخ ایله، برادرینی دعوت ایدوب، یدیرمش؛ وبعده برادر زاده‌سی (اجیست) طرفندن قتل ایدلمش اولدیغی مشهوردر. بو وقعه شعرای قدیمه‌دن بعضیسنك منظومه‌لر وهاله‌لر تحریرینه سرمایه اولمشدر.

آتری (Atri) ایتالیای جنوبینك آدریاتیق دکیزینه قریب و (ترانو) شهرینك ۳۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع برشهر اولوب، ۹۹۰۰ اهالیسی واردر. اسم قدیمی (آدریا) اولوب، وندیك کورفزی بوکا نسبتله (آدریاتیق) تسمیه اولنمشدر. پسقوپوس مقری اولوب، بیوك ومصنع بر کلیسایی وصابون ومقرنه فابریقه‌لری واردر. اطرافنك اراضیسی محصولداردر.

آتری (Attrée وانکلیزجه Attrî) هندستانك شمال شرقیسنده واقع پنکاله مملکتنده هیمالایا طاغلرندن اینن برکروه انهارك بریدر، که بر چوق چایلرك برلشمه‌سندن حاصل اولوب، ابتدا جنوب غربی وبعده جنوب شرقیه طوغری آقه‌رق، بر چوق شعبه‌لره منقسم اولور، که بونلرك اکثریسی (غانژ) نهرینه منصب اولدقلری حالده، باشلیجه شعبه‌سی (بالار) اسمیله (براهماپوتره) نهرینك شعبه‌لرندن (قونای) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۴۰۰ کیلومتره قدر اولوب، یاغمورلر موسمنده تکمیلی سیرسفاننه صالحدر.

آتسا (Atessa) ایتالیای جنوبیده (آبروچی) مملکتنده قضا مرکزی بر شهردر، آدریاتیق دکیزندن ۱۸ کیلومتره اوزاق سونمش بر برکانك اوزرنده واقع اولدیغی حالده، بحر مذکوره ناظردر. ۹۵۶۰ اهالیسی وبیوك معمولاتی فابریقه‌لری واردر.

آتش هندستانده واقع (لاخنو) شهری شعراسندن هجرتك ۱۲۶۳ تاریخنده وفات ایدن خواجه علی حیدرك مخلصیدر. فارسی واردو لساننده ایکی دیوانی واردر.

آتشگاه (یاخود آتش خدا) داغستانك بحر حزرك ایچنه ممتد اولان آبشرون برونك وسطنده و (باقو) شهرینك ۱۵ کیلومتره غربنده بر موقعدر، که زردشتیلرك اك مشهور آتشکده‌لری یعنی معبدلری محلیدر. موقع مذکورده ۴۰ متره طولنده بیضوی الشکل بر نفط قویوسی بولنوب، طبیعتك عجایبندن اوله‌رق، دائما یانمقده وآلوی آلتی متره قدر یوکسلمکده‌در. جوارلرنده دخی بر قازلدیغی کبی آچیلان چوقور درحال نفط ایله طولار، وبرکبریتله یاقلدیغی کبی، طوپراقله اورتیله‌رك سوندیرلدکجه، سونمه‌مك اوزره یانمغه باشلار. بو آلولرك دوامی زردشتیلره اوراسنك بر محل مقدس اتخاذی فکرینی ویرمشدر.

آتغار (Athgarh وانکلیزجه Autgur) هندستانك قسم شرقیسنده واقع (اوریسا) مملکتنده انکلتره‌یه تابع بر پرنسلکدر، که (کتاق)ك جهت غربیه‌سنده و (مهانادی) نهرینك ساحل یسارنده واقع اولوب، سطحی ۴۳۵ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۸۳۲۶ کشیدن عبارتدر. اك بیوك قریه‌سی (آتغار) اولوب، «راجه» سنك مقریدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آتقا (Ateca) اسپانیانك آراغون مملكتنده سراغوسه [سرقسطه] ایالتنده وسراغوسه شهرینك ١٠٧ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع قضا مركزی برشهردر، كه مادریده كیدن دمیر یولنك اوزرنده و(ابرو) یه دوكیلن (جالسون) نهرینك ساحل یسارنده كائن اولوب، ٣٢٤٠ اهالیسی، كوزل بربلدیه دائره‌سی وعربلرك آثارندن اوله‌رق بر قلعه‌سی بولنان بركلیساسی واردر.

آتقا (Atka) هندستانك قسم شمالیسنده واقع وانكلتره‌یه تابع (چوته ناغور) ایالتنك بركوچك شهریدر.

آتقارسق (Atkarsk) روسیه‌نك قسم شرقیسنده (ساراتوف) ایالتنده وساراتوف شهرینك ١١٢ كیلومتره جنوب شرقیسنده، (دون) نهرینه دوكیلن (مدویدیجا) چایی اوزرنده برشهر اولوب، ٨٣٠٠ اهالیسی واردر.

آتل (وولغا) نهرینه اسلام جغرافیونك ویردكلری اسمدر. [«وولغا» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آتلا (Atella) ایتالیانك بوكونكی ناپولی مملكتنده مصادف اولان (قامپانیا) ایالتنده برشهر قدیمدر، كه الیوم (آورس) یاخود (سانت آرپینو) تسمیه اولنوب، (قاپوا) شهرینك ١٥ كیلومتره شرقنده واقعدر. منتظم تیاترو كتابلرینك تعممندن اول، بزم اورته اویونه قریب اوله‌رق، رومادە اوینانیلان اویونلر بو شهردن كلمش اولمغله، «آتلان» (*Atellanes*) نامیله مشهور ایدی.

آتلاس، آتلانتیق وسائره [مر. «آطلاس» «آطلانتیق» وسائره].

آتلبوروغ (Attleborough) انكلتره‌نك شرق طرفنده واقع (نورفولق) ایالتنده (نورویج) شهرینك ٢٣ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع ناحیه مركزی برشهردر. ناحیه‌سیله برابر ٢٠٦٥ اهالیسی وكار قدیم بركلیساسی واردر. وقتیله «شرق انكلتره» ایالتنك مركزی ایدی.

آتلبوروغ (Attleborough) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌دن شرق طرفنده واقع (ماساچوست) جمهوریتنك برشهریدر، كه (بریستول) ایالتنده و (میل ریور) نهرینك اوزرنده و (بوستون) شهرینك ١٨ كیلومتره شمال شرقیسنده كائن اولوب، ٦٧٧٠ اهالیسی، مجوهرات، چالار ساعتلر، ذوكه وشاپقه فابریقه‌لری وپاموق ایپلیكخانه‌لری واردر.

آتلستان (Athelstan) میلادك ٩٢٥ تاریخندن ٩٤١ تاریخنه دكین (آنغلوساقسون) لرك حكمداری اولوب، ٩٣٨ ده كندیسنه قارشی اتفاق ایتمش اولان دانیمارقه‌لیلرله اسقوچیا قرالی قسطنطینی و (والس) ایله (قورنوای) پرنسلرینی مغلوب ایتمش؛ وزمان حكومتنده جسارته مائل برعدالت كوسترمشدر.

آتلون (Athlone) ایرلانده‌نك وسطلرنده (اوستمت) سنجاغنده (شاتون) نهرینك ایكی كنارنده واقع برشهردر. نهرك اوزرنده برطاش كوپریسی و ٦٦١٧ نفوسی واردر. ایكی بیوك دمیر یولنك نقطۀ التصاقنده واقع اولوب، تجارتجه بیوك اهمیتی واردر.

آتلیكسقو (Atlixco) مكسیقه‌نك (پوابلا) ایالتنده و (پوابلا) شهرینك ٣٤ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع قضا مركزی برشهردر.

آتماليك (Athmallik) وانكلیزجه (Aut-mallik) هندستانك قسم شرقیسنده واقع (اوریسا) مملكتنده انكلتره‌یه تابع بركوچك پرنسلكدر. (مهانادی) نهرینك جهت شمالیه‌سنده واقع اولوب، سطحی ١٩٠٠ مربع كیلومتره، واهالیسی ١٦٢٥٠ نفوسدر. قصبه‌لری اولیوب، پرنسك مقری (هونداپه) قریه‌سیدر.

آت میدانی استانبولك سلطان احمد محله‌سنده برمیداندر، كه برطرفی سلطان احمد جامع شریفی حولیسیله، برطرفی مكتب صنایعله، برطرفی ویركو امانتی دائره‌سی وحبسخانۀ عمومی ایله، برطرفده دیوان یولیله محاطدر. بو میدان (سپتیم) طرفندن انشا، وقسطنطین طرفندن رومه‌ده‌كی «هیپودروم» صورتنده اكمال اولنمشدر. ابتدا اطرافی ستونلر وهیكللرله مزین بولنمش؛ ومؤخراً اهل صلیب طرفندن تخریب ایدلمشدر. شمدیكی حالده یالكز (تئودوسیوس) معرفتیله نقل وركز ایدلمش اولان برمسله، كه «دیكیلی طاش» نامیله معروفدر، وباقیردن یاپلان قاوی قیریق برستون بو میدانك اورته‌سنده مركوز قالمشدر. مسله‌نك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ارتفاعى ۳۰ متره قدر اولوب. هيروغليف تعبير اولنان مصر قديم يازيلرينى. وقاعده‌سى دخى تئودو- سيوس ايله رفقاسنك رسملرينى ولاتين ويونان حروفيله بعض يازيلرى حاويدر. قارشيسنده دخى طاشدن بر ستون بولنيور، كه قسطنطين پورفيروجنت طرفندن تأسيس اولنمشدر. بر اوجنده دخى اوفق بر عمومى باغچه ياپلشدر. بو ميدان كرك بيزانس قيصرلرى وكرك سلاطين عثمانيه زماننده يقين وقته قدر آت تعليمنه مخصوص بولنمش اولديغندن. روما زماننده (هيپودروم) تسميه ايدلمش اولديغى كبى: عثمانليلر زماننده دخى اونك ترجمه‌سيله «آت ميدانى» دنيلمشدر. جنتمكان سلطان محمود ثانى حضرتلرى زماننده يكيچريلرك لغوينى انتاج ايدن وقعهٔ معلومه بو ميدانده جريان ايتمشدر.

آتنا (Atena) ايتاليانك جنوبيده (سالا قونسيلا) سنجاغنده برتپه‌نك اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۲۸٤۰ اهاليسى واردر. يونان مهاجرلرى طرفندن تأسيس اولنه‌رق: «كوچك آتنه» تسميه اولنان شهر قديمك ايچ قلعه‌سندن عبارتدر. ميلادك ۱۸۵۷ تاريخنده بر زلزله ايله تخريب اولنمشدر.

آتناس (Atenas) آمريقاى وسطيده (قوسته ريقا) جمهوريتنك (آلاكلا) ايالتنده بر شهردر. بونك جهت شماليه‌سنده واسع آلتون معدنلرينى حاوى اولان (آغاقاته) طاغى بولنور.

آتناغوراس (Athénagoras) افلاطونك مذهب فلسفيسنه تابع آتنه‌لى بر فيلسوف اولوب. ميلادك اوچنجى عصرى حكماسندندر. اسكندريه‌يه هجرتله، اوراده دين عيسوى‌يى قبول ايدرك. دين مذكورى مدافعه يوللو بعض مكتوبلر، وحشر ونشر حقنده بر كتاب يازمشدر. اثرلرى طبع، واوروپا لسانلرينه ترجمه اولنمشدر.

آتناه (Atnah) آمريقاى شماليده «يكى انكلتره» ويا (دومينيون) دنيلن مملكت واسعه‌ده كشت وكذار ايدر وحشى بر قومدر، كه چوجقلرينك باشلرينى صيقوب مخروطى شكلنه قو- دقلرندن، بو شكللرندن فرق اولنورلر. بو قومك افرادى (آلاسقه) شبه جزيره‌سنه قدر ياپلشلردر.

آتندورن (Attendorne) پروسيه‌نك ايالات غربيه‌سندن (وستفاليا) ايالتنده (اولپ) نهرى اوزرنده ناحيه مركزى بر شهردر. ۱۸٤۵ وناحيه‌سيله برابر ۲۲۸۰ اهاليسى. دباغخانه‌لرى ودمير دوكمخانه‌سى واردر. قرون وسطاده اهميتلى بر شهر ايدى.

آتنس (Athens) آتنه شهرينه تقليداً ممالك مجتمعهٔ آمريقاده برقاچ يكى شهر. قضا وقريه‌لره ويريلن اسمدر. الك بيوكلرى شونلردر: ۱، (اوهيو) جمهوريتنده بو اسمله مسمى نهرك غربنده بر شهر و قضا اولوب، قضانك سطحى ۱۱۳۸ مربع كيلومتره، واهاليسى ۲۳۷۷۰، وشهرك اهاليسى ۱۷۰۰ كشيدر. كمور، دمير وطوز معدنلرى واردر. — ۲، (كورجستان) جمهوريتنده (قلارق) قضاسنده، (اوقونيا) نهرى اوزرنده بر شهردر. ٤۲۵۰ اهاليسى واردر. شهرك خارجنده (فرانقلن)ك نامنه جسيم بر مكتب ياپلشدر. — ۳، نويورق جمهوريتنده (غرينه) قضاسنده (هودسون) نهرينك ساحل يميننده و (هودسون) شهرينك قارشيسنده بر شهر اولوب، ۱۷۹۰ اهاليسى واردر.

آتنه (Athènes وروجه Ἀθῆναι) يونانك (آتيق) ايالتنده واقع الك بيوك و اك مشهور شهرى اولوب، زمان قديمده يونان مدنيتنك مركزى بولنمش اولديغى كبى، بو كون دخى يونان حكومتنك پايتختيدر. ″۸ ′۵۸ °۳۷ عرض شماليده و″۲۹ ′۲۳ °۲۱ طول شرقيده واقع اولوب، اكثر جهتلرى تپه‌لرله محاط ويالكز غرب جهتى — (اجينه) ياخود (آتنه) كورفزى دنيلن — كورفزه قدر آچيقدر. اسكله‌سى اولان پيره‌دن ۷ كيلومتره اوزاق اولوب، بر دمير يولى خطيله مربوطدر. بو كونكى شهر موقع قديمنك يالكز بر پارچه‌سنده اولوب، آنجق ۳۰۰۰۰ اهاليسى واردر. (آقروپول) دنيلن ايچ قلعه‌سى بر تپه‌نك اوزرنده واقع اولوب، شهر قديم بو تپه‌نك جنوب وغربنه طوغرى ممتد اولديغى حالده، زمانمزده كوندن كونه توسع ايتمكده اولان يكى يونان پايتختى تپه‌نك شمال وشرق طرفلرينه طوغرى اوزانمقده‌در. زمان قديمده‌كى سورى دائراً مادار ۳٦ كيلومتره‌دن زياده بولنمش ايكن، مؤخراً شهر او قدر كوچلشيدى، كه حكومت عثمانيه زماننده ۱۷۸۰

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تاریخ میلادیسنده انشا اولنان ٧ کیلومترهلك سور قصبهیی مع زیادةٍ احاطه ایتمشیدی. بعده یونانلیلر بو سوری هدم ایتمشلر، واسکی سورك آنجق اوتهده بریده بعض آثاری باقی قالمشدر. زمان قدیمده آتنهنك عجائب عالمدن عداولنهجق پك چوق ابنیهسی اولوب، ازجمله (آرئوپاغ)، (پریتانیا)، (لیسه) یاخود (لیکیون)، (اودئون)، (آقادمیا)، (پارتنون) ابنیهٔ عمومیهسی [بو کلمهلره مراجعت.] و «یللر معبدی» دنیلن سکز کوشهلی برقله، نیموسلی مشترینك، (تیسه) نك و «مظفریت»ك معبدلری، (آدریان) قپوسی، (باقکوس) و (هرود آتیقوس) تیاترولریله — خرابهلری الیوم موجود اولان — (ارختیون) تیاتروسی مشهور ایدی. بو ابنیهنك کافهسی غایت مصنع هیکللر، رسملر ویازیلرله مزین ایدی. چیقاریلان آثار عتیقه پك قیمتداردر. یالکز (پارتنون) ایله (ارختیون) ك خرابهلری الیوم موجود اولوب، علی الخصوص (پارتنون) الآن قائمدر. بو بنا عقل الهه‌سی وآتنه شهرینك حامیه‌سی اعتقاد اولنان (آتنه) یعنی زهره‌نك معبدی اولوب، بعده کلیسایه. وشهرك عثمانلیلر طرفندن فتحنده جامعه تحویل ایدلمش، ویونان استقلالنده حالت اصلیه‌سنه ارجاع اولنه‌رق، مجرد آثار عتیقه مراقلیلرینك سیرکاهی اولمشدر. مناره‌سی دخی قائمدر. آتنه ایله پیره آره‌سنده‌کی طریقك دخی ایکی یانی سوزله محفوظ ایدی.

یکی قصبه‌نك آثار عتیقه‌سنه نسبةً ذکره شایان ابنیه‌سی یوغیسدده، موجودلرینك اك منتخبلری قرالك سرایی، مکمل بر کتبخانه‌یی جامع اولان دار الفنونی. رصد خانه‌سی. تیاتروسی. خسته خانه‌سی. مبعوثان دائره‌سی. مکتب صنایعی ودیکر بر قاچ مکتبیدر. اسکی قصبه‌دن قالمه اولان محله‌لری پیس وسوقاقلری طاردر. شهر اهالیسنك بر قسمی آرناؤدجه تکلم ایدر.

آتنه قصبه‌سنك تأسیسی پك اسکی اولوب، (کقروب) اسمنده بر رئیسك دلالتیله مصردن کلمش بر قوم طرفندن بنا ایدلمش اولدیغی مرویدر. ابتدای حالنده شهر (آقروپول) دنیلن وبرقیانك اوزرنده واقع اولان ایچ قلعه‌یه منحصر اولوب، (کقروپیا) دنیلمش؛ وبعده (آتنه) یعنی زهره‌نك معبدی تأسیس اولنمغله، بو الهه‌نك اسمیله تسمیه اولنمشدر. شهر اك زیاده میلاددن بش عصر اول ریاست ایدن (پیسستراتس) سلاله‌سی زماننده توسع ایدوب. مؤخراً ایران شاهی آردشیر بهمن طرفندن هدم وتخریب. و (تمیستوقل) ك همتیله یکیدن تعمیر. ونهایت پریقلس زماننده فوق العاده توسیع وتزیین اولنمشیدی. یونك اسکندرك خروجندن صکره. آتنه استقلالنی وپارلاقلغنی غائب ایتمش ایسه‌ده. اسکندر بو شهره اصلا طوقنمدیغی کبی، خلفلری اولان طوائف ملوکدن بعضیسی تعمیر وتزیینه چالیشمش، وآتنه دها بر چوق وقت معارفك مرکزی قالمشیدی. روماليلرك النه‌کچدکدن صکره، اهالیسی مبرداده برلشوب، اختلال ایتدیکندن. (سیلا) طرفندن تخریب اولنمش ایسه‌ده. روما ایمپراطورلرندن بعضیسی دخی آتنه‌نك تعمیرینه چالیشمش، ویالکز (نرون) بو شهرك آثار مصنعه‌سنی رومایه نقل ایتمش ایدی. خرستیانلغك شیوعندن صکره آتنه خیلی وقت اعتقاد قدیمیله برابر معارف ومدنیت یونانیه‌یی محافظه ایده بیلمش ایسه‌ده، نهایت خرستیانلغك غلبه چالمسیله، معبدلری کلیسایه تحویل اولنمش. وقرون وسطاده نامی طویلمیه‌جق بر حاله کلمش ایدی. میلادك ١٢٠٤ تاریخنده. استانبولك اهل صلیب طرفندن ضبطی اثناسنده، آتنه‌ده دخی بر فرنك دوقه‌لغی تشکیل اولنمش، ١٣١٢ ده قتالانیالیلره، و١٣٢٦ ده سیچلیا قرالی ایکنجی فردریقه کچمش. و ١٣٧٠ ده ونديکلیلرك خداوندکار حضرتلرینك یاردمیله فلورانسه حکمداری (آچیائولی) طرفندن ضبط، ونهایت میلادك ١٤٥٦ وهجرتك ٨٦٢ تاریخنده فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن فتح اولنه‌رق. ممالك عثمانیه دائره‌سنه داخل اولمش. ومعابد قدیمه‌سی جامعلره تحویل اولنه‌رق، درت عصره قریب بر زمانده عثمانلی واسلام شهری صفتنده بولندقدن صکره، ١٨٢١ تاریخ میلادیسنده ظهور وخیلی وقت دوام ایدن یونان اختلالی اثناسنده تخریب اولنه‌رق. نهایت ١٢٤٥ تاریخ هجریسنده اوروپا دولنك توسطیله تشکل ایدن یونان دولتنك پایتختی اتخاذ اولنمشدر.

آتنه‌ده ازمنهٔ قدیمه‌ده نشئت ایدن حکما وعلما وسائر مشاهیرك تعدادی متعسر اولوب، سقراط، افلاطون. آرستوفان، سوفوقل، اکسنوفون، اوریپید، اسکیل، دموستن، اسکین، فیدیاس بونلرك جمله‌سندندر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

آتنه — طرابزون ولايتنك لازستان سنجاغنده وقره دكيز ساحلنده قضا مركزى بر شهردر. طرابزونك ۱۲۰ كيلومتره شرقنده اولوب، سيرك خانه‌لردن مركبدر. قضاسى ايكى ناحيه‌دن مركب اولوب، آتنه ناحيه‌سنك ۲۵ قريه‌سى و ۱۷۷۳۶ اهاليسى واردر، كه جمله‌سى اهل اسلامدر. ديكرى دخى (همشين) ناحيه‌سى اولوب، ۳۳ قريه‌سى واردر.

آتنه — (Atina) ايتاليانك جنوبيده (سورا) قضاسنده و (سورا) شهرينك ۲۲ كيلومتره شرق جنوبيسنده، (ملفا) نهرى اوزرنده واقع برشهر اولوب، ۴۰۰۰ اهاليسى، وبيوك منسوجاتيله معدن معمولاتى واردر. اسكى شهرك جسيم طاشلرله ياپلمش سورينك بعض ويرانه‌لرى موجوددر.

آتنى — ياخود هاتنى (Athni, hatni) هندستانك قسم غربيسنده بمباى ايالتنك (بلغام) سنجاغنده قضا مركزى بر شهردر. ۹۹۳۰ اهاليسى واردر. براهمانيلره مخصوص بيوك معبدلرى اولوب، پك چوق زوار طوپلانور.

آتنيا — (Ἀθηναία ورومجه Athénée) اسكى يونانيلر عندنده عقل الهه‌سى زعم اولنان (آتنه) يعنى زهره‌نك نامنه تأسيس اولنوب، مباحث علميه‌يه مخصوص اجتماعلره منحصر بولنمش اولان بعض ابنيه‌يه ويريلن اسمدر.

آتنيوس — Athenœus لاتينجه Athénée) ورومجه Ἀθηναῖος) مصرده نشأت ايدن يونان قديم ادباسندن اولوب، (مارق اورل) وخلفلرى زماننده معمر اولمش، وادبياته متعلق بعض اثرلر براقشدر، كه ناقص اولدقلرى حالده، اوروپاده طبع واكثر لسانلره ترجمه ايدلمشدر. — بو اسمده ديكر اوچ مشهور اسكى يونانيلر واردر: برى طبيعيونك پيرى مقامنده اولان (پلين) ك زماننده (كيلكيا)ده يعنى آطنه ولايتى سواحلنده طبيب اولوب، عناصرى حرارت، برودت، رطوبت وروحدن عبارت ظن ايتديكيچون. شاكردانه «روحيون» عنوانى ويرلمش ايدى. ايكنجيسى مشهور طبيب جالينوسك زماننده (بيزانس) يعنى اسكى استانبولده مهندس اولوب، حرب ماكينه‌لرينه دائر بر كتابك مؤلفيدر، كه بو اثرى مؤخراً لاتينجه‌يه دخى ترجمه ايله طبع اولنمشدر. اوچنجيسى جرانقال علماسندن اولوب، طار بر زيواله‌دن هوانى تضييقله چالار برساعت ايجاد ايتمشيدى.

آتو — (Attoû) بهرنك بوغازينك آلتنده آمريقا ايله آسيا آره‌سنده بر زنجير تشكيل ايدن (آلئوت) آطه‌لرينك منتهاى غربنده بولنانيدر. ۵۲° ۵۸′ عرض شماليده و ۱۷۱° طول شرقيده واقع اولوب، آلتمش قدر خانه‌يى حاوى يالكز بر كويى واردر.

آتواى — (Atouai) بحر محيط كبيرده كائن (ساندويچ) آطه‌لرندن بريدر. (قواى) دخى دنيلير. [بو كلمه‌يه مراجعت.]

آتور — (Atures) فرانسه‌ده (آكتين) ايالتنده بر شهرك اسم قديميدر، كه اليوم (ار Aire) دنيلير. — ينه فرانسه‌ده بر نهرك اسم قديميدر، كه بو كون (آدور) تسميه اولنور. [«ار» و «آدور» كلمه‌لرينه مراجعت.]

آتور — (Atures) آمريقاى جنوبيده (غويانه) مملكتنك (ونزوئلا) جمهوريتى الندە بولنان قسمنده (اورنوق) ايرماغنك ساحل يميننده واقع بر شهردر.

آتور — ياخود آثور (Athor) اسكى مصريلرك آلهۀ باطله‌سندن آتش الهى زعم اولنان (فتا) نك زوجه‌سى ويا همشيره‌سى ودكر الهه‌سى اعتقاد اولنوردى.

آتوس — (Athos) آينوروز طاغنك اسم اصليسيدر. [«آينوروز» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آتوسا — (Atossa) كيخسروك قيزى اولوب، ابتدا قرداشى قامبيسه (كاوسه ؟)، بعده (اسمرديس) نام موبده ونهايت كشتاسبك اوغلى اسفندياره واروب، زوج اخيرندن آردشير بهمنى دنيايه كتيرديكى، وبونى يونان سفرينه تحريص ايتديكى يونان تواريخنده مذكوردر. اسمنده تحريف اولديغى آشكار اولوب، توراتده (واستى) اسميله ياد اولنان قادين اولمسى محتملدر.

آتوق — (Attok) هندستانك (پنجاب) مملكتنده (سند) نهرى اوزرنده و (كابل) نهرينك سنده دوكلديكى محلك براز آشاغيسنده، ۳۳° ۵۴′ ۶″ عرض شماليده و ۷۰° طول شرقيده، لاهورك ۳۴۵ كيلومتره شمال غربيسنده واقع مستحكم بر كوچك شهردر. شهرك اوكنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنڭ كنیشـلكی ٢٠٠ متره اولوب، درینلكی آز اولدیغندن، بیوك اسـكندر، تیمورلنك ونادرشـاه سـند نهرینی او موقعده آتلامشـلردر. شهرڭ قار- شیسنده بر روایته كوره اكبر شاه، ودیگر بر روایته نظراً نادرشاه طرفندن تأسیس اولنمش اولان حیدر آباد قلعه‌سی بولنیور. بو موقع هندستان ایله آسیای وسطی آره‌سـنده بر چكید حكمنده اولوب، تجارت وفن حرب نقطهٔ نظرندن چوق اهمیتی واردر. شهر وقتیله خیلی بیوك بولنمش ایسـه‌ده، شمدیكی حالده ٢٠٠٠ دن زیاده نفوسی یوقدر.

آتوقو (Atoko) یونانڭ سواحل غربیه‌سنده ساحل ایله — مشهور اولیس وتنا- قك وطنی — (ایتـاك) جزیره‌سی آره‌سـنده واقع كوچك بر جزیره‌در.

آتول (Atoll) هندسـتانڭ جنوب غربی جهتـنده واقع (مالدیب) آطه‌لری اسملرینڭ تركیبنه داخل اولور بر كلمه‌در، كه جزایر مذكوره لسانی كلماتندندر. مرجان آطه‌لرینـه دخی اطلاق اولنور.

آتوود (Atwood) انكلتره‌نڭ مشاهیر طبیعیوننـدن اولوب، میلادڭ ١٧٤٥ تاریخنده تولد، و١٨٠٧ده وفات ایتمشدر. (قامبریج) دار الفنوننـده حكمت طبیعیـه معلمی ایدی. حكمت طبیعیه‌نڭ غوامضنه متعلق برقاچ اثر براقمش؛ وكندی اسمیله یاد اولنان برماكینه ایجاد ایتمشدر، كه اجسامڭ صورت سقوطنی كوسترمكه مخصوصدر.

آتویاق (Atoyac) بو اسمله مكسیقه‌ده ایكی نهر اولوب، بری (وایاقه) وادیسنی اروا ایدر، ودیگری‌ده (ریو دلاس بالزاس) نام نهرڭ اوست طرفندن عبارتدر.

آتویدابرغ (Atvidaberg) اسوجڭ قسم جنوبیسـنده (اوسترغوتلاند) ایالتـنده بر شهردر، كه جوارلرنده چیقان معدنلرڭ مركزی اولمق مناسبتیله شهرت واهمیتی واردر.

آته (Até) یونان قدیم لساننده «آفت» دیمك اولوب، اساطیر یونانیه‌ده ابو الآلهه زعم اولنان مشترینڭ قیزی اعتقاد اولنوردی. كویا پدری طرفنـدن كوكدن طرد اولنه‌رق؛ تخم نفاق اككڭ وهر فنـالغی تولیـد ایتمك اوزره؛ یریوزنده كزر، ومشترینڭ «ادعیه» تعبیر وطوپال تصـور اولنـان دیگر بر طاقم قـیزلری بونڭ آرقـه‌سی صره طولاشوب، بو فنالقلری اصلاح وتعمیر ایدرلرایمش.

آتی (Athy) ایرلانده‌نڭ قسم شرقیسـنده و(باروو) نهری اوزرنده واقع (كیدارا) قضاسـنڭ مركزی بر شهردر، كه (دوبلین)ڭ ٦٦ كیلومتره جنوب غربیسـنده واقع اولوب، ٤٥١٠ اهالیسی وكوزل بر قلعه‌سی واردر.

آتیا (Attia) هندسـتانڭ بنكاله مملكتـنده (برهماپوتر) نهرینڭ شـعباتندن اولان (دالاسری) نهرینـڭ بر شعبه‌سی اوزرنده واقع بر شهردر.

آتیاد (Atyades) آناطولیـده واقع لیدیا مملكت قدیمه‌سنڭ حكمدارلرینه ویریلن اسم عمومیدر.

آتیبیا (Atibaia) برازیلیانڭ جهت جنوبیه‌سـنده واقع (سانپاولو) ایالتنڭ بر شهریدر، كه (تیه‌ته) نهرینـه واونكله برابر (پارانا) ایرماغنه دوكیلن (آتیبیا) چایی اوزرنده‌واقع اولوب، ٧٠٠٠ اهالیسی اولان بر ناحیه‌نڭ مركزیدر.

آتیتلان (Atitlan) آمریقای وسطیده‌واقع (غواتمالا) مملكتنده اهالیٔ اصلیهٔ قدیمه‌یه مخصوص بر شهردر، كه ینه بو نامله‌یاد اولنان بر كولڭ كنارنده وبر بركانڭ اتكنده اوله‌رق، ١٤° ٣٤′ ٣٨″ عرض شمالیده و ٩٣° ٣٢′ ٥٧″ طول غربیده‌واقع اولوب، ١٥٦٨ متره ارتفاعی و٢٠٠٠٠ اهالیسی واردر. آمریقانڭ كشـفندن اول اورالرده حكم سورمكده بولنمش اولان (زوتوكیل) حكمدار- لرینڭ مقری ایدی. — (آتیتلان) كولنڭ طولی ٢٠ وعرضی ٨ كیلومتره اولوب، صارب وقیالق یرلرله محاط وغایت دریندر. — بو كولڭ جنوب طرفنده ٣٥٧٢ متره ارتفاعی اولان وذروه‌سی الآن آتشلر پوسكورتمكده‌بولنان آتیتلان بركانی، وجنوب‌غربیسنده (سان پدرو) اسمنده و ٢٣٠٠ متره ارتفاعنده دیگر بربركان بولنیور. اطرافی غایت دلكشا واهالیٔ اصلیه‌یه مخصوص كوزل كویلرله معموردر.

آتیره (Attiret) رسـاملقده مشهور بر جزویت پاپاسی اولوب، میلادڭ ١٧٠٢ تاریخنده فرانسه‌نڭ (دول) شهرنده طوغمش، ومیسیو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نرلکله چینه کیدوب، بو مملکته متعلق بعض مقبول رسملر واثرلر براقه‌رق، ۱۷٦۸ تاریخنده پکینده وفات ایتمشدر. — بونك ایکی یکنی دخی بو اسمله متعارف اولوب، بری هیکلتراشلقده ودیکری معمارلقده شهرت قزانمشلردر.

آتیس (Atys) کوتاهیه وانقره طرفلرینك اسم قدیمی اولان (فریجیا) اهالیسندن کنج وغایت کوزل بر چوبان اولوب، اساطیر یونانیه‌یه کوره، کویا ارض الهه‌سی (کوبل) کندیسنه تعشق ایتمکله، وفادارلقده ثابتقدم اولمق شرطیله، کندینه جلب ایتمش ایسه‌ده، آتیس وفاده قصور ایتدیکندن، الهه‌نك غضبنه اوغرایه‌رق، عقلنی غائب ایتمکله، کندی عضو رجلیتنی قطع ایدوب، اولمش؛ آنجق (کوبل) مؤخراً آجیه‌رق کندیسنه تکرار حیات ویرمش.

آتیس (Atys) میلاددن اون آلتی عصر اول صاروخان طرفلرینك اسم قدیمی اولان (لیدیا) مملکتنك حکمداری اولوب، (آتیاد) دنیلن سلاله‌یی تأسیس ایتمشدر، که بو سلاله قبل‌المیلاد ۱۵۷۹ تاریخندن ۱۳۹۲ تاریخنه دکین حکم سوروب، بعده «هرکلیلر» سلاله‌سی طرفندن موقع اقتداردن دوشورلمشدر.

آتیس (Atys) لیدیا حکمداری مشهور (قره‌سوس) ك اوغلی اولوب، روایته کوره، کندیسی دیلسز اولدیغی حالده، کیخسروك عسکرندن بر نفرك باباسنی اولدیره جکنی کورنجه، دیلی آچیلوب، «(قره‌سوس) ی اولدیرمه!» دیه باغرمش، وبو سوزی باباسنك حیاتنی قورتارمش.

آتیس (Athis) فرانسه‌نك (اورن) ایالتنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ٤١٤٠ اهالیسی، ایپلیکخانه‌لری، بویا فابریقه‌لری وحیوانات بازاری واردر.

آتیق یاخود آتیقه (Attique) وروجه (Ἀττική) یونانك اوچ طرفی دکیزله محاط ویالکز شمال وغرب شمالی طرفی (بیوتیا) و (مغاریده) خطه‌لریله محدود بر خطه‌سیدر، که مرکزی آتنه شهریدر. بو خطه دکیزك ایچنه کیرمش بر برون شکلنده اولوب. شرق طرفنده آطه‌لر دکیزی. وقارشیسنده آغریبوز آطه‌سی، وغرب طرفنده دخی (اکینه) کورفزی وقارشیسنده اکینه ونام دیکرله (سالامینه) جزیره‌سی بولنیور. اك اوزون طولی ۸۰ واك کنیش عرضی ٤۰ کیلومتره‌در. بو کوچوجك مملکت زمان قدیمده نیجه بیوك قوتلره قارشی طوره بیلمش وعلوم وفنون وصنایع ومدنیتده کافهٔ امم عالمه تقدم ایتمش بر جمهوریت حالنده ایدی. بو کون ایسه بیوتیا واکینه آطه‌سیله برابر بر ایالت تشکیل ایدوب، بتونك سطحی ٦٤٢٦ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۳٦۸۰۰ کشیدر. بو ایالت بش قضایه منقسمدر. اراضیسی طاغلق ایسه‌ده، یوکسك طاغلری دخی اولمیوب، اك مشهورلری (پارناس)، (هیمت)، (کیترون)، (پندلیك) و (لاوریون) طاغلریدر. بیوك نهرلری دخی اولمیوب، آتنه‌نك ایکی طرفنده آقان (ایلیسیوس) و (سفیس) نهرلری شعرا طرفندن بیودلمش ایکی دره‌دن عبارتدر. آتیقه‌نك اراضیسی زراعتدن زیاده چکی مرعاسی اولمغه صالح اولوب، آنجق اوزوم وزیتونلری چوقدر. بیوتیانك طوپراغی ایسه دها ایی اولوب، زراعته وصیغیر ییتشدیرمکه صالحدر. (لاوریون) طاغنده کومش معدنی چیقیور، وپندلیك طاغنك مرمرلری مشهوردر. آتیقه‌نك اکثریت اهالیسی آرناؤد جنسنه منسوبدر.

آتیقوس پومپونیوس — (Pomponius) (Atticus) روما مشاهیرندن اولوب، مشهور (چیچرون) ك محب صادق وعلم وحسن اخلاق ایله متصف برآدم ایدی. روما رؤساسنك اختلافاتنده طرف آلامق ایچون، آتنه‌یه کیدوب، لسان یونانی‌یی، اجنبی اولدیغی فرق اولنمیه‌جق صورتده، اوکرندیکیچون، آتیقوس یعنی «آتیقه‌لی» تسمیه اولنمشدر. بعده رومایه عودت ایدوب، (سیلا) ایله (سینا) و (پومپی) ایله قیصر کبی بربرلرینك خصم جانی اولان مخالف آدملرك هر ایکی طرفیله محب خالص صورتنده یاشامش؛ ونهایت غایت وجعلی برخسته‌لغه دوچار اولوب، طیانه‌مدیغندن، کندینی آج براقوب، تلف اولمشدر. مکمل بر تاریخ یازمش ایسه‌ده، غائب اولوب، نسخه‌سی بولنه مامشدر.

آتیقوس هرود — (Herode Atticus) آتنه‌نك مشاهیر ادبا وخطباسندن اولوب، میلادك ۱۰٤ تاریخنده (ماراتون) ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طوغمش، و ۱۸۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. طلاقت وتقریری حسبیله بیوك بر شهرت قزانوب، آنطوآن طرفندن اخرت اولادلری اولان (مارق اورل) ایله (وروس)ك مربیلکنه تعیین اونمش؛ و ۱۴۳ تاریخنده قونسول نصب اولنوب، مؤخراً آناطولینك بر قسمیله یونان والیلکنه تعیین اولنه‌رق، کندی مصرفیله آتنه‌یی فوق‌العاده تزیین وتعمیر ایتمشدر. بعض نطقلری باقی قالمشدر.

آتیقه } [«آتیق» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آتیقه } (Attica) ممالك مجتمعه‌نك وسطلرنده بولنان (هندیانه) جمهوریتنك (قونتن) قضاسنده، (قاباش) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر شهر اولوب، ۲۲۷۰ اهالیسی وحبوبات تجارتی واردر.

آتیل } کردستانده (زوزان) ناحیه‌سنده بر قلعه اولدیغی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

آتیلا } (Attila) قرون وسطاده اوروپایی استیلا ایدن اقوام وحشیه‌دن هونلرك رئیس وحکمداری اولوب، میلادك ۴۳۲ تاریخنده برادری (بلدا) ایله مشترکاً حکمدار اولمش ایسه‌ده، اون سنه صکره برادرینك وجودینی قالدیره‌رق، یالکز قالمش، وغایت ظالم وخونخوار اولمغله «اللهك غضبی» لقبیله شهرت بولمشدر. ۴۴۱ تاریخنده (پانونیا)ده یعنی خرواتستان طرفلرنده یرلشمش اولان هونلرك باشنه کچوب، تخریب ممالکه باشلامش، وابتدا شرق ایمپراطورلغندن بدأ ایده‌رك. قسطنطینیه قیصری بولنان (کنج تئودوس) ی جزیه‌یه ربط ایتدکدن صکره، بشیوز بیك عسکرله جرمانیایه، واورادن ۴۵۱ ده غالیا یعنی فرانسه‌یه دخول ایله (اورلیان) شهرینه‌قدر ایلریلمش ایسه‌ده. روما جنراللرندن (آئتیوس) ایله فرانقلرك حکمداری (مرووه) وغوتلرك حکمداری (تئودوریق) بالاتفاق قارشی طوروب. رجعته مجبور ایتمشلر: ومؤخراً (شامپانیا) ده وقوع بولان غایت خونریزانه بر محاربه‌ده عسکرینك بر ربعی تلف اولدقدن صکره، ایتالیایه دونوب، بر چوق یرلرینی یغما وتخریب ایله. رومانك اوزرینه یوریمکده ایکن، پاپا (سن لیون) اوکنه چیقوب، رومایه دخولدن صرف نظر ایتمکه قاندیرمش؛ آتیلا روما ایمپراطوری اوچنجی (والنتین) دن جزیه آلدقدن صکره، دها ایلری کیتمیوب، پانونیایه عودت ایتمش؛ ومؤخراً، بر ایکنجی سفره حاضرلنقده ایکن، ۴۵۳ ده بر ضیافتك عقبنده، کثرت عیش وعشرتدن وفات ایتمشدر. خونخوارلغی ومخربلکیله افتخار ایده‌رك، آتنك آیاق باصدیغی یرده اوت بیتمدیکنی مقام تفخرده سویلر ایمش.

آتینی } (Attigny) فرانسه‌نك شمال شرقی ایالاتندن (آردن) ایالتنده (سن) نهرینك ساحل یسارنده ناحیه مرکزی بر کوچك شهر اولوب، ۲۸۲۰ اهالیسی، یوك وکتن ایپلیکخانه‌لری، شکر وپکسیمات فابریقه‌لری ودباغخانه‌لری واردر. غایت دلنشین بر موقعده واقع قدیم بر قصبه اولوب، اسکی فرانق حکمدارلرینك بر آره‌لق پایتختلری ایدی. سرایلرینك ویرانه‌لری حالا موجوددر. (سن) ایله (موز) نهرلری آره‌سنده اخیراً کشاد اولنان قنال بوشهره یکیدن بر آز حیات ویرمکه باشلامشدر.

آتیوس } (Attius) هائله نویس بر شاعردر. [«آچیوس» کلمه‌سنه مراجعت.]

آثور } (Assur) هر مملکتك اسمنی بر شخصه نسبت، واو شخصیده اولاد نوحدن برینك اوغلی ویا تورونی فرض ایتمك مراقنده بولنان بنی اسرائیل مورخلری واونلره پیرولك ایدن اکثر مورخین اسلام بونك سام ابن نوحك اولادندن اولدیغنی، وآثوریلرك بونك نسلندن متولد اولدقلرینی ادعا ایتمشلردر. دیکر برروایته کوره، آثور نمرودك زماننده بابلستانده اولوب، اونك طرفندن طرد وتبعید اولنمغله، میلاد عیسادن ۲۶۴۰ سنه مقدم دجله نهرینك شرق طرفنه کیدوب، آثوریلر دولتنی تأسیس، و (نینوه) شهرینی بنا ایتمشدر.

آثور } (Assour) آثوریلرك اعتقاد وعبادت ایتدکلری آلهه‌نك الك بیوکی ایدی، که بوکا بابلیلر (ایلو) دیرلردی؛ بوکلمه‌نك‌ده (الله) کلمهٔ عربیه‌سیله اولان مشابهت ومناسبتی میداندهدر. آثوریلرك بو معبودلرینه نسبتله آثوری تسمیه اولنملری (آثور بن سام بن نوح) کبی نسابونك تخیل ایتدکلری بر شخص موهومه نسبتلرندن زیاده عقله قریبدر. حکمدارلرندن اکثرینك اسملرینی ترکیب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدن (آثور)، (آثار) ویا (آصر) کلمه‌سنك دخی، اسامئ اسلامیه‌ده کوریلن اسم جلال کبی، اشبو معبودلرینك اسمندن عبارت اولمسی ملحوظدر.

آثوری { (Assyriens) آثوریلر آثوریه [بو کلمه‌یه مراجعت.] یعنی کردستانك اهالئ قدیمه‌سنی تشکیل ایدن اسکی ومنقرض بر قومدر. بو قومك آثور بن سام بن نوحك نسلندن اولدیغی تاریخلرده مسطور ایسه‌ده، بونلر عبادت ایتمکده بولنمش اولدقلری آلهه‌نك اك بیوکنی دخی (آثور) نامیله یاد ایتمکده بولنمش اولدقلری معلوم اولدیغندن، بو معبودلرینه ویاخود ینه آثور اسمیله معروف اولان حکمدارلرندن برینه نسبتله (آثوری) تسمیه اولنملری احتماله دها قریبدر. آثوریلرك تاریخی، اکثر امم قدیمه‌ده عادت اولدیغی اوزره، بر طاقم خرافاتله مخلوط اولوب، سام ابن نوح اوغلی آثورك، ودها معقولی بویله بر آثورك نسلندن (نینو) یاخود (نینوس) اسمنده برینك (نینوه) شهرینی بنا، وآثوریلر دولتنی تأسیس، وایکی ملیون عسکردن مرکب بر اردو ایله ایرانی فتح ایتدکدن صکره، وارثهٔ سلطنتی اولان زوجه‌سی (سمیرامیس)ك دخی سوریه، فنیکه، قبریس، مصر وحبشستانی ضبط، و (بابل) شهرینی بنا ایتمش؛ وبوندن صکره اوتوز حکمدار کلوب، ذوق وسفاهتله امرار ایام ایله، نهایت (میدیه) سرداری (آرباسس) وبابل سرداری (بلزیس) طرفندن میلاددن ٧٥٩ سنه اول بو دولته ختام ویرلمش؛ وآثوریلر دولتنك ١٣٠٠ سنه سورمش اولدیغی متواتردر. — آثار عتیقه‌نك شهادتیله مثبت وصحته دها مقرون اولان دیکر بر تاریخه کوره. آثوریلر، عربلر، عبرانیلر، کلدانیلر و سریانیلر کبی، امم سامیه‌دن اولوب، کندیلرندن اول تورانیلرله مسکون بولنمش اولان آثوریه‌ده اسکان، ومیلاددن ١٣٠٠ سنه اول آثور دولتنی تأسیس ایتمشلردر، که بو دولت ایکی سلاله‌یه منسوب حکمدارلر ریاستیله، قبل المیلاد ٧٨٨ سنه‌سنه قدر دوام ایتمشدر.

برنجی سلاله‌نك بانیسی (نینی‌بالوکین)، وایکنجیسنك کی‌ده (بلیتاراس) در. ایکنجی سلاله حکمدارلرندن سراینك آثاری (نمرود) موقعنده کشف اولنان (آثور نصر هابل) ایله — بنی اسرائیل حکامندن یهویی جزیه‌یه ربط ایدن — اوچنجی (سلمانصر) وسمرامیس نام ملکه معروفدرلر. بو سمیرامیسك اوغلی اولان دیکر بر (سلمانصر) زماننده میلاددن ٧٨٨ سنه‌اول، بابلیلرله میدیه‌لیلر آثوریلرك دولتنه ختام ویردیلر ایسه‌ده، درعقب — توراتده (تغلات فلاصر) تسمیه اولنان واصل اسمی دردنجی (توغلا هابتال آصر) اولان — برحکمدار بو دولتی یکیدن تأسیس وتجدید ایتمشدر. بونك نسلندن بشنجی (سلمانصر) قدسی ضبط؛ و (صارغون) سامریه‌یی فتحله، اهالیسنی نینوه‌یه نقل، ومصر حکمداری (هاسون) ی مغلوب، وخوزستان ایله ارمنستانی وقبریسی ضبط ایتدکدن صکره، بابلی دخی ممالکنه الحاق ایله، حکمداری بولنان (مروداخ بلادان) ی اختیار عزلته مجبور ایتمشدر. بونك سراینك خرابه‌لری موصل جوارنده (خورساباد) قریه‌سنده بولنمشدر. بوندن صکره حکمدار اولان (سناخریب) بابلستان‌ایله سوریه حکمدارلرینی مغلوب، وقدس ایله مصرك بر قسمنی ضبط. وبابلی غارت ایتدکدن صکره، مغلوباً وفات ایتمشدر. قبل المیلاد ٦٧٦دن ٦٦٨ تاریخنه قدر حکومت سورن (آصر هادون) دخی مصرك ضبطیله اوغراشمش، وبابلی تعمیر ایله، ایکنجی پایتخت اتخاذ ایتمشدر. بونك خلفی (آثور پامپال) خوزستانی اطاعته اعاده ایتمش‌ایسه‌ده، اوصره‌ده پك چوق خونخوارلق کوسترمش؛ وکندییسندن صکره، دولتنه ضعف طاری اولوب، شمالدن هجوم ایدن اقوام بو دولته ختام ویرمشلردر. قبل المیلاد ٦٢٥ تاریخنده نینوه شهری هدم وتخریب اولنمش؛ وبابل میدیه‌لیلرك یاردیمی و(نابوپولاصر) ك همتیله بر آز وقت ایچون استحصال استقلال ایتمش ایسه‌ده، قبل‌المیلاد ٥٣٨ تاریخنده آثوریه ایله‌بابلستان کیخسرو طرفندن ضبط اولنوب، فرس دولتنك بر ایالتی حکمنه کچمشلردر. — آثوریلرك اك بیوك معبودلری (آثور) ایدی، که بونك حقنده دخی بر نوع تثلیثه راضی اولوب، جسمانیتدن کنایه اولان (آنو) ایله قوهٔ خالقه‌دن کنایه اولان (بعل) وعقل وذکاوتدن کنایه اولان (نوئه) دن مرکب اولدیغی اعتقاد ایدرلردی؛ بوندن بشقه برتثلیثلری دها وار ایدی، که آیدن کنایه اولان (سین) ایله کونشدن کنایه اولان (سامس) یاخود (شمس) وهوادن کنایه اولان (بین) دن مرکب ایدی. بو اوچ معبودك هر بری،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بری مذکر ودیکری مؤنث اولەرق، ایکی شخصە تقسیم اولنور دی؛ و (بلیتە) یاخود (ملیتە) تسمیە ایتدکلری برالهە طبیعتك قوۀ مولدەسی زعم اولنوردی. بو ایکی تثلیثدن بشقە بش سیارەیە دخی عبادت ایدرلردی، کە آدار (زحل)، مردول (مشتری)، زجلەب (مریخ)، استار (زهرە) و نابو (عطارد) ایدی. اعتقادلرنجە رئیس آلهە ایلە ایکی هیئت مثلثە وبش سیارە یعنی جمعاً اون ایکی آلهە بر جمعیت مشورت تشکیل ایدرلردی. عوام ناس بو اون ایکی آلهەدن بشقە برطاقم معبودلرە دخی غایت مستهجن بر صورتدە عبادت ایدرلردی. آثوریلرلە بابلیلرك اجرام سماویەیە اولان اعتقاد وعبادتلری بونلرك علم هیئت ونجومدە خیلی ترقیلرینی موجب اولمش، وهلە سیاراتك وضعیت واحوالندن احکام چیقارمق فکر باطلی اك اول اونلردە ظهور ایتمشدر. آثوریلرك آثار علمیە وفنیە-لرندن بر شی باقی قالمامش ایسەدە، فن معماری وفن بقردەکی مهارتلری اخیراً موصل جوارندە (نینوە) خرابەلرندە وسائر محللردە بولنان آثار ایلە مستشهدر. بونلرك یازیلری میخ ویا اوق شکلنك تعددندن ومختلف وضعیتلرندن حاصل اولان بر طاقم حروفدن عبارت اولمغلە، «خط میخ» تعبیر اولنور. آثوریلرك وبعض فرس حکمدارلرینك آثار عتیقەسندە کوریلن بو خطی یقین وقتلرە قدر کیمسە اوقویەمیوب، نهایت موسیو (بوتا)، موسیو (سولس) وموسیو (اوپرن)ك سعی واقداملە اصول قرائتی کشف اولنەرق، او یازیلرك اوقونمسیلە، چوقدن محو اولمش اولان آثوری لسانی دخی میدانە چیقاریلوب، بونك السنۀ سامیەدن یعنی عربی وسریانیەیە قریب برلسان اولدیغی آکلاشلمش، وصرف ولغتی دخی ترتیب اولنەرق. بو سایەدە آثوریلرك تاریخی دخی خیلی تصحیح وتوسیع ایدلمشدر.

آثوریە { یاخود آثوریا (Assyrie) آسیانك تقسیمات قدیمەسندن برمملکت ایدی، کە دجلە مجراسنك اوسط جهتندە نهرك ایکی طرفندە واقع اولوب. جزیرەنك شمال شرق قسمیلە بو کونکی کردستان طاغلرینی حاوی ایدی. غرباً سوریە. جنوباً بابلستان، شرقاً میدیە (یعنی عراق عجمی وآذربیجان) ایلە الام (یعنی خوزستان)، شمالاً ارمنستان ایلە محاط ومحدود ایدی. مؤخراً آثوریە حکمدارلری توسیع ممالك ایدوب، بابلستانی دخی ضبط ایلە، بابلی پایتخت اتخاذ ایتدکلرندن، برآرالق (آثوریە) نامنك بابلستانە یعنی عراق عربە دخی شمولی وار ایدی. اك بیوك شهری ومرکزی (نینوە) شهری‌ایدی، کە ایکی بیك سنەیی متجاوز وقتدن بری خراب اولوب، ویرانەلری دخی نابدید اولمش ایکن، یقین وقتدە موصل جوارندە کشف، وحفریات اجراسیلەمیدانە اخراج اولنمشدر. [«نینوە» کلمەسنە مراجعت بیوریلە.] بو مملکتك اك اول کوش ابن حام نسلندن فرض اولنان اقوام زنجیەدن بریلە مسکون بولنمش اولدیغی مروی ایسەدە، عرض واقلیمنە نظراً بوروایتك صحتی مشکوك اولوب، هرحالدە آثوریلردن اول اقوام تورانیەدن برقومك مسکنی بولنمش؛ وبعدە اقوام سامیەدن اولان وکلدانیلرلە قرابت جنسیەسی بولنان آثوریلر طرفندن اسکان اولنەرق، او وقت (آثوریە) نامنی آلمش ایدی. بو کونکی کوندە ایسە اورادە آثوریلردن اصلا اثر اولمیوب، آثوریە نامی بیلە اونودلمش، ومملکتك هر طرف «اقوام آریە» دن اولان کردلرلە مسکون اولوب، کردستان نامنی آلمشدر. آنجق کردلرك کرك سیمالری وکرك بوغازدن تلفظلری سائر اقوام آریەیە مشابە اولمدیغندن، آثوریلرك بسبتون محو اولمیوب، اقوام آریەدن اولان بر قوم حاکمك لسانی قبول ایلە، اونلرلە قاریشمش، وبوخلطدن کرد قومنك ظهور ایتمش اولمسی محتملدر. آثوریلر استقلاللرینی غائب ایدوب، ایرانك ضبطنە کچدکدن صکرە دخی، اقوام آریەدن اولان فرس قدیم قومیلە خیلی اختلاط ایتمش اولملی ایدیلر، کە مؤخراً یعنی ساسانیلر زماننده ایرانك لسان رسمیسی بولنان پهلوینك السنۀ سامیەیە منسوب پك چوق کلمەلری جامع بولندیغی کوریلیور. [«کرد» و «کردستان» کلمەلرینە، وآثوریەنك تاریخی ایچونده «آثوری» کلمەسنە مراجعت بیوریلە.]

آجدیە { (Ajedhia وانکلیزجە Adjedhia) هندستانك جهت شمالیەسندە واقع (اودە) مملکتك (فیض آباد) ایالت وقضاسنە ملحق برشهر اولوب، ۹۹۵۰ اهالیسی واردر.

آجر { (Ager) اسپانیانك قتالونە مملکتندە (لریدە) ایالتنك سور ایلە محاط بر شهریدر، کە (لریدە) شهرینك ٤٠ کیلومترە شمال

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شرقیسنده واقع اولوب، یالکز ۲۰۰۰ اهالیی جامع ایسه‌ده، اطرافنده‌کی ویرانه‌لر وقتیله بیوجك بر شهر بولنمش اولدیغنه دلیلدر. أندلس عربلری تاریخنده اهمیت مخصوصه‌سی واردر.

آجُرّ { بغداد جوارنده بر قریه ویا محله ایدی، که مشاهیردن بر قاچ ذات اورادن ظهور ایتمش اولمغله، «آجری» لقبیله شهرت بولمشلردر، بوکا (درب آجر) دخی دیرلر.

آجرود { (Adjeroud) جزایرك (اوران) ایالتنده کوچك بر نهر اولوب، اون اون ایکی کیلومتره‌لك مسافه‌ده جزایر ایله فاس حدودینی آیردقدن صکره، (میلوتیه) بروتی قربنده آق دکیزه منصب اولور.

آجروله { (Agerola) ایتالیای جنوبیده، ناپولی جوارنده، (قاستاماره) سنجاغنده و (قاستاماره) شهرینك ۱۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (سالرنو) کورفزینك ساحل شمالیسنه قریب بر تپه‌نك اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

آجره { (Adjra وانکلیزجه Ajra) هندستانك بمبای اداره‌سنه ملحق (کلاپور) مملکتنده وکلاپور شهرینك ۴۰ کیلومتره جنوبنده برشهر اولوب، ۱۶° ۸′ عرض شمالیده و ۷۱° ۵۷′ طول شرقیده واقعدر.

آجُرّی { (ابو بکر محمد بن حسین بن عبدالله) فقهای شافعیه‌دن ومحدثیندن اولوب، «الاربعون حدیثاً» عنوانیله مشهور بر تألیفی وفقه وحدیثه دائر دیگر برچوق تصنیفاتی واردر. ۳۳۰ تاریخ هجریسندن اول بغداده ظهور ایدوب، بعده مکهٔ مکرمه‌یه هجرتله، اوراده اوتوز سنه اقامتدن صکره، ۳۶۰ سنه‌سی محرمنده وفات ایتمشدر. کندیسی حدیثه ابو مسلم کجی، ابو شعیب حرانی، احمد بن یحیی حلوانی، مفضل محمد جندی وبونلرك امثالی ذواتدن نقل ایتدیکی کبی، کندیسندن دخی «حلیة الاولیا» صاحبی مشهور ابو نعیم اصفهانی وسائر علما نقل ایتمشلردر. بغدادك مضافاتندن (آجر) قریه‌سنده تولد ایتمش اولدیغندن، آجری لقبیله تلقیب اولنمشدر.

آجُرّی { کبار مشایخدن اوچ ذاتك مخاصیدر، که بونلرك بری (آجریٔ کبیر) دینمکله مشهور اولان ابراهیم آجری، بری (آجریٔ صغیر) دینمکله معروف اولان ابو اسحاق ابراهیم آجری، وبری‌ده محمد بن خالد آجریدر.

آجساندر { (Agésandre) یونان قدیم هیکلتراشلرندن اولوب، رودوسده نشأت ایتمشدر. (لائوقوئون) نام تروآ قهرمانك ایکی اوغلیله برابر ییلانلر طرفندن بوغلدیغنی مصور اولان مشهور بر هیکل یاپمشدر، که میلادك اون آلتنجی عصرنده رومادە کشف اولنه‌رق، واتیقانده محفوظدر. آجساندرك زمان نشأتی مجهول ومختلف فیه اولوب، بر روایته کوره یونانك اك پارلاق زمانی اولان میلاددن درت عصر اول، ودیکر بر روایته کوره رومانك ایلك ایمپراطورلری زماننده یاشامشدر.

آجسیاس { (Agessias) یونان قدیم حکماسندن اولوب، بطلیوس زماننده (کیرن) یعنی برقه‌ده تدریس ایله مشغول ایکن، مذهب فلسفیسنك مقتضیاتندن اوله‌رق، طلبه‌سندن بر قاچ کشی انتحار ایتدیکندن، بطلیوس کندیسنی تدریسدن منع ایتمشیدی.

آجسیپولس { (Agésipolis) یونان قدیمك (اسپارطه) مملکتنده، (آجیس) سلاله‌سنه منسوب اوله‌رق، حکومت سورمش اوچ حکمدارك اسمیدر. بونلرك برنجیسی (پاوسانیاس) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۹۷ ده تخته جلوس، و ۳۸۰ ده وفات ایتمشدر. — ایکنجیسی (قلئومبروت) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۷۱ ده یالکز بر سنه حکومت سورمشدر. — اوچنجیسی قبل المیلاد ۲۱۹ تاریخنده تخته جلوس ایتمش ایسه‌ده، صغیر السن اولدیغندن (لیقورغو) ایله (قلئومن) نائب الحکومه تعیین اولندقلری حالده، مؤخراً (لیقورغو) حکومتی ضبط ایتمشدر.

آجسیلاس { (Agésilas) یونان قدیمك (اسپارطه) حکمدارلرندن ایکی کشینك اسمیدر، که برنجیسی (دوریسوس) ك اوغلی و (آرخلانوس) ك پدری اولوب، قبل المیلاد ۹۵۷ تاریخنده تخته جلوسله، ٤٤ سنه حکومت سورمشدر. — ایکنجیسی قبل المیلاد ۳۹۹ تاریخنده تخته جلوس ایدوب، هرنه قدر قیصه بویلی، طوپال وغایت چرکین ایدیسه‌ده، فوق العاده جسور وعادل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر حكمدار اولديغندن، تبعه‌سنك محبوبی ايدی. آناطوليده ايرانيلره قارشی بر محاربه قزانوب، برمقدار بر ضبط ايتمش، وعليهنده عقد اتفاق ايتمش اولان آتنه وآرغوس وبيوتيا عسكرينه غلبه چالمش؛ نهايت ٨٤ ياشنده اولديغی حالده، فرس حكمداری آردشيره قارشی مصر حكمداری (تاخوس) ك امدادينه كيدوب، عودت ايدركن، يولده وفات ايتمشدر. قدمای مورخيندن (پلوتارق) ايله (قورنليوس نپوس) بونك ترجمهٔ حالنی، و (اكسنوفون) بر مدحيه‌سنی يازمشدر.

آجسيلاس (Agésilas) يونان قديمده آتنه جمهوريتی سردارلرندن مشهور (تمستوقلس) ك برادری اولوب، يونان ايله ايرانيلر آره‌سنده‌كی محاربهٔ مشهوره‌ده، آردشير بهمنی اولديرمك نيتيله، ايرانی قيافته كيره‌رك، ياكليشلقله ايران وزراسندن (ماردونيوس) ی اولديرمش. بونك اوزرينه اعدامله محكوم اولديغی حالده، «آتنه‌ليلرك اك ادناسی بندن جسوردر» ديه‌رك، الينی اختياريله آتشه صوقوب، آجی‌يه مردانه طيانديغنی آردشير كورنجه، جسارتنی تقديراً، اعدامندن صرف نظر ايتمش.

آجلاس ياخود آجلاداس (Agélas, Agéladas) ميلاددن بش عصر اول يونان قديمك (آرغوس) شهرنده نشأت ايتمش بر هيكلتراشدر، كه برنجی اوله‌رق، طمار وقيللری لايقيله تصوير ايتمك مهارتيله شهرت بولمشدر.

آجمير (Ajmere وانكليزجه Adjmir) ياخود (Ajmeer) هندستانك شمال غربيسنده واقع (راجپوتانه) مملكتنك اك بيوك واك قديم شهری اولوب، انكليزلر طرفندن ايالت مركزی اتخاذ اولنمشدر. (آراوالی) جبالنك شرق طرفنده‌كی اتكلرندن برنده وتپه‌لرله محاط مرتفع بر اووه‌ده بولنوب، (آكره) نك ٢٢٨ كيلومتره غربنده، دهلينك ٢٥٨ كيلومتره جنوب غربيسنده وبمبايك ٦٧٧ كيلومتره شمال شرقيسنده. ′٢٥ °٢٦ عرض شماليده و ′٢٣ °٧٢ طول شرقيده واقعدر. شهر كوزل ومتين بر سورله محاط اولوب، شمال وغرب طرفلرنده بش قپوسی واردر. ايچنده غايت كوزل ومشهور بر جامع شريف بولنوب، جوارنده مظنهٔ كرامدن خواجه سيدك تربه‌سی واردر، كه هندستان اهل اسلامك مشار اليه حقنده حسن ظن بليغلری بولنغله، ديار بعيده‌دن توارد ايدن زواری پك چوقدر. سلطان محمود سبكتكين بو شهری ضبط ايدنجه‌يه قدر چوق اوغراشمشدر. هجرت نبويه‌نك ٩٦٧ تاريخنده اكبر شاه طرفندن ضبط ايله، دهلی سلطنتنه الحاق اولنمشدر؛ وميلادك ١٨١٧ تاريخنده انكليزلرك يد ضبطنه چكمشدر. شهرك ٣٤٧٦٣ اهاليسی واردر. مركزی بولنديغی ايالت غايت منبت، لطيف المنظر و، ارتفاعی حسبيله، كوزل هوالی بر ير اولوب، سطحی ٦٩٧٠ مربع كيلومتره، واهاليسی ٤٢٩٢٦٨ نفوسدر، كه بونلردن ٣٠٠٠٠ اهل اسلامدر.

آجنته (Adjanta وانكليزجه Ajunta) هندستانك وسطلرنده بولنان (نظام) مملكتنده (اورنك آباد) ايالتنك بر شهريدر، كه اورنك آبادك ٥٥ ميل شمال شرقيسنده و ′٣٢ °٢٠ عرض شمالی ايله ′٢٩ °٧٣ طول شرقيده واقعدر. بوشهر غايت مرتفع وشايان تماشا بر موقعده اولوب، اطرافی درين واديلر واوچوروملر وبر چوق شلاله‌لر تشكيل ايدن چايلرله محاطدر. بو شلاله‌لردن برينك اوزرنده اون كردن مركب غايت مصنع بر كوپری ايله، شهرك صوينی چويرمك اوزره، متين بر سد بولنيور، كه ايكيسی‌ده عرب اصول معمارسنده اولوب، اونجی عصر هجريده احمد نكرك نظاملرندن يعنی وزراسندن بری طرفندن بنا ايتديرلمش اولدقلری مرويدر. شهرك آلتنده ايكی طرفی يوز متره ارتفاعنده ديك قيالرله محاط بر درين دره‌ده قيانك ايچنده قازلمش جسيم بر عبادتخانه واردر، كه بر چوق حجره‌لردن مركب اولوب، قيايه حك اولنمش رسملر وهيكللرله مملودر. بو عبادتخانه (بودا) دينده بولنان هندولره مخصوص اولوب، تقريباً ايكی بيك سنه اول ياپلمشدر. كرك شهر وموقعك وكرك بو عبادتخانه‌نك سير وتماشاسنه كيدنلر پك چوق اولوب. اوروپا لسانلرنده مخصوص سياحتنامه‌لر دخی يازلمشدر.

آجنقانی ابو الفضل محمد بن عبد الواحد الآجنقانی [«ابو الفضل» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آجنكان ياخود آجنقان. خراسانده (سرخس) نواحيسنده بر قريه اولوب، ابو الفضل محمد بن عبد الواحد آجنقانينك مسقط رأسيدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آجنور (Agénor) فنیکه نك میلاددن ١٥٦٠ سنه اول حکومت سورمش بر حکمداریدر، که یونانه هجرت ایتمش ویونانیلره یازی‌یی اوکرتمش اولان مشهور (قادموس) ایله (اوروپا) اسمنده بر قیزك پدریدر.

آجونته [«آجنته» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آجه آباد قره‌سی ولایتنده بیغا سنجاق وقضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

آجه خلیفه اسمی یعقوب اولوب، آناطولیده‌کی حمید سنجاغندن اولمغله، حمیدی دخی دنیلیردی. عصرینك علماسندن تحصیل علوم ایتدکدن صکره، مشهور علاءالدین علی فناری‌نك حلقهٔ تدریسنه داخل اولمش؛ وابتدا آقشهر مدرسه‌سنه، بعده قونیه‌ده‌کی نعلینجی مدرسه‌سنه وموخراً اغراس، ونهایت مغنیسا مدرسه‌سنه مدرس اولوب، اوراده تدریسله مشغول ایکن، ٩٢٨ تاریخ هجریسنده رحمت حقه نائل اولمشدر. عالم، فاضل، خوشطبع وخوشصحبت برذات اولوب، طریقت صوفیه‌یه دخی انتسابی وار ایدی.

آجه‌زاده (محی الدین محمد بن یوسف بن یعقوب) علمای عصرندن ونهایت خطیب زاده‌دن تحصیل علوم ایدوب، ابتدا ازنیق مدرسه‌سی مدرسلکنه، وبعده بر قاچ قاضیلکه نصب اولنه‌رق، سلطان سلیم اولك جلوسلرنده سلانیك وموخراً بروسه قاضیسی اولدقدن صکره، ٩٢٤ تاریخ هجریسنده، معزول اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

آجی (Adjî یاخود Adjye) هندستانك جهت شرقیه‌سنده بر نهر اولوب، ٢٤° ٣٢′ عرض شمالی و ٨٣° ٥٠′ طول شرقیده واقع (سنتال) مملکتی جبالندن نبعان ایله شرق وشرق جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، ٣١٠ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره، (بهاکی رتی) نهرینه دوکیلور، که اوده (کنك) نهر عظیمنه منصب اولور. — هندستانك جهت غربیه‌سنده واقع (کنیاور) مملکتنده دخی بو نامله بر نهر بولنوب، (کچ) کورفزینه منصب اولور.

آجیتمال (Adjîtmâl) هندستانك (کنك) مجراسی جوارنده واقع (اتاوه) قضاسنده و (اتاوه) شهرینك ٧٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع بر شهردر.

آجیس (Agis) یونان قدیمك اسپارطه مملکتنده حکومت سورمش درت حکمدارك اسمیدر، که بری «آجید»لرك یعنی آجیس سلاله‌سنك بانیسی اولوب، دیکر اوچی ایسه (پروقلیس) سلاله‌سندندر. — آجیس سلاله‌سنك بانیسی اولان آجیسك میلاددن ١٠٦٠ سنه اول حکومت سورمش اولدیغی معلوم ایسه‌ده، احوالی نامضبوطدر. — پروقلیس سلاله‌سندن اولان اوچ آجیسك برنجیسی (آرشیدامنوس)ك اوغلی اولوب، قبل‌المیلاد ٤٢٧ دن ٤٠٠ تاریخنه‌قدر حکومت سوره‌رك، آرغوسلیلر وآتنه‌لیلر اوزرینه غلبه چالمغله، اسپارطه‌یه خیلی تمتعی موجب اولمشیدی. — ایکنجیسی ایکنجی آرشیدامنوسك اوغلی اولوب، قبل‌المیلاد ٣٣٨ دن ٣٣٠ سنه‌سنه قدر حکم‌سورمش، ویونانی ماکدونیالیلرك اطاعتندن قورتارمغه‌چالیشه‌رق، بو بابده فوق‌العاده جسارت آثاری کوسترمش ایسه‌ده، اسکندرك قائمقامی (آنتیپاتر) طرفندن مغلوب اولوب، محاربه‌ده مقتول اولمشدر. — اوچنجیسی بو نامله مسمی اولان حکمدارلرك اك مشهوری اولوب، قبل‌المیلاد ٢٤٤ تاریخنده تخته جلوس ایله، مشهور اسپارطه واضع قانونی (لیقورغوس)ك قوانینی یکیدن موقع اجرایه قویمغه، ودیونی لغو ایدوب، اراضی‌یی بریکی ترتیب اوزره تقسیم ایتمکه تشبث ایتمش ایسه‌ده، حکومتده شریکی اولان حکمدار (لئونیداس)ك ممانعتی وامنیت ایتدیکی آدملرك خیانتی سببیله موفق اوله‌میوب، نهایت فرار والتجا ایتمش اولدیغی برمعبددن آلنه‌رق، حبسه القا، واوراده قبل‌المیلاد ٢٣٩ تاریخنده احناق اولنمشدر. مشهور (پلوتارق) بونك‌ده ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آجی صو سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنده زیله قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

آجیکار (Adjighar) وآثار عتیقه‌ده‌کی املاسنه کوره Adjayagada آجایاکاده) هندستانك‌وسطلرنده (اله آباد)ك ١٣٠ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قلعه‌در، که ٢٤° ٥٠′ عرض شمالی و ٧٧° ٤٢′ ٥٠″ طول شرقیده واقع صارب ومرتفع بر تپه‌نك اوزرنده‌در. بو قلعه‌نك حاکمی اولوب، انکلیز حکومتنه جزیه کذار بولنان «راجه»نك مقر حکومتی دخی تپه‌نك اتکنده واقع (نوشهر) دنیلن بر کوچك قصبه‌در. که آنجق ٥٠٠ اهالیسی واردر.

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آجیلا (Agila) اسپانیاده حکومت سورمش اولان (ویزیغوت) حکمدارلرینك اون اوچنجیسی اولوب، میلادك ٥٤٩ تاریخندن ٥٥٤ تاریخنه دك حکمدارلق ایتدکدن صکره، ظلمی سببیله عصیانه مجبور ایتمش اولدیغی تبعه‌سی طرفندن قتل اولنمشدر.

آجینقور (Seroux d'Agincourt) فرانسه‌نك آثار عتیقه ومسکوکات علمیله اشتغال ایدن علماسندن اولوب، میلادك ١٧٣٠ تاریخنده (بووه) شهرنده طوغمش، وبتون اوروپایی طولاشدقدن صکره، رومادە اختیار توطن ایده‌رك، «آثار عتیقه‌یه استناداً صنایعك تاریخی» عنوانیله آلتی جلددن مرکب مکمل ومعتبر براثر یازدقدن صکره، ١٨١٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آجیود (Adjioud) رومانیانك بغدان مملکتنده (پوتنه) قضاسنده برشهر اولوب: (تروتوچیو) ایله (سرت) نهرلرینك نقطهٔ تلاقیسنده وغلاسك ٩٨ کیلومتره شمال غربیسنده واقع، ٢٢٤٠ اهالیی شاملدر. بوشهر مقدما برکوچك قریه ایکن، میلادك ١٧٩٤ تاریخنده بونك برقاچ کیلومتره شمالنده واقع اسکی (آجیود) شهرینك اهالیسی طوپدن بوقریه‌یه هجرتله: اسکی وطنلرینك نامنی بوکا ویرمشلردر.

آچافالایا (Atchafalaya) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌یی شق ایده‌رك مکسیقه کورفزینه دوکیلن (میسیسیپی) نهر عظیمنك منصبنه قریب تشکیل ایتدیکی شعبه‌لرك بری اولوب. اورا اهالیء اصلیه‌سی لساننده (هوماس) تسمیه اولنور. که بوکلمه «تلف اولمش صو» دیمك ایمش.

آچال کنج (Atchalkandj) وانکلیزجه (Atchalgunj) هندستانك جهت شمالیه‌سنده واقع (اوده) مملکتنك (بیسواره) قضاسنه ملحق برشهری اولوب، (کنك) نهرینك ساحل یساریسنك ٦ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع. و ٥٠٠٠ اهالیی جامعدر.

آچایوئولی (Acciajuoli) فلورانسه‌نك مشهور برخاندانك اسمیدر. که بدایتده اعضاسی چلیك تجارتیله مشغول بولندقلرندن، «چلیکجی» دیمك اولان بو اسمله شهرت بولمشلردر. بوخاندان اعضاسنك اك مشهورلری (نیقوله) و (رنیه Renier) نام ذاتلر اولوب، برنجیسی میلادك ١٣١٠ تاریخنده تولد، و ١٣٦٦ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. ناپولی قرالیچه‌سی (ژانه) نك معیتنده اولوب، مؤخراً خلع ایدلمش اولان قرالیچه‌یی تختنه اعاده‌یه موفق اولمش، و وفاتنده یکنی (رنیه) یه بیوك برثروت براقمشدر. — ایکنجیسی عمیجه‌سنك میراثنه قوندقدن صکره، قسطنطینیه ایمپراطوریچه‌سی بوربونلی (ماریه) طرفندن یونانك بربیوك قسمی کندیسنه ویرلمکله، «آتنه دوقه‌سی» عنوانی آلمش؛ وقیزینی قسطنطینیه ایمپراطورلرندن یانی پالیولوغك اوغلی (تئودور) ه ویروب، متصرف بولندیغی ممالکك بر قسمنی ده جهاز اوله‌رق ترك ایتمشیدی. بونك وفاتندن صکره یوز سنه قدر آتنه دوقه‌لغی خاندانده قالوب، نهایت ٨٦٠ تاریخ هجریسنده سلطان محمد ثانی حضرتلری مملکتی ضبط ایله، آچایوئولیلرك اخیری اولان (فرانچسقو) یی بر تقاعد معاشیله (تیبه) ده اقامت ایتدیرمشلردر. مرقوم ایکی سنه صکره وفات ایتمشدر.

آچبو (Acebo) اسپانیانك جهت غربیه‌سنده کائن (استرامادور) مملکتنده، (قاچرس) ایالتنده و (قاچرس) شهرینك ٧٥ کیلومتره شمالنده. غایت مائل برایرده واقع برکوچك شهر اولوب: ١٧٧٠ اهالیسی واردر.

آچتوره (Accettura) ایتالیانك جهت جنوبیه‌سنده کائن (بازیلیقاته) مملکتنده، (ماتره) سنجاغنه ملحق، و (ماتره) شهرینك ٥٨ کیلومتره جنوب غربیسنده، (تارنته) کورفزینه دوکیلن (سالاندرله) نهرینك وادیسنده واقع برکوچك شهر اولوب، ٤٢٤٠ اهالیسی واردر.

آچرا (Accerra) ایتالیانك جهت جنوبیه‌سنده، (ترا دی‌لابوره) سنجاغنده، ناپولی شهرینك ١٢ کیلومتره شمال شرقیسنده و (آنیو) نهرینك کنارنده واقع برشهر اولوب، ١٣٧٠٠ اهالیسی واردر. پسقپوسلق مرکزیدر.

آچربی جوزب — . (Giuseppe Acer-bi) ایتالیا سیاحین وادباسندن اولوب، ١٧٧٣ تاریخ میلادیسنده (مانتو) شهرینك جوارنده تولد. و ١٨٤٣ ده وفات ایتمشدر. اسوج وفینلانده ولاپونیا طریقیله اقطار شمالیه‌یه سیاحت ایدوب، سیاحتنامه‌سنی انکلیز لساننده تحریر ونشر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمشدر. بو اثری فرانسزجه‌یه دخی ترجمه، و ۱۸۰٤ ده ۳ جلد اوزرینه طبع ونشر اولنمشدر.

آچربی { هنری — . (Henri Acerbi) ایتالیانك میلان شهری اطباسندن اولوب، ۱۷۸۵ تاریخ میلادیسنده تولد، و ۱۸۲۷ ده وفات ایتمشدر. بر قاچ مکتبده تاریخ طبیعی معلملکنی ایتمش، و «ایتالیا کتبخانه‌سی» (*Bibliotheca italiana*) عنوانیله میلانده نشر اولنان رسالهٔ موقوتهٔ فنیه‌نك محررلرندن بولنمشدر. طبه متعلق بعض اثرلری دخی واردر.

آچرنجا { (Acerenza) ایتالیانك ناپولی مملکتنده، (بازیلیقاته) سنجاغنده، (پوتنجا) شهرینك ۲۵ کیلومتره شمال‌شرقیسنده، و (برادانو) نهرینك وادیسنده واقع بر شهر اولوب، ۳۸٤۰ اهالیسی واردر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آکرونتیا Acherontia) در.

آچرنو { (Acerno) ایتالیای جنوبیده، (سالرنو) سنجاغنده وسالرنو شهرینك ۲۹ کیلومتره شرقنده واقع بر شهر اولوب، ۲۹۵۰ اهالیسی واردر.

آچست { (Aceste) سیجلیانك (آچسته) یاخود (سجسته) دنیلن اسکی شهری ملوك قدیمه‌سندن اولوب، مشهور (تروآ) محاربه‌سنده، (تروآ) حکمداری (پریام) ه امداد ایتمش؛ و (تروآ) پرنسلرندن اولوب، وطنندن قاچمش اولان (انه) یی قبول ومحافظه ایتمشیدی. رومانك شاعر مشهوری (ویرجیل) اساطیر قبیلندن اولان بو وقوعاتی نظم ایتمشدر.

آچسته { یاخود اجسته (Acesta) [«سجسته» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آچسین { (Accsines) هندستان قدیمك بر نهری ایدی، که کودرود (Hydraute) وکوداسب (Hydaspe) نهرلرینی دخی یوتدقدن صکره، سند نهرینه دوکیلوردی. الیوم (چناب) یاخود (چیناب) دنیلور.

آچموس وارتاو { (Atzmoos Wartau) اسویچره‌نك (سنت غال) جمهوریتنده (رین) نهرینك مجراسنده قریب بر ناحیه اولوب، ۲۵۸۰ اهالیسی واردر.

آچویف { (Atchouïef) روسیهٔ جنوبیده (آزوف) دکیزینك ساحل شرقیسنده و (یقترینوف) شهرینك ۸۳ کیلومتره شمال غربیسنده، (پروسوقو) نهرینك منصبنده بر کوچك لیماندر، که بطاقلقلرله محاط اولوب، یالکز صید ماهیسنك کثرتیله مشهوردر.

آچه { (Atcheh) بحر محیط هندیده کائن (سوماتره) جزیرهٔ کبیره‌سنك قسم شمالیسنده بولنان حکومت اسلامیه‌نك بر شهر ولیمانیدر. حکومت مذکوره‌نك الکاسی فلنك مستملکاتیله (سیاق) حکومتنك شمالنده اولوب، آچه شهری دخی جزیره‌نك منتهای شمالنده وبر نهرك منصبندن یاریم ساعت یوقاریده، ′۳٤ °٥ عرض شمالیده و °۹۳ ′۱۲ طول شرقیده واقعدر. نهر منصبنده اوچ شعبه‌یه تقسیم اولنه‌رق، دوکدکلری قومدن حاصل اولان سدلر سیر سفائنه مانع اولدیغی کبی، منصبك اطرافنده‌کی قوی دخی محافظه‌لی دکلدر. شهرك اهالیسی ۳۵۰۰۰ نفوس قدر اولوب، خانه‌لری ملایی اصولنده‌در، وحکمدارك سرایی (قراتون) تعبیر اولنان برقلعه‌ده کائن وبرسور وخندقله محاطدر. بو مملکت بر عصر اول‌کی اهمیت تجاریه‌سنی غائب ایتمش ایسه‌ده، لیمانی ینه خیلی سفائنك آمد وشدی محلیدر. مملکتك هر طرفنده کلیتله چیقان آلتون، باقیر، ذی‌قیمت طاشلر، کوکورد، بوبر، کافور وساره اخراجاتی واوروپادن کیدن آمریقان، باصمه، چوقه، آفیون، دمیر وساره ادخالاتی مذکور اسکله‌ده تعاطی ومبادله اولنور. آچه حکومتی بوندن اول او طرفلر حکومتنك اك قوتلیسی اولوب، اون آلتنجی عصر میلادیده او جوارلری تسخیر ایدن پورتکیزلیره دائما غالبانه مقاومت ایتمش ایدی. لسان محلیده محرر بر تاریخك روایتنه کوره، آچه دولتی هجرتك ٦۰۱ تاریخنده تأسیس اولنمش؛ وسلطان سلیم خان اول زماننده سنان پاشا طرفندن او جهته سوق ایدلمش اولان عثمانلی دونماسی معرفتیله دولت عثمانیه‌نك تحت حمایه‌سنه کیرمشیدی. اخیرا فلنکلیلرك تسلطی اوزرینه، نائب حکومت بولنان ذاتك بالذات مرکز خلافت اسلامیه‌یه کلوب، سلطان سلیم حضرتلرینك فرمانینی ابراز ایله، حمایهٔ عثمانیه‌یی تجدید استدعاسنده بولندیغی خاطرلرده‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بوكونكی كونده دخی آچه حاكمنك ممالكی اسماً ورسماً خیلی واسع اولوب، علی الخصوص آطه‌نك سواحل غربیه‌سنده ١٥َ ٢° عرض شمالی‌یه قدر ممتد اولیور، وآچه دولتیله فلنك مستملكاتنی درجهٔ مذ- كوره‌ده جریان ایدن (سینكل) نهری آیریور ایسه‌ده، حكم ونفوذی پك اعتباری اولوب، حقیقتده فلنكلیلر حكم سورمكده درلر. علی الخصوص اخیراً رقیبلری اولان انكلیزلره (كینه) نك سواحلنی ترك ایده‌رك، سوماتره‌ده مختار ومستقل اولملق اوزره، انكلتره ایله فلنك آره‌سنده بر معاهده عقد اولندیغندن، آچه حكومتنك بر حكومت تابعه صفتنده بیله دوام وبقاسی شبهه‌لیدر. مع هذا آچه‌لیلر، غایت جسور آدملر اولدقلرندن، ١٦ سنه‌دن بری همان متمادیاً فلنكلیلرله محاربه‌ده بولنوب، قان دوكمكسزین انقیاده راضی اولمیورلر.

آچهی } هندستانده دهلی حكمداری محمد صاحبك برادری بلند اخترك شعرده قوللاندیغی مخلصدر. كندیسی ١١٣٩ تاریخ هجر- سنده «ناهید واختر» عنوانیله ٣٥٣ بیتدن مركب بر منظومه نظم ایتمشدر.

آچی } (Aci) سیچلیاده (اتنا) بركانی جوارنده جریان ایده‌رك، (آچی ریاله) شهرینك اتصالنده دكیزه دوكیلور بر كوچك نهردر.

آچیبال } كشمیر وادیسنك جنوب شرقیسنده واقع بر پیكار در. صو بردن بره فوران ایده‌رك، ٥٠ سانتیمتره ارتفاعنده و ٤ متره قطرنده بر مخروط تشكیل ایدر. بعض سیاحلرك ظننه كوره، بو پیكار ١٦ كیلومتره جنوب شرقیسنده یره باتان (برنك) نهرینك تكرار یردن چیقمسندن عبارت ایمش. هندستان حكمدارلرندن جهانكیر بو پیكارك باشنده بر سرای بنا ایتمش ایدی، كه ویرانه‌لری الیوم موجوددر.

آچیری } (Aciri) ایتالیانك جنوبیده جریان ایده‌رك (تارنته) كورفزینه دوكیلن بر نهرك اسم قدیمیدر. الیوم (آغری) دنیلیر.

آچی ریاله } (Aci-Reale) سیچلیاده (قاتانیا) شهرینك ١٣ كیلومتره شمال شرقیسنده و (اتنا) بركاننك جنوب شرقی جهتنده‌كی اتكنده كائن قضا مركزی بر شهر ولیماندر، كه (آچی) نهرینك منصبنده واقع اولوب، اولدقجه تجارتكاهدر.

٣٥٨٠٠ اهالیسی وجوارنده معدن صویی واردر. اسكی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آچیس) در. اساطیر قدیمه‌ده مشهور (غالاته) نام پرینك مغاره‌سی بو شهرك جوارنده تخیل اولنمشیدی.

آچیس } (Acis) اساطیر قدیمه‌ده ذكر اولندیغنه كوره، سیچلیاده (فاؤن) اسمنده بر چوبانك اوغلی اولوب، غایتله كوزل بر دلیقانلی اولمغله، (غالاته) اسمنده بر پری كندیسنه عاشق اولمش. [«غالاته» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آچیس } (Acis) سیچلیاده بر شهر ونهرك اسم قدیمیدر. [«آچی» و«آچی ریاله» كلمه‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آچی سان آنطونیو } (Aci San Antonio) سیچلیاده (قاتانیا) جوارنده، (آچی ریاله) قضاسنه ملحق وبو شهرك ١١ كیلومتره غربنده واقع بر كوچك شهر اولوب، ٥٩٤٠ اهالیسی واردر.

آچیسون } (Atchison) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌دن (میسوری) جمهوریتنك (میسوری) ایرماغی كنارنده برقضاسیدر، كه سطحی ٢٠١٦ مربع كیلومتره، واهالیسی ٨٤٤٠ نفوسدر.

آچیسون } (Atchison) ممالك مجتمعه‌دن (قانساس) جمهوریتنده و(میسوری) نهری كنارنده برشهر اولوب، برقاچ دمیریولی خطنك محل التصاقی اولمغله، خیلی تجارتی و ٧٠٥٠ اهالیسی واردر. مركزی بولندیغی قضانك سطحی ١١٥١ مربع كیلومتره، واهالیسی ١٥٥١٠ كشیدر.

آچیل } (Achill) ایرلانده‌نك ساحل غربیسنده ساحلدن طار بر بوغازله آیرلمش بر آطه‌در، كه طول اعظمی ٢٤ وعرض اعظمی ٢٠ كیلومتره اولوب، ٦٤٠٠ اهالیسی واردر. (مایو) قونتلغنه ملحقدر.

آچیلیوس } (Acilius) اسكی رومه‌ده بر خاندان ایدی، كه اك مشهور افرادی: قبل المیلاد ١٩١ تاریخنده (اسپیون ناسیقا) ایله برلكده قونسول تعیین اولنمش اولان (آچیلیوس قلابریو)، وینه قبل المیلاد ٧٠ تاریخنده بو منصبه نائل اولان كوچك آچیلیوس قلابریودر. برنجیسی سوریه حكمداری آنطیوخوسی (ترموپیل)ده مغلوب، وحبشی ضبط ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آچیمنقوم (Acimincum) (پانونیا) مملکت قدیمه‌سنك بر شهری اولوب، الیوم مجارستانده بولنان (سالانکمن) شهرینك جوارنده ایدی.

آچین (Achem, Atchem, Atchin) سوماتره جزیره‌سنك جهت شمالیه‌سنده‌کی حکومت اسلامیه‌نك اسمی اولوب، اصلی (آچه) در. [بو کلمه‌یه مراجعت بیوریله.]

آچینسك (Atchinsk) سیبریانك جهت جنوبیه‌سنده، (یکیسدك) سنجاغنده، (اوبی) ایرماغنه دوکیلن (چولیم) نهرینك ساحل یمیننده واقع بر شهر اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی واردر. سیبریانك غرب طرفلریله جهات شمالیه‌سی آره‌سنده اجرا اولنان تجارتك مرکزلرندندر.

آچینقوم (Acincum) (پانونیا) نام مملکت قدیمه‌نك بر شهری اولوب، الیوم مجارستانده‌کی (بوده) شهرینك بولندیغی محلده ایدی.

آچیو زوقو (Accio Zucco) ایتالیانك اون بشنجی عصر میلادی شاعرلرندن اولوب، یونان حکماسندن مشهور (اسوپیوس)ك امثالنی نظماً ترجمه ایتمشدر.

آچیوس (Accius یاخود Attius) رومانك هائله نویس شاعرلرندن اولوب، قبل‌المیلاد ۱۳۰ تاریخلرنده کسب شهرت ایتمشیدی. کندیسی کوله‌لکدن آزاد اولمش برآدمك اوغلی‌ایدی. مبحث علیهلری کاملاً یونان شاعرلرینك آثارندن مأخوذ اولان اثرلرینك قبول عامه مظهریتلری اوزرینه، روما کبراسندن بعضیسنك وعلی‌الخصوص (دچیموس بروتوس)ك نظر وحمایه‌سنه مظهر اولمش؛ وبر درجه‌یه قدر کسب غرور وتفخر ایتمش، که کندیسی کندی هیکلنی یاپدیروب، معبدك برینه وضع ایتمشیدی. اثرلرندن یالکز بعض پارچه‌لر باقی قاله بیلمشدر.

آحاب یاخود آخاب. [«اخاب» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آحاز یاخود آخار. یهود ملوکنك اون برنجیسی اولوب. (یوثام) ك اوغلی و (حزقیا) نك پدریدر.

آحیاری آماسیه سنجاغنك (معدن سیم) قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

آخ (Ach) کلت لساننده «صو» دیمك اولان (Aa آ) کلمه‌سنك دیکر برتلفظی اولوغله، باویره‌ده وسائر آلمانیای جنوبیده برقاچ دره وکوچك نهرك اسمیدر.

آخائیا (Achaïe) بو اسم (اومیروس) کبی بعض شعرای قدیمه طرفندن بتون یونانه ویرلمش ایسه‌ده، عن‌الاصل تسالیاده (فتیوتیده) یعنی چتالجه ودومکه طرفنك اسم قدیمی اولوب، مؤخراً اورانك اهالیسی اولان آخائیلر موره شبه جزیره‌سنك غرب شمالی جهتنی ضبط، واوراده توطن ایتمکله، اوندن اول «ساحل» معناسنه اوله‌رق (ایالی) دنیلن مملکت مذکوره (آخائیا) اسمنی آلمشیدی. بو مملکتك اون ایکی شهری وار ایدی، که بونلر بینلرنده برنوع حکومات متفقه تشکیل ایتمشلردی. بو اتفاق واتحاد مؤخراً ماکدونیالیلره ورومالیلره قارشی مقاومت ایده‌رك، یونانك سائر طرفلری اجانبدن ضبط اولندقدن صکره، بونلر خیلی وقت دها استقلاللرینی محافظه ایده‌بیلمشلردی. بو اتحاد «اتحاد آخائی» نامیله مشهوردر. رومالیلر بو اتحاده غلبه ایتدکدن صکره بتون یونانه (آخائیا) نامنی ویرمش اولدقلری کبی، قرون وسطاده اهل صلیبك شرق ایمپراطورلغنی ضبط ایتملری اوزرینه، موره ایله آتنه وتیبه‌نك جوارلرندن عبارت اولمق اوزره، تشکل ایتمش اولان حکومت دخی (آخائیا) نامنی آلمش؛ ومرور زمانله بو حکومت برقاچ دوقه‌لغه انقسام ایتدکدن صکره، جنویزلر الینه کچن (الیده) قطعه‌سی بو نامی محافظه ایتمشیدی. قره دکیزك سواحل شرقیه‌سندن اولان (آبازه) مملکتنه دخی برآره‌لق بو نام ویرلمشیدی، که بوده بر طاقم آخائیلرك اورایه هجرت وتوطن ایتملرندن ایلری کلمش اولسه کرکدر. — زمانمزده یونان دولتی موره شبه جزیره‌سنك غرب شمالی قسمنی ینه (آخائیا) نامیله بر ایالت اتخاذ ایتمشدر، که مرکزی (پاتره) یاخود (پطراس) شهری اولوب، تقریباً ۱۵۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

آخائیا (Akhaiya) هندستانك جهت شمالیه‌سنده وهیمالیه طاغلری اوزرنده بولنان (نپال) حکومتنك بر شهری اولوب، (سان کوچی) نهرینك ساحل یسارنده واقعدر.

آخاریوس (Eric Acharius) اسوج علمای طبیعیونندن اولوب، تاریخ طبیعی‌یه وعلی‌الخصوص انواع حیواناتك تصنیفنه دائر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لاتین لسانده بعض معتبر اثرلر براقه‌رق، میلادك ١٨٢٠ تاریخنده (استوقولم) ده وفات ایتمشدر.

آخالچیخ (یاخود آخالچیکه Akhaltsikh یاخود Akhaltsiké) ارمنی لسانده «یکی قلعه» دیمکدر. روسیه‌نك النده بولنان قافقاسیه‌ده مستحکم برشهر اولوب، روسیه ایله آناطولی آره‌سنده اجرا اولنان تجارتك بر مخزنی حکمنده‌در. تفلیس شهرینك تقریباً ١٦٠ کیلومتره جنوب غربیسنده و (کور) نهرینه دوکیلن بر چایك کنارنده واقع اولوب، غایت کوزل بر جامع شریفی و ١٥٨٩٠ نفوسی واردر. اهالیسی لاز، کرد، کرجی وترکدن مرکبدر. مقدما ممالك عثمانیه‌دن اولوب، ١٨٢٩ تاریخ میلادیسنده روسیه‌نك ضبطنه کچمش، وتفلیس ایالتنی ترکیب ایدن آلتی قضادن برینك مرکزی اولمشدر.

آخالقلاکی (Akhalkalaki) روسیه‌نك النده بولنان قافقاسیه‌ده (آخالچیخ) شهرینك ٥٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده (کور) نهرینه دوکیلن بر چایك کنارنده واقع بر شهردر، که قرون وسطاده خیلی اهمیتی حائز بولنمشدر. — کورجستانده تفلیسك ٥٠ کیلومتره شمال غربیسنده دخی بو نامله مسمی برکوچك شهر واردر.

آخایوس (Achæus) یونانك اساطیرله قارشیق تاریخ قدیمنده بتون یونانیلرك جدی زعم اولنان (هلن)ك اوغللرندن (اکسوتوس)ك اوغلی اولوب، پدرینك مملکتی اولان (فتیوتیده)ده بر آدم قتل ایتمکله، بر طاقم عونه‌سیله برابر، آرغولیده‌یه فرار ایتمش؛ وبونلر «آخایلر» نامنی آلمشلر.

آخایوس (Achæus) بیوك اسکندرك سردارلرندن وورثهٔ ملکندن آنطیوخسك اقرباسندن وسرکرده‌لرندن اولوب، آنطیوخسك تخته اجلاسنه خیلی غیرت ایتمش ایسه‌ده، مؤخراً یعنی قبل المیلاد ٢١٩ تاریخنده کندیسنه عصیان ایده‌رك، آناطولیده اعلان استقلال ایتدیکندن، ینه او سنه دردست واعدام اولنمشدر.

آخایوس (Achæus) یونان قدیمك هائله نویس شعراسندن ایکی کشینك آدیدر، که بری قبل المیلاد ٤٨٠ تاریخنده سیچلیانك (سیراقوسه) شهرنده طوغمش؛ ودیکری ینه او تاریخلرده اغریبوز اطه‌سنده یاشامشدر. اثرلری غائب اولوب، ایکنجیسنك هائله‌لرندن یالکز برقاچ پارچه بولنه بیلمشدر.

آختی (Akhti) قافقاسیه‌نك (لزکستان) مملکتنده، بحر خزره دوکیلن (سمور) نهرینك کنارنده برشهردر، که سمور قضاسنك مرکزی اولوب، دربندك ٤٠ کیلومتره جنوب غربیسنده واقعدر.

آختیرقه (Akhtyrka) روسیه‌نك (خرقوف) ایالتنده قضا مرکزی برشهردر، که ینه بو نامله یاد اولنان وشهرك بر آز آلتنده (وورسقلا) نهرینه دوکیلن بر دره‌نك کنارنده واقع اولوب، ١٧٤٠٠ اهالیسی واردر. میلادك ١٦٤١ تاریخنده لهلیلر طرفندن تأسیس اولنوب، بر خندقله محاطدر. شهرك ایچنده بولنان حضرت مریمك بر رسمی روسلر بیننده پك محترم اولمغله، پك چوق خلق زیارتنه کیدرلر، ومایسك ٩ نده بر پنایر قوریلور.

آخچه خراسانده بلخك ١١ فرسنك غربنده واقع بر شهر اولوب، سورایله محاط وبر قلعه ایله مستحکمدر. آلتی یدی بیك اهالیسی واردر.

آخر خوارزم ایله جرجان آره‌سنده واقع (دهستان) ناحیه‌سنك برقریه‌سی اولوب، زهاددن ابو الفضل عباس بن احمد بن فضلك مسقط رأسیدر. — سمنان ایله دمغان آره‌سنده دخی بو نامله بر قریه واردر.

آخر (Acher) باد دوقه‌لغنده جریان ایده‌رك، (رین) نهرینه دوکیلور برکوچك چایدر.

آخرن (Achern) آلمانیاده (باد) دوقه‌لغنده (آخر) نهری کنارنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ٢٦٠٠ اهالیسی واردر.

آخروسیا (یاخود آکروسیا Achérusia) اسکی اپیرده یعنی یانیه جهتنده‌کی (آخرون) نهرینك منصبنه قریب تشکیل ایتدیکی بطاقلغه، ومصرده (منف) شهر قدیمنك جوارنده بولنان برکوله اسکی یونانیلر طرفندن ویریلن اسمدر. بو کولك کنارنده بر مقبره بولنوب، اسکی مصریلر موتالر حقنده تدقیقات لازمه اجراسیله بری الذمه اولدقلری تحقق ایتدیکجه، بو مقبره‌یه دفن اولنملرینه مساعده ایتمزلردی. اسکی یونانیلرك (آخرون)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نهرینه جهنمك نهری نظریله باقه‌لری مصریلرك آخروسیا
كولی قربنده واقع اولان بو معامله‌لردن مأخوذ اولسه
كركدر.

آخرون { یاخود آكرون (Achéron) یانیه ولایتنده پروزه سنجاغنده پارغه
شهرینك جوارنده دكیزه دوكیلن بر نهرك اسم
قدیمیدر. بوكون (وو وو Vouvo) یعنی «سسسز»
دنیلیور. اسكی یونانیلر بو نهره جهنمك نهری نظریله
باقوب، بونك اسمنی بعض دفعه جهنم معناسیله دخی
قوللانیرلردی. — ایتالیای جنوبیده دخی بو نامله
یاد اولنور بر نهر وار ایدی، كه الیوم (قریزاتورا)
نامیله معروف اولوب، (سنت افیا) كورفزینه
دوكیلور.

آخسخه { كورجستانك بر شهری اولوب، مقدما ممالك عثمانیه‌دن ایكن،
١٢٤٤ تاریخ هجریسنده روسیه‌نك ضبطنه كچمشدر.
٣٠٠٠٠ قدر اهالیسی وكوزل بر جامع شریفی واردر.
اهالیسی لاز وكرجی وتركدن مركبدر.

آخلاط { بتلیس ولایتنده وان كولنك شمال غربی ساحلنده قضا مركزی بر شهر
اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. ایكی سوره
محاط اولوب، بر قلعه‌سی دخی واردر. اسكی شهر
شمدیكینك یاریم ساعت بعدنده بر تپه‌نك اوزرنده
واقع ایدی؛ خرابه‌لری الآن موجوددر.

آخلوئوس { (Achéloüs) تسالیاده نبعان ایدوب، یونانك (آقارنانیا) ایله
(اتولیا) ایالتلری آره‌سندن آقه‌رق، (پاتراس) كور-
فزینك خارجنه دوكیلن (آسپرو پوتامو) نك اسم
قدیمیدر. اساطیر یونانیه‌یه كوره (نسوس) اسمنده‌كی
عفریت بو نهرك ساحلنده وفات ایتمش.

آخلوئوس { (Achéloüs) اساطیر یونانیه‌نك برالهی اولوب، هم اسمی اولان
نهرك حامیسی ایدی. هركولك معشوقه‌سی (دیانیره)
نام پری‌یه عاشق اولوب، رقیبیله غوغایه طو-
تیشدیغنده، مغلوب اولمش؛ وبعده بركره یلان
وبركره بوغا صورتنه كیروب، غالبیت امیدنده
بولنمش ایسه‌ده، ینه موفق اوله‌مامش.

آخمن { یاخود آكمن (Achémines) یونان قدیم مورخلری طرفندن ایرانك
(كیانیان) سلاله‌سنی تأسیس ایدن بر حكمداره ویر-
یلن اسمدر، كه عندلرنده ثروتنك كثرتیله مشهوردر.
بو اسمك (جمشید) دن محرف اولمسی محتملدر. كیانیان
سلاله‌سنه دخی (آخمنید) یعنی «آخمنیلر»، وشعرانك
بعضیسی ایرانه (آخمنیا) یعنی «آخمنستان» دیرلردی.

آخن { (Achen) آوستریاده بر نهر اولوب، (سالسبورغ) ایالتنك جنوب غربیسنده
بوزلره مستور بر مغاره‌نك ایچندن چیقه‌رق، بر
چوق دره‌لرك دخی صولرینی یوتدقدن، و ١٤ كیلو-
متره‌لك جریاندن صكره، ٧٠٠ متره‌لك برارتفاعدن
(تاورن) اوچورومنه دوشه‌رك، بر ساعت اوزاقدن
ایشیدیلیر بر كورلدی حاصل ایدر؛ دها آشاغی
(اوبرسالچه) ایله برلشه‌رك (سالچه) نهرینی تشكیل
ایدر. — باویره‌ده دخی بو نامله ایكی نهر بولنوب،
ایكیسی‌ده (تیرول) دن نبعان ایدرلر، وبری باویره
حدودندن چیقدقدن صكره (ایزار) نهرینه، ودیكری
باویره‌نك جنوب شرقیسنده كائن (شیم) كولنه دو-
كیلور.

آخن { (Jean van Achen) آلمانیانك (قو[illegible] لونیه) شهرنده ١٥٥٦ تاریخ میلا-
دیسنده طوغمش و ١٦٢١ده وفات ایتمش بررسامدر،
خیلی مقبول رسملر براقشدر.

آخنوال { (Achenwal) آلمانیا مشاهیر ومورخیندن اولوب، میلادك
١٧١٩ تاریخنده تولد، و ١٧٧٢ ده وفات ایتمشدر.
آوروپا دولتلرینك اصول اداره‌لری حقنده پك مكمل
بر اثر براقشدر. استاتستیق فننی ایجاد وبو نام ایله
تسمیه ایدن بو ذاتدر.

آخور قپوسی { زبانزدی (آخور قپو)، استانبول شهرینی احاطه
ایدن سورك مرمره دكیزی طرفنده‌كی قپولرندن
اولوب، شرق شمالیه ناظر و (چاتلادی قپو) ایله
(باغچه‌خانه قپوسی) آره‌سنده واقع بر قپودر، كه سرای
همایونك آخورلری قربنده بولنمق مناسبتیله، بو اسمله
تسمیه اولنمشدر. قدیمدن اول‌كی اسمی (اودیكیتریا)
اولوب، بوده قپودن كیرركن صاغ طرفده «دلیه»
دیمك اولان (اودیكیتریا) اسمنده بر عزیزه‌نك مناستری
بولنمسندن ایلری كلمشدر.

آخیلاس { (Achillas) مصر حكمدارلرندن (بطلیوس دنیس) ك وزرا وسر-
دارلرندن اولوب، مشهور (پومپی) ك قتلنی بطلیوسه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اخطار، وكنديسى (پوتن) اسمنده برخادمك واسطه‌سيله بو جنايتى اجرا ايتمش؛ وبونكله برابر، اسكندريه محاربه‌سنده مغلوب واسير اولدقده، پومپيك خصمى اولان قيصر طرفندن اعدام اولنمشدر.

آخيلاوس (ياخود آشيل Achille, ’Αχιλ-λεύς) تروآ محاربه‌سنه كيدن يونان قهرمانلرينك اك مشهورى اولوب، تساليا‌ده‌كى (فتيوتيده) حكمدارى (پله) ايله (تتيس) نام پرينك اوغلى اولديغى مروى ايدى. (تتيس) اوغلنى، جرح قابليتندن محافظه ايچون، كوچك ايكن، طوپوغندن طوته‌رق (استيكس) دنيلن جهنم نهرينه طالديرمش؛ وبناءً عليه يالكز صويه طالمامش اولان طوپوغى جريحه‌دار اولمق قابليتنى محافظه ايتمشيدى. تروآ محاربه‌سى آچيلنجه، پرى، اوغلنك بو محاربه‌ده اوريله‌جغنى بيلديكندن، كنديسنى (پيرا) اسم مستعاريله قيز قيافتنه قويه‌رق، (اسكيروس) جزيره‌سنك حكمدارى (ليقوميد) ك سراينه كوندرمش ايدى؛ لكن (اوليس) آخيلاوسك اوراده بولنديغنى كشف ايده‌رك، وكنديسنك اركك اولديغنى اظهار ايده‌جك بر حيله ايله اورادن چيقاره‌رق، تروآيه سوق ايتمشيدى. آخيلاوس تروآده چوك بر جسارت وشجاعت كوستردكدن صكره، (آغاممنون) كنديسنك سوديكى (بريسايس) اسمنده بر اسيره‌يى غصب ايتديكندن، كوجنوب، چادرندن چيقمق ايستمه‌مش ايسه‌ده، احباسندن (پاتروقل) ك تروآ حكمدار زاده‌سى (هكتور) طرفندن اولديرلديكنى ايشيدنجه، محاربه‌يه چيقوب، هكتورى اولديرمش؛ وجرصندن ميتنى آرابه‌سنه باغلايوب سوروكليه‌رك، اوچ دفعه قلعه‌نك اطرافنده طولاشديرمش. تروآ محاربه‌سنك اونجى سنه‌سنده، برمتاركه اثناسنده، آخيلاوس تروآ حكمدارى (پريام) ك قيزى (پوليكسن) ى ازدواج ايتمكه كيتديكى حالده، قيزك برادرى (پاريس) طرفندن براوقله طوپوغندن اوريله‌رق، متأثراً وفات ايتمش.

قيز قيافتنده اوله‌رق، (ليقومد) ك سراينده واونك قيزلرى رفاقتنده بولنديغى اثناده، حكمدار مذكورك قيزى (ديداميا) يى خفياً ازدواج ايتمش؛ واوندن (پيروس) ياخود (نئوپتولم) اسمنده بر اوغلى دنيايه كلمش ايدى. آخيلاوس حقنده اسكى يونانيلر بر طاقم خارق عاده احواله معتقد اولوب، ازجمله سپرينى كنديسنك آچمش اولديغى جريحه‌لرى ايى ايتمك خاصه‌سنى حائز زعم ايدرلر ايدى. كويا والده‌سى (تتيس) كنديسنك لاجل التربيه (خيرون) اسمنده برعفريته تسليم ايتمش، واوندن خيلى هنرلر اوكرنمش ايدى. اوميروسك «ايلياده» اسمنده‌كى منظومه‌سى باشليجه آخيلاوسك قهرمانلقلرينى مصور اولديغى كبى، زمان قديمك ديكر بعض شاعرلرى دخى كنديسنى منظومه‌لرينه مبنى عليه اتخاذ ايتمشلردر.

آخيلاوس (Achillée, Ἀχιλλεύς) روماليلر زماننده مصر واليسى بولنوب، (ديوقليتيان) زماننده وقبل الميلاد ٢٩١ تاريخنده اسكندريه‌ده استقلال دعواسنه قالقيشمش ايسه‌ده، بش سنه صكره شهر مذكورده دردست وقتل اولنمش.

آخيلاوس (Achillée) تدمور حاكمه‌سى مشهور (زنوبه) نك — ودها صحيحى زينبك — اقرباسندن اولوب، همشيره‌سنك مغلوبيت واسارتندن صكره، روما ايمپراطورلرندن (اورليان) ك زماننده سوريه‌ده اعلان سلطنت ايتمش ايسه‌ده، درعقب عرض انقياده مجبور اولمشدر.

آخيلاوس تاتيوس (Achilles Tatius) اسكندريه مؤلفين يونانيه‌سندن اولوب، ميلادك اوچنجى عصرنده برحيات ايدى. عمرينك اواخرنده خرستيانلغى قبول ايده‌رك، پسقپوس اولمش. بر قاچ تأليفات فنيه‌سى و «(قليتوفون) ايله (لوكيپ) ك معاشقه‌سى» ناميله بر حكايه كتابى واردر. بو حكايه دفعاتله طبع، واوروپا لسانلرينه ترجمه اولنمشدر.

آخيولى (Achioli ياخود Akhioli) روم ايلينك قره دكيز ساحلنده. وبرغوس كورفزينه كيرركن صاغ طرفده قالان بربرونك اوجنده بر شهردر، كه برغوسك ١٩ كيلومتره شرق شماليسنده ووارنه‌نك ١١٢ كيلومتره جنوب غربيسنده واقعدر. اليوم شرقى روم ايليه ملحقدر. ليمانى كوچك اولوب. محافظه‌لى دخى دكلدر. شهر پك اسكى اولوب. اسم قديمى (آنخيالوس) در. آثار عتيقه‌سى اولميوب. قالمش اولان بعض خطوطى حاوى طاشلرى دخى ١٢٤٤ تاريخ هجريسنده روسلر آلوب كوتورمشلردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آدا (Ada) مجارستانده طونه‌نك اوته‌سنده و (تیس) نهرینك صاغ طرفنده (باقس) قضاسنه ملحق بر بیوك ناحیه اولوب. ۹۳٤۰ اهالیسی واردر.

آدا (Ada) ممالك مجتمعه‌دن (ایداهو) جمهوریتنك منتهای جنوب غربیسنده بر قضا اولوب، (اوره‌غون) جمهوریتندن (سوآق) نهریله آیرلمشدر. (بواسه ریور) یعنی «اورمانلی دره» و (سواق) نهرینه دوكیلن سائر بر چوق دره‌لرله اروا اولنه‌رق، منبت ومحصولدار بر یردر، وآلتون معدنلری چوقدر. اون سكز سنه اول اجرا اولنان تحریرده ۲٦۷۵ اهالیسی وار ایدی. مركزی اولان (بواسه سیتی) شهری جمهوریتك دخی مقریدر.

آدا (Ada) (قاریا) یعنی منتشا طرفلرینك حكمداری (هیدریقوس) ك زوجه‌سی اولوب، قوجه‌سنك وفاتنده تخته اوتورمش؛ وتبعه‌سی طرفندن خلع اولنمش ایسه‌ده، او صره‌ده اورادن كچن بیوك اسكندر طرفندن ینه تخته اجلاس اولنمشدر.

آدا (Adda) ایتالیای شمالینك (لومباردیا) مملكتنده بر نهردر. كه (آلپ) جبالندن (اومبرای) نام طاغدن نبعان ایله ابتدا غربه وبعده جنوبه طوغری آقه‌رق، (والتین) مملكتنی یاردقدن، و (قوم) ایله (لقو) كوللرینك ایچندن كچدكدن، و (سریو) نهریله دخی برلشدكدن، و (بورمیو)، (سوندریو)، (لقو)، (لودی) شهرلرینك ایچندن ویا یانندن جریان ایتدكدن، والحاصل ۳۰۰ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (قره‌مون) شهرینك قربنده صاغ طرفدن (پو) ایرماغنه منصب اولور. آشاغی طرفده ۱۲٤ كیلومتره‌لك یری سیر سفائنه صالحدر. بیوك ناپولیون اورالرینی ضبط ایتدیكنده، مركزی (سوندریو) شهری اولمق اوزره، (آدا) اسمیله برایالت تشكیل ایتمشیدی. اسم قدیمی (آدوا Addua) در.

آدار زحل سیاره‌سندن كنایه اوله‌رق، اسكی آثوریلرك اعتقاد وعبادت ایتدكلری آلهه جمله‌سندندر.

آدافودیا (Adafoudia) آفریقاده سودان وسطیده بر شهر اولوب. صاغ طرفدن (دیولیبا) ایرماغنه دوكیلن بر نهرك اوزرنده (داهومی) نك مركزی اولان (آبومی) شهرینك تقریباً ۱۵۰ ساعت شمالنده، (وتمبوقتو) شهرینك دخی تقریباً ۱۵۰ ساعت جنوب شرقیسنده، واورالره سیاحت ایدن موسیو (جون دونقان)ك روایته كوره، ۱۳° ٦′ عرض شمالیده واقعدر.

آدالبر (Adalbert) ایتالیانك طوسقانه مملكتنده حكومت سورمش اولان دوقه‌لردن اوچنك اسمیدر: برنجیسی میلادك ۸٤۵ تاریخندن ۸۹۰ تاریخنه‌دك، ایكنجیسی ۸۹۰ دن ۹۰۷ یه، اوچنجیسی‌ده ۱۰۰۱ دن ۱۰۱٤ ه قدر دوقه‌لق ایتمشدر.

آدالبر (Adalbert) ایتالیا حكمدارلرندن ایكنجی (برنجر) ك اوغلی اولوب، میلادك ۹۵۰ تاریخنده پدری طرفندن، كندیسیله مشتركاً حكومت سورمك اوزره، تخته اقعاد اولنمش؛ و۹٦۱ ده ایمپراطور برنجی (اوتون) طرفندن خلع، ومملكتدن طرد اولنمشدر.

آدالبر (Adalbert) پراغه پسقپوسی‌اولوب مجارستان وچهستان وپروسیه‌ده خرستیانلق عقایدینی نشر ایله اجرای وعظ ونصیحت ایتمكده ایكن، میلادك ۹۹۷ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمش. قتولیكلر بونی عزیزلر صره‌سنه كچیروب نیسانك ۲۹ نده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آدالبر (Adalbert) اون برنجی عصر میلادیده (برم) و (هامبورغ) ك باش پسقپوسی اولوب، زماننك حكمدارلری نزدنده بیوك نفوذ واقتداری وار ایدی؛ حتی دردنجی هنرینك صباوتی زماننده ایمپراطورلق نیابتنی احراز ایتمشیدی.

آدالبرون (Adalbéron) فرانسه‌ده (ریمس) باش پسقپوسی اولوب، فرانسه قراللرندن (لوتر) وبشنجی (لویی) و (هوغ قاپت) زمانلرنده «قانچلاریه» یعنی باش وكالت مسندینی احراز؛ وفرانسه‌ده مكتبلر تأسیسیله معارفلك نشرینه خیلی خدمت ایتمشدر. انشاده دخی ماهر اولوب، بعض محرراتی جمع ونشر اولنمشدر. — بو نامله دیكر بر پسقپوس دخی واردر، كه (لائون) پسقپوسی اولدیغی حالده، قراللق ادعاسنده بولنان (لورن) دوقه‌سی (شارل) ی واونی قرال طانیان یكنی (ریمس) باش پسقپوسی (آرنولد) ی طوتوب، فرانسه قرالی (هوغ قاپت) ه تسلیم ایتمشیدی. فرانسه‌نك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

او وقتکی احوالی حقنده هجو آمیز بر منظومه براقشدر.

آدالور { (Addalour) هندستانک جهت جنوبیه‌سنده، (کویمبتور) قضاسنده و (کویمبتور) شهرینک ۱۱۲ کیلومتره شمال شرقیسنده، و (کاوری) نهری کنارنده برشهردر.

آدام { (Adam) ابو البشرک اسمی «آدم» ک اوروپالیلر عندنده معروف املاسیدر.
[«آدم» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدام { برملی —. (Adam de Brême) میلادک اون برنجی عصرنده (برم) شهرنده باش راهب اولوب، لاتین لساننده (اسقاندیناویا) نک مکمل برجغرافیاسنی وبعض کلیسالرک تاریخنی یازمشدر.

آدام { هالی —. (Adam de Halle) فرانسه‌نک اون اوچنجی عصر میلادی شعراسندن اولوب، او وقتکی شمالی فرانسزجه لساننده بعض تیاترو اویونلری نظم ایتمشدر. (آراس) شهرنده تولد ایتمش اولمغله، «آراس قنبوری» لقبیله معروفدر. میلادک ۱۲۸۲ تاریخنده (آرتوآز) قونتی ایکنجی (روبر) ک معیتنده ناپولیه کیدوب، اوت سنه صکره اوراده وفات ایتمشدر.

آدام { بیو (Adam Billaut) فرانسه‌نک (ناور) شهرنده طوغرامه‌جی اولوب، «آدم اوسته» (Maître Adam) لقبیله مشهور غایت ماهر بر شاعردر. میلادک ۱٦٦۲ تاریخنده شهر مذکورده وفات ایتمشدر. اشعارینی، صنعتی اقتضاسنجه، «چیوی». «مثقب» و «رنده» عنوانلریله اوچ قسمه تقسیم ایتمشدر. آثاری مطبوع ومرغوبدر. «طوغرامه‌جی ویرجیل» لقبیله تلقیب اولنمشدر.

آدام { لامبر (Adam Lambert) فرانسه‌نک (نانسی) شهرنده میلادک ۱۷۰٦ تاریخنده طوغوب، ۱۷۵۹ تاریخنده وفات ایتمش مشهور بر هیکلتراشدر. که برادری (نیقوله) نک دخی یاردمیله پک چوق هیکللر اعمال. وازمنهٔ عتیقه هیکلتراشلغی حقنده بر کتاب جمع وتحریر ایتمشدر.

آدام { آلکساندر —. (Alexandre Adam) (اسقوچیا) عباسندن اولوب. میلادک ۱۷٤۱ تاریخنده طوغمش. و ۱۸۰۹ ده وفات ایتمشدر. (ادیمبورغ) مکتبنک درس ناظری بولنمش، ولاتین وانکلیز لسانلرینک صرفلریله رومانک آثار عتیقه‌سی حقنده بر اثر یازمشدر.

آدام { آدولف —. (Adolphe Adam) فرانسه‌نک اک مشهور بسته‌کارلرندن اولوب، پک چوق اوپرالرک بسته‌لرینی تنظیم ایتمشدر. میلادک ۱۸۰۳ تاریخنده پارسده طوغوب، ۱۸۵٦ ده وفات ایتمشدر. پدری (لویی آدام) اسمنده اولدقجه ماهر بسته‌کار بر آلساسلی ایدی. ۱۸٤٤ ده صنایع نفیسه آقادمیاسی اعضالغنه تعیین اولنمش، و ۱۸٤۸ ده واقع اولان اختلالده ثروتنی غائب ایتمکله، بچینه‌بیلک ایچون، زیاده چالیشمغه مجبور اولوب، آز وقت ایچنده وجودینی چوروته‌رک، وفات ایتمشدر.

آدام { یاخود آدم (Adam) بحر محیط کبیرده (پولینسیا) نک (آوقلاند) آطه‌لرینک اک جنوبیسی اولوب، °۵۱ عرض جنوبیده و °۱٦۳ ′٤٥ طول شرقیده واقعدر.

آدام { یاخود آدامه فلسطینده اردن نهری کنارنده بر شهر قدیم اولوب، توراتده ذکر اولنمشدر.

آداماوه { (Adamâoua) آفریقاده سودانک جنوب شرقیسنده کائن بر واسع مملکتدر، که اهالیسی طرفندن (فومبینه) تسمیه اولنیور. مورخین اسلامدن مقریزی بو مملکتی (هاودامه) تسمیه ایدوب، اک قوتلی قبیله‌سی (مابینه) قبیله‌سی اولدیغنی ذکر ایدیور، که بوده الیوم (فومبینه) نامیله معروف اولان قبیله اولسه کرکدر. سیاحیندن دوقتور (بارت) بو مملکته کیرمکه موفق اولوب، ایتمش اولدیغی تحقیقاتله اورا خریطه‌سنک خیلی توضیح وتصحیحنه خدمت ایتمشدر. بو مملکت خیلی منبت ومحصولدار اولدیغندن، آفریقانک وسطلرینه قدر یایلش اولان (فوله) اقوامی اورایه دخی کیدوب، مملکتی ضبط ایتمشلردر. حاکملری (سقاتو) حاکمنک تحت تابعیتنده بولندیغنه معترف ایسه‌ده، حقیقتده مستقلدر. مرکزی اولان (یوله) شهری (قوقه) شهرینک عرضنده وشهر مذکورک ٤ درجه بعدنده واقعدر. سیاح (بارت) قوقه‌دن (یوله) یه ۲٤ کونده کیتمشدر. شهر (بینوئه) دنیلن برنهرک کنارنده‌در، که بونهرک قوراقلق موسمنده برمیل عرضی وسکز طقوز قدم عمقی اولوب، حزیرانک ابتداسندن ایلولک نهایتنه

٤

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قدر دوام ایدن فیضان میاه زماننده ایسه اطرافی باصوب. اراضی حقنده پك نافع بر قیماقلی تورتو براقیر. [«بینوئه» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.] آداما. وه‌لیلرك لسانی (ماسه) زمره‌سندن اولوب. آفریقای جنوبی زنجیلرینك لسانلریله مناسبت ومشابهتی واردر. اهالیسی دین اسلامله متدیندرلر.

آدامپور (Adampour) [«آدمپور» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدامس (John Adams) جون —. آمریقاده ممالك مجتمعه‌نك ایکنجی رئیس جمهوری اولوب، میلادك ۱۷۳٥ تاریخنده ممالك مذکوره‌نك (ماساچوست) شهرنده طوغمش، و ۱۸۲٦ ده وفات ایتمشدر. او وقت انکلتره‌نك مستملکاتندن بولنان ممالك مجتمعه‌ده انکلتره‌یه قارشی اختلال ظهورنده، کندیسی وطننده (آووقات) اولوب، ۱۷۷٤ ده انعقاد ایدن قونغره‌یه مملکتی طرفندن مبعوث کوندرلمش؛ و ۱۷۷٦ اختلالنك محرکلرندن اولوب. انکلتره‌یه قارشی امداد طلبیچون (فرانقلن) ایله برابر پارسه کیده‌رك، عودتنده ممالك مجتمعه‌نك متفق جمهوریتلر حالنه قونمسنه زیاده‌سیله غیرت ایتمکله، ۱۷۷۸ ده تأسس ایدن جمهوریتك رئیس ثانیسی، و (واشینغتون) دن صکره ۱۷۹۷ ده رئیس اول اولمش. مدتنك انقضاسنده (بوستون) شهرینك قربنده متصرف اولدیغی (کینسی) چفتلکنه چکلمشیدی. کندیسی معتدل افکارلی اولدیغندن، جمهوریت مفرطه طرفدارلرینك دشمنی ایدی. — اوغلی (جون کینسی آدامس) ۱۷٦۷ ده طوغوب، ۱۸٤۸ ده وفات ایتمش. و ۱۸۲٥ دن ۱۸۲۹ سنه‌سنده‌ك رئیس جمهور بولنمش. وکندیسی دخی پدری کبی هیئت متفقهٔ جمهوریه اصولنك فوق‌العاده طرفداری اولوب، زنجیلر اسارتنك الغاسیچون دخی پك چوق چالیشمشدر.

آدامس (Adams) ممالك مجتمعه‌ده، آنف‌الترجمه ایکی رئیسك نامنه حرمةً پك چوق قصبه‌لر وقضالر بو اسمله تسمیه اولنمشدر. که اك اهمیتلیلری شونلردر: ۱. (ماساچوست) جمهوریتنك شمال شرقیسنده کائن (برکشیر) قضاسنده. (هوساق) نهرینك ایکی کنارنده بر شهر اولوب. بوستونك ۱۰۰ میل غربنده واقع. و ۸۰۰۰ اهالیبی جامعدر. قربنده بولنان (سادلی) طاغنده ۱٥ متره ارتفاعنده و ۱٥۰ متره طولنده اطرافی مرمرله محاط طبیعی بر تونل واردر. — ۲، (ایلینویس) جمهوریتنك منتهای غربنده و (میسیسیپی) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر قضا اولوب، سطحی ۲۱۸۸ مربع کیلومتره، واهالیسی ٥٦۳٦۰ کشیدر. مرکزی (کینسی) شهریدر. — ۳، (هندیانه) جمهوریتنك (اوهیو) جمهوریتی حدودنده بر قضاسی اولوب، ۹۳۳ مربع کیلومتره‌لك سطحی و ۱۱۳۸۰ اهالیسی واردر. مرکزی (دقاتور) شهریدر. — ٤، (یووه) جمهوریتنك جنوب غربیسنده، وشیقاغودن سان‌فرانسسقویه کیدن باش دمیر یولی خطنك اوزرنده برقضا اولوب، ۱۲٤٤ مربع کیلومتره‌لك سطحی و ٤٦۱۰ اهالیسی واردر. مرکزی (کینسی) شهریدر. — ٥، (میسیسیپی) جمهوریتنك (لوزیانه) جمهوریتی حدودنده و (میسیسیپی) نهری کنارنده بر قضاسی اولوب، ۱۲٦۷ مربع کیلومتره‌لك سطحی و ۱۹۰۸۰ اهالیسی واردر، که بونلرك اوچ ربعندن زیاده‌سی زنجیدر. مرکزی (ناچز) شهریدر. — ٦، (نبراسقه) جمهوریتنك جهت جنوبیه‌سنده، وبحر محیط آطلاسیدن بحر محیط کبیره قدر ممتد اولان دمیر یولی خطلرندن برینك کذرکاهنده واقع بر قضا اولوب، ۱۹۰۰۰ اهالیسی واردر. — ۷، (اوهیو) جمهوریتنده و (اوهیو) ایرماغنك کنارنده برقضا اولوب، سطحی ۱٤٤۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۲۰۷٥۰ کشیدر. مرکزی (وست اونیون) شهریدر. — ۸، (پانسلوانیا) جمهوریتنده بر قضا اولوب. سطحی ۱٥۲٦ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۰۳۱٥ کشیدر. مرکزی (جتیسبورغ) شهریدر. — ۹. (ویسقونسن) جمهوریتنك اورته‌سنده و (میسیسیپی)یه دوکیلن (ویسقونسن) نهرینك ساحل یسارنده بر قضا اولوب، سطحی ۱۸۷۲ مربع کیلومتره، واهالیسی ٦۰۰۰ کشیدر. مرکزی (فرند شیپ) شهریدر.

آدامس (Adams) ممالك مجتمعه‌نك (نوهامپشیر) جمهوریتنده واقع (وایت مونتن) طاغنك بر ذروه‌سیدر، که ۱۷٥٦ متره ارتفاعی واردر. — ینه ممالك مجتمعه‌دن ماساچوست جمهوریتنده بو نامله بر طاغ واردر.

آداملو (Adamello) ایتالیانك شمالنك (لومباردیا) ایالتیله آوستریانك (تیرول)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مملکتی حدودنده واقع بر طاغدر، که دائما قار وبوزله مستور اولوب، اك یوکسك ذروه‌سی ٣٥٥٦ متره ارتفاعنده‌در.

آداموز { (Adamuz) اسپانیای جنوبینك قوردوه [قرطبه] ایالتنده وقرطبه شهرینك ٢٧ کیلومتره شمال شرقیسنده، (سیرامورنا) طاغنك اتکنده غایت کوزل بر موقعده، (وادی الکبیر) نهرینك ساحل یمیننك بر آز اوست طرفنده برشهر اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی وشهر ایله نهر آره‌سنده بر کوزل کلیساسی واردر. اهالیسی باشلیجه زراعتله ومحصولات زرعیه تجارتیله مشغولدرلر.

آداناد { (Adanad یاخود آدیناته Adinatha) هندستانك جهت جنوبیه‌سنده واقع (ملیبار) مملکتنك بر شهری اولوب، او طرفلرده‌کی برهمنیلرك رئیس روحانیسی اولان (آلوانکرس تمبوراکول) ك مقریدر.

آدانسون { میشل — . (Michel Adanson) عن اصل اسقوچیالی بر عائله‌یه منسوب اوله‌رق، فرانسه‌نك (پرووانس) مملکتنده میلادك ١٧٢٧ تاریخنده تولد، و ١٨٠٦ ده وفات ایتمش علمای طبیعیوندن بر ذاتدر. کوچك یاشدن تاریخ طبیعی‌یی زیاده‌سیله مراق ایده‌رك، ٢١ یاشنده ایکن، او وقته قدر هیچ بر اوروپالینك کیرمه‌مش اولدیغی آفریقاده‌کی (سنغال) مملکتنه بر سیاحت ایدوب، اورانك تاریخ طبیعیسنه دائر مکمل برکتاب ومختصر بر سیاحتنامه یازمش. ١٧٥٩ده فرانسه‌نك فنون آقادمیاسی اعضالغنه قبول اولنمش؛ و١٧٦٣ده نباتات حقنده ایکی جلد اوزرینه و Familles des plantes عنوانیله غایت معتبر برکتاب نشر ایدوب، بونده نباتاتك تصنیف واصطلاحاتجه بعض تبدیلاتك لزومندن بحث ایتمشیدی. ١٧٧٥ده فنون اقادمیاسنه غایت جسیم برفنون قاموسی [Encyclopédie] ترتیبنی ارائه ایتمش؛ وبو اثرك تحریرینه باشلامش ایسه‌ده، برکونه تشویق کورمدیکندن. اکمالنه موفق اوله‌مامشدر. فرانسه‌نك بیوك اختلالی زماننده تکبیل مامالکنی غائب ایتمکله، بعده تشکل ایدن حکومتدن بر تقاعد معاشنه نائل اولمشیدی. فنون آقادمیاسی مجموعه‌سنده پك چوق مقالات فنیه نشر ایتمش. ونباتات حقنده «قاموس الفنون» ه برعلاوه یازمشدر. مشهور (لینه) نك تصنیف حیوانات ونباتات حقنده‌کی اصول معروفنه معترض اولوب، انواعك کافهٔ احوالنه رعایت ایتمك اساسنه مستند اوله‌جق دیکر بر اصول ایجادی فکرنده بولنیوردی، که بو فکر او وقتدن بری تعمم ایتمشدر. مشاهیر طبیعیوندن (کوویه) بو ذاتك مدحی حقنده آقادمیاده بر نطق اوقومشیدی.

آداوانی { (Adavani وانکلیزجه Adwani) هندستانك جهت جنوبیه‌سنده (مدارس) ایالتنده، (بلاری) قضاسنده و (بلاری) شهرینك ٤١ میل شمال شرقیسنده. برکوچك نهرك اوزرنده، ١٥° ٣٨' عرض شمالی و ٧٥° طول شرقیده واقع برشهردر، که وقتیله پك مستحکم بولنمش ایسه‌ده، عصر سابقده (تیبو صاحب) طرفندن استحکاماتی هدم ایدلمشدر.

آدایا { (Adaja) اسپانیای وسطیده برنهردر، که (آویلا) شهرینك اوکندن کچه‌رك، اسکی قشتاله اووه‌سنی ارواء، و (آره والو) شهرینك یانندن مرور ایله، (والادولید) مملکتنه کیرر، و (ارس) نهریله دخی برلشدکدن‌صکره، صول طرفدن و (پیسورغه) نهری محل تلاقیسنك همان قارشیسنده (دویرو) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ١٧٥ کیلومتره‌دن عبارتدر.

آدرار { (Aderar و Adrâr) [«اضرار» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدراست { (Adraste) موره شبه جزیره‌سنده‌کی (آرغوس) شهر قدیمنك اسکی حکمدارلرندن اولوب، — برادری (اتیوقل) طرفندن خلع، ویونانك (تبه) شهرندن طرد ایدلمش اولان — (پولینیك) ی قبول، وکندینه داماد ایتدکدن صکره، روسادن آلتی کشینك رفاقتیله، مرقومی یکیدن تختنه اجلاس مقصدیله، (تبه) اوزرینه هجوم ایتمش ایسه‌ده. «یدی رئیسلر محاربه‌سی» نامیله مشهور اولان بو محاربه‌ده مغلوب، ورفقاسی مقتول اولدیغندن. مؤخرا بونلرك اوغللرینك ریاستی تحتنده دیکر برعسکر تجهیز وسوق ایتمش؛ وبو ایکنجی محاربه‌ده اوغلی (ایالد) قتل اولنمغله. متعاقبا میلاددن ١٢٥١ سنه اول. کدرندن متأثرا وفات ایتمشدر.

آدراست { (Adraste) (فریجیا) حکمداری (میداس) ك تورونی اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

میلاددن ٦٠٠ سنه اول خطاءً برادرینی قتل ایتمکله، (لیدیا) حکمداری مشهور (قرسوس) ه التجا ایتمش؛ واونك طرفندن اوغلنك تعلیم وتربیه‌سنه مأمور اولوب. برجانور آونده بونی دخی خطاءً اولدیرمش، ومأیوسیتدن کندینی اتلاف ایتمشدر.

آدراست { (آفرودیسیالی —. (Adraste) (d'Aphrodisie. میلادك ایکنجی } عصری فلاسفهٔ یونانیه‌سندن اولوب، آرسطونك کتابلرینی شرح، وهیئت ونجوم حقنده بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آدراستیا { (Adrastée) [« نمسیس » کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.] }

آدراپاتام { (Adrampatam) هندستانك (مدارس) ایالتنده، (تانجوره) } قضاسنده، (پالق) یاخود (پلك) بوغازنده ساحل بحرده بر شهردر.

آدرامیتوس { (Adramyttus) لیدیا حکمدا- ری مشهور (قرسوس) ك } برادری اولوب، (آدرامیتیون) اسمیله ادرمید شهرینك بانیسیدر.

آدراناس { خداوندکار ولایتنده (آدراناس) چاینك اوستنده بر تپه‌ده واقع } بر قلعه‌در. اسمندن آکلاشلدیغنه کوره، اورالرده بولنمش اولان (آدریانه - آد - اولیمپوم) یعنی « کشیش طاغی (آدریانه) سی » نام شهر قدیمك موقعنده واقعدر، قلعه شهر قدیم مذکورك ایچ قلعه‌سندن عبارت اولوب. تپه‌نك آلتنده بولنان (اسکی کلیسا) قریه‌سیله اطرافنده‌کی ویرانه‌لر دخی شهر قدیمك برنده‌در.

آدرانوم { (Adranum) سیجلیاده‌کی (آدر- نو) شهرینك اسم قدیمیدر. } [« آدرنو » کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدرانه { (Adrana) آلمانیاده‌کی (آدر) نهرینك اسم قدیمیدر. [« آدر » کلمه- } سنه مراجعت بیوریله.]

آدربال { (Adherbal) [« آذربعل » کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.] }

آدرسباخ { (Adersbach) چهستانك منتهای شمال شرقیسنده، (براینای) } شهرینك ١٨ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر کوچك قریه اولوب، اطرافنده‌کی قیالرك هیئت وصور غریبه‌سیله مشهوردر. بو قیالرك سیری ایچون اوزاق محللردن سیاحلر کیدرلر.

آدرنو { (Aderno) سیجلیا جزیره‌سنده (قتانیا) سنجاغنده وقتانیا شهرینك } ٣٥ کیلومتره شمال غربیسنده، (اتنا) برکانك غربی اتکنده واقع بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آدرا- نوم) در. (سیمتو) نهرینك بو شهرك جوارنده شایان تماشا بعض شلاله‌لری واردر. اهالیسی ١٤٧٠٠ کشیدر.

آدرومته { (Adrumète) آفریقیه‌نك یعنی تونسك سواحلنده بولنمش اسکی } بر شهردر، که تونسك قسم جنوبیسندن عبارت اولان اسکی (بوزاچته) قطعه‌سنك مرکزی اولوب، (قرتاج) شهرینك ١٣٠ کیلومتره جنوبنده وساحل بحرده واقع ایدی. (سوسه) وياخود (حمامه) شهر جدیدی اونك موقعنده بنا اولنمشدر. قیصر میلاددن ٤٧ سنه اول، آفریقایه عسکر سوق ایتدیکی وقت، بو شهره چیقمشیدی.

آدره { (Adra) اسپانیای جنوبینك (المریه) ایالتنده آق دکیز ساحلنده بر شهر } ولیماندر، که (المریه) مرساسنك ٦٠ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ٨٠٠٠ اهالیسی، شراب، شکر، بادم محصولاتی، وجوارلرنده کوزل قورشون معدنلری واردر. اسم قدیمی (آبدره Abdera) در. هواسی آغیرجه‌در. اسکی استحکاماتی ویران حا- لنده‌در.

آدره { (Adra) اسپانیای جنوبیده (سیرا- نواده) طاغندن نبعان ایله، (الپویاره) } نواحیسنده جریان، واو حوالیی اروا ایده‌رك، هم اسمی اولان شهرك جوارنده آق دکیزه دوکیلور بر نهردر. او طرفلرده‌کی نهرلرك اکثریسی خلافنده اوله‌رق، یازین قورومدیغندن، (ریو غرانده) یعنی « بیوك نهر » دخی دیرلر. مجراسی (المریه) ایله (غرناطه) ایالتلری بیننده حدود یرینی طوتیور.

آدره { (بارونی فرانسوا دو بومون. Fr. (de Baumont baron des Adrets } فرانسه‌ده اون آلتنجی عصر میلادیده خروج ایتمش اولان پروتستانلر رؤساسندن اولوب، ١٥١٣ تاریخ میلادیسنده (غرنوبل) شهری مضافاتندن (دوفینه)

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قصبه‌سنك جوارنده بولنان (آدره) قریه‌سنده طوغمش، و (کبزه) دوقه‌سیله واقع اولان بر منازعه‌سی اوزرینه، پروتستانلغی قبول ایله، فرانسه‌نك جنوب طرفلرنده پروتستانلق دعواسیله خروج ایتمش اولان (قونده) یه التحاق ایدوب، فوق العاده بر جسارت کوستره‌رك، قتولیکلردن والنسه، لیون، غرنوبل، ویانه، اورانژ، مونته لیمار قصبه‌لرینی وسائر جهتلری ضبط ایتمش ایسه‌ده، ارتکاب ایتدیکی ظلم وتعدی ایله نامنی لکه‌دار ایتمشدر. مصالحه ایچون مخابراتده ایکن، اله ویریله‌رك، توقیف اولنمش، وبعده ١٥٦٣ مصالحه‌سیله سبیلی تخلیه اولنمشیدی. (لیون) ولایتنك والیلکی کندیسنه ویرلمدیکیچون، مؤخراً پروتستانلر طرفنی براقوب، قتولیکلکه رجوع، و ١٥٨٦ تاریخنده ایکی طرفدن دخی منفور ومتنفر اوله‌رق وفات ایتمشدر.

آدریا (Adria) ایتالیای شمالینك وندیك مملکتنده بر شهریدر، که (آدیج) ایله (پو) نهرلری آره‌سنده، و(روویغو) شهرینك ٢٠ کیلو متره شرقنده آدریاتیق دکیزینك دخی ٢٠ کیلومتره غربنده واقع اولوب، ١٤٠٠٠ اهالیسی واولدقجه تجارتی واردر. زمان قدیمده (آدریا) شهری غایت اهمیتلی اولوب: مؤخراً بو اهمیت وندیك شهرینه انتقال ایتمشدر. حتی وندیك کورفزی دخی بو شهره نسبتله (آدریاتیق) تسمیه اولنمشدر. اسکی شهر ساحلده بولنمش اولدیغی حالده، نهرلرك ترسباتی یاردمیله ساحلك دکیزك ایچنه طوغری اوزانمسندن، اونك خرابه‌لری اوزرنده مبنی اولان شمدیکی شهر جدید دکیزدن ٢٠ کیلومتره اوزاقدر. نهرلرك اوراده ایندیردکلری چامورلر او قدر چوقدر، وسطح ارض بو ترسباتدن او قدر ارتفاع ایدیور، که اوچ بیك سنه ظرفنده بربری اوستنه ایکی جسیم شهر یره کومنشدر. حقیقةً، اسکی (آدریا) شهرینك خرابه‌لری شمدیکینك آلتنده یره مدفون اولدیغی کبی، دها درین حفریات اجرا اولندقده. اونك دخی دها قدیم بر دیکر شهرك یره کومش خرابه‌لری اوزرنده بنا ایدلمش اولدیغی آکلاشلمش. وبو ایکنجی طبقه‌ده‌کی خرابه‌لرك ایچنده رومالیلرك زماننه دلالت ایده‌جك بر شی بولنمیوب. اورالرك دها قدیم اهالیسی اولان (اتروسق)لرك آثارینه تصادف اولنمشدر. اسکی (آدریا) شهری میلاددن ١٣٧٦ سنه اول اتروسقلر طرفندن بنا اولنمش، میلاددن یدی عصر اول فرانسه‌نك اهالیٔ قدیمه‌سی اولان غاللره کچمش، وقبل المیلاد ٢١٣ تاریخنده رومالیلر طرفندن ضبط اولنمشدر.

آدریاتیق (Adriatique) آق دکیزك (وندیك کورفزی) نامیله دخی معروف بیوك بر کورفزیدر، که غرباً ایتالیا وشرقاً آرناؤدلق ودالماچیا آره‌سنده واقع اولوب، ٤٠° عرض شمالینك بر آز اوست طرفنده بولنان (اوترانته) کورفزندن ٤٥° ٤٨′ عرض شمالیده تشکل ایدن تریسته کورفزینه قدر ممتد اولور. جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری اولان طولی ٨٣٥ کیلومتره‌در. ایتالیا طرفنده اولان سواحل غربیه‌سی (اوترانته) دن تا (راونه) شهرینه قدر آز مرتفع اولوب، سفاینك بناشمه‌سنه پك الویریشلی ایسه‌ده، سواحل شرقیه‌سی وعلی الخصوص شمال طرفی قیالق اولوب. اوکی صیغلر، طاشلر وآطه‌لرله مملو اولدیغندن، سفائن حقنده پك مخاطره‌لیدر. مع هذا بو آطه وبورونلر پك امین بعض لیمانلر تشکیل ایتدکلرندن، ایستریا ودالماچیاده پك ماهر کمیجیلر یتیشیور. آدریاتیق دکیزینه دوکیلن نهرلرك اك بیوکلری ایتالیانك جهت شمالیه‌سنده‌کی (پو) و (آدیج) نهرلریله آرناؤدلقده‌کی (درین) نهریدر. آلپ طاغلرینك شعبه‌لرندن دها بر چوق کوچك نهرلر آقیور، که بونلرك مجرالری قیصه ایسه‌ده، اکثریسی طاغلردن وقیالردن این سیللردن متشکل اولمغله، دکیزه کلیتلی صو دوکیورلر؛ ایزونچو، تالیامنتو، لیونزا، پیاوه، سیله، برنته، نیاو، اومله بو نهرلرك جمله‌سندندر. (آدیج) ایله (پو) وآرناؤدلقدن این (سمان) و (ارکنت) کبی نهرلر کلیتلی چامور وقوم ایندیردکلرندن، آدریاتیق دکیزینك سواحلی اسکیدن بری خیلی دکیشمش، وکوندن کونه دکیشمکده در. بو ترسباتدن بعض طرفلرنده سواحل دکیزك ایچنه او قدر اوزانمشدر. که وقتیله ساحل بحرده بولنمش اولدقلری معلوم اولان نیجه قصبه‌لر شمدی دکیزدن خیلی اوزاق بولنمقده‌در. بو دکیزك عمقنه کلنجه. شمال طرفلرنده سواحله یقین آنجق یدی سکز متره‌لك صویی اولوب. انکینی دخی آلتمش آلتمش بش متره‌دن زیاده درین دکل ایسه‌ده. جنوبه طوغری انیلدکجه عمیق آرته‌رق، ایتالیانك (باری) اسکله‌سیله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرناؤدلق ساحلی آره‌سنده ۱۲۷۵ متره‌لك اسقاندیل ایله دیبی بولنه‌مامشدر. قپوسی مقامنده اولان (اوترانته) بوغازنده دخی آلتی یدی یوز متره عمق واردر. آدریاتیق دكیزینك صولری آق دكیزك سائر هر طرفندن زیاده طوزلیدر. مدوجذر آق دكیزك هر طرفنده اولدیغی كبی، بو دكیزده دخی آز فرق اولنیورسه‌ده، ونديكده برقاچ قدم مدوجذر اولیور. یازین آدریاتیقده سیر سفائن امین ایسه‌ده، قیشین، جنوب شرقی روزكارینك شدتلی اسمسندن وسواحله قریب اولان قیالرك كثرتندن طولایی، برآز مخاطره‌لیدر. آق دكیزدن آدریاتیقه برآقنتی كیروب، آرناؤدلق ودالماچیا سواحلندن چكه‌رك، تریسته‌یه قدر چیقار، واورادن ایتالیا سواحلی بوینجه اینه‌رك ینه آق دكیزه دونر. بو دكیزك اك اهمیتلی اسكله‌لری منتهای شمالنده، وبری آوستریا، دیكری ایتالیانك النده بولنان تریسته ایله ونديك شهرلریدر. جنوب طرفنده وایتالیا ساحلنده بولنان برنديسی شهری دخی آوروپای غربی دمیر یوللرینك انتها بولدقلری نقطه اولمغله، كوندن كونه كسب اهمیت ایتمكده‌در. اسمی زمان قدیمده اك اهمیتلی اسكله‌سی بولنمش اولان (آدریا) شهرینه نسبتله وضع اولنمشدر. آدریاتیق دكیزینك مكمل خریطه‌لرینی تنظیم ایتمك خصوصنده اولنان همت باشلیجه آوستریا دولتنك هیئت بحریه‌سنه عائددر.

آدریان { یاخود آدریانوس (Adrien, Æ-lius Adrianus) روما حكمدارلرندن اولوب، میلادك ۷٦ تاریخنده براسپانیول فامیلیاسنده تولد ایتمش، وذاتاً اقرباسندن بولنان ایمپراطور (ترایان) طرفندن اخرت اولادلغنه قبول اولنمشیدی. ۱۱۷ تاریخنده، سوریه والیسی ایكن، ترایانك وقوع وفاتی اوزرینه، رومایه كیدوب، ایمپراطورلق تختنه جلوس ایتمش؛ ودولتنك ضبط واداره اولنه‌میه‌جق درجه‌ده توسیعی مسلكنی ترك ایله، ایران دولتیله عقد مصالحه، و(آلن) وسارمات. و(داج) قوملرینی [بو كلمه‌لره مراجعت] دفع وتنكیل ایتدكدن صكره، زمان سلطنتنك اك چوغنی ممالكنی دور ایتمكله كچیرمشدر. اقوام وحشیه‌نك مهاجاتنه برسد اولمق اوزره، انكلتره‌ده (قالدونیا) ایله (برتانیا) آره‌سنده ۸۰ میل اوزونلغنده بر دیوار چكدیرمش. خرستیانلغی قبول ایتمش اولان (قادراتوس) و(آرستید) نام ایكی فیلسوفك مراجعتی اوزرینه، بو دین جدیدی قبول ایدنلر حقنده‌كی جبر وتضییقه ختام ویرمش. یهودیلرك ایكی دفعه اختلاللری وقوع بولمغله، برنجیسنده كندیلرینی مغلوب، وقدسی تخریب؛ وایكنجیسنده، كه میلادك ۱۳٦ تاریخنده، یهودیلری للابد مملكتلرندن چیقاروب، طاغیتمش، وقدسی (ایلیا قاپتیولینه) نامیله یكیدن تأسیس ایتمش. آتنه‌ده ناتمام قالمش اولان (اولیمبوسلی مشتری) نك معبدینی اكمال، وروماده بوكون (سنت آنجلو) قلعه‌سی دنیلن كندی تربه‌سنی واورایه سوق ایدن كوپرییی بنا ایتمشدر. فرانسه‌نك (نیم) شهرنده خرابه‌سی بولنان اسكی تیاترونك دخی بانیسی بو اولدیغی مظنوندر. ۱۳۸ تاریخنده (بایه) شهرنده وفات ایدوب، سلطنتی (آنطونن) ه ترك ایتمشدر. (آدریان) عادل برحكمدار اولوب، پك حكیمانه قانونلر وضع، وذاتاً كندیسی ماهر هیكلتراش وموسیقیشناس اولمغله، فنون وصنایعی حمایه ایتمش ایسه‌ده، (آنتینوئوس) اسمنده بركوزل دلیقانلی‌یه ابتلاسیله نامنی لكه‌دار ایتمشدر. هرنه قدر خرستیانلغی منع ایتمه‌مش ایسه‌ده، كندیسی دین قدیمنده پك ثابت قدم ایدی.

آدریان { یاخود آدریانوس (Adrien, 'A-δριανός) ایكنجی عصر میلادی ادبای یونانیه‌سندن اولوب، (صور) شهرنده طوغمش، وآتنه‌ده تحصیل علم ایده‌رك، بعده (مارق اورل) طرفندن رومایه جلب اولنمشیدی. بعض نطقلری موجوددر.

آدریان { (St. Adrien) بو نامله خرستیانلر عندنده درت عزیز واردر: برنجیسی ایمپراطور (غالریوس) ضابطلرندن اولوب. خرستیانلره قارشی محاربه‌یه مأمور ایكن، بونلرك ثبات ومتانتنه حیران اولمغله، دین عیسویی قبول ایتمش، ومیلادك ۳۰٦ تاریخنده (نیقومدیا) یعنی ازمیدده قتل اولنمشدر. یوم مخصوصی ایلول افرنجینك ۸ نده‌در. — ایكنجیسی ۳۰۹ ده فلسطینك قیساریه شهرنده قتل اولنوب، یوم مخصوصی مارت افرنجینك ٥ نده‌در. — اوچنجیسی پاپا (ویتالیان) طرفندن، خرستیانلغی نشر ایچون، انكلتره‌یه كوندریلوب، میلادك ۷۲۰ تاریخنده اوراده وفات

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ايتمشدر. يوم مخصوصى كانون ثانىٔ افرنجينك ٤ نده‌در. — دردنجيسى اسقوچياده (سنت آندره) پسقپوسى ايكن قتل اولنمشدر. يوم مخصوصى مارت فرنجينك ٤ نده‌در.

آدريان (Adrien) بو ناملہ آلتى پاپا كلمشدر: برنجيسى رومادە طوغوب، ٧٧٢ تاريخنده انتخاب، و ٧٩٥ ده وفات ايتمشدر. (لومبارديا) حكمدارى (ديديه) طرفندن ازعاج اولنمش ايسه‌ده، مشهور (شارلمان) انتقامنى آلمش، و (ديديه) نك ممالكندن بعضيسنى پاپايه ويرمشيدى. بونك پاپالغى زماننده ٧٧٤ تاريخنده ازنيقده ايكنجى مجلس عمومىٔ روحانى عقد اولنمشدر. — ايكنجيسى ينه رومادە متولد اولوب، ايكى دفعه پاپالق مسندينى رد ايتدكدن صكره، ٨٦٧ ده انتخاب اولنمش، و ٨٦٩ ده قسطنطينيه بطريق (فوتيوس) ه قارشى رومادە بر مجلس روحانى عقد ايده‌رك، (فوتيوس) ى بطريقلقدن چيقارمش ايسه‌ده، بونك مخالفتيله ظهور ايتمش اولان (شيسمه) يعنى اختلاف مذهب حقنده يكى بطريقله وقسطنطينيه ايمپراطورى (واسيل) ايله، وبر طرفدن دخى بر پسقپوس اعدام ايتمش اولان فرانسه قرالى «باشى طاس» (شارل) ايله خيلى اوغراشدقدن صكره، ٨٧٢ ده وفات ايتمشدر. — اوچنجيسى ينه رومادە متولد اولوب، ٨٨٤ ده پاپا اولمش وفوتيوسه قارشى ويرلمش اولان قرارى التزام ايده‌رك، ٨٨٥ ده وفات ايتمشدر. — دردنجيسى انكليز اولوب، (نيقوله بركسپير) ناميله (آبوتس لانغلى) شهرنده طوغمشدر. پدرى ديلنجى اولوب، كنديسى دخى بر مدت ديلنجيلك ايتدكدن صكره. فرانسه‌يه كيدوب، (آوينيون) قربنده (سنت روف) مناسترنده خدمتجى، وبعده پاپاس، ومرور زمانله، مناسترك باش راهبى اولمش. پاپا بولنان اوچنجى (اوژن) طرفندن (آلبانو) قاردينالغنه ترفيع، وبر مأموريت مخصوصهٔ روحانيه ايله دانيمارقه ونوروج طرفلرينه ارسال اولنمشيدى. ميلادك ١١٥٤ تاريخنده پاپالق مسندينه اوتوروب. كرهاً سيجليا قراللغنى تصديقه مجبور اولمش؛ و«كوتو» (كوييوم)له وپاپالغك بعض املاكنى ضبط ايدن ايمپراطور فردريقله بر مدت اوغراشدقدن صكره. ١١٥٩ ده وفات ايتمشدر. بوندن بشقه پاپا اولمش انكليز يوقدر. — بشنجيسى دردنجى (اينوسان)ك يكنى اولوب، جنوه‌ده طوغمش، وميلادك ١٢٧٦ تاريخنده پاپا انتخاب اولنمش ايسه‌ده، برآى صكره وفات ايتمشدر. — آلتنجيسى (بوير) لقبيله ملقب اولوب، ١٤٥٩ تاريخنده فلمنكك (اوترخت) شهرنده طوغمش، وابتدا (لوون) ده علم عقائد معلمى اولوب، بعده اورانك دار الفنونى مديرى، ومتعاقباً اسپانياده (شارل كينت) ك باش پاپاسى، وصكره (طرطوشه) پسقپوسى اولمش؛ وشارل كينتك غيبوبتنده حكمدار وكيلى قالمشيدى. ميلادك ١٥٢٢ سنده شارل كينتك التماسى اوزرينه پاپا اولوب، پاپالق دائره‌سنجه بعض اصلاحات اجرا ايتمش، وبو مسندك اداره‌سنى اولدقجه يولنه قومغه، وشارل كينت ايله فرانسه قرالى برنجى فرانسوآنك بينى اصلاحه چاليشمش ايسه‌ده، عمرى وفا ايتميوب، ١٥٢٣ ده وفات ايتمشدر.

آدريان (Adrian) آلمانيا علماسندن اولوب، ادبيات وتاريخه متعلق بعض تأليفات صاحبيدر. ميلادك ١٧٩٣ تاريخنده (كينكنبرغ) شهرنده طوغمش، و ١٨٦٤ ده (كيسن) شهرنده وفات ايتمشدر.

آدريان (Adrian) ممالك مجتمعه‌نك (ميشيغان) حكومتنده (لناوى) قضاسنك مركزى بر شهر اولوب، (رزن) نهرينه دوكيلن بر چايك اوزرنده وبر قاچ دمير يولنك نقطهٔ التصاقنده واقع، وآلتى يدى بيك اهاليى جامعدر. اوجوارلر محصولات زرعيه‌سنك انبارى مقامنده اولمغله، تجارتجه خيلى اهميتى واردر.

آدل ياخود عدل (Adel) اوروپاليلرك حبشك جهت جنوبيه‌سنده ويمنك قارشيسنده بولنان (بربره) مملكتنه ويردكلرى اسمدر، كه بوده، پورتكيزلرك اورايى استيلالرنده، بو ناملہ اوراده حكم سورمكده اولان بر قبيله‌نك اسمندن مأخوذدر. [«بربره» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آدلار (Adélard) (شارل مارتل)ك تورونى ومشهور (شارلمان) ك عمزاده‌سى اولوب. ميلادك ٧٥٣ نده طوغمش، و ٨٢٧ سنده وفات ايتمشدر. ابتدا (قوربى) مناسترنده باش راهب اولوب، ٧٩٦ تاريخنده ايتاليا حكمدارى (پپين) ك باش وكيلى اوله‌رق. كرك اونك وكرك اوغلى (برنار) ك زماننده حكيمانه ادارهٔ ملكه موفق اولمش ايسه‌ده، مؤخراً (لويى ديونر) طرفندن (نوآر موتيه) آطه‌سنه

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

نفی اولنه‌رق، یدی سنه اقامت ایتدیرلمش ایدی. (شارلمان) طرفندن تشکیل ایدلمش اولان مجلس معارفه اعضالق ایتمش، وبعض آثار قلمیه براقشدر.

آدلار { دوبات. (Adélard de Bath) انکلتره‌نك اون ایکنجی عصر میلادی علماسندن اولوب، (سنت بنوآ) طریق روحانیسنه منسوب بولنمش، ولسان عربی‌یه آشنا اولمغله، علوم ریاضیه وهیئته متعلق برچوق کتب معتبره‌نك عربیدن ترجمه‌سنه موفق اولمشدر. بوکتابلرك بری‌ده (اوقلید) ك «مبادی» اسمنده‌کی کتابیدر، که اصلی اولان یونانجه‌سی اووقته قدر اوروپاجه مجهول ایدی. «مسائل طبیعیه» عنوانیله دخی براثری واردر.

آدل ایسلاند { (Adele Island) یعنی (آدل) آطه‌سی. آوسترالیانك جنوب غربی ساحلنك قارشیسنده وساحلدن ۹۰ کیلومتره آچیقده برآطه‌در، که ۱۵° ۳۲ʹ عرض جنوبی و ۱۲۱° ۵۵ʹ طول شرقیده واقعدر.

آدلایده { (Adélaïde) بورغونیا حکمداری ایکنجی (رودولف) ك قیزی اولوب، پدری ایتالیایی (پروانسه) قونتی (هوغ) دن ضبط ایتمك داعیه‌سنده بولنمش ایکن، مؤخراً (آدلایده) نك مرقوم هوغك اوغلی (لوتر) ه وارمسی اوزرینه، بونك ایتالیا حکمدارلغی رودولف طرفندن دخی تصدیق ایدلمشیدی. لوترك وفاتندن صکره ایتالیایی ضبط ایدن ایکنجی (برانژه) آدلایده‌یی کندی اوغلی (آدالبر) ه ویرمك ایستمش، وبوکا رضا ویرمدیکیچون، کندیسنی برقلعه‌یه حبس ایتمشیدی. مؤخراً (قانوسه) پرنسی (آلبرتوآچو) طرفندن محبوسیتدن قورتاریلوب، ۹۵۱ تاریخ میلادیسنده (ساقس) حکمداری (اوتون) ه وارمش، وبوحکمداره ایتالیانك ضبطنی ادعا ایتمك حقنی قزاندیرمشیدی. تورونی اوچنجی (اوتون) ك صباوتی زماننده اون‌سنه نائبهٔ حکومت اولوب، غایت حکیمانه ادارهٔ ملکه موفق اولمش، و ۹۹۹ تاریخنده وفات ایتمشدر. خرستیانلر بوکا عزیزه نظریله باقوب، کانون اول افرنجینك ۱۶ سنده یوم مخصوصنی اجرا ایدرلر. ایکی حکمدارك زوجه‌سی وبرینك‌ده بیوك والده‌سی اولوب. «دولتلر والده‌سی» لقبنی احراز ایتمشیدی.

— (سنت آدلایده) اسمیله دیگر برعزیزه دها واردر، که (کلدره) قونتی (منکندوس) ك قیزی اولوب، قولونیه‌ده‌کی (نوتردام) مناستیرینك باش راهبه‌سی بولنمش، ومیلادك ۱۰۱۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. یوم مخصوصی شباط افرنجینك ۱۵ نده‌در.

بونامله فرانسه خاندان حکمداریسنه منسوب بر قاچ قادین دخی بولنوب، بری (لویی بغ) ك زوجه‌سی و (شارل سمپل) ك والده‌سی، بری (هوغ قاپت) ك زوجه‌سی و (روبر) ك والده‌سی، بری‌ده (ساووآلی آلیکس) نامیله مشهوره اولوب، شیشمان (لویی) نك زوجه‌سی بولنمش، واونك وفاتندن صکره (مونتورنس) لی (ماتیو) یه وارمشدر.

آدلایده { مادام —. (Mme Adélaïde) بو نامله دخی فرانسه خاندان حکمداریسنه منسوب ایکی قادین واردر، که برنجیسی اون بشنجی لویینك قیزی واون آلتنجی لوینك خاله‌سی اولوب، ۱۷۳۲ ده طوغمش، وبیوك اختلال زماننده ناپولی‌یه چکیلوب، ۱۸۰۰ تاریخ میلادیسنده تریسته‌ده وفات ایتمشدر. — ایکنجیسی لویی فلیپك همشیره‌سی اولوب، ۱۷۷۷ تاریخنده طوغمش، وبرادریله برابر مادام (جنلیس) طرفندن تربیه اولنه‌رق، بوناپارتدن صکره اوروپا دولتك توسطیله تشکل ایدن حکومت زماننده سربستی طرفدارانك اك‌مشهورلرینی برادری طرفنه جلبه، و ۱۸۳۰ ده برادرینی فرانسه تاجنی قبول ایتمك اوزره قاندیرمغه پك چوق جهت ایتمش، ولویی فلیپك عندنده پك بیوك حکم ونفوذی حائز بولنمش ایدی. یکنلرینه بیوك برثروت براقشدر.

آدلایده { (Adélaïde) آوسترالیاده (سوت اوسترالیا) یعنی «آوسترالیای جنوبی» ایالتنك مرکزی بولنان شهردر، که ساحل بحردن ۱۰ کیلومتره ایچریده و (تورنس) نهرینك ایکی کنارنده غایت دلنشین برموقعده و ۳۴° ۵۵ʹ عرض جنوبی ایله ۱۳۶° ۱۵ʹ ۵ʺ طول شرقیده واقع اولوب، ۱۸۶۱ تاریخ میلادیسنده اجرا اولنان تحریرده ۲۳۰۰۰ اهالیسی وار ایدی؛ آنجق بو مقدار اووقتدن بری دها پك‌چوق تزاید ایتمش‌اولسه گرکدر. سوقاقلری غایت کنیش وهر طرفدن زوایای قائمه تشکیل ایده‌جك صورتده منتظم اولوب، شهرك ایچنده آلتی واسع میدان بولنیور. اك گوزل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابنیه‌سی: حکومت قوناغی، بانقه دائره‌سی، مجلس معبوثان دائره‌سی، بری قتولیکاره وایکیسی پروتستانلره مخصوص اوله‌رق اوچ کلیسا و (تورنس) نهری اوزرنده‌کی طاش کوپریدر. (سن وینسن) کورفزنده واقع اولان (آدلاییده) لیماندن شهره قدر بر دمیر یولی خطی انشا اولنمشدر، که محصولات محلیه‌نك همان کافه‌سی بو طریقله اخراج اولنیور. ایالتك اك معمور ناحیه‌لری بو شهرك ۲۰۰ کیلومتره‌لك جوارنده بولنیور. آوسترالیای جنوبینك حبوباتی دنیانك اك کوزل حبوباتی اولوب، بحر محیط کبیر جزایرینه وتا امید برونه قدر دخی بغدای ودقیق اخراج اولنمقده‌در.

آدلاییده { نهری. آوسترالیانك جنوب غربی طرفنده‌کی آدم قوینه دوکیلور بر نهردر، که منصبندن ۸۰ کیلومتره یوقاری‌یه قدر کوچك کیلرك سیرو حرکتنه مساعددر. بو نهرك منصبی ۳۱ آغستوس افرنجی ۱۸۲۹ تاریخنده قپودان (وایقام) طرفندن کشف اولنمشدر.

آدلاییده { آطه‌سی. بحر منجمد جنوبیده، ۱۵′ ۶۷° عرض جنوبی و ۷۵° ۲۵′ طول غربیده واقع بر آطه‌در، که (بیسقوقس لانغ) یعنی «بیسقوق دیزیسی» نامیله ارض (غراهام) ساحلی قارشیسنده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اولان بر صره آطه‌نك اك غربده بولنانیدر. میلادك ۱۸۳۱ تاریخنده بالینه آوجیلرندن (بیسقوق) نام انکلیز قپودانی طرفندن کشف اولنمشدر.

آدلاییده ایسلاندس { (Adellaïde Islands) یعنی «آدلاییده جزایری». آمریقای جنوبینك منتهای جنوبنده بولنان (ماجلان) بوغازینك غرب طرفنده‌کی مدخلنده واقع بر طاقم آطه‌لردر.

آدلجیس { (Adelgise) لومباردلر حکمداری (دیدیه)نك اوغلی اولوب. میلادك ۷۵۹ تاریخنده پدری طرفندن کندیسیله مشترکاً حکومت سورمکه دعوت اونمش: و (شارلمان) ك همشیره‌سنی تزوج ایتمش ایسه‌ده. اونك علیهنده اوله‌رق (قارلومان)ه یاردیم ایتدیکیچون، ۷۷۵ تاریخنده شارلمان طرفندن (ورون) ده محاصره اولنه‌رق، ممالکی ضبط اولنمش؛ وکندیسی قسطنطینیه‌یه کیدوب، ممالکنی استرداده چالیشیرکن، ۷۷۸ تاریخنده شهر مذکورده وفات ایتمشدر.

آدلر { (Adler) آلمانیاده‌کی (الب) ایرماغنه دوکیلن چایلرك اك بیوکی اولوب، ایکی دره‌نك اجتماعندن تشکل ایدیور، که بونلرك بری (ویلده آدلر) یاخود (ارلیج) تسمیه اولنه‌رق، (سیلزیا) ده نبعان ایله، مجراسی بر خیلی یرده آوستریا ایله پروسیه آره‌سنده حدود خطی تعیین ایتدکدن صکره، بوهمیا یعنی چهستانه کیره‌رك، واوراده (قلاپرستاین) طاغندن این و (ستیله آدلر) دنیلن دیکر شعبه‌سیله برلشه‌رك، (آدلر)ی تشکیل ایدر. (آدلر) نهری تقریباً ۹۰ کیلو مترهلك جریاندن صکره (قونیغرچ) شهری جوارنده صولدن (الب) نهرینه دوکیلور. محل تلاقیده ۱۸۶۶ تاریخنده پروسیه ایله آوستریا آره‌سنده بر بیوك محاربه اولمشدر، که بو محاربه (سادوه) محاربه‌سندن سکز اون کون اول وقوع بولمشدر.

آدلر { (Adler) دانیمارقه علماسندن اولوب، السنهٔ شرقیه‌یه آشنا بولنغله، آثار عربیه وسریانیه وخط کوفی وکتب سماویه حقنده بعض اثرلر یازمشدر. میلادك ۱۷۵۵ تاریخنده اشلویغك (آرنیس) شهرنده طوغوب، ۱۸۳۴ ده (کیقاؤ) ده وفات ایتمشدر. اکثر عمرینی روماده کچیرمش، وبر مدت (قوپنهاغ) ده سریانی لسانیله علم عقاید معلملکی ایتمشدر.

آدلرسپار { قونتی. (Conte d'Adlers-parre) اسوج جنراللرندن اولوب، میلادك ۱۷۶۰ تاریخنده طوغمش، و۱۸۳۵ ده وفات ایتمشدر. اوچنجی (کوستاو)ك محب ومحرمی اولوب، دردنجی (کوستاو)ك علیهنده حاصل اولان اتفاقه داخل اولمش؛ و ۱۸۰۹ ده وقوع بولان اسوج اختلالنك باشلیجه محرکلرندن بولنمشدر.

آدلسبرغ { (Adelsberg) آوستریانك (قارنیوله) ایالتنده (لایباخ) شهرینك ۶۵ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع و۱۷۰۰ اهالیلی‌یی جامع بر قریه‌در، که جوارنده بولنان مغاره‌لرله مشهوردر. بو مغاره‌لره طاملایان صولر، کیرجلی اولدیغندن، تحجر ایده‌رك، عجیب شکللر آلیر. وقبه‌لری. برماهر صانع طرفندن اویلش کبی، مختلف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

الشكل احجار منجمده ايله مزين بولنور. بو مغاره‌لرك برنده (پينقه) نهرى يره باتوب، دها آشاغيده (پلانينه) نك ديكر بر مغاره‌سنده (اونز) ناميله ظهور ايدر، وينه يره باتوب: دها آشاغيده (لايباخ) نهرى ناميله ميدانه چيقار. بونهرده بشقه هيچ بر يرده بولنميان كوزسز بر نوع قوربغه بولنور.

آدلسهايم (Adelsheim) آلمانياده (باده) بيوك دوقه‌لغنده (موسباخ) شهرينك ٢٧ كيلومتره شمال شرقيسنده وايكى كوچك نهرك نقطهٔ تلاقيسنده واقع بر كوچك شهر اولوب، ١٥٣٠ اهاليسى واردر.

آدلغ (Adelegg) آلمانيانك (وورتمبرغ) مملكتنده كائن (آلغاير آلپ) طاغلرينك اك مرتفعيدر، كه بونكده اك يوكسك ذروه‌سى (اشوارچغرات) تپه‌سى اولوب، ١١٥٠ متره ارتفاعى واردر.

آدلفى (Adelphi, 'Αδελφοί) يعنى «برادرلر». يونان جزايرندن (پريسترى) يعنى «كوكرجين آطه‌سى» نك جنوبنده وقربنده ايكى كوچك آطه‌در. كه ٣٩° ٦′ عرض شمالى و ٤٦′ ٢١° طول شرقيده واقعدرلر.

آدلناى (Adelnau) پروسيه‌نك (پوزن) ايالتنده و (اوستروه) شهرينك ١٣ كيلومتره جنوب غربيسنده واقع بر شهردر، كه اهاليسى آلمان اولوب، لهستاندن معدود اولديغى حالده، پروسيه‌نك النده بولنان لهستان قضالرندن برينك مركزى اتخاذ اولنمشدر. شهرك اهاليسى ١٩٨٠، وقضاسنك اهاليسى‌ده ٥٧٨٨٠ نفوسدر.

آدلونغ (Adelung) آلمانيانك اك مشهور علما ومعلميندن اولوب، ميلادك ١٧٣٢ تاريخنده پروسيه‌نك (پومرانيا) ايالتنده طوغمش، و ١٨٠٦ ده وفات ايتمشدر. آلمان لساننك بش جلددن مركب بر بيوك لغات كتابى، مكمل ومفصل برفنون ومعارف قاموسى، برمدنيت تاريخى، اوچ جلددن مركب برفلسفه تاريخى، بشيوز لسان اوزرينه يازلمش بر (مهرداد) حكايه‌سيله بر دعا تأليفات معتبره‌سنك اك مشهورلريدر. على‌الخصوص بشيوز لسان اوزرينه يازديغى اثر پك بيوك بر شهرت بولوب، بر جلدى حياتنده، وايكى جلدى دخى وفاتندن صكره نشر اولنمشدر. — يكنى (فردريق آدلونغ) دخى ادبادن اولوب، پترسبورغده ياشامش، واسكى آلمانجه ايله هندك (سانسكرى) لسانى حقنده بعض اثرلر براقشدر. ١٧٦٨ ده طوغوب ١٨٤٣ ده وفات ايتمشدر.

آدليا (Adelie) بحر منجمد جنوبيده ٦٦° ٦٧′ عرض جنوبى و ١٣٤° ١٤٠′ طول شرقيده واقع اوله‌رق، ميلادك ١٨٤٠ تاريخنده (دومون دورويل) نام قپودان طرفندن كشف اولنمش بوزلره مستور ومحاط بر قره‌در. قطب مقناطيسىٔ جنوبينك او جوارده بولنديغى مظنوندر.

آدم (عليه‌السلام) نوع بشرك پدرى اولوب، دنياده ايلك يارادیلان انساندر. كتب سماويه‌ده ذكر اولنديغنه كوره، جناب خلاق كوكلرى ويرى ياراتدقدن صكره، حضرت جبرائيلك واسطه‌سيله ير يوزندن هرجنس طوپراقدن بر مخلوط آلوب، احسن تقويم صورتنه وضع، و بر روايته كوره قرق كيجه، بر روايته كوره‌ده قرق سنه او حالده ترك ايتدكدن صكره، بو قالبه روحى نفخ بيوره‌رق، حضرت آدمى خلق ايتمشدر. روايته كوره نوع بشردن اول ير يوزنده جنلر ساكن اولوب سفك دما وفساد ونفاق ايله مألوف اولدقلرندن جناب حق انسانى ياراده‌جغنى خبر ويرديكنده، ملكلر: «بز سكا سجده وتسبيح ايتديكمز حالده، ينه ير يوزنده فساد ايده‌جك بر مخلوقمى ياراده‌جقسك؟» ديه‌رك معترض اولمشلر ايسه‌ده، «بن سزك بيلديككزى بيليرم» امرى اوزرينه سكوت، وحضرت آدمه روح نفخ اولندقدن صكره، واقع اولان امر الهى اوزرينه، جمله‌سى سجده ايتمشلر ايسه‌ده، يالكز جنتك خازنى بولنان ابليس كبر وغروردن طولايى سجده‌دن امتناع ايتمش؛ وبو سببله غضب الهى‌يه اوغرايه‌رق، سمادن طرد ولعنته مظهر اولمشدر. حضرت آدم جنت اعلاده اسكان اولنه‌رق. بعده، كنديسنه رفاقت ايتمك اوزره، ضلعندن حضرت حوا چيقارلمش، وايكيسى برابر جنتده‌كى انواع نعمدن مستفيد اوله‌رق، يالكز بر ميوه‌يه تقربدن منع بيورلمشلردى، كه او ميوه‌ده بغدايدر. ابليس آدمله حوايى اغوا ايتمكى قصد ايدوب، آنجق جنت قپوسندن ايچرى‌يه قومدقلرندن، كافهٔ

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حیواناته مراجعتله، کندی قالبلرینه کیرمکی تکلیف ایتمش ایسه‌ده، هیچ بری قبول ایتمیوب، اڭ نهایت ییلان بو تکلیفی قبول ایله، ابلیسی دیشلری آره‌سنه آله‌رق، جنته ادخال ایتمش؛ وابلیس جنته کیرر کیرمز آجی آجی بر سسله اغلامغه باشلایه‌رق، آدمله حوا بونك سببنی صوردقلرنده: «سزك عمرکز موقت اولوب، قریباً اوله‌جککزه اغلایورم. واکر حیات ابدیه‌یه نائل اولمق ایستر ایسه‌کز، شو منع اولنان میوه‌دن ییکز» دیه‌رك: امر الهی‌یه مخالفت ایتمك اوزره اغفال ایتمش، آدمله حوا بو میوه‌یی ییجه غضب الهی‌یه اوغرایه‌رق، جنتدن اخراج، وابلیس وییلانله برابر یریوزینه آتیله‌رق: «بربرکزك دشمنی اوله‌رق اینکز» امر وعتابنه مظهر اولمشلر. روایته کوره، ییلانك اوندن اول آیاقلری وار ایکن، اووقت آیاقلری سلب اولنه‌رق، سورینه سورینه یوریمك، وآدمك کندیسی واولادی رزقلرینی پك بیوك زحمت ومشقتله حاصل ایده‌بیلمك، وحوانك کندیسیله نسلندن کله‌جك همجنسلری هر آی عادت کورمك وبیوك زحمت ووجعله وضع حمل ایتمك کبی جزالرله مجازات اولنمشلردر. حضرت آدم هندستانده سرندیب [سیلان] آطه‌سنده (نود) طاغنه؛ وحضرت حوا حجازده جده جوارینه هبوط ایدوب، بر چوق وقت آیری قالدقدن صکره، حضرت آدم حجازه کلوب، حضرت حوایی بولمش؛ وواقع اولان ندامت وبکالری اوزرینه: عفو الهی‌یه مظهر اوله‌رق، حضرت آدم انبیانك اولی اولمشدر. بر روایته کوره بیت اللهك بناسنه؛ ودیکر بر روایته کوره. کعبهٔ شریفه یکپاره بریاقوت صورتنده کوکدن اینمش اولدیغندن. [«کعبه» کلمه‌سنه مراجعت.] اونك زیارت وطوافنه مأمور اولوب، حضرت آدم مدت عمرنده قرق دفعه ماشیاً هندستاندن حجازه کیده‌رك: حج ایتمشدر. بعض مورخلر حضرت آدمك، حوایی آرامق اوزره، هندستاندن حجازه واقع اولان سفرنده، هر آدیم باصدیغی یر بر شهر اولمش، وآره‌لری قریه‌لرله طولمش اولدیغنی ذکر ایتمشلر ایسه‌ده، بو شهر وقریه‌لرك اهالیسی نره‌دن کلدیکنی بیان ایتمیورلر. بویله هر آدیمنده بر قصبه اوله بیلمك ایچون، آدیملرك بر قاچ وبلکه بر قاچ یوز میل. وحضرت آدمك بویی دخی او نسبتده اوزون فرض اولنمق لازم کلوب. واقعاً ایلك یارادیلان انسانلرك اولیله فوق العاده جسیم اولدقلری مروی ایسه‌ده، بو روایت نقلاً بر سنده مستند اولمدیغی کبی، فناً دخی مجروحدر. حضرت آدمك ۹۳۰ ویاخود ۱۰۰۰ سنه یاشامش اولدیغی، وهر چفتی، بری ارکك ودیکری قیز اولمق اوزره، توأم اوله‌رق، یکرمی چفت یعنی قرق اولادی اولدیغی مرویدر. اڭ مشهورلری شیث علیه السلاملا قابیل وهابیلدر. حضرت آدم اولادینك ارککلرینی توأم اولان قیز قرنداشلریله اولندیرمیوب، مبادله ایتمك عادتی اولدیغندن، قابیلك توأمی هابیله وهابیلك کینی ده قابیله ویرمك ایستدکده، قابیل، کندی توأمی دها کوزل اولمق جهتیله: بوکا رضا ویرمیوب، قیصقاندیغندن؛ ودیکر بر روایته‌کوره، ایکیسی برر قربان تقدیم ایتدکلری حالده، هابیلك کی من طرف الله قبول، وقابیلك کی رد اولندیغندن، هر حالده حسددن قابیل هابیلی قتل ایتمش، که بوده یریوزنده انسانلرك ایلك جنایتی اولمشدر. [«قابیل» و «هابیل» کلمه‌لرینه مراجعت بیوریله.]

حضرت آدمه کافهٔ موجوداتك اسملری وحرائت ونسج ورعی حیوان کبی انسانلره لابد شیلر ملائکه واسطه‌سیله من طرف الله تعلیم ایدلدیکی، وجنتدن چیقارکن بعض اشجار وحبوبات وسائره‌نك تخم ویا فدانلرینی آلوب، هندستانده غرس وزرع ایتمش اولدیغی، وبو تعلیماتی حاوی سمادن اون صحف اینه‌دیکی مرویدر. بر روایته کوره حضرت آدم سرندیبده، وحضرت حوا دخی حجازده وفات ایدوب، اورالرده، ودیکر بر روایته کوره دخی ایکیسی بر مغاره‌نك ایچنده دفن اولنمشلردر. هر حالده حضرت حوا حضرت آدمدن صکره بر سنه معمر اولمشدر.

حضرت آدم وحوانك هبوطی تاریخی دخی مختلف فیه اولوب، مورخینك اکثریسی میلاد عیسادن ۵۵۸۴، وهجرت نبویه‌دن ۶۲۱۶ سنه اول وقوع بولمش اولدیغنی قبول ایتمشلر ایسه‌ده. علمای طبیعیون نوع بشرك ابتدای ظهوری بوندن پك چوق دها اسکی اولمق لازم کلدیکی فکرنده بولنیورلر. بو کبی تاریخلر دائما فرضیدر. اجناس بشرك مختلف رنکلرینی ومتنوع طبیعتلرینی دخی حضرت آدمك خلقیچون آنمش اولان طوپراغك مختلف رنکلرده ومتنوع جنسدن

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

طوپراقلر خليطه‌سندن عبارت بولنمش اولديغنه حمل ايدنلر واردر. «آدم» اسمنك. «اديم» كلمهٔ عربيه‌سيله مترادف اوله‌رق، «طوپراق» ديمك اولان بر لفظ عبرانيدن، و «حوا» اسمنك دخى؛ ذى روح بر بشردن چيقارلديغى مناسبتله، «حى» كلمهٔ عربيه‌سيله مترادف اوله‌رق، «ديرى» ديمك اولان ديگر برلفظ عبرانيدن مشتق اولديغى مرويدر. عبرانيجه‌ده تلفظى «آدام» اولوب، يهود ونصارا عندنده بو صورتله مستعملدر (Adam).

آدم آطه‌سى { (Adam's Island) (بنگاله) كورفزنده (اراكام) سواحلنك ١٦ كيلومتره آچيغنده، (آمهرست) ايله (پاجت) آطه‌لرى آره‌سنده بر كوچك جزيره‌در، كه ٤٥′ ١٨° عرض شمالى و ٤٤′ ٩١° طول شرقيده واقعدر.

آدم آنطالى { غلطه مولويخانه‌سى مشايخندن اولوب. هجرت نبويه‌نك ١٠٤١ تاريخنده مشيخت مذكوره پوستنه اوتورمش، و ١٠٦٣ ده حج شريف نيتيله مصره عزيمت ايدوب، اوراده خسته‌لنه‌رق، رحمت حقه نائل اولمشدر. عالم وزاهد برذات اولوب، مثنوىٔ شريفك مشكلاتنى حل ايتمه‌ده پك بيوك قوت ومهارتى وار ايدى. عن اصل آنطاليلى اولوب، اورانك پك زنگين ونفوذلى برخاندانه منسوب ايدى. آنطالى دنيلديكى كبى «رومى» لقبيله دخى معروفدر.

آدمار { (Adhémar) فرانسه‌نك ابتدادن ١٠٢٩ تاريخ ميلاديسنه قدر مفصلجه تاريخنى يازمش بر راهبدر، كه ميلادك ٩٨٨ تاريخنده طوغوب، ١٠٣٠ تاريخنده، قدس شريفك زيارتنه كيدركن؛ وفات ايتمشدر.

آدمار { مونتيل — . (Adhémar de Monteil) طلاقت لسان وجسارته مالك بر پسقپوس اولوب. فرانسه‌نك (پرووانس) ايالتنده طوغمش. وميلادك ١٠٩٥ تاريخنده پاپا ايكنجى (اوربن) طرفندن وكيل مرخص تعيين اولنه‌رق، (تولوز) قونتى (رايموند) له برابر قدسده‌كى اهل صليبه التحاقله. بونلرى اهل اسلامه قارشى تشويقات ملعنتكارانه‌ده بولنمشدر.

آدمار { (Alph. Jos. Adhémar) فرانسه‌نك علماى رياضيوندن اولوب: ميلادك ١٧٩٧ تاريخنده پارسده طوغمش، و ١٨٦٢ ده وفات ايتمشدر. پارسده علوم رياضيه‌يه مخصوص بردرسخانه آچمش، وعلوم رياضيه ومعمارلق وصنايع نفيسه‌يه متعلق بر خيلى تأليفات براقشدر.

آدم بن عبد العزيز { خلفاى امويه‌دن (عبد العزيز بن عمر بن عبد العزيز بن مروان بن حكم) ك اوغلى اولوب، خلافتك بنى عباسه انتقالنده، ابو العباس سفاحك الندن قورتيلان بنى اميه افراد قليله‌سندندر. كنديسى شاعر وغايت ظريف بر آدم اولديغندن، خلفاى عباسيه‌دن مهدينك زياده‌سيله محبت والتفاتنه مظهر اولمشيدى. ابتداى حالنده عشرت وسفاهته مبتلا بولنمش ايسه‌ده، نهايت توبه‌كار اولمشدر. بو بابده شو قطعه‌يى سويلمشدر:

الاهل فتى عن شربها اليوم صابر
ليجزيه يوماً بذلك قادر
شربت فلما قيل ليس بنازع
نزعت وثوبى من اذى اللوم طاهر

آدمپور { (Adampour) هندستانك شمال شرقى طرفنده (عظيمكار) ايالتنده (غازيپور) شهرينك ٧٠ كيلومتره شمالنده بر شهر اولوب، ١٠′ ٢٦° عرض شمالى و ٢١′ ٨١° طول شرقيده واقعدر.

آدمت { (Admète) خرافاته مخلوط اولان يونان تاريخ قديمنه كوره، تساليا ده‌كى (فرس) [يعنى چتالجه] حكمدارى اولوب، (آرغونوت) ناميله معروف اولان دكيز سياحلرى زمره‌سنه داخل اولمش، و (قاليدون) شهرينه مسلط اولمش اولان مشهور بر طومزى اولديرمكه موفق اولانلرك برى بولنمشدر. شمسدن كنايه اولان (آپولون) نام اله. كوياكوكدن طرد اولنديغى وقت، بوكا التجا ايدوب، قويونلرينى رعى ايتمشيدى. (آدمت) مؤخراً مهلك بر خسته‌لغه اوغراديغنده، (آپولون) كنديسنى قبض روحه موكل زعم اولنان (پارق) نام پريلردن صاقلامش ايسه‌ده، اونك يرينه بر ديكرينك روحى آلنمق لازم كلديكندن، زوجه‌سى (آلكسته) زوجى اوغورنده بو فداكارلغى قبول ايدوب، اونك يرينه اولمكه راضى اولمش.

آدم تپه‌سى { (Pic d'Adam) سرنديب آطه‌سنده ٤٧′ ٥° عرض شمال-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لى و ١١´ ٧٨° طول شرقيده واقع يوكسك بر طاغ اولوب، ٢٣٣٥ متره ارتفاعى واردر. ذروه‌سنه ايليشديرلمش زنجيردن بر مرديونله يوقاريسنه چيقيلير. ذروه‌سنده قيانك ايچنه قدرتدن اويولمش بر آياق ايزى بولنيور. كه هنديلر بوكا پيغمبرلرى اولان (بودا) نك آياغى نظريله باقوب، پك بيوك بر اهميتله زيارتنه دوام ايتدكلرى كبى، مسلمانلر دخى حضرت آدمك ايزى نظريله باقيورلر. بو طاغه (همازل) دخى ديرلر.

آدم خان { ككهر هندستان ايله آفغانستان حدودنده ساكن بولنان ككهر قومنك رؤساسندن اولوب: بو قوم هجرتك ٩٧٠ تاريخنده افغانليلرله محاربه‌يه طوتيشوب، سردارلرى بولنان سارنك خان بر حيله ايله افغانليلرك الينه كچه‌رك قتل، واوغلى كال خان اسير اولوب، بر قلعه‌يه حبس ايدلمش اولمغله، سارنك خانك برادرى اولان صاحب ترجمه آدم خان قومنك باشنه كچوب، افغانليلره قارشى بر قاچ محاربه قزانمش، وبر چوق اسير طوتوب، كوله كبى صاتمش ايدى. افغانستان حكمدارى بولنان سليم خان بوندن زياده‌سيله منفعل اولوب، بيوك بر عسكر سوقيله، ككهر قومنى بسبتون بوزوب وپريشان. وپايتختى اولان (كواليار) شهرنده بولنان ككهر اسراسنى بر خانه‌يه قپايوب، آتش ويرمكله، جمله‌سنى احراق؛ ويالكز سالف الذكر كال خانى صاغ براقوب. پنجابده اقامته مأمور ايتمش؛ واو صره‌ده سليم خان وفات ايدوب، افغانستانى همايون شاه ضبط ايتمكله. كال خانى. عمجه‌سى اولان آدم خانك حقندن كلمك شرطيله. ككهر سردارلغنه نصب ايتديكنده. بو دخى آدم خانى صاغ طوتوب، تسليم ايتمش.

آدم شَلجى { (ابو القسم محمد بن هيثم بن نوبه الشلجى العكبرى) عباسى محدثيندن اولوب، (طراز) قراسندن (شلج) ده دنيايه كلمش، و ٤٠١ تاريخ هجريسنده (عكبرا) ده وفات ايتمشدر. بناءً عليه شلجى دينلديكى كبى، عكبرى ناميله دخى معروفدر. كنديسى احمد بن سلمان نجاد وابن قانع وامثالى علمادن استماع حديث ايتمش. وكنديسندن دخى ابو طاهر احمد بن محمد بن حسين حنفاف وسائرلرى نقل احاديث شريفه ايتمشدر.

آدم عَسقلانى { بخارا مشايخندن اولوب، ابن ابى اياس ناميله معروفدر. خلفاى عباسيه‌دن معتصم باللهك زمان خلافتنده ٢٢١ تاريخ هجريسنده وفات ايتمشدر.

آدم عَنبَرى { (ابن شدقم) اسميله دخى معروف بر شاعردر. ياقوت حموى بعض اشعارينى ذكر ايديورسه‌ده، ترجمهٔ حالنه موفق اولنه‌مدى.

آدم قويى { (Adam's Bay) آوستراليانك شمال غربى ساحلنده (اسينغتون) ليمانك ٧٠ كيلومتره جنوب غربيسنده ´١٠ °١٢ عرض جنوبى و ´٢٥ °١٢٩ طول شرقيده واقع بر قويدر، كه اغزى ١٠ ميل وسعتنده اولوب، ٦ ميل قدر قره‌نك ايچنه كيرمشدر. (آدلايده) نهرى بو قويه دوكيلور.

آدم كوپريسى { (Pont d'Adam) وانكليزجه (Adam's Bridge). هندك جنوب شرقى ساحليله سرنديب آطه‌سنك ساحل غربيسى بيننده قوملق بر صيغ اولوب، يالكز ايكى ممرى واردر، كه برى هند ساحلنه، وديكرى سرنديبه قريب اولوب. كيلر بو ايكى ممرك برندن كچمك مجبوريتنده درلر. حضرت آدم بو صيغ واسطه‌سيله سرنديبدن هنده كچمش اولمق اعتقاديله بو اسمله تسميه اولنمشدر.

آدموز { (Ademuz) اسپانيانك شرقيده كائن والنسه [بلنسيه] ايالتنك منتهاى شمال غربيسنده و (والنسه) شهرينك ٩٧ كيلومتره شمال غربيسنده واقع بر شهر اولوب، ٣٠٠٠ اهاليسى واردر. شهره حاكم اولمق اوزره، عربلر زماننده انشا ايدلمش اولان قلعه‌سى خراب حالنده‌در. شهر (توريا) ونام ديكرله (غوآد الاويار) [كه «وادى الآره» ويأخود «وادى البارة» دن محرفدر] دينيلن وآق دكيزه دوكيلن بر نهرك كنارنده‌در.

آدميرال ايسلاند { (Admiral-Island) يعنى «آميرال آطه‌سى» آمريقانك شمالنده قطب شمالى دائره‌سى داخلنده كائن (كورجستان) دكيزنده واقع بر آطه اولوب. (وانقوور) آطه‌سندن بر بوغازله آيرلمشدر، كه بو بوغازك وسعتى بعض محللرده ١٠٠ مترهيى تجاوز ايتميور. بو آطه‌نك طولى ٢٠ وعرضى ٦ الى ٨

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کیلومتره‌در. کوزل لیمانلری، طوزلی صو منبعلری و ٨٠٠ متره ارتفاعنده بر طاغی واردر.

آدمیرالتی ایسلاند (Admiralty Is-land) یعنی «ترسانه آطه‌سی» آمریقای شمالینك منتهای شمال غربیسنده واقع (آلکساندره) آطه‌لری جمله‌سندن اوله‌رق، بیوك بر جزیره اولوب، آمریقا ساحلندن (استفن) بوغازیله آیرلمشدر. بو جزیره ٥٧° ایله ٢٥′ ٥٨° عرض شمالی و ١٣٦° ایله ٢٠′ ١٣٧° طول غربی آره‌سنده اولوب، کوزل اورمانلرله مستور، وبعض اهالئ اصلیه ایله مسکوندر. بو آطه اطرافنده‌کی جزایر ایله برابر روسیه‌نك آمریقاده‌کی ممالکندن معدود ایکن، مؤخراً (آلاسقه) ایله برابر ممالك مجتمعه‌یه ترك اولنمشدر.

آدمیرالتی اینلت (Admiralty Inlet) یعنی «ترسانه کچیدی» آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌نك (واشینغتون) جمهوریتنده، شمالنده‌کی (جوان فوقه) بوغازیله جنوبنده‌کی (بوجتس سوند) بوغازی آره‌سنده طولاشیقلی ودرین برقنالدر. برکنارنده (ستیله) لیمانی بولنور. — بو نام ایله آمریقانك اوستنده قطب شمالی‌یه قریب اولان جزایر آره‌سنده کائن (لانقاستره) بوغازینك مدخلنده بر قنال دها واردر، که ٤٠′ ٧٣° عرض شمالی و ٢٠′ ٨٥° طول غربیده واقعدر.

آدمیرالتی سوند (Admiralthy Sound) یعنی «ترسانه بوغازی» آمریقای جنوبینك منتهای جنوبنده واقع «ارض نار» (Ter de Feu) مملکتنك ساحل غرب شمالیسنده بك درین وطار برکورفزدر. (ماجلان) بوغازینك اوته‌سندن باشلایه‌رق، جنوب شرقی‌یه طوغری قره‌لرك ایچنه ٦٢ کیلومتره ممتد اولور. آغزنده ١٠ کیلومتره وسعتی وار ایسه‌ده، کیتدکجه طارلاشه‌رق، اك نهایت ٤ کیلومتره کنیش قالیر، واوجنده غایت امین بر قوی تشکل ایدر.

آدناره (Adenara) بحر محیط هندیده واقع (ملائی آطه‌لرندن بر جزیره‌در، که (المورس) جزیره‌سنك شرق طرفنده اولوب، بو جزیره‌دن بر بوغازله آیرلمشدر. ١٧′ ٨° عرض جنوبی و ٥٤′ ١٢٠° طول شرقیده واقع اولوب، ٥٠ کیلومتره اوزون و ٢٤ کیلومتره کنیشدر. اورمانلرله مستور طاغلق اراضیدن عبارت اولوب، مرکزی اولان (آدناره) شهرندن بشقه (قرمه)، (لاباتو)، (لاماو)، (لامابوله)، (ترونی)، و (وووری) شهرلری واردر.

آدنه آطنه‌نك اسکی املاسیدر. [«آطنه» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدنه (Adénès) فرانسه‌نك اون اوچنجی عصر میلادی شعراسندن اولوب، بعض منظوم حکایه‌لر یازمش؛ وابتدا (فلاندره) قونتلرینه، بعده (برابان) دوقه‌لرینه منسوب بولنوب، نهایت فرانسه قرالی «جراتلی» فلیپه انتساب ایتمشیدی.

آدو (Addou) وانکلیزجه (Addooe) هندك جهت غربیه‌سنده بولنان (مالدیو) یاخود (ملدیب) آطه‌لرندن بری و او آطه‌ده‌کی شهردر، که ٢٣′ ٢٣° عرض شمالی و ٩′ ٦٨° طول شرقیده واقعدر.

آدور (Adour) فرانسه‌نك جنوب غربی جهتنده کائن (غاسقونیه) ایالتنك بر نهریدر، که باشلیجه شعبه‌سی (پیرنه) سلسله‌سنك (تورماله) طاغندن نبعان، وقیالر آره‌سندن بر چوق شلاله‌لر تشکیل ایده‌رك جریان، و(سنت ماری) شهری قربنده مؤخراً آچلش اولان بر تونل واسطه‌سیله (پیرنه) طاغلرینك اك بیوك کوللرندن اولان «مانی کول»ك صولرینی دخی اخذله، غایت منبت بردره‌دن کچه‌رك، کوزل جنسلی آتلر یتیشدیریلن برطاقم چایرلر اروا ایدر. «یوکسك پیرنه» سنجاغندن چیقدقدن صکره، (ژرس) سنجاغنده (آروس) و (لز) چایلرینك صولرینی دخی آله‌رق، (لاند) سنجاغنه داخل اولور؛ واوراده دخی صول ساحلندن (غابا)، (لوت)، (لونی) و (غاو) نهرلرینك وصاغ ساحلندن دخی (میدوز) نهرینك صولرینی طوپلار. بو نهرلردن یالکز (غاو) نهری (آدور) ه خیلی کلیتلی صو دوکر، علی الخصوص پیرنه طاغلرینك قارلری اریدیکی وقت، بونهرك صویی (آدور)ك صویندن دخی زیاده اولور، چونکه آدور مجراسنك اطرافنی اروا ایله صوینك بر قسمنی غائب ایدر. آدور (اوست پیرنه) سنجاغنده (تارب) شهرینك جوارندن کچدیکی کبی، (لاند) سنجاغنده دخی (ار)، (غرناده)، (سن سور) و (داقس)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهرلرينك يانندن چكدكدن صكره، (غاو) نهريله تلاقى ايتـديكى محلده (آلت پيرنه) سنجاغنك حدودينـه واصل اولور، واورادن منصبنه‌قدر ٣٠ كيلومتره‌لك مسافه‌ده (لاند) سنجاغيله (آلت پيرنه) سنجاغنـك حدودينى تشكيل ايدر. مجراسـنك بو صوك قسمنده دخى صولدن (بيدونه)، (لاران)، (آردانابيا) و(نيوه) چايلرينك صولرينى آلير. آدوره دوكيلن بو نهرلردن (ميدوز)ك ٤٣، (غاو) ك ١٠، (بيدوز)ك ٢٠، (لاران)ك ١٥، (آردانابيا)نك ١٠ و(نيوه)نك ٢٨ كيلومتره‌لك مجرالرى سير سفائنه صالح اولوب، بعضيسنده منتظم صورتده واپورلر ايشليور. (آدور)ك كنديسى ايسه منصبندن ١٢٨ كيلومتره يوقارى (لاند) سنجاغنده‌كى (سن سور) قصبه‌سنه قدر، سير سفائنه صالح اولوب، منصبنه قريب اولان (بيونه) شهرينه پيرنه و (لاند) دن اودون، كراستـه، قطران وسـائره ايندير. مجراسى ٣٣٠ كيلومتره اولوب، (بيونه) شهرينك بش بچق كيلومتره آلتنـده (بوقو) قريه‌سى جوارنده بحر محيط اطلاسينك (غاسقونيه) كورفزينه دوكيلور. بو نهر خيلى قوملر دوكديكندن، منصبنده اصل اولان قوم سدلرندن طولايى؛ اعصار سالفه‌ده قاچ دفعه يول ومنصبنى دكيشديرمش؛ وعصر حاضرده فرانسه حكومتى متين سدلر چكه‌رك، بوفنالغك اوكنى آلمش ايسـه‌ده، دوكيلن قوملر آغزينى جذر حالنده كميلرك سربست دخولنه مانع اوله‌جق بر حاله قومقده اولوب، بونك چاره‌سى بولنه‌مامشيدى. بو حال مانع اولميه ايدى، (بيونه) شهرى فرانسـه‌نك سواحل غربيه‌سـنك اك بيوك اسكله‌لرى صره‌سـنه چكه‌بيله جكدى. بو نهرك اسمى اسكى (غال) لسانده «صو» ديمك اولان (دور) كلمه‌سندن مشتق اولوب. اسكى يونان ولاتين جغرافيونى طرفندن (آتوروس) تسميه اونمشدر.

آدور { (Adur) انكلتره‌نك (سوسـكس) قونتلغنـده بر كوچك چاى اولوب. (شورهام) قربنده (مانش) دكيزينه دوكيلور.

آدورف { (Adorf) آلمانياده (ساقس) حكومتنك جنوب غربى جهتنده واقع (فوآغتلاند) قضاسـنده. (الستر) نهرى اوزرنده و (ارزه‌بيركه) طاغنك شمالى اتكنده غايت كوزل بر واديده واقع بر كوچك شهردر. كه باويره وبوهميا حدودينه قربيتى مناسبتيله اولدقجه تجارتى. ايپليك، كاغد، چالغى آلاتى، بويا، بيره وسائره كارخانه‌لرى، دباغخانه‌سى وحيـوانات بازارى وار در. اهاليسى ٣١٣٥ كشيدر.

آدورنو { (Adorno) ونديك جمهوريتى رؤساسندن بر قاچنك منسـوب بولنمش اولدقلرى بر خانداندر، كه رقيبى اولان (فرغوسو) خاندانيله ٢٠٠ سـنه رقابت و مخـاصمه‌ده بولنوب، چوق دفعه اجنبيلرك مداخله‌سنى دعوت ايتمشلردى. بو خاندانه منسوب اولوب بو اسمله ياد اولنان جمهوريت رئيسلرى سكز كشـيدر. — برنجيسى (غبريل آدورنو)در. كه ميلادك ١٣٦٣ تاريخنده انتخاب اولنه‌رق، برنجى رئيس جمهورى اولان (سيمون بوقانغرا) يه خلف اولمش؛ و١٣٧١ ده نفى اولنه‌رق، يرينه (دومنيقو فرغوسو) انتخاب اولنمشدر. — ايكنجيسى (آنطوآن آدورنو) اولوب. ايلك دفعه ١٣٨٤ ده انتخاب اولنه‌رق، مؤخراً درت دفعه دها رياسـته كچمشدر. — اوچنجيسى (جورجى آدورنو) اولوب، ١٤١٣ ده انتخاب اولنمش. وايكى سنه صكره استعفا ايتمشـدر. — دردنجيسى (طوما آدورنو) اولوب، ١٤١٥ تاريخندن ١٤٢١ تاريخنده‌دك رياست ايتمشدر. — بشنجيسى (رافائل آدورنو) اولوب، ١٤٤٣ ده انتخاب اولنمش. و١٤٤٧ ده اسـتعفا ايتمشدر. — آلتنجيسى (باربان آدورنو) اولوب، رافائلك استعفاسى اوزرينه، رياستى ضبط ايتمش، و (جوان فرغوسو) ايله اوغراشمشدر. — يدنجيسى (پروسپر آدورنو) اولوب. ١٤٦١ ده انتخاب اولنه‌رق، فرانسزلرى جنوه‌دن اخراج ايتمش. و (فرغوسو) خاندانى طرفندن ايكى كره وطننى ترك ايدوب. قاچمغه مجبور اولمشدر. — سكزنجيسى ايكنجى (آنطوآن آدورنو) اولوب، ١٥١٣ ده انتخاب، واو سنه (اوقتاويان فرغوسو) طرفندن رياستدن اخراج. و١٥٢٢ ده (شارل كينت)ك امداديله يكيدن رئيس جمهور انتخاب اولنمش ايسه‌ده، ١٥٢٨ ده فرانسه دونتماسنك باشنده بولنان (آندريا دوزيا) طرفندن رياسـتدن تبعيد اولنمشدر. مرقوم آندريا دوريا (آدورنو) ايله (فرغوسو) خاندانلرندن جمهور رياستنه كچمك حق وصلاحيتنى سلب، وحتى بونلرى خاندانلرينك اسمنى بيله ترك ايتمكه اجبار ايله. بينلرنده‌كى منازعاته ختام ويرمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آدولف { (St. Adolphe) میلادك سكزنجی عصرنده اسپانیاده بولنوب، اندلس ملوك امویه‌سندن عبدالرحمنك زماننده قتل ایدلمش بر راهبدر؛ كه قتولیكلر اعزه صره‌سنه یكیروب، ایلولك ۲۷ سنده یوم مخصوصنی اجرا ایدرلر. —— بو ناملهٔ دیكر برعزیز دخی واردر، كه میلادك ۱۲۰۲ تاریخندن ۱۲۲۲ تاریخنه‌دك پروسیه‌نك (اوسنابروق) شهرنده پسقپوس بولنمشدر. یوم مخصوصی شباط افرنجینك ۱۱ نده در.

آدولف { (Adolphe de Nasseau) دوناسو (والرام دوناسو) قونتنك اوغلی اولوب، میلادك ۱۲۵۰ تاریخنده طوغمش، وآنجق جسارت وشجاعتیله شهرت بولمش برآدم ایكن، ۱۲۹۲ تاریخنده، آوستریا خاندانه منسوب (آلبرت) ك خلعی اوزرینه، آلمانیا ایمپراطورلغنه انتخاب اولنمش، و(اكس لاشاپل) شهرنده رسم تتوجی اجرا ایتمش ایسه‌ده، منتخبلره ایتمش اولدیغی وعدلری اجرا ایتمدیكندن، ۱۲۹۸ ده خلع، ویرینه انتخاب اولنان (آلبرت) طرفندن (وورم) قربنده (كولهایم) موقعنده واقع محاربه‌ده قتل اولنمشدر.

آدولف فردریق { (Adolphe-Frédéric) (هولستاین غوتورپ) خاندانه منسوب اوله‌رق، اسوج قرالی اولوب، میلادك ۱۷۱۰ تاریخنده طوغمش، و ۱۷۷۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. (لوبك) شهرینك پسقپوسی و (هولستاین غوتورپ) دوقه‌لغنك مدیری ایكن، ۱۷۴۳ ده اسوج حكومتی طرفندن، روسیه‌نك اجباری اوزرینه، كندیسی قراللغه نصب اولنمشدر. ۱۷۵۱ ده تتوج ایدوب، روسیه ایله عقد مصالحه، واسوجده صنایع وتجارتك ترقیسنه خیلی خدمت ایتمش ایسه‌ده، زماننده، بری «شاپقه‌لیلر» عنوانیله زادكاندن، ودیكری «تاقیه‌لیلر» عنوانیله عوامدن مركب ایكی فرقه تشكل ایتمشیدی، كه بونلرك برنجیسی فرانسه، وایكنجیسی‌ده انكلتره ایله روسیه طرفندن التزام اولنه‌رق، وگاه بری گاه دیكری غالب گلدرك، برچوق محاربات داخلیه وفساد وفتنه‌لره سبب اولمشلردر.

آدوله { (Adula یاخود Adule) آلپ سلسلهٔ جبالنك اورته‌لرنده برطاغدر. قدمای جغرافیوندن (استرابون) (رین) و (آدا) نهرلرینك منبعلری بو طاغده اولدیغنی ذكر ایدیور.

آدولیس { (Adulis) بحر احمرده حبشك سواحلنده بولنان (زیلع) شهرینك اسم قدیمیدر. بو شهر زمان قدیمده بیوك برتجارتگاه اولوب، (بطلیوس اورجت) اوراده بر بیوك آبده (Monument) تأسیس ایتمشیدی، كه اوزرنده محكوك بولنمش اولان یازیلر (قوزماس-ایندیقوپلوستیس) نام مؤلف طرفندن ضبط وحفظ اولنمشدر. شهر جدیدك اطرافنده خیلی ویرانه‌لر وآثار عتیقه بولنیور. [«زیلع» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آدوم { (Adom) بحر لوط جوارنده اردن كنارنده براسكی شهرك اسمیدر. یوشع علیه السلامك معیتنده بولنان بنی اسرائیل گچمك ایچون، بو شهر قربنده اردن نهرینك گچید ویرمش اولدیغی مرویدر.

آدونچور به { (Adventur Bay) انكلیزجه «طالع قوی» دیمك اولوب، آوسترالیانك جهت جنوبیه‌سنده‌كی (تاسمانیا) جزیره‌سنك جنوب شرقی ساحلنك قارشیسنده واقع (برون) آطه‌سنده امین بر قویدر، كه ۱۸۷۳ تاریخ میلادیسنده قپودان (فورنو) طرفندن كشف اولنه‌رق، سواریسی بولندیغی گمینك اسمیله تسمیه اولنمشدر.

آدونی { (Adoni یاخود Advani) هندستانك (مدارس) ایالتنده بو اسمله مسمی بر قضانك مركزی اولان بر شهردر، كه ۱۵° ۳۸′ عرض شمالی و ۷۴° طول شرقیده واقع اولوب، میلادك ۱۸۰۰ تاریخنده نظام طرفندن انكلتره دولتنه ترك اولنمشدر.

آدونیس { (Adonis) اساطیر یونانیه‌ده حسن وجمالیله مشهور بر دلیقانلیدر، كه قبریس حكمداری (كینیراس)ك كندی قیزی (میرا) ایله بیایه‌رك واقع اولان زناسندن متولد اولوب، عشق الهه‌سی زهره‌نك عشق ومحبتنه مظهر اولدیغندن، بركون بو الهه‌یه مخصوص اولان جبل لبنان اورمانلرنده آولاركن، زهره‌نك عاشقی اولان مریخ قیصقانه‌رق، بریبانی طوموز صورتنه گیروب، كندیسنی اغیر صورتده یاره‌لمش ایسه‌ده، ابو الآلهه مشتری زهره‌نك گوز یاشلرینه ترحم ایده‌رك، آدو-

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نیسك آلتی آی یر یوزنده، وآلتی آی دخی جهنم الهی (پلوتون) ك ضبط وازدواج ایتمش اولدیغی (پروسرپینه) نام الهه‌نك یاننده چكیرمك شرطیله، افاقت بولمسنه مساعده ایتمش. بو آلتی آیلق ظهورله آلتی آیلق غیبوبتندن، وسوریه ومصر طرفلرنده (تموز) نامیله معروف اولمسندن دخی استدلال اولندیغی اوزره، (آدونیس) صیف وحرارتدن کنایه اولملی ایدی.

آدونیس (Adonis) فنیکه‌نك بر نهری ایدی، که الیوم (نهر ابراهیم) نامیله معروف اولوب، بیروت جوارنده دکیزه دوکیلور. بو نهر، قیرمزی قومله مستور اراضیدن كچدیكی مناسبتله، بعض وقتلرده، صویی قیرمزی‌یتراق اولدیغندن، اسکی زمانده (آدونیس) ك قانندن قیزارمش ظن ایدرلردی، وبو سببدن بو اسمله تسمیه ایتمشلردی. [مادهٔ سابقه‌یه مراجعت بیوریله.]

آدووقات هاربور (Advocate Harbour) یعنی «آووقات لیمانی» آمریقای شمالیده انکلتره مستملكاتندن اولان (دومینیون) مملكتنك (یکی اسقوچیا) ایالتنده شهردر، که صاغلام لیمانی اولوب، ایچنده کلیتلی [illegible] انشا اولنور.

آدی (Adi) آفریقای شرقینك خط استوایه قریب طرفلرنده جریان ایدر بر نهردر، که بعض سیاحلرك یرلیلردن آلمش اولدقلری معلوماته کوره، (کینوبو) مملكتنده واقع (امبولویلو) طاغندن نبعان ایده‌رك، بعده (بنوو) نهریله تلاقی ایدر، و (ملینده) کورفزینه دوکیلن (سانباکی) نهرینك عینی اولدیغی ظن اولنور.

آدیابنه (Adiabène) کردستانك ایرانك الندە بولنان قسمنك یعنی (رومیه) کولنك جهت جنوبیه‌سنده‌کی مملكتك اسکی یونان جغرافیونی عندنده معروف اولان اسمیدر. که بوده (زاب) نهرینك اونلر عندنده مستعمل اولان (آدیان) اسمندن مشتقدر.

آدیامان ونام دیکرله (حصن منصور) دیاربکر ولایتنده دیاربکر شهرینك ۱۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده. ۵′ : ۳۷° عرض شمالی و ۱۲′ ۳۶° طول شرقیده واقع بر شهر اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی واردر. اطرافنده‌کی اراضی دوز اولوب، صو آلتنده بولنیور.

آدیج (Adige) ایتالیای شمالیده بر ایرمق اولوب، آلب سلسلهٔ جبالنك (آلب رتیق) دینلن قسم شرقیسنده، آوستریانك (تیرول) مملکتیله اسویچره‌نك (غریزون) ناحیه‌سی حدودینه قریب بر محلده بر قاچ کوچك کولدن چیقه‌رق، ابتدا شرقه، وبعده (مران) قربنده (پاشیر) نهریله دخی برلشدکدن صکره، شرق جنوبی‌یه، ونهایت دها بر قاچ دره‌لرله و (ایزاق) نهریله‌ده تلاقی ایله، جنوبه طوغری آقه‌رق، تیرولك اهالیسی ایتالیان اولان جهتنی شق ایله، صاغدن (نوچه) و صولدن (آویزیو) نهرلرینی دخی یوتدقدن، وترنته شهرینك اوكندن كچدكدن صکره، ایتالیانك وندیك ایالتنه دخول ایله، ابتدا جنوبه، بعده جنوب شرقیه طوغری آقه‌رق، (ریوولی) شهرینك یاننده بر طار بوغازدن كچدكدن صکره، ایتالیای شمالینك واسع اووه‌سنه دوشه‌رك، (ورونه) و (لنیاغو) شهرلرینك اوكندن كچر، و (بادیا) شهرینه واصل اولنجه، تمامیله شرقه طوغری دونوب، بطاقلق بر اووه‌نك ایچندن (پو) ایرماغیله متوازیاً آقه‌رق، (پورتو فوسونه) شهری یاننده آدریاتیق دکیزینه منصب اولور. آدیجك مجراسی ۳۱۸ کیلومتره اولوب، آشاغی طرفی ۷۵ دن ۱۵٦ متره‌یه‌قدر کنیش، و (برانزول) شهرینه قدر سیر سفائنه صالحدر. آشاغی طرفده کندیسیله متوازیاً آقان (پو) نهریله بر چوق قناللرله اختلاط ایدیور، که بونلرك‌ده اکثریسی سیر سفائنه صالحدر. آدیج دخی پو کبی پك چوق قوملر وچامورلر دوكر. وبو سببدن بر قاچ دفعه یول دکشدیرمشدر. اسکی یونان وروما جغرافیونی عندنده (آتسیس Athésis) نامیله معروفدر.

آدیجتو (Adigetto) ایتالیای شمالیده وندیك ایالتنك جهت غربیه‌سنده سیر سفائنه صالح بر قنال اولوب، (آدیج) و (پو) نهرلریله (نوئورتیقو)، (پولشلا) و (بیانقو) قناللری آره‌سنده بر طریق اختلاط تشکیل ایدیور.

آدیرونداق (Adirondack) ممالك مجتمعه‌نك (نویورق) جمهوریتنده بر طاغدر. که (آلغانی) سلسله‌سنك شمال شرقی قسمندن عبارت، ومتوازیاً اوزانان بر قاچ صره‌دن مرکب اولوب، (چامپلن) کولنده دیکنده کسلمش کبی بر برون تشکیل ایدر. بو طاغ قیالق وصارب

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اولوب. انكلترهده دخی منبت يرلری پك آز در. اڭ يوكسك ذروه‌سی ١٦٦٧ متره ارتفاعی اولان (تهاوس) تپه‌سيدر.

آديس (Adis) ونام ديگرله (رادس Rha-des) اسكی قارتاج مملكتنك يعنی تونسك بركوچك شهری ايدی، كه روما سردارلرندن (رغولوس) اوراده ميلاددن ٢٥٦ سنه مقدم قارتاجليلری مغلوب ايتمشيدی.

آديسون (Addison) انكلتره‌نك مشاهير مؤلفيندن اولوب. ميلادك ١٦٧٢ تاريخنده (ميلستون) شهرنده طوغمش، و ١٧١٩ ده وفات ايتمشدر. اوقسفورد شهرنده تحصيل ايدوب، هنوز مكتبده ايكن، لاتين لسانده نظم ايتديكی اشعاريله شهرت بولمش؛ و (ريسويق) مصالحه‌سی حقنده ياپديغی برمنظومه‌دن طولايی، قرال (كوييوم) ك توجهنی قزانه‌رق، سنوی اوچيوز ليرا معاشه نائل اولمشيدی. بعده فرانسه وايتالياية بر سياحت ايدوب، ١٧٠٢ ده مكمل برسياحتنامه نشر ايتمشدر. برقاچ سنه صكره بر نظارت مستشارلغنه تعيين اولنمش، وبعده ايرلانده خديوتينه نصب اولنان (وارتون) ك رفاقتنده باش كتابتله ايرلانده‌يه گيتمش؛ واورادن عودتنده، (استل) ايله مشتركاً سياست وادبيات واخلاقه متعلق برقاچ مجموعهٔ موقوته نشر ايتمش؛ و ١٧١٣ ده «قاتون» عنوانيله يازديغی بر هائله‌يی تياتروده اجرا ايتديره‌رك، بربيوك شهرت ورغبته مظهر اولمشدر. او صره‌ده برچوق معتبر غزته‌لرك دخی باش محررلكنی ايتمش؛ وقراليچه (آنه) نك وفاتندن صكره، ١٧١٧ تاريخنده هيئت وكلايه كيرمش ايسه‌ده، دولت ايشلری طبيعتنه اويغون كلديكندن. متعاقباً استعفا، وسنوی ١٥٠٠ انكليز ليراسی معاشله تقاعدی اختيار ايتمشيدی. بو عزلتده دخی برقاچ اثر نشر ايتمشدر. ادبياتده عباره‌سنك سلاستی ومحاكمه‌سنك متانتيله مشهور ومقبول ايدی؛ وامور سياسيه‌ده سربستی طرفدارانندن اولوب، (موتان) و (هاليفاقس) ده خيلی طرفگيرلری وار ايدی. زمانك كافهٔ ادبا وعلماسيله وعلی الخصوص (استل) و (قونغراو) ايله مناسبت ومحبتی وار ايدی. او وقته قدر منثی حكمنده بولنان شاعر مشهور (ميلتون) ك نام وشهرتنی اعلا وتعميم ايتمكه سبب اولمشدر.

(واروبق) قونتسه‌سيله ازدواج ايتمشيديسه‌ده، و تأهلدن بختيار اوله‌مامشيدی. آثاری دفعاتله طبع، واوروپانك اكثر السنه‌سنه ترجمه اولنمشدر.

آديسون (Addison) ممالك مجتمعه‌ده (ورمونت) جمهوريتنك بر قضاسی اولوب، (نويورق) جمهوريتندن (چامپلن) كولنك جنوبی كوشه‌سيله آيرلمشدر. سطحی ٢٠٦٠ مربع كيلومتره اولوب، طاغلق اراضيدن عبارت ايسه‌ده، خيلی منبت يرلری دخی واردر. اهاليسی ٢٣٣٨٠ كشی اولوب، مركزی‌ده (ميدلبوری) شهريدر.

آديكرات (Adigherat) حبشستانك شمال طرفنده واقع (تيغره) مملكتنك مركزی برشهردر، كه يالكز قرق اللی كلبه‌دن عبارت اولوب، آنجق هفته‌ده بركره اولدقجه غلبه‌لكلی بر بازار عقد اولنور. حذای بحردن ٢٦٠٠ متره ارتفاعی اولوب، شهرك قربنده وشهره حاكم اوله‌رق (آلكبا) طاغی بولنيور، كه (تيغره) نك اڭ يوكسك طاغی اولوب، ٣٦٠٠ متره ارتفاعی واردر. بوشهر ١٤° ١٥′ ٥٧″ عرض شمالی ايله ٣٧° ١٥′ ٢١″ طول شرقيده واقعدر.

آديكه (Adighé) چركسلرك كندی لسانلرنده قوملرينه ويردكلری اسمدر. [«چركس» كلمه‌سنه مراجعت بيوريله.]

آدينغتون (Addington) آمريقانك اقصای شمالنده كائن انكلتره مستملكاتندن (دومينيون) مملكت واسعه‌سنده (اونتاريو) ايالتنك منقسم بولنديغی ٤٢ قضانك بری اولوب، (اونتاريو) كولنك كنارنده و (سن لورن) نهرينك بو كولدن چيقديغی محلده واقعدر. كولك كنارنده‌كی اراضيسی غايت منبت اولوب، ايچ طرفلری كوللر واورمانلرله مستوردر. سطحی ٥٢٧٠٠٠ يكی دونمدن، واهاليسی ٢١٣١٢ كشيدن عبارت اولوب، برقسمی پروتستان، وبرقسمی ده قتوليك، وجنسيجه ايرلانده‌لی، آلمان، انكليز، اسقوجيالی، فرانسز، زنجی واصل يرليدن مركبدر. مركزی (ناپانی) شهريدر.

آدينه بيك خان هندستان امراسندن اولوب. برتاتار فاميلياسنه منسوب اوله‌رق. لاهور قربنده (سركپور) شهرنده طوغمش، ونادرشاه هندستانك اوطرفلرينی استيلا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتدیکی وقت، (سلطانپور) حاکمی بولنوب، (ابدالی شاه دورانی) طرفندن مغلوب اولدقدن صکره، (هوشیارپور) قربنده‌کی (خانپور) شهرنده بلاوارث وفات ایتمشدر. شهر مذکورده غایت مزین بر تربه‌ده مدفوندر.

آدیه (Adeje) قناریه آطه‌لرندن (تنزیف) جزیره‌سنك جنوب شرقیسنده کوزل بر وادیده کائن بر شهر اولوب، ١٠٥٧ اهالیسی واردر. بر آرالق بو آطه‌لرده تشکل ایتمش اولان حکومتك مرکزی بولنمشدر.

آذارِ طوس خرافات ایرانیه‌ده مشهور (وامق) ك معشوقه‌سی اولان (عذرا) نك والده‌سنی تزوج ایتمش بر حکیمدر.

آذَر ایران مجوسیلرینك اعتقادنجه کونش وآتشه موکل بر ملکدر. سنهٔ شمسیه‌نك طقوزنجی آیله شهور شمسیه‌نك هر طقوزنجی کونی بوملکه منسوب ومقدس عد اولنوردی. اصل معناسی «آتش» اولوب، اسکی ایرانیلر دخی آتشپرست اولدقلرندن، بونی بر ملك اعتباریله تقدیس ایتمشلردر. اسکی ایران مجوسیلرینه «آذری» دخی دیرلری. — ایران قدیمده موجود بولنمش یدی بیوك آتشکده‌نك، یعنی مجوس معبدینك اسملری ترکیبنه دخی داخل اولور. بو آتشکده‌لرك هر بری معبودلرندن معدود اولان برسیاره‌یه منسوب عد اولنوردی. اسملری شونلردر: آذرمهر، آذر نوش، آذر بهرام، آذرآیین، آذرخرین، آذربرین، آذر زردهشت.

آذرآباد (آذر آبادکان، آذر بادکان ویاخود آذربایکان) قبل‌الاسلام ایرانك تبریز شهرنده بر بیوك آتشکده ایدی. تبریز شهرینه دخی بو نامی ویررلردی. تبریز ولایتنه ویریلن (آذربایجان) اسمی دخی «آذربایکان» کلمه‌سنك معربیدر. [«آذربایجان» کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آذربایجان ایرانك شمال غربی حدودنده واقع بر ولایتیدر. که شرقاً کیلان ولایتی وروسیه‌نك النده بولنان بحر خزر ساحلیله، شمالاً روسیه حدودینی آیران (آراس) نهریله، غرباً حدود عثمانیه ایله یعنی بایزید سنجاغی وکردستانله، جنوباً دخی ایرانك النده بولنان کردستانله وعراق عجمی ایله محدود ومحاطدر. اصل اسم قدیمی (آذربایکان) ویا (آذر آبادکان) اولوب، بو تعبیر «حافظ نار» معناسنه کلمکله، ابتدا بر بیوك آتشکده‌یه، وبعده تعمیم صورتیله بو آتشکده‌نك بولنمش اولدیغی تبریز شهرینه ونهایت مرکزی تبریز اولان بوولایته علم اولمشدر. دیکر بر روایت واحتماله کوره‌ده، (آذر بایجان) اسمی (آتروپاتنه) دن محرف اولوب، بوده اسکندرك سردارلرندن (آتروپاتوس) ه نسبتله حاصل اولمش بر اسمدر؛ چونکه مرقوم آتروپاتوس اسکندرك وفاتنده اوراده اعلان استقلال ایده‌رك، (آتروپاتنه) اسمیله کوچك بر دولت تشکیل ایتمشیدی. واقعا، روما دولتی زماندن قالمش اولان لاتین ویونان تاریخلرنده آذر بایجانك اسمی (آتروپاتنه) دیه ذکر اولندیغی کبی، بعض پهلوی اثرلرده دخی (آتروپاتکان) صورتنده ایسه‌ده، تواریخ فارسیه‌ده وارمنی تاریخلرنده (آذربادکان) ویا (آذربایکان) صورتنده محرر اولدیغندن، برنجی احتمال دها قوی کورینیور. سام ابن نوحك نسلندن (آذر) اسمنده بر ذاته، ویاخود شاپور ذی‌الاکتاف زماننده ظهور ایله ادعای نبوت ایتمش اولان (آذر باد) اسمنده برآدمه نسبتله، بوممکتك (آذر بایجان) تسمیه اولنمسی روایتی ایسه شایان قبول دکلدر. مملکت طاغلق اولوب، علی‌الخصوص حدود شرقیه وغربیه‌سی بر رصره جبال ایله محدود اولدیغی حالده، ٣٦° عرض شمالیدن ٣٨°٥٠′ یه. و ٤١°٥٠′ طول شرقیدن ٤٦°٢٥′ یه قدر ممتد اولور. جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری اولان طول اعظمی علی‌التخمین ٥٠٠، وشرقدن غربه اولان عرضی دخی ٤٠٠ کیلومتره قدر اولدیغی حالده، اهالیسی یدی سکز یوز بیك کشیدن زیاده دکلدر. حد وسطی اوله‌رق مملکتك حذای بحردن ارتفاعی ١٢٠٠ دن ١٥٠٠ متره‌یه قدر اولوب، اك یوکسك طاغلری ٤٧٥٢ متره ارتفاعی اولان (سوالان) طاغیله ٣٥٠٥ متره ارتفاعی بولنان (سپند) طاغیدر، که ایکیسنك دخی یوقاری طرفلری دائمی صورتده قار ایله مستوردر. بو ایکی طاغك برنجیسیله کردستان طاغلری آره‌سنده (رومیه) کولی بولنیور. که بونك سطحی حذای بحردن ١٢٥٠ متره یوکسکدر. مملکتك طوپراغی اراضئ برکانیه‌دن اولوب، غاز چیقاریر یرلری ونفط قویولری چوق اولدیغی کبی، زلزله‌لری دخی پك صیق اولوب، قصبه‌لری وعلی‌الخصوص

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

مركزی اولان تبریز شهری دفعاتله خراب اولمشدر. زمان جاهلیتده آتشكده‌لرینك كثرتی وبلكه (آذربایكان) تسمیه اولنمسی‌دخی برآتش دائمی حالنده اولان بركان ونفطلرینك كثرتندن ایلری كلمشدر. هواسی عمومیت اوزره معتدل ایسه‌ده، قیشین مرتفع یرلرنده صوغوق، ویازین‌ده آلچق محللرنده صیجاق زیاده‌جه‌در. ایرانك سائر طرفلری خلافنده اوله‌رق، آذربایجانك صولری بول اولوب، علی‌الخصوص رومیه اووه‌سیله سائر دوز محللری پك منبتدر. هرنه قدركه بحرخزر سواحلی قدر خدایی نابت اشجاری واورمانلری یوغیسه‌ده، اشجار مثمره‌سی وسوكود، چنار، قواق كبی آغاجلری شهر وقریه‌لرینك اطرافنده او قدر چوقدر. كه اوزاقدن اورمان كبی كورینورلر. اراضیسی حبوبات متنوعه ایله برابر انواع میوه‌لر وعلی‌الخصوص غایت كوزل بر اوزوم ویرر، كه بوندن مشهور شراب یاپیلور. تبریزك شرق جهتنده كومش، آردبیلك قربنده باقیر وسائر بعض طرفلرده دخی پك ایی دمیر معدنلری بولنیورسه‌ده، اودونك قلتندن اخراج اولنه‌میور؛ آنجق اخیراً مملكتده كمور معدنی بولندیغی دخی تحقق ایتمش اولدیغندن، اكر ابتدا كمور چیقاریلوبده، بعده بونك واسطه‌سیله اوته‌كی معدنلر دخی ایشلنیلیرسه، مملكتك ثروتی پك چوق آرتوب. پارلاق براستقبالی اوله‌بیله‌جكدر. تبریزك جوارنده‌كی طاغلرده یشم وبیاض مرمر بولنیور. مملكتك مرعالری دخی چوق اولوب، خیلی حیوانات وعلی‌الخصوص كوزل برجنس آت یتیشدیریلور. اورانك آتلری (میدیه) دولتی زماننده دخی مشهور ایدی. مرعالرینك كثرتی اسكیدن بری تركمن عشیرتلرینی جلب ایده‌كلمش اولدیغندن، آذربایجانك همان هر طرفنده تركمنلره مخصوص اولان بر نوع تركجه لسان عمومی حكمنه كچوب، فارسی یالكز بیوك شهرلرنده سویلنیور. شمال غربی جهتنده (آراس) نهری جوارلرنده ارمنیلر، وجنوب غربی جهتنده (رومیه) كولنك جوارلرنده‌دخی كردلر كثرت اوزره بولنیورلر. آذربایجان مملكتی ١٠ «تومان» یعنی قضایه منقسم اولوب. بونلر دخی: تبریز. مشكین، خوی، سره، جورس، مراند، مراغه، غولستان، آردبیل، خلخال قضالریدر. انكلیز سیاحلرندن (مونتایت) عباس میرزانك امریله مملكتك هر طرفنی كزه‌رك، احوالنی مكمل صورتده یازمشدر.

آذربعل (Adherbal) قرتاج سردارلرندن اولوب، روماليلرله قرتاجليلر آره‌سنده واقع اولان محارباتدن بر دیكر محاربه‌سنده، قبل‌الميلاد ٢٤٩ تاریخنده روما قونسوللرندن (قلاوديوس پولشر) ی سیچیلیا سواحلی قربنده (درپانه) اوكنده مغلوب ایتمشدر.

آذربعل (Adherbal) مغربك اسم قدیمی اولان (نومیدیا) حكمداری (ماسینیسا) نك توروني و (میچیپسا) نك اوغلی اولوب، قارتاج حكمداری (یوغورتا) طرفندن (سیرطه) شهر قدیمنده محاصره، وروماد‌ن امداد ایستمش ایسه‌ده، كوندرلمدیكندن، قبل‌الميلاد ١١٢ تاریخنده قتل اولنمشدر.

آذر خُرداد قبل‌الاسلام اصطخرده بولنمش بر بیوك آتشكده ایدی، كه بعض مورخین مشهور یدی آتشكده عددینه ادخال ایتمشلردر. — بو آتشكده‌یی بنا ایتمش اولان بر موبدك، وآتشكده‌لره موكل زعم اولنان بر ملكك‌دخی بو اسمله تسمیه اولندقلری مرویدر.

آذَرشَب یاخود (آذرشسپ) ویا (آذركشسپ) اسكی ایران مجوسیلرینك آتشه موكل وآتشك ایچنده یاشار زعم ایتدكلری بر ملك ویا پریدر. — زردشتك ظهورنده، كشتاسب طرفندن بلخده تأسیس اولنان جسیم آتشكده‌یه دخی بو نام ویرلمشیدی. بو آتشكده پك ذی قیمت موادی جامع اولوب، روایته كوره، اسكندر طرفندن تخریب اولنمشدر.

آذَرهمایون اسكندر زماننده، اصفهان آتشكده‌سنك خادمه‌لرندن بر ساحره اولوب، اسكندر طرفندن (بلیناس) حكیمه ترویج ایدلش، وبلیناسك بوندن سحر وطلسمی اوكرنمش اولدیغی بعض تاریخلرده مذكور ایسه‌ده، اسكندر ایله بلیناس حكیمك زمانلری آره‌سنده درت عصر مرور ایتدیكندن، بو روایت صحته مقرون دكلدر.

آذرهوشنك ایران مجوسیلرینك ایلك پیغمبرلری اولان (مه آباد) ه ویریلن اسمدر. [«آباد» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آذَری (حمزه بن عبد الملك طوسی) مشاهیر شعرای ایراندن اولوب، طوس جوارنده (اسفرائن) شهرنده طوغمش؛ وپدری اصحاب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مناصبدن اولديغى حالده، كنديسى دنيايه ميل ايتميوب، تحصيل علم وهنره حصر اوقات ايله، اهل حالك صحبتنه مائل اولمش؛ وكوچك ياشدن شعر سويلكه باشلامشيدى. ابتدا تيمورلنكك اوغلى شاهرخك وسائر اكابرك مدحى حقنده قصيده‌لر نظم ايدوب، شعرينك لطافتيله شهرت تامه كسب ايتدكدن صكره، كبار مشايخدن سيد نعمة اللهك ارشاديله ترك وتجريد طريقنه سلوك ايده‌رك: مدايحى ترك ايله، بر قاچ سنه رياضت وعبادتله مشغول اولمش؛ وبعده سياحته چيقوب، اولياء اللهدن بعض ذواتك صحبتنه نائل، وحجه كيدوب، برمدت مجاور اولدقدنصكره، حجازدن هنده، واورادن ايرانه عودتله، اوتوز سنه انزواده ياشايه‌رق، نهايت سكسان ايكى ياشنده اولديغى حالده، اسفرائنده وفات ايتمشدر. مكه‌ده اقامت ايتديكى مدتده تصوفه متعلق «سعى الصفا» عنوانيله بر رساله يازمش، و «طغراى همايون»، «عجائب الغرائب»، «جواهر اسرار» عنوانلريله دخى اوچ كتاب تأليف ايتمشدر. بو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

شديم پير بعصيان وچشم آن داريم
كه جرم مابجوانان پارسا بخشند
زهول روز شمار آذرى چه‌ميترسى
توكيستى كه دران روز درشمار آيى

آذرى چلبى (مولى ابراهيم) سلطان سليم اول حضرتلرى زمانك صدورندن معلول‌زاده‌نك اوغليدر. ابو السعودك درسنده ملازمتدن صكره، ٩٨٤ تاريخنده بيوك برادرى محمد چلبى نشانجيلغه تعيين اولنمغله، كنديسى دخى او طريقه سلوك ايتمش ايسه‌ده: بعده طريق قضايه دخول ايله: آناطوليده (تيره) وسائر بعض محللر قاضيلغنده بولندقدن صكره، حما قاضيلغنه تعيين اولنه‌رق: اوراده ٩٩٣ تاريخنده وفات ايدوب، شهرك خارجنده مدفوندر. تاريخ وفاتيچون شو بيت سويلنمشدر:

انتقال ايلدكده تاريخن
ديديلر كچدى آذرى چلبى

كنديسى عالم، حليم وخوشطبع بر آدم اولوب، شعرده ماهر ايدى. مرتب ديوانى و «نقش خيال» عنوانيله بر منظومه‌سى واردر. شو بيت جملهٔ اشعارندندر:

نه غم كر آذرى آلودهٔ كرد كناه اولسه
اولور روزجزاده لطفك اظهار ايتمكه باعث

آذين بن هرمزان، امراى فرسدن اولوب، سعد بن وقاص حضرتلرى ايرانى فتح ايتدكدن صكره، بو آدم مجوسدن بر جماعت تشكيل ايده‌رك، عربلره قارشى بر اختلال چيقارمق ايستمش ايسه‌ده، ضرار بن خطاب فهرى دفعنه مأمور اولوب، هجرتك ١٦ تاريخنده كنديسنى قتل ايتمشدر.

آذينه قره‌سى ولايتنده بيغا سنجاغنه ملحق قضا مركزى بر شهردر، كه (قاز طاغى بازارى) دخى دنيلير.

آذيوخان ايرانده نهاوند مملكتى قريه‌لرندن اولوب، ابو سعد بن عبدالله آذيوخانينك مسقط رأسيدر.

آرا (Ara) اسپانيانك شمال طرفلرنده كائن (آراغون) قطعه‌سنك برنهريدر: كه پيرنه طاغلرينك اك يوكسك محلندن نبعان ايله (هوئسقه) ايالتنى شق ايتدكدن صكره، آراغونه دخول ايله، (بروتو) واديسنى اروا ايده‌رك، (سينقه) نهرينه دوكيلور، كه بوده (ابرو) ايرماغنه منصب اولور.

آرائل (Arail) هندستانك آيالات شماليه‌سندن (اله آباد) ايالتنك بر شهريدر، كه اله آبادك قارشيسنده و (جمنه) نهرينك كنك ايرماغنه دوكلديكى محلده واقعدر.

آرأوره (Araure) آمريقاى جنوبيده (وزوئلا) جمهوريتنك (تروئلو) ايالتنده، و (تروئلو) شهرينك ١٠٠ كيلومتره شرق شماليسنده و (آقاريغوآ) نهرينك كنارنده واقع بر شهر اولوب، ٤٠٠٠ اهاليسى واردر. اطرافنك پموق وقهوه محصولاتيله حيواناتى چوقدر.

آرأون (Araun) هندستانك وسطلرنده برنهر اولوب، صولدن (پايين كنك) نهرينه دوكيلور، كه اوده (كوداورى) نهرينه منصب اولور. مجراسى ٢٤٠ كيلومتره‌در.

آرابات (Arabat) قريم شبه جزيره‌سنك شمال شرق كوشه‌سنده وكرچ شهرينك قارشيسنده و ٩٠ كيلومتره بعدنده واقع بر قلعه اولوب، بو جزيره‌دن شمالاً قريه قدر ممتد اولان طار بر ديله دخى بونك نامى ويريله‌رك، «آرابات سهى» تسميه اولنمشدر. بو ديل ١١٠ كيلومتره اوزون اولوب، آزوف دكيزينى (سيواش) ويا «بحر متعفن» دنيلن بطاقلقدن آييرور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرابو (Arabo) پانونیا مملکت قدیمه‌سنك بر نهریدر، که الیوم مجارستانده كائن (راب) نهریدر. [«راب» کلمه‌سنه مراجعت.]

آرابیده (Arabida) پورتکیزك بر کوچك طاغی اولوب، (ستوبال) لیمانك اوستندن چکه‌رك، (اسپیکل) برونه منتهی اولور.

آراپاهو (Arapahoe) ممالك مجتمعه‌نك وسطلرنده كائن (قولورادو) جمهوریتنك برقضاسیدر، که اهالیٔ قدیمه‌سنك اسمیله مسمی اولوب، «قیالی طاغلر» سلسله‌سنك شرق طرفنده‌كی اتكنده وجنوبی (پلاته) نهرینك حوضه‌سنده واقعدر. ۶۸۳۰ اهالیسی، آلتون، کومش وکور معدنلری واردر. مرکزی اولان (داون سیتی) شهری جمهوریتك دخی مرکزیدر.

آراپاهو (Arrapahos) آمریقای شمالینك اهالیٔ قدیمه‌سی اقوامندن اولوب، «قیالی طاغلر» سلسله‌سنك اتكنده وواسع چایرلرك بیتدیکی یرده، یعنی ۳۹° ایله ۴۰° عرض شمالی آره‌سنده ساكن ایدیلر. که محل مذکور الیوم ممالك مجتمعه‌نك (قولورادو) جمهوریتی داخلنده بولنیور. بونلره اسکی فرانسز سیاحلری «قارنی شیش» دیمك اولان (غرو وانتر) نامنی ویرمشلردی. بو کونکی کونده بو قومك افرادندن بر مقداری (مونتانه) طرفلرنده کوچبه حالنده یاشامقده اولوب. اکثریسی شمال غربی طرفلرینه چکلمشلردر. سیمالری «قیزل دری» تعبیر اولنان آمریقای شمالی اهالیٔ اصلیه‌سنك اك خالص جنسی اولدقلرینی کوستریورسه‌ده، اوست وباشلری پك پیس اولوب، کین وخیانتلری غالب اولدیغی مرویدر. میلادك ۱۸۲۰ تاریخنده بونلرك عددی ۱۰۰۰۰ راده‌لرنده تخمین اولنور دیسه‌ده، او زماندن بری خیلی آزالمشلردر.

آراپیل (Arapiles) اسپانیانك (سلامانقه) شهری جوارنده بر قریه‌در، که «سلامانقه محاربه‌سی» نامیله مشهور اولان بر محاربه‌نك اوراده وقوعی حسبیله شهرت بولمشدر.

آرات (Arrats) فرانسه‌نك جنوب طرفی انهارندن اولوب. پیرنه طاغلرندن نبعانله. (اوست پیرنه) و (ژر) و (تارن ئه غارون) ایالتلرندن چکه‌رك. (والنسه داژان) شهرینك همان قارشیسنده صولدن (غارون) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۱۳۰ کیلومتره ایسه‌ده، صویی آز اولوب، سیرسفائنه صالح دکلدر. جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری آقار.

آراتور (Arator) خرستیانلق زماننده یتیشن لاتین شعراسندن اولوب، میلادك ۴۹۰ تاریخنده (لیغوریا) ده طوغمش، و ۵۵۶ ده وفات ایتمشدر. رومه‌ده دیاقوس ایکن، (غوت)لرك حکمداری (آتالاریق)ك کاتب وخزینه‌داری اولمشیدی. «اعمال حواریون» نامیله معروف اولان انجیلك لواحقنی نظمه چکمشدر، که بو اثری الآن موجود اولوب، دفعاتله طبع اولنمشدر.

آراتوس (Aratus) آخائیا ماده‌سنده بیان اولنان آخائیا هیئت اتحادیه‌سنك قوماندانلرندن اولوب، قبل المیلاد ۲۷۲ تاریخنده مورەنك (سیکیون) شهرنده طوغمش، و (آرغوس) شهرنده تربیه اولنه‌رق، وطننه عودتنده، اورایی غصب ایتمش اولان (نیقولس) اسمنده بر ظالم حکمداری طرد ایله، (سیکیون) ی آخائیا هیئت اتحادیه‌سنه ادخال ایتمش؛ واو وقت پك کنج اولدیغی حالده، بو هیئت اتحادیه‌نك ریاستنه انتخاب اولنه‌رق، قبل المیلاد ۲۴۳ تاریخنده ماکدونیا حکمدارلرندن، (آنتیغون)ی دفع ایله (قورنته) شهرینی قورتارمش؛ ویونانك بتون وسطی طرفلرینی هیئت اتحادیه‌یه جلب ایتمش ایسه‌ده، (اتولیا) ایله (لاکدمونیا) اهالیسی قارشی طوروب، اسپارطه حکمداری (قلئومن) اعلان حرب ایله، کندیسنی مغلوب ایتدیکندن، ماکدونیا حکمداری (آنتیغون) ایله ومؤخراً اونك خلفی بشنجی فلیبله عقد اتفاقه مجبور اولمش؛ ومرقوم فلیب، اتولیالیلری ازمك ایچون، آراتوسی آلت اتخاذ ایتدکدن صکره، قبل المیلاد ۲۱۳ تاریخنده کندیسنی‌ده تسمیم ایتمشدر. (آراتوس) آخائیا هیئت اتحادیه‌سنك مکمل بر تاریخنی یازمش ایسه‌ده، محو اولوب، نسخه‌سی بولنه‌مامشدر. مشهور (پلوتارق) بونك دخی ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آراتوس (Aratus) یونان قدیم شعرا ومنجمیندن اولوب، میلاددن ۲۷۰ سنه اول سیجلیانك (سولس) شهرنده طوغمشدر. ماکدونیا حکمدارلرندن (آنتیغون غوناتاس) ك سراینده یاشامش، وعلم هیئت حقنده معتبر بر منظومه نظم ایتمشدر، که مؤخراً (چیچرون) و(جرمانیقوس)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و(آویانوس) طرفندن نظماً لاتینجه‌یه ترجمه و(هیپارق) و (اراتوستن) و (تئون) طرفندن شرح اولنمشدر. کرك منظومه‌نك کندیسی وکرك ترجمه وشرحلری موجود اولوب، دفعاتله طبع، واوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمشدر.

آراج { قسطمونی ولایت وسنجاغنده بر قضا در، که مرکوزه: اکدیر وبویالی ناحیه‌لرینی دخی جامع اولوب، ٥٦ قریه و١٥٦٥٠ اهالیی حاویدر. مرکزی (یازی کویی) جوارنده برتپه‌ده اولوب، حکومت قوناغنك اوکندن یکن (آراج) نهری کنارنده بهر هفته انعقاد ایدن بازار محلنده بر جامع شریف ایله ٢٥ دکان واردر. بو قضا شرقاً قسطمونی، غرباً زغفرانبولی، جنوباً کنغری سنجاغنه ملحق چرکش، شمالاً دخی طاطای قضالریله محدود اولوب، مرکزی قسطمونینك غرب جنوبیسنده واون ساعتلق مسافه‌ده واقعدر. بو قضا داخلنده ٤٦ جامع شریف ومسجد، ٣٧ مکاتب صبیانیه، ٣٦ دکرمن و٤٧ صو حزاری واردر. اکریجه اووه، یوز آمرود، آت اسکی، چناق، قطارله، قره‌دره، عثمان کولی، آق تپه نامرلیه سکز اورمانی اولوب، نوعی ١٢٠٠٠ ٤ دونمدن، واشجارلری اکثری قره صاری چام، کوکنار ومیشه‌دن عبارتدر. محصولاتی باشلیجه حبوبات، کراسته، یاغ وتفتیکدن عبارتدر.

آراچنه { (Aracena) اسپانیای جنوبیده اندلس قطعه‌سنك (هولوه) سنجاغنده و (هولوه) شهرینك ٩٤ کیلومتره شمال شرقیسنده آراچنه طاغنك بر یوکسك وادیسنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب. ٤٠٠٠ اهالیسی وقربنده یشم معدنی واردر.

آراچنه { (Aracena) اسپانیای جنوبیده یعنی نفس اندلس قطعه‌سنده بر سلسلهٔ جبالدر. که (سیراموره‌نه) سلسلهٔ جبالندن منشعب اولوب، پورتکیزك حدودندن باشلایه‌رق، (وادیٔ کبیر) ایله (غوادیانه) نهرلری آره‌سنده ممتد اولور. جنوبه ناظر اولان طرفنده پك چوق معدنلر وعلی‌الخصوص دمیر وباقیر معدنلری بولنور. اك یوکسك ذروه‌سنك ارتفاعی ١٦٧٦ متره‌در.

آراچی { (Arachi وانکلیزجه Aratchi) هندستانك (مدارس) دائره‌سنده (سالم) قضاسنده وسالم شهرینك ٦٠ کیلومتره بعدنده بر شهردر.

آراخنه { (Arachné, Ἀράχνη) «اورومجك» دیمك اولوب، یونان قدیم اساطیرنده کویا آیدین جهتنك (قولوفون) شهرقدیمنده بر قادین اولوب، نقش ایتمه‌ده عقل الههٔ‌سی (آتنه) ایله رقابته قالقیشدیغندن: (آتنه) بوکا مکیکیله اورمش، وبو ضربه کندیسنی اورومجکه تحویل ایتمش.

آراخوزیا { (Arachosie) ایران قدیمك (سیستان) قطعه‌سنه یونان قدیم مورخلری طرفندن ویریلن اسمدر. بونك مرکزی اولمق اوزره، بو نامله برشهر دخی بولنوب، (قوفه) نامیله آثوریه ملکه‌سی (سمیرامیس) طرفندن بنا ایدلمش اولدیغی مرویدر.

آراخوه { (Arachova) یونانك (فتیوتیده) مع (فوکیده) ایالتنده، (لیوادیا) قضاسنده و (لیوادیا) شهرینك ٢٠ کیلومتره شمال غربیسنده، (لاقوره) طاغنك جنوبی اتکنده ١٠٠٠ متره ارتفاعی اولان بر محلده بر شهر اولوب، ٢٠٠٠ اهالیسی واردر. جوارلرنده غایت ایی بر نوع شراب یاپیلیر. قربنده بیوك بر مغاره واردر، که پك کوزل تبلراتی اولوب، ٣٠٠٠ کشی استیعاب ایدر. (استرابون) بو شهره (آغوریا) نامنی ویریور. — یونانك (آرقادیا) ایالتنده (تریپولیچه) شهرینك ٣٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده دخی بو نامله مسمی بر بیوك قریه بولنیور.

آراد { (Arad) مجارستانك (تیس) نهرینه دوکیلن (ماروس) چاینك ایکی کنارنده واقع بر شهردر، که کندی نامیله مسمی وجنوباً ماروس چایله شرقاً دخی ترانسلوانیا یعنی اردل ایله محدود اولان بر (قومیتاته) یعنی سنجاغك مرکزی اولوب، پشته‌نك شمندوفرله ٢٦٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده وتمشوارك ٥١ کیلومتره شمالنده کائندر. شهر ایکی‌یه منقسم اولوب، (ماروس) نهرینك صاغ کنارنده یعنی شمالنده اولان قسمی (اسکی آراد) دنیلیر. که آچیق وپك انتظامسزدر؛ بونك قارشیسنده بولنان (یکی آراد) ایسه غایت جسیم ومتین استحکاملر ایله مستحکمدر. اهالیسی ٣٢٧٢٠ کشی اولوب. بر ثلثی رومان یعنی اولاخ، بر ثلثی آلمان ودیکر ثلثی دخی مجار وصرب ویهودیدن مرکبدر. بو شهرده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنه‌ده درت دفعه بیوك بر بازار قوریلور، كه باشلیجه حیوانات بازاریدر. بر روم پسقپوسنك مركزیدر. سنجاغنك سطحی ۶۰۱۳ مربع كیلومتره، واهالیسی ۳۹۴۷۱۳ كشیدر.

آرادوس (Aradus) فنیكه ساحلنده الیوم (ارواد) جزیره‌سی نامیله معروف بر كوچك آطه اولوب، اوستنده ینه بو نامله مسمی بر شهر وار ایدی. بو شهرك قارشیسنده ساحلده دیگر بر شهر بولنیوردی، كه (آنتارادوس) تسمیه اولنوردی. ایكی شهر بیننده بر كوپری واسطه‌سیله اختلاط اولنوردی.

آرار یاخود آراریس (Arar, Araris) فرانسه‌ده (ساؤن) نهرینك اسم قدیمیدر. [«ساؤن» كلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرارات (Ararat) بایزید سنجاغنده دولت عثمانیه ایله روسیه وایران حدودی قربنده كائن (اكری طاغ) ه كتب مقدسه‌ده ویریلن اسمدر. سفینهٔ نوحك بو طاغده طوردیغی توراتده مذكور ایسه‌ده، كتب اسلامیه‌ده جبل (جودی) ده طوردیغی بیان اولنیور. بو طاغه ارمنیلر (ماسیس)، وایرانیلر (كوه نوح) دیرلر. بو طاغ ایكی یوكسك تپه‌دن عبارت اولوب، بری حذای بحردن ۵۴۰۰ متره مرتفع اولوب، اوست طرفی دائمی صورتده قار ایله مستوردر، دیگرینك ارتفاعی ایسه ۴۰۰۰ متره‌دن عبارت اولوب، یازین قاردن عاریدر. اراضیسی بركانی اولوب، لاو آقندیلری وبعض پاتلامه اثرلری بللیدر. او طرفك ارمنیلری سفینهٔ نوحك الآن طاغك تپه‌سنده بولندیغنه، وبونك ایچون اورایه كیمسه چیقه‌میه‌جغنه معتقد ایسه‌لرده، بعض سیاحلر وخصوصا بر روس اركان حربیه هیئتی تا تپه‌سنه قدر چیقوب، بعض رصد عملیاتنی اجرا ایتمشلردر. طاغك آلتنده‌كی اراضی كردلرله مسكوندر.

آرارو (كنجر) قبیله‌سنه منسوب اولوب، دهلی حكمدارلرندن محمد شاهك زماننده هندستانك (اله آباد) قطعه‌سنده (كورا) زمینداری (یعنی محافظی) ایكن، دهلی حكومتنك ضعفندن استفاده ایله، ۱۱۴۴ تاریخ هجریسنده (كورا) چكله‌داری (یعنی والیسی) و وزیر نواب قمرالدینك قاینی اولان نواب جان نثار خانی قتل، واعلان استقلال ایلمشیدی. نواب جان نثارك اوغلی اعظم الدین خان بر مقدار عسكرله بونك تربیه‌سنه مأمور اولمش ایسه‌ده، آرارو اورمانلره چكیلوب، غالبانه مقاومت ایتمكله، اعظم الدین خان عسكرینك قومانده‌سنی خوارزم بك خانه براقوب، دهلیه عودت ایتمش؛ و (آرارو) بوندن جسارت آله‌رق، اوراده قالان عسكرك اوزرینه هجوم‌له، قوماندانلرینی قتل، وعسكری پریشان ایتمش ایسه‌ده، وزیر قمرالدین خان، بونك تربیه‌سیچون، (اوده) والیسی برهان‌الملك سعادت خاندن استمداد ایتمكله، سعادت خان ۱۱۴۸ تاریخنده آرارونك اوزرینه سوق عسكر ایدوب، بعد المحاصره، كندیسنی قتل، وباشنی دهلیده محمد شاهه ارسال ایتدیكی كبی، دریسنی دخی یوزوب، صمانله طولدیره‌رق، وزیر قمرالدین خانه كوندرمشدر.

آراره (Araras) آمریقای جنوبینك اقوام وحشیه‌سندن اولوب، برازیلیانك (آمازون) ایرماغنه دوكیلن (مادیره) نهرینك ایكی طرفنده‌كی اورمانلرده یاشایورلر. بونلر وقتیله جمعیتلی وقوتلی اولوب، اورالرده توطن ایدن اوروپالیلره تعرض ایدرلردیسه‌ده، شمدی افرادلری آزالوب، ساكن بر حالده یاشامقده‌درلر. — (مادیره) نهرینك غایت اینشلی وسریع الجریان برمحلی بو قومك نامیله تسمیه اولنمشدر.

آراس (Aras) بر ایرماقدر، كه ارضرومك ۴۰ كیلومتره قدر جنوبنده واقع (بیك كول) طاغندن نبعان ایله، شرقه طوغری آقه‌رق، منبعندن ۸۰ كیلو متره قدر آشاغیده ارضرومك شرق طرفنده‌كی طاغلردن اینن (حسن قلعه صویی) نام چای ایله برلشیر. نقطهٔ تلاقینك بر آز آلتنده (چوبان كوپریسی) نامیله یدی كزلی اوزرینه غایت كوزل بر طاش كوپری یاپلمشدر. بورالرده (پاسین) اراضیسنی اروا ایتمكله، (پاسین صویی) نامیله معروفدر، كه (اكسنوفون) ك سیاحتنامه‌سنده (پاسیس) نامیله یاد اولنمسی بوندن مأخوذدر. روسیه حدودینی كنجه‌یه قدر عثمانلی طوپراغنده قطع ایتدیكی ۱۶۰ كیلومترهلك مسافه‌ده، ذكر اولنان حسن قلعه صویندن بشقه (قره صو) ونام دیگرله (مورنج) دنیلن چای، وتام خط حدوده دخی قارصك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایچندن چکن (آرپه چایی) آراسه دوکیلور. آرپه‌چایی اسکی ارمنی کتابلرنده (آخوریان) نامیله مذکور ایسه ده، (اکسنوفون) ك سیاحتنامه‌سنده (آرپاسوس) تسمیه اولنمشدر. که (آرپه چایی) بوندن مأخوذ اولسه گرکدر، زیرا (اکسنوفون) میلاددن ٤٠٠ سنه‌اول یازمش اولدیغندن، او وقتده اورالرده ترکجه براسمك بولنمسی ملحوظ دکلدر. خرابه‌لری الیوم موجود اولان (آنی) اسمنده‌کی اسکی ارمنی شهری بو نهرك کنارنده ایدی. آراس نهری آرپه چاییله برلشدکدن صکره، شرقه طوغری آقوب، بعده شرق شمالی‌یه طوغری دونر. آرپه چایندن صکره آراسه صولدن یعنی شمالی ساحلندن دوکیلن نهرلر: (الاکز) طاغنك اتکندن اینن (غربی) ونام دیکرله (آونان) و (غوچه) کولنك صولرینی ایندیرن (قارتیچور) ونام دیکرله (آزاد) نهرلریله (نقچوان) و (آلنیجه)، وصاغدن یعنی جنوبی ساحلندن دخی ایران طوپراغندن کلن (بالق صویی) و (آق صو) چایلرندن عبارتدر. بوصوك چایك التقاسندن صکره آراس نهری (اورداباد) ایله (میکری) آره‌سنده واقع (آراسبار) اسمنده غایت مدهش بر بوغازدن چکر. اورادن تا (کور) نهریله برلشنجه‌یه قدر ٢٤٠ کیلومتره‌لك مجراسنك صاغ طرفی ایرانك آذربایجان ایالتی وصول طرفی دخی روسیه‌نك قره باغ نام مملکتی ممتد اولور. بو مسافه‌ده دخی صاغدن (آهر) ایله (قره صو) یك اجتماعندن حاصل اولان (دهاریور) چایی. وصولدن دخی برطاقم کوچك دره‌لر آراسه دوکیلور. آراسك جریانی منبعندن تا (اورداباد) شلاله‌سنه قدر غایت سرت وخیرلی اولوب، مواقع مختلفه‌سنده دفعاتله یاپیلان کوپریلردن یالکز ایکی اوچی طیانه بیلمشدر. (اورداباد) دن (میکری)یه قدر بربرینی متعاقب بر طاقم شلاله‌لر تشکیل ایدرك ١٧ کیلومتره‌لك مسافه‌ده ٤٢٥ متره آشاغی دوشر. ودوشرکن اوزاقدن ایشیدیلیر برکورلدی حاصل ایدر. بعده ایکی طرفی قیالق طاغلرله محاط اولان (آراسبار) بوغازینی دخی چکدکدن صکره، دوز یره دوشوب، کنیش بر مجراده بر چوق آطه‌لر تشکیل ایده‌رك بحر حزردن ٢٧ کیلومتره یوقاریده (کور) نهریله برلشیر. وهر نه قدر، که آراسك صویی دها زیاده ایسه‌ده، نقطهٔ تلاقیدن آشاغی (کور) نامنی آلیر. نقطهٔ تلاقیدن دکیزه قدر ممتد اولان و (دشت مغان) دنیلن اووه حالا دکیز بوجکی قبوقلریله مملو اولوب، نهرك ایندیردکلری قوم وچامور یاردیمیله دکیزدن قره‌یه تحول ایتمش اولدیغی آکلاشیلیور.

آراس { (Arras) فرانسه ایالات شمالیه‌سندن (پا دو قاله) ایالتنك مرکزی بر شهر اولوب، (اسقارپه) نهری اوزرنده، پاریسك ١٤٩ کیلومتره شمال شرقیسنده وبر قاچ دمیر یولنك نقطهٔ التصاقنده اوله‌رق، ٥٠° ١٧′ ٣١″ عرض شمالی و ٠° ٢٦′ ٢٦″ طول شرقیده واقعدر. برنجی درجه مواقع عسکریه‌دن اولوب، برنجی اوردونك بشنجی فرقه‌سنك مرکزیدر. برنجی درجه‌ده محکمه‌سی، تجارت اوطه‌سی، فرانسه بانقه‌سنك شعبه‌سی، کوزل بر مکتبی، قرق بیك جلد کتابی حاوی بر کتبخانه‌سی، تاریخ طبیعی وآثار عتیقه موزه‌خانه‌سی، نباتات باغچه‌سی، طب وصیدلانی مکتب اعدادیسی، مهندسخانه‌سی، ١٧٥٧ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنمش بر جمعیت علمیه‌سی، بر صنایع جمعیتی، تا رومالیلرك زماندن مشهور صنایعی. زراعت وسائره ماکنه‌لرینه مخصوص دوکمه خانه‌لری. دباغخانه‌لری؛ بیره، چوراب، جام، مقوی ومشهور دانتله فابریقه‌لری؛ حبوبات یاغی، شکر، اسپیرتو کارخانه‌لری؛ حبوبات، شراب، اسپیرتو، یاغ ومعدن کوموری تجارتی وار در. شهر غایت تمیز وکوزل اولوب، اولرینك بعضیسی اسپانیول بیچمنده در. اسکی زماندن قالمه ابنیه‌سی چوق اولوب، از جمله موزه‌خانه ونباتات باغچه‌سیله سائر دوائری شامل اولان (سنت واست) مناستری میلادك یدنجی عصرنده یاپلش بر بنادر. کوزل ابنیه ایله محاط بر قاچ میدانی دخی اولوب، بونلرك برنده (ووبان) ك هیکلی رکز اولنمشدر. —— اسکی غاللر زماننده دخی بو شهر (نمتوچنا) اسمیله موجود اولوب، (آتربات) قومنك مرکزی ایدی. میلاددن ٥١ سنه اول قیصر عسکرینی اوراده قیشلاتمشیدی. جالینوسك زماننده اوراده یاپیلان کلیم وسائر یوك منسوجاتیله مشهور ایدی. میلادك ٤٥١ تاریخنده (آتیلا)، و ٨٨٠ده نورمانلر طرفندن تخریب اولنه‌رق، پسقپوسلق مرکزیتی غائب ایتمش، وآنجق ١٠٩٣ یکیدن پسقپوسلق مرکزی اولمشدر. (فلاندره) قونتلریله (بورغونیه) دوقه‌لری زماننده آراس شهری خیلی ایلرلیلیوب، ثروتی چوغالمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولدیغندن، ۱٤۷۷ ده اون برنجی لویی یه قارشی طورمش، وبو قرال شهرك سورینی هدم ایله، اهالیسی طرد ایتدکدن صکره، شهری (فرانشیزه) تسمیه ایده‌رك، اطرافدن اهالی جلب ایتمش ایسه‌ده، کندیسنك وفاتنده آراسلیلر طوپلانوب، وطنلرینی آوستریا حکمداری (مکسیمیلیان) ه تسلیم ایتمشلردر. دردنجی هنری بو شهری استرداده چالیشمش ایسه‌ده، موفق اوله‌میوب، نهایت ۱٦٤۰ ده فرانسه‌یه اعاده اولنمشدر. اهالیسی ۲۷۳۰۰ کشیدر.

آراغاوه (Aragava) جاپونیاده (نیپو) جزیره‌سنك ساحل شرقیسنده بر شهر ولیمان اولوب، (یاقویان) طاغنك اتکنده و (میتو) شهرینك ٥٤ کیلومتره شمال شرقیسنده واقعدر.

آراغو (Fr. Arago) . — فرانسوآ (فرانسه‌نك اعاظم علماسندن اولوب، (پیرنه) سلسلهٔ جبالنك شرق طرفلرنده (استاژل) شهرنده ۱۷۸٦ تاریخ میلادیسنده طوغمش، و۱۸۵۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. پدری عن اصل اسپانیول اولوب، (پرپنیان) شهرنده ضربخانه مأموری ایدی. «جامع الصنایع» مکتبنده (Ecole polytechnique) اکمال تحصیل ایتدکدن صکره، پارس هندسه‌خانه‌سنك (Bureau des longitudes) کاتبی اولوب، ۱۸۰٦ تاریخنده کرهٔ ارضك اولچیسنی تحقیقه مأمور اولان موسیو (بیو) یه معاون نصب اولنمش؛ و، بو وظیفه‌سنی اجرا ایچون، طولاشیرکن، جاسوس ظن اولنه‌رق، اسپانیاده توقیف اولنوب، پك چوق زحمت وتهلکه‌لردن صکره فرانسه‌یه عودت ایده بیلمشیدی. او وقت، ۲۳ یاشنده اولدیغی حالده، فرانسه‌نك فنون آقادمیاسنه اعضا، وجامع الصنایع مکتبنه معلم تعیین اولنمش؛ مؤخراً رصدخانه و هندسه‌خانه مدیریتنه. جامع الصنایع مکتبی مجلس عالیسنك اعضالغنه. ونهایت ۱۸۳۰ ده فنون آقادمیاسنك کتابت دائمیه‌سنه چکمش. بر سنه صکره وطنی طرفندن مبعوث انتخاب اولنه‌رق، اصول انتخابك تعدیلی حقنده ایراد ایتدیکی نطقلرله شهرت بولمش، و او درجه‌ده محبت عامه‌یه مظهر اولمشیدی، که ۱۸٤۸ تاریخنده واقع اولان انقلابده اتفاق آرا ایله حکومت موقته باشنه چکیریلوب: جمهوریت مفرطه اصحابنه وارباب شورشه قارشی بیوك بر غیرت کوستره‌رك، سنهٔ مذکوره حزیرانده وقوع بولان قاریشیقلقده، ارباب شورشك استحکاماتی اوزرینه بالذات سوق عسکر ایله عسکرك اوکنه دوشمش ایسه‌ده، متعاقباً امور سیاسیه‌دن اوصانج کتیروب، چکلمشدر.
آراغو کافهٔ فنونه وعلی الخصوص حکمت طبیعیه ایله علم هیئته پك بیوك خدمتلر ایتمشدر. ضیانك تموج واسطه‌سیله انتشاری اصولنی التزام واثبات ایله، «استقطاب ملون» ی کشف، وارصادات نجومیه‌یی دها زیاده تدقیق ایده بیله‌جك بر استقطاب آلتیله دیکر بر طاقم آلتلر ایجاد؛ و (ارسند) ایله (آمپر) ك مانیاتیسمه والکتریق حقنده‌کی مطالعاتنی اکمال ایده‌رك، ۱۸۲٤ ده «دور ایله مانیاتیسمه استحصالی» اصولنی ایجاد ایتمشدر، که بو ایجادی لوندره جمعیت فنیه‌سی طرفندن (قوپلی) مدالیه‌سیله تلطیفنی موجب اولمشدر. فنونی غایت ساده وواضح بر لسانله افاده ایدوب، هر کسك آکلایه بیله‌جکی بر حاله کتیرمك آراغویه مخصوص بروبرکی ایدی. رصدخانه‌ده هیئت ونجومه متعلق درس عمومی ویردیکی وقت، عوامدن بیله بر جم غفیر کمال تهالکله استماعه قوشارلردی. زماننده دوائر فنیه‌نك مجموعه وسالنامه‌لریله رسائل موقوتهٔ فنیه کندیسنك مقالات فنیه‌سیله مملو ایدی. «حکمت طبیعیه وکیمیا مجموعه‌سنی» (*Annales de physique et de chimie*) (کی‌لوزاق) له بالاشتراك کندیسی تأسیس ایتمشیدی. کندیسنك کلیات آثاری ۱۷ بیوك جلد اوزرینه نشر اولنه‌رق، هر کسك آکلایه‌جغی لسانله مفصل بر هیئت کتابیله مطالعات فنیه وبعض تراجم احوال ایله بر طاقم لایحه‌لردن عبارتدر. وفاتنده موسیو (قومب) جمعیت فنیه‌ده مدحنه دائر کوزل بر نطق ایراد ایتمش؛ وموسیو (اودینیان) دخی ترجمهٔ حالیله علم وزکاوتنه وخدمات فنیه‌سنه دائر بر کتاب یازمشدر. (Audignan. *Arago, son génie, ses influences*. 1857.)
— آراغونك ایکی برادری وار ایدی، که بری ۱۷۹۰ ده طوغوب، ۱۸۵۵ ده وفات ایتمش اولان (ژاق آراغو) اولوب، ایکی کوزندن کور اولدقدن صکره، بعض سیاحت خاطره‌لریله غایت معنیدار بعض حکایه‌لر یازمش؛ ودیکری ۱۸۰۲ ده طوغمش اولان (اتیان آراغو) اولوب، بعض منظوم مضحکه‌لر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

یزمش، و ١٨٧٠ ده بر مدت پارس شهر امینی بو-
لنمشدر. — آراغونك اوغلی (امانوئل آراغو) دخی
١٨٧٠ ده تشکل ایدن «تدافع ملی» حکومتی هیئتنه
داخل اولمشدر.

آراغو (Arago) ممالك مجتمعه‌نك شمال غر-
بیسنده واقع (اوراغون) جمهوریتنك
بحر محیط کبیرده بر برونی اولوب. (قوس) نهرینك
دوکلدیکی (امپیرسیتی) کورفزینه قریبدر.

آراغوآ (Aragua) آمریقای جنوبینك
(ونزوئلا) مملکتنده (کوزمان بلا-
نقور) ویا (آراغوآ) حکومتنك مرکزی بر شهردر،
که (اوناره) نهری کنارنده اولوب. ١٦٥٢٥ اهالیسی
واردر. — بو شهر و مملکت اورانك اهالی اصلیهٔ
قدیمه‌سی اولان (آراغوآ) قومنك اسمیله تسمیه او-
لنمشدر.

آراغوآ (Aragua) آمریقای جنوبیده
(ونزوئلا) مملکتنك (قومانه) ایالتنده
(قومانه شهرینك ٨٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده،
(قاغاریقه) کولنه منتهی اولان بر وادیده واقع بر شهر
اولوب. ٣٠٠٠ اهالیسی وار در. اطرافنده کلیتلی
قهوه، توتون شکر وپموق حاصل اولور.

آراغوآری (Araguari) آمریقای جنو-
بیده (آمازون) ایرماغی
منصبنك شمالنده ′١٤ °١ عرض شمالیده بحر محیط
اطلاسی‌یه منصب اولان بر نهردر. بو نهرك جریان
ایتدیکی یرلر فرانسه ایله برازیلیا آره‌سنده منازع فیه
اولوب، هر نه قدر که پورتکیز جنرالرندن (قاوولا)
ایکی عصر اول، اهالی جلب ایده بیلك ایچون، نهرك
منصبنده بر قلعه بنا وبر بانقخانه تأسیس ایتمش ایسه‌ده،
قلعه خراب اولوب، آنجق بر قاچ بانقجی قلبه‌سی
بولنمقده در. اوراپه دوکیلن نهرلرك کثرتندن
وهپسنكده طاشمه‌سندن اراضی بعض موسملرده
بتون بطاقلق اولوب. قابل سکنی دکلدر.

آراغوآیا (Araguaya) آمریقای جنوبیده
برازیلیانك بر بیوك نهری اولوب.
′٣٠ °١٨ عرض جنوبیده واقع (قاپایوس) طاغلرندن
نبعان ایله، شماله طوغری آقه‌رق، (غویاز) ایله (ما-
توغروسو) ایالتلرینی تفریق ایتدکدن صکره، °٦
عرض جنوبیده (توقانتن) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی

١٣ درجه اولوب، ١١ درجه‌سی سیر سفائنه
صالحدر.

آراغون (Aragon) اسپانیانك شمال شرقی
جهتنده بر مملکتدر، که شمالاً (پیرنه)
طاغلریله، شرقاً (قتالونیه) مملکتیله، شرق جنوبی
طرفندن (ولنسیه)، غرب جنوبی طرفندن یکی
قشتاله (ویاقستیله)، غرباً اسکی قشتاله و (ناواره)
قطعه‌لریله محاط اولوب. قسم اعظمی (ابرو) نهرینك
حوضه‌سندن عبارتدر. شمالدن جنوبه طوغری
′٥٦ °٢ ٤ عرض شمالیدن ′٥٧ °٣٩ عرض شمالیه
قدر ممتد اولوب. طول اعظمی ٣٣٥ کیلومتره،
وسطحی ٤٦٥٦٥ مربع کیلومتره‌در. بو قطعه بر
ولایت اعتبار اولندیغی وقت، مرکزی (سراغوسه)
شهری ایدی، که عربلرك (سرقسطه) دیدکاری شهردر.
بوکون ایسه اسپانیا حکومتی بونی (سراغوسه)،
(هوئسقه) و(تروئل) ایالتلری نامیله اوچ ایالته تقسیم
ایتمشدر. بو قطعه‌نك اهالیسی ٩٣٠٠٠٠ کشیدر.
آراغونك وسطی، غربدن شرقه ابرو نهریله شق
اولنه‌رق کنیش اووه‌لردن عبارت ایسه‌ده، شمال
وجنوب طرفی طاغلقدر. شمال طرفنده‌کی طاغلرك
اکثریسی پیرنه سلسلهٔ جبالندن عموداً آیریلوب،
جنوبه طوغری ممتد اولورلر، وآره‌لرنده‌کی وادیلر-
دن ایتن دره‌لر وچایلر (ابرو)یه دوکیلور. مع هذا
(سیرا غواره) و (سیرا پنیا) کبی پیرنه سلسله‌سنه
متوازیاً غربدن شرقه اوزانیر بعض طاغلر دخی
واردر، که آیریجه بر سلسله تشکیل ایدرلر. جنوب
طرفنده ایسه طاغلر بربرینه مربوط اولوب، بونلرك
اك مرتفعی ده (مونقایو) طاغیدر، که پیرنه‌دن ماعدا
اسپانیانك اك یوکسك طاغلرندن اولوب. حذای
بحردن ٢٣٤٨ متره ارتفاعی واردر. بو طاغ سرا-
غوسه‌نك ٥٧ کیلومتره غربنده اولوب. (ابرو)
ایله (دویرو) نهرلرینك حوضه‌لرینی آیریور. رعد
وصاعقه وبوره‌لرینك کثرتیله جوارلرینه دهشت
اندازدر. بونك جهت جنوبیه‌سنده بولنان (سیرا
یاوالامبر) اسپانیانك تقسیم میاه نقطه‌لرینی تشکیل
ایتمکله، بونلردن نبعان ایدن صولر بر طرفدن آق
دکیزه، بر طرفدن ده بحر محیط اطلاسی‌یه دوکلك
اوزره، هر طرفه آقیور. آراغونك باشلیجه نهری
(ابرو) ایرماغی اولوب، صاغدن یعنی شمالدن بو

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایرماغه بر چوق چایلر دوکیلور، که بونلرك باشلیجه‌لری: مملکته بواسمی ویرن (آراغون) نهریله آربا، غالغو، القنطره، ایسوئلا، سینقه. اسرا، وآراغون ایله قتالونیه حدودینی آیران (نوغوئرا ریباغورزانه) چاییدر. بوصوك بش چایلر (ابرو) نك باشلیجه شعبه‌سی اولان (سغرو) نهرینه دوکیلورلر. صاغدن یعنی جنوب طرفندن آراغون قطعه‌سی داخلنده (ابرو)یه دوکیلن چایلرڭده باشلیجه‌لری: (جیلوقه) ایله دخی برلشن (جالون)، هوئورا، آغوآس، مارتن، غوآد الوپه وماتارانه نهرلریدر. (سراغوسه) نك جوارنده (ابرو) نهری ۱۰۰ کیلومترهلك مسافه‌ده سیر سفاینه صالح اولمدیغندن، مجرای طبیعیسنه متوازیاً بر قنال کشادی وقتیله تصور اولنوب، تا (شارل کینت) زماننده باشلانمش، ومیلادك اون سکزنجی عصرنده شمدیکی درجه‌یه قدر کتیرلمش ایسه‌ده، اکمال اولنمامشدر.

آراغون مملکتنك طاغلری شایان تماشا ایسه‌ده، آلچق یرلری قورو ولطافتسز وهیئت عمومیه‌سی حزن انکیز بر صورتده اولوب، اکثر طرفلری معمور دکلدر. اڭ بیوك قصبه‌سی (سراغوسه) شهری اولوب، ۵۶۰۰۰ اهالیسی واردر. سائر قصبه‌لری ایچنده تجارت ویا موقع وتاریخجه بر آز اهمیتی اولانلر: هوئسقه، مونزونه، بارباسترو، یاقه، القانیز، قلاتایود [قلعة ایوب]، تارازونه، تروئل، البارا چین، وسائره‌در. مملکتده بر قاچ دمیر یولی انشا اولنوب، باشلیجه‌لری بارسلونه [برشلونه] دن کلوب، سراغوسه‌دن کچدرك، مادریده واوراده‌ده برطرفدن قارتاجینه وبرطرفدن قادیسه قدر ممتد اولان بیوك خط ایله، سراغوسه‌دن آیریلوب، شمال غربی‌یه طوغری کیدن وغاسقونیه کورفزی ساحلندن فرانسه دمیر یوللریله برلشن خطدر. زراعتك پك کری بولنمسیله برابر، حبوبات، ایی شراب، زیتین یاغی، صفران، ایپك، کتن. قناو وسائره حاصل اولور. وکلیتلی قویون یتیشیر. صنایع محلیه باشلیجه قبا بر جنس چوخه ایله قالین بز وقونیاق وصابون اعمالندن عبارتدر.

آراغون مملکتی اطرافنده بولنان سائر اسپانیا ممالکنه اصلا بکزمیوب، وحشی بر منظره ابراز ایتدیکی کبی. اهالیسی دخی سائر اسپانیولره بکزمیوب، صوئوق برطور وحاللری واردر، ویالکز عسکرلکده سائر اسپانیوللردن زیاده جسوردرلر. بونلر اسکی وقتدن بری بر طاقم امتیازاته نائل اولوب، بو امتیازلرینك محافظه‌سیچون دفعاتله سلاحه صارلمشلردر. وهر نه قدر که آرتق حکومتك اصول مشروطیتی اسپانیانك هر طرفیچون مساوی ایسه‌ده، بونلر امتیازلرینك فسخ اولندیغنی تسلیم ایتمك ایستمیورلر. عمومیت اوزره آراغونلیلر قره صاچلی وقره کوزلی اولوب، کبارلری آلافرانغه کینمشلرسه‌ده، عوام اهالینك کندیلرینه مخصوص قیافتلری واردر.

آراغون مملکتی اسکی یونان وروما تألیفاتنده (کلتیبر) تسمیه اولنان، و (کلت) اقوامیله (ایبر) اقوامندن مشترکاً مسکون بولنمش اولدیغی اسمندن آکلاشیلان مملکتك برقسمی اولوب، میلادك ۴۷۰ تاریخنده رومالیلردن (غوت) قومی طرفندن ضبط اولنمش، و ۷۱۴ تاریخ میلادیسنده خلفای بنی امیه زماننده غزاة مسلمینك الینه کچوب، ممالك اسلامیه دائره‌سنه داخل اولمشیدی. اندلس حکومت اسلامیه‌سنه ضعف طاری اولمغه باشلادیغی وقت، اڭ اول آراغونك سراغوسه ایله پامپلونه آره‌سنده آراغون شهری قربنده واقع (سوبرابره) ناحیه‌سنده کوچك بر خرستیان اداره‌سی تشکل ایدوب، مرور زمانله، وملوك اسلامیه‌نك ضعف وتفرقه‌سی آرتدقجه، توسع ایده‌رك، نهایت میلادك ۱۰۶۷ تاریخنده حکومت ادعاسنده بولنه‌جق قدر بیومکله، (آراغون)قونتلغی نامنی آلمش، و ۱۱۱۸ ده سراغوسه‌نك دخی ایادی مسلمیندن چیقمسیله، قونتلرندن برنجی (آلفونس) و (رایموندبرنجر) آراغونك سائر طرفلرینی دخی قبضهٔ تصرفلرینه آلمشلردر. قونتلرندن (رامیر) ك قیزی و وارثه‌سی (پترونیله) نك برسلونه قونتی (رایموندبرنجر) ه وارمسیله برسلونه کبی کوزل بر مملکت دخی آراغونه التحاق ایتمش اولدیغی کبی، بعده قتالونیه دخی برنجی (ژاق) طرفندن ضبط اولنمغله، آراغون قراللغی تشکل ایده‌رك، اوروپا دولتلری صره‌سنده صایلمغه باشلامش ایسه‌ده، مؤخراً قرالی بولنان فردینان قتولیکك قشتاله ولیون قرالیچه‌سی (ایزابلا) ایله عقد ازدواج ایتمسیله، بو ایکی مملکت برلشه‌رك، وغرناطه‌یه منحصر قالمش اولان حکومت اسلامیه‌نك بسبتون اسپانیادن چیقارلمسیله، بو شبه جزیره‌نك سائر طرفلری دخی الحاق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولەرق، بر اسپانیا دولتی تشکل ایتدیکندن، آراغون برولایت حکمندە قالمش؛ ونهایت اخیراً اسپانیانك تقسیمات جدیدەسی صرەسندە اوچ ایالتە تقسیم اونمشدر، کە بونلرك سطح واهالیسی وجەآتی اوزرەدر:

سراغوسه ایالتی	۱۷۱۱۲	مربع کیلومترە	۴۰۲۰۰۰	اهالی
هوئشقه »	۱۵۲۲۴	»	۲۷۵۰۰۰	»
تروئل »	۱۴۲۲۹	»	۲۵۲۰۰۰	»
جمعاً آراغون قطعەسی	۴۶۵۶۵		۹۲۹۰۰۰	

آراغون (Aragon) اسپانیای شمالیدە بر نهردر، کە پیرنە سلسلهٔ جبالنك غرب طرفندە واقع (سومپورت) طاغندن نبعان ایلە، (یاقه) یە قدر جنوبە طوغری آقەرق، اورادە بردن برە غربە طوغری دونر؛ و(آراغون) قطعەسنك ابتدا هوئشقه بعدە سراغوسه ایالتندن کچەرك، (ناواره) ایالتنە داخل اولور. واورادە غرب جنوبی‌یە طوغری دونوب، (ساغوئسه) قصبەسنك اوکندن کچەرك، ۱۶۰ کیلومترە جریاندن صکرە، (میلاغرو) شهرینك قربندە صول ساحلندن (ابرو) ایرماغنە دوکیلور. مجراسنك نصف اسفلی (ناواره) مملکتندە ایسەدە، نصف بالاسی آراغون مملکتندە بولندیغندن، مملکت مذکورە بو نهرك اسمیلە تسمیە اولنمشدر. مجراسی طاغلر اورتەسندە بولنمق حسبیلە. برچوق درەلر وچایلر کندیسنە دوکیلور، کە بونلرك بیوجکلری: اقو، آنسو، رونقال، ایراتی، اونسلو، زیداقه وآرغه چایلریدر. بونلرك (اونسلو)دن بشقە جملەسی (پیرنه) سلسلەسندن اینوب، صول ساحلندن آراغونە دوکیلورلر.

آراغونه (Aragona) سیچیلیانك (جیرجنتی) ایالتندە وجیرجنتی شهرینك ۱۵ کیلومترە شمالندە واقع، و ۱۰۵۰۰ اهالیی جامع بر شهردر، کە قربندە چامور افراز ایدن (مقالوبی) برکانلریلە برچوق کوکورد معدنلری بولنوب، بو معدنلردە برچوق عملە چالیشیر. اطرافندە پك مقبول وکلیتلی بادملر یتیشیر.

آراقاتی (Aracati) برازیلیانك (چارە) ایالتندە و (چارە) شهرینك ۱۲۰ کیلومترە جنوب شرقیسندە. کندیسنك ۱۶ کیلومترە شمالندە بحر محیط اطلاسی‌یە دوکیلن (یاغوآریب) نهری کنارندە قضا مرکزی برشهر اولوب، ۴°۳۱′ عرض جنوبی و ۴۰°۸′ طول غربیدە واقع. و ۵۰۰۰ اهالیی جامعدر. بو شهر اون سکزنجی عصر میلادینك ابتداسندە تأسیس اولنوب، اهالیٔ اصلیەدن او جوارلردە بولنان (پتیاغواره) قومی طرفندن کندی لسانلرندە «شمال روزکاری» دیمك اولان بو اسمیلە تسمیە اولنمشدر؛ چونکە اکثر اوقاتدە خط استوادن کلوب هواسنی اخلال ایدن بر شمال ویا شمال شرق روزکاری اسر. نهرك آغزی قوملە مسدود بولندیغندن لیماننە یالکز کوچك کمیلر کیرە بیلیرسەدە، پاموق، شکر ودری تجارتی ضررسزدر.

آراقان (Aracan یاخود Arakan) هند چینیدە بنکالە کورفزینك ساحل شرقیسندە (برما) یاخود (بیرمان) الکاسندن انکلیزلك الندە بولنان مملکتی ترکیب ایدن اوچ قطعەنك بریدر، کە اصل اسمی (راخاینغ) در. آراقان قطعەسی طار واوزون بر ساحلدن عبارت اولوب، شرقاً (یوما دانغ) یعنی «یوما طاغی» ایلە نفس (برما) و (پغو) قطعەلرندن آیرلمشدر. شمالاً هندك بنکالە مملکتیلە محدود اولوب، ۲۱°۱۰′ عرض شمالی و ۸۹°۴۳′۵۱″ طول شرقیدە واقع فیل برونندن باشلایوب، جنوبە طوغری اوزانەرق، ۱۶°۸′۳۰″ عرض شمالی و ۹۱°۵۲′۵۱″ طول شرقیدە واقع (نغرائیده) بروننە منتهی اولور، کە بو وجهلە طولی ۳۴۶ کیلومترە اولور. شمال طرفندە سلسلهٔ جبال ساحلدن ۱۴۵ کیلومترە قدر اوزاق اولوب، مملکت اولدقجە واسع ایسەدە، جنوبە طوغری اوزاندقجە، ساحلە یاقلاشوب، (نغرائیده) برونی قربندە ساحل ایلە طاغك آرەسندە آنجق بش آلتی کیلومترەلك مسافە واردر. سطحی ۴۸۰۰۰ مربع کیلومترەدن عبارتدر.

آراقان ساحلنك برمقداری آطەلر، قیالر وصیغلرلە مسدود اولوب، بو آطەلرك اك بیوکلری (رامری) ایلە (چدوبه) آطەلریدر. طاغلردن برچوق نهرلر اینیورسەدە، مسافەسی آز اولدیغندن، بونلر بیوجك درەلردن عبارت اولوب، اك بیوکلری نسبةً واسعجە اولان شمال طرفندەکیلردر، کە بونلرکدە اك اهمیتلیلری (قولادینغ) ایلە (نیمرو) نهرلریدر؛ ایکنجیسنە (آراقان نهری) دخی دیرلر. بو ایکی نهرك مجراسی بربرینە قریب اولوب، بینلرندە برچوق جدوللرلە اختلاط حاصل اولمشدر. ایکنجی درجەدەکیلر دخی ناف، مایو، دالك وسارەدر. (مایو)، (قولادینغ) و(لیمرو)

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نهرلرده ایکی اوچیوز طونیلاته‌لق کمیلر منصبلرندن اللی آلتمش کیلومتره یوقاری‌یه قدر چیقه بیلیر. سلسلهٔ جبالك شمال طرفنده ٢٠٠٠ مترهیه قدر ارتفاعی وار ایسه‌ده، جنوبه طوغری اوزاندقجه، آلچاقلانیر. مملکتك تشکیلی بر طاغ صورتنده اولوب، شمال طرفنده مردیون شکلنده بربرندن یوکسك اووه‌لری واورمانله مستور وادی ودره‌لری واردر. ساحلك اکثر طرفلری قوملق ایسه‌ده، بیوك نهرلرك مجرا ومنصبلرینك اطرافی غایت منبتدر؛ آنجق هنوز اصلاح واعمار اولنمدیغندن، اکثر طرفلری فائده‌سز اورمانلر وچالیلرله مستور قالوب، ایشلنن یرلری پك آزدر. (تك) دینلن بر نوع ذی قیمت آغاجله قوقه ومیشه آغاجلری چوق اولوب، نهرلر واسطه‌سیله ایندیرلمکله، بر قاچ سنه‌دن بری کراسته تجارتی ترقی ایتمکده‌در. پورتقال ولیمونی آز ایسه‌ده، آناناس کبی میوه ویا چیچکندن طولایی مقبول آغاجلری چوقدر. قیرمزی بوبر، قائون، قارپوز، شکر قامشی، چوید، پموق، توتون وسائره محصولاتی بولدر. اك زیاده زرع اولنان حبوبات پرنج اولوب، اهالینك معیشتی همان بوکا منحصردر. انکلیزلر بو مملکتك مرتفع محللرنده چای یتیشدیرمك جهتنده بولنیورلر. طوزله‌لری دخی اولدقجه بر وارداتدر. حیوانات وحشیه‌سی وازجمله فیل، کرکدان، قپلان، پارس، آیی، طوموز، یبانی کدی، مسك کدیسی. بر نوع پورسوق ومیمونك انواعی چوقدر؛ واورمانلری کیك انواعیله مملودر. قوشلری دخی چوق وکونا کون تویلرله مزین اولدیغی کبی، نهرلریله ساحلی‌ده بالیغك انواعیله مملودر. آنجق حشرات مضره ومهلکه‌سی دخی بو نسبتده اولوب، ییلانك (بوآ قونستریقتور) و (پیتون) دینلن جسیم نوعلری، نهرلرده (آلیغاتور) دینلن بر نوع تمساحلر ودکیزده کوپك بالیقلری بولنور.

آراقانك فصول اربعه‌سی اولمیوب، اقلیمی مقتضاسنجه، بر یاغمور موسمیله برده قوراقلق موسمی واردر. یاغمور موسمی مایسك ابتداسندن باشلایه‌رق، تشرین اولك اواخرینه قدر آلتی آی سورر، وعلی الخصوص حزیران وتموز واغستوسده متمادیاً وپك چوق یاغمور یاغار. یاغمورلر موسمنده درجهٔ حرارت ٢٦ ونهایت ٢٨ سانتیغراد درجه‌سنی تجاوز ایتمز. تشرین ثانینك اواخریله کانون اولك ابتدالرنده، یعنی یاغمورلر کسلدکدن صکره، درجهٔ حرارت ٢٨ و ٢٩ ه قدر چیقارسه‌ده، درعقب هوا صونیوب، شباطه قدر درجهٔ حرارت ١٠ ایله ١٥ آره‌سنده بولنور، که اك کوزل موسمی‌ده بودر. شباطدن صکره ینه درجه چیقمغه باشلایوب، علی الخصوص نیسانده صیجاق ٣٥ درجه‌یه قدر چیقار، که اك صیجاق موسمی بو اولوب، بو آیده نباتات صیجاقدن قوروییوب صولمغه باشلارسه‌ده، درعقب یاغمورلرك کلمسیله یکیدن جانلانور. هوالرك بردن بره واقع اولان بو تبدلاری صحت حقنده تهلکه‌لیدر.

بو قطعه (برما) نك انکلیزلرك النده بولنان قسمنك منقسم بولندیغی اوچ ایالتك بری اولوب، درت سنجاغه تقسیم اولنمشدر: برنجیسی (آکیاب) سنجاغی اولوب، ١٢ قضایه منقسم، سطحی ١٢٥٨٢ مربع کیلومتره‌دن عبارت و ٢٦٣١٥٢ اهالی‌یی جامعدر؛ مرکزی (آکیاب) شهریدر. ایکنجیسی (رامری) سنجاغی اولوب، جزایردن عبارت ٥ قضایه منقسم، سطحی ١١١٦٠ مربع کیلومتره‌دن عبارت، و ١٤٠٩١٩ اهالی‌یی جامعدر؛ مرکزی (رامری) آطه‌سنده‌کی (رامری) شهریدر. اوچنجیسی (ساندوای) سنجاغی اولوب، ٣ قضایه منقسم، سطحی ٩٤٩٧ مربع کیلومتره‌دن عبارت، و ٥٠١١٧ اهالی‌یی جامعدر؛ مرکزی (ساندوای) شهریدر. دردنجیسی (نورت آراقان) یعنی «آراقان شمالی» اولوب، یالکز بر قضاسی واردر، وسطحی ١٤٧٥٢ مربع کیلومتره‌دن عبارت اولوب، ٦٩٤٨ اهالی‌یی جامعدر؛ مرکزی (آراقان) ونام دیکرله (میوهونغ) شهریدر. آراقان شهری اسکی اهمیتنی غائب ایدوب، بوکون مملکتك اك مهم قصبه‌سی برنجی اسکله‌سی اولان (آکیاب) شهریدر. — آراقانك اهالیسی ٤٣٨٦٣٢ نفوسدن عبارت اولوب، بونلرك ٢٠٠٠٠ قدری مسلماندر. آراقانلیلر برما (یاخود بیرمان) اهالیسی جنسندن اولوب، طاغلرده بولنان بعض قبیله‌لری، انقیاد کوسترمیه‌رك، وحشیت حالنده یاشامقده‌درلر. انکلیزلرك ورودندن اول آراقانلیلر کندی مملکتلرینك محصولاتندن واوروپا متاعندن (آوه) مملکتیله اولدقجه تجارت ایدیورلردی؛ وبو ایکی مملکتی آیران

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طاغلرك آره‌سندن ایشلك بر یول آچمشلردی. انکلیزلرك ورودندن صکره ایسه تجارتك هپسی اونلرك النه کچوب، آکیاب شهرنده ودکیز طریقیله اجرا اولنمغه باشلامش، ومملکتده یول بیله قالمامشدر.

آراقان مملکتی ازمنهٔ قدیمه‌دن بری هندستان ادیاننك هند چینی‌یه کچه‌جك طریقلری اولمق مناسبتیله اهمیتی حائز اولوب، بر حکومت مستقله صورتنده بولنمشیدی. میلادك ١٧٣١ تاریخنده آراقان حکمدارینك النده بولنان اکثر قبائل استحصال استقلال ایتمش، و ١٧٨٤ ده آراقانك کندیسی دخی (آوه) حکمداری طرفندن ضبط اولنوب، برما حکومتنه الحاق اولنمشیدی. ١٨٢٣ ده (آوه) حکمداریله کلکته‌نك انکلیز حکومتی آره‌سنده، بر حدود منازعه‌سندن طولایی محاربه آچیلوب، بونك نتیجه‌سی اوله‌رق، ٢٤ شباط افرنجی ١٨٢٦ تاریخیله عقد اولنان معاهده آراقان ایله (تناسریم) قطعه‌لرینی انکلتره‌یه ترك ایتمشدر.

آراقان { (Aracan) ونام دیکرله میوهونغ (Myo Houng) آراقان قطعه‌سنده بر شهردر، که مملکت انکلیزلرك الینه کچمزدن اول آراقان مملکتنك مرکزی بولنمش، وشمدیکی حالده یالکز (شمالی آراقان) سنجاغنك مرکزی اولوب، کرك مرکزیتنی وکرك اهمیت تجاریه‌سنی ساحلده بولنان (آکیاب) شهری غصب ایتمشدر. تپه‌لرله محاط وایکی نهر آره‌سنده آچلش بر چوق جدوللرله چیزلمش بر اووه‌نك اورته‌سنده اولوب. ساحلدن ١٠٠ کیلومتره قدر مسافه‌ده و ٣٥′ ٢٠° عرض شمالی ایله ٣٠″ ٣′ ٩٣° طول شرقیده واقعدر. اسکی بر شهر اولوب، وقتیله (بوده) دیننك مراکز روحانیه‌سندن بولنمش. ومیلادك ١٤٣٠ تاریخنده پایتخت اتخاذ اولنه‌رق، استحکاماتله ومتین بر سورله احاطه اولنمشدر. بو سورك خارجنده، اطرافنده‌کی تپه‌لری بر برینه ربط ایتمك اوزره. دائراً مادار ١٤ کیلومتره‌لك بر ایکنجی سور چکلمش: واوچ سورله محاط بر ایچ قلعه دخی انشا اونمشدر. بو انشاآت بر عصرده اکمال اولنمشدر. بو استحکامات انکلیزلرك ورودنده تمامیله قائم، وشهر یوز بیکی متجاوز نفوسی حاوی اولوب. یالدیزلی قبه‌لریله شعشعه‌پاش اولان بر چوق جسیم ابنیه‌سی وار ایدی. بوکون ایسه اهالیسی ٣٣٠٠ ه قدر اینمشدر.

اصل شهرك اسمی (میاو هونغ) اولوب. انکلیزلر بونی (میو هونغ) ه تحویل، واکثریا مملکتك اسمیله تسمیه ایتمشلردر.

آراقایو { (Aracaju) برازیلیاده (سرجیبه) ایالتنك مرکزی اولان برشهردر، که بحر محیط اطلاسینك ساحلندن ١٠ کیلومتره قدر ایچریده اولوب، (قوتنکیبه) نهرینك کنارنده وبر تپه‌نك اتکنده واقعدر. جواریله شهرك بر قسمی اورا اهالیٔ اصلیهٔ قدیمه‌سندن اولان (توپنیامبه) قومی افرادیله مسکوندر. ٥٠٠٠ اهالیسی وکره‌میدوطوغله فابریقه‌سی واردر.

آراقس { (Arax) یونان قدیم جغرافیونی طرفندن ایرانك ایکی نهرینه ویریلن اسمدر، که بونلرك بری ذکری سبقت ایدن (آراس)، ودیکری اسطخرك قربندن کچن (رندمیر) نهریدر. [بو کلمه‌لره مراجعت بیوریله.]

آراقسه { (Araxa) برازیلیانك (میناس جرائس) ایالتنده، (پاراناهیبا) قضاسنك مرکزی اولان بر شهردر، که ١٩° عرض جنوبی و ٥٠° طول غربیده، و (پارانا) ایرماغنك باشلیجه شعبه‌لرندن اولان (پاراناهیبا) نهرینه دوکیلن (ولهاس) چاینك بر شعبه‌سی اوزرنده واقع اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. بو شهر بر عصر اول بر طاقم فراری جانیلر طرفندن تأسیس اولنمشدر. جوارلرنده توتون زرع، وبعض قبا پموق منسوجاتی اعمال اولنورسه‌ده، اصل تجارتی حیواناتدن عبارتدر. قضاسنك ١٤٠٠٠ اهالیسی واردر. شهردن ٨ کیلومتره مسافه‌ده بر طاقم کوکوردلی صو منبعلری واردر، که جلد خسته‌لقلری حقنده پك نافع اولدیغی کبی، حیواناته ایچیرلمسنك فائده‌سی دخی مجرب اولمغله، اوزاق محللردن بیله حیواناتی آیده بر کره اورایه کوتوروب، اسقا ایدرلر.

آرال { کولی (Aral)، ودها طوغریسی (آطه‌لر دکیزی) جغرافیون اسلام عنـدنده (بحر خوارزم) و (بحر جرجان)ناملریله معروف اولان بیوك کولدر، که آسیای وسطینك غرب شمالیسنده اولوب، بحر حزر ایله بایقال کولندن صکره، آمریقا مستثنا اولدیغی حالده. دنیانك الك بیوك کولیدر. ٣٠′ ٤٣° ایله ٥٩′ ٤٦° عرض شمالی و ٥٦° ایله ٣٠′ ٥٩° طول شرقی آره‌سنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ممتد اولوب، بونکله بحر خزر آره‌سنده حائل اولان قره‌نك اك طار محلی ٢٦٠ کیلومتره‌در. جنوبدن شماله طوغری اولان بوینك اعظمی ٣٥٠ واکنك حد اعظمی ده ٢٨٠ کیلومتره‌در. سواحلی غرب طرفندن دوز ایسه‌ده، جهات ثلثهٔ سائره‌دن پك چیقینديلی گیرینديليدر. شمالنده قیرغز قبائلنك باديه‌لری بولنوب، شرق وغرب طرفلری قره قالپاق دنیلن اقواملہ مسکون، وجنوب طرفی ایسه خیوه خانلغندن عبارتدر. که هر طرفی اترا کله مسکون اولوب، روسیه‌نك الینه گچمش ممالکله محاط دیمکدر. سواحلی صوسز وایصسز بر طاقم شوره‌زار یرلردن عبارت اولوب، شمال طرفنده ٧٠ دن ١٠٠ متره‌یه قدر ارتفاعی اولان بر مرتفع اووه ممتد اولور، که طوپراغی یاپیشقان بربالچیقدن عبارت اولوب، اعماره صالح دکلدر؛ وشماله طوغری تدریجاً مائل اولدیغی حالده، جنوب جهتنده بردن بره کسیلوب، صارب بر اینیش تشکیل ایدر. غرب طرفنده ینه او ارتفاعده بولنان (اوستاورت) اووه‌سی ممتد اولور. [«اوست اورت» کلمه‌سنه مراجعت.] جنوب طرفی بسبتون دوز وآلچق اولوب، جیحونك ایندیردیکی چامورلردن متشکلدر. شرق طرفی قوملق بر اووه‌دن عبارت اولوب، یکرمی بش متره ارتفاعنده بعض قوم تپه‌لری واردر. ساحلك اکثر طرفلری وکولك ساحله قریب اولان بعض آطه‌لری اورمانله مستوردر. ساحلك اطرافنده بولنان بعض کوچك کوللرك دخی صویی آجی وزیاده‌سیله طوزلی اولدیغی کبی، او جوارلرده قازیلان قویولردن چیقان صو دخی بویله‌در.

بو کوله ایکی بیوك نهر دوکیلور، که بری وقتیله (جیحون) والیوم (آمودریا) نامیله معروف اولوب، جنوب طرفنه، ودیگری وقتیله (سیحون) والیوم (سیر دریا) نامیله معروف اولوب، شمال جهتنه منصب اولور. نهرلرك منصبلری ومنصبلردن یوقاری تشکیل ایتدکلری اوفق کوللر آلتی یدی متره یوکسك قامشلرله مستور اولوب، غایت ایری سیوری سینکلری پك چوقدر. سواحلده صو قوشلرینك انواعی، وایچ طرفلرده بر نوع زهرلی اوروبجکله عقربلر، واورمانلرده یبانی طوموزلر کثرت اوزره بولندیغی کبی، بعض دفعه قاپلان ایزی دخی کوریلور.

کولك اطرافنده‌کی یرلرك هواسی قیشین غایت صوغوق اولوب، برودت صفردن آشاغی ٢٠ درکه‌یه قدر اینر؛ ویازین دخی هوا غایت صیجاق وقورو اولوب، آنجق شمالدن اسن روزکارلر نهرلرك منصبنده‌کی بطاقلقلردن قالقان تبخراتی اطرافه طاغیتمغله، هوایه بر آز رطوبت قزاندیروب، بشقه یرده هوایی اخلال ایدن بو تبخرات اورا حقنده پك فائده‌مند اولور. الحاصل هواسی لطیف دکل ایسه‌ده، صحت حقنده پك مضر دکلدر. شمال روزکاری بعض دفعه شدتلی اسدیکندن، کولك ایچنده سفائن حقنده پك تهلکه‌لی بر فرطونه حاصل اولور.

آرال کولنك صولری پك درین اولمیوب، اك درین محللری ٧٠ متره‌یی تجاوز ایتمز. جیحون وسیحونك دوکدکلری کاینلی طاتلی صودن طولایی، صویی دیگر صویی قدر طوزلی دکلدر. بر عصردن بری کولك صولری اکسلمکده اولوب، نسبةً دها صیغ اولان شرق طرفی سواحلی کیتدکجه کولدن یر قزانمقده، ویکیدن بعض آطه‌لر ظهور ایتمکده‌در. بو مناسبتله اورا اهالیسی بو کوله (آطه‌لر دکیزی) دیورلر، که اوروپالیلر بونی تحریفله (آرال) یاپمشلردر. شمال طرفنده بر کورفز تشکیل ایدرکه (کوچك دکیز) تسمیه اولنوب، قیشین تمامیله طونار؛ سائر طرفلرك ایسه یالکز سواحلی منجمد اولور. (آرال) کولنك سطحی حذای بحردن تقریباً ١٢ وبحر خزرك سطحندن ٣٨ متره یوکسکدر.

اسکی یونان وروما جغرافیونك بو کول حقنده‌کی معلوماتلری پك سطحی ومشوش اولوب، بونی فنه طانیتدیران قرون وسطاده‌کی اسلام جغرافیونیدر. مؤخراً روسیه ارباب فنی بو کولك احوالی حقنده تحقیقات فنیه اجراسیله، مکمل خریطه‌لرینی آلمشلردر، که بونلرك اك مکملی ١٨٥١ تاریخ میلادیسنده موسیو (خانیقوف) طرفندن تنظیم اولنان خریطه اولوب، موسی‌الیه اورالرك احوالنه دائر بعض اثرلر دخی یازمشدر. خریطه‌سی فرانسزجه‌یه ده ترجمه اولنمشدر.

آرال (Aral) سندده یعنی هندستانك غرب شمالیسنده بر کوچك نهر اولوب، (ناره) نهرینك توسعندن حاصل اولان (منچار) کولندن چیقه‌رق، (سهوان) شهرینك بر آز آلتنده صاغ ساحلندن (سند) نهرینه دوکیلور. (آرال) نهری (منچار) کولی و(ناره) نهریله برابر سند نهرینه متوازیاً

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سیر سفانڭ ایچون ١٦٠ کیلومترەلك بر قنال تشکیل ایدیور. که جریانی سندڭ کندن دها یواش اولدیغندن، دها ایشلککدر. آرال ایله سندڭ نقطهٔ تلاقیسی ٢٨َ ٢٦° عرض شمالی و ٦٦° طول غربیده واقعدر.

آرال { (Arrall) وانکلیزجه (Arrull) هندستانڭ غرب جهتنده کائن (کچ) حکومتنڭ بر شهری اولوب، ٢٦َ ٢٣° عرض شمالی و ٥١َ ٦٦° طول شرقیده واقعدر.

آرالسق { (Aralsk) سیحون نهرینڭ آرال کولنه منصب اولدیغی محله قریب ونهرڭ ساحل یمیننده کائن بر روس قلعه‌سیدر، که خیوه خانلغنڭ (رائم) اسمنده بر اسکی قلعه‌سی یرنده انشا اولنمشدر. ٤١ً ٢َ ٤٦° عرض شمالی و ٢٥ً ٢٦َ ٥٩° طول شرقیده واقعدر.

آرام { (Aram) کتب سماویه‌ده سوریه ایله جزیره وعراق عربی شامل اولان قطعه‌یه ویریلن اسمدر، که سام ابن نوحڭ بشنجی اوغلی (آرام) ڭ اسمیله تسمیه ایدلمش اولدیغی ظن اولنمشدر. سریانی وکلدانیلره دخی آرامیون، وسریانیجه ایله کلدانیجه‌یه لسان آرامی دنلشدر.

آرام { مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره آره‌سنده برکوچك طاغدر.

آرام { اوجن — (Eugène Aram). انکلیز علماسندن اولوب، (یورق) قضاسنڭ (رامسجیل) شهرنده طوغمش، وپدری باغچوان اولدیغی حالده. میلادڭ ١٧٣٤ تاریخنده لوندره‌یه کیدوب، کلتجه. انکلیزجه، لاتینجه، یونانجه وعبرانیجه لسانلری بیننده‌کی مناسباتی مبین برلغات کتابی یازمقده ایکن، قیصقانجلق سائقه‌سیله اون درت سنه اول ارتکاب ایتمش اولدیغی بر قتلدن طولایی، ١٧٥٨ تاریخنده توقیف اولنوب، ایرتسی سنه یورقده اعدام اولنمشدر. — (بولور) ڭ بونامله یازدیغی بر حکایه کتابنڭ مبنی علیهی اولمشدر.

آرام بانوبیکم { هندستانڭ سلالهٔ تیموریه‌دن اولان مشهور حکمداری اکبر شاهڭ قیزی اولوب، برادری جهانکیرڭ زمان سلطنتنده. ٤٠ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایدوب، (اکره) ده (سکندره) موقعنده واقع پدرینڭ تربه‌سی جوارنده دفن اولنمشدر. مدفنی اوزرنده مرمردن کوزل بر تربه انشا اولنمشدر. والده‌سنڭ آدی (بیبی دولتشاد) وبر همشیره‌سنڭ اسمی ده شکر النسابیکم ایدی.

« خانم » کلمه‌سی « خان » اسمنڭ مؤنثی اولدیغی کبی « بیکم » کلمه‌سی دخی « بیك » یعنی « بك » اسمنڭ مؤنثی اولوب، آسیای وسطیده مستعملدر.

آرامرا { (Aramra) هندستانڭ شمال غربی طرفنده واقع کجرات مملکتنڭ بر اسکی شهری ایدی. بو کونکی کونده یرنده برکوی قائم اولمشدر.

آرام شاه { هندستانده دهلی حکمدارانندن اولوب، پدری سلطان قطب الدین ایبکڭ وفاتنده، ٦٠٧ تاریخنده، تخت موروثنه اوتورمش ایسه‌ده، بر سنه صکره پدرینڭ آزادلیسی ودامادی اولان شمس الدین التمش تخت وتاجنی غصب ایتمشدر.

آرامیان { وآرامیون. [« آرام کلمه‌سنه مراجعت بیوریله.]

آران { قافقاسیه‌ده (اریوان) و (نقچوان) شهرلریله ملحقاتنی جامع برکوچك مملکتدر، که میلادڭ ١٨٢٨ تاریخنده ایران دولتی طرفندن روسیه‌یه ترك اولنمشدر.

آران { (Aran) وانکلیزجه (Arun) هندستانڭ جهت شمالیه‌سنده بر نهر اولوب، (تبت) طاغلرندن نبعانله، غربه طوغری ٣٠٠ کیلومترەلك جریاندن صکره، (اورست) طاغنڭ اطرافنی طولاشه‌رق، جنوبه طوغری دونر، و (هیمالیه) طاغلرینڭ آره‌سندن کچه‌رك (نپال) مملکتنه داخل اولوب. کنك نهرینڭ حوضهٔ شمالیه‌سنده ٢٦° ٥٥َ عرض شمالی و ٣٧َ ٨٤° طول شرقیده ساحل یسارندن (کوچی) نهرینه دوکیلور. نپالده‌کی مجراسی‌ده ١٧٦ کیلومتره اولوب، جافه، لام، خاتنڭ وجاره‌سنڭ قصبه‌لرینڭ یانندن کچر.

آران { (Aran) فرانسه‌نڭ « آلت پیرنه » ایالتنده برکوچك نهردر، که ٦٧٨ متره ارتفاعی اولان (اوزسویا) طاغندن نبعان ایدوب، (آدور) نهرینه دوکیلور. دکیرڭ مدی یاردمیله ١٠ کیلومترەلك قدر محلی کوچك کیلر سیرینه صالحدر.

آران { وادیسی. (Val d'Aran) پیرنه سلسلهٔ جبالنڭ وسطلرنده ٥٥٥ مربع کیلو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متره سطحی اولان بر واديدر. كه سلسلهٔ جبال صیر-
تنك شمالنده ايسه‌ده، اسپانيانك النده بولنيور.
بو واديده (غارون) نهرينك ايكی شعبه‌سی نبعان
ايده‌رك، برلشدكدن صكره «قرال كوپريسی» يانده
فرانسه حدودينه داخل اولور. بو واديك ۳
قصبه‌سی و ۲۹ قريه‌سی اولوب، مركزی (ويلا)
شهريدر. محلك ارتفاعی جهتيله يالكز بر مقدار
چاودار ومصر بغدايی يتيشديريله بيلير سه‌ده، ۱۳۰۰۰
كشی‌يه بالغ اولان اهاليسنی بسلمكه كفايت ايتمز.
بو محلك اهاليسی ذكی ايسه‌لرده فقير وجاهل اولوب،
اسپانيولجه ايله فرانسزجه آره‌سنده بر قبا لسانله
متكلمدرلر. چوبانلق واودونجيلقله، وبرده فرانسه‌دن
آلوب بسلدكدن صكره اسپانياده صاتدقلری استرلر
تجارتيله كچينيرلر. (ويلا) ده بر بازار قوريلوب،
فرانسه واسپانيادن چوق خلق طوپلانير. بو محل
اهاليسنك همان هپسنده كردان اوری بولنور.

آران (Arran) اسقوچيانك ساحل غربيسی اوكنده (قليد) كورفزی داخلنده بر
آطه اولوب، شمالدن جنوبه اولان بويی ۳۲ كيلو-
متره‌دن زياده، وشرقدن غربه اولان انی ۱۶ كيلو-
متره‌در. منظره‌سی شايان تماشا اولوب، شمال طرفی
غايت ديك اوچورومله بربرلرندن تفريق اولنمش بر
طاقم قيالرله مستوردر، كه بو قيالرك اورته‌سنده
۱۰۰۰ متره ارتفاعی اولان (غوآتفل) طاغی بو-
لنور. جنوب طرفی ايسه دوز ويالكز بر طاقم آلچق
تپه‌لرله مزين اولوب، مكمل صورتده اعمار اولنمشدر.
ساحللرنده بر چوق قوی وليمانلری اولوب، اك
مشهوری (لاملاش) ليمانيدر، كه اسقوچيانك غرب
طرفنده‌كی ليمانلرينك برنجيلرندندر. اراضيسی احجار
ومعادن متنوعه‌دن مركب اولوب، علم الارض نقطهٔ
نظرنجه اهميتی حائز اولديغی كبی، نوع بشرك وحشيت
حالنده ياشاديغی زمانلردن قالمه جسيم طاشلردن مركب
بعض قبا ابنيه آثاريله برطاقم مغاره‌لری دخی حاويدر.
اراضيسنك همان كافه‌سی (هاميلتون) دوقه‌سنه
عائددر. آطه (بوته) قضاسنه ملحق اولوب، ۲۲۵۸
اهاليسی واردر. مركزی (بروديق) قريه‌سيدر.

آران (Arran) ونام ديكرله (North Island) يعنی «شمال آطه‌سی». اير-
لانده‌نك شمال غربی طرفنده كائن (روسه) آطه‌لرينك
اك بيوكی اولوب، ″۲۴ ′۱ °۵۵ عرض شماليده
واقع، و (دونغال) قضاسنه تابعدر. بويی ۵ وانی
۳ كيلومتره اولوب، ۱۰۰۰ اهاليسی واردر، كه
اكثريسی باليقجيدر.

آران (Arran) ونام ديكرله (South Islands) يعنی «جنوب آطه‌لری» اير-
لانده‌نك ساحل غربيسی قارشيسنده اوچ آطه اولوب،
(غالوای) قوينك مدخلنده واقع، و(غالوای) قضا-
سنه تابعدرلر. بونلرك بيوكی اولان «بيوك آران»
ونام ديكرله (اينيشمور) آطه‌سنك ۲۳۱۲، اور-
تانجه‌سی اولان (اينيشمان) ك ۵۰۳ وكوچكی اولان
(اينيشير) ك‌ده ۳۱۸ اهاليسی واردر. (استراو
ايسلاند) و (ايلان اراچ) اسملريله معروف اولان
غايت كوچك بر طاقم آطه‌لر دخی بونلره ملحقدر.
بو آطه‌لرك اهاليسی باليقجی وغايت ماهر قايقجی او-
لوب، اسكی كلت لسانيله متكلمدرلر، وايرلانده‌ليلرك
بعض عادات قديمه‌سنی محافظه ايتمشلردر. مركزلری
بيوك آرانده‌كی (كيليني) قريه‌سی اولوب، ٤٦۰
اهاليلی جامعدر، وقربنده برطاقم آثار عتيقه بولنيور.

آراناز (Aranaz) اسپانيانك شمال طرفنده واقع (ناواره) ايالتنده بر كوچك
شهردر، كه (پامپلونه) نك ۳۷ كيلومتره شمالنده،
۱۱۳۲ متره ارتفاعی اولان بر طاغك اتكنده
و (بيداسوآ) نهرينه دوكيلن بر دره‌نك كنارنده او-
لوب، ۱۳۵۰ اهاليسی واردر.

آرانده (Aranda) اسپانيانك (آراغون) قطعه‌سنده (سراغوسه) ايالتنده بر
چايدر، كه (جالون) نهرينه واونكله برابرده (ابرو)
ايرماغنه دوكيلور.

آرانده ده دوئرو (Aranda de Duero) يعنی «دويرو آرانده-
سی» اسپانيانك وسطنده بولنان «اسكی قشتاله»
قطعه‌سنده، (دويرو) ايرماغنك ساحل يميننده وبر
قاچ طريقك محل التصاقنده واقع بر شهر اولوب،
۸۱۳ متره ارتفاعی و ٤۵۰۰ اهاليسی واردر. بو
شهرك وجوارينك بتون اهاليسی باغجيلق وشرابجيلقله
مشغول اولوب. كليتلی شراب اعمال ايدرلر.

آرانده ده مونتقايو (Aranda de Moncajo) يعنی «مونتقايو

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرانده‌سی». اسپانیانك آراغون قطعه‌سنده سراغوسه ایالتنده، آرانده نهرینك كنارنده و ٢٣٤٨ متره ارتفاعی اولان (مونقایو) طاغنك جنوبی اتككنده واقع بر كوچك قصبه‌در.

آرانده قونتی (Comte d'Aranda) اسپانیا رجالندن اولوب، میلادك ١٧١٩ تاریخنده طوغمش، و ١٧٩٨ ده وفات ایتمشدر. اسپانیا قراللرندن اوچنجی شارل طرفندن لهستان قرالی اوچنجی (آوغوست) نزدنده سفیر، بعده قشتاله‌ده اجتماع ایدن مجلسده رئیس، ودها صكره فرانسه‌ده سفیر اولوب، ١٧٩٢ ده باش وكالت مسندینی احراز؛ وكندیسی سربستی طرفداری اولمغله، جزویتلری اسپانیادن طرد، وانكیزیسیونك نفوذینی كسر وتحدید ایتمشیدی.

آرانساس (Aransas) ممالك مجتمعه‌نك جاهیر جنوبیه‌سندن (تكساس) مملكتنده بر نهردر، كه شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری آقه‌رق، مكسیقه كورفزینك (آرانساس قویی) دنیلن بر قوینه دوكیلیر.

آرانساس (Aransas) ممالك مجتمعه‌ده (تكساس) جمهوریتنك (رفوجیو) قضاسنده، (آرانساس) قوینی مكسیقه كورفزندن آیران طار بردیلك اوزرنده وصعب المرور بر بوغازك شمالنده واقع بر شهردر. لیمانی صاغلام ودرت بش متره درین، وبوغازی ٢٧°٥٠′ عرض شمالی ایله ٩٩°٢٢′ طول غربیده واقعدر.

آران قونتی (Hamilton comte d'Arran) هامیلتون اسقوچیا پرنسلرندن اولوب، میلادك ١٥٤٣ تاریخنده قرال (ژاق) ك وقوع وفاتنده، صبیه بولنان (ماریا استوآر) دنصكره اك یقین وارث سلطنت اولوب، مومی الیهایه نائب حكومت تعیین اولنمشیدی. غایت كوشك وتدبیرسز بر آدم اولمغله، انكلتره‌یه اعلان حرب ایتمك كبی بر چوق حركات غیر لایقه‌دن صكره، ١٥٥١ ده استعفایه مجبور اولوب، تختنی متوفی قرالك زوجه‌سی وفرانسه‌ده‌كی (كیزه) دوقه‌لرینك همشیره‌سی اولان لورنلی (ماریا) یه ترك ایتمش؛ وبوندن طولایی (كیزه) دوقه‌لرینك توسطیله فرانسه قرالی طرفندن كندیسنه ١٢٠٠٠ لیرا معاش تخصیص اولنمشیدی. ١٥٧٦ ده فرانسه‌ده وفات ایتمشدر. شاعر مشهور (میلتون) ك جدیدر.

آران قونتی (Jacques Stuart comte d'Arran) ژاق استوآرت اسقوچیا قرالی آلتنجی ژاقك خاص عسكری ضابطاندن اولوب، آنف الترجمه آران قونتی هامیلتونك اوغلی (هامیلتون) ه وصی تعیین اولنمش ایكن، مؤخراً اونك عنوانینی آلمش، وسابق نائب حكومت (مورتون) ك جلادك الینه تسلیم اولنمسنه سبب اولمغله، ١٥٨١ ده باش وكیل اولوب، رتق وفتق اموری تمامیله الینه آلمش ایسه‌ده، حركات واقعه‌سندن طولایی منفور عام اولوب، ١٥٨٥ ده زادكان قرالی بونی عزل ایتمكه مجبور ایتمشلر؛ وكندیسی كوشهٔ عزلته چكلدیكی حالده، اعدامنه سبب اولدیغی (مورتون) ك اقرباسندن بری طرفندن قتل اولنمشدر.

آرانیوز (Aranjuez) اسپانیانك وسطلرنده كائن یكی قشتاله قطعه‌سنده، مادرید ایالتنده ومادرید شهرینك ٤٩ كیلومتره جنوبنده، (تاج) نهرینك ساحل یسارنده قضا مركزی بر شهردر، كه مادریدن ایالات جنوبیه‌یه كیدن دمیر یولی خطنك اوزرنده و ٥١٩ متره ارتفاعی اولان بر محلده، ٤٠°٢′٩″ عرض شمالی ایله ٥°٥٦′١٥″ طول غربیده واقع اولوب، ١٠٠٠٠ اهالیسی واردر. اسپانیانك او طرفلری قورو بربادیه صورتنده اولدیغی حالده، بو شهرك جوارلری اشجار كوناكون ایله زمرد كبیدر. شهر یكی اولوب، سوقاقلری غایت كنیش وطوغریدر. شهرك غرب طرفنده بیوك بر سرای بولنیور، كه ایكنجی فلیب طرفندن باشلانیلوب، اوچنجی شارل طرفندن اكمال اولنمشدر. بو سرای پك كوزل رسملری حاوی اولوب، ستونلر وهیكللرله مزین بر كوزل باغچه‌سی اولدیغی كبی، سرایه منسوب كنیش اورمانلر وباغلر دخی واردر. شهرك خارجنده (تاج) نهرینك كنارلرنده پك چوق سبزه وچیلك یتیشدیریلوب، مادریده نقل اولنور. بو شهرده میلادك ١٧٧٢ تاریخنده انكلتره‌یه قارشی فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده بر معاهده عقد اولنمش، و ١٨٠٨ ده بر اختلال ظهور ایتمشدر.

آرانیوس (Aranyos) مجارستانك ترانسلوانیا یعنی اردل قطعه‌سنده بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نهردر، كه مجارستان حدودينه يقين (بهار) طاغندن نبعان ايدن «بيوك» و «كوچك آرانيوس» ك اجتماعندن حاصل اولوب، (تورده) شهرينك كنارندن كچر، و ١٥٠ كيلومترەلك طولاشيقلى بر جرياندن صكره، (ماروس) نهرينه دوكيلور. بونهرك قوملرنده آلتون توزى بولنديغندن، مجارجه «يالديزلى» ديمك اولان بو اسمله تسميه اولنمشدر.

آراواد { (Aravad وانكليزجه Arawad) هندستان غربيده بمباى ايالتنه ملحق (قنديج) سنجاغنك بر شهريدر، كه (بورانپور) ك ٧٦ كيلومتره جنوب غربيسنده و ′١٠°٢١ عرض شماليده واقعدر.

آراواق { (Aravaks ياخود Arravaks) ويا Arrowack) آمريقاى جنوبينك شمالنده كائن (غويانه) ممالكنك اهالئ قديمەسنى تشكيل ايدن بر قومدر، كه افرادى (قولومبيا) يه قدر منتشر اولوب، (آنتيل) آطەلرندەدخى بولنمشدر. ممالك مجتمعەنك جهات جنوبيەسنده بولنان (آراپاهو) قوميله مناسبتلرى اولمق محتملدر.

آراوالى { (Arâvali) هندستانك جهت غربيەسندەواقع (راجپوتانه) مملكتنده بر سلسلهٔ جبالدر، كه جنوب غربيدن شمال شرقيه طوغرى اوزانوب، °٢٥ عرض شماليده واقع (آبو) طاغندن دهلى قربنه، يعنى °٢٥ عرض شمالى و °٧٧ طول شرقيه قدر اوزانير. ارتفاع وسطيسى ١٢٠٠ متره اولوب، اك يوكسك يرى منتهاى جنوبندەدر. شمال غربيدن جنوب شرقيه طوغرى ممتد اولان (بكار بهار) سلسلەسى دخى بو سلسلەيى (ونديا) سلسلەسيله ربط ايدر. آراوالى سلسلەسى هندستانك باشليجه طاغلرندن اولوب، (چمبال) و (جنه) نهرلرينك زمرد كبى اولان واسع حوضەلرينى (سند) ك منصبنه قدر ممتد اولان قوم صحراسندن آيرير بريوك سد مقامندەدر. باشليجه غرانيتدن عبارت اولوب، غرانيتك آلتنده قويو ماوى رنكنده بر آرتوآز، و واديلرنده هر رنكدن قوآرس طاشلرى بولنور. بياض ورنكلى مرمرلرى غايت چوق وپك مقبولدر. معدن اولەرق آلتون، كومش، باقير، قورشون، قلاى وبلور وزمرد ايله سائر ذى قيمت طاشلر بولنيورسەده، اهاليسى بونلرك اخراجنه مقتدر اولمدقلرى حالده، اوروپاليلردن دخى كتم واخفا ايتمكه سعى ايديورلر.

آراوقان { (Araukans) آمريقاى جنوبيده (شيلى) طرفلرينك اهالئ قديمەسنى تشكيل ايدن بر قومدر، كه افرادينك بر طاقى اورالرى كشف وضبط ايدن اسپانيوللرله قاريشەرق، شمديكى شيليليلرى توليد ايتمش؛ وبرطاقى دخى شيلينك جهت جنوبيەسنده اليوم (آراوقانيا) ناميله معروف اولان قطعەيه چكلمشلردر.

آراوقانلر قيصەبويلى وباقيرايله زيتون رنكلرينەمائل اسمر چهرەلى اولوب، حرب زماننك غيرنده ساكن ومهماننواز آدملر ايسەده، حرب زماننده وفات وانتقام الههلرينه قربان ايدەجك اسير آرايەرق، عصرلرجه اسپانيوللر حقنده پك وحشيانه حركاتده بولنمشلر؛ وبلكه اسپانيوللردن ناحق يره او قدر ظلم وتعدى كورن بيكناه آمريقاليلرك انتقامنى آلمشلردر. اسپانيوللرك آراوقانلره قارشى اولان محاربات عديدەده ويردكلرى تلفات آمريقانك سائر هر طرفنى استيلا ايچون ويردكلرى تلفاتك مجموعندنده زيادەدر. شمديكى حالده شيلى حكومتيله اولان مصالحه ومعاهدەلرى بويله حركات ووحشيانەده بولنملرينه مانعدر. (آپو) و(پيلان) ناملريله برخير وبرشر الهنه واونك ملكلرينه عبادت ايدرلر وقربان كسرلر. عشرت وقماره انهماكلرى زيادەدر. تعدد ازواج عندلرنده مرعى اولوب، برارككك ايستديكى قدر قارى آلەبيليرسەده، آنجق تقدم برنجيسندەدر، وزوج قاريلرينك هر بريچون آيريجه براو تداركنه مجبور اولديغى كبى، هر قارى دخى قوجەسنه كونده بر صحن يمك وسنەده بر قات اثوابله بريورغان ويرمك مجبوريتندەدر.

آراوقانيا { (Araukanie) آمريقاى جنوبيده (شيلى) نك جنوب طرفنده بر مملكتدر، كه شمالاً (قونسپسيون) شهرينك و(بيوبيو) نهرينك بر آز جنوب طرفندن باشلايەرق، وبعده تا (آند) سلسلهٔ جبالنك صرتنه قدر (بيوبيو) مجراسيله شيليدن آيريلەرق، جنوباً (والديويا) نهرينه قدر ممتد اولور. شمالدن جنوبه طوغرى اولان بويى ٣ $\frac{1}{2}$ درجه يعنى ٤٠٠ كيلومترەدر. شرقاً حدودى (آند) سلسلهٔ جبالنك صيرتيله محدود اولديغى كبى، غرباً دخى ساحله قريب اولان طاغلره قدر ممتد اولوب، سا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حالك بوتجه طار براراضی شیلینك النده بولنیور. وبو دولتك دها جنوبده کی ممالکیله اختلاطی تأمین ایدیور . شرقدن غربه اولان اکی ۱۶۰ ونهایت ۱۸۰ کیلومتره اولوب، سطحی دخی آلتمش یتمش بیك مربع کیلومتره ایسه‌ده، اهالیسی یتمش سکسان بیك کشیدن عبارتدر. مملکت طاغلق اولوب، بر چوق نهرلر آقار، وآنجق یرلرله بایرلرده پك چوق نباتات یتیشیر. آغاجلری چوق اولوب، علی‌الخصوص ۲۵ متره ارتفاعی اولان برنوع آق کولکن بولنور، که بونك یاریسی طاللنز ودوز بر کوتوکدن عبارت اولوب، کراسته ایچون پك ایدر. آراوقانلر طاغنیق بر حالده یاشایوب، اسپانیولرك اثنای فتحنده تأسیس ایتمش اولدقلری قلعه‌لری دخی هدم ایتمش اولدقلرندن، بونلردن یالکز (آراوقو) قلعه‌سی باقی قالمشدر، که اوده شیلینك ضبطنده‌در. آراوقانلر بر چوق قبیله‌لره منقسم اولوب، هر قبیله دخی عائله‌لره تقسیم اولنور. وهر عائله‌نك کندینه مخصوص اراضیسی وحدودی اولوب، بوسببدن طولایی اولری دخی بربرلرندن غایت اوزاق، واکثریا اورمانلرك ایچنده مختفیدر. هر قبیله‌نك بر رئیسی اولوب، بو ریاست دخی ارثاً انتقال ایدر. (قاسیق) تعبیر ایتدکلری بو رؤسانك فوقنده وقتیله، بری جسمانی ودیکری روحانی اولەرق، (توکی) و (اولمن) نامیله ایکی رئیس عمومیلری دخی وار ایدی، که قاسیقلر طرفندن انتخاب اولنورلردی. آنجق بوکونکی کونده قاسیقلرك فوقنده کیمسه بولنمیوب، قاسیقلر بسبتون مستقل بولندقلری جهتله، آراوقانیا بر چوق مستقل کوچك حکومتلردن عبارت کبی قالوب. بناءً علیه اتحاد وقوتلری قالمامشدر. آراوقانلر آوجیلق وزراعتله مشغول اولوب، مملکتده مصر بغدایی، بقله، بر الماسنك انواعی، برنوع بوبر واوروپادن نقل اولنان محصولاتك انواعی یتیشیور. صیغیر وقویونلری دخی زیاده اولوب، اتلری زیاده‌سیله لذیذدر. کثرت اوزره بولنان کوللردن بالیقلرك انواعی چیقار.

آراوقو (Arauco) آمریقای جنوبینك شیلی مملکتنده، بحر محیط کبیر ساحلنده اولان بر بیوك قویك جنوبنده بر شهر اولوب. قارشیسنده (سانته ماریا) آطه‌سی بولنیور. بوشهرینه بو اسمله مسمی برقضانك مرکزیدر. که سطحی ۳۵۹۳۰ مربع کیلومتره اولوب، ۸۷۷۰۰ اهالیسی واردر.

آراوقو (Arauco) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنك (رئویا) ایالتنده، (قونسته ده آراوقو) طاغنك شرق اتکنده وصولرینی براوویه دوکن بردره‌نك ایچنده رئویا شهرینك ۳۰ کیلومتره شمالنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، قضاسنك ٤۱۸٤ اهالیسی واردر. شهرك جوارنده باغلر وزیتون آغاجلری چوقدر.

آراوقه (Arauca) آمریقای جنوبیده (قولومبیا) ممالك مجتمعه‌سنك (بویاقا) جمهوریتنده (اورنوق) ایرماغنه دوکیلن (آراوقه) نهرینك ساحل یمینده، و (آند) سلسلهٔ جبالنك آلتندن شرقه طوغری اوزانان (لانوس) صحرای کبیرنده بر قصبه اولوب، (بوغوتا) شهرینك ۵۰۰ کیلومتره بعدنده واقع، و ۱۰٤۸ اهالیی جامعدر. قارشیسنده یعنی نهرك ساحل یسارنده واقع اولوب، ونزوئلا جمهوریتنه تابع اولان (آمپارو) شهریله بو قصبه آره‌سنده بیوك بر تجارت اجرا اولنور.

آراون (Araun) هندستانك وسطلرنده (پایین کنك) ایرماغنه دوکیلور بر نهر اولوب، مجراسی ۲٤۰ کیلومتره‌در.

آراهال (Arahal) اسپانیای جنوبیده‌سویل [یعنی اشبیلیه] ایالتنده وسویل شهرینك ٤۱ کیلومتره شرق جنوبیسنده، (غوآدایره) نهرینك بر شعبه‌سی قربنده واقع بر شهر اولوب، حبوبات زرعیه انباری مقامنده‌در، و ۸۵۰۰ اهالیسی واردر.

آرایات (Arayat) (فلپین) آطه‌لرندن (لوسون) جزیره‌سنده، (پاپانغه) نهرینك ایکی کنارنده و (آرایات) برکانك جنوبی اتکنده برشهر اولوب، مانیله شهرینك ۸۰ کیلومتره شمال غربیسنده واقع، و ۷۷٦٥ اهالیی جامعدر.

آرایالس (Arayales) برازیلیانك ایالات شمالیه‌سندن (غراتوپاره) ایالتنده (آمازون) ایرماغنك ساحل یمیننده بر شهر اولوب، اوکنده آمازونك وسعتی ۲۵ کیلومتره‌دن زیاده‌در.

آرایولوس (Arraïollos) پورتکیزك وسطلرنده کائن (آلتیو) ایالتنده (اوووره) قضاسنده و (اوووره) شهرینك ۲۰ کیلومتره شمالنده بر قصبه‌در. که تاج نهرینه منصب اولان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(زاتاس) چاینه دوكیلن بر دره‌نك قربنــده واقع او-لوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آرباس { (Arbace) آثوریه دولتــك ایالا-تندن (میدیه) یعنی آذربایجان وعراق عجم والیسی ایكن، بابل والیسی (بلسیس) وسائرلر ایله بالاتفاق عصــیان ایدوب، آثوریه دولتنی رفع ایله، ممالكنی تقسیم ایده‌رك، حصه‌سنه دوشن (میدیه) نك حكمداری اولمش، وهمدانی پایتخت اتخاذ ایده‌رك، قبل المیلاد ۷۸۸ سنه‌سندن اعتباراً ۲۸ سنه حكومت سورمشدر.

آربان { جزیره‌ده یعنی موصــل ولایتنده فراته منصب اولان (خابور) نهرینك ساحل یمیننده، سنجارك ۱۰۰ قدر كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر محلدر، كه اخیراً موســیو (لایارد) اوراده اجرای حفریاتله، بر چوق آثوریه آثار عتیقه‌ســنی چیقارمشدر.

آربانیا { یاخود (آربریا)، آرناوۆدلغك آرناوۆدلر طرفندن ویریلن اصــل اسمیدر، كه بونی كیغه‌لر (آربانیا) وطوسقه‌لر (آربریا) تلفظ ایدرلر. آوروپالیلر عندنده مستعمل اولان (آلبانیا) اسمی، كه اشتقاق وسبب وضعیله بتون اوروپا مؤلفلرینی یورمش اولدیغی حالده، هر بری بردرلو فرضیات دورادو-رانه‌یه قالقیشوب، كیمسه اصل وحقیقتنی بولمغه‌موفق اوله‌مامشدر، اشبو (آربانیا) كله‌ســندن مأخوذ در. روملر (ب) حرفنی تلفظ ایده‌مدكلرندن، بونی (آروا-نیا) صورتنده تلفظ ایدوب، اهالیسنه دخی (آروا-نیت) دیمشــلردر، كه بو كلمۀ اخیره‌دن عثمانلیلر (ن) و (و) ك تقدیم وتأخیریله (آرناویت) ویا (آرناود) كله‌سنی تشكیل ایتمشلر در. ایشته (آرناوۆد) كله‌سنك اصل واشتقاق بو اولدیغی حالده، بونك اصلنی عربی وفارسیده آرایوب، « عارنبود » ویاخود «عارلنا ان-نعود » كبی كولنج اشتقاقلره قالقیشمق عبثدر. هرنه قدر كه بو كونكی كونده « آرناوداق » معناسیله آر-ناوۆدلر عندنده (اشكیپریا) تعبیری دها عمومیت اوزره مستعمل اولوب، (آربریا) اسمی طوسقه‌لغك آولونیه جوارلرینه تخصیص اولنمش ایسه‌ده، آرناوۆدلق معنا-سیله دخی قوللانیلوب، علی‌الخصوص برقاچ عصردن بری آرناوۆدلغك خارجنده یعنی ایتالیا، یونان، مرمره وســائر طرفلرده یاشــامقده بولنان آرناوۆدلر عندنده (اشكیپریا) اسمی بسبتون مجهول اولوب، بونلر آرناوۆد-لغی عمومیت اوزره (آربانیا) ویا (آربریا) نامیله یاد ایتمكده درلر. وجه تسمیه‌یه كلنجه: «آر» آرناوۆدجه تارله دیمك اولوب، «بان» كله‌سی دخی، فارسیده‌ده اولدیغی كبی، یاپیجی دیمك اولدیغندن، (آربان) دیمك چفتجی دیمكدر؛ چونكه اوروپا قطعه‌ســنه اك اول چفتجیلك صنعتنی ادخال ایدنلر آسیای وسطیدن هجرت ایدن اقوام آریه اولدیغی، وآرناوۆدلرك دخی بواقوا-مك اك قدیملرندن بولندقلری محققدر. حتی ســائر السـنۀ قدیمۀ آریه‌ده دخی « آر » یاخود « آغر » ویا « آرغ » كله‌سی تارله دیمك اولمغله، بو اقوامك عمومنه ویریلن (آریا) اسمی بو كله‌دن مشــتق اولدیغی كبی، اقوام مذكوره‌دن اكثریســنك اسمی دخی بو كلمه ایله مركب اولدیغنی علم اللسان علماسندن موسیو (ماقس مولر) اثبات ایدیور، كه بوده مدعامزی تأكید ایدر بر سند قویدر. طوســقه‌لرك غنه‌لی الفلری اولمدیغی كبی، (ن) حرفنی دخی اكثریا (ر) یه تحویل ایتمك لســانلرینك اقتضاســندن اولمغله، «آربان» كله‌سنی «آربر» صورتنه تحویل ایتمشــلر در. [«آرناوۆد» و «آرناوۆدلق» كله‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آربر { (Arber) بوهمیا ایله باویره آره‌ســنده حدود خطنی تشكیل ایدن (بوهمروالد) طاغنك اك یوكسك ذروه‌سی اولوب، ۱۵۳۸ متره ارتفاعی واردر. بوكا بیوك آربر دنیلوب، «كوچك آربر» اسمیله بو طاغك ۱٤٥٤ متره ارتفاعنده دیكر بر ذروه‌سی دها واردر. بو ایكی ذروه‌نك شمال غر-بیسنده (آربر) كولی بولنیور، كه (ركن بلانق) دنیلن آیاغی واسطه‌سیله (ركن) نهرینه واونكله برابر دخی طونه‌یه دوكیلور.

آربرسله { (Arbesle) فرانســه‌نك (رون) ایالتنده، لیونك ۲۵ كیلومتره شمال غربیســنده، (توردینه) ایله (براونه) نهرلرینك نقطۀ تلاقیسنده واقع قضا مركزی برقصبه اولوب، ۲۸٤۰ اهالیسی، كمور معدنی، طاش اوجاقلری، ایپــك فا-بریقه‌لری، خراب حالنده بش قله‌لی اسكی برقلعه‌سی، یدی سكز عصرلق كلیســالری، وغایت اسكی اولری واردر.

آربروآت { (Arbroath) اسقوچیانك ساحل شرقیســنده، (بروترق) نهرینك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

منصبنده، ادیبورغك ۱۰۲ کیلومترہ شمال شرقیسنده بر شهر ونیمان اولوب، ۲۰۱۷۰ اهالیسی، مشهور تولبند فابریقه‌لری ودباغخانه‌لری واردر. شهرك ۱۶ کیلومترہ جنوب شرقیسنده شمال دکیزنده مشهور (بل) قیاسی بولنیور، که اوزرنده کوزل برفنار رکز اولنمشدر.

آربریا { (Arberie) طوسقه لساننده (آربانیا) مقامنده قوللانیلوب، «آرناؤدلق» دیمکدر. [«آربانیا» و «آرناودلق» کلمه‌لرینه مراجعت بیوریله.] — آرناؤدلقده، یانیه ولایتنك برات سنجاغنده آولونیه قضاسنك قسم جنوبیسیله ارکری سنجاغنك خیماره وقورولش قضالرینی جامع برکوچك قطعه‌نك دخی اسمیدر. که طاغلق بر محل اولوب، (آربر) دینیلن اهالیسی اکثریت اوزره چوبانلقله مشغول وغایت جسور آدملردر. عساکر معاونه صفتیله یونان وقره طاغه قارشی وسائر محاربه‌لرده پك چوق یارلقلر کوسترمش اولدقلری کبی، عساکر منتظمه‌یه کیرن افرادلری دخی ابراز لیاقت وتمیز ایتمشلردر. بونلرك شعره دخی میل ومهارت طبیعیه‌لری اولوب، قادینلری اولولرینه بداهةً انشاد ایتدکلری مرثیه‌لرله اغلامق عادتلریدر. بوقطعه (لابریا) یاخود (لابلق) دخی دنیلیرسه‌ده، (لابریا) دها واسع اولوب، (آربریا) یی دخی شاملدر.

آربریسل { (Robert d'Arbrissel) فرانسه‌ده (برتانیا) قطعه‌سنك (آربریسل) قریه‌سنده میلادك ۱۰۴۷ تاریخنده طوغوب، ۱۱۷۷ تاریخنده وفات ایتمش بر پاپاسدر. که (فونتر وولت) تعبیر اولنان بر طریق روحانینك مؤسسیدر.

آربو { یاخود آربون (Arebo, Arbon) آفریقای غربیده ساحل بحرده بر شهردر. که وقتیله اسیر تجارتیله مشهور ایدی.

آربوآس { (Arbois) فرانسه‌نك (جورا) ایالتنده قضا مرکزی بر شهر اولوب. (لو) نهرینه دوکیلن (کوییزانسه) چایی، ولیوندن بزانسونه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقع. و ۵۲۷۵ اهالیی جامعدر.

آربوتنوت { (Arbuthnot) انکلتره‌نك مشاهیر اطبا وادباسندن اولوب. میلادك ۱۶۷۰ تاریخنده اسقوچیانك (مونتروس) شهری قربنده (آربوتنوت) قریه‌سنده طوغمش، و ۱۷۳۵ ده وفات ایتمشدر. لوندره‌یه کیدوب، قرالیچه (آنه) نك طبابتنه تعیین اولنمش، و(اسویف) و(پوپ) کبی وقتنك اك بیوك ادباسیله عقد مناسبت ایده‌رك، اونلرك صره‌سنه کچمشدر. فنون وادبیاته متعلق بر چوق آثار براقشدر، که فنی اولانلرینك اك مشهورلری: «متقدمینك مسکوکات واوزان واکیالی جدولی» و «اغدیه حقنده مطالعات» عنوانلی کتابلر، وادبی اولانلرینك مشهورلری دخی: «مارتینوس اسقریبلروسك خاطره‌لری» و «جون بولك تاریخی» عنوانلی هزل آمیز اثرلردر. بونلر دفعاتله طبع وسائر السنه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر.

آربوریا { (Arborea) ساردنیا جزیره‌سنك مقدما منقسم بولنمش اولدیغی درت سنجاغك بریدر، که اکثر محلری اورمانلق اولدیغندن «آغاجلق» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر. بو قطعه‌نك اسکی مرکزی (تاروس) شهری اولوب، عربلرك استیلاسی زماننده بو شهر خراب اولمغله، مؤخراً (اوریستانو) شهری مرکز اتخاذ اولنمشدر. بو قطعه‌نك (قارته ده لوغو — *Carta de logu*) یعنی «قانون کاغدی» نامیله اولان قوانینی مشهوردر.

آربوغاست { (Arbogaste) (غال) یعنی اسکی فرانسه قونتلرندن اولوب، روما ایمپراطورلرندن ایکنجی (والنتینیان) لك سردارلرندن ایدی. میلادك ۳۸۸ تاریخنده ایمپراطورلغی غصبه چالیشان (ماقسیم) لك اوغلی (ویقتور) ی مغلوب وقتل ایتمسی اوزرینه، (پرتوآر) دینیلن محکمهٔ عالیه ریاستنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، امور حکومتی بسبتون الینه آلمق ایستدیکندن، (والنتینیان) کندیسنی عزل ایتمش؛ وآربوغاست بو عزلك انتقامنی آلمق ایچون ۳۹۲ تاریخنده (والنتینیان) ی قتل ایتدیروب، (اوجن) اسمنده برینی ایمپراطور نصب ایتمش؛ وخرستیانلغی قبول ایتمدمش اولان بت پرستلری کندینه طرفدار ایتمك اوزره، هدم ایدلمش اولان معبدلرینی یکیدن تأسیس ایتمکه باشلامش ایسه‌ده، قسطنطینیه ایمپراطوری (تئودوس) طرفندن (آکیله) قربنده مغلوب اولمغله، اتلاف نفسه مجبور اولمشدر.

آربوغه { (Arboga) اسوجك وسطلرنده کان (وسترس) ایالتنده. و(وسترس)

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهرینك ٤٨ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر كوچك قصبه‌در، كه (آربوغه) نهرینك اوزرنده وبنه بو نامله مسمی اولان بر قنالك قربنده‌در. آربوغه نهری وقنالی (هیلر) ایله (میلار) كوللری آره‌سنده سیر سفائنه صالح بر طریق تشكیل ایدرلر. قصبه‌نك ٣٢٧٠ اهالیسی واردر. بر دمیر یولی خطی بو قصبه‌یی (استوقهولم) ایله واسوجك سائر بلاد جنوبیه‌سیله ربط ایدیور. یوك، دمیر وكراسته تجارتی، ودمیر خانه‌لری وجوارنده معدن صولری واردر. اسوجك اك قدیم شهرلرندن اولوب، اطرافنده بعض آثار عتیقه بولنمشدر.

آربون (Arbon) اسویچره نواحیسندن (تورغوویا) نك (قونستانچه) كولی ساحلنده قضا مركزی بر كوچك قصبه ولیمانی اولوب. ٤٠٩ متره ارتفاعی و ١٣٩٥ اهالیسی واردر. (تیبر) زماننده یاپلش بر اسكی قلعه‌سی واردر، كه روماليلر زماننده ایتالیا ایله آلمانیا آره‌سنده ایشلیوب اورادن كچن بیوك جاده‌نك محافظه‌سی ایچون یاپیلان قلاعدندر. — قضاسی ١٢ قریه‌دن عبارت اولوب، ١٣٠٥٠ اهالیسی واردر.

آربه (Arba) اسپانیانك آراغون مملكتنده بر نهردر، كه (سان دومینغو) طاغندن اینن «لوسیا آربه‌سی» و «بیال آربه‌سی» نام ایكی دره‌دن تشكل ایدوب، ١٠٠ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (غالار) جوارنده صولدن (ابرو) ایرماغنه دوكیلور.

آربه یاخود رابه (Arbe, Rabe) آدریاتیق دكیزنده آوستریانك دالماچیا سواحلی قارشیسنده بولنان آطه‌لردن بیوكلرینك اك شمالیسی اولوب، خرواتستان ساحلی قارشیسنه دوشیور. (پاغو) جزیره‌سندن طار بر بوغازله آیرلمش اولدیغی حالده. ١٦ كیلومتره بویی، ١٧٥ مربع كیلومتره سطحی و ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. (قوآرنرو) كورفزینك مدخلنده واقع اولوب، (زاره) سنجاغنه تابعدر. صید ماهیسی، صیغیر وقویونلری، اورمانلری، معدنلری وكوزل مرمرلری واردر. مركزی آطه‌نك اسمیله مسمی و ١٠٠٠ نفوسی حاوی بر قریه اولوب، اسكی بر كلیساسی واردر.

آربیا (Arbia) ایتالیانك (طوسقانه) ایالتنده بر چای اولوب. (سیانه) شهرینك بر ساعت شرقنده بچه‌رك، ٥٠ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (تیرن) دكیزینه دوكیلن (اومبرونه) نهرینه منصب اولور.

آربیزون (Arbizon) پیرنه سلسلهٔ جبالنه منسوب اوله‌رق، فرانسه‌نك «اوست پیرنه» ایالتنده كوزل بر طاغدر، كه (غارون) ایله (آدور) نهرلرینك حوضه‌لری آره‌سنده واقع اولوب. ٢٨٣١ متره ارتفاعی واردر.

آربیل [«اربیل» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرپاد (Arpad) مجارلرك خانی اولوب، میلادك ٨٥٠ تاریخنده طوغمش، و ٩٠٧ ده وفات ایتمشدر. (وولغا) نهرینك كنارلوندن اقوام سائره طرفندن قوویلان مجارلری آله‌رق، (تیس) نهرینك كنارینه كلوب، قونمش، و ٨٩٥ تاریخنده ایمپراطور (آرنول) ك متفق صفتیله (موراو) لری مغلوب ایتمشیدی. مذكور ایمپراطورك اوغلی «چوجق» لویی زماننده (پانونیا) یی ضبط ایتمشدر، كه او وقتدن الی‌یومنا هذا مجارلرك النده قالمشدر. بونك سلاله‌سی میلادك ١٣٠٢ تاریخنده‌دك حكومت سوروب، تاریخ مذكورده اوچنجی آندریانك وفاتیله منقرض اولمشدر.

آرپاژون (Arpajon) فرانسه‌نك (سین ئه اوآز) ایالتنده، (اورژ) ایله (مارد) نهرلرینك نقطهٔ تلاقیسنده و (قوربی) شهرینك ١٧ كیلومتره غربنده وپارسك ٣٢ كیلومتره جنوبنده واقع ناحیه مركزی بر كوچك قصبه اولوب، ٢٨٢٠ اهالیسی، حبوبات وطوموز بازاری، دباغخانه‌سی، وشراب وقونیاق تجارتی واردر. روماليلر زماننده قالمه بر حصارك خرابه‌لری موجوددر. اسكی اسمی (شاتر Châtres) در. — ناحیه‌سی ١٩ قریه‌دن عبارت اولوب، ١٥١١٧ اهالیسی واردر. — فرانسه‌نك (قانتال) ایالتنده (اوریلاق) قضاسنده دخی بو نامله بر بیوك قریه موجود اولوب، ٢١٠٠ اهالیسی واردر.

آرپه چایی روسیه‌نك آناطولی حدودنده بر نهردر، كه چلدیر كولنك آیاغی مثابه‌سنده اولان بر چایك صوینی دخی آله‌رق، قارص شهرینك ایچندن بچه‌ركن صكره، بوندن مقدمكی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حدود حطنده آراس ایرماغنه دوکیلور. اسمی ترکجه اولیوب، تواریخ قدیمهٔ یونانیه‌ده (آرپاسوس) دیه ذکر اونمشدر. ارمنی کتابلرنده ایسه (آخوریان) اسمیله مذکوردر.

آرپی { (Arpi) ایتالیانك سواحل شرقیه‌سنده (فوجا) شهرینك قربنده بولنمش بر شهر قدیم ایدی، که یونانیلر طرفندن تأسیس و (آرکریپ) تسمیه اولنمشیدی.

آرپینو { (Arpino) ایتالیانك ناپولی مملکتنده کائن (ترا دی لابوره) ایالتنده، (سورا) قضاسنده وسورا شهرینك ۱۳ کیلومتره جنوبنده، (فیبرنو) چایی قربنده ایکی تپه آره‌سنده واقع برشهر اولوب، ۱۱۵۳۵ اهالیسی، قبا چوخه فابریقه‌لری، (پلاسجِ)لر زماندن قالمه حصار خرابه‌لری وقربنده روماليلر زماندن قالمه برطاش کوپریسی واردر. اسم قدیمی (آرپینوم) اولوب، روما مشاهیرندن (ماریوس)، (چیچرون) و (آغریپا) نك مسقط رأسیدر.

آرت { (Art) بحر محیط کبیرك (ملانسیا) قسمنده واقع (یکی قالدونیا) آطه‌سنك شمالنده واقع (بلپ) جزایرندن برکوچك جزیره‌در.

آرت { (Arth) اسویچره نواحیسندن (اسویچ) ناحیه‌سنك (زوغ) کولی ساحلنده واقع بر بیوك قریه‌سی اولوب، ۲٤۵۰ اهالیسی واردر.

آرتاباز { (Artabaze) یونان قدیم مورخلری طرفندن ایران شاهی آردشیرك بر وزیرنه وارمنیلرك بر حکمدارینه ویریلن اسمدر؛ که بونك اصلی (آردباز) اولسه کرکدر. [«آردباز» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرتاباسقه { (Arthabaska) آمریقای شمالیده (دومینیون) لك (کبك) ایالتنی ترکیب ایدن آلتمش قضانك بری اولوب. ایالتك (سنت لوران)نهری جنوبنده کی قسمنده واقعدر. اراضیسی دوز ویا کوچك تپه‌لردن عبارت اولوب. اولدقجه منبتدر. برقاچ نهری اولوب. اك بیوکلری (نیقوله) و (بقانقور) در. که ایکیسی‌ده (سنت لورن) ه منصب اولورلر. معدنلری وعلی الخصوص باقیر معدنی واردر. سطحی ۱۷٦۰۰۰ مربع کیلومتره. واهالیسی ۱۷٦۱۱ او-

لوب، بونلرك ۱٦۰۰۰ ی فرانسز وقصوری انکلیز وایرلانده‌لیدر. بو قضانك اهالیسی کوندن کونه چوغالمقده‌در. مرکزی (سنت قریستوف) شهریدر.

آرتابان { (Artaban) اصلی (آردبان) اولمق اقرب احتمالدر. [بوکلمه‌یه مراجعت بیوریله.]

آرتابروم { (Artabrum Promontorium) اسکی رومالیلرك اسپانیانك شمال غربیسنده واقع (فینیستر) بورنه ویردکلری اسمدر. [«فینیستر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرتاشین { طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده قره دکیز ساحلنده، طربزونك ۱۲۰ کیلومتره شرقنده واقع بر کوچك قصبه‌در.

آرتافرن { (Artapherne) اسفندیارك برادری اولوب. آناطولی والیسی بولنمش ویونانیلرله محاربه ایتمش بر وزیره یونان مورخلری طرفندن ویریلن اسمدر، که بونك اصلی (آردفر) اولسه کرکدر. [بو کلمه‌یه مراجعت بیوریله.]

آرتاقسرکس { (Artaxerce, Ἀρταξέρξης) آردشیر اسمنك اسکی یونان مورخلری طرفندن تحریف اولنمشیدر، که حالا اوروپالیلر عندنده بوصورتله مستعملدر. [«آردشیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرتاقسیاس { (Artaxias) (آرداشس) اسمنك یونان مورخلری طرفندن تحریفی، واوروپالیلر طرفندن قبول اولنمشیدر. [«آرداشس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرتانوج { یاخود آردنوح، ارضروم ولایتنك چلدیر قضاسنده وآرتوین شهرینك ۸ کیلومتره شرقنده. صاغدن چوروك صویه دوکیلن بر دره‌نك کنارنده وبر قیانك اوزرنده واقع کوچك بر قصبه‌در، که وقتیله پك بیوك ومشهور بر شهر بولنمش ایکن. شمدیکی حالده آنجق ۱۲۰ خانه‌سی واردر. اسکی قلعه‌سنك خرابه‌لری موجوددر.

آرتانه { (Artana) اسپانیانك شرقینك والنسه [یعنی بلنسیه] مملکتنده، قاستلون ایالتنك برکوچك قصبه‌سیدر. که (اسپادون) طاغنك منتهای شرقنده واقع اولوب، ۲٦۰۰ اهالیسی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرتايونه (Artajona) اسپانيای شماليك (ناواره) ايالتده پامپلونه‌نك ۳۶ كيلومتره جنوب غربيسنده بر كوچك قصبه اولوب، ۲۱۰۰ اهاليسى واردر. سور ايله محاط وقله‌لرله مستحكمدر.

آرتدى (Pierre Artédi) اسوجك مشاهير اطبا وعلمای طبيعيوننذن اولوب، ميلادك ۱۷۰۵ تاريخنده طوغمش، و۱۷۳۵ تاريخنده كنج ياشنده (آمستردام) جدوللرندن برنده مغروقاً وفات ايتمشدر. اساتذهٔ طبيعيوندن (لينه) نك احباسندن اولوب، باليقلرك تاريخ طبيعيسنه دائر يازمش اولديغى غايت معتبر براثرى كنديسنك وفاتندن صكره مشاراليهك همتيله نشر اولنمشدر.

آرترن (Arterne) پروسيه‌نك (ساقس) ايالتده (سانكرهاوزن) قضاسنده و(سانكرهاوزن) شهرينك ۱۲ كيلومتره جنوبنده (ساله) نهرينه واونكله برابر (الب) ايرماغنه دوكيلن (اونسترون) چاينك ساحل يسارنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۸۹۰ اهاليسى، جوارنده ملحه‌لرى وبر معدن صويى واردر.

آرتفيوس (Artephius) كيمياى باطل واكسيرله اوغراشان حكمادن اولوب، ميلادك ۱۱۳۰ تاريخلرنده بر حيات ايدى. يوز سنه ياشامش، واكسير اعظم حقنده بر كتاب يازمشدر.

آرتميدور (Artémidore) يونان قديم مشاهيرندن اوچ ذاتك اسميدر: برنجيسى جغرافيوندن اولوب، ميلاددن بر عصر اول برحيات ايدى. بر سياحت بحريه يازمشدر، كه يالكز بعض پارچه‌لرى بولنه بيلشدر. — ايكنجيسى (قنيده)لى ناميله معروف اولوب، صرفيوندن ايدى؛ وميلادك ۵۰ تاريخلرنده رومادة بولنوب، قيصرك عليهنده تشكل ايتمش اولان اتفاقدن كنديسنه خبر ويرمش ايسه‌ده. استماع اولنمامشيدى. — اوچنجيسى (افس)لى يعنى آياسلوغلى اولوب. روما قياصره‌سندن نينوسك زماننده برحيات ايدى. بر تعبيرنامه يازمشدر، كه اليوم باقى اولوب، دفعاتله طبع، واوروپا السنه‌سنه ترجمه اولنمشدر.

آرتميس (Artémis) قردن كنايه اولان (ديانه) نام الهه‌نك يونانيلر عندنده معروف اسميدر. [«ديانه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آرتميسه (Artemise) آناطولينك ساحل غربيسنده واقع اولوب، اليوم (بودروم) دنيلن (آليقارناسه) ويا (هاليقارناسه) شهر قديمنك ايكى ملكه‌سى اولوب، برنجيسى ميلاددن ۴۸۰ سنه اول يونانه سوق عسكر ايدن ايران حكمدارينك معيتنده يونان محاربه‌سنه كيدوب، سالامينه (يعنى اكينه) آطه‌سنده فوق العاده جسارت كوسترمش؛ ومؤخراً قارشيلغنى كورمديكى بر عشق ومحبتدن طولايى، كنديني برقلعه ديوارندن آتوب تلف اولمشدر. — ايكنجيسى كندى برادرى (ماوسول) ه واروب، بوكا اولان عشق ومحبتك افراطيله مشهوردر. برادرى وزوجى ومعشوقى اولان مرقوم (ماوسول) كنج ياشنده وفات ايتمكله، آرتميسه بوكا (آليقارناسه) ده فوق العاده مزين بر تربه ياپديرمش، كه بو تربه عجايب سبعه صره‌سنه چكمشدر. بو تربه‌نك بعض انقاضى ۱۸۵۵ تاريخ ميلاديسنده بودرومده بولنوب، انكلتره موزه خانه‌سنه نقل اولنمشدر.

آرتميسيوم (Artemisium) اغريبوز آطه‌سنك شمال طرفنده بر بورونك اسم قديميدر، كه (آرتميس) يعنى قره نسبتله بو نامله تسميه اولنمشدر. ميلاددن ۴۸۰ سنه اول يونانه سوق عسكر ايدن ايرانيلرك دونانماسنك بر قسمى بو بورونك اوكنده بر فرطونه‌يه طوتيلوب، باتمشدر.

آرتن (Arétin) ايتاليا شعراسندن اولوب، ميلادك ۱۴۹۲ تاريخنده (آرچو) شهرنده طوغمشدر. شهر مذكور كبارندن برينك ولد غيرمشروعى ايدى. بعض هجويه‌لرندن طولايى وطنندن طرد اولنه‌رق، (پروسه) شهرينه كيدوب، بروقت مجلدلكله ياشادقدن صكره، روما يه كيده‌رك، اوننجى (ليون) ويدنجى (قليمان) نام پاپالر طرفندن بعض معتنا مأموريتلرده قوللانلمش ايسه‌ده، هجودن واز كچه مديكيچون، اورادن دخى طرد اولنه‌رق، ميلانه كيدوب، (ژان مديچيس) ه التجا ايتمش؛ و ۱۵۲۶ تاريخنده، بو پرنسك وفاتى اوزرينه، ونديكه كيدوب، كندى قلمنك ثمره‌سيله ياشامغه باشلامش. وقتنك حكمدار وپرنسلرينى هجو ايتمكدن كرى طورمديغندن، اكثريسى كنديسنى آغير هديه‌لرله تلطيفه مجبور او-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لورلر دیسه‌ده، بعضیسی‌ده طیاقله هجودن وازكچیرملك یولنی دها مناسب عد ایدرلردی. هجویات مستهجنه‌سی چوق اولوب، غرابتدن اوله‌رق، امور مذهبیه‌یه متعلق بعض اثرلری دخی واردر. ١٥٥٤ تاریخنده ونديكده چوق كولمه‌دن اولمشدر. — ایتالیانك مذكور (آرچو) شهرندن دیكر بر قاچ كشی، وباویره‌ده دخی بر عائله بو نامله تسمیه اولنمشلردر.

آرتنسه (Artense) فرانسه‌نك آشاغیكی (اوورنیا) ایالتنك بر ایكی ناحیه‌سندن عبارت طاغلق، صوڭوق وآز منبت بر یرك اسمیدر.

آرتنیا (Artegne) ایتالیانك ونديك قطعه‌سنده (اودینه) ایالتنك (جونه) قضاسنده و (جونه) شهرینك ٤ كیلومتره شمالنده بیوك بر قریه اولوب، ٣٠٣٠ اهالیسی واردر.

آرتوآس (Artois) فرانسه‌نك تقسیمات قدیمه‌سنده ولایات شمالیه‌سنك بری ایدی، كه مركزی (آراس) شهری اولوب، شمالاً وشرقاً (فلاندره) ایله (هانیوت)، جنوباً بوقاریكی (پیقاردیا) وغرباً اشاغیكی (پیقاردیا) ولایتلریله محدود ایدی. بو قطعه كرك هواجه، كرك اراضینك احوال طبیعیه‌سنجه وكرك صولرك آقندیسی جهتنجه فرانسه‌دن زیاده بلچیقه وفلنكه عائد اولوب، بوده (فلاندره) كبی، بری فرانسز ودیكری فلنكلی اولمق اوزره. ایكی قسمه منقسم ایدی: آنجق مؤخراً فلنك لسانی اونودیلوب، اهالیسنك جمله‌سی فرانسزلشدیغندن، بو تقسیمه‌ده حاجت قالمامشدر. بو ولایتك جنوبنده‌كی طاغلردن ماعداسی دوز ومنبت اولوب، باشلیجه محصولاتی حبوبات، شربجی اوتی، كتن، پنجار وبعض بذورات زیتیه‌در. اورمانلری آز اولوب، اودون یرینه معدن كوری وتورب دینیلن نباتات تورتیسندن متشكل برنوع چامور قوللانیلیر. صنایع بو قطعه‌ده اوته‌دن بری پك ایلری بولنه‌كلمشدر. اسكی زمانده بو قطعه‌نك (لیس) نهری شمالنده‌كی قسمی (مورینی)، ونهر مذكورك جنوبنده‌كی قسمی دخی (آتربات) قومیله مسكون ایدی. بو ایكنجی قسمنك مركزی (آراس) شهری اولمغله، اوندن مشتق اوله‌رق، تكمیلنه (آرتوآس) دنیلمشدر. بو قطعه وقتیله. اوروپانك اسكی عادتی اوزره، حكمدار قیزلرینه جهاز ویریله‌رك، بر آره‌لق (فلاندره) و (بورغونیا) قونت ودوقه‌لرینه، بعده آوستریایه كچدكدن صكره، ١٦٥٩ تاریخ میلادیسنده عقد اولنان پیرنه معاهده‌سیله فرانسه‌یه اعاده اولنوب، (فلاندره) و (پیقاردیا) ولایتلرینه الحاق، و ١٧٦٥ ده آیریجه بر ولایت اتخاذ اولنه‌رق، بر قونتلق اعتبار اولنمشیدی. فرانسه‌نك ١٧٩٢ تاریخنده واقع اولان تقسیمات جدیده‌سنده (آرتوآس) قطعه‌سی (پادوقاله) ایالتنك باشلیجه قسمنی، یعنی آراس، سنت پول، بنوم، سنت اومر قضالریله (مونتروی) قضاسنك بر قسمنی تشكیل ایتمشدر.

آرتوبی (Artubi) فرانسه‌نك «آلت آلب» ایالتنده نبعاناله، (وار) ایالتنه كیروب، بر چوق دره‌لرك صولرینی طوپلادقدن صكره، (وردون) نهرینه واونكله برابر (دورانس) ایرماغنه دوكیلور بر چایدر.

آرتود (Antoine Artaud). — آنطوان فرانسه‌نك آثار عتیقه علمایله اشتغال ایدن علماسندن اولوب، میلادك ١٧٦٧ تاریخنده طوغمش، و ١٨٣٨ ده وفات ایتمشدر. (لیون) شهری آثار عتیقه‌سی حقنده بر كتابله «موزایق» دنیلن رسم اصولی حقنده بر اثر یازمشدر.

آرتود (Artaud de Montor) دو مونتور فرانسه ادبا ومورخیندن اولوب، میلادك ١٧٧٢ تاریخنده پارسده طوغمش، و ١٨٤٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. روما وفلورانسه‌ده خیلی وقت سفیر بولنوب، مشهور (ماكیاول) حقنده بر كتابله، ایتالیانك «مصور كائنات» (*Univers Pittoresque*) نام تاریخ كلیاتی صره‌سنده نشر اولنمش بر مكمل تاریخنی، وروما پاپالرینك بر مفصل تاریخنی یازمش، وشاعر مشهور (دانت) ك اشعارینی فرانسزجه‌یه ترجمه، وشاعرك ترجمهٔ حالنی دخی علاوه ایتمشدر.

آرتود (Nic. Artoud). — نیقوله فرانسه‌نك ادبیات عتیقهٔ یونانیه‌یه خدمت ایدن علماسندن اولوب، ١٧٩٤ ده پارسده طوغمش، و ١٨٦١ ده وفات ایتمشدر. بر آرالق آقادمیا رئیس ثانیسی بولنمش؛ ویونان قدیم شعراسندن (سوفوقل) ایله (آرستوفان) ك آثارینی ودیكر بعض

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پراکنده فقره‌لری غایت مصحح اوله‌رق فرانسزجه‌یه ترجمه ایتمشدر.

آرتور (Arthur, Artus) یاخود آرتوس انکلتره‌نك آلتنجی عصر میلادی حکمدارلرندن اولوب، بعض مصال کتابلرینه مبنی علیه اولمغله مشهوردر. بونك حقنده‌کی روایات او قدر فسانه‌آمیزدر، که وجودی حقنده دخی شبهه‌یه محل قالیور. روایته کوره، کندیسی انکلتره‌نك اهالیٔ قدیمه‌سی اولان (برتون) لرك رئیسی (اوتر) ك ولدغیر مشروعی اولوب، کندیسنه طلسمله بر قیلیج ویرن (مرلین) اسمنده بر سحارك یاردمیله ٥١٦ تاریخنده موقع حکومته نائل اولمش؛ و(آنغلوساقسون) لرله اسقوچیالیلری مغلوب، وایرلانده‌یی ضبط، وکرك بو محاربه‌لرده کرك اوروپانك قره طرفلرنده ایتدیکی سفرلرده فوق‌العاده جسارت کوسترمش؛ و(کناوره) یاخود (جنویوه) اسمنده اقرباسندن غایت حسنی بر قیزی تزوج ایله، ممالکنده خرستیانلغی نشر، و(تابل روند) یعنی «مدور ماصه» شوالیه‌لری دیلن بر شوالیه صنفنی تشکیل ایله. بو شوالیه‌لردن بعض قهرمانلرله برابر ایتدیکی شانلی محاربانك برنده اوریلوب، ٥٤٢ تاریخ میلادیسنده وفات ایتمشدر.

آرتور (Arthur) انکلتره قراللرندن ایکنجی هنرینك اوچنجی اوغلی (ژوفروی) ك اوغلی اولوب، میلادك ١١٨٧ تاریخنده طوغمش؛ و «انکلتره دوقه‌سی» عنوانته نائل اولوب، عمیجه‌سی برنجی (ریشارد) دن صکره انکلتره تختنه چیقمسی مقرر بولنمش ایکن، ١١٩٩ تاریخنده ریشاردك وقوع وفاتنده، برادری (ژان) تختی ضبط، وکندیسنی ١٢٠٣ تاریخنده قتل ایتمش، ویا ایتدیرمشدر.

آرتور (Arthur) بحر محیط کبیرده ٣٠′ ٣° عرض جنوبی و ٤٣′ ١٨١° طول شرقیده واقع منفرد بر کوچك آطه‌در.

آرتور (Arthur) آمریقای شمالیده (دومینیون) قطعه‌سنك (اونتاریو) ایالتنده و (لینغتون) قضاسنده بر قصبه‌در. که مرکز قضا اولان (کانف) شهرینك ٤٠ کیلومتره شمال غربیسنده و (غراندریور) نهرینه دوکیلن (قونستوغو) چایی اوزرنده واقع اولوب. ٤٣٧٦ اهالیسی واردر.

آرتور (Arthur) برتون قوم قدیمنك قهرمانی اولان سالف الترجمه حکمدارك بو اسمی انکلتره‌ده برچوق موقعلرك اسملرینی ترکیب ایدیور، که بونلرك باشلیجه‌لری شونلردر: ١، اسقوچیاده ادیمبورغ شهرینك قربنده واقع (آرتورس سیت) یعنی «آرتورك موقعی» نام طاغ، که ٢٥٠ متره ارتفاعی اولوب، منظره‌سی غایت کوزلدر. — ٢، (والس) مملکتنده (دنبیغ) قضاسنده (آرتورس روند تابلی) یعنی «آرتورك مدور ماصه‌سی» نامیله معروف اولان اریکه‌در، که قیانك ایچنه اویولمش قناپه‌لردن عبارتدر. — ٣، انکلتره‌نك (وستمورلاند) قضاسنده ینه بو نامله موجود اولان اثر، که رومالیلرك زماندن قالمه دائروی بر تیاترو (Amphithéatre) اولدیغی مظنون اولوب، یکرمی آلتی بچق متره قطری واردر. — ٤، مذکور حکمدارك نامنه رکز ایدلمش ظن اولنان بر چوق جسیم طاشلر، که باشلیجه‌لری نفس انکلتره و (والس) مملکتنك جنوب طرفلرنده بولنیور.

آرتوس (Artus) [برنجی «آرتور» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرتوسه (Aréthuse) اساطیر یونانیه‌یه کوره، موره شبه جزیره‌سنك (الیده) خطهٔ قدیمه‌سنده بر پری اولوب، بر کون (آلفیا) نهرنده ییقانیرکن، بو نهرك حامیسی اولان اله کندیسنه عاشق اولمش، وآرتوسه، بونك تعقیبندن قورتلمق ایچون، قردن کنایه اولان (دیانه) نام الهه‌یه التجا ایتمکله، الهه کندیسنی چشمه‌یه تحویل ایتمش ایسه‌ده، (آلفیا) کندی صوینی بو چشمه‌نك صوینه قاریشدیر دیغندن، چشمه‌نك صویی غائب اولوب، سیجلیاده‌کی سراقوسه شهرینك اوکنده دکیزك ایچندن چیقمش. حقیقةً موقع مذکورده دکیزك ایچندن بر طاتلی صو چیقار ایمش.

آرتوش چینه تابع بولنان ترکستان شرقیده، کاشغارك ٦٥ کیلومتره غربنده واقع بر شهر اولوب، قربنده (قره طاغ) نام جبلك صیرتنه واقع اولان (آرتوش) کچیدی بولنیور، که خوقنده طوغری کیدن کاروان جاده‌سی اورادن کچر.

آرتولد ژاق — . (Jaques Arteveld) بلچیقه‌نك (غاند) شهری اصیللرندن اولوب، ١٣٣٦ تاریخ میلادیسنده (فلاندره) قونتی (لویی دونور) علیهنه اختلال ایدن همشهریلرینك باشنه کچه‌رك، بروقت مملکتنده حاکم مطلق بولنمش؛ وقونتی التزام ایدن فرانسه‌یه قارشی انکلتره ایله اتفاق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدوب. فلاندره قونتلغنی انکلتره قرالی اوچنجی ادوارد ك اوغلی (والس) پرنسنه ویرمك ایستمش ایسه ده، موفق اوله‌میوب، ۱۳۴۵ ده اهالی طرفندن قتل اولنمشدر. — اوغلی فلیب آرتولد ۱۳۸۲ ده یکیدن اختلال ایدن اهالی طرفندن رئیس انتخاب اولنه‌رق، فلاندره قونتی (لویی دومل) ی طرد، و پدرینك انتقامنی اخذ ایتمش ایسه ده، مرقوم قونت فرانسه‌دن استمداد ایتمکله، اوچنجی شارل عسکرسوق ایدوب، فلیبی (روزبك) ده مغلوب ایتمشدر.

آرتوین (Artvin) ارضروم ولایتنده وارضروم شهرینك ۱۲۰ کیلومتره شمال شرقیسنده چوروك صویك ساحل یسارنده بر قصبه در، که چلدیر قضاسنك مرکزی اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی وساده یاغ، بال، بال مومی، زیتون وزیتون یاغی تجارتی واردر.

آرته (Arta) [«نارده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرته (Arta) اسپانیانك ساحل شرقیسی قارشیسنده بولنان (میورقه) جزیره‌سنك ساحل شرقیسنده، (پرا) برونی قربنده برقصبه اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی ودود آغاجلریله ایپك کارخانه‌لری واردر. قصبه‌نك شمالنده بولنان طاغلرده نوع بشرك اك اسکی زمانلردن قالمه جسیم طاشلردن معمول بعض آثار ایله برطاقم مغاره‌لر بولنیور، وگوزل بر نوع بلور چیقاریلیر.

آرتیوس (Arétée) نرون زمانده ویاخود بر آز صکره قپادوکیا یعنی سیواس طرفلرنده ظهور ایتمش بر طبیب ایدی. طبه متعلق بش کتابدن عبارت غایت معتبر براثری واردر، که الآن موجود اولوب، دفعاتله طبع. واکثر اوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمشدر. عربلرك (ارثاثیوس) دیدکاری ذات اولمسی محتملدر.

آرتیوم (Arretium) ایتالیاده‌کی (آرچو) شهرینك اسم قدیمیدر. [«آرچو» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرجلاتی (Philippe Argelati) فلیب —. ایتالیا عالمندن اولوب. میلادك ۱۶۸۵ تاریخنده بولونیه‌ده طوغمش. و ۱۷۵۵ ده وفات ایتمشدر. (موراتوری) نام محرر ایله برابر «ایتالیا مؤلفینی» نامیله مفصل برکتاب یازوب، سائر بعض آثاریله برابر میلان شهرنده تشکل ایتمش بر جمعیت علمیه‌نك مصارفیله طبع ایتدیرمش؛ ومؤخراً دخی هر کسك آکلایه‌جغی بر لسانله فنون متنوعه‌یه دائر «ایتالیا کتبخانه‌سی» عنوانیله برقاچ جلد نشر ایتمشدر. — اوغلی (فرانچسقو آرجلاتی) دخی فلسفه وحقوقه متعلق بعض اثرلر یازمشدر.

آرجنتارو (Argentaro) ایتالیای وسطیده طوسقانه ساحلنك اقصای جنوبنده مرتفع برشبه جزیره‌در، که (جیلیو) آطه‌سنك قارشیسنده واقع اولوب، ۶۳۶ متره ارتفاعی واردر. بو شبه جزیره دکیز ایله برکوچك کول آره‌سنده ممتد اولور، که بوکولك اورته‌سنده (اوربیتلو) قصبه‌سی بنا اولنمشدر.

آرجنتوراتوم (Argenturatum) استراسبورغ شهرینك اسم قدیمیدر: [«استراسبورغ» ماده‌سنه مراجعت.]

آرجنتین (Argentina) یاخود آرجنتینه یاخود Republique Argentine) آمریقای جنوبینك جنوب طرفلرنده کائن بیوك بر قطعه‌سیدر، که اکثر طرفلری «کومش چایی» دیمك اولان (ریویر دارجنت) واسپانیولجه (ریو دلاپلاته) نهرینك حوضه‌سندن عبارت اولمغله، بو اسمله تسمیه اولنوب. (لاپلاته) هیئت متفقه‌سی دخی دنیلیر.

آرجنتین جمهوریتی اقالیم معتدلهٔ جنوبیه‌دن اولوب، آمریقای جنوبینك بوینه اوزانان (آند) سلسلهٔ جبالیله بحر محیط اطلاسی آره‌سنده واقع اولمغله. موقع وهواجه دنیانك اك کوزل یرلرندندر. شمال جهتنده شرقاً (اوروغوآی) نهریله (اوروغوآی) جمهوریتندن وبرازیلیا ایمپراطورلغندن آیرلدیغی کبی، شرق شمالی حدودی دخی (پارانا) و(پاراغوآی) و(پیلقومایو) نهرلریله (پاراغوآی) جمهوریتندن آیرلمش، وشمالاً (بولیویا) ایله خط حدودی ۲۲° عرض جنوبیده (پیلقومایو) مجراسندن آیریلوب. ابتدا غربه وبعده غرب جنوبی‌یه طوغری اوزانه‌رق، (آند) سلسلهٔ جبالنك صرتنه واصل اولور. وجبال مذکوره‌نك صرتی غرباً آرجنتین ایله شیلی جمهوریتلری آره‌سنده خط حدود یرینی طوتار. (لاپلاته) نك منصبندن آشاغی شرقاً بحر محیط اطلاسی ایله محدود اولدیغی کبی، جنوباً دخی معین حدودی اولمیوب، چونکه بونك جنوبنده واقع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولان (پتاغونیا) قطعه‌سی اهالیٔ اصلیهٔ وحشیه ایله مسکون اولدیغندن، آرجنتین جمهوریتی اونی دخی کندی الکاسندن عد ایده‌رك، اسکان ایتدکجه، حدودینی توسیع ایتمکده‌در. شو قدر وار که شیلی جمهوریتی (پتاغونیا) نك منتهای جنوبنده اولان (ماجلان) بوغازینی ضبط ایدوب، آرجنتین جمهوریتنك پروتستوسیله برابر اورادن توسیع ممالك ایتمك نیتنده بولنیور. هر حالده آرجنتین جمهوریتنك حدود حالیهٔ جنوبیه‌سی (ریونغرو) نك مجراسیله اعتبار اولندیغی حالده، سطحی ۲۰۳۵۰۰۰ مربع کیلومتره، یعنی فرانسه‌نك تقریباً درت مثلی اولوب، پتاغونیا دخی داخل حساب اولورسه، سطحی ۲۹۷۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولور. شمال شرقی طرفنده (شاقو) نامیله معروف اولان واسع صحرانك بر قسمی (آرجنتین) ایله پاراغوای جمهوریتلری آره‌سنده منازع فیه ایدیسه‌ده، اخیراً بو ایکی جمهوریت بیننده وقوع بولان محاربه اوزرینه، آرجنتین جمهوریتنك ملکی اولمش. وقسم اعظمی آرجنتین وبولیویا ایله برازیلیا آره‌سنده منازع فیه قالمشدر. حدود غربیه‌سی اولان آند سلسلهٔ جبالنك قار ایله مستور صرتی بحر محیط کبیردن آنجق ۱۵۰ کیلومتره اوزاق بولنغله، آرجنتین همان ایکی بحر محیطك آره‌سنده واقع کبیدر. (آند) سلسله‌سی آمریقانك منتهای جنوبنده بر حدود دیواری کبی طار ایکن، شماله طوغری اوزاندقجه توسع ایده‌رك، متوازیاً آلتی صره‌یه قدر تشعب ایدر. اك یوکسکلری اولان اصل (آند) سلسله‌سی غرب طرفنده اولوب، شیلی‌یه طوغری صارب اولدیغی حالده، شرق طرفنده کرك آند سلسله‌سی وکرك اونك شعبه‌لری مقامنده اولان صره‌لر بربرندن آلچق اوله‌رق، وجمله‌سی برر سطح مائل تشکیل ایده‌رك، اتکاری دوز اووه‌لره قدر اینر. اووه‌لرك اورته‌لرنده دخی بوجبالدن آیریلوب دوشمش کبی بعض منفرد طاغلر وقیالر بولنورسه‌ده، (آند) سلسله‌سیله شعبه‌لرینك اتکارندن آشاغی عمومیت اوزره لاپلاته‌نك اراضیسی دوم دوز ویا جزئی طالغه‌لیدر، ویالکز شمال غربی جهتی طاغلق اولدیغی کبی، مرکز جمهوریت اولان (بونس آیرس) شهرینك جنوبنده دخی (سیرا وولقان) و (سیرا تاندیل) اسمنده ایکی طاغ واردر. (پتاغونیا) یه طوغری اقوام وحشیه‌نك طولاشدقلری اووه‌لرك ایچنده دخی (سیرا ونتانه) اسمیله بر طاغ بولنیور. آند سلسلهٔ جبالنك صرتنده‌کی برکانلرك اکثریسی خط حدود اوزرنده بولنیورسه‌ده، سلسلهٔ مذکوره‌نك اك یوکسك ذروه‌سی اولان (آقونقاغوآ) طاغی، که ۶۸۳۴ متره ارتفاعنده‌در، آرجنتین جمهوریتنك حدودی داخلنده‌در. سلسلهٔ جبالك آلتنده اووه ابتدا چاقیل طاشلریله مستور اولوب، بعده بو طاشلر طوزلی بر بالچیقله مستور، ودها اوزاقده قوم حالنده بولنیور ایسه‌ده، ایکی اوچ ساعتلق مسافه‌دن صکره نه طاش ونه قوم کوریلور.

آرجنتین جمهوریتنك اووه‌لری، ودها طوغریسی اووه‌سی، بر حال وصورتده اولمیوب، تا برازیلیانك اقالیم حاره‌سندن باشلایه‌رق، پتاغونیانك اقالیم منجمده‌سنده ختام بولان واوچبیك کیلومتره‌دن زیاده بویی اولان بو واسع اووه‌نك شمال جهتی بیوك شاقو تسمیه اولنور، که بونك قسم شمالیسنده بعض آلچاق اورمانلرله آره‌لرنده یوکسك حرما آغاجی کومه‌لری بولنور، واورالرده (بیلقومایو) ایله (ورمیو) نهرلری بعض کوللر وبطاقلقلر تشکیل ایدرسه‌ده، قسم جنوبیه‌سی تا (سالادو) نهرینه قدر آنجق بعض دیکنلی چالیلرله وبالچیقلی یرلری پك قیصه براوتله، وبعض طرفلری دخی طوزله مستور اولوب، آنجق کروانله کچیله‌بیلیر برواسع بیابان حالنده‌در. مذکور سالادو نهرینك جنوبنده ایسه (پامپه) تعبیر اولنان واسع اووه ممتد اولور، که بونك اکثر یرلری پك یوکسك اوتلرله مستور کوزل بر پایانسز چایر حالنده اولوب، اوته بریسنده بعض کوللری دخی اولمغله، بو جمهوریتك اساس ثروتی اولان ملیونلرجه حیواناتك مرعاسیدر. جنوب طرفلرنده پامپه‌نك بر قسمی اوروپادن نقل اولنان دوه دیکنلریله مستور ایسه‌ده، اهالیسی چوغالدقجه تارلالره تحویل اولنه‌جغنده شبهه یوقدر. (سان لویی) ایالتنك جنوبنده پامپه اورمانلر وچایرلرله مستوردر. جمهوریتك (پارانا) ایله (اوروغوآی) نهرلری آره‌سنده واقع اراضیسنه کلنجه، بونی بعض سیاحلر عراقك (الجزیره) سنه قیاسله «آرجنتین مسوپوتامیاسی» تسمیه ایتمشلردر؛ چونکه هر نه قدر که بطاقلقلری چوق ایسه‌ده، اراضیسنك فوق العاده قوهٔ منبته‌سی، نهرلر واسطه-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سیله طرق اختلاطنك كثرتی؛ دكیزه وبیوك تجارتكاه شهرلره اولان قربیتی واورمانلرینك چوقلغی بو قطعه‌نك ایلریده فوق العاده ترقی ایده‌جكنه ضامندر.

بونس آیرسك شمالنده درین بر كورفزك ایچنه دوكیلن لاپلاته ایرماغی صولرینك قسم اعظمی برازیلیادن، یعنی (پارانا) و (پاراغوآی) نهرلرندن كلوب، واقعا بو ایكی نهر برلشدكدن صكره، آند سلسلهٔ جبالندن بر چوق نهرلر دخی اینیورسه‌ده، بونلر بیوك (شاقو) نك ایچندن كچه‌رك، پاراغوآیه كلنجه‌یه قدر پك واسع بیابانلر شق ایتدكلرندن، پیلقومایو، ورمیو وسالادو كبی بیوكلرینك صولرینك كلی قسمی تبخر ایدوب: جزئی صو دوكرلر، ودیكر بر چوغی دخی یولده بر طاقم كوللر وبطاقلقلرده تبخر ایدوب، ایرماغه واصل اوله‌میورلر. لاپلاته‌نك منصبندن (قولورادو) نهرینك مجراسنه قدر عرضك بش درجه‌لك مسافه‌سنده هیچ بر نهر دكیزه قدر واصل اوله‌میوب. نهایت (قولورادو) ایله اوكا متوازیاً (ریونغرو) بتون پامپه‌یی یاره‌رق، بحر محیط اطلاسی‌یه دوكیلورلر. لاپلاته‌نك اعزی مقامنده اولان خلیج نهرك منصبنده ١٠، ومدخلنده ٢٥٠ كیلومتره وسعتنده، وسطحی ٤٠٠٠٠ مربع كیلومتره‌در. بو خلیجك ایچنده متعدد آقندیلر وآناغورلر بولندیغی كبی. قیبلرنده‌كی قوم سدلری وقیالر مناسبتیله تهلكه‌لی فرطونه‌لری دخی اولور. لاپلاته نهری، عدم فیضانی حالنده، ثانیه‌ده دكیزه ١٤٦٠٠ مكعب متره صو دوكر.

آمریقای جنوبینك هر طرفنده اولدیغی كبی، آرجنتین جمهوریتنده دخی یالكز اقلیمك مدخلی‌اولمیوب، هواباشجه‌دار تفاعد تابعدر. بو جمهوریتك ممالك وسیعه‌سی هواجه اوچ قسمه تقسیم اولنه‌بیلیر. كه برنجیسی سواحل. ایكنجیسی ممالك ایچ طرفلری، واوچنجیسی دخی آند سلسلهٔ جبالنك اتكلریدر. سواحلده حد وسطی اوله‌رق سانتیغراد درجهٔ حرارتی ١٥ ایله ٢١ آره‌سنده اولوب. نادراً ٣٥ه قدر چیقار وصفردن آشاغی اینز: علی‌الخصوص لاپلاته منصبنك شمالنده صولرك طونمسی همان مجهولدر. ایچ طرفلرنده یعنی اووه‌لرده كرك حرارت وكرك برودت دها شدتلی اولور. طاغلرك اوستنده ایسه كونشده پك صیجاق وكولكه‌ده پك صوغوق اولوب، یاغمور دخی پك نادر یاغدیغندن، هوا ایی دكلدر؛ یالكز جنوب طرفلری بر آز دها رطوبتلی اولمغله حرارت وبرودت بیننده او قدر تخالف بولنماز. اراضینك دوزلكی مناسبتیله روزكارلر پك شدتلیدر؛ اك ایی روزكاری شرق جنوبی طرفندن كلن روزكار اولوب، پامپه‌لردن كلن روزكار ایی دكلدر. شمالدن كلن روزكار ایسه اورانك سمومی حكمنده‌در. ماتملر دخی اكسیك دكلدر. شمال غربیدن بشقه طرفلرده یاغمور چوق یاغیورسه‌ده، یاغمورسز موسملری دخی بعض دفعه پك اوزایوب، قوراقلغی موجب اولور.

پایانسز اووه‌لریله بیابانلرینه، معادنی حاوی اولان طاغلرك سواحلدن پك اوزاق بولنمسنه، (لامه) دنیلن كچی ایله دوه آره‌سنده بر حیواندن بشقه حیوانات مأنوسه‌سی بولنمامسنه وسائر بویله احوالنه باقیله‌رق، بو مملكت هیچ بر ثروت طبیعیه‌یه مالك دكلدر، ظن اولنمش ایسه‌ده، اوروپادن نقل اولنان حیوانات وحبوباتك فوق‌العاده یتیشمه‌سندن طولایی، بو كونكی كونده اك زنكین مملكتلردن اولوب، كوندن كونه ثروتی تزاید ایتمكده، واو نسبتده یوللری، یاپیلوب، معدنلری دخی اخراج ونقل اولنمقده، والحاصل هر وجهله اعمار اولنمقده در.

آرجنتین جمهوریتنك اهالیسی كرهٔ ارضك اوچ بیوك قطعه‌سنه منسوب اوله‌رق، آمریقالی، آوروپالی وآفریقالیدن مركبدرلر؛ آنجق جنسیتلرینی خالص اوله‌رق محافظه ایدنلر پك آز اولوب، اكثریسی قاریشمش، وبو اختلاطدن ملز بر جنس چیقمشدر، كه اهالینك باشلیجه قسمی بونلردن عبارتدر. مملكتك اقوام اصلیهٔ قدیمه‌سندن سواحله قریب بولنمش اولان (شاروآ) و(مینوآنه) قوملری مملكتك فاتحلری اولان اسپانیوللرله قاریشه‌رق، لسانلرینی دخی غائب ایتمش، وملز اسپانیول حكمنه كچمشلردر؛ بونس آیرس جهتنده ساكن بولنمش اولان (كراندی) قومنك افرادی جنوبه طوغری قاچوب، پتاغونیا چوللرنده یاشامقده‌درلر: پارانا نهرینك كنارلرنده بولنمش اولان (غارانی) اقوامی كذلك اسپانیوللرله قاریشه‌رق، اولدقجه متمدن بر اهالی حكمنه كچمش، ویالكز (قورینتس) ایالتنده كندی لسانلرینی محافظه ایده‌بیلمشلردر. جمهوریتك شمال غربی جهتنده بولنوب (كیشوآ) جنسنه منسوب اولان (قالشاكی) وسائر قوملرك بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طاقی دخی، اسپانیوللرله اولان اختلاطلریله برابر، الآن کندی لسانلریله متکلمدرلر. خالص اوله‌رق، والآن کوجبه حالنده یاشایان اقوام اصلیه ایسه یالکز (شاقو) صحرای کبیرنده بولنیورلر. (ورمیو) نهرینك اوسط طرفلرنده یاشایان (ماتاقو) قومیله بولیویا حدودنده بولنان (شیریغانو) قومنك افرادی ایسه، اوروپالیلرله چوق قاریشمامشلرسه‌ده، بونلرك چفتکرنده عمله اولوب، چالیشمقده‌درلر. بوایکی قوم برلکده یاشادقلری حالده (شیریغانو)لر اولدقجه مدنیته نائل اولوب، ذکاوت واستعدادلریله کوندن کونه ایلریلمکده ورفاهله یاشامقده، و(ماتاقو)لر ایسه حیوان کبی واوست وباشلری غایت پیس بر حالده عمر کچیرمکده درلر. عصر حاضرك ابتدالرینه قدر آفریقادن کیلر طولوسیله کتیریلن زنجی اسیرلر دخی خالص قالمیوب، یرلیلرله واسپانیوللرله بر درجه‌یه قدر قاریشمشلردر، که بوکونکی کونده لونلری مختلف اولان بواوچ جنسی بربرندن آیرمق ممکن دکلدر. بو اختلاطدن عموم اهالینك رنکی جشیمی اولمش ایسه‌ده، بوصوك زمانلرده اوروپادن کیدن مهاجرلرك کثرتی مناسبتیله، علی‌الخصوص بیوك شهرلرده اهالینك رنکی کیتدکجه آچیلوب، بیاضلنمقده در. زمانمزده اوروپادن کیدن مهاجرلرك اکثریسی ایتالیان اولوب، ایکنجی درجه‌ده پیرنه طاغلرینك ایکی جهتنده بولنان (باسق) قومی افرادیله بعده اسپانیول، فرانسز، آلمان وانکلیزلر کلیر. بو مهاجرلرك کثرتیله برابر هوانك دخی مساعده‌سی جهتیله، آرجنتین جمهوریتنده سنوی بر وفیاته قارشی ایکی تولدات وقوع بولدیغندن، اهالی هر اون بش سنه‌ده بر تضاعف ایتمکده‌در. میلادك ۱۸۵۷ تاریخنده عموم اهالی ۱۲۰۰۰۰۰ راده‌لرنده تخمین اولنمقده ایکن، ۱۸۷۱ ده ایکی ملیونی تجاوز ایتمکده ایدی، وکوندن کونه کلیتله آرتمقده‌در. اوراپه کیدن اوروپالیلردخی پك آز وقتده بیوك ثروتلره مالك اولیورلر.

آرجنتین جمهوریتنك حکومتی بر هیئت متفقه‌دن عبارت اولوب، هر ایالتك کندینه مخصوص قوانین ونظامات داخلیه‌سی ومجلس مبعوثانی واردر، ومأمورلرینی کندی نصب، وبودجه‌سنی تعیین ایدر؛ (بونس آیرس) شهرنده‌کی مرکز عمومیده بولنان حکومت مرکزیه ایسه یالکز سکه ضرب ایتمك، صلح وحربه قرار ویرمك، عموم جمهوریتك حدودینی تعیین ایتمك، وبیوك امور نافعه‌یه قاریشمق حقوقنی محافظه ایتمشدر؛ وهر ایالتك قوانین ونظامات داخلیه‌سی، مرکزده‌کی مجلس عمومی طرفندن تصدیق اولنمدقجه، مرعی اوله‌ماز. حکومتك دین رسمیسی قتولیك دینی ایسه‌ده، ادیان سائره دخی سربستدر.

آرجنتین جمهوریتی هر بری بر وجه مشروح کندی کندینه اداره اولنور ۱۴ ایالته منقسم اولوب، بونلرك (انتر ریوس) یعنی «مابین النهرین» ایالتندن ماعداسی مرکزلری بولنان شهرلرك اسملریله مسمادر. بو ایالتلردن ماعدا هنوز اداره‌لری مضبوطیت آلتنه آلنمامش اوچ واسع یر واردر، که بری (قورینتس) ك شمال شرقیسنده واقع (میسیون) قطعه‌سی، بری (سانته فه) نك شمالنده بولنان (شاقو) صحراسی، وبری‌ده جنوبده اقوام اصلیه ایله مسکون اولان (پامپه) اووه‌لریدر. واقعا (شاقو) نك (پیلقومایو)، (ورمیو) و (غرانلاقو) ناملریله اوچ، و (پامپه) نك دخی نفس (پامپه)، (ریونغرو)، (شوبوت)، (پتاغونیا)، (لیمای) و (آند) ناملریله آلتی، که جمعاً بو یرلرك طقوز ایالته تقسیمی تحت قراره آلنمش ایسه‌ده، الآن اجرا اولنه‌مامشدر. ذکر اولنان اون درت ایالتك سطحلریله اهالیسی ومرکزلرینك نفوسی، ۱۸۶۹ تاریخ میلادیسنده اجرا اولنان تحریره کوره، زیرده یازیلوب، نفوسجه او وقتدن بری حاصل اولان تزاید تخمین اولنه بیلیر:

ایالت	سطحی مربع کیلومتره	اهالیسی	مرکزینك نفوسی
بونس آیرس	۱۸۸۹۸۹	۴۹۵۱۰۷	۱۷۷۷۸۷
انترریوس	۱۳۴۹۹۲	۱۳۴۲۳۵	۶۰۵۰
قورینتس	۱۶۱۹۹۰	۱۲۹۰۲۳	۱۰۵۴۶
سانته‌فه	۵۳۹۷۷	۸۹۲۱۸	۱۰۳۲۴
قوردوه	۱۶۱۹۹۹	۲۱۰۵۰۸	۲۸۳۲۳
سانتیاغو	۹۴۴۹۴	۱۳۲۸۹۸	۷۷۷۵
توقومان	۴۲۳۸۷	۱۰۸۹۰۴	۱۷۴۳۸
سالته	۱۳۴۹۹۲	۸۸۹۳۳	۱۱۷۱۶
جوجوی	۸۰۹۹۵	۴۰۳۶۲	۳۰۷۲
قتامارقه	۹۴۴۹۴	۷۹۹۶۲	۵۷۱۸
رئویه	۹۴۴۹۴	۴۸۷۴۶	۴۴۸۹
سان جوان	۸۹۰۹۵	۶۰۳۱۹	۸۳۵۳
مندوزه	۱۷۵۴۹۰	۶۵۴۱۳	۸۱۲۱
سان لویز	۶۳۹۹۷	۵۳۲۹۴	۲۷۴۸
جمعاً	۱۵۶۲۳۹۷	۱۷۳۶۹۲۲	
اراضیٔ غیرمضبوطه	۱۴۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	
	۲۹۶۲۳۹۷	۱۸۱۶۹۲۲	

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرجنتین اهالیسی فوق العاده ذکاوت طبیعیه‌یه مالك اولوب، آز وقت تحصیله خیلی ترقی ایتدکلری تجربه اولنمش ایسه‌ده، بونلر بعض اسکی اسپانیول اخلاقنی محافظه ایدوب، جدیتدن زیاده کوستریشه میللری اولدیغندن، فنون ومعارف لایقیله ترقی ایده‌مه‌مشدر. (آند) سلسلهٔ جبالنده معادنك انواعی موجود ایسه‌ده، الآن یوللر یاپیله‌مدیغندن، اخراج اولنه‌مدیغی کبی، زراعت دخی هنوز اخراجاتیله مملکته بر بیوك ثروت کتیره‌جك درجه‌یه کلمیوب، مملکتك اصل ثروتی حیواناتدن عبارتدر. میلادك ۱۸۷٤ تاریخنده واقع اولان تحریره کوره، آرجنتین جمهوریتنك ۷۰ ملیوندن زیاده اغنامی، ۱۵ ملیون صیغیری و ۵ ملیون آتی واردر. باشلیجه اخراجاتی دری، یوك، پاصدیرمه، ایچ یاغی وسائر حیوانات محصولاتیدر. ۱۸۷۲ ده اجرا اولنان تجارت ۵۵۰ ملیون فرانغه بالغ اولوب، بونك ۳۱۰ ملیونی ادخالات و ۲٤۰ ملیونی اخراجاتندر. سنهٔ مذکوره‌ده مملکته توارد ایدن سفائنك عددی، مجموعی ۲۱۵۰۰۰ طونیلاته‌لق اولمق اوزره، آلتی بیکدن عبارتدر، که بونلرك ده بشده دردی بونس آیرس لیمانه یناشمشدر. ۱۸۷٤ تاریخنده آرجنتین جمهوریتنده ۱۲٤۰ کیلومتره‌لك دمیر یولی موجود، و ۸۰۰ کیلومتره دخی انشا اولنمقده اولوب، مجموعنك ۷۰۰۰ کیلومتره‌یه ابلاغی تحت تصورده ایدی. بو خطلرك اك اهمیتلیلری بونس آیرسدن (مندوزه) طریقیله شیلی‌یه، وقوردوه‌دن (توقومان) طریقیله بولیویایه قدر ممتد اولانلریدر. تلغرافلرینك مجموعی ۵۰۰۰ کیلومتره‌لکدر. ۱۸۷۲ سنه‌سنده واردات ومصارفی ۹۵۰۰۰۰۰۰ فرانقدن، ودیونی ۳۸۰ ملیون فرانقدن عبارت ایدی. اعتبار مالیسی پك صاغلامدر.

ابتدا میلادك ۱۵۱۵ تاریخنده (جوان دیاز) نام اسپانیول لاپلاته نهرینك منصبنی کشف ایدوب، اسپانیا بیراغنی دیکمش ایسه‌ده، اهالئ اصلیه‌نك الینه دوشوب. قتل اولنمش؛ واسپانیانك خدمتنده بولنان وندیکلی (جوان قابوت) نهرك یوقاریلرینه قدر چیقمغه وبعض قلعه‌لر انشاسنه موفق اولوب، سکز سنه صکره اسپانیا طرفندن اوراسنی اسکانه مأمور اولان (پدرو مندوزه) بونس آیرس شهرینی تأسیس ایتمش؛ وبونك خلفلری دخی آمریقالیلرله غوغا ایده‌رك، تدریجاً ممالکی توسیع ایله، بر چوق قصبه‌لر بنا ایتمشلردر. ابتدا لاپلاته‌نك اسکان واعمار اولنان یرلرندن بعضیسی (پرو) خدیویتنه وبعضیسی دخی (شارقاس) مرکزینه مربوط ایکن، ۱۷۷٦ تاریخ میلادیسنده (لاپلاته) خدیویتی تشکیل اولنمش؛ واون طقوزنجی عصر میلادینك ابتدالرینه قدر اوراسی‌ده، آمریقای جنوبینك سائر اکثر یرلری کبی، اسپانیانك بر ولایتی حکمنده قالمش ایسه‌ده، او وقت اسپانیانك بوناپارت طرفندن ضبطی بو مملکت اهالیسنده‌ده، ینه اسپانیانك متبوعیتنی طانیمق شرطیله، بر ادارهٔ مختاره اعلان ایتمك فکرینی ویرمش؛ ومؤخراً بو فکر بوسبتون استقلال آرزوسنه مبدل اولمش ایسه‌ده، اهالی حریت وجمهوریت دنیلن شیلری آکلایه‌جق وقوللانه‌جق بر حاله کلمه‌مش اولدیغندن، بر چوق وقت بر اختلال دائمی حالنده بولنوب، بینلرنده مقاتله اکسیك اولامامش؛ وآره صره برازیلیاده‌کی پورتکیزلیلرله پروده‌کی اسپانیوللر دخی بونلرك محاربات داخلیه‌سنه قاریشمش، وفرانسه وانکلتره دخی مداخله ایتمشیدی. اهالینك بر طاقمی بر تك جمهوریت، وبر طاقمی ممالك متفقه هیئتی تشکیلی آرزوسنده بولنوب، باشلیجه محاربه بو تباین افکاردن نشأت ایتمشیکن، جماهیر متفقه اصولی طرفدارلرینك رئیسی اولان (روزاس) غلبه چالنجه، برتك حکومت مستبده تشکیل ایدوب، یکرمی سنه (دیکتاتور) عنوانیله کمال استبدادله ادارهٔ مملکت ایتدکدن صکره، مخالفینی طرفندن مغلوب وفراره مجبور اولمش؛ وبعده (پاراغوآی) ایله محاربه‌یه کیریشوب، یکیدن بر اختلال داخلی چیقدقدن صکره، اك نهایت ۱۸۷٤ تاریخنده صلح واستراحت تقرر ایدوب، جماهیر متفقه اصولی اوزره، سربست رئیس انتخابنه موفق اولمشلردر.

آرجنتینه (Argentina) ونام دیکرله باهیا بلانقه (Bahia Blanca) آرجنتین جمهوریتنك اقصای جنوبنده، (باهیا بلانقه) قوینك ایچنده و (بونس آیرس) ك ۵۹۵ کیلومتره جنوبنده، ۳۸° ۲۰′ عرض جنوبیده واقع مستحکم بر قصبه اولوب، ۱٤۷۰ اهالیسی واردر. لیمانی واسع وپك امیندر. اطرافی مرعالق وواسع چایرلرله محاطدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

هواسی یازین پك صیجاق وقیشین پك صوغوقدر.

آرجنسولا { (Argensola) اسپانیا ادباسندن ایکی قرداش اولوب،
بونلردن (لیوناردو آرجنسولا) میلادك ۱۵۶۵ تاریخنده آراغونك (بارباسترو) شهرنده طوغمش، و ۱۶۱۳ ده وفات ایتمشدر. آراغون وقعه نویسی اولوب، بعده ناپولیده حکمدار وکیلی بولنان (لموس) قونتی طرفندن باش کتابتله معیته آلنه‌رق، ناپولی‌یه کیتمش، و برچوق غزلیاتله بعض هائله‌لر انشاد ایتمشدر. — برادری (بارتلی آرجنسولا) ۱۵۶۶ تاریخنده طوغوب، ۱۶۳۱ ده وفات ایتمشدر. آراغون وقعه نویسلکنده برادرینه خلف اولوب، (زوریتا) نك «آراغون تاریخی» نك مابعدینی یازمش، و بحر محیط کبیره‌ده‌کی (ملوك) جزایرینك کشف وضبطی تاریخنی تألیف ایتمش اولدیغی کبی، بعض اشعار دخی براقشدر.

آرجنسون { (Argenson) [«آرژانسون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرجو { (Aregio) اسپانیانك اون آلتنجی عصر میلادی رسام‌لرندن اولوب، (لئوناردو دی ومبیجی) نك شاکردی ایدی.

آرجیا { (Argie) موره شبه جزیره‌سنك آرغوس شهر قدیمی حکمدارلرندن (آدراست) ك قیزی و (پولینیك) ك زوجه‌سی اولوب، زوجنه اولان محبت مفرطه‌سیله مشهوردر. «یدی رئیسلر» محاربه‌سندن صکره، کوروجه‌سی (آنتیغونه) ایله برابر، زوجنك (تیبه) شهری اوکنده‌کی جسم مقتولنی کورمکه کیدوب، (قرائون) ك امریله ایکیسی‌ده قتل اولنمشلردر.

آرجیراسپید { یاخود آرکیراسپید (Argy-raspide) «کومش سپرلیار»
دیمك اولوب، بیوك اسکندرك خاص عسکری مقامنده بر بلوك ایدی، که اسکندرك وفاتندن صکره، عائله‌سنی محافظه ایتمکی وظیفه طانیوب، اسکندرك عائله‌سنك وصیسی اولان (اومن) ك معیتنده بولنمشلر ایسه‌ده، بعده یعنی میلاددن ۳۱۵ سنه اول، بونی ترك وآنتیغونه تسلیم ایتمشلردر.

آرجیروپلو { یاخود آرکیروپلو (Argyro-poulo, Ἀργυρόπουλος)
روم علماسندن اولوب، استانبولده طوغمش، ومیلادك ۱۴۳۴ تاریخنده ایتالیانك (پادوه) شهرینه کیدوب، اوراده فلسفه تدریسیله مشغول ایکن، ۱۴۵۶ ده (قوم‌دی مدیجیس) طرفندن فلورانسه‌یه جلبله، بونك اوغلنه ویکننه ومشهور (پولتیان) ه لسان یونانی‌یی اوکرتمش؛ بعده ۱۴۸۰ تاریخنده رومایه کیدوب، آرسطونك فلسفه‌سنی تدریسه باشلامش؛ وفیلسوف مشارالیهك آثارندن «طبیعیات» و «اخلاق» قسملرینی لاتینجه‌یه ترجمه ایتمشدر. آثاری ۱۶۵۲ ده بر بیوك جلدده نشر اولنمشدر.

آرجیسه { (Arégise) ایتالیای جنوبینك (بنه‌ونت) شهری دوقه‌لرندن
ایکیسنك اسمیدر، که برنجیسی بو دوقه‌لغك مؤسسی اولوب، لومباردلر حکمداری (آجیلولف) طرفندن تصدیق اولنمش، ومیلادك ۵۹۱ تاریخندن ۶۴۱ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. — ایکنجیسی میلادك ۷۵۸ سنه‌سندن ۷۸۷ سنه‌سنه قدر حکم سوروب، شارلمانه عرض اطاعتدن امتناع ایله، کسب استقلال ایتمش ایسه‌ده، ۱۳ سنه‌لك محاربه‌دن صکره، ایتالیا حکمدارینه تابع اولمغه مجبور اولمشدر.

آرجیش { وان ولایتنده و وان کولنك ساحل شمالیسنده بر بطاقلقده واقع قضا
مرکزی بر قصبه‌در. بو قصبه پك اسکی اولوب، تواریخ قدیمهٔ یونانیه‌ده (آرسیسه) تسمیه اولنمشدر. آنجق موقع قدیمی شمدیکی کبی کولك ساحلنده اولمیوب، ایکی ساعت یوقاری بر تپه‌ده بولنمش اولدیغی مظنون، و موسیو (سوج) طرفندن ۱۸۲۹ تاریخ میلادیسنده موقع مذکورده اجرا اولنان حفریات اوزرینه چیقان آثار عتیقه اوراده بر بیوك شهر بولنمش اولدیغنه دلالت ایده‌رك، بو ظنی مؤکددر. اسکی شهر میلادك ۱۲۰۹ تاریخنده ارمنیلر کورجیلر آره‌سنده واقع اولان بر محاربه‌ده یانمشدر. زمان قدیمده کول دخی بو شهرك نامیله (آرسیسه) تسمیه اولنوردی.

آرجیش { [«ارجیاس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرجیش { (Ardjich) رومانیانك افلاق قطعه‌سنده بر نهردر، که (قارپات)
سلسلهٔ جبالنك وسطنده بولنان وایکیبیك متره‌دن زیاده ارتفاعی اولان (بوتیانو) طاغندن نبعانله، جنوب شر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

قیه طوغری آقه‌رق، وکندی اسمیله تسمیه اولنان بر سنجاغك اورته‌سندن و (پیتستی) شهرینك یاندن کچه‌رك، بکرشك ٦٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده (طوتره‌قان) شهرینك قارشیسنده (اولتنیچه) شهری یانده طونه‌یه منصب اولور. بکرشك ایچندن کچن (دیمبوویچه) چایی دخی (آرجیش) نهرینه دوکیلور. اسم قدیمی (آردیسقوس) در.

آرجیش (Ardjich) رومانیانك افلاقده بر سنجاغیدر، که ایچندن کچن نهرك اسمیله مسمی اولوب، شمالاً قارپات سلسلهٔ جبالیله آوستریانك (ترانسلوانیا) یعنی اردل ایالتندن آیرلمش، وغرباً (ریمنیق)، جنوباً (اولتول)، (روشه (وده) و (ولاخقه)، شرقاً دخی (دیمبوویچه) و (موستسلو) سنجاقلریله محدوددر. ٧ قضا و ٤٣ ناحیه‌یه منقسم اولوب، ١٨٦٠ تاریخ میلادیسنده واقع اولان صوك تحریرده اهالیسی ١٦٧ ١٩٠ ایدی. مرکزی (پیتستی) شهریدر.

آرجیش (Ardjich) رومانیانك افلاق قطعه‌سنده بو نامله تسمیه اولنان سنجاغك داخلنده وینه بو ناملە مسمی نهرك ساحل یسارنده، مرکز لوا اولان (پیتستی) شهرینك ٣٥ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی واردر. پسقپوسلق مرکزی اولوب، کوزل بر کلیساسی واردر.

آرجیل (Argyll یاخود Argyle) اسقوچیانك سواحل غربیه‌سنده بر قونتلق یعنی قضا ویا سنجاقدر، که تا ایرلانده‌نك شمال شرقی کوشه‌سنك قارشیسنه قدر اوزانان (قانتیر) نام اوزون شبه جزیره‌یی وبرچوق جزایری دخی شاملدر. بو جزیره‌لرك اوچی بیوك اولوب، بونلرده (ایسلی)، (جورا) و (مول) آطه‌لریدر: کوچکلرینك دخی اك اهمیتلیلری (تیری). (قول)، (روم) و (قانه) جزیره‌لریدر. بو آطه‌لرك وآطه‌لرله ساحلك آره‌لرنده برچوق بوغازلر تشکل ایدیور. بو قضانك وهمان بتون غربی اسقوچیانك ساحلی دکیزك ایچنه اوزانمش طار بورونلردن وقره‌نك ایچنه درین کیرمش طار خلیجلردن مرکب اولوب. بو خلیجلرك اکثریسی یوکسك وقیالق ساحللرله تحاط اولمغله. اسقوچیالیلر طرفندن «کول» دینك اولان (لوچ) نامیله معروفدرلر. بونلرك اك بیوکلری مذکور (قانتیر) شبه جزیره‌سنك آلت طرفنده (قنیده) کورفزنده بولنان (فینه) ایله (مول) جزیره‌سنك قارشیسنده اولان (لینه) خلیجیدر. بو ایکنجی خلیجك اوجیله اسقوچیانك شرق شمالی ساحلنده‌کی (مورای) خلیجی آره‌سنده اورته‌ده بولنان کوللردن کچمك اوزره بر قنال آچلمشدر. قره‌ده بو قضا شمالاً (اینورنس) قضاسیله، وشرقاً (پرت)، (دومبارتون)، (رنفراو) و(بوته) قضالریله محدوددر. جزایریله برابر سطحی ٨٤٣٠ مربع کیلومتره‌در. اراضیسی طاغلق اولوب، اك یوکسك محلی ١١١٩ متره ارتفاعی اولان (بن قروآچان) طاغیدر. بو مملکتك نهرلری یوغیسه ده، هر خلیجنه بر سیل دوکیلور. اك بیوك کولی (قانتیر) شبه جزیره‌سنك اوستنده بولنان (آوه) کولیدر. اسقوچیانك سائر طاغلق یرلری کبی بورانك دخی اهالیسی پك آز اولوب، مجموعی ٦٧٠٠٠ نفوسه بالغ اولماز، که هر کیلومتره باشنه ٩ کشی دیمکدر؛ حالبوکه عمومیت اوزره اسقوچیانك اهالیسی کیلومتره باشنه ٤٠ کشی نسبتنده‌در. آرجیل اهالیسی عمومیت اوزره چوبانلقله مشغول اولوب، (قانتیر) شبه جزیره‌سنده ساکن بولنانلری انکلتره‌نك اك کوزل آدملریدر. قضانك ثروت طبیعیه‌سی باشلیجه ابنیه طاشلریله مرمردن وچاتی اورتمکه یارایان (آرتوآز) دیلن صفحوی بر نوع طاشدن وبرده قورشون معدنندن عبارتدر. هله مرمرلری پك کوزلدر. مرکزی اولان (اینویراری) نك آنجق ١٠٠٠ اهالیسی واردر.

آرجیل (Argyle) آوستralیانك جنوب شرقی قسمندن عبارت اولان «جنوبی یکی غال» مملکتنده بر قضادر، که مرکزی اولان (غولدیورن) شهری مملکتك مرکزی اولان (سیدنی) شهرینك ٢٠٥ کیلومتره جنوب غربیسنده ودمیریولی خطی اوزرنده‌در. برطاقم آلچق تپه‌لری حاوی دوز بر یر اولوب، بو تپه‌لردن اینن صولر بحر محیط کبیره منصب اولان (شولهاون) نهرینه دوکیلور. اراضیسی منبت وحیوانات یتیشدیرمکه غایت قابلیتلیدر. اهالیسی ١٨٦٣ تاریخنده ١٠٠٠٠ اوروپالیدن عبارت ایدیسه ده، او وقتدن بری دها خیلی چوغالمش اولسه کرکدر.

آرجیل (Argyle) آمریقای شمالینك (دومینیون) مملکتنده «یکی اسقوچیا»

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایالتنك (یارموت) قضاسنده و (یارموت) شهرندن ٣٤ کیلومتره مسافه‌ده ساحله قریب برقصبه اولوب، ١ ٤٠٠ اهالیسی واردر، که بونلرك بر قسمی فرانسزدر.

آرجیل (قونتی آرشیبالد Archibald comte d'Argyle) اسقوچیا امراسندن (قامبل) خاندانه منسوب بر قونت اولوب، مشهور (قروموول)ك محبی ایدی. قرال برنجی شارلك محکومیتنه قرار ویرنلردن اولمغله، انکلتره اختلالندن صکره تشکل ایدن حکومت طرفندن ١٦٦١ تاریخ میلادیسنده اعدام اولنمشدر. — بونك اوغلی ایکنجی آرشیبالد دخی قرال ایکنجی (ژاق)ك علیهنده تشکل ایدن جمعیت عصیانیه‌یه داخل اولوب، بعده آلمانیانك (فریزه) مملکتنه فراره مجبور اولمش؛ واورادن اسقوچیایه دونوب، اسقوچیالیلری عصیان ایتدیرمکه چالیشیرکن، (دومبارتون) شهرنده طوتیلوب، ١٦٨٥ ده اعدام اولنمشدر. — بونك اوغلی ١٦٨٨ اختلالندن صکره دوقه اولوب، (ژاقوبیت) دینلن فرقه‌یی مغلوب ایتمش، وفلاندره‌ده دخی برغالبیته نائل اولمغله، مینورقه وجبل طارق والیلکنه تعیین اولنمشیدی.

آرجینوسه (Arginuses) مدللی ایله آناطولی ساحلی آره‌سنده وآیوالق شهرینك آچیغنده بولنان مسك آطه‌لرینك اسم قدیمیدر. میلاددن ٤٠٦ سنه اول آتنه‌لیلرله اسپارطه‌لیلر آره‌سنده واقع بر محاربهٔ بحریه‌ده آتنه دونانماسنك قوماندانی (قونون) اسپارطه دونانماسنی بو آطه‌لرك اوکنده بوزمشدر.

آرچو (Arezzo) ایتالیانك طوسقانه قطعه‌سنده بر ایالتدر، که (آپنین) سلسلهٔ جبالنك ایکی طرفنده واقع اولوب، شمال غربی جهتندن فلورانسه، شرقاً (اوربینو) و (پزارو)، جنوباً (اومبریا)، جنوب غربی جهتندن (سیانه) ایالتلریله محدود ومحاطدر. بو ایالت باشلیجه (آرنو) نهری حوضه‌سنك اوست طرفیله (کانه) وادیسندن عبارت اولوب، روما شهرینك ایچندن کچن (تیبر) نهری دخی بو ایالتك داخلنده نبعان ایدر. سطحی ٣٣٠٦ مربع کیلومتره اولوب، بونك همان بر ربعی یوکسك آغاجلی اورمانلرله مستوردر. اهالیسی ٢٣٤ ٦٥٠ کشیدر.

آرچو (Arezzo) ایتالیانك طوسقانه قطعه‌سنده بر شهردر، که ینه بو نامله یاد اولنان بر ایالت وقضانك مرکزی اولوب، (کانه) اووه‌سنك منتهای شمالنده، (آرنو) یه دوکیلن (قاسترو) نهرینك ساحل یمیننده وفلورانسه‌دن ٨٥ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقع، و ١٠ ٤٠٠، وقضاسیله برابر ٣٧ ٠٠٠ اهالیی جامعدر. شهر اووه‌یه ناظر برتپه‌نك اوزرنده اولوب، موقع ومنظره‌سی وکرك هوا وابنیه‌سی غایت کوزلدر. برقاچ کلیسا سیله بلدیه دائره‌سی و(کانه) نهرینك سدلریله برتفرجکاهی شایان تماشادر. ایپك قاشلرله چوخه‌یه مخصوص فابریقه‌لری وبویاخانه ودباغخانه‌لری واردر. خارجنده اسکی رومالیلر زماندن قالمه بر تیاترو خرابه‌لری بولنیور. اسم قدیمی (آرتیوم) اولوب، اسکی (اتروسق)لرك مشهور اون شهرلرینك بریدر. (میجنه)، پترارق، وسازی، کوی، آرتن، پاپا ایکنجی پولیوس وسائر مشاهیرك مسقط رأسیدر.

آرچویا (Arcevia) ایتالیانك وسطیده (آنقونه) ایالتنده و (آنقونه) شهرینك ٦٥ کیلومتره شرقنده قضا مرکزی برشهر اولوب، صارب بر تپه‌نك اوزرنده واقع و ٨٨٠٠ اهالیی جامعدر. بو قصبه‌ده (سینیغالیا) پسقپوسلرینه مخصوص بر صیفیه واردر.

آرچیبو (Arecibo) آمریقانك (آنتیل) آطه‌لرندن اسپانیانك النده بولنان (پورتوریقو) جزیره‌سنك ساحل شمالیسنه قریب وجزیره مرکزینك ٧٠ کیلومتره غربنده، ینه بو اسمله مسمی بر چایك ساحل یسارنده واقع قضا مرکزی بر شهردر.

آرچیدوسو (Arcidosso) ایتالیانك طوسقانه قطعه‌سنده (غروستو) ایالت وقضاسنده وغروستو شهرینك ٨١ کیلومتره شرق شمالیسنده، (آمیاته) طاغنك غربنده و (اومبرونه) نهرینه دوکیلن (انته) چایی اوزرنده واقع برشهر اولوب، ٥٨٦٠ اهالیسی واردر. بر اسکی قلعه شهره حاکمدر. جوارنده لنکیت، باقر ومغنزیا معدنلریله فحمیت ثانیی حاوی چلیکلی معدن صولری بولنور.

آرچیفه (Arecife) قناریه آطه‌لرندن (لانزاروته) جزیره‌سنك ساحل شرقیسنده بر شهر ولیمان اولوب، ٢٥٠٠ اهالیسی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وار در. او طرفلرده‌كی بالیقچی كیلرینك چوغی قیشین بو لیمانده باریر.

آرخانكل { (Arkhangel, Archangel) ویاخود آرخانكلسق (Arkhan-gelsk) روسیه‌نك منتهای شمالنده بیوك بر ولایتیدر، كه اورال طاغندن یعنی آسیا حدودندن اسوج ونوروجك حدودینه قدر ممتد اولوب، روسیه‌نك بحر محیط شمالیده‌كی سواحلنك كافه‌سنی جامعدر. تقریباً ٦٥٠ كیلومتره طولی اولان بو قطعهٔ واسعه ایچنه بر كورفز كبی كیرمش اولان شمالی (آق دكیز) له ایكی قسمه بولنوب، مذكور دكیزك شرق طرفنده اولان قسمی، كه دها بیوكیدر، اصل روس مملكتی اولوب، (ساموید) اقوامیله مسكوندر. بحر مذكورك غربنده قالان قسمی ایسه اسوج ونوروج دولتندن ضبط اولنمش اراضیدن عبارت اولوب، فینلانده ولاپونیا خطه‌لرینك بر پارچه‌سندن مركبدر. آرخانكل ولایتی شمال غربی جهتندن نوروج لاپونیاسیله. غرباً اصل فینلانده ایله، جنوباً (اولونج) و(وولوغده) ولایتلریله، شرقاً دخی (سیبریا) ایله محدود ومحاطدر. سطحی تقریباً ٧٠٠٠٠٠ مربع كیلومتره اولوب، هر طرفی دوز بر اووه‌دن عبارتدر. كه ساحله قریب یرلری بطاقلق ومنجمد اولوب. ایچ طرفلرنده بعض اورمانلر ورطوبتلی مرعالر بولنور. آق دكیزك غرب طرفنده برچوق كوللری واردر. صولری شماله طوغری آقوب، باشلیجه نهرلری (اونغا)، (دوینه)، (مزن) و(پچوره) در، كه بونلرك ایلك اوچی آق دكیزه، وپچوره بحر محیط شمالیه دوكیلور. اورال طاغنك جهت شرقیه‌سنده اولان (قره) نهری ایسه بو ولایتله سیبریانك حدودینی آییرور. سواحله قریب اولان منجمد بطاقلقلر (فینوآ) لساندن مأخوذ اولان (توندره) اسمیله معروفدرلر.

بو ولایت، اقلیم وهواسی اقتضاسنجه، اعمار وزراعته صالح اولمیوب، غایت شدتلی اولان قیش موسمی عقبنده پك رطوبتلی بر بهاری وغایت قیصه وسیسلی بر یازی واردر. آق دكیز ایلولده طونوب، آنجق تموزده بوزلری اریر. یالكز بو دكیزك جنوبنده نادراً برمقدار آرپه وبولاف وبعض سبزه‌لر یتیشدیریله بیلیر. اهالیسی اكمك برینه اكثریا قورودلمش بالیق یرلر. ٦٥ درجه عرض شمالیدن آشاغی اولان اورمانلردن كمی سرنی، كراسته، كومور، قطران، وزفت چیقار. مركزی اولان آرخانكل شهرینك جنوبنده واقع (خولموغوری) قضاسنده صیغیر یتیشدیریلوب، طانه‌لری اتلرینك لذتیله مشهوردر. لاپون وساموید لرك هر بر احتیاجلرنده قوللاندقلری حیوان ایسه (رن) دنیلن برنوع مأنوس كیكدر. ساموید لر كرك قیزاغه قوشمق وكرك آو ایچون چوق كوپكلر دخی بسلرلر. اهالینك مشغولیت ومدار معیشتلری دریلری كورك اعمالنه یارایان حیوانات متنوعه‌نك وصو قوشلرینك و (فوق) دنیلن حیوان بحرینك صیدندن وبالیقچیلقدن عبارتدر.

بو قدر وسعتیله برابر، بو ولایتك اهالیسی آنجق ٢٨٥٠٠٠ كشیدن عبارتدر، كه عمومیت اوزره هر اون مربع كیلومتره‌یه بر كشی دوشر، واك مسكون یرلرنده دخی بهر مربع كیلومتره باشنه اوچ كشی دوشمز. اهالی اوچ جنسدن مركب اولوب، اكثریتی قزانمش اولان روسلر اخیراً جنوبدن كله‌رك، ولایتك یالكز برقاچ نقطه‌سنده ساكن بولنیورلر. دیكر ایكی جنسیتی تشكیل ایدن ساموید لرله (سوریان) لر ایسه [بو كلمه‌لره مراجعت.] كوجبه حالنده یاشایوب، تاتار اجناسندن معدوددرلر. آنجق اصل مملكتك اهالیٔ قدیمه‌سی فینوآر اولدیغی مواقع اسملرینك بونلرك لسانده اولمسندن استدلال اولنور. بو مملكت كوركلرینك كثرت ومقبولیتی جهتیله اسكی اسقاندیناولر وعربلر عندنده شهرتی وار ایدی. اسقاندیناولر بوكا (بیارمیا) وعربلر (بسرجت) دیرلردی، كه (مساجت) دن غلط اولمسی ملحوظدر. بو ولایت ٨ قضایه منقسم اولوب، مركزلری: آرخانكل، خولموغوری، شنقورسق، پینغا، مزن، قام، اونغا وقوله شهرلریدر، كه بونلرك اكثریسی آنجق كوی دنیله بیلیر.

آرخانكل { (Archangel, Arkhanguel) روسیه‌نك شمالنده واقع آنف البیان (آرخانكل) ولایتنك مركزی اولان بر شهردر، كه (دوینه) نهری كنارنده وبونهرك شمال آق دكیزنده اولان منصبنه قریب اولوب، ٦٤° ٣٢′ ٨″ عرض شمالی و ٣٨° ١٣′ ٣٢″ طول شرقیده، وپترسبورغك ١٢٠٠ كیلومتره شمال شرقیسنده واقع و ٢٠٠٠٠ اهالیی جامعدر. بو شهر میلادك ١٥٨٤ تاریخنده تأسیس اولنوب، اولری اخشاب وسوقاقلری پیسدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایکیسی پروتستانلره مخصوص اولمق اوزره، ۸ کلیساسی، بر مکتب اعدادیسی وبرده بحریه مکتبی، حرب وتجارت سفاینی اعمالنه مخصوص ایکی دستگاهی، شکر، صابون، اسپارماچت، ایپ، بز، بیره فابریقه‌لری ودباغخانه‌لری واردر. یانغینلری پك صیق اولدیغندن، اشیای تجاریه‌نك محافظه‌سیچون بیوك وعمومی برکارگیر انبار یاپلشدر. لیمانك آنجق ۳ ۱/۲ متره عمق اولوب، تموزدن ایلوله قدر سفائنك دخوله مساعددر. بو لیماندن بالینه صیدیچون و (مورس) دنیلن دکیز حیوانك فیل دیشی مقامنده مستعمل اولان جسیم دیشلری تجارتیچون بحر محیط شمالیده (اسپیچبرغ) و «یکی زمله» یه قدر کیدرلر. (دوینه) ایله (نوا) و (وولغا) نهرلری آره‌سنده آچلش اولان قناللر واسطه‌سیله بو شهرك شمالی روسیه‌نك هرطرفیله اختلاطی واردر. یازین کونلری ۲۱ ساعت ۴۸ دقیقه‌یه قدر اوزار، قیشین‌ده ۳ ساعت ۱۲ دقیقه‌یه قدر قیصه‌لیر. روسلرك اك بیوك شاعرلرندن اولان (میخال تونوسوف) بو شهرك جوارنده طوغمشدر. — آمریقای شمالینك (آلاسقه) قطعه‌سنده دخی (یکی آرخانکل) اسمنده برقلعه واردر، که نام دیکری (سیتقه) در. [«سیتقه» ماده‌سنه مراجعت.]

آرخسیلاس { آرخلاوس وساره. [«آرکسیلاس، آرکلاوس» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آرخمیدس { [«آرشمید» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرخنهولچ { (J. Guill. d'Archenholz) پروسیه‌نك قپودان ومورخلرندن اولوب، میلادك ۱۷۴۲ تاریخنده (دانسیق) ده طوغمش، و ۱۸۱۲ ده وفات ایتمشدر. ایکنجی فردریق زماننده ویدی سنه‌لك محاربه‌ده پروسیه‌نك خدمت بحریه‌سنده بولندقدن صکره، خدمتدن چکیله‌رك، تألیفاتله اوغراشمغه باشلامش؛ و «انکلتره وایتالیا» عنوانیله همان هر لسانه ترجمه اولنان معتبر برکتابله، ۱۷۸۸ تاریخندن اعتباراً ۲۰ جلد اوزرینه انکلتره‌نك تاریخنی، ویدی سنه‌لك محاربه‌نك، قرالیچه ایزابلانك وکوستاو وازه‌نك آیری آیری تاریخلرینی یازمش، و۱۷۹۲ دن وفاتنه قدر (مینروه) نامیله سیاسی بر غزته دخی نشر ایتمشدر.

آرخونت { Archontes, Οἱ Ἄρχον-τες) لسان یونانیده «رؤسا» دیمك اولان بو کلمه اسکی آتنه جمهوریتنی اداره ایدن رؤسایه علم اولمشدر. میلاددن ۱۱۳۲ سنه اول آتنه‌نك صوك حکمداری اولان (قودروس)ك وفاتنده، ینه بونك نسلندن اولمق وقید حیاتله ریاست ایتمك اوزره، یالکز بر آرخونت انتخاب اولنمش، و بو اصول قبل المیلاد ۷۳٤ تاریخنه قدر مرعی طوتلمش ایسه‌ده، تاریخ مذکورده ریاسته اون سنه‌لك مدت تعیین اولنمش؛ وینه قبل المیلاد ٦۸٤ تاریخنده ریاستك مدتی بر سنه‌یه تنزیل، وآرخونتلرك عددی طقوز کشی‌یه ابلاغ اولنمشیدی. بونلرك بری امور ملکیه‌یه، بری امور مذهبیه‌یه، بری عسکره ودیکر آلتیسی قوانینك وضع والغاسنه واجرا آتنه نظارت ایدرلردی. قبل المیلاد ۳۹۸ تاریخنده، آتنه ماکدونیا حکمدارلرندن (دمتریوس پولیورکیت)ك ضبطنه کچدکده، بو رؤسانك انتخابی اصولی لغو اولنمشدر.

آرخیاس { یاخود آرکیاس (Archias) اسپارطه طرفندن (تیبه) شهرنده قوماندان اولوب، (قادمیا) شهرینی فتح ایتدکدن صکره، بر ضیافتده عیش وعشرتده ایکن، (پلوپیداس)ك کندیسی علیهنده بر فساد اتفاق قورمش اولدیغنی مبین بر ورقه آلدیغی حالده، «جدی ایشلره یارین باقارز» دیه‌رك، مجلسی بوزمامش، واوکیجه قبل المیلاد ۳۷۸ تاریخنده فسادجیلر طرفندن قتل اولنمشدر.

آرخیاس { یاخود آرکیاس (Archias) یونان قدیم شعراسندن اولوب، میلاددن ۱۲۰ سنه اول آنطاکیه‌ده طوغمش؛ وآسیاده (لیفولوس) ایله کسب الفت ایده‌رك، بونك طرفندن کندیسنه «روما شهریسی» عنوانی ویرلمکله، رومایه کیدوب، توطن ایتمش؛ ومؤخراً بوعنوانی وبوعنوانك مستلزم اولدیغی حقوق تصدیق اولنمق ایستنلدیکندن، مشهور (چیچرون) کندیسنه وکالت ایده‌رك، «آرخیاسی مدافعه» (*Pro Archias*) عنوانیله غایت بلیغ بر نطق ایراد ایتمشدر، که الآن موجوددر. آرخیاس (کیمبر) لرك محاربه‌سنه وچیچرونك قونسوللکنه دائر بعض منظومه‌لر یازمش ایسه‌ده، نسخه‌لری بولنه‌میوب، یالکز بعض پراکنده فقره‌لری موجوددر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرخيتاس ياخود آرخوتاس (Archytas) فيثاغوراسك مذهب فلسفيسنه تابع يونانى بر فيلسوف ايدى، كه ايتاليای جنوبينك يونانيلر طرفندن تأسيس واسكان ايدلمش اولان (تارنته) شهرنده قبل الميلاد ٤٤٠ تاريخنده طوغوب، ٣٦٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. كنديسى علوم رياضيه وهيئت ونجومده يد طولى صاحبى اولديغى كبى، امور سياسيه وعسكريه‌ده دخى ماهر اولوب، آلتى دفعه (تارنته) جمهوريتى رياستنه انتخاب اولنمش، ووطننك دشمنلرينه قارشى دفعاتله غالبانه حرب ايتمش ايدى. افلاطون ايتاليايه اولان سياحتنده كنديسيله كسب معارفه ايتمش، ودائما مخابره‌ده بولنمشيدى. ايتاليا سواحلنده، بر كمينك ايچنده بولنديغى حالده، فرطونه‌يه طوتيلوب، مغروقاً وفات ايتمشدر. كنديسى علوم رياضيه‌يه، هيئت ونجومه، تكوين عالمه، موسيقى‌يه، اخلاقه وسياسياته متعلق بر چوق اثرلر يازمش ايسه‌ده، حيفاكه جمله‌سى پايمال روزكار اولوب، انجق برقاچ فقره‌لرى بولنه بيلمشدر. آرخيتاسه ويده مقره‌نك ايجادى وسائر بر چوق اختراعات اسناد اولنمشدر. عربلر عندنده (ارخوطس الطارنطينى) اسميله معروفدر.

آرخيداموس ياخود آرشيداموس (Ar-chidamus) يونان قديمك اسپارطه حكمدارلرندن اوچ كشينك اسميدر: برنجيسى (پروقليس) سلاله‌سندن اولوب، قبل الميلاد ٤٦٩ تاريخندن ٤٢٧ تاريخنه قدر حكم سوره‌رك، مملكتنك بعض طرفلرنده ظهور ايتمش اولان اختلالى باصديرمش، و (پلوپونسوس) محاربه‌سنده آتيقه خطه‌سنى يغما ايدوب، آتنه‌يى دخى محاصره و (پلاتيا) يى ضبط ايتمشدر. — ايكنجيسى آجيلاسك اوغلى اولوب، قبل الميلاد ٣٦١ دن ٣٣٨ تاريخنه قدر حكم سورمش، و (تيبه) ليلره قارشى (فوكيده) ليلره امداد ايتدكدن صكره، قومشولريله محاربه‌ده بولنان (تارنته) ليلره امداد ايچون، ايتاليايه كيدوب، محاربه‌ده مقتولاً وفات ايتمشدر. — اوچنجيسى قبل الميلاد ٢٩٦ دن ٢٦١ تاريخنه دك حكومت سورمش، وقبل الميلاد ٢٩٣ تاريخنده ماكدونيا حكمدارى آنتيغونك اوغلى دمتريوس طرفندن مغلوب اولمشدر.

آرخيلوخوس ياخود آرشيلوق (Archi-loque, Ἀρχίλοχος) يونان قديم شعراسندن اولوب، قبل الميلاد ٧٠٠ تاريخنده طوغمش، و ٦٣٥ ده وفات ايتمشدر. غايت آتش زبان بر شاعر اولوب، غزل وقصيده وسائره نظمنده دخى شهرتى وار ايسه‌ده، اك زياده مشغول اولديغى اشعار هجويات وهزليات قسمى ايدى. هجويه‌لرندن طولايى، يونانك بر چوق يرلرندن نفى اولنمش، واسپارطه‌ده هجويه‌لرينك مطالعه وقرائتى بيله منع ايدلمش ايدى. (لوقامب) اسمنده بر آدم كنديسنه قيزينى وعد ايتمش ايكن، مؤخراً واز كچديكندن، كرك كنديسى وكرك قيزى حقنده او قدر آجى وطوقناقلى هجويه‌لر يازمشيدى، كه زواليلر محجوبيتلرندن كندى كنديلرينى آصوب انتحار ايتمشلر. آرخيلوخوس اشعار يونانيه عروضنه خيلى خدمت ايتمش، وكندى اسمنه نسبتله ياد اولنور بر وزن ايجاد ايتمشدر.

آرد (Ard) اسقوچيانك (برت) قونتلغنده كوزل بر كولدر، كه (استرلينغ) شهرينك ٤٠ كيلومتره قدر شمال غربيسنده واقع اولوب، ٥ كيلومتره قدر بويى واردر. ايكى قسمه منقسم اولوب، بينلرنده اوچ درت يوز متره طولنده طبيعى بر قنال بولنيور. بو كولدن (آوندو) چايى چيقوب، (فروت) نهرينه دوكيلور.

آرداتوف (Ardatof) روسيه‌نك شرق طرفلرنده (سيمبريسك) ايالتنده و (سيمبريسك) شهرينك ١٨٦ كيلومتره شمال غربيسنده قضا مركزى بر شهردر، كه (وولغا) حوضه‌سنده (سوره) نهرينه دوكيلن (آلاتير) چاينك كنارنده واقع اولوب، ٥٠٩٠ اهاليسى واردر.

آرداتوف (Ardatof) روسيه‌نك وسطلرنده (نياغورود) ايالتنده قضا مركزى بر كوچك قصبه‌در، كه (وولغا) حوضه‌سنده (تشا) نهرينه دوكيلن (لت) چايى اوزرنده واقع اولوب، يالكز ٩٦٠ اهاليسى واردر.

آرداشز (Ardachès) اشكانيان سلاله‌سنك صوك حكمدارى اولان آردشيره ارمنى مورخلرى طرفندن ويريلن اسمدر، كه اوروپاجه دخى تعمم ايتمشدر. ساسانيلرك غلبه‌سيله ايران اونلرك الينه كچدكدن صكره، اشكانيان سلاله‌سنك بر شعبه‌سى بر مدت ارمنستانده حكم سورمش، وبو شعبه‌دن دخى آرداشز اسمنده برقاچ حكمدار كلمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آردانابیا (Ardanabia) فرانسه‌نك جنوب غربی جهتنده، «آلت پیرنه» ایالتنده بر کوچك چای اولوب، (بایونه) شهرینك ١٢ کیلومتره یوقاریسنده (آدور) ایرماغنه دوکیلور. دکیزك مدی یاردمیله اون بچق کیلومتره‌لك یری سیر سفائنه صالحدر. مجراسی ٢٤ کیلومتره‌در.

آردبان (Artaban) بونك تواریخ اسلامیه‌ده مرعی املاسی (اردوان) در. [«اردوان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آردباز (Artabaze) ملوك فرسدن تواریخ یونانیه‌ده (اوخوس) لقبیله معروف اولان آردشیرك وزراسندن اولوب، (یونیا) یعنی آناطولی سواحل غربیه‌سیله آطه‌لرك والیسی ایکن، میلاددن ٣٥٦ سنه اول عصیان ایتمش، وبعده عفو اولنه‌رق، دارانك برنجی وزراسی صره‌سنه چکمش ایدی. اسکندرك ایرانی ضبطنده برحیات اولوب، مشارالیه طرفندن بلخ والیسی تعیین اولنمش؛ واوچ قیزینی اسکندرك اوچ جنرالنه ویرمشیدی.

آردباز (Artabaze) ارمنیلرك ملوکندن اولوب، بیون‌دیقرانك اوغلی وواریثی ایدی. روما سردارلرندن (قراسوس) ی اغفال ایله، میلاددن ٥٣ سنه اول بر بیوك مغلوبیتنه سبب اولدیغی کبی، آنطوآنه دخی بویله بر خائنلك ایتمش؛ وبونك اوزرینه اسیر ایدیلوب، رومایه نقل ایله، میلاددن ٣٠ سنه اول اعدام اولنمشدر.

آردبیل ایرانك آذربایجان ولایتنده، (سیلان) ویا (سوالان) طاغنك شرقی اتکنده، (آراس) ایرماغنه منصب اولان قره صویه تابع بر دره‌نك اوستنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، تبریزك ٢١٠ کیلومتره شرقنده و ″٢٠ ′١٠ °٣٨ عرض شمالیده، آردبیل اووه‌سی دنیلن واسع بر اووه‌نك منتهای جنوبنده واقع، و ١٢٠٠٠ اهالیی جامعدر. مذکور اووه‌نك بویی واکی تقریباً ٦٥ کیلومتره اولوب، حذای بحردن ارتفاعی دخی ١٨٠٠ متره‌در. ملوك صفویه سلاله‌سنك جداکبری اولان شیخ صفی الدین اسحاق حضرتلری بو شهرده مدفون اولوب، مکمل بر تربه‌سی واردر. آردبیل ١١٤٠ تاریخ هجریسنده آذربایجانك اکثر طرفلریله برابر، بغداد والیسی احمد پاشانك قوماندہ‌سی آلتنده سوق اولنان عثمانلی اردوسی طرفندن ضبط اولنه‌رق، برمدت دولت عثمانیه‌نك الندہ بولنمشدر. مشاهیر علما وشعرادن برچوق ذواتك مسقط رأسیدر. بو شهر ایران قدیم تاریخنده مشهور اولوب، تاریخ مذکورك روایتنه کوره، ابتدای امرده (روئین دژ) نامیله غایت متین برقلعه‌دن عبارت بولنمش، وکیخسرو ایله عمی فریبرز امر سلطنتده بینلرنده منازعه ایتدکلری وقت، بو قلعه‌یی فتح ایده بیلن تخته چکمك اوزره قرار ویروب، ابتدا فریبرز ایله طوس کیتمش ایسه‌ده، فتح ایده مدکلرندن، بعده کیخسرو کودرزله کیدوب، قلعه‌یی فتح، وآردبیل شهرینی دخی اووقت تأسیس ایتمشدر. ملوك صفویه زماننده بو شهر پك معمور ایدیسه‌ده، بعده خرابه یوز طوتمشدر.

آردروسان (Ardrossan) اسقوچیانك جنوب طرفلرنده (آیر) قضاسنك برکوچك قصبه ولیمانیدر، که (آران) آطه‌سنك قارشیسنده و (آیر) شهرینك ٢٧ کیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ٣٨٤٥ اهالیسی واردر. لیمانی واسع وپك ایشلك، ودکیز حماملری مشهوردر.

آردره (Ardres) فرانسه‌نك ایالات شمالیه‌سندن (پادوقاله) ایالتنده (سنت اومر) قضاسنده و (سنت اومر) شهرینك ٢٤ کیلومتره شمال غربیسنده، بر قنال اوزرنده وبطاقلق بر محلده واقع اولوب، ٢١٥٠ اهالیسی وتولبند فابریقه‌لری واردر.

آردش (Ardèche) فرانسه‌نك جنوب شرقی جهتنده بر نهر اولوب، صاغ ساحلندن (رون) ایرماغنه دوکیلور. ١٤٠٠ متره ارتفاعی اولان (تانارغ) طاغندن نبعان ایله، برچوق دره‌لرك و (آلینیون)، (فونتلیر) و (وولانه) چایلرینك، ودها آشاغیده (لینیه)، (بومه) و (شاسزان) چایلرینك دخی صولرینی آله‌رق، (والون) قریه‌سی جوارنده (پونت دارق) یعنی «کمان کوپریسی» نامیله معروف وفرانسه‌نك عجایبندن معدود اولان طبیعی برکمرك آلتندن کچر، که بو کمرك داخلاً وسعتی ٥٤، وصویك حذاسندن اعتباراً ارتفاعی دخی ٣٢، واوستنك اکی‌ده ٢٠ متره‌در. بو تونلدن آشاغی نهرك مجراسی طار وقیالق بوغازلر وخالی یرلر آره‌سنده‌در. بو نهرك مجراسی ١٠٠ ونهایت ١١٠ کیلومتره، وحوضه‌سنك سطحی ٦٠٠ ٢٣٩ یکی دونمدر. عادی زمانلرده ثانیه‌ده درت بش مکعب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مترەدن زیادە صو دوکیورسەدە، یاغمور موسملرندە بعض دفعە صویی پك زیادە آرتار.

آردش (Ardèche) فرانسەنك جنوب شرق جهتی ایالاتندن اولوب، عرض شمالینك ٤٥ درجەسی خطی آلتندە بولنیور، وآق دکیزدن بر درجەلك مسافە ایلە آیرلمشدر. بو ایالت اسکی (لانکدوق) ولایتنك (ویواره) سنجاغندن عبارت اولوب، شمالاً (لوآر)، شمال غربی جهتندن «اوست لوآر»، غرباً (لوزره)، جنوباً (غارد)، غرباً (ایزره) و (درومه) ایالتلریله محدود ومحاطدر. شرق طرفندن حدودی (رون) ایرماغنك مجراسیله وغرباً دخی (سوانه) طاغنك صیرتیله آیرلمش اولوب، جنوب جهتندە آقان وقسم اسفلی (غارد) ایالتنك حدودینی آیران (آردش) نهرینك اسمیلە تسمیه اولنمشدر. (رون) ایرماغنك مجراسی بوینجە اولان طول اعظمی ١٤٥ وبو نهرك مجراسیلە (سوانه) طاغنك صیرتی آرەسندە اولان عرضی دخی قوش اوچشی اعتباریلە ٧٥ کیلومترە؛ وسطحی دخی ٥٥٢ ٦٦٥ یکیدونم یعنی ٥٥٢٧ مربع کیلومترەدر.

بو ایالتك اراضیسی حذای بحردن آنجق ٨٠ مترە ارتفاعی اولان (رون) ایرماغی مجراسندن اك آشاغی ١٢٠٠ مترە ارتفاعی اولان سوانە طاغنك ذروەسنە قدر کیتدکجە یوکسلمکدە اولان وبر طاقم اتکلر ودرەلرلە منشق بولنان بر یاردن عبارت اولوب، نباتاتی ارتفاعنە کورە تخلف ایتدیکی کبی، اراضیسنك احوال جئولوجیەسی دخی اوکا کورە مختلف اولوب، اك آلچق یرلری اراضئ کلسیەدن؛ دها یوکسکجەلری کور معدنلرینی حاوی شیستدن؛ وطاغلری دخی غرانیتدن واراضئ برکانیەدن عبارتدر. (سوانه) طاغنك ذروەلری وقتیلە بر برکان اولوب؛ هر نە قدر کە بونلر آتش پوسکورتدکلری زمانلر تخطر اولنمیور، وبلکە او زمانلر خلقت بشردن اول بولنیور ایسەدە، برکانلرك آغزلری ولاولرك آقندیلری الآن موجود اولدیغی کبی، بونلرە محلجە ویریلن اسملرك دخی «فیرون». «جهنمك آغزی». «یانمش طاغ» کبی معنالر افادە ایتمسی شایان دقتدر. بو ذروەلرك اك یوکسکی همان وسطندە بولنان و ١٧٥٤ مترە ارتفاعی اولان (مزنك) طاغیدر. کە ارتفاعجە فرانسە جبالنك اوچنجیسی اولوب. (مونت دوره) ایلە (قانتال) دن صکرە کلیر. سوانە طاغی (رون) ایرماغنك حوضەسیلە (لوآر) ایرماغنك حوضەسنك اوست طرفی آرەسندە بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور. (مزنك) ذروەسندن (قوآرون) اسمندە دیکر بر طاغ آیریلوب، شرق جنوبی یە طوغری ممتد اولەرق؛ ایالتی ایکی یە تقسیم ایدیور.

بو ایالتك (سوانه) جبالندن اینەرك (رون) ایرماغنە دوکیلور بر قاچ نهری واردر، کە بونلرك باشلیجەلری اك شمالندە اولان (قانسه) ایلە اونك جنوبندە بولنان (دو) و (اریو) وایالتك مرکزی اولان (پریواس) شهرینك ایچندن کچن (اوازه) و (قوآرون) طاغندن اینن بر ایکی درە ایلە ایالتك جنوبندەکی (آردش) نهرلرندن عبارتدر. کرك بو نهرلرك جملەسی وکرك (رون) ایرماغنك اوقسمی سریع الجریان ومجرالری پك مائل اولمغلە؛ سیرسفائنە صالح اولمدقلری کبی، اوزرلرندە آصمەکوپریلردن بشقەکوپری انشاسی دخی متعسردر.

بو ایالتدە طبیعی کوپریلر وتونللر، عجیب مغارەلر، دهشتلی قیالر وبوغازلر، یوکسك شلالەلر، «دیو قالدیرمی» دینیلن محل کبی طبیعی اولەرق جسیم طاشلرلە دوشنمش یرلر وسائر بویلە شایان تماشا عجایب طبیعیە چوقدر.

بو ایالتك آلچق یرلرندە زیتون وانجیر آغاجلری ودها یوقاریلرە قدر باغلر ودها مرتفع یرلردە دخی سائر اشجار مثمرە وعلی الخصوص کستانە آغاجلری پك چوقدر. شرابلری وکستانەلری مشهوردر. طود آغاجلری دخی بولنوب حریر اعمال اولنور، وآریلر یتیشدیریلوب بال وبالمومی دخی چیقاریلیر. زراعتە الویریشلی اراضیسی آز ایسەدە، اهالیسی غایت چالیشقان وغیور آدملر اولدقلرندن، قورو وصارب طاغلری بیلە سدلر انشاسیلە تارلەیە تحویل ایدەرك، خیلی محصولات یتیشدیرمکدەدرلر. باشلیجە غدالری یر الماسیلە کستانەدن عبارتدر. طاغلرندە چام ومیشە آغاجلری بولندیغی کبی؛ مرعالری دخی چوق اولوب، خیلی اغنام وصیغیرلری واردر، ویاغ وپینیری پك مقبولدر. لکن ایالتك اصل ثروت طبیعیەسی معادندن عبارت اولوب، دمیر، کور، لنکیت معدنلری پك چوق اولدیغی کبی، قورشون وکومش دخی بولنور، ونهرلردە بعضاً آلتون توزی کوریلور. هلە دمیر کلیتلە

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اخراج ومحلنده اعمال اولنيور. پك ايى ابنيه طاشلرى وبر قاچ نوع مرمرلرى دخى واردر. معدن صولرى دخى چوق اولوب، از جمله (والس) و (سل) صولرى پك مشهوردر، ودنيانك هر طرفندن بو صولره كليتلى آدملر كيدر.

آردش ايالتنك صنايعى پك ايلريدر. اك برنجيسى ايپك، ايكنجى درجه‌ده دمير واوچنجى درجه‌ده دباغت اولوب، على الخصوص الديون اعمالنه يارايان ايپجه وكوزل غانتلر كليتله اعمال اولنه‌رق، دنيانك هر طرفنه اخراج اولنور. يوك واپك ايپليكخانه‌لرى وچوخه وسائر منسوجات وكاغد فابريقه‌لرى دخى چوقدر.

بو ايالت اوچ قضايه منقسم اولوب، ٣١ ناحيه، ٣٣٩ دائرهٔ بلديه ويا محله وقريه و ٣٨٠٢٧٧ اهالى‌يى جامعدر، كه بونلرده وجه‌آتى اوزره‌در:

قضا	ناحيه	دائرهٔ بلديه	نفوس
پريواس	١٠	١٠٨	١٢٥٠٨٢
لارژانتيره	١٠	١٠٦	١٠٥٦٢٤
تورنون	١١	١٢٥	١٤٩٥٧١
جمعاً	٣١	٣٣٩	٣٨٠٢٧٧

آردش ايالتنك بيوك قصبه‌لرى اولميوب، اك بيوكى اولان (آنوناى) شهريدر، كه ١٧٠٠٠ اهالى‌يى جامع اولوب، صنايع وتجارتك مركزى اولديغى حالده، ناحيه مركزلكندن بشقه بر صفت رسميه‌سى يوقدر. مركز ايالت اولان (پريواس) شهرينك ايسه آنجق ٨٠٠٠، وديكر ايكى قضا مركزلرندن (تورنون) ك ٥٥٠٠، و (لارژانتيره) نك دخى ٣٠٠٠ اهاليسى واردر. لكن ايالتك كوچك قصبه‌لرى چوق، واهاليسى فرانسه‌نك سائر طرفلرينه نسبتله زياده‌در. (تورنون) ده بر مكتب اعداديسى واردر.

بو ايالت ازمنهٔ قديمه‌ده يعنى روماليلرك اورالرى استيلاسنده (هلويوس) تسميه اولنان برقومله مسكون اولوب، مركزلرى (آلبه) اسمنده بر قصبه ايدى، كه مؤخراً اقوام وحشيه‌دن اولان (واندال) لر طرفندن تخريب اولنمغله، اونك يرينه (ويوير) شهرى بنا اولنمش؛ واو وقتدن بو ايالته (ويواره) اسمى ويرلمشيدى.

آردشير { بو اسمله ايرانده بر قاچ حكمدار كلمشدر. بونلرك اوچى ساسانيان سلاله‌سندن اولمغله، تاريخلرى مضبوط ايسه ده، كيانيان سلاله‌سنه منسوب اولدرق، تواريخ ايرانيه واسلاميه‌ده يالكز بر آردشير كوسترلديكى حالده، تواريخ قديمهٔ يونانيه‌ده واونلردن مأخوذ اولان اوروپا تاريخلرنده «آردشير» ك محرفى اولديغى آشكار اولان (آرتاقسرکس) اسمنده اوچ حكمدار كوستريليور، وبرينه «اوزون اللى» (Longue-Main, Μακρόχειρ)، ايكنجيسنه (منون) يعنى «بهمن» اوچنجيسنه ده (اوخوس) يعنى «پنج» لقبى ويريليور؛ حالبوكه تواريخ ايرانيه‌يه باقيليرسه (بهمن) و (دراز دست) لقبلريله ملقب اولان آردشير بردر، وكيانيان صره‌سنده بوندن بشقه آردشير ذكر اولنميور. تواريخ يونانيه‌ده برنجى آردشير (اكسرسس) ك اوغلى كوستريليور، كه بو (اكسرسس) ويا (كسرس) اسمنك (شيرويه) اسم فارسيسندن محرف اولديغى محقق ايسه‌ده، كيانيان سلاله‌سندن (شيرويه) اسمنده برحكمدارك بولنديغى معلوم دكلدر. هر حالده ايرانك اسكندرك استيلاسندن اولكى تاريخى پك مبهم ومشوش اولوب، ايرانيلرك النده بولنان تواريخ بعدالاسلام مسموعات وتواتر اوزرينه يازلمش، وفرس قديم تواريخندن هيچ برينه دسترس اولنه‌مامش اولديغى كبى، يونانيلر دخى ايراندن پك اوزاق اولوب، لسانلرينه دخى واقف وحتى اسملرينى درست تلفظه بيله مقتدر اوله‌مدقلرندن، والحاصل مورخين اسلام زماناً، ومورخين يونان دخى مكاناً ايران قديمدن پك اوزاق بولندقلرندن، ايكى طرفك روايتلرنده دخى پك چوق سهويات وتحريفات واردر. بناءً عليه بو تاريخك بويله ايكى مباين منبعدن كلن ايكى روايتنى تطبيق وتوفيق پك مشكل وبلكه محالدر. بونك ايچون بو آردشيرلر حقنده ابتدا يونان مورخلرندن مأخوذ اولان روايتى نقل، وبعده فردوسينك نقلى اوزره (آردشير بهمن دراز دست) ك احوالنى ذكر ايده‌لم:

برنجى آردشير ويا (آرتاقسرکس) ايران ملوكندن شيرويه (ويا اكسرسس) ك اوغلى اولوب، قبل الميلاد ٤٧١ تاريخندن ٤٢٤ تاريخنه‌دك حكومت سورمش؛ وپدرينك قاتلى اولان (اردوان) اسمنده بر وزيرينى قتل ايتدكدن صكره، بلخ طرفلرينك اهاليسيله بر محاربه ايتمش؛ ويونانلدن فرارله كنديسنه التجا ايتمش اولان (تميستوقل) ى حسن قبول، وآتنه‌ليلرك تشويقيله عصيان ايتمش اولان مصرليلرى اطاعته اعاده ايتمشدر. برالى ديكرندن اوزون اولمغله، «اوزون اللى» لقبيله تلقيب اولنمشدر. توراتده (آسورو) اسميله ذكر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولنان ایران حکمداری بو ویاخود بونك باباسی اولدیغی مظنوندر.

اشته برنجی آردشیر حقنده اوروپا کتابلرندن آنه‌یلن معلومات بواولوب، واقعا اورته‌ده تمیستوقلك التجاسی واقعه‌سی دخی بولندیغندن، وتوراتده ذکر اولنان اسمك (شیرویه) ایله مشابهتی ظاهر اولدیغندن، بویله (آردشیر بن شیرویه) اسمنده بر حکمدار دخی بولنمش اولمسی ممکن ایسه‌ده، «دراز دست» لقبیله ملقب بومیدر، یوقسه زیرده کوستریله‌جك ایکنجی آردشیرمیدر، بورالری کسدیریله‌میور.

ایکنجی آردشیر (ویا آرتاقسرکس)، کویا قوهٔ حافظه‌سی غالب اولمغله، لسان یونانیده بومعنایی افاده ایدن (منمون) لقبیله تلقیب اولنه‌رق، ایکنجی (داریوس) ك اوغلی وبرنجی آردشیرك تورونی ایدی. بو دخی قبل المیلاد ۴۰۴ تاریخندن ۳۶۲ تاریخنه‌دك حکومت سوره‌رك، برادری اولان «کنج» (کیروس) ایله ایتدیکی محاربه ایله مشهور در. بو «کنج» (کیروس) برادرینه قارشی عصیان ایده‌رك، یونانّدن مورخ مشهور (اکسنوفون) ك قوماندهٔسی آلتنده آلمش اولدیغی اون بیك عونه ایله ایرانك اوزرینه یوریمش ایسه‌ده، مغلوب اولوب، قتل اولنمش، ویونانیلرك بقیةالسیوفی اورادن یوللرینی شاشیروب، بیك درلو محن ومشاقله قره دکیز سواحلنه واصل اوله‌بیلشلردر.

ایکنجی آردشیر حقنده دخی یونان واوروپاجه معلوم اولان تاریخ بوندن عبارتدر. بو آردشیرك لقبی یونانجه بر لغت اولمیوب، (بهمن) دن غلط اولدیغی ظاهر اولدیغی کبی، پدری اولان (داریوس) ك دخی (دارا) اولمیوب، (اسفندیار) اولدیغی شبهه‌سز در؛ چونکه اسفندیارك اسکی یونان مورخلری عندنده (داریوس) اسمیله معروف اولدیغی دلائل سائره ایله دخی مثبتدر. (اسفندیار) اسمنك (اسفن) و(دیار) کبی ایکی کلمه‌دن مرکب اولوب، برنجیسی تعظیم بیان ایدر بر عنوان اولمغله، اصل اسمنك جزئی تغییرله (داریو) ویا (داریوس) ه تحویل اولنمش اولمسی دخی محتملدر. هر حالده بو ایکنجی (آرتاقسرکس) ك اسفندیارك اوغلی آردشیر بهمن اولدیغنده شبهه قالمیورسه ده. «درازدست» لقبی فردوسینك دیدیکی کبی بونكمی یوقسه فردوسینك هیچ ذکر ایتمدیکی برنجی آردشیرکمی لقبی اولدیغی، وغلط خانتی طرفده بولندیغی آکلاشیله‌میور. لکن مادامکه فردوسی، کیانیان سلاله‌سنك دورینی طولدیرمق ایچون، ملوکنك اکثریسنه عمر بشرك پك مافوقنده بر زمان سلطنت ویرمکه مجبور اولیور، آره‌دن بر چوق حکمدارلرك اسم وتاریخلرینی ضبط ایده‌مه‌مش، ومثلا برینك مشهور اولان بر لقبنی‌ده دیکرینه علاوه ایتمش اولمسی محتملدر. هله بیوك (کیروس) ك کیخسرومی، (کیکاوس) می یوقسه آردشیرمی اولدیغی محق کسدیریله‌مه‌مکده ایکن، بوکنج (کیروس) ك کیم اولدیغی تواریخ ایرانیه‌ده بولمق بسبتون محالدر. یونانیلر البته بونك اسمنی تحریف ایتمشلردر، ایرانیلر ایسه اصلا ذکر ایتمه‌مشلردر.

(اوخوس) لقبیله یاد اولنان اوچنجی آردشیر ایسه آردشیر بهمنك اوغلی اولوب، بیوك برادرلرینی واقرباسندن ۸۰ کشی‌یی قتل ایتمکله، سلطنته نائل اوله‌رق، قبل المیلاد ۳۶۲ تاریخندن ۳۳۸ تاریخنه قدر حکومت سورمش؛ وعصیان ایتمش اولان (آردباز) ی مغلوب، سوریه‌یی غارت، وصیدون (یعنی صیدا) شهر قدیمنی تخریب ایتمشیدی. غایت ظالم اولمغله، خلقك منفوری اولوب، (باغوآس) ویا (بکوش) اسمنده بر خادمی طرفندن قتل اولنمشدر.

ایرانیلرك تواریخنه کوره، آردشیر بهمن قیزی (هما) یی واوندن تولد ایده‌جك چوجغی ولی عهد براقدیغی، وهمادن دخی (داراب) طوغدیغی مصرح اولدیغندن، تواریخ مذکوره‌ده بویله بر اوچنجی آردشیر آرامق بیهوده‌در. بونی یونانیلرمی ایجاد ایتدیلر، یوقسه ایرانیلرمی اونوتدیلر بللی دکلدر.

فردوسینك روایتنه کلنجه: اسفندیار رستم زال ایله واقع اولان مبارزه‌ده مقتول اولنجه، برحیات بولنان پدری اسفندیارك اوغلی آردشیر بهمن دراز دستی تختنه اوتورتمش؛ ورستم اولجه مقتولاً وفات ایتمش اولدیغندن، بهمن پدرینك انتقامنی آلمق اوزره، سیستانه سوق عسکر ایدوب، رستمك پدری زالی زندانه آتمش ایسه‌ده، مؤخراً کندیسنی قویویرمش؛ وپایتخته رجوع ایله، کندی قیزی همایی تزوج ایتمش؛ وآز مدت سلطنت سوردکدن صکره، قیزی وزوجه‌سی اولان همایی و، کبه بولنمق حسبیله، اوندن طوغه‌جق چوجغی ولی‌عهد براقه‌رق، وفات ایتمشدر.

آردشیر بابکان { ساسانیان دولتنك مؤسسی اولوب، اسکندرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

زماندن بری طوائف ملوك بيننده منقسم اولەرق برحال پريشانيده بولنان ايرانك هر طرفنی جمع ايله، يكيدن بر بيوك فرس دولتی تشكيل ايتمشدر، كه ميلادك اوچنجی عصری ابتدالرندن انوار اسلاميەنك ايران ممالكنی استيلا ايتديكی زمانه قدر كمال شوكتله حكمفرما اولمشدر. فردوسينك روايتنه كوره آردشير بهمن قيزينی ولی عهد براقنجه، اوغلی ساسان عارندن قاچمشيدی. وبو آردشير اونك نسلندن اولوب، فارس طاغلرنده چوبانلق ايتمكده ايكن، اشكانيان ملوكندن فارس طرفلرينه حكمران اولان (بابك) بونی خبر آلوب، يانه جلب، وكنديسنه داماد وولیعهد ايتمش؛ وبابكك وفاتنده آردشير بونك اسمنه نسبتله بابكان لقبنی آلوب، ارثاً فارس حكمداری اولدقدن صكره، ايرانك سائر طرفلرينی دخی ضبطله دولتنی بيوتمشدر. ديكر بر روايته كوره، كنديسی بابك بن ساسان اسمنده بر آدمك اوغلی اولوب، شجاعت وذكاوتی حسبيله، ملوك اشكانياندن فارس حكمداری اولان (اردوان) طرفندن (داراب كرد) شهرينك واورادەكی آتشكدەلرك محافظلغنه نصب اولنەرق، بعده اعلان استقلال ايله، اطرافنی ضبط ايتدكدن صكره، كنديسنه مداخله ايتمك ايستيان (اردوان) ايله ايتديكی محاربەده بونی ميلادك ۲۲۶ تاريخنده قتل ايدوب، ملكنی وبعده سائر ممالك ايرانيەيی ضبط ايتمشدر. بعض مورخلر بونك ابتدای حالنده دميرجی بولنمش اولديغنی، وفرس قديم دولتی عندنده مقدس عد اولنان مشهور (درفش كاويان) نام بيراغك بونك اوكلكندن عبارت اولديغنی بيان ايتمشلر ايسەده، مشهوری اولان شودركه مذكور بيراق ضحاكی اولديرن كاوه نام دميرجينك اوكلكی ايدی. آنجق ضحاك وكاوه وقوعاتی بر مصالدن عبارت اولوب، وجودنده شبهه اولديغندن، بو روايتك صحتی دخی محتملدر. اسماً اردوانك تابعيتی آلتنده ۱٤ وارددوانك قتلندن صكره دخی ۱۲ سنه حكومت سوروب، ميلادك ۲۳۸ تاريخنده حياتنده فراغت ايدەرك، سلطنتی اوغلی شاپوره براقشدر.

آردشير بن شاپو { ساسانيان سلالەسنك ايكنجی آردشيری اولوب، بونك حقنده ايكی روايت واردر: بر روايته كوره، هرمزك اوغلی وشاپور ذوالاكتافك برادری اولوب، شاپورك وفاتنده ميلادك ۳۸۰ تاريخنده تخته اوتورمش ايسەده، شاپور ذوالاكتافك صغير اوغلی شاپور سن رشده واصل اولنجه، فراغت ايدوب، سلطنتی اوكا براقشدر. ديكر بر روايته كوره آردشير شاپور ذو الاكتافك بيوك اوغلی اولوب، آنجق پدری كنديسنی سومديكندن، ايكنجی اوغلی شاپوری ولی عهد براقش؛ وآردشير هر نه صورتله ايسه سلطنته نائل اولوب، كنديسنی تخته اوتورتمامش اولان كبرای دولتی قتل واذا ايتمكه باشلاديغندن، بونلر اتفاق ايدوب، ميلادك ۳۸٤ تاريخنده كنديسنی چيقارمش، وبرادری شاپوری تخته اوتورتمشلردر.

آردشير بن شيرويه { ساسانيان سلالەسنك اوچنجی آردشيريدر. هجرت نبويەنك ۷ تاريخنده خلع ايدلمش اولان خسرو پرويزك يرينه اوتورمش ومؤخراً خسروپرويزی قتل ايتديرمش اولان شيرويەنك اوغلی اولوب، پدرينك وفاتنده تخته اوتورمش ايسەده، ايرانك حدود غربيەسی قوماندانی بولنان (شهريار) اسمنده بر آدم خسرو پرويزك انتقامنی آلمق وسيلەسيله، ايرانك مركزی اوزرينه هجوم ايدەرك، بوكا سبب اولان بعض كبرايی قتل ايتدكدن صكره، آردشيری دخی چيقاروب، كنديسی تخته اوتورمش. آردشير هجرت نبويەنك ۷ و ۸ تاريخلرنده بر روايته كوره بش آی، وديكر بر روايته كوره بربچق سنه حكم سورمشدر.

آردشينتويان { (Ardchintojan) رومانيانك افلاق قطعەسنده (دومبوويچه) قضاسنده بر قصبه اولوب، ۲٤۲۰ اهاليسی واردر.

آردغلاس { (Ardglass) ايرلاندەنك (دوون) قضاسنده ساحل بحرده، (آردغلاس) قوينی (كيلوغ) قويندن آيران برديلك اوزرنده واقع بر كوچك قصبەدر، كه ۷۷٤ اهاليسی، وآنجق صيد ماهيسنك كثرتی مناسبتيله بيوك بر اهميت تجاريەسی اولوب، ليماننه بر چوق كميلر ووابورلر آمد شد ايدرلر.

آردفر { (Artaphern) تواريخ يونانيەيه كوره، ملوك فرسدن اسفنديار بن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كشتاسبك برادری اولوب، (سارد) يعنی آيدين وصاروخان طرفلرينك برادری طرفندن تعيين اولنمش واليسی ايكن، ميلاددن ٥٠٦ سنه اول (ميلت) لی (هيستيا) نك قورمش اولديغی اختلال پلانلرينی كشف واخبار ايتمشدر. — بونك اوغلی دخی بو اسمله مسمی اولوب، ايرانلی (داتيس) اسمنده بر قوماندانله برابر يونانه قارشی سوق عسكر ايتمش ايسه‌ده، ميلاددن ٤٩٠ سنه اول (ماراتون) ده مغلوب اولمشدر.

آردقارن (Ardcarn) ايرلانده‌نك (روسقومون) قضاسنده (قای) كولنك كنارنده بر قصبه اولوب، دائره‌سيله برابر ٨٣٠٥ اهاليسی وپك قديم بر كليساسی واردر.

آردكون ايرانك يزد ولايتنده ويزدك ١٣ كيلومتره شمال غربيسنده اسفهان جاده‌سی اوزرنده واقع بر كوچك شهر اولوب، ٥٠٠٠ اهاليسی واردر؛ كه بونلرك بر مقداری حالا زردشت دينينه تابع اولان كبرلردندر. بو شهرده كوزل سجاده وخاليلر اعمال اولنور.

آردلان ايرانك ولايات غربيه‌سندن اولوب، شمالاً آذربايجانله، غرباً حدود عثمانيه ايله يعنی كردستانله، جنوباً لارستانله وشرقاً عراق عجمی ايله محدود ومحاطدر. شمالدن جنوبه اولان بويی ٣٠٠، وشرقدن غربه اولان اكی‌ده ٢٠٠ ونهايت ٢٤٠ كيلومتره‌در. ايكی قضايه منقسمدر: شمالده‌كی نفس آردلان اولوب، مركزی (سنا) شهريدر، جنوبده‌كی دخی كرمانشاه قضاسی اولوب، مركزی كرمانشاه شهريدر. آردلان ايرانك النده بولنان كردستانك جنوب شرقی قسمندن عبارت اولوب، رؤسای اكراددن سناده اقامت ايدن والينك تحت اداره‌سنده بولنور؛ وايران دولتنه اولان تابعيت ومربوطيتی پك كوشكدر. يری مرتفع وطاغلق اولوب، يالكز بعض طار دره‌لری قابل زراعتدر. اورمانلرنده غايت كوزل چام آغاجلری بولنور؛ وهندستانده پك مقبول بر نوع مازی حاصل اولور.

آردنوج [« آرتانوج » ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آردنه (Ardenne) فرانسه ايله بلچيقه وآلمانيا حدودی جوارلرنده و(موزه) ايله (موسله) و(رين) نهرلری آره‌سنده واقع بر مملكتك اسميدر. كه وقتيله پك واسع اورمانلرله مستور، وبلكه بو مملكتی كاملا احاطه ايتدكدن صكره شرق وغربه طوغری دها پك چوق يرلره ممتد براورماندن عبارت بولنمش اولديغندن، كلت لساننده «اورمان» ديمك اولان بو اسمله تسميه اولنمشدر. شمديكی حالده بو مملكتك اورمانلری پك آز اولوب، اكثر يرلری هيچ بر زراعته صالح اوليان بر طاقم شوره‌زار وصارب اراضيدن واوچوروملردن عبارتدر. يوكسك طاغلری اولميوب، اك مرتفع محللری ٤٠٠ متره‌دن زياده دكلسه ده، هواسی صوئوق، سيسلی ورطوبتلی اولديغندن، آنجق بعض دره‌لرنده جزئی مقدار يولاف ومصر يتيشديريله بيلير، وبعض چايرلر واردر. غايت ايی بيلكی طاشلری چيقار، ومملكتك بعض طرفلرنده قورشون، باقير، آنطيمون ومغنزيا معدنلری بولنور. (اسپا) معدن صولری مملكت ايچون بر منبع ثروتدر. فرانسه ايله آلمانيا وبلچيقه دولتلری آره‌سنده منقسم اولوب، برقاچ ايالات تشكيل ايدن بو مملكتك جنوب غربيدن شمال شرقيه اولان بويی ٢٢٠ واكی آنجق ٤٠ ونهايت ٥٠ كيلومتره در. اهاليسنك برقسمی آلمان وبرقسمی دخی (والون) يعنی فرانسزدر.

آردنه (Ardennes) آنف الذكر ماده‌ده بيان اولنان (آردنه) مملكتك فرانسه‌نك النده بولنان قسمندن عبارت اولوب، فرانسه‌نك ايالات شماليه‌سندندر. شمالاً بو مملكتك بلچيقه‌نك النده بولنان (هانيوت)، (نامور) و(لوكسنبورغ) ايالتلريله، غرباً (اسنه)، جنوباً (مارنه)، وشرق جنوبی جهتندن دخی (موزه) ايالتلريله محدود ومحاطدر. مركزی اولان (موزيره) شهری ٤٩° ٤٥′ ٤٣″ عرض شمالی ايله ٢° ٢٢′ ٤٦″ طول شرقيده واقع اولوب. پاريسك ٢٠٠ كيلومتره شمال شرقيسنده كائندر. بو ايالتك اراضيسی (موزه) ايله (اسنه) نهرلرينك واديلرندن عبارت اولمغله، بر قسمی (رين)؛ وبرقسمی ده (سينه) نهری حوضه‌سنه تابعدر. اكی وبويی ٨٠ ونهايت ٨٥ كيلومتره اولوب. سطحی ٥٢٣٣ مربع كيلومتره‌دن عبارتدر.

بو ايالتك اراضيسی وعلی الخصوص (آردنه) مملكتنك برقسمی اولان شرق جهتی، ماده سالفه‌ده بيان اولنديغی اوزره، صارب وشوره‌زار محللردن عبارت اولوب: اصل (شامپانيه) مملكتندن معدود

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولان غرب جهتی ایسه نسبةً دها دوزدر. الڭ یوكسك یرلری ۵۰۰ مترهیی تجاوز ایتمز. (موزه) نهری جنوب شرقیدن شماله طوغری آقه‌رق، ایالتی بریاندن بریانه شق ایله، ۱۷۷ كیلومتره‌لك طولاشیقلی جریانده موزون، سدان، دونشری وسائر شهرلرك اوكندن كچر؛ وصاغدن (شیار)، (سموی) و(هوی) چایلرینڭ و صولدن بعض دره‌لرك صولرینی دخی طوپلایه‌رق، بلچیقه طوپراغنه كیرر. بو نهر كوچك كمیلر ایچون سیر سفائنه صالحدر، وبوكا دوكیلن چایلرك صولری برچوق ماكینه‌لر چویرر. (اسنه) نهری ایسه جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، صاغدن (اره) و (وو)، وصولدن دخی (رتورنه) چایلرینڭ صولرینی آلیر. (موزه) ایله (اسنه) نهرلری آره‌سنده (آردنه) ایالتنده ۱۸۳۲ ده آچلش اولان قنال (موزه) حوضه‌سیله (سینه) حوضه‌سی آره‌سنده بر طریق اختلاطدر.

(آردنه) ایالتنڭ هواسی عمومیت اوزره صوغوقدر. شرق شمالی جهتی پك‌ده قابل زراعت اولمیوب، شایان اهمیت محصولات ویرمیورسه‌ده، غرب جهتی خیلی حبوبات یتیشدیریور، وعلی الخصوص غرب جنوبی قسمی كوزل اورمانلر ومرعالرله مستور اولوب، قویونلری پك چوق وكرك یوكلرینڭ ایلكیله كرك اتلرینڭ لذتیله مشهوردر. صیغیرلری دخی چوق، و، بیوك دكلرسه‌ده، پك قوتلیدر. آنجق بو ایالتڭ باشلیجه ثروتی صنایعدن اولوب، علی‌الخصوص دمیر وباقیر معدنلرینڭ اخراج واعمالیله چوخه، قازمیر، قاستور، فانله، یوكلی قاشلر كبی منسوجات صنعتی پك ایلری‌یه وارمشدر، و(سدان) وسائر شهرلرنده بو صنعتلره مخصوص متعدد فابریقه‌لر واردر. یالكز منسوجات فابریقه‌لرنده ۱۷۰۰۰ عمله چالیشمقده اولوب، بونلرك ثمرۀ سعیی ۲۵ ملیون فرانق تخمین اولنور؛ دمیر خانه‌لرده چالیشان عمله‌دخی ۱۱ بیڭ كشی اولوب، ۲۱ ملیون فرانق قیمتنده اولان ۳۲۰۰۰ طونیلاته‌لق دمیر اعمال ایدرلر. سائر صنایعی دخی بونلره قیاس اولنه بیلیر، شمندوفر وسائر یوللری وهر طرفله وسائط اختلاطی دخی مكملدر.

ایالت مذكوره بش قضایه منقسمدر، كه بونلرك حاوی اولدقلری ناحیه‌لرله دوائر بلدیه واهالیسی وجه آتی اوزره‌در:

قضا	ناحیه	دوائر بلدیه	اهالی
مزیره	۷	۱۰۶	۸۳ ۶۰۰
رتل	۶	۱۱۱	۶۱ ۳۳۰
روقروآ	۵	۷۱	۵۰ ۰۷۶
سدان	۵	۸۲	۶۹ ۳۰۵
ووزیر	۸	۱۳۱	۵۵ ۹۰۶
جمعاً	۳۱	۵۰۱	۳۲۰ ۲۱۷

اهالیسنڭ همان كافه‌سی قتولیك اولوب، پروتستانلری بیك كشی قدر در. معارف عمومیه نسبةً كری اولوب، برقاچ سنه اول اجرا اولنان استاتستیقه كوره، اهالینڭ نصفی اوقومق یازمق بیلیوردی. (والون) لسانیله اصل فرانسزجه‌دن مركب قبا بر لسانله متكلمدرلر.

آردوآن } (Ardoin) (ایوره) ماركیسی اولوب، میلادك ۱۰۰۲ تاریخنده، اوچنجی اوتونك وفاتی اوزرینه، ایتالیا قراللغنه انتخاب اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً جرمانیا حكمداری ایكنجی هنری طرفندن مغلوب، وقراللقدن اسقاط اولنمش؛ وآلمانلر چكلدكدن صكره، تكرار تخته چیقمغه چالشمش ایسه‌ده، مذكور هنری تكرار ایتالیایه هجوم ایدنجه، آردوآن پیامونتك برمناسترینه‌قاچوب، اوراده راهب اولمش، و ۱۰۱۵ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آردوره } (Ardore) ایتالیای جنوبیده قلابره مملكتنده، (جراس) قضاسنده و(جراس) شهرینڭ ۲۳ كیلومتره جنوب غربیسنده، یونان دكیزندن ٤ كیلومتره ایچریده، بر تپه‌نك اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۱۰۰ اهالیسی واردر. جوارلرینڭ باغلری چوق اولوب، شرابی مشهوردر.

آردوس } ارضروم ولایت وسنجاغنده وولایتڭ شمال شرق جهتنده واقع تورتوم قضاسنده وقارصه قریب بر طاغده كائن ناحیه مركزی بر بیوجك قریه‌در، كه جوارلری چام ومیشه آغاجلرینی شامل اورمانلرله مستوردر.

آرده } (Arda) روم ایلیده ادرنه ولایتنده بر نهردر، كه ولایت مذكوره‌نڭ شرق روم ایلی وسلانیك ولایتی حدودینه قریب اخی چلبی قضاسی داخلنده و (پشماقلی) نك جنوب طرفلرنده نبعان ایله قرجه علیه قدر شرق شمالی‌یه طوغری آقه‌رق، وبعده شرق جنوبی وتكرار شرق شمالی‌یه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طوغری دونه‌رك، وصاغ وصولدن بر چوق کوچك دره‌لر له‌برابر، قرجه علینك آشاغیسنده سكودلی دره‌یی دخی اخذ ایله، الاطاغك جنوبی اتكنی طولاشدقدن، وبری صاغدن بری صولدن ایکی چایك صولرینی دخی آلدقدن، وبر مقدار یرده شرق روم ایلینك حدودینی تفریق ایتدكدنصكره، شرقه طوغری اولان جریانه دواملە ادرنه‌دن یاریم ساعت قدر مسافه‌ده و(طونجه) نهری منصبنك اوستنده (مریچ) ایرماغنه منصب او-لور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره قدر طولنده‌در. بو نهر هیچ بر قصبه‌نك یانندن ویا ایچندن کچمیوب، بر چوق قریه‌لرك کنارندن کچر، وآنجق بوکا دوکیلن کوچك دره‌لردن بری (پشماقلی) نك، بریده (اورته کوی) لك یانندن کچدیکی کبی، سكودلی دره دخی داری دره ایله مستانلینك یانندن کچر.

آردهان { ارضروم ولایتنه ملحق ایکن، اخیراً روسیه‌یه ترك اولنان قطعه‌ده (کور) نهری وادیسنك یوقاری طرفلرنده واقع قضا مرکزی بر شهردر، که آنجق ۲۰۰۰ قدر اها-لیسی اولدیغی حالده، موقعنك متانتی واستحكاماتنك مكمليتی حسبیله مشهوردر. اراضیسی طاغلق وهواسی صوغوق اولوب، استیلادن اول اهالیسی همان کاملاً اسلام ایدیسه‌ده، اکثریسی ممالك عثمانیه‌یه هجرت ایتمشلردر. محاربهٔ اخیره‌ده بو شهر هر نصلسه استحكاماتی نسبتنده مقاومت ایده‌میوب، آناطولی جهتندن اك اول دشمنك الینه دوشن موقعدر.

آردی { (Ardée) ایرلانده‌نك لوت قضاسنده، (دی) نهری کنارنده ودوبلینك ۶۸ کیلومتره شمال غربیسنده واقع ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه اولوب، ۳۹۵ اهالیسی وحبوبات بازاری واردر.

آردی { (Ardei) پروسیه‌نك ایالات غربیه-سندن (وستفالیه) نك بر کوچك سلسلهٔ جبالیدر، که شرقدن غربه ممتد اوله‌رق، (رین) ایالتنه قدر کلیر. منتهای غربنده تشکیل ایتدیکی شعبه‌لرنده چیقان کمور معدنیله مشهوردر. اك یوکسك یری اووه‌نك سطحندن اعتباراً ۲۷۰۰ متره ارتفا-عنده‌در.

آردیس { ویا آردوس (Ardys) آیدین وصارو-خان طرفلرینه مصادف اولان (لیدیا) مملکت قدیمه‌سی حکمدارلرندن ایکی کشینك اسمیدر، که برنجیسی قبل‌المیلاد ۷۹۷ تاریخندن ۷۶۱ تاریخنه، وایکنجیسی‌ده ۶۷۰ تاریخندن ۶۲۱ تاریخنه‌دك حکم سورمشلردر.

آردیله { (Ardila) اسپانیانك غرب طرفلرنده بر نهردر، که (سیرا مورنه) سلسلهٔ جبالنك برشعبه‌سی اولان (سیرا تودیه) طاغندن نبعا-نله، (باداپوز) ایالتنك غرب جنوبی قسمنی شق ایتدکدن صکره، پورتکیزك (آلتیو) ایالتنه کیروب، (موره) شهری جوارنده صولدن (غوآدیانه) [یعنی وادیٔ یانه] ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۱۳۵ کیلومتره ایسه‌ده، یازین بعض دفعه قورور.

آرز { یاخود آرج (Arz) انکلتره‌نك (مور-بیهان) ایالتنده برنهردر، که جسیم طاشلی آثار قدیمه‌یی حاوی اولان (لانو) تپه‌لرینك جنوبندن آقه‌رق، و (روشفورتانتر) شهرینك یانندن کچه‌رك، صاغ ساحلندن (ویلانه) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۶۰ کیلومتره اولوب، ۱۱ کیلومتره‌لك یری کوچك کمیلری قالدیره بیلیر.

آرزر پلانغه { (Arzer-Palanka) بلغا-رستانك غرب شمالی طرفنده، طونه‌نك ساحل یمیننده و ودینك ۲۷ کیلومتره جنو-بنده واقع بر کوچك قصبه‌در، که ترکجه‌سی (آق پلانغه) در.

آرزو { (Arzeu) جزایرك (اوران) ایالتنده وینه بو اسمله یاد اولنان بر واسع کورفزك ساحل غربیسنده وجبل عروسك بر اتکی آلتنده برقصبه‌در، که ۳۵° ۵۱′ ۳۷″ عرض شمالی و ۲° ۳۷′ ۱۷″ طول غربیده واقع اولوب، (او-ران) شهرینك ۳۷ کیلومتره شرق شمالیسنده (مستغنم) شهرینك دخی همان او قدر غربنده بولنیور. لیمانی شمال وشرق روزکارلرندن محافظه‌لی اولمغله، جزایر سواحلنك برنجی لیمانی عد اولنور. بونکله برابر ایچری‌یه طوغری یوللری ویرده طاتلی صویی او-لمدیغندن، قصبه الآن مستحق اولدیغی اهمیته نائل اوله‌مامشدر. جوارلریله برابر اهالیسی ۴۵۰۰ کشی‌یه بالغ اولور، که بونلرك‌ده نصفی اوروپالیدر. آنجق بو قصبه‌دن جزایرك ایچ طرفلرنده بولنان (صعیده) شهرینه واورادن‌ده دها ایلری‌یه بر دمیر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

يولی انشا اولنمقده، وقصبه‌نك اطرافنده‌كی كوللر قورودلمقده اولديغندن، ايلريده بيوك بر اهميت آله‌جغی شبهه‌سزدر؛ چونكه ليمانی شمديكی حالنده ٢٠٠ دن زياده‌كی استيعاب ايدوب، توسيعی حالنده چوق دها زياده آله بيله‌جكدر. قربنده بر طوزلی كول بولنمغله، اورادن خيلی طوز اخراج اولنديغی كبی، حلفه اوتی دخی چيقار. پك قديم بر مدينه اولوب، اسكی اسمی (آرسناريه) در؛ آنجق اسكی شهر شمديكينك جنوب طرفنده بولنوب، خرابه‌لری اليوم موجوددر. يرليلر (آرزو) اسمنی چوق قوللانيوب، (المرسی) يعنی «ليمان» ناميله ياد ايدرلر. دردنجی عصر هجری اسلام جغرافيونندن بكری شهر قديمك ويرانه‌لرينی مكمل صورتده تعريف ايتمشدر.

آرزو } حكايات مليه‌دن «قنبر وآرزو» ناميله مشهور بر حكايه‌نك شخص موهوميدر، كه قنبر اسمنده ديكر بر شخص موهومك معشوقه‌سی اولمق اوزره تصوير اولنمشدر.

آرزو } هندستان حكمدارلرندن فرخ سيرك امراسندن سراج الدين علی خانك شعرده قوللانديغی مخلصدر. [«سراج الدين» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آرزوف } ياخود آرسوف (Arzouf, Arsouf) فلسطين ساحلنده يافه‌نك ١٣ كيلو متره شمالنده بر كوچك قصبه‌در، كه اسم قديمی (آسور) اولوب، بعده (آپولونيا) تسميه اولنمشيدی.

آرزيلا } (Arzila) مغربك بحر محيط اطلاسی ساحلنده وطنجه‌نك ٤٠ كيلومتره جنوب غربيسنده واقع اولوب، كتب اسلاميه‌ده (سلا) اسميله مشهور اولان شهردر، كه روماليلرك زماننده (زيليس) دنيليردی. [«سلا» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آرژان } (Argens) فرانسه‌نك جنوبنده وآق دكيز ساحلنده بولنان (وار) ايالتنده بر نهردر، كه غربدن شرقه طوغری غايت كوزل بر وادينك ايچندن ١٠٠ كيلومتره‌لك جرياندن صكره، (فرايوس) شهرينك جنوبنده بر بطاقلق تشكيل ايده‌رك، (فرايوس) كورفزينه منصب اولور. ثانيه‌ده ١٣ مكعب متره صو دوكر.

آرژان } ماركيسی بوير (J. B. Boyer, marquis d'Argens) ميلادك ١٧٠٤ تاريخنده (پرووانسه) نك (اكس) شهرنده طوغوب، ابتدا صنف عسكری‌يه داخل اولمش، وزياده‌سيله سفاهته منهمك اولديغندن، پدری طرفندن طرد اولنمش؛ و ١٧٣٤ ده (فليپسبورغ) ده مجروح اولمغله، عسكرلكدن چيقوب، قلمكه چكيله‌رك، قلمنك محصوليله ياشامغه باشلامش. خرستيانلغك آچيقدن آچيغه عليهنده يازديغی شدتلی مقاله‌لر پروسيه قرالی ايكنجی فردريقك نظر دقتنی جلب ايتمكله، كنديسنی يانه آلوب، ٦٠٠٠ فرانق معاشله مابينجيلكه وپروسيه آقاديمياسنك رياستنه نصب ايتمش. يكرمی بش سنه دائمی صورتده حكمدار مشارإليهك رفاقتنده ياشادقدن صكره، (اكس) ده‌كی فاملياسی يانه كيتمش، و ١٧٧١ ده اوراده وفات ايتمشدر. غايت عالم بر آدم اولوب، خرستيانلغك فوق العاده دشمنی ايدی. حكمت وتاريخ وادبياته متعلق بر چوق اثرلری واردر. ايكنجی فردريقله اولان مخابره‌لری دخی نشر اولنمشدر.

آرژانتا } (Argentat) فرانسه‌نك (قوروزه) ايالتنده، (تول) شهرينك ٣٢ كيلومتره شرق جنوبيسنده، اورايه قدر سير سفائنه صالح اولان (دوردونيه) نهرينك اوزرنده قضا مركزی وتجارتگاه بر شهر اولوب، ٣٣٥٠ اهاليسی ونهر مذكورك اوزرنده ١٠٠ متره ارتفاعدن آصلمش بر آصمه كوپريسی واردر. اسكی بر شهر اولوب، اطرافنده بعض آثار عتيقه بولنيور. اون آلتنجی واون يدنجی عصر ميلاديده فرانسه‌ده پروتستانلغك مركزی حكمنده ايدی. قضاسنك اهاليسی ١١٩٥٣ كشيدر.

آرژانتال } قونتی اوكوستن فريول (Augustin Ferriol comte d'Argental) پارس پارلمنتوسی اعضاسندن اولوب، ميلادك ١٧٠٠ تاريخنده طوغمشدر. حكيم مشهور وولتری الك زياده تقدير ايدن وسونلردن اولوب، عمرينك نهايتنه قدر حكيم مشارإليه ايله مخابره‌ده بولنمشدر.

آرژانتان } (Argentan) فرانسه‌نك غرب شمالی ايالاتندن (اورنه) ايالتنده و (اورنه) نهرينك ساحل يميننده قضا مركزی بر شهردر، كه مركز ايالت اولان (آلنسون) شهرينك ٥٠ كيلومتره شمال غربيسنده، بر قاچ دمير يولی خطنك محل التصاقنده واقع اولوب، ٥٧٢٥ اهاليسی واردر. كوزل بر مكتبی، مربيه يتيشديرمكه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مخصوص مکتبی، کتبخانه‌سی، زراعت جمعیتی، دباغخانه وغانت فابریقه‌لری. اسکی اصول معماریده بر ایکی کلیساسیله دیگر بعض ابنیه‌سی واردر. مسقط رأسی بولندیغی (مرزه) نك بر هیکلی شهرك ایچنده مرکوزدر.

آرژانتره (Bernard d'Argentré) فرانسه مورخلرندن اولوب، میلادك ۱۵۱۹ تاریخنده (ویتره) شهرنده طوغمش؛ و (رن) شهرنده حاکم بولنوب، علم حقوقله دخی اوغراشمشدر. فرانسه‌ده‌کی (برتانیا) قطعه‌سنك لاتین لساننده مکمل بر تاریخنی وبو قطعه اهالیسنك اخلاق وعاداتنه دائر دخی آیریجه وینه لاتینجه بر کتاب یازمشدر. ۱۵۹۰ ده وفات ایتمشدر.

آرژانتون (Argenton) فرانسه‌نك ایالات غربیه‌سندن «ایکی سوره» ویا «سورین» دنیلن ایالتده بر نهردر، که (تون) ایله (آرژان) چایلرینك برلشمسندن حاصل اولمغله، بو بیمله تسمیه اولنمشدر. (سومور) شهرینك بر آز آلتنده (تونت) نهریله برلشدکدن، و ۶۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، صولدن (لوآر) ایرماغنه دوکیلور.

آرژانتون (Argenton sur Creuse) سور قروز یعنی «قروزه اوستنده‌کی آرژانتون». فرانسه‌نك (ایندره) ایالتنده (قروزه) نهری ودمیر یولی خطی اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی واردر. بنا ودکرمن طاشریله کیرج ولوله‌جی چاموری وسائر بو مثللو طاش وطوپراقلری چوقدر. (قروزه) نهری شهری ایکی‌یه بولدیکندن، ایکی طاش کوپری ایله اختلاط اولنیور. قدیم بر شهر اولوب، اسکی اسمی (آرجنتوماغوس) در. بر ایکی اسکی ومصنع کلیساسیله خراب بر قلعه‌سی دخی واردر. ناحیه‌سنك اهالیسی ۱۳۶۵٤ کشیدر.

آرژانتوی (Argenteuil) آمریقای شمالیده (دومینیون) مملکتنك (قناده) قطعه‌سنده‌کی (کبك) ایالتنك منقسم بولندیغی آلتمش قضانك بریدر، که (سنت لورن) ایرماغنك شمالنده واقع اولوب. «قیبرل چای» و «شمال چایی» ایله دخی اروا اولنور. بو چایرك کنارلرنده اراضیسی پك ایی ایسه‌ده، یوکسك طرفلری قابل زراعت دکلدر. سطحی ۲٤۰۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۲۸۰۶ کشی اولوب، بر ثلثی فرانسز وقصوری انکلیز وایرلانده‌لیدر. مرکزی (لاشوت) قصبه‌سیدر.

آرژانتوی (Argenteuil) فرانسه‌نك (سینه واوآز) ایالتنده ورسایلك ۲۱ کیلومتره شمال شرقیسنده، و (سینه) نهرینك ساحل یمیننده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ۸٤۰۰ اهالیسی واردر. ساعت فابریقه‌لری، باغلری وآنچیسی مشهوردر. اسکی ومصنع بر کلیساسی واردر، که ایچنده (شارلمان) طرفندن هبه ایدلمش اولان حضرت عیسانك کوملکی بولنور. اسکی بر مناستری دخی واردر، که آبلارك معشوقه‌سی (هلویزه) بونك باش راهبه‌سی اولمشیدی.

آرژانتیره یاخود لارژانتیره (l'Argentière, Largentière) [«لارژانتیره» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرژانتیره (Col de l'Argentière) بچیدی. فرانسه‌نك جنوب شرقیسنده کائن «آلب ساحلی» ایالتی حدودی اوزرنده بر بوغازدر، که ارتفاعی ۲۰۳۱ متره‌در.

آرژانتیره (Ile de l'Argentière) آطه‌سی. [«کیمولو» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرژانتین یاخود آرژانتینه. [«آرجنتین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرژانسون (Argenson) فرانسه‌ده اعضاسی اون یدنجی عصر میلادی اوائلندن اون طقوزنجی عصر اواسطنه قدر سفارت ونظارت کبی بیوك مسندلری احراز ایتمش بر خانداندر، که جمله‌سی عالم وانسانیت‌پرور اولوب، غربا وفقرایی حمایه ومدافعه ایله شهرت بولمشلردر. اکثریسی علوم وفنون مجلسلرنده اعضا بولنمش، وایچلرندن بعضیسی تألیفله دخی اوغراشمشلردر. بونلردن مارکی عنوانی احراز ایتمش اولان (رنه لویی) وولترك اعز احباسندن اولوب، حکیم مشارالیهی استصحاب ایتمش. وامور سیاسیه وادبیه‌یه دائر بر قاچ کتاب یازمشدر. بونك اوغلی (آنطوآن رنه) کتب معتبره ایله طولو بر کتبخانه‌یه مالك ایدی، که وفاتنده صاتیلوب، بعده پارسده «ترسانه کتبخانه‌سی»

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نامیله معروف اولان عمومی کتبخانه‌یه تحویل اولنمشدر، وپارسك اك بیوك واك ایی کتبخانه‌لرینك بریدر. قونت عنوانی احراز ایتمش اولان (مارق پیر) دخی حکمایی التزام ایتمش، و (دالمبر) و (دیدرو) کبی بر فیلسوفلر جمعیتی طرفندن نشر اولنان مشهور (Encyclopédie) بونك نامنه یازلمشدر. بو خاندانك اخیری اولان (مارق رنه ماری) دخی بر چوق نافع کتابلرك نشرینه سبب اولمش، وکندیسی طلاقت لسانه مالك وادیب بر آدم اولدیغندن، ایراد ایتمش اولدیغی نطقلر جمع ونشر اولنمشدر.

آرژله { (Argeles) بو اسمله فرانسه‌ده ایکی کوچك قصبه بولنوب، بری «بیغوره‌ده» (en Bigore)، ودیکری «دکیز اوستنده» (sur Mer) علاوه‌سیله تفریق اولنور. برنجیسی «اوست پیرنه» ایالتنده، (تاربه) شهرینك ۳۲ کیلومتره جنوب غربیسنده و(غاو) نهری کنارنده اولوب، ۱۶۶۰ اهالیسی، مکتبی وزراعت جمعیتی وار در. — ایکنجیسی «شرق پیرنه» ایالتنده، (پرپینیان) قضاسنده و (پرپینیان) شهرینك ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی وکوزل شراب، بال وزیتین یاغی واردر.

آرس { (Arès, Ἄρης) اسکی یونان وروما آلههٔ کاذبه‌سندن مریخدن کنایه اولان (مارس) الهنه یونانیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«مارس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرس { (Ares) اسپانیانك اقصای شمال غربیسنده کائن غالیچه (ویاخود جلیقه) قطعه‌سنده، بحر محیط آطلاسی ساحلنده، (آرس قویی) دنیلن برکوزل قویك ایچنده برقصبه اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آرساك { (Arsace) ایرانده ملوك طوائف زماننده ظهور ایله (اشکانیان) طبقه‌سنی تأسیس ایدن حکمداردر، که اکثر تواریخ اسلامیه‌ده (اشك)، وبعضیسنده (ارشك) صورتنده محرر در. [«اشك» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرساماس { یاخود آرزاماس (Arsamas, Arzamas) روسیه‌نك وسطلرنده کائن (نیاغورود) ایالتنده، (نیژنی نووغورود) شهرینك ۱۱۰ کیلومتره جنوب غربیسنده قضا مرکزی بر شهردر، که (وولغه) تابعلرندن (اوقه) نهرینه دوکیلن (تشا) چاینك ساحل یمیننده واقع اولوب، ۱۰۵۲۰ اهالیسی، ۲۰ کلیساسی و ۲ مناستری واردر. قضاسنك اورمانلری وکتن محصولاتی چوق اولوب، اهالیسی ۱۲۰۰۰۰ کشیدر.

آرساموسات { (Arsamosat) ارمنستانك بر اسکی ومستحکم شهری ایدی، که الیوم (سیرمات) دنیلیر. [«سیرمات» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرسانه { (Ars en Bé) فرانسه‌نك ایالات غربیه‌سندن «آلت شارنته» ایالتنده، (روشل) قضاسنه تابع (ره) آطه‌سنك ساحل غربیسنده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ۳۱۷۰ اهالیسی واردر. قصبه بر سدله دکیزك مددن محافظه اولنمشدر. اخراجاتی بالیق وطوزدن عبارتدر.

آرستارخس { یاخود آرسطارخس ویا آرستارق (Aristarque, Ἀριστάρχης) یونان قدیم حکماسندن اولوب سیسام آطه‌سنده دنیایه کلمش، و(استراتون)ك شاکردی اولوب، قبل المیلاد ۲۸۰ تاریخلرنده شهرت بولمشیدی. علوم ریاضیه وهیئت ونجومده ید طولی صاحبی اولوب، اك اول کرهٔ ارضك کندی محوری وشمسك اطرافنده حرکت ایتدیکنه دائر بر ظن حاصل ایدن بو ذاتدر. شمس وقمرك حجم وبعدی حقنده برکتاب یازمشدر، که الی یومنا هذا موجود اولوب، طبع واکثر السنه‌یه ترجمه اولنمشدر. عربلر عندنده (ارسطوخس) اسمیله معروفدر.

آرستارخس { یاخود آرسطارخس ویا آرستارق (Aristarque, Ἀριστάρχης) یونان قدیم ادباسندن اولوب، میلادك ۱۸۰ تاریخنده سمدرك آطه‌سنده طوغمش، وبیزانسلی (آرستوفان) دن تحصیل علم ایله، اسکندریه‌یه کیده‌رك، بطلیوس فیلومتورك اوغللرینی تربیه‌یه مأمور اولمش؛ ومؤخراً ۷۲ یاشنده اولدیغی حالده، قبریس آطه‌سنده وفات ایتمشدر. تنقید آثارده فوق العاده مهارتی اولوب، علی الخصوص اومیروسك منظومه‌لرینی منقدانه ومحققانه شرح وتحشیه ایتمش اولدیغندن، تنقیده ضرب مثل حکمنه کچمشدر.

آرستاغوراس { یاخود آرسطاغوراس (Aristagoras) میلاد-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دن ٥٠٤ سنه اول او وقتلرده فرس دولتنك النده بولنان آناطولی سواحل غربیه‌سنده (میلت) شهر قدیمنده دولت مذکوره طرفندن نصب اولنمش والی ایکن، اعلان عصیان ایده‌رك، آتنه‌لیلرك دخی امدادیله ایرانیلرله محاربه‌یه طوتیشمش ایسه‌ده، مغلوب اولوب، (تراکی) یعنی روم‌ایلی طرفلرینه فرار ایتمش، واوراده قبل‌المیلاد ٤٩٨ تاریخنده قتل اولنمشدر.

آرستنت (Aristénète) یونان مؤلفلرندن اولوب، میلادك ٣٠٠ تاریخلرنده (ازنیق) ده طوغمش، و ٣٥٨ تاریخنده (نیقومیدیا) یعنی ازمید شهرینی تخریب ایدن بیوك برزلزله‌ده هلاك اولمشدر. مخابره قیلقلی برحکایه کتابی یازمشدر، که، او وقتلرك اخلاق وعاداتنی مصور اولمق مناسبتیله، مشهور اولوب، طبع واکثر السنه‌یه ترجمه اولنمشدر.

آرستوبول (یاخود آرسطوبل Aristobule) یهودکاهنلرندن اولوب، میلاددن ١٠٧ سنه اول پدری (یوحنا هرقان)ك وفاتی اوزرینه، باش کاهن اولمش، ومتعاقباً حکمدار عنوانی آلمش، وبعض یرلر ضبط ایتدکدن صکره، اصل بوفتوحاتی ایدن برادری (آنتیغون) ی. اساسسز برشبهه اوزرینه، قتل ایتمشدر. مدت حکومتی یالکز بر سنه در. «یونانیلر محبی» دیمك اولان (فیلهن) لقبیله تلقیب اولنمشیدی. — دیکر بر آرستوبول دها واردر، که اسکندریانه‌نك اوغلی اولوب. میلاددن ٧٠ سنه اول برادری ایکنجی (هرقان) ی تختدن ایندیره‌رك. کندیسی اوتورمش؛ وعرب امراسندن (آرتاس) اسمنده بری طرفندن محاصره اولنوب. رومالیلرك امدادیله قورتارلمش ایسه‌ده، مؤخراً بونلرله دخی بوزیشوب، (پومپیوس) طرفندن قدسده محاصره ایدلمش، وبرچوق وقت مقاومتدن صکره، میلاددن ٦٣ سنه اول اسیر اولوب. رومایه کوندرلمشیدی. قبل‌المیلاد ٥٧ تاریخنده رومادن فرارله مملکتنه کیدوب. یهودیلری آیاقلاندیرمش ایسه‌ده. مغلوب اولوب، برایکنجی دفعه اسارته دوشمش، ومیلاددن ٤٥ سنه اول زندانده وفات ایتمشدر.

آرستوبول (Aristobule) یونانلاشمش یهود عماسندن اولوب. بطلیوس فیلومتورك زماننده میلاددن ١٥٠ سنه اول اسکندریه‌ده بولنوردی. توراتك یونانی لساننده تفسیرینی یازوب، یونان حکماسنك بوکتابی کورمش، وبوندن بعض شیلر اخذ ایتمش اولدقلرینی ادعا ایدیوردی.

آرستوجیتون (یاخود آرستوکیتون Aristogiton) میلاددن بش عصر اول یاشامش برآتنه‌لی اولوب، (هارمودیوس) اسمنده برمحب صادقیله برابر، آتنه‌یی (هیپیاس) و (هیپارخوس)ك ید ظلمندن قورتارمغه قرار ویرمش اولدیغندن، طوتیلوب، رفقاسنی خبر ویرمك اوزره، اشکنجه آلتنه آلنجه، (هیپیاس)ك بتون احباب وطرفدارلرینی ذی مدخل کبی کوسترمش؛ وبونلرك جمله‌سی اعدام اولندقدن صکره، (هیپیاس)ك «بشقه کیمسه یوقیدر؟» سوآلنه «آرتق اعدام اولنه‌جق یالکز برآدم قالدی، که اوده سنسك» دیمش؛ وبو جوابی اوزرینه اعدام اولنمشدر. هیپیاسك طردندن صکره، آتنه‌لیلر (آرستوجیتون) ایله (هارمودیوس)ه برهیکل رکز ایتمش، وناملری یادینه شهر آیینلر اجرا ایتمکه باشلامشلردی.

آرستودم (Aristodème) یونان قدیمده دوریالیلری سوقله. موره شبه جزیره‌سنی ضبط ایتمش اولان «هرکلیلر»ك بری اولوب، قبل‌المیلاد ١١٩٠ تاریخندن ١١٨٦ تاریخنده‌دك اسپارطه‌ده حکومت سورمشدر. بونك (پروقلیس) و(اوریستن) اسمنده ایکی ایکیز اوغلی اولوب، بونلرك نسللری اسپارطه‌ده مشترکاً حکمدارلق ایتمشلردر.

آرستودم (Aristodème) موره شبه جزیره‌سنده واقع (مسینه) مملکت قدیمه‌سنك حکمداری اولوب، قبل‌المیلاد ٧٤٤ تاریخندن ٧٢٤ تاریخنه‌دك اسپارطه‌لیلره قارشی مردانه مقاومت، و(ایتومه) موقعنده بونلری مغلوب وحکمدارلری (تیوپومپ)ی اسیر ایتمشیدی. برکاهنك کهانتی اوزرینه، غالبیته نائل اولمق ایچون. کندی قیزینی معبودلرینه قربان ایتمش، وبعده مأیوسیتدن کندینی اولدیرمشدر.

آرستوفان (Aristophane) یونان قدیمك الك مشهور شاعرلرندن اولوب، مضحکه، هجویه وهزلیات نظمنده شهرت قزانمشدر. میلاددن ٤٥٠ سنه اول، بر روایته کوره آتنه‌ده. دیکر بر روایته کوره ردوس ویاخود (اکینه) آطه-

mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنده طوغوب، ۳۸۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. یکرمی اوچ یاشنده ایکن اشتهار ایتمکه باشلایوب، نظم ایتمش اولدیغی مضحکه‌لر آتنه تیاتروسنده اوینانمغه باشلامشیدی، که بو مضحکه‌لرده آچیقدن آچیغه سیاسی آدملرله، فیلسوفلرله، شاعرلرله، آتنه‌لیلرله وحتی معبودلریله دخی اکلنیوردی. استهزاده او قدر ایلری کیتمشدر، که کندیسنك وفاتندن ۸ سنه اول تیاترو صحنه‌لرنده صاغ آدملرك تصویر واسملرینك بیله ذکر اولنمسی منع اولنمش؛ وبو ممنوعیت یونان قدیمده مضحکه نویسلکه ختام ویرمشیدی. اك زیاده استهزاسنه دوچار اولان آدملر حکیم مشهور سقراط ایله شاعر (اوریپید) وعمومیت اوزره قادینلر ایدی. سقراط ایله «بلوطلر» عنوانلی مضحکه‌سنده اکلنمشدر. یازمش اولدیغی ۵۴ مضحکه‌دن یالکز ۱۱ ی باقی قالمشدر. بونلر پك چوق رموز واشارات وایهاملری حاوی بولندیغندن، زور آکلاشیلیر، وبعض تعبیرلری مستهجن ایسه‌ده، نکته‌لری وفصاحت وسلاستلری فوق العاده‌در. آرستوفانك مضحکه‌لری اوروپاده دفعاتله عیناً طبع، وهر لسانه‌ده ترجمه اولنمشدر.

آرستوفان { بیزانسه‌لی — (Aristophane de Byzance) یونان قدیم نحویوننَدن اولوب، میلاددن ۱۹۸ سنه اول اسکندریه‌یه کیده‌رك، مشهور کتبخانه‌نك حافظ کتبلکنه تعیین اولنمش، وسالف الترجمه آرستارخسك معلمی بولنمشدر. لسان یونانیده مستعمل مد اشارتلرینی (accents) وکلامك اجزاسنی آیران اشارات مخصوصه‌یی یعنی «اصول تنقیط» ی ایجاد، ویونان قدیم مؤلفلرینك اسملرینی وهر بری حقنده بعض معلوماتی حاوی «قانون» عنوانیله بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آرستوقرات { (Aristocrate) موره شبه جزیره‌سنده کائن (آرقادیا) مملکت قدیمه‌سنك ایکی حکمدارینك اسمیدر، که بونلرك برنجیسی قبل المیلاد ۷۲۰، وایکنجیسی ۶۸۰ تاریخلرنده حکومت سورمشلردر. ایکنجیسی لاکدمونیالیلرله واقع بر محاربه‌ده متفقلری اولان مسینه‌لیلره خیانت ایتدیکندن، آرقادیالیلر کندیسنی رجم، و او وقتدن حکمدارلغی لغو ایتمشلردر.

آرستوقلس { (Aristoclès) میلادك ایکنجی عصری حکماسندن اولوب، مسینه‌ده طوغمش؛ و (سپتیم سور) ك مربیسی اولدیغی کبی، (آفرودیسیالی آلکساندر) ك دخی استادی بولنمشدر. یونان حکماسنك تراجم احوالنه وافکار ومذهبلرینه دائر مکمل بر تاریخ یازمشدر، که یالکز (اوسبیوس) ك «تهیئات انجیلیه» عنوانلی کتابنده مندرج فقره‌لری باقی قاله بیلمشدر.

آرستوقسن { (Aristoxène) یونان قدیم حکما وموسیقی شناسانندن وآرسطونك شاکردانندن اولوب، میلاددن ۳۵۰ سنه اول ایتالیای جنوبینك (تارنته) شهرنده طوغمش، وروایته کوره ۴۵۳ کتاب یازمشدر. بونك آثارندن یالکز موسیقی‌یه دائر اولان «مبادئ آهنك» عنوانلی کتابیله وزن حقنده یازمش اولدیغی کتابنك بعض فقره‌لری باقی قالمشدر. موسیقی حقنده (فیثاغوراس)ه تابع حکمانك اصول وقواعدینی قبول ایتمیوب، یالکز قولاغه امنیت ایتمك لازم کلیر فکرنده ایدی.

آرستومن { (Aristomène) موره شبه جزیره‌سنده (مسینه) مملکت قدیمه‌سنك قبل المیلاد ۶۸۴ تاریخلرنده حکمداری اولوب، (لاکدمونیا) لیلرله بر چوق وقت محاربه ایتمش، وایکی دفعه اسیر اولوب، خدعه ایله قورتلمش، و (ایرا) قلعه‌سنده اون سنه مقاومت ایتمش ایسه‌ده، مملکتنی لاکدمونیالیلرك الینه دوشمکدن قورتاره‌مامش؛ ومغلوب اولوب، مسینه‌لیلرك بر طاقمی سیچلیایه هجرت ایتدکلری حالده، کندیسی دیکر بر طاقمیله (آرقادیا) یه قاچمشدر.

آرستونیق { (Aristonic) پرغامه حکمداری ایکنجی (اومن) ك غیر مشروع اوغلی اولوب، اوچنجی (آتال) طرفندن قبل المیلاد ۱۳۲ تاریخنده رومالیلره ترك ایدلمش اولان پرغامه‌یی استرداد نیتیله، ذاتاً بوکا تشنه اولان اهالی‌یی عصیان ایتدیروب، ابتدا برقاچ مظفریته نائل اولمش ایسه‌ده، نهایت (پرپنا) طرفندن مغلوب اوله‌رق، قونسول (آکیلیوس) طرفندن رومایه کوتورلمش، واوراده قبل المیلاد ۱۲۹ تاریخنده زندانده اخناق اولنمشدر.

آرستیاس { (Aristée, 'Αριστέας) بطلیوس فیلادلفك ضابطلرندن اولوب، حکمدار مومی الیه طرفندن، کتب مقدسه‌یی جمع واخذ ایچون، یهودیه‌یه کوندرلمش، اورادن لسان عبرانی ویونانی‌یه آشنا ۷۰ عالم آلوب، برابرنده اسکندریه‌یه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کثیره‌رك، کتب مذکوره‌یی بونلره ترجمه ایتدیرمشدر، که بو ترجمه‌لر «سبعین» ترجمه‌سی (Septante) نامیله مشهوردر. کندیسنك «سبعین ترجمه‌لرینك تاریخی» عنوانیله بر کتابی واردر، که ایکی اوچ عصر اول آلمانیا وانکلتره‌ده طبع اولنمشدر. بو کتاب پك اسکی ایسه‌ده آرستیاسك اولدیغی مشکوکدر. «سبعین» ترجمه‌لرینك آرستیاسك توسطیله اولدیغی حقنده دخی شبهه اولنمشدر.

آرستیاس {پروقونسه‌لی — (Aristée de Proconnèse) یونان قدیمك میلاددن آلتی عصر اول یاشامش پك اسکی بر شاعریدر، که ترجمهٔ حالنه دائر مصال قبیلندن بر چوق خارق عاده شیلر مروی اولوب، احوال صحیحه‌سی معلوم دکلدر. بحر سیاهك جنوب شرقی سواحلنده یعنی لازستان طرفلرنده بولندیغی اسکی یونانیلر بیننده متواتر اولان (آریماسپ) اسمنده دیو وجنه مشابه بر قوم موهومك حقنده بر منظومه یازمشیدی.

آرستیپ {(Aristippe) یونان قدیم حکماسندن اولوب، قبل المیلاد ۴۳۵ تاریخلرنده (کیرن) یعنی بنغازیده طوغمش؛ وزنکین بر عائله‌یه منسوب اولمغله، لاجل التحصیل آتنه‌یه کلوب، سقراطك شاکردانی صره‌سنه کیرمشدر. مؤخراً کندیسی بر درسخانه آچمش، واستادینك مسلك ومذهبنه بسبتون مخالف اوله‌رق کندینه مخصوص برفلسفه تدریسنه باشلامشیدی. فلسفه‌سنك خلاصه‌سی شو ایدی که: انسانك دنیایه کلمسی آنجق عمرك ودنیانك لذائذندن بهره‌مند اولمق ایچون اولدیغندن، لذائذك هر نوعی انسانه حلال ومباح اولمق، ویالکز لذته خلل کتیره‌بیلن افراطدن اجتناب ایتمك لازم کلیر. کندیسی غایت ذکی ونکته‌کو اولمغله، سیچیلیاده‌کی (سیراقوسه) حکمداری (دیونیسیوس) طرفندن جلب اولنه‌رق، عمرینك برقسمنی اونك سراینده، مذهبی اقتضاسنجه، ذوق وصفا ایله کچیرمشدر. (آرته) اسمنده بر قیزی وینه (آرستیپ) اسمنده بر طورونی وار ایدی، که بونلر دخی کندندن صکره فلسفه‌سنی تدریسله مشغول اولمشلردر.

آرستید {(Aristide, Ἀριστείδης) فضائل ذاتیه ومهارت عسکریه‌سیله وعدل وحقانیتله مشهور بر آتنه‌لی اولوب. «عادل» لقبیله تلقیب اولنمشیدی. آتنه جمهوریتنی کمال عدالتله اداره ایتمش، ومیلاددن ۴۹۰ سنه اول واقع اولان (ماراتون) محاربه‌سنده آتنه‌لیلرك قوماندانلرندن بولنمش ایدی. رقیبی اولان (تمیستوقل) بونك صیت واعتبارینی چکه‌میه‌رك، عموم آتنه‌لیلردن رأی طوپلایه‌رق، قبل المیلاد ۴۸۳ تاریخنده کندیسنی نفی ایتدیرمشیدی. کندیسنك صیت عدالتنی چکه‌مدکلرندن، علیهنده رأی ویرمش اولان آتنه‌لیلر، فرس حکمداری (اکسرسس)ك یونانك اوزرینه هجومنی کورنجه، جلبنه مجبور اولمشلر؛ وآرستید غرض ونفسانیته اصلا باقیه‌رق، تمیستوقله مردانه معاونتله، (پلاتیا) و(سالامینه) یعنی اکینه‌ده‌کی مظفریتلره نائل اولمشلردی. کندیسی غایت خیر خواه وحلیم بر آدم اولمغله، بتون یونان جمهوریتلرینك محبتنی قزانه‌رق، آتنه جمهوریتنك بتون یونانك اوزرینه ریاستنی قبول ایتدیرمکه موفق، وبتون یونانك توحید اولنان خزینه‌سی اداره‌سنه مأمور اولمشدی. کمال استقامتندن او قدر فقیر ایمش، که وفاتنده حکومت بیت‌المال طرفندن جنازه‌سنی قالدیرمغه، وقیزلرینك جهازینی تدارك ایتمکه مجبور اولمش. (پلوتارق) بونك ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آرستید {(Aristide) آتنه فیلسوفلرندن اولوب، خرستیانلغی قبول ایتمش، ومیلادك ۱۲۵ تاریخنده ایمپراطور (آدریانوس)ه خرستیانلغی مدافعه یوللی یازمش اولدیغی بر رساله تقدیم ایتمشیدی. خرستیانلر بونی اعزه صره‌سنه چکیروب، آغستوس افرنجینك ۳۱ نده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آرستید {الیوس (Aristide Ælius) یونان قدیم خطیبلرندن اولوب، میلادك ۱۲۹ تاریخنده (بیتینیا) یعنی خداوندکار ولایتی طرفلرنده طوغمش؛ وآتنه‌یه کیدوب، بر مدت (هرود آتیقوس)ك درسنه مداومتدن صکره، ازمیره کیده‌رك، اوراده توطن ایتمش؛ و ۱۷۸ تاریخنده ازمیر شهری زلزله‌دن خراب اولدقده، بر طاقم بلیغانه نطقلرله ایمپراطور (مارق اورل)ی بو شهری اعماره قاندیرمشیدی. بو نطقلر ۵۴ اولوب، او زمانلرك اخلاق وعاداتنی مصور اولمغله، اوروپاده دفعاتله طبع وترجمه اولنمشلردر.

آرستید {کینتیلیان (Aristide Quintilien) یونانك ایکنجی عصر میلادی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مؤلفلرندن اولوب، موسیقی حقنده بر کتاب یازمشدر، که الیوم موجود ومطبوعدر.

آرستیون (Aristion) آتنه‌نك سفسطه‌جی فیلسوفلرندن اولوب، آتنه‌لیلری روماليلره قارشی اوله‌رق مهرداد‌له برلشدیرمش، وبر مدت بو شهرده بالاستقلال حکومت سورمش ایسه‌ده، میلاددن ۸۷ سنه اول (سیلا) آتنه‌یی ضبط، وکندیسنی قتل ایتمشدر.

آرستیوس (Aristée, Ἀρίσταιος) یونان قدیم اساطیرنده مذکور بر چوباندر، که شمسدن کنایه اولان (آپولون) الهیله (پنیا) نهرینك قیزی اولان (کیرنه) نام پرینك اوغلی اولوب، انسانلره قوینلره باقمغی، سودی قویولاشدیرمغی وآریلر یتیشدیرمکی اوکرتمش. (تیبه) حکمدارینك قیزی (آوتونوئه) یی ازدواج ایتمش، و (آقتیون) اسمنده بر چوجغی دنیایه کلمش. مؤخراً بو اوغلی آوده کندی کوپکلری طرفندن پاره‌لنه‌رق، وفات ایتمکله، آرستیوس آجیسنه طیانه‌میه‌رق، یونانی ترکله، استانکویه، اورادن ساردنیایه واورادن‌ده (تراکی) یعنی روم ایلی‌یه قاچوب، اوراده عشرت الهی (باقکوس) ه راست کلمکله، بوندن عیش ونوش اصولنی اوکرنه‌رك، (هموس) یعنی بلقان طاغلرینی مکان اتخاذ ایتمش؛ آنجق بر مدت صکره اورادن قاچیلوب، نابدید اولمش. یونانیلر بونی‌ده آلهه صره‌سنه کچیرمشلردی.

آرسس (Arsès) تواریخ یونانیه‌یه کوره، (اوخوس) لقبیله مشهور اولان آردشیرك کوچك اوغلی اولوب، (باغوآس) یاخود (بکوش) نام خادم آردشیری قتل ایتدکدن صکره، حکم ونفوذی کندیسی الینه آلمق امیدیله، بونی میلاددن ۳۳۸ سنه اول ایران تختنه اوتورتمش ایسه‌ده، حکمی یوروته‌میه‌جکنی آکلاینجه، بونی‌ده قتل ایتدیروب، میلاددن ۳۳۶ سنه اول (داریوس) یعنی (داراب) ی اجلاس ایتمشدر.

آرس سور موسل (Ars-sur-Moselle) آلساس ولورن ایالتنده (مج) شهرینك ۹ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۸۶۲ اهالیسی، پك مقبول شرابی، دمیره متعلق مصنوعاتی ومقوا فابریقه‌سی واردر.

آرسطو (Aristote,) یاخود آرسطوطالیس (Ἀριστοτέλης) یونان قدیم حکماسنك اشهر واکبری اولوب، بحق «ملك الحکما» لقبیله تلقیب اولنمشدر. «فلاسفهٔ مشائین» طریقنك موجد ومؤسسیدر. میلاددن ۳۸۴ سنه اول ماکدونیانك (استاجیره) یاخود (اسطاغیره) شهرنده طوغمشدر. پدری (نیقوماخس) ماکدونیا حکمداری مشهور فلیپك پدری (آمنطس) ك طبیبی ومحبی ایدی. آرسطو ۱۶ یاشنده آتنه‌یه کیده‌رك، ۲۰ سنه متمادیاً افلاطونك حلقهٔ تدریسنده بولنمش، واو وقتدن تألیفاتیله اشتهار ایتمشیدی. قبل المیلاد ۳۴۸ تاریخنده افلاطونك وقوع وفاتی اوزرینه، کندیسی اونك یرینه انتخاب اولنمدیغندن طولایی منفعل اولوب، قره‌سی سنجاغنده مصادف اولان (میسیا) مملکتنه کیده‌رك، کنجلکنده کندیسنك شاکردی بولنمش اولان (آتاره) شهرینك حکمداری (هرمیاس) ه مسافر اولمش، وبو حکمدارك وفاتنده بیکس قالان همشیره‌سی (پیتیاس)ی تزوجله، مدللی‌یه کچمشیدی. قبل المیلاد ۳۴۳ تاریخنده ماکدونیا حکمداری فلیپ طرفندن جلبله، اوغلی اسکندرك تعلیم وتربیه‌سنه مأمور اولمش؛ وبرچوق وقت فلیپك سراینده امرار اوقات ایدوب، روایته کوره، اسکندرك معیتنده آسیایه دخی کیده‌رك، واسکندرك فتوحاتندن وثروتندن استفاده ایده‌رك، سیاحتیله وتاریخ طبیعی‌یه متعلق ایتدیکی تجربه‌لرله معلومات مکتسبه‌سنی خیلی توسیع ایتمشدر. قبل المیلاد ۳۳۱ تاریخنده آتنه‌یه عودتله، شهرك جوارنده (لیکیون) دنیلن تفرجکاهده بریکی مدرسه تأسیس ایتمشدر، که بو مدرسه دخی او نامله تسمیه اولنه‌رق، حالا بوکون بوکله روم واوروپا لسانلرنده «مکتب اعدادی» معناسیله مستعملدر (Lycée, Λύκειον). آرسطونك مدرسه‌سنه لسان یونانیده «تفرجکاه» دیمك اولان (پریپاتوس)ه نسبتله (پریپاتیتیقوس) دخی دیرلردی، که آرسطونك مذهب فلسفیسنه تابع اولان حکمایه دخی بو مدرسه‌یه نسبتله (پریپاتیتیق) نامی ویرلشیدی. بوکله «کزمك» و«یوریمك» معناسنه اولان (پریپاتو) اصلندن مشتق اولمغله، علمای اسلام بو معنایی آله‌رق، «مشائین» تعبیریله ترجمه، وبونك سبب وضعنی آرسطونك شاکردانه کزه‌رك درس ویردیکنده حمل ایتمشلردر. قبل المیلاد

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٣٢٣ تاریخنده، اسكندرك وفاتی اوزرینه، آرسطو
حسود ورقیبلرینك وماكدونیا حكمداری دشمنلرینك
النده حامیسز قالوب، دینسزلكله اتهام اولنەرق،
آتنەلیلرك سقراطه ایتدكلرینی كندیسنه دخی ایده‌.
جكلرینی آكلامغله، محاكمەیه كیرمەدن، اغریبوز آطه‌.
سنك (خالكیده) شهرینه قاچمش، وبرسنه صكره، ٦٢
یاشنده اولدیغی حالده، اوراده وفات ایتمشدر.

آرسطو ازمنهٔ قدیمه‌ده مثلی كورلمامش بر وسعت
قریحه‌یه مالك اولوب، اووقت معلوم اولان علوم
وفنونك كافه‌سنی احاطه ایتدكدن صكره، بر قاچ فن
دخی ایجاد ایتمشدر. آثاری علوم وفنونك كافه‌سنی
جامعدر. تألیفاتنك اكثریسی موجود ایسه‌ده،
بعضیسی ناقص ویا تحریف اولنمش بر حالده‌در.
مؤلفاتنك باشلیجه‌لری شونلردر: منطقك كافهٔ اقسا.
منی حاوی اولان (اورغنون) یعنی «آلت»، (رطو.
ریقا) یعنی «علم الآداب»، (پوئتیقا) یعنی «علم العروض»،
(اتیقا) یعنی «علم الاخلاق» عنوانیله ایكی كتاب،
(پولتیقا) یعنی «سیاسة المدن»، (اقونومیقا) یعنی
«علم تدبیر المنزل»، «تاریخ الحیوانات» «اعضاء
الحیوانات»، (فیسیقا) یعنی «طبیعیات»، «كتاب
السماء»، «كتاب علائم الجو»، «كتاب العالم»،
«كتاب المسائل»، «كتاب النفس»، ١٢ كتابدن
مركب اولان (متافیسیقا) یعنی «مابعد الطبیعه»
وسائره. بعض اشعاری دخی واردر.

آرسطودن اول علوم وفنون مشوش ومبهم او.
لوب، حكمانك اكثریسی اوهام وخیالاتله اوغراشمش
اولدقلری حالده، آرسطو علوم وفنونی انواع و
اقسامه آیره‌رق، هربرینه دائر آیریجه كتابلر یازمش،
والحاصل علوم وفنونی بر اساس متین اوزرینه بنا
ایتمشدر. مسلكی حقیقی ومادی شیلرله اوغراشمقدن
عبارت اولوب. هر ایشده درت شی آرامق لازم
كلدیكنی التزام ایدیوردی، كه بونلرده «ماده و
طبیعت»، «شكل وهیئت»، «سبب»، و«غایه»دن
عبارتدر. علم الروح بحثنده باشلیجه روح وذكانك
انواع قواسنی تفریق وتعریفله اوغراشمشدر؛ وروحه
حیات وحركتی باعث بر قوهٔ خفیه نظریله باقر،
وروحك یالكز قوهٔ مفكره‌سنك یعنی روح انسانینك
بقاسنه اینانیردی. منطق بحثنده دوشونمه‌نك
انواعنی دوشونه‌رك. فكر انسانینك تصویری مقا.
منده اولان سوزك اقسامنی پك كوزل تقسیم وتصنیف،
وبو علمی یوقدن ایجاد ایتمش ایسه‌ده، بعض دفعه
حقیقتدن زیاده قواعد منطقیه‌یه رعایت ایتدیككندن،
یعنی منطقه چوق اهمیت ویرمكدن یاكلمشدر. الهیا.
تده وحدانیتی اثبات ایدیور، والوهیتی كافهٔ موجوداتك
غایه‌سی ومقصد اقصاسی صورتنده كوستریور. صنایع
خصوصنده طبیعتی تقلید وهرشیئی اوكا توفیق ایتمك
فكرنده‌در. اخلاق بحثنده حظوظات نفسانیه
واغراض ایله فضائل آره‌سنده اعتدالی التزام،
وافراطدن مجانبتی توصیه ایدیور. سیاست واداره‌ٔ
ملكده جمعیت بشریه‌نك منفعت واستفاده‌سنی مقصد
اصلی اتخاذ ایتمشدر. هله تاریخ طبیعی و «تشریح
قیاسی» یعنی انواع حیوانات اعضای بدنیه‌سی بیننده
كی فرق ومشابهتدن بحث ایدن تشریح علمنده او قدر
محققدر، وبو علمه دائر اولان افكاری او قدر طو.
غریدر، كه زمانمزك اعاظم طبیعیوننده (كوویه) بو
علمده بو كونه قدر كیمسه‌نك آرسطویی كچه‌مدیكنی
ادعا ایدیور! آنجق بعض خصوصلرده‌كی فكر
ومسلكی شایان تعریض اولمقدن قورتیله‌میور. یوقا.
ریده دیدیكمز كبی منطقده قواعده زیاده اهمیت ویر.
دیككندن، منطق ومابعد الطبیعه فنلری حقنده بعض
بحثلری مجروح اولدیغی كبی، اسارتی مشروع ومقبول
كوسترمسی، وطبیعیاتده كافهٔ موجوداتك اساسی اولمق
اوزره، «رطوبت، یبوست، حرارت و برودت»
دن عبارت درت مادهٔ اصلیه قبول ایتمسی دخی اسا.
ساً نامعقول اولمغله برابر، كندیسنك متأخرین عندنده
احراز ایتدیكی رتبه وسوزلرینه اولان امنیت عمومیه
بو فكرلرینك طول مدت خلق عندنده مرعی طو.
تلمسنی موجب اولمشدر.

آرسطونك آثاری بر چوق وقت متروك ومتفرق
قالوب، وفاتندن ایكی عصر صكره (سیلا)نك زما.
ننده (تنوس) لی (آپلیقون) طرفندن جمع، وردوسلی
(آندرونیقوس) طرفندن اصلاح وتصحیح اولنمشیدی.
اوروپاده بر چوق وقت آرسطونك اسمی بیله مجهول
اولوب، بعده اندلس عربلریله اولان اختلاطلرندن
حكیم مشارالیهك آثارینه واقف اولمش، وابتدا تألیفا.
تنی عربیدن لاتینجه‌یه ترجمه ایتمشلردی. دها صكره.
لری قسطنطینیه‌دن وندیك طرفلرینه هجرت ایدن
روملر دخی آرسطونك بعض آثارینی اوروپایه طا.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نیتدیرمشلردر . علمای اسلام ابتدادن بو حکیمك قدر واهمیتنی آکلایه‌رق خلفای عباسیه زماننده ابوجعفر منصـور وهارون الرشـید ومأمونك همتیله ترجمه ایتدیریلن کتب یونانیه آره‌سنده آرسطونك تألیفاتی اهل اسلام طرفندن فوق العاده بر رغبت وتهالکله قبول اولنه‌رق، علمای اسلامیه وعلی‌الخصوص ابن سینا وفارابی کبی اعاظم حکما آرسطونك آثاریله اوغراشوب، بونلره شرح وحاشیه‌لر یازه‌رق، مبنی علیهلرینی خیلیدن خیلی توسیع وارقا ایتمشلر، وابن الرشـد ایسه آرسطونك تألیفاتنی یکیدن ترجمه، و بعضیسنی خلاصـه واختصار ایتمشدر . اخیراً دخی اسـعد یانیوی شهرمزده آرسـطونك بر قاچ اثرینی یکیدن لسان یونانیدن عربی‌یه ترجمه ایتمشدر. آرسطونك بتون آثار موجوده‌سی، ایلك دفعـه اوله‌رق، میلادك ۱۴۹۵ تاریخنـده وندیکده طبع ونشر اولنمش، وبعده اوروپانك مختلف شهرلرنده دفعاتله کرك متنلری وکرك لاتینجه ترجمه‌لری نشر، ومرور زمانله اوروپانك سائر لسانلرینه دخی ترجمه اولنمشدر . لسانمزده آرسـطونك تألیفاتندن هیـچ برینك بولنمامه‌سی شایان تأسفدر.

آرسطونك تألیفاتنی شرح وتحشیه ایدنلرك باشلیجه‌لری، قرون اولاده : آمونیوس، اسـکندر آفرودیسی، تمیستیوس، سمپلیجیوس، اولمپیودور، فیلوپون؛ وقرون وسطاده : تاج‌الدین یعقوب بن اسحق الکندی، ابوعلی حسین ابن سینا، ابو بکر محمد ابن باجه، ابوالولید محمد ابن‌الرشد، بیوك (آلبر)، سنت (طوماس) وسـائرلریدر. زمان قدیمده آرسـطونك ترجـمهٔ حالنی باشلیجه (آمونیوس) ایله لایرتلی (دیوجن) یازمشیدی؛ کتب اسلامیه‌دن حکمانك تراجنی جامع اولان تذاکر وطبقاتك جمله‌سنده آرسطونك ترجمهٔ حالی مصرح اولوب، تألیفاتی دخی تعداد ومندرجاتندن بحث اولنمشدر . اوروپا السنهٔ جدیده‌سنده دخی حکیم مشارالیهك ترجمهٔ حالنه وافکار وفلسفه‌سنه دائر مخصوص کتابلر یازلمشدر.

آرسطون { یاخود آرسطن (Ariston) حکیم مشهور افلاطونك پدرینك اسمیدر.

آرسطیبوس { آرستیپ اسمنك علمای عرب عنـدنده صـورت تلفظ و تحریریدر. [«آرستیپ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرسق { (Arsk) روسیه‌نك تاتارلرله مسکون اولان (قزان) ولایتنده وقزان شهرینك ٥٤ کیلومتره شمال شرقیسنده، صولدن (وولغا) نهرینـه دوکیلن (قزانقه) چایی اوزرنده بر کوچك قصبه اولوب، ۱۲۵۰ اهالیسی واردر.

آرسلان { آلب ــ [«آلب آرسلان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرسلان { ایرانده وعراقده ۴۲۹ تاریخ هجریسندن اعتباراً ۱۶۱ سنه سلطنت سـورن سلجوقیلر شعبه‌سی ملوکنك اون اوچنجیسی اولوب، سکزنجی حکمدار اولان طغرلك اوغلی واون دردنجی حکمدار اولان دیکر طغرلك پدری ایدی. عمی سلیمان شاهك خلعندن صکره، ۵۵۶ تاریخ هجریسنده تخته جلوس، وسلیمان شاهدن اول سلطنت سورمش اولان عمزاده‌سی محمددن طول قالمش اولان خلفای عباسیه‌دن مقتفی باللهك کریمه‌سی کرمان خاتونی تزوج ایلمشـدر. بو پادشاه مسمی بالنقیض اولوب غایت حلیم وکوشك ویالکز کوزل یمك وکوزل البسه کیمك مراقنده ایدی؛ رتق وفتق امور ایسه اوکی پدری اولان (اتابك ایلدکز) ك النـده ایدی بو ذات آرسلانك عمیجه‌سی مسعودك کوله‌سی ایکن صکره‌لری بعض بیوجك منصبلره نصب اولنمش، ومؤخراً طغرلدن طول قالان آرسلانك والده‌سنی تزوج ایتمش ایدی. آرسلانك تخته جلوسی آنجق بو ذاتك همتیله اولدیغی کبی، مدت سلطنتنده دخی آرسـلان یالکز اسماً پادشاه اولوب، حقیقةً پادشـاهلق ایدن اتابك ایلدکز ایدی. حتی ری وفارس والیلری بولنان اینانج ایله ابن اقسنقر احدیلی آرسـلانه بیعت ایتمك ایستمدکلرندن، ایلدکز بعضاً بالذات وبعضاً ده اوغلی پهلوانك قومانده‌سیله عسکر سوق ایده‌رك، بونلرله بالدفعات محاربه ایتمش؛ ونیشابور طرفلرنده تفرد ایتمش اولان مؤیدی دخی، بینلرنده‌کی محبت ومصادقت یاردمیله، آرسـلانك نامنه خطبه اوقومغه ارضا ایتمشـیدی. آرسلان اون بش سـنه ایله سکز آی سلطنت سوردکدن صکره، ۵۷۱ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب، اوغلی طغرل تخته اوتورمشـدر، که سلجوقیلرك بو شعبه‌سنك صوك حکمداریدر.

آرسلان { (خوارزمشاه ایل آرسـلان) سلجوقیلر طرفنـدن خوارزم وا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لیدی ایکن، تدریجاً کسب استقلال ایتمش اولان خوارزمشاهیان سلاله‌سنك اوچنجی پادشاهی اولوب، پدری خوارزمشاه اتسزك وفاتنده، ٥٥١ تاریخ هجریسنده تخت موروثنه اوتوروب، سلفلرینك عادتی اوزره ملوك سلجوقیه‌دن سلطان سنجردن منشور آلمش ایسه‌ده، زماننده سلطان سنجر وفات ایدوب، خراسان آلت اوست اولمغله، ایل آرسلان دخی ماوراءالنهردن برچوق یرلر ضبط ایده‌رك، بسبتون اعلان استقلال ایتمشیدی. یدی سنه سلطنت سوردکدن صکره، ٥٥٨ تاریخنده وفات ایتمکله، یرینه اوغلی سلطان شاه جلوس ایتمشدر.

آرسلان { (قلیج آرسلان) روم ممالکنده سلطنت سورن سلجوقیلردن اوچ پادشاهك اسمیدر. [«قلیج آرسلان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرسلان { (قزل آرسلان) آذربایجانده سلطنت سورن اتابکیاندن اوچنجی پادشاهك اسمیدر. [«قزل آرسلان» ماده‌سنه مراجعت.]

آرسلان { سلطان محمود سبکتکینك حاجبی اولوب، اخص امراسندن بولنمغله، هجرت نبویه‌نك ٣٨٩ تاریخنده جرجانه فرارله رفع لوای عصیان ایتمش اولان (بکتوزون) ك تربیه‌سنه مأمور اولمش؛ وبومأموریتده موفق اولمسی اوزرینه، طوس والیلکنه نصب، و ٣٩٦ تاریخنده سلطان محمودك ملتانه عزیمتنده. هرات والیلکنه نقل اولنمشیدی.

آرسلان آرغون { ملوك سلجوقیه‌دن مشهور آلب آرسلانك برادری وداود بن میکائیل بن سلجوقك اوغلیدر. سلجوقیلر خراسانی آل سبکتکیندن ضبط ایتدکدن صکره، آرسلان عمی طغرل بك طرفندن فارسك ضبطنه مأمور اولوب، مملکت مذکوره‌یی بغتةً فتح، وعسکر واهالیدن بیکلرجه آدملری قتل، وبرچوغنی اسیر ایتمش؛ وبونك اوزرینه خلیفهٔ بغداد قائم بامرالله طرفندن خلعت والقابله تلطیف اولنه‌رق، فارس ملکی جانب خلافتدن کندیسنه تملیك وتصدیق اولنمش. برادری آلب آرسلانك وفاتنده، اوغلی ملکشاه وارث سلطنت قالمغله. آرسلان آرغونه دخی برادری مشارالیه آلب آرسلان طرفندن خوارزم ملکی ترك اولنمشدر.

آرسلان آرغون { ایران سلجوقیلرندن مشهور آلب آرسلانك اوغلی وملکشاهك برادریدر. ملکشاهك وفاتنده، خراسانی ضبطله اعلان تفرد ایتمشدی. کندیسی خدمه‌سی حقنده پك سرت اولمغله، خدمه‌سندن بری طرفندن ٤٩٠ تاریخ هجریسنده قتل اولنمش؛ وتخته جلوس ایتمش اولان برادرزاده‌سی برکیارق خراسانی ضبط ایدوب، برادری سنجره ویرمشدر.

آرسلان ایرماغی { آناطولینك بحر سیاه مائله‌سنده بر نهردرکه قسطمونی ولایتنده (اووه) طاغندن نبعانله شرق جنوبیدن غرب شمالیه طوغری جریان ایده‌رك، اوتوز کیلومتره‌لك بر مسافه قطع ایتدکدن صکره، ارکلی قربنده بحر سیاهه منصب اولور. اسم قدیمی لسان یونانیده «قورد» دیمك اولان (لیقوس) در.

آرسلان برونی { آناطولی ساحل غربیسنك جهت جنوبیه‌سنده، جاندارلق کورفزی قربنده بر بروندر.

آرسلان بك { مبدأ دولت علیهٔ عثمانیه اولان دور استیلا غزاتندن اولوب. کوتاهیده میدان محله‌سنده کندی نامیله یاد اولنور بر جامع شریفی واردر.

آرسلان بك { ازمید سنجاغنده ازمید شهرندن درت ساعت مسافه‌ده واقع بیوك بر قریه اولوب، اسلام وارمنی اوله‌رق ٢٠٠٠ قدر اهالیسی واردر.

آرسلان بن سلجوق { سلجوقی سلطان طغرل بکك عمی اولوب، پدری سلجوق طرفندن ملوك سامانیه‌دن برینك بعض اقوام اتراکه قارشی امدادینه کوندریله‌رك. سامانیلرك غالبیته خدمت ایتمش اولمغله، نفوذ وقوت صاحبی اولمش؛ وهجرت نبویه‌نك ٣٩٠ تاریخنده سامانیلر سلاله‌سی منقرض اولوب، بخارایی ایلك خان ضبط ایتدیکی وقت، آرسلان بخاراده بولنوب، اوصره‌ده ایلك خانك برادری بغراخانك محبسندن فرار ایدن علی تکین اسمنده بر بهادر آرسلانله بالاتفاق بخارایی ضبط ایتمش؛ وسلطان محمود سبکتکینك ترك ملوکنه کوندردیکی سفرایه ایراث خلل ایتدیکندن، سلطان محمود ٤٢٠ سنهٔ هجریه‌سنده بلخدن قالقوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بخارانك اوزرینه یورونجه، علی تكین قاچش ایسه‌ده، آرسلان بخارانك خارجنده تحصن ایتمش؛ وسلطان محمود سبكتكین بونك قوتنی كورنجه، یلاندن ذوستلق كوستره‌رك، حیله‌ایله یاننه جلبله، هندستانه كوندروب، برقلعه‌یه حبس ایتدیرمش؛ وطائفه‌سنه جیحونك اوبر یاقه‌سنه كچمكی امر ایتمش ایسه‌ده، بونلر اوراده بالاجتماع، بر بیوك قوت پیدا ایتدكلرندن، برطاقی خوارزمه، برطاقی عراقه وبرطاقی دخی آذربایجانه كیده‌رك، بو یرلرك والیلری حقلرندن كلمه مكده ایدیلر. مؤخراً آرسلانك برادر زاده‌لری سلطان محمود سبكتكینك اوغلی ووارثی اولان سلطان مسعوددن آرسلانك اطلاقنی ایستمشلر ایسه‌ده، سلطان مسعود كندیلرینك عرض اطاعت ایتمسی شرطیله اطلاق وتسلیم ایده‌بیله‌جكنی بیان ایتدیكی حالده، بونلر بو شرطی قبول ایتمدكلرندن، آرسلان وفاتنه قدر محبسده قالمشدر.

آرسلان پاشا
{ سلطان محمد خان ثالث دوری وزراسندن اولوب،

یانیه طرفلرندن بولنغله، هجرت نبویه‌نك ١٠٩ تاریخنده یانیه والیسی اولمش، وتپه‌دانلی علی پاشانك یانیه والیلكنه تاریخ نصبی اولان ١٢٠٣ سنه‌سنه دكین. یانیه والیلكی همان بونك نسلنه منحصر قالمشدر. آرسلان پاشا یانیه قلعه‌سنك شمال شرقی كوشه‌سنده واك مرتفع محلنده، كولك اوزرینه چیقمش غایت كوزل منظره‌لی بر موقعده مكمل بر جامع شریف بنا ایتمشدر، كه (آرسلان پاشا جامعی) نامیله معروفدر. جامع شریفك جوارنده بر قاچ مدرسه ایله بر نقشبندی زاویه‌سی، وبو زاویه‌نك مشایخندن اوراجه كراماتی سویلنیلن شیخ علی افندینك وخلفلری شیخ یوسف وشیخ عابدین افندینك مرقد شریفلریله آرناود شعراسندن لسقویكلی شیخ سلیمانك تربه‌سی بولنیور. بو جامعك یرنده قبل الفتح (آی یانی) اسمنده بر مناستر وار ایدی، كه یانیه شهرینه دخی بوكا نسبتله یانیه وداها طوغریسی (یانینه) دنیلشدر. یانیه شهرینك بكلری بو آرسلان پاشانك نسلندندر. یانیه‌ده والیلك ایدن خلفلری بیننده آرسلان پاشا وآرسلان بك اسمنده دیكر بر قاچ ذات داها كلمشدر.

آرسلان خان
{ (ابو المظفر شرف الدوله) تركستان خانی اولوب. برادری طغان خانك وفاتی اوزرینه، ٤٠٨ سنهٔ هجریه‌سنده تخت نشین اولمش؛ وبرادری قدر خان یوسف بن بغراخانی سمرقنده والی تعیین ایتمش ایسه‌ده، قدرخان برادرینه عصیان ایدوب، سلطان محمود سبكتكیندن استمداد ایتمش؛ وسلطان محمود كلیتلی بر عسكرله كیدوب، جیحون نهری اوزرنده زنجیرله باغلنمش دوبه‌لردن عبارت بر كوپری قوره‌رق، عسكری ماوراء النهره كچیرمش ایسه‌ده، بعده متفقندن قورقه‌رق، خراسانه عودت ایتمش؛ وبونك اوزرینه ایكی برادرلر مصالحه، وسلطان محمود سبكتكینك اوزرینه هجوم‌مله ملكنی ضبط ومقاسمه ایتمكه اتفاق، وبلخه تجاوز ایتمشلر ایسه‌ده، مغلوب اولوب، عسكرلرینك بر چوغی قتل، وبرطاقی جیحونده غرق اولمشدر.

آرسلان خان
{ (ابو شجاع شرف الدوله) آنف الترجمه آرسلان خانك

برادری قدر خانك اوغلی اولوب، كاشغر وختن طرفلرنده صاحب خطبه، وغایت فاضل ومتدین ومحب علما بر حكمدار ایدی. برادری بغرا خان ایله وقوع بولان محاربه‌ده مغلوب اولوب، زندانه آتلمش وملكی برادرك الینه كچمشیدی. بغرا خان بونك اوغلی حسین تكینی ولی‌عهد تعیین ایتدیكنده، زوجه‌سی كوچك یاشده اولان كندی اوغلنی براقدیغنه كوجنه‌رك، قوجه‌سنی تسمیم، وآرسلان خانی اخناق ایله، اوغلنی تخته اوتورتمشدر. بو وقوعات هجرت نبویه‌نك ٤٩٣ تاریخنده جریان ایتمشدر.

آرسلان خان
{ (محمد بن سلیمان بن داود بغر خان) ینه تركستان ملوكندن

اولوب، والده‌سی ملكشاه سلجوقینك قزی ایدی قدر خان طرفندن اجدادینك ملكندن اخراج اولنغله، مروده اقامت ایتمكده ایكن، ٤٩٥ تاریخنده قدر خانك وفاتی اوزرینه، سلطان سنجر طرفندن جلب، وسمرقند ایله او جوارلر امارتنه نصب اولنه‌رق، جیحونی كچمسیله برابر، اورالرك اهالیسی باشنه طوپلانمغله، بیوك بر قوت پیدا ایتمش ایسه‌ده، مؤخراً صاغر بك نام اوغلیله بالدفعات محاربه ایدوب، سلطان سنجرك امدادیله، غالب كله‌بیلمش؛ ونهایت سلطان سنجری دخی كوجندیرمكله، ایكی دفعه بینلرنده محاربه وقوع بولوب، برنجیسنده سلطان سنجر كندیسنی عفو ایتمش ایسه‌ده، ایكنجیسنده، ملكندن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رفع ایده‌رك، كندی نكاحنده اولان قیزی یانده اقامته مأمور ایتمشدر.

آرسلان خان هندستان پادشاهی عالمگیرك رجالندن اولوب، الله‌ویردی خانك اوغلی ایدی. هجرت نبویه‌نك ١١٠٨ تاریخلرنده برحیات ایدی.

آرسلان خاتون ملوك سلچوقیه‌دن طغرل بكك همشیره‌سی و داود بن میكائل بن سلچوقك قیزی اولوب، كندیسنی ٤٤٨ تاریخنده خلفای عباسیه‌دن قائم بامرالله تزوج ایتمشیدی. بر آره‌لق خلیفه ایله آره‌لری بوزیله‌رق، ٤٥٥ تاریخنده برادری طغرل‌بك طرفندن (ری)ه آلنمش ایسه‌ده، ٤٥٩ تاریخنده ینه بغداده اعاده، ووزیر فخرالدوله بن جهیر طرفندن استقبال اولنمشیدی. سلطان ملكشاهك زوجه‌سی قیزینی خلیفه مقتدی‌یه ویرمك ایچون: درتیوز بیك آلتون مهر ایستدیكی حالده، مشارالیها آرسلان خاتون كندیسنی قیزینی بلا مهر ویرمكه قاندیرمشدر.

آرسلان دواتدار (امیر بهاءالدین) ابتدا مصر نائبی امیر سالارك مختصلرندن اولوب، ملك ناصر محمد بن قلاوون ٧٠٩ تاریخنده شام عسكریله مصره كلدیكنده، صاحب ترجمه مصر سلطانه كیدوب، بر جماعت خلقك كندی علیهنده فنا مقصدلری اولدیغنی اخبار، وقلعه‌یه قپانمسنی اخطار ایتمكله، سلطان بو نصیحتدن منتدار اولوب، بعده كندیسنی دواتدار منصبنه تعیین ایتمشیدی. حسن خط صاحبی اولوب. قاهره‌ده كندی اسمیله یاد اولنور بر تكیه بنا ایتمشدر. وفاتنده پك چوق ثروتی چیقوب. اختلاسنه حكم اولنمشیدی.

آرسلانشاه كرمانده سلطنت سورن سلچوقیلرك بشنجی پادشاهی اولوب، عمزاده‌سی ایرانشاهك قتلی اوزرینه، ٤٩٤ تاریخ هجریسنده تخته جلوس، وقرق ایكی سنه اعتدال اوزره، وبرمهم وقوعات اولمقسزین، سلطنت سوردكدن صكره، ٥٣٦ تاریخنده كرمانده وفات ایتمشدر. كرمانشاهك اوغلی ومحمد شاهك پدریدر.

آرسلانشاه ینه كرمان سلچوقیلرندن طقوزنجی پادشاه اولوب. پدری طغرل شاهك ٥٦٢ تاریخنده واقع وفاتی اوزرینه، برادرلری بهرامشاه وتورانشاه ایله برابر دعوای سلطنته قالقیشوب، مدت مدیده بینلرنده محاربه ایتمشلر، وغالب اولان تخته چیقوب: هركون تبدل سلطنته و، بوفتنه‌لر سببیله، كرمان مملكتنك خرابیتنه سبب اولمشلردر. بهرامشاه بوندن اول وفات ایتمكله سكزنجی، وتورانشاه بوندن صكره معمر اولمغله اوننجی پادشاه عد اولنمشدر.

آرسلانشاه (نورالدین —) موصلده حكومت سورن اتابكیان سلاله‌سنك آلتنجی پادشاهی اولوب، پدری عزالدین مسعودك ٥٨٩ تاریخ هجریسنده واقع وفاتی اوزرینه، تخته جلوس، واون یدی سنه سلطنتدن صكره، ٦٠٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. جسور، غیور وعادل بر پادشاه اولوب، موصل اتابكیلرینك خسوفه یاقلاشمش اولان شوكت وجلادتنی اعاده واحیا ایتمش ایسه‌ده، پك عجول وسرت اولدیغندن، ممالكنی توسیعه مقتدر اوله‌مامشدر. ملك عادل آرسلان شاهك قیزینی كندی اوغلنه آلمغله: آرسلانشاهی دامادینی ولی عهد براقق ایچون اقناع ایتمكه چالیشمش؛ وبوكا ارضا ایده‌مدیكیچون، جزیره‌نك بعض یرلرینی ایستیه‌رك، طول مدت بینلرنده محاربه اولدقدن صكره، بغداد خلیفه‌سنك توسطیله مصالحه ایتمشلردر. آرسلانشاهك وزیر ومدبر مملكتی مجاهدالدین قایماز ایدی.

آرسن سنت — (S^t. Arsène) روما كلیساسنك دیاقوسلرندن اولوب، ایمپراطور تئودوسیوس طرفندن اوغلی آرقادیوسك مربیلكنه تعیین اولنمش ایسه‌ده. شاكردینك معندلكندن وایمپراطور سراینك احوالندن بیزار اولمغله: ترك دنیا ایدوب. مصر بیابانلرینه چكیله‌رك، بقیهٔ عمرینی ریاضتله چكیرمش: ومیلادك ٤٤٥ تاریخنده ٩٢ یاشنده وفات ایتمشدر. خرستیانلر عندنده اعزه‌دن معدود اولوب. تموز افرنجینك ١٩ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آرسناریا (Arsenaria) جزایرده‌كی (آرزو) شهرینك اسم قدیمیدر.

آرسیرو (Arsiero) ایتالیانك وندیك خطه‌سنده، (ویچنجه) ایالتنك بر كوچك قصبه‌سیدر. كه (پوزینه) نهری اوزرنده وبو نهرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(آستيقو) نهريله تلاقيسي محلنه قريب اولوب، ٣١٧٠ اهاليسي، كاغد فابريقه‌سي وجوارنده كوزل مرمرلري واردر.

آرسيس سوراوب (Arcis-sur Aube) يعني (اوب) نهري اوزرنده‌كي (آرسيس). فرانسه‌نك (اوب) ايالتنده و (اوب) نهرينك ساحل يسارنده واقع قضا مركزي بر شهر اولوب، ٢٧١٨ اهاليسي، اسكي برقلعه‌سي وتاقيه وسائر تيره‌دن اورمه معمولات فابريقه‌سي واردر. فرانسه اختلال كبيرنده كسب شهرت ايتمش اولان (دانتون) ك وطنيدر. ميلادك ١٨١٤ سنه‌سي مايس افرنجيسنك برنجي كوني بو شهرده بيوك بوناپارت ايله آوستريا وروسيه عسكرلري بيننده بيوك بر محاربه وقوع بولوب، شهرك نصفي دخي يانمشيدي.

آرسيسه (Arsissa) وان كولنك واونك كنارنده‌كي آرجيش شهرينك اسم قديميدر. [«آرجيش» و «وان» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

آرسينوئه (Arsinoé) مصر حكمدارلرندن برنجي بطليوسك قيزي اولوب، ميلاددن ٣٠٠ سنه اول تراكي يعني ادرنه طرفلرينك حكمداري (ليسيماخوس) ه وارمشيدي. قوجه‌سنك وفاتنده، بطليوس كراونوس بو قاديني كسندره‌ده محاصره وكنديسنه وارمغه مجبور ايتمش، وايلك قوجه‌سندن اولان چوجقلريني بوغازلادقدن صكره، كنديسني دخي قبل الميلاد ٢٩٠ تاريخنده (سمدرك) آطه‌سنه آتوب، براقش؛ عاشق بولنان برادري بطليوس فيلادلف كنديسني اورادن قورتاره‌رق، او وقتك عادت مكروهي اوزره، تزوج ايتمشدر. — بطليوس خاندانه منسوب اوله‌رق بو اسمده دها ايكي قادين واردر. كه بري بطليوس فيلوپاتورك همشيره‌سي وزوجه‌سي اولوب، بو حكمدارله برابر ميلاددن ٢١٧ سنه اول وقوع بولان (رافيا) محاربه‌سنه كيتمش، وبو محاربه‌ده قوجه‌سنك مظفريتنه خدمت ايتمش ايسه‌ده. اون سنه صكره بو ظالم حكمدار طرفندن قتل اولنمشدر. — ديكري (بطليوس آوليت) ك قيزي ومشهور (قلئوپاتره) نك همشيره‌سي اولوب، پدرلرينك وفاتنده، وصي تعيين اولنان مشهور قيصر مصري قلئوپاتره‌يه، وقبريسي آرسينوئه‌يه ويرمش ايسه‌ده، بريكي قبريسله اكتفا ايتميوب، مصري دخي همشيره‌سنك الندن قاپمق ايستديككندن، روماليلر قلئوپاتره‌نك طرفني آله‌رق، آرسينوئه‌يي اسير ايدوب، رومايه كوتورمشلردي. مؤخراً قيصر، قلئوپاتره‌نك كوكلني ياپمق ايچون، كنديسني قتل ايتديرمشدر.

آرسينوئه (Arsinoé) بطليوس خاندانه منسوب بعض قادينلرك نامنه حرمةً بو اسمله تسميه اولنمش برقاچ اسكي قصبه واردر، كه بونلرك باشليجه‌لري شونلردر: — برنجيسي اليوم سويش دنيلن شهردر، كه (قلئوپاتريس) دخي دنيليردي. — ايكنجيسي قاهره‌نك اوست طرفنده نيلك صول طرفنده بركولك كنارنده واقع اولوب، تمساحلرينك كثرتي مناسبتيله، (قروقوديلوپليس) دخي دنيليردي. — اوچنجيسي برقه يعني بنغازينك شمال غربي ساحلنده اولوب، (توشيره) دخي دنيلير ايدي. — دردنجيسي (كيلكيا) يعني آطنه جهتنده اولوب، بوكون (صوفته قلعه‌سي) دنيلير. — قبريس جزيره‌سنده دخي بو اسمله اوچ شهر وار ايدي، كه بونلرك بري (باف) ك ٣٠ كيلومتره شمالنده واقع ايدي.

آرسيه (Arsié) ايتاليانك ونديك خطه‌سنده، (بلونه) ايالتك (قونزاسو) قضاسنده، وقونزاسو شهرينك ٥ ½ كيلومتره جنوب غربيسنده، (برنتا) نهرينه دوكيلن (چيسمونه) چاينك قربنده واقع بر قصبه اولوب، ٦٧٠٠ اهاليسي واردر.

آرش (Arch) [«آرقو» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آرشنا (Archena) اسپانيانك جنوب شرقي جهتنده (مرسيه) ايالتنده ومرسيه شهرينك ٢٥ كيلومتره شمال غربيسنده، (سغوره) نهرينك ساحل يميننده بر قصبه اولوب، ٢٠٠٠ اهاليسي واردر. قربنده بولنان ايليجه‌لر اسپانيانك اك مشهور ايليجه‌لري اولوب، جلد خسته‌لقلريله فرنكي علتلريچون پك نافعدر. آنجق اسباب استراحت مكمل اوليوب، ايليجه‌لرده‌كي ابنيه روماليلردن وعربلردن قالمه‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرشیپل (Archipel) روجه ('Αρχιπέλαγος) کلمه‌سندن مأخوذ اولا بو اسم اصل آناطولی سواحل غربیه‌سیله روم ایلی ویونان سواحلی آره‌سنده واقع اولوب، آطه‌لرله مملو اولان آطه‌لر دکیزینك اسمی ایسه‌ده، بویله آطه‌لری حاوی اولان دیگر بعض دکیزلره دخی اطلاق اولنور، که بونلرك بری (شمالی آطه‌لر دکیزی)، بری (آسیا آطه‌لر دکیزی) وبری‌ده (مخاطره‌لی آطه‌لر دکیزی) در. [«آطه‌لر دکیزی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرشیدامُوس وساره. [«آرخیداموس» وساره ماده‌لرینه مراجعت.]

آرشیدونه (Archidona) اسپانیانك جنوب شرقیسنده (ملاغه) ایالتنده وغرناطه شهرینك ۸۹ کیلومتره جنوب غربیسنده بر طاغ اتکنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۷۵۰۰ اهالیسی واردر. دمیر یولی ۱۰۰۰ کیلومتره طولنده بر تونلله شهرك آلتندن کچیور.

آرشیمد (Archimède,) یاخود آرخیمیدس ('Αρχιμήδης) یونان قدیم مشاهیر ریاضیوندن اولوب، میلاددن ۲۷۸ سنه اول صیچیلیانك سیراقوسه شهرنده طوغش، وقبل المیلاد ۲۱۲ تاریخنده وفات ایتمشدر. اورانك حکمداری (هیرون) ایله مناسبت صهریه‌سی اولان بر عائله‌یه منسوب ایدی. کنج ایکن، (اوقلید)ك درسلرینی دیکلمك اوزره، اسکندریه‌یه کیدوب. او وقتدن اختراعاتیله اشتهار ایتمکه باشلامش؛ ومصرك بر قاچ بطاقلغنی قوروتمغه ونیله بعض سدلر یاپمغه موفق اولمشیدی. سیراقوسه‌یه عودتنده وطنی روما سردارلرندن (مارسلوس) طرفندن محاصره اولنمغله، بتون مهارت ومعلوماتنی وطننك تأمینی یولنه صرف ایده‌رك، محاصره‌یی ۲۱٤ دن ۲۱۲ یه قدر ایکی سنه دها تمدید ایتمشدر. روایته کوره کاه مثلی کورلمه‌مش بر طاقم آلاتله دشمنك کمیلرینی هوایه قالدیروب، قیالره چارپدیرر، وکاه مرایای محرقه ایله یاقر ایدی. نهایت روماليلر بر حیله ایله شهره کیردکلرنده، آرشیمد بر مسئلهٔ ریاضیه‌نك حلیله مشغول اولوب، طالمش اولدیغندن، کندیسنی آلمغه کیدن نفری، مسئله‌یی حل ایدنجه‌یه قدر بکلتمك ایستدیکندن، نفرك صبری توکنه‌رك، غالبیت غروریله کندیسنی قتل ایتمش (قبل المیلاد ۲۱۲). مارسلوس ایسه بویله بر نادرهٔ روزکاری تلف ایتمك فکرنده بولنمدیغندن، شهرك ایچنده کندیسنه مکمل بر مزار یاپدیرمشدر.

آرشیمد علوم ریاضیه‌نك کرك علمی وکرك عملی قسمنك ترقیسنه پك بیوك خدمتلر ایتمشدر. علمی قسمنده: «کره واسطوانه»، «شبه کره‌لر وشبه مخروطیلر»، «مساحهٔ دائره»، «حلزونلر»، «خطلرله صفحه‌لرك مرکز ثقلتی»، «بر مایعه طالدیریلان اجسامك موازنهٔ ثقلتی» عنوانلی کتابلری تألیف ایتمش اولدیغی کبی، علوم مذکوره‌نك عملی قسمنده دخی بر قاچ نوع مقره ومانیوله ایجاد ایتمشدر، که نیلك بطاقلقلرینی بونلردن بری واسطه‌سیله قوروتمشیدی. اجرام سماویه‌نك حرکاتنی کوسترر بر نوع کرهٔ مرکبه دخی ایجاد ایتمشیدی. مانیوله‌یه او قدر اهمیت ویرر ایدی، که: «بکا بر نقطهٔ استناد ویرکز دنیایی یرندن اوینادهیم» دیمش اولدیغی مشهوردر. علم وفنه او قدر طالمش ایدی، که برکون حمامده ییقانیرکن، علم الهوانك بر مسئله‌سنی حل ایتمش اولمغله، آرتق بر شی دوشونمیه‌رك، وچیلاق سوقاقلرده قوشه‌رق: (اوریقا، اوریقا!) یعنی «بولدم! بولدم!» دیه باغردیغی؛ وبرده روماليلر شهره کیردکدن صکره، کندیسنی اولدیرمك اوزره، قیلجله اوران نفره: «مسئله‌مك شکللرینی بوزمه!» دیه خایقیردیغی مشهوردر. آرشیمدك آثاری قدمادن (اوتوکیوس) طرفندن ینه لسان یونانیده شرح وتحشیه ایدلمش اولدیغی کبی، لسان عربی‌یه دخی ترجمه ایله علمای اسلامدن بر چوق ذوات طرفندن متعدد شرح وحاشیه‌لر یازلمشدر. آثار مذکوره‌نك متنلری اوروپاده دفعاتله طبع ایدلمش اولدیغی کبی، اکثر السنه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر.

آرغامسیلا (Argamasilla) اسپانیاده بو اسمله ایکی کوچك قصبه واردر، که تفریق ایچون، برینه «آلبه آرغامسیلاسی» (Arg. d'Alba). ودیگرینه «قلاتراوه آرغامسیلاسی» (Arg. de Calatrava) دنیلیر. ایکیسی دخی اسپانیانك وسطلرنده اولان (چوداد ریاله) ایالتنده اولوب، برنجیسی (غوآدیانه) یعنی (وادی‌یانه) نهری مجراسنك یوقاریلرنده ومادریددن (چوداد ریاله)یه کیدن دمیر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

یولی خطی اوزرنده واقع اولوب، ١٦٠٠ اهالیسی واردر؛ واسپانیانك اڭ بیوك شاعری اولان مشهور (سروانتس) ك بو شهرده بر مدت محبوس بولنمش اولمسیله شهرت بولمشدر. — ایکنجیسی (چوداد ریاله) دن (بیادوز) ایالتنه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده و(قلاتراوه) نك مرعارینك کوزللکیله مشهور اولان اووه‌لری اورته‌سنده اولوب، ٢٥٠٠ اهالیسی واردر. بو شهرده اولدقجه کوزل دانتله یاپیلیر.

آرغان { یاخود آرغن (Argan) آفریقاده صحرای کبیرك شمال غربی جهتنده کائن (توآت) مملکتنك منتهای جنوبنده بر واحدر.

آرغاند { (Argand) حکمت طبیعیه وکیمیاده مشهور علمادن اولوب، میلادك ١٧٥٥ تاریخنده اسویچره‌نك (جنو) شهرنده طوغمش و١٨٠٣ ده وفات ایتمشدر. ١٧٨٢ تاریخنده ایکی مجرادن جریان هوا ایله یانار بر نوع لامبه ایجاد ایدوب، چوق دومان ویرن دوز فتیل یرینه ایچی بوش اسطوانی فتیل استعمالنك فائده‌سنی کشف ایتمشدر. بو جنس لامبه‌یی پارس اجزاجیلرندن (کینکه) قوه‌دن فعله اخراجله اعمال ایتدیکندن، ناحق یره بونك اسمنه نسبتله تسمیه اولنمقده در. (کینکه) یالکز لامبه‌یه شیشه قومق اصولنی ایجاد ایتمشدر.

آرغانده دل ری { (Arganda del Rey) اسپانیای وسطیده (یکی قشتاله) قطعه‌سنده مادرید ایالتنده ومادریدك ٢٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده، غایت کوزل ایشلنمش بر محلده و(تاج) ایرماغنك تابعلرندن (جارامه) چاینه دوکیلن بر دره‌نك اوزرنده واقع کوزل برقصبه اولوب، ٣٣١٥ اهالیسی وپك مقبول برنوع شرابی واردر.

آرغانیل { (Arganil) پورتکیزك (بیرابایقا) ایالتنده (قویمبره) قضاسنده وقویمبره شهرندن ٣٤ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقع ناحیه‌مرکزی بر کوچك قصبه اولوب، ٢٦٢٥، وناحیه‌سیله برابر ٣٧,٩٤٢ اهالیسی واردر.

آرغوئلس { (Arguelles) اسپانیانك مشاهیر خطباسندن اولوب، (آستوریا) مملکتنك (ریبادسلا) شهرنده میلادك ١٧٧٦ تاریخنده طوغمش، و ١٨٤٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

اصیل لکن پك فقیر برعائله‌یه منسوب اولوب، پورتکیز وانکلتره‌یه مأموریت مخصوصه ایله کوندریله‌رك، کمال موفقیتله ایفای وظیفه ایتدکدن صکره، اسپانیانك فرانسزلرك استیلاسنه قارشی واقع اولان اختلالنده، بر مجلس مبعوثان تشکیلنه فوق العاده غیرت کوسترمش، ومملکتی اولان (آستوریا) دن مبعوث انتخاب اولنه‌رق، ١٨١٠ تاریخنده برقانون اساسی لایحه‌سی قلمه آلمشیدی، که ایکی سنه صکره دستور العمل اتخاذ اولنان اسپانیا قانون اساسیسی بو لایحه‌نك ترتیبی اوزرینه مؤسسدر. ١٨١٤ ده حریت طرفدارلغیله اتهام اولنه‌رق، قرال فردیناند طرفندن اون‌سنه مدتله کورکله محکوم‌اولوب، (سبته) حبسخانه‌سنده حبس اولنمش؛ و١٨٢٠ ده واقع‌اولان اختلالده محبسدن قورتلوب، داخلیه ناظری، وبعده مجلس مبعوثان رئیسی اولمش؛ و١٨٢٣ ده حکومت سابقه‌نك عودتنده، اسپانیادن نفی اولنه‌رق، آنجق ١٨٣٤ ده وطننه عودت ایده‌بیلمشدر. ١٨٤٠ ده نائب حکومت تعیین اولنه‌رق، قرالیچه‌نك سن رشده وصولنه دکین بو مسند معتناده بولنمشدر. طلاقت لسان وبلاغتیله وفوق‌العاده اولان ناموس واستقامتیله مشهوردر.

آرغوس { (Argos) یونانك موره شبه‌جزیره‌سنده، قورنته مع آرغولیده ایالتنك مرکب اولدیغی بش قضادن برینك مرکزی‌اولان بر شهردر، که (آرغوس) کورفزینك ٦ کیلومتره ایچریسنده بولنان بر کنیش اووه‌ده، و(قورنته) نك ٤٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده، ″٩ ′٣٨ °٣٧ عرض شمالی و″٤٩ ′٢٢ °٢٠ طول شرقیسنده واقع اولوب، ١٠٦٢٠ اهالیسی واردر. شهر (آلیقون) طاغندن آیریلوب اووه‌نك ایچنه کیرمش اولان و(لاریسا) دنیلن مخروطی الشکل برتپه‌نك اتکنده و(پلانیچه) چاینك کنارنده اولوب، اولرك آره‌لری کنیش باغچه‌لرله تفریق اولنمشدر. بو تپه‌نك اوزرنده شهر قدیمك مرکزی بولنمش اولان براسکی قلعه‌نك ویرانه‌لری بولندیغی کبی، شهرك شمالنده اولوب، بربوغازله (لاریسا) تپه‌سندن آیرلمش اولان دیکر بر تپه‌نك اوزرنده‌دخی زمان قدیمده (آسپیس) یعنی «سپر» دنیلن بر قلعه بولنمش ایسه‌ده، اثری قالمامشدر. ایناخوس طرفندن تأسیس اولنه‌رق، یونانك اڭ قدیم شهری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، ازمنهٔ قدیمه‌ده پك بیوك اهمیتی وار ایدی. (یونون) نام الهه‌نك نامنه مؤسس اولان بر معبدی مشهور ایدی. ابنیهٔ عتیقه‌سندن بر چوق خرابه‌لری، دائروی بر تیاترونك ویرانه‌سی، وشهردن تپه‌ده‌کی قلعه‌یه قدر برآلتدن قیانك ایچنده اویولمش بر کیزلی یولی باقی ایسه‌ده، شهر دفعاتله تخریب ایدلمش اولدیغندن، ابنیهٔ عتیقه‌سندن بر شی قالمامشدر. میلاددن اول ۱۶۰۰ دن ۸۲۰ تاریخنده‌ك آرغولیده حکمدارلغنك پایتختی بولنمش، وتاریخ مذکورده برجمهوریته تحویل اولنه‌رق، یونانك ایکنجی درجه‌ده اولان جمهوریتلری صره‌سنه کچمشیدی. قبل المیلاد ۱۴۶ تاریخنده رومالیلرك ضبطنه کچمشیدی. اون اوچنجی عصر میلادیده شرق ایمپراطورلغنك اهل صلیب طرفندن تقسیمی زماننده آرغوس (ژنوفروی) ك حصه‌سنه دوشوب، بونك طرفندن آتنه دوقه‌سنه ترك اولنمشیدی. ۷۹۹ تاریخ هجریسنده یلدیرم سلطان بایزید حضرتلری طرفندن فتحله، ضمیمهٔ ممالك عثمانیه اوله‌رق، بر طاقم تاتار مهاجرلری طرفندن اسکان اولنمشیدی. میلادك ۱۶۸۶ یاریخنده وندیکلیلرك ضبطنه کچوب، سلطان احمد خان ثالث حضرتلری زماننده و۱۱۲۸ تاریخ هجریسنده استرداد اولنمش، ویونانك استقلالنه دکین، دولت عثمانیه‌نك النده قالمشدر.

آرغوس { (Argus) آرغوس شهرینك بانیسی اولان (ایناخوس) ك نسلندن اولوب. شهر مذکورك دردنجی حکمداریدر. (سیکیون) شهری اهالیسی طرفندن قتل اولنان (آپیس) ه وارث اولمش، وبونك انتقامنی آلمشدر. (قریاسوس) و (قورباس) اسمنده ایکی اوغلی وار ایدی، که کندیسندن صکره حکومت سورمشلردر.

آرغوس آمفیلوخیوم { (Argos Amphilochium) یونان قدیمه (آقارنانیا) مملکتنك شمالنده وناره‌ده کورفزی ساحلنده بولنمش بر شهر قدیمك اسمیدر، که بعده (فیلوکی) تسمیه اولنمشدر.

آرغوس پانوپتس { (Argus Panoptès) سالف الذکر آرغوسك تورونی وآرغوس شهرینك حکمداری ایدی. اساطیر یونانیه‌یه کوره، بونك یوز کوزی اولوب، اویودیغی وقت، یالکز اللیسی قپانیر ودیکر اللیسیله ینه کورورمش. بونك ایچون، مشترینك زوجه‌سی اولان (یونون) نام الهه اورتاغی (یو) نك محافظه‌سنی بوکا حواله ایتمش ایسه‌ده، عطارد دودوك چاله‌رق آرغوسی، دیکر اللی کوزینی دخی قپایه‌جق صورتده، اویوتوب، باشنی کسمش. (یونون) بونك کوزلرینی طاوسك قویروغنه نقل، ویا کندیسنی طاوسه قلب ایتمش.

آرغوستولی { (Argostoli) یونانك جزایر سبعه‌دن اولان (کفالونیه) آطه‌سنده، آطه‌نك ساحل غربیسنده کائن بر بیوك کورفزك ایچنده بولنان برقویده واقع بر شهردر، که جزیرهٔ مذکوره‌نك مرکزی اولوب، ۹۰۰۰ اهالیسی وادر. عجایب طبیعتدن اوله‌رق، شهرك شمالنده کورفزله قویك آره‌سنده اوزانان برشبه جزیره‌نك اوجنده قیالرك آره‌سنه کلیتلی دکیز صویی کیره‌رك، بر جریان دائمی حاصل ایدوب، ایکی بیوك دکرمن چویریور. انکلتره‌نك النده ایکن، (آرغوستولی) شهری جزایر سبعه‌نك مرکز عمومیسی ایدی.

آرغولیده { (Argolide, Ἀργολίς) یونانك موره شبه جزیره‌سنده بر قطعه‌سیدر، که (قورنته) ایله برابر بر ایالت تشکیل ایدیور. آرغولیده مع قورنته ایالتی بش قضایه منقسم اولوب، بونلرده: ناوپلیا، آرغوس، قورنته، (اسپچا) مع (هرمونیس) و(هیدرا) مع (کیتیره) قضالریدر. ایالت مرکزی ناوپلیا شهری اولوب. اصل آرغولیده ناوپلیا کورفزیله اکینه کورفزی آره‌سنده شرق جنوبی‌یه ممتد برشبه جزیره‌دن عبارتدر، که شمال غربی جهتنده دخی ایالتك قسم دیکری اولان (قورنته) قطعه‌سی بولنوب، قورنته کورفزینك سواحل جنوبیه‌سنه قدر ممتد اولور. ایالت قره طرفندن غرباً (آخائیا) وغرب جنوبی جهتندن (آرقادیا) ایالتلریله محدود، وشمال شرقی طرفندن قورنته برزخنده آتیقه ایالتنه ملاصقدر. اراضیسی موره‌نك سائر طرفلری کبی طاغلق اولوب، بك منبت متعدد دره ووادیلری دخی واردر. باشلیجه قصبه‌لری ناوپلیا، آرغوس، قورنته، قاستری وپورو شهرلریدر. ایالتك اهالیسی ۱۲۷ ۸۰۰ نفوسدن عبارت اولوب، بر قسمی وعلی الخصوص ساحل وآطه‌لرك اهالیسی آرناود جنسنه منسوبدر. — آر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غولیده اك اسكی زمانده (پلاسج) دنیلن قومك مسكنی اولوب، آرغوس شهرینك بانیسی اولان (ایناخوس) ك نسلندن كلن حكمدارلرك النده ایدی. میلاددن ۱٦ عصر اول مصردن (بلوس) ك اوغلی (داناؤس) اسمنده بر آدم كلوب، پلاسجلری مملكتدن اخراجله «بلوسیلر» سلالهسی حكومتی تأسیس ایتمش؛ وبو سلالهدن (آباس)ك وفاتنده، آرغولیده بونك اوغللری بیننده تقسیم اولنەرق، برقاچ حكومته منقسم اولمشیدی، كه اك اهمیتلیسی (آرغوس) حكومتی اولوب، بو شهرده تروآ محاربهسی زماننده (آغاممنون) حكمدار ایدی. قبل المیلاد ۸۲۰ تاریخنده حكمدارلق لغو اولنەرق، برقاچ رئیسك ریاستی آلتنده بر نوع جمهوریت تشكل ایتمش؛ و ۶۰۰ تاریخندن صكره مملكت بر چوق وقت اسپارطهلیلرك ضبطنده بولنمش؛ وقبل المیلاد ۲۳۳ تاریخنده (آخائیا) هیئت اتفاقیهسنه داخل اولوب، میلاددن ۱٤٦ سنه اول بو هیئته داخل اولان اقطار سائرهایله برابر روماليلرك الینه كچمش؛ واوندن صكره قسطنطینیه قیصرلرینه، اهل صلیب فرنكلرینه وونەدیكلیلره كچەرك، نهایت دولت عثمانیهنك قبضهٔ تصرفنه كیرمكله، یونانك استقلالندهكین ممالك عثمانیهدن بولنمش؛ ویونان دولتنك تشكیلنده (قورنته) ایله برابر برایالت اعتبار اولنمشدر.

آرغون { (Argoun) چینك شرق شمالی حدودنده واقع (آمور) ایرماغنی تشكیل ایدن ایكی بیوك نهرك بریدر، كه اصل اسمی (اورخون) در. [«اورخون» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آرغون { آرسلان — [«آرسلان آرغون» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آرغون { شمس الدین آلب — [«آلب آرغون» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آرغون خان { چنكیزك سلالهسندن اباقاخانك اوغلی وهلاكونك تورونی ایدی. پدرینك حیاتنده خراسانده والی اولوب، پدرینك وفاتنده تخت سلطنته اوتورمش اولان سلطان احمدك (كه اصل اسمی تكودار ایدی)، شرف اسلامله مشرف اولمسندن طولایی، سلطنتی طانیمق ایستمیەرك، برادرلریله برابر عصیانله، مشارالیه سلطان احمدی قتل، و ٦۸۳ تاریخ هجریسی جمادی الاولنده تبریزده تخته جلوس ایتمشدر. پدرینك وزیری اولوب، مغول حكمدارلری سراینك احوالندن بیزار اولمغله، اصفهانده اختیار عزلت ایتمش اولان صاحب دیوان شمس الدین محمدی، پدری ابقا خانی تسمیم ایتمش اولمق افتراسیله، درت اوغلیله معاً قتل ایتمشدر. ظالم ونااهل بر حكمدار اولوب، امور حكومتی امیر بوغا وطبیبی اولان یهودی سعدالدولهنك الینه براقمش؛ وسعدالدولهنك، حركات واقعهسندن طولایی، رجال دولت طرفندن قتل اولنمسی اوزرینه، كدرندن ٦۹۰ سنهٔ هجریهسی ربیع الاولنك بشنجی كونی فوت اولمشدر. مدت سلطنتی ٦ سنه ۹ آیدر.

آرغونسكی { (Arghounski) سیبریانك جنوب شرقی جهتنده، (بایقال) كولنك اوتهسنده اولوب، (ماوراء بایقال) دنیلن ایالتنده آمور ایرماغنك تابعی اولان آرغون نهرینك ساحل یسارنده ۵۱° ۳۷′ عرض شمالیده واقع بر كوچك ومستحكم قصبه اولوب، یالكز ۱۸۰۰ اهالیسی، وآنجق تجارتجه وقربنده بولنان كومش معدنی حسبیله اولدقجه اهمیتی واردر.

آرغونشاه { امیر — جانی قربانی. هجرت نبویهنك ۷۳۸ تاریخلرنده نیشابور وطوسده مستقلاً حكومت سورمش برامیردر.

آرغوناوت { یاخود آرغونوت (Argonautes, Ἀργοναῦται) یونان قدیمك خرافاتله مخلوط تاریخ قدیمنه كوره، آلتون یاپاغی طوپلامق اوزره، پك اسكی بر زمانده قافقاسیه سواحلنه سیاحت ایتمش اولان برطاقم قهرمانلردر، كه آرغوس شهرنده ویاخود شهر مذكورك حكمداری آرغوسك حمایهسی آلتنده انشا اولنمغله (آرغو) تسمیه اولنان بر گمی‌یه سوار اولەرق، قره دكیزه كیتمشلردر. عددلری مختلف فیه اولوب، اللی كشی اولدقلری مرویدر. ایچلرندن یاسون، هركول (یاخود ایراقلیس)، اورفیوس، تیفوس، اسكولاب (یاخود اسقلبیوس)، لونكیوس، قاستور، پولوكس، قلایس، زتیس، تودیوس ونستور مشهور درلر. بونلردن هركول یولده آرقداشلرندن آیرلمشدر. بونلر تساليانك (یوتقوس) اسكلهسندن حركتله: بیك درلو مهالك ومخاطراته اوغرادقدن، وبرچوق وقتلر دكیزاوستنده قالدقدن صكره، محل مقصودلرینه واصل اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اورا حكمدارينك قيزى (ميديا)نك ياردميله آلتون ياپاغى قاپمشلر؛ وبر روايته كوره طونه طريقيله آق دكيزه، ديكر برروايته كوره‌ده (وولغا) نهرى طريقيله بحر بالطيقه واورادن بحر محيط آطلاسى‌يه چيقمش، وسبته بوغازندن آق دكيزه كيره‌رك، مملكتلرينه عودت ايتمشلر در. طونه و (وولغا) نك بحر سفيد وبحر بالطيقله اختلاطلرى اولمديغندن، بونلرك بوايكى طريقك بريله عودتلرى بو روايتك برمصالدن عبارت اولديغنى كوستريور. مورخينك بعضيسى بوسياحتك سياراتك حركاتندن كنايه اولديغنى بيان ايتمشلر ايسه‌ده، بعضيسى‌ده اساساً بويله بر سياحتك وقوع بولمش اولديغنى، وقافقاسيه‌ده‌كى آلتون معدنلرينى اخراج وياخود اورالرينى اسكان ايتمك مقصديله وقوعنى التزام ايتمشلر در. هر حالده بو سياحتك ميلاددن ۱۳ عصر اول وقوعى مظنون اولوب، بو وقوعات يونان قديم شعرا ومورخلرينى پك‌چوق اشغال ايتمشدر. يونانك الك اسكى شاعرى اولان (اورفيوس) بوسياحتى نظمه چكمش ايسه‌ده، بو شاعرك منظومه‌سى اصلى اوزرينه محافظه اولنه‌ميوب، متأخرين طرفندن تغيير اولنمشدر. بعده ردوسلى (آپولونيوس) دخى بوكا دائر يونان لسانده بر منظومه يازمش اولديغى كبى، (واليريوس فلاقوس) دخى لاتين لسانده بو حكايه‌يى نظمه چكمشدر. بو حكايه جغرافيا حقنده او وقتكى معلوماتى مصور اولمق حسبيله اهميتى حائزدر.

آرغونه (Argonne) فرانسه‌نك شرق طرفلرنده ايكى آلچق سلسلهٔ جبالدر. كه (قوسيل) طاغلرندن آيريلوب. (موزه) نهرى واديسنك ايكى طرفنده اولدرق، جنوبدن شمال غربى‌يه طوغرى ممتد اولورلر. بونلردن شرق طرفنده‌كينك الك يوكسك محلى ۵۴۸، وغرب طرفنده‌كينك دخى ۴۰۰ متره ارتفاعنده‌در. اصل آرغونه اسمى بو طاغلرك شمال طرفنه ويريليور. كه (آرونه) مملكتنده اولان (سدان) شهرينه قدر ممتد اولور. بو قطعه غايت صارب قيالر وغايت صيق اورمانلرله مستور اولوب، يالكز طار بوغازلردن كچر بعض كيرلى يوللرى واردر.

آرغويا (Argovie) وآلمانجه آرغاو (Aar-gau) اسويچره جمهوريتنك مركب اولديغى ۲۲ نواحينك برى اولوب، شمال طرفنده واقع ناحيه‌لردندر. شمالاً (رين) نهريله (باده) بيوك دوقه‌لغندن آيرلمش، غرباً (باله)، (سولوره) و(برنه) ناحيه‌لريله، جنوباً (لوچرنه) ناحيه‌سيله، شرقاً (زوغ) و(زوريخ) ناحيه‌لريله محدود ومحاطدر. سطحى ۱۴۰۵ مربع كيلومتره اولوب، وسعتجه اسويچره نواحيسنك طقوزنجى درجه‌سنده ايسه‌ده، اهاليسى ۱۹۱۰۰۰ اولمغله، نفوسجه دردنجى درجه‌ده‌در. اهاليسنك همان كافه‌سى آلمان اولوب، نصفندن زياده‌سى پروتستان، نصفنه قريب مقدارى قتوليك، و ۱۵۵۰ ى دخى يهوديدر. بو ناحيه ميلادك ۱۸۰۳ تاريخنده تشكيل اولنه‌رق، اسويچره هيئت متفقه‌سنه داخل اولمشدر. مركزى (آراو) شهريدر. بروجه آتى ۱۱ قضايه منقسمدر: آراو، بادن، برمغارتن، بروغ، قولم، لاوفنبورغ، لنكبورغ، مورى، راينفلدن، زوفينكن، زورزاخ. حكومتى جمهوريت مطلقه اولوب، ۲۰۰ اعضادن مركب بر مجلس مبعوثانى، و ۸ اعضادن مركب بر مجلس دائميسى واردر. بو ناحيه تماميله (رين) ايرماغنك حوضه‌سنده واقع اولوب، نهر مذكوره دوكيلن (آر) چايى جنوب شرقيدن شمال غربى‌يه طوغرى آقه‌رق، ناحيه‌يى غير مساوى وهر جهتله غيرمشابه ايكى قسمه تقسيم ايديور. اسويچره‌نك هر طرفى اولديغى كبى، بو ناحيه دخى طاغلق يرلردن عبارت ايسه‌ده، هيچ برطاغنك ۸۸۰ متره‌دن زياده ارتفاعى يوقدر. (آر) نهرينك صول طرفنده‌كى يرلر اراضئ كلسيه‌دن اولوب، (جورا) سلسله‌سنه، ونهر مذكورك صاغ طرفى ايسه آلب سلسله‌سنه منسوب وبعض منبت دره‌لر ومرعالرله مستور اوله‌رق، طاغلر تپه‌لرينه قدر آغاجليدر. بو طرفده اسويچره ايلجه‌لرينك الك ايشلكى اولان (شينچناخ) ايلجه‌سى بولنور. (آر) نهرندن بشقه بونهره وياخود طوغريدن طوغرى‌يه (رين)ه دوكيلير بر قاچ چايى‌ده واردر، كه بونلرك الك بيوكلرى (رايس) و(ليمات) چايلرى اولوب، بونلرده (آر) و(رين) كبى سير سفائنه صالحدرلر. هواسى (جورا) سلسلهٔ جبالنه منسوب اولان غرب طرفنده پك قرارسز وسرت ايسه‌ده، آلپ سلسله‌سنك اتكلرنده دها معتدلدر. آنجق بو طرفده‌كى اهالينك چوغنده كردان اورى بولنور، وصاغر وديلسز طوغمش آدملرى چوقدر. كمور وتباشير معدنلريله معدن صولرى واردر. اراضيسى منبت اولوب، غايت كوزل ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایشلندیکندن، بطال یرلری پك آزدر. واورمان، چایر وباغلری زیاده‌در. صیغیر وکچی وسائر حیواناتی دخی آز دکلدر. صنایعدن یوك وایپك معمولاتی وشریت، کاغد، ماکنه‌لر انواعی، بیچاق، سپت وسائره اعمالاتی خیلی ایلریلمش اولوب، آلمانیا ایله اسویچره‌نك ایچریلری آره‌سنده اجرا اولنان تجارتك ممریدر. شوسه‌لری ودمیر یوللری دخی پك چوقدر.

آرغوین (Arguin) آفریقانك سواحل غربیه‌سنده ینه بو نامله یاد اولنان بر کورفزك ایچنده بر آطه‌در، که ٢٠° ٢٧′ عرض شمالی و ٥٧′ ١٨° طول غربیده وسنغالك مرکزی اولان (سنت لویی) نك ٤٥٠ کیلومتره شمالنده، (آق برون)له (مبریك) برونی آره‌سنده واقع اولوب، بویی ٧ واکی ٤ کیلومتره‌در. اراضیسی قوملق وغیر منبتدر. اهالیسی اهل اسلامدن اولدقلری کبی، قارشیسنده‌کی سواحلده دخی قبائل عربدن بنوسبا قبیله‌سی ساکن بولنیور.

آرغه (Arga) اسپانیای شمالینك (ناواره) قطعه‌سنده بر نهردر، که پیرنه طاغلرندن نبعانله، (پامپلونه) شهرینك ودها آشاغیده برقاچ شهرك ایچندن کچدکدن، وناواره‌نك اك منبت یرلرینی ارواایده‌رك، ١٢٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (آراغون) نهرینه، وبر آز دها آشاغیده اونکله برابر (ابرو) ایرماغنه دوکیلور.

آرفوی (Arfeuilles) فرانسه‌نك (آلیه) ایالتنده، (لاپالیس) قضاسنده و(لاپالیس) شهرینك ٨ کیلومتره جنوبنده بر بیوك قریه اولوب، ٣٣٠٠ اهالیسی واولدقجه تجارت وصنایعی واردر.

آرق (Arc) فرانسه‌نك جنوبنده «رون اغزی» ایالتنده بر نهردر. ایالت مذکوره‌نك حدودی خارجنده (وار) ایالتنده (پورسیو) طاغندن نبعانله، (اکس) شهرینك ٢ کیلومتره جنوبندن کچه‌رك، ٨٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (بره) کولنه دوکیلور. یازین همان قورومق درجه‌سنه کلیرسه‌ده، قیشین صولری پك چوق وجریانی خیرلیدر. روما سردارلرندن (ماریوس) میلاددن ١٠٢ سنه اول بو نهرك کنارنده (کیمبر) لری منهزم ایتمشدر.

آرق (L'Arc) فرانسه‌نك جنوب شرق طرفنده کائن (ساووآ) قطعه‌سنك سریع الجریان بر نهریدر، که آلپ سلسله‌سنده (لوانه) طاغنك ٢٨١٦ متره ارتفاعی اولان براتکندن نبعانله، جسیم، چبلاق ودهشتانکیز طاغلر آره‌سنده برقوس تشکیل ایده‌رك، ١٥٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، صولدن (ایزره) نهرینه دوکیلور. پاریسدن (تورینو) یه کیدن جاده بر خیلی مسافه‌ده بو نهرك کنارندن کچدیکی کبی، دمیر یولی دخی بونك کنارندن کچر. حوضه‌سی ٢١٠٠ مربع کیلومتره‌در.

آرق (Les Arcs) یعنی «کرلر». فرانسه‌نك جنوبنده (وار) ایالتنك (دراکیتیان) قضاسنده، صولدن (آرژان) نهرینه دوکیلن بر دره‌نك، ومارسلیادن ایتالیایه کیدن دمیریولنك اوزرنده بر کوچك قصبه اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی، وجوارنده دمیرلی معدن صولریله خیلی آثار عتیقه‌سی واردر.

آرقادلر آقادمیاسی [«آقادمیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرقاده (Arcade) ایتالیای شمالیده وندیك قطعه‌سنك (ترویزه) ایالتنده، (مونته بلونه) قضاسنده و(مونته بلونه) شهرینك ١٤ کیلومتره شرقنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ٢٧٤٠ اهالیسی واردر.

آرقادی (Arcadi) کرید جزیره‌سنك قندیه سنجاغنده (ایدا) طاغنك شرقه طوغری اوزانان بر شعبه‌سنك شمالی اتکنده واقع بر ناحیه وبونك مرکزی اولان بر بیوك قریه‌در. کرید اختلالنده ارباب عصیانه مهمات نقل ایتمکده ایکن عثمانلی دونمانسی طرفندن ضبط اولنان (آرقادی) واپوری دخی بو ناحیه‌نك اسمیله تسمیه اولنمشیدی.

آرقادیا (Arcadie) یونانك موره شبه‌جزیره‌سنده‌کی ایالاتندن بر ایالتدر، که شبه جزیرهٔ مذکوره‌نك وسطیله سواحل شرقیه‌سنك بر قسمنی جامع اولوب، شمال وشمال غربی طرفندن آخائیا مع الیده ایالتیله، شمال شرقی طرفندن آرغولیده مع قورنته ایالتیله، شرقاً (ناوپلیا) کورفزیله، جنوباً (لاقونیا) ایالتیله، غرباً وجنوب غربی طرفندن دخی (مسینیا) ایالتیله محدود ومحاطدر. آرقادیا ایالتی بروجه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آتی درت قضایه منقسمدر: غورتنیا، مانتینیا، کینوریا، مغالوپولیس. مرکز ایالت تریپولیچه شهریدر. ایالتك قسم اعظمی موره شبه جزیره‌سنك مرکزنده اولان طاغلق ومرتفع محللردن عبارت اولوب، هواسی غایت سرت واراضیسی زراعته غیر صالحدر. طاغلرینك اڭ مرتفعلری (لیکیون) و(منال) طاغلریدر. موره شبه جزیره‌سنك اڭ مرتفع یری اولمق مناسبتیله بو شبه جزیره‌نك هر طرفنه آقان نهرلردن اکثریسی بو مملکتك طاغلرندن نبعان ایدیور. بونلرڭ اڭ بیوکی زمان قدیمده (آلفیا) والیوم (روفیا) دنیلن نهردر، که بری آرقادیانك شمالنده ودیکری جنوب غربیسنده آقه‌رق (مسینیا) و(الیده) حدودنده برلشلن ایکی چایك اجتماعندن حاصل اولوب، آرقادیانك حدودندن دکیزه قدر الیده ایله مسینیانك خط حدودینی تعیین ایدر. اهالیسی باشلیجه چوبانلقله کچینیرلر. یالکز ساحلده بولنان (کینوریا) قضاسنك بعض منبت وکوزل دره وبایرلری وبر قاچ کوچك لیمانی واردر. ایالتك سطحی ۳۲۹۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۳۱۷۴ کشیدر، که هرمربع کیلومتره باشنه ۲۵ کشی دوشر.

زمان قدیمده آرقادیا شرق جنوبی طرفندن دکیزه قدر ممتد اولمیوب. موره شبه جزیره‌سنك مرکزندن عبارت. وموقعنك متانتیله واهالیسنك جسارت ووحشیلکیله مشهور ایدی. آرقادیالیلر اسکیدن بری چوبانلقله مشغول اولوب، باشلیجه مرعالر الهی زعم اولنان (پان) ه وخرسزلق الهی عطارده عبادت ایدرلردی. ابتدا هر بری کندی باشنه بر جمهوریت حالنده اولان اون بر ناحیه‌دن عبارت اولوب، بر مرکز عمومیسی یوغیدیسه‌ده. میلاددن ۳۷۰ سنه اول (مغالوپولیس) یعنی «بیوك شهر» نامیله بر شهر تأسیس، وبونی مرکز اتخاذ ایتمشلردر. اوندن اول آرقادیانك حکمدارلری بولنمش ایسه‌ده، بونلردن ایکنجی آرستوقرات متنفذی بولنان مسینه‌لیلره خیانت ایتدیکندن. میلاددن ۶۷۱ سنه اول اهالی حکمدارلغی لغو ایدوب. بر وجه مشروح اون بر ناحیه‌نك هر بری کندی کندینه اداره اولنمغه باشلامشلردی. آرقادیا مؤخراً آخائیا هیئت اتفاقیه‌سنه داخل اولمشیدی. وبو اتفاقك اڭ بیوك سردارلرندن (فیلوپومن) آرقادیالی ایدی. میلاددن ۱۴۶ سنه اول بوده یونانك سائر طرفلری کبی رومالیلرڭ النه دوشمش؛ ومیلادڭ ۱۲۰۴ تاریخنده ونديکلیلر طرفندن ضبط؛ و۸۷۵ تاریخ هجریسنده، یونانك سائر بر چوق طرفلریله برابر، ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك ید جلادتلریله فتح اولنه‌رق، یونانك استقلالنه دکین ممالك عثمانیه‌دن معدود بولنمشدر. — ایمپراطور (آرقادیوس) ه نسبتله بر آره‌لق مصرڭ برقسمنه دخی بونام ویرلمشدر.

آرقادیا (Arcadia) موره شبه جزیره‌سنك ساحل غربیسنده آرقادیا کورفزی ایچنده برکوچك قصبه‌در، که مسینیا ایالتنی ترکیب ایدن بش قضادن (تریفیلیا) قضاسنك مرکزی اولوب، (قالاماته) شهرینك ٥٤ کیلومتره شمال غربیسنده واقع و۲۵۰۰ اهالیی جامعدر. بوشهر اسکی (کیپاریسیا) شهرینك خرابه‌لری اوزرینه مبنی ودکیزدن ۲ کیلومتره اوزاق عارضه‌لی بر بایرده اولوب، اطرافی نباتاتك کثرتیله زمردکبی اولمغله، منظره‌سی پك کوزلدر. جنوب طرفنده مرتفع بر قیانك اوزرنده خراب بر قلعه‌سی واردر. زمان قدیمده موره‌نك او طرفده‌کی اسکله‌لرینك اڭ مهملرندن، وفرنکلر زماننده موره‌نك اڭ مستحکم مواقعندن بولنمش، ویونان اختلالی زماننده مصرلی ابراهیم پاشا طرفندن تخریب اولنمشدر.

آرقادیا (Arcadia) آمریقای شمالیده دومینیون قطعه‌سنده «یکی اسقوچیا» ایالتنك (یارموت) قضاسنده و(یارموت) شهرینك قربنده آلتون فلیزلرینی حاوی برتپه‌نك اوزرنده واقع بر قصبه‌در.

آرقادیوس (Arcadius) روما شرق ایمپراطورلغنك یعنی قسطنطینیه روم قیصرلرینك برنجیسی اولوب، عموم رومالیلر ایمپراطوری بیوك تئودوسیوسك اوغلی وغرب ایمپراطوری اولان (هونوریوس) ڭ برادری ایدی. میلادڭ ۳۹۵ تاریخنده، اون سکز یاشنده اولدیغی حالده، تخته چیقوب، غایت کوشك وتدبیرسز بر حکمدار اولمغله، اداره‌ٔ اموری وکلاسندن (روفن) ایله مابعدیسی (اوتروپ) ڭ وزوجه‌سی (اودوقسیا) نك الینه براقشیدی. شمالدن هجوم ایدن اقوام وحشیه‌نك یولنی کسه‌مه‌مش؛ وامور مذهبیه‌ده (آریوس) ڭ اعتقادینه تابع اولانلری حمایه ایله، عندالنصارا اعزه‌دن معدود اولان (یوآن قریسوستوم) ی نفی ایتدیکندن، عمومك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مظهر نفرتی اولوب، میلادڭ ٤٠٨ تاریخنده ۳۱ یاشنده وفات ایتمشدر.

آرقاس (Arcas) اساطیر یونانیه‌یه كوره ابوالآلهه مشترینڭ (قالیستو) نام زوجه‌سندن متولد اوغلی اولوب. اوندن اول (پلاسجیا) تسمیه اولنان آرقادیانڭ حكمداری اولمش، وبو مملكت بونڭ اسمنه نسبتله آرقادیا تسمیه اولنمشیدی. كویا بر كون طاغلرده آولاركن آیی صورتنه كیرمش اولان والده‌سنه راست كلوب، اولدیرمكه تصدی ایتدیكندن، مشتری، بونڭ اوكنی آلمق ایچون، درحال كندیسنی دخی آیی‌یه تحویل ایله، ایكیسنی ده كوكه چیقارمش؛ وبونلر كوكده دب اكبر ودب اصغری تشكیل ایتمشلر.

آرقاس (Arcas) آمریقاده مكسیقه كورفزنده (یوقاتان) شبه جزیره‌سنڭ ۱۵۰ كیلومتره غربنده بر طاقم كوچك آطه‌لرله قیالردر، كه ″۳۶ ′۱۲ °۲۰ عرض شمالیده واقعدرلر. — آفریقای غربینڭ (سنغامبیا) مملكتنده (ریوغرانده) نهری منصبی قارشیسنده دخی بو اسمله مسمی بر كوچك آطه واردر، كه ′٤٠ °۱۱ عرض شمالیده واقعدر.

آرقاشون (Arcachon) فرانسه‌نڭ ساحل غربیسنده، (ژیرونده) ایالتنڭ (بوردو) قضاسنده و(بوردو) شهرینڭ ٥٦ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه‌در، كه یكرمی سنه اول كوچك برقریه ایكن، هواسنڭ لطافت وملایمتی وعلی‌الخصوص كوكس علتلرینه مبتلا اولانلر ایچون اطبا طرفندن توصیه اولنمسی، ودكیزبانیه‌لرینڭ ایلكی مناسبتیله، بر قاچ سنه ظرفنده بیوجك بر قصبه اولوب. منتظم سوقاقلر وچام اورمانلری ایچنده كوزل كوشكلر وباغچه‌لر یاپلمشدر؛ وشهر كوندن كونه بیومكده‌در. هر سنه بانیه ایچون كیدنلرڭ عددی یوز بیڭ راده‌لرنده‌در. هله قیشین فرانسه‌نڭ اڭ كوزل هوالی شهریدر. — آرقاشون قویی غاسقونیه كورفزینڭ شرق طرفنده اولوب، دوری ۸۰ كیلومتره قدردر، وطار بر بوغازله كورفزدن آیرلمش اولدیغندن، كمیلر ایچون بر ملجأ ایسه‌ده، مدخلی درین اولمدیغندن، بیوك سفائن كیره‌مز. بو قویده پك چوق بالیق چیقار.

آرقانساس (Arkansas) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌نڭ «قیالی طاغلر»ندن °۳۹ عرض شمالی ایله °۱۰۹ طول غربیده نبعان ایله، شرق وشرق جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، (ایندیانه) یاخود (هندیانه) نهرینی دخی صاغدن اخذ ایله، ′٥٤ °۳۳ عرض شمالی و′۳۰ °۹۳ طول غربیده (میسیسیپی) ایرماغنه دوكیلور بر نهردر. بو نهر (قولورادو) جهوریتنده باشلایوب، (قانساس) جهوریتیله «هندیلر مملكتندن» كچدكدن صكره، (آرقانساس) جهوریتنڭ حدود غربیه‌سنه قدر واصل اولور. مجراسی غایت طولاشیقلی ایسه‌ده، دوز وساكن اولوب، قیالری وپك اینیشلی یرلری یوقدر. طولی ۳۰۰۰ كیلومتره قدر اولوب، طولجه (میسوری) دن صكره میسیسیپینڭ اڭ اوزون تابعی ایسه‌ده، صوینڭ مقدارنجه (اوهیو) دن صكره كلیر. سنه‌نڭ اكثر موسملرنده كمیلر (میسیسیپی) یه دوكلدیكی محلدن ۱۳۰۰ كیلومتره یوقاری‌یه قدر چیقار. بو نهرڭ مجراسنده بیوك شهر اوله‌رق یالكز (لیتلروق) شهری بولنیور، كه آرقانساس جهوریتنڭ مركزیدر.

آرقانساس (Arkansas) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌نڭ وسطلرنده بولنان جهوریتلردن اولوب، هیئت متفقه‌یه دخولی صره‌سیجه ۲۶ نجی واهالیسنڭ كثرتنجه ۲٥ نجی جهوریتدر. غربدن شرقه ایچندن كچه‌رك (میسیسیپی) ایرماغنه دوكیلن (آرقانساس) نهرینڭ اسمیله تسمیه اولنمشدر. سطحی ۱۳٥ ۱۹۳ مربع كیلومتره اولوب، مربع قریب بر شكلده‌در، چونكه اطراف ثلثه‌سی، ممالك مجتمعه‌نڭ اكثریسنده اولدیغی كبی، خطوط مستقیمه ایله محدود اولوب، یالكز شرق جنوبی حدودی (میسیسیپی) نهرینڭ مجراسندن عبارتدر. شمالاً (میسوری)، غرباً «هندیلر مملكتی» و (تكساس)، جنوباً (لوییزیانه) وشرقاً دخی (میسیسیپی) و (تنس) جهوریتلریله محدود ومحاطدر. شرق طرفنڭ یعنی (میسیسیپی) ایرماغی وادیسنڭ اكثر طرفلری بطاقلق ایسه‌ده، غرب شمالی طرفنده‌كی (اوزارق) طاغلرینڭ اتكلرنده هوا معتدل اولوب، اقالیم معتدله‌یه مخصوص نباتات ومحصولاتی، وآرقانساس نهرینڭ جنوبنده دخی هوا زیاده‌جه صیجاق اولوب، ممالك حاره‌یه مخصوص محصولاتی واردر. — بو مملكت میلادڭ ۱٥٤۱ تاریخنده اسپانیالی (سوتو) طرفندن كشف، و۱٦۱٥ تاریخنده فرانسزلر طرفندن اسكان اولنه‌رق، (لوییزیانه) نامیله تسمیه اولنان بیوك قطعه‌

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نك اقسامندن عد اولنمش؛ و ۱۸۰۳ تاریخنده بو قطعه ایله برابر بیوك بوناپارت طرفندن ممالك مجتمعه هیئتنه صاتلمشدر. ۱۸۱۹ ده لویزیانه‌دن آیریلوب، آیریجه بر ایالات اعتبار، و ۱۸۳۶ ده بر جمهوریت صفتیله ممالك مجتمعه هیئت متفقه‌سنه قبول وادخال اولنمشدر. ممالك مجتمعه‌نك اك آز ترقی ایتمشلرندن اولوب، فابریقه‌لری هیچ یوق کبیدر، ودمیر یوللری پك آزدر. چینقو، مغنزیا، کور، طوز و سائر معدنلریله معدن صولری چوق ایسه‌ده، وسائط نقلیه‌نك فقدانندن طولایی الآن لایقیله ایشلنمه‌مکده‌در. مرکزی (لتیله روق) شهری اولوب، بوندن بشقه بیوك شهری یوقدر. اهالیسی ۱۸۳۰ تاریخنده ۱٤۲۷۳ کشیدن عبارت بولنمش ایکن، ۱۸۷۰ تاریخنده ٤۸٤۱٦۷ کشی‌یه بالغ اولمشیدی؛ او وقتدن بری البته دها آرتمشدر.

آرقانساس پوست } (Arkansas Post) ممالك مجتمعه‌نك (آرقانساس) جمهوریتنده وآرقانساس نهرینك ساحل یسارنده، وبو نهرك (میسیسیپی) یه دوکلدیکی محلدن ۸ کیلومتره یوقاریده. و(لیتله روق) شهرندن ٤۹۰ کیلومتره آشاغیده بر قصبه در، که بو جمهوریتك اك اسکی قصبه‌سی اولوب، میلادك ۱٦۸۵ تاریخنده دریلری کورك اعماله یارایان حیوانات صیدیچون اورالرده طولاشان فرانسزلر طرفندن تأسیس اولنمشدر. قضا مرکزی اولوب، قضاسنك ۸۲۷۰ اهالیسی واردر.

آرقلوو } (Arklow) ایرلانده‌نك ساحل شرقیسنده، (لینستر) ایالتنك (ویقلوو) قضاسنده، (سنت‌جورج) بوغازنده (آووقه) نهرینك منصبنده و(دوبلین) ك ۸۰ کیلومتره جنوبنده بر شهر واسکله اولوب، ۵۸۰۰ اهالیسی، کوزل لیمانی وصید ماهیسی واردر. مذکور بوغازك او بر کنارنده مدوجزر آره‌سنده‌کی فرق ۱۵ مترویه قدر چیقدیغی حالده، آرقلوو لیماننده بو فرقك یالکز بر متره‌دن عبارت اولمسی؛ وبونك جنوبنده هیچ مدوجزر فرق اولنمامسی عجایب طبیعتدندر.

آرقو } یاخود آرش (Arco, Arch) آوستریانك النده بولنان (تیرول) قطعه‌سنك منتهای جنوبنده، بر اسکی قلعه خرابه‌لرینی حامل اولان بر قیانك آلتنده. واورادن بر ساعت آشاغیده (غارده) کولنه دوکیلن، (سارقه) چایی کنارنده بر قصبه اولوب، ۲۰٤۵ اهالیسی واردر. زیتونلری وبال وایپك محصولاتی چوقدر. الآن موجود اولان بر بیوك خاندانك وطنیدر، که باویره‌ده پك چوق املاکی اولوب، اعضاسی آوستریا طرفندن ایتالیاده والیلك ایتمشلردر.

آرقوپولیس } (Arkopolis) ممالك مجتمعه‌دن (آرقانساس) جمهوریتنك مرکزی اولان (لتیله روق) شهرینك نام دیکریدر. [«لتیله روق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرقودی } (Arcoudi) یونانك جزایر سبعه‌سندن (آیاماوره) جزیره‌سنك جنوبنده واقع بر کوچك آطه‌در، که شکلی آیی‌یه بکزدیکیچون، رومجه «آیی» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر.

آرقوریخت } (Arkwright) انکلتره‌نك اك مشهور موجدلرندن اولوب، میلادك ۱۷۳۲ تاریخنده (پرستون) شهرنده طوغمش، و ۱۷۹۲ ده وفات ایتمشدر. فقیر بر عائله‌یه منسوب اولوب، ۳٦ یاشنه قدر بربرلکله مشغول اولدیغی حالده، جراثقال فننه میل طبیعیسی بولنمغله، بر چوق مشکلات وزحمتلردن صکره، پاموق بوککه مخصوص بر ماکینه ایجاد ایتمشدر، که هر جهتجه مکمل اولوب، عمومك تعجبنی موجب اولمش؛ و ۱۷۷۱ ده موجدلك براتنه نائل اولوب، (دربی)نك (قرومفورت) شهرنده بر فابریقه آچه‌رق، آز مدت ظرفنده بر بیوك ثروت ایدنمشیدی. بو ایجاد پاموق معمولاتنده چوق عمله استخدامنه حاجت براقامغله، معمولات مذکوره‌نك بردن بره فوق العاده اوجوزلانمسنی وبو یوزدن انکلتره‌جه بر بیوك تجارتی موجب اولمشدر.

آرقوس } (Arcos) اسپانیانك ممالك جنوبیه‌سندن آندالوسیا (یعنی نفس اندلس) قطعه‌سنده (قادیس) ایالتنده، ۱٦٦ متره ارتفاعی اولان بر قیانك اوزرنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب. ۱۲۰۰۰ اهالیسی واردر. بو شهرده پك کوزل سختیان اعمال اولنور. شهر وقتیله بر سور وبرطاقم قلعه‌لر محاط ایدیسه‌ده. بو استحکاماتك قسم کلیسی، طوپراغك قایمسندن طولایی، ییقلمشدر. اطرافی مرعالر ومزروعاتله محاطدر. اسپانیا وپور-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تکیرزه بو اسمله دها برقاچ قصبه وقریه بولندیغندن، تفریق ایچون، بوکا (Arcos dela Frontera) یعنی «حدود آرقوسی» دنیلیر.

آرقوس دوقه‌سی { (Duc d'Arcos) اسپانیا طرفندن ناپولی خدیوی اولوب، ظالم وتدبیرسز اولمغله، میلادك ١٦٤٦ تاریخنده (ماسانیلو) اختلالنه سببیت ویرمش؛ وهر نه قدرکه بو اختلالی باصدیره بیلمش ایسه‌ده، غضبه اوغرایوب، عزل اولنمشیدی.

آرقوله { (Arcola) ایتالیانك شمال غربی قسمنده جنوه ایالتنده (اسپچا) کورفزی قربنده بیوك برقریه اولوب، ٣٦٠٠ اهالیسی ومشهور شرابی واردر. — ینه ایتالیاده ونديك قطعه‌سنده (ورونه) ایالتنك (سان بونیفاچو) قضاسنده بو نامله دیکر بیوك برقریه واردر، که ٢١٧٠ اهالیی جامع اولوب، بیوك بوناپارتك، دها جنرال ایکن، ١٧٩٦ تاریخنده اوراده آوستریا عسکرینی مغلوب ایتمش اولمسیله مشهوردر.

آرقونسه { (Arconce) فرانسه‌نك «ساؤن ولوآر» ایالتنده برچایدر، که (کیشه) قربنده واقع و ٣٨٥ متره ارتفاعی اولان برکوچك کولدن چیقوب، جنوب غربی‌یه آقه‌رق، وبعده شماله طوغری دونه‌رك، تقریباً ٨٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (لوآر) ایرماغنه دوکیلور.

آرقونویل { Mme Thiroux) — مادام تیرو (d'Arconville) [«تیرو» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرقونه برونی { (Cap Arcona) آلمانیانك اقصای شمالنده بولنان (روکن) آطه‌سنك شمالی اوجنده بر برون اولوب، ٤٦″ ٣٨′ ٥٤° عرض شمالی ایله ١٣″ ٥′ ٣١° طول شرقیده واقعدر. ارتفاعی آنجق ٦٤ متره‌دن عبارت اولدیغی حالده، طوپراغی کلسدن عبارت اولوب، بیاض اولدیغندن، اوزاقدن کورینور. ٢٥ متره یوکسکلکنده بر فناری دخی واردر. بو برونده ازمنهٔ قدیمه‌دن قالمه اوله‌رق. اسکی اسقاندیناو وجرمانلرك آلهه‌سندن (اسوانتووی) نام الله ایله (هرتال) نام الهه‌یه مخصوص بر معبد وار ایدی، که آطه‌یی

موقتاً ضبط ایتمش اولان دانیمارقه قرالی (والدمار) طرفندن ١١٦٨ تاریخ میلادیسنده هدم اولنمشدر.

آرقویه { (Arque) آمریقای جنوبیده (بولیویا) نك (قوشابامبه) ایالتنده، (ریوغرانده) نهری تابعلرندن برینك اوزرنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، قربنده ایلیجه‌لر واردر، وپنیری مشهوردر.

آرقه { (Arques) فرانسه‌نك ایالات شمالیه‌سندن (پادوقاله) ایالتنك (سنت اومر) قضاسنده و (آ) نهرینك اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٤١٠٠ اهالیسی، جام، شکر، اسپیرتو فابریقه‌لری وایپلیکخانه‌لری واردر.

آرکسیلاس { یاخود آرکسیلاؤس (Arcesilas) یونان قدیم علماسندن اولوب، آناطولینك ازمیردن ادرمیده قدر اولان ساحل غربیسنه مصادف بولنان (ائولیا) مملکت قدیمه‌سنك (پتیانه) شهرنده قبل المیلاد ٣١٦ سنه‌سنده طوغمش، و ٢٤١ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. (پولمون) ك شاکردانندن اولوب، یونان طرفلرنده بر چوق وقت سیاحت ایتدکدن صکره، آتنه‌ده توطنله، ایکنجی (آقادمیا) مدرسه‌سنی تأسیس ایتمش و «اسطویق» تعبیر اولنان حکمایه قارشی کلوب «قاتالپسیا» دنیلن وحواس حسه ایله حس اولنان شیلرك حقیقی اولمسی لازم کلدیکنی التزامدن عبارت اولان بر فلسفهٔ مخصوصه ایجاد ایتمشیدی.

آرکلائوس { (Archélaüs) یونان قدیم حکماسندن اولوب، آناطولینك جهت غربیه‌سنده بولنمش اولان (میلت) شهر قدیمنده طوغمشیدی. آناقساغوراسك شاکردانندن وسقراطك معلملرندن اولوب، قبل المیلاد ٤٦٠ تاریخلرنده آتنه‌یه هجرتله، (یونیا) حکماسنك فلسفه‌سنی تدریسه باشلامش؛ واك زیاده طبیعیاته متعلق درسلر ویردیکندن، «طبیعی» لقبیله تلقیب اولنمشیدی. ارضك کروی اولمسی حقنده اك اول برظن حاصل ایدن بو ذاتدر. اخلاق خصوصنده حسنات ایله سیئات بیننده حقیقتده بر فرق اولمیوب، بو فرقك آنجق رسم وعادتك نتانجندن اولدیغنی ادعا ایدیوردی.

آرکلائوس { (Archélaüs) ماکدونیا حکمدارلرندن (پردیقاس) ك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ولد غیر مشروعی اولوب، بونك وفاتنده مشروع اوغللرینی قتل ایتدیره‌رك، قبل المیلاد ٤٦٠ تاریخنده تختی ضبط ایتمش؛ وبونكله برابر، مملكتی حسن اداره وعلوم ومعارفی حمایه ایده‌رك، یونانده بر چوق علما وادبایی سراینه جمع ایتمشیدی. شاعر مشهور (اوریپید) دخی عمرینك بر قسمنی بو حكمدارك سراینه چكیرمشدی. آركلائوس میلاددن ٤٠٥ سنه اول آوده قتل اولنمشدر.

آركلائوس (Archélaüs) مهردادك سردارلرندن اولوب، یونان ایچون رومالیلرله محاربه‌یه كیریشمش، ومیلاددن ٨٧ سنه اول (سیلا) طرفندن ایكی دفعه مغلوب اولدقدن صكره، مهردادك نظرندن دوشمكله، رومایه چكیلوب اوراده وفات ایتمشدر. — بونك اوغلی دخی بو اسمله مسمی اولوب، روما عسكرنده خدمت ایتمش، و(پومپی) طرفندن (پنطس) یعنی طربزون جهتنده (قومانه) پرنسلكنه تعیین اولنمشیدی. مؤخراً مصر ملكه‌سی (بطلیموس آولیت)ك قیزی اولان (برنیكه) یی ازدواج ایتمكله، مصر حكمداری اولوب، قبل المیلاد ٥٥ تاریخنده رومالیلره قارشی عصیان ایتمش ایسه‌ده، ایكی آی صكره واقع اولان بر محاربه‌ده روما سردارلرندن (قابینیوس) طرفندن قتل اولنمشدر. — بونك دخی اوغلی بو اسمله معروف اولوب، آنطوان طرفندن (قپادوكیا)نك یعنی آناطولینك قونیه‌دن سیواسه قدر اولان قطعه‌سنك پرنسلكنه تعیین، وآوغوستوس طرفندن دخی بو مسندده ابقا اولنمش ایسه‌ده، مؤخراً (تیبر) طرفندن عزل، وروماده حبس اولنه‌رق، میلادك ١٧ تاریخنده محبسده وفات ایتمشدر.

آركلائوس (Archélaüs) فلسطین حكمداری بیوك (هرود)ك اوغلی اولوب، میلادك ٣ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، مملكتك بعضیسنده وارث اولمش ایسه‌ده، تخته چیقدیغی كون تبعه‌سندن ٣٠٠٠ كشی قتل ایتدیكندن، آوغوستوسك غضبنه اوغرایه‌رق، فرانسه‌نك (اویانه) شهرینه نفی اولنمش. واوچ سنه صكره اوراده وفات ایتمشدر.

آركلائیس (Archelaïs) قونیه ولایت وسنجاغنده اركلی قضاسنك مركزی اولان (اركلی) شهرینك اسم قدیمی اولوب، شمدیكی اسمی بوندن غلطدر.

آركمور (Archémore) یونان قدیمك آرغولیده قطعه‌سنده واقع (نمیا) شهرینك حكمداری (لیقورغوس)ك اوغلی اولوب، خرافات یونانیه‌یه كوره، ممه‌ده ایكن، (آدراست)ك عسكرینك ضابطلری (نمیا)نك اورماندن كچركن، بونك سود نینه‌سی اولان (هیپسیپیله) یه كندیلرینه بر چشمه كوسترمسنی تكلیف ایتمكله، سود نینه چوجغی یبان كرویزلری اوزرینه قویوب، چشمه‌یی كوسترمكه كیتمش، وكلنجه‌یه قدر چوجغی ییلان صوقغله، اولو بولمش. بو سببه مبنی (نمیا)ده هر اوچ ویا بش سنه بركره بر پنایر قوریلوب، بر طاقم اویونلر اجرا اولنور، واویونده غالب كلنلر قره‌لره كینه‌رك، باشلرینه یبان كرویزی صارارلردی.

آركوت یاخود آركت (Arcot, Arcate) هندستانك جهت جنوبیه‌سنده (دكن) مملكتنك بنكاله كورفزی ساحلنجه ممتد اولان قسم شرقیسندن عبارت بر قطعه‌در، كه انكلتره حكومتی طرفندن «شمالی» و«جنوبی» اسملریله ایكی ایالته تقسیم اولنه‌رق، مدارس اداره‌سنه الحاق اولنمشدر. شمالی آركوت نفس مدارسه ملحق ساحلك بر طار قطعه‌سیله دكیزدن آیریلوب، جنوبی آركوت حدودندن شمالاً (نلور) و(كوداپه) ایالتلرینه قدر ممتد اولور، غرباً (میسور) ایالتیله محدوددر. اك بیوك نهری (پلار) نهری، ومركزی (چیقور) شهریدر. جنوبی آركوت ایسه شمالی آركوتك حدود جنوبیه‌سندن، ساحلك بوینجه (ترینوپولی) و(تانجور) قضالرینك حدودینه قدر ممتد اولوب، طولی ١٠٠ كیلومتره قدردر، وغرباً (سالم) قضاسیله محدوددر. مركزی (كودالور) شهریدر. بونك باشلیجه انهاری (پنایر) و(ولار) نهرلریدر، كه بونلرك ایكنجیسی قسماً حدود جنوبیه‌سنی تشكیل ایدیور. فرانسه‌نك النده بولنان (پوندیشری) شهری دخی جنوبی آركوتك ساحلنده‌در. بتون آركوتك سطحی ٣٤٥٠٠ مربع كیلومتره اولوب، شمال وغرب جهتی طاغلق ومرتفع وساحله قریب محللری دوز در. منطقهٔ حاره‌ده بولنمغله، هواسی غایت صیجاق اولوب، بعض دفعه حرارت سانتیغراد اللی درجه‌دن یوقاری چیقار؛ اراضیسی دخی اكثریت اوزره قوملق اولمغله، اكثر نهرلرك صولری‌ده قورور. باشلیجه محصولاتی پرنج

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وپاموقدن عبارتدر. وقتیله اعمال اولنمقده بولنمش اولان اینجه قاشلر مملکت ایچون بیوك بر ثروت ایدیسه‌ده، بوکونکی کونده انکلیزلرك اوجوز صاتدقلری باصمه‌لر بو صنعت محلیه‌یی ابطال ایتمشلردر. شمالی آرکوتك اهالیسی ٢ ٠٠٧ ٦٦٧، وجنوبینك نفوسی دخی ١ ٧٦٢ ٥٢٥ کشیدن عبارتدر.

آرکوت یاخود آرکت (Arcot, Arcate) هندستانك جنوب شرقی طرفنده، (مدارس) اداره‌سنه ملحق شمالی آرکوت ایالتنده و(پلار) نهرینك ساحل یمیننده، ساحلدن یوز متره قدر ایچریده ومدارس شهرینك ١١٧ کیلومتره جنوب غربیسنده، ١٢° ٥٤′ ١٤″ عرض شمالی ایله ٧٧° ٢′ ١٣″ طول شرقیده واقع بر بیوك شهردر، که وقتیله بتون مملکتك مرکزی ایدی. شهرك اوکنده (پلار) نهرینك وسعتی ٨٠٠ متره ایسه‌ده، قوراقلق موسملرنده بعضاً صویی بسبتون قورور. شهر وقتیله جسیم ومتین استحکاملرله مستحکم ایدیسه‌ده، انکلیزلر استحکاماتی هدم ایتمشلردر. شهری نهرك طغیانندن محافظه ایچون متین وکوزل بر سدی واردر. اهالیسنك قسم کلیسی اهل اسلام اولوب، ایکی مناره‌لی غایت کوزل بر جامع شریفی دخی واردر. اسکی نوابلرینك سرایی ویران حالنده‌در. شهر یکی ایسه‌ده، بونك یرنده اسکیدن (آرکدو) اسمنده بر شهر بولنمش اولدیغی مروی، وبو آرکدو شهرینك بطلیوس طرفندن ذکر اولنان (آرقاتی رجیا) شهرینك عینی اولدیغی مظنوندر. عصر سابقده بو شهرك ضبطیچون فرانسزلرله انکلیزلر خیلی غوغالر ایدوب، کاه فرانسه وکاه انکلتره طرفندن ضبط، ومیلادك ١٧٨٠ تاریخنده هند امراسندن حیدر خانه تسلیم اولنمش، و ١٨٠١ ده انکلیزلرك الینه کچمشدر. شهرك ٥٠٠٠٠ اهالیسی واردر.

آرکوی (Arcueil) فرانسه‌نك (سینه) ایالتنده، (سو) قضاسنده و(سو) شهرینك ٤ کیلومتره شمال شرقیسنده، وپارسك ٦ کیلومتره جنوبنده، (بیاوره) نهری اوزرنده بر بیوك قریه اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی، رومالیلرك وقتندن قالمه برصو یولی، خرابه‌لری مؤخراً بربری اوستنه بنا اولنمش ایکی جسیم صو یولی وسائر برچوق ابنیه‌سی، وخیلی محصولات صناعیه‌سیله طاش اوجاقلری واردر. مشاهیر کیمیویوندن (برتوله) بوکویده‌کی کوشکنده بر جمعیت فنیه تشکیل ایتمشیدی، که علامهٔ مشهور (آلکساندر هومبولد) دخی بو جمعیته داخل ایدی. بو جمعیت «آرکوی جمعیتنك خاطره‌لری» عنوانیله بر رسالهٔ فنیهٔ موقوته نشر ایتمشدر.

آرکی (Archi) ایتالیانك (آبروچی) ایالتنده، (واستو) قضاسنده و واستو شهرینك ٣٨ کیلومتره غربنده، آدریاتیق دکیزینه دوکیلن (سانغرو) نهرینك ساحل یمینه قریب بر کوچك قصبه اولوب، ٣١٢٥ اهالیسی وخراب حالنده بر اسکی سوری واردر.

آرکیاس آرکیداموس وسائره [«آرخیاس» وسائره ماده‌لرینه مراجعت.]

آرکیپا (Arequipa) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتی آیالات جنوبیه‌سنك اك مهمی اولوب، بحر محیط کبیر سواحلی بوینجه ممتد غیر منبت بر طاقم اووه‌لرله (قوردیلر) طاغنك اتکلرندن عبارت بر قطعهٔ واسعه‌در. غرباً ساحلدن عبارت اولان (ایقا)، غرب شمال طرفندن (آیاقوشو)، شمالاً (قوزقو)، شرق وشرق جنوبی طرفندن (پونو) و(موکغا) ایالتلریله محدود ویدی سنجاغه منقسمدر. اهالیسی ٢٠٠٠٠٠ کشیدن عبارتدر.

آرکیپا (Arequipa) پروده بو اسمله مسمی ایالتك مرکزی برشهر اولوب، (لیما) شهرینك ٩٠٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده، وبحر محیط کبیر ساحلندن ٩٩ کیلو متره‌لك مسافه‌ده، ١٦° ٢٤′ ١١″ عرض جنوبی ایله ٧٣° ٥٥′ ٣٦″ طول غربیده واقع و ٤٥٠٠٠ اهالیی جامعدر. کثرت نفوسجه پرونك ایکنجی، وصنایع معارف، زراعت وهر نوع اسباب ترقیجه برنجی شهری اولوب، ٢٤٠٠ متره‌یه قریب ارتفاعی اولان کوزل وواسع بر وادیده و ٦٠٠٠ متره ارتفاعی اولان (میستی) برکانك اتکنده و(شیله) نهرینك ایکی طرفنده واقعدر. بو شهر ١٥٤٠ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنوب، پك منتظم ایسه‌ده، اك ایی ابنیه‌سی ١٨٦٨ ده وقوع بولان حرکت ارضدن منهدم اولمشدر. حرارتی سانتیغراد ١٢ ایله ٢٢ درجه آره‌سنده اولوب، هواسی غایت معتدل ایسه‌ده، پك یابسدر. وصولری طوزلیدر. (شیله) نهری اوزرنده ١٢٧ متره طولنده برکوزل کوپریسی واردر. برطرفدن ساحله وبرطرفدن‌ده (پونو) شهرینه‌قدر ممتد بر دمیر یولی خطی واردر، که برمکمل صو یولیله دخی مترافقدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرکیراسپید { آرکیروپلو وسائره [«آر- جیراسپید» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آرکیروقاسترو { (Argyrocastro) آرنا- وودلقده یانیه ولایتنده ارکری سنجاغنك مرکزی اولان ارکری شهرینك رومجه اسمی اولوب، اوروپا اسانلرنده دخی بو اسمله معروفدر. [«ارکری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرکینتو { (Archinto) ایتالیاده‌کی میلان شهرینك اصالتلی اغنیاسندن برذات اولوب، میلادك ١٦٦٩ تاریخنده طوغمش، و١٧٣٢ ده وفات ایتمشدر. ١٧٠٢ تاریخنده میلانده کافهٔ علوم وفنونله وصنایع نفیسه ایله اوغراشیر بر (آقا- دمیا) یعنی جمعیت علمیه تأسیس ایتمش اولدیغی کبی، بر قاچ سنه صکره اغنیادن مرکب (پالاتینه) اسمیله بر شرکت تشکیل ایده‌رك، پك چوق کتب معتبره طبع ونشر ایتدیرمشدر.

آرکینسك { (Arkinsk) سیبریانك جهت شرقیه‌سنده (اوخوچق) ایا- لتنده، واوخوچق شهرینك ٥٠ کیلومتره غربنده (اوخوچقه) نهری اوزرنده قزاقلرله مسکون بر کوچك قصبه‌در، که او جوارلرده بولنان و ویرکیلرینی ویر- مك ایچون بو قصبه‌یه کلمکه مجبور اولان (تونغوز) قومیله اولنان تجارتك مرکزیدر.

آرلانزون { (Arlanzon) اسپانیای وسطیده اسکی قشتاله قطعه‌سنده بر نهر در، که مجراسنك قسم کلیسی (بورغوس) ایالتنده اولوب، بورغوس شهرینك ایچندن کچدکدن صکره، (آرلانزه) چایینی دخی اخذایله، (پالنسیه) ایالتنه کیروب، (دویرو) ایرماغی تابعلرندن (پیسوئرغه) نهرینه قاریشیر. مجراسنك طولی ١٣٠ کیلومتره در.

آرلانزه { (Arlanza) اسپانیای وسطیده اسکی قشتاله قطعه‌سنك (بورغوس) ایالتنده بر چایدر، که (سیرانیلا) طاغندن و(دویرو) ایرماغی منبعنك قربنده برمحلدن نبعانله، بر وقت بر آقتدن. وبعده (لرما) شهرینك ایچندن کچه‌رك، ١٢٠ کیلومتره‌لك برمسافه قطع ایتدکدن صکره، (آرلانزون) نهرینه قاریشیر.

آرلانق { (Arlanc) فرانسه‌نك (پوی دو- دوم) ایالتنده (آمبرت) قضاسنده و (آمبرت) شهرینك ١٥ کیلومتره جنوبنده ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه‌در، که (لوآر) ایرماغی حو- ضه‌سنده (دورو) نهرینه تابع (دولوره) چایی کنارنده و ٥٩٠ متره ارتفاعی اولان بر محلده واقع اولوب، ٣٨٠٠ اهالیسی، کاغد، دانتله وسائره فابریقه‌لری، وقربنده چلیکلی معدن صولری وار در. ناحیه‌سنك اهالیسی ١٢ ٦٧٨ در.

آرلبرغ { (Arlberg) آلب سلسلهٔ جبالنك ایکنجی درجه‌ده اولان شعباتندن اولوب، (اورو) طاغندن آیریله‌رق، و (رین) حو- ضه‌سیله طونه حوضه‌سی آره‌سنده ممتد اوله‌رق، شمال وشمال شرقی‌یه طوغری اوزانان بر قاچ طاله تقسیم اولنور. آرلبرغ طاغی تیرولی ایکی‌یه تقسیم ایدوب، بو طاغك اوته‌سنده بولنان وتا (رین) ایرماغنك و (قونستانسه) کولنك کنارینه قدر اوزانان قسمنه (تیرول وورالبرغ) دنیلیر. آرلبرغك اك مرتفع ذر- وه‌سی ٢٨٩٨ متره ارتفاعنده‌در. یکتا کچیدی اولان (آرلبرکریوخ) یعنی «آرلبرغ بوغازی» دخی ١٧٧٠ متره ارتفاعنده اولوب، سنه‌ده یدی آی قار ایله مستور در. بونك ایچون بو طاغك آلتندن ٥٥٤٠ متره طولنده برتونل حفری اوته‌دن بری تحت تصور ده در.

آرلوف { (Arleuf) فرانسه‌نك (نیاوره) ایالتنده، (شاتوشینون) قضاسنده و(شاتوشینون) شهرینك ٩ کیلومتره شرق جنوبیسنده برکوچك قصبه اولوب، ٢٨٥٠ اهالیسی واردر.

آرلون { (Arlon) بلچیقه‌نك جنوب شرقیسنده (لوکسنبورغ) ایالتنده. و(لوکسنبورغ) شهرینك ٣٠ کیلومتره شرق جنوبیسنده قضا مرکزی برشهراولوب. (موزه) ایرماغنه صاغدن منصب اولان (سموی) نهرینك منبعنه قریب برتپه‌نك اوزرنده‌واقع، و ٦٣٠٠ اهالیی جامعدر. صنایع ومعارفی پك‌ایلری اولوب، دانتله واقمشهٔ مختلفه فابریقه‌لریله دمیر خانه ودوکمخانه‌لری وبرایکی جمعیت علمیه‌سی واردر. اسکی بر شهر اولوب، جوارنده رومالیلرك زمانندن قالمه بعض آثار عتیقه بولنمشدر. بر تراجم احوال قاموسی یازمش اولان جزویت (فلر) ك مسقط رأسیدر.

آرلونو { (Arluno) ایتالیای شمالینك (لومبار- دیا) قطعه‌سنده میلان ایالتنك (غالا- راته) قضاسنده وغالاراته شهرینك ١٩ کیلومتره

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جنوب شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٠٤٠ اهالیسی وایپك فابریقه‌سی واردر.

آرله (Arles) فرانسه‌نك اقطار جنوبیه‌سندن (پرووانسه) قطعه‌سنك «رون آغزی» ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که (رون) ایرماغنك ایکی ساحلنده وقسم اعظمی ساحل یسارنده وایرماغك ایکی‌یه چتاللاندیغی محل قربنده واقع اولوب، نهرك منصبندن ٢٨ کیلومتره یوقاری، ومارسلیانك ٨٦ کیلومتره شمال غربیسنده‌در. ٢٧٣٠٠ اهالیسی، تجارت محکمه‌سی، علم‌المیاه تدریسنه مخصوص بر مکتبی، تاریخ طبیعی‌یه مخصوص نمونه‌خانه‌سی، موزه‌خانه‌سی، بر کتبخانه‌سی وپك ایشلك تجارتی واردر. مارسلیادن پارسه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده بولندیغندن بشقه رون نهری واسطه‌سیله دخی سنوی، ٥٠ دن ٤٥٠ طونیلاته‌لغه قدر اولمق اوزره، ایکی بیکدن زیاده سفائن (آرله) یه یناشیر. اطرافنده‌کی واسع اووه‌لرده ٣٠٠٠٠٠ قویون وپك چوق صیغیرلرله آتلر اوتلار. حبوبات، زیتین یاغی، شراب وسائره محصولاتی وچینی وشیشه‌یه متعلق اخراجاتی چوقدر.

بو شهر رومالیلر زماننده مشهور قیصر طرفندن تأسیس ورومادن کوندریلن مهاجرلرله اسکان اولنمشیدی. بعده ایمپراطور قسطنطین بونی دها چوق زیاده توسیع وتزیین ایده‌رك، قسطنطینیه تسمیه ایتمشیدیسه‌ده، ایمپراطورك وفاتندن صکره بو اسمی اونودیلوب، ینه (آرله) تسمیه اولنمشدر. اوزمانلرده بو شهرك فوق‌العاده اهمیتی اولوب، بر آره‌لق اسپانیا وانکلتره‌یی دخی شامل اولان غال مملکتنك مرکز عمومیسی اتخاذ اولنمش؛ ومیلادك طقوزنجی عصری اواسطنده تشکل ایدوب، اون برنجی عصر اوائلنه قدر دوام ایدن (پرووانسه) دولتنك دخی پایتختی اولمشیدی. اندلسی فتح ایتمش اولان غزات مسلمین بو شهری دفعاتله محاصره، وبر ایکی دفعه فتح ایتمش اولدقلری کبی، شمالدن هجوم ایتمش اولان اقوام وحشیه طرفندن دفعاتله تخریب ایدلمش اولدیغندن، قسطنطینك رکز وبنا ایتمش اولدیغی آثار وابنیهٔ مزینه خراب اولمش؛ وبو شهر قرون وسطاده خرستیانلغك اك بیوك مرکزلرندن بولنمغله، فوق‌العاده نفوذه مالك اولان پسقپوسلریله حاکم ویا والیلری بیننده دائمی اولان خصومته بناءً اکثر آثار عتیقه‌سنك انقاضی بونلرك بربرینه قارشی یاپدقلری استحکامات دیوارلرینك بناسنه یارامشدی. بناءً علیه شمدیکی حالده سوقاقلری طار وشانسز برشهر اولوب، آثار عتیقه‌سندن پك آز شیلر یعنی برقاچ ویرانه کورلمکده‌در. بو شهر صکره‌لری بعض امتیازاتله وبر نوع استقلالله اداره اولنمش؛ وبرچوق وقت آق دکیز تجارتنده مارسلیا، وندیك وپیزه‌یه ادعای رقابت ایده بیلمش ایسه‌ده، نهایت میلادك ١٤٨١ تاریخنده بسبتون فرانسه‌یه التحاق ایتمش، وبر قضا مرکزلکنه قدر اینمشدر.

«تش اوزرنده‌کی آرله» (Arles sur Tèche) نامیله فرانسه‌نك «شرقی آلب» ایالتنده دخی ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه واردر، که (قانیغو) طاغنك جنوبی اتکنده واقع اولوب، ٢٠٤٠ اهالیسی واردر.

آرلی (Arly) فرانسه‌نك جنوب شرقی جهتنده «اوست ساووآ» و(ساووآ) ایالتلرنده جریان ایدر بر نهردر، که آلب طاغلرینك یوکسکی اولان (مونت بلانق) ك قارشیسنده بولنان و٢٥٣٠ متره ارتفاعی اولان (ژولی) طاغندن نبعانله، (آلبرت ویل)دن کچه‌رك، بو شهرك آلتنده (ایزره) نهریله برلشیر. مجراسنك طولی یالکز ٤٠ کیلومتره ایسه‌ده، صویی چوقدر.

آرلینغتون (Arlington) ممالك مجتمعه‌ده بر چوق کوچك قصبه وقریه‌لرك اسمی اولوب، بیوجکلری ایکیدر: بری ممالك مذکوره‌نك شرق طرفنده‌کی جمهوریتلرندن (ویرجنیا) جمهوریتنك (آلکساندریا) قضاسنده و واشینغتونك قارشیسنده، (پوتومان) نهرینك ساحل یميننده واقع اولوب، ١٣٧٠ اهالیسی واردر. — دیکری ممالك مذکوره‌نك شرق شمالی طرفنده‌کی (ورمونت) جمهوریتنك (بنینغتون) قضاسنده و(بنینغتون) شهرینك ٢٦ کیلومتره شمال شرقیسنده وبر کوچك نهرك اوزرنده واقع اولوب، ١٦٤٠ اهالیسی وجوارنده بر معدن صویله سماکی مرمرلری واردر.

آرلینغتون قونتی (Henri Bennet comte d'Arlington) انکلتره‌نك وکلا واعیانندن اولوب، میلادك ١٦١٨ تاریخنده طوغمش، و ١٦٨٥ ده وفات ایتمشدر. قرال برنجی شارله اولان منسوبیت وطرفدارلغیله مشهور اولوب، ارباب اختلاله قارشی محاربه ایتمش؛ وبونلرك غالبیتی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوزرینه برنجی شارل ایله برابر انكلتره‌دن هجرت، ومؤخراً ایكنجی شارل ایله عودت ایده‌رك، ۱۶۷۰ ده (قبال) اسمیله تشكل ایدن هیئت وكلایه داخل اولمش؛ ودها صكره مابین لوردی مسندینه ترفیع اولنمشدر.

آرلینقورت ویقونتی (ویقتور Victor vicomte d'Arlincourt) فرانسه‌نك حكایه‌نویس ادباسندن اولوب، میلادك ۱۷۸۹ تاریخنده ورسایل قربنده طوغمش، و۱۸۵٦ ده وفات ایتمشدر. پدری بیوك اختلال مصیبت زدكاندن اولوب، كندیسی اختلالدن صكره تشكل ایدن قراللق وایمپراطورلق زماننده شورای دولتده ملازم بولنمش؛ وابتدا شعره وهاله وفاجعه تحریرینه اوزنمش ایسه‌ده، بو قبیلدن اولان آثاری رغبت عمومیه‌یه مظهر اوله‌مدیغندن، حكایه‌نویسلكه باشلایوب، حسیاتك تعریف وتصویرنده‌كی مبالغه‌سیله وعباره‌سنك كلفتیله برابر، یازدیغی حكایه‌لر زماننده خیلی شهرت قزانمش ایسه‌ده، پك چابق اونودلمشدر.

آرما (Santiago de Arma) [« سانتیاغو » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرماتولوس (Armatoles, Ἁρματωλοί) یانیه ولایتی طرفلرنده لزومی حالنده دولته عسكر ویرمك شرطیله، بعض امتیازاتی وسلاح طاشیمق حقنی محافظه ایتمش اولان آرناود خرستیانلردن مركب عسكر صنفلرینه ویریلن اسمدر، كه رومجه « مسلح » دیمكدر. اك اول یاوز سلطان سلیم حضرتلری روملرك اختلاللرینه قارشی بونلردن منتظم بر فرقه تشكیل ایتمشیدی. تپه‌دلنلی علی پاشا دخی بر آرماتولوس فرقه‌سی ترتیب ایتمش ایسه‌ده، هر نصلسه علی پاشانك وفاتندن صكره، بونلر سلاحلرینی دولته قارشی چویروب، یونانك استقلالنی منتج اولان عصیانی چیقارمشلردر.

آرماداله (Armadale) اسقوچیانك (لینلیتغوو) قضاسنده، (یاتغات) ناحیه‌سنده و(یاتغات) شهرینك ۳ كیلومتره غربنده بر كوچك قصبه اولوب، ۲۷۱۰ اهالیسی واردر.

آرماده (Armada) اسپانیولجه « دونما » دیمك اولوب، اسپانیا قراللرندن ایكنجی فلیپك میلادك ۱۵۸۸ تاریخنده انكلتره قرالیچه‌سی (ایزابلا)یه قارشی تجهیز ایتمش اولدیغی مشهور دونمایه علم اولمشدر. بودونما ۱۳۵ سفینه‌دن مركب اولوب، (اینونچیبله آرماده) یعنی « مغلوب اولماز دونما » تسمیه اولنمش ایكن، ابتدا فرطنه‌دن، وبعده آمیرال (دراق)ك قوماندەسی آلتنده بولنان انكلیز دونماسی طرفندن آز مدت ظرفنده امحا ایدلمشدر.

آرمار (Armar) هندستانك شمال غربیسنده كائن پنجاب قطعه‌سنك (جلاندار) ایالتنده، هوشیارپور قضاسنده بر شهر اولوب، ۹٦۳۲ اهالیسی واردر.

آرماسائو (Armaçao) آمریقای جنوبیده برازیلیانك (سنت‌قترینه) آطه‌سنده بر كوچك قصبه‌در، كه ۲۷° ۳۰′ عرض جنوبی ایله ۵۱° طول غربیده واقع اولوب، بالنیه آوجیلرینك بر موقفی حكمنده‌در.

آرماغ (Armagh) ایرلانده‌نك شرق طرفنده (اولستر) ایالتنده بر قضا اولوب، ۱۳۲۹ مربع كیلومتره‌دن عبارت اولان سطحی طاغلق بر یردر. (اوربان) و(بلاواتر) اسمنده ایكی نهری اولوب، ایكیسی‌ده (نیغ) كولنه دوكیلور، وبوكولك شمال ساحلنده بحر محیط آطلاسی‌یه منصب بر آیاغی واردر. اهالیسی ۲۳۲ ۳۹۲ كشی اولوب، مركزی (آرماغ) شهریدر.

آرماغ (Armagh) ایرلانده‌ده آنفاً بیان اولنان قضانك مركزی بر شهردر، كه (بلاق واتر) نهرینه دوكیلن (قالان) چایی كنارنده وبر تپه‌نك اتكنده ودوبلینك ۱۳۰ كیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ۱۲٦۵٤ اهالیسی واردر. ایرلانده قتولیكلرینك مركز روحانیسی اولوب، اعصار سالفه‌ده اوروپانك ترقی معارفله شهرت بولان قصبه‌لرینك اك برنجیلرندن ایدی؛ لكن دفعاتله یانمش وتخریب ایدلمش اولدیغندن، اسكی ترقیسنی غائب ایدوب، یالكز بر مكمل كتبخانه‌سیله رصدخانه‌سی باقیدر، كه ۵٤° ۲۱′ ۱۳″ عرض شمالی ایله ٦° ۳۸′ ۵۲″ طول غربیده واقعدر.

آرمامار (Armamar) پورتكیزك (بیرا - آلتا) ایالتنده (ویزئو) قضاسنده، (لامغد) شهرینك ۱۰ كیلومتره شرقنده وآز دها آشاغیده صول ساحلندن (دویرو) ایرماغنه دوكیلن بر دره‌نك بوغازنده واقع ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، ۲۱۷۳ اهالیسی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرمانتیره (Armentières) فرانسه‌نك « شمال ایالتنده » (لیل) قضاسنده و(لیل) شهرینك ١٨ کیلومتره شمال غربیسنده، (اسقو) نهرینه دوکیلن (لیس) چایی اوزرنده وبلچیقه حدودی قربنده ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ١٩٦٠٠ اهالیسی، صنایعه مخصوص بر جمعیتی، مکمل بر مکتبی، کتبخانه‌سی، تیمارخانه‌سی، کتن وپاموقدن انواع بزلر وپیکه‌لر فابریقه‌لری، دباغخانه‌لری، دمیرخانه ودوکمخانه‌لری، وپك ایشلك پازارلری واردر. ناحیه‌سنك اهالیسی ٣٢٨٠٠ در.

آرمانسون (Armançon) فرانسه‌نك (سینه) حوضه‌سنده بر نهردر، که (قوت‌دور) ایالتنده (شاتلنو) شهری قربنده نبعانله، جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه آقه‌رق، و(برن) نهریله دخی قاریشه‌رق، (یونه) ایالتنه کیرر، واوراده بر قاچ کوچك چایك صولرینی دخی طوپلایه‌رق، وبرقاچ قصبه‌لرك ایچندن ویا یانندن یچه‌رك، ٢٠٠ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، صاغ طرفدن (یونه) نهرینه دوکیلور. پارسدن لیونه کیدن دمیر یولی خطی خیلی یرلرده بو نهرك کناری بویجه کیدر.

آرمانسه (Armance) فرانسه‌نك (سینه) خوضه‌سنده بر نهردر، که (اوب) ایالتنك (شاتورسه) شهری قربنده نبعان، وتا منبعندن صویی چوق اولمغله، بر چوق دکرمن وماکینه‌لر چویره‌رك، جنوب غربی‌یه طوغری جریانله، (یون) ایالتنه کیردکدن صکره، صاغ ساحلندن (آرمانسون) نهرینه دوکیلور. مجراسی قرق اللی کیلومتره اولوب، اوست طرفلرنده کسیلن اودون وکراسته‌نك صالله ایندیرلمسنه مدار اولور.

آرمانیاق (Armagnac) فرانسه‌نك جنوب شرقی جهتنده‌کی (غاسقونیه) مملکتنك بر قطعه‌سیدر، که تقسیمات قدیمه‌ده بو ولایتك بر سنجاغی اولوب، شمالاً (قوندوموآ) و(آژنه) شمال شرقی طرفندن (کرسی)، شرقاً (لانکدوق)، جنوباً (بیغوره) و(قومینژه)، غرباً (بئارنه)، (مارسان) و(غاباره) قطعه‌لریله محدود ومحاط ایدی. ایکی دائره‌یه منقسم ایدی: «اوست آرمانیاق» ك مرکزی (اوش) شهری اولوب، درت قضاسی وار ایدی؛ «آلت آرمانیاق» ك مرکزی (نوغارو) شهری اولوب، ایکی قضاسی وارایدی. بو مملکتك اراضیسی منبت اولوب، خیلی حبوبات، شراب وقونیاق محصولاتی واردر. تقسیمات جدیده‌ده بونك اکثر اراضیسی (ژرس) ایالتنی تشکیل ایدوب، قالان طرفلری دخی «لوت وغارونه»، «تارنه وغارونه» و«اوست غارونه» ایالتلرینه الحاق اولنمشدر. آرمانیاق قطعه‌سی ابتدا (آکیتین)ه ملحق اولوب، بعده (غاسقونیه)یه الحاق، ومیلادك ٩٦٠ تاریخنده وراثت امتیازیله آیریجه بر قونتلغه تحویل اولنمشیدی. میلادك ١٦٤٥ تاریخنده قرال اون دردنجی لویی (آرمانیاق) قونتلغی عنوانینی (لورنه) لی هنری‌یه ویرمش، وبو عنوان ١٧٨٩ تاریخنه‌دك مرقومك نسلنده قالمشیدی. تاریخ مذکورده فرانسه ایالات جدیده‌یه تقسیم اولنمغله، بو اسم دخی سائرلری کبی متروك قالمشدر.

آرمانیاق قونتلری فرانسه‌نك آنف‌الذکر آرمانیاق ایالتی دره‌بکلرینك عنوانی اولوب، بو خاندادن یدنجی برنار اون بشنجی عصر میلادی اوائلنده فرانسه‌یی تخریب ایتمکده بولنان (بورغونیه) و(اورلیان) دوقه‌لری بیننده‌کی مخاصماته قاریشه‌رق، اوغلنه قیزینی آلمش؛ اولدیغی (اورلیان) دوقه‌سنك طرفنی آلمش؛ وبو دوقه‌نك قتلندن صکره، (اورلیان) دوقه‌لغی طرفکیرلرینك باشنه یچوب، بورغونیه دوقه‌سنی مغلوب، وکلیتلی بر عسکرله پارسه دخول ایده‌رك، قرالیچه (ایزابو)یی کندیسنی ابتدا باش مابینجی وبعده باش وکیل تعیین ایتمکه مجبور ایتمش ایسه‌ده، ارتکاب ایتدیکی مظالم اوزرینه، قرالیچه بورغونیه خاندانه التجایه مجبور اولمغله، میلادك ١٤١٨ تاریخنده بورغونیه‌لیلر پارسه کیرنجه، بتون اهالی دخی اونلره التحاق ایده‌رك، کندیسنی وطرفدارلرینی قتل ایتمشلردر. — بونك طورونی بشنجی ژان قرال یدنجی شارل زماننده انکلیزلرله مخابرات خفیه‌ده بولنمق تهمتیله اتهام اولنه‌رق، املاکی بالمصادره نفی اولنمش ایسه‌ده، اون برنجی لوینك جلوسنده عفو واملاکنك بر مقداری اعاده اولنمش؛ وآنجق کندیسی فرانسه قراللغی علیهنده تشکل ایتمش اولان «منفعت عمومیه اتفاقی» نام هیئته داخل اوله‌رق، قرالك برادری طرفنی التزام، وفرانسه سواحلنی انکلیزلرله آراغونلیلره تسلیم ایتدیکندن، یکیدن نفی ومصادره ایله محکوم اولنجه، سلاحه صاریلوب، خیلی وقت تحصن ومقاومت ایتمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ونهایت ۱۴۷۳ ده قرالك عسكری خیانتله قلعه‌یه ادخال اولنه‌رق، كندیسنی قتل ایتمشلردر. بو قونت همشیره‌سی ایزابلا ایله مناسبات غیر مشروعه‌ده بولنه‌رق، پاپانك پروتستولریله برابر، همشیره‌سنی علناً ورسماً تزوج ایتمشیدی. — ینه قونت برنارك ایكنجی اوغلندن طورونی اولان (ژاق) دخی اون برنجی لویدن پك چوق نعمتلر كورمش، وقرالك عمیجه‌سنك قیزینی تزوجله، (نه‌روس) دوقه‌لغنه تعیین اولنمش ایكن، مذكور جمعیت فسادیه‌یه وسائر دسایسه قاریشدیغندن، برقاچ دفعه عفو اولندقدن صكره، توقیف اولنه‌رق، بر دمیر صندیق ایچنه قپادلمش، ومیلادك ۱۴۷۷ تاریخنده اعدام اولنه‌رق، روایته كوره، كوچك یاشده بولنان چوجقلری دخی اعدامنده حاضر بولنغه، وحتی پدرلرینك قانی اوستلرینه دوكیله‌جك برمحلده طورمغه اجبار ایدلمشلردر. — بونك اوغلی (لویی) پدرینك اعدامنده بش یاشنده اولوب، اون برنجی لویی صاغ اولدقجه محبوس قالدقدن صكره، سكزنجی شارل طرفندن عفو واملاكنك بر مقداری اعاده اولنمش؛ وكندیسی ایتالیا سفرنده قرالك معیتنده بولنوب، ابراز خدمت ایتمش اولدیغندن، ناپولی خدیویتنه نصب اولنمش ایسه ده، موفق اوله‌میوب، نهایت ۱۵۰۳ ده اسپانیوللرله واقع اولان برمحاربه‌ده قتل اولنمش؛ وبونك قتلیله آرماناياق قونتلری خاندانی دخی منقرض اولمشدر.

آرمبرغ { (Aremberg) آلمانیانك جهت شرقیه‌سنده واقع بر اوفق مملكتدر، كه وقتیله مستقل بردوقه‌لق اولوب، بعده هانووره‌یه، ونهایت پروسیه‌یه الحاق اولنمشدر. مركزی اولان آرنبرغ آنجق ۳۰۰ اهالی‌یی شامل بركوچك قریه اولوب، بر استحكامی واردر. بوكون (آرمبرغ‌مپن) اسمیله برقضا اولوب، (امس)نهری مجراسنك وسطلرنده ۱۹۲۷ مربع كیلومتره اراضی و ۶۰۰۰۰ اهالی‌یی جامعدر. اراضیسی قوملق وغیر منبتدر. آرمبرغ پرنسلری خاندانی (بروكسل)ده اقامت ایدیور ایسه‌ده، چوجقلری، پرنسلك عنوانی غائب ایتدمك ایچون، آلمانیا طوپراغنده طوغمق مجبوریتنده درلر.

آرمبرغ پرنسی { ماری رایموند (Marie-Raymond prince d'Aremberg) میلادك ۱۷۵۳ تاریخنده بروكسلده طوغمش، و ۱۸۳۳ ده وفات ایتمشدر. فرانسه‌نك خدمت عسكریه‌سنه كیروب، ۱۷۸۰ دن ۱۷۸۲ یه قدر میرالایلقله آمریقا محاربه‌سنده بولنمش؛ وعودتنده (فلاندره) نك فرانسه‌نك النده بولنان قسمندن مجلس عمومی اعضالغنه انتخاب اولنه‌رق، خطیب مشهور (میرابو) ایله فوق‌العاده بر محبت ودوستلق حاصل ایده‌رك، افكار جدیده اصحابنك طرفكیری اولمش ایسه‌ده، مؤخراً ینه قرال طرفداری اولوب، (میرابو)یی دخی بو طرفه جلب ایتمكه موفق اولمشیدی. میلادك ۱۷۹۳ تاریخنده آوستریایه كیدوب، جنرال‌لق رتبه‌سنی احراز ایتمشدر. میرابو حقنده بعض خاطره‌لری جامع پك معتبر بر كتاب یازمشدر.

آرمبرغ دوقه‌سی { لئوپولد (Leopold duc d'Aremberg) آوستریا جنرال‌لرندن اولوب، میلادك ۱۶۹۰ تاریخنده طوغمش، و ۱۷۵۴ ده وفات ایتمشدر. مجارستان وبلغراد محاربه‌لرنده. وبعده مشیریت رتبه‌سنی احرازله (فلاندره) محاربه‌سنده بولنمش، وبو محاربه‌ده مجروح اولمشدر. علوم ومعارف محبی اولوب، فرانسه‌دن نفی اولنمش اولان شاعر (روسو)یی حسن قبول ایتمش؛ و (وولتر) له مخابره‌ده بولنمشدر.

آرمسترونغ { (Armstrong) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شرقیه‌سندن (پانسیلوانه) جمهوریتنك غرب طرفنده و (آلغانی) نهرینك ایكی طرفنده واقع بر قضادر، كه سطحی ۲۱۶۰ مربع كیلومتره‌دن عبارت اولوب، ۴۳۳۸۰ اهالی‌یی جامعدر. كومور معدنلری چوقدر. مركزی (كیتانینغ) قصبه‌سیدر. — بو اسمله جمهوریت مذكوره‌ده برقاچ قریه دخی واردر.

آرمسترونغ { جون (J. Armstrong) اسقوچیا اطبا وشعراسندن اولوب، میلادك ۱۷۰۹ تاریخنده (ادیمبورغ) ك جوارنده (قارستلون) قصبه‌سنده طوغمش، و۱۷۷۹ ده وفات ایتمشدر. طب وحفظ صحت حقنده بر قاچ كتابله برابر، متطببلرك علیهنده «طبك طریق اختصاری» عنوانلی برهجویه‌سی، «عشقك تصرفی» عنوانلی بر منظومه‌سی وسائر آثاری واردر.

آرمسترونغ { جورج (G. Armstrong) انكلتره‌نك مشهور ماكینه فابریقه‌جیلرندن اولوب، میلادك ۱۸۱۰ تاریخنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طوغمشدر. ایجاد ایتمش اولدیغی برنوع طوبله مشهور
در، که کندی اسمیله یاد اولنور. آرمسترونغ طوبی
خفیفلکی، صاغلاملغی وگوزل نشان آلمسی سببیله
ایجادنده شهرت بولوب، بتون دولتلر طرفندن قبول
ومبایعه اولنمشیدی. مؤخراً آلمانیالی (قروب) بونك
اسمنی باصدیرمشدر.

آرملی (Armley) انکلترەنك (یورق) ایا- لتنده، (لیدس) شهرندن ٥ کیلومترەلك
مسافەدە وبو شهردن (لیورپول) ە قدر آچلش اولان
برقنالك اوزرندە واقع بربیوك قریه اولوب، ۹۲۲٤
اهالیسی وبیوك منسوجاتی فابریقەلری واردر.

آرمنتو (Armento) ایتالیانك جنوبینك (باسیلیقاته) ایالتنده، پوتنچه قضا-
سنده وپوتنچه شهرینك ٥٢ کیلومترە جنوب شر-
قیسنده. طاغلرله محاط صارب برقیانك اوستندەواقع
برقصبه اولوب، ۲۹٦٠ اهالیسی وبعض اسکی
استحکامات خرابەلری واردر. جوارنده پك غریب
بعض مغارەلر بولنیور.

آرمنیا (Arménie) [«ارمنیه» و«ارمنستان» مادەلرینه مراجعت بیوریله.]

آرموری (Armory) هندستانك وسطلرنده (چانده) قضاسنك برقصبەسیدر،
که (پایین‌کنك) نهرینك ساحل یسارنده و (نکپور)
شهرینك ۱۲۰ کیلومترە شرق جنوبیسنده واقع او-
لوب، ٥٦۷۱ اهالیسی وخیلی ایشلك تجارتی واردر.

آرموریقه (Armorique) بوکلمه اسکی کلت لساننده «دکیز» دیمك
اولمغله، فرانسەنك (سینه) نهری منصبندن (لوآر) ك
منصبنه قدر (مانش) دکیزنده وبحر محیط آطلاسیده
اولان سواحلنه علم اولمشدر. میلادك ٤٠٨ تاریخنده
بو سواحلده بولنان قصبەلر اهالیسی بینلرنده براتفاق
تشکیل ایدەرك، رومالیلره قارشی عصیان ایتمشلردی.

آرمی (Capo delle Armi) برونی ایتالیا- نك منتهای جنوبنده مسینه بوغازی
قربنده بربروندر.

آرمیرو (Armiro) [« ارمیه » مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آرمینیوس (Arminius,) یاخود هرمان (Hermann) جرمانیا یعنی اسکی
آلمانیا اقواممندن (کروسق) لرك رؤساسندن اولوب،
میلادك ۹ تاریخنده روما سردارلرندن (واروس) ك
تکمیل بر اردوسنی باتیرمش؛ و(جرمانیقوس) ك قو-
ماندەسی آلتنده کوندریلن کلیتلی روما عسکرینه بر
چوق وقت مردانه مقاومتله، نهایت جرمانیایی ترك
ایدوب کیتمکه مجبور ایتمشدر. بو موفقیتلری اوزرینه
حکمدارلق عنوانینی آلمق ایستدیکندن، میلادك ۱۹
تاریخنده، ۳۷ یاشنده اولدیغی حالده، رفقاسندن
بری طرفندن قتل اولنمشدر. کندیسی رومادە تربیه
اولنوب، آوغستوس وواروس ایله کسب الفت
ایتمشیدی. روایته کوره، جرمانیالیلر بونك وفاتندن
صکره، (ارمینسول) نامیله آلهەلری زمرەسنه ادخال
ایتمشلردی. آلمانلر ۱۸۷٥ تاریخنده (دتمولد) شهرنده
آرمینیوسك نامنه برهیکل رکز ایتمشلردر.

آرمینیوس (J. Arminius) — ژاق یا- خود هارمنسن (Harmen-
sen) ١٥٦ تاریخنده فلنکك (اودوارتر) قصبەسنده
طوغمش و ۱٦٠٠ دە وفات ایتمش بر پروتستان رو-
حانیدر، که آمستردام و(لید) شهرلرنده عقاید معلمی
بولنمش؛ وقدری انکار ایله ندامتك هرکناهی عفو
ایتدیردیکنی التزام ایدەرك، بریکی مذهب ایجاد،
وبتون خرستیانلری بر مذهبه جمع ایتمکه جهد ایتمش؛
ومعاصرلریله برچوق منازعەلر ومباحثەلر ایدەرك،
امور مذهبیەیه متعلق برقاچ کتاب دخی یازمشدر.
فکر ومذهبنی قبول ایدنلر برآرەلق تکفیر وتضییق
اولنمشلر ایسەدە، مؤخراً سربست براقیلوب، الآن
فلنکدە آرمینیوسك مذهبنه تابع آدملر بولنمقدەدر.

آرمینیوسبورغ (Arminiusburg) پرو- سیەنك غرب طرفنده کا-
ن (وستفالیه) قطعەسنده و(توتوبورغ) اورمانلری
اورتەسنده بر طاغدر، که برنجی عصر میلادی ابتدا-
لرنده آرمینیوس نام جرمانیانی قوماندانك رومانك بر
اردوسنی محو وپریشان ایتدیکی محلدر. مؤخراً دخی
شارلمان ایله ساقسونیالیلر آرەسنده بو طاغدە بربیوك
محاربه اولمشدر. بر اسکی استحکامك خرابەلری مو-
جوددر.

آرنا (Arena) ایتالیانك جنوبینك (قلابریا) قطعەسنده (مونتلیونه) قضاسنده
و(مونتلیونه) شهرینك ۲۳ کیلومترە جنوب شرقیسنده
بربیوك قریه اولوب، ۲٤٤٠ اهالیسی واردر.
دفعاتله یایلوب حرکت ارضدن منهدم اولمش بر قلعه-
سی‌دە واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرنا { ژوزف — (Joseph Aréna) قورسیقه جزیره‌سنده بوناپارت فاملیاسنك دشمنی اولان بر فاملیایه منسوب اولوب، ١٧٧٠ تاریخ میلادیسنده طوغمش؛ وژاندارمه عسکری خدمتنده ایکن، ١٧٩٧ ده قورسیقه طرفندن مبعوث انتخاب اولنه‌رق، او وقت قونسول بولنان بوناپارته قارشی بر اتفاق خفی ترتیب ایتمش ایسه‌ده، مقصدلری اجرا اولنه‌جغی وقت اوپراده توقیف اولنه‌رق، ١٨٠١ ده اعدام اولنمشدر. — برادری بارتلمی آرنا دخی، روایته کوره، بوناپارته بیچاقله قصد ایدوب، (لیوورنو) یه فرار، و١٨٢٩ ده اوراده وفات ایتمشدر.

آرناپو { (Arena-Po) ایتالیای شمالیده لومباردیا قطعه‌سنك (پاویا) ایالتنده، (ووکرا) قضاسنده و(ووکرا) شهرینك ٣٣ کیلومتره شمال شرقیسنده، (پو) ایرماغنك ساحل یمیننده واقع بر کوچك قصبه اولوب، جواریله برابر ٣٦٧٥ اهالیسی، بر اسکی قلعه‌سی ومتعدد کوشکلری واردر.

آرناره { (Arnara) ایتالیانك روما ایالتنده (فروسینونه) قضاسنده وفروسینونه شهرینك ٩ کیلومتره شمال غربیسنده، (غاریلیانو) نهرینه دوکیلن (ساقو) چاینك قربنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ٢٠٢٠ اهالیسی واردر. قربنده بر منطفی برکانی، لنکیت معدنی، واراضیٔ رابعه حیوانات جسیمه‌سنك مستحثاتی بولنیور.

آرناس { (Arenas) اسپانیاده برقاچ کوچك قصبه وقریه‌نك اسمیدر. بونلرك بری (آرناس ده سان پدرو) قصبه‌سیدر، که اسکی قشتاله قطعه‌سنك (آویلا) ایالتنده وآویلا شهرینك ٥٦ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، قضا مرکزیدر. ٢٣٠٠ اهالیسی وایپك کارخانه‌لری واردر. — بری (آرناس ده الحما) قریه‌سیدر، که غرناطه ایالتنده وغرناطه شهرینك ٢٤ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ١٠٦٥ اهالیسی ومعدن صولری واردر. — بری‌ده (آرناس ده ولز) قریه‌سیدر، که (ملاغه) ایالتنده وملاغه شهرینك ٢٤ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، ١٤٠٠ اهالیسی واردر. — (آرناس غورناس) اسمنده دخی قومدن بر صیرت واردر، که اسپانیانك جنوبنده (هوئلوا) ایالتنده واقع اولوب، (وادی الکبیر) منصبنك شمال غربیسنده و(قادیس) کورفزیله بو نهرك وادیسی آره‌سنده ممتد اولور.

آرنالس { (Arenales) آمریقای جنوبیده آرجنتین جمهوریتنك (بونس آیرس) ایالتنده ومرکزجمهوریت اولان (بونس آیرس) شهرینك ٣٥٠ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر ناحیه اولوب، ٣٢٥٠ اهالیسی واردر، وپك چوق حیوانات یتیشدیریلیور.

آرناؤد { ممالك عثمانیه‌دن روم ایلینك یعنی بلقان شبه جزیره‌سنك غرب طرفلرنده ساکن بر قومدر. «آرناؤد» کلمه‌سنك روجه «آروانیت» کلمه‌سندن تحریف ایدلمش، وبونك‌ده آرناؤدلر عندنده مستعمل اولان «آربان» کلمه‌سندن آلنمش اولدیغنی بیان ایتدی ایدك [«آربان» و «آربانیا» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

بو قوم تاریخك ضبط ایده‌مدیکی پك اسکی بر زماندن بری بالقان شبه جزیره‌سنده ساکن اولوب، دفعاتله کندینی کوسترمش، واسکی یونان وروما ایله مناسباتده بولنمش ایسه‌ده، دائما متفرق یاشامش، وسائر اقوام وامم‌له قاریشیق صورتده ظهور ایدوب، هیچ بر وقت اتحاد ولسان ملیسنی کوستره‌بیله‌جك بر صورتده کورنمه‌مش اولدیغندن، یقین وقتلره قدر مجهول بر حالده قالمشیدی. اوروپا مورخلرینك کیمی بونلرك یقین وقتده قافقاسیه‌ده‌کی (آلبانیا) یعنی داغستاندن کلمش اولدقلرینه، کیمی اسلاو اقوامی جمله‌سندن بولندقلرینه، کیمی یونانیلرك حالت وحشیهٔ اصلیه‌سنده قالمش بر شعبه‌سی اولدقلرینه ذاهب اوله‌رق، هر بری حقیقتدن پك اوزاق بر ملاحظه‌ده بولنمش؛ وبزم مورخلرك بعضیسی‌ده کندیلرینی عربستاندن کلمش بر عرب قبیله‌سی فرض ایتمشلر دی. واقعا، لسانلرنده اسکی یونان ولاتین واسلاو لسانلریله مشابه ویامشترك کلمه‌لر بولندیغنی بیلیرلر دی، لکن بو کلمه‌لری او لسانلردن مأخوذ ظن ایدرلر دی. نهایت بعض اوروپا محققلری آرناؤد لسانینه واقف اولنجه، بو لسانك اسکی یونان، لاتین، اسلاو، غوط، فارسی وسانسکری لسانلریله نه درجه‌لرده مناسبتی اولدیغی آکلایه‌رق، ولسانی اساس اتخاذ ایدوب، تاریخلری دخی قاریشدیره‌رق، آرناؤد قومنك اصلنی ونره‌دن کلوب، نه اولدیغنی آکلامشلر در. عصرلرجه بر معما حالنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قالمش اولان بو مسئله آرتق تماميله حل اولنوب، آر-
ناؤد قومنك (آريا) دنيلن آسيا واوروپا امی زمره-
سنك اك قديم شعباتندن برشعبه اولديغی تحقق ايتمشدر.
بر طرفدن اسكی يونان، لاتين، اسلاو، وجرمن
لسانلريله وبناءً عليه بو لسانلردن منشعب اولان بتون
اوروپا السنهٔ جديده‌سيله وبر طرفدن دخی فارسی
وزند وسانسكری لسانلريله مناسبت ومشابهتی اولان
آرناؤدجه كلمه‌لری صايمق اقتضا ايتسه، بحث پك
اوزار، واكثر قارئلرمز ايچون، ايكی مجهولی مقايسه
ديمك اوله‌جغندن، ملالی موجب اولور. ديه‌بيليرزكه
آرناؤد لسانك اشتقاقاتی حاوی برلغات كتابی ياپلسه،
بو صايديغمز لسانلرك بری ويا بر قاچيله مناسبتی ظاهر
اوله‌جق كلمه‌لر پك آز قاليرِ؛ حالبوكه بوكلمه‌لرك بشقه
بر لساندن مأخوذ اولدقلرينه حكم اولنه‌ماز؛ بالعكس
پك چوق كلمه‌لر واردر، كه آرناؤدجه‌ده اولان صو-
رتلری اصل واسكی يونان ويا لاتين لسانده‌كی
صورتلری ايسه فرع اولديغی تبين ايتمشدر، كه بوده
آرناؤد لسانك اسكی يونان ولاتين لسانلرندن دها
اسكی، وآرناؤد قومنك دخی پك قديم اولديغنی كوستر-
يور. بعض كلمه‌لرده آرناؤدجه‌نك اوروپانك سائر
السنهٔ آريانيه‌سنك جمله‌سندن زياده فارسی وزند
وسانسكری لسانلريله مناسبت ومشابهتی اولمسی آرناؤد
لسانك لاتين، يونان ويا اسلاو شعبه‌لری كبی برشعبه‌يه
منسوب اولميوب، طوغريدن طوغری‌يه اسكی آريا
السنه‌سی زمره‌سنه منسوب اولديغنی، وبو قومك،
سائر اقوام قديمهٔ آريانيه كبی رأساً آسيای وسطيدن
اوروپايه كلمش اولديغنی اثبات ايدر دلائلدندر.

اوروپاده بولنان امم پك اسكی برزمانلرده، اقوای
احتماله كوره، آسيای وسطينك بلخ وهرات طرفلرندن
انفكاكله، بر طاقی ماوراء النهر وروسيه، بر طاقی
ايران وآناطولی وبر طاقی دخی قافقاسيه وقره دكيز
سواحلی طريقلريله كروه كروه غربه طوغری هجرت
ايتمش، واوروپانك هر طرفنه ياييلمشلر در. آنجق بو
هجرتلر بروقتده وقوع بولميوب. آره‌لرنده پك اوزون
فاصله‌لر واردر. اوروپای غربيده منتشر بولنمش اولان
كلت قومنك اك اول كلن قافله‌لردن اولديغی معلومدر.
ايشته آرناؤدلرك دخی او زمانلرده يعنی كلتلردن آز
اول ويا صكره كلمش اولملری ملحوظدر. ذاتاً بينلرنده
لسانجه وسائر بعض خصوصجه دخی مشابهتلری دركار
اولان بو ايكی قوم بردن وياخود بربرينی متعاقب
كلوب، كلتلر اوروپای غربيده، وآرناؤدلر آوروپای
شرقيده توطن ايتمش؛ واوروپای شماليه‌يه دخی مؤخراً
توتونلر واسلاولر كلوب يرلشمشلر در. آرناؤدلرك
او وقت اسم مليسی (پلاسج) ويا (پلاسغ) ايدی، وبر
روايته كوره، بو اسم آرناؤدجه «اختيار» و «قديم»
ديمك اولان (پلاق) كلمه‌سندن محرف اولوب، متأخرين
طرفندن متقدمينه ويرلمشدر. هر حالده بو قوم او
وقتلرده بلقان شبه جزيره‌سنك هرطرفيله آناطولينك
قسم غربيسنی احاطه ايدوب، مؤخراً كلن هلنلر
موره شبه جزيره‌سيله يونانك بر قسمنی پلاسجلرك
اللرندن چيقارمشلر ايسه‌ده، بوكا بدل پلاسجلرك بر
چوغی ايتاليايه كچوب، احتماله كوره، اوراده بو-
لدقلری وياخود صكره كلن ديكر برقومله قاريشه‌رق،
لاتين قومنی تشكيل ايتمشلر در؛ يوناندن دخی پلاسجلر
بتبتون چكلميوب، طاغلرده واُوليا وآقارنانيا كبی
كوشه وكنارلرده خالص وآيری ياشار بعض پلاسج
كروهلری قالدقدن بشقه، هلنلرله دخی قاريشوب
امتزاج ايدنلر پك چوقدر.

پلاسجلر يعنی اسكی آرناؤدلر وجه آتی اوزره
باشليجه درت قسمه منقسم ايديلر: ١، ايليريانلر، كه
يونان قديمك حدودندن آدرياتيق كورفزينك منتهای
شماله قدر، يعنی شمديكی آرناؤدلقله بوسنه وهرسك
ودالماچيا قطعه‌لرنده منتشر ايديلر؛ ٢، ماكدونياليلر
كه (پيندوس) وشارطاغلرندن ردوب‌طاغنه وقره‌صويه
وآطه دكيزينه قدر ممتد اولان ماكدونيا قطعه‌سنده
يعنی سلانيك، مناستر، اسكوب وسيروز طرفلرنده
ساكن ايديلر؛ ٣، تراكيليلر كه حدود شماليه‌لری
معين اوليه‌رق ادرنه ولايتيله بلغارستان طرفلرنده
ساكن وبلكه طونه‌نك ساحل يميننه قدر منتشر ايديلر؛
٤، فريجياليلر، كه آناطولی سواحلندن آنقره وسيواسه
قدر اولان قطعه‌ده بولنورلردی. بو صايديغمز درت
قومك پلاسج امتی شعباتندن اولدقلری دلائل قويه
وبراهين تاريخيه ايله مثبت اولوب، آنجق بر طرفدن
ايليريانلرله ماكدونياليلر، وبرطرفدن دخی تراكيليلرله
فريجياليلر بربرلرينه كرك لسانجه وكرك اخلاق وعا-
داتجه دها قريب ايديلر؛ هله ايليريانلرله ماكدونيا-
ليلرك لسانی بركبی ايدی. بو درت قوم بيننده‌كی
قرابت او قدر قوی ايدی، كه بتون يونان حكمدار

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وقهرمانلری طوپلانوب، فریجیالیلردن معدود اولان (تروآ) حکمداری اوزرینـه هجوم ایتدکلری وقت، ماکدونیا وتراکیدن کیمسه یونانیلره اشتراك ایتمك شویله طورسـون، بوقطعه‌لردن تروآلیلره پك چوق امداد کیتمش اولدیغی تاریخله مثبتـدر. ماکدونیـا وتراکی وفریجیا اهالئ قدیمه‌سنك لسانلرندن تاریخلرده حفظ اولنمش اولان بعض اسملرك الیوم مستعمل اولان آرناؤدجه کلمه‌لرله مشابهتی کوریلور. ازآن جمله ابوالمورخین هرودوت بالمناسبه فریجیا لساننده اکمکه (بوقس) دنیلدیکنی بیان ایدیور، که بونك آخرندن هرودوت طرفندن ضم اولنمش بر ادات یونانی اولان (س) طی اولنجه، شمدیکی آرناؤدجه‌ده دخی اکمك دیمك اولان کلمه‌نك عینی اولدیغی تبین ایدر. ایلیریانلرله ماکدونیالیلرك برقوم واحد وبرلسانله متکلم اولدقلرینی میلادك برنجی عصرنده یاشامش‌اولان استرابون دخی صراحةً بیان ایده‌رك: «اپیر وایلیریا وماکدونیا اهالیسی بر لسـانله متکلمدرلر، صـاچلرینی بر صورتده کسرلر، واخـلاق وعادتلری دخی بردر»؛ ودیکر بر محلده بونلر (پلاغونیا) دیدکلری اختیار مجلسلری معرفتیله اداره اولنورلر، واختیاره (پلایس)، اختیار قادینه دخی (پلایه) دیرلر» دیور. ایمـدی «پلاقونیـا» و «پلاق» کلمـه‌لری الیوم آرناؤدجه‌ده بو معنـالرله مستعمل اولدقلری کبی. عادات قدیمه‌یی محافظه ایتمش اولان آرناؤد مالیسورلری حالا بینلرنده‌کی اختلافاتی (پلاقونیا) تعبیر ایتدکلری اختیار مجلسـلری معرفتیله فصل ایدیورلر.

بوقاریده صایدیغمز درت قومك پلاسج اقوامندن اولدقلری متفق علیـه اولدیغی کبی، بونلردن ایلیریانلرك شمـدیکی آرناؤدلرك اجدادی اولدقلرنده دخی شـبهه یوقدر: ایکی بیك سـنه‌دن بری جریان ایدن وقوعات اساساً مضبوط اولمغله، بو زمانده خارجدن آرناؤدلق قطعه‌سـنه بر قوم کلوب اسکان ایتدیکی مخطر اولنمیور. بوندن ماعدا عمومیت اوزره اسکی پلاسجلرك شمدیکی آرناؤدلرله همجنس وهملسـان بولنمش اولدقلرینی اثبات ایده‌جك دها پك چوق دلیللر اولوب. ازجمله اسکی یونان وروما دین واعتقادلرینك اسـکی پلاسجلردن مأخوذ اولدیغنی بتون یونان قدیم مورخـلری اعتراف ایدیورلر؛ یونان قدیم وروما الههلری اسملرینك ایسـه آرناؤدجه اولدقلری درکار اولدیغنـدن، پلاسج دیمك «اسـکی آرناؤد» دیمك اولدیغی تبین ایدیور.

بو حالده، تاریخ طرفندن تکذیب اولنمقدن احتراز ایتمکسزین، وجنسیجه منسوب بولندیغم برقوم اولمغله، بیوتمك آرزوسنده بولندیغمه حمل اولنمیه‌جغندن امین اوله‌رق، دیه‌بیلیرم که: آرناؤد قومی وقتیله تریسته‌دن سیواسه قدر آوروپا وآسیانك ایکی بیوك قطعه‌سـنده ساکن بر بیوك قوم ایدی. آناطولیده وقتیله ایران، یونان، روما وسائر بیوك دولتلر ومتمدن امتلر آره‌سنده ومختلف اجناسه منسوب فاتحلرك ید ضبطنده قاله‌رق، پلاسجلر چوقدن منقرض ونایاب اولدقلری کبی، تراکیدن وماکدونیـانك شرق جنوبی طرفندن وایلیریانك جهت شمالیه‌سندن یعنی بوسنه وهرسکدن دخی قرون وسطاده سیل بلا کبی آقوب هجوم ایدن بلغار واسلاولر طرفندن اخراج اولنه‌رق، ماکدونیانك غرب جنوبی قسمیله ایلیریانك قسم جنوبیسنه یعنی شمدیکی آرناؤدلغه صیقیشدیرلمشلردر.

آرناؤدلر ایلیریان وپلاسج دنیلدکلری زماندن بری اساساً اخلاق وعاداتلرینی دکیشدیرمیوب، دائما اقوام متمدنه‌دن آیری ومنفرد وکوچك کوچك وبربرلرینه خصم قبیله‌لره منقسم بولنمش، واسترابونك تعریفنه باقیلیرسـه، او وقتلرده دخی شمدیکی دبره واشقودره مالیسورلرینك سوردکلری عمری سورمکده بولنمشلردر. بونك ایچون هیچ بر وقت بریره جمع اولوب، بر هیئت ودولت تشکیل ایتمك، ویا کندی لسانلرینی یازوب، بر ادبیات ملیه اویاندیرمق فکرنده بولنمامشلردر. ایچلرندن یتیشن بیوك آدملر دخی بر بشقه لسانله تحصـیله واو لسانله معاملات دولیه‌ده بولنمغه مجبور اولور، وبو وجهله منسوب بولندقلری قومك شهرت وشـانـنه پك آز خدمت ایده‌بیلیرلردی. بو صـورتله یشایشلری کرك لسانلرینی وکرك اخلاق وعاداتلرینی اسکی حاللرنده محافظه ایدوب، بر کونه تبدله اوغرامامه‌لرینه سبب اولمشدر.

آرناؤدلر اسـکیدن بری قبیله قبیله کندی رؤسالریله اختیار مجلسـلری معرفتیله اداره اولندقلرندن، مضبوط تاریخلری اولمیوب، معروف اوله‌رق یالکز اوچ دولت تشکل ایتمشیدی، که بونلرك بری اشقودره طرفلرنده، بری اپیرده یعنی یانیه طرفنده وبری‌ده ماکدونیانك یکیجهٔ واردار قربنـده بولنمش اولان (پلا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهر قدیمنده ایدی. بو اوچنجی دولت ماکدونیا دولتیله معروف اولوب، تاریخی تمامیله مضبوطدر. [« ماکدونیا » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] بو دولت فلیپك اوغلی اسکندر ذو القرنینك خروجی وتا هنده قدر او وقت معلوم ومعروف اولان اقطار عالمك همان کافه‌سنی فتح ایتمسی کبی خارق‌عاده دنیله‌بیله‌جك بر بیوك وقوعاتله کندینی بتون عالمه طانیتدیرمشدر؛ آنجق آرناوٗدلرك احوال مبسوطه‌سندن طولایی، اسکندر دخی لسان یونانی ایله تربیه اولنوب، هرنه قدر فتوحاتی ایدن عسکرینك جمله‌سی ماکدونیالی اولدیغی کبی، کندیسی دخی اصلا ونسباً ولساناً ماکدونیالی‌اولوب، یونانیلرك پك‌محبی بیله اولمدیغی معلوم ایسه‌ده، اکثر خلق‌عندنده یونانی ظن اولنمشدر. اپیرده‌کی دولتك اك بیوك ومشهور حکمداری (پیروس) در، که رومالیلری ایکی دفعه مغلوب، ویونان ومصره قدر توسیع غالبیت ایتمش ایسه‌ده، فتح ممالکدن زیاده غالبیته نائل اولمغی سودیکندن، وفاتنده خلفلرینه پدرندن بولدیغی ملکدن زیاده‌برشی براقامشدر. ایلیریا حکمدارلرندن دخی اك زیاده رومالیلرله محاربه ایدن (توتا) نام ملکه ایلك (کنیچو) اسمنده‌کی حکمدار کسب شهرت ایتمشلردر.

آرناوٗدلر بیوك اسکندرك معیتنده عالمی فتح ایتدکدن صکره، رومالیلره کردنداده اطاعت اولمغی قولای قبول ایده‌میه‌رك، او قدر معندانه مقاومت ایتمشلردی، که اك نهایت قوتنك کثرتیله بونلری مغلوب ایدن (پول امیل)، اخذ انتقام ایچون، سکسان بش قصبه‌لرینی خاکله یکسان، وبر قاچ یوز بیك آدملرینی اسیر ایدوب، زنجیر بند اوله‌رق رومایه سوق ایتمشدر. ایشته او وقتدن بو قومك نکبتی باشلایه‌رق، برطرفدن رومالیلرك اطاعتی آلتنده بولنمق، وبرطرفدن دخی مؤخراً شمالدن هجوم ایدن هونلر، آوارلر وسائر سرسری وخونخوار اقوام وحشیه‌دن پایمال اولمامق ایچون، طاغلره ومتین محللره چکیله‌رك، دوز ومنبت یرلرینی بوش براقغه؛ وبر طاقی ده بسبتون ترك وطنله، یونان وموره جزایر وسواحلنه وتا اورته طرفلرینه ومرمره آطه‌سنه قدر قاچمغه مجبور اولمشلردر. ایشته یونان وموره‌ده وعلی‌الخصوص یونان جزایرنده اهالینك نصفنه قریب بر مقدار ونسبتده بولنان آرناوٗدلر ومرمره آطه‌سنده‌کیلر او وقتلردن کلوب قالمشلردر. آرناوٗدلقده قالانلر ایسه طبیعی مستحکم یرلره چکیلوب، دائمی صورتده سلاح بدست یاشادقلرندن، کرك رومالیلره وکرك مؤخراً قسطنطینیه قیصرلرینه اسماً تابع اولوب، حقیقتده کما فی‌السابق کندی رؤسالری طرفندن مستقلاً اداره اولنقده ایدیلر؛ وبو رؤسا یواش یواش پرنسلك وقراللق سوسنی آلمشلردی. آرناوٗدلغك دکیزه قریب وآلچق یرلرنده ایسه فرانسه‌نك نورماندیا ایالتندن بعض پرنسلر کله‌رك، حکم سورمکه باشلامشلردیسه‌ده، اونلرده مرور زمانله آرناوٗدلشمشلردی. حتی‌الی یومنا هذا اشقودره ویاقوه مالیسورلری عندنده مرعی اولان قانون محلی‌یی وضع ایدن (دوقه کین) (le duc Jean) بونلرك بری ایدی. آدریاتیق سواحلنده‌کی بعض قصبه وقلعه‌لری‌ده وندیکلیلرك الینه چکمشیدی.

ایشته، سلاطین عثمانیه وغزاة مسلمین روم ایلی قطعه‌سنه آیاق‌باصدقلری وقت آرناوٗدلر بوحالده‌ایدیلر. پرنسلرینك بعضیسی آز چوق مقاومت ایتمشلر ایسه‌ده اکثریسی عثمانلیلرك قوت وجلادتنی آکلادقلرندن بلا محاربه تسلیم اولمش؛ وبو مناسبتله همان پرنسلرینك جمله‌سی یرلرنده قالوب، بعض حقوق وامتیازاتله دولت عثمانیه‌یه تابع اولمشلردی. آنجق‌مؤخراً اسکندر بك بو پرنسلرك جمله‌سنی طوپلایوب، کندینی جمله‌سی اوزرینه رئیس وقوماندان طانیتدیرمش؛ وکندیسی فوق‌العاده جسور، مدبر وحرب آزما برآدم اولمغله، پاپا وبتون آوروپا خرستیان حکمدارلری کندیسنی، عثمانلیلره قارشی برسپرمقامنده قوللانمق نیتیله، تشجیع وتشویق، وکندیلری دخی آرقه‌سی صره کله‌جکلرینی وعد ایتدکلرندن، عثمانلیلرله محاربه‌یه طوتیشمش؛ وموقعلرینك‌دخی متانتی یاردمیله قرق سنه همان متمادیاً حرب ایده‌رك، واوروپا حکمدارلریله پاپانك کندیسنی آتشه صوقیله‌جق بر آلت کبی قوللانمق ایستدکلرینی کوردیکی حالده، ینه وعدلرینه آلدانه‌رق، آرناوٗدلغی یاریم عصر پیاپی آتش وقان ایچنده بولندیرمشدر. نهایت اسکندر بکك وفاتی اوزرینه، بتون آرناوٗدلق تمامیله دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ید ضبطنه کیرمش؛ واو وقت دخی برقاچ‌یوز بیك آرناوٗد ایتالیانك قلابریا وسیچلیا طرفلرینه هجرت ایتمش، وبرطاقی دخی وندیك، جنوه، مارسلیا واسپانیایه قدر طاغیلوب پریشان اولمشلردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

يالكز قلابريا وسيجيليايه هجرت ايدنلر مستقل قريه وناحيه‌لر تشكيل ايتدكلرندن، لسانلريني، جنسيتلريني ومذهبلريني الى‌الآن محافظه ايتمكده‌درلر، كه بونلرك مقدارى ايكيوز اللى بيك راده‌لرنده تخمين اولنمقده‌در.

آرناؤدلر بو وجهله تابعيت عثمانيه دائره‌سنه داخل اولدقدن صكره، هدايت ربانيه‌ايله همان بتون بكلرى وايلرى كلنلرى بردن دين مبين اسلامى قبول‌ايتدكلرى كبى، سائرلرى دخى تدريجى تدريجى اهتدا ايده‌رك، آز وقت ايچنده اهالينك ثلثانى مسلمان اولمش؛ وقالان ثلثى دخى همان نصفيت اوزره قتوليك واورتودوقس مذهبلرينه منقسم بولنمشدر. روماليلره، بيزانس دولتنه وحتى كنديلرينك همجنسلرى اولان بيوك اسكندره بيله تماميله مطيع اولمامش اولان آرناؤدلر كلمهٔ جامعهٔ توحيد قوتيله عثمانليلرله يكدل ويكوجود اولوب، دولت عثمانيه‌نك اعلاى شان وشوكتنه وفتوحات عثمانيه واسلاميه‌نك توسيعنه پك‌چوق همت وياردملرى بيكمشدر. تاعساكر منتظمه‌نك تشكيلى زمانه قدر عموم آرناؤدلر دولتك دائمى صورتده سلاح آلتنده بولنور بر اردوسى حكمنده اولوب، بونلر امر آلدقلرى آنده، سلاح بدست اوله‌رق، سودان چوللرينه قدر قوشمغه مهيا ايديلر. دولت دخى بونلرك خدمات وصداقتلريني تقدير ايده‌رك، اك بيوك مسندلره قدر چيقارمشدر. يالكز صدارت مسنديني احراز ايدن آرناؤد پاشالر يكرمى كشى قدر اولوب، هله بونلرك ايچندن سلطان سليم اول وسلطان سليمان حضراتنك دورلرنده بش دفعه مسند صدارتى احراز، وعثمانلى سنجاغنى يمن وعمانه واو وقته قدر اسمى بيله طويلامش اولان آچينه وسوماتره‌يه قدر ايصال ايدن سنان پاشا ايله، دولتى بر بيوك ورطه‌دن قورتاروب، معاذالله تعالى غروبه ياقلاشمش اولان نجم اقبال عثمانى‌يى يكيدن اسكى پارلاقلغيله پارلاته‌رق، عثمانلى سنجاغنى ويانه سورى خارجنده تموج ايتديرمكه موفق اولان كوپريلى محمد پاشا ايله اونك اولاد واحفادى وفرهاد پاشا وامثالى بو جسور وصادق قومك افرادندن ايديلر.

آرناؤدلر عموميت اوزره اوزون بويلى، ايرى‌كميكلى وسينيرلى آدملر اولوب: على الخصوص قفالرينك بيوكلكى وناصيه‌لرينك كنيشلكى ايله فرق‌اولنه‌بيليرلر، كه بوده ذكاوت فطريه‌لرينك كثرتنه دلالت ايدر. حقيقةً تحصيل وتربيه‌يه سوق اولنان آرناؤد چوجقلرى، كنديلرنجه مجهول لسانلرده تدريس‌اولندقلرى حالده، پك آز وقت ظرفنده ترقى ايتدكلرى كورلمش؛ وبو قومك افرادندن پك چوق عالم آدملر يتيشمش ايسه‌ده، اكثريسى اوقويوب يازدقلرى لسانك‌صاحبى اولان اقوامك افرادندن ظن اولنمقده درلر. اخيراً ارتحال ايدن ياقوه‌لى على افندى وخواجه تحسين كبى بين العلما علم وذكاوتلريله تميز ايتمش پك چوق آرناؤدلر كلمش اولديغى كبى، آتنه وروما دارالفنونلرينك آب رويى اولان نيچه عالم آدملر دخى بوجنسيته منسوبدرلر. يونان وايتاليا‌ده بولنان خرستيان آرناؤدلر دخى استعدادلريني اثبات ايده‌رك، يونانه استقلالى قزانديران رؤسا وقپودانلرك وبو اغورده هر فدا كارلغى كوزه آلان خلقك اكثريسى وعلى‌الخصوص بوچارى، جاولا، قنارى، بولغاريس، بوبولينه كبى اك مشهورلرى آرناؤد اولدقلرى كبى، غاريبالدينك يوزينى آغارتان وايتاليانك توحيدينه سبب اولان دخى باشليجه ايتاليا‌ده‌كى آرناؤدلردر. يونانى حالا بوكون اداره ايدن وعلى‌الخصوص دونتماسنى قوللانان باشليجه اوراده‌كى آرناؤدلر اولدقلرى كبى، ايتاليا‌ده‌كى آرناؤدلردن دخى پك چوق عالم، شاعر، ومصنف آدملر يتيشوب، بو قومك افرادندن برى (يعنى اون برنجى قلمان) پاپالق مسندينه قدر واصل اولمش اولديغى، وبوكونكى كونده ايتاليايى اداره ايدن موسيو قريسپينك بوقومك افرادندن بولنديغى ذكر ايتمك كافيدر، ظن ايدرم.

آرناؤدلر اجدادلرينك اخلاق وعاداتنى وبرده ناموس وحيثيتلريني محافظه‌ده و«بسا» تعبير ايتدكلرى عهده وفا خصوصنده پك متيندرلر. جنسيتلريني، قبيله‌لريني، عائله‌لريني وحتى مجرد بر سوزلريني مدافعه ايچون، قانلريني دوكمكه هر وقت حاضردرلر؛ آنجق استخفاف حياتده بر آز مبالغه ايتدكلرى ايچون، چوق دفعه اهميتسز بر شى ايچون بينلرنده اوريشورلر. هزل وخفتى سوميوب، جديته مائلدرلر. يوريمه‌ده غايت خفيف وسريع اولوب، لونداته طور وحركتلرى وقهرمانانه وضعيتلرى واردر. قادينلرى اولدقجه كوزل واوزون بويلى اولوب، آنجق ايريجه وجودلى وبر آز اركك سيماليدرلر؛ مستوريتده پك مبالاتلرى يوغيسه‌ده، ناموسلريني محافظه‌ده زياده‌سيله تعصبلرى اولوب، جزئى پردهٔ ناموسدن ديشارى چيقان قيز ويا قادين اك يقين اقرباسى طرفندن غدارانه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اعدام اولنور. آرناؤد قادينـلری غايت چاليشـقان وخمارات اولوب. اوك ايچنده حاكم ومستقل واركِكلر مسـافر كبيدر. اصـالتە زيادەسـيلە دقت و اعتبار ايتـدكلرندن، هركس قيزينى ويرمك ايچون كندى درجەسـندە آدم آرايەرق، بعض دفعە پك اوزاغە ويررلر؛ وقيزلرينە مال موروثدن حصە ويرمك عادتلرى اولميوب، كليناك اثوابلرى بيلەقوجەلرى طرفندن ياپديريلير. صلابت دينيەلرى پك قوى ايسەدە، عملدە زيادە مبالات وتعصبلرى اولميوب، مسلمانلردە خرستيانلقدن وكرك خرستيان كرك مسلمانلردە اسـكى دينـدن قالمە بعض عادات وآيينلر دخى الآن موجود ومرعيدر؛ واديان مختلفەيە منسوب افرادلرى بيننده وفاق ومحبت بركمالدر.

لسانجە كيغە وطوسقە اولەرق باشليجە ايكى بيوك قسمە منقسم ايسەلردە، بو ايكى قسمك هيچ برى كنديني بو اسملە تفريق ايتميوب، جملەسى (اشـكيپتار) يعنى آرناؤد عنوانيـلە افتخار ايدرلر. كيغەلر آرناؤدلغك شمالندە وطوسقەلر جنوبندە ساكن اولوب، ايلبصاندن كچن (اشـقومبى) نهرى خط فارق مقامندەدر. كيغە وطوسقە لسانلرى يالكز شيوە وتلفظجە وبعض تعبيرات وتصريفاتجە فرقلى اولوب، اسـاساً لسـان بر در؛ وبربرلرينك لسـاننى پك اعلا آكلارلر. بو لسـاندە درت وبشيوز سنە اول يازلمش قتوليك مذهبنە متعلق منثور ومنظوم بر قاچ كتابلە بش اون عصردن برى حفظ اولنمقدە اولان بعض ملى شرقيلر موجوددر، كە شمديكى لسـاندن فرقلرى يالكز — او وقت مستعمل بولنوب، شمدى يرلرينە مسلمانلر طرفندن عربى وخرستيانلر طرفندن رومجە تعبيرات قوللانلمقدە اولان — بعض كلماتك بولنمسندن عبارتدر. اسـلاميتدن صكرە دخى آرناؤدلقدە پك چوق شاعرلر يتيشوب، مولد شريف منقبەسى وسـير نبى ومرثيۀ وقعۀ دلسوز كربلا كبى امور دينيەيە ووعظ ونصيحتە متعلق منظومەلر وديوانلر نظم وترتيب ايتمشلردر. بونلرك مجموعى عادتا برادبيات ديمك ايسـەدە، مسلمانلر عربى، اورتودوقسلر روم وقتوليكلر لاتين حروفيلە يازدقلرندن، واثرلرى كلمات وتعبيرات اجنبيە ايلە مملو وسائر ملتلرك ادبياتى طرزينە تابع بولنديغندن. آرناؤدلرك ادبيات مليەلرى يرينـە كچەمەمش، ويالكز درت بش عصر اول يازلمش ويا او وقتـلردن قالوب مؤخراً طوپلانمش اولان آثار واشعار بوموقعى احراز ايدە بيلمشدر. طوسـقەلرك خرسـتيانلرى اولان اورتو دوقسـلر اوتەدن برى روملاشمق هوسندە بولنەرق، يونان علم وتربيەسيلە تربيە اولنمغە سعى ايدەكلمشلر، وروم جمعيتلرينك دخى بوكا ياردميلە بر طاقى لسـان مادر زادلرينى اونوتمق درجەسنە كلمشلر ايسەدە، اخيراً ترتيب اولنان آرناؤد حروفيلە كتب تدريسيە نشر، وطوسقەلقدە آرناؤدجە تدريسنە مخصوص بعض مكتبلر كشاد اولنمغلە، بونلر دخى كندى جنسـيتلرينى محافظە، وبونك عكسـنە تشويقاتدن كرى طورميان يوناندن تبعد وتنفر ايتمكە باشلامشلردر. اشبو عصر معـارف حصر حضرت عبدالحميد خان ثانيـدە آرناؤدلرك دخى لسـانى يازلمغە، وادبياتلرى ميدانە كلوب، ترقى ايتمكە باشلامشدر.

ممالك عثمانيەدەكى آرناؤدلر ايكى مليون قدر اولوب، بونلرك ثلثانى اسلامدر. يونان وايتاليادە بولنان آرناؤدلر دخى بشـيوز بيك نفوسى متجاوزدر. آرناؤدلر ذاتاً طاغلق وغير منبت يرلردە دها جمعيتلى بولندقلرندن، مملكتلرى كنديلرينى بسليەميوب، چوغى صنعت وتجارتلە، صاتيجيلقلە وياخود معاشلى عسكر ويا ژاندارمە وقولجى وسائر خدمتلە ممالك عثمانيەنك هر طرفنـە وحتى مصر وسـودان ويمنە قدر غربتى اختيـار ايدەرك، زوجەلرندن اوزاق بولندقلرندن، وكچ اولنمك عادتلرى اولديغى كبى، بر طاقى دە بشـقە يرلردە اولنوب، قالدقلرندن ومحاربەلردە وبربرلريلە اولان قان دعوالرندە چوق قيرلدقلرندن، نفوسلرى تكثر ايتمك شويلە طورسون، اوتەدن برى آزالمقدە بولنمشدر.

آرناؤدلرك جنسيتنى واصل ونسبلريلە لسانلرينى اوروپايە طانيتديران باشليجە آوسـتريا دولتى طرفندن طول مدت يانيە واشقودرەدە قونسلوس بولنمش اولان دوقتور (هان) ايلە مشاهير لسـانيوندن (هوپ)، وكنديسى آرناؤد اولوب رومانيادە پرنسـلك ايتمش اولان (كيغە) خاندانندە منسوب پرنسس (دوراديستريا) ايلە ايتاليادەكى آرناؤدلردن (دورسا)، مونسـيور (قريسپى)، (قاردە)، (دەرادە) وسائرليدر، كە هر برى بو بابدە آلمانجە وايتاليانجە لسانلرندە متعدد اثرلر يازمشلردر.

آرناؤد } (Arnaud) [(«آرنود» مادەسـنە مراجعت بيوريلە.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرناؤدکویی { بو نامله روم ایلی واناطولیده بر قاچ کوی بولنوب،

اڭ مشهورلری بوغاز ایچندهکی آرناؤدکویدر. بو قریه بوغاز ایچنڭ روم ایلی طرفنده، قورو چشمه ایله بك آرهسنده واقع اولوب، اصل قریه بر درهنڭ ایچنده اولمغله، هواسی پك ایی دکلسهده، غرب جنوبی طرفنده تپهلرده بولنان بعض کوشکلر ویالیلرڭ هواسی معتدل؛ وآقندی بروندن یوقاری اولهرق شرق شمالی طرفندهکی یالیلر ایسه بسبتون پویراسه قارشی اولمغله، هوالری سرتدر. آرناؤدکوینڭ اولدقجه چارشیسی وهر اصنافدن دکانلری ومغازهلری، کوزلجه بر جامع شریف ایله ٤ روم کلیساسی و ٣ صبیان مکتبی وبر بیوك قره قولی واردر. آقندیسی غایت شدتلی اولوب، آقندی بروندن یوقاری بکه قدر منتظم بر ریختمی وریختمك اوزرنده بر چوق قهوه وقازینولری بولنمغله، یازین بر تفرجکاهدر. بو ریختمك اوزرنده بر اسکی سرایڭ خرابهلری وبر سلطان ساحلخانهسی بولنیور. آرناؤدکوینڭ اکثر اهالیسی روم اولوب، خیلی اسلام وارمنی دخی بولنور. اوچ سنه مقدم قریهنڭ بر بیوك قسمی محترق اولوب، الآن ابنیهسی یاپیلهمامشدر. بوقریهنڭ خانهلری ٢٥٠٠ واهالیسی ٧٥٠٠ قدردر. جوارینڭ چیلکی مشهوردر. — دیکر آرناؤدکویلرندن بری بکقوزدن درت ساعت ایچریده مرتفع بر محلده واقع برقریهدر، که بر ایکی یوزخانهیی شاملدر. — بری ده ادرنه ولایتنده دده آغاج سنجاغنڭ اینوز قضاسنده واینوز شهرینڭ ٢٥ کیلومتره قدر شرقنده ومریجك اینوز کورفزینه منصب اولان شعبهسنه دوکیلن بر اوفق درهنڭ ساحل یسارنده واقعدر.

آرناؤدلق { (Albanie) بلقان شبه جزیرهسنڭ یعنی روم ایلی دنیلن اوروپای عثمانینڭ غرب طرفنده وآدریاتیق دکیزینڭ ساحل شرقیسنده برقطعهدر، که طولاً نارده کورفزندن وحدود یونانیهدن قره طاغڭ حدود سابقهسیله بوسنه وصربیه حدودینه، وعرضاً آدریاتیق ویونان دکیزلری سواحل شرقیهسندن بلغارستان حدودینه، واردار نهرینڭ آشاغیکی مجراسنه ویونان حدود جدیدهسنه قدر ممتد اولیور. هر نه قدر که اکثر اوروپا خریطه وجغرافیالرنده (آلبانیا) اسمیله تسمیه اولنان قطعه بو قدر کنیش کوسترلیوب، شرقاً حدودی (پیندوس)، (غراموس) و(شار) سلسلهٔ جبالیله محدود کوستریلیور ایسهده، غراموس وشارڭ شرق طرفنده قالان کسریه، مناستر، پرلپه، قالقاندلن، اسکوب، پرشتنه وحتی اخیراً صربیهیه ترك اولنان (ایورانیه)، (لسقواچ) و (قورشونلی) طرفلری دخی خالص آرناؤدلق اولدیغندن، حدود مذکورهیه صحیح نظریله باقیلهماز. آرناؤدلغڭ جنوب طرفی طار اولوب، پروزه بروندن باشلایهرق، شماله طوغری چیقلدقجه توسع ایتدیکندن، اڭ شمالنده یعنی اوالکوندن بلغارستان حدودینه قدر اولان اکی همان بویی قدر واردر، که بو وجهله بو قطعه غیر منتظم بر مثلث شکلی آلوب، رأسی جنوبده واساسی شمالدهدر. بو قطعه هیچ بر وقت آیریجه برادارهٔ واحده آلتنده بولنمدیغندن، حدودینڭ تعیینیچون، اهالیسنڭ لساننددن بشقه بر شیئه رعایت اولنمامق اقتضا ایدر؛ چونکه تاریخه رعایت ایتمك لازم کلسه، هیچ اولماز ایسه، ماکدونیانڭ تمامیله آرناؤدلق عد اولنمسی ایجاب ایدهجکدر. ٣٩° ایله ٤٣° عرض شمالی و ١٧° ایله ٢٠° طول شرقی آرهسنده واقع اولوب، اڭ اوزون بویی بش درجه یعنی ١٢٥٠، واڭ کنیش اکی دخی، ١٠٠٠ کیلو متره اولوب، بتون سطحی تقریباً ٦٢٥٠٠٠ مربع کیلومترهدر. بو قطعه غرباً آدریاتیق دکیزیله، غرب جنوبی طرفندن تارنته بوغازی ویونان دکیزیله، جنوباً نارده کورفزیله، جنوب شرق طرفندن یونان حدودیله وتسالیا ایله، شرقاً اصل روم ایلی یعنی ماکدونیا وبلغارستانله، شمالاً دخی صربیه، بوسنه وقرهطاغ حدودیله محدود ومحاطدر.

آرناؤدلق عمومیت اوزره طاغلق ومرتفع بر یر اولوب، یالکز آدریاتیق سواحلی بویجه بریرندن برر طاغله آیرلمش بر صره اووهلر واردر، که بونلرڭ اڭ بیوکی آولونیهدن باشلایهرق، تا (قوایه)یه قدر تخمیناً ٢٤٠ کیلومترهلك ساحلده اوزانان واکی دخی ١٥٠ کیلومترهدن آشاغی اولمیان (موزاکه) و(قره طوپراق) اووهسیدر. بو اووه آنجق تپهلری دخی حاوی اولوب، غایت منبت ایسهده، ایچنده آقان نهرلر قیشین طغیان ایدوب، اکثر طرفلرینی کول وبطاقلق حالنه قودقلرندن، واهالیسیده پك آز اولدیغندن، اکثر طرفلری خالی وغیر معموردر. دراچك شمالنده دخی واسعجه بر اووه بولندیغی کبی، تیرانه شهرندن دکیز

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قیسنه وساحل بوینجه اولکونه واشقودره‌یه قدر اولان یرلر دخی دوز ومنبت اووه‌لردن عبارتدر. چاملق دنیلن جنوب غربی سواحلی ایسه آلچق تپه‌لردن عبارت اوله‌رق، هواسنك ملایمتیله وزیتون، پورتقال، لیمون آغاجلریله جنت آسا بر یر اولوب، کوزل قیشله‌لری دخی حاویدر. ایچ طرفلرنده دخی طاغلرك آره‌لرنده پك کوزل وادیلر، بایرلر ومرتفع اووه‌لر واردر، که یانیه، کوریجه، پرسپه، مناستر اووه‌لری بو قبیلدندر. آرناودلغك شمالنده ایسه غایت کنیش ومحصولدار بر مرتفع اووه بولنیور، که قوصوه اووه‌سی نامیله معروفدر. لکن بو اووه‌لر طاغلرینه نسبةً جزئی اولوب، (آلب) سلسله‌سندن منشعب اولان طاغلرینك باشلیجه سلسله‌سی (شار) طاغیدر، که شمالدن جنوبه طوغری اوزانه‌رق، آرناودلغك اورته‌سنده خیلی آلچقلنوب، کسیلیر کبی اولورسه‌ده، بر آز دها آشاغیده (غراموس) وبعده (پیندوس) نامیله تکرار یوکسله‌رك، یونانك ایچنه قدر اوزانیر. بو سلسله آرناودلق قطعه‌سنك اك مرتفع محللندن عبارت اولوب، بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور، که بر طرفنك صولری آدریاتیق ویونان دکیزلرینه، ودیکر طرفنده‌کیلر دخی آطه‌لر دکیزینه وسلانیك کورفزینه دوکیلور. شارك اك مرتفع ذروه‌سی (قوراب) طاغی اولوب، ۲۵۰۰ متره ارتفاعی واردر. بو سلسله‌دن صکره اشقودره ایالتنده قره طاغ حدودینه قریب اولان اشقودره طاغلری کلیر، که انکلری غرباً اشقودره شهرینه وکولنه، شرقاً یاقوه وایپك وپرزرینه، جنوباً درین نهرینك ساحلنه وشمالاً دخی قره طاغك ایچ طرفلرینه قدر ممتد اولور، وایکده بر بوغاز تشکیل ایتدکدن صکره، سلسله قوصوه اووه‌سنك جهت شمالیه‌سنی طولاشه‌رق وآرناودلقله یکپازاری آیره‌رق، (وولچترین) ه منتهی اولور. بو سلسله‌نك ارتفاعی شارك ارتفاعندن دها آزدر. بو ایکی سلسله‌دن بشقه، شار ایله آدریاتیق سواحلی آره‌سنده ارتفاع وامتدادلری مختلف دها بر چوق طاغلر بولنیور، که بونلرك اك بیوکلری شونلردر: میردیته‌نك غرب طرفنده اولان (پولغه) طاغی، که اك یوکسك ذروه‌سی ۱۲٦۰ متره ارتفاعنده‌در؛ ایلبصان ایله تیرانه آره‌سنده ممتد اولان (غرابه) طاغی، که آنجق ٦٤٦ متره ارتفاعی واردر؛ ایلبصانك جنوب شرقیسنده شمالدن جنوبه ممتد اولان (سوپوت) طاغی، که اك مرتفع محلی اولان (پولیس)ك ۱۷٦۰ متره ارتفاعی واردر؛ براتك شرق طرفنده واقع (تومور) طاغی، که اك یوکسك ذروه‌سی ۲٤۱۳ متره ارتفاعنده اولوب، پك دیك اولمغله، اوستنه چیقلمق مشکل اولدیغی کبی، ارتفاعی حسبیله اوستنده تنفس دخی کوجلشدیککندن، واك یوقاریسنده ازمنهٔ قدیمه‌دن قالمه برمعبد خرابه‌لری بولندیغندن، اورانك اهالیسی بو خرابه‌یی امام علی رضانك تربه‌سی ظن ایده‌رك، بو طاغه بر قدسیت نظریله باقرلر، وآره صره عجایب طبیعتدن اوله‌رق طاغدن طوپ سسنه مشابه چیقان سسدن احکام چیقاریرلر؛ خیماره قضاسنده بولنان دیکر (سوپوت) طاغی که اك یوکسك یری ۲۰۲۵ متره ارتفاعنده اولوب، ساحل بوینجه اوزانیر، ومرتفع قیالردن عبارت بر ساحل تشکیل ایدر. اسکی یونانیلر بوکا (آقروکراونیا) دیرلردی، که «یلدیرم طاغی» دیمکدر. ایکنجی درجه‌ده دخی پرمدی قصبه‌سنك غربنده ممتد اولان (نمرچقه)، یانیه شهرینك شرقنده وکولك کنارنده اولان (میچکل) وچاملق قطعه‌سنك شرقنده بولنان (سولی) طاغلریدر. (پیندوس) سلسله‌سنك شعبه‌لرندن اوله‌رق قونیچه شهرینك جنوب شرقیسنده واقع (لازاری) و(پاپافینغو) طاغلریله (شار) سلسله‌سنك شعباتندن اوله‌رق اوخری کولنك شرق طرفنده ممتد اولان (پریستری) ایله مناسترك غرب جنوبیسنده کائن (نووچقه) طاغی، وبرده شار طاغنك مابعدی کبی اولوب، واردارك اوته‌سنده صربیه حدودینه قدر اوزانان وکندیسیله شار آره‌سنده مشهور (قچانیك) بوغازینی تشکیل ایدن (قره طاغ) ذکره شایاندر.

آرناودلغك نهرلری دخی چوق اولوب، اك بیوکلری (درین) ایله (واردار) ایرماقلریدر. درین ایرماغی ایکی نهرك تلاقیسندن حاصل اولوب، بونلرك برینه قره درین (درین ایزی)، ودیکرینه آق درین (درین ایبارده) دینور. قره درین آرناودلغك وسطنده بولنان اوخری کولندن چیقوب، جنوبدن شماله، وآق درین دخی ایپك طاغلرندن نبعانله، شمالدن جنوبه وبعده جنوب غربیه طوغری آقه‌رق، (لومه) ده ایکیسی برلشدکدن صکره غربه طوغری دونه‌رك، و(لش) قصبه‌سنك کنارندن کچه‌رك، (شنکین) لیماننك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جنوبنده آدریاتیق دکیزینه دوکیلور. (واردار) ایر-
ماغی (شار)ك شرق طرفنده‌کی اتکلرندن نبعانله، صاغ
وصولدن بر چوق چایلر ودره‌لر اخذ ایله، جنوب
شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، سلانیك کورفزینه‌دوکیلور.
ایکنجی درجه‌ده‌کی نهرلری دخی ایکی اولوب، بری
(پیندوس) طاغندن نبعانله‌شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق
آولونیه‌نك اوست طرفنده آدریاتیق دکیزینه دوکیلن
(ویوسه)؛ ودیکری (غراموس) طاغندن نبعان ایدن
(برات) نهریله ینه بوطاغك شمالی اتکلرندن نبعان ایدن
(داوول) نهرینك اجتماعندن حاصل‌اولوب، (موزاکه)
اووه‌سنك ایچندن بچه‌رك، ینه بحر مذکوره دوکیلن
(سماك) ونام دیکرله (ارکند) نهریدر. اوچنجی در-
جه‌ده‌کی انهار دخی، جنوبدن شماله طوغری صا-
یلدیغی‌حالده، نارده، لوروس، ووووو، قلامه، پاوله،
اشقومبی، آرسند، ایشمی، ماط، کیر، بویانه نهر-
لریدر. [بو کلمه‌لره مراجعت بیوریله.]

آرناوۋدلقده اوچ بیوك کول بولنیور، که بری
اشقودره‌نك شمالندن قره‌طاغك ایچنه قدر ممتد اولان
وآیاغی اولان (بویانه) واسطه‌سیله صولری دکیزه
دوکیلن اشقودره کولی؛ ایکنجیسی اوخری شهرینك
جنوبنده اولوب، قره درین آیاغی حکمنده اولان او-
خری کولی؛ اوچنجیسی‌ده اوخری کولنك جنوب
شرقیسنده اولوب، طار بر بوغازله ایکی‌یه آیرلمش
اولان (پرسپه) کولیدر. ایکنجی درجه‌ده‌کیلرده
باشلیجه (مالك)، کسریه، اوسترووه ویانیه کوللریله
موزاکه‌ده‌کی (تربوف) کولیدر. موزاکه اووه-
سنك ایچنده وساحل بوینده دخی برچوق کوللر وار
ایسه‌ده، بونلرکولدن زیاده بطاقلق دنیله‌بیله‌جکندن
بوعدده ادخال اولنمدی. دراچ شهرینك شمالنده
دخی بیوجك برکول واردر، که وقتیله لیمان اولوب،
آغزینك قپاتدرلمسیله، متعفن وصحته‌یی موجب بر کول
حالنده قالمشدر.

آرناوۋدلق ساحلی نارده کورفزی ایچندن اولکونه
قدر ۵۰۰ کیلومتره‌دن زیاده اولوب، حیلی کیرنتی
وچیقینتیلری وکورفزلریله طبیعی لیمانلری وار ایسه‌ده،
صنعی اوله‌رق، مکمل ومحفوظ وبیوك سفائنك یناشه-
بیله‌جك مساعد بر لیمانی یوق کبیدر. پروزه‌نك بر ایکی
مکمل لیمانی وار ایسه‌ده. کورفزك مدخلی صیغ وقیا-
لیدر. (ووترینتو) اسمنده قورفه شهرینك تاقارشیسنده
اسکیدن بر شهر وکوزل بر لیمان بولنمش ایسه‌ده، لیما-
نك آغزی قپانوب، طالیان کبی قوللانلقده‌در، وشهر
خراب اولمشدر. دراچك مکمل وواسع لیمانی دخی
اعصار سالفه‌ده، ونديکلیلرك یولی قپانسون دیو،
سد اولنه‌رق، بر بطاقلق حالنه قونمشدر. بوکونکی
کونده موجود اولان لیمانلرینك اك ایلری قورفه
آطه‌سنك منتهای جنوبی قارشیسنده کائن (مورتو)
لیمانیله آولونیه اسکله‌سنك جنوبنده کائن (پاشا لیمانی)
در. (سراندوس)، آولونیه، دراچ و (شنکین)ه
دخی واپور یناشیورسه‌ده، لیمانلری یوق کبیدر. پار-
غه، صیاده وپالرمو اسکله‌لرینه دخی خیلی کوچك
یلکن کمیلری آمد وشد ایدر. آرناوۋدلردن کمیجیلك
ایدنلر باشلیجه اولکونلیلر اولوب، بونلر ماهر قپو-
دانلر اولدقلری کبی، بیوك سفینه‌لری دخی بولنغله،
آق دکیزك هرطرفنه ایشلدکدن بشقه، بحر محیط آطلا-
سی‌یه بیله چیقوب، انکلتره‌یه قدر کیدرلر؛ یوزه
قریب سفینه‌لری واردر. (برغودتیت) ونام دیکرله
(خیاره) سواحلی اهالیسی دخی کمیجی اولوب، بعض
کوچك کمیلری واردر. پارغه‌ده دخی بر ایلرك مالی
اوله‌رق بر قاچ کمی بولنور.

آرناوۋدلغك برنجی درجه‌ده اولان شهرلری
اشقودره، پرزرین، مناستر ویانیه در، که هر برینك
اهالیسی ۳۰۰۰۰ دن زیاده‌در؛ ایکنجی درجه‌ده-
کیلر ایپك، یاقوه، پرشتینه، اسکوب، قالقاندلن،
دبره، تیرانه، ایلبصان، برات، اوخری، کوریجه،
کسریه، ارکری وپروزه شهرلریدر، که هر برینك اها-
لیسی ۱۰۰۰۰ ایله ۲۰۰۰۰ آره‌سنده‌در؛ اوچنجی
درجه‌ده‌کیلرك باشلیجه‌لری‌ده لش، غوسینه، پلاوه،
متروویچه، قومانو، غوستیوار، کوپریلی، پرلپه،
رسنه، آقچه حصار، دراچ، قوایه، آولونیه، تپه
دلن، پرمدی، دلوینه، قونیچه، مچوه، فیلات، آیدو-
نات، مارغلیچ وپارغه قصبه‌لریدر، که هر برینك
۳۰۰۰ دن زیاده اهالیسی واردر.

آرناوۋدلق قطعه‌سی، طبیعت اراضی واهالیجه،
ایکی قسمه منقسم اولوب، (اشقومبی) نهرینك شمالنده-
کینه کیغه‌لق، وبو نهرك جنوبنده کینه‌ده طوسقه‌لق
دینور. کیغه‌لق قطعه‌سی اشقودره، یاقوه وایپك،
پرزرین ولومه، دبرهٔ زیر ودبرهٔ بالا مالیسیالریله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دوقه‌کین، میردیته وماطی دخی جامعدر. [«مالیسیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] طوسقه‌لق قطعه‌سی دخی ساحلده اولان موزاکه ، لاپلق وچاملق ایله نفس طوسقه‌لق، ملاقستره، تموریچه، اسقراپار، دشنیچه، دانغلی (که صحیحی طاغلیدر)، اوپار، قولونیه، داوول، ناسلیچ، زاغور، قورنده، سولی وسرْه‌یی جامعدر. [بو کلمه‌لره مراجعت بیوریله.]

آرناؤدلق قطعه‌سی، دولت علیهٔ عثمانیه‌نك الینه بچه‌لی، هیچ بر وقت براداره‌ٔ واحده‌یه جمع اولنمیوب، اوته‌دن بری بر قاچ پاشالق ویا ایالته منقسم بولنمش اولدیغی کبی، ولایاتك تشکیلندن بری دخی مناستر وپرزرین بر قاچ دفعه ولایتدن سنجاغه، وسنجاقدن ولایته تحویل اولنمشدر. شمدیکی حالده بوقطعه درت ولایته منقسمدر، که بونلرده : یانیه، مناستر، قوصوه واشقودره ولایتلریدر. تقسیماتی وجه‌آتی اوزره‌در:

ولایت	سنجاق	قضا	ناحیه
یانیه	یانیه	یانیه	
		آیدونات	
		فیلات	صیاده
		مچوه	زاغور
	ارکری	ارکری	
		دلوینه	سراندوس
		تپه دلن	
		خیماره	
		قورولش	
	برات	برات	موزاکه، ملاقستره
		آولونیه	
		اسقراپار	
		تیموریچه	
	لسقویك	لسقویك	
		پرمدی	فراشر
		پوغون	
		قونیچه	
	پروزه	پروزه	پارغه،غومنیچه،مورطو
		لورس	
		مارغلیچ	
مناستر	مناستر	مناستر	
		پرلپه	رسنه
		اوخری	مورنجوره
		قرچوه	پرسپه
		فلورینه	رودونیك، اتروغه، ایزوغلاوه
	کوریجه	کوریجه	
		کسریه	بهلشته، خوروپشته
		استاروه	اوپار
		قولونیه	
	دبره	دبرهٔ بالا	
		دبرهٔ زیر	
		ایلبصان	
		ماط	
		رقه ترویشته	
	پرزرین	پرزرین	راحوفچه
		لومه	قالیس
		قالقان دلن	غوستوار
قوصوه	پرشتنه	پرشتنه	
		پره‌شوه	
		کیلان	
		ولچترین	
		متروبچه	
	یکیپازار	سنیچه	
		یکیپازار	مویقواج
		آقوه	ویرانش
		قولاشین	
	اسکوب	اسکوب	قچانیك، پیانچه
		اشتب	مالشی
		پلنقه	
		قوچانه	
		قومانوه	برکتلی
		رادویشته	
		قره‌طوه	
	ایپك	ایپك	
		یاقوه	
		ترغویشه	
		برانه	
		غوسینه	
اشقودره	اشقودره	اشقودره	اشقرل، خوط، قلمند، کول کناری، قصطرات، قوبلیق، شاله شوش، پوستریپا، رج‌مع‌لوهه، ریول، غروده شلاق، تماله، ساحاله، فروجه، زادریما، قرانیه .
		پوقه	
		آقچه حصار	
		لش	
		مردیتا	قثه‌لا، طاغ کناری.
	دراج	دراج	
		پکین	ایندرونیك
		تیرانه	
		شیاق	ایشم
		قوایه	

آرناؤدلغك ساحله قریب وآلچق یرلرینك هواسی معتدل، و، بطاقلقلری جهتیله هوالری مختل اولان بر قاچ یر استثنا اولندیغی حالده، هواسی عمومیت اوزره غایت کوزلدر. یوکسك یرلری وطاغلری ایسه خیلی صوغوق اولوب، سنه‌ده آلتی آی قار آلتنده بولنور. اووه‌لریله بایر و وادیلری غایت منبت ومحصولدار ایسه‌ده، طاغلرینك اکثریسی قورو وطاشلق اولوب، همان هیچ بر محصولات ویرمزلر. اك منبت یری (موزاکه) اووه‌سی، واك لطیف یرلری دخی جنوب غربیسنده واقع چاملق قطعه‌سیله شمال شرقیسنده واقع قوصوه اووه‌سی واونك جوارلری یعنی پرزرین وقالقان دلن طرفلریدر. چاملق قطعه‌سنده لیمون، پورتقال، زیتون، آغاج قاوونی وسائر اقالیم معتدله‌یه مخصوص میوه‌لر؛ وقوصوه ایله جوارلرنده دخی الما، آرمود، اریك، کراز وسائر صوغوق هوالره مخصوص

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

میوه‌لرك اك اعلالری حاصل اولور. مناستر، رسنه کوریجه وکسریه طرفلری دخی مرتفع اووه‌لری حاوی اولوب، خیلی منبت ومحصولداردر. هر نه قدرکه طاغلق محللرك محصولات محلیه‌سی اهالیسنی بسلمکه کافی دکل ایسه‌ده؛ اووه‌لرده وآلچق یرلرده حاصل اولان بغدای، آرپه، مصر وسائره آرناوٴدلغك هر طرفنه کفایت ایتدکدن صکره، خیلی مقداری دخی آرتوب، ایتالیا وتریسته‌یه اخراج اولنور؛ ویالکز قوراقلق سنه‌لرنده خارجدن آرناوٴدلغه ذخیره ادخالنه لزوم کوریلور. طاغلرك اکثریسی چپلاق ایسه‌ده، اورمانلری وعلی‌الخصوص میشه وچام آغاجلری پك چوق اولوب، سفائن وابنیه ایچون فرانسه‌یه واوروپانك سائر طرفلرینه برچوق کراسته کیتمکده ایدی؛ آنجق شمدی آزالمش؛ ویوللرك فقداندن اخراج اولنه‌مامغه باشلامشدر. اهالینك باشلیجه معیشتی مصر بغدایندن وحیوانات محصولاتندندر. طاغلرده کلیتلی قویونلر وکچیلر بولنوب؛ بونلرك بر مقداری موزاکه اووه‌سیله چاملقده وسلانیك اووه‌سنده قیشلامقده ایسه‌لرده، اکثریسی حدودی کچه‌رك، اسکی قیشلاقلری اولان تسالیا اووه‌لرینه ایتمك مجبوریتنده درلر. قویونلرك یوکی پك ایی دکلسه‌ده، اتلری غایت لذیذدر. صیغیرلرینك جثه‌لری کوچك ایسه‌ده، قوتلی وطیانیقلی درلر. موزاکه اووه‌سنده برجنس کوچك آت واستر دخی یتیشدیریلیر. طاغلرنده کیك وقراجه انواعیله، طوموز، آیی، تیلکی طاوشان وسائر آو حیواناتی پك چوقدر. معدنلرك بعض انواعی دخی آرناوٴدلق طاغلرنده موجود ایسه‌ده. هیچ بری اخراج اولنمامقده‌در. چاملق، برات، پرلپه وپرزرین طرفلرنده خیلی توتون حاصل اولور، وچاملقده غایت مشهور بر نوع انفیه یاپیلیر. یانیه‌ده وسائر بعض طرفلرده خیلی ایپك دخی چیقار. لکن اخراجاتك اك کلیتلی قسمی حیوانات دریلرندن عبارتدر.

آرناوٴدلقده اسکیدن قالمه بعض صنعتلر الآن موجوددر: یانیه وپرزرین واشقودره‌ده متعدد دباغخانه‌لر بولنوب، سختیان اعمال اولنور؛ شیاق وعبا آرناوٴدلغك هر طرفنده وعلی‌الخصوص کیغه‌لقده قادینلر طرفندن اعمال اولنوب، هله مالیسورلر مجرد کندی قویونلرینك یوکندن کندی قاریلری طرفندن یاپیلان منسوجاتله کیندرك، امتعهٔ اجنبیه‌یه اصلا احتیاجلری یوقدر. پرزرین ویا قوه‌ده دمیرمعمولاتی غایت مهارتله ایشلنوب، پك کوزل اسلحه، مقاص، قلمتراش وسائره وحتی یکی سیستم اوزره تفنکلر دخی یاپیلیر. طاغلیلر باروتی دخی کندیلری اعمال ایدرلر. یانیه وپرزرین واشقودره آرناوٴدلغك اك صنعتلی قصبه‌لری اولوب، بونلرده آرناوٴدلرك کیدکلری البسه‌نك تهیئه‌سنه متعلق وسراجلق وسیمکشلك کبی صنعتلر پك ایلری وارمش ایدی ایسه‌ده، بو صوك وقتلرده اهالیدن ایلری کلنلرك واغنیانك آلافرانغه کیمه‌لری واوروپادن چورك دوکوك حاضر اثوابلر کلمسی بوصنعتلری دخی کوندن‌کونه ابطال ایتمکده‌در.

یوللری صورت مطلوبه‌ده اولمیوب، قوصوه‌یی سلانیك اسکله‌سنه ربط ایدن دمیر یولندن بشقه عربه ایشلیه بیله‌جك یالکز برشوسه واردر. که اووه سلانیکدن وغراچقودن مناستره ومناستردن‌ده کوریجه طریقیله یانیه‌یه قدر تمدید ایدلمش اولان شوسه‌در. روماليلر دراچ اسکله‌سندن سلانیکه قدر بر کاروان جاده‌سی یاپمشلردی. که آرناوٴدجه «اوزون» دیمك اولان (اکاته) دن غلط اوله‌رق (ایکناتیوس) تسمیه ایدرلردی. قالدیرملرینك بعض محللری الآن باقی، لکن یول معطلدر.

عموم آرناوٴدلغك اهالیسی تخمیناً ۲۵۰۰۰۰۰ قدر اولوب، بونلرك ۲۰۰۰۰۰۰ ی آرناوٴد، و ۵۰۰۰۰۰ ی دخی اولاخ، بلغار، روم وچنکانه‌در. روملر پك آز اولوب، جنوب شرقی طرفنده یعنی یونان حدودی جوارلرنده ساکندرلر. که بونلرك ده چوغی مکتب قوتیله روملاشمش آرناوٴد واولاخلردن عبارتدر. اولاخلر (پیندوس) سلسلهٔ جبالنده کلیتلی اولوب، صرف اولاخجه ایله متکلمدرلر؛ آرناوٴدلغك سائر طرفلرنده وعلی‌الخصوص برات وموزاکه جهتلرنده دخی چوق ایسه‌لرده، آرناوٴدلرله قاریشیق برحالده یاشایوب. جمله‌سی آرناوٴدجه بیلیرلر، وبعضیسی اولاخجه‌یی بستون اونوده‌رق آرناوٴدلاشمشلردر. بلغارلر مناستر واسکوب طرفلرنده ینه آرناوٴدلرله قاریشیق بولنمقده، واکثریسی بلغارجه وآرناوٴدجه تکلم ایتمکده درلر. چنکانه‌لرك دخی کویلرده وقصبه‌لرده ساکن اولانلری آرناوٴدلاشوب. آرناوٴدجه‌دن بشقه لسان بیلمکده، ویالکز کوچبه حالنده یاشایان پك آزلری جنسیتلرینی محافظه ایتمکده درلر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرناؤد محمد پاشا { ممش پاشا وساره [اسم ذاتیلرینه مراجعت بیوریله.]

آرناؤلد { وآرناؤلت. [«آرنولد» و«آرنولت» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آرنای { (Arnay) فرانسه‌نك «آلتون‌ساحل» (Côte d'Or) ایالتنده، (بونه) شهرینك ۳۳ کیلومتره شمال غربیسنده، و(لوآر) ایرماغنه دوکیلن (آرو) چایی اوزرنده واقع برکوچك قصبه اولوب، ۲۵۷۵ اهالیسی، مکتبی، کتبخانه‌سی، منسوجات وکاغد فابریقه‌لری، دباغخانه‌سی واولدقجه تجارتی واردر. بو اسمله دیگر بعض قریه‌لر دخی بولندیغندن (له دوق le Duc) صفتیله تفریق اولنور.

آرنائو { (Arnau) ونام دیگرله رایسنستاد (Riesenstade) آوستریا ومجارستان دولتنك (بوهمیا) قطعه‌سنده، (کیچیم) ایالتنده، و(کیچیم) شهرینك ۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا مرکزی برکوچك قصبه‌در، که (البه) نهرینك ساحل یسارنده واقع اولوب، ۲۲۶۰ اهالیسی، برقلعه‌سی فقیرخانه‌سی ومنسوجات وکاغد فابریقه‌سی واردر.

آرنبود { آرنبودلق وساره [«آرناؤد» وساره ماده‌لرینه مراجعت.]

آرنبورغ { (Arneburg) پروسیه‌نك وسطلرنده (ساقسه) ایالتنك (استندال) قضاسنده و(استندال) شهرینك ۱۳ کیلومتره شمال شرقیسنده، (البه) ایرماغنك ساحل یسارنده برقصبه اولوب، ۲۰۴۰ اهالیسی، شکر فابریقه‌سی وبر اسکی قلعه خرابه‌لری واردر.

آرنپریور { (Arnprior) آمریقای شمالینك (دومینیون) مملکتنده (رنفرو) سنجاغنك برقصبه‌سیدر، که (ماداواسقه) نهری اوزرنده وبو نهرك (اوتاوه) ایرماغنه دوکلدیکی محلك ٦٤ کیلومتره یوقاریسنده واقع اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر. بوقصبه ۱۸۵۵ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنوب، اهالیسنك نصفی قناده فرانسزلرندندر.

آرنج { (J. Arends) فلمنك رسامlرندن اولوب، مواقعك تصویری شعبه‌سنده مهارت وشهرتی واردر.

آرنچنیوس { (J. Arntzenius) — ژان فلمنك علماسندن اولوب، میلادك ۱۷۰۲ تاریخنده (وسل) شهرنده طوغمش، و۱۷۵۹ده وفات ایتمشدر. مؤلفات قدیمه‌دن بعض کتابلر نشر، وبرقاچ کتاب دخی تألیف ایتمشدر، که بونلرك بری «قرك مسکونیتی» عنوانلی اثریدر. — بونك برادری (اوتون آرنچنیوس) ایله اوغلی (هنری آرنچنیوس) دخی آثار قدیمه‌دن بعض کتب معتبره نشر ایتمشلردر.

آرند { (J. Arnd) پروتستان رؤسای روحانیه‌سندن اولوب، آلمانیای شمالیده‌کی (آنهالت) دوقه‌لغنك (بالنستار) شهرنده ۱۵۵۵ تاریخ میلادیسنده طوغمش، و۱٦۲۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. آلمانیه لساننده عقاید واخلاقه متعلق متصوفانه بعض اثرلر یازمش اولمغله، آلمانیانك فنلونی لقبنی قزانمشدر.

آرند { (Arndt) آلمانیا شعرا وعلماسندن اولوب، میلادك ۱۷٦۹ تاریخنده (روکن) آطه‌سنك (شوریچ) شهرنده طوغمش، و۱۸٦۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. تاریخه متعلق برقاچ آثار معتبره‌سی دخی وار ایسه‌ده، اصل بادی شهرتی اولان آثاری حمیت وحب وطن حقنده یازدیغی اشعاردر، که ۱۸۱۲ تاریخنده آلمانیالیلری فرانسه‌یه قارشی تهییج ایتمکه سبب اولمشدر. ۱۸۱٤ دن صکره، حریت طرفدارلغیله اتهام اولنه‌رق، معلملکدن عزل ونفی ایدلمش؛ و۱۸٤۸ده فرانقفورتده اجتماع ایدن مجلس مبعوثانه رین ایالاتی طرفندن مبعوث انتخاب اولنمش؛ و۱۸۵۵ده بر دیوان اشعارینی نشر ایتمشدر.

آرندال { (Arendal) نوروجیانك ایالات جنوبیه‌سندن (قریستیانستاد) ایالتنده و(قریستیانستاد) شهرینك ۷۲ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا مرکزی برشهر واسکله اولوب، (نید) نهرینك منصبنده و″۲۰ ′۲٦ °۵۸ عرض شمالی ایله ′۲٦ °٦ ″۱۷ طول شرقیده واقع و۵۸۰۰ اهالیی جامعدر. شهر دکیزك ایچنده اوزانمش ایکی قیانك واطرافده‌کی تپه‌لرك اوزرنده مؤسس اولوب، غایت کوزل بر منظره‌سی واردر. لیمانی شهرك قارشیسنده بولنان ایکی آطه ایله محفوظ اولوب، سفائن انشاسنه مخصوص دستگاهلری واهالیسنك مالی اوله‌رق ۲۰۰ قدر سفائنی واردر. تجارت وثروتی پك ایلریدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرندسه (Arendsee) پروسیه‌نك (ساقسه) مملکتنده (ماغدبورغ) ایالتنك (اوستربورغ) قضاسنده و(اوستربورغ) شهرینك ۲۰ کیلومتره شمال غربیسنده، ینه بو اسمله تسمیه اولنان بر کولك کنارنده واقع بر قصبه اولوب، ۲۱۴۰ اهالیسی وخیلی صید ماهیسی واردر. — (آرندسه) کولی، روایته کوره، ۸۱۵ تاریخ میلادیسنده وقوع بولان بر حرکت ارضك اوزرینه ظهور، و۱۶۸۵ ده دیکر بر حرکت ارضله توسع ایتمشدر. نادراً طونار، واپچندن تحجر ایتمش مواداله کهربا چیقار. ایاغی مقامنده اولان (بچه) چایی (البه) ایرماغنه دوکیلور.

آرندو (Arnedo) اسپانیاده اسکی قشتاله مملکتنك (لوغرونیو) ایالتنده و (لوغرونیو) شهرینك ۸۵ کیلومتره غرب جنوبیسنده، (ایرو) ایرماغنه دوکیلن (چیداقوس) چاینك ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. قربنده‌کی طاغلرده وقتیله انسانلر مسکنی بولنمش اولدقلری آکلاشیلان برچوق مغاره‌لر بولنیور. جوارنده‌کی اراضی منبت واشجار مثمره ایله مستوردر.

آرندونق (Arendonck) بلچیقه‌ده (آنور) ایالتنك (تورنهول) قضاسنده و (تورنهول) شهرینك ۱۰ کیلومتره شرقنده، فلنك حدودینه قریب بر بیوك قریه اولوب، ۳۶۰۰ اهالیسی ومشهور اورمه معمولات فابریقه‌سی واردر.

آرنزانو (Arenzano) ایتالیانك شمالیده (جنوه) ایالت وقضاسنده وجنوه شهرینك ۲۳ کیلومتره غربنده، آق دکیز ساحلنده وجنوه‌دن مارسلیایه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۸۰۰ اهالیسی، بیوك وپاموق ایپلیکخانه‌سی وجوارلرنده کوزل کوشکلری واردر.

آرنس (Arnäs) اسوجك اورته‌لرنده (غربی نورلاند) ایالتنده، (بوتنی) کورفزینك منتهاسنده‌کی (آرنسفیورله) قربنده بر بیوك قریه اولوب ۳۳۰۰ اهالیسی واردر.

آرنسبرغ (Arnsberg یاخود Arensberg) (پروسیه‌نك غرب طرفنده (وستفالیه) ایالتنك مرکب بولندیغی اوچ سنجاقدن برینك مرکزی اولان بر شهردر، که وقتیله کندی اسمیله مسمی بر قونتلغك و (وستفالیه) دوقه‌لغنك مرکزی بولنمشدر. (قولونیه) شهرینك ۹۴ کیلومتره شمال شرقیسنده، (رین) ایرماغنك تابعلرندن (رور) چایی اوزرنده واقع اولوب، ۵۱۲۵ اهالیسی، لوقوموتیف وبیرا فابریقه‌لری، ایپلیکخانه‌سی، مکتب اعدادیسی، تاریخ محلی‌یه مخصوص جمعیت علمیه‌سی، زراعت جمعیتی ومحکمهٔ استینافی واردر. اسکی بر شهر اولوب، اطرافنده برطاقم آثار عتیقه دخی بولنمقده ایسه‌ده، اهمیتی تنزل ایتمکده‌در. — سنجاغنك سطحی ۷۶۹۷ مربع کیلومتره، واهالیسی ۸۱۵ ۸۶۵ کشیدر.

آرنسبورغ (Arensbourg) روسیه‌نك بحر بالطیقده کائن (اوسل) آطه‌سنده قضا مرکزی برقصبه‌در، که "۱۰ '۱۵ °۵۸ عرض شمالی ایله '۳۷ °۴۰ طول شرقیده واقع اولوب، ۳۲۹۰ اهالیسی واردر. لیمانی آطه‌نك ساحل جنوبیسنده واقع اولوب، پك درین وصاغلام اولمغله، بحر بالطیقك اك ایشلك تجارتکاهلرندندر. — آرنسبرغ قضاسی (لیوونیا) ایالتنه ملحق و(اوسل) ایله (مون) و(رونو) آطه‌لرندن مرکب اولوب، ۳۵۰۰۰ اهالیسی واردر، که قسم اعظمی (اوسل) آطه‌سنده‌در.

آرنستاد (Arnstadt) آلمانیاده (اشوارچبورغ سوندرهاوزن) پرنسلکنك سنجاقلرندن برینك مرکزی اولان بر شهردر، که (البه) تابعلرندن (ساله) نهرینه منصب اولان (اونستروت) چایی کنارنده، و(رودولستار) شهرینك ۳۰ کیلومتره غرب شمالیسنده واقع اولوب، ۸۶۰۰ اهالیسی، دمیر خانه‌لری، بیوك معمولاتی فابریقه‌لری، بر ایکی جمعیت علمیه‌سی، تاریخ طبیعی وآثار عتیقه موزه‌خانه‌سی وبر کوزل تیاتروسی واردر. وقتیله (سوندرهاوزن) پرنسلرینك مقری اولوب، ایکی سراییده واردر. — سنجاغنك ۱۵۵۰۰ اهالیسی واردر.

آرنستاین (Arnstein) باویره‌نك «آشاغیکی فرانقونیا» ایالتنده (قارلستاد) قضاسنده وقارلستاد شهرینك ۱۵ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی برقصبه اولوب، صاغدن (ماین) نهرینه دوکیلن (ورن) چاینك ساحل یمیننده واقع و۱۵۹۷ اهالیلی جامعدر. ناحیه‌سنك ۱۲۵۰۰ اهالیسی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرنسوالد (Arnswalde) پروسیه‌نك وسطلرنده (براندبورغ) ایالتنده، (اودر) ك اوسته‌نده‌كی (فرانقفورت) سنجاغنده ومذكور فرانقفورت شهرینك ۱۸۰ كیلومتره شمال شرقیسنده، اوچ كولك اورته‌سنده واقع قضامركزی بر قصبه اولوب، ۶۵۲۰ اهالیسی، دمیرخانه‌لری، یوك وپاموق منسوجاتی فابریقه‌لری وار در. — قضاسنك سطحی ۱۲۶۴ مربع كیلومتره، واهالیسی ۴۲۳۳۰ كشیدر.

آرنل (Arnell یاخود Arnalla) هند دكیزنده هندستانك ساحل غربیسنك ۲ كیلومتره آچیغنده وبمبایك ۵۶ كیلومتره شمالنده واقع بر آطه‌در.

آرنمویدن (Arnemuiden) فلمنكك (زلانده) ایالتنه ملحق (والشرن) آطه‌سنده، (میدلبورغ) شهرینك ۵ كیلومتره شرقنده واقع بر كوچك قصبه اولوب، ۱۷۰۰ اهالیسی وبر چوق آثار عتیقه‌سی وار در. بو شهر وقتیله پك اهمیتلی اولوب، اسقو نهری منصبنده تجارتگاه بر لیمانی وار ایدی. شمدی ایسه لیمان قورویوب، شهر ایله نهر آره‌سنده بر قنال كشاد اولنمشدر.

آرننبرغ (Arenenberg) اسویچره‌نك (تورغوویا) ناحیه‌سنده بر قلعه‌در. [«ارماتینكن» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرنو (Arno) ایتالیانك طوسقانه مملكتنده جریان ایدر بر نهریدر، كه صوینك كثرتنجه ایتالیا انهارینك دردنجیسی اولوب، (فالترونه) طاغنك ۱۳۵۶ متره ارتفاعی اولان بر محلندن نبعانله، ابتدا (قاسنتینو) وادیسی اورته‌سندن جنوبه طوغری آقه‌رق، بعده غربه طوغری دونوب، (آرچو) اووه‌سنك ایچندن گچر، صكره غرب شمالی وشماله طوغری دونوب، (پونتسیاوه) شهرینه قدر بر قوس تشكیل ایدر، واوراده (سیاوه) چایینی دخی صاغدن اخذ ایله، غربه طوغری دونه‌رك. فلورانسه‌نك ایچندن گچدكدن صكره، (غولفولینه) بوغازندن مرورله، برچوق چایلرك صولرینی دخی اخذ ایده‌رك، (پیزه) اووه‌سنده دوشر، و (پیزه) شهرینك دخی ایچندن گچه‌رك، جنوه كورفزینه دوكیلور. پیزه شهری روماليلرك زماننده دكیزدن آنجق ۳ كیلومتره اوزاق بولنمش ایكن، بونهرك دوكدیكی چامور وقومدن ساحلك اوزانمسیله، شمدیكی حالده دكیزدن مسافه‌سی ۱۰ كیلومتره‌دن زیاده‌در. (آرنو) نك وادیسی ۲۲۰ كیلومتره قدر اولوب، (كانه) قنالی ونهری واسطه‌سیله رومادن گچن تیبر نهریله اختلاطی اولدیغی كبی، (پیزه) دن (لیورنو) یه قدر دخی بر قنال آچلشدر.

آرنوب یاخود آرنوبیوس (Arnobe, Arnobius) روماليلرك اوچنجی عصر میلادی علماسندن اولوب، (ماوریتانیا) یعنی مغربك (سیقه) شهر قدیمنده طوغمش؛ وابتدا مشركینك فلسفه وادبیاتنی تدریس ایدوب، بعده خرستیانلغی قبول ایله، مشركره قارشی بر كتاب یازمشدر، كه حالا موجود ومطبوعدر. — بشنجی عصر میلادیده مارسلیاده یاشامش اولان دیگر بر (آرنوب) دخی زبوره بر تفسیر یازمشدر.

آرنود یاخود آرناوْد (Arnaud) اون ایكنجی عصر میلادیده (تروبادور) عنوانیله اوروپاده بولنمش اولان شعرادن بر قاچنك اسمیدر، كه بونلرك اك مشهوری ۱۱۸۹ تاریخ میلادیسنده وفات ایدن (دانیال آرنود) اولوب، (پترارق) و (دانت) طرفندن دخی مدح اولنمشدر. بونك بعض اشعاری پارس ملی كتبخانه‌سنده موجود در.

آرنود (Arnaud) خرستیانلقده بر مذهب مخصوص ایجاد واتخاذ ایدن مشاهیردن اولوب، میلادك ۱۱۰۰ تاریخنده ایتالیانك (برشا) شهرنده طوغمش؛ وكنج ایكن فرانسه‌یه گیدوب، بر مدت (آبلار) ك درسنه مداومتدن صكره، ایتالیایه عودتله، راهب اولمش؛ ورهبانیتی تنسیق واصلاح ایله، حواریونك زماننده‌كی خرستیانلغی احیا ایتمكه قالقیشوب، طائفهٔ رهبانه املاك واموالك حرام اولدیغنی التزام ایتدیكندن، كندیسنه تابع اولان بر چوق خلق طائفهٔ رهبانه قارشی سلاحه صارلمغله، بعض شهرلرده بیوك غاوغالر وقوعنه سبب اولمشیدی. پاپا ایكنجی (اینوسان) ایله (لاتران) مجلس روحانیسی طرفندن محكوم اولوب، ۱۱۳۷ ده اسویچره‌یه چكلمكه مجبور اولمش ایسه‌ده، یدی سنه صكره، طرفدارلرینك تكثرینی كورنجه، رومایه دونوب، بربرینی متعاقب ایكنجی (لوچیوس) ایله اوچنجی (اوجن) نام پاپالری طرد، وامور سیاسیه‌یی دخی امور دینیه ایله مزج ایده‌رك، جمهوریتی احیا ایله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر مجلس اعیان تشکیل، واون سنه متمادیاً رومایی اداره ایتمش ایسه‌ده، مؤخراً پاپا دردنجی (آدریان) رومایه دخوله موفق اولنجه، (آرنود) طوسقانه‌یه قاچمغه مجبور اولمش؛ واوراده پاپا طرفندن امداده دعوت اولنان ایمپراطور (فردریق باربروس) معرفتیله اخذ وگرفت، وروما شهر امینه تسلیم ایله، بونك طرفندن ۱۱۵۵ تاریخنده، بر روایته کوره رأسی قطع، ودیکر بر روایته کوره حیاً احراق بالنار اولنمشدر.

آرنود (Arnaud) اون اوچنجی عصر میلادی علماسندن اولوب، ۱۲۳۸ تاریخنده فرانسه‌نك (لانکدوق) قطعه‌سنده‌کی (ویله نوه) شهرنده طوغمشدر. طب، کیمیا، علم نجوم وعقایدده ید طولی صاحبی اولوب، امور دینیه‌ده کندینه مخصوص بر مذهبی اولدیغندن، پارس مجلس معارفی طرفندن رفضله اتهام اولندیغندن، سیچیلیایه فرارله، آراغونلی (فردریق)ه التجا ایتمش؛ و ۱۳۱٤ تاریخ میلادیسنده، خسته بولنان پاپا بشنجی (قلمان) ه باقمغه کیدرکن، یولده وفات ایتمشدر. کیمیاده بعض حامضلرله بعض کئولرك استخراجنی کشف ایتمش اولدیغی مروی ایسه ده، بونلری عرب علماسنك آثارندن آلمش اولمسی مظنوندر.

آرنود آماليق (Arnaud - Amalric) [«آماليق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آرنود باکولار (Arnaud - Bacular) فرانسه ادباسندن اولوب. ۱۷۱۸ ده پارسده طوغمش: وایلك نشر ایتدیکی اثرلر وولترك وپروسیه قرالی فردریقك نظر تحسیننه مظهر اولمش ایسه‌ده، صکره‌کی اثرلری پك‌ده مقبول اولمیوب، ۱۸۰۵ تاریخنده سفالتده جان ویرمشدر.

آرنول (Arnoul) بیوك شارلمانك نسلندن باویره قرالی قارلومانك ولدغیرمشروعی اولوب، ابتدا (قارنتیا) دوقه‌سی ایکن، میلادك ۸۸۷ تاریخنده، (شیشمان شارل)ك وفاتی اوزرینه، جرمانیا قراللغنه انتخاب اولنمش؛ ومؤخراً پاویه‌ده کندینی ایتالیا قرالی طانیتدیردقدن صکره، رومایه کیدوب، پاپا (فورموسد) یدیله ۸۹٦ ده ایمپراطورلق تاجنی کیمش؛ و (نورمان)لرله (موراوه)لیلری مغلوب ایتدکدن صکره، ۸۹۹ ده وفات ایتمشدر. اوغلی دردنجی لویی، که «چوجق» لقبیله مشهوردر، جرمانیاده حکومت سورن قارلوینجیانلرك اخیریدر.

آرنول (Arnoul) «کوتو» لقبیله ملقب اولوب، دردنجی لوینك وفاتنده باویره دوقه‌لغنه انتخاب اولنه‌رق، میلادك ۹۱۲ تاریخندن ۹۳۷ تاریخنه دك حکومت سورمش؛ و«چوجق» لوینك وفاتنده جرمانیا ایمپراطوری اولمغه چالیشمش ایسه‌ده، موفق اوله‌مامشدر. بیوك اوغلی پدرینك ملك موروثنی محافظه ایده‌مه‌مشدر. — ایکنجی اوغلی ینه (آرنول) اسمیله مسمی اولوب، (رین) قونتی بولنمغله، (ویتلسباخ) خاندانك جداکبری اولمشدر، که بو خاندان ۱۱۸۰ ده باویره صندالیٔ حکومتنه چکمشدر.

آرنول (Arnoul) فرانسه قرالی (لوتر)ك ولد غیر مشروعی اولوب، قرال (هوغ قاپت) طرفندن (ریمس) باش پسقپوسلغنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، بو قرالك علیهنده بولنوب، آشاغیکی (لورن) دوقه‌سی (شارل) ی قرال طانیه‌رق، تتویج ایتدیکندن، مسندندن عزل؛ ومؤخراً قرال روبرت طرفندن یکیدن نصب اولنمش؛ و ۱۱۱۸ ده وفات ایتمشدر.

آرنول (St Arnoul) قتولیکلرك اعزه‌دن عد ایتدکلری زمره‌دن اولوب، بیوك بر خاندانه منسوب بولنمغله، (اوستراسیا) قراللغنده بعض معتنا مأموریتلرده بولندقدن، واو وقتکی قراللر انتریغه‌لرینه آلت اولدقدن صکره، قاریسنك وفاتی اوزرینه، راهب اولوب، برمدت مچ پسقپوسی بولنمش، وبعده (ووسژ) طاغلرنده انزوایه چکلمشیدی. آغستوس افرنجینك ۱٦ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آرنولت (Arnault) یاخود آرناؤلت فرانسه ادباسندن اولوب، ۱۷٦٦ تاریخ میلادیسنده پارسده طوغمش، و ۱۸۳٤ ده وفات ایتمشدر. بیوك اختلالك ابتدالرنده جمهوریت فکریله یازدیغی هاله‌لرله شهرت بولمش ایسه‌ده، ینه ارباب اختلالك هدف تعرضی اولوب، فرانسه‌دن هجرته مجبور اولمش؛ وبعده بیوك بوناپارته انتساب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدەرك، برابرنده مصره کیتمش؛ وعودتنده جزایر سبعه والیلکنه، بعده دارالفنون مجلسی اعضالغنه تعیین، ومجلس مبعوثانه مبعوث انتخاب اولنمشیدی. ۱۸۱۶ تاریخنده بوربون خاندانی طرفندن مجلس معارف اعضالغندن عزل ایله، فرانسەدن نفی اولنمش؛ و۱۸۱۹ ده فرانسەیه عودت ایدوب، ۱۸۲۹ ده یکیدن مجلس معارف اعضالغنه. ودرت سنه صکره مجلس مذکورك کتابت دائمەسنه نصب اولنمشدر. هانەلرله اشعاردن وبعض منظوم حکایەلردن عبارت اولان آثاری سکز جلد اوزرینه نشر اولنمشدر. بوناپارتك ترجمهٔ حالنه دائر برکوزل اثریله پك اهمیتلی بعض خاطرەلری دخی واردر. — اوغلی (لوسیان امیل) میلادك ۱۷۸۷ تاریخنده طوغوب، ۱۸۶۳ ده وفات ایتمش، وبو دخی بر چوق هانەلر یازمشدر.

آرنولد } یاخود آرناؤلد (Ant. Arnauld) فرانسەده اون آلتنجی عصر میلادیده یاشامش مشهور براووقاتدر، که فصاحت وطلاقتیله مشهور اولوب، فرانسه مجلس معارفی لهنده وجزویتلرك علیهنده برقاچ نطق ایراد ایتمشدر، که مشهور ومقبول اولوب، دفعاتله طبع اولنمشلردر. میلادك ۱۵۶۰ تاریخنده پارسده طوغمش، و۱۶۱۹ ده وفات ایتمشدر. دردنجی هنرینك التفاتنه نائل اولوب، شورای دولت اعضالغنه دخی نصب اولنمشیدی. ۲۲ اولادی اولوب، ایچلرندن بعضیسی کسب شهرت ایتمشلردر.

آرنولد } (Robert Arnauld) آنفاً المترجم آنتوآن آرنولدك اوغلی اولوب، ۱۵۸۹ ده پارسده طوغمش، و۱۶۷٤ ده وفات ایتمشدر. دنیادن ال چکوب، (پورت روآیال) ه چکیلەرك، تألیفله وباغچەسنه باقمغله امرار عمر ایتمشدر. بر چوق اشعاریله دینداران بعض منظومەلر وتراجم احوال کتابلری وکندی ترجمهٔ حالیله بعض مخابراتنی نشر ایتمشدر.

آرنولد } (Ant. Arnauld) آنفاً المترجم روبرت آرنولدك برادری وآنتوآن آرنولدك یکرمنجی اوغلی اولوب، میلادك ۱۶۱۲ تاریخنده پارسده طوغمش، و۱۷۹٤ ده وفات ایتمشدر. عقاید وعلوم سائرەده ید طولی صاحبی اولوب، منازعات دینیه ایله ادبیات، تاریخ، اخلاق، منطق وعلوم ریاضیەیه متعلق ۱۳۵ جلد کتاب یازمشدر. عقایدده (یانسنیوس) ك مذهبنی التزام ایتمکله، اکثر عمرینی بو مذهبی مدافعه ایله چکیرمش؛ وبوندن طولایی دارالفنونده عقاید معلملکندن عزل اولنمغله، (پورت روآیال) ه چکیلوب، اوراده بعض رفیقلریله برابر تألیفاتله اوغراشمشدر. رؤسای روحانیه وحکومتك خصومتنی ازاله ایچون، پروتستانلره قارشی دخی بر قاچ کتاب یازمش ایسەده، پارسه عودتنده اون دردنجی لویی طرفندن توقیفیچون امر ویرلدیکنی خبر آلنجه، اختفا، ومؤخراً بروکسله فرار ایدەرك، اوراده تألیفاتله اشتغاله دوام ایتمشدر. رفیقی (نیقوله) بر آز استراحتی تکلیف ایتدیکنده، «وفاتدن صکره الی الابد ایدەجکمز استراحت کافی دکلیدر؟» دیدیکی مشهوردر. — بونك همشیرەسی (آنجلیقه آرنولد) پدری طرفندن تأسیس ایدلمش اولان (پورت روآیال) مناسترنده باش راهبه اولوب، برادری کبی، یانسنیوسك مذهبنی التزام ایتمکله، بعض فلاکتلره اوغرامشدر. کندیسنه خلف اولان همشیرەسی (آنیسه) ایله خفیدەسی دیکر (آنجلیقه) علوم دینیه وادبیاتدن بهرەمند اولوب، بعض مکتوبلری جمع ونشر اولنمشدر.

آرنولد } (Arnold) آمریقادەکی ممالك مجتمعه جنرالرندن اولوب، ممالك مذکورەنك استقلالنی منتج اولان محارباتده ابراز شجاعت ایتمسی اوزرینه، فیلادلفیا قوماندانلغنه تعیین اولنمش؛ ومؤخراً نیویورق قربندەکی (وست پوآنت) موقع مهمنك مدافعەسنه مأمور ایکن، مستحق اولدیغی بر جزادن طولایی دلکیر اولەرق، ۱۷۸۰ تاریخ میلادیسنده، موقعی انکلیزلره تسلیم ایتمك اوزره ایکن، خبر آلنەرق، دشمن طرفنه فرار والتجایه مجبور اولمش؛ وانکلیزلرله برابر وطنی علیهنه استعمال سلاح ایتمشدر.

آرنولد } (Sophie Arnould) — صوفیا پارس اوپراسنك مشهوره بر آقتریسیدر، که تصویر حسیاتدەکی مهارتیله وسسنك غایت مؤثر اولمسیله شهرت بولمش؛ وظریف نکتەلر صرفنده دخی مهارتی اولمغله، نکتەلری «آرنولدیانه» عنوانیله جمع ونشر اولنمشدر. میلادك ۱۷٤۰ تاریخنده پارسده طوغمش، و۱۸۰۳ ده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرنولد (Arnold) انکلترەنك (نوتینغهام) ایالتنده و(نوتینغهام) شهرینك ۶ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۴۶۳۵ اهالیسی، چوراب و دانتله فابریقەلری وحیواناته مخصوص بر بازاری واردر.

آرنولفو (Arnolfo) ایتالیانك اون اوچنجی عصر میلادی مشاهیر معمارانندن بابا اوغل ایکی ذاتك اسمیدر. اوغلی معمارلقده پدرندن دها ماهر اولدیغی کبی، هیکلتراشلقده دخی اوسته اولوب، فلورانسەدەکی (سانته ماریا) کلیساسی جملهٔ آثار معماریەسندندر.

آرنون (Arnon) فرانسەدە (لوآر) ایرماغنك حوضەسی داخلنده (شر) نهرینه تابع بر چایدر، که (فروزه) ایالتندەکی آلچق طاغلردن نبعانله، (آلیه) ایالتنك ایچندن بچدکدن صکره، (شر) ایالتنه کیروب، (شر) نهریله متوازیاً آقەرق، وبر قاچ دره وکوچك چایرلرك صولرینی دخی اخذ ایله، جنوبدن شمال غربی‌یه طوغری ۱۵۰ کیلومترەلك مسافه قطع ایدەرك، (ویارزون) شهرینك آلت طرفنده (شر) نهرینه دوکیلور.

آرنویه (Arnoya) اسپانیانك شمال غربی طرفنده کائن (غالیچه) مملکتنده بر نهردر، که (سان مامد) طاغندن نبعانله، (بانیوس‌دەمولغاس) و(آلاریز) شهرلرینك ایچندن بچەرك، پورتکیز حدودی قربنده صول ساحلندن (مینیو) ایرماغنه دوکیلور.

آرنه (Arne) انکلتره مشاهیر موسیقی شناساندن اولوب، میلادك ۱۷۰۸ تاریخنده لوندرەدە طوغمش، و ۱۷۷۸ ده وفات ایتمشدر. برچوق مشهور اوپرالرك بستەلرینی یاپمش؛ وبری (رول) یعنی «سلطنت»، دیکری (بریتانیا) یعنی «انکلتره» نامیله ایکی ملی شرقی ترتیب ایتمشدر.

آرنهایم (Arnheim) فلنکده (رین) ایرماغنك ساحل یمیننده واقع (کلدره) ایالتنك مرکزی اولان برشهردر، که آمستردامك ۹۸ کیلومتره شرق جنوبیسنده، ″۷ ′۵۸ °۵۱ عرض شمالی ایله ″۳۰ ′۳۴ °۳ طول شرقیده واقع اولوب، ۲۹۰۰۰ اهالیسی، دردی پروتستانلره وایکیسی قتولیکلره مخصوص اولەرق، آلتی کلیساسی، درت خستەخانەسی، ایکی یتیمخانەسی، بر قاچ مکتبی، بر جمعیت علیەسی، تاریخ طبیعی‌یه مخصوص دیکر بر جمعیتی، غایت کوزل باغچەلری، تفرجکاهلری وکوشکلری واردر. باشلیجه تجارتی حبوباته متعلق ایسەدە، بز، باصمه، چینی، صابون وسائره فابریقەلری دخی واردر.

آرنهایم یاخود آرنیم (Arnheim, Arnim) آلمانیانك عن اصل فمنکلی بر خاندانیدر، که مبدئی میلادك اونجی عصرنده اولوب. اعضاسنك اك مشهوری (ژان ژورژ) در. بو ذات ۱۵۸۱ تاریخ میلادیسنده (اوکرمارق) شهرنده طوغوب، ۱۶۴۱ ده (درست)ده وفات ایتمش، و«اوتوز سنەلك محاربه» نامیله مشهور اولان محاربەدە اجرای نفوذ ایدوب، ساقسونیالیلرله اسوجلیلر آرەسنده بعض انتریغەلرده دخی بولنمشدر.

آرنهایم ارضی (Terre d'Arnheim) آوستralیا سواحل شمالیەسندن بر قطعەدر، که (قارپناریا) کورفزیله (تیمور) دکیزی آرەسنده واقع اولوب، «شمالی آوستralیا» ادارەسنه ملحقدر. [«آوستralیا» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آرنه مانیوسن (Arne Magnussen) ایسلاندەلی بر عالم اولوب، میلادك ۱۶۶۳ تاریخنده طوغمش، و ۱۷۳۰ ده وفات ایتمشدر. دانیمارقەنك پایتختی اولان (قوپنهاغ) دارالفنوننده معلم وکتبخانه مدیری اولوب، ایسلانده تاریخنی یازمق اوزره، بر چوق معلومات وآثار طوپلامش ایسەدە، وقوع بولان بر حریقده بونلری فوت ایتدیکندن، بو تاریخك تحریرینه موفق اولەمیوب. یالکز دانیمارقەنك تاریخنی یازمش؛ ووفاتنده قوپنهاغ دارالفنونی کتبخانەسنه ال یازیسی ایله محرر ۱۸۰۰ جلد کتاب براقشدر.

آرنی (Arni) هندستانك جنوب شرقی ساحلنده مدارس ادارەسنه ملحق جنوبی (آرکوت) ایالتنده وآرکوت شهرینك ۲۷ کیلومتره جنوبنده، صاغدن (پلار) نهرینه دوکیلن بر چایك اوزرنده، ′۴۰ °۱۲ عرض شمالی ایله، ′۱ °۷۷ طول شرقیده واقع بر قصبەدر. وقتیله پك اهمیتلی ومتین بولنمش اولان قلعەسی هدم اولنەرق، یرینه انکلیز عسکرینه مخصوص بر قشله یاپلمشدر.

آرنیس (Arenys) اسپانیانك شمال شرقی طرفنده کائن (قتالونیه) مملکتنك

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(بارسلونه) ایالتنده وبارسلونه شهرینك ٤٢ كیلومتره
شمال شرقیسنده، آق دكیز ساحلنده واشجارله مستور
بر طاقم تپه‌لرك آلتنده واقع قضا مركزی بر قصبه او-
لوب، ٥٠٠٠ اهالیسی واردر. بر تپه‌سنك اوستنده
(آرنیس دل مونت) یعنی «طاغ آرنیسی» اسمیله
اسكی بر قریه بولندیغندن، بو قصبه‌یه تفریق ایچون
(آرنیس ده‌مار) یعنی «دكیز آرنیسی» دخی دیرلر. لیما-
ننده انشای سفائن ایچون برقاچ دستگاهی، وشهرده
بربحریه مكتبی واردر. جوارنده باغلری وكوشكلری
چوقدر. قربنده «تیتوسك حامی» نامیله مشهور
بر ایلیجه واردر، كه صویی ٣٨ درجه صیجاق او-
لوب، امراض جلدیه واعصابیه‌یه نافعدر.

آرنیم (Arnim) آلمانیا ادبا وشعراسندن اولوب، میلادك ١٧٨١ تاریخنده
برلینده طوغمش؛ و ١٨٣١ ده وفات ایتمشدر. (رو-
مانتیق) تعبیر اولنان حكایه نویسان صنفنه منسوب
اولوب، یازدیغی حكایه‌لرك اكثریسی دهشت انگیز
وغریب وقوعاتك تصویریله مملودر. حكایه‌لرینك اك
مشهوری «قونتسه دولورس» عنوانلیسیدر. آلمانیا
ده بین‌العوام مستعمل اولان شرقیلرله مصالری جمع
ایده‌رك، آیری آیری ایكی مجموعه وبر چوق حكایه
كتابلریله بعض اشعار نشر ایتمشدر. — بونك زو-
جه‌سی مادام آرنیم دخی مشهور محرره‌لردن اولوب،
حكیم مشهور (گوته) ایله مخابره‌ده بولنمش، وبر قاچ
كتاب، وحتی ایكی جلد اوزرینه بر علم ثروت كتابی
دخی یازمشدر. بو قادین (بتینه) اسمیله مشهوره او-
لوب، میلادك ١٧٨٥ تاریخنده (ماین) ده‌كی (فرا-
نقفورت) شهرنده طوغمش، و١٨٥٩ ده برلینده وفات
ایتمشدر.

آرو (Arou) بحر محیط كبیرده آوسترالیا ایله «یكی كینه» آره‌سنده واقع (آرافوره)
دكیزنده بر طاقم آطه‌لردر، كه، بربرلرینه پك یقین
اولدقلرندن، قناللرله یارلمش واطرافی قیالرله محاط
بر بیوك آطه كبی كورینورلر. ٥° ٢٢′ ایله ٧° عرض
جنوبی و ١٣٢° ایله ١٣٢° ٣٠′ طول شرقی آره-
سنده واقع اولوب، هر طرفلری وعلی‌الخصوص شرق
جهتی مرجان قیا وصیغلریله محاط اولدیغندن. سفا-
ئنك یناشمه‌سی پك تهلكه‌لی، وبعض طرفلردن محالدر.
بونلرك اك بیوكلری: قوبرور، وورقای، قره، تراته
ومایقور آطه‌لریدر. بو آطه‌لرك ساحللرنده پك چوق
اینجی، صدف ودكیز قپلومباغه‌سی چیقوب، بونلرك
تجارتی‌ده اهالی ایله بو بابده بر مقاوله عقد ایتمش او-
لان فلمنك دولتنه منحصردر. بو آطه‌لرك نباتات واشجا-
ری پك چوق وقوتلی اولوب، ایچندن كچلمه‌سی محال
اورمانلری واردر. شرق طرفنده‌كیلرك اهالیسی (پا-
پو) جنسندن (آلفورا) قومنه منسوبدرلر، كه رنكلری
قوروم سیاهلغنده، بورونلری یوكسك واوزون،
صاچلری چوق وقبادر. بونلر ساكن آدملر اولوب،
بر نوع پتاتس ایله قباق، پرنج وشكر قامشی زرعیله
مشغول اولورلر. چپلاق كزوب، یالكز ستر عورت
ایچون، بللرینه بر پشتمال باغلارلر. غرب طرفنده‌كیلرك
اهالیسی ایسه ملایی جنسندن اولوب، اكثریسی اهل
اسلامدر، وبر جزئی مقدارلری خرستیانلغی قبول
ایتمشلردر. بو آطه‌لر فلمنكه تابع ایسه‌لرده، فلمنكلیلر
باشلیجه تجارتی تحت انحصارلرنده طوتوب، آطه‌لرده
جزئی معاشله یالكز درت معلم بولندیریورلر، كه بو
معلملر حكومت وكیللكی ومیسیونرلك وظائفنی دخی
اجرا ایدرلر. اهالینك مقداری بر روایته كوره
٨٠٠٠٠ ودیكر بر روایته كوره یالكز سكز اون
بیك كشیدن عبارتدر.

آرو (Arrou) فرانسه‌نك «اوره مع لوآر» ایالتنده (شاتودوم) قضاسنك (قولیس)
ناحیه‌سنده و (قولیس) قصبه‌سنك ١٤ كیلومتره شمال
غربیسنده بر بیوك قریه اولوب، ٢٨٥٠ اهالیسی
وبر اسكی كلیساسی واردر.

آرو (Arreau) فرانسه‌نك «اوست پیرنه» ایالتنده (بانیرس) قضاسنده و (بانیرس)
شهرینك ٣٦ كیلومتره جنوب شرقیسنده واقع ناحیه
مركزی بر كوچك قصبه اولوب، ١٣٤٥ اهالیسی
ومرمر وآرتواز اوجاقلری واردر.

آرو (Arrou) چینك جنوب غربیسنده كائن (یونان) مملكت اسلامیه‌سیله (تبت)
آره‌سنده (لوچه‌كانغ) نهری وادیلرنده ساكن وحشی
بر قومدر.

آرو (Arroux) فرانسه‌نك «آلتون ساحل» ایالتنده بر چایدر، كه (كولتزه) جوارنده
(پلوتون) كولندن چیقوب، آرنای، اوتون وكونیون
شهرلرینك ایچندن كچه‌رك، وبر چوق دره‌لر اخذ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدەرك، « ساؤون مع لوآر » ایالتنده (لوآر) نهرینه
دوكیلور. مجراسی ١٢٠ كیلومتره اولوب، (كو-
نیون) شهرندن آشاغی اولان ٢٠ كیلومترەلك یری
سیر سفائنه صالحدر.

آرواآ (Aroa) آمریقای جنوبیده (وزونلا) جمهوریتنك (فور) ایالتنده بر كوچك
قصبەدر، كه ینه بو اسمله مسمی اولان بر نهرك غایت
منبت وادیسنده و ٣٠َ ١٠° عرض جنوبیده واقعدر.
قصبەنك جنوب غربیسنده اولان (آرواآ) طاغنده پك
چوق باقیر معدنی بولنور.

آرواآ (Arroas) بحر محیط هندیده (ملاقه) بوغازنده، (سوماتره) جزیرەسی ساحلندن ٥٠، وملاقه شبه جزیرەسی ساحلندن ٩٠
كیلومترەلك مسافەده واقع بر طاقم آطه وقیالردر، كه
اك بیوكلری « اوزون آرواآ »، « مدور آرواآ » و «غر-
بی آرواآ» آطەلریدر. اك بیوكلری اولان برنجیسنك
طولی ٢ كیلومترەدر. بو آطەلر خالی اولوب، آنجق
ملایلر دكیز قپلومباغەسی آولامغه كیدرلر.

آرواقو (Aruacos) آمریقای جنوبیده (قولومبیا) جماهیر متفقەسندن
(ماغدالنه) جمهوریتنده (سیرانواده) طاغلرنده ساكن
وحشی بر قومدر، كه نباتات كوكلریله وبو كوكلرك
بعضیسندن كندیلری چیقاردقلری بر نوع شكرله
بسلنیرلر. بونلر جزئی مقدارده اولوب، آنجق
(وزونلا) دەكی (آراواق) قومیله بر اولدقلری
مظنوندر.

آروال (Arval, Arwal) هندستانك (بهار) ایالتنده (سونه) نهرینك ساحل یسا-
رنده بر كوچك قصبه اولوب، چوید محصولاتی
وكاغد اعمالیله مشهوردر.

آروده (Arruda) پورتكیزك (لیسبونه) ایالتنده، (ویلافرانقه دەاكسیرا)
قضاسنده ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، ٢٠١٢،
وناحیەسیله برابر ٩٣٨٧ اهالیسی واردر.

آرودی (Arudy) فرانسەنك «آلت پیرنه» ایالتنده، (اولورن) قضاسنده و(او-
لورن) شهرینك ١٨ كیلومتره جنوب شرقیسنده
(غاوه) نهرینك ساحل یسارنده ناحیه مركزی بر بیوك
قریه اولوب. ٢٠٠٠ اهالیسی، پازاری واولدقجه
تجارتی واردر. — ناحیەسنك اهالیسی ٩٩٨٠
كیشیدر.

آرورنه (Arvernes) فرانسەنك غال جنسیتنه منسوب اولان اسكی اهالیسی
اقوامندن بری اولوب، شمدیكی (اوورنه) قطعەسنده
ساكن ایدیلر. مركزلری ابتدا (جرغوویا) شهری او-
لوب، بو شهرك روما سرداری قیصر طرفندن
تخریبی اوزرینه، (آوغوستونمتوم) شهرینی مركز
اتخاذ ایتمشلردی، كه بوكون (قلرمونت فوراند) دنیلن
شهردر. كندیلرینه مخصوص حكمدار معرفتیله اداره
اولنوب، بونلرك اك مشهورلری رومالیلره قارشی
(آلوبروج) لره امداد ایتمش اولان (بیتویت) ایله
(چلتیل) و(غال) قومنك اك صكرەكی مدافعی اولان
اوغلی (ورچینجتوریكس) در.

آروزه (Arosa یاخود Arouza) اسپانیانك شمال غربیسنده كائن غالیچه مملكتنك
(فورینه) و(پونتوادره) ایالتلرنده قرەنك ایچنه كیرمش
طار بر كورفزدر، كه اك درین محلی (اولا) نهرینك
آغزندن عبارتدر. قطعهٔ مذكورەده چوق بولنان
بو قبیلدن كورفزلرك اك بیوكی اولوب، ساحللری
پك كیرنتیلی چیقنتیلی اولمغله، بر قاچ لیمانی، وبرقاچ ده
آطەسی واردر، كه بو آطەلرك اك بیوكی (آروزه)
آطەسیدر. بو كورفزده وقتیله پك چوق بالیق
وعلی الخصوص صاردلیه بالیغی چیقوب، خیلی تجارت
اولور ایدیسەده، بالیقجیلر بالیقلری بیتیردكلرندن،
تجارت دخی منقرض اولمشدر.

آروس (Arros) فرانسەنك جنوبنده «اوست پیرنه» ایله (ژرس) ایالتلرنده بر
چایدر، كه (پنه) طاغنك اتكندن نبعانله، شمال شر-
قیه طوغری آقەرق، (پلزانسه) اووەلرینی اروا ایله،
١٠٠ كیلومترەلك مسافه قطع ایتدكدن صكره، (آ-
دور) ایرماغنه دوكیلور.

آروستوق (Aroostook) آمریقای شما-لیده ممالك مجتمعەنك شمال شرقی
جهتنده بولنان جماهیرندن (من) جمهوریتنده بر نهر
در، كه (بیسقاتانی) سنجاغنده نبعانله، غایت واسع
اورمانلرك ایچندن كچەرك، ٢٠٠ كیلومترەلك مسافه
قطع ایتدكدن صكره، (دومینیون) ك « یكی برونسویق »
ایالتنده (آروستوق) شهرینك آلتنده (سنت ژان)
ایرماغنه دوكیلور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آروستوق (Aroostook) ممالك مجتمعه‌نك شمال شرقیسنده كائن (من) جمهوریتنك بر قونتلغی یعنی قضا ویا سنجاغی اولوب، بو اسمله مسمی اولان نهرك ایكی طرفنده واقع، وغرباً «آلت قناده» سنجاغیله، شمالاً وشرقاً دخی دومینیونك «یكی برونسویق» ایالتیله محدود اوله‌رق، مساحۀ سطحیه‌سی ١٤٢٥٦ مربع كیلومتره ایسه‌ده، اكثر طرفلری كوللر، قیالقلر و واسع اورمانلرله مستور اولدیغندن، آنجق ٢٠٧٠٠ اهالیسی واردر.

آروستوق (Aroostook) آمریقای شمالیده (دومینیون) مملكتنك «یكی برونسویق» ایالتنده، (ویقتوریا) قضاسنده، بو اسمله مسمی نهرك اوزرنده بر قصبه اولوب، جوارلرینه اسوجلیلر هجرت واسكان ایتمشلردر.

آروشه (Aroche) اسپانیانك جنوبنده واقع (آندالوسیا) یعنی نفس اندلس مملكتنده، (هوئلوه) ایالتنده و(هوئاوه) شهرینك ٨٠ كیلومتره شمالنده برقصبه‌در، كه صولدن (وادی یانه) ایرماغنه منصب اولان (سازه) نهرینك ساحل یسارنده وكوزل بر وادیده واقع اولوب، ٣١٢٠ اهالیسی واردر.

آروقاس (Arucas) اسپانیانك الندە اولان قناریه آطه‌لرندن (پالمه) جزیره‌سنك ساحل غربیسنده واقع بر كوچك قصبه اولوب، ١٢٣٥ اهالیسی واردر.

آروق سالاس (Arok-Szallas) مجارستانك وسطلرنده (هاوس) ایالتنك (یازیغ) قضاسنده بربیوك قریه اولوب، ١٠٤٠٠ اهالیسی، پك چوق باغلری، زراعتی وحیواناتی واردر. وسنه‌ده ایكی دفعه پنایر قورولور.

آروقه (Arouca) پورتكیزك (دورو) ایالتنده (آویرو) قضاسنده و(دورو) ایرماغنه دوكیلن برچایك اوزرنده واقع ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی واردر.

آرولسن (Arolsen) آلمانیانك (والدك) پرنسلكنده كوزل بر كوچك قصبه‌در. كه پرنسك اكثریت اوزره اقامت ایتدیكی بر اولمغله، بو پرنسلكك مركزی عد اولنور. فرانقفورتك ١٤٢ كیلومتره شمال شرقیسنده و(وسر)ك تابعلرندن (دیمل) نهرینه دوكیلن (تویسنه) چایی اوزرنده واقع اولوب، ٢٣٨٠ اهالیسی، كوزل كلیسالری و واسع بر سرایی واردر. بو سرایك ال یازیسیله یازلمش كتب نادره‌یی حاوی بیوك بركتبخانه‌سی، رسم ولوحه‌لرله مملو بر صاله‌سی، تاریخ طبیعی ومدالیه‌لره مخصوص برموزه خانه‌سی واردر. بو قصبه آلمانیانك اك مشهور هیكلتراشی اولان (رائوخ) ایله شاكردی (ریچلس) ك و(قانولباش) نام رسامك وطنیدر.

آرون (Aron) فرانسه‌ده، (لوآر) ایرماغی حوضه‌سی داخلنده، (نیاوره) ایالتنده بر چایدر، كه ینه بو اسمله معروف اولان بر كولدن چیقوب، بر چوق دره‌لر دخی اخذ ایله، ٧٥ كیلومتره‌لك بر مسافه قطع ایتدكدن صكره، صاغدن (لوآر) ایرماغنه دوكیلور.

آرون (Arun) انكلتره‌ده بر نهردر، كه (سوسكس) قونتلغنك شمالی حدودندن نبعان ایله، ابتدا غربه وبعده جنوبه طوغری آقه‌رق، (روتر) چایینی دخی اخذ ایله، (آروندل) شهرینك ایچندن كچدكدن، و٥٧ كیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدكدن صكره، (لیتله هامپتون) شهرینك یاننده (مانش) دكیزینه دوكیلور.

آروندل (Arundel) انكلتره‌نك (سوسكس) سنجاغنده، (آرون) نهری اوزرنده ودكیزدن ٧ كیلومتره ایچریده بر قصبه اولوب، ٢٩٥٦ اهالیسی واسكی قونتلره مخصوص كوزل بر سرایی واردر. لیمانی ٢٥٠ طونیلاته‌لغه قدر سفائنه متحمل اولوب، وقتیله بیوك بر تجارتگاه ایدی.

آروندل قونتی (Th. Howard comte d'Arundel) — هؤارد برنجی ژاق ایله برنجی شارلك زمانلرنده انكلتره مشیرانندن اولوب، ١٥٨٠ تاریخ میلادیسنده طوغمش، و١٦٤٢ده وقوع بولان محاربات داخلیه‌ده وطننی ترکه مجبور اولوب، ایتالیانك (پادوه) شهرینه هجرتله، درت سنه صكره اوراده وفات ایتمشدر. صنایع نفیسه مراقلیسی اولمغله، انكلتره موزه‌خانه‌لرینه بر چوق آثار عتیقه قزاندیرمشدر.

آرونس (Aruns) اسكی روما حكمدارلرندن (تاركین سوپرب) ك برادری اولوب، حكمدار (سرویوس تولیوس)ك قیزی (تولیا) یی ازدواج ایتمش؛ وبو قادینك، حكمدار قاریسی اولمق آرزوسیله، كندیسنه تكلیف ایتدیكی جنایتی قبول

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتدیکندن، قاریسی طرفندن قتل ایتدیرلمشدر. (تولیا) بونك قتلی اوزرینه قاینی تارکینه وارمشدر. — مذکور تارکینك بو اسمده بر اوغلی دخی وار ایدی، که عائلهسیله برابر رومادن طرد واخراج اولنمش؛ وبر محاربهده (بروتوس) ایله چارپیشوب، ایکیسی بربرینی اولدیرمشلردر.

آرونشس (Arronches) پورتکیزك (استرمادوره) ایالتنده (پورتالغره) قضاسنده ناحیه مرکزی برقصبهدر، که (وادی یانه) یه منصب اولان (قایه) نهری اوزرنده واسپانیا حدودندن ۱۲ کیلومترهلك مسافهده واقع اولوب، ۱۷۰۰ اهالیسی واردر.

آرونقه (Arunca) پورتکیزك (استرمادوره) ایالتنده برچایدر، که (لیریا) قضاسنده نبعانله، بحر محیط آطلاسییه منصب اولان (موندغو) نهرینه دوکیلور.

آرونه (Arona) ایتالیانك شمال غربیسنده کائن (پیامونته) مملکتنده (نوواره) ایالت وقضاسنده و(نوواره) شهرینك ۳۷ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، (مایور) کولنك ساحل جنوبیسنده ومیلان ایله جنوه دمیر یوللرینك منتهاسنده واقع و ۳۳۰۰ اهالیی جامعدر. بو قصبهده کولك ایچنده واپورله ایتالیا ایله اسویچره آرهسنده خیلی تجارت اجرا اولنور. قصبه کوزل اولوب، وطنی بولندیغی (سنت شارل بورومیا) نك جسیم بر هیکلی دخی تپهلرندن برینی تزیین ایدیور.

آرووسمایت (Arrowsmith) انکلتره مشاهیر جغرافیونندن اولوب، میلادك ۱۷۵۰ تاریخنده لوندرهده طوغمش، و۱۸۲۳ده وفات ایتمشدر. خریطه ترتیب وتنظیمنده مهارت کاملهسی اولوب، قرالك دکیز خریطهجیسی عنوانته نائل اولمشیدی. «یکی آطلاس عمومی» نامیله ۱۸۱۷ ده نشر ایتمش اولدیغی بر آطلاس ایله (مرقاتور) ترتیبی اوزره نشر ایتدیکی کرهٔ مسطحه خریطهلری پك مقبولدر.

آرووﻻق (Arrow Lake) یعنی «اوق کولی». آمریقای شمالیده دومینیون مملکتنده بربیوك کولدر، که اصل (قولومبیا) ایرماغنك توسعندن عبارت اولوب، جنوبدن شماله طوغری بویی ۱۵۰ کیلومترهدنزیاده اولدیغی حالده، پك اکسزدر. بو کولك شرق طرفنده ۲۰۰۰ دن ۲۸۰۰ مترهیه قدر ارتفاعی اولان (سلکیرك) طاغلری، وغرب طرفنده دخی ۶۰۰ دن ۱۵۰۰ مترهیه قدر ارتفاعی اولان «آلتون طاغلری» (Gold Range) بولنیور. عرض شمالینك ۵۰ درجهسی خطی کولك تام اورتهسندن کچوب، بوکولی جنوبی وشمالی اولهرق ایکی قسمه آیریور.

آروولوغ (Arrow-Lough) ایرلاندهنك (فوناخت) ایالتنده، (اسلیغو) قضاسنده برکول اولوب، بویی ۶ ½ واکی ۳ کیلومترهدر. — ینه بو اسمله مسمی بر نهر بو کولدن چیقوب، شمال غربییه طوغری آقهرق، (اسلیغو) کورفزینه دوکیلور.

آروه (Arve) فرانسهنك (ساووآ) ایالتنده بر نهردر، که (بالمه) بوغازندن نبعانله، شمال شرقیدن جنوب غربییه طوغری (شامونی) وادیسنك اورتهسندن کچدکدن صکره، شمال غربییه طوغری دونوب، (سالانشه) وادیسنك ایچندن کچهرك، (جنو) شهرینك آلتنده (رون) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۱۰۰ کیلومترهدن زیاده اولوب، صاغ وصولدن برچوق درهلرك صولرینی دخی آلیر؛ وجریانی غایت خیرلی اولدیغی کبی، قارلرك اریمهسی موسملرنده صویی دخی پك چوق اولوب، یاپلش اولان متعدد سدلرله برابر اطرافی باصر. یازین ثانیهده ۳۵، وفیضانی موسمنده ۱۲۰۰ مکعب متره صو دوکر.

آروه (Arva) مجارستانك شمال طرفلرندهکی (قومیتاته) یعنی سنجاقلرندن اولوب، شرقاً، شمالاً وشمال غربی طرفندن (غالیچیا) قطعهسیله، غرباً (ترنشین) وجنوباً (توروس) و(لیپتان) سنجاقلریله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحیهسی ۱۹۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اراضیسی طاغلق وآز محصولداردر. اهالیسی ۸۲۳۶۴ اولوب، همان جملهسی (اسلوواق) جنسیته منسوبدرلر. — (واغ) نهرینه دوکیلن (آروه) چایی بوسنجاقده نبعانله، شمال شرقیدن جنوب غربییه طوغری اورتهسندن کچر. مرکز لوا (آلسوقوبین) شهریدر.

آروی (Arvi) هندستانك وسطلرنده بولنان (نکپور) ایالتنك (ورده) سنجاغنده و(ورده) شهرینك ۳۴ کیلومتره شمال غربیسنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ٨٢٥٦ اهالیسی وپك بیوك پاموق تجارتی واردر. — قضاسنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٢٥٨ مربع کیلومتره، واهالیسی ١١٨٥٩٥ کشیدر.

آرویقه (Arvika) اسوجك اورته‌لرنده بولنان (قارلستاد) ایالتنده وقارلستاد شهرینك ٦٠ کیلومتره شمال غربیسنده بر کوچك قصبه‌در، که (ونرن) کولنه دوکیلن (قلاره الف) نهرینك تشکیل ایتدیکی بر کوچك کولك شرق ساحلنده ونوروج حدودی قربنده اوله‌رق، (قرستیانیا) دن (استوقهولم)ه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقع ویالکز ٦٠٠ اهالیی جامعدر.

آرویو (Laurent d'Arvieux) السنهٔ شرقیه‌یه آشنا بر فرانسز سیاح اولوب، میلادك ١٦٣٥ تاریخنده مارسلیاده طوغمش، و١٧٠٢ ده وفات ایتمشدر. مدت مدیده شرقده وعلی‌الخصوص سوریه، فلسطین وجزیرة العربده سیاحت ایدوب، السنهٔ شرقیه‌ده‌کی معلوماتنی توسیع ایتدکدن صکره، فرانسه‌یه‌عودتنده، مأموریت مخصوصه ایله استانبوله اعزام اولنمش؛ وبعده تونسه کوندریلوب، فرانسه ایله تونس بکی آره‌سنده بر معاهده عقد ایله، مؤخراً جزایره قونسلوس تعیین اولنمشدر. خاطره‌لری ٦ جلد اوزرینه نشر اولنمشدر. بوندن بشقه عربلرك اخلاق وعاداتنه دائر مفصل بر کتابیله سیاحتنامه‌لری دخی مطبوعدر.

آرویو دل پوئرقو (Arroyo del Puerco) یعنی «طوموز دره‌سی». اسپانیانك غرب طرفنده کائن (استرامادوره) قطعه‌سنده، (قاچرس) ایالتنده و(قاچرس) شهرینك ٢٠ کیلومتره غربنده صولدن تاج نهرینه دوکیلن (سالور) چایی اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٧٠٠٠ اهالیسی وپك چوق طوموزلری واردر.

آرویو مولینوس (Arroyo Molinos) اسپانیانك (استرمادوره) قطعه‌سنده، (قاچرس) ایالتنده وقاچرس شهرینك ٤٣ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (مونتانشس) طاغنك اتکنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ٣٢٨٠ اهالیسی واردر.

آروئه (Arröe) دانیمارقه‌ده (فیونیه) جزیرهٔ کبیره‌سنك جنوبنده و«کوچك بلت» بوغازی جنوبی مدخلنك صاغنده بر آطه اولوب، آطه‌لردن مرکب اولان (اودنسیا) ایالتنه ملحق‌در. طولی تقریباً ٢٥، وعرضی ٨ کیلومتره اولوب، طاغلق بر یر ایسه‌ده، پك منبتدر، و١١٤٢٠ اهالیسی واردر. مرکزی ساحل شرقیسنده‌واقع و١٧٠٠ اهالیی جامع‌اولان (آرونسك بوینغ) قریه‌سی‌اولوب، لیمانی اولدقجه ایشلك بر تجارتکاهدر.

آره (رأس آره) جزیرة العربك جنوب غربی ساحلنده، باب المندبك ٥٢ کیلومتره شرقنده ١٢°٣٧′٣٠″ عرض شمالی ایله ٤١°٤١′٣٠″ طول شرقیده واقع بر برون اولوب، جزیرة العربك اك جنوبی نقطه‌سیدر.

آره (Arrah) هندستانك بنکاله اداره‌سنه ملحق (بهار) ایالتنك (شاه‌آباد) سنجاغنده (سونه) نهرینك ساحل یسارنده وبو نهرك کنك ایرماغنه دوکلدیکی محله قریب بر قصبه اولوب، (دیناپور)ك ٤١ کیلومتره غربنده ٢٥°٣١′ عرض شمالی ایله ٨٢°٢٣′ طول شرقیده واقعدر. بهار ایالتنك اك مهم تجارت مرکزلرندن اولوب، بوصوك وقتلرده اهالیسی خیلی تکثرله، ٤٠٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولمشدر.

آریا (Aria) یاخود (Arya) بو اسم یونان قدیم جغرافیونی طرفندن هرات شهرینه وخراسانك قسم شرقیسیله سیستانه ویرلمش، وبعض دفعه تاهند حدودینه قدر بتون افغانستان وبلوجستانه دخی تعمیم ایدلمش ایسه‌ده، اصل بلخ ایله هرات طرفلرینك اسم قدیمی اولدیغی مظنون اولوب، انساب امم والسنه ایله توغل ایدن متأخرین علما طرفندن پك اسکی بر زمانده اورالرده ساکن بولنمش واورادن هند وایران وبتون اوروپایه شعبه‌لر صالمش اولان بر قوم قدیمه دخی ویرلمشدر.

آریا مملکت قدیمه‌سی نوع بشرك بشیکی دکلسه‌ده، مدنیات بشریه‌نك اك اول ظهور ایتدیکی یر عد اولنه‌بیلیر. اقلیم وموقعی اقتضاسنجه اهالیسی نوع بشرك سائر کافهٔ اقسامندن زیاده‌تناسب اعضا وذکاوته مالك اولوب، جمله‌سندن اول اویانمش؛ واو وقتلرده اکثر انسانلر چوبانلق وآوجیلقله یاشایوب، کوچبه حالنده طولاشدقلری حالده، اك اول بونلر کویلرده اسکان ایدوب، زراعتله اوغراشمغه باشلامشلردی. زراعت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آوجیلق وچوبانلق کبی تهلکه واجل قضایی موجب اولیوب، بریرده اقامتی دخی مستلزم اولمغله، نفوسك تکثرینی موجب اولدیغندن، بونلر مرور زمانله چوغالوب، آسیای وسطینك مرکزی دیمك اولان مذکور مملکتده صیغه‌مامغه باشلاینجه، زراع ایده‌جك اراضی تحریسیله اطرافه طاغلمغه مجبور اولمشلردی. ایشته بو وجهله آریاامتندن وقت وقت‌بر قوم وقبیله آیریلوب، زرعه صالح اراضی بولنجه‌یه قدر کیدر؛ واورالرده بولدیغی آوجی وکوچبه اقواملہ غوغا ایده‌رك، غالبیته نائل اولنجه، یرلشیر؛ ومغلوب اولدیغی تقدیرده دها ایلری‌یه سورردی. لکن بو اقوام بر وقتده تفرق ایتمیوب، مختلف زمانلرده طاغلمش، وبو صورتله آیریلان قافله‌لرك هجرتلری آره‌سنده عصرلر کچمشدر. بوندن ماعدا، بونلر اوزاق یرلره کیتمزدن اول، آسیای وسطی وایرانك هرطرفنه یابیلوب، جیحوندن دجله و فرات مجرالرینه‌قدر اولان‌یرلری قاپلامش اولدقلرندن، وبربرلرندن اوزاق دوشدکجه، مرور زمانله لسانجه دخی بینلرنده بر درجه‌یه قدر تخلف ظهور ایتمش اولدیغندن، بعده اوزاق محلره هجرت ایدن قافله‌لرك هر بری بو مملکت واسعه‌نك بشقه برطرفندن‌چیقمشدر. بووجهله بینلرنده زمان ومکانجه بر اوزاقلق بولنوب، لسانلری دخی تا او وقتدن بسبتون متحد دکلیدی. شوراسنی‌ده اونوتمیه‌لم که: بو وجهله هجرت ایدن آریا اقوامندن تا اوروپانك منتهای غرب ویا شماله قدر کیدن قوملر بو اوزون سفری یکدن وقصداً اختیار ایتمیوب، ابتدا یقین محلره یایلمش، واورالردن بشقه اقوام طرفندن صیقیشدیرلدقجه، دها ایلری‌یه کیتمکه مجبور اولمشلر، وبو اوزون سفرلرینك هر برمنزلنده عصرلرجه طورمشلر در. مثلا (کلت) قومنك بقیه‌سی بوکون آنجق اوروپانك منتهای غربنده بولندقلری حالده، ایکی بیك وایکی بیك بشیوز سنه‌اول طونه وقره دکیز ساحللرنده دخی بولنمش اولدیغی تاریخله مثبت اولدیغی کبی، قافقاسیه‌ده دخی بونلرك بر وقت ساکن بولنمش اولدقلرینه دلالت ایدر آثار واردر. حالبوکه بو قومك قافقاسیه‌دن انکلتره‌یه قدر اولان قطعه‌یی احاطه ایتمسی ممکن اولمیوب، بلکه بو یولده کچرکن هر منزلده عصرلرجه طورمش، واحتماله کوره منزللرك بعضیسنده بعض افرادی قالمشیدی.

احتماله کوره، آریا امتندن اك اول ایکی شعبه آیریلوب، بری‌غرب‌جنوبی‌یه طوغری یایله‌رق، ایرانی قاپلامش، و (آریا) کلمه‌سیله مناسبت ومشابهتی درکار اولان (ایران) اسمیله تسمیه اولنمش؛ ودیکری جنوب شرقی‌یه طوغری‌اینه‌رك، هنده دخول ایتمش، واوراده پك‌چوق وقت (آریا) اسمنی محافظه ایتمشدر. هندده اولدن بولنان اهالی زنجی‌یه قریب سیاه وزراعتدن بیخبر بولندقلرندن، آریالر اراضی‌یی اللرینه کچیرمش، و مملکتك صاحبلری اولوب، یرلی اولان وحشی وسیاه آدملره قاریشمغه تنزل ایتمدکلرندن، آریجه برصنف حالنده یاشامشلردر. بونك ایچون اسکی (سانسکری) لساننده (آریا) کلمه‌سی هم «صاحب‌اراضی» وهمده «اصیل، حر، چلبی» معنالرینی بیان ایدر. علمای لسانیونك بعضیسی (آریا) اسمنك اصل معناسی بو اولدیغی ادعا ایتمشلر ایسه‌ده، بو معنا آریالرك هندده آلدقلری صفتدن حاصل اولمش برمعنای مجازی اولوب، اصل (آریا) اسمی، «آریانا» ماده‌سنده دخی بیان ایتدیکمز اوزره، «تارله» دیمك اولان (آر) کلمه‌سندن مشتقدر. بوکلمه، (آر)، (ار) ویا (ایر) صورتنده اوله‌رق، آریا اقوامندن اکثریسنك اسملری ترکیبنده کورلمکده‌در.

ایران طرفلرینه یایلمش اولان آریا اقوامندن ایکی قوم، اقوای احتماله کوره، مازندران وطبرستان طرفلرندن آیریلوب، بربرینی متعاقب، قافقاسیه وبحر سیاه سواحلی طریقیله تدریجی آوروپایه صوقلمشلردر. بوایکی قومك بری(کلت) ودیکری (پلاسج) قومیدر. کلتلر یا پلاسجلردن ویاخود سائر اقوام طرفندن سوریله‌رك، اوروپانك غرب طرفلرینه چکلمش، وپلاسجلر دخی اوروپانك شرق جنوبی طرفلریله آناطولینك بر قطعه‌سنده یرلشمشلردی.

دیکر ایکی قوم دخی جیحون وسیحونی تجاوزله، بر چوق وقت ماوراء النهر وخوارزم طرفلرنده اسکاندن صکره، غرب شمالی‌یه طوغری ایلریلمکه مجبور اولوب، بونلردن (توتون)لر یعنی اسکی جرمنلر اوروپانك شمال غربیسنه قدر ایلریلمشلر؛ و(اسکیت)لر یعنی اسلاولر دخی اوروپانك شرق شمالیسنده قالمشلردر.

ایشته اوروپایه کلن بیوك آریا قوملری بو درت قومدن عبارت اولوب، آنجق بونلردن اول بعض کوچك قافله‌لر کلمش اولدقلری کبی، بونلردن صکره

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دخی بویله بعض کوچك قافله‌لر کلمشلردر، که بونلرك اك مهملری یونانیلرله لاتینلر اولوب، پلاسج اقوامیله‌ده قاریشمشلردر.

آریا قوم قدیمندن منشعب اولان امه «امم آریه» ویا «آریانیه» دنیلدیکی کبی، بونلرك ازمنهٔ مختلفه‌ده سویلش اولدقلری لسانلره دخی «السنهٔ آریه» ویا «آریانیه» دنیلیر. بوکونکی کونده موجود اولان امم آریه وجه آتی اوزره منقسمدرلر:

هند شعبه‌سی	هندلیلر چنکانه‌لر	
ایران شعبه‌سی	ایرانیلر افغانیلر کردلر ارمنیلر	
کلت شعبه‌سی	کومریلر	غال کلتلری برتانیا »
	غاللر	اسقوچیا » ایرلانده » مان آطه‌سی »
لاتین شعبه‌سی	ایتالیانلر اسپانیوللر پورتکیزلیلر فرانسزلر غریزونلر رومانیالیلر	
یونان شعبه‌سی	روملر	
پلاسج شعبه‌سی	آرناوودلر	
اسکیت شعبه‌سی	لتلر	لیتوآنلر لیوونلر
	اسلاولر	روسلر لهلیلر چهلیلر اسلوواقلر صربلیلر، خرواتلر واسلاوونلر
توتون شعبه‌سی	غوتلر	آلمانلر انکلیزلر فلمنکلیلر فریسونلر
	اسقاندیناولر	دانیمارقه‌لیلر اسوجلیلر نوروجلیلر اسلانده‌لیلر

بو وجهله بوکونکی اوروپاده بولنان اقوامدن یالکز ترکلر، بلغارلر، مجارلر، فنیوآلر، وباسقلر اقوام آریه‌دن اولمیوب، بونلردن پیرنه طاغلرینك اتکلرنده بولنان باسقلرك اوروپانك اقوام آریه‌کلزدن اول‌کی اهالیٔ قدیمه‌سی جنسندن اولدقلری ملحوظ، ولسانلری مجهول ومنقرض بر زمره‌یه منسوبدر. دیکرلری ایسه اقوام تورانیه‌دن اولوب، آنجق بلغارلر کندی لسانلرینی ترکله، اسلاوجه سویلکه آلیشمش اولدقلرندن، نسلاً دکلسه‌ده، لساناً اسلاولره التحاق ایتمشلردر.

السنهٔ آریه دخی وجه‌آتی اوزره منقسمدر:

شعبه	طاقم	السنهٔ قدیمه	السنهٔ جدیده
هند		اسکی سانسکری یکی سانسکری پالی پرکری	هندوستانی (اردو) بنکالی کجرانی نپالی کشمیری ملتانی سندی چنکانه‌جه
ایران		زند فرسیٔ قدیم پهلوی	فارسی پختی (افغان لسانی) کردجه ارمنیجه اوستجه
کلت	کومری		غالجه برتانجه قورنیك
	غال		اسقوچیا لسانی ایرلانده » مان آطه‌سی »
پلاسج		ایلریا لسانی ماکدونیا » تراکی » فریجیا »	آرناوودجه
یونان		یونیا لسانی دوریا » ائولیا »	رومجه
ایتالیا		لاتینجه اوسقجه اومبرجه	ایتالیانجه اسپانیولجه پورتکیزجه فرانسزجه پرووانسجه غریزونجه رومانجه
توتون	آلمان	غوتجه	آلمانجه فلمنکجه انکلیزجه
	اسقاندیناو	نوردجه	اسوججه نوروججه دانیمارقجه اسلاندجه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسکیت
- اسلاو — مشترك اسلاوجه: روسجه، روتنجه، لهجه، چكجه، اسلوواقجه، اسلاوونجه، صربجه وخرواتجه، بلغارجه
- لت . . . . : ليتوآنجه، لتجه، اسكى پروسجه

بونلردن ماعدا ایتالیانك شمال طرفلرینك لسان قدیمی اولان (اتروسکجه) ایله رومانیانك لسان قدیمی اولان (داچجه) نك دخی آریا لسانلرندن اولدقلری متفق علیه ایسه‌ده، بونلرك خانغی قسم وشعبه‌یه ملحق اولدقلری الآن آکلاشیله‌مامشدر.

یوقاریکی جدولدن آکلاشلدیغی اوزره، دنیانك اك مهم لسانلرینك اکثریسی آریا زمره‌سنه منسوب اولوب، اوروپا امتك همان جمله‌سی دخی آریا امت قدیمه‌سندن منشعب بولندقلرندن، بوحقیقتك کشفندن بری اوروپا علما ومحققینی برفن مخصوص اتخاذ ایده‌رك، توسیع وتعمیقیله اوغراشمقده‌درلر. السنهٔ آریه بیننده‌کی مناسباته دائر یازیلان آثارك اك مشهوری موسیو (پوپ)ك یازدیغی «مقایسه‌لی صرف» کتابیدر. جنوه علماسندن بش سنه اول وفات ایدن موسیو (پیقته) آریا قوم قدیمنك احوالیله اقوام آریه‌نك هجرتلری حقنده مکمل ومفصل بر کتاب یازمش؛ وبو کتابده کافهٔ السنهٔ آریه‌نك اصلی اولان آریا لسانی دخی، اوندن متولد اولان السنه‌نك یاردیمیله، کشف واحیایه اوغراشمشدر. (*Origines indo-européennes* (par A. Pictet.

آریا (Aria) آسیای وسطیده‌کی هرات شهرینه اسکی یونان جغرافیونی طرفندن ویریلان اسم اولوب، (هرات) اسمنك بوندن متولد اولمسی ملحوظدر. [«هرات» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آریا (Arie) اسکندرك استیلاسندن صکره کلن یونان جغرافیونی طرفندن تعیین اولنان تقسیماته کوره، ایران قدیمك بربیوك ولایتی اولوب، شمالاً (بختریانه)، جنوباً (درانجیانه)، شرقاً (پاروپامیسیا) وغرباً (پارتیا) ولایتلریله [بو کلمه‌لره مراجعت] محدود ومحاط ایدی، که خراسانك جنوب شرقی قسمیله سیستاندن عبارت اولوب، مرکزی (آریا) یعنی هرات شهری ایدی. بو قطعه بو کونکی آفغانستاندن معدود ایسه‌ده، هرات خانلغی نامیله مستقلاً اداره اولنمقده‌در. [«هرات» و«آفغانستان» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آریاتور (Arriatour) هندستانك جنوب طرفنده مدارس اداره‌سنه ملحق (تریچینوپلی) ایالتنده (تنجوره) نك ٣٨ کیلومتره شمالنده و ′٨ °١١ عرض شمالی ایله ′٤٨ °٧٦ طول شرقیده واقع بر قصبه‌در.

آریاته (Arriate) اسپانیای جنوبیده آندالوسیانك (ملاقه) ایالتنده (رونده) قضاسنده و(رونده) شهرینك ٦ کیلومتره شمال شرقیسنده (غوآدیاره) یعنی وادئ آره اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٢٩٥٠ اهالیسی واردر.

آریارات (Ariarathe) قیصریه وسیواس طرفلرینه مصادف اولان (قپادوکیا) مملکت قدیمه‌سنده اجرای حکومت ایتمش اون حکمدارك اسمیدر، که بونلرك، تخته نائل اولمق ایچون بربرلرینی اولدیرمکدن بشقه، ذکره شایان بر ایشلری اولمیوب، صکره کلنلری رومالیلرله عقد اتفاق ایتمشلر ایسه‌ده، نهایت رومالیلر مملکتلرینی ضبط ایتمشلردر.

آریاژه (Ariége) فرانسه‌نك جنوب طرفنده بر نهردر، که پیرنه طاغلرینك اسپانیایه عائد اولان بر محلنده نبعان ایله، شماله طوغری آقه‌رق، فرانسه طوپراغنه کیرر، وبونك اسمیله تسمیه اولنان ایالتك اورته‌سندن جریانله، (آقس) و(فوآ) وسائر شهرلرك ایچندن چکدکدن، وفرانسه‌نك اك منبت اووه‌لرندن اولان (پامپار) اووه‌سنی اروا ایتدکدن صکره، «اوست غارونه» ایالتنه کیرر؛ واوراده (ارس) نهریله دخی قاریشه‌رق، و(اوتریوه) وسائر قصبه‌لرك ایچندن چکه‌رك، (تولوزه) نك ٨ کیلومتره یوقاریسنده (غارونه) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ١٥٠ کیلومتره‌دن زیاده اولوب، خیلی اینیشلی اولدیغندن، سیر سفائنه صالح دکلدر.

آریاژه (Ariége) فرانسه‌نك ایالات جنوبیه‌سندن بر ایالت اولوب، جنوباً پیرنه سلسلهٔ جبالنك صیرتیله اسپانیادن آیرلمش، غرباً وشمالاً دخی «اوست غارونه»، شمال شرقی طرفندن وشرقاً (اوده)، شرق جنوبی طرفندن دخی «شرقی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پیرنه » ایالتلریله احاطه وتحدید اولنمشدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۴۸۹۴ مربع کیلومترودر. بو ایالتك قسم جنوبیسی پیرنه طاغلرینك اتکلرندن واونلرك آره‌لرنده بولنان بعض دره وبایرلردن عبارت اولوب، طاشلق وغیر منبت ویالکز بعض مرعالر واورمانلرله مستوردر؛ قسم شمالیسی ایسه دوز اووه‌لردن عبارت اولوب، غایتله منبت اولمغله، حبوبات، اوزوم وزیتون محصولاتی چوقدر. اوچ نهر پیرنه طاغلرندن اینوب، بو ایالتك ایچندن کچرلر، که بونلرده ایالتك اورته‌سندن کچن (آریاژه) نهریله شرق طرفنده آقان (ارس) وغرب طرفنده جریان ایدن (سالات) نهرلریدر، که اوچی‌ده بو ایالتدن چیقدقدن صکره برلشوب، (غارونه) ایرماغنه دوکیلورلر. بونهرلره دوکلك اوزره داخل ایالتده دها بر قاچ چای نبعان ایدر. بر چوق مغاره‌لری دخی واردر، که ایچلرنده مواد کلسیه‌یی حاوی صولر آقوب تحجر ایدر. هواسی قیشین پك صوئوق اولوب، یوکسك یرلری برقاچ مترهلك قارله مستور اولدیغی کبی، یازین دخی پك صیجاق ویالکز صوك بهارده معتدل وکوزلدر. دمیر معدنلری پك چوق اولوب، ایالتك باشلیجه منبع ثروتی حکمنده‌در. قورشون، باقیر وسائر معدنلر دخی اخراج اولنیورسه‌ده، رومالیلرك زماننده اخراج ایدلکده بولنمش اولان کومشلی قورشون ترك اولنمشدر. نهرلرده آلتون توزی بولندیغندن، بو معدنك دخی مملکتده موجود اوله‌جغی آکلاشیلیورسه‌ده، الآن بولنه‌مامشدر. معدن صولری وقاپلیجه‌لری حسابسز اولوب، اك مشهورلری (آقس) و(اوسات) شهرلری قربنده‌کیلردر. بو ایالتده چیقان دمیر هم اك برنجی جنسدن وهم پك کلیتلی اولدیغندن، ایالتك برنجی صنعتی‌ده دمیرجیلك اولوب، ۵۰ دن زیاده دمیرخانه ودوکمخانه‌لری واردر. چوقه، فانله، پورسلن، جام، کاغد فابریقه‌لری ودباغخانه‌لری وتخته ومرمر بیچقیخانه‌لری دخی چوقدر.

بو ایالت وجه آتی اوزره اوچ قضایه تقسیم اولنوب، ۲۰ ناحیه و۳۳۶ دوائر بلدیه‌یی حاویدر. اهالیسنك قسم کلیسی قتولیك اولوب، یالکز ۷۰۰۰ نفوسی پروتستاندر.

قضا	ناحیه	دوائر بلدیه	نفوس
فوآ	۸	۱۳۹	۸۳ ۶۳۶
پارمیا	۶	۱۱۴	۷۷ ۶۹۲
سنت ژیرون	۶	۸۳	۸۴ ۹۷۰
جمعا	۲۰	۳۳۶	۲۴۶ ۲۹۸

بو ایالتك هیچ بر بیوك شهری اولمیوب، حاوی اولدیغی یکرمی قدر قصبه‌نك اك بیوکی اولان (پامیار)ك آنجق ۹۰۰۰، و مرکز ایالت اولان (فوآ) نك ده ۶۷۰۰ اهالیسی واردر. فرانسه‌نك شمال ایالتلرنده‌کی مدنیت وجولان بوایالتده مفقود اولوب، یالکز بازار کونلری قصبه‌لرده برآز حرکت کورینور. اهالی وعلی الخصوص کویلیلر وطاغلیلر اسکی اصول وعادات وقیافتلرینی محافظه ایدوب، ایچلرنده اوقویوب یازمه بیلنلر دخی پك آز در. فرانسزجه‌نك قبا بر نوعیله متکلمدرلر. رومالیلرك یاپدقلری بیوك جاده‌لرك هیچ بری بو ایالتدن کچمیوردیسه‌ده، معدنلرینك وقاپلیجه‌لرینك کثرتی مناسبتیله، بو قومی جلب ایتمش اولملی ایدی، که هر طرفنده رومالیلردن قالمه پك چوق آثار بولنیور. اندلسی ضبط ایدن غزاة مسلمین پیرنه طاغلرینی آشه‌رق، بو مملکتی دخی ضبط وخیلی وقت محافظه ایتمشلردی. مؤخراً بر طاقم قونتلقلر تشکل ایتمشیدی.

آریاس (le père Arias) اسپانیا رهبان وحررلرندن اولوب، میلادك ۱۵۳۳ تاریخنده اشبیلیه‌ده طوغمش، و۱۶۰۵ ده وفات ایتمشدر. ابتدا علم عقاید معلمی اولوب، بعده معلملکی ترکله، محبوسینك خدمتنه حصر وجود ایتمش، واخلاق ودیانته متعلق بعض اثرلر یازمشدر.

آریاس فرناندز (Arias - Fernandez) اسپانیانك اون یدنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، رنك ویرمه‌ده‌کی مهارتیله مشهوردر.

آریاس مونتانوس (Arias Montanus) اسپانیا علماسندن اولوب، میلادك ۱۵۲۷ تاریخنده اشبیلیه جوارنده طوغمش، و ۱۵۹۸ ده وفات ایتمشدر. اسپانیا قرالی ایکنجی فلیب کندیسنی راهبی بولندیغی مناستردن چیقاروب، کندی باش راهبلکنه تعیین، وبرقاچ لسان اوزرینه کتب مقدسه‌نك نشرینه مأمور ایتمشیدی، که بو کتابلر (آنور) شهرنده ۸ جلد اوزرینه طبع اولنمشدر.

آریانز (Arianez) فلنکك اون آلتنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، مواقع تصویرنده‌کی مهارتیله مشهوردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آریانزو { (Arienzo) ایتالیانك جنوبیده (ترا دی لابوره) ایالتنك (قازرته) قضاسنده وناپولی شهرینك ٢٩ كیلومترہ شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٧٦٠ اهالیسی واردر.

آریانو { (Ariano) ایتالیاده بو اسمله ایکی قصبه بولنیور. برنجیسی ملغا ناپولی قراللغنده (پرنچیپاتو) ایالتنده، ناپولیدن فوجه‌یه کیدن دمیر یولی خطی کذرکاهنده، (آپنن) سلسلهٔ جبالنك براتکنده وآدریاتیق دکیزینه دوکیلن (قراپلا) نهرینه منصب بر دره‌نك اوزرنده واقع اولوب، قضا مرکزیدر، و ١٤٥٠٠ اهالیسی، بر بیوك سورك خرابه‌لری، بر اسکی قلعه‌سی وجوارنده کوکورد معدنیله مرمر اوجاقلری واردر. بوکا تفریق ایچون (آریانو دی پولیا) دیرلر. — دیکری وندیك قطعه‌سنك (رویغو) ایالتنده ورویغو شهرینك ٤٠ کیلومترہ شرق جنوبیسنده، (پو) ایرماغنك ساحل یسارنده واقع اولوب، ٤٠٣٠ اهالیسی وبر اسکی قلعه‌سی واردر. تفریق ایچون (آریانو دل ونتو) دنیلیر.

آریانوس { (Arrien, Ἀρριανός) یونان قدیم مورخلرندن اولوب، میلادك ١٠٥ تاریخنده (نیقومیدیا) یعنی ازمید شهرنده طوغمش، و (اکسنوفون) ه پیرو اوله‌رق، هم فیلسوف هم قوماندان وهم‌ده ادارهٔ دولت مأموری اولمشیدی. فلسفه‌یی (اپیقتیت) دن تعلیم ایتدکدن صکره، (آدریان) ك معیتنه حربه کیدوب، ابراز شجاعت ایتمکله، روما شهریسی عنوانی احراز ایله برابر، ١٣٤ تاریخنده آناطولیده‌کی (قپادوکیا) والیلکنه تعیین اولنمشیدی. اوراده دخی (آلان) لرك واقع اولان مهاجماتنه غالبانه قارشی طورمغله، قونسلوسلق مسندینه ترفیع اولنمشدی. کندیسی اك محقق محررلردن اولوب، اسکندرك آسیایه واقع مشهور سفرینی غایت بیطرفانه ومدققانه یازمش اولدیغی کبی، بر «بحر سیاه سیاحتنامه‌سی»، بر «تعبیة الجیش کتابی»، «آلانلره قارشی اولان محاربه‌نك اصولی» نامیله بر کتاب. بر «آو رساله‌سی»، «اشارات» اسمیله براثر ومعلمنك افکار ومسلکنی مبین «اپیقتیتك مکالمه‌لری» نامیله بر تألیف براقشدر. دیکر بر چوق کتابلر دها یازمش ایسه‌ده، نسخه‌لری بولنه‌مامشدر. آثار موجوده‌سی وعلی الخصوص اسکندرك سفرنامه‌سی دفعاتله طبع، واوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمشدر.

آریانه { (Ariane, Ariadne) یاخود آریادنه یونان قدیم اساطیرینه کوره کرید واضع قوانینی (مینوس) ك قیزی اولوب، (مینوتاوروس) اسمنده‌کی مشهور دیوی اولدیرملك اوزره، کریده کیتمش اولان (تیساؤس) ه تعشق ایتمکله، کندیسنی الینه ویردیکی بر ایپلیك یوماغی واسطه‌سیله (لابیرنت) دنیلن مشهور بر طولاشیقلی کردابدن قورتارمش؛ ومعشوقی کندیسنی قاچیرمش ایسه‌ده، بعده (ناقسوس) آطه‌سنده ترك ایتمش. عشرت الهی (باقکوس) بونك حالنه آجیه‌رق، کندیسنی تزوج ایتمش، وبر مجوهراتلی تاج ویرمش، که بو تاج کندیسنك وفاتنده سمایه چیقوب بر برج اولمش.

آریانه { (Ariane) قسطنطینیه روم ایمپراطورلرندن برنجی (لئون) ك قیزی اولوب، میلادك ٤٧٤ تاریخنده تخته چیقان (زنون) ه وارمش؛ وبو حکمدارك کثرت عشرت وسوء اخلاقندن بیزار اولمغله، کندیسنی، مست لایعقل ایکن، حیاً دفن ایتدیروب، تخته اجلاس ایتدیکی (آناسطاس) ه وارمش؛ و ٥١٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آریانه { (Ariane) ایران قدیمك ولایاتندن برینك اسمیدر. [«آریا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آریبرت { (Aribert,) یاخود ایکنجی قاریبرت (Caribert II) فرانسه حکمدارلرندن ایکنجی قلوترك اوغلی وبرنجی داغوبرتك برادری اولوب، (آکیتانه) قراللغی حصه‌سنه دوشمکله، میلادك ٦٢٨ تاریخنده (تولوزه) ده تتوج ایتمش ایسه‌ده، ایکی سنه صکره وفات ایتمش، ووارثی اولان بر تك اوغلی دخی چوق یاشامامشدر.

آریبرت { (Aribert) لومباردلر حکمدارلرندن ایکی کشینك اسمی اولوب، برنجیسی میلادك ٦٥٣ تاریخنده (رودوآلد) ه خلف اولمش؛ وملکنی ایکی اوغلی (برتاریت) ایله (غوندبرت) ه تقسیم ایتدکدن صکره ٦٦١ ده وفات ایتمشدر. — ایکنجیسی (تورینو) دوقه‌سی ایکن تختی غصب ایتمش اولان (راجمبرت) ك اوغلی اولوب، میلادك ٧٠١ تاریخنده تخته چیقمش، وپدرینك تختندن محروم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمش اولدیغی (لویتپرت)ی ومتفق اولان (روتاریس)ی قتل ایتمشدر. کندیسی ۷۱۲ تاریخنده (آنسپراند) طرفندن خلع اولنمشدر.

آریپو { (Aripo) سرندیب آطه‌سنك شمال غربی ساحلنده (منار) کورفزینك ایچنده و (آریپو) نهرینك منصبنده، ۸° ۴۷′ عرض شمالی ایله ۷۷° ۳۵′ طول شرقیده واقع بر شهر اولوب، جوارلرنده کلیتله بولنان اینجی وصدف آوجیلرینك مرکزیدر.

آریپو { (Aripo) سرندیب آطه‌سنده بر نهردر، که آطه‌نك جنوب طرفنده بولنان یوکسك طاغلرك شمالی اتکلرندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، ۱۲۰ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (آریپو) شهرینك یاننده (منار) کورفزینه دوکیلور. مجراسنك اوسط طرفلرنده (مالواته اویه) تسمیه اولنور.

آریجا { (Aridja) وانکلیزجه (Aredjaw) هندستانك شمال غربیسنده سند مملکتنده وسند نهرینك آغزنده کائن غایت منبت بر آطه‌نك اوزرنده، ۲۷° ۲۴′ عرض شمالی ایله ۶۵° ۴۰′ طول شرقیده واقع بر قصبه‌در.

آریداؤس { (Arrhidée, Ἀρριδαῖος) ماکدونیا حکمداری مشهور فلیپك ولد غیر مشروعی وبیوك اسکندرك برادری ایدی. روایته کوره اسکندرك والده‌سی (اولمپیاس) بونك کندی اوغلنه ترجیحی قورقوسیله کندیسنی طول مدت حبس ایتمش اولدیغندن، آبدال اولمشیدی. بونکله برابر اسکندرك وفاتنده، اسکندرك براوغلیله مشترکاً حکم سورمك اوزره، میلاددن ۳۲۳ سنه اول ماکدونیا تختنه اجلاس اولنمش ایسه‌ده، بونك یالکز اسمی اولوب، اصل حکومت ایدن (پردیقاس) ایدی. ۶ سنه صکره (اولیمپیاس) طرفندن قتل ایتدیرلمشدر.

آریزونه { (Arizona) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌نك جماهیر غربیه‌سندن اولوب، غرباً (قالیفورنیا)، شمالاً (نواده) و(اوتاه)، شرقاً «یکی مکسیقه» جمهوریتلریله وجنوباً (مکسیقه) حدودیله محدود ومحاطدر. حدود شمالیه وشرقیه‌سی مستقیم خطلردن عبارت اولوب، حدود شمالیه‌سنی تعیین ایدن خط ۳۷° عرض شمالی خطنه، وحدود شرقیه‌سنی تعیین ایدن خط دخی ۱۰۵° ۳۰′ طول غربی‌یه مصادفدر. حدود غربیه‌سی ایسه (قولورادو) نهرینك مجراسیله معیندر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۹۵۰۴۲ مربع کیلومتره اولوب، فرانسه‌نك نصفندن دها بیوك اولدیغی حالده، ۱۸۷۰ تاریخ میلادیسنده واقع اولان تحریرده آنجق ۹۶۵۸ اهالیسی وار ایدی. اراضیسی خیلی مرتفع اولوب، «قیالی طاغلر» سلسله‌سنه مربوط بر طاقم طاغلر تشعب ایدیور. وضعیت عمومیه‌سی غربه یعنی (قولورادو) وادیسنه طوغری مائلدر. اکثر طرفلری قورو وصوسز اولوب، زراعته غیر قابل ایسه‌ده، آلتون، کومش، باقیر، قورشون وسائر معدنلری پك‌چوقدر؛ آنجق محصولات زرعیه وصناعیه ایله یوللرك فقداننده وبرده اورالرده طولاشان (آپاش) اقوام وحشیه‌سنك تعرضاتندن طولایی، بومعدنلرك هیچ بری لایقیله اخراج اولنمیور. حیوانات یتیشدیرمکه وحتی زراعته بیله صالح بعض یرلری‌ده واردر. مسکون اولان یرلری یالکز (قولورادو) نهریله اوکا منصب اولان چایلرك وادیلرندن عبارتدر. (آریزونه) حدودینك خارجنده (قالیفورنیا) کورفزینه دوکیلن (قولورادو) دن بشقه ایکی بیوك نهر دها واردر، که بونلردن (جیلا) جنوب طرفلرینی، و(لیما) شمال طرفلرینی اروا ایده‌رك، قولورادویه دوکیلورلر. قابل زرع واسکان اولان یرلر بو نهرلرك وادیلرندن عبارت اولوب، بونلرك آره‌لرنده پایانسز خالی وغیر منبت یرلر واردر. هواسی صاغلام ایسه‌ده، غایت صیجاقدر، وبعض یرلرنده یاغمور بسبتون مجهولدر. مرکزی جنوب طرفنده (جیلا) نهرینك برتابعی اوزرنده واقع اولان (توسقون) قصبه‌سیدر.

بو مملکتده اك اول اون یدنجی عصر میلادیده مکسیقه‌دن کیدن بر طاقم جزویت پاپاسلر قرق قدر قریه تأسیس ویرلیلرك برطاقمنی تأنیس ایتمشلرایسه‌ده، بونلره تحمیل اولنان تکالیف پك آغر اولدیغندن، مؤخراً عصیان ایده‌رك، اسپانیول قریه‌لرینی تخریب ایتمشلردی. اووقتدن اهمال اولنه‌رق، بسبتون اونودلمش ایکن، ۱۸۵۴ تاریخ میلادیسنده مکسیقه حکومتی طرفندن اون ملیون دولار مقابلنده ممالك مجتمعه‌یه صاتیله‌رق، ابتدا یکی مکسیقه جمهوریتنه الحاق ایدلمش، و۱۸۶۳ ده مستقلاً بر جمهوریت حالنه قونمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

او وقتدن بری اهالیسی چوغالمقده‌در. لکن آمریقانك اقوام اصلیهٔ وحشیه‌سندن دخی خیلی اهالیسی اولوب، بونلر ۳۰۰۰۰ قدر تخمین اولنمقده درلر، که بر طاقی کوچك قریه‌لرده ساکن، و بر طاقی دخی کوچبه حالنده سیاردرلر. بعضیسی حکومتی طانیوب، و برکی دخی ویررلرسه‌ده، بر طاقی وعلی‌الخصوص (آپاش) لر اوروپالیلرك خصم جانی اولوب، بروجهله بونلرله اویوشمق ایستمزلر، وآره صره قریه‌لره هجوم‌ایله، یغما وغارت ایدرلر. آریزونه‌ده ساکن بولنان اوروپالیلرك اکثریسی اسپانیول ایسه‌ده، انکلیزلر یعنی یانکه‌لر کوندن کونه چوغالمقده‌درلر.

آریزونه سیتی (Arizona-City) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر غربیه‌سندن (آریزونه) جمهوریتنك (یوما) قضاسنده بر کوچك قصبه‌در، که (جیلا) نهرینك (قولورادو) ایرماغنه دوکلدیکی محلك برآز آشاغیسنده واقعدر. جوارلرنده کلیتلی آلتون، کومش وقلای معدنلری بولنیور.

آریزه (Arize) فرانسه‌نك جنوبنده (آریاژه) ایالتنده بر نهردر، که (پیرنه) سلسلهٔ جبالنك مربوطاتندن اولان (فوندراده) طاغندن نبعانله، شماله طوغری آقه‌رق، ۷۵ کیلومترولك مسافه قطع ایتدکدن، و(آریاژه) ایالتندن چیقوب، «اوست غارونه» ایالتنه کیردکدن صکره، (غارونه) ایرماغنه دوکیلور.

آریس (Arys) پروسیه‌نك شرق شمالی طرفنده (غومبین) ایالتنك (یوهانیسبورغ) قضاسنده، ویوهانیسبورغ شهرینك ۲۴ کیلومترو شمال شرقیسنده برکوچك قصبه‌در، که ینه بواسمله مسمی بر کولك کنارنده واقع اولوب، ۱۲۵۰ اهالیسی واردر.

آریسپه (Arispe) آمریقای شمالیده مکسیقه‌نك ایالات شمالیه‌سندن (سونوره) ایالتنده و(سونوره) نهری وادیسنك اوست طرفنده برقصبه‌در، که وقتیله ۷۰۰۰دن زیاده نفوسی حاوی اولوب، ایالت مرکزی بولنمش ایکن، شمدی قضا مرکزی اولوب. یالکز ۱۵۰۰ اهالیسی واردر.

آریستاغوراس وساره [«آرستاغوراس» وساره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آریستیزابله (Aristizable) آمریقای شمالیده (دومینیون) مملکتنك ساحل غربیسی قارشیسنده بولنان جزایرك بری اولوب، ۵۲° ایله ۵۳° عرض شمالی آره‌سنده واقعدر. بویی ۴۰ واکی ۸ کیلومترو قدردر.

آریشات (Arichat) آمریقای شمالیده (دومینیون) مملکتنك منتهای شرقنده کائن «یکی اسقوچیا» ایالتنده و(مادامه) جزیره‌سنده (بیشموند) قضاسنك مرکزی اولان بر کوچك قصبه اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی، بیوك وصاغلام بر لیمانی، پك چوق صید ماهیسی وقربنده بر قورشون معدنی واردر.

آریقاره (Aricaras) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر وسطیه‌سندن (داقوته) جمهوریتنده و(میسوری) نهرینك ساحل یمیننده بولنان اهالئ اصلیه‌دن (پاونی) قومنه منسوب بر قبیله‌در، که صوك وقتلرده اسکان ایدوب، بعض قریه‌لرده یاشامقده‌درلر.

آریقو (Arico) قناریه آطه‌لرندن (تنریف) جزیره‌سنك ایچ طرفنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی واردر.

آریقه (Arica) آمریقای جنوبینك (پرو) جمهوریتنده (ماکغوآ) ایالتنك مرکزی اولان بر شهردر، که بحر محیط کبیر ساحلنده، (آرکیپا) نك ۲۸۰ کیلومترو جنوب شرقیسنده و(تاقنه) نك ۶۵ کیلومترو جنوب غربیسنده، ۱۸°۲۸′۵۵″ عرض جنوبی ایله ۷۲°۴۴′۹″ طول غربیده واقع اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی، بیوك وتجارتگاه بر لیمانی و(تاقنه) شهرینه قدر بر دمیر یولی واردر. شمال طرفنده برطاق واسع بطاقلقلری بولندیغندن، ودکیز اوتلرینك تعفنندن هواسی آغردر. بو شهر میلادك ۱۶۰۵ تاریخنده بر حرکت ارضدن کاملاً خراب اولدیغی کبی، ۱۸۶۸ ده دخی شدتلی بر فرطونه طرفندن اولرینك اکثریسی تملدن سوپورلمش، وبیوك کیلر ساحلدن یاریم ساعت ایچری‌یه قدر آتلمشیدی. جوارینك اراضیسی پك منبت اولوب، صو آلتنده دخی بولندیغندن. کلیتلی مصر بغدایی، یونجه وسائر حبوبات حاصل اولور. باشیجه محصولاتی آلتون، کوش وباقیر معدنلریله (آلپاقه) و(ویغونیه) دنیلن آمریقا حیوانلرینك یاپاغندن عبارتدر. شمال غربیسنده اوزانان ساحلده (هوآقه) تعبیر اولنان برطاق ابنیهٔ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قدیمه بولنیور، که موملرله وسائر آثار عتیقه ایله مملودر.

آریغی ده قازه‌نوه (Arighi de Casanova) بوناپارته مناسبتی اولان قورسیقه‌لی بر عائله‌یه منسوب اولوب، میلادك ۱۷۷۸ تاریخنده طوغمش، و ۱۸۵۳ ده وفات ایتمشدر. بوناپارتك معیتنده مصر سفرنده وسائر محاربه‌لرده بولنوب، کوستردیکی جسارت اوزرینه، پك چابق قطع مراتب ایده‌رك، ۳۱ یاشنده ایکن فریق و (پادوه) دوقه‌سی اولمش؛ ۱۸۱۲ ده بتون فرانسه سواحلنك محافظه‌سنه مأمور اولوب، ۶۷ عساکر ملیه طابورلری تشکیلیله تعرض ایدن انکلیزلری دفعه موفق اولمشیدی. ۱۸۱۵ ده نفی اولنه‌رق، بش سنه صکره فرانسه‌یه عودت ایده بیلمش؛ واو وقتدن معزول قالوب، ۱۸۴۹ ده قورسیقه طرفندن مبعوث انتخاب، و ۱۸۵۲ ده سناتو اعضالغنه ومتقاعدین مدیریتنه تعیین اولنمشیدی.

آریکیا اساطیر یونانیه‌یه کوره، (تیساوس) (Aricie, 'Αρικία) طرفندن سلطنتدن اسقاط ایدلمش اولان (پالانتی) خاندانه منسوب آتنه‌لی بر قیز اولوب، (ایپولیت) ك معشوقه‌سی اولمغله، طب الهی اسقولاب طرفندن یکیدن حیاته کتیریلن بو عاشقنه وارمش، وبونکله برابر کویا (لاتریوم) ك براورمانده صاقلانمش اولمغله، بواورمان وبر کوچك قصبه بونك اسمیله تسمیه اولنمشیدی. [ماده آتیه‌یه مراجعت بیوریله.]

آریکیا (Aricie, 'Αρικία) لاتریوم مملکتنده، (رومانك ۱۵ کیلومتره جنوبنده بر قصبه ایدی، که بوکون (ریچیا) دنیلیر. بو قصبه‌ده قردن کنایه اولان (دیانه) نك برمعبدی وار ایدی، که راهبی بر فراری اسیر اولمق شرط ایدی. فرارایدن بر اسیر کیدوب بو معبدده‌کی راهبی اولدیرنجه، کندیسی یرینه قائم اولور، ودیکر بر فراری اسیر طرفندن اولدیرلنجه‌یه قدر بومقامده قالیردی. روایته کوره، بو معبد آریکیا ایله عاشق (ایپولیت) طرفندن تأسیس اولنمشدر. چشمه‌لر حامیه‌سی زعم اولنان (اجریا) نام پری کویا آریکیا اورمانده اقامت، وبو اورمانده رومانك اسکی حکمداری (نوما) یه عرض دیدار ایدردی.

آریلیه (Arilje) صربیه‌نك (اوشیچه) سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰ اهالیسی وبیوجك بر کلیساسی وار در. وقتیله پسقپوسلق مرکزی ایدی. — قضاسنك اهالیسی ۱۱۵۶۶ کشیدر.

آریماتیه (Arimathie) قدس شریف سنجاغنك (یافه) قضاسنده واقع (رمله) شهرینك اسم قدیمیدر. حضرت عیسانك شاکرداننده اولوب، خرستیانلرك اعتقادنجه نبی مشارالیهك جنازه‌سنی دفن ایدن (یوسف) ك مسقط رأسیدر.

آریماسب (Arimaspes) اسکی یونان مصاللرنده کویا بحر حزرك شرق جنوبی ساحلنده بولندیغی روایت اولنان بر قوم موهومدر، که افرادینك آلنلرنده برر تك کوزبولنوب، (آریماسپیوس) نهرنده‌کی آلتونی طوپلامق ایچون، دائمی صورتده برنوع عنقا قوشلریله محاربه ایتدکلری مرویدر.

آرینتود (Arinthod) فرانسه‌نك (جورا) ایالتنده، (لون لسولینه) قضاسنده و (لون‌لسولینه) شهرینك ۳۵ کیلومتره جنوبنده کائن ناحیه مرکزی بربیوك قریه اولوب، ۱۲۵۵ اهالیسی وار در. اسکی غولوآلرك حرب الهی (مارس) مخصوص اولان بر معبدلرینك خرابه‌لری اوزرینه مؤسسدر.

آرینوس (Arinos) آمریقای جنوبیه برازیلیانك (ماتوغروسو) ایالتنده بر نهردر، که (آمازون) ایرماغنه جنوبدن دوکیلن انهاردن (تاپایوس) نهرینی ترکیب ایدن ایکی باشلیجه شعبه‌نك بریدر. آرینوس نهری عرض جنوبینك ۱۴ ایله ۱۵ درجه‌لری آره‌سنده واقع (نسراپارکسیس) سلسلهٔ جبالندن نبعانله، شماله طوغری آقه‌رق، وعرض جنوبینك ½ ۹ درجه‌سنده، (یوروئنه) نهریله برلشه‌رك، (تاپایوس) نهرینی تشکیل ایدر. بو نهرك، (یوروئنه) ایله برلشدکدن صکره دخی، تا (آمازون) ایرماغنه دوکلنجه‌یه قدر، اصل اسمی (آرینوس) اولوب، (تاپایوس) اسمی ایسه ساحلرنده بولنان بر قومك اسمی اولدیغی حالده، بونهره دخی اطلاق اولنمشدر.

آرینیو (Ariño) اسپانیاده آراغون مملکتنك (توروئل) ایالتنده، (هیار) قضاسنده و (هیار) شهرینك ۱۵ کیلومتره جنوب غربیسنده،

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

صاغدن (ابرو) ایرماغنه دوکیلن (مارتین) نهری اوزرنده واقع برکوچك قصبه اولوب، ۱٤۳۰ اهالیسی واردر.

آریوبارزان (Ariobarzane) آناطولینك قیصریه وسیواس ومرعش طرفلرینه مصادف اولان (قپادوکیا) مملکت قدیمه‌سی حکمدارلرندن اوچ کشینك اسمیدر، که قبل‌المیلاد ۹۲ تاریخندن ۳٤ تاریخنه‌دك حکم سورمشلردر.

آریوپاغ (Aréopage, Ἄρεως πάγος) آتنه‌نك قدیم برمحکمهٔ جنایتیدر، که ابتدا حرب الهی اولان (آرس) ك تپه‌سنی نامیله معروف برمحلده انعقاد ایتمکله، یونان قدیم لساننده «آرس تپه‌سی» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر. روایته‌کوره، اك اول والده‌سنی قتل ایدن (اورست) ك محاکه‌سیچون تشکیل اولنه‌رق، میلاددن ۵۹٤ سنه اول واضع قانون (سولون) طرفندن یکیدن تشکیل اولنمشیدی. جمهوریت ریاستندن چیقاریلان آرخونتلر بومحکمه‌ده اعضالق ایدرلردی. انعقادی کیجه اولوب، بونده حاکملرك تأثرینی موجب اوله‌جق بلیغ نطقلر ایرادی ممنوع ایدی. (پریقلیس) زماننده بو محکمه‌نك وظیفه‌سی یالکز قتل جنایتنك تحقیقاتندن عبارت براقلغله، اسکی اهمیتی غائب ایتمشیدی.

آریوس (Arius) خرستیانلقده بر مذهب مخصوص صاحبی اولانلرك اك مشهورلرندن اولوب، میلادك ۲۷۰ تاریخنده، بر روایته کوره بنغازیده، ودیکر بر روایته نظراً اسکندریه‌ده طوغمش، وخیلی مسن اولدیغی حالده، رهبان طائفه‌سنه التحاقله، ۳۱۲ تاریخنده اسکندریه‌ده بر یکی مذهب تدریسنه باشلایه‌رق، مذهبی پك چابق انتشار وتعمم ایتمشیدی. بو ذات تثلیثی شدیداً رد وجرح ایله، حضرت عیسانك عدمدن وجوده کتیرلمش بر مخلوق اولدیغنی التزام ایتدیکیچون، مذهبی هم طوغری هم مقبول ایدیسه‌ده، تثلیث فکر سقیمی ووحدانیت ادعاسیله شرك محض خرستیانلر بیننده تعمم ایتمش اولدیغندن، هر نه قدر که خلق بونك مذهبنی قبولده پك تشنه کورنمش ایسه‌ده، رؤسای روحانیه طرفندن شدیداً مخالفت کوستریلوب، علی‌الخصوص اسکندریه پسقپوسلری (آلکساندر) و (آطناس) بونك علیهنده تحریك تعصبله، بر قاچ مجلس روحانی طرفندن رفضله اتهام، ونهایت ۳۲۵ تاریخ میلادیسنده ازنیقده اجتماع ایدن بیوك مجلس روحانی طرفندن لعنتله ونفی ایله محکوم اوله‌رق، بر قاچ سنه منفاده یاشادقدن‌صکره، مذهبنك طرفداری اولان ازمید پسقپوسی (اوسبیوس) ك توسطیله ایمپراطور قسطنطین طرفندن عفو اولنمش؛ وبو حکمدار دخی مذهبنی قبولله، کندیسنی قسطنطینیه‌یه جلب ایتمشیدی. او وقت اسکندریه پطریقی مرقوم (آلکساندر) ك مخالفتیله برابر، غلبه چالمق اوزره ایکن، ۳۳٦ تاریخنده شدتلی بر وجعدن آکسزین وفات ایتمشدر. طرفدارلری تسمیم اولندیغنی، ومخالفلری غضب الهی‌یه اوغرادیغنی التزام ایتدیلر. کندیسنك وفاتندن صکره دخی مذهبی خیلی انتشار وتعمم ایده‌رك، ایمپراطور (قونسنانس) ایله خلفلری رسماً قبول وحمایه ایتمشلردی. ایمپراطور (تئودوسیوس) بومذهبی ممالکنده منع ایتمش ایسه‌ده، سائر مذاهب خرستیانیه‌دن دها معقول اولدیغندن، اوروپاده یکیدن تنصر ایدن غوتلر، واندالل وبورکیغونلر طرفندن قبول اولنه‌رق، ٦٦۰ تاریخ میلادیسنه‌قدر باقی قالمشیدی. صکره‌لری دخی بشقه نامله وبعض تعدیلاتله بو مذهب دفعاتله تجدد وظهور ایتمشدر.

آریوستو (Arioste, Ariosto) ایتالیانك اك مشهور شعراسندن اولوب، میلادك ۱٤۷٤ تاریخنده (رجیو) شهرنده طوغمش، واورا والیسنك اوغلی اولوب، تا چوجقلغندن شعره میل ایده‌رك، اشعارینك کوزللکیله (فراره) دوقه‌لرینك تحسین وتوجهنه مظهریتله، سرایلرینه جلب اولنمشیدی. عمرینی شعر سویلکله وبعض مأموریتلر اجراسیله کچیروب، ۱۵۱۲ ده دوقه (آلفونس) طرفندن مأموریت مخصوصه ایله پاپا ایکنجی (یولیوس) ك نزدینه کوندرلمش؛ و ۱۵۲۱ ده بر ایالتده ظهور ایتمش اولان خیدودلرك تنکیلنه مأموراولوب، بونلرك الینه دوشمش ایسه‌ده، خیدودلر کیم اولدیغنی آکلاینجه، کمال تعظیمله سبیلنی تخلیه ایتمشلردی. اك مشهور اثری (رولاندو فوریوزو) یعنی «متهور رولاند» نام منظومه‌سیدر، که (بویاردو) نام شاعرك «عاشق رولاند» نام منظومه‌سنك ذیلی حکمنده در. بو منظومه‌یی کندیسی، ایلك دفعه اوله‌رق، ۱۵۱٦ ده ٤۰ فصل اوزرینه نشر ایتمش ایسه‌ده، بعده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خیلی تصحیح وتوسیع ایدەرك، ١٥٣٢ دە ٤٦ فصلدن عبارت بر ایکنجی طبعنی نشر ایتمشدر. بو منظومه فصاحت وبلاغت وسلاستیله مشهور اولوب، مبنی علیهی اهل صلیب ایله اهل اسلام بیننده وقوع بولان محارباته متعلق بعض وقعەلرك تصویرندن عبارتدر. بوندن بشقه بعض غزلیاتله بر طاقم هزلیات ومضحکه‌لری واردر. مؤخراً (رینالدو آردیتو) یعنی «جرأتلی رینالدو» عنوانیله دیکر برمنظومەسی دخی بولنەرق، ١٨٤٦ تاریخنده فلورانسەدە نشر اولنمشدر. (آریوستو) نك آثاری دفعاتله طبع، وعلی الخصوص «مشهور رولاند» اوروپانك هرلسانه ترجمه اولنمشدر.

آریون { (Arion) یونان قدیم شعرا وموسیقی شناساندن اولوب، میلاددن ٦٢٠ سنه اول (لسبوس) یعنی مدللی جزیرەسنك (متیمنه) شهرنده طوغمش؛ و (قورنته) حکمداری (پریاندر) ه انتسابله، بر چوق وقت بونك سراینده امرار عمر ایتمش، وبرابرنده ایتالیایه سیاحت ایدەرك، بر بیوك ثروت طوپلامشیدی. روایته کوره، بو سفردن عودتنده، رفقاسنك کندیسنی، صویمق اوزره، اولدیرمکه قرار ویردکلرینی آکلاینجه، اولمزدن اول برکره دها عود چالمغه مساعده ایستمش؛ واو اثناده کندینی دکیزه آتمغله، کویا چالغیسنك کمینك یاننه جلب ایتمش اولدیغی بریونس بالیغی کندیسنی آرقەسنه آلوب، (لاقونیا) نك (تناره) برونندە چیقارمش. دلفین برجنك شاعری تخلیص ایتمش اولان بو یونس بالیغندن عبارت اولدیغی زعم اولنوردی. (آریون)ك آثارندن اولدیغی مظنون اولان دکیز الهی (نپتون) نامنه برقصیده موجود ومطبوعدر.

آریونه { (Arjona) اسپانیانك جنوبنده آندالوسیا (یعنی نفس اندلس) خطه‌سنده (یاِن) ایالتنده و(یاِن) شهرینك ٣٥ کیلومتره شمال غربیسنده (غوآدالکویر) یعنی (الوادی الکبیر) ایرماغنه صولدن دوکیلن برکوچك چایك اوزرنده واقع برقصبه اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی واردر.

آریویست { (Arioviste) اسکی رومالیلرك (سوآو) تعبیر ایتدکلری جرمان اقوامنك حکمداری اولوب، فرانسەنك اقوام قدیمه‌سندن (سقوآن) لرله (ادوآن) لر بیننده وقوع بولان محاصمه اوزرینه (سقوآن) لر طرفندن امداده دعوت اولنەرق، میلاددن ٦٣ سنه اول (ادوآن) لری (آماکتوبریا) موقعنده مغلوب ایتدکدن صکره، متفقلرینی دخی تحت تحکمنه آلەرق، رومالیلرەدە قارشی طورمق ایستمش ایسەدە، قیصر طرفندن مغلوب اولوب، روایته کوره، (تاوتوس) طاغلرینه چکلمش ایدی.

آریه { (Arrie) اسکی رومادە جسارتیله شهرت بولمش برقادیندر. زوجی (چچینا پتوس) اعدامله محکوم اولدیغندن، (آریه) کندیسنی انتحاره تشویق ایتمش، وزوجنك عدم جسارتنی کورنجه، خنجری الندن آلەرق، و: «باق هیچ آجیماز» دیەرك، کندی کوکسنه صاپلادقدن صکره، قوجەسنه ویرمش. — بونك قیزی دخی (آریه) تسمیه اولنوب، زوجی (تراسیاس پتوس) ك اعدامله محکوم اولمسی اوزرینه، قوجەسنك اعدامنی کورمەمك اوزره، کندی طمارلرینی یاروب، قاننی آقیتمغله انتحاره تشبث ایتمش ایسەدە، قوجەسی، اولادینه باقق اوزره، یاشامسنی رجا ایتمسی اوزرینه، تشبثندن واز کچمشدر.

آزاج { بغداد جوارنده خراسان طریقی او
زرنده واقع برقریه اولدیغنی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

آزاد { جانب رسول الله (صلعم) دن صنعا والیلیسی بولنان شهر بن باذانك زوجەسی اولوب، ادعای نبوتله صنعایی ضبط ایتمش اولان اسود عنسی طرفندن زوجی قتل، وکندیسی جبراً تزوج اولنمشیدی. فخر کائنات افندمزك اواخر عمر شریفلرنده اعدامنه مأمور اولان قیس بن عبدیغوث ایله رفقاسی اسودی اله کچیرمکدن عاجز قالنجه، بوقادین کندیلرینی خفیاً اوینه آلوب، کندیسنی قتل ایتدیرمشدر.

آزاد { (حافظ غلام محمد —) هندستانده لاهور مضافاتندن (سودهره) شهری شعرا‌سندن اولوب، (شاهجهان آباد) دە تحصیل علم وکمال ایتدکدن صکره، دهلی‌یه کیدەرك، میر شمس الدین فقیر وسائر اساتذهٔ عصردن فارسی نظم ونثرینی، ومحمد عارف یاقوت وسائر مشاهیر خطاطیندن نسخ ونستعلیق خطنی اوکرنمش؛ وخان فیروز جنك ثانی وعماد الملك رفاقتندە امرار ایام ایدەرك، ١٢٠٩ تاریخ هجریسنده رحمت حقه نائل اولمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ای صرف نثارت بگلستان زر گلها
خاشاك سر کوی توتاج سر گلها
بلبل نشود بند چمن خاطر آزاد
ماوره صحرا وتو ومنظر گلها

آزاد { (احمد مقیم —) خطهٔ کشمیر شعراسندن وسالم کشمیری شاگردانندن اولوب، سید امیر خان ناظمك رفاقتنده هندستانده کی (اکبرآباد) ه کیده‌رك، ۱۱۵۰ تاریخ هجریسنده شهر مذکورده وفات ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر :

ظلم بر ساغر وبیداد بمینا نکنم
نکنم موسم گل توبهٔ بیجا نکنم

آزاد { امیر غلام علی ملکرامینك مخلصیدر. هجرت نبویه‌نك ۱۱٦۵ تاریخنده وفات ایدن پدری سید نوح مشهور امیر عبدالجلیل بلکرامینك اوغلی ایدی. آزاد هندستانك فصحای شعراسندن اولوب، فارسی لساننده «قصاید غری»، «سبحة المرجان»، «خزانهٔ عامره» و«تذکرهٔ سرو آزاد» عنوانلریله درت تألیفی واردر. هجرتك ۱۲۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آزاد { هندستانده (الوار) راجه‌سی یعنی حکمداری خدمتنده بولنمش اولان انکلیز یوزباشی (آلکساندر هایدرلی)نك مخلصیدر. کندیسی شاعر اولوب، اردو لساننده مکمل بر دیوانی واردر. ۱۲۷۷ تاریخ هجریسنده (آلوار)ده وفات ایتمشدر.

آزادان { یاقوت حموینك روایتنه کوره، ایرانده ایکی قریه‌نك اسمیدر، که بری هرات جوارنده اولوب، شیخ ابو الولید احمد بن ابی رجانك قبری اونده‌در. — دیکری اصفهان جوارنده اولوب، ابو عبد الرحمن قتیبه بن مهران مقری آزادانینك مسقط رأسیدر.

آزاد خان { عن‌اصل افغانلی اولوب، کشمیر حاکمی ایدی. پدری حاجی کریم داد احمد شاه ابدالینك مقربیندن اولوب، کشمیر حاکم سابق طرفندن ایقاع اولنان عصیانی باصدیرمغه موفق اولدیغندن، احمد شاهك وفاتنده، خلفی تیمور شاه طرفندن کشمیر حاکمکنه نصب اولنمشیدی. هجرتك ۱۱۹۷ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، صاحب ترجمه آزاد خان ۱۸ یاشنده اولدیغی حالده مسند حکومته اوتورمشدر. ظلم واعتسافیله مشهوردر.

آزاد مَرد آباد { همدان نواحیسنده متین بر قلعه ایدی.

آزادوار { نیسابور مضافاتندن (جوین) قصبه‌سی جوارنده بر قریه اولوب، ابو موسی ابراهیم بن عبد الرحمن بن سهل آزادوارینك مسقط رأسیدر.

آزاره { (Don J.N. chevalier d'Azara) اسپانیا دیپلوماتلرندن اولوب، میلادك ۱۷۳۱ تاریخنده آراغونده طوغمش، و۱۸۰۴ ده وفات ایتمشدر. روما وپارسده سفیرلك ایتمش؛ ومعارف محبی برآدم اولمغله، اسپانیولجه‌یه بعض کتابلر ترجمه ونشر ایتمشدر. — برادری فلیکس آزاره‌دخی آمریقای جنوبیده ایتدیکی سیاحتلرینی پك مکمل صورتده تحریر ونشر ایتمشدر.

آزاریا { (Azarias) یهود ملوکندن اولوب، قبل المیلاد ۸۰۳ تاریخندن ۷۵۲ تاریخنه‌دك حکم سورمش؛ وفلسطینیلرله عربلره غلبه چالمش ایسه‌ده، نهایت کهانتی دخی ضبط ایتمك ایستدیکندن، یهودیلرك اعتقادنجه، مجازاة الهیه اولمق اوزره، برص علتنه مبتلا اولوب، وفات ایتمشدر.

آزاغره { (Azagra) اسپانیانك شمالنده ناواره ایالتنك (تافاله) قضاسنده و(تافاله) شهرینك ۲۸ کیلومتره جنوب غربیسنده، (ابرو) ایرماغنك ساحل یسارنده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ۱۷۰۰ اهالیسی واردر.

آزاق { یاخود آزوف (Azof) روسیه‌نك جنوب طرفنده (یقترینوسلاو) ایالتنده بر شهردر، که (دون) یاخود (تن) نهرینك ساحل یسارنده وبو نهرك منصبندن ۱۰ کیلومتره یوقاریده مرتفع بر محلده وآزاق دکیزینك منتهای شرق شمالیسنده واقع اولوب، کندیسندن ۲۵ کیلومتره یوقاری اولان (روستوف) شهرینه تابع، وروستوف قضاسیله برابر دون قزاقلری مملکتیله محاط اولدیغی حالده، قارشیسنده اولان (یقترینوسلاو) ایالتنه ملحقدر. بو شهر وقتیله بیوك بر اهمیتی حائز بولنمش؛ وبو مناسبتله دکیز دخی بونك اسمیله تسمیه اولنمش ایسه‌ده، شمدی اهمیتنی غائب ایتمشدر. مع هذا ۱۱۰۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر یونان قدیم مورخلری طرفندن (تنایس) تسمیه اولنان شهر قدیمك عینی ظن اولنمش ایسه‌ده، اخیراً (دون) نهرینك ساحل یمیننده و(آزاق) شهرینك ۱۵ کیلومتره قدر شمالنده شهر قدیم مذکورك خرابه‌

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لری بولنمش اولدیغندن، بو فکر تصحیح اولنمشدر. شرق شمالیدن هجوم ایدن اقوام وحشیه‌دن (هون)لر میلادك اون برنجی عصرنده شهر قدیم مذکوری تخریب ایتدکدن صکره، (قومان) ویا (پولونج) دنیلن قومك (آزوف) ویا (آزاق) اسمنده اولان رئیسلری حزرلر طرفندن تأسیس ایدلمش اولان بو شهر جدیدی مقر اتخاذ ایده‌رك، کندی اسمیله تسمیه ایتمشدر. جنویزلر میلادك اون اوچنجی عصرنده (دون) ایرماغنك منصبی اطرافنی ضبط ایده‌رك، بو جواره اسکی (تانا-ییس)دن محرف اوله‌رق، (تانه) اسمنی ویرمشلردر، که عثمانلی مورخ وجغرافیونك (دون) نهرینه (تن) اسمنی ویرملری‌ده بوندن نشأت ایتمشدر. اون دردنجی عصر میلادیده قپچاق خانی توقتمش خان طرفندن جنویزلرك الندن چیقارلمش؛ و ۷۹۵ تاریخ هجریسنده تیمورلنك طرفندن ضبط وتخریب، و ۸۷٦ تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن فتح اولنمش؛ وبعده برایکی دفعه قزاقلر آلمشلر ایسه‌ده، درعقب استرداد اولنه‌رق، ۱۸۰۳ تاریخنده استحکاماتله تقویه اولنمشیدی. بیوك پترو بر آره‌لق ضبط ایتمشیدیسه‌ده، ۱۱۲۳ تاریخ هجریسنده عقد اولنان پروت معاهده‌سیله اعادیه مجبور اولمشیدی. نهایت ۱۱۸۸ تاریخ هجریسنده عقد اولنان کوچك قینارجه معاهده‌سی اوزرینه روسیه‌یه ترك اولنمشدر. روسلر بونی ابتدا ایالت مرکزی اتخاذ ایدوب، بعده یقترینوسلاو ایالتنه ملحق بر قضا مرکزی حکمنده براقشلر، ونهایت قضا مرکزیتنی‌ده غائب ایتدیروب، (روستوف) شهرینی مرکز قضا اتخاذ ایتمشلردر.

آزاق دکیزی (Mer d'Azof) بحر سیاهك شمالنده بر کوچك دکیز، ودها طوغریسی بحر سیاهك قپالی بر کورفزیدر. بو دکیز بحر سیاهله یالکز بر طار بوغازله اختلاط ایدیور، که بو بوغاز دخی قریم شبه جزیره‌سنك شرقه طوغری ممتد اولان (کرچ) برونیله (آبازه) مملکتنك منتهای شمال غربیسنده اولان (طمان) شبه جزیره‌سی آره‌سنده واقعدر. (پره‌قوپ) برزخندن دون نهرینك آغزینه قدر غرب جنوبیدن شرق شمالی‌یه اولان بویی ٤٤٥، وکرچ بوغازندن قارشیسنده‌کی ساحله قدر جنوبدن شماله اولان اکی ۱۵۰ کیلومتره اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۵۰۰۰ مربع کیلومتره‌در. هر طرفی روس ممالکیله محاط اولوب، غرب جنوبی وغرب طرفندن قریم شبه جزیره‌سیله، شمالاً توریده، یقترینوسلاو ودون قزاقلری ایالتلریله، شرق جنوبی طرفی دخی (قوبان) مملکتیله محدوددر.

آزاق دکیزینك سواحلی عمومیت اوزره آلچق وبطاقلق اولوب، علی‌الخصوص شرق شمالی ساحلی (دون) ایرماغنك اغزی اطرافنده طیغان قویی دنیلن بر واسع بطاقلقدن عبارت اولدیغی کبی، ساحل غربیسنده یعنی قریمك شرق طرفنده دخی کنیش بر بطاقلق واردر، که (آرابات) دنیلن اینجه بر دیل ایله دکیزدن آیرلمش بر کول حالنده اولوب، یالکز بو دیلك منتهای شمالنده دکیزله اختلاط ایدر، وشرق روزکاری اسدیکی وقت دکیز صوییله طولوب، بعده تعفنه باشلادیغندن، روسلر بو بطاقاغه بحق (سیواش) یعنی « متعفن » نامنی ویرمشلردر. آزاق دکیزینك اك درین محلنده آنجق ۱۵ ونهایت ۱٦ متره عمق اولوب، اکثر طرفلری بش آلتی متره‌دن زیاده درین دکلدر، وبعض طرفلرنده الکوچك کیملر بیله ایشلیه‌من. صویی آجی وصاریدر. فرطونه‌لری پك شدتلی اولور. قیشین درت بش آی منجمد حالنده بولندیغندن، کیملر کیره‌منزلر. عجائب طبیعتدن اوله‌رق، بو دکیزك صویی موسمه کوره تخلف ایدوب، یاغمورلر موسمنده عمق آرتار، وحذاسی بحر سیاه خداسندن ۱ متره ایله ٤٥ سانتیمتره دها یوکسك بولنور. بو دکیزه (دون) ایرماغندن بشقه شمالدن مولوچنه، برده، قالمیوس، میوس، وشرقدن موقروی، قاغالنیق، ییا، چلباس، قوچتی وسائر کوچك نهرلر ودره‌لر دوکیلور. قوبان نهری ایسه آشاغی طرفده ایکی شعبه‌یه آیریلوب، بیوکی طوغریدن طوغری‌یه قره دکیزه منصب اولور ایسه‌ده، کوچك شعبه‌سی (پروتقه) اسمیله آزاق دکیزینه دوکیلور؛ وبو نهرك بویله چتاللانمسی (طمان) شبه جزیره‌سنه برجزیره صورتنی ویریور. بو دکیزده مرسین بالیغی پك کلیتلی اولوب، قیشین بوزك اوستندن دلیکلر کشادیله طوتارلر، وطوزلیوب، روسیه‌نك هر طرفنه کوندریرلر. میلادك ۱۷۹۹ تاریخنده آزاق دکیزنده بیوك بر صدادن صکره آتشین برآطه ظهور ایدوب، ابتدا چامور، بعده دومان وآتش دخی پوسکورتمکه باشلامش ایسه‌ده، بر سنه صکره ینه ناپدید اولمشدر. طمان شبه جزیره‌سنده ذاتاً بر قاچ چامور برکانی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آزاقی (مولی محمد —) دشت قپچاقك آزاق شهرندن نشأت ایدوب، وطننده ابتدای تحصیل ایتدکدن صکره، استانبوله کله‌رك، بروجه معتاد دور مدارس ایله، نهایت ابو السعود افندینك حلقهٔ تدریسنه داخل اوله‌رق، اکتساب فیوضات علیه ایتمش؛ وغایت ذکی وفطین اولمغله، آز وقت ظرفنده علوم شرعیه‌ده ید طولی صاحبی اولوب، بر وقت مدرسلك ایتدکدن صکره، ١٠٠٥ تاریخ هجریسنده غازی سلطان محمدخان ثالث حضرتلرینك (اکری) سفرنده رکب سلطانیه ملازمت ایدوب، پك چوق خدمتی کورلمکله، عودتنده سنان پاشا مدرسه‌سی مدرسلکنه، ومتعاقباً کفه مفتیلکنه نصب اولنمشیدی. ١٠١٢ تاریخنده ایکنجی دفعه اوله‌رق کفه مفتیلکنه نصب اولنوب، ١٠١٧ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر. کفه مفتیسی ایکن، غازی کرای ایله برادری فتح کرای بیننده منازعه وقوع بولوب، تاتارلر ایکی طرف اولمش، وغازی کرای با فرمان عالی قریم خانی اولدیغی کبی، فتح کرایك آدملری دخی رکاب همایونه عرضحال تقدیمیله، فرمان همایون استحصال ایتمش اولدقلرندن، وقاضی بلده دخی مؤخر اولان فرمان همایونك مقدمنی فسخ ایتدیکنی التزام ایده‌رك، فتح کرایه حق ویرمکله، منازعه‌نك اشتدادینه سبب اولدیغندن، آزاقی افندی غازی کرای فرمانك صورت رسمیه‌ده صدور ایتمش اولدیغی بالالتزام بونك لهنه فتوا ویره‌رك، منازعه‌یه ختام ویرمکه موفق اولمشیدی.

آزامبویه (Azambuja) پورتکیزك لیسبونه ایالتنده ولیسبونه شهرینك ٤٥ کیلومتره شمال شرقیسنده، تاج نهرینك ساحل یمیننه قریب و(پورتو) دن (بادایوز) ه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه اولوب، ١٩٨٠ اهالیسی واردر.

آزانغارو (Azangaro) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتنك (پونو) ایالتنده و(پونو) شهرینك ١٥٦ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که ینه بو نامله یاد اولنان و٢٥٠ کیلومتره‌دن زیاده طولی اولوب، (پوترقه) ایله برلشدکدن صکره، (رامیز) نامیله (تیتیقاقه) کولنه دوکیلن نهرك ساحل یمیننده واقع و٢٠٠٠ اهالیی جامعدر.

بو قصبه‌ده اهالی قدیمه‌دن قالمه برقله ایله غایت کوزل رسملرله مزین برخراب کلیسا واردر. عوام اهالی بیننده دوران ایدن برتواتره کوره، اسپانیوللرك ورودنده اهالی قدیمه طرفندن بوقصبه‌ده برچوق دفینه‌لر حفر واملا اولنمش ایمش. اهالینك باشلیجه کسب وکاری حیوانات یتیشدیرمکدن عبارتدر. قصبه‌نك جنوب شرقیسنده بیوك بر کول بولنیور.

آزانو (Azzano) ایتالیانك وندیك خطه‌سنده، (اودینه) ایالتنك (پوردنونه) قضاسنده و(پوردنونه) شهرینك ١٣ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (لیونچا) نهرینك تابعلرندن (سیله) نك اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٤٣٢٠ اهالیسی واردر. — بو نامله لومباردیاده برقریه دخی بولندیغندن، تفریق ایچون بوکا (آزانو دچیمو) دیرلر.

آزانیا (Azania) آفریقای شرقیده سومالی یعنی سفالةالذهب قطعه‌سنك ساحلنه بطلیوس وسائر قدمای جغرافیون طرفندن ویریلن اسمدر، که موخراً (آیان) ویا (آجان) صورتنی آلمش ایدی.

آزپیتیا (Azpeitia) اسپانیای شمالینك (کیپوزغوآ) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (اوروله) نهرینك ساحل یسارنده وغایت کوزل بروادیده واقع اولوب، ٢٤٠٠ اهالیسی واردر. بوقضانك وبتون ایالتك اهالیسی (باسق) جنسیتنه منسوبدر. بوقصبه‌دن ٢ کیلومتره یوقاریده (لویوله) مناستری بولنیور، که غایت جسیم ودهشتانکیز اولوب، جزویت طریقنك موجدی اولان (اینیاس ده لویوله) نك طوغمش اولدیغی خانه‌یی دخی حاویدر. بو خانه (سانته قازه) یعنی «بیت مقدس» تسمیه اولنوب، بر قله ایچنه آلنمشدر.

آزتك (Aztecs) آمریقانك کشفنده مکسیقه‌نك اکثر طرفلرنده منتشر اولوب، مرکزی مکسیقو شهری بولنمش اولان اصل آمریقالی بر قومدر، که لسانی الآن مکسیقه‌نك بر بیوك قسمنده سویلنمکده‌در. بونلر میلادك ١٣٢٥ تاریخنده (تنوشتیتلان) تسمیه ایتدکلری مکسیقو شهرینی تأسیس، و(تولتك) قومیله دخی بالاتفاق، ممالکلرینی توسیع ایده‌رك، اون بشنجی واون آلتنجی عصر میلادیده بیوك بر قوت وثروت کسب ایتمشلردی؛ وآمریقانك کشفیله

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اسپانیولرك ورودنده، (مونتزوما) نام حكمدارلرینك تخت اداره‌سنده بولنوب، رفاه ومعموریتلری پك مكمل ایدی. بونلر (تائوتل) اسمنده بر بیوك الله ایله كندی قوملرینك حامیسی عد ایتدكلری (هوییتزیلو-پوشتلی) اسمنده دیگر بر الهه عبادت ایدر، وبو ایكنجیسنه انساندن قربان كسرلردی. [«مكسیقه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آزَر { حضرت ابراهیم علیه السلامك پدری اولوب، (تارح) اسمیله دخی معروفدر. نسبنی شو وجهله حضرت نوحه چیقاریرلر: آزر بن ناحور بن ساروغ بن رعو بن قالغ بن عابر بن شالح بن آرفخشذ بن سام بن نوح. آزر بتپرست وبتتراش اولوب، هر نه قدر اوغلی حضرت ابراهیم طرفندن ایمانه دعوت اولنمشسه‌ده، اجابت ایتمیوب، كفر وضلالتده وفات ایتمشدر.

آذربایجان { آذری وسائره [«آذربایجان» وسائره ماده‌لرینه مراجعت.]

آزرغ { (Azergues) فرانسه‌نك (رون) ایالتنده بر نهردر، كه (بوژوله) طاغنك اك مرتفع محلندن نبعانله، جنوبه طوغری آقه‌رق، (موره) و(شاتیون) قصبه‌لرینك ایچندن چكدكدنصكره، (براونه) نهریله برلشوب، شماله طوغری دونر، و(آلنسه) قصبه‌سنك ایچندن دخی بالمرور، صاغ ساحلندن (سائون) ایرماغنه دوكیلور. طولی ٧٠ كیلومتره اولوب، سیر سفائنه صالح دكلدر.

آزَرمی دُخت { ملوك ساسانیه‌دن پرویزك قیزی اولوب، زمان سعادتده (چشینده) نك سقوطندن صكره ایران تختنه اوتورمشدر. حسن وذكاوتیله مشهوره اولوب، ملكنی حسن اداره ایتمش، وحتی وزیر قوللانمیوب، بالذات رؤیت امور ومصالح ایتدیكی مرویدر. خراسان والیسی وایران كبراسنك اك نفوذلیسی بولنمش اولان فرخ بن هرمز اوغلی رستمی وكیل براقه‌رق، ملكه‌یه عرض عبودیت ایتمكه كیتدیكی صره‌ده، آزرمی دخته عاشق اولوب، تزوج ایتمك ایستمش ایسه‌ده، آزرمی دخت بر ملكه بر زوجك تحت تحكمنه كیره‌مز، لكن مقصدی وصال ایسه، فلان كیجه كلسین دیه خبر كوندرمش؛ وفرخ اینانه‌رق، كیتدیكنده، امیر حرس یعنی مابین ضابطی معرفتیله قتل ایتدیرمشدر. فرخك اوغلی رستم، پدرینك انتقامی دعواسیله، خراساندن مداینه عسكر سوق ایدوب، شهری ضبط وآزرمی دختی عقوبات شدیده ایله قتل ایتمشدر. بوندنصكره كسری بن حیس اجلاس اولنمشدر. مؤخراً سعد ابن وقاص حضرتلرینك عسكرینه قارشی حرب ایدن ایران عسكرینك قوماندانی بولنمش اولان رستم آزرمی دختك قاتلی اولان بو رستم بن فرخدر. — بعض تاریخلرده (ارزمی دخت) دیه محرردر.

آزَروا { مغربده برطاغ اولدیغنی، وبو طاغه طلحه بن یحیي بن محلینك چیقمش اولدیغنی ابن خلدون ذكر ایدیور.

آزغار { مغربده بر بلده اولدیغنی ابن خلدون ذكر ایدیور.

آزقویتیا { (Azcoitia) اسپانیانك شمالنده باسق قومیله مسكون اولان (كیپورقوآ) ایالتنده (سان سباستیانو) شهرینك ٣٨ كیلومتره جنوب غربیسنده و(اوروله) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ١٥٠٠ اهالیسی واردر. قصبه‌نك ایكی كیلومتره جنوبنده مشهور (لویوله) مناستری وبر كوكوردلی ایلیجه بولنیور.

آزلیو { (Azeglio) ایتالیانك شمال غربیسنده (پیامونته) خطه‌سنده (تورینو) ایالتنده، (ایوریا) شهرینك ١٠ كیلومتره شرق جنوبیسنده، كوزل بر تپه‌نك اوزرنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ٢٣٠٠ اهالیسی واردر. تپه‌نك اتكلرنده‌كی باغلرك اوزومندن (كاراتو) اسمیله مشهور كوزل بر شراب یاپیلیر. قریه‌نك جنوب شرقیسنده (آزلیو) كولی بولنیور، كه وقتیله خیلی بیوك اولوب، شمدی ده دائره‌سی ١٠ كیلومتره طولنده‌در.

آزلیو شوالیه‌سی { تاپارلی (Taparelli) (chev. d'Azeglio) ایتالیا رجال سیاسیون ومحررلرندن اولوب، میلادك ١٨٠١ تاریخنده تورینوده طوغمش، و١٨٦٦ ده وفات ایتمشدر. مشهور (مانچونی) نك دامادی ایدی. ابتدا رسامل قده شهرت بولوب، پك مقبول بعض رسملر وعلی‌الخصوص مواقع رسملری براقمشدر. بعده تاریخه مستند بر طاقم حكایه كتابلری نشر ایتمش؛ وایتالیا اتحادینك اك خواهشلی طرفدارلرندن اولوب، میرالای رتبه‌سیله بو اوغورده (شارل آلبرت) ك ار-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دوسنده حرب ایتمشدر. ۱۸٤۹ ده ویقتور امانوئلك قراللغی آلتنده ایالك تشكل ایدن هیئت وكلانك رئیسی؛ و(قاوور) قابنتوسی زماننده هیئت اعیان اعضاسندن وبعده میلان والیسی اولمشیدی.

آزمریكنج { (Azmerigandj) وانكلیزجه (Azmerigunge) هندستانك شمال شرقیسنده بنكاله قطعه‌سنك (دكه) ایالتنده، كلكته‌نك ۳٦۰ كیلومتره شمال‌شرقیسنده، (براهماپور) نهرینه دوكیلن (سورمه) چایی اوزرنده؛ ۲٤° ۳۱′ عرض شمالی ایله ۸۸° ۵۱′ طول شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب؛ یرلی كیلر انشاسنه مخصوص دستگاهی واردر.

آزمور { (Azemmour) مغرب اقصاده یعنی مراكش دولتنك ساحل غربیسنده بر قصبه‌در، كه (ام الربیعه) نهری منصبنك صول ساحلنده بر تپه‌نك اوزرنده و ۳۳° ۱۷′ ۳۰″ عرض شمالی ایله ۱۲° ۵٦′ ۵۵″ طول غربیده واقع اولوب، ۱۵۰۰ قدر اهالیسی واردر. (ام الربیعه) نهرینك دوكدیكی قومدن حاصل اولان سد سفائنك لیمانه خولنی كوجلشدیریور.

آزنار { (Aznar) فرانسه‌ده غاسقونیا قونتی اولوب، میلادڭ ۸۲٤ تاریخنده (آكتیان) قرالی (پپین) طرفندن اسپانیاده‌كی (ناواره) قطعه‌سنی ضبطه مأمور اولمش، وبو قطعه‌یی ضبطه موفق اولمش ایسه‌ده، بونی كندی ایچون صاقلایوب، ۸۳۱ ده (ناواره) قونتی عنوانی آلمش، ومؤخراً قونتلق عنوانی قراللغه تحویل ایله؛ ناواره قراللغنك بانیسی اولمشدر. وفاتی ۸۳۷ ده‌در.

آزنالقازار { (Aznalcazar) وآزنالقولار (Aznalcollar) اسپانیاده ایكی قصبه اولوب. اصللری (حصن القصر) و (حصن الكلار) در [«حصن القصر» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آزوا { (Azua) آمریقای وسطیده‌كی (آنتیل) جزایرینك الڭ بیوكلرندن اولان (هایتی) آطه‌سنك بر قصبه‌سیدر. كه (یا) نهرینك ساحل یسارنده وبو نهرڭ (اوقوآ) قوینه دوكلدیكی محلدن ۵ كیلومتره یوقاریده واقع اولوب، ۲۰۰۰ قدر اهالیسی وكوكوردلی معدن صولری واردر. جوارنده‌كی واسع چایرلرده مشهور بر جنس آت یتیشدیریلیر.

قصبه ابتدا ۱۵۰٤ تاریخ میلادیسنده (دیاغو قولومب) طرفندن (قومپوستله) نامیله تأسیس اولنوب، ۱۷۵۱ ده بر حركت ارضدن كلیاً منهدم اولمش؛ وبعده بو نامله یكیدن بنا اولنمشدر.

آزواره { (Azuara) اسپانیانك آراغون مملكتنده. (سراغوسه) ایالتنك (بلشیته) قضاسنده و (بلشیته) شهرینك ۱۵ كیلومتره جنوب غربیسنده، (ابرو) ایرماغنك تابعلرندن (آغواس) نهرینه دوكیلن (المناسید) چاینك كنارنده بر قصبه اولوب، ۲۳۲۰ اهالیسی واردر.

آزواغه { (Azuaga) اسپانیانك غرب طرفنده كائن (باداپوز) ایالتنك بر شهریدر، كه (سیرا مورنا) طاغنك شمالنده و (الوادی الكبیر) ایرماغنه دوكیلن (بمبرار) نهری حوضه‌سنك اوسط طرفنده واقع اولوب، ٦۵۰۰ اهالیسی واردر.

آزوئل { (Azuel) اسپانیانك وسطلرنده بر نهر اولوب؛ (قامپوده مونتیل) دن كلوب، (مانشه) اووه‌سنه كیرر، و (منزانارس) ایله (دمیال) قصبه‌لرینك ایچندن كچدكدن صكره، صول ساحلندن (وادی‌یانه) یه دوكیلور. مجراسی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری اوله‌رق ۱۲۰ كیلومتره طولنده‌در.

آزوئله { (Azuela) آمریقای جنوبیده (اقوادور) جمهوریتنده بر بیوك نهردر؛ كه خط استوانك آلتنده (آند) سلسلهٔ جبالندن نبعان ایله، شرقه وبعده شرق جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، ۳۰۰ كیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدكدن‌صكره؛ (آهوآریقو) نامیله، (آمازون) ایرماغنك تابعلرندن (ناپو) نهرینه دوكیلور.

آزوت { (Azoth) فلسطینك ساحل بحرده بولنمش بر اسكی شهریدر، كه اهالیسی (داغون) اسمنده بر بته عبادت ایدرلردی.

آزوراره { (Azurara) پورتكیزڭ «دورو ومینهو آره‌سی» دنیلن ایالتنده (پورقو) قضاسنده و (پورقو) شهرینك ۲٤ كیلومتره شمالنده، بر اسكله‌در، كه (آوه) نهرینك منصبنده و (ویلا ده قونده) شهرینك قارشیسنده واقع اولوب، بو شهرڭ بر محله‌سی حكمنده‌در.

آزوغوئس { (Azogues) آمریقای جنوبیده (اقوآدور) جمهوریتنك (قونقه)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایالتنده و (قونغه) شهرینك ۲۴ کیلومتره شمال شرقیسنده، ۴۲° ۲′ عرض جنوبیده واقع بر شهردر، که بوندن اول خیلی اهمیتی اولوب، بو صوك وقتلرده تدنی ایتمشدر. قربنده کومش وجیوه معدنلری واردر؛ یاقوت طاشلری دخی بولنور.

آزوف { وآزوف دکیزی [«آزاق» و«آزاق دکیزی» مادەلرینه مراجعت بیوریله.]

آزول { (Azul) آمریقای جنوبیده (آرجنتینه) جمهوریتنك (بونس آیرس) ایالتنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، (آزول) طاغناك شمالی اتکنده وینه بو نامله شماله طوغری آقان بر نهرك کنارنده واقع و ۷۰۰۰ اهالیی جامعدر. او جوارلرده اصل آمریقا اقوامیله اجرا اولنان بیوك بر تجارتك مرکزیدر. قضاسنك اهالیسی ۲۵۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب، بونلرك بر قسمی باسق وایتالیان جنسیتلرینه منسوبدر.

آزون { (Azun) فرانسەنك «اوست پیرنه» ایالتنده بر کوزل وادیدر، که (آرژلس) وادیسنك غربنده و (آرژلس) شهرندن ۴ کیلومترەلك مسافەده واقع اولوب، لطافتی حسبیله «پیرنەنك جنتی» عنوانی حائز اولمشدر. — (غاوه) نهرینك بو وادیدن اینن بر شعبەسنه «آزوت غاوەسی» دنیلیر. [«غاوه» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آزه { (Azais) فرانسه حکماسندن اولوب، میلادك ۱۷۶۶ تاریخنده (سوروزه) شهرنده طوغمش، و ۱۸۴۵ ده وفات ایتمشدر. بر موسیقی استادینك اوغلی اولوب، (نانس) شهرنده ارغنون استادلغی ومعلملك ایتمش، وشهر مذکور کتبخانەسنك حافظ کتبی بولنمشدر. طبیعیات واخلاق قاریشدیرەرق، بر چوق کتابلر یازمشدر؛ وکتابلرنده التزام ایتدیکی فلسفەیی ویردیکی عمومی درسلرده دخی افاده ایدر ایدی. باشلیجه طالع بشرك فنالقله ایلکلك بربریله قاریشمسندن حاصل اولان براعتدالدن عبارت اولدیغی، ودنیاده بری تضییق قوتندن ودیکری توسع استعدادندن عبارت اولمق اوزره، ایکی خاصۀ متباینەنك هر شیده ظهورینی التزام ایدر ایدی. اثرلری بر قاچ جلد اولوب، ایلك نشر اولندقلری وقت، خیلی شهرت بولمشلر دیسەده، اساساً هیچ بر حقیقتی حاوی اولمدقلرندن، شهرتلری چابق زائل اولمشدر.

آزی { (Azay) فرانسەده بو نامله بر قاچ بیوك قریه بولنیور، که اك مهملری «ایندره مع لوآر» ایالتنده (تور) شهرینك جوارنده بولنان ایکی قریه اولوب، بونلرك بری شهر مذکورك ۱۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع و ۲۰۰۰ اهالیی جامعدر. — دیکری (تور) ك ۲۲ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ۲۱۰۰ اهالیسی واردر. بوکا تفریق ایچون (آزی لوریدو Azay-le-Rideau) دیرلر.

آزیتائو { (Azeïtao) پورتکیزك (استرمادوره) ایالتنده لیسبونه قضاسنده ولیسبونه شهرینك ۲۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۱۸۴۰، وبر محلەسی حکمنده اولان (ویلافرسقه) ایله برابر ۳۸۰۰ اهالیسی واردر.

آژان { (Agen) فرانسەنك جنوب غربیسنده اسکی (آژنه) قطعەسنك مقری وشمدیکی «لوت مع غارونه» ایالتنك مرکزی بر شهردر، که پارسك ۶۵۱ کیلومتره جنوب غربیسنده وغارونه نهرینك ساحل یمیننده واقع اولوب، بو شهرك یانده بری پارسدن پیرنەیه ودیکری بوردودن (سته) یه کیدن ایکی دمیر یولی خطی تقاطع ایدیور، وبر صو جدولی ۲۳ کزلی بر صو یولی واسطەسیله غارونەنك اوستندن کچیور. شهر ۴۴° ۱۳′ ۲۷″ عرض شمالی ایله ۱° ۴۳′ ۶″ طول غربیده واقع اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی، برنجی درجەده محکمەسی، محکمۀ استیناف ومحکمۀ تجارتی، مکتب اعدادیسی، ۲۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانەسی، بانقه شعبەسی، فنون وصنایع وزراعته مخصوص آیری آیری جمعیتلری، دباغخانەلری وبویا فابریقەلری، پك سمیز قاز وطوموزلرله حبوبات، شراب وزیتین یاغی تجارتی واردر. شهرك تقسیماتی وسوقاقلری پك ایی دکلسەده، کوزل تفرجکاهلری وبعض مصنع ابنیەلری واردر. اسکی اسمی (آجینیوم) اولوب، قرون وسطاده قتولیکلك تعصبنك جلۀ مراکزندن بولنمش، وبر انکیزیسیون محکمۀ مدهشەسنك مقری اولوب، بونده ۳۰۰ دن زیاده پروتستان بردن حیاً احراق بالنار اولنمشدر. — قضاسی ۹ ناحیەدن عبارت اولوب، ۷۷۸۲۲ اهالیسی واردر.

آژنه { یاخود آژنوآ (Agenais, Agenois) فرانسەنك جنوب غربیسنده کائن (کو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بانه) مملکت قدیمه‌سنك بر کوچك قطعه‌سی ایدی، که مرکزی (آژان) شهری اولوب، اسکی کلت اقواممدن (نیتیوبریغ) قومنك وطنی ایدی. ابتدا کندی قومنلری معرفتیله اداره اولنوردیسه‌ده، ۹۷۶ تاریخ میلادیسنده (کوبانه) دوقه‌لرینك، بعده (بوآتیر وتولوزه) قونتلرینك ونهایت انکلیزلرك الینه چکمشیدی. منبت ومحصولدار بر یر اولوب، حبوبات، شراب، توتون محصولاتی وانواع میوه‌لری واردر، علی الخصوص اریکلری مشهوردر. تقسیمات جدیده‌ده بو قطعه‌نك قسم اعظمی «لوت مع غارونه» ایالتنی تشکیل ایدوب، مرکزی اولان (آژان) شهری دخی بو ایالتك مرکزی اولمشدر. بر قسملری دخی «تارن مع غارونه» و (ژیرونده) ایالتلرینه الحاق اولنمشدر.

آژیله { (Agylée) فرانسه‌نك مشاهیر قانون شناساندن اولوب، میلادك ۱۵۳۳ تاریخنده (بوآلدوق) شهرنده طوغمش، و ۱۵۹۵ ده وفات ایتمشدر. قانون وحقوقه متعلق بر قاچ کتاب یازمشدر.

آساپور { (Assapour) هندستانك وسطلرنده (هولکار) خطه‌سنك بر شهریدر، (ونذیاس) طاغنك جنوبی اتکنده و(نرباده) نهرینك ساحل یمیندن ۱۳ کیلومتره مسافه‌ده، ۲۲° ۱۸′ عرض شمالی ایله ۷۳° ۱۹′ طول شرقیده واقعدر.

آسا { (Asa) یهود ملوکندندر. [«اسا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آساراقوس { (Assaracus) قلعهٔ سلطانیه خارجنده خرابه‌لرینه الیوم (اسکی استانبول) دنیلن (تروآ) شهر شهیرینك حکمدارلرندن (تروس) ك ایکنجی اوغلی اولوب، تروآ محاربه‌سی افسانه‌لرنده مشهور اولان (انیاس) ك پدری (آنخیس) ك پدریدر.

آسارحدون { [«آسر حدون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسارو { (Assaro یاخود Asaro) سیجلیا آطه‌سنك ایچ طرفنده، (قتانیا) ایالتنه ملحق ونیقوسیا شهرینك ۱۸ کیلومتره شمالنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۲۷۰ اهالیسی واردر.

آساف { یاخود آصف (St Asaph) خرستیانلرك اعزه‌سندن معدود اولان بر راهبدر. که میلادك ۵۰۰ تاریخلرنده انکلتره‌نك (غال) یاخود (والس) مملکتنده بولنوب، مؤخراً (لان الوی) مناستیرینه باش راهب اولمش اولمغله، مذکور مناستر واوراده تأسس ایدن شهر بونك اسمیله تسمیه اولنمشدر. [«سنت آساف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] یوم مخصوصی مایس افرنجینك برنجی کونیدر.

آساکه { (Assaké) روسیه‌نك النده بولنان ترکستانده، خوقندك ۵° ۹′ ۸″ شرقنده و ۴۰° ۳۸′ ۵″ عرض شمالیده واقع بر کوچك قصبه‌در.

آسام { (Assam) هندك شمال شرقیسنده بر خطه اولوب، غرباً نفس بنکاله، شمالاً (بوتان)، شمال شرق طرفندن تبت، جنوب شرق طرفندن برما، جنوباً مانیپور، کچار، وجنتیه خطه‌لریله محاط ومحدود ایسه‌ده، بوصوك اوچ خطه دخی آسامه ملحقدر. تقریباً ۲۵° ۳۰′ ایله ۲۸° ۱۵′ عرض شمالی و ۸۸° ۲۰′ ایله ۹۴° ۴۰′ طول شرق آره‌سنده واقع اولوب، اك اوزون بویی (براهماپور) نهری وادیسنجه غربدن شرقه ۶۷۵ کیلومتره، واکی ۸۰ ایله ۱۱۰ کیلومتره آره‌سنده‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی انکلیزلرك رسمی استاتستیقلرنده ۷۱۰۰۰ مربع کیلومتره کوستریلیور ایسه‌ده، حدودی تماميله معین اولمدیغندن، بو مقدار بر آز مبالغه‌لی کورینیور. بو مملکت براهماپور نهر کبیرینك وادیسندن عبارت اولوب، بو نهرك شمالنده هیمالایه جبالنك بر اتکی اوزانیر؛ وجنوبنده دخی بنکاله اووه‌سندن وکلکته‌نك شمالندن باشلایه‌رق، شرقه طوغری اوزاندقجه یوکسله‌رك، نهایت ۴۰۰۰ متره‌دن زیاده ارتفاعی اولان ودائمی صورتده قارله مستور بولنان برسلسله‌یه ختام بولان برصره طاغلر بولنور. بوایکی سلسله‌دن بر چوق نهرلر آقوب، جمله‌سی براهماپور ایرماغنه دوکیلور. بو مملکتك هواسی بنکاله‌نك هواسنه بکزیورسه‌ده، خیلی دها معتدل اولوب، یازین سانتیغراد درجهٔ حرارت ۲۷°، وقیشین ۱۴° راده‌لرنده بولنور. یاغمور موسمی نیسانك ابتداسندن باشلایوب، تشرین اولك نهایتنه قدر دوام ایدر. اك زیاده اسن شمال شرقی روزکاریدر. حرکت ارض پك صیق وقوع بولور. اراضیسی خیلی منبت ایسه‌ده، اهالیسی پك چالیشقان دکلدر. باشلیجه محصولاتی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پرنجدن عبارت اولوب، حبوبات سائره پك آز مقدارده زرع اولنور؛ خشخاش، آفیون، توتون، پاموق، شكر قامشی، چای محصولاتی دخی چوقدر. انكلیزلرك ورودندن اول چای آغاجلری خدایی نابت اولوب، اورمانلر تشكیل ایدیوردی؛ شمدی انكلیزلرك دلالتیله محصوصاً یتیشدیرلمكده، وكوندن كونه چوغالمقده‌در. پك چوق ضمغلی آغاجلری دخی واردر. معادنه متعلق دمیر ومعدن كوموری پك كلیتلی اولوب، نهرلرده بعضاً آلتون ریزه‌لری دخی بولنور. حیوانات وحشیه‌سی وعلی الخصوص فیل، كركدان وقپلانلری پك چوق اولوب، سنوی ٥٠٠ دن زیاده فیل طوتلدیغی حالده، مقدارلری آزالمامقده‌در؛ آیی، تیلكی وسائر آو حیوانلری دخی چوقدر؛ ونهرلر بالیقله طولو ایسه‌ده، براهماپور ایرماغنده تمساحلر دخی بولنور. تجارتی باشلیجه محصولات زرعیه‌سندن وعلی الخصوص چای وفیل دیشندن عبارت اولوب، صنایع محلیه ایسه فقرای اهالینك احتیاجاتنه مقابله ایده‌جك صورتده بعض پاموق، كتن وایپك منسوجاتیله دمیر وباقردن معمول بعض آلات وادواته منحصردر. اهالیسی ١٦٩٢٧٠٠ كشی اولوب، همان جمله‌سی براهما دیننه تابعدرلر. بونلر بر چوق اقوامه منقسم اولوب، سیما ولسانجه بر طاقی تبت تاتارلرینه، بر طاقی برما اهالیسنه وبر طاقی‌ده بنكاله هندولرینه مشابه وقریبدرلر. هندولره قریب اولانلرك سائرلری اوزرینه تفوقلری واردر.

آسام خطه‌سی بنكاله دائره‌سنی تركیب ایدن بش ایالتك بری اولوب، ٩ قضا و ١٦ ناحیه‌یه منقسمدر. قضالرك اسامی ومركزلری وجه آتی اوزره‌در:

	قضا	مركز
١	كامپور	كوهاتی
٢	خاسیه مع جونتیه	چراپونجی
٣	دارنك	تزپور
٤	نوكنك	نوكنك
٥	لكیمپور	لكیمپور
٦	سیبساكار	سیبساكار
٧	نكاهیل	سماكوتنك
٨	كوالپاره	—
٩	كروهیل	—

بو خطه‌ده‌كی شهرلرك اكثریسی صره‌سز ونظامسز بر طاقم كلبه‌لردن عبارت اولوب، الك بیوكلری ١٠٠٠٠ اهالیسی اولان (كوهاتی) شهریدر. (كیركنك) شهری دخی كاركیر خانه‌لی بیوك بر شهردر. دیكر قصبه‌لرك الك مشهورلری (سیبپور) و (جورات) در. بو مملكت میلادك ١٨٢٦ تاریخنده انكلتره‌نك تحت تابعیتنه چكوب، ابتدا انكلیزلر بونی كندیلرینه عرض اطاعت ایتمش اولان بر راجه معرفتیله اداره ایتمشلر ایسه‌ده، ١٢ سنه صكره راجه‌نك وجودی قالقوب، طوغریدن طوغری‌یه انكلیز حكومتی طرفندن اداره اولنغه باشلامشدر.

آسامه یامه (Asama - Yama) جاپونیانك (نیپون) آطه‌سی وسطنده الیوم یانمقده بولنان بر بركان اولوب، (سنیانو) ایالتنده و (یدو) شهرینك ١٣٥ كیلومتره شمال غربیسنده واقعدر.

آسان (Asân, Asun) یاخود آسون هندستانك وسطلرنده (جنه) ایرماغنك حوضه‌سی داخلنده (كاوری) نهرینه منصب اولور بر چایدر. — هیمالایه جبالنك غربی اتكلرنده واقع (كروال) قطعه‌سنده دخی بو نامله معروف بر نهر واردر.

آسان (Asan) آسانیلر دنیلن بلغار حكمدارلری سلاله‌سنك مؤسسیدر. بوذات برادری پترو ایله برابر بلغارلری شرق رومه ایمپراطورلغنه قارشی عصیان ایتدیره‌رك، میلادك ١١٨٦ تاریخنده غالبیته نائل اولمغله، مقری (ودین) شهری اولمق اوزره، بربلغار حكمدارلغی تأسیس، و١١٩٥ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر. — اوغلی (یوان آسان) میلادك ١٢١٥ تاریخندن ١٢٤٢ تاریخنه قدر حكومت سورمشدر. — بونك طورونی اولان دیكر بر آسان ایمپراطور ایكنجی (بودونین)ه قارشی محاربه ایدوب، غالب كلمش ایسه‌ده، حكمدارلقدن اوصانه كتیره‌رك، ١٢٨٠ تاریخنده بعد الفراغ، قسطنطینیه‌یه چكیلوب، عادی آدم كبی یاشامشدر.

آسانسیون (Ascension) یعنی «عروج». بحر محیط آطلاسینك جنوب جهتنك اورته‌سنده بر جزیره‌در. كه آفریقای غربی سواحلندن (كینه)ده واقع (پالماس) برونك ١٥٦٠

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کیلومتره جنوب غربیسنده، (برازیلیا) ساحلنده کائن (سان روق) بورنك ٢٣٣٥ کیلومتره شرقنده، و(سنت هلنه) آطه‌سنك ١٣٣٥ کیلومتره شمال غربیسنده اوله‌رق، "٣٠ '٥٤ °٧ ایله °٨ عرض جنوبی و'٣٧ °١٦ ایله "٠٠ '٥٤ °١٦ طول غربی آره‌سنده واقعدر. شکلی بیضوی اولوب، شرقدن غربه اولان بویی ١٤ کیلومتره قدردر. بو آطه اراضیٔ برکانیه‌دن عبارت اولوب، اسکی برکانلرینك آغزلری ولاولرینك جریانی الآن مشهوددر. شرق طرفنده «یشیل طاغلر» دنیلن بر طاقم طاغلری واردر، که اك یوکسك ذروه‌سنك ٨٠٠ متره ارتفاعی واردر. هواسی معتدل وغایت صاغلام اولوب، حرارت آلچق یرلرنده سانتیغراد °٢٩ وطاغلرده ارتفاعه کوره آنجق °٢٣ و°١٦ یه قدر چیقار. ذکره شایان نباتات مخصوصه‌سی اولمیوب، اوروپادن نقل اولنانلری یتیشدیریلیور. دکیز قابلومبغه‌لری پك چوق وپك بیوك اولوب، ٥٠٠ کیلوغرام اتی اولانلری واردر. بو آطه ١٥٠٣ تاریخ میلادیسنده پورتکیزلر طرفندن کشف اولنمش ایسه‌ده، اسکان اولنمیوب، انکلیز سفائن ایچون بر منزل وملجأ اتخاذ اولنمشیدی. ١٧٠١ تاریخنده انکلیز سیاحلرندن قپودان (دامپیر)، سوار اولدیغی کیسی باتمغله، بو آطه‌یه دوشوب، صوسزلقدن هلاك اولمق درجه‌سنه کلشیکن، کوردیکی بر طاقم یبانی کچیلرك آرقه‌سنه دوشمکی دوشونه‌رك، بو حیوانلرك دلالتیله «یشیل طاغلر» ده بر صو منبعنه واصل اولمش؛ واوچ هفته صکره آطه‌یه اوغرایان بر انکلیز کیسی طرفندن قورتارلمشدر. بو وقوعات انکلتره‌نك آطه‌یی تملکنه سببیت ویرمکله، مؤخراً (سنت هلنه) آطه‌سنده منفی بولنان بیوك بوناپارتك اورادن قاچیرلماسیچون، بو آطه انکلیز حکومتی طرفندن بر قره قول حکمنه قونیله‌رق، بر مقدار عسکرله بر حرب کیسی دخی براقلشیدی. بو عسکرك اقامت ایتدیکی یر (جورج توون) اسمنی آلوب الیوم یالکز ٢٧ نفوذی واردر. مؤخراً انکلتره حکومتی، آفریقا سواحلنده‌کی عسکرینه مخصوص اولمق اوزره، «یشیل طاغلر» ك اشجارله مستور بر تپه‌سنده و٦٠٠ متره ارتفاعنده برخسته‌خانه وخسته‌خانه‌نك موقعندن (جورج توون) ه قدر ٢ کیلومتره طولنده بر صو یولی یاپدیرمشدر. — پورتکیزلیلر الیوم (تریناداد) دنیلن آطه‌یه‌ده (آسانسیون مینور) یعنی «کوچك آسانسیون» نامنی ویرمشلردی. — قارولینه آطه‌لرینك اك بیوکی اولان (بوناپی) جزیره‌سنه دخی بعض خریطه‌لرده (آسانسیون) نامی ویرلش ایسه‌ده طوغری دکلدر.

آسانغارو (Asangaro) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتنك (پونو) ایالتنده و(پونو) شهرینك ١٠٠ کیلومتره شمالنده، (تینقاقه) کولنه دوکیلن بر کوچك نهرك وادیسنده و٤٠٠٠ متره ارتفاعنده بر قصبه‌در.

آسانیه (Asanja) صربیه‌نك (سمندره) ایالتنده (یوسانیچه) قضاسنده بر قصبه اولوب، ٣١٤٠ اهالیسی واردر.

آساواد (Assâouad یاخود Asavâd) طوغریسی (السواد) اولسه کرکدر. [«سواد» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آساهان یاخود آسارهان (Asahan, Asarhan) سوماتره جزیره‌سنك شمال غربی جهتنده بر شهر اولوب، (باته) قومنك مقر حکومتیدر. بو شهر (ملاقه) بوغازینه دوکیلن بر نهرك کنارنده ونهرك منصبندن ٣٠ کیلومتره یوقاریده واقع اولوب، بیوك بر تجارتك مرکزیدر، وکوچك کیلر نهر طریقیله شهره قدر چیقارلر. اهالی باته وملایی جنسلرندن مرکب اولوب، دین مبین اسلامله متدیندرلر. حکمدارلری فلنك دولتنه تابعدر.

آسپا یاخود آسپادانه (Aspa, Aspadana) اسکی یونان جغرافیونك اصفهانه ویردکلری اسمدر. بوشهر اسکندرك زماننده پك کوچك اولوب، مؤخراً کسب اهمیت وتوسع ایتمشدر. [«اصفهان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسپار (Aspar) روما شرق ایمپراطورلغنك جنراللرندن اولوب، عن اصل (غوت) یعنی آلمانیالی ایدی. ایمپراطور (والنتینیان) طرفندن عصیان ایتمش اولان (ژان) ه قارشی ایتالیایه کوندریلوب، میلادك ٤٣٥ تاریخنده عاصیٔ مرقومی اطاعته کتیرمش ایسه‌ده، آلتی سنه صکره (واندال) لر حکمداری (جنسریق) طرفندن مغلوب اولمشیدی. ٤٥٧ تاریخنده، ایمپراطور (مارکیانوس) ك وفاتنده، آسپار تراکیلی (لئون) ی تخته اوتورتمش؛ وبو حکمدار جدیدی کندی اوغلی (آردابوریوس) ه قیصر عنوانی ویرمکه مجبور ایتمکله‌ده قناعت ایتمیه‌رك، ایمپرا-

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طوری اولدورتمك تشبثنده ایکن، ٤٧١ تاریخنده ایمپراطور طرفندن اوغلیله برابر اعدام اولنمشدر.

آسپاسیا (Aspasie) یونان قدیمك حسن وعقلیله مشهوره برقادینی اولوب، (میلت) شهرنده طوغمش، وآتنه‌یه نقل ایده‌رك، علم بلاغت تدریسیله اشتغال ایتمکه باشلامشیدی. آتنه‌ده خانه‌سی مجمع علما وحکما اولوب، اوراده وقوعبولان اجتماعلرده حکمت، ادبیات وسیاسیاته متعلق اك عالی مسئله‌لر موقع تذکره قونیلوردی. حکیم مشهور سقراط ایله پریقلس وآلکیبیاد آسپاسیانك خانه‌سنه اك زیاده دوام ایدنلردن اولوب، بونلردن پریقلس بو قادینه بردرجه‌ده علاقه ایتمش، که کندیسنی تزوج ایتمك اوزره، قاریسنی بوشامشیدی. آسپاسیانك پریقلس عندنده نفوذ واقتداری بر درجه‌یه وارمشیدی، که جمهوریتك اموری آسپاسیانك اراده‌سنه منحصر کبی قالمشیدی. سیسام ومغاره وموره محاربه‌لرینك مجرد آسپاسیانك رأی وارادتیله وقوع بولدیغی مرویدر. آسپاسیا پریقلسك دشمنلری طرفندن دینسزلکله اتهام اولنه‌رق، تحت محاکمه‌یه آلنمش؛ وپریقلس بونی مدافعه‌ده اوقدر جهد ایتمشیدی، که حاکملری قاندیرمق ایچون، (آریوپاغ) محکمه‌سی حضورنده برچوق کوز یاشی دوکمشیدی. پریقلسك وفاتندن صکره، آسپاسیا (لیسیقلس) اسمنده مجهول‌الاحوال بردلیقانلی‌یه وارمش ایسه‌ده، کندی نفوذ واقتداریله بونی‌ده جمهوریتك اك عالی مسندینه قدر ترفیعه موفق اولمش ایدی. آسپاسیا علوم ومعارف صنایعك زیاده‌سیله محبه‌سی اولوب، علی‌الخصوص صنایع نفیسه‌نك آتنه‌لیلر عندنده قدر واعتبارینی آرتیرمغه وبو صنایعك خیلیدن خیلی ترقیسنه سبب اولمشدر. — ایران حکمداری آردشیرك برادری (کیروس)، آسپاسیانك شهرتنی ایشیتمش اولمغله، معشوقه‌سی اولان (میرتو) اسمنده‌کی قادینه (آسپاسیا) نامنی ویرمشیدی. کیروسك قتلندن صکره، بو قادینی برادری آردشیر سومشیدی.

آسپت (Aspet) فرانسه‌نك ایالات جنوبیه‌سندن «اوست غارونه» ایالتنده، (سنت غودن) قضاسنده و (سنت غودن) شهرینك ۱۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع ناحیه مرکزی بر بیوك قریه اولوب، ۲٥٦٥ اهالیسی واردر. بو قریه‌ده شمشیر آغاجندن طراق وساره یاپیلیر. — ناحیه‌سی ۲۲ دوائر بلدیه‌دن مرکب اولوب، ۱٦ ٧٥٠ اهالیسی واردر.

آسپرتینو (Aspertino) فلنکلی بر رسام اولوب، میلادك ۱٤٧٤ تاریخنده طوغمش، و۱٥٥۲ ده وفات ایتمشدر. حیوانات ترسیمنده‌کی مهارتیله مشهوردر.

آسپرغ (Asperg, Asberg) یاخود آسبرغ آلمانیاده (وورتمبرغ) قراللغنك (نقار) ایالتنده، (لودویغسبورغ) قضاسنده ولودویغسبورغ شهرینك ٤ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ۲٠٤٠ اهالیسی وآلچی اوجاقلری واردر. — بو قریه‌نك جوارنده اولان (هوهه آسپرغ) طاغنده بر قلعه واردر، که اسکی دره‌بکلرینك مقری اولوب، شمدی پولتیقه متهملرینه مخصوص محبس اتخاذ اولنمشدر.

آسپرن (Asperen) فلنكك «جنوبی هولانده» ایالتنده، (غورقوم) قضاسنده و (دورترخت) شهرینك ۳۳ کیلومتره شرق شمالیسنده و (لینژه) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ۱٤٤٧ اهالیسی، وبرچوق آثار مصنعه‌یی حاوی بر کلیساسی واردر. بو قصبه وقتیله مستحکم اولوب، ۱٥۲٧ تاریخ میلادیسنده مشهور بر محاصره‌یه طیانمشدر.

آسپرن (Aspern) آوستریانك (اونترمانسهار سبرغ) سنجاغنده وویانه‌نك ۹ کیلومتره شرقنده، طونه‌نك ساحل یسارنده بر قریه‌در، که آنجق ۷۹٠ اهالیسی وار ایسه‌ده، ۱۸٠۹ تاریخنده بیوك بوناپارت ایله آوستریا عسکری آره‌سنده وقوعبولان محاربه ایله مشهوردر. بو نامله دیکر بعض قریه‌لر دخی بولندیغندن، بوکا (غروس آسپرن) یعنی «بیوك آسپرن» دیرلر.

آسپروپوتامو (Aspropotamo) رومجه «آق ایرماق» دیمکدر. یونانك اك بیوك نهرلرندن اولوب، (پیندوس) سلسلهٔ جبالنك حدود عثمانیه‌یی ایران طرفلرنده نبعانله، صاغ وصولدن برچوق دره‌لرك صولرینی طوپلایه‌رق، جنوبه طوغری جریان ایدر، ویونانك حدود قدیمه‌سنی کچدکدن صکره، صاغدن برایکی دره وصولدن (آغرافه) و(مکدووه) نهرلرینی دخی اخذ ایله، شمدی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر ايالت تشكيل ايدن (آقارنانيا) يى (اتوليا) دن آيرەرق، پاتره كورفزينك خارجنده (قورزولارى) آطەلرينك قارشيسنده دكيزه منصب اولور. اسم قديمى (آكلولوئوس) در.

آسپرومونته { (Aspromonte) ايتاليانك جنوبنده (قلابريا) قطعەسنده بر طاغدر، كه اورمان وچاليلق ومرعالره مستور اولوب، اك يوكسك ذروەسى اولان (مونته آلتو)نك يعنى «يوكسك طاغ» ك ۱۹۴۷ متره ارتفاعى واردر. بوطاغده غاريبالدى يارەلنوب، ويقتور امانوئلك عسكرى طرفندن اسير طوتلمشدر.

آسپريره { (Asprières) فرانسەنك (آويرون) ايالتنده، (ويله فرانشه) قضاسنده و (ويله فرانشه) شهرينك ۲۸ كيلومتره شمال شرقيسنده بر كوچك قصبه اولوب، ۱۸۶۰ اهاليسى وقربنده كوكوردلى چينقو ايله قورشون معدنلرى واردر.

آسپندوس { (Aspendus) منتشا سنجاغنه مصادف اولان (قاريا) مملكت قديمەسنده بولنمش بر شهر قديمدر.

آسپوتوغان { (Aspotogan) آمريقاى شماليك (دومينيون) مملكتنده «يكى اسقوچيا» ايالتنك (لونبورغ) قضاسنده بحر محيط اطلاسى ساحلنده بر اسكلەدر.

آسپوزى { معمورة العزيز ولايتنك ملاطيه سنجاغنده مركز لوا بر شهردر، كه ملاطيەنك ٤ كيلومتره قدر غرب جنوبيسنده وفراتك غرب جنوبى طرفنده كائن واسع بر اووەنك كنارنده، طاغ اتكنده وفرات تابعلرندن (طاشمه صو) نهرينه دوكيلن بر چايك اوزرنده واقع اولوب، موقعى غايت كوزل ومفرح اولديغى كبى، سوقاقلرى دخى منتظم وتميزدر. آسپوزى مقدما ملاطيەنك صيفيەسى حكمنده اولوب. اهالينك اوراده كوشكلرى وار ايدى، ويالكز يازين كيدوب، قيشين ملاطيەيه عودت ايدرلردى. آنجق ۱۲۵۵ تاريخنده (نزيب) محاربەسنى اثناسنده شهره كليتلى عسكر كلمش اولديغندن، اهالى صيفيەلرندن عودت ايدەميوب، اوراده قيشلامغه مجبور اولمش، واو وقتدن قيشين دخى اوراده قالمغه آليشمش اولدقلريله، ملاطيه خالى قالوب. خراب اولمش؛ وآسپوزى مركز لوا اتخاذ اولنەرق، معموريتى تزايد ايتمشدر. آقار صولرى چوق وباغچەلرى غايت كوزلدر. يازيلى الملرى مشهوردر، كه بوده المانك قيزارەجغى وقت اوستنه اويمه يازيلرله يازلمش كاغد ياپيشديرلغله، كونش كورن يازى محللرى قيزاروب، سائر طرفلرينك صارى قالمسندن حاصل اولور. آسپوزى مشاهير متصوفين كرامدن نيازى حضرتلرينك مسقط رأسى اولوب، نيازى كويى ناميله شهرك جوارنده بر قريه دخى واردر. اهاليسى ۶۰۰۰ كشى رادەسندەدر. رطوبتى زيادەجەدر.

آسپول { (Aspull) انكلترەنك (لانقاستر) قونتلغنده، (ويغان) ناحيەسنده و (ويغان) شهرينك ۵ كيلومتره شمال شرقيسنده بر كوچك قصبه اولوب، ۱۳۹۰ اهاليسى وكومور معدنى واردر.

آسپه { (Aspe) فرانسەنك «آلت پيرنه» ايالتنده، (اولورون) قضاسنده بر وادى اولوب، يوكسك طاغلر اورتەسنده واقع وبر چوق قريەلرى جامعدر.

آسپه { (Aspe) اسپانيانك شرق طرفنده كائن (بلنسيه) قطعەسنك (آليقانت) ايالتنده و (آليقانت) شهرينك ۳٤ كيلومتره غربنده و (نيالوپه) نهرينك قربنده واقع بر قصبه اولوب، ۷۱۸۵ اهاليسى وقربنده مرمر اوجاقلرى واردر.

آسپى { (Aspy) آمريقاى شماليده (دومينيون) قطعەسنك «يكى اسقوچيا» ايالتنه ملحق (قاب برتون) آطەسنك شمالنده واقع بر قويدر، كه يكى اسقوچيادن (ترنوو) آطەسنه كيدن وآمريقانك اوروپا ايله واسطۀ مخابرەسى اولان تحت البحر تلغراف بو قويدن تمديد اولنمشدر.

آسپيس { (Aspis, Clypea) ياخود قليپيا برنجيسى يونان قديم وايكنجيسى لاتين لساننده «قالقان» ديمكدر. تونسك جنوب قسمنه مصادف اولان (بيزاچنه) مملكت قديمەسنك اسكى بر شهريدر، كه اليوم (اقليب) دنيلير.

آسپينوال { (Aspinwall) [«قولون» مادەسنه مراجعت بيوريله.]

آست { (Ast) آلمانيا علما ومعلمندن اولوب، ميلادك ۱۷۷۸ تاريخنده (غوته) شهرنده طوغمش، و ۱۸٤۱ ده وفات ايتمشدر. فلسفه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وتاریخ فلسفه‌یه متعلق بعض اثرلر یازمش؛ وافلاتونك تألیفاتنی لاتینجه شرح وحاشیه‌لرله برابر ۱۱ جلد اوزرینه نشر ایتمشدر. فیلسوف مذکورك ترجمهٔ حالیله آثاری حقنده آلمانجه برکتابله ینه افلاتونك آثارنده بولنان لغاتی حاوی بر قاموس دخی تألیف ایتمشدر. محاکاتنده پك جرئتلی اولوب افلاطونك آثاری آره‌سنده بولنان بعض رساله‌لرك فیلسوف مشارالیهك قلمندن چیقمه اولمدقلرینی ادعا ایدیور.

آستابنه (Astabène) ایران قدیمك جرجان طرفلرنده برکوچك خطه‌یه یونان قدیم جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.

آستابوراس (Astaboras) حبشستاندن کلوب نیله دوکیلن (آتباره) نهرینه یونان قدیم جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.

آستاپوس (Astapus) نیلی تشکیل ایدن ایکی نهردن (بحر ارزق)ه اسکی یونان جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.

آستاپه (Astapa) اسپانیانك غرناطه ایالتنه مصادف اولان (بتیقه) مملکت قدیمه‌سنده بر شهر ایدی، که ایکنجی آفریقا محاربه‌سنده روماليلر طرفندن محاصره اولندقده، اهالیسنك تسلیم عارینی قبول ایتمکدن ایسه، کندی کندیلرینی احراق ایتمش اولمريله مشهوردر. شمدی (استپاله ویاغه) دنیلیور.

آستاراق (Astarac) فرانسه‌نك (آرمانیاق) مملکت قدیمه‌سنك بر قطعه‌سی ایدی، که الیوم (ژرس) ایالتنه ملحقدر. اك بیوك شهرلری (ماسوبه)، میرانده، دوربان وسائره‌در.

آستارته (Astarté) اسکی سریانیلرله فنیکه‌لیلرك بر الهی ایدی، که سما ونجوملك تجسمندن کنایه اولوب، باشلیجه معبدی (سیدون) یعنی صیدا شهرنده ایدی. توراتده (آستاروط) تسمیه اولنمشدر.

آستاروط (Astaroth) [مادهٔ آنفه‌یه مراجعت بیوریله.]

آستاروط (Astaroth) بو نامله فلسطینك (مناسی) خطه‌سنده واردن نهرینك شرق طرفنده ایکی شهر وار ایدی، که بونلرك بری حضرت ایوبك وطنی، ودیکری (بسان) حکمداری (اوج)ك مقری ایدی.

آستاره (Astara) قافقاسیه‌ده (باکو) ایالتنك (لنکوران) قضاسنده ولنکوران شهرینك ۳۷ کیلومتره جنوبنده، بحر حزرك ساحل غربیسنده وروسیه ایله ایران حدودینی آیران (آستاره) نهرینك منصبنده برکوچك قصبه اولوب، ۳۸° ۲۰′ عرض شمالیده واقعدر. وقتیله بیوك بر تجارتکاه اولوب، الیوم دخی شراب ومیوه اخراجاتی واردر.

آستافورت (Astaffort) فرانسه‌نك «لوت مع غارونه» ایالتنده، (آژان) قضاسنده و (آژان) شهرینك ۱۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع ناحیه مرکزی برکوچك قصبه اولوب، ۲۱۵۰ اهالیسی ودباغخانه‌لری واردر.

آستاقوس (Astacos) یونانك «آقارنانیا معاتولیا» ایالتنده یونان دکیزینك برکوچك قویننده واقع بر قصبه واسکله اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. اسکله‌نك اوزرنده واقع بر تپه‌ده اسکی شهرك خرابه‌لری موجوددر.

آستاقوس (Astacus) مرمره دکیزینك ازمید کورفزنده وازمیدك آز غربنده بولنمش بر اسکی شهردر. (لیسیماخوس) طرفندن تخریب اولنمشدر.

آستروپالیه (Astropalia) یاخود اوستروپالیه جزایر بحر سفید ولایتنك جنوبده بولنان آطه‌لردن اولوب، ساقز سنجاغنك (قالیمنوس) قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در. بو جزیره استانکوی آطه‌سنك غربی ساحلندن ۳۰ کیلومتره جنوب غربیده واقع اولوب، اك اوزون بویی شرقدن غربه ۲۵ کیلومتره‌در. آطه بر برزخله مربوط ایکی پارچه‌دن عبارت اولوب، اراضیسی طاغلق ایسه‌ده، پك منبتدر، آنجق صویی آزدر. اهالیسی روم اولوب، ۱۶۰۰ نفوسدن عبارتدر؛ اون کلیساسی وبر پسقپوسخانه‌سی واردر. اهالیسی بالیقجیلق وقایقجیلقله کچینیر. بو آطه‌نك اسمی بعض اسکی عثمانلی خریطه‌لرنده (استانپولیه)دیه محرردر. آستروپالیا آطه‌سنك اطرافنده وآستروپالیه ناحیه‌سنه ملحق ۱۱ کوچك وایصسز آطه واردر، که اسملری وجه‌آتی اوزره‌در: قوچومیتی، آیاکریاکی، قوندورن، ایکی قرنداش، سیرنیا، پلاکیدی، قونوپه، لئونیس، راتوناس، قوکنیس، پوندیقوس.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آستولاب (Golfe d'Astrolabe) [«اسطرلاب كورفزى» مادەسنه مراجعت بيوريله.]

آستروق (Astruc) فرانسه اطباسندن اولوب، ١٦٨٤ تاريخنده (سوده) شهرنده طوغمش، و ١٧٦٦ ده وفات ايتمشدر. پاريسك بر ايكى مكتبنده معلم اولمغله برابر، اون بشنجى لوئينك باش طبيبى ايدى. طبه متعلق بعض كتابلرله برابر حكمته وتكوين عالمه دائر دخى ايكى اثر براقشدر.

آسترونى (Astroni) ايتاليادە ناپولى شهرينك ٧ كيلومتره شمال غربيسنده سونمش بر اسكى بركاندر، كه اغزينك غايت كوزل بر منظرەسى اولمغله، اون بشنجى عصر ميلاديده كوزل بر دوحەيه تحويل اولنمشدر.

آستريا (Astrée) يونان قديم اساطيرينه كوره، حقانيت الهەسى اولوب، آلتون دورنده بر يوزنده بولنمش ايسەده، باقير ودمير دورلرنده انسانلرك حقسزلقلرينى كورەرك، سمايه چيقمش، واوراده (سنبله) برجى تشكيل ايتمشدر. بر روايته كوره (تميس) نام الهەنك قيزى، وديكر بر روايته نظراً (تميس) ك كنديسى زعم اولنوردى.

آستريوس (Astère, Ἀστέριος) دردنجى عصر ميلادى پسقپوسلرندن اولوب، آماسيه پسقپوسى ايدى. خرستيانلق مذهب وعقائدينه متعلق بعض اثرلرى واردر. —— بو نامله اعزەدن معدود ديكر بر پسقپوس دخى واردر، كه ميلادك ٣٦٠ تاريخلرنده (پترا) پسقپوسى ايدى. حزيران افرنجينك ١٠ نده يوم مخصوصى اجرا اولنور.

آستلى (Astley) ياخود آست ليخ (East Leigh) يعنى «شرقى ليخ». انكلترەنك (لانقاستر) سنجاغنك (ليخ) ناحيەسنده و (ليخ) قصبەسنك ٥ كيلومتره شرقنده بر بيوك قريه اولوب، ٢٠٣٠ اهاليسى واردر.

آستلى (Astley) انكلترەده (لانقاستر) سنجاغنك (بولستون) ناحيەسنده وليورپولدن مانشستره كيدن دمير يولى خطى اوزرنده بر بيوك قريه اولوب، ٤٦٠٠ اهاليسى واردر. بوكا تفريق ايچون (آستلى بريج) ديرلر.

آستن (Asten) فنكك (نورد برابانت) ايالتنده، (آيندوفن) قضاسنده و(آيندوفن) شهرينك ٢٠ كيلومتره شرق جنوبيسنده، (آ) نهرى قربنده واقع بيوك بر قريه اولوب، ٣٢٠٠ اهاليسى وكوزل بر اسكى سرايى واردر.

آستنبرغ (Astenberg) آلمانيانك (وستفاليا) خطەسنده بر طاغدر، كه اورانك اك مرتفع محلى اولوب، (رين) ايله (وەسر) ايرماقلرينك حوضەلرينى تفريق ايدر. ٨٧١ متره ارتفاعى واردر.

آستنوا (Astenois) فرانسەنك (شامپانيه) خطەسنده بركوچك قطعەنك اسكى اسميدر، كه اليوم (مارنه) ايالتنه ملحقدر. مركزى (منهولد) شهرى ايدى.

آستوديلو (Astudillo) اسپانيانك (پالنسيه) ايالتنده و(پالنسيه) شهرينك ٣٠ كيلومتره شمال شرقيسنده، (دويرو) ايرماغنك صاغ تابعلرندن (پيسوئرغه) نهرينه دوكيلن بر چايله اروا اولنان بر واديده واقع بر قصبه اولوب، ٤٥٠٠ اهاليسى واردر.

آستور (Astor) عن‌اصل آلمانيالى بر آمريقەلى تاجردر، كه ١٧٨٤ تاريخ ميلاديسنده آمريقايه هجرت ايتديكنده، پك فقير اولديغى حالده، كورك تجارتندن پك چابق زنكين اولوب، ١٨٠٩ده بركورك تجارت شركتى تشكيل، و ١٨١١ تاريخنده (قولومبيا) نهرينك ساحل يميننده كندى اسمنه نسبتله (آستوريا) اسميله برشركت ادارەخانەسى تأسيس ايتمشيدى، كه مؤخراً بر شهر اولمشدر. وفاتنده يوز مليون دولارلق بر ثروت براقش، و(نويورق) ده بر بيوك كتبخانه تأسيسنى وصيت ايتمشدر، كه (آستور ليبرارى) ناميله معروف اولان كتبخانەدر.

آستور ياخود آستار (Astor, Astar) هيمالايه طاغلرينك غرب طرفنده كشمير حكومتنه تابع بر قطعەدر، كه سند نهرينك صول طرفنده واقع اولوب، جنوبدن شماله متوجه ويوكسك طاغلرله محاط غايت مرتفع بر واديدن عبارتدر. بو وادينك ايچندن چكن نهر (سند) ايرماغنه دوكيلور. مركزى (آستور) ونام ديكرله (هازو) ياخود (هزارو) شهريدر، كه بر بيوك قريه شكلنده اولوب، ٣٥°٢١′ عرض شمالى ايله ٧٢°٣٥′ طول شرقيده واقعدر.

آستور (Astures) اسپانيا اقوام قديمەسنك برى اولوب، اسكى (لئون) قراللغنك شمال طرفنده ساكن ايديلر. مركزلرى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(آستوريقه آوغوسته) شهرى ايدى. روماليلرك اسپانياده اك صكره رام ايده‌بيلدكلرى قومدر.

آستورغه (Astorga) اسپانياى شماليده (لئون) ايالتنده و(لئون) شهرينك ٦٠ كيلومتره جنوب غربيسنده (توُرتو) نهرى اوزرنده واقع قضا مركزى بر شهر اولوب، ٤٨١٠ اهاليسى واردر. شهر بر تپه‌نك اوزرنده واقع وبراسكى سورله محاط اولوب، براسكى سراى خرابه‌لرى وبعض آثار عتيقه‌سى واردر. اسكى (آستوريا)نك پايتختى اولوب، روماليلر عندنده (آستوريقه آوغوسته) ناميله معروف ايدى.

آستوره (Astora) رومانك ٦٠ كيلومتره جنوبنده، ينه بوناميله تسميه اولنان بر نهرك آغزنده برقصبه ايدى، كه باشليجه روما كبراسنك صيفيه‌لرندن عبارت ايدى. مشهور چيچرونك دخى اوراده بر كوشكى اولوب، بو كوشكك جوارنده قتل اولنمشدر.

آستوريا (Asturie) اسپانيانك شمال غربيسنده بر مملكت قديمه ايدى، كه اسپانيانك سواحل شماليه‌سى بوينجه ممتد اولوب، جنوباً لئون قراللغيله، غرباً غاليچه قطعه‌سيله، شرقاً دخى (مونتانياس دەسانتاندر) خطه‌سيله محدود ايدى. شرقى وغربى اوله‌رق ايكي‌يه منقسم اولوب، غربيسنه (اوويادو) آستورياسى، وشرقيسنه‌ده (سانتيلانه) آستورياسى دنيليردى. اسپانيانك ١٨٢٣ ده واقع اولان تقسيمات جديده‌سنده برنجيسى (اوويادو) ايالتى ناميله بر ايالت تشكيل ايتمش، وايكنجيسى (سانتاندر) ايالتنه الحاق اولنمشدر. بو مملكت پيرنه طاغلرينك غربه طوغرى اوزانمسندن عبارت اولان (قنتابريق) طاغلرينك شمالى اتكارندن عبارت اولوب، كاملاً طاغلقدر. مذكور طاغلرك صيرتى همان دائما قارله مستور اولوب، اك يوكسك ذروه‌لرى ٢٠٠٠ و ٢٥٠٠ متره‌يه قدر مرتفعدر. بو طاغلردن شمالاً بحر محيط آطلاسى‌يه وجنوباً (ميهو) و(دورو) ايرماقلرينه دوكيلور بر چوق چايلر ودره‌لر آقوب، بحر محيط آطلاسى‌يه دوكيلنلرى آستوريانك ايچندن كچرلر، كه بونلرك‌ده اك بيوكلرى: دواء، نالون، سلا، ناويه وائو نهرلريدر. طاغلر كوزل مرعالرله مستور اولوب، پك چوق اغنام وصيغير وسائر حيواناتى واردر. حبوباتى آز ايسه‌ده، ميوه‌لرى پك چوقدر، وكتن وكنوير دخى حاصل اولور. آتلرى پك قوتلى اولمغله مشهوردر. معدن صولرى چوق اولديغى كبى، انواع معدنياتى دخى وار ايسه‌ده، يالكز بر طاقى بعض انكليز قومپانيه‌لرى طرفندن ايشلنوب، اكثرسى ايشلنمه‌مكدر. اهاليسى وقتيله ٣٥٠٠٠٠ كشى كوسترلمش ايسه‌ده، شمديكى حالده بو مقدارك ايكى مثلنه قريبدر. آستوريانك مواقعى پك متين اولديغى كبى، اهاليسى دخى غايت جسور اولمغله، اسكى وقتلرده قارتاجليلرله روماليلره قارشى طورمش اولدقلرى كبى، مؤخراً دخى اندلس عربلرى بونلرى تماميله تحت انقياده كتيرمكه موفق اوله‌مامشلردى.

آستوريا (Astoria) ممالك مجتمعه‌نك جماهير شرقيه‌سندن (نويورق) جمهوريتنك (كدن) قضاسنده و(لونغ ايسلاند) آطه‌سنده برقصبه اولوب، ٥٢٠٠ اهاليسى واردر. نويورق شهرينك بر محله‌سى حكمنده اولوب، كونده برقاچ دفعه واپور ايشلر. مشهور تاجر (آستور)ك اسمنه نسبتله تسميه اولنمشدر. يكچه، محصولات كيمويه وكوتاپرقه فابريقه‌لرى واردر.

آستوريا (Astoria) ممالك مجتمعه‌نك جماهير غربيه‌سندن (اورغون) جمهوريتنك منتهاى غرب شماليسنده (قولومبيا) نهرينك ساحل يسارنده وبو نهرك بحر محيط كبيرده اولان منصبندن ١٦ كيلومتره يوقاريده بر قصبه‌در، كه (قلاتسوب) قضاسنك مركزى اولوب، ١٥٠٠ اهاليسى واردر. ميلادك ١٨١١ تاريخنده مشهور كورك تاجرى (آستور) طرفندن تأسيس اولنوب، كورك تجارتنك اك بيوك مركزى ايدى. شمدى حبوبات تجارتى ترقى ايتمكده‌در.

آستوريا (Astoria) ممالك مجتمعه‌نك جماهير وسطيه‌سندن (ايلينوئس) جمهوريتنك (فولتون) قضاسنده بر بيوك قريه اولوب، ٢١٢٠ اهاليسى واردر.

آستوريقه آوغوسته (Asturica Augusta) اسپانيانك شمال غربيسنده كائن آستوريا مملكتنك اسكى پايتختيدر. اليوم (آستورغه) دنيلير. [بو كلمه‌يه مراجعت بيوريله.]

آستولف (Astolphe) لومباردلرك حكمدارلرندن اولوب، ميلادك ٧٤٩

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تاریخندن ٧٥٦ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. ٧٥٢ تاریخنده (راونه) یی ضبط ایدوب، پاپانك اداره‌سنده بولنان ممالکی دخی ضبط ایتمك اوزره ایکن، او وقت پاپا بولنان ایکنجی استفان فرانقلر حکمدارندن استمداد ایتمکله، (پپین) بوکا قارشی عسکر سوق ایده‌رك، غلبه چالمش، و(راونه) یی استرداد ایدوب، پاپایه ترك ایتمشدی.

آستون (Aston) انکلتره وممالك مجتمعه‌ده بر قاچ قصبه وقریه‌نك اسمیدر، که اك مهملری (آستون مانور) قصبه‌سیدر. بو قصبه انکلتره‌نك (واروبق) سنجاغنده، (بیرمینغهام) شهرینك ½ ٣ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، شهر مذکورك بر محله‌سی حکمنده‌در. ١٨٠١ تاریخنده ٧٠١ نفوسی حاوی بر قریه ایکن، بوکون ٣٣٩٤٨ اهالیی جامع بر شهردر.

آسته (Asta) اسکی رومالیلرك بو نامله ایکی قصبه‌لری اولوب، بری (آسته پومپیا — Pompeia) نامیله (لیغوریا) ده، ودیکری (آسته رجیا — Regia) نامیله اسپانیانك طرطوشه آطه‌سنده ایدی.

آسته (Asta) تیرول آلب طاغلرینك بر ذروه‌سیدر، که غرانیتدن عبارت اولوب، ٢٦٧٣ متره ارتفاعی واردر.

آستی (Asti) ایتالیانك شمال غربیسنده کائن (پیامونته) مملکتنك (آلکساندریا) ایالتنده و (آلکساندریا) شهرینك ٣٣ کیلومتره غربنده (تورینو) طریقنده و (پو) ایرماغی تابعلرندن (تنارو) نهرینه دوکیلن (بوربو) چایی اوزرنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ٣١٠٠٠ اهالیسی وار ایسه‌ده، بونلرك ثلثانه قریب مقداری بیانجیدر. خراب بر سورله محاط اولوب، باشلیجه تجارت وصنعتی ایپك معمولاتندن عبارتدر. جوارلرینك شرابی پك مقبولدر. ١٨٠٣ ده وفات ایدن شاعر مشهور (آلفیاری) نك وطنیدر. رومالیلرك زماننده استحکاماتیله مشهور اولوب، قرون وسطاده بر آره‌لق مستقل بر جمهوریت اولمشیدی.

آستیاغ (Astyage) یونان مورخلرینك روایتنه کوره (میدیه) حکمدارلرینك اخیری و (کی آشار) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ٥٩٥ تاریخندن ٥٦٠ تاریخنه‌دك سلطنت سورمش؛ و، (هرودوت) ك روایتنه کوره. قیزی (مندانه) ایله فارس حکمداری (قامبیس) دن متولد تورونی (کیروس) طرفندن خلع. وملکی ضبط اولنمشدر. (اکسنوفون) ایسه (کیروس)ك آستیاغك وفاتندن صکره میدیه تختنه اوتوردیغنی بیان ایدیور. — (کیروس) دنیلن حکمدارك (کیخسرو) اولدیغی فرض اولنسه، (آستیاغ) ك ده (افراسیاب) اولمسی لازم کلیر، که او حالده شاهنامه‌ده توران دنیلن مملکتك دخی (میدیه) یعنی عراق عجمی وآذربایجاندن عبارت اولمسی اقتضا ایدر. آنجق کیروسك (کیکاوس) دن، ومیدیه‌نك دخی (مازندران) دن عبارت اولمسی‌ده محتملدر. هر حالده ایرانك ایرانیلر ویونانیلر عندنده مروی اولان تاریخلرینك تطبیق مشکل اولدیغی کبی، کیخسروك زماننی میلاددن یالکز بش آلتی عصر اول، وکیخسرودن مؤخر اولان (زردشت) ك ظهورینی میلاددن اون آلتی عصر مقدم کوسترن اوروپا مورخلرینك تحقیقاتی‌ده باعث تعجبدر.

آستیاناقس (Astyanax) تروآ حکمداری مشهور (پریام)ك اوغلی(هکتور) ایله (آندروماخه) نك اوغلی اولوب، بر روایته کوره، (اولیس) طرفندن تروآ سوروندن آشاغی آتلمش؛ ودیکر بر روایته نظراً، تروآنك تخریبندن صکره، والده‌سیله برابر (اپیر)ه یعنی یانیه طرفلرینه قاچمشیدی.

آستیدامیه (Astydamie) غلوس جهتنه مصادف اولان (پولقوس) مملکت قدیمه‌سی حکمداری (آقاست)ك زوجه‌سی اولوب، قوجه‌سی نزدینه التجا ایتمش اولان (پلئوس) ه علاقه ایتمش، ومعشوق بو عشقده مقابله ایتمدیکندن، بونی بر افترا ایله قوجه‌سنه آصدیرمش ایسه‌ده، (پلئوس) قورتلوب، آقاستی وزوجه‌سنی قتل، ومملکتلرینی ضبط ایتمش.

آستیر (Aster) ماکدونیا سواحلنده بولنان یونان مستعمراتندن (آمفیپولیس) شهر قدیمنده مشهور بر کمانکش ایدی، که شهر مذکوری ضبط ایتمکه چالیشان اسکندرك پدری فلیپه بر اوقله اورمش، واوقك اوزرینه «آستیر طرفندن فلیپك صاغ کوزینه» عبارەسنی یازمشیدی. بو اوق حقیقةً فلیپك صاغ کوزینه اصابت ایدوب، کندیسنی بر کوزدن کور ایتمکله، فلیپ دخی بر اوقك اوزرینه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

» شهر آلنیرسه، آستیر آصیله‌جقدر » عباره‌سنی یازدیروب، آتدیرمش؛ وفی‌الحقیقه شهری ضبط ایدنجه، آستیری آصدیرمشدر.

آسدروبال (Asdrubal) [« اسدروبعل » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسر (Aser) حضرت یعقوبك اون ایکی اوغلندن بری اولوب، اسباط بنی اسرائیلدن برینك جد اکبریدر، که بو سبطك مملکتی غرباً آق دکیزله، شمالاً فنیکه ایله، شرقاً نفتالیا سبطی مملکتیله، جنوباً دخی (زابلون) سبطی مملکتیله محدود ومحاط ایدی.

آسر (Aser) فلسطینك بر اسکی شهری اولوب؛ مناسی سبطی مملکتنه ملحق ایدی.

آسر (Asser) بنی اسرائیل مشاهیر علماسندن اولوب، میلادك ۳۵۳ تاریخنده بابلده طوغمش، و۴۲۷ ده وفات ایتمشدر. یهودیلرك تاریخ مقدسلریله احکام ونقلیات دینیه‌لرینی مبین (تلمود) اسمنده برکتاب یازمشدر، که بین‌الیهود دستورالعمل طوتیلوب، شرح وحاشیه‌لریله معاً ۱۲ جلد تشکیل ایدیور.

آسفالتیته (Asphaltite) بحر لوطه ویریلن اسمدر. [« لوط » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسفره (Asferah) آسیای وسطیده ترکستان قطعه‌سنك (زرافشان) سلسلهٔ جبالنده برطاغدر. [« بخارا » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسفلد (Asfeld) فرانسه‌نك (آردنه) ایالتنده، (رتل) قضاسنده و(رتل) شهرینك ۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع ناحیه مرکزی بربیوك قریه اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی واردر. وقتیله (اکری) تسمیه اولندرق، غایت کوزل برسرایله وروماده‌کی (سنت‌پیر) کلیساسی اورنکنده یاپلمش اولان کلیساسیله مشهور ایدی. سرای هدم اولنمشدر. دکرمنلری چوقدر. — ناحیه‌سنك ۹ دائرهٔ بلدیه‌سی و ۸۶۴۵ اهالیسی واردر.

آسفلد بارونی (Fr. baron d'Asfeld) عن اصل اسوجلی برفرانسز مارشالی اولوب، میلادك ۱۶۶۷ تاریخنده طوغمش و۱۷۴۳ ده وفات ایتمشدر. مواقع مستحکمه‌نك مدافعه وضبطنده مهارت تامه‌سی اولوب، اسپانیاده طرطوشه، آلیقانت ومایورقه‌نك فتحنده پك چوق یاردیمی کورلمشیدی.

آسق (Ascq) فرانسه‌نك « شمال ایالتی » داخلنده (لیل) قضاسنك (لانوآی) ناحیه‌سنده و(لانوآی) قصبه‌سنك ۶ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بیوك بر قریه اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی وشکر واسپیرتو فابریقه‌لری واردر.

آسقانیا (Askania) آناطولیده (بیتنیا) مملکت قدیمه‌سنك برقطعه‌سی ایدی، که ازنیق جهتنه مصادف اولوب، مدانیه‌یه قدر ممتد ایدی.

آسقانیوس (Ascagne, Ascanius) تروا حکمدارلرندن مشهور (انیاس)ك اوغلی اولوب، پدری طرفندن ایتالیایه کوتورلمشیدی. پدرینك وفاتنده، حکمدار اولوب، ۳۸ سنه حکم سورمشدر.

آسقره (Ascra) یونان قدیمك (بیوتیا) خطه‌سنده برقریه اولوب، الك اسکی شعرادن (هسیود)ك وطنی ایدی.

آسقلپیاد (Asclépiade) یونان قدیمك میلاددن آلتی عصر اول یاشامش اسکی بر شاعری اولوب، بعض غزلیات یازمش، وکندی اسمنه نسبتله یاد اولنان بروزن مخصوص ایجاد ایتمشدر.

آسقلپیاد (Asclépiade) یونانلی بر طبیب اولوب، میلاددن ایکی عصر اول بروسه شهرنده طوغمش، وروما یه نقل ایتمش اولمغله، اوراده تداویلریله کسب شهرت ایده‌رك، میلاددن ۹۰ سنه اول وفات ایتمشدر. طبی خیلی ساده‌لشدیرمش، وصوئوق صو ایله پرهیزك فائده‌لرینی کشف ایتمشدر. « اصولیون » دنیلن اطبا زمره‌سنك رئیسی اولان (تمیسون) بونك شاکردیدر. کندیسنك آثارندن یالکز بعض پراکنده فقره‌لر بولنوب، اخیراً نشر اولنمشدر.

آسقلپیاد (Asclépiades) [« اسقلپیوسیون » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسقلپیوس (Asclépius, 'Ασκληπιός) طب الهی (اسکولاب)ك یونانیلر عندنده معروف اسمیدر. عرب علماسی بونی انسان ظن ایده‌رك، طبك موجدی عد، و(اسقلبیوس) تسمیه ایتمشلردر. [« اسکولاب » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آسقو { (Askö) دانیمارقه‌ده (لالاند) آطه‌سنك ساحل شمالیسنده کائن بیوك بر قویك ایچنده کوچك بر آطه‌در، که ″۱۷ ′۵۴ °۵۴ عرض شمالیده واقع اولوب، ۱۵۰ اهالیسی واردر. — نوروج ساحلنك قارشیسنده ′۲۷ °۶۰ عرض شمالیده دخی بو نامله بر آطه بولنوب، ۲۴۰۰ اهالیسی واردر.

آسقوپه { (Ascope) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتنك شمال جهتنده، بحر محیط کبیر ساحلنده کائن (ملاریغو) قوینك شرقنده بر قصبه اولوب، پرنج تارله‌لریله وشکر قامشی مزروعاتیله محاطدر.

آسقولوم { (Asculum) ایتالیاده ایکی اسکی شهرك اسمیدر. [آتیده‌کی ایکی ماده‌یه مراجعت بیوریله.]

آسقولی پیچنو { (Ascoli Piceno) ایتالیای (وسطیده ملغا پاپا حکومتی دائره‌سنده ایالت وقضا مرکزی برشهردر، که (آنقونه)نك یوز قدر کیلومتره جنوبنده و(سان بندتو) شهرینك ۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده، آنقونه‌دن ناپولی‌یه کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقعدر. شهر بر تپه‌نك اوزرنده اولوب، بو تپه‌نك اتکنده (قاسنلانو) چایی (ترونتو) نهریله برلشه‌رك، اورادن ۳۱ کیلومتره آشاغیده آدریاتیق دکیزینه دوکیلور. شهر پك قدیم وغایت کوزل اولوب، صنایع وتجارتی دخی پك ایلریدر. ایچنده بولنان بر اسکی سرای، بر تیاترو ایله بر کتبخانه وبرده موزه‌خانه‌یی جامعدر. اهالیسی ۲۲۹۳۵ کشی اولوب، بونلرك ۱۳۰۰۰ی عمله وسائره طاقمندن بیانجیدر.

آسقولی دی سانتریانو { (Ascoli di San-triano) ایتالیای جنوبینك (قاپیتانه) ایالتنده، (بووینه) قضاسنده بر قصبه‌در، که (فوجه)دن دمیر یولی خطیجه ۴۰ کیلومتره مسافه‌ده، وآدریاتیق دکیزندن ۵۰ کیلومتره ایچریده، (قاراپله) وادیسی اوزرنده بولنان بر تپه‌ده واقع اولوب، ۶۲۷۵ اهالیسی واطرافنده پك چوق باغلری ومیوه وحبوبات محصولاتی واردر. شهر رومالیلر زماننده (آسقولوم آپولوم) دنیلن ونورمانلرك هجومنده برنجی (روجر) طرفندن تخریب ایدلمش اولان اسکی بر قصبه‌نك خرابه‌لری اوزرنده بنا اولنمشدر.

آسقونیوس پدیانوس { (Asconius Pe-dianus) روما ادباسندن اولوب، میلادك برنجی عصرنده برحیات ایدی. شاعر مشهور (ویرجیل)ك محبی ومورخ مشهور (تیت لیو) ایله (کینتیلیان)ك معلمی اولوب، (نرون)ك زمان حکومتنده ۸۵ یاشنده وفات ایتمشدر. (چیچرون)ك نطقلرینه یازمش اولدیغی بعض شرح وحاشیه‌لر میلادك ۱۴۱۶ تاریخنده بولنوب، دفعاتله طبع اولنمشدر.

آسقه { (Asseca) پورتکیزده (آلغاروه) یعنی (الغرب) ایالتنك (فارو) قضاسنده مجراسی قیصه بر نهردر، که (تاویره) شهرینك ایچندن کچدکدن صکره، بحر محیط آطلاسی‌یه دوکیلور.

آسَك { ایرانك غرب شمالی طرفنده اهواز خطه‌سنك بر قصبه‌سیدر، که (ارجان) شهرینك قربنده دماوند طاغنك بر اتکنده وهراز نهرینك ساحل یمیننده واقع اولوب، صولری وآغاجلری چوقدر. جوارنده‌کی مرتفع بر اووه‌نك اورته‌سنده نوشروانك پدری قباد طرفندن بنا اولنمش بر یوکسك کوشکك خرابه‌لری وکرازه متعلق برطاقم آثار عتیقه بولنیور. جوارنده ایرانك اثنای فتحنده شهید دوشمش برچوق صحابه وتابعینك مراقد شریفه‌لری بولنیور. شهرك ۱۵۰۰ قدر خانه‌لری واردر.

آسکرسوند { (Askersund) اسوجك جنوب طرفنده، (اوربرو) ایالتنده و(اوربرو) شهرینك ۴۸ کیلومتره جنوب غربیسنده، (وتر) کولنك منتهای شمالنده بر قصبه اولوب، ۱۴۰۰ اهالیسی، کوزل بر لیمانی وحبوباتله چیوی تجارتی واردر.

آسکوت { (Askôt) هندستانك شمالنده (کماؤن) ایالتنده بر قصبه‌در، که (کنك) ایرماغی حوضه‌سنده واقع اولان وانکلیزك النده بولنان ممالکی (نپال) مملکتندن آیران (کالی) نهرینك غرب طرفنده واقعدر.

آسکیاتون { (Askeaton) ایرلانده‌نك (لیمریك) سنجاغنده ولیمریك شهرینك ۲۵ کیلومتره جنوب غربیسنده (دیل) نهری اوزرنده وبو نهرك منصبندن ۵ کیلومتره یوقاریده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ۱۳۵۵ اهالیسی واردر. ۶۰ طونیلاته‌لغه قدر کیلر نهردن قصبه‌نك کوپریسنه قدر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چيقه بيليرلر. اسكى بر قصبه اولوب، بعض اسكى ابنيه وآثارى ده واردر.

آسله { (Asele) اسوجك شمال طرفنده، (وستربوتن) ياخود « غربى بوتنيا » ايالتنده برموقع اولوب، (آنكرمان الف) نهرى اوزرنده و(اومئا) نك ١٧٠ كيلومتره غربنده واقع اولوب، (آسله لاپمارق) قضاسنك مركزيدر. اسوج حكومتى بو موقعده لاپونلر ايچون ادبيات وصنايع وزراعته مخصوص بر مكتب تأسيس ايتمشدر.

آسله لاپمارق { (Asele-Lappmark) اسوجك شمال طرفنده (وستربوتن) يعنى « غربى بوتنيا » ايالتنده بر قصبه‌در، كه اسوجك النده بولنان (لاپونيا)نك اك جنوبى قسمى اولوب، سطحى يوكسك طاغلرله، بطاقلقلرله وبر چوق كوللرله مستور اولمغله، زراعته صالح اراضيسى پك آزدر، ومساحهٔ سطحيه‌سى ٦٣٢٥ مربع كيلومتره اولديغى حالده، اهاليسى آنجق ٣٠٠٠ كشى راده‌سنده اولوب، بونلرده (رن) دنيلن مأنوس برجنس كيك چوبانلغيله وكوللرده باليقچيلقله كچنيرلر، وآنجق يقين وقتلرده برمقدار پطاتس زرعنه آليشمشلردر. نهرلرينك اك بيوكى (آنكرمان الف) اولوب، كرك بونهر وكرك تابعلرى مجرالرنده توسع ايده‌رك، برچوق كوللر تشكيل ايدرلر. هيچ برشهرى اولميوب، مركزى اولان (آسله) موقعندن بشقه برقاچ بيوك كويى دها واردر.

آسلى { (Gaspard Aselli) — غاسپارد ايتاليانك تشريح علماسى مشاهيرندن اولوب، ميلادك ١٥٨٠ تاريخنده (قره‌مونه) شهرنده طوغمش، و (پادوه) دارالفنوننده تشريح معلمى ايكن، ١٦٢٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. تشريحده اوعيهٔ لبنيه واوعيهٔ كيلوسيه‌نك كشفنه موفق اولمشدر، كه اك بيوك كشفيات فنيه‌دندر.

آسلين { (J. Asselyn) فلنك رساملرندن اولوب، ميلادك ١٦١٠ تاريخنده (آنور) شهرنده طوغمش، وروما يه برسياحت ايتدكدن صكره، آمستردامده توطن ايده‌رك، برچوق محاربه‌لر ووقايع تاريخيه ايله مواقع بريه وبحريه تصوير وترسيم ايده‌رك، شهرتنى موجب اولان بعض آثار مقبوله براقمشدر. وفاتى ١٦٦٠ تاريخ ميلاديسنده‌در.

آسمانى { (Joseph-Simon) — يوسف سيمون (Assemani) السنهٔ شرقيه ايله توغل ايدن مشاهير علمادن وسوريه مارونيلرندن اولوب، ميلادك ١٦٨٧ تاريخنده طوغمش، و١٧٦٨ ده وفات ايتمشدر. رومادە واتيقانك كتبخانه‌سى مديرى اولوب، كتبخانهٔ مذكورك السنهٔ شرقيه اوزرينه حاوى اولديغى كتبه دائر درت جلددن مركب بركتاب يازمش اولديغى كبى، لاتينجه، يونانجه وسريانيجه بعض آثار دخى نشر ايتمشدر. — بونك يكنى (اوود آسمانى) كنديسنك وفاتنده مذكور كتبخانه مديرى اولمش، و١٧٤٢ تاريخ ميلاديسنده فلورانسه ده‌كى (مديچيس) كتبخانه‌سنك حاوى اولديغى عربى كتبك بر دفترينى ٢ جلد اوزرينه نشر ايتمشدر. — ينه بوعائله‌يه منسوب (سيمون آسمانى) ميلادك ١٧٥٢ تاريخنده سوريه‌ده طوغمش، و١٨٢١ ده وفات ايتمش، و(قونت دو نانى) نك كتبخانه‌سنده‌كى كتب شرقيه‌نك بر دفترينى تنظيم ايدوب، پادووه‌ده طبع ايتديرمش؛ وعربلرك قبل الاسلامكى احوالنه دائر بر كتاب دخى يازمشدر.

آسموديا { (Asmodée) يهوديلرك بر جنه ويردكلرى اسمدر، كه بونى زنايه موكل عد ايديورلر.

آسن { (Assen) فلنكك (درنته) ايالتنده، (غرونينغ) شهرينك ٣٠ كيلومتره جنوبنده وآمستردامك ٢٠٠ كيلومتره شمال شرقيسنده بر قصبه‌در، كه (هورن ديپ) نهرى و(اسميلدر) قنالى اوزرنده واقع اولوب، ٦٨٣٥ اهاليسى، اولدقجه تجارتى وسنه‌ده بركره قوريلور بر حيوانات بازارى واردر.

آسنتيز { (Assentiz) پورتكيزك استرامادوره قطعه‌سنده، (سانتارم) ايالتنك (تورس نوواس) قضاسنده بر قصبه‌در، كه (تاج) ايرماغنه دوكيلن (ززره) نهرى تابعلرندن بر كوچك چايك وليسبونه‌دن پورتوبه كيدن دمير يولى خطنك اوزرنده واقع اولوب، ٢٢٠٠ اهاليسى واردر.

آسنده { (Assenède) بلچيقه‌نك « شرقى فلاندره » ايالتنده، (اقلو) شهرينك ١٥ كيلومتره شمال شرقيسنده وفلنك حدودى قربنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ٤٢٠٠ اهاليسى واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آسنس (Assens) دانیمارقه‌ده (فیونیا) آطه‌سنك ساحل غربیسنده. (بلت) بوغازینك طار بر محلنده و(اودنسه) نك ۳۸ کیلومتره غرب جنوبیسنده واقع بر قصبه واسکله اولوب، ۳۸۵۰ اهالیسی وایشلك تجارتی واردر.

آسنن (Asnen) اسوجك جنوب طرفنده (قرونوبرغ) ایالتنده بر کولدر، که طول اعظمی ۳۲ وعرض اعظمی ۲۴ کیلومتره اولوب، جنوب جهتنده آیاغی حکمنده اولان (موروم‌س آن) نهری واسطه‌سیله بالطیق دکیزینه دوکیلور. ایچنده واپور ایشلیور.

آسنهایم (Assenheim) آلمانیانك (هس دارمشتاد) بیوك دوقه‌لغنده، (اوبرهسن) ایالتنك (فریدبرغ) قضاسنده و(فریدبرغ) شهرینك ۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (ماین) نهرینه دوکیلن (نیدر) ایله (نیدا) چایلرینك محل تلاقیسنده واقع کوچك بر قصبه اولوب، ۹۵۰ اهالیسی وبر اسکی قونت سرایی واردر.

آسنیر (Asnières) فرانسه‌ده بو نامله بر چوق قریه‌لر اولوب: اڭ بیوکاری (سینه) ایالتنك (سنت‌دنیس) قضاسنده و(سینه) نهری کنارنده بولنانیدر، که (ورسائل)، (سنت ژرمن) و(آرژانتوی) دمیر یول خطلرینك محل التصاقنده واقع اولوب، ۶۲۳۰ اهالیسی، اسکی بر سرایی وبو سرایك تفرجگاه عمومی اتخاذ اولنان بر واسع باغچه واورمانی وبر چوق کوشکلری واردر.

آسو (Aso) جاپونیاده (کوسیو) جزیره‌سنك شرق طرفنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۰۰ متره ارتفاعی اولان (آسویامه) برکانك قربنده واقعدر.

آسوآی (Asuay) آمریقای جنوبیده (اقوادور) جمهوریتنده (آند) سلسلهٔ جبالنده بر برکان اولوب، (کیتو) شهرینك ۳۰۰ کیلومتره جنوبنده و ۲°۲۱′ عرض جنوبیده واقعدر. — (اقوادور) جمهوریتنك ایالات جنوبیه‌سندن بری بو ناماه مسمی اولوب، غرباً (غوآیاکیل) ایالتیله: شرقاً (اوریانته) ایالتیله وجنوباً (پرو) جمهوریتیله محدود ومحاطدر. بو ایالت ایکی سنجاغه منقسم اولوب. ۲۵۰۰۰۰ اهالیی جامعدر. بونده چیقان قینه‌قینه قبوغی اڭ ایی جنسیدر.

آسوئروس (Assuérus) ایران ملوکندن بری اولملق اوزره، توراتده مذکور اولوب، (استر) اسمنده بر یهودی قیزینی تزوج ایتمش، واونك رجاسی اوزرینه یهودیلره نافع بر فرمان ویرمش اولدیغی ذکر اولنیور. بونك آردشیر بهمن درازدست ودها طوغریسی یونانیلرك (اکسرکسس) دیدکلری و(شیرویه) اولمسی ملحوظ اولان دیکر بر حکمدارك عینی اولدیغی مظنوندر. (شیرویه) اسمیله مشابهتی درکار اولدیغی کبی: یونانیلرك ساسانیادن اولان (شیرویه) یه دخی (اکسرکسس) دیملری ده بو اوچ اسمك بر اولدیغنه دلالت ایدر.

آسوپوس (Asopus) یونانك (بئوتیا) خطه‌سنده جریان ایدوب، اغریپوزك قارشیسنده دکیزه منصب اولان (اوروپو) نهرینك اسم قدیمیدر. [«اوروپو» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسوپوس (Asopos) یونانك موره شبه جزیره‌سنده‌کی (لاقونیا) ایالتنك (اپیداوروس) قضاسنده و(ماراتونیدی) کورفزینك شرق طرفنده‌کی (اکسیلی) شبه جزیره‌سنده بر ناحیه اولوب: ۴۸۰۰ اهالیسی واردر. اسکی (آسوپوس) شهرینك خرابه‌لری بو ناحیه‌نك بر ساحلنده‌در.

آسوپیوس (Asopios) روم عثمانلیسندن اولوب، میلادك ۱۷۹۱ تاریخنده یانیه جوارنده بر کویده طوغمشیدی. یونانك استقلالندن اول، یونانیلرك چوقدن سونمش اولان حسیات ملیه‌لرینی اویاندیران «عطارد ادبی» نام رسالهٔ موقوته‌نك جملهٔ محررلرندن بولنمش؛ ومؤخراً قورفه وآتنه دارالفنونلرنده معلملك ایتمش؛ ویونانك لسان وادبیات وتاریخنه دائر برچوق کتابلر وعلی‌الخصوص غایت مفصل بر نحو کتابی یازمشدر.

آسودی (Assoudi) صحرای کبیرده فزان ایله (حوضه) آره‌سنده واقع (آیر) داخلنده بر قصبه‌در. که (چرکه) طاغنك قربنده اولوب. کاروانلرك معتنا بر منزلی اولمغله، خیلی تجارتکاهدر.

آسور (Açoures) بحر محیط آطلاسیده جبل طارق بوغازینك ۳۲۰ میل بحری غربنده وبرآز شماله مائل بر طاقم آطه‌لردر، که آفریقادن زیاده آوروپایه قریبلری اولدیغی حالده، مادره، قناریه، ویشیل برون آطه‌لریله برابر آفریقا

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

قطعه‌سی منسوباتندن عد اولنمشلردر. بو آطه‌لر پور-
تكيز دولتنك تحت ضبطنده بولنيورلر. بو آطه‌لر شرق
جنوبيدن غرب شماليه طوغری ١٠٠ ميل بحری
مسافه‌سنده ممتد اولوب، ′٥٠ °٣٦ ايله ′٤٥ °٣٩
عرض شمالی و °٢٧ ايله ′٤٠ °٣٣ طول غربی آره-
سنده واقع، واوچ طاقه منقسم ٩ بيوك جزيره ايله
برچوق‌ده كوچك جزايردن مركبدرلر. شرق جنوبی
طرفنده (سانته ماريه) ايله (سان ميكل) و(فورميغاس
يعنی «قرينجه‌لر» دنيلن بر چوق كوچوجك آطه‌لر؛
اورته‌ده (ترچيرا)، (سان جورجی)، (پيقو)، (فايال)
و(غراچيوزه)؛ غرب شماليده دخی (فلورس) و(قورو-
روو) آطه‌لری بولنيور. مركزلری (ترچيرا) آطه‌سنده
كی (آنغره) شهريدر. بوجزايرك اراضيسی كاملاً ارا-
ضئ بركانيه‌دن، وطاغلری سونمش بركان آغزلرندن
عبارت اولوب، بناءً عليه معدن صولری وقاپليجه‌لری
دخی چوقدر. اكثريسی طاغـلق اولوب، طاغلری
غريب الشكل وساحللری‌ده قيالقدر. بناءً عليه طبيعی
ليمانلری پك آزدر. هوالری اسپانيانك جنوب طرفلری
هواسـنه مشـابه اولوب، ملايم وصاغلام ايسه‌ده،
تحولاتی پك‌سريع اولوب، قرارسزدر، وعلی‌الخصوص
قيشين بوره وفرطونه‌لری پك چوقدر. آطه‌لرك آره-
لری درين وصاغلامدر. بو آطه‌لرده اوروپانك كافهٔ
محصولاتيله برابر ممالك حاره‌يه مخصوص بعض محصو-
لات دخی يتيشـيور ايسـه‌ده، اك مبـذول واك ايی
محصوللری پورتقالدر. حيوانات وحشيه‌لری پك آز،
وهله زهرلی‌حيوانلری‌بسبتون‌مفقوددر. مركبلری‌ايری
وغايت چوق اولديغی كبی، اغناملری وعلی‌الخصوص
كچيلری وطموزلری دخی پك كليتليدر. زراعت اراضی
وهوانك مساعده‌سی نسبتنده ترقی ايتميوب، اهاليلری
اوقدر چاليشقان دكلدر. بو آطه‌لرك اهاليسی باشليجه
پورتكيزليلردن عبارت ايسه‌ده، بر طرفدن فلنكدن
بر چوق مهاجر وبر طرفدن دخی آفريقادن بر چوق
عمله كلوب، قاريشدقلرندن. بونلرك سيمالری پورتكيز-
ليلركنـدن دها آچيق ودها كوزلدر. كنـديلری
ساكن ومهمانوازاولوب، قاريلری‌ده اكثريت اوزره
اون اون بشر چوجق طوغوردقلرندن، برازيليايه
اولان كليتلی هجرتلريله برابر، كوندن كونه چوغالمقده
درلر. يكرمی بش سنه اول‌كی تحريره كوره، بو جزا-
يرك اهاليسی ٢٥١٨٩٤ نفوسدن عبارت اولوب،
تقريباً وجه آتی اوزره منقسم ايديلر :

سان ميكل	آطه‌سنده	١١٤٠٠٠	نفوس
ترچيرا	»	٤٠٠٠٠	»
پيقو	»	٣٠٠٠٠	»
فايال	»	٢٤٠٠٠	»
سان جورجی	»	١٥٠٠٠	»
غراچيوزه	»	١٢٠٠٠	»
فلورس	»	١٠٠٠٠	»
سانته ماريه	»	٥٠٠٠	»
قورروو	»	١٥٠٠	»

آنجق او وقتدن بری دها خيلی چوغالمش اولملری
ملحوظدر. لسانلری پورتكيزجه اولوب، كنديلرينه
مخصوص بر شيوهٔ تلفظلری واردر.

آسـور جزايری، موقعلری حسبيله اسكيدن بری
آز چوق ومشوش بر صورتده معلوم ايديسه‌ده، خالی
اولـوب، اون بشنجی عصر ميـلاديده پورتكيزليلر
طرفندن ضبط واسكان اولنمشلردر. [جزايرك هربری
ايچون اسم مخصوصنه مراجعت بيوريله.]

آسوس (Assos) آناطولينك سواحل غر-
بيه‌سندن ادرميد كورفزی داخلنده
بيرام قلعه‌سی قريه‌سنك قربنده بولنمش بر اسكی شهر
در، كه يونانيلرك مستعمراتنـدن اولـوب، (اثوليا
قطعه‌سـندن معدود ايدی. ويرانه‌لری وبعض معبد-
لرينك خرابه‌لری الآن موجوددر.

آسوسی (D'Assoucy) فرانسـه‌نك اسكی
شاعرلرندن اولـوب، ميـلادك
١٦٠٤ تاريخنـده پارسـده طوغمش، و١٦٧٩ ده
وفات ايتمشدر. چوجق ايكن پدرينك اوندن قاچوب،
دودوك چالمغله بر طاقم چالغيجيلره التحاق ايتمش، وبر
آره‌لق ساووآ خاندانه انتساب ايدوب، بعده اون او-
چنجی لوبينك سرايـنه تقربله، او وقت چوجق بو-
لنان اون دردنجی لوييه مصاحب اولمش؛ صكره
تكرار سياحته باشـلايوب، ايتالياده بر پاپاسی هجو
ايتديكيچون، انكيزيسيونك الينه دوشـدرك، حبس
اولنمش؛ وقورتلدقدنصكره، فرانسه‌يه عودت ايده-
رك، سؤ اخلاقدن طولايی بر دها حبسخانه‌يی كور-
مش. هزل آميز بعض شعرلری واردر، كه زمانده
شهرت بولوب، اوقويانلر بولنوردی.

آسولو (Asolo) ايتاليانك شمال شرقيسنده،
ونديك قطعه‌سنك (ترويسه) ايالتنده

pdf.tarikhema.org
tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org

tarikhema.org

و(ترويسه) شهرينك ٣٠ كيلومتره شمال غربيسنده، ونديك كورفزينه دوكيلن (موسونه) نهرى اوزرنده واقع قضا مركزى برقصبه اولوب، ٥٤٤٠ اهاليسى وپك چوق طوز آغاجلرى واردر.

آسومپسيون { (Assomption) حضرت مريمك سمايه عروجنه ويريلن اسم اولوب، بعض مواقع جغرافيه‌يه علم اولمشدر:

اولا، بحر محيط هندده آفريقا ايله مداغسقار جزيره‌سنك آره‌سنده‌كى (موزامبيق) بوغازينك شمالى مدخلنده برآطه‌در، كه ٤٦´ ٩° عرض جنوبى ايله ١٤´ ٤٤° طول شرقيده واقعدر.

ثانيا، بحر محيط كبيرك (ميقرونسيا) قسمنده (ماريانه) جزايرينك شمالده بولنانلردن برى اولوب، مساحهٔ سطحيه‌سى ٨ مربع كيلومتره وارتفاعى ٦٣٩ متره اولان بر بركاندن عبارتدر، كه بسبتون سونمه‌مش اولديغى مظنوندر. آطه‌نك ساحل غربيسنده اشجار ونباتاته مستور بر اووه واريسه‌ده، عموميت اوزره اراضيسى غير منبتدر.

ثالثا، آمريقاى شماليك (دومينيون) مملكتنده (قناده) قطعه‌سنك (كبك) ايالتنده بر نهردر، كه قيالر، اورمانلر وكوللرله مستور برمحلدن نبعانله، (جولينه) و(آسومپسيون) قصبه‌لرينك ايچندن چكدكدن، وبونلرك قضالرينى اروا ايتدكدن صكره، (اوتاوه) نهرينه دوكيلور. مجراسى ٢٠٠ كيلومتره‌دن زياده اولوب، صويى دخى چوق اولديغندن، پك چوق ماكينه‌لر چويره‌بيلير.

رابعا، ينه قناده‌نك (كبك) ايالتنده بر قصبه‌در، كه (سنت لوران) ايرماغنك شمالنده واقع اولوب، غربا (تره‌بونه)، شرقا جوليته، شمالا دخى (مونقالم) قضالريله محدوددر. (سنت لوران) ايرماغيله (اوتاوه) نهرى بونك كنارندن چكدكلرى كبى، (آسومپسيون) نهرى دخى اورته‌سندن چكر. مساحهٔ سطحيه‌سى ٦٤٠ مربع كيلومتره اولوب، ١٠٤٧٣ اهاليسى واردر، كه قسم كليسى قناده فرانسزلرندر. بو قضانك مركزى (آسومپسيون) نهرينك برشبه جزيره‌سى اوزرنده (مونترآل) شهرينك ٤٠ كيلومتره شمالنده واقع اولان (آسومپسيون) قصبه‌سيدر.

خامسا، آمريقاى جنوبيده پاراغواى جمهوريتنك مركزى اولان برشهردر، كه (پاراغواى) نهرينك صول طرفنده وكوزل بر بايرده ″١٩ ´١٦ °٢٥ عرض جنوبى ايله ″٢٧ ´٥٧ °٥٩ طول غربيده واقع اولوب، ٤٨٠٠٠ اهاليسى واردر. سوقاقلرى دوز وكنيش واولرى واسع وكوزل اولوب، اورته‌سنده‌كى بازارى، بر تياترويى، دمير يول موقفى، جمهوريت اداره‌خانه‌سى وبرقاچ كليساسى اك كوزل ابنيه‌سندندر. بو شهر ١٥٣٦ تاريخ ميلاديسنده (جوان ده آيوله) طرفندن تأسيس اولنوب، اسپانيا طرفندن بتون (لاپلاته) مستعمراتنك مركزى اتخاذ اولنمشيدى. پاراغواىك استقلالندن صكره شهر همان كاملاً تجديد ويكيدن تأسيس اولنمشدر. — مركزى بولنديغى (آسومپسيون) ايالتنك اهاليسى پك چوق اولوب، ١٨٥٧ تاريخنده ٣٩٨٦٢٨ كشى‌يه بالغ اوليور، يعنى بتون جمهوريت اهاليسنك بر ربعندن زياده بولنيورديسه‌ده، مؤخراً وقوع بولان محاربه‌لرده خيلى تلفاته اوغرامشلردر.

سادساً، آمريقانك (آنتيل) آطه‌لرندن (ونزوئلا) جمهوريتنك النده بولنان (ماركريته) آطه‌سنك وسطنده بر قصبه‌در، كه آطه‌نك مركزى اولوب، اسكله‌سى اولان (پاماپاتار) قصبه‌سنك ١٠ كيلومتره غربنده كوزل بر واديده واقع و٣٠٠٠ اهاليى جامعدر. بوكا (نوئوه اسپارطه) يعنى «يكى اسپارطه» دخى ديرلر. بونلردن اسپانيا ايله مناسبتى اولانلره بوكلمه‌نك اسپانيوله‌جه‌سى اولان (آسونسيون) اسمى دخى ويريلير.

آسون { (Asson) فرانسه‌نك جنوبنده «آلت پيرنه» ايالتنك (پو) قضاسنده، (ناى) ناحيه‌سنده و(ناى) قصبه‌سنك بش كيلومتره جنوبنده بربيوك قريه‌در، كه (آسون) چاينك صولدن (غاوه) نهرينه دوكلديكى محله قريب اولوب، ٢٤٠٠ اهاليسى وقربنده طاش اوجاقلريله دمير معدنى واردر.

آسون { (Ason) اسپانيانك «اسكى قشتاله» قطعه‌سنده (سانتاندر) ايالتنده بر نهردر، كه بر مغاره‌نك ايچندن چيقوب، ١٠ متره ارتفاعدن دوشر، وبر آز دها آشاغيده غايت كوزل بر موقعده ١٥ متره ارتفاعى اولان شايان تماشا بر شلاله تشكيل ايتدكدن صكره، بش آلتيوز متره‌لك محلده ينه بر آلتندن چكر، وبعده چيقوب، كوزل بر وادى اروا ايله، (مارون) كورفزينه دوكيلور. مجراسنك قيصه‌لغنه نسبةً صويى پك چوقدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آسونسیون { (Asuncion) [«آسومپسیون» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آسه { (Ases) اسکی اسقاندیناو اساطیرنده (اودین) تسمیه ایتدکلری الهك تابعلری حکمنده زعم اولنان بر کروه آلههٔ مفروضـه ایدی، که اون دردی ارکك واون سکزی دیشی اولمق اوزره، اوتوز ایکی عددنده ایدیلر. بونلر ابتدا (تنایس)یعنی (دون) نهری کنـارلرنده بولنوب: (اودین) له برابر اقطار شمالیه‌نك فتحنه کیتمشلر؛ وبعده اودینله برابر کوکه چیقوب، عالمك مرکزی فرض اولنان (آسغارد) اسمنده بر شهرده اقامت ایتمشلر. — (آسه) کلمه‌سی اسکی اسقاندیناوجه «اله» دیمك اولوب، سائر بعض السنهٔ آریه‌ده‌دخی بومعناده بوکا مشابه کلمار بولنیور. ارمنیجه‌ده لفظ جلال اولان (آسواس) کلمه‌سی دخی بو قبیلدندر.

آسه { (Asse) فرانسـه‌نك جنوب شرقیسنده کائن «آلت آلپ» ایالتنده بر نهردر، که (سنز) ناحیه‌سنك طاغلرندن اینن وقیشین پك چوق صو ایندیرن بر طاقم دره‌لردن تشکل ایدوب، (سنز) قصبه‌سـنك اوکندن یچدکدن، و ۸۰ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (دورانسه) نهرینه‌ دو ـ کیلور. یازین بعض دفعه بسبتون قوروموق درجه‌سنه کلدیکی حالده، قیشین صـویی پك چوق وجریانی پك خیرلیدر.

آسیا { (Asie) کرهٔ ارضك اسـکیدن معلوم اولان قسمنك جهت شرقیه‌سی والیوم کرهٔ ارضك منقسم بولندیغی قطعات خمسه‌نك اك بیو ـ کیدر، که آفریقا قطعه‌سندن سویش قنالیله آیریلوب، اوروپا قطعه‌سی ایسه حقیقتده بونك بر شبه جزیره ـ سـندن عبارتدر. اك اول یونانیلر طرفندن بو قطعهٔ جسیمه‌یه، ودهـا طوغریسی بونك او وقت یونانیلر عندنده معلوم اولان قسم غربیسنه آسیا نامی ویریلوب، بو نام امم شرقیه عندنده وآسـیا لسـانلرنده مجهول بولنمش، ویالکز بو صوك وقتلرده اوروپا لسانلرندن اخذ اولنه‌رق، استعمال اولنمغه باشلامشدر.

موقع وحدود ومسـاحه‌سی. — آسیا قطعه‌سی یالکز غرب طرفندن اوروپا قطعه‌سـنه ملاصق او ـ لوب، اطراف سـائره‌سی دکیزله محاط غیر منتظم بر شکل مربع کوستریور. که شمال طرفی باصیق، آنجق ومنجمد بطـاقلقلرله مسـتور اولدیغی حالده، ۷۲° عرض شمالی خط مفروضنك کاه آلتنده وکاه اوستنده شرقدن غربه ممتد اوله‌رق، بحرمحیط شمالینك بوزلریله محدوددر؛ شرق طرفی، شرقدن غربه مائل‌اوله‌رق، شمال منطقه‌سندن خط استوایه قدر ممتد اولمغله، شرق شمالی اوجی طول شرقینك ۱۸۰ درجه‌سـنی تجاوز ایتـدیکی حالده، شرق جنوبی اوجی طول شرقینك آنجق ۱۰۲ درجه‌سنه واصل اولور؛ جنوب طرفی مدار سرطاندن خط استوایه قدر ممتد اولان بر طاقم واسع شـبه جزیره‌لردن عبارت اولوب، بحر محیط هندی ایله محـاط، وبو قطعه‌نك اك صیجاق یرلرینی جامعدر: غرب جنوبی طرفی، مقدما طار بر برزخله آفریقایه مربوط ایکن، سویش قنالنك آچلسی‌اوزرینه، آیریلوب، قره‌لر اورته‌سنه کیرمش بر طاقم دکیزلرله محدوددر، که بونلرده بحر احمر، آق دکیز، آطه‌لر دکیزی، مرمره، قره دکیز وبحر حزردن عبارتدر؛ غرب طرفی براً اوروپایه مربوط ایسـه‌ده، قافقاس و (اورال) کبی ایکی بیوك سـلسلهٔ جبالله و (اورال) طاغنك جنوب طرفنده (اولغا) وشمال طرفنده (قره) نهرلریله تفریق اولنمشدر.

آسـیا قطعه‌سـنك اك زیاده اوزانمش نقطه‌لری واونلرك موقع وعرض وطوللری وجه‌آتی اوزره‌در.

شمالده بحر منجمد شمالیده (چلوسـکین) برونی: عرض شمالی ′۳۰ °۷۷، طول شرقی ′۳۰ °۱۰۲ (تقریباً)؛

شمال شرقیده بهرنك بوغازنده «شرق برونی» : عرض شمالی ″۱۰ ′۳۰ °٦٦، طول شرقی °۱۸۷ ″٥٦ ′٥٥؛

جنوب شرقیده ملاقه شبه جزیره‌سـنك اوجنده اولان (رومانیه) برونی: عرض شمالی ″۳۰ ′۲۲ °۱، طول شرقی ′۲۲ °۱۰۲؛

جنوبده هندك منتهای جنوبی‌اولان (قومورین) برونی: عرض شمالی ′٥ °۸، طول‌شرقی ″٥۱ ′۱۰ °۷٥؛

جنوب غربیده باب المندب برونی: عرض شمـالی ″۲۰ ′٤۲ °۱۲، طول شرقی ′۱۲ °۳۱؛

غربده آناطولینك سـاحل غربیسـنده بابا برونی: عرض شمالی ′۲۹ °۳۹، طول شرقی ′٤٤ °۲۳؛

شمال غربیده (قره) نهرینك منصبی: عرض شمـالی °٦۹، طول شرقی ′٤۰ °٦۲.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آسيا قطعه‌سنك اك اوزون بويى آناطولينك ساحل غربيسندن بهرنك بوغازينه قدر اولوب، بو ايكى نقطه‌نك آره‌سى دوز واينيشسز يوقشسز فرضيله ۱۱۰۰۰ كيلومتره‌لك بر مسافه، يعنى ۲۵۰۰ ساعتلق بر يولدر. اك كنيش اكى دخى چلوسكين بروندن (قومورين) برونه قدر اولوب، ۸۰۰۰ كيلومتره‌لك بر مسافه‌در. مساحهٔ سطحيه‌سى ايسه ۴۵۰۰۰۰۰۰ مربع كيلو متره اولوب، اوروپا قطعه‌سنك درت بچق مثلى بيوكلكنده‌در.

شكل ووضعيتى، جبال وانهارى. — آسيا قطعه‌سنك هر بر حالى بيوك مقياس اوزره اولوب، او قوجه قطعه باشليجه اوچ واسع مائله‌يه منقسمدر: برنجيسى شمال مائله‌سيدر، كه حس اولنه‌ميه‌جق بر ميل ايله آلتون طاغلرندن بحر منجمد شمالى سواحلنه قدر ممتد اوله‌رق، جنوبدن شماله آقان (اوبى)، يكيسى، لنا، ايندكيرقه وقوليما ايرماقلرينك صولرينى بحر محيط شماليه دوكر؛ ايكنجيسى شرق مائله‌سيدر، كه (آمور) ايرماغيله چينك (هوآنغ‌هو) و (يانغ چه كانغ) دنيلن ايكى بيوك نهرينك صولرينى بحر محيط كبيره دوكر؛ اوچنجيسى جنوب مائله‌سيدر، كه مقونغ، منام، سالوآين، ايراوادى، براهماپور، كنك، سند نهرلريله فرات ودجله وساره‌دن مركب اولان شط نهرينى بحر محيط هنديه دوكر. بو اوچ مائله‌دن بشقه آسيانك اورته‌سنده مخرجسز ايكى واسع حوضه واردر، كه صولرى هيچ بر بحر محيطه دوكلميه‌رك، ايچلرنده قاليرر. بونلرك برى كردستان، ايران، افغانستان وتركستان قطعه‌لرينى جامع اولوب، صولرى يعنى جيحون، سيحون وآراس ايرماقلريله سائر نهرلر برر كول حكمنده اولان خوارزم وحزر دكيزلرينه دوكيلورلر؛ اوروپادن معدود اولان روسيه‌نك بر بيوك قسمى دخى بو حوضه‌نك داخلنده بولنوب، اورال واولغه ايرماقلرينى بحر حزره دوكر. ديكرى ايسه (غوبى) دنيلن مغولستان چولندن عبارتدر، كه غايت يوكسك طاغلرله محاط مرتفع وقورو بر چول اولوب، هيچ بر بيوك نهرى يوقدر. ويوكسك طاغلرك قارلرينك اريمسندن حاصل اولان بعض چايلر مجرالرنده قورور. غرب طرفنده ايكى شبه‌جزيره حكمنده اولان آناطولى وعربستان دخى بو تقسيماتدن خارج قالوب، جزيرة العرب طاغلرله محاط مخرجسز بر چوللر؛ آناطولى ايسه شمال، غرب وجنوب مائله‌لرينه منقسم ايسه‌ده، بو اوچ مائله‌نك دوكدكلرى صولر يا طوغريدن طوغرى‌يه وياخود قره دكيز وآطه‌لر دكيزى واسطه‌سيله آق دكيزه دوكلديككندن، بر مائله عد اولنه بيلير.

آسيا قطعه‌سنك اك مرتفع نقطه‌سى تيبت ايله هندستان آره‌سنده‌كى موقع اولوب، اورادن برچوق جبال مرتفعه آيريله‌رق، آسيانك هر طرفنه طوغرى اوزانيرلر. بو طاغلرك اك بيوكى (هيمالايه) سلسله‌سيدر، كه تيبت ايله كشميرك آره‌سندن باشلايوب، شرق جنوبيه طوغرى اوزانيور، وهند ايله چينك آره‌سنى تفريق ايتدكدن صكره، شمال وجنوبه طوغرى چين وهندچينى ايچنده برچوق شعبه‌لر صاليور. بو سلسله‌نك اك مرتفع ذروه‌سى (چامولارى) طاغى اولوب، ۸۱۷۶ متره‌ارتفاعى اولان (دوالات كيرى) طاغندن دها يوكسكدر. (هيمالايه) سلسله‌سنك منتهاى غرب شماليسندن (كوه‌بلور) ناميله بر شعبه آيريلوب، شماله طوغرى اوزانير، وبوندن‌ده (كوئن لون) و(تيان شان) دنيلن ايكى سلسله آيريلوب، چين ممالكى ايچنده شرقه طوغرى ممتد اولورلر. (آلتون طاغ) سلسله‌سى ايسه (كوه‌بلور)ك منتهاى شمالنه مربوط اولديغى حالده، شرق شماليه طوغرى ممتد اولوب، سيبريا ايله چينك آره‌سنى تفريق ايله، شماله طوغرى بر قاچ طال صاله‌رق، وبعده سيبريانك ايچنه كيره‌رك، بهرنك بوغازينه منتهى اولديغى كبى، غرب طرفندن دخى كيتدكجه آلچقلانه‌رق، قيرقيزلرك وطنى اولان وارتفاعى آنجق فرق اولنه بيلن دوز بر صيرت تشكيل ايله، اورال كولنك شمالندن چكدكدن صكره، ينه كسب ارتفاع ايده‌رك، وشماله طوغرى دونه‌رك، (اورال) طاغنى تشكيل ايدر، كه آسيا ايله آوروپانك آره‌سنى تفريق ايده‌رك، بحر منجمد شمالى ساحلنه‌قدر ممتد اولور. (كوه‌بلور) دن (هندوكوه) ناميله ديكر بر سلسله دخى آيريليور، كه غربه طوغرى متوجهاً، افغانستانك اورته‌سندن، ايران وكردستانك شمالندن وآناطولينك ايچندن چكه‌رك، آطه‌لر دكيزى ساحلنه قدر كلير، وبتون آناطولى، كردستان وعراق طاغلرى دخى بوندن تشعب ايدر؛ قافقاس ولبنان طاغلرى دخى بوكا مربوط عد اولنه بيلير. يالكز هندستانك جنوبنده‌كى طاغلرله جزيرة العربك طاغلرى بسبتون آيرى ومنفرددر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کوللر. — دکیز عد اولنان وحقیقتده بیوك بر کول حکمنده اولان بحر حزز وآرالدن بشقه آسیانك بر چوق کوللری واردر، که اك بیوکلری سیبریانك جنوبنده وآلتون طاغك شمالنده اولان (بایقال) و (بالقاش) کوللریله مغولستانده بولنان (لوب‌نور) (قوقونور) و(تکری‌نور) کوللری، تبتك جنوبنده‌کی (پلته) کولی، ایرانك وسطنده بولنان (هامون) کولی، کردستانده‌کی (اورمیه) و(وان) کوللری وبرده فلسطینده‌کی بحر لوطدر. بحر حززك سطحی بحر محیطك سطحندن ۲۲، وبحر لوطك سطحی‌ده حذای بحردن ۳۹۴ متره آلچقدر.

سواحل، کورفزلر، شبه جزیره‌لر، جزایر. — آسیانك سواحلی خیلی کیرنتیلی چیقنتیلی اولمغله، بر چوق شبه جزیره‌لری واردر، وبونلرك آره‌سنده بر چوق کورفزلر تشکل ایدیور، که بونلرك بر طاقمی، وسعتلری حسبیله، دکیز عنوانته سزادر.

اك بیوك شبه جزیره‌لری شونلردر: شمال شرق طرفنده (بهرنك) دکیزیله (اوخوچق) دکیزی آره‌سنده‌کی (قامچاتقه)، شرقده جاپون دکیزیله بحر اصفر آره‌سنده‌کی (قوره)، جنوبده بحر چین ایله بحر محیط هندی آره‌سنده‌کی (ملاقه). بو اوچ شبه خزیره‌دن بشقه جنوبده هندچینی، هندستان وجزیرة العرب قطعه‌لری برر جسیم شبه جزیره اولدقلری کبی، غربده دخی آناطولی قطعه‌سی آق دکیزله قره دکیز آرسنده اوزانمش بر بیوك شبه جزیره‌دن بشقه برشی دکلدر.

آسیانك اك زیاده اوزانمش نقطه‌لرینی ذکر ایتدیکمز صره‌ده چلوکسین، رومانیه، قومورین وباب المندب برونلرینی صایدی ایدك؛ بونلره علاوةً قامچاتقه شبه جزیره‌سنك منتهای جنوبیسنده اولان (لوپاتقه)، قوشنشینك منتهای جنوبیسنده اولان (قامبوجه)، بغوده‌کی (نغرایس) وجزیرة العربك جنوب شرقیسنده‌کی (رأس الحاد) برونلری‌ده ذکره شایاندر.

کورفز اوله‌رق، آسیانك سواحل شمالیه‌سنده یالکز (قره) کورفزی ذکره شایان اولوب، بواسمله مسمی اولان نهرك منصبنده واقع وشمال شرق طرفندن «یکی زمبله» آطه‌سیله محفوظدر. شرق طرفنده ایسه بحر محیط کبیره آچیلیر برصره کورفزلر واردر، که‌جمله‌سی برر صره آطه‌لر ایله بحر محیطدن آیرلمشدر؛ بونلر (بهرنك)، (اوخوچق) وجاپون دکیزلریله بحر اصفر وتونکین ایله سیسام کورفزلرینی حاوی اولان بحر چیندر. جنوب طرفنده بنکاله کورفزیله بحر عمان وبحر عماندن آیریلان بصره کورفزیله بحر احمر برر جسیم کورفزدرلر. غرب طرفنده ده آق دکیزك قسم شرقیسی اولان بحر شام، آطه‌لر دکزی، مرمره وقره دکیز برر کورفز عد اولنه بیلیرلر.

آسیانك اك مهم بوغازلری بوقطعه ایله آمریقا آره‌سنده اولان (بهرنك)، ملاقه شبه جزیره‌سیله سوماتره آطه‌سی آره‌سنده اولان (ملاقه)، جزیرة العربله آفریقا آره‌سنده اولان (باب المندب) وآسیا ایله آوروپا آره‌سنده اولان قسطنطینیه وقلعهٔ سلطانیه بوغازلریدر. جزیرة العربله ایران ساحلی آره‌سنده اولان (هرمز) وهندستانله سرندیب آطه‌سی آره‌سنده‌کی (پلك) بوغازلری، وچین وسیبریا ساحللریله جاپونیا وسائر آطه‌لر آره‌سنده بولنان بر چوق بوغازلر دخی درجهٔ ثانیه‌ده اهمیتی حائزدرلر.

آسیا قطعه‌سنك سواحلی قارشیسنده وعلی الخصوص شرق طرفنده برچوق آطه‌لر واردر، که بونلرك بعضیسی مستقل دولتلر تشکیل ایده‌جك قدر بیوکدر. شمالده یالکز «یکی سیبریا» ایله (ورانکل) آطه‌لری ذکره شایاندر؛ شرق طرفنده (اوخوچق) دکیزینی بحر محیط کبیردن آیران (قوریله) آطه‌لری، (سخالین) جزیره‌سی، جاپونیا دولتنی تشکیل ایدن یسو، نیپون، (سیقوق) و (کوسیو) جزایر کبیره‌سی، چین سواحلی قارشیسنده بولنان لوچو، لیوکیو، فورموزه وهاینان آطه‌لری؛ جنوب طرفنده دخی (نیقوبار)، آندامان، مالدیب ولاکدیب تسمیه اولنان درت طاقم کوچك آطه‌لرله سرندیب جزیره‌سی بولنیور. آسیانك جنوب شرقیسنده برقاچ جسیم آطه‌لرله برچوق جزایر صغیره واردر، که کرك اراضی واحوال طبیعیه‌لری وکرك اهالیلرینك جنس ولسان ومذهبلری جهتیله آسیا قطعه‌سنه منسوب اولوب، بحق آسیا جزایری (Archipel Asiatique) تسمیه اولنمشلرسه‌ده، هر نصلسه جغرافیون بالاتفاق بونلری (اوکیانیا) قطعه‌سنه ربط وجزایر بحر محیطدن عد ایتمشلردر. آسیانك غربنده دخی بحر سفیدده قبریس جزیره‌سیله (جزایر بحر سفید) دنیلن ردوس، ساقز، مدللی، سیسام، استانکوی وسائر بر چوق کوچك آطه‌لر بولنیور.

احوال طبیعیه. — آسیا قطعه‌سی غربدن شرقه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متوازیاً اوزانان اوچ منطقه‌یه تقسیم اولنه بیلیر: برنجیسی شمال منطقه‌سیدر، که آلتون طاغ سلسله‌سندن بحر منجمد شمالی سواحلنه قدر ممتد اولان سیبریادن عبارت اولوب، میلی غایت آز ودوز بر واسع اووه‌دن عبارتدر. بو قطعه اقالیم بارده‌دن اولمغله، هواسی زیاده‌سیله صوئوق واهالیسی آز اولوب، اکثریسی خیمه نشیندر، وچوللرده کزدیر. دکری سوریلرله چکینیرلر؛ اك شمالده‌کیلرده بالیقله بسلنیرلر. ایکنجی منطقه آلتون طاغیله هیمالایه سلسله‌لری وبوایکی سلسله‌نك حذاسنجه غربه طوغری اوزان طاغلر آره‌سنده اولوب، غرب طرفی اورال دکیزی حوضه‌سندن عبارت اولان ترکستان غربی، وشرق طرفی ترکستان شرقی ایله مغولستان ومانچوریادن عبارتدر، که آره‌لری کوه‌بلورله تفریق اولنمشدر. بو قطعه‌نك هواسی یازین غایت صیجاق وقیشین زیاده‌سیله صوئوق، وهمان هر طرفی قورو ویاغمورسز اولوب، خوارزم، بخارا، کاشغار کبی اسکیدن بری معمور بعض بلادی وارایسه‌ده، اکثر طرفلری کوچبه تاتار ومغول قبیله‌لرینه جولانکاه اولوب، اهالیسی پك آزدر. اوچنجی منطقه هیمالایه سلسله‌سیله بوسلسله‌نك حذاسی جنوبنده بولنان یرلردر، که آسیانك اك ایی هوالی، اك محصولدار، اك جمعیتلی واك متمدن ممالکنی جامعدر. بوممالکدن اکثریسنك هواسی معتدل وبعضلرینك زیاده‌جه صیجاقدر.

تقسیمات. — آسیا قطعه‌سی وسعتجه آوروپانك درت بچق، وکثرت اهالیجه‌ده ایکی بچق مثلی قدر بیوك اولدیغی حالده یالکز ۱۷ دولته منقسمدر. آنجق دولتلرك حدود وتقسیماتی زمانله تبدل ایتدیکندن، تقسیمات جغرافیه دینلن وممالکك احوال طبیعیه‌سیله اهالیلرینك جنسیتنه کوره تقرر ایتمش اولان دیکر بر تقسیماته دخی رعایتله، ایکیسنی برابر ذکر ایتمك اقتضا ایدر. بو تقسیمه رعایةً آسیا قطعه‌سی ۲۰ مملکته منقسمدر.

تقسیمات طبیعیه		تقسیمات سیاسیه
۱ سیبریا		(روسیه‌یه تابع)
۲ قامچاتقه		
۳ آمورحوضه‌سی		(روسیه‌یه تابع)
		۱ جاپون
		۲ قوره
۴ چین		۳ چین دولتی
۵ مانچوریا		
۶ مغولستان		
۷ تبت		
۸ ترکستان		۴ ترکستان مستقل (ختن، یارقند)
		— ترکستان غربی (روسیه‌یه تابع)
		۵ بخارا خانلغی
		۶ خیوه خانلغی
		— ترکمنلر مملکتی (روسیه‌یه تابع)
۹ قافقاسیا	کورجستان	— (روسیه‌یه تابع)
	داغستان	
	چرکستان	
	آبازه	
	منکرلیا	
۱۰ آناطولی		۷ دولت علیهٔ عثمانیه
۱۱ سوریه		
۱۲ جزیره		
۱۳ عراق عربی		
۱۴ عربستان		— حجاز (دولت علیه‌یه تابع)
		— یمن کذا
		۸ عمان
		۹ نجد
۱۵ ایران		۱۰ ایران
۱۶ افغانستان		۱۱ افغانستان
۱۷ بلوجستان		۱۲ بلوجستان
۱۸ هند		۱۳ ممالك مستقله
		— انکلتره‌یه تابع ممالك
۱۹ هند چینی	برما	۱۳ مستقل برما
		— انکلتره‌یه تابع برما
	سیام	۱۵ شیام
	قامبوج	۱۶ قامبوج
	قوشنشین	— (فرانسه‌یه تابع)
	آنام	۱۷ آنام
	تونکین	— (فرانسه‌یه تابع)

هوا، محصولات وحیوانات. — آسیا قطعه‌سی، وسعتی وارتفاعنك تخلفی جهتیله، کرهٔ ارضك هر هواسنی وهمان هر نوع محصولات وحیواناتنی جامعدر. جنوب طرفنده سوریه وعراقله عربستانده وایرانك برقسمنده وهندستانله هند چینیده هوا زیاده‌سیله صیجاق اولدیغی حالده، شمال وشمال شرقیده،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سیبریا ایله آموور حوضه‌سنده برودت صوك درجه‌یه قدر واصل اولور؛ آسیانك وسطنده‌كی طاغلرله مرتفع اووه‌لرك هواسی غایت سرت وبعض طرفلرنده پك قورودر؛ چین، تركستان، هندك بر قسمی، افغانستان، ایرانك شمال وشرق طرفی، آناطولی وسائر آسیای عثمانینك شمال قسمی ایسه ممالك معتدله‌دن اولوب، هوالری كوزلدر. جنوب طرفلرنده اهالینك باشلیجه تعیشی پرنجدن اولوب، بغدای ومصر بغدایی بینلر دخی واردر؛ شمال طرفنده‌كیلر ایسه باشلیجه آرپه وطاری ایله بسلنیرلر. جنوب طرفلرنده غایت لذیذ میوه‌لر وبعض طرفلرده یاقیجی بهارات انواعی حاصل اولور؛ شمال طرفنده ایسه اوروپانك شمالنده‌كی آغاجلر دخی مفقوددر. سیبریانك شمال شرقیسنده (رن) دنیلن كیك نوعی سائر كافهٔ حیوانات یتیه‌نك یرینی طوتار؛ براز دها جنوبده تاتارلر، مغوللر وایرانیلرك برقسمی كلیتلی آتلر یتشدیررلر، كه بو حیوانك كثرتی كندیلرینی خیمه نشین اولوب كزمكه مجبور ایتمش، وكندیلرینه جنكاورلك وجهانكیرلك هوسنی ویرمشدر؛ آسیانك غرب طرفنده ینه آتلر یتیشدیریلیورسه‌ده، او قدر كثرتلی اولمیوب، دوه جنسی ممالك واقوام آره‌سنده بر واسطهٔ تجارتدر؛ جنوب طرفنده یعنی هند وهند چینیده ایسه فیل زراعت وتجارته بیوك خدمتلر ایتمكده‌در، ووقتیله بیوك محاربه‌لرده دخی فائده‌سی كورلمشدر؛ چین قطعهٔ واسعه‌سنك اكثر طرفلری بو حیوانلردن محروم ایسه‌ده، نهرلرنده طولاشان كلیتلی قایقلر واوفق كیلر نقلیاتی تسهیل ایدیور. آسیانك مرتفع اووه‌لرنده وشمالنده وجزیرة‌العربده آغاجلرك فقدانی اهالیی سوریلرینك محصولی اولان دری ویا كچه‌دن چركه یاپوب آلتنده یاتمغه مجبور ایتمش، وبو مسكنك خفیفلكی وقابلیت نقلی كوجبه حالنده یاشاملرینی تسهیل ایلمشدر. جنوب طرفلرنده دخی آغاجلرك كثرتی اهالییه اخشابدن اولر یاپمق فكرینی ویرمشدر. مع هذا هندستان وهند چینیده طاشدن بعض جسیم معبدلر وسرایلر بولنیور. آسیای غربیده ایسه اسكیدن بری ابنیه‌ده طاش قوللانلقده‌در.

اهالی، ادیان. — آسیا قطعه‌سنك اهالیسی تقریباً ۸۰۰ ملیون اولدیغی حالده، بو قطعه‌نك هر طرفنه متساویاً تقسیم اولنمیوب. قسم كلیسی جنوب شرق طرفنه بریكمشدر. آسیانك ثلثانی وسعتده اولان آسیای شمالی وآسیای وسطی یعنی سیبریا، مغولستان واورال حوضه‌سی آنجق ۲۰ ملیون، وآسیای غربی یعنی آسیای عثمانی، عربستان، ایران، افغانستان وبلوجستان قطعه‌لری نهایت ۴۰ ملیون اهالیی جامع اولدقلری حالده، نفس چینده (یعنی چین ممالكنك جنوب شرقیسنده)، جاپونیاده، هندستانده وهند چینیده ۷۵۰ ملیونه قریب اهالی بولنمقده‌در.

آسیا اهالیسی رنك وسیماجه ایكی بیوك قسمه منقسم اولوب، نبكاله كورفزندن بحر سیاهه قدر بر خط مستقیم مفروض چكدیكمز حالده، بو خطك شمال شرقیسنده قالان یرلرك اهالیسی مغول جنسنه، وبو خطك جنوب غربیسنده قالان یرلرك سكانی‌ده قافقاس جنسنه منسوبدرلر. لسانجه ونسبجه بو ایكی جنسك هر بری ایكی شعبه‌یه منقسمدر: مغول جنسنه منسوب اولانلردن شمال طرفنده بولنانلر یعنی بتون سیبریا، تركستان، مغولستان ومانچوریا اهالیسی اقوام تورانیه‌دن اولوب، السنهٔ تورانیه ایله متكلمدرلر؛ جنوب طرفنده بولنانلر یعنی تیبت، چین وهند چینی اهالیسی ایسه السنهٔ بسیطه ایله متكلم اقوام ابتدائیه‌دندر. جاپونیانك شمالنده‌كی آطه‌لرده اغلب احتمال كوره بحر محیط كبیر جزایرندن كلمه (آینو) اسمنده بر قوم بولنیور، كه آسیانك سائر اقواميله هیچ بر مناسبتلری یوقدر. جاپونیالیلر دخی بونلردن ایسه‌لرده، چینلیلرك اخلاق ومدنیتنه تابع اولمشلردر. قافقاس جنسنه منسوب اولان جنوب غربی اهالیسنك ده بر شعبه‌سی یعنی هند، افغانستان، بلوجستان، ایران، كردستان اهالیسی اقوام آریه‌دن اولوب، السنهٔ آریه ایله متكلم ولسان ونسبجه اوروپا اهالیسیله متحددرلر؛ جزیرة العرب وعراق وسوریه‌ده كیلر ایسه اقوام سامیه‌دن اولوب، السنهٔ سامیه‌دن اولان لسان عربی ایله متكلمدرلر. آناطولی قطعه‌سنده‌كی عثمانلیلر ایسه اقوام تورانیه ایله اقوام آریه‌نك امتزاج واختلاطندن متولد ملز بر جنس اولوب، سیماجه اقوام آریه‌یه مناسبتلری زیاده ایسه‌ده، لسانلری السنهٔ تورانیه‌دندر، كه بوده امم آریه‌دن اولان اقوام قدیمهٔ محكومه‌نك كثرت نفوسجه، وقوم حاكم تورانینك قوت ونفوذجه غلبه چالدیغنه دلالت ایدر.

آسیا قطعه‌سی كافهٔ ادیانك محل ظهوری اولمغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اهالیسی بر چوق دینلره منقسم ایسه‌ده، اك زیاده منتشر اولانلری اوچ دیندر: بونلرك برنجیسی دین اسلامدر، كه بتون آسیای غربی ایله هندستانك اكثر طرفلرنده وهند چینی سواحلیله چینك جنوب غربی وشمال شرقی طرفلرنده منتشر اولوب، بر كون بتون آسیانك دین مجردی اوله‌جغی، هر كونكی ترقیاتی دلالتیله، مأمولدر. آسیای غربیده مسلمانلرك آره‌سنده پك جزئی مقدارده خرستیان ویهودیلر بولنیور. ایكنجی دین براهما دینیدر، كه دین اسلامله قاریشیق اوله‌رق هندستانده بولنور. اوچنجیسی (بودا) دینیدر، كه تیبت، مغولستان، مانچوریا، چین وهند چینی ایله جاپونده منتشر اولوب، آسیانك اكثر طرفلرینی قاپلامش واكثر اهالیسنی كندینه تابع ایتمشدر. سیبریانك شمالی طرفلریله هند چینینك بعض طاغلرنده دخی محللرینه مخصوص بعض ادیان غیر مشهوره واردر، كه اكثریسی حیوانات وجماداته عبادتدن عبارتدر.

تاریخ. — آسیا اهالیسنك بر وجه مذكور منقسم بولندقلری درت شعبه‌دن شرق جنوبیده بولنانلر یعنی چینلیلرله هند چینی اهالیسی اسكیدن بری آیری یاشایوب، كندیلرینه مخصوص بر مدنیتلری وار ایدیسه‌ده، بعدیتلری وعدم اختلاطلری حسبیله، یقین وقتلره قدر بونلرك مدنیتندن ودها اول وجودلرندن بیله كیمسه‌نك خبری اولمامشیدی. آسیانك شمالنده‌كی اقوام تورانیه‌دن ایسه اسكیدن بری بعض عشیرتلر خیمه‌لرینی قالدیروب، خركه‌لرینی اوكلرینه قاته‌رق، آسیانك غرب جنوبی واوروپانك شرق جهتلرینی غارت ایتمك اوزره، وقت وقت هجوم ایده كلمش اولدقلرندن، بونلر (اسكیت)، (تورانی)، (ترك) و (تاتار) ناملریله اسكیدن معلوم ایسه‌لرده، مملكتلری معلوم اولان ام قافقاس جنسنه منسوب اولان ام آریه ایله ام سامیه وبونلرك اوطانی اولان عربستان، سوریه، آناطولی، عراق، ایران وهند ممالكی ایدی.

«آریا» ماده‌سنده تفصیلاً بیان ایتدیكمز اوزره، بو ممالكك شمال شرقیسندن بر طاقم اقوام پك اسكی بر زمانلرده جنوب وغربه طوغری یاییلمش، واوروپایی دخی قاپلامشلر ایسه‌ده، او وقتلرده بونلرك وطن اصلیلرندن كیتدكاری یرلره كوتوردكاری مدنیت زراعتدن وبرده جسیم طاشلرله قبا بر نوع مسكن یاپمق صنعتندن عبارت ایدی. مؤخراً بو اقوامدن هند وایرانده توطن ایدنلرله اسكیدن عراق وسوریه‌ده بولنان ام سامیه ومصرك اهالئ قدیمه‌سی تدریجی تدریجی اولدقجه بر مدنیته نائل اولمشلردی، كه بو مدنیتك‌ده اك اول هندده‌كی آریا قومنده ظهور ایدوب، بصره كورفزی وبحر احمر طریقلریله بابلستان ومصره سرایت ایتمش اولدیغی مظنوندر. ایران قطعه‌سی بابلستان ایله هند آره‌سنده بولنمق حسبیله بو مدنیتدن بهره‌مند اولدیغی كبی، جزیرة العربك جنوب طرفلرندن سوریه سواحلنه كله‌رك، صیدا وصور شهرلرنده تمكن ایتمش اولان فنیكه‌لیلر دخی تجارت وكمیجیلكله آسیانك مدنیتنی بحر سفیدك اكثر سواحل وجزایرینه نشر، واسكی یونان اهالیسنی‌ده ایقاظ ایتمشلردی. ام سامیه ایله هندلیلره نسبةً مدنیتده كری وآنجق سطوت وداراتده هپسندن ایلری اولان ایرانیلرك بتون آسیای غربی اوزرینه غلبه‌لری آسیا ومصر مدنیتنی منخسف ایتمكه باشلامش اولدیغی حالده، یونانده فنیكه‌لیلرك اكش اولدقلری مدنیت تخمی ام آریه‌یه مخصوص اولان قابلیت واستعدادله برلشه‌رك، آسیا مدنیتلرینی فرسخ فرسخ كچمش، وبو وجهله مدنیت آسیادن اوروپایه انتقالله، یونان بتون عالمك مركز مدنیتی حكمنی آلمشیدی. ماكدونیا حكمداری اسكندرك همان بتون آسیای غربیی ضبط ایتمسی، واسكندردن صكره سلفكیلرله بطلیوسیلرك حكومتی یونان مدنیتندن آزچوق آسیایی وعلی‌الخصوص مصری حصه‌مند ایتمكه، وآسیای غربینك احوال جغرافیه‌سی حقنده اسكی یونانیلرك معلوماتنی توسیع ایلمكه سبب اولمشیدی. اووقتلرده جغرافیا كتابلرنده چیندن دخی بحث اولنمغه باشلامش ایسه‌ده، بو مملكت واسعه‌نك همان یالكز اسمی معلوم اولوب، احوالی مجهول ایدی. مؤخراً رومالیلر آسیای غربینك برقسمنی ضبط ایتمكله، اونلر دخی آسیا حقنده بر درجه‌یه‌قدر توسیع معلوماته خدمت ایتمشلردی. نهایت شمس منیر اسلامك طلوعی آسیا قطعه‌سنی یكیدن انوار مدنیتله تنویره باشلایوب، هجرت نبویه‌دن یاریم عصر كچر كچمز، انوار اسلامیه آسیا قطعه‌سنك او وقته قدر معلوم اولان اقطارینی كچوب، چین وسیبریا حدودینه طیاندی؛ وبر طرفدن غزاة مسلمین وبر طرفدن دخی تجار ومسافرین براً وبحراً آسیا حقنده‌كی معلوماتك توسعنه خدمت ایتمكله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جغرافیون اسلامك آثارنده آسیایه دائر ویریلان معلومات معلومات یونانیه‌یی جامع اولان بطلیوس جغرافیاسنك ویردیكی معلوماتدن نسبت قبول ایتمز درجه‌ده زیاده‌در. مدنیت اسلامیه ایچون بر مصیبت عظمی اولان چنكیزك ظهوری وآسیانك همان كاملاً خونخوار مغوللرك اداره‌ٔ وحشیانه‌سنه كچمسی دخی مصیبتدن بیله استفاده‌یه چالیشان علمای اسلامك آسیا حقنده توسیع معلومات ایتملرینه خدمت ایده‌رك، مغول حكمدارلری معیت وخدمتلرنده چین ومغولستانه كیدن علمای اسلام اورالرك احوالی حقنده‌كی معلوماتی توسیعله، جغرافیا فننه یكیدن بیوك خدمتلر ایتمشلردر. اوروپالیلر او وقت برطرفدن اهل صلیب محاربه‌لریله وبرطرفدن‌ده اهل اسلامه قارشی اتفاقلرینی آرزو ایتدكری مغول حكمدارلرینه كوندردكاری هیئت سفارتلر معرفتیله آسیا حقنده برطاقم مشوش وخارق عاده مصاللرله ممزوج معلومات كسب ایتمشلردیسه‌ده، علمای اسلامك معلومات جغرافیه‌سنی حاوی اولان ابن حوقل، مسعودی، ادریسی وابو الفدا كبی اعاظم جغرافیونك آثارینی آكلایه‌بیله‌جك ویا لسانلرینه ترجمه ایده‌بیله‌جك درجه‌یه دها ایرمه‌مشلردی. نهایت (مارقوپولو) اسمنده بر وندیكلینك آسیانك اكثر طرفلرینه وتا تیبت وچینه قدر اولان سیاحتلری، ومؤخراً (واسقو ده غامه) نام پورتكیزلی قپودانك، امید برونی طولاشه‌رق، هندستان وهندچینی سواحلنی بحراً طولاشمسی، ومتعاقباً پورتكیزلیلرك، اسپانیوللرك، فلنكلیلرك وانكلیزلرك بحرمحیط كبیر جزایر وسواحلنده مستعمرات ایدنملریله، كرك بونلردن وكرك فرانسز وروسیه‌لی بر چوق سیاحلرك وسفارت هیئتلرینك چینك ایچنه وآسیانك هر طرفنه دخوللری، انكلتره ایله روسیه‌نك آسیاده‌كی فتوحاتی وبرطرفدن‌ده جغرافیا وتاریخه متعلق اولان آثار اسلامیه‌نك اوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمسی آسیا قطعه‌سی حقنده‌كی معلوماتی اكمال ایتمش وایتمكده‌در.

محضاً آسیانك احوال جغرافیه وتاریخیه‌سیله آسیا امتك السنه وادبیاتی حقنده توسیع معلومات ایتمك مقصدیله برعصردن بری پارسده، لوندره‌ده، برلینده، ویانه‌ده، پترسبورغده، نیویورقده، كلكته‌ده، بمبایده، واوروپانك سائر مركز معارف اولان بعض شهرلرنده مخصوص جمعیتلر تأسیس اولنمشدر؛ وبو جمعیتلری تشكیل ایدن علما طرفندن بوقبیلدن معلوماتی حاوی موقوت رساله‌لر ومخصوص كتابلر نشر، وبر چوق آثار شرقیه عیناً طبع واوروپا لسانلرینه ترجمه اولنقده‌در. بو مساعیٔ مشكوره سایه‌سنده آسیاده الآن موجود اولان امم والسنه حقنده آوروپالیلرك، معلوماتی پك زیاده ایلریلش اولدقدن بشقه، آثوریلر بابلیلر، فنیكه‌لیلر كبی امم منقرضه‌نك دخی، بعض آثار باقیه‌لرینه استناداً، تاریخ ولسانلری احیا اولنمشدر. ازان جمله آثور وفنیكه وزند لسانلری بسبتون اونودیلوب، غائب اولمشیكن، بومساعیٔ طاقتفرسا قوتیله میدانه كتیرلمشلردر.

آسیاغو { (Asiago) ایتالیانك شمال شرقیسنده وندیك خطه‌سنك (ویچنچه) ایالتنده و (ورونه) شهرینك ٦٥ كیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٥٤٣٣ اهالیسیله حصیر شاپقه فابریقه‌لری واردر. اهالیسی آلماندر.

آسیاق { (Asiaks, Asyaks) سیبریانك (اوبی) ایرماغی جوارنده ساكن بر قومدر، كه (اوستیاق) دخی دینور.

آسیانتوس { (Asiantos) مكسیقه‌نك (آغوآس قالیانتس) ایالتنده قضا مركزی بر قصبه‌در، كه ٢٤١٤ متره ارتفاعی اولان (آلتامیرا) نام منفرد طاغك اتكنده و ٢١٥٢ متره ارتفاعنده واقع اولوب، ایكی اوچ بیك اهالیسی وكومش وباقیر معدنلری واردر.

آسیای صغیر { (Asie Mineure) آناطولی شبه جزیره‌سنه ویریلن اسمدر. «آسیای صغری» تعبیری غلط فاحشدر. [«آناطولی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آسیای عثمانی { (Asie Turque) هر نه قدر كه بو اسمك دولت عثمانیه‌نك آسیا قطعه‌سنده‌كی ممالكنك كافه‌سنی جامع اولمسی لازم كلیرسه‌ده، حجاز ویمن ونجد قطعه‌لری بربرلرندن آیری بولنوب، ذاتاً بونلر جغرافیاجه (جزیرة العرب) ویا (عربستان) نامیله معروف اولان قطعه‌نك اقسام طبیعیه‌سندن بولنمغله، آسیای عثمانی نامی اكثریا جزیرة العربك خارجنده اولان ممالك عثمانیه‌یه اطلاق اولنور.

آسیای عثمانی شمالاً روسیه‌نك النده بولنان قافقاسیه، قره دكیز ومرمره دكیزیله؛ غرباً آطه‌لر دكیزی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وآق دکیزله؛ جنوباً آق دکیز، جزیرةالعرب وبصره کورفزیله؛ شرقاً دخی ایران دولتیله محدود ومحاط اولوب، آناطولی، سوریه، جزیره، عراق وکردستان قطعه‌لرندن مرکبدر. آسیای عثمانینك مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ١٢٥٠٠٠٠ مربع کیلومتره، واهالیسی ١٦ ملیوندر. بونلرك قسم اعظمی یعنی آناطولی قطعه‌سنك هر طرفیله، سوریه وجزیره وکردستانك شمال شرق طرفلرنده بولنانلری ترك، وسوریه ایله جزیره وعراقك اهالیسی اکثریت اوزره عرب، وکردستان اهالیسی اکثریت اوزره کرد جنسیتلرینه منسوبدر. بو تقسیم عمومی خارجنده اوله‌رق تا بغداده قدر ترکلر بولنوب، بغداد شهرینك لسان محلیسی بیله ترکجه اولدیغی کبی، کردلر دخی سوریه ده وآناطولینك شرق طرفلرنده‌ده بولنورلر. ارمنیلر ایسه باشلیجه کردستانك جهت شمالیه‌سنده، وان وبتلیس ولایتلرنده‌بولنوب، متفرق اوله‌رق آناطولینك هر طرفنده وباشلیجه قصبه‌لرده، وروملر ایسه یالکز آناطولینك سواحل غربیه‌سنده بولنیورلر. آنجق آناطولیده ساکن بولنان ارمنی وروملر دخی لسان ملیلرینی غائب ایدوب، ترکجه لسان مادرزادلری حکمنه کچمش اولدیغندن، یالکز مذهبجه آناطولینك ترکلرندن فرقلی قالمشلردر.

آسیای عثمانی‌یی ترکیب ایدن قطعه‌لردن هر بری حقنده، صره‌سی کلنجه، معلومات کافیه ویریله‌جکی کبی، تقسیمات ملکیه‌سندن دخی ممالك عثمانیه ماده‌سنده بحث اولنه‌جغندن، شوراجقده یالکز آسیای عثمانینك، وعلی‌الخصوص آناطولی ایله سوریه وجزیره‌نك دنیانك اك کوزل یرلرندن اولدیغی، وهله آسیا قطعه‌سنده هواجه، محصولاتجه، منابع ثروتجه وهر جهتجه مثلی اولمدیغی، وازمنهٔ قدیمه‌ده مدنیتنه نائل اولمش اولان بونجه امم ودولك وطنلرینی حاوی بولندیغی بیانله اکتفا ایدرز. [« عثمانیه » ماده‌سنه مراجعت.]

آسیای وسطی { (Asie Centrale) [« اوسط » ك مونثی اوله‌رق واو مضمومه والف مقصوره ایله وسطی قرائتی غلط فاحشدر.] اسمندن دخی آکلاشلدیغی اوزره، آسیانك اورته‌سنده بولنان بر قطعهٔ واسعه در.که جنوباً ایران وهند ایله؛ شرق جنوبی طرفندن چینله؛ شرق شمالی طرفندن روسیه‌نك آمور قطعه‌سیله، شمالاً سیبریا ایله وغرباً بحر حزرله محدود ومحاط اولوب، ایرانیلر وهندلیلر طرفندن اسکیدن بری (توران) اسمیله تسمیه اولنه کلمشدر. بو قطعهٔ واسعه‌نك عرضی ٢٨° عرض شمالیدن ٥٥° عرض شمالی‌یه قدر ٢٨ درجه، وطولی ٥٠° طول شرقیدن ١٣٢° طول شرقی‌یه قدر ٨٢ درجه، یعنی عرض اعظمی ٢٢٠٠، وطول اعظمی ٦٢٠٠ کیلومتره‌در. بو قطعه دنیانك اك یوکسك واك آلچق موقعلرینی حاوی اولوب، وسطی ٨٠٠٠ متره‌یه قدر ارتفاعی اولان غایت یوکسك طاغلرله بو طاغلرك اتکلرنده وآره‌لرنده بولنان مرتفع وادیلردن وسدلردن عبارتدر؛ شرق جنوبی طرفنده ینه اوچ درت بیك متره ارتفاعنده بر صره طاغلر بولنوب، بو ایکی مرتفع موقعك آره‌سنده اك آلچق یرلری حذای بحردن ١٠٠٠ متره مرتفع اولان (غوبی) صحرای کبیری بولنیور؛ غرب طرفی ایسه صولری اورال کولیله بحر حزره دوکیلن بر آلچق حوضه‌در، که بونك اك آلچق محلی اولان بحر مذکورك سطحی حذای بحردن ٢٦ متره دها آلچقدر.

بو قطعه‌نك وسطنده اولان مرتفع یابانلرله مرعالق بایرلرده اسکیدن بری مغول قبیله‌لری خیمه‌لرینی قوروب، خرکله وسوریلرینی اوتلاتمقده‌درلر. شرق طرفی اسکانه دها الویریشلی اولمغله، اهالیسی اولان (مانچو) قومی جنسیتجه برادرلری حکمنده اولان مغوللرك بولندقلری بدویتدن بر درجه‌یه قدر قورتلوب، وطن ومسکن اتخاذ، وقصبه‌لر تأسیس ایتمشلر ایسه‌ده، ینه مانچو قومنك بر شعبه‌سی اولان (تونغوز) قومی شماله طوغری یایلوب، سیبریاده بسبتون وحشی بر حالده یاشامقده، واوجیلق وبالیقجیلقله تعیش ایتمکده‌در.

آسیای وسطینك اورته طرفنك جنوب جهتنده هیمالایه طاغلرینك اك مرتفع بایر ودره‌لرنده دخی تیبتلیلر ساکن بولنیورلر، که اسکیدن بری کندیلرینه مخصوص بر نوع حضریتده یاشامقده‌درلر. بوقطعه‌نك غرب طرفی ایسه (کوه‌بلور)له شرق ترکستان وغربی ترکستانه منقسم اولوب، کرك مذکور طاغك اتکلری وکرك بحر حزره قدر ممتد اولان آلچق یرلر اسکیدن بری ترك اقوامیله مسکوندر. آسیای وسطینك اهالیسی اولان بو درت قومدن یالکز تیبتلیلرك چینلیلرله مناسبت وقرابت جنسیه‌لری واردر؛ ترکلرله مغوللر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ومانجولر ایسه اقوام تورانیه‌دن اولوب، بینلرنده سیماجه، لسانجه واطوار واخلاقجه پك چوق مشابهتلری واردر، وتاتار اسم مشترکیله دخی تسمیه اولنه‌گلشلردر. ترکلرك وعلی‌الخصوص ترکمنلرك، ام آریه ایله اولان قربیت واختلاطلرندن طولایی، سیمالری بر آز دکیشوب، ایچلرندن بعضیسی عادتا اقوام آریه افرادینه مشابه ایسه‌لرده، لسانلری مغوللر وسائر تاتارلرله اولان اشتراك نسبیلرینی کوستریور. دولت چنکیزیه‌نك فتوحات واداره‌سی زماننده مغوللرك بر طرفدن ترکلر وبر طرفدن دخی مانچولرله پك چوق قاریشمش اولدقلری، وازآن جمله قریم وقپچاق تاتارلرینك باشلیجه مغول جنسندن اولدقلری قابل انکار دکلدر.

بو قطعه هیچ بر وقت مدنیت ومعارف منبعی اولمامش ایسه‌ده، اوته‌دن بری اك مشهور حرب رجالنی یتیشدیروب، عالمه بر چوق جهانکیرلر ویرمشدر. اك اسکی زمانلرده بیله اقوام تورانیه ایکیده برده ایران وآثوریه وتا مصره قدر هجوملمه ضبط ممالك وغارت ویغما ایده‌کلمش اولدقلری ام قدیمهٔ مذکوره‌نك تواریخیله مثبت اولدیغی کبی، اوروپا طرفلرینه هجوم وتجاوزلری دخی محفوظدر. بعد الاسلام غزنویلر وسلجوقیلر کبی بیوك دولتلرك مؤسسلری توران ترکلرندن بولندقلری کبی، چنکیز وتیمورلنكك او چوللردن چیقوب، عالمی زیر وزبر ایتدکلری دخی خاطرلرده‌در. آسیای وسطینك یالکز غرب جنوبی جهتی یعنی بخارا، سمرقند وخوارزم جهتلری مدنیت اسلامیه‌نك دور ترقیسی زمانلرنده انوار معارفله تنویر اولنمش. ونیجه علما وادبانك وطنی بولنمشدر.

بو کونکی کونده بو قطعه‌نك قسم اعظمی چینك النده بولندیغی کبی، قالان قسمی دخی همان کاملاً روسیه‌نك ید ضبطنه کچمش. وبر طرفدن دخی هندستانده تقرر ایدن انکلتره جنوبدن بو قطعه‌یه اولاشمش اولدیغندن، روسیه ایله انکلتره‌نك اوراجه همحدود اولدقلرینی متعاقب بینلرنده تحدث ایده‌جك مناسبات مسئله‌سی بو قطعه‌یه بر اهمیت مخصوصه قزاندیریور.

بعض جغرافیون، وعلی‌الخصوص روسیه‌لیلر، آسیای وسطی اسمنی تبت ومغولستانه قدر توسیع ایتمیوب، بو اسمله یالکز ترکستان قطعه‌سنی تسمیه ایتمکده‌درلر. [«ترکستان، تیبت، مغولستان، مانچوریا» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آسیرکار (Acirgarh وانکلیزجه Aseer-gurh) هندستانك وسطلرنده (نیمار) ایالتنده و (خندوه) شهرینك ٤٧ کیلومتره جنوب غربیسنده استحکاماتیله مشهور بر قصبه‌در، که (صدپوره) سلسلهٔ جبالنده منفرد بر طاغك ذروه‌سنده، و ٢١° ٢٦′ عرض شمالی ایله ٧٤° طول شرقیده واقع اولوب، ٢٧٣١ اهالیسی واردر. هندستان تاریخنده بیوك بر اهمیتی واردر.

آسیسی یاخود آسیسه (Assisi, Assise) ایتالیای وسیطه‌ده ملغا پاپا حکومت جسمانیه‌سی دائره‌سنده، (اومبریا) ایالتنك (فولینیو) قضاسنده و (پروسه) شهرینك ١٦ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه‌در، که (تیبر) نهری تابعلرندن (کاشو) چایی اوزرنده وغایت کوزل بر موقعده واقع اولوب، ٣٣٠٠ اهالیسی واردر، وپسقپوسلق مرکزیدر. بو قصبه (فرانسسکن) تعبیر اولنان رهبان طریقتنك پیری ومؤسسی اولان (سنت فرانسوآ)نك مسقط رأسی اولوب، مزاری دخی قصبه‌نك ایچنده بولنان مصنع بر کلیسانك ایچنده بولنمغله، هر سنه تموز افرنجینك اواخرنده بر چوق زوار طوپلانیر، وبر بیوك پنایر دخی قوریلور. اسکی (اتروسق) قومندن قالمه بر صو یولی وعقل الههٔسی (مینروه)یه مخصوص بر معبدك خرابه‌لری موجوددر. جوارنده کلیتلی بر معدن صویی واردر.

آسیلیانو (Asigliano) ایتالیانك شمال غربیسنده (پیامونته) خطه‌سنك (نوواره) ایالتنده (ورچایل) قضاسنده و (ورچایل) شهرندن ١١ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقع بر قصبه اولوب، ٣٤٠٠ اهالیسی وپرنج محصولاتیله حیوانات تجارتی واردر.

آسیناروس (Asinarus) سیجیلیانك جنوب شرقی طرفنده الیوم (نوتو) دینیلن برکوچك نهرك اسم قدیمیدر، که زمانقدیمده آتنه‌لیلرك بو نهرك کنارنده وقوع بولمش مغلوبیتلریله مشهوردر.

آسیناره (Asinara) ساردنیانك شمال غربی ساحلی قارشیسنده بر کوچك آطه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

در، كه اك وسعتلی محلنك بویی ۲۰ واكی ۱۰ كيلومتره اولوب، اسكی روماليلر زماننده وتا (پيسه وجنوه) محاربه‌لرينه قدر خيلی اهالی ايله مسكون بولنمش ايكن، بوكون اوستنده يالكز بر ايكی چفتلك ايله ۲۷۰ اهالی واردر. — قارشيسنده ساردنيا ساحلنده بولنان بركوچك كورفزه‌ده (آسيناره كورفزی) دينور. جوارنده پك چوق باليق بولنور، وبعضاً مرجان دخی چيقاريلير.

آسينت (Assynt) اسقوچيانك (سوترلاند) سنجاغنده بر ناحيه‌در، كه (اوراچيليس) قوييله (آسينت) كولی آره‌سنده بر شبه جزيره شكلنده اولوب، اسقوچيانك اك وحشی يرلرندندر، وطاغلری دكيز قيبسندن ديكنه يوكسلوب، ايچلرندن بری ۹۰۰ متره ارتفاعنده‌در. بو طاغلردن آقان صولرله كوللر وعلی‌الخصوص طولی ۱۱ وعرضی ۱½ كيلومتره اولان (آسينت) كولی بوناحيه‌يه شايان تماشا برمنظره قزانديريور. منبت اراضيسی اولميوب، اهاليسی چوبانلق وباليقجيلقله تعيش ايدرلر. بر قاچ قريه‌دن عبارت اولوب، ۳۰۰۰ اهاليسی، اسكی كلتلردن قالمه بعض آثاری وبراسكی سرای خرابه‌لری واردر.

آسينی (Assini) آفريقای غربيده (كينه) مملكتنده بيوك بر نهردر، كه «آلتون ساحل» ايله «ديش ساحلی» آره‌سنده جريان ايدر، ومجراسی برطاقم قيالر وسرعتلی اينيشلرله سيرسفائنه مسدوددر. فرانسه دولتی ۱۸٤۳ تاريخ ميلاديسنده بو نهرك منصبنی ضبط ايدوب، برطاقم ابنيه تأسيس ايتمشدر.

آسينيبوآن (Assiniboine) آمريقای شمالیده دومينيون مملكتنك «غربی قناده» و (مونتيابه) ايالتلرنده بر نهردر، كه برطاقم آلچق تپه‌لردن نبعانله. ابتدا شمالدن جنوبه آقار، بعده شرقه طوغری دونوب، (آسينيبوآن) اقوام وحشيه‌سنك چايرلرندن وصكره برطاقم قوملق يرلردن كچدكدن صكره. «يانمش اودون» اقواميله وقناده‌ليلرله مسكون منبت يرلری اروا ايده‌رك. صول ساحلندن «شمالی قزيل ايرماغه» دوكيلور. بو نهره (استونی ريور) يعنی «طاشلی چای» دخی ديرلر. مجراسی پك طولاشيقلی وخيلی اوزون ايسه‌ده، صويی نسبةً آز اولوب، سير سفائنه صالح دكلدر.

آسينيبوآن (Assiniboines) آمريقای شمالينك اهالیٔ قديمهٔ اصليه‌سندن اولان (سيو) قومنك شعباتندن بر قومدر، كه (دومينيون) مملكتنك غربی قناده و (هودسون) قويی طرفلرنده بولنورلر. كنديلرنجه قوملرينك اسمی (پوآتاق) اولوب، «طاغ پوآتاقلری» معناسيله (آسينی پوآتاق) دخی تسميه اولنورلر، كه بونی فرانسز سياحلری (آسينيبوآن) صورتنده تحريف ايتمشلردر. بونلردن طاغلرده واورمانلرده طولاشانلری پك وحشی ايسه‌لرده او قدر مضر دكلدر، وكنديلری غايت ضعيف ومسكين آدملردر. اووه‌لرده وچايرلرده بولنانلری ايسه تندرست وقوی اولوب، غايت خونخوار ويغما كردرلر. بونلر سائر اقوام وحشيه ايله دائما مقاتله‌ده بولندقلری كبی، حدودلرنده بولندقلری ممالك مجتمعه‌دن (مونتانه) و (داقوته) جمهوريتلرينه دخی كيروب، يغما كرلك ايدرلر. بو قوم پك قليل‌المقدار اولوب، بر ايكی بيكدن زياده نفوسلری اولمديغی مظنوندر.

آسينيه (Assinie) آفريقای غربيده (كينه) ساحلنده (آسينی) نهرينك منصبی جوارلرينه ويريلن اسمدر.

آسيون غابر (Asion-Gaber) جزيرة العربده حجازك شمالنده (عقبه) كورفزينك ساحل شرقيسنده بولنمش بر اسكی شهردر.

آسيه حضرت موسايی نيلدن آلوب، بيوتن وحمايه ومحافظه ايدن قادينك اسميدر، كه تواريخ اسلاميه‌يه كوره فرعونك زوجه‌سی ايدی؛ آنجق توراتده بو قادينك فرعونك زوجه‌سی اولديغی مذكور دكلدر.

آش (Asch) آوستريا ومجارستان دولتنك بوهميا يعنی چهستان قطعه‌سنده (اكر) شهرينك ۲٤ كيلومتره شمال غربيسنده، (البه) ايرماغنك حوضه‌سنده (ساله) نهرينك تابعلرندن (الستر) چاينك اوستنده بر شهردر، كه قضا مركزی اولوب، ۹٤۰۰ اهاليسی، خيلی صنايع وتجارتی وعلی‌الخصوص چوخه وبز معمولاتی واردر.

آش (Asch) فلمنكك ۱٦ نجی عصر ميلادی رساملرندن بابا اوغل ايكی كشيدر، كه مواقع تصويرنده‌كی مهارتلريله مشهوردرلر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آش (Ash) انكلتره‌ده ومماﻟﻚ مجتمعه‌ده بو اسمله بر قاچ بيوك قريه واردر، كه اڭ بيوكارى انكلتره‌نڭ جنوبنده (كنت) سنجاغنده و (ساندويچ) شهرينڭ ٥ كيلومتره شمالنده بولنانى اولوب، ٢١٠٦ اهاليسى وقربنده (رونوبيوم) شهر قديمنڭ روماليلر زماننده‌ن قالمه بعض آثار عتيقه‌سى بولنيور.

آشئا (Ascea) ايتالياى جنوبيده (پرنچيپاتو چيتريوره) ايالتنڭ (والو دلا لوقانيا) قضاسنده وبو اسمله مسمى اولان شهرڭ ١٨ كيلومتره جنوب غربيسنده آق دڭيز ساحلندن ٢ كيلومتره ايچريده واقع بر بيوك قريه اولوب، ٢١٧٠ اهاليسى واردر.

آشاخ (Aschach) آوستريا ومجارستان دولتنڭ «يوقارى آوستريا» ايالتنده، (افرديغ) قضاسنده وافرديغ شهرينڭ ٨ كيلومتره شمال شرقيسنده، طونه‌نڭ ساحل يميننده بر بيوك قريه‌در، كه آوستريا وپروسيه دولتلرينه پك چوق رجال يتيشديرمش اولان (هاراخ) قونتلرى خاندانه مخصوص بر سرايله بر بيوك باغچه واورمانى و ١٤٦٠ اهاليسى واردر. — باويره‌ده دخى بو ناممله بر قريه وبر ناحيه واردر.

آشارد (Fr. Char.) — فردريق شارل (Achard) آلمانيا مشاهير كيميايونندن اولوب، ميلادڭ ١٧٤٥ تاريخنده برلينده طوغمش، و ١٨٢١ ده وفات ايتمشدر. (مارغراف) ڭ ١٧٤٧ ده كشف ايتمش اولديغى پنجار شكرينڭ استخراجنى برنجى دفعه اوله‌رق ١٧٩٦ ده آشارد تجربه ايده‌رك، اجراسنى تعميم ايتمشدر. عن اصل فرانسز ايدى.

آشارد (Amédée Achard) — آمده فرانسه حكايه نويسانندن اولوب، ميلادڭ ١٨١٤ تاريخنده مارسلياده طوغمش، و ١٨٧٥ ده وفات ايتمشدر. بعض اكلنجه غزته‌لرينه محررلك ايتمش، وبر طاقم حكايه كتابلرى يازمشدر.

آشاس (Achas) اسپانيانڭ شمال غربيسنده كائن غاليچه مملكتنڭ (پونتاودره) ايالتنده وپونتاودره شهرندن ٢٥ كيلومتره‌لك مسافه‌ده بر قصبه اولوب، ١٤٨٨ اهاليسى واردر.

آشافنبورغ (Aschaffenbourg) باويره‌نڭ شمال غربيسنده «آشاغى فرانقونيا» ايالتنده قضا مركزى بر شهردر، كه (ماينه) نهرينڭ ساحل يميننده و (وورچبورغ) ڭ ٩٣ كيلومتره شمال غربيسنده، ٤٩° ٥٨′ ٢٨″ عرض شمالى ايله ٦° ٤٨′ ٢٦″ طول شرقيده واقع اولوب، ٩٢١٢ اهاليسى، بر اورمان مكتبيله ديگر بر چوق مكتبلرى، بر مكمل كتبخانه ايله بعض مواد فنيه‌يى جامع بر سرايى، دباغخانه‌لرى وكاغد وسائره فابريقه‌لرى واردر. (ماينه) نهرى واسطه‌سيله ايندريلن مواد تجاريه ايله كراسته‌لرڭ بر مخزنى حكمنده اولوب، جوارلرنده‌ده خيلى توتون واوزوم يتيشديريلير. اسكى بر شهر اولوب، روماليلر زماننده (آسقافه) ناميله شهرتى وار ايدى، وروماليلرڭ ممالكنى غير مطيع اولان جرمان اقواممندن محافظه ايچون چكلمش اولان ديوار بو شهره منتهى اولور ايدى. — قضاسى ٤٧١٩ مربع كيلومتره‌دن عبارت اولوب، ايكى ناحيه‌يه منقسم و ٤٠ دائره بلديه‌يى جامع اوله‌رق، ٣١ ١٥٠ اهاليسى واردر.

آشام (Ascham) انكلتره علماسندن اولوب، ميلادڭ ١٥١٥ تاريخنده (يورقشير) شهرنده طوغمش، و ١٥٦٨ ده وفات ايتمشدر. ابتدا (قامبريج) دار الفنوننده رياضيه ولسان يونانى معلمى اولوب، بعده سكزنجى لوئينڭ قيزى (اليسابته) نڭ مربيسى، وبربرينى متعاقب (ادوارد) ڭ، قرالىچه (ماريه) نڭ و (اليسابته) نڭ لاتينجه كاتبى اولمشيدى. لاتينجه بعض اشعار وآثاريله انكليزجه بر ايكى تأليفى واردر.

آشانتى (Achanti) آفريقاى غربيده (كينه) نڭ جنوبه متوجه اولان (آلتون ساحل) ڭ ايچ طرفلرنده بر قوم وبر مملكت اولوب، اكثر طرفلرى (فانتى) مملكتيله ساحلدن آيرلمشدر؛ چونكه هر نه قدر كه (فانتى) مملكتى دخى آشانتيدن معدود ايسه‌ده، بونى آشانتيلره قارشى انكلتره دولتى تحت حمايه‌سنه آلمشدر. بو مملكتڭ ايچ طرفلرى همان مجهول ايسه‌ده، شرقدن غربه (وولته) نهرندن (آسينى) نهرينه قدر، يعنى طول غربينڭ ٢ ايله ٦ درجه‌لرى آره‌سنده ممتد اولديغى متفق عليه، وشمالاً يعنى سودان طرفندن ايسه حدودى غير معيندر. مركزى اولان (قوماسى) شهرى، بعض سياحلرڭ روايتنه كوره، ٦° ٣٤′ ٥٠″ عرض شمالى ايله ٤°

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۲۰ ′ ۳۱ ″ طول غربیده، وساحلك قریب محلندن تقریباً ۱۸۰ کیلومترهلك مسافهده واقعدر. معلوم اولان طرفلری اورمانلق، صولی، منبت وکوزل یرلر اولوب، خدایی نابت بر چوق محصولاتلری اولدیغی کبی، ممالك حارهیه مخصوص هر نوع محصولاته دخی استعدادلری واردر. ایکی حدودنده بولنان مذکور (وولته) ایله (آسینی) دن بشقه (پرا) واونك تابعی اولان (داه) نهرلریله منصبنده پورتکیزلیلر طرفندن (آنقوبره) تسمیه اولنان (تندا) کبی بیوك وبر چوق ده کوچك نهرلری واردر. مرکزی اولان (قوماسی) سوداناك اڭ بیوك شهرلرندن اولوب، اون بش یکرمی بیك اهالیی جامع بر تجارتگاه اولدیغی کبی، ایکنجی درجهده برچوق قصبهلری ده واردر. اصل (آشانتی) دنیلن ملت حاله یقین وقتلرده سوداناك ایچندن کلوب مملکتی ضبط ایتمش جنکاور بر قومدر، که رئیسلری حکمدار اولمش، وآرقداشلرینك اخفادی دخی بر نوع نجابت وزادکانلق امتیازینی محافظه ایتمشلردر. حکمدارك ارادتی بونلرك وعسکر ضابطلرینك رأیی انضمامیله مشروطدر. دین اسلام سوداناك ایچندن کلوب، آشانتی مملکتنده داخل اولمش وکوندن کونه ترقی ایتمکده بولنمش ایسهده، اهالینك بعض اعتقادات غریبهٔ قدیمهلرینی الآن امحا ایدهمهمشدر. مع هذا بو عادات مکروههنك ازالهسنه جهد ایدر بعض منلالری ده واردر. آشانتی اهالیسی بر ملیون قدر تخمین اولنوب، سلاح طاشیهبیلهجك ارککلرینك جملهسی عسکر صایلدیغندن، ایکیوز بیك قدر عسکر چیقارهبیلیرلر، وجنکاور آدملر اولدقلرندن، ساحلده بعض مستعمراتی بولنان انکلترهیی دفعاتله اشغال ایتمشلردر. — بو مملکت حقنده بر قاچ سیاحتنامه یازلمش ایسهده، اڭ ایسی انکلتره طرفندن (قوماسی)یه کوندرلمش اولان بر هیئت سفارتك رئیسی موسیو (بوودیچ) طرفندن یازیلان سیاحتنامهدر، که فرانسزجهیهده ترجمه اولنمشدر.

آشانغو (Achango) آفریقای غربیده خط استوا آلتنده بر قبیلهدر، که پورتکیزلیلرك (فرنانو واز) تسمیه ایتدکلری (اوغومه) نهری منصبنك ۴۰۰ کیلومتره شرقنده و(غابون) دنیلن فرانسه مستعمراتنك جنوب شرقیسنده، ۲° عرض جنوبیده واقع خطهده ساکندرلر.

آشانکی (Achanghi) وانکلیزجه (Ashangee) حبشستانك شرق طرفلرنده (تکره) ایالتنده بر کولدر، که حبشستانك حدود شرقیهسنی تشکیل ایدن یوکسك طاغلرك اورتهسنده و ۲۵۰۰ متره ارتفاعنده، ۱۲° ۳۵′ عرض شمالی ایله ۳۷° ۱۷′ طول شرقیده واقع اولوب، بویی تقریباً ۷ واکی ۴ کیلومترهدر.

آشَب ایرانك شمال طرفنده (ری) خطهسنك (طالقان) جوارنده بر ناحیه اولوب، هواسی غایت صوغوق اولدیغی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

آشِب کردستانده حکاری جوارلرنده بیوك ومتین بر قلعه ایدی، که عماد الدین زنکی بن آق سنقر طرفندن هدم وتخریب اولنهرق، اونك یرینه (عمادیه) شهری بنا اولنمشدر. [«عمادیه» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آشبرغ (Ascheberg) پروسیهنك غرب طرفنده کائن (وستفالیا) ایالتنده، (مویستر) سنجاغنك (لورینغهاوزن) قضاسنده وبو اسمله مسمی شهرك ۱۲ کیلومتره شرقنده، صولدن (امس)ه دوکیلن (امر) چایی اوزرنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ۲۹۷۵ اهالیسی واردر. — پروسیهنك شمال طرفنده کائن (اشلسویغ هولستاین) ایالتنده، (کیل) سنجاغنك (پلون) قضاسنده دخی بو نامله بر قریه واردر، که مرکز قضانك ۶ کیلومتره جنوب غربیسنده و(پلون) کولنك غربی ساحلنده واقع اولوب، ۱۷۵۰ اهالیسی واردر.

آشبورتون (Ashburton) انکلترهنك (دوون) سنجاغنده، (دارت) نهری ساحل یسارندن ۱½ کیلومترهلك مسافهده و(اکستر) شهرینك ۲۸ کیلومتره جنوب غربیسنده کائن بر قصبه اولوب، ۲۹۵۰ اهالیسی واردر. وقتیله مشهور عبا فابریقهلری وار ایدیسهده، شمدی اکثریسی بطالدر.

آشبورنه (Ashbourne) انکلترهنك (دربی) سنجاغنده و(دربی) شهرینك ۱۱ کیلومتره شمال غربیسنده (هموره) نهرینك کوزل بر وادیسنده و(مانچستر) ڭ ۶۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۲۰۸۳ اهالیسی، دانتله، باصمه، بز، دمیر فابریقهلری وپینیر محصولاتی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آشبورنهام (Ashburnham) آوستراليانك شرق طرفنده كائن «جنوبی یکی والس» خطه‌سنك برسنجاغیدر، كه جنوباً (مورای) ایرماغنه دوكیلن (لاشـلان) نهریله محدود اولوب، ٦٥٠٠ مربع كیلومتره وسعتنده اولان اراضیسی پك چوق سوریلر بسلر مرعالرله مستوردر.

آشبورنهام (Ashburnham) آمریقای شمالیده (دومینیون) قطعهٔ واسعه‌سنك (قناده) خطه‌سنده، (اونتاریو) ایالتنك (پتربوروغ) قضاسنده و(پتربوروغ) شهرینك قارشیسنده اوله‌رق، (اوتونابه) نهری كنارنده واقع برقصبه‌در.

آشبورنهام (Ashburnham) ممالك مجتمعه‌نك شمال شرقیده بولنان جماهیردن (مساچوست) جمهوریتنك (وورچستر) سنجاغنده و(بوستون) شهرینك ٨٨ كیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ٢١٧٠ اهالیسی وقوندره وكبریت فابریقه‌لری واردر.

آشبی دلا زوچ (Ashby de-la-Zouch) انكلتره‌نك (لیچستر) سنجاغنده و(لیچستر) شهرینك ٢٧ كیلومتره شمال غربیسنده (ترنت) ایرماغنه دوكیلن (جیلویستاو) نهری اوزرنده وكور معدنی حاوی بر موقعده واقع برشهر اولوب، ٧٣٠٢ اهالیسی وتاقیه وچوراب كبی اورمه شیلرله شاپقه فابریقه‌لری واردر. قربنده مشهور بر ایلیجه، وجنوب طرفنده مشهور بر قلعه‌نك خرابه‌لری بولنیور، كه بو قلعه‌ده قرالیچه (الیسابته) (ماریه استوآرت) ی حبس ایتمشیدی. قلعه ١٦٤٨ تاریخ میلادیسنده هدم اولنمشدر.

آشتابوله (Ashtabula) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شرقیه‌سندن (اوهیو) جمهوریتنده بر قونتلق یعنی قضا ویا سنجاقدر، كه بو جمهوریتك شمال شرقیسنده اولان كوشه‌سندن عبارت اولوب. شمالاً (اریه) كولیله وشرقاً (پانسـلوانیا) جمهوریتیله محدوددر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٠٠٠ مربع كیلومتره‌دن عبارت اولوب. اكثر طرفلری واسع چایرلرله مستور، و٣٢ ٥٢٠ اهالیی جامعدر. مركزی ٨٩٠ اهالیی جامع اولان (جفرسون) قریه‌سی ایسه‌ده. اك مهم محلی (آشتابوله) اسكله‌سیدر.

آشتابوله (Ashtabula) ممالك مجتمعه‌ده (اوهیو) جمهوریتنك (آشتابوله) قضاسنده بر قصبه‌در، كه ینه بو نامله مسمی بر نهرك ساحل یسارنده ونهر مذكورك (اریه) كولنده اولان منصبندن ٥ كیلومتره یوقاریده واقع اولوب، تجارتگاه بر قصبه‌در، واسكله‌سنه كولدن واپورلر آمدشد ایدرلر.

آشتكرم (Achtagram) هندستانك جنوب طرفنده‌كی (میسور) خطه‌سنك مركب بولندیغی اوچ ایالتك بری اولوب. مساحهٔ سطحیه‌سی ١٩ ٢١٢ مربع كیلومتره، واهالیسی ١ ٦١١ ٦٠٤ نفوسدر.

آشتوله (Achtola) ونام دیكرله (سنكدیب) بحر عمانده مكران ساحلنك تقریباً ٢٤ كیلومتره آچیغنده، ٢٥° ٥′ عرض شمالی ایله ٦١° ٢٢′ طول شرقیده واقع بر ایصسز آطه‌در، كه بر نوع قپلومباغه ایله مملو اولمغله، عربلر كمیلرله ینانشه‌رق، بو قپلومباغه‌لرك قبوقلرینی اخذله، سرندیب وچینه قدر كوتوروب صاتارلر.

آشتون (Ashton) انكلتره‌ده اوچ شهرله بر چوق قریه‌لرك اسمیدر. شهرلرك اك بیوكی (آسـتون اوندرلینه under Lyne —) دنیلن شهردر، كه (لانقاستر) سنجاغنده، (تامه) نهرینك ساحل یسارنده و (مانچستر) ك ٨ كیلومتره شرقنده واقع اولوب، ٣١ ٩٨٤ اهالیسی واردر. كوزل بر شهر اولوب، بر طاقم اسكی ابنیه وآثاری وپاموق معمولاتنه متعلق پك چوق فابریقه‌لری واردر. میلادك ١٨٠١ تاریخنده آنجق آلتی یدی بیك اهالیسی وار ایكن، ١٨٦١ ده اهالیسی اوتوز بش بیكه بالغ اولمش ایسه‌ده، او وقتدنبری ینه تدنیه باشلامشدر. — ایكنجیسی (آشتون این ماكرفیلد in Mackerfield—) دنیلن قصبه‌در، كه ینه (لانقاستر) سنجاغنده و (نوتون) شهرینك ٣ كیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ٧٤٦٥ اهالیسی وپاموق معمولاتنه مخصوص فابریقه‌لریله كور معدنلری واردر. — اوچنجیسی (آشتون اوپون مرسی upon Mersye —) دنیلن قصبه‌در، كه (چستر) سنجاغنده، (مرسی) نهریله (بریجواتر) قنالنك محل تلاقیسی قربنده و (آلتینغهام) شهرینك ٥ كیلومتره شمالنده واقع اولوب، ٢٣٦٠ اهالیسی واردر.

آشته (Ashta وانكلیزجه Achta) هندستانك جهت غربیه‌سنده كائن (مالـوه)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خطه‌سنده، (پریانی) نهرینك ساحل یمیننده و (اوجین) شهرینك ۵۹ کیلومتره شرق جنوبیسنده، ۲۲° عرض شمالی ایله ۲۱′ ۷٤° طول شرقیده واقع بر قصبه وقلعه‌در. — هندستانده بو اسمله دها بر قاچ قصبه واردر، که بری (ستاره) ایالتنده (میراج) شهرندن ۳۶ کیلومتره‌لك مسافه‌ده، ۵۷′ ۱۶° عرض شمالیده؛ — بری بمبای دائره‌سنك (شلاپور) ایالتنده نظام‌الملك الکاسی حدودینك قربنده و (پونه) شهرینك ۱۸۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، ۵۰′ ۱۷° عرض شمالیده؛ — بری‌ده نظام‌الملك الکاسنده حیدرآبادك ۳۰۵ کیلومتره شمال غربیسنده، ۲۲′ ۱۹° عرض شمالیده واقعدر.

آشتی (Achti) هندستانك وسطلرنده (کوندوانه) خطه‌سنك (ورده) ایالتنده و (ورده) شهرینك ۸۳ کیلومتره شمال غربیسنده، (صدپور) جبالنك جنوبی اتکنده قدیم بر شهر اولوب، ۵۲۲٤ اهالیسی وبر چوق ابنیه وآثار عتیقه‌سی واردر.

آشجی محمد پاشا سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك دور سلطنتلرنده، ۱۱۱٤ تاریخنده، عبدالفتاح پاشانك وفاتی اوزرینه، قپودان دریا اولوب، ینه او سنه عزل، و ۱۱۲۵ ده ثانیاً نصب اولنه‌رق، سنهٔ مذکوره‌ده قپودانلقدن عزلله، مصر والیلکنه تعیین اولنمش؛ و ۱۱۲۷ ده مصرده وفات ایتمشدر.

آشدالاغ (Achdalagh) قافقاسیه‌ده اریوانك ۵۶ کیلومتره شمال غربیسنده (الاکز) طاغنك جنوبی اتکنده واقع بیوك وکوزل بر ارمنی قریه‌سیدر.

آشرسلبن (Aschersleben) پروسیه‌ده (ساقسه) ایالتنك (ماغدبورغ) سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (البه) ایرماغنك حوضه‌سنده (ساله) نهرینه دوکیلن (وبیر) چاینك تابعلرندن (آینه) نك اوزرنده وماغدبورغك ۵۲ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ۱۶۷۱۰ اهالیسی، معدن صولری وقاپلیجه‌لری، دباغخانه‌لری، ایپلیکخانه‌لری، ماکینه وچینی فابریقه‌لری واطرافنده بر طاقم قله‌لری واسکی سرایلری واردر.

آشفورد (Ashford) انکلتره‌نك (کنت) سنجاغنده، (استور) نهرینك ساحل یسارنده، (مدستونه) شهرینك ۲۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده ولوندره‌دن ۸۵ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقع بر شهر اولوب، ۸٤۵۸ اهالیسی واردر. — بو اسمله انکلتره‌ده بر قاچ بیوك قریه دخی بولنیور.

آشقر علی پاشا [هر نه قدر اصل املاسی بو اولوق لازم کلیرایسه‌ده، (ع) ایله یازیله کلدیکندن، «عشقر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آشقوبه (Aschkuppe) آلمانیاده (ووکلسکبیرکه) طاغیله (وستفالیا) طاغلری آره‌سنده ممتد اولان بر صره طاغلرك اك یوکسك ذروه‌سی اولوب، ۶۹۸ متره ارتفاعی واردر.

آشلاند (Ashland) ممالك مجتمعه‌نك جاهیر شرقیه‌سندن (پانسلوانیا) جمهوریتنك (شویلکیل) سنجاغنده، بر قاچ دمیر یول خطنك نقطهٔ تقاطع والتصاقنده و (پوچویل) ك ۱۹ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۷۱۰ اهالیسی، وکومور معدنلرینك کثرتی مناسبتیله، بر بیوك تجارتی واردر.

آشلاند (Ashland) ممالك مجتمعه‌نك (اوهیو) جمهوریتنده، (موسکینغوم) نهری وادیسنك یوقاری طرفنده قضا مرکزی برقصبه اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی واردر. — ینه بو اسمله مسمی اولان قضاسنك مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۱۲۵ مربع کیلومتره اولوب، ۲۱۹۳۰ اهالیسی وپك چوق اوت محصولاتی واردر.

آشلاند (Ashland) ممالك مجتمعه‌نك شمال شرقی طرفنده‌کی جاهیرندن (ویسونسن) جمهوریتنك بر قضاسیدر، که «یوکسك کول» ك جنوبی ساحلنده واقع اراضیسی قیالر، اورمانلر وکوللرله مستور اولوب، الآن ایشلنمه‌مش اولمغله، یالکز ۲۲۰ اهالیی جامعدر. دمیر معدنلری چوقدر. — ممالك مجتمعه‌ده بو نامله بر چوق قریه‌لر وموقعلر دها بولنیور.

آشلی (Ashley) ممالك مجتمعه‌نك جاهیر جنوبیه‌سندن (آرقانساس) جمهوریتنك بر قضاسیدر، که (لویزیانه) جمهوریتنك حدودنده واقع

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اولوب، غرب طرفنده (سالینه) وشرق طرفنده (بار-تولومرو) نهرلری آقیور، وبوایکنجی نهرده واپورلر ایشلر. مساحۀ سطحیه‌سی ۲۵۰۵ مربع کیلومتره‌دن عبارت اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ تاریخنده ۸۰۴۰ کشیدن عبارت ایدی، که بونلرکده نصفی زنجیدر. توتون محصولاتی چوقدر.

آشمول { (Ashmole) انکلتره‌نك آثار عتیقه ایله توغل ایدن علماسندن اولوب، میلادك ۱۶۱۷ تاریخنده (لیچفلد) شهرنده طوغمش، و۱۶۹۲ ده وفات ایتمشدر. برنجی شارل زماننده عسکرلك ایتمش، وبعض مأموریتلرده‌ده بولنمش، وبر طاقم اثرلر دخی یازمش ایسه‌ده، اصل شهرتنی موجب اولان شی (اوقسفورد) موزه‌خانه‌سنه براقش اولدیغی آثار عتیقه‌در، که کندیسنك اسمنه نسبتله آیریجه بر قسم تشکیل ایتمشدر.

آشِنا { هند شاعرلرندن ایکی ذاتك مخلصیدر، که بری نواب ظفرخان احسانك اوغلی میرزا محمد طاهر اولوب، عنایت‌خان اسمیله معروفدر. هجرت نبویه‌نك ۱۰۷۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. اشعاری «کلیات آشنا» عنوانیله جمع اولنه‌رق شاه جهان وداراشکوه نام حکمدارلرك مدحنه دائر برطاقم قصیده‌لری ده جامعدر. — دیکرینك اسمی غیاث‌الدین اولوب، ۱۰۷۳ سنۀ هجریه‌سنده ارتحال ایتمشدر.

آشنو { (Acheneau) فرانسه‌نك «آشاغی لوآر» ایالتنده برکوچك نهردر، که (غران لیو) کولنك آیاغی حکمنده اولوب، لوآر نهرینه دوکیلور. مجراسی ۲۱ کیلومتره اولوب، سیر سفا-ئنه صالحدر.

آشواپموشوآن { (Ashuapmoushouan) آمریقای شمالیده (دو-مینیون) مملکتنك (کبك) خطه‌سنده بربیوك نهر او-لوب، (ساکنای) ایرماغنك باشلیجه شعبه‌سیدر. [«شاموشوآن» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آشوب { مازندران شعراسندن ملا حسین اسمنده برذاتك مخلصیدر، که هند-ستانه رحلت ایدوب، ظفر خانله عقد رابطۀ دوستی ایتمشیدی. شو قطعه جملۀ اشعارندندر:

سبزه ازمژکان من سامان شادابی کرفت
نرکس ازچشم ترم تعلیم بیخوابی کرفت
نقد اشکمرا بزور از مردم چشمم ربود
کرد او کردم که باج از مردم آبی کرفت

آشوب { همدانلی برشاعرخوشطبع وخوشبیان در. شو بیت جملۀ اشعارندندر:

هر داغ زیر پنبه شهیدیست درکفن
صحرای محشرست سراپای سینه ام

آشوب { هندستانك اوده خطه‌سنده شجاع الدوله واوغلی آصف‌الدوله زمانلر-نده یاشامش برشاعردر، که اسمی محمد بخش اولوب، هندستانده متداول دیوانی واردر.

آشوبی { هندستان شعراسندن ومشاهیر خطاطیندن برذات اولوب، نستعلیق خطنده ید طولی صاحبی ایدی. شو بیت جملۀ اشعا-رندندر:

ابرست وهوا معتدل از شبنم صبحست
امروز هوا نیست که تا شب دم صبحست

آشودی { سیواس ولایت وسنجاغنك دارنده قضاسنده برناحیه‌در. تفصیلات احوالنه دسترس اولنه‌مدی.

آشول { (Ashwell) انکلتره‌نك (هرتفورد) قضاسنده، (بالدوم) شهرینك ۵ کیلو-متره شمال شرقیسنده، (قام) نهرینه دوکیلن (ره) چا-ینك منابعی قربنده بربیوك قریه اولوب، ۱۵۷۵ اهالیسی وقربنده رومالیلرك زماندن قالمه آثار عتیقه-سی واردر.

آشوور { (Ashover) انکلتره‌نك (دربی) سنجاغنده و(دربی) شهرینك ۲۵ کیلومتره شمالنده، (دروانت) نهرینه دوکیلن (آمبر) چایی اوزرنده برقصبه اولوب، ۲۱۷۰ اهالیسی ودانتله وچوراب کبی معمولات فابریقه‌لری واردر.

آشویله { (Ashville) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر جنوبیه‌سندن (آلابامه) جمهوریتنك برقصبه‌سیدر، که (سنت قلر) قضاسنك مرکزی او-لوب، (آلابامه) نهرینه منصب اولان (قوسه) نهری تابعلرندن بری اوزرنده و(مونتغومری) شهرینك ۱۹۳ کیلومتره شمالنده واقع و۹۲۰ اهالیی جامعدر. قر-بنده کور معدنی واردر.

آشه { (Ashe) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شرقیه-سندن «شمالی قارولینه» جمهوریتنك برقضاسیدر، که جمهوریتك شمال غربی کوشه‌سنده واقع اولوب، شمالاً (ویرجینیا) وغرباً (تنسه) جمهو-ریتیله محدوددر. (آلغانی) سلسلۀ جبالنك غربی ما-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نلدسنده و(نوربور) نهری وادیسنك یوقاری طرفنده اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۷۲۸ مربع کیلومتره واهالیسی ۹۵۷۰ نفوسدر. مرکزی یالکز ۱۵۰ اهالیسی اولان (جفرسون) قریه‌سیدر.

آشی حضرت داود نبینك پدری اولمق اوزره قاموسده ذکر اولنمش ایسه‌ده، اصلی (یسی)در. [بو ماده‌یه مراجعت بیوریله.]

آشیانو (Asciano) ایتالیای وسطیده طوسقانه خطه‌سنك (سیانه) ایالتنده و(سیانه) شهرینك ۳۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده، بر تپه‌نك اتکنده و(اومبرونه) نهری کنارنده بر قصبه اولوب، ۷۳۰۰ اهالیسی واردر. قصبه‌نك قربنده طوزلی وقاربونلی بر معدن صویی نبعان ایدر.

آشید آطنه ولایتنده قوزان سنجاغنك قارص قضاسنده بر قریه اولوب، جسیم بر قلعهٔ قدیمه‌نك خرابه‌لری اوزرنده مؤسسدر.

آشیده یاخود عشیده (Achida) موصل جوارنده جبل طورده بولنور بیوك کرد عشیرتی اولدیغی سیاحیندن (موسیو اشلفلی) ذکر، وبو عشیرتك منقسم بولندیغی ۱۷ قبیله‌یی تعداد ایتمشدر.

آشیر یاخود آشر. حضرت یعقوبك اولادینك سکزنجیسیدر، که (لئا) نام زوجه‌سندن طوغمشدر.

آشیراس (Achiras) آمریقای جنوبیده آرجنتینه جمهوریتنك (ریو قوارتو) ایالتنده، (قرطبه) سنجاغنده بر قصبه وقلعه‌در، که (سیرا ده قوردووه) سلسلهٔ جبالنك منتهای جنوبنده بولنان بر وادیده و(ریو قوراتو)دن (سان لوئی)یه کیدن دمیر یول خطی قربنده ۸۴۵ متره ارتفاعی اولان بر محلده واقعدر.

آشیره یاخود عشیره (Achîra) آفریقای غربینك خط استوا آلتنده (اوغوبای) نهرینك جنوبنده بولنان اقوام زنجیه‌دن بر قومدر.

آشیغان (Achigan) آمریقای شمالیده (دومینیون) مملکتنك (کبك) خطه‌سنده بر نهردر، که پك واسع ایسه‌ده، درین اولمدیغی کبی، مجراسی‌ده پك مائل وجریانی سرعتلی اولدیغندن، سیر سفائنه صالح دکلدر. (تربونه) و(آسومپسیون) قضالرینك صولرینی طوپلایه‌رق، ۶۰ کیلومتره‌لك مسافه جریاندن صکره، (اوتاوه) نهرینك تابعلرندن (آسومپسیون) چاینه دوکیلور.

آشیل (Achille) آخیلاوس اسم یونانیسنك فرانسزلر عندنده‌کی صورت تلفظیدر. [«آخیلاوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آصرحدون (Assar-Haddon) آثوریه حکمدارلرندن اولوب، پدری سنحاریبدن صکره قبل المیلاد ۶۷۶ تاریخندن ۶۶۸ تاریخنه قدر نینوه‌ده حکومت سورمش؛ وبابلی دخی ضبط ایدوب، آثوریه‌نك بر ایالتی حکمنه قویمش ایسه‌ده، والی نصب ایتدیکی (سئوسدوخیوس) میلاددن ۶۶۸ سنه اول اعلان استقلال ایتمشیدی. آصرحدون بعده سوریه‌یی دخی ضبطله، یهودا حاکمی مناسی‌یی اسیر ایتمش، وسامریه‌یه بر طاقم آثوریلر سوق واسکان ایلمشیدی. سامریلرك آثوریلرله اولان قرابت جنسیه‌لری بوندن طولاییدر. آصرحدون آثور حکمدارلرینك اك بیوکلرندن اولوب، فتوحاتندن بشقه، نینوه وبابلده اخیراً آثار باقیه‌لری کشف اولنان بر چوق ابنیهٔ جسیمه دخی بنا ایتدیرمشدر.

آصف بو نامله بنی اسرائیل تاریخنده بر قاچ ذات بولنیورسه‌ده، اك مشهوری تواریخ اسلامیه‌ده حضرت سلیمانك وزیری ومدبر ملکی کبی کوستریلن، وبناءً علیه حسن تدبیر وحکیمانه ادارهٔ ملك ودولت خصوصنده ضرب مثل حکمنه کچن، ویهود تاریخلرنده حضرت داودك اصحابندن موسیقی‌شناسلق ونغمه‌پردازلقله مشهور اولان ذاتدر. زبورك مقاماتنه بسته‌لری ترتیب وصورت تغنیسی تعلیم ایدن بو ذات اولمغله، کندیسندن صکره دخی بو وظیفه کندی نسلنه ارثاً انتقال ایتمشیدی.

آصف افندی (السید محمد امین —) هجرت نبویه‌نك ۱۲۳۶ تاریخنده (آمد) شهرنده طوغوب، طفولیتنده پدریله برابر شامه هجرت، واوراده پدرندن وسائر اساتذه‌دن عربی وفارسی ادبیاتنی تحصیل ایله، ۱۲۶۲ تاریخنده درسعادته ورود ایتمشدر. نحیف وادیب بر شاعر اولوب، خیلی قصاید وغزلیات سویلمش ایسه‌ده، دفتر اشعاری غائب اولمشدر. فطین تذکره‌سنده کوریلن بر غزل تا تمامی لطافت اشعارینه نمونه ایسه، حقنده پك‌ده ایی بر فکر حاصل ایتدیره‌میور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آصف الدوله { هندستان نوابلرندن اولوب، نواب شجاع الدوله‌نك اوغلی در. جود وکرم وکثرت خیرات ومبراتله مشهور محب علما بر ذات ایدی. هجرت نبویه‌نك ۱۱۸۸ تاریخنده فیض‌آباده مسند امارته اوتوروب، بعده (لکهنو) شهرینی مقر امارت اتخاذ ایتمش، و۲۳ سنه امارت سوردکدن صکره، ۱۲۱۲ تاریخنده وفات ایدوب، (لکهنو) شهرنده (امام باره) نامیله تأسیس ایتمش اولدیغی بقعهٔ مبارکه‌ده دفن اولنمشدر. تاریخ وفاتیچون شو بیت سویلنمش، وسنك مزارینه یازلمشدر:

نقشبند کاف ونون بر تربت آصف نوشت
هاهنا روح وریحان وجنات النعیم

کندیسنك طبیعت شعریه‌سی اولوب، اردو وفارسی لسانده بعض اشعاری واردر. شو بیت زادهٔ طبعیدر:

کشتهٔ چشم توهر زخمی که بر اندام داشت
هم‌کفن هم کور وهم تابوت چون بادام داشت

آصف بك { (محمد امین) هجرت نبویه‌نك ۱۲۱۲ تاریخنده درسعادتده طوغوب، طریق علمیه انتسابله، مدانیه، قاز طاغی، بیله‌جك، خاصکوی وسائر قضالر نیابتلرنده بولندقدن صکره، ۱۲۴۸ تاریخنده مولویتله اسکداره حاکم، و۱۲۵٦ تاریخنده اوقاف همایون مفتشی نصب اولنمش؛ و۱۲۵۹ده ارتحال ایتمشدر. ترسانه امینی زاده دیمکله معروفدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، اشعاری لطیف ومعنیداردر. شو ایکی بیت بر غزلندن مأخوذدر:

بعدازین جمعیت خاطر بکا امر محال
کیم اسیر دام کیسوی پریشان اولدم آه
سیخ جوری جانمه کار ایلدی آصف بنم
نار عشق یار ایله سوزان وبریان اولدم آه

آصف جاه { [« نظام الملك » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آصف خان { هندستان حکمدارلرندن جهانکیر پادشاهك وزیری ایدی. عن اصل اصفهانلی اولوب، میرغیاث‌الدین اصفهانینك برادرزاده‌سی‌در، وپدرینك اسمی میرزا رفیع الزمان بن آقاملادر. کنج ایکن هندستانه رحلتله، عمی آنف الذکر غیاث‌الدینك وساطتیله اکبر شاهك حضورینه چیقوب، مشارالیهك توجهنی قزانمش، وجهانکیر پادشاهك زماننده قطع مراتبله، مسند وزارته دخی نائل اولدقدن صکره، هجرت نبویه‌نك ۱۰۲۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، خسرو وشیرین حکایهٔ مشهوره‌سنی پك لطیف صورتده نظم ایتمشدر.

آصفی { مشاهیر شعرادن اولوب، پدری خواجه نعمةالله سلالهٔ تیموریه‌دن سلطان ابو سعیدك وزیر اعظمی بولنمغله، کندیسی سلطان مشارالیهك مقربلرندن اولمش؛ ومؤخراً سلطان حسین بایقرانك خدمتنه دخی واصل اولمشیدی. اشعاری بغایت لطیف ومعنیدار اولوب، مکمل دیوانی وبعض مثنویلری واردر. علی شیرنوائی تذکره‌سنده بو ذاتك، اکثر شعراده عادت اولدیغی اوزره، احوال خصوصیه‌سنك غیر مطرد وپریشان اولدیغندن شکایت ایدیور. هجرت نبویه‌نك ۹۲۰ ویا ۹۲٦ تاریخنده هراتده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

بسی خودرا درآب دیده چون ماهی وطن دیدم
که تا قلاب زلفشرا بکام خویشتن دیدم

—

نریخت دردی و محتسب زدیر کذشت
رسیده بود بلایی ولی بخیر کذشت

—

من طور تجلی چه کنم بر لب بام آی
کوی تومرا طور وجمال تو تجلیست

روایته کوره آلت دوداغی یاریق ایدی. شو بیتی‌ده بوکا دلالت ایدیور:

تیغیست آبدار زبان تو آصفی
چاك لبت زتیزیٔ زبان توست

آصفی { سلطان سلیمان خان دوری شعراسندن وخاقان مشارالیهك بنده وبنده‌زاده‌لرندندر. ذوق وعشرته مبتلا بر مرد قلندر مشرب ایدی. حلب شهرنده ارتحال ایتمشدر. لسان وافکاری آکلاشلق اوزره، شو ایکی بیتی ایراد اولندی:

کر بکا تخت سلیمانی ده ویرسه‌ك آصفی
بن کدای کوی یار اولدوغمی ویرمن سکا

—

برلواء اژدها پیکر چکوب هربار زلف
عسکر خال وخطه اولمشدرر سردار زلف

آصفیه { یاخود اسفیه (Assafia) جزایرده نفس جزایر ایالتنده (وادیٔ جدی) • دوکیلن بر دره‌نك اوستنده واقع بر واحدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آصمق دره‌سی { شرق روم ایلی ولایت ممتازه‌سنده بر نهردر، که اسلیمیه‌نك شمالنده شرقه طوغری اوزانان بالقان شعبه‌سنك شرق طرفنده‌کی اتکندن نبعانله، ابتدا شماله بعده شرق وشرق جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، (قرین آباد) قصبه‌سندن غرباً یاریم ساعتلق مسافه‌یه قدر کادکدن صکره، جنوبه وبعده غربه طوغری دونه‌رك، ومجراسنده صاغ وصولدن بر چوق دره‌لر دخی اخذ ایده‌رك، (یانبولی) شهرینك اوست طرفنده (طونجه) نهرینه دوکیلور. مجراسی تخمیناً ٥٠ کیلو-متره قدردر.

آصمه آلتی { استانبولده مصر چارشوسی قپوسندن تحت القلعه‌یه قدر ممتد اولان بر چارشیدر، که بعض محللرینك اوستی آصمه ایله مستور اولدیغندن، بو اسمله تسمیه اولنمشدر. باشلیجه کرید تجارینك محلی اولوب، صابون، پرنج، زیتین یاغی کبی شیلرك صاتلدیغی چارشیدر. بر قاچ خان دخی واردر.

آصمه‌لی مسجد { بك اوغلنده درت یول اغزینی تشکیل ایدن درت سوقاغك بریدر، که تپه باشنك بر آز آلت طرفنه اینر. بو سوقاغه بو نامی قزاندیران مسجددن وآصمه‌سندن نشان یوقدر.

آصیل { طالوتك ذریتندن بر آدم اولدیغی بنی اسرائیل کتب مقدسه‌سنده مذکوردر.

آطال { آطالا وساره. [«آتال» وساره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آطاله { (Attala) ممالك مجتمعه‌نك جاهیر شرقیه‌سندن (میسیسیپی) جمهوریتنك بر قضاسیدر، که جمهوریتك وسطنده و(میسیسیپی) ایرماغنه دوکیلن (بیغ بلاق) نهری کنارلرنده واقع اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ١٨١٤ مربع کیلومتره، واهالیسی ١٤٤٨٠ کشیدر، که اکثریسی بیاض وبر طاقی زنجیدر. مرکزی ٥٨٠ اهالیلی جامع اولان (قوشیوسقو) قریه‌سیدر. — فرانسه مشاهیر ادباسندن شاتوبریانك «آطاله» اسمیله تحریر ایتمش اولدیغی مشهور بر حکایه‌نك محل وقوع وجریانی اولمق اوزره، تصور ایدلمش اولدیغندن، بو نامله تسمیه اولنمشدر. بو حکایه عصرمزك نامرافرازان ادباسندن اکرم بك افندی طرفندن لسانمزه ترجمه اولنمشدر.

آطالیه { [«آنطالیه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آطرانوس { خداوندکار ولایتنده بروسه سنجاغنه ملحق بر قضادر، که کشیش طاغنك جنوبنده واقع اولوب، (ادرناس) ویا (آطرانوس) نهری وادیسنك آلت طرفندن عبارت، وشمالاً نفس بروسه، شرقاً خرمنجق، جنوباً سنجان، غرباً دخی کرماستی قضالریله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٣٠٠ مربع کیلو-متره، واهالیسی ٢٢٠٣٧ نفوس اولوب، همان جمله‌سی اهل اسلامدر. قضاسی ١٠٧ قریه‌دن مرکب اولوب، ١٠١ جامع و ١٠٨ مکتبی دخی واردر. مرکز ولایتدن مرکز قضایه قدر ایکی طریق اولوب، طاغ طریقیله ١٠ ساعتده کیدیلیر ایسه‌ده، یول صرپ اولوب، یالکز استرله کیدیله-بیلیر؛ دره بویندن کیدن طریقله ایسه ١٢ ساعتده واریلیر، وآنجق بونكده (قپوقیا) دنیلن بر بچق ساعتلق قدر محلی صرپ وصعب المروردر. قضانك اکثر محللری طاغلق ایسه‌ده، دره وبایرلرده خیلی منبت یرلری دخی اولوب، حبوبات متنوعه، آفیون، اوزوم، پلاموت وپاموق کبی محصولاتی واریك والما کبی میوه‌لری واردر. قضانك شرق طرفلرنده تخمیناً ٩٠٠٢٠٠ دونم وسعتنده اورمانلر بولنوب، چام، کورکن ومیشه آغاجلری چوق اولمغله، اهالینك باشلیجه صنعتی کراسته‌جیلك اولوب، اکثریا نهر واسطه‌سیله مرمره‌یه قدر کراسته ایندیررلر، وداخل قضاده بولنان بش خزارده تخته یاروب، بروسه‌یه، ومرمره ساحلنده‌کی روم ایلی قصبه‌لریله استانبوله نقل وفروخت ایدرلر. قضانك سائر طرفلرنده دخی اورمانلر چوقدر. اهالی کندی احتیاجلرینه کوره ال دستکاهلریله شیاق وعبا دخی نسج ایدرلر. قضا-نك شمال شرقی طرفنده ایکی محلده کلیتلی قروم معدنی بولنوب، بر مقداری صاحب امتیاز طرفندن نقل واخراج اولنقده‌در. کوکوردلی معدن صولری ونافع ایلیجه‌لری دخی واردر. مرکزی نهرك ساحل یسارنده بولنان (بکجه) قصبه‌سیدر. (اورخان کبیر) و (مظلوملر) قریه‌لرنده برر مدرسه بولندیغی کبی، (قران ایشقلر) قریه‌سی جوارنده شاهین بابانك، دده قریه‌سنده شیخ سلام الدین بابانك و (سمربجی) قریه‌سی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جوارنده اورکیدن بابانك زیارتکاه انام اولان مرقد شریفلری بولنیور.

آطرانوس { آنف البیان قضانك ایچندن کچن نهردر. [« ادرناس » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آطلاس { (Atlas) یونان قدیم اساطیرینه کوره، (ماوریتانیا) یعنی مغرب حکمداری اولوب، ابوالآلهه مشتری ایله (قلیمنه) نك ازدواجندن تولد ایتمشیدی. ودیکر بر روایته کوره (یافث) ك اوغلی ایدی. کندیسی (تیتان) لرك یعنی جنلرك مشتریتك علیهنده واقع اولان عصیانلرنده ذی مدخل اولدیغیچون، مشتری طرفندن طاغه تحویل اولنهرق، سماواتی اوموزلری اوستنه طوتمغله مکلف اولمش. بو اعتقاد اسکی یونانیلرك آفریقادهکی آطلاس سلسلهٔ جبالنه دنیانك اك یوکسك طاغلری نظریله باقهلرندن نشأت ایتمشدر. (آطلانتیده) یعنی « آطلاسیات » نامیله مسمی و (هسپریده) یعنی « غربیات »، (هیاده) یعنی « مطریات » و(پلیاده) یعنی « ثریا » زمرهلرینه منقسم بر طاقم پریلرکده باباسی زعم اولنور ایدی.

آطلاس { (Atlas) آفریقانك شمال غربیسنده مغرب نامیله معروف اولان ممالك واسعهده بر سلسلهٔ جبالدر. بو سلسله باشلیجه ایکی قسمدن عبارت اولوب، غرب طرفنده اولان قسمی مغرب اقصاده یعنی فاس ومراکش دولتنده بحر محیط آطلاسی ساحلنده اولان (رأس نون) دن باشلایهرق، وغرب جنوبیدن شرق شمالیه طوغری اوزانهرق، جزایر حدودی قربنه قدر واصل اولور، واوراده غرب شمالیه طوغری سبته بوغازینه وطانجه اسکلهسنه قدر ممتد اولان بر قول صالار. بو قسم تمامیله بر سلسله دیمکه شایان اولوب، صیرتی بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور. ایکنجی قسم ایسه جزایر حدودندن ودها طوغریسی فاسك شرق طرفندن باشلایوب، آزبجق شماله میل ایله شرقه طوغری اوزانهرق، تونسك اقصای شرق شمالیسی اولان (بون) برونه یعنی (رأس الدار) ه منتهی اولور. بو قسم یلکده بر سلسله دیمکه شایان دکلدر؛ چونکه بر صیرت تشکیل ایتمیوب، ۱۵۰ کیلومتره وسعتنده مرتفع بر محل تشکیل ایدیور، که بو ارتفاع شمالاً (تل) دنیلن وساحله قدر اوزانان غایت کوزل ومنبت بر طاقم بایرلره، وجنوباً صرپ اوچوروملر ویا قورو وغیر منبت بایرلره تدریجاً تدنی ایدیور.

آطلاس سلسلهسنك بر اوجدن بر اوجه طولی تقریباً ۲۳۰۰ کیلومتره اولوب، بونك ۱۱۰۰ کیلومترهلکی فاس ومراکش دولتنده، ۹۰۰ کیلومترهلکی جزایرده و ۳۰۰ کیلومترهلکی دخی تونسدهدر. علم الارض نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه، بو سلسله تحت البحر سیچلیا طاغلریله ومسینه بوغازندن ایتالیانك (آپنینه) سلسلهسیله مربوط اولوب، (آلپ) طاغلرینه منسوبدر. آفریقانك شمال غربی طرفنه یعنی فاس، جزایر وتونسه اوروپانك اقطار جنوبیهسی هوا ومحصولاتنی قزاندیرهرق، ممالك مذکورهیی آفریقانك سائر طرفلرندن هر وجهله تفریق ایدن آطلاس جبالیدر.

آطلاس سلسلهسنك اك مرتفع محللری فاس ومراکش ممالکنده کائن وسط وغرب طرفلرنده اولوب، اوراده دائمی صورتده قارله مستور اولان بعض ذروهلری ۳۵۰۰ وبلکه ۴۰۰۰ متره ارتفاعنده تخمین اونمقدهدر. جزایردهکی ذروهلرینك اك یوکسکی اولان (شلیه) ذروهسی ایسه آنجق ۲۳۲۸ متره ارتفاعندهدر. بو سلسله صیرتنك ساحلدن اك زیاده تبعد ایتدیکی محل دخی فاس مملکتیدر. بو سلسلهٔ جبالدن شماله طوغری آقان نهرلردن وادیٔ سوسه، تنسفت، ام الربیعه، ابو رقرق و (سبو) نهرلری بحر محیط اطلاسییه، وملویه، تفنه، صبره، شلیف، ایسر، ساحل، وادیٔ کبیر، سیبوسه ومجرده نهرلری دخی آق دکیزه دوکیلور؛ جنوبه طوغری آقانلردن ایسه یالکز وادیٔ نون ایله ذرعه نهرلری بحر محیط آطلاسییه قدر واصل اوله بیلوب، دیکرلری چوللرك قوملرنده قورور، ویاخود بر طاقم طوزلی کوللرهمنتهی اولورلر، که بونلرك اك بیوکلری مراکشده (وادیٔ زیر)، (کیراو)، (صعوره)، وجزایرده (وادیٔ جدی) در.

آطلاس اسمی اسکی یونانیلر عندنده مستعمل اولوب، یرلیلر بو اسمی بیلیورلر، وکرك بو کون ممالك مغربیهٔ مذکورهده وکرك قرون سالفهده یازلمش جغرافیون عرب آثارنده بو سلسله (درن) یاخود (درنه) اسمیله معروفدر. بربر لساننده (درن) و(ادرار)یاخود

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

(اضرار) کلمه‌سی طاغ دیمك اولدیغندن، احتمال که اسکی یونانیلر بو کلمه‌یی تحریفله (آطلاس) صورتنه قومشلردر. بطلیوس بو سلسله‌یی «بیوك آطلاس» و «کوچك آطلاس» ناملریله ایکی‌یه تقسیم ایتمك ایستمش ایسه‌ده، او وقتده قدر مغرب ممالکی لایقیله کشف و تحقیق ایدلمه‌مش اولدیغندن، بو تقسیمده اصابت ایده‌مه‌مشدر. آوروپا جغرافیونی دخی بو سلسله‌نك جزایرده‌کی قسمنی شمالی و جنوبی‌یه تقسیم ایدوب، شمالی شعبه‌سنه «بیوك» و جنوبیسنه‌ده «کوچك» دیمك ایستمشلر ایسه‌ده، بو ایکی شعبه مرتفع بر دوزلکله مربوط اولدقلرندن، بو تقسیمه هیچ محل یوقدر.

آطلاس سلسله‌سنك فاس و مراکشده اولان قسمنك اکثر طرفلری یاز وقیش قارله مستور بولنغله، اتکلری و بو سلسله‌نك شمال غربیسنده قالان قطعه دنیانك اك کوزل هواسیله ممتازدر. جزایرده‌کی قسمنك ذروه‌لری ایسه یالکز قیشین قارله مستوردر. بو سلسله‌نك اتکلری اورمانلر و مرعالرله مستور اولوب، میشه، چام، فیستیق، کستانه، زیتون وسائره آغاجلری چوقدر و علی‌الخصوص کستانه آغاجلری پك بیوکسك اولور. اهالیسی اولان قبائل بربریه کلیتلی قیونلر بسلرلر. اورمانلرده آرسلان، صرتلان، قپلان، میمونلرك انواعی، طوموز و آیی حیوانلری دخی بولنور.

آطلاسی {بحر محیط — Océan Atlanti-(que)} کرهٔ ارضك قسم اعظمنی احاطه ایدن و «بحر محیط» تعبیر اولنان واسع دکیزلرك بریدر، که یکی دنیا ایله اسکی دنیا آره‌سنده، یعنی آوروپا و آفریقا سواحل غربیه‌سیله آمریقانك سواحل شرقیه‌سی ماییننده واقع اولوب، بحر محیط شمالیدن بحر محیط جنوبی‌یه قدر ممتد اولور. بو اسم اسکی یونانیلر طرفندن، (اطلاس) طاغنه، ودها طوغریسی بو نامله اعتقاد ایتدکلری بر جن ایله اونك قیزلری زعم اولنان (اطلانتیده) یعنی «آطلاسیات» نام پریلره نسبتله، بو بحر محیط ودها طوغریسی اووقتلرده معلوملری اولان سبته بوغازی خارجنده‌کی قسمنه ویرلمشیدی. بو بحر محیطی اك اول کشف و بر چوق طرفلرینی سیر ایتمش اولان فنیکه‌لیلرك بوکا نه نام ویردکلری معلوممز دکلسه‌ده، مؤخراً بو بحر محیطك سواحلنه قدر توسیع ممالك و نشر کلمة الله ایدن اهل اسلام و علمای عرب طرفندن (بحر الظلمات) تسمیه اولندیغنی بیلیرز. بو اسمه وجه تسمیه‌سی‌ده رنکنك قویو یشیل و طالغه و فرطونه‌لرینك مظلم اولمسندن، و بلکه‌ده شماله طوغری واقع اولان سیاحتلرنده کیندکجه کوندوزلرك قیصالوب کیجه‌لرك اوزامسیله ظلماتك تزایدینی کورملرندن ایلری کلمشدر. هر حالده، بو اسم بو کونکی معلومات مکتسبهٔ جغرافیه ایله توافق ایده‌میه جکندن، (بحر محیط آطلاسی) تسمیه‌سی موافق حالدر.

حدود شمالیه و جنوبیه‌سی تماملیه معین اولمیوب، هر نه قدر که عمومیت اوزره منطقهٔ شمالیه‌دن منطقهٔ جنوبیه‌یه قدر ممتد اولدیغی سویلنه بیلیرسه‌ده، حقیقتده شمالاً منطقهٔ شمالیه‌یی یکوب، غروئلانده و نوروجیا سواحلنجه بحر منجمد شمالینك بوزلرینه قدر واصل اولدیغی حالده، جنوباً آمریقانك منتهای جنوبنده‌کی (هورن) برونیله آفریقانك اقصای جنوبنده اولان امید برونی آره‌سنه تمدید اولنان بر قوس موهومله محدود اولوب، بو خط موهومك جنوبنده قالان پارچه بحر محیط کبیردن معدوددر. بو وجهله بحر محیط آطلاسی ٥٠° عرض جنوبیدن ٦٦° ٣٢′ عرض شمالیده واقع منطقهٔ شمالیه‌یه و بلکه ٧٠° عرض شمالی‌یه قدر ممتد اولوب، شمالدن جنوبه اولان بویی ١٢٠ درجه یعنی ١٣٣٣٥ کیلومتره‌در؛ شرقدن غربه اولان اکی ایسه غیر مساوی اولوب، اك وسعتلی محلی ٢٠° عرض شمالیده آفریقانك (سنغال) ساحلیله مکسیقه کورفزی آره‌سنده اوله‌رق، ٩٠٠٠ کیلومتره؛ واك طار محلی دخی ایسلانده آطه‌سنك اوستنده نوروج ایله غروئلاند آره‌سنده اولوب، یالکز ١٤٤٥ کیلومتره وسعتنده‌در؛ (هورن) برونیله امید برونی آره‌سنده اکی ٧٢٢٥، کینه کورفزیله برازیلیانك (سانو روق) برونی آره‌سنده ٣١٠٠، اسپانیانك قادیس اسکله‌سیله ممالك مجتمعه آره‌سنده ٧٢٢٥، (برست) ایله (نویورق) آره‌سنده ٥٥٥٠، نویورق ایله (لیورپول) آره‌سنده ٥٦٠٥ کیلومتره‌در.

خط استوا، ودها طوغریسی خط استوایی منحرفاً قطع ایتمك اوزره، شمالی کینه‌نك منتهای غربندن برازیلیانك (سانو روق) برونه قدر ممتد بر خط موهوم بو بحر محیطی «شمالی» و «جنوبی» اوله‌رق

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایکی قسمه آیریور، که بو تقسیم مجرد اعتباری اولمیوب، طبیعیدر؛ چونکه بو ایکی قسم شکل وهیئتجه وبرچوق احوال طبیعیه‌جه بربرلرندن فرقلیدر. شمالی قسمنك کرك شرقاً وکرك غرباً برچوق کیرنتی وچیقنتیلری، وبناءً علیه بر طاقم شبه جزیره، جزیره، بوغاز، کورفز ودکیزلری واردر. شبه جزیره‌لرینك باشلیجه‌لری آمریقاده لابرادور، یکی اسقوچیا، فلوریده، یوقاتان؛ اوروپاده اسقاندیناویا (یعنی اسوج ونوروج)، دانیمارقه، ایبریا (یعنی اسپانیا وپورتکیز) شبه جزیره‌لریدر. آطه‌لرینك باشلیجه‌لری انکلتره، ایرلانده، ایسلانده، غروئنلاند، ترنو، آنتیل جزایری وآفریقا سواحلی قارشیسنده‌کی مادره ایله آسور، قناریه ویشیل برون آطه‌لریدر. بحر محیط آطلاسینك قسم شمالیسندن آیریلان دکیز وکورفزلرك دخی باشلیجه‌لری بر طرفدن هودسون دکیزی، سنت لورن کورفزی، مکسیقه کورفزی، آنتیل آطه‌لری دکیزی؛ ودیکر طرفدن شمال دکیزی، بالطیق دکیزی وبوندن آیریلان بوتنیا وفینلانده کورفزلری، مانش دکیزی، غاسقونیه کورفزی، بحر سفید وبونك شعباتندن اولان آدریاتیق (یعنی وندیك کورفزی)، آطه‌لر دکیزی، مرمره، بحر سیاه، آزاق دکیزی. بحر محیط آطلاسینك جنوبی قسمی ایسه آفریقا وآمریقای جنوبینك دوز ساحللریله محاط اولوب، ذکره شایان شبه جزیره ودکیز وکورفزلری یوقدر؛ کینه کورفزی کورفز دنیله‌میه‌جك قدر واسع وآچیقدر، وجزایری بو کورفزده بولنان بر طاقم کوچك آطه‌لرله (سنت هلنه) کبی بحر محیطك اورته‌لرنده بولنان برقاچ پراکنده قیالردن عبارتدر. بحر محیط مذکورك شمالی قسمنه آفریقادن نیل، آوروپادن دون، طونه، پو، رون، تاج، لوآر، سینه، رین، البه، ویستوله، تامیسه؛ وآمریقادن میسیسیپی، اوره‌نوق. آمازون کبی بیوك نهرلر؛ وجنوبی قسمنه آفریقادن نیجر وقونغو، وآمریقادن سان فرانچسقو ایله لاپلاته نهرلری دوکیلور. بحر محیط آطلاسی جنوب طرفندن آچیق اولمغله، بحر منجمد جنوبی وبحر محیط کبیر ایله وبونك بر پارچه‌سی حکمنده اولان بحر محیط هندی ایله اختلاط ایتدیکی کبی، شمال طرفندن دخی ایکی طریق واسطه‌سیله بحر محیط شمالی ایله اختلاط ایدیور، که بو طریقلرك بری غروئنلاند ایله آمریقا آره‌سنده اولان (داویس) بوغازیله (بافن) دکیزندن و(اسمایت) بوغازندن، ودیکری غروئنلاند ایله نوروج آره‌سندن کچر. بو ایکی بوغازك برندن کیریلوب بهرنك بوغازندن چیقیله‌رق، بحر محیط آطلاسی ایله بحر محیط کبیر آره‌سنده شمالدن بر طریق آچلسی ایچون جهد اولنمش ایسه‌ده، بحر محیط شمالینك همان دائمی صورتده منجمد بولنمسندن طولایی، بو طریقك کشادی ممکن اوله‌مامشدر.

بحر محیط آطلاسی، آوروپایه قربیتی مناسبتیله، بیوکلکنه نسبةً، پك ایی معاینه وتحقیق اولنه‌رق، اکثر طرفلرینك عمق وقعرینك حال وصورتی تعین ایتمشدر. درینلکی پك زیاده اولوب، جنوبی قسمنك بعض محللرنده ١٤٠٨٢ متره‌لك عمق اولچلمش ایسه‌ده، بو اولچی طوغری اولدیغی حالده، بر اوچوروم‌ه مصادف اوله‌جغی آکلاشیلیور؛ چونکه دکیزك دیبی دخی مکشوف قره‌لر کبی طاغلرله بایرلر واووه‌لر واوچورومل‌ردن عبارتدر؛ علی‌الخصوص آوروپا ایله آمریقا آره‌سنده °٥٠ عرض شمالینك آلت واوستنده مرتفع بر صیرت بولندیغی تحقق ایتمشدر، که بو صیرت هرنه‌قدر ینه ایکی اوچ بیك متره درینلکنده صو ایله مستور ایسه‌ده، سائر طرفلرك درینلکیله مقایسه اولنجه، بر مرتفع طاغ حالنده اولدیغی تبین ایدر. بو طاغ شمالدن جنوبه طوغری ممتد اوله‌رق، بحر محیط مذکورك قعرینی ایکی حوضه‌یه تقسیم ایدر. اجرا اولنان اسقاندیللردن آکلاشلدیغنه کوره، اکثر محللرینك عمقی ٤٠٠٠ ایله ١٠٠٠٠ متره آره‌سنده‌در.

مدوجزردن حاصل اولوب، دکیزلرك یالکز سواحله قریب محللرنده حس وفرق اولنان جزئی آقندیلردن بشقه بحر محیطلرده بر نوع کلی آقندی واردر، که دائمی الجریان اولوب، کمیجیلکده فوق العاده اهمیتی اولدیغی کبی، سواحلك وعلی‌العموم قره‌لرك هواسنه حکم ومدخلی اولدیغندن، جغرافیاجه اهمیتلری درکاردر؛ چونکه بو آقندیلر قطبلردن ویا خط استوادن کلدکلرینه کوره صوئوق ویا صیجاق اولوب، کچدکلری یرلری دخی آکا کوره تبرید ویا تسخین ایدرلر. بو آقندیلرك بر طاقی شمالدن جنوبه ویا جنوبدن شماله، وبر طاقی خط استوایه متوازیاً شرقدن غربه وغربدن شرقه کیدرلر. بحر محیط آطلاسیده بر قاچ آقندی اولوب، بری بحر منجمد شمالینك مدخلی حکمنده اولان (بافن) دکیزنده تشکلله، (دوایس) بو-

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غازندن چیقدقدن صکره، ایکی‌یه آیریله‌رق، بری لابرادور وممالك مجتمعه‌نك سواحل غربیه‌سنك یانندن یچه‌رك مکسیقه کورفزینه منتهی اولور؛ ودیکری غرونلاند سواحلنی طولاشه‌رق ینه شماله طوغری چیقار. ایشته آمریقای شمالی سواحل شرقیه‌سیله غرونلانده‌ده هوانك، اقلیملرینك اقتضاسندن زیاده، صوئوق اولمسی بو صوئوق آقندینك تأثیراتندندر. ایکنجی آقندی مکسیقه کورفزندن چیقوب، شمال شرقی‌یه طوغری کیدر؛ واوروپا سواحلی قارشیسنه کلنجه، ایکی قوله آیریلوب، بر قولی انکلتره وایرلانده ایله نوروج سواحلی بوینجه تا (اسپیچبرغ) ویکی (زمبله) یه قدر چیقار؛ ودیکر قولی پورتکیز وآفریقانك سواحل غربیه‌سنه طوقنه‌رق، خط استوانك اوستندن غربه طوغری رجعتله ینه مکسیقه کورفزینه دونر. بو آقندی (غولف استریم) نامیله معروفدر. اوچنجی آقندی ایکی صوئوق آقندیدن مرکبدر، که بونلرك بری جنوب غربیدن کلوب، (هورن) برونی طولاشه‌رق، بحر محیط آطلاسی‌یه کیرر، ودیکری بحر منجمد جنوبیدن کلیر؛ بونلرك برلشمه‌سندن حاصل اولان صوئوق آقندی شمال شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، امید برونه واصل اولور، واورادن شرقه طوغری بر قول صالدقدن صکره، آفریقای جنوبینك سواحل غربیه‌سی بوینجه کینه کورفزینه قدر چیقار، واورادن خط استوا بوینجه غربه طوغری کیده‌رك، وصوئوقدن صیجاغه تحول ایده‌رك. برازیلیانك (سانو روق) برونه تقرب ایدنجه، مکسیقه کورفزینه بر قول صالدقدن صکره، جنوبه طوغری دونر، وآفریقای جنوبی سواحلی بوینجه (هورن) برونه طوغری بر قول دها صالدقدن صکره، قسم کلیسی شرقه طوغری دونه‌رك، بحر محیط آطلاسینك قسم جنوبیسنده بر دور دائم اجرا ایدر.

بحر محیط آطلاسینك ذکره شایان غریب بر حالی دها واردر که اوده (غولف استریم) آقندیسنك پورتکیز وآفریقا سواحلنه قدر کیدوب‌ده تکرار مکسیقه کورفزینه کلمسیله حاصل اولان بر دائرهٔ واسعه‌نك بر طاقم نباتات بحریه ایله مستور اولمسیدر. پورتکیزلیلرك «اوت دکیزی» معناسیله (سارغاسو) تسمیه ایتمش اولدقلری وبزم (بحر الحشیش) تسمیه ایده‌بیله‌جکمز بو کیز آفریقا وپورتکیز سواحلنك قارشیسنده‌کی (آسور) آطه‌لرندن آمریقانك (آنتیل) آطه‌لری قربنه، یعنی طول غربینك ۲۳ درجه‌سندن ۷۳ درجه‌سنه، وعرض شمالینك ۲۷ درجه‌سندن ۳۸ درجه‌سنه قدر ممتد اولور. آمریقانك کشفنه کیدن (قریستوف قولومب) ك آرقه‌داشلرینی دهشته دوچار ایدن بو اوتلر ارباب فنی دخی سبب وحقیقتلرینك کشفندن عاجز براقشدر. طبیعیونك کیمی بو اوتلرك آقندیلر واسطه‌سیله آقندی وحرکتدن مصون اولان بو محله کتیریلوب بریکدیکنی، وکیمی قعر بحردن قوپوب چیقدقلرینی التزام ایتمش ایسه‌ده، سطح بحرده تحصل ایدوب صویك اوستنده نشو ونما بولملری احتمالی دها قویدر؛ چونکه بو اوتلر قورو اولمیوب، دائما تازه‌در.

اسکی فنیکه‌لیلر سبته بوغازینی یچه‌رك، بحر محیط آطلاسی‌یه چیقمش، وشمالاً انکلتره ودانیمارقه‌یه واسلانده اولمسی محتمل اولان (توله) جزیره‌سنه، وجنوباً دخی کینه کورفزینه قدر کیتمکه، وحتی امید برونی دخی طولاشه‌رق آفریقانك دورینه، والحاصل بحر محیط مذکورك کافهٔ سواحل شرقیه‌سنی کورمکه موفق اولمشلر ایسه‌ده، زمان قدیمك انکلیزلری دنیله‌بیلن بو قوم غیورك انقراضندن صکره، اسکی یونانلیلرله رومالیلر آنجق فنیکه‌لیلردن ایشیتدکلری نقصان ویلان یاکلیش بر طاقم روایاتی قید ایدوب، کندیلری بو بابده بر کشف وتجربه یوللرینه کیتمه‌مشلردر. عربلر ایسه (اشبونه) یعنی لیسبونه اسکله‌سنده سفائن تجهیزیله بحر ظلماته طالوب اجرای کشفیاته تصدی ایتمشلر ایسه‌ده، تشبثلری مثمر اوله‌مامش، وبو بحر حقنده‌کی معلومات قدیمه‌یه پك آز شیلر علاوه ایتمشلردی. نهایت اون بشنجی عصر میلادی اواخرنده قریستوف قولومبك آمریقایی کشف ایتمسیله، اسپانیوللرك آمریقایه واقع سفرلری، و(واسقو دی غاما)نك یکیدن امید برونی کشفی اوزرینه پورتکیزلیلرك او طریقله کیدوب کلملری بحر محیط آطلاسی‌یی تمامیله معلوم بر حاله قویمش؛ وبو کون ایسه بو بحر محیطك هر طرفنه منتظم صورتده واپورلر آمد شد ایتمکه باشلامش؛ وتحت البحر تلغرافلر تمدید اولنمشدر.

آطلاسیات } یاخود آطلانتیده‌لر (Atlantides) یونان قدیم اساطیرینه کوره، کویا سماواتی طوتان (آطلاس) ك قیزلری اولمق اوزره، بر طاقم مفروض پریلر ایدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آطلاسیون { یاخود آطلانتلر (Atlantes) اسکی یونانیلر بو نامله آطلاس طاغلرنده یعنی مغربده بر قوم بولنمش اولدیغنه، وبو قومك، بر بیوك قوت ومدنیت کسب ایتمش ایکن، (تروغلودیت) لر طرفندن مغلوب اولوب، منقرض اولدقلرینه معتقد ایدیلر.

آطلاسیه { یاخود آطلانتیده (Atlantide) افلاطونك نقل ایتدیکی بر اعتقاد قدیمه کوره، کویا سبته بوغازینك خارجنده واسع برقطعه ویا بیوك برآطه ایدی، که کویا حرکت ارض ایله طوفاندن باتوب، اهالیسی اوروپا وآفریقایه هجومله، برچوق یرلر ضبط ایتمشلردی. بونك قناریه آطه‌لرندن ویاخود آمریقا قطعه‌سندن عبارت اولدیغی ظن اولنمش ایسه‌ده، اساطیرك ایجادی اوله‌رق موهوم بر یر اولمسی احتماله دها قریبدر.

آطلانته { (Atlanta) ممالك مجتمعه‌نك جنوب شرقی طرفنده بولنان جماهیرندن (کورجیه) جمهوریتنك مرکزی اولان برشهردر، که (آپالاشیقوله) نامیله مکسیقه کورفزینه دوکیلن (چاناهوچی) نهرینك ۱۲ کیلومتره قدر شرقنده مرتفع وهوادار براووه‌ده واقع اولوب، پك منتظم وتمیز واهمیت تجاریه‌یی حائزدر. بو شهر ۱۸٤۵ده تأسیس اولنوب، ۱۸۷۰ تاریخنده ۱۷۰۰۰ اهالیسی وار ایدی. — ممالك مجتمعه‌نك وسطلرنده (ایلینوآ) جمهوریتنك (لوغان) قضاسنده دخی بو نامله بر بیوك قریه واردر، که (شیقاغو)دن (سنت لویی) یه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده واقع اولوب، حیوانات وحبوبات تجارتنك مرکزی حکمنده‌در، و۲۲٤۰ اهالیسی واردر.

آطلانتیق { آطلانتیده، آطلانت [«آطلاسی، آطلاسیون، آطلاسیات وآطلاسیه» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آطلانتیق { (Atlantic) ممالك مجتمعه‌نك شمال شرقی طرفنده‌کی جمهوریتلرندن (نوجرسی) جمهوریتنك بر قضاسیدر، که بحر محیط آطلاسی کنارنده (غرت به) ایله (غرت اغ هاربور) کورفزلری آره‌سنده واقع اولمغله بو اسمله تسمیه اولنمشدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۷۸۵ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ ده ۱٤۵۹۰ کشی ایدی. مرکزی (میس لاندینغ) قریه‌سیدر. — بو اسمله ممالك مجتمعه‌ده بر قاچ بیوجك قریه دخی واردر.

آطلانتیق { (Atlantique) [«آطلاسی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آطله { (Adala) آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنه تابع صالحلی قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، کدیز چاینك ساحل یمینده وصالحلینك ۲۰ کیلومتره قدر شرق شمالیسنده بر اووه‌نك کنارنده واقعدر. جوارنده اسکی لیدیالیلردن قالمه بعض سرای وتیاترو خرابه‌لری بولنیور.

آطمه { معمورة العزیز ولایت وسنجاغنك عربکر قضاسنده بولنان بر کوچك عشیرتدر، که آنجق ۶۰ قدر نفوسدن عبارتدر.

آطناس { (St Athanase) خرستیانلرك اك بیوك اعزه‌سندن اولوب، میلادك ۲۹۶ تاریخلرنده اسکندریه‌ده طوغمش، و۳۲۵ تاریخنده ازنیقده اجتماع ایدن مجلس عمومی روحانیده معلوماتیله کسب شهرت ایدوب، ۳۲۶ ده اسکندریه بطریقی اولمشیدی. (آریوس) لك مذهبنه شدیداً مخالفت ایتدیککندن، مذهب مذکوره تابع اولانلرك خصومتنه اوغرایوب، ۳۳۵ تاریخنده صور ده اجتماع ایدن مجلس روحانی طرفندن بطریقلقدن عزل اولنمش ایسه‌ده، درت سنه صکره اجتماع ایدن روما مجلس روحانیسی طرفندن یکیدن نصب، وقسطنطینیه روم ایمپراطورلری طرفندن دفعاتله نفی ویکیدن اطلاق وبطریقلغه تعیین اولنه‌رق، نهایت ۳۷۳ده اسکندریه ده وفات ایتمشدر. کتب مقدسه‌یه بر تفسیر ایله (آریوس) لك مذهبی علیهنده بعض عقائد کتابلری وسائر تألیفات مذهبیه‌سی واردر. مایس اوزنجینك ۲ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آطنه { (Adana) آناطولی قطعه‌سنك جنوب شرقی طرفنده همنامی اولان ولایتك مرکزی بر شهر اولوب، (سیحان) نهرینك ساحل یمیننده، ساحل بحردن ۵۰ کیلومتره ایچریده و(طرسوس) شهرینك ۳۸ کیلومتره شرقنده ۳۶° ۵۸′ ۸″ عرض شمالی ایله ۳۲° ٤۷′ ۵۰″ طول شرقیده واقعدر. تقریباً ۲۰۰۰۰ اهالیسی اولوب، آناطولینك اك ایشلك تجارتکاهلرندندر. اهالیسنك اکثریتی اسلام اولوب، ارمنیلری دخی چوقدر، بر مقدار روم اهالیسی‌ده واردر. شهر برایکو ساعتلق مسافه‌ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

باغ وباغچه‌لرله محاط، وسیحان نهری بونجه شمالدن جنوبه طوغری اوزانمش بر مستطیل شکلنده‌در. سیحان نهری اوزرنده ۲۱ کوزلی و ۳۰۰ متره‌یه قریب اوزون کوزل برطاش کوپریسی واردر. اون جامع شریفی اولوب، اڭ بیوکلری رمضان اوغللرینڭ بنا ایتمش اولدقلری جامع کبیر ایله ینه اونلر طرفندن کلیسادن مع علاوه جامع شریفه تحویل ایدلمش اولان جامع عتیقدر. بر مکتب اعدادیسیله بر رشدیه‌سی و ۱۵ قدر مدرسه‌سی، ۲ کتبخانه‌سی، بر اسکی ومتین بزستانی وبر قاچ اون وپاموق فابریقه‌سی واردر. شعرای عصرمزدن ضیا پاشا مرحومڭ مرقدی جامع کبیرڭ جوارنده‌در. شهرڭ ایچنده مذاهب مختلفه‌یه مخصوص ۸ کلیسا ایله بر قاچ ارمنی و پروتستان وجزویت مکتبلری‌ده واردر. روماللر زماننده قالمه بر صو یولیله سائر بعض خرابه‌لر بولنیور. شهر چقور اووه دینلن باصیق بر محلده بولنمغله، یازین زیاده‌جه صیجاق اولوب، اهالینڭ اغنیاسی یایلالره کیتمکه مجبور اولورلرسه‌ده، قیشین هواسی معتدل وصاغلامدر. اسکی املاسی (آدنه) اولوب، اوراق رسمیه‌ده (ادرنه) ایله التباس وقوع بولدیغندن، رسماً (آطنه) املاسی قبول اولنمشدر.

آطنه { ولایتی. آطنه ولایتی آناطولی قطعه‌سنڭ سواحل جنوبیه‌سنڭ نصفنی یعنی شرق قسمنی حاوی اوله‌رق، جهت شرقیه‌سنده شماله طوغری خیلی امتدادله اناطولینڭ وسطلرینه‌قدر واصل اولور. بوولایت شرقاً حلب، شمالاً سیواس، انقره وقونیه، غرباً ینه قونیه ولایتلریله وجنوباً بحر سفیدله محدود ومحاط اولوب، قبرس جزیره‌سنڭ قارشیسنده بولنیور. مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۳۵۰۰۰۰ نفوس راده‌لرنده‌در، که بونلرڭ آنجق بر خمسی ارمنی وملل سائره‌یه منسوب اولوب، اکثریتی اهل اسلام وترکدر. مرکزڭ ولایت جوارلرنده بر مقدار نصیری عرب وجبل برکتڭ شرق طرفلرنده کرد عشیرتلری بولنیور. ولایت آطنه، ایچ ایل، قوزان وجبل برکت ناملریله درت سنجاغه منقسم اولوب، مرکزلره برابر ۱۹ قضایی حاویدر. ولایتڭ قسم غربیسندن عبارت اولان ایچ ایل سنجاغی طاغلق بر یر اولدیغی کبی، ولایتڭ قسم شمالیسندن عبارت اولان قوزان سنجاغی دخی طاغلق اولوب، ایچ ایل وقوزان طاغلری مشهوردر. اورته‌ده قالان آطنه سنجاغی قونیه ولایتندن حدودینی آیران بلغار طاغنڭ اتکلریله چقور اووه‌دن، وجبل برکت لواسی دخی بین العوام (کاور طاغی) دینلن وشمالدن جنوبه طوغری سنجاغنڭ اورته‌سندن کچن جبل برکتله اونڭ اتکلرندن عبارتدر. بو وجهله ولایتڭ اکثر طرفلری طاغلق اولوب، چقور اووه ایسه اطراف ثلثه‌سی بو طاغلرله محاط ویالکز جنوب طرفی دکیزه قدر آچیق واسع براووه‌در، که (سیحان) و (جیحان) کبی شمالدن کلن ایکی بیوڭ نهر بو اووه‌نڭ ایچندن کچرلر. چقور اووه دنیانڭ اڭ کوزل اراضیسندن معدود اولوب، غایت منبت ایسه‌ده، چه فائده که یالکز لدوس روزکارینه آچیق اولوب، زیاده صیجاق اولدیغندن، ونهرلرڭ طاشمه‌سیله حاصل اولان بطاقلقلردن یازین هواسی پك صیتمه‌لی اولدیغندن، اهالی وعمله طیانه‌میور، وبناءً علیه اکثر طرفلری بطال قالیور. بونکله برابر آطنه ولایتی آناطولینڭ اڭ حاصلاتلی ولایاتندن اولوب، کلیتلی بغدای، آرپه، پاموق، پرنج، سوسام، کتن تخمی، شکر قامشی، توتون وسائره حاصلاتی ویرر. هر نوع میوه‌لری دخی چوق اولوب، اوزومندن شراب حاصلاتی دخی واردر. طاغلرده اورمانلر چوق اولوب، چام، آردیج، میشه، شمشاد کبی آغاجلری چوقدر، وکسیلن کراسته‌دن خیلی اخراجات اولدیغی کبی، قطران ولدین دخی چیقاریلیر. ایچ ایل طاغلرنده وجبل برکتڭ بعض طرفلرنده کلیتلی یبان زیتون آغاجلری بولنیور. معدنلری دخی چوق ایسه‌ده، هیچ بری ایشلنمه‌مکده‌در. معدن صولری‌ده چوقدر. ذکر اولنان سیحان وجیحان نهرلرندن بشقه ایچ ایل سنجاغندن اینن کوك صو دخی خیلی بیوڭ بر ایرماقدر. بو اوچ ایرماغه ویا طوغریدن طوغری‌یه دکیزه دوکیلن ایکنجی درجه‌ده‌کی نهرلری دخی پك چوق اولوب، بونلرڭ اڭ بیوکلری بردان، کورسون صو، قزیل ایرماق، قره صو وسائره‌در. طاغلرڭ ومرتفع محللرڭ هواسی سرین وغایت صاغلامدر. اورمانلرده کلیتلی کیك وسائر آو حیوانلریله قپلان دخی بولنور. اهالینڭ اغنام وصیغیر ودوه واستر کبی حیوانات بیتیه‌لری چوقدر. صنایع محلیه پك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کری اولوب، باشلیجه کلیم وچول کبی منسوجاتله بعض کومش معمولاتندن وسختیاندن عبارتدر. بر نوع قالین بز دخی یاپیلیر. قونیه وقیصریه وسائر آناطولی طرفلریله ایشلیان یوللری، بلغار طاغنده‌کی (کولك) بوغازندن کچدیکیچون، صعب‌المرور ایدیسه ده، اخیراً تسویه اولنوب، مکمل بر شوسه یاپلمشدر. برنجی اسکله‌سی اولان (مرسین) دن (طرسوس) شهرندن کچه‌رك، مرکز ولایته قدر والئ اسبق عابدین پاشا حضرتلرینك همتیله بو صوك سنه‌لرده بر دمیر یول دخی یاپیلوب، ایشلمکده‌در.

بو ولایتك حاوی اولدیغی قطعه حدود طبیعیه ایله آیرلمش اولدیغندن، اسکیدن بری بر قطعه عد واعتبار اولنه‌رق، زمان قدیمده (کیلیکیا) اسمیله معروف واکثریسنك خرابه‌لری بولنان برچوق قدیم شهر وقصبه‌لری حاوی ایدی. یونانیلر ساحللرنده بعض قصبه‌لر تأسیس ایدوب، یرلشمشلر دیسه‌ده، ایچ طرفلری وسواحلك‌ده اکثریسی اهالئ اصلیه‌نك النده ایدی. اسکی کیلیکیالیلر سریانی امتنك شعباتندن بر قوم اولوب، اقلیم اقتضاسنجه سوریه سریانیلرندن دها بیاض اولدقلرندن، یونانیلر بونلره «بیاض سر-یانیلر» دخی دیرلردی. کیخسروك خروجنده کیلیکیا ایرانك ضبطنه کچمش، بعده بیوك اسکندر طرفندن فتح اولنوب، بونك وفاتنده (سلفقوس) سلاله‌سنك حصه‌سنه دوشمش، وبرآره‌لق مصر بطالسه‌سنك الینه کچمش، وصکره برطاقم قورصانلرك ملجئ اولمغله، روماليلر بونلرك تنکیلی وسیله‌سیله مملکتی دخی ضبط ایتمشلردی. حضرت عمر فاروق زماننده اصحاب کرامدن ابو عبیده بن الجراح وابو موسی الاشعری قوماندهسیله بر سریه کوندریلوب، بو مملکت فتح اولنمش ایسه‌ده، بعده اهمال اولنه‌رق، نهایت ۱۴۰ تاریخ هجریسنده خلفای عباسیه‌دن منصور بو طرفده‌کی فتوحاتی یکیدن احیا، وهارون الرشید ایله مأمون توسیع ایتمشلردی. بعده حلبده تشکل ایتمش اولان ملوك حمدانیه‌نك ونهایت قونیه سلجوقیلرینك الینه کچمشیدی. ارطغرل غازی آسیای وسطیدن آناطولی‌یه کلدیکنده، رفقاسی طرف طرف یرلشدیرلدکلری صره‌ده، (بوزاوقلی) خانك قبیله‌سنی دخی آطنه طاغلرنده یرلشدیریلوب، شمدیکی اهالئ جبال اونلرك نسلندن اولدقلری کبی، ایچ ایل طرفنه دخی کلینلی ترکمان قبائلی توطین اولنمشیدی. دولت سلجو-قیه‌نك انقراضنده مذکور (بوزاوقلی) خانك اولادندن (یوره‌کیر) ك اوغلی رمضان بك دخی سائر رؤسا مثللو آطنه طرفلرنده اعلان استقلال ایله، ۷۸۰ دن ۹۷۰ تاریخنه قدر ۱۹۰ سنه حکومت سورن (رمضان اوغللری) فامليا سنك مؤسسی اولمشدر. بونلر ایکیده برده مصر چراکسه‌سیله محاربه ومقاتله‌دن خالی اولمدقلرندن، یاوز سلطان سلیم حضرتلرینك مصر اوزرینه اولان سفرنده مملکتی پادشاه مشارالیهه تسلیم ایتمشلرسه‌ده، سلاطین عثمانیه حضراتی اکثریا ینه کندیلرندن والی تعیین ایده‌رك، ادارهٔ مملکت ایتدیرمشلری. آنجق عشایرك دره بکلری کیف مایشا حرکت ایتدکلرندن، ۱۲۸۰ ده بونلرك اداره‌سنه ختام ویریله‌رك، چقور اووه واطرافنده‌کی طاغلر تحت اطاعته آلنمش، و ۱۲۸٤ ده آطنه وقوزان وجبل برکت ملحق بولندقلری حلب ولایتندن وایچ ایل سنجاغی دخی قونیه ولایتندن آیریلوب، بر-لشدیریله‌رك، آطنه ولایتی تشکیل اولنمشدر.

آطنه } سنجاغی. همنامی اولان ولایتك مرکز لواسی بولنان بو سنجاق آطنه ولایتنك اك منبت، اك کوزل واك قابل اعمار قسمندن عبارت اولوب، ولایتك اورته‌سنده بولنمغله، جهت جنو-بیه‌سی ینه آق دکیزله محدود اولدیغی حالده، شرقاً جبل برکت، شمالاً قوزان، شمال غربی طرفندن قونیه ولایتنه ملحق اولان نیکده وقونیه، غرب جنوبی طرفندن دخی ایچ ایل سنجاقلریله محاطدر. مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ۱۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، غرب شمالی جهتی بلغار طاغی سلسله‌سنك اتکلرندن وجنوب شرقی قسمی دخی چقور اووه‌دن عبارتدر. سیحان وجیحان ایرماقلریله بلغار طاغی اتکلرندن آقان متعدد نهرلر بو سنجاغی اروا ایدیور. بو سنجاق ٤ قضادن مرکب اولوب، نفس آطنه قضاسی سنجاغك شرق جنوبی طرفندن عبارت، قره عیسالی قضاسی بونك شمال طرفنده، طرسوس قضاسی جهت غربیه‌سنده ومرسین قضاسی‌ده طر-سوس قضاسنك غرب جنوبی جهتنده‌در. بو درت قضا من حیث المجموع ۱۸ ناحیه‌یی جامعدرلر.

آطنه } قضاسی. اطنه ولایت وسنجاغنك مرکز قضاسی اولوب، سنجاغك شرق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جنوبی قسمندن عبارت اولمغله، جنوباً بحر سفیدله، شرقاً جبل برکت سنجاغیله، شمالاً عیسالو قضاسیله، غرباً دخی طرسوس قضاسیله محدود ومحاط، وبر وجه آتی ۸ ناحیه‌یی جامعدر: مهاجرین، قره طاش، مسیس، سرقنطی، قارصندی، یوره‌کیر، جانب شهر، قره حاجیلو. بونلردن صوڭ اوچی قربیتلری جهتیله مرکزدن اداره اولنوب، دیگر بشنڭ مدیرلری واردر. بو قضانڭ اراضیسی کاملاً چقور اووه‌ده واقع اولوب، آطنه ولایتنڭ اڭ منبت محلیدر. آطنه قضاسنڭ، ۱۰۷۰۰ ی مسلم و ۱۲۲۵ ی خرستیان اهالی‌یه مخصوص اوله‌رق، جمعاً ۱۱۹۲۵ خانه‌سی، تقریباً ۵۰۰۰۰ نفوسی، ۱۸ جامع شریفی، ۳۸ مسجدی، بر رشدیه مکتبی، ۲۵ صبیان مکتبی، ۳۵ مدرسه‌سی، ۸ تکیه‌سی، ۵ کلیساسی، ٤ حمامی، ۵۵ دگیرمنی، ۱ دباغخانه‌سی، ۵ بویا باصمه خانه‌سی و ۷ فابریقه‌سی واردر.

آطه { ادرنه ولایتنده مرکز ولایته ملحق وادرنه شهرینڭ جهت جنوبیه‌سنده واقع بر کوچك ناحیه‌در، که بر قاچ نهرڭ آره‌سنده بولندیغی ایچون آطه دنلمشدر.

آطه { بیوك – ونام دیگرله بك آطه‌سی. [«بك آطه‌سی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آطه { آمیرال – سی، قوش – سی، بوزجه – وساره. [ترکیبلرینڭ ایلك جزئی ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آطه اووه‌سی { ادرنه ولایتنده ادرنه شهرینڭ جنوب غربیسنده مریچ نهرینڭ صاغ طرفنده واسع بر اووه‌در، که اطرافنده بر طاقم کوزل اورمانلر بولنور. بو اووه‌ده‌کی کویلر مرکز ولایته ملحق بر ناحیه تشکیل ایدیورلر.

آطه بازاری { شهر امانتنه ملحق ازمید سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که ازمیدڭ ٤٨ کیلومتره شرقنده وصقاریه نهرینڭ ساحل یسارنده ونهر مذکورڭ قره دکیزه اولان منصبندن ٦٥ کیلومتره قدر یوقاریده واقع اولوب، ٤٠٠٠ قدر اهالیسی واردر. — آطه بازاری قضاسی ازمید سنجاغنڭ شرق شمالی قسمندن عبارت اولوب، شمالاً قره دکیزله شرقاً قسطمونی ولایتنڭ بولی سنجاغیله، غرباً قانده‌ره ونفس ازمید قضالریله، جنوباً دخی کیوه قضاسیله محدود ومحاطدر.

بو قضا خندق، آب صافی، صاری چایر وصبانجه ناحیه‌لرینی جامعدر. صبانجه ناحیه‌سنڭ شمالنده آطه بازارینڭ ۱۰ کیلومتره قدر غرب جنوبیسنده ینه صبانجه نامیله بیوك بر کول بولندیغی کبی، قضانڭ شرق طرفنده دخی خندق ناحیه‌سیله بولی سنجاغی آره‌سنده (افتنی) اسمیله بر کول واردر، که صویی لذیذ وبالیغی چوق اولوب، اطرافی آغاجلق وسازلقدر. صقاریه نهری جنوبدن شماله طوغری بو قضانڭ ایچندن چکوب، صاغدن بر قاچ دره دها اخذ ایتدیکی کبی، بو قضا ایله بولی سنجاغنڭ حدودینی آیران (میلان) نهری دخی جنوبدن شماله طوغری آقه‌رق، قره دکیزه دوکیلور.

آطه قلعه‌سی { ودین سنجاغنده فتح الاسلام جوارنده متین بر قلعه‌در. اداره عثمانیه زماننده مرکز لوایه ملحق بر ناحیه مرکزی ایدی. ۱۲۳۰ تاریخنده صربستان اختلالی صره‌سنده بو قلعه‌نڭ محافظی رجب اغا اعدام قلنمش اولمغله، برادرلری قلعه‌نڭ ایچنه قپانه‌رق، وفتح الاسلام وجوارلرینی دخی ضبط ایده‌رك، اعلان عصیان ایتمشلر؛ ومؤخراً صربیه‌یه کیدن تپه دلنلی علی پاشانڭ اوغلی ولی الدین پاشانڭ توسطیله استیمان ایتمشلردی.

آطه کویی { دوبریجه قطعه‌سنده طونه‌نڭ ساحل یمیننده وسلستره‌نڭ ۱۰ کیلومتره قدر شرقنده بر بیوك قریه اولوب، (اوسترووو) دخی دنیلیر.

آطه‌لر { قضاسی. شهر امانتنه ملحق بر قضا اولوب، مرمره‌ده درسعادته وآناطولی ساحلنه قریب یعنی ازمید کورفزی مدخلنڭ غرب شمالیسنده واقع طقوز آطه‌دن مرکبدر. بو آطه‌لرڭ ایکیسی بیوك، اوچی اورتانجه ودردی دخی کوچك اولوب، اصل ترکجه اسملری (قزیل آطه‌لر) در. بونلرڭ اڭ بیوکلری اولان (بیوك آطه) ونام دیگرله (بك آطه سی) ایله (هکبه‌لی آطه) واورتانجه‌لردن (قینه‌لی آطه) ایله (بورغاس) وصدف آطه‌لری مسکون اولوب، علی الخصوص بیوك آطه پك معموردر، وکوندن کونه ترقی ایتمکده‌در؛ هکبه‌لی آطه‌ده دولتڭ بحریه مکتبی ایله روملرڭ بری تجارته ودیگری پاپاس یتیشدیرمك اوزره، علوم دینیه‌یه

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مخصوص ایکی مکتبلری واردر. خیرسز، یاص، طاوشانلی وپنبه آطه‌لری ایسه ایسسز اولوب، یالکز برنده مصر خدیوینه مخصوص بر کوشك و باغچه واردر. بو آطه‌لرك مسکون اولانلریله درسعادت آره‌سنده صباح اقشام بر قاچ دفعه واپور ایشلر. بو آطه‌لرك هواسی معتدل وغایت صاغلام ولطیف اولوب، علی الخصوص ضعیف البنیه اولانلره پك ایی کلیر.

آطه‌لر دکیزی { (Archipel) بحر سفیدك فروعاتندن اوله‌رق، شرقاً آناطولینك سواحل غربیه‌سیله، شمالاً روم ایلینك سواحل جنوبیه‌سیله، غرباً یونانك سواحل شرقیه‌سیله، جنوباً دخی کرید آطه‌سیله محدوددر. جنوب غربی طرفندن کرید آطه‌سیله موره‌نك (مالیا) برونی آره‌سنده‌کی مسافه آطه‌لر دکیزیله بحر سفید آره‌سنده بر قپو حکمنده اولدیغی کبی، کریدك منتهای شرق شمالیسیله آناطولینك غرب جنوبی ساحلی آره‌سنده دخی قاشوط، کرید وردوس آطه‌لری، آره‌لرنده بر مدخل براقه‌رق، بو ایکی دکیز آره‌سنده بر خط فاصل تشکیل ایدرلر. شمال شرق طرفندن آطه‌لر دکیزی قلعهٔ سلطانیه بوغازی واسطه‌سیله مرمره ایله اختلاط ایدر. شمالدن جنوبه اولان بویی ٥ ½ درجه یعنی ٦١٠ کیلومتره، وشرقدن غربه اولان اکنك حد اوسطی تقریباً ٢٥٠ کیلومتره‌در؛ مالیا بروندن کرید، کرپه وردوس طریقیله آناطولینك ساحلنه قدر حدود جنوبیه‌سنی مشعر اولان قوس موهوم ایسه ٥٥٠ کیلومتره طولنده‌در. آطه‌لر دکیزی ´٣٠ °٣٥ ایله °٤١ عرض شمالی و °٢١ ایله ´٤٣ °٢٥ طول شرقی آره‌سنده ممتد اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ١٦٤٧٠٠ مربع کیلومتره‌در. اسکی یونانیلر بو دکیزه (اکئون پلاغوس) یعنی (اکه) دکیزی دیرلردی؛ مؤخراً (آرخیپلاغوس) یعنی «باش دکیز» دیمشلردر، که اوروپالیلر بونی (آرشیپل) صورتنده تحریف ایتمشلردر. بو دکیز آطه‌لرله مملو اولدیغیچون، (آرشیپل) لفظنك معنای اصلیسنه اعتبار اولنمقسزین، بو اسم کرهٔ ارضك اوزرنده صورت مجتمعه‌ده بولنان بر چوق آطه‌لرك هیئت مجموعه‌سنه دخی ویرلمشدر. [«جزایر مجتمعه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

بو دکیز بیوك وکوچك بر چوق آطه‌لرله مملو اولدقدن بشقه، سواحلی دخی بر چوق شبه جزیره وکورفزلری وبوغاز ولیمانلری حاوی اولدیغندن، سواحلنده وآطه‌لرنده ساکن یونان اقوامی اسکیدن بری کمیجیلکه میل ورغبته مجبور ایتمشدر. کورفزلرینك باشلیجه‌لری آناطولی ساحلنده: سومبکی، استانکوی، مندلی، قوش آطه‌سی، صیغه‌جق، ازمیر، چاندرلی، مردلج وادرمید؛ روم ایلی ساحلنده: ساروس، رندنه، آینوروز (ونام دیکرله طاوق کورفزی)، کسندره، سلانیك؛ یونان ساحلنده دخی: غلوس، ازدین، اکینه وآنابولی کورفزلریدر. بو سواحلده ازمیر، سلانیك وآتنه کبی اوچ جسیم ومهم شهر بولنیور. بو دکیزك قعری خیلی درین اولوب، ایچنده‌کی آطه‌لر قعر دریادن دیکنه یوکسلن برطاقم طاغلرك ذروه‌لرندن عبارتدر، که بو تحت البحر طاغلر یونان ایله آناطولی جبالنك واسطهٔ ارتباطی مقامنده‌در. سیسام آطه‌سنك غرب شمالی جهتنده درینلکی ١٢٠٠ متره اولدیغی محققدر. بو دکیزده‌کی آطه‌لرك بیوکلری ٤٨ اولوب، اك بیوکلری کرید وآغریبوز؛ ایکنجی درجه‌ده ردوس، مدللی، ساقز، سیسام؛ اوچنجی درجه‌ده لمنی، بوزجه آطه، استانکوی، آندره، نقشه، شیره وسائره‌در. بو آطه‌لرك آسیا قطعه‌سنه منسوب اولانلری کاملاً دولت عثمانیه‌یه عائد اولدقلری کبی، آوروپادن معدود اولانلردن دخی روم ایلی‌یه قریب اولان طاشوز، ایمروز، سمدرك ولمنی آطه‌لریله کرید جزیره‌سی دولت مشارالیهایه عائد اولوب، دیکرلری یعنی (کیقلاده) وشمالی اسپوراده آطه‌لری دخی یونانه تابعدر. کریددن ماعدا دولت عثمانیه‌یه تابع اولان آطه‌لرك مجموع اهالیسی ١٥٠٠٠٠، ویونانه تابع اولانلرك کیلر ١٢٣٠٠٠ که جمعاً ٢٧٣٠٠٠ نفوس راده‌لرنده اولوب، اکثریسی رومدر؛ یالکز ردوس ومدللیده خیلی ترك اهالی وساقز وکریدده دخی خیلی اهالئ مسلمه بولندیغی کبی، یونان آطه‌لرندن بر چوغنده دخی مستقلاً ویاخود روملرله قاریشیق خیلی خرستیان آرناؤدلر بولنمقده‌در. آطه‌لر اهالیسنك اکثریسی کمیجی وسونکرجی اولوب، بیوك ومنبت آطه‌لرده زراعتله مشغول اولانلری دخی واردر. آطه‌لرك اکثریسی اراضئ برکانیه‌دن اولوب، حتی یونانه تابع اولان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(صانتورون) آطه‌سنده‌کی برکان الآن آتش افشاندر. هوالری غایت لطیف، معتدل وصاغلام اولوب، آطه‌لرك بعضیسی وعلی‌الخصوص کوچکاری طاشلق ایسه‌ده، منبت اراضیلری دخی واردر، وپك چوق اوزوم، زیتون، پورتقال، لیمون وساره حاصل اولوب، کوزل شرابلر یاپیلیر. آطه‌لر دکیزینك فرطونه‌لری وعلی‌الخصوص لدوسده طالغه‌لری خیلی شدتلیدر، ودکیزك سطحنه قریب کثرت اوزره بولنان قیالر سیر سفائن حقنده مخاطره‌دن خالی دکلدر. آطه‌لردن هربری حقنده کندی اسمی صره‌سنده معلومات کافیه ویریله‌جکدر.

آطه‌لی { یاخود آطوی (مصطفی بن حمزه —) اون برنجی عصر هجریده یاشامش متأخرین نحویوندن اولوب، برکوینك «اظهار الاسرار» عنوانلی نحو رساله‌سنه «نتائج الافکار» نامیله عربی العباره بر شرح یازمشدر، که بر طاقم مطالعات دورادورانه‌یی حاوی ایسه‌ده، اکثر تفصیلاتی متنك مبنی علیهی اولان علم نحوه تعلق ایتدیکندن، تدریس وتدرسی اضاعهٔ وقتی موجبدر.

آطه ویران { انقره ولایت وسنجاغنك بکپازاری قضاسنده برقاچ قریه‌دن عبارت بر یردر. [«بکپازاری» ماده‌سنه مراجعت.]

آطیس { سیواس ولایت وسنجاغنك یلدیزایلی قضاسنده بر ناحیه‌در.

آغا ابراهیم پاشا { (حلبی ابراهیم پاشا دخی دیرلر) سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده مسند صدارتی احراز ایتمش وزرای عظامدن اولوب، یکیچری طائفه‌سندن اوجاق بیت المالجیسی محمد آغا اسمنده بر شخصك اوغلیدر، واسکدارده والدهٔ عتیق جامعی قربنده قاسم آغا محله‌سنده ۱۱۶۰ سنه‌سنده طوغمشدر. پدرینك مسلکنه سلوکله، زمرهٔ بکتاشیانه دخول ایدوب، قندیه وطربزون کبی بعض محللرده آغالق ایتدکدن‌صکره، درسعادته عودتله، یکیچری اوجاغنده قطع مراتب ایدرك، یکیچری آغالغنه واصل اولمش؛ ودرایت واقتداری مسلم اولمغله، اسماعیل پاشانك عزلی اوزرینه، ۱۲۲۱ تاریخنده مسند صدارتی احراز ایتمشدر. او صره‌ده روسیه محاربه‌سی ظهور ایتمکله، بالذات باش قوماندانلغی درعهده ایدرك، طونه ساحلنه عسکر سوقیله، اوراده بولندیغی اثناده، سلطان سلیم حضرتلرینك فراغتی منتج اولان وقعهٔ معلومه ظهور ایتمکله، اورته‌لق هرج ومرج اولدیغی صره‌ده، طونه ساحلنده دخی بر طاقم خذله دائرهٔ اطاعتدن چیقوب، پاشای مشارالیهك حیاتنه قصد ایتدکلرندن، علمدار مصطفی پاشانك چفتلکنه چکلمکه مجبور اولمشیدی. بوخبر سلطان مصطفی حضرتلرینه واصل اولنجه، دفع فتنه ایچون، سردارلغه چلبی مصطفی پاشا نصبله، صاحب‌ترجمه‌دخی بوسنه والیلکنه نصب بیوریله‌رق، بش آلتی سنه بو والیلکده‌بولنمشدر.

آغا احمد عالی { عن‌اصل ایرانلی وآغا شیعه‌علینك اوغلی اولوب، هندستانده امرار عمر ایتمش بر شاعردر، که «مؤید برهان» عنوانیله علم لغته و «رسالهٔ اشتقاق» نامیله صرفه دائر ایکی اثری و«رسالهٔ ترانه» و«هفت آسمان» وسائر بعض تألیفاتی واردر. ۱۲۹۰ تاریخ هجریسنده مدراسده وفات ایتمشدر.

آغاپت { (St Agapet) میلادك ۵۳۵ تاریخندن ۵۳۶ تاریخنه دك پاپالق ایتمش بر پاپادر، که غوتلرك حکمداری (تئودات) له ایمپراطور (جوستنیان) آره‌سنده مصالحه‌یه توسط ایتمك ایچون، قسطنطنیه‌یه دخی کلمشیدی. قتولیکلر بونی اعزه صره‌سنه چکیروب، ایلول افرنجینك ۲۰ سنده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آغاپت { (Agapet) قسطنطینیه‌لی بر راهب ایدی، که ایمپراطور جوستینیانك تختنه جلوسنده نصایحی حاوی یازوب ویرمش اولدیغی لاتینجه بر کتابله شهرت بولمشدر. بو کتابی فرانسه قراللرندن اون اوچنجی لویی کنجلکنده فرانسزجه‌یه ترجمه ایتمشدر.

آغاتارخید { (Agatharchide) منتشا سنجاغنه مصادف اولان (قاریا) مملکت قدیمه‌سنده نشأت ایتمش یونان قدیم جغرافیونندن اولوب، میلاددن ۱۵۰ سنه اول طوغمشدر. بر بحر احمر سیاحتنامه‌سیله بر ایران تاریخی یازمش ایسه‌ده، ایکیسندن‌ده یالکز بعض فقره‌لر بولنه‌بیلمشدر.

آغاتارخوس { (Agatharque) میلاددن بش عصر اول سیسام جزیره‌سنده ظهور ایتمش بر ماهر رسامدر، که او وقتکی تیاترولرك نقش وتصویرنده ابراز مهارت ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

— پریقلس دورنده بو نامله آتنه‌ده دخی بر مشهور هیکلتراش وار ایدی.

آغاتمر (Agathémère) میلادك اوچنجی عصری یونان مؤلفیندن اولوب، بطلیوسك جغرافیاسنی اختصار ایتمشدر.

آغاتوقلیس (Agathocle) سیچلیا حکمدارى اولوب، میلاددن ٣٦١ سنه اول جزیرهٔ مذکوره‌نك (ترن) شهرنده طوغمش؛ وپدری کرمیتجی ایکن، کندیسی عسکر یازیلوب، قوماندانلق رتبه‌سنه نائل اولمش؛ وقبل‌المیلاد ٣١٧ تاریخنده بر حیله ایله سیراقوسه شهرینی ضبط ایله دیونی لغو ومنع ایده‌رك، اراضیٔی اهالی‌یه مساوات اوزره تقسیم ایتمش؛ وسیچلیانك اکثر طرفلرینی ضبط ایتمش اولان قارتاجلیلره اعلان حرب ایدوب، کندیلرینی جزیره‌دن اخراجه وبتون سیچلیایی کندی اداره‌سنه آلمغه موفق اولدقدن صکره، آفریقایه دخی یچوب، قارتاجلیلرله محاربه ایتمش ایسه‌ده، مؤخراً تبعه‌سی ظلمی چکه‌میوب اختلال ایتدکلرندن، قارتاجلیلردن استمداده مجبور اولوب، مقابلةً سیچلیاده‌کی مستملکات قدیمه‌لرینی اعاده ایتمکه مجبور اولمش؛ و او صره‌ده تورونی (آرخاغات) طرفندن بالتسمیم، قبل المیلاد ٢٨٩ تاریخنده ٧٢ یاشنده وفات ایتمشدر. قارتاجلیلره قارشی آفریقایه سوق عسکر ایتدیکی وقت، عسکردن عودت امیدینی رفع ایله، غالبیته تحریص ایچون، کیلرینی یاقش اولدیغی مرویدر. طارق بن زیاد دخی اندلسه یچدیکی وقت بویله یاپمشدر. (وولتر) (آغاتوقلیس) ی مبنی علیه اتخاذ ایده‌رك بر تیاترو کتابی یازمشدر، که بوقبیلدن اوله‌رق، صوك اثریدر.

آغاتون (Agathon) یونان قدیم شعراسندن اولوب، شاعر مشهور (اوریپد) ك معاصری ورقیبی ایدی. میلاددن ٤٠٠ سنه اول وفات ایتمشدر. یازدیغی کتابلرینك مبنی علیهنی، وقتنك شعراسی عادتنه مغایر اوله‌رق، دائما تاریخ واساطیردن آلمیوب، بعض مفروض وکنایه‌لی اشخاص ایجاد ایدردی. بعض مضحکه‌لر دخی یازمشدر. آثاری محو اولوب، یالکز بعض پارچه‌لری بولنه‌بیلمشدر.

آغاتون (St Agathon) میلادك ٦٧٨ تاریخندن ٦٨٢ تاریخنده‌دك مسندنشین اولمش بر پاپادر، که عن اصل سیچلیانك پالرمو شهرندن ایدی. پاپالرك پاپالق مسندینه اوتوردقلری وقت ایمپراطوره مخصص بر ویرکی ویرمك عادتنی بو پاپا قالدیرمشدر. اعزه صره‌سنه یچوب، کانون ثانئ افرنجینك ١٠ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آغاته (Agathe) سیچلیانك پالرمو شهرنده بر قیز ایدی، که میلادك ٢٥١ تاریخنده سیچلیا والیسی (کینتیا نوس) طرفندن اشکنجه ایله قتل ایدلمش اولمغله، اعزه صره‌سنه یچوب، علی‌الخصوص سیچلیالیلرك بوکا زیاده‌سیله اعتقادلری واردر، وشباط افرنجینك بشنده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آغاته (Agatha) فرانسه‌نك (آغده) شهرینك اسم قدیمیدر. [«آغده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آغاتیاس (Agathias) میلادك آلتنجی عصری روم مورخلرندن اولوب، ایمپراطور (جوستنیان) ك بر تاریخنی، ویونان قدیم مشاهیر مؤلفینك آثارندن بعض فقرات منتخبه‌یی جامع بر منتخبات تألیف ایتمشدر.

آغاتیرسه (Agathyrses) آوروپانك شمال شرقی طرفلرنده ساکن بولنمش اولان اقوام قدیمه‌نك بریدر، که (هرودوت) ك قولنجه (قارپات) طاغلرنده، (پلین) ك قولنجه آوروپا (اسکیتیا) سنده یعنی روسیه طرفلرنده بولنورلردی. روما مورخلرندن اولوب میلادك دردنجی عصری اواخرنده یازان (آمیان) بو قومك او وقت دخی موجود، و (اولغا) طرفلرنده ساکن بولندیغنی بیان ایدیور. مشهور (آتیلا) بونلری مغلوب ورام ایدوب، کندی اوغلرندن برینی اوسترینه حکمدار نصب ایتمشیدی.

آغاج قره —، دده —، قرق —، اویه‌لی — وسائره. [بوترکیبلرك ایلك جزئلری ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آغاج دکیزی ازمید سنجاغنك شمال قسمنده واسع بر طاقم اورمانلردر، که اسمندن دخی آکلاشلدیغی کبی، بربرلرینه ملاصق وپك صیق آغاجلری اولوب، ایچلرنده خیلی کراسته واودون کسیلیر.

آغاجلی ازمید سنجاغنك قانده‌ره قضاسنه تابع بر ناحیه‌در، که قضانك جهت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غربیه‌سنده واز میدك شمالنده واقع اولوب، اورمانلری چوق اولمغله، بو اسمله تسمیه اولنمشدر.

آغاجی { (میرزا ابو الحسن —) آل سامان دولتی رجالندن وبخارا فصحای شعراسندن وعصرینك فضلاسندن اولوب. قار یاغیشنی مصور اولان بو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

بهوا در نگر که لشکر برف
چون کنند اندرو همی پرواز
راست همچون کبوتران سفید
راه گم کردگان زهیبت باز

آغا حسین پاشا { یکیچری اوجاغندن یتیشه‌رك، سلحدار علی پاشانك سوقیله، یکیچری آغالغنه قدر ترقی ایتمش، ومؤخراً وزارتله بوغاز محافظلغنه نصب اولنمشیدی. یکیچری اوجاغنك لغو ورفعی وقعه‌سنده پك چوق خدمتی کورلمکله، ۱۲۴۱ تاریخنده سرعسکرلك مسندی ایجاد اولندیغنده، برنجی اوله‌رق سرعسکر اولمش؛ و۱۲۴۳ده سرعسکرلکدن عزل، ویرینه خسرو پاشا نصب اولنه‌رق، کندیسی ادرنه والیلکنه تعیین اولنمشیدی. ۱۲۴۷ تاریخنده، مصر وقعه‌سنك ظهورنده اوزرینه، سردار اکرم اولوب، حلب اوکنده هزامی وقوع بولمغله، یرینه رشید پاشا تعیین اولنه‌رق، انفصال ایتمشدر. مؤخراً بر قاچ دفعه ودین والیلکنه تعیین اولنوب، اون سنه قدر ودین ایالتنی اداره ایتمش؛ و۱۲۶۵ تاریخنده ودین والیسی ایکن ارتحال دار بقا ایدوب، شهر مذکورده دفن اولنمشدر. هر نه قدر امی ایدیسه‌ده، کار آزموده وشجیع بر آدم اولوب، علی الخصوص یکیچری وقعه‌سنده کی خدمتی حسبیله، عمومك حرمتنه نائل اولمشیدی. عمرینك صوك سنه‌لرنده کوزلرینه عمی طاری اولمش ایدوکی مرویدر.

آغا حسین حسنی پاشا { یکیچری اوجاغندن یتیشوب، سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك دور سلطنتلرنده، آغا محمد پاشانك عزلی اوزرینه، میر میرانلقله قپودان پاشا اولمش، و۱۱۸۲ تاریخندن ۱۱۸۶ تاریخنه دك بش سنه بو مسندده بولنه‌رق، رتبهٔ وزارته دخی نائل اولمش؛ وقندیه‌ده ارتحال ایتمشدر.

آغا حسین خوانساری { ایرانك متأخرین حکماسندن اولوب؛ هجرت نبویه‌نك اون برنجی عصری اواسطنده طهران ایله کاشان آره‌سنده واقع خوانسار قصبه‌سنده طوغمشدر.

آغادس { (Agades) آفریقاده صحرای کبیرك اورته‌سنده بولنان (آیر) نام واسع واحك جنوب طرفنده وفزاندن (حوضه) نك (سقوطه) شهرینه کیدن کاروان طریقی اوزرنده واقع بر شهر اولوب، (غاط) شهرینك ۲۴ کون جنوبنده‌در. بو شهر وقتیله بیوك بر تجارتکاه اولوب، شمدی اسکی اهمیتی تنزل ایتمش ایسه‌ده، ینه اون بش یکرمی بیك نفوسی واردر. آغادس شهرینك سکز عصر اول تأسیس ایدلمش اولدیغی مظنون اولوب، هر نه قدر که اهالیٔ قدیمه‌سی بربر جنسنه منسوب بولنمشلرسه‌ده، شمدیکی حالده شهرده (طمبوقتو) نك لسانی اولان (سونغایی) لسانی سویلنمکده‌در. او جوارلر حاکمنك مقری اولوب، تقریباً ۱۷° عرض شمالی و۵° طول شرقیده واقعدر.

آغادم { (Aghadèm) صحرای کبیرده سودانده‌کی چاد کولنك ۱۱ کون شمالنده واقع (تبو) مملکتنده بر کوچك واحدر.

آغازاده { (مولی محمد) اوننجی عصر هجری موالیسندن اولوب، منسوب بولندیغی بعض ذواتك التماسی اوزرینه، ابو السعود افندینك حلقهٔ تدریسنه دخی داخل اولمش، وبعض مهم مدرسلکلرده وقضالرده دخی بولنمش ایسه‌ده، جهلیله شهرت بولمشیدی. ۹۹۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آغاسیاس { (Agasias) میلاددن ایکی عصر اول (افس) یعنی آیا صلوغ شهر قدیمنده نشأت ایتمش بر هیکلتراشدر.

آغاسیز { (Agassiz) اسویچره‌نك مشاهیر طبیعیوننندن اولوب، میلادك ۱۸۰۷ تاریخنده (وود) ناحیه‌سنك (اوربه) شهرنده طوغمش، و۱۸۷۳ده ممالك مجتمعه‌نك بوستون شهرینك قربنده (قامبریج) قصبه‌سنده وفات ایتمشدر. مستحاثه حالنده بولنان بالیقلر، طاتلی صو بالیقلری؛ مستحاثه حالنده بولنان حیوانات ناعمه، بوز یغینلری، علم حیواناته متعلق کتابلر حقنده وسائر مواد طبیعیه‌یه متعلق بر چوق کتابلر یازمشدر، که ارباب فن عندنده پك معتبردر. علوم طبیعیه‌ده ائمه‌دن معدود اولوب، تحریات فنیه اجراسیچون آمریقای شمالی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وجنوبی‌یه برقاچ دفعه سیاحت ایتمش؛ وممالك مجتمعه‌ده پك چوق شهرت واعتبار قزانوب، بر مکتب دخی تأسیس ایتمش؛ واغنیای تجاردن بری طرفندن بیوك بر مکافاة نقدیه‌یه نائل اولمشیدی. فرانسه آقادمیاسی طرفندن دخی «مخبر» عنوانه نائل اولمشیدی.

آغا محمد پاشا { ینکیچری اوجاغنده یتیشوب، رتبهٔ وزارته نائل اولمش: وسلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده ۱۱۸۲ تاریخنده، ملك محمد پاشانك ایکنجی دفعه‌کی عزلی اوزرینه، قپودان دریا اولوب، بر سنه صکره عزل اولمشدر. صکره‌کی احوالنه دسترس اولنه‌مامشدر.

آغا محمد خان قجار { [«آقا محمد خان قجار» ماده‌سنه مراجعت.]

آغاملا { هندستان پادشاهلرندن مشهور اکبر شاه ایله خلفی جهانکیرك زمان سلطنتلرنده (آصف خان) نامیله وزارت ایتمش اوچ ذاتك جدی اولوب، دواتدار لقبیله معروفدر.

آغا ممنون { میلاددن اوت بر اون ایکی عصر اول موره شبه جزیره‌سنده آرغوس شهرینك حکمداری اولوب، عموم یونان حکمدارلری (تروآ) سفرینه کیتدکلری وقت، بونی رئیس وباش قوماندان انتخاب ایتمشلردی. آغریبوزك قارشیسنده یونان سفائنك محل ملاقاتی اولان (آولیس) شهری اوکنده دونما بر مخالف روزکاره تصادف ایتمکله، آغا ممنونك کندی قیزی (افیجیا) یی قربان ایتمش اولدیغی مرویدر. تروآ شهری اوکنده اثنای محاربه‌ده آخیلاوسك اسیر ایتمش اولدیغی (بریزایس) اسمنده بر قیزی آغاممنون ضبط ایتمکله، بوندن طولایی حاصل اولان نفاق ینه آغاممنونك مذکوره‌یی آخیلاوسه اعاده ایتمسیله ختام بولمشیدی. آغاممنون وطننه عودتنده، (اجیست) اسمنده برینی سومش اولان قاریسی (قلیتمستره) طرفندن قتل اولنمش؛ ومؤخراً اوغلی (اورست) والده‌سنك دوستنی اولدیرمکله پدرینك انتقامنی آلمش. بو وقعه یونان قدیم مشاهیر شعراسندن (اسکیل) طرفندن فاجعه صورتنده نظم اولنمش، واوروپا شعراسنك برچوغی دخی بونی فاجعه‌لرینه مبنی علیه اتخاذ ایتمشلردر.

آغامه { (Agamé) حبشستانك (تکره) خطه‌سنده بر ایالت اولوب، مرکزی (آدیکرات) شهریدر.

آغامید { (Agamède) یونان قدیمك مشاهیر معمارانندن اولوب، برادری (تروقونیوس) ایله برابر مشهور (دلف) معبدینی بنا ایتمش اولدقلری مرویدر. [«تروقونیوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آغامیر { (معتمد الدوله) هندستانك اوده خطه‌سی حکمداری غازی الدین حیدرك وزیری اولوب، ۱۲۴۲ تاریخ هجریسنده عزل اولنمغله، کانپور شهرینه چکیلوب، ۱۲۴۷ ده اوراده وفات ایتمشدر.

آغانکئو { (Agangueo) مکسیقه‌نك (میشوآقان) ایالتنده متعدد معدنلر چیقاریلان بر محلده واقع کوچك بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آغانه { (Agana) بحر محیط کبیرك (مقرونیسیا) قطعه‌سنده واقع (ماریانه) آطه‌لرینك اك بیوکی اولان (غوآم) آطه‌سنده بر شهر که آطه‌نك ساحل غربیسنده (آپره) لیماننك ۱۸ کیلومتره شمال شرقیسنده ۱۳° ۳۰′ عرض شمالی ایله ۱۴۲° ۳۸′ طول شرقیده واقع اولوب، اسپانیوللر طرفندن تأسیس اولنمشدر. سوقاقلری دوز وکنیش ایسه‌ده، اولری اخشابدن ویردن اوچ قدم یوقاری اوله‌رق، قازیقلر اوزرینه مؤسس وخرما طاللریله مستوردر. یالکز حکومت قوناغی، اوچ مناستر ومکتب، بر کلیسا وبر مخزن طوغله‌دندر. اهالیسی ۳۰۰۰ دن زیاده‌در.

آغانیپه { (Aganippe) یونان قدیمك (هلیقون) طاغنده بر منبع ایدی، که علوم وصنایع حامیه‌لری زعم اولنان (موسه) نام پریلره مخصوص عد اولنوردی.

آغاوه { (Agavé) یونانه مدنیتی ادخال ایدن فنیکه‌لی (قادموس)ك قیزی و(پنتیوس)ك والده‌سی ایدی. [«پنتیوس» ماده‌سنه مراجعت.]

آغجه طاغ { معمورةالعزیز ولایتنك ملاطیه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ملاطیه ایله حصنمنصور آره‌سنده وملاطیه‌نك ۴۰ کیلومتره قدر جنوبنده واقعدر. — قضاسی طاغلق محللردن عبارت اولوب، (کورنه) و(حکیم خانی) ناحیه‌لرینی‌ده جامعدر. (زینانلی) نام کرد عشیرتی دخی بو قضانك طاغلرنده ساکندر. قضانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مجموع اهالیسی تقریباً ۲۵۰۰۰ کشی اولوب. یالکز ۴۰۰ ی ارمنی وقصوری مسلم واکثریسی کرددر. بو قضا داخلنده (شغول) اسمیله معروف بر بوغاز واردر، که اطرافنده بولنان طاغلرده قیانك ایچنه اویولمش بیك بشیوزدن زیاده مغاره واردر. بو مغاره‌لرك پك اسکی برزمانده مسکن بشر اولملری ملحوظ بولندیغندن، احواللری شایان تحقیقدر.

آغده } (Agde) فرانسه‌نك (هرولت) ایالتنده، (هرولت) نهری اوزرنده وبو نهرك منصبندن ٤ کیلومتره یوقاریده ناحیه مرکزی بر شهر واسکله اولوب، ۸۲۳۰ اهالیسی، تجارت محکمه‌سی، بحریه مکتبی، معدن کوری، سفائن انشاسنه مخصوص دستکاهلری، یلکن بزی، چوخه، اسپارماچت وساره فابریقه‌لری ولیماننده اوچ فناری واردر. بوشهر اسکی اولوب، میلاددن ۱۶۳ سنه اول مارسلیاده یرلشمش اولان یونانیلر طرفندن تأسیس، و(آغاته تیخی) یعنی «فال خیر» تسمیه اولنمشیدی.

آغراته } (Agrata) ایتالیای شمالینك (لومباردیا) خطه‌سنده میلان ایالتنك (مونزه) قضاسنده و(مونزه) شهرینك ٥ کیلومتره شرقنده (آدا) نهرینه دوکیلن (مولغوره) چایی اوزرنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله دیکر بر قریه دها بولندیغندن، بوکا تفریق ایچون، (آغراته بریانچه — Brianza) دیرلر.

آغرافه } (Agrapha) یونانك (انوایا) قطعه‌سنده بر طاغدر، که (پیندوس) سلسله‌سنك شعباتندن اولوب، (آسپروپوتامو) نهرینه دوکیلن (مکدووه) چاینك غرب طرفنده اولەرق، شمالدن جنوبه ممتد اولور. بو طاغك قسم اعظمی بوندن مقدم ممالك عثمانیه‌دن معدود اولوب، ترحاله سنجاغنك (قاردیچه) قضاسنه ملحق بر ناحیه ایدی، که اکثریا اشقیاو خیدودلرك ملجئ اولوردی. — بو ناحیه‌نك اورته‌سندن (آغرافاتیقو) یعنی آغرافه چایی نامیله شمالدن جنوبه بر چای آقوب، (آسپروپوتامو) یه دوکیلور.

آغرام } (Agram) واسلاوجه زاغراب (Zagrab) آوستریا ومجارستان دولتنك خرواتستان قطعه‌سنده قطعهٔ مذکوره‌نك مرکزی اولان بر شهر اولوب، (صاوه) نهرینك یاریم ساعت قدر شمالنده، ویانه‌نك ۳۸۰ کیلومتره جنوبنده وتریسته‌نك ۲۸۰ کیلومتره شرقنده واقع و۲۰۰۰۰ اهالیلی جامعدر. شهر «زیر» و«بالا» اسملریله ایکی‌یه منقسم اولوب، بالاسی (مدرد) یعنی «آیی» دنیلن برتپه اوزرنده مؤسس وکبار واغنیایه مخصوص اولمغله، اولری کوزل وسوقاقلری واسع وتمیز وآغاجلر وباغچه‌لرله مزیندر؛ آشاغی محله‌سی ایسه پیس وسوقاقلری طاردر. اك کوزل ابنیه‌سی حکومت قوناغیله بلدیه دائره‌سی وپسقپوسخانه ایله مجلس معارف دائره‌سیدر. مکتبلری وسائر مؤسسات علمیه‌سی پك چوق ومکمل اولوب، پراغه شهری آوستریانك شمالی اسلاولرینك مرکزی اولدیغی کبی، بوده جنوبی اسلاولرینك مرکزیدر. خروات جنسنك تاریخ وادبیاتنه مخصوص بر قاچ جمعیت علمیه‌سی اولدیغی کبی، بر زراعت جمعیتی ومکمل بر کتبخانه‌سی دخی واردر. (فیومه) دن صکره آوستریاده اك چوق فابریقه‌لی شهر اولوب، سنه‌ده ٦ دفعه پنایر دخی قورلدیغندن، بربیوك تجارت مرکزیدر. — مرکزی بولندیغی قومیتاته یعنی سنجاق خرواتستانك مرکب بولندیغی اوچ سنجاغك بری اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٤۵۸۲ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱٦۱۰۰۰ کشیدر.

آغردا } (Agreda) اسپانیانك شمال طرفنده (سوریا) ایالتنده و(سوریا) شهرینك ٤٤ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (مونقایو) طاغنك اتکنده و(ابره) نهری تابعلرندن (کیلس) چاینك ایکی کنارنده واقع اولوب، ۳۰۰۰ دن زیاده اهالیسی ومذکور چایك اوزرنده کوزل بر طاش کوپریسی واردر. بر قاچ طریقك محل تقاطع والتصاقنده واقع اولمغله، اولدقجه تجارتکاهدر. اسکی برشهر اولوب، اسم قدیمی (ایلورچی) ودها صکره (غرافورچی) ایدی. — آمریقانك (اقوآدور) جمهوریتنده دخی بو اسمده بر کوچك قصبه واردر، که (نوئوه مالاغه) یعنی «یکی ملاقه» دخی دنیلوب، (پوپایان) ك ۱٤۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقعدر.

آغروس } قونیه ولایتنك حمید سنجاق وقضاسنده بر ناحیه‌در، که ۱۲٦٤ خانه و۳۷۰۰ اهالیلی جامع اولوب: پکیبورلی نا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حیه‌سیله برلشدیریله‌رك، بر ناحیه تشکیل اولنمشدر.

آغریانس { (Agrianes) مریچ نهری تابعلرندن (ارکنه) چاینك اسم قدیمیدر. [« ارکنه » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آغریبوز { (Eubée) آطه‌لر دکیزینك کریددن صکره اك بیوك آطه‌سی اولوب، الیوم شمال شرقیسنده‌کی کوچك آطه‌لرله برابر یونانك بر ایالتیدر. بو آطه‌نك اصل اسمی (اوبیا) اولوب، مرکزی اوکنده‌کی بوغازك اسمی ده (اوریپوس) در، که بونك تحریفیله آغریبوز اسمی حاصل اولمش، و مرکزندن آطه‌یه دخی تعمیم اولنمشدر. بو آطه یونانك ساحل شرقیسی قارشیسنده شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری ممتد اولور اوزون وغیر منتظم بر شکلده اولوب، قره ایله بو آطه‌نك آره‌سنده‌کی بوغاز ایکی‌یه منقسم اوله‌رق، شمالده‌کینه (تالاندی بوغازی) جنوبده‌کینه‌ده (آغریبوز بوغازی) دینور؛ و بو ایکی بوغازك محل اختلاطنده آطه‌نك ساحلی قره‌یه اوقدر تقرب ایدیور، که آنجق ۶۵ متره وسعتده بر کچید قالوب، مرکزی اولان آغریبوز شهری دخی بو نقطه‌ده واقع اولمغله، شهر قره ایله بر کوپری واسطه‌سیله اختلاط ایدیور. بوغازك سائر طرفلری اون اون ایکی کیلومتره وسعتده‌در. آطه‌نك منتهای شمالنده اولان (لیتاده) برونیله منتهای جنوبنده اولان (مانتیلو) برونی آره‌سنده اولان طول اعظمی ۱۹۵ کیلومتره، و اك طار محلنده ۵، و اك کنیش محلنده‌ده ۵۲ کیلومتره‌در. شمالنده‌کی (تریکری) بوغازی بو آطه‌یی یونانك (افتیوتیده) یعنی ازدین سنجاغندن و غلوس کورفزی آغزنده‌کی (بابلجه) شبه جزیره‌سندن، و جنوباً دخی (اورو) بوغازی (آندرو) آطه‌سندن آیرمشدر. بو آطه‌نك اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایسه‌ده، طاغلرك آره‌سنده غایت منبت دره‌لری و کوچك اووه‌لری دخی واردر. شمال غربیسنده واقع اولان (لیتنیا) طاغی ۹۴۵، وسطلرنده اولان (دیرسو) و (قندیل) طاغلری ۱۲۰۵ و ۱۳۴۰ و جمله‌سنك اك یوکسکی اولان (دلفی) طاغی دخی ۱۹۰۸ متره ارتفاعنده‌در. اك بیوك اووه‌سی دخی مرکزك جوارنده اولان (للانته) اووه‌سی اولوب، ایلیجه‌لریله مشهوردر. زمان قدیمده بو آطه‌ده غایت کوزل سماکی مرمرلر چیقاردی. یونانك هیچ بر طرفی بو آطه قدر منبت و محصولدار اولمیوب، علی‌الخصوص شمالی طرفنده طاغلری میشه، چام، چنار و سائر آغاجلری حاوی اورمانلرله و کوزل مرعالرله مستور اولدقلری کبی، زیتون آغاجلریله باغلری دخی چوق و حبوبات و سائر محصولاتی بولدر؛ آنجق اهالیسی پك چالیشقان اولمدقلری کبی، یوللری دخی غیر منتظم اولدیغندن، تجارت و ثروتی استعدادی درجه‌سنده ترقی ایتمه‌مشدر. (اوبیا) اسمی « صیغیری بول » ویا « صیغیری ایی » دیمك اولوب، زمان قدیمده بو آطه‌نك صیغیرلری مشهور ایدیسه‌ده، شمدی نه کثرتجه ونه جنسجه شایان ذکر صیغیرلری یوقدر. مرکزینك (خالکیس) تسمیه‌سی یونان لساننده (خالقوس) دنیلن باقیرك کثرتندن ایلری کلوب، اسکی زمانده باقیر و دمیر معدنلری چوق ایدی، و ایی ایشلنیردی. بوکون اك زیاده چیقاریلان معدنی مغنزیا اولوب، سنوی اللی آلتمش بیك قنطار انکلتره‌یه نقل اولنور. بو آطه‌نك باشلیجه اوچ قصبه‌سی واردر، که برنجیسی (خالکیس) دخی دنیلن و مرکزی اولان آغریبوز شهری ایکنجیسی جنوب طرفنده (آیوس ایلیاس) طاغنك اتکنده اولان (قاریستو) یعنی قزل حصار، و اوچنجیسی دخی شمالده‌کی (اکسروخوری) قصبه‌لریدر. بو آطه ازمنهٔ قدیمه‌ده برقاچ جمهوریته منقسم اولوب، اك مشهورلری (خالکیس) و (ارتریا) جمهوریتلری ایدی، که تجارتلری قوتیله ماکدونیا، سیچیلیا و ایتالیا سواحلنده برطاقم مستملکات دخی پیدا ایتمشلردی. بعده آتنه جمهوریتنك ید ضبطنه کچمش، و مؤخراً ماکدونیا حکمدارلری، و متعاقباً رومالیلر طرفندن ضبط اولنمش، و نهایت ۸۷۵ تاریخ هجریسنده ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك ید جلادتلریله ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنه‌رق، ۱۸۲۹ تاریخ میلادیسنده واقع یونان استقلالی زماننده بو دولته ترك اولنمشدر. آطه اوچ قضایه منقسم اولوب، مرکز ایالتدن بشقه قضالردن برینك مرکزی قاریستو، و دیکرینك‌کی دخی اکسروخوری قصبه‌سیدر. کوچك آطه‌لردن عبارت اوله‌رق بو ایالته ملحق بر دردنجی قضا بولندیغی کبی، اسکیرو آطه‌سی دخی قاریستو قضاسنه ملحقدر. آطه تقریباً ۲۴۰ قریه‌یی جامع اولوب، بتون ایالتك اهالیسی ۸۲۵۴۰ کشیدر، که بونلرك بر مقداری آرناود جنسنه منسوبدر، و مرکزده بولنانلرینك بر آزی مسلماندر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آغریبوز { یاخود خالکیس (Chalcis, Eu-) یونان جزایرینك اك بیو- (ripo)
کی اولان آغریبوز آطه‌سنك مرکزی اولوب، ایالت وقضـا مرکزی بر شهردر، که همنامی اولان طار بر بوغازك کنارنده وبر کوچك شبه جزیره‌نك اوزرنده واقع اولوب، یونانك قره‌سـیله بر کوپری ایله مربوطدر. شهرك ٦٥٠٠ اهالیسی اولوب، لیمانی شبه جزیره‌نك شمال طرفنده‌در، وکوپرینك باشنده بر اسکی قلعه‌سی واردر. اسکی شهردن یالکز اهمیتسز برطاقم ویرانه‌لر قالمشدر. بوشهرده الآن برطاقم اهالئ اسلامیه بولنمقده‌در. ادارهٔ عثمانیه زماننده آغریبوزدن خیلی رجال یتیشمشدر، که اخیراً ارتحال ایدن مرحوم سامی پاشا واوغلی صبحی پاشا بو جمله‌دندرلر.

آغریپا { ویپسانیوس — (Vipsanius A-) روما جنراللرندن اولوب، (grippa)
آوغسـتوسك توجهنی قزانمش، وکندیسی بر عادی عائله‌یه منسوب اولدیغی حالده، مجرد درایتیله اك عالی منصبلره قدر چیقمشـیدی. میلاددن ٦٤ سـنه اول طوغمش؛ وآوغستوسـك قیزی (یولیا) یی تزوج ایتمکله، ولیعهدی طانیلمش ایسه‌ده، قبل المیلاد ١٢ تاریخنده آوغستوسـدن اول وفات ایتمشدر. آغریپا آوغستوسـه ایمپراطورلقدن فراغت ایدوب، جمهوریتی اعاده ایتمسنی توصیه ایتمش ایسه‌ده، بو نصیحتی دکلنمه‌مشیدی. رومانك مشهور (پانتئون) نام معبدیله بر قاچ صو یولی آغریپا طرفندن تأسیس اولنمشـدر. اوچ ارکك اولادله برقیز براقوب، اوغللری برموت فجیعـله فـوت اولمش، وقیزی (آغریپینـه) (جرمانیقوس) ه وارمشیدی.

آغریپا دو نتسهایم { Agrippa de Ne-) میـلادك (tesheim
١٤٨٦ تاریخنـده قولونیه‌ده طوغمش بر فیلسـوف اولوب، زماننده متداول اولان علوم وفنونی تحصیل ایتمش؛ ولوندره، قولونیـه، پارس، تورینو، مع وفریبورغ شهرلرنده برر وقت تدریسیله اوغراشدقدن صکره، فرانسـه قرالی برنجی فرانسوانك والده‌سی ساووآلی (لوییزه)نك ومؤخراً سائر بعض اکابرك سر طبیبی اولمش؛ ونهایت ١٥٣٥ تاریخنـده (غرنوبله) خسته‌خانه‌سنده وفات ایتمشـدر. زمانك فلسفه‌سنی رد ایتمش ایسه‌ده، التزام ایتدیکی فلسفه دخی مقبول اولمیـوب، کیمیـای باطل وسحره دخی معتقد ایدی. کلیات آثاری مطبوع اولوب، اك مشهورلری فنونك عدم صحتی وطائفهٔ نسانك تقدم ورجحانی حقنده اولان ایکی کتابیدر.

آغریپینه { آغریپانك قیزی (Agrippine) وآوغستوسك کریمه‌زاده‌سی او-
لوب، حسن وجمالیله وناموس واخلاق حمیده‌سـیله مشهور ایدی. زوجی جرمانیقوس ایله برابر سوریه‌یه کیتمش؛ وآنسزین وفات‌ایدن قوجه‌سنك رمادینی رومایه کتیروب، (پیسـون) طرفنـدن تسمیم اولندیغی دعوی ایتمکله، پیسـون مجازات کورمه‌مك ایچون انتحار ایتمشیدی. ایمپراطور (تیبر) آغریپینه‌نك صیت وشهرتنی چکه‌میدرك، (پانداتاریه) آطه‌سنه نفی ایتمش، واوراده میلادك ٣٣ تاریخنده آجلقدن تلف ایتدیرمشدر. بو قادینك ایکی اوغلی اولوب، بری (قالیغولا) ودیکری (نرون)ك والده‌سی اولان (آغریپینه)در.

آغریپینه { روما سردار- (Agrippine) لرندن جرمانیقوس ایله آنفة‌الذکر-
جه آغریپینه‌نك قیزی اولوب، (دومینیوس آهنوباربوس) ه وارمش، ومؤخراً ایمپراطـور اولان ظـالم مشهور (نرون)ی دنیایه کتیرمشدر. ایلك قوجه‌سنك وفاتنـدن صـکره عمی ایمپراطور (قلاودیوس) ه واروب، امور حکومتی بسـبتون الینه آلمش؛ وایمپراطورك قیزی اوقتاویایی دخی اوغلی (نرون) ه تزویج ایتمکله، کندی اوغلنی ولیعهد طانیتدیرمق ایچون، ایمپراطورك اوغلی (بریتـانیقوس) ی تبعیـده موفق اولدقدن صکره، مؤخراً تبدیل افکار ایدر قورقوسیله قوجه‌سنی تسمیم ایتمشدر. اوغلی نرون ایمپراطور اولنجه، والده‌سـنك مداخلاتنی چکه‌مدیکیچـون، کندیسنی برکمی‌یه بیندیروب، انکیده باتیرمق امرینی ویرمش؛ وآغریپینه بو تهلکه‌دن قورتلش ایسـه‌ده، متعاقباً یعنی ٥٩ تاریخ میلادیسـنده، بر ضابط معرفتیله قتل ایتدیرلمشدر. زیاده‌سیله حسنی وغایت دساسه وظالمه بر قادین ایدی.

آغریجنته { سیچلیانك ساحل (Agrigente) جنوبیسنده اسکی وبیوك بر شهر
ایدی، که الیوم خرابه‌لری وخرابه‌لرینك یاننده (جیرجنته) دنیلن بر کوچك قصـبه بولنیور. بو شهرك معـابدی چوق وجسیم اولوب، مصنع هیکللرله وتز-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بینـات معماریه ایله مزین ایدی. قبل المیلاد ۵۸۲ تاریخلرنده تأسیس اولنوب، برچوق وقت جمهوریتله اداره اولنـدقدن صکره، بر طاقم ظـالم حکمدارلرك الینه دوشمش، وبعده سیراقوسه‌لیلرك ضبطنه گچمش ایدی. قبل المیلاد ۴۰۶ تاریخنده قارتاجلیلر طرفندن ضـبط وتخریب اولنمش ایسـه‌ده، متعاقباً قورتلمش؛ و ۲۱۰ تاریخنـده رومالیلرك ید ضـبطنه گچوب، سیجلیـا ایله برابر رومالیلردن صکره عربلرك الینـه گچه‌رك، خیلی وقت ممالك اسلامیه دائره‌سی داخلنده بولنمش، وبعده نورمانلر، فرانسزلر، آراغونیـالیلر وناپولی حکومتی اداره‌سنه گچمشدر.

آغری طاغ { آناطولیده بایزید سنجاغنده، یوکسك بر طاغدر، که (آرارات) اسمیـله شهرت بولمش اولدیغنـدن، او صره‌ده بیان اولنمشـدر. [«آرارات» ماده‌سـنه مراجعت بیوریله.]

آغریقوله { (Agricola) روما سردارلرندن اولوب، مورخ مشـهور (تا- سیت) ك قاین پدری ایدی. میلاددن ۴۰ سنه اول (فرایوس) شهرنده طوغمشیدی. (وسپاسـیان) طر- فندن بیوك برتانیانك فتحنه مأمور اولوب، اهالینك معندانه مقاومتیله برابر، فتحنه موفق اولمش؛ وبرنجی اوله‌رق بو مملکتك آطه اولدیغنی کشف ایتمشیدی. ضبط ایتدیکی یرلرك اداره‌سـنه مأمور اولوب، کمال عدالتله اداره ایتمش، واهـالیـیی دائرهٔ مدنیته ادخاله چالیشمش ایسه‌ده، او صره‌ده ایمپراطور اولان (دو- میتیانوس) بونك فتوحات وموفقیـاتنی چکه‌میه‌رك، کندیسنی ۸۵ تاریخ میلادیسنده رومایه جلبله، کوشهٔ نکبته آتمشیدی. بقیهٔ عمرینی انزواده گچیروب، ۵۶ یاشنده اولدیغی حالده، ظن اولندیغنه کوره، ایمپرا- طور طرفنـدن مسموماً وفات ایتمشـدر. (تاسیت) بونك ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آغریقوله { رودولف — (Rodolphe Agricola) آلمانیانك هایدلبرغ شهرنده فلسفه معلمی اولوب، میلادك ۱۴۴۳ تاریخنده (غرونینکه) شهرنده طـوغمش، و ۱۴۸۵ ده وفات ایتمشـدر. اوروپاده اسکی اصول تدریسی رد ایله، فنـون وعلوم جدیده‌نك احیاسـنه اك زیاده جهد ایدنلردن اولوب، صـاغر ودیلسز طـوغان آدملرك تعلیمی لزومنی اك اول بیان ایدن کندیسیدر. آثاری جمع ونشر اولنمشدر.

آغریقوله { ژان — (Jean Agricola) آلمانیانك (ساقسه) خطه‌سـنده میلادك ۱۴۹۲ تاریخنده طوغمش و ۱۵۶۶ تاریخنده وفات ایتمش برروحانی اولوب، پروتستانلغك موجدی اولان (لوتر) ك رفقاسـندن بولنمش؛ ومذهبه متعلق بعض کتابلر یازدیغی کبی، آلمان لسانك ضروب امثا- لنی دخی جمع وشرح ایتمشدر.

آغزون { بخارا جوارنده بر قریه اولوب، (ابو عبـدالله تمیمی آغزونی) نك مسقط رأسیدر.

آغستوس { روجه (نیاؤسته) وآرناؤدجه (نغوشت) دنیلیر. سـلانیك ولایت وسنجاغنك قره فریه قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصـبه اولوب، قره فریه شهرینك ۲۰ کیلومتره قدر شمالنده، (طورله) طاغنك شرقی اتکنده وغایت منبت بر اووه‌نك کنارنده واقعدر. قصبه‌نك ایچندن گچن (عربسا) چایی باغچه وبوستانلرینی اروا ایله بر طـاقم دکرمن وفابریقـه‌لر دخی چویره‌رك، شرقه طـوغری آقوب، قره فریه قضـاسی داخلنده‌کی (نیشی) کولنـه منصب اولور. قصـبه‌نك ۱۰۰۰ خانه‌سی و ۵۵۰۰ اهالیسی، ۱ جامع شریفی، ۶ کلیسا- سی، ۳ طوغله وکرمید فابریقه‌سی، صو ایله دونر ۱ ایپلیکخانه‌سیله ۳ بطانی، ۱ اسلام و ۲ روم مکتب ابتـدائیسی وجوارلرنده غایت کـوزل مسیره‌لری واردر. باغلری چوق اولوب، غایت کوزل وپك مشهور بر شراب یاپیلیر، که کلیتله اخراجاتی اولور. حبوباتدن بشقه سوسـام، بال وایپك دخی یتیشیر. خیلی شیاق دخی یاپیلوب، جوارلره اخراج اولنور.

آغلائوفون { (Aglaophon) میـلاددن ۵ عصر اول طاشوس آطه‌سنده ظهور ایتمش بر رسامدر.

آغلائیه { (Aglaé) یونان قدیم اساطیرنده (خاریتس Χάριτες) ولاتینلر طرفندن (غراتیس Gratix, Grâces) یعنی «لطافت» ویا «طرب» تسمیه اولنـان اوچ پرینك بریدر. دیکر- لرینك اسملری (تالیه) و (اوفروسینی) ایدی. بونلر بر روایتده کویا مشتری‌نك، ودیکر بر روایتده شمس ایله زهره‌نك قیزلری اولوب، عشق وعلاقه الهه‌سی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولان زهره‌نك معبدنده بولنور، وذوق وصفاواكلنجه‌يه موكل زعم اولنـورلردی. كاه برر اوزون انتاری ايله وكاه چپلاق وبربرلرينه صارلمش صورتده تصوير وترسيم ايدرلردی.

آغلاسون { قونيه ولايتنك بوردور سنجاق وقضاسـنده ناحيه مركزی بر بيوك قريه‌در، كه بوردور قصبه‌سنك ۳۰ كيلومتره قدر شرقنده واسپارطه‌نك ۱۰ كيلومتره قدر جنوبنده، واسـپارطه ايله بونك آره‌سـنده حائل اولان (دوراس) طاغنك جنوبی اتكنده و (آق صـو) نهرينه دوكيلن بركوچك چايك ساحل يسارنده واقع اولوب، ۳۲۹ خانه‌سی و، جمله‌سی مسلم اولمق اوزره، ۱۷۰۰ اهاليسی واردر. — آغلاسـون ناحيه‌سی ۲۲ قريه‌دن عبارت اولوب، قضـانك شرق جنوبيسـنده واقع اولمغله، شرق شمـالی طرفندن حميد، وشرق جنوبی طرفندن دخی تكه سنجاقلريله همحدوددر. اهاليسی ۷۷۰۰ كشی قدر اولوب، جمله‌سی مسلمدر. درون ناحيه‌ده موجود ۲۵ صبيان مكتبنده ۸۵۱ ذكور و ۴۵۷ اناث شاكردان دوام ايديور. ۱۸ جامع شريفی، ۸ مسجدی و ۲۱ دكرمنی دخی واردر.

آغلی { (Agly) فرانسـه‌نك جنوبنده « شرق پيرنه » ايالتنده بر نهردر، كه (قوربيره) طاغندن نبعانله، شرقه طوغری جريان ايده‌رك، ۸۰ كيلومتره‌لك مسـافه قطع، وآچلش اولان بر چوق جدوللر واسطه‌سيله مجراسنك اطرافنده‌كی اراضيی صق ايتدكدن صكره، (بارقارس) اسـكله‌سی قربنده آق دكيزه دوكيلور.

آغنصوص { ارضروم ولايتنـك بايبـورد سنجاق وقضاسنده برناحيه‌در. [« بايبورد » ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آغنوت { ارضروم ولايت وسنجاغنك تورتوم قضاسنده برناحيه‌در. [« تورتوم » ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آغوا { (Agua) آمريقای وسطينك (غوآتمالا) قطعه‌سـنده يوكسـك بر بركاندر، كه (غوآتمالا) شهرينك ۲۵ كيلومتره جنوب غربيسنده، ۱۴° ۲۶′ ۴۸″ عرض شمالی ايله ۹۳° ۵′ ۱۷″ طول غربيده واقع اولوب، حذای بحردن ۳۷۵۳ متره ارتفاعی واردر. بو طاغ اهالئ اصليهٔ قديمه لساننده « صو فيشقيرتان طاغ » معناسـيله (اوهات زمالها) ديننلكله. اسپانيوللر بو اسمك تحريفيله مملكته (غوآتمالا) ديمشلردر. ميلادك ۱۵۴۱ تاريخنده بو بركانك اغزنده طولمش اولان صولر ايچريدن تضييق اولنه‌رق، طيشـاری‌يه دوكلمش، وبوندن بر طوفان حاصل اولوب، غوآتمالا شهرينی صو باصمشيدی.

آغوآدو { (Aguado) اسـپانيانك بر يهودی عائله‌سنه منسوب اولوب، ميلادك ۱۷۸۴ تاريخنده طوغمش و ۱۸۴۲ تاريخنده وفات ايتمش غايت زنكين بر بانكردر. كنجلكنده فرانسه عسكرينه داخل اولوب، جنرال (سولت) ك ياوری اولمشـيدی. بعده عسكرلكدن چيقوب، صرافلغه سلوك ايتمكله، اسپانيا ايچون اوروپاده برقاچ استقراض عقدينه موفق اولديغيچون، يدنجی فرديناندو طرفندن (ماركی) عنوانيله تلطيف اولنمشيدی. پارسده توطن ايدوب، كندی مصرفيله (ريس) كوپريسنی ياپديرمش، وبر چوق كوزل رسملر طوپلامغه موفق اولمشيدی.

آغوآده پاءو { (Agua de Pau) پورتكيزك الده بولنان آسور جزايرندن (سان ميكل) آطه‌سنك ساحل جنوبيسـنده مستحكم بر قصبه اولوب، ۳۲۱۰ اهاليسی واردر.

آغوآديلا { (Aguadilla) آمريقای وسطيده (آنتيل) جزايرندن اسـپانيانك تصرفنده بولنان (پورتوريقو) آطه‌سـنك شمال غربی كوشه‌سـنده بركوچك قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهاليسی واردر.

آغوآريقو { (Aguarico) آمريقای وسطينك (اقوآدور) جمهوريتنده برنهر اولوب، (ناپو) ايرماغنـه دوكيلور. مجراسی ۵۰۰ كيلومتره‌در. چوق آلتـون توزی دوكديكيچون، اسـپانيولجه « زنكين صـو » ديمك اولان بو اسمله تسميه اولنـديغی كبی « آلتون ايرماق » ديمك اولان (ريو دل اورو) اسميله دخی معروفدر.

آغوآس { (Aguas) اسپانيانك شرق طرفنده (آراغون) قطعه‌سنك (سراغوسه) و (تروئل) ايالتلرنده جريان ايدر بر نهردر، كه (قوقالون) طاغندن نبعانله، (سان پدرو دل سالز) قربنده بر طاغك قيالری آلتنه كيروب نابديد اولدقدنصكره، آشاغيده، (البنر) اسم عربيسندن غلط اوله‌رق، (آلبيار) اسميله چيقوب، ياغور موسمنده (المناسد) نهرينی دخی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اخذ ایله، ۱۰۰ کیلومترەلك مسافه قطع ایتدکدن صکره، صاغ ساحلندن (ابره) ایرماغنه دوکیلور.

آغوآس قالیانتس { (Aguas Calientes) یعنی «صیجاق صولر».

مکسیقەنك وسطلرنده بر ایالت اولوب، شمال وغرب طرفندن (زاقاتقاس)، جنوباً (غوآدلایاره) ودها طوغریسی (وادی الحجاره)، غرب جنوبی طرفندن (غوآنا یوآتو)، شرقاً دخی (سان لویی پوتوسی) ایالتلریله محدود ومحاط، و ۳۴′ ۲۱° ایله ۲۰′ ۲۲° عرض شمالی، ومکسیقو شهرندن اعتباراً ۵۰′ ۲° ایله ۴° طول غربی آرەسنده واقعدر. ینه بو اسمله مسمی اولان مرکزی مکسیقو شهرینك ۱۵۰ کیلومتره شمال غربیسندەدر. بو ایالت (سیرافریا) یعنی «صوئوق طاغ» دنیلن سلسلەنك غربی مائلەسنده واقع اولمغله، شرق طرفی طاغلق ویوکسك اولوب، غرب جهتنده دوز ومنبت اووەلری واردر. جبال مذکورەنك اك یوکسك ذروەسی اولان (چرو ده لورل) ك ۳۰۹۱ متره ارتفاعی واردر. (ریو ده سان پترو) ونام دیکرله (آغوآس قالیانتس) نهری شمالدن جنوبه طوغری ایالتك اورتەسندن کچەرك، کوزل بر وادی تشکیل ایدیور. اقالیم معتدلەیه مخصوص اولان انواع حبوباتله بعض طرفلرنده شکر قامشی حاصل اولور. طاغلری اورمانلرله مستور اولدیغی کبی، ذی قیمت معدنلری، طاش، مرمر ولیطوغرافیا طاشی اوجاقلری وایالته بو اسمی قزاندیران ایلیجەلری چوقدر. ایالت درت قضایه منقسم اولوب، مرکز ایالت ایله دیکر اوچ قضانك مرکزلری اولان (قالویلو)، (رینقون دەروموس) و (آسیانتوس) قصبەلرندن بشقه شهر وقصبەسی یوقدر. اهالیسی ۱۴۰۰۰۰ کشی اولوب، بر خیلی قدر اهالئ قدیمەدن وقصوری اهالئ اصلیه ایله اسپانیولدن ملزدر، که بونلر اسپانیولجه لسانیله متکلمدرلر.

آغوآس قالیانتس { (Aguas Calientes) مکسیقەده همنامی اولان

آنف البیان ایالتك مرکزی بر شهر اولوب، غایت کوزل بر اووەده واقع وسوقاقلری منتظم ایسەده، ابنیەسی پك عادیدر. اطرافی کوزل باغچەلرله محاط اولوب، جوارندەکی کویلردن برنده بر ایلیجه بولنیور، که اسمی بو مناسبتله وضع اولنمشدر. شهر ۵۰″ ۵۱′ ۲۱° عرض شمالی ایله مکسیقو شهرندن اعتباراً ۲۶″ ۴′ ۳° طول غربیده و ۱۹۰۸ ارتفاعنده اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

آغوآشاپه { (Aguachapa) آمریقای وسطیده (غوآتمالا قطعەسنك (سان سالوادور) جمهوریتنده ینه بو اسمله مسمی بر کولك ۳ کیلومتره جنوبنده وبحر محیط کبیر ساحلندن ۵۰ کیلومترەلك مسافەده بر قصبه اولوب، شکر فابریقەلری وخیلی تجارتی واردر.

آغوآکنته { (Aguaquente) یعنی «صیجاق صو». برازیلیانك (غویاز) ایالتنده وغویاز شهرینك ۲۸۰ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، جوارلرنده آلتون معدنلری واردر. بو قصبه میلادك ۱۷۳۲ تاریخنده تأسیس اولنمشدر.

آغوا { ازمید کورفزیله قره دکیز آرەسنده اولان شبه جزیرەنك اورتەسنده بر کوچك طاغ وبو طاغدن نبعانله شماله طوغری آقەرق شیلەنك شرق طرفنده بحر سیاهه منصب اولان بر درەنك اسم مشترکیدر.

آغوئدا { (Agueda) اسپانیا وپورتکیزك بر نهریدر، که (سالامانقه) خطەسنده وپورتکیز حدودی قربنده (غاته) طاغنك شمالی اتکندن نبعانله، شماله طوغری جریان، و(چوداد رودریغو) شهرینك ایچندن مرور ایدەرك، و(باربه ده پورقو) دن آشاغی اسپانیا ایله پورتکیز حدودینی آیرەرق، ۱۳۰ کیلومترەلك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (بارقه دالوه) قربنده صولدن (دورو) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی درین اولدیغندن، زراعتجه فائدەسی اولمیورسەده، وادیسنك اکثر محللری شایان تماشا اولوب، اسپانیا شعراسنك بر چوق اشعارینه مبنی علیه اولمشدر.

آغوئدا { (Agueda) پورتکیزده (دورو) ایالتنك (آویرو) قضاسنده و(آویرو)

شهرینك ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبەدر، که (ووغه) نهری تابعلرندن بردرەنك اوزرنده و(قارامولو) طاغنك غربی اتکنده واقع اولوب، ۳۵۶۱ اهالیسی واردر. — ناحیەسنك اهالیسی ۱۷۹۵۲ کشیدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آغوانس { سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنك صو شهری قضاسنده بر ناحیه‌در. [« صو شهری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آغوئیلار { (Aguilar) اسپانیانك جنوب طرفنده قرطبه ایالتنده وقرطبه شهرینك ۴۹ كیلومتره جنوبنده غایت كوزل منظره‌لی درت تپه اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، فوق‌العاده كوزل هواسی وجوارنده پك چوق زیتون آغاجلریله باغلری واردر، و(مونتیلا) نامیله مشهور وپك مقبول بر شراب یاپیلیر. تپه‌لرك آلتندن كچن (قابره) چایی وادیٔ كبیرك تابعلرندن (جنیل) نهرینه دوكیلور. شهرك جنوب طرفنده ویاریم ساعتلق مسافه‌ده (زونار) و(رینقون) اسملریله بالیقلری چوق ایکی كول وبعض طوزلی معدن صولری بولنیور. — بو اسمله اسپانیاده ایکی بیوك قریه دخی بولندیغندن، تفریق ایچون، بوكا (آغوئیلار دلا فرونترا (Ag. de la Frontera دیرلر.

آغوئیلاس { (Aguilas) اسپانیانك جنوب شرقیسنده (مرسیه) ایالتنده و(مرسیه) شهرینك ۹۵ كیلومتره جنوب غربیسنده وساحل بحرده واقع بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی، ایکی لیمانی، بر قلعه‌سی وجوارنده قورشون وباقر معدنلری واردر. بوكا (سان جوان دلاس آغوئیلاس San Juan de las Ag.) دخی دیرلر.

آغوئیمس { (Aguimes) قناریه آطه‌لرندن (غران قناریه) یعنی « بیوك قناریه » نام آطه‌ده (غوآیادق) طاغنك اتكنده و۳۳۵ متره‌لك ارتفاعده واقع بر قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر.

آغوبارد { (Agobard) اسپانیالی بر راهب اولوب، میلادك ۷۷۹ تاریخنده طوغمش و۸۴۰ده وفات ایتمشدر. فرانسه‌ده (لیون) پسقپوسی ایکن، قرال (لویی دبونر)ه قارشی (لوتر) طرفندن قورلمش اولان اختلاله قاریشمش؛ وسحرك علیهنده وبعض مسائل دینیه حقنده بعض كتابلر یازمشدر.

آغوت { (Agoût) فرانسه‌نك (غارونه) حوضه‌سنده بر نهردر، كه (هرولت) ایالتنده واقع (امپینوسه) طاغندن نبعانله، غربه طوغری جریان ایده‌رك، (تارن) ایالتنه كیرر، وبو ایالتك جنوب طرفنی اروا ایله، (قاستر)، (لاوور) وسائر قصبه‌لرك ایچندن كچه‌رك، صول ساحلندن (تارن) نهرینه دوكیلور. مجراسی ۱۸۰ كیلومتره اولوب، یالكز آشاغی طرفی سیر سفائنه صالح اوله‌بیلیر.

آغور { یاخود (اجور). بنی اسرائیل حكماسندن اولوب، كتب مقدسه‌ده مذكوردر.

آغور { یاخود آكور (Aghor) بلوجستانك شرق طرفنده بر نهر اولوب، °۶۳ ′۶ طول شرقیده دكیزه دوكیلور. بلوجستانك یازین دخی قورومیان قلیل‌المقدار نهرلرندندر. منصبندن ۳۰ قدر كیلومتره یوقاریده ساحل یمینه قریب (هنكلار) اسمیله بر مغاره واردر، كه هندستانك غرب طرفنده‌كی هندولرك اك مشهور زیارتكاهلرندندر.

آغوستو { (Agosto) سیجلیانك ساحل شرقیسنده، ایکی كورفزك آره‌سنده اوزانان بر دیلك برزخنده واقع بر شهر اولوب، ۹۷۳۵ اهالیسی واردر. بو شهر دها بیوك ایدیسه‌ده، ۱۶۹۳ تاریخ میلادیسنده وقوع بولان بر حركت ارضدن خراب اولوب، اهالیسنك بر ثلثندن زیاده‌سی انقاض آلتنده قالمشیدی. بو وقعه‌دن صكره، شهر بر منتظم صورتده یاپیلوب، حركت ارض قورقوسندن اولری آلچق یاپلشدر. لیمانی پك ایی اولوب، شراب، زیتون یاغی، كتن، طوز، سارده وسائره‌یه متعلق بیوك بر تجارتی واردر. جوارنده مغاره‌لرینك كثرتیله مشهور اولان (تیمپا) موقعی بولنیور.

آغوسته { (Agosta) سیجلیانك ساحل شرقیسنده و(سیراقوسه)نك ۲۷ كیلومتره شمالنده، بر كوچك شبه جزیره‌نك اوجنده واقع بر شهر اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی واستحكاماتی واردر. لیمانی واسع ایسه‌ده، محافظه‌لی دكلدر.

آغوستینی { (Agostini) اون آلتنجی عصر میلادیده یاشامش وندیكلی بر شاعر اولوب، (بونادرو) نام شاعرك « عاشق رولاندو » عنوانلی منظومه‌سنك آلت طرفنی یازمش ایسه‌ده، پك مقبول دكلدر.

آغولاس { قاب ده لاس — Cap de las (Agulhas) یعنی ایكنه‌لر برونی. [« ایكنه برونی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آغون { (Agon) فرانسه‌نك (مانش) دكیزی ساحلنده بر كوچك اسكله اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی واردر. آمریقانك (ترنو) آطه‌سی جوارلرینه صیده كیدن كیلر بو اسكله‌ده تجهیز اولنور.

آغونیه { (Agogna) ایتالیای شمالیده بر نهردر، كه (بورغومانرو)، (نوواره) و(مورتاره) قصبه‌لرینك ایچندن كچدكدن صكره، (سسیا) ایله (تردوپیو) آره‌سنده (پو) ایرماغنه دوكیلور. بیوك ناپولیون زماننده بو نهرك مجراسی جوارلرنده اولان یرلر بو اسمله بر ایالت اتخاذ اولنمشیدی.

آغین { معمورة العزیز ولایت وسنجاغنده اكین قضاسنك بر ناحیه‌سیدر، كه دوز ومنبت بر اووه‌دن عبارت اولوب، ۵۲ قریه‌یی وبر چوق باغ وباغچه‌لری جامعدر.

آف { (Aff) فرانسه‌نك آشاغی برتانیا خطه‌سنده بر چایدر، كه «ایل مع ویلن» ایالتیله (موربیهان) ایالتی آره‌سنده آقوب، بو ایكی ایالتك حدودینی آیردقدن، و ۷۵ كیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدكدن صكره، (ویلن) ایرماغی تابعلرندن (اوست) نهرینه دوكیلور.

آفاده { (Afade) آفریقای وسطیده سودانك (قوقوتو) خطه‌سنده و(برنوح) حدودی اوزرنده، (چاد) كولنك ٤۸ كیلومتره جنوبنده بر شهر اولوب، خیلی واسع وبر سورله محاط ایسه‌ده، تدنیده بولندیغی مرویدر.

آفار { یاخود عفار (Afar) آفریقای شرقیده باب‌المندبك شمال وجنوبنده ممتد اولان سواحل واراضیده ساكن بر قومدر، كه اصل كندیلرنجه اسملری (آفار) اولوب، عربلر بونلره، (دنقالی)نك جمعی اولمق اوزره، (دناقیل)، وحبشلیلر دخی (عدل) ودها طوغریسی (عدایل) دیرلر. بونلرك مملكتی ۳۰′ ۱۰° ایله ۱۵° عرض شمالی و ۳۸° ایله ٤۱° طول شرقی آره‌سنده اولوب، جنوب وجنوب غربی طرفندن (غالا) اقوامیله همحدوددرلر، وغرباً مملكتلری حبشستانك طاغلرینه قدر ممتد اولور. بو مملكت عرب جغرافیونی آثارنده (بربره) نامیله معروف اولدیغندن، مملكت حقنده‌كی معلومات لازمه‌یی بو ماده‌یه تعلیق ایده‌رك، بوراده یالكز آفار قومنه حصر كلام ایده‌جكز. بو قوم (غالا) و(سومالی) اقوامی زمره‌سنه منسوب اولوب، بر چوق قبیله‌لره منقسمدر، كه هر بری آیریجه اداره اولنوب، یالكز بیوك قبیله‌لرینك رئیسلری سلطان عنوانینی آلدقلری حالده، كوچكلرینك كیلر رئیس عنوانیله اكتفا ایدیورلر. بونلرك اثوابلری ستر عورت ایده‌جك بر كوچك پشتمال ایله اوموزلرینه آتدقلری دیكر بر پشتمالدن عبارت اولوب، سلاحلری دخی بر مزراقله صیغیر دریسندن بر قالقاندن عبارتدر. هر نه قدر رنكلری خیلی سیاه ایسه‌ده، سیمالری تماميله قافقاس جنسنه منسوب اولدقلرینی كوستریور؛ آلنلری واسع، برونلری دوز، آغزلری ودیشلری پك كوزلدر. كندیلری جست وچالاك وجسور اولوب، مسلمان اولدقلری جهتله، اوته‌دن بری حبش خرستیانلریله محاربه‌ده بولنه‌كلمشلردر. باشلیجه شهرلری مصوع وتاجوره‌در. [«بربره» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آفتاب { هندستانده دهلی شهرنده تخت نشین اولان حكمداران اسلامك اخیری شاه عالم ابو المظفر مروج الدینك مخلصیدر، كه انكلیزلرك ویردكلری تخصیصاته طمعاً بنكاله ملكنی بونلرك الینه تسلیم ایتمشدر. رجالندن غلام قادرخان اسمنده بری رفع لوای عصیان ایده‌رك، كندیسنی اله كچیرمكله، ایكی كوزینه میل چكمشیدی. برمدت اعمی یاشادقدن صكره ۱۲۲۱ تاریخنده ترك دغدغهٔ حیات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی اولوب، خیلی اشعاری وازان جمله غلام قادرخانك چیقاردیغی فتنه‌یی مصور «شهر آشوب» عنوانیله بر منظومه‌سی واردر. شو بر قاچ بیت بو منظومه‌سندندر:

صرصر حادثه بر خاست پی خواری ما
داد بر باد سر وبرك جهانداری ما
آفتاب فلك رفعت شاهی بودیم
برد در شام زوال آه سیه‌كاری ما
چشم از جور فلك‌كنده چو شد بهتر شد
تا نه بینم كه كند غیر جهانداری ما
داد افغان بچهٔ شوكت شاهی برباد
كیست جز ذات مبراكه كند یاری ما

[احوال سیاسیه‌سیچون «شاه عالم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آفتابی { ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك دور سلطنتلری شعراسندن اولوب، اماسیه مضافاتندن مرزیفون شهرنده طوغمش، وطریق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

علی یه سلوکله، علوم متداوله‌یی تحصیل ایتدکدن صکره، صوفیون طریقته انتسابله، علم تصوفله مشغول اولمش؛ وکوشهٔ انزوایه چکیلوب، یالکز وعظ ونصیحت ایچون زاویه‌سندن چیقار ایمش. روایته کوره، سلطان بایزید حضرتلرینك آماسیه والیلکی زماننده شهزادهٔ مشارالیهك توجه ومحبتنه مظهر اولوب، مقربلرندن اولمشیکن، مؤخراً بعض حسودلرك تزویراتی اوزرینه التفاتدن دور دوشمش ایسه‌ده، اولبابده سویلدیکی مصنع برقصیده تقدیمیله، ینه مظهر التفات اولمشیدی.

اشعاری ضررسز اولوب، مرتب دیوانی واردر.

شو قطعه زادهٔ طبعیدر:

چکدی چاك ایلدی تن جبه‌سنی عشق هنوز
دوستك دست غمندن یقه سن قورتره‌مز
آفتابی طوغه دولت کونشی بر کون اوله
حق تعالی قولنی قهرله دائم قره‌مز

شو مطلعی دخی مشهوردر:

ینه دیش یاره‌سی وار سیب زنخدانتده
ینه شفتالو یمشلر کبی بستانتده

آفتابی { اسمی حسن اولوب، درسعادتده طوغمش، وپایتختده نشو ونما بولمش بر شاعردر. ابتدا طریق علی‌یه سلوکله، علوم متداوله‌یی تحصیل ایتدکدن صکره، خطوط متنوعه تحریرنده‌کی مهارت خطاطیه‌سی حسبیله، دیوان کاتبی اولمشیدی. ٩٨١ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

بو لمعهٔ حسن ایله که سن نور بصرسك
یوزیرمه ایکی زلفکه کیم نوری بصرسك

آفتابی { ایران شعراسندن اولوب، ساوه شهرنده طوغمش اولدیغی معلوم ایسه‌ده، تفصیل احوالی معلوم دکلدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

بیماریٔ من چون سبب پرسش اوشد
میمیرم ازین غم که چرا بهترم امروز

آفتی { تون شهرنده طوغوب، اوراده نشو ونما بولمش، وکوشهٔ قناعت وانزواده یاشامش بر شاعردر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

دیوار ستم بر سر عاشق اکر افتد
بر دامن او کرد شکایت ننشیند

آفر { (Afer) اسکی روما خطیبلرندن اولوب، میلاددن ١٦ سنه اول (نیم) شهرنده طوغمش، ومیلادك ٥٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. فصاحت وبلاغتیله شهرت بولمش ایسه‌ده، روما ایمپراطورلرندن (تیبر)، (قالیغوله) و(قلاودیوس)ه ایتدیکی مداهنه ایله نامنی لکه‌دار ایتمشدر.

آفر { (Affre) پارس باش پسقپوسلرندن اولوب، میلادك ١٧٩٣ تاریخنده طوغمش، و١٨٤٨ وقعه‌سنده مقتولاً وفات ایتمشدر. پاپا وپسقپوسلرك ادارهٔ جسمانیه‌لری حقنده بعض کتابلرله، خرستیانلغی مدافعه یوللی وحکمت ایله خرستیانلغی مزج ایتمکه چالیشه‌رق، بعض اثرلر یازمشدر.

آفراغوله { (Afragola) ایتالیای جنوبیده ناپولی ایالتنده وناپولی شهرینك ٩ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ١٧٩٠٠ اهالیسی واردر.

آفرانیوس { (Afranius) اسکی لاتین شعراسندن اولوب، میلاددن تقریباً ١٠٠ سنه اول نشأت ایتمشدر. عصرینك اخلاقنی مصور اولمق اوزره هزل آمیز بر طاقم اشعار یازمش ایسه‌ده، یالکز بعض پارچه‌لری بولنه‌بیلمشدر.

آفرانیوس { (Afranius) روما سردارلرندن (پومپیوس) ك ضابطلرندن اولوب، میلاددن ٦٠ سنه اول قونسلوسلق مسندینه ترفیع اولنمش؛ وتسالیاده بعض محاربه‌لر ایتدکدن صکره، (پومپیوس) ك رقیبی اولان قیصرك امریله، ودیکر بر روایته کوره، کندی عسکری طرفندن قتل اولنمشدر.

آفرودیتی { (Afroditi, ’Αφροδίτη) یونان قدیم اساطیرنده حسن وعشق الهه‌سی زعم اولنان زهره‌نك اسمیدر، که لاتینجه‌سی (ونوس) در. [«ونوس» و «زهره» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آفریدی { (Afridî) آفغانستانك شرق طرفلرنده (پیشاور)ك غرب وجنوبنده ساکن جنکاور بر قومدر، که (خیبر) و(کوهات) بوغازلرینك جوارلرنده بولنمغله، اسکیدن بری کاروانلره مسلط اولمقده‌درلر.

آفریقا { (Afrique) کرهٔ ارضك قطعات خمسه‌سندن بری اولوب، جسامتجه، آسیا وآمریقادن کوچك اولمغله، قطعات مذکوره‌نك اوچنجیسیدر. اسکی یونانیلر بو قطعه‌نك یالکز شمال

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قسمنی بیلوب، اك اول (لیبیا) اسمیله یاد ایتدكلری حالده، بعده (آفریق) تسمیه ایتمشلردر، كه بو اسم لسان یونانیده «صوغوقسز» یعنی صیجاق مملكت دیمكدر. دیكر بر احتماله كوره‌ده، (لیبیا) كلمه‌سی بربر اقواممندن (لواتا) قومنك اسمندن مأخوذ اولدیغی كبی، آفریقا كلمه‌سی‌ده تونس طرفلرنده ساكن بولنمش اولان بربرلردن (آوریقا) قومنك اسمندن مأخوذدر. روماليلر بو اسمی باشلیجه محاربلری اولان قارتاجلیلرك ساكن بولندقلری تونس طرفلرینه ویرمش اولدقلرندن، عربلر دخی (افریقیه) نامنی او طرفلره حصر ایتمشلردی. بناءً علیه اسكی عرب وسائر اسلام جغرافیونی آثارنده، بتون قطعه‌یه دلالت ایتمك اوزره، آفریقا اسمی موجود اولمیوب، اخیراً آوروپا لسانلرندن اخذ اولنمشدر.

موقع وحدود ومساحه‌سی. — آفریقا قطعه‌سی اسكیدن معلوم اولان سطح ارضك جنوب غربیسنده واقع اولوب، ١٤٥ كیلومتره‌لك بر برزخله آسیا قطعه‌سنه مربوط ایدی، كه اخیراً سویس قنالنك كشادیله بو مربوطیت دخی زائل اولمشدر. بو قطعهٔ جسیمه غیر منتظم بر مثلث شكلنده اولوب، رأسی جنوبنده‌كی «ایكنه برونی» واساسی شمالنده‌كی سواحل بحر سفیددر. هر طرفی دكیزله محاط اولوب، شمالاً بحر سفیدله، غرباً بحر محیط آطلاسی ایله، شرقاً بحر محیط هندی وبحر احمر ایله محدوددر. بو دكیزلر آفریقانك سواحلنده باشلیجه ایكی كورفز تشكیل ایدیورلر، كه بونلرك بری بحر محیط آطلاسیده اولان كینه كورفزی، ودیكری بحر سفیدده بنغازی ایله تونس آره‌سنده وطرابلس غربك شمالنده اولان سرت كورفزیدر. شرق وغرب وشمال وجنوب سواحلرنده وهمان بربرینك تماميله قارشیسنده بولنان درت برون بو قطعه‌نك جهات اربعهٔ مذكوره‌یه طوغری اك اوزانمش نقطه‌لریدر: شرق طرفنده‌كی آوروپالیلرك (غوآردافوی) دیدكلری (رأس عسیر) در، كه ٤٨° ٥٤′ ٦″ طول شرقیده واقعدر؛ غربده‌كی (یشیل برون)در، كه ١٩° ٥٣′ ٧″ طول غربیده واقعدر؛ شمالده‌كی (آق برون) در، كه تونسده و ٣٧° ١٩′ ٤٠″ عرض شمالیده واقعدر؛ جنوبده‌كی دخی (ایكنه برونی) در، كه امید برونی قطعه‌سنده و ٣٤° ٥١′ ١٥″ عرض جنوبیده واقعدر. آق بروندن ایكنه برونه قدر شمالدن جنوبه اولان بویی ٧٢ درجه، یعنی ٨٠٠٠ كیلومتره؛ رأس عسیردن یشیل برونه قدر شرقدن غربه اولان اكی دخی تقریباً ٦٩ درجه، یعنی ٧٥٠٠ كیلومتره در. مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً وتخمیناً ٣٠٠٠٠٠٠٠ مربع كیلومتره اولوب، آوروپا قطعه‌سنك اوچ مثلی قدریدر. خط استوا بو قطعه‌نك همان اورته‌سندن كچدیكیچون، اكثر اراضیسی منطقهٔ حاره داخلنده بولنوب، بو منطقه‌نك خارجنده بولنان یرلری بتونك آنجق بر خمسی نسبتنده‌در. خط استوانك شمالنده اولان قسمی پك واسع اولوب، جنوبنده قالان قسمی ایسه نسبةً طاردر، وكیتدكجه طارلشه‌رق، بر مثلث تشكیل ایدیور؛ بناءً علیه شمالده‌كی ممالك معتدله‌سی جنوبده‌كی ممالك معتدله‌سندن چوق دها زیاده اولوب، بونلره دخی نسبةً ممالك معتدله دینله‌بیلیر، یوقسه عمومیت اوزره هر طرفی غایت صیجاقدر.

شكل عمومیسی، جبال وانهاری. — آفریقا قطعه‌سنك شمال غربی طرفی آطلاس ویا (درن) جبالنك اوزاندقلری محل اولوب، بو یر مرتفع، معتدل هوالی، انهار متعدده ایله ارواء اولنور وحیلی محصولدار ومسكوندر. [«آطلاس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] بونك جنوب وجنوب شرقیسنده بحر محیط آطلاسینك سواحلندن سرت كورفزینه ووادیٔ نیله قدر قوملق وصوسز بر چول ممتد اولیور، كه صحرای كبیر تعبیر اولنوب، اكثر یرلری بسبتون ناقابل سكنی دوز بر قوملق اووه‌دن ویا قیالق اوفق طاغلرله قوم تپه‌لرندن عبارت اوله‌رق، یالكز اوته بریسنده مسكون بعض واحلر واردر، كه بونلر چولك آطه‌لری حكمنده اولوب، برآز صویی وقابل زراعت اراضی ایله بعض خرما آغاجلرینی وسائر اشجاری حاویدرلر. صحرای كبیرك شمال طرفی یعنی مراكش، جزایر، تونس، طرابلس غرب وعلی الخصوص برقه یعنی بنغازی خطه‌لرینه مربوط اولان یرلری نسبةً دها مسكون اولوب، آره صره یاغور كورور وزرع اولنور ایسه‌ده، جنوبه طوغری ایلرولدكجه، چول دها دهشتلی بر حال وصورت آلوب، بو قوم دكیزینك كمیلری حكمنده اولان هجینلرله كاروان دوه‌لری طرفندن پك چوق مشقتله شق اولنور. صحرای كبیرك غربدن شرقه اولان بویی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

همان آفریقا قطعه‌سنك اكنجه اولوب، ۴۵۰۰، وشمالدن جنوبه اولان اكی دخی ۱۸۰۰ كیلومتره‌در.

صحرای كبیرك جنوبنده شرقدن غربه یعنی نیل وادیسندن بحر محیط آطلاسی سواحلی قربنه قدر سودان ممالكی ممتد اولوب، بونك شمالدن جنوبه اولان اكی سكز اون درجه‌در. صحرای كبیر نه قدر قورو وصوسز ایسه، سودان او قدر صولری چوق ومنبتدر. صحرای كبیر سوداندن دها مرتفع اولوب، اكثر یرلرینك ارتفاعی ۴۰۰ و ۴۵۰، واك یوكسكلری دخی ۹۰۰ متره‌یه قدر اولدیغی حالده، سودانك (چاد) كولنده ارتفاعی آنجق ۲۶۰، ونیل وادیسنك حرطومده‌كی ارتفاعی دخی ۲۶۰ متره‌در. سودانك مركزی (چاد) كولی وبونك حوضه‌سی اولوب، اورادن اعتباراً شرقی وغربی اوله‌رق ایكی‌یه منقسم اولیور، كه شرقی سودان نیل نهر عظیمیله اوكا منصب اولان بر چوق نهرلرك وادیلرینی جامع اولوب، شرقاً نوبه وحبشه وجنوباً خط استوایه قریب اولان جبال قره قدر ممتد اولور؛ غربی سودان دخی بیوكلكده نیلدن پك كری قالمیان (نیجر) ونام دیكرله (دیولیبه) نهر عظیمی ایله تابعلرینك وادیلرینی جامع اوله‌رق، غرباً (سنغامبیا) طاغلرینه، وجنوباً كینه‌یی آیران (قونغ) جبالنه قدر امتداد، وكینه كورفزینه تقرب ایدر.

صحرای كبیر ایله سودانك حالی بحر احمره قدر ممتد اولوب، نوبه‌نك وصعیدك صحرای كبیردن فرقلری آنجق نیلك مجراسنك ایكی طرفنده اروا واعمار ایتدیكی محللردن عبارت اولدیغی كبی، حبشك دخی سوداندن فرقی آنجق ارتفاعنده‌در. بونكله برابر وادئ نیل آیریجه بر قطعه اعتبار اولنه‌رق، جنوبده غایت مرتفع وقیالق اولان حبش جبالنی، وسطنده نوبه وصعیدك چوللرینی، ومنتهای شمالنده‌ده نیلك احیا ودنیانك اك معمور واك منبت مملكتی حالنه وضع ایتدیكی مصر اسفلی جامعدر.

سودان غربینك غرب وجنوب طرفنده ایسه بر چوق طاغلر ممتد اولیور، كه بو طاغلر بحر محیط آطلاسینك سواحلی سوداندن آیره‌رق، سنغامبیا وكینه نامل‌یله سنغال نهرینك منصبندن كینه كورفزینك ایچنه قدر ممتد اولان بر طاقم ممالكی جامعدر، كه بو ممالك طاغ اتكلرندن وساحللردن عبارت اولوب، بر چوق نهرلرله دخی اروا اولندقلرندن، آفریقانك اك كوزل یرلرندن ایسه‌ده، اهالیلرینك وحشیلكی حسبیله، اكثر طرفلری الآن مجهولدر.

سودانك جنوبنده آفریقانك خط استوانك آلتنده بولنان یرلری ممتد اولیور، كه الآن تماميله كشف اولنمیوب، یالكز بر ایكی سیاح چكمكه موفق اوله‌بیلمشلردر. بو محل آفریقانك اك یوكسك یری اولوب، عربلرك (جبل القمر) دیدكلری (كیلی مانجارو) طاغنك ۶۰۰۰ متره ارتفاعی واردر. آنجق بو ارتفاع اورته‌سنده اولوب، شرق شمالی طرفی عدن كورفزینك آلتنده تا رأس عسیره قدر ممتد اولان سومالی وغالا چوللرندن، وغرب جنوبی طرفی دخی ایلریده بر اوروپا دولتی اوله‌جغی ملحوظ اولان قونغو وادیسندن عبارتدر.

خط استوانك جنوب طرفنده واقع وآفریقای جنوبی نامیله معروف اولان قطعه‌یه گلنجه، بو یرلر كرك شرق وكرك غرب طرفلرندن مردیون صورتنده بربرینی متعاقب وبربرندن یوكسك بر طاقم طاغلر سلسله‌لریله محاط اولوب، عمومیت اوزره ارتفاعی ۱۰۰۰ و ۱۲۰۰ متره‌دن آشاغی دكلدر. بو یرلر دوز اولوب، بعض تپه ودره‌لری دخی وار ایسه‌ده، یوكسك طاغلری یوقدر. نیازه، نیاسه وتانغانیقه كبی غایت واسع كوللری وزامبز، اورانژ وقونغو اسملریله اوچ جسیم نهری واردر. هر نه قدر كه بو قطعه‌نك دخی هر طرفی معلوم دكلسه‌ده، اكثر طرفلری نشو ونمالری چوق نباتاتله مستور ومنبت یرلر اولدیغی، ویالكز منتهای جنوبنده اولان امید برونی طرفلری جنوباً ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده اولان (نیوفلد) طاغلریله مسدود اولوب، نسبةً قورو ونباتاتی آز بولندیغی معلومدر؛ واورانژ نهرینك شمالنده (قالاهاری) اسمیله واسع بر چول ممتد اولور.

آفریقا قطعه‌سنك باشلیجه ۷ سلسلهٔ جبالی واردر، كه شونلردر: ۱، شمال غربی طرفنده‌كی آطلاس یعنی (درن) سلسله‌سی؛ ۲، غرب طرفنده كینه سواحلیله نیجر نهرینك وادیسی آره‌سنده اولان (قونغ) سلسله‌سی؛ ۳، شرق طرفنده حبش طاغلری؛ ۴، وسطنده اولوب، الآن تماميله كشف اولنمامش اولان جبال قمر سلسله‌سی؛ ۵، شرق جنوبی طرفنده آفریقای جنوبینك ارتفاع داخلیسنك شرق مائله‌سندن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عبارت اولان (لوپاته) سلسله‌سی؛ ٦، جنوب طرفنده سواحل بوینجه شرقدن غربه ممتد اولان (نیوفلد) سلسله‌سی؛ ٧، غرب جنوبی طرفنده الآن تماْمیله کشف اولنمامش اولان (قونغو) و (آنغوله) سلسله‌سی.

قطعهٔ مذکوره باشلیجه یدی حوضه اولوب، دردی شمال واوچی دخی جنوب قسمنده‌در؛ شمال قسمنده‌کیلر نیل، نیجر وسنغال نهرلرینك حوضه‌لریله، چاد کولنك مخرجسز اولان حوضهٔ داخلیه‌سندن؛ وجنوب قسمنده‌کیلر دخی قونغو، زامبز واورانژ نهرلرینك حوضه‌لرندن عبارتدر. جنوب طرفنك ارتفاعی ساحلره قریب محله قدر دوز کیدوب، اورادن بردن بره ایندیکندن، نهرلری دخی بر چوق شلاله‌لر وخیرلی جریانلرله دوکیلوب، سیر سفائنه مانعدرلر.

خط استوانك ایکی طرفنده، مدار جدی ایله مدار سرطان آره‌سنده ٧ بیوك کول بولنیور، که بونلردن سودانك وسطنده اولان (چاد) ایله حبشستانده‌کی (چانه) کوللری خط استوانك شمالنده، (نیاسه) ایله اونك غربنده اولان (آلبر نیانزه) همان خط استوانك آلتنده، و (تانغانیقه) ایله (نیانزه) و (نغامی) کوللری دخی جنوب قسمنده واقعدرلر.

بو قطعهٔ واسعه طبیعی اوله‌رق ١٤ قطعه‌یه تقسیم اولنه بیلیر: آطلاس سلسلهٔ جبالنك تشکیل ایتدیکی مغرب قطعه‌سی، صحرای کبیر، سودان غربی، سودان شرقی، سنغامبیا، کینه، نیل وادیسی یعنی مصر ونوبه، حبش، سومالی قطعه‌سی، آفریقای وسطی قطعهٔ مجهوله‌سی. قونغو وادیسی، زنکبار وسائر سواحل شرقیه مالکه‌سی، امید برونی وناتال قطعه‌سی، ایلریده برقاچ قطعه‌یه تقسیم اولنه‌بیله‌جك اولان آفریقای جنوبینك داخلی وغربی اقطاری.

جزایر. — بو قطعه‌یه منسوب برقاچ طاقم کوچك آطه‌لرله برجسیم جزیره واردر. کوچك آطه‌لر طاقلری: شمال غربی طرفنده بحر محیط آطلاسیده بولنان آسور، مادر، قناریه ویشیل برون آطه‌لریله کینه کورفزنده‌کی (فرناندو پو) و (سنت توما) کبی برطاقم کوچك آطه‌لردن وبحر محیط آطلاسینك جنوب قسمنده متفرق بولنان (سنت هلنه) و (آسانسیون) کبی بعض آطه‌لردن وبحر محیط هندیده مادغسقار جزیرهٔ کبیره‌سنك اطرافنده بولنان فرانسه آطه‌سی، اتحاد آطه‌سی، ترسانه آطه‌لری، سیکه وقومورین آطه‌لرندن عبارتدر. بیوکی ایسه مذکور مداغسقار جزیرهٔ کبیره‌سیدر، که آیریجه بر قطعه‌در.

اقلیم وهواسی. — آفریقا قطعه‌سنك خط استوانك آلتنده بولنان یرلری، که ١٥ درجه وسعتنده بر منطقه‌دن عبارتدر، بالطبع زیاده‌سیله صیجاق اولوب، حرارتی آنجق ارتفاعیله بعض طرفلرده کسب اعتدال ایدیور، وسنه‌ده طقوز اون آی متمادیاً غایت شدتلی شمشکلر ویلدیرملرله مترافق یاغمورلر آلتنده بولنیور. بومنطقه‌نك شمالنده ١٧ وجنوبنده ٢٠ درجه وسعتنده ایکی منطقه بولنیور، که بونلرده آلتیشر آی یاز موسملرنده، یعنی شمالی منطقه‌ده نیساندن تشرین اوله، وجنوبی منطقه‌ده دخی تشرین اولدن نیسانه قدر هرکون موسم یاغمورلری یاغار. بو یاغمورلر آفریقانك هرطرفنه آقوب اکثر یرلرینی اروا واحیا ایدن جسیم نهرلری تولید ایدیورلر. بوایکی منطقه‌نك شمال وجنوبنده ایسه اقالیم معتدله‌یه مخصوص اولان قیش یاغمورلری یاغارسه‌ده، شمالده صحرای کبیرك کونشدن ایصینوب بر فرون ایچی حالنی آلان قوملری خط استوا طرفلرندن کلن بلوطلری تبخیر ایتدیره‌رك، یاغمور یاغدیرماز. آطلاس طاغلریله حبش طاغلرینك اك مرتفع محللرینه ایسه قار دخی یاغوب، بو طاغلرك اتکلرنده وشمالی ساحللرنده آوروپای جنوبی هواسنه مشابه بر هوا حاصل اولیور. آفریقانك اك قورو وناقابل اسکان یرلری شمالده‌کی صحرای کبیر ایله جنوبده‌کی (قالاهاری) صحراسی، واك معتدل وکوزل یرلری دخی آطلاس سلسلهٔ جبالنك اتکلریله قونغ طاغلرینك مرتفع محللری وقونغو وادیسیله امید برونی اطرافی وسواحل شرقیه‌نك بعضیسی وعلی‌الخصوص آفریقای جنوبینك مرتفع ومحصولدار اولان ایچ طرفی ایسه‌ده، حیفاکه بو یرلر بر طاقم وحشیلرك النده اولوب، اعمار کورمه‌مکده‌در. نهرلردن بعضیسنك وعلی‌الخصوص (زامبز) و (نیجر) یاغمور موسملرنده طاشوب، آلچق یرلری باصمغله، بر طاقم بطاقلقلر تحصل ایدیور، که منصبلری اطرافنك واکثر سواحل وآلچق یرلرك هواسنی زیاده‌سیله اخلال ایده‌رك، مهلك حالنه قوییور.

محصولات طبیعیه‌سی، نباتاتی. — آفریقانك وسعتی وهوا واقلیملرینك تخالفی حسبیله، نباتات ومحصو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لات طبیعیه‌سی دخی مختلف ومتنوع اولوب، سواحل شمالیه‌سنده وآطلاس سلسلهٔ جبالنك شمالی اتكلرنده آوروپای جنوبی‌یه مخصوص اولان نباتات ومحصولات اقالیم حاره‌یه مخصوص نباتات ومحصولاتله برابر اوله‌رق یتیشـیور؛ وكلیتلی حبوباتله برابر زیتون، نار، پورتقـال، لیمون، خرما، اوزوم حاصل اولیـور؛ وآطلاس طـاغلرنده پك چوق اوتلرله میشـه وچام آغاجلرینك انواعیله كستانه آغاجلری، ومصرده كلیتلی پاموق، پرنج، شكر قامشی وساٸره دخی یتیشـیور. بو منطقه‌نك جنوبنده صحرای كبیرك عمومیت اوزره نباتات ومحصولاتی اولمیوب، یالكز بعض اكری بوكری آغاج ودیكنلرله آز چوق صـولری اولان واحلرده بعض نباتات وعلی‌الخصوص حیواناتی بسلكه یارایان بر قبا اوت اولیور؛ علی‌الخصـوص یاغمور یاغدیغی وقت بو واحلر زمرد كبی اولـوب، صحرای كبیرك یانمش قوملری اورته‌سـنده منظره‌لری پك لطیفدر. بو واحلرك اك بیوكی واك چوق نباتات یتیشـدیرنی (آشبن) واحیدر، كه بر طاغك اتك ووادیلرندن عبارت اولوب، چولك اورته‌سنده آفریقانك براسو بحره‌سی حكمنده‌در. آفریقانك اقالیم حاره‌سنده‌كی نباتات واشجار ومحصـولات تمامیله معلوم اولمیوب، یالكز سواحله قریب اولان محللرده كوریلن انواعنه قیاساً آكلاشلقده، وبو جهتجه هندستانه مشابهتی اولدیغی تخمین اولنمقده‌در. بو نباتاتك اكثریسنه لسانمزده اسم بولنمیه‌جغمزدن، تعدادندن صرف نظرله، یالكز دنیاده آغاجلرك اك قالینی اولان (باٶباب) ایله هندستان جویزی قبیلندن مغذی بیوك میوه‌لر ویرن و «اكمك آغاجی» تعبیر اولنان اشجارك بر قاچ نوعی، وبرده ایچ قبوغی تره یاغی لذتنده اولان «تره یاغی آغاجی» وسومالی قطعه‌سنده قوقولی وضمغلی آغاجلر بولندیغنی بیانله اكتفا ایدرز. بیوك نهرلر مجرالرینك اكثر طرفلریله منصبلری بر نوع یوكسـك قامشـلرله مسـتوردر. آفریقای جنوبینك سواحل شرقیه وغربیه‌سی مشابه اولوب، درجه درجه كسب ارتفاع ایدن طاغلرنده ممالك حاره ومعتدله‌یه مخصوص انواع نباتات واشجار بولندیغی كبی، ایچ طرفلرنده دخی پاموق وقهوه ایله شـكر قامشی خدایی نابت اولـوب، پك قوتلی وایی اولدیغندن، بو قطعهٔ واسـعه بر كون چالیشقان بر اهالی الینه كچه‌جك اولسـه، دنیانك اك زنكین یری اوله‌جغنده شبهه یوقدر. امید برونی طرفلرینك ایسه نباتات واشجاری اورایه مخصـوص بر طاقم انواعه منسـوبدر، وآوروپادن نقل اولنان بعض محصولات واشجار دخی یتیشمكده‌در.

حیواناتی. — حیواناتجه آفریقـا كرهٔ ارضك اك زنكین قطعه‌سی اولوب، علی‌الخصوص آفریقای وسطی وجنوبیده اكثریسی بو قطعه‌یه مخصـوص اولان انواع حیوانات وطیور وحشرات بولنیور. اوكوزلری عمومیت اوزره جسیم واكثریسی بر ویا ایكی هوركوچلی اولوب، بوینوزلری دخی غایت قالین واوزوندر؛ كیك وغزلك آت قدر بیوكندن طاوشـان قدر كوچكنـه وارنجه انواعی اولوب، اكثریسی بیكلرجه اوله‌رق، سوری سوری كزرلر. یبانی مانده‌لر هرطرفنده وعلی‌الخصوص آفریقای جنوبیده پك چوق وپك قوتلی و وحشـیدرلر، واتلرنده بر نوع مسك قوقوسی واردر. بر وایكی بوینوزلی كركدانلر وفیللر غایت جسیم اولوب، آفریقا فیللری آسیا فیللرندن فرقلی ودها بیوك اولمغله برابر، تأنیسه مستعد دكللردر. صو آتی دنیلن حیوان جسیم آفریقایه مخصوص اولوب، بیوك نهرلرده وكوللرده بولنور. آرسـلان، قپلان، صـیرتلان، تلكی، چقـال كبی حیوانلری پك چوقـدر. زرافه دنیلن غریب الشكل حیوانله یبانی استرلرك انواعی دخی دوه قوشلریله برابر سـوری سوری كزرلر. متنوع قیون وكچیلری دخی چوق ایسه ده، یوكلری فنا اولوب، یالكز آطلاس طـاغلرنده اسـپانیوللرك (مرینوس) دیدكلری غایت كوزل یوكلی بر نوع قویون بولنیور، كه اسپانیایه دخی عربلر واسطه‌سـیله اورادن سوق وادخال اولنمشدر. امید برونده انكلیزلر بوصوك وقتلرده آنقره كچیلرینی یتیشدیرمكه موفق اولمشلردر. دوه آفریقانك یالكز شمال طرفلرنده بولنوب، بعد الاسلام عربلر طرفندن آسـیادن آفریقـایه ادخال ایدلمش اولدیغی مظنوندر. میمونك انواعیله، شمپانزه وغوریله دنیلن وحیـواناتك اك ذكیلری اولوب شكل وهیأتجه دخی انسانه او قدر قریب بولنان ایكی نوع نسناس دخی آفریقانك غرب وجنوب طرفلرنده بولنیورلر. ییلان، عقرب وسـاٸر حشرات مضره‌نك انواعی بولندیغی كبی، نهر وكوللرك همان كافه‌سنده تمساح بالیقلری، واكثر طرفلرده سیوری سینكك پك بیوكلری وحیوا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ناتی صوقار صوقاز درحال تلف ایدن و(چچه) تعبیر اولنان بر نوع سینك بولنیور. قوشلرك آفریقایه مخصوص پك چوق نوعلری وعلی‌الخصوص غایت کوزل تویلی بعض نوعلری واردر. یوك وبینك حیوانی اولمق اوزره، شمالده دوه، آت ومرکب وجنوبده ایسه اوکوز واینك قوللانیلور.

معادنی. — دمیر وباقیر معدنلری آفریقانك هر طرفنده بولنوب، علی‌الخصوص دمیری آفریقانك اك بدوی اقوامی دخی چیقارمق وایشلك علمنی بیلدکلری کبی، آلتون معدنی دخی چوق ایسه‌ده، الآن چیقاریله‌میوب، یالکز بعض نهرلرك کنارلرنده وقوملرك ایچنده اهالی طرفندن طوپلانمقده‌در. امید برونی طرفلرنده کلیتلی ذی‌قیمت طاشلر وعلی‌الخصوص الماس بولنوب، انکلیزلر طرفندن چیقارلمقده‌در. معدن طوزی دخی بولنوب، سودان طرفلرینك باشلیجه تجارتلرندندر.

اهالیسی، جنسیت وادیانلری. — آفریقا قطعه‌سنك اکثر طرفلری پك آز بیلنوب، بعض جهتلری الآن بسبتون مجهول بولندیغندن، اهالیسنك مقدارندن بحث اولنه‌مازسه‌ده، تخمینی وتقریبی اوله‌رق، جغرافیونك اکثریسی بو قطعه‌نك ۲۰۰ ملیون اهالیسی اولدیغنی قبول ایتمشلردر. بو قطعه‌نك اهالیسی قدیماً ایکی جنسه منسوب بولنمشدر، که بونك بری شمال طرفنده بولنان بربرلر ودیکری دخی جنوب طرفنده بولنان زنجیلردن عبارتدر؛ آنجق مؤخراً دها بر چوق اقوام وامم خارجدن کلوب، یرلشمش اولدقلری کبی، بونلرله اهالئ قدیمه‌نك امتزاجندن دخی بعض ملز جنسلر حاصل اولمشدر. شمدیکی حالده آفریقانك اهالیسی باشلیجه بش جنسه تقسیم اولنه‌بیلیر، که شونلردر:

اولا، بربرلر، که وقتیله بو قطعه‌نك یالکز شمال غربیسنده دکل، بلکه مصر وحبش وبربره وسومالی‌یه وسودانك حدودینه قدر بتون آفریقای شمالیده ساکن، واسکی مصرلیلر یعنی قبطیلر دخی بربر اقوامندن بولنمش اولدقلری کبی، الیوم آفریقای شرقیده ساکن اولان غالا وسومالی اقوامی دخی بربر اقوامندن معدوددرلر. بعد الاسلام آفریقانك شمالنی ضبطله تا سودانه وبحر محیط آطلاسی‌یه قدر حلول ایدن عربلر بربرلری طاغلره وچوللره طوغری پوسکورتەرك، یرلرینی ضبط ایتمش اولدقلری کبی، قالان بربرلر دخی بونلرله قاریشوب، عرباشمش اولدقلرندن، بوکونکی کونده خالص بربر اوله‌رق، یالکز آطلاس سلسلهٔ جبالنك مرتفع محللرنده وصحرای کبیرك غربی قسمنده ساکن بولنان قبیله‌لردر، که توارقلر وسائر قبیله‌لر دخی بونلرك جمله‌سندندر؛ آنجق بونلر دخی اکثر یرلرده عربلرله مختلط اوله‌رق یاشامقده وهم بربرجه هم عربجه سویلمکده‌درلر.

ثانیاً، عربلر، که میلاد عیسادن خیلی وقت اول تا زنکبار وسفالة‌الذهبه قدر آفریقانك سواحل شرقیه‌سنه یایلمش اولدقلری کبی، زمان سعادتدن آز وقت اول دخی یمنك حمیری عربلرندن بر طاقم قبیله‌لر بحر احمرك اوته یاقه‌سنه کچوب، تا سودانك ایچلرینه قدر صوقیله‌رق، یرلشمش؛ وفتوحات اسلامیه زماننده آفریقانك بتون شمال طرفنی استیلا ایله، بوفتوحاتی تعقیب ایدن مدنیت اسلامیه اعصارنده کروه کروه هجرت، وبرطرفدن شمالاً آفریقانك وسطلرینه قدر دخول، بر طرفدن دخی شرقاً بتون سواحلده توطن ایتمشلردر. بووجهله عرب جنسی بعض یرلرده خالص وبعض یرلرده بربر وزنجیلرله ممزوج اوله‌رق بتون آفریقای شمالی وشرقیده، یعنی بوقطعه‌نك نصفنه معادل بر وسعتده موجود اولوب، بو یرلرده لسان عربی لسان محلی حکمنه کچمش ویاخود اکثر اهالی طرفندن سویلنمکده بولنمشدر. علی‌الخصوص وادئ نیل ایله آفریقانك شمال وشمال غربی طرفلری بسبتون عربستان اولمشدر.

ثالثاً، زنجیلر، که سودان ایله سنغامبیا وکینه قطعه‌لرنده وقونغو نهرینك حوضه‌سیله مجهول‌الاحوال اولان آفریقای وسطیده، والحاصل کینه کورفزینك اطرافنده واسع بردائره‌ده ساکن بولنوب، مملکتلری شرقاً بحر محیط هندی ساحلنه قدر ممتد اولیورسه‌ده، بو ساحلك خالص زنجی اقوامنه مخصوص یرلری پك آزدر. بونلر کرك لسان وجنسیتجه وکرك سیما واحوال طبیعیه‌لرنجه بربرلردن بسبتون فرقلی بر چوق اقوامه منقسم ایسه‌لرده، الآن احواللری تمامیله معلوم اولمدیغندن، جمله‌سی زنجی اسم مشترکیله یاد اولنمقده‌درلر.

رابعاً، هوتنتوتلر، که آفریقای جنوبینك غرب طرفنده بولنوب، فلمنکلیلرك و بعده انکلیزلرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اورالری ضبط ایتلری اوزرینه، ایچری‌یه طوغری پوسقور دیلرك، کوندن کونه عددلری آزالمقده‌در. بونلر ذکاوتجه نوع بشرك الك ادنی باصمغنده اولوب، حیوانه قریب بر حالده‌درلر، وقادینلرینك اوکلرنده قارندن آشاغی اوکلك صورتنده صارقار بر لحم زائدلری اولدیغی کبی، صاغریلری دخی زیاده‌سیله چیقندیلیدر.

خامساً، آفریقای جنوبینك سواحل شرقیه‌سنده اولوب، تا ایچ طرفلرینه وسواحل غربیه‌سنك بعض محللرینه قدر منتشر بولنان (باسوتو) لردر، که زولو وکافر وساحلیون وبوشسمان قوملری دخی بونلردن معدود اولوب، رنکلری زیتونی وسیمالری دخی زنجیلردن فرقلی اوله‌رق، یرلی زنجیلرله بحر محیط هندیدن کلمش اولمسی ملحوظ بر قومك امتزاجندن متولد ملز بر جنس اولدقلری مظنوندر.

سادساً، سودانك شرق وشمال شرقیسیله حبش ونوبه طرفلرنده بولنان وتا بحر محیط آطلاسی سواحلنه قدر دخی منتشر اولان غالا وفوله وسائر اقوامدر، که بربر وعرب وسائر بیاض جنسلرله زنجیردن متولد ملز بر جنسه منسوبدرلر.

بو آلتی جنسدن بشقه، آفریقانك بعض طرفلرنده ممالك ومستملکاتی بولنان آوروپالی وسائر اقوامه منسوب بر مقدار اهالی دخی بولنیور. ممالك عثمانیه‌دن معدود اولان مصر، بنغازی، طرابلس وتونسده وجزایرده اولاد ترکدن وچرکس وآرناؤد کبی خیلی نفوس بولندیغی کبی، بر خیلی روم، فرنك ویهودی اهالی دخی واردر. جزایر وتونس وسنغامبیاده فرانسزلر؛ وکینه سواحلنده دخی فرانسز، انکلیز وپورتکیزلیلر؛ امید برونی طرفلرنده دخی انکلیزلر وفلنتکیلیر بولنمقده‌در. آفریقانك منتهای جنوبنده وقنیله یرلشمش، وانکلیزلرك کلمسی اوزرینه ایچ طرفه طوغری چکلمکه مجبور اولمش اولان فلنکلیلر بسبتون یرلشمش ویرلیلرله دخی قاریشه‌رق، (بویر) اسمیله آیریجه برقوم تشکیل ایتمشلردر. امید برونی طرفلرنده وجنوب شرقی سواحلنك بعض جهتلرنده جاوه وسائر او طرفلرده‌کی آطه‌لردن کله بر خیلی ملایلر دخی بولنیور. مداغسقار جزیرهٔ کبیره‌سیله اونك اطرافنده‌کی آطه‌لرك اهالیسی دخی ملایی جنسنه منسوبدر. بحر محیط آطلاسیده‌کی آفریقا آطه‌لرینك اهالیسی ایسه باشلیجه پورتکیز واسپانیول اولوب، بعض آفریقالیلرله دخی قاریشمشلردر.

اخلاق وادیان. — آفریقا اهالیسنك الك ذکی، الك مستعد والك متمدن اهالیسی شمال طرفلرنده‌کیلر اولوب، جنوبه طوغری کیدلدکجه بر تدنی حس اولنمقده‌در. آفریقانك شمالنده اسکی وقتلرده ساکن بولنمش اولان بربر وقبط اقوامی مدنیتده خیلی ایلریلمش اولدقلری کبی، بو کونکی کونده بو طرفلرك اهالیسی اولان عربلر وبربرلر دخی آفریقانك الك ذکی والك مدنی اهالیسی اولوب، بونلرك جنوبنده بولنان غالا وفوله کبی ملز قوملر بونلردن کری، دها آشاغیده بولنان زنجیلر دها کری والك جنوبده بولنان هوتنتوتلر دخی بسبتون کری وتمدن استعدادندن تماميله محرومدرلر. بربرلر وعربلرله غالا وفوله وسومالی کبی ملز قوملرك کافه‌سی وسودان شرقی وغربی اهالیسیله سائر زنجیلرك بر چوغی وسواحل شرقیه اهالیسنك برمقداری اهل اسلامدن اولوب، بو قطعهٔ واسعه‌نك بتون شمال قسمیله شرق طرفلرینی احاطه ایتمش اولان دین مبین اسلام کوندن کونه جنوبه طوغری ایلریلمکده‌در؛ وبو صوك سنه‌لرده سودان غربیدن کینه سواحلنه وقونغو وادیسنك ایچ طرفلرینه قدر نفوذ، وسواحل شرقیه‌دن دخی آفریقای جنوبینك وسطلرینه طوغری توسع ایتمشدر. سواحل جنوبیه‌ده ومداغسقار آطه‌سنده‌کی ملایلرك دخی قسم اعظمی اهل اسلامدر. زنجیلر بو قدر عصردن بری مسلمان بولندقلری حالده، زمان جاهلیتدن قالمه بعض عادات واعتقادات باطله‌دن واز کچه‌میورلر، وبالکز برنوع کبی عرب اهالی دخی بولنان وعلمالری اولان بعض مرکزلرده آداب اسلامیه‌یه تابع اولمشلردر. هر حالده بو قطعه‌نك قالان قسمی یعنی غرب جنوبی سواحلیله آفریقای وسطی وجنوبی دخی پك یقین بر وقتده تماميله عالم اسلام دائره‌سنه داخل اوله‌جغنده شبهه یوقدر. الآن دین اسلامی قبول ایتمه‌مش اولان زنجیلرله آفریقای جنوبی اهالیسی معروف بر دینه تابع اولمیوب، جمادات وحیواناته وبر طاقم قبا صنملره عبادت ایدرلر، وکندیلرینه مخصوص غریب غریب عادتلری واردر. آفریقای وسطینك الآن تماميله معلوم اولمیان طرفلرنده‌کی نیامنیام اقوامی کرك شکل وسیماجه وکرك ذکاوت واستعدادجه سائر زنجیلردن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چوق دها ایلری بولندقلری، وبلکه رنکلری سیاه اولدیغی حالده، قافقاس جنسنه منسوب اولدقلری حالده، انسان اتی یمك عادت مکروهه‌سنه تابعدرلر. کینه وقونغو طرفلرنده دخی بعض یرلرده بو عادت مکروهه جاری اولوب، دین اسلامك ترقیاتیله ازاله اولنه‌جغی مأمولدر. خرستیانلق یالکز سواحلده‌کی آوروپا مستملکاتنده بولنان جزئی آوروپالیلره وحبشلیلرله آمریقادن کلمش اولان لیبریا زنجیلرینه مخصوصدر، وسواحل شمالیه‌ده بر قاچ بیك‌ده یهودی بولنیور.

صنایع وتجارت ومدنیت. — آفریقانك اڭ متمدن یری مصر اولوب، ایکنجی درجه‌ده امید برونیله جزایر وتونس واوچنجی درجه‌ده بنغازی وطرابلس غربله فاس ومراکش وزنکبار کبی ممالك اسلامیه‌در. بویرلرده‌کی صنایع بعض احتیاجات محلیه‌یه تقابل ایده‌جك یوك منسوجاتی، سختیان، دمیر وباقیر معمولاتی، حصیر وسائره‌دن عبارت اولوب، سختیان احضاری وسختیان وکاوساله‌دن انواع شیلر اعمالی سودانك ایچلرینه قدر، ودمیر وآلتون وسائر معادنك ایشلنمسی آفریقانك هر طرفنده معلوم اولوب، اڭ کری بولنان اقوام دخی مزراق وبالطه وسائر اسلحه وادواتلرینی وکومش وآلتوندن اولان تزییناتلرینی کندیلری یاپارلر، وهرقریه‌ده بیله بردمیرجی بولنوب، بو صنعتجیلره زنجیلر بر نوع سحارلق دخی اسناد ایدرلر. آفریقانك تجارتی اخراجات اوله‌رق، مصرك چیقاردیغی پاموق وپرنج وسائره‌دن بشقه، باشلیجه دوه قوشی توییله فیل‌دیشی وآلتون توزی کبی مواد، وادخالاته متعلق دخی لاجوردی آمریقانله بعض اوفق تفك آوروپا امتعه‌سندن عبارتدر. بو تجارتی نقل ایدن کاروانلر سواحلك اڭ بیوك اسکله‌لرندن آفریقانك کوبکنه قدر آمدشد ایدرك، باشلیجه قپولری شمالدن اسکندریه، بنغازی، طرابلس غرب، تونس، جزایر وطانجه؛ غربده فرانسه‌نك الده بولنان (سنت لویی) ایله کینه وآنغوله سواحلنده‌کی آوروپا مستملکاتی؛ جنوبده امید برونی؛ شرقده دخی سوفاله، زنکبار، بربره، مصوع وسواکن اسکله‌لریدر. آنجق سودانك اڭ قیصه واڭ طبیعی اسکله‌سی طرابلس غرب اولدیغی کبی، آفریقای جنوبینك دخی زنکباردر. بوایکی اسکله‌نك توسیع واعمارینه وایچریلره طوغری یوللرك تأمین واصلاحنه همت اولنسه، آفریقانك اڭ بیوك تجارتی بو ایکی یوله حصر اولنه‌جغنده شبهه یوقدر.

تقسیماتی. — آفریقاده مستقل ومعروف دولتلر پك آز اولوب، اکثر طرفلری آوروپا دولتلرینك النده بولنیور، وایچ طرفلرینك بعض یرلرنده هرقوم وقبیله‌نك کندی رئیسی واردر، وبعض طرفلرده دخی بر طاقم دولتلر تشکل ایده‌رك، بعضاً حدودلرینی خیلی توسیع ایدرلرسه‌ده، اکثریا بقا ودوام ایده‌میوب، کندیلرینی طانیتدیره‌میورلر. بو قبیلدن اوله‌رق سودان شرقی ووسطیده برنوح وسائره کبی برقاچ دول اسلامیه بولندیغی کبی، سودان غربیده دخی غالا وفوله قوملری اولدقجه بیوك دولتلر تشکیل، وبو دولتلر غرب وجنوبه طوغری نشر اسلام ایچون غزا ایتمکده‌درلر. بونلر جغرافیاجه معلوم اولمدقلرندن، اورالرك تقسیمات طبیعیه وجغرافیه‌سنه رعایت ایتمکه مجبورز. سواحله قریب اولوب معروف بولنان آفریقا دول مستقله‌سی بش اولوب، بونلرك ایکیسی اسلام واوچی خرستیان دولتلریدر. اڭ بیوکلری فاس ومراکش دولتیدر، که آفریقانك شمال غربیسنده واقع اولوب، یدی سکز ملیون اهالیی جامع پك کوزل بر قطعه ایسه‌ده، حیفاکه اداره وتحفظ اولنه‌میوب، آوروپا دولتلرینك تیز طمعلرینه هدف اولمقده‌در؛ ایکنجیسی زنکبار دولتیدر، که آفریقانك ساحل شرقیسنده وخط استوانك آلتنده اولوب، آفریقای وسطی وجنوبی‌یه طوغری پك قولای توسع وترقی ایده‌بیله‌جك بر حال وموقعده ایکن، اوده استفاده ایده‌میوب، ینه اویله بر حال تزلزلده بولنیور، وبر طرفدن انکلتره وبر طرفدن‌ده آلمانیا طرفندن تهدید اولنیور؛ اوچنجیسی حبش دولتیدر، که هر نه قدر بر دولت اعتبار اولنیورسه‌ده، آیری آیری اداره اولنور بر قاچ قومدن مرکب اولوب، آفریقانك قره طاغی حکمنده‌در؛ دردنجیسی وقتیله امید برونك صاحبلری بولنمش، وانکلیزلرك ورودی اوزرینه شماله طوغری چکلمش اولان (بویر) تعبیر اولنان فلنکلیلرك تشکیل ایتمش اولدقلری (اورانژ) اسمنده‌کی حکومتدر؛ بشنجیسی بعض اسرانك آمریقاده حریته نائل اولدقدن صکره وطن اصلیلرینه عودتله، کینهٔ غربینك منتهای غربنده (لیبریا) نامیله تشکیل ایتمش اولدقلری جمهوریتدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

بونلردن بشقه بلچیقه قرالنك تحت نظارتنده اوله‌رق «قونغو سربست حكومتی» ناميله یكی بر حكومت مختلطه دخی تشكیل اولنمشدر.

آفریقاده ممالك ویا مستملكاتی اولان آوروپا دوه‌لتلری باشلیجه بش اولوب، اك زیاده ممالكه حكمفرما اولان دولت دولت علیهٔ عثمانیه‌در؛ ایكنجی درجه‌ده انكلتره، صكره فرانسه، صكره پورتكیز وصكره اسپانیا دولتیدر. آلمانیا دخی بوصوكسنه‌لرده زنكبار طرفلرنده برطاقم یرلر اله كچیرمش؛ وایتالیا بحراحمر سواحلنه صوقلمشدر، كه بونلره برابر آفریقاده حكم سورن آوروپا دولتلرینك عددی یدی‌یه بالغ اولور. دولت علیه‌نك آفریقاده‌كی ممالكی «آفریقای عثمانی» ماده‌سنده تصریح اولنه‌جقدر. انكلتره‌نك ممالكی آفریقانك جنوبنده امید برونیله ناتال وترانسوال ممالكندن وآفریقای جنوبینك بعض سواحل غربیه‌سیله كینهٔ غربیه‌ده فانتی ساحلیله سنغامبیانك بعض ساحللرندن وبرده مداغسقارك شرق وشمالنده بولنان برقاچ آطه‌لرله سقطره جزیره‌سندن عبارتدر. فرانسه‌نك ممالكی جزایر ایله سنغامبیانك بعض طرفلرندن وكینهٔ جنوبیه‌ده‌كی (غابون) ساحلیله مداغسقارك بعض طرفلرندن واو جوارلرده بولنان اتحاد آطه‌سندن وبحر احمر ساحلنده‌كی (عبوق) اسكله‌سندن عبارتدر؛ فضولاً تونسه دخی تجاوز ایتمشدر. پورتكیز دولتی مادر وآسور ویشیل برون آطه‌لریله كینه كورفزنده‌كی برایكی كوچك آطه‌یه وآفریقای جنوبینك سواحل غربیه‌سندن آنغوله ساحل وسیعنه وقطعهٔ مذكوره‌نك سواحل شرقیه‌سندن دخی سفالة الذهب وموزامبیق طرفلرینه وسنغامبیانك دخی بعض نقطه‌لرینه حكم ایدیور. اسپانیانك آفریقاده‌كی مستملكاتی قناریه آطه‌لریله فاس دولتنك ساحل شمالیسنده‌كی سبته وملیله كبی بر ایكی اسكله‌یه وبرده كینه كورفزینك اك درین محلنده اولان (فرناندو پو) آطه‌سیله اونك قارشیسنده (قرون) ساحل صغیرینه وینه او جوارده‌كی برایكی كوچك آطه ایله دیكر بر پارچه ساحله منحصردر.

ادارهٔ سیاسیه‌دن صرف نظر اولندیغی حالده، آفریقا قطعه‌سنك جغرافیاجه تقسیماتی وجه آتی اوزره‌در:

آفریقای شمالی

- ۱ مغرب
  - فاس
  - مراكش
  - صنهاجه
  - سوس
- ۲ جزایر
- ۳ تونس (افریقیه)
- ٤ طرابلس غرب
  - طرابلس غرب
  - فزان
  - بنغازی
- ٥ مصر
  - مصر اسفل
  - صعید
  - نوبه
- ٦ صحرای كبیر
  - صحرای غربی
    - تبریس
    - اضرار
    - سواد وسائره
  - صحرای وسطی
    - مشاق
    - توارق
    - سونقای
    - آیر
    - تبو وسائره
  - صحرای شرقی (لیبیا صحراسی)

آفریقای وسطی

- ۷ سنغامبیا
  - فوته یولوف
  - فوته دیالوو وسائره
- ۸ لیبریا
- ۹ كینهٔ علیا
  - آلتون ساحل
  - فانتی
  - آشانتی
  - داهومی
  - یوروب
  - نیجر منصبی
- ۱۰ سودان
  - سودان غربی
    - كرته
    - ماسینه
    - تومبو
    - موسی
    - غورمه
    - غاندو
    - سوقوطو
  - حوضه
  - سودان وسطی
    - برنوح
    - غانم
    - باكیرمی
    - قومبینه
    - سكورو
    - داربانده
    - داررونغه
    - سلامات
    - قوقه
  - ودای
  - سودان شرقی
    - دارفور
    - كوردفان
    - سنهار
    - شلوك
    - دنیكه
    - بورغو
    - دارفرتیت

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

١١ حبش { تکره، امهاره، شوآ }

١٢ نیام نیام ممالکی وسائر اقطار مجهوله

١٣ قونغو سربست حکومتی

آفریقای شرقی

١٤ آجان { دناقل، عدائل، آفار / بربره / حرار / سومالی / غالا }

١٥ زنکبار

١٦ موزامبیق

١٧ سفالةالذهب (سوفاله)

آفریقای جنوبی

١٨ انکلتره مستملکاتی { امید بورنی / ناتال / غریق مملکتی / ترانسوال }

١٩ اورانژ حکومت مستقله‌سی

٢٠ کافرستان وزولو ممالکی

٢١ آفریقای جنوبی وسطی وغربی { قالاهاری صحراسی / بچوانه ممالکی / ماتیله / باماغواتو / باقوبه / ماروچه / ناماقه / داماره / قاوقو / اوواميو / لونده / روآ }

٢٢ کینهٔ سفلی { اوقیل / بنکله / آنغوله / قونغو سواحلی }

تاریخی. — آفریقا قطعه‌سنك ازمنهٔ قدیمه‌ده اك اول اویانوب تمدن ایدن یری یالکز مصراولوب، مصرلیلر میلاد عیسادن درت بیك سنه اول اولدقجه مدنی بر قوم حالنده کیرمش اولدقلرندن، اونلرك آفریقانك مصره قریب اولان محللرینه ووادیٔ نیله متعلق بعض معلوماتلری وار ایدی، که بو معلومات ابو المورخین (هرودوت) طرفندن ضبط اولنمشدر. فنیکه‌لیلر قارتاج تسمیه ایتدکلری تونس طرفلرنده یرلشدکلرندن، کرك او طرفلره متعلق وکرك آفریقانك اطرافنده کمیجیلکله ایتدکلری سیاحتلردن بو قطعه‌نك سواحلی حقنده خیلی معلومات استحصال ایتمشلردی، که بو معلوماتك بر مقداری‌ده یونان قدیم مورخ وجغرافیونی طرفندن ضبط اولنمشدر. اسکندردن صکره مصرده حکم سورن بطالسه زماننده آفریقایه متعلق اولان معلومات دها خیلی توسع ایتمکله، بطلیوسك جغرافیاسنده ویریلن تفصیلات دهامکملدر. متعاقباً رومالیلرك مغرب اقصادن مصره قدر بتون آفریقانك جهت شمالیه‌سنی ضبط ایتملری بو معلوماتك برقات دها توسعنی موجب اولمغله، (پلین)ك ویردیکی تفصیلات استرابون وبطلیوسك جغرافیالرنده‌کی معلوماتدن دها مکملدر. آنجق بو معلومات سواحل شمالیه ایله بحر احمر ووادیٔ نیله منحصر ایدی.

نهایت شمس منیر اسلامك طلوعیله انوار اسلامیه آفاقه شعشعه‌پاش اولمغه باشلاینجه، اك اول بو انوار مدنیتدن حصه‌دار اولان قطعه‌لرك بری دخی آفریقا اولوب، آز مدت ظرفنده بو قطعهٔ واسعه‌نك بتون نصف شمالیسی ممالك اسلامیه دائره‌سنه داخل اولدقدن بشقه، اکثر یرلرینك لسانی دخی لسان عربی‌یه تحول ایتمکله، ودین اسلام ولسان عربی آفریقانك سواحل شرقیه‌سی (بوینجه) (زامبز) نهری منصبنك آلت طرفنه قدر ایلریلدکله، بین الاسلام حصولی طبیعی اولان بر اختلاط وموارده حاصل اولهرق، آفریقانك اکثر طرفلری علمای اسلامك معلومی اولمشیدی. بناءً علیه عرب جغرافیون ومورخلرندن ابن حوقل، ابن ابی یعقوب، مسعودی، بکری، ادریسی، ابو الفدا، ابن خلدون، ابن بطوطه کبی دهاتك آفریقانك سواحل شمالیه وشرقیه‌سیله صحرای کبیر وسودان ووادیٔ نیل حقنده ویردکلری معلومات مفصله اسکی یونان وروما آثارنده‌کی معلوماته نسبت قبول ایتمیه‌جك درجه‌ده مکملدر. یالکز سوداندن آشاغی اولان آفریقای وسطی ایله آفریقای جنوبینك ایچی وسواحل غربیه وجنوبیه‌سی عربلرك مجهولی قالمشیدی.

قرون اخیره‌نك ابتدالرنده پورتکیزلیلرك آفریقا سواحلنده‌کی کشفیاتی وامید بورنی طولاشمغه موفقیتلری بو قطعه‌نك سواحلی حقنده‌کی معلوماتی اکمال ایتمش ایسه‌ده، ایچ طرفلری ینه مجهول قالمشیدی.

tarikhema.org
pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

نهایت بو صوڭ زمانلرده اوروپانك بعض طرفلرنده ومصرده تشکل ایدن جمعیات مخصوصه طرفندن کوندریلن مشهور سیاحلر بیك درلو مشقات ومهالکی کوزه آلەرق، آفریقانك ایچریلرینی وچوللرینی طولاشمش وبو طریقله بو قطعەنك ایچ طرفلرینك دخی اکثریسی معلوم اولمش ایسەده، الآن مجهول یرلری چوقدر؛ وبعض یرلر حقندەکی معلومات مستحصله دخی محتاج تدقیق وایضاحدر.

آفریقان { لئون — (Léon l'Africain) یعنی آفریقالی لئون. مشاهیر جغرافیون اسلامدن (حسن ابن محمد الفاسی)نك تنصر عارینی ارتکاب ایتدکدن صکره، آلمش اولدیغی اسمدر. [«لئون» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آفریقانوس { یولیوس — (Julius Africanus) اوچنجی عصر میلادی یونان مورخلرندن اولوب، فلسطینده یاشامش؛ وتنصر ایدەرك، بعض پارچەلری بولنان مکمل بر تاریخ یازمشدر. او وقتلرده یازلمش اولان بر نوع قاموس العلومك دخی مؤلفی بو ذات اولدیغی مظنوندر.

آفریقای عثمانی { دولت علیهٔ عثمانیەنك آفریقا قطعەسندەکی ممالکندن عبارت اولوب، وقتیله سویشدن مغرب اقصا یعنی فاس حدودینه قدر ممتد اولمغله، همان کافهٔ سواحل شمالیەسنی وصحرای کبیره قدر شمال قسمنی حاوی ایدی. او وقت مصر طوغریدن طوغری یه ادارهٔ عثمانیه آلتنده، وطرابلس ایله تونس وجزایر دخی مغرب اوجاقلری دنیلن وینه دولت عثمانیه یه تابع بولنان بکلرك تحت ادارەسنده بولنوردی. بعده مصره امتیاز ویرلمش؛ بالعکس طرابلس غرب بنغازی وفزانله برابر دولت عثمانیەنك طوغریدن طوغری یه ادارەسی آلتنه کیرمش؛ جزایری بر وسیله ایله فرانسه استیلا ایتمش؛ وتونس اسکی حالنده قالمشیکن، بو صوڭ سنەلرده فرانسه جمهوریتی اوراسنی دخی تحت حمایەسنه آلمق ادعاسیله تسلطنی اورایه قدر توسیع ایتمشدر. معهذا تونس ممالك عثمانیەدن معدود اولوب، آفریقای عثمانیه داخل بولندیغی کبی، دولت علیه جزایردەکی حقوقندن دخی واز کچمەمش؛ وفرانسەنك بو قطعەدە حقوق حاکمیتنی طانیمامشدر. بویله بر حال تذبذبه دوشن بو ایکی قطعەیه بدل حکومت خدیویەنك همتیله ممالك مصریهٔ عثمانیه وادیٔ نیل بوینجه بو نهرك منبعلرینه وسودانك مرکزینه قدر، و بحر احمر بوینجه دخی عدن کورفزینك آلتنه قدر توسیع اولنمش ایسەده، بو صوڭ سنەلرده سودانده ظهور ایدن حال اغتشاش اوزرینه اورالری مصرك ادارەسندن چیقمش کبیدر، وبحر احمرك بعض سواحلنه فرانسزلر وایتالیانلر مسلط اولمشلردر. هر حالده، الیوم آفریقای عثمانی بری طوغریدن طوغری یه ادارهٔ عثمانیەده بولنان وبریده امتیازله دولت مشارالیهایه تابع اولان ایکی قسمدن مرکب اولوب، طوغریدن طوغری یه دولت عثمانیه یه تابع اولان قسمی فزان خطەسنی دخی جامع اولان طرابلس غرب ولایتیله برقه خطەسندن متشکل اولان بنغازی مستقل سنجاغیدر. ممالك ممتازه دخی مصر وتونسدن عبارتدر. بو مملکتلرك هر بری حقنده اسمی صرەسنده معلومات مفصله ویریلەجکندن، شوراجقده بو قطعەنك بر طرفی بحر سفید سواحلی بوینجه اوزانەرق، اوروپانك تا قارشیسنده، بر طرفی بحر احمره ناظر اولوب، آسیا وآفریقانك بحر محیط هندیدەکی سواحلیله اختلاط تجاریده، اوبر طرفلری دخی نیل مجراسی وایشلك کاروان جادەلری واسطەسیله آفریقای وسطی وسودانله ارتباط تامده بولنمغله، تجارت وسیاست نقطهٔ نظرندن پك بیوك اهمیتی اولدیغنی، وبتون آفریقانك بر سدسی رادەسنده بر قطعهٔ واسعه اولوب، همان کاملاً عرب امت نجیبەسیله واهالیٔ اسلامیه ایله مسکون بولندیغنی ذکر ایتمکله اکتفا ایدرز.

آفریقیه { [«افریقیه» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آفرین { اصفهان متأخرین شعراسندن اولوب، اسمی زین العابدیندر. خوشطبع وشیرین زبان بر شاعر اولوب، بر چوق اشعار سویلمش ایسەده، افاغنەنك اصفهانی ضبط ایتدکاری زمان غائب اولوب، پك آز اشعاری معلوم قالمشدر. ١١٢٥ تاریخ هجریسنده ارتحال ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر.

ز کشتیم خبری نیست این قدر دانم
که تخته پارهٔ چندی بساحل افتادست

آفرین { هندستانده لاهور شهری مجوسیلرینك بیوکلرندن اولوب، شرف اسلامله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مشرف اولمش اولان شاه فقیر اللهك مخلصیدر. فارسیده مرتب دیوانی وبعض منظومه‌لری واردر. هجرت نبویه‌نك ۱۱٤۳ ویا ۱۱٥٤ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

آفرین { هندستانك (تهارانپور) شهرنده نشأت ایتمش اولان شیخ قلندر بخشك مخلصیدر، که «تحفة الصنایع» عنوانیله برمنظومه‌سی واردر.

آفرین { هندستانده (کایتهه) قومی رؤساسندن اولوب، الهآباد ده ساکن بولنمش برشاعردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر.

مبارك باد مرغان چمنرا
نوا سنجان رنگین انجمنرا
که عهد نو بهار آمد طرب جوش
نوی گل کرد دوران کهنرا

آفزلیوس { آدام — (A. Afzélius) اسوچلی علم نباتات مشاهیر علماسندن اولوب، میلادك ۱۷٥۰ تاریخنده طوغمش، و۱۸۳۷ ده وفات ایتمشدر. آفریقای غربینك کینهٔ علیا قطعه‌سنده واقع (سیرا لئونه) خطه‌سنه فنی برسیاحت ایتمش، واورانك نباتاتی حقنده مکمل برکتاب یازمش؛ وعلم نباتات ائمه‌سندن (لینه) نك کندی یازمش اولدیغی ترجمهٔ حالنی نشر ایتمشدر.

آفشار { اسکی ترك اولوسلرندن بری اولوب، الیوم ایرانك عراق عجمی خطه‌سنده بو نامله بر بیوك ترکمن عشیرتی بولندیغی کبی، آناطولیده دخی بر قاچ عشیرت واردر، که بونلرك بری آنقره ولایتنك یوزغاد سنجاغنده بولنیور. ایرانده‌کی آفشار ترکمنلری جمعیتلی وقوتلی اولوب، بو صوك عصرلر امور سیاسیهٔ ایرانیه‌سنده خیلی مدخللری اولمش؛ وایرانك برآره‌لق حدودینی لاهور وبخارایه قدر توسیع ایدن نادرشاه بو جسور عشیرت افرادندن بولنمشدر. دولت حاضرهٔ ایرانیه‌نك بانیسی اولان آقا محمد قاجار، حکومتده مستقل اوله‌بیلمك ایچون، آفشار عشیرتنك رئیسی اولان علی خانی بیك درلو وعدلرله طرفنه جلبله، بعده بردسیسه ایله قتل ایتمکه مجبور اولمشدر.

آفشار { قونیه ولایتنك حمید سنجاغنه ملحق قره آغاج قضاسنده بر ناحیه‌در، که قضانك شمال شرقیسنده (حویران) کولنك ساحل شرقیسنده ویالواج قضاسنك جنوبنده واقع اولوب، ۱۷ قریه‌دن عبارت و ۱٦۰۰ خانه ایله ۷۰۰۰ نفوسی جامعدر. اهالیسی کاملاً اسلامدر. بوناحیه‌ده لوله طاشی معدنی بولنور. — مرکز ناحیه اولان آفشار قریه‌سنك ۱۷۰ خانه‌سی و ٦٥۰ اهالیسی واردر.

آفشار { سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنك صو شهری قضاسنده وقضانك جهت غربیه‌سنده بر ناحیه‌در.

آفغان { یاخود افغان (Afghans) آسیای وسطینك آفغانستان دنیلن قطعه‌سنده وهندستانك اقطار شمالیه‌سندن بعض نقطه‌لرده بولنان برقومدر، که اسکیدن بری زابلستان وکابلستان دنیلن کابل وغزنه ایله هندوکوه آره‌سنده وهندوکوه ایله کوه‌بابا وغور جبالنده ساکن بولنوب، غایت جنکاور وشجیع آدملر ایدیسه‌ده، عالم سیاسیده اسملری معروف اولمیوب، مملکتلری دخی ایران ممالکندن معدود ایدی، وکندیلری طاغلرنده سربست یاشامغله قناعت ایتمشلردی. دولت سامانیه زماننده اتراکدن آلب تکین اسمنده بر ذات رفع لوای استقلال ایله، اوغلی وولی عهدی سلطان محمود سبکتکین همان یالکز افغانلردن مرکب اولمق اوزره جمع ایتدیکی عسکرله هندستانك ایچلرینه وایرانك هرطرفنه قدر توسیع حدود ایده‌رك، مشهور غزنویلر دولتنی تأسیس ایتمش ایسه‌ده، آفغانلرك ادبیات مخصوصه‌لری اولمامغله، ینه لسان رسمی وادبیلری فارسی اولدیغندن، بوده دول ایرانیه‌دن صاییلوب، آفغان اسمی ینه مجهول قالمشیدی. بو سلاله مؤخراً پایتخت اتخاذ ایتمش اولدیغی لاهور شهرنده مرور زمانله منقرض اولنجه، غور آفغانلرندن شهاب الدین محمد غوری بر آفغان دولتی تأسیس ایتمش؛ وهند طرفندن حدودینی محافظه ایچون شجعان آفغانی هندوکوهدن ایندیره‌رك، پیشاوردن سند نهری مجراسنه قدر اولان طاغلرده اسکان ایتمشدر. شهاب الدینك وفاتنده بو دولت بتکرار منقرض اولوب، آفغانستان خوارزم مشاهلرك واوندن صکره چنگیز وتیمورك ید ضبطنه چکمش ایسه‌ده، شهاب‌الدین آفغان قومنك مسکن قدیمندن چیقوب اطرافه یایلسنه سبب اولمشدر. بوآره‌لقده آفغان رؤساسی برطرفدن کندی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قوم وقبيله‌لرنجه بر نوع استقلال وامتياز محافظه‌سنه چالیشمش؛ وبر طرفدن دخی بر چوق افرادلری هندستانده مناصب عاليه‌يه وحتى حكمدارلق مسندينه قدر چيقمغه موفق اولمشلردر. مؤخراً آفغانستانك غرب طرفلرينه قدر انتشار ايتمش اولان آفغان قبائلندن برينك رئيسى بولنان مير اويس قندهارده اعلان استقلال ايله، اوغلى محمود ايراندن دولت صفويه‌يى ييقه‌رق، آفغانيلر ايرانك اكثر طرفلرينى استيلا ايتمشلرسه‌ده، متعاقباً نادرشاه ظهور ايده‌رك، ايرانى استخلاص ايتدكدن صكره، آفغانستانى دخى ضبط ايتمش؛ وآنجق بو جهانكيرك وفاتنده، امراسندن وآفغان قبائلندن (ابدالى) قبيله‌سنك رؤساسندن بولنان احمد خان قندهارده اعلان استقلال ايتمش، وخلفلرى پايتختى كابله نقل ايتمشلردر. ايشته اووقتدن يعنى ١١٦٠ تاريخ هجريسندن برى آفغانلر بر قوم مستقل وآفغانستان آيريجه بر دولت حكمنه كچمشدر.

مع هذا آفغان قومى پك قديم اولوب، سويلدكلرى پختى لسانى السنهٔ آريه زمره‌سنه منسوبدر، وفارسى وسانسكرى لسانلريله چوق مناسبت ومشابهتى واردر. بونلر كنديلرينه (پختى) ويا (پختوان) نامنى ويردكلرى كبى، هندستانده دخى (پتان) نامیله معروف ايسه‌لرده، ايرانيلر طرفندن كنديلرينه ويريلوب اسم عموميلرى حكمنه كچمش اولان (افغان) اسمى دخى يكى ومحدث برشى اولميوب، ميلاد عيسادن درت بچق عصر اول يازمش اولان ابو المورخين (هرودوت)، اسفنديار طرفندن او طرفلره سياحته مأمور اولمش اولان (اسكيلاقس) نام يونانلى سياحدن نقلاً، هندوكوهك اهاليسندن بحث ايتديكى صره‌ده، آفغان اسمنى جزئى بر تحريفله ذكر ايديور. بو اسمك سانسكرى لسانده « سوارى » ديمك اولان (آسواغان) كله‌سندن غلط اولديغى مظنوندر.

آفغانيلر كندى لسانلرينى سويليوب. بو لسانده بعض اشعار ومنظومه‌لرى دخى وار ايسه‌ده، اصل لسان ادبيلرى ومحافل سياسيه واديه‌لرنده قوللاندقلرى لسان فارسيدر.

آفغانستان } ياخود افغانستان (Afghanistan) آسياى وسطينك بر بيوك قطعه‌سيدر، كه وقتيله اكثر طرفلرى ايران وبعض جهتلرى هند ممالكندن معدود ايكن. مؤخراً شمديكندن خيلى دها واسع بر مملكت مستقله صورتنى آلمش، وبو صوك وقتلرده ايسه بلوجستان آيرلمش اولديغى كبى، شرق طرفندن برخيلى يرلرى هندستانه الحاق اولنمش، وبعض اطراف شماليه‌سى دخى روسيه‌نك يد ضبطنه كچمشدر.

حدود ومساحه وتقسيماتى. — آفغانستان ايرانك شرق طرفنده وآسياده‌كى انكلتره وروسيه ممالكى آره‌سنده واقع اولوب، ٢٩° ايله ٣٦° عرض شمالى و٥٨° ايله ٦٩° طول شرقى آره‌سنده ممتد اوله‌رق، شمالدن جنوبه اولان اكى ٦٢٢ ؛ وشرقدن غربه اولان بويى دخى ٨٩٠ كيلومتره قدردر. شرقاً سند واديسنك غربنجه پيشاوره قدر ممتد اولان (سليمان كوه) سلسله‌سيله هندستاندن، شمالاً هندوكوه سلسله‌سيله ومرو چوليله تركستان خانلقلرندن وخوارزمدن آيرلمشدر، غرباً ايرانك خراسان وكوهستان خطه‌لريله، جنوباً دخى بلوجستانله محدوددر. بو قطعهٔ واسعه شمال شرقى طرفنده زابلستان وكابلستان دخى ديلن نفس آفغانستانى، اونك جنوبنده، اولان سيوستان وسائر احوالى مجهول اقطارى، وسطده و(هامون) كولنه منصب اولان (هند) نهرى واديلرنده‌كى قندهار وغزنه خطه‌سنى، جنوب غربيده‌كى سيستانى، غرب شماليده خراسان شرقيى يعنى هرات خانلغنى، وشمالده‌كى قوندوز وبلخ خطه‌لرينى جامعدر. بو اقطارك جمله‌سى آفغانلرله مسكون اولميوب، اصل آفغانلرك وطنى كابل نهرينك واديسندن يعنى زابلستاندن عبارتدر؛ قندهار، سيستان وهرات طرفلرى ايسه اكثريت اوزره آفغانلرك (تاجيك) تسميه ايتدكلرى ايرانيلرله؛ واقطار شماليه دخى بنه ايرانيلر وتركلرله مسكوندر. بالعكس آفغانستانك خارجنده هنده الحاق اولنمش اولان سند واديسيله پيشاور طرفلرينك اكثريت اهاليسى آفغاندر.

هيئت عموميه‌سى، جبال وانهارى. — آفغانستان خيلى يوكسك بر ير اولوب، ايرانله برابر آسياى وسطينك غربى قسمى اولان بر طبقهٔ مرتفعه تشكيل ايديور. بو طبقه شرق شمالى طرفندن (هندوكوه) وغرب طرفنه طوغرى ممتد اولان (كوه‌بابا) و(غور) طاغلرينه مربوطدر؛ شرقاً بالتدريج اينه‌رك، شمالدن جنوبه ممتد اولان (سليمان‌كوه) ه كسب ارتباط ايدر؛ جنوباً ساحل بحره قدر بر سطح مائل تشكيل ايدر،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كه بلوجستان بو سطح مائلدن عبارتدر؛ غرب طرفنده كيندكجه آلچاقلانه‌رق، هامون كولى اطرافنده داخلى بر حوضه وجنوب غربى جهتنده بر چول تشكيل ايتدكدن صكره، سيستان وخراسان طاغلرينه طوغرى كسب ارتفاع ايدر؛ غرب شمالى جهتنده ايسه تدريجاً مرو چولنه وجيحون حوضه‌سنه طوغرى اينر. هيمالايه طاغلرينه مربوط اولان هندوكوهك ذروه‌لرى دائمى صورتده قار ايله مستور اولوب، ۶۰۰۰ متره‌دن زياده ارتفاعلرى واردر؛ يكچيد ويرن بوغازلرينك بيله ارتفاعى ۴۰۰۰ متره‌دن آشاغى دكلدر. كابل نهرى واديسنك جنوبنده اولوب، شمال شرقيه طوغرى ممتد اولان (سفيد كوه) لك دخى جلال آباد شهرى قربنده‌كى ذروه‌لرى ۴۳۸۰ متره ارتفاعنده‌در. غور سلسله‌سيله هندوكوه سلسله‌سنك محل التصاقنده واقع اولان (كوه بابا) نك دائمى صورتده قارله مستور اولان ذروه‌لرينك ده ۴۹۰۰ متره ارتفاعى واردر. بوطاغلر آره‌لرنده غايت صرپ ودهشتلى بر طاقم بوغازلر ودره‌لر تشكيل ايديورلر، كه آفغان قوم جنكاورينك وطن اصليسيدر. سليمان كوهك اك يوكسك ذروه‌سى اولان (تخت سليمان) طاغنك ارتفاعى ۳۹۱۰ وسائر طرفلرينك ارتفاعى دخى ۳۰۰۰ متره راده‌لرنده‌در. آفغانستانك سائر طرفلرينك دخى ارتفاعى آكلاشلمق ايچون، (هلمند) نهرى واديسنك يوقارى طرفلرنده واقع اولان غزنه شهرينك حذاى بحردن ۲۳۵۴، كابلك ۱۹۵۰، قندهارك، غزنه‌دن آنجق ۷۷ ساعت جنوب غربيده اولديغى حالده، يالكز ۱۰۵۹ متره ارتفاعنده بولنديغنى ذكر ايتمك اقتضا ايدر.

آفغانستانده آقان صولر آز اولوب، اكثر طرفلرى قورودر. موجود اولان نهرلرى باشليجه ايكى حوضه تشكيل ايديور، كه بونلرك برى واك بيوكى (زراه) كولنك حوضه‌سى، وديكرى كابل نهرينك حوضه‌سيدر. زراه كولى آفغانستانك حدود غربيه‌سى قربنده اولديغى حالده، مملكتك تا شرق وشمال طرفلرندن آقان صولر اورايه جمع اولور، وبو وجهله واسع بر داخلى حوضه تشكل ايدر. بو كولك سطحى حذاى بحردن آنجق ۳۹۰ متره ارتفاعنده اولوب، اطرافنك ارتفاعنه نسبتله پك چقور بر يره‌در. بوكا دوكيلن نهرلرك باشليجه‌سى (هلمند) نهريدر، كه كابلك غرب طرفنده‌كوه بابانك اتككندن نبعانله، غرب جنوبيه طوغرى آقه‌رق، وصاغدن (سياب هند) و(كاش رود) نهرلرينى، صولدن دخى قندهاردن كلن و(طرناق)، (اوركسان) و(دورى) چايلريله دخى برلشن (اركندآب) نهريله جنوب شرقيدن كلن (لوره) نهرينى دخى اخذ ايده‌رك، افغانستانى بر ياندن بر يانه شق ايتدكدن صكره، مذكور كولك ساحل شرقيسنه واصل اولور. شمال طرفندن دخى (فراحرود) نهريله بر قاچ كوچك چاى دوكيلور. بو قدر صولرله برابر كولك عمق پك آز اولوب، چوق دفعه كنارلرى واورته يرى يكچيد ويره‌جك درجه‌ده قورور. صويى طوزلى دكلسه‌ده، سياه وآجيدر. بو كوله آوروپاليلر (هامون) ديورلرسه‌ده، اسلام جغرافيونى آثارنده (زراه) ناميله معروفدر، كه زند لساننده «كول» ديمكدر؛ يرليلر ايسه (مكلهٔ سيستان) و (مكلهٔ رستم) ديرلر. آفغانستانك ايكنجى حوضه‌سى شرق شمالى طرفنده اولوب، (هندوكوه) ايله سفيد كوه آره‌سنده كابل نهرى حوضه‌سندن عبارتدر، كه سند نهرى واديسنه اينر؛ ديكر بعض نهرلر دخى سليمان كوهك بوغازلرندن يكچه‌رك سند نهرينه دوكيلور. غزنه‌نك ايچندن يكن بر كوچك نهر دخى ديكر بر طاقم چايلرله برابر بر كوچك كوله دوكيله‌رك، آيريجه بركوچك حوضه تشكيل ايدر. شمالدن جيحون حوضه‌سنك ايسه آفغانستانه عائد يرلرى پك آزدر.

هواسى، محصولات وحيواناتى. — آفغانستان سوريه ومصر اقليمنده اولديغى حالده، محلنك ارتفاعى حسبيله هواسى پك مختلفدر: زابلستان وغورجستان يعنى كابل وغزنه طرفلرنده قيشين هوا زياده‌سيله صووق، ويازين خيلى صيجاقدر؛ غرب جنوبيه طوغرى اينلدكجه، ارتفاع آزالديغندن، هوا دها صيجاق اولور. هواسى عموميت اوزره يابسدر. اراضيسنك بشده دردى طاغلق وطاشلق اولوب، اورمانلرى پك آزدر، واكثر طرفلرنده آنجق سيرك بر طاقم اوتلر بولنورسه‌ده، اغنام سوريلرى پك چوقدر. آلچق يرلرده ونهرلرك كنارلرنده منبت ومحصولدار بعض دره‌لر واووه‌لر دخى واردر، كه بو يرلرده ميوه‌لرك انواعى وپك لذيذلرى بولنديغى كبى، بغداى، مصر، پرنج، پاموق، توتون وشكر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قامشی باشلیجه محصولاتندندر. باغلری دخی چوق اولوب، خدایی نابت اشجار مثمره وآصمه‌لری دخی واردر. بویا نباتاتیله نباتات طبیه‌سی دخی چوقدر. حیوانات بیتیه‌دن کچی وقویونلری چوق اولوب، صیغیر ودوه‌لری دخی واردر؛ آتلری یالکز هرات طرفلرنده ایی اولوب، سائر طرفلرده کیلرك جنسی عادیدر. طاغلرده آرسلان، قپلان، صیرتلان، آیی، قورد، تیلکی، میمون وسائر حیوانات وحشیه بولنور. وان کدیسی دنیلن اوزون تویلی کدیلرك اصل یری آفغانستاندر.

معادنی، صنایع وتجارتی. — آفغانستان قطعه‌سی معدنجه پك زنکین اولوب، آلتون معدنی اکثر طرفلرنده بولندیغی بعض نهرلرینك وعلی الخصوص کابل نهرینك دوکدیکی آلتون ریزه‌لرندن آکلاشیلیور؛ هندوکوهده، کومش، قورشون، باقیر، آنتیمون، چنقو، کوکورد وسائره بولندیغی کبی، دمیر وباقیر سائر اکثر طرفلرده دخی مبذولدر؛ قیا طوزیله معدن کوری ونفت دخی بولنور. آنجق بونلرك پك آزی چیقاریلوب، اکثریسی طوپراق آلتنده قالمقده‌در. قویون وکچیلرینك یوکی غایت ایی اولمغله، کابل وقندهارده وسائر طرفلرده کشمیر شاللرینه قریب کوزل شاللر یاپیلورسه‌ده، یالکز داخلده صرف اولنوب، اخراج اولنه‌جق مقدارده یاپیله‌میور. قبا عبا وکچه‌لر قادینلر طرفندن یاپیلوب، کویلیلر کاملاً بومعمولاتله کیینیرلر. سائر صنعتلری باشلیجه اسلحهٔ جارحه وناریه ایله آت طاقلری اعمالندن وسائر احتیاجات محلیه‌یه مقابله ایده‌جك اوفق تفك معمولاتدن عبارتدر. هر نه قدر یوللری غیر منتظم وامنیتسز اولوب، حکومت دخی هیچ بر تسهیلات وتشویقات کوسترمیورسه‌ده، آفغانستانده اولدقجه تجارت اجرا اولنوب، بری خیبر بوغازندن هنده، بری بلخ واسطه‌سیله ترکستانه، بری هرات واسطه‌سیله خراسانه، وبری‌ده قندهاردن یزد واسطه‌سیله فارسه کیدر درت بیوك تجارت طریقلری واردر. برسیاحك روایتنه کوره یالکز هندستاندن بر سنه ظرفنده کیرن مواد تجاریه بشیوز بیك انکلیز لیراسی قیمتنده بولنمشدر. بو ادخالاته قارشی آفغانستانك باشلیجه یوك، بویا وادویهٔ طبیه، قورو وتازه میوه‌لر، توتون، ایپك، قورشون، کوکورد، آت، دوه وسائره اخراجاتی واردر.

اهالیسی، جنسیت ودیانتی. — آفغانستانك اهالیسی ۵ جنسیته منقسم اولوب، برنجیسی آفغانلردر، که مملکتك حاکملری اولدقلری حالده، اکثر افرادلری چوبانلقله مشغول وخیمه نشیندرلر؛ ایکنجیسی تاجیك ویا پارسوان دنیلن ایرانی جنسیدر، که لسان مادرزادلری فارسی اولوب، اصل زراع وتجار وصنعتکار صنفلری بونلردندر؛ اوچنجیسی (هندکی) تعبیر اولنان هندلیلردر، که اردو لسانیله متکلم اولوب، شرق طرفلرنده کثرت اوزره بولنیورلر؛ دردنجیسی (هزاره) جنسیدر، که قندهار وهرات طرفلرنده بولنوب، سیماجه تاتار اولدقلری حالده، فارسی لسانیله متکلمدرلر؛ بشنجیسی قزلباش طائفه‌سیدر، که ایران ترکمنلرندن اولوب، نادرشاه زماننده کابل طرفلرینه هجرت ایتمشلردر. آفغانستانك عموم اهالیسی بش بچق ملیون قدر تخمین اولنمقده اولوب، بونلرك ایکی ملیونی تاجیك، هزاره، قزلباش وهندکی، واوچ بچق ملیونی قدرده آفغاندر. اهالینك بر قسمی لسان فارسی ایله متکلم اولوب، آفغان وسائرلرینك دخی کبراسی بو لسانی قوللانمقده اولدقلری، وایرانك ادبیات واخلاق وعاداتنه تابع بولندقلری حالده، کندیلری سنی المذهب اولدقلرندن ایرانیلره پك بیوك بر بغض وخصومتلری واردر.

حکومتی، وارداتی، عسکری. — افغانستانده هر خیل یعنی قبیله کندی رئیسی طرفندن اداره اولنوب، آنجق رئیسلر حکمداره تابعدرلر. هر قبیله کندی حریتنی محافظه‌ده فوق‌العاده غیرت ایدر. قان دعوالری بینلرنده مرعیدر. اهالی جنکاور وغایت ناموسلیدرلر. اصول اداره وحکومتلری شریعت غرایه تابعدر. واردات نقدیه یاریم ملیون عثمانلی لیراسی راده‌لرنده تخمین اولنمش ایسه‌ده، اکثر ویرکیلری عیناً آلندیغیچون، واردات عینیه‌سی بوندن چوق زیاده اولسه کرکدر. دوست محمد خانك زماننده ۱۳۰۰۰ سواری و۲۵۰۰۰ پیاده عسکری وار ایدی، انکلتره ایله اولان محاربهٔ اخیره‌سنده ۱۶۰۰۰ قدر عسکر چیقارمشدر. داخل مملکتده سلاح طاشیمغه مقتدر هر آفغانلی عسکر صاییلیر. [احوال تاریخیه‌سیچون «آفغان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آفنو (Afnoû) سودان غربینك (حوضه) قطعه‌سنه قومشولری اولان (برنوح)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اهالیسی وسائر سودانیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [« حوضه » مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آفوری { (Affori) ایتالیای شمالیده لومبار- دیانك میلان ایالت وقضاسنده ومیلان شهرینك ٥ کیلومتره شمالنده برقصبه اولوب، ٦٥٠٠ اهالیسی واردر.

آفی { هندستان امراسندن احمد یار خانك شعرده قوللاندیغی مخلصدر. کندیسی ١٢٦٥ تاریخ هجریسنده لسان فارسیده « مثنوی گلزار خیال » عنوانیله شاهزاده وگدا حکایەسنی نظمه چکمشدر.

آفیون قره حصاری { قره حصار صاحبك بین العوام مستعمل اسمیدر. [« قره حصار صاحب » مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آقا { (Akka) آفریقای وسطیده ٣° عرض شمالیده و (غوندوقورو) مملکتنك غرب طرفنده ساکن بولنان برقومدر، که افرادینك جوجەلکیله مشهوردر. بونلرك اك اوزون بویلیسی ایکی آرشیندن زیاده دکلدر. ساکن بولندقلری یر الآن تماميله کشف اولنمامش اقطار آفریقیەدن اولمغله، یالکز ایکی سیاح بونلری کوره بیلمشدر، که بونلرك برنجیسی (اشواینفورت) نام مشهور آلمانیالی سیاح، وایکنجیسی (میانی) نام ایتالیاندر. اشواینفورت بونلرك قیصه بویلی، کوچك اللی، کوچك آیاقلی وغایت جست وچالاك اولوب، اوق ومزراغی پك ایی قوللاندقلرینی، واکثریا کندی جسملریله غیر متناسب بر ایشده بولنەرق، فیل آوجیلغیله مشغول اولدقلرینی بیان ایدیور. مومیالیه اوروپایه کتیرمك اوزره، برینی آلمش ایسەده، نوبەیه قدر کتیروب، اوراده وفات ایتدیکنی یازیور. ماریانی ایسه بونلردن ایکی کشی آلوب، ایتالیایه قدر کتیرمکه موفق اولمش ایسەده، بونلرده چوق یاشایەمامشلردر. بونلرك بیوکی اون درت یاشنده اولدیغی حالده ١ متره ایله ١١ سانتیمتره بویی وار ایدی. حبشك جنوب طرفنده دخی (دوقو) اسمیله بویله جوجه بر قوم وار ایسەده، بونلرله برمناسبتلری اولوب اولمدیغی معلوم دکلدر. اسکی یونان مورخلری آفریقانك ایچ طرفلرنده (پیغمه) یاخود (پوغمه) اسمیله بویله بر جوجه قوم بولندیغنی یازیورلر، که شبهەسز بو آقا قومی اولەجقدر. او وقت مصر کاروانلری سودانك ایچ طرفلرینه قدر کیتدکلرندن، کاروانلر واسطەسیله بو قومك وجودی خبری آلنه بیلمش اولملی ایدی.

آقا { (Aka) آسیای جنوبیده آسام مملکتنك طاغلرنده بولنور بر قومدر. — نپال مملکتنده دخی بو اسمله مسمی برقوم واردر. بونلرك اسمی (آنقا) صورتنده یازانلرده واردر.

آق آباد { شهر امانتنه ملحق ازمید سنجاغنك شمال طرفنده یعنی قره دکیز ساحلنده بولنان قاندره قضاسنك شرق طرفنده بر ناحیەدر، که مرکزی قضا مرکزندن ٤ ، وازمیددن ٨ ساعت مسافەده واقع اولوب، ٣٢ قریەیی، وجملەسی اسلام اولمق اوزره ٦٠٠٠ قدر اهالیی جامعدر. مرکزنده هر جمعه کونی پازار قوریلوب، اطرافدن خیلی خلق طوپلانیر.

آقاپولقو { (Akapulco) مکسیقەنك بحر محیط کبیر ساحلنده برلیمانیدر، که (غورزو) ایالتنده وبو ایالتك مرکزی اولان (تیکستلا) شهرینك ١٨٢ کیلومتره جنوب غربیسنده ومکسیقونك ٣٦٤ کیلومتره جنوبنده، ″٢٩ ′٥٠ °١٦ عرض شمالی ایله ′٦ °١٠٢ طول غربیده واقع اولوب، لیمان پك صاغلام ایسەده، شهر کوچك وهواسی پك صیجاق اولوب، اسپانیانك النده ایکن حائز بولنمش اولدیغی اهمیت تجاریەسنی دخی غائب ایتمشدر؛ چونکه مکسیقەنك شمدی او جهتده اك تجارتکاه اسکلەسی (سان بلاس) در. اهالیسی ٣٠٠٠ کشیدر. لیمانك مدخلنده (سان دیاغو) قلعەسی بولنیور.

آقاپونتا { (Akaponèta) مکسیقەنك (یالیسقو) ایالتنده، (بایونه) نهری اوزرنده و (غوآدالایاره) یعنی (وادی الحجاره) نك ٤٨٠ کیلومتره شمال غربیسنده واقع برکوچك قصبەدر.

آقاتپك { (Acatepec) مکسیقەنك (پوئبلا) ایالتنده و (پوئبلا) شهرینك ١٨ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبەدر.

آقاتقی { اصفهان شعراسندن اولوب، جهانکیر پادشاه زماننده هندستانه کیدەرك، شهزاده پرویزك خدمتنده بولنمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

آن خون دل فشاند واين خون دل بخورد
فرق اين قدر بود زلب خم تا لبم

آقاتلان { (Acatlan) مكسيقه‌نك (پوئبلا) ايالتنده و (پوئبلا) شهرينك ١٣٢ كيلومتره جنوبنده واقع بر كوچك قصبه‌در.

آقاتنانغو { (Acatenango) آمريقاى وسطيده (غوآتمالا) مملكتنده، (غوآقالاته) نهرينك ساحل يسارنده و (غوآتمالا) شهرينك ٢٠ كيلومتره جنوب غربيسنده بر قصبه‌در، كه (آغوآ) ايله (فوئغو) بركانلرينك اورته‌سنده واقع و ٣٠٠٠ اهاليى جامعدر. — (فوئغو) بركانك شمالنده بولنان (آقاتنانغو) بركانك ٤١٥٠ ارتفاعى اولوب، ذروه‌سنده اولان آغزى منهدم ايسه‌ده، يوقاريدن آشاغى آچلش اولان بر ياريقدن الآن دومان وكوكوردلى صيجاق صو چيقيور.

آقاچيوس { (Acacius) خرستيانلق مذاهب قديمه‌سندن آريوس مذهبى شعباتندن «آقاچيوس مذهبى» ناميله معروف بر مذهبك رئيسى اولوب، «يكچشم» لقبيله مشهوردر. ميلادك ٣٤٠ تاريخنده قيصريه پسقپوسى اولمش؛ وايمپراطور (قونستانس) ك توجه واعتمادينى قزانمش اولديغندن، سنت (كيريل) ى عزل، وپاپا (ليبر) ى نفى ايتديرمكه موفق اولمشيدى.

آقاچيوس { (Acacius) قسطنطينيه تياتروسنده آيى اويناتير بر جانباز ايكن، قيزى (تئودوره) ايمپراطور زاده يوستنيانوسى حسن وآنه اسير ايتمكله، زوجه‌سى اولمش؛ وميلادك ٥٢٧ تاريخنده قوجه‌سيله برابر تخته اوتورمشدر.

آقاحسين خوانسارى { ايرانك خوانسار شهرندن عالم وفاضل وشاعر بر ذات اولوب، شاه سليمان صفوى زماننده ايران فضلاسنك سرآمدى ايدى. علوم متداوله‌يه متعلق برقاچ تأليفى اولوب، ايران طلبه‌سى بيننده پك مقبولدر. شو رباعى جملهٔ اشعارندندر:

اى باد صبا طرب فزا مى آيى
از طوف كدامى كف پا مى آيى
از كوى كه برخاسته‌راست بگوى
اى گرد بچشمم آشنا مى آيى

آقاديما { (Académie) افلاطونك آتنه‌ده آچمش اولديغى مدرسه‌نك اسميدر، كه، (آقادموس) اسمنده برينك تارله‌سنده تأسيس اولنمغله، بو اسمله تسميه اولنمشدر. افلاطوندنصكره آتنه‌ده دها ايكى وبر روايتده دها درت آقاديميا كشاد اولنه‌رق، افلاطونه نسبت ايتدكارى بر طاقم فلسفه درسلرى ويريليردى.

مؤخراً اوروپاده بو اسم «انجمن معارف» مقامنده قوللانلمغه باشلايه‌رق، ايلك دفعه ميلادك ٧٨٥ تاريخنده (شارلمان) كندى سراينده بو ناميله بويله بر انجمن تشكيل ايتمشيدى، كه بو مناسبتله (آقاديميا پالاتينه) يعنى «سراى آقادمياسى» تسميه اولنمشيدى. بعده فرانسه‌نك تولوز وساؤ شهرلرنده بر قاچ آقاديميا تأسيس اولنديغى كبى، ايتاليانك فلورانسه شهرنده ١٥٨٢ تاريخنده (آقاديميا دلا قروسقه) يعنى «غربال انجمن معارفى» عنوانيله تنقيدات ادبيه‌يه مخصوص برانجمن تأسيس اولنمشدر، كه ايتاليانجه لسانك مكمل بر لغات كتابنى‌ده جمع وتأليف ايتمشدر. — ينه فلورانسه‌ده ١٦١٢ تاريخ ميلاديسنده قاردينال (دى مديچيس) طرفندن (آقاديميا دل چيمنتو) ناميله بر فنون انجمنى تشكيل اولنمشيدى، كه باشليجه حكمت طبيعيه تجاربيله اوغراشمشدر. — روماده ١٦٩٠ تاريخ ميلاديسنده «آرقادلر آقادمياسى» ناميله بر انجمن ادبى تشكل ايتمشيدى، كه اعضاسنك هر برى اسكى آرقاديا چوبانلرندن برينك اسميله تسميه اولنوردى. — بولونياده دخى ١٦٩٠ تاريخنده «فنون وصنايع انجمنى» ناميله بر آقادميا تأسيس اولنمشيدى. — تورينونك فنون آقادمياسى ٢٧٥٩، وناپولينك آقادمياسى دخى ١٧٧٩ ده تشكل ايتمشدر.

فرانسه‌ده «فرانسز آقادمياسى» ١٦٣٥ تاريخنده تشكل ايدوب، قرق اعضادن مركب اولديغى حالده، لسانك تصفيه واصلاحيله مشغول اوله‌رق، فرانسز لسانك بر مكمل لغات كتابنى ياپمشدر، كه ايلك طبعه‌سى ١٦٩٤ ويدنجيسى ١٨٧٨ده نشر اولنمشدر. — ١٦٦٣ ده «تاريخ وادبيات آقادمياسى» ناميله بر ايكنجى انجمن تشكل ايتمشدر، كه او وقتدن برى پك قيمتدار بر طاقم معلوماتى حاوى مجموعه‌لر نشر ايتمكده‌در. — ١٦٦٩ ده (قلوبرت) طرفندن تأسيس اولنان «فنون آقادمياسى» دخى معلومات مهمه‌يى حاوى بر مجموعهٔ فنيه نشرينه دوام ايديور. — ينه او تاريخلرده برى رسم ونقر، برى موسيقى وبرى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ده فن معماری‌یه مخصوص اوچ آقادمیا تأسیس اولنمشدر. بوآقادمیالرك جمله‌سی ۱۷۹۳ اختلال عظیمنده اختیار تعطیل ایتمشلر ایسه‌ده، ۱۷۹۵ ده یکیدن احیا، و «فرانسه انجمن معارفی» نامیله بر دائره‌یه جمع اولنمشدر. بو انجمن تاریخ وادبیات، فنون، صنایع نفیسه، علوم اخلاقیه وسیاسیه شعبه‌لرینه منقسمدر، که بو شعبه‌لرك هر بری آیریجه بر آقادمیادر. — فرانسه‌نك اکثر ایالاتنده دخی آقادمیالر تأسیس اولنمشدر.

انکلتره‌ده باشلیجه اوچ آقادمیا واردر، که بونلرك برنجیسی ۱٦٤٥ ده اوقسفورد شهرنده تأسیس اولنوب، ۱٦٦۰ ده لوندره‌یه نقل اولنمشدر. — بری ۱۷۳۱ ده ایرلانده‌نك ادیمبورغ شهرنده، واوچنجیسی دخی جغرافیایه مخصوص اوله‌رق ینه لوندره ده تشکل ایتمشدر. اوچی‌ده مجموعهٔ موقوته‌لر نشر ایتمکده‌درلر.

آلمانیاده ابتدا ۱٦۵۲ ده «عجائب طبیعت آقادمیاسی» نامیله لیپسیقده بر آقادمیا تشکل ایدوب، بعده آلمانیانك سائر بعض شهرلرنده اجتماع ایتمش، و۱٦۷۷ ده ایمپراطور لئوپولد طرفندن تحت حمایه‌یه آلنمغله برابر ویانه‌یه نقل اولنمش، واو وقتدن بری «لئوپولد آقادمیاسی» نامنی آلمشدر. برلینده ۱۷۷۰ تاریخنده برنجی فردریق طرفندن بر «فنون آقادمیاسی» تأسیس اولنوب، ابتدا لاتینجه صکره فرانسزجه ونهایت آلمانجه مجموعهٔ فنیه‌لر نشر ایتمکده‌در. بو آقادمیانك ایلك مدیری حکیم مشهور (لیبنیچ) اولمشدر.

اسوجده ۱۷۱۰ تاریخنده (اوپسال) شهرنده السنهٔ شمالیه‌یه مخصوص بر آقادمیا تشکیل اولندیغی کبی، استوقهولمده دخی ۱۷۵۹ ده بر «فنون آقادمیاسی» تشکل ایدوب، او وقتدن بری بر مجموعهٔ فنیه نشر ایتمکده‌در.

اسپانیاده ۱۷۱۳ ده اسپانیولجه لسانك ترقیسی وظیفه‌سیله (اسقالونه) دوقه‌سی طرفندن بر آقادمیا تشکیل اولنه‌رق، مادریدده اجتماع ایتمکده‌در.

روسیه‌ده پترسبورغ «فنون آقادمیاسی» ۱۷۲٤ ده بیوك پترو طرفندن تأسیس، و۱۷۲۵ ده قاترینه طرفندن توسیع اولندرق، او وقتدن بری باشلیجه فرانسزجه ولاتینجه لسانلرنده مجموعه‌لر نشر ایتمکده در.

آمریقانك ممالك مجتمعه‌سنده بوستون آقادمیاسی ۱۵۸۰ ده، وفیلادلفیاده‌کی «علوم فلسفیه آقادمیاسی» دخی ۱۷٦۹ ده تأسیس اولنمشدر.

آقادیا { (Acadie) آمریقای شمالینك انکلتره‌نك النده بولنان و(دومینیون) دنیلن مملکت واسعه‌سنده برقطعه‌نك اسم قدیمیدر. بوکون «یکی اسقوچیا» دنیلور. [«یکی اسقوچیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آقادیا { (Accadia) ایتالیای جنوبیده ملغا ناپولی قراللغنده (آولینو) ایالتنك (آریانو) قضاسنده و(آریانو) شهرینك ۲۲ کیلومتره شرقنده بر قصبه اولوب، ٤۳۵۰ اهالیسی واردر.

آقادیا مینس { (Acadia Mines) یعنی «آقادیا معدنلری» آمریقای شمالیده دومینیون مملکتنك یکی اسقوچیا قطعه‌سنده، (فولچستر) قضاسنك (قوبکید) طاغنده پك واسع ومهم بر دمیر معدنی اولوب، (هالیفاقس) شهرینك ۱۳٤ کیلومتره شمالنده واقعدر.

آقار { خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب سنجاغنده برچایدر، که سلطان طاغنك غرب جنوبی مائله‌سندن نبعانله، صندقلی وبولیوادین قضالری آره‌سنده شماله طوغری جریان ایدر، وصندقلیدن کلن دیکر برچای دخی اخذ ایله، سلطان طاغنك شمالی اتکلرینی طولاشه‌رق، قره حصار چاییله دخی برلشدکدن صکره، شرقه طوغری دونوب، (ابهر) کولنه منصب اولور. مجراسی ٦۰ کیلومتره قدردر. — بو چایك صاغ طرفنده وسلطان طاغنك شمال غربی اتکنده بو نامله بیوجك بر قریه دخی واردر.

آقاراپی { (Acarapi) برازیلیانك شمال غربیسنده (ریو نغرو) نهری حوضه‌سنده بولنان آمریقانك اقوام اصلیه‌سندن برقومدر.

آقارضی { ایران شعراسندن اولوب، هندستانه سیاحت ایتمش، و۱۰۲٤ تاریخ هجریسنده وفات ایتمشدر.

آقارفیورد { (Akarfiord) اسلانده آطه‌سنك شمال شرقی ساحلنده بر کورفزدر، که (یوقولسه آقارفیروبی) نهری اورایه منصب اولور.

آقارنانیا { (Akarnanie) یونانك شمال غربیسنده بر قطعه‌در، که شرق طر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فنده بولنان (اتوليا)ايله برلشديريله‌رك بر ايالت تشكيل ايتمشدر. بو قطعه شمالاً نارده كورفزيله و(اپير) قطعه‌سندن معدود اولوب اخيراً يونانه ترك اولنان (جومرقه) ناحيه‌سيله، شرقاً وجنوباً (آسپروپوتامو) مجراسيله، غرباً دخى يونان دكيزيله محدود ومحاط اوله‌رق، غير منتظم برمثلث شكلنده‌در. بو قطعه ايكى‌يه منقسم اولوب، شمال شرقى طرفنه (والتوس)، وجنوب غربى قسمنه دخى (اكسرومروس) ديرلر. بو ايكى قسمك هر برى بر قضا اعتبار اولنه‌رق، مركزلرى نارده كورفزينك سواحل جنوبيه‌سنده اولان (كاروانسراى) ايله (وونيچه) قصبه‌لريدر. آقارنانيانك اراضيسى طاغلق اولوب، غايت صرپ يرلر واوچوروملرله ويك صيق اورمانلرله مستوردر. مع هذا قابل زراعت ويك منبت يرلرى دخى واردر؛ آلچق يرلرنده پورتقال وليمون آغاجلرى يتيشير، وزيتون آغاجلرى ايسه يبانى حالنده پك واسع يرلرى اورتوب، غايت ده يوكسك اولور؛ باغلرنده‌ده پك كوزل اوزوم اولور؛ اورمانلرينك كراسته‌لك آغاجلرى دخى چوقدر؛ آنجق اهاليسى نيم وحشى حالنده اولوب، يالكز جزئى بر مقدار بغداى ومصر زرعيله وطاغلرده پلاموط طوپلايوب صاتمغله اكتفا ايدرلر، واكثريا بيلرنده اورشمغله وخيدودلقله عمرلرينى كچيررلر. (توكيديدى)نك تاريخندن آكلاشلديغنه كوره، بو قطعه ازمنهٔ قديمه‌ده دخى يونان مدنيتندن بهره‌مند اولميوب، دائما پوصيلر وخيدودلر يرى بولنمشدر. اكسرومروسك ايكى اووه‌سى‌ده واردر، كه برى مركزى اولان وونيچه‌نك اطرافنده، وديكرى‌ده آسپروپوتامونك منصبى جوارلرنده‌در. بو ايكنجيسى بطاقلقلرله مستور اولوب، آچلغه محتاجدر. (ريوس) و (اوزروس) ناملريله ايكى بيوك وبر قاچ ده كوچك كولى واردر. اتوليا ايله برابر ايالتك اهاليسى ۱۲۱۶۹۳ كشى اولوب، مركزى اتوليانك ساحل جنوبيسنده‌كى (مسولونكى) شهريدر. [«اتوليا» ماده‌سنه مراجعت.]

آقاروا { (Akaroa) بحر محيط كبيرك (پولينيسيا) قطعه‌سنده «يكى زلانده»نك } مركب اولديغى ايكى جزيره‌دن جنوبيسنك ساحل شرقيسنده كائن (بانق) شبه جزيره‌سنده بر قويدر، كه ۴۳° ۵۴′ عرض جنوبى ايله ۱۷۰° ۴۱′ طول شرقيده واقعدر. ۱۸۴۰ ده فرانسه بو قويى ضبط ايتمش ايسه‌ده،* حفظ ايده‌ميوب. بوكون يكى زلانده‌نك هر طرفى كبى انكلتره‌نك تحت تصرفنده‌در.

آقاره { (Acara) برازيليانك (پارا) ايالتنده بر نهردر، كه (پارا) شهرينك ۴ ساعت جنوبنده، ۱° ۴۰′ عرض جنوبيده (پارا) ايرماغنه دوكيلور. مجراسى ۲۰۰ كيلومتره‌دن زياده‌در.

آقارى { (Acari) پرو جمهوريتنك (آركيپا) ايالتنده برشهردر، كه بحر محيط كبير } ساحلندن ۵۰ كيلومتره ايچريده، (سنت جوان) نهرى اوزرنده و(آركيپا) شهرينك ۳۶۰ كيلومتره غرب جنوبيسنده، تقريباً ۱۵° عرض جنوبيده واقع اولوب، بش آلتى بيك اهاليسى واردر. اسكله‌سى (پوآنت لياس) دنيلن آچيق بر ليماندر.

آقاست { (Acaste) غلوس جوارلرنده بولنمش اولان (پولقوس) شهر قديمنك } حكمدارى وآستيداميه‌نك زوجى اولوب، قاريسنك معشوقى بولنان (پلئوس) طرفندن قتل اولنمشدر. [«آستيداميه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آقاشاهكى { اصفهانه مضاف ماربين قراسندن (دنان) قريه‌لى بر شاعردر. شو } قطعه جملهٔ اشعارندندر:

عشق داريم وسينه سوزانى
دردى داريم وديده حيرانى
عشق وچه‌عشق عشق عالمسوزى
دردى وچه درد درد بيدرمانى

آقاكيا { (Akakia) فرانسه دار الفنونى معلملرندن وقرال برنجى فرانسوآنك } اطباسندن اولوب، (شالون) شهرنده طوغمش، وميلادك ۱۵۵۱ تاريخنده وفات ايتمشدر. جالينوسك كتابلرينى فرانسزجه‌يه ترجمه ايتمش، وطبه متعلق بعض اثرلر دخى يازمشدر. — بو عائله‌يه منسوب بر قاچ طبيب دها يتيشوب، فرانسه قراللرينك اطباسى بولنمشلردر.

آقا محمد خان قاجار { الحالة هذه ايرانده حكومت سورن } سلاله‌نك بانيسيدر. ايرانك شمال طرفلرنده يرلشمش اولان تركمن عشيرتلرندن (قاچار) عشيرتنه منسوب اولوب، پدرى محمد حسن خان استراباده بو عشيرتك رئيسى ايدى. سلالهٔ صفويه‌نك انقراضنده ايران تختنى ضبط وايران حدودينى تا هندستان وبخارايه‌ر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قدر توسیع ایتمش اولان مشهور نادر شاهك یكنی وخلفی عادل شاه مومی الیـه محمد حسن خانك ایكی اوغلنی اله كچیروب، بونلرك بیوكی اولان صاحب ترجمه آقا محمد خانی، ٨ یاشنده اولدیغی حالده، خادم ایتمشیدی. آقا محمد خان سرای پادشاهیده بیویوب، ایرانك نادر شاهك وفاتندن صكره كسب ایتمش اولدیغی حال اغتشاشی كوره‌رك، تا چوجقلغنده ذهننجه ایران حكمدارلغنی قورمشیدی. عادل شاهك وفاتنده آقا محمد آزاد اولوب، باباسی یاننـه عودت ایتمشـیدی. بر قاچ سنه صكره پدری نادر شاه سلاله‌سندن صكره تختی ضبط ایتمش اولان كریم خان طرفنـدن قتل اولنـه‌رق، كندیسی دخی او آرالق پایتخت بولنـان شیرازه آلنمش؛ وهر نه قدر كه كریم خانك سراینده معزز طوتیلوب، خان كندیسیله استشاره دخی ایدر دیسه‌ده، شیرازدن دیشاری چیقمسنه مساعده اولنمیوب، یالكز آره صره آوه كیتمكه مساعده‌سی وار ایدی. چوجقلغنـدن بری قورمش اولدیغی فكر پدرینك قاتللری اولان (زند) خاندانی حقنـده كسب ایتمش اولدیغی خصومتدن برقات دها قوت بوله‌رق، آقا محمد خان، اصـلا رنك ویرمكسزین، بر فرصته منتظر ایدی. نهایت ١١٩٣ تاریخ هجریسنده كریم خانك خسته‌لندیغنی كوروب، اوله‌جكنی آكلامغله، ایرانده بر وقتدن بری هر حكمدارك وفاتنده وقوعی معتـاد حكمنه كچمش اولان قاریشیقلقلردن اسـتفاده امیدیله، آوه كیتمكی بهـانه ایده‌رك، معیتنده بولنـان اون یدی سـواری ایله شیرازدن چیقوب، بر قاچ كون ظرفنده مازندرانه واصل اولمش؛ وابتدا كندی عشیرتنی وسائر تركن عشیرتلرینی بر صورتله كندینه جلب ایتدكدن صكره، استراباد ایرانك پك كنارنده بولندیغنـدن، وكیلان طرفلرنده دخی كووندیكی بر طاقم تركن عشیرتلری بولندیغندن، طهرانه كیدوب، بو شهری مركز اتخاذ ایتمش؛ وچابوجاجق مازندران كیلان وآذربایجـان طرفلرینی دائرهٔ تصرفنه آله‌رق، عراق عجم وفارسـه طوغری توسیع ممالكه حاضرلنیوردی. زند عائله‌سنه منسـوب اولان كریم خان نه قدر عادل ومرحتلی بر حكمدار ایدیسـه، اوغلی لطف علی خان دخی او قدر جسور ودكرلی بر كنج ایدیسه‌ده، پدرینك تختنه اوتورور اوتورماز، مربیسی ووزیری اولان حاجی ابراهیمی چكه‌میوب، بینـلرنده منـافرت پیدا اولمش، وهر بری دیكرینـك مزارینی قازمغه چالیشمقده بولنمشـیدی. آقا محمد خان عراق عجمدن آشاغی تجاوز ایدنجه، لطف علی خان همان بالذات عسكر سوق ایده‌رك، آقا محمد خانك عسكرینی تار ومار ایتمش ایسـه‌ده، حاجی ابراهیم شـیرازده تحصن ایدوب، كنج حكمـداری پایتخته قبـول ایتمدیكنـدن، كرمانه واورادن‌ده خراسـانه قاچمغه مجبـور اولمش؛ وبر وقت صـكره، كرمانه عودتله، اوراده تحصن ایده‌رك، آقا محمدله محاربه‌یه طوتیشمش ایســه‌ده، آقا محمدك عسكری پك چوق اولدیغندن، شهری ضبط ایتمش؛ ولطف علی خان كوج حال ایله فرار ایتمكه موفق اولمشـیدی. آقا محمد لطف علی خانی قاچیردیغنه حدت ایده‌رك، سائر شهرلره دخی رقیبنی قبول ایتمك تهلكه‌سنی كوسـتروب، عبرت اولمق اوزره، ایلك دفعه اوله‌رق، ظلم واعتسافنی اظهارله، كرمان شهرینی عسـكرینه یغما ایتدیرمش، وبتون نسوان واطفالی اسیر ایدوب، عسكرینه طاغیتمشدر. نادر شاهك منسـوب بولندیغی آفشـار عشـیرتی پك قوتلی اولدیغندن، آقا محمد خان بونلره قارشی قوت استعمال ایتمیه‌رك، حیله ایله رئیسـلرینی جلب، وبر مدت صكره قتل ایتمش. شیرازده مستقل قالمش اولان حاجی ابراهیم دخی كندیسنه التجا ایتمكله، وزیرلكنـه نصب ایتمش؛ وبو وجهله خراسـاندن ماعدا بتـون ایرانی اله كچیرمشدر. كورجسـتان پرنسی (هراقلیوس) مقـدما ایرانه جزیه ویرركن، بو اغتشاشاتدن استفاده ایله، روسیه‌یه جزیه كذار اولمش اولدیغنـدن، آقا محمد خان او طرفه‌ده عسكر سـوق ایده‌رك، مظفر اولمش، وعودتنده ١٢١٠ تاریخنده باشـنه تاج قویوب، ایران حكمـدارلغنی اعلان ایتمشـدر. قرداشلرندن اوچی كندیسـنه امنیت ایده‌میـه‌رك، ایرانك خارجنه قاچمشـلردی. یانده قالمش، وخیلی معاونت بیله ایتمش اولان جعفر قولی‌یی قتل ایتدیرمش؛ ویكنی باباخانی ولیعهد ایتمش ایدی. شاه اسماعیل صفوینك اعلان ایتمش اولدیغی مذهب شـیعی‌یی نادر شـاه تعدیل ایده‌رك، مذهب جعفری نامیله سنیلكی اعاده ایتمشیكن، آقا محمد شیعیلرك محبتنی قزانمق ایچون، سلالهٔ صفویه‌نك جد اعلاسی اولان شیخ صفی الدینك تربه‌سـنده قلیج قوشانوب، مشهد امام رضایی زیارت وسیله‌سیله خراسانه عزیمتله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوراسنی دخی تحت اطاعته آلدی. او سنه تکرار کورجستان سفرینه حاضرلنوب. یولده کیدرکن، جزئی بر قباحت ایچون اعدامله محکوم ایتمش اولدیغی ایکی خدمتجیسی طرفندن قتل اولنمشدر.

آقا محمد خان قیصه بویلی، ضعیف، وخادم اولمق مناسبتیله، آق آغا کبی کوسه وبروشق چهره‌لی اولوب، غایتله چرکین، وآنجق فوق‌العاده بر عقل وذکاوته مالك وحیله ودسیسه‌ده یك ماهر ایدی. ایتدیکی ظلملری ابدی حدتندن ایتمیوب، محضا ایشنی یوروتمك ایچون بالمجبوریه ایدردی. حب جاه وحستی فوق‌العاده ایدی. وفاتنده ٦٣ یاشنده اولوب، هر نه قدر عمرینك صوکنده تتوج ایتمش ایسه‌ده، فعلاً ۲۰ سنه حکمدارلق ایتمشدر. وفاتنده یکنی بابا خان تخته اوتوروب، نادر شاهدن صکره کیمسه‌نك جسارت ایتمدیکی شاهلق عنوانني آلدرق، فتح علی شاه تسمیه اولنمشدر. فتح علی شاهدن صکره محمد شاه، ومحمد شاهدن صکره شمدیکی شاه ایران ناصرالدین شاه حضرتلری تخته چیقمشدر.

آقا مهدی { ملوك صفویه زماننده اصفهانده طوغوب، اوراده تحصیل علم وکمالاتله، شاه طهماسب ثانینك منجم باشیسی اولمش؛ ودولت صفویه‌نك انقراضندن صکره، کیلانه چکیلوب زراعتله مشغول اولور ایدی. غایتله خوش طبع واخلاق حسنه ایله متصف بر ذات اولوب، طبیعت شعریه‌سی دخی وار ایدی. ۷٦ یاشنده اولدیغی حالده کیلانده ارتحال ایتمشدر. شو رباعی جملهٔ اشعارندندر:

با حکم قضا ستیزه نتوان کردن
با دست علاج نیزه نتوان کردن
تدبیر کجا علاج تقدیر کند
آهن باموم ریزه نتوان کردن

آقانته { یاخود آقانتوس (Acanthe, Acanthus) ازمنهٔ قدیمه‌ده بو اسمله اوچ قصبه وار ایدی: برنجیسی ماکدونیا شبه جزیره‌سنده (آینوروز) برزخی قربنده وساحل بحرده ایدی، که شمدی برنده (چریسو) قریه‌سی بولنیور. — ایکنجیسی آناطولینك غرب جنوبی ساحلنده کائن اسکی قاریا یعنی منتشا ساحلنده استانکویك جنوبنده اوزانان شبه جزیره‌ده ایدی. — اوچنجیسی ده مصرده نیلك ساحل یسارنده و(منف) شهرینك ٤ کیلومتره یوقاریسنده ایدی.

آق اوشاغی { معمورة العزیز ولایتی عشایرندن بر عشیرتدر، که یازین عربکر ایله دیوریکی آره‌سنده واقع صاری چیچك نام غایت هوادار ولطیف بر یره کیدوب، خیمه قورارلر، وقیشین کویلرینه عودت ایدرلر.

آق اوغلان { قافقاسیاده: روسیه‌نك الده بولنان قره باغ مملکتنده، (شوشه) شهرینك ۳۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده و(آراس) ایرماغنه دوکیلن بر چایك اوزرنده واقع بر قصبه‌در. بو قصبه‌نك آلت طرفنده (الاکوز) طاغلری ختام بولوب، بحر خزره قدر ممتد اولان واسع اووه‌یه کیریلیر.

آق اووه { قسطمونی ولایت وسنجاغنك طاشکپری قضاسنده برقاچ کویی حاوی بر اووه‌در.

آقایوتله { (Acajutla) آمریقای جنوبیده سالوادور جمهوریتنك اك تجارتکاه اسکله‌سی اولوب، بحر محیط آطلاسی ساحلنده، ۱۳° ۳۷′ عرض جنوبیده واقع و ۱۰۰۰ نفوسی حاویدر.

آقایوقام { (Acayucam) مکسیقه‌نك (وراقروز) خطه‌سنده همنامی اولان سنجاغنك مرکزی بر قصبه‌در.

آقائی { همدان اکابرندن خوش طبع وشیرین زبان بر شاعر اولوب، اك زیاده رباعیاتده مهارتی واردر. شو رباعی جملهٔ اشعارندندر:

بی پا وسران دشت خون آشامی
مردند بحسرت وغم ناکامی
محنت زدکان وادی عشق ترا
هجران کشد واجل کشد بدنامی

آق بابا { قوزغنجقدن ایکی ساعت ایچریده بیوك بر قریه‌در، که موقعنك لطافتی ومیوه وصوینك لذتیله مشهور اولوب، مظنهٔ کرامدن آق بابا اسمنده بر ذاتك تکیه وتربه‌سی دخی اوراده بولنمغله پایتختدن تنزه وزیارت ایچون کیدیلیر.

آق بابا { قارص جوارنده بر ناحیه‌در، که (آرپه چایی) نك منابعنده واقع اولوب؛ ادارهٔ عثمانیه زماننده قارص سنجاغنك (زاروشاد) قضاسنه تابع، و۲۸ قریه و ۳۰۰۰ نفوسی حاوی ایدی. اهالیسنك جمله‌سی اسلامدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آق برون { (رأس ابيض Cap Blanc) وپورتكيزجه (Cabo Branco)

آفريقا قطعه‌سنده صحراى كبيرك ساحل غربيسنده، بحر محيط آطلاسيده بر بروندر، كه (جبل ابيض) نام طاغك غرب جنوبه طوغرى دكيزك ايچنه اوزانمسندن حاصل اولوب، ″۵۵ ′۴۶ °۲۰ عرض شمالى ايله ″۳۰ ′۱۸ °۱۹ طول غربيده واقعدر. ۴۰ كيلومتره قدر اوزون، ۴ ويا ۵ كنيش و ۲۵ متره قدر مرتفع بر شبه جزيره‌نك اوجيدر، كه بو شبه جزيره شرق طرفنده سفائن حقنده پك امين وقوملق اراضى ايله محاط بر قوى تشكيل ايديور. بوقويك بر آزجنوبنده (اركين)اسمنده براسكله وليمان واردر. كرك شبه جزيره وبرون وكرك ايچرى‌يه طوغرى اوزانان طاغ بياض قومدن عبارت اولديغى ايچون، بو اسمله تسميه اولنمشدر.

آق برون { (رأس ابيض Cap Blanc) تونسك شمالنده (بزرته) قربنده

بر بروندر، كه آفريقانك شماله طوغرى اك زياده اوزانمش نقطه‌سى اولوب، ″۴۰ ′۱۹ °۳۷ عرض شماليده واقعدر. بو بروندن آچيق هواده ساردنيا آطه‌سى كوزيكور.

آق بيكار { ادرنه ولايتنده، كوملجنه سنجاغنك (اكريدره) قضاسنده

ومركز قضانك شرق طرفنده بر ناحيه وناحيه‌نك مركزى اولان بيوجك بر قريه‌در. ناحيه جنوباً معدن طاغيله شرقاً الا طاغله وشمالاً دخى آرده نهريله محاط اولوب، طاغلق بر محلدن عبارتدر. — چتالجه سنجاق وقضاسنده دخى بو نامله بر قريه واردر، كه چتالجه شهرينك ايكى بچق ساعت شرق شماليسنده وكوچك چكمجه‌يه دوكيلن بر چايك اوزرنده واقعدر.

آق بيكار { قونيه ولايت وسنجاغنده اسبكشان قضاسنك قوچحصارى ناحيه‌سنده

وصولدن قزيل ايرماغه دوكيلن بر چايك اوزرنده واقع بيوك بر قريه‌در.

آق بييق { سلطان مراد خان ثانى حضرتلرينك دور سلطنتلرنده ظهور ايدن مشا-

هير اولياء اللهدن اولوب، فاتح سلطان محمد خان ثانى حضرتلرينك دورنده دخى برحيات ايدى؛ حتى استانبول فتحنده دخى آق شمس الدين حضرتلريله برابر معيت پادشاهيده بولنوب، پايتختك معلوم اولان بر محله‌سى تبركاً اسم شريفلريله تسميه اولنمشدر. مشاراليه حاجى بيرام ولى حضرتلرينك خلفاسندن ايكن، خلوت اثناسنده مال وثروت آرزوسنى بروجهله فكر وكوكلدن چيقاره‌مديغندن، هر نه قدر شيخى ترك دنيايه تشويق ايديورديسه‌ده، «الدنيا مزرعة الآخره» حديث شريفنه تمسك ايده‌رك، مال وثروته اولان محبتدن واز كچمديكيچون، شيخك صومعه‌سندن طرد اولنمشيدى. ديشارى‌يه چيقاركن تاجى قپويه ايليشوب باشندن دوشديكيچون، بونى شيخك كرامتنه حمل ايده‌رك، فيمابعد باشنه بر شئ كيميوب، باش آچيق كزمش، وصاچنى اوزاتمشيدى. مجزوب وابدال اولديغى حالده، بحكمة الله تعالى مال وثروتى كيتدكجه آرته‌رق، بروسه‌ده واسع بر بنا انشاسيله، كلوب كچن مسافرين وفقرايه طعام يديرر، وآقچه وساره ويرردى. بو حاليله برابر مولى علاءالدين على العربينك درسنه مداومت ايدوب تحصيل علم ايدردى. ارتحالنه قدر عمرينى بوصورتله كچيره‌رك، ۸۶۰ تاريخلرنده ارتحال ايتمشدر. بروسه شهرنده الآن موجود آثار خيريه‌سى وتكيه‌سى اولوب، تكيه‌نك جوارنده‌كى تربه‌ده مدفوندر.

آق بييق { درسعادتده سلطان احمد جوارنده وسلطان احمد جامع شريفنك

شرق جنوبيسنده بر محله اولوب، قبا صقال ايله آخور قپو محله‌لرى آره‌سنده واقعدر. استانبول فتحنده فاتح حضرتلرينك معيتلرنده بولنمش اولان مشاهير اولياء اللهدن آق بييق حضرتلرينك اسم شريفلريله تسميه اولنمشدر.

آق بييق { خداوندكار ولايتنده بروسه سنجاغنك بيله‌جك قضاسنده

وبيله‌جك قصبه‌سنك اوچ ساعت قدر غرب طرفنده واقع بيوجك بر قريه‌در.

آق پلانقه { بلغارستانك شمال غربيسنده طونه ساحلنده و ودينك اوچ

ساعت قدر جنوب شرقيسنده (آرزر) نهرينك منصبنده واقع بركوچك قصبه‌در. ادارهٔ عثمانيه زماننده طونه ولايتك ودين سنجاق وقضاسنه ملحق ايدى. بلغارجه اسمى (آرزر پلانقه) در.

آق پولاق { بايزيد جهتنده روسيه حدودينى تعيين ايدن چنكل طاغنك برذر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وه‌سیدر. [« چنکل طاغی » ماده‌سنه مراجعت.]

آقتئون { (Actéon) یونان قدیم اساطیرینه کوره، (تیبه) حکمدارى (آرستیوس) ڭ اوغلی اولوب، آوجیلقده‌کی مهارتیله مشهور اولمغله، اثنای صید وشکارده، قردن کنایه اولان دیانه‌یی یقانیرکن چبلاق کوروب، شهوت آمیز برنظرله باقدیغندن، بوالهه طرفندن کیکه تحویل اولنمش، ودرحال کندی کوپکلری طرفندن پیرتیلوب تلف اولمش.

آقتوآریوس { (Actuarius) بیزانس یعنی قسطنطنیه اطباسندن اولوب، میلادك اون ایکنجی ویا اون دردنجی عصرنده یاشامش، وطبه متعلق بعض اثرلر یازمشدر. من وسنامکی‌یی مسهل کبی ایلك قوللانان بودر دیه ادعا اولنیورسه‌ده، عرب اطباسی بو ایکی علاجی بوندن اول بیلیر، واستعمال ایدرلردی.

آقتوبه { (Aktouba) وولغا یعنی آتیل نهرینك منصبنه قریب آیرلدیغی شعباتك بریدر. [« وولغا » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آقتوپان { (Actopan) مکسیقه‌ده مکسیقو شهرینك ١٠٠ قدر کیلومتره شمال شرقیسنده کوچك بر قصبه اولوب، قربنده ٣٠٠٠ متره ارتفاعی اولان (مامانهوته) طاغی بولنور.

آقتون { (Acton) آمریقای شمالینك ممالك مجتمعه ودومینیون ممکلتلرنده بر قاچ بیوك قریه وکوچك قصبه‌نك اسمیدر.

آقتون { (Acton) عن‌اصل ایرلانده‌لی اولوب، میلادك ١٧٣٧ تاریخنده فرانسه‌نك بزانسون شهرنده طوغمش؛ وبر مدت فرانسه بحریه عسکرنده خدمت ایتدکدن صکره، ناپولی‌یه کیده‌رك، قرالیچه‌یه چاتمغله، باش وکالته قدر چیقمش؛ وبر چوق انتریغه‌لر چویردکدن صکره، ١٨٠٣ ده فرانسه‌نك طلبی اوزرینه عزل اولنه‌رق، سیجلیایه چکلمش، وایکی سنه صکره اوراده وفات ایتمشدر.

آقتیوم { (Actium) یونانك آقارنانیا خطه‌سنك منتهای شمال غربیسنده اولان برونك اسم قدیمیدر. الیوم، (پونتا دلا چیوولا) اسمندن مخفف اوله‌رق، (پونده) دنیلیر، ونارده کورفزینك مدخلنده وپروزه‌نك قارشیسنده اولوب، اخیراً یونانه ترك اولنمشدر. بوموقعده میلاددن ٣١ سنه اول روما سردارلرندن (اوقتاویوس) (آنتوآن)ی مغلوب ایتمکله، روما جمهوریتنه ختام ویرن بو مظفریت نامنه پروزه‌نك آرقه‌سنده خرابه‌لری الآن موجود اولان (نیقوپولیس) شهرینی بنا، وآقتیوم موقعنك حامیسی عد اولنان ذکورْ الهی (آپولون) ك معبدینی یکیدن تأسیس ایتمشیدی.

آق چای { (Rivière Blanche) بو اسمله آمریقای شمالینك (دومینیون) ممکلتنده اوچ نهر واردر. — برنجیسی قناده خطه‌سنده (اونتاریو) ایالتنك (آلغومه) قضاسنده اولوب، « آق کول » دن چیقار، و ٣٠ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، « بوقاری کول »ه منصب اولور. — ایکنجیسی ینه (اونتاریو) ایالتنده اولوب، شمالدن جنوبه جریانله، ١٥٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (تمیسقامینغ) کولنه دوکیلور، واورمانلرله مستور واسع بر اراضی‌یی اروا ایدر. — اوچنجیسی (مانیتوبه) خطه‌سنده جریان ایدوب، پك منبت بر طاقم اراضی‌یی سقی ایتدکدن صکره، (مانیتوبه) کولنه منصب اولور.

آقچه { سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنك قویلحصار قضاسنه تابع وقضانك شرق طرفنده واقع بر ناحیه‌در.

آقچه آباد { طربزون ولایت وسنجاغنده مرکزه ملحق وطربزونك جهت غربیه‌سنده واقع بر ناحیه اولوب، ٩٩ قریه‌دن مرکب اولدیغی حالده، تقریباً ٢٥٥٠٠ نفوسی حاویدر، که بونلرك ١٣٠٠٠ ی اسلام، ٥٠٠٠ ی روم وایکی بیك بشیوزی دخی ارمنیدر. ناحیه‌نك ٦٧٥٠ خانه‌سی، ٤ مدرسه‌سی، ١٩ اسلام و ٨ خرستیان مکتب ابتدائیسی واردر. اراضیسی اولدقجه محصولدار اولوب، علی الخصوص توتون محصولاتی پك چوقدر. بو ناحیه‌نك مرکزی (پولتخانه) لیمانیدر، که اسمی (پولادخانه) دن غلطدر.

آقچه حصار { اشقودره ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، یوکسك بر طاغه طیانمش غایت صرب وطبیعی اوله‌رق مستحکم بر تپه‌نك اوزرنده، وندیك کورفزی ساحلندن ٢٠ قدر کیلومتره‌لك مسافه‌ده‌در. آقار صولری وچشمه‌لری پك چوق اولمغله، اصل اسمی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرناؤدجه « چشمه » دیمك اولان (قرویا) در. حذای
بحردن ٦٠٤ متره ارتفاعنده اولوب، دوز بر او-
وه‌نك اوستنده بولنغله، منظره‌سی غایت کوزل او-
لوب، اطرافنده پك واسع یرلر کورینور. قبل‌الفتح
آرناؤدلقده حکم سورمکده بولنمش اولان پرنسلردن
(یان قاستریوتی) نك مقری اولوب، پك متین استحکا-
ماتله مستحکم ایدی، که مؤخراً مومی الیهك اوغلی
اسکندر بك قرق سنه امتداد ایدن محارباتنده دفعاتله
بو قلعه‌نك ایچنه تحصن ایتمشیدی. قلعه ١٢٤٨ تاریخ
هجریسنده رشید پاشانك امریله هدم اولنه‌رق،
خرابه‌لری ایچنده ٨٠ خانه ایله ایکی جامع شریف
بولنیور. شهرك سائر خانه‌لری تپه‌نك اوستنده‌کی
طاغك اتکنده طاغنیق بر حالده اولوب، اهالیسی
کافةً مسلمان اولمق اوزره ٧٥٠٠ کشیدر.

آقچه شهر { قسطمونی ولایتنده بولی سنجا-
غنك دوزجه قضاسنه ملحق
ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه‌در، که قره دکیز
ساحلنده اولوب، ارکلینك ٤٥ کیلومتره قدر غرب
جنوبیسنده و (میلان) چایی منصبنك ٢٠ قدر کیلو-
متره شرقنده واقعدر. قصبه یوقاری وآشاغی نامیله
بربرندن آیری ایکی محله‌دن عبارت اولوب، ایکیسی
دخی اسکله ایسه‌ده، لیمانی اولمدیغندن، یالکز هوا
مساعد اولدقجه کیلر یناشه‌بیلیر. مع هذا او جوار-
لرك اسکله‌سی اولوب، اولدقجه تجارتی وبر قاچ
مغازه‌سی واردر.

آقچه شهر { قونیه ولایت وسنجاغنك قره‌مان
قضاسنده وقره‌مان شهرینك ٦٠
کیلومتره قدر شمال شرقیسنده کوك صو نهری کنا-
رنده بر کوچك قصبه‌در.

آقچه صو { خداوندکار ولایتنده کشیش طا-
غنك شرق اتکلرندن اینوب،
دنیجه نهرینه دوکیلور بر کوچك چایدر.

آقچه طاغ { [« آغچه طاغ » ماده‌سنه مرا-
جعت بیوریله.]

آقچه قیونلی { آطنه ولایتنك طاغلرنده طو-
لاشیر برعشیرتدر.

آقحصار { آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده
قضا مرکزی بر شهر اولوب.
مرکز لوا اولان مغنیسا شهرینك ٥٠، ومرکز ولایت
اولان ازمیرك ٨٠ کیلومتره شمال شرقیسنده وکدیز
چایی تابعلرندن قوم چاینه صاغدن دوکیلن بردره‌نك
صول ساحلنده یعنی شرقنده واقع و ٨٠٠٠ نفوسی
جامعدر. پك اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی
(تیاتیره) در. مرکز لوا ایله بر شوسه طریقیله واو-
رادن مرکز ولایتله دخی دمیر یولیله مربوطدر.
— قضاسی جنوب شرقیسنده بولنان مرمره‌جك
ناحیه‌سیله برابر ٢٥٧٥٢ نفوسی شامل اولوب،
بونلرك یالکز ٣٧٧٦ سی روم، ٣٢٥ ی ارمنی
١٣٣ ی یهودی وقصوری کاملاً اسلامدر. مر-
مره‌جك ناحیه‌سنده ینه (مرمره‌جك) نامیله واسعجه
برکول بولنیور، که بر آیاق واسطه‌سیله کدیز نهرینه
دوکیلور. آق حصار قضاسنك اراضیسی غایت
منبت اولوب، حبوبات متنوعه ایله برابرکلیتلی پاموق
وخشخاش یتیشیر، وباغلری‌ده چوق اولوب، کوزل
بر جنس شراب یاپیلیر. هواسی یازین آغرجه‌در.

آقحصار { شهر امانته ملحق ازمید سنجاغنك
کیوه قضاسنده ناحیه مرکزی بر
قصبه‌در، قضانك شرق جنوبی جهتنده وسقاریه
نهرینك ساحل یسارنده یعنی غرب طرفنده واقعدر.

آقحصاری { (المولی محمد منشی —) [« منشی »
ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]
— (المولی نصوح نوالی —) [« نوالی » ماده-
سنه مراجعت بیوریله.]

آق خرابه { حلب ولایتنك اورفه سنجاغنده
بر قریه‌در.

آق دره { معمورة العزیز ولایتك بهسنی قضا-
سنده بر کوچك چایدر، که
(بونچلر) قریه‌سی اوکندن نبعان ایدوب، بش چکید
نام محلده کوك صو نهرینه دوکیلور. بو چایك او-
زرنده (چلبوغاز) نامیله برکوپری واردر.

آق درین { آرناؤدلقده (درین) ایرماغنی
تشکیل ایدن ایکی نهردن برینك
یعنی یاقوه واپیك طرفلرندن کلوب، (لومه) ده قره
درین ایله برلشن نهرك اسمیدر. [« درین » ماده‌سنه
مراجعت بیوریله.]

آق دکیز { یاخود بحر سفید، (Medité-
ranée (Μεσόγειος وروجه
کرك روم وکرك اوروپا لسانلرنده « قره‌لر آره‌سی »
معناسنی افاده ایدن اسملرله مسمی اولوب، عربلر دخی
اکثریا (بحر الروم) ویا (بحر الشام) دیرلرسه‌ده،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معنای مذکورله (بحر متوسط) دخی دیرلر. بو واسع دکیز کرهٔ ارضك اوچ قطعه‌سی آره‌سنده واقع اولوب، شمالاً آوروپا، جنوباً آفریقا وشرقاً آسیا قطعه‌سیله محدوددر. بحر محیط اطلاسی‌یه تابع ایسه‌ده، بو بحرله آنجق سبته بوغازیله اختلاط ایدیور. بحر احمر واسطه‌سیله بحر محیط هندی‌یه دخی صنعی اوله‌رق سویش قنالندن کسب مربوطیت ایتمشدر. بو دکیز دنیاده اڭ کوزل هوالی واڭ منبت یرلرله محاط اولوب، اطرافنده سیر سفائنی وبو طریقله ثروت ومدنیتی تسهیل ایدن کورفز ولیمان وجزیره وشبه جزیره‌لری پك چوق اولدیغندن، اوته‌دن بری امم واقوام متمدنه‌نك جولانکاهی بولنه کلمشدر. بناءً علیه هر جهتجه اهمیتی فوق العاده‌در.

مرمره، قره دکیز وآزاق دکیزی دخی آق دکیزڭ تابعلرندن ایسه‌ده، اونلر آنجق برر طار بوغازله آق دکیزه مربوط اولدقلرندن، آق دکیزدن معدود دکللردر. بو حالده آق دکیز سبته بوغازندن سوریه سواحلنه قدر ممتد اولوب، شمال طرفی آناطولی، روم ایلی، یونان آوستریا سواحلی، ایتالیا، فرانسه واسپانیا ایله محدوددر. بو حدودڭ ایچنده تفصیلات احوالرینی آیریجه بیان ایده‌جکمز (آدریاتیق) و(آطه‌لر دکیزی) دخی بولنیورسه‌ده، بونلر ینه آق دکیزدن معدوددرلر. غربدن شرقه اولان بویی ۳۷۵۰ کیلومتره‌در؛ شمالدن جنوبه اولان اکی ایسه پك مختلف اولوب، لیون کورفزیله جزایر ساحلی آره‌سنده ۷۴۲، جنوه کورفزیله تونس ساحلی آره‌سنده ۸۰۰، یونانك (ماتاپه) برونیله بنغازی ساحلی آره‌سنده ۴۰۰، آناطولی ساحلیله مصر ساحلی آره‌سنده ۵۵۰، وسیچیلیا ایله تونس آره‌سنده دخی یالکز ۱۳۸ کیلومتره‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی ایسه بر کشفه کوره ۲ ۶۰۸ ۵۹۸، ودیکر برکشفه کوره ۲ ۸۸۵ ۵۲۲ مربع کیلومتره، وعمق حد وسطی ایله ۱۳۳۹ متره‌در.

ایتالیا وسیچیلیانك شمالدن جنوبه اوزانمسیله سیچیلیا ایله تونس آره‌سنده حاصل اولان واسع بوغاز آق دکیزی غربی وشرق ایکی قسمه آیریور: غربی قسمی جنوباً آفریقانك تونس، جزایر وفاس ممالکیله، شمالاً فرانسه، شمال غربی طرفندن اسپانیا، شرق وشرق شمالی طرفندن دخی ایتالیا ایله محدود ومحاطدر. شرق قسمی ایسه جنوباً آفریقانك طرابلس، بنغازی ومصر قطعه‌لریله؛ شرقاً سوریه سواحلیله؛ شمالاً آناطولی، یونان، ایتالیا وبوقسمدن آیریلان آطه‌لر دکیزی و وندیك کورفزیله؛ غرباً دخی سیچیلیا وتونسله محاطدر. آق دکیزڭ غربی قسمنك سواحلی نسبةً دوز اولوب، یالکز شمال طرفنده برینه (لیون کورفزی)، ودیکرینه (جنوه کورفزی) ویا (لیغوریا دکیزی) دنیلن ایکی آچیق کورفزی واردر؛ وایتالیا شبه جزیره‌سیله سیچیلیا. ساردنیا وقورسیقه آطه‌لری آره‌سنده اولان محلی دخی (تیرنیا دکیزی) نامیله آیریجه اعتبار اولنیور. بو قسمده آطه اوله‌رق یالکز ساردنیا وقورسیقه ایله اسپانیا ساحلی قربنده اولان میورقه، مینورقه ودیکر بر ایکی کوچك آطه بولنیور. شرق قسمی ایسه چوق دها کرینتلی چیقنتیلی اولوب، ابتدا شمال طرفنده ایتالیا وبالقان شبه جزیره‌لریله یونان وموره‌نك اوزانمسندن آدریاتیق دکیزیله آطه‌لر دکیزی تحصل ایدیور. آدریاتیق دکیزینك خارجنده یونان ایله ایتالیای جنوبی وسیچیلیا آره‌سنده (یونیا) ویا (یونان دکیزی) دنیلن بر دکیز بولنیور، که بونك‌ده غرب طرفنده (اوترانته) کورفزی وشرق طرفنده نارده، (پاتراس) و (قورنته) کورفزلری واردر، که بو صکره‌کینی آطه‌لر دکیزندن آیران (قورنته) برزخنك آچلقده اولمسیله قریباً یونان دکیزیله آطه‌لر دکیزی آره‌سنده اختلاط حاصل اوله‌جقدر. آطه‌لر دکیزی ایسه بر چوق کورفزلر تشکیل ایتدکدن بشقه، بر برینك آرقه‌سنده مرمره، قره دکیز وآزاق دکیزی دخی بوکا مربوطدرلر. شرق بحر سفیدڭ جنوبنده یعنی آفریقا ساحلنده دخی تونس ایله بنغازی آره‌سنده (سرت) کورفزی بولنیور. بودکیزده قبریس، کرید ومالطه آطه‌لری بولندیغی کبی، یونان دکیزنده دخی قورفه وسائر جزایر سبعه بولنیور؛ آطه‌لر دکیزینك جزایری ایسه بوراده تعداد اولنه‌میه‌جق قدر چوقدر. [«آطه‌لر دکیزی» ماده‌سنه مراجعت.] سیچیلیا جزیره‌سی ایسه آق دکیزڭ شرق وغربی قسمی آره‌سنده واقع اولوب، حدود برینی طوتیور.

آق دکیزڭ مائه‌لری یعنی اطرافنده بولنوب صولری آق دکیزه دوکیلن یرلر تخمیناً ۶ ۸۷۰ ۰۰۰

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، وجه آتی اوزره منقسمدر:

آوروپا قطعه‌سنده‌کی مائله		١٧٧٠٠٠٠	مربع کیلومتره	
آفریقا	»	» ٤٥٠٠٠٠٠	»	»
آسیا	»	» ٦٠٠٠٠٠	»	»
جمعاً		» ٦٨٧٠٠٠٠	»	

غرب قسمنه دوکیلن نهرلرك اڭ بیوکلری: اسپانیادن (ابرو)، فرانسه‌دن (رون)، ایتالیادن (آرنو) و (تیبر)، آفریقادن دخی (مجرده)، (شلیف) و (مولویه) نهرلریدر. شرق قسمنه ایسه: ایتالیادن (پو) و (آدیج)؛ روم ایلندن (درین)، واردار، قره صو ومریچ؛ آناطولیدن کدیز، مندرز، جیحان وسیحان؛ سوریه‌دن عاصی نهری؛ آفریقادن دخی جمله‌نك اڭ بیوکی اولان نیل نهری دوکیلور.

آق دکیز ساحللرندن کرك پك آلچق وبطاقلق حالنده بولنانلری وکرك پك یوکسك وقیالق اولانلری آز اولوب، اکثر طرفلری سفائنك یناشمه‌سنه مساعد اوله‌جق صورتده‌در. علم الارض عجائبندن اوله‌رق، بحر مذکور سواحلندن تونس، سیچلیا، آفریقای جنوبی وآطه‌لر دکیزی سواحلی کیتدکجه یوکسلمکده اولوب، ازمنهٔ قدیمه‌ده ساحل بحرده بولنمش اولان نیجه شهرلر شمدی ساحلدن خیلی ایچریده بولنقده، ومنفرد بولنمش اولان نیجه آطه‌لر بربرلریله ویا قره ایله کسب التصاق ایتمش؛ ونیجه لیمان وکورفزلر کول حالنه کیرمشلردر. بالعکس، مصر وآدریاتیقك سواحل شمالیه‌سیله فرانسه سواحلنك بر قسمی کیتدکجه آلچلمقده اولوب، ساحلده بولنمش اولان بعض اسکی شهرلر صویك آلتنده کورلمکده‌در. جنووه وونديك کورفزلرینك سواحل شمالیه وشرقیه‌سنده حذای بحردن بر قاچ یوز متره آشاغیده بر آلتندن نهرلر آقوب، دکیزه دوکلدکلری کبی، اسپانیانك (مینورقه) ویونانك (کفالونیا) آطه‌لرنده دخی ایکی مغاره واردر، که دکیز صویی شدتلی بر جریانله کیروب نابدید اولور. سیچلیا ایله ایتالیای جنوبیده واو جوارده بولنان کوچك آطه‌لرده ویونانك بعض آطه‌لرنده برکانلر بولندیغی کبی، دکیز آلتنده دخی بر قاچ برکان بولنوب، آره صره آتسزین بر جزیره ظهور ایدر، وبر مدت صکره بتکرار غائب اولور.

آق دکیزده اکثریا وعلی الخصوص یازین شمالی روزکاری اسوب، بعض دفعه سفائن حقنده مخاطره‌لیدر. قیش موسمنده لدوسدن حاصل اولان فرطونه‌لری دخی چوقدر. بعضاً ده غرب جنوبی روزکاری اسر. سیچلیا ایله تونس آره‌سنده قعر دریا پك مرتفع اولوب، آق دکیزك شرق وغرب قسملری آره‌سنده صویك آلتنده برسد کبی اوزاندیغندن، عمومی آقندیلر حصولنه مانع اولیور. سبته بوغازینك اورته‌سنده بحر محیط آطلاسیدن کلیر بر آقندی وار ایسه‌ده، مذکور بوغازك ایکی کناریله درین محلنده دخی آناغور حاصل اولوب، بو وجهله کیرن وچیقان صو آره‌سنده موازنه حاصل اولیور.

آق دکیزك قعری اولدقجه درین اولوب، اڭ بیوك درینلکی سیچلیا ویونانله بنغازی آره‌سنده ٣٩٦٨ متره‌یه واریر. ایکنجی درجه‌ده اوله‌رق ساردنیا جزیره‌سنك اطرافی اولوب، جزیرهٔ مذکوره‌نك غرب طرفنده ٣٠٠٠ دن زیاده، وشرق طرفنده ٣٧٣٠ متره درینلك اولچلمشدر. کرید جزیره‌سیله مصر آره‌سنده‌کی محلی دخی ٣٣٤٥ متره درینلکنده‌در. بو دکیزك سطحی ٢٠٠ متره آشاغی اینه‌جك اولسه، ایتالیا سیچلیا ایله وسیچلیاده تونسله کسب ارتباط ایدوب، آق دکیز ایکی‌یه بولنمش اولور. بوسطحك ١٠٠٠ متره آشاغی اینمسی فرض اولنسه، آدریاتیق دکیزیله آطه‌لر دکیزی وقره دکیز بسبتون قورویوب، ویاخود بعض یرلری اوفق کوللر حالنده قالوب، اسپانیا ایله فاسك دخی برلشمه‌سی لازم کلیر. سطحك ٣٠٠٠ متره آشاغی اینمسی آق دکیزی بربرلرندن آیری اوچ کول حالنه قویه بیلیر، که ذکر ایتدیکمز اڭ درین محللردر. آق دکیزك سطحی بحر محیط حذاسندن بر متره قدر دها آشاغی اولوب، بو فرق سبته بوغازندن اوزاقلاشدقجه دها زیاده فرق اولنیور؛ حتی سویش قنالنده مد حالنده بو فرق ظاهر اولوب، بحر احمرك سویشده‌کی صویی پورت سعید صویندن بر متره یوکسك بولنور. آق دکیزك صویی بحر محیط آطلاسینك صویندن یوزده ١ ¾ درجه دها طوزلی اولوب، (سرت) کورفزنده قبله روزکارندن طولایی تبخر زیاده اولدیغندن، او طرفده بو فرق یوزده ایکی درجه‌یی دخی کچیور، وبناءً علیه او نسبتده دها آغردر. آق دکیزك تبخراتدن سطحی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنوی ٢ متره آلچالمق لازم کلوب، بونك بر متره‌سی یاغموردن ودوکیلن نهرلردن تلافی اولنغله، دیکر بر متره‌سی بحر محیط آطلاسیدن کلیر؛ بناءً علیه سبته بوغازنده حاصل اولان آقندی خیلی شدتلی اولوب، تا سیچلیانك سواحلنده بیله حس اولنور؛ بحر محیطك مدی حالنده بو آقندی دها زیاده حس اولنوب، جذری حالنده ایسه موقتاً آق دکیزدن بحر محیطه چیقان آنافور زیاده کورینور. آق دکیزده مد وجذر وقوع بولمدیغی ادعا اولنمش ایسه‌ده، آغریبوز بوغازنده اسکیدن بری مد وجذر فرق اولنقده بولندیغی کبی، سائر طرفلرده دخی آز چوق حس اولنوب، اسکندریه‌ده ١، سرت سواحلنده ٢ وتونسك شرق جنوبی سواحلنده $2\frac{1}{2}$ متره‌یه قدر فرق کورلدیکی محققدر. بحر محیط آطلاسینك رنکی قویو یشیل اولدیغی حالده، آق دکیزك رنکی غایت کوزل صورتده مائیدر. آق دکیز طالغه‌لرینك بحر محیط طالغه‌لری قدر یوکسلمه‌سی طبیعی ایسه‌ده، آق دکیز طالغه‌لری دخی اکثریا اوچ درت وبعضاً بش آلتی وحتی طقوز متره‌یه قدر ارتفاع کسب ایتدکلری کورلمشدر. بتون آق دکیز سواحلنده سنوی ١٦٠٠٠٠٠ طونیلاته طوز چیقاریلیر.

آق دکیز اسکله‌لرینك اك بیوکلری: مارسیلیا، جنوه، ناپولی، پالرمو، بریندیسی، وندیك، تریسته، قورفه، پیره، سلانیك، ازمیر، اسکندرون، بیروت، اسکندریه، تونس وجزایردر. آق دکیز اسکله‌لرینه مخصوص اوله‌رق، ٣٥٠٠٠ کمی بولنوب، مجموعنك استیعابی ٣ ملیون طونیلاته‌لق اولمغله، عددجه کرهٔ ارض اوزرنده بولنان سفائنك بر ربعی دیمك اولدیغی حالده، استیعابجه اونده بری نسبتنده‌در؛ چونکه سفائنك اکثریسی کوچکدر. جبل‌طارق، مالطه وقبریسی استنادکاه اتخاذ ایده‌رك طولاشان انکلیز سفائنی وسائر خارجدن کلن سفینه‌لر بو حسابه داخل دکلدر. آق دکیزك شرق قسمی سواحلنك قسم کلیسی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك النده بولندیغی حالده، بو دکیزده ایشلین سفائنك پك جزئی مقداری عثمانلی مالی اولدیغی مع التأسف کوریلیور. آق دکیزده ١١٠٠ فنار بولنیور، وهر طرفنده تحت البحر تلغرافلر تمدید اولنمش، ومنتظم پوسته واپورلری ایشلکده‌در. یالکز ١٨٨٥ سنهٔ میلادیه‌سی ظرفنده آق دکیز اسکله‌لرنده ١٠٠ ملیونه قریب اهالی بیننده اجرا اولنان تجارت ١٢ ملیار فرانغه قریب قیمتده اولوب، وجه آتی اوزره منقسم بولنمشدر:

	ایشلین سفائن		مجموع استیعابلری	مواد تجاریه	قیمتی
	یلکن کمیسی	واپور	طونیلاته	طونیلاته	فرانق
اسپانیا	٢ ٥٠٠	١٠٠	٣٥٠ ٠٠٠	٦ ٠٠٠ ٠٠٠	٩٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
فرانسه	٢ ٠٠٠	٢٥٠	٣٥٠ ٠٠٠	٨ ٠٠٠ ٠٠٠	٣ ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
ایتالیا	١١ ٠٠٠	١٥٠	١ ٠٨٠ ٠٠٠	٢٨ ٠٠٠ ٠٠٠	٢ ٥٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
آوستریا	٨ ٥٠٠	١١٠	٣٥٠ ٠٠٠	١٢ ٠٠٠ ٠٠٠	١ ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
یونان	٥ ١٠٠	٢٠	٢٥٠ ٠٠٠	١٠ ٠٠٠ ٠٠٠	٣٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
دولت عثمانیه	٢ ٢٠٠	١٠	٢١٠ ٠٠٠	٢٥ ٠٠٠ ٠٠٠	٦٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
رومانیا	١٠٠	؟	١٠ ٠٠٠	١ ٧٠٠ ٠٠٠	٣٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
روسیه	٢ ١٠٠	١٠٠	٢٠٠ ٠٠٠	٢ ٥٠٠ ٠٠٠	١ ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
مصر	١٠٠	٥٦	؟	١٢ ٠٠٠ ٠٠٠	٥٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
قبریس مالطه وجبل‌طارق	؟	٠	؟	١٢ ٠٠٠ ٠٠٠	١ ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
جزایر وتونس	٤٥٠	٠	٢٥ ٠٠٠	١٤ ٠٠٠ ٠٠٠	٤٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠
طرابلس بنغازی وفاس	٢٠٠	٠	٥ ٠٠٠	١ ٠٠٠ ٠٠٠	١٥٠ ٠٠٠ ٠٠٠
جمعاً	٣٥ ٢٥٠	٧٩٦	٢ ٨٣٠ ٠٠٠	١٣٢ ٢٠٠ ٠٠٠	١١ ٧٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠

آق دکیز اك اول فنیکه‌لیلرك جولانکاهی اولوب، کمیجیلکده برنجی اولان بو قوم قدیم آق دکیزك هر طرفنده اجرای تجارت ایتمش؛ وفنیکه ومصر مدنیتنك یونانه وآق دکیزك سائر آوروپا، آسیا وآفریقا سواحلنه سرایت وانتشار ایتمسنه سبب اولمشلردر. فنیکه‌لیلردن صکره نوبت یونانیلره کلوب، بونلر دخی بو دکیز سواحلنك هر طرفنده مستملکات پیدا ایتمش، وبتون ساحللرینك تجارتنی اله آلمشلردی. بعده روماليلر دکیزك دائراً مادار اطرافنده بولنان ممالکی ضبط ایتمکله، بو دکیز اونلرك ملکی اولمش، وبحق عربلر طرفندن (بحر روم) تسمیه اولنمشیدی. خلافت امویه وعباسیه زمانلرنده عربلر بو دکیزك بتون شرق وغرب

pdf.tarikhema.org

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

tarikhema.org

وجنوب طرفلرینی وباشلیجه جزایرینی ضبط ایدوب، سواحل شمالیه‌ده دخی کندیلریله رقابته کیریشه‌بیله‌جك هیچ بر قوم متمدن بولنمدیغندن، بر قاچ عصر اهل اسلامك نفوذی آلتنده وعربلرك تجارتنه مخصوص قالمشیدی. بعده جنوه وونديك جمهوريتلری اویانوب، سواحل وجزایرك اك مهملرینی الده ایتمکله، آق دکیز تجارتی بونلره انتقال ایتمشیکن، بر آره‌لق خیرالدین ومراد رئیسلر کبی دکیز فاتحلرینك قوتیله اکثر طرفلری عثمانلیلرك حکم ونفوذی آلتنه کیرمش؛ واو صره‌ده ممالك عثمانیه آق دکیز سواحلنك نصفندن زیاده‌سی اوزرینه یایلمش ایسه‌ده، بعده عثمانلیلرده تجارتجه حاصل اولان رهاوت اوزرینه، آق دکیز تجارتی ایتالیانلره، روملره، فرانسزلره وبو دکیزه موقعاً اشتراکاری اولمیان انکلیزلره کچمشدر.

آق دکیز { شمالی — یاخود بحر سفید شمالی (Mer Blanche) وروسیجه Bié-loé Moré) بحر محیط شمالینك روسیه‌نك ساحل شمالیسنده تشکیل ایتدیکی واسع بر کورفزدر، که هر طرفی (آرخانکل) ایالتنك ملحقاتیله محاطدر. (قانین) شبه جزیره‌سنك غرب شمالیسنده اولان (قانین) بروننندن (قوله) شبه جزیره‌سنده‌کی (اسویاتوی نوس) برونه قدر ممتد بر خط موهوم بو دکیزك حدود شمالیه‌سنی تعیین ایده‌بیلیر. خط مذکور ′۴۰ °۶۸ عرض شمالیه تصادف ایتمکله، دکیزك منتهای جنوبی اولان (اونغا) کورفزینك دیبی دخی ′۴۷ °۶۳ عرض شمالیده بولندیغندن، بویی ۵۵۰، واك کنیش اکی ایسه، ۲۵۰ کیلومتره اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۲۲ ۵۰۰، ودیکر برروایته کوره یالکز ۹۵۰۰۰ مربع کیلومتره‌در. بو دکیز ۱۶۵ کیلومتره اوزون واللی آلتمش کیلومتره کنیش بر بوغاز واسطه‌سیله، شمالی وجنوبی اوله‌رق، ایکی قسمه منقسم اولوب، قسم شمالیسی آچیقدر، وجنوب شرقیسنده (مزن) کورفزی نامیله بر کورفزی واردر، که (مزن) نهری اورایه دوکیلور؛ قسم جنوبیسی ایسه قپالی اولوب، بری شمال غربیه، وایکیسی جنوب شرقیه طوغری اوزانان اوچ کورفزی واردر، ودها طوغریسی بو اوچ کورفزدن عبارتدر؛ جنوب شرقی طرفنده اولان ایکی کورفز ایچلرینه دوکیلن ایکی ایرماغك اسملریله (دوینه) و(اونغا) کورفزلری، وشمال غربیده کی کورفز دخی (قاندالاقسقه) تسمیه اولنور. بوغازك و(قاندالاقسقه) کورفزینك شمالی ساحللری ۳۰۰ متره‌یه قدر مرتفع بر قیادن عبارت اولوب، جنوب ساحللری ایسه دوز، قوملق وبعض طرفلرده اورمانله مستوردر. (مزن) نهری منصبندن یوقاری ساحل ینه کسب ارتفاع ایتمکه باشلایوب، قانین برونده ۱۶ متره ارتفاعی اولان بر قیایه منتهی اولور. کورفزلرك ایچنده وعلی‌الخصوص نهرلرك منصبلرنده بر چوق کوچك آطه‌لر وار ایسه‌ده، انکینده یوقدر. بونلرك اك بیوکی (اونغا) کورفزینك مدخلنده بولنان (سولووچکی) آطه‌سیدر، که طولی ۲۷ وعرضی ۱۶ کیلومتره‌در. بو دکیزه (مزن)، (دوینه) و(اونغا) دنیلن اوچ بیوك ایرماقدن بشقه، (مزن) کورفزینه (سمیا) و(سوبانه) نهرلری دخی دوکیلور؛ وروسیه‌نك النده بولنان (لاپونیا) قطعه‌سندن دخی (کم)، (وارسوشه) و(پونویی) نهرلری ایتر. بودکیزك صولری براق وآز طوزلی اولوب، درینلکی ۲۰۰ دن ۲۵۰ متره‌یه قدردر؛ ومدخلی برآز صیغ ایسه‌ده، اوراده دخی ۵۰ و۶۰ متره درینلکده‌کچیدلر بولنور. بناءً علیه سیر سفائنه پك الویریشلی ایسه ده، یالکز مایسك اواخرندن آغستوسك اواسطنه قدر سربست اولوب، سائر وقتلرده منجمد بولنور. شمال غربی سواحلندن قار ابدی زائل اولماز. روسلر بو دکیزده خیلی بالیق آولیوب، طوزلرلر، ودری وياغلری ایشه یارایان (فوق) کبی بر طاقم حیوانات بحریه ایله اقطار شمالیه‌یه مخصوص دکیز قوشلری اورورلر. شمالی آق دکیزك درت اسکله‌سی واردر، که آرخانکل، اونغا، سومسکی وکم قصبه‌لریدر. [بو کلمه‌لره مراجعت بیوریله.]

آق دکیز { حلب ولایتی داخلنده آنطاکیه جوارنده کائن عمیق کولنه ویریلن اسمدر. بو کوله (بحیرهٔ آنطاکیه) و(بحیرهٔ یغرا) دخی دیرلر. [«عمیق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آقروپول { (Acropole) «شهرك تپه‌سی» دیمك اولوب، اسکی یونانیلر عندنده هر شهرك اورته‌سنده اولان باش محله‌سنه ویا ایچ قلعه‌سنه اطلاق اولنور دیسه‌ده، باشلیجه اسکی آتنه‌نك بر محله‌سنه علم اولمشیدی، که پارتنون وسائر مصنع معبدلر وصنایع نفیسه اثرلری اوراده ایدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آقروپولیت (Acropolite) میلادك ۱۲۲۰ تاریخنده قسطنطنیه‌ده طوغمش، و۱۲۸۲ ده وفات ایتمشدر. (تئودور لاسقاریس) و(میخائل پالئولوغوس) نام ایمپراطورلرك زماننده بیوك لغوتت اولوب، روم وقتولیك مذهبلرینك توحیدینه چالیشمش؛ وقسطنطنیه روم ایمپراطورلغنك ۱۲۰٤ دن ۱۲٦۱ تاریخ میلادیسنه قدر اولان وقایعنی ضبطله بر تاریخ یازمشدر.

آقروتیری (Akrotiri) روجه (برون) دیمك اولوب، كرید جزیره‌سنك شمال غربی قسمنده خانیه كورفزیله سوده لیمانی آره‌سنده واقع اولان شبه جزیره‌یه علم اولمشدر. بونك برزخنك دیش طرفنده خانیه شهری بولنیور. — یونان آطه‌لرندن صانتورون (یاخود سانتورینی) آطه‌سنك ساحلنده دخی بو نامله بیوك وزنكین بر كوی واردر.

آقروكراونیا (Monts Acrocérauniens) یانیه ولایتی ساحلنده آولونیه ایله سراندوز اسكله‌سی آره‌سنده بولنان (خیماره) نام دیكرله (برغودتیت) طاغلرینه اسكی یونانیلر طرفندن ویریلن اسمدر، كه «یلدیرم ذروه‌لری» دیمكدر.

آقرون (Acron) ایتالیا طرفلرنده بولنمش اولان (سمینی)لرك حكمداری اولوب، یكی تأسس ایتمش اولان رومایه اعلان حرب ایتمكله، شهر مذكورك بانیسی اولان (روملوس) طرفندن قتل اولنمشدر.

آقرون (Akron) ممالك مجتمعه‌نك شمال شرقی طرفلرنده بولنان جمهوریتلرندن (اوهیو) جمهوریتنك مركزی اولان برشهردر، كه (اریه) كولنك جنوبی ساحلنده واقع اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، خیلی تجارت وصنایعی وحبوبات مخزنلری واردر.

آقره (Akra) آفریقای غربی ساحلنده كینهٔ علیا مملكتنك (آلتون ساحل) خطه‌سنده بر شهر وناحیه‌در، كه بر كوچك نهرك منصبنده و(وولته) نهری منصبنك تقریباً ۱۰۰ كیلومتره غربنده، ″۵۰ ′۳۱ °۵ عرض شمالی ایله ″۵۰ ′۳۱ °۲ طول غربیده واقع اولوب، (قوست قاستل) دن صكره اورانك اك جمعیتلی یریدر. بری فرانسزلر. بری دانیمارقه‌لیلر وبری ده انكلیزلر طرفندن اوله‌رق، اوجوارده اوچ قلعه یاپلش ایسه‌ده، فرانسه وقتیله ترك ایتمش اولدیغی كبی، دانیمارقه دخی اخیراً انكلتره‌یه تسلیم ایتمكله، او جوار كاملاً انكلتره‌یه چكمشدر. اهالیسی ۱۰۰۰۰ قدر زنجی اولوب، ایچلرنده ۱۰۰ كشی قدرده آوروپالی واردر. جوارلری درت بش ساعتلق وسعتده اولوب، اهالیسی (غا) ویا (كا) دنیلن بر قوم مخصوصه منسوبدرلر، كه بو قومك كافهٔ افرادی ٤۰۰۰۰ كشیدن زیاده دكلدر.

آقری (Acri) ایتالیای جنوبیده بر نهردر، كه (باسیلیقاته) ایالتنی غربدن شرقه شق ایده‌رك، (ساپوناره) و(آنغلونه) قصبه‌لرینك ایچندن چكدكدن صكره، (تارنته) كورفزینه منصب اولور.

آقری (Acri) ایتالیای جنوبیده (قلابره)نك (قوسنچه) قضاسنده و(قوسنچه) شهرینك ۲۷ كیلومتره شمال شرقیسنده بر شهردر، كه (تارنته) كورفزینه دوكیلن (قراتی) نهرینك تابعلرندن بری اوزرنده واقع اولوب، ۱۰۷۰۰ اهالیسی واردر.

آقریانو (Akrianu) شرقی روم ایلیده برغوس كورفزینك منتهای جنوب شرقیسندن باشلایه‌رق یدی سكز كیلومتره قدر غربه طوغری ممتد اولان بر كولدر، كه فقیه‌دره، خواجه‌لر وماندره دره‌لری بو كوله دوكیلوب، بر آیاق واسطه‌سیله برغوس كورفزینه منصب اولورلر. بو كولك اك كنیش اكی اوچ درت كیلومتره‌دن زیاده دكلدر.

آقریسیوس (Acrisius) یونانك آرغوس نام شهر قدیمنك حكمداری و(داناوس) لك حفیدی اولوب، كندیسنی حفیدی (پرسئوس) بیلیه‌رك اولدیرمشدر.

آقسرای قونیه ولایتنك نیكده سنجاغنده قضا مركزی بر شهر اولوب، نیكده‌نك ۱٦ ساعت شمال غربیسنده وقونیه‌نك ۳٦ ساعت شرق شمالیسنده، طوز كولنه منصب اولان (بیاض صو) نهرینه دوكیلن بر چایك ساحل یسارنده ومذكور (بیاض صو) مجراسنك یاریم ساعت قدر شرقنده وطوز كولنك ۵ ساعت قدر جنوب شرقیسنده و(حسن طاغی) نك شمالنده واقعدر. صویی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وباغ وبوستانی چوق لطیف بر قصبه اولوب، ۱۱٤٦ خانه‌سی، ٤۲٥۰ اسلام و ٤۱۰ ارمنی که جمعاً ٤٦٦۰ اهالیسی، بر بدستانی، بر بیوك جامع شریفی، بر مکتب رشدیه‌سی، بر قاچ صبیان مکتبیله مدرسه‌سی واورته‌سنده عزالدین قلیج آرسلان طرفندن بنا ایدلمش بر قلعه‌سی واردر. سلطان بایزید اول حضرتلری طرفندن فتح اولنمشدر. — آقسرای قضاسی طاغ، صو اوستی، اکه‌جك، حاجی احدلی، شرفلی، قوزتلی وسلاری ناملریله یدی ناحیه‌یی حاوی اولوب، قونیه ولایتنك اك بیوك قضاسیدر. نیکده سنجاغنك شمالنده بر یاندن بر یانه اوزانوب، بو سنجاغك مرکز وبور ونوشهر قضالریله همحدود اولدیغی کبی، غرباً قونیه سنجاغنك قره بیکار واسبکشان قضالریله وشرقاً دخی آنقره ولایتنه تابع قیر شهری سنجاغیله همحدوددر. مع نواحی قضانك ۲۲۲ قریه‌سی، ۸۸٦۲ خانه‌سی و ٤۷٥٥۰ اهالیسی اولوب، بونلرك ۲٥۰۰ قدری روم، ۲٥۰ سی ارمنی وقصوری کاملاً اسلامدر. نواحی اهالیسنك بر مقداری‌ده کرد وسائر عشیرت خلقندن عبارتدر. روم وارمنیلری دخی ترکجه لساننه متکلم اولوب، روملر یالکز مرکز قضاده، وارمنیلر یالکز اکه‌جك ناحیه‌سنده بولنیورلر. مع مرکز درون قضاده ۱۲۱ مکتب ابتدائی، ۱۸۱ مسجد، ۷۰ مدرسه، ۲ تکیه، ۷ کلیسا، بیاض صو نهری اوزرنده بر طاش کوپری، ۷ کبرچله اوجاغی، ۱ ایلیجه وبر اکشی صو بولنیور. حبوبات ومیوه وسائره محصولاتی قونیه ولایتنك سائر قضالرندن زیاده‌در. صنایعه متعلق کوزل کلیم وسجاده‌لر یاپیلیر.

آقسرای { استانبولك اوچنجی دائرهٔ بلدیه‌سنه ملحق بر بیوك محله‌در. که کرك شرق طرفنده بولنان سلطان بایزید ولاله‌لیدن، کرك شهزاده باشندن وکرك غرب طرفنده بولنان یوکسك قالدیرمدن آشاغی اینمکله وارلدیغندن، خیلی چقورده‌در. بو محله‌نك ذکره شایان ابنیه‌سی خاقان مغفور سلطان عبد العزیز حضرتلرینك والده‌لری طرفندن طرز جدید اوزره بنا ایدلمش اولان غایت ظریف ومصنع بر جامع شریف ایله، جامعك قارشیسنده مشار الیهانك تربه‌سی وبر موقتخانه‌سیدر. بر بیوك قره‌قول دخی واردر.

آقسرایی { (شیخ جمال الدین محمد —) غازی خداوندکار حضرتلرینك دور سلطنتلرنده یتیشن اعاظم علمای رومدن اولوب، روایته کوره، امام فخر الدین رازینك نسلندندر، یعنی امام مشارالیه صاحب ترجمه‌نك پدرینك جدیدر. علوم عربیه وشرعیه وعقلیه‌ده کامل وفاضل وتقی بر ذات اولوب، حلقهٔ تدریسنه علما وفضلادن بر جم غفیر طوپلانیردی. قونیه ولایتنده‌کی آقسرای شهرنده (مدرسهٔ سلسله) نامیله مشهور مدرسه‌نك مدرسی ایدی. بو مدرسه‌نك بانیسی مدرسلکه تعیین اولنه‌جق ذاتك صحاح جوهری‌یی ازبردن بیلمسنی شرط قویمش اولدیغندن، صاحب ترجمه‌نك علم لغتده بو مدرسلکه کسب استحقاق ایده‌جك قدر ید طولاسی اولدیغی آکلاشیلیور. طلبه‌سی اوچ صنفه تقسیم ایدوب، بر صنفنه مدرسه‌یه کیدرکن، بر صنفنه مدرسه‌نك خارجنده، ودیکرینه‌ده داخل مدرسه‌ده درس کوستریر، وقدمای حکمای یونانه تقلیداً برنجی صنفه (مشائیون) وایکنجیسنه (رواقیون) نامنی ویرر ایدی. علامهٔ مشهور فناری دخی او وقت کنج اولوب، صاحب ترجمه‌نك رواقیون طلبه‌سی زمره‌سنه داخل ایدی. تقریر وافاده‌سی فوق العاده صورتده ایدی. تفسیر (کشاف) ه حاشیه‌لر یازمش اولدیغی کبی، علم معانیده (ایضاح) عنوانلی کتابی وطبه متعلق اولان (انموذج) نام اثری دخی شرح ایتمشدر. روایته کوره سید شریف جرجانی شیخ جمال الدین آقسرایینك صیت وشهرتنی ایشیدنجه، ملاقاتی آرزوسیله دیار رومه عزیمت ایتمش، وآنجق ایضاح شرحنی کورنجه، کتاب مذکورك متنی مفصل اولوب شرحه محتاج اولمدیغندن، ومتن سرخیله یازیلوب، سیاهله یازلمش اولان شرح عباره‌لری متندن دها آز اولدیغندن، سید شریف بو شرحی لطیفه طریقیله صیغیر اتنه قونمش سینکه تشبیه ایتمش. وشارحك افاده‌سنی تألیفندن ایی اولدیغنی ایشیدنجه، کوریشمك اوزره آقسرایه کیتمش ایسه‌ده، بو شهره دخولی شیخ جمال الدینك جنازه‌سنك دفنی کوننه تصادف ایتمش؛ ویالکز فناری ایله کوریشوب، بعده برابر مصره کیتمشلردر.

آقسرایی { [« خرم جالی » و« قره‌جی سعدی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آقسکی { قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده بر قضا اولوب، مرکز لوانك شرقنده واقعدر. مرکزی (مارولە) قصبەسی اولوب، قونیه شهرینك ٣٢ ساعت غرب جنوبیسنده ومرکز لوا اولان آنطالیەنك ٣٠ ساعت شرقنده اولەرق، (منوغات) نهری تابعلرندن برچایك کنارنده واقعدر. بو قضا (ابرادی) و (دوشنبه) نامرلیه ایکی ناحیەیی حاوی اولدیغی حالده، ١١٦ قریەدن مرکب اولوب، جمعاً ٧٩٤٥ خانه وتقریباً ٣٥٠٠٠ اهالیسی واردر، که جملەسی اسلامدر. درون قضاده ٨٢ جامع، ٤٤ مسجد، ٢٢ مدرسه، ١ کتبخانه بولنیور. قضانك اراضیسی بر آز طاشلق ایسەده، منبت یرلری دخی اولوب، حبوبات متنوعه وآفیون وسائره حاصل اولور.

آقسنقر { (قسیم الدوله ابو سعید حاجب — بن عبدالله) موصل ملوك اتابکیەسی دولتنك مؤسسی اولان عماد الدین زنکینك پدریدر. ملوك سلجوقیەدن ملکشاه بن آلب آرسلانك کولەسی اولوب، ٤٧٨ تاریخ هجریسنده حلبی ضبط ایدن تاج الدوله تتش بن آلب آرسلان طرفندن حلب والیلکنه تعیین اولنمش؛ و ٤٨٥ تاریخنده حمص شهرینی اهل صلیبدن تخلیصه مأمور اولوب، موفق اولمش ایسەده، شامی دخی ضبط ایله، متبوعنه قارشی اعلان عصیان ایتدیکندن، تاج الدوله طرفندن سوق اولنان عسکرله حلب جوارنده وقوع بولان محاربەده ٤٨٧ تاریخنده اسیر دوشوب، اعدام اولنمشدر. بر روایته کوره برکیارق دخی امیر (کربغا) نك قوماندەسیله آق سنقره امداد کوندرمش ایسەده، عسکرینك اکثریسی کندیسنی ترکله، پادشاه طرفنه دوندکلرندن، مغلوب اولمشدر. حلب جوارنده بر یرده مدفون ایکن، اوغلی عماد الدین زنکی سلطنته نائل اولنجه، کیکلرینی چیقاروب، حلب شهرندەکی (زجاجیه) مدرسەسی جوارینه دفن ایتمش. وبعده تربەسنه بر طاقم وقفلر باغلانمشیدی. — آق سنقر ویا آق سنغر ترکجەده طوغان انواعندن بر قوشك آدی اولوب، ملوك سلجوقیه وسائرەیه منسوب بر طاقم امرایه دخی علم اولمشدر، آقسنقر احمدیلی، آقسنقر ارمنی وآقسنقر ناصری کبی.

آقسنقر برسق { (قسیم الدوله سیف الدین ابو سعید —) ملوك سلجوقیه امراسندن اولوب، سلطان محمد بن ملکشاه طرفندن ٤٩٨ تاریخ هجریسندن بری بغداد شحنەسی ایکن، ٥٠٧ تاریخنده موصل وشام والیسی اسپاسلار مودودك طائفۀ باطنیه طرفندن جامعده قتل اولنمسی اوزرینه، موصل وسائر اوحوالی والیلکنه نصب اولنمشدر. بوندن مقدم ٤٩٩ تاریخنده طائفۀ باطنیەدن (کیقباد بن هزار اسب دیلمی) ید ضبطنده بولنان (تکریت) قلعەسنك محاصره وفتحنه مأمور اولوب، بر سنه محاصرەدن صکره کیقباد استیمانه مجبور اولمش، وبرابرنده کیدرکن یولده وفات ایتمش ایدی. موصل والیسی اولدقدن صکره، شام طرفلرینه مسلط اولمش اولان اهل صلیبك اخراجنه مأمور اولوب، حلب وجوارلرینی استرداده موفق اولمش؛ وموصله عودتله، ٥٢٠ تاریخنده قدر امور مأمورەسیله مشغول اولەرق، تاریخ مذکورده صوفیه قیافتنه کیرمش اولان طائفۀ باطنیەدن بر جماعت طرفندن جامع شریفك مقصورەسی ایچنده قتل اولنمشدر. دولت سلجوقیه امراسنك اك مشهورلرندن اولوب، شجیع وعادل بر ذات ایدی. قتلندن صکره یرینه اوغلی عزالدین مسعود تعیین اولنمش ایسەده، یالکز بر سنه یاشایه بیلوب، بعده آنف الترجمه آق سنقرك اوغلی عماد الدین موصل والیسی اولمش، ومرور زمانله والیلکی سلطنته تحویل ایدەرك، موصلده اتابکیان دولتنی تأسیس ایتمشدر.

آق شمس الدین { (شیخ — محمد بن حمزه) ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری دور سلطنتلرینك علما ومشایخندن اولوب، کبار اولیاء اللهدن معدوددر. دمشقده تولد ایدوب، صبی ایکن پدریله برابر دیار رومه کلەرك، تحصیل علمه قویلمش؛ وذکاوت واستعداد فوق العادەسی یاردمیله آز مدت ظرفنده اکمال علوم متداوله ایدەرك، وحتی علم طبی دخی اوکرنەرك، عثمانجق قصبەسنده مدرس اولمشیدی. بو وجهله علوم ظاهریەیی اکمال ایتدکدن صکره، علوم باطنیه هوسنه دوشوب، طریقت صوفیەیه مائل اولمغله، بعض ذوات اودورك کبار مشایخندن حاجی بیرام ولی حضرتلرینه انتسابی توصیه ایتمشلر ایسەده، ولی مشارالیه محتاجین ومدیونلره توزیع ایتمك اوزره پاره دیلنمکی وفقرا ومحبوسینك ایشلریچون اوته بریه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قوشوب خدمت ایتمکی اعتیاد ایتمش بر مرد درویش مشرب اولدیغندن، آق شمس‌الدین حضرتلری بوطور و حالنی اوته‌دنبری بکنمیور، وعلوم ظاهریه ومدرسلك پایه‌سنك ویردیکی غرور بویله بر درویشك خدمتنه تنزله مانع اولیوردی. بناءً علیه حلبده کسب اشتهار ایدن شیخ زین‌الدین خافی‌یه انتساب ایتمك اوزره، او طرفه عزیمت ایتمش ایسه‌ده، حلبه وصولنده رؤیاسنده بوینده بر زنجیر اولدیغنی وبو زنجیرك اوجنی حاجی بیرام ولی طوتوب چکدیکنی کورنجه، اویانیر اویانماز، همان دیار رومه عودت ایتمك اوزره، یوله چیقه‌رق، آنقره‌یه وصولنده، حاجی بیرام حضرتلرینی مریدلریله برابر اوراق بیچمکله مشغول بولوب، شیخ کندیسنه اصلا التفات ایتمدیکندن، بوده مریدلره قاتیله‌رق، اوراق بیچمکه باشلامش؛ وایشدن فارغ اولنجه، شیخ یمك حاضرلیوب، کوپکلره‌ده آیریجه یمك ویرمش، وآق شمس‌الدینی یمکه چاغرمینجه، بوده شیخ حقنده‌کی اسکی سوء ظننك جزاسی اولدیغنی آکلامغله، کوپکلره یناشه‌رق، اونلرله یمکه باشلامش؛ شیخ بیرام بو حالی کورنجه، یاننه چاغروب، مریدلکه قبول ایتمش. آق شمس‌الدین بوذاتك ارشاد ودلالتیله تصفیهٔ درون ایده‌رك، سلوکده آز مدت ایچنده درجات عالیه‌یه واصل اولمش، وکمالات علمیه‌سی دخی اونسبتده اولدیغندن، وعلی الخصوص اجرای طبابتده‌کی مهارتی بر کمال بولندیغندن؛ کسب اشتهار ایدوب، ادرنه‌یه عزیمتنده مظهر التفات حضرت پادشاهی اولمش؛ وحتی استانبول فتحنده دخی فاتحك معیتنده بولنه‌رق، پادشاه بونك نصایحندن وکمالات علمیه ومعنویه‌سندن استفاده ایله، اوصره‌ده بعض کراماتی ظاهر اولمغله، وعلی الخصوص پادشاهك امریله حضرت ابی ایوب انصارینك مرقد شریفلرینی مکاشفه ایله بولوب، تعیین ایتمکله، پادشاهك محبتی ایکی قات اولوب، مریدلری صره‌سنه کیرمك وخلوت ایتمك استدعاسنده دخی بولنمشلرسه‌ده، شیخ حضرتلری پادشاهلره لازم اولان شی عدالتدر، خلوت سلطنته منافیدر دیه‌رك منع ایتمشلردی. فاتح حضرتلری حضرت ابی ایوب انصارینك مرقد مکشوفی جوارنده بنا ایتدکاری جامع شریفك جوارنده، شیخه مخصوص اولمق اوزره، زاویه‌لر تأسیس ایتمشلرسه‌ده، کندیسی طورمق ایستمیوب، وطن اتخاذ ایتمش اولدیغی (کوینك) یعنی طوربه‌لی قصبه‌سنه عودتله، وفاتلرینه قدر اوراده ذکر وعبادتله وتشفیهٔ مرضا ایله مشغول اولمشدر. ۸٦٤ تاریخنده ارتحال ایدوب، قصبهٔ مذکوره‌ده دفن اولنمشدر. تربه‌سی الی یومنا هذا زیارتکاهدر. ۱۲ اولادی اولوب، اك کوچکلری اولان (نور الهدی) مجزوب وابدال اولمغله، طرف پادشاهیدن نامنه وقفلر تعیین اولنمشیدی. حضرت شیخك تصوفه متعلق «رسالة النور» عنوانیله پك مقبول بر تألیفی، مطاعن صوفیه‌یه قارشی دیکر بر رساله‌سی، وطبه متعلق مجرباتیله مصدق اولان ادویهٔ نافعه‌یی مبین بر کتابی واردر.

آق شهر {قونیه ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، قونیه‌نك ۲٤ ساعت غرب شمالیسنده، سلطان طاغی اتکلرینك آلتنده شرقه طوغری ممتد اولان واسع بر اووه‌نك کنارنده، وبر ساعت قدر شمال شرقیسنده آق‌شهر کولی نامیله معروف اولان کوله دوکیلن بر چایك ساحل یمیننده واقعدر. باغ وباغچه‌لری چوق ومنظره‌سی کوزل بر شهر اولوب، ۱۲۵٦ خانه‌سی، یالکز ۲۰۰۰ قدری ارمنی اولمق اوزره، تقریباً ۸۵۰۰ نفوسی، مکمل بر حکومت قوناغی، بر رشدیه مکتبی، سلطان بایزید اول حضرتلری طرفندن بنا اولنمش غایت کوزل بر جامع شریفیله دیکر برقاچ جامع ومدرسه‌سی و ۲ کلیساسی واردر. خواجه نصرالدینك مرقد شریفی بو قصبه‌ده‌در. اسکی بر شهر اولوب، وقتیله خیلی بیوك بولنمشدر. اسم قدیمی حقنده اختلاف واقع اولوب، بر روایته کوره «پیسیدا آنطاکیه‌سی» دیکر بر روایته کوره (سوریوم)، وبر اوچنجی روایتده دخی استرابونك ذکر ایتدیکی (فیلو ملیون) شهر قدیمنك عینیدر. — قضاسی جهانیکلی وطوغانحصاری ناحیه‌لرینی دخی جامع اوله‌رق، ولایتك شمال غربی کوشه‌سنده واقع وشمالاً قره‌حصار صاحب، شرقاً ایلواج، جنوباً ایلغین قضالریله همحدود اولوب، شرق طرفنده طوز چولی دنیلن واراضیسی طوزلی اولان خالی بر صحرای واسعه ممتد اولور. قضانك ۸۲ قریه وقصبه‌سی وتقریباً ۳۰۰۰۰ اهالیسی اولوب، بونلردن مرکز قضاده بولنان ۲۰۰۰ قدری قرمان رومی، وبعض قراده بولنان ۵۰۰ مقداری دخی ارمنی وقصوری کافةً اسلامدر. مع مرکز داخل قضاده ٦۵ جامع، ۱۱ مدرسه و ۱۳ مسجد بولنیور. حبوبات متنوعه ایله آفیون، توتون،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جهری محصولاتی وانواع میوه‌لری واردر. صنعته متعلق باشلیجه کتن بزی ایله سختیان یاپیلیر. — قضا داخلنده بولنان آقشهر کولی ۷۰ قدر مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، داخل قضاده سلطان طاغندن انین ایکی چای بو کوله دوکلدیکی کبی، قره حصار صاحب سنجاغنده‌کی ابر کولنك آیاغی دخی اسحقلی چاییله برلشه‌رك، شمالدن کلوب، مذکور کوله منصب اولور. کولك ایچنده بر قاچ نوع بالیق بولنیورسه‌ده، رغبت اولنمدیغندن، صیادی یوقدر.

آقشهری { آنفاً بیان اولنان آقشهرده تشأت ایتمش ویاخود وطن اصلیلری کثرت علم وعلما ایله مشهور اولان شهر مذکور بولنمش علما ومشایخدن بر قاچ ذاته اطلاق اولنورسه‌ده، اسم ویا مخلصلریله شهرتلری اعم اولدیغندن، اوصره‌لرده ذکر اولنه‌جقلردر.

آق شیخ { هجرت نبویه‌نك اونجی عصری علماسندن اولوب، ادرنه‌ده شیخی چلبی مدرسه‌سنده وسائر بعض مدرسه‌لرده مدرسلك ایتمش؛ وطربزون وسینوب مولویتلرنده دخی بولنه‌رق، ۱۰۰۳ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

آق صاچلی { قسطمونی ولایتنك کنغری سنجاغنده بر عشیرتدر.

آقصو { قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده بر نهردر، که سنجاغك حدود شمالیه‌سنده دوراس طاغنك ایکی مائله‌سندن نبعانله بری اسپارطه ودیکری آغلاسونك ایچندن چکن ایکی چایله شمالدن کلن دیکر بر چایك اجتماعندن حاصل اولوب، طاغلر آره‌سنده جنوبه طوغری اینه‌رك، وصولدن یعنی شرقدن درت چای دها اخذ ایده‌رك، آنطالیه اووه‌سنه دوشر، وآنطالیه قصبه‌سنك ایکی ساعت قدر شرقنده دکیزه دوکیلور. مجراسی ۱۸۰ کیلومتره قدردر.

آقصو { حلب ولایتنك مرعش سنجاغنده بر نهردر، که معمورة العزیز ولایتنه تابع بهسنی قضاسنك شمال طرفنده‌کی طاغلردن نبعانله، غربه طوغری آقه‌رق، اثنای جریانده بالتوسع معدن کولنی تشکیل ایتدکدن صکره، غرب جنوبی استقامتنی آله‌رق، کرد طاغنك شمالی اتکلرینك آلتنه واصل اولنجه، شمال شرقیه طوغری دونوب، مرعش شهرینك یاریم ساعت قدر جنوبندن چکر، واوراده مرعشك کنارندن چکن بر چایی دخی اخذ ایده‌رك، شرقه طوغری دونر، وبر ساعت قدر آشاغیده جیحان ایرماغنه دوکیلور. مجراسی تخمیناً ۱۵۰ کیلومتره طولنده‌در.

آقصو { آیدین ولایتنك دکیزلی سنجاغنده بر چایدر، که منتشا سنجاغی حدودنده بوز طاغله بالطه طاغی اتکلرندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، وصاغ وصولدن برچوق دره‌لر اخذ ایله، بوزطغان وآرپاس قصبه‌لری یانندن کچه‌رك، صولدن (مندرس) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۹۰ کیلومتره قدردر. بوکا (آرپاس چایی) دخی دیرلر.

آقصو { خداوندکار ولایتنده بروسه شهرینك اوچ ساعت قدر شرق جنوبیسنده کشیش طاغنك اتکنده وکوکصو نهرینك اوزرنده واقع کوچك بر قصبه اولوب، بعض دفعه ناحیه مرکزی اتخاذ اولنمشدر.

آقصو { معمورة العزیز ولایتنك بهسنی قضاسنده بر کوچك نهردر، که (بولام) (وکاخته) نهرلریله دخی برلشه‌رك، شمالدن جنوبه اینوب، فرات نهرینه دوکیلور.

آقصو { داغستانده بر نهردر، که قافقاس طاغندن نبعانله، شمالدن جنوبه آقه‌رق وشیروان اووه‌سنده بر بطاقلق تشکیل ایده‌رك، (کور) ایرماغنه دوکیلور. — بو اسمله بو نهرك اوزرنده وطاغ اتکنده بر کوچك قصبه دخی واردر.

آقصو { چینه تابع اولان ترکستان شرقیده (یارقند) حکومتنك منتهای شرقنده بر شهردر، که بو نامله (نیان‌شان) جبالندن آقوب (تاریم) نهرینه دوکیلن بر چایك اوزرنده واقع اولوب، کاشغرك ۴۵۰ کیلومتره شرق شمالیسنده واقعدر. غرب وغرب شمالی طریقلریله کیدن کاروانلرك محل ملاقاتی اولمغله، خیلی اهمیت تجاریه‌یی حائزدر.

آقطاش { قسطمونی ولایت وسنجاغنده زغفرانبولی قضاسنك بر ناحیه‌سی، وبو ناحیه‌نك مرکزی اولان بر کوچك قصبه‌در، که مرکز قضانك جنوب شرقیسنده و ۵ ساعت قدر مسافه‌ده اوله‌رق، (صوغانلی) نهرینك جهت جنوبیه‌سنده‌در. [«زغفرانبولی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آقطاغ { آناطولیده آنقره ولایتنك یوزغاد سنجاغیله سیواس ولایتنك مرکز سنجاغنده جنوب غربیدن شمال شرقیه ممتد بر طاغدر، که طولی ۱۵۰ کیلومتره وارتفاعی ۱۵۰۰

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متره قدردر. یوزغاد وسیواس ایله آنقره شهرلری بوطاغی اورته یه آلەرق، برصاج آیاغی تشکیل ایتدکلری کبی، آق طاغ دخی غربنده کی چیچك طاغی وجنوبنده کی ارجیاس طاغیله بر صاج آیاغی تشکیل ایدوب، قزیل ایرماق بونلرك ایکیسنی جریاننده تشکیل ایتدیکی نصف محیط دائره‌نك ایچنه آلیر، وارجیاسی دیشاریده براقیر. آق طاغك اتکلرندن بر طاقم چایلر نبعان ایدر، که جمله‌سی برلشنجه، آق طاغ ایله چیچك طاغی آره‌سنده جریان ایدن دلیجه ایرماغی تشکیل ایدرلر. آق طاغ تماميله قره دکیز مائله‌سنده واقع اولوب، ارجیاس ایسه تقسیم میاه‌خطنده واقعدر. آق طاغك اطرافی دره‌لر واووه‌لرله محاط اولوب، همان منفرد بر طاغ کبی کورینورسه‌ده، شمال شرقی طرفندن قره حصار وارضرومه طوغری تا قافقاس سلسله‌سنه قدر اوزانان طاغلر صره‌لریله ارتباطی واردر. بو طاغك خیلی اورمانلری وکراسته‌لك اشجاری واردر.

آق طاغ { خداوندکار ولایتنده بو اسمله ایکی طاغ بولنوب، بری کوتاهیه سنجاغنده (مراد) طاغنك شمالنده؛ ودیکری قره‌حصار صاحب سنجاغنك صندیقلی قضاسنده‌در.

آق طاغ { [« مونت پلانق » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آق طاغ معدنی { آنقره ولایتنك یوزغاد سنجاغنده قضا مرکزی بر کوچك قصبه اولوب، آق طاغك شمالی اتکنده واقعدر. — قضاسنك برقسمی مذکور طاغدن وبر قسمی متعدد صولرله سقی اولنور دوز ومنبت اراضیدن عبارت اولمغله، طاغده‌کی کویلرك اهالیسی باشلیجه کراسته واودون کسوب وکوریاپوب یوزغاد وسیواس وقیصریه‌یه قدر کوتورمکله کچنیرلر؛ ودوز یرلرنده‌کی اهالی دخی چفتجیلکله مشغولدرلر.

آق قشله { سیواس ولایت وسنجاغنك عزیزیه قضاسنده بر ناحیه‌در.

آق قلعه { حلب ولایتنده مرعش سنجاغنك اندرین قضاسنده اسکی وخراب بر قلعه‌در.

آق قوی { (Baie Blanche) وانکلیزجه (White Bay) آمریقای شمالیده انکلتره‌نك النده بولنان (ترنو) آطه‌سنك شمالنده بر قویدر، که بو آطه‌نك شماله طوغری اوزانان بیوك شبه جزیره‌سنك شرق طرفنده وبحر محیط آطلاسیده واقعدر.

آق قیا { قسطمونی ولایت وسنجاغنده مرکز ولایته ملحق بر ناحیه وبو ناحیه‌نك مرکزی اولان بر کوچك قصبه‌اولوب، مرکز ولایتك ایکی ساعت قدر شرق طرفنده‌در. — ولایت مذکوره‌ده سینوب سنجاغنك استفان قضاسنده دخی بو نامله بر ناحیه واردر، که (چکل) ناحیه‌سیله برلشدیریله‌رك، برلکده اداره اولنمقده‌در. — قسطمونی وسیواس ولایتلریله آناطولینك سائر طرفلرنده بو اسمله بر قاچ بیوك قریه دها واردر.

آق قیونلی { یدی سکز عصراول ترکستاندن ایران‌وعراق وآناطولی طرفلرینه هجرت ایدن ترکمان اولوسلرندندر. بونلر قره قیونلی دنیلن برعشیرتله برابر آرغون‌خان زماننده ترکستاندن آذربایجانه هجرت ایتمش، واورادن دخی قره‌قیونلیلر ارزنجان وسیواس، وآق قیونلیلر دخی دیار بکر طرفلرینه کله‌رك، اورالرینك حکومتنی ضبط ایتمشلردی. آق قیونلیلرك اك اول حکم سورن رئیسلری علاء‌الدین ترکمانی نامیله معروف اولان طور علی بکدر، که آمد وموصل طرفلرنده کسب استقلال ایتمشیدی. وفاتنده اوغلی فخرالدین قتلغ بك، واوندن صکره بونك اوغلی قره‌ایلدك عثمان حکم سورمش، وبو عثمان بك غایت شجیع برآدم اولمغله، تاریخلرده مذکور خیلی وقوعاتی اولمشدر. بونك قتلندن صکره ظلم وفسادله متخلق اولان اوغلی حمزه‌بك حکم سوروب، ٨٤٨ تاریخ هجریسنده وفاتیله، برادر زاده‌سی جهانکیربن علی مسند نشین حکمرانی اولوب، بونك زماننده برادری مشهور (اوزون حسن) ظهور ایتمشدر. [« اوزون حسن » ماده‌سنه مراجعت.] جهانکیردن صکره اوزون حسنك اوغلی یعقوب، و ٨٩٦ ده بونك برادری مسیح بك جلوس ایتمش، وامرا بیننده اختلاف ونفاق ظهور ایدوب، نهایت اوزون حسنك تورونی وخلیل بکك اوغلی علی بك اجلاس اولنمش ایسه‌ده، نفاق بر طرف اولمیوب، نهایت اوزون حسنك تورونی ویعقوب بکك اوغلی (بای سنقر) اجلاس اولنه‌رق، بو ذات صبی اولدیغندن، امرا بیننده ظهور ایدن محارباتی برطرف ایده‌میوب، عاقبت کندیسی‌ده، بر بچق سنه حکم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سوردكدن صكره، بو محاربانك برنده قتل اولنمش؛ وبنه اوزون حسنك تورونلرندن رستم ميرزا بن مقصود رأس حكومته كچمشدر. آنجق بو ذات سفاهته منهمك اولديغندن، امور اداره بسبتون مختل اولمغله، عمجه‌سی يعقوبك زماننده پدرينك قتلی اوزرينه رومه قاچوب، سلطان بايزيد اول حضرتلرينك حمايه‌سنه التجا ايتمش اولان احمد ميرزا دعوت اولنمش، وكيدوب، رستمی قتل ايتدكدن صكره، مسند نشين حكومت اولمش ايسه‌ده، امرايی ممنون ايده‌ميه‌جك بر طاقم اجراآته قالقيشديغيچون، حكومتدن اسقاط اولنه‌رق، يرينه يعقوب بكك اوغلی مراد بك كلمش، واحمد ميرزايی قتل ايتمش ايسه‌ده، بوده طوردیرلميوب، اوزون حسنك اولادندن يوسفك اوغلی (الوند ميرزا) كتيرلمش؛ وبو ذات مراد بكی حبس ايتدكدن صكره، تبريزی مقر اتخاذ ايده‌رك، حكومت سورمكه باشلامش ايسه‌ده، برادری محمد بك ظهور ايدوب، كنديسنی قتل ايله، يرينه كچمش؛ آنجق امرا بونی قبول ايتميوب، مراد بكی محبسدن چيقارمشلر؛ ومراد بك ايكنجی دفعه اوله‌رق، حكمفرما اولنجه، ابتدا سلمنی محمدله مقاتله ايده‌رك، كنديسنی قتل ايتدكدن صكره، دياربكره واروب، بو شهری عمجه‌لرينك يد ضبطندن قورتارمش؛ واو صره‌ده شاه اسماعيل صفوی ظهور ايدوب، بغداده تجاوز ايتديكندن، مراد بك بوكا قارشی طوره‌ميوب، ٩٠٨ تاريخ هجريسنده دولت عليهٔ عثمانيه‌يه التجا ايتمش ايسه‌ده، امداده نائل اوله‌مديغندن، علاء الدوله بن ذی الغادردن استمداد ايتمش؛ وشاه اسماعيل اوصره‌ده بشقه محاربه‌لرله مشغول اولديغندن، ملكنی استرداد ايده‌بيلمش ايسه‌ده، متعاقباً شاه اسماعيل هجوم ايدوب، مراد بكی منهزم ايتمش؛ وبغداد وسائر ممالكنی ضبطله، آق قيونلی دولتنه ختام ويرمشدر.

آق كرمان (Akkerman) روسجه «آق شهر» معناسنه اوله‌رق؛ (بيالو غورودوق Biélogorodoc) ديديلر، واسم قديمی (آلبا يوليا Alba Julia) در. روسيه‌نك جنوب غربيسنده قره دكيز ساحلنده، (بساراببا) قطعه‌سنده قضا مركزی بر شهر اولوب، (دنيستر) نهرينك منصب اولديغی (بيوك ليمان) نام كورفزك ساحل غربيسنده، نهر مذكورك منصبندن ١٤ كيلومترهلك مسافه‌ده، بساراببانك مركزی اولان (كشنف) شهرينك ١٧٥ كيلومتره جنوب شرقيسنده وهوجه بككك ٤٥ كيلومتره جنوب غربيسنده واقعدر. شهر خندقله محاط اولوب. مستحكم بر قلعه‌سی واردر. اهاليسی ٤٥٥٩٨ نفوسدن عبارت اولوب، روس، روم ارمنی ويهوديدن مركبدر. بيوك بر تجارتگاه اولوب، صنايع محليه‌سی خيلی ايلرلمشدر، وپيشكاهنده چوق باليق صيد اولنور. بو شهر ٨٨٩ تاريخ هجريسنده سلطان بايزيد ثانی حضرتلری طرفندن فتح اولنوب، خيلی وقت ممالك عثمانيه دائره‌سی داخلنده بولنمشدر. ١٨٢٦ تاريخ ميلاديسنده بو شهرده دولت عثمانيه‌ايله روسيه آره‌سنده بر معاهده عقد اولنه‌رق، روسيه‌يه قره دكيزده سفائن بولنديرمق حقنی قزانديرمشيدی.

آق كوپری آناطوليده بو نامله ايكی كوچك ناحيه اولوب، بری قسطمونی ولايتنده بولی سنجاغنك كرده قضاسنده، وديكری آنقره ولايت وسنجاغنك ميخالجچق قضاسنده‌در. — قونيه ولايتنك اركلی قضاسنده كولك بوغازی طريقنده دخی بو نامله بر محل واردر.

آق كول قونيه ولايت وسنجاغنك اركلی قضاسنده واركلی شهرينك ايكی ساعت قدر غربنده بر كول اولوب، شرقدن غربه تقريباً ١٢ كيلومتره طولی وشمالدن جنوبه دخی ٥ كيلومتره عرضی واردر. بو كوله شمالدن نيكده شهرندن كچن قزيلجه ايرماق، وجنوبدن دخی قرماندن جريان ايدن كوكصو نهری كلوب، منصب اولور. بو كوله (اركلی كولی) دخی ديرلر.

آق كوی طربزون ولايت وسنجاغنك (كيره‌سون) قضاسنده بر ناحيه اولوب، ١٩ قريه‌دن عبارت اوله‌رق، ١٧٩٣ خانه و ١١٠٠٠ قدر اهاليسی واردر، كه بونلرك ١٢٠٠ قدری لاز رومی و ٤٠ قدری ارمنی اولوب، قصوری مسلمدر. درون ناحيه‌ده ٢٩ جامع ومسجد، ٤ مدرسه، ٣٠ اسلام صبيان مكتبی، ٤ كليسا بولنيور. ناحيه‌نك حبوبات متنوعه ايله كليتلی فندق محصولاتی واردر.

آق كوی طاغی خداوندكار ولايتنده مدايننك جهت جنوبيه‌سنده بر اوفق طاغ اولوب، مذكور اسكله ايله بروسه اووه‌سی آره‌سنده‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آقلانسق (Aklansk) سیبریانك شرق جهتنده (ایرقوچق) ایالتنده بر قصبه‌در، که (پنجینه) قوینه دوکیلن همنامی اولان بر چایك اوزرنده واقع اولوب، روسلرك او جوارلر اهالیسیله ایتدکلری تجارتك مرکزیدر. ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آق لوم بلغارستانك طونه‌یه منصب اولور (لوم) نامیله ایکی نهری اولوب، روسچقده منصب اولانه (قره لوم) دنیلدیکی کبی، لوم پلانقه‌ده منصب اولانه‌ده (آق لوم) ویاخود ساده‌جه لوم دینور. [«لوم» ماده‌سنه مراجعت.]

آق لیمان قره دکیز ساحلنده قسطمونی ولایتنك سینوب سنجاغنده وسینوب شهرینك ایکی ساعت قدر غربنده بر لیمان وبر کوچك قصبه‌در، که شمال غربی جهتی (اینجه برون) ك اوجنده بولندیغی بر شبه جزیره ایله محفوظدر.

آقلین (Acklin) آمریقای وسطیده‌کی (آنتیل) جزایرندن ۲۲° ایله ۲۳° عرض شمالی آره‌سنده بولنان (لوقایه) نام کوچك آطه‌لرك بریدر.

آق محمد پاشا سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك دور سلطنتلری وزراسندن اولوب، ۱۰۶۱ ده شام والیلکنده وسائر بعض والیلکلرده بولنمشدر.

آق محمد تیمور خراسان طرفلرنده حکومت سورمش اولان (سربداران) سلاله‌سنك اوچنجی حکمداری اولوب، سلفی خواجه وجیه‌الدینك قتلی اوزرینه، ۷۴۴ تاریخ هجریسنده جلوس ایتمش، وایکی سنه ایله ایکی آی حکومتدن صکره، ۷۴۷ تاریخنده خواجه علی شمس‌الدین طرفندن قتل، وحکومتی ضبط اولنمشدر.

آق محمود پاشا سلطان محمد خان رابع دوری وزراسندن اولوب، ۱۰۶۵ ده بغداد والیسی بولنمشدر.

آق مسجد قریم شبه جزیره‌سنك مرکزی اولوب، روسلرك (سیمفروپول) تسمیه ایتمش اولدقلری شهرك اسم اصلیسیدر. بو شهر قریم تاتارلری خانلغنك زماننده تأسیس اولنمرق، آق مسجد تسمیه اولنمشیدی. ۱۷۸۶ تاریخ میلادیسنده روسیه‌نك الینه کچمکله، خیلی توسیع اولندرق، آبریجه بریکی محله یاپلمش، واسکی قصبه حال اصلیسنه قالوب، بلکه تدنی‌ده ایتمشدر. اهالیسی ۲۹۰۲۸ کشیدر.

آقواپندنته (Acquapendente) ایتالیانك وسطلرنده (ویتربه) ایالتنده و (ویتربه) شهرینك ۵۰ کیلومتره شمال غربیسنده بر شهر اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر. (تیبر) نهرینك تابعلرندن اولوب، کوزل شلاله‌لری اولان (پالیا) چاینك قربنده بر تپه‌نك اوزرنده واقع اولوب، علم تشریح مشاهیر علماسندن (جروم فابریس) ك وطنیدر.

آقوانغرا (Acquanegra) یعنی «قره صو». ایتالیانك (لومباردیا) قطعه‌سنده، (مانتو) ایالتنده ومانتو شهرینك ۹ کیلومتره شرقنده واقع بر بیوك قریه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

آقواویوا (Acquaviva) یعنی «صوئوق صو». ایتالیانك (باری) ایالتنده و (باری) شهرینك ۳۲ کیلومتره جنوبنده بر شهر اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله ایتالیاده بر چوق قریه‌لر دخی واردر.

آقواپیم (Akouapim) آفریقانك سواحل غربیه‌سندن کینهٔ علیاده‌کی آلتون ساحل جوارنده بر کوچك یر اولوب، اقوام زنجیه‌دن بریله مسکوندر.

آقوئی (Acqui) یعنی «صولر». ایتالیانك (پیامونته) قطعه‌سنده آلکساندریا ایالتنده، (پو) ایرماغی تابعلرندن (تانارو) نهرینه دوکیلن (بورمیدا) چایی قربنده بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی واردر. قدیم بر شهر اولوب، قاپلیجه‌لری اسکی وقتدن بری مشهوردر.

آقوئیلا (Aquila) ایتالیانك وسطلرنده (آبروچه) ایالتنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، (پسقاره) نهرینك یوقاری وادیسنده واقع و ۱۵۷۳۰ اهالیی جامعدر. خراب حالده بر اسکی قلعه‌سی، بر چوق کلیسالری، بر تیاتروسی، بر انجمن معارفی وخیلی صنایع وتجارتی واردر. جوارلرنده چوق صفران حاصل اولور. بو شهر ۱۲۴۰ تاریخ میلادیسنده ایکنجی فردریق طرفندن (آقوئیترنوم) شهر قدیمنك خرابه‌لری جوارنده تا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سیس اولنوب، بر قاچ دفعه حرکت ارضدن خراب اولمشدر.

آقوئیلا (Aquila) رومالیلرك زماننده سینوبده ظهور ایتمش بر معمار اولوب، (آدریانوس) طرفندن قدسی یکیدن تأسیسه مأمور اولمغله، اوراده یهودیلرك دینی حقنده اجرای تحقیقات ایدەرك، نهایت بو دینی قبول ایتمش، ومؤخراً خرستیان اولمش ایسه‌ده، یهود دیننه رجوع ایتمشیدی. توراتی لسان یونانی‌یه ترجمه ایتمشدر. که بو ترجمه بر چوق وقت معتبر طوتیلوب، سبعین ترجمه‌سنه بیله ترجیح اولنوردی.

آقوئیلیوس مانیوس — (Manius Aquilius) اسکی روماقونسلوسلرندن اولوب، میلاددن ۱۲۰ سنه اول بو مسنده ترفیع اولنمشیدی. پرغامه حکمدارلغی ادعاسنده بولنان (آرستونیق) ه قارشی (پرینا) طرفندن باشلانمش اولان محاربه‌یی بونك وفاتندن صکره اکماله مأمور اولوب، مرقوم آرستونیقی اخذ وروما‌یه سوق ایتمشیدی.

آقوئیلیوس نپوس (Aquilius Nepos) روما سردارلرندن اولوب، میلاددن ۱۰۱ سنه اول ماریوس ایله برابر قونسلوس اولمش؛ وسیچلیاده اسرانك چیقارمش اولدقلری اختلالی باصدیردقدن صکره، آناطولیده مهرداد طرفندن اسقاط ایدلمش اولان (بیتنیا) و(قپادوکیا) حکمدارلرینی موقعلرینه اعاده ایتمکه مأمور اولوب، بر قاچ محاربه قزاندقدن صکره، مغلوب اولمغله، مهردادك الینه دوشمش؛ ومهرداد کندیسنی بر مرکبه بیندیروب، گزدیردکدن صکره، آغزینه اریمش آلتون دوکەرك، اولدیرمشدر.

آقوئیلیه (Aquileia) آوستریانك ملغا (غوریچه) ایالتنده، تریسته‌نك ۳۸ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه‌در، که رومالیلرك زماننده پك بیوك ومشهور بر شهر اولدیغی حالده، (آتیلا) طرفندن تخریب اولنوب، اهالیسی وندیك شهرینك بولندیغی موقعه هجرتله، شهر مذکوری بنا واسکان ایتمشلردر. آقوئیلا قصبه‌سنك شمدی آنجق ۲۰۰۰ اهالیسی اولوب. اطرافی ویرانه‌لرله مملودر.

آقوئینقوم (Aquincum) مجارستانده (بوده) شهرینك اسم قدیمیدر.

آقوئینو (Aquino) ایتالیای وسطیده (ترادی لابوره) ایالتنده بر قصبه‌در، که بوکون آنجق ۲۰۰۰ اهالیسی وارایسه‌ده، اسکی رومالیلر زماننده (آقوئینوم) نامیله بیوك بر شهر ایدی. لومباردلر طرفندن تخریب اولنمشدر.

آقوبامبه (Acobamba) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتنك، (هوآنقاولیقه) ایالتنده (آنغارائس) سنجاغنك مرکزی بر قصبه‌در، که مرکز ایالتك ۷۵ کیلومتره شرقنده واقع اولوب؛ جوارنده کثرتله بولنان کومش معدنلریله مشهوردر.

آقورسو (Accurse) واصلی اولان ایتالیانجه‌سی (Accorso) میلادك ۱۱۸۲ تاریخنده فلورانسه‌ده طوغوب ۱۲۶۰ تاریخنده وفات ایتمش بر عالمدر، که حقوق وقوانین حقنده‌کی معلومات واسعه‌سیله شهرت بولوب، روما حقوقی حقنده ۶ جلد اوزرینه پك مکمل بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آقوره (Acora) پرو جمهوریتنك جنوب طرفنده‌کی (بونو) ایالتنده و(تیتیقاقا) کولنك کنارنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ متره‌لك ارتفاعده واقعدر.

آقوره (Akora) قافقاسیه‌نك قره‌باغ خطه‌سنده بر نهردر، که شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، صاغ وصولدن بر چوق دره‌لر اخذ ایله، (برکوشت) نهریله دخی برلشدکدن صکره، ایران حدودنده (آراس) نهرینه دوکیلور. طاغلر آره‌سنده اولان مجراسی ۸۵ کیلومتره قدردر.

آقوسته (Joseph Acosta) اسپانیالی بر جزویت پاپاسیدر، که ۱۵۳۹ تاریخ میلادیسنده (مدینه دل قامپو) ده طوغوب، ۱۶۰۰ ده وفات ایتمشدر. میسیونرلکله پرویه کیدوب، آمریقانك تاریخنه وتاریخ طبیعیسنه دائر بر ایکی کتابله امور مذهبیه‌یه متعلق بعض اثرلر یازمشدر.

آقوسته اوریل — (Uriel Acosta) پورتکیزلی بر یهودی اولوب، اون آلتنجی عصر میلادی اواخرنده طوغمش، وقتولیکلیکی قبول ایدوب، بر آره‌لق پك متعصب بر قتولیك اولمشیکن؛ بعده ینه یهودی، ونهایت دینسز اولمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و «انسان عمرینك بر نمونه‌سی» عنوانیله کندی ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آقوسیلائوس (Acusilaüs) یونانك ایران ایله یونان بیننده وقوع بولمش اولان مشهور محاربه‌لردن اول یاشامش بر مورخی اولوب، یازمش اولدیغی تاریخك آرغوس حکمدارلری حقنده اولان بر پارچه‌سی موجوددر.

آقوقوآ (Acoquas) آمریقای جنوبیده (غویانه) نك فرانسه‌نك النده بولنان جهتنده بر قوم اصلیٔ قدیمدر.

آقول (Acul) آمریقای وسطیه‌ده کی (آنتیل) آطه‌لرندن (هایتی) جزیره‌سنك ساحل شمالیسنده ینه بو ناملە تسمیه اولنان بر کورفزك دیبنده بر کوچك لیماندر. قریستوف قولومب بوراسنی کشف ایتدیککنده، (سنت طوما) نامنی ویرمشیدی. — مذکور آطه‌ده بو ناملە بر نهر دخی واردر.

آقولتی (Accolti) ایتالیانك طوسقانه مملکتنده مشهور بر عائله‌در، که افرادندن برقاچ مشهور آدم کلوب، اك مشهورلری: حقوق وتاریخده ید طولی صاحبی اولوب، اهل صلیبك ایلك سفرلری حقنده بر تاریخ یازمش اولان (بنوآ آقولتی) ایله شعر وحاضر جوابلقده شهرت بولان (برنارد آقولتی) در.

آقولقو (Aculco) آمریقای جنوبیده (شیلی) جمهوریتنك (سانتیاغو) ایالتنده و(سانتیاغو) شهرینك ۶۰ کیلومتره جنوب غربیسنده بر کول اولوب، طولی ۱۵ وعرضی ۵ کیلومتره‌در. جوارلرینك منظره‌سی غایت کوزل وشایان تماشادر.

آقولهوآقان (Acolhuacans) آمریقانك کشفنده مکسیقه‌ده حکم سورمکده بولنان آزتك قومندن اول اورالرده حاکم بولنمش بر قومدر.

آقوم (Accum) آلمانیالی بر کیمیاکر اولوب، میلادك ۱۷۶۹ تاریخنده (وستفالیا)نك (بوقبورغ) شهرنده طوغمش، و۱۸۳۸ ده وفات ایتمشدر. برلین ولوندره‌ده کیمیا معلملکی ایتمش؛ وبرنجی اوله‌رق مولدالماء غازینی شهرلرك تنویرنده قوللانمغی دوشونمشدر.

آقوماق (Accomack) ممالك مجتمعه‌نك (ویرجنیا) جمهوریتنده بر قضا اولوب، بحر محیط آطلاسی ساحلنده بولنان شبه‌جزیره‌نك بر قسمندن عبارتدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۳۸٤ مربع کیلومتره، واهالیسی ۲۰٤۱۰ کشی اولوب، بونلرك ۸۰۰۰ ی زنجیدر. — بو اسم اصل اورانك اهالیسی بولنمش اولان بر قومك اسمیدر، که افرادی بسبتون منقرض اولمشدر.

آقومایو (Acomayo) پرو جمهوریتنك (قوزقو) ایالتنده همنامی اولان سنجاغك مرکزی بر شهر اولوب، قوزقونك ۵۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و۲۹۲۱ متره‌لك ارتفاعده اوله‌رق، (آپوریماق) نهری تابعلرندن بری اوزرنده واقعدر.

آقومولی (Accumoli) ایتالیانك ملغا ناپولی قراللغنده (آقویلا) شهرینك ٤٤ کیلومتره شمال غربیسنده بر قصبه اولوب، ۲۲٤۰ اهالیسی واردر.

آقونقاغوآ (Aconcagua) آمریقای جنوبینك بوینجه ممتد اولان (آند) جبالنك (شیلی) جمهوریتی داخلنده بر ذروه‌سیدر، که ۶۸۲٤ متره ارتفاعی اولوب، شیلیده‌کی طاغلرك وبلکه بتون (آند) سلسله‌سنك اك یوکسك ذروه‌سیدر. (والپاریزو) شهرینك ۱۶۰ کیلومتره شرق شمالیسنده و ٤۱′ ۳۲° عرض جنوبی ایله ۲۰′ ۷۲° ٤۰″ طول غربیده واقعدر. — شیلینك مرکب بولندیغی ۱۵ ایالتك بری‌ده، بو طاغك اتکنده بولنغله، بو اسمله مسمی اولوب، مرکزی اولان (سان فلیپ) شهری (والپاریزو) ایله طاغك اورته‌سنده‌در. بو ایالتك مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۶۱۲۶ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱٤٤۱۲۵ کشیدر.

آقونکیا (Aconquija) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنده بر طاغ سلسله‌سیدر.

آقونها (Acunha) پورتکیزلی بر زادکان عائله‌سیدر، که ۱۳۹۷ تاریخ میلادیسنده اسپانیانك قشتاله قطعه‌سنده توطن ایتمش اولان بر شعبه‌سی کرك اسپانیا وکرك پورتکیزده بر چوق مشهور آدملر یتیشدیرمشدر. بونلرك اك مشهورلری شونلردر:

برنجیسی (دون آلفونس آقونها) که تولده باش پسقپوسی ایکن، قشتاله قرالی دردنجی هنرینك باش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وكيلى اولمش؛ وآراغون حكمدارندن رشوت آلمش اولمق تهمتيله قرالك نظرندن دوشنجه، سلاحه صاريلوب، اعلان عصيان ايتمش؛ و ۱٤٦۷ تاريخ ميلاديسنده (مدينه دل قامپو) شهرى خارجنده بر غالبيته نائل اولمش؛ وهنزينك همشيره‌سى ايزابلانك تخته اجلاسه سبب اولوب، بو قرالچه زماننده بيوك بر حكم ونفوذ قزانمش ايكن، قاردينال (مندوزه) نك اقبالنى چكه‌ميه‌رك، يكيدن عصيان ايتمش؛ و ۱٤۷۸ ده تسليم اولنمغه مجبور اولوب، اله كچيرمش اولديغى قلعه‌لرى تسليم ايتمش؛ وكنديسى بر مناستره چكيلوب ۱٤۸۲ ده اوراده وفات ايتمشدر.

ايكنجيسى (تريستان آقونها) در، كه پورتكيز قپودانلرندن اولوب، ۱۵۰٦ تاريخ ميلاديسنده قرال (امانوئل) طرفندن هند طرفلرينه كوندريلوب، مداغسقار جزيره‌سنه اوغرامش، وكندى اسميله تسميه اولنان آطه‌لرى كشف ايتمشدر. ۱۵۰۸ ده دخى پورتكيز طرفندن هند خديويتنه تعيين اولنان (آلبوكرك) ى هندستانه كوتورمش، واوراده جسارتيله شهرت بولمشيدى. بعده روما سفارتنده ده بولنمشدر.

اوچنجيسى دون (اوزوريو آقونها) در، كه قتوليك فرديناندك زماننده (راموره) پسقپوسى اولوب، بعده (شارل كينت) دن قراللغى اخذله مجنونه (جانه) يه ويرمك اوزره «اتفاق مقدس» ناميله تشكل ايتمش اولان هيئته داخل اوله‌رق، پاپاسلردن مركب بر آلاى تشكيل ايله، وحشيانه محاربه ايتمش ايسه‌ده، ۱۵۲۲ تاريخ ميلاديسنده، هيئت اتفاقيه رئيسى (جوان پاديلا) نك مغلوبيتى اوزرينه، شارل كينت طرفندن طوتيلوب، اعدام اولنمشدر.

دردنجيسى (فرناند آقونها) در، كه مادريدده طوغوب، ۱۵۸۰ تاريخ ميلاديسنده وفات ايتمشدر؛ وشارل كينتك خدمت عسكريه‌سنده بولنوب، شعر سويله‌ده‌كى مهارتيله شهرت بولمشدر.

بشنجيسى (قريستوف آقونها) در، كه جزويت پاپاسلرندن اولوب. آمريقانك پرو وشيلى طرفلرنده طول مدت سياحت ايتمش؛ و ۱٦٤۱ ده اسپانيايه عودتنده مكمل بر سياحتنامه نشر ايتمشدر.

آلتنجيسى (دون رودريغو آقونها) در، كه لسبونه پسقپوسى ايكن، پورتكيزى اسپانيادن آيرمق اوزره تشكل ايدن هيئته داخل اولوب، ۱٤۸۰ تاريخنده (براغانسه) دوقه‌سنى پورتكيز تختنه اوتورتمش، واك اول كنديسى بيعت ايدوب، بر آره‌لق باش وكيللك دخى ايتمشدر.

آقونها آطه‌لرى { (Iles d'Acunha) بحر محيط آطلاسيده بر طاقم كوچك آطه‌لردر، كه ۳۷° ۵′ عرض جنوبى ايله ۱۳° ٤′ طول غربيده واقع اولوب. ۱۵۰٦ تاريخ ميلاديسنده پورتكيز قپودانلرندن (تريستان آقونها) طرفندن كشف اولنمشلردر. بونلرك اك بيوكلرى اولان (تريستان آقونها) جزيره‌سنك محيط دائره‌سى ٤۰ كيلومتره‌در. بو آطه‌ده ۱۸۱٦ تاريخنده بر مقدار انكليزلر اسكان اولنمشدر.

آقوه { وده‌ها طوغريسى آق اووه، اسلاوجه‌سى (بيالوپوليه) (Bjélopolié). قوصوه ولايتنك يكيپازار سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه‌در، كه مركز لوانك ۸ ساعت غربنده ومركز ولايت اولان پرشتنه‌نك ۲٤ ساعت غرب شماليسنده و (ليم) نهرينك ساحل يسارنده واقع اولوب، (فتحيه) ناميله كليسادن مبدل اسكى بر جامع شريفيله بر مدرسه‌سى، بر مكتب رشديه‌سى، بر قيشله‌سى و ٤۰۰۰ اهاليسى واردر. — قضاسى ٤۰۲۵ خانه وتقريباً ۲۰۰۰۰ اهاليى جامع اولوب، بونلرك آنجق بر ربعى خرستياندر. درون قضاده ۱۳ جامع، ۱٦ مكاتب صبيانيه و ٤ كليسا واردر. لسان محلى آرناؤدجه وبوشناقجه‌در. قضا غرباً قره طاغله همحدوددر.

آق ويران { سيواس ولايتنك آماسيه سنجاق وقضاسنده مركز قضادن اداره اولنور بر كوچك ناحيه‌در.

آقيازى { شهر امانته ملحق ازميد سنجاغنك خندق قضاسنده بر ناحيه‌در.

آقيم { (Akim) آفريقاى غربيده كينۀ علياده‌كى آلتون ساحلده آقره ايله آشانتى آره‌سنده بر كوچك ير اولوب، اقوام زنجيه‌دن بر قوم مله مسكوندر.

آكاه { هندستان شعراسندن مولوى محمد باقرك مخلصيدر، كه ۱۱۵۸ تاريخ هجريسنده طوغوب، ۱۲۲۰ ده وفات ايتمشدر. مرتب ديوانى واردر.

آكاه افندى { (محمد —) استانبوللى بر شاعردر، كه سليمانيه جامع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شریفی روزنامچه‌جیسی ایکن، ۱۱۵۸ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آگاه پاشا (عبدالعزیز —) جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینک دور سلطنتلری وزراسندن اولوب، شام، حجاز، بروسه والیلکنده وسائر بعض والیلکلرده بولنمش، و ۱۲۷۲ تاریخنده اشقودره والیسی ایکن ارتحال ایتمشدر.

آکربلاد (Akerblade) اسوجلی السنهٔ شرقیه ایله توغل ایدن علماسندن اولوب، میلادك ۱۸۱۹ تاریخنده وفات ایتمشدر. درسعادت سفارتنده دخی بر مدت آتشه بولنمش، ومصر حقنده بعض کتابلر یازمشدر.

آگسو (Aguesseau) فرانسه‌ده دفعاتله عدلیه ناظرلغی ایتمش وکرك امور عدلیه‌ده اجرا ایتدیکی اصلاحاتله کرك فصاحت وبلاغت فوق العاده‌سیله شهرت بولمشدر. میلادك ۱۶۶۸ تاریخنده طوغوب، ۱۷۵۱ ده وفات ایتمشدر. فلسفه ایله دخی توغل ایدوب، حکیم مشهور (دقارت)ك مذهبنه تابع اولمش، وبو یولده‌ده بعض اثرلر یازمشدر. کلیات آثاری اون اون بش جلد اوزرینه جمع اولنمشدر. — بونك تورونی دخی بو یولده شهرت بولوب، مورخ مشهور قونت (سکور)ك قائم پدری ایدی.

آکرون وآکروسیا وسائره. [«آخرون» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آکلکوت (Akalkôt وانکلیزجه A-kulkote) هندستانك غرب طرفلرنده، بمبای اداره‌سنه تابع اولمق اوزره، بر مهراجه وکیلی معرفتیله اداره اولنور برکوچك یرك مرکزی اولان بر قصبه اولوب، بمبایك ۴۰۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و ۳۰′ ۱۷° عرض شمالی ایله ۱۲′ ۷۹° طول شرقیده واقعدر.

آکمپیس (A-kempis) آلمانیاده (قولونیه) مضافاتندن (کمپیس) شهرنده ۱۳۸۰ تاریخ میلادیسنده طوغمش و ۱۴۷۱ ده وفات ایتمش برروحانی اولوب، امور مذهبیه واخلاقیه متعلق بعض اثرلر یازمش، وحسن خطیله شهرت بولمشدر. «امتثال عیسی» (Imitation de J. C.) نامیله آوروپاده مشهور اولان بر اثرك بونك الیله یازلمش وامضاسیله ممضی بر نسخه‌سی بولندیغندن، بو اثرك مؤلفی اولدیغی دخی مظنون ایسه‌ده، بو امضانك مستنسخ صفتیله قونمش اولمسی‌ده ملحوظدر.

آکن (Aken) آلمانیانك (ساقسه) قطعه‌سنده (ماغدبورغ) ایالتنك (قالبه) قضاسنده و (قالبه) شهرینك ۱۹ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه اولوب، (البه) نهرینك ساحل یسارنده واقع و ۵۲۷۰ اهالیی جامعدر. (البه) واسطه‌سیله تجارت بحریه‌سی وچوخه، شکر وسائره فابریقه‌لری واردر.

آکنسید (Akenside) انکلتره اطبا وشعراسندن اولوب، میلادك ۱۷۲۱ تاریخنده (نوقاسل) شهرنده طوغمش، و ۱۷۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. برچوق آثار منظومه‌سی واردر، که اك مشهوری «لذائذ خیال» عنوانلی اثریدر.

آگهی سلانیك ولایتنده‌کی واردار ینکیجه‌سندن اولوب، تحصیل کمالات ایله طریق علمایه داخل اولمش، وبعض قضالرده بولندقدن صکره، ۹۸۵ تاریخنده درسعادتده ارتحال ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی اولوب، غایت معنالی وکوزل بعض اشعاری واردر. شو برایکی بیت زادهٔ طبعیدر:

آیردی بن غباری ره کوی یاردن
چوقدر بزم شکایتیز روزکاردن

—

چکدروب فرقتکی بزدن اراغ اولدك سن
بحر فرقتده نیجه فرتنه‌لر چکدم بن

آگهی ایرانك یزد شهرندن برشاعر اولوب، ترزیلکله عمرینی کچیرمش، وهراته قدرده بر سیاحت ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

درجهان ده چیز دشوارست نزد آکهی
کز تصور کردن آن میشود بس بیحضور
ناز عاشق زهد فاسق بذل ممسك هزل زن
عشوهٔ محبوب بد شکل ونظر بازیٔ کور
لحن صوت بی اصولان بحث علم ابلهان
میهمان کشتن بتقلید وکدا کشتن بزور

آکی (Aki) جاپونیایی ترکیب ایدن آطه‌لردن (نیپون) آطه‌سنك غرب طرفنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر ایالت اولوب، ٨ قضادن مرکبدر، ومرکزی (سووو) شهریدر. بو ایالتك ایچ طرفلری طاغلق ایسه‌ده، ساحل بوینجه پرنج زرعنه الویریشلی اووه‌لری وساحلده بتاقلقلری واردر. ساحلك جوارلرنده سونکر دخی چیقار.

آکیاب (Akyab) هند چینك انكلتره‌نك النده بولنان (آراقان) خطه‌سنده بر شهر واسکله‌در، که همنامی اولان ایالتك مرکزی اولوب، آراقان نهرینك منصب اولدیغی خلیجك مدخلنده، ″١٢ ′٨ °٢٠ عرض شمالی ایله °٩٠ ″٥١ ′٣٥ طول شرقیده واقع و ١٥٢٨١ اهالیی جامعدر. میلادك ١٨٢٧ تاریخنده، مملکت انکلیزلرك الینه کچدیکی وقت، بو موقعده یالکز بر قاچ بالقجی قلبه‌سی وار ایدی. شمدی اورانك اك بیوك شهری واك صاغلام لیمانی اولمشدر. اولری اورانك اصولی اوزره اخشاب اولوب، نهرك کناری بوینجه ٤ کیلومتره‌لك یری ضبط ایتمشدر. — ایالتك مساحهٔ سطحیه‌سی ١٠٥٨ مربع کیلومتره‌دن عبارت اولوب، ١٣٦١٥٢ اهالیسی واردر.

آکیبا (Akiba) میلادك برنجی عصرنده فلسطینده یتیشمش یهود علماسندن اولوب، (مشنه) عنوانیله ترتیب اونمش اولان مجموعه‌نك بر قسمیله خلقت حقنده بر کتاب یازمشدر. رومالیلره قارشی تشکل ایدن یهودی عصیانه قاریشدیغیچون، ١٣٥ تاریخ میلادیسنده اله کچوب، روایته کوره ١٢٠ یاشنده اولدیغی حالده، حیاً احراق بالنار اونمشدر.

آکیشی (Akichi) جاپونیایی ترکیب ایدن آطه‌لرك اك شمالیسی اولان (ماچمای) جزیره‌سنك ساحل شرقیسنده بر کوزل لیمان اولوب، °٤٣ عرض شمالیده واقعدر.

آکیلا وآکیلیا [«آقوئیلا» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آکیلونده (Aquilonda) یاخود (Aki-londa) آفریقای جنوبینك غرب طرفنده (آنغوله) مملکتنك شرقنده بر بیوك کولدر. که منتهای شمالندن بر نهر چیقوب، (قونغو) ایرماغنه دوکلدیکی مظنون ایسه‌ده، الآن مجراسی کشف اونمامشدر. بو کولده کورن سیاحلر پك آزدر.

آکیلینی (A. Achilini) — آلکساندر — ایتالیانك فیلسوفلرندن وعلم تشریح مشاهیر علماسندن اولوب، میلادك ١٤٦٣ تاریخنده (بولونیه) ده طوغمش، و ١٥١٢ ده وفات ایتمشدر. بولونیا و (پادوه) ده تدریسیله او قدر شهرت بولمشیدی. که «ایکنجی آرسطو» عنوانته مظهر اولمشیدی. فلسفه‌ده ابن الرشدك افکار ومسلکنه تابع ایدی. اك اول اوروپاده جسم بشری تشریح ایدن بو ذاتدر. فلسفه وتشریحه متعلق لاتین لسانده بر قاچ تألیفی واردر. — بونك برادری (جوانی آکیلینی) واخفادندن (قلود آکیلینی) اسمنده بری شعرلریله شهرت بولمشلردر.

آکینو [«آقوئینو» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آل (Aal) نوروجك (بوسکرود) ایالتنده، (اوستدال) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ٤٥٠٠ اهالیسی واردر.

آلا (Ala) آوستریاده تیرول خطه‌سنك منتهای جنوبنده آدیج نهرینك ساحل یسارنده ووندیکدن ١٠ کیلومتره‌لك مسافه‌ده بر قصبه اولوب، ٤٥٠٠ اهالیسی وایپك معمولاتی صنعتی واردر.

آلا یاخود علا — (Ala) سودان وسطیده برنوح مملکتنده وچاد کولنك جنوبنده برشهر اولوب، سورله محاطدر. سوقاقلری کنیش، دوز وایکی طرفلری آغاجلی ایسه‌ده، اولری اورانك اصولی اوزره بر طاقم قلبه‌لردن عبارتدر. اورالرك اك معتنا شهرلرندن اولوب، اطرافی منبت بر اووه ایله محاطدر.

آلابات (Alabat) فلیپین آطه‌لرندن بوجزایرك اك بیوك ومرکزی اولان (لوسون) جزیره‌سنك شرق طرفنده بر کوچك آطه اولوب، °١٤ عرض شمالی ایله ′٣٥ °١٩٩ طول شرقیده واقعدر. بویی ١٥. واکی اك کنیش یرنده ٧ کیلومتره‌در.

آلابامه (Alabama) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌یی ترکیب ایدن جمهوریتلرك بری اولوب، هیئت مجتمعه‌یه قبولی صره‌سنجه ٢٢ نجی. واهالیسنك کثرتنجه شمدیکی حالده ١٢ نجی جمهوریتدر. ایچندن جریان ایدن نهرك اسمیله تسمیه او-

mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لنه‌رق، شمالاً صاغ وصولنده بولنان جمهوریتلرله برابر ٣٥° عرض شمالی خط موهومیله، شرقاً (کورجستان) وغرباً میسیسیپی جمهوریتلریله، جنوباً دخی قسم اعظمی فلوریده جمهوریتیله محدود اولوب، یالکز جنوب غربی طرفنده همنامی اولان نهرک منصبی اطرافنده مکسیقه کورفزنده بر آز ساحلی واردر. غیر منتظم بر مستطیل شکلنده اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ١٣٥٣٢٢ مربع کیلومتره، واهالیسی ١٢٦٢٥٠٥ کشیدر. (آلغانی) سلسلهٔ جبالنک بر شعبه‌سی شمال شرقیدن آلابامه‌یه کیروب، غربه طوغری اوزاندقجه آلچاقلانه‌رق، دوز اووه‌لره منتهی اولور. وسط طرفلرینک دخی غرب جهتنده بر طاقم تپه‌لر بولنوب، سائر جهتلری اووه، وساحله قریب اولان یرلری‌ده پک آلچق وبطاقلقدر. ثروت طبیعیه‌سی زراعته منحصر اولوب، باشلیجه محصولاتی پاموق ایسه‌ده، حبوبات متنوعه ایله پرنج، شکر قامشی، توتون وسائره محصولاتی دخی چوقدر. دمیر وکور معدنلری چوق ایسه‌ده، پک آزی چیقارلمقده در. صنایعی کری اولوب، آنجق دمیر یوللری وسیر سفائنه صالح نهرلری وجدوللری چوق اولدیغندن، تجارتی پک ایلریدر. اهالیٔ قدیمه‌سی (آلیبامه) دنیلن جنکاور بر قوم ایدی، که آوروپالیلره قارشی پک مردانه محاربه ومقاومت ایتمشلرسه‌ده، انک نهایت مغلوب اولوب، محو وپریشان اولمشلردر. ١٧٠٢ تاریخنده فرانسزلر آلابامه وسائر اوجهتلرک ساحللرینی اله کچیرمشلرسه‌ده، مؤخراً ترکه مجبور اولمشلردر. ١٨١٧ تاریخنده بو قطعه ممالک مجتمعه‌یه کچوب، حدودی بالتعیین اصول اداره‌سی تنظیم اولنمش، و ١٨١٩ ده بر جمهوریت صورتنه قونیله‌رق، ممالک مجتمعه هیئتنه داخل اولمشدر. ٥١ قضایه منقسم اولوب، مرکزی (مونتقوموری) واک تجارتکاه محلی (موبیله) شهریدر.

آلابامه (Alabama) ممالک مجتمعه‌ده بر نهردر، که همنامی اولان جمهوریتک داخلنده نبعان ایدن (قوسه) و(تالاپوسه) نهرلرینک (مونتقوموری) شهرینک ١٠ کیلومتره قدر یوقاریسنده واقع اولان اجتماعندن حاصل اولوب، شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری آقار؛ ومنصبنه قریب محلده (تومبیکبی) نهرینی اخذ ایتدکدن صکره، (موبیله ریور) اسمنی آله‌رق، مکسیقه کورفزینک شمالنده (موبیله) خلیجنه دوکیلور. مجراسی (قوسه) نهریله برابر ١٣٠٠ ویا ١٤٠٠ کیلومتره اولوب، سیر سفائنه صالح اولان قسم اسفلی‌ده ٧٠٠ کیلومتره‌دن زیاده در. یانلرندن ویا ایچلرندن کچدیکی شهرلرک باشلیجه‌لری (مونتقوموری) ایله (سلما) در. ایچنده خیلی بیوک کمیلر دخی ایشلیوب، پاموق وسائر محصولات محلیه‌یی اخراج ایدرلر. بو نهرک حوضه‌سی ١٠٠٠٠٠ مربع کیلومتره‌دن زیاده اولوب، ثانیه‌ده دکیزه دوکدیکی صو ١٣٠٠ مکعب متره‌دن آشاغی دکلدر. حوضه‌سنده چوق یاغمور یاغوب، سنوی ١٢٥٠، وبعض محللرده ١٥٧٥ میلیمتره یاغدیغی تحقیق اولنمشدر.

آلاپاتی یاخود آلاپوتی — (Allapatti) وانکلیزجه (Allaputty) هندستانک جنوب شرقیسنده سرندیب جزیره‌سنک ساحل شمالیسی قارشیسنده بر کوچک آطه اولوب، خرما آغاجلری چوقدر؛ و ١٨٠٠ کشیدن عبارت اولان اهالیسی ملیبار جنسنه منسوب اولوب، پک ماهر کمیجیدرلر.

آلاپایفسک (Alapaïefsk) روسیه‌نک شرق طرفنده (پرم) ایالتنک (ورخونوریه) قضاسنده، وقضا مرکزینک ٨٠ کیلومتره جنوبنده بر قصبه‌در، که ١٧٠٤ تاریخنده دمیر معدننک اذابه واعمالیچون بر قاچ فابریقه ایله برابر تأسیس اولنوب، الیوم ٥٤٥٠ اهالیسی واردر.

آلاتری (Alatri) ایتالیانک روما ایالتنده، (قوسه) نهرینک وادیسی اوزرنده بولنان بر تپه‌ده واقع پسقپوسلق مرکزی بر شهر اولوب، ١٥٧٠٠ اهالیسی واردر. جوارنده پک اسکی زماندن قالمه جسیم طاشلرله یاپلمش بر طاقم دیوارلر بولنیور.

آلاتیر (Alatyr) روسیه‌نک شرق جهتنده، (سیمبیرسک) ایالتنده ومرکز ایالتک ١٦٥ کیلومتره شمال غربیسنده، (وولغا) ایرماغی تابعلرندن اولان (آلاتیر) ایله (سوره) نهرلرینک محل تلاقیسنده واقع بر شهر اولوب، ٨٠٨٠ اهالیسی واردر. ابنیه‌سی اخشابدر. ذخایر تجارتی پک ایشلکدر.

آلاتیر (Alatyr) روسیه‌نک شرق جهتنده بر نهردر، که (پنزا) طاغندن نبعانله، (نووغورود) ایالتی داخلنده شرقه طوغری جریان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایده‌رك، ٢٠٠ كیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدكدن صكره، همنامی اولان شهرده (وولغا) ایرماغی تا. بعدن (سور) نهرینه دوكیلور.

آلاتیوس (Allatius) وایتالیانجه Allacci) اون یدنجی عصر میلادینك ایتالیا علماسندن اولوب، عن اصل ساقزلی بر روم اولدیغی حالده، رومایه هجرتله، قتولیك مذهبنی قبول ایتمش؛ وواتیقان كتبخانه‌سنك حافظ كتبی اولمشیدی. ادبیات یونانیه‌یه وقتولیك‌ایله ارتودوقس مذهبلرینك بعض احوال تاریخیه‌سنه دائر برقاچ كتاب یازمشدر.

آلاجار (Alajar) [«الحجاره» دن غلط اولسه كركدر] اسپانیانك جنوب جهتنده آندالوسیا (یعنی نفس اندلس) خطه‌سنده (نوئوا هوئولا) ایالتنده بر قصبه اولوب، مركز ایالتندن ٧٠ كیلومتره مسافه‌ده واقع و ٢٠٠٠ اهالیی جامعدر.

آلاجوئله (Alajuela) آمریقای وسطیده (قوسته ریقا) جمهوریتنده ایالت مركزی برشهردر، كه ١٠° عرض شمالیده، (وولوس) بركانك جنوبی اتكنده و١٠٧١ متره ارتفاعنده واقع اولوب، ٦٠٠٠ اهالیسی وكلیتلی قهوه وشكر قامشی محصولاتیله حیواناتی واردر.

آلاجه آنقره ولایتنك یوزغاد سنجاق وقضاسنده ویوزغاد شهرینك ٤٠ كیلومتره قدر شمالنده بركوچك قصبه اولوب، جوارلرنده پك چوق آثار عتیقه. وعلی‌الخصوص قصبه‌نك بریچق ساعت شمالنده غایت مصنع وپك اسكی بر مزار بولنیور.

آلاجه حصار صربیه‌نك (قروشواج) شهرینه اداره عثمانیه زماننده تركجه‌ده ویریلن اسمدر. [«قروشواج» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلاجه خان سیواس ولایت وسنجاغنده مركز قضاسنده ناحیه مركزی بركوچك قصبه اولوب. ولایتك شرق جنوبی جهتنده وملاطیه سنجاغنك حدودی قربنده قورو چایك ساحل یسارنده واقعدر. سیواسك ١٠٠ كیلومتره قدر شرق جنوبیسنده. دوریكینك ٦٠ كیلومتره غرب جنوبیسنده وملاطیه‌نك ٧٥ كیلومتره شمال غربیسنده‌در.

آلاچاطی (یاخود آلاچطی) آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده چشمه قضاسنه ملحق ناحیه مركزی بركوچك قصبه اولوب، چشمه‌نك بریچق ساعت شرقنده وبر خلیجك غرب جهتنده واقعدر.

آلاچام طرابزون ولایتنك جانیك سنجاغنده بافره قضاسنه تابع برناحیه اولوب، ٢٢٧٨ خانه و ١٢٠٠٠ نفوسی جامعدر. كه بونلرك یالكز ٢٣٠٠ قدری روم‌اولوب؛ قصوری اسلامدر، وروملری دخی تركجه ایله متكلمدرلر. بوناحیه قضانك غرب جهتنده وولایتك منتهای غرب شمالیسنده اولوب، طرابزون ولایتنك سینوب سنجاغیله همحدوددر.

آلاده (Allada) آفریقای غربی سواحلنده كی كینهٔ علیانك (داهومی) مملكتنده برشهر اولوب، (آوون) و(دنهام) كوللری آره‌سنده بر تپه‌نك اوزرنده، و(آپولی) شهرینك ١٢٠ كیلومتره جنوب شرقیسنده واقع، و ١٠٠٠٠ قدر نفوسی جامعدر.

آلارقون (Alarcon) اسپانیانك اون آلتنجی عصر میلادی قپودانلرندن اولوب، آمریقای شمالینك بعض سواحل غربیه‌سنی كشف ایتمشدر.

آلارقون ای مندوزه (Alarcon y Mendoza) اسپانیا شعراسندن اولوب، اون آلتنجی عصر میلادی اواخرنده مكسیقه‌نك (تاسقو) شهرنده طوغمش، وبرقاچ كوزل تیاترو كتابی یازدقدن صكره، ١٦٢٢ تاریخنده اسپانیاده وفات ایتمشدر.

آلارو (Alaro) اسپانیانك مایورقه جزیره‌سنده، آطه‌نك ایچ طرفنده و(پالمه) نك ١٩ كیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٤٠٠٧ اهالیسی واردر.

آلاریق اول (Alaric I) ویزیقوتلرك حكمداری اولوب، میلادك ٣٨٢ تاریخندن ٤١٠ تاریخنه دك حكومت سورمشدر. ابتدا، (هون) لره قارشی طورمق ایچون، رومالیلرله عقد اتفاق ایتمش: بعده بیوك (تئودوس) ك وفاتی اوزرینه، شرق ایمپراطورلغی اوزرینه هجوم ایده‌رك، طونه‌نك جنوبنده‌كی ایالاتی غارت ایتدكدن صكره، قسطنطنیه‌یی دخی تهدید ایتمكده ایكن، (استلیقون)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفندن مغلوب اولەرق، رجعتە مجبور اولمش ایسەده، غرب ایمپراطورلغی اوزرینە هجوم ایدەرك، ایمپراطور (هونوریوس)ك كوشكلكندن بالاستفادە، اسپانیایی وفرانسەنك برقسمنی آلمش؛ وبونكلەده قناعت ایتمیوب، ایتالیایە تجاوزلە، اوچ دفعە رومایی محاصرە ایتمش؛ و٤٠٨ ایلە ٤٠٩ سنەلرندە وقوع بولان ایلك ایكی محاصرەدن بر طاقم آغر ویركیلر اخذایلە چكلمش ایسەدە، ٤١٠ سنەسندە واقع اولان اوچنجی محاصرەدە شهری هجوملە ضبط ویغما ایتمشدر. سیجلیانك اوزرینە دخی یوریمكدە ایكن، (قوسنچە) شهرندە وفات ایتمشدر.

آلاریق ثانی (Alaric II) اسپانیادە یرلشمش اولان ویزیغوتلرك حكمداری اولوب، میلادك ٤٨٤ تاریخندن ٥٠٧ تاریخنەدك حكم سورمشدر. اسپانیادن بشقە فرانسەنك (رون) نهریلە پیرنە طاغلری آرەسندە اولان قطعەسنە دخی مالك اولمغلە (تولوسە) شهرینی پایتخت اتخاذ ایتمشیدی. فرانق حكمدارلرندن (قلوویس) بوكا اعلان حرب ایدەرك، كندی الیلە قتل ایتمشدر. آلاریق ثانی تبعەسنە باشلیجە روما قوانیننـدن مأخوذ بر قانون وضع ایتمشیدی.

آلازون (Alazon) كورجستاندە (كور) ایرماغی تابعلرندن بر چایدر.

آلاس (Allas) جزایر بحر محیطدە (سوندە) آطەلرندن (لومبوق) ایلە (سومباوە) جزیرەلری آرەسندە بر بوغاز اولوب، طولی ٨٠ و وسعتی اك طار محلندە ١٢ كیلومترەدن زیادە اولمغلە، سفائنك مرورینە پك الویریشلیدر.

آلاسقە (Alaska) آمریقانك منتهای شمال غربیسندە بر بیوك شبە جزیرەدر، كە ′٢٠ °١٤٢ طول غربی خط موهومندن بهرنك بوغازینە یعنی °١٧٠ طول غربی‌یە قدر ممتد اولور؛ وشمالاً بحر منجمد شمالی ایلە، جنوباً دخی بحر محیط كبیر ایلە محدوددر. غیر منتظم بر شكل مربع صورتندە اولوب، كرك طول وكرك عرضی ١٢٠٠ ایلە ١٣٠٠ كیلومترە آرەسندەدر. بهرنك بوغازندە بر قاچ آطەسی وغرب جنوبی كوشەسندن دكیزك ایچنە خیلی اوزانان (آلاسقە) شبە جزیرەسنك اوتەسنە طوغری ممتد اولەرق، (آلئوت) جزایری دنیلن بر صرە آطەلری اولدیغی كبی، جنوب شرقی كوشەسندە دخی (دومینیون) ك غرب جهتندە ساحل بوینجە جنوب شرقی‌یە طوغری ممتد طار بر قطعە اراضیسی وبو اراضینك قارشیسندە بر طاقم آطەلری واردر. آلاسقە اسمی هم بو قطعەنك بتونە هم جنوب غربی جهتندەكی مذكور طار واوزون شبە جزیرەسنە اطلاق اولنور. بو قطعەنك مساحۀ سطحیەسی تقریباً ١٣٧٦٢٩٢ مربع كیلومترە اولوب، فرانسەنك ایكی بچغی بیوكلكندە اولدیغی حالدە، اكثر طرفلرینك دائمی صورتدە قار وبوز آلتندە بولنمسندن طولایی، اهالیسی آنجق ٣٣٤٢٦ كشی اولوب، بونلرك ١٠٠٠٠ ی آوروپالیدر، كە ساحللرندە یرلشەرك، بالیقجیلقلە تعیش ایدیورلر. بو قطعە روسیە دولتنە عائد ایكن، ١٨٦٧ تاریخ میلادیسندە ٧٢٠٠٠٠٠ دولارە مقابل ممالك مجتمعەیە صاتلمشدر.

بوقطعەیی (یوقون) دنیلن بربیوك ایرماق شرقدن غربە شق ایدیور. بوایرماق دومینیون اراضیسندە ایكی كولدن چیقان ایكی نهرك آلاسقە اراضیسی داخلندە واقع اجتماعندن حاصل اولوب، ابتدا غرب شمالی‌یە وبعدە جنوب وجنوب غربی‌یە طوغری آقەرق، بر قاچ قولە آیرلدقدن صكرە، بهرنك دكیزینە دوكیلور. مجراسی ٣٠٠٠ كیلومترەدن زیادە اولوب، بعض محللرندە كنیشلكی دە ٢ كیلومترەدر. قسم اعظمی سیر سفائنە صالح ایسەدە، یالكز حزیرانك ابتداسندن ایلولك نهایتنە قدر سربست اولوب، سائر موسملردە منجمد حالندەدر. بهرنك دكیزینك انجمادی ایسە، دها چوق سوروب، بوزلری آنجق حزیرانك صوكندە چوزیلیر. بوندن بشقە بهرنك بوغاز ودكیزینە وبحر منجمد شمالی ایلە بحر محیط كبیرە منصب اولور درت بش نهری دها واردر. آمریقای شمالینك بوینجە اوزانان قیالی طاغلر سلسلەسی، آلاسقە حدودینە كلنجە، شمال غربی‌یە طوغری اولان استقامتنی دكیشدیرەرك، واو استقامتدە یالكز كوچك بر قول اوزاتەرق، غرب جنوبی‌یە طوغری دونر، وتا آلاسقە شبە جزیرەسنك اوجنە، وبلكەدە تحت البحر آلائوت جزایرینە قدر ممتد اولور. قیالی طاغلرك دیكر بر شعبەسی ایسە، آلاسقە حدودینك شمال جهتنە واصل اولنجە، ساحل بوینجە غربە طوغری امتداد ایدەرك، (باروو) برونندە منتهی اولور. بو طاغلرك اكثر طرفلری آلتی یدی یوز مترە-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دن زیاده مرتفع اولمیوب، یالکز جنوب شرقی طرفنده حدودده بولنان (سنت الیاس) ذروه‌سنك درت بيك متره‌دن زیاده واو طرفده‌کی بعض برکانلرك دخی بوکا قریب ارتفاعلری واردر.

آلاسقه‌نك سواحلی حیلی کیرنتیلی چیقنتیلی اولوب، بر چوق بورونلری، شبه جزیره‌لری، کورفزلری، خلیجلری. آطه‌لری وبوغازلری واردر. شمال طرفنده (باروو) برونی اك شمالی نقطه‌سی اولوب، ٧١° ٢٣′ ٣١″ عرض شمالی ایله ١٥٨° ٤١′ ٤٠″ طول غربیده واقعدر. بونك غرب جهتنده اولان (آیسی کب) یعنی منجمد برون ایسه مشهور قپودان (قوق)ك صوك سیاحتنده واصل اوله‌بیلدیکی محل اولمغله شهرت بولمشدر. غرب طرفنده (پرنس دوغال) برونی او جهتدن آلاسقه‌نك وبتون آمریقانك اك ممتد نقطه‌سی اولوب، ١٧٠° ١٩′ ٢٠″ طول غربی ایله ٦٥° ٣٥′ ٣٠″ عرض شمالیده واقعدر، وبهرنك بوغازینك اك طار محلنی تشکیل ایدیور. اك بیوك کورفزلری بهرنك بوغازینك شمال طرفنده اولان (قوچبو) وجنوب طرفنده‌کی (نورتون) کورفزلریدر. غرب جنوبی طرفنده آلاسقه شبه جزیره‌سنك شمالنده (بریستول) خلیجی بولنیور، که اسکیمولر طرفندن (قویچاق) دنیلیر؛ جنوب سواحلنده دخی (کنای) شبه جزیره‌سنك ایکی طرفنده (قوق) و(پرنس ویلیام) خلیجلری واردر. جنوبه طوغری ممتد اولان ساحلده دخی (قروس سوند) یعنی «خاچ خلیجی» و(سیتقه) خلیجی ایله دیکر بر قاچ کوچك خلیج بولنیور. بو ساحلك قارشیسنده (آلکساندر) جزایری واردر، که ٦ بیوك وبر چوق کوچك آطه‌لردن مرکب اولوب، بیوکلردن برنده (سیتقه) شهری بولنیور. که آلاسقه‌نك یکتا شهری اولوب، صونوغی نسبةً آز اولمغله، بو قطعه‌نك مقر اداره‌سی اتخاذ اولنمشدر. بو آطه‌لردن و(آلئوتی) طاقندن بشقه پراکنده بر طاقم آطه‌لر دها واردر. که اك بیوکلری: آلاسقه شبه جزیره‌سنك جنوب شرقیسنده کائن وبو شبه جزیره‌دن (شلیقوف) بوغازیله آیرلمش اولان (قادیاق) آطه‌سیله بهرنك دکیزنده‌کی (نونیواق)، (سنت لوران)، (سنت ماتیو) آطه‌لری و(پیرسلوف) طاقیدر. بهرنك بوغازینك اورته‌سنده دخی (دیومید) طاقی بولنیور. آلاسقه‌نك اك بیوك کولی آلاسقه شبه جزیره‌سنك ایچ طرفنده‌کی (ایلیامنه) کولیدر. آلاسقه‌نك بعض جهتلرنده آلتون وکمور معدنی وکهربا بولنور. اهالیسنك بر قسمی اقطار شمالیه اهالیسندن اولان اسکیمولردن وبر قسمی ده سائر آمریقای شمالی اقوامندن اولوب، مختلف لسانلرله متکلمدر، واکثریسی مستقل اولوب، بعضیسی حکومته مطیعدرلر. آوروپالیلرك قسم اعظمی روس اولوب، ممالك مجتمعه انکلیزلری دخی کیتدکجه چوغالمقده‌در.

روسلر اون یدنجی عصر میلادیده سیبریانك سواحل شرقیه‌سنه قدر واصل اولمشلر دیسه‌ده، آسیا قطعه‌سنك شمال شرقی جهتندن آمریقا ایله ملاصق اولوب اولمدیغی مجهول قالمشیدی. بیوك پترو او طرفلرك کشف وتحقیقنه خیلی اهمیت ویرمشیدیسه‌ده، زماننده بر نتیجه حاصل اولمدیوب، زوجه‌سی ووارثه‌سی اولان ایمپراطوریچه (قترینه) ١٧٢٨ تاریخ میلادیسنده مشهور (بهرنك) و(چریقوف) نام قپودانلرك قوماندەسیله او طرفه ایکی سفینه کوندرمش؛ وبونلر سیبریانك سواحلنی طولاشه‌رق، آسیا قطعه‌سنك آمریقایه ملاصق اولمدیغنی کشف ایتمشلرسه‌ده، آمریقانك او جهتده‌کی سواحلی حقنده بر کونه معلومات استحصال ایده‌مه‌مشلردی. مؤخراً ١٧٤١ تاریخنده ینه مومی‌الیهما سیبریانك قارشیسنده‌کی آمریقا طرفنك کشفنه مأمور اولوب، آلاسقه‌نك سواحل جنوبیه‌سنی کشف ایتمشلر؛ وقپودان (چریقوف) عودت ایدوب، (بهرنك) اوراده هلاك اولمشدر. ١٧٧٨ ده سیاح مشهور انکلیز قپودان (قوق) بهرنك بوغازندن کیره‌رك، آلاسقه‌نك سواحل شمالیه‌سی بوینجه تا «منجمد برون» ه قدر چیقه بیلمشدر. بو قطعه‌نك کشفی اوزرینه، محضا قره ودکز حیوانلرینك صیدیله کورك تجارتی ایتمك اوزره، بر طاقم روسلر کیدوب، سواحلده ونهرلرك کنارلرنده یرلشمش، وبر طاقم شرکتلر تشکل ایتمشیدی. ١٧٩٩ ده روسیه دولتی بو شرکتلری تحت اداره‌سنه آلدرق، رسمی بر شرکت عمومیه تشکیل ایتمش؛ وبو شرکت مرور زمانله بر حکومته تحول ایده‌رك، (سیتقه) جزیره‌سنده «یکی آرخانکل» شهری بنا ومرکز اتخاذیله، آلاسقه قطعه‌سی روسیه‌نك بر ایالتی حکمنه کیرمشدر. ممالك مجتمعه جمهوریتی بو قطعه‌یه تجارتدن زیاده سیاسی بر مقصدله محتاج اولدیغی آکلا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

یه‌رق، ١٨٦٧ ده روسیه دولتندن اشترا ایتمشدر.

آلاسیا { یاخود لاسیا (Alaseïa, Laseïa) سیبریانك شرق شمالی طرفنده بر نهردر، که (یاقوتسق) دن اینه‌رك، بحر منجمد شمالیه دوکیلور. منصبی ٧٠° ٥٠′ عرض شمالی ایله ١٥١° ٣٠′ طول شرقیده واقعدر.

آلاسیو { (Alassio) ایتالیانك جنوه ایالتنده بر قصبه واسکله اولوب، ٤٧٢٠ مقدارنده اولان اهالیسی پك ماهر کمیجیدرلر.

آلاشوا { (Alachua) ممالك مجتمعه‌نك (فلوریده) جمهوریتنده بر قضادر، که کوللری چوق بر واسع اووه‌دن عبارت اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٨٨٠ مربع کیلومتره، واهالیسی ١٧٣٣٠ اولوب، اوچ ربعی زنجیدر.

آلاشهر { آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ازمیرك ١٣٠ کیلومتره شرقنده، بوز طاغنك شمال شرقی اتکنده، و (کدیز) نهری تابعلرندن (آلا شهر) چاینك یاریم ساعت قدر جنوب غربیسنده واقعدر. اورمانله مستور بر تپه‌نك آلتنده پك کوزل بر موقعده بولنغله، منظره‌سی غایت دلنشیندر. اهالیسی ٨٠٠٠ دن زیاده اولوب، ١٥٠٠ قدری روم وپك جزئی مقداری ارمنی ویهودی، وقصوری مسلمدر. بر قاچ جامع شریف ومدرسه‌سیله بیوك بر روم کلیساسی دخی واردر: اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (فیلادلفیا) در، که پرغمه حکمدارلرندن (فیلادلف) لقبیله ملقب ایکنجی (آتال) طرفندن میلاددن ١٥٠ سنه اول بنا ایدلمش اولدیغندن، بو اسمله تسمیه اونمشیدی. قسطنطینیه روم ایمپراطورلری زماننده بنا ایدلمش اولان سوری الآن باقیدر. ایچنده وجوارلرنده پك چوق آثار عتیقه واردر. — قضاسی، اینه کول ناحیه‌سنی دخی شامل اولدیغی حالده، صاروخان سنجاغنك جنوب شرق قسمندن وآلاشهر چاینك یوقاری حوضه‌سندن عبارت اولوب، جنوب جهتنده اولان طاغلری میشه‌لك اورمانلرله مستوردر؛ ونهر مذکورك وادیسی دوز اولوب، صاغ وصولدن نهره دوکیلن بر چوق دره‌لرله دخی اروا اولنغله، منبت ومحصولدار اولوب، حبوباتك انواعی حاصل اولور. قضانك اهالیسی تقریباً ٢٨٠٠٠ کشی اولوب، بونلردن یالکز ٢٥٠٠ قدری روم وپك جزئی مقداری مرکزده‌کی ارمنی ویهودیلردن عبارت اولوب، قصوری کافةً مسلمدر.

آلاشهر چایی { (ونام دیکرله قوزو چایی) آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده بر چایدر، که سنجاغك جنوب شرقیسنده آلاشهر قضاسنك اینه کول ناحیه‌سی داخلنده بوز طاغنك اتکلرندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری جریان، وصاغ وصولدن بر چوق دره‌لر اخذ ایده‌رك، صالحلی قضاسنده وصالحلی قصبه‌سنك ٧ کیلومتره قدر شمال غربیسنده (کدیز) نهرینه دوکیلور. مجراسی تقریباً ١٠٠ کیلومتره اولوب، اسم قدیمی (قوغاموس) در.

آلاصو { آنقره ولایت وسنجاغنده بر چایدر، که آلاطاغ ایله ایشق طاغنك محل التصاقندن نبعان ایده‌رك، غرب جنوبی‌یه طوغری جریانله، صاغ وصولدن بر قاچ دره اخذ ایتدکدن صکره، بکپازاری ایله نعللو خان قضالری آره‌سنده سقاریه نهرینه منصب اولور. مجراسی ٩٥ کیلومتره قدردر.

آلاصونیه { سرفیجه مستقل سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، سرفیجه‌نك ٣٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (اولیمبوس)ك شعباتندن (قوقولی) طاغنك غربی اتکنده واقع اوله‌رق، حدود یونانیه‌نك ١٠ کیلومتره شمالنده‌در. (کوستم) نهرینه دوکیلن (قیناق صویی) چاینك تابعلرندن بر دره قصبه‌نك ایچندن کچر. ٤ جامع شریفی، ٣ مسجدی، ١ مدرسه‌سی، ١ صبیان مکتبی، ١ عمارتی، خیلی باغ وبوستانی و ٤٠٠٠ قدر اهالیسی اولوب، اکثری مسلم وقصوری رومدر. بو قصبه‌نك شاعر قدیم اومیروسك (اولوسون) اسمیله ذکر ایتدیکی شهرك عینی اولدیغی مظنوندر. — قضاسی ٦٦ قریه‌دن مرکب اولوب، ٤٥٢٣ خانه وتقریباً ١٩٠٠٠ اهالیی جامعدر، که بونلرك همان نصفی مسلم ودیکر نصفی رومدر. درون قضاده ١٥ جامع ومسجد، ٢ مدرسه وعمارت، ١٢ مکاتب صبیانیه، ١ تکیه، ١١٤ کلیسا ومناستر و ١٦ کوپری موجوددر. حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله برابر، پاموق، توتون، سوسام، ایپك وسائره‌دن عبارت اولوب، دکرمنلری دخی چوق اولمغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حبوبات محلنده اوکوتدیریله‌رك، جوار محلاره دقیق اخراج اولنور. یاموقدن کوزل بر طاقم آلاجه‌لر ویوکدن کلیملر یاپیلیر. بر ایکی نوع پینیر دخی یاپیلوب، خیلی مقداری اخراج اولنور.

آلا طاغ { بو نامله آناطولیده اوچ طاغ واردر: برنجیسی قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنك جنوب غربی کوشه‌سنده مدرلی ایله بولی قصبه‌لری آره‌سنده باشلیوب، شرق شمالی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق، صرتی بولی سنجاغیله آنقره ولایتنك حدودینی تعیین، وجنوبده براقدیغی سقاریه حوضه‌سنی شمالده‌کی فلیاس حوضه‌سندن تفریق ایده‌رك، کنغری سنجاغی حدودینه قدر واصل اولور، واوراده ایشق طاغیله کسب ارتباط ایدر. بو طاغك طولی ۱۰۰ کیلومتره قدر اولوب، شمالی مائله‌سندن بولی وصوغانلی چایلری نبعان ایتدکاری کبی، جنوبی مائله‌سندن دخی سقاریه تابعلرندن آلا صو ایله دیکر بر قاچ دره آقار. — ایکنجیسی قونیه ولایتیله آطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغی آره‌سنده ارتفاع ایده‌رك، زبانزدی (بلغار طاغی) اولان بوغا طاغنك مابعدی حکمنده اولغله، جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق، آنطالیه سنجاغی حدودینه قدر واصل اولور، واورادن شمال غربی وجنوب شرقی‌یه طوغری بر طقم قوللر صالار. بو صره بشقه بشقه نامله سیواس ولایتنك ایچندن چکه‌رك، ارضروم وطربزون ولایتلری آره‌سندن بالمرور قاوقاس طاغلرینه واصل اولور، که زمان قدیمده (طاوروس) سلسله‌سی اسمیله معروف ایدی. بو اسمك ترجمه‌سی دیمك اولان (بوغا طاغی) ایسه یالکز بر قسمنه علم اولمشدر. — اوچنجیسی وان کولنك شمالنده بایزید سنجاغنده اولوب، جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری ۴۰ کیلومتره‌لك مسافه‌ده ممتد اولور. فرات ایرماغنك اك باشلیجه قوللی اولان مراد نهری بو طاغك اطرافندن نبعان ایدر.

آلا طاغ { سیبریانك حدود جنوبیه‌سنده بو اسمله اوچ طاغ بولنیور: برنجیسی سیبریا ایله چین آره‌سنده خط حدودی تعیین ایدن (آلتون طاغ) سلسله‌سندن بر قول کبی آیریله‌رق، (اوبی) ایرماغی تابعلرندن (توم) نهری وادیسیله (ینیکسی) ایرماغی وادیسی آره‌سنده شمال غربی‌یه طوغری ممتد اولور. بو طاغده قومك ایچنده کلینلی آلتون ریزه‌لری بولنوب، صوده ییقامغله چیقاریلیر. — ایکنجیسی، بوندن دها بیوك ودها یوکسك اولدیغی حالده، روس (چونغاریا) سیله چین (چونغاریاسی) آره‌سنده شماله طوغری ممتد اوله‌رق، غربی مائله‌سندن (بالقاش) کولنك شرق شمالیسنه دوکیلن بر طاقم چایلر آقار. — اوچنجیسی (ایصی کول) دنیلن کولك شمال جهتنده °۴۳ ایله °۴۴ عرض شمالی آره‌سنده شرقدن غربه طوغری ممتد اولور. اوچنجیسی هپسندن یوکسك اولوب، ۲۶۰۰ متره ارتفاعی اولدیغی مرویدر.

آلا طاغ { قونیه ولایت وسنجاغنك قرمان قضاسنده برناحیه‌در، که قضانك جنوب شرق طرفنده واقع اولوب، ۳۶ قریه‌دن مرکب اولدیغی حالده، ۱۵۱۷ خانه‌یی، وکافه‌سی مسلم اولمق اوزره، ۳۵۰۰۰ قدر اهالیی جامعدر. اراضیسی طاغلقدر. مرکزی (بادملی) قریه‌سی اولوب، ۱۱۰ خانه و ۴۱۰ اهالیسی واردر.

آلاغوآ { (Alagoa) آسور جزایرندن (سان میکل) آطه‌سنده برقصبه واسکله‌در.

آلاغوآس { (Alagoas) برازیلیانك ایالات شرقیه‌سندن واك کوچکلرندن بر ایالتدر، که جنوب شرقی جهتندن بحر محیط آطلاسی ایله، جنوب غربی طرفندن (سان فرانچسقو) نهریله آیرلمش اولان (سرکیپه) ایالتیله، شمال غربی طرفندن ینه بر طاقم چایلرك مجراسیله آیرلمش اولان (پرنامبوقو) ایالتیله محدود ومحاط اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۵۸۴۹۱ مربع کیلومتره، وبحر محیط آطلاسیده‌کی سواحلی ۲۲۰ کیلومتره‌در. اراضیسی طاغلق اولوب. باشلیجه اخراجاتی کراسته ایله اقالیم حاره‌یه مخصوص ذخایردن ومشهور بر نوع توتوندن عبارتدر. ۹ قضایه منقسم اولوب، مرکزی (ماچیو) شهریدر. اهالیسی ۳۹۷ ۳۷۹ کشیدر.

آلاغوآس { (Alagoas) برازیلیانك شرق طرفنده بو اسمله مسمی ایالتك اسکی مرکزی اولوب، شمدیکی حالده قضا مرکزی بر شهردر، که ساحله قریب اولدرق (مانغوآبه) نام کوچك کولك کنارنده و ´۴۵ °۹ عرض جنوبی ایله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١٨′ ٣٨° طول غربیده واقع، و ١٥٠٠٠ نفوسی جامعدر.

آلاغون (Alagon) اسپانیانك غرب طرفنده (استرمادوره) خطه‌سنك (قاچرس) ایالتنده بر نهردر، كه (سالامانقه) نك ٣٠ كیلومتره قدر جنوبنده نبعانله، جنوب غربی‌یه طوغری آقه‌رق، وصاغ وصولدن بر طاقم چایلر اخذ ایده‌رك، ١٨٠ كیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدكدن صكره، پورتكیز حدودی قربنده (القنطره) شهرینك اوست طرفنده صاغدن (تاج) نهرینه دوكیلور. منصبنه قریب (سالنو دل قبالو) اسمیله بر شلاله تشكیل ایدر. مجراسنك چوغی طار بوغازلر آره‌سنده‌در. — بو اسمله اسپانیانك (سراغوسه) ایالتنده بر قاچ دمیر یولك محل التصاق وتقاطعنده بربیوك قریه دخی اولوب، ٢٨٠٠ اهالیسی واردر.

آلاغیر قونیه ولایتنده تكه سنجاغنك الماللو قضاسنده بر كوچك نهردر، كه شمالدن جنوبه طوغری ٥٠ كیلومتره قدر جریانله، آق دكیزه منصب اولور.

آلاك [« صمق آلاك »، « چاقر آلاك » و « اولق آلاكی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آلاكوز روسیه‌نك قافقاسیه قطعه‌سنده حدود عثمانیه وایرانیه‌یه قریب واریوان ایله قارص آره‌سنده مرتفع بر طاغدر، كه چوقدن سونمش بر بركان اولدیغی مظنون اولوب، ٤٠٠٠ متره ارتفاعی واردر. شمال وشرق طرفلرینه طوغری بر طاقم قوللر دخی اوزاتیور. آرپه چایی غرب وآراس ایرماغی دخی جنوب طرفندن بو طاغك اتكلرینی چویریور.

آلاكول سیبریانك جنوب جهتنده روسیه‌نك الده بولنان (جونغاریا) خطه‌سنده. آلتون طاغك منتهای شمالنده و (بالقاش) كولنك قربنده بركول اولوب، مركزی ٤٦° عرض شمالی ایله ٢٠′ ٧٠° طول شرقیده واقعدر.

آلامان (Alaman) مكسیقه رجال ومورخیندن اولوب، ١٧٧٥ ده طوغمش، و ١٨٥٥ ده وفات ایتمشدر. مكسیقه‌یی بعض مشكل وقتلرده اداره‌یه موفق اولمش، وبو مملكتك احوال تاریخیه‌سنه دائر بر قاچ كتاب یازمشدر.

آلامانی (Alamani) ایتالیا شعراسندن اولوب، میلادك ١٤٩٠ تاریخنده فلورانسه‌ده طوغمش، و١٥٥٦ ده وفات ایتمشدر. او وقت فلورانسه‌یی اداره ایدن ومؤخراً یدنجی قلمان نامیله پاپا اولان قاردینال (یولیو دی مدیچیس)ك علیهنده بولندیغندن، فلورانسه‌یی تركله، فرانسه قرالی برنجی فرانسوایه التجا ایتمكه مجبور اولمش؛ وبو قرال طرفندن مأموریت مخصوصه ایله شارل كینتك نزدینه كوندرلمشیدی. اشعاری سلیس ولطیف اولوب، بر قاچ منظومه‌سی واردر.

آلامدا (Alameda) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر غربیه‌سندن (قالیفورنیا) جمهوریتنده (سان فرانچسقو) خلیجینك ساحل شرقیسنده و(سان فرنچسقو) شهرینك قارشیسنده بر قصبه‌در، كه اطرافی كوزل باغچه‌لر وكوشكلرله محاط اولوب، سان فرانچسقو اهالیسنك صیفیه‌سی مقامنده‌در. — بو اسمله ینه اوراده بر قضا دخی واردر، كه مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٣٠٠ مربع كیلومتره، واهالیسی ٢٤٣٠٣ كشیدر.

آلاموس (Alamos) مكسیقه‌نك شمال غربیسنده‌كی (سونوره) ایالتنده بر شهردر، كه (قالیفورنیا) كورفزینك شرقنده (مایو) و(فوئرته) نهرلری آره‌سنده واقع اولوب، ٦٠٠٠ اهالیسی واردر. — بو اسمله مكسیقه‌ده بر چوق محلر دها واردر.

آلان (Alan) چینك شمالنده‌كی جونغاریا مملكتنده مغول اقوامندن بر قوم اولوب، قرون وسطاده او طرفلره سیاحت ایتمش اولان (مارقوپولو) نك روایتنه كوره، بونلر بر آره‌لق چینك جنوب طرفلرینه قدر یایله‌رق، اورالری ضبط ایتمشلردی.

آلان (Alains, Alani) آسیای وسطیدن كلوب، میلادك ایلك عصرلرنده روسیه‌نك شرق جنوبی طرفلرنده یرلشمش بر قوم ایدی، كه (هون) لر طرفندن مغلوب وپریشان اولوب، بر طاقمی میلادك ٣٧٥ تاریخنده اونلرله برابر غربه طوغری فتح ممالكه كیتمش؛ برطاقمی (واندال)لره التحاق ایتمش؛ وبر طاقمی ده قافقاسیه‌یه چكیلوب، او وقتدن (اوست) اسمیله اوراده یاشامقده بولنمشلردر. غربه طوغری كیدنلر بعده (سواو)لرله برلشه‌

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رك، فرانسه طرفلرینه تجاوز، واورادن اسپانیایه دخول ایتمشلرسه‌ده، ٤١٨ تاریخ میلادیسنده ویزیغوتلر حکمداری (والیان) طرفندن مغلوب اولوب، پریشان اولمشلردر. بو قومله مادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان مغول قومنك بر اولدیغی ادعا اولنمش ایسه‌ده، تحقیق ایتمه‌مشدر.

آلان { Alain d'Isle, Alauus) — ایسله‌لی — (de Insulis) فرانسه‌نك اسكی حكماسندن اولوب، میلادك ١١١٤ تاریخنده طوغمش، و١٢٠٣ ده وفات ایتمشدر. پارس دارالفنوننده فلسفه وعقائد درسی ویروب، فلسفه ایله شعری مزج ایتمكه چالیشمش؛ وفیلسوفانه بعض منظومه‌لر یازمشدر. « خواجهٔ عالم » (*Docteur Universel*) عنوانیله مظهر اولمشیدی.

آلان { (Allan) اسقوچیالی بر رسام اولوب، میلادك ١٧٤٤ تاریخنده طوغمش، و١٧٩٦ ده وفات ایتمشدر. ادیمبورغ آقادمیاسنك رئیسی ایدی.

آلاند { واسوجلیلرك تلفظنه كوره اولاند (Aland) بالطیق دكیزینك منتهای شمالنده (بوتنیا) كورفزینك مدخلنده بر طاقم آطه‌لردر، كه ٤٠َ ٥٩° ایله ٣٠َ ٦٠° عرض شمالی و١٧° ایله ٣٠َ ١٩° طول شرقی آره‌سنده واقع اولوب، ینه بو اسمله مسمی بر بیوك آطه ایله برچوق كوچك آطه‌لردن عبارتدر. بوآطه‌لرك عددی ٣٠٠ اولوب، ٨٠ ی مسكوندر. بو آطه‌لرك اهالیسی ١٦٠٠٠ ویا ١٧٠٠٠ كشیدن عبارت اولوب. جمله‌سی اسوجلی اولدقلری حالده، آطه‌لر ١٨٠٩ تاریخندنبری روسیه طرفندن ضبط اولنه‌رق، فینلانده ایالتنه الحاق اونمشلردر. اهالینك باشلیجه مدار معیشتی بالیقجیلق اولوب، زراعت وحیواناتله دخی اوغراشیرلر. بو آطه‌لرك بیوكی اولان آلاند جزیره‌سنك كوزل بر لیمانی واردر، كه روسیه سفائن حربیه‌سنك باشلیجه مركزلرندندر. بالطیق دكیزیله (بوتنیا) كورفزی بیننده بوآطه‌لرك آره‌سنده بولنان درت بوغاز واسطه‌سیله اختلاط اولنیور.

آلان قاردك { (Allan-Kardec) فرانسه مؤلفیندن اولوب، میلادك ١٨٠٣ تاریخنده طوغمش، و١٨٦٩ ده وفات ایتمشدر. فرانسه‌ده روحانیاته اعتقادی ایجاد ایدنلردن اولوب، متصوفانه بعض اثرلر یازمشدر.

آلانو { (Alanno) ایتالیانك (آبروچی) ایالتنده، آدریاتیق دكیزینه دوكیلن (پسقاره) نهری ساحل یسارینك قربنده بر بیوك قریه اولوب، ٣٤٠٠ اهالیسی واردر.

آلانیون { (Alagnon) فرانسه‌ده (لوآر) ایرماغنك یوقاری حوضه‌سنده برچایدر، كه (قانتال) ایالتنده قانتال طاغلرندن نبعانله، (مورات) شهرینك آلتندن كچدكدن صكره، شمال شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، « یوقاری لوآر » ایالتنه كیرر، وبو ایالتك بر كوشه‌سنی یاره‌رق، (پوی دودام) ایالتنه دخول‌له، اوراده (لوآر) تابعلرندن (آلیه) نهرینه دوكیلور. مجراسی ٨٠ كیلومتره‌در.

آلاوه { (Alava) اسپانیاده (باسق) قومنه منسوب اهالی ایله مسكون اولان اوچ ایالتك بری اولوب، (ابرو) نهریله پیرنه طاغلرینك جنوبی مائله‌سی آره‌سنده واقعدر. مركزی قورودلمش وقریه وقصبه‌لرله معمور اولمش بر اسكی كولك موقعندن عبارت اولوب، ٤٣° عرض شمالی خط موهومی حدود شمالیه‌سنك براز ایچندن كچر، ومركزی ″٥٤ ′٠ °٥ طول غربیده بولنیور. مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٠٤٤ مربع كیلومتره اولوب، ٣ قضایه منقسمدر. مركزی (ویتوریا) شهری اولوب، دیكر ایكی قضاسنك مركزلری (سالواتیاره) و(غوآردیا) قصبه‌لریدر. بوایالتك اكثر طرفلری طاغلق اولوب، شمال جهتنده‌كی پیرنه سلسله‌سندن بشقه غرب طرفنده دخی بو سلسله‌دن آیریلوب جنوبه طوغری اوزانان بریوكسك طاغ بولنیور؛ یالكز جنوب جهتی براز دوزدر؛ وطاغلردن اینن متعدد دره‌لرك اجتماعندن حاصل اولان (رادورا) نهری او جهتده آقوب، وادیسی غایت كوزل اولمغله، ایكی طرفی كوشكلر وباغچه‌لرله مزین اوله‌رق، غیر منقطع برقصبه كبیدر. شمال وغرب جهتنده‌كی طاغلری صرب اولوب، كچیلمه‌یله‌جك یالكز بربوغازی واردر، كه (پورتا ده آلوان) نامیله معروف اولوب، جاده ودمیر یول اورادن كچر. محصولاتی آز اولوب، باشلیجه كتن وكنویردن عبارتدر، كه محلنده احتیاجات اهالی‌یه كوره بعض منسوجات اعمالنه یاریور. طاغلرك اورمانلری اتلاف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اونمش ایسه ده، کوزل مرمرلری، دمیر، باقیر وکوکورد معدنلری، معدن صولری وایلیجه‌لری پك چوقدر. اهالیسی کوندن کونه تزاید ایده‌رك ١٨٨٥ ده ٧١٠٠٠ نفوسدن عبارت بولنمش ایکن، ١٨٧٢ده ٩٨٤٧٠ کشی‌یه بالغ اولمشدر. اهالینك اکثریسی (باسق) قومنه منسوب اولوب، سیما واخلاقلری بوکا دلالت ایدیورسه ده، یالکز طاغلرده لسان مللیریله متکلم اولوب، قصبه‌لرده اسپانیولجه سویلنمکده‌در. موقعلری اقتضاسنجه، بونلر اسکیدن بری کندی استقلاللرینی محافظه ایده‌رك، حکومت اسلامیه زماننده بر نوع امتیازات محافظه ایتمش اولدقلری کبی، بعده تشکل ایدن اسپانیا خرستیان دولتلرینه دخی تمامیله مطیع اولیوب، تا اسپانیانك مشروطیتنی تأمین ایدن قانون اساسی اعلان اولنجه‌یه قدر، امتیازله اداره اولنمشلردر.

آلایور { (Alayor) اسپانیانك (مینورقه) آطه‌سنده بر قصبه‌در، که آطه‌نك وسطلرنده و(ماهون) شهرینك ١٢ کیلومتره غرب شمالیسنده اولوب، ٤٥٠٠ اهالیسی واردر.

آلائوسی { (Alausi) آمریقای جنوبینك (اقوآدور) جمهوریتنده، (آند) سلسلهٔ جبالنده و٢٤٣٠ متره ارتفاعنده قضا مرکزی برقصبه اولوب، ٦٠٠٠ اهالیسی وجوارنده ایلیجه‌لری واردر.

آلب { اسکی ترکجه‌ده «شجیع» دیمك اولمغله، آلب آرسلان کبی بعض مشاهیره علم اولمشدر. [مرکبلرینه مراجعت بیوریله.]

آلب { (Alb) رین ایرماغی تابعلرندن باویره‌ده جریان ایدر ایکی نهردر، که بری «بالا» ودیکری «زیر» صفتیله تفریق اولنور. برنجیسی «قره اورمان» ك اك یوکسك ذروه‌سی اولان (فلدبرغ) دن نبعانله، جنوب شرقیه طوغری آقه‌رق، (باد) مملکتنك جنوب شرقی کوشه‌سنی طولاشدقدن و٧٢ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، (هاینشتاین) قصبه‌سی یاننده (رین) ه دوکیلور. — ایکنجیسی وورتمبرغك منتهای غربنده‌کی (تایفلسبول) طاغندن نبعانله، غریب الشکل طاغلر وبوغازلر آره‌سندن کچدکدن صکره، اووه‌یه اینوب، اطرافی سقی ایده‌رك. و(قارلسروهه) شهرینك یانندن کچه‌رك. ٥٠ کیلومتره‌لك مسافه قطعیله. صاغدن (رین) ه منصب اولور.

آلبا { (Alba) ایتالیانك پیامونته خطه‌سنده (قونی) ایالتنده قضا مرکزی برقصبه‌در، که (پو) ایرماغی تابعلرندن (تانارو) نهری اوزرنده واقع اولوب، ١٠٣٠٠ اهالیسی وکوزل شرابی واردر.

آلبا { ده تورمس (Alba de Tormes) اسپانیانك غرب طرفلرنده، (سالامانقه) ایالتنده ومرکز ایالتك ٢٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (دویرو) ایرماغی تابعلرندن (تورمس) نهرینك اوزرنده واقع اولوب، ٢٤٠٠ اهالیسی ونهر مذکورك اوزرنده ٢٥ کوزلی برکوزل کوپریسی واردر. قصبه‌نك جنوبنده‌کی تپه‌نك اوزرنده مشهور آلبا دوقه‌سنك سرایی الآن موجوددر.

آلبا { (Alba) اسکی رومالیلر بو اسمله برچوق قصبه‌لر تسمیه ایدوب، تفریق ایچون، هر برینه برصفت علاوه ایتمشلردی. بونلرك اك مشهورلری (آلبا پومپیا) ایله (آلبا فوچنتیا) در، که برنجیسی پیامونته‌نك ذکری سبقت ایدن (آلبا) قصبه‌سی اولوب، الآن موجوددر؛ ایکنجیسی ایسه اسکی زمانده پولتیقه متهملرینه محبس اولمغله مشهور اولوب، ینه (آلبا) نامیله آبروچی خطه‌سنده برکوچك قصبه‌در. سائرلرینك اسملری دکیشمش اولدیغندن، اسم جدیدلری صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر. بونلردن (آلبا یولیا) روسیه‌ده‌کی آق کرماندر.

آلب آرسلان { (محمد — بن داود بن میکائل بن سلچوق) ملوك سلچوقیه‌نك ایکنجیسی وبو سلاله‌نك اك بیوك، اك جسور، اك عادل پادشاهی اولوب، کنج وفات ایتمش وآز سلطنت سورمش اولدیغی حالده، دور سلطنتی غزوات وفتح ممالك ووقوعاتیله مملودر. پدری چغری بك دیمکله مشهور داود بن میکائل برادری طغرل بکك زمان سلطنتنده خراسان والیسی اولوب، ٤٥٣ تاریخنده وفات ایتمکله، آلب آرسلان پدری یرینه خراسان والیسی اولمشیدی. ایکی سنه صکره یعنی ٤٥٥ سنه‌سی رمضاننده طغرل بك وفات ایدوب، اولادی اولمامغله، وصیتی اوزره، آلب آرسلان تخت پادشاهی‌یه جلوس ایتمشدر. ابتدا عمی (بیغو بن میکائل) هراتده. وبعده سلچوقك تورونلرندن (قطلمش) ریده عصیان ایتمشلرسه‌ده، آلب آرسلان اقرباسی حقنده پك مرحمتلی اولمغله، بونلرك اوزرینه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سوق عسکر ایدوب، مغلوب ایتدیکی حالده، یکعویه عفو ایله معامله ایتدیکی کبی، قطعشه دخی بویله معامله نیتنده ایکن، موی‌الیه قورقودن ویا دیکر بر سببله اولو بولنمش، وکندیسی عالم وفاضل وعلی‌الخصوص علم هیئتده ماهر بر ذات اولمغله، آلب آرسلان زیاده‌سیله تأسف ایدوب. بروقت ماتم اجرا ایتمشیدی. ٤٥٧ تاریخنده آلب آرسلان سلجوقلك مرقدینی زیارت نیتیله جیحونی کچوب، بخارا وخوارزم جهتلرینی دخی تحت اطاعتنه آلمش؛ وبر سنه صکره کورجستان وسائر قافقاسیه طرفلرینی فتحله (شرف الدوله مسلم) ك النده بولنان موصل وانبار وتکریت طرفلرینی، و٤٦٣ ده دیاربکر وحلب جهتلرینی دخی ضبط ایتمش؛ واورادن رومه یعنی آناطولی قطعه‌سنه تجاوزله قیصریه وسیواس طرفلرنده بعض غلبه‌لره نائل اولمشیدی. او صره‌ده قسطنطینیه روم ایمپراطورلغی تختنده (اودوکیا) اسمنده بر قادین بولنمغله، بوتهلکه‌لره قارشی عدم اقتدارینی آکلایه‌رق، مشترکاً سلطنت سورمك اوزره (دیوژن رومان) اسمنده جسور برذاتی تخته اجلاس ایتمشیدی. بوذات کلیتلی عسکر ترتیب ایده‌رك، آلب آرسلانك اوزرینه هجوم ایتمش ایسه‌ده، ملازکرد جوارنده واقع اولان محاربه‌ده آلب آرسلان قرق بیك سواری دلاوریله روم عسکرینی احاطه ایدوب. پك قانلی بر محاربه‌دن صکره، ایمپراطورك برقاچ یوز بیکدن عبارت اولان عساکر وفیره‌سنی مغلوب وپریشان ایتمش. وایمپراطور ایله رؤسادن برقاچ ذاتی اسیر طوتمشدر. محاربه‌دن اول آلب آرسلان قان دوکلمه‌مك مقصد انسانیتپرورانه‌سیله صلحی تکلیف ایتدیکی حالده، ایمپراطور کال کبر ونخوتله بو تکلیفی رد ایتمشیدی؛ بویله ایکن آلب آرسلان کندیسنه فوق العاده اکرام وتلطیفله معامله ایده‌رك، مؤخراً برطاقم فدیه وجزیه‌لر مقابلنده معززاً مملکتنه اعاده ایتمشدر. آنجق قسطنطینیه تختی بو آرالقده بشقه‌سنك الینه کچمش اولدیغندن (رومان) آماسیه وآطنه‌ده ایمپراطور جدیدك عسکریله محاربه‌یه مجبور اولوب، مغلوب اولمش. وحیاتنه طوقنماق شرطیله تسلیم اولمشیکن، قسطنطینیه‌دن ویریلن امر اوزرینه، کوزلری چیقاریله‌رق، متأثراً وفات ایتمش: وبو صورتله آلب آرسلانه اولان وعد وتعهدلرینی اجرایه موفق اوله‌مامشدر. آلب آرسلان بو مظفریتی متعاقب ینه جیحونی یقه‌سنه شتاب ایده‌رك، (قریر) دنیلن برکوچك قصبه‌نك کنارنده‌کی حصنك محافظی یوسف خوارزمی‌یی. سبقت ایتمش بر قباحتدن طولایی، مجازات امر ایتدیکی صره‌ده، مرقوم خنجریله هجوم ایدوب. یاره‌لامش اولمغله، بو یاره‌نك تأثیرندن ٣٤ کون صکره ٤٦٥ سنه‌سی ربیع الآخرینك اونیجی کونی وفات ایتمشدر. وفاتنده ٤٠ یاشنده اولوب، ٩ سنه سلطنت سورمشدر. هر بیوك پادشاهلك بر بیوك وزیری اولمق مقرر اولدیغندن، آلب آرسلانك دخی بغدادك دار الفنونی مقامنده اولان مشهور مدرسهٔ نظامیه‌نك بانیسی (نظام الملك) کبی بر وزیری وار ایدی، که بتون مدت سلطنتنده وزارت ایتدیکی کبی. اوغلی ملکشاهك جلوسندن صکره دخی مسندنده ابقا اولنمشیدی.

آلب آرغون { (شمس الدین —) بیوك لرستانده حکم سورن اتابکیانك دردنجیسی اولوب، مغول حکمدارلرینك تحت اطاعتنده بولنمغله، برادری تکله بغدادك ضبطندن صکره هلاکونك امریله قتل اولنه‌رق، کندیسی لرستان حکمدارلغنه تعیین اولنمش؛ ومغول فتنه‌سنده خراسان اهالیسی پریشان اولمش اولدقلرندن، کندیسی حسن تدبیریله جمع وترفیه اهالی‌یه موفق اوله‌رق، ١٥ سنه حکومت ایتدکدن صکره، وفات ایتمشدر.

آلباتره { (Albatera) اسپانیانك شرق طرفنده (مرسیه) خطه‌سنك (آلیقنت) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که آلیقنتك ٤٠ کیلومتره جنوب غربیسنده و (سغوره) نهرینك صول طرفنده واقع اولوب. ٣٠٠٠ اهالیسی واردر. بو قصبه عربلرك بنا کرده‌سی اولوب، حکومت اسلامیه زماننده دها بیوك ایدی.

آلباتنی { یاخود آلباتنیوس (Albategni, Albatenius) مشاهیر حکمای اسلامدن (محمد بن جابر بن سنان البتانی) یه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. که (البتانی) اسمنك غلطیدر. [« بتانی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلبادیا { (Albadia) اسپانیانك شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌درکه غایت منبت براووه‌ده واقع اولوب. ٣٢٠٠ اهالیسی واردر. اسمنك عربی الاصل اولدیغی در-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كار اولوب، «البـاديه» وياخود «البـديعه» دن غلط اولمسى ملحوظدر.

آلباراسين (Albarracin) «مدينة ابن الرزين» دن غلطدر. اسـپانيانك شمـال جهتنده آراغون خطه‌سـنك (ترونل) شهرينك ۳۰ كيلومتره غربنده برقصبه اولوب، ۳۲۰۰ اهـاليسى واردر. قصبه ۱۱۲۰ متره مرتفع منفرد بر تپه‌نك اوزرنده واقع اولوب، خراب بر سـورله محـاطدر. بشنجى عصر هجريده قرطبـه حكومت اسلاميه‌سى زماننده امراى عربدن (ابن الرزين) اسمنده برى بو قصبه‌ده تحصنله اعلان عصيان ايتمش اولديغندن، بو اسمـله تسميه اولنمشـدر. — (سيرا آلباراسين) يعنى «جبل ابن الرزين» دخى بو قصـبه‌نك شمالنده اوزانان برطاغدر، كه اك يوكسك ذروه‌سى ۱۸۳۷ متره ارتفـاعنده اولوب، وادى كبير وتاج نهرلرى بوندن نبعان ايدر.

آلبارتو (Albareto) ايتاليانك شمال طرفنده (پارن) ايالتنك (بورغوتارو) قضاسنده بر قصبه‌در، كه (پو) ايرماغى تابعلرندن (تارو) نهرى واديسـنده واقع اولوب، ۳۶۰۰ اهـاليسى واردر.

آلبـاردو (Albaredo) ايتاليـانك ونديك خطه‌سنده (ورونه) ايالت وقضاسنده (آديج) نهرينك ساحل يسارنده بر قصبه اولوب، ۳۷۴۰ اهاليسى واردر.

آلباسته (Albacete) «البسيطه» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك جنوب شرقى جهتـنـده. مادريدك ۲۷۸ كيلومتره جنـوب شرقيسنده ومرسيه‌نك ۷۵ كيلومتره شمال غربيسنده، ۶۶۵ متره ارتفـاعى اولان دوز بر اووه‌ده واقـع ايالت مركزى بر شهر اولوب، ۱۷۱۲۵ اهـاليسى واردر. عربلرك زماننده بو اسم اووه‌يه ويريلوب، شمديكى شهرك بولنديغى موقعك اوسـتنده دخى متين بر قلعه وار ايدى، كه خرابه‌لرى الآن موجوددر. شهر ايسـه اون بشنجى عصر ميلاديده تأسيس اولنمشدر. بغداى وشراب محصولاتى واردر، وكوزل پيچـاق وقا ياپيلير. — آلباسـته ياخود البسـيطه ايالتنك مساحهٔ سطحيه‌سى ۱۴۸۶۳ مربع كيلومتره اولوب، ۲۲۰۸۱۲ اهاليسى واردر. شمالاً (قونقا)، شرقاً (بلنسيه) و (آليقنت)، جنوباً (مرسيه)، غرباً (چودار رئال) و (جونْ) ايالتلريله محدود ومحـاط اولوب، بروجه آتى ۸ قضـايه منقسمدر: الباسته، القراض، المنسـا، قازاس ايبانز، شنشـيله، هلين، روضـه، جانْ. اراضيسى اكثريت اوزره طاغلقدر. باشليجه نهرلرى (جوقار) و (سغوره) در.

آلباق حكارى سنجـاغنك شمال جهتنده بر قضادر، كه شرقاً حدود ايرانيه ايله وشمال غربى طرفندن وان سنجاغيله محدود اولوب، مركزى حكارى سنجاغنك دخى مركزى اولان (باش قلعه) در، كه بر قلعـه ايله بر قريه‌دن عبـارتدر. (آرتوش) و (شـكاك) عشيرتلرى بو قضـايه ملحق اولوب، ناحيه صـورتنده برر آغا ايله اداره اولندقلرى كبى، (قطور) ناحيـه‌سى دخى بو قضـايه ملحق ايكن، برلين معاهده‌سى عقبنده ايرانه ترك اولنمشدر. ناحيۀ مذكوره ايله برابر قضا ۲۶۰ قريه‌دن مركب اولـوب، ۷۸۰۰ خانه‌سى و، ۳۲۰۰۰ ى اسـلام و ۱۴۰۰۰ ى خرسـتيان اولمق اوزره، ۴۶۰۰۰ اهـاليسى وار ايدى. قطور ناحيه‌سنك حاوى اولديغى ۳۸ قريه ايرانه ترك اولنغله، شمدى قالان ۲۲۲ قريه‌سـنده تخميناً ۳۸۰۰۰ اهـاليسى واردر. قضـانك اراضيسى شمـال شرقيدن جنوب غربى‌يه طوغرى ممتد اولان آلباق طاغيله بونك قارشيسـنده ايران حدودنده ارتفـاع ايدن (سروان) طـاغندن وبو ايكى طاغك آره‌سـنده واقع (زاب) نهرينك يوقارى واديسندن عبارتدر. بو قضا وقتيله اوجاقلق صفتيله محلى كرد بكلرى طرفندن اداره اولنمقـده ايكن، بونلرك اسـاءتلرى اوزرينه، ۱۲۶۰ تاريخنـده طوغريدن طوغرى‌يه دولتك اداره‌سـنه آلنه‌رق، ارضروم ولايتنه ملحق وان سنجاغنه الحاق اولنمش؛ بعده تشـكل ايدن حكارى ولايتى داخلنده بر سنجاق اتخاذ اولنوب، اخيراً حكارينك سنجـاغه ارجاعيله، ينه قضـا اعتبار اولنـه‌رق وان ولايتنه اعاده اولنمشدر. اهالئ اسلاميه‌سى كرد وخرستيانلرى ارمنيدر. درون قضـاده ۱۲ جامع ومسجد، ۱۰ كليسا، ۱ رشديه مكتبى و ۲ ارمنى مكتبى واردر.

آلباق (Albak) مجارسـتانك ترانسلوانيا يعنى اردل قطعه‌سنده (آلسوفهروال) ايالتنـده بر بيوك قريه اولوب، ۴۵۸۰ اهـاليسى واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آبالات (Albalat) « البلاط » اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك شرق طرفنده بلنسیه قطعه‌سنده (قاستلون) ایالتنده وآق دکیز ساحلنده بر قصبه اولوب، رومالیلرك زمانندن قالمه صهرنجلری، بر اسکی قلعه‌سی، دکیز حاملری وغایت کوزل وملایم هواسی واردر.

آبالاته (Albalata) « البلاطه » اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك شمال طرفنده (آراغون) خطه‌سنك (ترونل) ایالتنده و (حجار) شهرینك ۱۰ کیلومتره جنوب غربیسنده و (ابرو) ایرماغنه دوکیلن (مارتین) چاینك ساحل یسارنده بر قصبه اولوب، ٤٥٠٠ اهالیسی واردر. بو قصبه‌نك ایکی ساعت غربنده مشهور (آرقوس) قاپلیجه‌لری بولنیور. — بو اسمله اسپانیاده بر چوق کوچك قصبه‌لر دها واردر.

آلبان (St. Alban) انکلیزلرك اك اسکی عزیزلری اولوب، (دیوقلتیان) ك عسکرنده نفر ایکن، خرستیانلغی قبول ایله، وطننه عودتنده، میلادك ۲۸٦ تاریخنده اعدام اولنمشدر. بعده بونك نامنه انکلتره‌ده (سنت آلبان) اسمیله بر مناستر بنا اولنه‌رق، مرور زمانله بر شهر اولمشدر. [« سنت آلبان » ماده‌سنه مراجعت.] یورطیسی حزیران افرنجینك ۲۲ سنده اجرا اولنور.

آلبانو (Albain, Albano) اسکی رومانك ۲۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده و (لاتیوم) قطعه‌سنده بر طاغ ایدی، که روما جمهوریتنك قونسلوسلری سنه‌ده بر کره اوراپه کیده‌رك، لاتین هیئت متفقه‌سنی تشکیل ایدن ٤٧ شهرك نامنه مشتری‌یه قربانلر کسرلردی. الیوم (مونته قاوو) دنیلیر. اك یوکسك ذروه‌سی ۹٥۱ متره ارتفاعنده اولوب، اوزرنده مشتری‌یه مخصوص بر معبد وار ایدی.

آلبانو (Albano) ایتالیاده روما ایالت وسنجاغنده ورومانك ۲۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده، همنامی اولان کولك قربنده بر قصبه اولوب. ٦۲۹۷ اهالیسی واردر. غایت کوزل بر موقعده بولنغله. هواسی لطیف. منظره‌سی فرحفزا وتفرجکاهلری چوقدر. رومالیلرك زمانندن قالمه پك چوق آثاری واسکیدن بری مشهور شرابی واردر.

آلبانو کولی (Lac d'Albano) ماده سابقده بیان اولنان قصبه‌نك قربنده برکول اولوب، دائراً مادار محیطی ۷ کیلومتره، درینلکی ۱۱۲ وسطح بحردن ارتفاعی ۳۰٥ متره‌در. سونمش بر برکان آغزی اولدیغی نمایان اولوب، صولرینك آقمسی ایچون، رومالیلر زماننده قازلمش ۲۳۳۰ متره طولنده بر قنالی واردر.

آلبانی (Albani) آرناؤدلغك عثمانلیلر طرفندن فتحی زماننده ایتالیایه هجرتله (برغامه) و (اوربین) شهرلرنده یرلشمش بر آرناؤد خاندانیدر، که افرادندن روما اداره روحانیه‌سنجه کسب اشتهار ایدن بر چوق ذوات یتیشمشدر. بونلرك اك مشهوری (جوان فرانسوا آلبانی)در، که ۱۷۰۰ تاریخ میلادیسنده (اون برنجی قلمان) نامیله پاپا اولمشدر. بونك برقاچ یکنی دخی وار ایدی، که جمله‌سی قردینال اولوب. زمانلرینك امور سیاسیه‌سنده خیلی مداخللری اولمشدر. — (اوربین) پسقپوسی اولان (آنیبال آلبانی) ایله بونك برادری اولوب، یاپدیرمش اولدیغی باغچه واوراپه جمع ایتمش اولدیغی حیوانات ونباتات نمونه‌لری وسائر شایان تماشا آثار ایله کسب اشتهار ایدن (آلکساندر آلبانی) دخی ذکره شایاندر. — ۱۷٥۰ ده وفات ایتمش اولان (یوسف آلبانی) دخی واتیقان طرفندن ویانه‌ده سفیر وبولونیه‌ده وکیل بولنه‌رق، بولونیاده ظهور ایدن اختلالی باصدیرمغه دخی موفق اولمشیدی.

آلبانی فرانسوا — (Fr. Albani) ایتالیانك اك مشهور رسام‌لرندن اولوب، میلادك ۱٥۷۸ تاریخنده بولونیاده طوغمش و ۱٦٦۰ تاریخنده ۸۲ یاشنده وفات ایتمشدر. باشلیجه مهارتی کوزل قادینلر ویری وملك رسملرنده اولوب، بو قبیلدن اولان بر چوق آثاری آوروپا موزه خانه‌لرینی تزیین ایتمکده‌در. غایت حسنی بر قاریسی اولوب، هر بری حسن وجمال وتناسب اعضاده برنمونه اتخاذ اولنه بیله‌جك ۱۲ اولادی اولمغله، یاپدیغی رسملرك نمونه‌لرینی کندی عائله‌سی ایچنده بولیور دیه شهرت بولمشیدی.

آلبانی (Albany) اسقوچیانك اسکی اسمی اولوب، بعده بو مملکتك یالکز شمال قسمندن تشکیل اولنمش بر دوقه‌لغه تخصیص اولنمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدی. اسقوچیا حکمدارلرینک ایکنجی اوغللری «آلبانی دوقه‌سی» عنوانی آلیرلردی.

آلبانی { (Albany) انکلتره‌نک آفریقاده‌کی مستملکاتندن امید برونی قطعه‌سنک «شرق قسمی» ایالتنده بر قضادر، که ایالتک مرکز قضاسی اولوب، شمالاً (غرت فیش ریور) یعنی «بیوک بالیق چایی» دنیلن نهرله وجنوباً بو قضا ایله ساحل آره‌سنه کیرمش اولان (باتورست) قضاسیله محدوددر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۵۲۷۵ مربع کیلو-متره اولوب، ۱۶۲۶٤ اهالیسی واردر، که بونلرک یالکز ۶۰۰۰ ی آفریقالی وقصوری انکلیزدر. هواسی معتدل واراضیسی منبت اولوب، پاموق، پورتقال وسائره یتیشیر. مرعالری چوق اولوب، ۳۰۰۰۰۰ قویونی، ۸۰۰۰۰ کچیسی، ٤۶۰۰۰ صیغیری و ۳۰۰۰ آتی واردر. مرکزی ایالتک دخی مرکزی اولان (غراهمستوون) شهریدر.

آلبانی { (Albany) ممالک مجتمعه‌نک (نویورق) جمهوریتنک مرکزی اولان بر شهردر، که (هودسون) نهرینک ساحل غربیسنده ونویورقک ۲۵۳ کیلومتره شمالنده، ۴۲° ۳۹′ ۵۰″ عرض شمالی ایله ۷۶° ۵′ ۲″ طول غربیده واقع اولوب، ۹۰۷۵۸ اهالیسی واردر. بو شهر میلادک ۱۶۲۳ تاریخنده فلنکلیلر طرفندن (فورت اورازا) نامیله تأسیس اولنوب، ۱۶۶٤ ده انکلتره‌یه کچمشیدی. ابنیهٔ رسمیه‌سی بر صره‌ده وبر میدانک قارشیسنده اولوب، غایت مصنع صورتده یاپلشدر. معارفه مخصوص ابنیه ومؤسساتی آمریقانک هر شهرندن زیاده اولوب، بر دارالفنونی، بر رصدخانه‌سی، بر طبیه مکتبی، متعدد مکاتب اعدادیه‌سی، کتبخانه‌لری، موزه‌خانه‌لری، تاریخ طبیعی وعلم الارض نمونه‌خانه‌لری واردر. شهر بر چوق دمیر یوللریله قناللرک محل التصاق وتقاطعنده واقع اولمغله، تجارتی پک ایلری اولوب، بیوک واپورلر دخی (هودسون) نهریله شهره قدر چیقارلر. باشلیجه صنایعی ماکینه‌جیلیکه متعلق اولوب، انواع ماکینه‌لر ولقوموتیفلر فابریقه‌لری ودوکمخانه‌لری واردر. مرانغوزلغه متعلق معمولاتله پیانولری دخی مشهوردر. اطرافنده‌کی کویلرک دخی هر بری آیریجه بر قصبه حکمنده‌در. — ممالک مجتمعه‌ده بو اسمله بر قاچ کوچک قصبه وقضالر دخی واردر.

آلبانی { (Albany) آوسترالیانک غرب جنوبیسنده کائن (وست آوسترالیا) یعنی «غربی آوسترالیا» قطعه‌سنده لیمانی غایت کوزل بر قصبه‌در، که قرال جورج قوینده و ۳۵° عرض شمالیده واقع اولوب، ابتدا او جهته‌کی مستملکاتک مرکزی اتخاذ اولنمشیکن، بعده مرکز (برت) شهرینه نقل اولنمغله، اهمیتدن دوشمش ایسه‌ده، موقعنک مساعده‌سی ولیماننک کوزللکی حسبیله، برکون بیوک بر شهر اوله‌جغی شبهه‌سزدر. — بو اسمله آوسترالیانک شمال شرقی کوشه‌سی قارشیسنده دخی بر آطه وبو آطه‌ده بر لیمان واردر، که اخیراً بر طاقم انکلیزلر یرلشوب، بر کوچک قصبه حالنه قومشلردر.

آلبانی { (Albany) آمریقای شمالینک (دومینیون) قطعه‌سنده، (هودسون) کورفزینک غرب طرفنده بر نهردر، که (وینیپغ) نام بیوک کولک شرق جهتنده اولان بر چوق کوللرک آیاقلری مثابه‌سنده اولان بر قاچ چایک اجتماعندن حاصل اوله‌رق، شمال شرقیه طوغری جریانله (هودسون) کورفزینک منتهای جنوبنده اولان (جس) قوینه دوکیلور. منصبنده اولان بر کوچک آطه‌نک اوزرنده ینه (آلبانی) اسمیله بر قلعه واردر. نهرک مجراسی ۶۰۰ کیلومتره اولوب، پک واسع اولمغله، آشاغی طرفی سیر سفائنه صالحدر.

آلبانی دوقه‌سی { (Duc d'Albany) اسقوچیا قراللرینک ایکنجی اوغللرینه ویریلن بو عنوانله اک زیاده شهرت بولانلر شونلردر: اسقوچیا قرالی ایکنجی روبرتک ایکنجی اوغلی «کنج» (روبرت استوآرت) که برادری اوچنجی روبرتک وفاتندن صکره میلادک ۱۴۰۶ تاریخنده نائب حکومت اولوب، ۱۴۲۰ ده وفات ایتمشدر. بونک نسلندن کلن آلبانی دوقه‌لری سلاله‌سی ۱۵۳۹ تاریخنده (هنری استوآرت) ک وفاتیله منقرض اولمشدر. — دیکر بر آلبانی دوقه‌لری سلاله‌سنک جد اعلاسی سقوچیا قراللرندن ایکنجی (جاق) ک اوغلی (آلکساندر استوآرت) در، که برادری اوچنجی (جاق) طرفندن نفی اولنه‌رق، ۱۴۸۵ ده فرانسه‌ده اولمشدر. — بونک اوغلی (جون استوآرت) فرانسه قراللرندن ایکنجی لوئی‌یه انتساب ایده‌رک، برابرنده جنوه‌یه دخی کیتمش؛ وبعده ۱۵۱۶

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ده اسقوچیایه دعوت اولنەرق، باش وکالته تعیین اولنمش ایسەده، بو مسندی براقوب، فرانسەیه عودتله، برنجی فرانسوآنك معیتنده ایتالیا محاربەسنه کیتمش؛ وعودتنده فرانسەده یرلشوب، ١٥٣٦ ده وفات ایتمشدر.

آلبانی قونتسەسی (Comtesse d'Albany) (استوابرغ) خاندانته منسوب بر قیز اولوب، ١٧٧٢ تاریخ میلادیسنده انکلتره قراللغی ادعاسنده بولنان استوآرته وارمش؛ و ١٧٨٠ ده بو پرنسدن مفارقت ایدوب، کندیسنه تعشق ایتمش اولان ایتالیا شاعر مشهوری (آلفیری) ایله عقد مناسبت ایتمش؛ وپرنسك وفاتندن صکره، شاعرله خفیاً ازدواج ایدەرك، بونك دخی ١٨٠٣ ده وقوع بولان وفاتنده، رسام (فاور) ایله عقد الفت ایتمشیدی. ١٨٢٤ ده وفات ایتمشدر. حسن وذکاسیله شهرت بولمش بر قادیندر.

آلبانی قونتی (Comte d'Albany) اسقوچیا قراللری نسلندن اولوب، انکلتره تختنه ادعای استحقاق ایدن (استوآرت) لك آلمش اولدیغی عنواندر. [«استوآرت» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آلبانیا (Albanie) زمان قدیمده یونان وروما جغرافیونی طرفندن ابتدا قافقاسیانك داغستان وشیروان طرفلرینه ویریلن اسمدر. بعده اك اول بطلیوس طرفندن آرناؤدلغه دخی بو اسم ویرلمشدر. اسقوچیانك اسم قدیمی دخی (آلبانی) یاخود (آلبانیا) اولدیغندن. بربرندن بو قدر اوزاق اولان بو اوچ مملکتك بویله براسم مشترکله تسمیەلری جغرافیون ومورخینی حیرتده براقغله، کیمی آرناؤدلك واسقوچیالیلرك قافقاسیالك او جهتندن کلمش اولدقلرینه، وکیمی دخی بو اوچ مملکتك اوچیده طاغلق اولمق مناسبتیله کلت لساننده «طاغ» دیمك اولان (آلب) کلمەسندن مأخوذ اولەرق آلبانیا تسمیه اولندقلرینه ذاهب اولمشدر. بز (آربانیا) و(آرناؤدلق) مادەلرنده آرناؤدلغه ویریلن (آلبانیا) اسمنك آرناؤدجه (آربانیا) کلمەسندن غلط اولدیغنی، وبونك «چفتجی» دیمك اولان (آربان) کلمەسندن مشتق اولوب، الیوم آرناؤدلر بیننده بوصورتله مستعمل اولدیغنی اثبات ایتدیکمز ایچون، بو اسمك آرناؤدلغه وضعی جهتنجه «طاغلق» معناسیله کلتجەدن مأخوذ اولدیغنی قبول ایدەمیز. کلت قومی ایسه آرناؤدلرك اجدادی اولان ایلیریانلرله بر اصلدن منشعب اولوب، لسانلری دخی بربرلرینه قریب اولدیغندن، احتمال که اونلر دخی «چفتجی» معناسیله بویله براسمله کندیلرینی وکندیلرینه نسبتله وطنلری اولان اسقوچیایی تسمیه ایتمشلردر. داغستان وشیروانك بو اسمله تسمیەسی ایسه اقوام آریەنك، آسیای وسطیدن آوروپایه کچرکن، اوراده بر خیلی مدت مکث ویا افرادلرندن بر طاقنی اورایه ترك ایتمش اولملرندن ایلری کلمش اولمق محتملدر. [«آرناؤدلق»، «داغستان» و «شیروان» مادەلرینه مراجعت بیوریله.]

آلبای (Albay) فلیپین آطەلرینك اك بیوکی ومرکزلری اولان (لوسون) جزیرەسنك جنوب طرفنده وساحلدن ٣ کیلومتره ایچریده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ١٣ ١١٥ اهالیسی وکوزل توتون وشرابی واردر. — ساحلده ینه (آلبای) اسمیله کوزل بر لیمان بولنیور، که شهرك اسکلەسی دخی اورادەدر. — آلبای ایالتی شمالاً (قامارینس) وسائر طرفلردن دکیزله محاط اولوب، ٣٤٠٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلبایده (Albayda) «البیضا» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك شرق طرفنده بلنسیه ایالتنده وبلنسیه شهرینك ٥٠ کیلومتره جنوب غربیسنده بر کوچك قصبه اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی، حبوبات، زیتون وشراب محصولاتی واسکی البیضا مارکیلرینه مخصوص بر قدیم سرایی واردر. تموزده بیوك پازار قوریلور.

آلب تکین آل سبکتکین سلطنتنك مؤسسی اولان سبکتکینك افندیسی اولوب، امرای اتراکدن وملوك سامانیه رجالندن ایدی. سعید منصور بن نوح سامانی طرفندن خراسان والیسی ایکن، ٣٦٥ تاریخنده وفات ایتمکله، بر روایته کوره اولادی قالمدیغندن، پادشاه مشارالیهك امریله یرینه کولەسی سبکتکین تعیین اولنەرق، آلب تکینك قیزینی دخی تزوج ایتمکله، بو ازدواجدن مشهور سلطان محمود سبکتکین طوغمشدر. دیکر بر روایته کوره، آلب تکینك وفاتنده اوغلی ابواسحق ویا ابو حسن یرینه قائم او-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

لوب. بعده غزنه محافظلغنه تعيين اولنمش؛ وبوكا سبكتكين خلف اولوب، سامانيلرك انقراضنده اعلان استقلالله، آل سبكتكين سلطنتنی تأسيس ايتمشدر. هر حالده آلب تكين بو سلالهنك مبدأ فيض واقباليدر. تواريخ عربيهده (البتكن) ياخود (التيكن) صورتنده مضبوطدر.

آلب تكين { آل بويه زماننده ظهور ايدن امرای اتراكدن اولوب، بغداد امارتنده بولنان عزالدوله بختيارك معيتنده اولديغی حالده، ينه امرای اتراكدن سبكتكين ايله برابر بر طاقم حركات سركشانهده بولنهرق، خليفه طايع لامرالله ايله پدر مخلوعی مطيع لامراللهی دخی برابر آلوب، واسطه كيدركن، اوراده بولنان بختيارله محاربهيه طوتيشوب، مغلوب اولمغله، شام طرفلرينه قاچشيدی. او اثناده مصرده حكومت سورمكده اولان فاطميون طرفندن شامده (ريان) اسمنده بر خادم والی بولنوب، اهالی ظلم وفتنهدن بيزار اولمغله، آلب تكينی شامی ضبط واداره ايتمكه دعوت ايدنجه، آلب تكين دخی ريانی اورادن اخراجله، خليفهٔ عباسی نامنه خطبه اوقوتمش، وقرامطهنك النده بولنان سوريه سواحلنك اكثر طرفلرينی ضبط ايدهرك، عادتا بر دولت تشكيل ايتمشدر. مصردهكی فاطميونه دخی مدارا ايتمكله، او صرهده معز لدين اللهك وفاتی اوزرينه تخته اوتورمش اولان عزيز كنديسنی مصره دعوت ايتمش ايسهده، آلب تكين امنيت ايدهميهرك، امتناع ايتديكندن، عزيز بونك اوزرينه عسكر كوندرمش؛ وآلب تكين قرامطه ايله عقد وفاق ايدهرك، مصردن جوهر اسمنده بر ذاتك قوماندهسيله كلمش اولان مغربيلری مغلوب وعسقلانده محاصره ايتمكله، جوهرك امان ديلمسی اوزرينه، مصره عودت ايتمك اوزره، مساعده ايتمشدر. بونك اوزرينه عزيز كليتلی بر عسكرله بالذات شامه عزيمت ايدوب، وقوع بولان محاربهلرده آلب تكينك جسارتنی تقدير ايتمكله، صلحی تكليف ايتمش ايسهده، آلب تكين رد ايله جواب ويرمش؛ ومحاربهنك دواميله، نهايت فاطميون غالب كلوب، آلب تكين اسير دوشمش. عزيز بوكا ينه فوق العاده حرمت ورعايت ايدهرك، مصره كوتورمش؛ واوراده مقربينی صرهسنه چكيرمش ايسهده، وزيری يعقوب بن كلس بونی چكهميهرك، ۳٦٤ تاريخنده تسميم ايتديرمشدر. عرب تاريخلرنده (الفتكين) صورتنده مضبوطدر.

آلبرت { برنجی — (Albert I) آوستريا دوقهسی وبعده آلمانيا ايمپراطوری اولوب، ۱۲٤۸ تاريخ ميلاديسنده طوغمشدر. (هابسبورغ) خانداننه منسوب رودولفك اوغلی ايدی. ايمپراطورلق دعواسنده (آدولف دو ناسو) رقيبی اولمغله، ۱۲۹۸ ده (كولهايم) محاربهسنده بونی قتل ايدهرك، كنديني ايمپراطور طانيتديرمق ايچون پاپا سكزنجی (بونيفاس) ايله دخی خيلی اوغراشمشدر. كبر وظلميله تبعهسنك نفرتنی قزانوب، زماننده اسويچره واليسی بولنان (كسلير) ك ارتكاب ايتديكی مظالم اوزرينه، مشهور (كويوم تل) چيقوب، اسويچرهيه استقلالی قزانديرمشدر. ميلادك ۱۳۰۸ تاريخنده ميراثدن محروم براقش اولديغی بريكننك رياستی تحتنده تشكل ايتمش اولان بر هيئت خفيه طرفندن، (روس) بوغازندن چكركن، قتل اولنمشدر.

آلبرت { ايكنجی — (Albert II) آوستريا دوقهسی اولوب، «حكيم» لقبيله مشهوردر. برنجی آلبرتك دردنجی اوغلی اولوب، ميلادك ۱۳۳۰ تاريخنده، برادری «كوزل» فردريقك وفاتی اوزرينه، تخته جلوس ايدوب، ايمپراطورلق عنوانی ادعاسنه قالقيشمامش؛ واسويچرهيی استرداده چاليشمش ايسهده، موفق اولهميوب، ۱۳۵۸ ده وفات ايتمشدر.

آلبرت { اوچنجی — (Albert III) آوستريا دوقهسی اولوب، ايكنجی آلبرتك اوغليدر. پدرينك وفاتنده تخته چيقوب، علوم وفنونی حمايه ايتمش؛ و ۱۳۹۵ ده فوت اولمشدر.

آلبرت { دردنجی — (Albert IV) آوستريا دوقهسی واوچنجی آلبرتك اوغلی اولوب، تخته جلوسندن صكره، قدس زيارتنه كيتمش، وعودتنده زهد وتقوايه قويلوب، بر مناستره چكلمش؛ و ۱٤۰٦ ده، ۲۷ ياشنده اولديغی حالده، وفات ايتمشدر. «زاهد» لقبيله مشهوردر.

آلبرت { بشنجی — (Albert V) آوستريا دوقهسی اولوب، ايكنجی آلبرت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نامیله آلمانیا ایمپراطوری عنواننی دخی آلمشدر. در-
دنجی آلبرتك اوغلی اولوب، ابتدا آوستریا دوقه‌سی
صفتیله پدرینك ملکنه وارث اولمش؛ و ۱۴۲۲ ده
ایمپراطور (سجیسموند) ك قیزی (الیزابته) یی تزوج
ایتمکله، بربرینی متعاقب چهستان ومجارستان قرالی
ونهایت ۱۴۳۸ ده آلمانیا ایمپراطوری اولمشدر.
پاپانك نفوذینی تحدید ایدن (بال) مجلسی مقرراتنی
(ماینسه) ده جمع ایتدیکی بر مجلس عمومی منتخبه تصدیق
ایتدیرمش؛ وهر طرفده اسایشی محافظه‌یه مقتدر
اولمش ایسه‌ده، مجارستانی ضبط ایتمش اولان سلطان
مراد ثانی حضرتلرینه قارشی سوق عسکره جسارت
ایدوب، دوچار اولدیغی انهزام ومغلوبیتی نتیجه‌سی
اولمق اوزره ۱۴۳۹ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { آلتنجی — (Albert VI) آوستریا باش دوقه‌لرندن (آرشیدوقلرندن)
اولوب، ایمپراطور ایکنجی مکسیمیلیانك آلتنجی
اوغلیدر. ابتدا طریق روحانی‌یه کیروب، قار-
دینالق رتبه‌سنه نائل اولمشیکن، بعده بوطریقی ترکله،
اسپانیا قرالی ایکنجی فلیپك قیزینی تزوج ایتمش؛
وقائن پدری طرفندن بلچیقه وفلنك طرفلرینك وا-
لیلکنه تعیین اولنه‌رق، او صره‌ده کسب استقلال
ایتمش اولان فلنکی استردادده چالیشمش ایسه‌ده،
موفق اوله‌میوب، یالکز بلچیقه طرفلرنده سلطنتك
ضبطیله وقوعه کلمش اولان اویغونسزلقلره ختام ویره-
بیلمش؛ و ۱۶۲۱ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { آیی — (Albert l'ours) آلمانیانك (ساقسه) یه تابع اولان (براندبورغ)
بکی اولوب. میلادك ۱۱۰۶ تاریخنده طوغمش،
و ۱۱۷۰ ده وفات ایتمشدر. ایمپراطور (قونراد) ه
ایتمش اولدیغی یاردیم وخدمته مقابل ابتدا (ساقسه)
دخی کندیسنه ویرلمش ایسه‌ده، بعده یالکز کندی
ملك قدیمنك (ساقسه) دن آیرلمسیله طوغریدن
طوغری‌یه ایمپراطوره تابع اولمسی امتیازینه نائل
اولمش؛ وملکنی اعمار ایله، واردات واهالیسنی تکثیر،
و (برلین) و (اودر) نهری اوزرنده‌کی (فرانقفورت)
شهرلری کبی برچوق شهر دخی بنا ایتمشدر.

آلبرت { (Albert) (هوهنزولرن) خاندانه منسوب اولوب. ۱۴۷۱ دن ۱۴۸۴
تاریخنه قدر (براندبورغ) بکی بولنمش؛ و(پومرانیا)یه
قارشی برادری ایکنجی فردریق طرفندن باشلانمش
اولان محاربه‌یه دوامله، عاقبت بو مملکتی ضبط
ایتمش؛ وخاندانك پیوسته سبب اولمشدر.

آلبرت { (Albert) آلمانیاده براندبورغ بکی اولوب، میلادك ۱۴۹۰ تاریخنده
طوغمش، و ۱۵۶۸ ده وفات ایتمشدر. لهستان
قرالی (سجیسموند) ك تابعیتنی قبول ایتدیکیچون،
مکافاةً کندیسنه آشاغی پروسیه ترك اولنمش،
و «پروسیه دوقه‌سی» عنوانی ویرلمشیدی. کندیسی
پروتستانلغی قبول ایله، ۱۵۴۳ ده (قونیقسبرغ)
دار الفنونی تأسیس ایتمشدر. پروسیه قراللغنك
مبدئی بونك پروسیه دوقه‌لغیدر.

آلبرت { مکلنبورغلی — (Albert de Meclembourg) ۱۳۶۳ تاریخ میلا-
دیسنده اسوج قراللغنه انتخاب اولنمش ایسه‌ده،
مملکتك کبراسنی دلکیر ایتمش اولدیغندن، بونلر
دانیمارقه قرالیچه‌سی (مارکریته) دن استمدادله، بش
سنه قراللقدن صکره، اسقاط ایتمشلردر. سقوطدن
صکره مکلنبورغه عودتله، ۱۴۱۲ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { جنکاور — (Albert le belliqueux) آلمانیاده (براندبورغ)
مارکیسی اولوب، میلادك ۱۵۲۲ تاریخنده طوغمش،
و ۱۵۵۸ ده وفات ایتمشدر. ابتدا فرانسه‌یه قارشی
(شارل کینت) ك خدمتنده بولنوب، بعده (شارل
کینت) ه قارشی فرانسه ایله برلشمش؛ وبو صورتله
برقاچ دفعه طرف دکیشدیرمش اولمغله، عمومك
نفرتنی قزانوب، مقتولاً وفات ایتمشدر.

آلبرت { سنت — (St. Albert) حسن الاخلاقله متصف اولوب، اون
ایکنجی عصر میلادی اواخرنده (لیژ) شهری پسقپو-
سلغنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، ایمپراطور آلتنجی هنری
بشقه‌سنك تعیینی التماس ایتمش اولدیغندن، بونك
علیهنده بولنمغله، فرار ایدوب، (ریمس) باش پسقپوسنه
التجا ایتدیکی حالده، ایمپراطور طرفندن ۱۱۹۵ ده
قتل ایتدیرلمشدر. تشرین ثانی افرنجینك ۲۱ نده
یورطیسی اجرا اولنور. — اون اوچنجی عصر
میلادیده دخی بو اسمله بر روحانی بولنوب، سیچیلیاده
برچوق یهودیلری خرستیان ایتمش اولدیغندن،
قتولیکلر اغستوس افرنجینك ۸ نده یورطیسنی اجرا
ایدرلر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلبرت { براندبورغلی — (Albert de) براندبورغ بکی (Brandebourg)
(ژان) ك اوغلی اولوب، قاردیناللق رتبهٔ روحانیه‌سنی حائز اولمغله، ۱۵۱۳ تاریخنده (مکدبورغ) باش پسقپوسلغنه و (ماینسه) بکلکنه تعیین اولنمش؛ وجزویتلری حسن قبوله، دائره‌سنده نشر مذهب ایدن (لوتر) ه قارشی طورمغه چالیشمش ایسه‌ده، بونك طرفدارلرینك تکثرینی کورنجه، پروتستانلق آیینی دخی سربست براقغه مجبور اولمشیدی. فرانقفورت دار الفنوننك مؤسسیدر.

آلبرت { اکسلی — (Albert d'Aix) اون ایکنجی عصر میلادیده یاشامش بر
پاپاس اولوب، ایلك اهل صلیب سفرینك تاریخنی یازمشدر.

آلبرت { بیوك — (Albert le Grand) میلادك ۱۱۹۳ ویا ۱۲۰۵ تاریخنده آلمانیانك (لاوینکن) شهرنده طوغوب، ایتالیانك (پادووه) شهرنده تحصیل ایدرك، عربیدن لاتین لسانه ترجمه ایدلمش اولان علمای اسلامك آثارینی تتبع ایتمشیدی. ابتدا پارسده وبعده قولونیه‌ده فلسفه وعقاید درسلرینی ویرمش، وبر آره‌لق پسقپوس اولمشیدیسه‌ده، متعاقباً استعفا، وقولونیه‌ده اختیار انزوا ایله، تدریس وتألیفه حصر اوقات ایتمشیدی. اوروپاده اك اول احیای علومه چالیشانلردن اولوب، علمای اسلامه تقلیداً آرسطونك آثارینی شرح وایضاح یولنده بعض اثرلر یازمشدر. آثاری ۲۱ جلد اوزرینه طبع اولنمشدر. ۱۲۸۰ تاریخ میلادیسنده قولونیه‌ده وفات ایدوب، قتولیکلر تشرین ثانینك ۱۵ نده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آلبرت { پرنس — (Prince Albert) (ساقسه قوبورغ) دوقه‌سی (آرنست)ك
اوغلی اولوب، میلادك ۱۸۱۹ تاریخنده طوغمش، و۱۸۶۱ ده وفات ایتمشدر. آلمانیاده تحصیل ایدوب، کسب کمالات ایتدکدن صکره، ۱۸۴۰ تاریخنده انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریا ایله عقد ازدواج ایده‌رك، مشار الیهادن ۸ اولادی اولمشدر. انکلیز ملیتنی قبول ایله مشیرلك رتبه‌سنه و «مشاور خاص» عنوانه مظهر اولمش؛ وامور سیاسیه‌یه اصلا قاریشمیوب، مجرد علوم ومعارف وصنایع نفیسه‌یی حمایه ایتمکله وحسن سیرت واخلاق حمیده‌سیله انکلیزلرك محبتنی قزانمشیدی.

آلبرت { (Albert) فرانسه‌نك (سومه) ایالتنده ناحیه مرکزی بر قصبه‌در، که
(آنقره) نهری کنارنده واقع اولوب، ۴۲۶۰ اهالیسی واردر. اسکی اسمی (آنقره) در.

آلبرت { (Albert) انکلتره مستملکاتندن بری آمریقانك (دومینیون) قطعه‌سنده، ودیکری آفریقانك امید برونی خطه‌سنده ایکی قضادر.

آلبرت { یاخود لابرت (Albret, Labrit) فرانسه‌نك جنوبنده (غاسقونیا)
قطعه‌سنده بر کوچك ناحیه‌در، که دره بکلکلری زماننده قونتلق ودوقه‌لق بولنمشدر. قوملق واورمانلق بریر اولوب، طاوشانلری چوق اولدیغندن، اصل اسمی «طاوشانلق» معناسیله (لبرت) در.

آلبرت { خاندانی (Maison d'Albret) فرانسه‌نك اك بیوك دره بکلرندن
بر خانداندر، که افرادندن بر قاچی فرانسه خاندان حکمداریسیله صهریت ایتمش، وبیوك مسندلره واصل اولمشلردر. بو خاندانك مؤسسی (آمانژوسیر آلبرت) اولوب، افرادندن (شارل) فرانسه‌نك سرداری اولوب، ۱۴۱۵ تاریخ میلادیسنده واقع (آزینقور) محاربه‌سنده منهزم ومقتول اولمشدر؛ (ژان) (ناواره) حکومتنك وارثه‌سنی تزوج ایتمکله، اورانك قرالی اولمشدر؛ بونك اوغلی هنری وحفیده‌سی (ژانه) دخی ناواره‌ده حکومت سوروب، بوقادین بیوك (هنری)نك والده‌سیدر؛ (سزار فبوس) فرانسه‌ده مشیر اولمش، ووفاتنده یالکز بر قیز براقغله، ۱۶۷۶ ده بو خاندان منقرض اولمشدر.

آلبرت ریور { (Albert-River) یعنی «آلبرت نهری». آوسترالیانك شمالنده برنهر اولوب، (قارپنتاره)کورفزینك اك درین محلنده، و ۱۷° ۵۰′ عرض جنوبی ایله ۱۳۷° ۴۰′ طول شرقیده منصب اولور.

آلبرتس { (Alberts) فلمنك اون سکزنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب،
آدم رسمی تصویرنده مهارتی واردر.

آلبرت نیانزه { (Albert-Nyanza) آفریقای وسطیده نیلك منبعلرنده بیوك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر كولدر، كه نيلك باشليجه قولى اولان (بحر ابيض) بو كولدن چيقار. بونك ۲۰۰ كيلومتره جنوب شرقيسنده بولنان (ويقتوريا نيازه) كولنك صويى دخى آياغى مثابه‌سنده اولان (كارى) اسمنده بر نهر واسطه‌سيله بو كوله دوكيلور. اصل محلنجه اسمى (موونه نزيكه M'vouta Nzighé) اولوب، اك اول بو كولك وجودينى خبر آلان انكليز سياح (اسپك) قرالچه‌نك زوجى اسميله (آلبرت نيازه) تسميه ايتمشدر. آنجق بو سياح كولى كورمكه موفق اوله‌ميوب، مسموعات اوزره تعريف ايتمش؛ و ۱۸ آى صكره ۱۸٦٤ تاريخ ميلاديسنده سياح (ساموئل باكر) كورمكه موفق اولمشدر. لكن بوده يالكز ساحل غربيسنك ۱° ۱٤′ ايله ۲° ۱٦′ عرض شمالى آره‌سنده‌كى قسمنى كزوب، سائر طرفلرينى كورمه‌مش، ويالكز كنارلرينك قيالق وغايت درين اولديغنى تحقيق ايتمشدر.

آلبرتويل (Albertville) فرانسه‌نك (ساووآ) ايالتنده قضا مركزى بر قصبه‌در، كه (آرلى) نهرى اوزرنده وبونهرك (ايزرى) نهريله اولان نقطهٔ تلاقيسى قربنده واقع اولوب، ٤٤۰۰ اهاليسى، مربيه يتيشديرمكه مخصوص مكتبى، زراعت اوطه‌سى، كومشلى قورشون ودمير معدنلريله مرمر اوجاقلرى واردر. — قضاسنك مساحهٔ سطحيه‌سى ٦٧٦ مربع كيلومتره اولوب، ٤ ناحيه و ٤۲ دائرهٔ بلديه‌يه منقسم، و ۳٥۸٤۰ اهاليى جامعدر.

آلبرتى (Alberti) فلورانسه‌نك اك اسكى خاندانلرندن برخاندانه‌در، كه اصنافدن يتيشمش اولمغله، برچوق وقت (مديچيس) و(آلبيچى) خاندانلريله رقابت ومخاصمه‌ده بولنمش؛ ومساوات وجمهوريت مفرطه طرفدارلغيله شهرت بولمشدر. بو خاندانه منسوب (بندتو آلبرتى) ۱۳۷۸ تاريخنده (آلبيچى) خاندانى موقع اقتداردن دوشورمكه موفق اولوب، ۱۳۸۱ ء قدر او موقعده بولنمش ايسه‌ده، تاريخ مذكورده (آلبيچى) خاندانى طرفندن موقع اقتداردن اسقاط، ونفى اولنه‌رق، منفاده وفات ايتمشدر. ۱٤۳٥ تاريخنده موقع اقتدارده بولنان (مديچيس) خاندانى آلبرتى خاندانى نفيدن تخليصله فلورانسه‌يه جلب ايتمشدر.

آلبرتى (Léon-Baptiste Alberti) لئون باپتيست — آنفاً ذكر اولنان آلبرتى خاندانه منسوب فلورانسه‌لى مشهور بر معمار اولوب، ۱۳۹۸ ده طوغمش، و ۱٤۸٤ ده وفات ايتمشدر. رسم ونقرده فوق العاده مهارتى اولديغى كبى، فنون واديباتده دخى بينظير ايدى. فلورانسه وروماى وايتاليانك سائر بر قاچ شهرينى آثار معماريه ونقريه‌سيله تزيين ايتمش اولديغى كبى، فن معمارى ورسم ونقره متعلق غايت مقبول ومفصل بر قاچ اثر دخى يازمشدر.

آلبرتى (Salomon Alberti) سالومون — علم تشريح مشاهير علماسندن اولوب، ميلادك ۱٥٤۰ تاريخنده طوغمش و ۱٦۰۰ ده وفات ايتمشدر.

آلبرتى (Léandre Alberti) لئاندر — ۱٤۷۹ تاريخنده طوغوب ۱٥٥۲ ده وفات ايتمش بر راهبدر، كه (بولونيا) نك بر مكمل تاريخيله ايتاليانك احوال جغرافيه‌سنى مبين بر كتاب ومنسوب بولنديغى رهبان طريقتك تاريخنى يازمشدر.

آلبرتى (Garrits Alberti) غاريج — فلمنكك مشهور رساملرندن اولوب، ۱۷٥٥ ده وفات ايتمشدر.

آلبرتى (Alberti di Villanova) دى ويلانووه — ايتاليا علماسندن اولوب، ۱۷۳۷ ده (نيسه) ده طوغمش، و ۱۸۰۱ ده وفات ايتمشدر. ايتاليانجه بر مكمل ومفصل لغت كتابنى وايتاليانجه‌دن فرانسزجه‌يه وفرانسزجه‌دن ايتاليانجه‌يه دخى بر لغت كتابى يازمشدر.

آلبرتينلى (Albertinelli) ايتاليانك فلورانسه مكتبنه منسوب مشهور رساملردن اولوب، ۱٤٦۷ ده طوغمش، و ۱٥۱۲ ده وفات ايتمشدر. (فرا بارتولمئو) نك شاكردى اولوب؛ بعض آثارى آوروپا موزه‌خانه وسرايلرينى تزيين ايتمكده‌در.

آلبرتينى (Albertini) ايتاليانك اطباى مشهوره‌سندن اولوب، ۱٦٦۲ ده طوغمش، و ۱۷۳۸ ده وفات ايتمشدر. طبه متعلق اولان تأليفاتى جمع اولنه‌رق، برلينده طبع ونشر اولنمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلبردا { (Albreda) آمریقای شمالینك (دو. مینیون) قطعه‌سنده طاغ اوستنده بر کول اولوب، بونك آیاغی حکمنده اوله‌رق ینه بو اسمله مسمی برنهر پك‌قیصه اولدیغی حالده، طاغلرده قارلرك اریمه‌سندن طولایی، چوق صو ایندیروب، (تومپسون) نهرینه دوکیلور.

آلبردا { (Albreda) آفریقای غربی ساحلنده غامبیا مملکتنده آوروپالیلره مخصوص کوچك بر محلدر، که فرانسه طرفندن تأسیس اولنوب، مؤخراً انکلتره‌یه ترك اولنمشدر.

آلبرس { (Alberes) فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده‌کی (پیرنه) سلسلهٔ جبالنك شرق جهتنده‌کی قسمنه ویریلن اسمدر. بو قسمك اك یوکسك محلی (نولوس) ذروه‌سی اولوب، ۱۲۵۷ متره ارتفاعی واردر.

آلبرشه { یاخود آلبرکه (Alberche) «البرکه» اسم عربیسندن غلط اولمسی ملحوظدر. اسپانیانك وسطلرنده برنهردر، که اسکی قشتاله‌نك (پیدرا هیتا) طاغندن نبعانله، (غردوس) طاغنك اتکلرنجه غربدن شرقه آقوب، بعده بردن بره استقامتنی تبدیله، جنوب غربی‌یه طوغری دونه‌رك، یکی قشتاله‌یه کیرر، و۱۷۵ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، صاغدن (تاج) ایرماغنه دوکیلور.

آلبرقه { (Alberca) «البرکه» اسم عربیسندن غلط اوله‌رق، بو اسمله اسپانیاده بر قاچ بیوك قریه بولنیور.

آلبرنی { (Alberni) آمریقای شمالیده (دومینیون) قطعه‌سنك منتهای غرب جنوبیسنده وبحر محیط کبیرده بولنان (وانقوور) آطه‌سیله ساحل آره‌سنده بر بوغاز وبو بوغازك شمالی مدخلنده براسکله‌در. آلبرنی بوغازی پك درین وهر روزکاردن محافظه‌لی اولوب، سفائن حقنده پك‌امین اولدیغی کبی، اطرافی دخی اورمانلق تپه‌لره وقارلی طاغلرله محاط اولوب، کوزل بر منظره‌سی واردر. آلبرنی اسکله‌سی ایسه شمدیلك پك‌کوچك واهمیتسز برقصبه ایسه‌ده، موقعنك استعدادی حسبیله، بر کون اورانك اك مهم شهرلرندن اوله‌جغی مأمولدر.

آلبروبلو { (Alberobello) ایتالیانك (باری) ایالتنده برقصبه اولوب، ۴۴۰۰ اهالیسی واردر.

آلبرونه { (Alberona) ایتالیانك (قاپیتاناته) ایالتنده، (فوجه) قضاسنده وفوجه شهرینك ۳۴ کیلومتره غربنده بر قصبه اولوب، ۳۴۰۰ اهالیسی واردر.

آلبرونی { (Alberoni) ایتالیالی بر قاردینال اولوب، ۱۶٦٤ ده طوغمش، و۱۷۵۲ ده ۸۲ یاشنده وفات ایتمشدر. ایتالیا محاربه‌سی اثناسنده (وندوم) دوقه‌سنك محبتنی قزانوب، معیتنده فرانسه واسپانیایه کیتمش؛ واسپانیا قرالی بشنجی فلیپه دخی انتسابله، پارمه دوقه‌سی طرفندن مادرید سفیری اولنجه، مذکور دوقه‌نك حفیده‌سی (الیزابته) یی بشنجی فلیپه تزویجله، اسپانیاده بیوك بر نفوذ قزانمش، وکندیسنده پك چوق ایلك ایتمش اولان پرنسس (اورسین)ی تبعیده موفق اولمشیدی. یکی قرالیچه کندیسنی اسپانیانك باش وکالتنه قدر چیقارمغله، آلبرونی اسپانیا حقنده بر طاقم بیوك تشبثاته کیریشوب، بشنجی فلیپی فرانسه تختنه اوتورتمق ایستمش ایسه‌ده، فرانسه‌ده نائب حکومت بولنان (اورلیان) دوقه‌سی انکلتره وآوستریا ایله بالاتفاق، اسپانیایه اعلان حرب ایتمش، وغالبیته نائل اولمغله، قاردینال آلبرونینك اسپانیادن طردی شرطیله صلحی قبول ایتمشدر. آلبرونی اسپانیادن چیقارلدقدن صکره، برمدت شهردن شهره کزوب، بعده رومایه کیتدیکنده، پاپا طرفندن تحت‌محاکمه‌یه آلنه‌رق، درت سنه برمناستره حبس اولنمش ایسه‌ده، ۱۷۲۳ ده قاردینالالق کندیسنه اعاده اولنه‌رق، وفاتنه قدر رومادہ پاپالق ایشلرنده اجرای نفوذ ایتمشدر.

آلبریك { برنجی — (Alberic I) لومباردیا دره‌بکلرندن اولوب، ایتالیا قرالی برنجی (برنجر) طرفندن (قامرینو) مارکیسی، وبعده (اسپولته) دوقه‌سی اولمش؛ و۹۰٦ تاریخنده (سنت آنجلو) قلعه‌سنه متصرفه ورومایه حاکمه بولنان (ماروزیه) یی تزوج ایتمکله، ایتالیانك وسطینك بر بیوك قسمنی اله کچیرمشیدی. او صره‌ده ایتالیایه تجاوز ایتمش اولان عرب غزاهٔ اسلامنه مقاومت ایده‌بیلمش ایسه‌ده، پاپا اوننجی (ژان) ه قارشی مجارلری جلبه مجبور اولمش؛ ومجارلرك عودتندن صکره، ۹۲۵ تاریخ میلادیسنده رومالیلر طرفندن قتل اولنمشدر.

آلبریك { ایکنجی — (Alberic II) برنجی آلبریكك اوغلی اولوب، رومانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

باش بارونی عنوانی آلمشیکن، ۹۳۲ تاریخ میلادیسنده والده‌سنك اوچنجی قوجه‌سی اولان ایتالیا قرالی پرورنسلی (هوغ)ی طردله، رومانك حاكم مستقلی قالەرق، (قونسلوس) عنوانیله ۲۳ سنه حكم سورمشدر. او وقت پاپا بولنان اون برنجی (ژان) كندیسنك برادری اولدیغی كبی، اوغلی (اوقتاویان آلبریك) دخی اون ایكنجی (ژان) اسمیله عمجه‌سنه خلف اولمشدر.

آلبریك { (Alberic) اون اوچنجی عصر میلادی رهبانندن اولوب، ابتدای خلقتدن ۱۲٤۱ تاریخ میلادیسنه دك بر تاریخ عمومی یازمشدر.

آلبریك { (Alberic یاخود Alberique) اسپانیانك (بلنسیه) ایالتنده وبلنسیه شهرینك ٤٥ كیلومتره جنوب غربیسنده قضا مركزی بربیوك قریه اولوب، غایت كوزل ومنبت برموقعده ایسه‌ده، اطرافنده‌كی بطاقلقلر حسبیله، هواسی آغیردر. ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. اسمی كوچك كول معناسنه اولەرق «البریك» اسم عربیسندن غلط اولسه كركدر.

آلب صوفی { صحیحی (آب صافی) در. [«آب صافی» ماده‌سنه مراجعت.]

آلب كندی { ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده رفاهیه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

آلبماره { (Albemarle) ممالك مجتمعه‌نك (ویرجنیا) جمهوریتنده بر قضا اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۰۱٦ مربع كیلومتره‌در. اهالیسی ۱۸۷۰ ده ۲۷٥٤٠ كشی ایدی. ممالك مذكوره‌نك (قارولینه) جمهوریتنده دخی بو اسمله بر خلیج بولنیور، كه ۱۱۰ كیلومتره طولنده قریه كیرمش اولوب. اكی ۲۰ كیلومتره قدردر. بو خلیجه بر قاچ نهر دوكیلوب، بحر محیط آطلاسی ایله اولان محل اختلاطی دخی قوملق برسدله مسدود اولدیغندن. صویی همان طاتلیدر، وكیلرك كیروب چیقمسی پك مخاطره‌لیدر.

آلبماره { (Albemarle) (غالاپاغوس) آطه‌لرینك اڭ بیوكیدر. [«غالاپاغوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلبنغا { (Albenga) ایتالیانك جنوه ایالتنده وجنوه شهرینك ۸٥ كیلومتره جنوب غربیسنده (چننه) نهرینك آغزنده واقع بر كوچك قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی وروماليلر زماندن قالمه بعض آثار عتیقه‌سی واردر.

آلبوآن { (Alboin) لومباردلرك حكمداری اولوب، میلادك ٥٦١ تاریخندن ٥٧٣ تاریخنه‌دك حكم سورمشدر. ابتدا آوستریانك (نوریق) و(پانونیا) دنیلن مملكتلرینه متصرف ایكن، بعده آلب طاغلرینی تجاوزله، ایتالیانك شمال قسمنی بلا محاربه ضبط، و(پاویا) شهرینی پایتخت اتخاذ ایتمشیدی. زوجه‌سی اولان (روسموند) بونك اوجله مغلوب وقتل ایتمش اولدیغی (جپید) لر حكمداری (قونیموند)ك قیزی اولمغله، آلبوآن سرخوشلق اثناسنده بونی پدرینك قفاكیكیله شراب ایچمكه اجبار ایتدیكندن، زوجه‌نی كندیسنی قتل ایتدیرمشدر.

آلبوخ { (Aalbuch) آلمانیانك (وورتمبرغ)ك (سوآب) خطه‌سنده (آلب) ویا (جورا) سلسله‌سی شعباتندن بر طاغك اسمیدر، كه اڭ مرتفع ذروه‌سی ۲۰۰۰ قدم ارتفاعنده‌در.

آلبوران { یاخود البوران (Alboran) اسپانیانك جنوبنده (المریه)نك ۱۰٥ كیلومتره جنوب غربیسنده وسبته بوغازی مدخلنك ۱٦٦ كیلومتره شرقنده بر كوچك آطه اولوب، تقریباً ٤ كیلومتره اوزون و ١½ كیلومتره كنیشدر. دوز، آلچق وغیر مسكوندر.

آلبورغ { (Aalborg) دانیمارقه‌نك یوتلاند قطعه‌سنده، بو قطعه‌نك منتهای شمالنده اولان بر ایالتك مركزی بر شهردر، كه ٥٧° ٢′ ٤٦″ عرض شمالی ایله ١٦″ ٣٥′ ٧° طول شرقیده واقعدر. شهرك ۱۱۷۲۱ اهالیسی وخیلی تجارتی واردر. ایالتی (آلبورغ)، (هیورینغ) و(تیسند) قضالرندن مركبدر.

آلبورنوس { (Albornos) اون دردنجی عصر میلادیده تولده باش پسقپوسی اولوب. قشتاله قرالی اون برنجی آلفونسك نظر توجه ومحبتنی قزانمش ایكن، بونك خلفی طرفندن طرد اولنەرق، پاپا آلتنجی قبانه التجا ایتمش، وبونك طرفندن قاردینال اولمشیدی. او وقت پاپا رومادن اخراج اولنوب، (آوینیون)ده بولندیغندن. بونك خلفی اولان آلتنجی (اینوسان) طرفندن رومانی استرداده مأمور اولوب. بومشكل مأموریتده موفق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولمش، وبونك خلفی بشنجی (اوربان) ی رومایه اعاده ایتمشیدی.

آلبوفرا { (Albufera) «البحیره» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده بر بیوك كول اولوب، منتهای شمالیسی بلنسیه شهرینك ١٦ كیلومتره جنوبنده واقعدر. شمالدن جنوبه اولان بویی ٢٠ كیلومتره اولوب، دكیزدن قوملق بر سدله مسدود بر طار بوغازله آیرلمشدر. درینلكی پك آز اولوب، بالیقلری وصو قوشلری پك چوقدر. وقتیله چوق دها بیوك اولوب، برخیلی اراضیسی قورومش وپك منبت پرنج تارلەلری حكمنه كچمشدر. كولك جوارلرنده هوا غایت آغیر وصیتمەلیدر. — عربیده دكیزجك دیمك اولمغله، اسپانیانك سائر طرفلرنده دخی بو اسمله بر چوق كوللر واردر، كه بعضیسنك اسملرینی تلفظ اصلیٔ عربیه دخی قریب اولەرق، «آلبوهرا» صورتنده تلفظ ایدرلر.

آلبوفیرا { (Albufeira) «البحیره» اسم عربیسندن غلطدر. پورتكیزك آلغارو (یعنی «الغرب») ایالتنده، بحر محیط آطلاسی ساحلنده و(فارو) شهرینك ٣٥ كیلومتره شمال غربیسنده ناحیه مركزی برقصبه اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلبوقاسیس { (Albucasis) اندلس مشاهیر اطبای اسلامیەسندن (ابو القاسم بن عباس زهراوی) یه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر، كه «ابو القاشم» دن غلطدر. [«ابو القاسم» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آلبوكرق { (Albuquerque) بو اسمك عربیدن غلط اولدیغی ظاهر ایسەده اصلنه موفق اولنەمامشدر. پورتكیزك الكمشهور قپودانلرندن اولوب، اسكی پورتكیز حكمدارلرندن متسلسل بر خاندانه منسوب اولەرق، میلادك ١٤٥٣ تاریخنده (لیسبونه) قربنده طوغمشدر. ابتدا ١٥٠٣ ده زنكبار آطەسنی كشف، ١٥٠٧ ده جزیرة العربك (مسكت) شهرینی و١٥٠٨ ده هرمز بوغازینی ضبط ایتمكله، ١٥٠٩ ده اوطرفلرده كی پورتكیز مستملكاتنك خدیوی اولوب، ملیبار ساحلنده (غوآ) یاخود (كوا) شهرینی ضبط ومركز اتخاذیله، بتون ملیباری، سرندیب آطەسنی وملاقه شبه جزیرەسنی ضبط ایتمشدر. شرق وغربده بیوك بر شهرت بولمش، و١٥١٥ ده هندستانك مذكور (غوآ) شهرنده وفات ایتمشدر. اوغلی (بلز آلفونس آلبوكرق) پدرینك ترجمهٔ حالنی یازمشدر. — بو خاندانه منسوب ینه (آلبوكرق) اسمیله دها بر قاچ آدم ظهور ایتمشدر، كه الكمشهورلری: میلادك ١٣٥٠ تاریخنده قشتاله قرالی «غدار» (پدرو) نك وزیری ایكن، نظردن دوشمكله عصیان ایتمش اولان (جوان آلفونس آلبوكرق) ایله فلنكلیلره قارشی برازیلیایی محافظەیه كوندرلمش وعودتنده ١٦٢٨ تاریخنده پورتكیزده ظهور ایدن اختلالك باشلیجه فاعللرندن بولنمش اولان (ماتیاس آلبوكرق) در.

آلبوكرق { (Albuquerque) اسپانیانك غرب طرفنده پورتكیز حدودی قربنده و(باداپوز) ایالتنده قضا مركزی بر قصبه اولوب، ٨٠٠٠ اهالیسی وخراب بر سوری واردر. — بو اسمله ممالك مجتمعەنك «یكی مكسیقه» جمهوریتنده وقتیله خیلی اهمیتلی بولنمش اولان بركوچك قصبه بولندیغی كبی، برازیلیانك (میرانده) ایالتنده دخی بركوچك قصبه واردر. — (آنتیل) جزایرینك غرب طرفنده وآمریقای وسطینك (نیقاراغوآ) مملكتی ساحل شرقیسنه قریب دخی بو اسمله بر طاقم كوچك آطەلر بولنیور.

آلبوله { (Albula) آلب سلسلهٔ جبالنه مربوط بر طاغدر، كه اسویچرەنك (غریزون) ناحیەسنده واقع اولوب، ٣٤١٥ متره ارتفاعی واردر. — بوطاغك قربنده (آلبوله) بوغازی اسمیله ٢٣١٣ متره ارتفاعنده بربوغاز واردر، كه اسكی رومالیلر زماننده بر بیوك جادەنك ممری بولنمش اولدیغی كبی، شمدی دخی آرابه كچەبیلەجك مكمل بر شوسەسی واردر. — (آلبوله) نهری اسمیله بر نهر دخی واردر، كه بو طاغدن نبعان ایدەرك، بر قاچ دره دخی اخذ ایتدكدن صكره، (رین) ایرماغنه دوكیلور. — (آلبوله) قضاسی ٢٦ دائرهٔ بلدیەدن مركب اولوب، ٦٤٦٠ اهالیسی واردر.

آلبومازار { (Albumazar) مشاهیر علمای اسلامدن علم هیئتده ید طولی صاحبی اولان (ابو معشر) ه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«ابو معشر» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلبونی (Alboni) بولونیانك ۱۸ نجی عصر میلادی رسساملرندن اولوب، فلنك رسساملرینك اصولنه پیرو اولمشدر.

آلبوهرا (Albuhera) یاخود البحیره [«آلبوفرا» ماده‌سنه مراجعت.]

آلبی (Alby یاخود Albi) فرانسه‌نك (تارن) ایالتنك مرکزی اولان بر شهردر، که (تارن) نهرینك ساحل یسارنده وکوزل براووه‌ده، پاریسك ۷۷۹ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ۱۷۴۷۰ اهالیسی، مکمل مکتبلری، ۱۴۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، موزه‌خانه‌سی، تجارت، زراعت وصنایع جمعیتلری، دوکومخانه‌لری، ایپلیکخانه‌لری، بز وسائر انواع منسوجات واسپارماچت فابریقه‌لری وحبوبات، شراب، زیتین وسائره تجارتی واردر. شهر طرز قدیم اوزره اولوب، حزن‌انگیز بر منظره‌سی وآنجق کوزل بر تفرجگاهی ومصنع کلیسالری واردر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آلبیغا)در. هجرت نبویه‌نك ۱۱۲ تاریخنده اندلس فاتحلری اولان غزاة مسلمینك الینه کچوب، بعده (آلبیژوآ) قونتلغنك مرکزی اولمشیدی.

آلبیچی (Albizzi) فلورانسه‌نك پك نفوذلی بر خاندانی اولوب، اون‌دردنجی واون بشنجی عصر میلادیده زادکان طرفنی التزام ایتمش، ومدیچیس وآلبرتی خاندانلریله مخاصمه‌ده بولنمشدر. بو خاندانك مؤسسی اولان (پیرآلبیچی) ۱۳۷۲دن ۱۳۷۸ه قدر ادارهٔ حکومته قاریشمش، ورقیبلرینی بسبتون مغلوب ایتمك اوزره ایکن، اونلر طرفندن قتل اولنمشدر. — بونك یکنی (توماسو آلبیچی) خاندانی رأس اداره‌یه اعاده ایله، عمیجه‌سنك انتقامنی آلمش، و۱۳۸۲ دن ۱۴۱۷ تاریخنه قدر ادارهٔ حکومت ایتمشدر. — بونك اوغلی (رنالدو آلبیچی) ۱۴۲۹ ده رأس حکومته کچوب، فلورانسه حکومتنی بر طاقم تشبثات غیر معقوله‌یه سوق ایتدیکیچون، ۱۴۳۴ ده مدیچیس خاندانك رأس حکومته عودتیله، نفی اولنمش، وخاندانك غروب اقبالنه سبب اولمشدر.

آلبیچی (B. Albizzi) اون دردنجی عصر میلادی اواخرنده یاشامش بر راهبدر، که منسوب بولندیغی طریقت رئیسنی حضرت عیسی ایله مقایسه ایدر برکتاب یازمش اولدیغیچون، بین النصارا بیوك قیل وقاله سبب اولمش، وپروتستانلغك موجدی اولان (لوتر) ك دخی تعریضاتنه اوغرامشیدی.

آلبیژوآ (Albigeois) فرانسه‌نك (تارن) ایالتیله او جوارده دها بعض حوالی‌یی حاوی اولمق اوزره اسکی بر ایالتدر، که (لانکدوق) خطه‌سندن معدود اولدیغی حالده، اوته‌دن بری کندی قونتلریله اداره اولنه کلمش، وهجرت نبویه‌نك ۱۱۲ تاریخندن ۱۱۴ تاریخنه‌دك ایکی سنه اندلس حکومت اسلامیه‌سنك ید تصرفنده بولندقدن صکره، فرانسه قراللغی طرفندن استرداد اولنه‌رق، مؤخراً ینه بر قونتلق اولمش، ونهایت دره بکلکلرینك لغونده، قسم اعظمی (تارن) اسمیله بر ایالت اتخاذ اولنه‌رق، مرکز قدیمی اولان (آلبی) شهری دخی مرکز ایالت اولمشدر. بو ایالتك اکثر اهالیسی پروتستانلغی قبول ایتمش اولدقلرندن، مدت مدیده محاربات شدیدهٔ مذهبیه میدانی اولوب، پك وحشیانه ومتعصبانه دوکلش قانلرله لکه‌دار اولمشدر.

آلبیس (Albis) اسویچره‌نك (زوریخ) ناحیه‌سنده بر طاغدر، که زوریخ کولیله متوازیاً و (سیهل) نهرینك ساحل یساری بوینجه شماله طوغری اوزانوب، طولی ½۲۰ کیلومتره، واك یوکسك ذروه‌سی اولان (هوتلیبرغ) تپه‌سنك ارتفاعی ۸۷۳ متره‌در.

آلبینوس قلودیوس سپتیموس — (Clodius Septimius Albinus) (مارق اورل) و (قومود) زمانلرنده روما سردارلرندن اولوب، میلادك ۱۹۳ تاریخنده (برتیناقس) ك وقوع قتلنده (برتانیا) ده بولنان عسکرك قوماندانی بولنغله، بر طرفدن روماده (سپتیم سور) ایمپراطور اولدیغی حالده، برطرفدن‌ده کندیسی برتانیاده ایمپراطورلغنی اعلان ایتمش؛ و (سپتیم سور) ابتدا بوکا مدارا کوستره‌رك، ممالکی مقاسمه ایتمش ایسه‌ده، بعده کندیسنه اعلان حرب ایله، مغلوب واسیر ایدوب، ۱۹۷ ده قتل ایتمشدر.

آلبینوس (Albinus) اون سکزنجی عصر میلادیده آلمانیاده بر قاچ مشهور طبیب یتیشدیرمش بر عائله‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلبینووانوس (Albinovanus) اسکی رومانك آوغستوس زماننده یتیشمش بر شاعریدر؛ که برقاچ قصیده‌سی موجوددر.

آلبینی (Albini) ایتالیا رسامارندن اولوب، میلادك ۱۵۶۸ تاریخنده طوغمش، و ۱۶۴۶ ده وفات ایتمشدر.

آلبیوچی (Albioeci) فرانسه‌نك جنوب شرقیسنده (ریز) جوارلرنده بولنمش بر اسکی قومدر. بوکون اورالرده (آلبیوسق) اسمیله بر بیوك قریه واردر.

آلبیون (Albion) انکلتره‌نك وعلی‌الخصوص جنوب و شرق طرفلرینك اسم قدیمیدر. — بو اسم ایله ممالك مجتمعه‌ده دخی برقاچ کوچك قصبه بولنیور.

آلبیون (Nouvelle Albion) — یکی آلبیون وقتیله آمریقای شمالینك بتون سواحل غربیه‌سنه، ومؤخراً یالکز قالیفورنیانك شمال طرفنه ویریلن اسم اولوب، بوکون متروکدر.

آلپ (Alpes) اوروپا قطعه‌سنك اك یوکسك طاغلری اولوب، بو قطعه‌نك اك مرتفع محلنی تشکیل ایدیورلر. بو طاغلر نصف دائره شکلنده بر بیوك سلسله‌دن عبارتدر، که ایتالیانك شمال طرفنی احاطه، وفرانسه، اسویچره وآلمانیادن تفریق ایدیور. بو سلسله‌نك صرتی جنوه کورفزی جانب غربیسنده (نیسه) شهرینك اوستندن باشلایه‌رق، وندیك کورفزینك اك درین محلنده اولان (قارنرو) خلیجنه منتهی اولور، وبرقولی‌ده شرقه طوغری اوزانه‌رق، تا ویانه شهرینه قدر واصل اولور. بو صرتك ایکی کنارندن جنوبه طوغری ایکی اوزون شعبه اوزانیور، که بری ایتالیانك بر اوجندن او بر اوجنه قدر ممتد اولان (آپنین) سلسله‌سیدر؛ ودیکری دخی بلقان شبه جزیره‌سنه کیروب، و بر طرفدن شار و پندوسناملریله تا موره شبه جزیره‌سنك اوجنه ودیکر طرفدن دخی (بلقان) نامیله قره دکیزه قدر ممتد اولیور. بو شعبه‌لردن صرف نظر اولندیغی حالده، اصل آلپ جبالی شرقدن غربه قوش اوچومیله ۱۱۰۰ کیلومتره‌لك محلده ممتد اولوب، جنوبدن شماله اولان وسعتی دخی بوندن آشاغی دکلدر. بو طاغلر ایتالیا، فرانسه، اسویچره، آلمانیا وآوستریا دولتلری آره‌سنده وبو وجهله آوروپای وسطینك تا اورته‌سنده واقعدر.

آلپ طاغلری آسیا وآمریقا طاغلری قدر یوکسك وجسیم دکل ایسه‌ده، اوروپا قطعه‌سنه کوره ینه او اهمیتی حائز اولوب، کرك اهالینك لسان وملیتنجه وکرك اراضینك احوال طبیعیه‌سنجه اوروپانك اورته‌سنده برحد فاصل یرینی طوتیور. مائله‌لری اوروپانك درت طرفنه طوغری ممتد اولوب، اتکلرندن نبعان ایدن نهرلردن (پو) و (آدیج) وندیك کورفزینه (رون) غربی آق دکیزه، (رین) بحر شمالی‌یه و (طونه) قره دکیزه دوکیلور. آلپ طاغلرینك جنوب طرفی دیك وصرب اولوب، لومباردیا اووه‌سنك شمالنده بوینه اوزانیر یوکسك بر دیوار صورتنده‌در. شمال طرفی ایسه بر سطح مائل صورتنده اولوب، شماله طوغری متوازیاً ممتد اولان شعبه‌لری آره‌لرنده برطاقم کوزل وادیلر وبایرلر تشکیل ایدیورلر، که اسویچره‌نك بتونیله باویره‌نك جنوب قسمی بو سطح مائلك اوزرنده واقعدر. بو طاغلرك اورته‌سی مرتفع ودائمی صورتده قارله مستور بر طاقم صرتلردن عبارتدر، که بونلرك نقطهٔ التصاقنده اك یوکسکلری اولان (سنت غوتارد) طاغی بولنیور؛ ویوقاریده ذکر اولنان درت ایرماق بونك یانلرندن نبعان ایدیور. (سنت غوتارد) آلپ طاغلرینك اك یوکسکی اولدیغی حالده، آلپ طاغلرینك اك مرتفع ذروه‌لری بونده اولمیوب، بوندن آلچق اولان دیکر بعض طاغلرده بولنان (مونت بلانق) و (مونت روز) ذروه‌لریدر. سنت غوتاردك اك یوکسك محلی ۳۲۰۰ متره ارتفاعنده اولدیغی حالده، (مونت بلانق) ك ارتفاعی ۴۸۱۰ متره‌در. اسویچره‌دن ایتالیایه کچید ویرن سنت غوتارد بوغازی دخی ۲۱۱۴ متره ارتفاعنده‌در.

آلپ طاغلرینك بر خاصه‌سی واردر، که اوده منتظم وذوز صرتلر وصره‌لر تشکیل ایتمیوب، یلدیز شکلنده هر طرفه شعاعلر صالمسی؛ وکرك مرکزنده کرك بو شعاعلرده هر طرفدن سیوری وغریب الشکل ذروه‌لر یوکسلمسیدر. بو ذروه‌لرك دائمی صورتده قار وبوزله مستور اولمسی، اك یوکسك محللرندن وقت وقت قار وبوز یغینلرینك قوپوب، یووارلنمسی، وعلی‌الخصوص بو طاغلرك آلتلرنده کرك اسویچره‌ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وکرك فرانسه، ایتالیا وآوستریاده بولنان متعدد کوللرك منظرهٔ میناقامی آلپ طاغلرینه شایان تماشا وجالب حیرت بر حال قزاندیریور.

آلپ سلسله‌سنك مبدئی یعنی آلپ ایله آپنن سلسله‌لرینك محل التصاقی حقنده اختلاف واقع اولوب، اکثریا (سان برناردو) بوغازی مبدأ اتخاذ اولنیور، که محل مذکورده سلسلتینك ارتفاعی ۱۰۰۶ مترویه قدر تنزل ایدیور. اورادن باشلایه‌رق شرق طرفنده‌کی منتهاسنه قدر آلپ طاغلری ۸ سلسله‌یه منقسم اولور، که بو سلسله‌لردن هر برینك طولی وهر برنده بولنان ذروه وبوغازلرك ارتفاعی بر وجه زیر بیان اولنور:

۱. ساحلی آلب سلسله‌سی (Alpes Maritimes) ایتالیا ایله فرانسه آره‌سنده جنوبدن شماله ممتد اولوب، (سان برناردو) بوغازندن (ویزو) طاغنه‌قدر ۱۹۰ کیلومتره‌در.

(تنده بوغازی) ۱۷۹۵ متره.
(آنشاسترای) طاغی ۲۹۷۱ متره.
(آرژانتیره) بوغازی ۲۰۳۱ متره.
(آنیلو) بوغازی ۳۲۴۵ متره.
(ویزو) طاغی ۳۸۴۰ متره.

۲. قوتیان آلب سلسله‌سی (A. Cottiens) ینه ایتالیا ایله فرانسه آره‌سنده جنوبدن شماله ممتد اولوب، (ویزو) طاغندن (مونت سنیس)ه قدر ۱۶۰ کیلومتره‌در.

(ژنوره) طاغنك بوغازی ۱۸۶۵ متره.
(مونت سنیس) ده ناپولیون طریقنك اك مرتفع محلی ۲۰۶۶ متره.
دمیریول تونلی ۱۳۵۵ متره.

۳. غره آلب سلسله‌سی (A. Grées)، ینه ایتالیا فرانسه آره‌سنده جنوبدن شماله ممتد اولوب. مونت سنیسدن (مونت بلانق)ه قدر ۱۰۰ کیلومتره‌در.

(لاوانه) ذروه‌سی ۳۷۰ متره.
«بیوك قاصه» ذروه‌سی ۳۸۸۳ متره.
«کوچك سنت برنارد» کچیدی ۲۱۷۷ متره.

ایتالیا بوکسکلری اولان آلپ سلسله‌لری

٤. پنین آلب سلسله‌سی (A. Pennines) ایتالیا ایله اسویچره آره‌سنده غرب جنوبیدن شرق شمالی‌یه ممتد اولوب، مونت بلانقدن (سنت‌غوتارد) طاغنه قدر ۱۶۰ کیلومتره‌در.

(مونت بلانق) یعنی «آق‌طاغ» ٤۸۱۰ متره.
بیوك (سنت برنارد) کچیدی ۲٤۷۲ متره.
بیوك (قومبن) طاغی ٤۳۱۷ متره.
(سرون) طاغی ٤٤۸۲ متره.
سرون بوغازی متره ٤٤۱۰.
(مونت روز) یعنی «پنبه‌طاغ» ٤۶۳۶ متره.
(سمپلون) بوغازی ۲۰۲۰ متره.

۵. لپونتیان آلب سلسله‌سی (A. Lépontiennes) ینه ایتالیا ایله اسویچره آره‌سنده غرب شمالیدن شرق جنوبی‌یه ممتد اولوب، سنت غوتارد طاغندن (برنینا) طاغنه قدر ۱۶۰ کیلومتره‌در.

(سنت‌غوتارد) طاغنك ذروه‌سی ۳۲۰۰ متره.
(فینسترارون) ذروه‌سی ٤۳۶۲ متره.
(فورقه) بوغازی ۲٤۵۹ متره.
(آدوله) طاغی ۳۳۱۵ متره.
(لوقمانیه) بوغازی ۱۹۱۷ متره.
(برناردینو) کچیدی ۲۰۶۳ متره.
(اسپلوکن) ذروه‌سی ۲۸۵۰ متره.
(اسپلوکن) بوغازی ۲۱۱۷ متره.
(مالویه) بوغازی ۱۸۱۱ متره.
(برنینا) ذروه‌سی ٤۰۵۲ متره.
(برنینا) بوغازی ۲۳۳٤ متره.

۶. رتیق آلب سلسله‌سی، (A. Rhétiques) ابتدا ایتالیا ایله اسویچره آره‌سنده وبعده آوستریانك تیرول خطه‌سی ایچنده غربدن شرقه ممتد اولوب، برنینا طاغندن (درایهر نسپیچ) طاغنه قدر ۳۳۰ کیلومتره‌در.

(اورتلرسپیچ) طاغی ۳۹۰۷ متره.
(آداملو) طاغی ۳۵۵۶ متره.
(رخن) بوغازی ۱٤٤۵ متره.
(برنر) بوغازی ۱٤۲۰ متره.
(درایهر نسپیچ) طاغی ۳۵۸۵ متره.

۷. قارنیق آلب سلسله‌سی (A.Carniques) آوستریا ایله ایتالیانك وندیك خطه‌سی آره‌سنده غربدن شرقه ممتد اولوب. درایهرنسپیچ طاغندن (ترغلو) طاغنه قدر ۱۸۰ کیلومتره‌در.

(توبلاخ) بوغازی ۱۲۲٤ متره.
(تارویس) بوغازی ۸۱٤ متره.
(ترغلو) طاغی ۲۸۶۱ متره.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(نوریق) آلب شعبه‌سنده (غروس غلوقز) طاغی ٢٧٩٥ متره.
شعبهٔ مذکوره‌ده (سه‌رینغ) بوغازی ٨٨١ متره.

٨. یولیا آلب سلسله‌سی (A. Juliennes) آوستریانك (قارنیوله) ایله (استریا) خطه‌لری آره‌سنده شمال غربیدن جنوب شرقی یه ممتد اولوب، ترغلو طاغندن (بینواری) طاغنه قدر ٣٦٠ کیلومتره‌در.

(اشنبرغ) طاغی ١٨٣١ متره.
(پردیل) بوغازی ١١٦٨ متره.
(آدلشبرغ) بوغازی ٥٢٠ متره.

بو جدولدن آکلاشلدیغی اوزره، ایتالیا ایله سائر اوروپا آره‌سنده بر سد سدید حکمنده اولان وآلمانیا ایله آق دکیز آره‌سنه حائل اولان آلپ سلسله‌سی بر دوزی‌یه کیتمیوب، بر چوق یرلرنده بر طاقم بوغازلر وکچیدلر تشکیل ایدیورسه‌ده، بونلرك‌ده حال طبیعیلری مرور وعبوره پك مساعد اولمیوب، دهشتلی اوچورملری واردر، وآنجق بر قاچی انسان الیله آرابه ایله کچیله بیله‌جك حاله قونلمشدر. دمیر یوللرك اختلاطنه دخی مانع اوله‌میوب، بر قاچ یردن شمندوفر خطی اوستدن وایکی یرده دخی آلتلرندن کچیور، که بونلرده (مونت سنیس) ایله (سنت غوتارد) تونللری اولوب، مدنیت حاضره‌نك موفقیات خارقه‌سندن معدوددرلر.

آلپ طاغلرینك حاوی اولدقلری اراضی ارتفاع وهوا ومحصولاتجه اوچ صره‌یه تقسیم اولنه بیلیر: برنجی صره باغك یتیشه‌مدیکی ارتفاعدن یعنی جنوب طرفنده ٧٠٠ و ٧٥٠ وشمال طرفنده ٥٠٠ و ٥٥٠ متره‌لك ارتفاعدن باشلایه‌رق، ١٣٠٠ ونهایت ١٥٠٠ متره‌لك ارتفاعه قدر ممتد اولان آلچق طاغلر وطاغ اتکلریله بایر ودره‌لردر، که غایت کوزل ودلنشین یرلر اولوب، بو صره‌ده حبوبات متنوعه ایله اشجار مثمره واورمان آغاجلرینك انواعی یتیشیر؛ وجسیم شهرلر یوغیسه‌ده، غایت کوزل کوچك قصبه‌لر وقریه‌لر وپك مفرح کوشکلر وصیفیه‌لر بولنیور. ایکنجی صره برنجی صره‌نك بیتدیکی یردن باشلایه‌رق، ٢٧٠٠ متره‌لك ارتفاعه قدر چیقار، واقالیم بارده‌یه مخصوص چام کبی بعض آغاجلری دخی وار ایسه‌ده، باشلیجه مرعالرله مستوردر. بو مرعالرك اوتی هر نه قدر قیصه وسیرك ایسه‌ده، حیوانات حقنده غایت نافع اولوب، اورالرده اوتلایان حیوانانك ات وسوتیله سوتدن حاصل اولان پنیر ویاغ کبی محصوللری بینظیردر. بو صره‌نك آشاغی طرفلری صیغیره ویوقاریلری یالکز قویونه مخصوص اوله‌رق، کلیتلی حیوانات بسلنیور؛ وشهر وقریه بولنمیوب یالکز چوبان قلبه‌لری بولنیور. اوچنجی صره ایکنجی صره‌نك بیتدیکی یردن باشلایه‌رق اك یوکسك ذروه‌لره قدر قارله مستور اولان محللری حاویدر، که بونده حیوان ونبات بولنمیوب، آنجق یاز قیش اکسیك اولمیان قارلر تولید ایتدکلری متعدد نهرلرله اوروپانك اکثر طرفلرینی سقی واحیا ایدیور.

آلپ } فرانسه‌ده بو نامله اوچ ایالت بولنوب، برینه «ساحلی آلپ» (Alpes Maritimes)، برینه «آشاغی آلپ» (Basses Alpes)، برینده «یوقاری آلپ» (Hautes Alpes) دیرلر، که اوچی‌ده آلپ طاغلرینك غربی اتکلرنده واقعدر.

آلپ } ساحلی — (Alpes Maritimes) فرانسه‌نك منتهای جنوب شرقیسنده واقع بر ایالتی اولوب، ١٨٦٠ ده فرانسه‌یه کچمش اولان (نیسه) قونتلغیله (وار) ایالتندن آیریلان (غراس) قضاسندن عبارت، وفرانسه‌یی ایتالیادن آیران ساحلی آلپ سلسله‌سنك غربی اتکنده واقعدر. بو ایالت ٣٠′ ٤٤° ایله ٣′ ٤٣° عرض شمالی و ٤° ٢٠′ ایله ٢٠′ ٥° طول شرقی آره‌سنده واقع اولوب، شرقاً وشمالاً آلب سلسله‌سنك صرتیله ایتالیادن آیرلمشدر. غرباً (وار) و(آشاغی آلپ) ایالتلریله، جنوباً دخی آق دکیزله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٩٢٦ مربع کیلومتره، واهالیسی ٢٣٨،٠٥٧ کشیدر، که هر کیلومتره باشنه ٦٠ کشی دوشیور. مرکزی آق دکیز ساحلنده اولوب هواسنك لطافت وملایمتیله مشهور اولان (نیسه) شهریدر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایسه‌ده، طاغلری اورمانلر ومرعالرله مستور وغایت کوزل اولدیغی کبی (نیسه) و(غراس) جهتلرنده غایت منبت اووه‌لری دخی واردر. سواحلی بر قاچ کورفز ولیمانی حاویدر. آلپ سلسله‌سندن اوچ شعبه آیریلوب، بو ایالتك ایچنده شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولورلر، وآره‌لرنده بر طاقم کوزل وادیلر تشکیل ایدرلر. ایا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نك ایچنده آقان صولر باشلیجه (وار) اسمیله بر نهره جمع اولنه‌رق، (نیسه) شهرینك غرب طرفنده دکیزه منصب اولورلر. بو نهرك صول طرفنده نیسه‌نك ایچندن کچن (پایون)، وصاغ طرفنده دخی (سیاتید) و (لوپ) اسملریله اوچ کوچك نهر دخی آقیور. بو ایالتك هواسی طاغلرده یابس وسریع التحول ایسه‌ده، آنجق طرفلری وساحللری شمال وشمال شرقی روزکارلرندن محافظه‌لی اولمغله، علی الخصوص قیشین پك معتدل وملایم بر هوا ایله ممتازدرلر. (نیسه) و (قان) شهرلری فرانسه‌نك وبلکه بتون اوروپانك قیش ایچون تبدیل هوا محللریدر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله اوزوم، پورتقال، لیمون، زیتون، دود، توتون وسائره‌دن عبارتدر. عطریات استحصالیچون پك چوق چیچك دخی یتیشدیریلیر. شوسه وجاده‌لری وسائر طرق مکمل اولوب، مارسلیادن ایتالیایه کیدن دمیر یول خطی دخی جنوب جهتنده سواحل بوینجه کچر. صنایع وتجارتی باشلیجه چیچك صویی وانواع عطریات ایله ایپك، بال، صابون، زیتون یاغی، شراب، میوه وسائره‌یه منحصردر. ایالت اوچ قضادن مرکب اولوب، مرکزلری (نیسه)، (غراس) و (پوژه‌تنیه) شهرلریدر. بو اوچ قضا ٢٥ ناحیه و ١٥٠ دائرهٔ بلدیه‌یی حاویدر. اهالیسی همان کاملاً قتولیك اولوب، بر قسمی ایتالیاندر.

آلپ { آشاغی — (Basses Alpes) فرانسه‌نك جنوب شرقی جهتنده‌کی ایالاتندن بر ایالت اولوب، شرقاً «ساحلی آلپ» سلسله‌سیله ایتالیادن، وبو سلسله‌نك بر شعبه‌سیله «ساحلی آلپ» ایالتندن آیرلمشدر؛ جنوباً (وار)، غرباً (ووقلوز)، شمالاً دخی (درومه) و«یوقاری آلپ» ایالتلریله محدود ومحاطدر. جنوب غربیدن شمال شرقیه اولان طول اعظمی ١٧٥ کیلومتره اولوب، عرض اعظمی ایسه بونك نصفی راده‌لرنده‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٩٥٤ مربع کیلومتره اولوب. ١٢٩٤٩٤ اهالیسی واردر، که هر مربع کیلومتره باشنه ١٨ کشی دوشیور. ایالتك حدود شرقیه‌سنده آلپ سلسله‌سی صرتندن بر چوق شعبه‌لر آیریلوب، غربه طوغری ایالتك اوبر اوجنه تمتد اولمغله، بو شعبه‌لرك بعضیسی ٣٠٠٠ متره‌دن زیاده یوکسك وصرب اولدیغندن، عمومیت اوزره ایالتك اراضیسی طاغلق اولوب، بو طاغلرك آره‌سنده طار ودرین بر طاقم وادیلر بولنیور. بو طاغلرك اکثریسی طاشلق وچپلاق اولوب، یوکسك محللری دخی قارله مستور بولندیغندن، قارلر اریدیکی ویاغمور یاغدیغی وقت پك خیرلی ودهشتلی سیللر آقار؛ والحاصل اکثر محللری پك‌ده قابل سکنی دکلدر. (رون) ایرماغنك تابعلرندن (دورانسه) نهری آلپ سلسله‌سندن نبعانله، ایالتك حدود شمالیه‌سنی طولاشدقدن صکره، ایالتك غربی قسمنك اورته‌سندن کچه‌رك، بر چوق نهرلر دخی اخذ ایدر، که بونلرك اك بیوکلری جنوب طرفنده‌کی (وردون) واورته‌ده‌کی (آسه) و (بلئونه) نهرلریدر. ایالتك ایچنده صنایع هیچ مثابه‌سنده اولوب، زراعته دخی اراضینك عدم مساعده‌سیله، یالکز آنجق محللرده وبعض وادیلرده حبوبات متنوعه ایله کنویر، وجنوب طرفنده زیتون وبادم آغاجلری زرع وغرس اولنیور. بو ایالتك باشلیجه ثروتی اغنامدن اولوب، یازین ٤٠٠٠٠٠ قدر اغنام طاغلره سوق اولنور. معادنی ومرمر اوجاقلریله معدن صولری چوق ایسه‌ده، معدنلرینك اکثریسی الآن اخراج اولنمامقده‌در. ایالت وجه‌آتی اوزره منقسمدر:

قضا	ناحیه	دائرهٔ بلدیه
بارسلونته	٤	٢٠
قاستلانه	٦	٤٨
دینیه	٩	٨٤
فورقالکیه	٦	٥٠
سیسترون	٥	٤٩

کرك مرکز ایالت اولان (دینیه) وکرك (بارسلونته) و (سیسترون) کبی قضا مرکزلری کوچك قصبه‌لردن عبارت اولوب، ایالتك بیوك شهرلری یوقدر. یوللری نسبةً آز اولوب، یالکز بر دمیر یول خطی ایچندن کچیور، واوندن برایکی کوچك شعبه‌آیریلیور.

آلپ { یوقاری — (Hautes Alpes) فرانسه‌نك شرق جنوبی جهتنده‌کی ایالاتندن اولوب، قسم اعظمی اسکی (دوفینه) ایالتندن عبارتدر، وبرکوچك قسمی دخی (پرووانسه) خطه‌سندن مأخوذدر. بو ایالت ٤٤° ١١′ ایله ٤٥° ٨′ عرض شمالی و ٣° ١٦′ ایله ٤° ٤٢′ ٤٥″ طول شرقی آره‌سنده واقع اولوب، شرقاً آلپ سلسله‌سنك صرتیله ایتالیادن آیرلمشدر، وشمالاً (ساووآ)، شمال

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غربی طرفندن (ایزره)، غرباً (درومه)، جنوباً دخی «آشاغی آلپ» ایالتلریله محدوددر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٥٥٨٩ مربع کیلومتره اولوب، ١٢٢٩٢٤ اهالیسی واردر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ٢٢ کشی دوشر. بو ایالتك اراضیسی، فرانسه‌نك اخیراً التحاق ایتمش اولدیغی ساووآدن صکره، بو دولتك اك مرتفع محلی اولوب، آلپ سلسله‌سنك غربه طوغری اوزانان بر طاقم شعبه‌لرندن عبارتدر، که بونلرك اك بیوکلری ایالتك شمال طرفنده اولان (پلوو) و(تابور) ایله جنوب جهتنده‌کی(پارپیون) ووسطده اولان(اسکی قابوت) طاغلریدر. (پلوو) طاغنك اك مرتفع ذروه‌سی ٤١٠٣ متره ارتفاعنده اولوب، دیکرلری دخی ٣٥٠٠ متره‌دن آشاغی دکلدر. بو طاغلرك ذروه‌لری وشاهقه‌لری دائمی صورتده قارله مستور اولوب، اتکلرینك بعضیسی اورمانله وآلچق طرفلری باغ واشجار مثمره ایله مستور ایسه‌ده، اکثر جهتلری وعلی الخصوص جنوب طرفلری طاشلق وقورو اولوب، آقان سیللردن پك دهشتلی بر منظره ارائه ایدیور. بو ایالتك اراضیسی (رون) ایرماغی حوضه‌سنه تابع اولوب، اکثر طرفلرینك صولری بو ایرماغك تابعلرندن (دورانسه) نهرینه دوکیلور. بو نهر مجراسنك ١١٠ کیلومتره‌لك یری ومنبعی بو ایالتك ایچنده اولوب، (کیزان)، (ژیرونده)، (کیل)، (اوبای) چایلرینی دخی اخذ ایدر. شمال غربی طرفنده دخی (دراق) چایی (رومانش) و (سوارس) چایلریله دخی برلشه‌رك، ینه (رون) ایرماغی تابعلرندن (ایزره) نهرینه دوکیلور. ایالتك منتهای غربنده آقان ایکی کوچك چای ایسه ینه (رون) ایرماغی تابعلرندن(ایغ) نهرینه منصب اولور. یوکسك محللرینك هواسی پك صوغوق اولوب، قیشی یدی آی شدتله حکمنی سورر ایسه‌ده، آلچق یرلرده ونهرلرك وادیلرنده هوا دها ملایم اولوب، زیتون آغاجی دخی یتیشیر. بو ایالت ثروت وزراعتجه فرانسه ایالتلرینك اك کریسنده اولوب، هر نه قدر اراضینك باغ وپاتاته یتیشدیرمکه استعدادی وار ایسه‌ده، باغلری فیلوکسرادن خراب واورمانلری دخی تلف اولمش اولدیغندن، هر نوع مزروعاتی کریدر. واپك چیقارمغه مخصوص اولان دود آغاجلری دخی اکسلمکده‌در. کچیلری چوق اولوب، بر نوع پنیر یاپیلیر، وپاغیسی کوزل بر نوع مرینوس قویونلری واردر. طاغلرنده آو حیواناتنك انواعی بولنور. یوللری آز وغیر کافی اولوب، تجارتی پك کوشکدر، وصنایع محلیه آز مقدارده ایپك اخراجیله یوکدن بعض قبا منسوجاته منحصردر. یوقاری آلپ ایالتی اوچ قضادن مرکب اولوب، مرکز ایالت (غاپ) شهری، ودیکر ایکی قضانك مرکزلری (بریانسون) و(آمبرون) قصبه‌لریدر. بو اوچ قضا ٢٤ ناحیه و ١٨٩ دائرهٔ بلدیه‌یی حاویدر. مرکز ایالتده برمکتب اعدادی، بردار المعلمین وبر دار المعلمات وبتون ایالتده ٦١٧ مکاتب ابتدائیه موجوددر. اهالیسی فرانسزجه‌دن زیاده ایتالیانجه‌یه قریب بر طاقم لسانلرله متکلم ایسه‌ده، مکتبلر سایه‌سنده فرانسزجه کوندن کونه ترقی ایتمکده، ولسان محلی اونودلمقده‌در.

آلپاوت { معمورة العزیز ولایتنده خرپوت سنجاق وقضاسنه ملحق ناحیه مرکزی بیوجك بر قریه‌در.

آلپسپیچ { (Alpspitz) آلپ سلسله‌سنك باویره‌ده‌کی شعبه‌سنك بر ذروه‌سیدر، که ٨٤٣٠ قدم ارتفاعنده اولوب، اتکلرندن نبعان ایله طونه‌یه دوکیلن بر قاچ چای بو ذروه‌یی شعبه‌نك سائر طرفلرندن آیره‌رق، منفرد بر طاغ حالنده براقشدر.

آلپین { (Alpin) ایتالیا اطبا وعلمای نباتیوننندن اولوب، میلادك ١٥٥٣ تاریخنده طوغمش، و١٦١٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. کندیسی بر طبیب اوغلی اولدیغی حالده، علم نباتاته زیاده‌ده‌سیله میل ومحبتی اولوب، محضا تجربات نباتیه اجراسیچون، مصره عزیمتله، اوراده بر قاچ سنه اقامت ایده‌رك، نباتات محلیه حقنده بر طاقم تجربات نافعه‌یه موفق اولدقدن صکره، ایتالیایه عودتله، مشهور (آندریا دوریا) دونماسی سر طبابتنه تعیین اولنمش؛ وبعده (پادوه) دار الفنونده علم نباتات معلمی اولمشیدی. مصرك نباتات وتاریخ طبیعیسنه دائر مکمل بر اثری ونباتات وطبه متعلق دیکر بر قاچ تألیفاتی واردر.

آلپوجاراس { (Alpujarras) اسپانیانك جنوب جهتنده غرناطه ایالتنده بر قضادر، که طاغلق اراضیدن عبارت اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ساحله متوازیاً (مرتله) دن (المریه) یه قدر غربدن شرقه ۱۰۰ کیلومترهلك مسافه‌ده ممتد اولور. عرضی ایسه ٤٥ کیلومترهدر. مرکزی (اوجیجار) قصبه‌سیدر. مرعالری چوق برمحل اولوب، خیلی معدنلری دخی واردر. بعض اوروپا جغرافیونی بو قطعه‌نك عربلرك (البشارات) دیدکلری محل اولوب اسمنك دخی بو اسم عربیدن غلط اولدیغنی التزام ایتمشلر ایسه‌ده، عرب جغرافیونك تعریفندن آکلاشلدیغنه کوره، (بشارات) قطعه‌سی بونك شمال طرفنده واقع اولوب، مرکزی الیوم (جائن) دنیلن (جیان) قصبه‌سیدر؛ و (آلپوجاراس) ك یرینه (البجایه) قطعه‌سی بولنیور، که مرکزی الیوم (برجا) دنیلن (برجه) قصبه‌سی ایدی. ذاتاً (آلپوجاراس) اسمنك (البجایه) اسمندن غلط اولمسی احتماله دها قریبدر. اندلس اهل اسلامی غرناطه‌یی دخی فوت ایتدکدن صکره بو قطعه‌نك طاغلرینه چکیلوب، خیلی وقت مستقل برحالده یاشامش؛ و ۱۰۱۹ تاریخ هجریسنده جدادلرینك ملکنی استردادە قیام ایله، اوچنجی فیلیپك عسکریله مدت مدیده مردانه وجانسپارانه جنك ایده‌رك، جمله‌سی تلف اولنجه‌یه قدر مقاومت ایتمشلردر.

آلتاغراچیا (Altagracia) بو اسمله آمریقای جنوبیده اوچ قصبه اولوب، بری (آرجنتین) جمهوریتنك قوردووه (یاخود قرطبه) ایالتنده، ودیکر ایکیسی (ونزوئلا) جمهوریتنك (آنغوستره) و (ماراقایبو) ایالتلرنده واقعدر.

آلتاماها (Altamaha) ممالك مجتمعه‌نك («کورجستان») جمهوریتنده بر نهردر، که (اوقونی) و (اوقولجی) چایلرینك برلشمسندن حاصل اولور. بو ایکی چای جمهوریتك شمالنده‌کی طاغلردن نبعان؛ وجنوب شرقی‌یه طوغری متوازیاً جریانله ۵۰۰ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره، (آلتاماها) نامیله برلشیرلر. (آلتاماها) نهری ینه او استقامتده دواملە، غیر منبت وچام آغاجلرینی حاوی قوملق بر اووه‌نك ایچنده ۲۲۰ کیلومترهلك جریاندن صکره، (داریان) شهرینك ۱۹ کیلومتره آشاغیسنده برقاچ قوله آیریله‌رق، بحر محیط آطلانتی‌یه منصب اولور. کرك کندیسی وکرك تابعلری سیر سفائنه صالحدر.

آلتاموره (Altamura) ایتالیانك (باری) ایالتنده وباری شهرینك ٤٨ کیلومتره جنوب غربیسنده قضا مرکزی بر شهردر، که منبت اراضی اورته‌سنده بر کوزل تپه‌نك اوزرنده واقع اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلتامیرا (Altamira) اسپانیاده (تاج) ایله (وادی‌یانه) نهرلرینك حوضه‌لری آره‌سنده بر طاغ سلسله‌سیدر، که شرق طرفندن تولده (یعنی طلیطله) طاغلریله وغرب جهتندن (وادی لوب) طاغلریله کسب ارتباط ایدیور. — بو اسمله مکسیقه‌ده دخی برکوچك قصبه بولنیور، که ساحل شرقی‌یه قریب اولوب، بطاقلق وهواسی وخیم بر محلده‌در.

آلتاویلا (Altavilla) ایتالیانك (پرنچیپاته اولتریور) ایالتنده‌برقصبه اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی ومعدن صولری واردر. بو اسمله ایتالیاده دها بر قاچ قصبه وبیوك قریه بولندیغندن بوکا (آلتاویلا ایرپینا) دیرلر. — (پرنچیپاته چیتریور) ایالتنده بو اسمله بولنان و ۳۱۱۰ اهالیسی اولان دیکر بر قصبه‌یه (آلتاویلا سیلنتینا) دیرلر. — سیچیلیانك پالرمو ایالتنده دخی (آلتاویلا میلیچیا) اسمیله ساحلده بر ناحیه واردر.

آلتای (Altaï) اسم اصلیسی اولان (آلتون طاغ) دن غلطدر. [«آلتون طاغ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلتایی (Altaïque) آلتون طاغه نسبتله امم والسنهٔ تورانیه‌یه ویریلن اسمدر. [«تورانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلتدورف (Altdorf) آلمانجه «اسکی کوی» دیمك اولمغله، آلمانیاده بو اسمله برقاچ قریه بولندیغی کبی، باویره‌نك «وسطی فرانقونیا» ایالتنده بر قصبه دخی واردر، که (نورنبرغ) قضاسنده ونورنبرغ شهرینك ۲۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب، ۳۱٦۰ اهالیسی ومعدنکوریله غریب برمغاره‌سی واردر، که اوستندن صو طاملیوب، اشکال مختلفه‌ده تحجر ایدر.

آلتدورف (Altdorf) اسویچره هیئت متفقه‌سنی تشکیل ایدن نواحیدن (اوری) نك مرکزی اولان بر قریه‌در، که (برنه) شهرینك ۱٦۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده و(زوریخ)ك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٧٠ كیلومتره جنوبنده و ٤٤٧ متره‌لك ارتفاعده واقع اولوب، ٢٢٢٤ اهالیسی واردر. بو قریه اسویچره‌یه حریتی قزاندیرمش اولان (كویيوم تل) ك ماجرای مشهورینك محل وقوعی اولمغله، شهرت بولوب، قهرمان مذكورك بو قریه‌ده بر هیكلی دخی ركز اولنمشدر.

آلترینغهام { (Altringham) انكلتره‌نك (چستر) قضاسنده وچستر شهرینك ٤٥ كیلومتره شمال شرقیسنده و (مانچستر) ك ١٣ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٨٤٧٨ اهالیسی وحیوانات بازاری واردر.

آلتستاتن { (Altstæten) اسویچره‌نك (سنت غال) ناحیه‌سنده بر قصبه‌در، كه (اوبرهاینتال) قضاسنك مركزی اولوب، (آلپستاین) طاغنك باغلرله واشجار مثمره ایله مستور برواديسنده واقع و ٧٥٧٠ اهالیی جامعدر. كوكوردلی معدن صولری، ایپك پاموق وبیوك اقشه فابریقه‌لری، كوزل بركتبخانه‌سی، هفته‌ده بركره اجتماع ایدر بازاری وسنه‌ده اوچ دفعه پنایری واردر. قضاسنك اهالیسی ١٦٣٢٧ كشیدر.

آلتكیرخ { (Altkirch) آلساس ولورن قطعه‌سنده بر كوچك قصبه‌در، كه فرانسه‌نك اداره‌سنده ایكن «یوقاری رین» ایالتنك بر قضاسنك مركزی ایدی. ٢٩٥٥ اهالیسی واردر.

آلتمارق { (Altmark) پروسیه‌ده (ساقسه) ایالتنك قسم شمالیسی اولوب، وقتیله آیریجه بر ایالت اعتبار اولنوردی. پروسیه قراللغی اك اول یعنی ٩٢٨ تاریخ میلادیسنده بو كوچك یرده تشكل ایدوب، مرور زمانله توسع، ونهایت بتون آلمانیایی استیلا ایتمشدر.

آلتمول { (Altmühl) باویره‌نك فرانقونیا ایالتنده بر نهردر، كه ابتدا جنوب شرقی‌یه وبعده شرقه طوغری آقه‌رق، ١٦٠ كیلومتره قطع ایتدكدن صكره، صولدن طونه‌یه منصب اولور. اخیراً بو نهردن (رین) ایرماغنه قدر بر قنال كشاد اولنه‌رق، رین ایله طونه وبونلرك واسطه‌سیله قره دكیزله شمال دكیزی بیننده اختلاط حاصل اولمشدر. بو قنالك كشادی اك اول بیوك شارلمان طرفندن نیت اولنمشیدی.

آلتن { (Alten) نوروجك وسطلرنده (فینمارکن) ایالتنده بر كوچك قصبه‌در، كه (آلتن) نهرینك منصبنده و ′٥٥ °٦٩ عرض شمالی ایله ″٢١ ′٤٤ °٢٠ طول شرقیسنده واقع اولوب، جوارلرنده آرپه وپتاته حاصل اولور، وكرهٔ ارضك مقنن صورتده حاصلات ویرر یرلرك اك شمالیسیدر.

آلتن { ژان — (J. Althen) عن‌اصل ایرانلی اولوب، ولایات ایرانیه‌دن برینك والیسنك اوغلی ایكن، باباسنك طهماسب قولی خان طرفندن قتلی اوزرینه، كندیسی دخی اسیر طوتلمش؛ وبر تقریبله فرار ایدوب، فرانسه‌یه قاچمش؛ وتنصر ایدوب، فرانسه‌نك بعض ایالتلرینه كوك بویا زرعنی وایپكك اصلاحی اصولنی اوكرتمكله، بیوك بر ثروت حصولنه سبب اولدیغندن، (آوینیون) ایالتنده ١٨٤٦ سنه‌سنده كندیسنه بر هیكل ركز اولنمشدر. میلادك ١٧١٠ تاریخنده طوغوب، ١٧٧٤ ده وفات ایتمشدر.

آلتنا { (Altena) پروسیه‌نك غرب طرفنده (وستفالیا) ایالتنده بر نهردر، كه (رین) ایرماغی حوضه‌سنده (لیپه) نهرینه دوكیلن (آلمه) چاینه منصب اولور. ٣٨ كیلومتره طولنده اولان مجراسنده درت دفعه یرك آلتنه غائب اولوب، برآز آشاغیده ینه میدانه چیقمسی غرائبدندر. (آلمه) ایله برلشدكدن صكره دخی بركره بویله غائب اولوب، برآز آشاغیده ینه ظهور ایدر.

آلتنا { (Altena) پروسیه‌نك غرب طرفنده (وستفالیا) ایالتنده قضا مركزی بر قصبه‌در، كه (نته) ایله (لنه) نهرلرینك نقطهٔ تلاقیسی قربنده و (آرنسبرغ) ك ٣٠ كیلومتره غرب جنوبیسنده واقع اولوب، ٧١٢٠ اهالیسی ومعادن مختلفه‌نك ایشلنمه‌سنه مخصوص پك چوق فابریقه‌لری واردر. اسكی آلتنا قونتلرینك سرایی شمدی مناستر اولوب، ایچنده ٣٠٠ متره درینلكنده بر قیو واردر. — قضاسنك اهالیسی ٥٤٩٦٠ كشیدر.

آلتنبرغ { (Altenberg) آلمانیاده بو اسمله بر قاچ بیوك قریه بولنیور.

آلتنبورغ { (Altenbourg) آلمانیاده (ساقسه آلتنبورغ) دوقه‌لغنك مركزی اولان كوزل بر شهردر، كه (البه) ایرماغی تابعلرندن (السترە) دوكیلن (پلایسه) نهری اوزرنده و(لیپسیغ)ك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٤٠ كیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ٢٩١١٠ اهالیسی واردر. صنایعی پك ایلری اولوب، ٥٠ قدر فابریقه‌سی، چوخه وغانت معمولاتی، حیوانات پازاری وپك‌چوق مؤسسات خیریه‌سی واردر. مكتبلری مكمل اولوب، بر آقادمیاسی، كتبخانه‌سی، جمعیت علمیه‌سی، آثار عتیقه وتاریخ طبیعیه مخصوص جمعیتلری، موزه‌خانه‌سی، زراعت مكتبی وسائر مؤسساتی واردر. — آوستریاده طونه كنارنده وویانه‌نك برقاچ كیلومتره شرقنده دخی بو اسمله بر كوچك قصبه بولنیور.

آلتنستاین بارونی (Baron d'Alten-stin) پروسیه‌ده باش وكیللك ایتمش، و(تیلسیت) مصالحه‌سندن صكره دولت مشارالیهانك اجرای اصلاحات ایتمسیله، ١٨٠٩ تاریخنده برلین دار الفنوننك تأسیسنه سبب اولمشدر.

آلتو (Alto) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنك (قتامارقه) ایالتنده سنجاق مركزی برقصبه در، كه (آلتو) سلسلهٔ جبالنك شرقه طوغری اوزانان بر شعبه‌سنده واقع اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی واردر. — آلتو سنجاغی همنامی اولان سلسلهٔ جبالك اطرافنی حاوی بولنوب، مرعالر واورمانلرله مستور ١١٠٠٠ كیلومتره‌لك اراضیسی وتقریباً ١٠٠٠٠ اهالیسی واردر. — پروده دخی بو اسمله بر كوچك قصبه بولنوب، جوارنده كلیتلی كومش معدنلری بولنور.

آلتواتر (Altvater) آوستریاده موراویا ایله سیلزیا آره‌سنده‌كی (سودته) سلسلهٔ جبالنك اك یوكسك ذروه‌سی اولوب، ١٩٨٧ متره ارتفاعی واردر.

آلتومونته (Altomonte) ایتالیانك قلابریا خطه‌سنده، (قوسترووبیلاری) قضاسنده برقصبه اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلتون (Alton) انكلتره‌نك (سوتمپتون) قضاسنده (تامیسه) نهری تابعلرندن (وی) چایی اوزرنده، (وینچستر) شهرینك ٢٦ كیلومتره شمال شرقیسنده ولوندره‌نك ٧٤ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٧٧٠ اهالیسی، بیره وكاغد فابریقه‌لری وایپلیكخانه‌لری واردر.

آلتون (Alton) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شمالیه‌سندن (ایلینویس) جمهوریتنك (مادیسون) قضاسنده بر قصبه‌در، كه (میسیسیپی) ایرماغنك صول طرفنده اولان بر تپه‌نك اوزرنده وبو ایرماغك (میسوری) ایله نقطهٔ تلاقیسندن ٥ كیلومتره یوقاریده واقع اولوب، ١٨١٨ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولندیغی حالده، بوندن اون سنه اول ٨٧٠٠ اهالیسی وار ایدی. برقاچ دمیر یولك نقطهٔ تقاطعنده واقع اولمغله، اهالی ومعموریتی كوندن كونه آرتمقده‌در.

آلتون ساحل (Côte d'Or) یاخود آلتون ساحلی (Côte de l'Or) آفریقای غربیده كینهٔ علیا ساحلنك بر قسمیدر، كه «دیش ساحلی» ایله (داهومی) مملكتنك ساحلندن عبارت اولان «اسرا ساحلی» آره‌سنده واقع اولوب، كینهٔ علیانك اورته‌سنده وجنوبه ناظر بولنیور. حدود غربیه‌سی (آسینی) نهرینك منصبیله محدود اولوب، حدود شرقیه‌سی دخی (وولته) نهرینك مجراسیله معین ایسه‌ده، بو مملكتك صاحبی بولنان انكلتره دولتی استملاكاتنی شرقه طوغری دها خیلی ایلرولتدیكیچون، یكی ضبط ایتدیكی یرلری دخی بو اسمله تسمیه ایده‌رك، حدودی شرقه طوغری توسیع ایتمشدر. (لاغوس) ساحلی دخی بوكا ملحق ایسه‌ده، آره‌لرنده (داهومی) دولت زنجیه‌سنه عائد بر پارچه ساحل بولندیغیچون، آیریجه ذكری، و«آلتون ساحل» حدود شرقیه‌سنك ٢٠° ٠′ طول غربی خط موهومیله محدود اعتبار اولنمسی لازم كلیر. حدود شمالیه‌سی ایسه (آشانتی) و(داهومی) نام زنجی دولتلرینك حدودیله محدوددر. انكلتره دولتی بو قطعه‌نك یالكز ساحلنی طوغریدن طوغری‌یه تحت تصرفنه آلوب، ایچ طرفلرینی ایسه یالكز حمایه ایتمكله قناعت ایتمشدر. كثرتله تبر یعنی آلتون توزی چیقدیغیچون، بو یرك اك اول كشف ایدن پورتكیزلیلر بو قطعه‌یه آلتون ساحلی نامنی ویرمشلردر. او وقتدن بری بو محصول خیلی آزالمش ایسه‌ده، ینه بولنیور.

یوقاریده ذكر اولنان (آسینی) ایله (وولته) دن بشقه دها بر چوق نهرلری واردر، كه اك بیوكلری (تاندو) ونام دیكرله (آنقوبره) ایله (پراه) ونام دیكرله (اورانژ) نهرلریدر. (پراه) ایرماغی (اوفیم) و(داه) نهرلرینك اجتماعندن حاصل اولوب، بونلرك ایكنجیسی آشانتی دولتنك مركزی اولان (قوماسی) شهرینك

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ایچندن یکر. بو نهرلرك جمله‌سی وعلی‌الخصوص اك بیوكاری اولان (وولته) دکیزه پك چوق صو دوکوب، تموز وآغستوسده فیضانلری وقوع بولور. آنجق منصبلرینه قریب محللری قیالرله مسدود اولدیغندن، ایچلرنده سیر سفائن ممکن دکلدر. بو قطعه‌نك سواحلی یوکسك بر سد صورتنده اولوب، سفائنك یناشمه‌سنه مساعد یرلری پك آزدر؛ واولانلرده تهلکه‌دن سالم دکلدر. بوسدك اوته‌سی دوز وپایانسز بر اووه صورتنده ایسه‌ده، ایچندن یکچلمسی محال اورمانلر وکرفت چالیلرله مستور اولدیغندن، اهالئ مملکت اولان زنجیلر کندیلرینه مخصوص بر نوع قایقلرله باشلیجه نهرلر وجدوللر طریقیله بینلرنده اختلاط ایدرلر. بو اووه‌نك ایلریسی ینه اورمانلرله وکثرتلی نباتاتله مستور طاغلردن عبارت اولوب، غایت کوزل مملکتلر اولدیغی آکلاشیلورسه‌ده، یوللرك مشکلاتندن واهالینك وحشیلکندن الآن کشف وتحقیق اولنه‌مامشدر. آوروپالیلرك یرلشمش اولدقلری ساحل بوینجه دخی قصبه دنیله‌جك قدر جسیم زنجی کویلری پك صیق بولنیور، که بونلرك اهالیسی آوروپالیلرله اختلاطلرندن بر درجه‌یه قدر انسیت کسب ایتمشلردر.

آلتون ساحلك ایکی یاغمور موسمی اولوب، بری تشرین ثانینك ابتداسندن کانون اولك اواسطنه، ودیکری نیسانك ابتداسندن حزیرانك نهایتنه قدر دوام ایدر. علی‌الخصوص بوایکنجی موسمده یاغمورلر پك شدتلی بوره وقرطونه‌لرله یاغار. کانونلرده چوللردن کلن شمال شرقی روزکارلری اسوب، درجهٔ حرارت، سانتیغراد اولدرق، کولکه‌ده ٣٢ وکونشده ٦٦ یه قدر چیقار؛ وبوموسمده مهلك صیتمه‌لر اکسیك دکلدر. اك سرین واك صاغلام هواسی تموزك ابتداسندن تشرین اولك نهایتنه قدر اولوب، بو موسمده درجهٔ حرارت کولکه‌ده ٢٥ ه اینر.

باؤباب دنیلن جسیم آغاجله خرمایه مشابه آغاجلرك انواعی وسائر اقالیم حاره‌یه مخصوص اشجار مثمره وغیر مثمره بولندیغی کبی، پورتقال، لیمون. هندستان جویزی. موس، آناناس وسائره دخی پك بولدر. پرنج محصولی دخی چوقدر. یر فستیغی تجارت محلیه‌نك باشلیجه سرمایه‌سیدر؛ بونك دانه‌لری جویز دانه‌سندن بیوك اولوب. قابوغندن بر یاغ چیقار، که پك چوق ایشلرده قوللانلدیغیچون، آوروپالیلر چوق رغبت ایدرلر، ویرلیلر کلیتله طوپلایوب، صاتارلر. پاموق وچوید دخی خدائی نابت یتیشیورسه‌ده، یرلیلر الآن یتیشدیرمکی اوکرنمه‌مشلردر.

فیل، آرسلان وسائر حیوانات وحشیه‌نك انواعیله بر چوق جنس میمونلر و (شمپانزه) دنیلن نسناس نوعی کلیتلی بولندیغی کبی یلان وسائر حشرات سمیه دخی پك چوقدر. دکیزده اون اون ایکی متره طولنده بر نوع بالنه بولنیور، که او قدر جسامتیله برابر پك سریع الحرکه‌در.

آلتون ساحلك اهالیسی باشلیجه اوچ قومه منقسم اولوب، بونلرده (آهانته)، (فانتی) و (آشانتی) قوملریدر. بونلرك هر بری بر چوق قبیله‌لره آیریلوب، جمله‌سی بر جنسیته منسوب اولدقلری حالده، اکثریا مقاتله‌ده بولنورلر. بونلر سائر زنجیلردن چوق دها زیاده تناسب اعضا وحسن وجماله مالك اولوب، رنکلری بسبتون سیاه اولدیغی حالده، برونلری دوز، دوداقلری اینجه، آغزلری وقولاقلری کوچك، دیشلری بیاض وکوزل، وعمومیت اوزره تندرست آدملردر. آنجق تنبلکده واخلاقجه اولان نواقصده سائر زنجیلرله مشترکدرلر. شوراسی‌ده ذکره شایاندر که سودانك هر طرفنده حکمفرما اولان دین مبین اسلام کوندن کونه جنوبه طوغری ایلریلکده اولمغله، آشانتیلرله سائر کینه اقوام زنجیه‌سی ایچنده افراد مسلمه خیلی چوغالمش، وبو اقوامك دخی انوار اسلامیه سایه‌سنده بولندقلری وحشیلك حالندن بسبتون قورتلملری وقتی یاقلاشمشدر.

آلتون ساحل مستملکاتنك مرکزی (آقره) شهری اولوب، ١٢ قضاسی واردر، که غربدن باشلایه‌رق بروجه آتی ذکر اولنور: آپولونیا، آقسیم، دیکسقووه، بوتری، سقوندی، چامه، المینا، کپ‌قوآست، قومانتین، آقره، فریدنسبورغ، آدا. داهومی ساحلنده اولان (ویلیام) قلعه‌سیله آلتون ساحلدن منقطع اولان (لاغوس) دخی برر قضا صورتیله بوکا ملحقدرلر. بو اون درت قضانك اراضیسی ٤٥٠٠٠ مربع کیلومتره اولوب، ٥٥٨٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلتون طاش { خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاق وقضاسنده بر ناحیه اولوب، کوتاهیه‌نك جنوب شرقیسنده واقع اولمغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غرباً كركى واطراف شهر ناحيه‌لريله، جنوباً ينه كركى ناحيه‌سى وعشاق قضاسنه ملحق (بناز) ناحيه‌سيله، شرقاً قره حصار صاحب سنجاغيله؛ شمالا دخى اطراف شهر ناحيه‌سيله محدود ومحاطدر. ناحيه ٣٧ قريه‌دن عبارت اولمغله، ١٥٦٩ خانه و ٨٤٧٠ نفوسى حاوى اولوب؛ اهاليسى كافةً اهل اسلامدر. اراضيسى اووه اولوب؛ هواسى معتدلجه وبغداى وآفيون محصولاتى چوقدر. درون ناحيه‌ده ٤٠ جامع ومسجد و ١٨ مكاتب ابتدائيه واردر. — مركز ناحيه اولان آلتون طاش قريه‌سى كوتاهيه‌نك ٤٥ كيلومتره قدر جنوب غربيسنده وسقاريه تابعلرندن (پورسق) نهرينه دوكيلن بر چايك كنارنده واقعدر.

آلتون كپرى ياخود آلتون كوپرى. موصل ولايتنك شهر زور سنجاق وقضاسنده ناحيه مركزى بر قصبه‌در، كه بغداددن موصله كيدن جاده‌نك اوزرنده، (زاب اسفل) ونام ديكرله (كوپرى صويى) نهرينك اورته‌سنده بولنان بر آطه‌نك اوزرنده؛ كركوكك ٤٢ كيلومتره قدر شمال غربيسنده وموصلك تقريباً ١٠٥ كيلومتره جنوب شرقيسنده واقعدر. شهرك ايكى طرفندن آقان نهرك جنوبى قولى اوزرنده بركرلى كوزل بر كوپرى واردر؛ شمالى قولنك كوپريسى ايسه يوز سنه اول يقيلوب، ياپديريلمامشدر. بو ايكى قولك‌ده خارجنده يوز قدر خانه‌لى ايكى محله بولنيور. شهرك تقريباً ١٠٠٠٠ نفوسى اولوب؛ باشيجه تركجه لسانله متكلمدرلر: عربى وكردجه دخى سويلنيلير. جاده‌نك اوزرنده بولنمغله، كردستان طاغلرندن اينن محصولات وسائره اورايه قدر حيوانله كلوب؛ اورادن كلكله دجله‌يه ايندريله‌رك، بغداده كوتورلديكندن؛ خيلى تجارتى واردر. صاغ وصولدن كلن ايكى چاى دخى قصبه‌نك جوارنده زاب اسفله دوكيلور.

آلتون كول ومغولجه (آلتون نور). سيبريانك (تومسق) ايالتنده و (تومسق) شهرينك ٧٢٠ كيلومتره جنوب شرقيسنده بيوك بر كولدر. كه شمالدن جنوبه اولان طولى ١٢٠ وعرضى يالكز ١٢ كيلومتره اولوب. (آلتون طاغ) سلسله‌سنك شعبه‌لرندن عبارت اولان بر طاقم طاغلرك اورته‌سنده واقعدر. (اوبى) ايرماغنك باشيجه قولى بو كولدن چيقيور.

آلتونه (Altona) پروسيه‌نك شمال طرفلرنده‌كى (هولستاين) خطه‌سنده قضا مركزى بر شهردر؛ كه (البه) ايرماغنك ساحل يميننده و (آلستر) نهرينك بو ايرماغه دوكلديكى محل قربنده، برلينك ٢٩٢ كيلومتره شمال غربيسنده و (كيل) ك ١٠٥ كيلومتره جنوبنده واقع اولوب، (هامبورغ) شهرينك غربنده وبر شهر صايله‌بيله‌جك قدر قربنده‌در. سوقاقلرى كنيش ودوز اولوب، غايت كوزل بر شهردر، و (البه) ايرماغنك كنارلرى شهره بيوك بر لطافت قزانديريور. گمركسز اولديغندن، اكثر مواد تجاريه‌سى سربست ومستقل اولان هامبورغ شهرى سفائنيله نقل اولنور. مكمل مكتبلرى، رصدخانه‌سى، بر بيوك يتيمخانه‌سى وبر قاچ جمعيت علميه‌سى واردر. يتمش سكسان سنه اول كوچك بر قصبه واوندن اول بر باليقچى كويى ايكن؛ كوندن كونه ترقى ايدوب، بو كون ١٠٤ ٧١٧ اهاليسى، شكر، توتون، صابون، باليق ياغى كارخانه‌لرى وباصمه وسائره فابريقه‌لرى واردر.

آلتونه (Altoona) ممالك مجتمعه‌نك (پانسلوانيا) جمهوريتنده، (بلر) قضاسنده بر قصبه‌در؛ كه (فيلادلفيا) نك ٣٩١ كيلومتره غربنده، (آلغانى) سلسلهٔ جبالنك شرق اتكنده واقع اولوب، ١٠٦١٠ اهاليسى، ودمير يول آرابه وماكينه‌لرينك اعمالنه مخصوص فابريقه‌لرى واردر.

آلتيا (Altea) اسپانيانك شرق جنوبى طرفنده (مرسيه) ايالتنده بر قصبه‌در؛ كه (آليقنت) ك ٤٥ كيلومتره شمال شرقيسنده همنامى اولان بر قويك ايچنده و (آلغار) نهرينك منصبنده واقع اولوب، اولدقچه ايشلك بر اسكله‌در: وبو اسكله ايله جزاير آره‌سنده منتظم صورتده واپورلر ايشليور. اهاليسى ٦٠٠٠ كشيدر.

آلتيا (Althée) اساطير يونانيه‌يه كوره (اتوليا) نك (قاليدون) شهرى حكمدارى (اونه) نك زوجه‌سى و (ملئاغر) ك والده‌سى اولوب، اوغلنك حياتى مربوط بولنان براودونى آتشه آتمغله، اوغلى وفات. وكنديسى دْيوسيتندن انتحار ايتمش.

آلتى شهر چينك يد ضبطنده بولنان تركستان شرقيده يعنى كاشغر وختن طرفلرنده بر مملكتدر. كه آلتى شهرى حاوى بولنمغله، بو اسمله تسميه اولنمشدر. [«تركستان شرقى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

آلتی کسك — سیواس ولایت وسنجاغنك عزیزیه قضاسنده مرکز قضادن اداره اولنور برکوچك ناحیه‌در. [«عزیزیه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلجر — وآلجزیا (Alger, Algerie) «الجزایر» دن غلطدر. [«جزایر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلجزیراس — (Algeziras) «الجزیره» دن غلطدر. اسپانیانك جنوبنده (قادیس) ایالتنده وقادیس شهرینك ۸۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، سبته بوغازینك تشکیل ایتدیکی واسع بر قویك ساحل غربیسنده وبو قویك ساحل شرقیسنده بولنان (جبل طارق) شهرینك قارشیسنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی وبعض فابریقه‌لری واردر. شهر اسکله‌نك اوستنده مرتفع بر محله‌در؛ واسکله‌نك قارشیسنده (ایسلا ورده) یعنی «یشیل آطه» اسمیله برکوچك جزیره بولنیور، که بو مناسبتله اندلس عربلری بو شهره (الجزیرة الخضرا) اسمنی ویرمشلردی.

آلجمسی — (Algemesi) اسپانیانك شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده وبلنسیه شهرینك ۳۲ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قصبه‌در، که (جوقار) نهرینك ساحل یسارنده و (آلسیرا) قصبه‌سنك قارشیسنده، غایت منبت بروادینك ایچنده واقع اولوب، ۵۵۰۰ اهالیسی واردر.

آلچ — (Aletsch) اسویچره‌ده (واله) ناحیه‌سنده‌کی آلب سلسله‌سنك اك بیوك بوز دره‌سی اولوب، ۲۳ کیلومتره طولی و ۲ کیلومتره قدر عرضی واردر. اوست طرفنك ارتفاعی ۲۹۹۳ وآلت طرفنك ارتفاعی دخی ۱۵۰۰ متره قدر اولوب، (یونغ فراو) ذروه‌سنك جنوبی اتکندن آشاغی اینر. و (رون) ایرماغنك باشلیجه قوللرندن (ماسه) نهری بوندن تولد ایدر. — بوکا نسبتله (آلچ هورن) دنیلن ذروه‌نك ۴۱۹۸ متره ارتفاعی واردر.

آلچ — (Alletz) فرانسه علماسندن اولوب، میلادك ۱۷۰۳ تاریخنده طوغمش، و ۱۶۸۵ ده وفات ایتمشدر. تاریخ وادبیات وتراجم احواله متعلق برقاچ کتاب یازمشدر. — بونك تورونی (ادوارد آلچ) ۱۷۹۸ده طوغوب، ۱۸۵۰ تاریخنده وفات ایتمش. وفلسفه ایله مذهبی توحید ایتمك غیرتیله برقاچ کتاب یازمشدر.

آلچسته — آلچیباد، آلچید، آلچیداموس وسائره [«آ.لکسته» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آلچیات — (Alciate) ایتالیانك مشاهیر قانون شناسانندن اولوب، میلادك ۱۴۹۲ تاریخنده (میلان) جوارنده طوغمش، و ۱۵۵۰ ده وفات ایتمشدر. (آوینیون) ومیلانده حقوق معلمکی ایدوب، سائر معلملرك حسددن متولد افترالری اوزرینه، فرانسه قرالی برنجی فرانسوایه التجا ایتمش؛ وبعده ینه ایتالیایه جلبله، پاویه، بولونیه وفراره‌ده تدریس وتألیفله اوغراشمشدر. باشلیجه حقوقه متعلق اولان آثاری پك مقبول اولوب، بش آلتی جلد اوزرینه دفعاتله طبع، وآوروپانك اکثر السنه‌سنه ترجمه اولنمشدر.

آلدابره — (Aldabra) «الدبره» اسم عربیسندن غلطدر. بحر محیط هندیده (موزامبیق) بوغازینك مدخل شمالیسنده اوچ کوچك آطه‌در، که منتهای شمال شرقیلری ′۲۳ °۹ عرض جنوبی ایله ′۳۰ °۴۳ طول شرقیده واقعدر.

آلدان — (Aldan) سیبریانك شرق طرفنده بر نهردر، که °۵۶ عرض شمالیده (یابلونوی) طاغلرینك شمالی اتکلرندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، ۱۳۰۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، (یاقوتسق) شهرینك ۱۲۰ کیلومتره آشاغیسنده صاغدن (لنا) ایرماغنه دوکیلور.

آلدان — (Aldan) سیبریانك شرق طرفنده بر طاغدر، که (استانوونوی) سلسله‌سندن آیریلوب، ′۲۰ °۶۱ عرض شمالیدن °۶۷ ′۳۹ عرض شمالی‌یه قدر، جنوبدن شماله طوغری ۱۴۰۰ کیلومتره‌لك مسافه‌ده اوزانیر. اك یوکسك محلی اولان (قپودان) ذروه‌سنك ۱۳۰۰ کیلومتره ارتفاعی واردر.

آلدانسق — (Aldansk) سیبریانك شرق طرفنده (یاقوتسق) ایالتنده آلدان نهرینك صول طرفنده بر قضا وبو قضانك مرکزی اولان برکوچك قصبه اولوب، (یاقوتسق) شهرینك ۳۵۰ کیلومتره شرقنده و (تونغوز) قومیله مسکون بلکنده واقعدر.

آلدرت — (Alderete) اسپانیانك ۱۵ نجی عصر میلادی مؤلفلرندن اولوب، ۹۰ سنه یاشامش وبعض آثار قدیمهٔ یونانیه‌یی پك مقبول اوله‌جق صورتده ترجمه ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلدرواند (Aldrovande) ایتالیانك علمای طبیعیونـندن اولوب، میلادك ۱۵۲۷ تاریخنده طوغمش، و ۱۶۰۵ تاریخنده وفات ایتمش؛ وبتون عمر وثروتنی بر مکمل تاریخ طبیعی تحریریچون اقتضا ایدن موادك جمعنه صرف ایدوب، ۱۳ بیوك جلد اوزرینه بر اثر یازمشدر. جمع ایتمش اولدیغی نمونه‌لر ایسه مؤخراً پارس موزه‌خانه‌سنه نقل اونمشدر.

آلدغراو (Aldegraves) آلمانیا رسام وهیكلتراشلرندن اولوب، میلادك ۱۵۰۲ تاریخنده طوغمش، و ۱۵۶۲ ده وفات ایتمشدر.

آلدوبراندینی (Aldobrandini) ایتالیا حقوق علماسندن اولوب، میلادك ۱۵۰۰ تاریخنده فلورانسه‌ده طوغمش، و۱۵۵۸ده وفات ایتمشدر. مدیچیس خاندانی علیهنده بولندیغیچون، فلورانسه‌یی ترکله، (پیسه) یه کیدوب، علم حقوق تدریسیله مشغول اولمشدر. — بونك اوغلی (هیپولیت) سکزنجی قلمان اسمیله پاپا اولمش اولدیغی کبی، دیکر اوغلی (توماس) دخی قدمای یونانیوندن (دیوجن لائرت)ك آثارینی مکمل صورتده ترجمه ایتمشدر.

آلدیا (Aldeia) تارله وچفتلك دیمك اولان «الضیعه» اسم عربیسندن غلطدر. پورتکیزك (ستوبال) ایالتنده و(لیسبونه) نك ۱۲ کیلومتره شرقنده (تاج) نهرینك منصبنده‌کی کورفزك منتهاسنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله پورتکیز واسپانیاده بر قاچ بیوك قریه دخی واردر.

آلر (Aller) آلمانیانك شمال طرفنده بر نهردر، که پروسیه‌نك (ساقسه) ایالتنده (مکدبورغ) ك ۳۰ کیلومتره غربنده نبعانله شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، (هانووره) قطعه‌سنه کیرر. واستقامت مذکوره‌ده دوامله، (سله) قصبه‌سندن آشاغی سیر سفاینه صالح اوله‌رق، (وردن) قصبه‌سنك بر آز آشاغیسنده (وسر) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی تقریباً ۲۰۰ کیلومتره اولوب، صاغ وصولدن برچوق چایلر آلیر. وبر قاچ قصبه‌نك ایچندن کچر.

آلروئه (Alröe) دانیمارقه‌ده (یوتلاند) قطعه‌سنك ساحل شرقیسی قارشیسنده بر کوچك آطه‌در، که ساحلدن بر بوغازله آیرلمش اولدیغی حالده، ۵ کیلومتره طول و۳ کیلومتره عرضی واوزرنده یالکز بر قریه‌سی واردر.

آلزی (Alzey یاخود Alzei) آلمانیاده (هس دارمستاد) بیوك دوقه‌لغنده، (رین) ایرماغنه دوکیلن (سلج) نهری اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (ماینسه) نك ۳۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ۵۳۶۰ اهالیسی واسکی روماليلر زماندن قالمه بعض آثار عتیقه‌سی واردر.

آلس یاخود آلیس (Alys) آناطولیده‌کی (قزیل ایرماغ) ك اسم قدیمی اولوب، معجم البلدانده وسائر عرب جغرافیا وتاریخ کتابلرنده دخی بو اسمله یاد اولنور. [«قزیل ایرماق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آل ساز بایزید سنجاغنده بر نهردر، که آغری طاغ (یعنی آرارات) فرعلرندن (سینك طاغ)ك اتکنده بولنان (بالقلی کول) دن چیقه‌رق، شمال شرقی‌یه طوغری جریانله، روسیه الکاسنه کیردکدن صکره، (آراس) نهرینه دوکیلور.

آلساس (Alsace) آلمانیانك اخیراً یعنی ۱۸۷۱ تاریخ میلادیسنده فرانسه‌دن ضبط ایتمش اولدیغی ایکی ایالتك بری اولوب، (لورن) ایله برابر طوغریدن طوغری‌یه آلمانیا دولتنه تابع بر ایالت ممتازه حکمنه قونمشدر. آلمانیا دولتنك منتهای جنوب غربیسنده و(ووسژه) سلسلهٔ جبالی ایله (رین) ایرماغی آره‌سنده واقع اولوب، شرقاً (باده) بیوك دوقه‌لغیله، شمالاً (پالاتینه) ایله یعنی رین باویره‌سیله، شمال غربی طرفندن (لورن) له، غرباً فرانسه ایله، جنوباً دخی اسویچره ایله محدود ومحاطدر. جنوبدن (جورا) سلسله‌سی اسویچره‌دن آیردیغی کبی، شمال غربی طرفندن دخی بونکله (لورن) آره‌سنده (ووسژه) سلسله‌سنك بر فرعی اوزاندیغندن، اطراف اربعه‌سی حدود طبیعیه ایله محدود دیمکدر. جنوبدن شماله اولان طولی ۲۰۰. وشرقدن غربه اولان عرضی حد وسطی ایله ۴۰ ویا ۴۵ کیلومتره‌در. بو قطعه‌نك غرب جهتی (ووسژه) سلسله‌سنك اتكلرندن عبارت اولمغله، طاغلق، وشرق جهتی ایسه دوز اولوب، (رین) ایرماغندن بشقه (جورا) طاغلرندن نبعانله همان (رین) ه متوازیاً جنوبدن شماله طوغری آقان (ایل) یاخود (ال) نهری بواووه‌نك اورته‌سندن کچدرك، و(ووسژه) سلسله‌سندن اینن برچوق چایلری

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

دخی اخذ ایده‌رك، استراسبورغ شهرینك ایچندن
کچدکدن صکره، صولدن (رن) ه منصب اولور.
اراضیسی منبت ومحصولداردر. بو قطعه فرانسه‌نك
النده ایکن آشاغی ویوقاری رین نامیله ایکی ایالته
منقسم اولوب، یوقاری رین ایالتنك بر پارچه‌سی
یعنی (بلفور) قضاسی ینه فرانسه حدودی داخلنده
قالمشدر. آلمانیانك ضبطنه کچدکدن صکره لورنله برا-
بر بر ایالت اتخاذ ایدلمش اولمغله، بو ایالت اوچ قضا
ویا سنجاغه منقسم اولوب، آلساس آشاغی ویوقاری
آلساس نامیله ینه ایکی‌یه بالتقسیم ایکی قضا، ولورن
دخی بر قضا اعتبار اولنمشدر. استراسبورغ شهری
ایالتك وآشاغی آلساس قضاسنك، (قولمار) شهری
یوقاری آلساسك، (مچ) شهری دخی لورنك مرکزیدر.
آلساسك مساحهٔ سطحیه‌سی ٨٢٨٦ مربع کیلومتره
اولوب، ١٠٧٤٦٢٦ اهالیسی واردر، که بونلرك
قسم اعظمی آلمان وبرقسمی ده فرانسز اولوب، اکثر
اهالی ایکی لسانله دخی متکلمدرلر. اسکی زمانلرده دخی
بو مملکت (توتون) یعنی اسکی آلمان و(کلت) قوملریله
مسکون اولوب، رومالیلرك ید ضبطنه کچمشیدی.
رومالیلردن صکره فرانقلره انتقال ایدوب، اوندن
صکره گاه آلمانیا وگاه فرانسه‌یه تابع اولمش، وبروقتلر
دخی مستقل قونتلرك ید اداره‌سنده بولنمشدر. آلساس
ایله لورنك آلمانیا طرفندن ضبطی فرانسزلر ایچون
اونودلمسی مشکل بر یاره اولمغله، بو ایکی قطعه‌نك
استردادینی خیاللرندن دور ایده‌مه‌مکده‌درلر.

آلساندریا { یاخود آلکساندریا (Alessan-dria, Alexandrie) ایتالیانك
شمال طرفنده‌کی (پیامونته) قطعه‌سنده ایالت مرکزی
بر شهردر، که (تانارو) نهری اوزرنده و(تورینو)نك
٨٠ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، ٥٧٠٨٠
اهالیسی، کوزل استحکاماتی، حین حاجتده صو ایله
طولدیریله‌بیلیر خندقلری ومنسوجات متنوعه فابریقه-
لری واردر. برچوق دمیر یوللرك محل تلاقی وتقا-
طعنده بولنمغله، تجارتی خیلی ایشلکدر.

آلستدیوس { (Alstedius) آلمانیا علماسندن اولوب، میلادك ١٥٨٨ تا-
ریخنده طوغمش، و ١٦٣٨ ده وفات ایتمشدر.
فلسفه وعقائده متعلق برقاچ کتاب تألیف ایتمش،
وکافهٔ فنونك اساسلری کتب سماویه‌ده بولندیغنی
اثبات ایتمك ادعاسیله دخی براثر یازمشدر.

آلستر { (Alster) آلمانیانك شمالنده سیر سفا-ئنه صالح برکوچك نهردر، که
(هامبورغ) شهرنده (البه) ایرماغنه دوکیلور.

آلستروم { (Alstroemer) اسوج ارباب صنایعندن اولوب، میلادك
١٦٨٥ تاریخنده (آلینغسوئس) قصبه‌سنده طوغمش،
و ١٧٦١ ده وفات ایتمشدر. برچوق ایپلیکخانه‌لرله
سائر فابریقه‌لر تأسیس ایده‌رك، اسوجده صنایعك
ترقیسنه پك بیوك خدمتلر ایتمش، وحکمدار (فردریق
آدولف) طرفندن مکافاةً زادکان صنفنه ادخال او-
لنمشدر.

آلستنو { (Alstenœ) نوروجك (نورلاند) ایالتی ساحلی قارشیسنده و ٦٦°
عرض شمالیده برآطه اولوب، اوزرنده ١٣٣٠ متره
ارتفاعنده بر طاغ واردر، که یدی ذروه‌سی او-
لوب، «یدی همشیره‌لر» نامیله معروفدر.

آلستون { (Alston) انکلتره‌نك (قومبرلاند) قونتلغنده یعنی قضا ویا سنجاغنده
بر قصبه‌در، که (قارلیسله) شهرینك ٢٤ کیلومتره
شرق جنوبیسنده واقع اولوب، ناحیه‌سیله برابر
٥٦٨٠ اهالیسی وکومش وباقیرله قاریشیق قورشون
معدنلری واردر.

آلسفلد { (Alsfeld) آلمانیانك (هس دار مستاد) بیوك دوقه‌لغنده (اوبرهسن)
قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، (اشوالم)
نهری کنارنده واقع و ٣٦١٢ اهالیی جامعدر.
بو قصبه‌ده «لوتر قلعه‌سی» نامیله برقلعه واردر، که
پروتستانلغك موجدی اولان مشهور (لوتر) ١٥٢١
تاریخ میلادیسنده اورادن خلقه اجرای وعظ
ونصیحت ایتمشدر.

آلسلوت { (Alsloot) فلنکك ١٦ نجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، موا-
قع تصویرنده‌کی مهارتیله مشهوردر.

آلسن { (Alsen) پروسیه‌نك شمالنده‌کی (اشلسویغ) دوقه‌لغنه ملحق اوله‌رق،
بحر بالطیقده بر بیوك آطه اولوب، قره‌دن بر طار
بوغازله آیرلمشدر. اراضیسی غایت منبت اولوب،
فوق العاده بر دقت واهمیتله ایشلنمشدر. طولی ٣٠
وعرضی ٧ ½ کیلومتره اولوب، همان جمله‌سی دانیمار-
قه‌لی اولمق اوزره، ٢٢٥٠٠ اهالیسی واردر. غرب
طرفنده برقاچ قوی ولیمانی، وبوغازده مرکزی اولان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(سوندربورغ) شهری بولنیور. دانیمارقه‌نك ایكن، ١٨٦٤ ده پروسیه طرفندن ضبط اولنمشدر.

آلسنو { (Alseno) ایتالیانك شمالنده (پلزانسه) ایالتنده و (پلزانسه) شهرینك ٢٨ كیلومتره شرق جنوبیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٤١٧٥ اهالیسی واردر.

آلسو { (Also) مجارجه «آلت» و «آشاغی» دیمك اولمغله، مجارستانده بر چوق قصبه وقریه اسملرینك تركیبنده بولنور.

آلسو آپسه { (Also-Apsa) مجارستانك (مارماروس) قومیتاته یعنی سنجاغنده بر بیوك قریه اولوب، ٣٤٢٠ اهالیسی واردر.

آلسو فهر وار { (Also-Feher-Var) مجارستانك ترانسلوانیا یعنی اردل قطعه‌سنده برقومیتاته یعنی سنجاق اولوب، برقاچ شهر وقصبه‌یی و ٢٢٧ ٢٠٠ اهالیی جامعدر. — مركزی اولان (قارلسبورغ)ك دخی اسكی اسمیدر.

آلسوند { (Aalesund) نوروچك جنوب طرفنده بر كوچك آطه‌نك اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٦٠٠ اهالیسی واردر. غایت كوزل بر موقعده بولنغله، ونوروچ مشاهیر بحریوندن (هرولف)ك وطنی اولمغله مشهوردر.

آلسیرا { (Alcira) «الجزیره» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده قضا مركزی برقصبه‌در، كه (جوقار) نهری ایچنده وبو نهرك آق دكیزه اولان منصبندن ٤ ساعت یوقاریده واقع بر آطه‌نك اوزرنده اولوب، ١٢٠٠٠ اهالیسی واردر. بو قصبه قارتاجلیلر طرفندن تأسیس اولنوب. رومالیلر زماننده دخی خیلی اهمیتی اولمش ایسه‌ده، اسپانیانك اهل اسلام النده بولندیغی مدتده عربلر سدلر وجدوللر انشاسیله واسع اووه‌سنی اسقا ایتدكلرندن، او وقتدن بری اسپانیانك اك بیوك ذخایر انباری حكمنه كچمشدر.

آلسیو { (Alessio) اشقودره ولایتنده‌كی (لش) قصبه‌سنه اوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«لش» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلسیون { یاخود آلكیون (Alcyon) بحر محیط كبیرك (میقرونیسیا) قطعه‌سنده. (مارشال) جزایرینك شمالنده، تقریباً ٢٠° عرض شمالیده واقع بر آطه‌در.

آلشكرد { ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده بر قضادر، كه سنجاغك غرب شمالی جهتنده واقع اولوب، شمالاً كوسه طاغله روسیه ممالكندن آیرلمشدر، غرباً ارضروم سنجاغنك پاسین قضاسیله، جنوباً عنتاب وشرقاً قره كلیسا قضالریله محدوددر. مراد نهری تابعلرندن (شریان صو) نهری قضایی غربدن شرقه شق ایده‌رك، صاغ وصولدن بر قاچ چای دخی اخذ ایدر. اراضیسی طاغلق اولوب، مذكور نهر وچایلرك مجرالری اطرافنده بر آز اووه‌سی ومنبت دره‌لری دخی واردر. مركزی اولان (طپراق قلعه) قصبه‌سی مذكور (شریان صو) یه صولدن یعنی شمالدن كلن بر چایك اوزرنده وكوسه طاغك جنوبی اتكنده واقع اولوب، اوكنده جنوب غربی‌یه طوغری ممتد بر اووه واردر. مركز قضا بایزددن ٢٤ ساعت مسافه‌ده‌در. قضا آماد، اسكان، طاهر، قره صو وملا سلیمان ناملریله بش ناحیه‌یی حاوی اولوب، ١١٥ قریه، ٢٦٣٧ خانه و ١٦٦١٠ اهالیسی واردر، كه بونلرك یالكز ٣٨٢٥ ی ارمنی وقصوری كاملاً اسلامدر. درون قضاده ٣ جامع، ١ رشدیه مكتبی، ٨ اسلام و ١٠ خرستیان مكتب ابتدائیسی، ٣ مدرسه، و١١ كلیسا موجوددر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله سبزه‌دن، ومعمولات محلیه‌سی كلیم، كچه وچوراب، كبی شیلردن عبارتدر. قضانك اورمانلری آز ایسه‌ده مرعالری ضررسز اولوب، اهالینك خیلی اغنامی واردر.

آلشكی { (Aleschki) روسیه‌نك جنوب طرفنده (توریده) ولایتنده قضا مركزی بر قصبه اولوب، (دنیپر) ایرماغنك ساحل یسارینه قریب ومنصبندن ٣٣ كیلومتره یوقاریده، (پرقوپ) شهرینك ٩٢ كیلومتره شمال غربیسنده واقع و ٨٥٠٠ اهالیی جامعدر.

آل عبا { حضرت فخر كائنات علیه افضل التحیات افندمزك مبارك عبالریله اورتمش اولدیغی اهل بیت نبویلرینه یعنی حضرت نبی ذیشانله حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن وامام حسین افندیلریمزه ویریلن اسمدر. محبت آل‌عبا هر بر مؤمن موحده فرضدر. [مشارالیهمك اسامیٔ شریفه‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آلغابه { (Algaba) «اورمان» معناسنه اولان (الغابه) اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك جنوبنده (سویل) یعنی اشبیلیه ایالتنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واشبیلیه‌دن ٥ کیلومتره‌لك مسافه‌ده بر کوچك قصبه‌در.

آلغار { (Algar) اسپانیانك شرق طرفنده (آلیقنت) ایالتنده بر کوچك نهردر، که ساحله قریب طاغلردن نبعانله، (انسنیاده) قوینده آق دکیزه منصب اولور.

آلغارد { (Algarde) ایتالیانك اك مشهور معمار وهیکلتراشلرندن اولوب، میلادك ١٥٨٣ تاریخنده (بولونیه)ده طوغمش، و١٦٥٨ ده وفات ایتمشدر. همصنفی اولان (آلبان)ك محب صادقی بولنمشدر. آثاری پك مقبول ومشهور اولوب، بعض موزه‌خانه‌لری تزیین ایتمکده‌در.

آلغارو { (Algarve) «الغرب» اسم عربیسندن غلطدر. پورتکیزك جنوب جهتنده بر ایالتی اولوب، غرب وجنوب طرفلرندن بحر محیط آطلاسی ایله، شمالاً (آلنتیو) ایالتیله، شرقاً دخی اسپانیا ایله محدوددر. شرقدن غربه ایالتك اورته‌سندن (مونشیقوئه) و(غالدیراو) اسملریله معروف بر سلسلهٔ جبال ممتد اولمغله، اکثر اراضیسی طاغلق اولوب، یالکز ساحله قریب محللری دوزدر. مرکزی (فارو) شهری اولوب، دیکر بیوك قصبه‌لری (لاغوس) ایله (تاویره‌دن) عبارتدر، که اوچی‌ده ساحل جنوبیسنده کائن اسکله‌لردر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٨٤٩ مربع کیلومتره اولوب ٢٠٤٠٣٧ اهالیسی واردر. محصولاتی پورتقال، لیمون، نار، انجیر، خرما، قرمز، شراب ایله حبوبات متنوعه‌دن عبارت اولوب، هواسی معتدل وبرآزده صیجاقدر.

آلغاروتی { (Algarotti) ایتالیا مشاهیر مؤلفیندن اولوب، میلادك ١٧١٢ تاریخنده ونه‌دیکده طوغمش، و١٧٦٤ ده (پیسه) ده وفات ایتمشدر. کرك فنون وکرك ادبیاته متعلق پك مقبول تألیفاتی اولوب، کلیات آثاری ١٧ جلد اوزرینه نشر، وسائر لسانلره ترجمه اولنمشدر. عصرینك اك بیوك آدملریله مناسباتده بولنوب، پروسیه قرالنك مابینجیسی ولهستان قرالی اوچنجی (آوغوست)ك مشاور خاصی دخی اولمشیدی.

آلغارینیو { (Algarinejo) اسپانیانك جنوبنده (غرناطه) ایالتنده وغرناطه شهرینك ٤١ کیلومتره غربنده بر کوزل قصبه اولوب، ٤٨٠٠ اهالیسی وصابون، اسپرتو وسائره فابریقه‌لری واردر.

آلغازل { (Al-Gazel) امام غزالی‌یه آوروپالیلر طرفندن ویریلان اسمدر. [«غزالی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلغاس { (Algas) اسپانیاده بر نهردر، که (قارو) طاغندن نبعانله، (طرکونه) وسرقسطه (یعنی سراغوسه) ایالتلرنده جریان ایده‌رك، (ابره) نهرینه دوکیلور.

آلغان { (Allegan) ممالك مجتمعه‌نك (میشیغان) جمهوریتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (قالامازو) نهرینك ایکی کنارنده واقع اولوب، ٣٠٠٠ دن زیاده اهالیسی واردر. نهر مذکورده سیر ایدن واپورلر بو قصبه‌یه قدر چیقه‌بیلیورلر. — همنامی اولان قضاسنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٤١٩ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ١٨٧٠ ده ٣٢١٠٠ کشیدن عبارت ایدی.

آلغانی { (Allegany) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه‌نك شرق طرفنده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری اوزانیر بر سلسلهٔ جبالدر، که (میسیسیپی) ایرماغنك وادیسیله بحر محیط آطلاسی آره‌سنده واقع اولوب، شمالی قسمی ساحلدن آنجق ١٦٠ کیلومتره‌لك مسافه‌ده ایسه‌ده، جنوبه طوغری اوزاندقجه، ساحلدن تبعد ایده‌رك، بو مسافه ٥٠٠ کیلومتره‌یه قدر بالغ اولور. سلسله‌نك شمال طرفی یعنی «ینکی انکلتره» و(نویورق) جمهوریتلرنده‌کی قسمی متفرق طاغلردن عبارت ایسه‌ده، جنوبه طوغری اوزاندقجه، غیر منقطع بر صرت صورتنی آلوب، اصل سلسله‌یه متوازیاً بر قاچ صره طاغلر دخی ممتد اولور. بو سلسله‌نك کچدیکی یرلرك هر برنده آیری آیری اسملری اولوب، اصل (آلغانی) اسمی (پانسلوانیا)، (ماریلاند) و(ویرجینا) جمهوریتلرنده‌کی قسمنه اطلاق اولنور، وشمالده‌کی «آق» و«یشیل» طاغلرله (آدیرونداق) طاغلری بو سلسله‌نك شعبه‌لری عد اولنور؛ سلسله‌نك جنوب قسمی ایسه (آپالاش) نامیله معروفدر. فرعلری داخل حساب اولمیه‌رق، اصل سلسله‌نك بویی ٢٠٠٠ کیلومتره‌دن زیاده اولوب، پانسلوانیاده یعنی همان وسطنده اولان عرض اعظمی ١٦٠ کیلومتره‌در. اك یوکسك ذروه‌لری ٢٠٠٠ متره‌یی تجاوز ایتمز. بو سلسله‌نك علم الارض نقطهٔ نظرندن ترکیباتی پك مختلف ومتنوع اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

هر نوع اراضی واحجار ومعادنك نمونه‌لرینی ابراز ایدیور. اکثر طرفلری دوز وباصیلیر صورتده او- لوب، بر قاچ دمیر یول خطی اوستندن وبر آزی تونلله آلتندن کچیور.

آلغانی (Allegany) آمریقای شمالیده (میسیسیپی) ایرماغنك تابعلرندن (اوهیو) نهر عظیمی ترکیب ایدن ایکی نهردن بریدر، که مجراسنك پك آز مقداری (نویورق) وقصوری کاملاً (پانسلوانیا) جمهوریتنده اولوب، آلغانی سلسله- سنك شمال وشمال غربی اتکلرینی طولاشه‌رق، وصاغ وصولدن بر طاقم چایلر اخذ ایده‌رك، ٤٨٠ کیلو- متره‌لك جریاندن صکره، (پیچبورغ) شهرنده (مونونغا- هلا) نهریله برلشه‌رك، (اوهیو) نهرینی تشکیل ایدر. (پیچبورغ) دن ٤٢٠٫٨ کیلومتره یوقاریده ونویورق جمهوریتی داخلنده اولان (هامیلتون) شهرینه قدر سیر سفاینه صالحدر.

آلغانی (Allegany) ممالك مجتمعه‌نك (نو- یورق)، (پانسلوانیا)، (ماریلاند)، (ویرجنیا) و(قارولینه) جمهوریتلرنده بر، که جمعاً بش قضانك اسمی اولوب، آلغانی طاغلرینك اتکلرنده بولنمق مناسبتیله بو اسمله تسمیه اونمشلردر. — ممالك مذکوره‌ده بو اسمله بر چوق قریه وکوچك قصبه‌لر دخی واردر.

آلغانی سیتی (Allegany-City) ممالك مجتمعه‌نك (پانسلوانیا) جمهوریتنده وآلغانی نهری اوزرنده بولنان (پیچبورغ) شهرینك نام دیکریدر. [«پیچبورغ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلغاو (Allgau یاخود Algau) آلمانیانك جنوبنده «یوقاری سوآب» ده (قونستانسه) کولنك شمال شرقی وجنوب شرقیسنده بر قطعه‌در، که بر قسمی (وورتمبرغ) ه، بر قسمی (باویره) یه، بر قسمی ده آوستریانك (وورارلبرغ) ایالتنه الحاق اونمشدر.

آلغاو آلپلری (Alpes d'Allgau) وآلمانجه (Allgaüer Alpen) (رتیق) دینلن آلپ سلسله‌سنك صوك فرعلری اولوب، (وورارلبرغ) دن وشمالی (تیرول) دن (وورتمبرغ) ك جنوب شرقی و(باویره) نك جنوب غربی جهتنه قدر ممتد اولورلر. بو طاغلر شرقاً طونه تابعلرندن (لخ) نهری مجراسیله، غرباً (رین) مجراسیله و(قونستانسه) کولیله، جنوباً ینه طونه تابعلرندن (این) نهری وا- دیسنك اوست طرفی اولان درین بر دره ایله محدود اولوب، شمال طرفندن دخی «یوقاری سوآب» طاغلریله کسب ارتباط ایدرلر. (تیرول) و(وورا- رلبرغ) ده بو سلسله ایکی‌یه آیریلوب، اك یوکسك ذروه‌لری دخی بو قسمده بولنه‌رق، بونلرك اك مر- تفعی ٨٥٠٠ متره ارتفاعی اولان (نبلهورن) ذروه- سیدر.

آلغرانزه (Allegranza) قناریه آطه‌لرینك اك شمالیسیدر. [«قناریه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلغوآ (Algoa) آفریقانك منتهای جنوبی ساحلنده بر بیوك قویدر، که امید بورونك ٦٨٧ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، جنوب غربیسنده‌کی (رسیف) بورنی ایله شمال غربی جهتنده‌کی (وودی) بورنی آره‌سنده ٤٦ کیلومتره‌لك محلده ممتد اولور. بو قویك اورته‌سی ٣٣° ٥٣′ عرض جنوبی ایله ٢٣° ٢٥′ طول شرقیده واقعدر. بوقویه درت نهر دوکیلوب، اك بیوکلری (ماپوته) ایله (ما- نیسه) در. قویك غرب جنوبی طرفنده (الیزابت) لیمانی او قطعه‌نك اك کوزل لیمانی اولوب. اك تجا- رتکاه شهرلرندندر.

آلغوز (Algoz) «الکوز» یاخود «الجوز» اسم عربیسندن غلط اولسه کرکدر. پورتکیزك (آلغارو) ایالتنده (فارو) قضاسنده بر کوچك نهر اولوب، (ویلانووه) شهرینك شرق طر- فنده بحر محیط آطلانتی‌یه منصب اولور.

آلغوما (Algoma) آمریقای شمالیده (دو- مینیون) قطعه‌سنك (اونتاریو) ایالتنده بر قضادر، که ایالت مذکوره‌نك شرق طر- فنده اراضی واسعه‌دن عبارت اولوب، آنجق هواسی غایت صوغوق اولدیغندن، یالکز (هوران) کولیله (سنته‌ماریا) نهرینك کنارلری قابل زراعتدر. اهالیسی آنجق ٥٠٠٠ کشی اولوب، بونلرك ٢٠٠٠ ی یرلی وحشیلردن وقصوری فرانسز، انکلیز وسائر اوروپالیلردندر.

آلغونکین (Algonquins) آمریقای شما- لینك اهالی اصلیه‌سندن بر بیوك قومدر، که (سنت لوران) نهریله قناده کوللرینك

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اطرافنده ساكن اولوب، ممالك مجتمعه‌نك شمال طرفلرينه و (دومينيون) ك منتهاى شمال غربيسنه قدر دخى منتشر بولنيورلر. مذكور كوللرك اطرافنده بولنانلرى زراعتله مشغول اولوب، شمال طرفلرنده‌كيلر آوجيلقله ياشايورلر. بونلر وقتيله پك كثرتلى اولوب، شمديكى حالده دخى خيلى جمعيتليدرلر.

آلفارو (Alfaro) «الفار» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك وسطلرنده اسكى قشتاله قطعه‌سنك (لوغرونيو) ايالتنده قضا مركزى برقصبه‌در، كه (ابره) ايرماغنك صاغ جهتنده (الحما) نهرى اوزرنده واقع اولوب، اليوم يالكز ٥٠٠٠ اهاليسى وار ايسه‌ده، وقتيله خيلى بيوك ايدى، ومتانتيله مشهور بر قلعه‌سى وار ايدى. كرك قلعه‌سى وكرك شهرك بر قسمى خراب حالنده‌در.

آلفارو (J. d'Alfaro) اسپانيانك مشهور رساملرندن اولوب، ميلادك ١٦٤٠ تاريخنده (قرطبه) ده طوغمش، و ١٦٨٠ ده مادريدده وفات ايتمشدر. وقايع تاريخيه‌يى مصور بر چوق رسملر براقمشدر.

آلفاقوئس (Puerto de los Alfaques) ليمانى اسپانيانك (قطالونه) خطه‌سنده (طرطوشه) ايالتنده و (ابره) ايرماغى منصبنك براز جنوبنده واقع بر قصبه‌در، كه همنامى اولان بر قوى وليمانك ايچنده اولوب، ٤٠٠٠ اهاليسى واردر.

آلفامبرا (Alfambra) «الحمرا» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك شمال جهتنده (آراغون) قطعه‌سنك (تروئل) ايالتنده بر نهردر، كه (كودار) طاغندن نبعانله، ابتدا شماله طوغرى آقار، بعده بردن بره جنوبه طوغرى دونوب، (آلفامبرا) يعنى (الحمرا) قصبه‌سى ايچندن بچدكدن صكره، (تروئل) شهرى قربنده (غوآدالاويار) يعنى (وادى‌الآر) ايرماغنه دوكيلور. — آلفامبرا قصبه‌سى (تروئل) ك ١٥ كيلومتره شمالنده اولوب، ١٢٠٠ اهاليسى واردر.

آلفانى (Alfani) ايتاليا رساملرندن اولوب، ميلادك ١٥١٠ تاريخنده طوغمش، و ١٥٨٣ ده وفات ايتمشدر.

آلفرد (Alfred le Grand) — بيوك آنغلوساقسون قومنك آلتنجى حكمدارى و (اتلرد) ك اوغلى اولوب، ميلادك ٨٤٩ تاريخنده طوغمش، و ٩٠٠ ده وفات ايتمشدر. زمانه‌نك تربيهٔ عموميه‌نك مافوقنده بر تربيه آلوب، ٢٣ ياشنده ايكن، ٨٧١ تاريخنده تخته چيقمش؛ ودانيمارقه‌ليلرله محاربه‌يه طوتيشوب، ابتدا غالب كلمش ايسه‌ده، بعده مغلوب وفراره مجبور اولمش؛ وبروقت صاقلى طوردقدن صكره، راهب قيافتيله دانيمارقه‌ليلرك عسكرى ايچنه كيروب، احوال وقوتلرينى ايجه آكلامغله، مؤخراً اوزرلرينه هجوم ايده‌رك، غالبيته نائل اولمش، واووقت دانيمارقه‌ليلرك النده بولنان (لوندره) شهرينى ضبط ايتمشدر. ممالك موروثه‌سنى استرداد ايتدكدن صكره، علوم ومعارفك نشريله صنايع وتجارتك ترقيسنه صرف مساعى ايده‌رك، پك چوق مكتبلر وسائر مؤسسات خيريه تأسيس، وانكلتره قوهٔ بحريه‌سنك اساسنى وضع ايتمشدر. بالذات بر چوق كتابلر دخى يازوب، كليات آثارى مؤخراً طبع ونشر اولنمشدر.

آلفلد (Alfeld) پروسيه‌نك غرب جهتنده (هانووره) ايالتنده، (هيلد سهايم) قضاسنده و (هيلد سهايم) شهرينك ١٩ كيلومتره جنوب غربيسنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ٢٨٠٠ اهاليسى، باصمه وكاغد فابريقه‌لرى ودمير خانه‌لرى واردر.

آلفورا (Alfouras, Arafouras) ياخود آرافورا بحر محيط كبيرك (ملوك) جزايرنده بولنان نيم وحشى بر قومه آوروپاليلر طرفندن ويريلن اسم اولوب، پورتكيز لسانده «حر» و «مستقل» ديمكدر. بو قومى جزاير بحر محيطك زنجيلرى زمره‌سندن عد ايتمشلر ايسه‌ده، كنديلرينى كورن سياحلر بونلرك سياه اولميوب، ملايلرك رنكنده بولندقلرينى نقل ايديورلر.

آلفولد (Alfœld) مجارستانده بر بيوك اووه‌در، كه طونه ايله (تيسا) نهرلرى بونك اورته‌سندن جريان ايديورلر. مساحهٔ سطحيه‌سى تقريباً ١٠٠٠٠٠ مربع كيلومتره اولوب، وقتيله داخلى بر دكيزك قعرى بولنمش اولديغى علم‌الارض نقطهٔ نظرنجه مثبتدر.

آلفونس (Alphonse) بو اسمله اوروپا دول مختلفه‌سنده متعدد حكمدارلر كلمشدر، كه بروجه زير آيرى آيرى ذكر اولنور:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١ آستوریه، لیون وقشتاله حکمدارلری :

برنجی آلفونس — « قتولیك » مخلصیله معروف اولوب، میلادك ٦٩٣ تاریخنده طوغمش، وقاین پدری (پلاج) ك وفاتندن ایکی سنه صکره، ٧٣٩ تاریخنده (قاویلا) یه خلف اوله‌رق، اسپانیانك شمالنده‌کی (آستوریه) تختنه جلوس ایتمشدر. اندلس حکومت اسلامیه‌سیله برچوق محاربه‌لر ایدوب، ٣٠ قصبه ضبط ایتدکدن صکره، ٧٥٧ ده وفات ایتمشدر.

ایکنجی آلفونس — « عفیف » لقبیله ملقبدر. میلادك ٧٨٣ تاریخنده آستوریه تختنه جلوس ایدوب، ینه اوسنه حکومتدن اسقاط اولنمش، و ٧٩١ ده یکیدن تختی ضبطله، اندلس حکومت اسلامیه‌سنه قارشی برچوق محاربه‌لردن صکره، مقر حکومتنی (اوویدو) شهرینه نقل ایله (لیسبونه) شهرینی دخی استیلا، وبعده فراغ ایله، ٨٤٢ ده وفات ایتمشدر.

اوچنجی آلفونس — « بیوك » لقبیله ملقبدر. میلادك ٨٤٨ تاریخنده طوغوب، ٨٦٦ ده پدری (اوردونیو) یه خلف اولمش، واندلس حکومت اسلامیه‌سیله برچوق محاربه‌لر ایده‌رك، (لیون) خطه‌سنی واسپانیانك سائر بعض جهتلرینی ضبط ایتمش ایسه‌ده، مملکتنده ظهور ایدن اختلاللرله اوغراشمش، ونهایت کندی اوغلی طرفندن مغلوب اولوب، ٩١٠ تاریخنده فراغتله، تخت موروثنی اوغلنه براقمغه مجبور اولمش؛ وایکی سنه صکره وفات ایتمشدر.

دردنجی آلفونس — « کشیش » لقبیله ملقبدر. اوچنجی آلفونسك تورونی اولوب، میلادك ٩٢٤ تاریخندن ٩٢٧ تاریخنه‌دك لیون وآستوریه حکمدارلغنی ایتمش، وبرادری (رامیر) طرفندن کوزلری چیقارلمغله، لیونك قربنده برمناستره حبس اولنه‌رق، ٩٣٢ ده وفات ایتمشدر.

بشنجی آلفونس — لیون وقشتاله حکمداری اولوب، میلادك ٩٩٥ تاریخنده طوغمش، و٩٩٩ دن ١٠٢٧ یه قدر حکم سوره‌رك، اندلس اهل اسلامی بیننده‌کی نفاق وتفرقه‌دن بالاستفاده، حکومت اسلامیه‌یه اعلان حرب ایتمش ایسه‌ده، (ویسو) شهرینك محاصره‌سنده قتل اولنمشدر.

آلتنجی آلفونس — غالیچه، لیون وقشتاله حکمداری اولوب، میلادك ١٠٦٥ تاریخندن ١١٠٩ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. برنجی فردینانده اوغلی اولمغله، فردیناند وفاتنده ملکنی اوچ اوغلی بیننده تقسیم ایتدیکنده، کندیسنه (لیون) حکمدارلغی دوشمشیدی. ١٠٦٨ تاریخنده برادری قشتاله حکمداری (سانشه) طرفندن ملکندن اخراج اولنمش ایسه‌ده، ١٠٧٢ تاریخنده بونك وقوع قتلی اوزرینه، ملك موروثنی استرداد ایتدکدن بشقه، برادرینك حصه‌سی اولان قشتاله‌یی دخی ضبط، وحکومت اسلامیه ایله ایتدیکی محاربه‌لرده غالب کلمکله، (طلیطله) شهرینی استیلا وپایتخت اتخاذ ایتمشیدی. مؤخراً مرابطینه قارشی قرطبه دولت اسلامیه‌سیله اتفاق ایده‌رك، برقاچ محاربه‌ده مغلوب اولمش؛ وبو محاربه‌لرك برنده یکتا اوغلی اورلمغله، کدرندن فوت اولمشدر.

یدنجی آلفونس — آراغون حکمداری ایکن، (اوراقه) یی تزوج ایتمکله، ١١٠٩ تاریخ میلادیسنده قشتاله‌نك دخی حکمداری اولمشیدی. [آراغون حکمدارلری صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر.]

سکزنجی آلفونس — قشتاله، لیون وغالیچه حکمداری اولوب، میلادك ١١٢٧ تاریخندن ١١٥٧ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. برمدت والده‌سی (اوراقه) ایله مشترکاً حکم سوروب، والده‌سنك وفاتندن صکره، بو قادینك سوء اداره‌سی نتائجندن اولان فنالقلرك اوکنی آلمش؛ واوکی پدری آراغونلی آلفونسك ضبط ایتمش اولدیغی بعض یرلری استردادله، اندلس حکومت اسلامیه‌سنه قارشی بعض غالبیتلره نائل اوله‌رق، (قلاتراوه) و (المریه) یی ضبط ایتمش، و « اسپانیا ایمپراطوری » عنوانی آلمق ادعاسنده قالقیشمشیدی. بونك قیزی (قونستانسه) فرانسه قراللرندن یدنجی (لویی) یه وارمشیدی.

طقوزنجی آلفونس — « اصیل » لقبیله ملقبدر. میلادك ١١٥٨ تاریخندن ١٢١٤ تاریخنه‌دك قشتاله حکمداری اولوب، پدرینك وفاتنده اوچ یاشنده بولنمغله، صباوتی زماننده مملکتك برقسمی بعض دره بکلرینك ید غصبنه کچمش ایسه‌ده، سن رشده بلوغندن صکره، ممالك مغصوبه‌سنی استردادله برابر، توسیع ممالکه دخی مقتدر اولمش؛ و ١١٩٥ تاریخنده اهل اسلامله ایتدیکی برمحاربه‌ده بربیوك مغلوبیته دوچار اولوب، بعده (ناواره) و (آراغون)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حكمدارلرينك امداديله ينه غالبيته نائل اولمشيدى. — بونك عمجه‌زاده‌سى اولان ديكر بر طقوزنجى آلفونس دخى ميلادك ١١٨٧ تاريخندن ١٢٣٠ تاريخنه‌دك يالكز ليون حكمدارى اولوب، اندلس اهل اسلاميله بر چوق محاربه‌لر ايتمشدر.

اوننجى آلفونس — «منجم» و «حكيم» لقبلريله ملقبدر. ميلادك ١٢٥٢ تاريخنده پدرى اوچنجى فرديناندك وفاتنده ليون وقشتاله حكمدارى اولوب، بش سنه صكره آلمانيا پرنسلرينك بر طاقمندن جلب اولنه‌رق، آلمانيا ايمپراطورى انتخاب اولنمش ايسه‌ده، ايمپراطورلق تختنه اوتورمق ايچون، رقيبى اولان (ريشار قورنوآى) ايله محاربه ايتمكده ايكن، اندلس مسلمانلرى اسپانياده‌كى ملكنك قسم اعظمنى استرداد ايتدكلرى كبى، اوغلى (سانشه) دخى اعلان عصيانله، ١٢٨٢ تاريخنده تخته جلوس ايتمشيدى. آلفونس ملكنى استرداد ايچون مغرب اهل اسلامنه التجا ايده‌رك، نهايت ١٢٨٤ ده اشبيليه‌ده مأيوساً وفات ايتمشدر. بو ذات عرب تربيه‌سنى آلمش اولمغله، او وقتكى خرستيانلرك اك عالمى اولوب، بين النصارا علوم ومعارف اسلاميه‌نك نشرينه خدمت ايتمش، و«ازياج آلفونسيه» (*Tables Alphonsines*) دنيلن بر طاقم زيجلر ترتيب، و(سلامانقه)ده اندلس مسلمانلرينك مؤسسات علميه‌سى طرزنده بر دارالفنون تأسيس ايتمشيدى. بعض تأليفاتى وازان جمله براسپانيا تاريخى دخى واردر.

اون برنجى آلفونس — «منتقم» لقبيله ملقبدر. ليون وقشتاله حكمدارى اولوب، دردنجى (فرديناند)ك اوغليدر. ١٣١٠ تاريخنده طوغوب، ١٣١٢ ده پدرينك ملكنه وارث اولمش؛ و ١٧٤٠ ده پورتكيز حكمدارى دردنجى آلفونسله بالاتفاق، اندلس اهل اسلامنى مغلوب ايتمش ايسه‌ده، ١٣٥٠ ده جبل طارقده محصن ايتمش اولان اهل اسلامى محاصره ايتمكده ايكن، وبادن هلاك اولمشدر.

٢ آراغون حكمدارلرى :

برنجى آلفونس — «جنكاور» لقبيله ملقبدر. آراغون وناواره حكمدارى اولوب، ميلادك ١١٠٤ تاريخندن ١١٣٤ تاريخنه‌دك حكم سورمشدر. قشتاله حكمدارى آلتنجى آلفونسك قيزى و وارثه‌سى (اوراقه) يى تزوج ايتمكله، قاينٔ پدرينك وفاتنده قشتاله‌يى دخى ممالكنه التحاق ايتمكه چالشمش، وحتى قشتاله‌ليلرك بر طاقى طرفندن حكمدارلغه قبول اولنمش ايسه‌ده، زوجه‌سى اوراقه اهالينك ديكر بر طاقيله مخالفت ايدوب، يدى سنه محاربه‌دن صكره، قشتاله‌نك ضبطندن واز كچيرمكه موفق اولمش، وكنديسندن بوشانمشيدى. آلفونس اووقت اندلس اهل اسلاميله اوغراشمغه باشلايوب، ابتدا غالب كلمش، ومركز حكومت اتخاذ ايتديكى سراغوسه (يعنى سرقسطه) شهرينى ضبط ايتمش ايسه‌ده، بعده (افراغه) ده بيوك بر انهزامه دوچار اولوب، كدرندن وفات ايتمشدر.

ايكنجى آلفونس — آراغون حكمدارى اولوب، ميلادك ١١٦٢ تاريخندن ١١٩٦ تاريخنه‌دك حكم سورمش؛ وفرانسه‌ده (طولوز) قونتلريله مدت مديده غوغا ايدوب، بعض يرلر ضبط ايتمشدر. بوده اندلس علماى اسلامنه تقليداً معارفك ترقيسنه خدمت ايتمش، وكنديسى بعض اشعار سويلمشدر.

اوچنجى آلفونس — اوچنجى پدرونك برنجى اوغلى اولوب، ميلادك ١٢٨٥ تاريخندن ١٢٩١ تاريخنه‌دك آراغونده حكم سورمش؛ وفرانسه، قشتاله وناپولى حكمدارلرينك تشكيل ايتمش اولدقلرى اتفاقه قارشى محاربه ايدوب، ١٢٨٨ ده (مينورقه) آطه‌سنى دخى اهل اسلامك اللدن آلمشدر.

دردنجى آلفونس — ميلادك ١٣٢٧ تاريخندن ١٣٣٦ تاريخنه‌دك آراغونده حكم سوروب، كوشك بر حكمدار اولمغله، عصيان ايتمش اولان اوغليله اوغراشمش، ومعهذا جنويزلردن (ساردنيا) آطه‌سنى ضبط ايتمكه مقتدر اولمشيدى.

بشنجى آلفونس — آراغون وسيچليا حكمدارى اولوب، ميلادك ١٣١٦ تاريخنده طوغمش، وپدرى «عادل» فرديناند طرفندن كندى حياتنده سيچليا حاكمى بولنديغندن، ١٤١٦ تاريخنده پدرينك وفاتى اوزرينه، آراغون دخى كنديسنه قالديغى كبى، ناپولى قراليچه‌سى (يوآنه) دخى كنديسنى وارث براقمش ايسه‌ده، ناپولى‌يى اله كچيرمك ايچون، پك چوق اوغراشمش، وضبط ايدنجه پايتختنى اورايه نقل ايتمش؛ وكنديسى عالم بر آدم اولمغله، قسطنطينيه‌دن هجرت ايدن علمايى تحت حمايه‌سنده آلمشيدى. آنجق سفاهته زياده‌جه منهمك اولديغى مرويدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٣ ناپولی حکمدارلری :

برنجی آلفونس — آراغون حکمداری صفتیله بشنجی آلفونس عد اولنان شخصك عینیدر.

ایکنجی آلفونس — برنجی فردینانك اوغلی، وبشنجی آلفونسك تورونی اولوب، میلادك ١٤٩٤ تاریخنده ناپولی تختنه اوتورمش ایسه‌ده، او سنه فرانسه قرالی سکزنجی شارل ممالکنه تجاوزله، متفقلری وکندی تبعه‌سی دخی کندیسنی ترك ایتدکلرندن، تختی اوغلی ایکنجی فردینانده ترکله: فرانسزلرك ناپولی‌یه دخولندن اول، سیچلیایه فرار ایدوب، او سنه اوراده وفات ایتمشدر.

٤ پورتکیز حکمدارلری :

برنجی آلفونس هنریکز — «فاتح» لقبیله ملقب اولوب، پورتکیزك برنجی حکمداریدر. پورتکیز قونتی بورغونیه‌لی هنریك اوغلی اولوب، میلادك ١١٠٩ تاریخنده طوغمش: وپدرینك وفاتنده اوچ یاشنده اولمغله، کندیسی دخی ابتدا قونت عنوانی حائز اولوب: بعده اندلس اهل اسلامنك الندن بر چوق یرلر ضبط ایتمکله، ممالکنی توسیع ایدنجه، حکمدارلغنی اعلان ایتمشیدی. میلادك ١١٤٧ تاریخنده لیسبونه (یعنی اشبونیه) شهرینی دخی عربلردن ضبط وپایتخت اتخاذ ایتدکدن صکره، قشتاله‌دن دخی بعض یرلر ضبط ایتمش ایسه‌ده، نهایت مغلوب واسیر اولوب، ضبط ایتدیکی یرلری اعاده ایتمك شرطیله خلاص بولمشیدی. پورتکیز دولتنك مؤسسی عد اولنور. ١١٨٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ایکنجی آلفونس — «شیشمان» لقبیله ملقبدر. میلادك ١٢١١ تاریخندن ١٢٢٣ تاریخنده‌دك پورتکیز تختنده حکومت سوروب، اندلس اهل اسلامیله بر چوق محاربه‌لر ایتمش: واهل صلیبدن بر فرقه معاونتیله بعض غالبیتلره نائل اولمشیدی. پورتکیز دولتیچون بر قانون وضع ایتمشدر.

اوچنجی آلفونس — ١٢٤٨ تاریخندن ١٢٧٠ تاریخنه‌دك پورتکیز حکمداری اولوب، ایکنجی آلفونسك ایکنجی اوغلی اولمغله. برادری ایکنجی (سانشه) نك وفاتنده تخته اوتورمش. وآلغارو (یعنی غرب) خطه‌سنی اندلس اهل اسلامنك الندن آلوب، ممالکنده تجارت وصنایعك ترقیسنه چالیشمشدر. پاپا ایله اولان بعض اختلافاتی اوزرینه واتیقانك لعنتنامه‌سنه مظهر اولمشیدی.

دردنجی آلفونس — «یکیت» لقبیله ملقبدر. میلادك ١٣٢٥ تاریخندن ١٣٥٧ تاریخنده‌دك پورتکیز حکمداری اولوب، اوچنجی آلفونسك تورونی اولان (دنیس) ك اوغلی ایدی. پدرینك حیاتنده بر قاچ دفعه عصیانله والدینك بادیٔ موتی اولدیغی کبی، تخته جلوسندن صکره برادری (آلفونس سانشه) یی دخی نفی وطرد، واوغلنك خفیاً تزوج ایتمش اولدیغی (اینس) اسمنده بر قیزی قتل ایتمشیدی. قشتاله حکمدارلریله دخی بر چوق وقت محاربه ایتدکدن صکره، مغرب اهل اسلامنه قارشی بونلرله عقد اتفاقه مجبور اولمش ایدی.

بشنجی آلفونس — «آفریقالی» لقبیله ملقبدر. ١٤٣٨ دن ١٤٨١ ه قدر پورتکیز حکمداری اولوب، ٦ یاشنده ایکن تخته اوتورمش، وسن رشده واصل اولنجه، عمیجه‌سی و وصیسی اولان دون پدرویی کندی الیله اولدیردکدن صکره، آفریقایه کچوب. اهل اسلامله متعصبانه حرب ایده‌رك، طنجه وسائر بعض قصبه‌لری ضبط ایتمش؛ وقشتاله حکمدارلری فردیناند وایزابلا ایله دخی خیلی اوغراشمشدر. بونك زماننده پورتکیزلیلر آفریقای غربی سواحلندن کینه‌یی کشف ایتمشلردر.

آلتنجی آلفونس — دردنجی ژانك اوغلی ووارثی اولوب، پدرینك وفاتنده ١٦٥٦ تاریخنده، ١٣ یاشنده اولدیغی حالده، والده‌سنك وصیلکیله تخته چیقمش ایسه‌ده، سفاهتی حسبیله، ١٦٦٧ ده حکومتدن اسقاط اولندرق، برادری دون پدرو وکیل تعیین اولنمشیدی.

آلفونس { اون ایکنجی — Alphones) (XII) } اسپانیانك سابق قرالی اولوب، اسبق قرالیچه ایکنجی ایزابلا ایله زوجی (فرانسوآ داسیس) ك اوغلی ایدی. میلادك ١٨٥٧ تاریخنده تولد ایدوب، والده‌سنك حکومتی زماننده آستوریه پرنسی عنوانینی حائز ایکن، ١٨٦٨ اختلالی اوزرینه، والده‌سیله برابر اسپانیایی ترکله، پارسه قاچمشلردی. دون آلفونس ابتدا ویانه‌نك (ترزیانوم) مکتبنه کیروب، آنجق بر قاچ آی صکره والده‌سی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قراللق حقوقنی کندیسنه ترك ایتمکله، پارسه عودت ایده‌رك، بعده پارس ولوندره‌ده تحصیلنه دوام ایتمش؛ وبو آرالقده اسپانیا جمهوریتدن قراللغه وقراللقدن جمهوریته تحول ایده‌رك، برکونه قرار واستراحت بوله‌مامغله، ١٨٧٤ سنهٔ میلادیه‌سی اواخرنده سرکارده بولنانلر دون آلفونسك اون ایکنجی آلفونس عنوانیله قراللغنی اعلان ایده‌رك، ١٨٧٥ سنه‌سی اوائلنده کندیسنی اسپانیایه جلب ایتمشلردر. آنجق اسپانیا او وقت هرج ومرج اولوب، بر طرفدن جمهوریت وبر طرفدن دخی دون قارلوس طرفدارلری اعلان عصیان ایتمش اولدقلرندن، کنج قرال بر سنه‌دن زیاده ارباب اختلاله اوغراشمش، واکثر محاربه‌لرده بالذات عسکره قومانده ایده‌رك، نهایت ١٨٧٦ سنه‌سنك مارت آینده دون قارلوسك منهزم اولوب فرانسه‌یه قاچمسی اوزرینه، طرفدارلری دخی طاغلمش، وقرال عفو عمومیی اعلان ایتمش اولمغله، اختلال کاملاً برطرف اولمش؛ واون ایکنجی آلفونس اسپانیا قراللغنده تقرر ایتمشدی. یالکز اسکی امتیازلرینك لغوندن طولایی آیاغه قالقمش اولان ناواره ایالتنك وآمریقاده‌کی قوبه آطه‌سنك اختلاللری ١٨٧٨ سنه‌سنه‌قدر دوام ایتمشدر. بومسئله‌لر دخی ختام بولنجه، کنج قرال (مونپنسیه) دوقه‌سنك قیزی (ماریا مرسدس) ایله عقد ازدواج ایتمش؛ وبرقاچ آی صکره کنج قرالیچه وفات ایتمکله، قرال آلفونس خیلی مدت رفیقه‌سنك نار فرقتیله یانوب، اونك یرینه هیچ برمخلوقی قائم ایتمکه راضی اولمق ایسته‌مه‌مش ایسه‌ده، نهایت ١٨٧٩ سنه‌سی تشرین ثانیسنده آوستریا ومجارستان خاندان حکمداریسنه منسوب پرنسس (ماریا قریستینه) ایله عقد ازدواج ایتمش؛ و ١٨٨٥ سنه‌سی تشرین ثانیسنده، ٢٨ یاشنده اولدیغی حالده، زوجه‌سنی حامله براقه‌رق، وفات ایتمشدر. زوجه‌سی نائبهٔ حکومت اولوب، آلتی آی صکره تولد ایدن اون اوچنجی آلفونس قرال اعلان اولنمشدر. صاحب ترجمه ممدوح الخصال برحکمدار اولوب، تبعه‌سنه اولان محبتی وجسارتی بردرجه‌ده، ایدی، که اسپانیانك بعض طرفلرنده قولره ظهورنده وارثی اولمامق مناسبتیله. خسته‌لق محلنه کیتمه‌مسی مجلس وکلاجه تحت قراره آلنمش ایکن، خفیاً مادریددن چیقوب، علت ساریه‌نك کمال شدتله حکم سورمکده اولدیغی محلره عزیمتله، خسته خانه‌لری کزمش، وفقرا ومصابینه اجرای تسلیت ومعاونت ایتمشدر.

آلفونس (ژان — (J. Alphonse) فرانسه‌لنك اون آلتنجی عصر میلادی قپودانلرندن اولوب، ایتمش اولدیغی بعض غریب سیاحتلر جمع ونشر اولنمشدر.

آلفونس (آطه‌لری (Iles Alphonse) بحر محیط هندیده ایکی ایصسز آطه‌در، که بیوکی اولان شمالیسنك منتهای شمالیسی ٦° ٣٠″ ٥٩′ عرض جنوبی ایله ٢١° ٥٠′ طول شرقیده واقعدر. بینلرنده برطاقم قیالرله مربوط اولوب، بو قیالرك آره‌سنده سفائن حقنده پك مخاطره‌لی بر ایکی کچید واردر.

آلفونسینه (Alfonsine) ایتالیانك شمال جهتنده (راونه) ایالت وقضاسنده بر قصبه اولوب، ٦٨٠٠ اهالیسی واردر.

آلفیا (Alphée) یونانك موره شبه جزیره‌سنده، آرقادیا ایالتنك جهت شمالیه‌سنده آقه‌رق یونان دکیزینه دوکیلن (روفیا) نهرینك اسم قدیمیدر. [«روفیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] اسکی یونانیلر اساطیرلرنده بو نهرك وقتیله بردلیقانلی اولوب، (آرتوسه) اسمنده بر پری‌یه عاشق اولدیغنه، وپری بونك تعقیبندن قورتلق ایچون، سیجلیانك سراقوسه شهری قربنده بر چشمه‌یه تحول ایدنجه، آلفیانك دخی نهره تحول ایتمش اولدیغنه ایناننیرلردی.

آلفیا (St Alphée) فلسطینده‌کی قیساریه شهری کلیساسنده مستخدم بر راهب ایکن، ایمپراطور (دیوقلتیان) ك عیسویلره قارشی اولان مظالمی صره‌سنده قتل ایدلمش اولمغله، بین النصارا اعزه صره‌سنه کچوب، تشرین ثانی افرنجینك ١٨ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آلفیاری (یاخود آلفیری (Le conte Victor Alfieri) ایتالیانك اك مشهور هاتله نویس شعراسندن اولوب، میلادك ١٧٤٩ تاریخنده پیامونته‌نك (آستی) شهرنده طوغمش، واسکی بر خاندانه منسوب اولوب، مشاهیر معماریندن آلفیارینك یکنی ایدی. پك کوچك یاشده ایکن، پدری وفات ایتمکله، تربیه‌سنه اعتنا اولنمیه‌رق، ایام شبابتی خوواره‌لق وسرسریلکله کچیردکدن صکره، (استو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آرت) خاندانك اخیری اولان آلبانی قونتنك زوجه‌سی بولنان وكرك نسب وحیثیتجه كرك عقل وذكاجه پك عالی بر موقعده بولنان آلبانی قونتسه‌سنه تعشق ایتمكله، بو قادینه چاتمغه وسیله اوله بیلك اوزره، شعر سویلكه اوزنمش؛ وكرك شعرده كرك هانه‌لرك صورت ترتیبنده یكی بر چیغر آچه‌رق، ٧ سنه ظرفنده ١٤ هانه میدانه قویمشدر، كه بونلرك بعضیسی عمومك فوق العاده رغبت وتحسیننه مظهر اولمشیدی. بر قاچ منظومه ایله بر طاقم منثور كتابلر دخی یازمش، وبتون تألیفاتنده حریت وجمهوریت فكرینه خدمت ایتمشدر. او صره‌ده استوآرتك وفاتیله طول قالان معشوقه‌سی آلبانی قونتسه‌سیله خفیاً عقد ازدواج ایده‌رك، «حریت مملكتی» تسمیه ایتدیكی فرانسه‌یه نقل وطن ایتمش ایسه‌ده، ١٧٩٢ اختلالنده ظهور ایدن حالات مدهشه‌دن نفرت ایده‌رك، فلورانسه‌یه قاچمغله؛ ارباب اختلال كندیسنه مهاجر نظریله باقه‌رق، فرانسه‌ده‌كی اموال واملاكنی ضبط ایتمشلردی. او وقتدن صكره آلفیاری فرانسه حقنده‌كی حسن ظننی وجمهوریته اولان محبتنی غائب ایده‌رك، صراحةً یازدیغی اثرلرده كرك فرانسه وكرك جمهوریت حقنده‌كی خصومتنی كوسترمشدر. آثار یونانیه‌نك اصلرینی آكلامق هوسیله، عمرینك اواخرنده لسان یونانی‌یی تحصیل ایله، شعرای یونانك بر طاقم هانه‌لرینی ترجمه وتقلید ایتمشدر. ٥٤ یاشنده اولدیغی حالده، كثرت مشغولیتدن وفات ایدوب، آلبانی قونتسه‌سی كندیسنك كلیات آثارینی ٣٥ جلد اوزرینه نشر ایتمشدر. كرك هانه‌لری وكرك آثار منثوره‌سی پك مقبول اولوب، اكثر السنه‌یه ترجمه اونمشدر.

آلفیاری { قونت — (C. Innocent Alfieri) ایتالیانك مشهور معمارلرندن اولوب، میلادك ١٧٠٠ تاریخنده رومده طوغمش، و ١٧٦٧ ده وفات ایتمشدر. تورینوده‌كی اوپرا تیاتروسیله دها برچوق ابنیهٔ مشهوره كندیسنك آثار معماریه‌سندندر. آنف الترجمه شاعر آلفیارینك عمجه‌سی ایدی.

آلقامو { (Alcamo) «الكم» اسم عربیسندن غلط اونسه گركدر. سیجلیا آطه‌سنك جهت غربیه‌سنده، (تراپانی) ایالتنده ومركز ایالتنك ٤٤ كیلومتره شرقنده و (قستماره) كورفزینك ٤ كیلومتره ایچریسنده واقع قضا مركزی بر شهر اولوب، ١٩٥٠٠ اهالیسی واردر. بو شهر ایكنجی عصر هجری ابتدالرنده جزیره‌نك صاحبلری بولنان عرب اهل اسلامی طرفندن بنا اولنمش. وهر نه‌قدر كه اهل اسلام زماننده تپه‌نك اوزرنده بولنوب، شمدیكی شهر ایسه آشاغیده بولنیورسه‌ده، ینه عرب طرزنده اولدیغی مشاهده اولنیور. جوارنده (سجستة) شهر قدیمنك ویرانه‌لری بولنیور.

آلقبریشله { (Alcabrichelle) پورتكیزده لیسبونه ایالتنده بر نهردر، كه (جونتو) طاغندن نبعانله، (قارویرو) برونینك ٢٠ كیلومتره جنوبنده بحر محیط آطلاسی‌یه منصب اولور.

آلقترازس { (Alcatrazes) برازیلیانك جنوب جهتی سواحل شرقیه‌سنك ٣٠ كیلومتره قدر آچیغنده، و (سانوسباستیانو) نك ٥٠ كیلومتره جنوب غربیسنده، ٢٤° ٦′ عرض جنوبی ایله ٤٧° طول غربیده واقع بر طاقم كوچك آطه‌لردر، كه اطرافلری قیالرله محاط اولدیغندن، سفائنك یناشمه‌سنه مانعدرلر. — آفریقانك ساحل غربیسی قارشیسنده، (ریونونز) نهری منصبنك قارشیسنده، ١٠° ٣٧′ عرض شمالیده دخی بو اسمله بر طاقم قیالر بولنیور.

آلقراز { یاخود القراض (Alcaraz) اسپانیانك جنوب جهتنده (البسیطه) اووه‌سنك جنوب غربیسنده بر طاغ سلسله‌سی اولوب، اك یوكسك ذروه‌سی اولان (المناره) نك ١٨٠٠ متره ارتفاعی واردر. (وادی‌یانه) نهریله (وادی الكبیر) ك باشلیجه قولی اولان (وادی انعمار) و (شقوره) نهری تابعلرندن (موندو) بو طاغدن نبعان ایدرلر. — بو اسمله ینه بو طاغك شمالی اتكنده (البسیطه) ایالتنده قضا مركزی بر قریه دخی واردر.

آلقریه { (Alcarria) ادریسینك (قوریه) تسمیه ایتدیكی مملكتك عینی اولمسی محتملدر. اسپانیانك (وادی الحجاره) و (قونقه) جهتلرنده بر خطه‌در، كه اراضیسی طاغلق، اورمان ومرعالری چوق اولوب، حیواناتی وبال، شراب وزیتون یاغی محصولاتی دخی واردر.

آلقازار { (Alcazar) «القصر» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیا وپور-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

تکیزده بو اسمله بر قاچ قصبه بولنیور. اڭ بیوکلری اسپانیانڭ وسطلرنده (چوداد رئال) ایالتنده بولنان (سان جوان آلقازاری) در، که مادریدڭ دمیر یول طریقیله ۱٤۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب. قضا مرکزیدر، و ۷۸۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر اهل اسلامڭ الندن چیقدقدن صکره (سنت جوان) شوالیه‌لرینڭ مرکزی اولمشیدی. چوقولاته، صابون وسائره فابریقه‌لری واردر. — (آلقازار دوسال) یعنی «طوز آلقازاری» اسمیله پورتکیزڭ (استرمادور) خطه‌سنده دخی بر قصبه بولنوب، ۲۶۰۰ اهالیسی وطوز معدنلری واردر. — [مغربده (القزار الکویر) اسمیله معروف اولان شهر ایچون «قصر کبیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلقلا { (Alcala) «القلعه» اسم عربیسندن غلطدر. بو اسمله اسپانیا وپورتکیزده بر چوق قصبه‌لر بولنوب، اڭ اهمیتلیلری بروجه زیر ذکر اولنور: — آلقلا ده شیورت (A. de Chi-vert) اسپانیانڭ شرق طرفنده بلنسیه خطه‌سنده (قاستلون دلا پلانه) ایالتنده ومرکز ایالتڭ ٤٥ کیلو-متره شمال شرقیسنده بر قصبه‌در، که بحر سفید سا-حلندن بر صره طاغلرله آیرلمش اولوب، بلنسیه‌دن برشلونه‌یه کیدن طریقڭ اوزرنده واقع و ۶۰۰۰ اهالیی جامعدر. توتون واسپیرتو فابریقه‌لری واردر. — آلقلا ده غوآدایره (A. de Guadaira) سویله یعنی اشبیلیه ایالتنده واشبیلیه شهرینڭ ۱۶ کیلو-متره جنوب شرقیسنده واقع قضا مرکزی بر بیوك قریه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر. اطرافی غایت کوزل وموقع ومنظره‌سی بینظیر اولدیغی کبی، هوا-سی‌ده فوق‌العاده صاغلام وملایمدر. زیتونلری مشهوردر. — آلقلا ده هنارس (A. de Héna-rès) اسپانیانڭ قشتاله خطه‌سنده مادرید ایالتنده ومادریدڭ ۳۳ کیلومتره شرق شمالیسنده، واسع بر اووه‌ده وتاج نهری تابعلرندن (هنارس) چاینڭ ساحل یمیننده واقع بر شهردر، که وقتیله پك بیوك اولوب، علی‌الخصوص اسپانیانڭ اڭ بیوك دارالفنونی بوشهرده بولنمش اولمغله. مکتب ومطبعه‌لری دخی تکثر ایتمش ایدیسه‌ده. مؤخراً دارالفنونڭ مادریده نقلی اوزرینه، خراب بر حالده قالوب، برعصر اول یکرمی بیك نفوسی وار ایکن، شمدی اهالیسی ۵۰۰۰ مقدارینی تجاوز ایتمکده‌در. قلعه وقله‌لری وکلیسا وسائر ابنیهٔ جسیمه‌سی چوق وسوقاقلری کنیش ایسه‌ده، آدمسزلقدن بر بیوك ویرانه صورتنی آلمشدر. اسپانیا شاعر مشهوری سروانتس ایله سائر مشاهیر مؤلفینڭ وطنیدر. حکومت اسلامیه زماننده اسمی (قلعةالنهر) ایدی. — آلقلا دلوس قازولس (A. de los Cazu-les) اسپانیانڭ جنوبنده (قادیس) ایالتنده ومرکز ایا-لتڭ ۵۵ کیلومتره شرقنده بر طاغڭ اوستنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی وجوارنده بعض آثار عتیقه‌سی واردر. — آلقلا دل ریو (A. del Rio) اسپانیانڭ سویله یعنی اشبیلیه ایالتنده واشبیلیه-نڭ ۱۰ کیلومتره شمالنده و وادیٔ کبیرڭ ساحل یمیننده کائن برتپه‌نڭ اوزرنده واقع برقصبه اولوب، ۲٤۰۰ اهالیسی ورومالیلرله عربلر زماننده قالمه آ-ثار عتیقه‌سی واردر. — آلقلا لاریئال (A. la Real) اسپانیانڭ جنوب طرفنده (جیان) ایالتنده و(جیان) شهرینڭ ٦٤ کیلومتره جنوب غربیسنده مرتفع بر محلده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب ۶۷۰۰ اهالیسی واردر. — آلقلا دل واله (A. del Valle) اسپانیانڭ جنوبنده (قادیس) ایالتنده و(قادیس) شهرینڭ ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی واردر. — آلقلا دل جوقار (A. del Jucar) اسپانیانڭ (البسیطه) ایالتنده، (جوقار) نهرینڭ ساحل یسارنده بر قصبه اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی وعربلردن قالمه بر قلعه‌نڭ خرابه‌لری واردر.

آلقنادره { (Alcanadre) اسپانیانڭ شمال طرفنده آراغون خطه‌سنده بر نهردر، که احتماله کوره یرك آلتنه غائب اولان (آرا) چاینڭ یکیدن ظهورندن حاصل اولوب، هوئسقه (یعنی وشقه) ایالتنده شمالدن جنوبه وبعده جنوب غربیه طوغری جریانله، (والووار) قربنده (سکره) تابعلرندن (سینقه) نهرینه منصب اولور. مجراسی ۱۲۵ کیلومتره‌در. — بو اسمله اسکی قشتاله خطه-سنڭ (لوغرنیو) ایالتنده دخی (ابره) ایرماغنڭ سا-حل یمینی قربنده بر کوچك قصبه اولوب، ۱۳۰۰ اهالیسی واردر.

آلقنتاره { (Alcantara) «القنطره» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانڭ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غرب جهتنده (استرمادور) خطه‌سنك (قاسرس) ايالتنده قضا مركزى بر قصبه‌در، كه پورتكيز حدودندن ١٠ كيلومتره‌لك مسافه‌ده و(تاج) نهرينك ساحل يسارنده بولنان بر بيوك قيانك اوزرنده واقع اولوب، ٤٥٠٠ اهاليسى وبر چوق كليسا ومناسترلرى واردر. بوشهرك يانده تاج نهرى اوزرنده روماليلر زماننده (ترايان) طرفندن تأسيس اولنمش پك مكمل بر كوپرى واردر، كه آلتى كردن مركب اولوب، ١٨٨ متره طولى وصويك حذاسندن ٤٨ متره ارتفاعى واردر. — برازيليانك شمال طرفنده (مارانهانو) ايالتنده‌دخى بو اسمله برشهر واردر، كه (سانومارقوس) قوينك مدخلى ساحل غربيسنده، ٢° ٢٣′ ٣٣″ عرض جنوبى ايله ٩″ ٤٣′ ٤٦° طول غربيده واقع اولوب، ٥٥٠٠ اهاليسى واردر. وقتيله ايالتك مركزى اولوب، مؤخراً اهميتى زائل اولمشدر.

آلقمار (Alkmaar) فلمنكك (نورد هولانده) ايالتنده، شمالى بيوك قنالك اوزرنده اسكى وتجارتكاه برشهر اولوب، آمستردامك ٤٠ كيلومتره شمال غربيسنده وبحر شمالى ساحلندن ٩ كيلومتره ايچريده واقع و ١٠٠٠٠ اهاليى جامعدر. خسته‌خانه وسائر مؤسسات خيريه‌سيله كتبخانه ونباتات باغچه‌سى كبى معارفه مخصوص دوائرى چوقدر. شهر پك منتظم صورتده بنا اولنوب، ايكى طرفى آغاجلرله مزين خندقلرى واردر. جوارلرنده كليتلى پنير ياپيلوب، بوشهردن اوروپا وآمريقانك هر طرفنه كوندريلور. مقتن بازارلرى وسنوى بنايرلرى وچيچكدن وباغچه زينتنه مخصوص انواع اغاجلردن دخى كليتلى تجارتى واردر.

آلقمار (N. d'Alkmaar) فلمنكك اون بشنجى عصر ميلادى شعراسندن اولوب، ابتدا پرنس وپسقپوس اولان (اوترخت) ك مشاورى بولنمش؛ وبعده (لورن) دوقه‌سى (رنه) نك خدمتنه كيرمشيدى. هزل آميز بعض اشعار وهجويه‌لرى واردر.

آلقمان (Alcman) يونان قديم شعراسندن اولوب، ميلاددن ٦٧٠ سنه اول (ليديا) نك (ساردس) شهرنده بولنوردى. بعده اسپارطه‌يه كيدوب، اسپارطه‌لى عنوانه مظهر اولمشيدى. برطاقم غزليات نظم ايتمشيدى، كه متقدمين عندنده پك مقبول اولوب، آنجق يالكز بر جزئى مقدارى حفظ اولنه بيلمشدر.

آلقمئون (Alcméon) يونانك اساطيرله مخلوط اولان تاريخ قديمنه كوره (آمفيارائوس) ك اوغلى اولوب، (تيبه) محاصره‌سنده قتل اولنان پدرينك انتقامنى آلمق اوزره، والده‌سى (اريفيله) يى قتل ايتمش؛ وبونك اوزرينه تجنن ايدوب، (آرقاديا) حكمدارى (فجيا) طرفندن تشفيه اولنمش، وبونك قيزى (آمفيسبيا) يى تزوج ايتمش ايكن، مؤخراً بونى تركله، (آخلوئوس) ك قيزى (قاليروئه) يى تزوج ايتديككندن، ايلك زوجه‌سنك برادرلرى طرفندن قتل اولنمش.

آلقمئون (Alcméon) يونان قديمك آتنه شهرنده اجراى حكم ونفوذ ايتمش اولان (آلقمئونيلر) ك جد اعلاسيدر.

آلقمئون (Alcméon) آلقمئونيلر خاندانه منسوب اولوب، آتنه‌ده آرخونت عنوانيله وقيدحيات شرطيله اجراى حكومت ايدنلرك اون اوچنجيسى واك اخيرى ايدى. قبل الميلاد ٧٥٤ تاريخندن ٧٥٣ تاريخنده‌دك اجراى رياست ايدوب، كنديسندن صكره آرخونتلر اون سنه مدتله انتخاب اولنمشلردر.

آلقمئون (Alcméon) يونان قديمك فيثاغوراسك مذهبنه تابع حكماسندن و (آرخوطاس) ك شاكردانندن اولوب، قبل الميلاد ٥٠٠ تاريخلرنده (قروتون) شهرنده طوغمشدر. طبيعت، روح وطب حقنده بعض اثرلر يازمش، وبرنجى اوله‌رق اجسام حيواناتى تشريح ايتمشدر.

آلقمئونيلر (Alcméonides) موره شبه جزيره‌سنك هركليلر طرفندن ضبطى اوزرينه، وطنى اولان (پيلوس) شهرندن طرد اولنه‌رق (آتنه) يه كلمش اولان (نستور) ك تورونى (آلقمئون) اسمنده بر آدمك نسلندن متسلسل بر خاندان‌در، كه اعضاسى آتنه‌ده بيوك بر قوت ونفوذ قزانوب، اجراى حكم ورياست ايتمكده ايكن، بونلردن (مغاقليس) ك (كيلون) ى قتل ايتمسى اوزرينه، قبل الميلاد ٦١٢ تاريخنده آتنه‌دن اخراج اولنمش؛ و مؤخراً عودتله، رياستى غصب ايتمش اولان (پيسيستراتس) ه قارشى طورمشلر ايسه‌ده. بعده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كندیسیله عقد اتفاق ایتمشلردی. مشاهیردن پریقلس وآلكیبیاد بوخاندانه منسوب ایدیلر.

آلقمنه { (Alcmène) یونان قدیم اساطیرینه كوره، (تیرینته) حكمداری (آمفیتریون)ك زوجه‌سی و(آرغوس) حكمداری (الكتریون)ك قیزی اولوب، حسن وجمالیله مشهوره ایدی. ابوالآلهه مشتری بوقادینه عاشق اولوب، زوجی صورتنه كیرمكله، كندیسنی حامله براقوب، بوحملدن اسكی یونانیلرك رستم زالی حكمنده اولان مشهور (هركل) یاخود (ایراقلیس) تولد ایتمش.

آلقنتاره { یاخود قنتاره (Alcantara, Cantara) «القنطره» یاخود «قنطره» اسم عربیسندن غلطدر. سیچلیا آطه‌سنده بر نهردر، كه (اتنا) بركاننك شمالی اتكلرینی طولاشه‌رق، یونان دكزینه دوكیلور.

آلقنتاریلا { (Alcantarilla) اسپانیانك (مرسیه) ایالتنده ومرسیه شهرینك ٨ كیلومتره شمال غربیسنده وشهر مذكوری احاطه ایدن خرما ودود آغاجلری اورماننك مدخلنده واقع بر قصبه اولوب، ٣٨٠٠ اهالیسی واردر.

آلقنیز { (Alcaniz) «الكنز» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك آراغون خطه‌سنده (ترویل) ایالتنده ومركز ایالتك ١٣٥ كیلومتره شمال شرقیسنده، سراغوسه (یعنی سرقسطه) نك ١٠٠ كیلومتره جنوب شرقیسنده، (ابره) ایرماغی تابعلرندن (وادی لب) ك اوزرنده بر شهر اولوب، ٨٠٠٠ اهالیسی، بر مكتب وخسته خانه‌سی واردر.

آلقوباسه { (Alcobaça) «الكباسه» اسم عربیسندن غلطدر. پورتكیزك (لیاره) قضاسنده ولیسبونه نك ١١٧ كیلومتره شمالنده، بحر محیط آطلاسی‌یه دوكیلن بر كوچك نهرك كنارنده وغایت كوزل بر وادیده واقع بر كوچك قصبه اولوب، ١٥٠٠ اهالیسی، صناعت معماریه‌سیله مشهور بر مناستری وقرببنده عربلرك بناكرده‌سی اولان بر خراب قلعه‌سی واردر. — ناحیه‌سنك اهالیسی ٢٦٣٩٦ كشیدر. — برازیلیانك ساحل شرقیسنده دخی بواسمله بر كوچك قصبه بولنوب، (قراولاس) شهرینك برقاچ كیلومتره شمالنده و(پورتو سغورو) نك ١٤٠ كیلومتره جنوبنده واقعدر.

آلقودیا { (Alcudia) اسپانیانك (میورقه) آطه‌سنده وآطه‌نك شمال شرقی ساحلنده، همنامی اولان بر قویك ایچنده ودكیزدن ٢ كیلومتره ایچریده بر قصبه‌در، كه وقتیله جزیره‌نك اك بیوك واك تجارتگاه شهری ایكن، مؤخراً اهمیتدن دوشمش، ویالكز ١٥٠٠ اهالیسی قالمشدر. جوارنده مرجان آولنیر، واطرافنده بیاغیسی غایت كوزل بر نوع قویون بولنور. قربنده‌كی بطاقلقلر برانكلیز قومپانیه‌سی طرفندن قورودیله‌رق، خیلی اراضی منبته میدانه چیقمشدر. — بو اسمله اسپانیانك (بلنسیه) ایالتنده و(بلنسیه) شهرینك ٣٢ كیلومتره جنوب غربیسنده دخی بر كوچك قصبه بولنوب، ١٧٠٠ اهالیسی واردر. — (آلقودیا وادیسی — Valle de la) نامیله دخی اسپانیای وسطیده (چوداد رئال) ایالتنده جنوباً (المعدن) سلسله‌سیله وشمالاً بوسلسله‌یه متوازیاً اوزانان بر طاقم طاغلرله محدود واسع بر وادی بولنیور، كه (وادی كبیر) و(وادی‌یانه)یه دوكیلن برچوق براق وصوتوق صولرله اروا اولنه‌رق جنت آسا بریردر، وبیاغیلرینك كوزللكیله مشهور كلیتلی قویونلرك مرعاسیدر.

آلقوره { (Alcora) «الكوره» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك بلنسیه قطعه‌سنده (قسطلون) ایالتنده بر بیوك سیلك اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی وبز وپورسلن فابریقه‌لری واردر.

آلقوسر { (Alcocer) «سرایجق» معناسنه اوله‌رق، (القصیر) اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك قشتاله خطه‌سنده (وادی الحجاره) ایالتنده بر قصبه اولوب، ١٥٠٠ اهالیسی وعربلر زمانندن قالمه بعض استحكامات خرابه‌لری واردر. — بو اسمله اسپانیاده دها بر طاقم كوچك قصبه وبیوك قریه‌لر بولنیور.

آلقوشته { (Alcochete) پورتكیزك (ستوبال) قضاسنده ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، (تاج) نهرینك دوكلدیكی خلیجك جنوبی ساحلنده ولیسبونه‌نك ١٥ كیلومتره شرق شمالیسنده واقع و٣٨٧٥ اهالیی جامعدر. جوارلرنده واسع طوزله‌لر واردر.

آلقولیا { (Alcoléa) «قلعه‌جق» معناسنه اوله‌رق (القلیعه) اسم عربیسندن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غلطدر. بو اسمله اسپانیاده بر قاچ کوچك قصبه وبیوك قریه بولنوب، اك مشهورلری (اشبیلیه) ایالتنده ووادی کبیرك ساحل یمیننده واقع اولانیدر، که ١٨٠٠ اهالیسی ووادی کبیرك اوزرنده ١٩ کمرلی وسیاه مرمردن معمول کوزل بر کوپریسی واردر. بو قصبه‌ده ١٨٦٨ده وقوع بولان بر محاربه قرالیچه ایکنجی ایزابلانك سقوطنی انتاج ایتمشدر.

آلقونتار (Alcontar) اسپانیانك (استرمادور) خطه‌سنده (قاسرس) ایالتنده ومرکز ایالتك ٤٢ کیلومتره شمالنده تاج ایله (آلونته) نهرلرینك نقطهٔ تلاقیسنده واقع کوچك بر قصبه اولوب، ٢٣٥٥ اهالیسی واردر. بو قصبه حکومت اسلامیه زماننده خیلی بیوك ومعمور اولوب، بعده اهل اسلام ایله خرستیانلر بیننده وقوع بولان محاربات صره‌سنه تخریب اولنمشدر.

آلقووز (Alcovez) اسپانیانك قطالونه خطه‌سنده تاراغونه (یعنی طرکونه) ایالتنده برکوچك قصبه اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلقوی (Alcoy) اسپانیانك شرق طرفنده (آلیقنت) ایالتنده وآلیقنت شهرینك ٥٠ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر شهر اولوب. ٢٥٠٠٠ اهالیسی وبیوك منسوجاتیله کاغد فابریقه‌لری واردر. شهر (آلقوی) نهرینی تشکیل ایدن (ریکر) و (مولینار) چایلری آره‌سنده واقع اولوب، بو ایکی نهرك کنارلری فابریقه‌لرله وکوزل کوشك وباغچه‌لرله مزیندر.

آلقوی ونام دیکرله سرپیس (Alcoy, Serpis) اسپانیانك شرق طرفنده بر نهردر، که آلیقنت وبلنسیه ایالتلری ایچندن وآلقوی شهرینك یانندن بکه‌رك، بحر سفیده دوکیلور.

آلکتو (Alecto) یونان قدیم اساطیرنده برجن ایدی، که اللرنده یلانلر وآتش قونداقلریله قیرباجلر بولندیغی وباشی یلانلرله صارلمش اولدیغی حالده تصویر اولنوردی.

آلکتوس (Allectus) برتانیالی بر سرسری اولوب، برتانیاده تفرد ایتمش اولان روما سردارلرندن (قراوسیوس) ك امراسندن اولدیغی حالده، میلادك ٢٩٢ تاریخنده مومی الیهی قتل ایله یرینی ضبط ایتمش ایسه‌ده، روما سردارلرندن (قونستانس قلور) طرفندن مغلوب وقتل اولنمشدر.

آلکرو (Alghero) ساردنیا آطه‌سنك (سیساری) ایالتنده ومرکز ایالتك ٣٢ کیلومتره جنوب غربیسنده ساحل بحرده قضا مرکزی برقصبه اولوب، ٨٥٠٠ اهالیسی وجوارنده کوزل باغلری ومنبت اراضیسی واردر. لیمانی طاردر. اهالیسی اسپانیانك قطالونه خطه‌سندن هجرت ایتمش اولمغله، اسپانیولجه ایله قاریشیق بر نوع ایتالیانجه سویلیورلر.

آلکری (Allegri) ایتالیانك ١٦ نجی عصر میلادی شعراسندن اولوب، اشعاری خالص فلورانسه لساننه بر نمونه کبی اتخاذ اولنمشدر. — بو اسمله ایتالیالی بر رسام دخی واردر، که (قورجه) مخلصیله شهرت بولمشدر. [«قورجه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلکساندر یاخود آلکساندروس (Alexandre, 'Αλέξανδρος) بیوك اسکندرك اسم اصلیسی اولوب، لسان قدیم یونانیده «ارککلری دفع ایدیجی» دیمك اولمغله، فارسیده «پادمرد» تعبیریله ترجمه اولنه بیلیر، که «پادشاه» دیمك کبیدر. عربلر وایرانیلر بو اسمی (اسکندر) صورتنه تحویل ایتمشلردر. [«اسکندر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — بیوك اسکندر اوچنجی اولوب، ماکدونیانك (آلکساندر) نامیله دها بر قاچ حکمداری اولدیغی کبی، مشاهیردن بو اسمله برچوق آدملر دخی کلمش اولدیغندن، صنفلره تقسیمی ایجاب ایدیور.

١ حکمدارلر :

برنجی آلکساندر — برنجی (آمینتاس) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ٤٩٦ تاریخندن ٤٥٤ تاریخنه قدر حکم سورمشدر.

ایکنجی آلکساندر — اوچنجی (آمینتاس) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ٣٧٠ تاریخندن ٣٦٩ تاریخنده‌دك ماکدونیا حکمدارلغی ایتمشدر.

دردنجی آلکساندر — بیوك اسکندرك ایرانده تزوج ایتمش اولدیغی (رخسانه) دن متولد اوغلی اولوب، پدرینك وفاتندن صکره دنیایه کلمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و(اغوس) لقبيله ملقب اولوب، بروقت (آريدئوس)ك وصايتيله ماكدونياده حكمدارلق ايتدكدن صكره، قبل الميلاد ٣١١ تاريخنده (قساندر) طرفندن قتل ايتديرلمشدر.

بشنجى آلكساندر — قساندرك اوغلى اولوب، برادرى (آنتيپاتر) ايله مشتركاً قبل الميلاد ٢٩٨ تاريخندن ٢٩٤ تاريخنده‌دك حكم سوردكدن صكره، برادريله بوزيشوب، بينلرنده وقوع بولان محاربه‌ده قتل اولنمشدر.

آلكساندر (Alexandre) بو اسمله (اپير) ده يعنى آرناؤدلغك جنوبى قسمنده دخى ايكى حكمدار كاوب، برنجيسى روماليلرله محاربه ايتمش، وميلاددن ٣٢٨ سنه اول فوت اولمشدر؛ ايكنجيسى قبل الميلاد ٢٧٢ تاريخندن ٢٤٢ تاريخنده‌دك حكم سوروب، غونيلى آلكساندر ايله محاربه ايتمش؛ وتعبية الجيش حقنده بر كتاب يازمشدر.

آلكساندر تساليا‌ده (فرس) شهر قديمنك يعنى جتاجه‌نك حكمدارى اولوب، ميلاددن ٣٦٩ سنه اول تخته جلوس ايتمش، وظلم واعتسافيله شهرت بولوب؛ نهايت زوجه‌سى (تيبه) طرفندن قتل اولنمشدر.

آلكساندر (بالا) لقبيله ملقب اولوب، ردوسلى اولديغى حالده، (آنتيوخس اپيفان)ك اوغلى اولمق ادعاسنه قالقيشه‌رق، مصر حكمدارى (بطليوس فيلوميتور)ك ياردميله (دمتريوس سوتير)ى اسقاطله، ميلاددن ١٤٩ سنه اول سوريه حكمدارلغنى ضبط ايتمش ايسه‌ده؛ بش سنه صكره (دمتريوس نيقاتور) طرفندن اسقاط اولنمشدر.

آلكساندر (زبينا) لقبيله ملقب اولوب، اسكندريه‌لى بر اسكيجينك اوغلى اولديغى حالده. (آلكساندر بالا) نك اوغلى اولمق ادعاسنه قالقيشه‌رق، مصر حكمدارى (بطليوس فيسقون)ك ياردميله، (دمتريوس نيقاتور) ى اسقاط ايله، ميلاددن ٢٥ سنه اول سوريه حكمدارلغنى ضبط ايتمش ايسه‌ده، درت سنه صكره نيقاتورك اوغلى (آنتيوخس غريپوس) طرفندن قتل اولنمشدر.

آلكساندر (يوحنا) لقبيله ملقب اولوب، يهود ملوكندندر. ميلاددن ١٠٦ سنه اول پدرى (آرستوبول)ه وارث اولوب، سوريه حكمدارلرينه قارشى اولان محاربه‌لرنده موفق اولمش ايسه‌ده، ظلم واعتسافيله تبعه‌سنك نفرتنه مظهر اولوب، حكومتدن اسقاط اولنمش؛ وآلتى سنه‌لك معندانه محاربه‌دن صكره، قدسه كيرمكله، اخذ انتقام ضمننده پك چوق ظلم اجرا ايتمش؛ وميلاددن ٧٩ سنه اول وفات ايدوب، زوجه‌سى (آلكساندره) يى وارثه براقشدر. — بونك تورونى ينه آلكساندر اسميله مسمى اولوب، پومپيوس طرفندن اسير اوله‌رق رومايه سوق اولنمش ايكن، فرار ايده‌رك، برمدت دها روماليلره قارشى حرب ايتدكدن صكره، (متلوس اسكيپيون) طرفندن اخذ وقتل اولنمشدر.

آلكساندر (اوروليوس — سوروس) روما ايمپراطورلرندن اولوب، ميلادك ٢٠٩ تاريخنده فنيكه‌نك (عكا) شهرنده طوغمش، و ١٤ ياشنده ايكن ايمپراطور اولوب، پك چوق اصلاحات اجرا وعلوم ومعارف وصنايعى حمايه ايتمشدر. ايران حكمدارى آردشيره اعلان حرب ايتمش ايسه‌ده، بوندن بر نتيجه استحصال ايده‌مدمش؛ وجرمانلرى تحت اطاعته آلمغه تصدى ايتمش ايسه‌ده، بو تشبثدن اول عسكريني تربيه واصلاحه قالقيشديغندن، ميلادك ٢٣٥ تاريخنده (ماقسيمين)ك اغواسيله كندى عسكرى طرفندن قتل اولنه‌رق، يرينه مرقوم (ماقسيمين) ايمپراطور اولمشدر. آلكساندر خرستيانلرى اجراى آيننده سربست براقش، وحتى بت‌پرستلرك اصنامى صره‌سنه حضرت ابراهيم وحضرت عيسانك تصويرلرينى دخى قبول وادخال ايتمشيدى.

آلكساندر شرق يعنى قسطنطينيه ايمپراطورلرندندر، كه ماكدونيالى واسيلك اوغلى و(فيلسوف لئون)ك برادرى اولوب، بونك وفاتنده ٩١١ تاريخ ميلاديسنده تخته چيقمش، وياكز بر سنه سورن مدت حكومتنده انواع فسق وفجورله نامنى لكه‌دار ايتمشدر.

آلكساندر بو اسمله اسقوچياده اوچ حكمدار كاوب، برنجيسى «وحشى» لقبيله ملقب اولديغى حالده، ميلادك ١١٠٧ تاريخندن ١١٢٤ تاريخنده‌دك حكم ايتمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ومملكتنك شمال طرفنده ظهور ايتمش اولان عصيانی باصديروب، رؤساسنی اتلاف ايتمشيدی.

ايكنجی آلكساندر — (كويوم ليون)ك اوغلی اولوب، ميلادك ۱۲۱٤ تاريخندن ۱۲٤۹ تاريخنه‌دك حكومت سورمش؛ وانكليزلره قارشی محاربه ايتمك ايچون، فرانسه قرالی (لويی) ايله عقد اتفاق ايتمشيدی.

اوچنجی آلكساندر — ايكنجی آلكساندرك اوغلی اولوب، ۸ ياشنده اولديغی حالده تخته چيقمش؛ وميلادك ۱۲٤۹ تاريخندن ۱۲٤٦ تاريخنه‌دك حكومت سوروب، اسقوچيانك بعض طرفلرينی استيلا ايتمش اولان نوروجليلرله محاربه ايتمش؛ وبعده قيزينی مؤخراً نوروج قرالی اولان (اريق)ه ويرمشيدی.

آلكساندر { نوسكی (A. Newsky) روسيه بيوك دوقه‌لرندن اولوب؛ ايكنجی (ياروسلاو)ك اوغليدر. ميلادك ۱۲۱۸ تاريخنده طوغوب. ابتدا (نووغورود) ايالتنك واليسی ايدی. بعده بيوك دوقه عنوانيله (كيف) و(ولادمير) طرفلرنده حكومت سوروب، ۱۲٤۰ تاريخنده متفق بولنان اسوجليلرله دانيمارقه‌ليلری وآلمانيا شواليه‌لرينی (نوا) نهری كنارلرنده مغلوب ايتمكله، (نوسكی) لقبنی آلمش؛ وروسيه‌يی تاتار خانلرينك جذيه كذارلغندن قورتارەرق، غايت حكيمانه اداره ملك ايتديكيچون، روسلر كنديني زياده‌سيله سووب، حتی اعزه‌لری صره‌سنه بيله چيقرمشلر: وبيوك پترو بونك نامنه برنشان ايجاد ايتمشدر.

آلكساندر { برنجی — پاولوويچ (A. I. Paulowitz) روسيه ايمپراطورلرندن اولوب، برنجی (پاولو)نك اوغلی وايكنجی قترينه‌نك تورونيدر. ميلادك ۱۷۷۷ تاريخنده طوغوب. پدرينك، هنوز تخته يكی چيقمش ايكن، هلاكنی موجب اولان وقعه اوزرينه، ۱۸۰۱ تاريخنده تخته چيقمش؛ وكنديسی حريت اساسی اوزرينه بر تربيه آلمش اولديغندن، جلوسيله برابر، منفيلرك كافه‌سنی عفو ايله، مطبوعاتی سربست براقش، ومصادره واشكنجه‌يی لغو ايله، ويركيلری تنزيل، ونشر معارف ايچون روسيه‌نك هر طرفنده بر چوق دار الفنونلر ومكتبلر تأسيس ايله، علوم وصنايعك ترقيسنه خدمت ايتمشدر. ۱۸۰۵ تاريخنده فرانسه‌يه قارشی انكلتره ايله بر اتفاق عقد ايدوب، بو اتفاقه مؤخراً آوستريا، پروسيه واسوج دخی داخل اولمغله، دول مذكوره عسكرلرينك باشنه چكوب، بيوك بوناپارتله ايتديكی بر محاربه‌ده مغلوب اولديغندن، (نيامن) ده بوناپارتله كوريشوب، (تيلسيت) معاهده‌سنك قبول وامضاسنه مجبور اولمشيدی. بو مصالحه‌دن بالاستفاده اسوجدن (فينلانده)يی ضبط ايتديكی كبی، قافقاس جهتندن دخی ممالكنك حدودينی خيلی توسيع ايتدكدن صكره، فرانسه ايله اولان معاهده‌سنك بعض ماده‌لرينی روسيه حقنده پك آغير كوروب، اجرا ايتمك ايستمديكندن، بوناپارت سوق عسكرله، مشهور (اسمولنسك) ومسقوه غالبيتلرينه نائل اولمش ايسه‌ده، فرانسزلرك صوغوقدن وارزاق فقداندن عودته مجبور اولملری اوزرينه، آلكساندر (وارشويا) دن بتون دولتلره بر مخطره يازوب، ۱۸۱۳ده انكلتره، آوستريا، پروسيه واسوجله يكيدن بر اتفاق عقدينه موفق اولمش؛ وابتدا برقاچ محاربه‌ده متفقلر مغلوب اولمشلر ايسه‌ده، (ليپسيغ) مظفريتی اوزرينه، پارسه دخول ايدوب، (بوربون) خاندانی فرانسه تختنه اعاده. واون سكزنجی لويی ايله ۱۸۱٤ سنه‌سی مايسنده بر معاهده عقد ايله، عودت ايتمشيدی. بوناپارتك بتكرار فرانسه‌يه عودتی اوزرينه، ينه پارسك اوزرينه يوريمش ايسه‌ده، (واترلو) محاربه‌سندن وبوناپارتك سقوطندن صكره واصل اولمش؛ وبو دفعه فرانسه‌يی يالكز تسكين ايله قناعت ايتميوب، اتخاذ اولنان تدابير شديده‌يه اشتراك ايتمش ايسه‌ده، ينه فرانسه‌نك مقاسمه‌سنه وبعض اثرلرينك امحاسنه مانع اولمشدر. بو دفعه پارسده ايكن آلكساندر آوستريا وپروسيه ايله اقوامك استحصال حريتنه قارشی «اتفاق مقدس» ناميله معروف اولان اتفاق عقد ايتمشيدی. روسيه‌يه عودتنده، لهستانه بعض امتيازات اعطاسيله تبعه‌سنك بر قسمنی تيمار اسارتندن قورتارمش، وجزويتلری مملكتندن طرد ايتمش ايسه‌ده، مؤخراً افكار حريتپرورانه‌سنی غائب ايده‌رك، لهستانك امتيازاتنی تحديد ايتمش. ومطبوعاتی تضييق آلتنه آلمشيدی. ۱۸۲۰ و۱۸۲۲ تاريخلرنده (لايباخ) و(رونه) ده عقد اولنان قونغره‌لرده (پيامونته) وناپولی واسپانياده ظهور ايتمش اولان حركات اختلاليه‌يی باصديرمغه اتفاق مقدسی امضا ايتمش اولان سائر دولتلرك حكمدارلريله برابر چاليشمشدر. ۱۸۲۵ تاريخنده ممالكنی دور ايتمكده ايكن، (طغانروغ)

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهرنده بو شهرك وخامت هواسندن، وبر احتماله كوره مسموماً، وفات ايتمشدر. فعال، جسور وعالم بر حكمدار ايدی. ١٦ ياشنده ايكن (بادنبادن) پرنسسلرندن عقد ازدواج ايتمش، واركك اولادی اولامشيدی.

آلكساندر { ايكنجی — نيقولاويچ (A. II Nicolaievitch) روسيه

ايمپراطورلرندن اولوب، ايمپراطور اسبق (نيقوله)نك اوغلی وشمديكی ايمپراطور اوچنجی آلكساندرك پدريدر. والده‌سی پروسيه‌نك سابق قرالی دردنجی فردريق كويومك همشيره‌سی ايدی. ميلادك ١٨١٨ تاريخنده طوغوب، ابتدا والده‌سيله آلمانيالی جنرال موردر طرفندن تربيه اولنمش، وبعده اكمال تربيه‌سی روس شعراسندن (يوقوفسكی) يه احاله اولنمشيدی؛ آنجق اصل خواجه‌سی پدری اولوب، تاچوجقلغندن كنديسنی عسكر ايتمش، وتربيهٔ عسكريه‌سنده پك چوق شدت كوسترمكه باشلامشيدی. اون آلتی ياشنه باصنجه، رشدی اعلان اولنه‌رق، بر چوق آلای وبلوكلرده فخری ضابط تعيين اولنمغله، صباحدن اقشامه قدر تعليملرده وچكيد رسملرنده امرار اوقات ايده‌رك، بووظائف عسكريه‌سنك شدتندن صحتی مختل اولوب، بر نوع حزنه طالديغيچون، آلمانياده بر سياحت ايتمسنه اذن ويرلمشيدی. اثنای سياحتنده (هس دارمستاد) بيوك دوقه‌سی ايكنجی لويينك سراينده بر خيلی وقت اكلنمش، وبونك قيزی پرنسس (ماريا) ايله ١٨٤١ تاريخنده عقد ازدواج ايتمشيدی. تاچوجقلغندن پدری طرفندن فينلانده دار الفنوننك نظارتنه تعيين اولنمش اولمغله، تأهلندن صكره اورايه كيدوب، (فينوآ) لسان وادبياتنك تعليميچون، معلملر تعيين ايتمكله، وفينلانده‌ليلرك كندی لسان وادبياتلرينك ترقيسيچون تأسيس ايتمش اولدقلری جمعيت عليه‌يی تحت حمايه‌سنه آلمغله، بوقومی روسيه‌يه ايصينديرديغی كبی، عموم مكاتب عسكريه نظارتنه تعيين اولنه‌رق، بوايشده دخی خيلی خدمته موفق اولمشيدی. ١٨٥٠ ده روسيه‌نك جنوب طرفلرينی وقافقاسيه‌يی زيارت ايتديكی اثناده، چركسلره قارشی ايتديكی براوفق محاربه‌ده ابراز بسالت ايتديكيچون، (سنت جورج) نشانيله تلطيف اولنمشيدی. مؤخراً دولت عثمانيه‌يه قارشی محاربه آچلسيله بتون آوروپانك روسيه‌نك عليهنه جلبنی كورنجه، پدرينك بوحركتنی تقدير ايتديكی مرويدر.

١٨٥٥ سنه‌سی مارتنك ٢ سنده، قريم محاربه‌سی ختام بولمازدن، پدری وفات ايتمكله، كنديسی تخته چيقوب، بومحاربه‌يه دوامه مجبور اولديسه‌ده، قارصك ضبطنی روسيه ناموس عسكريسنی يرينه كتيرمكه كافی عد ايده‌رك، صلحك شرائطنی قبول ايله، پارسه مرخصلر ارسال، واصلاحات داخليه‌يه حصر مساعی ايده‌جكنی اعلان ايتدی. ابتدا پدرينك وكلاسنی ابقا ايتمش ايسه‌ده، مصالحه‌دن صكره قونت (نسلرود)ك استعفاسنی قبول ايله، يرينه (غورچاقوف) ی تعيين ايتدی. الك اول ايكی نوع اصلاحاته مباشرت ايدوب، بر طرفدن مأمورينك ارتكاب وسوء اخلاقنك اوكنی آلمغه، وبر طرفدن دخی معارفك نشر وتعميمنه صرف همت ايلدی. ضابطانی مكاتب معلملكلرندن چيقاروب، مخصوص معلملر تعيين ايتديكی كبی، دارالفنونلره قبول اولنه‌جق شاكردانك عددينی دخی معينلكدن قورتاردی؛ وپترسبورغده السنهٔ شرقيه‌يه مخصوص بر مكتب تأسيس ايله، كافهٔ مكاتبی بالذات كندی نظارتی آلتنه آلدی. لكن ايكنجی آلكساندرك روسيه‌يه ايتديكی الك بيوك ايلك چفتجيلرك اصحاب اراضينك اسارتندن تخليصيله، بونلره بر مقدار اراضی ترك وايشلكده اولدقلری اراضيی مبايعه ايله متصرف اوله‌بيلك حقنی قزانديرمسيدر؛ چونكه اوندن اول روسيه‌ده چفتجيلر چفتلكك حيواناتی كبی اصحاب اراضينك مالی صاييلير، وبر شيئه مالك اولميوب، چفتلكله برابر بيع وشرا اولنورلردی.

بو اصلاحات وترقيات ايله برابر، تحت تابعيتنده اولان كافهٔ اقوامك تدريجاً روسلاشديرلمسی مسلكندن آيرلميوب، كرك قافقاسيه اقوامی وعلی الخصوص چركسلر وكرك لهليلر حقنده پك مرحمتلی كورنمه‌مشدر. ابتدا لهليلره بر شورای دولت وهر ايالتده بر منتخب مجلس تشكيل ولسان مليلرينی تحصيل واستعماله مساعده ايتمش ايسه‌ده، لهليلر بو مساعداتله اكتفا ايتميوب، ١٨٦١ ده اختلال چيقارمشلر؛ وبو اختلال ايكی اوچ سنه سوروب، بتون آوروپانك هيجاننی وروسيه‌يه قارشی افكار عموميه‌نك غلياننی موجب اولمش ايسه‌ده، اوروپا دولتلرينك تكليفات وتوسطی كاركر تأثير اوله‌ميوب، ايكنجی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آلکساندر عفو عمومی‌یی اعلان ایتمکله برابر، لهلیلرڭ مصادره اولنمش املاکنی کندیلرینه اعاده ایده‌جك یرده روسلره ویرمش، ولهستانده اراضی صاتین آلان روسلره زادکانلق عنواننی ویره‌رك، لهستانڭ روسلاشدیرلمسی پولتیقه‌سنی پك ایلری‌یه کوتورمش؛ وبربرینی متعاقب فرمانلرله لهستانڭ شورای دولتنی ومجالس منتخبه‌سنی لغو، حکومت محلیه‌ده لهجه لسانڭ استعمالنی، وحتی لهلیلره مخصوص اثواب کیمکی بیله منع ایتمشدر. سیبریایه طولدیریلان لهلیلر اوراده دخی اختلال چیقارمشلر ایسه‌ده، بلاترحم تأدیب اولنمشلردر. چرکسلر وداغستانلیلر یوز سنه‌لك قانلی مدافعه‌دن صکره عاقبت شیخ شاملك اسیر دوشمه‌سی اوزرینه، روسلاشمق مخاطره‌سنی قبول ایله برابر اسارت آلتنده یاشامقدن ایسه، ترك وطنله هجرت ایتمکی اختیار ایده‌رك، پریشان اولمشلردر.

پروسیه ایله آوستریا بیننده واقع اولان ۱۸۶۶ محاربه‌سی اثناسنده ایکنجی آلکساندر عسکرینی سفر برحالنه قویمغله آوروپانڭ دقتنی جلب ایتمش ایسه‌ده، اوروپا ایشلرینه قاریشمیوب، آسیاده توسیع ممالکه دوامله، بخارا خانیله بربچق سنه محاربه‌دن صکره، سمرقندی ضبط ایتمشدر. برسنه صکره آمریقای شمالیده‌کی آلاسقه‌یی روسیه ایچون لزومسز عد ایده‌رك، ممالك مجتمعه‌یه صاتمشدر. ۱۸۶۷ده کریدده ظهور ایدن اختلالی وسیله اتخاذ ایده‌رك، یونانه اظهار توجه ایتمش، وکریدك یونانه ترکیچون اوروپا دولتلرینه تبلیغات اجرا ایتمش ایسه‌ده، بر نتیجه حاصل ایده‌مه‌مشدر. ۱۸۶۶ سنه‌سی مارتنده روسیه‌ده کندیسنه سوء قصد اولندیغی کبی، سنهٔ مذکوره ایلولنده دخی سرکیٔ عمومی‌یی تماشا ایچون، پارسده بولندیغی حالده، بر لهلی طرفندن سوء قصد اولنمش ایسه‌ده، هیچ بری اصابت ایتمه‌مشدر.

فرانسه ایله پروسیه محاربه‌سنده ایکنجی آلکساندر بیطرف طورمش ایسه‌ده. اولجه پروسیه‌نڭ محبتنی وبلکه‌ده وعدینی قزانمش اولدیغندن. فرانسه‌نڭ مغلوبیتندن وانکلتره‌نڭ یالکز قالمسندن بالاستفاده. پارس معاهده‌سنڭ بعض بندلرینی فسخ ایتمکه قالقیشمش، ولوندره‌ده انعقاد ایدن قونفرانسده ایستدیکنه نائل اولمشدر. اوندن صکره ینه دقتنی آسیا طرفنه چویروب، ۱۸۷۳ ده خیوه، وایکی سنه صکره خوقند خانلغنی ضبط ایتمشدر. بر طرفدن دخی آلمانیا ایمپراطوریله صمیمانه ملاقات وتأکید مناسبات ایده‌رك، ملاقاتلرنده پرنس غورچاقوف وپرنس بیسمارق دخی بولندیرمغله، صرف شخصی اولمیان بو مناسباته متعاقباً آوستریا ایمپراطورینی دخی تشریك ایده‌رك، کیزلنجه بر ترتیب قورلمش؛ وهرکس بونڭ کشفیله اوغراشمقده ایکن، ینه مسئلهٔ شرقیه اویاندیریله‌رق، هرسك اختلالی ظهور ایتمشدر. کرك هرسك اختلالنده وکرك اونی تعقیب ایدن بلغارستان اختلالیله صربیه وقره طاغ محاربه‌لرنده روسیه‌نڭ مداخلات مادیه ومعنویه‌سی قابل انکار اولمدیغی کبی، بو اثناده اوچ ایمپراطورلر بیننده ملاقاتلر وقوعی دخی اکسیك دکلیدی. ایکنجی آلکساندر بو ملاقاتلر اثناسنده قوهٔ عسکریه‌سنی تزیید وهر نوع تدارکاتی اکمال ایتمکله، دولت عثمانیه‌نڭ صرب وقره طاغ عسکرلرینی مغلوب، واختلالات داخلیه‌یی تسکین ایتمکه موفقیتیله، وسلطان عبدالحمید ثانی حضرتلرینڭ جلوس همایونلرینی متعاقب عموم ممالك عثمانیه ایچون اعلان اولنان اصلاحاتڭ خرستیان تبعه ایچون برکونه مدعیاته محل براقامسیله برابر، ینه اعلان حرب ایده‌رك، وبو دفعه هر نصلسه آوروپایی دخی کندی طرفنه جلبه موفق اوله‌رق، ۱۲۹۲ سنهٔ هجریه‌سنده روسیه عسکرینڭ قوماندەسنی بالذات درعهده ایده‌رك، طونه‌یی تجاوز ایتمش؛ ودولت عثمانیه‌نڭ بویله بر محاربه ایچون حاضر بولنمامسیله برابر، ابتدا مغلوب اولمش ایسه‌ده، رومانیانڭ امدادیله وبعده کتیردیکی کلیتلی عسکر قوتیله غالب کله‌رك، کندیسنڭ غالبیتندن زیاده شانلی اولان عثمانلی عسکرینڭ مغلوبیتندن واوروپانڭ بیطرف وسیرجی قالمسندن بالاستفاده. آیاستفانوس معاهده‌سنی امضا ایتدیرمش ایسه‌ده، انکلتره بو معاهده‌یی قبول ایتمدیکی کبی، آوستریا دخی اتفاق مثلثدن آیریلوب. بو معاهده‌نڭ علیهنده بولندیغندن، ایکنجی آلکساندر بونڭ یرینه دیکر بر معاهده عقد ایتمك اوزره، برلین قونغره‌سنڭ اجتماعنه رضا ویرمش؛ وبو وجهله مسئله‌یه ختام ویرن برلین معاهده‌سی عقد اولنه‌رق، روسیه‌نڭ مقاصد تجاوزیه‌سنه بریکی سد چکلمشدر.

ایکنجی آلکساندر ممالکنده مکاتبك تکثیری.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معارفك ترقيسى، تلغراف ودمير يول خطلرينك تزـ
ييدى كبى پك چوق اصلاحات اجرا ايتمش ايسه‌ده،
اقوام تابعه‌سنك روسلاشديرلمسى يولنده وحريت
مطبوعات ايله افكار جديده عليهنده او قدر شدت
كوسترمشدر، كه روس اولميان تبعه‌سندن بشقه،
روسلردن دخى حريت افكاره مالك اولانلرى كنديندن
وحكومتندن دلگير ايده‌رك، (نيهيليست) لر جمعيت
فساديه‌سى طرفندن وقوع بولان سوء قصدلرك برنده
١٨٨١ تاريخ ميلاديسى مارت روميسنك برنجى كونى
قتل اولنمش؛ ويرينه اوغلى شمديكى ايمپراطور اوچنجى
آلكساندر جلوس ايتمشدر.

آلكساندر { ياگلون (A. Iagellon) ليتوـ
آنيا بيوك دوقه‌لرندن اولوب،
ميلادك ١٥٠١ تاريخنده لهستان قراللغنه انتخاب اوـ
لنه‌رق، ليتوآنيا ايله لهستانى توحيد ايتمش؛ وطبيعتى
پك كوشك اولمغله، اداره‌ٔ امور حكومتى مقربيندن
(غلينسكى) اسمنده برينك الينه براقشيدى. ١٥٠٦
تاريخنده وفات ايتمشدر.

٢ پاپالر :

آلكساندر { بو اسمله سكز پاپا گلمشدر. كه
بروجه زير ذكر اولنور :

برنجى آلكساندر. — رومالى اولوب، ميلادك
١٠٩ تاريخنده انتخاب اولنمش؛ و١١٩ ده مقتولاً
وفات ايتمكله، بين‌النصارا كنديسنه بعض كرامات
اسناد اولنه‌رق، اعزه صره‌سنه چكيلمشدر.

ايكنجى آلكساندر. — اصل اسمى (آنسلم ده
باجو) اولوب ميلانلى ايدى. ميلادك ١٠٦١ تاريخنده
پاپا انتخاب اولنه‌رق، پاپالغك عليهنده بولنان ايكنجى
(هونوره) ايله خيلى وقت اوغراشمش؛ ولومباردلرك
ضبط ايتمش اولدقلرى اراضى‌يى استرداد ايله، خرستيانلرك
يهوديلر حقنده اجرا ايتدكلرى مظالمى منع ايدوب،
١٠٧٣ ده وفات ايتمشدر.

اوچنجى آلكساندر. — اصل اسمى (رولاند
رنوچه باندينلى) اولوب. سيانه‌لى ايدى. ميلادك
١١٥٩ تاريخنده انتخاب اولنمش؛ وايمپراطور فردـ
ريقك التزام ايتديكى (جيبلين) طرفنه قارشى (گلف)
طرفنى التزام ايتمكله، «ايتاليا حريتنك حاميسى»
عنوانى آلمشيدى. ايمپراطور بوكا پاپالقده رقابت
ايده‌جك بر قاچ كشى انتخاب ايتديرمش ايسه‌ده،
نهايت ١١٧٧ ده ونديكده ملاقات ايدوب، كنديسيله
باريشمشيدى. (لاتران) شهرنده براوچنجى مجلس روـ
حانى تشكيل ايده‌رك، پاپا انتخابى حقنى قاردينالره
حصر، وامور مذهبيه‌جه بعض اصلاحات اجرا ايله،
اسارتى لغو ايتمشدر. ١١٨١ تاريخنده رومادە فوت
اولمشدر. ايتاليانك (آلساندريا) ياخود (آلكساندريا)
شهرى بونك اسمنه نسبتله تسميه اولنمشدر.

دردنجى آلكساندر. — اصل اسمى (رينالدى)
اولوب، طقوزنجى (غره غوآر)ك يكنى ايدى. ميلادك
١٢٥٤ تاريخنده انتخاب اولنمش، و١٢٦١ ده وفات
ايتمشدر. (جيبلين) طرفنك محوينه چاليشمش ايسه‌ده،
بعض تفرقه‌لردن رومايى بر مدت ايچون ترك مجبور
اولمشيدى. مداهنلره قاپيله‌رق، پك چوق اسرافات
ايتمش، ونااهل بول بول رتب وامتيازات ويرمشدر.
دينجيلكدن راهب وبعده پسقپوس اولوب، (بيسه)
مجلس روحانيسنده محضا ايكى نامزدك آره‌سنده‌كى رقاـ
بته ختام ويرمك ايچون، پاپالق مسندينه چيقارلمش
ايسه‌ده، رقابت دها زياده آرتمشيدى.

آلتنجى آلكساندر. — اصل اسمى (رودريق
بورجيا) اولوب، ١٤٣١ تاريخ ميلاديسنده اسپانياده
بلنسيه خطه‌سنك (اقساتيوه) شهرنده طوغمش؛ وپاپا
اوچنجى (قاليكست)ك يكنى اولمغله، اونك طرفندن
١٤٥٦ ده قاردينال اولمش؛ و١٤٩٢ ده پاپا انتخاب
اولنمشدر. كنديسى غايت سفيه واخلاقسز بر آدم
اولوب، كندى ولادتى غير مشروع اولديغى كبى،
غير مشروع ازدواجلردن (لوقرسه بورجيا) اسمنده
مشهوره بر قيزى ايله بر قاچ اوغلى وار ايدى، كه بونلرك
الك مشهورى قاردينال وبعده (والنتينوآ) دوقه‌سى
اولمش اولان (چزار بورجيا)در. كندى قيزى اوـ
لان مرقومه (لوقرسه بورجيا) ايله كنديسنك مناسبت
زوجيه‌سى اولوب، بو قادين عادتا علناً دوستى
اولديغى كبى، اوغللرى دخى بو قادينك يعنى همشيره‌ـ
لرينك دوستلرى عدادينه داخل ايديلر، كه بو حال
دنياده بلكه هيچ مثلى كورلمه‌مش بر سفاهت وجنايت
مدهشه‌در. مقام رسميده بيله قيزيله علناً اجراى
سفاهت ايدردى. دساسلغى وغدارلغى دخى بر درجه
ده ايدى، كه انواع حيل ودسايسله هلاك ايتمش
اولديغى آدملرك حد وحسابى يوقدر؛ حتى زهرلرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

انواعنی ترتیب وتهیئه‌ده کندینه مخصوص بر علم ومهارتی اولوب، کندیندن بشقه کیمسه‌نك بیلدیکی برطاقم سملرله پك چوق آدملر تسمیم ایتمشدر. ابتدا فرانسه قرالی سکزنجی شارل ایله محاربه ایتمش ایسه‌ده، بعده اون ایکنجی لویی ایله عقد اتفاق ایتمش؛ وبو اتفاق یاردمیله بر چوق پرنسلرك ملکلرینی ضبط، وبر طاقم پرنسلکلره دخی کندی اولاد غیر مشروعه‌سنی نصب ایتمش؛ والحاصل سیاست عالمنی دخی دسایسیله آلت اوست ایتمشیدی. سلطان جم بوکا التجا ایتمش ایدی. فرانسه قرالی سلطان مشارالیهك کندیسنه تسلیم اولنمسی شرطیله صلحی قبول ایتدیکی حالده، آلکساندر بورجیا بر طرفدن سلطان جمی تسلیم ایتمکه مجبور اولوب، بر طرفدن‌ده سلطان بایزید حضرتلری طرفندن سلطان جمی فرانسه قرالنه تسلیم ایتمه‌مك ایچون کلی بر مبلغ آلمش اوندیغندن، تعمیات مخزنه مراجعتله، سلطان مشارالیهه ایکی کون صکره تأثیری اوله‌جق بر سم قاتل ایچردکدن صکره. فرانسه قرالنه کوندرمش؛ وبو وجهله سلطان جم، فرانسه اردوسنه وصول بولمازدن مقدّراً وفات ایتمشدر. الجزاء من جنس العمل حکمنجه. آلکساندر بورجیا بعض قاردینالری تسمیم ایچون حاضرلمش اولدیغی سملی شرابدن یاکایشلقله کندیسی ایچوب، میلادك ١٥٠٣ تاریخنده بر موت مدهشله هلاك اولمشدر.

یدنجی آلکساندر — اصل اسمی (فابیو کیکی) اولوب، میلادك ١٥٩٩ تاریخنده (سیانه) شهرنده طوغمش، ١٦٥٥ده انتخاب اولنمش، و ١٦٦٧ده وفات ایتمشدر. عالم وحسن اخلاق صاحبی بر آدم اولوب، واتیقانجه بعض اصلاحات اجرا، وروما شهرینی تزیین ایله، معارف وصنایعی حمایه ایتمشدر.

سکزنجی آلکساندر — اصل اسمی (پیر اوتوبونی) اولوب، میلادك ١٦١٠ تاریخنده وندیکده طوغمش، و ١٦٨٩ده وفات ایتمشدر. متعصب بر آدم اولوب، فرانسه‌ده پروتستانلرك سربست اجرای آیین ایتمسنه اذن ویرن فرانسه مجلس روحانیسنك قرارینی رد ایله، بو قراری ویرن روحانیلری طرد ایتمش؛ وعثمانلیلره قارشی محاربه ایتمك ایچون برنجی لئوپولد ایله وندیکلیلره کلیتلی مبالغ ویرمشیدی.

٣ عزیزلر :

آلکساندر { سنت — (St. A.) قدس پسقپوسی اولوب، روما ایمپراطورلرندن (آلکساندر سوریوس) طرفندن فلسطینك (قیساریه) شهرنده حبس اولنغله، اوراده میلادك ٢٤٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. مارت افرنجینك ١٨ نده یورطیسی اجرا اولنور.

سنت آلکساندر. — اسکندریه‌ده پطریق اولوب، آریوسك ایجاد ایتدیکی مذهبه قارشی طورمش، اسکندریه‌ده اجتماع ایدن مجلس روحانی اعضاسندن بولنمش وازنیق مجلس کبیرینك اجتماعنه سبب اولمشدر. شباط افرنجینك ٢٦ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

سنت آلکساندر نوسکی. — [حکمدارلر صره‌سنده ذکری کچمشدر.]

آلکساندر { بولی‌ایستور (A.Polyhistor) یعنی (علامه اسکندر) یونان قدیم مؤلفلرندن اولوب، آناطولیده‌کی (میلت) شهر قدیمنده طوغمش؛ ومیلاددن ٨٥ سنه اول مهرداده قارشی اولان محاربه‌لرك برنده رومالیلرك اسارتنه دوشوب، (قورنلیوس لنتولوس) ك کوله‌سی اولمش ایسه‌ده، بونك طرفندن اعتاق اولنه‌رق، اوغللرینك تربیه‌سنه مأمور اولمش؛ وقبل المیلاد ٧٥ تاریخنده وفات ایتمشدر. متعدد تألیفاتندن یالکز امم شرقیه تاریخیله یهودیلر تاریخنك بعض فقره‌لری بولنه‌بیلمشدر.

آلکساندر { آفرودیسیوس (A. d'Aphrodisie) [«اسکندر افرودیسی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلکساندر { تاراللی (A. de Tralles) [«اسکندر طرالینوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلکساندر { برنیلی (A. de Bernay) فرانسه‌نك اون ایکنجی عصر میلادی شعراسندن اولوب، نورماندیانك (برنی) شهرنده طوغمش: و(لامبرت لیقورس) ك باشلامش اولدیغی «آلکساندر» یاخود «اسکندر» نام منظومه‌یی اکمال ایتمکله برابر دیکر بعض منظوم حکایه‌لر یازمش؛ ویکی بر وزن ایجاد ایتمشدر، که (آلکساندرینه) یعنی «اسکندری» نامیله معروفدر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

آلكساندر { ویله‌دیولی (A. de Villedi-eu) فرانسه‌نك اون اوچنجی عصر میلادی نحاة وشعراسندن اولوب، (نورماند)نك (ویله‌دیو) شهرنده طوغمش؛ ومدت مدیده متداول بولنمش اولان منظوم برلاتینجه صرف ایله ینه منظوم بعض رسائل فنیه تألیف ایتمشدر.

آلكساندر { هاللی (A. de Hales) انكلیز فیلسوفلرندن اولوب، فلسفه وعقائده دائر بعض كتابلر یازمش؛ و ١٢٤٥ ده وفات ایتمشدر.

آلكساندر { نوئل (A. Noël) میلادك ١٦٣٩ تاریخنده فرانسه‌نك (روئن) شهرنده طوغمش و ١٧٢٤ ده پارسده وفات ایتمش بر راهبدر، كه بعض تألیفات واز جمله قتولیك امور مذهبیه‌سی حقنده ٢٤ جلد اوزرینه مفصل بر تاریخ یازمشدر.

آلكساندر { شارل — (Charles —) فرانسه آقادمیاسی اعضاسندن یونان قدیم لسانه آشنا بر عالم اولوب، آثار قدیمهٔ یونانیه حقنده بعض كتابلرله لسان یونانینك بر لغت كتابنی یازمشدر. میلادك ١٧٩٧ تاریخنده طوغوب ١٨٧٠ ده وفات ایتمشدر.

آلكساندر { هومبولد (A. Humboldt) [« هومبولد » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلكساندر { بو اسمله ممالك (Alexander) مجتمعه‌نك (قارولینه) و(ایلینویس) جمهوریتلرنده بر قضا و(نویورق) جمهوریتنده بر كوچك قصبه واردر.

آلكساندر آطه‌لری { (Alexander Islands) آمریقای شمالینك ساحل غربیسی قارشیسنده ′٤٠ °٥٤ ایله ′٢٥ °٥٨ عرض شمالی آره‌سنده واقع بر طاقم آطه‌لردر، كه جنوباً (دیكسون) بوغازیله انكلتره‌نك النده بولنان (شارلوته) آطه‌سندن؛ وشمالاً دخی (غروس سوند) یعنی « بیوك بوغاز » له قره‌دن آیرلمشلردر. بو آطه‌لر ١١٠٠ عددنده اولوب، بدیسی خیلی بیوكدر. اك بیوكلری جمله‌سنك اك جنوبیسی اولان (پرنس دوغال) آطه‌سی ایسه‌ده، اك اهمیتلیلری (سیتقا) ونام دیكرله (بارانوف) جزیره‌سیدر. كه روسیه‌نك اداره‌سی زماننده جزایر مذكوره ایله بتون آلاسقه‌نك مركزی بولنمش اولان « یكی آرخانكل » قصبه‌سنی حاویدر. بو آطه‌لر آلاسقه قطعه‌سیله برابر ١٨٦٧ تاریخ میلادیسنده روسیه طرفندن م‌لك مجتمعه‌یه صاتلش اولمغله، یكی متصرفلری طرفندن روسیه ایمپراطورینه حرمةً بو اسمله تسمیه اولنمشلردر. بو آطه‌لرده‌كی طاغلر دائمی صورتده قارله مستور ایسه‌ده، آنجق جهتلری وساحللری جنوبدن كلن بر صیجاق آقندی سایه‌سنده بو قدر صوغوق دكلدر. اهالئ اصلیه‌لری آمریقانك شمال غربی طرفلرنده بولنان (تلنكیت) قومنه منسوب اولوب، روسلر طرفندن (قولوش) تسمیه اولنمش، وبو اسمله شهرت بولمشلردر.

آلكساندرته { (Alexandrette) اسكندرونك آوروپالیلر عندنده معروف اسمیدر. [« اسكندرون » ماده‌سنه مراجعت.]

آلكساندرسخاته { Alexandreschata, Ἀλεξάνδρεια Ἐσχάτη یعنی « اسكندریة القصوی » خجند شهرینك یونانیلر عندنده معروف اسم قدیمیدر. [« خجند » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلكساندروپول { (Alexandropol) قافقاسیه‌نك (اریوان) ایالتنده وآرپه چاینك ساحل یسارنده قضا مركزی بر مستحكم شهر اولوب، ٢٢٦٧٠ اهالیسی واردر. روسیه‌نك الینه كچمزدن اول (قری) اسمیله معروف كوچك بر قصبه وبر قلعه‌دن عبارت ایدی. یكی شهر اسكیسندن یاریم ساعتلق مسافه‌ده بنا واستحكامات جدیده ایله تحكیم اولنمشدر.

آلكساندروف { (Alexandrov) روسیه‌نك وسطلرنده واقع (ولادمیر) ایالتنده قضا مركزی بر شهر اولوب، ٦٧٢٤ اهالیسی واردر. — قضاسنك اهالیسی ١٠٠٥٢٥ كشیدر. — بو اسمله بری لهستانده ودیكری قافقاسیه‌ده اولمق اوزره، ایكی كوچك قصبه دها واردر.

آلكساندروفسق { (Alexandrovsk) روسیه‌نك جنوب جهتنده واقع (یقاترینوسلاو) ایالتنده ومركز ایالتك ٨٣ كیلومتره جنوبنده و(دنیپر) نهرینك ساحل یسارنده ومنصبندن ٢٧٧ كیلومتره یوقاریده قضا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مركزى بر قصبه اولوب، ٦٧٠٧ اهاليسى واردر. — قضاسنك اهاليسى ٢٠٥٠٩٩ كشيدر. — بو اسمله روسيه‌نك بر قاچ كوچك قصبه‌سى دها واردر، كه برى سيبريانك منتهاى شرق جنوبيسنده اولان (آمور) ايالتنده‌در.

آلكسانده‌ره (Alexandra) تروآ حكمداريِ مشهور (پريام) ك قيزى اولوب، (قسانده‌ره) اسميله دخى معروفدر. [«قسانده‌ره» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آلكسانده‌ره (Alexandra) فلسطين حكمدارى آلكساندر يوحنا.نك زوجه‌سى اولوب، زوجنك وفاتندن صكره، قبل الميلاد ٧٩ تاريخندن ٧٠ تاريخنده‌دك اوغلى ايكنجى (هرقان)ك وصيه‌سى صفتيله حكم سورمشدر. — ديكر بر آلكسانده‌ره دخى مرقوم ايكنجى هرقانك قيزى اولوب، ايكنجى آرستوبولك اوغلى آلكسانده‌ره وارمش، وكنديسندن (آرستوبول) ايله (مريمنه) طوغمشيدى. بو قادين ميلاددن ٢٩ سنه اول (هرود) طرفندن قتل اولنمشدر.

آلكسانده‌ره‌لاند (Alexandra Land) آوستراليانك داخلنده بر قطعه‌در، كه جنوبى آوستراليايه تابع اولوب، 16° ايله 26° عرض جنوبى آره‌سنده واقعدر، و يالكز بر كوشه‌سى (قارپنتاريا) كورفزينك ساحل غربيسنه واصل اولور. مساحهٔ سطحيه‌سى تقريباً ٥٠٠٠٠٠ مربع كيلومتره اولوب. اراضيسى بر قاچ نهرله اروا اولنديغى كبى، خيلى اورمان ومرعالرى دخى وار ايسه‌ده، الآن اسكان اولنميوب، يالكز يرلى وحشيلردن بر طاقم كروهلر ايچنده كشت وكذار ايديورلر. نهرلرينك اڭ بيوكى اولان (ويقتوريا) نك بر قسمى سير سفائنه صالحدر. آوسترالياك بر طرفندن بر طرفنه ممتد اولان تلغراف خطى بو قطعه‌نك اورته‌سندن كچيور.

آلكساندريا (Alexandrie) اسكندريه.نك اجنبيلر عندنده مستعمل اسميدر. [«اسكندريه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.] — بو اسمله آسيا قطعه‌سنده اسكندر طرفندن بنا ايدلمش، وياخود ديكر بر سببله اونك اسمنه نسبتله تسميه اولنمش بر چوق شهرلر دها وار ايدى، كه مؤخراً اسملرى دكيشمشدر. قندهار، هرات، مشهد على، اسكندرون بو جمله‌دندر. [بو اسمله مراجعت.] — هندستانده دخى بو اسمله بر شهر وار ايدى، كه مؤخراً (شهريونان) تسميه اولنوب، بعده خراب اولمشدر. خرابه‌لرى اخيراً كشف اولنمشدر.

آلكساندريا (Alexandria) بو اسمله (ممالك مجتمعه ايله (دومينيون) قطعه‌سنده بر چوق قصبه‌لر وقضالر واردر، كه اڭ بيوكلرى (ويرجينيا) جمهوريتنده (پوتوماق) نهرينك صاغ طرفنده وواشينغتونك ١١ كيلومتره جنوبنده واقع اولوب، همنامى اولان بر قضانك مركزيدر. ١٨٧٠ده اهاليسى ١٣٠٠٠ كشيدن عبارت ايدى. واشينغتوندن بو قصبه‌يه قدر نهر مذكورده منتظم صورتده واپورلر ايشلر، ودمير يولى دخى واردر. قصبه‌نك اوكنده نهرڭ ١٠٠٠ متره وسعتى اولوب، كوزل وواسع بر ليمان تشكيل ايديور. — ايكنجيسى (نوپرشى) جمهوريتنده ونيويورقك جنوب غربيسنده واقع اولوب، مقدما ٤٢٥٠ اهاليسى وار ايدى. — اوچنجيسى (نيويورق) جمهوريتنده و(سنت لوران) نهرينك ساحل يميننده واقع اولوب، ٣٥٠٠ اهاليسى واردر. — اسقوچياده دخى بو اسمله بر قصبه واردر، كه (دومبارتون) قضاسنده و(دومبارتون) شهرينك ياريم كيلومتره شمالنده (لون) نهرى اوزرنده واقع اولوب، ٤٦٥٠ اهاليسى واردر. — اميد برونده دخى بو اسمله بر قصبه وقضا واردر، كه (ويقتوريا) ايله (آلبانى) قضالرى آره‌سنده واقعدر.

آلكساندريا (Alexandrie) [«آلكساندريا» ماده‌سنه مراجعت.]

آلكساندرينه (Alexanprina) آوسترالياك ساحل جنوبيسنده، (آدلايده) نك جنوب شرقيسنده و(موراى) نهرينك منصبنده بر قويدر، كه طار بر بوغازله دكيزله اختلاط ايديور.

آلكسته (Alceste) اساطير يونانيه‌يه كوره. تساليا حكمدارى (آدمت) ك زوجه‌سى اولوب، زوجنه اولان وفرت محبت وصداقتيله ضرب مثل حكمنه كچمشدر. كويا زوجى خسته‌لنمغله، كاهنلره مراجعتنده اوله‌جكنى، وآنجق اونك يرينه بر بشقه‌سى اولورسه قورتله‌جغنى آكلامغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کندینی زوجی اغورینه فدا واتلاف ایتمش؛ وقهرمان مشهور (هرکول) وقتیله بو حکمداره التجا ایتمش اولدیغندن، مکافاةً اخرته کیدوب، اخرت مؤکلی اولان (پلوتون) ك ممانعتیله برابر، آلکستدیی آلوب، حیاته اعاده وزوجنه تسلیم ایتمش. بو حکایه یونان قدیم شعراسندن (اوریپید) طرفندن نظمه چکیلوب، برهانله صورتنه قونلش اولدیغی کبی، آوروپانك بعض شعراسندن دخی مبنی علیه اتخاذ اولنمشدر.

آلکسیس (Alexis) یونان قدیم شعراسندن اولوب، (توریوم) شهرنده طوغمش. وقبل‌المیلاد ۳۶۰ تاریخلرنده آتنه‌ده تدریسله مشغول بولنمشدر. ۲۴۵ مضحکه نظم ایتمش ایسه‌ده، یالکز بعض فقره‌لری بولنه بیلمشدر.

آلکسیس سنت (St. Alexis) میلادك ۳۵۰ تاریخلرنده طوغمش بر رومالیدر، که زفاف کیجه‌سی زوجه‌سنی ترکله، کشیشلکه دخول ایده‌رك، کویا خسته‌لری ایی ایتمك کرامتنه صاحب اولمغله، بین‌النصارا اعزه صره‌سنه چکوب، تموز افرنجینك ۱۷ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — بشنجی عصر میلادیده یاشامش دیکر بر سنت آلکسیس دها واردر، که یورطیسی کانون ثانی افرنجینك ۱۵ نده‌در.

آلکسیس یاخود آلکسی (Alexis) بو اسمله بیزانس دولتنده یعنی قسطنطنیه روم ایمپراطورلری بیننده بش حکمدار کلمشدر، که بروجه زیر ذکر اولنور:

برنجی آلکسیس قومینوس. — (A. I Comène) میلادك ۱۰۴۸ تاریخنده قسطنطنیه‌ده طوغوب، ۱۱۸۰ ده وفات ایتمشدر. (یانی قومینوس) ك اوغلی و (ایساق قومینوس) ك برادری اولوب، ۱۰۸۱ تاریخنده حکومتی (نیکفور بوتانیات)ك الندن ضبطله سلچوقیلرله ایتدیکی بر محاربه‌ده غالب کلمش ایسه‌ده. (روبرت کیسقار) ك قوماندەسی آلتنده بولنان (نورمان) لر طرفندن مغلوب اولمشدر. کندی جلب ایتمش اولدیغی اهل صلیبی الکاسنك ایچندن چکیرمش ایسه‌ده، کندیلریله ایتمش اولدیغی معاهده‌ده طوره‌میوب. یانلرینه قاتمش اولدیغی عسکری کری آلدیغندن، مؤخراً اهل صلیب اسیرلرینك فدیهٔ نجاتنی ویرمکه. وکندیلرینی قسطنطنیه‌ده مطمئن صورتده استقباله مجبور اولمشیدی. اهل صلیبك یاردیمیله (ازنیق) شهرینی واناطولینك جهت غربیه‌سنی سلچوقیلردن ضبط ایتمشیدی. بونك قیزی (آنه قومینی) پدرینك زمان حکومتی تاریخنی یازمشدر.

ایکنجی آلکسیس قومینوس. — مانوئل قومینوسك اوغلی اولوب، پدرینك وفاتنده، ۱۲ یاشنده اولدیغی حالده، والده‌سنك وصایتیله تخته چیقمش؛ ووالده‌سنك سوء حرکاتی برعصیانه سببیت ویردیکندن، وصایتی قان پدری (آندرونیق قومینوس) آلمش، ومؤخراً یعنی ۱۱۸۳ ده کندیسنی بوغدیرمشدر.

اوچنجی آلکسیس آنکلوس. — (A. III l'Ange) ایمپراطور ایساق آنکلوسك برادری اولوب، بوکا قارشی عصیانله ۱۱۹۵ ده تختی ضبط ایده‌رك، برادرینك کوزلرینی چیقارتمش؛ و بر طرفدن سلچوقیلردن، بر طرفدن دخی بلغارلردن مغلوب اولدقدن صکره، یکنی کنج آلکسیس ایله بونك یاردیمه جلب ایتمش اولدیغی اهل صلیب طرفندن ۱۲۰۳ ده اسقاط اولنه‌رق، قسطنطنیه‌دن فراریله، بر مدت شهردن شهره کزدکدن صکره، ۱۲۱۰ ده دامادی (لاسقاریس) طرفندن آناطولیده توقیف اولنوب، برمناستره حبس اولنمغله، وفاتنه قدر اوراده قالمشدر.

دردنجی آلکسیس — «کنج» لقبیله ملقب اولوب، ایساق آنکلوسك اوغلی ایدی. ماده سالفه‌ده بیان اولندیغی اوزره، اهل صلیبك امدادیله، عمیجه‌سنی اسقاط ایده‌رك، ۱۲۰۳ ده تخته چیقمش، وپدرینی زنداندن چیقاروب، حکومتده کندینه تشریك ایتمشدر. اهل صلیبه یاردیملرینه مکافاةً کلیتلی مبالغ ویرمك مجبوریتنده بولندیغندن، تبعه‌سی ویرکیلرك اغرلغنه تحمل ایده‌میه‌رك، عصیان ایتمکله، آلتی آی حکومتدن صکره (دوقاس مورزوفلیس) طرفندن اسقاط واختناق اولنمشدر.

بشنجی آلکسیس دوقاس — (مورزوفلیس) لقبیله ملقب اولوب، دردنجی آلکسیسی اسقاطله، ۱۲۰۴ تاریخنده تخته چیقمش ایسه‌ده، اهل صلیبه اعلان حرب ایتمش اولدیغندن، بونلر ایکنجی دفعه اوله‌رق، قسطنطنیه‌یی ضبطله، بر قاچ آیلق حکومتدن صکره کندیسنی اسقاط ایتمشلردر. اهل صلیبك رئیسی (فلاندره) قونتی (بودوئن) کندینی ایمپراطور انتخاب ایتدیرمش، وبشنجی آلکسیسی حکمدارینی قتل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اتمش اولمق تهمتیله متهم ایدەرك، بر یوکسك ستوندن آشاغی آتوب اتلاف اتمشدر.

آلکسیس { قومینوس (Alexis Comène) بو اسمله طربزون روم ایمپرا- طورلغنده درت حکمدار گلمشدر. بونلرك برنجیسی قسطنطینیه ایمپراطوری ایکنجی ایساق زماننده بتون عائلەسی خلقنك قتلی اثناسنده فرار ایدوب، ١٢٠٤ تاریخ میلادیسنده طربزونده تفرد ایتمش، وقره دکیز ساحل جنوبیسنده بر دولت تشکیل ایتمشیدی. ازنیق ایمپراطوری (لاسقاریس) ایله وسلجوقیلرله بر چوق محاربەلر ایتدکدن صکره ١٢٢٢ ده وفات ایتمشدر. — ایکنجیسی میلادك ١٢٩٧ تاریخندن ١٣٣٠ تاریخنه دك حکومت سوروب، یکی ظهور ایتمش اولان دولت عثمانیه ایله وجنویزلرله برچوق محاربەلر ایتمشدر. — اوچنجیسی ١٣٤٩ دن ١٣٩٠ ه دك، — ودردنجیسی ١٤١٢ دن ١٤٤٥ تاریخنەدك حکم سورەرك، بونلر دخی عثمانلیلر وجنویزلیلرله اوغراشمشلردر.

آلکسیس { (Alexis) بو اسمله روسیه خاندان ایمپراطوریسنه منسوب ذات گلمشدر.

آلکسیس میخایلویچ { (A. Michaelo-vitch) ١٦٤٥ تاریخ میلادیسنده پدری (مخائل) ه خلف اولوب، بعض اصلاحات اجراسیله برابر توسیع ممالکه مقتدر اولمش ایسەده، زمان حکومتی داخلی اختلاللردن وخارجی محاربەلردن بوش قالمامشدر. بر قاچ دفعه عصیان ایتمش اولان قزاقلری تحت اطاعته آلمش؛ ولهلیلری مغلوب ایدوب، (اسمولنسك). (کیف) و (اولقراینه) یی ضبط ایتمش ایسەده، اسوجلیلر طرفندن مغلوب اولمشدر. لهستان قرالی (میخائل قو- ریبوت) ك وفاتنده لهستان تختنه دخی وارث اولمغه چالیشمش ایسەده. اوندن اول اولەرق، ١٦٧٦ ده وفات ایتمشدر. مشهور برنجی پترونك پدریدر.

آلکسیس پتروویچ { (A. Pétrovitch) ایمپراطور بیوك پترونك اوغلی اولوب، میلادك ١٦٩٠ تاریخنده موسقوەده طوغمش؛ وپدرینك روسیەیه مدنیتی ادخال ایتمك اوزره اولان مقاصدینه مخالفت ایتدیکندن، سرایدن طرد اولنمش ایدی. مؤخراً پدری علیهنده بعض نیات فسادیەسی اولدیغی آکلاشیلدرق، ١٧١٨ ده اعدامله محکوم اولدقدن صکره، عفو اولنەرق، حبسیله قناعت اولنمش؛ ومتعاقباً زندانده وفات ایتمکله، تسمیم اولندیغی ظن اولنمشدر. بونك اوغلی ایکنجی پترو نامیله ایمپراطور اولمشدر.

آلکسیس { دل آرقو (A. del Arco) اسپانیانك مشهور رساملرندن اولوب، میلادك ١٦٢٥ تاریخنده طوغمش، و ١٧٠٠ ده وفات ایتمشدر. آنادن طوغمه صاغر ودیلسز ایدی.

آلکسین { (Alexin) روسیەنك اورتەلرنده (توله) ایالتنده و (وولغا) ایرماغی تابعلرندن (اوقا) نهرینك ساحل یمیننده واقع قضا مرکزی برقصبه اولوب، ٥٤٢٦ اهالیسی واردر. — قضاسنك مساحهٔ سطحیەسی ٢٤٤١ مربع ورست اولوب، ١٣١٩٤٧ اهالیسی واردر.

آلکسیناچ { (Alexinatz) صربستانك جنوب جهتنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، بلغرادك ٢١٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده ونیشك ٣٨ کیلومتره شمال غربیسنده و (موراوه) نهرینك ساحل یمیننده واقع و ٣٠٠٠ اهالیی جامعدر. صوك محاربەده احمد ایوب پاشا حضرتلرینك قوماندەسی آلتنده بولنان عساکر عثمانیه طرفندن فتح وضبط اولنمشیدی.

آلکوئن { (Alcuin) سکزنجی عصر میلادی علماسندن اولوب، میلادك ٧٣٥ تاریخنده انکلترەنك (یورقشیر) شهرنده طوغمش؛ ولاتین وعبرانی لسانلرینه آشنا وزمانك کافهٔ علومنه واقف ایدی. کندیسی برعادی راهب اولدیغی حالده، شارلمان بونك علمی خبر آلمغله، یانینه جلب ایدەرك، کندی سراینده آچمش اولدیغی مکتب ومجلس معارف وکتبخانەنك مدیرینه نصب ایتمش؛ وکندیسنه پارسده، تورده، اکس لاشاپلده وسائر شهرلرده بر چوق مکتبلر آچدیرمشیدی. آلکوئنك یازمش اولدیغی کتابلر مؤخراً جمع وطبع اولنمشدر. (تور) ده شارلما- نك توجیه ایتمش اولدیغی بر مناسترده وفات ایتمشدر.

آلکیباد { (Alcibiade, 'Αλκιβιάδης) یونان قدیمه آتنه جمهوریتنك اك مشهور رجالندن وسردارلرندن اولوب، میلاددن ٤٥٠ سنه اول طوغمشدر، (وقلینیاس) ك اوغلی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و (پریقلس)ك یكنی ایدی. تا چوجقلغندن عمیجه‌سنك یرینی طوتمق سوداسنه دوشوب، بوكا موفق اولمق ایچون، وطنداشلرینی مهالكه سوق ایتدی. پلوپونس محاربه‌لرنده آتنه‌لیلری سیچیلیانك ضبطنه تحریض ایده‌رك، باشلرینه برچوق فلاكتلر كتیرمكه سبب اولدی. سیچیلیایه عزیمت ایتدیكی صباح آتنه‌ده (عطارد) الهنك هیكللری قیرلمش بولندیغندن، بو تهمت كندیسنه اسناد اولنه‌رق، اموال واملاكی مصادره اولنغله، كندیسی دخی، جزادن قورتلمق ایچون، ابتدا اسپارطه‌یه وبعده ایرانه قاچوب، وطننك علیهنده بولندی. قبل‌المیلاد ٤٠٧ تاریخنده، آتنه‌لیلر دوچار اولدقلری مغلوبیت اوزرینه، كندیسنی جلب ودعوت ایتمكله، آلكیبیاد اسپارطه‌لیلرك دونماسنی مغلوب ایتدكدن صكره، كمال مظفریتله كیرمش ایسه‌ده، متعاقباً قوماندانلرندن برینك مغلوبیتی اوزرینه، ینه آتنه‌لیلرك غضبنه اوغرایوب، ابتدا (تراكی) وبعده (فریجیا) یه قاچه‌رق، ایران طرفندن اورانك والیسی بولنان (فرناباز) ه التجا ایتدیكی حالده، بو ذات اسپارطه لیلرك تشویقیله، اوتوردیغی اوه آتش ویره‌رك، قبل‌المیلاد ٤٠٤ تاریخنده كندیسنی اتلاف ایتمشدر. آلكیبیاد اك عالی فضائل اخلاقله اك خسیس دنائتلری جامع خارق‌العاده بر آدم ایدی.

آلكیداماس (Alcidamas) یونان قدیم خطیبلرندن اولوب، (اثولیا) نك (ایلیا) شهرنده طوغمشیدی. قبل المیلاد ٤٢٤ تاریخلرنده برحیات اولوب، (غورجیاس)ك شاكردی ایدی. یالكز بر ایكی خطبه‌سی بولنه بیلشدر.

آلكیدامیداس (Alcidamidas) یونان قدیمده مسینه‌لیلرك سردارلرندن اولوب، اسپارطه‌لیلرك بوملكته غلبه‌لری اوزرینه، میلاددن ٧٢٣ سنه اول مسینه‌لیلرك بر طاقنی ایتالیانك (رجیوم) شهر قدیمنه نقل واسكان ایتمشیدی.

آلكیفرون (Alcifron) یونانك اوچنجی ویا دردنجی عصر میلادی مؤلفلرندن اولوب، كنهكارلر، مداهنلر، طالقاوقلر وسائره طرفندن یازلمش كبی بر طاقم مكتوبلر ترتیب ایتمشدر، كه كرك فصاحت وبلاغتریله وكرك او وقتك یونان اخلاق وعاداتنی مصور اولمریله مشهور اولوب، دفعاتله طبع، وبعض اوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمشدر.

آلكیم (Alcime) یهودیلرك بیوك كاهنلرندن اولوب، سوریه حكمداری آنطیوخس اوپاتورك یاردمیله بو موقعی میلاددن ١٦٣ سنه اول غصب ایتمش؛ وفلسطینی برطاقم مصائبه دوشوره‌رك، ٣ سنه حكم سوردكدن صكره، وفات ایتمشدر.

آلكینسكی (Alghinski) آرال كولیله بحر خزرك حوضه‌لری آره‌سنده اولوب، قیرغیزلرله مسكون بولنان مرتفع بر چوله روسلر طرفندن ویریلن اسمدر. بونك اڭ یوكسك محلی اهالیٔ محلیه طرفندن (مهاجر طاغی) دنیلن جبلدر.

آلكینوئوس (Alcinoüs) زمان قدیمده قورفه جزیره‌سنك برقسمنده حكمدار اولوب، مالك اولدیغی باغچه‌لرك كوزللكیله و (ناوسیقائه) اسمنده غایت حسنی بر قیزی اولمغله مشهور ایدی. اولیس تروآ محاصره‌سندن عودتنده كندیسنه مسافر اولمشیدی. شاعر مشهور اومیروس (اودیسیا) عنوانلی منظومه‌سنده بونك باغچه‌لرینی توصیف ایتمشدر.

آلكینوئوس (Alcinoüs) ایكنجی عصر میلادی حكمای یونانیه‌سندن اولوب، افلاطونك اصول حكمتنه تابع بولنمش، و « حكمت افلاطونیه‌نك مدخلی » عنوانیله بر كتاب یازمشدر، كه موجود ومطبوع اولوب، اكثر اوروپا لسانلرینه دخی ترجمه اولنمشدر.

آلكیوس (Alcée, Ἀλκαῖος) یونانك اساطیرله ممزوج اولان تاریخ قدیمنه‌كوره، میلاددن ١٤ عصر اول (تیرینته) حكمداری اولوب، (برسئوس)ك اوغلی، وآلقمینه‌نك زوجی اولان (آمفیتریون) ك پدری ایدی. مشهور قهرمان (هركول) یاخود (ایراقلیس) بونك تورونی ایدی. — بو اسمله هركولك دخی بر اوغلی اولمشدر، كه بوقهرمانك آناطولیده (لیدیا) حاكمه‌سیله یاخود حاكمه‌نك معیتنده بولنان بر قیزله اولان ازدواجندن متولد اولوب، لیدیا حكمدارلری ایكنجی سلاله‌سنك جد اكبریدر.

آلكیوس (Alcée, Ἀλκαῖος) یونان قدیم شعراسندن اولوب، میلاددن ٦٠٤ سنه اول مدللیده طوغمش؛ وشاعرهٔ مشهوره

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(سافو) نك معاصرى اولوب، بو قادينه علاقه‌سى دخى بولنمش اولـديغى مرويدر. هجويات وهزليـاتى كنديسنى مدللى حكمدارينك غضبنه اوغراتمغله، نفى اولنه‌رق، بر مـدت اوته‌ده بريده كزمش، ومصره قدر دخى بر سيـاحت ايتمش؛ وبعـده بر عفو عمومى صره‌سـنده وطننه عودتله، اوراده وفات ايتمشدر. آتش‌زبان بر شاعر اولوب، هر صنفدن شعر سويلمش ايسه‌ده، آثارى نابود اولوب، يالكز بعض فقره‌لرى بولنه‌بيلمشدر. كندى اسمنه نسبتله ياد اولنور بر وزن دخى ايجاد ايتمشدر.

آلكيون { (Alcyon) [« آلسيون » ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آلكيونه { (Alcyone) يونان قديم اساطيرينه كوره، (انول) ايله (ايالى)نك قيزى و(كيكس) ك زوجه‌سى اولوب، قوجه‌سنك دكيزده فرطونه‌يه طوتيلوب غرق اولمسى اوزرينه، كدرندن كنديني دكيزه آتمش؛ وايكيسى‌ده مارطى قوشنه تحول ايتمشلر.

آلكيونيوس { (Alcyonius) ونديك علما- سندن اولـوب، ميلادك ١٤٨٧ تاريخنده طوغمش، و١٥٢٧ده وفات ايتمشدر. لسان يونانيه واقف اولوب، فلورانسه‌ده لسان مذ- كور معلمى بولنمش؛ وآثار يونانيـه‌دن بر قاچ كتاب ترجمه ايتمشدر.

آلمادن { (Almaden) «المعدن» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانياده بو اسمله ايكى قصبه بولنوب، برنجيسى (جوداد رئال) ايالتنده ومركز ايا- لتك ١٠٠ كيلومتره جنوب غربيسنده واقع قضا مر- كزى برقصبه‌در، كه ٨٦٠٠ اهاليسى وقربنده كليتلى جيوه معدنى واردر. — ايكنجيسى (سـويله) يعنى اشـبيليه ايالتنده واشبيليه‌نك ٥٠ كيلومتره شمال غر- بيسنده واقع اولوب، ١٢٠٠ اهـاليسى واردر. جوارنده اوچ كومش معدنى بولنوب، عربلرك زما- نده اشلنمش ايسه‌ده، اليوم متروكدر.

آلماده { (Almada) پورتكيزك پايتختى اولان ليسبونه‌نك قارشيسـنده وتاج نهرينك ساحل يسـارنده كوزل بر قصبه اولوب، ٦٠٠٠ اهاليسى واردر. موقع ومنظره ولطافتجه ليسبونه‌يى استانبوله وبو قصبه‌يى اسكداره تشبيه ايتمشلردر.

آلمازارون { (Almazarron) اسپانيانك مر- سيه ايالتنده ومرسـيه شهرينك ٤٥ كيلومتره جنوب غربيسـنده وآق دكيز سـاحلى قربنده بر قصبه اولوب، ٦٨١٤ اهاليسى وايشلك اسكله‌سى واردر.

آلمازان { (Almazan) « المخزن» اسم عر- بيسـندن غلط اولسـه كركدر. اسپانيانك (سوريا) ايالتنده وسوريا شهرينك ٣٢ كيلو- متره جنوبنده (دويره) ايرماغنك ساحل يسارنده بر كوچك قصبه اولوب، ٢٥٠٠ اهاليسى، كوزل بر كوپريسى واسكى استحكامات خرابه‌لرى واردر.

آلماس { (Almas) بو اسمله مجارستانده برقاچ قريه واردر، كه اك بيوكلرى (باقس) سنجاغنده طوز ايله تيسا نهرلرى آره‌سنده‌كى اووه‌ده واقع اولانى اولوب، ٨٢٠٠ اهاليسى واردر.

آلماغرو { دياغو — ياخـود داالمـاغرو — (Diégo d'Almagro) آمريقايى فتح ايدن اسپانيوللردن اولوب، ميلادك ١٤٦٣ تا- ريخنده اسپانيانك آلماغرو شهرنده طوغمش؛ وكنديسى سـوقاقده بولنمش بر چوجق اولديغى حالده، آمريقـايه كيدوب، (پيزاره) يه معاونتله، پرونك فتحنى تسهيل ايتمش ايسه‌ده، پرونك حكمدارى انيقه (آتاهوآلپه)يى بلاسبب قتل ايتمش اولمغله اتهام اولنمشـيدى. برنجى اوله‌رق، شيلى‌يه كيرديكندن، مملكت مذكوره‌يى فتح ايتمزدن اول ١٥٣٤ ده واليلكنه تعيين اولنمشيدى. مؤخراً كنديسيله پيزاره‌نك آره‌سنده منافرت وخصو- مت ظهور ايتمكله، (قوزقو) شهرينك خارجنده غو- غايه طوتيشوب، آلماغرو مغلوب اولمش، واله كچير- يلوب اعدامله محكوم اولمش؛ وزندانده اختناق اولنمش ايسه‌ده، ينه جثه‌سنك باشنى على ملاء الناس كسلمشدر. پك جسور ايديسه‌ده، غايت عجول وخونخوار برآدم ايدى. — بونك اوغلى دخى دياغو آلماغرو تسميه او- لنوب، طرفدارلرى جانبندن شيلى واليلكنه انتخاب اولنمش؛ وپيزاره‌يى قتل ايله، پدرينك انتقامنى آلمش ايسـه‌ده، مؤخراً (واقه دى قاسترو) طرفندن طو- تيلوب، باباسنك باشى كسلديكى يرده اعدام اولنمشدر.

آلماغرو { (Almagro) اسـپانيانك (جوداد رئال) ايالتنده ومركز ايالتـك ٢٢ كيلومتره شرق جنوبيسنده قضا مركزى كوزل برشهر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی واردر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (ماریانه) در. بو اسمك ابتدا عربلر وبعده اسپانیوللر طرفندن تغییرندن شمدیکی اسمی تولد ایتمشدر.

آلماکر (Almaguer) آمریقای جنوبیده (قولومبیا) ونام دیکرله یکی غرناطه ممالك مجتمعه‌سندن (قاوق) جمهوریتنك بر قصبه‌سیدر، که ۲۲٦٦ متره‌لك ارتفاعده واقع اولوب، ۵۵۳۰ اهالیسی واردر. جوارنده وقتیله چیقارلمقده بولنمش کومش وآلتون معدنلری وقینه قینه قبوغی تجارتی واردر.

آلمان (Aleman) اسپانیانك مشاهیر ادباسندن اولوب، اون آلتنجی عصر میلادی اواسطنده (سویله) یعنی اشبیلیه شهرنده طوغمش، و۱٦۲۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. ایکنجی فلیپ زماننده مالیه نظارتنجه بعض بیوك مأموریتلرده بولنمش؛ ومکسیقه‌یه بر سیاحت ایتدکدن صکره، مأموریتدن استعفا ایده‌رك، منحصراً ادبیاتله اوغراشمغه باشلامشیدی. «کوسمان (یاخود عثمان) الفراش» عنوانیله پك مشهور بر حکایه کتابی تألیف ایتمشدر، که دفعاتله طبع، وآوروپانك اکثر السنه‌سنه ترجمه اولنمشدر.

آلمانزوره (Almanzora) «وادی‌المنصوره» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك المریه ایالتنده بر نهردر، که المریه ایله قرطاجنه آره‌سنده (توره ده ویلاریقوس) شهری قربنده آق دکیزه دوکیلور.

آلمانسه (Almansa) «المنصا» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك مرسیه ایالتنده ومرسیه شهرینك ۱٤۰ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلمان (Allemand) آوروپانك اك بیوك واك متمدن امتدن اولوب، تقریباً ۵۰ ملیون نفوسی جامعدر. آلمانلر امم آریه جمله‌سندن اولوب، اسکی (توتون) لرك احفادیدرلر؛ واسقاندیناولیلرله جنسیت ولسانجه قرابتلری پك یقین اولدیغی کبی، لسانلرینك فارسی وسانسکری لسانیله مناسبتلری دخی سائر السنهٔ آریه‌دن دها واضحدر. بونلرك کندیلرنجه اسم ملیلری (توتون) اسم قدیمیله مناسبتی ظاهر اولان (دایچه) اولوب. ایتالیانلر طرفندن (تودسق) تسمیه اولنور. اسکی یونانیلرله رومالیلر کندیلرینه (جرمان) ویا (کرمان) اسمنی ویرمشلردی، که بو اسم الآن انکلیزجه وسائر بعض لسانلرده مستعملدر. (آلمان) اسمی «بتون انسانلر» مفهومنی بیان ایدر ینه آلمانجه بر تعبیردر، که ابتدا رومالیلر زماننده بعض اقوام جرمانیه بیننده تشکل ایتمش اولان بر هیئت اتفاقیه‌نك اسمی ایدی. بونلر رومالیلرله بر چوق محاربه‌لر ایتدکدن صکره، قسماً روما دولتنه مطیع اوله‌رق اسویچره وآلساس ایله باویره طرفلرنده اسکان ایتمشلردی. بو اسم رفته رفته بتون جرمان امتنه تعمیم اولنمشدر. نفس آلمانیا وپروسیه‌دن بشقه، اسویچره‌نك قسم اعظمیله آوستریانك غرب جهتی اهالیسی آلمان اولدقلری کبی، آوستریا ومجارستانك سائر طرفلرنده وروسیه‌نك شمال غربی طرفنده دخی خیلی آلمانلر بولنیور. فلنکلیلرله بلچیقه‌نك (فلامان) لری دخی آلمان امتنك شعباتندن معدوددر. پروسیه وقتیله اسلاولرك وطن ومرکزی بولنمش ایکن، مرور زمانله آلمانلرك الینه کچمشدر. اکثر اهالیسی اسلاو اولان بوهیمیا (یعنی چهسنان) ایله موراویا آلمان ممالکی ایچنه بر بورون کبی کیرمه‌مش اوله ایدی، آلمانلرله مسکون اولان یرلر غیر منتظم بر مربع شکلنی ابراز ایده‌جکدی.

آلمانیا (Allemagne) یاخود جرمانیا (Germanie) وآلمانجه (Deutschland) دایچلاند. آوروپای وسطینك قسم وسطی وشمالیسنده بر بیوك قطعه‌در، که وقتیله صرف جنسیت ولسان اساسنه مستند اولوب، تقسیمات سیاسیه‌دن معدود دکلیکن، اخیراً تشکل ایدن آلمانیا ایمپراطورلغی آلمانلرله مسکون اولان یرلرك اکثریسنی جمع واحاطه ایتمکله، تقسیمات سیاسیه درجه‌سنه کیرمش ایسه‌ده، جنسیتجه آلمانیادن معدود اولوب‌ده، سیاستجه بو ایمپراطورلغك خارجنده بولنان یرلرینه آز دکلدر. بو یرلرك قسم اعظمی آوستریاده بولنیور. بوراده تقسیمات سیاسیه‌یه رعایت ایدوب، آلمانیا دولتنی تعریفله اکتفا ایده‌جکز. سائر آلمان یرلرینك ایسه تابع بولندقلری دولتلر صره‌سنده ذکری طبیعیدر.

حدود ومساحه‌سی.— آلمانیا شمالاً بالطیق وشمال دکیزلریله ودانیمارقه ایله، شرقاً روسیه ایله، جنوباً آوستریا واسویچره، غرباً دخی فرانسه، بلچیقه وفلنکله محدود ومحاط اولوب، آوروپای وسطینك سواحل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شمالیه‌سندن آلپ طاغلرینه و (ویستوله) نك بری طرفندن (رین) ك اوته طرفنه قدر ممتد اولور. مساحهٔ سطحیه‌سی ۵۴۰ ۵۹۶ مربع کیلومتره‌در.

هیئت عمومیه‌سی، جبال وانهاری. — آلمانیا عمومیت اوزره آلپ طاغلرینك شماله طوغری اولان اتکلرندن وبو اتکلرك نهایتندن سواحل شمالیه‌یه قدر ممتد اولان واسع اووه‌لردن عبارت اولوب، همان بتون صولری جنوبدن شماله آقار. ویالکز بر قسم جزئیسی شرقه طوغری آقان طونه حوضه‌سی داخلنده بولنور. آلمانیا آوروپانك اك صوبی چوق یرلرندن اولوب، جنوب شرق کوشه‌سنده غربدن شرقه آقان طونه ایرماغیله اوکا دوکیلن بر چوق نهردن بشقه، شماله طوغری آقان بش بیوك ایرماغی واردر، که غربدن شرقه صایلدیغی حالده: رین، وسر، البه، اودر وویستوله ایرماقلریدر. روسیه‌دن کلن (نیامن) نهرینك دخی منصبی ومجرای اسفلی آلمانیانك داخلنده‌در. بو ایرماقلرك هر برینه صاغ وصولدن بر چوق نهرلر دوکیلوب، آلمانیا اراضیسنی اروا واحیا ایدرلر. آلپ سلسله‌سندن ماعدا وبو سلسله‌نك شماننده وبوکا همان متوازی اوله‌رق غربدن شرقه اوزانیر بر انچق سلسله دها واردر، که ۳۰۰ ونهایت ۴۰۰ متره‌دن زیاده مرتفع اولمدیغی واکثر یرلری اورمانلرله مستور اولدیغی حالده: آلمانیانك ایچنده رین حوضه‌سنی طونه حوضه‌سندن آیریر. وآوستریا حدودینه واصل اونجه، جنوبه طوغری دخی بر قول اوزاته‌رق. چهستانی کرك غرباً وکرك شمالاً آلمانیادن تفریق ایدر. بو سلسله‌نك هر محلی آیری بر اسمله تسمیه اولنه‌رق. اك معروف اسملری (ارزه کبیرکه) و (ریسه کبیرکه) وجنوبه طوغری اوزانان قولنك دخی (باهمه والد) در. آلمانیانك جنوب غربیسنده دخی آلپ سلسله‌سنه همان عموداً واقع بر طاغ بولنیور، که (اسواچ والد) یعنی «قره اورمان» نامیله (رین) مجراسنه متوازیاً جنوبدن شماله طوغری ممتد اولور.

آلمانیا اراضیسی احوال طبیعیه‌سیله اقلیم وهواجه اوچ منطقه‌یه تقسیم اولنه بیلیر: برنجیسی وسطی طاغلردن سواحل شمالیه‌یه قدر ممتد اولان اووه‌لردر، که آنچق بر طاقم یرلر اولوب. اکثر طرفلری قومله. بطاقلقله ویا چالی ایله مستور اوله‌رق. زرعه صالح دکل ایسه‌ده. کوزل مرعالری اولوب. کلیتلی حیوانات بسلنیر، وکوزل بر جنس آت یتیشدیریلیر. بو منطقه چول کبی اولوب منظره‌سی حزن انکیزدر. ایکنجی منطقه آلمانیا وسطنده‌کی طاغلرله اونلرك اتکلری اولوب، ۲۰۰ کیلومتره‌لك وسعتده غایت کوزل تپه‌لر. وادیلر، دره‌لر وبایرلردن عبارت اوله‌رق، غایت کوزل اورمانلر ومرعالرله مستور ومزین وهر طرفی آقر صولرله احیا اونمش اولدیغی حالده، آلمانیانك وبلکه بتون اوروپانك اك متمدن اهالیسیله مسکون ومعمور شهر وقصبه‌لر مملودر. — اوچنجی منطقه ایکنجی منطقه ایله آلپ سلسلهٔ جبالنك آره‌سنده واقع اولوب، باشلیجه طونه‌نك یوقاریکی حوضه‌سندن عبارتدر. بونك غرب طرفی طاغلق اولوب، قره اورمانله مستوردر. وشرق طرفی دوز وواسع بر وادی صورتنده‌در. بو منطقه‌نك جنوبنده آلپ طاغلرینك مرتفع ذروه‌لری بولنیورسه‌ده، بو سلسله آلمانیانك خارجنده اوله‌رق. اسویچره وآوستریا داخلنده بولنیور.

عمومیت اوزره آلمانیا «یوقاری» و «آشاغی»ناملریله ایکی‌یه آیریلوب، یوقاری آلمانیا طاغلق ومرتفع اولان جنوب جهتندن، وآشاغی آلمانیا دخی دوز وآلچق اولان شمال قسمندن عبارتدر. بو تقسیم صرف موقعجه اولمیوب. جنسیت، لسان، مدنیت، اخلاق وسائر هر جهتجه یوقاری آلمانیا ایله آشاغی آلمانیا آره‌سنده بر بیوك فرق واردر. بو ایکی قسمه شمالی وجنوبی آلمانیا دخی دیرلر.

تقسیمات سیاسیه‌سی، مساحه واهالیلری. — آلمانیا ایمپراطورلغی هر بری بر نام وعنوانله وکندینه مخصوص بر صورتله اداره اولنور ۲۶ اداره‌یه منقسمدر، که مساحهٔ سطحیه‌لریله واهالیلرینك مقداریله برابر بروجه زیر ذکر اولنور:

		مساحهٔ سطحیه‌سی	اهالیسی
پروسیه	قرالغی	۳۴۸ ۳۴۷	۲۸ ۳۱۸ ۴۷۰
باویره	»	۷۵ ۸۵۹	۵ ۴۲۰ ۱۹۹
ساقسه	»	۱۴ ۹۹۲	۳ ۱۸۲ ۰۰۸
وورتمبرغ	»	۱۹ ۵۰۳	۱ ۹۹۵ ۱۸۵
باده بیوك	دوقه‌لغی	۱۵ ۰۸۱	۱ ۶۰۱ ۲۵۵
هس	»	۷ ۶۸۱	۹۵۶ ۶۱۱
مکلنبورغ اشولن	»	۱۳ ۳۰۳	۵۷۵ ۱۵۶
مکلنبورغ استرلیچ	»	۲ ۹۲۹	۹۸ ۳۷۱
ساقسه وایمار	»	۳ ۵۹۴	۳۱۳ ۹۴۶
اولدنبورغ	»	۶ ۴۲۲	۳۴۱ ۵۲۵

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

بروнسويق	»	٣ ٦٩٠	٣٧٢ ٤٥٧
ساقسه ماينينكن	»	٢ ٤٦٨	٢١٤ ٨٨٤
ساقسه التنبورغ	»	١ ٣٢٣	١٦٤ ٤٦٠
ساقسه‌قوبورغ‌وغوته	»	١ ٩٥٦	١٩٨ ٨٢٩
آنهالت	»	٢ ٣٤٧	٢٨٤ ١٦٦
اشوارچبورغ سوند— سهاوزن	پرنسلكى	٨٦٢	٧٣ ٦٠٦
اشوارچبورغ — رودلستاد	»	٩٤٠	٨٣ ٨٣٦
والدك	»	١ ١٢١	٥٦ ٥٧٥
رايس اكبر	»	٣١٦	٥٥ ٩٠٤
» اصغر	»	٨٢٥	١١٠ ٥٩٨
شومبورغ ليپه	»	٣٣٩	٣٧ ٢٠٤
ليپه	»	١ ٢١٥	١٢٣ ٢١٢
لوبك مستقل	شهرى	٢٩٧	٦٧ ٦٥٨
برمه »	»	٢٥٥	١٦٥ ٦٢٨
هامبورغ »	»	٤٠٩	٥١٨ ٦٢٠
آلساس ولورن		١٤ ٥٠٩	١ ٥٦٤ ٣٥٥
جمعاً		٥٤٠ ٥٩٦	٤٦ ٨٥٥ ٧٠٤

بو قطعه‌لردن هر برى امور داخليه‌سنده مستقل اولمغله، جمله‌سى آلمانيا ايمپراطورلغى آلتنده بر هيئت اتفاقيه وبر قوهٔ مجتمعه تشكيل ايديورلر. هر برينك اسمى صره‌سنده احوال مخصوصه‌سى آيريجه ذكر اولنه‌جقدر.

آلمانيانك اكثر اهاليسى پروتستان اولوب، يالكز باويره وسائر جنوب طرفلرنده قتوليكلر اكثريت اوزره بولنيورلر.

احوال تاريخيه‌سى. — روماليلر انقراضلرندن بش عصر اول آلمانيانك جنوب جهتنى يعنى اسويچره قطعه‌سيله رين وطونه منبعلرى آره‌سنده‌كى پارچه‌سنى ضبط ايتمشلر ديسه‌ده، هر نصلسه دها ايلرى‌يه گيتمكه رغبت ايتميوب، او وقت اقوام وحشيه حالنده ياشايان جرمانلردن تحفظ ايچون، برطاقم قلعه‌لر انشاسيله اكتفا ايتمشلردى. روماليلرك انقراضندن صكره آلمانيانك جنوب غربى طرفنده‌كى جرمان قوملرى، خارجدن كاوب گچن اقوام مختلفه‌نك تعرضندن مصون اولمق اوزره، بينلرنده بالاجتماع، ايكى هيئت تشكيل ايتمشلردى، كه اك غرب طرفنده‌كى هيئت «سربست» و«مستقل» معناسيله (فرانق)؛ وشرق طرفنده‌كى هيئت دخى «بتون آدملر» يعنى «هيئت مجتمعه» معناسيله (آله‌مانى) اسملرينى آلمشلردى. فرانقلر مرور زمانله (غول) ياخود (غاليا) يعنى اسكى فرانسه‌يى استيلا ايتمكله، كندى اسملرندن مشتق اولان (فرانسز) اسمى اسكى غولوآرله بونلرك امتزاجندن تولد ايدن ديگر بر قومه گچمش؛ و(آله‌مانى) هيئتى محلنده قالمغله، اسملرى بتون جرمان قومنه تعميم واطلاق اولنمشدر. خرستيانلغك آوروپايه دخولندن خيلى وقت صكره رومادن انكلتره وايرلانده‌يه برچوق ميسيونرلر كوندريلوب، اورالرده خرستيانلق نشر اولندقدن صكره، برطاقم ايرلانده‌لى وانكلتره‌لى راهبلر آلمانيايه گچوب، آلمانلرى دخى بو يكى دينه دعوت ايتمكه باشلامشلردى. او وقتلرده آلمانيانك همان هر ناحيه‌سى كندى دره‌بكلرى طرفندن اداره اولنوب، بونلر بولندقلرى حالت وحشيتده آغاجلرك كولكه‌سى آلتنده ديوان قوره‌رق، حكم ايدرلردى.

نهايت فرانقلرك فرانسه‌ده تشكيل ايتمش اولدقلرى دولت اوراده روماليلرك آثار مدنيتندن براز بهره‌مند اولوب، حكمدارلرندن مشهور (شارلمان) تزييد قوت ومكنت ايده‌رك، ساقسونلرى قهر وتدميرله، بتون آلمانيايى يد ضبط واداره‌سنده گچيرمش، واهاليسنى جبراً خرستيان ايتمشيدى. شارلمانك وفاتنده آلمانيا ودها طوغريسى او وقت بو اسمله معروف اولان آلمانيانك جنوب غربى قسمى اوغلى (لويى)نك حصه‌سنه دوشوب، او وقتدن بر مستقل آلمانيا دولتى تشكل ايتمشيدى. بونك اولاد واحفادى حكمدار ويا ايمپراطور عنوانيله اونبجى عصر ميلادى‌يه قدر حكم سوروب، عصر مذكورده سلاله‌لرى منقرض اولمغله، آلمانيا پرنسلرى اجتماع ايله، ساقسونيا پرنسلرندن برينى بالانتخاب آلمانيا ايمپراطورلغنه نصب ايتمشلر؛ واو وقتدن آلمانيا ايمپراطورلرينك انتخابله تعيينى عادت اولمشيدى.

اوصره‌لرده اهل صليب محاربه‌لرى ظهور ايتمكله، حسب التعصب آلمانلر دخى بو محاربات وحشيانه‌يه حصه‌مند اولوب، كروه كروه ممالك اسلاميه‌يه اولان سفرلرندن عودتلرنده، وطنلرينه مدنيت اسلاميه‌نك آثار صناعيه‌سندن بعض نمونه گتيردكلرندن، ايستمه‌يه‌رك، اخلاقلرى كسب ملايمت وحضريت ايتمكله، آوروپانك سائر هر طرفنده اولديغى كبى، آلمانياده دخى مدنيت اسلاميه‌دن مقتبس برمدنيت آثار فعليه‌سى كورلمكله، وصنايع وتجارت دخى ترقى ايتمكه باشلامشيدى. مؤخراً آلمانيانك جنوب غربيسنده برطاقم سيار شاعرلر ظهور ايدوب، آلمان لساننده شعر سويلشلر، وآلمان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لسانی یازلمغه باشلایه‌رق، آلمان ادبیاتنك ایلك تمل‌طاشی قونمشدر.

آنجق آلمانیا حکومات صغیره‌سی بیننده نفاق و محاربه‌لر اکسیك اولمیوب، هر نه قدر که ایمپراطورك انتخابله تعیینی و بو خصوصده بینلرنده منازعه اولمامسی دفعاتله معاهده آلتنه آلنمش ایسه‌ده، ینه بو محاربات داخلیه‌نك اوکی آلنامشیدی. نهایت میلادك ۱۲۷۳ تاریخنده اسویچره‌نك (هابسبورغ) اسمنده بر خاندانه منسوب (رودولف) اسمنده بر آدم ایمپراطورلغه انتخاب اولنغله، آسایشی اعاده، کندینی طانیمق ایستمینلری رام، وآوستریا. استریا. قارنیوله وسائر او طرفلری چهسنادن ضبط ایده‌رك، کسب قوت ایتمکله، ایمپراطورلغی کندی خاندانه حصر ایتمش، وقیز طرفندن اولان سلاله‌سی بو کونه قدر بقا بولوب. آوستریا خاندان حکمداریسندن عبارت بولنمشدر. بو وجهله آلمانیا ایمپراطورلغی آوستریا حکمدارلرینه عائد ایکن، اون سکزنجی عصر میلادی ابتدالرنده پروسیه آیریجه بر قراللق حالنه کیروب، آوستریایه ابراز رقابت ایتمکه باشلامش؛ و ۱۸٦٦ ده پروسیه ایله آوستریا آره‌سنده وقوع بولان محاربه‌ده پروسیه‌نك غالبیتی اوزرینه، آلمانیا حکومات مستقله‌سندن برقاچی پروسیه‌یه الحاق، وآوستریا حکمدارندن آلمانیا ایمپراطورلغی سلب اولنه‌رق، آوستریا ایمپراطورلغیله آلمانیا حکوماتی آره‌سنده هیچ بر علاقه و مناسبت قالمامش؛ ونهایت ۱۸۷۰ ده پروسیه‌نك فرانسه‌یه غلبه‌سی اوزرینه. آلساس ایله لورن پروسیه‌یه الحاق اولندقدن بشقه. پروسیه قرالی آلمانیا ایمپراطوری عنوانینی دخی آله‌رق. عموم آلمانیا حکوماتی پروسیه قرالنی ایمپراطور طانیمش: وبو وجهله بریکی آلمانیا دولتی تشکل ایتمشدر.

مدنیت، معارف، تجارت وصنایعی. — آلمانیا وعلی‌الخصوص یوقاریده تعریف اولنان اوچ منطقه‌سندن وسطی منطقه‌سنده‌کی جهتلری آوروپانك اك متمدن یرلرندن اولوب. هر نه‌قدر بعض خصوصلرده فرانسه وانکلتره‌دن کری ایسه‌ده، برچوق خصوصلرده دخی اونلردن فرسخ فرسخ ایلریدر. معارف هر یردن زیاده منتشر بولنوب، فرانسه وانکلتره‌ده اوقویوب یازمق بیلمین افراد اهالی خیلی مقدارده اولدقلری حالده، آلمانیاده هیچ یوق کبیدر. معارفك حکمت وفلسفه، تاریخ، ادبیات وعلی‌الخصوص السنه‌نك اشتقاقاتیله بینلرنده‌کی مناسباتدن بحث ایدن علم اللسان قسملری وهیئت ونجوم، طب وسائر علوم وفنون آوروپانك هر طرفندن زیاده آلمانیاده ترقی ایتمش؛ وقوپرنیق، کپلر، انکه، قانت، هکل. لیپسنیچ، شلینغ، لسینغ، لپسیوس، شیلر، غوته، بویب، آلکساندر هومبولد کبی نیجه دهات یتیشمشدر.

صنایع هر نه قدر انکلتره وفرانسه‌دن پك کری قالمیورسه‌ده، صنایعی بسلیه‌جك شی تجارت اولوب، حالبوکه آلمانیانك نه انکلتره کبی محصولات صناعیه‌سنی دوکه‌جك مستملکات بعیده‌سی، ونه‌ده فرانسه کبی محصولات تجاریه‌سنك ظرافت ونفاستنده شهرتی اولمدیغندن، والحاصل تجارتی خیلی کری بولندیغندن، وهیئت حاضرهٔ سیاسیه‌یه کیردکدن صکره بسلمکه مجبور اولدیغی قوهٔ کلیهٔ عسکریه ایله عسکرلك وظائف طاقت‌فرساسی قوای فعالیه‌سیله ثروت عمومیه‌سنك بر قسم عظیمنی ضبط ایتدیکندن، ثروت عمومیه‌جه فرانسه وانکلتره‌دن پك کری بولنمقده‌در. بونك ایچون آلمانیا دولتی بو کونکی کونده وار قوتنی آلمانیایه هر صورتله تجارت یوللری آچمق اسبابنك استحصالنه صرف ایتمکده‌در. بر طرفدن دخی آلمانلر، نفوسلری آرتدقجه، آوروپاده بسلنه‌میوب، کرهٔ ارضك سائر قطعات وسیعه‌سنه کروه کروه هجرت ایتمکده اولدقلری حالده، کیتدکلری یرلرده بر آلمان مملکتی بوله‌مامق جهتیله، جنسیتلرینی تبدیل ایله، لسانلرینی اونوتمقده اولدقلرندن، وبو وجهله آلمان جنسیتی هر سنه یوز بیکه قریب نفوس غائب ایتدیکندن، آلمانیا دولتی بو صوك سنه‌لرده آفریقا وآوستralیاده مستملکات ایدنمکده چالیشمقده‌در. دنیله‌بیلیرکه قرون وسطانك آوروپانك سائر طرفلرنده چوقدن ختام بولمش اولان دره‌بکلکلری تقسیماتی آلمانیاده بو کونه قدر دوام ایتمشدر. وهر نه قدر که بو کون دخی آلمانیاده بو تقسیمات موجود ایسه‌ده، بو دفعه پروسیه قراللغنك همتیله تشکل ایدن آلمانیا ایمپراطورلغی اولیله لفظی مراد بر هیئت اولمیوب. آوروپانك اك قوتلی بر دولتی اولدیغندن، آلمانیانك بوندن بویله دها چوق ترقی ایده‌جکی، ومکمل بر دونغایه مالك اولوب، کرهٔ ارضك هر طرفنده مستملکات دخی ایدینه‌رك، تجارتنی ایلری‌یه کوتورمکله، ثروت عمومیه‌سنکده تزاید ایلیه‌جکی شبهه‌سزدر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

واردات ومصارفی، قوهٔ بریه وبحریه‌سی، سفائن تجاریه‌سی، دمیریوللری. — آلمانیا دولتنك وارداتی ٧٤٥ ٢٠٧ ٤٣٦ مارق یعنی تقریباً ٣٧ ½ ملیون انکلیز لیراسندن عبارت اولوب، مصارفی دخی او نسبتده‌در. آنجق حکومات صغیره‌نك کندی الکالری داخلنده اخذ وصرف ایتدکلری مبالغ بو حسابه داخل اولمدیغی کبی، دمیریوللریله پوسته وتلغراف کبی دوائرك دخی واردات صافیه‌سی حساب اولنمشدر.

آلمانیانك حضری قوهٔ عسکریه‌سی ٨٨٤ طابور پیاده، ٤٦٥ بلوك سواری، ٣٦٥ بطاریه، و ١٥٠٠ طوپدن عبارت اولوب، من حیث المجموع ١٩ ٢٦٢ امرا وضابطان، ٤٦٨ ٤٠٩ نفر، و ٨٤ ٠٧٧ بیکیری جامعدر. وقت سفرده ایکی ملیون عسکر چیقارمق اوزره ترتیباتی مهیادر. قوهٔ بحریه‌سی ١٠١ سفائن مختلفه‌دن مرکبدر، که بونلرك مجموعی ١٨٢ ١٠٢ طونیلاته استیعابنده و ١٦٧ ٨٠٥ بیکیر قوتنده اولوب، ٥١٩ طوپی و ١٦ ٥٨١ افرادی جامعدر.

سفائن تجاریه‌سی ٤١٣٥ قطعه اولوب، بونلرك ٦٦٤ ی واپور وقصوری یلکن کمیسیدر. سفائن مذکوره‌نك مجموعی ١ ٢٨٢ ٤٤٩ طونیلاته استیعابنده اولوب، ایچلرنده ٣٨ ٩٣١ طائفه بولنور.

آلمانیانك عموم دمیریوللری ٣٨ ٧١٦ کیلومتره طولنده اولوب، بومجموعدن ٣٣ ٧٨٢ کیلومتره‌لکی دولتك مالیدر؛ ٢٩٠ کیلومتره‌لکی شرکت مالی اولوب، دولتك ید اداره‌سنده‌در؛ و ٤٦٤٤ کیلومتره‌لکی دخی شرکت مالی اولوب، شرکتلر طرفندن اداره اولنمقده‌در. — عموم تلغرافلری دخی ٢٠٥١٠٢٩٤ کیلومتره طولنده‌در.

آلمانیا دولتنك حکمدار ویا ایمپراطورلریله مدت حکومتلری ومنسوب بولندقلری خاندان وسلاله‌لری بروجه زیر ذکر اولنور:

قارلوونجیان سلاله‌سی

	میلادی			
شارلمان	من	٨٠٠	الی	٨١٤
لویی دبونر	»	٨١٤	»	٨٤٠
برنجی لوتر	»	٨٤٠	»	٨٥٥
ایکنجی لویی	»	٨٥٥	»	٨٧٦
طاس باشلی شارل	»	٨٧٦	»	٨٧٧
قارلومان	»	٨٧٦	»	٨٨٠
اوچنجی لویی	»	٨٧٦	»	٨٨٢
شیشمان شارل	»	٨٨٢	»	٨٨٧
پیچ آرنولد	»	٨٨٧	»	٨٩٩
دردنجی لویی	»	٨٩٩	»	٩١١

فرانقونیا خاندانی

برنجی قونراد	»	٩١٢	»	٩١٨

ساقسه خاندانی

برنجی هنری	»	٩١٩	»	٩٣٦
برنجی اوتون	»	٩٣٦	»	٩٧٣
ایکنجی اوتون	»	٩٧٣	»	٩٨٣
اوچنجی اوتون	»	٩٨٣	»	١٠٠٢
سنت هنری	»	١٠٠٢	»	١٠٢٤

فرانقونیا خاندانی

ایکنجی قونراد	»	١٠٢٤	»	١٠٣٩
اوچنجی هنری	»	١٠٣٩	»	١٠٥٦
دردنجی هنری	»	١٠٥٦	»	١١٠٦
دردنجی هنری	»	١١٠٦	»	١١٢٥

ساقسه خاندانی

ایکنجی لوتر	»	١١٢٥	»	١١٣٧

سوآب خاندانی

اوچنجی قونراد	»	١١٣٨	»	١١٥٢
برنجی فردریق باربروس	»	١١٥٢	»	١١٩٠
آلتنجی هنری	»	١١٩٠	»	١١٩٧
فلیپ	»	١١٩٨	»	١٢٠٨
دردنجی اوتون	»	١٢٠٩	»	١٢١٨
ایکنجی فردریق	»	١٢١٨	»	١٢٥٠
دردنجی قونراد	»	١٢٥٠	»	١٢٥٤

فترت

(قلمنکلی کوییوم)	»	١٢٤٧	»	١٢٥٦
(قورنوآیلی ریشارد)	»	١٢٥٧	»	١٢٧٢
(قشتاله‌لی آلفونس)	»	١٢٥٧	»	١٢٧٣

هابسبورغ یعنی آوستریا خاندانی

برنجی رودولف	»	١٢٧٣	»	١٢٩١
آدولف	»	١٢٩٢	»	١٢٩٨
برنجی آلبرت	»	١٢٩٨	»	١٣٠٨

باویره خاندانی

یدنجی هنری	»	١٣٠٨	»	١٣١٣
بشنجی لویی	»	١٣١٤	»	١٣٤٧
دردنجی شارل	»	١٣٤٧	»	١٣٧٨
ونچسلاس	»	١٣٧٨	»	١٤٠٠
روبرت	»	١٤٠٠	»	١٤١٠
یوسه	»	١٤١٠	»	١٤١١
سیغیسموند	»	١٤١١	»	١٤٣٧

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ینه آوستریا خاندانى

ایکنجی آلبرت	«	١٤٣٨	«	١٤٣٩
اوچنجی فردریق	«	١٤٤٠	«	١٤٩٣
برنجی مکسیمیلیان	«	١٤٩٣	«	١٥١٩
شارل کینت (بشنجی)	«	١٥١٩	«	١٥٥٦
برنجی فردیناند	«	١٥٥٦	«	١٥٦٤
ایکنجی مکسیمیلیان	«	١٥٦٤	«	١٥٧٦
ایکنجی رودولف	«	١٥٧٦	«	١٦١٢
ماتیاس	«	١٦١٢	«	١٦١٩
ایکنجی فردیناند	«	١٦١٩	«	١٦٣٧
اوچنجی فردیناند	«	١٦٣٧	«	١٦٥٧
برنجی لئوپولد	«	١٦٥٨	«	١٧٠٥
برنجی یوسف	«	١٧٠٥	«	١٧١١
آلتنجی شارل	«	١٧١١	«	١٧٤٠

ینه باوره خاندانى

یدنجی شارل	«	١٧٤٢	«	١٧٤٥

آوستریا لورن خاندانى

ماریه‌ترزه‌نك زوجى برنجی فرانسوا	«	١٧٤٥	«	١٧٦٥
ایکنجی یوسف	«	١٧٦٥	«	١٧٩٠
ایکنجی لئوپولد	«	١٧٩٠	«	١٧٩٢
ایکنجی فرانسوا	«	١٧٩٢	«	١٨٠٦

پروسیه خاندانى

فردریق کوییوم (بعدالفتره)	«	١٨٧١	«	١٨٨٨
فردریق شارل (شمدیکی ایمپراطور)				

آلمبرت { یاخود دالمبرت (D' Alembert) فرانسه‌نك (آنسیقلوپدیست) یعنی «اصحاب مجموعهٔ فنون» تعبیر اولنان حکماسندن اولوب، میلادك ١٧١٧ تاریخنده پاریسده طوغمش: والده‌سی طرفندن سوقاغه آتیلوب. پولیس طرفندن آلندرق، (روسو) اسمنده فقیر بر جامجینك قاریسنه تسلیم اولنمشیدی. بیوکدن صکره. پدر و والده‌سی کیملر اولدیغنی آکلامش ایسه‌ده. والده‌سی کندیسنی کسب شهرت واعتبار ایدنجیه قدر طانیق ایستمدیکی حالده. جامجینك قاریسی کندیسنی اولاد کبی بیوتمش اولدیغندن. بو قادینه دائما والده‌سی نظریله باقشدر. (سنت ژان لروند) کلیساسی قپوسنده بولندیغندن. اسمنی دخی (ژان لروند) قومشلردی: مؤخراً (آلمبرت) ویا (دالمبرت) اسمنی اخذ ایتمشدر. تا چوجقلغندن علوم ریاضیه‌یه فوق العاده میل واستعدادی اولمغله. ٢٢ یاشنده ایکن. علوم مذکوره‌یه دائر نشر ایتدیکی بعض مطالعاتله کسب شهرت ایدرك. ١٧٤١ ده فنون آقادمیاسی اعضالغنه تعیین اولنمشیدی. متعاقباً جر اثقاله متعلق بعض اثرلر نشر ایتمکله. زمانسنك برنجی ریاضیونی صره‌سنه چکمش؛ و ١٧٤٦ ده برلین آقادمیاسنك روزکارلرك سبب عمومیسی کشفنه مقابل وعد ایتمش اولدیغی مکافاته نائل اولوب، اولبابده تنظیم ایتمش اولدیغی لایحه برلین آقادمیاسی هیئتك او قدر تحسین وتقدیرینه مظهر اولمش، که کندیسنی کمال تفخرله آقادمیالرینك اعضالغنه قبول ایتمشلردر. ١٧٥٠ تاریخنده حکیم (دیدرو) ایله بالاشتراك مشهور (آنسیقلوپدی) یعنی «مجموعهٔ فنون»ك نشرینه باشلامش، وبو مجموعه‌یه علوم ریاضیه‌نك اك عالی مسائلنه دائر بندلر ویردکدن ماعدا بعض ادبی بندلر دخی ویرمش، ومجموعه‌نك مقدمه‌سنی تنظیم ایتمشدر، که بو آثار ادبیه‌سی دخی بین‌الادبا شهرتنی، ومؤخراً فرانسه‌نك عمومی آقادمیاسی اعضالغنه تعیینی موجب اولمش؛ و ١٧٧٢ ده آقادمیانك دائمی کاتبی عنوانی آلمشدر. ١٧٨٣ ده، ٦٧ یاشنده اولدیغی حالده، مثانه‌سنده طاش حصولندن وفات ایتمشدر. علوم وفنونده ید طولاسی اولمغله برابر، بر حکیمه یاقیشه‌جق اخلاقله دخی متخلق، خیرخواه وقناعتکار بر ذات اولوب، فرانسه طرفندن سائر حکما ایله برابر تضییق وتعقیب اولندیغی حالده، پروسیه قرالی بیوك فردریقك کندیسنی برلین آقادمیاسی ریاستنه تعیین ایتمك اوزره واقع اولان دعوتنی قبول ایتمامش؛ وروسیه ایمپراطوریچه‌سی ایکنجی قترینه‌نك اوغلی مربیلکنه نصب ایتمك اوزره اولان تکلیفنی رد ایتمشیدی. وولترحقنده فوق العاده محبت وحسن ظنی اولوب، بینلرنده تعاطی ایتمش اولدقلری مکتوبلر بر بیوك کتاب صورتنده نشر اولنمشدر. خرستیانلغك علیهنده وولترله همفکر وهممسلك ایدی. آثار فنیه وادبیه‌سی پك مقبول اولوب. بر کره ١٨ ومؤخراً ٥ بیوك جلد اوزرینه نشر اولنمشدر. مشهور (قوندورسه) دالمبرتك مدحیه‌سنی یازمشدر.

آلمبرغ { (Almberg) چهستان طاغلرینك جنوبی قسمنده و (باویرا) طوپراغنده بر طاغ اولوب، ٣٧٠٠ قدم ارتفاعی واردر.

آلمتیو { (Alemtejo) «ماوراء تاج» دیمك اولوب. نهر مذکورك صول طرفنده پورتکیز دولتنك بر اسکی ایالتیدر، که پورتکیزك اك بیوك ایالتلرندن اولوب، شرقاً اسپانیا ایله. شمالاً (بیرا) ایالتنك برکوشه‌سیله، غرباً (استرمادور) ایالتیله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و بحر محيط آطلاسى ايله، جنوباً دخى (آلغارو) يعنى «الغرب» ايالتيله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحيه‌سى ٢٤ ٣٩٠ مربع كيلومتره اولديغى حالده آنجق ١٦٩ ٣٦٧ اهاليسى واردر، كه هر كيلومتره باشنه يالكز ١٥ كشى دوشيور. بناءً عليه پورتكيزك اك اهاليسى آز مملكتندر. مركزى (اووره) شهرى ايدى. تقسيمات اخيره صره‌سنده بو قطعه اوچ ايالته تقسيم اولنه‌رق، بونلر دخى (پورتالكره)، (اوورا) و (بيا) ايالتلريدر. [بو كلمه‌لره مراجعت بيوريله.]

آلمجاره (Almijara) اسپانيانك جنوبنده ساحله قريب و (مرتله) شهرينك شمالنده اوزانير بر طاغ سلسله‌سيدر.

آلمريه (Almeria) «المريه» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك جنوبنده، آندالوسيا (يعنى نفس اندلس) قطعه‌سنك جنوب شرقيسنده آق دكيز ساحلنده وبرواسع قويك ايچنده ايالت مركزى بر شهر اولوب، غرناطه‌نك ١٤٢ كيلومتره شرق جنوبيسنده، "٣٠ '٥٢ °٣٦ عرض شمالى ايله "٤٢ '٥١ °٤ طول غربيده واقعدر. ٣٨ ٣٧٨ اهاليسى واردر. بو شهر اندلس حكومت اسلاميه‌سى زماننده خيلى بيوك ومعمور اولوب، پك‌چوق تجارتى وعلى‌الخصوص مشهور ايپك معمولاتى وار ايدى. ميلادك ١١٤٧ تاريخنده اسپانيوللرك الينه كچمكله، اهميتى زائل اولوب، تدنى ايتمشدر. شهرك اوستنده‌كى تپه‌ده عربلردن قالمه برقلعه واردر، كه الآن (القصبه) اسميله معروفدر. ديكر بعض استحكاماتى دخى واردر. ليمانى پك ايى ايسه‌ده، عربلرك ياپمش اولدقلرى ريختم خراب اولوب. يكيدن انشا اولنمامشدر. تجارتى خيلى ايشلك اولوب، جزايرك (اوران) يعنى (وهران) اسكله‌سيله المريه اسكله‌سى آره‌سنده هفته‌ده بركره منتظم صورتده واپور ايشليور. سوقاقلرى طار واكثريسى قالديرمسزدر. قرطبه حكومت اسلاميه‌سنك سقوطندن صكره، تشكل ايدن بركوچك دولت اسلاميه‌نك مركزى اولمش، و ٥٣٢ تاريخ هجريسنده مرابطيندن موحدينك ضبطنه كچمشيدى.

آلمريه (Almeria) اسپانيانك جنوب شرقيسنده بر ايالتدر، كه اندلس قطعه‌سنك قسم شرقيسندن عبارت اولوب، مركزينك اسميله تسميه اولنمشدر. آق دكيز ساحليله (سيرا نواده) سلسلهٔ جبالنك آره‌سنده واقع طاغلق برمحل اولوب، غرب شمالى طرفندن غرناطه، وشرق شمالى طرفندن مرسيه ايالتلريله، وشرق وجنوب طرفلرندن دخى آق دكيزله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحيه‌سى ٨٧٠٣ مربع كيلومتره، واهاليسى ٣٥٧ ٤٣٠ كشيدر، كه هر مربع كيلومتره باشنه ٤٠ كشى دوشر. ايالت ١٠٣ ناحيه‌دن مركب اولوب، ٩ قضايه منقسمدر، كه شونلردر: المريه، برجه، قنجايار، جرغال، هور-قال، اوورا، پورشنا (ياخود برشان)، سورپاس، ولزروبيو، ورا. هواسى عموميت اوزره معتدل او-لوب، سواحلنده حرارت، طاغلرك اوستنده برو-دت غالبدر. سيرا نواده‌نك ذروه‌لرى اكثريا قارله مستوردر. بو سلسله‌دن سواحله طوغرى اوزانان فرعلر واتكلرك كثرتى مناسبتيله اكثر اراضيسى طاغلق ايسه‌ده، طوپراغى غايت منبت اولوب، سلسلهٔ مذكوره‌دن اينن برچوق نهرلرله اسقا اولنور. مذكور طاغلرك اك بيوكلرى (آدره) نهريله (المريه) نهرى آره‌سنده اوزانان (غادور) و المريه نهريله المنصوره نهرى آره‌سنده ممتد اولان (لوس‌فيلابرس)، والمنصوره نهرينك شمالنده اولان (استانچاس) و (ماريه) طاغلريدر، كه بو صكره‌كيلردن برينك ارتفاعى ١٣٩٠، وديكرينك ارتفاعى دخى ١٥٨٩ متره‌در. مذكور اوچ نهرك واونلره دوكيلن كوچك چايلرك كنارلرى غايت كوزل اووه‌لر اولوب، ميوه-دار آغاجلر وكوزل شراب ويرر باغلرله مستوردر. دود آغاجلرى دخى چوق اولوب، اهالى ايپك بوجكى يتيشديررلر. محصولاتى حبوبات متنوعه ايله، زيتون ياغى، ايپك، شراب وسائره‌دن عبارت اولوب. طاغلرنده‌كى قورشون، باقير وكومش معدنلريله مرمر ويشيم اوجاقلرى دخى ثروت محليه‌نك باشلجه منبعلر-ندندر.

آلمريه نهرى (Rio de Almeria) اسپانيانك جنوب شرقيسنده المريه ايالتنده بر نهردر، كه همنامى اولان طاغدن نبعانله، بو طاغله (نواده) سلسله‌سى آره‌سنده شمالدن جنوبه آقه‌رق، ويولى اوزرنده‌كى اراضيى سقى ايده‌رك، المريه شهرينك شرقندن وپك يقيندن بالمرور، المريه كورفزينه دوكيلور.

آلمغره (Almagrera) اسپانيانك آلمريه ايالتنده المنصوره نهرينك صول

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفنده بر طاغدر، كه كثرتلى كومشلى قورشون معدنيله مشهوردر. بو معدنك تا روماليلرك زماندن برى وبلكه قرتاجليلر زماننده بيله چيقارلمقده بولنمش اولديغى قويوليله مثبتدر. شمديكى حالده بو معدنده ٢٠٠ دن زياده قيـو ايشلنمكده اولوب، سـنوى ٨٠٠٠٠٠ فرانق قيمتنده قورشـون و ١٠ مليون فرانق قيمتنده كومش چيقارلمقده‌در.

آلمكر (Alemquer) پورتكيزك ليسبونه ايالتنده تاج نهرينه دوكيلن بر چايك اوزرنده وبر تپه‌نك اتكنده واقع بر قصبه اولوب، عربلردن قالمه برسـورله محاطدر. ٣٠٠٠ اهاليسى اولوب، مياه جاريه‌سنك كثرت ولطافتيله مشهوردر.

آلملو (Almelo) فلنكك شرق طرفنده (اووريسل) ايالتنده بر قصبه اولوب، ٣٧٠٠ اهاليسى وخيلى محصولات صناعيه‌سى واردر.

آلمنار (Almenar) «المنار» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك قطالونه قطعه‌سنده (لريده) ايالتنده ومركز ايالتك ١٨ كيلومتره شمالنده بر قريه اولوب. اوسـتنده بولنان مرتفع بر تپـه‌نك اوزرنده (قاستيلودلموروس) يعنى «عربك قلعه‌سى» ناميله خراب برقلعه واردر. — بواسمله ويا (آلمناره) اسميله اسپانيا وپورتكيزده دها بر چوق قريه‌لر بولنوب، اكثرينك يانده بويله قلعه وقله‌لر بولنديغندن، عربلرك زماننـده بو قلعه‌لر تلغراف مقامنـده آتش وسـائر علامتله اشـارت چكيلكه مخصـوص بولنمش اولدقلرى، وبو مناسبتله (منار) ياخود (مناره) تسميه اولندقلرى آكلاشيليور.

آلمناره (Almenara) «المناره» اسم عربيسندن غلطدر. اسـپانيانك شرق طرفنده واقع (آلقراز) طاغنك بر ذروه‌سـيدر، كه سلسلهٔ مذكوره‌نك اڭ يوكسك محلى اولوب، ١٨٠١ متره ارتفاعى واردر.

آلمندراليو (Almendralejo) اسـپانيانك غرب طرفنده كائن (استرمادور) قطعه‌سنك (باداپوز) ايالتنده ومركز ايالتك ٤٤ كيلومتره شرق جنوبيسنده واقع كوزل بر قصبه اولوب، ٥٨٠٠ اهاليسى واردر.

آلموجيا (Almogia) اسـپانيانك جنوبنده (ملاقه) ايالتنده وملاقه‌نك ٢٥ كيلومتره شمال غربيسنده بر قصبه اولوب، ٦٠٠٠ اهاليسى واردر.

آلموددوار (Almodovar) «المدور» اسم عربيسندن غلطدر. اسپانيانك (جوداد رئال) ايالتنده ومركز ايالتك ٣٠ كيلومتره غرب جنوبيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ٤٨٠٠ اهاليسى واردر. — قرطبه ايالتنده وقرطبه‌نك ٢٣ كيلومتره جنوب شرقيسنده و وادئ كبيرك ساحل يميننده دخى بو اسمله بر قصبه بولنيور، كه بو كون يالڭز ١٣٠٠ اهاليسى وار ايسه‌ده، عربلرك زماننده اڭ متين مواقع مستحكمه‌دن اولوب، مدور شكلنده بر قلعه‌سى اولمغله بو اسمله تسميه اولنمشيدى. — پورتكيزك (آلمتيو) قطعه‌سنده (بيا) ايالتنده و(ليسبونه)نك ٢١٥ كيلومتره جنوب شرقيسنده دخى بو اسمله بر قصبه بولنوب. ٢٥٠٠ اهاليسى واردر. پورتكيزك السنهٔ شرقيه‌يه آشنا علماسندن اولوب، ميلادك ١٨٤٥ تاريخنده وفات ايدن (مورا) بو قصبه‌دن ايدى. — بو اسمده اسپانياده ديكر بعض كوچك قصبه وقريه‌لر دخى واردر.

آلموراويد (Almoravides) اندلسده حكومت سورن (مرابطين) سلاله‌سنه آوروپاليلر طرفندن ويريلن اسمدر، كه «المرابطين»دن غلطدر.

آلموره (Almora) هندستانك شمالنده هيمالايا طاغلرينك غربى اتكلرنده وكنك ايرماغنك منبعلرنده واقع وانكلتره حكومتنه تابع (كماؤن) خطه‌سنك مركزى اولان برقصبه‌در، كه دهلينك ٣٠٠ كيلومتره شرق شماليسنده، ٢٩° ٣٥′ ٣٠″ عرض شمالى ايله ٧٧° ١٨′ ٢٨″ طول شرقيده و ١٦٢٧ متره‌لك ارتفاعده واقع اولوب، ٦١٥١ اهاليسى واردر. بو قصبه‌نك جوارلرينه انكليز مأمورلرى يازين تبديل هوايه كيدرلر.

آلمولويان (Almoloyan) مكسيقه‌نك (قوليما) ايالتنده وقوليما شهرينك ٥ كيلومتره شمال غربيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب. ٥٠٠٠ اهاليسى واردر.

آلمون (Almon) انكلتره‌نك مربستى طرفنه منسوب سياسى محررلرندن اولوب، امور سياسيه وتراجم احوال وسائره‌يه دائر بر قاچ كتاب تأليف ايتمش؛ وصنعتى كتابجيلق اولمغله، بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چوق کتب معتبره دخی نشر ایلشدر. میلادك ۱۷۳۸ تاریخنده لیورپولده طوغوب، ۱۸۰۵ ده وفات ایتمشدر.

آلموناسید { یاخود المناسید (Almonacid) «المناکد» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك آراغون قطعه‌سنده برچایدر، که (تروئل) ایالتنده (قوقالون) طاغندن نبعانله، سراغوسه (یعنی سرقسطه) ایالتنه کیروب، بر آز مسافه‌ده یر آلتنده غائب اولدقدن صکره، ینه ظهور ایله، (ابره) ایرماغی تابعلرندن (آغوآس) نهرینه دوکیلور. آنجق قوراقلق موسملرنده یولده قورویوب، نهر مذکوره واصل اوله‌ماز. — اسپانیاده بو اسمده بر قاچ کوچك قصبه وبیوك قریه‌لر دها بولنوب، اك مشهورلری بلنسیه‌نك ٤۰ کیلومتره شمال غربیسنده واقع اولانیدر، که مرکزی بولندیغی ناحیه ایله برابر عرب اهالیٔ مسلمه‌سیله مسکون اوله‌رق، اسپانیانك خرستیانلر طرفندن ضبطندن صکره، اهالیسی قیام ایدوب، اسپانیا حکومت نصرانیه‌سنی خیلی وقت مشغول ایتمشلردر.

آلمونته { (Almonte) اسپانیانك استرمادوره قطعه‌سنده (قاچرس) ایالتنده بر چایدر، که (وادی‌لب) طاغلرندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، ۱۲۰ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، صول ساحلدن (تاج) ایرماغنه دوکیلور.

آلمونته { (Almonte) اسپانیانك جنوبنده (هوئلوه) ایالتنده ومرکز ایالتك ۳۸ کیلومتره شرقنده بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وخیلی تجارتی واردر.

آلمونته { (Almonte) آمریقای شمالیده دومینیون قطعه‌سنده (اونتاریو) ایالتنده بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی واردر. جوارنده (اوتاوه) نهری تابعلرندن (میسیسیپی) دنیلن چای خیلی ارتفاعدن دوشمکله، بونك صویله چویریلیر برچوق فابریقه‌لر یاپلشدر. که بو فابریقه‌لر مذکور قصبه‌یه بر اهمیت تجاریه قزاندیریور.

آلموندبوری { (Almondbury) انکلتره‌ده (یورق) سنجاغنك (وست ریدینغ) قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۱۶۷۰ اهالیسی واردر. ناحیه‌سنك اهالیسی ٦٤۳۰۰ کشی اولوب، همان جمله‌سی فابریقه‌لرده ایپلك بوکمك صنعتیله مشغولدرلر. قصبه پك اسکی اولوب، وقتیله ساقسون حکمدارلرینك پایتختی ایدی.

آلمونقار { (Almunecar) «المنکر» دن غلط اولمسی ملحوظدر. اسپانیانك (غرناطه) ایالتنده وغرناطه‌نك ٦۲ کیلومتره جنوبنده، (مرتله) قضاسنده و(مرتله) نك ۱۸ کیلومتره غربنده بر قصبه واسکله اولوب، ٤۰۰۰ اهالیسی وشکر وپاموق محصولاتی واردر؛ وخیلی ایشلك براسکله‌در.

آلموهاد { (Almohades) اندلسده حکومت سورن موحدین سلاله‌سنه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر.

آلمه { (Alma) قریم شبه‌جزیره‌سنده بر نهردر، که چادیر طاغندن نبعانله، کوزل بر وادی اسقا ایده‌رك، سیواستوپولك ۲۸ کیلومتره شمالنده قره‌دکیزه دوکیلور. فرانسز وانکلیز عسکری ۱۸٥٤ تاریخ میلادیسنده بو نهرك کنارنده روس عسکریله محاربه ایدوب، بر بیوك مظفریته نائل اولمشلردر. — نهر مذکورك کنارنده بو اسمده بیوجك بر قریه دخی واردر. — فرانسزلر بو مظفریتك نامنه اوله‌رق، جزایرده جزایر ایله قسطنطینیه آره‌سنده تأسیس ایتمش اولدقلری بر کوچك شهره (آلمه) نامنی ویرمشلردر.

آلمیدا { (Almeida) برزیلیانك (اسپیریتو سانتو) ایالتنده. (رئیس‌ماغوس) نهری منصبنك جوارنده دکیزه ناظر کوزل بر تپه‌نك اوزرنده و(ویقتوریا) شهرینك ۳۰ کیلومتره شمالنده واقع بر قصبه اولوب، ٤۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلمیدا { (Almeida) پورتکیزك (بیرا) خطه‌سنده (غوآرده) قضاسنده واسپانیا حدودی قربنده، لیسبوننك ۳۷۰ کیلومتره شمال شرقیسنده مستحکم بر قصبه اولوب، ٦۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلمیدا { دون‌فرانسوا — یاخود المیداد (Don-François d'Almeida) پورتکیزك مشهور آمیراللرندن اولوب، میلادك ۱۵۰۵ تاریخنده هند شرقی خدیویتنه نصب اولنمش؛ واورالرده برطاقم فتوحاته نائل اولوب، ۱۵۰۸ ده مصر حاکمی علامات چراکسه‌دن قانصو الغورینك دونغماسنی منهزم ایتمش ایسه‌ده، ینه غضبه اوغرایوب، عزل اولنمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و پورتكيزه عودت ايدركن، اميد بورونى قربنده آفريقايه چيقمغله، (كافر) قومى طرفندن قتل اولنمشدر. — بونك اوغلى (لوران آلميدا) دخى پدرينك معيتنده بولنوب، واقع اولان محاربه لرده ابراز جسارت ايتمش، وبو محاربه لرك برنده پدرندن اول قتل اولنمشدر.

آلميريم } (Almeirim) پورتكيزك (استرمادوره) خطه سنده (سانتارم) قضاسنده وتاج نهرينك ساحل يسارى قربنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ٣٢٠٠ اهاليسى واردر. بو قصبه وقتيله پورتكيز حكمدارلرينك ياز موسمنه مخصوص پايتختى ايدى.

آلن } (Aalen) آلمانيانك (وورتمبرغ) خطه سنده (ياغست) سنجاغنده بر قصبه در، كه سوآب آلپ طاغنك بر كوزل واديسنده و(رين) نهرى تابعلرندن (نقار) نهرينه دوكيلن قوشر چايى قربنده واقع اولوب، ٥٥٥٢ اهاليسى ومنسوجات وقوردله فابريقه لريله دباغخانه وبوياخانه لرى واردر.

آلن } (Allain, Alle) ياخود آله (جورا سلسلهٔ جبالندن نبعانله. اسويچره نك برنه) ناحيه سنده برمقدار جرياندن صكره، فرانسه يه دخول ايدن بر نهردر، كه شمال شرقيدن جنوب غربيه طوغرى آقه رق، (بلفور) ايالتنى شق ايله، (دويس) ايالتنه كيروب. اوراده (دويس) نهرينه دوكيلور. مجراسى ٦٥ كيلومتره در.

آلن } (Allen) شمالى مجتمعده بو اسمله برقاچ قضا بولنديغى كبى. ايرلانده ده دخى ٨٠ كيلومتره طول و ٤٠ كيلومتره عرضى اولان بر بيوك بطاقلغك وبر چوق كوچك نهر وكوللرك اسميدر.

آلنبورغ } (Allenburg) بو اسمله آلمانياده اوچ قصبه واردر: برنجيسى پروسيه نك وسطنده كى (هسه) خطه سنده. (قاسل) ايالتك (ويچهاوزن) سنجاغنده. و(ورا) نهرى اوزرنده اولوب، ٣٠٦٠ اهاليسى واردر. — ايكنجيسى شرقى پروسيه خطه سنده (قونيغسبرغ) ايالتك (فهلانو) سنجاغنده ومركز لوانك ١٥ كيلومتره جنوبنده واقع اولوب، ٢٠٤٠ اهاليسى واردر. — اوچنجيسى رين پروسيه سى خطه سنده (دوسلدورف) ايالتك (اسن) سنجاغنده اولوب. ٢٣٣٣ اهاليسى واردر.

آلنت } (Allent) ميلادك ١٧٧٢ تاريخنده فرانسه نك (سنت اومار) قصبه سنده طوغوب، ١٨٣٧ تاريخنده وفات ايتمشدر. ابتدا ضابط اولوب، قائمقاملق رتبه سنه قدر چيقمش، وبعده شوراى دولت وهيئت اعيان اعضالغنه تعيين اولنمشيدى. فنون حربيه يه متعلق بر چوق آثرلر يازمشدر، كه اك مشهورلرى «فرانسه ده فنون حربيه ومؤسسات عسكريه نك تاريخى» عنوانلى تأليفيدر.

آلنتوون } (Allentown) شمالى مجتمعه نك (پانسلوانيا) جمهوريتنده (لهيك) قونته سنك، يعنى سنجاق ويا قضاسنك مركزى اولان بر شهردر، كه (لهيك) نهرينك صاغ طرفنده بر تپه نك اوزرنده و(فيلادلفيا)نك ٨٠ كيلومتره شمال غربيسنده واقعدر. ميلادك ١٦٧٢ تاريخنده تأسيس اولنديغى حالده، ١٨٦٩ ده، اكثرى آلمان اولملق اوزره، ١٨٠٠٠ اهاليسى وار ايدى.

آلندورف } (Allendorf) آلمانياده بو اسمله بر چوق قريه وكوچك قصبه لر بولنوب، اك مهملرى «پروسيهٔ غربى» خطه سنده (قاسل) ايالتنك (ويچهاوزن) سنجاغنده بولنانيدر، كه قضا مركزى اولوب، (ورا) نهرى اوزرنده واقع و ٤٠٤٠ اهاليى جامعدر.

آلنده } (Allende) مكسيقه نك وسطلرنده (غوآناپوآتو) ايالتنده ومركز ايالتك ٨٠ كيلومتره شرق جنوبيسنده. (لايه) نهرى اوزرنده واقع بر شهر اولوب. ١٢٠٠٠ اهاليسى وقربنده قاپلجه لرى واردر.

آلنستاين } (Allenstein) پروسيه نك شرق طرفنده (قونيغسبرغ) ايالتنده وقونيغسبرغ شهرينك ١٢٦ كيلومتره جنوبنده سنجاق مركزى بر قصبه اولوب. (آله) نهرى اوزرنده واقع و ٥٥٠٠ اهاليى جامعدر.

آلنسون } (Alençon) فرانسه نك شمال غربى جهتنده كائن (اورن) ايالتك مركزى اولان برشهردر. كه ايالتك حدود جنوبيه سنده و (سارته) نهرينك ساحل يميننده، وپاريسك ١٩١ كيلومتره غربنده واقع اولوب. ١٦٠٤٠ اهاليسى. صنايع، زراعت وساره جمعيتلرى. مكتب اعدادى ودار المعلمينى، ١٤٠٠٠ جلدى حاوى بر كتبخانه سى. رصدخانه سى. تاريخ طبيعى نمونه خانه سى، موزه خانه سى، دانتله وبز فابريقه لرى، حيوانات تجارتى واردر. شهرك نفيس چوق واسكى ابنيه سى او-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

لوب، سوقاقلری دخی منتظم ایسه‌ده، حزن‌انکیز بر منظره‌سی واردر.

آلنسون قونت ودوقه‌لری (Contes et ducs d'Alençon) فرانسه قراللرندن اوچنجی فلیپك ایکنجی اوغلی (شارل دو والوآ) نك نسلندن متسلسل بر دره بکی خاندانیدر، که تمام اصولنك مرعیتی زمانلرنده فرانسه امور سیاسیه‌سنده بعض نفوذ وتأثیرلری اولمشدر. آلنسون شهرنده سرایلرینك خرابه‌لری موجوددر.

آلنو (Alnö) اسوجك سواحل شرقیه‌سی قرینده و(بوتنیا) کورفزی ایچنده بر کوچك آطه‌در، که ٢٥′ ٦٢° عرض شمالی ایله ١٥ طول شرقیده واقع اولوب، ٦٠٠ اهالیسی، دمیر معدنی وصید ماهیسی واردر.

آلنوال (Allainval) میلادك ١٧٠٠ تاریخنده فرانسه‌نك شارتره خطه‌سنده طوغوب ١٧٥٣ ده پارسده وفات ایتمش بر آبه اولوب، بر طاقم فاجعه‌لر یازمشدر.

آلنویق (Alnwick) انکلتره‌نك شمال طرفنده (نورتومبرلاند) قونتلغنك بر قصبه‌سیدر، که شمال دکیزندن ٧ کیلومتره‌لك مسافه‌ده و(نوقاسل)ك ٥٧ کیلومتره شمالنده واقع اولوب، ٧٠٠٠ اهالیسی، بیره، مشین وطوغله فابریقه‌لری واردر. جوارنده آلنویق سرایی بولنیور، که وقتیله (نورتومبرلاند) دوقه‌لرینك اقامتگاهی ایدی.

آلوآ (Alloa) اسقوچیانك شرق طرفنده (قلاقانان) قونتلغنده بر قصبه‌در، که (دوون) نهرینك منصبنده وادیمبورغك ٤٠ کیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ٨٤٢٨ و(نوسوچی) قریه‌سیله برابر ٩٣٦٢ اهالیسی ومشهور بیره فابریقه‌لریله کور معدنلری واردر. شهرك ایچنده ١٣ نجی عصر میلادیده یاپلمش کوزل ومرتفع بر قله بولنیور. بو شهر اسقوچیه‌نك مشهور رساملرندن (داوید آلان)ك وطنیدر.

آلوار (Alvar وانکلیزجه Ulwar) هندستانك شمال غربیسنده انکلتره دولتنك حمایه‌سی آلتنده بولنور بر کوچك حکومتله بونك مرکزی اولان بر شهردر. شهر دهلینك ١٥٦ کیلومتره جنوب غربیسنده و ٣٠′ ٢٧° عرض شمالی ایله ٧٤° ٤٠′ طول شرقیده واقع اولوب، اون بش یکرمی بیك اهالیسی واردر. بو شهر کوزل بر سور ایچنده وهر طرفی اورمانلر وباغچه‌لرله محاط اولوب، غایت کوزل بر منظره‌سی واردر. — آلوار پرنسلکی دهلینك جنوبنده، (بهارتپور) ایله (جایپور) پرنسلکلری وانکلیزلرك النده بولنان (کورکاون) ایالتی آره‌سنده اولوب، شمالدن جنوبه اولان طول وسطیسی ١٠٠ ویا ١١٠ وعرض وسطیسی ٦٥ کیلومتره‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی ٩٢٥ مربع کیلومتره اولوب، تقریباً ٤٠٠٠٠٠ اهالیسی واردر. اراضیسی کوزل اولوب، مرکزی اولان (آلوار) دن بشقه راجکر، تیجاره، یانکر، کویندکر وماچری قصبه‌لری واردر، که بونلرك اخیری مقدما راجه‌نك مقری ایدی. وارداتی اون ملیون فرانق قیمتنده اولوب، راجه انکلتره حکومتنه جزئی بر ویرکی ویریور.

آلوارادو (Alvarado) مکسیقه‌نك جنوبنده (وراقروز) ایالتنده بر قصبه‌در، که همنامی اولان بر کولی مکسیقه کورفزندن آیران طار بر دیلك اوزرنده واقع اولوب، هواسی آغیر وصیقه‌لیدر.

آلوارادو (پدرو — یاخود دالوارادو (Pierre d'Alvarado) آمریقایی ضبط ایدن اسپانیول رؤساسندن (قورتز) ك رفقاسندن اولوب، میلادك ١٥١٨ تاریخنده مکسیقه‌نك ضبطنده ابراز شجاعت ایتمکله، (غواتمالا) والیلکنه تعیین اولنمش؛ و١٥٤١ ده آمریقالیلرله ایتدیکی محاربه‌لرك برنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

آلوارادو (آلفونس — یاخود دالوارادو (Alphonse d'Alvarado) ینه آمریقایی ضبط ایدن اسپانیول رؤساسندن اولوب، پرونك فتحنده (پیزاره) نك معیتنده بولنمش؛ وپرونك باش قوماندانلغنه تعیین اولنوب، آلماغرویه قارشی پیزاره‌یی التزام ایتمشیدی. میلادك ١٥٥٣ تاریخنده تنکیلنه مأمور اولدیغی اشقیا طرفندن مغلوب اولمغله، کدرندن وفات ایتمشدر.

آلوارد (Allevard) فرانسه‌نك شرق طرفنده‌کی ایالاتندن (ایزره) ایالتنده مرکز ایالت اولان (غرنوبله) شهرینك ٤٦ کیلومتره شمال شرقیسنده ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه او-

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لوب، ٣٠٣٠ اهالیسی وقربنده بر قاچ معدن ایله قاپلیجه‌لری واردر.

آلوارز { (Alvarez) پورتکیزك (بیرا) خطه‌سنده (قوئیمبره) ایالتنده (غوئس) قضاسنك (آرغانیل) ناحیه‌سنده بر قصبه‌در، که مرکز قضانك ١٥ کیلومتره قدر جنوبنده واقع اولوب، ٣١٣٦ اهالیسی واردر.

آلوارز { فرانسوآ — (Fr. Alvarez) پورتکیز قرالی امانوئلك باش پاپاسی اولوب، میلادك ١٥١٥ تاریخنده کاتب صفتیله حبشستانه کوندریلن بر هیئت سفارتك معیتنه کیتمش اولمغله، عودتنده مملکت مذکوره حقنده مکمل بر کتاب نشر ایتمشدر، که دفعاتله طبع. وآوروپانك اکثر السنه‌سنه ترجمه اولنمشدر.

آلوئوس { (Aloëus) یونان قدیم اساطیرینه کوره (تیتان) نام جن ایله ارضدن متولد بر جن ایدی.

آلوئیسی { (Aloisi) بولونیا رساملرندن اولوب، میلادك ١٥٧٨ تاریخنده طوغمش، و١٦٣٨ ده وفات ایتمشدر.

آلوبروج { یاخود آلوبروژ (Allobroges) اسکی روماليلرك زماننده فرانسه‌نك شرق جنوبی طرفلرنده ساکن بولنمش بر قومدر، که کلت امتنك قبائلندن بولنمش اولدیغی ملحوظدر. بونلر مشهور آنیبال ایله خیلی وقت اوغراشمشلر؛ وقبل‌المیلاد ١٢٠ تاریخلرنده روماليلر طرفندن ضبط اولنمشلردی. فرانسه دولتی ١٧٩٢ تاریخ میلادیسنده بو مملکتی فتح ایتمسی اوزرینه، بریلردن تشکیل ایتدیکی برآلایه «آلوبروجلر آلایی» نامنی ویرمشیدی.

آلوته { یاخود آلت ویا اولت (Aluta, Alt,) (Olt) آوستریا ومجارستان دولتنك ترانسلوانیا یعنی اردل خطه‌سیله رومانیانك بر نهریدر، که ترانسلوانیا ایله بغدان آره‌سنده اولان (قارپات) طاغلرندن نبعانله. ابتدا جنوبه طوغری آقوب، (ایلیا قالوه) شهرینه واصل اولنجه. بردن‌بره شماله وبعده شرقه ونهایت ینه جنوبه طوغری دوندرك، (اروتنتورم) یعنی «قزیل قله» موقعنده قارپات سلسله‌سنی شق ایله. رومانیایه بالدخول افلاقك منبت اووه‌لرینی اسقا. وصاغ وصولدن بر چوق چایلر اخذ ایتدکدن‌صکره. (نیکبولی) شهرینك قارشیسنده صولدن طونه ایرماغنه دوکیلور. ترانسلوانیاده (فوغاراس) شهرینك ایچندن کچوب، اوراده (قرونستاد) ایله (هرمانستاد) نهرلرینی اخذ ایتدیکی کبی، افلاقده دخی (ریمنیق وولچیا) ایله (اسلاتینه) قصبه‌لرینك ایچندن کچر. مجراسی تقریباً ٤٢٠ کیلومتره طولنده اولوب، جریانی پك خیرلی اولدیغندن، سیر سفائنه صالح دکلدر. صولرنده بعض آلتون ریزه‌لری بولنیور.

آلوجلی { معمورة‌العزیز ولایتنك مرکز قضاسنده بولنان بر عشیرتدر، که ٢٠٠٠ قدر نفوسی جامعدر.

آلور { (Allour) وانکلیزجه (Alloor) بو اسمله هندستانده ایکی قصبه واردر، که بری دکان قطعه‌سنك نظام الکاسنده وحیدرآبادك ٤٦ کیلومتره غربنده. ٢٠′ ١٧° عرض شمالی ایله ٧٥° ٤٨′ طول شرقیده؛ — ودیکری (نکپور) ایالتنده ونکپور شهرینك ٢٧٢ کیلومتره جنوب شرقیسنده، ٤٩′ ١٩° عرض شمالی ایله ٧٩° طول شرقیده واقعدر.

آلور { (Alor) هندستانك سند قطعه‌سنده بکار شهرینك ٦ کیلومتره جنوب شرقیسنده وسند نهرینك ساحل یساری قربنده، ٢٧° ٤٠′ عرض شمالیده قدیم بر شهر ایدی، که الیوم خرابه‌لری موجوددر. بو خرابه‌لرك یاننده اسکی زماندن قالمه اوچ کرلی بر کوپری وبر کوچك کوی بولنیور.

آلوره { (Alora) اسپانیانك ملاقه ایالتنده وملاقه شهرینك ٣٧ کیلومتره شمال غربیسنده قضا مرکزی برقصبه‌در. که قرطبه‌دن ملاقه‌یه کیدن دمیر یولك اوزرنده، (وادی‌الحورسه) نهری کنارنده واقع اولوب، ٧٠٠٠ اهالیسی واردر.

آلوری { آلکساندر — (Al. Allori) فلورانسه‌نك مشهور رساملرندن اولوب، (برونزینو) لقبیله مشهوردر. میلادك ١٥٥٥ تاریخنده طوغوب، ١٦٠٧ ده وفات ایتمشدر. ابتدا عمجه‌سی (آنجلو آلوری) دن وبعده رسام مشهور (میکل آنجلو) دن تعلم هنر ایدوب. آوروپا موزه‌خانه وسرایلرینی تزیین ایدن بر چوق مشهور تصویرلر وجوده کتیرمشدر. بونلرك اك مشهورلری حضرت ابراهیمك اوغلنی قربان ایتمکه حاضرلندیغی مصور

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولان تصویر ایله حضرت عیسانك الیله توبه‌کار اولان بر زانیه‌نك رسمیدر، که ایکیسی ده فلورانسه کلیسالرنده محفوظدر. کندیسنك علم تشریحده دخی مهارتی اولدیغندن، رسملری پك طبیعیدر. — اوغلی (قریستوف آلوری) دخی مشهور رسام اولوب، رسملرك تلوینننده پدرینی پچمشدر. میلادك ۱۵۷۷ تاریخنده طوغوب، ۱۶۲۱ ده وفات ایتمشدر.

آلوزاینه (Alozayna) «الاذینه» دن غلط اولمسی ملحوظدر. اسپانیانك ملاقه ایالتنده وملاقه شهرینك ٤۱ کیلومتره شمال غربیسنده بر کوچك قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلوست وفلمنکجه آلست (Alost, Alst) بلچیقه‌نك شرقی (فلاندره) خطه‌سنده قضا مرکزی بر شهردر، که (اسقو) نهری تابعلرندن (دندره) چاینك اوزرنده وبروکسلك ۳۱ کیلومتره غرب شمالیسنده واقع اولوب، ۲۲۸۹۱ اهالیسی، دانتله، تول، خاولی وسائره فابریقه‌لری واردر. اسکی برشهر اولوب، کوزل برطاقم ابنیهٔ عتیقه‌سی واردر. بر آره‌لق مستقل بر قونتلغك مرکزی اولمشیدی.

آلوشته (Alouchta) قریمك ساحل جنوبیسنده بالیقلی اووه‌نك بحراً ۱۰۰ کیلومتره شرق شمالیسنده، وآق مسجدك ۳۳ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر کوچك قصبه اولوب، تاتار اهالیٔ مسلمه‌سیله مسکوندر. قدیم بر موقع اولوب، بعض آثار عتیقه‌سی واردر.

آلومبره (Alumbre) آرجنتین جمهوریتنك (جوجوی) و(سالته) ایالتلرنده بر طاغ سلسله‌سیدر، که (ورمیو) ایرماغنك اك بیوك تابعلرندن اولان (سان فرانسقو) نهری وادیسنك شرق طرفنده اوزانیر. ارتفاعی حذای بحردن ۲۵۰۰ واطرافنده‌کی اووه‌لرك حذاسندن ۱۲۰۰ متره اولوب، (شاقو) دنیلن صحرای واسعه ناظر اولان طرفی آغاجلرله مستور اولمغله، اورادن برچوق نهرلر نبعان ایدیورسه‌ده. هیچ بری (ورمیو) ایرماغنه قدر واصل اولمیوب، هپسی یولده قورورلر.

آلومپرا (Alompra) هند چینینك (برمان) خطه‌سنده حکومت سورن دولتك مؤسسی اولوب. بر عادی عائله‌یه منسوب اولدیغی حالده، ذکاوت وجسارت فوق‌العاده‌سی قوتیله وطننی (پکوآن) لرك بیوندروغندن قورتاره‌رق، انکلیزلرله بر معاهده عقد ایتمش؛ واونلرك دخی یاردمیله میلادك ۱۷۵۵ تاریخنده حکمدارلغنی اعلان ایدوب، اطرافنده بر خیلی مملکتلر ضبط، وپایتخت اتخاذ ایتدیکی (رانکون) شهرینی بنا ایتمشدر.

آلونو (Aluno) ایتالیانك اون‌بشنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، بعض مشهور رسملری فرانسه‌نك (لووره) سراینده محفوظدر.

آلونی یاخود آلونیا (Aloni, Alonia) مرمره دکیزنده مرمره آطه‌سنك جنوبنده واقع (پاشا لیمانی) آطه‌سنك روبجه اسمیدر. [«پاشا لیمانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلوه (Alva) پورتکیزك (غوآرده) و(قوییره) ایالتلرنده بر نهردر، که (سیرا دسترلا) طاغندن نبعانله (موندغو) ده صاغدن (رایو) نهرینه دوکیلور.

آلویانو (Alviano) ونديك سردارلرندن اولوب، میلادك ۱٤۵۵ تاریخنده طوغمش، وکرك امور حربیه وعسکریه‌ده، کرك ادبیات وشعرده بیوك بر مهارت کوسترمشدر. آلمانیا ایمپراطوری مکسیملیانه غالب کله‌رك، غوریچه، تریسته وفیومه‌یی ضبط ایتمش ایسه‌ده، مؤخراً فرانسه قرالی اون ایکنجی لویی طرفندن ۱۵۰۹ تاریخ میلادیسنده مغلوب اولوب، اسیر طوتلش؛ واوندن صکره فرانسه‌نك خدمتنه کیرمشدر.

آله (Alle) پروسیه‌نك شرق طرفنده بر کوچك نهردر، که (قونیغسبرغ) ایالتنك جنوبنده کائن بر کوچك کولدن چیقوب، شماله طوغری جریانله، آلنستاین، هایلسبرغ، فریدلاند وآلنبورغ قصبه‌لرندن پچه‌رك، ۱۸۰ کیلومتره‌لك مسافه قطعندن صکره، قونیغسبرغك ٤۳ کیلومتره شرقنده (پرکل) نهرینه دوکیلور.

آله (Alais) فرانسه‌نك (غارد) ایالتنده، (نیم) شهرینك ٥۰ کیلومتره شمال غربیسنده وپاریسك دمیر یول خطیله ٦۷٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۱۹۲۳۰ اهالیسی، اولدقجه مکمل مکتبلری، ۵۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، زراعت وصنایعه مخصوص آیری آیری جمعیتلری، کلیتلی معدنلریله معدن کوری واردر. تجارتی پك ایشلك اولوب، باشیجه مصنوعات

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معدنیه‌یه متعلق ایسه‌ده، ایپك، شراب، زیتون‌یاغی وسائر محصولات ارضیه تجارتی دخی واردر.

آلهاما (Alhama) «الحام» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانك وسطلرنده بر نهردر، كه (سوریا) ایالتنده (مونقایو) سلسله‌سنه مربوط بر طاغدن نبعانله، شمال شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، (لوغرونیو) و (ناواره) ایالتلرینك ایچندن بالمرور، بر طاقم چایلر دخی اخذ، وبر چوق اراضی سقی ایتدكدن‌صكره ابره ایره ایرماغه دوكیلور. مجراسنده بعض میاه حارهٔ طبیعیه بولنمق مناسبتیله اندلس عربلری طرفندن (وادی الحام) تسمیه اولنمشدر.

آلهاما (Alhama) كذلك «الحام» اسم عربیسندن غلطدر. بو اسمله اسپانیاده ایكی قصبه ایله بر چوق قریه‌لر واردر، كه ایلیجه‌لری بولنمق حسبیله بویله تسمیه اولنمشلردر. — قصبه‌لرك بری غرناطه ایالتنده غرناطه شهرینك ۵۰ كیلومتره جنوب غربیسنده، مرتفع بر محلده ودرین بر بوغازك اوستنده واقع اولوب، ۷۵۰۰ اهالیسی وجوارنده نقریس وسائر امراضه پك ایی كلن قاپلیجه‌لری واردر. بو قاپلیجه‌لرك ابنیه‌سی رومالیلرك زماندن قالمه اولوب، اورادن آقان بر چای دخی (آلهاما) یعنی (نهرالحام) تسمیه اولنور. اندلس اهل اسلامی بو قصبه‌یی فوق العاده تزیین واعمار وتوسیع ایتمشلردی، وابنیه‌سی الآن عرب طرزنده‌در. موقعك دخی لطافتی حسبیله بو قصبه‌نك اهل اسلامك الندن چیقمسی عرب شعراسنك بر چوق مرثیه‌لرینه واسپانیا شاعر ومورخلرینك بعض فخریه‌لرینه مبنی علیه اولمشدر. بو قصبه‌نك یاننده اولوب، ۲۰۰۰ متره ارتفاعی اولان بر طاغ دخی (آلهاما) ودها طوغریسی (الحام) طاغی تسمیه اولنور، ودیكر بر اسمی ده (نجدا) در. — ایكنجیسی (مرسیه) ایالتنده ومرسیه شهرینك ۲۹ كیلومتره جنوب غربیسنده، مرتفع طاغلرله محاط بر اووه‌نك اورته‌سنده وبر قلعه ایله مستحكم بر قیانك آلتنده واقع اولوب، ۶۹۰۰ اهالیسی ومشهور قاپلیجه ومعدن صولری واردر. قاپلیجه‌لرینك ابنیه‌سی رومالیلرك زماندن قالمه‌در. — كویلرك اك بیوكی (المریه) ایالتنده ومركز ایالتك ۱۹ كیلومتره شمال غربیسنده اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی واردر. — سراغوسه (یعنی سرقسطه) ایالتنده‌كینك ایسه یالكز ۶۰۰ اهالیسی وار ایسه‌ده، قاپلیجه ومعدن صولری مشهور اولوب، رومالیلرك زماننده (آقوهٔ بیلبیلیتاناروم Aquæ Bilbilitanarum) اسمیله معروف ایدی.

آلهامبرا (Alhambra) «الحمراء» اسم عربیسندن غلطدر. غرناطه‌ده اندلس اهل اسلامنك بنا كرده‌سی اولان مشهور بر سرای، واسپانیانك (جوداد رئال) ایالتنده بر قریه‌در، كه عربلرك زماننده بیوك ومزین بر شهر ایدی. [«الحمراء» ماده‌سنه مراجعت.]

آلهامیله (Alhamilla) «الحامله» یاخود «الجمیل» اسم عربیسندن غلط اولمسی ملحوظدر. اسپانیانك (المریه) ایالتنده ۶۰۰ متره ارتفاعی اولان بر طاغله بو طاغك جنوبی اتكنده بولنان بر كویدر، كه المریه‌دن ۱۲ كیلومتره‌لك مسافه‌ده اولوب، نقریس واعصاب امراضنه پك ایی كلن ایلیجه‌لری وار ایسه‌ده، ابنیه‌لری غیر منتظم، سائر اسباب استراحت مفقوددر.

آلهاورین (Alhaurin) [بر اسم عربیدن غلط اولدیغی ظاهر ایسه‌ده، اصلنه دسترس اولنه‌مامشدر.] اسپانیانك ملاقه ایالتنده وملاقه‌دن ۳۲ كیلومتره غربنده، ۱۱۴۳ متره ارتفاعی اولان (میجاس) طاغنك اتكنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، كوكوردلی قاپلیجه‌لری ومرمر اوجاقلری واردر. — او جوارده بو اسمله ۲۷۰۰ اهالیی جامع بیوك بر قریه دخی بولندیغندن، لاجل التفریق قصبه‌نك اسمنه (الغرانده) یعنی «بیوك» صفتی دخی ضم اولنور.

آلهندین (Alhendin) [اصل عربیسنه دسترس اولنه‌مامشدر.] اسپانیانك غرناطه ایالتنده وغرناطه شهرینك ۱۰ كیلومتره جنوبنده. (سیرانواده) سلسله‌سنك اتكنده وغرناطه‌نك ایچندن كچن (جنیل) نهری تابعلرندن بری اوزرنده واقع بر كوچك قصبه اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی واردر. جوارنده درین بر مغاره بولنوب، ایچندن ۱۸ درجه صیجاق بر بخار چیقار، كه اعصاب امراضنه فائده‌سی مرویدر.

آلی (Aleï, Aouleï) یاخود آئولی سیبریانك غرب جهتنده بر نهردر، كه (آلتون طاغ) دن نبعانله، شماله طوغری آقه‌رق، (تومسق) ایالتنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(بارانئول) قصبه‌سنك ۳۰ كيلومتره جنوب غربيسنده صولدن (اوبی) ايرماغنه دوكيلور.

آليا { (Alia) سيجليا آطه‌سنك (پالرمو) ايالتنده بر قصبه اولوب، ۴۵۰۰ اهاليسی واردر. — اسپانيانك (قاسرس) ايالتنده دخی بو اسمده بر كوچك قصبه بولنوب، ايكيسنك‌ده «عليه» اسم عربيسندن غلط اولملری ملحوظدر.

آليا { (Alea) يونانده موره شبه جزيره‌سنك (آرقاديا) خطه‌سنده بر شهر قديمدر، كه عقل الهه‌سی (مينروه) ايله عشرت الهی باقكوس وقردن كنايه اولان ديانه‌يه مخصوص معبدلرينك يوكليكيله مشهور ايدی.

آليات { (Alyatte) بو اسمده صاروخان وآيدين طرفلرينه مصادف ليديا مملكت قديمه‌سنده ايكی حكمدار كلوب، برنجيسی «هركليلر» سلاله‌سنه منسوب اوله‌رق، قبل‌الميلاد ۷۶۱ تاريخندن ۷۴۷ تاريخنه‌دك حكم سورمشدر. — ايكنجی آليات «مرمنيلر» سلاله‌سنه منسوب اولوب، (ساديات)ك اوغلی وكثرت ثروتله قارون كبی مشهور اولان (قريسوس)ك پدری ايدی. قبل‌الميلاد ۶۱۰ تاريخندن ۵۵۹ تاريخنه‌دك حكم سورمشدر. ميديا حكمداری (كی‌اخسار) ايله محاربه‌يه طوتيشمقده ايكن، حكيم مشهور (تاليس)ك وقوع بوله‌جغنی اولدن خبر ويرمش اولديغی بر كسوف واقع اولمغله، ايكی طرفك عسكری دهشته دوچار اولوب، محاربه‌دن ظرف نظر ايتمش اولدقلری مشهوردر.

آلياسقه { (Aliaska) [«آلاسقه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آلياندرو { (Aléandro) وندیکلی بر قاردينال اولوب، ميلادك ۱۴۸۰ تاريخنده طوغمش؛ و ۱۷ ياشنده ايكن تدريس علومه باشلايوب، عليله شهرت بولمغله، اون ايكنجی لوی طرفندن فرانسه‌يه جلب اولنه‌رق، پاريس دارالفنونی مديرلكنه تعيين اولنمش؛ وبعده پاپا اوننجی لئون طرفندن رومايه جلبله پاپالق كتابتنه وواتيقان كتبخانه‌سنك حافظ كتبلكنه تعيين اولنمش؛ ومؤخراً پاپانك وكيلی صفتيله آلمانيايه كوندريلوب، اوراده پروتستانلغك موجدی اولان (لوتر)ه قارشی فصاحتنی صرف ايتمشيدی. بعده پاپا طرفندن فرانسه‌يه وكيل كوندريلوب، برنجی فرانسوا ايله برابر ايتاليايه سفر ايتمش، وپاوده محاربه‌سنده بو قرالله برابر اسير دوشوب، فديهٔ نجاتله قورتله‌بلمش؛ و ۱۵۴۲ ده رومادە وفات ايتمشدر. يونانجه‌دن لاتينجه‌يه بر لغات كتابيله ديكر بر قاچ اثر يازمشدر. — بونك يكننك اوغلی اولان ديكر بر آلياندرو دخی شعر واديات وحقوقده شهرت بولوب، ميلادك ۱۶۲۹ تاريخنده رومادە وفات ايتمشدر.

آليانسه { (Alliance) ممالك مجتمعه‌نك (اوهيو) جمهوريتنده (قلاولاند) شهرينك ۹۹ كيلومتره جنوب شرقيسنده، كوزل وواسع چايرلر اورته‌سنده وبر قاچ دمير يول خطنك محل التصاقنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۶۰ اهاليسی واردر.

آليبراندی { (Alibrandi) ايتاليا رساملرندن اولوب. ميلادك ۱۴۷۰ تاريخنده طوغمش، و ۱۵۲۴ ده وفات ايتمشدر.

آليبرت { (Alibert) فرانسه مشاهير اطباسندن اولوب، ميلادك ۱۷۶۶ تاريخنده (ويله‌فرانشه)ده طوغمش، و ۱۸۳۷ ده وفات ايتمشدر. باشليجه جلد امراضنه اختصاصی اولوب، كرك امراض مذكوره‌يه وكرك طبك سائر مسائلنه دائر بر قاچ كتاب يازمشدر.

آليپو { (Alipo) آناطولينك غرب جنوبی ساحلنده ردوس ايله سومبكی آطه‌لری آره‌سنده اوزانان بر بروندر، كه آيدين ولايتنده منتشا سنجاغنك مرمريس قضاسی داخلنده اولوب، تقريباً ۳۶° ۲۵′ عرض شمالی ايله ۲۵° ۴۵′ طول شرقيده واقعدر.

آليسه { (Alisse) فرانسه‌نك (قوت دور) ايالتنده (سمور)ك ۱۲ كيلومتره شمال شرقيسنده واقع بر قريه‌در؛ معدن صولريله واسكی (آلسيا) شهرينك يرنده اولمغله مشهوردر. ميلادك ۲۵۱ تاريخنده (ريته) اسمنده بر قيز بو قريه‌ده قتل اولنه‌رق، بين‌النصارا عزيزه‌لر صره‌سنه چكمش؛ وبو مناسبتله قريه «سنته رينه آليسدس» تسميه اولنمشدر.

آليفرس { (Aliphères) يونان قديمك آرقاديا قطعه‌سنده بر شهر قديم ايدی، كه عقل الهه‌سی اولان (مينروه) نك معبديله مشهور ايدی.

آليفه { (Alife) ايتاليانك (ترادی لابوره) ايالتنده، (قاپووه) شهرينك ۳۵ كيلو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متره شمال شرقیسنده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ٣٣٠٠ اهالیسی واردر.

آليقاته { (Alicata) [«ليقاته» ماده‌سنده مراجعت بیوریله.]

آليقنت { (Alicante) اسپانیانك جنوب شرقیسنده مرسیه خطه‌سنده ایالت مرکزی بر شهردر، که آق دکیز ساحلنده، ٣٨° ٢٠′ ٤٠″ عرض شمالی ایله ٢° ٤٦′ ٢٢″ طول غربیده واقع اولوب. ٣٤٩٤١ اهالیسی واردر. شهر بر قویك ایچنده وبر کوچك اووه‌ده اولوب، اطرافی طاغلرله محاطدر. شهرك بر جهتنده ٢٠٠ متره ارتفاعی اولان دیك بر طاغ بولنوب، اوزرنده بر قلعه بولنیور. ریختم بونجه بیوك وکوزل بر طاقم ابنیه‌سی وار ایسه‌ده، ایچ طرفلرنده سوقاقلرك اکثریسی طار واکری بوکریدر. هواسی غایت لطیف اولوب، قیشین درجه ٦ دن آشاغی نادراً اینر، ویازین دخی ٣٠ دن یوقاری چیقماز. تجارتی خیلی ایشلك اولوب، صنایع مختلفه‌یه مخصوص کارخانه‌لری وبیوك بر توتون فابریقه‌سی واردر. سدلر وبندرلرله اروا اولنان اووه‌لرینك محصولاتندن ومشهور بر نوع شرابدن کلیتلی اخراجات اولور. بو شهر اسکی رومالیلرك (لیقانتوم) دیدکلری شهرك عینی اولوب، هجرت نبویه‌نك ٩٧ تاریخنده غزاة مسلمیندن عبدالعزیز بن موسی طرفندن فتح اولنمش، وحکومت اسلامیه زماننده خیلی توسع وترقی ایدرك، اندلسك مشهور شهرلری صره‌سنه کچمشیدی. مشاهیر فضلا وشعرای اسلامدن محمد بن عبدالحمیدك وطنیدر، که اشعار لطیفه‌سیله ویازمش اولدیغی مکمل بر اندلس تاریخیله شهرت بولمشدر.

آليقنت { (Alicante) اسپانیانك شرق جنوبی طرفنده ساحل بحرده بر ایالتدر. که (بلنسیه) خطه‌سنك قسم جنوبیسی اولدیغی حالده، ١٨٢٢ سنه‌سی تشکیلاتنده، مرکزی همنامی اولان شهر اولملق اوزره، بر ایالت اتخاذ اونمشدر. شمالاً بلنسیه، شمال غربی طرفندن البسیطه، غرب جنوبی طرفندن مرسیه، شرقاً دخی آق دکیزله محدود ومحاط اولوب. مساحهٔ سطحیه‌سی ٥٦٥٩ مربع کیلومتره. واهالیسی ٤٢٣١٢٤ نفوسدن عبارتدر. که هر مربع کیلومتره باشنه ٧٢ کشی دوشر. ایالت بروجه زیر ١٤ قضایه منقسمدر: آلیقنت، آلکوی، قالوسه ده انصاریه، قونستانه، دنیا، دولورس، الکه، جیجونه، مونووار، نوولده، اورمیبوئله. پغو، ویلاجویوزه، ویلنه.

ایالتك اراضیسی طاغلق اولوب: طاغلرك آره‌سنده وساحل بونجه کوزل اووه‌لر وبایرلری دخی واردر. بیوك نهرلری یوغیسه‌ده، اکثر اراضیسی اسقا ایدر کوچك چایلری پك چوقدر. مع هذا یاغمورلر سیرکجه یاغدیغندن، وسدلر درجهٔ کفایه‌ده بولنمدیغندن، چوق دفعه قوراقلقدن قحط وقوع بولور. اهالیسی فوق العاده چالیشقان اولدیغندن اراضینك قوملق وقورولغیله برابر، بو ایالت اسپانیانك زراعتجه اك ایلری بولنان یرلرندندر. حبوبات متنوعه‌دن بشقه، یاغلری دخی پك چوق اولوب، خیلی ایپك چیقاریلیر. هواسی طاغلرده صوئوق وسواحلده زیاده‌جه صیجاق ایسه‌ده، عمومیت اوزره صاغلامدر. اهالیسی اسپانولجه‌نك قطالونه‌وبلنسیه‌یه مخصوص بر نوعیله متکلم واکثریسی مملکته مخصوص بر قیافتده اولوب، فعال وچالیشقان وبونکله برابر ذوق واکلنجه‌یه دخی میال آدملردر. یوللری الآن پك آز اولوب، ایالتك ایچندن یالکز آلیقنت شهرینه منتهی اولان بر دمیر یول خطی ممتد اولور؛ معارف عمومیه پك کریدر.

آليقودی { (Alicudi) سیجلیانك شمالنده واقع (لیپاری) آطه‌لرینك بری واك غربیسی اولوب، ٣٨° ٣٢′ ٤٢″ عرض شمالی ایله ١١° ٥١′ ٢٣″ طول شرقیده واقعدر. بو آطه ٦٠٠ متره ارتفاعی اولان سونمش بر برکاندن عبارت اولوب، بیضوی الشکل اولمغله، هیچ بر لیمانی یوقدر؛ ویالکز ٣٠٠ اهالیسی واردر. اسم قدیمی (اریقوسه) در.

آليكان { کرید جزیره‌سنده خانیه سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب، مرکز ایالتك غرب جنوبیسنده واقعدر. مرکز قضا خانیه‌دن ایکی بچق ساعت مسافه‌ده‌در.

آليكر { (Aligre) اعضاسی فرانسه‌ده اون آلتنجی عصر میلادیدن اون طقوزنجی عصرك اوائلنه قدر اك بیوك مسندلری احراز ایتمش برخانداندر، که مؤسسی اولان (اتیان آلیکر)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اون اوچنجی لوینك، واوغلی دیكر (اتیان آلیكر) دخی اون دردنجی لوینك زماننده باش وكیل اولمشدر.

آلیكس { شامپانیه‌لی — (Alix de Champagne) فرانسه قرالیچه‌سی اولوب، شامپانیا قونتی دردنجی (تیبو) نك قیزی اولدیغی حالده، میلادك ١١٦٠ تاریخنده قرال یدنجی لوییه وارمش؛ وزوجی اهل صلیب عسكریله قدسه عزیمتنده كندیسنی وكیله براقشیدی. مملكتی حسن اداره ایدوب، ١٢٠٦ ده وفات ایتمشدر.

آلیكیری { (Alighieri) ایتالیا شاعر مشهوری (دانت) ك مخلصیدر.

[«دانت» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آلیكیری { (Alighiri) هندستانك جنوبنده (كات) سلسلهٔ جبالنه منسوب بر طاغدر، كه اك یوكسك ذروه‌لری ١٥٠٠ متره ارتفاعنده اولوب، زراعته پك الویریشلی بعض دره وبایرلری واردر. اخیراً بو یرلرده قهوه یتیشدیرمكه باشلانلمشدر.

آلیمنا { (Alimena) سیجیلیانك (پالرمو) ایالتنده بر قصبه اولوب، ٤٤٠٠ اهالیسی واردر.

آلیه { (Allier) فرانسه‌نك وسطلرنده بر بیوك نهردر، كه (لوزره) ایالتی طاغلرندن نبعانله، جنوبدن شماله طوغری آقه‌رق، لوزره، یوقاری لوآر، پوی دو دوم، آلیه، نیادره، وشر ایالتلرینك ایچندن كچدكدن صكره، (لوآر) ایرماغنه دوكیلور. مجراسی ٣٧٥ كیلومتره اولوب، قسم اعظمی سیر سفائنه صالحدر. صاغدن باشلیجه (دوره) وصولدن (آلانیون)، (فوزه) و(سیوله) چایلرینی وبر چوق دره‌لر اخذ ایده‌رك، یوقاری طرفلرده مجراسی درین ایسه‌ده، لوآر ایرماغنه دوكلزدن اول (نیمایته) اووه‌سنه دوشوب، ٢٠٠ و ٥٠٠ متره‌یه قدر توسع ایدر؛ وبو اووه‌یی اسقا ایده‌رك، قوهٔ انباتیه‌سنی فوق‌العاده تزیید ایدر. قوراقلق موسمنده لوآر ایرماغنه ثانیه‌ده ٢٥، وفیضاننده ٦٠٠٠ مكعب متره صو دوكر. ایچلرندن ویا یانلرندن كچدیكی شهر وقصبه‌لرك باشلیجه‌لری: بریوده، ویشی و (مولن) در.

آلیه { (Allier) فرانسه‌نك وسطلرنده بولنان ایالاتندن اولوب، اورته‌سندن كچن نهرك اسمیله تسمیه اولنمشدر، كه باشلیجه اسكی (بوربونه) خطه‌سندن عبارت اولوب، شمال شرقی طرفندن (نیاوره)، غرباً (قروزه)، جنوباً (پوی‌دودوم)، جنوب شرقی طرفندن (لوآر)، شرقاً دخی «ساون مع لوآر» ایالتلریله محدود ومحاطدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٧٣٠٨ مربع كیلومتره، واهالیسی ٤٢٤٥٨٢ نفوسدن عبارت اولوب، بهر مربع كیلومتره باشنه ٥٨ كشی دوشیور. ایالت بروجه زیر درت قضایه منقسمدر:

قضا	ناحیه	دوائر بلدیه	اهالی
مولن	٩	٨٤	١٢٦٤٣٨
غانات	٥	٦٦	٧٠٧٠٢
پالیسه	٦	٧٥	٩٢٠٠٧
مونتلوسون	٨	٩٢	١٣٥٤٣٥
			٤٢٤٥٨٢

ایالتك اراضیسی عمومیت اوزره دوز وآلچاق تپه‌لرله طالغه‌لنمش اراضیدن عبارت اولوب، یالكز جنوب غربی جهتنده بعض یرلری اورمانلرله مستوردر، وبعض یرلرنده قورو وقیالق طاغلر واردر. اراضیسی جنوبدن شماله طوغری مائل اولوب، بو استقامتده اوچ نهر آقیور، كه بونلرك بری حدود شرقیه‌سنده جریان ایدن لوآر ایرماغی، ایكنجیسی اورته‌سندن كچن (آلیه)، واوچنجیسی دخی غرب جهتنده آقان (شر) نهریدر. (لوآر) ایرماغنه دوكیلن (بیره) نهریله، (آلیه) یه دوكیلن (سیوله) نهری دخی خیلی بیوكدرلر. ایالتك جنوب غربی جهتی یعنی (آلیه) ایله (شر) نهرلرینك آشاغی مجرالری آره‌سنده اولان یرلر غایت منبت اولوب، جسیم قوواق آغاجلریله محدود تارله‌لردن عبارتدر. شرق طرفی ایسه چكی چوبانلغیله چكینیر، وبرر مقدار چاودار اكه‌رك صمانله اورتیلی قلبه‌لرده اوتورور پك فقیر اهالی ایله مسكوندر. مملكتك اطرافی آچیق اولدیغندن، پك شدتلی روزكارلر اسوب، صیق صیق بوره ظهور ایتمكله، هواسی پك متلون اولوب، قیشین برودت سانتیغراد حسابیله صفردن ١٥ درجه آشاغی ایندیكی حالده، یازین حرارت چوق دفعه ٣٥ درجه‌دن یوقاری چیقار. نهرلرك طغیانیده بعض دفعه اراضی‌یی باصوب، كلی خساری موجب اولور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

آليه ايالتنك زراعتـه صالح اراضيسى پك آز اولوب، باشليجه محصولاتى چاوداردن عبارتدر. آرپه، بغداى وپتاته دخى حاصل اولور. صنايعده مستعمل محصولاتى باشليجه كنويردن عبارتدر. اغنامى زياده‌جه‌در. شرابلرى وقنيه‌له مشهور ايديسه‌ده، جنسيجه تدنى ايتمشدر. اورمانلرندن خيلى كراسته واودون كسيلوب، نهرلرى طريقيله ايندريليرر. كور معدنى پك كليتلى اولوب، ايالتك بر قاچ يرنده چيقارلمقده اولديغى كبى، دمير، باقير، قورشون، آنتيمون وسائر معدنلر دخى بولنيور. مرمر وياپى طاشى اوجاقلرى دخى چوقدر. ايالت داخلنده بولنان (ويشى)، (بوربون) و(نريس) معدن صولرى مشهور اولوب، دنيانك هر طرفنه كليتله اخراج اولنور. معادنك ايشلنمه‌سنه وعلى‌الخصوص دميرجيلكه متعلق صنايعى پك ايلرى اولوب، همان هر قصبه‌سنده متعدد دمير خانه‌لر بولنديغى كبى، جام وآينه فابريقه‌لرى دخى متعدددر. معارف فرانسه‌نك سائر طرفلرينه نسبةً كرى اولوب، تعميم ايده‌مه‌مشدر.

آماپاله (Amapala) آمريقاى وسطينك (هوندوراس) كورفزنده بر قصبه واسكله‌در، كه ″٣٠ ′١٧ °١٣ عرض شمالى ايله ″٥٢ ′٥٤ °٨٩ طول غربيده و٧٥٠ متره ارتفاعى اولان (تيكره) بركانك آلتنده اوله‌رق، بحر محيط كبير ساحلنده واقع اولوب، ١٠٠٠ اهاليسى واردر. واسع وصاغلام اولان ليمانى سربست ليمان اتخاذ اولنمشدر. مذكور بركانك اتكلرنده شكر قامشى حاصل اولور.

آماتريچه (Amatrice) ايتاليانك جنوبنده (آبروچى اولتريوره) ايالتنك (چيتادوقاله) قضاسنده ومركز قضانك ٥ ٤ كيلومتره شمال شرقيسنده بر قصبه‌در، كه (آپنن) سلسله‌سى اوزرنده وآدرياتيقه دوكيلن (ترونتو) نهرى كنارنده واقع اولوب، ٥٨٠٠ اهاليسى واردر.

آماتريچه نيقوله دل — (Nic. del Amatrice) ايتاليا رسامرندن اولوب، ميلادك ١٥٣٠ تاريخلرنده قلابرياده ياشايوردى.

آماتو (Amato) فلورانسه‌نك ١٦ نجى عصر ميلادى رساملرندندر.

آماتونته (Amathonte) قبريس جزيره‌سنك ساحل جنوبيسنده قديم بر شهر ايدى، كه خرابه‌لرى اليوم (ليماسون) قصبه‌سى قربنده مشهوددر. بو شهر فنيكه‌ليلرك بنا كرده‌سى اولوب، اهاليسنك عشق الهه‌سى زهره‌يه ايتدكلرى عبادت واجرا ايتدكلرى آيينلرله مشهور ايدى.

آماته (Amatha) سوريه‌ده‌كى (حما) ياخود (حماة) شهرينك اسم قديميدر.

آماتيتلان (Amatitlan,) ياخود آماتيتان (Amatitan) آمريقاى وسطينك غوآتماله قطعه‌سنده و(غوآتماله) شهرينك ٣٠ كيلومتره جنوبنده بر شهردر، كه همنامى اولان بر ايالتك مركزى اولوب، ″٣٩ ′٢٨ °١٤ عرض شمالى ايله ′٥٨ °٩٢ طول غربيده واقعدر. ١٢٠٠٠ مقدارنده اولان اهاليسى زنجيلرله قاريشمش اصل يرلى اهاليدن عبارتدر. شهر همنامى اولان كولدن چيقان (ميشانويه) نهرى كنارنده وكولك قربنده‌در. — آماتيتلان كولنك طولى ١٢ وعرضى ٤ كيلومتره‌در. كنارلرينك بر قاچ يرندن قاينار صولر فيشقيروب، كولك صويينى ايليقلاشديررلر. صويك رنكى صاريمتراق اولوب، ايچنده بر قاچ نوع باليق بولنور. كولك جنوبنده ٢٥٥٠ متره ارتفاعى اولان (پاقايه) بركانى بولنيور، كه درت آغزندن برى الآن آتش افشاندر. — آتيتلان ايالتنده كليتلى قرمز چيقوب، سنوى ٣١٠٠٠٠ كيلو اخراج اولنور، كه قيمتى ايكى مليون فرانغه بالغ اولور. هواسى غايت آغير وبيانجيلر ايچون مهلكدر. اهاليسنك همان جمله‌سنده كردان اورى واردر.

آماتيغ (Amatigue) آمريقاى وسطينك (غوآتماله) قطعه‌سنده (هوندوراس) كورفزينك ديبنده بولنان همنامى اولان بر قويك ايچنده واقع بر قصبه واسكله‌در.

آماد ارضروم ولايتنده بايزيد سنجاغنك آلشكرد قضاسنده بر ناحيه‌در.

آمادوچى (Amaduzzi) رومالى عالم بر آبه اولوب، ميلادك ١٧٤٠ تاريخنده طوغمش. ١٧٩٢ ده وفات ايتمش؛ وادبيات وتاريخ وسائره‌يه متعلق لاتين لساننده بر قاچ كتاب يازمشدر.

آمادور (Amador) ممالك مجتمعه‌نك جماهير غربيه‌سندن (قاليفورنيا) جمهو-

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
آم ا

رينك بر قضاسيدر، كه مساحهٔ سطحيه‌سى ٢٨٨٠ مربع كيلومتره اولوب، آلتون وباقير معدنلرينك كثرتيله مشهوردر.

آماديس { (Amadis) كويا غاليا يعنى اسكى فرانسه قرالى (پريون) ك اوغلى } بر قهرماندر، كه اسپانيوللر عندنده احوال قهرمانانه‌سى پك مشهور ومتواتردر. بونك اصلى اولوب اولمديغى مجهول اولوب. ١٤ نجى عصر ميلاديده اسپانيول لساننده يازلمش حكايه قبيلندن مشهور بر كتاب ادبينك مبنى عليهيدر.

آمار { (Amar) فرانسه اختلال كبيرنده (قونوانسيونل) يعنى «اتفاق ملى } طرفدارلرى» ناميله ظهور ايدن كروهدن اولوب، (غرنوبله) شهرنده دعوى وكيلى ايكن، «سلامت عموميه» عنوانيله اجتماع ايدن قوميته‌يه داخل اولمش؛ واتفاق مذكورك عليهنده بولنانلردن برچوق آدملر قتل ايتمش اولديغى حالده، مجازاتدن قورتلغه موفق اولوب، بقيهٔ عمرينى انزواده كچيرمشدر. ميلادك ١٧٥٠ تاريخنده طوغوب، ١٨١٦ ده وفات ايتمشدر.

آماراپوره { (Amarapoura) هند چينينك (برما) ونام ديكرله (بيرمانيا) } قطعه‌سنده بر شهردر، كه مملكت مذكوره‌ده الآن حكومت سورمكده اولان دولتك بانيسى (آلومپرا)نك دردنجى اوغلى (منتاراكى) طرفندن ميلادك ١٧٨٢ تاريخنده تأسيس اولنه‌رق، پايتخت اتخاذ اولنمش؛ بعده پايتخت بر آره‌لق ينه (آوه) شهرينه اعاده اولندرق. مؤخراً بر ايكنجى دفعه دها پايتخت اولمش؛ ونهايت ١٨٥٧ ده پايتخت (ماندلاى) شهرينه نقل ايله، شهر مذكور ترك اولنمشدر. پايتخت ايكن، ٢٥٠٠٠ قدر خانه و ١٧٥٠٠٠ اهاليى جامع بولنمش اولديغى بعض اسكى سياحلرك روايتندن آكلاشيليور ايسه‌ده، مركزيتدن چيقدقدن صكره، اهاليسى يكى پايتخته هجرت ايدوب، پك آز اولرى مسكون قالمشدر. بو شهر دخى (آوه) شهرى كبى (ايراوادى) نهرينك ساحل يسارنده يعنى شرق طرفنده واقع اولوب، (آوه) دن ايكى اوچ ساعت بوقاريدر.

آماراقنتاقه { (Amarakantaka) هندستانك وسطلرنده مرتفع بر محلدر، } كه ١٠٠٠ ونهايت ١١٠٠ متره ارتفاعى اولوب. (نرباده) ايله (سونه) نهرلرى اورادن نبعان ايدر. اكثر طرفلرى صيق اورمانلرله مستوردر. هند برهمنيلرى بو محله مقدس نظريله باقرلر.

آماريه { كريد جزيره‌سنده رسمو سنجاغنك بر قضاسيدر، كه سنجاغك جنوب } طرفنده واقع اولوب، مركز قضا (مرونه) قريه‌سيدر.

آمازوق { (Amazoc) مكسيقه‌نك وسطلرنده (پوئبلا) ايالتنده بر قصبه‌در، كه } ايكى جاده‌نك محل تقاطعنده واقع اولوب، خيلى اهميت تجاريه‌سى واردر.

آمازون { (Amazone) ياخود آمازونلر ايرماغى (Fleuve des Amazones) } آمريقاى جنوبينك عظيم بر نهريدر، كه طولجه آمريقا قطعه‌سنك ايكنجى، وكثرت مياهجه بتون كرهٔ ارضك برنجى نهريدر. بو ايرماق بر چوق فرعلردن تركب ايديور، كه بو فرعلرك هر برى‌ده آيريجه جسيم بر نهردر. آمريقاى جنوبينك سواحل غربيه‌سى بوينجه اوزانان (آند) سلسلهٔ جبالندن وبحر محيط كبيره پك يقين بر محلدن نبعانله، ابتدا شماله طوغرى آقار، بعده شرقه طوغرى دونوب، خط استوانك آز جنوبنده وخطه متوازياً جريان ايده‌رك، بتون آمريقاى جنوبى‌يى شق ايله، بحر محيط آطلاسى‌يه منصب اولور. منصبى ٥٠ كيلومتره وسعتنده خيلى درين بر خليج صورتنده‌در. مجراسنك انحنالرى حساب اولنمقسزين، منبعندن منصبنه‌قدر اولان مسافه ٤٩٠٠ كيلومتره طولنده‌در. فرعلريله تشكيل ايتديكى حوضه آند سلسلهٔ جبالندن بحر محيط آطلاسى‌يه قدر يعنى همان بتون آمريقاى جنوبى وسعتنجه ٣° عرض شماليدن ١٨° ٣٠′ عرض جنوبى‌يه قدر ممتد اولور. منبعلرى ٢٠٠٠ ايله ٤٣٠٠ متره ارتفاعلرى آره‌سنده ايسه‌ده آند سلسلهٔ جبالندن پك مائل مجرالر وشلاله‌لرله چابق اينه‌رك، (لانوس) دنيلن واسع اووه‌لره دوشنجه، مجراسنك ٢٠٠ متره‌دن زياده ارتفاعى اولميوب، پك دوز بر يتاقده جريان ايدر. بو پايانسز صحرانك دوزلكى حسبيله ايرماغك فيضانى زماننده مجراسى فوق العاده توسع ايدوب، بر طاقم كوللر وبطاقلقلر حاصل اولور؛ وفرعلرندن بعضيسى منبعلرينه طوغرى آقارلر. على الخصوص (ميشلنا) اسميله آمازونك تابعلرندن (ريو

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نغرو) یه دوکیلن بر نهر چوق دفعه ترسنه آقدرق (اورنوق) ایرماغنه دوکیلور، وبوایکی عظیم ایرماق آره‌سنده طبیعی بر قنال تشکیل ایدر.

آمازونك كنیشلكی دخی طولیله متناسب اولوب، منصبندن ٣٠٠٠ کیلومتره یوقاریده بیله ٢٥٠٠ متره وسعتی واردر؛ (مادیرا) نهرینك محل تلاقیسنده وسعتی ٥ کیلومتره، ومنصبندن ٥٠٠ کیلومتره یوقاریده (سانتارم) ك آلتنده ١٦ کیلومتره‌در. بعض نهرلرك محل تلاقیسنده بر کناردن او بر کنار کوریله‌میوب، انسان کندینی بر دکیز ساحلنده ظن ایدر. درینلكی مختلف اولوب، منصبنده ١٨٥ متره ویوقاریلرده ٧٥ ایله ١٠٠ متره آره‌سنده‌در. ثانیه‌ده بحر محیط آطلاسی‌یه دوکدیکی صو حد وسطی ایله ١٠٠٠٠٠ مکعب متره‌در. بو ایرماغك ایچنده عادتا دکیز طالغه‌لری کبی طالغه‌لر حاصل اولوب، بعض دفعه پك شدتلی فرطونه‌لر وقوع بولور. دکیزك مدی نهرك ١٠٠٠ کیلومتره‌لك یوقاریسنه قدر تأثیر ایدوب، هله آغزنده نهر صولرینك جریانیله دکیز صولرینك هجومندن اورا اهالی اصلیه‌سنك (پوروروقه) دیدکلری پك دهشتلی بر غلیان ظهوره کلیر. بو ایرماغه دوکیلن بتون نهرلرك صولری سیاه‌تراق اولدیغی حالده، کندیسنك صویی کول رنکنده مائل بیاض اولوب، اوتدکی نهرلر صولریله پك کچ قاریشدیغی کبی، دکیزه دوکلدکدن صکره دخی بر خیلی مسافه‌ده بیاض بر طاتلی صو آقندیسی صورتنده فرق اولنور.

بویله عظیم نهرلرك اصللرینی فرعلرندن آیرمق مشکل اولدیغندن، اکثری حقنده وقوع بولدیغی کبی، بونك‌ده اصلی پرونك شمالنده نبعان ایدن (مارانیون) نهری ظن اولنمش ایسه‌ده، کرك طولنه وکرك صوینك کثرتنه باقیلیرسه، پرونك جنوب طرفلرنده نبعانله شماله طوغری آقان (اوقایالی) نهری تابعی اولان (آپوریماق) چایله برابر آمازونك اصلی و(مارانیون) نهری ایسه بونك بر تابعیدر. (مارانیون) اسمی بعض دفعه (آمازون) ك (ریو نغرو) ایله برلشدیکی نقطه‌یه قدر اولان قسمنه دخی ویرلمش ایسه‌ده. اصل (مارانیون) اسمی (اوقایالی) ایله برلشنجه‌یه قدر اولان قسمنه مخصوص اولوب. بعده نهر یوقاری آمازون، وریو نغرو ایله برلشدکدن صکره دخی آمازون تسمیه اولنور.

مارانیون نهری شرقه طوغری آقغه باشلار باشلامaz صولدن (اقوآدور) مملکتندن کلن (پوته) و(مارونه) نهرلرینی، وبرآز دها آشاغیده صاغدن (هوآلاغه) یی، دها آشاغیده پرویی جنوبدن شماله شق ایدن سالف‌الذکر (اوقایالی) یی، وبعده صولدن ینه (اقوآدور) دن اینن (ناپو) نهرینی اخذ ایدر؛ بعده پرو طوپراغندن خروجله برازیلیایه کیردکدن صکره ینه صولدن (اقوآدور) دن کلن (ایسا) یی، دها آشاغیده صاغدن پرونك حدودندن کلن (پروآ) یی، و صولدن ینه (اقوآدور) دن کلن (یاپوره) یی آلیر؛ وبر خیلی جریاندن صکره صاغدن (پوروس) له، ومتعاقباً صولدن (قولومبیا) و(ونزوئلا) قطعه‌لرندن کلن (ریونغرو) یعنی (قره‌چای) ایله برلشیر؛ برآز دها آشاغیده صاغدن (بولیویا) یی سقی ایدن بر قاچ چایك اجتماعندن حاصل اولان وجمله‌سنك اك بیوکی اولان (مادیرا) نهرینی اخذ ایدر؛ بعده ینه خیلی جریاندن صکره صولدن (غویانه) طاغلرندن اینن (ترومبتاس)ی، ومتعاقباً صاغدن (تاپایوس) نهرینی آلیر. شمالدن وینه غویانه طاغلرندن اینن (یاری) ایله جنوبدن کلن (اکسینغو) نهرلری ایسه ایرماغك منصبنده تشکیل ایتدیکی خلیجه دوکیلورلر. [بو نهرلرك هر بریچون اسم مخصوصنه مراجعت بیوریله.] بونلردن بشقه آمازونه برچوق کوچك نهرلر وچایلر دها دوکیلور، که تعدادی تطویل مقالی موجب اولور.

آمازون ایرماغنك بر غریب حالی واردر، که کندیسی یعنی غربدن کلن خط اصلیسی ایلك بهارده فیضانه کلدیکی حالده، شمالدن کلن تابعلری یازین وصوك بهارده، وجنوبدن کلن تابعلری دخی قیشین طاشیرلر. بو وجهله ایرماغك صولری دائما چوق اولوب، مع هذا کرك مواسم مختلفه‌ده یاغان یاغمورلرك وکرك فیضانی کتیرن نهرلرك مقداری بر اولمدیغندن، عمومیت اوزره ایکی فیضان موسمی واردر، که بری مارتك ابتدالرندن حزیرانك اواخرینه، ودیکری تشرین اولك اواخرندن کانون ثانینك اواسطنه‌دك دوام ایدر. برنجی فیضانده ایرماغك صویی ١٤، وایکنجی فیضانده یالکز ٥ متره قدر یوکسلیر. فیضانلرینك بو وجهله اطرادی، مدوجزرك وقوعی، نهرك اوزرنده ملتم روزکارلرینك اکسیك اولمامسی وعلی‌الخصوص ایرماغك هر طرفنده طبیعی نباتلر وقویلر بولنمسی سبر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سفائنی فوق‌العاده تسهیل ایده‌جك اسبابدن اولمغله، بو ایرماقده یالکز واپورلر دکل، یلکن‌کمیلری دخی سربست ایشلیه بیلیرلر. نهر مجراسنك دوکدیکی روزکار اطرافنك هواسنی دخی تعدیل ایدیور. اطرافنده‌کی اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی ایله همان هر طرفی ستر ایتمش اولان آغاج ونباتات متنوعه‌نك نفع وفائده‌سی ایسه تعریف اولنه‌ماز. حال بویله ایکن، نهرك کنارلرنده‌کی قصبه وقریه‌لر پك سیرك وپك اهمیتسز اولوب، برازیلیایه تابع اولان حوضه‌سنك بتوننده آنجق ۲۵۰۰۰۰ اهالی واردر؛ پروده وعلی‌الخصوص بولیویاده‌کی حوضه‌لرینك اهالیسی نسبةً زیاده‌در. بوده آوروپالیلرك بویله خط استوایه قریب اقالیم حاره‌نك هواسیله عدم امتزاجندن ایلری کلوب، او قدر منابع ثروتدن استفاده اولنه‌مامقده‌در. موجود اولان خلق اهالیٔ اصلیه ایله آوروپالیلردن وآفریقادن نقل اولنان زنجیلردن ممزوج ملز آدملردر. اهالیٔ اصلیه باشلیجه (نوپی) ونام دیکرله (غوآرانی)، (اوماغوآ) و(پانو) قوملرینه منسوب قبائل مختلفه‌دن عبارتدر، که بو قبیله‌لرك همان هر بری کندینه مخصوص بر لسانله متکلم اولمغله، حسابسز لسانلر سویلنمکده‌در. بو نهرك (آمازون) تسمیه اولنمسنك سببی شودر، که اسپانیوللرله پورتکیزلیلر نهرك مجراسنی کشف ایتدکلری وقت کندیلرینه مسلح بر طاقم قادینلر مقاومت ایتمشلردی. [مادهٔ آتیه‌یه مراجعت بیوریله.]

آمازون (Amazones) یونان قدیم تواریخنده کویا بو اسمله قره دکیزك شرق جنوبی طرفلرنده یعنی لازستان جوارلرنده صرف قادینلردن عبارت بر قوم بولندیغی بیان اولنیور. خرافات قبیلندن اولان بو روایته کوره، بو قادینلر یالکز ذریتلرینك دوامیچون موقتاً قومشولری اولان اقوام سائره ارککلریله برلشیر، وارکك اولادلرینی آتوب، یالکز قیزلرینی بیوتورلردی. بونلر جنکاور قادینلر اولدقلرندن، سلاح استعمالنه مانع اولمسون دیه، کویا صاغ ممه‌لرینی یاقه‌رق امحا ایتمك عادتلری ایمش. (هرکول) وسائر یونان قهرمانلرینك آمازونلرله واقع محاربه‌لری یونان قدیم مورخ وشاعر ورساملرینه توکنمز بر سرمایه اولمشیدی. کویا بو قادینلر برآره‌لق دولتلرینی شرقاً آثوریه‌یه وغرباً آطه‌لر دکیزینه قدر توسیع ایتمکله، ازمیر، مغنیسا وافس (یعنی آیاصلوغ) شهرلرینی دخی اونلر بنا وتأسیس ایتمشلردی. آمازون ملکه‌لرندن بعضیلرینك اسملری دخی کتب قدیمهٔ یونانیه‌ده محرر اولوب، بونلرك بری یونانیلره قارشی تروآلیلره یاردیمه کلمش و(آخیلوس) طرفندن محاربه‌ده قتل ایدلمش اولان (پنتسیلید)، وبری‌ده اسکندر ذو القرنینله کوریشن (تالستریس) در. — آسیاده اولان بو آمازونلردن بشقه کویا آفریقاده دخی بویله آمازونلر بولنوب، بونلرك بر آره‌لق آفریقای شمالینك هر طرفنی ضبطله آسیای صغیره دخی کچمش، واوراده یونان قهرمانی (هرکول) طرفندن مغلوب وپریشان ایدلمش اولدقلری خرافات یونانیه جمله‌سندندر.

بو مصالره سببیت ویرمك اوزره، آسیانك ذکر اولنان طرفنده وقتیله قادینلری جنکاور وحکمدارلری دخی قادین بر قوم بولنمش اولمسی وصرف قادینلردن مرکب بر اردویه تصادف ایدلمش اولمسی دخی محتملدر. حتی میلادك سکزنجی عصرنده دخی چهستانده (لیبوسه) ایله (ولاسته) اسمنده ایکی قادینك تحت ریاستنده وصرف قادینلردن مرکب بر عسکر ظهور ایدوب، اطرافی یغما وغارت ایتمکه باشلامشلردی، که چهستان قرالی (پرزمیسلاو) بونلری دفع ایدنجه‌یه قدر پك چوق زحمت چکمشدر.

آمازوناس (Amazonas) برازیلیانك ایچ طرفلرنده واسع بر ایالتدر، که (آمازون) ایرماغنك کنارلرنده واقع اولمق مناسبتیله بو اسمله تسمیه اولنمشدر. مساحهٔ سطحیه‌سی تخمیناً ۱۹۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، فرانسه‌نك اوچ بچق مثلی بیوکلکنده اولدیغی حالده، اکثر طرفلری الآن غیرمکشوفدر. شمال وغرب ایله غرب جنوبی طرفلرندن برازیلیانك منتهای حدودینه قدر ممتد اولوب، انکلتره‌نك النده بولنان غویانه ایله‌وزوئلا، قولومبیا، اقوآدو، پرو وبولیویا مملکتلریله محدوددر؛ شرقاً آمازونك تابعلرندن (مادیره) نهریله برازیلیانك (ماتوغروسو) و(غرانوپارا) ایالتلرندن آیرلمشدر؛ شمال شرقی طرفندن دخی ینه (غرانوپاره) ولایتیله محدوددر. بو قطعهٔ واسعه ۱۸۵۰ تاریخ میلادیسنه‌دك (غرانوباره) ایالتنك بر قضاسی اولوب، تاریخ مذکورده مستقل بر ایالت اتخاذ اولنمشدر. او قدر وسعتیله برابر یالکز ۵۵۰۰۰ اهالیسی او-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

لوب، اکثر طرفلری بالطه کورمه‌مش یبانی اور-
مانلرله مستوردر، وبعض طرفلرنده وحشی برطاقم
قوملر کشت وکذار ایدرلر. مرکزی (مانائوس)
قصبه‌سیدر، که (نغرو) نهری کنارنده وبو نهرك (آ-
مازون) ایرماغنه دوکلدیکی محل قربنده واقعدر.

آمازوناس { (Amazonas) برونك بر ایا-
لتیدر، که آمازون ایرماغنك
کنارلرنده بولنمق مناسبتیله بو اسمله تسمیه اولنمشدر.
جنوباً (لیبرتار) وغرباً (قپامارقه) ایالتلریله، شمالاً
(اقوآدور) جمهوریتیله، شرقاً دخی برازیلیانك (آما-
زوناس) ایالتیله محدود ومحاطدر. اکثر طرفلری
بالطه کورمه‌مش یبانی اورمانلرله مستور اولوب،
همان خالی ایسه‌ده، منابع طبیعیهٔ ثروتك مکملیتی
حسبیله برکون دنیانك اك معمور یری اوله‌جغنده
شبهه یوقدر. اهالیسی برقاچ سنه اول ۲۸۰۰۰
قدر تخمین اولنمشیدی. مرکزی (شاشاپویاس) قصبه-
سی اولوب، ایالت غرب طرفنده‌کی (ماییاس)، وشرق
طرفنده‌کی (شاشاپویاس) قضا ویا سنجاقلرینه منقسمدر.

آماسیس { (Amasis) مصر قدیم حکمدار-
لرندن اولوب، قبل المیلاد ۵۶۹
تاریخندن ۵۲۶ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. ابتدای
امرده عادی بر نفر ایکن، حکمدار (آپریس) ك
توجیهنی قزانه‌رق، وزیری اولمش؛ وبعده حکمدار
مذکوری قتل ایله، تختنی ضبط ایتمشیدی. اجرا
ایتدیکی عدالتله وعقل وجسارتیله بو حرکتنی وفرو-
مایه‌لکنی اونوتدیره‌رق، فنیکه‌لیلردن قبریسی ضبط
ایتمش؛ ویونان تجار وعالمنه مصرك قپوسنی آچمش
ایدی. ایران حکمداری مشهور جهانکیر کیروس
(کیخسرو ؟) ه عرض اطاعت ایتمش ایسه‌ده، بونك
اوغلنه اعطای جزیه‌ده ممانعت ایتدیکیچون، مصر
ایران حکمداری طرفندن ضبط اولنمش ایسه‌ده،
کندیسی بو وقوعاتدن اول وفات ایتمشدی.

آماسیوی { آماسی، ویا آماسیه‌لی. آماسیه
شهرنده نشأت ایتمش علما ومشایخ
کرامدن بر قاچ ذاتك مخلصیدر. [اسم اصلیلرینه
مراجعت بیوریله.]

آماسیه { سیواس ولایتنده وسیواس شهرینك
۱۷۵ کیلومتره غرب شمالیسنده
وقره دکیزده اسکله‌سی اولان صامسونك ۱۳۰
کیلومتره جنوب غربیسنده واقع لوا مرکزی بر شهر
در، که یشیل ایرماغك تابعلرندن طوزانلی نهرینك
ساحل یمیننده و (ترس آقان صو) چاینك بو نهرله
اولان محل تلاقیسنك اوست طرفنده، ۴۳°۳۹′۵″
عرض شمالی ایله ۳۳°۲۴′۱۵″ طول شرقیده
و ۴۰۰ مترەلك ارتفاعده واقع اولوب، ۲۵۰۰۰
اهالیسی واردر. اهالیسندن یالکز ۷۰۰ قدری
ارمنی و ۱۰۰ قدری روم اولوب، قصوری کاملاً
اسلام وترکدر. شهرك اوستنده یوکسلن دیك وصرب
برطاغك اوستنده زمان قدیمدن قالمه برقلعه واردر،
که شهره ناظر اولان دیوارنده زمان قدیمده حکمدارلرك
دفننه مخصوص بولنمش بعض مزارلر بولنیور.
شهرك ایچنده فاتحی بولنان سلطان بایزید اول
حضرتلرینك بنا کرده‌سی اولان بیوك ومصنع برجامع
شریف ایله بر مدرسه ونهرك اوزرنده ایکی کوزل
کوپری واردر. پك اسکی بر شهر اولوب، یونان
قدیم مشاهیر جغرافیوننندن (استرابون) ك وطنیدر.
اطرافنده خیلی آثار عتیقه بولندیغی کبی، شهرك ۸
کیلومتره جنوب شرقیسنده صرب ومرتفع بر قیانك
اوزرنده غریب برطاقم آثار عتیقه بولنوب، بو
قیانك اورته‌سنده واقع بر دلیکدن طاغك ایچنده
بولنان بر واسع مغاره‌یه کیریلبردیسه‌ده، اورایه
سوق ایدن مردیونك ۱۳۵ باصمغی موجود اولوب،
اوست طرفی ییقلمش اولدیغندن، شمدی چیقیله‌ما-
مقده‌در. شهرك جوارنده اراضی غایت منبت اولوب،
کلیتلی سبزه یتیشدیکی کبی، اشجار مثمره‌سی دخی پك
چوق اولوب، کلیتلی واعلا میوه‌لر حاصل اولور،
وخارجه اخراج اولنور. آماسیه شهری یاوز سلطان
سلیم حضرتلرینك مسقط رأسی اولدیغی کبی، چلبی
سلطان محمدله سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك دخی
شهزاده‌لکلرنده دارالتحصیللری بولنمش اولمق حسبیله،
تاریخ عثمانیده اهمیت مخصوصه‌یی حائزدر. سلالهٔ
جلیلهٔ عثمانیه شهزادکانندن بر قاچ ذاتله سلالهٔ سلجو-
قیه‌دن قلج آرسلان اول، وزرای سلاجقه‌دن معین
الدین پروانه، آق شمس الدینك پدری شیخ حمزه،
کمال پاشا زاده دیمکله مشهور مفتی الثقلین احمد
شمس الدینك پدری کمال پاشا ودها نیجه علما ومشایخ
کرام آماسیه شهری داخلنده وجوارنده مدفوندرلر.
«مخزن الفقه» کتابنك مؤلفی قاضی القضاة مصلح

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الدینك و دها نیجه علما وشعرانك دخی مسقط رأسیدر.

آماسیه { سنجاغی. سیواس ولایتنی ترکیب ایدن درت سنجاغك بری اولوب، ولایتك غرب شمالی قسمندن عبارت اولمغله، شرق وجنوب جهتندن توقاد سنجاغیله، غرب جنوبیدن آنقره ولایتك یوزغاد سنجاغیله، غرب شمالیدن قسطمونی ولایتك قسطمونی وسینوب سنجاقلریله، شمال شرق طرفندن دخی طربزون ولایتك جانیك سنجاغیله محدود ومحاطدر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایسه‌ده، کوزل ومنبت اووه وبایرلری دخی چوقدر. طوزانلی نهری یوزغاد سنجاغندن کلوب، غرب جنوبیدن شرق شمالی‌یه طوغری جریانله، لوایی بر یاندن بر یانه شق ایتدکدن، ومرکز لوا اولان آماسیه شهرینك ایچندن کچدکدن صکره، سنجاغك خارجنده یشیل ایرماغه منصب اولور. بو نهره صاغ وصولدن دوکیلن متعدد چایلر لوانك اراضیسنی اروا ایده‌رك، پك منبت وادیلر تشکیل ایتمکله، کایتلی بغدای، آرپه، پرنج وسائر حبوباتله انفس میوه‌لرك انواعی حاصل اولور. قزیل ایرماق دخی سنجاغك غرب جهتنی سقی، وخیلی مسافه‌ده بو سنجاقله قسطمونی، سینوب وجانیك سنجاقلری آره‌سنده خط حدودی تشکیل ایدر. بوکا منصب اولمق اوزره دخی بر قاچ چای سنجاغك قسم شمالیسنی سقی ایدر. لوا بروجه آتی سکز قضایه منقسمدر: نفس آماسیه، مرزیفون، کوپری، مجید اوزی، عثمانجق، لادیق، حوضه، کوش حاجی کویی.

آماسیه { قضاسی. آماسیه سنجاغنك مرکز قضاسی اولوب، لوانك شرق جنوبی قسمنده واقع وطوزانلی نهریله محاط طاغلق بر محلدن عبارتدر. مرکز لوا اولان آماسیه شهریله مرکزدن اداره اولنان نواحئ آتیه‌دن مرکبدر: حقله، آرسلان، اولوس، طوزسز، قزل قشله‌جق، ظغله، محادلر، ایمیر، کرته، بوغه‌آق ویران، ابه‌می، هنکی، اذینه. بوقضا باشلیجه میوه وسبزه‌لرینك کثرت ونفاستیله مشهوردر.

آماصره { یاخود آماصری ویا آمصره. قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنك بارطین قضاسنده وبارطینك ۳۰ قدر کیلومتره شرق شمالیسنده قره دکیز ساحلنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۱° ۴۵′ ۲۵″ عرض شمالی ایله ۳۰° ۱′ ۴۹″ طول شرقیده واقعدر. بو کونکی کونده یالکز ۲۵۰۰ اهالیی حاوی کوچك بر قصبه ایسه‌ده، زمان قدیمده خیلی بیوك ومعمور بولنوب، اسم قدیمی (آماستری) در، که ایران حکمداری دارانك برادری (اوقسیاتر) ویا (هوشیار)ك همشیره‌سی اولوب ارکلی پرنسلرندن برینه وارمش اولان (آماستری) ویا (همشیره) طرفندن بنا اولنمشیدی. دها اسکی زمانده او موقعده دکیزك ایچنه اوزانمش اولان بر شبه جزیره‌نك بوغازنده (سساموس) اسمنده بر قصبه وار ایدی، که یونانك مشهور شاعر قدیمی (اومیروس) طرفندن ذکر اولنمشدر. بوقصبه‌نك بوغازك هر ایکی طرفنده بر لیمانی وار ایدیسه‌ده، بو کون بو ایکی لیماندن برینك شمال طرفنده‌کی سدی بوزلمش اولدیغندن، متروك اولوب، یالکز بری مستعملدر. قصبه‌نك ایچنده وجوارلرنده پك چوق آثار عتیقه بولنوب، هنوز کیمسه طرفندن تحری وتحقیق اولنمامشلردر. لیمانی اولدقچه ایشلك اولوب، اوجوارلرك اسکله‌سیدر. بوقصبه هجرت نبویه‌نك ۸۶۴ تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن فتح وممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمشدر.

آماق { (Amak) [«آماکر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آماقسیکی { (Amaxiki) یونانك جزایر سبعه‌سندن (آیاماوره) آطه‌سنده وبو آطه‌نك شمال غربی اوجنده بر قصبه واسکله‌در، که جزیرهٔ مذکوره‌نك مرکز اداره‌سی اولوب، آیاماوره قلعه‌سنك قارشیسنده بطاقلق بر محلده واقع اولمغله، هواسی آغیردر. پس بر قصبه اولوب، یالکز ۴۰۰۰ اهالیسی واردر، ولیمانی آنجق کوچك کیلرك دخولنه مساعددر.

آماقوسه { (Amakousa) جاپونیانك جنوب غربی جهتنده کائن بر آطه‌سیدر، که (کیوسیو) جزیرهٔ کبیره‌سنك غربنده و (ناغاساکی) جزیره‌سنك جنوب شرقیسنده اوله‌رق، (سیماره) کورفزینك مدخلنده، ۳۲° ۲۰′ عرض شمالیده واقعدر. منبت وپك مسکون بر آطه اولوب، (هیوغو) ایالتنه ملحق بر قضا تشکیل ایدیور.

آماقوسه { (Amakoça) آفریقای جنوبینك جهت شرقیه‌سنده ساکن بولنان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و (كافر) اسميله شهرت بولمش اولان قومك بر شعبه‌سيدر.

آماكر (Amager) وياخود آماق (Amak) دانيمارقه‌نك (سلاند) جزيره‌سي ساحل شرقيسنك قارشيسنده كائن بر كوچك آطه‌در. كه دانيمارقه‌نك پايتختي اولان قوپنهاغك بر پارچه‌سي بونك اوزرنده‌در. آطه‌نك طولي ١٥ كيلومتره قدر اولوب، قوپنهاغك محله‌سي داخل حساب اولميه‌رق، ٧٠٠٠ قدر اهاليسي واردر، كه اوچ عصر اول اورايه هجرت ايتمش اولان ٢٤ فلمنكلي فاميلادن متولد اولوب، الآن فلمنكجه سويلكده‌درلر. اهاليسنك معيشتي باشليجه باغچيجيلق اولوب، كيرج وصابون دخي اعمال ايدرلر. بو آطه‌نك قارشيسنده (سالتولم) اسمنده دها كوچك بر آطه بولنوب، آره‌لرنده ٨٦٠ متره وسعتده بر قنال واردر.

آماكيريما (Amakirima) جاپونيانك جنوب غربيسنده كائن (لوچو) جزيره‌سنك جنوب غربي ساحلندن ٢٥ كيلومتره‌لك مسافه‌ده بر طاقم كوچك آطه‌لردر، كه سطح بحرك آلتنده بولنان بر واسع قيانك اوستنده اوله‌رق، ٢٦° ٨′ ايله ٢٦° ١٤′ عرض شمالي آره‌سنده واقع اولوب. منبت وپك مسكوندرلر. چينليلر بو آطه‌لره (قومي شام)، وجاپونياليلر (قوميامه) ديرلر؛ بعض خريطه‌لرده دخي (كراما) اسميله مذكوردرلر.

آمال (Amales) اسكي غوتلرك بر خانداني ايدي. كه عندلرنده پك معزز اولوب، بشنجي وآلتنجي عصر ميلاديده اوستروغوتلره حكم ايدن حكمدارلرله تئودوريق. آمالاسونته وآمالاريق بو خاندانه منسوب ايديلر.

آمالاريق (Amalaric) اسپانياده حكومت ايدن ويزيغوتلرك حكمدارلرندن اولوب، ميلادك ٥١١ تاريخندن ٥٣١ تاريخنه قدر حكم سورمش؛ وايتالياده حكومت سورن اوستروغوتلرك حكمداري وبيوك پدري اولان تئودوريقك تحت وصايتنده اولدرق تخته چيقمشيدي. الكاسنده آريانوسك مذهبني ادخال وتصاحب ايتمكله، قتوليككدن واز گچمك ايستمين زوجه‌سي وفرانسه قرالي قلوويسك قيزي (قلوتيلده) يي زجر ايتديكي ايچون، قلوويسك برادري (شيلدبرت) ايله محاربه‌يه طوتيشوب، اثناي محاربه‌ده كندي تبعه‌سندن بري طرفندن قتل اولنمشدر.

آمالاسونته (Amalasonte) اوستروغوتلرك حكمداري بيوك تئودوريقك قيزي اولوب، حكمدار مومى‌اليهك وليعهدي اولان (اوتريق) ه وارمش؛ واوتريق تئودوريقك حياتنده وفات ايتمكله، آمالاسونته‌دن دنيايه گلمش اولان اوغلي (آتالاريق) وليعهد قالوب، تئودوريقك وفاتنده والده‌سنك وصايتي آلتنده اوله‌رق حكمدار اولمش ايسه‌ده. بو گنج حكمدار ميلادك ٥٣٤ تاريخنده وفات ايدنجه، آمالاسونته حكومتنده (تئودات) ي تشريك ايتمش: بو ايسه بر سنه صكره كنديسني اختناق ايتمشدر. (بليزار) ك ايتاليايه هجومي بو جنايتك انتقامني آلمق ايچون ايدي. آمالاسونته تبعه‌سنك ترقي وتمدنني مراد ايدوب، زمانك اعلى اولان (قاسيودور) ي كنديسنه وزير ايتمشيدي.

آمالتيا (Amalthéa) اساطير يونانيه‌يه كوره كريد حكمداري (مليسوس) ك قيزي اولوب، كويا طفل بولنان ابو الآلهه (زوس) ياخود (ژوپيتر) ي يعني مشتري‌يي كچي سوديله بسلمش؛ وبو كچينك بر بوينوزي «بركت بوينوزي» ناميله كوكه چيقارلمش. بو مصال كريدك منبتلكيله بركتندن كنايه‌در.

آمالتيا (Amalthéa) اسكي روما خرافاتنه كوره، زمان قديمده رومايه كيتمش، وشهر مذكورك بانيسي اولان (روملوس) ه رومانك احوال مستقبله‌سني حاوي بر قاچ كتاب ويرمش اولان بر كاهنه‌در. بونك كبي كاهنه‌لره (سبيله) نامي ويرلديكندن، بوكتابلره «كتب سبيليه» ديرلردي. بو كتابلر مؤخراً روما (قاپيتول) ينك بر حريقنده يانمشيدي.

آمالتيا (Amalthée) ونديك طرفلرنده (فريول) شهرينك ١٥ نجي و١٦ نجي عصرلرنده شهرت بولمش بر خانداني اولوب، اعضاسي ميانده جروم، جوان، باتيست وقورنيل كبي شعر وادبياتده اشتهار ايتمش بعض آدملر گلمشدر.

آمالتيو (Amalteo) ونديك رساملرندن اولوب، ميلادك ١٥٠٥ تاريخنده طوغمش. و١٥٨٨ ده وفات ايتمشدر. برادري

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(جروم)، قیزی (کینتیلیا) ویکنی (آنطونیـو) کبی رساملقده ماهر شاکردلر یتیشدیرمشدر.

آمالریق { (Amalric) اون اوچنجی عصر میلادی رهبانندن اولوب، پاپا اوچنجی (اینوسان) طرفندن فرانسه‌نك (آلبیژوآ) طرفلرنده‌کی پروتستانلر علیهنده بر اهل صلیب محاربه‌سی ایتمکه مأمور اولانلرك جمله‌سندن اولمغله، ایکیوز بیك اهل صلیب عسکری جمع ایله، فرانسه‌نك جنوب طرفلرینی تخریب وپك چوق سفك دما ایتمش اولدیغندن، پاپانك غضبنه اوغرامش ایسه‌ده، مؤخراً عفـو اولنه‌رق، پسقپوسـلغه دخی ترفیع اولنمش؛ وبر قاچ سـنه صکره تعصب وخونخوارلغی سوقیله، اهل اسلامله محاربه ایتمك اوزره. اسپانیایه کیدوب، عودتنـده بو سـفرینك تاریخنی یازمش؛ ومیـلادك ۱۲۲۵ تاریخنده فوت اولمشدر.

آمالفی { (Amalfi) ایتالیانك جنوبنده (پرنجیپا. توچیتریوره) ایالتنده (سالرنه) قضاسنده وسالرنه شهرینك ۱٤ کیلومتره غربنده وناپولینك ٤٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده، سالرنه کورفزینه ناظر برکوزل وادینك ایچنده برقصبه اولوب، ٦۵۰۰ اهالیسی واردر. ایچندن بکن برکوچك چای اراضیسنی اسقا ایدیور. مقرنه وشهریه ایله کاغد وبز فابریقه‌لری واردر. اسـکی بر شهر اولوب، وقتیله اهمیت تجاریه‌سی پك بیوك ایدی. اهل صلیب محاربه‌لری زماننده بو شهر دخی خرستیانلرك تدارکات سـفریه‌لری جملهٔ مراکزندن ایدی. مؤخراً برآره‌لق مستقل برجمهوریت تشکیل ایتمش؛ وخیلی وقت بعض امتیازاتله اداره اولنمشیدی.

آمالفی { (Amalfi) آمریقای جنـوبینك یکی غرناطه جماهیر متفقه‌سندن (آنتیوکیا) جمهوریتك برقصبه‌سیدر، که (مدلینه) شهرینك ۱۰۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و ۱۷٤۵ متره‌لك ارتفاعده واقع اولـوب، ۲۷۳۸ اهالیسی، غایت صاغلام هواسی وجوارلرنده کوزل مرتعالریله معدنلری واردر.

آمامباهی { (Amambahi) آمریقـای جنوبیده برازیلیانك (ماتوغروسـو) ایالتنده برطاغ سلسله‌سیدر، که (غالانو) سلسله‌سندن آیریله‌رق، جنوبه طوغری ۳۰۰ کیلومتره‌لك مسافه ده اوزانوب، (پاراغوآی)ه داخل اولور. (پارانه) ایله (پاراغوآی) ایرماقلرینك حوضه‌لری آره‌سنده تقسیم میاه خطنی تشکیل ایدیور. — بو طاغدن نبعانله، ۱۵۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره (پاراغوآی) ایرماغنه دوکیلن بر نهر دخی بو اسمله مسمادر.

آمان { (Amman) اون آلتنجی عصر میلادیده یاشامش آلمانیالی بر رسامدر. — بو اسمله اون یدنجی عصر میلادیده فلنکده بر طبیب دخی وار ایدی، که باشلیجـه آنادن طـوغمه دیلسز وصاغر آدملرك احوالیله اوغراشمش، وبونلره متعلق بعض کتابلر یازمشدر.

آمانتیا { (Amantea) ایتالیای جنوبیده (قلابریا) قطعه‌سنده، (پاوله) قضاسنـده ومرکز قضانك ۲۲ کیلومتره جنوبنده (تیرنیا) دکیزی سـاحلنده واقع بر قصبه اولوب، ٤٤۸۰ اهالیسی وقدیم بر قلعه‌سی واردر.

آماندوله { (Amandola) ایتالیای جنوبیده (آسقولی پیچنو) ایالت وقضاسنده ومرکز ایالتك ۲۵ کیلومتره شمال غربیسنده بر قصبه در، که (آپنین) سلسلهٔ جبالنك شرق اتکنده و(تنا) نهری تابعلرندن بری اوزرنده واقع اولوب، ٤۸۰۰ اهالیسی واردر.

آمانوس { (Amanus) حلب ولایتنده‌کی الما طاغنك اسم قدیمیدر. [«الماطاغی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آماوری { (Amaury) اهل صلیب محارباتی اثناسنده قدسی ضبط ایتمش اولان ملوك نصرانیه‌دن اولوب، برادری اوچنجی (بودوآن)ه خلف اوله‌رق، میـلادك ۱۱٦۲ تاریخنـدن ۱۱۷۳ تاریخنه‌دك حکومت سورمش؛ ومصرده حکم سورمکده اولان دولت ایوبیه ایله منعقد عهد وصلحی نقض ایله مصره تجاوز ایده‌رك، نورالدین وصلاح الدین ایوبی ایله محاربه‌یه طوتیشمش ایسه‌ده، مغلوباً رجعته اجبار اولنمش؛ وآوروپادن یکیـدن بر اهل صلیب اردوسی جلبنه چالیشمش ایسه‌ده، موفق اوله‌مامشـیدی. — ایکنجی آماوری اسمیله دیکر بریسی دخی واردر، که (لوسینیان) خاندانته منسوب اوله‌رق، میلادك ۱۱۹٤ تاریخندن اعتباراً قبریس حکمداری ایکن، ۱۱۹۷ ده قدس حکمداری هنرینك وفاتی اوزرینه، زوجه‌سـنی تزوج ایتمکله، اسماً قدس

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

حکمداری ذمی اولمش ایسه‌ده، اهل صلیبك امدادیله برابر قدسه دخول ایتمکه موفق اوله‌میوب، ١٢٠٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آماوری شارتره‌لی — یاخود آموری (A-maury de Chartres) اون ایکنجی عصر میلادی حکماسندن اولوب، فرانسه‌نك شارتره خطه‌سنده طوغمشیدی. برنوع تصوف درسلری ویره‌رك، خیلی شاکردان وپیرولر پیدا ایتمش؛ وفکر واعتقادینك عقائد نصرانیه‌یه عدم توافقندن طولایی، پاپا اوچنجی (اینوسان) طرفندن مجازاته اوغرادلمشیدی.

آماهای یاخود آماهوی (Amahaï, A-mahoy) آسیانك جنوبنده‌کی جزائر بحر محیطك (ملوك آطه‌لری) طاقمنه منسوب (سرام) آطه‌سنك ساحل جنوبیسنده برکوچك قصبه و لیمانیدر، که ٢٦′ ٣° عرض جنوبی ایله ٥٠′ ١٢٦° طول شرقیده واقع اولوب، فلمنکلیلرك تحت تصرفنده‌در.

آمایواقه (Amajuacas) پرونك (اوقایالی) خطه‌سنده آمریقانك اهالئ اصلیهٔ قدیمه‌سندن بر قومدر.

آمباتو (Ambato) آمریقای جنوبینك (اقوآدور) جمهوریتنده (لیون) ایالتنده بر قصبه‌در، که (آند) سلسلهٔ جبالنك بر اتکنده، (آمازون) ایرماغنه دوکیلن (پاستازه) نهری تابعلرندن بری اوزرنده و(کیتو) شهرینك ١٤٠ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ١٠٠٠٠ اهالیسی واردر.

آمباتو سلسله‌سی (Sierra d'Ambato) آمریقای جنوبیده آرژانتین جمهوریتنك (قتامارقه) ایالتنده بر طاغدر، که (آقونکیا) سلسله‌سندن آیریله‌رق، جنوبه طوغری اوزانیر. اك مرتفع محللری ٤٠٠٠ متره ارتفاعنده اولوب، شعبه‌لری آره‌سنده پك صرب بعض وادیلر بولنیور.

آمباسی (Ambassi) آفریقای غربیده قونغو مملکتنك مرکزی اولان بر شهر اولوب، قونغو ایرماغی مجراسنك صول طرفنده یعنی جنوبنده وبو ایرماغك منصبندن تخمیناً ٢٥٠ کیلومتره یوقاریده واقعدر. پورتکیزلیلر بوکا (سان سالوادور) و(بونده قونغوس) یعنی «قونغو شهری» نامنی ویرمشلردر.

آمباقه (Ambaca) آفریقانك سواحل غربیه‌سنده واقع اولوب پورتکیزلیلرك النده بولنان (آنغوله) مملکتنده بر قصبه‌در، که مملکت مذکوره‌نك مرکزی اولان (لوآنده) شهرینك ٢٢٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده و(لوقوله) نهری ساحل یمینك قربنده مرتفع وغایت کوزل بر موقعده واقعدر. بوقصبه پورتکیزلیلره تابع و ٤٠٠٠٠ قدر اهالیی جامع بر قضانك مرکزی اولوب، محصولات زرعیه‌سنك کثرتیله مشهوردر.

آمبالا (Ambala) هندستانك شمال غربیسنده پنجاب قطعه‌سنده ایالت مرکزی بر شهردر، که هیمالایه طاغنك اتکنده ودهلی شهرینك دمیر یول طریقیله ٢٧٢ کیلومتره شمالنده، ٣٠° ٢١′ ٢٥″ عرض شمالی ایله ٧٤° ٢٨′ ٣٩″ طول شرقیده واقع اولوب، ٤٠٠٠٠ اهالیسی واردر. — آمبالا ایالتی پنجاب اداره‌سنه ملحق اولوب، آمبالا، سیملا ولودیانه قضالریله انکلتره‌نك حمایه‌سی آلتنده بولنان (ساتلج) حکومات صغیره‌سنی حاویدر. طوغریدن طوغری‌یه انکلتره‌نك اداره‌سنده بولنان مذکور اوچ قضانك مساحهٔ سطحیه‌سی ١٠٣٦٠ مربع کیلومتره اولوب، ١٦٥٢٦٣٠ اهالیسی واردر. اهالیسی (جات) جنسنه منسوب اولوب، عموماً اهل اسلامدر. ایالتك غرب جهتی آلچق وقومولق ایسه‌ده، شرق جهتی هیمالایه طاغلرینك اتکلرنده اولوب، پك منبتدر.

آمبالغه (Ambalega) جاوه آطه‌سنك جوارنده بولنان (مادوره) آطه‌سنك ایچنده بر قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی واردر. فلمنکك تحت تصرفنده‌در.

آمبالما (Ambalema) آمریقای جنوبینك یکی غرناطه قطعه‌سنده (تولیما) جمهوریتنك بر قصبه‌سیدر، که (ماغدالنه) نهرینك ساحل یسارنده و(رچیو) نهرینك منصبی قربنده واقع اولوب، ١٠٠٠٠ قدر اهالیسی واردر. جوارلرنده کلیتله حاصل اولان توتونیله مشهوردر. هواسی آغیر وصیتمه‌لیدر.

آمبر (Amber) هندستانك غرب جهتنده (راجپوتانه) قطعه‌سنده. بو قطعه‌نك شمدیکی مرکزی اولان (جایپور) شهرینك ٦ کیلومتره شمال شرقیسنده و(اکره) شهرینك ٢٣٠ کیلومتره غربنده واقع خراب برشهردر. بوشهر وقتیله راجپوتانه قطعه‌سنك مرکزی وپایتختی اولوب، حیرت‌افزا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بر موقعده واقع اولمغله برابر پك چوق معابد، سرایلر، استحكامات وسائر ابنیه وآثار مصنعه‌سی وار ایكن، میلادك ١٧٢٨ تاریخنده پایتخت جایپوره نقل اولنمغله، خالی قالوب، خراب اولمش؛ وابنیهٔ مشهوره‌سنك ویرانه‌لری سیاحینك زیارتكاهی حكمنه كچمشدر. اصل اسمی هندولر طرفندن كائناتك والده‌سی زعم اولنان بر الٰههٔ كاذبه‌نك اسمنه نسبتله (آمبا) اولوب، (آمبر) اسمی بونك غلطیدر.

آمبراكیا (Ambracie) آرناؤدلغك جهت جنوبیه‌سنده واقع اولوب، اخیراً یونانه ترك اولنان نارده شهرینك اسم قدیمیدر. زمان قدیمده یونانیلر طرفندن تأسیس اولنه‌رق، قورنته‌لیلرك مستملكاتندن ایدی. رومالیلرك الینه كچدكدن صكره، آوغوستوس طرفندن خیلی توسیع اولنمش ایسه‌ده، پروزه قربنده (نیقوپولیس) شهرینك تأسیسندن صكره اهمیتنی غائب ایتمشیدی. [«نارده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — نارده كورفزینك دخی اسم قدیمی آمبراكیا كورفزی (Golfe Ambracique) در.

آمبرت (Ambert) فرانسه‌نك (پوی دو دوم) ایالتنده قضا مركزی بر قصبه‌در، كه (آلیه) نهری تابعلرندن (دوره) نك اوزرنده واقع اولوب. ٧٦٣٠ اهالیسی، مكتب اعدادیسی، زراعت، تجارت وصنایع اوطه‌لری، كاغد، دانتله وسائره فابریقه‌لری واردر. پینیری مشهوردر. — قضاسی ٨ ناحیه‌دن مركب اولوب، ٥٤ دوائر بلدیه‌یی جامعدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ١٢٢٠ مربع كیلومتره اولوب، ٨١ ٣١٨ اهالیسی واردر.

آمبرغ (Amberg) باویره‌نك (اوبرپفالچ) ایالتنده قضا مركزی بر شهردر، كه طونه تابعلرندن (ناب) نهرینه دوكیلن (ویلس) چایی اوزرنده و (راتیسبونه) شهرینك ٦٧ كیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ١١٦٩٠ اهالیسی، متعدد ومتنوع مكتبلری، كتبخانه‌سی، ٦ خسته‌خانه‌سی، بر بیمارخانه‌سی، بر اسلحه فابریقه‌سی، بر قاچ توتون، باصمه، پورسلن واویون كاغدی فابریقه‌لری وبر چوق ابنیهٔ مصنعه‌سی واردر. شهر بر سورله وبر طاقم برجلرله محاط اولوب، سوقاقلری كنیش ومنتظمدر. مذكور (ناب) و (ویلس) نهرلری واسطه‌سیله اوفق كیلر طونه‌دن بو شهره قدر چیقوب، تجارتنی تسهیل ایدیورلر. جوارنده‌كی طاغلرده دمیر وكوور معدنلریله پورسلن طوپراغی بولنیور. — قضاسی ٢ ناحیه‌دن مركب اولوب، ٥٩ دائرهٔ بلدیه‌یی جامعدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٧١٢ مربع كیلومتره اولوب، ٢٥٢٠٠ اهالیسی واردر.

آمبرغریس ایسلاند (Ambergris Island) آمریقای وسطیده (هوندوراس) كورفزنده برآطه‌در، كه انكلتره‌نك مستملكاتندن اولوب، منتهای شرقنده اولان (ریف) برونی ٦َ ١٨° عرض شمالیده واقعدر. طولی تقریباً ٣٢ وعرضی ٥ كیلومتره‌در.

آمبرواز (St. Ambroise — سنت) [«آمبروسیوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمبروسیوس (St. Ambroise,) — سنت (Ambrosius) قتولیكلرك الك اسكی رؤسای روحانیه‌سندن اولوب، میلادك ٣٤٠ تاریخلرنده طوغمشدر. كندیسی (غالیا) والیسنك اوغلی اولوب، (لیغوریا) قائمقامی اولدیغی حالده حسن اخلاق وحقانیتی جهتیله میلان اهالیسی طرفندن پسقپوس انتخاب اولنمشیدی. امور مذهبیه‌ده خیلی شدت كوستره‌رك، ایمپراطور تئودوسیوسی، سلانیكده ایقاع ایتمش اولدیغی قتل عامدن طولایی، كلیسادن طرد ایتمش؛ ومدت مدیده توبه واستغفار ایتدكجه قبول ایتمه‌مشیدی. بر چوق كتابلر یازوب، الك مشهورلری رؤسای روحانیه‌نك وظائفنه دائر اولان تألیفیدر. عبادات نصرانیه‌ده كندینه مخصوص بر اصول اتخاذ ایتمشیدی، كه الآن میلانده باقیدر. یورطیسی كانون اول افرنجینك ٧ سنده اجرا اولنور. — آمبروسیوس كتبخانه‌سی (Bibliothèque Ambrosienne) نامیله میلانده پك واسع ومكمل بر كتبخانه واردر، كه میلادك اون یدنجی عصرنده قاردینال فردریق بورومیا طرفندن تأسیس اولنوب، میلان شهرینك حامئ روحانیسی عد اولنان (سنت آمبروسیوس) ك نامنه نسبتله بو اسمله تسمیه اولنمشدر.

آمبریز (Ambriz) آفریقانك سواحل غربیه‌سنده واقع قونغو قطعه‌سنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وآنغوله قطعه‌سی حدودنده بر قصبه واسکله‌در. که تقریباً ′٥٠ °٧ عرض جنوبیده و (لوجه) نهرینك منصبنده واقع اولوب، او سواحلك اك ایشلك اسکله‌لرندن، و بیوك واپورلرك دخی اوغرادقلری محللرندندر. بو قصبه‌نك صاحبلری اولان پورتکیزلیلر شهری محافظه ایچون بعض استحکاملر وبر کمرك دائره‌سی بنا ایتمشلردر. — آمبریز حکومتی نامیله دخی بو اسکله‌نك جوارنده اون یدی قدر قریه‌دن مرکب برکوچك زنجی قبیله‌سی واردر. حکمدار عنوانیله تفخر ایدن رئیسلری (کیبازه) قریه‌سنده اقامت ایدر.

آمبریم (Ambrym) بحر محیط کبیرك (ملانیسیا) قطعه‌سنده واقع (یکی هبریده) آطه‌لرینك بریدر، که ′١٤ °١٦ عرض شمالیده و (مانیقولو) آطه‌سنك ٦٠ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، محیط دائره‌سی ٨٠ کیلومتره‌در. بو آطه خیلی مسکون اولوب، اراضیسی مزروعدر.

آمبلا (Ambla, Amblau) یاخود آمبلاو آسیانك جنوبنده‌کی جزایر بحر محیطدن (ملوك) آطه‌لرینك بری اولوب: (بورو) آطه‌سنك ١٩ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (آمبون) آطه‌سنك ٧٢ کیلومتره جنوب غربیسنده واقعدر. شمال شرقی کوشه‌سی ′٤٩ °٣ عرض جنوبی ایله ′٥٠ °١٢٤ طول شرقیده‌در. فلمنکلیلرك النده اولوب. طاغلق وآز منبت بر آطه اولمغله. یالکز ٢٠٠٠ قدر اهالیسی واردر.

آمبلاکیا (Ambelakia) رومجه «باغچه‌لر» دیمك اولوب. ترکجه استعمالی (امبلك) در. تسالیانك یکیجه قضاسنده و سالامبریا یعنی کوستم نهرینك صاغ طرفنده بیوك بر قریه اولوب. یکیشهرك ٢٤ کیلومتره شمال شرقیسنده واقعدر. وقتیله خیلی بیوك واهمیتلی اولوب. ایپك محصولاتیله مشهور ایدیسه‌ده، یونان اختلاللری زماننده خراب اولوب. یالکز ٣٠٠٠ قدر اهالیسی قالمشیدی. اخیراً یونانه ترك اولنان اراضی داخلنده‌در.

آمبلان (Amblan) بحر محیط کبیرده واقع (فلیپین) آطه‌لرندن (نغروس) جزیره‌سنك جنوب غربی ساحلنده برقصبه واسکله اولوب: همنامی اولان برکوچك نهرك منصبنده واقع و ٣٢٦٠ اهالیی جامعدر.

آمبلاوه (Amblève) بلچیقه‌نك بر نهریدر. که (آمل) اسمیله پروسیه‌نك (رین) ایالتنده (ایفل) طاغندن نبعانله. غربه طوغری آقه‌رق، یکرمی بش اوتوز کیلومتره‌لك جریاندن صکره. بلچیقه‌نك (لیاژه) ایالتنه کیرر؛ و (وارژه) ، (سالم) و (لیانه) چایلرینی دخی اخذ ایله، یکرمی متره‌لك ارتفاعدن دوشن (بیوك قو) شلاله‌سنی تشکیل ایتدکدن صکره. صاغدن (موزه) ایرماغی تابعلرندن (اورته) نهرینه دوکیلور. مجراسی ٨٥ کیلومتره طولنده اولوب، پك طولاشیقلی ودرین ایسه‌ده، کنارلری شایان تماشا بر صورتده‌در. مجراسنك یالکز ٩ کیلومتره‌سی سیر سفائنه صالحدر.

آمبوآز (Amboise) فرانسه‌نك (ایندره) مع (لوآر) ایالتنده (تور)ك ٢٤ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی بر قصبه‌در. که (لوآر) ایرماغنك ساحل یسارنده وپارسدن بوردویه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده واقع اولوب. ٤٢٠٠ اهالیسی، تواریخده مشهور اسکی بر قلعه‌سی واکه وسائر چلیك معمولاتی فابریقه‌لری واردر. قلعه‌سی پولتیقه متهملریچون محبس اتخاذ اولنه‌رق، جزایرلی عبدالقادر دخی اوراده بش سنه اقامت ایتمشدر.

آمبور (Ambour) هندستانك جنوب طرفنده مدراس اداره‌سنه ملحق (آرکوت) ایالتنده وآرکوت شهرینك ٦٦ ومدراسك ١٩٢ کیلومتره غربنده واقع بر قصبه اولوب. ٦٠٠٠ اهالیسی واردر. کوزل وتجارتکاه بر قصبه اولوب. اوسته‌ده‌کی مرتفع بر قیانك اوزرنده متانتیله مشهور بر قلعه‌سی واردر.

آمبون (Amboine, Ambun) یاخود آمبوآن بحر محیط کبیر جزایرندن اولان (ملوك) آطه‌لرینك بری اولوب. (سرام) آطه‌سنك جنوبنده و (بورو) آطه‌سنك شرقنده واقعدر. طولی ٤٦ واك کنیش عرضی ١٦ کیلومتره ومساحهٔ سطحیه‌سی ٥٣٠ مربع کیلومتره اولوب. ٥٨٠٠٠ اهالیسی واردر. (ملوك) جزایرینك اك کوچکلرندن ایسه‌ده. اهمیتی زیاده اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فلمنكليلر طرفندن مركز اتخاذ اولنمشدر. — بو آطه‌نك مركزى اولان شهر دخى بو اسمله مسمى اولوب، (ليتيمار) شبه جزيره‌سنك اوزرنده وهمنامى اولان بر كوزل قويك شرق جنوبيسنده، ″١٧ ′٤ °٣ عرض جنوبى ايله ′٥٠ °١٢٥ طول شرقيده واقع و ١٣٠٠٠ اهاليى جامعدر. بو شهر ملوك جزايرينك مركز اداره‌سيدر.

آمبيوريكس { (Ambiorix) غالبا يعنى اسكى فرانسه اقوامندن (ابورون) لرك حكمدارى اولوب، مملكت مذكوره‌يى فتح ايتمكه چاليشان روما جنراللرندن برقاچنى مغلوب ايتدكدن صكره، ميلاددن ٥٧ سنه اول ٦٠٠٠٠ تلفات ويرديكى بر بيوك محاربه‌ده مغلوب اولوب، فرار ايده‌رك نابديد اولمشيدى.

آمپاته { ياخود اومپاته (Ampata, Ompa-ta) هندستانك شمال شرقيسنده بنكاله قطعه‌سنك (هوكلى) ايالتنده وكلكته‌نك ٤٠ كيلومتره غربنده وكنك ايرماغنه دوكيلن (هوكلى) نهرى اوزرنده واقع تجارتكاه بر قصبه‌در. نهر مذكور قصبه‌يه قدر سير سفائنه صالحدر.

آمپارو { (Amparo) آمريقاى جنوبينك (ونزوئلا) جمهوريتنده (اورنوق) ايرماغنه دوكيلن (آرانوقه) نهرينك ساحل يسارنده ويكى غرناطه‌نك آرانوقه شهرى قارشيسنده واقع بر قصبه‌در.

آمپانام { (Ampanam) جاوه جوارنده‌كى (سونده) آطه‌لرندن (لومبوق) آطه‌سنده و(لومبوق) بوغازنده، ′٣٠ °٨ عرض جنوبى ايله ′٤٠ °١١٤ طول شرقيده واقع تجارتكاه بر اسكله‌در.

آمپچو { (Ampezzo) آوستريانك تيرول قطعه‌سنده بر قاچ قريه‌يى حاوى بر واديدر، كه مواقعنك كوزللكيله ومعدن صولريله مشهوردر. اهاليسى ٦٠٠٠ كشى اولوب، جمله‌سى ايتاليانلردر.

آمپر { (Ampère) فرانسه‌نك مشاهير علماسندن اولوب، ميلادك ١٧٧٥ تاريخنده (ليون) قربنده (پوليمو) قصبه‌سنده طوغمش، و ١٨٣٦ ده وفات ايتمشدر. علوم رياضيه وطبيعيه‌ده وعلى الخصوص حكمت طبيعيه وكيمياده يد طولى صاحبى اولوب، ليون وپارسك بر چوق مكتبلرنده معلملك ايتمش، وانجمن فنون اعضالغنه ودار الفنون مفتشلكنه تعيين اولنمش؛ والكتريق ومقناطيسه متعلق بر طاقم كشفيات نافعه‌يه موفق اولوب، حتى الكتريقك مخابراتده استعمال اولنه بيله‌جكنى بياننه تلغرافك اختراعنه دخى خدمت ايتمشدر. فنون مذكوره‌يه متعلق بر خيلى آثارى اولديغى كبى «فنونك فلسفه‌سى» عنوانيله دخى پك معتبر بر تأليفى واردر. علامۀ مشهور (آراغو) صاحب ترجمه حقنده بر مدحيه قلمه آلمشدر. — بونك اوغلى (ژان ژاق آمپر) دخى ادبياتده كسب شهرت ايدوب، تنقيدات ادبيه وتاريخيه متعلق بعض آثار معتبره يازمش؛ وفرانسه آقادمياسى اعضاسندن بولنمشدر. ميلادك ١٨٠٠ تاريخنده ليونده طوغوب، ١٨٦٤ ده وفات ايتمشدر.

آمپساغاس { (Ampsagas) جزايرده قسطنطينه شهرى ايچندن چكن (وادئ كبير) ك اسم قديميدر.

آمپل { (Ampel) روسيه‌نك ايالات غربيه‌سندن (استونيا) ايالتنده (وايسنستاين) قضاسنده ومركز قضانك ٣٦ كيلومتره شمال شرقيسنده واقع بر قصبه اولوب، ٧٠٠٠ اهاليسى واردر.

آمپلپوى { (Amplepuis) فرانسه‌نك (رون) ايالتنده (تيرى) ناحيه‌سنده و(ويلفرانشه) نك ٧٥ كيلومتره غربنده صنايع وتجارتى چوق بر قصبه اولوب، ٦٤٤٥ اهاليسى واردر.

آمپورذان { (Ampurdan) اسپانيانك قطالونيه خطه‌سنده بر يردر، كه ١٢ كوچك قصبه و ١١٢ قدر قريه‌يى جامعدر.

آمپورياس { (Ampurias) اسپانيانك منتهاى شرق شماليسنده بر بيوك ومهم شهر ايدى. شمدى آنجق اوتوز خانه‌يى جامع بر كوچك قريه حالنه كيرمشدر.

آمتى { (Amethi) هندستانك اوده خطه‌سنده (لكهنو) ايالت وقضاسنده، ′٨ °٢٦ عرض شمالى ايله ′٤٢ °٧٩ طول شرقيده واقع بر قصبه اولوب، ٧١٢٨ اهاليسى واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آمجهرا { (Amdjherra) هندستانك (ملوا) خطه‌سنده انكلتره حكومتنه تابع } بر كوچك پرنسلك اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ١٥٠٠ مربع كیلومتره واهالیسی ٦٠٠٠٠ كشیدن عبارتدر. بو مملكتده پك مشهور بر نوع آفیون حاصل اولور. — مركزی اولان قصبه دخی بو اسمله مسمی اولوب، ٢٢°٣٢′ عرض شمالی ایله ٧٢°٤٠′ طول شرقیده واقع وایكی اوچ بیك اهالی‌یی جامعدر.

آمِد { الجزیره‌نك جهت شمالیه‌سنده واقع دیار بكر شهرینك اسم قدیمیدر. } [« دیاربكر » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمِدی { (ابو الفضائل علی بن ابی المظفر یوسف بن احمد بن عبیدالله بن حسین } بن احمد بن جعفر) فقهای شافعیه‌دن اولوب، اصلی (آمد) یعنی دیاربكردن اولدیغی حالده، واسط شهرنده طوغوب، تربیه اولنمشدر. بغداده كیدوب، بر خیلی وقت اوراده اقامتله فقه وحدیث تحصیلندن صكره، ٦٠٤ سنهٔ هجریه‌سنده واسط قاضیلغنه تعیین اونمشیدی. فقه وحدیثده ید طولی صاحبی اولدیغی، علم حسابده دخی ماهر ایدی. ولادتی هجرت نبویه‌نك ٥٥٩ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك ٢٥ نده اولوب ٦٠٨ سنه‌سی ربیع الاولنك اوچنجی كونی واسطده ارتحال ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، كوزل بعض اشعاری روایت اولنمش ایسه‌ده، شاعر اولان آمدینك صاحب ترجمه‌نك غیری اولمسی دخی محتملدر.

آمِدی { سیف الدین — (ابو الحسن علی بن ابی علی محمد بن سالم التغلبی) مشاهیر } علمای اسلامدن اولوب. هجرت نبویه‌نك ٥٥١ تاریخنده آمد یعنی دیاربكرده دنیایه كلمش؛ وبغداده انتقال ایله ابتدا حنبلی مذهبنجه ابن المنی ابو الفتح نصر بن فتیاندن تحصیل فقه ایتدكدن صكره، مذهب شافعیه انتساب ایله. شیخ ابو القاسم بن فضلانك درسنه مداومتله، علم خلافده كسب تمیز ایتمش؛ وبعده شامه كیدوب. علوم عقلیه‌نك تعلم وتدرسنه باشلامش. وعلوم مذكوره‌ده زماننك فریدی اولمشیدی. مؤخراً مصره انتقال ایله، مدرسهٔ مجاوره وجامع ظافریده تدریس علوم وفنونه باشلامش. ومصر اهالیسی كندیسندن پك چوق استفاده ایتمشیكن، مؤخراً بعض فقها حسدلرندن كندیسنی فساد عقیده ومذهب فلسفی ایله اتهامه قالقیشوب، علیهنده بر محضر ترتیب ایتمشلر. حتی مشهوردر كه اصحاب فطانتدن بر ذاته، لاجل الامضا، بو محضر تقدیم اولندیغنده، امضاسنك اوستنده شو بیتی یازمش:

حسدوا الفتی اذ لم ینالوا سعیه
فالقوم اعداء له وخصوم

سیف الدین آمدی بو محضرك ترتیبندن خبر آلنجه، خفیاً چیقوب، شامه عودتله، حماده اختیار اقامت، وبر مدت صكره دمشقه عزیمت ایده‌رك، (مدرسهٔ عزیزیه) مدرسلكنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، ینه فساد عقیده بهتانیله اتهام اولنه‌رق، عزل اولندقده، بر كوشه‌یه چكیلوب، ٦٣١ سنه‌سی صفرینك اوچنجی كونی ارتحال ایتمشدر. اصول دین وفقه ومنطق وحكمت وفنون سائره‌یه دائر یكرمی‌قدر تألیفی اولوب، اك مشهورلری: علم كلامده «ابكار الافكار»، «منائح القرائح»، «رموز الكنوز»؛ علم اصولده «دقائق الحقائق»، «لباب الالباب»، «منتهی السول فی الاصول»؛ علم خلافده «طریقه» و «مختصر» نام اثرلریدر.

آمدی { (شیخ سلیمان —) دیاربكرده آمد شهرنده دنیایه كلوب. تحصیل علوم } وفنون ایتدكدن صكره، طریقت خلوتیه‌یه سلوك ایتمش؛ ودرسعادته كلوب، سلطان سلیم ثانی حضرتلرینك شیخی ومرشدی اولمشیدی. عالم وعارف ومتقی بر ذات اولوب، ٩٨٢ تاریخ هجریسنده ارتحال دار بقا ایتمكله، كوچك قرمان قربنده پرنججی مسجدی حرمنده دفن اونمشدر.

آمدی { (مولی قاسم —) مشاهیر خطاطیندن اولوب، غباری مخلصیله مشهوردر. }
[«غباری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اخطار. — آمد شهرینه نسبتله آمدی دنیلیر دها برچوق علما ومشاهیر واردر؛ كه اسم اصلیلری صره‌سنده ذكر اولنه‌جقدر.

آمر { یاخود آمبر (Ammer, Amber) باویره‌نك اك بیوك نهری اولوب، آوستریا حدودی قربنده نبعانله، جنوبدن شماله طوغری آقه‌رق، مواقعنك كوزللكیله مشهور اولان (آمرغاو) وادیسنی شق ایتدكدن، ویكرمی بش اوتوز كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (هولبه آمبر) نهریله برلشه‌رك،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و (آمبر) نامنی آلدرق، و ۱۵ کیلـومتره طولی اولان (آمر) کولنك ایچندن کچدرك، ۱۷۵ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره. طونه تابعلرندن (ایسار) نهرینه منصب اولور.

آمر (Ammer) آلمانیانك وورتمبرغ قطعه‌سنده بر کوچك نهر اولوب، قره اورمانده (هرنبرغ) شهرینك قربنده نبعانله، جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری ۲۸ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، ایکی قوله آیرلمش اولدیغی حالده، (نقار) نهرینه دوکیلور. بوایکی قولك بری (توبینکن) شهرینه ایچیله‌جك صـو ســوقیچون آچلمش بر قنال اولوب، شهر مذکورك بر تپه اوزرنده اولان بر محله‌سی آلتندن تونلله کچیرلمشدر.

آمرآباد یاخود عمرآباد (Amrabad) هندستانك جنوب جهتنده‌کی دکان قطعه‌سنده، نظام حکومتنده، حیدرآبادك ۱۳۰ کیلومتره جنوبنـده بر شهر اولوب، ′۲۳ °۱٦ عرض شمالی ایله ′۳۵ °۷٦ طول شرقیده واقعدر.

آمراواتی (Amravati) هندستانده دکان قطعه‌ســنك شمال طرفنده کائن شرق (برار) ایالتنده، نکپورك ۱۷۰ کیلومتره غرب جنوبیســنده و بمبایدن نکپوره کیدن دمیر یولك اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ′۵٤ °۲۰ عرض شمالی ایله ′۳۷ °۷۵ طول شرقیده واقع و ۲۳ ٤۱۰ اهالیی جامعدر. هندســتانده اجرا اولنـان پاموق تجارتنـك اك اهمیتلی مرکزلرندن اولوب، پاموغنك جنسی مشهوردر. — قضاسی ٦۸٤٤ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، ۳ ناحیه‌یه منقسمدر، و ٤۰۷۲۷۵ اهالیسی واردر. — بو اسمله هندستانده دها برقاچ قصبه واردر، که اك مهملری مدراس اداره‌سنده (کیســتنا) ایالتنده و(کیستنا) نهری کنـارنده بولنانی اولوب، بو قصبه بر عصر اول تأسیس اولنمش ایسه ده، خیلی بیوکدر. جوارنده اسکی شهرك خرابه‌لری بولنوب، آثار عتیقه مراقلیلرینك زیارتکاهیدر.

آمر باحکام الله (ابو علی منصور) مصرده حکومت سورن فاطمیوندن اولوب، ٤۹۵ تاریخ هجریسنده پدری مستعلی احمدك وفاتی اوزرینه. بش یاشـنده اولدیغی حالده، تخته جلوس ایدوب، اداره‌ٔ امور دولت پدرینك وزیری افضل شاهنشاه ابن امیر الجیوشك یدینه تسلیم اولنمش ایدی. آمر سن رشده وصولنده مذکور افضلی قتل ایله، مأمون ابوعبدالله بن ابی شجاعی وزارتنه تعیین ایتمش ایسه‌ده، بو ذات بسبتون امور اداره‌یی الینه آلوب، بعض حرکات نامرضیه‌ده بولندیغندن، ۵۱۹ سنه‌سی رمضاننك دردنده اموالی مصادره اولنه‌رق، کندیسی بش قرداشـیله برابر شهرك خارجنده صلب اولنمشدر. بونك زماننده فرنك اهل صلیبی عکا وطرابلس شامی ضبط ایتمشلردی. قدس حکمداری (بردویل) دخی مصره تجاوزله، (فرما) شهرینی ضبط واحراق ایتمش ایسه‌ده، اوراده خسته‌لنوب، عودتنده یولده وفات ایتمشـدر. مهدی محمد بن تومرت دخی بونك زماننده مصردن خروجله مغربه کیتمشدر. آمرباحکام الله فطین وعاقل وعالم بر آدم اولوب، طبیعت شعریه‌سی وحسن خطی دخی وار ایدیسه‌ده، اسمنك مدلولنه مغایر اوله‌رق، ظالم وبدخوی اولدیغندن، تبعه‌سی کندیسندن خشـنود اولمیوب، نهایت ۵۲٤ تاریخنده باغچه‌سنه کیتمك اوزره بر کوپریدن کچرکن اوراده پوصی طوتمش برقاچ آدم طرفندن یاره‌لنوب بر قاچ ساعت صـکره متأثراً وفات ایتمشـدر. شو قطعه جمله‌ٔ اشعارندندر:

اصبحت لا ارجو ولا اتقی
الا الهی وله الفضل
جـدی نـبی و امامی ابی
ومذهبی التوحید و العدل

آمرباخ (Amerbach) اون بشنجی عصر میلادیسـنك اك مشهور طباعلرندن اولوب. فن طباعتك ترقیاتنه خدمت ایتمش، و ۱۵۱۵ تاریخنده (باله) شهرنده وفات ایتمشدر.

آمرتسیر (Amritsir) هندســتانك شمال غربی جهتنـده‌کی پنجاب خطه‌ســنده همنامی اولان بر ایالتك مرکزی بر بیوك ومهم شهر اولوب، لاهورك ٥٤ کیلومتره شرقنده ودهلینك ۵۲۸ کیلومتره شمال غربیســنده، ′٤۰ °۳۱ عرض شمالی ایله ′۳٦ °۷۲ طول شرقیده واقعدر. اهالیسی ۸۱۳ ۱۳۵ کشی اولـوب، بونلردن ۱۰ ۰۰۰ ی (سیخ) جماعتنه منسوبدر، وقصوری براهمانی واهل اسـلامدن مرکبدر. بو شهرده شال وسائر تفتیك واپك معمولاتی یاپیلیر. پك اسکی برشهر اولوب، اسم قدیمی (ساقاله) در. — ایالتی ۱۳ ۷۱۰ مربع کیلو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متره وسعتنده اولوب، ۲۷٤٤۷۸۰ اهالیسی وار در.

آمرغاير آلپن { ياخود آمرغاو آلپلرى (Am-mergauer Alpen) آلپ سلسلهٔ جبالنك باويره‌ده اولان بر شعبه‌سى اولوب، ارتفاع وسطيسى ۱۵۰۰ ايله ۱٦۰۰ متره آره‌سنده در.

آمركوت { (Amerkôt) هندستانك شمال غربيسنده كائن سند خطه‌سنده، (تار) صحراسنك جهت غربيه‌سنده وحيدرآبادك ۱۳۰ كيلومتره شرقنده بر شهردر، كه ۲۵° ۲۲′ عرض شمالى ايله ٦۷° ۲۷′ طول شرقيده واقع اولوب، مشهور اكبر شاهك مسقط رأسى اولمغله شهرت بولمشدر.

آمروم { (Amrum) پروسيه‌نك اخيراً دانيماركه‌دن ضبط ايتمش اولديغى هولستاين واشلويغ ايالتنك ساحل غربيسى قارشيسنده بر آطه‌در، كه طولى ۱۱ وعرضى يالڭز ۳ كيلومتره اولوب، اراضيسى قوملق تپه‌لردن وبطاقلقلردن عبارتدر. اهاليسى يالڭز ٦۵۰ كشيدن عبارت اولوب. استريديه صيديله چكينيرلر.

آمروهه { (Amroha) هندستانك شمال غربيسنده واقع (روحيكند) ايالتنك بر شهريدر، كه مراد آباد قضاسنه تابع ومركز قضانك ۳۲ كيلومتره شمال غربيسنده واقع اولوب. ۳۲۲۲٤ اهاليسى واردر.

آمريق { وسپوس ياخود آمريغوس وسپوسى Améric Vespuce ياخود (Amerigo Vespucci) فلورانسه‌لى بر گميجى اولوب، ميلادك ۱٤۳٦ تاريخنده طوغمش؛ وبو دخى قريستوف قولومب كبى ميلادك ۱٤۹۰ تاريخنده لاجل التجاره اسپانيايه انتقال ايله، اوراده بر خيلى وقت كشفياته كيدن سفائنك تجهيزينه مأمور اولوب، قريستوف قولومبك موفقياتنى كورنجه، بو شرفدن بهره‌دار اولمق هوسنه دوشه‌رك، ۱٤۹۷ ويا ۱٤۹۹ تاريخنده قريستوف قولومبك آرقداشلرندن (آلونزو دويدا) نك قوماندهسى آلتنده سوق اولنمقده اولان بر كوچك فيلونك بركيسنه بينوب. كنديسى پك ماهر گميجى اولمغله وعلم هيئتدن دخى معلوماتى بولنمغله. آمريقاى جنوبينك سواحل شماليه‌سنى كشف ايدن بو دونماده خيلى خدمتى كورلمشيدى. بعده پورتكيز دولتنك خدمتنه كيروب، ۱۵۰۱ تاريخنده قرال امانوئلك امريله واقع اولان برسياحتنده مقدمجه (آلوارز قابرال) ك كشف ايتمش اولديغى برازيليانك بتون سواحلنى طولاشمش ايدى. قريستوف قولومبك وفاتندن صكره اسپانيايه جلب اولنه‌رق، ۱۵۰۷ ده يكيدن كشفيات اجراسيچون آمريقايه كوندرلمش؛ وبر روايته كوره ۱۵۱۲ ده سويله (يعنى اشبيليه) ده، وديكر بر روايته كوره‌ده ۱۵۱٦ ده (ترسيره) آطه‌سنده وفات ايتمشدر. ايلك سياحتلرنده كى مشهودات وكشفياتنى ايتاليانجه تحرير ايدوب، او اثناده نشر اولنان بوسياحتنامه‌سى آوروپانك سائر لسانلرينه دخى ترجمه اولنمغله. كنديسى اوقدر شهرت كسب ايتمشيدى، كه قريستوف قولومب طرفندن كشف اولنان ومحق قولومبيا تسميه اولنمسى لازم كلن يكى دنيا بونك اسمنه نسبتله آمريقا تسميه اولنمشدر. كنديسنك بعض مكاتباتى دخى جمع اولنه‌رق، ترجمهٔ حاليله برابر نشر اولنمشدر. بعض مورخين اصل آمريقانك كاشفى صاحب ترجمه اولديغنى ادعا ايتمشلر، وهر نه‌قدر كه بونك دخى قطعهٔ مذكوره‌نك كشفنده خدمتى كورلمش ايسه ده، هر حالده كاشف حقيقى قريستوف قولومب اولديغنى قابل انكار دكلدر.

آمريقا { (Amérique) ونام ديكرله يكى دنيا (Nouveau Monde) كرهٔ ارضك قطعات خمسه‌سنك برى اولوب، بحر محيط كبيرله برابر كرهٔ ارضك نصفنى ضبط ايتمشدر؛ نصف ديكرنده ايسه اسكى دنيا يعنى آوروپا، آسيا، آفريقا وآوستراليا قطعه‌لرى بولنيور. بو قطعهٔ واسعه‌نك هر طرفى دكيزله محاط اولوب: شرقاً بونى آوروپا وآفريقادن آيران بحر محيط آطلاسى ايله. غرباً آسيا وآوستراليادن آيران بحر محيط كبيرله. شمالاً دخى بحر محيط شمالى ايله محاطدر. جنوب ووسط جهتلرى قطعات سائره‌دن خيلى اوزاق ايسه‌ده. شماله طوغرى چيقلدقجه. ايكى طرفدن دخى خيلى تقرب اولنه‌رق، على الخصوص بهرنك بوغازنده آمريقا ايله آسيا تماس ايتمك درجه‌سنه قدر قريبدرلر.

موقع ووضعيت ومساحه‌سى. — آمريقا قطعه‌سى شمال غربيدن جنوب شرقيه طوغرى ممتد طولانى بر قطعه اولوب. منتهاى شمال غربيسنده بهرنك بوه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غازنده‌کی (پرنس دوغال) برونی ″٣٠ ′٣٣ °٦٥ عرض شمالی ایله ″٢٠ ′١٩ °١٧٠ طول غربیده، ومنتهای جنوب شرقیسنده‌کی (هورن) برونی ایسه ″٤٠ ′٥٨ °٥٥ عرض جنوبی ایله ″٢٤ ′٣٦ °٦٩ طول غربیده واقعدر. بو ایکی برون آره‌سنده بتون قطعه‌نك سواحل غربیه‌سی بوینجه اوزانان سلسلهٔ جبال خطی ١٨٠٠٠ کیلومتره طولنده اولوب، آمریقانك طول اعظمنی تشکیل ایدیور. بو قطعه بینلرنده بر طار برزخله مربوط ایکی بیوك شبه جزیره‌دن مرکبدر، که موقعلری اقتضاسنجه، برینه آمریقای شمالی ودیکرینه آمریقای جنوبی دینور. بو ایکی قطعه‌یی ربط ایدن برزخ خیلی اوزون ایسه‌ده، بعض یرلری پك کنیش اولوب، اصل برزخ جهت جنوبیه‌ده یعنی آمریقای جنوبی‌یه قریب محلنده‌کی (پنامه) برزخی اولمغله، بونك شمالنده قالان پارچه آمریقای شمالیدن معدوددر، وبعض دفعه آمریقای وسطی اسم مخصوصیله یاد اولنور. پنامه بوغازی یارلمقده اولدیغندن، قریباً آمریقانك ایکی قطعه‌سی بسبتون بربرندن آیری ایکی قطعه حکمنه کیره‌جکدر. ایکی قطعه‌نك محل التصاقی اولان مذکور پنامه برزخی ٤٥ کیلومتره وسعتنده اولوب، تقریباً °٩ عرض شمالی و °٨٢ طول شرقیده واقعدر.

آمریقای شمالینك هیئتی غیر منتظم بر صورتده اولوب، شرق طرفندن بحر محیط آطلاسی دکیز دنیلکه مستحق اوله‌جق قدر واسع اوچ کورفز تشکیل ایدیور، که بونلرك ایکیسی یعنی (بافن) و (هوذسون) کورفزلری قطعه‌نك شمال طرفنده، و (آنتیل) دکیزی دخی جنوبنده واقعدر. همنامی اولان ایرماغك دوکلدیکی (سنت لوران) کورفزی دخی خیلی واسع اولوب، قطعه‌نك شرق طرفنده بولنور. غرب طرفندن بحر محیط کبیر یالکز بر کورفز تشکیل ایدیور، که اوده جنوبدن شماله مکسیقه‌نك ایچنه درین صوقیلان قالیفورنیا کورفزیدر. بحر محیط شمالیده‌کی سواحل شمالیه‌سی °٧٠ عرض شمالی خط موهومك اوست وآلتندن اوزانه‌رق، قارشیسنده بر چوق آطه‌لر بولنیور. غرونلاند قطعه‌سی ایسه آیریجه بر قطعه اولوب، جهت شمالیه‌سی سرمدی قارلر وبوزلرله مستور اولدیغندن، الآن او جهتدن نه‌یه قدر ممتد اولدیغی کشف اولنه‌مامشدر. بحر محیط آطلاسیده (ترنو) جزیره‌سیله آمریقای شمالی وآمریقای جنوبی آره‌سنده وآمریقای وسطینك قارشیسنده بر جسیم اوونك شکلنده اوزانان آنتیل آطه‌لری و (باهام) جزایری بولندیغی کبی، غرب جهتنده بحر محیط کبیرده دخی ساحله قریب اولان (وانقوور) جزیره‌سیله قرالیچه شارلوته وپرنس دوغال آطه‌لری وبهرنك دکزینك آلتنده آمریقا ایله آسیا آره‌سنده بر کردانلق دیزیسی صورتنده اوزانان (آلئوتی) جزایری بولنیور.

آمریقای جنوبی °١٢ عرض شمالیدن °٥٦ عرض جنوبی‌یه قدر ممتد اولوب، سواحلی دها دوز ومنتظمدر. شکل عمومیسی بر مثلث صورتنده اولوب، اساسی شمال شرق ورأس زاویه‌سی جنوب جهتنده در. نه سواحل شمالیه‌سنی ایصلاتان آنتیل دکیزی، نه شرق شمالی وشرق جنوبی اطرافنی احاطه ایدن بحر محیط آطلاسی ونه‌ده سواحل غربیه‌سی بوینجه اوزانان بحر محیط کبیر ذکره شایان کورفزلر ویا دکیزلر تشکیل ایتمدکلری کبی، سواحلك قارشیسنده آطه‌لر دخی مفقود اولوب، بو جهتلرجه وکرك کرهٔ ارضك جنوب قسمنده‌کی موقعیله بو قطعه آفریقا قطعه‌سنه مشابهدر. یالکز منتهای جنوبنده «آتش ارضی» دنیلن آطه ایله (مالوینه) ونام دیکرله (مالقلاند) آطه‌لری و(شیلوئه) جزایری بولنیور. شوراسی‌ده اونودلمامیدر، که آمریقانك منتهای جنوبیسی عد اولنان (هورن) برونی اصل آمریقا قطعه‌سنه مربوط اولمیوب، «کشیش آطه‌سی» دنیلن بر کوچك آطه‌ده واقعدر.

آمریقانك برونلریله سائر الك چیقندیلی محللرینك عرض وطولی بر وجه زیر ذکر اولنور:

منتهای شمال غربیسنده اوله‌رق بهرنك بوغازنده‌کی پرنس دوغال برونی ″٣٠ ′٣٣ °٦٥ عرض شمالی ایله ″٢٠ ′١٩ °١٧٠ طول غربیده؛

بحر محیط شمالیده اولوب آمریقانك الك شمالی نقطه‌سی عد اولنان (باروو) برونی ″٣١ ′٢٣ °٧١ عرض شمالی ایله ″٥٤ ′٤١ °١٥٨ طول غربیده؛

(ترنو) آطه‌سنك جنوب شرقیسنده اولوب، آمریقای شمالینك الك شرقی نقطه‌سی اولان (راسه) برونی ″٢٥ ′٣٩ °٤٦ عرض شمالی ایله ′٢٢ °٥٥ طول غربیده؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنتيل دكيزنده اولوب، آمريقاى جنوبينك اك شمالى نقطه‌سى اولان (غاليناس) برونى ١٢° ٣٤′ عرض شمالى ايله ٧٤° طول غربيده؛

آمريقاى جنوبينك شمال شرقى كوشه‌سنى تشكيل ايدوب، بتون آمريقا قطعه‌سنك اك شرق نقطه‌سى اولان (سائوروق) برونى ٥° ٢٤′ ١٧″ عرض جنوبى ايله ٣٧° ٣٧′ ٢٦″ طول غربيده؛

ماجلاند بوغازنده اولوب، آطه‌لر مستثنا اوله‌رق، آمريقا قطعه‌سنك اك جنوبى نقطه‌سى اولان (فوروارد) برونى ٥٣° ٥٣′ ٤٣″ عرض جنوبى ايله ٧٣° ٣٨′ ٣٩″ طول غربيده؛

كشيش آطه‌سنده اولوب، بتون آمريقانك اك جنوبى نقطه‌سى اولان (هورن) برونى ٥٥° ٥٨′ ٤٠″ عرض جنوبى ايله ٦٩° ٢٦′ ٢٤″ طول غربيده.

آمريقا قطعه‌سنك مساحهٔ سطحيه‌سنه گلنجه، قطب شمالى دائره‌سى داخلنده بولنان اراضى وجزاير داخل اولمديغى حالده، وجه آتى اوزره‌در:

آمريقاى شمالى	٢٠ ٧٥٠ ٠٠٠	مربع كيلومتره
» جنوبى	١٧ ٨٥٠ ٠٠٠	مربع كيلومتره
جمعـــاً	٣٨ ٦٠٠ ٠٠٠	

شكل طبيعيسيله جبالى. — آمريقا قطعه‌سى شمالدن جنوبه ودها طوغريسى شمال غربيدن جنوب شرقيه طوغرى بر اوجندن بر اوجنه قدر اوزانان بر سلسلهٔ جبال ايله بو سلسله‌نك غرب طرفندن ديك وقيصه وشرق طرفندن دوز و واسع اووه‌لره پك اوزاغه قدر ممتد اولان اتكلرندن عبارتدر. بو سلسلهٔ جبال آلئوتى جزايرى حذاسندن آلاسقه شبه جزيره‌سندن باشلايه‌رق، بتون آمريقاى شمالى و وسطى وجنوبييى شق ايله ماجلاند بوغازينه منتهى اولور. آمريقاى شماليده بو سلسله ايكى متوازى قوله آيريلوب. آره‌لرنده واسع بر حوضهٔ مرتفعه تشكل ايديور، وكرك داخلى كرك خارجى يوزلرى صرب وطاشلق اولديغندن. «قيالى طاغلر» ناميله معروفدرلر. مكسيقه‌ده بو ايكى قول تفريق اولنه‌ميه‌جق قدر برلشه‌رك، بتون مملكتى احاطه ايده‌جك قدر واسع ومرتفع بر طاغ صورتنى آليور، و(مادره) سلسله‌سى ناميله ياد اولنيور. آمريقاى وسطيده بو سلسله خيلى آنچقلانه‌رق، بعض يرلرنده آلچق بر صرتدن عبارت قاليورسه‌ده، جابجا آتش پوسكورمه‌ده اولان بركانلرى بر بيوك سلسله‌يه منسوبيتنه شاهددر. آمريقاى جنوبيده ايسه تماميله بر سلسله صورتنى آله‌رق، بحر محيط كبير سواحلى بوينجه اوزانير؛ و(آند) اسم اصليسيله ياد اولنه‌رق، غايت مرتفع وجابجا بركانلرله مزين اولان خط اصليسنك صاغ وصولنده اتكلرى مقامنده اولان بر طاقم طاغلر مرديون كبى بربرندن آنچق اوله‌رق متوازياً ممتد اولورلر. (آند) سلسلهٔ جباله بعض دفعه اسپانيولجه سلسله ديمك اولان (قورديلره) اسمى دخى ويريلير.

بو بيوك سلسله‌دن بشقه آمريقاده ايكنجى درجه‌ده اوله‌رق اوچ سلسله دها واردر، كه بونلرك برى آمريقاى شماليده، وايكيسى‌ده آمريقاى جنوبيده‌در. آمريقاى شماليده‌كى سلسله ممالك مجتمعه‌نك جهت شرقيه‌سنده ممتد اولوب ذكرى سبقت ايدن (آلغانى) سلسله‌سيدر. آمريقاى جنوبيده‌كيلرك برى (اورنوق) ايله (آمازون) ايرماقلرينك حوضه‌لرى آره‌سنده‌كى (پارانيم) سلسله‌سى، وديكرى‌ده (آمازون) ايله (پارانا) حوضه‌لرى آره‌سنده‌كى برازيليا جباليدر.

آمريقا قطعه‌سنك اك يوكسك محلى آمريقاى جنوبينك آند سلسله‌سنه منسوب اوله‌رق شيليده بولنان (آقونقاغوا) بركانى اولوب، ٦٨٣٤ متره ارتفاعى واردر. خط استوايه قريب اولوب ٦٥٣٠ متره ارتفاعى اولان (شيمبورازو) ذروه‌سى بر چوق وقت آمريقانك وبتون كرهٔ ارضك اك يوكسك طاغى ظن اولنمش ايسه‌ده، مؤخراً مذكور آقونقاغوانك بوندن يوكسك اولديغى تبين ايتديكى كبى، كرهٔ ارضك اك يوكسك طاغى دخى آمريقاده اولميوب، آسيانك (هيمالايه) سلسله‌سنده بولنديغى تحقق ايتمشدر. شيلى، پرو، بوليويا واقوادورده ٥٥٠٠ متره‌دن زياده مرتفع متعدد ذروه‌لر واردر. آمريقاى شمالينك ايسه اك مرتفع طاغى آلاسقه حدودنده بولنان (سنت ايليا) طاغى اولوب. ٥٤٤٣ متره ارتفاعى واردر.

بو طاغلر آمريقا قطعه‌سنك بر ربعندن آز يرينى ضبط ايدوب، قصورى كاملاً واسع اووه‌لردن عبارتدر. بو اووه‌لرك صورتى اقليمه كوره مختلف اولوب، اقصاى شمالدن ممالك مجتمعه حدودينه قدر طول وعرضى تقريباً ٢٥٠٠ كيلومتره اولان واسع بر اووه چبلاق، صووق، رطوبتلى وكوللرله مملودر. بونك جنوبنده اولوب، ينه او وسعتده اولمق اوزره،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مکسیقه کورفزینه قدر ممتد اولان دیگر براووه ایسه (میسیسیپی) ایرماغیله اونك تابعلری طرفندن اروا اولنور پایانسز برچایر حکمنده‌در، که ممالك مجتمعه جمهوریتلرینك اهالیسی چوغالدقجه، اعمار اولنه‌رق، محصولدار تارله‌لر حالنه قونمقده‌در. آمریقای جنوبینك شمال طرفنده دخی (اورنوق) ایرماغنك حوضه‌سنی تشکیل ایدن و(لانو) یاد اولنان واسع بر اووه کذلك کاملاً چایرلق ایسه‌ده، حرارتك شدتی حسبیله اوتلری چابق قورور. بونك جنوبنده (آمازون) ایرماغنك حوضهٔ واسعه‌سنی تشکیل ایدن پایانسز بر اووه (سلوا) دنیلن بالطه کورمه‌مش بیانی اورمانلرله مستوردر. بونك جنوبنده (پارانا) ایرماغندن پتاغونیانك منتهای جنوبنه‌دك دخی (پامپه) دنیلن آغاجسز وبعض یرلری چایرلق بعض یرلری قوملق اولان واسع اووه‌لر ممتد اولور.

ماڭه‌لری، نهرلریله کوللری. — آمریقایی بر یاندن بر یانه شق ایدن سلسلهٔ جبال بحر محیط کبیرك سواحلی قربنده اوزاندیغندن، بحر محیط آطلاسی‌یه دوکیلان نهرلری پك قیصه واهمیتسز اولوب، یالکز آمریقای شمالیده‌کی قیالی طاغلردن نبعان ایدن (فراسر) و(قولومبیا) ایله (قولورادو) نهرلری بیوجکدر. بحر محیط شمالی‌یه دخی یالکز (ماکنزیا) ایرماغیله بر قاچ کوچك نهر دوکیلوب، سائر بتون قطعه‌نك صولری وبیوك نهرلری کاملاً بحر محیط آطلاسی‌یه دوکیلور. بناءً علیه آمریقا قطعه‌سی آرقه‌سنی بحر محیط کبیره ویوزینی بحر محیط آطلاسی‌یه چویرمش بر قطعه‌در دنیله‌بیلیر. آمریقای شمالیده‌کی (میسیسیپی) ایله آمریقای جنوبیده‌کی (آمازون) ایرماقلری کرهٔ ارضك اك بیوك نهرلرندن اولوب، (سنت لوران) نهری دخی مجراسنك قیصه‌لغیله برابر دوکدیکی صویك کثرتی حسبیله انهار عظیمه‌دن معدوددر. مکسیقه‌ده‌کی (ریونورته) ایله (ونزوئلا) ده‌کی (اورنوق) نهرلری، میسیسیپی وآمازون ایرماقلرینه نسبةً دره دنیله‌بیله‌جك قدر کوچك اولدقلری حالده، طونه نهریله مساویدرلر. منصبنده (ریو ده‌لاپلاته) یعنی «کومش صویی» نامنی آلان (پارانا) نهری ایسه طولاً اورنوقك ایکیسی قدردر. آمریقای شمالینك قسم شمالیسنده یعنی دومینیون قطعه‌سنده برچوق کوللر بولنیور، که اکثریسی بر طاقم نهرلر واسطه‌سیله بینلرنده ودکیزله دخی اختلاط ایدرلر. بوکوللرك اك بیوکلری «اسیرلر کولی ایله» ایله (آسینیبوئه) و (اوینیغ) کوللری اولوب، اطرافلرنده برچوق کوچکلری دخی واردر. ممالك مجتمعه ایله دومنیون آره‌سنده دخی بربرلرندن یوکسك و (نیاغاره) کبی بیوك شلاله‌لر تشکیلیله بربرینه دوکیله‌رك (سنت لوران) ایرماغنی تشکیل ایدن درت بیوك کول واردر، که میشیغان، هورون، اریه واونتاریو اسملریله معروفدرلر. آمریقای جنوبیده دائمی بیوك کوللر آز ایسه‌ده یاغمورلر موسمنده واسع اووه‌لرده جسیم کوللر تشکل ایدر.

آمریقا ماڭه‌لرینك وسعتی بروجه زیر ذکر اولنور:

(آمریقای شمالیده)

١ — بحر محیط شمالی ایله هودسون دکیزی ماڭه‌سی:

	مربع کیلومتره
ماکنزیا حوضه‌سی	٤٠٠٠
ساسقاچاوان »	٣٥٠٠

٢ — بحر محیط کبیر ماڭه‌سی:

آلاسقه‌ده‌کی یوقون حوضه‌سی	٣٥٠٠
انکلیز قولومبیاسنده‌کی فراسر حوضه‌سی	١٢٥٠
اورغونده‌کی قولومبیا حوضه‌سی	٢٥٠٠
قولورادو نهری حوضه‌سی	٢٥٠٠

٣ — بحر محیط آطلاسی ماڭه‌سی:

سنت لوران حوضه‌سی	٣٥٠٠
میسیسیپی »	٧٥٠٠
ریو نورته »	٣٥٠٠

(آمریقای جنوبیده)

ماغدالنا حوضه‌سی	١٦٠٠
اورنوق »	٢٤٠٠
آمازون »	٥٥٠٠
سائو فرانسسقو حوضه‌سی	٢٩٠٠
پارانا حوضه‌سی	٥٠٠٠

هواسی. — آمریقا قطعه‌سی قطب شمالیدن قطب جنوبی دائره‌سنه قدر ممتد اولوب، خط استوانك آلتندن کچدیکیچون، اقطار مختلفه‌سنده هوالرك جمله‌سی موجود اولمق طبیعی ایسه‌ده، عمومیت اوزره هر یری اقلیمنك اقتضاسنه نسبتله صوغوقدر. مثلا منطقهٔ حاره‌ده‌کی ممالکی آسیا وآفریقا ممالك حاره‌سی قدر صیجاق اولمدیغی کبی، آوروپا وآسیاده اقالیم معتدله‌دن معدود اولان درجهٔ عرضده دخی پك صوغوق هوالی یرلر بولنیور. بوده قطب شمالی وقطب جنوبی‌یه ناظر اولان یوزلری آچیق اولوب، بوزلردن کلن صوغوق روزکارلره سپر اوله‌جق قطبلره متوازی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طاغلری اولماسندن؛ منطقهٔ حارهنك بر قسمندهکی قرهسی پك طار اولوب، قسم جنوبیسندهکی اراضیسی دخی پك چوق نهرلرله سقی اولنهرق، اورمانلرله مستور اولمسندن؛ قطبلردن کلن صوغوق آقندیلرك ایکی طرفدهکی ساحللر بوینجه خط استوایه قدر جریانندن؛ وبرده مرتفع وسرمدی قارلرله مستور طاغلر هواسنك آلچق یرلرك دخی هواسنی تعدیل ایتمسندن ایلری کلیور.

کرك آمریقای شمالی وکرك آمریقای جنوبیده اقالیم معتدله یوق حکمنده اولوب، اسکیمولر ممالکی ودومینیون صحرالریله پاتاغونیانك صوك درجهده اولان صوغوغندن بردن بره ممالك مجتمعه ایله لاپلاته وبرازیلیانك صیجاقلرینه چکیلیر. صوغوق موسمله صیجاق موسم آرهسندهکی تبدل دخی بویله بردن بره اولور، که بو حال آمریقا هواسیچون بر بیوك محذوردر. اقلیمه تابع اولان بو هوا تقسیماتندن بشقه، ارتفاعه تابع برهوا تغیری واردر، که باشلیجه آمریقای جنوبی ووسطیده حکمی جاریدر. آند سلسلهٔ جبالیله آمریقای وسطی طاغلرینك اك مرتفع ذروهلری دائمی صورتده قارله مستور اولوب، خط استوانك آلتندهیله ارتفاعدن حاصل بر قطب هواسی بونلغله. طاغلرك اتكلرینه طوغری اینلدکجه. هوا کسب اعتدال ایدهرك. نهایت دکیز ساحللرنده غایت صیجاق وصاری صیتمه تخمنی حاوی متعفن بر هوایه تصادف اولنور. بو وجهله مکسیقه ایله آمریقای وسطیده وقولومبیا. اقوادور، پرو وبولیویاده ارتفاعه تابع صیجاق، معتدل وصوغوق هوالی یرلر بولنوب، اکثر قصبهلر معتدل هوالی اولان بر قاچ بیك مترهلك ارتفاعلرده بولنیور.

آمریقای شمالیده یاغمورلر موسمه تابع اولمدیغی حالده، آمریقای جنوبیده یاغمور موسمی تشرین ثانیدن مایسه قدر دوام ایدر؛ وبو یاغمورلر آند سلسلهٔ جبالنك شرق طرفندهکی اراضئ واسعهیه مخصوص اولوب، سلسلهٔ مذکورهنك غربنده وبحر محیط کبیره ناظر اولان اتکلرده واووهلرده دائمی صورتده برقوراقلق حکم سورر: وبو طرفك اراضیسی یالکز سلسلهٔ جبالدن سیل حالنده آقان قیصه نهرلرله اسقا اولنهرق. اکثر یرلری قوملق وغیر منبتدر.

محصولاتی، نباتات ومعادنی. — آمریقانك اراضیسی عمومیت اوزره منبت ومحصولدار اولوب، الآن آنجق بر قسم جزئیسی ایشلنمدیکی حالده، کلیتلی حبوباتله برابر، توتون. شکر قامشی، پاموق، چوید، قاقائو، وانیله، قهوه. پتاته. قینهقینه، ضمغ، رچینه، هندستان جویزی وسائر بهاراتله اجزای طبیهنك انواعی حاصل اولور. آمریقای شمالینك دومینیون اراضئ واسعهسنده ١٠٠ متره قدر ارتفاعی اولان دوم دوز برنوع چام یتیشدیکی کبی، ممالك مجتمعهنك بعض طرفلرنده دخی ١٢ و١٦ متره محیط دائرهسی بولنان چنار وسائره آغاجلری واردر. برازیلیا ایله آمریقای جنوبینك سائر بعض طرفلرنده مائون وآقاژو کبی نیجه ذیقیمت اشجارله برابر انواع کراسته آغاجلری بالطه کورمهمش پایانسز اورمانلر تشکیل ایدیورلر. آلتون وکومش معدنلری آمریقانك اکثر طرفلرنده، وعلیالخصوص پرو، شیلی، مکسیقه وقالیفورنیاده پك کلیتلی اولوب، حتی بعض یرلرده یر یوزنده آچیقدهیله تصادف اولنور. ممالك مجتمعهده کلیتلی دمیر وکمور معدنلریله توکنمز غاز یعنی طاش یاغی، وممالك مذکورهنك جهت غربیهسنده باقیر معدنلری وپروده باقیر معدنیله برابر کلیتلی جیوه چیقار. برازیلیاده کثرتله الماس وسائر ذیقیمت طاشلر بولنور. آمریقای شمالینك قیالی طاغلریله مکسیقهنك بعض جهتلری قورو وطاشلق اولوب. دنیانك هیچ بر طرفنه بکزمز غریب برشکلده کورینور، وبو محللرده فرنك انجیری آغاجی قبیلندن یاپراقسز وساده کوتوك صورتنده قیصه داللری بولنان عجیب بر طاقم آغاجلر یتیشیر.

حیواناتی. — آمریقانك کندینه مخصوص حیواناتی اولوب، اقطار شمالیهده بولنان بیاض آیلرله تیلکی وفوق دنیلن حیوان بحری ایله (رن) تعبیر اولنان مأنوس بر نوع کیکدن بشقه آمریقانك اسکی دنیا ایله مشترك هیچ بر حیوانی یوقدر دنیلهبیلیر. حیوانات مخصوصهسنك بر طاقی بزم بیلدیکمز حیواناتك بعض جنسلرینه بکزیورسهده، نوعلری او جنسدن اولدقلرینه اینانديرهمیهجق قدر مختلفدر. آمریقای شمالی صحرالرینك قسم شمالیسنده (بیزون) دنیلن بر نوع صیغرله بر نوع مسك آهوسی یبانی حالنده سوریلرله کزدکلری کبی. آمریقای شمالینك جهت جنوبیهسیله آمریقای وسطیده وآمریقای جنوبینك قسم شمالیسنده دخی آرسلان وقپلانه مشابه (قوغار) و(یا-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

غوآر) نامیله ایکی جنس ییرتیجی حیوان بولنور. طوموزه مشابه (بقاری) و(پاتیرا) اسملریله دخی ایکی جنس حیوان واردر. آکل‌النمل حیوانات مختلفه‌سی دخی چوقدر. آمریقانك کندینه مخصوص حیوانات مأنوسه‌سی (لامه) و(ویغون) دنیلن ایکی جنس حیواندن عبارتدر، که بونلر یوك ایچون قوللانلدقلری کبی، یپاغیلری دخی آلنیر. آنجق آوروپالیلر آمریقاده یرلشدکدن صکره آوروپانك کافهٔ حیوانات مأنوسه‌سی اورایه نقل اولنه‌رق، بوکون هر طرفنده کلیتله بولنقده‌در.

تقسیمات سیاسیه‌سی. — آمریقانك کشفنده اهالیسی پك آز اولوب، اونلرك دخی اکثریسی بر حال وحشیتده یاشار واکثریسی آوجیلقله کچینیر بر حالده بولنمش؛ وچوبانلقله اوغراشانلر هیچ اولمیوب، حیوانات مأنوسه‌لری اصلا اولمدیغی کبی، زراعتله توغل ایدنلری دخی پك آز ایدی. بناءً علیه او وقت آمریقا قطعه‌سنك تقسیمات سیاسیه‌سی اولمیوب، یالکز مکسیقه ایله پروده بولنان اهالیٔ قدیمه‌نك نوعما حضریتلری وار ایدی، واورالرده بربرینی متعاقب بعض دولتلر تشکل ایتمشیدی. بوجاعتلری دخی اوروپا فاتحلری محو وپریشان ایدوب، اهالیٔ اصلیه‌نك قسم کلیسنی غدارانه قلیچدن کچیرمکله، قالانلری دخی طاغلره، واسع صحرالرك ایچ طرفلرینه وبالطه کورمه‌مش اورمانلرك ایچنه چکلمکه مجبور اولمغله، آمریقا اراضیسی کاملاً اوروپا مهاجرلرینك الینه کچمشیدی. بووجهله آمریقانك هر طرفی اوراسنی ضبط واسکان ایدن قومه کوره، آوروپا دولتلرندن برینك مستملکاتی حکمنده، واکثریسی اسپانیا ایله پورتکیز وانکلتره‌نك، بعضیسی دخی فلنك، فرانسه ودانیمارقه‌نك الینه کچمشیدی.

آمریقانك بویله چفتلك کبی اوروپا دولتلرینك تحت تصرفنده بولندیغی بو استملاك دوری بر قاچ عصر سوردکدن صکره، نهایت مستملکاتده اوروپالیلرله اهالیٔ قدیمه‌دن وآفریقادن منقول اسرادن مرکب وممزوج اولان اهالی قیام ایله، سلاحه صاریله‌رق، بربرلرینی متعاقب کسب استقلال ایتمکله، یالکز آمریقای شمالینك اقصای شمالنده‌کی (دومینیون) قطعه‌سیله، آمریقای جنوبیده‌کی (غویانه) قطعه‌سی و (آنتیل) جزایری الآن اوروپا مستملکاتی حالنده قالوب، سائر طرفلرك کافه‌سی مستقل آمریقا دولتلری صورتنه کیرمشلردر. بو دولتلرك بعضیسی طریق ترقیده قطع مراحل ایده‌رك، اوروپا دولتلرینی بیله یکمش، وبعضیسی کوندن کونه ترقی ایده‌رك، اوروپا دول متمدنه‌سنك حالنه تقرب ایتمکه باشلامش ایسه‌ده، بعضیسی دخی الآن محاربات ومناقشات داخلیه آلتنده بولنوب، لایق وجهله ترقی ایده‌مه‌مشلردر. اك متمدنلری ممالك مجتمعه اولوب، ایکنجی درجه‌ده برازیلیا ایمپراطورلغیله آرجنتین جمهوریتیدر.

آمریقانك تقسیمات سیاسیه‌سیله مساحه ونفوسلری بروجه زیر ذکر اولنور:

(آمریقای شمالی)

	ممالك	مربع کیلومتره	اهالی
١	انکلتره‌نك النده‌کی دومینیون	٨٨٢٢٥٨٣	٤٣٢٤٨١٠
٢	ممالك مجتمعه مع آلاسقه	٩٢١٢٢٧٠	٥٠٤٤٥٣٣٦
٣	مکسیقه	١٩٤٦٢٩٢	١٠٤٤٧٩٧٤
٤ آمریقای وسطی مربع کیلومترو ٥٤٥٠٩٠ اهالی ٢٧٨٨٧٣	١ غوآتماله	١٢١١٤٠	١٣٥٧٩٠٠
	٢ سالوادور	١٨٧٢٠	٦٣٤١٢٠
	٣ نیقاراغوآ	١٣٣٨٠٠	٢٥٩٧٩٤
	٤ هوندوراس	١٢٠٤٨٠	٣٢٣٢٧٤
	٥ قوستەریقه	٥١٧٦٠	٢١٣٧٨٥
٥	آنتیل جزایری	٢٤١٠٠٠	٤٢٠٢٠٠٠
	جمعاً آمریقای شمالی	٢٠٦٦٨٠٤٥	٧٢١٩٨٩٩٣

(آمریقای جنوبی)

	ممالك	مربع کیلومتره	اهالی
٦	قولومبیا (یکی غرناطه)	٨٢٠٧٠٠	٣٠٠٠٠٠٠
٧	ونزوئلا	١٦٣٩٣٩٨	٢١٩٨٣٢٠
٨	اقوآدور	٦٥٠٩٣٨	١٠٠٤٦٥١
٩	برو	١٠٤٩٢٧٠	٢٩٧١٩٢٤
١٠	بولیویا	١١٣٩٢٥٠	٢٣٠٣٠٠٠
١١	شیلی	٧٥٣٢١٦	٢٥٢٦٩٦٩
١٢	آرجنتین	٢٨٣٥٩٧٠	٢٩٤٢٠٠٠
١٣	اوروغوآی	١٨٦٩٢٠	٥٨٢٨٥٨
١٤	پاراغوآی	٢٣٨٢٩٠	٤٣٠٠٠٠
١٥	برازیلیا	٨٣٣٧٢١٨	١٢٩٣٣٣٧٥
١٦ غویانه مربع کیلومترو ٤٦١٩٧٧ اهالی ٣٧٠٦٧٦	فرانسه‌نك النده‌کی	١٢١٤١٣	٢٦٥٠٢
	فلمنك »	١١٩٣٢١	٧٤١٣٢
	انکلتره‌نك »	٢٢١٢٤٣	٢٧٠٠٤٢
	جمعاً آمریقای جنوبی	١٨١٢٣١٤٧	٣١٢٦٣٧٧٣
	بروجه بالا آمریقای شمالی	٢٠٦٦٨٠٤٥	٧٢١٩٨٩٩٣
	جمعاً آمریقا قطعه‌سی	٣٨٧٩١١٩٢	١٠٣٤٦٢٧٦٦

اهالینك جنسیت وادیانی. — بو اهالینك ایچنده آنجق اوچ درت ملیون اصل یرلی واوکا قریب بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مقدار دخی یرلی ایله آوروپالیدن مرکب اولوب، قصوری کاملاً اوروپالی ایله بونلر معرفتیله آفریقادن کتیرلمش زنجیلردن عبارتدر. برازیلیا قطعه‌سنك اهالیسی پورتکیزلی اولوب، سائر بتون آمریقای جنوبی اهالیسی عمومیت اوزره اسپانیولدر. آمریقای شمالیدن ایسه آمریقای وسطی ایله مکسیقه وآنتیل جزایرینك اکثریت اهالیسی ینه اسپانیول اولوب، ممالك مجتمعه ایله دومینیون قطعه‌سنك اهالیسی دخی انکلیز ویالکز قناده طرفلرنده‌کیلر فرانسزدر. آنجق اکثریت وعمومیت اوزره آمریقایی ضبط ایتمش اولان بو اوچ جنسیته یعنی اسپانیول پورتکیزلی وانکلیزلره آوروپانك هر طرفندن کل یوم هجرت ایتمکده اولان آلمان، ایتالیان، فرانسز، اسوجلی، روس وسائر اقوام مختلفه افرادی قاریشمقده در. مع هذا هر مملکته هجرت ایدنلر اوراده اولجه یرلشوب اکثریت قزانمش اولان جنسیتك لسانی قبول ایدرك. یواش یواش کندی جنسیتلرینی غائب ایدرلر.

انکلیزلر، اخلاق وعادات ملیه‌لری اقتضاسنجه نه اصل یرلیلرله ونه‌ده آفریقا زنجیلریله قاریشمیه‌رق، آیریجه یاشامقده وبلکه اهالی قدیمه‌یی همان کاملاً امحا ایتدکلری کبی، زنجیلرك دخی وجودینی قالدیرمغه چالیشمقده اولدقلری حالده، اسپانیوللرله پورتکیزلیلر بالعکس کرك یرلیلرله وکرك زنجیلرله قاریشدقلرندن، بونلرك بولندقلری یرلرده خالص اسپانیول ویا پورتکیزلی پك آز قالوب. بو اوچ مختلف جنسدن متولد ملز بر جنس اهالی حاصل اولمشدر. علی الخصوص مکسیقه‌ده اهالی قدیمه‌دن کلیتلی افراد بولندقلری کبی. سائر اهالینك‌ده اکثریسی بو ملز جنسیته منسوبدرلر، وبونلرك‌ده بر طاقی السنهٔ قدیمه‌لرینی محافظه ایتمشلردر.

آمریقا اهالیسنك اسپانیول، پورتکیز وفرانسز جنسیتنه منسوب اولانلری قتولیك. وانکلیز، آلمان، دانیمارقه‌لی وفلمنکلی جنسیتلرینه منسوب اولانلری دخی پروتستاندر. بناءً علیه، آمریقای شمالیده اکثریت پروتستانلرده. وآمریقای جنوبیده قتولیکلرده‌در. زنجیلرله حضرتیته کیرمش اولان اصل یرلیلر دخی اوروپالیلرك دین ولساننه تابع اولمشلردر. حال وحشیتده یاشایان یرلیلر ایسه کندی لسانلریله متکلم اولدقلری کبی، ادیان غریبهٔ قدیمه‌لرنده دخی ثابت قدمدرلر.

آمریقا قطعه‌سی پك بیوك واقالیم مختلفه‌یی حاوی اولدیغندن، اوزرنده ساکن بولنان اهالی اصلیهٔ قدیمه‌سنك شکل وسیما ورنکجه متحد اولملری ممکن اولمیوب، لسانلری بسبتون مختلف ومتعدد اولدیغی کبی، شکل وسیمالری دخی اقلیمه کوره مختلف ومتنوع ایسه‌ده، اقطار شمالیه‌ده بوزلرده ساکن بولنان ومغول جنسنه قریبتلری اولان اسکیمولردن ماعدا بتون آمریقا اهالی اصلیه‌سی آره‌سنده مشترك بعض علامتلر وباخصوص باقیر ویا دارچین رنکنه مشابه بر رنك بولنیور. آمریقا اهالی اصلیه‌سنی اسکی دنیاده‌کی اجناس بشرك هیچ برینه بکزمیوب، کندیلرینه مخصوص بر جنس تشکیل ایدیورلر، که رنکی حسبیله «قرمزی آدملر» تعبیریله تفریق اولنه‌کلمشدر. بو جنسی ترکیب ایدن اقوامك افرادی کیتدکجه آزالمقده ولسانلری یواش یواش محو اولمقده اولوب، الیوم موجود اولانلرینك باشلیجه‌لری بروجه زیر تعداد اولنور:

آمریقای شمالیده

١ کنای اقوامی
　کنیا
　قوتا
　قولوش وسائره
٢ آتاپاسقه اقوامی
٣ آلغونکین اقوامی
　قری
　اوتاوه
　اوییبوای
　میکماق وسائره
٤ ایروقوآ اقوامی
　اونوداغه
　سنقه
　اونیدا
　قایوغه
　توسقاوروه
٥ داقوته اقوامی
٦ آپالاش اقوامی
　ناچز
　موسقوکی
　شوقتاو
　شرمه‌کی
٧ آراپاهو اقوامی

آمریقای وسطیده

٨ آزتك اقوامی
٩ تولتك »
١٠ میکستك »
١١ زاپوتك »
١٢ تاراسق قومی
١٣ اوتومی »
١٤ مایه »
١٥ کیشه »

آمریقای جنوبیده

١٦ غوآرانی اقوامی
　قرائب وسائره
١٧ توپی اقوامی
١٨ کیریری »
١٩ کیشوآ آیماره اقوامی
٢٠ غوآیقورو اقوامی
٢١ اورائوقان »
٢٢ پوئلشه »
٢٣ تهوئل »

احوال تاریخیه‌سی. — درتیوز سنه اول بو

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قطعهٔ جسیمه‌نك وجودندن اسکی دنیاده‌کی آدملرك اصلا خبر ومعلوماتی اولمیوب، اسپانیا وپورتکیزك عرب اهل اسلامی النده بولندقلری زمانلرده بحر محیط آطلاسی سواحلنه قدر توسیع ملك ایتمش اولان مجاهدین اسلام بو بحر مظلك ایچنده واوته‌سنده نه وار مراقیله، وتعبیر آخرله آمریقانك کشفی مقصدیله (اشبونه) یعنی لیسبونه اسکله‌سندن کیلرله تحریاته کیریشمشلر دیسه‌ده، سیاحت بحریه‌لرنده دوامه موفق اوله‌مامشلردی. آز مدت صکره ینه اهل اسلامك اسپانیاده براقدیغی معارف تخملرینك ثمره‌سی اولمق اوزره، میلادك ۱۴۹۲ تاریخنده (قریستوف قولومب) اسمنده بر جنوه‌لی، ارضك کرویتنه استناداً، غرب طریقیله هنده کیتمك مقصدیله، اوچ کمی ایله اسپانیادن حرکتله، ابتدا (لوقای) جزایرینك برینی، بعده (قوبه) ایله (اسپانیوله) یعنی (سنت دومینغ) آطه‌لرینی، وبر سنه صکره اجرا ایتدیکی بر ایکنجی سیاحتده آنتیل آطه‌لرینك دیکر بر قاچنی کشف ایتمش ایدی. ۱۴۹۸ ده قریستوف قولومب آمریقای جنوبینك (اورنوق) منصبی جوارلرنده‌کی سواحلنی کشف ایتدیکی کبی، بر سنه اول انکلتره‌دن تحری‌یه کوندرلمش اولان قپودان (قابوت) دخی (ترنو) جزیره‌سیله آمریقای شمالینك بعض سواحلنی کشف ایتمشیدی.

بو کشفیاتك اوزرینه بونك جسیم بر قطعه اوله‌جغی آکلاشیله‌رق، ذاتاً پورتکیز قپودانلرندن (پدرو آلوارز قابرال) دخی غرب طریقیله هنده کیتمك نیتیله سیاحت ایدرکن، تصادفاً برازیلیا ساحلنه اوغرامش اولدیغندن، بر طرفدن اسپانیا وپورتکیز طرفندن آمریقای جنوبی ووسطی ایله مکسیقه وقالیفورنیا طرفلرینه، وبر طرفدن دخی انکلتره دولتی طرفندن آسیانك شمالندن هند وچین دکیزلرینه بحری بر طریق آچمق فکریله آمریقای شمالی‌یه کوندریلن فیلولر وعسکرلر تدریجی تدریجی آمریقا اقطارینی کشف وضبط ایتمشلردر. آلتون وکوش ایله ذی قیمت طاشلرك کثرتی حقنده شیوع بولان مبالغه‌لی روایتلر اوروپاده وعلی الخصوص اسپانیا وپورتکیزده عوام ناسك اعصاب طمعنی تحریك ایده‌رك، فوج فوج سرسریلر او طرفه شتاب ایتمکله، بیچاره اهالیٔ اصلیه حقنده انواع مظالمی ارتکاب ایده‌رك، بر قاچ بیك کشی او قوجه قطعه‌نك صاحب مستقللری حکمنه کچمشلردی. بو وجهله تدریجی تدریجی بتون آمریقا آوروپا دولتلرینك وعلی الخصوص اسپانیا، پورتکیز وانکلتره‌نك مستملکاتی حالنه کیروب، بونلر اللرینه کچن اراضیٔ واسعه‌یی ایشلتمك ایچون، آفریقادن کیلر طولوسیله زنجی اسراسی کتیره‌رك، بیچاره‌لری آیاقلرنده زنجیر اولدیغی حالده، وباشلری اوزرندن قیرباج اکسیك اولمقسزین، یورکلر طیانمیه‌جق صورتده برعذارلقله چالیشدیرمغه باشلامشلردی.

نهایت بو مستملکاتده ساکن اولان اوروپالیلر کندی وطن اصلیلرینی طانیمیوب، استقلال هوسنه دوشمکله، بر طاقم اختلالات ومحاربات خونریزانه‌دن صکره، بربرلرینی متعاقب کسب استقلال ایده‌رك، مستقل جمهوریتلر وهیئات متفقه تشکیل ایتمشلردر. زنجیلرك اسارتده طوتیلوب طوتلماسی دخی آمریقا دولتلرنجه بر بیوك مسئله اولوب، ممالك مجتمعه‌ده بونك ایچون بیوك بر محاربهٔ داخلیه وقوعندن صکره، اسارت لغو ایدلمش اولدیغی کبی، آمریقای جنوبینك اکثر طرفلرنده دخی اسارت ملغا اولوب، بو دفعه برازیلیاده دخی لغو اولنمشدر. مع هذا بیچاره زنجیلر هر طرفده وهر طرفدن زیاده حریتده بتون عالمه سبقت ایدن ممالك مجتمعه‌ده اسارتك بر بشقه درلوسی اولان بر نوع ذلت وحقارتده یاشامغه محکومدرلر. حتی بونلرك برطاقی بو حالی تحمل ایده‌میه‌رك، وطن اصلیلرینه عودتله، آفریقانك ساحل غربیسنده (لیبریا) اسمیله معروف بر جمهوریت تشکیل ایتمشلردر.

آمریقان ریور (American River) یعنی «آمریقا نهری»

ممالك مجتمعه‌نك جماهیر غربیه‌سندن (قالیفورنیا) جمهوریتنده بر نهردر، که (نورت فورق) ایله (سوت فورق) اسمنده ایکی نهرك اجتماعندن حاصل اولوب، جنوب غربی‌یه طوغری جریانله، (ساقرامنتو) شهری قربنده (ساقرامنتو) ایرماغنه دوکیلور. ایکی تابعلرندن (نورت فورق) (سیرانواده) طاغندن نبعانله، غرب جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، ۱۶۰ کیلومتره‌لك مجراسی واردر. دیکری اولان (سوت فورق) ایسه (الدورادو) قونتلغنده‌کی (بونپلاند) کولندن چیقه‌رق، معادنی چوق اولان او حوالینك اراضیٔ منبته‌سنی سقی ایدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آمریقای جنوبی { آمریقای شمالی وآمریقای وسطی [« آمریقا » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمریقوس { (Americus) ممالك مجتمعه‌نك شرق جنوبی جهتنده‌کی جماهیرندن « کورجستان » جمهوریتنده بر قصبه‌در، که (سومتر) قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب، (موقالی) نهرینك ساحل یسارنده و (ماقون) شهرینك ۱۱۲ کیلومتره جنوب غربیسنده، پاموق محصولاتی چوق اولان بر محلده واقع، و ۳۲۶۰ اهالیبی جامعدر.

آمریقه قویی { (Baie América) روسیه‌نك النده بولنان (مانچوریا) نك جنوب جهتنده وجاپونیا دکیزنده بر قوی اولوب، ۴۲° ۴۵′ عرض شمالی ایله ۱۳۰° ۳۵′ طول شرقیده واقعدر.

آمریلی { (Amrîli) هندستانك غرب جهتنده‌کی (کتیوار) شبه‌جزیره‌سنك وسطلرنده کائن (کیکوار) امارتنده واحدآبادك ۲۱۰ کیلومتره جنوب غربیسنده بر شهر اولوب، ملحقاتیله برابر ۳۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آمسبوری { (Amesbury) ممالك مجتمعه‌نك شرق شمالی جهتنده‌کی جماهیرندن (ماساچوست) جمهوریتنك (اسکس) قضاسنده، (مریماق) نهرینك ساحل یسارنده وبوستون شهرینك ۶۴ کیلومتره شمالنده واقع برقصبه اولوب. ۵۵۸۰ اهالیسی وفانله ومنسوجات سائره فابریقه‌لری واردر. — بو اسمله انکلتره‌نك (ویلچ) قضاسنده دخی بر قریه واردر.

آمستردام { (Amsterdam) فلنك دولتنك پایتختی و (نورد هولانده) یعنی « شمالی فلنك » ایالتنك مرکزی اولان بیوك برشهردر، که دنیانك اك بیوك تجارتکاهلرندن اولوب، (زویدرزه) کورفزینك جنوب غربیسنده‌بولنان (ای) خلیجنك جنوبی ساحلنده، ۵۲° ۲۲′ ۳۰″ عرض شمالی ایله ۲° ۳۴′ ۵۴″ طول شرقیده واقعدر. ۳۷۸۶۸۶ اهالیسی اولوب. بونلرك ایچنده ۳۰۰۰۰ دن زیاده‌سی یهودیدر. شهر ساحل بحرده بر نصف دائره صورتنده اولوب، (آمستل) نهری جنوب جهتندن دخول ایله شهرك ایچندن کچه‌رك مذکور خلیجه دوکیلور. بونهر ایله دکیز آره‌سنده برچوق جدوللر آچلمش اولدیغندن، شهر بینلرنده ۳۰۰ کوپری ایله اختلاط ایدر ۹۰ دن زیاده آطه‌یه منقسمدر. سوقاقلرك اکثریسی بوجدوللرك کنارلرنده اولوب، غایت کوزل دوشنمش وپك منتظم وکنیشدر. اولری قازیقلر اوزرینه مبنی اولوب، طوغله‌دن واقطار شمالیه‌یه مخصوص بر طرزده اولمغله، چاتیلری دیك ویوکسکدر، واکثریسنك اوکنده مرمردن آچیق مردیونلری واردر. قره جهتنده شهرك اطرافنده بر سور وبرخندق وار ایسه‌ده، سورك اوستی آغاجلرله تزیین اولنه‌رق، مسیره اتخاذ اولنمش، وبرجلری اوزرنده یل دکرمنلری یاپلشدر. آمستردامك پك مشهور ابنیه‌سی اولمیوب، اك کوزللری قرالك سراییله، بلدیه دائره‌سی، عدلیه دائره‌سی، بورسه دائره‌سی وایکی کلیساسیدر. (ای) خلیجنده ریحتملرك قارشیسنده یاپلش اولان ایکی سد، ترسانه فابریقه‌لری، نباتات وحیوانات باغچه‌لرینی دخی حاوی اولان بیوك بر دوحه‌سی (Parc)، موزه‌خانه ایله اونك یانده‌کی رسام مکتبی، دیکر بر قاچ نمونه‌خانه‌سی، اوچ تیاتروسی وسائر مؤسسات عمومیه‌سی شایان تماشا آثار صنعیه‌دندر. علوم، فنون، صنایع واعانه وخیرات جمعیتلری پك چوقدر. انجمن معارفی میلادك ۱۸۰۸ وصنایع نفیسه انجمنی دخی ۱۸۱۷ ده تأسیس اولنمشدر. تربیهٔ عمومیه‌نك ترقیسیله احوال فقرانك اصلاحی وظیفه‌سیله موظف اولان بر جمعیت دخی ۱۷۸۴ تاریخندن بری موجوددر. شهر ۳۶ اعضادن مرکب برمجلس بلدی ایله ۱۲ بلدیه مدیری طرفندن اداره وعساکر ملیه طرفندن محافظه اولنور. بلدیه قومیسرلریله پولیسلری دخی پك منتظمدر.

هر نه قدرکه شهرك اصل مشغولیتی تجارت اولوب. صنایعی اودرجه‌ده چوق دکل ایسه‌ده. کتن واپك منسوجات متنوعه‌سیله قطیفه، باصمه، پورسلین، شکر، توتون ومواد کیمیویه ایله انواع ماکینه‌لر فابریقه‌لری ودمیرخانه‌لری دخی‌چوقدر. الماس وسائر ذی‌قیمت طاشلرك یونتلمسی صنعتی ایسه بوشهره مخصوص دینه‌جك درجه‌ده ترقی وتوسع ایتمشدر. آمستردام بتون آوروپانك بربیوك مخزنی حکمنده اولوب، پك بیوك بر تجارتی واردر. متعدد دمیریوللرله وقناللرله فلنکك هر طرفیله مربوط اولوب. (زویدرزه) کور-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فرندن بشقه، بری شماله طوغری (هلدر) بوننه ودیگری غربه طوغری بحر شمالی‌یه منتهی اولان ایکی قنالی واردر، که تجارت بحریه‌سنی فوق العاده تسهیل ایدرلر. لیمانه سنوی ٢٥٠٠ دن زیاده سفائن کیرر. هر سنه ایلول آینده کشاد اولنوب اوچ هفته دوام ایدن بازارنده کلیتلی تجارت اجرا اولنور.

آمستردام یکی برشهر اولوب، اون ایکنجی عصر میلادیده بر دره‌بکی قلعه‌سندن عبارت ایدی. اون بشنجی عصرده شهر حالنه کیروب، سورله احاطه اولنمش، واو وقتدن بری یوملکده دوام ایدوب، عصر حاضرک ابتداسنده پایتخت اتخاذ اولنمشدر. آنجق پایتختلغی دخی فخری بر عنواندن عبارت اولوب، اصل قرالک اقامتگاهی وحکومت مرکزیه‌نك مقریله مجلس مبعوثانك محل اجتماعی (های) شهریدر.

آمستردام (Amsterdam) ممالك مجتمعه‌نك نویورق جمهوریتنده، (مونتغومری) قضاسنده بر قصبه‌در، که (آلبانی) شهرینك ٥٥ کیلومتره شمال غربیسنده و(موهاوق) نهرینك ساحل یسارنده واقع اولوب، ٥٤٣٠ اهالیسی، خیلی فابریقه‌لری و(موهاوق) نهری اوزرنده بر کوزل کوپریسی واردر.

آمستردام (Amsterdam) فلمنكك جزایر بحر محیطده وغویانه‌ده‌کی مستملکاتنده بر چوق کوچك قصبه‌لرله قریه‌لرك اسمیدر.

آمستردام (Amsterdam) ونام دیگرله قارتیوو (Karetivô) سرندیب جزیره‌سنك شمال غربی کوشه‌سی قارشیسنده، ٩° ٤٥′ عرض شمالیده واقع بر کوچك آطه‌در، که سرندیبدن طار بر بوغازله آیرلمشدر.

آمستردام (Amsterdam) بحر محیط شمالیده (اسپیچبرغ) جزیره‌سنك ساحل غربیسی قارشیسنده و ٣٠′ ٧٩° عرض شمالیده واقع بر کوچك آطه‌در.

آمستردام یکی — [«یکی آمستردام» و «نو آمستردام» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آمستل (Amstel) فلمنكك «جنوبی فلمنك» ایالتنده بر کوچك نهردر، که (آلفن) شهرینك قارشیسنده (رین) ایرماغنك «اسکی رین» دنیلن شعبه‌سندن آیریلوب، شمال وشمال شرقی‌یه طوغری جریانله، آمستردام شهرینك ایچندن کچه‌رك، (زویدرزه) کورفزیله (ای) خلیجی آره‌سنده‌کی بوغازه دوکیلور. بو نهرك مجراسی آچیلوب، سیر سفائنه صالح بر قنال حالنه قونمشدر. منبعنه قریب اسمی (آر) اولوب، دها آشاغیده (درخت) وصکره (آمستل) اسمنی آلیور. آمستردام شهرینك اسمی بو نهرك اوچنجی اسمندن مشتقدر.

آمغا (Amgâ) سیبریانك شرق طرفنده بر نهردر، که (یابلونوی کربت) طاغلرندن نبعانله، شمال شرقی‌یه طوغری آقه‌رق، ٧٥٠ کیلومترەلك جریاندن صکره صولدن (لنا) ایرماغی تابعلرندن (آلدان) نهرینه دوکیلور.

آمغان (Amgan) یاخود (Amegan) روسیه‌نك النده بولنان (مانچوریا) ده بر نهردر، که (آمور) ایرماغی تابعلرندن اولوب، بو ایرماغك منصبنه قریب بر محلده دوکیلور. (کینغان) و(اومغون) اسملریله دخی یاد اولنور. حوضه‌سنده (تونغوز) قبائلی ساکن بولنور.

آمفیارائوس (Amphiaraüs) یونانك اساطیر وخرافاتله ممزوج اولان تاریخ قدیمنه کوره، آلهه ایله مناسبتی اولان کاهنلردن اولوب، (آرغوس) حکمدارلغی ادعاسنه قالقیشغله، شهر مذکورك حکمداری بولنان (آدراست) ایله مشترکاً حکم سورمك اوزره، مرقومك همشیره‌سی (اریفیله) یی تزوج ایتمش؛ ومؤخراً آدراست (تیبه) لیلره اعلان حرب ایتدیکی وقت، آمفیارائوس، بو محاربه‌یه کیتدیکی حالده، اوریله‌جغنی آلهه‌دن خبر آلمغله، اختفا ایتمش ایسه‌ده، زوجه‌سی آدراستك داماذی (پولینیکی) نك ویردیکی بر کردانلغه طمعاً محل اختفاسنی کوسترمش. آمفیارائوس حربه کیتمکه مجبور اولمغله، اوغلی (آلقمئون) ه والده‌سنی اولدیره‌رك انتقامنی آلمسنی وصیت ایتمش، وموقع حربدن قاچمغه تشبث ایتدیکنده، یرك ایچنه باتوب نابدید اولمش. بعده یونانیلر او محلده بر معبد بنا ایده‌رك، کندیسنی تقدیس ایتمشلر.

آمفیپولیس (Amphipolis) ماکدونیانك اسکی برشهریدر، که استروجه نهرینك منصبنه قریب اوله‌رق صول طرفنده واقع ایدی. خرابه‌لری الیوم مشهوددر. (کیمون) زماننده آتنه‌لیلرك الینه کچمشیدیسه‌ده، اسکندرك پدری فلیپ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

میلاددن ٣٥٨ سنه اول استرداد ایدوب، ماکدونیانك اڭ مستحکم مواقعی حالنه قومشیدی.

آمفیتریته (Amphitrite) یونان قدیم اساطیرنده دکیز الهه‌لرندن اولوب، (نریا) یاخود (اوقیانوس) ایله (دوریس) ڭ قیزی ودکیز الهی (نپتون) ڭ زوجه‌سی ایدی. استریدیه قبوغی شکلنده بر آرابه‌ده اوتورمش وآرابه‌سنه یونس بالیقلری قوشمش اولدیغی، و(تریتون) ایله (نئریده) دنیلن پریلر دخی یاننده بولندیغی حالده، دکیز اوزرنده کزر صورتنده تصویر ایدرلردی.

آمفیتریته آطه‌لری. (Iles Amphitrite) چین دکیزینك شمال طرفنده واقع (پاراسلسه) آطه‌لرینه منسوب بر طاقم کوچك آطه‌لردر، که (هایمان) جزیره‌سنك جنوب شرقیسنده و ′٥٠ °١٦ عرض شمالی ایله °١١٠ طول شرقیده واقعدرلر.

آمفیتریون (Amphitryon) یونان قدیمك (آرغولیده) قطعه‌سنده واقع (تیرینته) شهرینك حکمداری اولوب، آلکیوسك اوغلی وپرسئوسك torونی ایدی. مسینه حکمداری (لکتریون) ڭ اوغللرینی قتل ایدن (تلبوئن) آطه‌لری قورصانلرینی تنکیل ایتمکله، مکافاةً حکمدار مذکورڭ قیزی (آلقمینه)یی تزوج ایتمش؛ وبر منازعه‌ده خطاءً قاینپدرینی اولدیرمکله، (تیبه) یه چکلمش ایدی. برچوق محاربه‌لرده تیبه‌لیلره قوماندانلق ایتمش؛ وبو سفرلرڭ بری اثناسنده کویا ابو الآلهه مشتری کندیسنك قیافتنه کیره‌رڭ، زوجه‌سیله یاتمقله، زوجه‌سی ایکی ایکیز چوجق طوغورمش، که بونلردن مشهور (هرکل) یاخود (ایراقلیس) مشترینك و(ایفکلیس) آمفیتریونك اوغلی ایدی.

آمفیسا (Amphissa) یونان قدیمك (لوقریده) خطه‌سنده برشهر ایدی، که (دلفی) معبدینك غرب شمالیسنده واقع اولوب، اهالیسی معبد مذکوری یغما ایتمش اولدقلرندن، (آمفیکتیونیا) جمعیتی کندیلرینه اعلان حرب ایتمشدی. ماکدونیالی فلیپ بو شهری ضبط وتخریب. ومؤخراً آوغسطوس یکیدن تأسیس ایتمشدر. الیوم (سالونه) دنیلن قصبه‌در. [«سالونه» ماده‌سنه مراجعت.]

آمفیکتیون (Amphictyon) یونان قدیم تاریخنده حضرت نوح کبی طوفان صاحبی زعم اولنان (دوقالیون) ایله زوجه‌سی (پیرا)نك ایکی اوغلندن بری اولوب، برادری (هلن) ایله پدرینك ملکنی بالتقسیم، شرقی طرفی کندیسنك حصه‌سنه دوشمکله، میلاددن اون آلتی عصر اول (ترموپیل)ده حکم سورمش. وترموپیلده‌کی (آمفیکتیونیا) یی تأسیس ایتمشیدی. (قرانائوس) ڭ دامادی اولوب مرقومدن صکره (آتیقه) حکمداری اولمش اولان (آمفیکتیون)ڭ بعینه اولدیغی مرویدر.

آمفیکتیونیا (Amphictyonie) بو اسمله یونان قدیمده بر طاقم جمعیتلر وار ایدی، که بلاد مختلفه‌دن انتخاب اولنمش وکیللردن مرکب اولوب: بعض مشهور معبدلرده انعقاد، ومعبده هر طرفدن کلن زوار بیننده برکونه اختلاف وقوعنده دعوالرینی فصل ایله، آسایشی محافظه ایدرلردی. (دلفی) و(ترموپیله) معبدلرینك آمفیکتیونیالری مؤخراً برلشه‌رڭ، ووظیفه‌لرینی توسیع ایده‌رڭ، سنه‌ده ایکی دفعه، یعنی ایلك بهارده دلفیده، وصوڭ بهارده (ترموپیله) ده بالاجتماع، یونان جمهوریتلری آره‌سنده معلق بولنان مسائل واختلافاتی حل وفصل ایله محاربه‌نك اوکنی آلیردی؛ وحکمنه رضا ویرمین طرفك علیهنه بتون یونان جمهوریتلرینك عسکرینی سوق ایدردی. بو قبیلدن اوله‌رق، آمفیکتیونیا برچوق محاربه‌لر ایتدیرمشیدی، که بونلرڭ برنده ماکدونیالی فلیپ دخی قاریشمغه فرصت بوله‌رق، یونانیلره مخصوص اولان بو جمعیته داخل اولمشیدی.

آمفیلوخوس (Amphiloque) یونان قدیمك (آرغوس) شهرنده مادری (آمفیارائوس) کبی کاهن اولوب، مشهور تروا محاربه‌سنه دخی کیتمشدی.

آمفیون (Amphion) یونان قدیمك (تیبه) شهری حکمداری (لیقوس) ڭ زوجه‌سی (آنتیوپه) نك مشتری ایله ویاخود (سیکیون) حکمداری (اپوپئوس) ایله واقع زناسندن متولد اوغلی اولوب. برادری (زتوس) ایله برابر (کیترون) طاغنه آتیغله، چوبانلر طرفندن بیودلمش؛ وبیوینجه ایکیسی برابر. والده‌لرینك چکمش اولدیغی ازاوجفانك انتقامنی آلمق اوزره. لیقوسی قتل ایله. مشترکاً حکم سورمشلر؛ وزمانلرنده تیبه شهری صنایع ومعموریتده چوق ترقی ایتمشیدی. اساطیر یونانیه‌یه کوره کویا آمفیون پك ماهر موسیقی شناس اولوب، صنایع

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

نفیسه وادیات الهی آپولون کندیسنه بر آلتون عود ویرمش اولمغله، بو عودی چالدیغی وقت، طاشلر کندیلکلرندن کلوب بربری اوزرینه چیقدقلرندن، تبه شهرینی بو صورتله بنا ایتمش. (نیوبیا) ایله عقد ازدواج ایدرك، ١٤ اوغلی اولمش ایسه‌ده، والده‌لرینك غرورینه بر مجازات اولمق اوزره، جمله‌سی (آپولون) ایله (دیانه) طرفندن اتلاف اولندیغندن، آمفیون دخی مأیوسیتندن اتلاف نفس ایتمش.

آمکینسك { (Amginsk) سیبریانك شرق طرفنده (یاقوتسق) ایالتنده و (آمغا) نهرینك ساحل یسارنده روسلر طرفندن بنا واسکان اولنمش بر یر اولوب، °٦١ عرض شمالی ایله °١٣٠ طول شرقیده واقعدر. آمغا نهرینك برکیلومتره کنیشلکی واردر.

آمل { ایرانك شمال طرفنده مازندران خطه‌سنده برشهردر، که پك اسکی اولوب، وقتیله طبرستانك مرکزی ایدی. بلفروخ شهرینك ٧ ویا ٨ ساعت غربنده، بحر حزرك ساحل جنوبیسندن ٦ مسافه‌ده وطهرانك تقریباً ١٢٥ کیلومتره شمال شرقیسنده (هراز) ویا (هروز) نهری اوزرنده واقعدر. شمدیکی حالده شهرك یالکز ١١٠٠ خانه‌سی و ١٠٠٠٠ قدر اهالیسی اولوب، اولری اسکی شهرك خرابه‌لرندن آلنمش طوغله‌لردن معمول اوله‌رق، پك سیرك وواسع باغچه‌لر ایچنده‌در. بونکله برابر شهرك اطرافنده خیلی مسافه‌ده خرابه‌لر بولندیغندن، وقتیله پك بیوك بولنمش اولدیغی آکلاشیلیور. نهر مذکور اوزرنده ١١ کرلی برکوپریسی، شاه عباس طرفندن بنا اولنمش بر قلعه‌سی، مجوسیلر زماننده آتشکده بولنمش اولان ٣ قلعه‌سی و ٤ کاروانسرایی واردر. نواحیسنده، پاموق وپرنج حاصل اولدیغی کبی، جوارنده‌کی طاغلرده خیلی دمیر معدنلری بولنیور. شهرده دمیر ایشلندیکی کبی، یاقوت حموی زماننده مشهور سجاده وخالیلر دخی اعمال اولنوردی. بو شهر پك چوق علمانك وطن ومنشئی اولوب، زیرده ذکر اولنه‌جق دیکر آمل علماسندن تفریق ایچون، بونلر اکثریا «طبری» نسبتیله شهرت بولمشلردر.

آمل { خراسانده جیحونك ساحل یسارنده، بخارانك ١١٠ کیلومتره جنوب غربیسنده مرودن بخارایه کیدن جاده اوزرنده واقع برشهردر، که طبرستانده‌کی آملدن فرق اولنمق ایچون، آمل زم، آمل جیحون، آمل شط وآمل مفازه اسملریله دخی یاد اولنور. صوك اسمنك سببی آمل ایله مرو آره‌سنده صعب المرور بر قوم صحراسی بولنمسیدر. بوکا (آمو) دخی دیرلر. وقتیله بیوك وتجارتکاه برشهر ایکن، مغوللرك استیلاسنده خراب اولمشیدی. فیروز آبادی زماننده بو شهرك بسبتون خراب اولوب، اصلا خانه واهالیسی قالمامش اولدیغنی بیان ایدیورسه‌ده، مشاهیر جغرافیوندن (مالت برون) ١٧٣٩ تاریخ میلادیسنده او طرفه سیاحت ایدن (هنوای) ك شهری معمور بولمش اولدیغنی وجوارلرنده چیقان دمیر معدننك ایشلندیکنی روایت ایدیور. بو شهرده تولد ونشأت ایدوب، «آملی» نسبتیله مشهور علمای اسلام پك چوق اولوب، اسم ذاتیلری صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر.

آملاند { (Ameland) فلنکك شمالنده، (فریسه) ایالتی ساحلنك قارشیسنده وایالت مذکوره‌یه ملحق برآطه‌در، که غربدن شرقه اولان طولی ٢٠ کیلومتره قدر اولوب، ساحلدن ١٠ کیلومتره قدر اوزاقدر. ساحل ایله بو آطه آره‌سنده اولان بوغازك صولری پك صیغ اولمغله، فلنك اصول وعادتی اوزره طولدیروب اراضئ مزروعه حالنه قومغه تشبث ایتمشلر ایسه‌ده، فرطونه‌دن عملیات دفعاتله منقطع اولمشدر. آطه‌نك اراضیسی پك آلچق اولوب، چوق دفعه صو آلتنده قالیر. اوچ قریه‌یی و ٢٣٠٠ اهالیی حاوی اولوب، آت وسائر حیوانات یتیشدیریر.

آملو { دلا هوسای (Amelot de la Houssaye) فرانسه علماسندن اولوب، میلادك ١٦٣٤ تاریخنده اورلیانه‌ده طوغمش، و١٧٠٦ تاریخنده پارسده وفات ایتمشدر. برآره‌لق وندیك سفارتی کتابتنه تعیین اولنمش؛ ولاتین وایتالیان لسانلرندن بر چوق کتابلر وازان جمله (تاسیت) ك تاریخنی وماکیاولك «پرنس» عنوانلی کتابنی فرانسزجه‌یه ترجمه ایتمش، وسائر بعض اثرلر دخی یازمشدر.

آملیا { (Amelia) ممالك مجتمعه‌نك جنوب شرقیسنده‌کی (فلوریده) شبه جزیره‌سنك ساحل شرقیسی قارشیسنده و (سنته ماریا) نهری منصبنده بر آطه اولوب، ′٤٢ °٣٠ عرض شمالیده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واقعدر. (ناسو) قضاسنه ملحق اولوب، مركز قضا اولان (فرناندينه) قصبه‌سی دخی بو آطه‌نك اوزرنده‌در. شمالدن جنوبه اولان طولی ۲۳ وشرقدن غربه اولان عرضی ٦ كيلومتره اولوب، اراضيسی دوز ومنبتدر. — بو اسمله ممالك مجتمعه‌نك (ويرجنيا) جمهوريتنده دخی برقضا واردر، كه (آپوماتو) نهری مجراسنك اطرافنده اولوب، ۸٦٤ مربع كيلومتره مساحه‌سی و ۹۸۸۰ اهاليسی واردر.

آمليا (Amelia, Ameria) ياخود آمريا ايتاليانك وسطنده (اومبريا) ايالتنده (ترنی) قضاسنده وترنی شهرينك ۲۰ كيلومتره غربنده بر قصبه اولوب؛ ۷۰۰۰ اهاليسی واردر. جوارلرينك اوزومی مشهوردر.

آمليوس (Amelius) اوچنجی عصر ميلادی فيلسوفلرندن اولوب، ايتاليادە دنيايه كلمش، وافلاطونك مذهب فلسفيسنه تابع اولمش ايدی. آثاری بولنه‌مامشدر.

آمليه حماملری (Amélie-les-Bains) فرانسه‌نك «شرقی پيرنه» ايالتنده ناحيه مركزی بر كوچك قصبه‌در، كه كوكوردلی قاپليجه‌لريله وهواسنك ملايمتيله مشهور اولوب، قاپليجه‌لرينه هر طرفدن پك چوق آدملر كيدر.

آمندوله (Amendola) ميلادك ۱٦٦٤ تاريخنده طوغوب ۱۷۲٤ تاريخنده وفات ايتمش ناپوليلی بر رسامدر. كه وقوعات تاريخيه‌نك تصويرنده‌كی مهارتيله مشهوردر.

آمنوفيس (Aménophis) ودها طوغريسی آمنهوتپ (Amenhotep) مصر قديمك (تبه) شهرنده حكومت سورن اون سكزنجی سلاله‌سنه منسوب برقاچ حكمدارك اسميدر، كه بونلرك ايكيسی كشف اولنان آثار عتيقه ايله دخی تصديق اولنمشدر. بونلرك برى برنجی آمنوفيسدر. كه (هكسوس)لری مصردن اخراج ايدن (توتموسيس)ك اوغلی وسلالهٔ مذكوره‌نك مؤسسی اولوب، قبل الميلاد ۱۷۰۰ تاريخلرنده حكومت سورمش. وهكسوسلردن مصرده قالان افرادی طرد واخراجله اوغراشمشدر. — ديكری يونان قديم مورخلرينك (متون) ديدكاری اوچنجی آمنوفيسدر. كه قبل الميلاد ۱۵۰۰ تاريخلرنده حكم سوروب، مصر ممالكنی خيلی توسيع. وبرچوق آبده‌لر تأسيس ايتمشدر. بو آبده‌لرك بریده شفقده كونشك تأثيريله برآهنك چيقاران مشهور برهيكل ايدی. — مشهور (سزوستريس)ك پدری (منفتاح) ه دخی بعض مورخلر بو اسمی ويرمشلردر.

آمنه رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرينك والدهٔ محترمه‌لری اولوب، وهب (بن عبد مناف بن زهره بن كلاب بن مره بن كعب بن لوی بن غالب)ك قيزی اولمغله، سلسلهٔ نسبی اوچ بطن يوقاريده سلسلهٔ مباركهٔ پيغمبری ايله برلشير. والده‌لری (بره) دخی عبدالعزی (بن عثمان بن عبدالدار بن قصی بن كلاب)ك قيزی اولمغله، بوجهتدن دخی سلسلهٔ نسبی درت بطنده نسب پيغمبری ايله برلشير. حسن واديله بين القريش امثالسز اولمغله، حضرت عبدالمطلب كنديسنی اوغلی حضرت عبدالله‌يه تزويج ايتمكله، حضرت آمنه اون درت ياشنده اولديغی حالده، حامله قالوب، برروايته كوره ايكی، ديكر بر روايته كوره سكز آيلق حامله ايكن، زوج محترملری حضرت عبدالله ارتحال ايتمشدر. حضرت آمنه فخر كائنات افندمزك آلتی ياشنه وصوللرينه قدر برحيات اولوب، عبدالمطلبك مدينهٔ منوره‌ده بولنان دايلری بنی عدی بن النجارك زيارتنه كيده‌رك، حضرت محمد عليه الصلاة والسلام افندمز دخی برابرلرنده اولدقلری حالده، عودتنده مكه ايله مدينه آره‌سنده (ابواء) نام موقعده ارتحال ايتمكله، اوراده دفن اولنمشدر؛ وديكر بر روايته كوره مكهٔ مكرمه‌ده ارتحال ايدوب اوراده مدفوندر. حضرت عبداللهك محل ارتحال ودفنی دخی مختلف فيه اولوب، بر روايته كوره پدرلرينك دايلرينی زيارت ايچون مكه‌يه كيتمش، وياخود لاجل التجاره شامه كيدوب، عودتنده مكه‌يه اوغرامش اولديغی حالده، اوراده دايلرينك خانه‌سنده ارتحال ايدوب، (دارنابغه) ده، وديكر بر روايته كوره دخی مكه‌دن مدينه‌يه كليركن مذكور (ابواء) ده ارتحال ايتمكله. اوراده دفن اولنمشدر. هر حالده ابوين رسول الله (صلى الله عليه وسلم)دن برينك مدفنی ابواءده اولديغی مرويدر. حضرت آمنه ايله حضرت عبداللهك ايمانلری حقنده بين الفقها پك چوق اختلافات وقوع بولمش ايسه‌ده، هر حالده حضرت رسول الله افندمزه حرمةً ابوينی حقنده حسن ظنده بولنمق واسملرينی حرمت مخصوصه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایله یاد ایتمك هر مؤمن ایچون فرضدر. حضرت عبدالله حضرت آمنه‌دن بشقه هیچ بر قادینله تزوج ومقارنت ایتمه‌مش اولدیغی کبی، حضرت آمنه دخی مشارالیهدن بشقه کیمسه‌یه وارمامش، وحضرت نبی ذیشاندن بشقه اولادلری دخی اولمامشیدی. حضرت پیغمبرك نور نبوتی حضرت عبداللهك ناصیه‌سنده لمعه پاش اولوب، کندیسی فوق‌العاده حسن وجماله دخی مالك اولدیغندن، بتون قریش قیزلری کندیسنه وارمغه خواهشکر اولوب، بعضلری دخی وصاللرینی تکلیف ایتمش اولدقلری حالده، کمال عفتندن هیچ برینه التفات ایتمیوب، قدرت ازلیه اوشرفی حضرت آمنه‌یه میسر ایتمشدر. حتی زفاف کیجه‌سی حضرت عبداللهك ناصیه‌لرنده‌کی نورك حضرت آمنه‌نك ناصیه‌لرینه انتقال ایتدیکی، وبو حالك بتون نساء قریشی غبطه وحسده دوشوردیکی مرویدر.

آمنه { یاخود امیمه. قدمای شعرای عربدن ابن الدمینه‌نك زوجه‌سی اولوب، شعر وفصاحتده مشهوره بر قادیندر. ابتدا بینلرنده معاشقه وقوع بولوب، ابن دمینه دخی زوجه‌سی (حماء) یی دوستیله برابر قتل ایتمش اولدیغندن، صاحبة الترجمه ایله عقد ازدواج ایتمش ایسه‌ده، آز مدت برابر یاشایوب، ابن دمینه قتل ایتدیکی آدمك اقرباسی طرفندن قتل اولنمشدر. آمنه‌نك جملهٔ اشعارندن اوله‌رق، ابن الدمینه‌یه عرض محبت واشتکا مقامنده سویلمش اولدیغی شو بر قاچ بیت اتیان اولنور:

وانت الذی اخلفتنی ما وعدتنی
واشمت بی من کان فیك یلوم
وابرزتنی للناس ثم ترکتنی
لهم غرضاً ارمی وانت سلیم
فلو ان قولاً یکلم الجسم قدیداً
بجسمی من قول الوشاة کلوم

ابن‌الدمینه دخی شو بیتلرله جواب ویرمشدر:

وانت التی قطعت قلبی حرارةً
ومزقت قرح القلب فهو کلیم
وانت التی کلفتنی دلج السری
وجون القطا بالجلهتین جنوم
وانت التی احفظت قومی فکلهم
بعید الرضی دانی الصدود کظیم

آمنه { بو اسمله مشاهیر نساء اسلامدن بر قاچ خاتون بولنوب، آمنه بنت الارقم، آمنه بنت خلف‌الاسلمیه، آمنه بنت رقیش، آمنه بنت سعد، آمنه بنت ابی الصلت، آمنه بنت عفان وآمنه بنت قیس صحابیه‌لردندر. ائمهٔ اثنا عشردن محمد باقر حضرتلریله موسی کاظم حضرتلرینك کریمه‌لری دخی بو اسمله مسمی اولوب، مدفنلری مصرده‌در.

آمنة الرملیه { قدس نواحیسنده‌کی رمله شهرنده نشأت ایتمش اولیاء اللهدن مستجابةالدعوه بر خاتون اولوب، ایکنجی عصر هجری اواخرنده برحیات ایدی. علمیله وزهد وعبادتیله کسب شهرت ایدوب، بشر بن حارث حضرتلری دائما زیارتنه کیدردی. حتی مشهوردر، که بر کون بشر بن حارث خسته اولمغله، صاحبة الترجمه رمله‌دن زیارتنه کیتمش اولدیغی حالده، امام احمد بن حنبل حضرتلری دخی بشر بن حارثك زیارتنه کیدوب، مشارالیهانك کیم اولدیغنی صورمش، وآمنة الرملیه اولدیغنی آکلاینجه، دعاسنه اظهار احتیاج ایتمش ایدی.

آمنی { (Ameni) بحر هندیده ملبار ساحلی قارشیسنده کائن (لاکدیو) آطه‌لرینك بری اولوب جزایر مذکوره‌نك وسطنده واقعدر. دائروی‌الشکل اولوب، قطری ۲ کیلومتره‌در.

آمو { مرو ایله بخارا آره‌سنده واقع واسع بر قوم صحراسنك اسمیدر، که صعب‌المرور بر چول اولمغله مشهوردر. شاعر مشهور رودکینك ملوکدن نصر بن احمدی اقامتکاهنی مرودن بخارایه نقل ایتمکه تشویق یولنده سویلمش اولدیغی قصیده‌نك شو بیتی دخی بوکا شاهددر:

ریك آمو ودرشتیهای او
زیر پا چون پرنیان آید همی

او جوارده‌کی آمل شهرینه دخی بعضاً آمو دینلدیکندن، صحرانك اسمی اوندن مأخوذ اولسه کرکدر. [«آمل» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آموتاپه { (Amotapa) آمریقای جنوبیده پرونك (پاتیه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که همنامی اولان بر طاغك اتکنده واقع اولوب، جوارنده‌کی (بیتوم) معدنیله مشهوردر.

آموخته { (Amouchta) آسیا ایله آمریقا (یعنی سیبریا ایله آلاسقه) آره‌سنده واقع آلئوتی آطه‌لرندن «تیلکی آطه‌لری» طاقمنه منسوب بر آطه‌در، که سونمش بر برکانی حاوی اولوب، مرکزی ۵۵° ۳۳′ عرض شمالی ایله تقریباً ۱۷۵° طول شرقیده واقعدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آمو دریا { (Amou-Daria) ماوراءالنهر ایله خراسان آره‌سنده آقان مشهور جیحون نهرینه شمدیکی اهالی طرفندن ویریلن اسم اولوب، آوروپاجه دخی تعمم ایتمشدر. کتب قدیمهٔ یونانیه‌ده (اوقسوس) وکتب اسلامیه‌ده جیحون نامیله معروفدر. بونکله متوازیاً ماوراءالنهرك شمالنده آقان سیحون نهرینك دخی اسم قدیم یونانیسی (یاقسارتیس) وشمدی بین‌الاهالی مستعمل اسمی (سیردریا)در. بزم اوراق حوادث محرر ومترجملری (آمودریا) اسمنی آوروپا لسانلرنده کوروب، «ام دریا» تعبیرندن غلط ظن ایتمکله، بویله بر تعبیر سقیمله ترجمه ایتمکه آلیشمشلردر، که غلط فاحشدر. [«جیحون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمور { (Amour) آسیانك شرق طرفنده بر بیوك ایرماق اولوب، ایکی بیوك نهردن مرکبدر، که بونلرك بری (آرغون) یاخود (اورخون) ودیکری (شیلقه) نهرلری اولوب، ایکیسی‌ده (قنتای) طاغلرندن نبعانله، (داوریه) اووه‌سنی سق ایتدکدن صکره، ٤٥″ ١٩′ ٥٣° عرض شمالی ایله ٤٥″ ٢٩′ ١١٩° طول شرقیده، بالاجتماع، ١٢٨ کیلومترەلك محلده شرقه طوغری اولان جریاننده دوام ایدر؛ بعده جسیم بر قوس چیزەرك اوزره شرق جنوبی‌یه طوغری میلانله، ٥٣° عرض شمالیدن ٤٨° عرض شمالی‌یه قدر ایندکدن صکره، ساحله تقرب ایتدکجه، ینه شرق شمالی‌یه طوغری چیقه‌رق، تقریباً ٥٣° عرض شمالی ایله ١٣٩° طول شرقیسنده (اوخوچق) دکیزینه منصب اولور. آرغون ایله شیلقه‌نك محل تلاقیسندن آشاغی اولان (آمور) مجراسی ٢٨٤٠ کیلومترە طولنده اولوب. کاملاً سیر سفائنه صالحدر. آرغون وشیلقه‌نك منبعندن حساب اولندیغی حالده، بتون مجراسی ٤٠٠٠ کیلومترەدن زیاده، یعنی طونه‌نك ایکی مثلی اوزونلغنده‌در. آمور نهری مجراسنده صاغ وصولدن بر چوق نهرلر وچایلر اخذ ایدر، که بونلرك بعضیسی خیلی بیوکدر. شمالدن آلدیغی نهرلرك اك بیوکلری روسیه‌نك اخیراً ضبط ایتدیکی آمور قطعه‌سنی سق ایدن (زیا)، (بوریا) و(آمغان) نهرلریدر. جنوبدن آلدیغی نهرلرك اك بیوکلری دخی (سونغاری) ایله (اوسوری) نهرلریدر. علی الخصوص (سونغاری) نهری بتون مانچوریانك صولرینی جمع ایتمکله، بر بیوك ایرماق صورتنی آلوب، محل تلاقیسنده صویی (آمور)ك صویندن زیاده کورینور. بو نهرك وادیلری مانچوریانك اك مسکون یرلری اولوب، الیوم چینده حکومت سورن خاندان حکمداری دخی اورادن نشأت ایتمشدر. ابتدا (آرغون) بعده (آمور) ونهایت (اوسوری) نهرلرینك مجرالری روسیه ایله چین آره‌سنده خط حدود یرینی طوتیور. آمور نهرینك صویی سیاهمتراق اولدیغندن، مانچو لساننده (سخالین اولا) ومغولجه‌ده (قره موران) تسمیه اولنمشدر، که ایکیسی‌ده «قره ایرماق» دیمکدر. اوروپالیلرجه تعمم ایدن (آمور) اسمی ایسه «ایرماق» دیمك اولان (موران) اسم مغولیسندن‌غلطدر. سونغارینك صویی ایسه بیاضمتراق اولدیغندن، مانچو لساننده «سوت ایرماغی» دیمك اولان (سونغاری اولا) دینلمشدر.

آمور { (Amour) مادهٔ آنفه‌ده بیان اولنان (آمور) ایرماغنك شمال طرفنده واقع بیوك بر قطعه‌در، که ١٨٥٠ تاریخ میلادیسنه‌دك اسماً چینك النده ایکن، تاریخ مذکورده روسیه‌نك ید ضبطنه چکوب، سیبریایه الحاق اولنمشدر.

آمور نهرینك حوضه‌سی تقریباً ١٩٤٠٠٠٠ مربع کیلومترە اولوب، فرانسه‌نك اوچ بچق مثلی نسبتنده اولدیغی حالده. روسیه‌نك النه چکن آمور قطعه‌سی بونك نصفی نسبتنده، یعنی تقریباً ٩٧٠٠٠٠ مربع کیلومترە وسعتنده اولوب، ٤٣° ایله ٥٦° عرض شمالی و ١٢٠° ایله ٣٠′ ١٣٩° طول شرقی آره‌لرنده ممتد اولور. بوکا ملحق اولان (سخالین) آطه‌سی بو حسابه داخل دکلدر. شمالاً «شرق سیبریا» ایله وشمال غربی طرفندن (داوریه) ونام دیکرله «ماوراء بایقال» قطعه‌سیله محدوددر. جنوب وغرب جنوبی طرفندن، یوقاریده ذکر اولندیغی کبی، آرغون، آمور واوسوری نهرلریله چینك النده اولان مانچوریادن آیرلمش؛ وشرق جهتنده مذکور آسوری مجراسی بوینجه جنوبه طوغری اوزانه‌رق، (قوریا)نك حدودینه منتهی اولمشدر. شرق وشرق شمالی طرفی ایسه جاپون و(اوخوچق) دکیزلریله محاط اولوب، کیرنتی وچیقنتیلری حساب اولنمقسزین، تقریباً ٢٠٠٠ کیلومترەلك سواحلی واردر.

آمور قطعه‌سی عمومیت اوزره طاغلق بر محل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، حتى ايرماغك كنارلرنده بيله دوز يرلرى پك آزدر. همان هر طرفى يبانى وبالطه كورمه‌مش اورمانلرله مستور اولوب، شمال طرفى يالكز اقاليم بارده‌يه مخصوص اولان چام وساٸره آغاجلرينى ويالكز آمور نهرينك جنوبه طوغرى تشكيل ايتديكى قوسك ايچى اقاليم معتدله‌يه مخصوص آغاجلر انواعنى وحتى يبانى حالنده غايت بيوك آصمه‌لرله جويز آغاجلرينى وساٸر اشجار مثمره‌يى حاويدر. يالكز بو طرفك پك آز يرلرنده جزئى بر زراعت اجرا اولنوب، ساٸر طرفلرده اهالى يازين بالقجيلق وقيشين آوجيلقله كچينير. باشليجه طاغلرى ايكى سلسله‌يه منسوب اولوب، بونلرك برى قطعه‌نك جهت شماليه‌سنده غربدن شرقه ممتد اولان (استاوونوى) سلسله‌سيدر، كه بحر محيط شمالى مانه‌سنى (اوخوچق) دكيزى مانه‌سندن يعنى سيبريايى آمور حوضه‌سندن آييرور. ديكرى ايسه قوريادن كلوب، جنوبدن شماله طوغرى امتداد له، او سورى واديسنى جاپون دكيزندن آيران (سيهانه آلين) سلسله‌سيدر. وسطلرنده دخى (آلتون نغان) اسميله بر طاغ واردر، كه آمور ايرماغى بونك اورته‌سنده واقع غايت كوزل وشايان تماشا بر بوغازدن كچيور. آمور قطعه‌سنك ساحل شرقيسنده شمالدن جنوبه طوغرى طار واوزون بر جزيره اوزانيور، كه (سخالين) اسميله معروف اولوب، بو آطه ايله ساحل آره‌سنده‌كى بوغازه دخى « تاتارستان بوغازى » ديرلر.

هواسى جنوب طرفلرنده برآز دها معتدل ايسه‌ده، عموميت اوزره صوغوق اولوب، يدى آيدن زياده سورن قيش موسمنده مقياس حرارت صفردن آشاغى ۳۵ درجه‌يه قدر اينر، وكرك ايرماق كرك دكيز طوڭار. اهاليسى پك جزئى اولوب، هر نه قدر مملكتك حال حاضرىله منتظم بر تحرير نفوس ممكن اوله‌مامش ايسه‌ده، بتون اهاليسنك يوز بيك نفوسى متجاوز اولمديغى تخمين اولنمشدر. بونلرك دخى نصفى روس اولوب، ديكر نصفى بالقجى وچوبان قبيله‌لرندن عبارت اولمق اوزره، اوچ جنسيته منسوبدرلر. قسم اعظمى تاتار جنسيتى شعبه‌لرندن اولان (تونغوز) قومنه منسوب اولوب، يالكز جنوبه طوغرى ممتد اولان سلسلهٔ جبالك غرب طرفنده يعنى اوسورى نهرى واديسنده ينه اقوام تاتاريه‌دن (مانچو) قومنه منسوب بر قبيله، وسلسلهٔ مذكوره‌نك دكيز طرفنده اولان مانه‌سنده دخى جاپون وقوريا اهاليسيله قرابت جنسيه‌سى بولنان ديكر بر قبيله ساكن بولنيور. روسلر بو قطعه‌يى ايكى اداره‌يه تقسيم ايدوب، اصل (آمور) ناميله ياد ايتدكلرى قسم غربيسنه يكيدن تأسيس ايتدكلرى (بلاغووچنسك) قصبه‌سنى مركز اتخاذ ايتمشلردر. قسم شرقيسنى ايسه « ساحل » ناميله تفريق ايده‌رك، ايكى قضايه آيرمشلردر، كه بونلردن برينك مركزى (نيقولايفسك) وديكرينككى دخى (صوفيسق) قصبه‌لريدر. روسلر دها بر طاقم قصبه‌لرك رسملرينى چيزوب، اساسلرينى قورمشلر، واسكانلرينه خيلى غيرت ايتمكده بولنمشلر ايسه‌ده، الآن او واسع مملكت خالى حكمنده‌در.

آمورغو (Amorgo) آطه‌لر دكيزنده يونانك كيقلاده تعبير اولنان جزايرندن بر آطه‌در، كه جزاير مذكوره‌نك جنوب شرقيسنده وجزاير عثمانيه‌نك قربنده واقع اولوب، نقشه ياخود (ناقسوس) ايله آستوپاليه آره‌سنده واقعدر. اسكى تركجه كتابلرده (يامرغى) اسميله مذكوردر. شمال شرقيدن جنوب غربى‌يه ممتد اولوب، طولى ۲۵ واك كنيش عرضى ۸ كيلومتره‌در. مركزى ۳۶° ۵۰′ عرض شمالى ايله ۳۵′ ۲۳° طول شرقيده واقعدر. اراضيسى طاغلق وقيالق ايسه‌ده، منبت واديلرى دخى اولوب، اوزوم وزيتون محصولاتى چوقدر. مركزى ينه (آمورغو) اسمنده بر كوچك قصبه اولوب، آطه‌نك اورته‌سنده واقعدر. جزيره‌نك اهاليسى تقريباً ۳۰۰۰ كشيدر. بو آطه‌نك جنوبنده (آمورغوپلو) ناميله بر كوچك وايصسز آطه دها واردر.

آموريوم (Amorium) آناطوليده انقره ولايتنك سيفريحصار جهتنده وسقاريه‌نك كنارنده بولنمش بر اسكى شهر ايدى، كه جغرافيون اسلام بيننده (عموريه) اسميله شهرت بولشدر. [« عموريه » ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آموقو (Amucu) آمريقاى جنوبيده برازيليا ايله انكلتره‌نك النده بولنان غويانه آره‌سنده منازع فيه اولان (پاريمه) قطعه‌سنده بر كولدر. [« پاريمه » ماده‌سنه مراجعت.]

آموليوس (Amulius) رومانك اساطيرله ممزوج تاريخ قديمنه كوره، (آلبه) حكمدارى (پروقاس) ك اوغلى و (نوميتور)ك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

برادری اولوب، میلاددن ۷۹۶ سنه اول برادرینی تختدن اندیرەرك، اونك قیزنی (ریاسیلویا) یی دخی راهبه اولمغه مجبور ایتمش ایسەده، مرقومه حرب الهی (مارس)له الفت ایدەرك، (روملوس) و(رەموس) اسملرنده ایکی اوغلی دنیایه کلمش، که بونلر بیودکلرنده، آمولیوسی قتل ایله، بیوك پدرلری نومیتوری تختنه اعاده ایتمشلردر.

آمون { یاخود عمون — (Ammon, Amoun) کونشدن کنایه اولەرق لیبیا (یعنی مصرك غرب طرفلری) اهالی قدیمەسنك اك بیوك معبودلری ایدی. (سیوه) شهری قربنده بو معبوده مخصوص بر بیوك معبد وار ایدی، که یونانیلرله رومالیلر عندنده دخی مقدس عد اولنەرق، بو الهه (یوپیتر آمون) نامنی ویررلردی. حتی بیوك اسکندر دخی زیارتنه کیتمشیدی. بو معبدك خرابەلری الیوم (ام بیضاء) اسمیله معروفدر.

آمون { (Ammon و Amon) [«عمون» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آمونتون { (Amontons) فرانسەنك مشاهیر علمای طبیعیوننندن اولوب، میلادك ۱۶۶۳ تاریخنده پارسده طوغمش، و ۱۷۰۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. حکمت طبیعیەده ید طولی صاحبی اولوب، بو فنك غوامضنه دائر بر قاچ کتاب یازمش، ومقیاس حرارت، مقیاس هوا ومقیاس رطوبت کبی بر قاچ آلت ایجاد ایتمشدر. بخار ماکینەلریله هوا تلغرافنك ایجادی فکری دخی اك اول بو ذات طرفندن درمیان اولنمشدر. ۱۶۹۹ ده فرانسەنك فنون انجمنی اعضالغنه قبول اولنمشیدی.

آمونیوس { (Ammonius) اسکندریەنك اوچنجی عصر میلادی حکماسندن اولوب، (ساقاس) یعنی «حمال» لقبیله معروفدر. پك فقیر اولدیغندن. ابتدای حالنده حماللق ایدەرك چنمکه مجبور اولمش ایسەده، مؤخراً پك بیوك بر هوس وآرزو ایله فلسفه تحصیلنه قویلوب. افلاطون وارسطونك آثارینی تتبع ایتمش؛ وحکمای قدیمەنك هر برندن بر فکر آلەرق. منتخب بر فلسفه تشکیلنی ایجاد ایلشدر. که «فلسفهٔ انتخابیه» نامیله معروفدر. کندیسی تألیفاتله اوغراشمامش ایسەده، یتیشدیردیکی تلامذەسی ایچنده لونجن، اوریجن وپلوتن کبی حکما بولنمشدر. پلوتن استادینك فکر ومسلك فلسفیسنی یازمشدر.

آمونیوس { (Ammonius) بشنجی عصر میلادی فلاسفەسندن وانتخابیون زمرەسندن اولوب، فیلسوف (پروقلس) ك اوغلی ایدی. آرسطو وپورفیرك آثاری اوزرینه بعض شرحلر وحاشیەلر یازمشدر.

آمونیوس { (Ammonius) اسکندریه یونان نحویوننندن اولوب، دردنجی عصر میلادیده یاشامشدر. یونان لساننده بولنان الفاظ مترادفه حقنده الیوم موجود ومعتبر بر اثرك مؤلفیدر.

آموی { (Amoy یاخود Amoï) چینك ساحل جنوبیسنده (فوکین) ایالتنده، ۲۴° ۲۸′ ۲۰″ عرض شمالی ایله ۱۱۵° ۴۲′ ۱۳″ طول شرقیده واقع بر شهر واسکلەدر، که بر طاقم آطەلرله محفوظ وامین بر قویلك ایچنده (هیامن) اسمنده بر آطەنك اوزرنده کائندر. شهرك تقریباً ۳۰۰۰۰۰، ومحیط دائرەسی ۳ کیلومترەدن عبارت اولان مذکور آطەنك ۴۰۰۰۰۰ اهالیسی واردر. آطه ایله ساحل آرەسنده اولان بوغاز ۳ کیلومترە کنیشلکنده در. لیمانی واسع وصاغلام اولوب. چینك اك کوزل لیمانیدر. واوروپالیلرك اسکیدن بری او جوارلرده ترجیح ایتدکلری محلدر. جوارلرینك اهالیسی پك چوق اولوب، متمادیاً ممالك اجنبیه وعلی الخصوص هندچینی ایله جاوه وسائر آطەلره هجرت ایتمکدەدرلر.

آمه { یاخود آمده (Amé, Amédée) ساووآ خاندانننه منسوب بر قاچ پرنسك اسمیدر. [«ساووآ» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آمهاره { (Amhara) حبشك مرکب بولندیغی اوچ قطعەنك بریدر. [«امهاره» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آمهرست { (Amherst) ممالك مجتمعەنك (مساچوست) جمهوریتنده (هامپشیر) قضاسنده و(بوستون) شهرینك ۱۳۲ کیلومترە غربنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۳۵ اهالیسی، بیوك بر دارالفنونیله بر تاریخ طبیعی نمونەخانەسی وبر قاچ فابریقەسی واردر. — (ویرجینیا) جمهوریتنده بو اسمله بر قضا بولندیغی کبی، ممالك مجتمعەنك سائر طرفلرنده دخی برچوق کوچك قصبەلر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واردر. — دومینیون قطعه‌سنك « یکی اسقوچیا » ایالتنده دخی بو اسمله بر کوچك قصبه بولنیور. — کذلك هندچینینك (برما) یاخود (بیرمان) قطعه‌سنده، تناسریم ایالتنده بو اسمله انکلیزلر طرفندن تأسیس اولنمش بر قصبه وبر قضا واردر.

آمهرست (Lord Amherst) — لورد — انکلتره جنراللرندن اولوب، بر بیوك فاملیایه منسوب اولدیغی حالده، میلادك ١٧٢٧ تاریخنده (کنت) شهرنده طوغمش، و١٧٩٧ده وفات ایتمشدر. آمریقاده مدت مدیده انکلیز عسکرینك قوماندانی بولنمش، وقناده‌یی فتح ایتمش اولمغله، مشیرلك رتبه‌سنه ترفیع اولنمشیدی. — بونك یکنی (قونت پیت آمهرست) ١٧٧٣ ده طوغوب، ١٨٥٧ ده وفات ایتمشدر. سفارتله چینه کوندرلمش ایسه‌ده، چین حکمداری ینك حضورینه چیقمق ایچون اجراسی لازم کلن مراسم محقرانه‌یه تنزل ایتمدیکندن، کری دونمکه مجبور اولمشیدی. بعده هندشرقی والیلکنه تعیین اولنه‌رق، (آنام) حکومتنه اعلان حرب ایتمشیدی.

آمهرست آطه‌لری (Iles Amherst) آسیانك ساحل شرقیسنده (قوریا) شبه جزیره‌سنك منتهای جنوبیسنك ٩٠ کیلومتره غربنده و ′٢٥ °٣٤ عرض شمالیده واقع بر طاقم آطه‌لردر.

آمهرست ایسلاند (Amherst Island) یعنی « آمهرست آطه‌سی ». بو اسمله آمریقای شمالینك (دومینیون) قطعه‌سنده ایکی آطه واردر، که بری (اونتاریو) ایالتنده و(اونتاریو) کولنك ایچنده واقع اولوب، ٧٠ کیلومتره مساحهٔ سطحیه‌سی و ١٢٠٠ اهالیسی واردر. — دیکری (کبك) خطه‌سنده واقع (مادلین) آطه‌لری جمله‌سندندر. [« مادلین » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — هندچینینك برما قطعه‌سنده (آراقان) ساحلیله (چدوبه) جزیره‌سی آره‌سنده دخی بو اسمله بر کوچك آطه بولنیور.

آمی (Ami) هندستانك جهت شمالیه‌سنده کنك ایرماغی تابعلرندن (راپتی) نهرینه منصب اولور بر چایدر. منبعندن ١١٠ کیلومتره آشاغیده برکول تشکیل ایدر، که اورته‌سنده بولنان بر آطه‌نك اوزرنده (مکوهار) شهری بولنیور.

آمیان (Amiens) فرانسه‌نك شمالنده (سومه) ایالتنك مرکزی اولان بیوك ومعمور بر شهردر، که پاریسك دمیر یول طریقیله ١٣٣ کیلومتره شمالنده و (سومه) نهری اوزرنده واقعدر. نهر مذکور بو شهرده (آوره) و (سله) چایلرینی اخذ ایتدکدن ماعدا اون بر جدوله دخی تقسیم اولندیغندن، شهری بر چوق آطه‌لره تقسیم ایدیور. آمیان شهری ″٤٣ ′٥٣ °٤٩ عرض شمالی ایله ″٤ ′٢ °٠ طول غربیده واقع اولوب، ٨٠٢٨٨ اهالیسی، استحکاماتی، ١٥٠٠٠ جلدی حاوی بر کتبخانه‌یه مالك بر مناستری، مکتب اعدادیسی، موزه‌خانه‌سی، بیوك بر کتبخانهٔ عمومیسی، بر چوق جمعیات علمیه وصناعیه‌سیله بعض اعانه جمعیتلری، یوك وایپك اقشهٔ مختلفه فابریقه‌لریله ایپلیکخانه‌لری وسائر فابریقه‌لری واردر. الك کوزل ابنیه‌سی بر بیوك کلیساسیله بلدیه دائره‌سی وحبوبات بازاریدر. کوزل بر تفرجکاهی دخی واردر. خرستیانلری اهل اسلامه قارشی تشویقله اهل صلیب محاربه‌لرینی اویاندیران مشهور (پیرارمیت) بو شهردن اولمغله، شهرك ایچنده بر بیوك هیکلی رکز اولنمشدر. — آمیان قضاسی ١٣ ناحیه‌دن مرکب اولوب، ١٨٤٠ مربع کیلومتره مساحه‌سی و ١٨٩ ٧٤٦ اهالیسی واردر.

آمیان مارچلین (Ammien Marcellin) رومامورخلرندن اولوب، میلادك ٣٢٠ تاریخنده آنطاکیه‌ده طوغمش، و٣٩٠ ده روماده وفات ایتمشدر. رومالیلرك غالیا وجرمانیاده‌کی محاربه‌لرنده بولنمش، وایمپراطور یولیانوس معیتنده ایرانه دخی کیتمشیدی. بعده عسکرلکی ترکله، روماده اختیار اقامت ایده‌رك میلادك ٩٦ تاریخندن ٣٧٨ تاریخنده‌دك جریان ایتمش اولان وقایعی جامع مکمل بر تاریخ یازمشدر. بو تاریخك باش طرفی غائب اولوب، یالکز کندی زماننك احوالنی مبین اولان آلت طرفی موجود و، بیطرفلغی حسبیله، پك مقبولدر. یونان مورخ وخطیبلری حقنده یونان لساننده دخی بر کتاب یازمش ایسه‌ده، نسخه‌سی بولنه‌مامشدر.

آمیانوا (Amiénois) فرانسه‌نك شمالنده (پیقاردیا) خطه‌سنك اورته‌سنده بر یردر، که مرکزی آمیان شهری اولوب، آمیان و(دو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

لن) قضالریله (بووه) و(غورنی) قضالرینك بر قسمندن عبارتدر.

آمیترنوم (Amiternum) ایتالیانك اسكی برشهریدر، كه رومانك شمال شرقیسنده ایدی. الیوم (سان ویتورینو) دنیلیر. مشهور (سالوست) ك وطنیدر.

آمیراتو (Amirato) ایتالیا مورخلرندن اولوب، میلادك ۱۵۳۱ تاریخنده ناپولی حكومتنك (نچه) شهرنده طوغمش، و ۱۶۰۱ ده فلورانسه‌ده وفات ایتمشدر. فلورانسه‌نك بر مكمل ومفصل تاریخنی یازمشدر. — كنج آمیراتو اسمنده بر یكنی دیكر بعض آثارینی نشر ایتمشدر.

آمیرال آطه‌سی (Ile de l'Amiral) [«آدمیرال ایسلاند» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمیرال آطه‌لری (Iles de l'Amiral) [ماده آتیه‌یه مراجعت.]

آمیرانته (Amirantes) یاخود آمیرال آطه‌لری. بحر محیط هندیده، مداغسقار جزیره‌سنك تقریباً ۶۷۰ كیلومتره شمال غربیسنده، ۵° ایله ۷° عرض جنوبی و ۵۱° ۴۰′ ایله ۵۳° ۴۰′ طول شرقی آره‌سنده واقع برطاقم كوچك آطه‌لردر، كه اون ایكی قدر اولوب، ۲۰۰ كیلومتره‌لك بر محلده شمالدن جنوبه طوغری اوزانمشلردر. جمله‌سی اورمانلرله مستور ایسه‌ده، اهالیلری پك آز واراضیلری غیر معموردر. میلادك ۱۵۰۲ تاریخنده مشهور آمیرال (واسقو دی غاما) طرفندن كشف اولنمشدر. بعده سائر آطه‌لردن بعض فرانسزلر كیدوب، یرلیلرله قاریشدقلرندن، جزئی مقدارده اولان اهالیلری برنوع غلط فرانسزجه ایله متكلمدرلر. ۱۸۱۴ تاریخندن بری انكلتره‌نك تحت تصرفنده بولنیورلر. ساحللرنده چوق بالیق بولنیور. وصو وتازه‌ات آلمق اوزره، چوق كیملر اوغرایور.

آمیسوس (Amisus) صامسون شهرینك اسم قدیمیدر. [«صامسون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آمیكله (Amyclæ) یونان قدیمك (لاقونیا) خطه‌سنده. اسپارطه‌نك ۴ كیلومتره جنوبنده بر قصبه ایدی. كه ایچنده بولنمش اولان (آپولون) یعنی شمسك معبدیله مشهور ایدی. الیوم (اسقلاووخوری) دنیلیر. — ایتالیاده دخی (قایته) ایله تراچینه آره‌سنده بو اسمله برقصبه وار ایدی، كه یونانده همنامی اولان قصبه‌نك مهاجرلری طرفندن بنا اولنمشیدی. فیثاغوراسك شاكردانی بو قصبه‌ده تكثر ایدوب، سكوتی التزام ایتدكلرندن «دیلسز» معناسیله (تاچینیس) صفتیله تفریق اولنوردی. الیوم (اسپرلونغه) دنیلیر.

آمیلقار (Amilcar) قرتاجلیلرك رومالیلرله واقع اولان محاربات مشهوره‌سنده ابراز شجاعت ایتمش برقاچ قرتاجلی سردارك اسمیدر. بونلرك اك مشهوری بیوك (آنیبال) ك پدری اولان (آمیلقار بارقه) در، كه طول مدت سیچلیاده رومالیلره مقاومت ایتمش ایسه‌ده، نهایت میلاددن ۲۴۱ سنه اول (اغاته) آطه‌لری اوكنده واقع اولان بر محاربۀ بحریه‌ده روما سردارلرندن (لوتانیوس قاتولوس) طرفندن مغلوب اولمش، وبو مغلوبیتله محاربه ختام بولمشدر. قرتاجه عودتنده، اوراده ظهور ایتمش اولان بر اختلالی باصدیرمش؛ وبعده اسپانیایه كچوب، اورانك اك محارب اقوامنی رام ایده‌رك، كندی خاندانك اسمنه نسبتله (بارچنو) تسمیه ایتدیكی وبوكون (بارچلونه) دنیلن شهری بنا ایتمش؛ وتكرار رومالیلرك اوزرینه یوریمكه حاضرلنمقده ایكن، قبل المیلاد ۲۲۹ تاریخنده (وتون) قومیله واقع بر محاربه‌ده مقتولاً وفات ایتمشدر. او وقت طقوز یاشنده بولنان اوغلی آنیباله، رومالیلرك كین وخصومتنی ابدی قلبندن چیقارمامق اوزره، یمین ایتدیرمش اولدیغی مرویدر.

آمینتاس (Amyntas) ماكدونیا حكمدارلرندن سكز كشینك اسمی اولوب، اك مشهورلری بیوك فلیپك پدری اولان اوچنجی آمینتاسدر، كه قبل المیلاد ۳۹۶ تاریخندن ۳۷۰ تاریخنده‌دك حكم سوره‌رك، ماكدونیا دولتنك اعلای شوكتنه باشلایان بودر.

آمیوت (Amyot) فرانسه‌نك اون آلتنجی عصر میلادی مشاهیر علماسندن اولوب، ۱۵۱۳ تاریخنده (ملون) ده فقیر ابویندن تولد، و ۱۵۹۳ ده پارسده وفات ایتمشدر. بعض زنكینك شاكردانه خدمت ایده‌رك پارسك (ناواره) مكتبنده تحصیل علوم ایتدكدن صكره، اون سنه قدر (لورژه) دارالفنونده لسان یونانی معلملكی ایتمش؛

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وبعض آثار قدیمهٔ یونانیه ترجمه‌سنه مباشرت ایدوب، علی‌الخصوص مشهور پلوتارقك تألیفاتنی ترجمه ایتمکله کسب اشتهار ایتمشیدی. مؤخراً قرال ایکنجی هنری‌نك اوغللرینی تربیه‌یه مأمور اولوب، شاکردلری اولان طقوزنجی شارل ایله اوچنجی هنری تخته چیقدقلرنده، کندیسنه پك چوق انعام واحسان ایده‌رك، پسقپوسلق رتبه‌سنه‌قدر چیقارمشلردی. سیچیلیالی دیودورك دخی تاریخنی ترجمه ایتمشدر. آثاری دفعاتله طبع اولنه‌رق، او عصرك فرانسزجه‌سنه بر نمونه حکمنده‌در. وطنی اولان (ملون) شهرنده ١٨٦٠ تاریخنده بر هیکلی اعمال ورکز اولنمشدر.

آمیوت (Amiot) میسیونرلکله چینه سیاحت ایدن جزویت پاپاسلرندن و مشاهیر علمادن اولوب، چین، مانچو ومغول لسانلرنده آشنا بولنمق واوطرفلرك احوالی حقنده معلومات تامه‌سی اولمق مناسبتیله، تاتار ومانچو ایله چین لسانلرینك فرانسوی العباره مکمل صرفلرینی والسنهٔ مذکوره‌دن فرانسزجه‌یه بر لغات کتابی تألیف ایتمش؛ وچینه متعلق دیکر بعض اثرلر دخی یازمشدر. میلادك ١٧١٨ تاریخنده فرانسه‌نك (قولون) شهرنده طوغمش، و ١٧٩٤ ده وفات ایتمشدر.

آنا (Anaa) بحر محیط کبیرك (پولینسیا) قسمنده واقع (توآموتو) جزایرینك شمال غربی قسمنی تشکیل ایدر برطاقم کوچك آطه‌لردر، که اك بیوکلری اولان (چاین اسلاند) ك ١٩ کیلومتره طولی و ١١ کیلومتره عرضی اولوب. اهالیسی ٥٠٠٠ کشیدن عبارت اولدقلری حالده، جمله‌سی اخیراً خرستیانلغی قبول ایتمشلردر.

آناباره (Anabara) سیبریانك شمالنده بر نهر اولوب. (یکیسیسك) ایله (یاقوتسق) ایالتلرینك حدودینی تفریق ایده‌رك، ٦٠٠ کیلومتره‌لك جریاندن صکره ١٠٢ ویا ١٠٣ طول شرقیده بحر منجمد شمالی‌یه دوکیلور.

آنابرغ (Annaberg) آلمانیاده (ساقسه) قراللغنك (ارزکبیرغ) ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که (ارزکبیرکه) طاغنك شمالی اتکنده ومرکز ایالتك ٥٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب. ١١ ٧٠٠ اهالیسی. دانتله فابریقه‌لری وجوارلرنده کومش، قلای. بیسموت وقوبالت معدنلری واردر. — بو اسمله آلمانیا وآوستریاده بر قاچ بیوجك قریه دخی واردر.

آنابولی موره شبه جزیره‌سنك شرق جهتنده همنامی اولان کورفزك ایچنده واقع (ناوپلیا) شهرینه اداره عثمانیه زماننده ویریلن اسمدر. [«ناوپلیا» مادسنه مراجعت بیوریله.]

آناپو (Anapo) سیچیلیا جزیره‌سنده سیراقوسه شهرینك جنوبنده (تئوقریت) قوینه دوکیلور بر نهردر. اسم قدیمی (آناپوس)در.

آناپولیس (Annapolis) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شرقیه‌سندن (ماریلاند) جمهوریتنده، (واشینغتون)ك ٦٠ کیلومتره شرق شمالیسنده و(سورن) نهرینك ساحل غربیسنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ٦٠٠٠ اهالیسی واردر. ممالك مجتمعه‌نك اك اسکی قصبه‌لرندن اولوب، ابتدا (پرووید انسه) تسمیه اولنمشیدی. سوقاقلری پك منتظمدر. ومکمل بر بحریه مکتبی واردر.

آناپولیس (Annapolis) آمریقای شمالیده (دومینیون) قطعه‌سنك «یکی اسقوچیا» خطه‌سنده بر نهردر، که (فوندی) کورفزینك ساحلیله متوازیاً ١٢٠ کیلومتره‌لك مسافه‌ده جریان ایده‌رك، همنامی اولان شهرك اوکندن بچدکدن صکره، درین بر خلیج تشکیلیله، (فوندی) کورفزینه منصب اولور.

آناپولیس (Annapolis) دومینیونك «یکی اسقوچیا» قطعه‌سنده قضا مرکزی بر قصبه واسکله‌در، که همنامی اولان نهرك اوزرنده و(هالیفاقس)ك ٢٠٨ کیلومتره غربنده واقع اولوب، ٢٠٠٠ اهالیسی واردر. ابتدا فرانسزلر طرفندن بنا اولنده‌رق، (پورت روآیال) تسمیه، و (آقادیا) اسمیله یاد اولنان یکی اسقوچیایه مرکز اتخاذ اولنمشیدی. میلادك ١٧١٠ تاریخنده انکلتره‌یه بچمکله اسمی دکیشدیرلمش؛ وهالیفاقسك تأسیسی اوزرینه، اسکی اهمیتنی غائب ایتمشدر. — قضاسنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٣٠٠ مربع کیلومتره واهالیسی ١٨١٢١ کشی اولوب، یکی اسقوچیانك وبلکه بتون دومینیونك اك منبت واك کوزل یریدر. اورمانلرندن پك چوق کراسته کسیلوب، سفائن اعمال اولنور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آناپه (Anapa) بحر سیاهك شرق شمالی ساحلنده چرکستانك منتهای شمال غربیسنده مستحکم بر قصبه‌در، که ونديکليلر زماننده (ناپه) اسمیله موجود بولنمشیدیسه‌ده، مؤخراً خراب اولمش اولديغی حالده، ١١٩٩ تاریخ هجریسنده عثمانليلر طرفندن يکيدن تأسيس اولنه‌رق، آناپه تسمیه، وروسلره قارشی تحکيم اولنمشيدی. مؤخراً دفعاتله روسيه طرفندن ضبط ويکيدن استرداد اولنمش، ونهايت ادرنه معاهده‌سيله روسيه‌یه ترك اولنمشدر. یالکز ٢٥٠٠ اهالیسی اولوب، ليمانی دخی اولمديغندن، اهميت تجاريه‌سی يوقدر. قافقاس سلسلهٔ جبالنك مبدئی بو قصبه‌نك اوستنده‌در.

آناتول (St. Anatole) یاخود آناطول میلادك اوچنجی عصرنده سوریه‌ده (لاذقیه) پسقپوسی اولوب، اوندن اول وطنی اولان اسکندریه‌ده فلسفه درسلری ویرمش، وعلوم رياضيه‌یه دائر بعض کتابلر یازمشدر. خرستيانلر کنديسنی اعزه صره‌سنه چکيروب، تموز افرنجينك ٣ نده يورطيسنی اجرا ايدرلر.

آناتوم (Annatom) بحر محيط کبيرك (ملانسيا) قسمنده واقع «يکی هبريده» آطه‌لرينك اك جنوبيسيدر، که، ٢٠° ١١′ عرض جنوبی ايله ١٦٧° ٢٢′ طول شرقيده واقع اولوب. شرقدن غربه اولان طولی ١٧. وشمالدن جنوبه اولان عرضی دخی ١٤ کيلومتره‌در. اهاليسی ١٨٠٠ کشی اولوب. ٥٠٠ قدری خرستياندر.

آناتيلی (Anatili) اسکی غاليا اقواممندن اولوب. (رون) ايرماغنك منصبی جوارلرنده ساکن ايديلر.

آناخارسيس (Anacharsis) زمان قديمده آوروپانك شمال شرقيسنده ساکن بولنمش اولان (اسکيت) قومنده وبو قومك خاندان حکمداريسنه منسوب بر فيلسوفدر، که قبل الميلاد ٥٩٢ تاريخلرنده آتنه‌یه کلوب. معلومات واسعه‌سيله شهرت بولمش؛ واو زمانك اك بيوك آدملريله وعلى الخصوص حکيم (سولون) ايله عقدالفت ايده‌رك، برچوق مدت آتنه‌ده اقامتدن صکره. وطننه عودتنده سولونك قانوننی اجرا ايتمك ايستديکندن، قبل الميلاد ٥٤٨ تاريخنده کندی برادری طرفندن قتل اولنمشدر. آناخارسيسك بعض اقوال حکيمانه‌سی مشهوردر. ازآن جمله قوانينی اوروميجك آغنه

بکزتيورمش، که سينکلری طوتوب قوشلری ضبط ايده‌مز.

آناخورت آطه‌لری (Iles Anachorètes) بحر محيط کبير جزايرندن (ملانسيا) ده واقع بر طاقم آطه‌لردر، که (يکی کينه) نك ٤٥٠ کيلومتره شمال شرقيسنده واقع اولوب، مرکزلری ٠° ٥٠′ عرض جنوبی ايله ١٤٥° ٣٠′ طول شرقيده‌در. ميلادك ١٧٦٨ تاريخنده (بوکنويل) طرفندن کشف اولنه‌رق، الآن احواللری مجهولدر.

آناديا (Anadia) بری پورتکيزده وايکيسی برازيلياده اولمق اوزره، اوچ کوچك قصبه‌نك اسميدر.

آنادير (Anadir ياخود Anadyr) سيبريانك منتهای شمال شرقيسنده (چوقچی) اقوامنك ساکن بولندقلری مملکتده بر نهردر، که (ايواشقد) ونام ديکرله (يونقو) دنيلن بر بيوك کولدن چيقه‌رق، بهرنك بوغازينك جنوب غربيسنده کائن (آنادير) کورفزينك ايچنده (اونمون) کورفزينه دوکيلور. بو نهر خيلی کنيش ايسه‌ده، درينلکی پك آز اولوب، مجراسی آطه‌لرله مملودر، ويالکز قارلرك اريمسی موسمنده درينلکی آرتار.

آنادير کورفزی (Golfe d'Anadir) آسيانك منتهای شمال شرقيسنده وبهرنك بوغازينك جنوبنده بر کورفزدر، که بربرندن ٣٠٠ کيلومتره اوزاق اولان (چوقوچقوی) و (سنت تادوس) بورونلری آره‌سنده واقع اولوب، ايچنده (سنت قروآ) و (آنمون) خليجلری بولنور.

آناراجاپوره (Anaradjapoura) ياخود آنوراداپوره (Anouradhapoura) سرنديب آطه‌سنك مرکزی بولنمش اسکی بر شهردر. که ميلاددن درت بش عصر اول تأسيس اولنه‌رق، قبل الميلاد ٢٦٧ تاريخنده (بودا) نك بعض اشيای متروکه‌سی اورايه نقل اولنمغله، بودايه تابع اولان مشرکينك محل مقدسی حکمنه کچه‌رك، آز زمان ظرفنده معبد ومناستر‌لری پك چوق تکثر ايتمش؛ وشهر زياده‌سيله بيويوب، اطرافنه تقريباً ١٠٠ کيلومتره محيط دائره‌سی اولان بر سور بنا اولنمشيدی. ميلادك ٧٦٩ تاريخنده مرکزيتدن چيقوب، سرنديبك پايتختی (پولوناروه) شهری اتخاذ اولنمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایسه‌ده، آناراجاپوره ینه بر مقدس شهر حالنده قالوب، اهالی وزوار ایله مملو ایدی. نهایت ۱۳ نجی عصر میلادی اوائلنده (تامول) قومنه منسوب بر فاتح سرندیبك قسم شمالیسنی ضبط ایتمکله، معابدینی تخریب ایتدیکندن، اهالی طاغیلوب، یالکز خرابه‌لری باقی قالمشدر. بو شهر هر نه قدر خیلی بیوك ایدیسه‌ده، ینه ظن اولندیغی کبی سورینك وسعتنه کوره اولمیوب، داخل سورده تارله‌لر، اورمانلر وکوللر دخی بولنیور. بوشهر اسکیدن معلوم اولوب، بطلیوسك جغرافیاسنده (آنوروغرامون رجیا) اسمیله مذکوردر.

آناربور (Ann Arbor) ممالك مجتمعه‌نك جماهیر شمالیه‌سندن (میشیغان) جمهوریتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (اریه) کولنه دوکیلن (هورون) نهرینك ساحل یمیننده واقع اولوب، ۸۷۰ اهالیسی واردر. بو قصبه‌ده جمهوریت مذکوره‌نك اك بیوك دارالفنونی وبر مکمل کتبخانه ایله بررصدخانه واردر. هواسی غایت کوزل اولدیغی کبی، جوارلری دخی پك منبت ونهرك کنارلری فابریقه‌لرله مملودر.

آنارقالی (Anarkali) هندستانك شمالنده پنجاب خطه‌سنده وپنجابك طوغریدن طوغری‌یه انکلیز حکومتنه تابع اولان قطعه‌سنك مرکزی اولان برشهردر، که لاهورك جوارنده واقع اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر.

آنازاربه (Anazarbe) آناطولیده آطنه ولایتنك قوزان سنجاغنده سیس قضاسی داخلنده واقع (آناوارزه) قصبه‌سنك اسم قدیمیدر. میلاددن ۱۹ سنه اول آوغستوس طرفندن (قیصریه) تسمیه اولنمشیدی. روما ایمپراطورلری زماننده بیوك ومعمور بر شهر اولوب، میلادك بشنجی عصرنده بتون (کیلکیا) نك یعنی آطنه ولایتنك مرکزی اولمشیدی. میلادك ۱۰۹۵ تاریخندن ۱۱۸۲ تاریخنه‌دك سیسده تشکل ایتمش اولان برکوچك ارمنی حکومتنك مرکزی بولنمشدر. بعده متعدد حرکت ارضلردن خراب اولوب، الیوم موجود اولان کوچك قصبه ایله قلعه‌نك اطرافنده خرابه‌لری کورینیور.

آناستاس (Anastase) یاخود آناسطاس بو اسمله قسطنطینیه روم ایمپراطورلرندن ایکی کشی کلمشدر. برنجیسی میلادك ۴۳۰ تاریخلرنده (دیراخیوم) یعنی آرناودلقده‌کی دراج شهرنده عادی برعائله‌دن طوغوب، ۴۹۰ تاریخلرنده تخته جلوس ایتمشیدی. سرای ضابطانندن اولدیغی حالده، (زنون) ك وفاتی اوزرینه، طول قالان زوجه‌سی (آریانه) کندیسنه وارمغله، تخته چیقوب، ابتدای امرده حقانیت وعدالتله شهرت بولمش ایسه‌ده، بعده طرفدارلغی حسبیله محبت عمومیه‌یی غائب ایتمش؛ وکندیسی پایتختنده ظهور ایدن مناقشات مذهبیه ایله مشغول ایکن، بر طرفدن ایرانیلر وبر طرفدن دخی بلغارلر خیلی یرلرینی ضبط ایتمش اولدقلرندن، بونلرله عقد مصالحه ایتمك ایچون مبالغ کلیه تأدیه‌سنه مجبور اولمشیدی. قسطنطینیه‌یی ۳ ارشناعنده برسورله احاطه، وانسانلرك یرتیجی حیوانلرله کوشمسنی منع ایتمشدر. میلادك ۵۱۸ تاریخنده ۸۸ یاشنده فجئةً، وبر روایته کوره صاعقه‌یه مصاب اوله‌رق، وفات ایتمشدر. — ایکنجی آناستاس میلادك ۷۱۳ تاریخندن ۷۱۵ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. ایمپراطور (فلیپین باردان) ك کاتبی اولدیغی حالده، اقتداری وبعض اوصاف ممدوحه‌سی حسبیله، تخته چیقاریلوب، عسکرینی تنظیم ایتمکله، خلفای امویه‌دن سلیمان بن عبدالملك طرفندن قسطنطینیه‌نك فتحنه کوندرلمش اولان برادری مسلمه بن عبدالملکی رجعته مجبور ایتمش ایسه‌ده، ۷۱۵ تاریخنده اوچنجی (تئودوسیوس) طرفندن تختندن اسقاط، وطریق رهبانه کیرمکه اجبار اولنمش؛ ومؤخراً (لئون ایسویان) ك ایمپراطورلغی زماننده تختنی استرداده تشبث ایتمکله، خیانةً ایمپراطور مومی‌الیه تسلیم اولنه‌رق، ۷۱۹ ده بیونی اورلمشدر.

آناستاس (Anastase) بو اسمله رومه‌ده درت پاپا کلمشدر: برنجیسی میلادك ۳۹۸ تاریخندن ۴۰۱ تاریخنه قدر پاپالق ایتمش، وروما کلیساسیله شرق کلیساسی آره‌سنده‌کی اختلافاتی فصل ایتمشدر. اعزه صره‌سنه چکوب، کانون اول افرنجینك ۲۷ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — ایکنجیسی ۴۹۶ تاریخندن ۴۹۸ تاریخنه‌دك پاپالق ایدوب، آریانیلر طرفندن تعقیب اولنان قتولیکلره استمداد ایچون، شرق ایمپراطوری برنجی آناستاسه بر مکتوب یازمش؛ وخرستیانلغی قبول ایدن فرانسه قرالی (قلوویس) ی تبریك ایتمشدر. —

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوچنجیسی ۹۱۱ دن ۹۱۳ تاریخنه‌دك پاپالق ایتمشدر. — دردنجیسی ۱۱۵۳ دن ۱۱۵٤ تاریخنه‌دك پاپالق ایدوب، زماننده ظهور ایدن قحط وغلاده فقرایه واقع اعانه وخدمتیله شهرت بولمشدر.

آناستاس { سنت (St Anastase) عن‌اصل ایرانلی اولوب، (مکونداد) اسمیله کسرانك عسکری نفراتندن اولدیغی حالده، نصرانیتی قبول ایله، آثوریه یعنی کردستان طرفلرنده بو دینی نشر ایتمکه چالیشیرکن، میلادك ٦٢٨ تاریخنده قتل اولنمشدر. کانون ثانی افرنجیك ۲۲ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — دیکر بر سنت آناستاس دخی میلادك ٥٦٣ تاریخلرنده آنطاکیه پطریق بولنمش، و ٥٩٩ ده وفات ایتمشدر. یورطیسی نیسان افرنجیك ۲۱ نده اجرا اولنور.

آناستاس { (Anastase) «حافظ کتب» لقبیله معروف اولوب، واتیقان کتبخانه‌سنك مدیری ایکن، میلادك ۸٦۹ تاریخنده قسطنطینیه‌ده اجتماع ایدن مجلس عمومی روحانیه مبعوث کوندرلمش؛ وانجیلك «اعمال حواریون» عنوانلی قسمنی لاتینجه‌یه ترجمه ایتدیکی کبی، پاپالرك وامور مذهبیه‌نك دخی بر تاریخنی یازمشدر.

آناستاسیه { (Ste Anastasie) روماسناتورلرندن بر مشرکك قیزی اولوب، والده‌سیله برابر خرستیانلغی قبول ایتمش اولمغله، بتره عبادت ایتمك ایستمدیکندن، (پالماریه) آطه‌سنه نفی، وبعده رومایه جلبله، میلادك ۳۰٤ تاریخنده حیاً احراق اولنمشدر. کانون اول افرنجیك ۲۵ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آناطولی { (Anatolie) آسیانك منتهای غربنده واقع بر بیوك شبه جزیره اولوب. ممالك عثمانیه‌نك اك معتنا قسمیدر. اسکی یونانیلرله رومالیلر بوکا آسیای صغیر (Asie Mineure) (Μικρὰ Ἀσία)، واسکی جغرافیون اسلام (روم) دیرلردی. آناطولی کلمه‌سی ایسه روم لساننده (شرق) دیمك اولوب، یونانه نسبةً اولان موقعی حسبیله بویله تسمیه اولنمش. وزمانمزده بو اسم تعمم ایتمشدر.

موقع ووضعیتی. حدودی. مساحه‌سی. — آناطولی قطعه‌سی اسکیدن معلوم ومتمدن اولان اقطارك تا وسطنده واقع اولوب، اطراف ثلثه‌سی دکیزله محاط، ویالکز شرق طرفندن قره‌یه مربوطدر. شمالاً قره دکیز ومرمره دکیزلریله محدود اولوب، استانبول وچناق قلعه بوغازلریله آوروپادن آیرلمشدر؛ غرباً آطه‌لر دکیزیله وجنوباً دخی آق دکیزله محدوددر. شرق طرفندن یعنی قره‌دن اولان حدودی تماملیه معین دکلسه‌ده، عمومیت اوزره قافقاسدن اسکندرون کورفزینك جنوبنده‌کی (رأس الخنزیر)ه قدر تسلسل ایدن جبال ایله وبعض محللرده فرات مجراسیله آیریلوب، شرق جنوبی طرفندن کردستان، جزیره وسوریه ایله محدوددر. آناطولینك کیرنتی چیقنتیلری حساب اولنمقسزین، ٤۰۰۰ کیلومتره‌لك سواحلی اولوب، بونك ۱۳۰۰ کیلومتره‌لکی قره دکیزده، ٥۰۰ کیلومتره‌لکی مرمره ایله بوغازلرده، ۱۱۰۰ کیلومتره‌لکی آطه‌لر دکیزنده واونك بر مثلی دخی آق دکیزده‌در. قره‌دن اولان خط حدودی دخی تقریباً ۱۳۰۰ کیلومتره طولنده‌در. بو سواحلك هر طرفی وعلی الخصوص سواحل غربیه‌سی بر چوق کورفزلر وخلیج ولیمانلری حاویدر. آطه‌لر دکیزی ساحلندن فرات مجراسنه قدر اولان طول اعظمی ۱۲۰۰ کیلومتره، و ۳۱° طول شرقیده واقع عرض اعظمی ۷۰۰. واك طار محلنده دخی ٥۰۰ کیلومتره‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی، آناطولی‌یه مربوط اولان جزایر بحر سفید دخی داخل اولدیغی حالده، ٥٤۷۰۰۰ مربع کیلومتره‌در، که بو حسابجه فرانسه‌دن دها بیوکدر. آناطولی قطعه‌سی اسپانیا، ایتالیا ویونانه براقلیمده‌در. الك شمالی نقطه‌سی اولان سینوب شهری رومانك حذاسنده، واك جنوبی نقطه‌سی اولان (آنامور) برونی (قادیس) حذاسنك برآز جنوبنده‌در. الك غربی نقطه‌سی ۲۳° ٤٤′ طول شرقیده واقع (بابا برونی)، واك شرق نقطه‌سی دخی طربزون ولایتنك ۳۹° ۳۰′ طول شرقیده واقع منتهای شرقیسیدر.

هیئت طبیعیه‌سی. — آناطولینك اورته‌سی واسع بر اووه‌در، که اوته‌سنده بریسنده بعض منفرد طاغلر وتپه‌لر بولندیغی حالده، اطراف اربعه‌سی یوکسك طاغلرله محاطدر. بو طاغلر پك واسع اولوب، کرك سواحله وکرك ایچ طرفلره طوغری امتدادایدر اتکلری، بایرلری وآره‌لرنده کوزل اووه‌لری واردر. ذکر اولنان داخلی اووه قونیه، قیصریه، توقاد آنقره وقره‌حصار صاحب آره‌لرنده اولوب، اطرافنده‌کی طاغلرك اك مرتفعی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایچ ایلنده باشلایوب بر خیلی مسافه‌ده دکیز قییسی حذاسنجه شرقه وبعده شرق شمالی‌یه طوغری ممتد اولان طاغدر، که اسکی یونان جغرافیونی طرفندن. شکل وصورتی حسبیله، (طاوروس) یعنی « بوغا » تسمیه اولنوب، ترکجه‌ده دخی (بوغا طاغی) تسمیه اولنمشیکن، الیوم بونك غلطی اولان (بلغار طاغی) اسمیله معروفدر. شمال جهتنده‌کی طاغلر ایسه مرمره دکیزینك سواحل جنوبیه‌سندن باشلایه‌رق قره دکیز سواحلی بوینجه تا قافقاسه قدر ممتد اولان درت بش صره‌دن مرکب بر سلسله‌در، که بر چوق یرلرده منقطع اولدیغندن، براسم مشترکی اولمیوب، هریرده براسم مخصوصله معروفدر. بوطاغلردن اك آلچقلرینك ارتفاعی سکز طقوز یوز متره‌دن آشاغی دکلدر؛ اك یوکسکلرینك ارتفاعی ایسه ایکی بیك متره راده‌لرنده در. جنوب وشرق جنوبی طرفلرینی احاطه ایدن سلسله دخی بویله برچوق طاغلردن وبرقاچ صره‌دن مرکب اولوب، اك مرتفع محلی قونیه ایله آطنه ولایتلری آره‌سنده اولان بلغار (ودها طوغریسی بوغا) طاغیدر، که حذای بحردن ۲۵۰۰ متره ارتفاعی واردر. بو ایکی سلسله غربه طوغری اوزانه‌رق، آناطولینك قسم غربیسنی ضبط ایدن وبینلرنده آزچوق ارتباطلری اولان برچوق طاغلر تشکیل ایدیورلر، که بونلرك اکثریسی شرقدن غربه ممتد اوله‌رق، سواحل غربیه‌یه قدر اوزانیرلر، وآره‌لرنده برچوق وادیلر حاصل اولور. اطراف اربعه‌سی بو وجهله طاغلرله محاط اولان وسطی اووه دخی پك آلچق اولمیوب، حذای بحردن ۹۰۰، واك آلچق یری اولان (طوز کولی) سطحنك بیله ۸۰۰ متره ارتفاعی واردر. غریبی شودر، که آناطولینك اك مرتفع نقطه‌سی مذکور سلسله‌لرده اولمیوب، بو اووه‌نك ایچنده منفرداً یوکسلن (ارجیاس) طاغنك ذروه‌سیدر، که ۳۸۰۰ متره ارتفاعی واردر. کرك مذکور سلسله‌لر وکرك وسطی اووه‌نك اراضیسی اراضیٔ کلسیه‌دن اولوب، وقتیله قعر بحرده تشکل ایتمش، واك مرتفع محللرنده بیله مستحاثات حالنده پك چوق حیوانات بحریه بولندیغی مشاهده اولنمشدر. بو اراضیٔ کلسیه آره‌سنده کرك سلاسل جبالده وکرك مذکور مرتفع اووه‌نك اوته بریسنده بولنان منفرد طاغلرده یابجا اراضیٔ برکانیه‌یه تصادف اولنوب، هرنقدر که ازمنهٔ تاریخیه‌دن بری بوبرکانلرك آتش پوسکوردکلری مخطر اولنمیورسه‌ده، منفسلری ولاولرینك آقنتیلری هیئت اصلیه‌لرنده کورلمکده‌در. حتی ارجیاس طاغی دخی وقتیله سونمش بر برکاندن بشقه بر شی دکلدر. الحاصل آناطولی وقتیله اطرافنده بر آتش دائره‌سی تشکیل ایدر برصره برکانلرله محاط بولنمش، وازمنهٔ تاریخیه‌ده دخی وقت وقت وقوع بولوب؛ نیجه شهرلرینی خراب ایدن زلزله‌لرك کثرتی‌ده بو طبیعت برکانیه‌سنه دلیلدر. وسطنده‌کی اووه‌ده قیاطوزلرینك کثرتی واکثر کوللریله بعض انهاری صولرینك طوزلی اولمسی دخی، یوقاریده دیدیکمز کبی، اراضیسنك وقتیله تحت‌البحر تشکل ایتمش اولدیغنه دیکر بر دلیلدر.

انهاری. — آناطولی قطعه‌سی صولری چوق بر یر اولوب، اطراف ثلثه‌سنده‌کی دکیزلره دوکیلور برچوق ایرماق، چای ودره‌لری واردر. ایرماقلرینك اك بیوکی قزیل ایرماقدر، که سیواس ولایتنك حدود شرقیه‌سنده فرات وادیسنی یعنی بصره کورفزی مائله‌سنی قره دکیز مائله‌سندن آیران سلسلهٔ جبالدن نبعانله، غرب جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، آنقره ولایتنك قیصریه سنجاغنه داخل اولور، وقونیه ولایتنك حدودینه واصل اولنجه، غرب شمالی‌یه طوغری دونه‌رك، آنقره ایله قونیه حدودینی بعد التفریق، شماله طوغری جریانله، قسطمونی ولایتی حدودینه واصل اولنجه، شرق شمالی‌یه دونه‌رك، بو ولایتله آنقره وسیواس ولایتلری آره‌سندن بالمرور، طربزون ولایتنك جانیك سنجاغنه دخول ایله قره دکیزه منصب اولور. بو ایرماق آناطولینك اك بیوك ایرماغی اولوب، واسع بر حوضه تشکیل، وصاغ وصولدن برچوق نهرلرك صولرینی اخذ وجمع ایدیور. ایکنجیسی (یشیل ایرماق) در، که قزیل ایرماق حوضه‌سنك داخلنده یعنی شمال طرفنده وسیواس ولایتنده کوچك بر حوضه تشکیل ایده‌رك، شرقدن غربه جریان ایدن (کلکیت) چایله (طوزانلی) چاینك تلاقیسندن حاصل اولوب، بعده شماله طوغری دونمکله، ینه جانیك سنجاغی ایچندن کچه‌رك، قره دکیزه دوکیلور. قره دکیزه منصب اولان بیوك نهرلرك اوچنجیسی (سقاریه) ایرماغی اولوب، خداوندکار وآنقره ولایتلری داخلنده واسع بر نصف دائره تشکیل، وصاغدن (آنقره)، صولدن (پورساق)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چایلرینی اخذ ایله، کملیك کورفزینه طوغری جریان ایتدیکی حالده، کشیش طاغنك بر شعبه‌سنه بالتصادف بردن بره یولنی تبدیل ایله، شمال شرقیه طوغری دونه‌رك، وقوجه ایلی ایچندن کچه‌رك، قره دکیزه منصب اولور. بو اوچ ایرماغك حسابسز تابعلرندن بشقه طوغریدن طوغری‌یه قره دکیزه دوکیلور بر چوق نهرلر دخی واردر.

مرمره دکیزینه دوکیلن نهرلرك اك بیوکی (سیماو) نهریدر، که خداوندکار ولایتنك اکثر صولرینی جمع ایدر. آطه‌لر دکیزینه دوکیلن نهرلرك اك بیوکلری (کدیز) ایله (بیوك مندرس) نهرلریدر، که خداوندکار ولایتنك کوتاهیه وقره حصار صاحب سنجاقلرنده نبعانله، غربه طوغری جریان. وآیدین ولایتی شرقدن غربه شق ایدرلر. جنوبدن آق دکیزه دوکیلن نهرلر دخی چوق ایسه‌ده، مجرالرینك قیصه‌لغی حسبیله، یالکز ایچ ایلدن اینن (کوکصو) ایله آطنه اووه‌سندن اینن (سیحان) و (جیحان) ذکره شایاندر. بونلردن جیحانك مجراسی دها اوزون اولوب، مرعش سنجاغنك بتون صولرینی جمع ایتدکدن صکره آطنه ولایتنه کیرر؛ سیحان ایسه قوزان ایله آطنه سنجاقلرینك صولرینی جمع ایدر.

بو تعریفاتدن آکلاشلدیغی اوزره، آناطولی قطعه‌سنك نصفندن زیاده‌سی قره دکیز مائله‌سنه تابع اولوب، نصف دیکری ایسه درت مائله‌یه منقسمدر. که بونلرك اوچی ذکر اولنان مرمره، آطه‌لر دکیزی وآق دکیز مائله‌لری اولوب، دردنجیسی دخی دکیزه مخرجی اولمیان مائلهٔ داخلیه‌در، که قونیه ولایتنك قسم اعظمیله آنقره وقره حصار صاحب سنجاقلرینك برر قسمندن عبارت اولوب. بونك ذاتاً آز اولان صولری یوقاریده ذکر اولنان مرتفع اووه‌نك ایچنده بولنان متعدد کوللره دوکیلور. فرات حوضه‌سنه یعنی بصره کورفزی مائله‌سنه تابع اولان ارزنجان، ارضروم وخرپوت طرفلرینك جهت شرقیه‌سی تقسیمات جغرافیه‌جه آناطولیدن معدود دکل ایسه‌ده، اهالینك لسان واخلاقنجه وهر جهتجه آناطولی‌یه تابع بولندیغندن، بوراسی دخی حساب اولنور ایسه، بر بشنجی مائله عد اولنمق اقتضا ایدر.

کوللری. — آناطولینك باشلیجه کوللری مائلهٔ داخلیه‌سیله مرمره مائله‌سنده اولوب، داخلی مائله‌ده آناطولینك اك بیوك کولی اولان (طوزلی کول) ایله حوران یاخود اکردیر، یکیشهر، بوردور، آقشهر وابر کوللریدر، که همان جمله‌سنك صولری آز چوق طوزلیدر. مرمره مائله‌سنده‌کی کوللر دخی باشلیجه ازنیق، آپولونیه ومیخالیج کوللرندن عبارتدر.

سواحلیله آطه‌لری. — آناطولینك قره دکیزده‌کی سواحلی دوزاولوب، اصل کورفزدنیله بیله‌جك سینوب ایله صامسون کورفزلریدر، که آره‌لری قزیل ایرماق منصبنك تشکیل ایتدیکی بیوك بر برون ایله آیرلمشدر. بو سواحلك قارشیسنده هیچ بر آطه یوقدر. مرمره دکیزنده ایکی درین کورفز واردر، که بری ازمید ودیکری کملیك کورفزیدر. مرمره آطه‌سنك قارشیسنده اوزانان شبه جزیره دخی شرق طرفنده باندیرمه وغرب طرفنده اردك کورفزلرینی تشکیل ایدیور. استانبولك جوارنده اولان بك آطه‌لریله ایمرالی (امیرعلی)، مرمره، پاشا لیمانی وآفسیا آطه‌لری دخی آناطولی‌یه مربوطدر.

آناطولینك اك اییی سواحلی غرب طرفنده یعنی آطه‌لر دکیزنده اولوب، سواحل مذکوره‌نك دکیزك ایچنه اوزانمش بر چوق شبه جزیره‌لری بر طاقم درین کورفز وخلیجلر تشکیل ایدیورلر، که بونلرك ایچنده پك چوق قویلر ولیمانلر دخی واردر. بو کورفزلرك باشلیجه‌لری ادرمید، چاندارلی، ازمیر، قوش آطه‌سی، مندلیا، استانکوی وسومبکی کورفزلریدر. بو ساحلك قارشیسنده بر چوق آطه‌لر بولنیور، که بونلرك بعضیسی خیلی بیوك ومهمدر. جزایر بحر سفید نامیله آیریجه بر ولایت تشکیل ایدن بو آطه‌لرك باشلیجه‌لری لیمنی، بوزجه آطه، مدللی، ساقز، سیسام، نیقاریه، فورنی، باطنوس، لریوس، قالیمنوس، استانکوی، آستروپالیا، سومبکی، ردوس، کرپه وقاشوت (چوبان آطه‌سی) اولوب، بونلرك اك بیوکلری مدللی، ساقز، سیسام ورودسدر. سواحل جنوبیه‌سنه کلنجه، جنوبه طوغری اوزانمش ایکی بیوك چیقنتی حالنده اولان ایچ ایلی ایله تکه ومنتشانك برر پارچه‌سی ایکی بیوك کورفز تشکیل ایدیورلر، که بری آنطالیه ودیکری مرسین کورفزیدر. سواحل مذکوره‌نك منتهای شرقیسنده دخی آناطولینك سوریه ایله محل التصاقنده بر درین کورفز واردر، که اسکندرون کورفزیدر. کرك بو اوچ کورفزك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایچنده وكرك ساحلك سائر طرفلرنده بر چوق لیمانلر واسكله‌لر واردر. بو ساحلك قارشیسنده آناطولی‌یه منسوب آطه‌لرك اك بیوكی وآق دكیزده‌كی آطه‌لرك جسامتجه اوچنجیسی اولان قبریس جزیره‌سی بولنیور.

هواسی — آناطولی قطعه‌سنك هواسی عمومیت اوزره معتدل وغایت كوزل اولوب، علی الخصوص آیدین وخداوندكار ولایتلرندن عبارت اولان قسم غربیسی دنیانك اك كوزل هوالی یرلرندندر. منتهای شمال شرقیسنده واقع اولان ارضروم طرفلریله فرات وقره دكیز مائله‌لری آره‌سنده‌كی صرتی تشكیل ایدن محال مرتفعه‌ده قیشلر پك صوئوق واوزون اولوب، غربه طوغری كیدلدكجه، هوا كسب ملایمت ایده‌رك، سیواس، قسطمونی وآنقره ولایتلرینك محال مرتفعه‌سنده قیشلر ینه خیلی صوئوق ایسه‌ده، امتدادلری پك آزدر. قره دكیز سواحلیله جبال مرتفعهٔ مذكوره‌نك جنوبنده‌كی اتكلرنده هوا معتدل وپك كوزلدر. جنوب جهتنه كلنجه، سواحل وعلی الخصوص كورفزلرك ایچی شمال روزكارندن جبال مرتفعه ایله محفوظ اولوب، لدوسه متوجه بولندقلرندن، یازین هوالری خیلی صیجاق ایسه‌ده، حرارتلری سوریه ومصر سواحلنه مقیس اوله‌جق درجه‌ده دكلدر. داخلی مائله‌یی تركیب ایدن ایچ طرفلره كلنجه، بونلردن طوزلی اووه وحیمانه جهتلری اورماندن خالی وقورو اولدیغندن، یازین خیلی صیجاق اولدیغی كبی، ارتفاعی حسبیله قیشین دخی چوق صوئوق اولور. مائلهٔ مذكوره‌نك غرب جنوبی جهتنی تشكیل ایدن قره‌مان وحمید سنجاقلرنده ایسه اورمانلر زیاده اولمغله، هوا دخی معتدلدر.

نباتات ومحصولات وزراعتی. — آناطولینك یالكز طوزلی اووه طرفلرنده‌كی قسم داخلیسی زراعته غیر صالح وهمان چول حالنده اولوب، سائر هر طرفنك هر نوع اعمار وزراعته فوق العاده استعدادی واردر. كوتاهیه جهتی آناطولینك اك كوزل، اك منبت واك محصولدار یری اولوب، بوكا جوار اولان بروسه، قره‌سی، صاروخان وآیدین جهتلری دخی دنیانك اك محصولدار یرلرندندر. بو محللرده بغدای، آرپه وسائر حبوبات كلیتله یتیشدیكی كبی، اوزوم، قاوون، قارپوز، نار، جویز، الما، آرمود، كستانه واقالیم معتدله‌یه مخصوص سائر انواع میوه‌لری پك كثرتلیدر. مرمره وآطه‌لر دكیزی سواحلی جوارلرنده زیتون آغاجلری دخی چوقدر. بروسه جوارلری ایپك چیقاران محللرك مركزی اولوب، كلیتلی دود آغاجلری واردر. آیدینده پاموق، قره‌حصار صاحبده وسائر بعض طرفلرده دخی آفیون محصولاتی چوقدر. قره دكیز سواحلنك شرق قسمنده یعنی سینوبله طربزون آره‌سنده دخی زیتون آغاجلری چوق اولوب، سواحل مذكوره‌نك ایچ طرفلرنده وعلی الخصوص آماسیه جهتنده دخی انواع میوه‌لرك اك نفیسلری كلیتله حاصل اولور. قره دكیز مائله‌سنك غربی قسمی ایسه دها مرتفع ودها صوئوق اولمغله، هر نوع محصولاته مساعد دكلسه‌ده، بو طرفده دخی حبوبات متنوعه ایله میوه‌لرك انواعی یتیشیور. مائلهٔ جنوبیه‌یه كلنجه، بونك قسم غربیسی اولان منتشا، تكه وایچ ایلی ایله مائلهٔ داخلیه‌نك قسم جنوبیٔ غربیسی اولان قره‌مان وحمید جهتلرینك آیدین طرفلرندن آز فرقی اولوب، حبوبات متنوعه ایله كلیتلی میوه‌لری وصفران، كوك بویه وسائره محصولاتی واردر. مائلهٔ مذكوره‌نك قسم شرقیسی اولان آطنه جهتی ایسه آناطولینك بركوچك مصری دنیله بیله‌جك درجه‌ده منبت ومحصولدار اراضی‌یی حاوی ایسه‌ده، هواسنك آغرلغی واهالیسنك فقدانی جهتیله، طبیعتك بو نعمتندن بحق استفاده اولنمیور؛ مع هذا كلیتلی ذخایر وپموق حاصل اولیور. سواحل جنوبیه‌نك دخی همان هر طرفنده زیتون یتیشیر. فرات حوضه‌سنه منسوبیت وقربیتی اولان یرلرك بعضیسی طاغلق وصرب ایسه‌ده، خرپوت كبی هواسی معتدل وغایت محصولدار بعض یرلری دخی واردر. آطه‌لرده محصولات عادیه ایله برابر زیتون، پورتقال، لیمون وآیریجه ساقز آطه‌سنده كلیتلی ساقز حاصل اولور. الحاصل حبوبات متنوعه آناطولینك هر طرفنده حاصل اولدیغی كبی، میوه‌لرك جمله‌سی دخی همان آناطولی‌یه مخصوصدر دنیلسه جائزدر. حقیقةً آناطولینك هر طرفنده انواع میوه‌لر هم كلیتلی هم جنسلری غایت ایودر. طاغلرینك اكثریسی اورمانلرله مستور اولوب، اورمان وتارله اولمیان یرلرینك اكثریسی دخی مرعالق اولمغله، بو مبارك قطعه‌نك نوع بشر ایچون استفاده‌یی موجب اولمیه‌جق یرلری همان هیچ یوق كبیدر. اورمانلری اك كثرتلی محللری قسطمونی وتكه ایله آیدین خداوندكارك بعض طرفلریدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طبیعتك بو مبذولیتیله برابر، اهالینك استعداد اراضی‌یه نسبةً آزلغندن، طرق ومعابرك عدم کفایه‌سندن. زراعتك الآن اصول قدیمه‌ده دوامندن، بعض طرفلری اهالیسنك نقصان سعیندن وساٸر اسباب متعدده‌دن طولایی، بو قطعه‌نك ثروت ومعموریت عمومیه‌سی پك کری واستعداد طبیعیسنك پك مادونده قالمشدر.

معادنی. — آناطولینك اسکیدن بری کثرت معادنله شهرتی اولان جهتی شمال شرق طرفی اولوب، کوموشخانه‌ده وطربزون ایله توقاد طرفلرنده خیلی کوموش، قورشون، دمیر وباقیر معدنلری بولندیغی کبی، ساٸر طرفلرنده دخی انواع معدنلر بولنیور ایسه‌ده، همان هیچ بر طرفنده چیقاریله‌مامقده‌در. کومور معدنی یالکز ارکلیده چیقارلمقده ایسه‌ده، ساٸر طرفلرده دخی تحری اولنسه بولنه‌جغی شبهه‌سزدر. قیاطوزی آنقره وقونیه ولایتلرینك ایچ طرفلرنده وساٸر داخلی جهتلرده کلیتلی بولندیغی کبی، دکیز قییلرنده وکوللرده دخی ملحه‌لری چوقدر.

حیواناتی. — آناطولینك اورته‌سنده بولنان مرتفع اووه‌نك اطرافنده‌کی طاغلرك مستور بولندقلری صیق وواسع اورمانلرك ایچنده قورد، آیی، تیلکی، چقال، طوموز، قپلان، صیرتلان وساٸر حیوانات وحشیه کثرت اوزره بولنیور. آرسلان دخی وقتیله چوق بولنوب، شمدی ندرت اوزره تصادف اولنیور. آنجق بو حیوانات مفترسه‌نك اکثریسی همان ذکر اولنان اورمانلره منحصر اولوب. ساٸر طرفلرده حیوانات مأنوسه سوریلرینك تکثرینه مانع اوله‌میورلر. ازمنهٔ قدیمه‌ده قسطمونی ایله منتشا وآطنه جهتلرینك آتلری مشهور اولوب، الیوم دخی جنسلری بسبتون منقرض اولمامشدر. استر دخی آناطولینك هر طرفنده منتشر اولوب. جنسی پك ایدر. صیغرلری عمومیت اوزره کوچکدر. قویونلری کاملاً قرمان تعبیر اولنان قالین قویروقلی جنسدن اولوب. کثرت اوزره‌در. وسوریلرك اکثریسی کوچبه حالنده طولاشان ترکان ویوروك عشیرتلرینك مالیدر. عادی کچیدن ماعدا تفتیك کچیلری دخی خیلی چوق اولوب، آنقره ایله اورایه قریبتی اولان قسطمونی وخداوندکار ولایتنك بعض طرفلرنده بولنیور. آریلر پك چوق اولوب. بال وبال مومی آناطولینك اڭ مهم اخراجاتندندر.

تقسیماتی. — آناطولی قطعه‌سی ۱۱ ولایتله ۳ لوا وبعض قضالری جامع اولوب. ولایات والویهٔ مذکوره‌نك تقسیمات اداره‌سی بروجه آتیدر:

ولایت	لوا	قضا
خداوندکار	بروسه	بروسه
		بیله‌جك
		کملیك
		مدانیه
		میخالیچ
		کرماستی
		آطره‌نوس
	کوتاهیه	کوتاهیه
		عشاق
		اسکیشهر
		سماو
		کدوس
	قره حصار	قره حصار
		صندقلی
		بولوادین
		عزیزیه
	ارطغرل	یکیشهر
		آینه‌کول
		سکود
	قره‌سی	بالیکسری
		آیوالق
		ادرمید
		صندرغی
		بیغادیچ
		کمر ادرمید
		اردك
		باندرمه
آیدین	ازمیر	ازمیر
		قوش آطه‌سی
		بیرون آباد
		چشمه
		تیره
		اوده‌مش
		اورله
		فوجتین
		بایندر
		منمن
		برغمه
		سفریحصار
	صاروخان	مغنیسا
		طورغودلی
		آلا شهر
		قوله
		آق حصار
		صالحلو
		کوردوس
		تیمورجی
		اشمه
		قرق آغاج
		صومه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ولایت	لوا	قضا
آیدین	آیدین	آیدین
		نازللو
		بوزطغان
		سوکه
		چینه
	منتشا	مغله
		میلاس
		مکری
		بودروم
		کویجکز
		مرمریس
	دکزلی	دکزلی
		طواس
		چال
		بولدان
		سرای کوی
قونیه	قونیه	قونیه
		آقشهر
		قرمان
		ایلغین
		سیدی شهری
		ارکلی
		اسبکشان
		بوزقیر
		بکشهری
		خادم
		قره بیکار
	حمید	اسپارطه
		یلواج
		قره آغاج
		اکدیر
		اولوبورلی
	بوردور	بوردور
		عاصی قره آغاج
		تفنی
	تکه	آنطالیه
		علائیه
		المالو
		آقسکی
		قاش
	نیکده	نیکده
		نوشهر
		ارکوب
		آقسرای
		بور
		عربسون
		معدن
آنقره	آنقره	آنقره
		ایاش
		بکبازاری
		سفریحصار
		نعللو خان
		حیمانه
		بالا
		زیر
		چبق آباد
		یبان آباد
		میخالیجق
	قیر شهری	قیر شهری
		کسکین
		مجیدیه

ولایت	لوا	قضا
آنقره	قیصریه	قیصریه
		دوه‌لر
		اینجه صو
	یوزغاد	یوزغاد
		چورم
		سنغورلی
		معدن
		بوغازلیان
قسطمونی	قسطمونی	قسطمونی
		اینه‌بولی
		زغفرانبولی
		طوسیه
		طاشکپری
		اسکلب
		جیده
		طاطای
		آراج
	بولی	بولی
		بارطین
		ارکلی
		کوینك
		کرده
		دوزجه
	سینوب	سینوب
		استفان
		بوی آباد
	کنغری	کنغری
		چرکش
		قلعه‌جق
طربزون	طربزون	طربزون
		کیره‌سون
		اردو
		تیره‌بولی
		وقف کبیر
		سورمنه
		کوره‌له
	جانیك	صامسون
		بافره
		اونیه
		چهارشنبه
		ترمه
		فاتسه
	لازستان	ریزه
		خوبه
		آتنه
		اوف
	کمشخانه	کمشخانه
		طورول
سیواس	سیواس	سیواس
		عزیزیه
		قوچکیری
		دیوریکی
		دارنده
		کرون
		تنوس
		حافیك
		یلدیز ایلی
	آماسیه	آماسیه
		مرزیفون
		کوپری
		مجید اوزی
		عثمانجق
		لادیق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ولایت	لوا	قضا
سیواس	آماسیه	حوصه
		کموش حاجی کویی
	قره‌حصار شرقی	قره حصار شرقی
		صو شهری
		حمیدیه
		قویلحصار
		الوجره
	توقاد	توقاد
		ذیله
		اربعه
		نیکسار
آطنه	آطنه	آطنه
		طرسوس
		مرسین
		قره عیسالو
	ایچ ایل	سلفکه
		کلنار
		آنامور
		ارمناك
		موط
	قوزان	سیس
		حاچین
		قکه
		قارص
	جبل برکت	یارپوز
		پیاس
		عثمانیه
		بولانق
		اصلاحیه
		حصه
معمورة العزیز	معمورة العزیز	خرپوت
		عربکیر
		کبان
		اکین
	ملاطیه	ملاطیه
		حصنمنصور
		بهسنی
		آقچه طاغ
		کاخته
ارضروم	ارضروم	ارضروم
		پاسینلر
		ترجان
		کیغی
		خنس
		طورطوم
		اواقراسی
		کسکیم
	ارزنجان	ارزنجان
		کماح
		قوریچای
		رفاهیه
	بایبورد	بایبورد
		اسپر
		کلکیت
		شیران
حلب ولایتنه ملحق مرعش سنجاغی		مرعش
		البستان
		اندرین
		بازارجق
		زیتون
		البوکال

ولایت	لوا	قضا
شهر امانتنه ملحق ازمید سنجاغی یعنی قوجه ایلی		ازمید
		قره مرسل
		آطه بازاری
		کیوه
		قندره
کذا شهر امانتنه ملحق قضالر		اسکدار مع قاضی کویی
		آطه‌لر
		قرتال
		کگبوزه
		شیله
		بکقوز
مستقل بیغا سنجاغی		قلعهٔ سلطانیه
		بیغا
		اذینه
		لاپسکی
		آیواجق
جزایر بحر سفید	ساقز	ساقز
		استانکوی
		قلمیوس
		قاریوط
		لریوس
		ایپصاره
	مدللو	مدللو
		مولوه
		بیلمار
		بونده
	ردوس	ردوس
		سومبکی
		کرپه
		میس
		قاشوط
	لمنی	لمنی
		امروز
		بوزجه آطه
	قبریس	(موقتاً انکلتره اداره‌سنده‌در.)

بو تقسیمات اداره‌دن بشقه آناطولینك بعض تقسیمات جغرافیه‌سی دخی وارایسه ده، عمومی اولمیوب، باشلیجه شرق وجنوب طرفلرینه مخصوصدر. قوجه ایلی، خداوندکار، قره‌سی، صاروخان، منتشا، تکه، قرمان، ایچ‌ایلی، قوزان اسملری بو تقسیمات جغرافیه اسامیسندندر، که دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ابتدای تشکلنده وضع اولنمش اسملردر.

تقسیمات قدیمه‌سی. — آناطولی قطعه‌سی زمان قدیمده (آسیای صغیر) تسمیه اولنه‌رق، ینه شمدیکی اقطاری جامع و شرقاً سوریه ومسوپوتامیا (یعنی جزیره) وآرمنیا ایله محدود ایدی. بوقطعه روماليلرك الینه کچنجه‌یه قدر هیچ بر وقت برهیئت متحده تشکیل ایتمیوب، بروجه زیر خطه‌لره منقسم ایدی:

۱ – بیتنیا، که خداوندکار ولایتنك بروسه وارطغرل سنجاقلریله قوجه ایلندن؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٢ – میسیا، که قره‌سی وبیغا سنجاقلرندن؛
٣ – لیدیا، که صاروخان وآیدین جهتلرندن؛
٤ – قاریا، که منتشا خطه‌سنك قسم شمال غربیسندن؛
٥ – لیکیا، که منتشانك قسم جنوب شرقیسیله تکه خطه‌سنك جنوب غربی قسمندن؛
٦ – پیسیدیا، که حمید وبوردور سنجاقلرندن؛
٧ – پامفیلیا، که تکه سنجاغنك قسم شرقیسندن یعنی آنطالیه وعلائیه طرفلرندن؛
٨ – ایساوریا، که خادم وقرمان ایله ایچ ایلندن؛
٩ – کیلیکیا، که آطنه جهتندن؛
١٠ – قاپادوکیا، که نیکده، قیصریه ومرعش سنجاقلریله سیواس ولایتندن؛
١١ – لیقائونیا، که قونیه وقرمان جهتلریله طوزلی اووه‌دن؛
١٢ – فریجیا، که کوتاهیه وقره‌حصار صاحب سنجاقلرندن؛
١٣ – غالاتیا، که آنقره ویوزغادله آماسیه سنجاقلرندن؛
١٤ – پافلاغونیا، که قسطمونی ولایتندن؛
١٥ – پونت، که طربزون ولایتندن عبارت ایدی.

بواون بش قطعه‌دن بشقه آناطولینك سواحل غربیه‌سیله سواحل مذکوره‌نك قارشیسنده بولنان آطه‌لر دخی اوچ قطعه‌یه منقسم ایدی: شمال قسمی یعنی بیغا، قره‌سی وصاروخان سواحلیله مدللو آطه‌سی (ائولیده)، اورته‌ده‌کی قسمی یعنی ازمیر وآیدین سواحلیله ساقز وسیسام جزیره‌لری (یونیا)، منتشا سواحلیله استانکوی وردوس وجزایر سائرهٔ صغیره دخی (دوریده) تسمیه اولنوردی.

بو اوچ قطعه ایله مرمره وقره‌دکیز سواحلنده بعض قصبه‌لر اسکیدن بری یونان مستملکاتی اولوب، یونانیلر اوره‌لره هجرت وتوطن ایتمشلردی. سائر قطعه‌لرك اهالیٔ قدیمه‌سنه کلنجه، بونلرك هر بری کندی باشنه برقوم اولوب، آناطولینك شمال وغرب طرفلرنده‌کیلر (اقوام آریه) دن ایدیلر وروم ایلنده ساکن بولنمش اولان تراکیلیلر وایلیریالیلرله مناسبت وقرابت جنسیه‌لری وار ایدی. بونلرك اك بیوك واك مشهورلری فریجیالیلر اولوب، حتی بعض دفعه مرمره مانله‌سنده اولان قره‌سی وبروسه وقوجه ایلنه (کوچك فریجیا)، ومنتشا سواحلندن طربزون حدودینه قدر اولان ایچ طرفنه دخی (بیوك فریجیا) دیرلردی. بوحدود داخلنده اولان اقوام سائره‌نك ایسه فریجیان قومنك شعباتندن اولملری ملحوظدر. آناطولینك جنوب وشرق جهتلرنده ساکن بولنمش اولان اقوام قدیمه‌نك ایسه ام سامیه‌دن بولندقلری دلائل متعدده ایله مثبت اولوب، حتی اسکی یونانیلر بونلره (لوقوسیریی) یعنی «آق سریانیلر» دیرلردی. (غالاتیا) دنیلن آنقره ویوزغاد جهتلرینه دخی (غالیا) یعنی اسکی فرانسه‌دن بر قوم کلوب، مملکتی ضبط واورالرده توطن ایتمشلردی؛ بو قطعه‌نك غالاتیا اسمیله وجه تسمیه‌سی دخی بواولوب، عن اصل فریجیادن معدود ایدی.

اهالیسی. — آناطولینك اهالیسی سکز ملیونی متجاوز اولوب، یاریم ملیون راده‌لرنده بر مقداری خرستیان وپك جزئی مقداری یهودی، وقصوری کاملاً اسلامدر. جنسیتلرینه کلنجه یالکز آطه‌لرده وازمیر کبی تجارتکاه بعض اسکله‌لرده ساکن بولنان خرستیانلری روم اولوب، قصوری اقوام قدیمهٔ محلیه ایله سلچوقیلر وعثمانلیلرك دور فتوحاتنده آسیانك شمال طرفلرندن کلمش اولان ترك وترکمنلرك اختلاط وامتزاجندن حاصل اولمش بر جنسدر، که لسانجه فاتحلردن وسیماجه اقوام مغلوبه‌دن اولان اجدادلرینه بکزیوب، السنهٔ تورانیه‌دن اولان ترکجه لسانیله متکلم اولدقلری حالده، علائم بدنیه‌جه قافقاس جنسنه منسوبدرلر. ایشته، ترکستان وتاتارستان ترکلرندن تفریق ایچون، غرب ترکلری دنیلن و(عثمانلی) نام جلیلیله مفتخر بولنان قوم نجیب بو قومدر، که وطن اصلیسی آناطولی اولوب، بو کوزل قطعه صرف ترکلردن مسکوندر؛ زیرا عن اصل روم اولدقلری یوقاریده ذکر اولنان آطه‌لر وبعض اسکله‌لر خرستیانلری استثنا اولندقلری حالده، آناطولیده ساکن بولنان خرستیانلرك وطنداشلری اولان مسلمانلردن فرقی یالکز مذهبجه اولوب، لسان وجنسیتجه مسلمانلردن هیچ بر فرقلری یوقدر؛ بناءً علیه بونلره دخی «خرستیان ترك» دنیله‌بیلیر. جای تأسفدر، که بونلرك بر طاقی ارمنی وبر طاقی دخی روم کلیساسنه تابع بولنمغله، اجدادلرینك روم وارمنیلرله وعلی‌الخصوص روملرله هیچ بر مناسبتی اولمدیغنی اونوده‌رق، روملق وار-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

منيلك دعواسنه قالقيشمغه قانديريله‌رق، اسكيدن برى لسان مادرزادلرى اولان تركجه‌يى بر طاقى روم وبر طاقى ارمنى حرفلريله يازمقده بولنمش؛ وبوصوك سنه‌لرده بر طاقم «جمعيات عليه» نك تشويق واجباريله لسان رسمئ دولت اولان زبان مادرزادلرينى ترك ايدوب، روجه وارمنيجه اوكرنمكه باشلامشلردر. غرائبدن اوله‌رق مثلا بروسه ويا قونيه‌ده بركلمه روجه بيلمز بر پدرك بر كلمه تركجه آكلاماز اوغلنه تصادف اولنور!

هرحالده بونلرك ذاتاً مقدارى جزئى اولمغله برابر، بزجه ينه ترك عد اولنه‌بيله‌جكلرندن، يوقاريده استثنا ايتديكمز آطه‌لر وبعض اسكله‌لر روملرندن بشقه، ترك اولميه‌رق يالكز آناطولينك منتهاى شرق شماليسنده يعنى طربزون ولايتنك لازستان سنجاغنده اقوام قافقاسيه‌دن معدود اولان جزئى بر مقدار لازاهالى بولنيور. آنجق كرك بونلر وكرك اخيراً هجرت ايدوب آناطولينك ايچنده طاغنيق بولنان چركسلر دخى كوندن كونه تركلشمكده اولوب، لسان مادرزادلرينى اونوتمقده‌درلر. پك جزئى مقدارده اولوب بعض بيوك قصبه‌لرده ساكن بولنان يهوديلره كلنجه، بونلر اسپانيادن مطرود اولمغله، جمله‌سى تركجه بيلدكلرى حالده، اسپانيولجه‌يى دخى الآن اونوتمامشلردر.

الحاصل آناطولى صرف ترك مملكتى اولوب، اهاليسى عموميت اوزره تركدر، وقسم اعظمى اسلام اولديغى كبى خرستيانلرينك قسم اعظمى دخى ينه ترك جنسنه منسوبدرلر. آنجق عثمانلى تركلر يالكز آناطولى شبه جزيره‌سنه منحصر اولميوب، فرات ودجله واديلرنجه تا حدود ايرانيه‌يه قدر اولان ممالك واسعهٔ عثمانيه‌ده منتشر بولنمقده؛ وآناطوليدن معدود اولميان اورفه، دياربكر، بايزيد وحتى آسياى عثمانينك منتهاى جنوب شرقيسنده بولنان بغداد شهر شهيرنده بيله، لسان محلى وعمومى اولمق اوزره، تركجه سويلنمكده‌در.

آناطولينك اهاليسى عموميت اوزره ذكى، چاليشقان ومطيع اولوب. اكثريسى زراعتله، وبالكز عشيرت حالنده ياشايان تركمان ويوروكلر رعى اغناميله اشتغال ايتمكده‌در. دولت عليهٔ عثمانيه وارداتنك قسم اعظمى آناطوليدن چيقوب. آيدين كبى بعض ولايتلرينك بر مليون ليرادن زياده واردات سنويه‌لرى اولديغى كبى، دولت مشار اليهانك هردفعه‌ده يوزينى آغرتمش ودكرينى

دشمنلرينه بيله تسليم ايتديرمش اولان عساكر عثمانيه‌نك دخى قسم اعظمى بو قطعه‌نك مطيع وجسور اهاليسندندر.

طرق ومعابرى. — روماليلر، هرضبط ايتدكلرى يرده ياپدقلرى كبى، آناطوليده دخى بر چوق بيوك جاده‌لر انشا ايتمشلردى، كه بونلرك اك بيوك واك ايشلككلرى اوچ ايدى. برى مرمره‌دن آنقره، طرسوس وآنطاكيه طريقيله سوريه‌يه كيديوردى، كه بونك برشعبه‌سى‌ده قيصريه طريقيله اورفه‌يه طوغرى اوزانيردى؛ ايكنجيسى بيزانسدن (يعنى اسكى قسطنطينيه‌دن) ازميده، واورادن قسطمونى وطربزون سواحلنجه فرات واديسنه، وبعده نهر مذكور مجراسنجه عراقه اينردى؛ اوچنجيسى دخى ادرميد وازمير ايله بودرومه اوغرايه‌رق سواحل غربيه بوينجه ممتد اولوردى. بو جاده‌لرك بعض قالديرملرى وكوپريلرى الآن موجوددر. دولت عثمانيه دورنده ياپيلان جاده‌لرك اك بيوك واك متينى فاتح ثانئ بغداد سلطان مراد رابع طرفندن قاضى‌كويندن بغداده قدر ياپيلان جاده‌در، كه قالديرملرى وكوپريلرى اليوم موجوددر.

زمانمزده ازميردن باشلايه‌رق، اوچ شعبه‌يه آيرلمق اوزره، بر دمير يول ياپلمشدر، كه بر شعبه‌سى صاروخان سنجاغنده اوزانوب، مغنيسا وصالحليدن كچه‌رك، آلاشهره قدر ممتد اولمشدر. بونك مدانيه‌يه منتهى اولمق اوزره، بر شعبه‌سنه دخى مباشرت اولنمق اوزره‌در. بر شعبه‌سى دخى آيدينه واورادن قونيه‌يه طوغرى سراى كوينه قدر اوزانه‌رق، بونك‌ده برر شعبه‌سى بر طرفدن تيره‌يه وبر طرفدن دخى اوده‌مشه قدر وارمشدر. استانبولدن بغداده قدر تمديدله آناطولينك خط اصلئ كبيرى اولمق اوزره بر دمير يول انشاسى دخى متصور ايسه‌ده، يالكز ازميده قدر ياپيلوب، اوته طرفى تصورده قالمشدر. بوصوك سنه‌لرده ولايتلرجه پك چوق همت وغيرت اولنه‌رق، آناطوليده بر چوق شوسه‌لر ياپلمشدر، كه بونلرك اك مهملرندن برى مدانيه وكمليكدن باشلايه‌رق، بروسه، كوتاهيه، آقشهر، قونيه، قرمان، سلفكه، طرسوس وآطنه طريقيله اسكندرون كورفزينه واصل اوليور. بونك بر شعبه‌سى دخى قونيه‌دن آيريله‌رق، اسپارطه وبوردور طريقيله آنطاليه‌يه اينيور. برى‌ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ازمیددن باشلایوب، آنقره، قیرشهر ونیکده‌یه اوغرایه‌رق، طرسوسده برنجیسیله اختلاط ایدیور. بونك بر شعبه‌سی دخی قیصریه‌یه واورادن سیواسه کیده‌رك، ولایات شمالیه‌نك همتیله قره‌دکیزك کافهٔ اسکله‌لرندن کلن شوسه‌لرله برلشیر، وبرطرفدن بایزیده وبر طرفدن دخی بغداده منتهی اولان متعدد شوسه‌لرله کسب ارتباط ایدیور. بو شوسه‌لرك قسم اعظمی اکمال اولنوب ایشلمکده، وبعض طرفلرینك اکمالنه دخی سعی اولنمقده‌در. سوریه‌نك متعدد اسکله‌لرندن شام وحلبه کیدن شوسه‌لرك دخی عراق وآناطولی شوسه‌لریله برلشدیرلمسنه چالیشلمقده‌در.

بیوك شهرلری، معموریتی، صنایع ومعمولاتی. — آناطولینك بیوك ومعمور شهر وقصبه‌لری چوق اولوب، ولایت وسنجاق مرکزلرینك همان جمله‌سیله قضا مرکزلرندن بعضیسی دخی کرك تجارت وکثرت نفوسجه وکرك تاریخجه بیوك اهمیتی حائزدر. اسکدارایله قاضی کویی پایتختدن معدود اولوب داخل حساب اولمدقلری حالده، آناطولینك اك بیوك واك معمور قصبه‌سی ازمیر اولوب، بتون غربی آناطولینك اسکله‌سی اولمغله، بیوك وپك ایشلك برتجارتی واردر. دمیریوللرینك اکمالندن صکره بو اهمیت تجاریه‌سنك قات قات آرته‌جغی شبهه‌سزدر. قره دکیز ساحلنده طربزون، صامسون وسینوب، وسواحل جنوبیه‌ده دخی آنطالیه ومرسین آناطولینك اك بیوك اسکله‌لرندن اولوب، خیلی اهمیت تجاریه‌یی حائز ایسه‌لرده، کرك بونلرك وکرك دها کوچك اسکله‌لرك لیمانلری اولمامسی ودمیر یوللرینك فقدانی بو اهمیتك تزایدینه مانع اولمقده‌در. داخلی شهرلرك اك بیوك ومهملری بروسه، بالیکسری، کوتاهیه، مغنیسا، قونیه، آطنه، قیصریه، یوزغاد، آنقره، قسطمونی، آماسیه، سیواس، قره حصار، خرپوت، مرعش، ارزنجان وارضرومدر. بو شهرلردن اکثریسنك بیوك چارشو وبازارلری اولوب، ولایاتك بر چوق محللرنده مقنن بازار وپنایرلر دخی قورولمغله، محصولات ارضیه ومعمولات محلیه‌دن اولدقجه برتجارت اجرا اولنور. آناطولی محصولات زرعیه‌سندن وتفتیك، ایپك وبالموی کبی حاصلاتدن ممالك اجنبیه‌یه خیلی اخراجات اولیورسه‌ده، محصولات صناعیه‌دن خارجه کیدن معمولات باشلیجه خالیدن عبارتدر. معهذا آناطولی اهالیسنك النده خیلی صنعتلر بولنوب، شهر وقصبه‌لرده احتیاجات ضروریه‌نك ایجاب ایتدیردکلری صنایع عادیه‌دن بشقه، آیدین ولایتیله عشاق طرفلرنده غایت مقبول خالیلر یاپیلیر، که کلیتله اوروپایه اخراج اولنور. بروسه‌ده ایپکدن نفیس قماشلر وکلیتله خاولیلر یاپیلوب، استانبوله وممالك عثمانیه‌نك سائر طرفلرینه کیدر. قونیه وطربزون وآناطولینك سائر اکثر طرفلرنده دخی کوزل کلیملر وآلاجه وبزکبی منسوجات یاپیلیر. آنقره طرفلرنده تفتیکدن غایت کوزل شاللر یاپیلوب، ممالك عثمانیه‌نك هر طرفنه کوتوریلور. کوتاهیه‌ده اسکی معدندن پك آز فرقی اولان نفیس بر نوع چینیلر وکاشیلر اعمال اولنور. الحاصل آناطولینك هر طرفنده بر صنعت مخصوصه بولنوب، معمولات محلیه‌نك تعاطی ومبادله‌سی امتعه واشیای اجنبیه‌یه احتیاج براقیه‌جق صورت ومقدارده ایسه‌ده، چه فائده که رغبت اولنمدیغی کبی، برکونه تشویقات وتسهیلات دخی وقوع بولمدیغندن، ترقی یرینه کوندن کونه تدنی ایتمکده‌در. اکر یوللر ولیمانلر تکثیر ومعمولات محلیه‌یه رغبتله برابر صنایع موجوده‌نك اصلاح وترقیسیچون ایجاب ایدن اسبابه بالتوسل، اصحاب صنایع تشویق اولنه‌جق، وممکلتك ثروت طبیعیه‌سی اوروپانك چوروك وساخته امتعه‌سنه صرف اولنمیه‌رق، بهرسنه اخراجاتك ایکی مثلی نسبتنده ادخالات وقوع بولمیه‌جق اولسه، آز مدت ظرفنده آناطولی قطعه‌سی دنیانك اك معمور واك زنکین یری اولور؛ وممکلت اهالئ حاضره‌سنك بش مثلنی بسلمکه کافی اولدیغندن، معموریت ورفاهك نتائج طبیعیه‌سندن اولان تکثر نفوس وقوعیله، هر طرفی ایشلنوب اعمار وحیواناتی تکثیر اولنه‌رق، رفاه ومعموریتك درجهٔ اعلاسنه واصل اولور.

احوال تاریخیه‌سی. — آناطولی قطعه‌سنك پك اسکی بر وقتده قسماً مصر فراعنه‌سندن بیوك سیزوستریسك ید استیلاسنه کچمش اولدیغی بعض اسکی تاریخلرك روایتیله وآناطولینك بعض طرفلرنده بولنان مصر قدیم آثاریله مثبت ایسه‌ده، اصل ازمنهٔ تاریخیه‌نك ابتدالرنده یعنی (تروآ) محاربه‌سی زمانلرنده آناطولی کاملاً (آثوریه) دولتنك النده ایدی. بعده یونان مهاجرلری سواحل وجزایرده بر طاقم کوچك جمهوریتلر تشکیل ایتمش اولدقلری کبی، ایچ طرفلرده دخی بر طاقم مستقل حکومتلر تشکل ایتمشیدی، که

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

بونلرك اك مشهور واك بيوكى (ليديا) دولتى ايدى. ليديا دولتى اساساً صاروخان وآيدين طرفلرندن عبارت بولنمشيكن، يواش يواش كسب توسع ايده‌رك، كثرت ثروتيله مشهور اولان (قرسوس) ك زماننده ليديا دولتنك حدودى او وقت (آليس) دنيلن قزيل ايرماق واديسنه قدر واروب، آناطولينك بتون قسم غربيسنى جامع ايدى. او صره‌ده فارس جهانكير مشهورى (كيروس) ظهور ايدوب، ميديا وآثوريه دولتلرينى رفع ايتدكدن صكره، قرسوسك ملكنى دخى ضبطله، تشكيل ايتديكى بيوك ايران دولتنك غرباً حدودينى آطه‌لر دكيزينه قدر توسيع ايده‌رك، يونان مهاجرلرينك جمهوريتلرينى دخى تحت اطاعتنه آلمشيدى. يونانيلرك ايرانيلرله اولان مشهور محاربه‌لرى آناطولى سواحلنده‌كى ممالك يونانيه‌يى دولت ايرانيه‌نك استيلاسندن قورتاره ميوب، تا بيوك اسكندرك ظهورينه‌دك بتون آناطولى ايران دولتنك بر جزئى حالنده قالمشيدى.

. بيوك اسكندر ايرانك اوزرينه‌سوق‌عسكر ايدنجه، ك اول يولى اوزرنده بولنان آناطولى‌يى ضبط ايتمش يدى. بو جهانكيرك وفاتيله ممالك واسعه‌سنك تقسيمى صره‌سنده. آناطولى سوريه ومصر ايله ماكدونيا حكمدارلرى بيننده تقسيم اولنمش ايسه‌ده؛ بو حكومتلرك غير مقرر اولان تصرف سطحيلرى آلتنده هر خطه‌ده وبلكه هر شهر وقصبه‌ده همان مستقلاً اداره اولنور برطاقم حكومتلر پيدا اولمشيدى، كه بونلرك اك مشهورلرى پرغمه وپونت حكومتلرى ايدى. بعده روماليلر آسياده ضبط ممالكه باشلادقلرنده، بو حكومتلرك بعضيسى طوعاً تابع اوله‌رق؛ وبعضيسى دخى بر چوق وقت مقاومتدن صكره، مغلوباً فتح اولنه‌رق. تدريجاً بتون آناطولى روماليلرك ممالكنه ضم اولنمش؛ وروما ايمپراطورلغنك ايكى‌يه تقسيمنده شرق ايمپراطورلغنك يعنى قسطنطينيه قيصرلرينك حصه‌سنه دوشمشيدى. انوار اسلاميه‌نك ظهوريله غزاة مسلمين بر طرفدن تا ماوراء النهر وهندستانه وبر طرفدن‌ده بحر محيط آطلاسى وپيرنه‌يه قدر اولان ممالك وسيعه‌يى فتح ايتدكلرى اثناده. بحكمة الله تعالى فتوحات اسلاميه طاوروس سلسلهٔ جبالنك برى طرفنه كچه‌ميوب. آناطوليدن يالكز آلنه جهتى موقتاً فتح اولنه بيلمشيدى؛ وهر نه قدر كه هارون الرشيدك عسكرى آناطولى‌يى اورته‌سندن يارەرق اسكداره قدر ايلريلمش ايسه‌ده، ينه آناطولينك هيچ بر يرينى تحت تصرفنده طوته‌مامشيدى.

مؤخراً سلجوقيلر آناطولينك قسم اعظمنى فتح ايده‌رك، بو قطعه‌نك تا وسطنده اولان قونيه شهر شهيرنده بر قاچ عصر دوام ايدن بر بيوك دولت تشكيل ايتمشلرديسه‌ده، آناطولينك بر چوق يرلرى ينه روم ايمپراطورلغنك تحت تابعيتنده وبعض حكومات صغيرهٔ نصرانيه‌نك النده قالمشيدى. آناطولى‌يى كاملاً فتح ايله بو قطعهٔ واسعه‌يى تماميله ممالك اسلاميه‌يه بالالحاق صرف ترك مملكتى حالنه قويمق شرفى من طرف الله سلالهٔ مطهرهٔ عثمانيه‌يه نصيب ايمش.

زمان قديمده آناطولينك سواحلنده بر چوق يونان مهاجرلرى توطن ايتمش اولديغى كبى، اسكندرك فتحندن صكره‌دخى برطاقم ماكدونياليلر ويونانيلر وبعده بر چوق‌ده روماليلر آناطولينك هر طرفنده اهالئ اصليه‌يه قاريشمشيدى. مؤخراً، خرستيانلغك ظهور وانتشارى اوزرينه، يونانلى ورومالى اولميان اهالى دخى يونان ولاتين لسانلرينى لسان ادبى اتخاذ ايده‌رك، اقوام مختلفه‌دن مركب بر جماعت نصرانيه پيدا اولمشيدى. سلجوقيلرك فتوحاتى اوزرينه كليتلى تركلر كلوب، اهالئ قديمه‌دن اهتدا ايدنلرله بالاختلاط آيريجه بر قوم مسلم ظهور ايتمش؛ وعثمانليلرك دور فتوحاتنده تركستان وماوراء النهردن يكيدن بر چوق ترك وتركمن عشيرتلرى كلوب. توطن ايتدكلرى كبى، اهالئ اصليه دخى فوجافوج دين مبين اسلامى قبول ايتمكله، السنهٔ قديمه بسبتون اونوديله‌رق، اهالى كاملاً تركلشمش. وشمديكى آناطولى اهاليسى حاصل اولمشدر.

آناطولى حصارى { قره دكيز بوغازينك الك طار محلنده آناطولى ساحلنده اسكى بر حصاردر، كه قسطنطينيه‌نك محاصره وضبطنى تسهيل مقصديله ۷۹۸ تاريخ هجريسنده يلديرم سلطان بايزيد حضرتلرى طرفندن بنا اولنمشدر. اصل اسمى (كوزلجه حصار) در. بو وجهله اليوم استانبولك محلاتندن معدود اولان آناطولى حصارى استانبولدن ۵۹ سنه اول فتح اولنمش ديمكدر. بعده سلطان محمد ثانى حضرتلرى بوحصارك قارشيسنده يعنى روم ايلى ساحلنده روميلى

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حصارینی بنا ایده‌رك، قره دکز بوغازینی مراکب
اعدایه بسبتون سد وبند بیورمشلردر. آناطولی
حصاری کوك صو منصبنك صاغ طرفنده وکوچك صو
چاینك قارشیسنده غایت کوزل بر موقعده اولوب،
حصار الیوم خراب ومتروك ایسه‌ده، اطرافنده کرك
کوك صو ساحلنجه وکرك ساحل بحر بوینجه برچوق
یالیلر، واوستنده‌کی زمرد آسا تپه‌لرده برطاقم مفرح
کوشکلر بولنمغله، بوغاز ایچنك صیفیه اتخاذ اولنان
قراسنك اك کوزللرندندر؛ وهواسی سرت اولیوب
معتدلدر. اسکدار ملحق قاضیجه دارهٔ بلدیه‌سنه
تابعدر.

آناطولیقو { (Anatolico) یونانك غرب شما-
لی جهتنده‌کی (آقارنانیا) مع
(اتولیا) ایالتنده، مرکز ایالت اولان (مسولونکی)
قضاسنده ومسولونکینك شمال غربیسنده‌کی کورفزك
ایچنده برکوچك آطه‌نك اوزرنده برقصبه‌در، که
مسولونکیدن کوچك ایسه‌ده، اوندن برآز دها
منتظمدر.

آناطولی قواغی { قره دکیز بوغازینك
مدخلنده یعنی طار-
لاشمغه باشلادیغی محلده آناطولی ساحلنده برقریه‌در،
که استانبولدن ۱۵ میل مسافه‌سنده بولنمغله، صیفیه
اتخاذ اولنان یالیلری وبعض کویلی خانه‌لرینی جامع او-
لوب، روم ایلی قواغنك قارشیسنده‌در. قره دکیز
بوغازینی محافظه ایدن استحکامات آناطولی وروم ایلی
قواغنده اولوب، بحر سیاه بوغازی محافظنك
اقامتکاهی آناطولی قواغنده‌در. اداره‌جه بکقوز
قائمقاملغنه تابعدر.

آناغ { (Annagh) بواسمله ایرلانده‌نك ساحل
غربیسی قارشیسنده ایکی کوچك آطه،
وساحل مذکورك ایچ طرفنده برکول ایله ایکی ناحیه
بولنیور.

آناغنی { یاخود آنانی (Anagni) ایتالیانك
وسطنده (فروسینونه) ایالتنده ومر-
کز ایالتك ۲۱ کیلومتره شمال غربیسنده واقع برقصبه
اولوب، ۸۲۲۰ اهالیسی واردر.

آنافی { یاخود آنافیه (Anaphi) یونانه تابع
(کیقلاده) آطه‌لرندن بری اولوب،
جزایر مذکوره‌نك اك جنوب شرقیسنده بولنایدر.
(صانتورون) آطه‌سنك ۲۲ کیلومتره شرقنده واقع

اولوب، مرکزی ′۲۲ °۳۶ عرض شمالی ایله °۲۳
′۲۷ طول شرقیده دوشر. شرقدن غربه اولان طول
اعظمی ۱۰ کیلومتره قدردر. قیالق وچیلاق بریر
اولوب، یالکز برکویی واردر، که ۱۰۰۰ کشی
قدر اولان اهالیسی باشلیجه صوغان یتیشدیرمکله
کچینیرلر. بالی مشهوردر.

آناقتوریوم { (Anactorium) نارده‌کور-
فزینك ساحل جنوبیسنده
واقع (وونیچه) قصبه‌سنك اسم قدیمیدر. [«وونیچه»
ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آناقرئون { (Anacréon) یونان قدیم شعرا-
سندن اولوب، میلاددن ۵۶۰
سنه اول (یونیا) نك (یعنی ازمیر سواحلنك) اورله
قربنده بولنمش اولان (تئوس) شهر قدیمنده طوغمشدر.
سیسام حکمداری (پولیقرات) ك یاننه جلب وبزم
عشرتنه تشریك اولنه‌رق، عمرینی عشرت وعشقباز-
لقله کچیرمش، وبرچوق لطیف غزلیات سویلمشدر.
غزلیاتنك پك آز مقداری بولنمش ایسه‌ده، کندیسنه
اسناد اولنان بر مجموعهٔ اشعار مشهور ومتداولدر.

آناقسارخوس { (Anaxarque) یونان
قدیم حکماسندن اولوب
قواله جوارنده بولنمش اولان (آبدره) شهر قدیمنده
طوغمش، و (مترودور) ك شاکردی اولمشیدی. بیوك
اسکندرك معیتنده آسیا سفرینه کیتمشیدی. بعده
قبریس حکمداری (نیقوقرئون) طرفندن اعدام او-
لنمشدر.

آناقساغوراس { (Anaxagore) یونان
قدیم حکماسندن و «اصحاب
قیاس» دنیلن فلاسفه‌دن اولوب، قبل المیلاد ۵۰۰
تاریخلرنده (اورله) قصبه‌سی موقعنده بولنمش اولان
(قلازومن) شهر قدیمنده طوغمش؛ و (آناقسیمانس) ایله
(هرموتیم) دن تحصیل فلسفه ایتدکدن صکره، توسیع
معلومات ایچون، مصره برسیاحت ایدوب، ۴۷۵
تاریخنده عودتله، آتنده اختیار اقامت ایتمش،
و (اوریپد) ایله (پریقلس) ك وبلکه سقراطك دخی
استادی اولمشیدی. یونانیلرك بعض اعتقادات باطله-
لرینی جرح ایتدیکیچون، دینسزلکله اتهام اولنه‌رق،
اعدامنه حکم اولنمشیکن، پریقلسك شفاعتیله جزاسی
نفییه تحویل اولنمغله، (لاپسکی) شهرینه کیدوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اختیار اقامت ایتمش؛ وقبل المیلاد ۴۲۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. مادیت وجسمانیتدن مبرا صرف روحانی ومعنوی بر الهك وجودینی تصور ایدن حکمای یونانك برنجیسیدر. علم هیئت ونجومه دخی خیلی خدمت ایدوب، خسوف وکسوف حقنده بر چوق حقیقتلر کشفنه موفق اولمشیدی. آثارینك یالکز بعض پارچه‌لری بولنه بیلمشدر. عربلر عندنده (انکساغورس) اسمیله معروفدر.

آناق سونکی (Anak-Sounghi) سوماتره جزیره‌سنك ساحل غربیسنده برکوچك ملایی اسلام حکومتی اولوب، مرکزی (موقوموقو) شهریدر.

آناقسیلاس (Anaxilas) ایتالیانك جنوبنده بولنمش اولان (رجیوم) شهر قدیمنده حکومت سورمش ایکی حکمدارك اسمیدر؛ که عن اصل مورهنك (مسینیا) خطه‌سندن اولمغله، برنجیسی میلاددن ۶۲۵ سنه اول لاکدمونیالیلرك تحت اطاعته کیرمك ایستمین مسینیالیلری کندی الکاسنه جلب ایتمشیدی. — ایکنجیسی قبل المیلاد ۴۹۴ تاریخلرنده حکومت سوروب. سیجلیانك (زانقله) شهرندن شهر مذکوری ضبط ایتمش اولان سیسامیلیلری دفع ایله. مسینیادن مهاجرلر کتیروب. شهر مذکوری اسکان، و (مسینه) اسمیله تسمیه ایتمشدر.

آناقسیماندر (Anaximandre) یونان قدیم حکماسندن اولوب. قبل المیلاد ۶۱۰ تاریخلرنده یونیاده (یعنی آیدین سواحلنده) کی (میلت) شهر قدیمنده طوغمش. و ۵۴۷ ده وفات ایتمشدر. کافهٔ موجوداتك مبدئی «نامتناهی» تسمیه ایتدیکی شی اولدیغنی التزام. وقمرك نوری شمسدن مستعار اولدیغنی وارضك کرویتنی کشف. وبر کره تنظیمیله خریطه اصولنی دخی ایجاد ایتمشدر. بسیطه‌نك دخی کشفی بوکا اسناد اولنمشدر.

آناقسیمانس (Anaximène) — میلتلی اینه میلت شهرندن وآنك التزجه آناقسیماندرك شاکردانندن اولوب. قبل المیلاد ۵۵۰ تاریخلرده کسب اشتهار و ۵۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. بو ذات هوایه کافهٔ موجوداتك مبدأ واساسی نظریله باقردی. وکرك کونش کرك کرهٔ ارضی صفحوی اشکال زعم ایده‌رك، هوا اوزرنده طوردیقرینه قائل ایدی. عربلر عندنده (انکسیمانس) اسمیله معروفدر.

آناقسیمانس (Anaximène) — لاپسکیلی یعنی اسکندرك مربیلرندن اولوب، اسکندرله برابر آسیایه کیتمش؛ ووطنی اولان لاپسکی شهری دارانك طرفنی آلمشیکن؛ جزادن عفو ایتدیرمکه موفق اولمشیدی. اسکندرك بر تاریخنی یازمش ایسه‌ده، یالکز بعض فقره‌لری بولنه‌بیلمشدر.

آناقلیت ($S^{t.}$ Anaclet) خرستیانلرك اوچنجی پاپالری اولوب، میلادك ۷۸ تاریخندن ۹۱ تاریخنه‌دك پاپالق ایتمش، وروایته کوره قتل اولنمشدر. حواریوندن (پطرس) ك شاکردی اولمغله، اعزه صره‌سنه چکوب، نیسان افرنجینك ۲۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آناقلیت (Anaclet) میلادك ۱۱۳۰ تاریخنده قاردینالرك بعضیسی طرفندن پاپالغه انتخاب اولندرق. ایتالیا قرالی (روجر) طرفندن دخی التزام اولنمغله. سائر قاردینالر طرفندن انتخاب اولنمش اولان ایکنجی (اینوسانس) ی روما وایتالیادن قوومش ایسه‌ده، (پیسه) مجلس روحانیسی طرفندن کلیسادن مطرود عد اولنمش، و ۱۱۳۸ ده وفات ایتمشدر.

آنالابو (Analabou) سوماتره جزیره‌سنده کی آچین حکومت اسلامیه‌سنك جزیره‌نك ساحل غربیسنده واقع بر قصبه واسکله‌سیدر.

آنام (Annam) هند چینی شبه جزیره‌سنك شرقی طرفندن عبارت اولوب (تونکین) و (قوشنشین) قطعه‌لرینی حاوی اولان مملکته ویریلن اسمدر. بواسم چینجه «صلح جنوبی» دیمك اولوب. مقدما بو مملکتی ضبط ایتمش اولان چینلیلر طرفندن ویریلمه‌رك، استعمالی تعمم ایتمشدر. قوشنشینك بر قسمی فرانسه‌نك ید ضبطنده بولندیغی کبی، دیکر قسمیله تونکین یعنی همان آنامك جمله‌سی دخی فرانسه‌نك حمایه‌سی آلتنه کیرمشدر. [«تونکین. قوشنشین وقامبوج» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آنامابو (Anamahou) آفریقانك سواحل غربیه‌سندن یوقاری کینه‌نك (فانتی)

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

مملکتنده انکلتره‌نك النده بولنور بر قصبه واسکله‌-
در، که ۲٦″ ۱۰′ ۵° عرض شمالی ایله ۲۵′ ۳°
۵٤″ طول شرقیده واقع اولوب، ۳.۰۰۰ اهالیسی
واردر.

آنامبه { (Anambas) چین دکزینك جهت جنوبیه‌سنده (بورنئو) جزیره‌سیله
(ملاقه) شبه جزیره‌سی آره‌سنده برطاقم آطه‌لردر، که
۲۰′ ۲° ایله ۳۰′ ۳° عرض شمالی و ۲′ ۱۰۳°
ایله ۹′ ۱۰٤° طول شرق آره‌لرنده واقع اولوب،
اك بیوکلری (شانتام) جزیره‌سیدر. اهالیلری ۱۵۰۰
کشی قدر اولوب جمله‌سی (ملایی) جنسنه منسوب
اهل اسلامدن ومشهور کمیجیلردندر.

آنامور { آطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغنه تابع بر قضادر، که اوانك جنوب غر-
بیسنده واقع اولوب، آنامور و (سلنتی) ناحیه‌لرندن
عبارتدر. مرکزی (چوران) اسمنده برقریه اولوب،
بو قریه‌دن بر ساعتلق مسافه‌ده وساحل بحرده
(معموریه) نامیله بر قلعه ودرونده خراب بر جامع
شریفله بر حمام وحسین غازی اسمنده برذاتك مزاری
بولنیور. قریهٔ مذکوره‌نك جوارنده بر قاچ قلعه
خرابه‌لریله براسکی قصبه ویرانه‌لری واردر، که بو
قصبه زمان قدیمده (آنمور یوم) اسمیله معروف
اولوب، آنامور اسمی بوندن تولد ایتمشدر. بو
قضانك اراضیسی شمال غربیدن جنوب شرقیه
طوغری ممتد اولان بر طاغلق اتکلرندن عبارت
اولمغله، بو طاغدن بر چوق نهرلر آقوب، دکیزه
دوکیلور. اراضیسنك آلچق یرلری مسکون، وطاغلری
اورمانلقدر. بو اورمانلرده چام، قطران، آردج،
میشه ولادین آغاجلری بولنوب، اهالیسنك بر قسمی
زراعتله، وبر قسمی دخی اورمانلردن کراسته کسوب
ایندیرمکله اشتغال ایدرلر. سلنتی ناحیه‌سنده نافع بر
قاپلیجه واردر. قضا ۸٤٥ خانه و ۲۰۷٦۲
اهالیبی جامع اولوب. بونلرك یالکز ۲۲۰ سی
خرستیان وقصوری کاملاً اسلامدر. درون قضاده
بر جامع. برمسجد، بر تکه وبر صبیان مکتبی واردر.

آنامور برونی { (Cap Anémour) آنف البیان آنامور قضاسی سا-
حلنده اولوب. معموریه قلعه‌سنك جوارنده بولنان
بربروندر. که آناطولی قطعه‌سنك اك جنوبی نقطه‌سی
اولوب، ۵۰″ ۰′ ۳٦° عرض شمالی ایله ۳۰′ ۳۰°
۵۰″ طول شرقیده واقعدر.

آناموقه { (Anamouka) بحر محیط کبیرك (پولینسیا) قسمنده کائن (تونغه)
آطه‌لرینك بری اولوب، جزایر مذکوره‌نك وسطنده
بولنیور. ۱۵′ ۲۰° عرض جنوبی ایله ۲۲′ ۱۷۷°
طول غربیده واقع اولوب، محیط دائره‌سی ۳۰
کیلومتره‌در. ۲۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، انکلیز
میسیونرلری معرفتیله خرستیان اولمشلردر. بو آطه
۱٦٤۳ تاریخ میلادیسنده (تاسمان) نام انکلیز
قپودانی طرفندن کشف اولنه‌رق، (روتردام) تسمیه
اولنمشیدی.

آناندپور { (Auandpour) هندستانك شمالنده پنجاب خطه‌سنك منتهای
جنوب شرقیسنده واقع وانکلیز حکومتنه تابع
(جلاندر) ایالتنك (هوشیارپور) قضاسنده، مرکز
قضانك ۷۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده ولاهورك
۲٤۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه اولوب،
٦۸٦۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله هندستانك
سائر طرفلرنده دخی بعض کوچك قصبه‌لر بولنیور.

آنانیف { (Ananief) روسیه‌نك ایالات جنوبیه‌سندن (کرسون) ایالتنده وقره
دکیزه دوکیلن (تیلیغول) نهری اوزرنده قضا مرکزی
بر قصبه اولوب، ۱۱٤۰۰ اهالیسی واردر.

آناهواق { (Anahuak) آمریقانك کشفندن اول مکسیقه‌یه اهالئ اصلیه‌سی
طرفندن ویریلن اسمدر. الآن مکسیقه‌نك وسطی
قسمنه بعض دفعه بو اسم ویرلمکده‌در.

آناهید { یاخود آنائیتیس (Anahid, Anaï-tis) اسکی ایرانیلرله ارمنیلرك وآنا-
طولیده لیدیالیلرك عبادت ایتدکلری الهه‌لردن اولوب،
زهره‌دن کنایه ایدی. بونك اصل اسمی فارسیده
«زهره» دیمك اولان (ناهید) اولوب، یونانیلر بو
صورته تحویل ایتمشلردر. بومعبوده‌نك هیکلنی هر
آلتی آیده برکره آلای ایله دیشاری‌یه چیقاروب،
اجرای آیینلری صره‌سنده انواع فحشیاته طالارلردی.

آنت { (Antes) آلتنجی عصر میلادیده روسیه‌نك قره دکیز ساحلنده ساکن
بولنمش اقوام اسلاویه‌دن بر قوم ایدی، که غوث

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وهون قوملرینه تابع اولمش، وافرادی قسطنطینیه قیصرلرینك خدمت عسکریه‌سنده بولنمشیدی. مؤخراً (آوار) لرله بلغارلر طرفندن مغلوب وپریشان اولوب، اثرلری قالمامشدر.

آنتا (Anta) پرونك (قوزقو) ایالتنده همنامی اولان سنجاغك مرکزی برقصبه اولوب، (قوزقو) شهرینك ۳۰ کیلومتره غرب شمالیسنده‌در. شمال جهتنده واسع بر بطاقلق واردر، که (لیما) دن قوزقویه کیدن جاده بونك اورته‌سندن، و ۱½ متره یوکسك، ۱۰ کیلومتره اوزون بر سدك اوستندن کچر. — آرجنتین جمهوریتنده دخی بو اسمله لوا مرکزی بر قصبه واردر.

آنتارادوس (Antaradus) سوریه ساحلنده طرابلس شامله لاذقیه آره‌سنده کائن طرطوس قصبه‌سنك اسم قدیمیدر، که اسکی زمانده (آرادوس) تسمیه اولنان (ارواد) آطه‌سنك قارشیسنده بولندیغیچون «آرادوسك مقابلی» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اونمشدر. [«طرطوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنتالکیداس (Antalcidas) اسکی اسپارطه‌لیلرك برقوماندانیدر، که اسپارطه‌یی بتون یونانه حاکم ایتمك فکریله، قبل المیلاد ۳۸۷ تاریخنده ایران شاهی آردشیرله بر معاهده عقد ایده‌رك، اسپارطه‌یی ایرانك اتفاق وحمایه‌سی آلتنه صوقش، وآناطولینك سواحل وجزایرنده‌کی مستملکات یونانیه‌یی ایرانه تسلیم ایتمشیدی. بو سببله یونانیلرك کین وخصومتنه مظهر اولوب، آردشیره التجا ایتمش ایسه‌ده، اورادن دخی قوولدرق، کندینی آج براقمغله اتلاف نفسه مجبور اولمشدر.

آنتالوت (Antalôts, Antanôs) یاخود آنتانو مداغسقار جزیره‌سنك شمال غربیسنده ساکن حبشی اللون بر قومدر، که جزیرة العربدن کیتمش عربلرله آفریقا زنجیلرینك اختلاطندن متولد اولدقلری مظنوندر.

آنتانغ (Antang) جاوه جزیره‌سنك منتهای شرقنده قضا مرکزی برقصبه اولوب، جوارنده براهمنیلره مخصوص بر چوق آثار عتیقه بولنیور. قضاسی طاغلر واورمانلرله محاط اولوب، غایت منبت یردر. وکلیتلی قهوه وپرنج محصولاتی ویرر. قضانك اهالیسی، کافهٔ مسلم اولمق اوزره، ۱۰۰۰۰ کشی قدر اولوب، فلنك دولتنه تابعدرلر.

آنتریم (Antrim) ایرلانده‌نك شرق طرفنده واقع بر قونتلق یعنی قضا ویا سنجاقدر، که (دوون) و(لوندوندری) قونتلقلری آره‌سنده اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۰۸۲ مربع کیلومتره، واهالیسی ۳۷۸ ۶۰۰ کشیدر. بو سنجاق ایرلانده‌نك اك مسکون سنجاغی اولوب، سواحلنده بر چوق خلیج وشبه جزیره‌لری وداخلنده بر چوق کوللری واردر. دکیزك ایچنه ممتد اولان برونلرندن برنده طبیعی بر طاقم ستونلر وجسیم طاشلر بولنوب، «جنلرك قالدیرمی» تسمیه اونمشدر، که شایان تماشا عجایب طبیعتدندر. مرکزی اولان (بلفاست) شهرینك ۲۰۸ ۱۲۲ اهالیسی واردر.

آنتریم (Antrim) ایرلانده‌نك بو اسمله مسمی اولان قونتلغی داخلنده وبلفاستك ۳۵ کیلومتره شمال غربیسنده بر کوچك قصبه اولوب، ۲۲۰۰ اهالیسی واردر.

آنتریم (Antrim) ممالك مجتمعه‌نك پانسلوانیا جمهوریتنده برقصبه واسکله اولوب، ۳۷۶۰ اهالیسی واردر. — ممالك مجتمعه‌نك سائر جمهوریتلرنده دخی بو اسمله بر قاچ قصبه و(میشیغان) جمهوریتنده بر قضا واردر.

آنتکرا (Antequera) اسپانیانك جهت جنوبیه‌سنده، ملاقه ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که قرطبه‌دن ملاقه‌یه کیدن دمیر یولك اوزرنده وقرطبه‌نك ۱۳۸ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ۲۷۰۰۰ اهالیسی واردر. قدیم بر شهر اولوب، رومالیلر طرفندن (آنتیقوآریا) وعربلر طرفندن (انتقیره) تسمیه اولنوردی. جوارنده رومالیلرك زماندن قالمه بعض آثار عتیقه‌سیله عربلرك بناکرده‌سی اولان بر سور وقلعه‌نك خرابه‌لری موجوددر. بو شهرده نفیس بعض یوك منسوجاتی اعمال اولنور، وجوارنده‌کی اراضیده کلیتله حاصل اولان حبوباتله شراب وزیتون‌یاغی ملاقه طریقیله اخراج اولنور.

آنتلا (Anthela) تسالیانك ازدین کورفزنده واقع بر اسکی قصبه‌سی ایدی، که ایچنده حبوبات الهه‌سی زعم اولنان (سرس) ه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مخصوص بر بيوك معبد وار ايدى، و بو معبدده (آمفيكتيونيا) تعبير اولنان بر مجلس مختلط اجتماع ايدردى.

آنتميوس (Anthémius) رومانك غرب ايمپراطورلرندن اولوب، ايمپراطور آرقاديوسك وزيرى بولنمش اولان ديكر بر آنتميوسك اوغلى ايدى. غوتلره وهونلره قارشى فوق العاده جسارت وبسالت ابراز ايتمكله، ايمپراطورلق تختنه چيقاريلوب، ميلادك ٤٦٧ تاريخندن ٤٧٢ تاريخنه‌دك حكم سوردكدن صكره، كندى دامادى (ريجيمر) طرفندن اسقاط اولنمش، و(اوليبريوس) كنديسنه خلف اولمشدر.

آنتميوس (Anthémius) آياصوفيه‌يى بنا ايتمش اولان معماردر، كه فن معماريده‌كى مهارتيله برابر، صنعت نقرده دخى ماهر وعلوم رياضيه‌ده يد طولى صاحبى ايدى. (ليديا) يعنى آيدينك اليوم سلطان حصارى دينلن (ترالله) شهرنده تولد ايدوب، ايمپراطور (يوستينيانوس) زماننده كسب شهرت ايتمشدر. علوم رياضيه وفن معمارى‌يه دائر بعض اثرلرى وار ايسه‌ده. يالكز بر قاچ فقره‌لرى بولنه‌بلمشدر.

آنتنور (Anténor) تروآ شهر قديمى پرنسلرندن و حكمدار (پريام)ك اقرباسندن اولوب، مشهور تروآ محاربه‌سنده اوليسى درون شهرده كوروب طانيديغى حالده، خبر ويرمديكيچون. ويونانيلرك تخته‌دن ياپمش وايچنده آدملر كيزلمش اولدقلرى آت هيكلنى شهرك ايچنه آلمغى توصيه ايتديكيچون، وطننه قارشى خيانتله اتهام اولنه‌رق، كندى عائله و توابعيله برابر ايتاليايه هجرت ايتمكه مجبور اولمش؛ ونديك جهتنده ابتدا كندى اسميله ياد اولنه‌رق بعده (پادووه) دينلن شهرى بنا ايتمشيدى.

آنتوان وآنتونيوس [«آنطوآن» و«آنطونيوس» ماده‌لرينه مراجعت.]

آنتور (Antour) هندستانك جهت جنوبيه‌سنده (دكان) قطعه‌سنده نظام حكومتنه تابع بر قصبه اولوب، دولت‌آباد شهرينك ٦٠ كيلومتره شمالنده‌در.

آنتوفاغاسته (Antofagasta) آمريقاى جنوبيده بوليويانك (آتاقامه) ايالتنده و بحر محيط كبير ساحلنده (مورنا) كورفزى داخلنده بر كوچك قصبه واسكله‌در، كه بوليويانك ايچ طرفلرينه قدر تمديد وبلكه برازيليا وآرجنتين دميريوللريله دخى ربط اولنمسى متصور اولان بر دمير يول خطنك منتهاسى اولمغله، ايلريده پك بيوك بر اهميت كسب ايده‌جكى شبهه‌سزدر. — بو اسمله بوليويانك آرجنتين حدودنده و ٤٠٠٠ متره‌لك ارتفاعده دخى بر كوچك قصبه بولنيور.

آنتوقو (Antuco) آمريقاى جنوبيده شيلى دولتنك (آراوقو) ايالتنده (لايه) نهرى كنارنده و ٥٠′ ٣٦° عرض جنوبى ايله ٧٣° طول غربيده واقع بر قصبه‌در. — قصبهٔ مذكوره‌نك ٣٠ كيلومتره شرقنده اولوب، ٢٧٣٥ متره ارتفاعى اولان كوزل بر بركان دخى بو اسمله تسميه اولنمشدر. بو بركانك غرب طرفنده كوزللكيله و منبتلكيله مشهور اولان طولاشيقلى بر وادى واردر، كه اورته‌سنده (لايه) نهرينك تشكيل ايتديكى بر كول بولنيور.

آنتومارکى (Antomarchi) قورسيقه‌لى بر طبيب اولوب، ميلادك ١٧٨٠ تاريخنده طوغمش، و ١٨٣٨ ده وفات ايتمشدر. ابتدا فلورانسه طبيه مكتبنده تشريح معلمى ايكن، بيوك ناپوليونك خدمتنه كيروب، مشاراليهله برابر (سنت هلن) منفاسنه كيتمش، وصوك نفسنه قدر يانده بولنوب، عودتنده «ناپوليونك صوك نفسى» عنوانيله بر كتاب نشر ايتمشدر.

آنتونژيل (Antongil) مداغسقار جزيره‌سنك ساحل شرقيسنده بر قويدر، كه جنوبه متوجه اولان آغزى ١٦° عرض جنوبيده واقعدر.

آنتونلى آنتونينوس، آنتونينه وسائره [«آنطونلى» وسائره ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

آنتى (Anti) لسان يونانيده «قارشى» و «مقابل» ديمك اولوب، برچوق اسماء خاصه‌نك تركيبنه داخل اولور. مثلا جبل لبنانك قارشيسنده بولنان جبل شيخه (آنتى ليبان)، طاوروس سلسله‌سى قارشيسنده بولنان (بيك بوغا)، (حنزير) و(قره‌بل) طاغلرى سلسله‌سنه دخى (آنتى طاوروس) ديرلر. [اليوم مستعمل اولان اسملرينه مراجعت.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنتی { (Antis) آمریقای جنوبینك پرو وبو- لیویا قطعه‌لرنده، (آند) سلسله‌سنك شرق جهتنده‌کی اتکلرنده آمریقانك اهالیٔ قدیمه‌سندن بر قومدر، که برچوق قبیله‌لره منقسم اولوب، ۱۵۰۰۰ قدر افرادی جامعدر. بونلرك سیمالری خالص آمریقانی سیماسی اولوب، جلدلری غاغا رونلی، اوزون چهره‌لی وبادم کوزلیدرلر. بعض قبیله‌لری بسبتون وحشی حالده یاشامقده‌درلر.

آنتیب { (Antibes) فرانسه‌نك جنوب شرقیسنده واقع «ساحلی آلپ» ایالتنده، (غراسه) قضاسنده ومرکز قضانك ۲۳ کیلومتره شمال شرقیسنده وساحل بحرده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۸۳۰ اهالیسی واردر. لیمانی کوزل اولوب، خیلی تجارتی، زیتون، پورتقال، لیمون وتوتون محصولاتی واردر. کلیتلی چیچکصویی دخی چیقاریلیر. بیوك بر فناری واردر. قدیم بر شهر اولوب، مارسلیانك اهالیٔ قدیمه‌سی اولان یونانیلر طرفندن (نیسه) نك قارشیسنده تأسیس ایدلمش اولدیغندن، «شهرك قارشیسی» معناسیله (آنتیپولیس) تسمیه اولنمشیدی. الآن اهالیٔ مملکت طرفندن (آنتیبول) تسمیه اولنور.

آنتیپاتر { (Antipater) بیوك اسکندرك جنراللرندن اولوب. اسکندر آسیا سفرینه کیتدیکنده، کندیسنی یونان وایلکنده براقش. وکندیسی مملکتی حسن اداره ایتمش ایسه‌ده، اسکندرك والده‌سی (اولیمپیا) نك انتریغه‌لریله متعاقباً عزل اولنمشیدی. اسکندرك وفاتنده، بنه مملکتك اداره‌سنی یدینه آلوب، استحصال استقلال مقصدیله سلاحه صارلمش اولان یونانیلرله غوغا ایدرك، بو اختلالی باصدیرمش؛ ومؤخراً اسکندرك چوجقلرینه وصی تعیین اولنمش ایسه‌ده. متعاقباً قبل المیلاد ۳۲۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. اسکندری زهرلتمش اولدیغی مروی ایسه‌ده، صحیح دکلدر. بونك اوغلی (قساندر) پدرینك وفاتندن صکره ماکدونیایی اداره ایتمشدر. — قساندرك اوغلی ونیماخوسك دامادی اولان دیکر بر (آنتیپاتر) برادری آنکساندر ایله معاً ماکدونیاده قبل المیلاد ۲۹۸ دن ۲۹۵ تاریخنده‌دك حکم سورمش. وبرادریله اوغراشمشدر.

آنتیپاتر { یاخود آنتیپاس (Antipater, An-tipas) فلسطین حکمدارلردن ایکنجی هرقانك وزیری اولوب، ادارهٔ امور مملکتی بسبتون الینه آلمش، واوغلی (هرود) ك حکمدارلغه صعودی اسبابنی حاضرلمشیدی. اسکندریه‌نك فتحنی تسهیل ایجون، قیصره امداد ایتمش، ومکافاةً «فلسطین مدبر اموری» عنوانی آلمشیدی. میلاددن ۴۳ سنه اول مسموماً وفات ایتمشدر.

آنتیپاتریس { (Antipatris) فلسطینده قدس ایله قیساریه آره‌سنده واقع (کفرسبا) قصبه‌سنه (هرود) طرفندن پدری (آنتیپاتر)ك نامنه نسبتله ویرلمش براسمدر. [«کفرسبا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنتیپارو { یاخود آنتیپاره (Antiparo) آطه‌لر دکیزنده یونانه تابع کیقلاده جزایرندن اولوب، (پارو) یاخود (پاره) جزیره‌سنك غرب جنوبی ساحلی قارشیسنده واقعدر، وجزیرهٔ مذکوره‌دن ایکی اوچ کیلومتره کنیش بر بوغازله آیرلمشدر. طولانی بر آطه اولوب، محیط دائره‌سی ۲۵ کیلومتره‌قدردر. اك جنوبی نقطه‌سی ۳۶° ۵۶′ عرض شمالی ایله ۲۲° ۴۴′ ۵۰″ طول شرقیده واقعدر. اراضیسی دوز ومنبت اولوب، ۱۰۰ قدر خانه‌یی جامع یالکز بر قریه‌سی واردر. آطه‌نك ایچنده واسع بر مغاره واردر، که قبه‌سندن آقان صولر کلسی حاوی اولمغله، اشکال غریبه‌ده تحجر ایدر.

آنتیپاس { (Antipas) [«آنتیپاتر» ماده‌سنه مراجعت.] — هرود آنتیپاس [«هرود» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنتیپاقسوس { (Antipaxus) یونانك جزایر سبعه طاقنه ملحق وقورفه جزیره‌سنك جنوبنده کائن (پاقسوس) آطه‌سنك جنوب شرقی ساحلی قارشیسنده بولنان قیالق بر کوچك آطه‌در.

آنتیپود آطه‌لری { (Antipodes) بحر محیط کبیرك جهت جنوبیه‌سنده وبحر منجمد جنوبی حدودنده ایصسز، صوسز وقیالق بر طاقم کوچك آطه‌لردر، که یکی زلانده منتهای جنوبیسنك ۷۴۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و ۴۹° ۲۲′ عرض جنوبی ایله ۱۷۶° ۲۲′ ۵۱″ طول شرقیده واقعدرلر. بوآطه‌لر ۱۸۰۰ تاریخ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

میلادیسنده قپودان (واترهوس) طرفندن کشف اولنه‌رق، انکلتره‌نك همان مقابلنده بولنمغله، بو اسمله تسمیه اولنمشلردر.

آنتیتام (Antietam) ممالك مجتمعه‌نك (ماریلاند) جمهوریتنده (پوتوماق) نهری تابعلرندن بر کوچك چایدر، که کنارنده ١٨٦٢ تاریخ میلادیسنده واقع محاربهٔ داخلیه اثناسنده طرفیندن یوز بیك عسکر بیننده بر جنك خونریزانه وقوعیله کسب شهرت ایتمشدر.

آنتیسانه (Antisana) آمریقای جنوبینك (اقوآدور) مملکتنده بر برکاندر، که (کیتو) شهرینك ٧٥ کیلومتره شرق جنوبیسنده و ′٣٠ °٠ عرض جنوبی ایله ′٤٤ °٨٠ طول غربیده واقع اولوب، ٥٨٠٠ متره ارتفاعی واردر. — بو برکانك اتکنده اولان (آنتیسانه) قریه‌سی ٤٠٩٠ مترەلك ارتفاعنده بولنمغله، پروده‌کی (تاقوره) وبولیویاده‌کی (قالامارقه) قریه‌لرندن صکره کرهٔ ارضك مسکون مواقعنك اڭ یوکسکیدر.

آنتیستن (Antisthène) یونان قدیم حکماسندن اولوب، «کلبیون» طریقنك مؤسسیدر. قبل المیلاد ٤٢٤ تاریخنده آتنه‌ده طوغمش، و ٧٢ یاشنده وفات ایتمشدر. ابتدا سفسطیوندن (غورجیاس) ڭ درسنه دواملە، فن بلاغته دائر درس ویرمکه باشلامشیدیسه‌ده، مؤخراً برکون سقراطك درسنده بولنمغله، تدریسدن وازکچوب، حکیم مشارالیهك شاکردانی صره‌سنه کچه‌رك، حکمت وفلسفه‌یه حصر همت ایتمشیدی. بو فیلسوف فضائل اخلاقه او قدر اهمیت ویریوردی، که دنیاده حسن اخلاقدن بیوك نعمت وسوء اخلاقدن بیوك فضیحه یوقدر اعتقادنده ایدی. حتی عادات ومراسمك چوغنه دخی قبایح نظریله باقردی. سقراط بونك حسن اخلاق خصوصنده‌کی افراط شدتیله اکلنیردی. آنتیستن خیلی تألیفات یازمش ایسه‌ده، محو اولوب، یالکز بعض فقره‌لری بولنه بیلمشدر. عربلر عندنده (انطسثانس) اسمیله معروفدر.

آنتیغوا (Antigua) آمریقاده‌کی (آنتیل) آطه‌لرینك انکلتره‌نك النده بولنانلرندن اولوب. (باربوده) نك ٥٠ کیلومتره جنوبنده و (غوآدلوپ) ڭ ٦٠ کیلومتره شمال غربیسنده، °١٧ عرض شمالی ایله ″١٧ ′٥ °٦٤ طول غربیده واقعدر. بیضوی الشکل اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٨٠ مربع کیلومتره‌در. اراضیسی آلچق وصوسز اولوب، اهالیسی یغمور صولرینی صهریجلره طوپلامق مجبوریتنده‌درلر. سواحلنده بر چوق قویلری اولوب، ساحل جنوبیسنده اولان (انکلیش هاربور) لیمانی آنتیل جزایرینك اڭ امین لیمانیدر. مرکزی اولان (سنت جون) قصبه‌سی انکلتره‌نك النده بولنان شرقی آنتیل جزایرینك دخی مرکز عمومیسیدر. باشلیجه محصولاتی شکر قامشندن عبارت اولوب، سنوی تجارتی ١٢ ملیون فرانق راده‌لرنده‌در. اهالیسی ٤٠٠٠٠ کشی قدر اولوب، یالکز ٢٥٠٠ ی بیاض وقصوری زنجیدر. آمریقاده اڭ اول بو آطه‌نك اهالیسی اسارتی لغو ایتمشلردر. جزیره لوندره‌دن نصب اولنان بر متصرف ایله بر مجلس اداره وبر مجلس منتخب طرفندن اداره اولنور. بو آطه قریستوف قولومب طرفندن کشف، و ١٦٣٢ تاریخ میلادیسنده انکلیزلر طرفندن ضبط واسکان اولنمشدر.

آنتیغون (Antigone) بیوك اسکندرك جنرالرندن اولوب، بوجهانکیرك وفاتنده ملکنی مقاسمه ایدن طوائف ملوکدندر. بونك حصه‌سنه پامفیلیا، لیکیا ایله یوقاری فریجیا یعنی تکه، منتشا، کوتاهیه وآنقره طرفلری دوشمش ایسه‌ده، بو حصه‌سیله قناعت ایتمیه‌رك، اوغلی (دمتریوس پولیورکیت) ایله برابر (پردیقاس) ڭ علیهنده تشکل ایتمش اولان اتفاقه داخل اولمش؛ و (اومن) ی قتل ایله، بونك حصه‌سی اولان بافلاغونیا وقپادوکیایی یعنی قسطمونی وسیواس طرفلرینی، ومتعاقباً بتون آناطولی ایله سوریه‌یی ضبط ایتمش؛ وبطلیوس، سلفقوس، لیسیماخوس وقساندری مغلوب ایده‌رك، قبل المیلاد ٣٠٧ تاریخنده آسیا حکمداری عنوانینی آلمشیدی. مصری دخی ضبط ایتمکه حاضرلنمقده ایکن. بطلیوس، سلفقوس، لیسیماخوس وقساندر طرفندن کندیسنه متفقاً اعلان اولنان محاربه‌ده مغلوب اولوب. قبل المیلاد ٣٠١ تاریخنده، ٨٤ یاشنده اولدیغی حالده. مقتولاً وفات ایتمشدر. (کیقلوب) مخلصیله مشهور اولوب، تواریخ عربیه‌ده (انطیقن) اسمیله مذکوردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنتیغون { قوناتاس (Antigone Conatas) دمتریوس پولیورکیتك اوغلی وآنف الترجمه آنتیغونك تورونیدر. تسالیانك (غونی) شهرنده طوغوب، قبل المیلاد ۲۷۸ تاریخنده ماکدونیایی ضبطله، حکمدارلغنی اعلان؛ وماکدونیایه کلمش اولان غالیالیلری مغلوب وطرد ایتمشیدی. (اپیر) یعنی طوسقه‌لق حکمداری مشهور (پیروس) قارتاجیلره قارشی کندیسندن امداد ایستدیکی حالده، ویرمدیکندن، پیروس ماکدونیایه سوق عسکرله مملکتی ضبط، وکندیسنی ۲۷٤ تاریخنده طرد ایتمش ایسه‌ده، پیروسك وفاتنده یعنی ایکی سنه صکره ماکدونیایه عودت؛ وبعده آتنه‌یی ضبط ایتمش‌سه‌ده، حکومت مخصوصه‌سنی ابقا ایتمشدر. ۳٦ سنه حکومتدن صکره، قبل المیلاد ۲٤۲ تاریخنده وفات ایتمشدر.

آنتیغون { دوسون (Antigone Doson) ماکدونیا حکمدارلرندن اولوب، دمتریوس پولیورکیتك تورونیدر. یکنی فلیپك وصیسی ایکن، قبل المیلاد ۲۳۲ تاریخنده حکمدارلغی غصبله، بر سنه صکره اسپارطه حکمداری (قلئومن)ه اعلان حرب ایتمش؛ وکندیسنی مغلوب ومصره فراره مجبور ایدرك، اسپارطه‌یی ضبط، ومشهور (لیقورغوس) قوانیننی لغو ایلشدر. میلاددن ۲۲۱ سنه اول وفات ایتمشدر.

آنتیغون { (Antigone) فلسطین حکمدارلرندن اولوب. ایکنجی آرسطوبولك اوغلی ایدی. فلسطینك ضبطنده پومپیوس طرفندن اخذ وتحت اسارتده رومایه سوق اولنمش ایدی. میلاددن ٤٠ سنه اول ایران حکمدارینك امدادیله ملك موروثنی استرداد ایده بیلش ایسه‌ده، اوچ سنه صکره هرود طرفندن طرد اولنمش، وبو دشمنك الینه دوشوب، طیاق آلتنده وفات ایتمشدر.

آنتیغون { قاریستلی — (Antigone de Caryste) میلاددن اوچ عصر اول یاشامش یونان علماسندن اولوب. بعض مشاهیر رجالك تراجم احوالنی وبر حیوانات کتابی یازمش ایسه‌ده. بو اثرلری محو اولوب. یالکز «حکایات غریبه مجموعه‌سی» عنوانلی دیکر براثرندن بعض فقره‌لر بولنه بیلشدر.

آنتیغونه { (Antigone, Ἀντιγόνη) یونان قدیمده تیبه حکمداری (اودیب)ك قیزی اولوب، وطنندن نفی اولنمش وایکی کوزندن کور قالمش اولان پدریله برابر نفیه کیده‌رك، کندیسنی اللندن طوته‌رق کزدیردیکیچون، پدرینه اولان محبتیله ضرب مثل حکمنه کچمشدر. برادری (پولینیکی) نك وفاتنده دشمنی (قرئون) دفننی منع ایتدیکیچون، (آنتیغونه) برادرینك صوك خدمتنی ایفا ایتمك اوزره، تیبه‌یه عودت ایتمش؛ وبونك اوزرینه حیاً احراقله محکوم اولمش ایسه‌ده، اولجه کندینی بوغه‌رق اتلاف نفس ایتمش. مشاهیر شعرای یونانیه‌دن (سوفوقل) بو وقعه‌یی بر هائله صورتنده نظم ایتمشدر.

آنتیغونیا { (Antigonia) زمان قدیمده بو اسمله برقاچ شهر وقصبه بولنوب، اك مشهورلری سوریه‌ده عاصی نهری اوزرنده واقع اولانی ایدی، که فلسطین حکمداری برنجی آنتیغون طرفندن تأسیس، ومؤخراً (سلفقوس) طرفندن تخریب، واهالیسی مداینك قارشیسنده مجدداً بنا ایتدیکی (سلفقیه) شهرینه نقل اولنمشیدی.

آنتیغونیش { (Antigonish) آمریقای شمالیده دومینیونك «یکی اسقوچیا» خطه‌سنده قضا مرکزی برقصبه‌در. که (سنت لوران) کورفزینك (سنت جورج) خلیجنه منصب بر کوچك نهرك اوزرنده و (هالیفاقس) ك ۲۲۵ کیلومتره شرق شمالیسنده واقع اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی و (ترنو) ایله پك ایشلك بر حیوانات واغنام تجارتی واردر. — قضاسنك مساحهٔ سطحیه‌سی ۱٤۲۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۲۰۰۰۰ راده‌لرنده‌در. زراعت وحیواناتی چوق برقضا اولوب، (ترنو) جزیره‌سنه کلیتلی اغنام وساده یاغ اخراج ایدر.

آنتیفان { (Antiphane) یونان قدیمك مضحکه نویس شعراسندن درت کشینك آدیدر، که بونلرك اك مشهوری میلاددن درت عصر اول آتنده یاشامش، و ۲۵۰ مضحکه یازمش‌سه‌ده، یالکز بعض پارچه‌لری بولنه بیلشدر.

آنتیفر { (Antifer) فرانسه‌نك شمالنده (مانش) دکیزی ساحلنده بر بروندر، که (سینه) نهری منصبنك ۳۰ کیلومتره شمال غربیسنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و ٤١َ ٤٩° عرض شمالی ایله ١٥" ٩َ ٢° طول غربیده واقع اولوب، ١١٠ متره ارتفاعنده بر قیادن عبارتدر.

آنتیفون (Antiphon) یونان قدیمك اصحاب سفسطه‌دن معدود حکماسندن اولوب، میلاددن ٤٧٩ سنه اول آتیقه‌نك (رامنوته) شهرنده طوغمش؛ وآتنه‌ده اختیار اقامت ایله. مورخ مشهور (توکیدید) ك معلمی بولنمشدر. درتیوز کشیدن مرکب هیئت ادارهٔ حکومتك تأسیسنه سبب اولمش، وبو حکومتك سقوطنده قبل المیلاد ٤١١ ده اعدام اولنمشدر. ایراد ایتمش اولدیغی نطقلردن اون بشی موجود اولوب، طبع، وبعض اوروپا لسانلرینه ترجمه اولنمشدر.

آنتیقوستی (Anticosti) آمریقای شمالیده (سنت لوران) نهرینك منصبنده (لابرادور) ساحلی قارشیسنده بر بیوك آطه‌در. که ٣٠َ ٤٩° عرض شمالیده واقع اولوب، جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری طول اعظمی ٢٠٠ وعرض اعظمی ٥٠ کیلومتره‌در. مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٤٠٠ مربع کیلومتره اولوب، کبك ایالتنك (ساکنی) قضاسنه ملحقدر. قیشین بوزلرك اورته‌سنده قالدیغندن، چوق اهالیٔ دائمه‌سی اولمیوب، یازین بیکرله بالیقجیلر کیدر، وموقت بر قصبه تشکیل ایدرلر. یازین اراضیسی یونجه وچیچکلرله اورتیلوب، بر باغچه صورتنی آلیر. بو آطه‌دن چیقان بالیق پك کلیتلیدر.

آنتیکیر (Anticyre) یونان قدیمك (فوکیده) خطه‌سنده (قریسا) کورفزنده بر قصبه ایدی. که چوپله دنیلن نبات طبینك حصولیله مشهور ایدی. ماکدونیالی فلیپ طرفندن تخریب اولنمشیدی. دها اسکی اسمی (کیپارسه) اولوب، بوکون (آسپرا اسپیتیا) تسمیه اولنور. — تسالیاده دخی بو اسمله بر قصبه وآطه‌لر دکیزنده بر آطه وار ایدی.

آنتیل (Antilles) بحر محیط آطلاسیده آمریقای شمالی ایله آمریقای جنوبی آره‌سنده بیوك وکوچك برچوق آطه‌لر اولوب، آمریقای شمالیدن عد واعتبار اولنورلر.

موقع و وسعتلری. — آنتیل آطه‌لری آمریقای شمالینك (فلوریده) شبه‌جزیره‌سنك اوکندن وآمریقای وسطینك (یوقاتان) شبه‌جزیره‌سی قارشیسندن باشلایوب، شرق جنوبی‌یه وبعده جنوبه طوغری امتدادله، آمریقای جنوبینك (اورنوق) منصبی قارشیسنده منتهی اولور بر اوونك صورتنده اولدرق، آمریقانك ایکی جسیم قطعه‌سی آره‌سنده بر زنجیر تشکیل ایدرلر. آمریقای وسطی‌یی تشکیل ایدن برزخله بو آطه‌لر زنجیری آره‌سنده بحر سفیده مشابه وهمان بحر سفید بیوکلکنده بر دکیز بولنیور، که اوده بحر سفید کبی ایکی‌یه منقسم اولوب، شمال طرفی (مکسیقه کورفزی) وجنوب جهتی دخی (آنتیل دکیزی) نامیله معروفدر. اصل آنتیل آطه‌لری شمالده بولنان بیوك آطه‌لرله جنوبده‌کی کوچك آطه‌لردن مرکب اولوب، آنجق شمالده بیوك آطه‌لرك خارجنده بولنان (لوقای) ونام دیکرله (باهامه) جزایر صغیره‌سیله جنوبده ونزوئلا ساحلی قارشیسنده کائن «روزکار آلتی» آطه‌لری دخی آنتیل جزایری جمله‌سندن معدوددر. بوآطه‌لرك جمله‌سی ١٠° ایله ٢٧° عرض شمالی و ٦٢° ایله ٨٧° ٢٠َ طول غربی آره‌سنده واقع اولوب، بومسافه‌نك طولی ٣٤٥٠ کیلومتره‌دن زیاده‌در. بیوك آطه‌لر درت اولوب، بونلردن (قوبه) ایله (هایتی) پك بیوك و(جامایقه) ایله (پورتو ریقو) دخی ایکنجی درجه‌ده‌در. سائرلری کاملاً کوچکدر.

تقسیم وتعدادلری. — آنتیل آطه‌لری باشلیجه اوروپا دولتلرندن برقاچنك تحت تصرفنده بولندقلرندن، ابتدا موقع و وضعیتلری وثانیا تابعیتلری اعتباریله تعدادلری لازم کلوب، بروجه آتی ایکی جدول تنظیمی اقتضا ایدیور:

١ — بیوك آنتیل جزایری

قوبه جزیره‌سی
ایسلا ده پینوس
بیوك قایمان
کوچك قایمان
قایمان براق
جامایقه
هایتی ونام دیکرله (سنت دومینغ)
غوناوه
تورتوغه
پورتو ریقو یاخود پوئرتو ریقو

٢ — کوچك آنتیل یاخود قرائب جزایری

بکر آطه‌لری
بیك یاخود قراب آطه‌لری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قولبرا
ساوانه
سنت توماس
سنت ژان
تورتوله
ویرجین غورده
آنغاده
سانتا قروز
سومبررو
«کوپك آطه‌سی»
آنغوئیلته
آنغوئیلا
اسقروب
سنت مارتن
سنت بارتلمی
باربوده
سابه
سنت اوستاش
سنت قریستوف
نویس
آنتیغوآ
مونچرات
غوآدلوب
دریزاته
«کوچك یر»
«عزیزه‌لر»
ماریه‌غالانته
دومینیق
مارتینیق
سانته لوسیه
سنت وینسان
غرنادینه
بکیا
قانوآن
قاریاقو
غریزون
غرناده
بارباده
توپاغو
ترینیداد (یعنی «اقانیم ثلثه آطه‌سی»)

۳ — «روزکار آلتی» آطه‌لری

تستیغوس
لوس قرایلس
مارغریته
تورتوغه
اورکیلا
لوس روقوئس (قیالر)
ایسلاس ده آوس (قوش آطه‌لری)
بوئن آیره
فوراسانو
اوروبه

٤ — لوقای ونام دیکرله باهامه آطه‌لری :

بیوك باهامه
بیوك آباقه
موسه
بری آطه‌لری
بمیم آطه‌لری
آندروس
اسپیریتو سانتو
نو پرویدنسه
الوترا
کت ایسلاند
کوچك سان سالواتور
واتلینغ
روم کی
لونغ ایسلاند
غرت اکزومه
غرت غوآناکی
قروکد ایسلاند
آقلین
پلاناس
سامانه
ماریغیانه

قایقوس آطه‌لری:
بیوك قایقوس
شرق قایقوس
پروویدانسیال
غربی قایقوس
آمبرغری (عنبر آطه‌سی)

ترك آطه‌لری
ایناغوآ
کوچك ایناغوآ

مساحهٔ سطحیه

جزایر	کیلومتره	اهالی
۱ — اسپانیا دولتنه تابع — (بیوك آطه‌لر)		
قوبه	۱۱۸ ۸۳۳	۱ ٥۲۱ ٦۸٤
ایسلا ده پینوس	۲ ۳۳۰	۳۰۰
پورتو ریقو	۹ ۳۱٥	۷٥٤ ۳۱۳
	۱۳۰ ٤۷۸	۲ ۲۷٦ ۲۹۷
۲ — فرانسه دولتنه تابع — (کوچك آطه‌لر)		
سنت مارتن (قسم جنوبیسی)	٥۲	۲ ۸۳۰
غوآدلوب	۱ ٦۰۳	۱۷۸ ۰۰۰
دزیراته	۲۷	۱ ٥۰۰
عزیزه‌لر	۱٤	۱ ٥۰۰
ماریه غلانته	۱٤۹	۱۳ ۰۰۰
مارتینیق	۹۸۸	۱٦۹ ۳۳۲
	۲ ۸۳۳	۳٦٦ ۰٦۲
۳ — انکلتره‌یه تابع		
(بیوك آطه‌لرده)		
جامایقه	۱۰ ۸٥۹	٥۹٦ ۳۸٥
قایمان آطه‌لری	٥۸٤	۲ ٤۰۰
(کوچك آطه‌لرده)		
بکر آطه‌لری	۱٦٥	٥ ۲۸۷

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنت قریستوف	۱۷۶	۲۹ ۱۳۷
آنکیلا	۹۱	۳ ۲۱۹
آنتیغوآ وباربوده	۴۴۰	۳۴ ۳۲۱
نویس ووردونده	۱۱۸	۱۱ ۸۶۴
مانچرات	۸۳	۱۱ ۰۹۷
دومینیق	۷۵۴	۲۸ ۸۴۰
سانته لوسیه	۶۱۴	۴۱ ۳۸۱
سنت وینسان	۳۸۱	۴۳ ۰۳۹
غرناده وغرنادینه‌لر	۴۳۰	۴۶ ۴۲۴
توباغو	۲۹۵	۱۹ ۳۶۳
ترینیداد	۴ ۵۴۴	۱۷۱ ۹۱۴
(لوقای آطه‌لرنده)		
باهامه آطه‌لری	۱۳ ۹۶۰	۴۳ ۵۲۱
ترك وقایقوس آطه‌لری	۵۷۵	۴ ۷۷۸
	۳۴ ۰۶۹	۱ ۰۹۲ ۹۷۰

۴ — دانیمارقه دولتنه تابع — (کوچك آطه‌لرده)

سنت توماس	۸۶	
سنت ژان	۵۵	۳۷ ۸۲۱
سانته قروز	۲۱۸	
	۳۵۹	۳۷ ۸۲۱

۵ — اسوج دولتنه تابع — (کوچك آطه‌لرده)

سنت بارتلمی	۲۱	۲ ۹۰۰

۶ — فلنك دولتنه تابع

(کوچك آطه‌لرده)

۱سنت مارتن (قسم جنوبیسی)	۴۷	۲ ۸۲۰
۹سنت اوستاش	۲۰	۵ ۵۴۳
سابه	۱۳	۱ ۸۸۳
(روزکار آلتی آطه‌لرنده)		
بوئن آیره	۳۳۵	۳ ۸۷۰
قوراسائو	۵۵۰	۳۱ ۳۱۹
اوروبه	۱۶۵	۴ ۱۸۵
	۱ ۱۳۰	۳۹ ۶۲۹

۷ — هایتی جزیرهٔ مستقله‌سی (بیوك آطه‌لرده)

هایتی جمهوریتی	۲۳ ۹۱۱	۸۰۰ ۰۰۰
دومینیکن جمهوریتی	۵۳ ۳۴۳	۲۰۰ ۰۰۰
	۷۷ ۲۵۴	۱ ۰۰۰ ۰۰۰

اجمال

اسپانیایه تابع جزایر	۱۳۰ ۴۷۸	۳ ۲۷۶ ۲۹۷
فرانسه‌یه « «	۲ ۸۸۳	۳۶۶ ۰۶۳
انکلتره‌یه « «	۳۴ ۰۶۹	۱ ۰۹۲ ۹۷۰
دانیمارقه‌یه « «	۳۵۹	۳۷ ۸۲۱
اسوجه « «	۲۱	۲ ۹۰۰
فلنکه « «	۱ ۱۳۰	۳۹ ۶۲۹
جزیرهٔ مستقله	۷۷ ۲۵۴	۱ ۰۰۰ ۰۰۰
جمعاً	۲۴۶ ۱۹۴	۴ ۸۱۵ ۶۷۹

طبیعت اراضیسیله هواسی. — آنتیل جزایری طبیعت اراضیجه اوچه منقسم اولوب، جنوب جهتنده بولنان کوچك آطه‌لرك اراضیسی اراضیٔ برکانیه‌دندر. وخیلی یوکسك طاغلری، نهرلری وسواحلده قوی ولیمانلری واردر. شمال جهتنده کیلرله (باهامه) آطه‌لرینك اراضیسی ایسه اراضیٔ کلسیه‌دن اولوب، نسبةً دها آلچق وصوسز اولدقلری کبی، قوی ولیمانلری دخی اولمیوب، ساحللری چتین وکیلرك یناشمه‌سنه مخاطره‌لیدر. بیوك آطه‌لرك اراضیسی ایسه اساساً غرانیتدن عبارت اولوب، غرانیت طبقه‌سی اوزرینه کلس وشیست طبقه‌لری بولنیور. آنتیل جزایری عمومیت اوزره طاغلق اولوب، طاغلرینك بعضیسی چبلاق وصرب وبعضیسی مدور واورمانلرله مستوردر. اراضیٔ برکانیه‌دن عبارت اولان آطه‌لرده دخی شمدی آتش افشان هیچ بر برکان یوغیسه‌ده، بعضلرنده دومان وچامور افرازاتی کوریلیور، وقایلیجه‌لرله معدن صولری چوق اولدیغی کبی، حرکت ارض دخی بتون آنتیل جزایرنده پك کثیر الوقوع اولوب، بو داهیهٔ طبیعیه‌دن مصاب اولمامش هیچ بر آطه یوق کبیدر.

آنتیل آطه‌لری اقالیم حاره‌دن معدود اولمغله، هوالرینك صیجاق اولمسی طبیعی ایسه‌ده، ینه حرارتلری درجهٔ عرضلرینك اقتضاسندن دوندر. بو آطه‌لرده ایکی موسم اولوب، بری تشرین اولدن مارته قدر دوام ایدن قوراقلق موسمی ودیکری دخی نیساندن ایلوله قدر سورن یاغمورلر موسمیدر. قوراقلق موسمنده وعلی الخصوص کانونلرله شباطده درجهٔ حرارت، سانتیغراد اوله‌رق، یکرمی ایکی یکرمی اوچه قدر اینر، واو موسمده هوا براق وصاغلام اولور. آنجق اراضی قوراقلقدن چاتلار ونباتات قورور. مارت ونیسانده مقدّم یاغمورلر یاغمغه باشلایوب، بردن بره اراضی تازه‌لنیر ونباتات کثیره ایله اورتیلیر. یاز موسمی ایلریلدکجه یاغمورلر چوغالوب، درجهٔ حرارت دخی ۳۶ راده‌لرینه قدر چیقدیغندن، رطوبتله حرارتك امتزاجندن کرك انسان وحیوانات وکرك نباتات حقنده مهلك بر طاقم علل وامراض ظهور ایدر، وکلیتلی حشرات مضره جانلانیر. بو یاغمورلر شدتلی ودهشتلی بوره‌لر، فرطونه‌لر، قاصیرغه‌لر وچوق دفعه حرکت ارضله دخی مترافق اولوب، علی الخصوص سفائن حقنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پك تهلكه‌ليدر. عموميت اوزره آنتيل جزايرينك هواسنى تعديل ايدن ملتم روزكارلريدر. اكثريا كوندوزين بحر محيط آطلاسيدن كلن شرق روزكارى وكيجه دخى قره‌دن غرب روزكارى اسوب. ايكيسى‌ده سرين اولدقلرندن، هوا كسب اعتدال ايدر. معهذا كيجه آچيق هواده ياتمق ويا چاليشمق مهلكدر.

نباتات ومحصولاتى. — هوانك حرارت ورطوبتى حسبيله، آنتيل جزايرينك نباتاتى دنيانك هر طرفندن زياده اولوب. ذاتاً ياپراقلر دوكلمه‌دن تازه‌لرى آچيغله، دائمى صورتده اورته‌لق زمرد كبيدر. وعلى الخصوص اورمانلرى بربرينه صارلمش صيق آغاجلرله مملودر. بو آغاجلرك اكثريسى تمرهندى كبى غايت سرت اولوب، بزجه مجهول بر چوق انواع مخصوصه‌سى واردر. بونجه وسائر اوتلرله كل، ياسمين وقرنفيل كبى چيچكلر خدايى نابت حالنده وكثرت اوزره بولنور. اوروپادن نقل وغرس اولنان اشجار ونباتاتك چوغى هواسيله امتزاج ايده‌مه‌مش ايسه‌ده، هندستاندن وآفريقادن نقل اولنانلرك جمله‌سى هواسيله امتزاج ايتمش، وبو درلو نباتات ومحصولات زياده‌سيله تكثر ايدوب، شكر، قهوه، چويد، پاموق، توتون كبى محصولات كثرتله يتيشديكى كبى، قاوون، قارپوز، موس. هندستان جوزى. آناناس وسائر بزجه اسملرى بيله مجهول انواع ميوه‌لر حاصل اولور.

حيواناتى. — آنتيل جزايرينك طيورى هر يردن زياده اولوب. غايت كوزل بعض جنسلرى واردر. سيورى سينك، قاريجه، اوروبجك، وسائر حشرات مضره هم پك چوق وهمده پك بيوك وزهرليدر. آريلر چوق وباللرى غايت لذيذدر. محلى حيوانات اهليه اولميوب، اوروپادن نقل اولنانلرى دخى اقليم وهوا ايله پك ايى امتزاج ايده‌مه‌مشدر. دكيزلرنده كرك بزجه معروف وكرك اورايه مخصوص بر چوق نوع باليقله حيوانات نباتيه وعلى الخصوص قره مرجانله آق مرجان كثرت اوزره بولنبور. (سنت دومينغ) جزيره‌سى نهرلرنده (قايمان) دنيلن بر نوع تمساح دخى واردر.

اهاليسى. — آنتيل جزايرينك قريستوف قولومب طرفندن اثناى كشفنده قوبه وسائر بيوك آطه‌لرله لوقاى آطه‌لرينك اهاليسى ساكن وملايم بر قوم اولوب، زواللیلر اون سنه ظرفنده اسپانيا وحشيلرى طرفندن كاملاً محو واتلاف اولنمشلردر. كوچك آطه‌لرله ونزوئلا ساحلى قارشيسنده‌كى جزايرك اهاليسى ايسه (قرائب) دنيلن جنكاور ومردمخوار بر قومه منسوب ايديلر. اسپانيوللرك او وقت آمريقاده آرادقلرى يالكز آلتون اولوب، بو جزايرده ايسه ذاتاً آلتون بولنمديغندن، بونلرله چوق اوغراشمامشلرسه‌ده، متعاقباً انكليز، فرانسز، فلمنكلى وسائر اوروپالى سرسريلر كلوب، اونلردن دخى آز مدت ظرفنده اثر براقمامش؛ وآنجق او صيجاق هواده كنديلرى دخى چاليشه‌مدقلرندن، آفريقادن كيلر طولوسيله زنجى اسيرلر كتيروب، آطه‌لره طولديرمغه مجبور اولمشلردى. اليوم بتون آنتيل جزايرى اهاليسنك اوچ ربعى زنجى اولوب، اساريتدن قورتلمشلردر. ديكر ربعى اوروپالى وملز اهاليدن عبارتدر. آنجق بو قاريده‌كى جدولدن دخى آكلاشلديغى اوزره، اهالى وسعت اراضى‌يه كوره اولميوب، بهر مربع كيلومتره باشنه يالكز ١٧ نفوس دوشيور.

آنتيل دكيزى { (Mer des Antilles) ونام ديكرله قرائب دكيزى (Mer des Caraïbes) كوچك وبيوك آنتيل جزايريله آمريقانك ايكى قطعه‌سنى ربط ايدن برزخ وآمريقاى جنوبينك سواحل شماليه‌سى آره‌سنده بولنان بر دكيزدر، كه عرض شمالينك ٩° درجه‌سندن ٢٢° درجه‌سنه وطول غربينك ٦٣° درجه‌سندن ٩٠° ٣٠′ درجه‌سنه‌دك ممتد اولوب، شرقدن غربه اولان بويى ٢٧٧٥ كيلومتره، وشمالدن جنوبه اولان اكى دخى اك طار محلنده ٨٩٠ واك كنيش يرنده ١٣٣٠ كيلومتره‌در. بو دكيز كنديسنك بر شعبه‌سى حكمنده اولان مكسيقه كورفزيله ٢٨٣ كيلومتره وسعتنده بر بوغازله اختلاط ايديور، كه بو بوغاز (يوقاتان) شبه جزيره‌سيله (قوبه) آطه‌سى آره‌سنده واقع اولوب. (يوقاتان بوغازى) ناميله معروفدر. بحر محيط آطلاسى ايله ايسه قوبه‌دن ترينيداد جزيره‌سنه قدر آطه‌لرك آره‌سنده اولان اون درت اون بش باشلیجه بوغازلر واسطه‌سيله اختلاط ايديور. قريباً پانامه قنالى واسطه‌سيله بحر محيط كبيرله دخى اختلاط ايده جكدر. بو دكيزك درين دكيزلردن اولوب، بعض محللرى ٤٢٠٠ مترەدن زياده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دریندر. بو دکیزی بحر محیط آطلاسیدن آیران آطه‌لرك آره‌سی یوکسك اولوب، تحت البحر بر سلسلهٔ جبال حکمنده‌در، که ذروه‌لری صویك خارجنه چیقوب، مذکور آطه‌لری تشکیل ایدیورلر.

آنتیماخوس (Antimaque) یونان قدیمك منظومه‌نویس شعراسندن اولوب، یونانیلرك ایرانیلرله ایتدکلری محاربه‌لر اثناسنده یونیانك (قلاروس) شهرنده طوغمش، و(قولوفون) شهرنده یاشامشدر. (تبایده) عنوانیله یازمش اولدیغی منظومه‌نك بعض پارچه‌لری بولنه‌بیلشدر. (قلاروس) شهری الیوم آیدین ولایتنده (زیله) دنیلن قصبه اولوب، (قولوفون) شهر قدیمی دخی اونك جوارنده ایدی.

آنتینوئوس (Antinoüs) (ایتاکی) جزیره‌سی اهالیسندن ومشهور اولیسك زوجه‌سی (پنلوپه) نك عاشقلرندن اولوب، آرقداشلرینی تلاقی اتلافه تشویق ایتمش؛ واولیس دیلنجی قیافتیله قپوسنه کیتدیکی وقت، کندیسنه غدارانه معامله ایلشیدی.

آنتینوئوس (Antinoüs) بیتنیا یعنی بروسه طرفلری اهالی ٔ قدیمه‌سندن حسن وجمالیله مشهور بر دلیقانلی اولوب، روما ایمپراطورلرندن آدریانوسك کوله‌سی ومنظوری ایدی. میلاددن ۱۳۲ سنه اول افندیسیله برابر مصرده بولندیغی اثناده نیلده بوغلمغله، ایمپراطور زیاده‌سیله متأثر اولوب، بو دلیقانلینك نامنه بر معبد بنا، وتأسیس ایتدیکی بر چوق قصبه‌لری بونك اسمیله تسمیه ایتدیکی کبی، بر چوق هیکللرینی دخی اعمال ایتدیروب، مواقع مختلفه‌ده رکز ایتمش، ورسمنی حاوی بر طاقم مدالیه‌لر یاپدیرمشدی، که بونلرك بعضیسی بولنوب، الیوم موزه‌خانه‌لرده محفوظدر.

آنتینوئه یاخود آنتینوئوپولیس (Antinoé,) (Antinoopolis) مصر قدیمك بر قصبه‌سی ایدی، که روما ایمپراطوری (آندریانوس) طرفندن آنف الترجمه (آنتینوئوس) ك غرق اولدیغی محلده ونیلك کنارنده تأسیس اولنه‌رق، ایچنده مذکور دلیقانلینك نامنه بر بیوك معبد دخی بنا اولنمش ایدی. الیوم (شیخ عباده) دنیلن قصبه‌نك محلنده ایدی. — بو اسمله مصرده دها بر قاچ کوچك قصبه وار ایدی.

آنتیواری (Antivari) آرناودلغك شمال غربیسنده و وندیك کورفزی ساحلنده واقع اولوب، اخیراً قره طاغه ترك اولنان (بار) شهرینك اوروپاجه معروف اسمیدر. ایتالیاده‌کی (باری) شهرینك قارشیسنده بولندیغیچون لسان یونانیده «بارینك قارشیسی» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر. [«بار» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنتیوپولیس (Antæopolis) مصر علیاده یعنی صعیدده نیلك ساحل یمیننده بر اسکی شهر ایدی، که الیوم (کوالکبیر) دنیلن قصبه‌در.

آنتیوپه (Antiope) اساطیر یونانیه‌یه کوره (تبه) حکمداری (نیکته) نك قیزی اولوب، ساتیر تعبیر اولنان یاری کچی ویاری انسان غریب بر حیوان موهوم صورتنه کیرمش اولان ابو الآلهه مشتری طرفندن اغفال اولنمغله، بوندن (زتوس) و (آمفیون) اسملریله ایکی اوغلی دنیایه کلمش اولدیغندن، عمجه‌سی (لیقوس) لاجل المجازاة کندیسنی قاریسی (دیرکه) یه تسلیم ایتمش؛ واوده حبس ایدوب اشکنجه‌یه قویمش ایسه‌ده، آنتیوپه قاچوب، اوغللرینه وارمش؛ وبونلر لیقوس ایله دیرکه‌یی اولدیره‌رك، والده‌لرینك انتقامنی آلمشلر. — دیکر بر (آنتیوپه) دخی کویا آمازونلرك ملکه‌سی اولوب، هرکل طرفندن مغلوب اولمش، و (تسئوس) ه واره‌رق، (هیپولیت) ی دنیایه کتیرمش.

آنتیوخوس (Antiochus) [«آنطیوخس» ماده‌سنه مراجعت.]

آنتیوخیا یاخود آنطیوخیا (Antiochia) زمان قدیمده بو اسمله بر چوق قصبه‌لر وار ایدی، که آنطیوخس تسمیه اولنان طوائف ملوکدن بعض حکمدارلرك اسمنه نسبتله تسمیه اولنه‌رق. اك مشهورلری شونلردر: ۱، سوریه‌ده (حلب ولایتنده) اولوب، الیوم (آنطاکیه) دنیلن شهر؛ — ۲، آناطولیده قونیه‌نك ۱۴۰ کیلومتره قدر جنوبنده اولوب، (آنطیوخیا آد قراغوم) دنیلن شهر؛ — ۳. سوریه‌نك شمال جهتنده اولوب، او زمان (آنطیوخیا آد طاوروم) وشمدی (عینتاب) دنیلن شهر؛ — ٤، آناطولینك (پیسیدیا) خطهٔ قدیمه‌سنده واقع اولوب، او زمان (آنطیوخیا آد پیسیدیام) ویا قیصریه وشمدی (آق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهر) دنيلن قصبه؛ — ٥، جزيره‌ده واقع اولوب، او زمان (آنطيوخيا نيسيبيس) واليوم (نصيبين) دنيلن قصبه؛ — ٦، خراسانك شمال شرقى طرفنده اولوب، يونان قديم جغرافيونك (مرجانه) تسميه ايتدكلرى مرو حواليسنده و (مرو رود) نهرى كنارنده بولنمش برشهردر، كه (آنطيوخيا مرجانه) دنيلير ايدى. مرو شهرينك عينى اولمسى محتملدر. [«آنطاكيه»، عينتاب، نصيبين» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

آنتيوس (Antæus) يونان قديم اساطيرينه كوره دكيز الهى اولان (نپتون) ايله ارضك اوغلى اولمق اوزره. بر عفريت ايمش، كه (ليبيا) يعنى برقه باديه‌سنك (ايراسه) نام محلنده ساكن اولوب، نپتونه انسان قفالرى كيكندن بر معبد تأسيس ايتمكى وعد ايتمش اولديغندن، اوراده‌ن مرور وعبور ايدنلرى اولديررمش. كويا هركول بونى دفعاتله اولديرمش ايسه‌ده، طوپراغه تماس ايدنجه. والده‌سى اولان ارض كنديسنى ينه احيا ايتديكندن، قهرمان مذكور كنديسنى هوايه قالديرمش؛ واوراده قوجاغنده صيقه‌رق اتلاف ايتمش.

آنتيوكيا (Antioquia) آنطيوخيا يعنى آنطاكيه اسمندن مأخوذ اوله‌رق، آمريقاى جنوبيده (قولومبيا) ونام ديكرله (يكى غرناطه) جمهوريتنك برايالتى واونك مركزى اولان برشهردر. آنتيوكيا شهرى (قاوقه) نهرى ساحل يسارندن ٥ كيلومتره‌لك مسافه‌ده و(مدلين) شهرينك ٦٠ كيلومتره شمال غربيسنده واقع اولوب. كرك شهر مذكورله وكرك (قاوق) نهرينك ساحل يسارنده‌كى اراضئ مزروعه ايله اختلاطنى تسهيل ايچون نهر مذكورك اوزرنده دوبه‌لر اوستنده بركوپريسى و ٨٦٤٠ اهاليسى واردر. — آنتيوكيا ايالتى مقدما. يعنى مملكت جماهير متفقه صورتنده اداره اولنوركن، بر جمهوريت اولوب. ١٨٨٥ تاريخ ميلاديسنده قولومبيا بر جمهوريت متحده حالنه قونلغله. بو خطه دخى بر ايالت حالنه ارجاع اولنمشدر. مساحهٔ سطحيه‌سى ٥٧٨٠٠ مربع كيلومتره واهاليسى ٣٦٥٩٧٤ كشيدن عبارت. واراضيسى طاغلقدر. أثناى كشفنده ٥٠٠٠٠٠ اهالئ اصليه‌سى بولنمش اولديغى مروى

اولوب، بو بيچاره‌لردن هيچ بر فرد قالمامشدر. آوروپادن منتقل اولان اهالئ جديده‌سى بيننده خيلى يهوديلر دخى بولنيور.

آنتيوم (Antium) ايتاليانك ساحل غربيسنده رومانك ٤٠ كيلومتره جنوب غربيسنده واقع بر شهر قديم ايدى، كه اسكولاب، نپتون و «طالع» الهلرى نامنه مؤسس اولان بيوك معبدلريله مشهور ايدى. اليوم خرابه‌لرك يانده (پورتو آنچيو) اسمنده بركوچك قصبه واسكله بولنيور.

آنجرا (Angera) ايتاليانك شمال جهتنده. لومبارديا خطه‌سنك (قومه) ايالتنده و(وارزه) قضاسنده، (ماجور) كولنك كنارنده وميلانك ٦٥ كيلومتره شمال غربيسنده واقع كوچك لكن غايت كوزل برقصبه اولوب، ٢٤٨٠ اهاليسى واردر.

آنجل دلا غوآرديا (Angel de la Guardia) مكسيقه‌نك شمال غربيسنده، قاليفورنيا كورفزى داخلنده وقاليفورنيا شبه جزيره‌سنك ساحل شرقيسى قارشيسنده واقع برآطه اولوب، شمال غربيدن جنوب شرقيه اولان بويى ٧٥ كيلومتره‌در.

آنجلس (Los Angeles) لوس — يعنى «ملكلر». ممالك مجتمعه‌نك جنوب غربى جهتنده‌كى جماهيردن (قاليفورنيا) جمهوريتنده برشهردر، كه همنامى اولان برقضانك مركزى اولوب، ينه همنامى اولان بر چايك اوستنده وبحر محيط كبير ساحلندن ٢٠ كيلومتره‌لك مسافه‌ده، ٣٤° عرض شمالى خط موهومنك بر آز شمالنده واقع و ٥٧٥٠ اهاليى جامعدر. هواسى غايت كوزل وصاغلام ايسه‌ده، قصبه غيرمنتظم واولرى كيرپيچدندر. ٣٥ كيلومتره جنوبنده اولان (سان پدرو) اسكله‌سنه بر دمير يولله مربوطدر. جوارنده‌كى اراضى پك منبت اولوب، كليتلى پاموق، كتن، توتون، حبوبات، پورتقال، شكر وانواع ميوه‌لر حاصل اولور. اسكيدن ايشلنمكده بولنمش اولان آلتون معدنلرى متروكدر. شهرك ١٠ كيلومتره شمال غربيسنده كليتلى بر بيتومى حاوى برصو آقار. — آنجلس قضاسى بحر محيط كبير ساحلنده واقع اولوب، شرق وشمال طرفلرى يوكسك طاغلرله محاطدر. بو طاغلردن بر قاچ نهر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آقار. داخل قضاده پك چوق آلتون، كومش، جیوه وباقر معدنلری بولنور. اهالیسی ١٥٠٠٠ كشیدن زیاده‌در. — بو اسمله (شیلی) جمهوریتنده دخی بر قصبه واردر، كه (آراوقو) ایالتنده (لابه) سنجاغنك مركزی اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی واردر.

آنجلو (Angélo) بر فامیلیایه منسوب اولمق اوزره، بر قاچ ایتالیالی رسسامك اسمیدر.

آنجلی (Angeli) ایتالیانك اون‌آلتنجی عصر میلادی شعراسندن اولوب، (پیسه) دارالفنونده معلم بولنمش، ولاتین لساننده بعض منظومه‌لر ترتیب ایتمشدر. — بو اسمله وندیكلی بر رسام دخی واردر.

آنجلینه (Angelina) ممالك مجتمعه‌نك (تكساس) جمهوریتنده بر قضادر، كه همنامی اولان بر نهرك جنوب غربیسنده واقع اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٢٨٠ مربع كیلومتره، واهالیسی ٤٠٠٠ كشی راده‌لرنده‌در.

آنجیاناقه (Antsianaka) مداغسقار جزیره‌سنك ایچ طرفنده بر سلسلهٔ جبال وبو سلسله‌نك شرق طرفنده بر بیوك خطه‌در، كه غرباً (آمبو همیانغارو) سلسله‌سیله محاط ومحدوددر. بو خطه (هووه) دنیلن قومك تحت حكمنده اولوب، پاموق محصولاتی واغنامی پك‌چوق ایسه‌ده، هواسی آغرجه‌در. اورته‌سنده (فوسیووله) اسمیله بر كول، وبو كولك ایچنده‌كی آطه‌نك اوزرنده (رانهینادرو) نامیله بیوك بر قریه واردر، كه خطه‌نك مركزیدر. آنجیاناقه سلسلهٔ جبالی ایسه جزیره‌نك ساحل شمالیسنده‌كی «عنبر برونه» قدر ممتد اولور.

آنجیو (Anzio) ایتالیانك ساحل غربیسنده و (والری) شهرینك ٣٠ كیلومتره جنوبنده همنامی اولان بر برونك جوارنده بر قصبه واسكله‌در. اطرافنده (آنتیوم) شهر قدیمنك خرابه‌لری كورینور.

آند (Andes) بونامه برزخدن تاپاتاغونیانك منتهای جنوبنه‌دك شمالدن جنوبه وآمریقای جنوبینك جهت غربیه‌سنده وبحر محیط كبیر سواحلیله متوازیاً اوزانان بیوك بر سلسلهٔ جبالدر، كه آمریقای شمالی و وسطیٰ‌یی دخی بریاندن بریانه شق ایله بو قطعهٔ جسیمه‌نك منتهای شمال غربیسندن منتهای جنوبنه‌دك ممتد اولان بیوك سلسله‌نك نصف جنوبیسی حكمنده‌در.

آند سلسله‌سی آمریقای جنوبینك منتهای جنوبندن باشلایوب، پاتاغونیانك صوقوق وحزین سواحلی بوینجه بر تك صیرت صورتنده اوزانه‌رق، ٤٤° عرض جنوبیده شیلی‌یه دخول ایله، كیتدكجه یوكسلمكه باشلایه‌رق، ٣٢° ٤١′ عرض جنوبیده بتون سلسله‌نك اك مرتفع ذروه‌سی اولان (آقونقاغوا) شاهقه‌سنی تشكیل ایدر. ٢٣° عرض جنوبیده بولیویا حدودینه كیرنجه، جنوبدن شماله اولان استقامتنی براز تبدیل ایله، شمال غربی‌یه طوغری دونمكله برابر، ایكی صره‌یه آیریله‌رق، بو ایكی صره‌نك بیننده (دزاغوآدرو) نامیله معروف مرتفع بر حوضه تحصل ایدر. بو حوضه یكی دنیانك بر تیبتی حكمنده اولوب، فرانسه‌نك اوچ ربعی وسعتنده اولدیغی حالده، حذای بحردن ارتفاعی ٤٠٠٠ متره‌دن آشاغی دكلدر. بو واسع حوضه‌نك اقصای شمالنده ارتفاعجه دنیانك ایكنجی موقع مسكونی اولان (پوتوسی) قصبه‌سی وبر اوجنده دخی اسكی (اینقا) لرك پایتختی اولان (قوزقو) شهری، وبو ایكی شهرك آره‌سنده‌ده آمریقای جنوبی كوللرینك اك بیوكی اولان (تیتیقاقه) كولی بولنیور، كه دنیانك اك مرتفع كولیدر. آند سلسله‌سنك ایكی صره‌سی بو حوضه‌یی دائراً مادار احاطه ایدوب، اطرافنده (ساهامه)، (سوراته)، (ایلیمانی) شاهقه‌لرینی تشكیل ایدر. ١٠° ٣٠′ عرض جنوبیده واقع اولان (پاسقو) كومش معدنی جوارنده آند سلسله‌سندن دها بر صره آیریله‌رق، اوچ صره‌سی متوازیاً (اقوآدور) حدودینه طوغری اوزانیرلر. آنجق ارتفاعلری براز تناقص ایدر. اقوآدور حدودنده ینه ایكی صره‌یه منحصر قالیرسه‌ده، ارتفاعی آرتوب، تام خط استوانك آلتنده (شیمبوراچو) و(قوتوپاقسی) دنیلن ایكی جسیم وغایت مرتفع بركانك اطرافنده برچوق بركانلر، وبو بركانلر دائره‌سنك اورته‌سنده مشهور (كینو) وادیسی بولنیور. اقوآدورك شمال طرفنده ایكی صره برلشوب، جسیم وغایت مرتفع بر تك صره حاصل اولور، وبو حالده قولومبیا حدودینه كیررسه‌ده، اوراده ینه اوچ صره‌یه آیریلوب، یلپازه صورتنده آچیلیر. بو اوچ شعبه‌دن شرق طرفنده بولنانی (ماندلنه) نهرینك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شرقنده اولوب، اورنوق ایرماغنه بر چوق نهرلر دوکر، و ۱۰° عرض شمالیده قاراقه طاغلرینه منتهی اولور. (ماندلنه) ایله (قاوقه) نهرلری آره‌سنده اولان وسطی شعبه‌نك اك مرتفع محلی (تونیما) برکانیدر، که خط استوانك شمالنده‌کی ذروه‌لرك اك یوکسکی اولوب، ۵۶۱۶ متره ارتفاعی واردر. بو شعبه کیتدکجه اینه‌رك آنتیل دکیزی سواحلنه قدر ممتد اولور. قاوقه نهریله بحر محیط کبیر ساحلی آره‌سنده اولان غربی شعبه‌سی ایسه (داریان) برزخندن آمریقای وسطی‌یه داخل اوله‌رق، آمریقای شمالی سلسله‌سیله کسب ارتباط ایدر.

۵۳° عرض جنوبیده واقع ماجلان بوغازندن ۸° عرض شمالیده واقع داریان برزخنه قدر (آند) سلسله‌سنك طولی ۷۲۰۰ کیلومتره‌در؛ اك کنیش محلنده عرضی ۳۰۰ کیلومتره‌یه قریب. واك طار محلنده دخی ۹۰ کیلومتره‌در. صرتنك بحر محیط کبیر ساحلندن اك زیاده تبعد ایتدیکی محل شیلیده ۳۵° ایله ۴۰° عرض جنوبی آره‌سنده اولوب، اوراده ساحلدن ۲۶۰ کیلومتره اوزاقدر. اك زیاده تقرب ایتدیکی محل دخی ۱۸° عرض جنوبیده اولوب. اوراده صرتی ساحلدن آنجق ۳۰ کیلومتره‌لك مسافه‌ده‌در. بو اوزون سلسله‌نك اقسامی چکدیکی مملکتلرك اسملرینه اضافتله تفریق اولنه‌رق، اك مرتفع ذروه‌لرینك ارتفاعی بر وجه زیردر:

شیلی و آرژانتین (آند) سلسله‌سی

آقونقاغوآ	ذروه‌سی	٦٨٩٤	متره
توپونغاتو	»	٦٧١٩	»

بولیویا (آند) سلسله‌سی

ساهامه	»	٦٨١٢	»
پارنیاقوته	»	٦٦١٤	»
یوماراپه	»	٦٦١٣	»
نوادوده سوراته	»	٦٤٩٠	»
نوادوده ایلیمانی	»	٦٤٥٦	»

پرو، اقوادور، قولومبیا و وزونلا (آند) سلسله‌لری

شیمبورازو	ذروه‌سی	٦٥٣٠	متره
میستی ده آرکیپا	»	٦١٩٠	»
شیپیقانی	»	٦٠١٨	»
قایامبه اورقو	»	٥٩٥٤	»
آنتیسانه	»	٥٨٣٣	»
قوتوپاقسی	»	٥٧٥٢	»
پیشوپیشو	»	٥٦٧٠	»
تولیما	»	٥٥١٥	»
ایلینیسا	»	٥٣١٤	»
اینشوقایو	»	٥٢٤٠	»
پوراسه	»	٥١٩٢	»
پیشینشا	»	٤٨٥٣	»
نوادوده قورازون	»	٤٨١٤	»
نوادو ده مریدا	»	٤٥٨٠	»

(آند) سلسله‌سنك خط استوایه قریب اولان محللرنده ٤٨٠٠ متره‌دن یوکسك اولان یرلری دائمی صورتده قارله مستور اولوب، جنوبه طوغری کیتدکجه دائمی قارلرك حدودی آشاغی اینه‌رك، شیلیده ٢٥٠٠ متره‌دن یوکسك اولان یرلری دائمی قارلرله مستوردر. عمومیت اوزره سلسله‌نك شرق جهتنده قارلر دها چوق اولوب، دها آشاغی‌یه قدر اینر. خط استوایه قریب اولان محللرنده دخی هوا ارتفاعله کسب اعتدال ایدیورسه‌ده، الکتریق زیاده اولوب، اکثریا کیجه‌لری مدهش بوره‌لر ظهور ایدر، وبعض یرلرده کثرتله طولو یاغار. سلسله‌نك مرتفع محللرنده کیجه‌لر غایت کوزل اولوب، علی‌الخصوص خط استوا جوارلرنده کوك یوزی زیاده‌سیله مائی ویلدیزلر پك پارلاق کورینور.

آند سلسله‌سنك اساسی غرانیتدن عبارت اولوب، باشلیجه سواحلده چیلاق حالنده کوریلن بو طبقهٔ ابتدائیه‌نك اوستنده کلس، شیست، میقا شیست، پورفیر وبازالت طبقه‌لری دخی تشکل ایتمشدر. پورفیر وبازالت اراضیسی بعض محللرده ستونلر وديوارلر صورتنده کوزیلوب، طاغلره جسیم سرایلر خرابه‌لری شکلنی ویرر. مستحاثاتی نسبةً آز ایسه‌ده، ینه آمریقایه مخصوص بر چوق حیوانات مستحاثه، وعلی‌الخصوص ٢٣٠٠ و ٢٨٧٥ ارتفاعلرنده (ماموت) دن چوق فرقلی بر نوع جسیم فیل مستحاثه‌لری بولنمشدر. معادنی ایسه پك چوق اولوب، آمریقا طاغلری دنیانك اك چوق معادنی حاوی اراضیسی دیمك اولمغله، آند سلسله‌سنك هر طرفنده وعلی‌الخصوص پرو وبولیویاده پك چوق معادن بولنمقده‌در. بو سلسله‌نك اك کثرتلی معدنلری کومش وباقیر اولوب. بعض طرفلرده کرك یر آلتنده وکرك ریزه حالنده اوله‌رق نهرلرك صولرنده آلتون بولندیغی کبی، جیوه وسائر معدنلر دخی بولنور.

آند سلسله‌سنده ٥٠ قدر برکان بولنوب، بونلرك ٢٠ سی اقوادورك مرکزی اولان (کیتو) شهرینك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اطرافنده‌در، كه بونلرك ٣ ی الآن آتش‌افشان، ٥ ی سكونتده و ١٢ سی سونمش حالده‌در. پرونك جنوب طرفیله بولیویاده وعلی‌الخصوص (تیتیقاقه) كولنك غرب طرفنده دخی ١٦ برکان بولنیور. شیلینك شمال وجنوب طرفنده دخی ایكی صره برکانلر واردر.

آند سلسله‌سنك مرتفع ذروه‌لری آره‌لرنده برچوق بوغازلر وچكیدلر وار ایسه‌ده، بونلرك ارتفاعلری ٣٠٠٠ متره‌دن زیاده اولمغله، شدت برودت طبیعی اولدیغی كبی، اكثریسنك یوللری دخی چكی یولندن عبارت اولوب، صرب واوچوروم محللردن چكلمه‌یكیچون، اكثریا بو یوللره آلیشمش اولان یرلیلر بینك حیوانی خدمتنی ایفا ایدرلر. معهذا آند سلسله‌سنك مرتفع محللرنده جابجا دمیر یوللر یاپلقده اولدیغندن، كیتدكجه انسان آرقه‌سنده سیاحت ایتمك احتیاجی دها آز كورلمكده‌در. ایكی دمیر یول خطی دخی آند سلسله‌سنی قطع ایده‌رك، بحر محیط آطلاسی سواحلنی بحر محیط كبیر سواحلیله ربط ایتمك اوزره‌در. دردست انشا اولان بو ایكی خطدن بری قولومبیاده ودیكری دخی شیلی ایله آرجنتین آره‌سنده واقعدر.

آند سلسله‌سنك سرمدی قارلرله مستور اولان مرتفع محللرینك آلتی یعنی موقتاً قارله مستور اولان یرلری نباتاتدن خالی اولوب، صرب قیالرله قورو بایرلردن عبارتدر. دها آشاغیده بر طاقم قبا اوتلر یتیشیر، كه بو یرلر آمریقانك (غوآناقو) و(ویغونیه) دنیلن وچكی ایله دوه آره‌سنده اولان حیوانات مخصوصه‌سنك مرعالری اولوب، اسپانیوللر بیننده (پارامو) اسمیله معروفدرلر. بو اراضینك آلت طرفنده یعنی ٤٠٠٠ ایله ٣٠٠٠ متره ارتفاعلری آلتنده یالكز پته‌تس یتیشیور. دها آشاغیده آرپه، صكره بغدای، صكره مصر حاصل اولور. اك قابل سكنی یرلری ١٠٠٠ ایله ٢٠٠٠ متره ارتفاع آره‌سنده بولنانلر اولوب، بو محللرده قهوه، شكر قامشی، پاموق وانواع میوه‌لر یتیشیر. بیك متره‌دن آشاغی اولان یرلرك محصولاتی پك چوق اولوب، آمریقایه مخصوص اولان آناناس ومانیوقه ایله موس، قاقائو. پورتقال وسائر انواع میوه‌لر حاصل اولور. آند سلسله‌سنك آشاغی محللرنده خرما آغاجلرینك انواعی بونوب، دها یوقاریده قینه قینه آغاجلری پك كثرتلیدر. دها یوقاریده جسیم میشه آغاجلری وسائر اشجار بولنوب، ارتفاع ٣٠٠٠ متره‌یی تجاوز ایدنجه، اشجار سیرك بولنوب، یالكز بعض چالیلر بولنور، ونهایت اونلر دخی كسب ندرت ایده‌رك، یوقاریده ذكر اولنان (پارامو) لره كیریلیر. ٣٧° عرض جنوبیدن یوقاری اولان یرلرده (آند) سلسله‌سنك اتكلری وآلچق تپه‌لری صیق اورمانلرله مستور اولوب، بو اورمانلرك آره‌لرنده كوزل كوللر وبحر محیط آطلاسی‌یه دوكیلور نهرلر چوقدر. آمریقانك اسوبحره‌سی دنیله بیلن بو محلده یازین هوا سرین وقیشین دخی معتدلدر.

آند سلسله‌سنك ١٠٠٠ متره‌دن آشاغی اولان اتكلرنده تمساخ بالیقلریله بوآ دنیلن جسیم ییلانلر، زهرلی بیوك اوروجكلر، آمریقایه مخصوص آرسلان وقپلان نوعلری، بر نوع كوچك كیك، انواع میمونلر وپاپاغانلرله سائر كوزل قوشلر كثرت اوزره‌در. بیك ایله ایكی بیك متره‌لك ارتفاع آره‌سنده ییلان وتمساح بالیغیله آرسلان وقپلان نوعلری مفقود اولوب، (تاپیر) دنیلان حیوانله آمریقایه مخصوص دیكر بعض حیوانلر بولندیغی كبی، (شیق) دنیلن بر نوع سیوری سینك دخی انسانلری وحیواناتی پك راحتسز ایدر. ایكی بیكله درت بیك متره آره‌سنده اولان ارتفاعلرده آمریقایه مخصوص بر نوع بیوك كیكله بر نوع سیاه آیی وسائر بعض حیوانات كثرتله بولنور. درت بیكله بشبیك متره آره‌سنده اولان ارتفاعلرده آمریقانك اغنام وصیغر ودوه‌لری حكمنده اولان (غوآناقو)، (ویغونیه) و (آلپاقا) دنیلن حیوانلر بیوك سوریلر حالنده كزرلر؛ (لامه) دنیلن دیكر بر نوع حیوان ایسه یالكز مأنوس حالنده بولنمقده‌در. دها یوقاریكی محللرده حیوانات ونباتات بولنمیوب، یالكز قره‌قوش دائمی صورتده قارلرله مستور اولان ٦٥٠٠ متره‌لك ارتفاعلره قدر چیقار.

آندالغالا (Andalgala) آمریقای جنوبیده آرجنتین جمهوریتنك (قتامارقه) ایالتنده سنجاق مركزی بر قصبه‌در، كه قتامارقه شهرینك ١٢٠ كیلومتره شمالنده و ١٠٢٥ متره‌لك ارتفاعده واقع اولوب، ٣٠٧٣ اهالیسی، وجوارنده‌كی معدنلر حسبیله خیلی اهمیتی واردر. — سنجاغنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٢٠٨٣٦ مربع كیلومتره اولوب، یكرمی سنه اول یالكز ٧٠٣٥ اهالیسی وار ایدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آندلوسیا { (Andalousie) واسپانیولجه (Andalucia) اسپانیانك جهت جنوبیه‌سنده بر بیوك خطه‌در، كه وقتیله اسپانیایی فتح ایله بر آز زمان تحت اداره‌لرنده طوتمش اولان (واندال) قومنك اسمندن مشتق اولوب، عربلر بو اسمی (اندلس) صورتنه تحویل ایله بتون اسپانیایه تعمیم ایتمشلردر. [«اندلس» ماده‌سنه مراجعت.]

موقع وحدود ومساحه‌سی. — آندلوسیا خطه‌سی اسپانیانك قسم جنوبیسندن عبارت اولوب، (سیرا مورنا) سلسلهٔ جبالیله آق دكیز وبحر محیط كبیر آره‌سنده واقع، و قرطبه، اشبیلیه، غرناطه وجیان مملكتلرینی جامعدر. شمالاً (استرمادور) و(مانشه) خطه‌لریله محدود اولوب، اكثر محللرده (سیرامورنا) صرتیله بو ایكی خطه‌دن آیرلمشدر؛ شرقاً (مرسیه) خطه‌سیله؛ جنوباً آق دكیز، سبته بوغازی وبحر محیط آطلاسی ایله؛ غرباً دخی پورتكیزك (آلغارو) ویاخود (الغرب) و (آلمتیو) ایالتلریله محدود اولوب، اكثر محللرنده (وادئ یانه) ایله پورتكیز طوپراغندن آیرلمشدر. عرض شمالینك ٣٦° درجه‌سندن ٣٨° ٤٢′ درجه‌سنه، وطول غربینك ٤° ٢′ ١٥″ درجه‌سندن ٩° ٣٧′ درجه‌سنه قدر ممتد اولوب، شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه طوغری اولان طول اعظمی قوش اوچشی حسابیله ٣٦٠ وعرض اعظمی ١٨٠ كیلومتره‌در.

هیئت عمومیه‌سی، جبال وانهاری. — آندلوسیا خطه‌سی باشلیجه (وادئ كبیر)ك حوضه‌سندن عبارت اولوب، بو حوضه شمالاً (سیرا مورنا) یعنی «قره طاغ». وجنوباً دخی (سیرا نواده) یعنی «قارلی‌طاغ» سلسله‌لریله محاطدر؛ شرق طرفندن بو ایكی سلسله (ساغره) اسمنده بر طاغله مربوطدر، كه بو طاغك غربی اتكلرندن وادئ كبیر وشرقی اتكلرندن دخی (شقوره) نهری نبعان ایدیور. غرب جنوبی جهتی ایسه آچیق اولوب، حوضه‌نك صولری اورادن بحر محیط آطلاسی‌یه دوكیلور. (سیرا نواده) سلسله‌سنك جنوبی اتكلری آق دكیز سواحلنه‌دك ممتد اولوب. ساحل بوینجه طار بر مائله تشكیل ایدرلر. مورنا سلسله‌سنك اك مرتفع محلی ١٦٧٦ متره‌دن زیاده دكل ایسه‌ده، سیرا نواده بوندن چوق دها یوكسك اولوب، اك مرتفع ذروه‌سی اولان (مولحسن) وده‌ا طوغریسی (مولی حسن) طاغنك ارتفاعی ٣٥٥٤ متره، یعنی پیرنه سلسله‌سنك اك مرتفع ذروه‌سندن ١٥٠ متره زیاده‌در. وادئ كبیر كرك سیرا مورنا وكرك سیرا نواده‌دن بر چوق نهرلرك صولرینی طوپلایه‌رق، شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایله، قرطبه واشبیلیه‌نك ایچندن كچدكدنصكره، قادیس قربنده بحر محیط آطلاسی‌یه منصب اولور. تابعلرینك اك بیوك واك مشهوری غرناطه‌نك ایچندن كچن (شنیل) نهریدر. بحر محیط كبیره دیكر بر قاچ نهر دخی دوكلدیكی كبی، آق دكیزه‌ده سیرا نواده‌دن اینن بعض چایلر دوكیلور.

هواسی، محصولاتی. — آندلوسیانك یوكسك طاغلری صوئوق وعلی‌الخصوص سیرا نواده‌نك شاهقه‌لری یاز قیش قارله مستور اولوب، پك آلچق یرلری وعلی‌الخصوص سواحلی دخی پك صیجاق ایسه‌ده، طاغلرك اتكلری ونهرلرك وادیلری دنیانك اك كوزل هواسیله ممتاز اولوب، یازین پك صیجاق اولمدیغی كبی، قیشین دخی نادراً قار یاغوب، هوا معتدل وغایت كوزلدر. غرناطه اووه‌سی وشنیل وادیسی دنیانك اك كوزل یری عد اولندیغی كبی، اشبیلیه وقرطبه اووه‌لریله وادئ كبیر وادیسنك سائر طرفلری دخی كوزللكده اوندن كری قالماز. بو خطه‌نك بغدای وسائر حبوباتی اهالئ مملكته كفایت ایده‌جك مقدارك ایكی مثلندن زیاده اولدیغی كبی، زیتون، پورتقال، لیمون، اوزوم، پاموق، ایپك وسائره محصولاتی دخی پك چوق اولوب، زیتون یاغیسی وشرابی دخی مشهوردر. هرنه‌قدر كه كرك زراعتی وكرك صنایعی عربلرك خروجندن صكره كلی تدنی ایدوب، اهالئ حاضره‌سی پك چالیشقان اولمدیغندن، كرك محصولات زرعیه وكرك ایپك وسائره اراضینك درجهٔ استعدادندن پك دون بر مقدارده یتیشدیرلمكده ایسه‌ده، هوا وطوپراغك كوزللكی حسبیله ینه احتیاجات محلیه‌دن چوق دها زیاده محصولات آلنمقده‌در. بو خطه‌نك آتلری دخی اسكیدن بری مشهوردر.

تقسیماتی. — حكومت اسلامیه‌نك اواخرنده، اسپانیانك هر طرفنده اولدیغی كبی، بو خطه‌ده دخی بر طاقم كوچك ومستقل امارات اسلامیه تشكل ایدوب، خرستیانلرك استیلاسندن صكره بتون اسپانیا بر حكومت تشكیل ایتدیكی حالده دخی، بو امارتلرك

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اسملری باق قالوب، آندالوسیا قرطبه، جیان، غرناطه واشبیلیه حکومتلری نامیله درده تقسیم اولنمشیدی. مؤخراً اسپانیانك تقسیمات جدیده‌سی صره‌سنده قرطبه وجیان حکومتلری ینه حدود قدیمه‌لریله برر ایالت اتخاذ اولنمشلرسه‌ده، غرناطه واشبیلیه حکومتلری پك بیوك اولدقلرندن، اوچر ایالته تقسیم اولنمغله، الیوم جمعاً بروجه زیر سکز ایالته منقسمدر :

تقسیمات قدیمه	تقسیمات جدیده	مربع کیلومتره	اهالی
اشبیلیه	اشبیلیه	١٤ ٠٦٢	٥٢٣ ٢٢٧
	هوئوله	١٠ ١٣٧	٢٢٣ ٩٨٩
	قادیس	٧ ٣٤٢	٤٣١ ٧٦٣
قرطبه	قرطبه	١٣ ٧٢٦	٤٠١ ٦٦٠
جیان	جیان	١٣ ٤٨٠	٤٣٢ ٦٣٤
غرناطه	غرناطه	١٢ ٧٦٨	٤٧٨ ٨٤٦
	المریه	٨ ٧٠٣	٣٥٧ ٤٣٠
	ملاقه	٧ ٣٤٨	٥١٨ ١١٤
جمعاً آندالوسیا خطه‌سی		٨٧ ٥٦٦	٣ ٣٦٧ ٦٦٣

بو خطه‌نك شمدیکی حالده اك بیوك شهری ملاقه واك معمور وتجارتگاه شهری دخی (قادیس) ایسه‌ده، قرطبه، غرناطه واشبیلیه شهرلری حکومت اسلامیه زمانده‌کی بیوکلکلری وحاوی اولدقلری ابنیه وسائر آثار عتیقه حسبیله اسپانیانك برنجی شهرلرندن عد اولنمقده‌درلر. المریه اسکله‌سنك حکومت اسلامیه زماننده حائز بولنمش اولدیغی اهمیت تجاریه خیلی تدنی ایتمشدر.

احوال تاریخیه‌سی. — بو خطه پك اسکی بر زماندن بری کسب تمدن ومعموریت ایدوب، استرابون وسائر بعض اسکی جغرافیون ومورخینك روایتنه کوره، یوناندن اول مدنیته نائل اولمشیدی. اك اول فنیکه‌لیلر او وقت (توردتان) ویا (توردله) تسمیه اولنان بوخطه‌یه یناشوب، تجارت ایتمکه باشلامش، وحتی سواحلنده کندیلرینه مخصوص بعض قصبه‌لر دخی تأسیس ایتمشلردی. بعده فنیکه‌نك بر شعبه‌سی اولان قرتاج اورایه دها یقین بولنمغله، قرتاجلیلر بو نقطه‌یی کاملاً ضبط ایتمشلردی. میلاددن ایکی عصر اول روما‌لیلر، توسیع ممالك ایتدکلری صره‌ده، بر چوق محاربه‌لردن صکره، بو قطعه‌یی دخی ضبط ایتمش؛ و وادئ کبیره (بتیس) وبو نهره نسبتله بو قطعه‌یه دخی (بتیا) اسمنی ویرمشلر ایدی. روما‌لیلردن صکره اسپانیانك سائر طرفلریله برابر بو خطه دخی شمالدن هجوم ایدن اقوام وحشیه‌نك الینه پچوب، اوصره‌ده سکز اون سنه دخی (واندال) دنیلن قومك الینه پچمش؛ وبعده (غوت) لر طرفندن ضبط اولنه‌رق، فتوحات اسلامیه دورینه دکین اوچ عصر اونلرك النده قالمشیدی.

هر نه قدر آندالوسیا ویا اندلس اسمنك بوقومك اسمنه نسبتله (واندالوسیا) دن غلط اولدیغی مظنون ایسه‌ده، واندالرك اوراده پك آز وقت طوردقلرینه، واونلرك فتحندن فتوحات اسلامیه دورینه دکین مرور ایدن اوچ عصرده یازلمش اولان تواریخ وسائر آثارك هیچ برنده بو اسمه تصادف اولنمدیغنه باقیلیرسه، بو اسمك اك اول عربلر طرفندن استعمال اولندیغی آکلاشیلیر؛ آنجق عربی بر اسم اولمدیغی دخی ظاهر اولدیغندن، و واندالر اسپانیادن مغرب وسائر بربر ممالکنه تجاوز ایتدکلرندن، بربرلرك «واندالر مملکتی» معناسیله اسپانیایه واندالوسیا ویا آندالوسیا اسمنی ویرمش، وعربلرك بو اسمی بربرلردن آلمش اولملری ملحوظدر. اوحالده الیوم اسپانیوللر عندنده مستعمل اولان آندالوسیا اسمنك (اندلس) اسم عربیسندن مأخوذ اولمسی اقتضا ایدر. عربلر بو اسمی بتون اسپانیایه ویردکلری حالده، اسپانیوللرك بونی شبه جزیره‌نك یالکز قسم جنوبیسنه حصر وتخصیص ایتملرینه کلنجه، بونك سببی شودرکه: عربلر اسپانیانك شمال طرفلرینی فوت ایتدکدن صکره، قرطبه واشبیلیه ده وعلی الخصوص غرناطه‌ده دها خیلی وقت حکومت سوردکلرندن، اسپانیایه ویردکلری اندلس اسمی دخی قلمرولرینك حدودیله برابر کری‌یه چکیله چکیله یالکز بو خطه‌یه منحصر قالمشدر. بو ملاحظه‌یه مبنی بو کتابك متننده (آندالوسیا) اسمنك « نفس اندلس » تعبیریله ترجمه‌سی مناسب کورلمشدر.

هر حالده، بو قطعه حکومت اسلامیه زماننده دارالملك اتخاذ اولنان قرطبه وغرناطه شهرلرینی حاوی اولوب، هواسی وقوهٔ انباتیه‌سی دخی صورت مطلوبه‌ده بولندیغندن، واك اول ضبط اولنوب اك صکره الدن چیقان بر خطه اولدیغندن، عربلر اك زیاده بو خطه‌یه اهمیت ویرمش، وبونك عمران وتزیینته محیر عقول اوله‌جق بر همت صرف ایتمشلردی. بو خطه‌ده روما‌لیلرك آثاری حکمسز بر حالده قالوب، آثار اسلامیه هر برقاریش طوپراقده رونما اولمقده‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قرطبه، غرناطه، اشبیلیه، المریه، ملاقه وسائر شهرلرده عربلرك ایشی اولان نیجه ابنیهٔ مشهوره بولندیغی کبی، اساساً عربلر طرفندن بنا ایدلمش نیجه شهر وقصبه وقلعه‌لرك خرابه‌لری دخی هر طرفده کورلمکده، وحالا بو کون بتون بو خطه بر مملکت اسلامیه طرز وصورتنی ابراز ایتمکده‌در. بو قاریده صایلان شهرلردن بعضیسنك حکومت اسلامیه زماننده بر ملیوندن زیاده اهالیسی اولوب، مملکت کثیرالنفوس شهر وقصبه وقریه‌لرله مملو بولنمش اولدیغی حالده، خرستیانلرك استیلاسی اوزرینه، اکثری اسلام وعرب اولان اهالیٔ قدیمه انواع مظالمله محو واتلاف ویا طرد وتبعید اولندقلرندن، شهر وقصبه‌لرك اهالیدن خالی قالملری طبیعی ایدی. علم ومعرفت وهنر وصنعت وزراعت ایسه اهل اسلامك الندہ بولندیغندن، بونلرك محو وپریشان اولمسی اوزرینه، مملکت بر ویرانه حالنده قالوب، اقلیم وهوا واراضینك کوزللکیله غیر متناسب بر تدنی حاصل اولمش، که الی یومناهذا دوام ایدوب کیتمکده‌در. [« اندلس » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آندالوسیا (Nouvelle Andalousie) — یکی [« قومانه » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آندامارقه (Andamarca) پرونك (جونن) ایالتنده و(نیما)نك ۳۰۰ کیلومتره شرقنده آمازون حوضه‌سی داخلنده برقصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر. — بولیویانك (اورورو) ایالتنده دخی بو اسمله بر قصبه واردر.

آندامان (Andaman) بنکاله کورفزینك آچیقلرنده وشرق طرفنده بر طاقم آطه‌لردر. که درت بیوك وبرچوق کوچك آطه‌لردن مرکب اولوب، ′۳۰ °۹۰ طول شرقیده و°۱۰ ′۲۵ ایله ′۳٤ °۱۳ عرض شمالی آره‌سنده واقعدرلر. بونلرك اك اهمیتلیلری شمال طرفنده‌کی (بیوك آندامان) ایله (کوچك آندامان) جزیره‌لریدر. برنجیسی ۲۳۰ کیلومتره طولنده اولوب، طار بوغازلرله آیرلمش اوچ آطه‌دن مرکبدر، که شمالی وسطی وجنوبی اسملریله تفریق اولنورلر. بونلرك اکلری ۲۸ کیلومتره‌دن زیاده دکلدر. کوچك آندامان ایسه جنوبی آندامانك جنوبنده اولوب. بویی ٤٨ واکی ۲۵ ونهایت ۲۸ کیلومتره‌در. بو درت جزیره‌نك اطرافنده بولنان کوچك آطه‌لرك باشلیجه‌لری: شمالی آندامان ایله (نغرایده) بورونی آره‌سنده ویاری یولده واقع اولان (پرپاریس)؛ بو آطه ایله بیوك آندامان آره‌سنده اولان « قوقه آطه‌لری »؛ بیوك آندامانك اطرافنده اولان (لاندفال)، اینترویف، « بیوك قره قول » وسائره؛ جنوبی آطه‌نك ساحل جنوبیسی قارشیسنده بولنان (بوتلاند)؛ (دوتقان) بوغازنده اولان « بش آطه‌لر »، « همشیره‌لر »، « قرداشلر » و« کوچك قره‌قول » آطه‌لریدر. بو جزایرك اطرافنده دها چوق قیالر وصیغلر واردر، که سفائنك تقربی حقنده پك تهلکه‌لیدر. بتون بو جزایرك مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٦۰۰ مربع کیلومتره قدر تخمین اولنمشدر.

بو آطه‌لرك آراضیسی عمومیت اوزره طاغلق اولوب، شرق طرفلری دیکجه وصرب وغرب طرفلری سطح مائل صورتنده‌در. بو طاغلرك اك یوکسکی بیوك آندامانك شمالی آطه‌سنده اولان (سدله مونتی) یعنی « طوز طاغی » اولوب، ۷۵۰ متره ارتفاعی واردر. نباتاتلری سوماتره جزیره‌سیله (ملاقه) شبه جزیره‌سی نباتاتنه مشابه اولوب، طاغلرك اکثریسی صیق اورمانلرله مستوردر. حیواناتلری ایسه آز اولوب، محلنه مخصوص یالکز بر جنس کوچك کوپك واردر. میمونلرله صیچانلر، ییلانلر وعقربلر پك کثرتلیدر. سواحلك اطرافنده برچوق قوی ولیمانلر بولنوب، اك مهملری شمالی آطه‌ده‌کی (قورنوالیس) وجنوبی آطه‌ده‌کی (قامپل) و(شاتام) لیمانلریدر.

بو آطه‌لرك اهالیٔ اصلیه‌سی آنجق ۱۰۰۰ کشی قدر اولوب، غایت قیصه بویلی (نغریتو) دینیلن بر نوع زنجیلردن معدوددرلر. عقل وذکاوتجه واصول تعیشجه انسانلرك اك کریده بولنانلرندن اولوب، حیواندن پك آز فرقلری اوله‌جق درجه‌ده بر حال وحشیتده یاشامقده‌درلر. معیشتلری دکیز قیبلرنده طوپلادقلری میدیه واستریدیه قبیلندن حشرات بحریه‌دن عبارت اولوب، ساحللرده کزرلر، وموقت برر قبا قلبه یاپارلر. بونلر (مینقوپی) اسمیله معروف اولوب، اسکیدن بری مردمخوار اولدقلری شهرت بولمش ایسه‌ده، اخیراً اولنان تحقیقاتدن شمدیکی حالده مردمخوار اولمدقلری، وآنجق اجنبیلره بیوك برکین

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وخصوصيتلری اولوب، اللرينه دوشنلر حقنده مرحمتسز-
جه معامله‌ده بولنـدقلری، واوق استعمالنده ماهر
وجسور اولدقلری آكلاشلمشدر.

اك اول بو آطـه‌لر اوچنجی عصر هجريده عرب
بحريونی طرفندن كشف اولنه‌رق، بعض كتب رحلتده
ذكر، واهاليسنك زنجی ومردمخوار اولوب، حيوانه
قريب بر حال وحشيتده ياشادقلری بيان اولنمشـدر.
آوروپانك بر چوق وقت معلـوماتی كتب عربيه‌دن
مأخوذ اولان بو تفصيلاتدن عبارت قالوب، نهايت
بر عصر اول انكلتره‌نك هند حكومتی بونلری ضبط
ايتمش؛ واو وقتـدن بری احوال جغرافيه وطبيعيه-
لرينه دائر خيلی كتابلر يازلمش وتماميله كشف اولنمشلر
در. اليوم بو آطه‌لرك اوزرنده ١٠٠٠٠ كشی‌یه
قريب انكليز وسائر اجنبی اهالی بولنمقده‌در.

آنداهوآيلاس { (Andahuaylas) پرونك جنوب طرفنده (آياقوشو)
ايالتنده همنامی اولان سنجاغك مركزی بر قصبه‌در،
كه (ليما)نك ٦٢٥ كيلومتره جنوب غربيسنده، (قوز-
قو) شهرينه كيدن جاده‌نك اوزرنده وينه (آنداهوآ-
يلاس) تسميه اولنان برنهرك كچديكی بر اووه‌نك اور-
ته‌سنده واقعدر. بو قصبه‌دن ٢٨ كيلومتره‌لك مسا-
فه‌ده اسكی آمريقاليلره مخصوص اوله‌رق (قوروميه)
اسميله معروف بر معبد واردر، كه كيتدكجه طارلاشمق
اوزره، بربری اوزرينه موضوع درت سددن عبا-
رت اولـوب، اك آلتده‌كی طوپراقدن، وديكرلری
طاشدندر. اك اوستده‌كی خراب اولمشدر.

آندجان { تركستانك مقدما خوقند خوانلغنی تشـكيل ايدن واليوم روسـيه‌نك
آسيا ممالكندن معدود اولان (فرغانه) ده بر قصـبه
در، كه خوقنـدك ٤٠ كيلومتره شرقنده وسيحونه
دوكيلن بر نهرك ساحل يسارنده واقع اولـوب،
وقتيله فرغانه‌نك مركزی بولنمش، وعمر شيخ ميرزا بن
بابر طرفنـدن بر آره‌لق پايتخت اتخاذ اولنمشـيدی.
اطرافی باغ وباغچه‌لری چوق قريه‌لرله محاط اولوب،
ميوه‌لری مشهوردر. خيلی ايپك دخی چيقار، واها-
ليسی بعض پاموق منسوجاتی ياپارلر.

آندخوی { تركسـتانك جنوب طرفنـده، صول ساحلندن جيحونه منصب
اولان بر نهرك اوزرنده بر قصبه‌در، كه بلخك تقريباً
١٦٠ كيلومتره غربنده واوزبكلرله مسكون بر اووه‌نك
اورته‌سنده واقعدر.

آندرا { (Andéra) هندستانك ساحل غر-
بيسی قارشيسنده كائن (مالديب) آطه-
لرندن بری وساحله اك قريب بولنانی اولوب،
ساحلدن بعدی ٢٥٠ كيلومتره‌در.

آندرادا { (Andrada) پورتكيزلی بر جزويت پاپاسی اولـوب، ميلادك ١٥٨٠
تاريخنـده طوغمش، و ١٦٣٤ ده وفات ايتمشـدر.
اوروپاليلرك ايچنده برنجی اوله‌رق، تيبته بر سياحت
ايدوب، مكمل بر سياحتنامه يازمشدر، كه متنی ليسبونده
باصلمش، واكثر السنه‌يه ترجمه اولنمشدر.

آندرادائه سيلوا { (Andrada e Sylva) برازيليالی بر عالم او-
لوب، ميلادك ١٧٦٥ تاريخنده طوغمش، و ١٨٣٨
تاريخنده وفات ايتمشـدر. پورتكيزه كلمش اولمغله،
ليسبونه دار الفنونده معدنيات معلمی وانجمن معارف
كاتبی اولمش ايدی. بعده برازيليايه عودتله، كسب
اسـتقلال ايچون وقوع بولان قيـامه قاريشمش؛
وشمديكی ايمپراطور دون پدرونك تربيه‌سـنه مأمور
اولمشيدی.

آندراغاتيوس { (Andragathius) روما ايمپراطـورلرندن (غرا-
تيان)ك جنراللرندن ايكن، ارباب خروجدن (ماقسيم)
ايله برلشـه‌رك، افنديسنه اهـانت، وفرار ايتمكده
ايكن، ميـلادك ٣٨٢ تاريخنده يتيشـوب كنديسنی
قتل ايتمشدر. ماقسيمك تئودوسيوس طرفندن مغلوب
اولمسی اوزرينه، ٣٨٨ ده اتلاف نفس ايتمشدر.

آندرال { (Andral) فرانسـه‌نك مشاهير اطباسندن اولوب، ميلادك ١٧٨٧
تاريخنـده پارسده طـوغمش، و ١٨٧٦ ده وفات
ايتمشدر. پارس طبيه مكتبنده معلم بولنمش، وباشلیجه
علم الامراضـده كسب شهرت ايده‌رك، كرك بو علمه
وكرك علوم سائرهٔ طبيه‌يه دائر بر قاچ كتاب ياز-
مشدر. — بونك اوغلی (پول آندرال) آووقاتلقده
شهرت بولمش، و ١٨٧٢ دن ١٨٧٩ سنه‌سـنه‌دك
فرانسه شورای دولتی رئيس ثانيسی بولنمشدر.

آندراوه { (Andrava) مداغسقار جزيره-
سنك شمال شرق ساحلنده وعنبر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

برونك تقريباً ٩٠ كيلومتره جنوب شرقيسنده، ١٢° ٤٨′ ٥٦″ عرض جنوبى ايله ٣٦′ ٤٧° طول شرقيده بر قويدر، كه آغزنده بولنان بر آطه ايكى طرفدن كيلره برر طار كچيد براقيور. بو قويك ايچنده محفوظ بر ليمان واردر.

آندرسن (Andersen) دانيمارقه‌نك اك مشهور شعرا وحكايه نويسانندن اولوب، ميلادك ١٨٠٥ تاريخنده (اودنسه) ده طوغمش، و ١٨٧٥ ده وفات ايتمشدر. عمله‌دن بر فقير آدمك اوغلى اولوب، ايش بولمق اوزره، قوپنهاغه كيتمش، وبر وقت تياترونك برنده آقتوراولوب، او صره‌ده سويلش اولديغى بعض اشعار قرالك مسموعى اولمغله، اجرتى قرال طرفندن ويرلمك اوزره، بر داخلى مكتبه كيروب، ٢٣ ياشنده اولديغى حالده، تحصيل علم ومعرفته باشلامش؛ وايكى سنه صكره شمالك اك مشهور شاعرى صفتيله ظهور ايدوب، اشعار وحكايه‌لرى كسب اشتهار ايتمش؛ وبر مدت فرانسه، آلمانيا، اسوجره، ايتاليا وشرقه سياحت ايده‌رك، كوزل بعض سياحتنامه‌لر يازمشدر. اشعار وحكايه‌لرينك بعضيسى پك مشهور اولوب. اوروپانك اكثر لسانلرينه دخى ترجمه اولنمشدر. كندى ترجمهٔ حالنى ده يازمشدر.

آندرسون (Anderson) ممالك مجتمعه‌ده بر قاچ قضا ايله بر كوچك قصبه وبر نهر وبرونك اسميدر.

آندرلخت (Anderlecht) بلچيقه‌نك (برابانت) ايالتنده وبروكسل قضاسنده برقصبه اولوب، ١٢٠٠٠ اهاليسى واپليك وباصمه فابريقه‌لرى واردر.

آندرلينى (Andrelini) ازمنهٔ اخيره‌ده لاتينجه يازمش شعرادن اولوب، ميلادك ١٤٥٠ تاريخنده (قورلى) شهرنده طوغمش، و ١٥١٨ ده وفات ايتمشدر. اشعارى بعض غزليات وقصايددن عبارتدر.

آندرناخ (Andernach) پروسيه‌نك غرب طرفنده، (رين) نهرينك ساحل يسارنده (قوبلنسه) نك ١٧ كيلومتره شمال غربيسنده بر قصبه اولوب، ٤٤٨٠ اهاليسى. درى تجارتى وجوارنده معدن صولريله قابلجه‌لرى واردر. اسكى بر قصبه اولوب، روماليلرك زماندن قالمه بعض آثار عتيقه‌سى واردر.

آندرو ياخود آندره (Andro) يونانك آطه‌لر دكيزنده واقع (كيقلاده) جزايرندن وجزاير مذكوره‌نك اك بيوكلرندن واك شماليسى اولوب، آغريبوزك جنوب شرقيسنده واقعدر، وآغريبوز آطه‌سندن ١٠ كيلومتره وسعتنده اولان (اورو) بوغازيله آيرلمشدر. شمال غربيدن جنوب شرقيه طوغرى اولان طولى ٤٠، وعرض وسطيسى ١٠ كيلومتره‌در. اراضيسى طاغلق اولوب، باغلرى واشجار مثمره‌سى چوقدر. دودلرى دخى چوق اولوب، چيقاريلان ايپك آطه‌نك باشليجه وارداتندندر. اهاليسى اون آلتى ايله اون سكز بيك آره‌سنده اولوب، اكثريسى كسب وكار ايله آتنه‌ده واستانبولده بولنورلر. بو آطه‌نك (تينو) يعنى (استندل) آطه‌سنك قارشيسنده اولان منتهاى جنوبيسى ٤١′ ٣٧° عرض شمالى ايله ٣٨′ ٢٢° طول شرقيده واقعدر. — مركزى اولان (آندرو) قصبه‌سى جزيره‌نك ساحل شرقيسنده واقع اولوب، ٥٠٠٠ اهاليسى واردر.

آندروئه (Androuet) فرانسه‌نك اك مشهور معمارلرندن اولوب، اون آلتنجى عصر ميلاديده اوچنجى ودردنجى هنريلر زمانده پاريسى تزيين ايدن بر چوق ابنيهٔ عموميه بنا ايتمش؛ وفن معمارى‌يه دائر بعض كتابلر يازمشدر.

آندروجيوس (Androgée) خرافات يونانيه‌يه كوره كريدك حكمدار وواضع قانونى (مينوس) ك اوغلى اولوب، آتنه‌ده اجرا اولنان مسابقت اويونلرنده تفوق ايتديكيچون، آتنه ومغاره شهرلرينك كنجلرى طرفندن قتل اولنمغله، مينوس بو ايكى شهرى ضبط ايده‌رك، كريده‌ده بولنان (مينوتاوروس) نام جانوره يديرلمك اوزره، هر سنه يدى اوغلانله يدى قيز كوندرمكه اجبار ايتمش؛ ونهايت (تيسئوس) نام قهرمان وطنداشلرينى بومدهش ويركيدن قورتارمش ايمش.

آندروسقوجن (Androscoggin) ممالك مجتمعه‌ده بر نهردر، كه قناده حدودينه قريبنده (مارغلاواى) كولندن نبعانله، (من) جمهوريتنه دخول ايده‌رك، دكيزدن ٣٢ كيلو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

متره یوقاریده (کنبك) نهرینه دوکیلور. پك مائل وخیرلی اولان جریانی بر چوق ماکینه‌لر چویریور. — بو نهرك جوارلرنده‌کی اراضی ینه بو اسمله بر قضا اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۱٤٤۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۵۸۷۰ کشیدر.

آندروسوف { یاخود آندروسووه (And-russof, Androssova) روسیه‌نك (اسمولنسك) ایالتنده و (قراسنونه) نك ۳۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر بیوك قریه‌در، که میلادك ۱٦٦۷ تاریخنده روسیه ایله لهستان آره‌سنده اوراده امضالنمش بر معاهده سببیله مشهوردر. آندروسوف معاهده‌سی نامیله معروف اولان بو معاهده ایله لهستان (اسمولنسك) ایله (سوریه) یی روسیه‌یه ترك، ودولت عثمانیه‌یه قارشی روسیه ایله اتفاق ایتمشیدی.

آندروقلس { (Androclès) اسکی روما اسراسندن اولوب، افندیسندن فرار ایتمش اولدیغیچون، آرسلانه آتلدیغی حالده، کویا وقتیله آفریقا صحراسنده او آرسلانك بر یاره‌سنی ایی ایتمش اولدیغندن، آرسلان کندیسنی طانیوب، ایلیشمه‌مش، دیه مشهوردر.

آندروماخس { Andromaque, 'Ανδρο-(μαχος) عن اصل کریدلی اولوب، روما ایمپراطورلرندن ظالم مشهور (نرون) ك طبیبی ایدی. تریاقك موجدی اولدیغی مشهوردر. وبودوانك تأثیری حقنده بر منظومه‌سی دخی واردر.

آندروماخه { Andromaque, 'Ανδρο-(μάχη) تروآ حکمداری پریامك کلینی و (هکتور) ك زوجه‌سی اولوب، (کیلیکیا) حکمداری (اتیون) ك قیزی ایدی. زوجنه فوق‌العاده محبتیله مشهوره اولوب، یونانیلر هکتوری قتل ایتدکدن صکره، بر تك اوغلنی دخی قلعه‌نك بر یوکسك برجندن آتدرق تلف ایتمشلردی. کندیسنی دخی (پیروس) اسیره ایدوب، (اپیر) ه سوق، واوراده تزوج ایتمش؛ وبر وقت صکره بوشایوب، پریامك اوغللرندن (هلنوس) ه تزویج ایتمشدی. اومیروس وویرجیل بو قادینك فضائلنی تصویر ایتمشلردر. قدمای شعرای یوناندن (اوریپید) وفرانسه شعراسندن (راسین) بو قادینك فضائل ومصائبنی مبنی علیه اتخاذ ایده‌رك، بر فاجعه یازمشلردر.

آندرومیده { (Andromède) اساطیر یونانیه‌یه کوره کویا (اتیوپیا) یعنی حبش حکمداری (سفیوس) ك قیزی اولوب، (یونون) ایله ودکیز الهی (نپتون) ك قیزلری اولان (نره‌ئیده) نام پریلرله کوزللکده مسابقته کیریشدیکی ایچون، نپتون دکیزدن بر مدهش حیوان چیقاروب، حبشی تخریب ایتمکه باشلامش؛ ومملکتی بو آفتدن قورتارمق ایچون، آندرومیده‌نك او حیوان مدهشه تسلیمی لازم کلمش ایسه‌ده، تام حیوان قیزی یوته‌جغی وقت (پرسئوس) نام قهرمان چیقوب، حیوانی اتلاف وآندرومیده‌یی تزوج ایتمشدر. آندرومیده وفاتنده کویا کوکه چیقوب، سمانك بو اسمله مسمی بر برجنی تشکیل ایتمشدر.

آندرونیق { (Andronic) قسطنطینیه روم ایمپراطورلرندن درت کشینك اسمیدر: برنجیسی (قومنینوس) مخلصیله معروف اولوب، (آلکسیس) ك تورونی ایدی. میلادك ۱۱۱۰ تاریخنده طوغوب، (مانوئل قومنینوس) ك وفاتنده ۱۱۸۰ تاریخنده بو حکمدارك اوغلی ایکنجی آلکسیسك وصیسی اولمش؛ واوچ سنه صکره صبی مرقومی احناق ایده‌رك، کندیسی تخته اوتورمش ایسه‌ده، انواع مظالمه لکه‌دار اولان قیصه بر سلطنتدن صکره، (ایساق آنکلو) طرفندن اسقاط، و ۱۱۸۵ ده اهالی طرفندن صلب اولنمشدر. (قومنینوس) مخلصیله قسطنطینیه‌ده حکم سورمش ایمپراطورلرك اخیریدر.

ایکنجیسی (پالئولغوس) مخلصیله و «اختیار» لقبیله معروف اولوب، میلادك ۱۲۵۸ تاریخنده طوغمش، و۱۲۸۲ ده تخته چیقمشدر. مدت سلطنتی عثمانلیلر طرفندن دوچار اولدیغی مغلوبیتلرله یچوب، لاجل المصالحه ویرمکه مجبور اولدیغی تضمیناتك تحصیلیچون تبعه‌سنی آغر ویرکیلرله ازمش؛ وزماننده تجارت وثروت عمومیه تدنی ایدوب، روم ایله لاتین‌مذهبلرینك اتحادینه‌ده‌مانع اولمشیدی. ۱۳۲۸ ده تورونی‌اوچنجی آندرونیق طرفندن اسقاط اولنه‌رق، درت سنه صکره بر مناستره وفات ایتمشدر.

اوچنجیسی ینه (پالئولغوس) مخلصیله و «کنج» لقبیله معروف اولوب، ایکنجی آندرونیقك تورونی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وكنج ياشنده وفات ايدن (ميخال پالئولغوس)ك اوغلى ايدى. ١٣٢٥ تاريخ ميلاديسندن اعتباراً بيوك پدريله مشتركاً سلطنت سورمكده ايكن، ١٣٢٨ ده اختيارى سراينده محبوس حالنده طوتوب، يالكز حكم سورمكه باشلامش؛ واپيرى (يعنى طوسقه‌لق جهتنى) دخى ممالكنه ضم ايده‌رك، عثمانليلردن استرداد ممالكه قالقيشمش ايسه‌ده، موفق اوله‌مامش؛ وآنجق ويركيلرى تنزيل ايتديكيچون، تبعه‌سنك محبتنى قزانوب، ١٣٣٢ ده وفات ايتمشدر.

دردنجيسى ينه پالئولغوس مخلصيله معروف اولوب، بشنجى (يوآن) ك بيوك اوغلى ايدى. ١٣٥٥ تاريخ ميلاديسنده حكمدارلغه تشريك اولنمشيديسه‌ده، مؤخراً پدرينى اسقاط ايتمك تشبثنده بولنديغيچون، ١٣٧٢ ده مجازاةً كوزلرى چيقارلمش، وسلطنت حقوقنى برادرى امانوئله ترك ايتمكه اجبار ايدلمشيدى. مع هذا برآره‌لق جنويزلرك امداديله تختى اله‌كچيروب، ١٣٧٧ ده ايمپراطور اولمش ايسه‌ده، متعاقباً اسقاط اولنه‌رق، بقيهٔ عمرينى منفاده كچيرمشدر.

آندرونيقوس (Andronicus) لاتين قدماى شعراسندن اولوب، ميلاددن ٢٢٠ سنه اول كسب اشتهار ايتمشدر. كنديسى عن اصل تارنته‌لى بر يونانى اولوب، (ليويوس سالنياتور) طرفندن اسير، ومؤخراً آزاد اولمشيدى. لاتين لسانده الك اول منتظم مضحكه‌لر يازان بو ذات اولوب، حتى مضحكه‌لرينك اجراسنده تياتروده الك مهم رولى كنديسى درعهده ايدرمش. اوميروسك (اوديسيا) نام منظومه‌سنى دخى لاتينجه‌يه ترجمه ايتمشيدى. آثارى محو اولوب، يالكز بعض فقره‌لرى بولنه بيلمشدر.

آندرونيقوس (Andronicus) ميلاددن بر عصر اول كلمش حكماى مشائيوندن اولوب، ردوسلى ايدى. اوصره‌ده آرسطو وتئوفراستك آثارينك نسخ اصليه وصحيحه‌لرى بولنمش اولديغندن، بو ايكى حكيمك تأليفاتنى تصحيح ونشره (سيلا) طرفندن مأمور اولمشيدى.

آندره [«آندرو» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آندره ياخود آندريا (André) فرانسه علماسندن اولوب، ميلادك ١٦٧٥ تاريخنده برتانيانك (شاتولن) قصبه‌سنده طوغمش، و ١٧٥٤ ده وفات ايتمشدر. جزويت طريقنه منسوب اولديغى حالده، فلسفه تدريسنه باشلايوب، دقارت ومالبرانشك افكار ومسلكنى ترويج ايتديكى ايچون، فلسفه تدريسندن منع، وعلوم رياضيه تدريسنه مأمور اولمشيدى. برقاچ كتاب يازوب آثارى بش آلتى جلد اوزرينه جمع ونشر اولنمشدر.

آندريا (André) بو اسمله مجارستانده اوچ قرال كلمشدر: برنجيسى ميلادك ١٠٤٧ تاريخندن ١٠٦١ تاريخنه‌دك حكم سورمشدر. آلمانيالى پير ايله حكمدارلق حقنده مدت مديده مجادله‌دن صكره، مرقومك وفاتنده تخته اوتورمش، ودين اصليسنى تركله، خرستيانلغى قبول ايتمشيدى. برادرى (بلا) يى حق وراثتدن محروم ايتمك ايستديكندن، اونك طرفندن مغلوب وتختدن اسقاط اولنه‌رق، متعاقباً وفات ايتمشدر.

ايكنجيسى ميلادك ١٢٠٤ تاريخندن ١٢٢٥ تاريخنه‌دك حكومت سورمش، واهل صليب رفاقتنده قدسه كيدوب، عودتنده ممالكنى هرج ومرج بولمش ايسه‌ده، بعض قوانين وضعيله ضبط وربطه مقتدر اولمشيدى. مجارستان زادكانك حائز بولندقلرى حقوق وامتيازاتى ويرن بو قرالدر.

اوچنجيسى ايكنجينك تورونى اولوب، ميلادك ١٢٩٨ تاريخندن ١٣٠٢ تاريخنه‌دك حكم سوره‌رك، مدت سلطنتنده مجارستان حكمدارلغى ادعاسنى ايدن ناپولى قرالى ايكنجى شارلك اوغلى شارل مارتل ايله اوغراشمش؛ وآوستريا ايله محاربه ايدوب، غالب كلمشيدى.

آندريا (André de Hongrie) — مجارلى مجارستان قرالى (شاروبر) ك اوغلى اولوب، ميلادك ١٣٤٣ تاريخنده ناپولى پرنسسى (يوآنه)يى تزوج ايتمكله، ناپولى قرالى اولمشيديسه‌ده، ايكى سنه صكره زوجه‌سى كنديسنى دوستى تارنته‌لى لويچى معرفتيله اختناق ايتمشدر. برادرى مجارستان قرالى (لويى) كنديسنك انتقامنى آلمشدر.

آندريا (St. André) — سنت حضرت عيسانك اون ايكى تلميذى اولان حواريوندن اولوب، ينه حواريوندن بطرسك برادرى وبوده اونك كبى باليقچى ايدى. ترجمهٔ حالى مجهول

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، (پاتره) ده قتل ایدلمش اولدیغی مرویدر. اسقوچیانك حامیسی عد اولنور، وتشرین ثانینك افرنجینك ۳۰ نده یورطیسی اجرا اولنور. روایته کوره X شکلنده بر چارمیخه کرلمش اولدیغندن، بو شکلده اولان خاچه سنت آندریا خاچی دیرلر. — روسیه دولتنك (سنت آندریا) نامیله بر نشانی واردر، که بیوك پترو طرفندن ایجاد اولنوب، برطرفنده سنت آندریانك رسمی واردر، وفوق العاده برخدمته مقابل ویریلیر.

آندریا (Andrea) پروتستانلرك علم عقاید علماسندن اولوب، تصوفی خرستیانلغه تطبیق ایتمکه چالیشانلرك بریدر. وورتمبرغك (هرنبرغ) شهرنده ۱۵۸۶ تاریخ میلادیسنده طوغمش، و ۱۶۵٤ ده وفات ایتمشدر. «پنبه خاج» عنوانیله معروف اولان طریق روحانینك مؤسس ویا مجددیدر. امور مذهبیه وتصوفه دائر بعض کتابلری وبر طاقم اشعاری واردر.

آندریا دل سارتو (Andrea del Sarto) یعنی «ترزینك آندریاسی» ایتالیانك اك مشهور رسامرلرندن اولوب، میلادك ۱٤۷۸ تاریخنده میلانده طوغمش؛ وکندیسی بر ترزینك اوغلی اولوب، ابتدا قیوجی چراغی ایکن، بعده عادی بر رسامك چراغی اولمش؛ ومجرد کندی سعی وغیرت وذکاوتیله رسامقده کسب مهارت وشهرت ایتمکله، ۱۵۱۸ تاریخنده فرانسه قرالی برنجی فرانسوا طرفندن پارسه جلب اولنه‌رق، کندیسنه بعض مهم ایشلر حواله اولنمش ایسه‌ده، اسکی هیکللر ورسملر مبایعه‌سیچون کندیسنه ویرلمش اولان کلی بر مبلغی یمش اولدیغندن، مشار الیهك نظرندن دوشوب، بر وقت سفالتله سرسریانه یاشادقدن صکره، ۱۵۳۰ تاریخنده فلورانسه‌ده وبادن وفات ایتمشدر. رسملری چوق وپك مشهور اولوب، اوروپانك بعض سرای وموزه‌خانه‌لرینی تزیین ایتمکده‌در. — آندریا اسمیله اون آلتنجی عصر میلادی رسامرلرندن میلانلی بر رسام دها واردر.

آندریا (Andria) ایتالیانك جنوب جهتنده (باری) ایالتنك (بارلته) قضاسنده وبارینك ۵۸ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر شهر اولوب، ۳٤۰۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر میلادك ۱۰٤۶ تاریخنده (ترانی) قونتلری طرفندن تأسیس اولنه‌رق، ایمپراطور ایکنجی فردریقك اك زیاده سودیکی اقامتکاهی ایدی. شهرك قربنده بر تپه‌نك اوزرنده ایمپراطور سراینك ویرانه‌لری الآن موجوددر. بو شهرك جوارلرنده بیوك چفتلکلر واردر.

آندریا (Andria) جنوه‌نك اون بشنجی عصر میلادی رسامرلرندن اولوب، (لوورة) سراینده بعض رسملری واردر.

آندریاسبرغ (Andreasberg) آلمانیاده (هانووره) نك (هیلد سهایم) ایالتنده و(زلرفلد) قضاسنده برقصبه‌در، که (زلرفلد) شهرینك ۱۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولوب، ٤۵۰۰ اهالیسی وجوارنده کومش، باقر، دمیر، قورشون وسائر معدنلری واردر.

آندریسقوس (Andriscus) ادرمیدلی بر سرسری اولوب، ماکدونیانك صوك حکمداری پرسئوسك اوغلی اولدیغی ادعا ایله، برمقدار عسکر طوپلایه‌رق، ملك موروثی عد ایتدیکی مملکت مذکوره‌نك استردادیچون، بروقت رومالیلرله اوغراشدقدن صکره، میلاددن ۱٤۸ سنه سنه اول (چچیلیوس متلوس) طرفندن مغلوب، وتحت اسارتده رومایه سوق اولنمشیدی.

آندرینوپل (Andrinople) ادرنه شهرینك اسمیدر. اصل اسم قدیمی (اورستیاس) اولوب، بیزانس ایمپراطورلرندن آدریانوس طرفندن تجدید وتوسیع ایدلمش اولمغله، اونك اسمنه نسبتله (آدریانوپولیس) یعنی «مدینهٔ آدریانوس» تسمیه اولنمشیدی. ادرنه اسمی بوندن تولد ایتمشدر. [«ادرنه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آندریو (Andrieux) فرانسه ادباسندن اولوب، میلادك ۱۷۵۹ تاریخنده استراسبورغده طوغمش، و۱۸۳۳ ده پارسده وفات ایتمشدر. برچوق مکتبلرده ادبیات معلمی بولنمش؛ وانجمن معارف اعضالغنه قبول اولنه‌رق، بعده انجمن مذکورك کاتب دائمیسی اولمشیدی. برطاقم مضحکه‌لرله بعض منظوم حکایه‌لر یازمشدر.

آندله (Andelle) فرانسه‌نك «آشاغی سینه» ایالتنده بر چایدر، که شمالدن جنوبه طوغری ۶۰ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایله، (فلوری)،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(روميلی) و(پونت سـنت پیر) قصـبه‌لرینك ایچندن چكه‌رك، كوزل بر وادینك ایچنده برچوق ایپلیك ماكینه‌لرینی چویردكدن صكره، صاغ ساحلندن (سینه) ایرماغنه دوكیلور. صویی براق وپك صوئوقدر.

آندلی {(Andelys) فرانسه‌نك (اوره) ایالتنده قضا مركزی بر قصـبه‌در. كه "٢٤ ´١٣ °٤٠ عرض شمالی ایله "١٣ ´٥١ °٠ طول شرقیده واقع اولوب، ٥٣٨٠ اهالیسی وچوخه وفانله فابریقه‌لری واردر. بیوك وكوچك آندلی اسملریله بربرندن آیری ایكی محله‌دن مركبدر.

آندنه {(Andenne) بلچیقه‌نك (نامور) ایالتنده ونامور شهرینك ٢٠ كیلومتره شرقنده (موزه) ایرماغنه دوكیلن بر چایك اوزرنده واقع بر قصـبه اولوب، ٦٦٠٠ اهـالیسی، خیلی ایشـلك تجارتی، ایپلیك، كاغد، پورسـلن ومواد كیمویه فابریقه‌لری واردر.

آندوجار {(Andujar) اسپانیانك جنوب جهتنده (جیان) ایالتنده وجیان شهرینك ٣٤ كیلومتره شمال غربیسنده، وادی كبیرك ساحل یسـارندن بر كیلومتره‌لك مسـافه‌ده، اطرافی باغلرله محاط بر اووه‌ده واقع قضـا مركزی بر قصبه اولوب، ١٤٠٠٠ اهـالیسی واردر. آندالوسـیا یعنی نفس اندلسك ائ بیوك جاده‌سی اورادن چكدیكیچون، بو قصـبه‌نك جوارنده وادی كبیرك اوزرنده ١٥ كرلی بر اسكی كوپری بولنیور. بو قصـبه‌ده عربیدن مأخوذ اولدرق (الكرازه) تعبیر اولنان بر نوع مسـاماتلی دسـتیلر یاپیلیر. اسم قدیمی (ایلیتورجیس) اولوب، عربلر طرفندن تغییر اولنمشـدر؛ آنجق شهر قدیم شمدیكندن ٤ كیلـومتره‌لك مسـافه‌ده اولوب، خرابه‌لری موجوددر.

آندوره {وادیسی (Val d'Andorre) فرانسه ایله اسپانیانك آره‌سنده مستقل بر كوچك یردر. كه (پیرنه) سلسلهٔ جبالنك اسپانیایه ناظر اولان مائله‌سـنده واقع اولوب. شمالاً سلسلهٔ جبالك ذروه‌سیله فرانسه‌نك (آریاژه) ایالتندن آیرلمش. وجنوباً اسپانیانك قطالونیه خطه‌سنده واقع (سردانیه) ایالتیله محدوددر. شمالدن جنـوبه اولان بویی ٣٠ كیلـومتره قدر اولوب. اكی بوندن آزجه‌در. "٢٦ ´٢ °٤٢ ایله "٣٩ ´٢ °٤٢ عرض شمالی آره‌سـنده اولـوب، وسطی ´٤٦ °٠ طول غربیده واقعدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٠٠ مربع كیلومتره، واهالیسی اون اون ایكی بیك كشی قدردر. اراضیسی طاغلق، صوئوق وآز منبت اولوب. اطرافی یوكسك شاهقه‌لرله محاطدر، ویالكز جنوب طرفندن (بالیره) نهرینك جریانـنه یول ویرن بر بوغازی واردر، كه قپوسی حكمنده‌در. مركزی (آندوره ویایا) یعنی «اسكی آندوره» اسمنـده بر قریه‌در. بر دمیر معدنیـله بر قاپلیجه‌سی دخی واردر. اهـالیسی قتولیك اولوب، قطالونیه‌یه مخصوص بر نوع اسپانیولجه ایله متكلمدرلر.

بو وادینك اهالیسی بر طرفدن فرانسه‌نك حمایه‌سنی وبر طرفدن دخی اسپانیانك (اورجل) شهری پسقپوسنك ریاستنی طانیوب، فرانسـه‌یه سنوی ٩٦٠، ومرقـوم پسقپوسـه ٤٢٥ فرانق ویركی ویررلر. كندیلری منتخب بر مجلس وایكی محكمه معرفتیله ادارهٔ مملكت ایدرلر. بو وادینك بو صورتله استقلالی بش آلتی عصردن بری مرعیدر.

آندوزه {(Anduze) فرانسـه‌نك (غارد) ایالتنده، (آله) شهرینك ١١ كیلومتره جنوب غربیسنده و(سونه) طاغلرینك اتكنده ناحیه مركزی بر قصـبه اولوب، ٥٣٠٠ اهالیسی واردر. جوارنده بعض غریب مغاره‌لر بولنیور.

آندوكید {(Andocide) یونان قـدیم قاتد وخطیبلرندن اولوب، میلاددن ٤٤١ سـنه اول آتنده طوغمش؛ وزماننده جریان ایدن وقـوعاته قاریشـوب، درتیـوزلر واوتوزلر حكومتی طرفندن نفی اولنمشیدی. ایراد ایتمش اولدیغی نطقلرك دردی بولنوب، نشر اولنمشدر.

آندوور {(Andover) انكلتره‌نك جنوب جهتنده (سـوتمپتون) قونتلغنده، (وینچـستر) شهرینك ١٩ كیلومتره شمال غربیسـنده ولوندره‌نك ١٠١ كیلومتره غرب جنوبیسـنده، (سالیسبوری) جاده‌سـنده واقع بر قصـبه اولوب، ٥٥٠٠ اهالیسی، حبوبات بازاری، ایپك فابریقه‌لری وكراسته تجارتی واردر. — ممالك مجتمعه‌نك (مساچوست) جمهوریتنده و(بوسـتون) ك ٣٤ كیلومتره شمـالنده دخی بو اسمله بر قصـبه بولنوب. ٤٨٧٠ اهالیسی، خیلی فابریقه‌لری، برمكمل مكتبی و٤٢٠٠ جلدی حاوی بر كتبخانه‌سی واردر. — دومینیون

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قطعه‌سنده «یکی برونسویق» ایالتنك ویقتوریا قضاسنده دخی بو اسمده بر کوچك قصبه واردر.

آندیپارو { وآندیپاقسوس [«آنتیپارو» وسائره ماده‌لرینه مراجعت.]

آندیمیلو { (Andimilo) یونانك آطه‌لر دکیزنده واقع کیقلاده جزایرندن (میلو) جزیره‌سنك ١١ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر کوچك آطه‌در.

آنزرسکوی { (Anzerskoï) روسیه‌نك شمالنده‌کی آق دکیزده اونغا کورفزی آغزنده (سولووچکوی) آطه‌سنك شرق طرفنده بر آطه اولوب، اوزرنده کومش وباقیر معدنلری واردر.

آنزن { (Anzin) فرانسه‌نك «شمال» ایالتنده و (والنسیانه) شهرینك ٢ کیلومتره شمال غربیسنده بیوك ومهم بر قریه اولوب، ٨٠٠٠ اهالیسی، قربنده فرانسه‌نك اك بیوك کور معدنلری وخیلی فابریقه‌لری واردر.

آنژ { یاخود آنکاو (Ange) قسطنطینیه روم ایمپراطورلرندن بر قاچنك منسوب بولندقلری بر عائله‌در.

آنژر { (Angers) فرانسه‌نك غرب جهتنده (من) مع (لوآر) ایالتنك مرکزی اولان بر شهردر، که (من) ایله (لوآر) نهرلرینك نقطهٔ تلاقیسندن ٩ کیلومتره یوقاریده و (من) نهرینك ایکی ساحلنده وپاریسك ٣٠٨ کیلومتره جنوب غربیسنده، یعنی ″١٧ ′٢٨ °٤٨ عرض شمالی ایله ′٥٣ °٢ ″٣٤ طول غربیده واقع اولوب، ٥٨٤٦٤ اهالیسی واردر. شهر (من) نهریله ایکی‌یه بولنمش اولوب، ساحل یسارنده اولان بیوك قسمی (سیته)، وساحل یمیننده‌کی قسمی دخی (دوتره) تسمیه اولنور. بینلرنده اوچ کوپری ایله اختلاط اولنور. سیته بر بایرده واقع اولمغله، بعض سوقاقلری پك دیکدر: آنجق طرفلرینی ایسه چوق دفعه صو باصار. بر قاچ کلیساسیله بر قلعه‌سی وسائر ابنیهٔ مشهوره‌سی، فنون وادبیاته مخصوص بر مکتبیله، بر مکتب اعدادیسی، بر مکتب صنایعی، بر اجزاجی مکتبی، بر رسم مکتبی وسائر مکاتبی، صاغر ودیلسزلره مخصوص بر دائره‌سی، فقراخانه‌سی، مکمل بر کتبخانه‌سی، موزه‌خانه‌سی، علوم وفنون وزراعت وصنایعه مخصوص بر قاچ جمعیتی واردر. خیلی فابریقه‌لری دخی بولنوب، باشلیجه صنایعی ماکینه انواعیله سائر دمیر معمولاتندن، تول، ایپ، سختیان ومواد کیمیویه‌دن عبارتدر. — آنژر قضاسی ٩ ناحیه و ٨٩ دوائر بلدیه‌یی جامع اولوب، ١٦٢٨٠٤ اهالیسی واردر.

آنژر { یاخود آنجر (Anjer) جاوه جزیره‌سنك منتهای غربنده و (سونده) بوغازنده بر قصبه‌در، که ″١٢ ′٣ °٦ عرض شمالی ایله ′٣٧ °١٠٣ طول شرقیده واقع اولوب، ٥٠٠٠ اهالیسی واردر. اولدقجه تجارتکاه بر اسکله اولوب، هند وچین دکیزلرنده طولاشان واپورلرك اکثریسی بو اسکله‌یه اوغرارلر.

آنژربورغ { (Angerburg) پروسیه‌نك شمال شرقیسنده نفس پروسیه ایالتنك (کومبین) قضاسنده ومرکز قضانك ٥٠ کیلومتره جنوب غربیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی، پروتستان لهلیلره وصاغر ودیلسزلره مخصوص آیری آیری مکتبلری وجوارنده‌کی کوللرده کلیتلی بالیغی واردر.

آنژرمان { (Angerman) اسوجك شمال طرفنده بیوجك بر نهر اولوب، (هرنوساند) قصبه‌سی قربنده (بوتنیا) کورفزینه دوکیلور. — بو نهرك حوضه‌سی وقتیله (آنژرمانیا) نامیله بر ایالت اتخاذ اولنمشیدی. الیوم حوضه‌نك آلت طرفی (آنژرمانلاند) ایالتنی تشکیل ایدیور.

آنژو { (Anjou) فرانسه‌نك غرب جهتنده واقع بر خطه‌سیدر، که تقسیمات قدیمه‌ده بر ولایت اعتبار اولنوردی. شمالاً (من) نهریله، شرقاً (تورن)، جنوباً (پوآتو)، غرباً دخی (برتانیا) خطه‌لریله محدود ومحاطدر. بو خطه‌نك اهالئ قدیمه‌سی (کلت) اقوامندن (آند) یاخود (آندقاو) دنیلن بر قوم اولوب، قیصرك قوماندانلرندن (فابیوس) طرفندن مغلوب اولمغله، مملکتلری ضبط اولنمشیدی. (آنژر) شهری بو خطه‌نك مرکزنده بنا اولنوب، قرون وسطاده، فرانسه‌نك سائر طرفلری کبی، نیم مستقل بر دره بکی حکومتی حالنده بولنمشدر. تقسیمات جدیده صره‌سنده قسم اعظمی (من) مع (لوآر) ایالتنی تشکیل ایتمش، وغرب شمالی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

كوشه‌سنده‌كی قسمی (مانیه) ایالتنه الحاق اولنمشدر. [«من مع لوآر» و «مانیه» ماده‌لرینه مراجعت.]

آنژوان (Aujouan) ونام دیكرله یوحنا (Iohanna) بحر محیط هندیده مداغسقار جزیره‌سنك ساحل شمالیسیله آفریقای جنوبینك ساحل شرقیسی آره‌سنده واقع (قومور) آطه‌لرینك بری وجسامتجه ایكنجیسی اولوب، بویی ٤٠ واكی ٣٠ كیلومتره‌در. اراضیسی ١٠٠٠ متره‌دن زیاده مرتفع واورمانلرله مستور طاغلرله بو طاغلرك آلتنده غایت منبت اووه‌لردن عبارتدر. اهالیسی ٢٠٠٠٠ كشی قدر اولوب، جزیرة العربدن كیتمش عربلرله آفریقادن كچمش زنجیلردن مركب اولدرق، جمله‌سی اهل اسلامدر. مركزی اولان (آنژوآن) قصبه‌سی آطه‌نك ساحل شرقیسنده واقع بر قویك ایچنده اولوب، جزیره‌نك عرب جنسندن اولان حاكمنك مركزیدر، و ٢٠٠٠ اهالیسی واردر. بو جزیره‌ده حبوبات، آروروت، شكر وساژه‌دن خیلی تجارت اولیور. (مخادو) اسكله‌سی دخی تجارتكاه بر اولوب، ٣٠٠٠ اهالیسی واردر.

آنژو دوقه‌سی (Fr. duc d'Anjou) فرانسوآ فرانسه قرالی ایكنجی هنری ایله (قاترینه دی مدیچیس) ك دردنجی اوغلی واوچنجی هنرینك برادری ایدی. میلادك ١٥٥٤ تاریخنده طوغوب، ١٥٨٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. ایكنجی فلیپه قارشی اختلال ایتمش اولان فلنكلیلرك باشنه كچوب، ١٥٨٢ ده (برابان) دوقه‌سی عنوانیله فلنك حكمداری اولمش ایسه‌ده، فلنكلیلرك حقوق حریتنی غصب ایتمك ایستدیكیچون، طرد اولنمش؛ وبعده انكلتره قرالیچه‌سی (الیزابت) ی تزوج ایتمك اوزره ایكن، قرالیچه‌نك جایسیله، موفق اولهمامشدر.

آنژیلبرت (St. Angilbert) شارلمانك مقربلرندن اولوب. كندیسنه خفیاً كندی قیزی (برته) یی تزوج ایتمشیدی. بعده طریق رهبانه سلوك ایدوب. شارلمانله برابر روما سفرینه كیتمش. وایتالیا قرالی (پپین) ك باش وكیلی اولمشیدی. طبیعت شعریه‌سی اولوب. خیلی اشعار وآثاری واردر. میلادك ٨١٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. خرستیانلر كندیسنی اعزه صره‌سنه كچیروب، شباطك ١٨ نده یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آنسباخ (Ansbach) باویره‌ده «وسطی فرانقونیا» ایالتنك مركزی اولان برشهردر، كه مونیخك ٢٠٠ كیلومتره شمال غربیسنده كوزل برموقعده واقع اولوب، ١٢٦٤٠ اهالیسی، كوزل برسرایی، بر قاچ بیوك كلیساسی، بر كتبخانه‌سی، متعدد مكتبلری، علوم وفنون وصنایعه مخصوص جمعیتلری، منسوجات فابریقه‌لری، دمیرخانه‌لری ودباغخانه‌لری وار ایسه‌ده، تجارتی پك ایشلك دكلدر. تفرجكاهلرینك كثرت وكوزللكیله مشهوردر.

آنسپراند (Ansprand) میلادك ٧١٢ تاریخنده لومباردلرك حكمداری اولوب، عن‌اصل باویره‌لی ایدی. اوچ آی حكومتدن صكره (تورینو) دوقه‌سی (راجیبرت) طرفندن مغلوب اولوب، باویره‌یه چكلمكه مجبور اولمش ایسه‌ده، بعده ینه حكومتی اله كچیروب. وفاتنده اوغلی (لویتپراند) وارثی اولمشدر.

آنستروتر (Anstruther) اسقوچیانك ساحل شرقیسنده (فیفه) قونتلغنده بركوچك قصبه اولوب، ٤٣١٠ اهالیسی واردر، كه همان جمله‌سی بالیقچیلقله مشغولدرلر.

آنسلم (St. Anselme) اون برنجی عصر میلادی حكماسندن اولوب، حكمت وعقائدله اوغراشمش، وفرانسه وانكلتره‌ده پسقپوسلق ایدوب. پاپانك حقوقنی مدافعه‌یه چالیشمشدر. اخلاق خصوصنده پك سرت اولوب. خرستیانلغی حكمته تطبیق وتوفیق ایتمكه دخی غیرت ایدنلردندر. خیلی اثرلری اولوب، جمع ونشر اولنمشدر. عندالنصارا اعزه‌دن معدود اولوب، نیسانك ٢١ نده یورطیسی اجرا اولنور. — بونك شاكردلرندن دیكر بر آنسلم دخی فلسفه‌ده ویردیكی درسلرله و(آبلار) ك معلمی اولمغله مشهوردر.

آنسلو (Ancelot) فرانسه ادباسندن اولوب، میلادك ١٧٩٤ تاریخنده (هاوره) ده طوغمش، و١٨٥٤ ده وفات ایتمشدر. ابتدا طقوزنجی لویی وقعه‌سنی بر هائله صورتنده نظم ایتمكله. اون سكزنجی لوینك توجهنی قزانه‌رق، كندیسنه بر معاش تخصیصیله (مودون) كتبخانه‌سی حافظ كتبلكنه تعیین اولنمش؛ وتموز اختلالنده معاش

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ومأموريتندن محروم قالمغله، كاه يالكز وكاه بعض آر-
قداشلرله تياترو اويونلرى نظم وترتيب ايدەرك،
قلمنك محصوليله ياشامشدر. آثارينك بعضيسى زيادەسيله
حسن قبوله مظهر اولمشيدى.

آنسلو { مادام — (Mme. Ancelot) آنف
التر جه آنسلونك زوجەسى اولوب،
فرانسه ادبياتنده مشهوره برقادیندر. میلادك ۱۷۹۲
تاریخنده (دیژون) ده طوغوب، ۱۸۱۸ ده ادیب
مشارالیهه وارمش، و ۱۸۷۵ ده وفات ایتمشدر.
بعض فاجعه ومضحكه‌لرك ترتيبنده قوجه‌سنه معاونت
ایتدكدن بشقه، آیریجه دخی برقاچ تیاترو اویونی،
واواخر عمرنده بر طاقم حكايه كتابلری یازمشدر.
آثاری خیلی حسن قبوله مظهر اولمشدر.

آنسنی { (Ancenis) فرانسه‌نك «آشاغی
لوآر» ایالتنده قضا مركزی برقصبه
در، كه (لوآر) نهری كنارنده و(نانت) شهرینك ۳۸
كیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، ٤٤٠٠
اهالیسی، كور معدنی، دمیرخانه‌سی ومكتب اعدا-
دیسی واردر.

آنسون { (Anson) انكلتره آمیراللرندن
اولوب، ۱۶۹۷ ده طوغمش،
و۱۷۶۲ ده وفات ایتمشدر. آمریقای جنوبیده‌كی
اسپانیا مستملكاتنه قارشی دونناسوق ایدوب، تمامیله
موفق اولمغله، عودتنده قرال جورجك فوق العاده
التفاتنه نائل اولمشیدی. ۱۷٤۷ ده فرانسه دونما-
سنی مغلوب ایتمكله، فونتر آمیرال یعنی بحریه فریق
رتبه‌سنه نائل اولمش؛ ونهایت ۱۷۱۱ ده آمیرال
یعنی مشیر اولمشدر. كرهٔ ارضك اطرافنده اجرا
ایتدیكی سیاحتی انكلیز لساننده نشر، وسائر بعض
آوروپا لسانلرینه دخی ترجمه اولنمشدر.

آنسون { (Anson) ممالك مجتمعه‌نك شمالی قا-
رولینه جمهوریتنده برقضا اولوب،
مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۸۷۲ مربع كیلومتره، واهالیسی
۱۸۷۰ تاریخنده ۱۲٤۳۰ كشی ایدی.

آنسون بی { (Anson Bay) یعنی «آنسون
قویی». آوستریالیانك شمال
غربی ساحلنده برقویدر، كه جنوباً (فورد) وشمالاً
(بلازه) برونلریله محدود اولوب، تقریباً ١٣° ٤٠′
عرض جنوبیده واقعدر. ۱۵ كیلومتره قدر واسع
اولوب، (پرون) آطه‌لرینی حاویدر. (دالی) نهری بو
قویه دوكیلور. — بو اسمله دیكر ایكی قوی دها وار-
در، كه بری (قوریا) شبه‌جزیره‌سنك ساحل غربیسنده
٣٩° ٢٥′ عرض شمالیده، ودیكری (ماریانه) جزا-
ئرندن (تینیان) آطه‌سنده ١٤° ٥٨′ عرض شمالیده
واقعدر.

آنسی { (Annecy) فرانسه‌نك جنوب شر-
قیسنده واقع (یوقاری ساووآ) ایا-
لتنك مركزی اولان بر شهر اولوب، همنامی اولان
كولك منتهای شمالنده، ٤٥° ٥٣′ ٥٩″ عرض شمالی
ایله ٣° ٤٧′ ٣٣″ طول شرقیده واقع و ١١٦٠٠
اهالیی جامعدر. مكتب اعدادیسیله ١٢٠٠٠ جلدی
حاوی اسكی بركتبخانه‌سی، بر موزه‌خانه‌سی وبر زرا-
عت اوطه‌سی واردر. صنایعی خیلی ایلرلیلش اولوب،
ایپك وپاموقدن انواع منسوجات وكاغد فابریقه‌لریله،
دمیرخانه ودباغخانه‌لری واردر. شهرك برقسمی كولك
آیاغی حكمنده اولوب، اوچ قول اوزره منقسم بولنان
(تیو) نهرینك تشكیل ایتدیكی برقاچ آطه اوزرنده
وبراسكی قلعه‌نك خرابه‌لری آلتنده مؤسس اولوب
براسكی كلیسا ومناستری دخی واردر، كه بر طریق
روحانینك مؤسسی اولان سنت (فرانسوآ) اوراده
یاشامشدر، وجوارنده مدفوندر. — قضاسی ۸
ناحیه و۹۸ دائرهٔ بلدیه‌یی جامع اولوب، مساحهٔ
سطحیه‌سی ۱۲۱۹ مربع كیلومتره واهالیسی ۸٦۸۸۰
كشیدر.

آنسی { كولی (Lac d'Annecy) فرانسه‌نك
یوقاری ساووآ ایالتنده همنامی اولان
شهرك جنوبنده واقع اولوب، بویی ١٤ واكی یالكز
٣ كیلومتره‌در. سطحی ٤٤٣ متره‌لك ارتفاعده
اولدیغی حالده، عمق ٣٠ ایله ٥٠ متره آره‌سنده‌در.
جنوبدن (اومورته) اسمنده بر نهر كوله دوكیلوب،
شمالدن دخی (تیو) اسمیله اوچ قولدن عبارت بر
آیاغی واردر، كه برلشدكدن صكره (فیر) اسمنی آله-
رق، (رون) ایرماغنه دوكیلور. كولك ایچنده خیلی
بالیق وازمنهٔ تاریخیه‌دن اول انسانلرك مسكنلری
بولنمش اولان قازیق اوزرینه مبنی اخشاب خانه‌لردن
بعض اثرلر بولنیور. كولك جوارلری لطیف وشایان
تماشادر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

آنسیلون (Ancillon) مشاهیر مورخیندن اولوب، میلادك ١٦٥٩ تاریخنده مجده طوغمش، وبر پروتستان رئیس روحانیسنك اوغلی اولمغله، پروتستانلرك فرانسه‌دن اخراجلری صره‌ده، پدریله برابر، آلمانیایه قاچوب، برلینده حسن قبوله مظهر اولمش؛ وقرالك مشاور خاصی ووقعه‌نویسی اولوب، دیگر بعض مهم ایشلرده دخی استخدام اولنمشیدی. تاریخ وادبیاته متعلق برقاچ تألیف اولوب، قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك دخی تاریخنی یازمشدر. ١٧١٥ تاریخنده برلینده وفات ایتمشدر. — بونك تورونی (فردریق آنسیلون) دخی فلسفه، تاریخ وادبیاتده شهرت بولمش؛ وبرلین انجمن معارفی اعضالغنه قبول اولنه‌رق، اوچنجی فردریق کوییوم طرفندن ولیعهدك مربیلکنه تعیین اولنمشیدی. بعده امور سیاسیه‌یه دخی قاریشدیریلوب، بعض مهم مسندلرده بولنمش، وصلح عمومینك محافظه‌سی یولنده صرف همت ایتمشدر. میلادك ١٧٦٦ تاریخنده برلینده طوغوب، ١٨٣٧ ده ینه شهر مذکورده وفات ایتمشدر.

آنطاکیه (Antioche) سوریه‌نك جهت شمالیه‌سنده، حلب ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برشهردر، که نهر عاصینك ساحل یساری قربنده. دکیزدن نهر عاصی وادیسنجه ٢٥ کیلومتره‌لك مسافه‌ده وحلبك ٩٥ کیلومتره غربنده، ٣٦° ١٢′ عرض شمالی ایله ٣٣° ٤٨′ طول شرقیده واقعدر. بو شهر بیوك اسکندرك رجالندن وملکنی بینلرنده تقسیم ایدن طوائف ملوکدن سلفقوس طرفندن قبل المیلاد ٣٠١ سنه‌سنده پدری آنطیوخسك نامنه اوله‌رق تأسیس اولنوب، زمان قدیمده پك بیوك بر شهر ایدی. شهر قدیمی احاطه ایدن سور شمدیکی قصبه‌نك اطرافنده بولنان بر طاقم واسع باغچه ومزرعه‌لری دخی محیط اولمغله، اسکی بیوکلکنه بردلیلدر. سلفکیانك پایتختی بولنمش، وسلالهٔ مذکوره حکمدارلری طرفندن برچوق ابنیهٔ مشهوره ایله تزیین وتوسیع اولنمشیدی. رومالیلر سوریه‌یی فتح ایتدکلرنده، آنطاکیه شهرینه براداره‌ٔ مختاره ویروب، امور داخلیه‌سنه قاریشمامشلردی. خرستیانلغك ظهورندن صکره دخی بو شهر اهمیت فوق العاده‌یی حائز اولوب، حواریوندن بطروسك تأسیس ایتدیکی برپطریقلق مقامنك مرکزی، وبرقاچ مجلس روحانینك محل اجتماعی اولمشیدی. برآره‌لق کسری نوشروانك ید ضبطنه کچوب، بعده ینه قسطنطینیه روم ایمپراطورلری طرفندن استرداد اولنمشیدی. هجرت نبویه‌نك اون آلتنجی سنه‌سنده وحضرت عمر فاروقك زمان خلافتنده حضرت ابو عبیده‌نك همتیله فتح اولنه‌رق، ضمیمهٔ ممالك اسلامیه اولمشدر. ٣٥٧ تاریخ هجریسنده رومیلرك الینه کچه‌رك، یوز سنه‌دن زیاده ایادی نصارا‌ده قالمش ایسه ده، ٤٧٧ ده سلاطین سلجوقیه‌دن سلیمان بن قتلمش استخلاص ایتمش؛ و٤٩١ ده اهل صلیب ضبط ایتمکله، ٦٦٨ تاریخنه دك بونلرك النده قالدقدن صکره، تاریخ مذکورده ملك ظاهر بیبرس فتح ایتمشدر. ٩٢١ تاریخنده یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك ید جلادتلریله فتح اولنه‌رق، ضمیمهٔ ممالك عثمانیه اولمشدر.

آنجق آنطاکیه شهری بر طرفدن بربرینی متعاقب دوچار اولدیغی شدتلی زلزله‌لردن وبر طرفدن دخی وقوع بولان استیلالردن دفعاتله تخریب اولنه‌رق، اسکی معموریت وجسامتنی غائب ایتمشدر. سرای، تیاترو، معبد، صویولی کبی ابنیهٔ جسیمهٔ قدیمه‌سندن بعضیسنك خرابه‌لری الیوم مشهوددر. شمدیکی حالده شهر اسکی موقعنك یالکز بر طرفنی ضبط ایدوب، آنجق ١٦٨١٦ اهالیسی واردر، که بونلرك یالکز اوچ بیکه قریب مقداری خرستیان ویهودی اولوب، قصوری کاملاً اسلامدر. موقعی غایت لطیف اولوب، شمال جهتنده عاصی نهری آقیور. جنوبنده لطیف بر طاغ واردر. دیگر ایکی طرفی دخی لیمون وپورتقال وسائر اشجار مثمره‌یی حاوی باغچه‌لرله مزین اووه‌دن عبارتدر. شهرك ایچنده ١٤ جامع شریف ایله متعدد مدرسه‌لر، بر رشدیه مکتبی وبرقاچ حمام واردر.

آنطاکیه قضاسی سنجاغك غرب جهتنده اولوب، شمالاً اسکندرون قضاسیله وجنوباً لاذقیه سنجاغیله محدوددر. اراضیسنك قسم اعظمی طاغلق اولوب، منبت اووه‌لری دخی واردر. لیمون، پورتقال، زیتون ودود آغاجلری پك چوق اولوب، خیلی ایپك وزیتون یاغی چیقاریلیر، وپاموق دخی یتیشدیریلیر. اووه‌لرینك بعضیسی کرد وترکمان عشیرتلرینك قیشلاقلریدر. قضاده ایپکدن کوملکلك بز

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وچارشف وطرابلس قوشاغی ومشلح یاپلدیغی کبی، سندیان آغاجندن چیغاره‌لق ویازی طاقمی مثللو بعض شیلر یاپیلیر. قیومجیلق ودمیرجیلك صنعتی دخی خیلی ایلریلشدر. صابون دخی اعمال واخراج اولنور. درون قضاده ۱۰ مدرسه، ۱ مکتب رشدیه و۲۱ مکاتب ابتدائیه بولنیور.

آنطالیه { (Attalic) آناطولینك ساحل جنوبیسنده واقع آنطالیه کورفزینك ایچنده بر شهر واسکله اولوب، قونیه ولایتنه ملحق تکه سنجاغنك مرکزیدر. ″۱۵ ′۵۲ °۳۶ عرض شمالی ایله ′۲۵ °۲۸ طول شرقیده. قونیه‌نك ۷۲ ساعت غرب جنوبیسنده واسپارطه‌نك ۳۱ ساعت جنوبنده واقعدر. قصبه شمال جهتنده کسب ارتفاع ایدن بر طاغك اتکنده اولوب، دکیزه ناظر بولنغله، اوزاقدن منظره‌سی پك کوزل ایسه‌ده، سوقاقلری غیر منتظم واولری اخشابدر. شمالنده‌کی طاغ پویرازه مانع اولمغله، یازین هواسی پك صیجاق وآغر اولدیغندن، اهالینك اکثریسی یایلالره کیتمکه مجبوردرلر. قصبه‌نك اوست طرفنده‌کی کوشك وباغچه‌لرك هواسی معتدلجه‌در. قصبه‌نك شمالنده‌کی طاغدن قصبه‌دن بر ساعتلق مسافه‌ده یردن بردن بره چیقان بر صویك یاریسی قصبه‌یه آقدیریله‌رق، باغچه وبوستانلری اسقا ایتمکده‌در. آنطالیه‌نك ۲۱۲۱ خانه‌سی وتقریباً ۱۳۰۰۰ نفوسی اولوب، ۲۵۰۰ قدری خرستیان وقصوری کاملاً اسلام وجمله‌سی ترکجه ایله متکلمدرلر. قصبه‌نك ایچنده بر رشدیه وبر قز مکتبی واردر. لیمانی ایکی ریختمله محفوظ اولوب، بو ریختملردن هر برینك اوجنده بر قله خرابه‌سی واردر. ازمیردن مرسین واسکندرونه کیدن انکلیز واپورلری منتظم صورتده آنطالیه اسکله‌سنه اوغرادقلری کبی، بر چوق یلکن کیلری دخی طاغلردن اسکله‌یه ایندیریلن اودون وکراسته‌لری یوکلنوب، اسکندریه‌یه وسائر طرفلره کوتورورلر. بو شهر میلاددن بر بچق عصر اول (برغامه) حکمداری (ایکنجی آتال فیلادلف) طرفندن بنا اولنمشدر. شهرك ایچنده واطرافنده بولنان آثار عتیقه او زمانلردن قالمه‌در. قصبه‌نك ۶۵ کیلومتره شرقنده اولوب. بریلر طرفندن (اسکی آنطالیه) تعبیر اولنان خرابه‌لر ایسه زمان قدیمده (سیده) تسمیه اولنان شهرك خرابه‌لریدر.

آنطالیه قضاسی تکه سنجاغنك مرکزنده اولوب، اطراف شهر، استانوس، قزلقیا، بوجاق، سریك، بشقوناق اسملریله آلتی ناحیه‌دن مرکبدر، و۱۹۵ قریه وجمعاً ۱۳۳۷۳ خانه‌یی جامع اولوب، اهالیسی تقریباً ۶۶۰۰۰ کشیدر، که نفس آنطالیه‌ده بولنان جزئی مقدار خرستیاندن بشقه کافه‌سی مسلمدر. درون قضاده ۶۱ جامع شریف، ۴۸ مسجد، ۳۲ مدرسه واردر. قضانك حاصلاتی بغدای، آرپه، مصر، سیسام، بورجق، بوکرجه وسائر حبوباتله زیتون لیمون، پورتقال، کتره، تورنج، اوزوم، جویز، الما، آرمود وسائر میوه‌لردن وپاموق، میان کوکی، توتون وسائره‌دن عبارتدر. اغنامی دخی چوق اولوب، کوزل یاغ چیقار. محصولات صناعیه‌سی باشلیجه ایپکلی وعادی کوملك بزیله کلیم، سجاده وسختیاندن عبارتدر. قضانك اورمانلری چوق اولوب، باشلیجه اسکندریه‌یه اخراج اولنمق اوزره، کسیلوب اسکله‌یه ایندیریلن اودون وکراسته آنطالیه‌نك اك بیوك تجارتیدر. [سنجاق ایچون «تکه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنطوان { مارق — (Marc Antoine) روما خطیبلرندن اولوب، قبل المیلاد ۹۹ تاریخنده قونسلوسلق مسندینه یچمش وبعض محاربه‌لرده دخی ابراز شجاعت ایتمشیدی. سیلا ایله ماریوس آره‌سنده واقع اولان نزاعده، سیلانك طرفنی التزام ایتدیکیچون، ماریوسك امریله ۸۷ تاریخنده قتل اولنه‌رق، سر مقطوعی کرسی خطابتك اوزرینه دیکلمشیدی. چیچرونك روایتنه کوره پك فصیح ونطوق بر آدم اولوب، ارتجالاً نطق ایراد ایدر، وهیچ بر وقت نطقلرینی اولدن حاضرلاماز، ویازماز ایمش.

آنطوان { مارق — (Marc Antoine) آنف الترجمه خطیبك تورونی اولوب، قبل المیلاد ۸۶ تاریخنده طوغمش؛ وکنجلکنده فلسطین محاربه‌لرنده ابراز ایتدیکی شجاعتیله کسب شهرت ایده‌رك، ۵۰ تاریخنده اهالینك حقوقنی مدافعه ایتمك وظیفه‌سندن عبارت اولان (تریبون) مأموریتنه نصب اولنمشیدی. بعده یولیوس قیصره انتساب ایده‌رك، بوذاتی ایمپراطورلغنی اعلانه تشویق، وحتی بر یوم رسمیده علی ملأ الناس کندیسنه بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تاج تقدیم ایتمشیدی. بو حرکتی قیصرك (٤٤ تا-
ریخنده) قتلنی تسریعه سبب اولوب، آنطوآن قیصرك
جنازه‌سنی اوزرینـه بر نطق بلیغ ایراد ایله، قاتللرینه
اعلان خصـومت ایده‌رك، بونلردن (دچیموس برو-
توس)ی (موده‌نه) شهرنده محاصره ایتمش ایسـه‌ده،
سـناتو طرفندن عصـیانه حکم اولنه‌رق، علیهنه
عسکر سوق اولنمغله، آنطوآن یالکز مقاومت ایده-
میه‌جکنی آکلایه‌رق، (لپید) و (اوقتاو) ایله برلشمش
ایدی. «ایکنجی هیئت مثلثه» اسمیله مشهور اولان
بو هیئت متفقه برطاقم اجراآت خونریزانه‌یه کیریشه-
رك، انواع مظـالم اجرا ایتمشـدر. حتی خطیب
مشهور چیچرونی دخی، کندیسی علیهنده اداره‌ٔ لسان
ایتمش اولدیغیچون، اعدام ایتدیرمشـدر. آنطوآن
اوقتـاوله برابر قبل المیلاد ٤٢ تاریخنـده بروتوس
وقاسـیوسی کلیاً مغلوب ایده‌رك، رومانك جمهوریت
طرفنی بسـبتون امحا ایتدکدن صکره، روما دولتنی
اوقتاوله مقاسمه ایده‌رك، کندیسـنه یونان وآسـیا
ممـالکی دوشمش. اوقتـاوله اولان مناسـباتنی تزید
ایچون، قاریسی مشهوره (فولویا) نك وفاتنده، اوقتا-
وك همشیره‌سی (اوقتاویا) یی تزوج ایتمش ایسـه‌ده،
متعاقباً بطالسهٔ مصردن (قلئوپاتره) یه تعشق ایتمکله.
اوقتاویایی بوشامش؛ وعشق وعلاقه‌سنه تابع اوله‌رق،
روما ممالکندن قبریس وسوریه طرفلرینی بو ملکه‌یه
ترك ایتمشـدر. اوقتاو بونی فرصت اتخاذ ایده‌رك،
اوزرینه سـوق عسکرله، قبل المیلاد ٣١ تاریخنده
پروزه بوغازی خارجنـده واقع محـاربهٔ بحریه‌ده
آنطوآن مغلوب اولوب، قلئوپاتره ایله براسکندریه-
یه قاچمش؛ واوراده دخی خصمنك الینه دوشه‌جکنی
آکلاینجه، ٣٠ تاریخنـده اتلاف نفس ایتمشـدر.
آنطوآن پك ماهر برقوماندان ایدیسه‌ده، کرك اجرای
ظلم واعتسافده وکرك سفاهتده پك منهمك ایدی.

آنطوآن { لوچیـوس — (Lucius An-
آنف الترجـه آنطوآنك (toine
برادری اولوب، اونك رضاسی اولمقسزین، قاریسی
(فولویا) ایله بالاتفـاق، (اوقتـاو) ه اعلان حرب
ایتمش؛ وقبل المیلاد ٤٠ تاریخنده (پروسیا) شهرنده
محاصره اولندرق، شهر مذکورك اهالیسنی اوقتاوك
ید انتقامنه تسلیم ایتمك شرطیله امان بولمشدر.

آنطوآن { (St. Antoine) خرستیانلقده الك
اول انزوا وریاضتی اعتیاد ایدنلر-
دن اولوب، میلادك ٢٥١ تاریخنده مصر علیـانك
(قومه) دنیلن بر قریه‌سنده طوغمش، و ٢٠ یاشـنده
ایکن اموال موروثه‌سنی ترکله، فیوم طرفلرنده بیابانه
چکیله‌رك، پك صیق بر ریاضتله یاشامغه باشلامشیدی.
مؤخراً صیت وشهرتی تعمم ایدنجه، برچوق شاکردان
طوپلانوب، کندیسنك ریاستی آلتنده ریاضته قویلمشلر
ایدی. میلادك ٣٥٦ تاریخنده ١٠٥ یاشنده وفات
ایتمشدر. خرستیانلر بو عزیزلرینك برویانده یکرمی
سنه ابلیس طرفندن تعقیب اولندیغنی، وهر نه سببه
مبنی ایسـه، برطوموزك کندیسنه رفاقت ایتدیکنی
روایت ایدیورلر. یورطیسی کانون ثانینك ١٧ سنده
اجرا اولنور. مذهبـه متعلق بعض مکتوبلریله بر
طاقم دعالری واردر.

آنطوآن { (St. Antoine) خرستیانلرك دیکر
بر عزیزیدر، که میـلادك ١١٩٥
تاریخنده لیسبونه‌ده طوغوب، ١٢٣١ ده (پادوه)ده
وفات ایتمش اولمغـله، «پادوه‌لی» لقبیـله مشهور-
در. کندیسی آفریقا اهالیسنی خرسـتیانلغه دعوت
داعیه‌سـیله، بحراً او طرفـه عزیمت ایتمش ایکن،
فرطونه سوار بولندیغی کمی‌یی ایتالیا ساحلنه آتمغله،
اورایه چیقوب، اجرای وعظ ونصیحته باشلامش،
وکویا بعض کرامتلر دخی کوسترمشـدر. حزیرانك
١٣ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آنطوآن { لبریسـه‌لی — (Antoine de
(Lebrixa) اسپانیا ادباسندن او-
لوب، میـلادك ١٤٤٤ تاریخنده لبریسـه شهرنده
طوغمش، و ١٥٢٢ ده وفات ایتمشـدر. اسـپانیا
دارالفنـونلرنده معلملك ایتمش؛ وبرنجی اوله‌رق،
اسپانیا لسـانك قواعد صرفیـه‌سنی تنظیمله، لاتینجه
واسپانیولجه بر لغت کتابی وسـائر بعض کتب ادبیه
دخی تألیف ایلمشدر.

آنطوآن { بوربونلی — (Antoine de Bour-
(bon ناواره قرالی‌اولوب، واندومه
دوقه‌سی بوربونلی شـارلك اوغلی ایدی. میـلادك
١٥١٨ تاریخنـده طوغـوب، ١٥٤٨ ده (ژوآنه
آلبرت)ی تزوج ایتمکله. ناواره قرالی اولمش؛ وبو
ازدواجدن دردنجی هنری دنیایه کلمشدر. ایکنجی
فرانسوآنك وفاتنده فرانسه قرالّلغنك وکیل عمومیسی
اولمش؛ وقنولیـك عسکرینك باشـنه چکوب، پرو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تستانلرك باشنده بولنان برادری (قونده) ایله محاربه ایدەرك، (بلوآ)، (مور) و (روئن) ی پروتستانلرك الندن آلمش ایسەدە، روئنك محاصرەسنده آلدیغی یارەنك تأثیرندن ١٥٦١ ده وفات ایتمشدر. کندیسی پروتستان طوغمش اولدیغی حالده، مؤخراً بو مذهبی ترك ایتدیکی ایچون، پروتستانلرك خصومتنه مظهر اولمش، وکوشك بر آدم اولمغله، قتولیکلرك دخی محبتنی قزانه مامشیدی.

آنطوآن (Antoine) مالطه شوالیەلرندن اولوب، پورتکیز خاندان حکمداریسنه منسوب دون لوینك ولد نامشروعی ایدی. میلادك ١٥٧٨ تاریخنده فاسده واقع قصر کبیرك محاصرەسنه کیدوب، عربلرك الینه اسیر دوشمشیکن، بر تقریبله قاچەرق، پورتکیزه کیتمش؛ ودون لوینك کندیسنك والدەسیله خفیاً عقد نکاح ایتمش اولدیغنی بیانله، پورتکیز تختنه ادعای وراثت ایتمش ایسەدە، او صرەدە پورتکیزی ضبط ایتمك ایچون، ایکنجی فلیپ طرفندن کوندرلمش اولان اسپانیا عسکریله ایتدیکی محاربەدە مغلوب اولوب، پورتکیزی ترکله، بر مدت تخت وتاج خلیاسیله سرسریانه کزدکدن صکره، ١٥٩٥ ده پارسده وفات ایتمشدر.

آنطوآن (Clément-Théodore Antoine) — قلمانت تئودور ساقسه قراللرندن اولوب، میلادك ١٧٥٥ تاریخنده طوغمش، و١٨٣٦ ده وفات ایتمشدر. ١٨٢٧ ده تخته چیقوب، مدت حکومتنده امور داخلیه ایله مشغول اولمشدر.

آنطوآن (Jacques-Denis Antoine) — ژاق دنیس فرانسەنك اك مشهور معمارلرندن اولوب. میلادك ١٧٣٣ تاریخنده پارسده طوغمش، و١٨٠١ ده وفات ایتمشدر. سائر ابنیهٔ کبیره ایله برابر پارسك ضربخانەسنی بنا وعدلیه دائرەسنی اکمال ایتمشدر.

آنطونلو (Antonello) مسینەنك ١٥ نجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، ایتالیادە یاغلی بویه ایله رسم یاپانلرك برنجیسیدر. رسملری رونقسز ایسەدە، پك نادر بولنوب، زیادە مقبولدر.

آنطونلی (Marquis d'Antonelli) — مارکی — فرانسه اختلال کبیری اربابندن اولوب، میلادك ١٧٤٧ تاریخنده (آرله) شهرنده طوغمش، و١٨١٧ ده وفات ایتمشدر. ماریا آنطوآنته ایله (ژیروندن) لرك مجازاتنه سبب اولمش؛ ومؤخراً کندیسی دخی اتهام اولنەرق، نفی اولنمغله، ایتالیایه چکلمشیدی.

آنطونلی (Le cardinal Antonelli) — قاردینال — پاپاحکومتنك وکلاسندن اولوب، میلادك ١٨٠٦ تاریخنده ایتالیانك (سونینو) شهرنده طوغمش، و١٨٧٦ ده وفات ایتمشدر. پاپا اون آلتنجی (غرغوآر) زماننده بعض سفارتلرده بولنمش، ومالیه ناظری دخی اولمشیدی. سابق پاپا طقوزنجی (پی) نك پاپالق مسندینه قعودیله برابر قاردینالق رتبەسنه ترفیع اولنەرق، پاپانك تمامیله امنیت واعتمادینی قزانمش، ووفاتنه قدر واتیقانك امور سیاسیەسنی اداره ایدوب، آوروپا احوال سیاسیەسنه خیلی مدخلی اولمشیدی.

آنطونینو (St. Antonin) فلورانسه باش پسقپوسی اولوب، میلادك ١٣٨٩ تاریخنده شهر مذکورده طوغمش، و ١٤٥٩ ده وفات ایتمشدر. فقرا ومحتاجینه خدمت ایتمك وظیفەسیله موظف اولمق اوزره، (سنت مارتن) طریق رهبانیسنی ایجاد ایتمشدر. عند النصارا اعزەدن معدود اولوب، مایسك اونجی کونی یورطیسی اجرا اولنور.

آنطونینوس (Antonin le Pieux, Antoninus Pius) پیوس روما ایمپراطورلرندن اولوب، میلادك ٨٦ تاریخنده (لانوویوم) شهرنده طوغمش، وایمپراطور (آدریان) طرفندن اولادلغه قبول اولنەرق، ١٣٨ تاریخنده ارثاً تخته چکمشدر. تبعەسنك رفاهنه صرف همت ایدوب، سبقت ایتمش محاربەلردن خراب اولمش اولان شهرلری تعمیر ایتمش، والیلرك حرکات اعتسافکارانەسنه برحد قویمش، وخرستیانلره قارشی اولان مظالمی دخی منع ایتمشیدی. صلحپرور اولدیغی حالده، مغربیلرله، جرمانلرله وداچلرله ایتمکه مجبور اولدیغی محاربەلرده غالب کلمشیدی. بو حرکاتیله کندینی تبعەسنه سودیروب، وفاتنده کندیسنك یادینه رومادە بر مسله رکز ایتمشلردر، که (قولونه آنطونینه) اسمیله الآن قائمدر. (مارق آورل) ی ولیعهدلکه انتخاب ایتمشیدی. بو ایمپراطورك نامنه منسوب اولەرق، «رهنمای ایالات» عنوانیله جغرافیای قدیم ایچون

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

پك قیمتدار بركتاب بولنمشدر، كه كندیسـنك تحریر كرده‌سی اولدیغی مروی ایسه‌ده، امریله بشـقه‌لری طرفندن ترتیب ایدلمش اولمسی دها محتملدر.

آنطونینوس { مارق آورلی [« آورلی » مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آنطونینوس { لیبرالیس (Antoninus Liberalis) یونانی عناسـندن اولوب، میلادك ١٥٠ تاریخلرنده آنطونینوسك زماننده یاشامش اولدیغی مظنوندر. تناسخ حقنده الیوم موجود بركتابی واردر.

آنطونینه { (Antonina) برازیلیانك (پارانا) ایالتنده و (پاراناغوآ) كورفزینك غرب جهتنده بركوزل موقعده واقع برقصبه اولوب، ٦١٠٠ اهالیسی وخیلی تجارتی واردر.

آنطونیو { نیقولاس — (Nicolas Antonio) اسپانیا عناسندن اولوب، میلادك ١٦١٧ تاریخنده (سویل) یعنی (اشبیلیه) ده طوغمش. و ١٦٨٤ ده مادریدده وفات ایتمشـدر. اسپانیا لساننده بولنان كتابلرك « كشف الظنون » طرزنده اسامیسنی مبین ایكیشر جلددن عبارت ایكی كتابی واردر.

آنطونیوس { مارقوس ولوچیـوس — [« آنطوآن » مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آنطونیوس { موسا (Antonius Musa) یونان قدیم اطباسندن اولوب، آوغستوسك طبیبی ایدی. آوغستوسی بر خسته‌لقدن ابی ایتمكله، پك چوق حرمت وانعامه مظهر اولمش ایدی. علم نباتاته وطبه متعلق ایكی كتابی واردر.

آنطیوخس { (Antiochus) اسكندرك وفاتنده ملكنك مقاسمه‌سـندن حاصل اولان طوائف ملوكدن سـوریه جهتنه حكم سورن سلفكیان سلاله‌سنه منسوب اون اوچ حكمدارك اسمیدر:

برنجیسی (سـوتیر) مخلصیله معروف اولوب، سلاله‌نك بانیسی اولان سلفقوس نیقاتورك اوغلیدر. میلاددن ٢٧٩ سنه اول پدرینك یرینه جانشین اولوب. پدرینك قاتلی اولان بطلیوس كراونوسله عقد اتفاق ایتمش؛ وبیتنیا، ماكدونیا وغالاتیا اهالیسیله ایتدیكی محاربه‌لرده غالب كلمش ایسه‌ده، مصر حكمداری بطلیوس فیلادلفه وپرغمه حكمداری (فیلتر)ه قارشی اعلان ایتدیكی محاربه‌لرده موفق اوله‌مامش؛ وفیلترك خلفی (اومن) طرفندن (ساردس) یعنی صالحلی جوارنده مغلوب، و (افس) یعنی آیاصلوغ جوارنده قبل‌المیلاد ٢٦١ تاریخنده مقتول اولمشدر.

ایكنجیسی (تئوس) لقبیله ملقب اولوب: قبل‌المیلاد ٢٦١ تاریخنده پدرینه وارث اولمش؛ ومصر حكمداری بطلیـوس فیلادلفـه قارشی اعلان حرب ایتمش ایسـه‌ده، مغلوب اولوب، زوجه‌سی (لائوذیكه)یی تركله، بطلیوسـك قیزی (برنیكه)یی تزوج ایتمكه اجبار اولنمشـدی. (لائوذیكه)، اخذ ثار ایچـون، كندیسنی قبل‌المیلاد ٢٤٦ تاریخنده تسمیم ایتمشدر.

اوچنجیسی « بیوك » عنوانیـله معروف اولوب، قبل‌المیلاد ٢٢٢ تاریخنده برادری سلفقوس كراونوسه وارث اولمش؛ وتفرد ایتمش اولان بعض والیلرینی تحت انقیاده آلدقدن صكره، سلفقوس قالینیقوس زماننده مصر حكمداری طرفندن ضبط ایدلمش اولان سـوریه‌نك بر قسمنی استرداده چالیشمش ایسـه‌ده، بطلیوس فیلوپاتر طرفندن مغلوب اولوب، ضـبط ایتدیكی یرلری اعاده‌یه مجبور اولمش ایدی. بر مدت صكره قوتلی برعسكر تجهیزیله سوریه‌نك قسم مذكورینی بطالسه‌دن آلدقدن صكره، عراق وایرانی دخی ضبطله، حدودینی هنده قدر توسـیع، وآناطولیی دخی اسـتیلا ایله. روماليلره قارشی یونانك امدادینه كیتمش ایسه‌ده. قبل‌المیلاد ١٩١ و ١٩٠ ده روماليلر طرفندن (ترموپیل) ده ومغنیسـاده مغلوب اولوب، پك آغیر شرطلرله مصـالحه قبولنـه مجبور اولمش؛ و١٨٧ ده، روماليلره ویره‌جكی تضمیناتی تدارك ایچون، سیسـتانده (ناهید)ه مخصـوص اولان بر معبدی یغما ایتمكده ایكن، اهالی طرفندن قتل اولنمشدر. قرتاجلی مشهور آنیبال بوكا التجا، وكندیسنی روماليلره قارشی تشویق ایتمشیدی.

دردنجیسی اوچنجینك اوغلی اولـوب، (اپیفان) لقبیله ملقبدر. قبل‌المیلاد ١٧٥ تاریخنده برادری دردنجی سلفقوسه وارث اولوب، مصر سفلاینی ضبط وبطلیوس اپیفانی اسیر ایتمش ایسه‌ده، روماليلر طرفندن مصری ترك ایدوب كری دونمكه اجبـار اولنمشـیدی. یهودیلری اصـنامه عبادت ایتمكه اجبار ایتدیكیچون، بونلر عصیانه مجبور اولمشلر، وآنطیو-

tarikhema.org

خس امر تنکیلرنده پك چوق شدت کوستروب، برایکنجی اختلاله اجبار ایتمش، وبو دفعه تأدیبلرینه بالذات کیتمك عزمنده ایکن، ایراندن عودتنده آتدن دوشه‌رك، قبل‌المیلاد ١٦٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

بشنجیسی (اوپاتور) لقبیله ملقب اولوب، دردنجینك اوغلیدر. پدرینك وفاتنده ٩ یاشنده اولدیغی حالده، وارث سلطنت اولمش ایسه‌ده، ١٨ آی اسماً سلطنت سوردکدن صکره، عمجه‌زاده‌سی (دمتریوس سوتیر) طرفندن ملکی ضبط، وکندیسی قتل اولنمشدر.

آلتنجیسی (دیونیسیوس) یاخود (باقخوس) لقبیله ملقب اولوب، جباره‌دن (آلکساندر بالا) نك اوغلی اولدیغی حالده، آنطیوخس تئوسك نسلندن اولدیغنی ادعا ایدیوردی. (تریفون) طرفندن، (دمتریوس نیقاتور)ه قارشی برسپر اولمق اوزره، قبل‌المیلاد ١٤٣ تاریخنده رسماً تخته اجلاس اولنمشدر، وآنجق حقیقتده مرقوم (تریفون) سلطنت سوروب، برسنه صکره کندیسنی قتل ایتمشدر.

یدنجیسی (سیدتیس) لقبیله ملقب اولوب، دمتریوس سوتیرك اوغلیدر. قبل‌المیلاد ١٣٩ تاریخنده تخته چیقوب، جباره‌دن (تریفون) ی طردله، یهودیلرك وخراسان اهالیسنك اختلاللرینی تسکین ایتمش ایسه‌ده، ١٣٠ تاریخنده دمتریوس نیقاتور طرفندن مغلوب اولوب، ملکی ضبط اولنمشدر.

سکزنجیسی (قریپوس) لقبیله ملقب اولوب، دمتریوس نیقاتور ایله قلئوپاتره‌نك اوغلیدر. قبل‌المیلاد ١٢٣ تاریخنده جباره‌دن (زبینا) یی طردله، تخته چیقمش؛ ومصر حکمدارینك قیزینی تزوجله، کندیسیله عقد اتفاق ایده‌رك، والده‌سی طرفندن برادری اولان کیزیقلی آنطیوخسله محاربه ایتمش؛ و١١٤ده ملکنك برقسمنی بوکا ویرمکه مجبور اولوب، ٩٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

طقوزنجیسی (فیلاپاتور) یاخود (کیزیقلی) لقبیله معروف اولوب، آنطیوخس سیدتیس ایله قلئوپاتره‌نك اوغلی ووالده‌سی طرفندن (آنطیوخس قریپوس) ك برادری ایدی. برادرینی سوریه‌نك برقسمنی کندیسنه ترك ایتمکه اجبار ایتدکدن صکره، قبل‌المیلاد ٩٧ تاریخنده برادرینك وفاتی اوزرینه، بتون سوریه‌یی ضبط ایتمش ایسه‌ده، اوچ سنه سلطنت سوردکدن صکره، برادرینك اوغللرندن آلتنجی سلفقوس کندیسنی مغلوب واتلاف نفسه مجبور ایده‌رك، ملکنی ضبط ایتمشدر.

اوننجیسی (اوسبیوس) لقبیله ملقب اولوب، کیزیقلی آنطیوخسك اوغلیدر. قبل‌المیلاد ٩٤ تاریخنده ملك موروثنی آنطیوخس قریپوسك اوغلی آلتنجی سلفقوسدن ضبط ایتمش ایسه‌ده، ایکی سنه صکره مرقوم آنطیوخس قریپوسك دیکر ایکی اوغلی طرفندن مغلوب اولوب، روایته کوره قبل‌المیلاد ٧٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

اون برنجیسی (فیلادلف) لقبیله معروف اولوب، آنطیوخس قریپوسك اوغلیدر. بیوك برادرلری آلتنجی سلفقوسك وفاتندن صکره، قبل‌المیلاد ٩٣ تاریخنده دیکر برادری فلیپله مشترکاً حکمدارلق ایتمشدر. برادرلرینك حیاً احراق ایدلمش اولدیغی (موپسوئستیه) یعنی (سیس) شهری اهالیسنی اخذ ثار ایچون قتل عام ایتمشلردر. متعاقباً ینه اوننجی آنطیوخس طرفندن قتل اولنمشلردر. اون برنجی آنطیوخس اثنای فرارنده قبل‌المیلاد ٩٠ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

اون ایکنجیسی (دیونیسیوس) یاخود (باقخوس) لقبیله ملقب اولوب، آنطیوخس قریپوسك بشنجی اوغلیدر. برادری اوچنجی دمتریوسك خراسانلیلرك النه اسیر دوشدیکنی خبر آلدیغنده، قبل‌المیلاد ٨٣ تاریخنده تخته جلوس ایتمش ایسه‌ده، ینه او سنه عربلرله ایتدیکی برمحاربه‌ده مقتولاً وفات ایتمشدر.

اون اوچنجیسی «آسیالی» لقبیله ملقب اولوب، اوننجی آنطیوخسك اوغلیدر. کندیسی آسیانك ایچ طرفلرنده بیوبوب، اجدادینك ملکی (دیقران) ك ید ضبطنه کچمش ایکن، قبل‌المیلاد ٦٩ تاریخنده روما سردارلرندن (لوقولوس) طرفندن تخت موروثنه اجلاس اولنمش ایسه‌ده، ٦٤ تاریخنده (پومپیوس) سوریه‌یی ضبطله، روما ممالکنه الحاق ایتمشدر.

آنطیوخس { عسقلانی (Antiochus d'As-calon) } یونان قدیم حکماسندن اولوب، (فیلون) ك شاکردی وچیچرون، بروتوس ولیقولوسك محبی ایدی. مذاهب فلسفیه بیننده‌کی اختلافك تعبیراتده اولوب، اساساً جمله‌سنك بر اولدیغنی التزامله، مذاهب مذکوره‌نك توحیدینه چالیشمش؛ وقبل‌المیلاد ٦٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنطوخیا (Antioche) [«آنتیوخیا وآنطاکیه» ماده‌لرینه مراجعت.]

آنغاده (Anegada) آنتیل جزایرندن «بکر آطه‌لری» طاقمه منسوب برآطه‌در، که منتهای شرقیسی ′٤٤ °١٨ عرض شمالی ایله °٦٦ ′٣٦ طول غربیده واقعدر. دوز وآلچق برآطه اولوب، شرقدن غربه اولان طولی ١٧ وعرضی ٤ کیلومتره‌در. مد حالنده آطه‌نك بر قسمی صو آلتنده بولنور. سواحلی اطرافنده‌کی صیغلر سفائن حقنده پك تهلکه‌لیدر. منسوب بولندیغی طاقله برابر انکلتره‌نك تحت تصرفنده بولنیور.

آنغره (Angara) سیبریانك وسطلرنده کائن ایکی نهرك اسمیدر، که بری «یوقاری» ودیکری «آشاغی» صفتیله تفریق اولنور. یوقاری آنغره شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری آقه‌رق، طاغلق بر محلك اورته‌سندن بر طاقم شلاله‌لر تشکیلیله ٣٥٠ کیلومتره‌لك جریاندن صکره (بایقال) کولنك منتهای شمالیسنه منصب اولور. آشاغی آنغره (بایقال) کولنك آیاغی حکمنده اولوب، واسع، درین وصویی براق بر بیوك نهردر، که ابتدا شمال غربی‌یه طوغری طاغلق بر محلك اورته‌سندن سرعتله جریان ایده‌رك، ٧٢٠ کیلومتره‌لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (ایرقوتسق) شهرینه واصل اولور؛ واورادن شماله طوغری دونوب، ینه طاغلق وشایان تماشا برطاقم اراضینك ایچندن جریانله. صولدن (اوقه) نهرینی دخی اخذ. وبر آز دها آشاغیده (شامانسق) شلاله‌ٔ مشهوره‌سنی تشکیل ایتدکدن‌صکره، (تونغوز) مملکتنه دخول ایله (تونغوسقه) نامیله (ینکیسی) ایرماغنه دوکیلور. بو نهر مذکور ایرماغك بر تابعی عد اولنیور سه‌ده، کرك صوینك کثرتی وکرك مجراسنك طولی جهتیله ایرماغك اصلی عد اولنمغه شایاندر.

آنغره (Angra) اسپانیول لساننده «قوی» و«کورفز» دیمك اولمغله، بعض قویلره علم اولمشدر. بونلرك بری آفریقانك ساحل غربیسنده (سنت ژان) و(استریاس) بورنلری آره‌سنده واقع اولوب. آغزنده کائن (قوریسقو) آطه‌سی ″٣٠ ′٥٤ °٠ عرض شمالیده واقعدر.

آنغره پکنیا (Angra Pequena) یعنی «کوچك قوی». آفریقانك ساحل غربیسنده (ناماقه) مملکتی قیسنده، ′٢٦ °٢٦ عرض جنوبی ایله ′٥٤ °١٢ طول شرقیده برقوی اولوب، (اورانژ) نهری منصبنك ٢٤٠ کیلومتره شمال غربیسنده واقعدر. ایچنده بر قاچ کوچك آطه ایله امین بر لیمان واردر. اطرافی صوسز وقوملق بر چول حالنده ایسه‌ده، آوروپا سفائنی خیلی وقتدن بری بو قویه اوغرایوب، توتون، باروت، تفنك وقونیاق کبی آوروپا متاعلرینی او جوار اهالیسنك کثیردکلری حیواناتله ودوه قوشی تویی کبی محصولات محلیه ایله مبادله ایدرلر.

آنغره دوس ریس (Angra dos Reis) برازیلیانك (ریو ده یانیرو) ایالتنده برقوی وبو قویك ایچنده قضا مرکزی بر قصبه واسکله اولوب، (ایلا غرانده) آطه‌سنك قارشیسنده و(ریو ده یانیرو) نك ١٥٠ کیلومتره غربنده، ′٤ °٢٣ عرض جنوبی ایله ′٤٨ °٤٦ طول غربیده واقع و٣٠٠٠ اهالیبی جامعدر. تجارتگاه براسکله اولوب، قاقائو، شکر، قهوه وکراسته وبویا آغاجلرندن خیلی اخراجاتی واردر.

آنغره دو هروئیسمو (Angra do Heroismo) یعنی «قهرمانلق قویی» آسور آطه‌لرندن ترچیرا جزیره‌سنك ساحل جنوبیسنده بر شهر واسکله اولوب، جزایر مذکوره اداره‌ٔ ملکیه وعسکریه‌سنك مرکزیدر. ١٢ ٢٨٠ اهالیسی وحبوبات، شراب ومیوه اخراجاتندن بیوك بر تجارتی واردر.

آنغره فریا (Angra-Fria) یعنی «صوق قوی». آفریقانك ساحل غربیسنده، (فریو) بورنك اوست طرفنده °١٨ عرض جنوبیده بحر محیط آطلاسی‌یه منصب اولور بر نهردر.

آنغری (Angri) ایتالیای جنوبیده (پرنچیپا توچیتریوره) ایالتنك (سالرنه) قضاسنده وسالرنه شهرینك ٢٠ کیلومتره شمال غربیسنده، (سارنو) نهری وادیسنده واقع بر قصبه اولوب، ١٠ ٣٢٢ اهالیسی وخیلی صنایع وتجارتی واردر.

آنغل (Angles) آلمانیای شمالیده (البه) ایرماغی منصبنك جوارلرنده یعنی (هولستاین) خطه‌سنك جهت شرقیه‌سیله اشلسویغ خطه-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنك برقسمنده ساكن بولنمش بر قومدر، كه آلتنجى عصر ميلاديده (برتانيا) آطه‌سنه چكوب، اوراده توطنله، اوچ حكومت تشكيل ايتمشلردى. بو حكومتلرك برنجيسى (برنيكيا) ياخود (نورتومبرلاند)، ايكنجيسى (استانغليا)، اوچنجيسى دخى (وستانغليا) ناميله معروفدر. بتون برتانيا آطه‌سنه دخى بو قومه نسبتله (آنغلتره) ياخود (انكلتره) يعنى «آنغل مملكتى» اسمى ويرلمشدر.

آنغلسى (Anglesey) ايرلانده دڭيزنده، انكلتره‌نك غرب طرفنده و (غال) ياخود (والس) مملكتنك غرب شمالى ساحلنك قارشيسنده واقع بر بيوك آطه‌در، كه مملكت مذكوره‌دن (منات) بوغازيله آيرلمش اولوب، اونك بر قضاسى حكمنده‌در. اڭ وسعتلى جهتى ٣٠ كيلومتره قدر اولوب، غرب جهتنده‌كى (هوليهيد) آطه‌سيله برابر مساحهٔ سطحيه‌سى ٧٨٢ مربع كيلومتره‌در. شمال وشمال غربى سواحلى قيالق ايسه‌ده، غرب وغرب جنوبى ايله شرق سواحلى قوملق وآلچقدر. (منات) بوغازينك طولى ١٩ كيلومتره، وعرضى ٥٠٠ ايله ٨٠٠ متره آره‌سنده‌در. جذر حالنده بعض يرلرده چكيد ويريور. بو بوغازك ايكى محلنده ايكى كوپرى ياپلمشدر، كه برى (بانغور) شهرينك ٣ كيلومتره جنوبنده اولوب، دڭيزك مد حالنده‌كى سطحندن ٣٠ متره يوكسكدر. جنوبه طوغرى بر بچق كيلومتره دها آشاغيده دميريول خطنه مخصوص ديگر بر كوپرى دها واردر، كه طولى ٢٧٤ متره اولوب، اورته‌سنده بولنان بر قيايه طيانمغله، ايكى‌يه منقسمدر. بو آطه‌نك يوكسك طاغلرى اولمديغندن، نهرلرى چوق ايسه‌ده، هپسى كوچك درەلر حكمنده‌در. مركزى (بومارى) قصبه‌سيدر. جزيره‌نك اهاليسى ٥١٠٣٠ كشى اولوب، تعيشلرى باشليجه محصولات زرعيه‌دن عبارتدر.

آنغلو آمريقان (Anglo-Américains) عن اصل انكليز اولوب، ممالك مجتمعه‌ده وآمريقاى شمالينك سائر بعض طرفلرنده يرلشمش اولان اهالى‌يه ويريلن اسمدر. بونلر (يانكه) اسميله دخى تعيين اولندرق، انكليز لسانيله متكلم ايسه‌لرده، ياشادقلرى اقليم وهوا اقتضاسنجه، كرك سيمالرى وكرك اخلاق وعاداتلرى خيلى دگيشوب، كندى باشنه بر قوم حكمنه گچمشلردر. [«ممالك مجتمعه» و «دومينيون» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

آنغلو ساقسون (Anglo-Saxons) آلتنجى عصر ميلاديده آلمانيانك شمال طرفلرندن هجومله، انكلتره‌يى ضبط ايتمش اولان آنغل، يوت وساقسون قوملرينه ويريلن اسمدر. انكلتره‌نك اوندن اولكى اهاليسى كلت دنيلن امت قديمه‌يه منسوب اقوامدن اولوب، كندى باشلرينه اداره اولنمقده ايكن، (توتون) يعنى جرمان امتنه منسوب اولان اقوام ثلثهٔ مذكوره برتانيايى ضبطله، (هپتارخيا) يعنى «يديلر حكومتى» ناميله بر دولت تشكيل ايده‌رك، ميلادك ١٠٦٦ تاريخنه‌دك آلتى عصر حكم سورمشلردر. اقوام مذكوره اوقدر جمعيتلى هجوم وهجرت ايتمشلردى، كه مرور زمانله كنديلرينك لسانى برتانيانك لسان عموميسى حكمنه گچوب، اهالئ اصليه‌سى اولان زواللى كلتلر ايسه يالكز اسقوچيا، ايرلانده، ووالس مملكتلرينك بعض طرفلرنده وجزاير صغيره‌ده قوميت ولسانلرينى محافظه ايده‌بيلمشلردر؛ آنجق بونلر دخى كيتدكجه لسان عموميى اوگرنوب، كندى لسانلرينى ترك وفراموش ايتمكده درلر. ميلادك ١٠٦٦ تاريخنده عن اصل اسقانديناولى يعنى دانيمارقه، اسوج ونوروج اهاليسندن اولوب، قورصانلقله فرانسه‌نك شمال غربى كوشه‌سنى ضبط ايتمش، وكنديلرى «شمال آدملرى» معناسيله (نورماند) ودها طوغريسى (نورتمان) تسميه اولندقلرى كبى، مملكت مذكوره‌نك دخى (نورمانديا) دنيلسنه سبب اولمش اولان نورماندلرك رئيسى برنجى (كويوم) انكلترەيه هجومله، مملكتى كاملاً ضبط، واراضيى تيمار صورتيله آرقداشلرينه تقسيم وتوزيع ايده‌رك، آنغلو ساقسونلرى دخى سلفلرى اولان كلتلر كبى محكوم حالنه قويمشدر. نورماندلر فرانسه‌يه هجرت ايده‌لى كندى لسان اصليلرى اولان اسقانديناوجه‌يى اونوده‌رق، فرانسزجه لسان مادرزادلرى حكمنه گچمش اولديغندن، مرقوم كويوم وخلفلرى انكلتره اهاليسنى فرانسزجه سويلمكه اجبار ايدرلردى. اساسى توتون يعنى جرمان لساندن عبارت اولوب، بر چوق كلتجه كلماتى دخى بالقبول، مرور زمانله خيلى تبدلاته دخى اوغرامش اولان آنغلو ساقسونلرك لسانى بو دفعه مملكتك لسان رسميسى حكمنه گچن فرانسز-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جه‌دن دخی بر چوق کلمات وتعبیرات اخذ ایده‌رك، بویله بر خلیطه‌دن عبارت اولان لسان مرور زمانله دها بر طاقم تبدلاته اوغرایه‌رق، وصانکه بو جسیم آطه‌یی قاپلایان سیسلی ورطوبتلی هوانك ایجابندن اولان بوغوق وکسیك بر تلفظه دخی تابع اوله‌رق، شمدیکی انکلیزجه حالنه کیرمشدر. بو وجهله انکلیزلر نسلا ونسباً کلت ایله توتون ولساناً باشلیجه توتون امته منسوب اولوب، اقوام جرمانیه‌دن معدود اولدقلری حالده، ترکجه‌ده بر چوق کلمات وتعبیرات عربیه بولندیغی کبی، بونلرك لسانده دخی فرانسزجه دن مأخوذ ولاتینجه‌یه منسوب بر چوق اصطلاحات وتعبیرات بولنیور. [«انکلیز» ماده‌سنه مراجعت.]

آنغو (Ango) برنجی فرانسوآنك زماننده فرانسه‌نك (دیپ) شهرنده کندینه مخصوص بر دونتما تشکیلیله بعض دولتلرله دخی قوهٔ بحریه‌ده رقابت ومسابقته کیریشه‌بیلن بر فرانسزدر. میلادك ١٥٣٠ تاریخنده پورتکیزلیلر بونك برکمیسنی ضبط ایتمش اولدقلرندن، دونتماسیله کیدوب، لیسبونه لیمانینی آبلوقه، وپورتکیز دونتماسنی تا هند دکیزینه قدر تعقیب ایتمش؛ وپورتکیز دولتی فرانسه‌یه مراجعتله، طلب صلح ایتمیجه، بونك الندن قورتله‌مامشیدی. قرال برنجی فرانسوآیی دیپه‌ده‌کی کوشکنه فوق‌العاده بر طنطنه ایله قبول ایتمش، وطرفندن دیپ والیسی نصب اولنمشیدی. مؤخراً کمیلرینك اکثریسی قضازده اولوب، کلی ضرر وزیانه اوغرامغله، ١٥٦٦ ده کدرندن وفات ایتمشدر.

آنغوره (Angora) اسم قدیمی (آنکوره) یاخود (آنقیره) اولان (آنقره) شهرینه آوروپا لسانلرنده ویریلن اسمدر. شهر مذکورله جوارلرینه مخصوص اولان کدی جنسیله تفتیك کچیلری دخی آوروپاده بو اسمله معروفدرلر. [«آنقره» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنغوستوره (Angostura) ونام دیکرله چوداد بولیوار (Ciudad Bolivar) وزوئلا جمهوریتنده (اورینوقو) ایالتنك مرکزی اولان بر قصبه‌در. که (اورنوق) ایرماغنك ساحل یمیننده، دکیزدن ٣٠٠ کیلومتره‌لك مسافه‌ده، ٨° ٨′ ١١″ عرض شمالی ایله ٦٦° ١٥′ ٢١″ طول غربیده واقع اولوب، ٨٠٠٠ اهالیسی، حیوان ودری‌یه متعلق بیوك تجارتی وبرقاچ مکتبی واردر. بو شهرك اوکنده اورنوق نهری طارلاشوب، سائر طرفلرده ٤ کیلومتره قدر وسعتی وار ایکن، بوراده وسعتی آنجق ٧٤٠ متره‌دن عبارت اولدیغندن، شهر «بوغاز» و«مضیق» دیمك اولان بو اسمله تسمیه اونمشدر. بو بوغازك اورته‌سنده برقیا بولنیور، که نهرك درجهٔ فیضانی اولچمکه بر آلتدر.

آنغولم (Angoulême) فرانسه‌نك غرب طرفنده کائن (شارانته) ایالتنك مرکزی اولان بر شهردر، که وقتیله (آنغوموآ) ولایتنك مقر حکومتی ایدی. (شارانته) نهرینك ساحل یسارنده وبو نهرك (توووره) نهریله محل تلاقیسنده، پاریسك ٤٤٥ کیلومتره جنوب غربیسنده وبوردونك ١٣٨ کیلومتره شمال شرقیسنده، ٤٥° ٣٩′ عرض شمالی ایله ٢° ١١′ ١٨″ طول غربیده واقع اولوب، ٣٤٦٤٧ اهالیسی واردر. شهر بر تپه‌نك اوزرنده واتکنده واقع اولوب، هواسی صاغلام اولدیغی کبی، منظره‌سی دخی پك کوزلدر، وبعض موقعلرندن آلتنده طبق کبی واسع وغایت کوزل ایشلنمش بر اووه کورینور، که اورته‌سندن جریان ایدن نهر دخی کوزللکنی تزیید ایدر. شهرك بر قاچ مصنع کلیساسی، بعض استحکاماتی، مکمل مکتبلری، بر کتبخانه‌سی وجوارزنده متعدد کاغد فابریقه‌لری واردر. اسم قدیمی (ایقولسمه) و(آنقولسمه) اولوب، ادریسینك جغرافیاسنده دخی (انکولسمه) اسمیله مذکوردر. — قضاسی ١٠ ناحیه و١٣٦ دائرهٔ بلدیه‌یی جامع اولوب، ١٤٤١٠٦ اهالیسی واردر.

آنغوله (Angola) آفریقای جنوبینك ساحل غربیسنده بر مملکتدر، که اصل آنغوله ایله قونغو، بنکله وموسامدس نام پورتکیز مستملکاتنی جامعدر. اصل آنغوله شمالاً (قونغو) ایله جنوباً (بنکله) وغرباً بحر محیط آطلاسی ایله شرقاً (مولوه) مملکتلری آره‌سنده واقعدر. ٨° ٢٠′ ایله ٩° ٥٠′ عرض جنوبی آره‌سنده اولوب، شمالدن جنوبه (دانده) ایله (قوآنزه) نهرلرینك مجرالری آره‌سنده ممتد اولور. بو ایکی نهرك آره‌سنده‌کی ساحل ١٣٥ کیلومتره اولوب، شرقدن غربه اولان وسعتی ایسه ٦٠٠ کیلومتره‌یه قریبدر. پورتکیزك ایکی مثلندن زیاده اولان بو مملکت واسعه‌نك سواحلیله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ساحله قريب محللرنده هوا غايت صيجاق وصيتمه‌لى ايسه‌ده، ايچرى‌يه طوغرى كيديلوب، درجه درجه يوكسلن طاغلره چيقلدقجه، هوا كسب اعتدال ايدر. اقاليم حاره‌يه مخصوص نباتاتى وذى‌قيمت اشجارى پك چوق اولديغى كبى، اراضيسى دخى پك منبت اولمغله، محصولات وواردانى پك چوق اولمق لازم كليرسه‌ده، اهاليسنك قسم اعظمى بسبتون مستقل اولوب، سائرلرى دخى يالكز اسماً ورسماً پورتكيز حكومتنى طانيدقلرندن، وپورتكيزليلر كنديلرى پك آز مقدارده بولندقلرندن، بوراسى دخى پورتكيزك سائر مستملكاتى كبى، مهمل ومعطل بر حالده بولنوب، هيچ بر نوع ترقى ومعموريت حصولپذير اوله‌مامشدر. ويركيلرى پك آغر ايسه‌ده، ثروت مملكتله غير متناسب اولدقلرندن، تحصيل اولنه‌ميه‌رق، واردات موجوده‌سى بيوك قصبه‌لرله قلعه‌لرده بولنديريلان عسكرى وليمانلرده طورديريلان بر قاچ حرب كميسنى آنجق اداره ايدوب، امور نافعه‌يه صرف اولنمق اوزره بر شى آرتميور. اهالى سائر زنجيلره نسبةً چاليشقان ايسه‌لرده، نيم وحشى‌حالنده ياشادقلرندن، سعيلرندن بحق استفاده اولنه‌ميور. پورتكيز دولتى وقتيله اورادن چيقان اسرانك بهر رأسندن كليتلى بر ويركى آلديغندن، او وقتلرده وارداتى چوق ايديسه‌ده، نهايت اسارتى لغو ومنع ايتمكه مجبور اولمغله، بو انسانيت شكن ويركيدن محروم قالمشدر. اهاليسنك تعيشى باشليجه پرنج، مصر، دارى ومانيوقه دينلن بركوك اوندن عبارتدر. كرك دكيزدن وكرك دكيزه منصب اولان متعدد نهرلردن كليتلى باليق دخى چيقاريرلر. بوباليقلرك برنوعندن برياغ چيقوب، كنديلرى استهلاك ايتدكلرى مقداردن بشقه، خيليسى دخى آوروپايه اخراج اولنور. اهاليسى تخميناً ٣٠٠٠٠٠ كشى قدر اولوب، ايچلرندن يالكز ١٥٠٠ قدرى پورتكيزلى، ٣٢٠٠٠ قدرى ملز وقصورى كاملاً زنجيدر. زنجيلرك چوغى پورتكيزليلر طرفندن پرنس، دوقه، ماركى وقونت عنوانلريله ياد اولنور، وآنجق كندى بينلرنده (سووه) اسم عموميسله معروف اولان بر طاقم رؤسا معرفتيله اداره اولنورلر. پورتكيز دولتى بو مملكتى ١٤ قضايه تقسيم ايدوب، بونلردن آلتيسنك مركزلرنده برر قلعه ايله برر مقدار عسكر بولنديغندن، برنجى صنف، وديكر سكزى ايكنجى صنف قضالردن معدوددر. قضالر شونلردر:

برنجى صنف:
موقسيما
مسانغانو
قامباميه
پدرو آندونغو
آمبافه
سان پوسه

ايكنجى صنف:
بارا ده دانده
باره ده بنغو
بارا ده قالومبو
ايقولو مع بنغو
زنزا مع كيلنغوئس
قولونغو
دانده
دوميوس

مركزى (لوآنده) شهرى اولوب، مملكت ليسبونه دن تعيين وارسال اولنان بر والى معرفتيله اداره اولنور؛ واوراده بولنان پورتكيزليلر ميانده ايكى مبعوث انتخاب اولنه‌رق، ليسبونه مجلس مبعوثانه كوندريلور. مركزده بر قتوليك پسقپوسى دخى اقامت ايدر، وبر محكمهٔ استيناف ايله بر مكتب دخى بولنور. [«قونغو» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

آنغوموا (Angoumois) فرانسه‌نك ولايات قديمه‌سندن برى اولوب، شمالاً (پوآتو)، غرباً (سنتونژه)، جنوب شرق طرفندن (پريغورد)، شرقاً (ليموسين)، شمال شرقى طرفندن دخى (مارشه) ايالتلريله محدود ومحاط ايدى. مركزى (آنغولم) شهرى ايدى. وقتيله كندى دره‌بكلريله اداره اولنور نيم مستقل بر ولايت حالنده بولنمشدى. فرانسه‌نك ايالاته اثناى تقسيمنده بو ولايتك قسم اعظمى (شارنته) ايالتنى تشكيل ايدوب، بر قسمى دخى (دوردونيه) ايالتنه الحاق اولنمشدر. [«شارنته» و«دوردونيه» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

آنقاره (Ankara) مداغسقار جزيرهٔ كبيره‌سنك قسم شماليسنده بر خطه در، كه عنبر بروندن (سامبرانو) نهرينه قدر ممتد اولوب، يوكسك طاغلرى وبرقاچ نهرله اروا اولنور منبت اراضى‌يى حاوى اولمغله، اهاليسى زراعتله وحيوانات يتيشديرمكله مشغول اولوب، سنوى ٣٥٠٠٠ صيغير اخراج ايدرلر. سواحلنده برچوق قويلرى وطبيعى ليمانلرى دخى واردر. اهالينك دينى انواع جمادات وحيواناته عبادت ايتمكدن عبارت اولوب، تعدد ازواج عندلرنده مجاز ومرعيدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنقروی (شیخ اسمعیل —) کبار مشایخ مولویه‌دن اولوب، اونجی عصر هجریده آنقره‌ده دنیایه کلمش؛ وعلوم ظاهریه‌یی تکمیل ایدوب، استحصال فضل وکمال ایتدکدن صکره، طریق مولویه سلوك ایله، طریقت وتصوفده فرید عصر اولمشیدی. غلطه‌ده واقع اسکندر پاشا زاویه‌سنده مثنوی خوان اولوب، نیجه طالبان راه حقیقت درس وصحبت وارشادلرندن مستفید اولدقلری کبی، مثنوی شریفه یازمش اولدقلری مکمل برشرحله دخی رموز مثنویه وحقایق مولویه‌یه آگاه اولمق آرزوسنده بولنان ارباب استعداده الی یومنا هذا رهنما اولمقده‌درلر. یدی بیوك جلددن مرکب اولان بو شرح حقیقةً کتب تصوفك اك برکزیده‌لرندندر. وفاتی ۱۰٤۱ تاریخنده‌در.

آنقروی (شیخ حسام‌الدین —) اونجی عصر هجری مشایخندن اولوب، آنقره شهرنده دنیایه کلمش؛ وشهر مذکورده اکمال تحصیل ایله، مشایخدن احمد شاربانه انتساب ایتمش؛ مشارالیهك وفاتنده یرینه چکوب، سجاده نشین ارشاد اولمشیدی. جذبه‌سی غالب اولمغله، بعض موالاة شرعیه‌ده ظاهراً نقصانی کوریلوب، مقام فتوادن ویریلن امر اوزرینه، ۹٦٤ تاریخنده آنقره قلعه‌سنده حبس اولنمغله، ایرتسی کون میت بولنوب، آنقره حوالیسنده زاویه‌سی ساحه‌سنده دفن اولنمشدر.

آنقروی (شیخ احمد چلبی) اونجی عصر هجری مشایخندن اولوب، آنقره شهرنده دنیایه کلمش، وابتدا تدریس وتعلیمله مشغول ایکن، بعده طریق تصوفه سلوکله، طریقت خلوتیه‌یه انتساب ایتمش؛ وکنجلکده دوربلاد ایده‌رك، خلقه وعظ ونصیحت ایتمکله امرار ایام ایدوب، اختیارلغنده آنقره‌ده اختیار عزلت ایتمش؛ و ۹٥۰ تاریخندن صکره جه رحمت حقه نائل اولمشدر. وعظی غایت مؤثر اولوب، مستمعینی کندیسنه جلب ایتدیکی مشهوردر.

آنقروی (محمد افندی) سلطان محمد رابع حضرتلرینك دور سلطنتلرنده شیخ‌الاسلام اولمش علمادن اولوب، ۱۰۲۸ تاریخنده آنقره شهرنده دنیایه کلمش؛ وتکمیل تحصیل ایله، علی‌الاصول بر مدت مدرسلك ایتدکدن صکره، طریق عیلیده قطع مراحل ایده‌رك، بروسه ومصر قضالرندن صکره، ۱۰۸۲ ده استانبول قاضیسی، وبر سنه صکره آناطولی قاضی عسکری اولمش؛ و ۱۰۸۷ ده عزل، و ۱۰۹٦ ده یکیدن مسند مذکوره نصب اولندقدن بر سنه صکره مسند جلیل مشیخت اسلامیه‌یه ترفیع اولنمشدر. «عالم الفقه محمد وعلیه الفتوی» عباره‌سی تاریخ نصبیدر. مسند فتوایی رویت وعدالت تامه ایله اداره ایتمکده ایکن، ۱۰۹۸ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده وفات ایدوب، سلطان سلیم قربنده قوغه‌جی دده تربه‌سی پیشکاهنده دفن اولنمشدر. «تنویر» کتابنه بر حاشیه‌سی وخیراتدن اوله‌رق بر مدرسه‌سی واردر.

آنقره (Angora) آناطولینك اك بیوك واك معمور شهرلرندن بری وهمنامی اولان ولایتك مرکزی اولوب، استانبولك ٤٥٠ کیلومتره شرق جنوبیسنده، ۳۹° ٦′ ۲۳″ عرض شمالی ایله ۳۰° ۲٤′ ۳٦″ طول شرقیسنده واقعدر. (آنقره چایی) نامیله شهرك آلتندن یعنی شمال طرفندن آقان چایك برمقداری جدولله شهره آقیندیریله‌رق، کثرتلی اولان باغچه وبوستانلرینی اروا ایدر. شهرك جنوب جهتنده‌کی تپه‌لرده اسکی بعض استحکامات، وجوارلرنده بعض آثار صولر، باغچه‌لر وکوشکلر واردر. شهرك ۷۰۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، ۷۰۰۰ قدری خرستیان ویهودی وقصوری کاملاً اسلامدر. بوشهر زمان قدیمده یعنی فریجیا حکمدارلریله غالاتلرك زماننده (آنقیره) یاخود (آنکوره) اسمیله کوچك بر قصبه ایکن، رومالیلرك الینه کچدکدن صکره، کسب اهمیت ایده‌رك، آوغستوسك وصیتنامه‌سی مرمر اوزرینه حك ایله رکز ایدیلن شهرلرك بری اولمشدر. مذکور وصیتنامه‌یی لاتین ویونان لسانلریله حاوی اولان مسله الیوم شهرك ایچنده قائمدر. مع هذا رومالیلر زماننده دخی شمدی‌کی قدر بیوك اولمیوب، اصل دولت عثمانیه‌نك الینه کچدکدن صکره، اهمیتی آرته‌رق، کوندن کونه بیومکده‌در. شهرك خارجنده مکمل ایکی قشله ودرون شهرده دوائر متفرعه‌یی دخی حاوی بر بیوك حکومت قوناغی ایله ۲۳ جامع شریف، ۱۹ مدرسه، ۱ رشدیه مکتبی، ۱۸ ی اسلام و ٦ سی خرستیانلره مخصوص اوله‌رق ۲٤ صبیان مکتبی، ٤ تکیه، ۲۷ خان و ٤ حمام واردر. خیلی تجارتکاه بر محل اولوب، علی‌الخصوص درون ولایتده کلینله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بولنان تفتیك تجارتنك مركزیدر. تفتیكدن اعلا شالی وصوفله‌شالی الدیون وسائره اعمال واخراج اولنور. آنقره‌ده حاجی بیرام ولی حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لری زیارتگاه انام وتربه‌لری یاننده‌کی تکیه‌سی دخی معمور اولدیغی کبی، تاج‌الدین ولینك تربه‌سی وشیخ حسین بقاءالدین نقشبندینك درکاهی، وقرقلر مقامی دنیلن محلده دخی مشاهیردن احمد نجم‌الدین وقاضی حلبینك وشهر خارجنده دخی خطیب احمد اصفهانینك وسائر ذوات کرامك تربه‌لری موجوددر. شهرك جانب غربیسندن آقان (اینجه صو) نهری برچوق باغچه وبوستانلری ودرت بیك حیوان اداره‌سنه کافی واسع چایرلری اروا ایدر. شهرك جوارلرنده‌کی باغچه‌لرده آرمود، الما، اوزوم وسائر میوه‌لرك اعلاسی ویالکز آرمودك ٣٨ نوعی یتیشیور. شهرك صولری غایت لذیذ وخوشگواردر. تویلری اوزون ویومشاق کوزل بر نوع کدی وطاوشانی واردر.

آنقره شهری هارون الرشید ومعتصم خلیفه‌لر طرفندن فتح اولنمش ایدیسه‌ده، محافظه اولنه‌میوب، ینه قسطنطینیه روم ایمپراطورلری طرفندن استرداد، ومؤخراً سلجوقیلر طرفندن ضبط اولنمشیدی. بعده (اخیلر) نامیله ظهور ایدن طائفه‌نك الینه کچوب، بوزمره‌دن اخی شرف‌الدین واخی حسین درون شهرده بنا ایتمش اولدقلری جامعلرك جوارنده مدفوندرلر. نهایت ٧٦٢ تاریخ هجریسنده خداوندکار غازی حضرتلرینك ید جلادتیله فتح اولنه‌رق، ضمیمهٔ ممالك عثمانیه اولمشدر. تیمورلنك ایله سلطان بایزید اول حضرتلری میاننده وقوع بولوب، سلطان مشارالیهك اسارتنی منتج اولان محاربهٔ مشهوره آنقره صحراسنده اولمشدر.

آنقره { ولایتی. آناطولینك اك جسیم ولایاتندن اولوب، بوقطعه‌نك همان اورته‌سنده واقعدر. شرقدن غربه اولان طولی قوش اوچشی حسابیله تقریباً ٤٠٠، وشمالدن جنوبه اولان عرضی حد وسطی اوزره ٢٠٠، وغرب شمالیدن شرق جنوبیه طوغری اولان طول اعظمی دخی ٤٣٠ کیلومتره اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ٧٠٠٠٠ مربع کیلومتره، واهالیسی ٨٥٠٠٠٠ راده‌لرنده‌در، که بونلرك ٧٨٠٠٠٠ اسلام و٧٠٠٠٠ ی روم، ارمنی. قتولیك وپروتستان مذهبلرنده خرستیان اولوب، جمله‌سی لسان ترکی ایله متکلمدرلر. ٤٠٠ قدر یهودی و، بعضیسی اسلام وبعضیسی خرستیان اولمق اوزره، ٢٢٠٠ قدر چنگانه دخی بولنیور. آنقره ولایتی غرباً خداوندکار، شمالاً قسطمونی، شرقاً سیواس، جنوباً قونیه ولایتلریله محدود ومحاط اولوب، شرق جنوبی کوشه‌سنده آز محلده آطنه ولایتیله دخی همحدوددر.

اراضیسی کاملاً مرتفع اولوب، مثلا مرکز ولایت اولان آنقره شهرینك سطح بحردن ارتفاعی ١٠٨٠ متره‌در. شمال غربی جهتنده یعنی نفس آنقره سنجاغنك شمالنده (آلا طاغ) ایله (ایشیق طاغی) کسب ارتفاع ایدوب، صیرتلری لواء مذکور ایله قسطمونی ولایتنك حدودینی تعیین ایدرلر. لواء مذکورك قسم جنوبیسی حیمانه اووه‌سندن عبارت اولوب، بواووه‌نك جنوبنده (قراجه طاغ) ایله (پاشا طاغی) ناملریله ایکی کوچك طاغ بولنیور. دیگر طاغلرینك اك بیوکلری ولایتك منتهای جنوب شرقیسنده وقیصریه شهرینك جنوبنده واقع اولوب، بتون آناطولی قطعه‌سی طاغلرینك اك مرتفعی اولان (ارجیاس) ایله ولایتك شرق طرفنده اولان (آق طاغ) ویوزغاد ایله قیرشهری سنجاقلری حدودینی آیران (چیچك طاغی) ایله ولایتك شمال شرقی طرفنده چوروم قصبه‌سنك غرب شمالی جهتنده واقع (قرق دیلیم) طاغیدر.

بوولایتك اراضیسی کاملاً قره‌دکیز مائله‌سنده واقع اولوب، قسم غربیسی یعنی آنقره سنجاغنك قسم اعظمی سقاریه ایرماغی حوضه‌سی داخلنده‌در. بو ایرماق خداوندکار ولایتندن کلوب، آنقره سنجاغنده بر نصف دائره تشکیلیله، ینه ولایت مذکوره‌دن کلن (پورسق) نهرینی وایشیق طاغندن اینن (آنقره) چایله اونك تابعلری اولان (چبوق صو) و(مراد صویی) ودها آشاغیده (قیرمزی صو) نهرینی اخذ ایتدکدن صکره، ینه غربه طوغری دونه‌رك، خداوندکار ایله قسطمونی ولایتلرینك آره‌سندن بالمرور قوجه ایلنه دخول ایله، قره دکیزه دوکیلور. ولایتك سائر طرفلری باشلیجه قزیل ایرماق حوضه‌سی داخلنده اولوب، یالکز منتهای شمال شرقیده اولان چوروم قضاسنك صولری آماسیه سنجاغنه دخول ایله یشیل ایرماغه دوکیلور. قزیل ایرماق سیواس ولایتندن کلوب، قیصریه سنجاغنده برچوق کوچك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

چایلرك اجتماعندن حاصل اولان (قره صـو) نهرینی اخذ ایله. قونیه ولایتی حدودینی آیردقدن. وبعده قیر شهری ایله آنقره سنجاقلرینك آره‌سندن کچه‌رك، دها آشاغیده قسطمونی ولایتی حدودینی دخی تفریق ایتدکدن صکره، قره دکیزه دوکلمك اوزره، آماسیه واورادن جانیك سنجاقلرینه کیرر. بو وجهله ولایتك ایچنده بیوك بر دائره تشکیل ایدن ومجراسنك قسم اعظمی بو ولایته منسوب اولان بو جسیم ایرماغه قیر شهری ویوزغاد سنجاقلرنده بر چوق چایلر دوکیلـور، که بونلرك اك بیوکی (دلیجه ایرماق) اولـوب، بو نهر یوزغاد سنجاغنك بتون صولرینی جمع، و(قوناق صو-یی) چاینی دخی اخذ ایلر.

بو وجهـله آنقره ولایتنك میاه جاریه‌سی چوق ایسـه‌ده، اطرافنده بولنان مرتفع طاغلر بلوطلرك سربست کچمسنه مانع اولدیغندن. یاغموری آز اولمغله، قوراقلق سـنه‌لرنده قونیه ولایتیله برابر آناطولینك اك زیاده قحط وغلایه مصـاب اولان یرلرندندر؛ و چکرکه دخی چوق دفعه مسـتولی اولور. دکیزدن اوزاق اولمسی دخی قحط وغلا شدتنی آرتیرر ایسه‌ده، قریباً انشـاسی منصور اولان آناطولی دمیر یولی بو ولایتك اورته‌سندن کچه‌جکندن، ایلریده خدانکرده بویله بر آفت آسمـانینك ظهـورنده او قـدر زحمت چکلمیه‌جکی شبهه‌سزدر. مع هذا اراضیسی منبت او-لوب، یاغمورلی سنه‌لرده کلیتلی برکت حاصل اولور. علی‌الخصـوص حیمانه اووه‌سی غایت منبت اولوب، حق زرع واعمار اولنه‌جق اولسه. بر قاچ یوز بیك اهالی اعاشه‌سـنه کافیدر. مرعالری دخی چوق او-لوب، اغنام وسائر حیواناتی کثرتلیدر؛ وآره‌صره قحط آفتیله تلف اولمیه ایدی. پك چوق اوله‌جقدی. علی‌الخصوص تفتیك کچیلری بو ولایت ایچون تو کنمز بر سرمایه‌در. حبوبات متنوعه‌دن بشقه کوك بویا وصفران ومیوه‌لرك انواعی یتیشیر.

اهالینك باشلیجه مشغولیتی زراعت اولوب. صرف اغنام وخرکله ایله کچینیر وکوچبه حالنده یاشار عشا-یری دخی چوقدر. صـنایع محلیه‌نك اك مهمی خالی، کلیم وسجاده اعمالی اولوب. نفس آنقره‌ده تفتیکدن کوزل صوف وشالی ایله شال والدیون کبی سائر بعض شیلر دخی یاپیلیر. قیصریه‌نك باصدیرمه‌سی دخی مشهور اولوب، استانبوله وسائر طرفلره کلیتله اخراج او-لنور. داخل ولایتده پك چوق معدنلر بولنیورسه‌ده، همان هیچ بری چیقارلمامقده‌در. قیا طوزی معدنلری پك چوق اولوب، کلیتله چیقـاریله‌رق، درون ولا-یتده وجوارلرده استعمال اولنـور. کلیتله کیل دخی چیقار.

آنقره ولایتی غیر مسـاوی درت سنجاغه منقسم اولوب، قزیل‌ایرماق ولایتی اورته‌سندن همان مساوی ایکی قسمه تقسـیم ایتدیکی حالده، قسم غربیسی یالکز آنقره سنجاغنی تشکیل ایدیور؛ وقسم شرقیسی ینه غیر مساوی اوچ سنجاغه آیریلوب، شرق شمالی جهتنده اولان قسم اعظمی یوزغاد، قسم جنـوبیسی قیصریه وقسم غربیسی دخی قیر شهری سنجاقلرندن عبارتدر. سنجاقلرك قضـا وناحیه‌لره صورت تقسیمی آکلاشلمق ایچون، جدول آتی‌یه احتیاج کورلدی:

سنجاق	قضا	ناحیه
آنقره	آنقره	استانوس
	ایاش	کودل
	بالا	طبانلی
	زیر	
	بکبازاری	سمز اوزی کلقره آطه ویرن قره شار قزل سرای یکزل
	چبق آباد	
	حیمانه	طوباقلی شیخ بزنلی
	سفریحصار	کون یوزی
	میخالجبجق	دینك قیون آغیلی چقور ویران قوروجی قوریٔ همایون (آق کوپری)
	نعللو خان	
	بیان آباد	شوبار
یوزغاد	یوزغاد (بوزاوق)	حسین آباد قزل قوجه صورقون
	بوغازلیان	آق طاغ
	چورم	
	سنقورلی (بوداق اوزی)	سلمانلو
	معدن	قره حصار بهرام
قیر شهری	قیر شهری	حاجی بکتاش
	مجیدیه (چیچك طاغی)	قوکر
	کسکین	مجور
قیصریه	قیصریه	
	اینجه صو	قره حصار
	دوه‌لو	کوستره

tarikhema.org

آنقره { سنجاغی. آنقره ولایتك همان نصفنه قریب اولان قسم غربیسندن عبارت اولوب، شمال وجنوب وغرب طرفندن ولایتك حدودیله محدوددر، وشرقاً قزیل ایرماق مجراسیله قیر شهری سنجاغندن آیرلمشدر. قسم اعظمی سقاریه ایرماغی حوضه‌سی داخلنده اولوب، یالکز شرق طرفنده بر مقدار یرینك صولری قزیل ایرماغه دوکیلور. شرقدن غربه اولان طولی قوش اوچشی حسابیله تقریباً ۲۰۰ وشمالدن جنوبه اولان عرضی ینه او حسابله تقریباً ۱۷۵ کیلومتره اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی تخمیناً ۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره‌در. سنجاغك شمال قسمی طاغلق اولوب، قسم جنوبیسی حیمانه اووه‌سندن عبارتدر. مادهٔ آنفده‌کی جدولدن آکلاشلدیغی اوزره، بو سنجاق ۱۱ قضا و ۱۸ ناحیه‌یه منقسم اولوب، اهالیسی تقریباً ۲۱۰۰۰۰ نفوسدن عبارتدر، که بونلرك ۱۰۰۰۰ قدری خرستیان ویهودی وقصوری کاملاً اسلامدر. سنجاق داخلنده ۵۱۶ جامع شریف، ۲۷۹ مسجد، ۵۷ مدرسه، ۳ رشدیه مکتبی، ۴۱۹ اسلام و ۸ خرستیان صبیان مکتبی واردر. بو سنجاق وسعتجه ولایتك نصفنه قریب اولدیغی حالده، نفوسجه بر ربعی نسبتنده اولوب، بوده جنوب جهتنده اولان حیمانه اووه‌سنك همان غیرمسکون بر حالده بولنمسندن ایلری کلیور. [سائر تفصیلات ایچون مادهٔ آنفه‌یه مراجعت بیوریله.]

آنقره { قضاسی. آنقره ولایت وسنجاغنك مرکز قضاسی اولوب، آنقره شهریله جوارلرندن واستانوس ناحیه‌سندن عبارتدر. مرکز ولایت اولان آنقره شهرندن بشقه بو قضانك حاوی اولدیغی قرانك تقریباً ۶۰۰۰ اهالیسی واردر. بو قضانك اکثر اراضیسی صو آلتنده بولنمغله، باغ وبوستان وچایرلری ومیوه وسبزه محصولاتی چوقدر.

آنقره { نهری. آنقره ولایتنده بر نهردر، که آنقره شهرینك شرق جنوبی جهتنده واقع الما طاغندن نبعانله. شهر مذکورك یانندن کچدکدن صکره، صاغدن (چبوق صویی) ایله (مراد صویی) چایلرینی وسائر بر چوق دره‌لر اخذ ایله، غربه طوغری آقه‌رق، تقریباً ۱۳۰ کیلومتره‌لك طولاشیقله بر جریاندن صکره، (یازاویوك) قریه‌سی آلتنده سقاریه ایرماغنه منصب اولور. بو نهرك بر مقدار صویی آنقره شهرینك اوستندن جدولله آیریله‌رق، شهرك ایچندن کچیرلمکله، اهالینك صوجه اولان احتیاجلرینی دفعله برابر، باغچه‌لرینی‌ده سق ایدر.

آنقلام { (Anklam) پروسیه‌نك شمالنده واقع (پومرانیا) خطه‌سنك، (استتین) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که مرکز ایالتك ۸۴ کیلومتره شمال غربیسنده، آلچق براووه‌ده و(پنه) نهرینك (اودر) ایرماغنه دوکلدیکی محلده اوله‌رق، مذکور ایرماغك منصبندن ۸ کیلومتره یوقاریده واقع اولوب، ۱۱۴۰۰ اهالیسی، تجارت بحریه‌سی وجوارلرنده خیلی محصولاتی واردر. بوقصبه ۱۲۳۰ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنوب، دانیمارقه‌لیلر طرفندن تخریب ایدلمش اولان (غروسمین) شهر قدیمی خرابه‌لری اوزرینه مؤسسدر.

آنقود { (Ancud) ونام‌دیکرله سان قارلوس (San Carlos). شیلی جمهوریتنه تابع (شیلوئه) جزیره وایالتك مرکزی اولان بر قصبه‌در، که بر قویك ایچنده واقع اولوب، ۴۸۵۰ اهالیسی واردر. لیمانی محفوظ وامین اولوب، جنوب دکیزلرنده بالنه صیدینه کیدن کمیلرك بر موقف حکمنده‌در. یاغمورلری پك چوقدر.

آنقوس { مارتیوس — (Martius An-cus) روما شهرینك دردنجی حکمداری اولوب، قبل المیلاد ۶۴۰ تاریخندن ۶۱۵ تاریخنه‌دك حکم سورمش؛ و (نوما) نك تورونی اولوب، (تولوس) دن صکره تخته چیقمشدر. جنکاور بر حکمدار اولمغله، لاتینلرله وسائر اقوام متجاوره ایله محاربه ایدوب، اولکاسنی توسیع؛ وروماییوته‌رك، (سوبلیچیوس) کوپریسنی واسمنه نسبتله (مارتیا) دنیلن صو بندلرینی انشا ایتمشدر.

آنقونه { (Ancona) ایتالیانك وسطلرنده (مارشه) خطه‌سی ایالتلرندن برینك مرکزی اولان برشهر واسکله‌در، که آدریاتیق دکیزی ایچنه اوزانمش بربورنك اوزرنده، و ۴۳° ۳۷′ ۲۹″ عرض شمالی ایله ۱۱° ۹′ ۵۳″ طول شرقیده واقع اولوب، ۳۱۲۷۷ اهالیسی واردر. شهر بر نصف دائره شکلنده اولوب، براوجنده برقلعه‌سی ودیکرنده اك بیوك کلیساسی بولنیور. شهرك سوقاقلری طار،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پیس وغیر منتظم ایسه‌ده، خیلی تجارتی واردر، ولیمانی کوچك اولمغله برابر، پك چوق کمیلر آمد شد ایدرلر. آنقونه برطرفدن شمالی ایتالیا ایله، برطرفدن بریندیسی وبر طرفدن دخی روما ایله دمیر یولله مربوطدر. اون کلیساسیله برچوق مناسترلری، ایکی خسته خانه‌سی، بر قاچ مکتبی وسائر ابنیهٔ عمومیه‌سی و، بری (ترایان)ه دیگری اون دردنجی (بنوآ)یه مخصوص اولمق اوزره، ایکی طاق ظفری واردر.

آنقووه (Ankova, Ankhova) یاخود آنخووه مداغسقار جزیرهٔ کبیره‌سنك وسطنده بر خطهٔ واسعه‌در، که (هووه) دینیلن قومك وطنی اولوب، بونلرك مرکزی اولان (اتناناریوه) شهری دخی بونده بولنور. بو خطه سواحلدن بیك متره قدر مرتفع اولوب، هواسی معتدل اولدیغی کبی، اراضیسی دخی پك منبت ومحصولداردر.

آنکاری (Anghiari) ایتالیانك طوسقانه خطه‌سنده (آرچو) ایالت وقضاسنده ومرکز ایالتك ١٨ کیلومتره شمال شرقیسنده، (سوواره) نهری کنارنده برتپه‌نك اتکنده واقع بر قصبه اولوب، ٧٠٠٠ اهالیسی واردر.

آنکتیل (Anquetil) فرانسه مورخلرندن اولوب، میلادك ١٧٢٣ تاریخنده پارسده طوغمش، و١٨٠٨ده وفات ایتمشدر. ١٤ جلد اوزرینه یازمش اولدیغی فرانسه تاریخی خیلی وقت مرعی ومعتبر طوتلمش ایسه‌ده، ازمنهٔ قدیمه حقنده‌کی روایاتك غیر معقول اولمسیله، بعده ترك اولنمشدر.

آنکتیل دوپرون (Anquetil - Duperron) آنفالترجه مورخك برادری اولوب، میلادك ١٧٣١ تاریخنده طوغمش، و١٨٠٥ده وفات ایتمشدر. السنهٔ شرقیه‌یه آشنا علمادن اولوب، عبرانی، عربی وفارسی لسانلرینی مکمل صورتده تحصیل ایتمش؛ وعملیات اجراسیچون، عسکر یازیلوب، هندستانه کیتمش؛ وعسکردن چیقدقدن صکره دخی، اورالرده قالوب، هندستان لسانلرینی اوگرنمش ایدی. فرانسه‌یه عودتنده انجمن معارف اعضالغنه والسنهٔ شرقیه مترجملکنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، سربست یاشامق ایچون، متعاقباً استعفا ایدوب، اختیار عزلت ایتمش؛ وهرنه قدر پك فقیر ایدیسه‌ده، کندیسنه تخصیص اولنان معاشی قبول ایتمیوب، قناعتکارانه برعمر سورمشدر. مکمل برهندستان سیاحتنامه‌سیله «هندستان حقنده تحقیقات جغرافیه وتاریخیه» عنوانلی بر اثری و«قوانین شرقیه» عنوانیله برکتابی اولدیغی کبی، (زند آوستا) کتابنی وهند براهمنیلرینك (ودا) یعنی (بید) نام مقدس کتابلرینك فارسیده بولنان بر مختصر ترجمه‌سنی فرانسزجه‌یه ترجمه ایتمش، وینه شرقه متعلق دها بر چوق اثرلر یازمشدر. برادری اولان مورخ آنکتیل بونك ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آنکلن (Angeln) پروسیه‌نك جهت شمالیه‌سنده اشلسویغ وهولستاین ایالتنك برقضاسیدر، که ساحل شرقیه‌یه قریب اوله‌رق، (اشلای) نهریله (فلنبورغ) کورفزی آره‌سنده واقع و٣٨٠٠٠ اهالیی جامعدر. انکلتره‌یه هجرت ایدوب، انکلیز قومنی تولید ایتمش اولان (آنغل)لرك وطن اصلیسی اولوب، اسمی دخی قوم مذکورك اسمندن مأخوذدر. شمدیکی اهالیسی دانیمارقه لسانیله متکلمدرلر.

آنکیستری (Ankistri) یونانك (اکینه) کورفزنده اکینه جزیره‌سنك غرب جهتنده برکوچك آطه اولوب، ٤٢٠ اهالیسی واردر.

آنکی کونغ (Angey - Kyoung) بنکاله کورفزنده (آراقان) ساحلنك قارشیسنده و(آراقان) نهرینك منصبی مقابلنده برآطه‌در، که طولی ٣٠ وعرضی درت بش کیلومتره اولوب، طاغلق اولان اراضیسی اورمانلرله مستور واهالیدن خالیدر.

آنمور (Anémour) [«آنامور» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنوبون (Annobon) آفریقانك ساحل غربیسی قارشیسنده کینه کورفزینك داخلنده اسپانیا مستملکاتندن برکوچك آطه‌در، که (پرنس) آطه‌سنك ١٨٥ کیلومتره جنوب غربیسنده و(غابون) منصبنك ٤٧٥ کیلومتره غرب جنوبیسنده، ١° ٢٤′ ٧″ ایله ١° ٢٧′ ٥٠″ عرض جنوبی و٣° ١٥′ ٢٥″ ایله ٣° ١٧′ ٤٧″ طول شرقی آره‌لرنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واقع اولوب، شمالدن جنوبه اولان طولی ٦ کیلو-
مترەدر. آطه برطاغدن عبارت اولەرق، بونك اوچ
ذروەسندن بری (پیق دو فوغو) یعنی «آتش ذروە-
سی» نامیله معروف اولوب، غریب برصورتده هرمی
الشکل وحذای بحردن ١٠٠٠ مترە یوکسکدر. آطه-
نك اکثر طرفلری اورمانلرله مستوراولوب، اهالیسی
٣٠٠٠ قدر زنجیدن عبارتدر. بو آطه ١٤٧١
تاریخ میلادیسنده پورتکیزلیلر طرفندن کشف وضبط
اولنوب، ١٧٧٨ ده (فرناندو پو) جزیرەسیله برابر
اسپانیایه ترك اولنمشدر.

آنوبیس { یاخود آنبو (Anubis, Anébo) اسکی مصریلر آلهۀ کاذبەسندن
اولوب، کونش ونیلدن کنایه اولان ابوالآلهه (او-
زیریس) ایله (نفته) نك اوغلی زعم، وانسان بدنلی
کوپك باشلی تصویر اولنوردی. جهنم موکللرندن عد
اولنەرق، کوندوزك کیجەیه تحولنه وموته نظارت،
وکویا ارواح امواتی آخرته سوق ایدردی.

آنوده { (Anouda) بحر محیط کبیرده منفرد بر کوچك آطەدر، که (وانیقورو)
جزیرەسنك ٣٣٥ کیلومترە شرقنده، ١١° ٣٧′
عرض جنوبی ایله ١٦٧° ٢٧′ طول شرقیده واقع،
و(پولینسیا) جنسنه منسوب ٢٠٠ قدر اهالیی جا-
معدر. بو آطه ١٧٩١ تاریخ میلادیسنده قپودان
(ادوارد) طرفندن کشف اولنەرق، ابتدا (ثری)
تسمیه اولنمشیدی.

آنور { (Anvers) بلچیقەنك اڭ بیوك شهر- لرندن ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
(اسقو) ایرماغنك ساحل یميننده، ساحل بحرك ٨٥
کیلومترە شرقنده وبروکسلك ٤٤ کیلومترە شمالنده،
٥١° ١٣′ ١٥″ عرض شمالی ایله ٢° ٨′ ٥٥″ طول
شرقیده واقعدر. شهرك طولی نهر بوینجه ٢½ وعرضی
١½ کیلومترە اولوب، ٢٠٤٤٩٨ اهالیسی واردر.
کوزل بر شهر اولوب، ابنیەسی مزین وباشلیجه سو-
قاقلری کنیش ومنتظمدر. اڭ مشهور ابنیەسی کلیسا-
لریله بلدیه دائرەسی، قراله مخصوص بر سرایی،
تیاتروسی وموزەخانەسیدر. کلیسالرینك اڭ بیوکی
اولان (نوتر دام) ك بر قلەسی ١٢٣ مترە یوکسکدر،
واوکنده کنیش برمیدان بولنوب، اورتەسنده رسام
مشهور (روبنس)ك جسیم بر هیکلی مرکوزدر. آنو-
رك عسکریجه براً وبحراً بیوك اهمیتی اولدیغی کبی،
تجارت وصنایعجه دخی اهمیتی پك بیوکدر. بلچیقەنك
اڭ مستحکم محلی اولوب، اطرافنده متعدد ومکمل
استحکاماتی وایستدیکی وقت نهردن درحال صو ایله
طولدیریلەبیلیر بر خندقی بولندیغی کبی، سفائن حربیه
وتجاریەیه مخصوص اکثریسی بیوك بوناپارت طرفندن
یاپلمش متعدد حوض ولیمانلری دخی واردر. (اسقو)
ایرماغنك شهرك اوکنده ٤٥٠ مترە قدر عرضی
وجذر حالنده ٧ ایله ١٥ مترە آرەسنده عمق اولوب،
سنوی اون بیك قدر کمی آمدشد ایدرلر. صنایعی پك
ایلری اولوب، ذی قیمت طاشلر یونتمەسیله قیوجیلق
اسکیدن بری بو شهرده زیادەسیله ترقی ایتمش اولدیغی
کبی، ایپك قاشلریله دانتەلاری دخی پك مشهور، وشکر،
صابون، انواع مسکرات، خالی، چوخه، فانله،
باصمه، تول وسائره فابریقەلری ودباغخانەلری پك
چوقدر. حوضلرنده خیلی کمیلر وواپورلر انشا او-
لنور، وبوفابریقەلرك جملەسنده نیجه بیك عمله ایشلر.
بری فنونه ودیکری صنایع نفیسەیه مخصوص ایکی
آقادمیاسی، بر بحریه وبر جراح مکتبی وسائر متعدد
مکتبلریله مؤسسات خیریەسی واردر.

آنور { ایالتی (Province d'Anvers) بلچیقه- نك اڭ کوچك لکن اڭ اهمیتلی ایالا-
تندن اولوب، شمال وشمال شرقی طرفندن فلنکك
(برابان) ایالتیله وجهات سائرەدن بلچیقەنك سائر ایا-
لتلریله یعنی غرباً (شرقی فلاندره)، جنوباً (برابان)
وشرقاً (لیمبورغ) ایالتلریله محدود ومحاطدر. حدود
غربیەسی (اسقو) ایرماغی مجراسیله آیرلمشدر. شرقدن
غربه اولان طول اعظمی تقریباً ٦٥ وعرضی ٤٥
کیلومترە اولوب، ٢٨٣١ مربع کیلومترە مساحۀ
سطحیەسی و٦٥٢٠٦١ اهالیسی واردر، که هر
مربع کیلومترە باشنه ٢٥١ کشی دوشمکله، دنیانك
اڭ زیاده مسکون یرلرندندر. بو ایالت ٣ قضا، ٢٢
ناحیه و١٤٩ دائرۀ بلدیەیه منقسم اولوب، قضا-
لرینك مرکزلری آنور، مالینه وتورنهوت قصبەلریدر.
ایالتك اراضیسی دوز وآلچق اولوب، قوملق وبعض
یرلری چالیلق اولدیغی کبی، (اسقو) ایرماغی طغیانندن
دائماً تهدید آلتنده بولنەجق صورتده ایسەده، اهالینك
فوق العاده اولان سعی وغیرتیله ایرماغه مکمل سدلر
یاپلق، وهرطرفه جدوللر آچیلوب، اراضی کوزلجه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سق واروا اولمق قوتیله پك منبت ومحصولدار بر مملکت حکمنه کچمشدر. باشليجه محصولاتی کتان، کنویر، توتون، پتاته وبزورات زیتیه‌نك انواعندن وحیوانات بسلیکه یارایان نباتات متنوعه‌دن عبارت اولوب، آتلری وصیغیرلری دخی پك مشهوردر. آنجق اهالینك باشليجه معیشتی زراعتدن اولمیوب، صنایعدن اولمغله، فابریقه‌لرك انواعی پك چوقدر.

آنونای (Annonay) فرانسه‌نك (آردش) ایالتنده (تورنون) قضاسنده و (تورنون) شهرینك ٢٨ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ١٧٠٠٠ اهالیسی، بر مکتب اعدادیسی، ١٣٠٠٠ جلدی حاوی بر کتبخانه‌سی، بر صنایع وتجارت اوطه‌سی، وسائر مؤسسات خیریه‌سی واردر. بر تپه‌نك اتکنده وایکی کوچك چايك آره‌سنده واقع اولوب، منظره‌سی غایت کوزلدر. وقتیله بر حرب موقعی اولوب، علی الخصوص قتولیکلرله پروتستانلر بیننده وقوع بولان محاربه‌لرده دفعاتله تخریب اولنمش ایسه‌ده، اهالیسنك سعی وغیرتیله یکیدن اعمار اولنمشدر. کاغد فابریقه‌لری پك مشهور اولدیغی کبی، چوخه، فانت. ایپ. ایپلك وسائره فابریقه‌لری دخی واردر. ایالتنك اك بیوك واك مهم شهری اولدیغی حالده، کنارده بولنمق حسبیله. مرکز اتخاذ اولنه‌مامشدر. بالونی ایجاد ایدن (مونتغولفیه) نك مسقط رأسی اولوب، بدیعهٔ مذکوره‌نك ایلك تجربه‌سی ١٧٨٣ تاریخ میلادیسنده بو شهرده اجرا اولنمش؛ وموجدی نامنه شهرك ایچنده‌بر مسله‌(یعنی‌اوبلیسق)رکزاولنمشدر.

آنویل (J. B. d'Anville) فرانسه‌نك اك مشهور جغرافیونندن اولوب. میلادك ١٦٩٧ تاریخنده پارسده طوغمش، و ١٧٨٢ده وفات ایتمشدر. ٢٢ یاشنده وارمه‌دن قرالك رئیس جغرافیونی عنواننه مظهر اولوب. آثار عتیقه آقادمیاس اعضالغنه. ومؤخراً فنون آقادمیاسنك جغرافیا مأموریتنه نصب اولنمشیدی. محال مختلفه‌ده تعیین ایتدیکی عرض وطول درجه‌لریله وتنظیم ایتدیکی مکمل خریطه‌لرله جغرافیانك ترقیاتنه پك چوق خدمتلر؛ وعلی الخصوص ایتالیا. یونان ومصر خریطه‌لرینی تصحیح ایتمشدر. آثارینك اك مقبوللری: اوچ جلد اوزرینه مرتب اولان «جغرافیای قدیم»، «تاریخ قدیمله روما تاریخی خریطه‌لری»، «اسکی ویکی مقیاسلر کتابی». «اوروپاده غرب ایمپراطورلغندن صکره تشکل ایدن دولتلر»، «چین وتیبت وتاتارستان آطلاسی»، «مصرك احوال قدیمه وجدیده‌سی» عنوانلی اثرلریدر. کلیات آثاری ٦ بیوك جلد اوزرینه نشر اولنمشدر.

آنه (Anne) [«حنا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آنه قومنینی (Anne Comnène) قسطنطينيه روم ایمپراطورلرندن آلکسیس قومنینوسك قیزی اولوب، میلادك ١٠٨٣ تاریخنده طوغمش، و١١٤٨ده وفات ایتمشدر. پدرینك وفاتندن صکره، برادری (یان‌قومنینوس)ی اسقاطله، زوجی (نیکفور)ی اجلاسه چالیشمش ایسه‌ده، موفق اوله‌میوب، بر مناستره چکلمش، وعلوم وادبیاته حصر مساعی‌ایدوب، پدرینك تاریخنی یازمشدر، که الیوم موجوددر.

آنه فرانسه‌لی — (Anne de France) فرانسه قرالی اون برنجی لوینك قیزی وسکزنجی شارلك همشیره‌سی اولوب، میلادك ١٤٦٢ تاریخنده طوغمش، و١٥٢٢ تاریخنده وفات ایتمشدر. بوربون دوقه‌سی ایکنجی (پیر) ه وارمش اولدیغی حالده، برادرینك صباوتی هنکامنده نائبهٔ حکومت صفتیله فرانسه‌یی حسن اداره ایتمش؛ و(اورلیان) دوقه‌سنك ریاستی آلتنده عصیان ایتمش اولان بعض زادکانه قارشی حرب ایدوب، مرقوم دوقه‌یی اسیر طوتمش، وایکی سنه حبسده بولندیرمشدر.

آنه برتانیالی — (Anne de Bretagne) برتانیه دوقه‌سی ایکنجی فرانسوانك قیزی ووارثه‌سی اولوب. میلادك ١٤٧٦ تاریخنده طوغمش، و١٥١٤ ده وفات ایتمشدر. فرانسه قرالی سکزنجی شارله وارمغله، برتانیه‌نك فرانسه‌یه التحاقنه سبب اولمش؛ وزوجنك ایتالیایه وقوع بولان سفرنده وکیله قالوب. فرانسه‌یی حسن اداره ایتمشدر. شارلك وفاتنده اون ایکنجی لویی‌یه وارمشدر.

آنه مجارلی — (Anne de Hongrie) آلتنجی لادیسلاسك قیزی اولوب، ١٥٢٧ تاریخ میلادیسنده مجارستان وجهستان تاجنی قوجه‌سی آوستریالی فردیناندە قزاندیرمش؛ وویانه‌نك (اردل) وویووده‌سی (زاپولسکی) طرفندن محاصره‌سی وقعه‌سنده بیوك بر جسارت کوسترمشدر. میلادك ١٥٤٧ تاریخنده پراغه‌ده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنه { آوستریالی — (Anne d'Antriche) فرانسه قرالیچه‌سی اولوب، اسپانیا قرالی اوچنجی فلیپك قیزی ایدی. میلادك ۱۶۰۲ تاریخنده طوغوب، ۱۶۱۵ده فرانسه قرالی سکزنجی لوییه وارمش، وطقوزنجی لوییك والده‌سی اولمشیدی. قوجه‌سنك صاغلغنده (ریشلیو) نك حسدینه هدف اوله‌رق. بر اختلاله مدخلی اولمق تهمتیله (وال دوغراش) ده حبس اولنمشیدی. قوجه‌سنك وفاتنده اوغلنك وصیه‌سی صفتیله نائبهٔ حکومت اولوب، رتق وفتق اموری (قاردینال مازارن) اسمنده براجنبینك الینه تسلیم ایتدیکیچون، براختلاله سبب اولمش ایسه‌ده، بو اختلالی باصدیرمغه موفق اولمش؛ و ۱۶۶۶ ده وفات ایتمشدر.

آنه { (Anne) انکلتره قرالیچه‌سی. انکلتره قرالی ایکنجی (ژاق) ك قیزی اولوب، میلادك ۱۶۶٤ تاریخنده طوغمش، و ۱۷۱٤ ده وفات ایتمشدر. دانیمارقه قرالنك برادری پرنس جورجه وارمش ایدی. بیوك همشیره‌سی ماریانك قوجه‌سی اوچنجی کویومك وفاتنده انکلیزلر طرفندن دعوت اولنه‌رق، ۱۷۰۲ تاریخنده انکلتره تختنه چیقمشدر. مقربیندن وجنراللرندن (مارلبروغ) ك قزاندیغی مظفریتلر بو قرالیچه‌نك سلطنتنه فوق‌العاده بر رونق ویرمکله، ۱۷۱۳ ده واقع (اوترخت) معاهده‌سنده بتون اوروپا دولتلرینه حکمنی انفاذ ایتمشدر. برادری اوچنجی ژاق ولیعهد ایتمکه چالیشمش ایسه‌ده موفق اوله‌مامشدر. بو قرالیچه‌نك اك بیوك اثرلرندن بری‌ده انکلتره ایله اسقوچیا ایچون برتك پارلمنتو آچوب، اسقوچیایی انکلتره ایله تماماً توحید ایتمسیدر. انکلیز ادبیاتی بونك زماننده فوق‌العاده ترقی ایتمشدر.

آنه { ایوانووه (Anne Ivanova) روسیه ایمپراطوریچه‌سی اولوب، برنجی پترونك برادری ایوانك قیزی ایدی. میلادك ۱۶۹۳ تاریخنده طوغوب، ۱۷٤۰ده وفات ایتمشدر. قورلانده دوقه‌سنه وارمش اولدیغی حالده، ۱۷۳۰ ده، ایکنجی پترونك وفاتی اوزرینه، روسیه تختنه اوتورمشدر. ادارهٔ امور دولتی مقربیندن (ژان دوبیرن) ك الینه تسلیم ایدوب، کندیسی بك مرحمتلی بر قادین اولدیغی حالده، مرقوم بونك نامنه انواع مظالم اجرا ایتمشدر.

آنهالت { (Anhalt) آلمانیانك کوچك حکومانتدن بر دوقه‌لق اولوب، (البه) ایرماغنك ایکی طرفنده واقع وهر طرفی پروسیه طوپراغیله محاطدر. بو حکومتك الکاسی ایکی غیر مساوی پارچه‌دن عبارت اولوب، آره‌لرنده ۷ کیلومتره وسعتنده پروسیه اراضیسی کیرمشدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۳٤۷ مربع کیلومتره اولوب، ۲٤۸۱۶۶ اهالیسی واردر. بو قطعه‌نك هیئت مجموعه‌سی °۵۱ ′٤۰ ایله ′۷ °۵۲ عرض شمالی و ′۳۵ °۸ ایله ′۱۶ °۱۰ طول شرقی آره‌لرنده واقع اولوب، ۵ قضایه منقسمدر، که بونلرك دردی (یعنی زبست، دسان، کوتن، برنبورغ قضالری) شرق جهتنده‌کی پارچه‌ده، وبشنجیسی (یعنی بالنستد قضاسی) غرب جهتنده‌کی پارچه‌ده واقعدر. دوقه‌لغك مرکزی (دسان) شهریدر. (البه) ایرماغی دوقه‌لغك قسم شرقیسنی شرقدن غربه طوغری شق ایدوب، اوراده (مولده) نهرینی دخی اخذ ایدر. ینه مذکور ایرماغك تابعلرندن اولان (ساله) نهری ایسه دوقه‌لغك قسم غربیسنی سقی ایتدکدن صکره، دوقه‌لغك خارجنده (البه) یه دوکیلور. اراضیسی عمومیت اوزره آلچاق وقوملق اولوب، بعض جهتلری کوچك کوللرله وبعض یرلری‌ده چالیلرله مستوردر. یالکز غرب جهتنده بعض کوچك طاغلر واورمانلر بولنوب، اراضیسی دها منبتدر. معهذا اهالیسنك سعی وغیرتی سایه‌سنده حبوبات، کتان، کنویر، توتون وسائره حاصل اولور، وخیلی مقدار قویون یتیشدیریلیر. واردات ومصارفی ½ ۱۸ ملیون مارق راده‌لرنده‌در. آلمانیا دولتنه بر آلای پیاده عسکری ویرر. — آنهالت پرنس ودوقه‌لرینك عائله‌سی اسکی برخاندان اولوب، روسیه ایمپراطوریچه‌سی ایکنجی قاترینه ایله اوروپا خاندان حکمداریلرینه قاریشمش برچوق پرنسسلر دخی بو خاندانه منسوب بولنمشلردر.

آنهاندوهی { (Anhanduhy) بو اسمله برازیلیانك (ماتوغروسو) ایالت واسعه‌سنده ایکی نهر واردر، که بری «بیوك» ودیکری «کوچك» صفتیله تفریق اولنه‌رق، ایکیسی (سراغالانو) طاغندن نبعانله، بربرلرندن ۱۰۰ کیلومتره‌لك مسافه‌ده (ورملو) نهرینه دوکیلورلر.

آنهای { (Anhai) چینك جنوب جهتنده (فوکن) ایالتنده (آموی) ك شرق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

شمالیسنده برشهر اولوب، ٦٠٠٠٠ اهالیسی واردر.

آنهیم { (Anhim) هند چینیده سیام مملکتنك بر قصبه واسکله‌سیدر، که سیام کورفزینك شرق طرفنده، ١٣° ٢١′ عرض شمالی ایله ٩٨° ٣٥′ طول شرقیده واقع اولوب، صید ماهیسی وپرنج محصولاتی چوقدر؛ وهواسی کوزل اولمغله، او جوارلرده‌کی اوروپالیلر طرفندن تبدیل هوا محلی اتخاذ اولنمشدر.

آنی { اونتجی عصر هجری عثمانلی شعراسندن وزمرهٔ قضاتدن اولوب، زیرك زاده دیمکله مشهور ایدی. کندیسی علوم شتایه واقف وشعرده ماهر ایدیسه‌ده، آفیونه ابتلاسی وبعض اطوار مجنونانه‌سی وار ایدی. ثروت وسامانی دخی یرنده اولمغله، سموردن مندر، یاصدیق ویتاق قوللاندیغی، وپك ناز ونیازله دعوت ایتدیکی احبابه جزئی برشی ایچون کوجنوب سؤمعامله ایتدیکی مشهوردر. ٩٧٧ تاریخ هجریسنده وفات ایتمشدر. شو بیت جلهٔ اشعارندندر:

میاندن خبر صوراسه‌ك اقلیم ملاحتده
اوته‌سی کوه بلوره آشار بر اینجه بلدر بو

آنی { ینه شعرای عثمانیه‌دن تیره‌لی بر نوجوان اولوب، تاریخ ولادت و وفاتنه دسترس اولنه‌مامشدر. شو قطعه جلهٔ اشعارندندر:

یازلش صانمکوز لوح جبینم اوزره ابرودر
بنم بخت سیاهم بلدرر برقاره یازودر
کوکل شولدکلو مایلدر قد موزون خوبانه
کورنجك پاینه هر سرو رعنانك آقر صودر.

آنی { (Ani) اسکی ارمنستان حکمدارلرندن (بکراتی) لرك پایتختی بولنمش اولان اسکی برشهر ایدی، که قارصك ٢٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده و(الاکوز) طاغنك شرق جنوبیسنده اوله‌رق، آرپه چایك کنارنده واقع ایدی. میلادك ١٠٤٥ تاریخنده روم ایمپراطورلغنك یدضبطنه کچوب، ١٩ سنه صکره یعنی ٤٥٧ تاریخ هجریسنده آلب ارسلان طرفندن فتح اولنمش؛ وبعده ایران، ارمنی، کورجی وتاتار حکمدارلرینك الینه کچوب. نهایت ٧١٩ تاریخ هجریسنده وقوع بولان شدتلی بر حرکت ارضدن منهدم وخراب اولمغله، الیوم ویرانه‌لری مشهوددر.

آنیان { (Détroit d'Anian) بوغازی اون آلتنجی واون یدنجی عصر میلادیده شمالده آسیا ایله آمریقا آره‌سنده تصور اولنان بر بوغازه ویریلن اسمدر، که بهرنك بوغازی اولمسی محتملدر.

آنیانو { (Lac d'Agnano) کولی ایتالیاده ناپولی شهرینك ٦ کیلومتره غربنده برکوچك کولدر، که برکان آغزندن مبدل اولوب. اخیراً قورودلمشدر. بوکولك کنارنده مشهور «کوپك مغاره‌سی» بولنور.

آنیبال { (Annibal) ودها طوغریسی آن بعل قرتاجلیلرك اك مشهور سردارلری اولوب، آمیلقارك اوغلی ایدی. قبل المیلاد ٢٤٧ تاریخنده طوغوب، دها چوجق ایکن، رومالیلره قارشی اجرای خصومته پدری طرفندن تحلیف اولنمشیدی. انیشته‌سی آسدروبال (ویا اسدربعل) ك قوماندەسی آلتنده اسپانیاده اوچ سنه محاربه‌ده بولندقدن صکره، مومی الیهك وفاتی اوزرینه، ٢٥ یاشنده اولدیغی حالده، بتون قرتاج عسکرینك سردارلغنه انتخاب اولنجه، رومالیلرله اولان عهودی نقض ایله، رومانك حمایه‌سی آلتنده بولنان (ساغونته) شهرینی قبل المیلاد ٢١٩ تاریخنده ضبط وتخریب ایتمکله برابر، رومالیلری رومانك ایچنده مغلوب ایتمك دها قولایدر ظنیله، یوز بیك عسکرله اسپانیادن چیقوب، فرانسه‌نك ایچندن کچه‌رك، وآلپ طاغلرینی آشه‌رق، ایتالیایه دخول، وبربرینی متعاقب (تسین)، (تربیا) و(تراسیمنه) محاربه‌لرینی قزانوب، اوچ قونسلوس مغلوب ایتمشدی. (فابیوس) تدابیر حکیمانه‌سیله برآز وقت کندیسنی طوردیرمغه موفق اولمش ایسه‌ده، ایکی سنه سورن بو محاربه‌لرله ایتالیانك اورته‌سنه قدر ایلریلمش، وقبل المیلاد ٢١٦ تاریخنده (قانه) محاربه‌سنده رومالیلری کلیاً مغلوب، و ٥٠٠٠٠ عسکرلرینی اتلاف ایتمشدر. اووقت رومانك اوزرینه یوریمش اوله ایدی، روما دولتنی بسبتون استیصال ایتمش اوله‌جقدیسه‌ده، امداد آلمدن رومایه کیرمکه جسارت ایده‌مدیکندن، وبر طرفدن رومالیلر وقت بولوب، قوتلرینی تجدید ایتمش، بر طرفدن‌ده کندی عسکری ایتالیانك ذوق وصفالرینه طالمش اولدقلری کبی، اسپانیادن امداد کتیرن برادری (آسدروبال) دخی وصول بوله‌مدن، قبل المیلاد ٢٠٧ تاریخنده (متاوره) ده منهزم ومقتول اولدیغندن، وقرتاجدن

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دخی نقود وامداد پك كچ وكوچ كلديكندن،
آنيبال (نوله) شهری پیشكاهنده ایکی دفعه (مارسلوس)
طرفندن انهزامه اوغرادلمش؛ ومع هذا ینه ثبات ومقا-
ومت ایدوب. ایتالیاده طورمش؛ وبالکز روما سر-
دارلرندن (اسكیپیون) ك آفریقایه سوق عسكر
ایتدیکنی ایشیدنجه. وطنی مدافعه ایچون، ایتالیایی
ترك ایتمكه مجبور اولمشدر. آفریقایه وصول بولور
بولماز، قبل‌المیلاد ۲۰۲ تاریخنده (زامه) اووه‌سنده
روما عسكریله محاربه‌یه طوتیشوب، مغلوب اولمغله،
ترك وطنه مجبور اولوب، سوریه حكمداری آنطیو-
خسه التجا، وبو حكمداری رومالیلره اعلان حربه
تشویق ایتدكدن صكره، اوراده دخی طوره‌میوب،
(بیتنیا) یعنی خداوندكار جهتی حكمداری (پروسیاس)ه
التجا ایتمشدر. پروسیاس كندیسنی رومالیلرك الینه‌تسلیم
ایتمكی بونلره وعد ایتمش اولدیغندن، آنیبال خصم
جانلرینك الینه دوشمه‌مك ایچون، زهر ایچوب،
قبل‌المیلاد ۱۸۲ تاریخنده، ٦٤ یاشنده اولدیغی‌حالده،
اتلاف نفس ایتمشدر. (قورنلیوس نپوس) آنیبالك
ترجمهٔ حالنی یازمشدر.

آنیبالیان { (Annibalien) شرق ایمپراطور-
لرندن بیوك قسطنطینك یكنی او-
لوب، بونك طرفندن پونت (یعنی طربزون) وقپادو-
کیا (یعنی سیواس وقیصریه طرفلری) ایله ارمنستان
حكمدارلغنه نصب اولنمش ایسه‌ده، قسطنطینك وفا-
تنده عمجه زاده‌سی (قونستانس)ك تشویق اوزرینه،
كندی عسكری عصیان ایدوب، میلادك ۳۲۸ تا-
ریخنده كندیسنی قتل ایتمشلردر.

آنیتوس { (Anytus) آتنه‌نك ادبیات معلمل-
رندن اولوب، حكیم مشهور سقرا-
طك برنجی دشمنی ایدی. (ملیتوس) ایله بالاتفاق،
سقراطی اتهامله، اعدامنه سبب اولدقدن صكره،
بو حكیمك برائتی تبین ایدنجه، آتنه‌یی ترك ایتمكه
اجبار اولنه‌رق، قره‌دكیز اركلیسنه قاچمش؛ واوراده
روایته كوره رجم اولنمشدر.

آنیچت { (St. Anicet) سریانی‌الاصل او-
لوب. میلادك ۱۵۷ تاریخندن
۱٦۸ تاریخنده‌دك پاپالق ایتمش؛ و(مارق اورل) زما-
ننده اعدام اولنمشدر. عندالنصارا اعزه‌دن معدود
اولوب، نیسانك ۱۷ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آنیس { (Ste. Agnès) سیچلیاده‌كی پالرمو
شهرنده بر قیز ایدی، كه (دیوقلتس)
زماننده واقع خرستیانلرك تعقیباتی صره‌سنده. ۱۳
یاشنده اولدیغی حالده، روماده اعدام ایدلمش اولمغله،
عندالنصارا اعزه صره‌سنه چكوب. بعض شاعرلر بونك
حالنی نظمه چكمش، وبر طاقم هیكلتراشلر مصنع صو-
رتده هیكلنی اعمال ایتمشلردر.

آنیس { (Agnès d'Aqui-taine) — آكیتانه‌لی
فرانسه‌ده آكیتانه دوقه‌سی
بشنجی كویومك قیزی اولوب، ۱۰۴۳ ده آلمانیا
ایمپراطوری اوچنجی هنری‌یه وارمش؛ وقوجه‌سنك
وفاتنده ٦ یاشنده بولنان اوغلی دردنجی هنرینك
نامنه نائبهٔ حكومت صفتیله ۱۰٦۲ تاریخنه قدر حكم
سوروب، بعده رومایه چكیله‌رك، ۱۰۷۷ده وفات
ایتمشدر.

آنیس { (Agnès de France)— فرانسه‌لی
فرانسه قرالی «كنچ» لوینك قیزی
اولوب، ۱۱۸۰ تاریخ میلادیسنده، ۹ یاشنده
اولدیغی حالده، قسطنطنیه ایمپراطوری «كنچ»
آلكسیس قومنینوسه وارمش؛ وایكی سنه صكره قو-
جه‌سنی اسقاط وقتل ایله تختنی ضبط ایتمش اولان
آندرونیق قومنینوسه وارمق مجبوریتنده بولنمشدر.

آنیس { (Agnès de Méranie) — مرانیالی
مرانیا دوقه‌سی برتولدك قیزی او-
لوب، ۱۱۹٦ تاریخ میلادیسنده ایلك قاریسی
(ایزنبورژه) یی تطلیق ایتمش اولان فرانسه قرالی
(فلیپ اوكوست)ه وارمش؛ وبو حكمداردن بر قاچ
اولادی دنیایه كلدكدن صكره، فلیپ رؤسای روحانیه
طرفندن تكرار ایلك قاریسنی آلمغه اجبار اولندیغندن،
آنیس تطلیق اولنه‌رق، (بوآسی)یه چكیلوب، ۱۲۰۱
تاریخنده كدرندن وفات ایتمشدر. بونك حالی بعض
شعرا طرفندن فاجعه صورتنده یازلمشدر.

آنیس { (Agnès d'Autriche)— آوستریالی
آوستریا ایمپراطوری برنجی آلبرتك
قیزی اولوب، ۱۲۸۰ تاریخ میلادیسنده طوغمش؛
ومقتولاً وفات ایدن پدرینك انتقامنی آلمق ایچون،
۱۰۰۰ كشیی اعدام ایتدكدن صكره. مجارستان
قرالی اوچنجی آندریایه وارمش ایسه‌ده، بر سنه
صكره طول قالمغله، بر مناستر بنا ایدوب، ایچنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

راهبه صفتیله قپانمش؛ و ۱۳٦٤ ده وفات ایتمشدر.

آنیس (سورله (Agnès Sorelle) حسن وجمالیله وعقل وذکاوتیله مشهوره) بر قادین اولوب، فرانسه زادکانندن بر عائلهیه منسوب اولهرق، میلادك ۱٤۱۰ تاریخنده طوغمش؛ و۱٤۳۱ تاریخنده (آنژو) دوشسهسنك معیتنده فرانسه قرالی سکزنجی شارلك سراینه کیتدیککنده، قرال کندیسنه تعشق ایدوب، قرانیچهنك معیتنه آلمش: ومتعاقباً دوست اتخاذ ایتمشیدی. بو قادین قرالك نزدنده حائز بولندیغی نفوذ و تأثیری حسن استعمالی ایله، قرالی طالمش اولدیغی بطائت وکوشکلکندن قورتارهرق، ممالکنی ضبط ایتمکده اولان انکلیزلری فرانسهدن اخراجه تشویق ایتمشدر. مؤخراً قرالك اوغلی اون برنجی شارل ایله کچنمهمکندن، سرایی ترکله، قرال طرفندن کندیسنه احسان اولنمش اولان بر کوشکه چکلمش؛ و ۱٤۵۰ تاریخنده قرال ایله کوریشمکه کیتدیکی حالده، ظن اولندیغنه کوره، مرقوم شارل طرفندن مسموماً وفات ایتمشدر.

آنیست (بورژوآ (Anicet Bourgeois) فرانسهنك فاجعهنویس محررلرندن) اولوب. میلادك ۱۸۰٦ تاریخنده پارسده طوغمش: و ۱۸۷۱ ده وفات ایتمشدر. یازدیغی فاجعهلرك بعضیسی اولدقجه مقبولدر.

آنیسون ((Anisson) اون یدنجی عصر میلادیده فرانسهنك لیون شهرنده) مشهور بر مطبعهجی اولوب، نشر ایتدیکی بعض مهم اثرلرله کسب شهرت ایتمش؛ واوغلی پارس «مطبعهٔ عامره» سنك مدیریتنه نصب اولنهرق، مطبعهٔ مذکورهنك ادارهسی طول مدت بو عائلهیه منحصر قالمغله، ترقیاتنه پك چوق خدمت ایتمشلردر.

آنیسی ((Agnesi) علوم ریاضیهدهکی وقوف ومهارتیله مشهوره ایتالیالی بر قادین) اولوب. میلادك ۱۷۱۸ تاریخنده میلانده طوغمش، و۱۷۹۹ ده وفات ایتمشدر. پدری (بولونیا) دار الفنوننده ریاضیه معلمی بولنمغله. وفاتنده، پاپا طرفندن ویریلن مأذونیت اوزرینه، پدرینك یرینه ریاضیه درسی ویرمکه باشلامش؛ وعلوم ریاضیهیه دائر مقبول ومعتبر بر قاچ اثر یازمشدر.

آنیسیس (ویا آنوسیس (Anysis) فراعنهٔ مصردن اولوب، قبل المیلاد) یدنجی عصر ابتدالرنده حکومت سورمش، وایکی کوزندن کور اولدیغی حالده، طائفهٔ رهبان طرفندن تخته اجلاس ایتدیریلهرك، حبش حکمداری (سباقون) طرفندن اسقاط وطرد اولنمشدر. بو اسم (انوش) اسمنك یونان لسانی شیوهسنه تطبیقندن حاصل اولمش غلطی کبی کورینیور. دیکر بعض علاماته کورهده، (بوکخوریس) دنیلن حکمدارك عینی اولمسی مظنوندر.

آنیش ((Aniche) فرانسهنك (شمال) ایالتنده (دوئه) قصبهسنك ۱۳ کیلومتره) شرق جنوبیسنده واقع و ۵۰۰۰ اهالیی جامع بر بیوك قریه اولوب، کور معدننك کثرتیله وجام وشکر فابریقهلریله مشهوردر.

آنیقال ((Anikal) هندستانك جنوب جهتنده (میسور) خطهسنك (ناندیدروغ) ایالتنده، (بنکالور) قضاسنه تابع وبنکالور شهرینك ۳۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع برقصبه اولوب، ٦٦۱۲ اهالیسی واردر.

آنیکریس ((Annicéris) (آرستیپ) ك شاکردانندن بر حکیم اولوب،) میلاددن ٤ عصر اول اسکندریهده بولنوردی. — بو اسمله دیکر بر حکیم دها واردر. که افلاطونك احباسندن اولوب، حکمدار ظالم (دنیس) طرفندن کوله کبی صاتلمش اولان حکیم مشارالیهی صاتین آلوب آزاد ایتمکله اسارتدن قورتارمشدر.

آنیمادی ((Aneïmadi) هندستانك جنوب جهتندهکی (نیلکری) جبالنك اك) یوکسك ذروهسی اولوب، ۲٦۹۳ متره ارتفاعی اولمغله. هند جنوبینك اك مرتفع نقطهسیدر.

آنیمالیا ((Animallé, Animalaya) که سانسکری لساننده «فیل طاغی») دیمکدر. هندستانك جهت جنوبیهسنده، (غات) سلسلهٔ جبالنه منسوب اولهرق، (نیلکری) سلسلهسنك ۱۰۰ کیلومتره جنوبنده واقع بر طاغدر، که غربدن شرقه طولی ۸۰ وعرضی ۵۰ کیلومتره اولوب. ارتفاعی ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره آرهسندهدر. اورمانلری چوق اولوب، ذیقیمت آغاجلری وانواع ادویه وبهارات نباتاتی حاویدر. فیل قپلان وسائر حیواناتی دخی چوقدر. اورمانلرینك مرکز ادارهسی

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اولان (آنیالیا) قریه‌سی بو طاغك اورته‌سنده او-
لوب. ۳۵′ ۱۰° عرض شمالی ایله ۳۵′ ۷٤° طول
شرقیده واقعدر.

آنیولو { (Agnolo) ایتالیانك اك مشهور معمار
و هیکلتراشلرندن اولوب، میلادك
۱٤٦۰ تاریخنده فلورانسه‌ده طوغمش، و ۱۵٤۳ ده
وفات ایتمشدر. فلورانسه‌یی تزیین ایدن برچوق ابنیهٔ
مشهوره ومتینه بونك جملهٔ آثارندندر. — اوچ
اوغلی دخی هیکلتراشلقده کسب شهرت ایتمشلردر.

آنیونه { (Agnone) ایتالیانك جنوب جهتنده،
ملغا ناپولی قراللغنك (مولیزه) ایا-
لتنده، (ایزنیا) قضاسنده ومرکز قضانك ۳٦ کیلو-
متره شمال شرقیسنده بر قصبه‌در، که آدریاتیق
دکیزینه دوکیلن (ترینیو) نهری مجراسنك یوقاری
طرفنده واقع اولوب، ۱۰۲۳۰ اهالیسی وباقیر
فابریقه‌لری واردر.

آواجی { (Avadsi) جاپونیانك آطه‌لرندن
اولوب، نیپون جزیره‌سنی (سیقوق)
و (کیوسیو) آطه‌لرندن آیران بوغازك منتهای شرقنده
واقعدر. قابل زراعت کوزل تپه‌لری حاوی اولان
بو آطه‌نك شمالدن جنوبه اولان طول اعظمی ۵۰
کیلومتره اولوب. (اوساق)، (هیوغو) و(ساقایی)
اسملریله اوچ مشهور لیمانی حاوی اولان بر کوزل
قویك ساحل غربیسنی تشکیل ایدیور. (سیقوق) ایا-
لتنه ملحق بر مملکت ممتازه اولوب، مرکزی اولان
(آواجی) ونام دیکرله (سوموتو) قصبه‌سی جزیره‌نك
ساحل شرقیسنده و ۲۱′ ۳٤° عرض شمالی ایله
۲٦′ ۱۳۲° طول شرقیده واقعدر.

آواچه { (Avatcha) سیبریانك منتهای شرقنده
کائن (قامچاتقه) شبه جزیره‌سنك سا-
حل شرقیسنده بر قویدر، که مدخلی ۳ کیلومتره
کنیش و ٦½ کیلومتره اوزون بر بوغازدن عبارت
اولوب. ۵۱′ ۵۲° عرض شمالی ایله ۲۸′ ۱۵٦°
طول شرقیده واقعدر، وساحل یمیننده بر فناری
واردر. اطرافی مرتفع ودائمی صورتده قارله مستور
ودرت برکانی دخی حاوی طاغلرله محاط اولوب،
صولری درین وغایت ساکن اولمغله. بر بیوك دونانما
استیعابنه الویریشلیدر. ایچنده برقاچ لیمانی اولوب،
اك مشهوری (پتروپاولوسق) اسکله‌سیدر. بو کوچك
قصبه یه (آواچه) نامیله قامچاتقه طاغلرندن اینن
بر کوچك نهرك منصبنده و(آواچیتسقایه) دنیلن
کوزل بر برکانك اتکنده واقعدر.

آوار { یاخود آبار (Avares. Abares) تاتا-
رستان اقوامندن اولوب، (آلتون
طاغ) جوارلرنده متوطن ایکن، آلتنجی عصر میلا-
دیده چینلیلر هجومیله، مملکتلرینی ضبط ایتدکلرندن،
قاچیجدن قورتلانلری میلادك ۵۵۷ تاریخنده وولغه
و(دون) نهرلرینی تجاوزله، طونه سواحلنه کلوب،
یرلشدیلر. ۵۸۲ ده قسطنطینیه روم ایمپراطورلریله
محاربه ایده‌رك، (داکیا) و(پانونیا) یی یعنی رومانیا
ومجارستانی ضبط ایله، اورادن جرمانیانك ایچ
طرفلرینه وایتالیایه قدر یایلدیلر. میلادك ٦۲٦ تا-
ریخنده کسری ایله بالاتفاق قسطنطینیه اوزرینه
هجوم ایندیلرسه‌ده، رئیسلری اولان (بایان) شهر مذ-
کورك سوری خارجنده ایمپراطور (هراقلیوس)
طرفندن مغلوب ومنهزم اولدی. ۷۹۱ دن ۷۹۹
تاریخنه‌دك شارلمانله محاربه ایده‌رك، بو حکمدار طر-
فندن تماميله رام ایدلمکله، خرستیانلق دینینی دخی
قبوله مجبور اولدیلر. آوارلر اوزون بویلی جسور
وجنکاور آدملر اولوب، حیله وخدعه‌ده دخی ماهر
ایدیلر. خیمه‌نشین اولوب، اردو ایله کزدکلری یرلرده
چرکه‌لرینی بر بیوك دائره هیئتنده قورارلردی. رئیسلری
«خان» و«خاقان» عنوانیله یاد اولنوردی. آوار-
لرك تشکیل ایتمش اولدقلری دولت میلادك ۵۹۰ تا-
ریخندن ٦۳۰ تاریخنه‌دك خیلی بیوك اولوب، طونه-
نك شمالنده آلمانیانك اورته‌لرنده بولنان (لوساچه)
خطهٔ قدیمه‌سندن روسیه‌نك (دون) نهرینه قدر ممتد
اولوردی. بعده بو قطعه‌نك غرب جهتنی لهلیلرله
چهلیلر ضبط ایتدکلری کبی، شرق جهتنی دخی (خا-
زار)لر ضبط ایتمکله، یالکز وسطی جهتلری آوارلرك
النده قالمشیدی. شارلمان بونلری مغلوب ایتدیکنده،
الکارینك یالکز غرب قسمنی (آواریا) نامیله بر ولایت
صورتنه قویوب، شرق قسمنی ایسه او صره‌ده ینه
تاتارستاندن کلمش اولان مجارلر استیلا ایتمشلردی.

آوار { (Avar) داغستانده (کوك صو) نهرینك
اطرافنده ساکن بر قومدر، که افرادی
کاملاً اسلام وسنی اولوب، بر خان معرفتیله اداره
اولنورلردی. استقلاللرینی محافظه ایچون، روسلره

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قارشی مدت مدیده مردانه مقاومت، ودفعاتله استقلاللرینی استرداد ایتمشلرسه‌ده، نهایت مغلوب اولوب، (آواریا) یاخود (آوارستان) دنیلن مملکتلری الیوم داغستان ایالتنك برقضاسی حکمنده‌در. بوقضانك مساحهٔ سطحیه‌سی ١٥٢٠ مربع کیلومتره اولوب، ٣٠٠٠٠دن زیاده اهالیسی واردر. آوارلر (لزکی) قومنك شعوباتندن معدود اولوب، لزکی لسانه مشابه برلسانله متکلمدرلر. مادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان (آوار) قومنك بربقیه‌سی اولملری دخی ملحوظدر.

آوارین [«ناوارین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آواساره (Avasara) روسیه‌نك النده بولنان (لاپونیا) نك برطاغیدر، که ٦٦° ٣٢′ عرض شمالیده واقع اولوب، یالکز ٢٢٦ متره ارتفاعی وار ایسه‌ده، افقنك وسعتی حسبیله، ١٧٣٦ تاریخ میلادیسنده پارس انجمن فنونی طرفندن، کرهٔ ارضك قطبلرده‌کی باصیقلغنی تعیین ایچون عملیات رصدیه اجراسنه انتخاب اولندیغندن طولایی شهرت بولمشدر.

آوالوس (Ferdinand François d'Avalos) مشهور شارل کینتك اك بیوك سردارلرندن اولوب، فرانسه‌یه قارشی اولان محاربه‌لرده ابراز شجاعت ایتمش؛ و١٥١٢ تاریخ میلادیسنده واقع (راونه) محاربه‌سنده اسیر دوشوب، زندانده ایکن، حسن وجمال وعقل وفراستیله مشهوره اولان زوجه‌سی (ویتوریا قولونه)نك نامنه «عشق مکالمه‌سی» نامیله برکتاب یازمشیدی. زنداندن چیقدقدن صکره، ینه فرانسه‌یه قارشی محاربه ایدوب، (میلان) جهتنك اسپانیانك الینه کچمسنه سبب اولمشدر. ١٥٢٥ تاریخ میلادیسنده (پاویه) مظفریتی اوزرینه سردار اکرم اولوب، او سنه میلانده وفات ایتمشدر. — بونك یکنی (آلفونس آوالوس) دخی شارل کینت عسکرینك سرداری بولنمش؛ و١٥٤٢ تاریخ میلادیسنده قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینه قارشی آوستریایه یاردیم ایتمش: وایمپراطورله برابر تونسه دخی کیتمشیدی. ١٥٤٣ ده میلان والیلکنه تعیین اولندرق، (نیسه) شهرینی (انکیان) قونتیله خیرالدین بارباروسك محاصره‌سندن قورتارمش ایسه‌ده، برسنه صکره موسی‌الیه انکیان قونتی طرفندن (چریزوله) ده مغلوب اولمش، وایکی سنه صکره وفات ایتمشدر.

آوالون (Avalon) فرانسه‌نك (یونه) ایالتنده قضا مرکزی برقصبه‌در، که (کوره) نهرینه دوکیلن (قوسین) چایی کنارنده و(لیون) دمیریولی اوزرنده، ٤٧° ٢٩′ ١٢″ عرض شمالی ایله ١° ٣٤′ ١٧″ طول شرقیده واقع اولوب، ٥٨٠٠ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، ٤٠٠٠ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، زراعت اوطه‌سی، دباغخانه‌لری، چوخه واپلیك فابریقه‌لری، حیوانات، یوك وشراب تجارتی وکوزل تفرجکاهلری واردر. اسکی برقصبه اولوب، روماللر زماننده (آبالو) اسمیله معروف ایدی. — قضاسی ٥ ناحیه و٧٢ دائرهٔ بلدیه‌یی حاوی اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٩٦٧ مربع کیلومتره واهالیسی ٤٤٠١٦ کشیدر.

آوالون (Avalon) آمریقای شمالیده (ترنو) جزیره‌سنك شرق جهتنده برشبه جزیره‌در، که جزیرهٔ مذکوره‌یه طار بربرزخله مربوط اولوب، درت شبه‌جزیره‌دن عبارتدر. مرکزی اولان (سنت جون) قصبه‌سی بو شبه جزیره‌لرك شمال شرقیه طوغری ممتد اولاننده‌در. جنوب شرقیه ممتد اولان شبه جزیره‌سنك اوجی(راسد) برونه منتهی اولور، که اوزرنده برفنار واردر. آوالون شبه جزیره‌سنك اراضیسی غیر منبت برطاقم تپه‌لردن عبارتدر.

آوالیت (Avalites) آفریقانك باب‌المندب جوارنده‌کی سواحلنده ساکن بولنمش برقومه اسکی یونان جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر. مرکزلری اولان (زیلع) شهرینه دخی بواسمی ویرمشلردر.

آوانزی (Avanzi) ایتالیا رساملرندن ایکی کشینك آدیدر، که بری (ژاق) اسمیله اون دردنجی، ودیکری (سیمون) اسمیله اون آلتنجی عصر میلادیده یاشامشلردر. ایکیسنك‌ده اثرلری مقبولدر.

آوانسه (Avance) فرانسه‌نك (لوت) مع (غارونه) ایالتنده برنهردر، که مجراسی یالکز ٦٠ کیلومتره ایسه‌ده، صویی چوق اولمغله، برچوق ماکینه‌لر چویردکدن صکره، صول ساحلندن (غارونه) ایرماغنه دوکیلور.

آوانوس آنقره ولایتنك قیرشهری سنجاغنده وسنجاغك منتهای جنوبنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بیوجك بر قریه‌در، كه قزیل ایرماق ساحلنده واقع اولوب، وقتیله ناحیه مركزی ایكن، شمدی حاجی بكتاش ناحیه‌سنه ملحقدر.

آوانی (محمد —) شیخ محی‌الدین عبدالقادر حضرتلرینك اصحابندن اولوب، ابن القائد دینمكله مشهوردر. كبار مشایخدن زاهد ومتورع بر ذات ایدی.

آوبغ (Awbeg) ایرلانده‌ده بو اسمله ایكی نهر بولنوب، بری (لیمریق) قونتلغنده (آناغ) قربنده نبعانله، ٤٨ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، صول ساحلندن (بلاق واتر) ایرماغنه منصب اولور. — دیكری (قورق) قضاسنده (بلارنی) قربنده نبعان ایدوب، ١٨ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (قورق) شهری قربنده (لی) نهرینه دوكیلور.

آوتاریات (Autariates) دالماچیانك شمال جهتنده ساكن بولنمش اسكی بر قومدر. مركزلری (سالونه) شهری ایدی.

آوتاریس (Autharis) لومباردلرك حكمدارلرندن اولوب، میلادك ٥٨٤ تاریخندن ٥٩١ تاریخنه‌دك حكم سورمش؛ واستریایی ضبط ایتدكدن صكره (راونه) و (روما) یه قدر چاپولجیلق ایتمش؛ وایمپراطور (ماوریس) ك امدادینه كلمش اولان (آوستراسیا) حكمداری ایكنجی شیلدبرتی مغلوب ایتمشدر. آریوس مذهبنك خواهشلی طرفدارانندن اولوب، خونخوار بر حكمدار ایدی.

آوتلان (Autlan) مكسیقه‌نك (یالیسقو) ایالتنده (غوآدالیانه) نك ٢٣٠ كیلومتره جنوب غربیسنده قضا مركزی بر قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی، وقامش شكریله قرمز، قاقائو وطوزدن عبارت بیوك بر تجارتی واردر.

آوتولیقوس (Autolycus) یونان قدیم علماسندن اولوب، قبل المیلاد ٣٦٠ تاریخنده (ائولیا) ده طوغمش؛ وهندسه وهیئته متعلق الیوم موجود ایكی كتاب یازمشدر.

آوتومیدون (Automédon) اومیروسك روایتنه كوره اسكی قهرمانلردن آخیلاوس ایله پیروسك عربه‌لرینی سورن بر مشهور عربه‌جی اولوب، اسمی عربه‌جیلق مهارتنده ضرب مثل حكمنه كچمشدر.

آوجیاس (Augias) اساطیرله مخلوط اولان یونانك تاریخ قدیمنه كوره، (الیده) حكمداری اولوب، ٣٠٠٠ صیغیری حاوی جسیم بر آخوری اولمغله، بو آخور ٣٠ سنه‌دن بری سوپورلمه‌مش اولدیغندن، صیغیرلرینك نصفنی ویرمك شرطیله تطهیرینی قهرمان هركوله حواله ایتمش؛ وبو قهرمان بر نهرك صوینی چویروب، آخورك ایچندن كچیرمكله، تطهیره موفق اولدقده، حكمدار وعدنده طورمدیغندن، هركول شهری یغما وآوجیاسی قتل ایله، اوغلی (فیلیا) یی تخته اجلاس ایتمش.

آوچانو (Avezzano) ایتالیانك (آبروچه اولتریوره) ایالتنده، (آكیله) شهرینك ٣٥ كیلومتره جنوب شرقیسنده وهمان كاملاً قورودلمش اولان (فوچینو) كولی كنارنده قضا مركزی بر قصبه اولوب، ٥١٢٠ اهالیسی واردر. — قضاسی ٨ ناحیه‌دن مركب اولوب، ١٧٠٧ مربع كیلومتره مساحهٔ سطحیه‌سی و ٩٠٠٠٠ اهالیسی واردر.

آودله (Avdela) یانیه ولایت وسنجاغنك كربنه قضاسنه تابع (صماربنه) ناحیه‌سنده بیوك بر قریه‌در، كه (پیندوس) طاغنك شرق جهتنده‌كی اتكنده، (واسیلیچه) ذروه‌سنك آلتنده وایكی قره صو تابعلرندن بر دره‌نك اوزرنده واقع اولوب، كربنه‌نك ٨ ساعت غربنده وصماربنه‌نك ٤ ساعت جنوبنده‌در. اهالیسی كاملاً اولاخ جنسنه منسوب اولوب، باشلیجه رعی اغنامله مشغول بولندقلرندن، وقریه‌نك موقعی پك یوكسك وهواسی صوئوق اولدیغندن، یازین ١٧٠٠٠ قدر اهالیسی اولدیغی حالده، قیشین، چاملق وسائر جهتلرده‌كی قیشلاقلره كیتدكلرندن، یالكز ١٠٠٠ قدر اهالیسی قالیر. او جهتك سائر محللرنده اولدیغی كبی، بو قریه‌ده دخی قادینلر معرفتیله یوكدن (ونچه) تعبیر اولنان قبا فانله وكلیم انواعیله چوراب وسائره یاپیلیر.

آور (Aur) بحر محیط كبیرده (مارشال) جزایری ایچنده ٣٢ كوچك آطه‌دن مركب بر طاقدر، كه اورته‌لرنده اولوب اك بیوكلری اولان وینه بو اسمله تسمیه اولنانی ٨° ١٨′ ٤٠″ عرض شمالیده واقع اولوب، اوچ درتیوز اهالیسی واردر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

آۋر (Aor) بحر محیط هندیده (ملاقه) شبه جزیره‌سنك شرقنده و (آنامبه) آطه‌لرینك جنوب غربیسنده واقع بر كوچك آطه‌در.

آورانشه (Avranches) فرانسه‌نك (مانشه) ایالتنده‌قضا مركزی بر قصبه‌در، كه (سنت لویی) شهرینك ٥٥ كیلومتره جنوب غربیسنده وپاریسك ٣٠٨ كیلومتره غربنده و (سه) نهرینك كنارنده واقع اولوب، ٨١٤٠ اهالیسی، مكتب اعدادیسی، مربیه یتیشدیرمكه مخصوص مكتبی، ١٢٠٠٠ جلدی حاوی كتبخانه‌سی، نباتات باغچه‌سی، موزه خانه‌سی، زراعت وعلوم وفنونه مخصوص آیری آیری جمعیتلری، خسته خانه‌سی، اسپارماچت، دانتله، واقمشهٔ مختلفه فابریقه‌لری واردر. اسكی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (اینجنه) و (آبرنقانتویی) در، بعض ابنیهٔ قدیمه‌سی‌ده واردر. — آورانشه قضاسی ٩ ناحیه و١٢٤ دائرهٔ بلدیه‌یی حاوی اولوب، ٩٧٣ مربع كیلومتره‌مساحه‌سی و١٠٦٨٤٠ اهالیسی‌واردر.

آورباخ (Auerbach) آلمانیاده (ساقسه) حكومتنك جنوب غربی جهتنده‌كی (وویغتلاند) خطه‌سنده، (ازویقاو) ایالتنك (پلاون) قضاسنده ومركز قضانك ٢٩ كیلومتره شرقنده واقع ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، ٤٦٢٥ اهالیسی واردر. — ینه ایالت مذكوره‌نك (خمنیچ) قضاسنده و (اسنولبرغ) ناحیه‌سنده بو اسمله دیگر بر قصبه اولوب، ٤٣٥٠ اهالیسی واردر. — بو اسمله آلمانیاده بر قاچ قریه دخی واردر.

آوربرغ (Auerberg) باویره طاغلرینك (له) ایله (ورتاخ) آره‌سنده واقع بر ذروه‌سی اولوب، ١٠١٤ متره ارتفاعی واردر. — پروسیه‌نك (ساقسه) ایالتنده‌كی (اونترهارچ) طاغنك دخی بو اسمله بر ذروه‌سی اولوب، ٦٢٤ متره ارتفاعی واردر.

آورسبرغ (Auersberg) ساقسه قراللغیله چهستان آره‌سنده‌كی (ارزكبیركه) سلسلهٔ جبالنك اك مرتفع ذروه‌لرندن اولوب، ١٠٤٩ متره ارتفاعی واردر.

آورسه (Aversa) ایتالیانك جنوب جهتنده (ترادی لابوره) ایالتنك (قاسرته) قضاسنده ناپولینك ١٢ كیلومتره شمالنده واقع برشهر اولوب، ٢١٠٠٠ اهالیسی واردر. غایت منبت بر كوزل اووه‌ده واقع وچایرلرله محاط مفرح بر شهر اولوب، كوزل ابنیه‌سی واردر. ایچنده جسیم ومكمل بر بیمارخانه واردر، كه مجانینی بعض ایشلر وصنعتلرله مشغول ایده‌رك، تداوی ایدرلر.

آورلیانوس (Aurélien) روما ایمپراطورلرندن اولوب، میلادك ٢١٢ تاریخنده (پانونیا) نك (سیرمیوم) ایالتنده‌كویلی ابویندن طوغمش؛ وعسكره كیروب، مراتب عسكریه‌ده قطع مراحل ایتدكدن صكره، ٢٥٨ ده (والریان) طرفندن قونسلوسلغه ترفیع اونمش؛ و ٢٧٠ ده ایكنجی (قلاودیوس) ك وفاتنده، وصیتی اوزرینه، ایمپراطور اولمشدر. غوتلری، سارماتلری، مارقومانلری ووانداللری دفع ایتدیكی كبی، ٢٧٣ ده تدمور ملكه‌سی (زنوبیا) یی، و ٢٧٤ ده (غالیا) یی یعنی فرانسه طرفلرینی ضبط ایتمش اولان (تتریقوس) ی مغلوب ومنهزم ایده‌رك، رومایه عودتنده بیوك فاتحلره مخصوص شانلی بر استقباله نائل اولمشدر. غوائل حربیه‌دن آزاده قالنجه، رومانك تزیینیله اوغراشمش، وویركیلری ایندیروب، بر طاقم نظامات وضع ایتمشدر. مجازاتده شدتی غالب اولوب، اواخر سلطنتنده خرستیانلر حقنده غیر مساعد حركتده بولنمشدر. ٢٧٥ ده آزاد كوله‌لرندن (منستیوس) طرفندن قتل ایتدیرلمشدر.

آورلیوس (مارقوس — یاخود مارق اورل Marc Aurèle, Marcus Aurelius) روما ایمپراطورلرندن اولوب، میلادك ١٢١ تاریخنده رومادە طوغمشیدی. نفوذ واعتبار صاحبی بر خاندانه منسوب اولوب، بیوك پدری (آنیوس وروس) ك نظارتی آلتنده تربیه اولنمشیدی. ایمپراطور آدریان كندیسنی كنج ایكن روما شهرامینلكنه تعیین، وخلفی آنطونینوسه بونی آخرت اولادلغنه قبول ایله ولی عهد ایتمسنی وصیت ایتمشدی. بو وجهله صاحب ترجمه ١٦١ تاریخنده آنطونینوسه خلف اولوب، روما تختنه جلوس ایتمشدر. جلوسنی متعاقب تیبر وپو ایرماقلرینك طغیانی، قحط وغلا وقوعی، وباعلتنك ظهوری، بریتانیاده اختلال وقوعی، (قات) و (غاد) قوملرینك آلمانیایه هجومی، ایرانیلرك تجاوزی كبی برچوق مصیبتلرك ایچنده بولنمش ایسه‌ده، بریتانیاده‌كی اختلالی سردارلری معرفتیله باصدیردیغی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كبى، ايرانك اوزرينه دخى آخرت قرداشى (لوچيوس وروس)ى كوندرمش، قحط وغلانك اوكنى آلمق ايچون عمومى انبارلر ياپمش، ومرقوم (ووروس) ك ايراندن مظفراً عودتنده كنديسنى استصحابله، بالذات آلمانيادن هجوم ايتمش اولان اقوام وحشيه‌نك اوزرينه يوريمشدر. (وروس) بو محاربه‌ده وفات ايتمش ايسه‌ده، آورليوس مظفر اولوب، سوريه واليسى (آويديوس قاسيوس) ك اختلالنى خبر آلنجه‌يه قدر تعقيبلرنده دوام ايتمشدر. مومى اليهك تربيه‌سى مقصديله سوريه‌يه عزيمت ايتمش ايسه‌ده، وصوليله برابر، كنديسنه (آويديوس قاسيوس) ك سر مقطوعى تقديم اولنديغندن، حربه حاجت قالميوب، محتاج اصلاح اولان آسيا ممالكنده اجراى اصلاحاتله اوغراشمش؛ و ١٧٧ ده رومايه عودتنده فاتح ومظفر صفتيله استقبال اولنمش؛ وبعده ينه جرمانيايه عزيمتله بر مدت دها تنكيل اشقيا ايله اوغراشدقدن صكره، مسقط رأسى اولان (سيرميوم) ده وفات ايتمشدر. حكيم، عادل وجسور بر حكمدار اولوب، تبعه‌سنك استحصال سعادتيچون چاليشمش؛ و «كنديمه» عنوانيله يونان قديم لساننده ١٢ فصلدن مركب بر كتاب يازمشدر، كه اليوم باقى اولوب، طبع وآوروپا لسانلرينه ترجمه اولنمشدر. خرستيانلر بونك زماننده دخى بعض تضييقاته دوچار اولمشلردر.

آورليوس (St. Aurèle) ميلادك ٣٨٨ تاريخندن ٤٢٣ تاريخنه‌دك قارتاج باش بسقپوسى اولوب، عندالنصارا اعزه‌دن معدود اولمغله، تموزك ٢٠ سنده يورطيسى اجرا اولنور.

آورناكو (Avernakö) دانيمارقه‌نك كوچك (بلت) بوغازنده و (فيونيا) جزيره‌سنك ساحل جنوبيسى قارشيسنده واقع بر كوچك آطه‌در، كه ينه بو ناممله و ٣٥٠ نفوسى حاوى يالكز بر قريه‌يى شاملدر.

آورنو (Averno) ايتاليانك جنوبنده، (قامپانيا) خطه‌سنده، ساحل بحره قريب وناپولينك ١٣ كيلومتره غربنده واقع بر كوچك كولدر، كه محيط دائره‌سى ١٦٠٠ وعمق ٥٠ متره اولوب، سونمش بر بركان آغزى اولديغى آكلاشيليور. وقتيله بو كولدن فنا قوقولى بر طاقم بخارلر چيقديغندن، متقدمين جهنمك بر قپوسى نظريله باقرلردى. اطرافنده‌كى بطاقلقلر قورودليوب، كوزل باغلر حالنه قونمشدر.

آوروئس (Averroës) حكيم مشهور ابن الرشدك آوروپاليلر عندنده متعارف اسمى اولوب، (ابن الرشد) اسمندن غلطدر. [«ابن الرشد» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آوروئه (Averöe) نوروجك ساحل غربيسى قارشيسنده و (استاونوسفيورد) خليجنك مدخلنده واقع بر بيوك آطه اولوب، اورته‌سى ٥٧′ ٦٢° عرض شماليده‌در.

آوروپا (Europe) ياخود اوروپه اساطير يونانيه‌ده كوره، فنيكه حكمدارى (آجنور) ك قيزى ومشهور (قادموس) ك همشيره‌سى اولوب، كويا ابو الآلهه مشترى كنديسنه عاشق اولمغله، بر بوغا صورتنه تبديل ايدوب، كرهٔ ارضك الى يومنا هذا بو اسمله ياد اولنان قطعه‌سنه كوتورمش؛ وازدواجلرندن (مينوس) ايله (اياق) و (رادامانته) طوغمش.

آوروپا (Europe) كرهٔ ارضك قطعات خمسه‌سندن برى اولوب، آوستراليادن بشقه اك كوچكرى وحقيقتده آسيانك بر شبه جزيره‌سى اولديغى حالده، هوا واراضيسنك كوزللكى، وعلى الخصوص اهاليسنك مدنيتيله او مدنيت سايه‌سنده نائل اولديغى معموريت حسبيله، قطعات خمسه‌نك برنجيسى حكمنه كچمشدر. اسكى يونانيلر بو اسمى اساطيردن مأخوذ عد ايدوب، مشترينك او طرفه قاچيرمش اولديغى (اوروپا) نام قيزك اسميله تسميه ايدلمش اولديغى فكرنده ايديلر. ديكر بر ظنه كوره، «واسع» ديمك اولان (اورى) كلهٔ يونانيه‌سندن مشتق اولوب، ابتدا واسع اووه‌لرى حاوى اولان (تراكى) يعنى ادرنه ولايتنه ويرلمش، وبعده بتون اوروپايه تعميم اولنمشدر. بر روايته كوره‌ده «مغرب» معناسيله فنيكه لساننده بر كلمه اولوب، اك اول او طرفلره كيدن فنيكه بحريونى طرفندن وضع اولنمشدر.

موقعى، حدود ومساحه‌سى. — سواحلنك پك كيرنتيلى چيقنتيلى اولمسيله برابر، بو قطعه‌نك شكل عموميسى بر مثلث صورتنده اولوب، رأسى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غرب جنوبی جهتنده سبته بوغازنده، واساسی شرق شمالی طرفنده (اورال) سلسلهٔ جبالندهدر. بو وجهله قافقاس سلسلهسنه طیانان شرق جنوبی جهتندن بشقه هر طرفی صو ایله محاط اولوب، شمالاً بحر منجمد شمالی ایله، غرباً شمال دکیزی وبحر محیط آطلاسی ایله، جنوباً آق دکیز، مرمره، قرهدکیز وقافقاسله، شرقاً دخی اورال سلسلهٔ جبالیله، (اورال) نهریله وبحر خزرله محدوددر. شمال جهتندهکی آز برندن ماعداسی کاملاً اقالیم معتدلهدندر. اك جنوبی نقطهسی اولان سبته بوغازندهکی (طریف) موقعی ″٥٣ ′٥٩ °٣٥، واك شمالی نقطهسی اولان لاپونیادهکی «شمال برونی» ′١٠ °٧١ عرض شمالیده واقع اولوب، آوروپایه منسوب آطهلر دخی حساب اولنورسه، اك جنوبیسی اولان کرید °٣٥، واك شمالیسی اولان (یکی زمبله) ′٣٠ °٧٦ عرض شمالیده؛ اك غربی نقطهسی اولان لیسبونه قربندهکی (بوقه) برونی ′٥٠ °١١ طول غربیده؛ واك شرق جهتی دخی °٦٤ طول شرقیده واقعدر. شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری اولان طول اعظمی ٥٠٠٠، ومورهنك منتهای جنوبندن شمال برونه قدر جنوبدن شماله اولان طول اعظمی دخی ٤٠٠٠ کیلومترهدر. مساحهٔ سطحیهسی تقریباً ٩٩٠٠٠٠٠ مربع کیلومتره، واهالیسی تقریباً ٣٤٠ ملیوندر.

احوال طبیعیهسی، اسباب تمدنی. — آوروپا قطعهسی قومشولری اولان آسیا، آفریقا وآمریقادن چوق دها کوچك اولوب، عادتا آسیانك بر شبه جزیرهسی، وروسیه ایله اسوج ونوروج استثنا اولنسه، بتون آوروپا آسیا قطعهسنك بر کوچك خطهسی حکمنده اولدیغی کبی، نه نیل، یانغچه وآمازون کبی بربیوك نهری، نه آند وهیمالایه کبی برجسیم طاغی، نه کندینه مخصوص نباتات وحیواناتی، نه کثرتلی آلتون، کومش وسائره معدنلری، نه ذیقیمت طاشلری، هیچ بویله بر ثروت طبیعیهسی یوقدر. طبیعت بو قطعهیه فوقالعاده اولهرق، هیچ برنعمت ویرمهمشدر. وهرشیئی کوچك مقیاسدهدر. حال بویله ایکن. آسیا ویا آمریقاده اولسه آنجق بردولت تشکیل ایدهبیلهجك ویا بردولتك اهمیتسز بر استملاکی اولهبیلهجك قدر کوچك اولان بو قطعهده بوکونکی کونده قوت وشوکتلریله دنیایی دیترتن، وکرهٔ ارضك او جسیم قطعهلرینی استملاك وتصرف ایدن بوقدر بیوك دولتلر تشکل ایتمشدر. اهالیسنك معارفی، صنایعی، اختراعات وکشفیاتی، محیرالعقول اولان جسیم جسیم تشبثاتی بر درجهیه وارمشدر، که بو قطعه کرهٔ ارضك مرکزی، خلاصهسی، اك منتخب یری حکمنه کچمشدر. واقعا بوکون آمریقانك بعض طرفلری همان آوروپا ایله رقابت ایدهبیلهجك درجهیه کلمش ایسهده، او یرلرده بو درجهٔ مدنیته ایصال ایدن، ودها طوغریسی او اوزاق یرلرده دخی تمدن ایدن ینه آوروپالیلردر. او مدنیتلر آوروپا باغ مدنیتنك اورالرده یکی دیکلمش تازه فدانلریدر.

مدنیت اك اول آوروپاده ظهور ایتمیوب، بو قطعهدن اول هندوچین، ایران، وادیٔ فرات، سوریه ومصرده بولنمش ایکن، اورالرده ثبات ایدهمیوبده، آوروپاده بو قدر ترقی ایتمسنك، وبوکون آوروپا قطعهسنك کرهٔ ارضك هر طرفندن زیاده معمور اولمسنك اسبابنی محققین بو قطعهنك احوال طبیعیه وجغرافیهسنده ارامشلردر. اوت، یوقاریده دیدیکمز کبی، آوروپا قطعهسنك کوزه چارپهجق بر ثروت طبیعیهسی یوقدر. لکن شکل ووضعیتی، اقلیم وهواسی وسائر احوال طبیعیهسی استحصال ثروتله کسب معموریت ایتمسنه پك مساعددر. حقیقةً آوروپانك هواسی کرهٔ ارضك هر برندن کوزل اولوب، نه یازین طیانیلهمیهجق قدر صیجاق، نه قیشین تحمل اولنهمیهجق قدر صوغوق اولور؛ قار ویاغمور معتدل صورتده ولزومی قدر یاغار؛ چوللری واسباب متعدده ایله غیر قابل سکنی یرلری یوقدر؛ هرطرفی دکیزله محاط اولدقدن بشقه، ساحللری او قدر کیرنتیلی چیقنتیلی وکورفز وخلیجلری اوقدر چوقدر، که هر طرفندن دکیز تا مرکزینه قریب محللرینه قدر کیروب، دکیزدن پك اوزاق یرلری یوقدر. دکیزك ایسه اسکیدن بری انسانلرك اختلاطلرینه وتعاطیٔ افکار واستحصال ثروت ایتملرینه نه قدر الویریشلی اولدیغی معلومدر. نهرلری، قطعات سائره انهارینه نسبةً کوچك ایسهده، اونلرك اکثریسی کبی، مجرالرنده شلالهلر وسرعتلی اینیشلر، ومنصبلرنده قیا وقوم سدلری تشکیل ایتمیوب، اکثریسی سیر سفائنه صالح اولمغله، دکیزك محسناتنی تاقرهلرك اورتهلرینه قدر تعمیم ایدرلر. یاغمورلرك یاز قیش اکسیك اولماسیله صولرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کثرتی مرعا وچایرلرینڭ چوقلغنی موجب اولوب، بو ده ثروت بشریه‌نك اڭ مهم ارکانندن اولان حیوانات اهلیه‌نك چوغالمسنی موجب اولور.

ایشته، بو اسبابك جمله‌سی مدنیتك ترقی وتوسع ایتمسنی موجب اولمغله، آسیا وآفریقادن کلمش اولان مدنیت آوروپا قطعه‌سنه دخول ایدنجه، شرق جنوبیدن غرب شمالی‌یه طوغری توسع ایتمکه باشلامش؛ واهالی مدنیتدن جزئی حصه‌مند اولنجه، موقعلرینك ابراز ایتدیکی تسهیلاتدن بالاستفاده، کوندن کونه اسباب معموریتی تکثیره چالیشه‌رق، بو کونکی کونده کوردیکمز حاله کلمشلردر.

دکیزلر وبوغازلری. — آوروپایی احاطه ایدن دکیزلر قره‌لرك ایچنه کیروب، ایکنجی درجه‌ده برطاقم دکیزلر ایله بعض واسع کورفزلر تشکیل ایدیورلر. بو قبیلدن اوله‌رق، بحر منجمد شمالی آوروپانك منتهای شمالنده (قره) کورفزیله (شمالی آق دکیز) ی تشکیل ایدیور. بحر محیط آطلاسی انکلتره ایله بلچیقه، فلمنك، آلمانیا، دانیمارقه ونوروج آره‌سنده (بحر شمالی) یی؛ وبو دکیز دخی (قاتغا) بوغازندن صوقیله‌رق، دانیمارقه، آلمانیا، روسیه واسوج آره‌سنده (بالطیق) دکیزینی تولید ایدیور، که بوندن دخی (بوتنیا) و(فینلانده) کورفزلری ناملریله ایکی کورفز آیریلوب، برنجیسی اسوج ایله روسیه آره‌سنده تا (لاپونیا) یه قدر، وایکنجیسی دخی روسیه طوپراغنده تاپترسبورغك قربنه‌دك ممتد اولور. دها آشاغیده ینه بحر محیط آطلاسیدن انکلتره ایله ایرلانده آره‌سنده (ایرلانده دکیزی)، انکلتره ایله فرانسه آره‌سنده (مانشه) دکیزی. فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده دخی (غاسقونیه) کورفزی آیریلیور. آوروپانك جنوبنده ایسه بحر محیط آطلاسی سبته بوغازی دنیلن طار برکچیددن صوقیله‌رق، (آق دکیز) کبی بیوك بر بحر تشکیل ایدیور. سواحلی اسکیدن بری مدنیت بشریه‌نك بشیکی حکمنده بولنمش، وآسیا وآفریقا ایله آوروپا آره‌سنده دائما تعاطی افکار وتجارته واسطه اولمش اولان بو دکیزك شمال جهتنده آیریجه دکیز دنیله‌بیله‌جك قدر بیوك برطاقم کورفزلر بولنیور، که بونلرده ایتالیانك اطرافنده بولنان (تیرنیا)، (یونان) و(آدریاتیق) دکیزلریله ممالك عثمانیه‌نك آره‌سنده بولنان (آطه‌لر دکیزی)، (مرمره) و(قره‌دکیز) دن وبرده روسیه طوپراغی ایچنه کیرن (آزاق) دکیزندن عبارتدر.

[«آق دکیز» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

بو دکیزلرك اکثریسی بربرلریله برطاقم بوغازلر ایله اختلاط ایدیور، که بونلر دخی تاریخ وسیاست نقطهٔ نظرندن خیلی اهمیتی حائزدرلر. (اسقاکراق) بوغازی بحر شمالی ایله (قاتغات) دکیزی، و(سوند) بوغازی دخی قاتغات دکیزیله بالطیق دکیزی آره‌سنده واسطهٔ اختلاطدر. بحر شمالیدن (مانشه) دکیزینه (پادوقاله) بوغازندن چکیلیور. (سبته) بوغازی بحر محیط آطلاسی ایله آق‌دکیز، (مسینه) بوغازی (تیرنیا) دکیزیله (یونان) دکیزی، (اوترانته) بوغازی آدریاتیق ایله یونان دکیزلری، (قلعهٔ سلطانیه) بوغازی آطه‌لر دکیزیله مرمره، (استانبول) بوغازی مرمره ایله قره دکیز، (ینی قلعه) بوغازی دخی قره دکیزله آزاق دکیزی آره‌سنده واسطهٔ اختلاطدر.

سواحلیله شبه جزیره‌لری. — کرهٔ ارضك اوزرنده آوروپا قطعه‌سی قدر سواحلی کیرنتیلی چیقنتیلی وشبه جزیره وکورفزلری چوق هیچ بر یر یوقدر. شمالده‌کی شبه جزیره‌لری باشلیجه (اسقاندیناو) یعنی اسوج ونوروج شبه جزیره‌سیله (یوتلاند) یعنی دانیمارقه شبه‌جزیره‌سندن عبارتدر. جنوب جهتنده‌کیلر ایسه دها چوق اولوب، غرب جهتنده اسپانیا وپورتکیزی شامل اولان (ایبریا)، اورته‌ده (ایتالیا)، شرقده دخی روم ایلی ایله حکومات صغیرهٔ بالقانیه‌یی ویونانی شامل اولان (بالقان) شبه جزیره‌لری. وبالقان شبه‌جزیره‌سنك منتهای جنوبنده بولنان (موره) شبه جزیره‌سی. قره‌دکیزك ایچنده دخی (قریم) شبه‌جزیره‌سی بولنیور. بوشبه‌جزیره‌لرله سائر کیرنتی وچیقنتیلر آوروپا سواحلنك چوغالمسنی موجب اولمغله، بو سواحلك مجموعی ٢٧ ٠٠٠ کیلومتره‌دن آشاغی اولمیوب، آوروپانك اوچ مثلی جسامتنده اولان آفریقا سواحلندن ٥ ٠٠٠ کیلومتره دها زیاده‌در.

آطه‌لری. — آوروپانك اطرافنده برچوق آطه‌لر بولنیور، که ایچلرندن بعضیسی خیلی بیوکدر، وچوغنك جسامت طبیعیه‌لرندن زیاده اهمیت تاریخیه وسیاسیه‌لری واردر. برنجی درجه‌ده (برتانیا) آطه‌لریدر. که ایکی بیوك ایله بر چوق کوچك آطه‌لردن مرکبدر. بیوکلرینك اڭ بیوکی نفس انکلتره ایله والس واسقوچیایی شامل اولان انکلتره، ایکنجیسی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایرلانده آطه‌سیدر. وایت، سورلینغ، آنغلسی، مان، هبریده، اورقاده وشتلاند طاقلری دخی انكلتره آطه‌سنك اطرافنده بولنیورلر. اوروپانك شمال غربیسنده و(غروئنلاند) لك قربنده بولنان (ایسـلانده) جزیرهٔ كبیره‌سیله اونك بریسـنده بولنان (فرایر) آطه‌لری ومنتهای شمـالده‌كی (اسپیچبرغ) ایله (یكی زمله) و(فرانسوا یوسف) آطه‌لری دخی اوروپادن معدود ایسـه‌لرده، بونلر هر جهتجه آوروپادن زیاده قطب شمالی اقطارینه منسوب عد اولنمق اقتضا ایدر. بحر محیط آطلاسی جزایرندن اوله‌رق، نوروج سواحلنده (لوفودن) آطه‌لری وبالطیق دكیزنده آلاند، غوتلاند، داغـو، اوسل، اولاند، بورنهولم، روكن آطه‌لری ودانیمارقه جزایرینك باشلیجه‌لری اولان سلاند، فیونیا ویوتلاند آطه‌لری بولنیور. فرانسه‌نك سواحلنده یالكز نورماندیا آطه‌لریله (ره) و(اولرون) جزیره‌لری واردر. آق دكیزده‌كی آطه‌لرك تعدادی مشكل اولوب، هپان جمله‌سنك اهمیت تاریخیه‌لری وار ایسه‌ده، یالكز باشلیجه‌لری بروجه آتی تعداد اولنور: غربی آق دكیزده میورقه ومینورقه‌یی شامل اولان (بالیار) طاقمیله قورسیقه، ساردنیا و(البه) آطه‌لری؛ آق دكیزك ایكی قسمنك محل التصـاقنده سیچلیا جزیرهٔ كبیره‌سیله اونك اطرافنـده بولنان وبركانلریله مشـهور اولان (لیپاری) آطه‌لری وسیچلیانك جنوبنده‌كی مالطه آطه‌سی؛ یونان دكیزنده جزایر سبعه وعلی‌الخصوص قورفه ایله كفالونیا: آدریاتیق دكیزنده دالماچیا آطه‌لری؛ آطه‌لر دكیزنده كرید، آغریبوز وسائر یونان آطه‌لریله (طاشو) وسمدرك جزیره‌لری بولنیور.

طاغلری. اووه‌لری. مائله‌لری. — آوروپا قطعه‌سی ایكی بیوك مائله‌یه منقسمدر. كه بری شمال غربی‌یه طوغری ناظر اولوب، صولرینی بحر منجمد شمالی‌یه، بالطیق دكیزنه. بحر شمالی‌یه وبحر محیط آطلاسی‌یه دوكر؛ دیكری ایسـه جنوب شرقی‌یه ناظر اولوب، صولرینی آق دكیزه. قره دكیزه وبحر خزره دوكر. آنجق بو ایكی مائله‌یی تفریق ایتمك اوزره. بو قطعه‌نك بر یـنـدن بریانه قدر بر صره جبال متسلسله اوزانمیوب. جبل طارقدن سیبریا حدودینه قدر تقسیم میاه خطی مختلف صـورتلرده كوریلور: وغایت طولاشیقلی اولوب، بعض یرلرده جسیم طاغلردن. بعض محللرده دخی ارتفاعی حس اولنمیه‌جق قدر آلچاق اووه‌لردن عبارت بولنیـور. بو خطـك اوزرنده پیرنه، آلپ، قارپات واورال كبی آوروپانك اك بیوك سلسله‌لرندن بعضیسنه تصادف اولنیورسه‌ده، خط تقسیم میاه بو سلسـله‌لرك صیرتلرنجه كیتمیوب، كرك جبال مذكوره‌نك قسم اعظمی وكرك سائر بیوك طاغلر سلسله‌لری خط تقسیم میاهك خارجنده بولنیورلر.

آوروپانك اك بیـوك طـاغلری بروجه زیر ١٤ طاقه تقسیم اولنه‌بیلیر:

١". ایبریا طـاقی، كه اسـپانیا ایله پورتكیز طاغلرینی جامع اولوب، بونلرك اك یوكسـكی (سیرا نواده) سلسله‌سـیدر، كه اك مرتفع ذروه‌سی اولان (مولی حسن) طاغنك ٣٥٥٤ متره ارتفاعی واردر. (سیرا مورنا) ایله (سیرا غوادارما) ودها طوغریسی (وادی‌الرمال) و(سیرا غردوس) دخی بو طاقك جملهٔ جبالنـدن اولوب، آشـاغی یوقاری ٢٥٠٠ متره ارتفاعلری واردر.

٢". پیرنه طاقی، كه اسـپانیایی فرانسه‌دن آیردقدن صكره، (آستوریا) و(غالیچه) طاغلری نامیله اسـپانیانك منتهای غرب شمـالیسنده اولان (فنیستره) برونـنه قدر ممتد اولور. بو طاقك یعنی پیرنه سلسله‌سنك اسـپانیا حدودی داخلنـده اك مرتفع ذروه‌سی (مالدته) طاغنك (نتون) نام ذروه‌سی اولوب. ٣٤٤٠ متره؛ وفرانسه حدودی داخلنده دخی (وینیمال) ذروه‌سی اولوب، ٣٢٩٨ متره ارتفاعلری واردر.

٣"، سواند طاقی. كه فرانسه‌نك قسم جنوبیسنده اولوب، شمال شرقی‌یه طوغری (ووسژ) سلسله‌سنه قدر ممتد اولور. بونلرك اك مرتفعی (پویی دوشانسی) طاغی اولوب، ١٨٨٦ متره ارتفاعی واردر.

٤". ووسژ طاقی، كه فرانسه‌نك شرق شمالیسنده حدود بوینجه ممتد اولوب، بعده آلمانیایه داخل اولان ووسژ سلسله‌سیله بونك قارشیسـنده اولوب (رین) ایرماغنك مجراسیله آیرلمش اولان (قره اورمان) سلسله‌سندن و(آردنه) طاغلرندن عبارتدر.

٥"، جـورا طاقی، كه فرانسـه ایله اسویچره حدودی اطرافنـده اوزانان متوازی بعض طاغلرله (رین) مجراسنك بریسنده آلمانیانك (سوآب) و(فرانقونیا) مملكتلرنده ممتد اولان بعض سلسله‌لری جامعدر. بونلرك اك مرتفعی «قار صیرتی» نام طاغ اولوب، ١٧٢٣ متره ارتفاعی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٦"، آلپ طاغی، که مرکزی (سنت غوتار) طاغی اولوب، دائمی صورتده قارله مستور اولان بوطاغلك اتكلرندن (رون). (رین) و(پو) ایرماقلری نبعانله، هربری بر جهته طوغری آقار. بو طاغلك ذروه‌سی اولان (مونت بلانق) ٤٨١٠ متره ارتفاعنده اولوب، قافقاس سلسله‌سی آسیایه منسوب عد اولندیغی تقدیرده، آوروپانك اك مرتفع نقطه‌سیدر. آلپ طاغلری اسویچره‌نك قسم اعظمیله فرانسه‌نك شرق جنوبی قسمنی، ایتالیانك منتهای شمالنی، آلمانیانك بر آز یرینی وآوستریانك بر بیوجك پارچه‌سنی ضبط ایتمشلردر.

٧"، آپنن طاقی، که بحری آلپ سلسله‌سندن باشلایه‌رق، ایتالیانك بوینجه اوزانان وحتی مسینه بوغازنده کسلدکدن صکره سیجلیاده یکیدن کسب ارتفاع ایدن بر اوزون سلسله ایله اونك تفرعاتندن عبارت اولوب، اك یوکسك محلی ٢٩٠٢ متره ارتفاعی اولان (غران ساسو) ذروه‌سیدر.

٨"، بالقان طاقی، که آوروپای عثمانیده طونه مجراسنك آشاغی طرفیله آطه‌لر دکیزی آره‌سنده اوله‌رق، تا قره‌دکیزك ساحل غربیسنه قدر ممتد اولور. بو سلسله‌نك بر شعبه‌سی (ردوب) ویا (دسپوت طاغی) نامیله آطه‌لر دکیزینه قدر؛ ودیکر دها بیوك بر شعبه‌سی دخی یکیپازاردن آیریلوب، (شار) و(پیندوس) نامیله آرناودلق ویونانك ایچندن مرورله موره شبه جزیره‌سنك منتهای جنوبنه قدر اوزانیر. بو طاقم بوسنه وهرسك طاغلری واسطه‌سیله آلپ طاقنه کسب ارتباط ایدیور. اك یوکسك محلی ردوبك (ریلو طاغی) نام ذروه‌سی اولوب، ٣٠٠٠ متره ارتفاعی واردر.

٩"، قارپات طاقی، که مجارستان واردلی همان دائرآ مادار احاطه ایدوب، شمالاً موراویا وسیلیزیادن، شرقاً غالیچیا وبوقووینه‌دن، شرق جنوبی جهتندن دخی رومانیادن آیریور. بو سلسله‌نك اك یوکسك محلی شمالده‌کی (تاتره) طاغی اولوب، ٢٦٥٩ متره ارتفاعی واردر.

١٠"، جهستان طاغلری طاقی، که خطهٔ مذکوره‌یی احاطه ایدن (فیختلکبیرکه)، (ریسنکبیرکه) وسائر طاغلری شامل اولوب، اك یوکسکی اولان (اشنقوپ) طاغنك ١٦٠١ متره ارتفاعی واردر.

١١"، اورال طاقی، که روسیه‌نك شرق جهتنده شمالدن جنوبه ممتد اولان وآوروپا ایله آسیا حدودینی آیران بر سلسله‌دن عبارت اولوب، اك یوکسك ذروه‌سی اولان (تولپوسیس) طاغنك ١٦٨٩ متره ارتفاعی واردر.

١٢"، قافقاس طاقی، که یالکز شمالی مائله‌سی آوروپایه عائد اولوب، اك یوکسکی اولان (البرز) طاغنك ارتفاعی ٥٦٦٠ متره‌در.

١٣"، اسقاندیناو طاقی، که شبه‌جزیره‌نك اورته‌سنده شمالدن جنوبه ممتد اوله‌رق، نوروج جهتنده کی اتکلری، دیك وقیالق اولدقلری حالده، ساحله قدر اینوب، بر طاقم چتین برون وخلیجلر تشکیل ایدرلر؛ اسوج جهتنده‌کی اتکلری ایسه آزمیلانلی ودوزدر. بو سلسله‌نك اك یوکسك محلی (ایمسفیلد) طاغی اولوب، ٢٦٠٤ متره ارتفاعی واردر.

١٤"، برتانیا طاقی، که اسقوچیایی وانکلتره‌نك غرب جهتنی احاطه ایدن طاغلری شامل اولوب اك یوکسکلری اولان اسقوچیاده‌کی (بن نویس) ل ١٣٤٣ متره ارتفاعی واردر.

آوروپانك طاغلری باشلیجه جنوب غربی قسمنده اولوب، بو قطعه‌نك نصف شرقیسی دیمك اولان روسیه کاملاً دوز بر اووه‌دن عبارتدر؛ وبو اووه شمال جهتنده غربه طوغری ممتد اوله‌رق، (رین) ایرماغنك منصبنه قدر واصل اولور. بر یری اوسته حساب اولنورسه، اوروپانك ارتفاع وسطیسی ٤٠٠ متره‌یه قریبدر. فرضا دکز ٣٠٠ متره ارتفاع کسب ایده‌جك اولسه، بتون روسیه، لهستان، پروسیه، دانیمارقه ایله آلمانیانك شمال قسمی وفلمنك وبلچیقه‌ایله‌فرانسه‌نك ثلثانی‌صو آلتنده قالیر؛ واسوج ایله نوروج بر آطه حالنی کسب ایدر.

برکانلری. — آوروپانك اك مشهور برکانلری (وزوو) ایله (اتنا) در، که ایکیسی‌ده ایتالیاده واقع اولوب، برنجیسنك ١٢٥٠، وایکنجیسنك ٣٣٦٩ متره ارتفاعی واردر. سیجلیانك شمالنده‌کی کوچك آطه‌لرك برنده اولان (استرومبولی) ایله یونان جزایرندن برنده بولنان (سانتورین) برکانلری ایکنجی درجه‌ده‌در. ایسلانده جزیره‌سی آوروپادن عد اولندیغی حالده، اونده دخی متعدد برکانلر واردر.

انهاری. — آوروپانك نهرلری طقوز حوضه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تشكيل ايدوب، بونلرك دردى شمال مائله‌سنده وبشى ده جنوب مائله‌سنده واقعدرلر. جدول آتى مذكور حوضه‌لره هر حوضه‌ده‌كى نهرلرى وبحرالرينك طولنى مبيندر :

شمال مائله‌سى

١ — بحر منجمد شمالى حوضه‌سى

	انهار	كيلومتره
روسيه‌نك شمال شرقيسنده	پچوره	٢٠٠٠
	مزن	٦٠٠
	دوينا	١٥٠٠
	اونغا	٧٠٠

٢ — بالطيق دكيزى حوضه‌سى

اسوجده	تورنيا	٤٠٠
	لوليا	٣٠٠
	پيتيا	٣٠٠
	اوميا	٤٠٠
روسيه‌ده	نوا	٧٠٠
	دونه	٩٦٠
	نيامن	٧٠٠
روسيه وآلمانياده	ويستوله	٩٠٠
آلمانياده	اودر	٩٣٠

٣ — بحر شمالى حوضه‌سى

نروجده	غلومن	٥٧٠
نمچه، فرانسه، آلمانيا، فلمنك وبلچيقه‌ده	البه	١٠٠٠
	وسر	٧٠٠
	رين	١٣٢٠
	موزه	٨٩٣
	اسقو	٤٠٠
انكلتره‌ده	تاميسه	٣٠٠

٤ — بحر محيط آطلاسى حوضه‌سى

بريتانيا آطه‌لرنده	سورن	٢٨٦
	شانون	٣٣٣
فرانسه‌ده	سينه	٧٧٦
	لوآر	١٠٠٠
	ژيرونده	٦٥٠
اسپانيا وپورتكيزده	مينيو	٣٠٥
	دورو	٨٥٠
	تاج	٩٠٠
	وادى يانه	٩٠٠
اسپانياده	وادىٔ كبير	٥٦٠

جنوب مائله‌سى (آق دكيز حوضه‌سى)

٥ — غربى آق دكيز حوضه‌سى

اسپانيده	ابره	٧٥٠
	شقوره	٣٥٠
	جوقار	٥١١
	وادىٔ الابار	٣٠٠
فرانسه‌ده	رون	١٠٢٥
ايتالياده	آرنو	٢٠٠
	تيبر	٤٢٠

٦ — آدرياتيق حوضه‌سى

ايتالياده	پو	٦٧٠
	آديج	٣٩٥
آرناوودلقده	درين	٣٥٠

٧ — آطه‌لر دكيزى حوضه‌سى

روم ايلنده	واردار	٣٠٠
	مريچ	٣٧٠

٨ — قره دكيز وآزاق دكيزى حوضه‌سى

آلمانيا، آوستريا، مجارستان، صربيه، رومانيا وبلغارستانده	طونه	٢٨٠٠
روسيه‌ده	دنيستر	١٢٠٠
	دنيپر	١٩٥٠
	دون	٢١٠٠
	قوبان	٦٠٠

٩ — بحر خزر حوضه‌سى

روسيه‌ده	ترك	٤٥٠
	وولغا (آتيل)	٣٨٠٠
	اورال	١٥٠٠

كوللرى. — آوروپانك بعض جهتلرى بيوك وكوچك بر چوق كوللرى حاوى بولنيورلر. بو جهتلرك برنجيسى روسيه‌نك شمال غربى جهتى اولوب، آوروپانك اك بيوك كوللرى اوراده بولنيور. بونلرك اك بيوكلرى لادوغه (١٨ ٢٢٠ مربع كيلومتره)، اونغا (٩٧٥٠ م. ك.)، پيپوس (٣٥١٠ م. ك.) كوللريدر. فينلانده خطه‌سنده‌كى كوللر دخى پك چوق اولوب، مجموعنك مساحهٔ سطحيه‌سى ٤١٦٧٠ مربع كيلومتره‌در. جهات مذكوره‌نك ايكنجيسى اسقانديناويا اولوب، بو شبه جزيره‌ده‌كى كوللرك اك بيوكلرى ونر (٥٥٦٨ مربع كيلومتره)، وتر (١٩٠٠ م.ك.)، ملار (١١٦٠ م.ك.) كوللريدر. بو خطه‌ده‌كى كوللر مساحهٔ سطحيه‌سنك مجموعى ١٦٠٠٠ مربع كيلومتره‌يه قريبدر. بالطيق دكيزينك جهت جنوبيه‌سنده دخى بر چوق كوللر بولنوب، مكلنبورغ وپومرانيا ايله شرقى پروسيه‌ده‌كى كوچك كوللرك عددى ٤٠٠ ى متجاوزدر.

آلپ طاغلرينك جنوبى مائله‌سنده (وربانو) ونام

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دیکرله مایور (٢١١ مربع کیلومتره)، (لونغانو ونام دیکرله چریزو (٥٠ م.ك.)، لاریو (١٥٦ م.ك.)، بناقو (٣٠٠ م.ك.)، سبینو (٦٠ م.ك.) ودیکر دها کوچك بعض کوللر بولنوب، جمله‌سنك مساحهٔ سطحیه‌سی ١٦٠٠ مربع کیلومتره‌در. شمالی مائله‌سنده‌کی کوللر ایسه دها چوق اولوب، اك بیوکلری لوچرنه (١١٣ مربع کیلومتره)، تون (٤٨ م.ك.)، بریانز (٣٠ م.ك.)، نوشاتل (٢٤٠ م.ك.)، بیانه (٤٢ م.ك.)، مورات (٢٧ م.ك.)، زوغ (٣٨ م.ك.)، زوریخ (٨٩ م.ك.)، والنستاد (٢٨ م.ك.) وساژه کوللریله ٥٣٩ مربع کیلومتره سطحی بولنان (قونستانسه) کولیدر. یوقاری سوآبده بش آلتی وباویره‌ده اون ایکی قدر کول بولندیغی کبی، آوستریاده دخی (آتر)، (آخن)، (هالستاد) وساژه کوللری واردر، که مجموعنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٥٠٠ مربع کیلومتره قدردر. آلپ طاغلرینك غربی مائله‌سنده یالکز (لیمان) ونام دیکرله جنو کولی (٥٧٧ مربع کیلومتره)، بورکت (٤١ م.ك.) وآنسی (٢٧ م.ك.) ایله دیکر بر قاچ کوچك کول بولنیور.

ایتالیا شبه جزیره‌سنده یالکز درت بش کول بولنیور، که آپنن سلسله‌سنك وسطنده واقع اولوب، اخیراً قورودلمش اولان (فوچینو) کولنك ١٥٨ مربع کیلومتره مساحه‌سی وار ایدی؛ (تراسیمنه) کولنك ١٢٠ وبرکان آغزندن محول اولان (بولسنا) نك ٥٨ مربع کیلومتره مساحه‌سی واردر. — مجارستانده‌کی (فرتو) ونام دیکرله (نایسیدل) کولی پك آز درین اولدیغی حالده، مساحهٔ سطحیه‌سی، یاغمورلرك قلت وکثرتنه کوره، ٣٠ دن ٤٠٠ مربع کیلومتره‌یه قدر تخلف ایدیور. ینه مجارستانده بولنان (بالاتون) کولنك دخی ٦٩٠ مربع کیلومتره مساحهٔ سطحیه‌سی واردر. — آوروپای غربیده یعنی فرانسه، اسپانیا، پورتکیز وانکلتره‌ده ذکره شایان کوللر اولمیوب، یالکز ایرلانده‌ده کثرت اوزره‌در. جزیرهٔ مذکوره‌ده نیغ (٣٩٧ مربع کیلومتره)، قوریب (١٧٦ م.ك.)، درغ (١٢٩ م.ك.)، ارنه (١١٣ م.ك.)، ری (١٠٦ م.ك.)، ماسق (٩٠ م.ك.) کوللریله، بطاقلقلر حساب اولنمقسزین، جزیره‌لك اوتوزده برقسمنی ضبط ایدن برچوق کوچك کوللر واردر. — بالقان شبه جزیره‌سنك اك بیوك کوللری آرناودلقده‌کی اشقودره، اوخری، کسریه ویانیه کوللریدر.

هواسی. — آوروپا قطعه‌سی هواجه کرهٔ ارضك اك ممتاز قطعه‌سی اولوب، بونی منتج اولمق اوزره، برچوق سببلر واردر. هرنه قدر حرارت وبرودتك برنجی سببی کونشك تأثیری اولوب، اقلیمك درجهٔ عرضی نه‌قدر زیاده اولورسه، او قدر زیاده صوغوق اولمق اقتضا ایدرسه‌ده، برمملکتك هواسنه کلی مدخلی اولان دها برچوق سببلر واردر. جنوبدن کلن روزکارلرك صیجاق، شمالدن کلنلرك صوغوق، ودکیزدن کلن روزکارلرك رطیب، قره‌دن کلنلرك یابس اولملری طبیعیدر. بو حالده بو روزکارلرك برینه مانع اوله‌جق یوکسك بر طاغك وجودی او طاغك آرقه‌سنده بولنان مملکتك هواسنه بیوك بر تأثیری موجب اولدیغی کبی، دکیز آقنتیلرینك دخی تأثیری غیر منکردر.

آوروپا قطعه‌سنك عمومیت اوزره هواسی ینه اوعرضده بولنان آمریقا وآسیا اقطارندن یازین چوق دها معتدل وقیشین چوق دها صیجاقدر. آنجق بو امتیازدن آوروپانك هر طرفی متساویاً حصه‌مند اولمیوب، جنوب وغرب جهتی بو حالدن تماميله مستفید اولدیغی حالده، شمال شرق جهتی بر درجه‌یه قدر آسیانك هواسنه تابع اولوب، قیشلری پك سرت ویازلری پك صیجاق ودائمی صورتده هواسی یابسدر. بوایسه آوروپانك غرب وجنوب جهتنداکثریت اوزره جنوب غربی روزکارینك اسمیله، مکسیقه کورفزندن کلن صیجاق آقنتینك بتون سواحل غربیه‌یی یالایه‌رق، تا نوروجك شماله قدر چیقمسندن، وبو صیجاق ورطیب هوا ایله آقنتینك تأثیرینه مانع اوله‌جق سد حالنده بر طاغ سلسله‌سنه تصادف اولنمامسندن ایلری کلیور. حقیقةً، آوروپاده‌کی طاغلر جنوب غربیدن اسن روزکارك استقامتنه مانع اوله‌جق وضعیتده اولمیوب، بو روزکاره یول ویره‌جك بر استقامتده درلر. مع هذا موجود طاغلرك غرب وجنوبه ناظر اولان یوزلری شرق وشماله ناظر اولان یوزلرندن چوق دها صیجاقدر.

شرق شمالیدن اسن صوغوق ویا بس روزکارك تماميله تأثیری آلتنده بولنان مملکت روسیه اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لهستان ايله پروسيه وشمالى آلمانيا دخى بو تأثيردن حصه‌منددرلر. قره‌دكيزك سواحل غربيه‌سنده بولنان يرلرده وازان جمله استانبولده وحتى يونانده بيله بو تأثير حس اولنيورسه‌ده، جنوب غربى روزكارينك و اقليمك تأثيريله كسب اعتدال ايديور. مجارستان خيلى شمالده بولنديغى حالده، مجرد (قارپات) سلسله‌سى بو روزكاره قارشى بر سپر اولديغيچون، هواسى اولدقجه صيجاقدر: دالماچيا سواحليله ايتاليا وفرانسه‌نك جنوبى واسپانيا وپورتكيز ايسه آلپ وپيرنه جبال متسلسله‌سيله بو روزكارك تأثيرندن تماميله محفوظ، وبناءً عليه هوالرى خيلى صيجاقدر. آنجق اسپانيانك غرب جهتنده بولنان طاغلر بحر محيط آطلاسيدن كلن روزكارك رطوبتنى بلع ايتدكلرندن، بو قطعه‌نك اورته‌لرى قورو ونباتسز اولوب، بعض يرلرى آوروپادن زياده آفريقايه مشابهدر.

آوروپانك غرب جنوبيه يعنى بحر محيط آطلاسى يه ناظر اولان يرلرده سنه‌نك هر موسمنده يغمور يغوب، قوراقلق پك نادر اولديغى حالده، جنوبه يعنى آق دكيزه ناظر اولان يرلرده يازين پك آز ياغمور ياغر: ياغمورك چوغى قيشين ياغوب، ايلك بهار ايله صوك بهار معتدلى وغايت كوزل اولور. شمال شرقى روزكارينه آچيق اولان يرلرده ايسه ياغمور دها سيرك ودها آز اولوب، ياغديغى وقت دخى بردن ياغه‌رق، بعده قوراقلق حكم سورر؛ وهمان قيشدن يازه ويازدن قيشه چكيلوب، ايلك وصوك بهارك لطافتى آكلاشلديغى كبى، كرك يازين وكرك قيشين شمال شرقى ويا جنوب غربى روزكارى اسديكنه كوره، بردن‌بره هوا تحول ايدر.

بو فرقلرله برابر، آوروپانك عموميت اوزره هواسى معتدل وصاغلام اولوب، بعض جهتلرنده بر بطاقلق بولنمسندن ويا ديكر طبيعى ويا عارضى بر حالدن تولد ايدن بعض آغر وصيتمه‌لى هوالر دخى خصوصى اولوب، مضرتلرى اطرافه چوق منتشر اولميور.

نباتاتى. — آوروپانك نباتات ومحصولاتى هواسنه تابع اولوب، آمريقاده ٥٢° عرض شماليدن يوقارى چيقميان آرپه وبولاف آوروپانك غرب جهتنده نوروجك ٧٠° عرض شماليسنه قدر حاصل اولور. چام وچيرا وآق كوركن آغاجلرى لهستانده ٥٠° درجه عرض شماليدن يوقارى چيقمدقلرى حالده نوروجده ٦٠° درجه‌دن يوقاريده بو آغاجلرك غايت يوكسكلرينه تصادف اولنور. سكود آغاجلرى ايسه منتهاى شماله قدر منتهى اولوب، سرمدى قارلرك كنارلرنده بيله بو آغاجلره تصادف اولنور؛ شو قدر وار كه شماله طوغرى كيدلدكجه بويلرى اوفالوب، اك نهايت بر قاچ قدم ارتفاعنده بر اوت حالنده بولنورلر. روسيه‌نك شمال و وسطى سيبريانك هواسنه تابع اولمغله، نوروج، دانيمارقه، آلمانياده وحتى فينلانده ولاپونياده بيله كثرتله بولنان بر چوق آغاجلره روسيه‌نك آنجق جنوب غربى قسمنده تصادف اولنه بيليور. روسيه‌نك جنوب شرق جهتى ايسه خوارزم وماوراء النهر هواسنه تابع اولوب، اورانك طوپراغى‌ده قوملق اولديغندن، اوراده بر طاقم كوچك آغاجلر وچاليلر يتيشيور. اوروپانك جنوب جهتنده‌كى شبه‌جزيره‌لر وآطه‌لر، وعلى الخصوص سيجليا جزيره‌سيله آندالوسيا خطه‌سى آفريقانك هواسنه تابع اولمغله، نباتاتلرى پك چوق وپارلاق اولوب. زيتون، انجير، پورتقال، ليمون، نار آغاجلرى وياسمين، مرسين، دفنه كبى نيجه آغاجلرله چيچكلرك انواعى بولنور. روم ايلى ايله يونان جهتلرى ايسه آسيانك هواسنه تابع اولوب، بورالرده بولنان اشجار مثمره وغير مثمره‌نك جمله‌سى آناطولى وقافقاس اقليملرينه مخصوص انواعه منسوبدرلر.

حبوباتك جمله‌سى اوروپاده يتيشوب، بغداى عرض شماليك ٦٠ درجه‌سنه قدر اوليورسه‌ده، ٥٠ درجه‌دن آشاغى اولان يرلرده دها زياده محصول ويرر. چاقدار فينلانده‌ده ٦٤° عرض شماليده دخى يتيشيور. مصر ٥٠°، وپرنج ٤٢° عرض شماليه قدر حاصل اولور. اوزوم ٤٠° عرض شماليه قدر اوروپانك هر طرفنده يتيشوب، ساحل بحرده وشمال روزكارلرندن محفوظ يرلرده ٥٠° عرض شماليه قدر چيقار. شراب اعمالنه ياراييان بو ميوه‌نك يتيشمه‌ديكى شمالى يرلرده آرپه صويى اعمالنه ياراييان شربتجى اوتى كثرتله حاصل اولوب، بيرا شرابك يرينى طوتار. پراسى وپتاته اوروپانك هر طرفنده حاصل اولور. وبغداى يتيشديرمكه مساعد اولميان ممالك شماليده اونك يرينى طوتار. ميوه‌لردن اريك ايله كراز نوروج وفينلانده‌يه وروسيه‌ده ٦٠°

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عرض شمالی‌یه قدر هر طرفده یتیشـدیکی کبی، الما وآرمود دخی عمومیدر. شـفتالی، زردالی وسـائر میوه‌لرك اکثریسی اوروپایه آسـیادن یعنی آناطولی وایراندن نقل اولنـه‌رق، اقلیمك مساعد اولدیغی طرفلره تعمیم اولنمشلردر. زیتون، پورتقال، لیمون، نار وسـائر صیجاق هواره مخصـوص میوه‌لر دخی جهـات جنوبیه‌یه مخصـوصدر. شکر قامشی یالکز اسپانیانك جنوبیله سیچلیاده یتیشه بیلیور.

صنایعده مستعمل محصولاتدن کتان وکنویر اوروپانك هر طرفنده کلیتله حاصل اولدیغی کبی، جهـات جنوبیه‌ده پاموق دخی حاصل اولیور، واپك چیقاریلیورسـه‌ده، پاموق محصولاتی هند وآمریقانك‌کی ایله قیاس قبول ایتمدیکی کبی، اپك دخی نسبةً جزئی عد اولنه بیلیر.

حیواناتی. — اوروپا قطعه‌سـنك کندینه مخصـوص حیواناتی آزدر. بالطیق دکیزینه وروسیه‌نك اورته‌سـنه قدر اولان جهت شمالیـه‌ده آق آیلرله مائی تیلکیلر قارلرك اوزرنده طولاشوب، بحر منجمد شمالینك طونمش ساحللرینه قدر اینرلر. (رن) دنیلن مونس کیك اسقاندیناوده °٦١ وروسـیه‌ده °٦٨ عرض شمالی‌یه قدر اینر. صیغین دنیلن حیوان ایسـه جنوبده بولنوب، لیتوآنیا وپروسـیاده دخی تصـادف اولنور. بو اقطار بعیده‌یه مخصـوص بر نوع قویون دخی واردر، که یپاغیسـنك سرتلکیله ودیشیلرینك دخی بوینوزلی اولمسیله تفریق اولنور. بحر حزله آزاق دکیزی اطرافنده‌کی قوملق وطوزلی اووه‌لرده آسیادن کلمش اولان بلخ دوه‌سیله قویروغی اوزون چرکس قویونی وتاتار آتیله چقـاللر کثرت اوزره‌در. روسیه‌نك وسطلریله بغداندن تا دانیمارقه‌یه وفلاندره‌یه قدر اوزانان زمرد آسا ومنبت اووه‌لرده ایری وقوتلی بر جنس قویون وصـیغیر بولنور، که بو قطعه‌نك حیوانات اصلیهٔ قدیمه‌سـندن اولوب، حتی (لیتوآنیا) نك (بیالوویچه) اورمانده بو صیغیرك الیوم وحشی حالنده یاشار افرادی بولنه‌رق، «اوروش» اسمیله معروفدرلر. اشك آوروپای وسطینك حیوانات اصلیه‌سـندن اولمیوب، صکره‌دن کتیرلمش وجنسی بوزلمشدر. آلپ ایله سوانه وپیرنه سلسلهٔ جبالنده محللرینه مخصوص اوچ جنس طاغ کچیسیله، طاغ صیچانی دنیلن بر نوع حیوان بولنور. آوروپانك جهات جنوبیه‌سنده صیغیرلر دها کوچك ودها ضـعیف ایسه‌لرده، ینـه اوروپای وسـطیده‌کی جنسدندرلر. عرب آتی اسـپانیانك جنوبنه وایتالیا ایله ممالك عثمانیه‌یه عربسـتاندن، بیوك مرکب جنسی سـوریه‌دن، مانده دخی آناطولیدن کتیرلمشـدر. اسپانیادن انکلتره وفرانسـه ایله اوروپانك سـائر طرفلرینه دخی سوق اولنمش اولان مرینوس قویونلری دخی عربلر طرفندن آفریقادن اندلسه ادخال اولنمشدر.

تقسیماتی. — اوروپا قطعه‌سنك بعض جهتلرنده وعلی الخصـوص غرب طرفنده تقسیمات سیاسـیه جنسیت اهالی‌یه مطابق‌ایسه‌ده، شرق جهتنده‌تقسیمات حاضرهٔ سـیاسیه جنسیت اهالی وطبیعت اراضی‌یه توفیقاً تقسیمی پك مشکل برحاله کتیرمش اولدیغندن، یالکز تقسیمات سیاسـیه‌دن بحث ایده‌جکز. اوروپا قطعه‌سـنده ایمپراطورلق، قراللق، جمهـوریت، پرنسلك، دوقه‌لق وسائره عنوانلریله ٥٠ یی متجاوز حکومتلر موجود ایسه‌ده بونلرك بر طاقی برر دولته تابع بولنـدقلرندن، بو قطعه ٢٣ مسـتقل حکومته منقسمدر. بو دولتـلری اولا مسـاحهٔ سطحیه‌لرینك بیوکلکی، وثانیاً اهالیلرینك کثرتی اعتباریله بروجه‌آتی ایکی جدولده تعداد ایدیورز:

	دولتلر	مربع کیلومتره
١	روسیه	٥ ٤١٨ ٥٢٦
٢	اسوج ونوروج	٧٦١ ٠١٠
٣	آوستریا ومجارستان	٦٢٢ ٤٤١
٤	آلمانیا	٥٣٩ ٨٢٩
٥	فرانسه	٥٢٨ ٥٧٢
٦	اسپانیا	٥٠٠ ٤٤٣
٧	دولت عثمانیه (روم ایلنده)	٣٣٧ ١٦٨
٨	بیوك برتانیا وایرلانده	٣١٤ ٩٥١
٩	ایتالیا	٢٩٦ ٣٢٣
١٠	رومانیا	١٢٧ ٥٨٤
١١	پورتکیز	٨٩ ٦٢٥
١٢	یونان	٥٠ ١٢٣
١٣	صربیه	٤٨ ٦٥٧
١٤	اسویچره	٤١ ٩١٩
١٥	دانیمارقه	٣٨ ٢٣٧
١٦	فلمنك	٣٢ ٩٧٢
١٧	بلچیقه	٢٩ ٤٥٥
١٨	قره طاغ	٩ ٤٣٣
١٩	لوکسنبورغ	٥ ٥٨٧
٢٠	آندوره	٣٨٥
٢١	لیختنستاین	١٧٨
٢٢	سان مارینو	٦٢
٢٣	موناقو	١٥
	جمعاً آوروپا	٩ ٧٩٣ ٤٩٥

pdf.tarikhema.org
tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org

tarikhema.org

	دولتلر	اهالی
١	روسیه	٨٨ ٣٥٦ ٥٧٢
٢	آلمانیا	٤٦ ٨٥٥ ٧٠٤
٣	فرانسه	٣٨ ٢١٨ ٩٠٣
٤	آوستریا ومجارستان	٣٧ ٨٨٢ ٧١٢
٥	بیوك برتانیا وایرلانده	٣٥ ٢٤١ ٤٨٢
٦	ایتالیا	٢٩ ٩٤٣ ٦٥٧
٧	اسپانیا	١٦ ٩١٨ ٥١١
٨	دولت عثمانیه	٨ ٩٨٧ ٠٠٠
٩	اسوج ونوروج	٦ ٥٢٤ ٠٨٩
١٠	بلچیقه	٥ ٩٠٩ ٩٧٥
١١	رومانیا	٥ ٣٧٦ ٠٠٠
١٢	فلمنك	٤ ٣٩٠ ٨٥٧
١٣	پورتكیز	٤ ٣٠٦ ٥٤٤
١٤	اسویچره	٢ ٨٤٦ ١٠٢
١٥	یونان	١ ٩٧٩ ٥٦١
١٦	دانیمارقه	١ ٩٧٢ ٠٣٩
١٧	صربیه	١ ٩٧٠ ٠٣٢
١٨	قره طاغ	٢٣٦ ٠٠٠
١٩	لوكسنبورغ	٢١٣ ٢٨٣
٢٠	موناقو	١٢ ٥٤٨
٢١	آندوره	١٢ ٠٠٠
٢٢	لیختنستاین	٩ ١٢٤
٢٣	سان مارینو	٧ ٨٤٠
	جمعاً آوروپا	٣٢٨ ١٧٠ ٥٣٥

بو صایلان ٢٣ دولتدن یدیسی، یعنی روسیه، آلمانیا، انكلتره، فرانسه. آوستریا. ایتالیا ودولت عثمانیه دول معظمه‌دن معدوددر. دولت عثمانیه‌نك جدوللرده كرك مساحهٔ سطحیه‌سی وكرك اهالیسی آز كورینیورسه‌ده، ممالك وتبعه‌سنك چوغی آسیا وآفریقاده اولوب. بتون ممالكنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٢٧١٠٠٠ مربع كیلومترو‌یه، وبتون تبعه‌سی ٣٢٩٧٨١٠٠ نفوسه بالغ اولور، كه بوندن ٣٠٨٨٤٠٠ مربع كیلومترولك یر ایله ٢١٦٣٣٠٠٠ اهالی طوغریدن طوغری‌یه تحت اداره‌سنده، و ١١٨٢٦٠٠ مربع كیلومترولك یر ایله ١١٣٤٥١٠٠ اهالی ادارهٔ ممتازه ایله تحت تابعیتنده‌در. بو یدی دولتدن صكره اسپانیا كلیر. كه وسعت اراضیجه واهمیت تاریخیه‌جه دول معظمه‌دن كری قالمدیغی حالده، اهالیسی آز ومدنیتجه برآز كری بولنمق حسبیله. دول معظمه دائره‌سنك خارجنده قالمش ایسه‌ده، او دائره‌یه ادخال وقبولی زمانی تقرب ایتمشدر. دیكر طقوز دولت دخی آوروپانك دول صغیره‌سندن معدوددرلر. كه بونلرده: پورتكیز. بلچیقه. فلمنك. دانیمارقه. اسوج ونوروج. اسویچره. رومانیا. صربیه ویونان‌درلر. بونلردن بعضیسی بعضیسندن اراضی ونفوسجه چوق فرقلی ایسه‌لرده، اهمیت سیاسیه‌جه بینلرنده آز فرقلری اولوب، دول صغیره‌دن معدوددرلر. حتی مثلا دانیمارقه‌نك كرك اراضی وكرك اهالیسی رومانیادن پك آشاغی اولدیغی حالده، دانیمارقه رومانیادن كوچك عد اولنمیور؛ بلكه قدر واعتبارجه دها عالی بر مقامده بیله بولنیور. قالان دیكر آلتی هیئت، یعنی قره‌طاغ، لوكسنبوغ، آندوره، سان مارینو، موناقو ولیختنستاین حكومتلری دولت تسمیه اولنه‌میه‌جق قدر كوچك اولدقلری حالده، مجرد سائر دولتلره تابع اولمیوب، مستقل بولندقلرندن، بو تعداده ادخال اولندی.

آوروپا دولتلرندن یالكز روسیه صورت مستبدانه‌ده اداره اولنوب، ایمپراطور ویاخود (چار) عنوانی حائز اولان حكمداری امور دنیویه ومذهبیه‌نك رئیسیدر. دولت عثمانیه ایله آوستریا وآلمانیا مشروطاً اداره اولنوب، برنجیسنك حكمدار ذیشانی عثمانلیلرك پادشاهی وكافهٔ مسلمینك خلیفه‌سی، آوستریا حكمداری مجارستان قرالی وآوستریا ایمپراطوری، آلمانیانك كی دخی پروسیه قرالی وآلمانیا ایمپراطوری عنوانی حائزدرلر. انكلتره، ایتالیا. اسپانیا، پورتكیز، بلچیقه، فلمنك، دانیمارقه، اسوج نوروج، رومانیا، صربیه ویونان دولتلری مشروطاً اداره اولنوب، حكمدارلری قرال عنوانی حائزدرلر. فرانسه. اسویچره، آندوره وسان مارینو جمهوریتله اداره اولنوب، منتخب رئیس جمهورلری واردر. قره‌طاغ ایله موناقو ولیختنستاین بر پرنسك تحت اداره‌سنده‌درلر. لوكسنبورغ ایسه مستقل بر دوقه‌لق اولدیغی حالده، فلمنك قرالنی حكمدار طانیور.

آوروپا دولتلرندن بعضیسنده نیم مستقل بعض اداره‌لر ویا حكومتلر بولنیور، كه بونلرك بر طاقی آیریجه مجلس مبعوثان وهیئت وكلالری اولدیغی حالده، داخل بولندقلری دولتك حكمدارینی طانیمقده، وبعضیلری دخی داخل بولندقلری دولتك حكمدارینه تابع بر قرال، پرنس، ویا دوقه معرفتیله اداره اولنمقده‌درلر. بو قبیلدن اوله‌رق، برنجی درجه‌ده نوروج ایله مجارستانی ذكر ایتمك اقتضا ایدر، كه ایكیسی‌ده هر جهتجه همان مستقل اولوب. یالكز برنجیسی اسوجله وایكنجیسی آوستریا ایله بر حكمدارك تحت تابعیتنده بولنیورلر، وخارجی پولتیقه‌لری متحددر. دولت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عثمانيه‌ده بلغارستان اداره‌ٔ داخليه‌سنده مستقل اولوب، دولت مشاراليهايه تابع بر پرنس معرفتيله ومشروطيت اصوليله اداره اولنور، ودولت متبوعه‌سنه مقطوع بر ويركى ويرر. روسيه‌ده (فينلانده) ايله لهستان دخى بو قبيلدن عد واعتبار اولنمشلرسه‌ده، بوايكى مملكت يئه پترسبورغدن تعيين اولنان واليلر معرفتيله اداره اولنـوب، بركونه امتيازلرى واداره‌ٔ داخليه‌لرنده استقلاللرى اولمديغندن، روسيه‌نك ايالاته منقسم ايكى بيوك ولايتى عد اولنسـه دها بجادر. بونلر اولسه اولسه آوستريانك چهستان وغاليچيا كبى ولايتنه مقيس اوله‌بيلير. آلمانياده ايسه ايمپراطـورلغه تابع بر چوق حكومتلر واردر، كه كندى قراللرى، پرنسلرى ويا دوقه‌لرى معرفتيله اداره اولنوب، عادتاً كندى باشـلرنده برر دولت اولدقلرى حالده، يالكز امور عسـكريه‌لريله خارجى پولتيقه‌لرى برلين قابنتوسنتك يد اختيارنده‌در. بونلرك اك بيوكلرى باويره، وورتمبرغ، باد، ساقسه ومكلنبـورغدر. [«آلمانيا» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

آوروپا دولتلرى ميانده اراضينك وسعتنه نسبةً اهاليسى اك زياده اولان ير بلچيقه اولوب، اوراده هر مربع كيلومتره باشـنه ٢٠٠ كشى دوشر. دول سائره بو خصوصده ترتيب آتى اوزره‌درلر: فلمنك، انكلتره، ايتاليا، آلمانيا، فرانسه، اسويچره، آوستريا ومجارستان، دانيمارقه، پورتكيز، رومانيا، صربيه، اسپانيا. قره‌طاغ. يونان، دولت عثمانيه، روسيه، اسوج ونوروج. بوجهتجه اك كرى بولنانى نوروج اولوب، اوراده هر مربع كيلومتره باشنه ٥ كشيدن آز زياده دوشر.

بيوك شهرلرى. — آوروپاره كرهٔ ارضنك قطعات سائره‌سنده امثالى نادر بولنور بر چوق جسيم شهرلر واردر. كه جسامتلريله، اهاليلرينك كثرتيله، صنايع وتجارت ومعارفلرينك ترقياتيله، احوال تاريخيه‌لريله وسائر بر چوق جهتلرله مشهوردرلر. بينلرنده متعدد دميريوللر وتلغرافلرله دائمى صورتده مخابرات ومناسـباتده بولنان بو شهرلر جسـامتلرينه كوره بروجه زير برجدولده ترتيب اولنه‌رق. قارشيلرنده اك صوك تحريره كوره مقدار نفوسـلرى دخى ذكر اولنيور؛ وپايتخت اولانلرى (*) اشارتيله تفريق اولنديغى كبى، بربيوك قطعه‌نك مركزى بولنانلرينه دخى (») اشارتى وضع اولنمشدر:

شهر	بولنديغى مملكت	اهاليسى
* لوندره	انكلتره‌ده	٣ ٨١٦ ٤٨٣
* پارس	فرانسه‌ده	٢ ٣٤٤ ٥٥٠
* برلين	آلمانياده	١ ٣١٥ ٢٨٧
* ويانه	آوسترياده	١ ١٠٣ ٨٧٥
* پترسبورغ	روسيه‌ده	٩٢٩ ٠٩٣
* استانبول	دولت عثمانيه‌ده	٨٧٣ ٥٦٥
موسقوه	روسيه‌ده	٧٥٣ ٤٦٩
غلاسقوو	اسقوچياده	٦٧٤ ٠٩٥
ليورپول	انكلتره‌ده	٥٥٢ ٥٠٨
مانچستر	انكلتره‌د	٥١٧ ٦٤٩
ناپولى	ايتالياده	٤٦٣ ١٧٢
» وارشووه	لهستانده	٤٣١ ٨٦٤
ليون	فرانسه‌ده	٤٠١ ٤٣٠
بيرمنغهام	انكلتره‌ده	٤٠٠ ٧٧٤
* مادريد	اسپانياده	٣٨٧ ٠٨٠
* آمستردام	فلمنكده	٣٧٨ ٦٨٦
مارسليا	فرانسه‌ده	٣٧٦ ١٤٣
» بوده پشته	مجارستانده	٣٦٠ ٥٥١
ليدس	انكلتره‌ده	٣٠٩ ١١٩
هامبورغ	آلمانياده	٣٠٥ ٦٩٠
برسلاو	آلمانياده	٢٩٦ ٦٤٠
ميلان	ايتالياده	٢٩٥ ٥٤٣
شفيلد	انكلتره‌ده	٢٨٤ ٥٠٨
* روما	ايتالياده	٢٧٣ ٢٦٨
» مونيخ	باويره‌ده	٢٦١ ٩٨١
» دوبلن	ايرلانده‌ده	٢٤٩ ٦٠٢
درسد	ساقسه‌ده	٢٤٦ ٠٨٦
برسلونه	اسپانياده	٢٤٣ ٠٧٧
* ليسبونه	پورتكيزده	٢٤٣ ٠١٠
بوردو	فرانسه‌ده	٢٤٠ ٥٨٢
» اديمبورغ	اسقوچياده	٢٣٦ ٠٠٢
* قوپنهاغ	دانيمارقه‌ده	٢٣٤ ٨٥٠
تورينو	ايتالياده	٢٣٠ ١٨٣
* استوقهولم	اسوجده	٢٢٣ ٠٦٣
* بكرش	رومانياده	٢٢١ ٠٠٠
بلفاست	ايرلانده‌ده	٢٠٨ ١٢٢
بريستول	انكلتره‌ده	٢٠٦ ٨٧٤
» پالرمو	سيچلياده	٢٠٥ ٧١٢
آنور	بلچيقه‌ده	٢٠٤ ٤٩٨
روتردام	فلمنكده	١٩٠ ٥٤٥
ليل	فرانسه‌ده	١٨٨ ٢٧٢
قوتنغهام	انكلتره‌ده	١٨٦ ٥٧٥
* بروكسل	بلچيقه‌ده	١٧٤ ٦٨٦
برادفورد	«	١٨٣ ٠٣٢
ليپسيغ	ساقسه‌ده	١٧٠ ٣٤٠
ريغا	روسيه‌ده	١٦٩ ٣٢٩
خارقوف	«	١٦٦٩٢١
» پراغه	چهستانده	١٦٢ ٣٢٣
قولونيه	آلمانياده	١٦١ ٤٠١
فرانقفورت	آلمانياده	١٥٤ ٥١٣
هوجه بك (اودسه)	روسيه‌ده	١٥٤ ٢٤٠
هول	انكلتره‌ده	١٥٤ ٢٤٠
قونيغسبرغ	آلمانياده	١٥١ ١٥١

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شهر	بولندیغی مملکت	اهالیسی
تولوز	فرانسه‌ده	١٤٧ ٦١٧
غاند	بلچیقه‌ده	١٤٥ ٤٢٤
نوقاستل	انكلتره‌ده	١٤٥ ٣٥٩
های	فلمنكده	١٤٣ ٦٢٦
قزان	روسیه‌ده	١٤٠ ٧٢٦
بلنسیه	اسپانیاده	١٤٠ ٢٨٢
دونده	اسقوچیاده	١٤٠ ٢٣٩
هانووره	آلمانیاده	١٣٩ ٧٣١
جنوه	ایتالیاده	١٣٨ ٠٨١
لیاژه	بلچیقه‌ده	١٣٧ ٥٥٩
فلورانسه	ایتالیاده	١٣٤ ٩٩٢
اشبیلیه (سویله)	اسپانیاده	١٣١ ٢٠٩
كیشنف	روسیه‌ده	١٣٠ ٠٠٠
وندیك	ایتالیاده	١٢٩ ٤٤٥
وست‌هام	انكلتره‌ده	١٢٨ ٩٥٣
قرستیانیا	نوروجده	١٢٨ ٣٠٢
پورچموت	انكلتره‌ده	١٢٧ ٩٨٩
نانت	فرانسه‌ده	١٢٧ ٤٨٢
كیف	روسیه‌ده	١٢٧ ٢٥١
استوتغارد	آلمانیاده	١٢٥ ٩٠١
لیچستر	انكلتره‌ده	١٢٢ ٣٧٦
برم	آلمانیاده	١١٨ ٣٩٥
سنت اتیان	فرانسه‌ده	١١٧ ٨٧٥
سوندرلاند	انكلتره‌ده	١١٦ ٥٤٨
دروسلدفورد	آلمانیاده	١١٥ ١٩٠
نورمبرغ	»	١١٤ ٨٩١
دانسیغ	»	١١٤ ٨٠٥
ماغدبورغ	»	١١٤ ٢٩١
لوج	روسیه‌ده	١١٣ ١٤٦
ساراتوف	»	١١٢ ٤٢٨
هاوره	فرانسه‌ده	١١٢ ٠٧٤
استراسبورغ	آلمانیاده	١١١ ٩٨٧
اولدام	انكلتره‌ده	١١١ ٣٤٣
شمنیچ	آلمانیاده	١١٠ ٨١٧
ملاقه	اسپانیاده	١١٠ ٤٧٨
لمبرغ	آوستریاده	١٠٩ ٧٤٦
بریغتون	انكلتره‌ده	١٠٧ ٥٤٦
روئن	فرانسه‌ده	١٠٧ ١٦٣
البرفلد	آلمانیاده	١٠٦ ٤٩٩
پورتو	پورتكیزده	١٠٥ ٨٣٨
بولتون	انكلتره‌ده	١٠٥ ٤١٤
آلتونه	آلمانیاده	١٠٤ ٧١٧
آبردین	اسقوچیاده	١٠٤ ٠١٤
بولونیه	ایتالیاده	١٠٣ ٩٩٨
بارمن	آلمانیاده	١٠٣ ٠٦٨
روبه	فرانسه‌ده	١٠٠ ٢٩٩

اهالیسنك جنسیت ولسانلری. — آوروپا قطعه‌سنده ساكن بولنان اهالی برچوق ام واقوامه منقسم اولوب. آنجق ازمنهٔ قدیمه‌دن بری وعلی‌الخصوص قرون وسطاده بوقطعه‌نك اهالیسی اوقدر قاریشمش. وخارجدن جهانكیر ویا چاپولجی صفتیله اوقدر قوملر كلوب اهالیٔ اصلیه ایله اختلاط ایتمشلردر، كه لسان فرقی اولمیه ایدی. بونلری تفریقله بربرندن آیری اقوامه تقسیم ایتمك ممكن اوله‌میه‌جقدی. حقیقةً، اكثر یرلرده وعلی‌الخصوص آوروپاده اقوام بیننده نسل ونسب آرامق عبثدر؛ هیچ برفرد اجدادینك كندی قوم وجنسیتنه منسوب بولنمش اولدقلرینی ادعا ایده‌مز. بونك ایچون ام واقوامك تفریق وتقسیمنده اساس لسان اتخاذ اولنمق اقتضا ایدیور.

لسانی اساس اتخاذ ایتدیكمز حالده. آوروپا اقوامنك باشلیجه اوچ بیوك طاقه منقسم بولندقلری وهلةً كوزمزه چارپار، كه بونلرده لاتین، تاوتون واسلاو اقوامی طاقلریدر. لاتینلر آوروپانك جنوب غربیسنده، تاوتونلر شمال غربیسنده. اسلاولر دخی شرق وشرق جنوبیسنده بولنیورلر. بو طاقلرك اوچی دخی ام آریه‌دن. یعنی عناصل آسیای وسطیدن كلوب، ایرانیلر وهندلیلرله مناسبتی اولان اممدندر. [«آریا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آوروپا قطعه‌سنی بینلرنده اوچ بیوك قسمه تقسیم ایتمش اولان بو بیوك اقوام طاقلری آره‌سنده منفرد ویا متفرق برقاچ قوم وامت دها بولنیور. بواقوام متفرقه‌نك اوچی، یعنی یونانیلر. آرناودلر وكلتلر ینه ام آریه‌دن اولوب، ازمنهٔ قدیمه‌ده خیلی اهمیتی حائز بولنمش ام آریه‌نك بقیة السیوفی حكمنده‌درلر. دیكر اوچی. یعنی فینوآكر، مجارلر وتركلر ام تورانیه‌دندر. بلغارلر دخی نسباً بونلردن ایسه‌ده، لساناً اسلاو طاقنه التحاق ایتمشلردر. اقوام منفرقه‌نك بریده (باسق) قومیدر، كه هیچ برطاقه منسوب اولمیوب. ظن اولندیغنه كوره، ام آریه‌نك آوروپایه هجرتندن اول بو قطعه‌ده ساكن بولنمش اولان اقوام وحشیه‌دن برینك بقیةالسیوفی حكمنده‌درلر. اقوام آریه‌دن اولمق اوزره. آوروپانك هرطرفنده طاغنیق برحالده یاشار ویا قونوب كوچر برقوم دها واردر، كه هریرده بشقه براسمله یاد اولنه‌رق، بزجه چنكانه اسمیله معروفدر. یهودیلره كلنجه، بونلر ام سامیه‌دن وبنی اسرائیل اولادندن اولوب، آوروپانك هرطرفنده منتشر بولندقلری حالده، دینلرینك مباینتی سایه‌سنده نسل ونسبلرینی محافظه ایتمشلرسه‌ده. لسانلرینی غائب ایتمش اولـدقلرندن. اتخاذ ایتدیكمز قاعده‌یه كوره، آیریجه برقوم عد اولنمالری لازم كلیور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لاتین طاقی بش بیوك قومله بونلره تابع برطاقم اقوام صغیره‌دن مركبدر. بیوكلری: ایتالیان، فرانسز، اسپانیول، پورتكیز ورومان (یعنی اولاخ) قوملریدر. بونلردن رومانلر سائرلرندن آیری واوزاق اولوب، آوروپانك شرق جنوبیسنده. قارپات طاغلرینك اتكلریله طونه منصبنك صول طرفنده وبر شعبه‌لری دخی ماكدونیا وآرناؤدلقله یونانك شمال جهتنده بو-لنیور. لاتین لساندن متولد اولوب، بوكونكی كونده ادبیاتلری مكمل اولان بو بش لساندن بشقه، فرانسه‌نك جنوبنده سویلنیلن (پرووانسال)، اسپانیانك شمال شرقیسنده تكلم اولنان (قطالون)، اسویچره وتیرولده استعمال اولنان (رومانش) و(لادین) لسانلری كبی دها بر قاچ السنهٔ لاتینیه واردر، كه تحریر او-لنمیوب، قباعد اولندقلرندن، كیتدكجه ترك وفراموش اولنمقده، وصاحبلری ایتالیان، فرانسز واسپانیول جنسیتلرینه انتساب ایتمكده‌درلر.

تاوتون طاقی جرمان، اسقاندیناو وآنغلوساقسون زمره‌لرینه منقسمدر. جرمانلر آلمانلرله فلامان (یعنی فلنكلیلر) دن عبارت اولوب، سویلدكلری لسان باشلیجه ایكی‌یه تقسیم اولنور: یوقاری آلمانیا یعنی آلمانیای جنوبی لسانی، كه باویره، اسویچره، سوآب وآلساس ایله آوستریاده تكلم اولنور؛ وآشاغی آلمانیا یعنی آلمانیای شمالی لسانی. كه بلچیقه‌نك ایچندن پروسیه-نك شرق طرفنه قدر اولان آلچق یرلرده استعمال اولنور. آشاغی آلمانیا لسانك منقسم بولندیغی شعبه-لردن یالكز فلمنكجه تحریری وادبیاته مالك بر لسان اولوب، سائرلری عوامه مخصوص وقباعد اولنمقده در. بربرندن خیلی فرقلری اولان آشاغی ویوقاری آلمانیا لسانلری آره‌سنده یعنی ساقسه وفرانقونیا ایله سائر اقطار متوسطه‌ده كلمات وتعبیراتجه یوقاری آلمانیا وشیوه وتلفظجه آشاغی آلمانیا لسانه مشابه بر آلمانجه سویلنیور. كه تحریری وادبی آلمانجه لسانی‌ده بودر. — اسقاندیناو زمره‌سی اسوج، نوروج، دانیمارقه وایسلانده اهالیسندن مركب اولوب، بو درت قومك هربری كندینه مخصوص بر لسانله متكلم ایسه‌لرده، بینلرنده مشابهت وقرابت تامه بولنوب، ایسلانده لسانی جمله‌نك اك قدیم واك فصیحی اولدیغی حالده. دانیمارقه لسانك ادبیاتی ایلری اولوب. اسوجلیلر كندی لسانلرینی یازوب اوقویورلرسه‌ده، نوروجلیلر دانیمارقه لسانینی لسان تحریری وادبی اتخاذ ایتمشلردر. — آنغلوساقسون زمره‌سی ایسه انكلیز قومندن عبارتدر، كه بونلرك سویلدكلری لسانك شامل اولدیغی كلماتك نصفی لاتین لسانه منسوب ایسه‌ده، اساسی آشاغی آلمانیا لسانی شعبه‌لرندن بری اولوب، دانیمارقه لساندن دخی بر چوق تعبیرات اخذ ایتمش اولدیغندن. انكلیزلر دخی امم تاوتونیه‌دن معدوددرلر.

اسلاو طاقی دخی اوچ زمره‌دن مركب اولوب، شرق اسلاولری عن‌اصل تاتار اولوب اسلاولرله قاریشه‌رق اسلاولاشمش اولان روسلردن عبارتدر؛ جنوب اسلاولری ینه تاتاردن اسلاولاشمش اولان بلغارلرله صربلیلر، خرواتلر، واسلاوونلردر؛ شمال اسلاولری دخی لهلیلرله چهلیلردن ومجارستانده‌كی اسلوواقلرله پروسیه‌ده‌كی سورابلردن عبارتدر. وقتیله بالطیق دكیزینه قدر منتشر بولنمش اولان شمال اسلاولرندن (پولاب) و(پروچ) قوملری بسبتون منقرض اولوب، یرلرینی جرمانلر ضبط ایتمشدر؛ حتی پروسیه اسمی دخی (پروچ) قومندن قالمشدر. لهستانك شمال شرقیسنده اولوب بالطیق دكیزی سواحلنه قدر ممتد اولان (لیتوآنیا) و(لیوونیا) خطه‌لرنده دخی شمال اسلاولرندن اسكی (لت) قومنك بقیه‌سی بولنیور.

یونانیلر یعنی روملر یونان دولتیله آطه‌لر دكیزی جزایر وسواحلنده بولنوب، لساناً اسكی یونانیلره بكزیورلرسه‌ده، نسل ونسبلری پك قاریشیقدر. — آرناؤدلر اسكی ایلیریانلرك اخفادی اولوب، آرناؤد-لقده ساكندرلر؛ یونانك بعض جهتلریله قالابره وسیچلیاده دخی بولنیورلر. كلتلر وقتیله آوروپانك بتون غرب جنوبی جهتنی استیلا، وشرقاً طونه‌یه قدر انتشار ایتمش اولان كلت امت عظیمه‌سنك بقیة السیوفی اولوب. (غال) و(قومبر) یاخود (چمبر) اسملریله ایكی شعبه‌یه منقسم اولدقلری حالده. فرانسه‌نك غرب شمالی كوشه‌سنده‌كی (برتانیا) خطه‌سنده وانكلتره‌نك (والس) یاخود (غال) مملكتیله (مان) جزیره‌سنده واسقوچیا طاغلریله ایرلانده‌ده بولنیورلر. آنجق بونلر كندی لسانلرینی یازوب اوقومدقلرندن، كوندن كونه لسانلرینی اونوتمقده‌درلر؛ وبركون جنسیتلری بسبتون دكیشمش اوله‌جقدر.

اقوام تورانیه‌دن اولان (فینوآ)لر وقتیله آسیانك شمال طرفلرندن یعنی آلتون طاغ اتكلرندن كلوب، روسیه‌نك هرطرفنه یرلشمشلردی. بونلرك برشعبه‌سی-دخی (چود) یاخود (اسقود) تسمیه اولندیغندن،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسكی یونانیلرك آوروپانك شرق طرفلری اهالیٔ قدیمه‌سنه ویردكلری (اسكیت) ودها طوغریسی (اسقوت) اسمی بوندن مأخوذ اولدیغی، واسكی اسكیتلرك شمدیكی (فینوآ) لرك اجدادندن وتاتار اقوامندن عبارت بولنمش اولدقلری ملحوظدر. بو كونكی كونده ایسه بو قوم یالكز بالطیق دكیزینك شمال شرقیسنده، بوتنیا ایله فینلانده كورفزلری آره‌سنده واقع فینلانده خطه‌سنه منحصر اولوب، بو خطه‌نك شمالنده بولنان (لاپون)لر دخی، جنسیتجه قطب شمالی اقطارینك اهالیٔ مخصوصه‌سی اولان اسكیمو وساموید اجناسندن اولدقلری حالده، فینوآ لسانیله متكلمدرلر. فینوآلر روسیه‌یه تابع ایسه‌لرده، بر نوع مختاریت اداره محافظه‌سنه موفق اولوب. لسانلرینی دخی اوقویوب یازمقده وادبیاتلرینی ایلریلتمكده‌درلر. — مجارلر دخی آلتون طاغ طرفلرندن آوروپایه كلوب، قارپات طاغلرینك اورته‌سنده یرلشمش، وآوروپا امی صره‌سنه بچوب، لسان وادبیاتلرینی خیلی ایلری‌یه كوتورمشلردر. اقوام آریه ایله اختلاطلرندن سیمالری خیلی دكیشمش ایسه‌ده، لسانلرینی محافظه ایتمشلردر. — تركلر عثمانلیلرك فتوحاتی صره‌سنده آناطولیدن كچوب، بلغارستانله ماكدونیاده واستانبول ایله ادرنه ولایتنده بولنیورلر. بوراده تركدن مقصد لسان مادرزادلری تركجه اولانلر اولوب، مسلمانلغی قبول ایتمش اولان پوماق، آرناؤد، بوشناق وكریدلی كبی اهالی بونلردن معدود دكلدر.

امم واقوام مذكوره طاقلرینك تقریباً مقدارلری بروجه آتیدر:

ایتالیان (ولادین وورومانش)	٣٢٠٠٠٠٠٠	لاتینلر	١٠٥ ٠٠٠ ٠٠٠
فرانسز (وپرووونسال)	٤٣٥٠٠٠٠٠		
اسپانیول (وقطالان وسائره)	١٧٠٠٠٠٠٠		
پورتكیز	٤٥٠٠٠٠٠		
رومان (واولاخ)	٨٠٠٠٠٠٠		
آلمانیا آلمانلری	٤٠٤٠٠٠٠٠	تاوتونلر	٩٨ ٧٨٥ ٠٠٠
آوستریا »	٨٥٠٠٠٠٠		
اسویچره »	١٨٥٠٠٠٠		
روسیه »	١٠٠٠٠٠٠		
فلنكلیلر	٣٦٠٠٠٠٠		
بلچیقه فلامانلری	٢٦٥٠٠٠٠		
جمعاً جرمانلر	٥٨٠٠٠٠٠٠		
اسوجلیلر	٤٧٢٠٠٠٠		
نوروجلیلر	١٨٨٠٠٠٠		
دانیمارقه‌لیلر	٢٠٠٠٠٠٠		
ایسلانده‌لیلر	٨٥٠٠٠		
جمعاً اسقاندیناولیلر	٨٧٨٥٠٠٠		
انكلیزلر	٣٢٠٠٠٠٠٠		

روسلر	٧٨٠٠٠٠٠٠	اسلاولر	١١٢ ٨٠٠ ٠٠٠
روسیه لهلیلری	٤٨٠٠٠٠٠		
پروسیه »	٢٠٠٠٠٠٠		
آوستریا »	٣٦٠٠٠٠٠		
اسلوواقلر	٢٢٠٠٠٠٠		
چهلیلر	٥٧٠٠٠٠٠		
روتنلر	٢٠٠٠٠٠٠		
صربلیلرله خرواتلر	١٠٥٠٠٠٠٠		
بلغارلر	٤٠٠٠٠٠٠		
برتانیا كلتلری	١٢٥٠٠٠٠	اقوام متفرقه	٨ ٥٨٥ ٠٠٠
غال »	١٠٥٠٠٠٠		
اسقوچیا »	٣٢٠٠٠٠		
ایرلانده »	٨٦٨٠٠٠		
مان آطه‌سی »	١٢٠٠٠		
جمعاً كلتلر	٣٥٠٠٠٠٠		
روملر	٢٥٠٠٠٠٠		
آرناودلر	٢٠٠٠٠٠٠		
باسقلر	٥٨٥٠٠٠		
مجارلر	٦٥٠٠٠٠٠	اقوام توارینه	١٣ ٠٠٠ ٠٠٠
عثمانلی تركلر	١٠٠٠٠٠٠		
قریم ونوغای تاتارلری	٣٥٠٠٠٠٠		
فینوآلر	٢٠٠٠٠٠٠		
جمعاً اوروپا اهالیسی			٣٣٨ ١٧٠ ٠٠٠

ادیانی. — آوروپانك باشلیجه دینی خرستیانلق اولوب، بودینك اوچ بیوك مذهبی آوروپا قطعه‌سنی اوچه تقسیم ایتمشلردر. جنوب غربی قسمی قتولیك، شمال غربی قسمی پروتستان وشرق وشرق جنوبی قسمی اورتودوقس یعنی روم مذهبنه دوشمشدر. تعبیر آخرله لاتین اقوامنك اكثریسی قتولیك، تاوتون اقوامنك قسم اعظمی پروتستان. اسلاولرك‌ده چوغی اورتودوقسدر. اوروپانك شرق جنوبی قسمنده یدی ملیونه قریب مسلمانلر، وآوروپانك هر طرفنده طاغنیق حالده بر مقدار یهودیلر بولنیور. قتولیكلر ١٤٥ ملیون قدر اولوب، اسپانیا، پورتكیز وایتالیانك كافهٔ اهالیسیله فرانسه اهالیسنك اونده طقوزی ایرلانده‌لیلرك اوچ ربعی، بلچیقه‌لیلرك همان جمله‌سیله فلنكلیلرك وآلمانلرك بر ثلثی، آوستریالیلرك اونده طقوزی، مجارستان اهالیسنك نصفی، اسویچره‌لیلرك ایكی خمسی، عموم لهلیلرك اوچ ربعی، انكلیزلردن بر ملیوندن زیاده خلق وروسیه ایله دولت عثمانیه اهالیسنك بر مقدارلری قتولیكدر. پروتستانلر بر چوق شعبه‌لره منقسم اولدقلری حالده ٩٥ ملیون قدر اولوب، اسوج، نوروج، دانیمارقه، پروسیه، اهالیسنك كافه‌سیله آلمان وفلنكلیلرك ثلثانی، آوستریالیلرله فرانسزلرك بر عشری، مجارلرك همان نصفی، اسویچره‌لیلرك اوچ خمسی، انكلیزلرك همان جمله‌سی، ایرلانده‌لیلرك بر ثلثی وروسیه‌نك بالطیق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سواحلنده‌كى اهاليسى پروتستاندر. اورتودوقسلر تقريباً ٨٥ مليون اولوب، روسلرك همان جمله‌سيله آوستريا اسلاو وروماناريندن ٣ ½ مليون اهالى ورومانيا، صربيه، قره طاغ، بلغارستان، وسائر ممالك عثمانيه ويونان خرستيانلرى همان كاملاً اورتوقسدر. مسلمانلر آوروپاده ٧ مليون اولوب، بونلرك، بر مليوندن زياده‌سى آرناود، بر مليونه قريب مقدارى بوشناق وپوماق وبر مليونى دخى ترك اولمق اوزره، اوچ مليونى بالقان شبه جزيره‌سنده؛ درت مليونه قريب مقدارى قريم ونوغاى تاتارلرندن عبارت اولمق اوزره، روسيه‌ده، وآلتى يديوزى دخى لهستانده بولنيورلر. يهوديلر نوروج ولاپونيادن بشقه اوروپانك هر طرفنده منتشر اولوب، روسيه، لهستان، آوستريا، رومانيا، ممالك عثمانيه وآلساسده كثرت اوزره بولنيورلر. جمله‌سى تقريباً ٥ مليونه بالغ اولورلر. لاپونيا وسائر اقطار شماليه‌ده‌كى بت‌پرستلرله هيچ بر دينه مندين اولميانلرك مقدارى دخى تقريباً بر مليونه بالغ اولور.

احوال تاريخيه‌سى. — اوروپا قطعه‌سنك پك اسكى بر زمانلرده كنديله مخصوص بر قاچ جنس اهاليسى بولنمش اولديغى علم الارضك زير زميندن چيقارديغى آثار بدنيه‌لريله مثبتدر. پيرنه جبالى اتكلرنده‌كى باسقلرك‌ده بوجنسلردن برينك بقية السيوفى اولملرى محتملدر. بعده ينه تاريخك ضبط ايده‌مديكى پك اسكى بر زمانلرده آسياى وسطيدن طرق مختلفه ايله كروه كروه آريا اقوامى هجرت ايدوب، اوروپانك هر طرفنه يرلشمشلردر. آنجق بو قوملر اوروپانك اورمانلرنده، مغاره‌لرنده وكوللرنده همان وحشى بر حالده ياشايوب، مدنيتدن بيخبر ايديلر. مؤخراً سوريه ومصر سواحلندن بر مدنيت نورى پارلمغه باشلاديغى وقت، آوروپانك يالكز منتهاى جنوب غربيسنده واقع يونان شبه جزيره‌سيله اونك اطرافنده‌كى آطه‌لر بو مدنيتدن مستفيد اوله بيلوب. بر چوق وقت صكره بر طرفدن يونانيلرك وبرطرفدن دخى فنيكه‌ليلرك آق دكيزك بعض سواحل وجزايرنده ايدنمش اولدقلرى مستملكاتده دخى مدنيت آثارى كورنمكه باشلامش؛ وعلى الخصوص ايتاليانك جنوبى ايله سيجيليا مدنيت يونانيه دائره‌سنه كيرمشيدى. او وقتلرده اوروپانك سائر طرفلرى وحتى يونانك حدودى اتصالنده بولنان بالقان شبه جزيره‌سيله ايتاليانك قسم شماليسى بسبتون مجهول ايدى. فنيكه‌ليلر سبته بوغازينى طولاشوب، انكلتره ودانيمارقه‌يه قدر دخى كيتمشلر ديسه‌ده، او اقطار بعيده‌يه صوتوق ومنجمد بر طاقم وحشى يرلرك سواحلى نظريله باقوب، احوالليرينى تفتيش وتحقيقه پك‌ده تنزل ايتمه‌مشلردى. مؤخراً روماليلر دولتلرينك حدودينى توسيع ايله، آوروپانك هر طرفنه عسكر سوق ايتدكدن صكره بيله، يالكز طونه ورين نهرلرينه قدر اولان يرلرى اوكره‌نوب، بتون روسيه وآلمانيا ولهستان واسقانديناويا مجهول قالمشلردى. او وقتلرده يعنى ايكى بيك سنه اول آوروپانك نصف جنوبيسى روما دولتنك الكاسى اولوب، نصف شماليسى ايسه برطاقم اقوام وحشيه‌نك جولانكاهى ايدى. روما دولتنك ايكى‌يه انقساميله ضعفه دوچار اولمسى اوزرينه، اواقطار شماليه اقوام وحشيه‌سى متمدن ومعمور اولان روما ممالكى يعنى آوروپاى جنوبى اوزرينه هجوم ايده‌رك، هر طرفى ياقوب ييقمغله، يغما وخونخوارلقله ممزوج بر دور تخريب ظهور ايتمشيدى. بو دور تخريب آوروپاى جنوبى حقنده نه قدر مضر بولنمش ايسه، آوروپاى شمالى حقنده او قدر فائده‌يى منتج اولمشدر. غالبلرك وحشيلكى مغلوبلرك ممالكنى نصل استيلا ايتمش ايسه، مغلوبلرك او وقته‌كوره حائز بولندقلرى مدنيت دخى غالبلرك ممالكنه حس اولنميه‌جق بر صورتله دخول ايدوب، بو اختلاطدن آوروپانك هر طرفى مكشوف ومعلوم حالنه كچمش؛ وخرستيانلق هر طرفنه انتشار ايدوب، بتون آوروپاده متحد ومساوى بر حال حاصل اولمشيدى.

لكن بو حال ينه مدنيت حالى دكلدى وحشيانه بر سپاهيلك اصولى هر طرفده حكمفرما ايدى وبر طاقم دره بكلرى بيننده‌كى نزاع ومحاربه‌لر وبونلرك ضعفاى اهاليه روا كوردكلرى مظالم هر كون آوروپا طوپراغنى قانلره بويامقده ايدى. ايشته آوروپا بويله بر حالده بولنديغى بر زمانده ايدى، كه غزاة مسلمين آفريقانك بتون شمال قسمنى فتح ايتدكدن صكره، سبته بوغازينى تجاوزله اسپانيايى فتح، وتافرانسه‌نك اورته‌سنه قدر دخول ايتديلر. عربلرك اندلسده نائل اولدقلرى معارف ومدنيت بر درجهٔ عليايه واصل اولوب، وقتيله يونان مدنيتى آوروپانك شرق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جنوبی کوشه‌سنده نصل پارلامش ایسه، مدنیت اسلامیه دخی غرب جنوبی کوشه‌سنده بش آلتی عصر پیاپی اویله لمعه‌پاش اولمش ایسه‌ده، اوروپاده او وقت حکم سورن خرستیانلق تعصبی اوروپالیلرك بو مدنیتدن اقتباس ایتملرینه مانع اولمشیدی. مؤخراً بو تعصب بتون آوروپا اقوامنك اهل صلیب نامیله اردولر حالنده کیره‌رك، عالم اسلامك اوزرینه هجوملرینی موجب اولمغله، بر چوق وقت دوام ایدن بو محاربه‌لردن وسوریه ومصرده اقامتلرندن آوروپالیلر چوق مستفید اولوب، مدنیت اسلامیه آثار علمیه وصناعیه‌سی آوروپاده انتشار ایتمش؛ وابن‌سینا، ابن رشد کبی علمای اسلامك آثار علمیه وفنیه‌سی لاتینجه‌یه ترجمه اولنوب، آوروپا مکتبلرنده اوقونمغه باشلامشیدی. هارون الرشیدك معاصری اولوب، فرانسه وآلمانیا ایله ایتالیانك قسم جنوبیسنده یعنی بتون آوروپای وسطیده حکمفرما بولنمش اولان (شارلمان) دخی آوروپاده ابتدائی بر مدنیت اساسی قومشیدی.

عثمانلیلرك آوروپایه یچملریله استانبولك قرون وسطایه ختام ویره‌رك، آوروپا قطعه‌سیچون بریکی دور آچمش؛ واو وقتدن بری آوروپا دولتلری تشکل ایتمشدر. بر وقت اوروپا دولتلرندن وندیك وجنوه جمهوریتلری ومؤخراً اسپانیا، پورتکیز، فلمنك دولتلری بحراً بر بیوك قوت حاصل ایتمشلردی. مؤخراً بو قوت انکلتره وایکنجی درجه‌ده فرانسه دولتنه انتقال ایتمش؛ وبو صوك زمانلرده ایتالیا ممالکی بالاتحاد دول معظمه‌دن معدود بر بیوك دولت اولمش، وپروسیه آلمانیا حکومات صغیره‌سنی جمعله بر بیوك آلمانیا ایمپراطورلغی تشکیل ایتمش، وروسیه خیلی توسع ایتمشدر. بالقان شبه جزیره‌سنده دخی یونان. رومانیا وصربیه قراللقلریله قره طاغ وبلغارستان پرنسلکلری وجود بولمشلردر.

تقسیمات قدیمه‌سی. — آوروپا قطعه‌سنك تقسیمات قدیمه‌سی وهر برینك مصادف اولدیغی ممالك جدیده بروجه آتیدر:

١ غراچیا (یعنی یونان.)

٢ ایلیریا (یعنی آرناوودلق. بوسنه، هرسك ودالماچیا). آرناوودلغك جنوب قسمنه (اپیر دخی دیرلردی.

٣ ماکدونیا (یعنی سلانیك ومناستر ولایتلری.)

٤ تراکی (یعنی ادرنه ولایتیله بلغارستانك جنوب شرقی قسمی.)

٥ موسیا (یعنی صربیه ایله بلغارستانك شمال غربی قسمی.) بونك جنوب غربی طرفنه یعنی اسکوب جهتنه (داردانیا) دخی دیرلردی.

٦ پانونیا (یعنی آوستریانك غرب جنوبی قسمی اولان خرواتستان وسائره ایله مجارستانك قسم غربیسی.)

٧ داکیا یاخود داچیا (یعنی رومانیا ایله مجارستانك قسم شرقیسی.)

٨ ایتالیا.

٩ ایبریا (یعنی اسپانیا وپورتکیز.)

١٠ برتانیا (یعنی انکلتره واسقوچیا ایله ایرلانده.)

١١ غالیا (یعنی فرانسه وبلچیقه.)

١٢ جرمانیا (یعنی آلمانیا، فلمنك واسویچره.)

١٣ اسکیتیا یاخود اسقوتیا (یعنی روسیه‌نك جنوب جهتی.)

١٤ سارماتیا (یعنی روسیه‌نك شمال طرفی ایله لهستان وپروسیه جهتلری.)

اك صکره‌کی اوچ مملکت یعنی جرمانیا، اسکیتیا وسارماتیا ممالك مجهوله‌دن اولوب، حدود واحواللری معلوم دکلیدی.

آوروپای جنوبی (Europe Méridionale) اسپانیا وپورتکیزله ایتالیایه وبالقان شبه جزیره‌سنه اطلاق اولنور.

آوروپای شرقی (Europe Orientale) باشلیجه روسیه ایله ممالك عثمانیه‌یه اطلاق اولنوب، آوستریا وپروسیه دخی بعض دفعه بو تعبیرك مسماسنه داخل اولورلر.

آوروپای شمالی (Europe Septentrionale) باشلیجه اسوج ونوروجله دانیمارقه‌یه مخصوص اولوب، بعضاً روسیه وانکلتره‌یه وحتی آلمانیا وآوستریایه بیله اطلاق اولنور.

آوروپای عثمانی (Turquie d'Europe) آوروپا قطعه‌سنده‌کی ممالك عثمانیه‌یه اطلاق اولنوب، بالقان شبه جزیره‌سنك بتوننی یعنی رومانیا، صربیه ویونانی دخی جامع

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ایدیسه‌ده، بو مملکتلرك کسب استقلال ایتملری او-
زرینه، مسماسی بالقان شبه جزیره‌سنك بعض جهتلرینه
منحصر قالمغله، بونك یرینه (بالقان شبه جزیره‌سی)
تعبیرینك استعمالی دها عمومی اولمشدر. [«بالقان
شبه جزیره‌سی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آوروپای غربی (Europe Occidentale) باشلیجه انکلتره،
فلمنك، بلچیقه وفرانسه‌یه اطلاق اولنوب، اسپانیا
وپورتکیز دخی بعضاً بوزمره‌یه داخل اولور.

آوروپای وسطی (Europe Centrale) باشلیجه آلمانیا ایله
اسویچره وآوستریایه ویریلن اسم اولوب، بعضاً
فرانسه‌یه دخی تعمیم اولنور.

آورورە یاخود اورورە (Aurore) اسکی یونان وروما اساطیرینه کوره،
کردونهٔ شمسه سما قپولرینی آچمغه مأمور بر الهه
اولوب، (تیتان هیپریون) ایله ارضك قیزی، وشفقدن
کنایه ایدی. کویا (تیتون) اسمنده کوزل بر دلیقانلی‌یه
تعشق ایتمکله، کندیسنی کوکه چیقاروب، تزوج
ایتمش؛ و (کفال) ایله (اوریون) ی دخی سومش.
اینجه بر تولله اورتیلی ودرت بیاض آت قوشلمش
پنبه بر آرابه‌یه بینمش صورتنده تصویر ایدرلردی.
اسکی یونان شعراسی بونك پارمقلری پنبه اولدیغنی
بیان ایدیور، وشبنمه بونك کوز یاشلری نظریله
باقیورلر. آورورە لاتینجه اسمی اولوب، لسان
یونانیده (آوکی) دنیلیردی.

آورورە آطه‌لری وشهری. [«اورورە» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آورونزو (Auronzo) ایتالیانك ونديك خطه‌سنده، (بلونه) ایالتنده
ومرکز ایالتك ٧٥ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا
مرکزی بر قصبه اولوب، ٣٩٤٠ اهالیسی وقور-
شون وچینقو معدنلری واردر.

آوره (Avre) بو اسمله فرانسه‌ده ایکی نهر واردر: بری (اوآزه) ایالتنده (آو-
رینقورت) جوارنده نبعانله، متعاقباً (سومه) ایالتنه
کیروب، جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری جر-
یان، و (رویه)، (لوچه) و (نویه) چایلرینی اخذ
ایده‌رك، (آمیان) ك اوست طرفنده صولدن (سومه)
نهرینه دوکیلور. منصبندن یوقاری ٣٠ کیلومتره‌لك
محلی سیر سفائنه صالحدر. — دیکری (نورماندیا)
خطه‌سنده اولوب، (اورنه) ایالتنده نبعانله، بعده
(اوره) ایالتنه کیره‌رك، بر خیلی مسافه‌ده یر آلتندن
کچدکدن صکره، بر قاچ چای دخی اخذ ایله، (سینه)
تابعلرندن (اوره) نهرینه دوکیلور. مجراسی ٧٥
کیلومتره طولنده اولوب، صویی پك براقدر، وبر
چوق چایرلر اسقا ایتدیکی کبی، بر چوق ماکینه‌لر
دخی چویریور.

آوریخ (Aurich) پروسیه‌نك (هانوورە) ایالتنده وهانوورە شهرینك ٢٣٠
کیلومتره شمال غربیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
٤٢٦٥ اهالیسی، منتظم مکتبلری، کاغد وسائره
فابریقه‌لری، حیوانات وحبوبات بازارلری وکوزل
تفرجکاهلری واردر. اسکی بر شهر اولوب، وقتیله
مقر حکومت بولنمشدر.

آوریني (Avrigny) جزویت پاپاسلرندن عالم بر آدم اولوب، تاریخه متعلق
معتبر برایکی اثر یازمشدر. میلادك ١٦٧٥ تاریخنده
طوغوب، ١٧١٩ ده وفات ایتمشدر. — بو اسمله
آمریقانك (مارتینیق) آطه‌سنده ١٧٦٠ ده طوغمش
و ١٨٣٢ ده وفات ایتمش بر فرانسز شاعری دها
واردر، که (ژانه دارق) ی مبنی علیه اتخاذ ایده‌رك
یازمش اولدیغی بر حماسه‌سی پك مقبولدر.

آورئولوس (Aureolus) روما سردارلرندن اولوب، داکیاده
طوغمش، وایمپراطور (والریان) ایله (غالیان) ك خد-
متلرنده بولندقدن صکره، میلادك ٢٦٧ تاریخنده
ایمپراطورلغنی اعلان ایتمش ایسه‌ده، ابتدا (غالیان)
وبعده ایکنجی (قلاودیوس) طرفندن مغلوب اولوب،
٢٦٨ ده میلان شهرینك سوری خارجنده مقتولاً
وفات ایتمشدر.

آوس (Aves) یاخود آوس ایسلاس (Aves Islas) که اسپانیولجه «قوش آطه-
لری» دیمکدر. آمریقاده آنتیل آطه‌لرینك جنوب
جهتنده بر طاقم کوچك وایصسز آطه‌لر اولوب،
اك بیوکلرینك طولی ٦ کیلومتره‌در. بو آطه‌لرك او-
زرنده دکیز قوشلری پك چوق اولوب، عصرلرجه
تراکم ایتمش اولان کوبره‌لردن حاصل اولان (غانو)
تعبیر اولنان ماده کلیتله چیقارلمقده‌در. بو آطه‌لر
(ونزوئلا) ساحلنك ١٦٥ کیلومتره شمالنده، (بون‌آیر)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و (روقونس) آطه‌لری آره‌سنده، ′٥٩ °١١ عرض شمالی ایله ٧٠ طول غربیده واقعدرلر. — ینه آنتیل جزایرینك شرق طرفنده، (دومینیق) آطه‌سنك ١٠٠ کیلومتره شمال غربیسنده دخی بو اسمله بر کوچك وایصسز آطه واردر. — (ترنو) جزیره‌سنك ساحل شرقیسی قربنده، ′٥ °٥٠ عرض شمالیده دخی بر کوچك آطه بو اسمله معروفدر.

آؤس (Aoüs) آرناؤدلقده اولوب الیوم (ویوسه) دنیلن نهرك اسم قدیمیدر.
[«ویوسه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آوستراسیا (Austrasia) آلمانجه «شرق دولتی» دیمك اولان (اوستریخ) کلمه‌سندن مأخوذدر. قرون وسطاده آوروپاده (فرانق) اسمیله ظهور ایتمش اولان قومك تشکیل ایتمش اولدقلری دولتلردن اولوب، اسکی (مج) قراللغی (یعنی لورن) ایله شامپانیانك برقسمنی، اسکی تورینغ قراللغی (یعنی فرانقونیایی). آلمانیا دوقه‌لغی (یعنی آلساس، باده و وورتمبرغی) وباویره ایله فریزه دوقه‌لقلرینی جامع ایدی. حکمدارلرینك فتوحاتنه کوره بو حدود توسع دخی ایتمشیدی. بو دولت میلادك ٥١١ تاریخنده عموم فرانقلر حکمداری قلوویسك وفاتی اوزرینه، ملکنك درت اوغلی بیننده مقاسمه اولنمسندن ظهور ایدوب. مرقومولردن (تیری) نك حصه‌سنه اصابت ایتمش، ومج شهری پایتخت اتخاذ اولنمشیدی. بونك نسلندن اون حکمدار کلوب، وجه آتی اوزره حکومت سورمشلردر:

تیری	من	٥١١	الی	٥٣٤	میلادی
برنجی تئودبرت	»	٥٣٤	»	٥٤٨	»
تئودبالد	»	٥٤٨	»	٥٥٥	»
برنجی سیجبرت	»	٥٦١	»	٥٧٥	»
برنجی شیلدبرت	»	٥٧٥	»	٥٩٦	»
ایکنجی تئودبرت	»	٥٩٦	»	٦١٣	»
ایکنجی تیری	»	٦١٢	»	٦١٣	»
ایکنجی قلوتر	»	٦١٣	»	٦٢٢	»
برنجی داغوبرت	»	٦٢٢	»	٦٣٨	»
ایکنجی سیجبرت	»	٦٣٨	»	٦٥٦	»
ایکنجی شیلدبرت	»	٦٥٦	»	٦٧٣	»

بو آره‌لقده آوستراسیا ایکی دفعه فرانسه دولتنه الحاق اولنمشدر. برنجی الحاق برنجی قلوترك زماننده اولوب. ٥٥٥ دن ٥٦١ تاریخ میلادیسنه‌دك سورمشدر. ایکنجی الحاق دخی ایکنجی قلوتر ایله داغوبرتك زمانلرنده اولوب، ٦١٢ دن ٦٣٨ تاریخنه‌دك دوام ایتمشدر. ٦٧٩ تاریخنده ایکنجی داغوبرتك وفاتنده بروقتدن بری ینه فرانسه‌یه الحاق ایدلمش اولان آوستراسیا اهالیسی اختلال ایدوب، هریستاللی (پپین)ی والی انتخاب ایتمشلردر. بونك اوغلی (شارل مارتل) ٧١٤ تاریخ میلادیسنده پدرینه وارث اولوب، آوستراسیایی نوستراسیا حکمدارلرینه قارشی مدافعه ایتمش؛ واسماً حکمدارلق ایدن دردنجی تیری زماننده بتون فرانقلر دولتنك صاحب مستقلی اولمشدر. شارل مارتلك وفاتنده آوستراسیا (قصیر پپین)ك برادری (قارلومان)ك حصه‌سنه دوشمش ایسه‌ده، مرقوم راهب اولمغله، ملکنی برادرینه ترك ایتمش؛ وبووجهله مرقوم پپین ٧٥٢ تاریخ میلادیسنده بتون فرانقلرك حکمداری اولوب، او وقتدن بری آوستراسیا اسمی رفع اولنمشدر.

آوسترالیا (Australie) کرهٔ ارضك اك بیوك جزیره‌سی اولوب، قطعات خمسه‌دن معدود اولان (اوقیانیا) یعنی جزایر بحر محیطك باشلیجه قسمیدر. وقتیله فلنك جدید (Nouvelle Hollande) تسمیه اولنوردی.

موقع وجسامتی. — بو قطعه بحر محیط کبیر ایله بحر محیط هندی بیننده وکرهٔ ارضك نصف جنوبیسنده واقع اولوب، جسامتجه آوروپا قطعه‌سنك درت خمسنه قریبدر. °١١ ایله °٣٩ عرض جنوبی و°١١١ ایله °١٥٢ طول شرقی آره‌سنده واقع اولوب، شمالاً (تورس) بوغازیله (یکی کینه)، وجنوباً (باس) بوغازیله (تاسمانیا) آطه‌لرندن آیرلمشدر. شمال غربی جهتنده (سونده) جزایری، وسواحل شرقیه‌سی قارشیسنده اوزاقدن (یکی قالدونیا) ایله (یکی زلانده) آطه‌لری بولنیور. سواحلنك طولی تخمیناً ١٤٠٠٠ کیلومتره اولوب؛ شرقدن غربه اولان طول اعظمی قوش اوچشی حسابیله تقریباً ٤٠٠٠، وشمالدن جنوبه یعنی (تورس) بوغازندن (باس) بوغازینه قدر اولان عرضی دخی ینه او حسابله ٣٠٠٠ کیلومتره ایسه‌ده، دیکر بعض طرفلرده عرضی ٢٠٠٠ کیلومتره‌دن زیاده دکلدر. مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ٧ ٦٣٠ ٠٠٠ مربع کیلومتره‌در.

شکل وهیئت طبیعیه‌سی. سواحلی. — آوسترالیانك شکل عمومیسی درت بش کوشه‌لی قره مشابه اولوب، جنوبه طوغری متوجه اولان ایکی اوجنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بری ذکری سبقت ایدن (باس) بوغازنده واقع (ویلسون) برونیدر: که بو قطعه‌نك اڭ جنوبی نقطه‌سیدر؛ دیکر اوجی منتهای غرب جنوبیده واقع (لووین) برونیدر. بو ایکی برون آره‌سنده (آوسترالیا کورفزی) نامیله بیوك وآچیق بر کورفز ممتد اولوب، (اسپنسر) و(سنت وینسان) کورفزلری بونك قسم شرقیسی سواحلنده‌در. شمال طرفنده اڭ زیاده اوزانمش نقطه‌سی (تورس) بوغازنده واقع (یورق) برونی اولوب، بو برونله بونك غرب جهتنده واقع (آرنهم) برونی آره‌سنده (قارپنتاریا) کورفزی نامیله قره‌لرك ایچنه خیلی کیرمش بر بیوك کورفز بولنیور. بو کورفزك غرب طرفنده سواحل خیلی کیرنتیلی چیقنتیلی اولوب، برچوق برونلر، شبه جزیره‌لر و کوچك کورفزلر وخلیجلر واردر، که اڭ مهملری (قوبور) شبه جزیره‌سیله بونك آلتنده و(ملویل) آطه‌سنك قارشیسنده (دیمن) کورفزیدر. شمال غربی جهتنده اڭ زیاده چیقمش نقطه (لوندوندری) برونی اولوب، (نورت وست) یعنی «شمال غربی» و(کوویه) برونلری‌ده ساحل غربیسنده واقعدرلر. سواحل شرقیه‌سنك کیرنتی وچیقنتیلری غایت کوچك اولوب، اوطرفدن ذکره شایان هیچ بر کورفز یوقدر، واڭ شرقی نقطه‌سی اولان (بایرون) برونی دخی آنجق برون دنیله‌بیله‌جك بر شکلده‌در. بو قطعه‌نك اطرافنده برچوق آطه‌لر بولنوب، باشلیجه‌لری شونلردر: شمال جهتنده: یورق برونی جوارنده (پرنس دوغال) آطه‌سی، قارپانتریا کورفزی ایچنده (ولسلی) و(غروت) آطه‌لری، دیمن کورفزی قارشیسنده (ملویل) و (باتورست) آطه‌لری؛ غرب جهتنده: (دامپیر)، (بارروو) و(دیغهارتوغ) طاقلری؛ جنوب جهتنده: (رشرش) و(اینوستیغاتور) طاقلریله (قانغورو) آطه‌سی؛ شرق جهتنده دخی: (استرادبروق)، (مورتون) و(ساندی) آطه‌لریله (نورتومبرلاند) و(قومبرلاند) طاقلری. شرق شمالی سواحلنك قارشیسنده برچوق قیالق آطه‌لر بولنیور، که بینلرنده وساحلله برطاقم صیغلرله مربوط اولوب، سیر سفائنی بیوك مخاطره‌لر ایچنده بولندیریورلر.

جنوبده‌کی بیوك کورفزك سواحلیله سواحل غربیه‌نك اکثر طرفلری بعض یرلرده قوملق وآلچق وبعض یرلرده دخی ۱۰۰ و ۲۰۰ متره ارتفاعنده قیالقدن عبارت اولوب، بو قیالرك آلتی دخی دکیز طالغه‌لرندن اویولمش اولمغله، کمیلرك یناشمه‌سنه مساعد اولمدقدن بشقه، جنوبدن کلن بر آقنتی دخی سفائنی ساحله چارپدیردیغندن، بحریون بو سواحله تقربدن احتراز ایدرلر. سواحل غربیه‌ده یالکز نهرلرك منصبلری سفائن ایچون تقربه مساعددر. شرق جنوبی سواحلنده ایسه خیلی قویلر ولیمانلر بولندیغی کبی، دکیزدن کوریلن یرلر دخی اورمانلر ومرعالرله مستور اولوب، زمرد آسا نباتاتك اورته‌لرنده مائی رنکنده بعض قورو طاغلر دخی کوریلور؛ وشماله طوغری چیقلدقجه، نباتات دها بیوك ودها چوق اولوب، آنجق قارپانتاریا کورفزینك سواحل غربیه‌سنده قورو وچپلاق اراضی‌یه تصادف اولنور.

اراضیسیله طاغلری. — آوسترالیانك اکثر طرفلری الآن مجهول اولوب، هر طرفنك اراضیسی واحوال طبیعیهٔ داخلیه‌سی حقنده مکمل ومفصل معلومات ویرمك ممکن دکل ایسه‌ده، هر حالده شرق طرفی معلوم اولوب، قسم غربیسی ایچنده دخی بعض سیاحتلر وقوع بولمش اولدیغندن، هیئت عمومیه‌سی آز چوق مضبوطدر. شرق جهتنده (ویلسون) برونندن (یورق) شبه جزیره‌سنه قدر ساحل بویجه برصره طاغلر اوزانوب، «مائی طاغلر» و«آوسترالیا آلپلری» اسملریله معروف اولان بو سلسله آوسترالیاده بر بیوك تقسیم میاه خطی تشکیل ایده‌رك، شرق طرفنده‌کی مائله‌سی دها دیك ودها طار اولدیغی حالده، صولرینی بحر محیط کبیره دوکر، وبو طرفدن آقان نهرلرك میلی بهر کیلومتره‌ده اون متره نسبتنده‌در؛ غرب جهتنده‌کی مائله‌سی ایسه پك واسع وآز میلانلی اولوب، صولرینی داخلی چوللرله بعض کوللره وجنوبده‌کی (وینسان) له شمالده‌کی (قارپانتاریا) کورفزلرینه دوکر، وبوطرفده‌کی نهرلرك میلی بهر کیلومتره‌ده بر متره نسبتنده‌در. بو سلسله‌نك جنوبدن (کنسلاند) ك وسطلرینه قدر اولان قسمی دیك بر صرت تشکیل ایدیور، که اوزاقدن غیر منقطع بر سد کبی کورینیورسه‌ده، برچوق بوغازلری، پکیدلری ومنفرد تپه‌لرله شعبه‌لری واردر. اتکلری اورمانلرله، غایت کوزل مرعالرله ومنبت اراضی ایله مستوردر. (کنسلاند) ك شمالی قسمیله (یورق) شبه جزیره‌سنده ایسه سلسلهٔ مذکوره بر برلرندن

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آیری بر طاقم تپه‌لر دیزیسی صورتنی آلیور. بو سلسله‌نك اڭ مرتفع یرلری جنوبده اولوب، اورالرده ارتفاعی ۲۰۰۰ ایله ۲۵۰۰ متره آره‌سنده‌در. بوندن بشقه آوسترالیاده جبال متسلسله بیلنمیوب، آنجق (اسپنسر) کورفزینك شمالنده (فلیندر) طاغیله بو قطعه‌یی جنوبدن شماله‌تا وسطندن شق ایدن تلغراف خطنك ممری اوزرنده وخط مذکور ایله سواحل غربیه آره‌سنده بر چوق منفرد طاغلر بولنیور، که بونلردن اکثریسنك ارتفاعی ۱۰۰۰ متره‌دن آشاغی اولوب، یالکز مذکور تلغراف خطنك غرب جهتنده ومدار جدی خط موهومی آلتنده بولنان (جیل) طاغنك ۱۳۰۰، واونك جوارنده‌کی (لیبیغ) طاغنك ۱۲۲۰، وغرب شمالی جهتنده‌کی (پروسه) طاغنك دخی ۱۱۵۰ متره ارتفاعلری اولدیغی مرویدر.

آوسترالیانك شمال وغرب سواحلی بر طاغ وتپه‌لر صره‌لری آلتنده بولنمغله، بو ارتفاعلردن دکیزه بر چوق نهرلر آقدیغندن، سواحل مذکوره‌نك اراضیسی دخی همان سواحل شرقیه‌یه قریب بر حالده اولوب، اورمان ومرعالری ومنبت اراضیلری واردر؛ وکوندن کونه آوروپا مهاجرلری طرفندن اسکان واعمارلرینه رغبت اولنمقده‌در. یالکز سواحل جنوبیه‌نك قسم غربیسیله سواحل غربیه‌نك بر قسمی غیرقابل عمراندر. بو قطعه‌نك ایچ طرفی ایسه طبیعت اراضیجه اوچ منطقه‌یه تقسیم اولنه‌بیلیر: جنوبده‌کی بیوك کورفز ساحلندن ۲۷° عرض جنوبی خط موهومنه قدر اولان برنجی منطقه‌نك اراضیسی طوزلی ودوز اووه‌لردن عبارت اولوب، بو اووه‌لرك اوته بریسنده یردن بعض صولر فیشقیریور، که بو صولر کلس، طوز وسوده‌یی حاوی اولمغله، ترسباتدن منبعلرینك اطرافنده بر تپه حاصل اولور. بو منطقه‌نك طوپراغی زراعته غیر صالح واکثر طرفلری قوملق ایسه‌ده، مرعالری قویونلره پك ایی کلمکله، اورالرده کلیتلی قویونلر یتیشدیرمك اوزره تشبثاته بدأ اولنمشدر. ایکنجی منطقه ۲۷° عرض جنوبیدن ۱۷° عرض جنوبی‌یه قدر ممتد اولوب، آوسترالیانك ایچ طرفنك قسم اعظمنی ضبط ایدن بو منطقه دوز چوللردن وش آلتیوز متره ارتفاعنده تپه‌لردن عبارت اولوب. اراضیسنده یالکز بعض اکری بوکری چالیلرله بر طاقم دیکنلر وقبا اوتلر بیتر ایسه‌ده، بو اوتلر دخی حیوانات بسلمکه الویریشلیدر؛ بعض وادیلرك ایچنده دها ایجه مرعالر وصمغ آغاجلری دخی بولنور. بو منطقه‌نك دائمی صورتده آقار نهری یوق حکمنده اولوب، اکثریسی طورغون ومتعفن صولر وکول وبطاقلقلر صورتنی آلیرلر. بعض وقتلرده قوراقلق وصوسزلق صوك درجه‌یه واردیغی حالده، بعض وقتلرده دخی یاغمورلرك کثرتندن اکثر یرلری صو باصار. نهایت ۱۷° عرض جنوبیدن سواحل شمالیه‌یه قدر ممتد اولان اوچنجی منطقه بالچیقدن عبارت بر طاقم منبت اووه‌لرله طوپراغی قره بر طاقم کوزل حوضه‌لردن عبارت اولوب، بو جهتله انهاری دخی چوق اولمغله، غایت صیق وجسیم نباتاتی واقالیم حاره‌یه مخصوص هر نوع محصولاتی پك بولدر. قطعه‌نك قسم غربیسی، واقع اولان بعض سیاحتلرله برابر، الآن مجهول حکمنده ایسه‌ده، او جهتك‌ده ذکرایتدیکمز قسم داخلینك احوال عمومیه‌سنه تابع اوله‌جغی ملحوظدر.

انهاری. — آوسترالیانك بیوك طاغلری اولمامق مناسبتیله، بیوك ایرماقلری دخی اولمیوب، اڭ زیاده انهاری بولنان جهتی قسم شرقیسیدر، که مانی طاغلردن آقان نهرلرله اسقا اولنور. بو قطعه‌نك اڭ بیوك نهری جنوب شرق جهتنده‌کی (موراى) ایرماغی اولوب، مانی طاغلرك غربی مائله‌سندن اینن بر چوق نهرلری جمع ایله، (وینسان) کورفزینك شرق طرفنده‌کی بر خلیجه منصب اولور. بو نامله جمع اولنان نهرلرك اڭ بیوکی (دارلینغ) نهریدر، که وارغو، قوندامین، باروان، ناموی وسائر بر چوق نهرلرك اجتماعندن حاصل اولوب، (لاچلان) و (موروميج) نهرلرینی اولجه اخذ ایتمش اولان (موراى) له برلشیر. مذکور مانی طاغلرك شمال قسمنك جهت غربیه‌سندن دخی (پاروو) و (بولوو) کبی بر طاقم بیوك نهرلر بر خیلی مسافه‌ده جریاندن صکره، تبخرله وچکدکلری یرلرك قورو طوپراغندن ایچیله‌رك، یولده قورورلر. (ویقتوریا) ایله (تومسون) نهرلرینك تلاقیسندن حاصل اولان (قوپر) ایرماغی ایسه، اثنای جریانده بر چوق قوللره آیریله‌رق، بر طاقم کوللر وبطاقلقلر دخی تشکیل ایتدکدن صکره، آوسترالیای جنوبینك وسطلرنده واقع (ایره) نام بیوك کوله دوکیلور. بو کوله شمالدن دخی (ویلس) یاخود (دیامانتینه) اسمیله بیوك بر نهر کلیر، که منبعی شمالده‌کی قار-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پانتاریا کورفزینه قریب اولان (هربرت) نهری‌ده
بونك تابعلرندندر. مذکور کوله شمال غربیدن کلن
بر قاچ بیوك نهر دها منصب اولور. بو کوله دوکیلن
نهرلرك مجموعی واسع بر حوضهٔ داخلیه تشکیل ایدیور.
نهرلرك بیوکلکی ایسه طوللرنده اولوب، صو-
لرینك کثرتنده دکلدر؛ چونکه صیجاقدن حاصل
اولان تبخراتله طوپراغك قوراقلغندن صولرینك قسم
کلیسی یولده محو اولور.

ماڤی طاغلرك شرقه ناظر مائله‌سندن بحر محیط
کبیره بر چوق نهرلر دوکلدیکی کبی، شمال وغرب
ساحللرینه قریب اولان ارتفاعلردن دخی بر چوق
نهرلر آقار. سواحل شرقیه‌یه اینن نهرلرك اکثریسی
قیصه ایسه‌ده صولری بول اولوب، چوغی سیر
سفائنده صالحدر. بونلرك اك بیوکلری شمال
جهتنده‌کی (فیچروی) ایرماغیدر، که (ماکنزیا) ایله
(داوسون) نهرلرینك تلاقیسندن حاصل اولور.
ایکنجیسی (بوردکین) ایرماغی اولوب، برنجینك شما-
لنده واقعدر. جنوبه طوغری اینرکن بو ایکی ایر-
ماقدن صکره (کنسلاند)ك مرکزی اولان (بریسبان)
شهرینك ایچندن آقان (بریسبان) نهرینه، وبعده
قلارانسه، مافلی، هونتر، هاوکسبوری، شو لهاون
نهرلرینه تصادف اولنور.

قارپانتاریا کورفزینه‌یوروق شبه‌جزیره‌سی‌طاغلرندن
یعنی شرق جنوبیدن میچل، جیلبرت، مورمان،
فلیندر نهرلری، وغربدن (روپر) نهری منصب او-
لورلر. سواحل شمالیه‌یه اینن دیکر نهرلرك باشلیجه-
لری: «قرالیچه خلیجنه» دوکیلن (ویقتوریا)،
«قرال کورفزینه» دوکیلن (فیتی روی)، وقطعه‌نك
منتهای شمال غربیسنده‌کی غری، قورنسقو وآشبورتان
نهرلریدر. بونلردن اکثریسنك یالکز منصبلری‌معلوم
ومکشوفدر. سواحل غربیه‌دن بحر محیط هندی‌یه
دوکیلن نهرلرك‌ده باشلیجه‌لری شمالدن باشلایه‌رق:
اوسقوین، موردیسون، غرینووغ و (اسوان ریور)
نهرلریدر.

کوللری. — آوستزالیانك نصف غربیسنده یالکز
شمال وغرب ساحللرینه اینن قیصه نهرلر بولنوب،
ایچ طرفلرنده وسواحل جنوبیه‌سنده هیچ بر نهر
یوقدر. بوکا بدل جنوب غربی جهتنده بیوك کوچك
بر چوق کوللر بولنیور، که اکثریسی طاقم طاقم
اولوب، درینلکلری پك آز، ووسعتلری یاغمورلرك
کثرت ویا قلتنه تابعدر. قطعه‌نك وسطلرنده دخی
(آمودنس) اسمیله طار واوزون برکول واردر. اك
بیوك کوللری ایسه (اسپنسر) کورفزینك شمال طر-
فنده‌کی ایره، تورنس، کردنر، غرغوری، بلانچ
کوللریدر. بونلرك‌ده اك بیوکی (ایره) کولی اولوب،
ایچنه یوقاریده ذکر اولنان بر چوق نهرلر دوکیلور.

هواسی. — آوستزالیانك هواسی عمومیت اوزره
پك قرارسز وسریع التحولدر. ایچ طرفلرنده یاغمورلر
بر قاعده وموسمه تابع اولمیوب، بعض سنه‌لرده اصلا
یاغمور یاغمامغله، درجهٔ حرارت قرقدن یوقاری
چیقوب، هوانك یبوستی دخی منضم اوله‌رق، آفریقا-
نك صحرای کبیرندن بتر اولور. بعض سنه‌لرده
یاغمورلر غایت کثرتلی وهمان متمادیاً یاغمغله، چوللرك
اکثر طرفلری کول حالنه کیرر؛ واورته‌لق پك
چابق یبور نباتات متنوعه ایله اورتیلور. ساحللرده
اکثریا قطعه‌نك ایچ طرفلرندن کلن روزکار اسدیکی
ایچون، اورالرینك هواسی دخی ایچ طرفلرك قوراق
ویا یاغمورلی هواسنه تابعدر. قوراقلق زمانلرنده
جنوب شرقی جهتنده‌کی (ویقتوریا) و «جنوبی یکی
والس» ده غرب شمالیدن فورونك اغزندن چیقمش
کبی صیجاق ویابس بر روزکار اسر، وبتون نباتاتی
قوروتور؛ ایچ طرفلرده یاغمور یاغنجه، درحال روز-
کار سرین ورطیب اوله‌رق اسمکه باشلار، ودرحال
نباتات نشو ونما بولور. آوستزالیانك اك معتدل
هوالی وآوروپالیلرك اقامتنه اك مساعد اولان شرق
جنوبی سواحلی ایسه، ماڤی طاغلرك سپر اولمسیله،
بو روزکارلردن محافظه‌ده بولندقلرندن، اورالرده
فصول اربعه تماميله حکملرینی اجرا ایدر؛ وقیشین
مقیاس الحراره‌نك سانتیغراد اوله‌رق صفردن آشاغی
اوچه ایندیکی، ویازین صفردن یوقاری قرق بر قدر
چیقدیغی وار ایسه‌ده، حد وسطیسی صفردن یو-
قاری یازین ۲۲ وقیشین ۱۲ درجه‌در. اورانك
قیشی بزم یاز موسمزده یعنی حزیران، تموز وآ-
غستوسده، وقیشی کانونلرله شباطده اولدیغی، والك
بهارلری بزم صوك بهاره، صوك بهارلری دخی ام
ایلك بهاره مصادف بولندیغی دخی اونودلمامليدر.

قطعه‌نك شمال طرفلری ایسه اقالیم حاره‌دن
معدود اولوب، اورالرده یاز وقیش یعنی صیجاق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وصونوق موسمی آرانه میه‌جغندن، یالکز یاغمور
وقوراقلق موسملری واردر. بزم یازمزه تصادف
ایدن قیش موسمنده دائما جنوب شرقی روزکاری
یعنی قره‌دن کلن روزکار اسمکله، اکثریا قوراقلق
حکم سوروب، نادراً یاغمور یاغار. بزم قیشمزه تصا-
دف ایدن یاز موسمنده ایسه بحر محیط هندیدن کلن
شمال غربی روزکاری اسدیکندن، متمادیاً موسم یاغمور-
لری یاغار. بناءً علیه اورالرك هواسی منطقهٔ حاره‌ده
بولنان کافهٔ ممالك هواسی کبیدر.

اراضیسی، نباتات وحیواناتی. — آوسترالیانك
اراضیجه سائر قطعات ارضدن بر فرقی اولمیوب،
اك اسکی طبقاتدن اولان غرانیت وقوآرسدن اك
یکیلری اولان ترسبات نهریه وتراکمات مادرپوریه‌یه
وارنجه‌یه قدر اراضینك کافهٔ اجناسی موجوددر،
وآلتون. کومش، قورشون، باقر، دمیر وکور
معدنلری بر چوق طرفلرنده بولنمش وچیقارلمشدر.
نباتات وحیواناتی ایسه همان بسبتون بشقه وکندینه
مخصوص بر صورتده‌در. انسانك معیشتنه یارایه‌جق
محصولاتی آز اولوب، نباتاتنك چوغی باغچه تزیینه
یارایه‌جق یپراق وچیچکلری غایت کوزل انواع
آغاجلرله کراسته اشجاری پك چوقدر. اوقالیپتوس
آغاجی آوسترالیایه مخصوص اولوب، اوراده ۱۲۰
و ۱۲۵ مترویه قدر اوزونلری دخی بولنیور. که
کوتوکلرینك اویوغی ایچنده حیوانه بینمش درت کشی
طوروب سربست حرکت ایده بیلیرلر. انکلیزلرك
(ردسدار) دیدکلری برنوع آغاجدن دخی قیرمزی‌تراق
غایت سرت، غایت طیانیقلی وغایت خفیف تخته‌لر
یاپیلیر. شمال جهتنده خرما نوعندن بعض اشجار
مثمره ایله لذتلی بعض میوه‌لر ویرر بعض اشجار مثمره
بولنیور. ایچ طرفلرك بطاقلق محللرنده دخی برنوع
میوه ویرر بر طاقم کوچك آغاجلر بولنیور، که بو
میوه اوراره سیاحت ایدنلرك مدار تسلیسیدر.
صمغ آغاجلری‌ده چوقدر.

حیوانات موجوده‌سی میانده بولنان ۱۵۰ قدر
ذوات الثدیه انواعندن کرهٔ ارضك سائر قطعاتیله
مشترك اولانلری پك آز اولوب. اکثریسی آوسترا-
لیایه مخصوصدر. بونلرك‌ده قسم کلیسی قارنلرنده
یاوریلرینی قومغه مخصوص زاردن جیلری بولنان
ویاسه قبیلندن اوله‌رق زاردن قنادلری اولان
حیواناتدندر. آغزلری اوردك آغزینه مشابه ونوعما
عاغالی بعض ذوات الثدیه حیوانلری دخی واردر.
جبلی حیوانلرینك اك بیوکی واك چوق بولنانی
(قونغورو) تعبیر اولنان حیواندر، که کوپك
بیوکلکنده اولوب، اوك آیاقلری پك قیصه‌در، واتی
اهالینك باشلیجه مدار معیشتلرندندر. (دینغو) تعبیر
اولنور برنوع یبانی کوپك دخی واردر، که قویونلره
زیاده‌سیله مسلط اولور. بو قطعه‌نك اغنام، صیغیر،
کیك، آت، فیل وکرکدان کبی حیواناتی اصلا یوقدر.
آنجق اوروپادن نقل اولنان قویونلر وسائر حیوانات
اهلیه کوزل مرعالر بولوب، اقلیم وهواسیله دخی
امتزاج ایتمکله فوق العاده چوغالمشدر. طیوری
چوق اولوب، پاپاغانلرك انواعی وسائر تویلری
غایت کوزل قوشلر بولندیغی کبی، کوللرك کنارنده
قاشقجی قوشی نوعندن بر طاقم قوشلر، وواسع
چوللرده دوه قوشنه مشابه (امو) تعبیر اولنور جسیم
بر قوش واردر، که اوچمغه بدل فوق العاده بر
سرعتله یورور.

تقسیماتی. — آوسترالیا ابتدا فلمنك جدید تسمیه
اولنوب، بر خیلی وقت ایچ طرفلری بسبتون مجهول
اولمغله، ساحللری کاشفلرینك اسملریله تسمیه اولنوردی.
بو قبیلدن اوله‌رق، سواحل شمالیه‌ده: قارپنتاریا،
آرنهم، وایت مملکتلری؛ سواحل غربیه‌ده اندراخت،
ادل، لوون مملکتلری؛ سواحل جنوبیه‌ده (نویت)
و (ناپولیون) مملکتلری؛ ساحل شرقیده دخی مشهور
قپودان (قوق) طرفندن کشف ایدلمش اولان «یکی
جنوبی والس» مملکتی وار ایدی. قطعهٔ مذکوره
کاملاً انکلتره‌نك الینه کچوب‌ده، ایچ طرفلری دخی
آز چوق کشف اولندقدن، وانکلیز مهاجرلری هر
طرفنه کیدوب یرلشدکدن صکره ایسه، آوسترالیا
مختاریتله اداره اولنور بش، وبوکا ملحق عد اولنان
تاسمانیا آطه‌سیله برابر آلتی دائره‌یه تقسیم اولنمشدر،
که شونلردر: ۱ — ویقتوریا، که قطعه‌نك منتهای
جنوب شرقیسنده‌در، مرکزی (ملبورن)؛ ۲ —
یکی جنوبی والس، که ویقتوریانك شمالنده وقطعه‌نك
جهت شرقیه‌سنده‌در: مرکزی (سیدنی)؛ ۳ —
کنسلاند، که یکی جنوبی والسك شمالنده وقطعه‌نك
شرق شمالی جهتنده‌در، مرکزی (بریسبان)؛ ٤ —
آوسترالیای جنوبی، که مذکور اوچ دائره‌نك غرب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جهتنده، وقطعه‌نك اورته‌سنده اوله‌رق ساحل جنوبیدن آوستراليای شمالی‌یه وقاً بنتاریا کورفزینه قدر ممتد اولور، ووسطه‌کی (آلکساندره لاند) ايله آوسترالیای شمالیی دخی شاملدر، مرکزی (آدلایده)؛
٥ — آوستراليای غربی، که قطعه‌نك بتون قسم غربیسندن عبارت اولوب، مرکزی (پرته) شهریدر.
بو دائره‌لرك هر بری حقنده محلنده معلومات مفصله ویریله‌جکندن، شوراجقده یالکز مساحهٔ سطحیه‌لریله اهالیلرینك مقدارینی بیان ایده‌جکز:

	مربع کیلومتره	اهالی
ویقتوریا	٢٢٧ ٦١٠	١ ٠٣٣ ٥٥٢
یکی جنوبی والس	٨٠٠ ٧٣٠	١ ٠٣٠ ٧٦٢
کنسلاند	١ ٧٣٠ ٦٣٠	٣٤٣ ٧٦٨
آوستراليای جنوبی	٢ ٣٤١ ٦٠٩	٣١٢ ٤٣٩
آوستراليای غربی	٢ ٥٢٧ ٥٣٠	٤٠ ٠٨٤
جمعاً آوستراليا	٧ ٦٢٨ ١٠٩	٢ ٧٦٠ ١٠٥

بو وجهله آوروپانك درت خمسی جسامتنده اولان او قوجه قطعه‌ده یاشایان اهالینك مقداری اوچ ملیونه بیله بالغ اوله‌میوب، بونلرك‌ده قسم کلیسی انکلیز وسائر اوروپا مهاجرلرندندر. ذاتاً آز مقدارده بولنمش اولان اهالئ اصلیه ایسه حامئ انسانیت اولمق ادعاسنده بولنان آوروپا متمدنلری طرفندن آو حیواناتی کبی اتلاف اولنه اولنه بسبتون منقرض اولمق راده‌سنه کلمشلردر: واونلرك مقداری آزالدقجه آوروپالیلرك یعنی باشلیجه انکلیزلرك عددی سنه‌دن سنه‌یه تزاید ایتمکده‌در. اهالئ مذکوره‌نك نصفندن زیاده‌سی یعنی بر بچق ملیونی پروتستان، یاریم ملیون قدری قتولیك، ٩٠٠٠ ی یهودی اوله‌رق، ایکی ملیوندن زیاده‌سی اوروپالی، ٣٠ ٠٠٠ قدری مسلمان وقصوری یرلی والادیان مختلفهٔ مخصوصه ایله متدین، وبعضلری‌ده دین فکرندن بسبتون محرومدرلر.

آوسترالیانك اك بیوك شهرلری (ملبورن) و(سیدنی) اولوب، برنجیسنك ٣٢٢ ٦٩٠، وایکنجیسنك ٢١٠ ٢٢٤ اهالیسی واردر. (آدلایده) شهرینك اهالیسی ٦٧ ٩٤٥، و(بریسبان)ك ٣٦ ١٦٩ نفوسدن عبارتدر. بو شهرلر وبونلردن کوچك بر چوق شهر وقصبه‌لر غایت منتظم صورتده یاپیلوب، اکثریسی بیوك تجارتکاهلر اولمغله، معمور ومزین اوله‌رق، کوندن کونه‌ده بیوملکده‌درلر.

ثروت عمومیه‌سی، زراعتی، تجارت وصنایعی، طرق ومعابری. — آوسترالیانك باشلیجه ثروتی حیواناتدن اولوب، میلادك ١٧٧٦ تاریخنده امید بروندن بش اون مرینوس قویونی سوقله، بونلرك اقلیم وهوا ایله امتزاجلری کورلدکجه، متوالیا تکثیرینه سعی وغیرت اولنه‌رق، بوندن اون بش سنه اول آوسترالیاده موجود قویونلرك مقداری اللی بر ملیونی متجاوز ایدی؛ وسنه‌ده بر ملیون تزاید ایتدیکندن، شمدی‌یه قدر آلتمش آلتی ملیونه بالغ اولمشدر. تاریخ مذکورده آوسترالیاده اوچ ملیون صیغیرله آلتیوز سکسان بیك آت وآلتیوز بیك جانوار وار ایدی. قویونلردن سنوی یوز ملیون کیلویه قریب یپاغی آلنوب، تقریباً بشیوز ملیون فرانق قیمتنده‌در. دری وای یاغندن دخی بیوك بر تجارت حاصل اولور. آمریقادن دخی (لامه) و(آلپاق) دنیلن حیواناتدن سوق وتأنیس اولنمشدر. قوراقلق سنه‌لرنده «اسقوتر» تعبیر اولنان بیوك سوریلر صاحبلری، قویونلرینك تلف اوله‌جغنی آکلاینجه، بیکرله اغنامی کسوب، دریلرینی آلدقدن صکره، اتلرینی بیوك قزانلره آتوب قاینانه‌رق، یاغلرینی استحصال ایدرلر.

آوسترالیانك اراضئ مزروعه‌سی بر بچق ملیون یکی دونم قدر اولوب، حبوباتدن اك زیاده زرع اولنانی بغدای، ایکنجی درجه‌ده یولاف واوچنجی درجه‌ده دخی آرپه‌در. مصر ایسه همان یکی جنوبی والسه مخصوصدر. باغلری کوندن کونه جوغالمقده اولوب، توتون، پاموق، وشکر قامشی دخی یتیشیور. اك ای محصولی بغدایله شرابی اولدیغندن، بو ایکی محصولنك ایلریده چوق ترقی ایده‌جکی ملحوظدر.

اهالئ موجوده اراضئ واسعه‌یی ایشلتمکله ویکی جنوبی والس ایله ویقتوریا دائره‌لرنده کلیتله بولنان آلتون معدنلرینی وکور، باقیر، دمیر کبی سائر بعض معادنی چیقارمغله مشغول بولندقلرندن، صنایعله اشتغال ایده‌جك آدملر آزدر. مع هذا اهالی چوغالدقجه آوسترالیانك هر طرفنده وعلی الخصوص بیوك شهرلرنده مختلف فابریقه‌لر کشاد اولنمقده، وکیتدکجه صنایع محلیه ترقی ایده‌رك، اوروپا امتعه‌سنك ادخالنه احتیاج براقمقده‌در.

آوسترالیانك آز زمان ایچنده ثروت عمومیه وتما-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رنجه فوق العاده ترقی ایتمسنی تسهیل ایدن اسبابك برنجیسی طرق ومعابر وسائر امور نافعه‌سنك مكملیتیدر. سواحلده بر چوق لیمانلر انشا اولنه‌رق، نهرلرك چوغنی‌ده سیر سفائنه صالح اوله‌جق برحاله كتیرلمش، وبر چوق قناللر آچلمشدر. داخلی شهر وقصبه‌لرك ومنبع ثروت اولان یرلرك جمله‌سی بینلرنده واسكله‌لرله متعدد دمیر یوللرله ونهرلر وقناللرله اختلاط اوزره بولنیورلر. آوسترالیا قطعه‌سنده موجود دمیر یول خطلرینك مجموع طولی اون ایكی بیك كیلومتره‌یه قریب اولوب، برطرفدن‌ده هركون یكی خطلر انشا- سنه مباشرت اولنمقده‌در. تلغرافلری دخی پك چوق اولوب، حتی قطعه‌نك ساحل جنوبیسنده بولنان آدلایده‌دن منتهای شمالده‌كی (داروِن) لیمانه قدر تمدید اولنان تلغراف خطی بتون آوسترالیایی اور- ته‌سندن شق ایده‌رك، هندستانه واوروپایه كیدن تحت البحر تلغراف خط كبیریله برلشیور.

اصول اداره‌سی. — بتون آوسترالیانك صاحبی بولنان انكلتره دولتی بو قطعه‌نك منقسم بولندیغی بش دائره‌نك هربرنه ادارهٔ مختاره ویروب، ایجابی تقدیرنده، بردائره‌نك ایكی‌یه تقسیمی ویا اراضیٔ مجهوله وخالیه‌ده یكی دائره‌لر تشكیلی حق وصلاحیتی دخی بونلرك ید اختیارینه براقمشدر. لوندره قابنتوسی بو دائره‌لرك یالكز رئیسلرینی تعیین ایدوب، بونلرك‌دردی متصرف، ویالكز یكی جنوبی والسك‌كی والی عنوانی حائز ایسه لرده، اداره‌ده جمله‌سی مستقلدرلر. هر دائره‌نك كندینه مخصوص مجلس مبعوثانی اولوب، مبعوثانك انتخابی سربستدر. مملكت كوچك بلدیه دائره‌لرینه وطرق ومعابر ونافعه دائره‌لرینه تقسیم اولنور. بو ایكی نوع دائره‌نك مدیرلری مجلس مبعوثان طرفندن انتخاب اولنور، وایكیسیده اهالیدن منتخب بر مجلس دائمی وسنه‌ده بر كره اجتماع ایدر بر مجلس عمومی استشاره‌سیله تمشیهٔ امور ایدرلر. الحاصل ادارهٔ مملكت تمامیله اهالینك یدینه تودیع اولنمشدر.

معارف عمومیه‌یه وارداتك بیوجك برقسمی تخصیص اولدیغندن. مكتبلر پك‌چوق اولوب، بری ملبورنده ودیگری سیدنیده اولمق اوزره ایكی مكمل دارالفنون واردر. عملیه مخصوص اولمق اوزره یالكز پازار كونلری آچیلیر بر نوع مكتبلر دخی ایجاد اولنمشدر، كه بونلردن یالكز یكی جنوبی والسده ۱۰۰۰ مكتب بولنیور. ملبورنده بر بیوك انجمن معارف واردر، كه ۱۸۵۹ تاریخنده تأسیس اولنوب. او وقتدن بری آوسترالیانك تاریخ طبیعیسنه وسائر احوالنه دائر واقع اولان نشریات مفیده‌سیله فنه بیوك خدمتلر ایتمشدر؛ و(اوسترالاسیانه) عنوانیله مقنن صورتده بر مجموعهٔ فنون نشر ایتمكده‌در.

اهالیٔ اصلیه‌سی. — آوسترالیانك اهالیٔ اصلیه- سی برچوق اقوام وقبائله منقسم ایسه‌ده، اصل آوسترالیالی اولانلر بیننده كرك سیما ورنكجه وكرك لسانجه مشابهت تامه واردر. بونلرك باشلری كوچك، آلنلری طار، برونلری غایت كنیش، چكه‌لری پك قیصه وایلری‌یه طوغری اوزانمش، آغزلری پك بیوك، دیشلری بیاض، كوزلری دخی پك بیوك وكوزل، قاشلری صیق وكوزلری چیقوروده‌در. شمال جهتنده كیلرك بویی ۱ متره ۷۰ سانتیمتره ایله ۲ متره، وجنوبده كیلرك بویی‌ده بر بچق متره ایله ۱ متره ۷۰ سانتیمتره آره‌سنده‌در. بونلرك آره‌سنده (پاپو) و(پولینسیا) جنسلرینه منسوب آدملر دخی بو- لنیور. [بو ایكی كلمه‌یه مراجعت بیوریله.] آوسترالیا- لیلری سیاحینك بعضیسی كوزل، وبعضیسیده چركین بر صورتده تصویر ایتمشلرسه‌ده، عمومیت اوزره كو- زلدن زیاده چركین عد اولنه‌بیلیرلر. رنكلری مختلف اولوب، بعض قبیله‌لری قوروم كبی سیاه ایسه‌ده، بعضلرینك رنكی‌ده آزبچق باقیر رنكنه مائل اوله‌رق اسمردر. صاچلری سیاه ودوز اولوب، آنجق كندیلری اكثریا بلوك بلوك تقسیم ایله قیوریق حالنه قورلر، وبعضاً بر طاقم كیرچلی طوپراقلرله صارار- تیرلر. وجودلرنده وعلی‌الخصوص كوكسلرنده واو- موزلرنده قیللری چوق وصقاللری صیقدر. كنج قیزلری میاننده بعض لطیف وشیرین چهره‌لره تصادف اولنورسه‌ده، پك كوچك یاشده معاملات زوجیه‌یه قویلدقلری ویوك حیوانی كبی قوللانیلوب پك مشقتلی برعمر سوردكلری آززمان ظرفنده او لطافتی محو ایده- رك، آوسترالیالی قاری‌یی پك‌چركین برصورته قور؛ علی‌الخصوص اختیارلری قورقونج اوله‌جق درجه‌ده چركیندرلر.

آوسترالیانك اهالیٔ اصلیه‌سی بولندقلری محلك حالنه كوره یاشایوب، محصولات طبیعیه‌سی اولمیان یرلرده بولنانلری بسبتون چپلاق واوست وباشلری كیر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وتوز طوپراق ایچنده وباشلری بیننه طولو اولدیغی حالده، حیوان کبی طولاشوب، یرده بوله‌بیلدکلری قورد وبوجك کبی انواع حشراتله وبعض آغاجلرك میوه‌لریله بسلنیرلر، ولاشه‌لره دخی کمال تهالکله قوشیشوب، اللرینه کچن شیلری یرلر. بونلرك اکثریا قارنلری شیش وبجاقلری دکنك کبیدر. اولری وکویلری دخی اولمیوب، میدانده ویاخود دلیکلرده ومغاره‌لرده یاشارلر. محصولات طبیعیه‌سی اولان یرلرده بولنانلرك ایسه حالی برآز دها ایی اولوب، ستر عورت ایچون قبا برر لباسلری واردر، وآوجیلق ویا بالیقجیلقله مشغول اولوب. قبیله‌لره منقسمدرلر؛ وقبا بعض قلبه‌لر یاپوب قریه‌لر تشکیل ایدرلر. بونلر دها تندرست وقارغی وصوپه وقلقان کبی کندیلرینه مخصوص بعض اسلحه استعمالنه مقتدر اولوب، قبیله‌لر بیننده محاربه ایدرلر؛ وحرب وصلحه مخصوص بعض عادت وآیینلری دخی واردر.

آوسترالیا اهالیٔ اصلیه‌سی دین ومذهب فکرندن بسبتون محروم اولوب، یالکز جنلردن وارواح امواتدن قورقارلر، ورؤسای روحانیه مقامنده طبیبلك وسحارلق ادعاسنده بولنور بعض آدملری واردر. اولولرینی بعض یرلرده اوتورمش کبی بروضعیتده قویوب، طاشلرله اورترلر؛ بعض یرلرده کونشده قورودوب، بعده برآغاجك اویوغی ایچنه قورلر، ویا برآغاج دالنه آصارلر؛ بعض یرلرده یاقوب، کوللرینی حفظ، وقفا کمیکلرینی دخی اخذ ایله، قاب مقامنده استعمال ایدرلر؛ بعض طرفلرده دخی میتی پارچه‌لیوب، اقرباسی بیننده بالتقسیم، اکل ایدرلر. غدا مقامنده انسان اتی یمك عادتلری دکل ایسه‌ده، پك آج اولدقلری وقت بوفعل مکروهی ارتکاب ایتدکلری کبی. اولمش بر آدمك اخلاق وفضائلنه مالك اولمق ویا اونك روحنی کندی روحلرینه قاتمق فکر باطلیله، اوردقلری دشمنلرك ویا اولن اقربالرك چوق دفعه اتلرینی یرلر.

بونلر معادن اخراج واستعمالندن بیخبر اولوب، اصلا آلات وادواتلری دخی یوقدر. سلاحلری آغاج وکمیکدن معمول اولوب، بر اوزون غارغی ایله بر صوپه‌دن وبرده آتدرق قوللاندقلری قلیج شکلنده کسکین بر تخته‌دن عبارتدر؛ لکن بونلرك استعمالنده خیلی مهارتلری واردر.

بو وجهله بو قطعه‌نك اهالیٔ اصلیه‌سی، نوع بشرك همان اك کریده قالمشلرندن اولدقلری حالده، زکاوت واستعداددن بسبتون محروم دکللردر. توحشدن قورتلوب‌ده انکلیزلرله برابر یاشایان وبونلرك یاننده عمله‌لك ویا حماللق کبی ایشلرده قوللانیلان بعض افرادلری یك کوزل انکلیزجه اوکرنمش، وبرچوق ایشلرده بیوك براستعداد کوسترمشلردر. قطعه‌نك وسعتی مناسبتیله برچوق لسانلرله متکلم اولوب، اقوام مختلفه بربرلرینك لسانلرینی آکلامیورلرسه‌ده، علم اللسان نقطهٔ نظرندن باقیلورسه، بولسانلرك جمله‌سی بر زمره‌یه منسوب وبراصلدن متفرعدرلر.

بونلر آوروپالیلرك کلوب اك کوزل یرلرینی ضبط، وکندیلرینی اتلاف ویا برویبانلره طرد ایتدکلرینی کورنجه، بالطبع بو انسانیتسز اجنبیلر حقنده بیوك بر بغض وکین حاصل ایتمشلردر. انکلیزلری اضرار ایچون، فرصت اللرینه کچنجه، برقاچ ساعتك ایچنده بتون بر سوری‌یی اتلاف، وچوبانلری انواع عقوباتله قتل ایتدکلرندن، وبعض تنها ومنفرد محللرده توطن ایتمکه جسارت ایدن آوروپالیلر حقنده هرنوع غدارلغی روا کوردکلرندن، انکلیزلر دخی طبیعتك بو قوجامان یاراماز چوجقلرینه قارشی مقابله بالمثل ایده‌رك، بیچاره‌لری حیوانات وحشیه کبی بولدقلری یرده اوروب اولدیریورلر. بر طرفدن دخی آوروپا مدنیتنك کندیلرینه هدیه ایتدیکی اسپیرتولی مشروباتله فرنکی وسائر علتلردن، وآو حیواناتلرینك ازالمسیله قابل سکنی اراضینك آوروپالیلرك الینه کچوب، تارله ویا مرعی اولملرندن کوندن کونه عددلری آزالوب، محو ومضمحل اولمقده‌درلر.

احوال تاریخیه‌سی یعنی صورت کشفی. — بو قطعهٔ جسیمه‌نك کشفی فلمنکلیره عطف واسناد اولنمقده ایسه‌ده، فلمنکلیلرك کشفیاتی اون یدنجی عصر میلادینك اوائلنده باشلادیغی حالده، بو قطعه‌نك وجودی اون آلتنجی عصر میلادی اواسطنده یازلمش اثرلرده مذکوردر. حقیقتی شودر، که قطعهٔ مذکوره‌نك بعض ساحللری اون آلتنجی عصر میلادیده پورتکیز وبعض فرانسه بحریونی طرفندن کورلمش؛ ویکی کینه‌نك جنوبنده پك بیوك اولمسی ملحوظ اولان بر قطعه‌نك سواحلی کورلدیکی ذکر اولنمشیدی. پورتکیزلیلر بو بابده‌کی معلوماتی برآز دها ایلری‌یه سو-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

مكه‌ده موفق اولمشلردی. آنجق اووقتك جغرافیونی «اراضی واسعهٔ جنوبیه» تسمیه ایتدكلری بو قطعهٔ مجهوله‌یی بتون كرهٔ ارضك جهت جنوبیه‌سنی احاطه ایتمش صورتنده تصور وتخیل ایتمشلردی. حتی (مرقاتور)ك آطلاسندن مأخوذ اولان كاتب چلبینك «جهاننما»سی خریطه‌لرنده دخی بو صورتله كوسترلمشدر.

جغرافیونك بو یاكلیش ذهابندن طولایی جغرافیا فنی بو بابده پورتكیزلیلرك كشفیاتندن بحق استفاده ایده‌میوب، بو قطعه‌یی فنه طانیدیران فنكلیلرك اون یدنجی عصر میلادی ابتدالرندن باشلایان تحریات وكشفیاتیدر. بونلر بحر محیط هندیده برچوق جزایر وسواحله مالك بولندقلرندن، بو قطعه‌نك كشفیچون دخی مخصوص كمیلر كوندروب، اكثر ساحللرینی كشف ایتمشلردر. بوكشفیاته مأمور اولوب اسملری آوسترالیانك مواقع مختلفه‌سنك تسمیه‌سنه سرمایه اولان قپودانلرك اك مشهوری (تاسمان) در. بوكه قطعهٔ مذكوره‌نك برچوق سواحلی كشف ایتدیكی كبی، آوسترالیانك جنوب غربیسنده بولنان وكندیسی طرفندن (وان دیامن) تسمیه اولنوب الیوم بحق كندیسنك اسمنه نسبتله (تاسمانیا) دنیلن جزیرهٔ كبیره‌یی دخی بولمشدر. آنجق تاسمان بر طرفدن بو جزیره‌نك آوسترالیادن وبر طرفدن دخی آوسترالیانك یكی كینه‌دن برر بوغازله آیرلمش اولدیغندن امین دكلیدی. هرنه قدر كه برچوق وقت اول (تورس) اسمنده بر اسپانیول قپودانی یكی كینه ایله آوسترالیك آره‌سنده‌كی بوغازدن كچمش، ومرورینی مبین برلایحه براقش ایسه‌ده، بوقپودانك كچدیكی بوغازك جنوبنده بویله‌جسیم برقطعه‌نك بولندیغندن بیخبر اولمغله برابر، بو بوغازدن مرورینی مبین جرنالی ده بر عصر مجهول قالوب. بعده بولنمش. ومذكور بوغازك كندیسنك اسمیله تسمیه‌سنه سبب اولمشدر.

الحاصل. فنكلیلر بو قطعه‌نك اویله كرهٔ ارضك بتون قسم جنوبیسنی احاطه ایده‌جك بر جسامت موهومه‌ده اولمیوب كوچك برقطعه وجسیم بر آطه اولدیغنی كشفله. بوكا بحق (فلمنك جدید) نامنی ویرمشلردر. كه انكلیزلرك النه كچنجه‌یه قدر بو نامله معروف قالمشدر. آنجق فنك بحریونی. موانع مختلفه‌دن طولایی. بوقطعه‌نك سواحل شرقیه‌سنی زیارت ایده‌مدكلری كبی. سائر ساحللر حقنده دخی بر معلومات عمومیه ومجمله حاصل ایدوب، تفصیلات احواله واقف اوله‌مامشلردی.

تاسمانك كشفیاتندن صكره ۱۲۰ سنه طرفنده او جهتده اهمیتی حائز اوله‌جق هیچ بر كشفیات وقوع بولمدیغی حالده، ۱۷۷۰ تاریخ میلادیسنده انكلیز بحریوندن مشهور قپودان (قوق) انواع مشكلات ومخاطراتی كوزه آله‌رق، محیر عقول اوله‌جق بر ثبات وغیرتله بو قطعهٔ جسیمه‌نك سواحل شرقیه‌سنی كشف، وبو سواحلك جنوب جهتنی «یكی جنوبی والس» اسمیله تسمیه ایده‌رك، اورایه انكلیز بایراغنی ركز ایتمشدر. انكلتره دولتی آلتی سنه صكره، آمریقاده‌كی مستملكاتی فوت ایتمسی اوزرینه، قپودان قوقك كندیسنه قزاندیرمش اولدیغی بو محال بعیده‌دن استفاده ایتمكی دوشونه‌رك، یكی جنوبی والسی اسكان ایتمك اوزره (سیدنی) سفینه‌سیله بر طاقم اهالی كوندرمشدر.

آوسترالیاده برنجی اوله‌رق اسكان ایدن آوروپالیلر بونلر اولوب، قره‌یه آیق باصار باصماز، سفینه‌نك اسمیله (سیدنی) تسمیه ایتدكلری شهرك اساسنی وضع ایتمشلردر، كه بو شهر بوكون آوسترالیانك اك بیوك شهری ومركز عمومیسی حكمنده‌در. انكلتره دولتی اوراده یرلشنجه بر طرفدن كمیلرله سواحلنی وبر طرفدن دخی قره‌دن ایچ طرفلرینی تحری وكشفه دوام ایدوب، كیتدكجه مستملكاتنی توسیع. ومناسب یرلرده شهر وقصبه‌لر تأسیسیله انكلتره‌دن اورایه نفی اولنان جانیلره واختیارلریله هجرت ایدن اهالی ایله عسكری ضابطان وافرادی متقاعدلرینه بر طاقم شرائطله اراضی توزیع ایده‌رك. واوروپادن قویونلر نقل ایله اوراده‌كی انكلیزلره بیوك بیوك سورولر پیدا ایتدیره‌رك. بوقطعه‌یی شمدیكی حاله كتیرمشدر.

عصر حاضر ابتدالرنده فرانسه دخی بر طاقم كمیلر ارسال ایله، بوقطعه‌نك بعض طرفلرینی وعلی‌الخصوص سواحل جنوبیه‌سنی كشف ایتدیرمش، وحتی فرانسز بحریونی بو ساحله (ارض ناپولیون) نامنی ویرمشلر ایسه‌ده. انكلیزلرك الینه كچنجه بو اسم دخی امحا ایدلمشدر.

بو كونكی كونده آوسترالیا سواحلنك همان هر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفی مكشوف اولوب، مكمل بحریه خریطه‌لری یاپلمش اولدیغی كبی، شرق جنوبی قسمنك ایچ طرفی دخی تماميله مكشوف ایسه‌ده، ایچ طرفنك سائر جهتلرندن یالكز سیاحلرك كچمش اولدقلری یوللرك اوستنده‌كی یرلر معلوم وسائر طرفلری مجهولدر. الحاصل، بو قطعهٔ جسيمه‌نك یالكز بر ربعی معلوم ومكشوف اولوب، اوچ ربعی الآن مجهول اولمغله، خریطه‌لرده بیاض كوسترلمكده‌در.

آوسترالیای جنوبی { آوسترالیای شمالی وآوسترالیای غربی.

[مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی كبی آوسترالیانك تقسیماتندن اولوب، (سوت آوسترالیا)، (نورت آوسترالیا) و(وست آوسترالیا) انكلیزجه اسملریله معروف بولندقلرندن، بو اسملره مراجعت بیوریله.]

آوسترلیچ { (Austerlitz) آوستریا ومجارستان دولتنك (موراویا) خطه‌سنده، (برون) قضاسنده ومركز قضانك ٢٠ كیلومتره شرقنده بر قصبه‌در، كه طونه‌یه منصب اولان (ازویتا) نهری تابعلرندن (لیتاوه) چایی اوزرنده واقع اولوب، ٣٤٥٠ اهالیسی واردر. ١٨٠٥ تاریخ میلادیسنده بیوك ناپولیون بو قصبه‌ده بالذات ایمپراطور برنجی فرانسوا ایله چار آلكساندرك قوماندهسی آلتنده بولنان آوستریا وروسیه عسكرلرینه غلبه چالوب، شانلی بر مظفریته نائل اولمغله، آوسترلیچ اسمنك فرانسه تاریخ عسكریسنده بر اهمیت مخصوصه‌سی واردر.

آوستریا { دولتی یاخود آوستریا ومجارستان (Autriche, Austro-Hongrie)

آوروپای وسطی‌یی تركیب ایدن دولتلردن اولوب، دول معظمهٔ سبعه‌نك بریدر، كه بر طاقم ادارات مختلفه‌یی دخی جامع اولان نفس آوستریا ایمپراطورلغیله مجارستان قراللغندن مركبدر.

موقعی، حدود ومساحه‌سی. — اوستریا ومجارستان دولتی، بری (تیرول) ناميله غربه ودیكری (دالماچیا) ناميله جنوبه طوغری اوزانان ایكی چیقنتیدن صرف نظر اولندیغی حالده، بیوك بر مستطیل شكلنی ابراز ایدیور، كه طولی غربدن شرقه ممتد اوله‌رق، ١٠° ایله ٢٤° طول شرقی آره‌سنده، وعرضی جنوبدن شماله اوله‌رق، ٤٥° ایله ٥١° عرض شمالی بیننده‌در. لكن تیرول خطه‌سی حدود غربیه‌سنی ٧° ١٢′ طول شرقیه ودالماچیا دخی حدود جنوبیه‌سنی ٤٢° ١٠′ عرض شمالیه قدر ایصال ایدیور. بو دولتك غربدن شرقه اولان طول اعظمی ١٣٠٠ اولوب، دالماچیانك منتهای جنوبیندن چهستانك حدود شمالیه‌سنه قدر اولان عرض اعظمی دخی ١١٠٠ كیلومتره ایسه‌ده، عرض وسطیسی ٦٠٠ كیلومتره‌دن زیاده دكلدر. مساحهٔ سطحیه‌سی ٦٢٤٠٤٥ مربع كیلومتره‌در.

آوستریا دولتی شرق شمالی جهتندن روسیه ایله؛ شمالاً پروسیه ایله؛ شمال غربی جهتندن آلمانیا (یعنی ساقسه وباویره قراللقلریله)؛ غرب جنوبی طرفندن اسویچره وایتالیا ایله؛ جنوباً قره طاغ، دولت عثمانیه (یعنی بوسنه وهرسك) وصربیه ایله؛ جنوب شرقی طرفندن دخی رومانیا ایله محدود ومحاطدر. حدودینك اكثریسی طبیعی اولوب، شمالاً پروسیه وآلمانیادن چهستان طاغلریله، غرباً اسویچره وایتالیادن تیرول طاغلریله، جنوباً دولت عثمانیه‌دن دالماچیا طاغلریله و(صاوه) نهریله، صربیه‌دن ینه صاوه وطونه نهرلریله، رومانیادن (قارپات) سلسلهٔ جبالیله آیرلمش؛ ویالكز شرقاً روسیه‌دن حدود طبیعیه ایله تفریق اولنمامشدر.

شكل طبیعیسی، طاغلری. — آوستریایی احاطه ایله حدودینی آیران قارپات، ارزكبیركه، وهمنوالد (یعنی چهستان طاغلری) وآلپ جبالندن بشقه، مختلف استقامتلرده مملكتی شق ایدر بر چوق طاغلر دها واردر. عمومیت اوزره آوستریانك اوچ ربعی طاغلق یرلردن عبارت اولوب، اڭ زیاده طاغلق جهتلری: تیرول، نفس آوستریانك یعنی آوستریا دوقه‌لغنك قسم جنوبیسی، سالسبورغ، استیریا، قارنیوله، قارینتیا، خرواتستان، دالماچیا، ترانسلوانیا (یعنی اردل) ومجارستانك قسم شمالیسیدر. بو طاغلر باشلیجه ایكی طاقه یعنی آلپ وقارپات طاقلرینه منسوب اولوب، آلپ طاقنك نصفی وقارپات طاقنك همان بتونی آوستریا طوپراغی داخلنده بولنیور. آلپ سلسله‌سی آوستریانك غرب جهتنده هر طرفه بر طاقم قوللر صالیور؛ وقارپات سلسله‌سی بر بیوك نصف دائره صورتنده اوله‌رق، شرق جهتنی احاطه ایدیور. سیلسیا وچهستان طاغلری ایسه ایكنجی درجه‌ده‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آوستريا طوپراغنده‌كی آلپ طاغلرينك اڭ يوكسكلری (اورتلر) ايله (غلـوقنز) طـاغلريدر. كه برنجيسی تيرولده (آدا) ايله (آديج) نهرلرينك منبعلری قربنده اولوب، ٣٩٠٦ متره ارتفـاعی واردر؛ ايكنجيسی تيرول ايله سالسبورغ وقارينتيا حدودنده و(دراوه) نهری منبعنك قربنـده اولوب، ٣٧٩٦ متره ارتفاعنده‌در. قارپات سلسله‌سنك اڭ بيوك طاغی (تاتره) دنيلن طاغ اولوب، بونك (كرلسدورف) تسميه اولونان ذروه‌سی ٢٦٤٧ متره ارتفاعنده‌در. چهستان طاغلرينك ايسـه اڭ مرتفعی (سودته) سلسله‌سـنه منسوب وچهستانله موراويا وسيلسيا حدودنده واقع (اشـنقوپه) طاغی اولوب، يالكز ١٦٠١ متره ارتفاعی واردر.

بو طاغلرك آره‌لرنده غايت كوزل بر طاقم واديلر وبايرلر بولنيور، كه لطافتلريله مشهور اولوب، آوروپاده امثالی نادردر. اصل اووه‌لری ايسه آوستريانك بر ربعی وسـعتنده اولوب، اوچـه منقسمدر: برنجيسی آشاغی مجارسـتان اووه‌سيدر، كه قارپات سلسله‌سنك جنوبنده اولوب. بو سلسله‌نك اتكريله آلپ طاغلرينك اڭ شرق اتكلری آره‌سنده واقع واسع بر اووه اولوب، اكثر طرفلری منبت ومحصولدار ايسـه‌ده، سطحی پك آلچق اولديغنـدن، بر چوق بطـاقلقلری وزرعه غير صـالح جهتلری‌ده واردر. وطغيان مياه وقوعنـده بعض طرفلری صـو آلتنده قالير. ايكنجيسی غاليچيا اووه‌سـيدر، كه قارپات طاغلرينك شرق شمالی جهتنده اولوب، روسـيه‌دن حدود مفروضه ايله آيرلمش اولمغله، هرجهتجه روسيه اووه‌لرينه مشابهدر. اوچنجيسی چهسـتان وموراويا اووه‌لريدر، كه سطحلری خيلی مرتفعدر.

نهرلريله كوللری. — آوستريا طوپراغندن آقان صولر درت حوضه‌يه منقسم اولوب. برطاقی بالطيق دكيزينه، بر طاقی بحر شمالی‌يه. بر طـاقی آدرياتيقه وبر طاقی دخی قره دكيزه منصب اوليورسه‌ده. بو تقسيم مساوات اوزره اولميوب، مملكتنك قسم كليسی قره دكيز حوضه‌سی داخلنده بولنديغی حالده، يالكز كوشـه وكنارلرينك صولری ذكر اولنان ديكر اوچ حوضه‌يه تابعدر. بالطيق دكيزينه دوكيلن صولری غاليچيانك جهت غربيه‌سنده نبعان ايدن (ويسـتوله) ايرماغيله اوكا منصب اولان (سان). (ويسـلوقه) و(دونايك) نهرلرندن عبارتدر. بحر شمالی‌يه دوكيلن صولری چهستاندن نبعان ايدن (البه) ايرماغيله اوكا منصب اولان (زاسـاوه)، (مولداو) و (براون) نهرلری و (قونستانسه) كولی واسطه‌سيله رينه دوكيلن بر ايكی كوچك نهردن عبارتدر. آدرياتيق دكيزينه دوكيلن صـولری دخی تيرولدن نبعان ايدن آديج ايرماغيله ايسـتريا، خرواتستان ودالماچيـانك مذكور دكيزه ناظر اولان طـار مائله‌لرندن آقان بر طاقم كوچك نهرلردر. آوسـتريا طوپراغنك لااقل بش سدسی ايسـه قره دكيزه منصب اولان طونه‌نك حوضه‌سـنه تابع اولوب، بو بيوك ايرماغه آوستريا ومجارستانك هرطرفندن كلن برچوق نهرلر دوكيلور، كه بونلرك اڭ بيوكلری : شمالدن يعنی صول طرفندن موراويادن اينن (موراوه) ايله مجارستاندن اينن (واغ)، (غران) و (تيسا)؛ وجنوبدن يعنی صاغ ساحلندن دخی طونه‌نك اصل رأسی اولان (اين) دن بشـقه آوستريا دوقه‌لغندن اينن (انس)، نفس آوستريايی آيران (لينا) ودها آشاغيده (راب). (دراوه) و(صاوه) نهرلريدر. طونه ايرماغی آوستريانك منتهای غربندن شرقه‌طوغری جريانله، ويانه‌نك يانندن چكه‌رك، مجارسـتانه دخول ايله، بر خيلی مسـافه‌ده بو استقامتی محافظه ايتدكدن صكره، جنوبه طوغری دونوب، پشته‌نك اورته‌سندن مرور ايله، صربيه حدودينه واصل اولنجه، ينه شرقه طوغری دونه‌رك، ابتدا آوستريا ايله صربيه، بعده رومانيـا ايله صربيه وبلغارستان آره‌سـندن آقوب، قره‌دكيزه منصب اولور.

آوسـتريانك اڭ بيوك كوللری مجارسـتانك غرب جهتنده اولان (نايسيدل) ايله (بالاتون) كوللريدر، كه برنجيسی ويانه‌نك قربنده اولوب، قسم كليسی قورودلمشـدر؛ ايكنجيسی ايسه جنوبه طوغری اولوب، خيلی دها واسعدر. بو كوللر پك بيوك ايسـه‌لرده، تيرول ايله سالسبورغ ويوقاری آوستريا‌ده‌كی كوچك كوللر قدر درين، براق وكوزل دكللردر.

سواحلی، جزايری. كـورفز وليمانلری. — آوستريانك ساحلی پك آز اولوب. آدرياتيق دكيزنده ايتاليا حدودندن قره‌طاغ حدودينه قدر اولان ايستريا. خرواتسـتان ودالماچيا سـواحلندن عبارتدر. ايسـتريا خطه‌سی بر شبه جزيره صورتنده آدرياتيق دكيزينك منتهای شمالنده (قارنرو) ايله (تريسته) كور-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

فزلری آره‌سنده واقعدر. بو سواحلده آوستریانك اك بیوك واك مهم اسكله‌سی تریسته اولوب، (پوله) دخی دونتماسنك مركزی اولمغله، ترسانه‌سی اوراده‌در. قنارو، راغوزه وزاره اسكله‌لری دخی برنجی درجه‌ده مواقع مستحكمه‌سندندر. دالماچیا ساحلنك قارشیسنده بیوك وكوچك بر چوق آطه‌لر بولنیور، كه باشلیجه‌لری : ولیا، كرسو، پاغو، لونغه، براچه، لسینا، قورزوله وملدا آطه‌لریدر.

هواسی. — آوستریا ممالكی خیلی واسع اولوب، مختلف عرضلرده بولندیغندن، هواسنك دخی اوكا كوره اختلافی طبیعیدر. هواجه آوستریا ممالكی عمومیت اوزره اوچ منطقه‌یه منقسم اولوب، برنجی منطقه ٤٢° ایله ٤٦° عرض شمالی آره‌سنده اولان جنوب جهتیدر، كه آدریاتیق دكیزی ساحلنجه قنارودن تریسته‌یه قدر ممتد اولوب، دالماچیا، ایستریا، اسقلاونیا، خرواتستانك قسم جنوبیسی وتیرولك اهالیسی ایتالیان اولان جنوب جهتی ممالكنی جامعدر. بو منطقه‌ده قیش قیصه ومعتدل اولوب، حبوبات متنوعه ایله زیتون، دود، اوزوم، انجیر، پرنج، مصر وسائر بعض جنوب محصولاتی حاصل اولور. درجهٔ حرارتك حد وسطیسی محلنه كوره ١٢ ایله ١٥ آره‌سنده‌در. — ایكنجی منطقه ٤٦° ایله ٥٠° عرض شمالی آره‌سنده اوله‌رق، آدریاتیق دكزینك منتهای شمالندن قارپات طاغلرینك شمالی صرتنه قدر ممتد اولوب، قارنیوله، قارینتیا، استیریا، تیرولك اهالیسی آلمان اولان قسم شمالیسی، سالسبورغ، نفس آوستریا، مجارستان، ترانسلوانیا، بوقووینه، غالیچیانك قسم اعظمی، موراویا، سیلسیانك بر قسمی وچهستانك نصفی بو منطقه‌یه داخلدر. بو منطقه‌ده قیشلر دها اوزون ودها شدتلی اولوب، بغدای وسائر حبوباتله مصر وتوتون حاصل اولور، وبعض طرفلرنده انواع میوه‌لرله غایت كوزل باغلر بولنور. درجهٔ حرارتك حد وسطیسی ٩ ایله ١٢ آره‌سنده‌در. — اوچنجی منطقه ٥٠° عرض شمالیدن یوقاری اولان اقطار شمالیه‌یی یعنی چهستانك نصفیله سیلسیا وغالیچیانك قسم شمالیلرینی شامل اولوب، اورالرده قیش زیاده‌سیله اوزون وشدتلی اولور، وحبوبات پك سیرك اولوب، اصل محصولاتلری كتن وكنویرله اقالیم شمالیه‌یه مخصوص بعض میوه‌لردن عبارتدر؛ اوزوم یتیشیر یرلری پك آزدر. درجهٔ حرارتك حد وسطیسی ٧ ایله ٩ آره‌سنده‌در. آنجق بو منطقه‌لردن هر برینك هواسی محلنك ارتفاعنه كوره تحول ایدوب، یوكسك محللرده قیشلر دها اوزون ومحصولات دها آز، وآلچق یرلرده هوا دها معتدل ومحصولات دها چوق ودها متنوع اولور. اكثر طرفلری اورمانلری دخی حاوی اولوب، یالكز دالماچیا واستریا طرفلریله مجارستان اووه‌سی اورماندن خالی وچپلاقدر.

محصولات وحیوانات ومنابع ثروتی. — آوستریا ومجارستان دولتی یوقاریده صایلان محصولات متنوعه‌یی ویره‌بیلیر اراضیٔ واسعه‌یی، غایت كوزل مرعالری وپك چوق اورمانلری حاوی بولنمغله، حیوانات ومحصولاتجه كندینی اداره ایتدكدن صكره، طیشاری‌یه دخی اخراج ایتمسی طبیعیدر. آنجق بو مملكتك منابع طبیعیهٔ ثروتندن بو وجهله استفاده‌سی یكرمی یكرمی بش سنه‌دن بری اولوب، اوندن اول كندی اداره‌سیچون باشلیجه ممالك عثمانیه‌دن كلیتلی حبوبات وحیوانات آلیر، وروسیه‌نك آتلرینه دخی اظهار احتیاج ایدردی. لكن بو صوك سنه‌لرده زراعته، حیوانات یتیشدیرمسنه، معادنك اخراجنه، اورمانلرك حسن اداره‌سیله كراسته قطعنه اوقدر سعی وغیرت اولنمشدر، كه مملكت ادارهٔ داخلیه‌سیچون بو كبی شیلره متعلق پك آز ادخالاته محتاج اولدیغی كبی، پك چوق حیوانات وكراسته وسائره دخی اخراج ایدر. ١٨٦٩ تاریخنده بتون آوستریا ممالكنده ٣½ ملیون آت، ١٤ ملیون صیغیر و١٥ ملیون اغنام وار ایدی. اووقتدن بری بو عددلرك تضاعف ایتمش اوله‌جغی شبهه‌سزدر. آتلرینك اك كوزللری غالیچیا ایله ترانسلوانیاده یتیشنلر اولوب، اك قوتلیلری وسواری عسكریچون قوللانیلانلری دخی نفس آوستریانك كیلردر. صیغیر وقویونلرینك جنسی دخی پك ایودر. اك زیاده آری یتیشدیریلوب بال چیقاریلان مملكت (قارینتیا)، واك زیاده دود آغاجی یتیشدیریلوب ایپك چیقاریلان محللر دخی تیرولك جهت جنوبیه‌سیله آدریاتیق سواحلیدر. نهرلرله كوللرده وآدریاتیق سواحلنده پك چوق بالیق چیقار، وطاغ واورمانلرنده كیك، قره‌جه، طاغ كچیسی، آیی، طوموز، تیلكی وسائر انواع حیوانات صیدیه بولنور. مجارستان شرابندن كلیتلی مقدار اخراج اولنور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آوستریا ومجارستانك تا اورته‌سندن كچن طونه نهریله ممالككك هر طرفنه تمدید ایدلمش اولان دمیریوللر تجارتنی تسهیل، وزراعت وثروتنك تزایدینی انتاج ایتمكده‌در.

آوستریا معادننك اك باشلیجه‌سی دمیر اولوب، بو دولتك همان هر مملكتنده بولنمقده‌در. اك مشهورلری استریا، قارینتیا، چهستان، موراویا، مجارستان وترانسلوانیاده‌در. دمیردن صكره اك چوق چیقان معدنلری طوزله كور اولوب، دكیز طوزی باشلیجه استریاده چیقاریلیر، وغالیچیا ایله مجارستان وترانسلوانیاده دخی كلیتلی قیا طوزی بولنور. كور معدنلرینك باشلیجه‌لری چهستانله موراویا، استریا، قارنیوله وغالیچیاده ونفس آوستریانك یوقاری جهتنده بولنور. مجارستانله ترانسلوانیاده آلتون وكومش وچهستانده یالكز كومش معدنلری واردر. ترانسلوانیاده ییقامغله اخراج اولنور آلتون توزی دخی بولنور. ینه مجارستانله ترانسلوانیاده باقیر، قارینتیا وچهستانده قورشون، قارنیولده جیوه، غالیچیاده كوكورد، واكثر طرفلرده مرمر وسائر یاپی طاشلریله وساقسونیه وسائره اعماله مخصوص طوپراقلر واردر.

اهالیسی، جنسیت ولسانلری. — تبعه‌سی بیننده اك چوق اجناس مختلفه‌یی جامع اولان بردولت وار ایسه اوده آوستریا ومجارستان دولتی اولوب، بو دولتك ممالكنده، روایته كوره، یكرمی لسان سویلنمكده‌در. اهالینك قسم اعظمی اسلاو، آلمان ومجار اوله‌رق اوچه منقسم اولوب، بونلردن اسلاولر برچوق شعبه‌لره منشعب بولندقلری كبی، لاتین زمره‌سنه ویا سائر زمره‌لره منسوب برچوق متفرق قوملر دخی بولنیور. بودولتك مجموع اهالیسی ۳۷۸۸۳۰۰۰ كشی اولوب، بونلرك ۲۲۱۴۲۰۰۰ ی آوستریاده، و۱۵۷۴۰۰۰۰ ی دخی مجارستانده بولنیور. جنسیتجه اكثریت اسلاولرده اولوب، اون یدی بچق ملیوندن زیاده‌سی یعنی مجموعنك نصفنه قریب مقداری اسلاو، اون ملیونه قریب مقداری آلمان، آلتی ملیوندن زیاده‌سی مجار، اوچ ملیونه قریب مقداری رومان وبر ملیوندن زیاده‌سی دخی اقوام مختلفه‌دن مركبدر. بووجهله آلمانلرله مجارلرك مجموعی اسلاولرك مقدارینه مساوی اولمدیغی حالده، برنجی درجه‌ده ملت حاكمه آلمانلر وایكنجی درجه‌ده دخی مجارلر اولوب، اسلاولر ایسه ملت محكومه حالنده بولنیورلر.

اهالیٔ مذكوره‌نك مفرداتی وجه آتی اوزره‌در:

۹ ۸۹۱ ۲۳۵	آلمانلر		
٦ ۲۱٦ ۷٥۹	مجارلر		
		٦ ۹۸۰ ٤۷۱	چهلیلر
		۳ ۲۳۸ ٥۳٤	لهلیلر
		۳ ۲۳۷ ۸٥٤	روتنلر
		۲ ۹۸۹ ۳٦۲	صربلی وخرواتلر
		۱ ۲۲۳ ٤٥٤	اسلوونلر
۱۷ ٦٦۹ ٦۷٥	جمعاً اسلاولر		
۲ ۸۱۲ ٦۳۷	رومانلر		
٦٦۸ ٦۳۳	ایتالیان ولادینلر		
٦۲٤ ۰۰۰	چنكانه، ارمنی، آرناؤد، اولاخ وسائره		
۳۷ ۸۸۲ ۹۳۹	جمعاً آوستریا ومجارستان اهالیسی		

آلمانلر آوستریانك غرب جهتنده یعنی نفس آوستریا دوقه‌لغیله استیریا وقارینتیاده وتیرولك قسم شمالیسیله چهستانك آلمانیا ایله همحدود اولان شمال وغرب طرفلرنده مجتمع صورتده بولنوب، مجارستان، ترانسلوانیا، موراویا، وخرواتستانده دخی طاغنیق صورتده آلمان اهالی‌یه تصادف اولنور. مجارلر مجارستانده بولنوب، آنجق ایچلرینه بر چوق آلمان، رومان وصربلی اهالی دخی قاریشمشدر. اسلاولر ایكی‌یه یعنی شمال اسلاولریله جنوب اسلاولرینه منقسم اولوب، آلمانلرله مجارلر ورومانلر اسلاو زمره‌سنك بوایكی طاقمی آره‌سنده حائل اولمقده‌در. شمال اسلاولری اون ایكی بچق ملیون قدر اولوب، چهلیلرله لهلیلردن وروسلرله قرابت جنسیه‌لری اولان روتنلردن عبارتدرلر. جنوب اسلاولری ایسه درت بچق ملیون قدر اولوب، صربلی، خروات واسلوونلردن عبارتدرلر. رومانلر ترانسلوانیا یعنی اردلده بولنوب، قارپات سلسلهٔ جبالنك صیرتلریله همجنسلری اولان افلاق وبغدان رومانلرندن آیرلمشدرلر؛ بینلرنده خیلی مجار وآلمان اهالی دخی بولنیور. ایتالیانلر وایتالیانجه‌یه قریب (لادین) دنیلن لسان كبی بعض لسانلرله متكلم اولان اهالی دخی تیرولك قسم جنوبیسیله ایستریانك قسم غربیسنده یعنی تریسته جوارلرنده بولنیورلر. آرناؤدلر دالماچیانك شمالنده (زاره) جوارلرنده، ارمنیلر غالیچیا وترانسلوانیاده، چنكانه‌لر دخی ترانسلوانیا ومجارستانده بولنیورلر.

دیمجه آوستریا ومجارستان اهالیسنك قسم كلیسی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

يعنى يكرمى طقوز بچق مليونى قتوليك، اوچ مليونه قريب مقدارى اورتودوقس يعنى روم مذهبنده، اوچ بچق مليوندن زياده مقدارى پروتستان، بر بچق مليوندن زياده مقدارى‌ده يهوديدر.

تقسيماتى. — آوستريا ومجارستان دولتى ١٨ خطه‌يه منقسمدر، كه بونلرك بعضيسى حدود طبيعيه ايله، بعضيسى اهالينك جنسيتيله وبعضيلرى دخى احوال تاريخيه‌لريله تعين ايتمشلردر. بو خطه‌لرك مساحهٔ سطحيه‌لريله اهاليلرى وجه آتى اوزره‌در.

خطه	مربع كيلومتره	اهالى	مركزى
(آوستريا ايمپراطورلغى)			
آشاغى آوستريا	١٩٨٢٣	٢٣٣٠٦٢١	ويانه
يوقارى آوستريا	١١٩٨٥	٧٥٩٦٢٠	لينچ
استيريا	٢٢٤٢٧	١٢١٣٥٩٧	غراچ
قارينتيا	١٠٣٢٧	٣٤٨٧٣٠	قلاكنفورت
قارنيوله	٩٩٥٥	٤٨١٢٤٣	لايباخ
سالسبورغ	٧١٥٢	١٦٣٥٧٠	سالسبورغ
تيرول ايله وورالبرغ	٢٩٢٨٧	٩١٢٥٤٩	اينسپروق
ايستريا	٧٩٨٩	٦٤٧٩٣٤	تريسته
دالماچيا	١٢٨٣٢	٤٧٦١٠١	زاره
چهستان	٥١٩٤٨	٥٥٦٠٨١٩	پراغه
موراويا	٢٢٢٢١	٢١٥٣٤٠٧	برون
سيلسيا	٥١٤٦	٥٦٥٤٧٥	تروپاؤ
غاليچيا	٧٨٤٩٦	٥٩٥٨٩٠٧	لمبرغ
بوقووينه	١٠٤٥١	٥٧١٦٧١	اكزرنوويچ
جمعاً آوستريا	٣٠٠٠٢٤	٢٢١٤٤٢٤٤	
(مجار قراللغى)			
مجارستان	٢٢٤٨٠١	١١٦١٣٨٨٣	پشته
ترانسلوانيا (اردل)	٥٤٩٤٨	٢١١٥٠٢٤	قلاوسنبورغ
خرواتستان } اسقلاوونيا }	٢٣٢٧٧	١١٩٤٤١٥	آغرام اسك
حدود عسكريه	١٩٢٣٨	٦٩٨٠٨٤	
جمعاً مجار قراللغى	٣٢٢٢٨٥	١٥٧٣٨٤٦٨	
بر وجه بالا آوستريا	٣٠٠٠٢٤	٢٢١٤٤٢٤٤	
جمعاً آوستريا ومجارستان	٦٢٢٣٠٩	٣٧٨٨٢٧١٢	

حدود عسكريه ديديكمز يرلر دالماچيادن ترانسلوانيايه قدر دولت عثمانيه وصربيه حدودى بوينجه اوزانوب، بسبتون ادارهٔ عسكريه آلتنده بولنيورلر. بو اصوله دولت عثمانيه‌نك دور استيلاسنده لزوم كورلمش. واخيراً لغوينه قرار ويرلمش ايسه‌ده، بو قرار هنوز اجرا اولنمامشدر.

شهر وقصبه‌لرى. — آوستريا ومجارستان دولتى داخلنده ٨٤٧ شهر وقصبه، ٢٠٩٩ چارشولى بيوك قريه و ٦٥ ٧٥٦ كوى موجود اولوب، اللى بيكدن زياده اهاليسى اولان شهرلرى بروجه آتيدر:

ويانه	(پايتخت)	١ ١٠٣ ٨٥٧
پشته	(مجارستانك مركزى)	٣٦٠ ٥٥١
پراغه	(چهستانك «)	١٦٢ ٣٢٣
لمبرغ	(غاليچيانك «)	١٠٩ ٧٤٦
غراچ	(استيريانك «)	٩٧ ٧٩١
برون	(موراويانك «)	٨٢ ٦٦٠
تريسته	(ايستريانك «)	٧٤ ٥٤٤
سكدين	(مجارستانده)	٧٣ ٦٧٥
قراقوويا	(غاليچياده)	٦٦ ٠٩٥
ماريا ترزيوپول	(مجارستانده)	٦١ ٣٦٧
دبرسين	(كذا)	٥١ ١٢٢
هولدمزوواسارلى	(كذا)	٥٠ ٩٦٦

معارف ومكاتبى. — آوستريا دولتى يقين وقتلره كلنجه‌يه قدر معارف وفنونده پك كرى قالمشيديسه‌ده، بو صوك زمانلرده ترقئ معارفه زياده‌سيله سعى وغيرت ايدوب، على‌الخصوص نفس آوستريا ايله چهستان وموراوياده معارف خيلى ترقى ايتمشدر. ميلادك ١٨٦٨ تاريخنده يعنى بوندن يكرمى سنه اول آوستريا ومجارستانده ٣٢ ٠٠٠ مكتب بولنوب، ٢½ مليون شاكردان بو مكتبلره دوام ايديوردى. بومكتبلرك ٢٢٠ سى مكاتب اعداديه‌دن اولوب، ٥٥ ٠٠٠ شاكردانى جامع ايديلر. ويانه، پراغه، قراقوويا، پشته، غراچ واكزرنوويچ دار الفنونلرنده علوم وفنونك كافهٔ شعباتنه مخصوص دائره‌لر بولنديغى كبى، لمبرغ واينسبورغ دارالفنونلرنده دخى فنونك اكثريسى تدريس اولنور. ويانه، پراغه، برون وسائر بعض شهرلرده دخى مكتب صنايعلر واردر. ويانه‌ده بش عدد آقادميا يعنى انجمن معارف ايله السنهٔ شرقيه‌يه مخصوص بر جمعيت وبر جغرافيا جمعيتى ايله متعدد جمعيات وسائر مؤسسات علميه واردر.

صنايع وتجارتى. — آوستريا دولتنده صنايع متنوعه خيلى ترقى ايتمش اولوب، اك زياده ايشلنلن شيلر مواد آتيه‌دن عبارتدر: اولاً، دميرك اذابه واستحصاليله دميردن معمول انواع ماكنه‌لر وآلات وادوات، كه باشليجه استيريا وقارينتيا ايله نفس آوستريا وچهستان وموراوياده اعمال اولنور؛ ثانياً، جامدن معمول انواع شيلر، كه اك ايلرى واك چوقلرى چهستانده ياپيلير؛ ثالثاً، يوكدن معمول چوقه وقازمير وقاستور كبى انواع اقمشه، كه باشليجه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فابریقه‌لری چهستانله موراویا وسیلسیاده‌در؛ رابعاً، کتن وکنویر بزلری، که باشلیجه شمال طرفلرنده یعنی چهستان، موراویا وسیلسیاده کرك ال ایله وکرك ماکنه ایله یاپیلوب، غالیچیا ایله بوقووینه‌ده ومجارستانك بعض جهتلرنده دخی کتن وکنویر ایپلیکلری بوکیلور؛ خامساً، پاموق ایپلیکله پاموقدن معمول بزلر وسائره، که باشلیجه چهستان، موراویا وسیلسیا ایله وورالبرغده یاپیلوب، بو صنعت کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در؛ سادساً، بخار شکری، که باشلیجه چهستان، موراویا، سیلسیا ومجارستانده چیقاریلیر. ذکر اولنان آلتی نوع معمولاتدن بشقه پورسلین، اجزای کیمیویه، کبریت، بیره، مسکرات، توتون وچیغاره، کاغد فابریقه‌لریله دباغخانه‌لر وسائر فابریقه‌لر پك چوقدر. علی الخصوص کبریتلری همان دنیانك هر طرفنه اخراج اولنور. کاغدلری دخی کوندن کونه ترقی ایتمکده اولوب، باشلیجه فابریقه‌لری چهستان وآشاغی آوستریا ایله استیریاده وفیومه شهرنده‌در.

آوستریا ومجارستان دولتنك بیوك شهرلرنده پك ایشلك بر تجارت اجرا اولندیغی کبی، تریسته وفیومه قصبه‌لری دخی بیوك بر تجارت بحریه مرکزلریدر. ممالك اجنبیه ایله اولان معاملات تجاریه‌سی اوچ طریقله اجرا اولنوب، بونلرك برنجیسی تریسته وسائر آدریاتیق اسکله‌لری، ایکنجیسی آلمانیایه کیدن دمیر یوللر، اوچنجیسی ده طونه طریقیدر. بو دفعه شرق دمیر یوللرینك التصاقی ختام بولمغله، سلانیك واستانبوله طوغری بر دردنجی طریق تجارت دخی آچلشدر. اخراجاتنك باشلیجه‌لری دمیردن معمول مواد متنوعه، یوکدن معمول چوخه وقازمیر کبی قاشلر، کتن وپاموقدن بزلر، آغاجدن معمول شیلر، کراسته، یاغی، کاغد وجامدن معمول شیلردر. ادخالاتی باشلیجه اقالیم حاره دن کلن محصولات متنوعه، آوروپانك جنوبنه مخصوص میوه‌لر، زیتون یاغی، چوید، پاموق وایپکدر. اخراجاتی یدیوز، وادخالاتی آلتیوز ملیون فلورین قیمتنده در. اخراجاتك بو وجهله ادخالاتدن یوز ملیون فلورین زیاده اولمسی مملکت ایچون بر منبع ثروتدر. آلتون وکومش کبی ذی‌قیمت معدنلر بو حسابه داخل دکلدر.

آوستریا دولتنك سفائن تجاریه‌سی ۳۹۳ ی اوزون سفرلر ایدر جسیم، ۱۸۰۲ سی کوچك و۷۱۷۳ ی ده بالیقجی کیسی وماعونه‌دن عبارت اولمق اوزره، جمعاً ۹۳٦۸ قطعه اولوب، بونلرك ۱٤۳ ی واپور، و۹۲۲۵ ی ده یلکن کیمیسیدر. مجموعی ۲۱۱ ۹۸۷ طونیلاته استیعابنده اولوب، ۲۸ ۸۲۹ طائفه‌یی جامعدرلر.

طرق ومعابری. — آوستریا ومجارستان دولتی، اکثر اسباب مدنیتجه اولدیغی کبی، طرق ومعابرك مکملیتجه دخی ایکی‌یه منقسم اولوب، غرب جهتی دها مکمل، وشرق طرفی نسبةً کریدر. هر حالده شوسه‌لر اوچ صنفه منقسم اولوب، برنجی صنفی بتون ممالك دولته عائد جاده‌لر، ایکنجیسی ایالاته عائد عمومی یوللر، اوچنجیسی ده بعض قصبه وقریه‌لره مخصوص یوللردر. دمیر یوللری دخی چوق اولوب، ویانه شهری مرکز اولمق اوزره، هر طرفه وعلی الخصوص غرب شمالی یعنی چهستان جهتنه بر چوق شعبه‌لر اوزانیور. آلمانیا دمیر یوللریله کرك باویره‌دن وکرك ساقسه وسیلسیادن اختلاط ایدر بر چوق خطلر بولندیغی کبی، ایتالیا ایله دخی بری تیرولدن ودیکری تریسته‌دن اختلاط ایدر ایکی خط واردر؛ روسیه دمیر یوللریله دخی ایکی خط اختلاط ایدوب، بری اکرنوویچدن کچیور، ودیکری لمبرغدن تشعب ایدیور؛ صربیه، بلغارستان وممالك عثمانیه ایله دخی بو دفعه ختام بولان ودرسعادته قدر واصل اولان بیوك بر خطله اختلاط ایتدیکی کبی، بوسنه وهرسکك ایچندن تمدید ایدلمش اولان خطلر دخی قریباً بو خطله التصاق کسب ایده‌جکلردر. آوستریا ومجارستان طوپراغنده‌کی دمیر یوللرك مجموعی ۲۲۹۷۰ کیلومتره طولنده اولوب، ۱۳ ٦۱۸ کیلومتره‌لکی آوستریاده، و۹۳٦۸ کیلومتره‌لکی مجارستانده‌در. مجموعنك ۷۸۳۹ کیلومتره‌لکی دولتك مالی اولوب، دولت طرفندن اداره اولنقده‌در؛ ۸٤ کیلومتره‌لکی ینه دولتك مالی اولوب، اداره‌سی شرکتلره احاله اولنمشدر؛ ۱۹۹۲ کیلومتره‌لکی شرکتلر مالی اولوب، دولت طرفندن اداره اولنیور؛ ۱۳۰۵۵ کیلومتره‌لکی دخی شرکتلر مالی اولوب، ینه شرکتلر طرفندن اداره اولنقده‌در.

طونه نهری آوستریا ومجارستانك اورته‌سندن کچمکله داخلی بر طریق بحری اولدیغی کبی، صربیه، رومانیا، بلغارستان وقره دکیزله دخی واسع بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طریق اختلاط وتجارتدر. طونەنك تابعلرندن اولان تیسا، صاوە ودراوە نهرلری دخی بوینە سیر سفائنە صالح اولدقلرندن بو طریقك تشعب وتوسعنە مدار اولیورلر. البە، اولتاوە، اودر و ویستولە نهرلرینك دخی باشلری آوستریا حدودینك داخلندە بولنغلە، سیر سفائنە صالح اولان بو نهرلر آوستریانك آلمانیا ایلە اولان طرق اختلاط وتجارتنی تکثیر ایدیورلر.

اصول ادارەسی. — بو دولت ایکی هیئتدن مرکب بر حکومت متفقەدن عبارت اولوب، بو هیئتلرك هر بریدە مختاریتلە ادارە اولنور بر طاقم ممالکدن مرکبدر. بو ایکی هیئتك بری آوستریا ودیکری مجارستاندر. حکومتلری حکومت مشروطە اولوب، بر حکمدارك زیر جناحندە بولنیورلر، کە (هابسبورغ) خاندانە منسوب اولوب، آوستریایە نسبةً ایمپراطور ومجارستانە نسبةً قرال عنوانینی حائزدر. ایالات مختارەدن هر برینك کندینە مخصوص (دیتە) تعبیر اولنور بر مجلس منتخبی اولدیغی کبی، آوستریانك ویانەدە ومجارستانك پشتەدە برر عمومی مجلس مبعوثانلری واعضالغی ارثاً انتقال ایدر برر مجلس اعیانلری واردر. امور حربیە ومالیەنك مذاکرەسیچون بو ایکی مجلس مبعوثاندن اوتوزر اعضا تفریق اولنەرق، مناوبةً ویانە وپشتەدە «مرخصلر مجلسی» نامیلە بر مجلس انعقاد ایدر. بو ایکی هیئتك ادارۀ داخلیەلری بسبتون آیری اولوب، یالکز امور خارجیە وعسکریە ومالیەلری مشترك اولمغلە، ایمپراطورك شخصندن صکرە دولتك هیئت مجتمعەسنی تشکیل ایدن وکلا خارجیە وحربیە ومالیە ناظرلرندن عبارتدر.

قوۀ بریە وبحریەسی. — آوستریا ومجارستان دولتنك قوۀ بریەسی وقت حضردە ٢٧١ ٧٦١ نفر، ١٨ ٨٤٥ ضابط، ٢٠٠ بطاریە طوب، ٣٦٢ ٥٠ آتدن عبارت اولوب، ٤٥٠ طابور، ١٨٧ مستقل بلوك و ٣٢٣ سواری بلوکی تشکیل ایدیورلر. وقت سفردە قوۀ بریەسی ١ ٥٣٢ ٢٩٦ نفر، ٤٣ ٧٧٤ ضابط، ٢١٥ بطاریە طوب و ٢١٧ ٠٣٤ آتدن عبارت اولوب، ١٠١٨ طابور، ١٤٩ مستقل بلوك و ٥٠٤ سواری بلوکی تشکیل ایدر. آوستریا ومجارستان عسکری عساکر نظامیە ایلە (لاندوهر) یعنی ردیف و (لاندستورن) یعنی مستحفظ عسکرینە منقسمدر.

قوۀ بحریەسی ١٠٦ سفائن حربیەدن عبارت اولوب، بونلرك یالکز اونی یلکن کیسی وقصوری واپوردر. مجموعی ١٢٤ ٤٣٠ طونیلاتە استیعابندە و ٢٣ ٨١١ بیکیر قوتندە اولوب، ٢٩٥ طوپ و ١١ ٠٢٦ طائفەیی حاملدرلر. بحریە ضابطانی ٣ فریق (ویس آمیرال)، ٨ لوا (قونتر آمیرال)، ٢٠ میرالای (کمی قپودانی)، ٢٤ قائممقام (فرقتین قپودانی)، ٢١ بیکباشی (قوروتە قپودانی) وسائرەدن عبارت اولوب، میرآلایدن آشاغی اولان ضابطانك عددی وقت سفردە همان بر مثلی نسبتندە تزیید اولنور.

احوال تاریخیەسی. — آوستریا ومجارستان ممالکی ازمنۀ قدیمەدە همان بسبتون مجهول اولوب، غرب جهتی یعنی نفس آوستریا ایلە مجارستانك قسم غربیسی (پانونیا)، ومجارستانك قسم شرقیسی دخی (داکیا) یە داخل عد اولنوردی. رومالیلر میلادك ٣٣ تاریخندە و (تیبر) ك زمان حکومتندە آوستریانك (نوریق) تسمیە ایتدکلری غرب جنوبی قسمنی ضبط ایتمشلردی. بعدە بتون آوستریا ومجارستان ممالکی هون، اوستروغوت، بویان، واندال، لونغوبارد ناملریلە شمال شرقیدن هجوم ایدن اقوام وحشیەنك الینە کچەرك، بر خیلی وقت بونلرك تخریباتنە میدان اولدقدن صکرە، اقوام تورانیەدن (آوار) دنیلن بر قوم وحشینك الینە کچمش، وبر مقداریدە باویرە جرمانلری طرفندن ضبط اولنمشیدی. شارلمانك زماننە قدر بو حالدە قالدقدن صکرە، میلادك ٧٩٩ تاریخندە شارلمان آوارلری شرقە طوغری پوسکورتەرك، آوستریانك غرب جهتنی ضبط و (استریخ) یاخود (آوستریا) یعنی «شرق دولتی» نامیلە بر حکومت تابعە صورتنە قومشیدی. متعاقباً شرقدن مجارلر هجوم ایدوب، آوستریانك شرق جهتنی ضبط ایتدکلرندن، ٩٢٨ تاریخ میلادیسندە فرانقلر حکمداری، مجارلرك توسعنە مانع اولمق ایچون، آوستریایی نیم مستقل بر ادارە حالنە قومش؛ و ٩٨٢ دە حکمدار ایکنجی (اوتون) بونك مارکیلکنی (بانبرغ) خاندانە منسوب (لئوپولد) ە تفویض ایتمشیدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بونك نسلی آوستریاده ابتدا مارکیلك، و ۱۱۵٦ تاریخندن اعتباراً دوقه‌لق عنوانیله حکومت سوردکدن صکره، ۱۲٤٦ تاریخ میلادیسنده بو خاندان منقرض اولمغله، آوستریا ابتدا ایکنجی فردریقك، وبعده ۱۲۵۱ ده چهستان حکمداری (اوتوقار) ە، وبوندن صکره‌ده آلمانیا ایمپراطوری (هابسبورغ) خاندانه منسوب رودولفك ضبطنه چکمکله، بو دخی ۱۲۸۲ ده اوغلی (آلبرت) ە بخش ایتمشدر. آلبرتك نسلی ۱٤۵۳ تاریخنه‌دك آوستریاده دوقه‌لق عنوانیله حکم سوردکدن صکره، تاریخ مذکورده (آرشیدوق) یعنی «باش دوقه» عنوانی آلمشلردر. هابسبورغ خاندانی افرادندن بر قاچ کشی آلمانیا ایمپراطورلغنه انتخاب اولنمش اولدقلری کبی، ۱٤۳۸ تاریخنده ایکنجی آلبرتك جلوسندن اعتباراً آلمانیا ایمپراطورلغی بسبتون بو خاندانه انتقال ایتمشدر. او وقت آوستریا خیلی توسع ایدوب، استیریا ایله قارنیوله‌یی وهابسبورغ خاندانك رئیسی اولان رودولفدن میراث قالمش اولان آلساس وسوآب ایله اسویجره‌یی دخی جامع ایدی. بعده ۱۵۰۷ ده اسویجره کسب استقلال ایدوب، آیرلمشدر. ماقسیملیانك بورغونیه‌لی ماریه ایله ازدواجی اوزرینه، فلنك ایله بورغونیه‌نك بر قسمی آوستریایه التحاق ایتدیکی کبی، شارل کنیتك تخته جلوسنده دخی اسپانیا ایله اسپانیانك آمریقاده‌کی مستملکات واسعه‌سی آوستریا ایله برلشمشیدی. ۱۵۲۱ ده شارل کینت ایله برادری باش دوقه فردیناندك آیرلمسی اوزرینه، فلنك ایله بورغونیه اسپانیا ایله برابر شارل کینتك، وآوستریا فردیناندك حصه‌سنه دوشمکله، مرقوم چهستانی، مجارستانی، موراویایی، سیلسیایی ولوساسی دخی ضبط وآوستریایه الحاق ایتمش ایسه‌ده، ۱٦٤۸ ده واقع وستفالیه معاهده‌سی (لوساس) وآلساسی آوستریادن آیرمش؛ وبو ایکی خطه‌یه مقابل آوستریا متعاقباً ترانسلوانیا یعنی اردل ایله خرواتستانی التحاق ایتمشدر. ۱۷۱۳ و ۱۷۱٤ ده واقع اولان (اوترخت) و (راستاد) معاهده‌لریله آوستریا اسپانیا حکمداری ایکنجی شارلك میراثی صورتیله بورغونیه ایله مانتو دوقه‌لغنی وناپولی ایله ساردنیه‌یی آلمش، ومتعاقباً ساردنیه‌یی سیجیلیا ایله مبادله ایتمشدر. ۱۷۳۵ ده سیجیلیتینی یعنی سیجیلیا ایله ناپولی‌یی دون قارلوسه ویروب، مقابلنده پارمه، پلزانسه وغاستاله‌یی آلمشدر. ۱۷٤۰ ده آوستریا خاندانده ارککی وارث اولمامغله، صوك ایمپراطورك قیزی (ماریا ترزه) وارث سلطنت قالمش؛ وبونك زوجی لورنلی فرانسوآ، برچوق اختلافاتدن صکره، برنجی فرانسوآ نامیله ۱۷٤۵ ده حکمدار طانیلوب، آوستریا ولورن خاندانك مؤسسی اولمشدر. بعده پروسیه ایله واقع اولان یدی سنه‌لك محاربه‌ده (۱۷۵٦ دن ۱۷٦۳ ە قدر) آوستریا سیلسیایی فوت ایتمش ایسه‌ده، ۱۷۷۲ دن ۱۷۹۵ تاریخنه‌دك اجرا اولنان لهستان مقاسمه‌سنده تلافیٔ مافات ایتمشدر. بو مقاسمه‌ده غالیچیا ایله لودومیریایی ومؤخراً قراقوویایی دخی التحاق ایتمشدر. ۱۷۹۱ تاریخندن صکره آوستریا فرانسه‌یه قارشی تشکل ایدن اتفاقه داخل اولمغله، بوندن زیاده‌سیله متضرر اولوب، حتی ویانه دخی فرانسزلرك الینه کچدکدن صکره، ایمپراطور ایکنجی فرانسوا آلمانیا ایمپراطورلغندن صرف نظرله، آوستریا ایمپراطورلغی عنوانیله اکتفا ایتمشدر. بیوك بوناپارت آوستریانك آلمانیاده‌کی ممالکنك اکثریسیله بتون ایتالیاده‌کی ممالکنك کافه‌سنی ضبط ایتمش؛ وبوناپارتك مغلوبیتی اوزرینه، ممالك مذکوره آوستریایه اعاده اولنوب، یالکز بورغونیه یرینه ایتالیادن وندیك ولومباردیا خطه‌لری ویرلمشدر. ۱۸٤۸ ده آوستریانك هر طرفی آتش اختلال آلتنده قالوب؛ بر طرفدن مجارلر وبر طرفدن دخی ایتالیانلر عصیان ایتمکله، آوستریا ایتالیانلرك حقندن کله‌بلمش ایسه‌ده، مجارلرله خیلی وقت اوغراشوب، نهایت روسیه‌نك امدادیله بونلری رام ایده‌بلمشدر. او وقتدن بری دلکیر قالان مجارلری ممنون ایدوب، کندینه ایصندیرمق ایچون، آوستریا ۱۸٦۱ ده مجارستانه بر ادارهٔ مختاره ویروب، درت سنه صکره امتیازلرینی توسیع ایله مجارستانی شمدیکی حاله کتیرمشدر. ۱۸۵۹ ده ساردنیه دولتی طرفندن آوستریانك ایتالیاده‌کی ممالکنه تجاوز وتعرض اولنمغله، آوستریا بونلری پوسکورتمکه مقتدر اوله‌بلمش ایسه‌ده، فرانسه‌ایله متفق اولان پیامونته حکومتی طرفندن مغلوب اولوب، (ویلافرانقه) معاهده‌سیله، لومباردیایی ترکه مجبور اولمشدر. ۱۸٦٦ ده بر طرفدن پروسیه وبر طرفدن دخی ایتالیا ایله محاربه‌یه کیریشوب، ایتالیانلری کرك براً وکرك بحراً مغلوب ایده‌بلمش ایسه‌ده، صادووه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

محاربه‌سنده پروسیه‌لیلر طرفندن مغلوب اولوب، پراغه معاهده‌سیله ونديکی ایتالیایه ترك ایتمکه وآلمانیا حکومتی اوزرینه اولان حق ریاستدن واز کچمکه مجبور اولمشدر. ماریه ترزه‌نك زوجی اولان مرقوم برنجی فرانسوادن صکره ١٨٣٥ ده برنجی فردیناند آوستریا ایمپراطورلغی تختنه اوتورمش؛ و ١٨٤٨ ده فراغت ایدوب، شمدیکی ایمپراطور فرانسوا یوسف تختنشین اولمشدر.

آوستریا { باش دوقه‌لغی (Archiduché d'Autriche) یاخود نفس آوستریا (Autriche propre) آوستریا ومجارستان دولتنك بر خطه‌سی اولوب، بو دولت معظمه‌نك مرکز ومنشئی بولنمش، وبناءً علیه مرکزیت حقنی قزانوب، بتون دولت دخی بونك اسمیله تسمیه اولنمشدر. نفس آوستریا شمالاً چهستان ومورایا ایله، شرقاً مجارستانله، جنوباً استیریا وسالسبورغله، غرباً دخی باویره ایله محدود ومحاط اولوب، تقریباً ٤٧° ٣٠′ ایله ٤٩° عرض شمالی و ٢٥′ ١٠° ایله ١٤° ٤٠′ طول شرقی آره‌سنده واقعدر. طاغلق بر یر اولوب، پك منبت بعض وادیلری، کوزل مرعالری وشایان تماشا موقعلری حاویدر. طاغلردن بر چوق نهرلر وچایلر آقوب، جمله‌سی مملکتی غربدن شرقه وسطندن شق ایدن طونه ایرماغنه منصب اولورلر. طونه‌نك نفس آوستریاده‌کی مجراسی تقریباً ٣٣٠ کیلومتره طولنده‌در. طونه‌یه منصب اولان نهرلرك چوغی جنوبدن اینوب، بونلرك باشلیجه‌لری: برخیلی مسافه‌ده آوستریایی باویره‌دن آیران (این) ایله تراون، انس، ایپس، ارلاف، بیلاخ، ترایزن ونفس آوستریایی مجارستاندن آیران (لیتا) نهرلریدر. شمالدن اینن نهرلر دخی چوق ایسه‌ده، اکثریسی پك کوچك چایلردن عبارت اولوب، یالکز موراوایادن اینن وبر خیلی مسافه‌ده نفس آوستریایی مجارستاندن آیران (موراوه) نهری بیوك وذکره شایاندر. آوستریا باش دوقه‌لغنك شرقدن غربه اولان طولی ٣٠٠ کیلومتره، وشمالدن جنوبه اولان عرض وسطیسی دخی ١١٠ ایله ١٢٠ کیلومتره آره‌سنده اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ٣١ ٨٠٨ مربع کیلومتره، واهالیسی ٣ ٠٩٠ ٢٤١ نفوسدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ٩٤ کسور کشی دوشیور. باشلیجه پایتخت اولان ویانه‌ده بولنان ٣٠٠ ٠٠٠ اسلاو استثنا اولندیغی حالده، بتون آوستریا باش دوقه‌لغنك اهالیسی آلمان ولسانی آلمانجه‌در. بو خطه ایکی ایالته منقسم اولوب، غرب جهتنده‌کینه یوقاری، وشرق جهتنده‌کینه‌ده آشاغی آوستریا نامی ویرلمشدر.

یوقاری آوستریا. — بو ایالت شمالاً چهستانله، شرقاً آشاغی آوستریا ایله، جنوباً استیریا ایله، غرباً دخی سالسبورغ وباویره ایله محدود ومحاط اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ١١ ٩٨٥ مربع کیلومتره، واهالیسی ٧٥٩ ٦٢٠ کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ٦٣ کشی دوشیور. اهالیسی کاملاً آلمان وقتولیك اولوب، یالکز ١٦ ٠٠٠ پروتستان واردر. ایالت ١٥ شهر وقصبه‌یی، ٩١ چارشیلی بیوك قریه‌یی و ٦٤٠٢ عادی قریه‌یی جامعدر. اراضیسی طاغلق اولوب، جنوب جهتنده آلپ سلسله‌سنك وشمال جهتنده دخی چهستان طاغلرینك اتکلری اوزانمقله، دوز یرلری هیچ یوق کبیدر. مرکز ایالت اولان (لینچ) شهرینك جوارنده بولنان برتك اووه‌سی دخی شوره‌زار حالنده اولوب، آنجق غایت دقتلی برسعی وغیرت سایه‌سنده برآز محصولات ویره‌بیلیور. الك یوکسك طاغی بو ایالتله استیریا وسالسبورغ حدودینك محل التصاقنده واقع (داخستاین) طاغی اولوب، ١٦٢١ متره ارتفاعی واردر. دیکر طاغلرینك باشلیجه‌لری (تودس کبیرکه) ایله (غروس پریل) و(بورغاس) طاغلریدر، که ایالتك حدود جنوبیه‌سنده اولوب، اتکلرندن (تراون) و(انس) نهرلرینه منصب اولور برچوق چایلر آقار. (هاو سروقوال) طاغی دخی (تراون) ایله (این) نهرلرینك مجرالری آره‌سنده واقع اولوب، اورمانلرله مستوردر. اراضیسنك بر ثلثی مزروع اولوب، باشلیجه بغدای ایله چافدار حاصل اولور؛ بر ثلثی اورمانلرله مستور اولوب، دیکر ثلثنك‌ده قسم اعظمی مرعادن عبارت ویالکز بر عشری خالیدر. اغنام وسائر حیواناتی پك چوقدر. میوه‌لری باشلیجه الما وآرموددن عبارت اولوب، المالرندن بر نوع اکشی شراب استحصال اولنور. طوز وکوکورد معدنلری دخی چوقدر. هر طرفنده کوزل وشایان تماشا موقعلری دخی واردر. صنایعی خیلی ایلریلمش اولوب، استیریادن ایندیریلن دمیردن زراعت آلاتیله بچاق وسائره یاپلدیغی کبی،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چوخه، قازمیر، بز، کاغد، بیره و سائره فابریقه‌لری چوقدر، وکیندجه چوغالمقده‌در. مکتبلریله سائر معارفه متعلق مؤسساتی دخی مکملدر. طونه ایله اوکا منصب اولان بیوك وکوچك نهرلرك همان جمله‌سی سیر سفائنه صالح اوله‌جق بر حاله کتیرلمش اولمغله، بو طریقلرله بر بیوك تجارت اجرا اولندیغی کبی، سائر طرق و معابری دخی چوقدر، و مونیخدن ویانه‌یه کیدن دمیریول خطی بو ایالتی بریاندن بر یانه شق ایتدکدن بشقه، چهستانه و سائر طرفلره دخی برقاچ شعبه‌سی آیریلیور. بو ایالت مقدما درت سنجاغه منقسم ایدی، که هر بری بر نهرك حوضه‌سندن عبارت اولوب، حدود طبیعیه ایله معین ایدی. شمدیکی حالده ١٤ قضایه منقسمدر. مرکزی (لینچ) شهریدر، که طونه‌نك ساحل یمیننده واقع اولوب، ٣٨٩١٥ اهالیسی واردر.

آشاغی آوستریا. — بو ایالت غرباً یوقاری آوستریا ایالتیله، شمال غربی طرفندن چهستانله، شمالاً موراویا ایله، شرقاً مجارستانله، جنوباً دخی استیریا ایله محدود و محاط اولوب، مساحۀ سطحیه‌سی ١٩٨٢٣ مربع کیلومتره، واهالیسی ٢٣٣٠٦٢١ کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ١١٧ کشی دو-شیور. بو ایالتك تجارت وصنایعی یوقاری آوستریانك کندن دها ایلری ایسه‌ده، زراعتی دها آز اولدیغندن، ثروت طبیعیه واسباب عمرانلری بر کبیدر. بو ایالت اراضیسنك اوچ ربعی طاغلق اولوب، استیریا ایله نمسه آوستریایی آیران آلپ سلسله‌سی تا ویانه‌یه قدر بر طاق آلچق تپه‌لر صورتنده اتکلرینی تمدید ایدیور. یالکز ویانه‌نك آلت طرفنده یعنی شرق جهتنده طونه‌نك ایکی طرفنده اولدقجه واسع بر اووه واردر، که ویانه اووه‌سی نامیله معروفدر. ایالتی بر یاندن بر یانه شق ایدن طونه ایرماغنه داخل ایالتده برچوق نهرلر دوکیلیور، که اك بیوکلری شماندن اینن (قامت) نهریدر. سیر سفائنه صالح اولانلری یالکز حدود غر-بیه‌سنده اولان (انس) ایله حدود شرقیه‌سنده‌کی (مارخ) نهرلری اولوب: دیکرلری‌ده طاغلردن کراسته ایندیرمکه وبرچوق ماکینه‌لر چویرمکه یارایورلر. اراضیسنك یوزده ٤٠ ی مزروع، یوزده ٣٤ ی اور-مان، یوزده ١٤ ی چایر وباغچه، و یالکز یوزده ١٠ ی خالی وغیرمنبتدر. محصولات زرعیه‌سی همان یوقاری آوستریانك کیلر کبی اولوب، یالکز آشاغی آوستریاده اوزوم دخی یتیشیور. دمیر، قورشون، کمور، کرچ طاشی، بنا طاشی و دکیرمن طاشلری وسائر معدنلری دخی واردر. صنایعی پك ایلری او-لوب، بو ایالت پایتخت سلطنتی دخی حاوی اولمغله، آوستریا و مجارستانك اك معمور واك متمدن یریدر. ایپك، یوك وکتندن معمول غایت نفیس اقمشۀ مختلفه ایله انواع آلات وادوات وماکینه‌لر اعمالی ومطبعه-جیلق صنعتی پك ایلریلمشدر. کاغد، جام، آینه، شکر، کاغد وبیره فابریقه‌لریله دمیرخانه‌لری مشهوردر. ویانه یالکز آوستریا ایچون دکل، بلکه بتون عالم ایچون بر صنایع وتجارت مرکزیدر. ایچندن کچن طونه نهریله هر طرفه تشعب ایدن دمیریول خطلری تجارتنی تسهیل ایدیورلر. بو ایالت دخی وقتیله ٣ سنجاغه منقسم بولنمش ایکن، الیوم ٢١ قضایه تقسیم اولنمشدر. بو قضالرك اوچی ویانه ایله بونك جوارلرندن عبارت اولمغله، ایالتك مجموع اهالیسنك نصفنی حاویدرلر. مرکزی پایتخت سلطنت اولان ویانه شهری اولوب، ١١٠٣٨٥٧ اهالیسی واردر.

آوسته { (Aoste) ایتالیانك شمال غربیسنده‌کی پیامونته خطه‌سنك (تورینو) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که آوسته اووه‌سی دنیلن کوزل براووه‌ده و (بو) ایرماغنه دوکیلن (دوآر بالته) نهری اوزرنده، تورینودن ١٢٠ کیلومتره‌لك مسا-فه‌ده واقع اولوب، ٧٨٠٠ اهالیسی واردر. اسکی بر شهر اولوب، مشهور آوغستوس طرفندن تأسیس، و (آوغوسته) تسمیه اولنمشیدی. رومالیلرك زماندن قالمه بر طاق ظفریله سائر بعض آثار عتیقه‌سی واردر. اووه‌سنده بعض معدن صولری بولنیور.

آوسنه { (Avesnes) فرانسه‌نك « شمال ایا-لتنده »، لیل شهرینك ٩٤ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ٤٦٣٦ اهالیسی. مکتب اعدادیسی، ٢٤٠٠ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، زراعت وصنایعه مخصوص جمعیتلری واولدقجه تجارتی واردر. — قضاسی ١٠ ناحیه و١٥٣ دائره بلدیه‌یی حاوی اولوب، ١٣٩٧ مربع کیلومتره‌لك مساحه‌سی و١٧٢٣٣٥ اهالیسی واردر. — بو اسمله فرانسه‌ده برچوق قریه‌لر دخی بولنیور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آوسون (Ausones) ایتالیانك ساحل غربیسنده ساكن بولنمش بر اسكی قومدر.

آوسونیا (Ausonie) ایتالیانك ساحل غربیسنده اولوب اسكی آوسون قومنك وطنی بولنمش اولان بر خطه‌نك اسم قدیمیدر. — بو كون او جهتده (ترادی لابوره) ایالتنده بر قصبه واردر، كه (غائته) نك ١٨ كیلومتره شرقنده واقع اولوب، ٢٩٥٠ اهالیسی واردر. اسكی بر قصبه‌در.

آوسونیوس (Ausone, Ausonius) لاتین شعراسندن اولوب، میلادك ٣٠٩ تاریخنده (بوردیغاله) یعنی بوردو شهرنده طوغمش، و٣٩٤ ده وفات ایتمشدر. ابتدا وطننده ادبیات معلمی اولوب، بعده مؤخراً ایمپراطور اولان (غراتیانوس)ك مربیلكنه، ودها صكره بربرینی متعاقب ایتالیا، غالیا، آفریقا وآسیا والیلكنه تعیین اولنمشیدی. اختیارلغنده وطننده برچفتلكده چكیلوب، نظم آثار ایله توغل ایتمشدر. آثاری موجود اولوب، بر طاقم قصائد وسائر اشعاردن عبارتدر.

آوسیغ (Aussig) آوستریا و مجارستان دولتنك چهستان خطه‌سنده (لاتمیریج) قضاسنده ومركز قضانك ٢٤ كیلومتره شمال غربیسنده ناحیه مركزی بر قصبه اولوب، (البه) ایرماغنك ساحل یسارنده ودمیر یول خطی اوزرنده واقع، و١٠٩٤٠ اهالیی جامعدر. كور معدنی، باغلری، كاغد فابریقه‌لری، ایپلیكخانه‌لری و بغدای واودون تجارتی واردر. — ناحیه‌سی تقریباً ٥٠٠٠٠ اهالیی جامعدر.

آوغسبورغ (Augsbourg) باویره‌ده (سوآبه) خطه‌سنك مركزی اولان بیوك ومهم برشهردر، كه مونیخك ٦٣ كیلومتره غرب شمالیسنده ویوقاری باویره‌نك واسع ومنبت اووه‌سنده و(له) نهرینك ساحل یسارنده، ٤٨°٢١′٤٤″ عرض شمالی ایله ٨°٣٣′٥٣″ طول شرقیده واقع اولوب، ٦٥٩٠٥ اهالیسی واردر. اهمیتیله برابر، سوقاقلری اسكی زماندن قالمه اولوب، طار واكریدر. یالكز برقاچ جاده‌سی توسیع اولنه‌بیلمشدر. شهرك ایچنده برچوق چشمه‌لرله برقاچ میدان واردر. بلدیه دائره‌سی آلمانیانك اك كوزل واك متین ابنیه‌سندندر. وقتیله پسقپوسخانه اولوب بو كون حكومت قوناغی اولان بناسی دخی پك اسكیدر. دیكر ابنیهٔ مشهوره‌سی باشلیجه برقاچ كلیسا ایله برسلاحخانه وبر تیاترو ایله برچارشودن عبارتدر. شهر اسكی برسورله وواسع برخندقله محاط اولوب، روماليلرك زماندن قالمه بعض آثار عتیقه‌سی دخی واردر. متعدد مكاتب اعدادیه وسائره‌سیله، بر مكتب صنایعی، بر زراعت مكتبی، بر ماكینه مكتبی، بیوك بر كتبخانه‌سی، رسملره، آثار عتیقه‌یه وتاریخ طبیعی‌یه مخصوص آیری آیری موزه‌خانه‌لری، رصدخانه‌سی، نباتات باغچه‌سی، متعدد خسته‌خانه وسائر خیراته متعلق مؤسساتی واردر. صنایعی براز تدنی ایتمش ایسه‌ده، تجارتی الآن خیلی ایشلكدر. قیومجیلغی مشهوردر. امور صرافیه‌سی پك ایلریدر. بو شهر پك اسكی اولوب، میلاددن ١٥ سنه اول آوغستوس طرفندن تأسیس اولنمش، وقرون وسطاده پك بیوك بر اهمیت تجاریه‌یی حائز اولوب، آوروپای جنوبی ایله آوروپای شمالی آره‌سنده بر تجارت انباری حكمنی آلمشیدی. هونلر طرفندن كاملاً تخریب ایدلمش اولدیغی كبی، شارلمانه قارشی طورمغله دخی خیلی خرابیته اوغرامش ایسه‌ده، یكیدن تعمیر واحیا اولنمش؛ واهالیسی شهری صاتین آله‌رق، برچوق وقت مستقل برجمهوریت صورتنده یاشادقدن صكره، ١٨٠٦ ده شهر باویره‌یه التحاق ایتمشدر. اهالیسنك ثلثانی قتولیك وبر ثلثی پروتستاندر. مشهور «آوغسبورغ غزته‌سی» بو شهرده نشر اولنور.

آوغستوس (Auguste, Augustus) روما ایمپراطورلرینك برنجیسی اولوب، اصل اسمی (اوقتاویوس) در. سناتورلردن اوقتاویوسك اوغلی ویولیوس قیصرك همشیره‌زاده‌سی ایدی. میلاددن ٦٣ سنه اول رومادە طوغوب، كوچك یاشده ایكن پدری وفات ایتمكله، دایسی قیصر طرفندن آخرت اولادلغنه قبول اولنمشدی. قیصرك وفاتنده ١٨ یاشنده اولوب، یونانده تحصیل ایله مشغول اولدیغی حالده، دایسنك وفاتی خبرینی آلنجه، میراثنه قونمق اوزره، قبل المیلاد ٤٤ تاریخنده رومایه شتاب ایتمش؛ ومیراثنك بر قسمنی ضبط ایتمش اولان آنطونیوس ایله محاربه‌یه طوتیشمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایسه‌ده، روما قونسلوسلرینك بونلری بربرینك
علیهنه تشویقله ایكیسنی محو ایتمك فكر واملنده بو-
لندقلرینی آكلاینجه، آنطونیوس ایله عقد اتفاق
ایده‌رك، (لپیدوس) ایله برابر بر هیئت مثلثه حكومتی
تشكیل ایتمشلردی. جمهوریت طرفدارلرینه اعلان
حرب وخصومت ایده‌رك، اوطرفك رئیسلری
اولان بروتوس ایله قاسیوسی دخی قبل المیلاد ٤٢
تاریخنده مغلوب ایتمكله، روما حكومتی تماميله
اللرینه كچیردكدن صكره، لپیدوسی اتفاقدن اخراجله،
روما ممالك واسعه‌سنی اوقتاویوس ایله آنطونیوس
بینلرنده مقاسمه ایتمشلردر. اوقتاویوسك حصه‌سنه
غرب ممالكی وآنطونیوسه ممالك شرقیه دوشوب،
بینلرنده‌كی منازعاته ختام ویرمك اوزره، اوقتاویوس
همشیره‌سی اوقتاویایی دخی آنطونیوسه تزویج ایتمش
ایسه‌ده، آنطونیوس مؤخراً مصر ملكه‌سی بطالسه‌دن
قلئوپاتره‌یی سومكله، اوقتاویایی تطلیق ایتدیكندن،
اوقتاویوس آنطونیوسه اعلان حرب ایده‌رك،
آقتیوم یعنی پروزه قربنده كلیاً منهزم، ومصره تعقیب
ایده‌رك، كندیسنی وقلئوپاتره‌یی انتحاره مجبور
ایتدكدن صكره، ممالك شرقیه‌یی ومصری دخی كندی
املاكنه ضم والحاقله، رومایه مظفرانه عودتنده،
«ایمپراطور» عنوانی وآوغستوس اسمنی آله‌رق،
ینه جمهوریت صورت كاذبه‌سی آلتنده بر حكومت
مستبده تشكیل ایتمشدر. آوغستوس زیاده‌سیله
حریص جاه واقبال اولمغله، ایمپراطورلغه واصل
اولمق ایچون، هر نوع غدارلق وخونخوارلغی
ارتكاب ایتمش ایسه‌ده، بو مقامه نائل اولدقدن
صكره، قوت ونفوذینی كوزل قانونلر وضعیله مما-
لكنده صلح واسایشی محافظه وتأمین یولنه صرف
ایتمش؛ وكندی الیله دخی بعض اثرلر یازمشدر، كه
مؤخراً محو اولوب، یالكز بعض فقره‌لری بولنه-
بیلشدر. روایته كوره كندیسی پك جسور اولمیوب،
باشلیجه فتوحات وموفقیاتنی سردارلرندن (آغریپا)
ایله (مچناس) ك جسارتلری سایه‌سنده قزانمش؛ ودائما
بونلرك استشاره‌سیله ایش كوروب، مكافاةً آغریپا-
نك اوغللرینی آخرت اولادلغنه قبول ایتمش ایسه‌ده،
بونلر كندیندن اول وفات ایتمشلر، وقیزی (یولیا)نك
حركات سفیهانه‌سی ناموسنی لكه‌دار ایتمكله، عائله‌جه
بدبخت بولنمشدر. وفاتنده ایمپراطورلغی ایستمیه‌رك
ایكنجی قاریسی (لیویا) دن اولان ایكنجی اوغلی
(تیبر)ه براقشدر. آوغستوس علوم ومعارف محبی
اولوب، ویرجیل، هوراس، تیت‌لیو، پولیون كبی
شعرا وعلمایی نزدینه جلب، وعلوم وفنونك ترقیسنی
التزام ایتمشدر. میلادك ١٤ تاریخنده، ٧٦ یاشنده
اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. — آوغستوس
اسمی مؤخراً بر عنوان كبی قوللانیلوب (دیوقلتیان)
زماننده علی العموم روما ایمپراطورلرینه آوغستوس،
و ولیعهدلرینه قیصر عنوانك ویرلمسی تحت‌قراره
آلنمشیدی. ایكنجی (اوتون) دن اعتباراً آلمانیا ایمپرا-
طورلری دخی (آوغستوس) ویا اختصارله (آوغوست)
عنوانی آلمشلردی.

آوغستولوس { (Augustule, Augustulus) روما غرب ایمپرا-
طورلرینك اخیری اولوب، غالیاده‌كی روما عسكرینك
سرداری (اورست) ك اوغلی ایدی. میلادك ٤٧٥
تاریخنده پدری طرفندن تخته اجلاس اولنه‌رق،
(راونه) ده ایمپراطورلغی اعلان اولنمش ایسه‌ده،
ایرتسی سنه (هرول) لر حكمداری (اودوآقر) طرفندن
اسقاط و (قامپانیا) یه نفی اولنه‌رق، سنوی ٦٠٠٠
آلتون واردات تخصیص اولنمشیدی.

آوغستووه { (Augustowo) روسیه‌یه تابع اولان لهستانك شمال جهتنده
كائن (سووالكی) ایالتنده ومركز ایالتك ٢٥ كیلومتره
جنوبنده وهمنامی اولان بركولك كنارنده واقع قضا
مركزی برقصبه اولوب، ١٠٣٢٦ اهالیسی واردر.
جوارلری بطاقلق واولری اخشابدر. خیلی ایشلك
حیوانات بازاری واردر.

آوغسته { (Augusta) آوروپانك بعض طرفلرنده اوقتاویوس آوغستوس
وخلفلری زماننده تأسیس اولنوب اسملرینه نسبتله
بویله تسمیه اولنمش برچوق اسكی قصبه‌لر وار ایدی،
كه الآن موجود بولنانلری بشقه اسملرله تسمیه او-
لنه‌رق، اك مشهورلری باویره‌ده‌كی (آوغسبورغ)،
اسپانیاده‌كی سراغوسه (یعنی سرقسطه)، و(آستور-
غه)، فرانسه‌ده‌كی (اوسن)، پورتكیزده‌كی (مریدا)،
ایتالیاده‌كی (تورینو)، انكلتره‌ده‌كی (لوندره) وسا-
ئره‌در. — [آمریقاده بو اسمله بولنان قصبه‌لر ایچون
(اوكوسته) ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آوغستینوس { St. Augustin, Augustinus } فتولیکلرك اك
بیوك عزیزلرندن وقرون وسطی علماسندن اولوب،
میلادك ٣٥٤ تاریخنده مغربك (تاغاسته) شهر قدیمنده
طوغمشدر. پدری عبده اوثاندن ووالده‌سی خرستیان
ایدی. تکمیل تحصیل ایتدکدن صکره، ابتدا وطننده
وبعده قرتاج ونهایت میلان شهرنده ادبیات ومنطق
علملرینی تدریس ایله اوغراشمش؛ ومیلانده ایکن، سنت
آمبروآز ایله والده‌سنك تشویقیله، ٣٢ یاشنده اولدیغی
حالده، خرستیانلغی قبول ایله، وطننه عودت ایدوب،
مال وملکنی فقرایه تصدق ایتدکدن صکره، نماز واو-
روجه قویلمش؛ و ٣٩١ تاریخنده پاپاس اولوب،
٣٩٥ ده تونسده‌کی (بونه) شهرینك پسقپوسی
اولمشدر. معیتنده‌کی پاپاسلرله برلکده یاشایوب،
مناستر اصولنك ایجادینه سبب اولمش؛ وکرك وعظ
ونصیحتلریله کرك یازدیغی اثرلرله بعض طرق دینیه
وفلسفیه‌یی جرح ایتمکله اوغراشوب، برطاقم کرامتلر
ادعاسنده دخی بولنمشدر. بونه شهرینك واندالل
طرفندن محاصره‌سی اثناسنده یعنی ٤٣٠ تاریخ میلا-
دیسنده شهر مذکورده وفات ایدوب، آغستوسك
٢٨ نده یورطیسی اجرا اولنور. فلسفه وعقایده
متعلق متعدد تألیفاتی اولوب، کلیات آثاری دفعاتله
طبع اولنمشدر. — [« اوکوستین » ماده‌سنده
مراجعت بیوریله.]

آوغوست { (Auguste) بو اسمله آلمانیانك ساقسه خطه‌سنده درت دوقه
کلمشدر: برنجیسی (ماورس) ك برادری اولوب،
میلادك ١٥٥٣ تاریخندن ١٥٨٦ تاریخنده‌دك حکم
سورمش؛ وپروتستانلرك اتحادینه چالیشوب، تقویم
افرنجینك قبولنه مانع اولمشدر. « زاهد » لقبیله
معروفدر.

ایکنجیسی فردریق آوغوست نامیله معروف او-
اوب، میلادك ١٦٩٥ تاریخنده، برادرینك وفاتی
اوزرینه ساقسه دوقه‌سی اولمش؛ وآلمانیا ایمپراطو-
رینك فرانسزلرله وعثمانلیلرله اولان محاربه‌لرنده ابراز
شجاعت ایتمکله، ١٦٩٧ ده، (سوبینسکی) نك وفاتی
اوزرینه، لهستان حکمدارلغنه انتخاب اولنمشدی.
اسوج حکمداری اون ایکنجی شارله قارشی بیوك
پترو ایله اتفاق ایتمکله، مرقوم شارل طرفندن
مغلوب اولوب، ١٧٠٤ ده وارشووه مجلس مبعو-
ثانی طرفندن حکمدارلقدن اسقاط، ویرینه (استا-
نیسلاس لزکینسکی) انتخاب اولنمش؛ وآز مدت صکره
رقیبنی طرد ایله لهستان تختنی استرداده موفق اولمش
ایسه‌ده، اسوج قرالنك یکیدن قزاندیغی مظفریت
اوزرینه، ١٧٠٦ ده فراغته مجبور اولمش؛ ونهایت
اون ایکنجی شارلك ١٧٠٩ ده پولتاوه‌ده کلیاً
مغلوب اولمسی اوزرینه، لهلیلر طرفندن یکیدن
جلبله، ١٧٣٣ تاریخنده واقع وفاتنه دکین لهستان
تختنده بقا بولمشدر.

اوچنجیسی ینه فردریق آوغوست نامیله معروف
اولوب، ایکنجی فردریق آوغوستك اوغلی وهم
ساقسه دوقه‌سی هم لهستان قرالی ایدی. ١٧٣٣ ده
پدرینك وفاتی اوزرینه، لهلیلرك بر طاقمی طرفندن
قرال انتخاب اولنوب، عموم طرفندن آنجق اوچ
سنه صکره قبول وتصدیق اولنمشدر. پروسیه قرالی
ایکنجی فردریقه قارشی آوستریا ایله عقد اتفاق
ایده‌رك، ایکی دفعه مرقوم فردریق طرفندن ضبط
ایدلمش اولان ساقسه‌یی استخلاص ایتمش؛ ووارشو
وه‌دن زیاده درسته‌ده اقامت ایده‌رك، بطالتله امرار
عمر ایتمش اولدیغندن، کرك ساقسه‌لیلرك وکرك لهلیلرك
نفرتنه مظهر اولمشیدی. ١٧٦٣ ده وفات ایتمشدر.

دردنجیسی ینه فردریق آوغوست نامیله معروف
اولوب، اوچنجی آوغوستك اوغلی ایدی. ١٧٦٣
تاریخنده پدرینك وفاتی اوزرینه، ساقسه دوقه‌سی
اولوب، ١٧٩١ ده لهستان قراللغی دخی کندیسنه
تکلیف اولنمش ایسه‌ده، قبول ایتمیوب، لهلیلرك
اختلالات داخلیه‌سنه قاریشمامش ایدی. ١٨٠٦ ده
ساقسه دوقه‌لغی بیوك بوناپارت طرفندن قراللغه
تحویل اولنمغله، کندیسی برنجی آوغوست فردریق
نامیله ساقسه قرالی طانیلوب، وارشوه بیوك دوقه‌لغی
دخی کندیسنه الحاق اولنمشیدی؛ پروسیه وروسیه‌یه
قارشی اولان محارباتنده بوناپارته امداد ایتدیکیچون،
١٨١٣ ده دول متفقه طرفندن کندیسنه اسیر حرب
معامله‌سی اولنمش؛ و وارشووه بیوك دوقه‌لغیله ممالك
موروثه‌سنك بر بیوك قسمنی غائب ایدوب، تختنی‌ده
کوچ حال ایله قورتاره بیلمشیدی. تبعه‌سنك محبتنی
قزانمش اولدیغی حالده، ١٨٢٧ ده وفات ایتمشدر.
بشنجیسی قراللق صفتیله ایکنجی فردریق آوغوست

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نامیله معروف اولوب، دردنجی فردریق آوغوستك یکنی ایدی. ۱۸۳۶ ده عمیجه‌سنه وارث اولوب، ذاتاً اولدن دخی امور حکومته قاریشدیغیچون ۱۸۳۱ ده اعلان ایدلمش اولان قانون اساسینك حریتپرورانه اولمسنه غیرتی سبقت ایتمشیدی. ۱۸٤۸ ده ظهور ایدن اختلالی اهالی‌یه یکیدن ویره‌دیکی بر طاقم امتیازاتله باصدیروب، صلح وسکونتله امرار ایام ایده‌رك، تدقیقات علمیه ایله وعلی الخصوص علم نباتاتله اوغراشمش؛ و ۱۸٥٤ ده وفات ایدوب، برادری یوآن وارثی اولمشدر، که شمدیکی قرالك پدری ایدی.

آولا { (Avella) ایتالیانك (پرنجیپاتو اولتریوره) ایالتنده (آولینو) قضاسنده ومرکز قضانك ۱۸ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٥۲۰۰ اهالیسی واردر؛ واوستنده بولندیغی تپه‌دن دکیز وناپولی شهری کوزیکور.

آولاغاس { (Aullagas) آمریقای جنوبیده بولیویانك (شایانته) ایالتنده ٥۰۰۰ مترەلك ارتفاعده وسرمدی قارلرك قربنده واقع برقصبه اولوب: ارتفاعی سببیله ایچنده تنفس پك صعوبتلیدر؛ وکدیلر یاشایه‌میوب، بر قاچ ساعتده تلف اولورلر. جوارنده‌کی آلتون معدنلرندن اسپانیوللر کلیتلی ثروتلر استحصال ایتمشلرسه‌ده، مؤخراً معدن قویولری صو ایله طولوب، تطهیرلرینه مقتدر اوله‌مامشلردر. — بو اسمله بولیویاده برکول دخی واردر، که (تیتیقاقه) دنیلن بیوك کولك آیاغی مثابه‌سنده اولان (دساغوآدرو) نهری اوکا منصب اولور.

آولوس جلیوس { Aulu-Gelle, Aulus) (Gellius لاتین نحویوندن اولوب: میلادك ۱۳۰ تاریخلرنده رومه‌ده یاشایوردی. یونانه سیاحت ایدوب، «آتیقه کیجه‌لری» عنوانیله ادبیاته متعلق برکتاب یازمشدر، که ایچنه نسخه‌لری الیوم نابود اولان بر چوق آثار یونانیه‌دن فقره‌لر درج ایتمش اولدیغندن، اهمیتی درکار ایسه‌ده، بوکتاب دخی ناتمام بولنوب. برقسمی غائب اولمشدر.

آولونی { (Avelloni) ایتالیانك فاجعه نویس شعراسندن اولوب، میلادك ۱۷٥٦ تاریخنده طوغمش، و ۱۸۳۷ ده وفات ایتمشدر. متعدد اولان آثارینك اك مشهوری «قاتل جولیو» عنوانلی فاجعه‌سیدر.

آولونیه { فرانسزجه وروجه‌ده آولونه (Avlona, Αὐλών) ایتالیانجه‌ده والونه (Valona) واصل آرناودجه‌ده ولوره (Vlore) دنیلیر. یانیه ولایتنك برات سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که براتك ٦۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده ویانیه‌نك ۱۳۰ کیلومتره غرب شمالیسنده ساحل بحردن ۲۰ دقیقه ایچریده واقع اولوب، آدریاتیق دکیزنده اولان اسکله‌سی خیلی ایشلك اولمغله، قصبه آرناودلغك اك تجارتگاه محللرندندر. اهالیسی تقریباً ٦٥۰۰ کشیدن عبارت اولوب، قسم اعظمی اسلامدر. درون شهرده اوچ درت جامع شریفله بر رشدیه مکتبی و، دردی اهالیٔ مسلمه‌یه ایکیسی‌ده خرستیانلره مخصوص اولمق اوزره، آلتی مکتب ابتدائی، ۱٦۰ دکان و ۹ خان موجوددر. (موزاکه) اووه‌سنك منتهای جنوبنده بولنمغله، شمال جهتی آچیق اولوب، جنوب جهتنده لاپلق طاغلری کسب ارتفاع ایدیور. اطرافنده باغ وبوستانلر وکلیتلی زیتون آغاجلری بولنوب، آنجق بر طاقم طورغون صولر وبطاقلقلر بولنمغله برابر قصبه‌نك موقعی دخی چقورجه اولدیغندن، یازین هواسی آغر وصیتمه‌لیدر. بطاقلقلر قورودیلوب، قصبه دخی ساحله طوغری توسیع اولنه‌جق اولسه، اهمیت موقعیه وتجاریه‌سی حسبیله، آز زمان ظرفنده ممالك عثمانیه‌نك آدریاتیق ساحلنده برنجی شهری حکمنه کچه‌جکنده شبهه یوقدر؛ چونکه اسکله‌سنك وعلی الخصوص اسکله‌نك جنوب جهتنده بولنان (اوپی فتوهنه) یعنی «صونوق صو» نام محلك هواسی غایت لطیف وصویی بینظیردر. حتی بعض اغنیانك اوراده یالی وکوشکلری واردر. آولونیه اسکله‌سنك جنوب جهتنده (پاشا نیمانی) نامیله پك واسع وغایت امین بر قوی واردر، که بر دونمه استیعابنه کافیدر. تجارتنك اخراجات قسمی ایتالیا وتریسته ایله یونانه اخراج اولنان زیتون یاغیله مصر وسائر حبوباتدن وساده یاغ وپلاموطدن، وادخالات قسمی دخی باشلیجه تریسته‌دن کلوب وسطی آرناودلغه نقل اولنان قهوه، شکر وسائر آوروپا امتعه‌سندن عبارتدر. آولونیه قضاسنده حاصل اولان زیتون

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

یاغی سنوی بر ملیون اوقه‌یه بالغ اولور. اسکله‌یه آمد شد ایدن یلکن‌کیلری ۲۶۰ قطعه‌یی متجاوز اولوب، لوید قومپانیه‌سنك بر کوچك واپوری دخی هفته‌ده ایکی دفعه ایشلر. شهرك جوارنده بولنان طوزله‌دن سنوی بر بچق ملیون اوقه طوز آلینیر. آولونیه قصبه‌سی شمال شرقیسنده بولنان (آپولونیا) ونام دیکرله (پویان) شهر قدیمنك خرابیتندن صکره، اونك یرینی طوتمق اوزره، تأسیس اولنمش خیلی اسکی بر شهر اولوب، قرون وسطاده اهل صلیب طرفندن دفعاتله مرکز ومبدأ هجوم اتخاذ اولنمش؛ وبعده موزاکه‌ده حکم سورن (بالاخیت) پرنسلرینك الینه کچوب، بونلر میلادك ۱٤٦۰ تاریخنده سطوت عثمانیه‌یه مقاومت ایده‌مه‌مکله، شهری وندیکلیلره صاتمش؛ وابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری زماننده خلیل پاشا معرفتیله فتح اولنه‌رق، ضمیمهٔ ممالك عثمانیه اولمشدر. آولونیه قضاسنك رکنی حکمنده اولوب عن اصل قاینه‌لی اولان سنان پاشا زاده‌لر خاندانی طرفندن کرك درون شهرده وکرك قضاده اخیراً خیلی اعمارات اجرا اولنمشدر.

آولونیه قضاسی نفس آولونیه قصبه‌سیله ٦٤ قریه‌یی جامع اولوب، تخمیناً ۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. قضانك اطراف اربعه‌سی ٤۳ ساعت او-لوب، غرباً بر طرفدن آدریاتیق وبر طرفدن یونان دکیزیله، جنوباً ارکری سنجاغنك (قورولش) قضا-سیله، شرقاً ینه ارکری سنجاغنك تپه‌دلن قضاسیله، شمالاً دخی برات قضاسیله محدود ومحاطدر. اراضیسی طاغلق اولوب، اك بیوك طاغی (لونغاره) دنیلن طاغدر، که آولونیه‌نك اوستندن جنوب غربی‌یه طوغری اوزانیر. بو طاغ ایله بونك شرق جهتندن قارشیسنده بولنان (غریوا) طاغندن بر چوق چایلر آقوب، بو ایکی طاغك آره‌سنده (شوشیچه) نهرینی تشکیل ایدرلر، که شماله طوغری جریانله، (ویوسه) ایرماغنه دوکیلور. لونغاره ایله بونك غرب جهتندن قارشیسنده بولنان (چیقه) طاغی آره‌سنده دخی (دو-قات) چایی آقوب، پاشا لیمانه دوکیلور. مذکور چیقه طاغی ساحل بحر بوینجه شمال غربی‌یه طوغری اوزانه‌رق، پاشا لیمانی قپامق اوزره، (لینکته) برونی تشکیل ایدر؛ وبو برونك منتهاسی قارشیسنده (سزان) اسمیله کوزل مرعالری، صوونوق صولری واوچ مناستری حاوی اولان بر آطه بولنیور، که اوزرنده بر فنار دخی رکز اولنمشدر. آولونیه قضا-سنك وادیلرنده بر مقدار بغدای وآرپه و(ویوسه) نهرینه طوغری اولان اووه‌ده مصر حاصل اولیور-سه‌ده، اراضیسی باشلیجه مرعالر، زیتونلقلر واور-مانلرله مستوردر. بعض محللرنده باغلری دخی واردر. اورمانلرینك آغاجلری باشلیجه میشه‌دن عبارتدر. مر-عالرنده کلیتلی قویون وکچی بولنوب، اهالیسی اولان لاپلرك باشلیجه معیشتلری چوبانلقدندر، وساده یاغدن خیلی اخراجات اولیور. اك بیوك قریه‌لری (قاینه)، (دوقات) و(قودس) اولوب، هر برینك بیکدن زیاده نفوسی واردر. (سلنیچه) قریه‌سنك جوارنده زفت معدنی بولنوب چیقارلمقده‌در. بو قضانك وجوارلرینك اهالیسی اولان لاپلر غایت ذکی وجسور بر قوم او-لوب، قادینلری بیله اکثریا مسلح کزرلر. شرقیلری باشلیجه وقوعات حربیه‌یه متعلق اولوب، جمع او-لنه‌جق اولسه، مکمل بر تاریخ اولور. قادینلرك او-اولره آغلامه‌لری دخی ارتجالاً سویلدکلری موزون ومقفی ومعنیدار مرثیه‌لر ترنمندن عبارتدر. یاشا-مه‌لری پك ساده وپك ابتدائی بر حالده اولوب، جمله‌سی مسلم اولدقلری حالده، قادینلرجه مستوریت مرعی دکلدر.

آوله } (Aulla) ایتالیانك شمالنده‌کی (لیغوریا) خطه‌سنك (ماسه مع قراره) ایالت وقضاسنده و(سارزانه) شهرینك ۱۸ کیلومتره شما-لنده، (ماغره) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ٤٦۱۰ اهالیسی ولنکیت معدنی واردر.

آولیس } (Aulis) یونانك (بیوتیا) خطهٔ قدیمه‌سنده آغریبوز شهرینك قار-شیسنده بولنمش اسکی بر قصبه واسکله‌در، که الیوم موجود اولوب، (میقروواتی) تسمیه اولنور، واداره‌ٔ عثمانیه زماننده (حضردده) نامیله معروف ایدی. یو-نانیلر تروا محاربه‌سنه کیتمك اوزره، بو اسکله‌یه طوپلانوب، اورادن حرکت ایتمشلر، و(ایفیجنیا) اوراده ذبح اولنمشدر.

آولینو } (Avellino) ایتالیانك جهت جنو-بیه‌سنده (پرنجیپاتو اولتریوره) ایا-لتنك مرکزی اولان بر شهردر، که ناپولینك ٤۸ کیلومتره شمالنده، (ورجینه) طاغنك اتکنده و(سا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

باتو) نهرینك كنارنده واقع اولـوب، ٢٠٤٩٠ اهالیسی، مكمل برمكتبی، اورته‌سنده برمسله بولنور كوزل برمیدانی، خیلی تجارت وصنایعی ومنبت اراضیسی وار ایسه‌ده، هواسی آغردر. — قضاسنك اراضیسی ١١٩٠ مربع كیلومتره واهالیسی ١٦١٠٠٠ در.

آولیه آتا (Avlié-Ata) روسیه‌نك النده بولنان (سیردریا) یعنی سیحون ایالتنده قضا مركزی بر قصبه‌در، كه (جوی) نهرینه دوكیلن (طلاس) چایی اوزرنده و(قره‌طاغ) ك شرق طرفنده اوله‌رق، طاشكندك ٣١٠ كیلومتره شمال شرقیسنده، "٤٤ '٥٣ °٤٢ عرض شمالی ایله °٦٩ "٤ '٣ طول شرقیده واقع اولوب، قضاسیله برابر قیرقیز وقره قرقیزله تاجیك قبائلندن ٥٢٠٠ اهالیی جامعدر.

آوم (Aôm) چینك شمال شرقیسنده واقع (مانچوریا) خطه‌سنده بر نهردر، كه (خوچكوی) طاغندن نبعانله، غربه طوغری ٢٠٠ كیلومتره‌لك محلده جریاندن صكره، '٣٠ °٤٧ عرض شمالیده صاغ ساحلندن (اوسوری) نهرینه دوكیلور.

آون (Aven) بو اسمله انكلتره‌ده درت كوچك نهر واردر: برنجیسی نفس انكلتره‌نك (دوون) قضاسنده شمالدن جنوبه آقه‌رق، ٣٥ كیلومتره‌لك جریاندن صكره، (مانشه) دكیزینه دوكیلور. — ایكنجیسی اسقوچیانك (بانف) قضاسنده (لوچ آون) كولندن چیقوب، (اسپی) نهرینه دوكیلور. — اوچنجیسی اسقوچیانك (كینقاردینه) قضاسنده جریان ایده‌رك، (دی) نهرینه دوكیلور. — دردنجیسی ینه اسقوچیانك (استیرلینغ) و(لینلیتغوو) قضالرنده جریانله ٣٩ كیلومتره‌لك محل قطع ایتدكدن صكره، (فورث) خلیجنه دوكیلور. — فرانسه‌نك (برتانیا) خطه‌سنده (فنیستره) ایالتنده دخی بو اسمله بر نهر واردر، كه بحر محیط آطلاسی‌یه دوكیلوب، دكیزك مدی حالنده برخیلی مسافه‌ده سیرسفائنه صالحدر.

آونپاسه (Avenpace) مشاهیر فلاسفهٔ اسلامدن (ابن باجه) یه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«ابن باجه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آونزوار (Avenzoar) عرب مشاهیر فلاسفه واطباسندن اولوب، ابن الرشدك معلمی بولنمش اولان (ابن الزهر) ه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«ابن الزهر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آونشه (Avenches) وآلمانجه (Viflis-burg) اسویچره‌نك (وود) ناحیه‌سنده بر قصبه‌در، كه بو كون ١٨٤٠ اهالیسی وار ایسه‌ده، رومالیلر زماننده اسویچره‌نك مركزی اولوب، خیلی اهمیتی حائز ایدی. رومالیلر زماندن قالمه بعض قلعه خرابه‌لریله سائر آثاری واردر.

آونله یاخود آونله‌كنج (Aônla, Aônla-gandj) هندستانك شمال غربیسنده، (رحیلكند) ایالتنك (باریلی) قضاسنده ومركز قضانك ٣٣ كیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ٩٩٥٠ اهالیسی واردر.

آونیره (Avénières) فرانسه‌نك (ایزره) ایالتنده، (لاتوردوپن) قضاسنك (مورستل) ناحیه‌سنده ومركز ناحیه‌نك ١١ كیلومتره جنوب شرقیسنده، (رون) ایرماغی ساحل یسارینك قربنده واقع بر قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی، حبوبات تجارتی وطوغله فابریقه‌لری واردر.

آووقات لیمانی [«آدووقات هاربور» ماده‌سنه مراجعت.]

آووله (Avola) سیچلیانك ساحل شرقیسنده (سیراقوسه) ایالتنده وسیراقوسه‌نك ٢٤ كیلومتره جنوب غربیسنده، (نوتو) قضاسنده ناحیه مركزی بر قصبه‌در، كه دكیزدن بر كیلومتره ایچریده اسكی قصبه‌نك محلی اولان قیالق بر تپه‌نك آلتنده واقع اولوب، جوارلریله برابر ١١٩١٠ اهالیسی واردر. باغلری چوق اولوب، سیراقوسه شرابی نامیله مشهور بر نوع ایی شراب بورادن چیقدیغی كبی، شكر قامشی دخی یتیشوب، كوزل بر روم اعمالنه صرف اولنور.

آوون (Avon) اسكی كلت لساننده «صو» دیمك اولمغله انكلتره‌ده بو اسمله سكز نهر بولنیور: برنجیسی (وست آوون) یعنی «غربی آوون» اسمیله نفس انكلتره‌نك (غلوچستر) قضاسنده نبعانله، (بریستول) شهرینك یانندن كچه‌رك (سورن) خلیجنه دوكیلور. — ایكنجیسی بك كوچك اولوب، (میدله آوون) نامیله ینه او قضاده جریانله مذكور خلیجه دوكیلور. — اوچنجیسی (اوپر آوون) یعنی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

«یوقاری آوون» نامیله (نورتامپتون) قضاسنده نبعانله، (وارویق)، (وورچستر) و (غلوچستر) قضالرندن کچەرك، ١٥٥ کیلومترەلك جریاندن صکره، (سورن) نهرینه دوکیلور. — دردنجیسی (لوید آوون) نامیله (مونموت) قضاسندن کلوب، (اوسق) نهریله برلشدکدن صکره (سورن) خلیجنك شمال طرفنه دوکیلور. — بشنجیسی (است آوون) یعنی «شرق آوون» نامیله (ویلچ) و (هامپشیر) قضالرینی شق ایله، مانشه دکیزینه منصب اولور. — آلتنجیسی (دوونشیر) قضاسنده جریانله (پلیموت) لك شرق طرفنده مانشه دکیزینك (بیغبوری) قوینه دوکیلور. — یدنجیسی (والس) خطەسنك (غلامورغان) قضاسنده جریانله، ٢٦ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره (اسوانسیا) قوینه دوکیلور. — سکزنجیسی ینه (والس) خطەسنك (مریونت) قضاسنده جریان ایدەرك، (قاردیغان) قوینه منصب اولور.

آوون (Avon) آوسترالیانك ساحل شرقیسیله یکی قالدونیا آرەسنده، ١٩° ٣١′ عرض جنوبی ایله ٢٠″ ٥٠′ ١٥٥° طول شرقیده واقع ایکی آلچق آطەدر، که میلادك ١٨٢٣ تاریخنده (آوون) نام انکلیز کمیسنك سواریسی قپودان (سومر) طرفندن کشف اولنمشلردر.

آووندالە (Avondale) اسقوچیانك (لانارق) قضاسنده ولانارق شهرینك ٩ کیلومتره غربنده واقع بر قصبه اولوب، جوارلریله برابر ٥٤٦٠ اهالیسی وپاموقدن منسوجات فابریقەلری واردر.

آوه (Ava) هند چینیسنده واقع (برما) ویا (بیرمانیا) دولتنك اسکی پایتختی اولان بر شهردر، که (ایراوادی) نهرینك ساحل یسارنده یعنی شرق طرفنده و ٥١′ ٢٥° عرض شمالی ایله ٤٠′ ٩٣° طول شرقیده واقع اولوب، میلادك ١٣٦٤ تاریخنده تأسیس وپایتخت اتخاذ اولنەرق، ١٧٨٣ تاریخنەدك ٤٢٠ سنه معموریتدن صکره، تاریخ مذکورده مرکز حکومت ینه نهر مذکورك بر قاچ ساعت یوقاریسنده مجدداً تأسیس اولنان (آماراپوره) شهرینه نقل اولنمغله، (آوه) شهری تدنی یه یوز طوتوب، مؤخراً بر آرەلق یکیدن پایتخت اتخاذ واعمار اولنمش ایسەده، ١٨٣٧ دە ینه (آماراپوره)، و ١٨٥٧ دە، اونك دخی ترکیله، مجدداً تأسیس اولنان (مندالای) شهری پایتخت اتخاذ اولنەرق، او وقتدن بری (آوه) شهری بسبتون ترك اولنوب، خراب اولمش، وموقعنی بر طاقم یبانی نباتات اورتمشدر. بو شهر معمور ایکن حکمدارك سرایله معبدلری، ابنیهٔ میریه یی وایلری کلنلرك خانەلرینی حاوی اولان بر ایچ قلعه ایله نهر بوینجه اوزانان مستطیل شکلنده بر شهردن عبارت ایدی. اطرافی ٥ متره یوکسك و ٣ متره قالین بر سورله وسورك خارجنده بر خندقله محاط ایدی. سورك محیط دائرەسی ١٠، وایچ قلعەنك کی ٤ کیلومتره ایدی. یالکز معبدلر وسرای طوغلەدن معمول ومزین اولوب، اغنیانك خانەلری اخشاب وسائر خلقك مسکنلری دخی خرما نوعندن آغاج دال ویاپراقلرندن معمول قلبەلردن عبارت ایدی. بو اصول هندچینیده عمومی اولوب، شهر وقصبەلرك پك قولای تأسیس وپك چابق تخریب اولنمسنی تسهیل ایدیور. — بو شهرك مرکزی بولندیغی مملکت ودولته دخی بعضاً (آوه دولتی) نامی ویریلیردی. [«برما» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

آوه (Ave) پورتکیزك شمال جهتنده بر نهردر، که (قابریره) طاغندن نبعانله، (آویسله) و (استه) چایلرینی دخی اخذ ایتدکدن و ٨٠ کیلومترەلك جریاندن صکره، (ویلا دو قونده) خلیجنه منصب اولور.

آوه (Awe) اسقوچیانك غرب جهتنده (آرچیل) قضاسنده بیوك بر کول اولوب، جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری اولان طولی ١٢، وعرضی جنوب جهتنده ٣ وشمال جهتنده ٥ کیلومترەدر. بو کوله دوکیلن چایلرك اك بیوکی اورچی چاییدر، که شمال شرقی ساحلندن دوکیلور. بونك آیاغی دخی (آوه) اسمیله معروف اولوب، (اتیوه) کولنه منصب اولور. آوه کولنك صولری پك درین اولدیغی حالده، ایچنده ٢٤ کوچك آطه بولنور. اطرافی اراضیٔ منبته ایله محاطدر.

آویانو (Aviano) ایتالیاده وندیك خطەسنك (اودینه) ایالتنده و (اودینه) شهرینك ٦١ کیلومتره غربنده قضا مرکزی بر قصبەدر، که (قاوالو) طاغنك اتکنده وآدریاتیق دکیزینه دوکیلن (لیونجه) نهرینك کنارنده باغ وبوستان ودودلغی چوق بر اووەده واقع اولوب، ٦٢٤٠ اهالیسی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آویانوس (Avienus یاخود Avianus) لاتین شعراسندن اولوب، میلادك دردنجی عصری اواخرنده برحیات ایدی. یونان قدیمك جغرافیا وسیاحته متعلق بعض آثارینی نظماً لاتینجه‌یه ترجمه ایتمشدر. آثارینك موجود اولانلری طبع، واکثر آوروپا لسانلرینه ترجمه اونمشدر.

آویانی (Aviani) ایتالیانك اون سکزنجی عصر میلادی رسامرندن اولوب، مواقع بریه ودکیز منظره‌لری تصویرنده‌کی مهارتیله مشهوردر.

آویتوس (Avitus) روما ایمپراطورلرندن اولوب، ابتدا هونلره قارشی ابراز شجاعت ایتمش اولدیغندن، مکافاة ایمپراطور (تئودوریق) طرفندن (غالیا) یعنی فرانسه والیلکنه تعیین اولنمش؛ وماقسیمك وفاتنده، میلادك ٤٥٥ تاریخنده (تولوز) ده کندینی ایمپراطور اعلان ایتمش ایسه‌ده، متعاقباً (ریجیمر) طرفندن اسقاط اولنه‌رق، (پلزانسه) قربنده مغلوب اولمغله، آنجق طریق رهبانه سلوك ایتمكله حیاتنی قورتاره بیلمشدر. متعاقباً (پلزانسه) پسقپوسی اولمش ایسه‌ده، کندینی امنیتده کورمه‌یوب، (اوورنه) یه قاچمقده ایکن، ٤٥[illegible] تاریخنده یولده وفات ایتمشدر.

آویدوس قاسیوس. [«قاسیوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آویرو (Aveiro) پورتکیزك شمال جهتنده (لیسبونه)نك ۲۲۷ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر قصبه‌در. که کندی اسمیله یاد اولنان بر خلیجك کنارنده اولوب، ٦٥٠٠ اهالیسی واردر. بو قصبه وندیك کبی دکیز جدوللریله بر قاچ قسمه منقسم اولدیغی حالده، ایکی اوچ عصر اول خیلی تجارتکاه ایدی. واهالیسی برچوق سفائنه مالك اولوب، آمریقاده‌کی (ترنو) صید ماهیسنه کیدرلردی. او وقتدن بری چوق تدنی ایتمشدر. — برازیلیاده (پاره) ایالتنده دخی بو اسمله بر قصبه واردر. که (آمازون) ایرماغنه دوکیلن (تاپایوس) نهری کنارنده وبك چوق قاقئو وپموق محصولاتی ویرن بر براووه‌نك اورته‌سنده واقع اولوب. اهالیسنك قسم اعظمی آمریقا اهالی اصلیه‌سندندر.

آویرو دوقه‌سی (Duc d'Aveiro) پورتکیز دره بکلرندن اولوب. قرال بشنجی یوآنك زماننده بیوك بر نفوذ قزانمش؛ وبرنجی یوسفك علیهنده بر اتفاق خفی تشکیل ایتمش ایسه‌ده، خبر آلنوب، میلادك ۱۷٥۹ تاریخنده حیاً احراق اولنمشدر.

آویرون (Aveyron) فرانسه‌نك غارونه حوضه‌سی داخلنده بر نهری اولوب، (توردوسرمیه) نام طاغك اتکندن نبعانله ابتدا شرقدن غربه طوغری جریان ایدرك، کندی اسمیله تسمیه اولنان ایالتی عرضاً شق ایتدکدن صکره، جنوبه طوغری دونوب، (ویائور) چاینی دخی اخذ ایله. ینه غربه طوغری دونه‌رك، بر وقت (تارن) ایله (تارن مع غارونه) ایالتلرینك حدودینی آیردقدن صکره، بو صکره‌کی ایالته کیره‌رك، (تارن) نهرینه منصب اولور. مجراسی درین وپك طولاشیقلی اولوب، کنارلرنده قیالق تپه‌لر واوچوروملر بولنور. جریاننده (رودز) و (ویلفرانشه) قصبه‌لرینك یانندن کچیور. صویی سیاهمتراقدر. مجراسی ۲٤۰ کیلومتره طولنده اولوب، طولنه نسبةً صویی آزدر.

آویرون (Aveyron) فرانسه‌نك قسم وسطیسنك جنوب جهتنده واقع بر ایالتی اولوب، اورته‌سندن جریان ایدن نهرك اسمیله تسمیه اونمشدر. شرقاً (لوزرنه) و (غارد) ایالتلریله، جنوب شرقی طرفندن آق دکیز ساحلنه قدر ممتد اولان (هرولت) ایالتیله، جنوب غربی طرفندن (تارن) ایالتیله، غرباً تارن مع غارونه و (لوت) ایالتلریله، شمالاً دخی (قانتال) ایالتیله محدود ومحاطدر. طولاً پارسك حذاسنده اولوب، عرضاً ٤٤° ایله ٤٥° درجه‌لری آره‌سنده بولنیور. مرکزی اولان (رودز) شهری پارسك ٦٠٤ کیلومتره جنوبنده واقعدر. فرانسه‌نك اك بیوك ایالتلرندن اولوب، شمالدن جنوبه اولان بویی قوش اوچشی حسابیله ۱٥۰، وشرقدن غربه اولان اکی دخی ۱۱۰ کیلومتره، ومساحهٔ سطحیه‌سی ۸۷٤۳ مربع کیلومتره‌در.

بو ایالتك اراضیسی کاملا طاغلق اولوب، طاغلری دخی پك صرپ وقورو اولمغله، بر طاقم دهشتلی اوچوروملری ودیك قیالری دخی حاویدر. عمومیت اوزره شرق طرفی دها یوکسك اولوب، غرب جهتنه طوغری ارتفاعی آزالیر، وصولری دخی او جهته طوغری آقار. شرقدن غربه جریان ایدن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(تارن)، (آويرون) و(لوت) نهرلرى ايالتك اراضيسنى اوچ موازى حوضه‌يه تفريق ايديور. ايالتك جنوبنده (لارزاق) اسميله بر صره طاغلر واردر، كه صيرتلرى بو ايالتك حدود جنوبيه‌سنى آيردقدن‌صكره، (هروات) ايالتى ايچنده غرب جنوبى‌يه طوغرى اوزانيرلر. بو طاغلر غايت قورو وصرپ اولوب، اوستلرنده نه بر آغاج ونه بر آثار صو كورينور. بناءً عليه قريه واهاليلرى دخى اولميوب، يالكز قورو اوتلرله ديكنلرى قيونلره پك يارايغندن، يازين بعض قويون سوريلرينه، وبعض درين واديلرنده بر طاقم مسكين قلبه‌لرله اطرافلرنده بر ايكيشر چاودار ويولاف تارله‌سنه تصادف اولنور. (تارن) واديسنى چكدكدن صكره، بو طاغلرك قارشيسنده يعنى شمال جهتنده (لوازون) طاغلرى بولنيور، كه (آويرون) واديسنى دخى حاوى اولوب، ايالتك شمال جهتنده‌كى (لوت) واديسنه قدر ممتد اولورلر. بو طاغلر دخى قورو وصرپ اولوب، (لازراق) طاغلرندن پك آز فرقلرى واردر. لوت واديسنك شمالنده ايسه (اوبراق) طاغلرى بولنيور، كه بونلر دخى صرپلقده وقورولقده اوته‌كيلردن فرقلى دكل ايسه‌لرده، اونلر كبى كلسدن عبارت وبياض طاشلى اولميوب، غرانيتدن عبارت وبر طاقم اراضئ بركانيه‌يى وسونمش بركان آغزلريله بازالت وساڑه صحره‌لرينى حاويدرلر. غربه طوغرى ايندلدكجه، اراضينك طبيعتى دخى او وحشت انكيز منظره‌يى غائب ايدوب، براز ملايمت ولطافت كسب ايتمكه باشلار. (لارزاق) سلسله‌سنك اك مرتفع محلى ٩٢١، و(اوبراق) سلسله‌سنك اك يوكسك ذروه‌سى ١٤٧١ متره ارتفاعنده‌در.

بو ايالتك نهرلرى ذكر اولنان تارن، لوت، وآويرون ايله بونلره دوكيلن برطاقم چايلردن عبارت اولوب، تارن ايله لوت دها بيوك ايسه‌لرده، بونلرك ايكيسى‌ده (لوزره) ايالتندن كلوب، آويرون ايالتنى شق ايتدكدن صكره. اسملريله تسميه اولنان ديكر بر ايالتده خيلى جريان ايتدكلرندن. و(آويرون) ايسه بو ايالتده نبعان ايدوب، مجراسنك قسم كليسى‌ده بونده اولديغندن، ايالت بونك اسميله تسميه اولنمشدر. آويرون نهرينه باشليجه (وياوڑ) چايى دوكيلور، كه اوده (ويولو)، (ژيقو)، (سنور) كبى بعض چايلرك صولرينى اخذ ايدر. (تارن) نهرينه درون ايالتده (ژونته)، (دوربى)، (سرنون)، (دوردو) و(موزه) چايلرى منصب اولور. (لوت) نهرى دخى خيلى بيوك اولان (ترويره) ايله ينه (دوردو) تسميه اولنان ديكر بر چاى اخذ ايدر. بو نهرلردن يالكز (لوت) ك بر قسمى سير سفائنه صالحدر.

ايالتك شرق جهتنده هوا پك صووقوق اولوب، يوكسك طاغلر سنه‌نك بر بيوك قسمنده قارله مستور بولنور، وقيشلر اوزون اولوب، موسملرك تبدلى دخى بردن بره وقوع بولور. غرب جهتنك هواسى نسبةً دها ملايمدر، واوقدر سريع التحول دكلدر. بو جهتك بعض محللرنده وعلى‌الخصوص مركز ايالتك جوارلرنده اوزوم دخى يتيشير، وكوزل بر نوع شراب ياپيلير. آلچق ودوز يرلرده بغداى، آرپه، چاودار، يولاف ومصركبى بعض حبوبات حاصل اولورسه‌ده، احتياجات محليه‌يه كفايت ايتميوب، پك چوق زحمتله يتيشديريلن پتاته ايله دفع احتياج اولنور. ايالتك بعض طرفلرنده وعلى‌الخصوص (اوبراق) طاغلرنده بعض واسع اورمانلر دخى بولنوب، باشليجه آغاجلرى ميشه، چام وكوركندن عبارتدر. كستانه آغاجلرى دخى بولنوب، ميوه‌لرى طاغ اهاليسنك مدار تعيشى اولور. اكثر اراضيسى مرعالردن عبارت اولوب، على‌الخصوص (اوبراق) طاغلرينك مرعالرى پك ايى اولديغندن، يازين همجوار ايالتلردن دخى كليتلى قويونلر اورالره سوق اولنور. (لازراق) طاغلرينك مرعالرى دخى‌كرك قويونلرك ات وسوتنه لذت ويرمك وكرك ياغيلرينى اصلاح ايتمك خاصه‌لرينى حائز بولنغله، اورالرده كليتلى قويونلرك سوتندن (لاكول) تعبير اولنان جنسدن پك چوق پينير استحصال اولنديغى كبى، (روقفور) اسميله آوروپاده مشهور وپك مقبول اولان بر نوع قيمتلى پينير دخى چيقار.

آويرون ايالتنك معدنلرى پك چوق اولوب، وقتيله كومش وآلتون معدنلرى مشهور ايديسه‌ده، آمريقانك كشفندن صكره بونلر ترك اولنوب، اخراج اولنمامقده‌در. (تارن) نهرينك صولرنده بعض آلتون ريزه‌لرى بولنور. كومور معدنى دخى پك چوق اولوب، يالكز ايالتك شمال غربى جهتنده‌كى (اوبن) ناحيه‌سنده چيقارلمقده اولديغى حالده، سنوى يدى مليون قنطاردن زياده آلنور. دمير، باقير، قورشون،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آنتیمون، چنقو، جیوه وسائر معدنلری دخی چوق اولدیغی کبی؛ هرطرفنده متعدد ومتنوع معدن صولری دخی بولنیورسه‌ده، شهرت بولانلری یوقدر. اراضیسنك طبیعتی اقتضاسنجه، درون ایالتده شایان تماشا وجالب حیرت برچوق مغاره‌لر، شلاله‌لر، اوجورومل، وبویله دهشت انکیز منظره‌لر آره‌سنده غایت لطیف موقعلر دخی واردر.

یاریم عصر اوله کلنجه‌یه قدر بو ایالتك ثروت عمومیه‌سی زراعت وحیوانات محصولاتندن عبارت اولوب، اهالی دخی سائر طرفلرله آز اختلاط ایتدکلرندن اسکی حاللرینی محافظه ایله، معارف وصنایعده هیچ برترقی ایتمه‌مشلردی. آنجق بوصوك وقتلرده محلك معدنلرندن وکورندن بالاستفاده پك چوق فابریقه‌لر یاپیلوب، برطرفدن چیقان معدنلر تطهیر وتهیئه، وبر طرفدن دمیردن، باقردن وسائر معدنلردن پك چوق آلات وادوات اعمال اولنقده‌در. یوك ویاموقدن دخی انواع منسوجات اعمال ایدر برچوق فابریقه‌لرله، دباغخانه‌لر وسائره آچلمش، وکیتدکجه چوغالمقده بولنمشدر. حیوانات محصولاتی دها ایلری‌ده کوتوریلوب، یالکز (لاکول) ایله (روقفور) پنیرلری سنوی بر بچق ملیون فرانغه قریب تجارت براقیور. اراضینك طبیعتی طرق ومعابرك وعلی‌الخصوص دمیر یوللرك تکثیر وتوسیعنه مانع اولمغله، تجارت لایقیله ترقی ایده‌مه‌مش ایسه‌ده. هرحالده ایالتك اورته‌سندن چكمك اوزره بر دمیر یول خطی تمدید اونمش. ور چوق شوسه‌لر دخی یاپلمش اولدیغی کبی، فابریقه‌لرك تکثری دخی تجارتی خیلی توسیع ایتمشدر.

آویرون ایالتی بروجه آتی ٥ قضا. ٤٢ ناحیه و ٢٨٩ دائرهٔ بلدیه‌یه منقسمدر:

قضا	ناحیه	دائرهٔ بلدیه	اهالی
اسپالیون	٩	٤٨	٦٣ ٨٥٢
میلهو	٩	٥٠	٦٦ ٥١٥
رودز	١١	٧٦	١٠٨ ٨٨٥
سنت آفریقه	٦	٥٤	٥٩ ٣٦٦
ویلفرانشه	٧	٦١	١٠٣ ٨٥٦
جمعاً ایالتك اهالیسی			٤٠٢ ٤٧٤

اهالینك بو مقداری ١٨٧٢ سنه‌سی تحریرینه کوره اولوب. او زماندن بری ١٥ ٨٢٦ نفوسه بالغ اولمشدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ٤٧ کشی دوشیور. بونلرك یالکز ٣٠٠٠ قدری پروتستان وقصوری کاملاً قتولیکدر.

آویرون ایالتنده ابنیه وسوقاقلرینك کوزللکنجه ذکره شایان هیچ بر قصبه‌سی اولمیوب، اکثریسنك سوقاقلری طار وطولاشیق وابنیه‌لری پك نظامسزدر. مرکزی اولان (روذر)ك یالکز ١٢٠٠٠، (میلهو)نك ١٥٠٠٠ وویلفرانشه‌نك ٩٣٠٠ اهالیسی واردر. سنت آفریقه قصبه‌سی سائرلرندن زیاده تجارتكاه ایسه‌ده، یالکز ٧٥٠٠ اهالیسی واردر. بونك جوارنده پنیریله مشهور اولان (روقفور) قریه‌سی بولنیور.

آویز { یاخود آویس (Aviz, Avis) پورتکیزك وسطنده (آلمتیو) خطه‌سنك (پورتالغره) ایالتنده ناحیه مرکزی بر قصبه‌در، که همنامی اولان برکوچك نهرك اوزرنده واقع اولوب، وقتیله خیلی اهمیتی حائز بولنمش ایکن، الیوم یالکز ١٢٦٠ اهالیسی واردر. «آویز شوالیه‌لری» دینلن برصنف شوالیه‌لرك مرکزی اولوب، بوصنف اندلس مسلمانلرینه قارشی انواع مظالمی ارتکابله عربلری اندلسدن اخراج ایتمك مقصدیله ١١٦٢ تاریخ میلادیسنده برنجی آلفونس طرفندن تشکیل، و (آویز) قصبه‌سی کندیلرینه ترك اولنمشیدی. — پورتکیز حکمدارلرینك میلادك ١٣٨٥ تاریخندن ١٥٨٠ تاریخنه‌دك حکم سورن ایکنجی سلاله‌سنك بانیسی بوصنفه منسوب بولنمش اولدیغندن، بوسلاله‌یه دخی (آویز سلاله‌سی) نامی ویرلمشدر.

آویس { (Avis) [مادهٔ آنفه‌یه مراجعت بیوریله.]

آویسن { (Avicenne) حکیم مشهور ابن سینایه آوروپالیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«ابن سینا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آویلا { (Avila) اسپانیانك وسطنده اسکی قشتاله خطه‌سنده ایالت مرکزی بر قصبه‌در، که مادریدك ١٢١ کیلومتره غرب شمالیسنده، (دویرو) ایرماغی تابعلرندن (آدایا) نهرینك یوقاری وادیسنده و ١١٣٢ متره‌لك ارتفاعده واقع اولوب، ٩٠٤٠ اهالیسی واردر. هواسی غایت صوغوق وسرت اولوب. اطرافی ١٣ متره یوکسك

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

و ٤ متره قالين بر سورله محاط اولوب، ١٠ قپوسى و ٨٦ قله‌سى واردر. قرون وسطاده استحكاماتيله مشهور ايدى. بر قاچ بيوك كليسا ومناسترى واردر.

آويلا { ايالتى (Avila) اسپانيانك وسطلرنده واسكى قشتاله خطه‌سنده بولنان ايا- لاتندن اولوب، مركزى اولان آويلا شهرينك اسميله تسميه اولنمشدر. شمالاً (والادوليده)، شرقاً (سغوويا) (يعنى شقوبيه) ومادريد، جنوباً تولده (يعنى طليطله) و(قاسرس)، غرباً دخى سالامانقه (يعنى شلمنكه) ايا- لتلريله محدود ومحاطدر. مساحۀ سطحيه‌سى ٧٨٨٢ مربع كيلومتره واهاليسى ١٩٠٨٣٤ كشى اولوب، ٦ قضا و٢٧٠ دائرۀ بلديه‌يه منقسمدر. قضالرى : آويلا، آرناس ده سان‌پدرو، آروالو، بارقو ده آ- ويلا، سبرروس. پيدراهيتا در. بو ايالتك جنوب جهتى طاغلق اولوب، (سيرا ده غردوس) و(پارا- مرا ده آويلا) طاغلرى شرقدن غربه طوغرى ممتد اوله‌رق، بر طاقم كوزل واديلر تشكيل ايديورلر، وصولرى بر طرفدن (البركه) و(تيتار) نهرلرى وا- سطه‌سيله (تاج) ايرماغنه، وبر طرفدن‌ده (آدايا) و(تورمس) واسطه‌سيله (دويرو) ايرماغنه دوكيلور. شمال جهتى ايسه دوز قورو وطاشلق اولوب، مع هذا بعض طرفلرنده پك ايى بر نوع بغدايله پك مقبول بر نوع كتنوير يتيشيور. شمال جهتنك ارتفاع وسطيسى ٨٠٠، وجنوب جهتنك ارتفاع وسطيسى ١٢٠٠ متره اولمغله، هواسى پك صوتوق اولوب، قيشى پك اوزون وايلك بهارى يوق حكمنده ايسه‌ده، ياز وكوز موسملرى پك كوزلدر. باشليجه ثروت طبيعيه‌سى صيغير، قويون وطوموز سوريلرندن عبارتدر. طاغلرنده متعدد كومش، قورشون وباقير معدنلريله مرمر اوجاقلرى بولنيورسه‌ده، پك آزلرى اخراج اولنمقده‌در. اسپانيانك شماله طوغرى كيدن آنا دمير يول خطى بو ايالتك شرق قسمنى شق ايده- رك، آويلا ايله آروالو قصبه‌لرينك ايچندن كچر. بشقه طرق ومعابرى يوق كيبدر.

آويلا { (Avila) آمريقاى جنوبيده (اقوآ- دور) جمهوريتنك (اورينته) ايالتنده بر قصبه‌در. كه (سونو) نهرينك سق ايتديكى براووه ده و(كيتو) نك ١٥٠ كيلومتره شرق جنوبيسنده اولوب، وقتيله خيلى بيوك ومهم ايكن، شمدى يالكز بر طاقم اهالئ اصليه‌نك مسكنى اولمشدر.

آويلا طاغلرى { برى سيرا ده آويلا (Si-erra de Avila) وديكرى پارامرا ده آويلا (Paramera de Avila) ناميله اسپانيانك آويلا ايالتنده ايكى طاغ سلسله‌سيدر. برنجيسى (آدايا) نهرى واديسنك شمال طرفنده او- لوب، صولرى مذكور (آدايا) ايله (زاپارديل)، (ترابانقوس) و(تورمس) نهرلرى واسطه‌سيله (دويرو) ايرماغنه دوكيلور. بونك اك مرتفع ذروه‌سى اولان (سرو ده غوريا) نك ١٣٨٣ متره ارتفاعى واردر. — ايكنجيسى مذكور (آدايا) ايله (آلبركه) نهرلرينك واديلرى آره‌سنده اولوب، بر مائله‌سى (دويرو) وديكرى (تاج) ايرماغى حوضه‌سنه تابعدر. اك مرتفع ذروه‌سى اولان (سرو زاپاترو) نك ٢١٠٤ متره ار- تفاعى واردر. بو طاغ (غوآدارامه) ودها طوغريسى (وادى الرمل) سلسله‌سنه منسوب اولوب، (سرا ده آويلا) ايله دخى (سروته) اسمنده و٢١٧٦ متره ار- تفاعنده اولان بر طاغ واسطه‌سيله كسب التصاق ايديور.

آويلالى { دون لويى، يوان وقوزالس (Don Louis, Jean et Couzales d'A-vila) بو اوچ ذات اسپانيانك آويلا شهرنده نشأت ايله، برنجيسى ميلادك ١٥٠٠ تاريخنده طوغوب، بشنجى شارل طرفندن پاپانك نزدنده سفير بولنمش؛ و١٥٤٦ ده پروتستانلره قارشى اولان محاربه‌ده شارل كينتك معيتنده آلمانيايه كيدوب، بو محاربه‌نك تاريخنى قلمه آلمشدر. بو تاريخى پك معتبر اولوب، لاتينجه وفرانسزجه‌يه دخى ترجمه اولنمشدر. — ايكنجيسى ميلادك ١٥٠٢ تاريخنده طوغوب، ١٥٦٩ ده وفات ايتمش، وعقائد وتصوف واخلاقه دائر بر قاچ كتاب يازمشدر. — اوچنجيسى ميلادك ١٥٥٩ تاريخنده طوغوب، ١٦٥٨ ده وفات ايتمش، وآويلا ايالتيله اسپانيانك او جهتلرينك احوال تاريخيه‌سنه دائر بر قاچ كتاب يازمشدر.

آويلس { (Aviles) اسپانيانك شمالنده‌كى آستوريا خطه‌سنك (اوويادو) ايا- لتنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، غاسقونيه كور- فزينك (رياده آويلس) قوينده واقع و٣٣٠٠ اهاليى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جامعدر. اسپانیانك مذكور كورفزده‌كی اسكله‌لرینك اڭ ایشلكی اولوب، منتظم صورتده واپور دخی اوغرار.

آویلیانو (Avigliano) ایتالیانك جنوبنده (بازیلیقاته) ایالتنك (پوتنچه) قضاسنده وپوتنچه شهرینك ١٥ كیلومتره شمال غربیسنده ناحیه مركزی بر قصبه‌در. كه (سله) نهری تابعلرندن (بیانقو) چاینك كنارنده بولنان بر تپه‌نك اوزرنده واقع اولوب، ١٦٠٠٠ اهالیسی وكوزل مرمر اوجاقلری واردر.

آویلیانه (Avigliana) ایتالیانك شمال غربیسنده‌كی (پیاموته) خطه‌سنده (تورینو) ایالتنده (سوسه) قضاسنده وسوسه‌نك ٣٠ كیلومتره شرقنده ناحیه مركزی برقصبه‌در، كه (پو) ایرماغی تابعلرندن (دوره ریپاره) چاینك ساحل یسارنده وتورینودن لیونه‌كیدن دمیریول خطی اوزرنده واقع اولوب، ٣٣٠٠ اهالیسی واردر. جوارنده بالیقلری چوق ایكی كول ایله براسكی قلعه خرابه‌لری بولنیور.

آوینیون (Avignon) فرانسه‌نك جنوب شرقیسنده واقع (ووقلوزه) ایالتنك مركزی اولان بر شهردر. كه (رون) ایرماغنك ساحل یسارنده ولیوندن مارسلیایه كیدن دمیریول خطی اوزرنده، ٤٣°٥٧′١٣″ عرض شمالی ایله ٢°٢٨′١٥″ طول شرقیده واقع اولوب، ٤١٠٠٠ اهالیسی، بر آقادمیاسی، بر مكتب اعدادیسی، بیوك بركتبخانه‌سی، واسع موزه‌خانه‌سی. زراعت، تجارت وصنایعه مخصوص آیری آیری جمعیتلری، اوج خسته خانه‌سی، بانقه شعبه‌سی وزراعت صندیغی، كوزل بر تیاترو، بیوك بر پروتستان كلیساسیله بر خاوره‌سی وسائر موسساتی واردر. (رون) ایرماغنده ایشلین سفائنك مركز اداره‌سی دخی بو شهرده‌در. موقع غایت كوزل اولوب. اطرافی باغ وبوستان ودود وزیتون آغاجلریله زمرد آسا واسع بر اووه ایله محاطدر. شمال جهتنده یوكسك بر قیا واردر، كه اوزرنده برعمومی باغچه یاپلشدر. رون نهری اوزرنده كوزل بر آصمه كوپریسی واردر. سور واستحكاماتی دخی پك متین وكوزل اولوب، اطرافی تفرجگاهلرله احاطه اولنمشدر. ابنیه‌سی وعلی‌الخصوص معبدلریله دوائر رسمیه‌سی پك كوزل ایسه‌ده، سوقاقلرینك اكثریسی طار وطولاشیقلیدر. صنایع وتجارتی پك ایلری اولوب، جوارلرنده یتیشن ایپك وكوك بویانك تهیئه واعمالنه مخصوص فابریقه‌لرله دوكومخانه‌لری وزراعت ماكینه‌لریله، صوبه، بیلاردو، آرابه، صندالیه وسائر آغاجه متعلق اثاث بیتیه، كاغد، بویا، مقرنه وشهریه، كبریت، اجزای كیمیویه، سپت، باصمه، ایپك قاشلر وسائره فابریقه‌لری ودباغخانه‌لری چوقدر. بوفابریقه‌لرك محصولات صناعیه‌سیله اون، شراب، قونیاق، زیتون یاغی، ایپك، ایپك بوجكی تخمی، كراسته، سبزه، میوه، بال وسائره‌دن بیوك برتجارت اجرا اولنور. اسكی بر شهر اولوب، روماليلرك زماننده (آوینو قاواروم) تسمیه اولنوردی. قرون وسطاده طائفهٔ رهبانك اڭ بیوك مركزلرندن اولوب، نفوذلری آلتنده بولنوردی، وكلیسا ومناسترلرله طولمشیدی، كه بونلر بو كون دوائر رسمیه وعمومیه‌یه تحویل اولنمشلردر. ایراندن فرانسه‌یه التجا وتنصرله بو ایالت خلقنه كوك بویانك زرعنی اوكرتن (ژان آلتن) ك بر هیكلنی یاپوب، شهرك شمالنده‌كی قیانك اوزرینه ركز ایتمشلردر.

اهانته (Ahanta) آفریقانك غرب جهتنده كینهٔ علیا ساحلنده بركوچك مملكت اولوب، مركزی (بوسوه) قصبه‌سیدر.

آهر ایرانك شمال غربی جهتنده آذربایجانده بر چایدر. كه تبریزك شمالنده واقع (آقطاش) و(اولو چاملو) طاغلرینك اتكلرندن نبعانله، شرقه طوغری آقه‌رق، وصاغ وصولنده‌كی طاغلردن بر چوق چایلر دخی اخذ ایده‌رك، همنامی اولان قصبه‌نك یانندن كچدكدن صكره، (سوالان) طاغنك شمالنده (قره صو) نهرینه دوكیلور. كه اوده شماله طوغری آقه‌رق، (آراس) ایرماغنه منصب اولور. مجراسی تقریباً ١٠٠ كیلومتره‌در.

آهر ایرانك شمال غربیسنده آذربایجان قطعه‌سنده، تبریزك ١١٥ كیلومتره شمال غربیسنده وهمنامی اولان آنف‌الذكر نهرك ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب. تقریباً ٣٥٠٠ اهالیسی واردر.

آهر هندستانك شمالنده (بلندشهر) قضاسنده وبلندشهرك ٥٢ كیلومتره شرق شما-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لیسـنده، کنك نهرینك ساحل یمیننده بر قصبه‌در. —— بو اسمله هندستانك غرب جهتنده دخی بر اسکی قصبه وار ایدی، که الیوم خراب اولوب، یالکز (اودیپور) راجه‌لرینك قبرستانی اتخاذ اولنغله، کوزل تربه‌لری حاویدر.

آهر { یاخود آر (Ahr) پروسیه‌نك (رین) ایرماغی جهتنده بر چایدر، که (ایفل) طاغندن نبعانله، (قوبلنچ) ایالتنده جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری آقه‌رق، ٥٠ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، صول ساحلندن (رین) ایرماغنه دوکیلور. وادیسی غایت کوزل اولوب، کنارلرنده کوزل باغ و بوستانلر واردر.

آهروایلر { (Ahrweiler) پروسیه‌نك (رین) ایرماغی جهتنده‌کی (قوبلنچ) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (قولونیه)نك ٤٧ کیلو متره شمال غربیسنده وآنف البیان (آهر) نهرینك کنارنده واقع اولوب، ٣٨٠٠ اهالیسی، دمیر معدنیله معدن صولری، مشهور شرابلری و بر قاچ فابریقه‌سی واردر.

آهسه { (Ahse) پروسیه‌نك غرب طرفنده‌کی (وستفالیا) خطه‌سنده بر کوچك نهردر، که (سوستریورده) اسمیله معروف بر طاقم کوزل مرعالری سقی ایله (لیپه) نهرینه دوکیلور.

آهو { فقهای خنفیه‌دن بر ذات اولوب، فتاویه متعلق بر کتابی واردر، که فتاویٔ تاتارخانیه صاحبی بو کتابدن خیلی شیلر نقل ایتمشدر. ترجمهٔ حالنه دسترس اولنه‌میوب، یالکز قاضی خاندن مؤخر، یعنی ٦٠٠ سنهٔ هجریه‌سندن صکره اولدیغی فتاویٔ تاتارخانیه صاحبنك افاده‌سندن آکلاشیلیور.

آهواشاپام { (Ahouachapam) آمریقای وسطینك (سالوادور) جمهوریتنده (سونسوناته) ایالتنه تابع ومرکز ایالتنك ٣٠ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه‌در. که ٧٥٨ متره ارتفاعی اولان پك منبت بر اووه‌نك اورته‌سنده اولوب، قسم کلیسی آمریقا اهالیٔ اصلیه‌سندن اولمق اوزره، ٨٠٠٠ اهالیسی واردر. اطرافنده‌کی اووه‌ده کلیتلی شکر قامشی وقهوه حاصل اولور، وجوارنده بر قاچ کوکوردلی معدن صویی واردر.

آهود { (Aod یاخود Ahod) بنی اسرائیل حکامندن اولوب، قبل المیلاد ١٤٩٦ تاریخندن ١٤١٦ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. بنی اسرائیل رجالندن بو اسمده دیکر بر قاچ ذات دها کلمشدر.

آهی { یاوز سلطان سلیم دوری شعراسندن اولوب، اسکی عثمانلی شاعرلرینك ممتازلرندندر. روم ایلنده‌کی نیکبولیدن اولوب، پدری سیدی خواجه نامیله زنکین بر تاجر اولدیغی حالده، کندیسی پدرینك وفاتنده، اکمال تحصیل مقصدیله استانبوله کله‌رك، طریق علمیه ملازمته باشلامش، وبر چوق وقت صکره «شیرین وپرویز» نامیله ترتیب ایتمش اولدیغی منظومه منظور حضرت پادشاهی اولدقده، سن ورتبه‌سنی سؤال بیوروب، قرق یاشنده وهنوز ملازمتده اولدیغی خبر آلنجه، ترقی ایتدیرلمسی فرمان بیوریلوب، بونك اوزرینه آناطولی قاضی عسکری بولنان کمال پاشا زاده بروسه‌ده‌کی بایزید پاشا مدرسلکنی عرض ایتمش ایسه‌ده، آهی روم ایلی قاضی عسکری زیرك زاده‌نك اغفالیله بو مأموریتی رد ایتدیکندن، خاطر پادشاهی رنجیده اولوب، بسبتون ابواب تفیضی مسدود قالمش؛ وآنجق بر خیلی زمان صکره قره‌فریه مدرسه‌سنه تعیین اولنه‌رق، بو مناسبتله مناسترده بنه شعرادن خاورینك همشیره‌سیله تزوج ایتمش؛ وبر مدت صکره اوراده رحمت حقه نائل اولمشدر. شو بر قاچ بیت «شیرین وپرویز» منظومه‌سندندر:

مکر بر صبح دم بو زال کردون
سپهرك دامنن قلمشدی پر خون
مکر کیم وضع حمل ایتمشدی ناهید
آنکچون قاناپچنده طوغدی خورشید
طوغردی صبح دم بانوی دوران
بر آلتون باشلو صرمه صاچلو اوغلان

زمانك اکثر شعراسی کبی تشبیهاتده مبالغه ایدوب صدددن چیقدیغی بو بیتلرندن دخی آکلاشیلیور.

«حسن دل» عنوانیله دیکر بر منظومهٔ مشهوره‌سی وار ایسه‌ده، اکمالنه وحتی تبییضنه بیله اجل مساعده ایتدیکندن، ناتمام وپریشان بر حالده قالمشدر. شو بر قاچ بیت بو منظومه‌دندر:

جاهلك فخری جاه و مالله در
عارفك عزتی کماله در

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عشق وشوق اهلی وجد وحال ایستر
نه کال ایستر ونه مال ایستر
بزی کورکیم نه حالمز واردر
نه کال ونه مالمز واردر.

غزلیات وسائر اشعاری دخی سلیس ومعنیدار اولوب، بر قاچ بیتنك ایرادی مناسب کورلدی:

نه مصاحب بولنور درد وغم یار کبی
نه فراغت یری وار کوشهٔ خمار کبی
کوتروب نقطه‌کبی اورته‌یه آتدی بنی چرخ
بشلدی کندی قیبی چزمکه پرکار کبی
اول قیامت‌بنی فردایه صالوب آهی بنه
یارنه قالدی ایشم وعدهٔ دیدار کبی

آهی { چغتائی. چغتای امراسندن اولوب، آل تیموردن سلطان حسین بایقرانك اوغلی غریب میرزانك خدمتنده بولنمش بر شاعردر. اشعاری پك عاشقانه‌در. ابتدا مخلصی ترکی اولوب، بعده آهی مخلصنی اختیار ایتمشدر. مشارالیه غریب میرزا نامنه مرتب دیوانی واردر. ۹۲۷ تاریخ هجریسنده ارتحال ایتمشدر. شو بر قاچ بیت جملهٔ اشعارندندر:

روز هجرت کفت بنمایم غم جانسوز را
دارم امیدی که ننماید خدا آن روز را
——
خسته بودم آمدی وز لطف پرسیدی مرا
گر نمیدیدی مرا دیگر نمیدیدی مرا

آهیر { هندستانك شمال جهتنده ساکن بر قومدر، که اسکی سانسکری کتابلرنده (آبهیر) نامیله یاد اولنان قومك عینی اولدیغی مظنوندر.

آی { نوبه‌ده‌کی دنقله شهری ملوکندن اولوب، سکزنجی عصر هجری اوائلنده حکم سورمش، و ۷۱۶ ده وفات ایتمشدر. قلاوون طرفندن دنقله‌یه مصر عسکری کوندرلدیکی وقت بونك سلفی (سمامون) حکم سوریوردی.

آی { بصره جهتنده‌کی (کرخ) خطه‌سنك قصبه‌لرندن اولوب. آلب آرسلان سلجوق طرفندن فتح اولنمش ایسه‌ده، کرخ حکمداری‌نك جزیه اعطاسنه رضا ویرمسی اوزرینه، ینه ترك اولنمشیدی.

آی { (Aï) روسیه‌نك (اورنبورغ) ایالتنده بر نهردر. که اورال سلسلهٔ جبالنك غرب جهتندن نبعانله، شمال غربی‌یه طوغری آقه‌رق، ۲۷۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، وولغا ایرماغنك تابعلرندن (اوقه) نهرینه دوکیلور.

آی { (Ay) فرانسه‌نك (مارنه) ایالتنده (ریمس) شهرینك ۲۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۱۸۰ اهالیسی وپك کوزل شرابی واردر.

آی { (Ay) آسیانك جنوبنده‌کی جزایردن (بانده) طاقمنه منسوب کوچك لکن غایت کوزل بر آطه اولوب، ′۳۰ °۴ عرض جنوبی ایله ′۳۶ °۱۵۷ طول شرقیده واقعدر.

آی { آیا وآیو روم لساننده «عزیز» دیمك اولمغله، روم ایلی وآناطولیده روم ایمپراطورلغی زماننده خرستیانلرك کندی عزیزلری نامیله تسمیه ایتمش اولدقلری بر چوق محللر اسملرینك باشنده بولنور.

آیاثلوغ { ویاخود آیاصلوغ [«آیاسلوغ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آیاچو { (Ajaccio) قورسیقه آطه‌سنك مرکزی اولان مستحکم بر شهردر، که جزیره‌نك ساحل غربیسنده همنامی اولان بر کورفزك ایچنده و ″۱ ′۵۵ °۴۱ عرض شمالی ایله ′۲۴ °۶ ″۱۸ طول شرقیده واقع اولوب، ۱۶۵۵۰ اهالیسی. مکتب اعدادیسی، ۲۷۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، مکمل موزه‌خانه‌سی، زراعت وفنون وصنایع جمعیتلری، مقارنه وچیغاره فابریقه‌لری وحبوبات، شراب، بال، دری، یاغ، کراسته، پورتقال، لیمون وسائره‌دن عبارت ایشلك بر تجارتی واردر. بر برون اوزرنده مؤسس اولوب، سوقاقلری واسع وابنیه‌سی کوزلدر. شهرك ایچنده بر قاچ میدان اولوب. برینك اوکنده بوناپارتك طوغدیغی خانه موجوددر. واو میدانده مشارالیهك بر هیکلی رکز اولنمشدر. استحکاماتی پك متین اولدیغی کبی، لیمانی دخی واسع وامیندر. اطرافنده کوزل باغچه‌لری وتنزهکاهلری واردر. آیاچو رومالیلرك زماننده دخی (اورچینیوم) نامیله موجود ایدیسه‌ده، لیمانك شمال جهتنده ایدی. شمدیکی شهر ایسه یکی اولوب، بو آطه فرانسه‌نك الینه کچدکدن صکره. واك زیاده بوناپارتك وطنی اولمق حسبیله، بیوپ، قورسیقه ایالتنك مرکزی اتخاذ اولنمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آیاچو (Aiazzo) [« آیاس » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

آیاربانکیس (Ayarbanghis) سوماتره آطهسنك ساحل غربیسنده بر قصبه واسکلهدر، که ١١° ٠′ عرض شمالیده واقع اولوب، او جوارلرده کلیتله حاصل اولان قهوه محصولاتنك مخرجیدر.

آیازمند آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده وبرغمه قضاسنده ناحیه مرکزی بر کوچك قصبهدر، که ساحل بحر قربنده ومدللی آطهسنك قارشیسنده اولهرق، برغمهنك ٤ کیلومتره شرقنده وآیوالغك ٢ کیلومتره جنوبنده واقعدر. ناحیهسی ولایتك منتهای شمال غربیسنده واقع اولوب، جنوباً (دیکیلی) وشرقاً (قوزاق) ناحیهلریله محدود، وشمالاً خداوندکار ولایتنك قرهسی سنجاغنه ملحق آیوالق قضاسیله همحدوددر.

آیازمه روملرك مقدس عد ایتدکاری بعض چشمهلره ویریلن اسم اولمغله، استانبولده وروم ایلی وآناطولیده بر چوق محلره علم اولمشدر. آیدین ولایتندهکی (آیازمند) دخی آیازمهدن غلطدر. [« آیازمند » مادهسنه مراجعت بیوریله.] — آیازمه قپوسی استانبول سورینك خلیج طرفنده اولان قپولردن اولوب، اودون قپوسیله اون قپانی آرهسنده واقعدر.

آیاس آطنه ولایتنك جبل برکت سنجاغنه تابع پیاس قضاسنده یورطهلق ناحیهسنك مرکزی اولان بر کوچك قصبهدر، که اسکندرون کورفزینك غرب جهتنده اولان یورطهلق لیماننك مدخلنده وشرق شمالی ساحلنده واقع اولوب، اسکندرون وپیاس اسکلهلرینك قارشیسنده واسکندرونك ٤٥ کیلومتره غربنده بولنیور. مذکور یورطهلق لیمانی هر روزکاردن محافظهلی صاغلام وواسع اولوب، یالکز آناطولینك دکل، بلکه بتون آق دکیز سواحلنك اك کوزل لیمانی اولمق مناسبتیله، آیاس ازمنهٔ قدیمهده بحق بیوك بر اهمیت تجاریه وسیاسیه کسب ایدوب، ایسوس (Issus) نامیله جسیم بر شهر ایدی. بو شهر قدیمك خرابهلری الآن موجود اولوب، هله قلعهلریله صو یوللرینك وکوپری وحمام وسائر ابنیهٔ جسیمهسنك ویرانهلری حیرت افزادر. قلعهنك جوارنده زیر زمینده طاشدن اویولمش اوچیوز قدر اوطه کوریلیور، که بهرینك ٨ آرشون وسعت و ٣ آرشون ارتفاعی اولوب، احتماله کوره میتلرك وضعنه مخصوص ایمشلردر. بو قصبهنك جوارلری اوچ وقوعات مهمهٔ تاریخیهنك محل اجراسی بولنمشدر، که بونلرك برنجیسی میلاددن ٣٣٣ سنه اول بیوك اسکندرك دارایی مغلوب ایتمسی؛ ایکنجیسی میلادك ١٩٤ تاریخنده رومالیلردن (سپتیم سور)ك (پسچینوس نیجر)ه غلبه چالمسی؛ اوچنجیسی ده ٦٢٢ تاریخ میلادیسنده قسطنطینیه روم ایمپراطورلرندن (هراقلیوس)ك کسرایی انهزامه دوچار ایتمسیدر. قرون وسطاده وندیك وجنوه بحریونی عندنده (آیاچو) نامیله معروف اولوب، ینه خیلی اهمیتی حائز ایدی. بوکونکی کونده آیاس قصبهسی پك کوچك اولوب، هر اهمیتدن عاری ایسهده، مذکور لیمانك کرك تجارت وکرك حرب ایچون اولان استعداد طبیعیسنه بناءً، آناطولی دمیر یوللرینك بر اوجیده اورایه منتهی اولمسی ضروری اولوب، او حالده ینه اسکی اهمیت ومعموریتنی کسب ایدهجکی مأمولدر.

آیاس پاشا یاوز سلطان سلیم حضرتلرینك رجالندن اولوب، دور سلطان سلیمانیده مسند صدارته نائل اولمشدر. کندیسی آرناؤد اولوب، حرم همایوندن آغالقله طشرهیه چیقهرق، یکیچری آغاسی اولمش؛ ومصر سفرنده سلطان سلیم حضرتلرینك معیتنده بولنهرق، ابراز شجاعت ودرایتله برابر، بعض اخطارات نافعهنك عرضنه دخی موفق اولمغله، پادشاه مشارالیهك توجهلرینه نائل اولمشیدی. سلطان سلیمانك جلوسندن صکره آناطولی بکلر بکیسی اولوب، شام والیسی چرکس جانبردی غزالینك عصیان وقتلی اوزرینه شام والیلکنه دخی نصب اولنمش؛ وردوسك فتحنده معیت پادشاهیده بولنوب، پك چوق خدمتی کورلمش؛ واوصرهده بر آرهلق غضب پادشاهی‌یه اوغرایهرق، رتبهسی رفع وکندیسی حبس اولنمش ایسهده، متعاقباً عفو، ورتبه ومأموریتی اعاده اولنمشدی. بغداد سفرنده وبارباروس خیرالدین پاشا ایله برابر قورفهنك محاصرهسنده دخی بولنوب، خدمات مبرورهسی کورلمکله، ٩٤٢ تاریخنده وزیر ثانی اولدیغی حالده،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم پاشانك یرینه صدراعظم اولوب، درت سنه سورن مدت صدارتنده کمال عدل وحقانیتله ادارهٔ امور دولته موفق اولدیغی کبی، کیسه‌یی‌ده زنخیده ایتدیکی مشهوردر. ۹٤٦ تاریخنده ظهور ایدن وبا علتنه دوچار اولوب، صدر اعظم ایکن وفات ایتمشدر. تواریخده زندوسنلغندن بشقه بر عیبی ذکر اولنمیور. ازواج ومفروشه‌لری چوق اولوب، وفاتنده یکرمیدن زیاده اولاد براقشدر. مسقط رأسی آرناؤدلغك نره‌سی اولدیغنه دائر بر معلوماته دسترس اولنه‌مدیسه‌ده، برادرلرینك عثمانی اولوب آولونیه ده مقیم بولنمش اولدقلری بعض تاریخلرده ذکر اولندیغنه نظراً او طرفلردن نشأت ایتمش اولمسی ملحوظدر.

آیاس پاشا { بودخی آرناؤد اولوب. فاتح یمن مشهور صدراعظم سنان پاشانك برادریدر. سلطان سلیمان زماننده ارضروم بکلربکیلکنه‌تعیین اولنوب، آناطولیده اعلان عصیان ایدن شهزاده بایزید خانك ایرانه فرارینی تسهیل ایتدیکیچون، ۹٦٦ تاریخنده سلطان سلیم ثانی طرفندن ارضرومده اعدام اولنمشدر. اوغلی مصطفی پاشا عمیجه‌سی سنان پاشانك معیتنده افلاق محاربه‌سنده بولنمشدر.

آیاستفانوس { San-Stéfano, "Αγιος (Στέφανος) روم ایلنده درسعادت جوارنده اولوب، شهر امانتنه ملحق چتالجه سنجاغنك کوچك چکمجه قضاسنه تابع بر قریه‌در، که روم ایلی دمیر یولی خطنك جنوبنده ومرمره دکیزی ساحلنده اوله‌رق، استانبولك (یعنی یدی قله قپوسنك) ۹ کیلومتره غربنده واقعدر. اطرافی آچیق وهواسی لطیف اولوب. اغنیا صیفیه‌لری اولمق اوزره، برطاقم کوزل کوشك وویلالری وبر قاچ مسافرخانه وقازینو ودکان وساره ایله یوز قدر خانه‌یی جامعدر. اهالیسی همان کاملاً خرستیاندر. قریهٔ مذکوره ایله استانبول آره‌سنده واقع (مقری کویی) بو صوك سنه‌لرده خیلی توسع ایدوب، کسب معموریت ایتدیکی حالده، آیاستفانوس بالعکس تدنی ایتمشدر. ۱۲۹٤ تاریخ هجریسنده واقع محاربه‌ده روس عسکری بعدالمتارکه بو قریه‌یه قدر کلوب. اوراده دولتین بیننده «آیاستفانوس معاهده‌سی» نامیله شهرت بولان بر معاهده امضا اولنمش ایسه‌ده، برلین قونغره‌سی طرفندن فسخ اولنه‌رق، برلین معاهده‌سی اونك یرینی طوتمشدر.

آیاستفانوس { ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاغنده اخته‌بولی قضاسنه ملحق ناحیه مرکزی کوچك بر قصبه اولوب، قره‌دکیز ساحلندن ۲ کیلومتره ایچریده، اخته‌بولینك ۱٦ کیلومتره جنوبنده وصماقوك ۲٤ کیلومتره شرق شمالیسنده واقعدر.

آیاسراندی { یاخود سراندوس (Santa-Quaranta, "Αγιοι Σαραντα) آرناؤدلغك ساحل غربیسنده یانیه ولایتنك ارکری سنجاغنه تابع دلوینه قضاسی داخلنده بر اسکله‌در، که بعض دفعه ناحیه مرکزی دخی اتخاذ اولنمشدر. (اونخیسموس) شهر قدیمنك خرابه‌لری کنارنده واقع اولوب. برکروك وقرنتینه دائره‌سیله لوید واپورلری آجنته‌سنك اداره‌خانه‌سنی وبر خان ایله بر قاچ مغازه‌یی حاویدر. قورفه جزیره‌سنك منتهای شمالیسی قارشیسنده اولوب، بتون ارکری سنجاغنك اسکله‌سی ویانیه‌نك اسکله‌لرندن بری‌اولمغله، تجارتکاه بر اولوب، خیلی کیلر وهفته‌ده ایکی دفعه لوید قومپانیه‌سنك برکوچك واپوری اوغرار. لیمانی پك محافظه‌لی دکل ایسه‌ده، یاپیلسی قولایدر. هواسی ملایم وغایت صاغلام اولوب، آنجق طاتلی صویی یوقدر. اسکی شهر اسکله‌نك شمال جهتنده اولوب، قلعه‌سی واکثر خانه‌لرینك دیوارلری وصهریجلری الآن قائمدر. بوشهر پك اسکی اولوب، میلادك آلتنجی عصرینه دك معموراولدیغی حالده، ٥٥٠ تاریخ میلادیسنده او طرفلره براً وبحراً هجوم ایدن (غوت) لر تخریب ایتمشلردر. اسکله‌نك جنوب شرقیسنده بر تپه‌نك اتکنده وبولك اوزرنده برمناستر ایله بر آلتنده قرق کوچك اوطه بولنیور، که اسکی زمانده هر برنده بر کشیش اختیار انزوا ایتدیکندن، موقع «قرق عزیزلر» دیمك اولان (آیا سراندی) ودها طوغریسی (آیی سارانده) تسمیه اولنمشدر.

آیاسفید { ونام دیکری کلیزمان. آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنه ملحق اورله قضاسنده وازمیر کورفزینك جنوب جهتنده، ازمیردن اورله وچشمه‌یه کیدن جاده‌نك اوزرنده برکوچك قصبه‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

که ازمیرك ۱۹ کیلومتره غربنده واورله‌نك ۱۳ کیلومتره شرقنده وساحل بحرده واقع اولوب، بعض دفعه ناحیه مرکزی اتخاذ اولنمشدر.

آیاسلوغ { آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنه تابع قوش آطه‌سی قضاسنده ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه‌در، که ازمیرك ٦٥ کیلومتره جنوب شرقیسنده وقوش آطه‌سنك ۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده، قوش آطه‌سی کورفزینك ایچ طرفنده وساحل بحردن ٥ کیلومتره‌لك مسافه‌ده، کوچك مندرس ایرماغنك صول یعنی جنوب جهتنده وازمیردن آیدینه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده واقع اولوب، موقعی بولنغله، قوش آطه‌سی اسکله‌سیله بر شوسه ایله مربوطدر. بوقصبه شمدیکی حالده بیوجك برقریه دنیله‌جك حالده ایسه‌ده، ازمنهٔ قدیمه شهرلرینك اك بیوك واك مشهورلرندن اولان (افس) یاخود افسوس (Ephèse) شهرینك خرابه‌لری اوزرنده واقع اولغله، اهمیت تاریخیه‌سی پك بیوکدر. شهر قدیم شمدیکینك غرب جهتنده اولوب، همان ساحله قدر ممتد اولوردی. ویرانه‌لری الیوم مشهوددر. افس شهری پك اسکی بر زمانده آیدین ومنتشا سنجاقلرینك اهالئ قدیمه‌سی اولان قاریالیلر طرفندن تأسیس اولنوب، مؤخراً اسکی یونانیلرك (یونیان) دینلن شعبه‌سندن بر طاقم مهاجرلر کلوب، شهری ضبط ایتمشلردی. بونلرك زمانده شهر زیاده‌سیله بیویوب، بیوك بر شهرت ومعموریته نائل اولمش، وابنیه‌سی پك مصنع اولوب، علی‌الخصوص قردن کنایه اولان (دیانه) الهه‌سنه مخصوص اولان بر معبدی دنیانك عجایب سبعه‌سی عدادینه کچمشیدی. بو معبد بیوك اسکندرك یوم ولادتنده یعنی قبل‌المیلاد ۳٥٦ تاریخنده (اروسترات) نام شخص طرفندن محضا ابقای نام مقصدیله احراق اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً دها مکمل صورتده بنا اولنمش؛ وبعدالمیلاد ۲۰۳ تاریخنده بعض اقوام شمالیه طرفندن یغما ایدیلوب، قسطنطین زماننده بسبتون هدم اولنمشدر. حواریوندن (پولیس) بوشهرده اجرای وعظ ونصیحت ایدوب، مؤخراً تلامذه‌سندن (تیموتیوس) شهرك ایلك پسقپوسی اولمش؛ وایلك تأسیس اولنان خرستیان معبدینك رئیس روحانیسی بین‌النصارا (آیوس تئو لغوس) یعنی «عزیز متکلم» لقبیله مشهور اولان حواریوندن یوحنا بولنمش اولمغله، بو مناسبتله مذکور معبده وبالآخره بتون قصبه‌یه بو اسم ویرلمشیدی، که الیوم مستعمل اولان اسمنك بوندن غلط اولدیغی آشکاردر. خرستیانلغك اوائل ظهورنده بو شهرده ایکی دفعه بیوك مجلس روحانی انعقاد ایتمشدر. یونانیلر زماننده بوشهرده مشاهیر علما وارباب هنردن برقاچ ذات ظهور ایتمشدر، که اك مشهورلری فیلسوف (هراقلیوس)، شاعر (ایپوناقس) ورسام (آپل) و(پاراسیوس) در.

آیاش { آنقره ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که مرکز ولایتك ٤٥ کیلومتره غربنده، ازمیددن انقره‌یه کیدن جاده‌نك اوزرنده و(قیزمزی چای) له برلشه‌رك سقاریه‌یه دوکیلن بر کوچك چایك کنارنده و بر طاغ اتکنده واقع اولوب، ٥۰۰۰ قدر اهالیسی واردر. قصبه‌نك ایچنده حاجی بیرام ولی مریدلرندن شیخ مصطفی بنیامینك تربه‌لری بولنوب، زیارتکاهدر. بر رشدیه مکتبی وامراض جلدیه‌یه نافع بر قاپلیجه‌سی واردر. — قضاسی (کودل) ناحیه‌سنی دخی حاوی اولوب، شرقاً نفس آنقره قضاسیله غرباً بکبازاری ومیخالجیق قضالری آره‌سنده واقعدر. قضانك اهالیسی تقریباً ۳٥۰۰۰ کشی اولوب، جمله‌سی اهل اسلامدر. درون قضاده ٤۳ جامع شریف، ۱۸ مسجد ۷ مدرسه، بررشدیه مکتبی، ٤۳ صبیان مکتبی، ۷۷۱ خانه و ۱۹۰ دکان بولنیور.

آیاش { آطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغنده مرکز لوا اولان سلفکه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در، که قضانك شرق شمالی جهتنده واقع اولوب، مرکزی (لیموس) نهری منصبنك صاغ طرفنده بولنان (لیموس) قریه‌سیدر. ساحل بوینجه ممتد اولان اراضئ بسیطه‌سنده ناحیه اهالیسنی اداره ایده‌بیله‌جك مقدارده حبوبات یتیشوب، ایچ طرفلری طاغلق اولمغله، اورالرینك اهالیسی چوبانلقله اشتغال وقویونلرینك یوکندن کلیم وچوال کبی بعض شیلر نسج ایدرلر. مرکز ناحیه‌نك جنوب جهتنده بولنان (آیاش) قلعه‌سنك اطرافنده وناحیه‌نك سائر طرفلرنده برطاقم آثار عتیقه بولنیور.

آیاصلوغ { ویاخود آیاثلوغ. [«آیاسلوغ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آیاصو { جزایر بحر سفید ولایتنك مدللی سنجاق وقضاسنده ومدللی آطه‌سنك
جنوب شرقی جهتنده ناحیه مرکزی بر بیوك قریه او-
لوب، جزیرۀ مذکوره‌نك اك یوکسك طاغی اولان
(الیاس) ونام دیکرله (اولیمپوس) طاغنك شمال شرقی
اتکنده واقعدر. — آیاصو ناحیه‌سی جبل مذکورك
اتکلرندن عبارت اولوب، آطه‌نك (یره) کورفزینك
غرب جنوبیسنده واقع قسمندن عبارتدر. [تفصیلات
احوالیچون «مدللی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آیاصوفیه { Sainte Sophie. Ἁγία Σο-φία) استانبولده طوپ قپو
سرای همایونی خارجنده جسیم بر جامع شریف او-
لوب، شرق جهتندن قارشیسنده عدلیه نظارتی
دائره‌سی بولنیور. میلادك ٣٢٥ تاریخنده روما
ایمپراطورلرندن اك اول تنصر ایتمش اولان بیوك قسطنطین
طرفندن، اخشاب اوله‌رق، کلیسا صورتنده بنا او-
لنوب، صفات اللهدن اولان «حکمت مقدسه» یه
دلالت ایتمك اوزره (آیاصوفیا) تسمیه اولنمشدر.
بعده آرقادیوسك زماننده یانوب، بونك اوغلی (تئو-
دوسیوس) طرفندن مجدداً ودها مکمل صورتده یاپلش
ایسه‌ده، (یوستینیانوس) زماننده ظهور ایدن بر
بیوك اختلال صره‌سنده وقوع بولان یانغینده یکیدن
یانمش؛ واو وقت (یوستینیانوس)، اختلالدن ضرر
دیده ومأیوس اولان اهالی یه مدار تسلیت اولمق
اوزره، مبالغ کلیه صرفیله، بو معبدی کارکیر او-
له‌رق شمدیکی صورتده بنا ایتمشدر. معمارلری او
زمانلرك مشاهیر ریاضیونندن (ترالله) لی (آنتمیوس)
ایله میلتلی (ایسیدور) ایدی. آنتمیوس بو معبدی معابد
قدیمه طرزنده بنا ایدرك، قبه‌سنی نصف کره شکلنده
دائروی یاپمغله برابر، بو قبه‌یی درت کرك اوزرینه
طوردیروب، بو درت کرك هر بری خارجنده ربع
کره شکلنده بر نصف قبه دخی یاپمغله. او وقت بین-
النصارا عادت اولدیغی اوزره، معبده بر چلیپا
شکلی ویرمکه اوزنمشدر. مرقوم یوستینیانوسك زما-
ننده وقوع بولان شدتلی بر حرکت ارض صره‌سنده
معبدك قبه‌سی ییقلمغله، ذکری سبقت ایدن ایسیدورك
یکنی اولان دیکر بر معمار ایسیدور معرفتیله یکیدن
بنا اولنمشدر. که الآن باقی اولان قبه‌در. ایسیدور
قبه‌یی دائروی یاپمیوب، بیضوی شکلنده یاپمش. ومتانت
ویرمك ایچون، بونی بهری ٤٥ قدم ارتفاعنده
غرانیتدن ٨ ستون اوزرینه طیایوب، بو ستونلری
بینلرنده بربرکرله ربط ایتمش؛ وبو کرلرك اوزرنده،
قادینلره مخصوص اولمق اوزره، دائراً مادار واسع
بر طبقه یاپمشدر. بو طبقه‌نك اوزرینه ایکی
طرفدن آلتیشر اولمق اوزره، آلتده کیلردن کوچك
اوله‌رق ١٢ ستون رکز ایدوب، بونلره اوست
طبقه‌نك قبه‌لرینی طیامشدر، که بوده سمانك اون
ایکی برجنی تقلید فکرینه مبنیدر. داخل معبدده
بیوك قبه‌یی وآلت طبقه‌یی طوتمق اوزره ٤٠ بیوك
ستون بولنوب، بونلرك اوستنده‌کیلر دخی ٦٠
عددنده‌در. بونلرك آره‌سنده روماده شمسك عبا-
دتنه مخصوص بولنمش اولان بر بیوك معبددن مأخوذ
قیرمزی سماکیدن ٨ ستونله (افس) یعنی آیاسلوغ
شهر قدیمنده قرك عبادتنه مخصوص بولنمش اولان معبد
مشهوردن آلنمش یشیل یشمدن ٦ وغایت بیاض مر-
مردن ٤ ستون بولنیور. دیکر ستونلر دخی (تروآ)،
آتنه وسائر محللرك معبدلرندن آلنمشدر. بو صورتله
معبد میلادك ٥٤٨ تاریخنده ختام بولوب، دیوار-
لرینك ایچ طرفی اویمه وتصویر اوله‌رق پك چوق
زینتلرله مزین بولنمش ایسه‌ده، بو زینتلرك جمله‌سی
بت وصنم قبیلندن اوله‌رق ملائکه وعزیزلر رسملرندن
عبارت بولنمغله، معبدك جامع شریفه تحویلنده رفع
ویا ستر اولنمش؛ وشمدیکی ساده‌لکی بنایه بشقه بر
لطافت ویرمشدر. ایمپراطور یوستینیانوس بو معبدی
(صوفیا) اسمنده روماده ظهور ایتمش اولان بر عزیزه-
نك اسمنه حرمةً ینه (آیاصوفیه) تسمیه ایتمشدر.
معبدك شرقدن غربه اولان طولی ٢٦٩، شمالدن
جنوبه اولان عرضی ٢٤٣، ویردن بیوك قبه‌نك اور-
ته‌سنه قدر اولان ارتفاعی دخی ١٨٨ قدمدر. اون
اوچ بچق عصردنبری قائم اولان بو معبد دفعاتله
زده‌لنوب، ابتدا (ماکدونیالی واسیل) نام ایمپرا-
طورك زماننده بیوك قبه‌یی طوتان کرلرك بری زلزله-
دن سقطلنه‌رق، دشمك درجه‌سنه کلمش ایکن، کمال
مهارتله تعمیر اولنمش؛ وایمپراطور (رومان) زماننده
دخی بو کرك دیکر بری خراب اولوب، تجدید او-
لنمشدر. «بلغارلر قاتلی» لقبیله ملقب اولان دیکر
(واسیل)ك زماننده حرکت ارضدن قبه‌نك بر پار-
چه‌سی ییقیلوب. تعمیر اولندقدن صکره، اختیار

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(آندرونیق) زماننده قبه‌نك بر طرفی مشرف خراب اولدیغی حالده، مرقوم زوجه‌سندن قالمش اولان کلیتلی بر مبلغی صرفله، خارجاً الیوم موجود اولان بر طاقم دیرسکلر بنا ایتدیره‌رك، ییقلمه‌سنك اوکنی آلمشدر. صکره‌کی ایمپراطورلر دخی داخلی وخارجی بعض تعمیرات وتزیینات اجرا ایتمشلردر.

هجرت نبویه‌نك ۸۵۷ تاریخنده ابو المغازی سلطان محمد خان ثانی حضرتلری استانبولی فتح ایدنجه، معبد مذکوری جامع شریفه تحویل ایتمکله، او وقتدنبری سجده‌گاه مؤمنین اولمشدر. فاتح مشارالیه آیا صوفیه‌یه بر طوغله مناره ایله بر مدرسه علاوه ایدوب، بعض اوقاف دخی تعیین بیورمشلردی. سلطان بایزید ولی حضرتلری باب همایون کوشه‌سنده برمناره دها علاوه ایله برابر، مدرسه‌یی توسیع، واوقافنه ضم ایتمشلردر. دیگر ایکی مناره سلطان سلیم ثانی، ودرون جامعده‌کی مرمر کوپلرله درت مرمر محفل سلطان مراد ثالثك، طاش کرسی‌سلطان مراد رابعك، طبقهٔ اولاده‌کی محفل همایون ایله، جامعك اتصالنده‌کی کتبخانه وشادروان ومکتب وعمارت سلطان محمود اولك همت شاهانه‌لریله علاوه اونمشدر. لوحه‌لرك جلی خطی تکنه‌جی زاده خطاط ابراهیم افندینکدر. بیوك قبه‌یه آصیلی اولان طوپ قندیل سلطان احمد خان ثالثك اواخر سلطنتنده‌وضع اولنوب، اصلنده اونك یرنده بیوك بر آلتون طوپ وار ایدی.

آیاصوفیه جامع شریفی جوارنده بش تربه واردر: بری سلطان سلیم ثانی‌یه مخصوص اولوب، درونده حرمی نوربانو سلطان ایله کریمه وشهزاده‌لری وسلطان مراد ثالثك کریمه وشهزاده‌لرندن ۴۲ کشی مدفوندر. ایکنجیسی سلطان مراد خان ثالثك تربه‌سی اولوب، درونده متعلقاتندن ۵۳ ذات مدفوندر. اوچنجیسی سلطان محمد خان ثالثك تربه‌سی اولوب، درونده متعلقاتندن ۲۵ وخارجنده دخی ۴ ذات مدفوندر. دردنجیسی سلطان مصطفی خان اول ایله سلطان ابراهیمك تربه‌سی درونده متعلقاتلرندن ۱۳ ذات دها مدفوندر. بشنجیسی سلطان مراد خان ثا-لثك‌درت شهزاده‌لریله‌بر کریمه‌سنك مرقدلرینی‌حاویدر.

کوچك آیاصوفیه نامیله دیگر برجامع شریف دها بولندیغندن، بوکا (آیاصوفیای کبیر) دخی دیرلر.

بو جامع شریفك جوارلرنده‌کی محله‌یه دخی (آیاصوفیه محله‌سی) دینور.

آیاصوفیه { (کوچك —). استانبولده چاتلادی قپو جوارنده وجنجی (جنجی) میدانی آلتنده واقع برجامع شریف اولوب، کلیسادن محولدر. بو معبد کلیسا ایکن، (سرجیوس) و(باقوس) کلیساسی، ودها اول (اورمزداس) ویا (هرمزد) مناستری نامیله معروف اولوب، ایمپرا-طور (یوستنیانوس) طرفندن بنا اولنمشدر. کوچکلکیله برابر بر بیوك معبد رسمنده اولوب، شکلی دائروی اولمغله، اورته‌ده‌کی بیوك قبه‌سنك اطرافنده سکز کوچك قبه بولنیور؛ وبونلرك کرلری آره‌سنده (یونیا) اصول معماریه‌سنده ایکی صره ستون بولنوب، برنجی صره‌یی ترکیب ایدن ۱۶ ستونك آلتیسی یشیلدر، واونك بیاض لکه‌لری واردر. ایکنجی صره ۱۸ ستوندن عبارت اولوب، سکزی یشیل واونی بیاض وقیرمزی لکه‌لیدر. کلیسا ایکن پك مزین اولوب، طاشلری بیله آلتونله مجلی بولنمش اولدیغی قبل الفتح یازلمش بعض تاریخلردن آکلاشیلیور. استانبولك فتحندن صکره، سلطان بایزید ثانی زماننده مقتولاً وفات ایدن قزلر اغاسی حسین اغا طرفندن جامع شریفه تحویل اولنه‌رق، وقف باغلانمشیدی. آغای موی الیهك تربه‌سی دخی جامعك جوارنده‌در. پیشگاهنده بر تکیه‌سی دخی واردر. شادروان ومکتبی ۱۱۵۳ تاریخ هجریسنده صدراعظم احمد پاشا، ومناره‌سی دخی صدراعظم مصطفی پاشا طرفندن بنا اولنمشدر. مناره جامعك بناسنه متصل اولمیوب، آیریدر. قربنده آمنه خاتون طرفندن بر دارالحدیث دخی بنا اولنمشدر.

آیا قپوسی { (یاخود آیه قپوسی) استانبول سورینك خلیج جهتنده‌کی قپولرندن اولوب، جبالی قپوسیله یکی قپو آره‌سنده واقعدر. بو قپونك ایچ طرفنده (آیا تئودوسیا) یه منسوب براسکی کلیسا بولندیغندن، «عزیزه‌نك قپوسی معناسیله (پیلی تیس آیاس (Πύλη τῆς ἁγίας) تسمیه اولنمشیدی، که (آیا قپوسی) اسمی بوندن مأخوذدر. مذکور کلیسا جامع شریفه نقل اولنه‌رق، (گل جامعی) نامیله معروفدر.

آیاقس { (Ajax) تروآ محاربه‌سنده کیتمش اولان یونان حکمدارلرندن اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(سالامینه) یعنی (اکینه) آطه‌سنك حکمداری و (تلا-
مون)‌ك اوغلی ایدی. (آخیلاوس) دن صکره بو محا-
ربه‌ده بولنان یونان قهرمانلرینك اڭ جسوری اولوب،
آخیلاوسك سلاحلریچون (اولیس) له منازعه ایتمش
ایسه‌ده، باشه چیقه‌مامغله، حدتندن قویونلری آدم
ظن ایده‌رك، بر سوری اتلاف ایتمش؛ ونه یاپدیغنی
آڭلاینجه، اوتاندیغندن کندینی اولدیرمش. مشاهیر
شعرای یوناندن (سوفوقل) بو فسانه‌یی «مشهور آیا-
قس» عنوانیله سلك نظمه چکمشدر. —— دیکر بر
آیاقس دخی لوقریده‌لیلرك حکمداری اولوب، ۴۰ کمی
ایله تروآ محاربه‌سنه کیتمش، وشهرك فتحندن صکره،
عقل الهه‌سی (مینروه)‌نك معبدی ایچنده (قساندره)‌نك
عرضنه طوقندیغندن، کویا الهه طاریلوب، عودتنده
کمیزینی باتیرمش؛ وکندیسی قورتلوب، برقیانك او-
زرینه چیقه‌بلش ایسه‌ده، اورادن دخی آلهه‌یه قار-
شی کفر ایتدیکندن، دکیز الهی نپتون قیابی پاره-
لیوب، کندیسنی تلف ایتمش.

آیاقوشو { (Ayacucho) آمریقای جنوبیده
پرو دولتنك بر ایالتی اولوب. آند
سلسله‌سنك غرب طرفنده‌کی صره‌سنك ایکی جهتندن
عبارت. وشمالاً (یونین)، شرقاً (قوزقو)، جنوباً
(آرکیپا)، غرباً دخی بحر محیط کبیر سواحلنده اولان
(ایقا) و(هوآنقه‌ولیقا) ایالتلریله محدود ومحاطدر.
یدی سنجاغه منقسم اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی
۶۲ ۷۱۱ مربع کیلو متره واهالیسی ۲۱۰۰۰۰
کشیدر. بونلرك نصفنه قریب مقداری آمریقانك
اهالیٔ اصلیه‌سندن اولان (کیشوآ) قومنه منسوبدرلر.
مرکزی آیاقوشو شهریدر.

آیاقوشو { (Ayacucho) پروده یه بو اسمله
تسمیه اولنان ایالتك مرکزی اولان
بر شهردر. که ایالت مذکوره‌نك منقسم بولندیغی
سنجاقلردن (هوآمانغه) سنجاغنك مرکزی اولوب،
(آند) سلسلهٔ جبالنك غربی صره‌سنك شرق طرفنه
ناظر مائلسنده. لیمادن قوزقویه کیدن طریقك او-
زرنده ولیمانك ۴۷۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع
و۲۰۰۰۰ اهالییی جامعدر. بو قصبه‌نك ایچندن
برقچ دره آقوب. (آپوریماق) نهرینه دوکیلن (سانته
آنه) چانته منصب اولورلر. بو شهر ۱۵۳۹ تاریخ
میلادیسنده لسان محلیده «شاهین قیامی» دیمك اولان
(هوآمانغه) نامیله تأسیس اولنوب، بعده اسمی
دکیشدیرلمشدر. سوقاقلری منتظم وابنیه‌سی کوزلدر.
اهالینك تمدننه خیلی خدمت ایتمش اولان برآقادمیاسی
یعنی انجمن معارفی دخی واردر. اطرافی مزروع وپك
منبتدر.

آیاله { لوپز ده (Lopez d'Ayala) اسپانیالی
بر جنرال اولوب، میلادك ۱۳۳۲ تا-
ریخنده مرسیه‌ده طوغمش، و۱۴۰۷ ده وفات ایتمشدر.
قشتاله قراللرینك وکلاسندن اولوب. لاتینجه‌دن
اسپانیولجه‌یه بعض آثار مقبوله ترجمه ایتمش، بر طاقم
اشعار نظمیله، قشتاله‌نك تاریخنه دائر بعض کتابلر
یازمشدر. —— (پرز ده‌آیاله) اسمنده دیکر براسپانیول
ایکنجی فلیپك کاتبی اولوب، تاریخه متعلق بعض
اثرلر براقشدر.

آیا ماوره { (Sainte Maure, Ἁγ. Μαύρα)
ونام دیکری لوقاده (Leucade)
یونانك جزایر سبعه‌سندن اولوب، پروزه بوغازینك
خارجنده (آقارنانیا) ایالتنك ساحل غربیسی قارشیسنده
واقع، وقورفه ایالتنه تابع اوله‌رق، بر قضا تشکیل
ایدیور. شمال شرقی کوشه‌سی قره‌یه پك قریب او-
لوب، بینلرنده‌کی بوغاز ۱۲۰ متره کنیش ویالکز
برایکی متره دریندر. جنوب جهتندن اون کیلومتره
عرضنده بر بوغازله (ایتاکی) وکفالونیه آطه‌لرندن
آیرلمشدر. آیاماوره آطه‌سنك شرق طرفنده وآطه ایله
قره آره‌سنده (مغانیسی) و(قالامو) آطه‌لریله بونلرك
اطرافنده بر طاقم جزایر صغیره بولنیور. آطه-
نك شمال شرقیسنده‌کی (زوآنه) برونندن جنوب غر-
بیسنده‌کی (دوقاتو) برونه قدر اولان طول اعظمی
۳۵، وشرقدن غربه اولان عرض اعظمی ۱۳ کیلو-
متره اولوب، مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۸۵. وجزایر
صغیرهٔ ملحقه‌سیله برابر ۳۴۴ مربع کیلومتره‌در.
اراضیسی طاغلق اولوب. شمال جهتنده اراضیٔ
کلسیه‌دن (مغانوروس) و(نومالی) اسمنده ایکی طاغ
واردر، که برنجیسنك ۱۰۳۶ وایکنجیسنك ۱۱۴۳
متره ارتفاعی واردر. جنوب وشرق جهتنده‌کی
اراضی ایسه دها دوز اولوب. باغ وزیتونلقلری
چوقدر. بو آطه‌نك منتهای شمال شرقیسنده واقع بر
اوزون دیلك اوزرنده قرون وسطاده فرنك بکلرندن
بری طرفندن انشا اولنمش اولان (آیا ماوره) قلعه‌سی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بولنیور، که بو قلعه مؤخراً وندیکلیلر وعثمانلیلرك ادارەسنده ایکن توسیع وتجدید اولنەرق، اسمی بتون آطەیه اطلاق اولنمشدر. عثمانلیلر قرەدن یعنی آقارنانیا ساحلندن بو قلعەیه قدر ٢٦٠ کز اوزرنده بر صویولی وبر کوپری یاپدیرمش اولدقلری حالده، بو جسیم اثر معماری مؤخراً یعنی ١٨٢٥ تاریخ میلادیسنده حرکت ارضدن خراب اولمشدر. بوقلعه ایله بونك جنوبدن قارشیسنده بولنان وآطەنك مرکزی اولان (آماقسیکی) قصبەسی آرەسنده دیکر بر کوپری یاپلشیدی، که الیوم خراب حالنده موجوددر. جزیرەنك مرکزی اولان قصبهٔ مذکوره ایسه اسکی قلعەنك جوارنده اولوب، آنجق ٢٠٦٥ اهالیی حاوی بر قریەدر. آطەنك منتهای جنوب غربیسنده واقع (دوقاتو) برونی ٦٠ متره ارتفاعنده اولەرق دکیزك اوزرینه چیقمش دیك برقیادن عبارت اولمغله، زمان قدیمده اورادن اعداماله محکوم مجرمینی دکیزه آتارلردی؛ وبدبخت عاشقلر کندیلرینی اورادن آتوب، تلف اولورلردی؛ وقورتلدقلری حالده درد عشقدن ایی اولملق اعتقادی مشهور ایدی. ملحقاتیله برابر اهالیسی ٢٣٠٨٥ کشیدن عبارتدر. بوآطه ١٤٧٩ تاریخ میلادیسنده سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن وندیکلیلردن ضبط اولنەرق، ١٦٨٤ ده وندیکلیلر طرفندن استرداد اولنمش؛ واوندن صکره جزایر سبعەیی تشکیل ایدن سائر آطەلرله برابر فرانسەنك الینه چکوب، بعده دولت عثمانیه ایله روسیه طرفندن ضبط اولنەرق، بو ایکی دولتك حمایەسی آلتنده بر جمهوریت حالنه قونمش؛ ومؤخراً انکلیزك الینه چکوب، نهایت ١٨٦٣ ده یونانه ترك اولنمشدر.

آیامونته { (Ayamonte) اسپانیانك جنوبنده (هوئلوا) ایالتنده ومرکز ایالتك ٦٠ کیلومتره غربنده قضا مرکزی بر قصبەدر، که (وادی آنه) نهرینك ساحل یسارنده، بو نهرك منصبندن یاریم ساعت یوقاریده وپورتکیزك (ویلارئال) قصبەسی قارشیسنده واقع اولوب، ٥٩٧٠ اهالیسی وبعض اسکی استحکاماتی واردر. اهالیسنك قسم اعظمی قایقجی وبالیقجیدر.

آیان { (Aïan) سیبریانك منتهای شرقنده واقع (اوخوچق) دکیزی ایچنده کوزل بر لیمان اولوب، اوخوچق اسکلەسنك ٤٠٠ کیلومتره جنوب غربیسنده، ″٤٧ ′٢٧ °٥٦ عرض شمالی ایله ″٧ ′٥٥ °١٣٥ طول غربیده واقعدر. آلاسقه روسیەنك النده ایکن بو لیمان بیوك بر اهمیت آلمشدیسەده، هواسنك شدت برودتندن طولایی ٣٠٠ کشیدن زیاده اهالیسی اولەمامشدر.

آیانجق { قسطمونی ولایتنك سینوب سنجاغنه ملحق استفان قضاسی داخلنده واستفان قصبەسنك جنوب شرقیسنده واقع بیوجك بر قریەدر، که بعض وقتلرده ناحیه مرکزی بولنمشدر.

آیاندون { قسطمونی ولایتنك سینوب سنجاغنه ملحق استفان قضاسنده واستفان قصبەسنك ١٥ کیلومتره غربنده بحر سیاه ساحلنده وبر کوچك چایك منصب اولدیغی بر قویك ایچنده واقع کوچك بر قصبه اولوب، بعض وقتلرده ناحیه مرکزی بولنمشدر.

آیانیقوله { ودها طوغریسی (آی نیقوله) کرید جزیرەسنك لاشید سنجاغنه ملحق میرابلا قضاسنك مرکزی اولان بر کوچك قصبه واسکلەدر، که لوای مذکورك شمال جهتنده واقع (میرابلا) کورفزینك نهایتنده واقع اولوب، کوزل بر لیمانی واردر.

آیاواقه { (Ayavaca) آمریقای جنوبیده پرو حکومتنك (پیوره) ایالتنده ومرکز ایالتك ١٤٥ کیلومتره شمال شرقیسنده لوا مرکزی بر قصبه اولوب، ٢٧٤٢ مترەلك ارتفاعده واقعدر. جوارنده الآن لایقیله اخراج اولنمامش کموش معدنلری واردر.

آیبار { (Aïbar) اسپانیانك شمالندەکی (ناواره) خطەسنده بر وادی اولوب، ٢٠ قدر قریه ایله ٤٥٠٠ اهالیی جامعدر.

آیت مؤید { سلطان سنجرك مملوکلرندن اولوب، مشارالیهك تخت پادشاهیدن سقوطندن صکره عسکرینی جمع ایله، ٥٤٨ تاریخ هجریسنده نیسابور، طوس، نسا، ابیورد، دامغان. شهرستان ایله او جوارلری ضبط ایدەرك، سنجره غلبه ایله نیسابور شهرنده انواع مظالم اجرا ایتمش اولان (غزه) قومنی شهر مذکوردن دفع واخراج ایتمش؛ وسلطان شاه ایله والدەسی کندیسیله ملاقات ایدوب، اظهار مدارا ایله، کندیسیله برابر خوارزمه متوجه اولمشلرایسەده، مملکت مذکورەیه تقربنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سلطان شاهك برادری (تكش) اوزرینه هجوم ایدوب، آیتی منهزم واسیر ایدرك، قتل ایتمشدر.

آیتی { بو اسمله ایران شعراسی بیننده ایكی ذات بولنوب، بری آیتیٔ اصفهانی ودیكری آیتیٔ یزدیدر. ترجمهٔ حاللرینه وتاریخ وفاتلرینه دسترس اولنه‌میوب، آنجق آیتیٔ اصفهانینك مكتب معلمی بولنمش ونستعلیق خطنی كوزل یازمش اولدیغی بعض تذكره‌لرده مرویدر.

آئتیس { (Aétès) یونان قدیمك اساطیرله مخلوط اولان تاریخ قدیمنه كوره، (قولخیده) حكمداری اولوب، كویا كونشك (پرسه)نام قادینله اختلاطندن طوغمش، و(میده) ایله (آبسیرت)ك پدری اولوب، (پونت اوقسین) ایله (آرغوناوت)لر بیننده وقوع بولان محاربه‌ده قتل اولنمش.

آئدس { (Aédes) «خادملر» دیمك اولوب، اسكی یونانیلر طرفندن پك اسكی بر زمانده (تراكی) یعنی ادرنه ولایتی طرفندن یونانه كیدن وسویلدكاری اشعاری كتاره ویاعودله اوقویان شعرایه ویریلن اسمدر. بونلر ابوالشعرا اورفیوس طرفندن كمال حرمتله تعداد اولنمشدر. اك مشهورلری (اورفیوس)در.

آئدسیوس { (Aedesius) دردنجی عصر میلادی حكماسندن اولوب، آناطولینك (قپادوكیا) مملكت قدیمه‌سنده دنیایه كلمش، وفیلسوف (یامبلیقوس) دن تحصیل علم وفلسفه ایدوب، برغمه‌ده بر مدرسه آچمشیدی. كندیسی آلهه ایله مناسباتده بولنمق ادعاسنده ایدی.

آیدنجق { (یاخود ایدنجك) خداوندكار ولایتنك قره‌سی سنجاغنه ملحق باندرمه قضاسی داخلنده ناحیه مركزی بر قصبه‌در. كه مرمره ساحلندن بر چاریك مسافه‌ده اولوب، قپو طاغی شبه جزیره‌سنك مدخلنده وباندرمه‌نك ۱۲ كیلومتره غربنده واردكك ۱۵ كیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر. قصبه‌نك یاریم ساعت قدر شمالنده (كیزیق) شهر قدیمنك خرابه‌لری مشهوددر. قصبه‌نك جوارلری زیتون ودود آغاجلریله مستور اولوب، قصبه داخلنده كلیتلی ایپك بوجكی یتیشدیریلیر. آیدنجق قصبه‌سنك ۵۰۰۰ قدر اهالیسی وبر رشدیه مكتبی واردر. بو قصبه ۷۳۵ تاریخنده سلطان اورخان غازی حضرتلری طرفندن فتح اولنه‌رق، غازیٔ مشارالیهك اوغلی سلیمان پاشا اورادن روم ایلی‌یه چكمش اولمغله، تاریخ عثمانیده اهمیت مخصوصه‌سی واردر. — ناحیه‌سی نفس قصبه ایله ۲۲ قریه‌دن مركب اولوب، ۱۵۶۵ خانه و ۷۱۰۰ اهالیسی واردر، كه بونلردن یالكز ۸۰۰ ی ارمنی، ۲۴۰ ی روم، ۱۰۰ قزاق و قصوری كاملاً اسلامدر. درون ناحیه‌ده ۵ جامع، ۲۸ مسجد، ۲ كلیسا بولنیور. اراضیسی تپه دنیله‌بیله‌جك برطاقم كوچك طاغلرله دوز یرلردن عبارت اولوب، آقان برایكی كوچك نهری جنوبه طوغری جریانله، میخالیچ كولنه دوكیلورلر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله اوزوم وسائر میوه‌لردن وسبزه‌دن عبارتدر. زیتون وقوزه قصبه‌نك اطرافنه مخصوصدر.

آیدوس { روم ایلیٔ شرقی ولایتنك اسلیمیه سنجاغنده وقوجه بالقانك جنوبی اتكنده قضا مركزی بر قصبه اولوب، برغوسك ۳۰ واستانبولك ۳۰۰ كیلومتره شمال غربیسنده اسلیمیه‌نك ۶۰ كیلومتره شرقنده اوله‌رق، برغوس كورفزینه دوكیلن بركوچك چایك كنارنده واقعدر. قصبه‌نك ۴۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، ثلثانی اسلام وبر ثلثی بلغاردر. اطرافنده استحكام یرینی طوتمق اوزره برطاقم تپه‌لر یاپلمشدر. — قضاسی طوغریدن طوغری‌یه ادارهٔ عثمانیده ایكن، ۷۷ قریه و ۲۰۸۰۰ اهالی‌یی جامع اولوب، بونلرك ۱۷۰۰۰ ی اسلام ایدی. درون قضاده بر قاچ ایلیجه بولنیور.

آیدونات { ونام دیكرله پارامیتی (Paramy-thia) یانیه ولایت وسنجاغنده وآرناودلغك قسم جنوب شرقیسندن عبارت اولان چاملق قطعه‌سنده قضا مركزی بر قصبه‌در، كه یانیه‌نك تقریباً ۴۰ كیلومتره غرب جنوبیسنده ومورتولیمانك ۱۸ كیلومتره شرقنده، برطاغك اتكنده و(ووو Vouvo) نهرینك صول طرفنده یعنی شرقنده واقع اولوب، موقعی مرتفعجه اولمغله، هواسی پك كوزل واطرافی باغ وبوستانله محاطدر. اهالیسی ۲۵۰۰ كشی قدر اولوب، همان جمله‌سی اسلام وآرناوددر. قلعه‌سی آیوس ذوناتوس (Ἅγιος Δο-νᾶτος) اسمیله مسمی اولوب، محلنجه (پارامیتی)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسمیله معروف اولان قصبه‌نك لسان رسمیده مستعمل
(آیدونات) اسمی دخی بوندن مأخوذدر. جوارنده
(اوریا) شهر قدیمنك خرابه‌لری بولنیور. خیلی تجا-
رتگاه بر قصبه اولوب، بهر سنه ایلالوك اونده بر
بیوك پنایر قوریلور، وبش كون دوام ایدر. یانیـه
انفیه‌سی نامیله مشهور اولان اعلا بر نوع انفیـه بو
قصبه ایله قضاسنك بعض محللرنده ینـه اوراده یتیشد-
یریلن توتوندن یاپیلیر. — قضاسی نفس قصبه ایله
٦٤ قریه‌دن عبارت اولوب، بونلرك ٤٠ ی مركز
قضانك شمالنده و ٢٤ ی جهت جنوبیه‌سنده‌در.
اهالیسنك شجاعتیله وتپه دلنلی علی پاشایه قارشی
مقاومتلریله مشهور اولان (سولی) ناحیه‌سی بو قضا-
نك جنوب شرقیسنده واقعدر. اراضیسی طاغلق او-
لوب، كوزل بعض وادیلری ودوز یرلری دخی وار-
در. طوپراغی منبت اولوب، حبوبات متنوعه ایله
توتون وساره یتیشور. اهالیسی تقریباً ١٦٠٠٠
كشی اولوب، قسم اعظمی آرناود ونصفنه قریب
مقداری اسلامدر. درون قضاده ٢٢ جامع ومسجد،
٥١ رشدیه مكتبی، ١ مدرسه ٤ صبیان مكتبی،
٣ دباغخانه و ١٣ كوپری موجوددر. قضانك اطرا-
فی ٢٣ ساعتده طولاشیلیر.

آیدین { ونام دیگرله (گوزل حصار) آیدین
ولایتنده آیدین سنجاغنك مركزی او-
لان بر شهردر، كه (بیوك مندرس) ایرماغنك بر
ساعت صاغنده یعنی شمالنده ومذكور ایرماغه دو-
كیلن برچایك اوزرنده واقع اولوب، ازمیرك دمیر
یول طریقیله ١١٥ كیلومتره جنوب شرقیسنده، ٣٧°
٤١′ ٥٠″ عرض شمالی ایله ١٠″ ٣١′ ٢٣° طول
شرقیده‌در. بیوك وتجارتگاه بر شهر اولوب، همان
جمله‌سی مسلم اولمق اوزره، ٤٠٠٠٠ اهالیسی وار
در. ازمیرله دمیریولله مربوط اولوب، بودمیریول
آناطولینك ایچ طرفلرینه طوغری خیلی تمدید اولنمش،
وكیتدكجه اولنمقده‌در. موقعی غایت گوزل، هواسی
صاغلام وصولری ایی وچوق اولوب، اولرینك
اكثریسی باغچه‌لرله محاطدر؛ آنجق سوقاقلری طار
وطولاشیقلیدر. شهرك برآز یوقاریسنده وینه او
وادیده (ترالّه) شهر قدیمنك خرابه‌لری گورینیور.
شهرك ایچنده بخارله تحریك اولنور ماكینه‌لری حاوی
درت باب میان كوكی وپاموق فابریقه‌سی ودمیر وكو-
كوردلی نافع درت فابریقـه واردر. بو شهر ٧٩٢
تاریخ هجریسنده یلدیرم سلطان بایزید حضرتلری
طرفندن فتح اولنه‌رق، ممالك عثمانیه‌یه ضم اولنمشدر.
— آیدین قضاسی منـدرس ایرماغی وادیسنك بر
قسمندن عبارت اولوب، شمالاً جمعه وجویز طاغلری
سلسله‌سیله ازمیر سنجاغنك قوش آطه‌سی تیره واو-
ده‌مش قضالرندن آیرلمش، غرباً آیدین سنجاغنك سوكه
قضاسیله، جنوباً چینه، شرقاً دخی نازللی قضالریله
محدود ومحاط اولوب، شرقدن غربه اولان طولی
تقریباً ٦٠ وشمالدن جنوبه اولان عرض وسطیسی
دخی قرق كیلومتره اولمغله، مساحهٔ سطحیه‌سی تخمیناً
٢٤٠٠ مربع كیلومتره، واهالیسی ٦٠،٥٥٤
كشیدر، كه بهر كیلومتره باشنه ٢٥ كشی دوشیور.
اهالیسنك یالكز ٧٣٣٧ سی روم، ارمنی ویهودی
اولوب، بونلر دخی نفس آیدین قضاسنده ساكن
ولسان تركی ایله متكلمدرلر؛ قصور اهالیسی كاملاً
اسلامدر. قضانك اراضیسی شمال جهتنده طاغ
اتكلرندن و بو طاغلردن اینن دره‌لرك گوزل وا-
دیلرندن وجنوب جهتنده دخی مندرس مجراسنك
بوینجه ایكی طرفده وعلی‌الخصوص شمال ساحلنده او-
زانان اووه‌دن عبارتدر. اورمانلری ولایتك سائر
طرفلرینه نسبةً آز ایسه‌ده، ینه خیلی پالاموط
وجویز آغاجی واردر. محصولاتی حبوبات متنوعه
ایله پاموق، آفیون، میان كوكی، زیتون، اوزوم
وساره‌دن عبارتدر.

آیدین { ولایتی. هرنه‌قدر شمدیكی حالده مر-
كزی ازمیر شهری ایسه‌ده، وقتیله
آیدین شهری ولایتك مركزی واك مهم شهری بولنمش
اولدیغندن، ولایت بو نامله یاد اولنمقده‌در. آناطو-
لیده‌كی ولایات عثمانیه‌نك اك بیوك واك مهملرندن او-
لوب، قطعهٔ جسیمهٔ مذكوره‌نك همان بتون سواحل
غربیه‌سنجه اوزانیر وشرقه طوغری تا آناطولینك
ایچ طرفلرینه ممتد اولور. مدللی آطه‌سنك قارشیسنده
١٠′ ٣٩° عرض شمالیدن یعنی مادراس طاغندن
باشلایه‌رق. سواحل غربیه‌نك منتهای جنوبیسنه یعنی
٥′ ٣٦° عرض شمالیه قدر اوزانوب شمال غربیدن
جنوب شرقیه اولان طول اعظمی قوش اوچشی حسابیله
٤٠٠ كیلومتره، وساقزك قارشیسنده‌كی چشمه‌دن
حدود شرقیه‌یه قـدر غربدن شرقه اولان عرض

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اعظمی دخی ینه قوش اوچشی حسابیله ٢٤٥ کیلو-
متره، ومساحهٔ سطحیه‌سی تخمیناً وتقریباً ٥٠٠٠٠
مربع کیلومتره‌در. اهالیسی ١٢٥١٦٢٩ کشیدن
عبارت اولمغله، بهر مربع کیلومتره باشنه ٢٥ کشی
دوشیور. مذکورالمقدار اهالیٔ ولایتدن تقریباً
١١٠٠٠٠٠ ی اسلام وتقریباً ١٥٠٠٠٠ ی
خرستیان ویهودی اولوب، نفس ازمیر قصبه‌سیله
دیکر بعض شهرلرده‌کی روملردن بشقه جمله‌سی لسان
ترکی ایله متکلمدرلر. آیدین ولایتی شمالاً خداوندکار
ولایتنك قره‌سی سنجاغیله، شرقاً ینه ولایت مذکو-
ره‌نك کوتاهیه وقره حصار صاحب وقونیه ولایتنك
حمید وتکه سنجاقلریله محدود، جنوب وغرب
جهتلرندن دخی آطه‌لر دکیزیله محاطدر.

بو ولایت کرك موقعجه وکرك اراضی وثروت
طبیعیه‌جه آناطولینك اك کوزل یرلرینی جامع اولوب،
سواحلی برچوق کورفز، قوی، شبه جزیره ولیمانلری
حاویدر. بوسواحل ازمنهٔ قدیمه‌ده دنیانك اك معمور
ومدنی یری اولوب، ازمیر، افس، میلت، آلیقار-
ناسو کبی نیجه جسیم شهرلری وار ایدی، که هر برنده
شهرتی عالمکیر اولمش نیجه حکما وارباب فن وهنر
ظهور ایتمشدر. بوکونکی کونده سواحلك بتون
اهمیتی مرکز ولایت اولان ازمیر شهرینه حصر او-
لنه‌رق، علی‌الخصوص دمیر یوللری آناطولینك ایچ
طرفلرینه طوغری ایلریلدکجه، بو اهمیت تضاعف
ایده‌رك، بو شهر کیتدکجه کسب وسعت و معموریت
ایتمکده‌در. لکن دمیر یوللری تشعب ایتدکجه دیکر
اسکله‌لرك دخی کسب معموریت ایده‌جکلرنده شبهه
یوقدر. اراضیسی طاغلق ایسه‌ده، بو طاغلرك
اکثریسی اورمانلر ومرعالرله مستور اولوب، کوزل
ومنبت بایر ودره‌لری شامل اولدقلرندن بشقه،
طاغلرك آره‌لرنده وعلی‌الخصوص چای وایرماقلرینك
مجرالری اطرافنده واسع وغایت منبت اووه‌لری دخی
واردر. طاغلری باشلیجه شرقدن غربه طوغری ممتد
اولوب، بعضلری شماله وبعضلری‌ده جنوبه طوغری
براز مائل بولنورلر. بونلرك اك بیوکی (بوز طاغ)
دنیلن سلسله‌در، که بیوك مندرس ایله (کدیز) ایر-
ماقلرینك مجرالری آره‌سنده واقع اولوب، غربه
طوغری اوزاندیغی ایکی قولدن شمال جهتنده‌کی اصل
بوز طاغ نامیله ازمیرك اوستنه قدر واصل اولور،
واورادن شمال شرقیه طوغری دونه‌رك مغنیسا
شهرینك اوستنده منتهی اولیور، وصیرتی ازمیر سنجا-
غنی صاروخان سنجاغندن آییریور. جنوب جهتنده‌کی
شعبه‌سی ایسه آق طاغ، عجم طاغی، قوچاق طاغی،
جویز طاغی وجمعه طاغی ناملریله ازمیر ایله آیدین
سنجاقلری آراسنده ممتد اوله‌رق، سیسام آطه‌سی
قارشیسنده بر برون صورتنده دکیزك ایچنه اوزانیر.
ولایتك حدود شمالیه‌سنی آیران برطاقم طاغلر دها
واردر، که مادراس، اوزونجه یایلا ودمیرجی طاغی
نامیله ساحلدن حدود بونجه عشاقه قدر ممتد او-
لور، و ولایتین آره‌سنده برتقسیم میاه خطی تشکیل
ایدرلر. دکیزلی سنجاغنده ودکیزلی شهرینك اوستنده
(بابا طاغی) نامیله منفرد ومرتفع برطاغ واردر. ینه
(بوز طاغ) نامیله دیکر بر بیوك طاغ دخی دکیزلی
سنجاغنك جنوب شرقی جهتندن باشلایوب، منتشا
سنجاغنك اورته‌سندن کچه‌رك، ردوس ایله استانکوی
آطه‌لری آره‌سنده دکیزك ایچنه خیلی کیرن بر اوزون
شبه جزیره تشکیل ایدیور. (آق طاغ) اسمنده دیکر
بر جبل دخی شمالدن جنوبه طوغری اوزانه‌رق،
منتشا ایله تکه سنجاقلرینك حدودینی یعنی آیدین ولا-
یتنك اك جنوبده‌کی حدود شرقیه‌سنی آییریور.

ولایتك صولری شمال ویا جنوبه آز میلانله عمو-
میت اوزره شرقدن غربه آقه‌رق، آطه‌لر دکیزینه
منصب اولورلر. اك بیوك نهرلری (مندرس) ایله
(کدیز) ایرماقلری اولوب، بونلرك ایکیسی دخی
خداوندکار ولایتنك کوتاهیه وقره حصار صاحب
سنجاقلرنده نبعانله، ولایت مذکوره‌ده خیلی جریاندن
صکره آیدین ولایتنه کیررلر. مندرس دکیزلی وبعده
آیدین سنجاقلرینك ایچندن بالمرور، صولدن (چورك
صو)، (آق صو) و(چینه چایی) نام نهرلرله برچوق دره‌لری
وصاغدن دخی (باناز) چاییله (کوبل) چاینی و بر
طاقم دره‌لری اخذ ایده‌رك، آیدین سنجاغنك کوزل
ومنبت اووه‌سنی شق ایله، آطه‌لر دکیزینه منصب
اولور. کدیز ایسه صاروخان سنجاغنده ابتدا طاغلرك
آره‌سنده وبعده واسع بر اووه‌ده آقوب، صاغدن
(سلندی) و(تیمورجی) چایلریله (قوم چاینی) وصولدن
(آلاشهر) و(نیف) چایلرینی وایکی طرفندن‌ده برچوق
دره‌لری اخذ ایله، ازمیر سنجاغنه کیروب، منمن
قصبه‌سنك یانندن کچه‌رك، ازمیر کورفزینك آچیقلرینه

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

دوکیلور. ولایتك ایکنجی درجه‌ده‌کی ایرماقلرینك برنجیسی (کوچك مندرس) دنیلن نهردر، که حوضه‌سی تمامیله داخل ولایتده وازمیر سنجاغی ایچنده اولوب، یوقاریده تعریف اولنان بوزطاغنك ایکی شعبه‌سی آره‌سنده واقعدر؛ بو ایرماق بو ایکی طاغك آره‌سندکی کوزل اووه‌لرك ایچندن آقوب، صاغ وصولدن برچوق دره‌لر اخذ ایله، بایندر وآیاسلوغ قصبه‌لرینك یانندن بالمرور، قوش‌آطه‌سی کورفزینه دوکیلور. (باقرچای) ولایتك جهت شمالیه‌سنده آقوب، چاندارلی کورفزینه؛ (تخته‌لی چای) ازمیر سنجاغنده آقوب، قوش‌آطه‌سی کورفزینك شمال طرفنه؛ (صاری‌چای) میلاس قضاسنده آقوب، مندلیا کورفزینه؛ (طله‌مان) چاییله (اشن) چایی دخی منتشا سنجاغنك شرق جهتنده شمالدن جنوبه‌طوغری آقه‌رق، آق دکیزه دوکیلورلر. بو صوك ایکی نهردن بشقه ولایتك بتون صولری آطه‌لر دکیزینه دوکیلوب، آناطولینك آطه‌لر دکیزی مائله‌سی همان بوولایت اراضیسندن عبارتدر. یالکز ایوالق قضاسیله بیغا سنجاغنك بومائله‌یه تابع اولان بر آزیرلری ولایتك خارجنده‌در، وبرده بو مائله‌نك اصل رأسی خداوندکار ولایتنك کوتاهیه وقره‌حصار صاحب سنجاقلرنده‌در؛ چونکه تقسیم میاه خطنی تعیینله سقاریه حوضه‌سنی کدیز ومندرس حوضه‌لرندن آیران صیرت مذکور ایکی سنجاغك ایچنده واقعدر.

ولایتك اکثر طرفلری وعلی‌الخصوص منتشا وازمیر ایله دکیزلی سنجاقلرینك طاغلری وصاروخان ایله آیدین سنجاقلرینك دخی بعض جهتلری اورمانلرله مستور اولوب، بو ولایت اورمانجه آناطولینك اك زنکین ولایتندندر. مرتفع طاغلرده آق چام ایله قطران چامی‌وآردیچ؛ ارتفاعلری اورته اولان طاغلرده قزل چام ایله میشه؛ آلچق طاغلرله یوکسك طاغلرك اتکلرنده دخی قزل چام ایله فستق، پلاموط میشه‌سی، زیتون آغاجلری وسائر اشجار متنوعه؛ چای کنارلرنده دخی چنار، قزل، قواق وکونلك آغاجلری بولنور. علی‌العموم ولایت اورمانلرنده‌کی آغاجلرك اونده یدیسی قزل چام یعنی حلب چامی اولوب، بونلرك کراسته‌سی ابنیه ایچون استعمال اولندیغی کبی، قبوغی دخی دباغخانه‌لر ایچون ایشه یارادیغندن، طوپلانوب، اولدقجه بر تجارت تشکیل ایدیور. علی‌الخصوص منتشا سنجاغنك کویجکز قضاسنده اولوب اك یوکسك ذروه‌سی ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده اولان (ماءدراز) طاغنك اتکلری بو نوع آغاجله مستوردر. بو آغاجلرك کراسته‌لری چایلرك صوییله ایندیریله‌رك، مصر وسوریه‌یه وقبوقلری دخی آوروپایه نقل اولنور. مذکور سنجاقده آشیسز بر چوق خرنوب، کتره وزیتون آغاجلری بولنوب، اورمانلر تشکیل ایدیورلرسه‌ده، آشیلیلری آزدر. صاروخان سنجاغی اورمانلرندن کلیتلی پلاموط، مجوزه وصوماق یاپراغی طوپلانوب، اوروپایه نقل اولنور. داخل ولایتده بو قدر اورمانلر وآغاجلر وار ایکن بیوك خزارلر بولنمیوب، ال ایله یاریلان کوچك تخته‌لر دخی آنجق ایچ طرفلرك وکویلرك ابنیه‌سنه الویریشلی اولمغله، ازمیره کراسته‌نك خارجدن کلمسی، وبرده اورمانلرك لایقیله محافظه اولنه‌میوب، چوبانلر طرفندن آره صره اتلافات وضایعات ظهوری جای تأسفدر. داخل ولایتده بولنان اورمانلر من حیث‌المجموع تقریباً ۱۷۰۰۰۰۰ دونمدر. کسیلن اودون وکراسته‌دن آلنان رسومك حاصلات سنویه‌سی تقریباً برملیون غروش، واورمانلر ایچون اولنان مصارف بو مقدارك بشده بری نسبتنده‌در.

آیدین ولایتنك کرك طبیعت اراضیسی وکرك اقلیم وهواسی وصولرینك چوقلغی انواع محصولات یتیشدیرمکه مساعد اولوب، زراعتك الآن اسکی اصولده بولنمسی وترقئ زراعته پك آز همت وخدمت اولنمسی ایله برابر، بو ولایتده پك چوق محصولات یتیشوب، ممالك عثمانیه‌نك اك زنکین واك محصولدار ولایتیدر. اك برنجی محصولی پاموق اولوب، منتشا سنجاغندن بشقه ولایتك هر طرفنده کلیتلی پاموق یتیشدیرلمکده‌در. جنوب طرفنده‌کی یرلرك یعنی آیدین ودکیزلینك پاموغی دها بیاض ودها پارلاق ایسه‌ده، شمال جهتلرینك یعنی صاروخان وازمیر سنجاقلرینك پاموقلری قدر یموشاق دکلدر. درون ولایتده سنوی حاصل اولان پاموق اوچ ملیون یکی قیه یعنی کیلوغرامدن زیاده اولوب، بونك آنجق اونده بری محلنده صرف، وقصوری آوروپایه وباشلیجه فرانسه‌یه اخراج ولنور. چکردکلرینك دخی بر قسمی، یاغ چیقارمق اوزره، آوروپایه کیدوب، قصوری محلنده حیواناته یدیریلیر. آیدین ولایتنك ایکنجی محصولی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوزوم اولوب، على الخصوص ازمير، اورله، چشمه، تيره. آيدين، چال، قوش آطه‌سى قضالرنده چكردكسز ورزاقى وسياه اوله‌رق كليتلى اوزوم حاصل اوله‌رق. قسم كليسى قورودلمقده‌در؛ وياش وقورو اوله‌رق بتون ولايتك سنوى اوزوم محصولاتى بر مليون يكى قنطاردن زياده‌در، كه بونك جزئى بر مقدارى محلنده صرف اولنوب، قسم كليسى آوروپايه اخراج اولنمقده، ومجموعنك قيمتى بر بچق مليون ليرايه تقرب ايتمكده‌در. انجيرى دخى چوق اولوب. بوده قورو اوله‌رق اخراج اولنمقده. ومحصولات سنويه‌سى اون درت مليون يكى قيه‌يه بالغ اولمقده‌در. زيتون آغاجلرينه چوق اهميت ويرلميوب. آشيسز زيتون آغاچلرندن عبارت اورمانلر حال اصليلرنده براقيش اولدقلرى حالده. ينه سنوى اوچيوز بيك ليرا قيمتنده زيتون محصولاتى آلنيور. ولايتك اك مهم محصولاتندن برى‌ده آفيون اولوب، صاروخان ايله آيدين ودكيزلى سنجاقلرنده خيلى آفيون وخشخاش باغى چيقارلمقده‌در. حبوباته كلنجه، وقتيله بو ولايتدن آوروپاى جنوبى‌يه خيلى بغداى اخراج اولنمقده بولنمشيكن، اخيراً فن زراعته اعتنا اولنمامسندن، وبرده اوزوم وانجير محصولاتنه دها زياده اهميت ويرلمسندن طولايى، شمديكى حالده ولايتك بغداى محصولاتى آنجق احتياجات محليه‌يه تقابل ايده‌جك مقدارده، يعنى سنوى آشاغى يوقارى بر بچق مليون يكى كيله مقدارنده‌در. آرپه محصولاتى دها زياده اولوب، ايكى مليون كيله‌يه بالغ اولمقده، وعلى الخصوص ديكيلى ناحيه‌سيله منمن قضاسنده حاصل اولان جنسنه تجارتده زياده اعتبار اولنمقده‌در. آرپه‌نك قسم اعظمى آوروپايه اخراج اولنيور. سيسام وآق دارى دخى ولايتك اكثر طرفلرنده وعلى الخصوص منتشا سنجاغنده كليتله حاصل اولوب. ديكيلى ناحيه‌سنده حاصل اولان آق دارى زياده شهرت بولمشدر. بونلرك دخى قسم كليسى آوروپايه اخراج اولنوب. سيسامدن محلنده ياغ وطحين دخى چيقارلمقده‌در. مصر داريسى وبورچاق محصولاتى دخى خيلى چوق اولوب. علف وچاودار نسبةً آزدر. اك زياده حبوبات يتيشديرن طرفلرى ازمير وصاروخان سنجاقلريدر.

محصولات صناعيه باشلجه خالى وسجاده‌دن عبارت اولوب، ولايتك بعض طرفلرنده آوروپاجه زياده‌سيله مقبول اولان خالى وسجاده وكليملر ياپيله‌رق، بوندن ولايته سنوى كلى مقدار آقچه كيرمكده‌در. اغنام، صيغير، آت، دوه وسائر حيواناتى دخى چوقدر. مركز تجارتى ازمير شهرى اولوب، اورادن اوچ شعبه اوزرينه تمديد اولنان دمير يول خطلرينك برى آيديندن كچه‌رك، سراى كوينه؛ برى اوندن آيريلوب، تيره واوده‌مشه؛ وبرى‌ده مغنيسادن كچه‌رك، آلا شهره قدر ممتد اولور. بو يوللر تجارتى خيلى تسهيل ايدوب، زراعت وثروت ولايتك تزيدينه خدمت ايتمكده ايسه‌ده، الآن دها ايلرى‌يه وارمه‌مقلرندن، ودمير يول موقفلرندن تشعب ايده‌جك شوسه‌لرك فقدان ويا نقصانندن طولايى بحق استفاده اولنه‌مامقده‌در.

آيدين ولايتى بش سنجاقدن عبارت اولوب، مركز ولايتدن اداره اولنان ازمير سنجاغى سواحلك قسم شماليسنى يعنى قوش آطه‌سى كورفزينك جهت جنوبيه‌سنده‌كى بروندن يوقارى اولان سواحل ايله كوچك مندرس حوضه‌سنى ونيف چايى حوضه‌سنك يوقارى قسمنى حاويدر؛ صاروخان سنجاغى كديز ايرماغى حوضه‌سندن عبارت اولوب، ساحلدن ماعدا ولايتك قسم شماليسندن عبارتدر، ومركزى مغنيسا شهريدر؛ دكيزلى سنجاغى ولايتك قسم وسطيسنك شرق جهتنده اولوب، بيوك مندرس واوكا منصب اولان آق صو حوضه‌لرينك يوقارى قسمندن وينه بيوك مندرس تابعلرندن چوروك صو حوضه‌سندن عبارتدر، ومركزى همنامى اولان شهردر؛ آيدين سنجاغى بيوك مندرس حوضه‌سنك قسم اعظمندن عبارت اولوب، نهر مذكورك مجراسنجه دكيزه قدر ممتد اولورسه‌ده، ساحلى آزدر، مركزى همنامى اولان شهردر: منتشا سنجاغى ولايتك قسم جنوبيسندن عبارت اولوب، سواحلى وكورفز وشبه جزيره‌لرى چوقدر، ومركزى مغله شهريدر. [بو سنجاقلرك هربچون اسم مخصوصنه مراجعت بيوريله.]

بو سنجاقلرك قضا وناحيه‌لره صورت تقسيمى وجه آتى اوزره‌در:

سنجاق	قضا	ناحيه
ازمير	ازمير	بيرون آباد سيدى كويى نيف قره برون تريانده
	منمن	

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سنجاق	قضا	ناحیه
ازمیر	برغمه	نواحئ برغمه
		ایلیجهٔ برغمه
		دیکیلی
		آیازمند
		قوزان
		چاندارلی
		کلیسا
	فورچتین	فوچهٔ جدید
	اورله	
	چشمه	آلاچطی
		بیوك چفتلك (یکی ناحیه)
	سفریحصار	صیغه‌جق
	قوش آطه‌سی	آیاسلوغ
	تیره	
	اوده‌مش	بالیانبولی
		برکی
	بایندر	
صاروخان	مغنیسا	پلاموط
	قصبه	ایلیجه
		طاغ مرمره‌سی
	صالحلی	آطله
	آلا شهر	اینه‌کول
	اشمه	
	قوله	سلندی
	تیمورجی	
	کوردوس	بورلو
	آقحصار	مرمره‌جك
	صومه	
	قرق آغاج	کلنبه
دکزلی	دکزلی	خوناز
	چال	بقلان
	بولدان	کونای
	سرای کوی	قاضی ناحیه‌سی
	طواس	
آیدین	آیدین	صوبیجه
		کوشك
		فره‌حیط
		اینه آباد
		قره بیکار
		کرمنجك
	نازللی	قره‌جه صو
		قیوجق صو
		سلطان حصار
		آتجه
	بوز طغان	یکی پازار
	چینه	
	سوکه	
منتشا	مغله	اورکه
		بوز اویوق
	میلاس	
	بودروم	
	مرمریس	داديه
	کویجکز	
	مکری	اشن

مرکز ولایتده بر اعـدادیهٔ ملکیه مکتبیله بر دارالمعلمین و« ترقی » نامیله خصوصی بر مکتب ایله بر اناث مکتبی و ۹ مکاتب ابتدائیـه بولنـدیغی کبی، سنجـاق مرکزلرینك جملهسـیله قضـا مرکزلرینك اکثریسنده و بعض ناحیه مرکزلرنده رشدیه مکتبلری کشاد اولنوب، درون ولایتده موجود مکاتب رشدیه‌نك عـددی ۲۵ دن زیاده‌در. قوش آطه‌سـنده بر اناث‌مکتبی واردر. قصبه‌لرده متعدد صبیان مکتبلری بولندیغی کبی، بعض قریه‌لرده دخی بولنیورسـه‌ده، حاللری پك منتظم دکلدر. سنجاق وقضـا مرکزلرینك اکثریسنده معـارف ونافعه قومیسـیونلری وزراعت وتجارت اوطه‌لری تشکیل اولنمش ایسه‌ده، نه درجه‌یه قدر خدمتلری کورلدیکی مجهولمزدر. درون ولایتده موجود جوامع ومساجد ومدارس وسائر مؤسساتك مقدارینه دسترس اولنه‌مدی.

زمان قدیمده بو ولایتك قسم شمالیسی یعنی ازمیر وصاروخان سنجاقلری (لیدیا)، وقسم جنوبیسی یعنی آیدین، دکزلی ومنتشـا سنجـاقلری (قاریا) اسمـلریله معروف ایدی. آنجق منتهای‌شمالیسی یعنی برغمه جهتی بوندن خارج اولوب، بیغا جهتندن عبـارت اولان (میسیا) مملکت قدیمه‌سنه داخل بولنمش اولدیغی کبی، منتهای جنوبیسی اولان مکری قضـاسی دخی تکـه‌یه مصادف اولان (لیکیا) یه ملحق ایدی. لیـدیانك مرکزی صالحلی‌یه قریب بولنمش اولان (ساردس) شهر قدیمی ایدی، که کثرت مال وثروتله ضرب مثل حکمنه کچمش اولان قرسوسك پایتختی ایدی. ازمیر شهری دخی او وقتدن بیوك ومشهور ایدیسـه‌ده، اك بیوك شهری افس (یعنی آیاسلـوغ) ایدی. آلا شهر دخی (فیلادلفیا) نامیـله موجود ایدی. قاریانك اك بیـوك شهری بیوك مندرسك منصبنده بولنمش اولان (میلت) شهری‌ایدی؛ میلاس شهری‌او وقتدن(میلاسه)، وبودروم شهری (آلیقارناس) اسمیـله موجـود ومعمور بولنمش اولدقلری کبی، طله‌مان چاینـك کنارنده ومنصبنه قریب دخی (اقسانتوس) اسمیله بر شهر وار ایدی. بو اقطـار قدیمه‌نك اهـالیسی اقوام آریه‌دن

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، ایرانیلرله مناسبتلری وار ایدی؛ آنجق سواحلده ودکیز قیسنده بولنان بیوك شهرلرده اسکیدن بری یونان مهاجرلری کلوب یرلشمشلردی. بعده ایرانیلرك الینه کچوب، بیوك اسکندر طرفندن فتح اولندقدن صکره، بو جهانکیرك وفاتنده اورالرده بر طاقم کوچك حکومتلر تشکل ایتمشیدی، که اك مشهورلری برغمه‌ده حکم سورمش اولان (آتال) لر حکومتیدر. بعده رومالیلرك الینه کچوب، روما ایمپراطورلغنك تقسیمنده، شرق ایمپراطورلغی حصه‌سنه دوشمش؛ وسلجوقیلر اکثر اطرافنی ضبط ایتمشلر دیسه‌ده، بعض سواحلی وندیکلیلرك النده وبعض جهتلری دخی نیم مستقل خرستیان پرنسلرك ضبطنده قالمشیدی. دولت سلجوقیه‌نك انقراضنده اورالرده (آیدین اوغللری)، (منتشا اوغللری) و(ازمیر اوغللری) ناملریله بر طاقم امرا تفرد ایتمشلر دیسه‌ده، یلدیرم سلطان بایزید دورنده بعض جهتلری فتح اولنوب، نهایت سلطان مراد ثانی حضرتلری ٨٢٩ و ٨٣٠ تاریخلرنده بو ولایتی کاملاً فتح و ممالك عثمانیه‌یه ضم ایتمشدر.

آیدین { سنجاغی. آیدین ولایتنی ترکیب ایدن الویهٔ خمسه‌نك بری اولوب، شمالاً جمعه طاغی سلسله‌سیله ازمیر سنجاغندن وصاروخان سنجاغنك بر کوشه‌سندن آیرلمشدر. شرقاً دکزلی وجنوباً منتشا سنجاقلریله محدود وغرباً آطه‌لر دکیزیله محاطدر. بیوك مندرس ایرماغی حوضه‌سنك آشاغی طرفندن عبارت اولمغله، شمال وجنوب جهتلری طاغلق واورته‌سی اووه‌در. طاغلرنده اورمانلر همان بتون مفقود ایسه‌ده، زیتون آغاجلریله باغلری چوقدر. ثروت طبیعیه‌جه ازمیر ومغنیسا سنجاقلرندن کری اولوب، مع هذا کلیتلی پاموق، اوزوم، انجیر، آفیون وحبوبات متنوعه محصولاتی واردر. مادهٔ سالفه‌ده‌کی جدولدن آکلاشلدیغی اوزره، ٥ قضا و ١١ ناحیه‌دن مرکب اولوب، ١٩٤١٠٣ اهالیسی واردر، که بونلرك ١٧٣١١٣ ی اسلام، وقصوری خرستیان ویهودی اولوب، جمله‌سی لسان ترکی ایله متکلمدرلر. سرای کویندن قدرکیدن آیدین دمیر یولی بو سنجاغی طولاً بر یاندن بر یانه شق وازمیرله ربط ایدیور. بو سنجاقده دولت سلجوقیه‌نك انقراضنده علاء الدین سلجوقینك امراسندن آیدین بك تفرد ایدوب، وفاتنده اوغلی محمد بك، وبعده اونك اوغلی عیسی بك حکم سورمش، وبو مناسبتله مملکت (آیدین ایلی) وحاکملری (آیدین اوغللری) تسمیه اولنمشدی. عیسی بك ٧٩٢ تاریخ هجریسنده آیدین ایلنی یلدیرم سلطان بایزید حضرتلرینه تسلیم ایتمکله، کندیسی ازمیر ولایتنه نصب، وآیدین ایلنه شهزاده ارطغرل تعیین اولنمشیدی. ایشته بو سنجاغه وسنجاقدن بتون ولایته ویریلن آیدین اسمی امرای سلجوقیه‌دن اولان مرقوم آیدین بکك اسمندن مأخوذدر.

آیدین اوغللری { آتی الترجمه آیدین بکك نسلندن اولوب، آیدین ایلنده مستقلاً حکم سورمش اولان بکلره ویریلن اسمدر.

آیدین ایلی { آیدین سنجاغنه ویریلن اسمدر.

آیدین بك { روم یعنی قونیه‌ده‌کی دولت سلجوقیه امراسندن اولوب؛ علاء الدین کیقبادك وفاتنده والی بولندیغی آیدین سنجاغی جهتنده اعلان تفردله، آیاسلوغی مرکز اتخاذ ایتمش، والکاسی آیدین ایلی تسمیه اولندیغی کبی، بو اسم بعده کوزل حصار شهرینه دخی ویرلمشدر. وفاتنده اوغلی محمد بك واونکده وفاتنده عیسی بك وارث اولمش؛ وبو عیسی بك ٧٩٢ تاریخنده او طرفه سفر ایدن یلدیرم سلطان بایزید خانك استقبالنه چیقوب، مملکتی تسلیم ایتمکله، مجدداً فتح اولنمش اولان ازمیر والیلکنه تعیین اولنمشدی.

آیدین پاشا { دور سلطان مراد رابع رجالندن اولوب، ١٠٣٨ تاریخندن ١٠٤٠ تاریخنه‌دك ایکی سنه «حبش بکلر بکی وجده بکی» عنوانیله حجاز والیلکی ایتمشدر.

آیدینی { سلاطین عظام عثمانیه زمانلرنده آیدین شهر ویا ایالتندن نشأت ایتمش بعض علما مملکتلرینه نسبتله آیدینی مخلصیله تفریق اولنمشلرسه‌ده، شهرتلری اسم ذاتیلریله اولدیغندن، اسم ذاتیلری صره‌سنده ذکر اولنملری مناسب کورلدی.

آیر { یاخود آهیر (Aïr, Ahir) آفریقاده‌کی صحرای کبیرك اورته‌سنده وفزان ایله سودانك خوصه مملکتی آره‌سنده واقع بر خطهٔ واسعه‌در، که ٢٠° ایله ١٦° عرض شمالی آره‌سنده

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اولوب، شمالدن جنوبه اولان بویی ۴۵۰ کیلومتره، وشرقدن غربه اولان اکی دخی خیلی واسعدر. بو خطه صحرای کبیرك یانمش وقورو قوملری آره‌سنده بر باغچه کبی اولوب، آفریقانك اسویچره‌سی دینمکه شایاندر؛ ودرت بش بیك متره ارتفاعنده طاغلری اولوب، بو طاغلردن آقان بر طاقم نهرلر وطاغ واورمانلرك جلب ایتدیکی یاغمورلر اکثر طرفلرینی دائمی صورتده زمرد حالنده بولندیریور؛ ویالکز طاغلرك یوکسك جهتلری قیالق وقورو بولنیور. اهالیسی بربر اقوامندن اولوب، زنجیه جاریه‌لر استفراشی عنعنلرنده مرعی بولنمق سببیله، رنکلری زیاده‌جه اسمردر. بونلر یرلی ایسه‌لرده، زراعتله اشتغال ایتمیوب، ینه خیمه نشینلرکبی باشلیجه حیواناتله مشغول اولورلر، وکویلرك اطرافنده کلیتلی دوه وایکی اورکوجلی صیغیر سوریلری کوریلور. باشلیجه غدالری اولان داری‌یی سوداندن آلیرلر، ومقابلنده (تیبو) مملکتندن آلدقلری طوزی کوتوروب صاتارلر. مرکزلری (آغادس) شهریدر، که حاکمرینك مقریدر. بو شهر مقدما آفریقانك وسطیجه بیوك بر تجارتکاه اولوب، شمدی خیلی تدنی ایتمش ایسه‌ده، ینه اون بش بیکدن زیاده نفوسی واردر. طرابلس غربله جزایر وفاسدن سودانه کیدن کاروانلرك اکثریسی بو قطعه‌نك ایچندن کچرلر. سودانیلر بوکا (آسبن) اسمنی ویریورلرسه‌ده، بو اسم اصل مملکتك اولمیوب، طاغلرندن برینك اسمیدر. (آیر) اسمی علمای عربك جغرافیا وسیاحت کتابلرندن آلنه‌رق، آوروپا خریطه‌لرنده اسکیدن موجود ایدیسه‌ده، مملکتك احوالی مجهول قالمشیدی. نهایت بوندن ۳۸ سنه اول (دوقتور بارت) اسمنده بر انکلیز سیاح آفریقای شمالی ووسطیده ایتدیکی سیاحت اوزرینه یازدیغی سیاحتنامه‌ده احوالنی تفصیلاً بیان ایتمشدر.

آیر { (Ayr) اسقوچیانك جنوب غربیسنده (غلاسقوو) ك ۴۸ کیلومتره غرب جنوبیسنده، وهمنامی اولان نهرك منصبنده وصول ساحلنده واقع قضا مرکزی برقصبه اولوب، ۹۶۰۰ اهالیسی واردر. قارشیسنده‌بولنان(نوتون‌آیر) و(سنت‌کیوور) محله‌لریله برابر اهالیسی ۱۸۰۰۰ کشی‌یه بالغ اولور. اهالیسی باشلیجه بالیقچیلق وکمیجیلکله مشغول اولوب، ایرلانده ایله تجارت ایدرلر. — قضاسی (قلید) کورفزی اطرافنده‌کی سواحل بوینجه ۱۲۰ کیلومتره‌لك مسافه‌ده ممتد اولوب، مذکور کورفزك حوضه‌سندن عبارتدر، وهمجوارلری اولان قضالرله تقسیم میاه خطیله تفریق اولنمشدر. کورفزه دوکیلور بر قاچ نهری واردر. مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۹۷۶ مربع کیلومتره واهالیسی ۲۰۰۸۱۰ کشیدر. جنوب جهتی باشلیجه زراعت یری اولوب، وسط وشمال طرفلرنده ایسه دمیر، کور، باقیر، آنتیمون وسائره معدنلری وصنایع وفابریقه‌لر چوقدر. درون قضاده یکرمی قدر قصبه واردر.

آیرر { (Ayrer) آلمانیانك اون آلتنجی عصر میلادی شاعرلرندن اولوب، (نورمبرغ) شهرنده یاشامشدر.

آیره { (Ayre) اسپانیانك شرق طرفنده‌کی مینورقه جزیره‌سنك جنوب شرقی ساحلی قارشیسنده واقع کوچك بر آطه‌در.

آیری { مغربده بر قلعه اولدیغی واسماعیل بن عبد الملکك صندله قارشی بو قلعه‌ده تحصن ایتمش اولدیغی تواریخ عربیده مسطوردر.

آی طوغدی { بانئ دولت اولان سلطان عثمان غازی حضرتلرینك برادری کوندز آلپ‌اوغلی اولوب، پادشاه مشارالیهك معیتلرنده بولنغله، ۷۰۱ تاریخ هجریسنده قیون حصار محاربه‌سنده شهید اولوب، قلعه‌نك جوارنده مدفوندر. مرقدلری یولك اوزرنده واقع اولوب، الآن موجوددر، وآتلرك بعض خسته‌لقلرینی ایی ایتمك خاصهٔ معنویه‌سنی حائز اولدیغی مشهور ومتواتردر.

آیغون { (Aïgoun) چینك النده بولنان مانچوریانك بر قصبه‌سی اولوب، (آمور) نهرینك کنارنده واقعدر، وخانه‌لری سیرك سیرك اولوب، آغاجدن بر سورله محاطدر.

آیقوته { (Aïkota) هندستانك منتهای جنوبنده کائن (قوچن) حکومتنك بر قصبه‌سیدر، که بر قاچ نهرك بالاجتماع دکیزه دوکلمزدن اول تشکیل ایتدکلری بر کول ویا خلیجك ایچنده واقع بر آطه‌نك جنوبنده، و ۱۰′ ۱۰° عرض شمالی ایله ۵′ ۷۳۵° طول شرقیده واقعدر. سنت توماسك، هندستانده، خرستیانلغی نشرایچون، بو اسکله‌یه چیقمش اولدیغی مرویدر. اون سکزنجی عصر میلا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ديده بو شهرده بر طاقم فلنك مهاجرلری یرلشمشلردی.

آی کویی { شرقی روم‌ایلیده، قلبه سنجاغنده بر کوچك قصبه و یا بیوك قریه‌در.

آیِل { مکهٔ مکرمه طریقنده (نقره) ناحیه‌سنده بر طاغ اولدیغی «معجم البلدان» ده مذکوردر.

آیلساقرغ { (Aïlsa-Craig) اسقوچیانك (قلیده) کورفزنده بر کوچك آطه اولوب، ۳۳۵ متره ارتفاعنده بر مخروطدن عبارت اولمسیله مشهوردر. تپه‌سنده بر اسکی قله واردر. — بو اسمله آمریقای شمالینك (دومینیون) قطعه‌سنده (اونتاریو) خطه‌سنده دخی بر قصبه واردر، که حیواناته مخصوص پازارلریله مشهوردر.

آیلسبوری { (Aylesbury) انکلتره‌نك (نورکینهام) قونتلغنده بر بر شهردر، که بو قونتلغك اك بیوك شهری و مرکز اداره‌سی اولوب، لوندره‌نك ۶۹ کیلومتره شمال غربیسنده و (تامیسه) نهرینه دوکیلن بر چایله اروا اولنور کوزل بر اووه‌ده واقعدر. ۶۹۶۰ اهالیسی و طاتوق و سائر طیور تجارتی واردر. جوارنده اون سکزنجی لوینك مدت نفینده اقامت ایتمش اولدیغی (هارتول) سرایی بولنیور.

آیلمر { (Aylmer) قناده‌ده (کبك) ایالتنده کوزل بر کول اولوب، (سنت‌لوران) ایرماغنه دوکیلن (سنت فرانسوآ) نهری بو کولك ایچندن کچر. — او جوارلرده بو اسمله ایکی کوچك قصبه دخی واردر.

آیمار ورنای { (Aymar-Vernay) اون یدنجی عصر میلادیده فرانسه‌ده بر دکنك واسطه‌سیله یر آلتنده‌کی صولر و معدنلری و دیکر بعض خفایایی کشف و اخبار ادعاسیله ظهور ایتمش بر کویلیدر، که ابتدا خیلی خلقی اغفال ایتمش؛ وحتی ارباب فنی دخی دکنکنك قوت و خاصه‌سنی کشف ایتمك غائله‌سنه دوشورمش ایسه‌ده، بعده توقیف و استنطاق اولندقده، یلانی میدانه چیقمشیدی.

آیماره { (Aymaras) آمریقای جنوبینك اهالی اصلیه‌سندن بر قوم اولوب، (پرو) و (بولیویا) قطعه‌لرنده آند سلسلهٔ جبالنك ۱۵° ایله ۲۰° عرض جنوبی آره‌سنده‌کی قسمنده ساکن بولنیورلر. بولندقلری محللر ۲۰۰ ایله ۴۸۰۰ متره ارتفاعلری آره‌سنده اولوب، جوارلرنده (کیشوآ) قومنك سائر شعبه‌لری اقامت ایدیور. بونلر شمدیکی حالده ۵۰۰۰۰۰ نفوس قدر اولوب، اسپانیوللرله اولان اختلاطلرندن طوغمش ملزلری دخی ۱۰۰۰۰۰ قدردر. آنجق آند سلسله‌سنك اتکلرنده و علی‌الخصوص (تیتیقاقه) کولنك کنارلرنده کوریلن قصبه و قریه خرابه‌لرندن وقتیله پك کثرتلی بولنمش اولدقلری استدلال اولنور. بونلر قیصه بویلی، تندرست، کوزلری کوچك، برونلری غاغا شکلنده و لونلری باقیر رنکنه مائل اوله‌رق اسمردر.

آیموره { (Aïmores) برازیلیانك اقوام اصلیه‌سندن وحشی بر قومدر، که پورتکیزلیلر طرفندن (بوتوقودو) تسمیه اولنه‌رق، بو اسمله شهرت بولمشدر.

آیمون { (Aymon) عن‌اصل ساقسونیه‌لی اولوب، بیوك شارلمان طرفندن (آلبی) دوقه‌لغنه تعیین اولنمشیدی. بونك درت اوغلی اسکی حکایه نویسانك بر طاقم فسانه‌لر تحریرینه مبنی علیه اولمشلردر.

آیمون { ژان — (Jean Aymon) اون سکزنجی عصر میلادی اوائلنده بر قتولیك پاپاسی ایدی، که پروتستانلغی قبول ایله، وطنی اولان فرانسه‌دن فلمنکه قاچوب، اوراده قتولیکلکك بعض سرائر و عیوبنی نشر ایتمش؛ و پاپایه قارشی بر قاچ کتاب یازمشدر.

آینو { (Aïnos) آسیانك سواحل شرقیه‌سی قارشیسنده، جاپونیانك شمالنده‌کی آطه‌لرده ساکن بر قومدر، که نیم وحشی حالنده اولوب، سیاسةً هیچ بر اهمیتلری یوغیسه‌ده، چینلیلر، مغوللر و مانچولرله هیچ بر مناسبتلری اولمیوب، آیریجه بر جنسیت تشکیل ایتدکلرندن، علم‌البشر و علم اللسان نقطهٔ نظرنجه بیوك اهمیتلری واردر. بونلر شمدیکی حالده یالکز جاپونیایی ترکیب ایدن بیوك آطه‌لرك اك شمالیسی اولان (یزو) جزیره‌سیله اونك شمالنده‌کی (قوریله) آطه‌لرنده و روسیه‌نك النده بولنان (سخالین) جزیره‌سنك نصف جنوبیسنده ساکن بولنیورلرسه‌ده، وقتیله بتون جاپونیانك و (فورموزه) آطه‌سیله سائر جزایر صغیره‌نك وحتی هند چینینك سواحل شرقیه-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

سنك دخی اهالیسی بونلردن عبارت بولنمش اولدیغی دلائل عدیده ایله مثبتدر. بویرلرده‌کی اهالئ حاضره‌نك دخی بونلرله اقوام سائره‌نك، وهله جاپونیالیلرك بونلرله چینلیلرك اختلاطندن تولد ایتمش اولدقلری سیمالرندن نمایاندر. کندیلری شمدیکی حالده قبیله‌قبیله یاشایوب، ایچلرندن‌اك اختیار ویااك‌زنکینلرینی رئیس اتخاذ ایدرلر؛ وقامشدن قلبه‌لر یاپوب، صیجاق طرفلرده یاپراقله، وشمال جهتلرنده طوپراقله اورترلر. تعیشلری باشلیجه طوتدقلری بالیق ویا آو اتندن عبارت اولوب، جاپونیالیلردن پرنج دخی آلیرلر. یازیلری ومسکوکاتلری اولمیوب، خاطرده طوتمق ایستدکلری شیلر ایچون آغاجلرده برر کرتك یاپارلر، وتجارتلری مبادلهٔ عینیه‌دن عبارتدر. کونش، آی، یلدیز وسائر شیلره عبادت ایدرلر، وبونلره قربان کسرلر. طوتدقلری بالیقلرك باشلرینی، دکیز الهنه قربان اولمق اوزره، ساحلده یاقارلر. اثوابلری یازین بر نوع آغاج قبوغندن قادینلری معرفتیله یاپیلان قیصه بر جاکتدن، وقیشین حیوان دریسندن عبارتدر. کرك قادینلر وکرك ارککلری صاچلرینی اوزاتیرلر، وقولاقلرینه کوپه‌لر وحلقه‌لر طاقارلر. بویلری اورته، چهره‌لری مدورجه، کوزلری پارلاق، برونلری قیصه وقالینجه، دوداقلری آز قالین، سائر اعضای بدنلری ایری وملحمجه، صاچلری چوق واوزون واکثریا سیاه وبعضاً کستانه رنکنده، بدنلری وعلی‌الخصوص کوکس واوموزلری قیللی ورنکلری اسمرجه‌در؛ والحاصل هیئت عمومیه‌لری چرکیندن یازده کوزل دینیله‌جك بر صورتده‌در؛ ومغول وسائر اجناس بشردن زیاده قافقاس جنسنه مشابهتلری واردر. تعدد ازواج عندلرنده مرعی اولمیوب، طائفهٔ نسایه حرمتلری واردر؛ وزوجه‌لرینی اکثریا اقربالری بیننده انتخاب ایدیورلرسه‌ده، پك‌یقین اقربا بیننده ازدواجی جائز کورمزلر. ناموسلی‌وطوغری آدملر اولدقلریچون، جاپونیالیلر بونلری استخدام ایتمکه مائلدرلر. کندیلری اکثریاآوله‌مشغول‌اولوب، کوچکلکلرندن‌دخی‌جناستیقله وانواع تجربه‌لرله بدنلرینی آلیشدیردقلری‌مناسبتیله، قوتلی وتندرست ایسه‌لرده، غایت قورقاق ومطیعدرلر. سیما وهیئت بدنیه‌جه بشقه هیچ بر قومه بکزمدکلری کبی، لسانلری دخی بسبتون آیری اولوب، دنیاده هیچ بر لسانله مناسبت ومشابهتی یوقدر.

آینوروز } (یاخود آینه‌روز) رومجه آیون‌اوروز (Ἅγιον Ὄρος) یعنی « جبل مقدس » اسمندن مأخوذ اولوب، اصل اسمی آتوس (Athos, Ἄθος) در. سلانیكك شرق جنوبیسنده واقع وزمان قدیمده (خالکیدیق) اسمیله معروف اولان شبه جزیره‌نك منتهای جنوبنده اوزانان اوچ طار دیلك شرق جهتنده بولنانیدر، که شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری اولوب، ٥٠ کیلومتره طولی واردر. بو دیل اصل آینوروز ویا (آتوس) دنیلن بر طاغدن عبارتدر، که بونك اك مرتفع محلی منتهای جنوبنده اولوب، ١٩٣٥ متره ارتفاعی واردر. موقع مذکورده بیاض براق کلسدن عبارت جسیم بر مخروط شکلنده کورینن بو طاغك جنوبی اتکی ساحل بحرده ینه (آینوروز برونی) نامیله معروف بر برون تشکیل ایدیور. آینوروز دیلی غرب جنوبی طرفندن آینوروز کورفزیله وجنوب وشرق وشرق شمالی طرفندن دخی آطه‌لر دکیزیله محاط اولوب، شمال غربی طرفندن ٢٢٨٥ متره کنیش و١٥ متره یوکسك بر برزخله قره‌یه مربوطدر. اسکی یونان مورخلرینك روایتنه کوره، یونان اوزرینه سوق عسکر ایتمش اولان ایران قدیم شاهلرندن اکسرسیس (شیرویه ؟) طرفندن بو برزخ یاریلوب، قنال حکمنه قونلمش ایمش. حقیقةً وقتیله آچلش اولدیغنه دلالت ایده‌جك بعض اثرلر واردر، وآینوروز برونك آچیقلرنده فرطونه‌نك اکسیك اولماسی بو عملیاته احتیاج کوسترمش اولسه کرکدر. مذکور برزخ آینوروز قضاسیله کسندیره قضاسی بیننده حدود یرینی طوتیور.

آینوروز کوچکلکیله برابر بر قضا اتخاذ اولنوب، سلانیك ولایت وسنجاغنه ملحقدر، ومرکز قضا همان اورته‌سنده بولنان (قریس) قریه‌سیدر. آنجق بو قضاده مناستر وصومعه‌لرله بونلره عائد (متوخ) تعبیر اولنور بعض کوچك چفتلکلردن بشقه بر شی بولنمدیغندن، وبو مناسترلر تکالیف میریه‌دن معاف اولوب، یالکز سنوی مقطوع اوله‌رق ٧٢٠٠٠ غروش مناسترلر طرفندن وکیل مخصوصلری معرفتیله طوغریدن مالیه خزینه‌سنه کوندرلدیکندن، بو قضا مستثنا بر حالده بولنیور. قضا قائممقامی مذکور قریه‌ده اقامت ایدوب، مناسترلر طرفندن هر سنه انتخاب اولنان بر وکیلار مجلسیله اداره‌ٔ امور

tarikhema.org

ایدر. مناسترلر اوچ صنفه منقسم اولوب، اصل مناستر دنیلن بیوکلری ٢٠، (اسکیت) دنیلن و ٢٠٠ قدر زاهبك چله خانه‌لری حکمنده اولانلری ٩، و (کیلی) دنیلوب ٦٠ قدر راهبك چله خانه‌لری حکمنده اولانلری ١٠٠، که جمعاً ١٢٩ در. بونلرده بولنان راهبلرله خدمه وسائره اوله‌رق بتون قضانك اهالیسی، یالکز ذکوردن عبارت اولمق اوزره، ٢٠٠٠٠ کشی قدردر؛ چونکه قادین دخول واقامتی ممنوع اولوب، مناسترله دیشی حیوان بیله آلنماز. درون قضاده بولنان متوخلرك عددی ٦٥ اولوب، عمومنك اراضیسی ١٠٠٠٠٠ دونم قدردر. هر بر متوخده جسامته کوره قرق آلتمش اوکوز واون اون بش مانده بولندیغی کبی، بیوك متوخلرله اکثر مناسترلرك بیك وبیك بشر یوز اغناملری واستر وبکیر وسائر حیوانلری دخی واردر. متوخلرده باشلیجه بغدای، آرپه، یولاف وبورچاق زرع اولنوب، مناسترله مربوط باغلر وزیتونلقلر دخی بولنیور. بو محصولات آنجق مناسترلری اداره ایدوب، یالکز فندیق محصولاتی چوق اولدیغندن بو محصولدن خیلی اخراجات وقوعبولیور. اورمانلردن کسیلن اودون وکراسته‌دن دخی اخراجات اولور. مرکز قضاده ٢٠٠ قدر دکان بولنوب، باشلیجه راهبلرك تخته‌دن یاپدقلری قاشیق، خاچ، قالپاق کبی شیلر صاتیلور. سنه‌ده برکره اغستوسك ١٥ نده بر پنایر قوریلوب، اوچ کون دوام ایدر، وهر جمعه ایرتسی کونی دخی پازار قوریلوب، مناسترلر راهبلریله زوار بیننده آلیش وریش وقوع بولور. راهبلر آغاجدن بعض عزیز رسملری وتسبیح وسائر امور مذهبیه‌یه متعلق شیلر یاپوب، باشلیجه روس زوارلرینه صاتارلر. هر مناسترده ینه راهبلردن ترزی وپاپوجچی کبی اصناف بولنور. مناسترلردن بعضیسنك راهبلری روم وبعضیسنکیلر روس اولدیغندن، هممذهب اولان بو ایکی قوم آره‌سنده رقابت ومحاسده اکسیك دکلدر. سنوی آینوروزه ٤٠٠٠ قدر روس و ٢٠٠٠ قدر روم زواری کیدوب، آیلرجه مناسترلرده اقامت ایدرلر. اکثر مناسترلرك یاننده بر کتبخانه بولنوب، ایچلرنده امور مذهبیه‌یه متعلق اسکی کتابلر وبعض ذی‌قیمت آنتیقه‌لر بولنور. ازمنهٔ ماضیه‌ده قورصانلرك قورقوسندن مناسترلرك چوغی متین سورلر ایچنه آلنوب، عادتا تحکیم اولنمشلردر. قضا طاغلق اولمغله، اکثر طرفلری صرب واوچوروملی اولوب، یوللری دخی پك فنادر. اورمانلرینك آغاجلری باشلیجه چامدن عبارت اولوب، میشه وکستانه آغاجلری دخی واردر.

آینه آباد { آینه‌جك، آینه کول وسائره [مدسز اوله‌رق «اینه آباد» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

آینه‌روز { [«آینوروز» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

آیو { (Aïou) بحر محیط کبیرده یکی کینه‌نك ٣٠ میل بحری قدر شمال‌غربیسنده واقع ٢٠ قدر کوچك آطه‌دن عبارت بر جزایر مجتمعه هیئتیدر، که بر طاقم صیغلرله محاط اولوب، منتهای شمالیسی ٠° ٣٨′ عرض شمالی ایله ١٢٨° ٤٨′ طول شرقیده واقعدر.

آیواجق { الیوم مستقلا اداره اولنقده اولان بیغا سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، (مندرس) نهرینه دوکیلن بر چایك کنارنده وبر طاغك اتکنده واقعدر. کوچك بر قصبه اولوب، ٢٥٠٠ قدر اهالیسی، ٢ جامع شریفی وبر رشدیه مکتبی واردر. اطرافی باغ وبوستانلرله محاطدر. — آیواجق قضاسی سنجاغك جنوب غربیسنده ومدللی آطه‌سنك قارشیسنده واقع اولوب، ایکی طرفی دکیزله محاطدر. بو قضا مرکزی اولان آیواجق قصبه‌سیله ٧٦ قریه‌دن مرکب اولوب، ٤٢٢٠ خانه و ١٧٥٧٩ نفوسی جامعدر، که بونلرك یالکز ١٥٠٠ قدری روم وقصوری کاملاً مسلم وترکدر. اراضیسی منبت اولوب، باشلیجه محصولاتی بغدای، آرپه وسائر حبوباتله پلاموط زیتون واوزومدن عبارتدر. باغ وزیتونلقلری چوقدر. مرکز قضاده کومش قبضه‌لی بیچاق چتال طاقملری وقضانك بعض بیوجك قریه‌لرنده کلیتلی صابون اعمال اولنور. صیغیر قریه‌سنك جوارنده بر قاپلیجه دخی واردر. درون قضاده ٧٢ جامع ومسجد، ٧٤ مکتب، ٣ تکیه، ٣ کلیسا. ٣٣ دکرمن واردر.

آیواس پاشا { (ویاخود الیاس پاشا) چلبی سلطان محمدك وزراسندن اولوب. صو باشی ایکن، بروسه شهرینك قرمان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوغللرینه قارشی مدافعه‌سنده ابراز ایتمش اولدیغی خدمت اوزرینه، رتبهٔ وزارته نائل اولمشیدی.

آیواسیل { (خود آیواصیل) سلانیك ولایتنك سلانیك قضاسی داخلنده (لنغظه) ناحیه‌سنده وسلانیك شهرینك ۱۰ کیلومتره شرق شمالیسنده واقع برکولدر، که اطرافدن طوپلانان بر قاچ دره‌دن تحصل ایدوب، بر آیاق واسطه‌سیله شرق طرفنده بولنان (بشیك) کولنه، واورادن دیکر بر آیق واسطه‌سیله آطه‌لر دکیزنده‌کی (رندینه) کورفزینه دوکیلور. آیواسیل کولنك غربدن شرقه اولان بویی ۱۰ وشمالدن جنوبه اولان اکی دخی ٦ کیلومتره اولوب، شرق جهتنده آیاغنه طوغری کیتدکجه طارلاشیر. بو کولده سازان، پرکی، چرونو، شرقه، طورنه ولیپاری بالیقلری صید اولنور. [«آیوواسیل» ماده‌سنه دخی مراجعت.]

آیوالق { روجه اسمی ینه «آیوالق» دیمك اولان کیدونیا (Κυδωνία) واسم قدیمی (هراقلیه) در. خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده قضا مرکزی بر شهردر، که آناطولی سواحل غربیه‌سنك اك ایشلك تجارتکاهلرندن اولوب، ادرمید کورفزی مدخلنك جنوبنده ومدللی جزیره‌سنك قارشیسنده، هر طرفی قپالی واوکی (یوند) آطه‌سیله محفوظ بر قویك ایچنده واقعدر. مرکز لوا اولان بالیکسرینك ۱۰۰ ومرکز ولایت اولان بروسه‌نك ۲۲۵ کیلومتره غرب جنوبیسنده اولوب، آیدین ولایتنك حدودی قربنده بولنیور. اهالیسی ۱۸۸٤۲ کشیدن عبارت اولوب، همان جمله‌سی رومدر. شهر داخلنده ۱۰ کلیسا، ٦ مناستر، ۳ قره‌غولخانه وبر حکومت قوناغی واردر. تجارتی شراب وراقی ایله زیتون یاغندن ومحلنده یاپیلان صابون وسختیاندن عبارتدر. بیچاق کبی بعض شیلر دخی اعمال اولنور. — قضا نفس ایوالق شهریله ۱۰۰۰ قدر نفوسی حاوی بر قریه‌دن عبارت اولوب، شامل اولدیغی اراضیده باغ وزیتونلقلر چوقدر. حاصل اولان حبوباتك باشلیجه‌سی بغدایدر. قیونلرینه نسبةً پکیلری چوقدر.

آیوالی دره { دیاربکر ولایتنك ارغنی معدنی سنجاغنده بر محلدر، که بعض وقتلرده آیریجه بر ناحیه اتخاذ اولنمشدر.

آیوایله { (Aywaille) بلچیقه‌نك (لیاژه) ایالت وقضاسنده بر کوچك قصبه اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی وطوغله کارخانه‌لریله خزارلری وساٸر فابریقه‌لری واردر.

آیوپایه { (Ayopaya) آمریقای جنوبیده بولیویانك (قوشابامبه) ایالتنده بر سنجاقدر، که (آند) سلسله‌سنك شرق جهتنده‌کی صره‌سنك شمالی اتکندن عبارت اولوب، همنامی اولان بر چایك حوضه‌سنی شاملدر. مرکزی (ایندپندنسیا) اسمنده بر قریه‌در. وادیلری غایت منبت وآلتون معدنلری چوق ایسه‌ده، اهالیسی آز اولوب، آنجق ۳۰۰۰۰ نفوسه بالغ اولیور.

آیوره { (Ayora) اسپانیانك (بلنسیه) ایالتنده، (شقره) نهری تابعلرندن بری اوزرنده واقع قضا مرکزی برقصبه اولوب، ٤٨٢٥ اهالیسی واردر.

آیو واسیل { (یاخود آی واسیل) کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاغنك بر قضاسیدر.

آیو واسیل { (یاخود آیواسیل) طربزون ولایت وسنجاغنك کیره‌سون قضاسنده وکیره‌سون قصبه‌سنك ۲۰ کیلومتره قدر غربنده، قره دکیز ساحلنده بیوجك بر قریه‌در، که بعض وقتلرده ناحیه مرکزی اتخاذ اولنمشدر.

آیی { اوننجی عصر هجری علماسندن منتشالی سیدینك لقبیدر. بوذات اکثر علومده وعلی الخصوص علوم عقلیه‌ده ید طولی صاحبی اولوب، اخلاق حمیده ایله متصف ایدی. کوتاهیه‌ده وبروسه‌ده سلطان بایزید مدرسه‌سنده ونهایت چورلیده مدرس اولوب، اوراده ۹۳۳ ده ارتحال ایتمشدر.

آی یانی { کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاق وقضاسنده بر ناحیه‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

باب الهمزه — فصل الباء

اِب { يمن ولايتنك تعز سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، مخادن صنعايه كيدن جاده‌نك اوزرنده، يعنى مخانك تقريباً ١٢٠ كيلومتره شرق شماليسنده، صنعانك تقريباً ١٨٠ كيلومتره جنوب غربيسنده، وتعزك ٥٥ كيلومتره شمالنده طاغلق ومرتفع بر محلده واقعدر. مشاهيردن (ابو محمد عبدالله بن الحسن ابن الفياض الهاشمى) نك مسقط رأسيدر. — قضاسى خيلى واسع اولوب، شمال غربى جهتدن حديده سنجاغنك (زبيد) و (جبل ريمه) قضالريله، شمال غربى طرفندن صنعا سنجاغنك (يريم) قضاسيله، شرقاً تعز سنجاغنك (قعطبه) قضاسيله، جنوباً دخى لواء مذكورك (حجريه) و (عدين) قضالريله محدود ومحاطدر. اراضيسى طاغلق ايسه‌ده، اشجارى چوق اولوب، قهوه، بغداى، آرپه، دوره، پاموق وسائره حاصل اولور. محلك ارتفاعى حسبيله هواسى معتدلدر. بو قضادن جريان ايدن (سهول) نهرى جنوب شرقيه طوغرى آقوب، ياغمورلرك كثرتى موسملرنده (وادئ كبير) ويا (وادئ طحين) ايرماغنه قاريشه‌رق، عدن كورفزينه واصل اولور. بحر احمره دوكيلن ديكر بر ايكى نهرك دخى منبعلرى بو قضانك كنارلرنده‌در.

اَبا { كنيه‌لرك تركيبنده بولنان (ابو) كلمه‌سنك حالت نصبى اولوب، تركجه‌ده بعض دفعه بو صورتده دخى استعمال اولنه‌رق، مثلا ابا بكر، ابا مسلم وسائره دنيلير. [«ابو» كلمه‌سنك مركباتنه مراجعت بيوريله.]

آبّا { بصره طرفلرنده بو اسمله ايكى نهر بولنديغى وبرينك بصره ايله واسط آره‌سنده (بطيحه) دنيلن بطاقلق محلده، ديكرينك‌ده كوفه ايله (قصرابن هبيره) آره‌سنده اولديغى ياقوت حموى «معجم البلدان» نده بيان ايديور.

آبّا { تونسده (كنف) شهرينك جنوبنده طاغلق بر محلده واقع بر قريه‌در، كه زمان قديمده مشهور اولوب، اسكى مورخيندن (پوليب) بونى (آبّا) و (تيت ليو) (اوبا) صورتنده ضبط ايتمشدر.

اَباتِر { نجد قطعه‌سنده بعض واديلره ويريلن اسمدر.

اِباحيه { متصوفيندن بر فرقه‌در، كه اوامر ونواهى‌يه رعايت قدرت بشريه‌نك ما فوقنده اولديغى زعم ايله. انسانك بر يوزنده بر شيئه مالك اولديغى غير جائز كوره‌رك، آمريقاده‌كى مورمونلر كبى، اشتراكيون زمره‌سنه التحاق ايتمشلردر. بو فرقهٔ ضاله تكثير اخوانه مقتدر اولمقسزين، امثالى كبى محو ونابديد اولمشدر.

اَبار { يمنده بر موضع وينه جزيرة العربده بنى اسعد بلادينك اوته‌سنده بر ير اولديغى «معجم البلدان» ده مذكوردر.

اَبارِق { (برقه) كلمه‌سنك جمعى اولوب، اراضيسى طاش وقوم وبالچيقدن مركب محللره دنيلكله، ديكر بعض كلمه‌لرله مركب اوله‌رق، بلاد عربك بعض محللرينه علم اولمشدر. آثار شعراده تصادف اولنان هضب الابارق، ابارق بسيان، ابارق الثمدين، ابارق بينه، ابارق حقيل، ابارق طلخام، ابارق قنا، ابارق اللكاك، ابارق النسر تركيبلرى بو قبيلدن اولوب، تركيبلرينك جزء آخرى صره‌سنده ذكر اولنه‌جقلردر. — يالكز (ابارق) دخى كرمانده بر موضعدر.

اُباض { جزيرة العربده (عرض يمامه) ده بر قريه‌در، كه حضرت خالد بن وليد ايله مسيلمة الكذاب بيننده‌كى وقعه‌نك محل صدورى بولنمغله مشهوردر. بو وقعه‌يه «يوم اباض» دخى ديرلر.

اِباض { خوارج فرق ضاله‌سندن اوچنجى فرقه‌نك مؤسسى اولان عبدالله المرينك پدرى ايدى. بو مناسبتله مذكور فرقه (اباضيه) اسميله شهرت بولمشدر.

اِباضيه { خارجيلرك اوچنجى فرقه‌سى اولوب، طرابلس غرب بربرلردن (عبدالله بن اباض المرى) طرفندن تأسيس اولنمشدر. بونلر ١٥٣ تاريخ هجريسنده افريقه‌يى اله چكيروب، اوراده خليفهٔ بغداد طرفندن عامل بولنان ذاتى قتل ايتمشلردر. ابوحاتم، ابوعاد وابوقره اسملرنده اوچ رئيسلرى اولوب، بونلردن ابوحاتمك ٨٠٠٠٠ وابوقره‌نك ٤٠٠٠٠ سواريسى وار ايدى. ابوقره غلبه‌دن صكره خلافت ادعاسنده بولنمشدر.

اُباغ { (عين —) انبارك شمال طرفنده فرات ايله برالشام آره‌سنده واقع بر وادى اولوب، شعراى عربك اشعارنده چوق ذكر اولنور.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اِبال { باب مندبك جنوب غربيسنده واقع (زيلع) شهرينك وجوارنده اولان خطه‌نك اسم قديميدر.

اَباخ { (رقه) شهرينك ياندن آقه‌رق فراته منصب اولان وشهر مذكورك باغچه وبوستانلريني سق ايدن بر نهردر.

اَبان { كرمان خطه‌سنك (روذان) ناحيه‌سنده بر كوچك قصبه اولديغني ياقوت حموى «معجم البلدان» نده بيان ايديور.

اَبانان { جزيرة العربده ايكى طاغدر، كه اشعار عربده كثرتله مذكور اولوب، بر روايته كوره برينه (ابان ابيض) وديكرينه (ابان اسود) ديرلر، وبرنجيسنده صو وخرما آغاجلرى چوق اولوب، (اكره) اسميله دخى معروفدر، واطرافنده (بنى فرازه) و(بنى عبس) قبيله‌لرى ساكندر؛ وايكنجيسى ايسه يالكز (بنى فرازه) قبيله‌سنك مسكنيدر. ايكيسى بيننده‌كى مسافه ايكى ميل اولوب، آره‌لرنده (وادى الرمه) كچيور؛ وايكيسنك دخى ذروه‌لرى سيوريدر. ديكر بر روايته كوره، بو طاغلردن يالكز برينك اسمى ابان وديكرينك (شرورى) اولوب، قران وعمران دينلديكى كبى، بونلركده ايكيسنه ابانان دنيلشدر. ديكر بر روايته كوره‌ده بو اسم تثنيه اوله‌رق وضع اولنوب، مفردى غير مستعملدر. بعضلرى ده بو طاغلرك بحرينده بولنديغنى ذكر ايتمشلردر.

اَبان بن اسحق { رجال حديثدن اولوب، مدينهٔ منوره‌ده نشئت ايتمشدر. كنديسى صباح بن محمددن روايت ايدوب، كنديسندن دخى يعلى بن عبيد روايت احاديث نبويه ايتمشدر. احاديث مجروحه حقنده بيوك بر تأليفى واردر.

ابان بن تَغلَب { رجال حديثدن اولوب، كوفه‌ده نشئت ايتمشدر. كنديسى شيعى ايسه‌ده، روايت احاديث شريفه‌ده فوق العاده صادق اولوب، حتى صدقنى احمد بن حنبل حضرتلرى دخى تصديق ايتمشدر. شيعيلكى ده شيخين حقنده اطالهٔ لسانه جرأت ايده‌جك صورتده اولميوب، آنجق حضرت علينك فضل ورجحانه قائل ايدى.

ابان بن جَبَله { بو دخى كوفه‌لى ورجال حديثدن اولوب، كنيه‌سى (ابو عبدالرحمن) در. بخارى بونك نقلنه اعتبار ايتمه‌مشدر.

ابان بن حاتم { بو دخى روايتنه اعتماد اولنميان روات احاديثدندر.

ابان بن سعيد { (بن العاص بن اميه) صحابه‌دن اولوب، پدرى طرفندن نسبى عبدمنافده يعنى بشنجى بطنده نسب رسول‌الله (صلعم) ايله برلشير. والده‌سى خالد بن وليدك خاله‌سى هند ويا صفيه بنت مغيره ايدى. برادرلرى خالد وعمرودن صكره شرف اسلامله مشرف اولوب، اقواى روايته كوره ٦ سنهٔ هجريه‌سنده وقوع بولان (حديبه) غزاسيله ٧ سنه‌سنده واقع اولان (خيبر) غزوه‌سى آره‌سنده اسلامه كلمش؛ وخيبر سفرندن اول جانب رسول اللهدن بر سريهٔ مخصوصه ايله نجد طرفلرينه اعزام بيورلمش؛ وعودتنده حضرت فخر كائنات افندمزى خيبرده بولوب، قلعهٔ مذكوره فتح اولنمشيدى. بعده (علا بن الحضرمى)نك عزلى اوزرينه، بحرين واليلكنه تعيين بيوريله‌رق، حضرت نبى ذى‌شانك ارتحاللرينه دكين اوراده بولنمش؛ وصكره مدينه‌يه عودت ايدوب، حضرت ابوبكر كنديلرينى استخدام ايتمك ايستمشلرسه‌ده، حضرت رسول اللهدن صكره كيمسه‌يه خدمت ايتمك ايستمم ديه‌رك قبول ايتمه‌مش؛ وبر روايته كوره يمنك بر جهتنه والى اولمش ايدى. حضرت عمر فاروقك زمان خلافتلرنده شام سفرنده شهيد اولدقلرى متفق عليه اولوب، شهادتنك (اجنادين)، (يرموك) و (مرج) محاربه‌لرندن خانغيسنده واقع اولديغى مختلف فيهدر. روايته كوره (اجنادين) وقعه‌سى اثناسنده عزاده‌سيله ازدواج ايتمش؛ وبونو عروس شاعره وجسوره برقادين اولمغله، زوجنى مقتول كورنجه، كنديسندن صكره كيمسه‌يه وارميه‌جغنى، واخذ ثارى يولنده فداى نفس ايده‌جكنى وعد ايله، قوجه‌سنك سلاحلرينى آلوب، ميدان حربه آتيله‌رق، رتبهٔ شهادته نائل اولنجه‌يه قدر ارككلرده مثلى نادر كوريلور بر شجاعت كوسترمش. ابان حضرتلرى محل شهادتنده دفن اولنه‌رق، جنازه نمازينى بالذات حضرت خالد بن وليد ادا بيورمشلردر. ذكر اولنان ايكى برادرندن بشقه شرف اسلامله مشرف اولمش ايكى برادرى اولديغى كبى، بدر وقعه‌سنده كافر اولدقلرى حالده، برى حضرت علی وديكرى حضرت زبير طرفندن قتل اولنمش (عاصى) و (عبيده) اسمنده ديكر ايكى قرداشى

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دخی وار ایدی. بو یدی قرداشدن یالکز مذکور عاصینك ذریتی قالوب، معاویه طرفندن بر آزه‌لق مدینه والیلکنه تعیین ایدلمش اولان سعید بن عاصی بن سعید بونك اوغلیدر.

ابان بن سفیان { عن اصل بصره‌لی اولوب، موصلده اقامت ایتدیکندن، (موصلی) اسمیله شهرت بولمشدر. جزیره‌یه نسبتله (جزری) دخی دنیلیر. رجال حدیثدن اولوب، (ابو القاسم عبدالعزیز بن حیان بن جابر بن حریث الازدی الموصلی) کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. (مقدسی) لقبیله دخی شهرتی اولوب، بعضلری بونك بشقه برشخص اولدیغنه ذاهب اولمشلردر.

ابان بن صمعه { بصره‌لی اولوب، رجال حدیثدن صدوق بر ذات اولمغله، روایت ایتدیکی احادیث شریفه‌نك صحتنه امام احمد بن حنبل حضرتلری شهادت ایتمشدر. اواخر عمرنده شعورینه خلل کلمش ایسه‌ده، او وقت پك اختیار اولوب، روایتدن کف ید ایتمش ایدی. هجرت نبویه‌نك ١٥٣ سنه‌سنده ارتحال ایتمشدر.

ابان بن طارق { بو ده رجال حدیثدن اولوب، روایاتنده بعض محدثین طرفندن شبهه اولنمشدر.

ابان بن عبدالحمید { خلفای عباسیه‌دن هارون الرشید دوری عرب شعراسندن اولوب، برمکیلره منسوب بولنمغله، پك چوق عطیه واحسانلرینه نائل اولمش؛ و(کلیله ودمنه) حکایاتنی بونلرك نامنه نظمه چکمش؛ ومبدأ عالمه واحوال عالمه وعلم منطقه متعلق مشهور برقصیده دخی سویلمشدر. بعضلری‌ده بو قصیده‌نك (ابن العتاهیه) نك اولدیغنه قائل اولمشلردر. یحیی بن خالد برمکی ابو نواسی ابانله مشاعره ایتدیرمك ایستدیکی حالده، ابو نواس کندی قدر ومرتبه‌سنی دها عالی عد ایده‌رك، ابانله مسابقته راضی اولمدیغندن، بینلرنده رقابت حاصل اولوب، بر بری علیهنده پك چوق هجویه‌لر سویلمشلردر. ابان یحیای برمکیدن اشعارینك خلیفه‌یه عرض اولنمسنی رجا ایتدیکنده، یحیی خلیفه‌یی ممنون ایتمك ایچون آل ابی طالب علیهنده بر قصیده نظم ایتملیسك دیمش، وابان بوتکلیفی قبول ایتمك ایستممش ایسه‌ده، یحیانك اصراری اوزرینه، شو برقاچ بیتله باشلایان برقصیده نظم ایتمشدی:

نشدت بحق الله من کان مسلما
اعم بما قد قلته العجم والعرب
اعم رسول الله اقرب زلفة
لدیه ام ابن العم فی رتبة النسب
و ایهما اولی به و بعهده
ومن ذا له حق التراث بما وجب
فان کان عباس احق بتلکم
وکان علی بعد ذاك علی سبب
فابناء عباس هم یر ثونه
کما العم لابن العم فی الارث قد حجب

بوقصیده هارون‌الرشیده عرض اولندقده، زیاده‌سیله حظ ایدوب، شاعره یکرمی بیك درهم ویرمش؛ وبو مناسبتله ابان هارون‌الرشیده انتساب ایتمش. مدحیه وهجویه‌لری وسائر قصیده‌لری چوقدر. «کلیله ودمنه» منظومه‌سنی شو ایکی بیتله باشلامشدر:

هذا کتاب ادب ومحنه
وهو الذی یدعی کلیله ودمنه
فیه احتیالات وفیه رشد
وهو کتاب وضعته الهند

ابان بن عبدالله { (ابان بن ابی حازم البجلی الکوفی) دخی دنیلیر. رجال حدیثدن اولوب، صحت روایتنه احمد بن حنبل حضرتلری شهادت ایتمشدر. — (ابان بن عبدالله الشامی) دخی رجال حدیثدندر.

ابان بن عثمان { (بن عفان) خلفای راشده‌یندن حضرت ذی‌النورینك اوغلی اولوب، مدینهٔ منوره فقهاسندن بولنمغله، ٧٦ تاریخنده خلفای امویه‌دن عبدالملك بن مروان طرفندن مدینه والیلکنه تعیین اولنه‌رق، ٨٣ تاریخنه قدر بو مقامده طورمش، و٨٦ تاریخنده واقع اولان عبدالملك بن مروانك وفاتندن اول وفات ایتمشدر. عزلندن صکره یرینه هشام بن اسماعیل المخزومی تعیین اولنمشیدی.

ابان بن عثمان { رجال حدیثدن اولوب، ابان بن تغلبدن روایت ایتمشدر.

ابان بن عثمان اللخمی { اندلسده واقع (شذونه) شهرندن نشئت ایتمش علمای اسلامدن اولوب، محمد بن عبدالملك وسعید بن جابردن وسائر زمانی علماسندن تحصیل علم ایله، نحو ولغت علملرنده ید طولی صاحبی اولمشیدی. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، خیلی اشعار وقصایدی واردر. ابن میسره‌نك اعتقادینه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

منسوب ایدی. ۳۷۷ تاریخ هجریسنده قرطبه‌ده وفات ایتمشدر.

ابان بن عقبه { عبدالملك بن مروان زماننده حمص والیسی اولوب، (قرقیسیا) ده زفر بن حرثله محاربه‌یه مأمور اولمغله، بو محاربه‌ده مغلوب ومقتول اولمشدر.

ابان بن فیروز { (ابان بن عیاش) اسمیله دخی معروفدر. کنیه‌سی (ابو اسمعیل) در، وکندیسی بصره‌لیدر. بین‌المحدثین روایتنه اعتماد اولنماز.

ابان بن المحبر { بوده رجال حدیثدن اولوب، روایاتنه ضعیف نظریله باقیلیر.

ابان بن نهشل { بو دخی روایتنه تمامیله اعتماد اولنه‌میان روات حدیثدندر.

ابان بن هذیل { بصره کورفزنده (لار) جزیره‌سندن و علمای حدیثدن اولوب، ابو حفص عمر بن عبد الباقیدن روایت ایتمش؛ وکندیسندن دخی ابو القاسم هبة الله بن عبدالوارث الشیرازی نقل ایتمشدر.

ابان بن یزید { کنیه‌سی(ابو یزید) اولوب، (عطار) لقبیله مشهوردر. بصره‌لی اولوب، رجال حدیثك موثوقلرندندر. هر نه قدر علامه ابو الفرج ابن الجوزی ضعفا صره‌سنده ذکر ایتمش ایسه‌ده، احمد بن حنبل ایله ابن معین ونسائی صدقته شهادت ایتمشلردر.

ابان المحاربی { (العبدی) عبدالقیس قبیله‌سندن اولوب، حضرت رسول‌اللهه دخالت ودین اسلامی قبول ایتمش اولان طائفه‌دن اولمغله، زمرهٔ صحابه‌یه داخل اولمشدر. بعض محدثین (ابان محاربی) و(ابان عبدی) یی آیری ذاتلر ظن ایتمشلرسه‌ده، بو ایکی صفتك برذاته عائد بولندیغی محققدر.

ابانه { [علاوه‌ده «آبانه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابتر { شامده برموضع اولدیغنی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

ابجدی { هندستانك جنوب شرقیسنده‌کی (کرنتیك) مملکتنك حاکمی (نواب عمدة الامرا) نك وصیسی بولنمش اولان میر محمد اسماعیل خانك شعرده قوللاندیغی مخلصدر. صاحب‌ترجمه، (نواب انور خان) لك فتوحاتنی مبین اولمق اوزره، «انورنامه» عنوانیله بر منظومه یازوب، ۱۱۷٤ تاریخ هجریسنده اکمال ایتمش اولمغله، «ملك الشعرا» عنوانه نائل اولمشیدی.

اَبْجَر { اسمی عبید الله ویاخود محمد بن قاسم بن ضبیه وکنیه‌سی ابو طالبدر. کنانه وبنی بکر وبر روایتـه کوره‌ده بنی لیث آزادلیلرندن اولوب، خلفای امویه‌دن ولید بن هشامك زماننده مکهٔ مکرمه‌ده بولنیوردی. صورت وسیرتی غایت کوزل اولدیغی کبی سسی دخی فوق‌العاده کوزل اولوب، مغنیلکده زمانك فریدی بولنمغله، ولید بن هشام حجه کیندیکنده، سسنه عادتا تعشق ایتمکله، برابرنده آلوب، شامه کوتورمش؛ و ولیدك قتلنه دکین معیتنده بولنمشدر.

ابجر { [«آبغار» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابجر مزنی { صحابه‌دن اولوب. ابن ابجر دخی دنیلیر. [«ابن ابجر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اَبَح { اسمی حسن بن محمد اولوب، خراسانك (طوس) شهرندن اولمغله (طوسی تمیمی) دخی دنیلیر. ایکنجی عصر هجری ریاضیونندن اولوب، علوم ریاضیه وهیئت ونجومده ید طولی‌صاحبی ایدی. بغدادده امراراوقات‌ایدوب، هارون‌الرشیدك منجملرندن ایدی.

ابح بن مره { عربستانك (هذیله) خطه‌سنده نشئت ایتمش برشاعر اولمغله، (هذلی) نسبتیله معروفدر.

اَبْخاز { یاقوت حموی «معجم البلدان» نده (قبق) یعنی قافقاسیه طاغلرنده برناحیه وبر قلعه اولدیغنی، واهالیسی خرستیان وکرجی بولندیغنی، وابخاز کرجیلرینك ٥١٥ تاریخ هجریسنده تفلیسی ضبط ایتملریله، ٦٢١ ده خوارزمشاه جلال الدین طرفندن تفلیسدن اخراج اولنه‌رق، ابخازه عودت ایتمش اولدقلرینی بیان ایدیور. بزه قالیرسه بو ابخاز محلنده بیان اولنان (آبخازه) دن بشقه برشی دکلدر. [«آبخازه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابدال { شعرای ایران زمیندن اولوب، اصفهانلیدر. اوائل حالنده عطارلق ایتدیکی حالده، بر نوجوانه تعشق ایتمکله، دکاننی یاقه‌رق، ابدالغه اورمش؛ واقرباسی نصح وپند ایله بوله کلدمیه‌جکنی آکلاینجه، تیمارخانه‌یه قومشلرسه ده، بو تدبیر دخی کارکر تأثیر اوله‌مدیغندن، ینه سربست براقیله‌رق، اوچ سنه اصفهانده باش آچیق ویالین آیاق کزمش؛ بعده تبریزه عزیمتله اوراده دخی بش سنه ارمنیلرك میخانه‌لرنده دوشوب قالمش؛ وبو قطعه ایله او وقتکی حالنی تصویر ایتمشدر:

کبران همه کرد من چو خویشان
من کبر نوم میان ایشان
والله که ندیدم از مسلمان
این طورکه دیده ام از ایشان
دارند دلی خوش و ندارند
طبع بد وخاطر پریشان

شو بیت دخی حال پریشانیسنه دلالت ایدیور:

از برای جرعهٔ می خادم میخانه‌ام
خدمت رندان کنم تا پرشود پیمانه‌ام

بعده توبه واستغفار ایدوب، اون ایکی سنه سجاده نشین عبادت اولمشدر. اشعاری غایت لطیف وسوزشلیدر. شو ایکی مطلع دخی جملهٔ اشعارندندر:

ای شمع بزم دوش چرا میکریستی
پروانه عاشقت تو سرکرم کیستی

—

ابدال وش بکویت شبها که سر نهادم
خشتم بزیر سر بود خارم بزیر پهلو

ابدال { (الف —) بلخ شعراسندندر. [«الف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابدال خان { دور سلطان ابراهیمده تفلیس حاکمی اولوب، رفع لوای عصیان ایتمش اولمغله، ملك احمد پاشا طرفندن مغلوب اولوب. درسعادته کتیرلمش؛ وبرمدت صکره، اوضاع نامرضیه‌سنه بناءً. قتل واعدام اولنمشدر.

ابدال مراد { سلطان اورخان غازینك معیتلرنده بروسه فتحنده بولنمش اعزه‌دن بر ذات اولوب. اوراده ارتحال ایتمش اولمغله. تربه‌سی بروسه شهری اوزرنده مرتفع بر محلده واقع اولوب. الی یومنا هذا زیارتکاهدر.

ابدال موسی { بو دخی سلطان اورخان غازی حضرتلرینك معیتنده بروسه فتحنده حاضر بولنمش اولیاء کرامدن اولوب، تربه‌سی بروسه شهری ایچنده زیارتکاه انامدر. وتربه‌سنك اطرافی مسیره اتخاذ اولنمشدر.

ابدالی { آفغانستان اقوامندن بر قومك اسمی اولوب، ١١٦٠ تاریخ هجریسنده بوقومك افرادندن احمد خان پادشاهلغه نائل اولمغله، بتون آفغانستانه حاکم اولوب، هندستانك دخی بعض جهتلرینی فتح ایتدیکی مناسبتیله. ابدالی قومی آفغانستانك انفوذلی واك معتبر اهالیسی حکمنه کچوب، حکمدار مشارالیه (در دوران) عنوانینی آلمش اولدیغندن، قومی دخی او وقتدن اعتباراً ابدالی اسمنی براقه‌رق، (درانی) تسمیه اولنمشدر. اشبو ابدالی ویا درانی قومنك افرادی ٨٠٠٠٠٠ قدر تخمین اولنیور. بونلر قندهار جوارلرنده وایران حدودی قربنده، یعنی رستم زالك وطنی وملکی اولان (سیستان) جهتنده ساکن اولوب، سائر آفغانلیلره نسبةً دها مدنی ونازکدرلر؛ ووطنلرینه اوقدر محبتلری واردر، که نادراً دیار غربته کیدوب، وطنلرینك خارجنده وفات ایدنلرك دخی جنازه‌لرینی قندهاره نقل ایتمك عادتلریدر.

ابدالی { (احمد خان —) [«احمد خان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اُبَذه { (یاخود ابذة العرب) اندلسده (جیان) ایالتنده بر شهر اولوب، اندلس ملوك امویه‌سندن عبدالرحمن بن حکم طرفندن تأسیس، واوغلی محمد بن عبدالرحمن طرفندن اتمام اولنمشدر. الیوم اسپانیوللر طرفندن (اوبده) تسمیه اولنه‌رق، جیانك ٤٠ کیلومتره شرق شمالیسنده، و(وادی کبیر)ك صاغ طرفنده یعنی شمال غربیسنده واقع اولوب، ١٤٠٠٠ اهالیسی واردر. (ابوالعباس احمد البنی الابذی) بو شهردن نشئت ایدن علمای اسلام جمله‌سندندر. ٦٣٣ تاریخ هجریسنده اهل اسلامك الندن چیقوب. اسپانیوللرك ضبطنه کچمشدر.

اُبدیر { بغداد ولایتنك حله سنجاغنه تابع دیوانیه قضاسنده بر ناحیه‌در.

اِبرادی { قونیه ولایتنك تکه سنجاغنه ملحق آقسکی قضاسنده، ناحیه مرکزی بیوجك بر قریه اولوب. مرکز قضا اولان ماروله قصبه‌سنك غرب شمالیسنده و(منوغات) نهرینك غرب جهتنده ونهر مذکوره دوکیلن بر درهنك اوسننده واقعدر. — ناحیه‌سی قضاء مذکورك منوغات

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نهرینك صاغ طرفنده‌كی قسمندن وطاغلق بر یردن عبارت اولوب، ١٤ قریه‌یی جامعدر، و ٨٨٧٤ اهالیسی واردر.

ابراس { ابقراط حكیمك اون ایكی تلمیذندن بری اولدیغی «طبقات الاطبا» ده مذكور ایسه‌ده، اصل اسم یونانیسی نه اولدیغی، یعنی بو اسمك خانغی اسم یونانیدن غلط اولدیغی آكلاشیله‌مامشدر.

اَبراق { نجدده بنی نصر قبیله‌سنك ساكن بولندیغی محلده واقع بر طاغدر.

ابرامان { «مروج الذهب» صاحبی مسعودینك روایتنه كوره (مركید) و (لاوری) دكیزلری آره‌سنده بولنان جزایردن بر طاقم جزیره‌لردر، كه اهالیسی سیاه اولوب، آطه‌لرك اطرافنده قیریلان كمیلردن ساحللرینه دوشن غریقلری یرلر ایمش. بو آطه‌لرك بحر محیط كبیرده بولنان جزایر مجتمعه طاقلرندن اوله‌جقلرنده شبهه یوغیسه‌ده، او وقتلرده بو آطه‌لرك بر طاقلرینی كشف ایتمش عرب بحریونی كرك دكیزلره وكرك آطه‌لره بشقه اسملر ویروب، مؤخراً یكیدن كشف ایدن وعربلرك كشفیاتندن بیخبر اولان آوروپالیلر بونلری بشقه اسملرله تسمیه ایتمش اولدقلرندن، كرك بو آطه‌لرك وكرك (مركید) و (لاوری) دكیزلرینك بوكون بیلدیكمز جزیره ودكیزلرك خانغیلرندن عبارت اولدیغنی كسدیرمك مشكلدر.

ابراهیم { (خلیل الله، علیه السلام) انبیاء عظامدن اولوب، احوال واوصافی قرآن كریمده مصرحدر. بنی اسرائیل ایله عرب مستعربه‌نك جداعلاسی اولمغله، كندیلرندن صكره كلن كافهٔ انبیاء بنی اسرائیل ایله حضرت فخر كائنات افندمزك جد اعلالریدر. كلدانیلرك مملكتی اولان بابلستانك شرق جهتنده ودجله ایله فرات نهرلری مابیننده دنیایه كلوب، پدری (تارخ) ویاخود (آزر) نامیله بت تراش بر مشرك ایدی. او وقت بابلده نمرود بن كوش حكم سورمكده اولوب، روایته كوره، منجملری كندیسنه فلان محلده وفلان شهر وكونده طوغه‌جق بر چوجغك بیوینجه اصنامی قیره‌رق، دینلرندن آیریله‌جغنی خبر ویرمش اولدقلرندن، نمرود محل مذكورده بولنان كبه قادینلری طوپلایوب، حبس ایتمش ایسه‌ده، حضرت ابراهیمك والده‌سنده هیچ بر كبه‌لك علامتی اولمیوب، كندیسی دخی حملندن بیخبر اولمغله، بو حبسدن قورتلمش؛ ووضع حملی وقتی كلدیكنده بر مغاره‌یه كیدوب، اوراده طوغورمش؛ وچوجغی بر چوق وقت اوراده كیزلی طوتمشیدی. روایته كوره، حضرت ابراهیم مغاره‌دن چیقدیغنده، الك اول نظر دقتنی جلب ایدن شیلره رب نظریله باقمش ایسه‌ده، درعقب مثلا كونشك وسیاراتك غروبنی وسائر شیلرك بویله عیب ونقصانلرینی كورنجه، بونلرده الوهیت اوله‌میه‌جغنی اكلایه‌رق، قومنك عبادت ایتدیكی اصناملره دخی اكلنمكه باشلامش؛ وحتی پدرینك یاپوب صاتمق ایچون كندیسنه ویردیكی صنملری «نفع وضرری كیمسه‌یه طوقنمیان شو صنملری آلان یوقمی» دیه‌رك كزدیرمش؛ بو حركاتی قومنك نظر دقتنی جلب ایتمش ایسه‌ده، نمروده واصل اولمامشیدی. نهایت بركون معبدلرینه كیدوب، صنملرك كوچكلرینی تمامیله قیرمش، وصوپه‌یی الك بیوكلرینك الینه ویرمش. بو وقعه نمروده قدر واصل اولوب، كندیلرینه صوردقلرنده، «بیوكلری، كندیسی طوروركن، كوچكلرینه عبادت اولنمسنی تجویز ایتمدیكیچون، اوقیرمشدر، ایناتمازسه‌كز، كندیلرینه صورك» دیمش؛ وبوكا جواباً صنملرك لقردی سویلدكلرینی سویلینجه، «یا لقردی سویلمز وكندیلرینی محافظه ایده‌مز اولان جماداته نیچون عبادت ایدیورسكز؟» دیه‌رك، قومنی عبادت اصنامدن واز كچیرمكه چالیشمش ایسه‌ده، فائده ایتمیوب، نمرود اول حضرتك كافهٔ دلائلنه جواب رد اعطاسیله، آتشه آتلمسنی امر ایتمش. حضرت ابراهیم آتشه آتلدیغی حالده، بحكمة الله تعالی یانمیوب، قورتلمش؛ وبو معجزه اوزرینه برادرزاده‌سی لوط ایله عمجه‌سی (هاران) ك قیزی ومؤخراً زوجه‌سی اولان (ساره) ودیكر بر جماعت ایمانه كلوب، جمله‌سی حضرت ابراهیمله برابر ارض بابلی تركله، غربه طوغری كیده‌رك، برچوق وقت حوران طرفلرنده طولاشمش، وقحط وغلا سببیله مصره دخی وارمشیدی. مصرده حكم سورمكده اولان فرعون ساره‌نك حسن وجمالنی كورنجه، حضرت ابراهیمه كیم اولدیغنی صورمش؛ وحضرت ابراهیم قرداشمدر دیدیكیچون، كندیسنه ویرلمسنی امر ایتمش؛ وحضرت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم دخی ممانعت ایده‌مه‌مش ایسه‌ده، ظهور ایدن معجزه‌اوزرینه، فرعون ساره‌یی، یانه (هاجر) اسمنده برجاریه دخی قاته‌رق، حضرت ابراهیمه اعاده ایتمش. حضرت ابراهیم آرتق مصرده امنیتده اوله‌میه‌جغنی آکلایه‌رق. فلسطینه عودتله، ارض کنعانی عمزاده‌سی لوطله مقاسمه ایده‌رك. اوراده اختیار اقامت ایتمشلردر. ساره‌نك اولادی اولمدیغندن، هاجری حضرت ابراهیمه تنکیح ایتمش؛ وهاجردن حضرت اسمٰعیل تولد ایدوب، بعده ساره‌دن دخی حضرت اسحاق دنیایه کلنجه، بینلرنده رقابت حاصل‌اولوب، حضرت ابراهیم هاجری حضرت اسمٰعیل ایله برابر حجازه کوندرمش؛ وآره صره کندیسی دخی زیارتلرینه کیدوب، حضرت اسمٰعیل ایله برابر کعبهٔ مکرمه‌نك بناسنه دخی من طرف الله مأمور اولمشلردی. بووجهله حضرت ابراهیمك ایکی اوغلندن حضرت اسمٰعیل عرب مستعربه‌نك. وحضرت اسحق بنی اسرائیلك جدی اولمشدر. لاجل‌التجربه اوغلی اسمٰعیلی (ودیکر بر روایته کوره اسحقی) ذبح ایتمکه مأمور اولدیغی، وبوکا تصدی ایتدیکی حالده. من طرف الله بر قوچ اینوب، اوغلنك قورتارلدیغی مشهوردر. روایته کوره، حضرت ابراهیم ١٧٥ یاشنده اولدیغی حالده، ارتحال ایدوب. اوغللری اسمٰعیل واسحق طرفندن الیوم خلیل‌الرحمن دنیلن (حبرون) شهر قدیمی جوارنده دفن اونمشدر.

ابراهیم اسمی لسان عبرانیده پدر دیمك اولان (اب) وجمهور دیمك اولان (رهام) کلمه‌لرندن مرکب اولوب. «ابو الجمهور» دیمکدر. بواسمی ترکیب ایدن کلمه‌لرك ایکیسی دخی حرکات ویا تلفظلرینه جزئی برتغیرله وینه بو معنالرله عربیده موجود اولوب، عبرانیله عربلرك قرابتنه دلالت ایدرلر.

ابراهیم { حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك ماریهٔ قبطیه‌دن متولد اوغلی اولوب. هجرت سنیه‌نك سکزنجی سنه‌سی ذی‌الحجه سنده دنیایه کلمشدر. قابله‌سی حضرت رسول‌اللهك آزادلیلرندن سبی اولوب. بونك زوجی ابو رافع جناب نبی محترمی تبشیر ایتمش، واول حضرت بو چوجغك دنیایه کلمسنه زیاده‌سیله مسرور اولمشلردی؛ زیرا حضرت خدیجه‌دن دنیایه کلمش اولان اوچ ویا درت ارکك اولادی کوچك یاشده ارتحال ایتمش،

ودیکر زوجاتنك هیچ برندن اولادی اولمامشیدی. حتی سائر ازواج مطهره‌نك ماریه‌یه غبطه وحسد ایتدکلری مرویدر. حضرت ابراهیم لاجل الترضیع مدینهٔ منوره‌ده قین ابوسیفك زوجه‌سی (ام سیف)ه، ودیکر بر روایته کوره براء بن اوسك زوجه‌سی (ام برده)یه تسلیم اولنه‌رق، مومی‌الیهادن بری سودنینه‌سی اولمشدر. ابراهیم بر روایته کوره ١٦ آی ایله ٨ کون وبرروایته کوره ١٨ آی یاشایوب، هجرت نبویه‌نك اونجی سنه‌سی ارتحال ایتمش؛ وحضرت پیغمبر بالذات جنازه نمازینی قیلوب، (بقیع) ده دفن بیورمشلردر. حضرت ابراهیمك وفاتی کونی کسوف وقوع بولمغله، خلق بو وقعهٔ سماویه‌یی ابن رسول اللهك وفاتنه حمل ایتمك ایستمشلرسه‌ده، حضرت نبی ذی‌شان «شمس وقمر آیات اللهدن ایکی آیتدر، نه کیمسه‌نك موتیچون ونه‌ده کیمسه‌نك حیاتیچون منکسف ومنخسف اولمازلر» مآلنده‌کی حدیث شریفله اهل ایمانی بویله براعتقاد باطلدن منع بیورمشلردر.

ابراهیم { حضرت فخر کائنات افندمزك آزادلیلرندن اولوب، کنیه‌سی ابورافعدر. [«ابورافع» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم { خلفای امویه‌نك اون اوچنجیسی اولوب، ولید بن عبدالملك بن مروانك اوغلی واون ایکنجی خلیفه اولان یزیدك برادریدر. ١٢٦ سنهٔ هجریه‌سی آخرنده، یزیدك وفاتی اوزرینه، مسندنشین خلافت اولمش ایسه‌ده، محمد بن مروان بن حکمك اوغلی مروان ابراهیمك ضعف وکوشکلکندن بالاستفاده، اعلان عصیان ایله، خلقی کندیسنه بیعته دعوت ایده‌رك، بر چوق طرفدارلر پیدا ایتمکله، حکمدار سابق یزیدك اوغللری حکم وعثمانی طلب ایتدیکندن، ابراهیم بونلری قتل ایتدیرمش؛ وبعض محارباتدن صکره، ابراهیم استیمانه مجبور اولمش؛ وبو وجهله اوچ آی سلطنت سوردکدن صکره، نوبت سلطنت مروانه کچمش؛ وابراهیم بونك معیتنده قالوب، مؤخراً ابومسلمك ظهوری اوزرینه، بنی امیه‌نك سلطنتنه ختام ویرن وقوعات آره‌سنده، ١٣٢ تاریخنده موصله قریب (زاب)نهری جوارنده واقع اولان مغلوبیتده مروانك معیتنده بولنمغله. معاً فرار ایدرکن، نهرده غرق اولمشدر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابراهیم { (امام —) محمد بن علی بن عبدالله بن عباس (رضی‌الله عنهما)نك اوغلی اولوب. هجرت نبویه‌نك ۸۲ تاریخنده شامك شرق طرفنده واقع (حمیمه) قریه‌سنده طوغمش؛ وپدری ابو مسلم خراسانینك احباسندن بولنمغله. صاحب خروج مشارالیه کندیسنی مقام خلافته ترفیع ایتمکی قرارلشدیروب، خراسانده نامنه خطبه اوقوتمش ایسه‌ده، بو خبر مروانه واصل اولدقده. بلقاده‌کی والیسنه امام ابراهیمی اخذ وکرفت وشامه اعزام ایتمسنی امر ایتمکله. والیٔ موسی‌الیه ابراهیمی طوتوب تحت‌الحفظ کوندرمش. ومروان کندیسنی ۱۲۹ تاریخنده حرانده زندانه القا ایده‌رك، بر مدت صکره، برروایته کوره حرانده ظهور ایدن وبادن متأثراً. ودیکر بر روایته کوره‌ده کندیسنه سودله ایچیریلن زهردن مسموماً زندانده وفات ایتمشدر.

ابراهیم { خلفای عباسیه‌نك یکرمی برنجیسی اولوب، متقی بالله لقبیله مشهوردر.

[« متقی بالله » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم { افریقیه‌ده حکومت سورن بنی اغلب حکمدارلرینك سکزنجیسی اولوب. احمد بن ابی ابراهیم بن ابی‌العباس بن ابراهیم بن اغلبك اوغلی وسلفی ابو محمد عبدالله‌ك برادریدر. ۲۶۱ تاریخ هجریسنده، برادرینك وفاتی اوزرینه. مسند امارته چیقوب. رقاده شهرینی بنا ومرکز حکومت اتخاذ ایتمش؛ وصقلیه یعنی سیچلیا جزیرهٔ کبیره‌سنی کاملاً فتح ایله. ۲۵ سنه مظفریتله حکومت سوردکدن صکره، ۲۸۰ تاریخنده جزیرهٔ مذکوره‌ده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم { آفریقای وسطیده نیلك منبعلرنده بولنان کوللرك بری اولوب. (اوکراوه) ونام دیکرله (ویقتوریا نیانزه) کولیله (موتان) ونام دیکرله (آلبرت نیانزه) کولی آره‌سنده واقعدر. شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری اولان طول اعظمی اللی آلتمش وعرض اعظمی یکرمی یکرمی بش کیلومتره‌در. نیل نهری غرب شمالی طرفندن بو کوله داخل اولوب. منتهای شمالیسندن خروج ایدر. بو کول ۱۲۹۱ تاریخ هجریسنده میرالای (شایله‌لونغ) طرفندن کشف. ومصرلی ابراهیم پاشانك نامنه حرمةً بو اسمله تسمیه اولنمشدر.

ابراهیم { (سلطان —) سلاطین عظام عثمانیه‌نك اون سکزنجیسی واون دردنجی پادشاه اولان سلطان احمد اولك اوغلی اولوب، ۱۰٤۹ سنهٔ هجریه‌سی شوالنك ۹ نده برادری سلطان مراد رابع حضرتلرینك وفاتی اوزرینه، جلوس ایتمشدر. هجرت نبویه‌نك ۱۰۲٤ تاریخنده تولد ایتمش اولمغله، جلوسلرنده ۲۵ یاشنده اولوب. سکز ته طقوز آی سلطنت سورمشلردر. زمان سلطنتلرنده مکمل دونمای همایون ایله کریده هجوم اولنه‌رق. بر قاچ سنه سورن محاربات بحریه وبریه ایله جزیرهٔ مذکوره ابتدا یوسف پاشا وبعده دلی حسین پاشا یدیله کاملاً وندیکلیلرك الندن ضبط، وممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمشدر. یالکز قندیه قلعه‌سی قالوب، سلطان محمد خان رابع زماننده فتح اولنمشدر. اووقت بودین ومجارستانك اکثر طرفلری دولتك النده بولندیغی کبی. اردل یعنی ترانسلوانیا قرالی دخی جزیه کذار ایدی. آزاق محاصره‌سی دخی دور سلطنتلرینك جملهٔ وقوعات مهمه‌سندندر. ابتدای جلوسلرنده ادرنه‌یی تشریفله، بر قاچ کون اقامت ایتمشلردی. قد وقامتی موزون وسیماسی کوزل اولوب، سماحت وعلوجناب صاحبی بر پادشاه ایدی. آنجق زیاده‌سیله تیزمشرب وصبرسز اولدیغی کبی، برادری سلطان مراد رابع حضرتلرینك زماننده دخی طول مدت حبس وتضییق آلتنده یاشامش؛ وجلوسدن صکره، اکا بر دولت هر طرفدن جاریه‌لر تقدیمیله سفاهته سوق وترغیب ایتدکلرندن. ومقربلری ایچنده عقللی وراستکو بر ناصح بولنمدیغندن، اواخر سلطنتلرنده طائفهٔ نسوان زیاده‌سیله نفوذ واقتداره مالك اولوب، رتق وفتق امور چیغرندن چیقمش ایدی. بوسنه حدودینده دخی تجاوز اعدا وقوع بولدیغندن، واك صکره‌کی صدر اعظمی احمد پاشانك بعض اطوار غیرلایقه‌سندن طولایی. یکیچری آغالریله طائفهٔ علما جمع اولنه‌رق، صدراعظمك عزل وقتلنی طلب ایتمشلر؛ واحمد پاشا صدارتدن عزل اولنوب. یرینه صوفی محمد پاشا نصب اولنمش. وآنجق داماد بولنمق حسبیله قتلنه طرف پادشاهیدن رضا ویرلمدمش ایسه‌ده. احمد پاشا اله کچیریلوب، پاره‌لندقدن بشقه، طائفهٔ باغیه بونکله‌ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قناعت ایتمیه‌رك. سلطان ابراهیمك یرینه یدی یاشنده بولنان اوغلی سلطان محمد رابعك اجلاسنه جرأت ایتمشلردر. ١٠٥٨ سنهٔ هجریه‌سی رجبنك ١٦ سنده فراغی وقوع بولوب. اوچ کون صکره شهیداً ارتحال ایتمشدر. جلوسلرنده آرناؤد قره مصطفی پاشانك صدارتده ابقا ایده‌رك. بعده زمان سلطنتلرده سلطان زاده محمد پاشا. بوسنه‌لی صالح پاشا وهزار پاره احمد پاشا صدر اعظم اولمش، وسقوطندن بر کون اول. ارباب طغیانك اصراری اوزرینه. مهر وزراتی صوفی محمد پاشایه تسلیم ایتمشلردی. جلوسلرنده شیخ الاسلام بولنمش اولان معید احمد افندی دخی ابقا اولنمش. وبعده عبدالرحیم افندی تعیین اولنه‌رق. آخر سلطنتنه قدر مقام فتواده قالمشدر. زمانلرنده دلی حسین پاشا، سیاوش پاشا، اوزون پیاله پاشا. ابوبکر پاشا. یوسف پاشا. موسی پاشا فضلی پاشا وعمارزاده محمد پاشا قپودان دریا مسندنده بولنمشلردر.

ابراهیم { (مرزا —) آل تیموردن مرزا علاء الدوله بن بایسنغر بن شاهرخك اوغلیدر. خراسانده عمزاده‌سی مرزا شاه محموده غلبه ایده‌رك. استراباده طوغری کیدرکن، آذربایجان عسکریله خراسانك ضبطنه کیتمکده اولان مرزا جهان شاه بن قره یوسف ترکمانیه راست کلوب، بینلرنده واقع اولان محاربه‌ده عسکری قیرلمش؛ وکندیسی فرار ایدوب، ٨٦٣ تاریخنده فوت اولمشدر. هراتده مدفوندر.

ابراهیم { (ابو اسحاق —) شعرای عربدن ابن لنککك اوغلی اولوب، کندیسی دخی شعرادن ایسه‌ده، اشعارینك شهرتی یوقدر. «یتیمة الدهر» ده کوریلن برقاچ قطعه‌سندن شونك ابرادیله اکتفا اولنور:

ولیلة ارقنی طولها
فبتها فی حیرة الذاهل
کانما شنقت لافراطها
فی طولها من امل الجاهل

ابراهیم { (مولی السید —) پدری ایران ساداتندن واولیاء اللهدن بر ذات اولوب. آماسیه جوارنده برقریه‌یه انتقال ایتمش. وحتی سلطان بایزید ثانی حضرتلری شهزاده‌لکنده کندیسنك صحبت وکراماتندن مستفید اولمشلردی. صاحب ترجمه ابتدا پدرینك زاویه‌سنده تربیه اولنوب، بعده تحصیل علم ایچون بروسه‌یه کله‌رك، شیخ سنان الدین وحسن سامیسونی وخواجه‌زاده کبی زمانك مشاهیر علماسندن تحصیل علوم ایتمش؛ بعده برمدت قرمانی وزیر محمد پاشا طرفندن جلب اولنه‌رق، اوغلنك تعلیم وتربیه‌سنه تعیین اولنمش؛ ومؤخراً سلطان محمد خان حضرتلرینك حیاتنده سلطان بایزیدك اوغلی شهزاده قورقودك تعلیمنه مأمور اولمش؛ صکره مرزیفون، قره حصار وسائر بعض بلاد مدرسلکنه وآماسیه‌ده‌کی سلطان بایزید مدرسه‌سنه وآماسیه قاضیلغنه تعیین اولنمش؛ ونهایت تدریس وقضادن دخی ال چکوب، سلطان بایزید حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده تعیین ایتمش اولدقلری تقاعدیه ایله قناعت ایتمش؛ ویاوز سلطان سلیم حضرتلری ابا ایوب انصاری جوارنده کندیسنه بر خانه اشترا واحسان ایتمشیدی. بقیهٔ عمرینی بوخانه‌ده کچیروب، وفاتنده ابا ایوب مدرسه‌سی مدرسلکنه مخصوص اولمق اوزره، وقف ایتمشدر. طقسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، ٩٣٥ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر. عالم وزاهد وحلیم وحسن الاخلاقه متصف بر ذات حمیدالصفات ایمش؛ حتی ابدی کیمسه کندیسنی یاتمش کورمیوب، دائما دیز اوستنه اوتوردیغی، وچوق دفعه بو وضعیتده اویودیغی، وهیچ بر وقت کیمسه‌یه خدمت بیورمیوب، ذاتنه مخصوص هر بر خدمتی کندیسی کوردیکی مشهوردر. تأهل دخی ایتمیوب، عمرینی علم وعبادته حصر ایتمشیدی.

ابراهیم { (مولی تاج الدین —) ابن الاستاذ اسمیله مشهوردر. [«ابن الاستاذ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم { (مولی تاج الدین —) اونیجی عصر هجری علماسندن اولوب، ٩٠٠ تاریخلرده حمید ایلنده دنیایه کلمش. وتحصیل علم ایچون، وطنندن مفارقتله، زمانك علماسندن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، کرك درسعادتده وکرك طشره‌لرده بربرینی متعاقب برقاچ مدرسه‌ده مدرسلك ایتمشدر. علوم عقلیه ونقلیه‌ده وعلی الخصوص علم فقهده ید طولی صاحبی اولمغله. شریفك «شرح المفتاح» نه و«تجرید» ه حاشیه‌لر وعلم صرفده

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

«مراح» ه بر شرح یازمشدر. شرح مفتاحه یازدیغی حاشیه‌لرده ابن کمال پاشایه پك چوق اعتراض ایتمش؛ وبو حاشیه‌نك بر نسخه‌سی منسوب بولندیغی صوفی محمد پاشایه، بریغی‌ده وزیر اعظم رستم پاشایه کوندرمش؛ ومشارالیه ایسه علامه ابن کمال پاشادن درس آلمش اولدیغندن، بو تجاوزاته جانی صیقیله‌رق، فصل دعوایی مفتئ زمان ابوالسعود افندی‌یه حواله ایتمش؛ وصاحب ترجمه حقنده خصومت پیدا ایدوب، تفیضنه مانع اولمشیدی. ۹۷۳ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم (مولی تاج‌الدین —) بودخی اولنجی عصر هجری علماسندن اولوب، علم فقهده وسائر بعض علومده ید طولاسی وار ایدی. زمانك علماسندن تحصیل علم ایتدکدن صکره، علامه کمال پاشازاده‌نك درسنه دخی ملازمت ایتمش؛ وبروسه وآطنه وسائر بعض بلادده مدرسلك ایتدکدن صکره، سلطان سلیمانك شامده تأسیس ایتمش اولدقلری مدرسه‌نك مدرسلکنه تعیین، وشام قاضیلغی دخی کندیسنه احاله اولنمش، وآخر عمرینه قدر اوراده قالوب، ۹۹۴ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم آباد هندستانك شمال غربیسنده (اوده) خطه‌سنك (برائیکی) قضاسنده و(کنك) ایرماغنه دوکیلن (کومتی) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ۳۰۹۵ اهالیسی وحبوباته مخصوص بیوك بازاری واردر.

ابراهیم آجری [«آجری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم آذری [«آذری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم آغا عصر سلطان ابراهیمده صدر اعظم بولنان هزار پاره احمد پاشانك برادری وکتخداسی اولوب، مصاحبه خوبیار قادینك دخی زوجی ایدی. کندیسی عیش وعشرته مبتلا اولوب، بو وادیده حد اعتدالی تجاوز ایتدیکندن، برادری کندیسنی کتخدالقدن عزل وتأدیبله، برمدت ایوبده برخانه‌ده حبس ایتدکدن صکره، عفو ایده‌رك، ۱۰۵۸ تاریخنده سمیز موسی پاشانك یرینه بغداد والیلکنه نصب ایتمشدیسه‌ده. اوسنه سلطان ابراهیمك سقوطی وهزار پاره احمد پاشانك قتلی اوزرینه، بو دخی بغداده واصل اولمزدن عزل اولنمشدر.

ابراهیم آغا سلطان احمد ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتنده صدر اعظم بولنان داماد شهید علی پاشانك کتخداسی اولوب، غایت مکار وغماز بر آدم اولمغله، صدر مشارالیهی اغفال، وبتون وکلا ورجال دولتی دلگیر ایتدیکندن، ۱۱۲۸ تاریخنده بلغراد قلعه‌سی خارجنده اعدام اولنمشدر.

ابراهیم آغا اندرون همایون آغالرندن اولوب، ارباب علم وفضلدن اولمغله، خدمهٔ خاصه خواجه‌لکنه تعیین اولنمش؛ ومؤخراً شام شریفه چکیلوب، جامع بنی امیه متولیسی اولمش؛ وجامع شریف مذکوره متعلق ابنیه‌ده خیلی اعماراته موفق اولدقدن صکره، ۱۰۲۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم احسائی (شیخ —) اون برنجی عصر هجری علماسندن اولوب، فقها ونحویوندن معدود واکثر علومده واقف ایدی. بحرینده‌کی احساء مملکتندن اولوب، وطننك علماسندن قرائت ایتدکدن صکره، مکهٔ مکرمه‌یه رحلتله، مکه مفتیسی عبدالرحمن مرشدیدن اجازت آلمش؛ وبعده احسایه عودتنده عارف بالله شیخ تاج الدین هندی‌یه انتسابله، طریقته داخل اولمش؛ واحساء حاکمی علی پاشازاده امیر یحیی جملهٔ مریداندن اولوب، کندیسنك بعض اقوال حکیمانه واحوال عجیبه‌سنی نقل ایتمشدر. صاحب ترجمه‌نك علوم متنوعه‌یه دائر بعض کتابلری واردر. (عریطی) نك «نظم الاجرومیه» سنه بر شرحی و«دفع الاسی فی اذکار الصبح والمسا» عنوانلی تصوفه متعلق بر رساله‌سیله بونك شرحی جملهٔ آثارندندر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جملهٔ شعارندندر:

ولاتك فی الدنیا مضافاً وکن بها
مضافاً الیه ان قدرت علیه
فکل مضاف للعوامل عرضة
وقد خص بالخفض المضاف الیه

۱۰۴۸ سنه‌سی شوالنك یدنجی کونی احساده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم ارموی (شیخ —) یدنجی عصر هجری مشایخندن اولوب، ۶۱۵ تاریخ هجریسنده (جبل قاسیون) ده طوغمش، و ۶۹۲ ده ارتحال ایتمشدر. شیخ عبدالله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ارمويننك اوغلى اولوب، زاهد واديب وشاعر بر ذات ايدى. شو بيت جملهٔ اشعارندندر :

انا عبد حبك لا احول عن الهوى
يوما وان لام العذول و اكثرا

ابراهيم استرابادى { استراباد علماسندن اولوب، ابوالفتوح رضى مكينك «حسنيه» عنوانلى كتابنى عربيدن فارسى يه ترجمه ايلمش؛ و ٩٥٨ ده وفات ايتمشدر.

ابراهيم اسفراينى { [«ابو اسحاق اسفراينى» ماده سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم اطاسى { (برهان الدين —) فقهاء حنفيه دن اولوب، حصلى على بن حسين اطاسينك اوغليدر. ١١٢٢ سنهٔ هجريه سنده تولد ايدوب، تحصيل علم ايچون، مصره رحلت ايله، جامع ازهرده اكمال تحصيل ايده رك، تدريس وافتايه مأذون اولدقدن صكره، وطنى اولان حمص شهرينه عودتله، افتا وتدريسله مشغول اولمش؛ ومؤخراً طلبه سنك كثرتى انديشه يى موجب اولمغله، حلبه واورادن درسعادته قالدريله رق، بعده طرابلس شام مفتيلكنه نصب اولنمش، وآخر عمرينه قدر اوراده قالوب، ١١٩٦ ده ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم اطروش { قدماى اولياء اللهدندر. كراماتى مشهور ايسه ده، ترجمهٔ حالنه دسترس اولنه مدى.

ابراهيم افندى { سلطان مراد رابع حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده دفترداريعنى ماليه ناظرى اولوب، عن اصل موستارلى ايدى. كنديسى ارباب ناموس ودرايتدن اولوب، او اثناده ظهور ايدن روان سفرنده ارضرومده اقامتله، ارزاق ومهمات عسكريه نك تدارك وايصالنه فوق العاده غيرت ايتمكده ايكن، صدراعظم بولنان طبانى ياصى محمد پاشا بونك صدارته كوزى اولديغنه ذاهب اوله رق، عاجز براقق ايچون، كنديسندن قرضاً آقچه ايستمش؛ وابراهيم افندى بوندن عاجز قالوب. اردوى همايونك مازمه سنى دخى تدارك ايتمكى درعهده ايتمك شرطيله. صدارتك كنديسنه احاله سنى استدعا ايتمس. پادشاه بونك استدعاسنى صدراعظمه كوندرمكله، ١٠٤٥ سنه سى ربيع الاولنك يكرمى اوچنجى كونى ابراهيم افندى اوتاغه دعوت اولنه رق، قتل اولنمشدر.

ابراهيم افندى { (روزنامچه جى —) بو دخى عن اصل موستارلى اولوب، حرم همايونده خزينهٔ خاصه ده پرورده اولمش؛ وبعده بلوكه چيقوب، سلحدار كاتبى وخوتين سفرنده سپاهيلر كاتبى، ومؤخراً مقابله جى ونهايت روزنامچه جى اولمشيدى. عاقل ومدبر برذات اولمغله، سلطان مراد رابع حضرتلرينك فوق العاده توجه وحسن ظننه مظهر اوله رق، هر بر معروضاتى طرف پادشاهيدن قبول بيورلديغى شهرت بولمغله، قپوسى ارباب حاجتك مرجع وموردى اولمشيدى. مهام امور دولتده بيله رأى وتدبيرينه مراجعت اولنه رق، عادتا پادشاهك مشاور خاصى حكمنه چكمش ايكن، صاحب قناعت بر ذات اولديغندن، روزنامچه جيلكله اكتفا ايدوب، دها بيوك بر مسند احرازينه رغبت ايتمه مشيدى. موقع واعتبارينى آخر عمرينه قدر محافظه ايدوب، بغداد سفرنده موصل قربنده (جراحلى) منزلنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم افندى { اون ايكنجى عصر هجرى اوائلنده دفعاتله مسند فتوايى احراز ايتمش اولان [ابو سعيد زاده فيض الله افندينك اوغلى اولوب، علم وفضل وحسن اخلاق صاحبى برذات اولمغله، سلطان مصطفى خان ثانى حضرتلرى طرفندن شهزاده سلطان محمود خان اولك معلمكنه تعيين بيوريله رق، اصول تعليمده فوق العاده بر مهارت ودرايت كوسترمش؛ و ١١١٤ تاريخنده روم ايلى قاضيعسكرلكنه ترفيع اولنمشيدى.

ابراهيم افندى { عن اصل اوركوبلى اولوب، زمرهٔ سپاهياندن ازدين ويووده سى على آغانك اوغلى اولمغله، استانبولده بولنان همشيره لرينى كورمكه كله رك، ١١٠٠ تاريخنده تبرداران زمره سنه داخل اولمش؛ ومتعاقباً سراى عتيق اوقاف كتابتنه تعيين اولنه رق. آززمان ايچنده يازيجى خليفه سى اولمش؛ واو وقت شهزاده بولنان سلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك خدمتنه اختصاص ايله، خدمهٔ خاص الخاصنك اقدمى اولمشيدى. مشار اليه حضرتلرينك جلوسلرنده. دارالسعاده آغالغى كتابتنه تعيين اولنه رق، صداقت وعبوديتى مجرب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولمغله، حقنده توجه شاهانه كوندن كونه فزون اولوب، اك محرم اسرار واك مقبل مقربيندن اولديغى حالده، آلتى سنه بو مأموريتده قالوب. كنديسنه تكليف اولنان مساند عليه‌يى قبول ايتمه‌مش؛ ونهايت نائل اولديغى توجه وتقربك دخى حسودلره كران كلديكنى كورمكله، حرمين محاسبه‌جيلكيله سرايدن چيقمسنى استرحام ايتمش؛ وبرمدت صكره كوشهٔ عزلته چكلمش ايسه‌ده، مؤخراً موقوفاتقجيلك مأموريتنه نصب اولنه‌رق، بو مأموريته عائد اولميان نيجه مهام اموره دخى مأمور اولمش؛ وموره ووارادين سفرلرنده دخى حاضر بولنوب، بو صكره‌كى سفرده اردوى همايونك دوچار اولديغى هزيمتى پادشاهه عرض ايتمكه مأمور اولمش؛ وبو مناسبتله يكيدن سراى همايونه آلنه‌رق، روزنامچه‌جيلك مأموريتنه تعيين، وميراخور اول عنوانى دخى كنديسنه تفويض؛ و١١٢٨ تاريخنده صدراعظم خليل پاشانك كتخدالغنه نصب اولنمشيدى. مؤخراً وزارت توجيهيله ركاب همايون قائمقاملغنه ترفيع اولنمش، وداماد شهريارى اولمق شرفنه نائل اولمشيدى. [بقيهٔ احوالنيچون «ابراهيم پاشا» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم افندى { (قره حصارى —) سلطان عبدالحميد اول حضرتلرينك دور سلطنتلرى شيخ الاسلاملرندندر. قضاتدن عثمان افنديك اوغلى اولوب، ١١١٣ تاريخنده قره‌حصار شرقى قضاسنده تولد ايتمش؛ و١١٢٧ تاريخنده استانبوله كلوب، مكرراً روم‌ايلى قاضيعسكرى اولمش اولان عمجه‌سى زين العابدين افنديك يانده بولنه‌رق، ١١٣٠ تاريخنده ملازم اولمشيدى. مشاراليه زين‌العابدين افندى‌يه داماد اولوب، ١١٣٧ تاريخنده برابرنده مكهٔ مكرمه‌يه كيتمش؛ وعودتندن صكره ٤٣ سنه‌سنده مدرس، ٦٨ ده سلانيك قاضيسى، ٧٤ ده شام ملاسى اولمش؛ وشامده ايكن مكه پايه‌سنى آلمش ايدى. ٨٢ ده استانبول قاضيسى، و٨٣ ده نقيب‌الاشراف وآناطولى پايه‌سيله ثانياً استانبول قاضيسى، ٨٤ ده آناطولى قاضيعسكرى، ٨٧ ده ثانيا نقيب‌الاشراف، ٩٠ ايله ٩٣ تاريخلرنده دخى مكرراً روم‌ايلى قاضيعسكرى ورئيس العلما اولمشيدى. ١١٩٦ سنه‌سى شوالنده مشيخت اسلاميه مسندينه ترفيع اونمش؛ وسنى طقسانه قريب اولديغى حالده، ٨ آى احراز مسند فتوادن صكره، ١١٩٧ سنه‌سى جاذى‌الآخره‌سنك ١٧ سنده استسقاء بطندن ارتحال ايتمشدر. سلطان سليم جوارنده (بكجكز) محله‌سنده واقع خطيرهٔ مخصوصه‌سنده دفن اولنمشدر. علمده شهرتى اولميوب، كار آشنا بر ذات اولديغى مرويدر.

ابراهيم افندى { (داغستانى خواجه —) عن‌اصل داغستانلى اولوب، درسعادته كله‌رك، فاتح جامع شريفنده تدريس علوم‌له اشتغال، وطريق عليه‌ده قطع مراتب ايله، حلب، شام ومكهٔ مكرمه قاضيلغنى وسائر بعض قضالرى احراز ايتدكدن صكره، اون اوچنجى عصر هجرى‌اوائلنده آناطولى پايه‌سنى احرازايتمش؛ و١٢٠٨ سنه‌سنده، محضا اختيارلغنده ضرورت چكمه‌مك ايچون، منحل بولنان قيصريه آرپه‌لغى توجيه اولنمش ايسه‌ده، آناطولى قاضيعسكرلكنه ادعاى استحقاق ايتديكندن، روم ايلى پايه‌سيله تلطيف اولنمش؛ و١٢١٠ سنه‌سى جاذى‌الآخره‌سنده، عزلت كزين اولديغى حالده، ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم افندى { (شهر امينى —) سلطان محمود ثانى حضرتلرينك اوائل سلطنتلرى رجالندن اولوب، پادشاه مشاراليهك فوق‌العاده توجه واعتمادلرينه مظهر بولنغله، صورتا شهر امينى اولديغى حالده، حقيقتده مشاور خاص شهريارى ايدى. حتى مشهور حالت افندى‌يى دخى قرب پادشاهى‌يه سوق وتوصيه ايدن وترقيسنه سبب اولان ابراهيم افنديدر؛ وابراهيم افنديك وفاتنده مشاور خاص صفتيله اولان نفوذ واقتدارى تماميله حالت افندى‌يه انتقال ايتمشيدى. صاحب ترجمه ادرنه‌لى اولوب، ادرنه‌ده برآز علم تحصيلندن صكره، ضيق معاش اجباريله، استانبوله كله‌رك. او وقتك خطاطلرى مشهورلرندن اولان اسماعيل زهدى افنديدن حسن خط اوكرنمشيدى. بعده شهر امينى جاويد احمد بكه انتساب ايده‌رك، كنديسى مقدم ومستقيم برذات اولمغله، جاويد بك كنديسنى اندرون همايونه دائر تعميرات ايشلرنده استخدام ايدردى. بو مناسبتله ابراهيم افندى اندرونجه حسن اعتماد قزانوب، سلطان مصطفى خان رابعك جلوسنده باش محاسبه‌جى اولمش، وآره‌صره صحبت خاصهٔ شهريارى ايله دخى مشرف اولور ايمش. سلطان سليم ثالث

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وقعه‌سنده شان عبودیته یاقیشیر صورتده حرکتده بولنوب، بعض خونه‌لك تکلیفات جنایتکارانه‌سنه مماشات ایتمه‌دیکیچون، سلطان محمود ثانی حضرتلرینك توجه ومحبتنی قزانمشیدی. شهر امینی ایکن. ۱۲۲۸ سنه‌سی جمادی الآخره‌سنك بشنجی کونی وفات ایتمشدر.

ابراهیم افندی (تاتار شیخ —) طقوزنجی عصر هجری علماسندن ومشایخ خلوتیه‌دن اولوب، قریمده ظهور ایتمش؛ واوراده علماسندن تحصیل علم ایتدکدن صکره، درسعادته کلوب، نورالدین زاده‌دن انابت، ومجاهده قوتیله تکمیل طریقت ایلمشیدی. کوچك آیاصوفیه‌ده‌کی زاویه‌سنده ارشاد، وجوامع سلاطینده اجرای وعظ ایله وتفسیر وحدیث تدریسیله مشغول ایکن، ۱۰۰۱ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر. ظاهر وباطنی مکمل عالم وزاهد وعارف ربانی برذات ایدی. ازبردن حدیث درسی ویردیکی مشهوردر. سلطان مراد خان ثالثك امریله سورهٔ نوردن بعض آیات کریمه‌یی تفسیر ایتمشدر.

ابراهیم افندی (ازنیق —) اونبرنجی عصر هجری اوائلی قضاتندن اولوب. ایکی دفعه شام ملاسی اولمش؛ وایکنجی دفعه‌سنده یعنی ۱۰۱۵ تاریخلرنده ظهور ایدن جانپولاد وقعه‌سنده، مرقوم ایله شام عسکری آره‌سنده اعادهٔ صلح ایله، تسکین فتنه‌یه موفق اولمش؛ و ۱۰۱۷ تاریخنده شامدن انفصال ایله، مملکتنه عودت ایدوب، ۱۰۲۸ ده وفات ایتمشدر.

ابراهیم افندی ابن خطیب نامیله مشهوردر. [«ابن خطیب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم افندی (جراح پاشا شیخی —) اونبرنجی عصر هجری اوائلی مشایخ وعلماسندن اولوب، عن اصل بولیلی اولدیغی حالده، درسعادته کله‌رك، دور مدارسله اکمال تحصیل ایتدکدن صکره، اشتیبلی مشهور شیخ امیر واعظ حضرتلرینه انتسابله، طریقته سلوك، واکتساب کمالات ظاهریه وباطنیه ایتمش ایدی. پیاله پاشا جامعنده امام وخطیب وزاویه‌سنده شیخ اولوب. جراح پاشا جامع شریفنده دخی وعظ ایتدیکیچون، «جراح پاشا شیخی» اسمیله شهرت بولمشیدی. سلطان عثمان ثانی حضرتلرینك معیتلرنده خوتن سفرینه دخی کیتمشیدی. ۱۰۴۲ سنه‌سی شواللنده، یتمش یاشلرنده اولدیغی حالده، رحمت حقه نائل اولوب، قاسم پاشا مقارنده مدفوندر. اکثر علومده وعلی الخصوص فقهده ید طولی صاحبی اولوب، مستحضراتی چوق ایدی؛ وقوهٔ حافظه‌سی بر درجه‌ده ایدی، که کندیسنه یوز مسئله صورلسه، هر برینك جوابنی ویردکدن صکره، بو جوابلردن هر برینك کتابك خانکی فصل وبابنده بولندیغنی بیان ایتمك عادتی ایدی. بو حال ایله برابر عاشق مشرب ولاابالی اولوب، عشق وشوق بر درجه‌ده ایمش، که کمال طلاقتله وعظ ایدر ایکن، چوق دفعه جذبه‌سی غالب کلمکله، بیهوش اولوب، کرسیدن دوشرمش. بر تعبیرنامه‌سی، جنازه مسائلنی جامع بر کتابی واسماعیل افندینك «حجة السماع» نام کتابنی رد یولنده بر رساله‌سی واردر. اواخر عمرنده ظهور ایتمش اولان شیخ قاضی زاده ایله مسائل علمیه ومذهبیه‌ده مناقشه‌لری اولمشدر.

ابراهیم افندی (حسام زاده —) اونبرنجی عصر هجری اوائلی علماسندن اولوب، کرمیانی حسام افندینك اوغلیدر. ۹۸۰ تاریخنده دنیایه کلوب، پدرندن مبادیٔ علومی اوقودقدن صکره، خواجه سعدالدین افندی‌یه انتساب ایده‌رك، ۹۹۷ ده تدریسه مأذون اولمغله. ملازمته باشلامش؛ وکرماستی، کستل، محمد آغا. خارجی وفتحیه مدرسه‌لرنده افاده ایله امرار اوقات ایده‌رك. ۱۰۱۶ ذی القعده‌سنده کنج یاشنده ارتحال ایدوب، شریفه خاتون مسجدی ساحه‌سنده دفن اولنمشدر. فضائل وکمالات ایله متصف بر ذات اولوب، کمال پاشا زاده‌نك «مفتاح» نام اثرینه بر تکمله‌سی واردر، و «فقه اکبر» ایله «شافیه»‌یی نظم وشرح ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شایان قبول بعض اشعاری واردر. «شریفی» تخلص ایدردی.

ابراهیم افندی (صره امینی زاده) اسمیله مشهوردر. [«صره امینی زاده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم افندی (مجارلی —) [«ابراهیم متفرقه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم اکرمی { دمشق ادبا وشعراسندن اولوب، محمد دمشقینك اوغلیدر. ابو المعالی طالوی وعبدالحق حجازیدن تحصیل ایتمش؛ وآبائیواجدادی کبی شیخ اکبر حضر- تلرینك تربه‌داری بولنمشیدی. اشعاری چوق وغایت لطیف اولوب، «مقام ابراهیم» عنوانیله مرتب دیوانی واردر. ۱۰۴۷ تاریخ هجریسنده ارتحال ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

سقی الله لیلاتی علی السفح باللوی
وعهدالصبا ماکان احلاه من عهد
فوا هـا له بل آه ممـا تصرمت
ولـو ان آهی بعدهـا ابداً تجدی
زمان لنـا با لصـالحیة کله
ربیـع وایام لنـا فیـه کالورد

ابراهیم اینال { سلچـوقیلردن برنجی اوله- رق پادشاه عنوانی آلان طغرل بکك والده‌سی طرفندن برادری اولوب، هجرت نبویه‌نك ۴۵۰ تاریخلرنده برطاقم عونه جمعیله همدان نواحیسنده اعلان عصیان ایتمشیدی. طغرل بك بونك اوزرینه عسکر سوق ایده‌رك، کندیسنی قتل، وجما- عتنی پریشان ایتمشدر.

ابراهیم بترونی { جبل لبنانده‌کی (بترون) بلده‌سنه منسوب‌اولوب، جدی حلبـه رحلت ایتمش اولمغـله، اونبجی عصر هجریده حلبده طـوغمش؛ واوراده تحصیل علم ایله طریق علمی‌یه سلوك ایده‌رك، برچوق قضالره وازان جمله حما قاضیلغنه نصب اولنمش، وبعده پدرینـك کندیسـنه براقدیغی بعض جهتلرله اکتفا ایده‌رك، عزلت‌نشین اولمش؛ و۱۰۵۳ تاریخ هجریسـنده ار- تحال ایتمشدر. عالم وفاضل وشاعر بر ذات اولوب، اشـعاری مقبول فصحای عربدر. شـو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

بینی وبینـك مدة فاذا انقضت
کنت‌الجدیر بان تعزی فی الوری
رفقـاً بقلب انت فیه سـاکن
ان الحیوة اذا قضی لا تشـتری
فاردد علی طرفی المنـام لعـله
یلقی خیالاً منك فی سنة‌الکری
واسـأل عیوناً لا تمل من البکا
عن حالتی ینبیك دمعی ماجری

ابراهیم بخشی { اون برنجی عصر هجریده یتیشن حلب علماسندن او- لوب، محمد بن احمد بخشـینك اوغلیـدر. مملکتنك علماسـندن ابتدای تحصیل ایتدکدن صـکره، پدریله برابر حج شریفه کیده‌رك، مکهٔ مکرمه‌ده بر قاچ سنه مجاور اولوب، مکه ومدینه علماسـندن اخذ علوم، وپدرندن ادبیـات عربیه وحدیث فنلرینی تحصـیل ایتدکدن صکره، پدرینك وفاتی اوزرینه، حلبه عو- دتله اورانك علماسـندن دخی تحصیله دوام، وبعده دمشقه کیده‌رك، اکمال تحصیل ایله، وطننه عودتنده، مدرسهٔ مقدمیه‌ده تدریسه شروع ایدوب، ارتحالنه دك تعلیم وافاده ایله مشـغول اولمش؛ وعلم حدیثده مشارالیه بالبنان اوله‌جق درجه‌ده شهرت بولمشیدی. علوم سـائره‌ده دخی ید طولی صـاحبی اولوب، علم فقهده مذهب حنفی اوزرینه اوچ جلددن مرکب بیوك برتألیفی واردر، که اربابی عندنده مقبول ومستحسندر. اواخر عمرنده حصـاة (یعنی مثانه طاشی) علتنه مبتلا اولـوب، عملیات اجراسی صره‌ده ۱۱۳۶ تاریخنده وفات ایتمشـدر. حلبك (بکغالون) قریه‌سنه نسبتله (بکغالونی) اسمیله دخی معروفدر.

ابراهیم برید شاه { هندستانده احمد آباد ملوکندن اولـوب، ۹۷۰ تاریخنده وفات ایدن پدری علی بریدشاهه وارث اولمش؛ و۹۷۷ده وفات ایدوب، برادری قاسم برید ثانی کندیسنه خلف اولمشدر.

ابراهیم بك { (حسـین پاشـا زاده —) و(اخسخه‌لی —) اسملریله ایکی ذات سلحدار حضرت پادشاهی بولنمش ایسه‌ده، ایکیسـنه‌ده مؤخراً وزارت ویرلمش اولـدیغندن، [«ابراهیم پاشا» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بك { (عـوض پاشـا زاده —) سلطان عبدالحمید خان اولك دور سلطنتلرنده ایکی دفعه شیخ‌الاسلام اولمشـدر. پدری عوض محمد پاشا سلطان محمود خان اول وزرا- سـندن اولوب، (فاتح بلغراد)له بنامدر. ۱۱۲۷ تاریخنده درسعادتده تولد ایدوب، ۱۱۴۶ده طریق تدریسـه دخول ایله، ۵۲ ده یکیشهر فنار، ۵۹ ده بروسه، ۶۲ ده مدینهٔ منوره و۶۵ ده شام قضالرینی احراز ایتمش؛ و۱۱۷۳ تاریخنده آناطولی پایه‌سـیله استانبول قاضیسی، ۷۵ده بالفعل آناطولی قاضیعسکری و۸۰ و۸۵ ده مکرراً روم‌ایلی قاضیعسکری اولدقدن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

صكره، ١١٨٨ سنه‌سنده مقام مشيخته كتورلمشيدى. اون آى مسند فتواده طوردقدن صكره، حدت مزاجى اولمق حسبيله، طوله باغچه‌ده دونناى همايون خروجنده ويريلن ضيافتده صدراعظم عزت پاشا ايله واقع اولان برمعارضه اوزرينه، كمال تهورله قالقوب كيتمسى اغبرار پادشاهى‌يى موجب اولمغله، ٨٩ ده عزل اولنمشيدى. ١١٩٩ ده، خليل حميد پاشا ايله دربزاده عطاء الله افنديڭ عزلى وقعه‌سنده الى اولمق ملابسه‌سيله، دفعۀ ثانيه اوله‌رق، شيخ الاسلام اولمش ايسه‌ده، اطوارى موافق طبع پادشاهى اولمديغندن، اوچ آيه قريب مدتدن صكره، ينه سنۀ مذكوره داخلنده عزل وآنقره‌يه نفى اولنمشيدى. مؤخراً كندى استدعاسى اوزرينه منفاسى بروسه‌يه تحويل اولنمش؛ وسلطان سليم ثالث حضرتلرينڭ جلوسلرنده اعلان اولنان عفو عمومى صره‌سنده، استانبوله كلوب، خانه‌سنده عزلت نشين ايكن، ١٢١٢ سنه‌سى ذى القعده‌سنده ارتحال ايدوب، سلطان بايزيد جامع شريفى خطيره‌سنده دفن اولنمشدر. علم وعرفاندن عارى حديد ومتهور وحريص وشكم‌پرور برشخص اولديغى بعض تاريخلرده مسطوردر.

ابراهيم بك { رمضان اوغللرى واليلرندن وتركمان بكلرندن اولوب، پدرى پيرى بكڭ وفاتى اوزرينه ٩٧٠ تاريخ هجريسنده آطنه واليسى اولمشيدى.

ابراهيم بك { مصرده‌كى مماليك چراكسه بكلرندن اولوب، ١١٥٠ تاريخلرنده چركستانده طوغمش؛ ومصره كلوب، ١١٩٠ تاريخنده مراد بكله بالاتفاق مصرڭ اداره‌سنى ضبطله، ابتدا مرقوم مراد بكله برابر، وبعده بالاستقلال مماليكه آمر اولمشيدى. بيوك بوناپارتڭ مصره هجومنده مقاومته مقتدر اوله‌ميوب، عريشده مغلوب اولمغله، سوريه‌يه فرار ايتمشدى. ١٢٢٠ تاريخنده محمد على پاشا مصردن مماليكڭ حكم ونفوذينى امحا ايتدكدن صكره، ١٢٢٦ ده مرقوملرڭ قتل عامنده ابراهيم بك قورتلوب، نوبه‌يه فرار ايتمش: و١٢٣٣ ده دنقله‌ده وفات ايتمشدر.

ابراهيم بن ابان { رجال حديثدن اولوب، پدرى واسطه‌سيله عمرو بن عثماندن روايت ايتمشدر. بصره‌لى ايدى. دارقطنى بونڭ رواياتنى ضعفله اتهام ايتمشدر.

ابراهيم بن ابراهيم مهران { [«ابواسحاق اسفراينى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن ابى بكر { [«ابراهيم دنابى» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهيم بن ابى بكر اصفهانى { حكيم فخرالدين رازى حضرتلرينڭ تلامذه‌سندن اولوب، حكيم مشاراليه هراتده خسته‌لنه‌رق، وفاتنڭ تقربنى حس ايتديكنده، وصيتنى بو ذاته يازديرمشيدى.

ابراهيم بن ابى حسن { [«ابو سالم» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن ابى سفيان قيسرانى

فلسطينده‌كى قيساريه شهرى علما ومحدثيندن اولوب، ٢٧٨ تاريخ هجريسنده وفات ايتمش؛ وائمۀ محدثيندن ابوالقاسم حافظ سليمان طبرانى بوذاتدن اخذ وروايت ايتمشدر.

ابراهيم بن ابى السنه { [«ابن ابى السنه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن ابى طالب { نيسابورى اولوب، اوچنجى عصر هجريده خراسانده حفظ قرآنده شهرت بولمش؛ و٢٩٥ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم بن ابى الفتح { [«ابن خفاجه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن ابى الفضل { [«ابن صدقه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهيم بن ابى محمد { [«ابو اسحاق يزيدى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن ابى يحيى { [«ابو اسحق بن ابى يحيى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن احمد { سلاطين عظام عثمانيه‌دن سلطان ابراهيم ايله ملوك بنى اغلبدن ابراهيمڭ ترجمۀ حاللرى «ابرا-

tarikhema.org mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

هیم » ماده‌لرنده ذکر اولندی. [« ابو اسحاق » ماده‌لریله « ابو تمام همدانی. ابو طاهر مستملی. سراج. اهلی. عیشانی » ماده‌لرینه دخی مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن احمد بن مروان { رجال حدیثدن اولوب. هدبه وحباره بن مفلسدن نقل احادیث شریفه ایتمش؛ و ۲۹۰ سنه‌سندن اول وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن احمد حرانی { رجال حدیثدن اولوب، عبد العظیم بن حبیبدن روایت ایتمشدر. ابراهیم بن ابی حید اسمیله دخی شهرتی واردر. احادیث موضوعه روایت ایتدیکی مرویدر.

ابراهیم بن احمد رقی { رقه مشایخندن وکبار اولیاء اللهدن علم وفضل وتصوفله متصف بر ذات خجسته صفات ایدی. ینه رقه مشایخندن ابراهیم قصارله وسائر کبار مشایخله صحبت ایتمشدر. ارتحالی ۳۴۲ تاریخنده واقع اولمشدر. حقیقت وتصوف واخلاقه متعلق پك چوق کلام وموعظه‌لری مرویدر.

ابراهیم بن احمد عجلی { رجال حدیثدن اولوب، یحیی بن ابی طالبدن روایت ایتمش؛ ومرویاتنده احادیث موضوعه بولندیغی آکلاشلمشدر.

ابراهیم بن ادهم { اوچنجی عصر هجری اولیاء کرامندن اولوب، پدری بلخده ملوکدن ایکن، کندیسی بر کون آو آرقه‌سنده طولاشیرکن، هاتفدن « بونك ایچونمی یارادلدك؟ » سسی قولاغنه کلمکله، ودیکر بر روایته کوره ترك دنیایی مشعر بر رؤیا کورمکله، پدرینك خانه‌سنی ترکله، پشمینه پوش اوله‌رق، بر مدت طاغلرده ومغاره‌لرده ریاضت وعبادتله مشغول اولدقدن صکره، مکهٔ مکرمه‌یه رحلتله، بر مدت مجاور اولمش، وائمه واولیاء اللهدن بعض ذواتله صحبت ایتدکدن صکره، شامه کیتمش؛ وآخر عمرینه قدر اوراده بولنه‌رق، ۲۶۱ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر. حقنده پك چوق روایات اولوب. ایچلرندن صحیحنی تمیز ایتمك مشکل اولدیغندن. بو قدرله اکتفا اولندی. هر حالده دنیایه میل ایتمدیکده ضرب مثل حکمنه کچمش اعزه‌دندر.

ابراهیم بن اسحاق { [« ابراهیم حربی، ابراهیم تکستانی، ابراهیم صینی. ابراهیم عبدی. ابن ابی الدرداء وتونی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن اسحاق { واسطی، عینی ودیکر درت ابراهیم بن اسحاق دخی رجال حدیثدن اولوب، جمله‌سنك مرویاتی صحتنده شبهه اولنمشدر.

ابراهیم بن اسماعیل { [« ابراهیم قاری، ابن الاجدابی، ابو اسحاق بابسکی. ابن معقب، محبوبی. ابو اسماعیل اشهلی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.] — ابراهیم بن اسماعیل بن بشیر، ابراهیم بن اسماعیل مکی، ابراهیم بن اسماعیل بن یحیی، ابراهیم بن اسماعیل یشکری ودیکر بر ابراهیم بن اسماعیل دخی رجال حدیثدندر. بونلردن یشکری شیوخدن معدود اولوب، ابن ماجه شیخلرندن بری واسطه‌سیله بوندن نقل احادیث شریفه ایتمشدر. — ابراهیم بن اسماعیل بن علیه دخی رجال حدیثدن اولوب، خلق قرآنه قائل ایدی، وبو بابده مناظره ایدردی. ۲۱۸ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن اسماعیل خواص { [« ابراهیم خواص » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن اشتر { وقعهٔ دلسوز کربلاده ذی‌مدخل اولان ظلمه‌دن اخذ ثار ایتمك مقصدیله خروج ایتمش اولان مشهور مختار بن عبیداللهك عونه‌سندن اولوب، مومی‌الیه مختار طرفندن موصلك ضبطندن صکره ۶۷ تاریخ هجریسنده عسکرینه قاعد نصب اولنمغله. عبید الله بن زیادی رفقاسیله برابر اخذ وقتل، وجثه‌لرینی احراق ایده‌رك، رأس مقطوعلرینی مختاره ارسال ایتمش؛ واولجه دخی بعض غالبیتلره نائل اولمشیدی. بعده مصعب بن زبیر مختاری قتل ایتمکله، ابراهیم بن اشتر دخی مصعبله برلشمشدی.

ابراهیم بن اشعث { محدثیندن اولوب، ابو صالح خنامتی وابوالفضل مهدی طارابی وسائر محدثین کندیسندن نقل احادیث شریفه ایتمشلردر.

ابراهیم بن اشنق { [« ابن اشنق » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابراهیم بن اعین { ری (شیبانی) لقبیله بصره‌لی. ودیگری کوفه‌لی اولمق اوزره، رجال حدیثدن ایکی ذات اولوب. برنجیسندن ابو همام سکونی وابراهیم بن محمد فربی نقل احادیث شریفه ایتمشلرسه‌ده، ابو حاتم رازی روایاتنی ضعفله اتهام ایتمشدر. هشام بن عمارك شیخی اولدیغی دخی مظنون اولوب، بر روایتـه کوره‌ده مشارالیهك شیخی اولان ابراهیم بن اعین بشقه‌در. ایکنجیسی ایسه ابو سعید اشجك شیخی اولوب، بو ذات شیخنك حیارالناسدن اولدیغنی روایت ایدیور.

ابراهیم بن اغلب { ایکنجی عصر هجریده افریقیه‌ده تأسس ایتمش وبر چـوق فتـوحاته موفق اولمش اولان بنی اغلب دولتنك بانیسیدر. سالم بن اغلبك اوغلی اولوب، بونك پدری اغلب بن سالم ابو مسلم خراسانینك رفقاسندن اولمغله، خلفای عباسـیه طرفندن زاب والیلکنه نصب واعزام اولنمشیدی. بعـده افریقیه‌ده یعنی تونس وطرابلسده اباضه وسائر بربر فرقه‌لری ظهور ایتمکله، اغلب بن سالم قتل اولنمش؛ وافریقیه والیلکنه بشقه‌لری تعیین اولنوب، نهایت هارون الرشیدك زمان خلافتنده نوبت ولایت محمد بن مقاتله کلمشیدی؛ واو صره‌ده صاحب ترجمه زاب ناحیه‌سنك رأس اداره‌سنده بولنیوردی. مرقوم محمد بن مقـاتل ظالم وبد خصـال بر آدم اولدیغندن، عسکر واهالی کندیسـندن دلکیر اولوب. (تمام بن تمیم تمیمی) اسمنده بر شخص خروجله، قیروانی ضبط ایده‌رك، محمد بن مقاتلی اخراج وطرد ایتمش ایسه‌ده، ابراهیم بن اغلب زابدن عسکر سوق ایدوب، قیروانی استخلاص، ومحمد بن مقاتلی طرابلسـدن اعاده ایله. تمام بن تمیمی وطرفدارلرینی تنکیل ایده‌رك، ۱۸۳ تاریخنده اعادهٔ صلح واسایشه موفق اولمشدی. بونك اوزرینه اهالی وعسکر طوپلانه‌رق، کندیسنه دخالتله، افریقیـه والیلکنی مقام خلافتدن طلب ایتمکه تشویق واجبار ایتمشلر: وبونك اوزرینه ابراهیم بن اغلب مصر اموالندن افریقیه‌یه سنوی ویرلمکده اولان یوز بیك دیناری ترك، وبالعکس هر سنه افریقیه‌دن قرق بیك دینـار اعطـا ایتمك شرطیله، افریقیه والیلکنك کندیسنه احاله‌سنی هارون الرشیددن طلب ایتمکله، ۱۸٤ تاریخنده ولایت مذکوره کندیسـنه احاله اولنمشدر. ابراهیم بن اغلب ضبط وربط واسایشی بر درجه دها تأمین ایله. قیروانك قربنده (عباسیه) شهرینی بنا و مقر اتخاذ ایتدیکی کبی. قیروانك قارشیسنده اوله‌رق، مؤخراً خلفلرینك مرکز اتخاذ ایتدکلری (قصر قیروان) قصبه‌سنی دخی تأسـیس ایتمشـدر. تونسـده ظهـور ایدن (حمدیس)ی قهر وتنکیل ایتدیکی کبی، مغرب اقصاده علویلك دعواسیله ظهور ایتمش وهارون الرشیدی خیلی اندیشه‌یه دوشورمش اولان ادریسیلرله‌ده اوغراشمش؛ و ۱۸۹ ده عصیان ایله والی بولنان سـفیان بن مهاجری طرد ایتمش اولان طرابلس غرب اهالیسنی دخی اطـاعته ارجاعه موفق اولمشدر. ۱۹۵ ده تونسده عمران بن مجالد عصیان ایده‌رك، قیروانی ضبط. وابراهیم بن اغلبی عباسـیه‌ده محاصره ایتمکله، بر سنه محاربه‌دن صکره، ابراهیمه مرکز خلافتدن نقداً امداد کلمکله، عطیه واحسانله خصمنك عسکرینی دخی جلب ایده‌رك، فتنه‌یی یکیدن تسکین ایتمش؛ وطرابلسده یکیدن ظهور ایتمش اولان عصیانی باصدیرمغله مشغول ایکن، ۱۹۶ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی ابو العباس عبدالله بن ابراهیم یرینه کچمشدر. — [بو دولتك احوال عمومیه‌سیچون «اغلب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن ایوب ابرش { ابراهیم بن ابرش دخی دنیلیر. خلفای عباسـیه‌دن (معتز بالله) لك باش طبیبی اولـوب، علی‌الخصوص خلیفهٔ مشارالیهك والده‌سی قبیحه‌یه انتساب تامی وار ایدی. حذاق اطبای اسلامیه‌دن اولـوب، خلیفه عندنده قدر واعتباری پك بیوك ایدی. پدری ایوب ابرش دخی مشاهیر اطبادن اولوب، لسان یونانیدن عربی وسریانی لسانلرینه خیلی کتب فنیه ترجمه ایتمشدر.

ابراهیم بن ایوب حورانی { محدثیندن و اصحاب زهد وتقوادن صالح بر ذات اولوب. ولید بن مسلم ومضـاء بن عیسی وسـائر رجالـدن نقل احادیث شریفه ایتمش؛ و ۲۳۸ تاریخنده وطنی اولان حورانده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن ایوب فرسانی { کنیـه‌سی ابو اسحق‌در. اصفهان قربنده واقع فرسان قریه‌سندن او-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لوب، محدثیندن متقی وصالح بر ذات ایدی. ثوری وقاید اعشدن روایت احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن بدر { [«ابو اسحاق بناری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بدیع { [«ابو اسحاق برسخوری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن براء { رواة حدیثدن اولوب، احادیث موضوعه نقل ایتمه‌ده شهرتی اولدیغندن، اعتماده شایان دکلدر.

ابراهیم بن بشار { [«ابو اسحاق آملی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — بری (روادی) ودیکری (خراسانی) لقبیله رجال‌حدیثدن دخی بو اسمله ایکی ذات واردر.

ابراهیم بن بشر { قدمای شعرای عربدن اولوب، مرج راهط وقعه‌سنده وفات ایدن شاعر مشهور نعمان بن بشر انصارینك برادریدر. هجرت نبویه‌نك ٦٠ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. اشعاری مشهوردر.

ابراهیم بن بشر ازدی { رجال‌حدیثدن اولوب، یحیی بن معیندن روایت ایتدیکی کبی، کندیسندن دخی حسان بن حسان آیدری روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن بکر شیبانی { بودخی رجال حدیثدن اولوب، بر روایته کوره کوفه‌لی، ودیکر بر روایته کوره واسطلی ایدی، وبغداده امرار اوقات‌ایدردی.

ابراهیم بن بکس { [«ابو اسحاق» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بنان { خلفای عباسیه‌دن معتصم باللهك رئیس الاطباسی بولنمش اولان طبیب مشهور (سلویه بن بنان)ك برادری اولوب، ایکیسی دخی خرستیان اولدقلری حالده، خلیفه‌نك فوق‌العاده امین ومعتمدلری ایدیلر؛ حتی ابراهیم بن بنانك عهده‌سنه بیت المال خزینه‌سی تفویض، ومهرینی دخی امانت ایتمشیدی.

ابراهیم بن بیطار خوارزمی { قضاة ومحدثیندن اولوب، عاصم احولدن روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن پیری { [«پیری‌زاده» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن ثابت { اوچنجی عصرهجری علما ومحدثیندن اولوب، واسط جوارنده واقع (جیذا) قریه‌سنده ساکن بولنمغله، (جیذانی) دیمکله معروفدر. هجرت نبویه‌نك ٢٣٣ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن جریج، ابراهیم بن جریر،

ابراهیم بن جعد { رجال حدیثدن اولوب، روایتلرینك صحتی شبهه‌لیدر.

ابراهیم بن جعفر بابی { دربند یعنی شروان‌جهتنده‌کی باب‌الابوابدن اولوب، مصرده تدریس وافاده ایله مشغول اولمش، وکرك کندیسی کرك اوغلی‌حسن بن ابراهیم بابی محدثیندن بولنمشلردر.

ابراهیم بن جعمان { اون برنجی عصر هجری فقهای شافعیه‌سندن اولوب، زبید شهرنده مفتی ایدی. علم حدیث وعلوم سائره‌ده دخی ید طولی صاحبی‌اولوب، عمرینی افتا وتدریسله چکیرمش، وزمانلك عمده‌سی‌حکمنه کچه‌رك، حل مشکلات ایچون هرطرفدن کندیسنه مراجعت اولنوردی. ابوبکر بن ابی قاسم اهدلی‌جمله تلامذه‌سندن ایدی. هجرتك ١٠٣٤ تاریخنده وفات ایدوب، باب سهام مقبره‌سنده دفن اولنمشدر.

ابراهیم بن جعمان { آنف‌الترجمه ابراهیم بن جعمانك تورونی اولوب، بو دخی فقهاء شافعیه‌دن واکثر علومه واقف فضلادن ایدی. بیت فقیهده افتا وتدریسله مشغول اولمش؛ و«آیة الحائز من احرف الدوائر» عنوانیله عروضه دائر منظوم بر رساله‌ایله بعض فتوالر یازمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو بر قاچ بیت جملهٔ اشعارندندر:

قصدی رضاك بکل وجه امکنا
فامنن علی بذاك من قبل الفنا
فلئن رضیت فذاك غایة مطلبی
والقصدکل القصد بل کل المنی الخ

طلبه‌سنه فوق العاده محبتی اولوب، لطف واحسانله معامله ایتدیکی مشهوردر. ١٠٨٣ تاریخ هجریسنده ارتحال ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن حارث تیمی { صحابه‌دن وقریشدن اولوب، پدریله برابر معیت رسول الله (صلعم) ده مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمشیدی. پدرندن نقلاً بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن حُبیش { خلفای عباسیه‌دن ابو جعفر منصورك امراسندن اولوب، بغداد شهرینك تأسیسنده بعض خدماتده بولنمشدر.

ابراهیم بن حجاج { حکومت اسلامیه زماننده اندلسك اشبیلیه شهرنده اعلان تفردله بنی حجاج امارتنی تأسیس ایدن عبدالله بن حجاجك برادری اولوب، برادری مرقوم عبداللهك قتل اولنمسی اوزرینه، یرینه کچمش، وعصیان ایدن بنی خلدون وبنی حجاجك اولادینی رهن صورتیله توقیف ایدرك، قتل ایله تهدید ایتدیکندن، مرقوملر عرض اطاعت ایتمشلرسه‌ده، اولادلرینی تخلیص ایتدکدن صکره، یکیدن اعلان عصیانله کندیسنه قارشی محاربه‌یه کیریشدکلرندن، ابراهیم کندی اهل وعیالنی کندیسی قتل ومالملکنی احراقله، صوڭ نفسنه قدر مقاومت ایدوب، نهایت قتل اولنمشدر.

ابراهیم بن حجاج { رجال حدیثدن اولوب، کندیسی عبد الرزاقدن، وکندیسندن دخی محمود بن غیلان روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن حجاج موصلی { موصل قدمای علما ومحدثیننده‌ن اولوب، ابو القاسم مقرئ رصافی کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن حریری { هندك مشاهیر مورخیندن اولوب، بابر شاهك زمان سلطنتنده «تاریخ ابراهیمی» عنوانیله هندستانك برتاریخ عمومیسنی یازه‌رق، ٩٣٤ سنه‌سنده اکمال ایتمشدر.

ابراهیم بن حسین عطار { [«ابراهیم عطار» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن حفص عسکری { محدثیندن اولوب، ابو الحسین ملطی کندیسندن نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن حکم { بن ابان وابراهیم بن حکم ظهیر. ایکیسی دخی رجال حدیثدن اولوب، ایکیسنكده روایتلرینك صحتنده شبهه اولنمشدر. ایکنجیسی کوفه‌لی وشیعیدر.

ابراهیم بن حمزه { [«ابن حمزه» و«ابو اسحاق خدابادی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن حمزه { (شیخ تاج الدین —) اونجی عصر هجری علما ومشایخندن اولوب، علوم ظاهره‌یی اکمال ایتدکدن صکره، طریقته سلوك ایتمش؛ وظاهری وباطنی کسب کمالات ایتدکدن صکره، ادرنه‌ده واقع نقطه‌جی جامعنده واعظ ومذکر اولمشیدی؛ وتفسیر وحدیثدن درس ویرردی. «جامع الانوار» اسمیله برتفسیر شریف یازمشدر. ارتحالی ٩٧٠ تاریخلرنده‌در.

ابراهیم بن خالد { [«ابو اسحاق البیری، ابو اسحاق جرمینی وابو ثور» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن خشاب { [«ابن خشاب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن خضر صایغ { محدثیندن اولوب، ابو حسین ملاطیدن روایت ایتمش، و ٤٠٤ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر.

ابراهیم بن خفاجه { [«ابن خفاجه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن خلاد { صحابه‌دن اولوب، کوچك ایکن حضرت نبی ذی‌شانك حضورینه کتیریله‌رك، ایمانه کلمشیدی. بعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر. منسوب بولندیغی قبیله حقنده اختلاف واقع اولوب. مورخینك بعضیسی (اشهلی) وبعضیسی (خزرجی) در دیمشلردر.

ابراهیم بن خلاد { اندلسك (البیره) شهری علما ومحدثیننده‌ن اولوب، هجرتك ٢٧٠ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن خلف [«ابو اسحاق سنهوری» و «ابو اسحاق شاوی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن داود قصار { کنیه‌سی ابو اسحاقدر. شام‌لك كبار مشايخندن وجنيد بغدادی ايله ابن جلا كبی اولياءاللهك اقراندن اولوب، چوق وقت معمر اولمش؛ وزمانك اكثر مشايخيله صحبت ايتمشيدی. فقری اختيار ايتمش رجالدن ايدی. ٣٢٦ ده ارتحال ايتمشدر.

ابراهیم بن خلف سامری { مشاهير اطبای اسلامدن (رضی الدين رحبی) نك تلامذه‌سندن وآلتنجی عصر هجری اطبای حاذقه‌سندن ايدی. كنديسی مذهبجه عيسوی اولوب، حكيم مشار اليه تلامذه‌سی ايچنده غير مسلم اولەرق، يالكز بو ذاتله عمران اسرائيلی بولنديغنی بيان ايدر ايمش.

ابراهيم بن دُحيم { اوچنجی عصر هجری اواخريله دردنجی عصر اوائلی علما ومحدثيندن اولوب، مصر ودمشقده افاده وتدريسله مشغول بولنمشدر.

ابراهيم بن دينار { كنيه‌سی (ابو حكيم) اولوب، نهروانی وبغدادی لقبلريله دخی ملقبدر. مشاهير علمادن اولوب، فقه حنبليده وحديث وسائر علومده يد طولی صاحبی وصالح ومتقی بر ذات ايدی. (باب الازج) ده بر مدت اقامت ايدوب، اوراده كندی نامنه منسوب اولەرق بر مدرسه دخی بنا ايتمشيدی. علم فقهی ابو الخطاب محفوظ بن احمد كلواذانيدن اخذ وقرائت ايتمشدی. حسن افاده‌سی وحاضراتی اولوب، حلقهٔ تدريسنه بر چوق طلبه اجتماع واستفاده ايدرلردی. كنديسی بعض مشاهير محدثيندن روايت ايتديكی كبی، كنديسندن دخی ابو الفرج ابن جوزی كبی كبار محدثين روايت ايتمشلردر. هجرتك ٤٨٠ تاريخنده دنيايه كلوب، ٥٥٦ سنه‌سی جماذی الآخره‌سنده ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم بن ذكريا [«ابو اسحاق عجلی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهيم بن ذكوان حرّانی { خلفای عباسيه‌دن جعفر

بن منصورك آزادليلرندن اولوب، هادی بن مهدينك وزيری اولمشيدی. بونك فضل اسمنده بر برادری دخی مروان حمارك آزادليلرندن ايدی.

ابراهيم بن زهرون حرانی { كنيه‌سی ابو اسحاقدر. مشاهير اطبای اسلامدن اولوب. فن طبده عالم وماهر بر ذات ايدی. ٣٠٩ تاريخ هجريسنده بغدادده وفات ايتمشدر. اوغلی ابو الحسن ثابت دخی مشاهير اطبادندر.

ابراهيم بن زياد { يمن ملوكندن اولوب، پدرينك فوتندن صكره حكم سورمش. و وفاتنده اوغلی زياد خلفی اولمشدر. بونلرك سلاله‌سی ٢٠٣ تاريخ هجريسنده باشليوب، برنجيلری خلفای عباسيه‌دن مأمون طرفندن يمن واليلكنه نصب اولنمشيدی.

ابراهيم بن زياد { بری (قرشی) و بری ده (عجلی) اولمق اوزره، رجال حديثدن اوچ ذاتك اسميدر.

ابراهيم بن زيد [«ابو اسحاق خشاغری» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن زيد اسلمی { تفليسلی اولوب، محدثيندن ايسه‌ده، اخبارينك صحتی مشكوكدر.

ابراهيم بن سالم نيسابوری { محدثيندن اولوب، كنديسندن احمد بن حفص بن عبدالله روايت ايتمشدر.

ابراهيم بن سعد { محدثينك موثوق ومعتمدلرندن اولوب، فقهده دخی يد طولی صاحبی اولمغله، مدينهٔ منوره قاضيسی اولمشيدی. احكامه متعلق اون يدی بيك حديث شريف بيلديكی مرويدر. اصحاب ثروتدن اولوب. ١٨٣ تاريخنده، ٧٥ ياشنده اولديغی حالده. وفات ايتمشدر. — بو اسمده رجال حديثدن ديكر بر ذات دها وار ايسه‌ده، رواياتك صحتی مشكوكدر.

ابراهيم بن سعد الدين جباوی

پير طريقت سعد الدين جباوی حضرتلرينك اولادندن اولوب، بنی سعد الدين طائفه‌سنك شيخی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدی. شافعی المذهب وسعدی الطریقه اولوب، درکاهی دمشقك (قبیبات) محله‌سنده اولمغله (دمشقی وقبیباتی) لقبلریله دخی معروفدر. (شاغور) محله‌سنده‌کی زاویه‌سنه نسبتله (شاغوری) دخی دیبلیر. اصحاب ورع وتقوادن واهل خاندن بر ذات اولوب، وافر مال وثروته دخی مالك اولمغله، انفاق فقرا ومحتاجین وتأسیس خیرات یولنده صرف همت ایتمش؛ وخدم وحشمی چوق اولوب، نفوذ واعتباری درجهٔ علیایه واصل اولمشیدی. صیت وشهرتی عالمگیر اولوب. پك اوزاق یرلردن زیارتنه کلنلر اولوردی. اکثر علومده وعلی الخصوص تصوفده ید طولی صاحبی ایدی. ۱۱۳۵ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر.

ابراهیم بن سعد الدین شیبانی { کنیه‌سی (ابو الوفا) در. بو دخی سعد الدین جباوی حضرتلرینك سلاله‌سندن اولوب، اون ایکنجی عصر هجریده دمشق شامده سلالهٔ مذکوره‌نك (شاغور) محله‌سنده‌کی زاویه‌سنده سجاده نشین اولمغله، اسلافی کبی، (شاغوری) لقبیله دخی معروفدر. ارباب زهد وتقوادن وکروه مجذوبیندن اولوب. کرك شامده وکرك درسعادتده پك چوق مریدلری وار ایدی. سلاطین عظام عثمانیه‌نك دخی کندیسنه اعتبار واعتقادلری اولوب. استانبولده کندیسنه مخصوص بر زاویه بنا ایتمشدر. وروس دخی ویرمشلر ایدی. احیانا استانبوله ومصره دخی کیدردی. لاابالی وقلندر مشرب بر ذات اولوب. چارشو وبازارده چوجقلرك وعوامك کندیسیله اکلنمه‌لرندن حظ ایدرمش.

ابراهیم بن سعد زهری { [«ابو اسحاق زهری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سعد علوی { بغدادك قدمای مشایخندن ونسبلری حضرت امام حسنه واصل اولان شرفادن اولوب. کنیه‌سی ابو اسحاقدر. ابو الحارث اولاسینك شیخی ومرشدیدر. بعده شامده رحلت ایدرك. اوراده متوطن اولمشیدی. ظاهر الکرامات اولیاء کرامدن ایدی.

ابراهیم بن سعید { [«ابو اسحاق حبال» و«ابو اسحاق دستوانی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سعید جوهری { کبار محدثیندن اولوب. بخاریدن بشقه ائمهٔ حدیث کندیسندن اخذ واستماع ایتمشلردر. اوچنجی عصر هجریده بغدادده تدریسله مشغول اولوب، ۲٤۷ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. حدیثه دائر بعض تألیفاتی واردر.

ابراهیم بن سفر { [«ابن سفر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سفیان { اوچنجی عصر هجری فقهاسندن ومسلك اصحابندن اولوب، ۳۰۸ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن سکمان قطبی { [«ظهیر الدین قطبی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سلیمان جینینی { [«ابراهیم جینینی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سلیمان { مقدسی وبلخی لقبلریله رجال حدیثدن ایکی ذات اولوب، روایتلری ضعیفدر. — رجال حدیثدن (ابو اسماعیل مودب) کنیه‌سیله مشهور دیکر بر ابراهیم بن سلیمان موثوق رواتدندر.

ابراهیم بن سلیمان شامی { بنی امیه آزادلیلرندن اولوب. اندلس ملوك امویه‌سندن حکم بن هشامك زماننده شرقدن اندلسه کیتمش؛ وهشامك اوغلی عبدالرحمن ایله اونك اوغلی محمدك زماننده نفقه‌یه نائل اولمشیدی. شرقده ابو نواس وابو العتاهیه کبی کبار محدثیندن اوقومش ایدی. بعض اشعاری دخی واردر.

ابراهیم بن سنان { [«ابو اسحاق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن سوید { بری (مدنی) ودیکری (اصیرفی کوفی) لقبلریله ملقب رجال حدیثدن ایکی ذات اولوب. بریجیسی موثوق. وایکنجیسنك روایتی ضعیفدر.

ابراهیم بن سهل اندلسی { [«ابن سهل اندلسی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن سیابه { بنی هاشم آزادلیلرندن وخلفای عباسیه‌نك
الك پارلاق زمانی شعراسندن اولوب، بعض اشعاری وبرچوق نوادر واخباری کتب نوادرده مذکوردر. مشاهیر مغنییندن ابراهیم موصلی ایله اوغلی اسحاق بونك احباسندن اولمغله، اشعارینی خلفا ووزرا حضورنده اوقویه‌رق، قدرینی ترفیع ایتمشلردی. کندیسی بر جاریهٔ زنجیه‌یه علاقه ایتمکله، بو نامحمل عشقنه اعتراض ایدنلره جواباً شوقطعه‌یی سویلمشدر:

یکون الخال فی وجه قبیح
فیکسوه الملاحة والجمالا
فکیف یلام مشغوف علی من
یراها کلها فی العین خالا

ابراهیم بن سیما { موسی بن بغانك امراسندن اولوب، طائفهٔ زنجله اولان محاربات اثناسنده اهواز والیسی اولمش؛ ومرقوم موسی بن بغا اورالردن چکلنجه‌یه قدر بو مقامده قالوب، ۲۷۳ تاریخ هجریسنده معتمد ایله موفق آره‌سنده واقع اولان محاربه‌ده (زغفرانیه)ده قتل اولنمشدر.

ابراهیم بن سیمجور { [«ابن سیمجور» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن شاذ جبلی { کنیه‌سی (ابو اسحاق) در. هرات جوارنده‌کی جبل فضه‌دن اولوب، هراتده تحصیل علم ایتدکدن صکره، بغداده ورودله علم حدیثده تدریسله اشتغال، ومحمد بن عبدالرحمن سامی هروی ایله سائر ذواتدن نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن شاکر { [«ابو اسحاق لحام» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن شرکب { اوچنجی عصر هجری اواسطنده مرو شهریله نواحیسنی ونیشابوری اله چکیروب اعلان تفرد ایتمش اولان شرکب جمالك بیوك اوغلی اولوب، یعقوب صفار بن لیثك نزدنده بولندیغی حالده، احمد خجستانینك حسد وحیله‌سیله مشارالیهك یانندن تبعید اولنمشدی.

ابراهیم بن شعیب { اوچنجی عصر هجری اواسطنده اندلسك (البیده) بلده‌سنده ظهور ایتمش اولان یدی محدثینك بریدر، که بونلرك یدیسی‌ده (سحنون) دن روایت ایتمشلردر. دیکر آلتیسی احمد بن سلیمان بن ابی‌الربیع، سلیمان بن نصر، ابراهیم بن خالد. ابراهیم بن خلاد، عمر بن موسی الکنانی وسعید بن نمر غافیدر. —— (مدنی) لقبیله رجال حدیثدن دیکر بر ابراهیم بن شعیب دها واردر، که ابن وهب کندیسندن روایت ایتمش ایسه‌ده، ابن معین شایان اعتماد اولدیغنی بیان ایتمشدر.

ابراهیم بن شماس { سمرقندك قدمای اولیاسندندر.

ابراهیم بن شهید { بنی حفص دولتی زماننده وسکزنجی عصر هجری اواسطنده برآره‌لق تونسی استیلا ایله مستقلا حکم سورمش امرادندر. پدری ابو بکر بن ابی الخطاب سلطان ابو عصیده‌نك قتلنده والی نصب اولنمش، ومتعاقباً سلطان ابو البقاء طرفندن قتل ایدلمش اولمغله، شهید لقبیله شهرت بولمشیدی.

ابراهیم بن شیبان قرمیسینی { دردنجی عصر هجریده ظهور ایدن کبار اولیاءاللهدن اولوب، جبل شیخی ایدی. معاصریندن ابراهیم خواص وابو عبدالله مغربی ایله صحبت ایتمشدر. ورع وتقواده ومدعیلره قارشی کتاب وسنته وطریقت مشایخ وائمه‌یه تمسکله مدافعه‌ده شهرت کامله‌سی وار ایدی. اعتقاد وتصوفه متعلق بر چوق کلماتی وبعض حاللری مشهور ومتواتردر.

ابراهیم بن شیرکوه { طوائف ملوکدن حمص صاحبی شیرکوه بن محمد بن شیرکوهك اوغلی اولوب، ۶۳۶ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، مسند امارته چکمش؛ و۶۳۸ سنه‌سنده سوریه طرفلرینه تجاوزله اطرافی نهب وغارت ایتمکده اولان خوارزمیلر طائفه‌سیله محاربه‌یه طوتیشوب، حلب عسکری دخی کندیسنه معین اولدیغی حالده، بونلری فراتك اوته طرفنه قدر تعقیب، ومغلوب ایده‌رك، حرانی ضبط ایتمش؛ وموصل صاحبی لؤلؤ دخی بونلره اعانةً خوارزمیلره اوروب، یدلرنده بولنان اسرایی. وازان جمله حلب عسکریله اولان محاربه‌ده اسیر ایتمش اولدقلری ناصر صلاح الدینك اوغلی ملك معظم تورانشاهی استخلاص، وحلب عسکرینه ارسال ایتمشیدی. بو غالبیتده حلب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عسکری رقه، رها وشروجی، وابراهیم دخی حا-
بوری ضبط ایتمشیدی. ٦٤٠ تاریخنده خوارزمیلر
میافارقین صاحبی مظفر غازی ایله متفق اولدقلری
حالده، تعرض ایتمکله، ابراهیم بن شیرکوه یه حلب
عسکریله برابر قارشی طورەرق، غالب کلمش ایسەده،
٦٤٢ده خوارزمیلر مصر حکمداری صالح ایوب
طرفندن عمیجەسی دمشق صاحبی صالح اسماعیله قار-
شی دعوت اولنمغله، غزه‌یی استیلا ایتمش اولدقلرندن،
صالح اسماعیل طرفندن دمشق عسکریله ابراهیم بن
شیرکوه مأمور اولەرق، عکادەکی فرنکلرله دخی،
غالبیتلری تقدیرنده مصردن بعض یرلر ویرمك شر-
طیله، اتفاق ایتدیکی حالده، مغلوب اولمش؛ ومصر
عسکری سوریەنك سواحلیله قدسی ضبط ایتدکدن
صکره، صالح اسماعیل ایله ابراهیم بن شیرکوهی
دمشقده محاصره ایتمشلر؛ وبعده بعض شرائطله
چکلمشلردی. ٦٤٤ تاریخنده ابراهیم بن شیرکوه
مصر صاحبی صالح ایوبله بالاتفاق، خوارزمیلری
پستون محو ومضمحل ایتمکله، بونلرك شرندن اندیشناك
بولنان صالح ایوبی زیادەسیله ممنون ایتدیکندن، مصره
دعوت اولنمش ایسەده، متهیء عزیمت ایکن، دمشقده
وفات ایدوب، جنازەسی حمصه اعاده، واوراده
دفن اولنەرق، اوغلی مظفرالدین موسی جانشینی
اولمشدر.

ابراهیم بن صاری حیدر { شامك اون برنجی عصر
هجری عناسندن اولوب، فضائل وصلاح حالیله
مشهور ایدی. فارسی وترکی لسانلرینه آشنا وحسن
خطه مالك اولدیغندن، دمشق اعیانی اولادینه مذ-
کور ایکی لسانله حسن خط تعلیم ایتمکله اشتغال ایدر
دی. هجرتك ١٠٥٢ تاریخنده طوغوب. ١١٠٣
سنەسنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن صالح { (بن علی بن عبدالله بن عباس) خلفای
عباسیەنك اقربا وولاتندن اولوب، خلیفه مهدی
طرفندن، سالم بن سوادەدن صکره، مصر والیسی
تعیین اولنەرق. ١٦٥ سنەسی محرمنده مصره دخول
ایتمشدی. بونك زمان ولایتنده صعیدده ملوك امویەدن
عبدالعزیز بن مروانك نسلندن (دحیه بن مصعب)
ظهور ایدەرك، صاحب ترجمەنك کوشکلکندن
بالاستفاده، بتون صعیدی ضبطله، خلافت ادعاسنه
قالقیشمش اولدیغندن، ١٦٧ سنەسی ذی‌الحجەسنده
مهدی طرفندن غضبه آلنەرق، عزل اولنمش ایسەده،
والیٔ لاحق داود بن یزیدك معیتنده قالوب، بعض
خدماتده بولندیغندن، مؤخراً ١٧٦ تاریخنده هارون
الرشید طرفندن، دفعهٔ ثانیه اولەرق، مصر والیلکنه
نصب اولنمش: واوچ آیه قریب زمان مصری اداره
ایتدکدن صکره، سنهٔ مذکوره شعبانده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن صالح آدمی { اوچنجی عصر هجری علمای
محدثیننددر.

ابراهیم بن صالح بن منصور { هارون الرشیدك
عمیجەسنك اوغلی اولوب، خلیفهٔ مشارالیهك همشیره-
سی عباسەنك ایکنجی زوجی اولمشیدی.

ابراهیم بن صبیح { وابراهیم بن صرمه. رجال حدیثدن او-
لوب، روایتلری ضعیفدر.

ابراهیم بن صراف { طقوزنجی عصر هجری مشایخ کرا-
مندن واولیاء اللهدن بر ذاتدر. سیواسده تولد
ایدوب، قونیەده مولانا صاری یعقوبدن تحصیل علم
ایتمش؛ وخواجەسنك وفاتندن صکره، قیصریەده
خواند خاتون مدرسەسنده تدریس علومله مشغول
اولمشدر. شافعی المذهب ایدی. «کلذار» عنوانیله ترکی-
العباره برکتابی دخی واردر. بعده مدرسك حنفی المذهب
اولمسی مدرسهٔ مذکورەنك وقفی شرائطندن اولدیغی
آکلاشلمغله، مدرسەیی ترك ایدوب، برکوشەیه
چکلمش: وبو عزلتی اثناسنده کندینده غریب بر
حال ظهور ایتمش، که قرآن کریم قرائتنی ویا برکوزل
سس ایشیتسه، آغلار ودوشوب بایلیرمش. الحاصل
قلبنده بر عشق وشوق حس ایتمکله، برای استرشاد
اردبیله عزیمت نیتنده ایکن، آق شمس الدین حضرتلرینك
صیتنی ایشیدەرك، بك بازارینه وارمش؛ وحضرت
شیخك طبابتدن دخی بهرەسی اولمغله، امراض بدنیه-
لرینك تشفیه‌سیچون بر چوق خلق طوپلانەرق، هر
بری دردینی آکلاتمقده اولدیغنی کوروب، کندیسنه
صره کلنجه، بنم کوکلم خستەدر دیمش؛ وبو وجهله
آق شمس الدین حضرتلرینه انتسابله، سلك طریقته

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سلوك ايدهرك، برمدت خلوتدن صكره، اذن آلهرق، قيصريهيه عودتله، ارباب ارادتی ارشادله مشغول اولمش؛ و ٨٨٧ سنهسنده ارتحال ايتمشدر. تربهسی قيصريهده زيارتگاه انامدر. تنورله مجاهدهيی بو ذات ايجاد ايتمشدر. بناءً عليه (ابراهيم تنوری) اسميله دخی معروفدر.

ابراهيم بن صلت { خلفای عباسيهنك اوائل خلافتنده لسان يونا- نيدن كتب طبيه وسائرهنك لسان عربيه ترجمهسنه همت ايدنلردن اولوب، ترجمهلری اوسط عد واعتبار اولنور.

ابراهيم بن طباخ { شامك اونبجی عصر هجری علماسندن او- لوب، پدری عن اصل خليل بلدهسندن اولديغی حالده، كنديسی دمشقده طوغمش؛ واوراده اكمال تحصيل ايتدكدن صكره، قاضی القضاة سيد محمد بن معلولك نزدينه ملازمتله، بعض نيابتلره تعيين اولنمش؛ وبعده درسعادته كلهرك، وظيفهيه نائل اولدقدن صكره، ٩٩٤ تاريخنده دمشقه عودتله، صالحيهدهكی سليميه مدرسهسنده تدريس علومه باشلامش؛ وسنان پاشانك زماننده وظيفه واعتباری تزييد اولنمشيدی. ارباب ورع وتقوادن اولوب، جامع اميهيه دوام ايدر، وعلمای معاصرينله مباحثه وجدلدن خالی قالميوب، قاضی محب الدين واحد غيثاوی ايله مناظره بولنده برر رسالۀ رديه يازمشلردر. ١٠٠٦ سنهسی شعبانده ارتحال ايدوب، وصيتی اوزره مقابر صوفيهده دفن اولنمشدر.

ابراهيم بن طرخان { [« ابن طرخان » مادهسنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن طوقان { طوقان صالح پاشانك اوغلی اولوب، حسن مغربيدن قرآن كريمی وعبدالله شرابيدن فقهی اوقو- دقدن صكره، جد واجتهادله علوم متنوعهده كسب كمال ايدهرك، نابلس قضاسنی احراز ايتمش، وعفت وعدالتی سببيله عمومك محبتنی قزانمشيدی. نحو وادبياتده وكلام فصحاء عربده وقوف تامی وار ايدی. بعض اشعاری دخی واردر. وفاتنه شعرادن محمد سفارينی شو تاريخی سويلمشدر:

زهد الدنا وجداً فعف نزولها
و نما الى الفردوس احسن منزل

ابراهيم بن طهمان { كنيهسی ابو سعيد او- لوب، خراسانك هرات جوارندهكی (باشان) قريهسندن اولمغله، (خراسانی) دخی دنيلير. كبار محدثيندن اولوب، عمرو بن دينار كبی تابعيندن نيجه ذواته ملاقی اولمش؛ و ١٦٣ تاريخنده مكۀ مكرمهده ارتحال ايتمشدر. ابن قبيصۀ نيسابوری ديمكله معروف طاهر بن يحيی صاحب ترجمهنك حديثه متعلق مصنفاتنی اختصار ايتمشدر.

ابراهيم بن عباد انصاری { صحابهدن اولوب، غزوۀ احدده حاضر بولنمشدر.

ابراهيم بن عباس صولی { شعرای عربك قدماسندن او- لوب، كنيهسی ابو اسحاقدر. جدی محمدك پدری اولان (صول) برادری فيروزله برابر جرجان رؤسای اتراكندن اولوب، بعده مجوسی اولمشلردی. مؤخراً صول، يزيد بن مهلبك جرجانه وصولنده، مشار اليهك تكليفيله دين اسلامی قبول ايتمش، وعقر محاربهسنده قتل اولنجهيه قدر يانینده بولنمشيدی. صاحب ترجمه ايسه اديب وكاتب وشاعر بر ذات اولوب، خلفای عبا- سيه طرفندن بعض بيوك مسنده قدر ترفيع اولنمشيدی. روايته كوره سويلديكی اشعاردن ابتدا دون كور- ديكی بيتلری بعده اوسطلرينی طی ايدهرك، چوق دفعه بر مفصل قصيدهدن يالكز بر بيت براقيرمش. بو وجهله اشعاری غايت منتخب ومقبولدر. مع هذا ارتجالاً سويلديكی اشعاری دخی پك سليسدر. وزرادن محمد بن عبدالملك زيات ابتدا احبا واصدقا- سندن ايكن، بعده بينلرنده برودت حاصل اولمغله، صاحب ترجمهنك بونك ذمی حقنده خيلی هجويهلری واردر. خليفه متوكلك مدحی حقنده دخی بر چوق قصيدهلری اولوب، مشار اليهك خيلی احسانلرينه نائل اولمشيدی. وفاتی ٢٤٣ سنهسی شعبانده و (سر من رأی) ده واقع اولمشدر. جملۀ اشعارندن محبوبهسنك كچكمسی حقنده سويلمش اولديغی شو قطعهنك ايراديله اكتفا اولنور:

الم ترنا يومنا اذا نأت
فلم تأت من بين اترابها

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وقد غمرتنا دواعی السرور
باشغالهـا و بالهـا بهـا
ومدت علينـا سمـاء النعيم
وكل المنى تحت اطنـا بهـا
ونحن فتـور الى ان بدت
وبدر الدجى بين اثوابهـا
فلمـا نأت كيف كنا لهـا
ولمـا دنت كيف صرنا بهـا

ابراهيم بن عبدالرحمن تنسی { مغرب اقصانك

(تنس) بلده‌سندن اولوب، اندلسـه رحلت ايله، (الزهرا) شهرنده اختيـار اقامت ايده‌رك، ابو وهب بن مسرة الحجازی وابو علی القالی وسائر علمادن اخذ وقرائت ايتدكدن صكره، شهر مذكور جامعنده افتا وتدريسله اشتغال ايدوب، ٣٠٧ سنه‌سی شـوالنده ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم بن عبدالرحمن زهری { عشرهٔ مبشره-

دن عبدالرحمن بن عوف حضرتلرينك اوغلی اولوب، پدری واسطه‌سيله حضرت عمر بن خطابدن احاديث شريفه روايت ايتمشـدر. ابراهيم بن منذر بو ذاتك ٧٥ تاريخ هجريسنده وفات ايتديكنی، ووفاتنده ٧٦ ياشـنده اولديغنی بيان ايتمكله، هجرت نبويه‌دن بر سنه‌اول‌طوغمش اولديغنی ايما ايديور. حالبوكه انساب واسماء صحابه كتابلرينك روايتنه كوره، صاحب تر-جمه‌نك والده‌سی ام كلثوم بنت عقبه حضرت پيغمبرك قريش كفاريله مصـالحه عقد بيوردقلری زمانه قدر مكه‌ده قالوب، هجرتك ٧ سنه‌سـنده مدينهٔ منوره‌يه هجرت ايتمش؛ وقريشـدن ايكی برادری كلـوب، كنديسنی آلمق ايستمشلرسـه‌ده، « ياايها النبی اذاجاءك مؤمنات‌مهاجرات . . . » آيت كريمه‌سی نازل اولمغله، فخر كائنات افندمز ام كلثومی تسـليم ايتمه‌مش، واو وقت ام كلثـوم زيد بن حارثه‌يه وارمش؛ وهجرتك ٨ سنه‌سنده موی‌اليه شهيد اولمغله، زبير بن عوامه واروب، بوندن زينب اسمنده بر قيزی دنيايه كلمش؛ وبعده بوندن بوشانده‌رق، عبدالرحمن بن عوف حضر-تلرينه وارمشيدی. بوتقديرده، صاحب ترجمه حضرت پيغمبرك زمان سعادتلرنده دنيايه كلمش ايسه، ارتحالندن آز وقت اول كلمش اوله‌جغنده شبهه قالماز.

ابراهيم بن عبـدالرحمن سـؤالاتی

شام علماسندن وفقهای حنفيه‌دن اولوب، علم فقهده يد طولی صاحبی ايدی، وعلی‌الخصوص كتب فقهيه‌نك تتبعيله كمال سهولتله فتوی چيقارمقده بيوك بر مهارتی وار ايدی. درسعادته دخی كلوب، پايتخت علماسيله مصـاحبه ومناظره ايتمشيدی. جمع كتبده بيوك بر مراق اولمغله، بيوك بر كتبخانه تشكيل ايتمشيدی، كه وفاتنده قيرنی نامنه وقف ايتمشيدی. طبيعت شعريه‌سی دخی وارايديسه‌ده، باشلیجه مشغوليتی فقهله‌اولديغندن، اشعاری تكلفدن خالی دكلدر. ١٠٩٥ سنه‌سی ربيع الاولنده ارتحال ايتمشـدر. شـو بر ايكی بيت جملهٔ اشعارندندر :

ان الغزل الذی فی طرفه حـور
فی مرشفيه سلاف الراح والحبب
حارت لرؤيته الابصـار حين بدا
غصن الجمال حلاه اللطف والادب

ابراهيم بن عبـدالرزاق { [«ابو يحيی الانطـاكی»

مادهٔسنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالصمد { كنيه‌سی‌ابواسحاق اولـوب، هاشمی

وعباسی نامليه دخی معروفدر. اميرالحج اولـوب، ابو مصعب موطادن روايت احاديث ايتمشدر. ٣٢٥ سنه‌سـنده وفات ايتمكله، ابو مصعبدن روايت ايدن رواتك اخيريدر.

ابراهيم بن عبدالعزيز { كنيـه‌سی (ابو عوانه)اولوب،

موصل قدمای محدثيننده‌ن عبدالعزيز بن حيانك اوغليدر. اوچنجی عصر هجری محدثيننده‌ن اولـوب، پدرندن روايت احاديث شريفه ايتمشدر.

ابراهيم بن عبدالله بادرانی { [«ابو اسحاق

بادرانی» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالله بصری { [«ابو اسحاق

بصری» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالله بن حرث { وقت سعا-

دتده حبشـه هجرت ايتمش اولان حرث بن معمرك حفيدی حرث بن حاطبـك تورونی اولوب، رجال حديثدندر، وروايتی موثوقدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهيم بن عبدالله بن خالد { رجال حديثدن اولوب، روايت ايتديكى حديثلرى موثوق ذواته اسناد ايتمش ايسه‌ده، روايتنده كاذب اولديغى تحقق ايتمشدر.

ابراهيم بن عبدالله بن قيس { صحابه‌دندر. ابو موسى الاشعرينك اوغلى اولوب، عهد نبى (صلعم) ده طوغمش، وروايته كوره، پدرى حضور حضرت پيغمبره كتيروب، رسالتپناه افندمز اسمنى ابراهيم قومش، ويمن وبركتيچون دعا ايتمشلردى.

ابراهيم بن عبدالله خارجى { [«ابراهيم خارجى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالله رطبى { [«ابراهيم رطبى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالله سعدى { نيشابور علماى محدثيندن اولوب، رواياتنده صادق وموثوقدر.

ابراهيم بن عبدالله طنزى { [«ابراهيم طنزى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبدالله علوى { امام حسنك اولادندن (نفس ذكيه) لقبيله معروف محمد مهدى بن عبداللهك برادريدر. خلفاى عباسيه‌دن منصورك زماننده بو ايكى برادر صيق صيق آرانلقده اولدقلرى حالده، صاحب ترجمه فارس، كرمان، شام، حجاز ويمن نواحيلرنده طولاشوب، كمال مهارتله اختفا ايتمش؛ وحتى بر كره موصلده منصورك سفره‌سنده يمك يديكى حالده، كنديني طانيتديرمامش، وبر كره‌ده بغداده داخل اولوب، سفيان بن حيانك اوينه دخيل اولمغله، بو ذات كنديسنى قاچيرمه‌نك يولنى دوشونوركن، ابراهيم كنديسنه بر تدبير اوكرتمشدى. شويله‌كه مرقوم سفيان ابراهيمك تحريسيچون عسكر يازوب كزمكى تكليف ايتمكله، مساعده اولندقده، يازديغى نفرات صره‌سنده ابراهيمى‌ده ديكر بر نامله يازوب، بصره‌يه كيتديكنده، نفراتك هر بريني آيرى برطرفه كوندرمش؛ وبو صره‌ده ابراهيم دخى بر طرفه كوندريله‌رك، اختفا ايتمكه فرصت بولمشيدى. بعده ١٤٥ تاريخنده بصره‌يه دونه‌رك، برادرى مهدى نامنه خلقى بيعته دعوت ايتمش؛ وآز زمان ايچنده طرفدارلرى چوغالوب، بصره واليسى بولنان سفيان بن معاويه، سالماً قاچمق اوزره، امان ايستمش؛ وبغداددن كلن عسكره دخى غلبه چالدقدن صكره، اهواز، فارس، واسط وسائر جهتلرى دخى تحت اطاعته آلمش؛ واو صره‌ده برادرى مهدينك مدينه‌ده قتل اولنديغى خبرى واصل اولمش ايسه‌ده، بو وقعه طرفدارلرينه فتور كتيره‌جك يرده، بالعكس علويلرى عباسيلره قارشى تهييج ايتمكله، دها بيوك بر قوت وشدتله حربه دوام ايتدكلرندن، منصور هر طرفدن عسكر جمع ايله، ابراهيمك وجودينى قالديرمغه زياده‌سيله جهد وغيرت ايده‌رك، عيسى بن موسايى اون بش بيك عسكرله كوندرمش؛ وابراهيم ايسه يوز بيك عسكرله چيقوب، كوفه‌دن اون آلتى فرسخ اوزاق بر محلده واقع اولان محاربه‌ده، ابتدا عيسى بن موسانك مقدمة الجيشى قومانده‌سنده بولنان حميد بن قحطبه مغلوب وفراره مجبور اولمش ايسه‌ده، عيسى اولومنى كوزينه آله‌رق، قالان عسكريله ثبات ايتمش؛ واو صره‌ده ابراهيمك عونه‌سندن بعضيسى منهزم اولوب، فراره يوز طوتمش اولدقلرندن، ابراهيم درت بش بيك كشى ايله مردانه مقاومت ايتمش ايسه‌ده، كنديسى مجروح اولوب، آتندن دوشمكله، همان باشى كسيلوب، عيسى بن موسايه كوتورلمش؛ واونك طرفندن دخى منصوره كوندرلمشدر. ١٤٥ سنه‌سى ذى‌القعده‌سنك ٢٥ نده وقوع بولان بو وقعه صاحب ترجمه ابراهيمك خروج وماجراسنه ختام ويرمشدر.

ابراهيم بن عبدالله غافقى { كنيه‌سى (ابو اسحاق) در. عن‌اصل اندلسلى اولوب، شامه كلمش؛ واورانك علماسيله بغداد، مصر، رمله وطرابلس علماسندن اخذ واستفاده ايده‌رك، نهايت دمشقده اختيار اقامت ايتمشيدى. مالكى المذهب اولوب، بعض احاديث شريفه نقل وروايت ايتمشدر.

ابراهيم بن عبدالله كجى { [«ابو مسلم كجى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن عبدالله نجیرمی { [« ابو اسحاق نجیرمی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن عبید { بن رفاعة الانصاری. صحابه‌دن اولوب، حضرت رسول‌الله (صلعم) ایله برابر اصحابدن ابو سعید خدری طرفندن ضیافته مدعو اولدیغی حالده، اوروجلی اولدیغنی بیان ایدوب‌ده، صاحب خانه‌یی محزون ایتمه‌مك ایچون، طرف رسالتپناهیدن اوروجی بوزمغله مأمور اولان ذات بو اولدیغی مرویدر.

ابراهیم بن عثمان غزی { کنیه‌سی ابو اسحاق اولوب، (اشهبی) لقبیله دخی معروفدر. عرب شعراسندن اولوب، ٤٤١ تاریخنده فلسطین ساحلنده‌کی غزه شهرنده طوغمش، و ٥٢٤ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت ترکلرك مدحی حقنده شویله اولدیغی بر قصیده‌سندندر:

فی فتیة من جیوش الترك ماترکت
الرعد کراتهم صوتاً ولا صیتا
قوم اذا قوبلوا کانوا ملایکة
حسنا وان قوتلوا کانوا عفاریتا

ابراهیم بن عجیب زیادی { اندلسده‌کی (وشقه) قصبه‌سندن اولمغله، وشقی اسمیله دخی معروفدر. فقهده ید طولی صاحبی اولوب، مملکتنده (یونس بن عبد الاعلی) دن قرائت ایتمشدر. « ممدونه » نام کتابی اختصار، و بر سیاحت اجرا ایتمشدر. وفاتی هجرتك ٢٧٥ تاریخنده واقعدر.

ابراهیم بن العربی { ملوك امویه زماننده یمامه والیسی اولوب، نسلی آل ابراهیم بن العربی نامیله خیلی زمان دیار مذکوره‌ده حکم وریاست ایتمشلردر. نوادرده ذکری چکوب، زماننك شعراسیله بعض مناسبتلری اولمشدر.

ابراهیم بن عطیه { ابو اسحاق مقری کنیه‌سیله دخی معروف اولوب، بصره‌نك آلتنجی عصر هجری علما و محدثینندر.

ابراهیم بن عقیل { ابو اسحاق کبری کنیه‌سیله وقرشی نسبتیله دخی معروف اولوب، علمای نحویوندندر. هجرت نبویه‌نك ٤٧٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن علی { [« ابو اسحاق قبانی » و « ابو اسحاق شیرازی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن عمر { [« ابو اسحاق برمکی » و « ابو الحجاج » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن عیسی { اوچنجی قرن هجری مشاهیر اطباسندن اولوب، بغدادده یوحنا بن ماسویه‌دن تحصیل طب ایتمش، واونك اصحابندن اولمشیدی. مؤخراً احمد بن طولونه انتسابله، بونك معیتنده مصره کیده‌رك، رئیس الاطباسی اولمش؛ و ٢٦٠ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن فزارون { مشاهیر اطبای اسلامیه‌دن اولوب، غسان بن عبادك طبیبی ایدی، ومشار الیهك معیتنده هندوسنده سیاحت ایتمشدر.

ابراهیم بن قاسم حلبی { اونجی عصر هجری علماسندن اولوب، عن اصل حلبلی اولدیغی حالده، درسعادته کله‌رك، ابو السعود افندینك درسنه ملازمتدن صکره، بعض مدرسه‌لرك مدرسلکنه ومؤخراً بعض قضالره تعیین اولنه‌رق، ٩٧٨ ده ازمیر قاضیسی ایکن، فوت اولمشدر. بابا افندینك قصیدهٔ عربیه‌سنه شرحی وبعض رسائلی واردر.

ابراهیم بن قریش عقیلی { بنی عقیلدن قریش بن بدرانك اوغلی اولوب، موصل جهتلرنده حکمفرما اولان برادری مسلك زماننده طول مدت زندانده باغلی اولدیغی حالده، مسلك وفاتنده بنی عقیل کندیسنی زنداندن اخراجله، ٤٧٧ تاریخنده موصل تختنه اجلاس ایتمشلردر. ابراهیم ٤٨٢ تاریخنده‌دك حکومت سوردکدن صکره، تاریخ مذکورده ملکشاه سلجوقی طرفندن جلب، وبر قلعه‌یه حبس اولنه‌رق، مملکتی ملکشاه طرفندن کوندریلن فخرالدوله بن جهیر طرفندن ضبط اولنمشیدی. ملکشاهك وفاتنده مسلك اوغللری بیننده منازعه وقوع بولوب، بعده ملکشاهك یرینه چکن زوجه‌سی ترکان خاتون ابراهیمی قلعه بندلکدن تخلیصله موصله اعاده ایتمشدر. شام صاحبی بولنان ملکشاهك برادری (تتش) عراق

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ضبط ایتمك هوسنه دوشمكله، ابراهیمدن بغداد یولنی آچمسنی طلب ایتدیكی حالده، ابراهیم ممانعت ایتدیكندن، تتش حلب صاحبی آقسنغرله برابر ابراهیمك اوزرینه هجوم ایدوب، بونك معیتنده بولنان اوتوز بیك كشیلك عسكری منهزم، وابراهیمی اسیر طوته‌رق قتل ایتمشدر، كه بوده ٤٨٦ تاریخنده وقوع بولمشدر.

ابراهیم بن قیس { بن معدی كرب الكندی. اشعث بن قیسك برادری اولوب، صحابه‌دن اولدیغی مرویدر.

ابراهیم بن كاسوحه {[«ابن كاسوحه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن كسبانی { شام علماسندن اولوب، فقه وحدیث وقرائتده ید طولاسی وار ایدی. جامع امیه‌ده وعادلیه‌ده درس ویرر، ودمشقك خارجنده (سیبانی) جامعنده وعظ ایدردی. ادبیاتده مهارتی اولوب، بعض اشعار دخی سویلمش ایسه‌ده، اشعارینك اشعار قدیمه‌نك برآز تغییرندن حاصل اولدیغی و بناءً علیه وزنلری دخی بوزوق بولندیغی آكلاشلمشدر. ٩٥٤ تاریخنده طوغوب، ١٠٠٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن كیغلغ { شعرای عربدندر. ترجمهٔ حالنه دسترس اولنه‌میوب، اشعارندن شو قطعه‌نك ایرادیله اكتفا اولنور:

بالله مما هجرتنی قل لی
وانت مما جنیت فی حل
من لی بیوم اراك فیه وقد
قررت عینی بزورة من لی

ابراهیم بن لقمان {[«ابو اسحاق سوادی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن لنكك { قدمای شعرای عربدندر. بر كون بصره‌ده اشعارینه اعتراض اولنمغله، جواباً شو قطعه‌یی سویلمشدر:

وعصبة لما توسطتهم
ضاقت علی الارض كالخاتم
كانهم من بعد افهامهم
لم یخرجوا بعد الی العالم
یضحك ابلیس سرور ابهم
لانهم عار علی آدم
كأنی بینهم جالس
من سوء ماشاهدت فی ماتم

ابراهیم بن مالك اشتر {[«ابراهیم بن اشتر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن محاسن {[«ابو اسحاق قصر قضاعی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن محمد {[«ابو اسحاق اسفراینی، ابو اسحاق حضرمی، ابو اسحاق انصاری، ابو اسحاق قیسی، ابو اسحاق اصفهانی، ابو اسحاق قطیعی، ابو اسحاق سروی، ابو اسحاق نوقدی، ابو اسحاق قرشی، ابو طاهر جزری، ابو الجاهیر كفر سوسی، ابو القاسم افلیلی، ابو طاهر علوی، عزالدین سویدی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن محمد اصیلی { اندلسك (اصیله) شهرندن برادیب وشاعردر. فاس شهرینك مدحی حقنده سویلمش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

یا عدوة القرویین التی كرمت
لازال جانبك المحبوب ممطورا
ولاسری الله عنها ثوب نعمته
ارض تجنبت الاثام والزورا

بونك اوغلی ابو محمد عبدالله بن ابراهیم اندلسك مشهور فقهاسندندر.

ابراهیم بن محمد بن دانشمند { ملاطیه امراسندن وآل دانشمنددن اولوب، برادری یاغی آرسلانك وفاتی اوزرینه، هجرتك ٥٦٠ تاریخنده ملاطیه امارتنه چكمشدر.

ابراهیم بن محمد بن عرفه {[«نفطویه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن مدبر {[«ابن مدبر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن مرزبان { دردنجی عصر هجری اوائلنده آذربایجان امیری بولنمش اولان دیلم امراسندن سالار مرزبانك اوغلی اولوب، پدرینك وفاتنده برادرلری ناصر وجستان ایله منازعه‌یه گیریشدكلرندن، عمجه‌لری وهسودان بونلرك تفرقه‌لرندن بالاستفاده،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آذربایجانی اله پکیرمش؛ وصاحب ترجمه ابراهیمی یانده جلبله عزت واکرامله طوتدیغی حالده، برادرلرندن ناصری دخی برادری جسنانه قارشی اغوا ایده‌رك، بینلرنده اتفاقك اوکنی آلمق ایستمش ایسه‌ده، مومی‌الیهما بونك حیله‌سنی آکلایه‌رق، بینلرنده صلح ایدنجه، مرقوم وهسودان بر طاقم وعدلرله کندیلرینی والده‌لریله برابر یانلرینه جلب ایده‌رك، بعده حبسه قومش؛ وابراهیم برادرلرینه اولنان معامله‌یی کورنجه، عمیجه‌سنك یاندن قاچوب، باشنه طوپلادیغی بر طاقم عونه ایله عصیان ایتمش ایسه‌ده، مغلوب اولوب، ٣٤٩ تاریخ هجریسنده ارمنستانه قاچشیدی. بقیهٔ احوالی مجهولدر.

ابراهیم بن مسعود { ظهیرالدوله. ملوك غزنویه‌نك طقوزنجیسی اولوب، اوچنجی پادشاه اولان سلطان مسعودك اوغلی ودولت مذکوره‌نك مؤسسی اولان سلطان محمود بن سبکتکینك تورونیدر. ٤٥٠ تاریخنده، برادری فرخزادك وفاتی اوزرینه، جلوس ایدوب، برادری زمانده سلجوقیلرله محاربه آچلش ایکن، سلطان ابراهیم بونلرله صلح ایده‌رك، وحتی ملکشاه سلجوقینك قیزینی کندی اوغلی مسعوده آله‌رق، او طرفدن کسب امنیت ایتدکدن صکره، هندستانه سوق‌عسکرله، بیوك پدری سلطان محمودك ضبط ایده‌مه‌مش اولدیغی نیجه قلاع وممالکی ضبط، واهالیسنی دین اسلامه دعوت ایله، هندستانده انوار اسلامیه‌نك نشر وتعممنه پك بیوك خدمتلر ایتمشدر. بر روایته کوره ٤٨١ ودیکر بر روایته کوره ٤٩٢ تاریخنده وفات ایدوب، ٣١ ویا ٤٢ سنه سلطنت سورمشدر. غایت متدین ومتقی وعادل وصالح بر پادشاه ایدی. اوچ آیلرده متمادیاً اوروج طوتار، وحسن خطی دخی اولمغله، هرسنه بر مصحف‌شریف یازه‌رق، بر سنه مکهٔ مکرمه وبر سنه مدینهٔ منوره‌یه کوندررردی. بو مصاحف شریفه‌دن بر قاچی الآن حرمینده‌موجوداولدیغی‌مرویدر. ٣٦ ارکك و٤٠ قیز که جمعاً ٧٦ اولادی اولوب، قیزلرینی‌حیاتنده‌سادات کرام وعلمایه تزویج ایتمشیدی. امام یوسف سجاوندی ایله شاعر ابوالفرج معاصرلری اولوب، ایکیسنه دخی توجه ومحبتی وار ایدی.

ابراهیم بن مسلم شکانی { کنیه‌سی ابو اسحاق اولوب، بخارا جوارنده‌کی شکان قریه‌سندن ایدی. فقهادن عالم وفاضل بر ذات اولوب، امام ابو بکر بن فضلدن تحصیل فقه، وابو عبدالله رازی ایله ابو محمد مزنی وسائر محدثیندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. بخاراده علم حدیث تدریسیله مشغول اولوب، ٣٢٤ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن مسلم صمادی { (شیخ —) شاملك اون برنجی عصر هجری سادات صوفیه‌سندن اولوب، علم وعرفان وزهد وتقوی ایله متصف بر ذات ایدی. ابتدا فقه شافعی ایله مشغول اولوب، بعده برادری شیخ عیسانك ارتحالی اوزرینه، سجاده نشین ذکر وارشاد اولمش؛ ودفعاتله درسعادته کلوب، اعیان دولتك حرمت وانعامنه نائل اولمشیدی. درت اوغلی اولوب، هر برینی مذاهب اربعه‌دن برینه انتساب ایتدیرمشیدی. بعض احوال غریبه‌سی متواتردر. ٩٩٨ تاریخنده طوغوب، ١٠٧٣ تاریخنده ارتحال ایتمش، وباب الصغیر مقبره‌سنده دفن اولنمشدر.

ابراهیم بن مصطفی { [«ابراهیم حلبی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن معقل { [«ابو اسحاق سانجنی» ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن مقدم { [«عزالدین بن‌مقدم» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن منبه { [«ابوامیه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن منذر { [«ابن منذر خزامی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن موسی { ابراهیم بن رئیس اسمیله دخی معروفدر. مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، مصرده نشأت ایتمش، وملك کامل محمد بن ابی بکر بن ایوبك رئیس الاطباسی اولمشیدی. قاهره‌ده‌کی بیمارستانه دخی دوام واوراده‌کی مرضایی تداوی ایدردی. ٦٣٢ سنه‌سندن صکره وفات ایتمشدر. «عیون الانباء فی طبقات الاطبا» صاحبی (ابن ابی اصیبعه) صاحب ترجمه ایله اطباسندن بولندیغی مذکور بیمارستانده کوریشمش اولدیغنی، وکندیسنی نحیف‌الجسم، طویل القامه، لطیف الکلام وصنعت طبده پك ماهر بولمش اولدیغنی بیان ایدیور.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن موسی { اندلسك جیان ایالتنده‌كی (تدمیر) قصبه‌سندن اولمغله تدمیری نسبتیله معروفدر. بنی امیه آزادلیلرندن اولوب، عراقه سیاحت ایده‌رك، ابن ابی خیثمه وسائر مشاهیر علما ایله كورشمش؛ وبعده مصره كیدوب، وفاتنه قدر اوراده قالەرق، ٣٠٠ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. اكثر علومه واقف متفنن بر ذات ایدی.

ابراهیم بن مهدی { خلفای عباسیه‌دن مهدینك اوغلی وهارون الرشیدك برادریدر. فن موسیقیده وخواننده‌لكده بینظیر وزیاده‌سیله مجلس آرا ورند مشرب بر ذات ایدی. والده‌سی (شكله) زنجیه اولدیغندن، لونی زیاده‌سیله اسمر ایدی. علم وفضل وعلی‌الخصوص ادبیاتده ید طولاسی وفوق‌العاده فصاحت لسانی وطبیعت شعریه‌سی دخی وار ایدی. ٢٠١ تاریخنده مأمون خلیفه خراسانده اولدیغی حالده، سلالهٔ امام حسیندن علی بن موسی رضایی ولی‌عهد اتخاذ ایدوب، بنی عباسك علامت مخصوصه‌سی اولان سیاه اثوابك دخی یشیله تحویلنی امر ایتدیكندن، بنی عباس كندیسندن دلكیر اولمغله، مطلب بن عبدالله‌ك سوق ودلالتیله بغدادده صاحب ترجمه ابراهیم بن مهدی‌یه بیعت اولنمش؛ ومأمون خراسانده اولدیغی حالده، ابراهیم بن مهدی ایكی سنه‌یه قریب خلافت ایتمش؛ وكوفه ومداین وسائر جهاتی دخی تحت اطاعتنه آلمش ایسه‌ده، مأمونك مرودن بغداده عزیمتی خبر آلنجه، مطلب تمارض ایده‌رك، ابراهیمك یانندن انفكاك، بغداده عودت ایدوب، خلقی مأمونك بیعتنه دعوت ایتمكه باشلامش؛ وهر كس ابراهیمدن روكردان اولمغله، بیچاره ابراهیم دخی تخت وتاجی تركله، بغدادده اختفایه مجبور اولمش. ابراهیم بن مهدینك بو اختفاسی غرائب احوالدن اولوب، ٢٠٣ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سندن ٢١٠ سنه‌سی ربیع الآخرینه‌دك، طقوز سنه‌یی متجاوز زمانده بغدادك ایچنده مختفی قالمش؛ ونهایت سنهٔ مذكوره‌ده قادین قیافتنده ودیكر ایكی قادینك رفاقتنده اولدیغی حالده، طوتیلوب مأمونه كوتورلمش ایسه‌ده، مأمون كندیسنی عفو ایتمشدر. ابراهیم بن مهدی ١٦٢ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده طوغمش؛ و ٢٢٤ سنه‌سی رمضاننده، آلتمش ایكی یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. حقنده وعلی‌الخصوص ایام اختفاسنده‌كی احوالنه دائر پك چوق نوادر وحكایات غریبه منقولدر. علی‌الخصوص ذوق وطرب مجلسلرنده‌كی احوالی ومطرب ومغنیه‌لرله اولان مناسبات ومشاعره‌لری مشهوردر. كندیسی خلق قرآنه قائل ایدی.

ابراهیم بن میاس { [«ابو اسحاق قشیری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن ناصر { [«ابو ثعلب صمدانی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن نجار { [«ابن النجار» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن نسفی { نسف قاضی وحافظی اولوب، هجرت نبویه‌نك ٢٩٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن نصر { [«ابو اسحاق سلامی» و «ابو اسحاق سورینی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن نعیم { ابن نهام عدوی. صحابه‌دن اولوب، (حره) غزوه‌سنده شهید اولمشدر. «كتاب الآحاد والمثانی» صاحبی ابوبكر بن ابی عاصم صاحب ترجمه‌نك حضرت عمر فاروقك قیزی رقیه ایله عقد ازدواج ایتمش اولدیغنی روایت ایدیور.

ابراهیم بن واسطی { یدنجی عصر هجری ائمه‌سندن قدوة العلما بر ذات اولوب، ٦٩٢ تاریخنده، ٩٠ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن وثیق { [«ابو اسحاق اشبیلی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم بن ولید { [«ابراهیم» ماده‌لرینك دردنجیسنده ذكری سبقت ایتدی.]

ابراهیم بن هارون { [«ابو اسحاق اشبونی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله]

ابراهیم بن هارون حرانی { مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، ٢٠٩ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم بن هانی { نیسابور محدثیندن او- لـوب، کنیه‌سی ابو

اسحاقدر. ابدال کروهندن معدود اولوب، احمد بن حنبل وسائر مشاهیرله صحبت ایتمشدر. ۱۷۵ ده طو- غوب، ۲۶۵ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن هزمه { [«ابن هزمه» ماده- سـنه مراجعت.]

ابراهیم بن هلال { [«ابو اسحاق صابی» و «ابو اسحاق بوز-

نجردی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن همشك { آلتنجی عصر هجری اواسطنده و دولت

لمتونه‌نك اواخر سلطنتنده اندلسـده ظهور ایدن ابن مردنیشك عونه‌سندن وقائدلرندن اولوب، ابتدا قر- طبه‌یی ضبط ایتمش ایسه‌ده، بعده اورادن چیقاریلوب، ابن مردنیشله برابر غرناطه‌یی موحدینك الندن آلمش؛ ومؤخراً عبدالمؤمن بونلرك اوزرینـه کلوب، بونلر امداده دعوت ایتدکلری بعض ملوك نصـارا عسکر- لریله برابر مقاومت ایده‌رك، غرناطه پیشگاهنده بینلرنده بیوك بر محاربه وقوع بولدقدن صکره، عبد المؤمن غالب کله‌رك، کندیلرینی محو ومضمحل ایتمشدر.

ابراهیم بن یحیی { کنیه‌سی ابو اسحاقدر. افریقیه‌و تونسده حکو-

مت سـورن بنی حفص ملوکنك آلتنجیسی اولوب، برادری مستنصر بالله ابو عبدالله محمدك وفاتی اوزرینه جلوس ایدن اوغلی ابو ذکریا یحیای ثانی زماننده امیر مجاهد لقبیله امور حکومتی الینه آله‌رق، یکنی مذکور یحیایه یالکز حکمدارلق عنوانینی براقشـیدی. نهایت ۶۷۸ تاریخ هجریسنده حکمدارلق عنوانینی دخی آلمش؛ واوغلاری، پدرلرینـك ملکنه وارث قالمق ایچون، مومی الیه یحیایی وایکی اوغلنی قتل ایتمشلردی. مؤخراً بجایه‌لی احمد بن مرزوق اسمنده برشخص، آنف الذکر یحیانك اوغلی فضله اولان مشابهتندن بالاستفاده، صا- حب ترجمه‌یه قارشی خروجله، باشنه بر چوق خلق طوپلایه‌رق، سلطنتی ضبط ایتمش؛ واوچ سنه صکره، ابراهیمك یکنی عمر ابو حفص ثانی ایله برلشه‌رك، مر- قومی تونسدن اخراج ایتمشلر ایسه‌ده، بو دفعه سلطنت مذکور عمر ابو حفصه دوشمشدر.

ابراهیم بن یزید خوزی { عمر بن عبد العزیزك آ-

زادلیلرندن ورجال حدیثدن اولوب، عمرو بن دینار وابو زبیردن روایت ایتمشدر. کنیه‌سی ابو اسماعیلدر. ۱۵۱ تاریخ هجریسنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن یزید نخعی { قدمای اولیاء اللهدن اولـوب، حقیقت

وتصوفه دائر پك چوق حکمت آمیز کلاملری واردر. هجرت نبویه‌نك ۹۵ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن یوسف باهلی { کنیه‌سی ابو اسحـاقدر.

مشاهیر فقهاء حنفیه‌دن اولوب، بلخ شهرینك شیخی ورئیس العلماسی ایدی. امام ابو حنیفه‌نك اصحابندن ابو یوسفدن اسـتفاده ایتمش، وسفیان بن عیینه ایله اسماعیل بن علیه وسائر محدثیندن نقل احادیث شریفه ایلمشدر. وفاتی ۲۴۱ ویا ۲۳۹ ده واقع اولمشدر.

ابراهیم بن یوسف بن خالد { [«ابو اسحاق هسنجانی» ما-

ده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم بن یوسف زجاجی { کنیـه‌سی ابو اسحا-

قدر. کبار اولیاء اللهدن اولوب، ابو حفصك اصحا- بندن وابو عمرو زجاجینك پدریدر. ملامت طریقنده وخلاف نفسده صاحب مذهبدر.

ابراهیم بهنسی { عبدالحی بن عبدالحق. مصر اسـفلك (بهنس)

قصبه‌سـنه نسبتله اسلافی کبی بهنسی دیمکله معروف اولوب، ۱۰۸۰ تاریخنده دمشق شـامده طوغمش، وعبدالغنی نابلسی وشیخ محمد حبال کبی زمانـنك علما- سندن تحصیل علم ومعرفت ایده‌رك، علی الخصـوص هیئت وفلکیات علمنده ید طولی صاحبی اولمشـیدی. ۱۱۴۸ ده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { چلبی سلطان محمد خان حضر- تلرینـك جلوسـلرنده یعنی

۸۱۵ تاریخ هجریسنده مسند صدارتی احراز ایده‌رك، پادشاه مشارالیهك یکتا صدراعظمی بولنمش، وسلطان مراد ثانی حضرتلری طرفنـدن دخی ابقـا اولنه‌رق، ۸۳۱ تاریخنده واقع اولان وفاتنه دکین مسندآرای صدارت اولمشدر. پدری علی پاشا حضرت خدا- وندکار ویلدیرم سـلطان بایزید زمانلرنده ۲۵ سنه پیاپی صـدراعظم بولنمش اولدیغی کبی، بیوك پدری خیرالدین پاشـا ونام دیکرله چاندرلی قره خلیل دخی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خداوندكار زماننده ١٨ سنه پياپى مسند صدارتى احراز ايتمشيدى. كنديسندن صكره دخى اوغلى خليل پاشا سلطان مرادثانى وسلطان محمدثانى حضرتلرى زمانلرنده ٢٦ سنه متماديا صدارتى اداره ايتمشدر. بووجهله مسند صدارت ٨٤ سنه بوسلاله‌ده بولنمشدر؛ وبونلردن اول شهزاده علاءالدين وسليمان پاشالر حضراتى صدراعظم بولنمش اولـدقلرندن، دولت عثمانيه‌ده، خاندان حكمرانى‌يه منسوب اولميه‌رق، ايك اول مسند صدارته ترفيع اولنـانلر بونلردر. جدى قره خليل مشـاهير علمادن وقضاتدن ايكن، حضرت خداوندكار طرفندن صدارته تعيين ايدلمش اولديغى كبى، صاحب ترجه كنديسى دخى زمرهٔ مدرسين كرامدن ايكن، يلديرم سلطان بايزيد حضرتلرى زمان سلطنتلرنده غزا وسفره دخى كيده‌رك، سيفى قلمه ترفيق ايتمشيدى. تيمور وقعه‌سندن صكره، ٨١٤ ده چلبى موسى ادرنه‌ده امير سليمانه غالب كله‌رك تقرر ايتديكنده، صاحب ترجه اركان دولتدن بولنغله، بيزانس ايمپراطورندن تحصيل ماله مأمور اولـوب، بووظيفه‌يى بعدالايفا، بروسـه‌يه عزيمتله، چلبى سلطان محمد حضرتلرينه عرض عبوديت ايدنجه، مسند صدارتله اعزاز اولنمش؛ وپادشاه مشاراليهك ارتحالنه دكين صدارت عظمايى كمال درايت وحقانيتله اداره ايتـديكى كبى، سلطـان مراد ثانى حضرتلرى زماننده دخى يدى سنه صدارت ايتدكدن صـكره، ٨٣١ تاريخنده ادرنه‌ده وفات ايتمشـدر. عالم وعاقل ومدبر وعادل بر وزير ايدى.

ابراهيم پاشا { آنف الترجه ابراهيم پاشانك تورونى وصدراعظم خليل پاشانك اوغليدر. سلطان بايزيد ثانى حضرتلرينـك زمان سلطنتلرنده ٩٠٣ تاريخندن ٩٠٥ تاريخنه‌دك ايكى سنه مسـند صدارتى احراز ايتمشـدر. پدرى خليل پاشا استانبولك فتحى صره‌لرنده صـدر اعظم ايكن، خيانتـله اتهام اولنـه‌رق، اعدام اولنغـله، كنديسى دخى بالطبع پدرينـك نكبتندن حصـه‌مند اوله‌رق، طريق علمى‌يه رجـوع ايتـديكى حالده، مدرسلكه دخى نائل اوله‌ميوب، بروسـه‌ده يلديرم بايزيد حضرتلرينك اوقافنه متولى اولمشيديسه‌ده، اورانك قاضيسى عدم استحقاقله اتهـام ايده‌رك، عزل ايتمشيدى. بونك اوزرينه ادنى بر احتسـاب خدمتنه تنزل ايتديكى حالده، خصماسى جنونله كنديسنى اتهام ايده‌رك، بروسه تيمارخانه‌سنه آتمشلردى. مؤخرا بوبلادن قورتلوب، مشايخ زينيه‌دن حاجى خليفه‌نك اشـارت وارشاديله، عتبهٔ پادشاهى‌يه عرضحال تقديم ايده‌رك، آماسيه قضاسنى اسـتدعا ايتمش؛ ومسـتدعاسى قبول اولنه‌رق، قاضيلقـله آماسيه‌يه كيتمشـيدى. اوراده شهزاده سلطان بايزيد حضرتلرينـك توجه والتفاتنه مظهر اولمش؛ و ٨٨٦ ده شهزادهٔ مشـاراليه تحت سلطنته جلوس ايدنجه، روم ايلى قاضيعسكرلكيـله درسعادته جلب بيورلمشيدى. ٩٠٣ ده هرسكزاده احمد پاشا يرينـه مسـند صـدارته تعيين اولنمش؛ و ٩٠٥ ده اينه بختى سفرينه كيدركن وفات ايتمشدر. غايتـله عالم وفاضـل وفقراپرور بر وزير ايدى. هر كون آلتيوز فقير مطبخندن اعاشـه اولنوردى. وفاتنده سكز بيك آقچه‌دن بشقه بر شيسى چيقمامشدر. كين وغرضدن بر درجه‌ده سالم ايدى، كه كنديسنى متوليلكدن عزل ايله نيجه فلاكتلره اوغراتمش اولان بروسه قاضيسى مولانا كرماسـتى، براى تهنيه، قوناغنه كينديكنده، فوق‌العاده اكرام والتفـاته مظهر اولمشيدى. استانبولده اوزون چارشينك آلت باشنده كندى ناميله ياداولنور برجامع شريفله اتصالنده بر مدرسـه، بر مكتب، وبر چشمه، وسراجخـانه قربده بر حمام بنا ايتمشدر، كه الآن موجوددر.

ابراهيم پاشا { قانونى سلطـان سليمـان حضرتلرينك دور سلطنتلرى صدراعظملرندن اولوب، ٩٢٩ تاريخنـدن ٩٤٢ تاريخنه‌دك ١٧ سنه صدارت ايتمشدر. عن‌اصل جنوه‌لى اولوب، كنج ايكن غزاة اسلاميـه‌دن برى طرفندن اسير ايديله‌رك، سراى همايونه اتحاف اولنغله، خدمت پادشاهـيده بولنـه‌رق، كنـديسى غايت فطين وحسن اخلاق صاحبى اولديغندن، زياده‌سـيله نظر توجهلرينى قزانوب، خاص اوطه باشيلق خـدمتنه تعيين، وبعده ايچ شاهينجيلر آغالغى‌ده كندبسنه علاوه اولنمشـيدى. ٩٢٩ تاريخنـده، پيرى پاشـانك عزليله، ابراهيم پاشا وزارت رتبه‌سـيله صدراعظم اولمش، وروم ايلى ايالتى دخى مأموريتنه ضم اولنمشدى. ٩٣٠ تاريخنده مصر ايشلرينى نظامنـه رجاعه مأمور اولوب، بحرا اوطرفه عزيمت ايتمش ايسه‌ده، هوالرك عـدم مساعده‌سـيله، دكيزدن كيتمك ميسر اوله‌ميـوب، ردوسدن منتشا ساحلنه چقه‌رك، آنا-

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طولی وسوریه طریقیله مصره کیتمش؛ وکچدیکی یر-
لرده بر چوق اصلاحات ومنع تعدیات ایتدیکی کبی،
مصر ایشلرینی دخی یولیله تسویه‌یه موفق اولمشدی.
٩٣١ ذی‌القعده‌سنده درسعادته عودت ایدوب، بو
موفقیتدن طولایی حقنده التفات پادشاهی تضاعف
ایتمشدی. ٩٣٣ تاریخنده حاجی بکتاش ولی حضر-
تلرینک آستانده جانشین اولان قلندرک احداث
ایتدیکی شورشک تسکینیچون آق سرای جهتنه کیده-
رک، بعدالموفقیه عودت ایتمشدر. بو دین، ویانه
وعراق سفرلرنده دخی سلطان سلیمان حضرتلرینک
معیتلرنده بولنه‌رق، پك چوق خدمتلری کورلمشدر.
٩٣٥ سنه‌سی رجبنده مسند صدارته ضمیمةً سرعسکر-
لك دخی ویریله‌رك، کندیسنك کافهٔ امور دولتده
دستور مکرم اولدیغی مشعر فرمان همایون صدور
ایتمشدر. بو درجه التفات پادشاهی‌یه نائلیتی وهر
مأمور اولدیغی ایشده، نفوذ پادشاهی سایه‌سنده،
موفقیتی غرور ونخوتنی موجب اولوب، علی‌الخصوص
بغداد سفرینه قرار ویریلوب‌ده، تدارکات سفریه‌نك
اکمال وتهیه‌سیچون اولجه کوندریله‌رك، عراق وسو-
ریه جهتلرینه کیتدیکنده، بعض مداهنلرك اغفال
وترغیبیله، بر طاقم خام خیاللره دوشوب، کندینه
«سلطان» عنوانی یاقیشدیره‌رق، سرعسکر سلطان
نامنی آلمغه وسائر بعض اطوار ناهمواره جرأت
ایتمشدی. سلطان سلیمان حضرتلری بغداد سفرنده
بو حاللرینی کوروب، بکنمه‌مشلر، وعلی‌الخصوص در-
سعادتدن عزیمتنده طرف پادشاهیدن کندیسنه توصیه
ایدلمش اولان دفتردار اسکندر چلبی‌یی اعدام ایتمسندن
طولایی دلگیر اولمشلر ایسه‌ده، اثنای سفرده خشنود-
سزلغنی اظهار بیورمیه‌رق، درسعادته عودت او-
لندقدن صکره، ٩٤٢ سنه‌سی رمضاننده اعدامنی
امر بیورمشلردر. سرای همایونده کندیسنه مخصوص
اولان حجره‌ده اعدام اولنه‌رق، غلطه‌ده جانفزا
تکیه‌سی حظیره‌سنده دفن اولنمشدر. بوکا (مقتول
ابراهیم پاشا) دخی دیرلر. غایت عاقل ومدبر وسخا-
وت وکرمی چوق بر وزیر ایدی. استانبولده امثالی
نادر وتماشایه شایان بر قوناغی وار ایدی. ٩٣٠ سنه-
سی رجبنده صدراعظم ایکن اجرا اولنان دوکونی
فوق‌العاده مکمل ومطنطن اولوب، حتی سلطان
سلیمان حضرتلری دخی دوکون محلی اولان آت‌میدانی
تشریف بیوره‌رق، مزین تخت قورلمشیدی. سلطان
سلیمان حضرتلرینك ابراهیم پاشانك اعدامندن صکره
کندیسنه پك آجیدیغی، وحتی زیرده‌کی قطعه‌یی
سویلیوب آغلادیغی مشهوردر:

قلبمی آرز آذر ابراهیم
یاقدك اماکه اضطراری دکل
بنی بر آتشه یاقدك کیم
نار نمرود آنك شراری دکل

صاحب ترجمه قوم قپو قربنده اسمیله یاد اولنور
بر جامع بنا ایتمشدر.

ابراهیم پاشا } (داماد —) سلطان مراد ثالث حضرتلرینك رجالندن
وفوق‌العاده منظور ولطفدیده‌لرندن اولوب، سلطان
محمد ثالث حضرتلری زماننده اوچ کره صدراعظم
اولمشدر. عن اصل بوسنه‌لی اولوب، حرم همای-
ونده سلحدار شهریاری ایکن، ٩٨٧ تاریخنده
ینیچریلر آغالنه، و ٩٨٩ ده روم ایلی میرمیرانلغنه
تعیین، و ٩٩٠ ده رتبهٔ وزارتله تبجیل اولنمشیدی.
٩٩١ ده مصر والیسی اولوب، مصرده بعض اصلا-
حات اجراسیله برابر، اسایشی تأمین ایتمشدر. او
صره‌ده بعض اویغونسز حرکاتده بولنان درزیلرك
تنکیل وتربیه‌سنه مأمور اولوب، بو ایشده‌ده موفق
اولدقدن صکره، ٩٩٢ ده درسعادته عودت
ایتدیکنده، سلطان مراد ثالث حضرتلرینك کریمه-
سی عایشه سلطانله عقد ازدواج ایده‌رك، داماد
شهریاری اولمغله برابر وزارت ثانیه ایله بکام
اولمشدر. ٩٩٥ تاریخنده قلیج علی پاشانك وفاتی
اوزرینه، قپودان دریا اولوب، بر سنه قپودانلق
ایتمشدر. سلطان محمد ثالثك جلوسنی متعاقب
١٠٠٣ ده قائممقام رکاب همایون اولوب، ١٠٠٤
سنه‌سی شعبانده صدراعظم اولمش؛ واکری سفرنده
معیت حضرت پادشاهیده بولنه‌رق، فتح وظفردن
صکره، چغاله زاده سنان پاشا صدراعظم اولمش
ایسه‌ده، قرق کون صکره، یعنی سفر مذکور عو-
دتنده خرمنلی منزلده تکرار مسند صدارته اعاده
اولنمشدر. ١٠٠٦ سنه‌سی ربیع الاولنده، تاتار
خاننك ماجراسی اوزرینه، عزل اولنوب، ١٠٠٧
سنه‌سی ربیع الآخرنده، اوچنجی دفعه اولدرق،
صدارته کچمش؛ وسنهٔ مزبوره شوالنده سرعسکر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لك انضماميله مجارستانه سوق عسكر ايدەرك، بودين
جوارنده اردو قورمش، واوسنه اطراف واكنافى
تأمين وتقويه ايله اكتفا ايدوب، قيشى چكيرمك
اوزره، بلغراده عودت ايتمشيدى. ١٠٠٩ده ينه
مجارستانه چكوب (اوفچه) نامقلعه‌يى و(قانيژه) حصن
استواريني فتح ايله، ينه بلغراده عودت، و ١٠١٠
سنه‌سى محرمنده يكيدن سفره حاضرلنمقده ايكن،
وفات ايتمشدر. نعشى استانبوله كتيريله‌رك، شهزاده
جامع شريفى، اتصالنده تربۀ مخصوصه‌سنه دفن
اولنمشدر. اوچ دفعه‌ده اولان مدت صدارتى بش
سنه قدردر. عاقل وعادل ومدبر بر وزير ايديسه‌
ده، كنديسندن احوال وافعال معتادەسنه بكزمز
بعض امور صدور ايتمش، وبعض ايشلرده بيقيدانه حركتى
دخى مشهود اولمشدر. اثناى سفرده بر نفره بر با-
شاق قوپارتماق واجرتسز حبۀ واحده آلديرماماق
خصوصنده زياده دقت واهتمام ايتديكى مشهوردر.
رقت ومرحمتى بر درجه‌ده غالب ايدى، كه برينك
آغلاديغنى كورسه، درحال كوزلرى ياشله طولار-
مش؛ مع هذا اطوار متضادەسندن اولمق اوزره،
كنديسندن بعض خونخوارلقلر دخى ظهور ايتمشدر.

ابراهيم پاشا { (قره —) سلطان محمد خان رابعك اواخر سلطنتنده ٢
سنه صدراعظم اولمشدر. عن‌اصل بايبورديلى اولوب،
١٠٣٠ تاريخنده طوغمش، وابتدا فرارى مصطفى پاشانك
ايچ اوغلانى اولمغله، مشاراليه مصر واليسى
اولدقده، اوراده قپوجيلر كتخداسى اولمشيدى.
مؤخراً مصطفى پاشا عزل اولنوب، فرار ايتمكله،
كنديسى مقابله‌جيلر زمره‌سنه داخل اولەرق، كپرلى
احمد پاشايه، بعده سلستره بكلربكيسى مصطفى پاشايه
كتخدا اولمش؛ و ١٠٧٣ ده افنديسى ركاب همايون
قائممقامى اولنجه، صاحب ترجمه دخى (قره كتخدا)
ناميله شهرت بولمشيدى. ١٠٨٣ ده ابتدا كو-
چك ومتعاقباً بيوك ميراخور، و ١٠٨٧ سنه‌سى
رمضاننده ركاب همايون قائممقامى اولوب، ١٠٨٨
ده قپودانلق مسندى دخى عهده‌سنه علاوه او-
لنمشدى. ١٠٩٥ سنه‌سى محرمنده مسند صدارتى
احراز ايدوب، او صره‌ده مجارستان سفرى آچلمش
اولمغله، او طرفده‌كى عساكر عثمانيه‌نك سردارى
وزير مكرم ابراهيم پاشايه ارزاق و مهمات يتيشدير-
مكه جهد ايتمش ايسه‌ده، كنديسى بالذات سفره
كيتمك امرينى آلمش اولديغى حالده، دشمنى قوتلى
كورديكندن، مغلوبيت قورقوسيله، كيتمكدن
امتناع وتمارض ايده‌رك، ادرنه‌ده قالمش اولديغندن،
صدارت بر مدت وكالةً سليمان پاشا طرفندن اداره
اولنمش، و ١٠٩٧ سنه‌سى محرمنده سليمان پاشا
اصالةً صدراعظم اولوب، ابراهيم پاشا عزل او-
لنمشدر. ابتدا عزليله اكتفا اولنەرق، استدعاسى او-
زرينه، ايفاى حج شريف ايتمك اوزره، حجازه
كيتمسنه مساعده اولنمش ايسه‌ده، ايام اقبالنده آزرده
ايتمش اولديغى بعض رجال دولتك القاآتيله، اموالى
مصادره، وكنديسى ردوس جزيره‌سنه نفى اولنه‌رق،
١٠٩٨ ده اوراده مخنوقاً وفات ايتمشدر. هر نه
قدر عاقل وفطين ايديسه‌ده، حريص ومتكبر بر
شخص اولوب، دولت بونك يوزندن بر فائده كو-
رمه‌مشدر.

ابراهيم پاشا { (خواجه —) سلطان احمد خان ثالث زماننده ٢١ كون
صدارت ايتمشدر. عن اصل بحر سفيد ساحلنده كى
(اورله) قصبه‌سندن اولوب، (پهلوان زاده) ديمكله
معروف وجسور بر آدم ايدى. ابتدا خاص بوستا-
نجيلر اوجاغنه دخول ايدوب، واقع اولان بر
تهمتى اوزرينه، جزائره فرار ايتمش؛ و بر مدت
صكره تكرار استانبوله كله‌رك، قاليونجيلق وقا-
يقجيلقله گچنمكه باشلامشيدى. سلطان احمد خان
حضرتلرى تبديل قيافتله كزدكلرى صره‌ده تصادفاً برايكى
كره قايغنه بينمكله، حضرت پادشاهه كسب اختصاص
ايتمشيدى. قنديه محافظى بولنان قلايلى احمد پا-
شانك خفياً مسند صدارته دعوتى ايجاب ايتديكنده،
خط همايونك صاحب ترجمه يديله ايصالنه ارادۀ
پادشاهى تعلق ايتمكله، كنديسى بو خدمتى حسن
ايفا ايتديكندن، مكافاةً اقصاى آمالى اولان قاليون
قپودانلغنه نائل اولمش؛ واو وقتدن (خواجه ابرا-
هيم) ناميله شهرت بولوب، قپودانلقده‌كى مهارت
وجسارتى حسبيله، آز زمان ايچنده ميرميرانلق
رتبه‌سيله دريا قپودانى اولمشيدى. وقوع بولان
بعض محاربات بحريه‌ده‌كى موفقيتى اوزرينه، بيوك
بر نام قزانەرق، ١١٢٤ سنه‌سى ربيع الاولنده
ادرنه‌يه دعوتله، دفعةً مسند صدارته ترفيع اولنمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایسه‌ده، فضیلتی جسارتدن عبارت اولوب، امور دولتدن بیخبر، ساده‌دل و ناپخته بر آدم اولدیغندن، اداره‌ٔ امور دولته مقتدر اوله‌مدقدن بشقه، داماد شهریاری علی پاشانی ضیافته دعوتله خانه‌سنده قتل ایتمکی قورمش اولدیغندن، بو مقصددن خبردار اولان بعض ذوات علی پاشایه کیفیتی اخطار ایتمکله، دعوته اجابت ایتمه‌مش، و بو سره واقف بعض ذوات کیفیتی خاکپای شاهانه‌یه عرض ایتمکله، اندرون همایونه جلب واعدام اولنمشدر. وفاتنده تخمیناً آلتمش یاشنده ایدی.

ابراهیم پاشا { (داماد —) سلطان احمد ثالث حضرتلرینك فوق‌العاده نظر التفات ومحبتلرینی جلب ایتمش رجالندن اولوب، صهریت شرفنه نائل اولمش، وپادشاه مشارالیهك اواخر سلطنتنده اون اوچ سنه‌یه قریب مدت مسند صدارتده بولنمشدر. اوائل احوالی (ابراهیم افندی) ماده‌لرینك اوچنجیسنده ذکر اولنمشدر. ١١٣٠ تاریخنده رکاب همایون قائمقاملغندن صدارته ترفیع اولنه‌رق، کندیسی عاقل و مدبر بر وزیر ایدیسه‌ده، حربدن متنفر و ذوق وصفایه مائل اولمغله، زمان صدارتنده استانبولده سفاهت درجهٔ اعتدالی زیاده‌سیله کچمشیدی. ابراهیم پاشانك بشکطاشده یاپدیرمش اولدیغی چراغان یالیسی امثالسز و شایان تماشا بر بنای معلا اولوب، حتی آره صره اورایه حضرت پادشاهی دخی دعوت ایدرمش؛ کاغدخانه‌ده وسائر مسیره‌لرده دخی کندیسی وسائر وکلا مکمل کوشکلر وباغچه‌لر یاپدیره‌رق، ذوق واکلنجه‌یی هر شیئه ترجیح ایتمکده ایدیلر. الحاصل کندیسی پك پارلاق بر زمان کچیره‌رك، انعام واحسانی دخی پك بول ایدیسه‌ده. عثمانلیلرك اسکی ساده احوالك تبدیله سفاهتنه دوکلرینه سبب اولوب، بونك زماننده روسیه دخی فرصت بوله‌رق، اسکی معاهده‌یی نقض، ولهستانه تجاوز ایتمشیدی. نهایت ١١٤٣ سنه‌سی ربیع الآخرنده سلطان محمود اولك جلوسلرینی انتاج ایدن وقعه‌ده قتل اولنه‌رق. جثه‌سی اشقیانك ید انتقامنه تسلیم اولنمغله، پاره‌لنمش؛ و یالکز بر قاچ پارچه‌سی خفیاً طوپلانه بیلوب، شهزاده جامعی قربنده انشا ایتمش اولدیغی سبیل اتصالنده واقع خطیره‌ده دفن اولنمشدر. کندیسنك طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، حضرت پادشاهی دعوت معرضنده سویلش اولدیغی شو قطعه جمله‌ٔ اشعارندر:

نکاه التفاتك مایه‌دار عز وشان اولدی
خطاب مستطابك روحبخش جسم وجان اولدی
عجبمی قیلسه‌ك احیا مقدم لطفکله خنکارم
قولك بر ذره‌یم ذاتك بکا مهر جهان اولدی

صاحب ترجمه‌نك شهزاده باشنده دارالحدیث، جامع، کتبخانه، چشمه وسبیلی، کاغدخانه‌ده جامعی و وطن اصلیسنده وسائر محللرده بر چوق خیراتی واردر.

ابراهیم پاشا { (قبا قولاق —) سلطان محمود اول حضرتلری زمانده سکز آی صدارت ایتمشدر. کندیسی قره حصارلی اولوب، درسعادته ورودنده یاقیشیقلیجه وذکی بر کنج اولمغله، بعض ذواته انتسابدن صکره، کوپریلی زاده شهید مصطفی پاشانك اندرون چوقداری اولمش؛ ومشارالیهك شهادتنده داماد علی پاشایه خزینه کاتبی اولوب، معیتنده ارضرومه کیده‌رك، بونك دخی وفاتنده استانبوله کلمش؛ وداماد محمد پاشانك توسطیله صدراعظم چورلیلی علی پاشا طرفندن دفعةً باش مقاطعه‌جیلق رتبه‌سیله توقیر اولنمش؛ وپایتختجه بعض مأموریتلرده بولندقدن صکره، شهیدعلی پاشانك صدارتنده میرمیرانلقله بوسنه والیسی اولمش؛ و بر مدت صکره میرمیرانلغی رفعله، ولی‌نعمت زاده‌سی نعمان پاشایه کتخدا اولمش؛ و بونك وفاتندن صکره بر آز مدت ازمیرده اقامتله، مؤخراً کوپریلی زاده عبدالله پاشایه و سائر بعض وزرایه وصدر اسبق محمد پاشایه کتخدالق ایتمشیدی. محمد پاشانك وفاتندن صکره. سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك سلطنتنه ختام ویرن فتنهٔ عظیمه صره‌سنده. استانبوله کلدرك، مکر وحیله‌لرندن غافل بعض ذوات طرفندن. خدمت همایونه شایسته کورلمکله، یکی جلوس ایتمش اولان سلطان محمود اول حضرتلرینه زیاده‌سیله مدح وثنا اولندیغندن، قپوجیلر کتخدالغنه نصب اولنمش: واو سنه یعنی ١١٤٣ سنه‌سی رجبنده، سلحدار محمد پاشانك عزلی اوزرینه، مسند صدارته ترفیع اولنمشدر. بو مقامه واصل اولور اولماز، جبلیتنده مرکوز اولان غدر وکینه‌یی اظهارله، عمرنده کندیسنی واو جزئی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اینجینمش اولان نیجه اعیان وکبار رجالی قتل واعدام ایتدیکی صره‌ده، بادیٔ دولتی اولان داماد محمد پا-شانك اوغلی‌شـق اول دفترداری عزت علی بکی دخی محل بعیده نفی ایتمك، واوراده قتل‌ایتدیرمك اوزره، بر چکدیرمه تهیئه ایتمش اولدیغی حالده، کیفیت سمع همایونه واصـل اولمغـله، درحال عزل ومحافظلقله آغریبوزه تبعیـد اولنمق اوزره، تهیئه ایتمش اولدیغی چکدیرمه‌یه کندیسی ارکاب اولنمشدر. مدت صدا-رتی ۱۱۴۳ رجبندن ۱۱۴۴ ربیع الاولنه‌دك سکز آیدر. مؤخراً آغریبوزدن رسمویه نقل ایله، اوراده اون سنه والیلك ایتدکدن صکره، ۱۱۵۵ سـنه‌سی اواخرنده قتل اولنمشـدر. عاقل وذکی ایدیسـه‌ده، غرضکار، غدار وبد خصـال بر شخص ایدی. حتی زمان صدارتنده تفرد هوسـنه دوشـوب، پایتخت سلطنت سنیـه‌یی جزایر کبی بر اوجاقلق صـورتنه افراغ ایتمك فکر فاسدنده بولندیغی مرویدر.

ابراهیم پاشا { (آغا — یاخود حلبی —) [«آغا ابراهیم پاشا» ماده-سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم پاشا { (مصرلی‌زاده —) سلطان محمـد خان رابع وسـلطان سلیمـان خان ثانی زمانلرنده ایکی دفعه قپودان پاشـا اولمشدر. عن‌اصل طرابلس غرب اوجاغی دایلرندن اولوب، اسـتانبوله کله‌رك، ترسانه‌یه یازلمش؛ وبر مدت صکره قالیون قپودانی اولوب، فن ملاحنده‌کی مهارتی سـببیله شهرت بوله‌رق، ۱۰۹۷ تاریخنده، مصاحب مصطفی پاشانك عزلی اوزرینه، قپودان پاشا اولمش، وبرنجی اوله‌رق ترسانه‌ده سفینه انشاسـنه همت ایتمشدر. ایکی سنه قپودانلقده قالدقدن صکره، ۱۰۹۹ ده عزل وآغریبوز محـافظلغنه نصب اولنمش ایسـه‌ده، سلطان سلیمان خان ثانی دورنده ۱۱۰۱ تاریخنده، دفعهٔ ثانیه اوله‌رق، قپودان پاشا اولوب، ینه ایکی سـنه بو مسندی احراز ایتدکدن صـکره، یکیدن آغریبوز محافظلغنه اعاده، ومؤخراً آناطولی والیلکنه وساقز سرعسکرلکنه نصب اولنمش؛ وساقز وقعه‌سـنده فوق العاده جسـارت ومهارت آثاری کوسترمشیدی. سلطان مصطفی خان ثانی دورنده ۱۱۰۹ تاریخنـده آچیلان نیجه محاربه‌سـنده شهید اولمشدر.

ابراهیم پاشا { (کتخـدا —) بو دخی سلطان مصطفی خان ثانی وسلطان احمد خان ثالث دورلرنده ایکی دفعه قپو-دان پاشا اولمشـدر. عن اصل موره‌لی اولـوب، طرپولیجه‌قصبه‌سنده طوغمشدر. صدراعظم چورلیلی علی پاشانك کتخداسی ایکن، ۱۱۱۸ تاریخنده، ولی پاشـانك عزلی اوزرینه، قپودان دریا اولوب، اوچ سنه قپودانلق ایتدکدن صکره، ۱۱۲۱ ده عزل او-لنـه‌رق، مصر ایالتی والیلکنـه نصب، واورادن حلب وقدس والیلکلرینه نقل اولنه‌رق، بر آره‌لق امیرالحج دخی اولمش؛ وبعده قندیه والیلکنه تعیین اولنمشیدی. ۱۱۲۹ ده، جانم خواجه محمد پاشـانك اولکی عزلی اوزرینه، ثانیاً مسـند قپودانی‌یه اعاده اولنمش؛ وبر سـنه مأموریتدن صـکره، دونتما ایله قندیه‌یه واردیغنده، اوراده وفات ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { (اورصه پوجه — ونام دیکرله ابراهیم خواجـه) سلطان احمد خان ثالث دورنده بر سنه ایله ایکی آی مسـند قپودانیده بولنمش؛ ومؤخراً مسند صدارتی احرازایتمشدر. [«ابراهیم پاشا (خواجه —)» ما-ده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم پاشا { (آغریبوزلی —) سلطان مصـطفی خان ثالث دورنده ۱۱۸۶ تاریخنده مسند قپودانی‌یه کلوب، آز مدت صکره عزل اولنمغله، مسـقط رأسی اولان آغریبوزه چکیله‌رك، اوراده وفات ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { خطهٔ مصریه‌یی صورت ممتا-زه‌ده اداره ایتمکده اولان خاندان افرادینـك ایکنجیسی واداره‌ٔ مذکوره‌یی تأ-سیسده مصرك مجددی اولان محمد علی پاشانك شریك ورفیقیدر. مشـارالیه محمد علی پاشـانك بیوك اوغلی ایدی، وبر روایته کوره‌ده عمیجه‌سی طوسون بکك اوغلی اولـوب، محمد علی طرفندن آخرت اولادلغنه قبول اولنمشیدی. محمد علینك پدری برادری طوسون بکله برابر قان دعواسندن طولایی آرناوُدلقدن قواله‌یه هجرت ایتدکلری وقت، محمد علی کوچك اولـوب، ابراهیم ایسه قواله‌ده ۱۲۰۴ سنه‌سنده طوغمشدر. کوچك ایکن پدریله برابر مصره کیدوب، هنوز ۱۶ یاشنده اولدیغی حالده، پدری طرفندن صعیدده عزبانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تأديبله اسايشك اعادەسنه مأمور اولوب، سوق عسكر ايدەرك، موفق اولمشيدى. مؤخراً جانب قبلى حاكمى ايكن، محمد على پاشايه احاله ايدلمش اولان وهابـيلرك دفع وتنكيلى مأموريتيله وجده واليسى صفتيله جزيرة العربده بولنان محمد على پاشازاده طوسون پاشانك وقوع وفاتى اوزرينه، ابراهيم پاشا رتبۀ وزارتله جده واليسى اولوب، وهابيلرك تنكيلى دخى كنديسنه احاله اولنمش؛ وابراهيم پاشا عسكرينى فوق العاده صيق بر نظام وانتظام آلتنه آلدقدن صكره، وادئ قسيمده وقوع بولان محاربەده وهابيلرك رئيسى اولان عبدالله بن سعودى كاملاً منهزم واقربا ورؤساسندن بر چوغنى قتل ايله، وهابيلرك مركزى اولان درعيەيه چكلمكه مجبور ايتمش؛ ودرعيەيى دخى محاصره ايدەرك، ١٢٣٣ سنەسى اواخرنده ضبط ايتمش؛ ومرقوم عبدالله ايله عبدالوهابك اولادينى وسائر رؤساى وهابيانى اله چكيرمشدر. بو وجهله عربستانى وهابيلرك شرندن تطهير، وحرمين شريفينى تأمين ايتدكدن صكره، مصره عودت ايدەرك، محمد على پاشا طرفندن نوبه وسودانه طوغرى توسيع ممالكه مأمور اولمغله، سنار وكردفان ايله اوحواليى دخى ضبطله، حدود مصريەيى خيليدن خيلى توسيع ايتمشدر. كنديسى مصره عودتندن صكره سودانده برادرى اسماعيل پاشا سودانيلر طرفندن اوتورديغى قوناغك طوتيشديرلمسيله احراق اولنمشدر. او صرەده موره اختلالى ظهور ايدوب، كوندن كونه توسع ايتمكده اولديغندن، ابراهيم پاشايه موره واليلكى توجيه بيوريلەرق، عساكر مصريه وعثمانيه ايله اختلالى باصديرمغه مأمور اولمغله، مصردن مكمل بر اردو ودونانما ايله موره يه عزيمت، وابتدا ارباب عصيانى رفق وملايمتله دائرۀ اطاعته كتيرمكه چاليشمش ايسەده، ممانعت وتمردلرينى كورنجه، استعمال قوت وشدت ايدەرك، آز زمان ايچنده موره ويونانده عصيان اثرى براقامش، وكريدده ظهور ايتمش اولان اختلالى دخى باصديرمش ايسەده، انكلتره وفرانسه ايله روسيه دولتلرى متفقاً دونانما كوندرەرك، ناوارينده بولنان عثمانلى ومصر دونانماسنى احراق، وابراهيم پاشايى مصره عودته اجبار ايتمشلردر. بو صرەده محمد على پاشا مصرده عساكر منتظمه ترتيبيله مشغول اولوب، ابراهيم پاشانك دخى معاونتيله آز زمان ايچنده مصر عسكرى تنظيم ودونانماسى يكيدن انشا واكمال اولنمشدر. بو وقته قدر محمد على وابراهيم پاشالرك دولته اولان بيوك بيوك خدمتلرى ميدانده ايكن، بو دفعه مصرك قوۀ بريه وبحريەسنى تنظيم وتوسيعده كى همتلرى خسرو پاشا طرفندن سلطان محمود حضرتلرينه بشقه يولده وبشقه مقصدده مبنى تصوير اولنەرق، طرفيندن امنيتك رفعنه سبب اولمغله، محمد على پاشا موقع واستقبالنى تأمين ايچون، سوريه قطعەسنك دخى كنديسنك ادارەسنه احالەسنى طلب ايتمش؛ وبوكا مساعده اولنماسى اوزرينه، عكا واليسى عبدالله پاشا ايله اولان بر اختلافى وسيله اتخاذ ايدەرك، ١٢٤٧ سنەسنده ابراهيم پاشا عكايى محاصره، وغزه، يافه وحيفايى ضبط ايدەرك، پدرندن آلديغى امر اوزرينه، بتون سوريەنك استيلاسنه تصدى ايدنجه، طرف دولتدن عصيانه حكم اولنەرق، قارشيسنه عسكر كوندرلمش ايسەده، او وقت دولتك احوال عسكريەسى صورت مطلوبەده اولميوب، يونان اختلاليله سائر وقوعات مؤلمه دخى قواى ماليه وحربيۀ دولته سكته كتيرمش اولديغندن، ابراهيم پاشا ١٢٤٨ سنه سنده دمشق شام اوكنده حسين پاشانك عسكرينه غلبه چالمغله، شامى اله چكيردكدن صكره، حلبى دخى ضبطله، حسين پاشايى ديكر ايكى دفعه دها مغلوب ايدەرك، آناطولى قطعەسنه دخول ايدنجه، قارشيسنه رشيد پاشانك قوماندەسيله ٦٠٠٠٠ عسكر كوندريلەرك، قونيه صحراسنده واقع اولان بر بيوك محاربەده، رشيد پاشانك اسير دوشمسى اوزرينه، ابراهيم پاشا كوتاهيەيه قدر ايلريلمش ايسەده، آوروپا دولتك مداخلەسى اوزرينه، اوراده توقفه مجبور اولوب، ١٢٤٨ سنەسى ذى الحجەسنده عقد اولنان كوتاهيه معاهدەسيله سوريه قطعەسى وآطنه ولايتى دخى مصره ترك اولنەرق، شام وآطنه واليلكى مشاراليه ابراهيم پاشايه تفويض اولنمشيدى. آلتى سنه صكره محاربه تجدد ايدەرك، ابراهيم پاشا (نزيب) محاربەسنى قزانمش ايسەده، اوروپا دولى مداخله ايدوب، انكلتره دونانماسى عكا وبيروتى طوپه طوتمش، واسكندريەيى دخى تهديده باشلامش اولديغندن، ابراهيم پاشا سوريه وآطنەيى ينه طوغريدن طوغرىيه دولت عليەنك ادارەسنه تركله، مصره چكلمكه مجبور

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولمشدر. بو دفعه محمد علی پاشایه خلف اولمسی تقرر ایدوب، آنجق مشاق سفریه‌دن صحتی مختل اولدیغندن، لاجل التداوی، آوروپایه بر سیاحت ایدوب، ایتالیا، فرانسه و انکلتره‌یی کزمش، وعلی‌الخصوص پارسده لویی فلیپ طرفندن فوق‌العاده بر صورتده استقبال اولنمشدر. مصره عودتنده پدری ضعف وهرم وعته مبتلا اولمغله، ۱۲۶۲ تاریخنده ادارهٔ اموری کندیسنه براقش؛ و ۱۲۶۵ ده درسعادته کلوب، رسماً مصر والیلکی عهدهٔ استیهالنه تفویض اولنمش ایسه‌ده، مصره عودتنی متعاقب وپدرینك وفاتندن بر قاچ آی اول ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم پاشا فن حرب وسوق الجیش نقطهٔ نظرندن دنیانك اك بیوك آدملرندن معدود اولوب، محمد علی پاشانك موفقیتنه پك چوق یاردیمی اولمشدر. عسکرك ضبط وربطنه فوق‌العاده دقتلی اولوب، بو بابده زیاده شدت کوستردیکی کبی، او شدتدن کندی نفسنی دخی استثنا ایتمیه‌رك، سفرده ییوب ایچمه‌ده وياتوب قالقمه‌ده عادی نفرلردن بر فرقی یوغیدی، واك بیوك تهلکه‌لره القای نفس ایتمکدن چکنمزدی. جسارتی، متانتی وعلوعزمی امثالسز ایدی. ضبط وربطك محافظه‌سیله ادارهٔ مملکتده‌کی مهارت واقتدارینی سوریه‌ده اثبات ایتمشدر. طنطنه ودبدبه‌یی سومیوب، بتون دقتی معموریت بلاد وعلی‌الخصوص ترقی زراعته منعطف ایدی. الحاصل جسور، عاقل، مدبر وعادل بر وزیر ایدی. اوچ اوغلی اولوب، بیوکی اولان احمد پاشا وزارت رتبه‌سنی احراز ایتدکدن صکره، مغروقاً وفات ایتمشدر. ایکنجیسی خدیو سابق اسماعیل پاشا حضرتلری؛ واوچنجیسی‌ده دولت علیه وکلای فخامندن اولوب، درسعادتده ارتحال ایتمش اولان مصطفی فاضل پاشادر.

ابراهیم پاشا { (حاجی —) سلطان محمد خان ثالث دوری وزراسندن اولوب، ابتدا قضاتدن ایکن، یانق سفرنده دفتردار، وبعده میرمیرانلقله حلب والیسی اولدقدن صکره، وزارته نائل اولوب، وزیر سادس ایکن، ۱۰۰۹ تاریخنده چورومده رفع لوای عصیان ایتمش اولان جلالی قره یازیجی‌یه قارشی سردار تعیین اولنه‌رق، قیصریه صحراسنده واقع محاربه‌ده سوء تدبیری ثمره‌سیله مغلوب ومنهزم اولوب، قلعه‌یه قپانمش، وعسکرینك قسم کلیسی تلف اولمش اولدیغندن، عزل اولنه‌رق، قونیه‌ده متقاعد قالمشیدی. ۱۰۱۲ تاریخنده یاوز علی پاشانك زمان صدارتنده، مصر ویرکیسنی قونیه‌دن درسعادته کتیرمکله، مصر والیلکنه نصب اولنه‌رق، اون آی والیلك ایتدکدن صکره، مصر قوللری طرفندن شهید اولمشدر. درایت واقتداری معتدل بر آدم ایدی.

ابراهیم پاشا { (سرخوش —) بوسنه‌لی صدراعظم لالا محمد پاشانك همشیره‌زاده‌سی وقنیژه بکلربکیسی اولوب، ۱۰۱۳ تاریخنده صدر مشارالیه سردارلقله مجارستانده ایکن، صاحب ترجمه اردوی همایونه التحاق ایتمش اولان اردل امراسندن پوچقایی ایله برابر و ۲۵۰۰۰ تاتار، بوسنه‌لی ومجار عسکری معیتیله خرواتستانه دخوله مأمور اولوب، نیچه‌نك کلیتلی عسکرلرینی مغلوب، وپاپانك تحت تصرفنده بولنان (صونیورهل) و(قرمند) قلعه‌لرینی فتح ایله، ویانه جوارلرنده وآلمانیا داخلنده برچوق غنایم واسرا اله کچیره‌رك، عودت ایتمشیدی. تواریخك روایتنه کوره، دور سلطان سلیمان قانونیدن بری عساکر عثمانیه‌نك الینه هیچ بروقت بوقدر غنایم کچمه‌مشیدی.

ابراهیم پاشا { سلطان ابراهیم خان زماننده بوسنه بکلربکیسی اولوب، آلدیغی امر اوزرینه، بوسنه عسکریله دالماچیایه کچه‌رك، ساحلده بولنان وندیکلیلرك النده اولان برچوق قلعه‌لری ضبط، وبونلردن یالکز (نوغراد) قلعه‌سنی تحکیم ایدوب، ایچنه عسکر اقامه، وقصورینی تخریب ایتمشدی.

ابراهیم پاشا { سلطان محمد خان رابع دوری وزراسندن اولوب، دیاربکر بکلربکیسی ایکن، ۱۰۹۵ تاریخنده درسعادته جلبله، رتبهٔ وزارتله بدون قلعه‌سی محافظلغنه مأمور اولمش؛ وقره محمد پاشانك شهادتندن صکره، سردارلق کندیسنه توجیه اولنمغله، نیچه عسکرینه قارشی فوق‌العاده جسارت ودرایت وحسن تدبیر کوستره‌رك، بدون اوکنده نیچه‌نك عساکر وفیره‌سنی درت آی مشغول ایده‌رك، تحت محاصره‌ده اولدیغی حالده، مدون

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

قلعه‌سنی محافظه ومدافعه‌ده امثالی نامسبوق بر غیرت
کوسترمش ایسه‌ده، دشمن مدونك ضبطندن صرف
نظرله چکلدکدن صکره، ابراهیم پاشا استرغون
قلعه‌سنی فتح ایتمك اوزره هجوم ایدوب، منهزماً
رجعته مجبور اولمش؛ وبو صره‌ده دشمن اوسك واروشنی
باصوب تخریب ایتمشدر. او وقت ابراهیم پاشا
شرائط حسنه ایله صلحك ممکن اولوب اوله‌میه‌جغنی
آکلامق، وممکن ایسه، باب دولته یازمق اوزره،
نیچه عسکرینك باش قوماندانیله مخابره‌یه کیریشدیکندن،
بدخواهلری کندیسنك خفیاً دشمنله مخابره‌ده اولدیغنی
پادشاهه عرض ایتمکله: تفتیش احوالنه کوندریلن
عمجه‌زاده حسین افندی دخی بو مدعایی تأکید ایدنجه،
صوك مغلوبیتی دخی بو مخابرهٔ خفیه‌نك مقتضیاتندن
اولمق اوزره، اختیاری بر شی عد اولنه‌رق، قتلی
ایچون فرمان همایون صادر اولمغله، قپوجیلر کتخدا-
سی عبدی زاده محمد آغا کوندریله‌رك، ١٠٩٦ سنه-
سی ذی‌الحجه‌سنده مشتا اتخاذ ایتدیکی بلغراد شهرنده
اعدام ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { (خادم ونام دیکرله طواشی —) سلطان سلیمان قانونی
حضرتلرینك دور سلطنتلرنده اندرون همایوندن
اوچ طوغله چراغ اولوب، ٩٥٨ ده سلوری قپو-
سی قربنده کندی اسمیله یاد اولنان جامع شریفی وبر
مکتب، بر چشمه وبر چفته حمام بنا ایتدیکی کبی،
داود پاشا جامعی جوارنده دخی مناستر مسجدی دنیلن
بر مسجد یاپدیرمشدر. خیرات صاحبی بر ذات اولوب،
جامعی جوارنده مدفوندر.

ابراهیم پاشا { (دلی —) سلطان مراد خان رابع دوری رجالندن
اولوب، دیاربکر بکلربکیسی ایکن، ظلم واعتسافندن
شکایت اولندیغندن، ومال میریدن اختلاسی وقوع
بولدیغندن، عزل اولنه‌رق، استانبوله جلبله، یدی
قله‌ده حبس اولنمش؛ وسلطان محمد خان ثالثك جلو-
سندن صکره، ١٠٠٣ تاریخنده بوغدیریلوب، میتی
دکیزه آتلمشدر. اووقت حرم همایونده کتخدا بولنان
جان فدی خاتونك برادری ایدی. روایته کوره
عن اصل ارمنی اولوب، همشیره‌سی وبر برادریله
برابر اهتدا ایتمشیدی.

ابراهیم پاشا { (قوانوز —) سلطان ابراهیم خان زماننده آنا-
طولیده عسکر سورمکه مأمور اولوب. او طرفلرده
بعض حرکات اعتسافکارانه‌ده بولندیغندن، سلطان
محمد خان رابعك جلوس ایتدکاری سنه، یعنی ١٠٥٨
تاریخنده صدر اعظمك امریله استانبوله کتیریله‌رك،
یدی‌قله‌یه حبس اولنمش؛ وکافهٔ اموالی مصادره او-
لندقدن صکره، جثه‌سی یدی‌قله‌دن سرای قپوسنه قدر
آیاغندن سورنمك فرمان اولندیغندن، اولوجهله
سیاست چشمه‌سنه قدر کتیرلمش؛ واوراده تعفن
ایدنجه‌یه قدر اون کون قالمشیدی.

ابراهیم پاشا { (دفتردار —) اون برنجی عصر هجری اوائلی رجالندن
اولوب، عن اصل بروسه‌لی اولدیغی حالده، ١٠١٢ ده
دمشق شامه کیتمش؛ واورادن حج شریفه کیده‌رك،
١٠٢١ ده ینه دمشقه عودتله، دفتر کتخداسی،
و١٠٢٥ ده دفتردار اولمشیدی. شامده توطن ایده-
رك، ١٠٤١ ده امیر الحج اولمش؛ وعودتنده ینه
دفتردارلقده قالمشیدی. مؤخراً دشمنی اولان مراد
پاشانك خصومت ونفسانیتیله شام والیسی کوچك
احمد پاشا تفتیش احوالنه مأمور اولوب، ینه مرقوم
مراد پاشانك تزویراتیله اختلاسنه حکم اولنه‌رق،
اموالی مصادره، وکندیسی حبس، و١٠٤٢ ده
محبسده خفیاً قتل اولنمشدر. عالم وفاضل بر ذات او-
لوب، جامع امویده جماعتله نمازه وعلما ایله مباحثاته
دوام ایدردی. فقه وحدیثده دخی ید طولی صاحبی
ایدی. شامده بعض اوقاف وخیرات براقشدر.

ابراهیم پاشا { (خزینه‌دار —) سلطان ابراهیم خان دوری صدر
اعظملرندن بوسنه‌لی صالح پاشانك خزینه‌داری ایکن،
افندیسنك صدارتنده بغداد والیلکنه نصب او-
لنمشیدی. ١٠٥٧ تاریخنده افندیسنك قتلی خبرینی
آلنجه: بقاسندن امیدینی کسمکله، تفرد واستقلال
خیال خامنه دوشمشیدی. او آره‌لق صدارت عظمی
امیدیله استانبوله کلمش اولان قپودان موسی پاشا
بغداد والیسی اولوب، آنجق کیتمك ایستمدیکندن،
تمارض ایده‌رك، یرینه بر متسلم نصب واعزام ایتمشیدی.
ابراهیم پاشا بغداد کوله‌منلرینی واهالینك بر طاقنی
کندی طرفنه جلب ایتمش اولدیغندن، موسی پاشانك
متسلمی بغداده قبول ایتمه‌مشلر ایسه‌ده، بغدادده
بولنان ینکیچریلر ابراهیم پاشایه اویمیوب، دولته صادق

tarikhema.org mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قالدقلرندن، قلعه‌يی وشهری محافظه ايده‌رك، پاشا ايله كوله‌منلر طيشاريدن ويكيچريلر ايچريدن محاربه‌يه طوتيشمشلردی. نهايت يكيچريلر ابراهيم پاشانك ساده‌دللكندن بالاستفاده، كنديسنه عرض اطاعت ايده‌جكلرينی بيانله، كنديسنی ايچری‌يه آلدقدن صكره، براوطه‌يه حبس ايتمشلردر. كوله‌منلر خارجدن محاربه‌يه دوام ايتمشلرسه‌ده، بر شيئه موفق اوله‌ميوب، وقوعات باب دولته عكس ايتمكله، ابراهيم پاشانك اعداميچون فرمان همايون صادر اولوب، ميرآخور ثانی يديله كوندرلمش؛ وبغداد واليلكنه مقتول صالح پاشانك برادری بوديندن معزول مرتضی پاشا تعيين واعزام اولنمش ايسه‌ده، بونك ده اعداميچون خط همايون چيقوب، عقبنده بغداد واليلكنه موسی پاشا تعيين اولنمشيدی. بووجهله ١٠٥٧ تاريخنده مرتضی پاشا دياربكرده وابراهيم پاشا ايله عونه‌سی بغدادده اعدام اولنه‌رق، سر مقطوعلری استانبوله كوندرلمشدر.

ابراهيم پاشا (قاضی زاده —) سلطان محمد خان رابع دورنده رئيس الكتاب بولنان واصحاب نفوذ واقتداردن اولان شامی زاده افنديك تربيه كرده‌سی ودامادی اولوب، قاينپدری كنديسنی وزارت رتبه‌سنه ترفيع ايتمش اولديغی كبی، مسند صدارته تعيينيچون دخی بعض وسائط خفيه ايله چاليشمقده اولديغی صدراعظم بولنان كوپريلی‌زاده فاضل احمد پاشانك معلومی اولدقده، كيفيتی جانب پادشاهی‌يه عرضله، ايكيسنك‌ده قتلنه فرمان همايون تعلق ايده‌رك، قاينپدريله برابر اعدام اولنمشدر.

ابراهيم پاشا (كورجی —) بوده سلطان محمد خان رابع دوری رجالندن اولوب، ١٠٧٦ تاريخنده ارضروم واليسی تعيين اولنمش ايكن، محل مأموريتنه وصول بولمازدن، وفات ايتمشدر.

ابراهيم پاشا سلطان مصطفی خان ثانی دوری وزراسندن اولوب، ١١٠٩ تاريخنده اردوی همايونك بولنديغی فلبه صحراسنه دعوتله، شهيد اولان بالطه‌زاده محمود پاشا يرينه يكيچری آغاسی اولمش ايسه‌ده، رخاوتندن طولايی، ينه او سنه عزل اولنه‌رق، وان محافظلغيله تبعيد اولنمش، واورادن موصل وبعده دياربكر واليلكلرينه دخی نصب اولنمشيدی. بغداد سفرينه مأمور اولان سردار مصطفی پاشانك رأيی اوزره حركت ايتمك امرينی آلمش ايكن، عدم اطاعت ومخالفت ايتمش، ووزير مشاراليه دياربكردن چكركن، استقبال ايتميوب، بارد بر معامله ايتمش اولديغندن، مصطفی پاشا صدراعظم اولنجه، ركاب همايونه بر طاقم افترالر عرض ايده‌رك، قتلی فرماننی استحصال ايله، ١١١٤ ده دياربكرده اعدام ايتديرمشدر.

ابراهيم پاشا (ايلچی —) سلطان مصطفی خان ثالث دوری رجالندن اولوب، ابتدا صدراعظم قره كتخدا ابراهيم پاشانك خزينه‌داری، بعده صدراعظم علی پاشانك كتخداسی بولنمش؛ ومؤخراً امرای بحريه صره‌سنه چكوب، ١١١١ تاريخنده مأموريت مخصوصه ايله نمچه قرالی نزدينه كيتمش؛ وعودتنده، نمچه دولتی طمشوار ولايتنك تحديد حدودينی طلب ايدوب، طمشوار واليسی بولنان احمد پاشا بويله مكالمات ومناسبات سياسيه‌يه مقتدر اوله‌مديغندن، صاحب ترجمه تحديد حدود مكالماتنه مأموريت انضماميله طمشوار واليلكنه نصب، واحمد پاشا محافظ صفتيله ابقا اولنمشيدی.

ابراهيم پاشا كوپريلی زاده صدراعظم نعمان پاشانك كتخداسی اولوب، سلطان محمود خان اولك دورنده بوسنه واليلكنه نصب اولنمش ايسه‌ده، اهالينك شكايتی اوزرينه، ١١٤٥ ده رتبه‌سی رفعله، كريدده اقامته مأمور اولمشيدی.

ابراهيم پاشا (كرد —) سلطان مصطفی خان ثانی دورنده قول كتخداسی ايكن، ١١٠٩ تاريخنده وزير ابراهيم پاشانك عزلی اوزرينه، يكيچری آغاسی اولمش؛ وبعده ميرميرانلقله شهرزور بكلربكيلكنه تعيين اولنمش ايكن، وقوع بولان التماس اوزرينه، مأموريتی قبريسه تحويل اولنمش: ومؤخراً قبريسدن مرعشه تحويل مأموريت ايده‌رك، بر خيلی وقت مرعش بكلربكيسی بولنمش؛ وبغداد واليسی احمد پاشانك ايرانله واقع اولان محارباتی صره‌سنده تخريب ايدلمش اولان بغداد سور وقلاعنی تعمير وترميمه مأمور اولمشيدی. بعده وزارت رتبه‌سيله دياربكر واليسی اولوب، ١١٤١ تاريخنده احمد پاشانك اردوسنه امداداً مكمل بر فرقه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایله تبریزه کیتمشیدی. مدت مدیده دیاربکر والیسی قالوب، وزیر مکرم عنوانیله مباهی اولدیغی حالده، سلطان محمود اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده ۱۱۶۳ تاریخنده طربزون والیلکنه نقل اولنمش ایدی. تاریخ ومحل وفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

ابراهیم پاشا (سلحدار —) سلحدار حسین پاشانك اوغلی اولوب، خزینه کتخداسی ایکن، سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك جلوسندن صکره، ۱۱۱۶ تاریخنده سلحدار حضرت پادشاهی اولمش، واطوار لاابالیانه‌سندن طولایی، ینه او سنه عزل اولنمش ایسه ده، متعاقباً وزارتله تبجیل اولنه‌رق، شهرزور والیلکنه نصب، و ۱۱۳۱ ده ارضروم والیلکنه نقل اولنمشیدی. او صره‌ده آچیق بولنان ایران سفرنده قافقاس جهتنه سرعسکر اولوب، تفلیسی بلا حرب ضبط ایتمش ایسه‌ده، بو موفقیته خدمت ایتمش اولان ایران کبراسندن محمد قلیخان کنجه وروان ودیکر بعض ایالات ایرانیه‌نك دخی بلاحرب تسلیمنی تعهد ایتمش ایکن، صاحب ترجمه خان مومی‌الیهه قدر وحیثیتنه کوره حرمت واعتبار ایتمیوب، تحقیر ایتمش، وتفلیسك اداره‌سنی قرق بیك غروش مقطوع مقابلنده ظاهراً شرف اسلامله مشرف اولان وابراهیم تسمیه اولنان واختانك اوغلی شهنوازه اوجاقلق صورتیله احاله ایده‌رك، کندیسی مجرد مال وثروت طوپلامغه حصر دقت ایتمش. وتفلیس چارشوسنده بولنان ایران تجارینی بغیرحق طاغینه‌رق، ماللرینی یغما ایتدیرمش اولدیغندن؛ وباکونك ضبطی دولتجه زیاده‌سیله ملتزم، ومعیتنده‌کی عسکر بوکا کافی اولدیغی حالده، کندیسی اختیار رخاوتله روسیه‌لی‌یه باکویی ضبطه فرصت ویردیکندن، ۱۱۳۵ تاریخنده سرعسکرلکدن عزل اولنه‌رق، برینه دیاربکر والیسی وزیر عارفی احمد پاشا نصب اولنمشیدی. عزلی خبرینی آلمازدن کنجه‌یه هجومله شهری ضبط ایتمش؛ وخلقی شهر مذکوری آنف‌البیان محمد قلیخانك اداره‌سنه احاله ایلشدر. اورادن ارضرومه عودت ایتمش ایسه‌ده، ارضرومده اردویه ارزاق ومهمات یتیشدیره‌جك غیور وفعال بر والی بولنمق اقتضا ایتدیکندن، ۱۱۳۶ ده موصل والیسی وزیر حاجی مصطفی پاشا ارضروم والیسی اولمش؛ وصاحب ترجمه اینج ایل سنجاغنه کوندرلمشدر. بقیهٔ احوالنه دسترس اولنه‌مدی.

ابراهیم پاشا (سلحدار —) آخیخه متعینلرندن اولوب، سلطان مصطفی خان ثالثك جلوسلری سنه‌سنده یعنی ۱۱۷۱ تاریخنده سلحدار حضرت پادشاهی ایکن، عزل وسرای همایوندن اخراج اولنه‌رق، مؤخراً مملکتنه نفی اولنمش؛ و ۱۱۸۰ تاریخنده، کورجستانجه اصحاب نفوذ وحیثیتدن اولمق ملابسیله، اوراسنی تسکینله نظام وانتظام آلتنه آلمق اوزره، آناطولی ایالتی الحاقیله چلدر والیلکنه نصب اولنمشیدی.

ابراهیم پاشا (آولونیه‌لی —) آرناوودلقده‌کی آولونیه قصبه‌سنی خاندانلرندن اولوب، آولونیه متصرفی وزیر قورد پاشانك دامادی ایکن، قورد پاشانك وفاتندن صکره رتبهٔ وزارتله آولونیه متصرفی اولمشیدی. تپه‌دلنلی علی پاشا مشارالیه قورد پاشانك بلوك باشیسی ایکن، جسارت ودرایت فوق‌العاده‌سیله کورمش اولدیغی بعض خدمتلره مکافاةً، قورد پاشا کندیسنه قیزینی ویره‌جکنی وعد ایدیکی حالده، مؤخراً تبدیل افکارله، صاحب ترجمه ابراهیم پاشایی داماد ایتدیکندن، علی پاشا ابراهیم پاشا حقنده فوق‌العاده بن کین وخصومت حاصل ایتمکله، یانیه والیسی اولدقدن صکره، هم بونك انتقامنی آلمق وهم‌ده آولونیه سنجاغنی دخی کندینه ربطله، بتون طوسقه‌لغی ید تصرفنه چکیرمك مقصدیله، ابراهیم پاشایی محو ایتمك اوزره فرصته منتظر ایدی. معهذا ابراهیم پاشانك اوچ قیزلرندن بیوکنی ایکنجی اوغلی وزیر ولی پاشایه، ایکنجیسنی بیوك اوغلی مختار پاشایه واوچنجیسنی‌ده همشیره‌زاده‌سی آدم بکه آلمشیدی. ۱۲۲۴ تاریخنده مصرده محمد علی پاشانك معیتندن انفکاکله وطننه عودت ایدن ویریونلی عمر پاشا، مصره کیتمزدن اول صاحب ترجمه ابراهیم پاشا طرفندن براتدن طرد ایدلمش اولمغله، اخذ ثاره مهیا اولدیغی کبی، علی پاشا دخی بونك آرزوسندن بالاستفاده، کندیسنی ابراهیم پاشایه مخالفت ایتمك اوزره، براته کوندرمشیدی. ابراهیم پاشا ویریونلی عمر پاشانك تشویقیله آیاغه قالقان مخالفین کروهنه مقاومت ایده‌میوب، مرکز لوا اولان برات قلعه‌سنه قپانمش؛ وتپه‌دلنلی کویا قرابت صحریه غیرتیله کندیسنی اورادن قورتاروب، وطنی اولان آولونیه‌یه کتیرمش؛ وبراتك اداره‌سی وکالةً عمر پاشایه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

احاله اولنمشيدى. آنجق على پاشانك انتريغەلريله عمر پاشانك حركات مخالفكارانەسنه ابراهيم پاشا آولونيه ده دخى مقاومت ايدەميەرك، دوقات ناحيەسنه فراره مجبور اولمش؛ وتپەدلنلى بونى فرصت اتخاذ ايدەرك، ينه ابراهيم پاشايى صحابت بهانەسيله، كنديسنى طوتوب يانيەيه كتيرمش؛ وآولونيه سنجاغنك دوره متصرفلغندن معزول اوغلى ولى پاشايه تفويضنى عرض وانها ايتمشدر. باب عاليدن بوكا مساعده اولنمامش، وسلطان محمود ثانى حضرتلرى طرفندن مفصل وشديد المآل بر خط همايون صادر اولەرق، تحقيق احواله بر مأمور مخصوص دخى كوندرلمش ايسەده، تپەدلنلى اصرار ايتمش؛ وحتى ابراهيم پاشانك آناطوليده بر متصرفلغه نصبى اراده اولنديغى حالده، على پاشا مشاراليهى كيندكجه دها زياده تضييق ايدەرك، اوغلى سليمان بكله برابر يانيه قلعەسنك قرانلق ودرين بر بودرومنه قپامش؛ وقورد پاشا طرفندن ابتدا كنديسنه وعد اولنمش اولان حرمنى كنديسى تحت نكاحنه آلمشيدى. بيچاره ابراهيم پاشا، حرمى وقيزلرى على پاشانك سراينده ناز ونعمت ايچنده بولندقلرى حالده، كنديسيله اوغلى اولنجەيه قدر سنەلرجه اصلا ضيا كورمز بر بودرومده قالوب، دهشت انكيز بر فاجعەيه مبنى عليه اولەجق بر اختيارلق عمرى سورمشدر. تپەدلنلىيى غضب پادشاهىيه دوشورن اصل بو وقعه اولوب، او وقت مسائل مهمه ايله اشتغال اولنديغى جهتله، تأديبى وقت مرهوننه تأخير اولنمشيدى.

ابراهيم پاشا { (سيروزلى —) سلطان محمود خان ثانى دورى رجالندن اولوب، پادشاه مشاراليه حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده ١٢٤٧ ده بوسنه واليسى، و٤٨ ده سيروز محافظى اولمشيدى. سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك دور سلطنتلرنده دخى ١٢٥٧ ده سلانيك واليسى اولوب، بعده قونيه واليلكنه، و٥٩ ده ينه سلانيك واليلكنه تعيين اولنمش؛ وسنهٔ مذكوره ذى‌الحجەسنده اوراده وفات ايتمشدر.

ابراهيم پاشا { (شهلا —) دور سلطان محمود ثانى رجالندن اولوب، آطنه متصرفى ايكن، ١٢٤٨ سنەسنده وزارتله قونيه واليلكنه نصب اولنمشيدى.

ابراهيم پاشا { (قرەجهنم —) يكيچرى وقعهٔ مشهورەسنده آت ميداننده يكيچريلر قشلەسنه طوب آتەرق، دولتك موفقيتنه خدمت ايتمكله، مؤخراً ميرميرانلقله تلطيف اولنەرق، طول مدت بيغا متصرفى بولنمشيدى. ١٢٦٩ تاريخنده استانبولده وفات ايتمشدر.

ابراهيم پاشا { سرعسكر اسبق رضا پاشانك اوغلى اولوب، مكتب فنون حربيەده برمدت دوامدن صكره، ضابط چيقەرق، وقطع مراتب عسكريەيه باشلايەرق، نهايت فريقلك رتبەسيله دار شوراى عسكرى اعضالغنه نصب اولنمش ايدى. ١٢٧٧ تاريخنده مصرلى عباس پاشازاده الهامى پاشادن طول قالمش اولان كريمهٔ حضرت عبدالمجيد خانى منيره سلطان ايله عقد ازدواج ايدەرك، مصاهرت شهريارى شرفنه نائل اولمشدر. دور سلطان عبدالعزيز خانيده بر آرەلق رتبەسى روم‌ايلى بكلربكيلكنه تحويل ايله، شوراى دولت اعضالغنده بولنمش؛ وبعده ينه رتبهٔ عسكريەسى اعاده اولنەرق، دار شوراى عسكرى اعضالغنه تعيين اولنمش؛ و ١٢٩٤ ده دار شوراى مذكورك رئيس وكيلى ايكن، دردنجى اردوى همايونه مأمور اولوب، ارضرومه كيتمش، وبرقاچ آى مرورنده تبديل هوا مقصديله درسعادته عودت ايتمكده ايكن، طربزونده وفات ايتمشدر.

ابراهيم پاشا { (يكيشهرلى —) تساليادەكى يكيشهر خاندانلرندن اولوب، درسعادتجه بعض مجالس اعضالغنده وسائر مأموريتلرده استخدام اولنمش؛ وسلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينك اواخر سلطنتلرنده رتبهٔ وزارتله تبجيل بيورلەرق، بر آرەلق سلانيك واليسى بولنمش؛ ودرسعادته عودتندن صكره وفات ايتمشدر.

ابراهيم تدميرى { [«ابراهيم بن موسى» مادەسنه مراجعت.]

ابراهيم تسولى { [«ابو اسحاق تسولى» مادەسنه مراجعت.]

ابراهيم تشبيلى { فلسطينده‌كى رملەدن اولوب، اونبرنجى عصر هجرى فقهاء حنفيەسنك اخيارندن ايدى. على الخصوص علم فرائضده يد طولاسى واكثر فنوندن وقوفى وار ايدى. رملەده ابتداء تحصيل ايتدكدن

tarikhema.org

صكره، مصره هجرتله، وقتنك فقهاء حنفیه‌سی رئیسلر- ندن وسائر مشاهیر علمادن قرائت ایده‌رك، اكمال تحصیل ایتمش؛ وبعده وطننه عودتله، وفاتنه قدر تدریسله مشغول اولمش، ویك چوق علما علمندن مستفید اولمشلردر. ۱۰۴۹ تاریخنده رمله‌ده وفات ایتمشدر.

ابراهیم تكین { تركستان ملوكندن او- لوب، بقراخانك اوغلیدر.

بقراخان بیوك اوغلی جعفر تكینی ولی عهد ایتمش اولدیغندن، صاحب ترجمه‌نك والده‌سی حسد ایده‌رك، بقراخانی تسمیم، وبرادری آرسلانی محبسنده تخنیق ایله، ۴۳۹ تاریخ هجریسنده اوغلی ابراهیم تكینی اجلاس ایتمشیدی. بو ذات (برسخان) شهرینی ضبط ایتمكه كیندیكی حالده، شهر مذكورك حاكمی نیال تكین كندیسنی منهزم وقتل ایتمشدر.

ابراهیم تیمی { (كمال الدین بن احمد بن فا- رس ـــ) مشایخ قراءدن اولوب، ۶۷۶ تاریخنده شامده وفات ایتمشدر.

ابراهیم تنسی { [«ابراهیم بن عبدالرحمن تنسی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم تنوری { قیصریه‌ده مدفون ابرا- هیم بن صراف‌در، كه تنورله مجاهده‌یی ایجاد ایتدیكندن، (تنوری) لقبیله دخی معروفدر. [«ابراهیم بن صراف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم تونی { خراسانك بشنجی عصر هجری علما ومحدثلرندندر.

ابراهیم تیمی { برنجی عصر هجری اولیاء اللهندن اولوب، زهد وتقوی وصلاح حال ایله مشهور بر ذات مبارك ایدی. بعض موعظه‌لری وحكمت‌آمیز كلاملری واردر. ۹۲ تاریخنده حجاج ظالمك محبسنده وفات ایتمشدر. حجاج ابراهیم نخعی‌یی آرادیغی حالده، سهواً صاحب ترجمه‌یی طوتوب، كوتورمشلر؛ وحجاجدن «سن ابراهیم دكلمیسك؟» دیه وارد اولان سؤاله «اوت نعم» جوابنی ویردیكندن، زندانه آتلمشیدی. زندانده وفات ایتدیكی كیجه حجاج رؤیاسنده «بو كون سنك زندا- نكده اهل جنتدن بر ذات وفات ایتدی» عتابنی ایشیتمش ایسه‌ده، ینه متنبه اولمیوب، او مرد خدانك مذبله‌ده دفننی امر ایتمشدر.

ابراهیم جاجرمی { كنیه‌سی ابواسحاقدر. نیشابور فقهاء وزهاـ دندن اولوب، ۵۴۴ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم جبلی { [«ابراهیم بن شاذ جبلی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم جرمیهنی { [«ابو اسحاق جر- میهنی» ماده‌سنه مرا- جعت بیوریله.]

ابراهیم جزری { [«ابو طاهر جزری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم جعبری { شعرای عربدن اولوب، شیخ حرم خلیل الله ایدی. لطیف الكلام بر ذات اولوب، اشعاری سلیسدر. شو قطعه جمله اشعارندندر :

لما بدا یوسف الحسن الذی تلفت
فی حبه مهجتی اسحیت لواحیه
فقلت للنسوة اللاتی شغفن به
فذلكن الذی لمتننی فیه

ابراهیم جعبری { یدنجی عصر هجری صلحاسندن اولوب، بعض احوال غریبه ومكاشفات عجیبه‌سی منقولدر. اغلامقده اولان بر جماعتی كولدیرمك وكولمكده اولان بر مجلسی اغلاتمق قوهٔ فصاحتكارانه‌سنه مالك اولدیغی مرویدر. ۶۸۷ تاریخنده ۸۸ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم جمل { دمشق شامك اون برنجی قرن هجری علماسندن او- لوب، طبده وفقهده ید طولاسی وار ایدی. حتی بر آره‌لق رئیس الاطبا، وبعده محكمه نائبی اولمشیدی. پدری عن‌اصل نخجواندن اولوب، شامه هجرت ایتمشیدی. صاحب ترجمه ایله (قاق) لقبیله ملقب قاضی محمد بن حسین صالحی آره‌سنده مخاصمه ومهاجاة وقوع بولدیغندن، شعرادن ابراهیم اكرمی حقلرنده شو قطعه‌یی سویلمشدر :

انظر الی حال الزما-
ن وما اعتراه من الخلل
القاق مد جناحه
شركا لیصطاد الجمل

صاحب ترجمه ۱۰۰۵ تاریخنده طوغمش، واوا- خر عمرنده شعورینه خلل كلدكدن صكره، ۱۰۵۸ تاریخنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم جوزجانی [«ابواسحاق سعدی» مادەسنه مراجعت.]

ابراهیم جوهری [«ابراهیم بن سعید جوهری» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم جیذانی [«ابراهیم بن ثابت» مادەسنه مراجعت.]

ابراهیم جیلی کیل مملکتندن نشأت ایتمش کبار مشایخدندر. روایته کوره، کنجلکنده عمیجه‌سنك قیزینه عاشق اولوب، کندیسیله عقد ازدواج ایتمش؛ وزوجه‌سنه اولان ابتلاسی الله ایله اشتغالنه مانع اولدیغندن، بر کون بو ابتلادن قورتلمسنی جناب حقدن تضرع ایتمکله، درعقب زوجه‌سی وفات ایدوب، بونك اوزرینه کندیسی باش آچیق یالین آیاق عزم بادیه ایتمش؛ وفیمابعد دنیایه التفات ایتمیوب، قلندرانه بر عمر سورمش.

ابراهیم جینینی اون برنجی عصر هجری علماسندن اولوب، سوریه‌نك (جینین) قریه‌سنده ١٠٤٠ تاریخلرنده طوغمش؛ ورمله‌یه کیدوب، اوراده مذهب حنفی اوزره مفتی بولنان خیرالدیندن تحصیل فقه ایله، یاننده بولنوب، اسئلهٔ فقهیه‌یی یازمغله مشغول اولمش؛ ومفتیٔ مومی‌الیهك وفاتنده فتاویسنی جمع وتدوین ایتمشیدی. بعده دمشق شامه هجرت، ومصره دخی برسیاحت ایدوب، اکمال تحصیل ایتمشدر. تاریخده واسامیٔ کتب ومؤلفین ووفیات وانسابده پك واسع معلوماتی وار ایدی. (ابن خرم)ك تاریخنی اکمال وسائر بعض رسائل تاریخیه تألیف، وخط دستیله بر چوق کتابلر استنساخ ایتمشدر. ١١٠٨ تاریخنده دمشقده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم حافظ شامك اون ایکنجی قرن هجری علماسندن ومشاهیر قراءدن ایدی. پدری عباس بن علی عن اصل ملاطیه‌لی ایدی. صاحب ترجمه ١١١٠ تاریخنده طوغوب، ١١٨٦ ده مدرسهٔ مرادیه‌ده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی وار ایدی. شو قطعه بر رساله حقنده سویلدیکی تقریظندن اولوب. جملهٔ اشعارندندر:

لله درهمام قد اجاد بما
صاغت انامله سبکا لمعتل
رسالة قدکساها الله تکرمة
ثوب الجمال بسامی فضله الثمل

ابراهیم حاقلانی مارونی علماسندن اولوب، آوروپاجه (آبراهام اکسلنسیس) اسمیله معروف اولمغله، بو اسم صره‌سنده ذکری سبقت ایتمشدر.

ابراهیم حائك ابراهیم عمار وابراهیم حجار دخی دینلیر. شعرای عربدن اولوب، نویریٔ مصرینك کوله‌سی ایدی. کندیسی امی اولدیغی حالده، لطائف ومضحکاته دائر بك چوق وغایت لطیف اشعاری واردر. شو قطعه‌سنك ایرادیله اکتفا اولنور:

یاقلب صبراً علی الفراق ولو
روعت ممن تحب بالبین
وانت یادمع ان ظهرت بما
یخفیه قلبی سقطت من عینی

ابراهیم حبال [«ابو اسحاق حبال» مادەسنه مراجعت.]

ابراهیم حرامی (ابن مندر) اسمیله دخی معروف اولوب، اوچنجی قرن هجری علمای محدثیندندر. بغدادده مدرسهٔ منوره‌ده تدریسله مشغول ایکن، ٣٣٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم حرانی (عین بصل) لقبیله دخی معروفدر. امی اولان شعرای عربك مشاهیرندن اولوب، مشاهیر مورخیندن ابن خلکانك معاصری ایدی، ومورخ مشارالیه مخصوص کیدوب کندیسیله کوریشمشیدی. اشعاری غایت لطیف اولوب، شو برقاچ بیتنك ایرادیله اکتفا اولنور:

جسمی بسقم جفونه قد اسقما
ریم بسهم لحاظه قلبی رمی
کالریح معتدل القوام مهفهف
مراجفا لکنه حلو اللمی
رشا احل دمی الحرام وقدرأی
فی شرعه وصلی الحلال محرما

ابراهیم حرانی [«ابراهیم بن هارون حرانی» و «ابراهیم بن احمد حرانی» مادەلرینه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم حربی کنیه‌سی ابو اسحاقدر. اسحاق بن ابراهیمك اوغلی ایدی. ائمهٔ اعلام وفقهای عظامك بری اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۱۹۸ تاریخ هجریسنده طوغمشدر. امام احمد بن حنبلدن فقه شریفی اوقویوب، امام مشارالیهك اصحابی زمره‌سنه داخل اولمشدی. كرك علم فقه وحدیثده ومسائل متنوعهٔ شرعیه‌نك حل وفصلنده وكرك لغت حفظنده ونحو وادبیاتده ید طولی صاحبی اولدیغی كبی، ورع وتقوی وادبده دخی نوادر عصردن معدود ایدی. روایته كوره، عن اصل مرودن اولوب، بغداده هجرتله، علوم ادبیه‌یی ابو العباس ثعلبدن اخذ وقرائت ایتمشدر. فقه وحدیث وعلوم سائره‌یه دائر بر قاچ مؤلفاتی اولوب، اك مشهورلری: «غریب الحدیث»، «سجود القرآن»، «مناسك الحج»، «الهدایا والسنه»، «الحمام وآدابه»، «مسند ابی بكر»، «مسند عمر»، «مسند عثمان»، «مسند علی»، «مسند الزبیر»، «مسند طلحه»، «مسند سعد بن ابی وقاص» وسائره‌در. (عالم بغداد) و (محدث بغداد) عنوانلریله شهرت بولمشیدی. ۲۸۵ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك یدیسنده ارتحال ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

دب فی السقام سفلاً وعلوا
وارانی اذوب عضوا فعضوا
بلیت حدتی بطاعة نفسی
و تذكرت طاعة الله نضوا

ابراهیم حصری { [«ابواسحاق حصری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم حصكفی { ابن منلا لقبیله دخی معروفدر. اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب. حلبده دنیایه كلمش؛ وپدری احمد حصكفی «مغنی اللبیب» ك شارحی اولوب، اعاظم علمادن اولمغله، صاحب ترجمه پدرندن وسائر زمانی علماسندن اخذ وقرائت ایدوب، علی الخصوص علوم ادبیه‌ده پدرینی دخی كچمش؛ و۹۹۵ ده دمشقده قاضی محب الدیندن اجازت آلهرق، ۱۰۰۰ تاریخنده ایفای حج شریفله، حلبه عودتنده، اختیار عزلت ایده‌رك، مطالعهٔ كتب وعبادتله اوقات كذار اولمشدی. وفاتی ۱۰۳۰ سنه‌سندن آز صكره در. فقه حنفیده «الدرر والغرر» عنوانلی منظوم بر اثری واردر. حصكفی اسمی دیاربكرده میافارقین ایله جزیرهٔ ابن عمر آره‌سنده واقع (حصن كیفا) یه

نسبت بیان ایدیور. صاحب ترجمه‌نك پدرینك جدی منلا حاجی اسمیله معروف اولوب، تبریز قاضی‌القضاتی ومتعدد تألیفات صاحبی ایدی. صاحب ترجمه‌نك طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ولما انطوت بالقرب شقة بیننا
وغابت وشاة دوننا وعیون
بسطت لها والوجد یعبث بالحشا
شجون حدیث والحدیث شجون

ابراهیم حضرمی { كنیه‌سی ابواسحاقدر. اندلسده اشبیلیه جوارنده كائن (شرف) قصبه‌سندن نشأت ایتمش فقیه وادیب بر ذات اولوب، قرطبه جامع كبیرنده خطیب ایدی. علم حدیثده دخی ید طولی صاحبی اولوب، بعض مشاهیر محدثیندن روایت ایتمشدر. وفاتی ۳۹۶ سنه‌سی شعبانده واقع اولمشدر.

ابراهیم حفظی پاشا { بغداد ولایتی مستشاری اولوب، بعده قارص اردوسنك نظارتنه تعیین اولنمش؛ ومؤخراً صدراعظم كتخداسی اولدقدن صكره، ۱۱۹۱ سنه‌سی اواخرنده رتبهٔ وزارتله ارضروم والیسی اولمش، و ۱۱۹٤ رمضاننده وفات ایتمشدر.

ابراهیم حقی { اون ایكنجی قرن هجری مشایخ كرامندن اولوب، ارضروم سنجاغنك حسن قلعه قصبه‌سنده دنیایه كلمش؛ وعلوم ظاهره‌یی بعدالتحصیل سعرد قضاسنك (تلو) قریه‌سنده واقع قادریه تكیه‌سنده سجاده نشین بولنان شیخ اسماعیل افندی‌یه انتسابله، طریقت سلوك، وتصوف وعلوم باطنیه ایله تنویر قلب وتصفیهٔ درون ایده‌رك، شیخنك وفاتنده یرینه خلیفه اولمشیدی. عالم وكامل وعارف بالله بر ذات اولوب، حقیقت وتصوفه دائر وعشق الهی‌یی متضمن اشعاری حاوی تركجه مرتب دیوانی و «معرفتنامه» عنوانیله علوم متنوعه‌دن باحث بر كتابی واردر. ایكیسی ده مطبوع وایادیٔ ناسده متداولدر. ۱۱۸٦ تاریخنده ارتحال ایدوب، زاویه‌سی خطیره‌سنده مدفوندر.

ابراهیم حكیم { ابن حكیم دیمكله دخی معروفدر. شام علما وشعراسندن اولوب، ۱۱۱۳ تاریخنده دمشقده طوغمش، وعلامه عبدالغنی نابلسیدن اخذ وقرائت ایده‌رك،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مشارالیهك اقرب اصحابی اولمش، وتألیفاتنی استنساخ ایتمشیدی. بعده صالحیه محکمه‌سنده رئیس الکتاب اولوب، بر چوق وقت بو خدمتده بولنمشدر. اواخر عمرنده دنیادن چکیلوب، بر قریه‌ده زراعتله اشتغال ایتمشدر. وفاتی ۱۱۹۲ ده واقع اولمشدر. علوم ادبیه‌ده پك ماهر اولوب، حسن خطه دخی مالك اولمغله، خط دستیله پك چوق کتابلر یازمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

وبغیر کف الوهم حقاً
لیس یمکن حل عقدك
انا ثابت لا انثنی
بل لاحل وثیق عهدك

ابراهیم حلبی { اعاظم فقهاء حنفیه‌دن مشهور «ملتقی الابحر» ك مؤلفی اولان ذاتدر، که طقوزنجی قرن هجری اواسطنده حلبده دنیایه کلوب، دمشقده ومصرده تکمیل تحصیل، وعلی‌الخصوص علم فقهده ترسخ ایتدکدن صکره، درسعادته کلەرك، قانونی سلطان سلیمان حضرتلری زماننده پایتخت علامسی درسلریله مستفید ایتمش؛ و۹۵٦ تاریخنده، ۹۰ یاشنده اولدیغی حالده، ارتحال ایتمشدر. یوقاریده ذکر اولنان تألیفی قدوری، مختار، کنز ووقایه کبی تألیفات معتبره‌نك خلاصه‌سی مقامنده اولوب، کافهٔ قواعد فقهیه‌یی سهل وسلیس بر عباره ایله جامع اولمغله، الیوم ممالك عثمانیه‌نك هر طرفنده درس کتابی اتخاذ اولنه‌رق، ایادیٔ طلابه متداول اولدیغی کبی، «منیة المصلی» شرحی اولوب، مؤلفنك اسمیله مشهور اولان دیکر بر اثری دخی اعتقاداتده دستورالعمل حکمنده‌در. بوندن بشقه فقهاء حنفیه‌نك تراجم احوالنی جامع «طبقات الفقها» نامیله دیکر بر اثری دخی واردر، که کرك تاریخ وکرك فقه نقطهٔ نظرندن اهمیتی میدانده‌در. بو جسیم جسیم اثرلر صاحب ترجمه‌نك علم وفضلنه وعالم اسلامه اولان خدمتنه بر شاهد عادل بولندقلرندن، زیاده مدح وتوصیفنه لزوم کورمیورز. — «سیر حلبی» مؤلفی اولان (برهان‌الدین علی حلبی) بشقه‌در.

ابراهیم حلبی { (ابراهیم بن مصطفی بن ابراهیم الحنفی الحلبی المداری) اون ایکنجی قرن هجرینك اعلم علماسی اولوب، علم وفضیلتله بتون عالم اسلامده شهرتشعار اولمشیدی. قرن مذکور اوائلنده حلبده دنیایه کلوب، ابتدا بر صنعتله مشغول ایکن، کوردیکی بر رؤیانك شیخ صالح مواهبی طرفندن واقع تعبیری اوزرینه، تحصیل علم ایچون، مصره کیده‌رك، علوم عقلیه‌یی تعلم ایله، یدی سنه صکره مملکتنه عودتنده، علوم نقلیه‌نك دخی لزوم واحتیاجنی حس ایتمکله، دمشقه کیدوب، عبدالغنی نابلسی کبی کبار علما ومشایخدن فقه وحدیث وتفسیر وتصوف کبی علوم شرعیه‌یی تحصیل ایتدکدن صکره، ایفای حج شریف ایچون، حجازه عزیمتله، مکهٔ مکرمه‌ده دخی تحصیله دوام ایتمش؛ وبعده ینه مصره عودت ایده‌رك، سید علی ضریردن علوم عقلیه ونقلیه‌یی استکمال ایله برابر، مشارالیهك تدریسده معاونی اولوب، خیلی استفاده ایتدیکی کبی، سائر علمادن دخی قرائتله، نهایت مأذون اولوب، «درر مختار» و «هدایت» تدریسنه باشلامش؛ وذکاوت وطلاقت فوق‌العاده‌سی حسبیله، آز زمانده مصرده مشارالیه بالبنان اولوب، هر طرفدن طلبهٔ علوم هجومیله، حلقهٔ تدریسنه بر جم غفیر طوپلانمغه باشلامشیدی. اوصره‌ده امرای مصریه‌دن یوسف کتخدانك امامی اولمش؛ وبونك وفاتندن صکره امیر عثمان کبیره انتساب ایده‌رك، خیلی وظائف وجهاته مالك اولمشیدی. بعض وقوعات اوزرینه اهالیٔ مصریه طرفندن بالوکاله درسعادته ورودنده، صدراعظم بولنان قوجه راغب پاشا ایله کورشمش؛ وصدر مشارالیه بو ذاتك علم وفضلنه مفتون اولوب، کندینه خواجه ایده‌رك، یاننه آلیقومشیدی. راغب پاشا حلبیدن خیلی علوم وفنون تعلم ایده‌رك، استفاده ایتدکدن صکره، مصر ملالغیله کندیسنی اعاده ایتمك ایستمش ایسه‌ده، اشیاسنی دخی کمی‌یه قومش ایکن، حسب‌القدر کری دونوب، استانبولده قالمش؛ وشیخ‌الاسلام وسائر علماء زمانیله کسب مناسبت ایده‌رك، تدریس علومه باشلامش؛ وموصلهٔ سلیمانیه پایه‌سنی احراز ایتمشیدی. او وقت پك اختیار وضعیف‌البنیه اولدیغی حالده، کیجه وکوندوز مطالعه وتصنیفله اوغراشه‌رق، سلطان سلیم وآیاصوفیه‌ده تدریس ایدردی؛ وحلقهٔ تدریسنه بتون پایتخت علامسی طوپلانه‌رق، استفاده ایدرلردی. ۱۱۹۰ سنه‌سی ربیع‌الآخرنده رحمت حقه نائل اوله‌رق، ابا ایوب انصاری حضرتلرینك جوا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

رنده دفن اولنمشدر. «دررمختار» ه بر حاشیه‌سی، «شرح جواهرالکلام»، «نظم السیره»، «شرح لغزالبهاء العاملی» عنوانلی تألیفلری، وعروض، وفق، معما وسائر علومه متعلق متعدد رساله‌لری دخی واردر.

ابراهیم حلبی { [«ابراهیم بن قاسم حلبی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم حمادی { [«ابراهیم بن مسلم حمادی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم حورانی { [«ابراهیم بن ایوب» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم خان { (سلطان —) [«ابراهیم» ماده‌لرینك طقوزنجیسنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم خارجی { [«ابراهیم بن عبدالله علوی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم خان { هندستانده امیرالامرا علی مردان خانك اوغلی اولوب، اون برنجی قرن هجریده عالمکیر شاهك زمان سلطنتنده کشمیر، لاهور، بهار، بنکاله وسائر ممالکده والیلك ایتمش، وبهادر شاهك زمان سلطنتنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم خان ترکمانی { (ونام دیکرله — تواجی) سلطان مراد ثالث حضرتلری زماننده، ایرانله اولنان محاربات صره‌سنده، سفارتله درسعادته کوندرلمش اولان ذاتدر، که ایران ترکمانلرینك اك نفوذلی رؤساسندن اولوب، ابتدا استانبولده خیلی حرمت وتعظیمه نائل اولمش ایسه‌ده، مؤخراً ظهور ایدن وقوعات اوزرینه، حبسنه لزوم کورلمش؛ وبعده سبیلی تخلیه اولندرق، برچوق وقت استانبولده قالمش؛ ومعیتی افرادی وبادن تلف اولمش ایدی.

ابراهیم خان سور { هندستان ملوکندن سلطان محمد شاه عادلك انیشته‌سی اولوب، پادشاه مشارالیهك امرا ووزراسنی کندی طرفنه جلبله، ۹۶۲ تاریخ هجریسنده دهلی‌یی ضبط ایدرك، تخت سلطنته جلوس ایتمش ایسه‌ده، اسکندر شاه دهلی واکره‌یی ضبط ایتمکله، صاحب ترجمه (اوریسه) خطه‌سنه قاچوب، ۹۷۵ تاریخنده اورانك حاکمی سلیمان طرفندن قتل اولنمشدر.

ابراهیم خدابادی { [«ابو اسحاق خدابادی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم خراسانی { [«ابراهیم بن طهمان» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم خزامی { [«ابن منذر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم خشاوری { [«ابراهیمك» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم خلوتی { دمشق شام علما ومشایخندن شافعی المذهب بر ذات اولوب، پدرندن تحصیل علم واخذ طریقت ایده‌رك، سجاده نشین مشیخت اولمش، وحافظیه مدرسه‌سنده تدریسله اشتغال ایتمشدر. وقور ومحترم وعالم برشیخ اولوب، اواخر عمرنده مشیختی برادری ابو السعوده ترکله، کوشهٔ انزوایه چکلمش، و ۱۱۱۵ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم خلیجی { بنی طولون حکمدارلرینك قاعدلرندن اولوب، ۲۹۲ تاریخنده خلفای عباسیه طرفندن مصر والیلکنه تعیین اولنان عیسی بن محمد نوشزی‌یه مخالفت وعصیان ایتمکله، نوشزی مغلوب اولوب، اسکندریه‌یه قاچمش؛ وخلیفه مکتفی بالله (فاتك) نام ذاتك قوماندهسیله صاحب ترجمه‌نك اوزرینه عسکر کوندرمش؛ وابراهیم خلیجی بونلری دخی ۲۹۳ ده عریشده مغلوب ایتمش ایسه‌ده، بعده خلیفه‌نك عسکری تزیید اولنه‌رق، واقع اولان محاربه‌لرده صاحب ترجمه‌نك آرقداشلری منهزم اولمغله، نهایت کندیسی دخی طوتیلوب، سنهٔ مذکوره‌ده بغداده کوندرلمش؛ واوراده حبسه آتیله‌رق، وفاتنه قدر محبسده قالمشدر.

ابراهیم خلیل { [«ابراهیم» ماده‌لرینك برنجیسنه مراجعت.]

ابراهیم خلیل افندی { [«فندق زاده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم خواجه { [«ابراهیم پاشا» (خواجه —) ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم خواص { کنیه‌سی ابو اسحاقدر. کبار مشایخ صوفیه‌دن

tarikhema.org mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واولیاء اللهدن بر ذات شریفدر. جنید بغدادی ونوری کبی کبار اولیاء اللهك اقران واصحابندن ایدی. مقامات وکراماتی وتصوف وحقیقتده دائر کلاملری مشهوردر. ۲۹۱ تاریخ هجریسنده بطن علتندن جامع ریده وفات ایتمشدر.

ابراهیم خوزی {[«ابراهیم بن یزید خوزی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم خیاری {مدینهٔ منوره‌نك اون برنجی قرن هجری علماسندن وفقهای شافعیه‌دندر. ۱۰۳۷ شوالنده تولد ایدوب، ابتدا پدرندن، بعده سید میرماه بخاری وعیسی بن محمد مغربی وسائر مشاهیر علما ومشایخدن اخذ وقرائت ایده‌رك، اکثر علومده وعلی‌الخصوص تاریخده ید طولی صاحبی اولمشیدی. محفوظات ومحاضراتی چوق اولوب، فصاحت لسان وطبیعت شعریه‌سی دخی وار ایدی. پدرینك وفاتندن صکره مدینهٔ منوره مدارسندن برنده تدریسله اشتغال ایتمش؛ و ۱۰۷۹ تاریخنده درسعادته کلوب، ۱۰۸۰ ده دمشق شامه کیتمش؛ ومتعاقباً ینه درسعادته کلدرك، او وقت صدراعظم بولنان مرزیفونی مصطفی پاشا طرفندن پك چوق حرمت واکرامه نائل اولمش، ومصر خزینه‌سندن تأدیه اولنق اوزره، کندیسنه مستوفی معاش تخصیص اولنمشیدی. استانبولده عصرك قدوة العلماسی اولان ابو السعود افندی ایله دخی ملاقات ومصاحبت ایتدکدن صکره، ینه شامه عودتله، دمشق، قدس، رمله وسائر محلر علماسیله مباحثه ایده‌رك، مصره کیتمش؛ واورادن مدینهٔ منوره‌یه عودتله، ۱۰۸۳ سنه‌سی رجبنده فجأةً وفات ایتمشدر. مولد شریف حقنده «خلاصة الابحاث والنقول فی الکلام علی قوله تعالی لقد جاءکم رسول» عنوانلی بر تألیفی واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

وکنت اسائل الرکبان عمن
اقام بمهجتی ونأت ربوعه
فلما ذر شارقه منیراً
بافق الطرف عاوده رجوعه

ابراهیم دانشمند {[«ابراهیم بن محمد دانشمند» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم دانی {[«ابو اسحاق دانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم دربندی {(شیخ —) شروان ملوکندن اولوب، روایته کوره کندیسی نوشروان نسلندن اولدیغی حالده، شروان قریه‌لرندن بر قریه‌ده زراعتله مشغول ایکن، اهل شروان بر رئیسه محتاج اولنجه، بونی رئیس اتخاذ ایتمکه قرار ویرمشلر؛ وکندیسی کویده خرمننك یاننده یاتوب اویومقده ایکن، اوسته سلطنت اوتاغنی قورمشلر؛ واویاننجه جلوسی بیعت ایدوب، تخته اوتورتمشلر. صاحب ترجمه توسیع ملك واجرای عدالت ایتمکه باشلامش. اوصره‌ده تیمورلنك او جهتلری تخویف ایتمکه باشلامغله، شروانلیلر مقاومت ایتمك ایستمشلرسه‌ده، شیخ ابراهیم اویله بر جهانکیره مقاومت کار عاقل اولمدیغی آکلایه‌رق، درحال تیمور نامنه خطبه اوقوتمش، وسکه ضرب ایتمش، وهدایا ایله اوکنه چیقه‌رق، موقعنی وشروانی تخریبدن قورتارمشدر. ۸۲۱ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی خلیل یرینه کچمشدر.

ابراهیم دسوقی {اجلهٔ مشایخ صوفیه‌دن کرامات ومقامات صاحبی بر ذات اولوب، اهل طریق بیننده مشهور پك چوق اقوال حکمیه ومواعظی واردر. ۶۷۶ تاریخنده، ۴۳ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابراهیم دکدکجی {شامك اون ایکنجی عصر هجری علماسندن اولوب، آبا واجدادی عن‌اصل ترکان اولدقلری حالده، ۱۱۰۴ تاریخنده دمشقده طوغمش، وپدریله سائر علمای عصردن اخذ وقرائت ایله، علوم وفنونده وشعر وادبیاتده کسب مهارت ایتمشیدی. ۱۱۳۲ تاریخنده وبادن وفات ایتمشدر. شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

اترع الکأس یا ندیم وهاته
ثم هت کری جفون سقاته
واجتل البشر من وجوه التهانی
فصفاء الزمان من مسعداته

ابراهیم دمشقی {(بن عبدالرحمن بن عبد الملك بن مروان) شامك علمای محدثیندن اولوب، ابو عبید محمد حسان بسری حسانیدن وسائر رجال حدیثدن روایت ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وفاتی ۳۱۹ تاریخنده واقع اولمشدر. — [« ابن طباخ» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابراهیم دنابی (— ابن ابی بکر بن اسماعیل) نسلی عشرهٔ مبشره‌دن عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینه منتهی اولدیغندن، عوفی نسبتیله دخی معروفدر. عن‌اصل شاملی اولوب، مصرده طوغمش، واوراده یاشامش ووفات ایتمشدر. حنبلی المذهب اولوب، حدیث وفقهده متبحریندن اولدیغی کبی، حساب وفرائضده دخی ید طولی اصحابندن ایدی. فقه حنبلی‌یه دائر برقاچ جلددن عبارت اولان « منتهی‌الارادات شرحی »، ایکی جلد اوزرینه « مناسك الحج » وفرائض وحسابه دائر برقاچ رساله‌سی واردر. حسن اخلاق وکرم وسخاوت صاحبی اولوب، عقل‌وتدبیر وتجربه‌سی دخی اولمغله، کندیسنه هر طرفدن مراجعت اولنوردی. ۱۰۳۰ تاریخنده طوغوب، ۱۰۹٤ تاریخنده فجأةً وفات ایتمشدر.

ابراهیم دهستانی خراسان کبار مشایخندن واولیاء اللهدن بر ذات اولوب، شیخ محمد قصاب وسائر اکابر مشایخله صحبت ایتمشدر. تصوف وموعظه‌یه دائر بعض اقوال حکمیه‌سی واردر.

ابراهیم راعی (— بن مراد بن ابراهیم) شام علما و شعراسندن اولوب، ۱۱۰۰ تاریخنده عبدالغنی نابلسینك معیتنده بقاع وبعلبکه، و ۲۱۰۱ ده قدسه سیاحت ایتمش، وشیخ مشارالیهك توجه ومحبتنی قزانمشیدی. ادیب وبلیغ بر ذات اولوب، ۱۱۳۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

بدیع جمال اخجل الغصن قده
اقد تاه فی ذاك الجمال وعربدا
لئن ضل قلبي فی‌ادجی لیل شعره
فمن وجهه قدلاح نور لنا هدی

ابراهیم رباطی هرات کبار مشایخندن وابراهیم ستنبه‌نك مریدلرندن اولوب، شیخ مشارالیه ایله بر وقت سیاحت ایتمشدر. بو دخی شیخی کبی طریق توکل رجالندندر.

ابراهیم رُطبی ابن رطبی اسمیله دخی معروفدر. عراقك آلتنجی قرن هجری علما وفقهاسندن اولوب، قاضی القضاة روح بن احمد حدیثی و سائر مشاهیر فقهایه نیابةً اجرای احکام شرعیه ایتمش؛ و ۵۲۷ ده وفات ایتمشدر. (کرخ جدان) دن اولمغله، کرخی دخی دنیلیر.

ابراهیم رقی [« ابراهیم بن احمد رقی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم رود ایرانك کرمان‌خطه سنده بر نهردر، که بلوجستان حدودندن نبعانله، هرمز جزیره‌سنك قارشیسنده بحر فارسه منصب اولور. مجراسی ٤۵۰ کیلو متره قدردر. بو نهره (کرمان) و (سرجان) دخی دیرلر.

ابراهیم رومی (— بن علی) آرابه‌جیلر اوجاغنك رئیسی اولوب، عالم وفاضل بر ذات ایدی. ۱۱۸۹ تاریخنده، حجه کیدرکن، یولده وفات ایتمشدر. اسماء کتب حقنده کاتب چلبینك « کشف الظنون » عنوانلی اثر قیمتدارینه بر ذیل یازمش، وصدرالشریعه کتابنی ترجمه ایتمشدر. بو ایکی اثر علم وفضلنه برهاندر.

ابراهیم رومی (— بن محمد ملطی) عن اصل ملاطیه‌لی اولوب، درسعادته ورودله، شیخ الاسلام فیض‌الله حسینی افندینك خدمتنده بولنمش؛ وعلی المعتاد دور مدارسله، اسکدارده قاضی اولدقدن صکره، ۱۱۹۱ تاریخنده شام، وبعده مدینهٔ منوره ملاسی اولمش؛ ومؤخراً ینه شامه تحویل مأموریتله، بعده درسعادته عودتنده ۱۱۹۷ ده وفات ایتمشدر.

ابراهیم زبال شامك اون ایکنجی قرن هجری مشایخندن وارباب جذب واستغراقدن اولوب، تاریخ ولادت ووفاتی معلوم اوله‌مامشدر.

ابراهیم زبدانی ابن احدب اسمیله دخی معروفدر. علماء شافعیه‌دن ومحدثیندن عالم وفاضل بر ذات ایدی. دمشقده توطن ایله، حساب وفرائضی صالحیه‌ده‌کی عمریه مدرسه‌سنك مدرسی محمد بن ابراهیم نجدیدن، وحدیثی بدرغزی وابن طولون حنفی وسائر محدثیندن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، مدرسهٔ مذکوره‌نك قارشیسنده‌کی صبیان مکتبنه معلم اولمش؛ وبعده سلیمیه مدرسه‌سنده تدریس فنونه باشلامش. وطلبه‌سی میاننده مؤخراً کسب شهرت ایدن بعض علما دخی بو-

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لنمشدر. ٩٢١ تاریخنده طوغوب، ١٠١٠ ویا ١٠١٢ تاریخنده وفات ایتمکله، چوق یشامش، وچوق سیاحتلر ایتمشدر. شامك (زبدان) ناحیه‌سندن اولمغله زبدانی نسبتیله معروفدر.

ابراهیم زجاج [« زجاج » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم زجاجی [« ابراهیم بن یوسف زجاجی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم زهری [« ابراهیم بن عبدالرحمن زهری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم زیادی (ابو اسحاق ابراهیم بن سفیان زیادی) قدمای نحویوندن اولوب، زیاد بن سلمه‌نك اولادندر. کندیسی اصمعیدن وسائر مشاهیر علمادن اخذ وقرائت ایده‌رك، کندیسندن دخی مشاهیر نحویوندن مبرد وسائر نحویون قرائت ایتمشلردر. سیبویه‌نك نحوه دائر اولان کتاب مشهورینك بعض محللرینه اعتراضلری وبو کتاب حقنده بعض نکته‌لری، أمثال حقنده بر کتابی و « کتاب النقط والشکل » ایله « کتاب تمیق الاخبار » عنوانلی دیگر ایکی اثری واردر. تاریخ ولادت و وفاتنه دسترس اولنه‌مدیسه‌ده، هر حالده اصمعی ومبرد ایله معاصر اولدیغی آکلاشیلیور.

ابراهیم زیادی [« ابراهیم بن عجیب زیادی » ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم سامری شمس الحکماء لقبیله معروف اولوب، مشاهیر حکما واطبای عربدندر. صلاح الدین ایوبی حضرتلرینك اطباسندن ورجالندن ایدی. طبده شهرت شایعه صاحبی اولان مهذب الدین یوسف بن ابی سعید بن خلف سامری فن طبی صاحب ترجمه‌دن اخذ وتعلم ایتمشدر.

ابراهیم سامری [« ابراهیم بن خلف سامری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم ستنبه کنیه‌سی ابو اسحاقدر. کبار اولیاء اللهدن اولوب، ابراهیم بن ادهم وبایزید بسطامی کبی کبار مشایخله صحبت ایتمش؛ ومشارالیه ابراهیم بن ادهمك ارشاد ودلالتیله بر وقت کسب وکارله مشغول اولوب، قزاندیغنی کافةً فقرایه تصدق ایدردی. بعده ینه او حضرتك دلالتیله ترك ماسوی ایده‌رك، یالین آیاق بادیه پیما اولمش، وبو حالده ایفای حج شریف ایتمشیدی. عن‌اصل کرماندن اولوب، هراتده اقامت ایتدیکیچون، (هروی) نسبتیله معروفدر. قبری قزوینده زیارتگاه انامدر. تصوف وحقیقته متعلق اقوال ومقاماتی چوقدر.

ابراهیم سعدی [« ابراهیم بن عبدالله سعدی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم سفرجلانی شامك اون برنجی قرن هجری ادبا وشعراسندن اولوب، ١٠٥٥ تاریخنده دمشقده طوغمش؛ وعلوم ریاضیه‌ده کسب مهارت ایتدکدن صکره، ادبیاته اختیار اختصاصله، اشعار بلیغه‌سیله شهرت بولمشدر. ١١١٢ تاریخنده وفات ایتمشدر. تجارتله مشغول اولدیغی حالده، بو صنعتله علوم ریاضیه وشعر کبی اضداددن معدود اوچ شیئی کندینده جمع ایتمشیدی. مرتب دیوانی واردر. شو قطعه جمله اشعارندندر:

لما غدت وجناته مرقومة
بعذاره وازداد وجد محبه
نادى الشقيق بها زبرجد صدغه
يا صاحبي هذا العقيق فقف به

ابراهیم سقا ابتدای حالنده دمشق قلعه‌سنده صو صاتمغله مشغول بولندیغندن، بو اسمله شهرت بولمشدر. بعده درسعادته کله‌رك، تحصیل علمه قویلمش؛ وعلی‌الخصوص قرائت قرآن کریم وتجویده فوق‌العاده مهارت پیدا ایتمکله، حضرت ابا ایوب انصاری جامع شریفنده امام اولمشیدی. قرق سنه قدر استانبولده قالدقدن صکره، شامده‌کی مدرسهٔ جوزیه مدرسلکنی آله‌رق، دمشقه عودت ایتمش؛ وبعده کوزلری وال وآیاقلری سقط اولمش ایسه‌ده، ینه جامع امیه‌ده وعظ وتدریسله اشتغالدن ال چکمه‌مشیدی. عمومك حرمت ورعایتنه مظهر اولوب. درس و وعظنه پك چوق خلق طوپلانیردی. ١٠٧٩ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم سوادی [« ابو اسحاق سوادی » ماده‌سنه مراجعت.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم سؤالاتی {[«ابراهیم بن عبدالرحمن سؤالاتی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم سوسی { مغرب اقصی علماسندن مالکی المذهب بر ذات اولوب، علوم ریاضیه وهیئت ونجوم ووفق وسائر فنونده ید طولی صاحبی ایدی. وطنی اولان (سوسه)ده برمدت تدریسله اشتغالدن صکره، مراکشه کیده‌رك، شهر مذکور مفتیسی محمد بن سعید وسائر علمادن اخذ وقرائت؛ وبعده فاسه کیدوب، اورانك علماسندن دخی استفاده واکمال تحصیل ایله، ارض دلاده‌کی زا. ویه‌ده احتیار اقامت ایتمشیدی. مغربده ایکن علم وفقه دائر رسالهٔ مرجانی‌یی نظمه چکمش؛ واستفاده ایتدیکی عبادن اسملری محمد اولان یتمش ذاتك ترجمهٔ حاللرینی جامع بر کتاب تألیف ایتمشیدی. ١٠٧٥ تا. ریخنده مصره کله‌رك، اوراده دخی کبار علمادن بعدالاستفاده، مکهٔ مکرمه‌یه رحلتله، وفاتنه‌دك او. راده قالوب، ١٠٧٧ ده ارتحال ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو برایکی بیت جملهٔ اشعا. ریندندر:

یامن رمانی بسهم اللحظ فی مضی
اوحشتنی وحشوت القلب نار غضا
کسرت جفنی بتکسیر الجفون کما
نصبت حالی لاسهام الجفا غرضا

ابراهیم شاه { کشمیری فتح ایله. اوچ دفعه سلطنته نائل اولمش اولان محمد شاهك اوغلیدر. ٩٣١ تاریخ هجریسنده کشمیرك صاحب قدیمی اولان (ملك کاجی‌جك) شاه محمدك حامیسی اولان دهلی حاکمی شاه ابراهیم لو. دینك مغلوبیتدن بالاستفاده، محمد شاهی حبس ایله اوغلی صاحب ترجمه ابراهیم شاهی تخته اجلاس ایتمکله، ابراهیم شاه دخی مرقومی وزیر مستقل اتخاذ ایتمشیدی. مرقوم ملك (کاجی‌جك) ك کشمیردن طرد ایتمش اولدیغی ابدال ماکری تیمور سلاله‌سندن اولان بابرشاهه التجا. وکشمیری فتح ایچون کندیسنه عسکر ترفیقنی استدعا ایتمکله، مستوفی برعسکرله هجوم ایدوب. ملك کاجی‌جکی ابراهیم شاهدن آیرلغه دعوت ایتمش ایسه‌ده. مرقوم موافقت ایتمدیکندن، محاربه واقع اولوب. ملکك عسکری منهزم، وکندیسی طاغلره قاچمغه مجبور. وصاحب ترجمه دخی او صره‌ده ناپدید اولمشدی. مدت سلطنتی ٨ آیدر. کندیسندن صکره اوغلی نازك شاه جلوس ایتمش؛ ومؤخراً پدری محمد شاه دردنجی دفعه اوله‌رق کشمیر شاهی اولمشیدی.

ابراهیم شاه { آنف الترجمه ابراهیم شاهك تورونی و نازك شاهك اوغلیدر. ٩٩٣ تاریخنده کشمیر تخته اجلاس او. لنوب، جك خاندانك حکم ونفوذی تحتنده اوله. رق، اسماً بش آی حکومت سوردکدن صکره، او صره‌ده کشمیرده لاینقطع وقوع بولمقده اولان انقلا. باتك برنده کندیسی اسقاطله، برادری اسماعیل شاه اجلاس اولنمشدی.

ابراهیم شرقی { (شاه —) سکزنجی قرن هجری اواخرنده هندك شرق طرفنده ظهور ایله (جونپور) شهرینی پایتخت اتخاذ ایدن دولت شرقیه‌نك اوچنجی پادشاهی او. لوب، برادری مبارك شاهك وفاتی اوزرینه، ٨٠٤ تاریخنده تخته جلوس ایتمش؛ ودهلی حکمدارلریله بالدفعات محاربه ایده‌رك، بر چوق یرلر ضبطله مما. لکنی توسیع ایتمشیدی. فوق العاده عادل ومدبر بر پادشاه اولوب، علوم وفنون وصنایعی حمایه ایتمکله. هندستانك هر طرفندن وایران وافغانستان جهتلرندن علما وارباب فن وحرفت درکاهنه کله‌رك، جونپور شهری هندستانك وبلکه بتون شرقك اك بیوك دارالعلمی حکمنه کچمشیدی. اك زیاده حرمت والتفا. تنه مظهر اولان علمانك بری‌ده تألیفات کثیره‌سیله شهرتی عالمکیر اولان «فتاویٔ ابراهیم» شاهیه صاحبی قاضی شهاب‌الدین ایدی ایدی. ابراهیم شاه الکا. سنده زراعتك دخی فوق‌العاده ترقی وتوسعنه خدمت ایتمشیدی. ٨٤٤ و بر روایته کوره ٨٤٠ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی سلطان محمود جانشینی اولمشدر.

ابراهیم شروانی {[«ابراهیم دربندی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم شکانی {[«ابراهیم بن مسلم شکانی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم شکستانی { (ابو اسحاق ابراهیم بن اسحاق شکستانی) قدمای محدثیندن اولوب، سمرقند جوارنده واقع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شكستاندن نشأت ايتمش؛ وخراسان وعراقه سياحت ايدەرك، كيديسى ازهر بن يونس عبدى وابو نعيم فضل بن دكين وسائر رجالدن، وكنديسندن دخى مسعود بن كامل روايت ايتمشدر.

ابراهيم شيبانى. { [«ابراهيم بن بكر شيبانى» مادەسنه مراجعت.]

ابراهيم شيرازى. { [«ابو اسحاق شيرازى» مادەسنه مراجعت.]

ابراهيم صائب پاشا. { دور سلطان محمود ثانى اواخريله دور سلطان مجيد رجالندن اولوب، صدارت كتخدالغى، دفتر امينلكى، دفتردارلق ودعاوى نظارتى كبى بعض خدماتده بولنەرق، بعده وزارتله ماليه ناظرى ومتعاقباً مجلس والا رئيسى اولمش؛ و بعض ولايتلر واليلكنده بولندقدن صكره، مجلس والا اعضاسندن ايكن، ١٢٦٥ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم صابئ. { (ابو اسحاق ابراهيم بن هلال بن ابراهيم بن زهرون بن حبون حرانىٔ صابئ) دردنجى عصر هجرينك اك مشهور منشى وشاعرلرندن اولوب، بغدادده هم خليفهٔ عباسى‌يه هم آل بويه‌دن عزالدوله بختيار بن معزالدوله‌يه كاتبلك ايدر ايدى. ٤٣٩ تاريخنده رسالتله مأمور اولوب، يازديغى بليغ ومؤثر مكتوبلرله عضدالدوله بن بويه‌يى دلگير ايتمش اولديغندن، عزالدوله قتل اولنوب، بغداد عضدالدوله‌نك ضبطنه كچنجه، ٣٦٧ ده صاحب ترجمه‌يى حبس ايتمش، وفيلك آياغى آلتنده ازديرمك ايستمش ايسه‌ده، بعض ذواتك شفاعتى اوزرينه، دولت ديلميه‌نك تاريخنى يازمق شرطيله، عفو واطلاق ايتمشيدى. صاحب ترجمه‌نك فصاحت وبلاغتلريله مشهور مكتوبلرى ولطيف اشعارى واردر. ابراهيم صابئ مشرك اولوب، عزالدوله كنديسنى اسلامه كتيرمكه جهد ايتمش ايسه‌ده، دينده پك متعصب اولديغندن، موفق اولەمامشدر. (يمن) اسمنده بر سياه كوله‌سى اولوب، كنديسنه محبتى اولديغندن، بو بابده سويلديكى شو قطعه جملهٔ اشعارندندر.

قد قال يمن وهو اسود للذى
بياضه استعلى علو الخائن
مافخر وجهك بالبياض وهل ترى
ان قد افدت به مزيد محاسن
ولوان منى فيه خالا زانه
ولوان منه فى خالا شانني

٣٨٤ سنه‌سى شوالنده، ٧١ ياشنده اولديغى حالده، وفات ايدوب، شعرادن شريف رضى، مرثيه اوله‌رق، حقنده مشهور قصيدهٔ داليه‌يى سويلمشدر، كه مطلعى شودر:

ارأيت من حملوا على الاعواد
ارأيت كيف خبا ضياء النادى

بو شاعر شريف اولديغى حالده، بر مشركه مرثيه سويلمسنى تقبيح ايدنلره، بنم مرثيه‌م اونك علم وفضلنه عائددر جوابنى ويرمشدر.

ابراهيم صارم پاشا. { سلطان عبدالمجيد خان دورى صدر اعظملرندندر. آياصوفيه تربه‌دارلرندن حافظ موسى افندينك اوغلى اولوب، ١٢١٦ تاريخنده دنيايه كلمش؛ وبر مقدار تحصيل ايتدكدن صكره، ديوان همايون قلمنه دوامله، صنعت كتابتى تحصيله باشلامش؛ وآز مدت ظرفنده مهمه نويسان سلكنه دخول ايله، رئيس الكتاب سليمان نجيب افندى‌يه داماد اولوب، ١٢٣٨ تاريخلرنده خواجكانلق رتبه‌سنى احرازله، مؤخراً آمدى خلفالغنه انتقال ايتمش؛ واو وقت آمدىٔ ديوان همايون بولنان مصطفى پاشانك ١٢٤٨ ده مأموراً مصره عزيمتنده يرينه وكيل قالمشيدى. سنهٔ مذكوره‌ده آمدى وكالتى عهده‌سنده اولديغى حالده مقاطعه، و ٤٩ ده اقلام سبعه خواجه‌لكنه نائل اولمش؛ وبعض وزرا قپو كتخدالغنه دخى نصب اولنمشيدى. بعده روسيه محاربه‌سندن برى مملكتينده قالوب، اورادن حركتى مشروط ومقرر اولمغله، مأموراً مملكتينه عزيمتله، عودتنده، بكلكجىٔ ديوان همايون وكالتنه تعيين اولنمش، و ١٢٥٣ ده اصالةً بكلكجىٔ ديوان همايون اولمشدر. ينه او سنه انكلتره قرالى دردنجى كليوم وفات ايتمكله، قراليچه ويقتوريا جلوس ايتديكندن، اجراى تبريك وتعزيت ايچون، ومصطفى رشيد پاشانك يرينه لوندره سفيرى قالمق اوزره، بيوك ايلچيلك عنوانيله وخارجيه مستشارلغى پايه‌سيله لوندره‌يه عزيمت ايتمشدر. بر سنه صكره درسعادته عودتله باب عاليده‌كى دار شورى اعضالغنه تعيين، وبر قاچ آى صكره داخليه مستشارلغنه نقل، وامور نافعه رياستى دخى عهده‌سنه علاوه اولنمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

١٢٥٥ تاریخنده سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك جلوسلرنده مأموریتی ابقا اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً عزل اولنه‌رق، بعده جلوس همایونی مبشر نامهٔ همایونی حاملاً فوق‌العاده مرخص وبیوك ایلچی عنوانیله طهرانه اعزام اولنمشدر. برسنه صکره عودتله صیدا ایالتی دفتردارلغنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، وجودجه تحملی اولمدیغندن، استعفا ایده‌رك، ٥٧ ده مجلس والای احکام عدلیه اعضالغنه، ومتعاقباً تجارت نظارتنه نصب اولنمش ایسه‌ده، برقاچ آی مرورنده نظارت مذکوره لغو اولنمغله، سنهٔ مذکوره اواخرنده رتبهٔ حالیه‌سی اولان اولی صنف اولیله خارجیه ناظری اولمشدر. ٥٩ تاریخنده عزل اولنه‌رق، ینه مجلس والای احکام عدلیه اعضالغنه، و٦٠ سنه‌سی اوائلنده ثانیاً لوندره سفارتنه تعیین اولنمش، ومؤخراً پارس سفارتنه تحویل مأموریت ایتمش ایسه‌ده، یکی محل مأموریتنه کیتمزدن، ثانیاً تجارت نظارتی توجیهیله استانبوله جلب، وسنهٔ مذکوره اواخرنده زراعت نظارتی دخی مأموریتنه علاوه اولنمشدر. ٦٢ سنه‌سنده عزل اولنه‌رق، متعاقباً درسعادت امتعه کمرکی نظارتنه نصب اولنمش ایسه‌ده، سنهٔ مذکوره اواخرنده رتبهٔ بالا ایله صدارت مستشاری اولمش؛ و٦٣ سنه‌سی ربیع‌الاولنده رتبهٔ وزارتله مالیه نظارتنه، وبر سنه صکره مجلس والا ریاستنه تعیین اولنه‌رق، ٦٤ سنه‌سی جمادی الاولاسنده مسند صدارت عظمایه صعود ایتمشدر. ٣ آی ایله ١٩ كون صدارتدن صکره عزل اولنوب، برمدت معزول قالدقدن صکره، ٦٥ سنه‌سی شوالنده خداوندکار ایالتی والیلکنه نصب اولنه‌رق، ایکی سنه بروسه‌ده قالدقدن صکره، ٦٩ سنه‌سی ربیع‌الآخرنده طربزون وملحقاتی والیلکنه نصب، وسنهٔ مذکوره ذی‌القعده‌سنده عزل ایله، درسعادته عودت ایتمش؛ و١٢٧٠ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك ٦ سنده ٦٥ یاشلرنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. اولدقجه کاتب وکارآشنا بر ذات ایدی.

ابراهیم صالحی { ابن غزال اسمیله دخی معروف اولوب، شام ادبا وشعراسندندر. ١٠٠٨ تاریخنده طوغوب، تحصیل علم ایتدکدن صکره، برمدت صالحیه محکمه‌سنده کاتبلك ایتمش؛ بعده بعض نیابتلرده بولنمشدر. ازبرنده پك چوق اشعار ونوادر وحکایات بولنوب، نکته شناس ومجلس‌آرا بر ذات ایدی. آنجق شعری تکلفدن وغرائب الفاظدن خالی دکلدر. هجویه‌لری زیاده‌در. ١٠٨٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. اسماعیل جرشی حقنده سویلش اولدیغی شوقطعه جملهٔ هجویاتندندر:

ان الجمال الجرشی
مثل المغنی القرشی
یود من یسمعه
لو ابتلی بالطرش

ابراهیم صایحانی { کنیه‌سی ابو اسحاق ولقبی برهان‌الدیندر. شام علما وفقهاسندن اولوب، ١١٣٢ تاریخنده غزه‌ده طوغمش؛ وقاهره‌یه رحلتله، حسن مقدسی وابو السعود حنفی کبی علمادن تحصیل علوم ایتدکدن صکره، دمشقه کله‌رك، فتوی امینی اولمش؛ و١١٩٧ ده شهر مذکورده وفات ایتمشدر. علوم شرعیه‌ده ید طولی صاحبی اولدیغی کبی، ریاضیات وفلکیاته دخی وقوف تامی وار ایدی. ربع مقنطر حقنده بر رساله‌سیله بر عروض رساله‌سی وابن شحنه‌نك فرائض کتابنه بر شرحی واردر.

ابراهیم صبیبی { (صادك کسره ویا ضمه‌سیله وبرنجی بانك فتحه‌سیله) ابن ابی الحرم اسمیله دخی معروفدر. مدینهٔ منوره‌نك اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب، علوم وفنون متنوعه‌ده زمانك فریدی ایدی. فوق‌العاده اخلاق حسنه ایله متصف اولوب، زیاده‌سیله منعم وخیرخواه وفقراپرور برذات ایدی. پدرندن وسائر علمای عصرندن تکمیل تحصیل ایتدکدن صکره، مدینهٔ منوره‌ده تدریسله مشغول اولوب، علم وفضلندن پك چوق ذوات مستفید اولمشلردر. وفاتی ١٠٥٦ تاریخنده واقع اولمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، سهل وتکلفسز اشعاری واردر. شوقطعه اوجمله‌دندر:

لما بدا مبیضا
والقلب مشتاق الیه
نادیت هذا قاتلی
والرایة البیضا علیه

ابراهیم صمادی { (ابراهیم بن احمد بن بن داود بن مسلم بن محمد صمادی) شام علماسندن وفقهاء شافعیه‌دن صالح ومتقی بر ذات اولوب. جامع امویده شافعی امامی ایدی. شمس میدانی ونجم غزی وسائر علمادن تحصیل ایدوب، بعده وعظ وتدریسله اشتغال ایتمش، و١٠٥٤ تاریخنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رحمت حقه نائل اولمشدر. — ذکری سبقت ایدن ابراهیم بن مسلم صمادیدن (واعظ) لقبیله تمییز اولنور. [«ابراهیم بن مسلم صمادی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم صولی { [«ابراهیم بن عباس صولی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم صیاد { کنیه‌سی ابو اسحاقدر. بغدادك قدمای مشایخندن وکبار اولیاءاللهدن اولوب، جنید بغدادی، معروف کرخی وسری سقطی کبی اولیاءالله‌له صحبت ایتمشدر. تصوف وحقیقته متعلق بعض اقوال ومقاماتی واردر.

ابراهیم طباخ { (ملوك سلجوقیه‌دن قلج آرسلانك آشجیسی وامکداری اولوب، پادشاه مشارالیه اولادینه دخی ارثاً انتقال ایتمك شرطیله، مرعش سنجاغنی ویرمش اولمغله، صاحب ترجمه بر مدت مرعشده اجرای حکومت ایتدکدن صکره، لاجل التداوی حلبه کیدوب، اوراده وفات ایتمش؛ ومرعش سنجاغی اوغلنه قالمشیدی.

ابراهیم طبری { (رضی‌الدین ابراهیم بن محمد بن ابراهیم طبری) مشاهیر علما ومحدثیندن وفقهای شافعیه‌دن اولوب، شعیب ابن جبیردن روایت ایتمش؛ و ٧٢٢ تاریخنده، ٨٦ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابراهیم طنزی { (بن عبدالله) جزیرهٔ ابن عمرده واقع طنزه بلده‌سندن عالم وشاعر بر ذات اولوب، ٥٦٠ تاریخلرنده برحیات بولنمشدر. وطنی حقنده سویلمش اولدیغی شو قطعه شایان ایراددر:

وانی لمشتاق الی ارض طنزه
وان خاننی بعد التفرق اخوانی
سقی الله ارضا ان ظفرت بتربها
کحلت بها من شدة الشوق اجفانی

ابراهیم عادل شاه { هندستانك جنوب جهتنده یعنی دکن قطعه‌سنده حکم سورمش اولان عادل شاهیه سلاله‌سنك دردنجی پادشاهی اولوب، ایکنجی پادشاه اولان اسماعیل شاهك اوغلی. وسلاله‌نك بانیسی اولان یوسف شاهك تورونیدر. هند تاریخلرینك روایتنه واوراجه منتشر اولان بر اعتقاده کوره، کویا مشارالیه یوسف شاه سلالهٔ طاهرهٔ عثمانیه‌یه منسوب اولوب. ابوالمغازی سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك برادری ایمش‌ده، حضرت فاتحك جلوسنده اعدامی مقرر اولدیغندن، والده‌سی طرفندن قورتاریلوب، یرینه بر ایرانلی اسیرجیدن آلنان بر کوله اعدام اولنمش؛ وکندیسی اسیرجی‌یه تسلیم اولنه‌رق، کوله قیافتنده ایرانه سوق اولنمش؛ واورادن کندیسنه تجلی ایدن حضر علیه السلامك دلالتیله هندستانه کیده‌رك، اوراده پادشاهلغه نائل اولمش. هرحالده بو سلاله ترك جنسنه منسوبدر. صاحب ترجمه برادری ملو عادل شاهك سقوطندن صکره، ٩٤١ تاریخنده جلوس ایله، ٢٤ سنه ایله بر قاچ آی سلطنت سوردکدن صکره، ٩٦٥ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی علی عادلشاه خلفی اولمشدر. غایت جسور وفعال بر ذات اولوب، مدت سلطنتی قومشولری اولان هند ملوکیله محاربه ایله چکیرمشدر. بو سلاله‌ده برنجی اوله‌رق الکاسندن شیعیلکی رفع ایله مذهب حنفیی ترویج ایدن بودر. تبعه‌سنك شیعیلرله مناسباتنی کسمك ایچون، الکاسنده بولنان ایرانیلری دخی تبعید وتبرید ایتمش، وفارسی لسانی ترکله، اردو لسانی لسان رسمی اتخاذ ایلمشدر. مرکز سلطنتی (بیجاپور) شهری ایدی.

ابراهیم عادل شاه ثانی { ملوك عادلشاهیه‌دن آنف الترجمه ابراهیم عادل شاهك تورونی وطهماسب شاهك اوغلی اولوب، عمجه‌سی علی عادل شاهك قتلی اوزرینه، ٩٨٨ده تخته جلوس ایتمش؛ وبر خیلی وقت همجوار اولان حکمدارلرله محاربه‌ده بولنوب، بعده تیمورلنكك سلاله‌سندن اولان اکبر شاهك عسکری بونك اکثر ممالکنی ضبط ایتمشدر. صاحب ترجمه ٣٨ سنه حکومت سوردکدن صکره، ١٠٣٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. مکمل بر جامع شریف بنا ایدوب؛ جوارنده‌کی تربه‌سی دخی پك مزیندر. هندستان مورخلرندن مشهور محمد قاسم فرشته بونك منظور ولطیفه‌دیده‌لرندن اولوب، «تاریخ فرشته» عنوانیله معروف اولان تاریخی بونك امریله یازمشدر.

ابراهیم عبدی { (برهان‌الدین —) مکهٔ مکرمه‌نك اونجی قرن هجری علما وشعراسندن بر ذات اولوب، ١٠٢٤ تا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ریخنده، یتمش یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. شرفانك مدحنه دائر قصایدی وسائر اشعاری واردر. شو برایکی بیت برقصیده‌سندندر:

لا ارق الله من بالسقم ارقنی
ولاشفی سقم لحظ منه اسقمنی
ولا طفا جمر خد منه ملتهبا
وان یکن باجفا والصد احرقنی

ابراهیم عدوی [«ابراهیم بن نعیم» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم عراقی [«ابو اسحاق عراقی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم عصمت بك پیری زاده یحیی بکك اوغلی اولوب، علی‌الاصول قطع مراتب علمیه ایله، ١٢٦٤ تاریخنده استانبول قاضیسی، و٦٧ ده آناطولی قاضیعسکری اولمش؛ و١٢٧٠ ده مجلس معارف ریاستنه تعیین اولنه‌رق، ٧٢ سنه‌سی ربیع‌الاولنك دردنجی کونی ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم عطار (شیخ ابراهیم بن حسین عطار) ابراهیم بن صراف تسمیه‌سیله دخی معروفدر. [«ابراهیم بن صراف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم عقیلی [«ابراهیم بن قریش عقیلی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم علوی (ابن محمد بن یحیی بن عبدالله بن محمد بن عمر بن علی بن ابی طالب) صوفی لقبیله معروفدر. هجرت نبویه‌نك ٢٥١ تاریخنده صعید مصرده ظهور ایله. (اسنا) شهرینی ضبط. وابن طولونك سوق ایتدیکی عسکری مغلوب ایتمش ایسه‌ده. برایکنجی سریه طرفندن منهزم اولوب. واحلره طوغری قاچمش: و٢٥٩ تاریخنده ینه صعیده عودتله. (اشمونین) ی ضبط ایتمش ایسه‌ده، رؤسای مصریه‌دن ابوعبدالرحمن عمری ایله واقع اولان محاربه‌ده ینه مغلوب اولوب، اسوان جهتنه کیتمش: واوجهتی استیلا ایتمش ایسه‌ده، ابن طولون طرفندن سوق اولنان عسکره مقاومت ایده‌میوب، (عیذاب) ه. واورادن بحر احمری تجاوزله مکهٔ مکرمه‌یه کیتدیکی حالده، مکه والیسی طرفندن طوتیلوب. ابن طولونه کوندرلمش: وبر مدت بونك حبسنده قالدقدن صکره، اطلاق اولنه‌رق، مدینهٔ منوره‌یه چکلمش: واوراده وفات ایتمشدر.

ابراهیم علوی [«ابراهیم بن عبدالله علوی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم عمادی (ابن عبدالرحمن بن محمد ابن عماد الدین دمشقی) شامك اون برنجی قرن هجری علما وادباسندن اولوب، علم وفضل وفصاحت وبلاغتله متصف، محفوظاتی چوق ومجلس آرا برذات ایدی. ١٠١٢ تاریخنده طوغوب، ١٠٧٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. لطیف وسلیس شعری اولوب. شوقطعه جملهٔ اشعارندندر:

لاتخش من شدة ولانصب
وثق بفضل الاله وابتهج
وارج اذا اشتد هم نازلة
فاخر السهم اول الفرج

ابراهیم عمادی [«ابن کسبانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم غافقی [«ابراهیم بن عبدالله غافقی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم غرناطی (ابو اسحاق ابراهیم بن محمد الساحلی الغرناطی) اندلس علماسندن برادیب فاضل اولوب، ٧٢٤ تاریخنده شرقه سیاحت ایتمش، وینه او سنه عودت ایدوب، ٧٤٠ تاریخندن صکره‌جه مراکشده وفات ایتمشدر.

ابراهیم غزالی [«ابراهیم صالحی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم غزنوی [«ابراهیم بن مسعود» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم غزی سلجوقی طغرل بکك زماننده ٤٤٦ تاریخنده خروجله (دسکره) و(رشقبا) وسائر بعض قصبه وقلعه‌لری ضبط ایتمشیدی.

ابراهیم غزی کنیه‌سی ابو اسحاق اولوب، اشهبی مخلصیله دخی معروفدر. مشاهیر شعرای عربدن اولوب، فلسطین ساحلنده‌کی غزه شهرنده ٤٤١ تاریخنده طوغمش؛ وشامه رحلتله. اورانك علماسندن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، بغداده کیره‌رك، مدت مدیده مد-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

رسهٔ نظامیه‌ده اقامت ایتمش؛ ومدحیه ومرثیه‌لر
نظمنده شهرت بولمشیدی. بعده خراسان طرفلرینه
کیدوب، بر خیلی وقت دور وسیاحت، واوارلرده
کسب صیت وشهرت ایتمش؛ ونهایت مرودن بلخه
کیدرکن، ٥٢٤ تاریخنده یولده وفات ایدوب، جنا-
زه‌سی بلخه نقل ودفن اولنمشدر. شو قطعه جمله‌
اشعارندندر:

خذ ماصفالك فالحیوة غرور
والدهر یعدل تارة ویجور
هو مذنب وعلاك من حسناته
كالنار محرقة وفیها النور
بادر فان الوقت سیف قاطع
والعمر جیش والشباب امیر

صاحب ترجمه برآره‌لق شعری ترك ایتمش اولدیغندن،
سببنی صورانلره شو قطعه ایله جواب ویرمشیدی:

قالوا هجرت الشعر قلت ضرورة
باب البواعث والدواعی مغلق
خلت البلاد فلا كريم يرتجى
منه النوال ولا مليح يعشق
ومن العجائب انه لا يشترى
ويخان فيه مع الكساد ويسرق

ابراهیم غیشتی { کنیه‌سی ابو اسحاق او-لوب، بخارا جوارنده
واقع (غیشتی) قریه‌سندندر. علمای محدثیندن اولوب،
ابو یعقوب اسرائیل بن سمیدعدن وابو سهیل سهل
بن بشر کندیدن روایت ایتمشدر. وفاتی ٣٤٦
تاریخنده واقع اولمشدر.

ابراهیم فتال { شاملك اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب،
منصور فتالك اوغلیدر. شبابنده غایت فقیر اولدیغی
حالده، کمال جد واجتهادله تحصیل علوم وفنون ایده-
رك، نوادردن پك چوق مستحضراتی وار ایدی.
ظریف ونازك بر ذات اولوب. جمله‌نك محبتنی قزانمش؛
وفوق العاده حسن افاده وطلاقت لسانی اولمغله. پك
چوق طلبه کندیسندن استفاده ایتمشلر ایدی. مشهور
شیخ عبدالغنی نابلسی دخی جمله طلبه‌سندندر. دقت
نظرینه دلالت ایدر بعض شرحلری واردر. یتمش یا-
شنی متجاوز اولدیغی حالده. ١٠٩٨ تاریخنده وفات
ایتمشدر.

ابراهیم فرسانی { [«ابراهیم بن ایوب فر-سانی» ماده‌سنه مرا-
جعت بیوریله.]

ابراهیم فزاری { عالم ومتفنن بر شاعر اولوب، لاجل المناظره
قاضی ابو العباس بن ابی طالبك مجلسنه دوام ایتدیکی
صره‌ده جناب حق وانبیاء عظامله استهزایی حاوی بعض
تفوهاتده بولنمغله، قتل وصلب وجثه‌سنك احراق
ایدلمش اولدیغنی دمیری «حیوة الحیوان» عنوانلی
کتابنده بیان ایدیور.

ابراهیم فلخاری { (ابو اسحاق ابراهیم بن احمد العطائی الفلخا-
ری المروروذی) مرو علمای محدثیندن اولوب،
کندیسندن برچوق محدثین روایت ایتمشلردر. ٥٣٦
تاریخنده خوارزمشاه وقعه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم فیروزابادی { [«ابو اسحاق فیروزابادی» ما-
ده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم قبائی { [«ابو اسحاق قبائی» ما-ده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم قبیباتی { شام مشایخندن وسعد-الدین جباوی حضرتلری
سلاله‌سندن اولوب، اخلاق حمیده واوصاف ممدوحه
ایله متصف اولمغله، پدری کندیسنی قرداشلرندن
زیاده سووب، یرینه پوست نشین براقدیغندن، پدر-
ینك وفاتندن صکره، برادرلریله بینلرنده مخاصمه
ظهور ایتمکله، قبیبات محله‌سندن دمشقه قاچمش؛
وبعده حج شریفه کیدوب، بر مدت مجاور اولمش؛
وشامه عودتنده خانه‌سنده عزلت اوزره یاشایوب،
کیمسه ایله کوریشمز اولمش؛ وبرادرلریله باریشدقدن
صکره، ١٠٠٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم قرشی { [«ابو اسحاق قرشی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم قرمیسینی { [«ابراهیم بن شیبان قرمیسینی» ماده‌سنه
مراجعت بیوریله]

ابراهیم قره‌حصاری { [«ابراهیم افندی» ماده‌لرینك بشنجیسنه
مراجعت بیوریله.]

ابراهیم قره مانی { (قره‌مانلی ابراهیم بك) قره‌مان بکلرندن محمد بن
علاءالدینك اوغلی اولوب، عمیجه‌سی علی بکله بر-
لشدرك، پدرینه اعلان عصیانله، قره‌مانی ضبط ایتمشلر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دیسده، پدری مؤخراً ینه موقع اقتداره رجوع ایتمش؛ ووفاتنده صاحب ترجمه خلفی اولوب، سلطان مراد حضرتلرینك همشیره‌سیله عقد ازدواج ایتمش اولدیغی حالده، پادشاه مشارالیهه قارشی حرکته جرأت ایده‌رك، بینلرنده محاربه وقوع بولمشیدی. ۸۵۹ تاریخنده وفات ایدوب، آلتی اولاد براقغله، بونلرك بیوکی اولان اسحاق بك خلفی اولمشدر.

ابراهیم قزاز { (شیخ — بن تیمور خان) عن اصل بوسنه‌لی اولوب، }

زاهد ومتقی بر ذات اولدیغی حالده، مملکتنی ترکله، دور دیار ایده‌رك. کبار مشایخله کوریشمش؛ وشیخ محمد رومیدن طریقت بیرامیه‌یی اخذ وتلقی ایله، بر مدت حرمینده اقامتدن صکره، مصره انتقال ایده‌رك، جامع ازهره مداومت ایتمکله، وبعده مصرك شهر وقصبه‌لرینی طولاشمغه باشلایه‌رق، نهایت (قلعة الجبل) نام قصبه‌ده اختیار اقامتله، بر دکان آچه‌رق. ایپکجیلکله اشتغال ایتمکه باشلامش؛ وبومناسبتله قزاز تسمیه اولنمشدر. جذبه وحال اصحابندن اولوب. بعض دفعه مزارلرده یاتارمش. معهذا علم وفضلی وعلی‌الخصوص تصوفدن بهره‌سی اولوب. برچوق اقوال حکمیه وموعظه‌لری؛ و« محرقة القلوب فی الشوق لعلام الغیوب » عنوانلی بر رساله‌سی وینه تصوفه متعلق دیکر بعض رسائلی دخی واردر. ۱۰۲۶ تاریخنده وفات ایدوب. مصرده باب الوزیر تربه‌سنده دفن اولنمشدر.

ابراهیم قسطمونی { عن اصل قسطمونیلی بر مردزاهد وعارف }

ایدی. مصطفی پاشا زاویه‌سی شیخندن اخذ طریقت ایتدکدن صکره، حج شریفه کیده‌رك. مدینهٔ منوره‌ده مجاور اولمش؛ وکیمسه‌دن صدقه قبول ایتمیه‌رك. لباسی بر اوچ سنه‌ده شیخی طرفندن کندیسنه کوندریلن بر کوملکدن عبارت ایدی. دائما فقرا ومحتاجینك خدمت واعانه‌سنه قوشوب. غرائبدن اوله‌رق، وفاتنده بر چوق فقرا تابوتنك اطرافنه طوپلانه‌رق. واویلا ایتدکلرندن. سببی صورلدقده، جمله‌سی کل یوم نفقه‌لرینك مرحومدن کلدیکنی بیان ایتمشلر. ۱۰۱۱ تاریخنده ارتحال ایدوب. بقیعده دفن اولنمشدر.

ابراهیم قصار { [« ابراهیم بن داود قصار » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابراهیم قطب شاه { هندستانك دکن قطعه‌سنده واقع }

تلنك خطه‌سنده حکومت سورن قطب شاهیه سلاله‌سنك اوچنجی پادشاهی اولوب، سلالهٔ مذکوره‌نك بانیسی اولان قلی قطب شاهك اوغلیدر. ۹۵۷ تاریخ هجریسنده برادری جمشید قطب شاهك وفاتی اوزرینه، اکابر دولت یدی یاشنده بولنان اوغلنی تخته اجلاس ایتمك ایستمشلرسه‌ده، اولجه برادرینك ید ظلمندن (بیجانکر) راجه‌سنك نزدینه قاچمش اولان صاحب ترجمه، جمشید قطب شاهك وفاتی خبرینی آلنجه، مرکز سلطنتی اولان (کلکنده) شهرینه شتاب ایده‌رك، تخت موروثنه اوتورمش؛ و۹۷۲ تاریخنده دکنك سائر ملوك اسلامیه‌سیله بالاتفاق، بیجانکر راجه‌سی (رامراج)ه قارشی یورویش؛ واو طرفلرده بولنان دیکر راجه‌لردن دخی بر طاقم یرلر ضبط ایتمشیدی. ۳۲ سنه غالبیت وموفقیتله حکومت سوردکدن صکره، ۹۸۹ سنه‌سی ربیع الآخرنده وفات ایدوب، یرینه اوغلی محمد قلی قطب شاه حکمدار اولمشدر. قطب شاهیه سلاله‌سی ترکمان جنسیتنه منسوب اولوب. صاحب ترجمه شیعی المذهب وغایت تیز مشرب وسفاك بر آدم ایدی.

ابراهیم قطیفی { (شیخ —) بحرینده‌کی قطیف شهرندن اولوب، }

علوم شرعیه‌ده ید طولی صاحبی اولمغله، بعض مسائل شرعیه‌یه دائر وشیخ علی کرکی ایله مناظره‌یی حاوی بر قاچ رساله تألیف ایتمشدر. بونلرك ایکیسی دخی امامیه مذهبندن اولوب. اونجی قرن هجری ابتدالرنده برحیات ایدیلر.

ابراهیم قونکی { [« ابو اسحاق قونکی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابراهیم قویری { [« قویری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابراهیم قیسرانی { [« ابراهیم بن ابی سفیان قیسرانی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابراهیم قیسی { [« ابو اسحاق قیسی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابراهیمك { نیشابور جوارنده‌کی خشاوره‌دن اولمغله، ابراهیم خشاوری }

دخی دنیلیر. کبار علما ومحدثیندن اولوب، ۳۳۸ تاریخنده ۹۳ یاشنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم کبری {[« ابو اسحاق کبری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم کرمانی {[« ابراهیم افندی » ماده‌لرینك اون ایکنجیسنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم کفرسوسی {[« ابو الجماهیر » ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم کلشنی { کبار مشایخدن وپیران طریقتدن بر مرد خدا اولوب، طقوزنجی قرن هجری اواسطنده آذربایجانده دنیایه کلمشدر. سلسلهٔ نسبی پدری طرفندن آلتی بطنده لسان ترکیده واضع اللغه اولان اوغوز آتایه، و والده‌لری طرفندن حضرت امام علی‌یه منتهی اولور. بر مدت پدرینك دائرهٔ تعلیم وتربیه‌سی ایچنده بولندقدن صکره، تبریزه کیده‌رك، سید یحیای خلوتی خلفاسندن دده عمر روشنی خدمتنه کیرمش، و بو ذاتك ارشاد ودلالتیله تنویر باطن وکسب کمالات معنویه ایتدکدن صکره، سجاده نشین ارشاد اولمشیدی. شاه اسماعیل صفوی ظهور ایله ایرانده شیعیلکی اعلان ایتدیکنده، صاحب ترجمه وطنی ترکله، مصره رحلت ایده‌رك، قاهره‌نك قبة المصطفی نام محلنده اختیار اقامت ایتمشیدی. یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری مصری تسخیر ایتدکلری اثناده، شیخ حضرتلرینه فوق‌العاده حرمت ورعایت ایتمش، و مؤیدیه قارشیسنده‌کی محل معروفی هبه وتملیك ایلمشلر ایدی. ۹۲۶ تاریخنده مریدان ومحبانك امداد واعانه‌سیله محل مذکورده تکیه‌سنك بناسنه مباشرت ایده‌رك، ۳۱ سنه‌سنده اکمال ایتمشدر. مصر دیارنده بر درجه‌ده شهرت بولمشلردی، که وعظ وذکری مجلسلرینه طوپلانان ارباب ارادتك حد وحسابی یوغیدی. بعده قانونی سلطان سلیمان حضرتلری کندیلرندن درسعادته قدوملرینی التماس ایتمکله، ۹۳۵ تاریخنده استانبوله کلوب، مجلس خاص حضرت پادشاهی‌یه داخل اولمغله، فوق‌العاده اعزاز واکرامه نائل اولمش؛ ومصره عودتله، ۹۴۰ سنه‌سنده عازم جنان اوله‌رق، زاویه‌لری جوارنده تربهٔ مخصوصنه دفن اولنمشدر. علوم نقلیه ده وعلی‌الخصوص تفسیر وحدیث وتصوف وعلم کلامده ید طولی صاحبی اولوب، علم وفضلی دخی کرامات ومقامات واحوال باطنیه‌لری کبی حد کماله واصل‌ایدی. حضرت مولانای رومینك « مثنوی » سنه نظیره اوله‌رق، « معنوی » عنوانیله قرق بیك بیتدن عبارت بر کتاب حکمت نصابی، ابن فارضك مشهور « قصیدهٔ تائیه » سنه بر نظیره‌سی، عارفانه بر دیوانی وسائر بعض منظومه‌لری واردر.

ابراهیم کواکبی { اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب، عن اصل حلبلی اولدیغی حالده، وطننده تحصیل ایتدکدن صکره، درسعادته کله‌رك، موالی طریقنه داخل اولمش؛ وعلمای زماندن اکمال تحصیل ایلمش؛ و بعده مولی عبدالباقی بن طورسونه داماد اولوب، موی‌الیه مصر ملاسی اولدیغنده، برابر کیتمش؛ واستانبوله عودتنده آیاصوفیه مدرسی اولوب، مؤخراً تدریسی ترکله، حلبه کیتمش؛ و ۱۰۳۹ تاریخنده مکه قاضیسی اولوب، مصردن بحراً جده‌یه کیدرکن، کمیدن دوشوب، مغروقاً وفات ایتمشدر.

ابراهیم کورانی { (برهان الدین —) اون برنجی قرن هجرینك اعاظم علماسندن ومشایخ نقشبندیه‌دن اولوب، ۱۰۲۵ تاریخنده شهر زورده دنیایه کلمش؛ و تحصیل علم ایچون شام ومصره کیده‌رك، اورالرك علماسندن اخذ و قرائت ایتدکدن صکره، مدینهٔ منوره‌یه رحلتله، اوراده توطن، واورانك علماسندن دخی اکمال تحصیل ایتدکدن صکره، تدریسه باشلایوب، علم وفضلیله وحسن تقریریله شهرت بولمغله، دیار بعیده‌دن بر چوق طالب علم کله‌رك، حلقهٔ تدریسنه جمع اولورلردی. یوز عدددن زیاده مصنفاتی اولوب، باشلیجه‌لری علم صرفه دائر « تکمیل التعریف » نام کتابیله قصیده‌سنك « شرح الاندلسیه » سنه بر حاشیه‌سی، « عوامل جرجانیه »یه شرحی، « النبراس لکشف الالتباس فی الاساس »، « جواب العتید لمسئلة اول واجب ومسئلة التقلید »، « ضیاء المصباح فی شرح بهجة الارواح »، « القول الجلی فی تحقیق قول الامام زین الدین بن علی »، « تحقیق التوفیق بین کلامی اهل الکلام واهل الطریق »، « قصد السبیل الی توحید الحق والوکیل »، « سترالعقیده »، « الجواب المشکور عن السؤال المنظور »، « اشراق الشمس بتعریب الکلمات الخمس »، « بلغة المسیر الی توحید العلی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الكبير »، « القول المبين فى مسئلة التكوين »، « افاضة العلام بتحقيق مسئلة الكلام »، « الاملاء المحيط بتحقيق الكسب الوسط بين طرفى الافراط و التفريط »، « اتحاف الزكى بشرح التحفة المرسلة الى النبى »، « مسالك الابرار الى احاديث النبى المختار »، « مسلك السداد الى مسئلة خلق افعال العباد »، « المسلك الجلى فى حكم سطح الولى »، « حسن الاوبه فى حكم ضرب النوبه »، « اتحاف الخلف بتحقيق مذهب السلف » عنوانلى اثرلريدر. ١٠٠١ سنه‌سى ربيع الآخرنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم لقانى { مصرك اون برنجى قرن هجرى مشاهير علماسندن

اولوب، فقه وحديث وعلم كلامده يد طولى صاحبى اولديغى كبى، تصوف وطريقتدن دخى بهره‌مند ايدى. كنديسنك شرافتى اولديغى حالده، تواضعاً اظهاردن امتناع ايدردى. كيمسه‌يه كيتميوب، تدريس وافاده وتأليفله امرار اوقات ايتديكى حالده، كمال فضل وعرفان و وقاردن طولايى اولياء امور عندنده نفوذ وحيثيتى بركمال اولوب، احقاق حق ايچون شفاعتى مسموع ايدى. مسائل شرعيه‌ده مشكلاتى اولانلر هر طرفدن كنديسنه مراجعت ايدرلردى؛ وكنديسى عمومك حلال مشكلاتى اولمشيدى. بر طاقم نافع كتابلر تأليف ايتمكله، هركس استنساخلرينه رغبت ايدر- دى. بو جمله‌دن برى عقائده دائر «جوهرة التوحيد» نام منظومه‌در، كه مرشدى بولنان شيخ شرنوبينك امرواشارتيله بر كيجه‌ده يازمشدر. ديكر اثرلرينك باشليجه‌لرى شونلردر: « توضيح الفاظ الاجروميه »، « قضاء الوطر من نزهة النظر فى توضيح نخبة الاثر للحافظ ابن حجر »، « اجمال الوسائل وبهجة المحافل بالتعريف برواة الشمائل »، « منار اصول الفتوى وقواعد الافتاء بالاقوى »، «عقد الجمان فى مسائل الضمان »، « نصيحة الاخوان باجتناب شرب الدخان»، « حاشية على مختصر خليل »، « كتاب التحفة الدريه على ابهلول باسانيد جوامع احاديث الرسول ». بونلردن بشقه دها بر قاچ كتابك تحريرينه باشلامش ايسه‌ده، اتماملرينه موفق اولهمامشدر. اختيارلغنده «نثر المآثر فى من ادرك من القرن العاشر » عنوانيله قرن مذ- كور مشاهيرينك تراجمنى جامع بر رساله تأليف ايتمشدر. ١٠٤١ تاريخنده حجدن عودتنى متعاقب

ارتحال ايتمشدر. طبيعت شعريه‌سى دخى اولوب، بعض كوزل قصائدى واردر. شو ايكى بيت مدح رسول الله (صلعم) حقنده سويلمش اولديغى بر قصيده سندندر:

يا اكرم الخلق قد ضاقت بى السبل
وضاقت عظمى وغابت عنى الحيل
ولم اجد من عزيز استجير به
سوى رحيم به تستشفع الرسل

ابراهيم لوح خوان { عن اصل برغه‌لى اولوب، مملكتنده

اكمال تحصيل ايتدكدن صكره، درسعادته كله‌رك، آياصوفيه مدرسى مولى ابو الليث معاونى اولمش؛ وبعده پايتختك وادرنه‌نك برقاچ مدرسه‌سنده مدرسلك ايتدكدن صكره، مغنيساده‌كى سلطان مراد مدرسه- سنه تعيين اولنمش؛ وسلطان محمد خان ثالثك جلو- سنده ١٠٠٣ ده بروسه قاضيسى اولمش؛ ومؤخراً سنان پاشانك تأسيس ايتديكى دارالحديث مدرسلكنه نصب اولنه‌رق، وفاتنه دكين اون سنه بو مدرسه‌ده تدريس وافاده ايله مشغول اولمشدر. عالم وفاضل بر ذات اولوب، على الخصوص حديث وتفسير وعلم كلامده يدطولى صاحبى ايدى. علم كلامده متن اوله‌رق « نظم الفرائد فى سلك مجمع العقائد » عنوانيله كوزل بر كتاب تأليف، وبوكا ينه كنديسى بر مكمل شرح تحرير ايتمشدر. تفسيره متعلق دخى برچوق رسائل وتعليقاتى واردر. ورع وتقوى وعفتى دخى علميله متنا- سب ايدى. ١٠١٤ سنه‌سى ذى الحجه‌سنده ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم لودى { عن اصل افغانلى اولوب، هندستانك اكره ودهلى

طرفلرنده حكومت سورمش اولان سلاطين لوديه‌نك اخيريدر. ٩١٥ سنه‌سى ذى القعده‌سنده پدرى اسكندر شاه لودينك وفاتى اوزرينه، اكره‌ده تخته جلوس ايدوب، ١٦ سنه حكومت سوردكدن صكره، سلاله تيموريه‌دن اولان بابر پادشاهله محا- ربه‌يه كيريشوب، ٩٣٢ سنه‌سى رجبنك ٧ سنده (پانى پت) موقعنده مغلوب اولمغله، اكره ودهلى دخى دولت تيموريه‌نك يد ضبطنه كچمش؛ ودولت لوديه ختام بولوب، ابراهيم لودى بر سنه دهاليده اقامتدن صكره، ٩٣٣ ده وفات ايتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهیم متفرقه { عن اصل مجارلی اولوب، اهتدا ایتمش ودولت عثما-
نیه‌ده طباعتك موجدی اولمشدر. سعید افندی ایله مشترکاً ۱۱۳۹ تاریخنده رخصت آلوب، حروف حك ایتدیرمش؛ واك اول وانقولی لغتنی باصدیرمشیدی. عالم ومتفنن بر ذات اولوب، لاتینجه‌دن مترجم «آفغان تاریخی»، «نظام الامم»، «فیوضات مقناطیسیه» کبی بعض کتابلر تحریر ونشر ایتمشدر. وفاتی ۱۱۵۸ ده واقع اولمشدر.

ابراهیم متقی { [«متقی لله» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم مجذوب { ابراهیم نوبه اسمیله دخی معروفدر. ارباب جذب وشورك قدماسندن اولوب، علی خواص وسائر کبار مشایخله صحبت ایتمشدر. الینه یکن پاره‌یی طاوجیلره ویروب، طاول چالدیردیغی، وطاول چالنیرکن: ای ابراهیم نوبتکه کیت! دیه باغردیغی مرویدر.

ابراهیم مرادی { شامك اون ایکنجی قرن هجری علماسندن اولوب، فاضل وادیب بر ذات ایدی. آبا واجدادی عن اصل بخارالی اولوب، کندیسی دمشقده تولد ایتمشدر. ولادتی ۱۱۱۸ تاریخلرنده اولوب، پدری طرفندن تربیه اولنمش. وشامك بعض علماسندن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، درسعادته کلدرك، طریق علیه‌یه سلوك ایتمش ایسه‌ده، پك کنج یاشده، یعنی ۱۱۴۲ تاریخنده یکرمی درت یاشلرنده وفات ایتمشدر. «تاریخ مرادی» اسمیله معروف اولان «سلك الدرر فی اعیان القرن الثانی عشر» عنوانلی کتابك مؤلفی شام مفتیسی ابو الفضل سید محمد خلیل مرادینك عمیجه‌سیدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جمله اشعارندندر:

ان من یذکر الحبیب بوصل
عند مضناه زائد الوسواس
ذاك عذب یری ولو بملام
هو احلی من ماء حب الآس

ابراهیم مرحومی { مصرك اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب، ۱۰۰۰ تاریخنده منوفیه شهرینك (مرحوم) محله‌سنده طوغمش؛ وتحصیل علم ایتدکدن صکره، جامع ازهرده امام اولمش؛ وتدریس وافاده ایله امرار اوقات ایلکده بولنمش ایدی. خطیبك «شرح الغایه» نام کتابنه برحاشیه‌سی واردر. غایت عفیف، مستقیم ومتقی بر آدم اولوب، سوقاقدن کچرکن، برفعل مکروه ایشیتمسین دیه، قولاقلرینی طیقادیغی وچابق چابق یورودیکی مرویدر. ۱۰۷۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم مرزا { شاهرخك اوغلی وتیمورلنكك تورونی اولوب، پدری طرفندن فارس والیلکنه نصب اولنمش؛ وپدرینك وفاتندن برآز صکره ۸۳۹ ده وفات ایتمشدر.

ابراهیم مرزا { بهرام مرزانك اوغلی وشاه اسماعیل صفوینك تورونی اولوب، بیوك پدرینك امریله اعدام اولنمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، جاهی تخلص ایدردی.

ابراهیم مرزا { بدخشان حاکمی سلیمان مرزانك اوغلی اولوب، پدریله برابر بلخی ضبط ایتمکه کیتدکلرنده، محاربه‌ده اسیر دوشوب، ۹۶۷ تاریخنده بلخ حاکمی پیر محمد خانك امریله قتل اولنمشدر.

ابراهیم مرزا { اردوبادلی برشاعر اولوب، شاهجهانك زمان سلطنتنده هندستانه کیده‌رك، جعفر خانك اوغللرینه معلم اولمش، ونهایت زمرهٔ درویشانه داخل اولوب، دنیادن ال چکمشیدی. شو قطعه جمله اشعارندندر:

که در دل خشك وکاه در چشم ترست
آری همه من مسافر بحر وبرست
از دیده کر آید بدلم نیست عجب
راه دریا بکعبه تز دیکترست

ابراهیم مروزی { [«ابو اسحاق مروزی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم مقری { [«ابو اسحاق مقری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهیم مکی { (بن عیسی بن ابراهیم بن محمد) (ابو سلمه) کنیه‌سیله دخی معروفدر. مکهٔ مکرمه‌نك اون برنجی قرن هجری علماسندن وفقهای شافعیه‌دن اولوب، حساب وفرائض وحدیث وتفسیرده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مکهٔ مکرمه‌ده تدریس وافاده ایله مشغول اولوب، ۱۰۷۶ تاریخنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابراهيم مناوى { اونجى قرن هجرى موا‌ليسندن اولوب، عن اصل علائيه‌ليدر. درسعادته وروده عصرينك بعض علما‌سندن تحصيل ايتدكدن صكره، علامه ابن كمال پاشانك خدمتنده بولنمش؛ وبعده رمضان اوغلى پير محمد پاشا‌نك ادرنه‌ده ياپديغى مدرسه‌يه، و ٩٥٧ تاريخنده، پاشاى مشاراليهك دلالتيله بروسه‌ده سلطان اورخانك مناستر اسميله معروف مدرسه‌سنه تعيين اولنمشيدى. ٩٦٥ ده ردوس مفتيلكنه نصب اولنه‌رق، ٩٦٧ ده صحنه كلمش؛ و ٩٧٠ ده بروسه‌ده‌كى مراديه مدرسه‌سنه، ومتعاقباً مغنيسا مفتيلكنه نصب اولنمشيدى. ٩٧٣ ده قانونى سلطان سليمان حضرتلرى طرفندن شامده تأسيس اولنان مدرسهٔ عاليه‌نك مدرسى اولوب، او طرفه كيتمش؛ واوراده افاده وافتا ايله افناى وجود ايده‌رك، ٩٧٤ سنه‌سى اواخرنده ارتحال ايتمشدر.

ابراهيم منصور { [«ابراهيم بن شيركوه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهيم منصور { عن اصل (مرفبر) اسمنده آلساسلى بر يهودى اولوب. فرانسه‌نك هوسار عسكرنده خدمت ايتمش؛ وبعده مصرده بولنان بيوك بوناپارته بعض مكتوبلر كوتورمكه مأمور اولوب. انكليزلرك الينه دوشمكله، فيمابعد قرال طرفدارى اولمشيدى. بو سببدن فرانسه‌ده طوره‌ميوب، درسعادته كلمش؛ وسلطان سليم ثالث حضرتلرى طرفندن تشكيل اولنمش اولان عثمانلى منتظم عسكرينه داخل اولوب. دين اسلامى دخى قبول ايتمكله. ابراهيم منصور تسميه اولنمشيدى. مؤخراً ينه فرانسه‌يه عودت ايتمش ايسه‌ده، تعقيبدن قورتله‌مديغندن. بر مدت آوروپانك شمال طرفلرنده سياحت ايتمش: وبعده ميلادك ١٨١٠ تاريخلرنده آرنؤودلغه كلدرك. تپه‌دلنلى على پاشانك خدمتنه كيرمش؛ ومشاراليه كنديسنه تأسيس ايتمش اولديغى طوبخانه‌نك اداره‌سنى وعسكرينك نوعما اصول جديده اوزره تنظيمنى احاله ايتمشدى. صاحب ترجمه على پاشانك مظالم وافعال غيرلايقه‌سندن بيزار ومتنفر اولوب، كوچ حال ايله يقه‌يى الندن قورتاره‌بلمش ايسه‌ده. فرانسه‌يه عودتنده ضرورته دوچار اولوب. سفالتده جان ويرمشدر. «تپه‌دلنلى على پاشانك تحت اداره‌سنده بولنان آرنؤودلق ويونان» عنوانيله فرانسزجه يازمش اولديغى كتابده تپه‌دلنلى‌يى پك فنا بر صورتده تصوير ايديور، وبو بابده‌كى غرض ونفسانيتيله برابر مسلمانلغنك دخى جعلى اولديغنى كوستريور.

ابراهيم منطق { (رضى الدين ابراهيم بن سليمان رومى) زمانينك اعلم علماسى فاضل ومتدين بر ذات اولوب، يدى دفعه حجه كيتمش، و ٧٣٢ تاريخنده دمشق شامده وفات ايتمشدر.

ابراهيم موصلى { عرب مدنيتى زمانينك اك مشهور مغنيسى اولوب، خلفاى عباسيه وسائر اكابر زمانيله وعلى الخصوص ابراهيم بن مهدى ايله اولان ماجرا ووقايع ونوادر وحكاياتى مشهوردر. پدرى عن اصل ايران كبراسندن اولوب، كوفه‌يه هجرت ايتمش؛ وصاحب ترجمه ١٢٥ تاريخ هجريسنده كوفه‌ده طوغوب، مدت مديده موصلده اقامت ايتديكندن، شهر مذكوره نسبتله ياد اولنمقده‌در. نديم موصلى اسميله دخى شهرتى واردر. خلفادن اك اول ابراهيم موصلينك سسنى ديكلين مهدى بن منصور اولمشدر. سسنك كوزللكنده والحان ايجادنده واشعاره بسته‌لر ترتيبنده مثلى نامسبوق اولوب، عالم اسلامده كنديسندن صكره دخى مثلى كلمه‌مشدر. كنديسى تغنى ايدوب، قاينى اولان (منصور زلزل) مضرب‌لك ايتديكى وقت حضار مجلس عادتا غشيه كليرمش. هارون الرشيد تعشق ايتمش اولديغى بر جاريه‌سيله طارغين اولديغى حالده، ابراهيم موصلى حضورنده جعفر برمكينك (ابن احنف) نام شاعره اولبابده سويلتمش اولديغى ايكى بيتى خوش الحان ايله اوقويجه، هارون او قدر متأثر اولمش، كه درحال جاريه ايله باريشمش؛ وكرك جاريه كرك كنديسى ابراهيمه ورفيق غير مفارقى اولان (زلزل) ه بيوك احسانلر ويرمشلردى. صاحب ترجمه‌نك طبيعت شعريه‌سى دخى اولوب. مهدينك امريله محبسه قونلمش اولديغى حالده، سويلمش اولديغى شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

الا طال ليلى اراعى النجوم
اعالج فى الساق كبلا ثقيلا
بدار الهوان وشر الديار
اسام بها الخسف صبراً جميلا
كثير الاخلاء عند الرخاء
فلما حبست اراهم قليلا
لطول بلائى مل الصديق
فلا يأ منن خليل خليلا

بو حبسنك سببى خليفه‌نك اوغللرى موسى وهـا‌

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

رونك يانده تغنى ايتمسى اولوب، بردها اونلره تغنى ايتمه‌مك تعهديله، حبسدن چيقارلمشدر. ١٨٨ وديكر بروايته كوره ٢١٣ سنه‌سنده قولنج علتندن بغداده وفات ايتمشدر. اوغلى اسحاق شعرادندر.

ابراهيم موصلى { [«ظهيرالدين موصلى» ماده‌سنه مراجعت.]

ابراهيم موصلى { اون برنجى قرن هجرى علماسندن وفقهاى شا- فعيه‌دن اولوب، سلسلهٔ نسبى شيخ ابوبكر شيبانى‌يه منتهى اولور. سخى ومتمول بر شيخ اولوب، تصوف وادبياتده مشهور اولان عبدالرحمن موصلينك پدريدر. ١٠٥٤ سنه‌سنده مدينهٔ منوره‌ده وفات ايتمشدر. (ميدانى) نسبتيله دخى معروفدر.

ابراهيم مهتار { مكهٔ مكرمه‌نك اون برنجى قرن هجرى مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، پك‌چوق امثال واخبار ونوادر محفوظى ايدى. حجاز علما وادباسى بيننده زياده‌سيله مقبول اولوب، جمله‌سى صحبتنه مائل ايديلر. ١٠٤٠ تاريخندن صكره‌جه وفات ايتمشدر. اشعارى چوق اولوب، شو قطعه‌سنك ايراديله اكتفا اولنور:

الا لا تصحبن لمن تعالى
ولا تبد الوداد لمن جفاكا
ولا تر للرجال عليك حقا
اذا هم لم يروا لك مثل ذاكا

ابراهيم ميدانى { شامك اون ايكنجى قرن هجرى علماسندن اولوب، مصرده تحصيل علوم ايله، سوريه‌يه عودتنده جامع امويه‌ده وعظ وتدريسله اشتغال ايده‌رك، ١١٨٨ تاريخنده وفات ايتمشدر. — [«ابراهيم موصلى» ماده‌لرينك اوچنجيسنه دخى مراجعت بيوريله.]

ابراهيم ميرزا { [«ابراهيم مرزا» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم ميمونى { (برهان‌الدين —) مصرك اون برنجى قرن هجرى علماسندن اولوب، علوم عقليه ونقليه‌ده، تفسير واد- بيات ومعانى وبيانده زمانـنك فريدى ايدى. پدرى محمد بن عيسى ميمونى دخى مشاهير علمادن اولمغله، كنديسندن وشمس رمليدن وسائر علمادن اخذ وقرائت ايتمشدى. ٩٩١ تاريخنده صعيد مصرك ميمون قصبه- سنده طوغمش، و١٠٧٩ ده وفات ايتمشدر. معراج حقنده بيوك بر كتابى اولديغى كبى، «مختصر» و«موا- هب لدنيه» كتابلرينه وتفسير بيضاوى‌يه حاشيه‌لرى وعصام‌الدينك «اطـول» عنوانلى تلخيص شرحنه وسائر بعض كتابلره‌ده تعليقاتى واردر.

ابراهيم نازويه { كنيه‌سى ابو اسحاقدر. نيشابورك قدماى مشا- يخندن اولوب، سيما وصداسى غايت كوزل اولديغندن، نازويه تسميه اولنمشدر.

ابراهيم نبتيتى { مجذوبين كروهندن او- لوب، مصرك شرق جهتنده كى (نبتيت) بلده‌سنده طوغمش؛ ويكرمى سنه قدر قاهره‌نك اسكندر پاشا جامعنده اقامت ايتمشدر. كرا- مات ومكاشفاتى وبعض احوال غريبه‌سى منقول ومتوا- تردر. ١٠١٨ تاريخنده وفات ايدوب، مملكتنده تربه‌سى واردر.

ابراهيم نخعى { كنيه‌سى ابو عمران او- لوب، يزيد بن اسودك اوغليدر. كنديسى كوفه‌لى اولديغى حالده، عن اصل يمنه‌كى نخع قبيله‌سنه منسوب بولنمغله، نخعى نسبتيله شهرت بولمشدر. قدماى علما وفقهادن وتابعيندن اولوب، حضرت عايشه‌يه ملاقى اولمشدر. هجرت نبويه‌نك ٩٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم نخعى { [«ابراهيم بن اشتر» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم نظام { (ابو اسحاق — بن سيار) بصره‌نك قدماى علماسندن وائمهٔ معتزله‌دن اولوب، علم كلامده والهيات وطبيعيات وسائر علوم عقليه ونقليه‌ده متبحريندن ايدى، وفلسفه‌يه متعلق كتب كثيره مطالعه ايتمشيدى. حتى افكار فلسفه‌يى علم كلامه تطبيق وتوفيق ايده- بيلمك ايچون، بوكا دها مساعد اولان اعتزالى اختيار ايتمشيدى. صغر سنندن كثرت ذكا وفصاحت لسانله شهرت بولوب، علم كلامى ابو هذيل علافدن اخذ وقرائت ايتمش؛ وخليفه معتصمك زماننده كسب صيت وشهرت ايده‌رك، حلقهٔ تدريسنه پك چوق طلاب علم تجمع ايتمكه باشلامشيدى. خواجه‌سى او- لان مذكور ابو هذيل ايله وسائر معاصرين علما ايله پك چوق مناظره‌لرى واردر. ١٢١ تاريخنده ٣٦ ياشنده ايكن ارتحال ايتمشدر. سليس ورقيق اشعارى اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

يا تاركاً جسدی بغير فؤادی
اسرقت فی الهجران والابعاد
ان كان يمنعك الزيارة اعين
فادخل الیّ بعلة العواد
ان العيون علی القلوب اذاجنت
كانت بليتها علی الاجساد

ابراهيم نظام شاه { هندستانك جنوب جهتنده‌كی دكن قطعه‌سنك احمد نكر جهتنده حكم سورن ملوك نظامشاهیه‌دن اولوب، ١٠٠٣ سنه‌سی شعبانده، پدری برهان نظام شاهك وفاتی اوزرینه، پدرينك وصيتيله دولت‌مذكوره‌نك وزير ومدبر اموری اولان (ميان منجوی) طرفندن تخته چيقارلمش؛ ومذكور (ميان منجوی) وكالت صفتيله امور اداره‌يی الينه آله‌رق، عسكرك سرداری اولان اخلاص خانله برابر ادارهٔ مملكت ايتمكه باشلامشلردی. صاحب ترجمه ٤ آی سلطنت سوردكدن‌صكره عادلشاه ثانی ايله واقع اولان‌محاربه‌ده، سنهٔ مذكوره‌نك ذی‌الحجه‌سنده مغلوب ومقتول اولمشدر. اوغلی بهادر طفل شير خوار اولديغندن، ميان منجوی، سلالهٔ نظامشاهیه‌دندر ادعاسيله، دولت آباد دن اون ايكی ياشنده اولان احمدشاه بن‌طاهر شاهی جلب، وتخته اجلاس ايتمشدر. بوندن صكره‌صاحب ترجمه‌نك اوغلی بهادر شاه حكم سورمشدر.

ابراهيم نيال { [«ابراهيم اينال» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم وانی { (برهان الدين —) حسن صوتيله مشهور مؤذنلردن وعبای حديثدن اولوب، ٧٣٥ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم وشقی { [«ابراهيم بن عجيب زيادی» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم هدمه { مشاهير اولياء اللهدن اولوب. ٧٣٠ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم همدانی { (ميرزا —) ايرانك كبار علمای متأخريندن اولوب، علوم وفنون متنوعه‌ده‌كی وقوف تاميله وشعر وانشاده‌كی مهارت وفصاحتيله شهرت بولمشدر. عباس شاهك بو ذاته فوق‌العاده حرمت واعتقادی اولوب، احياناً زيارتنه دخی كيدردی ١٠٦٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم يرنيانی { يرنيان دولتنك كبراسندن اولوب، ملوك مذكوره‌دن سلطان ابو يعقوب مرينی وبرادری ابو سعيدك زمانلرنده دفعاتله مسند وزارتی احراز ايتمش؛ واولادی دخی دولت مشارالیهانك بيوك خدمتلرنده بولنمشلردر.

ابراهيم يزيدی { مشهور ابو محمد يزيدينك اوغلی اولوب، مشاهير شعرای عربدندر. سسی دخی كوزل اولمغله، كندی اشعارينی حضور خلفاده تغنی ايدرمش. بركون مأمون خليفه‌نك بزم عشرتنه داخل اولوب، زياده سرخوش اولديغندن، ايرتسی‌كون، استعفای قصور ضمننده، بر قصيده يازوب، تقديم ايتمشدی، كه شو بر قاچ بيت اوندندر.

انا المذنب الخطاء والعفو واسع
ولو لم يكن ذنب لما عرف العفو
ثملت فابدت منی الكأس بعض ما
كرهت وما ان يستوی السكر والصحو

ابراهيميه { سودان مصرينك يكی تأسيس اولنمش بر بلده‌سی اولوب، (اونيامه) نهرينك كنارنده و بو نهرك نيله منصب اولديغی محلك قربنده، ٣٨ʹ ٤° عرض شماليده واقعدر. — صعيدده دخی بو اسمله مسمی بر جدول واردر، كه مبدئی سيوطده اولوب، سيوط ايله منيه نواحيسنی اروا ايدر. طولی ٣٨ كيلو متره‌در. — واسطده وجزيرهٔ ابن عمرده بو اسمله ياد اولنور ايكی قريه بولنديغنی دخی فيروزابادی ذكر ايديور.

ابرائيل { (Braïla) رومانيانك باشليجه شهرلرندن اولوب، افلاقك شرق جهتنده، طونه‌نك ساحل يسارنده وبكرشدن غلاسه كيدن دمير يول خطی اوزرنده واقعدر. سنجاق مركزی اولوب، ٢٨٢٧٢ اهاليسی واردر. بر سطح مائلده واقع اولوب، متين بر قلعه‌سی دخی بولنديغندن، مواقع حربيه‌دن عد اولنه‌بيله‌جكی كبی، طونه واسطه‌سيله اولان تجارتی دخی پك ايشلكدر. ايكی عصر اول اهميت تجاريه‌سی دها زياده اولوب، استانبول ايله اولنان تجارتك بر مخزنی حكمنده ايدی. ١٧١١ تاريخ ميلاديسنده روسلر طرفندن احراق اولنديغندن، بر وقت بسبتون اهميتدن ساقط اولمش ايسه‌ده، ١٨٢٩ تاريخندن بری يكيدن كسب معموريت ايتمكه باشلامشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابرباخ { (Eberbach) باده بیوك دوقه‌لغنك (مانهایم) ایالتنده (موسباخ) قضاسنه تابع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، رینك تابعلرندن (ایترسباخ) ایله (نقار) نهرلرینك محل التصاقنده واقع. و ۲۶۰۰ اهالیی جامعدر. اطرافنده چوق باغ واورمانلری، معدنلری وکبریت وجام وسائره فابریقه‌لری واردر. نهری سیر سفائنه صالح اولمغله، خیلی تجارتی ده واردر.

ابرت { (Ebert) آلمانیانك اك مشهور اسامی الکتب مؤلفلرندن اولوب، میلادك ۱۷۹۱ تاریخنده لیپسیغده طوغمش. و ۱۸۳٤ ده وفات ایتمشدر. اك مشهور اثری حروف هجا ترتیبیله یازمش اولدیغی عومی بر اسامی کتب قاموسی اولوب، بیوك قطعه‌ده ۲ جلد اوزره طبع اولنمشدر.

ابرجان { مسعودینك روایتنه کوره خراسان ایله چین آره‌سنده ساکن ترك اقواممندن بر قومدر، که افرادی جسور وجمعیتلی اولوب، سفك دمایه زیاده‌سیله منهمك ایمش.

ابرجه { صقلیه یعنی سیچیلیانك ساحلنده بر موقع اولوب، معز علوینك جزیره مذکوره‌یی فتح ایچون کوندرمش اولدیغی ابو القاسم کلبینك اوراده چیقمش اولدیغنی ابو الفدا تاریخنده بیان ایدیور.

اَبرخ خان { هندستانده شاهجهانك زمان سلطنتنده (احمد نکر) والیسی بولنان قزلباش خان آفشارك اوغلی اولوب، عالمکیر شاهك زماننده بعض بیوك مسانده نائل اولمش، و (برار) والیسی ایکن ۱۰۹۶ رمضاننده وفات ایتمشدر.

اَبَرخس { قدمای فلاسفهٔ یونانیه‌دن ایپارخوس ویا ایپارق (Ipparque, Ἳππαρχος) نام حکیمك عرب علماسی عندنده معروف ومستعمل اسمیدر. [« ایپارخوس » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابرد بن قرهٔ تمیمی { برنجی قرن هجری ارباب سیفندن اولوب، ٦٨ تاریخنده مصعب بن زبیر طرفندن عبدالله جعفی ایله محاربه‌یه مأمور اولمش؛ وبو محاربه‌ده عبد الله طرفندن مغلوب ویوزندن مجروح اولمشیدی. بعده ابن اشعث ایله حجاج بن یوسف آره‌سنده محاربه وقوعنده، صاحب ترجمه ابن اشعثك قاعدلرندن اولوب، عسکرینك میسره‌سنه مأمور اولمشیدی. ۸۳ تاریخنده سفیان بن ابرد کلبی اوکندن بلا محاربه منهزم اولوب، فرار ایتمکله، ابن اشعثك مغلوبیتنه سبب اولمش؛ وبو انهزامی خیانتنه ودشمنله اویوشمش اولمسنه حمل اولنمشیدی.

ابرسباخ { (Ebersbach) آلمانیاده ساقسه حکومتنك (باوچن) ایالتنده بر قصبه اولوب، ٤٠٠٠ اهالیسی وبعض کتن وپاموق منسوجاتی فابریقه‌لری واردر. — بو اسمله آلمانیاده بر قاچ بیوجك قریه دخی واردر.

ابرسبرغ { (Ebersberg) آوستریا ومجارستان دولتنك « یوقاری آوستریا » ایالتنده بر قریه‌در، که مرکز قضاسنده ومرکز ایالت اولان (لینچ) شهرینك ۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (تراون) نهرینك طونه‌یه دوکلدیکی محل قربنده ونهر مذکور کنارنده واقع اولوب، ۱۸۰۹ سنه‌سی مایسنك ۳ نده فرانسزلرله آوستریالیلر آره‌سنده وقوع بولان وجنرال ماسینانك قومانده‌سی آلتنده بولنان فرانسز عسکرینك غالبیتی منتج اولان محاربه‌نك محل وقوعی اولمغله مشهوردر. — بو اسمله آلمانیاده بر قاچ بیوجك قریه دخی واردر.

اَبَرش { سوریه‌نك طرابلس شام سنجاغنده بر کوچك نهر اولوب، حرملك شمال غربیسنده واقع (مشتی) نام محلدن نبعانله، آقی دکیزه منصب اولور.

ابرش { [« ایوب ابرش » و« سلام ابرش » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

اَبرشتویم { آذربایجانك (موقان) خطه‌سنده و (بذ) قضاسنده بر طاغ اولدیغی وبابك خرمی طرفندن مأوی اتخاذ اولندیغی « معجم البلدان » ده مذکور اولوب، شعرای عربك بعض اشعارنده ذکر اولنیور. از جمله ابو تمامك شو بیتنده:

وفی ابر شتویم وهضبتیها
طلعت علی الخلافة بالسعود

ابرشهر { (یاخود برشهر) نیشابور شهر شهیرینك لقبی اولوب، یاغورینك کثرتندن کنایةً فارسیده « بلوط شهری » دیمك اولان بو اسمله توصیف اولنمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابرق { بو اسمك دیگر بعض اسمایه اضافتندن جزیرة العربده برچوق مواقعك اسماء مرکبه‌سی حاصل اولوب، بونلرك اڭ مشهوری (ابرق الزبه) در، که حضرت ابابکر صدیق ایله اهل رده‌دن بنی ذبیان بیننده واقع اولان واهل رده‌نك مغلوبیتیله ختام بولان محاربه‌نك محل وقوعیدر. دیگرلری: ابرق اهشاش، ابرق ذی جدد، ابرق ذی الجموع، ابرق الحزن، ابرق الحنان، ابرق الخرجاء، ابرق دواث، ابرق ذات مأسل، ابرق الروحان، ابرق ضیحان، ابرق العراف، ابرق عمران، ابرق العیثوم، ابرق الفرد، ابرق الکبریت، ابرق مازن، ابرق المدی، ابرق المردوم، ابرق النعار، ابرق الوضاح، ابرق انهج وساٸره‌در. — تثنیه وجمع اوله‌رق (ابرقان) و(ابارق) دخی بعض موضعلرك اسملریدر.

اَبَرقوه { (یاخود ابرقویه) فارسیده «طاغ اوستی» دیمك اولان (برکوه) دن معربدر. ایرانك فارس مملکتنده، اصطخر نواحیسنده وفارس ایله (یزد) خطه‌لری حدودی قربنده برقصبه در، که اوجهتلر مدنیت اسلامیه ایله منور بولندیغی زمانلرده مشهور اولوب، فقها ومحدثیندن ٥١٨ تاریخنده وفات ایدن (ابوالحسن هبةالله ابرقوهی) وبهاءالدوله بن عضدالدوله‌نك وزیری اولان (ابوالقاسم علی بن احمد ابرقوهی) بو قصبه‌دن نشأت ایتمشلردر. اصطخرینك روایتنه کوره، بو قصبه یزددن اوچ فرسخ بعدنده واقع اولوب، مستحکم ومعمور ایسه‌ده، جوارنده باغ وبستان اولمیوب. اطرافی چیلاقدر: وجوارنده قومدن برتپه واردر، که اهالیسی طرفندن حضرت ابراهیمك آتلدیغی آتشك کولی اولدیغی زعم اولنه‌رق، (تل ابراهیم) تسمیه اولنور. مجوسیلر ایسه بوتپه‌یه سیاوش بن کیکاوسك اچندن کچدیکی آتشك کولی نظریله باقرلر. — بری عراق عجمده اصفهانك ٢٠ فرسخ بعدنده، ودیکری دخی یزد ایله خراسان آره‌سنده‌کی طریقك اوزرنده اولمق اوزره. بو اسمله ایکی قریه دخی وارایدی.

ابروان { (Ebroin) فرانسه‌نك نوستریا وبورغونیا حکومات قدیمه‌سنده (مردوپاله) یعنی باش مابینجی صنفتیله وزیر ومدبر امور دولت بولنمشدر. اوچنجی (قلوتر)ك زماننده ٦٥٩ تاریخ میلادیسنده (لوده) فرقه‌سی طرفندن بو مسنده انتخاب اولندیغی حالده، حکمدارك منفعته اوله‌رق، فرقهٔ مذکوره‌نك قوت ونفوذینی امحایه چالیشمش؛ وبو مقصدله پك چوق آدملر نفی وقتل ایتمش اولدیغندن، (اوتوم) پسقپوسی (سنت لژر) ك تحت ریاستنده بر بیوك اختلال ظهور ایتمشیدی. ٦٧٠ ده اوچنجی قلوترك وفاتنده، صاحب ترجمه، فرانقلر مجلسنه طانیشمقسزین، ایکنجی قلوویسك بیوك اوغلی ایکنجی (شیلدریق) ی حق وراثتدن محروم براقه‌رق، اڭ کوچکی اولان اوچنجی (تیری) یی تخته اجلاس ایتدیکندن، برایکنجی اختلال ظهور ایله، اوچنجی (تیری) اسقاط، وابروآن (لوکسوی) مناسترینه حبس اولنمشدر. برمدت صکره بونك خصمی اولان پسقپوس (سنت لژر) دخی یکی قرالك توجهنی غائب ایده‌رك، محبسده ابروآنله برلشمش، وایکیسی بیننده وفاق حاصل اولمش ایسه‌ده، ایکنجی شیلدریق صاغ اولدقجه: خلاص بوله‌میوب. ٦٧٣ ده بونك مقتولاً وفاتی اوزرینه، ایکیسی قورتلوب، ابروآن ینه اسکی مسندینی ضبطله: ابتدا اوچنجی قلوترك اوغلی اولمق ادعاسنده بولنان اوچنجی (قلوویس) ی وبعده ینه آنف‌الذکر اوچنجی (تیری) یی تخته اجلاس ایتمش؛ وخصملری علیهنده پك شدتلی حرکات انتقامیه اجراسیله انواع مظالم ارتکابنه باشلامشیدی. (سنت لژر) بوکا ینه براختلال چیقارتمش ایسه‌ده، اوتومده مغلوب اولوب، کوزلرینه میل چکلمشدر. صاحب ترجمه بو دفعه آوستراسیالیلری مغلوب ایدوب، اولجه کسب استقلال ایتمش اولان آوستراسیایی دخی ضبط ایتمك اوزره ایکن، ٦٨٠ تاریخنده قتل اولنمشدر.

اَبروق { کتب عربیه‌ده بو اسمله دیار رومده یعنی آناطولیده بر موضع بولندیغی مذکور اولوب، ابوبکر هروی بو محلی زیارت ایتمش اولدیغنی بیان ایتدکدن صکره، دیورکه: بر طاغك آلتنده واقع اولوب، طاغك التکنده‌کی بردلیکدن کیریلیر، وایچی واسع بریر اولوب. اوستندن طاغ دلیك اولمغله، کوك کورینور. بوغریب مغاره‌نك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كويا اورته‌سی كول كبی صو ايله طولو اولوب، كنار-
لرنده اولر ومزرعه‌لر وار ايمش؛ وبر جامع ايله بر
كليسا بولنوب، زوار مسلمين جامعه وخرستيان زائر-
لری كليسايه كيدرلرمش؛ وبر طاقم موميالر وهيكللر
بولنوب، خرستيانلر بونلرك ازمنهٔ قديمه‌دن قالمش او-
لدقلرينه، ومسلمانلر ايسه حضرت عمر بن خطابك عسكرندن
اولوب، اوراده قتل اولنان شهدا اولدقلرينه ذاهب
اولورلرمش. بوتفصيلاتك بر مصالدن عبارت اولديغنده
شبهه يوغيسه‌ده، هر حالده آناطوليده بو اسمله ويا
بوكا قريب بر نامله آثار عتيقه‌سی وموميالری حاوی
مغاره‌لری چوق بر محل اولسه كركدر. قونيه ولا-
يتنك اسبكشان ناحيه‌سنده بو نامله بر قريه اولوب،
جوارنده بر كول وبعض آثار عتيقه وار ايسه‌ده،
موميالری معلوم دكلدر.

أبروقا { كوفه ايالتنده (رومقان) ناحيه‌سنده خلفای عباسيه زماننده مشهور بر بيوك قريه اولديغنی ياقوت حموی ذكر ايديور.

ابره { واسپانيولجه ابرو (Èbre, Ebro) اسپانيانك آق دكيزه دوكيلن ايرماقلر-
ينك اك بيوكی اولوب، حوضه‌سی خيلی واسع
اولمغله، شبه جزيره‌نك شمال شرقيسنده آراغون وناو-
واره خطه‌لرينك بتونيله اسكی ويكی قشتاله وقطالونيه
خطه‌لرينك برر پارچه‌لرينی حاويدر. ايرماغك باشليجه
منبعی اسكی قشتاله‌ده‌كی (سانتاندر) ايالتی داخلنده
پيرنه طاغلرنده و(رينوسه) قصبه‌سنك اوست طر-
فنده‌در. اوراده بحر محيط آطلاسينك آنجق ٤٥
كيلومتره جنوبنده اوله‌رق (قونيتبره) ناميله سل كبی
يردن چيقوب، دها آشاغيده (پنيالابره) طاغی قار-
لرينك اريمه‌سندن حاصل اولان (حجار) دره‌سنی دخی
اخذ ايله، ابتدا جنوبه وبعده جنوب شرقيه طوغری
آقار؛ وبو استقامتی محافظه ايله، (نلا) نهريله برلشد-
كدن صكره، (ميرانده ده ابرو) قصبه‌سنك اوكندن،
وبعده غايت صرب وشايان تماشا اولان (قونخاس ده
هارو) بوغازندن كچه‌رك، (اوبرنه) طاغلرينی شق
ايله، (لوغرونيو) شهرينك اوكندن كچر؛ ودها آشا-
غيده (اغا) و(آراغون) نهرلرينك صولرينی آله‌رق،
يردن بره بيوك بر ايرماق صورتنه كيرر. آنجق بيو-
مكه باشلار باشلاماز اطرافنده‌كی اووه‌لرك سقيچون
صوينك كلی مقداری اخذ اولنور. (تودله) شهرينك
قربنده صاغ كنارندن (قنال اپمپريال) وصول كنارندن
(قنال ده تاوسته) ناملريله ايكی بيوك جدول آيريلوب،
سقی اراضی وسير سفائن ايچون استعمال اولنورلر.
(تودله) نك آلت طرفنده صولدن (آربه) وصاغدن
(جالون)، و(سرقسطه) شهری قربنده (هوروه) ايله
(غالغو) نهرلرينی اخذ ايدر. قاسبه (ويانحود قصبه)
بلده‌سنی كچنجه، استقامتنی تبديل ايله، شمال شرقيه
طوغری دونه‌رك، بوراده مجراسنك ارتفاعی آنجق
٥١ متره اولديغی حالده، شمالدن كلن وبتون شرق
پيرنه سلسله‌سنك صولرينی جمع ايله بوايرماغك اك
بيوك تابعی اولان (سغره) نهريله برلشدكدن صكره،
جنوبه طوغری دونه‌رك، (طرطوشه) شهرينی كچد-
كدن صكره، (داليه) تعبير اولنان وايرماغك ايندير-
ديكی چامورلردن مرور زمانله حاصل اولان بر واسع
برون تشكيل ايديور، كه دكيزك ايچنه طوغری او-
زانمش تقريباً ٤٠٠٠٠ يكی دونملك بر اراضی او-
لوب، بطاقلق ومملحه كبی آنجق يرلردن عبارتدر،
وهر طرفی جدوللرله يارلمشدر. اصل ايرماغك صو-
لری بينلری داليه‌نك آطه صورتنده بر بيوك پارچه-
سيله آيرلمش ايكی يولدن دكيزه دوكيلورسه‌ده، بونلرك
ايكيسنك دخی آغزلری اينديردكلری قوملردن حاصل
سدلرله مسدود اولوب، يالكز برصنعی جدولدن كيلر
(آلفاقوئس) ليمانته كيره بيليور. ابره ايرماغنك طولی
٨٠٠ كيلومتره اولوب، حوضه‌سی ٨٣٥٠٠ مربع
كيلومتره وسعتنده‌در. صويك بر قسم كليسی سقی
اراضی ايچون يولده ضايع اولمغله برابر، دكيزه
ثانيه‌ده قوراقلق زماننده ٥٠ وفيضاننده ٥٠٠٠ كه
حد وسطی اوله‌رق ١٠٠ مكعب متره صودوكيور.

ابرهارد { (Eberhard) فريول مملكت قديمه‌سی يعنی ونديك دوقه‌سی او-
لوب، ميلادك ٨٤٦ تاريخندن ٨٦٨ تاريخنه‌دك
حكم سورمش؛ وايمپراطور (لوتر) ك قيزی (جيسله)
ايله عقد ازدواج ايده‌رك، دنيايه كتيرمش اولديغی
درت اولاددن ايكنجيسی اولان (برنجر) كندی يرينه
فريول دوقه‌سی وبعده ايتاليا ايمپراطوری اولمشدر.
صاحب ترجمه مملكتنی اسلاولرك هجوم وتجاوزندن
محافظه ايتمشدر.

ابرهارد { (J. Aug. Eberhard) آلمانيا فيلسوفلرندن وحكيم مشهور

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نیپچك طلبه‌سندن اولوب، ١٧٣٩ تاریخنده (هالبرستاد) شهرنده طوغمش، و ١٨٠٩ ده وفات ایتمشدر. فلسفه‌یه دائر بر قاچ كتاب و فیلسوف (قانت) ه قارشی بعض ردیه‌لر یازمشدر. برلین انجمن معارفی اعضاسندن ایدی.

ابرهارد { وورتمبرغ دوقه‌سی. [« وور - تمبرغ » ماده‌سنه مراجعت.]

ابرهة الاشرم { حضرت فخر كائنات افندمزك ولادت سعادتلری زمانلرنده یمنده حكم سورن حبشه‌دن اولوب، ابتدا نجاشی طرفندن یمنك ضبطنه كوندریلن (ارباط) ك رفیق ومعاونی ایكن، بینلرنده واقع اولان اختلاف اوزرینه، آمرینی قتل ایله، یمنی كندیسی ضبط ایتمش؛ وابتدا نجاشی‌یی دلگیر ایتمش ایسه‌ده، بعده بر طاقم هدایا ارسالیله كوكلنی آلمش؛ ویمنده انواع مظالم اجراسنه باشلامشیدی. حتی (یزن) اسمنده برینك زوجه‌سنی جبراً آلوب، كندیسی تزوج ایتمش؛ وبو قادینك ایلك قوجه‌سندن متولد اولان مشهور (سیف بن یزن) بونك تربیه‌سنده بیومشدر. صاحب ترجمه، یمن عربلرینی كعبهٔ مكرمه‌یه ایفای حجدن منع ایتمك ایچون، صنعاده مكمل ومصنع بر كلیسا بنا ایده‌رك، خلقی بونك زیارتنه دعوت ایتمش ایسه‌ده، كعبه‌دن روكردان اولمدقلرینی كورنجه، كعبه‌نك تخریبنی قوروب، عسكرینی تجهیز و بر طاقم فیللر سوق ایتمش؛ وقبیلهٔ قریش مقاومتدن عاجز قاله‌رق، بیت الٰهی جناب حقك محافظه‌سنه تودیعله طاغلره چكلمشلردی. ابرهه عسكریله وفیللریله كعبه‌نك اوزرینه هجوم ایتمكده ایكن، من طرف الله ابابیل قوشلری ظهور ایله، آتدقلری كوچك طاشلرله عسكرینی اتلاف ایتمشلر؛ وكندیسی دخی بو طاشلرك برینه مصاب اولمغله، اثری دوكیله‌رك، یمنه عودت ایدوب، تلف اولمش. قرآن كریمده اصحاب فیل نامیله ذكر اولنان طائفه صاحب ترجمه ایله عسكریدر. سوق ایتدیكی فیللردن اك بیوكنك اسمی (محمود) ایدی. مورخینك بعضیسی ابرهة الاشرم ایله ابرهه بن صباحك بر شخص اولدیغنی ادعا ایتمشلردر.

ابرهه بن رائش { یمنك ملوك قدیمه‌سندن اولوب. حقنده مختلف روایات وغریب وقوعات نقل اولنمشدر. كویا بو ذات مغرب طرفلرینه یعنی آفریقایه براً وبحراً سوق عسكر ایده‌رك، بر چوق یرلر ضبط ایتمش، وكندیندن صكره اوغلی (افریقش) سلطنت سورمش. یكدیكی چوللرده ودكیز قییلرنده، یول بللی اولمق ایچون، فنارلر ركز ایتدیكی مروی اولدیغندن، (ذوالمنار) لقبیله معروفدر.

ابرهه بن صباح { یمنده حكم سورمش اولان ملوك تابعه‌دن اولوب، اوائل ظهور اسلامده بولنمشدر. بونك حقنده روایات مختلف اولوب، مورخلرك بعضیسی یالكز یمن تهامه‌سنده حكم سوردیكنی، وبعضیسی دخی مصرك فتحی صره‌سنده یعنی هجرتك ١٩ ویاخود ٢٠ تاریخنده عمرو بن عاص طرفندن (فرما) نك ضبطنه كوندریلوب، صلحاً فتح ایتدیكنی روایت ایتمشلردر.

ابریز { ایكی قریه‌نك اسمی اولوب، بری قدس سنجاغنده غزه ناحیه‌سنده وغزه قصبه‌سندن ٤ ساعت مسافه‌ده واقع و ١٦٧ خانه‌یی جامعدر. — دیكری قونیه ولایت وسنجاغنك اركلی قضاسنده‌در.

ابریم { نوبه‌ده نیلك ساحل یمینده واسوانك ٢٠٠ كیلو متره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، روما زمانلرنده (پریمی پاروه) اسمیله معروف ایدی. یاوز سلطان سلیم حضرتلری، مصری فتح ایتدیكنده، بو موقعده بوشناق دلاورلردن مركب بر بلوك محافظه عسكری براقمشیدی، كه احفادی یقین وقتلره كلنجه‌یه قدر اوراده باقی ایدیلر. مؤخراً محمد علی پاشا مصر كوله‌منلرینی بوزدیغی وقت. بونلرك بقیة السیوفی ابریمه طوپلانمش، واهالیسنك طاغلمسنه سبب اولمشلرسه‌ده. بعده ابراهیم پاشا طرفندن اورادن دخی اخراج ایدلمشلردر. قصبه‌نك قارشیسنده یعنی نیلك ساحل یسارنده بر طاقم اسكی مزارلردن عبارت بعض آثار عتیقه بولنیور.

أبرین { (یاخود یبرین) بحرینده احسانك قارشیسنده خرما آغاجلری ومیاه جاریه‌سی چوق بر بیوك قریه‌در.

أبرینق { اصل اسمی اولان (ابرینه) نك معربیدر. مرو جوارنده بر قریه اولوب، كبار علمادن بر قاچ ذاتك مسقط رأسی اولمغله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مشهوردر. بونلرڭ اڭ مشهوری ۵۲۳ ده وفات ایدن علمای محدثیندن (ابوالحسن علی بن محمد دهان ابر-نیقی) در.

اَبْزار { نیسابور قربنده بر قریه اولوب، علما ومحدثیندن (ابزاری) لقبیله ملقب بر چوق ذواتڭ مسقط رأسی اولمغله مشهوردر.

ابزقباد { ایرانده فارس ایله اهواز آره‌سنده واقع (ارجان) نواحیسنه ویریلن اسمدر.

ابزون { (مهنبرد —) علماڭ قدمای شعراسندندر.

اَبْسال { حکیم ابو سینایه اسناد اولنان «سلامان وابسال» عنوانلی غریب بر حکایه‌نڭ شخص موهومیدر.

ابسالون { [«ابشلوم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابسس { آیا سلوغڭ موقعنده بولنمش اولان (افس) یاخود (افسوس) شهر قدیمڭ عربلر عندنده مضبوط املاسیدر.

ابسفالوه { (Ebesfalva) اردل یعنی ترانسلوانیاده (قیس قوقولو) قضاسنڭ مرکزی اولان بر قصبه اولوب، اکثریسی ارمنی اولمق اوزره، ۲۵۰۰ اهالیسی واردر.

ابسمبول { نوبه‌ده نیلڭ کنارنده. ۲۲ َ ۲۲ ْ عرض شمالیده واقع برکوچك قصبه اولوب، جوارنده‌کی آثار عتیقه‌نڭ کثرتیله مشهوردر. بو آثار عتیقه اخیراً حفر وکشف اولندرق. فراعنه زمانندن قالمه بعض معبودلرینڭ هیکللریله معبدلرندن وسائر ابنیهٔ قدیمه‌دن عبارت اولدقلری آکلاشلمشدر.

ابشلوم { (Absalon) حضرت داود نبینڭ اوچنجی اوغلی اولوب، حسن وجمالیله مشهور ایدی. برادرینی قتل ایله فرار، وحضرت داوده قارشی عصیان ایتمکله، واقع اولان محاربه‌ده بر اورمانڭ ایچندن یکرکن، اوزون صاچلری بر آغاجڭ دالنه ایلیشدرك، حضرت داودڭ قاندلرندن بری طرفندن. ویریلن امره مخالف اولدرق. قتل اولنمش؛ وحضرت داود زیاده‌سیله آجیوب آغلامشیدی. ابن اثیر (ابشا) دیه ضبط ایتمشدر.

ابشیر پاشا { اسمی مصطفی اولوب، سلطان محمد خان رابع حضرتلرینڭ زمان سلطنتلرنده ۱۰۶٤ تاریخنده ایکی آی صدارت ایتمشدر. کندیسی جلالی آبازه پاشانڭ اقرباسندن اولوب، سرای همایونه دخول ایله قطع مراتب ایده‌رك، میرآخورلق رتبه‌سنه نائل اولمشیدی. بعده بودین و ۱۰۵٦ تاریخنده شام والیسی اولمشیدی. او صره‌ده عصیان ایتمش اولان درزیلری مغلوب ایتمش ایسه‌ده، تربیه‌ده زیاده شدت کوستردیکندن، حلبه، واورادن سیواس وآناطولی والیلکنه نقل اولنمش؛ واوراده دخی اجرای ظلم وتعدی ایتمکله برابر، عصیان ایتمش اولان آبازه حسن آغایه دخی معاونت ایتدیکندن، ینه حلب والیلکنه ارجاع، و ۱۰٦٤ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده صدارت عظمایه نصب اولنمق اوزره، درسعادته جلب اولنوب، بر طاقم عونه جمعیچون یولده درت آی ضایع ایده‌رك. ۱۰٦۵ سنه‌سی ربیع الآخرنده اسکداره مواصلت، وفوق العاده بر آلای ایله استانبوله دخول ایتمشدر. کندیسنه او صره‌ده عایشه سلطان تزویج اولنه‌رق، صهریت شهریاری شرفنه دخی نائل اولمشدر. جمع ایتمش اولدیغی اشرار آرزولرینه کوره یوزکورمینجه، صاحب ترجمه‌نڭ دشمنلری اولان یکیچریلرله بالاتفاق، ابشیر پاشانڭ اعدامنی مصرانه ایستمکله، اولبابده فرمان صادر اولوب، رجبڭ درتنده اعدام اولنمشدر. قیصه بویلی، امی، جاهل، ظالم ومع هذا زیاده‌سیله مرائی وصوفی مشرب بر شخص ایدی.

ابصاره { [«اپصاره» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اَبْغال { عدن کورفزینڭ ساحل غربیسنده ساکن سومالی اقواممندن بر قومدر.

اَبْغَر { سمرقند جوارنده بر قریه ویا ناحیه اولوب، مشاهیردن ابو عبدالله وابو یزید ابغرینڭ مسقط رأسیدر.

اَبْغان { آفغان اسمنڭ عرب تاریخلرنده مستعمل مستعربیدر. [«آفغان» و «آفغانستان» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابق { [«مجیرالدین ابق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابقاخان { (یاخود ابغاخان) چنکیزخانڭ تورونی وایران وعراق وآناطولی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جهنلرنده وارث ملکی اولان هلاکوخانك اوغلی او-
لوب، ٦٦٣ ربیع الآخرنده، پدرینك وفاتی او-
زرینه، مراغه‌ده تخته جلوس ایتمش؛ و ٦٨١ سنه‌سی
محرمنده، ١٧ سنه ایله بر قاچ آی سلطنتدن صکره،
همدانده مسموماً وفات ایدوب، برادری احمد خان
جانشینی اولمشدر. ظلم واعتسافده پدرندن اهون او-
لوب، اولدقجه صلحپرور ایدی. مع هذا سوریه
ملوك اسلامیه‌سیله بعض محاربه‌لر ایتمشدر. وزیری
بولنان شمس الدین جوین واسطه‌سیله اعاظم علمای
اسلامدن بعض ذواتی جلب وتلطیف، ومعارف
اسلامیه‌یی حمایه ایتمشدر. زماننده یتیشن علمای
اسلامك اك بیوكلری نجم الدین قزوینی، مؤید الدین
عرضی، فخر الدین مراغی، قطب الدین شیرازی،
محیی الدین مغربی. طبیب فخر الدین اخلاطی وتریاقك
عملیه مشهور اولان تقی الدین حشایشیدر. پدری هلا-
کونك ایستمش اولدیغی قسطنطینیه روم ایمپراطو-
رینك قیزی یولده ایکن، هلاکو وفات ایتمکله،
مرقومه‌یی ابقا خان تزوج ایتمشدر.

ابقراط { [«بقراط» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابل { (Ebel) آلمانیالك علم الارض مشاهیر علماسندن اولوب. بو فنه دائر بعض
تألیفات معتبره‌سی واردر. میلادك ١٧٦٤ تاریخنده
پروسیه‌نك (زولیخاو) شهرنده طوغوب، ١٨٣٠ ده
وفات ایتمشدر.

ابلانه { (Eblana) ایرلانده‌نك مرکزی اولان دوبلین شهرینك اسم قدیمیدر.

اَبُلستان { فارسده بر مملکت اولوب. متین قلعه‌لری وکندینه مخصوص لسانی
اولدیغنی مسعودی ذکر ایدیور.

اَبلَق { امرؤ القیسك سلاحلرینی وارثندن بشقه‌سنه تسلیم ایتمه‌مکده‌کی ثباتیله
مشهور و وفاده ضرب مثل اولان سموئل بن عادیانك
مرکزی اولان بر قلعه ایدی. که شام ایله حجاز آره-
سنده واقع اولوب. خرابه‌لری الآن موجوددر.
(ابلق الفرد) دخی دیرلر.

ابلمن { (Ébelmen) فرانسه‌نك اك مشهور کیمیا علماسندن اولوب. بو فنه وعلم
معادنه خیلی خدمتلری اولمش؛ وصنعی ذی‌قیمت طاشلر
اعمالی اصولنی کشف وایجاد ایتمشدر. ١٨١٤ ده
طوغوب، ١٨٥٢ ده وفات ایتمشدر.

ابلونیوس { آپولونیوس اسم یونانیسنك معربیدر. [«آپولونیوس» ما-
ده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اُبُلَّه { شط العربك ایکی ساحلنده وبصره‌یه طوغری اوزانان خلیجك بر کنارنده
واقع اسکی بر شهر اولوب، شمدیکی حالده ساحل
شرقیده‌کی قسمی بر قریه حالنده باقی، وساحل غر-
بیده‌کی قسمی بسبتون خرابدر. بصره‌نك تأسیسندن
اول بو شهر خیلی بیوك وتجارتگاه اولوب، اوائل
اسلامده دخی معمور وعلی الخصوص باغ وبوستان
واشجار مثمره‌سنك کثرتیله مشهور ایدی. شیبان بن
فروخ ابلی، حفص بن عمر ابلی و ابو هاشم کثیر ابلی
کبی نیجه مشاهیر علمانك مسقط رأسیدر.

ابله { (I. B. Eblè) بیوك بوناپارتك جنرا-للرندن اولوب، مشارالیهك فلنك،
ایتالیا وروسیه‌ده‌کی محاربانده ابراز شجاعت ولیاقت
ایتمش؛ وعموم طوبجیلر قوماندانلغنه نصب اولنمش،
وبارون وقونت عنوانلرینه نائل اولمش ایدی. ١٨١٢
ده وفات ایتمشدر. اوغلی (ش. ابله) ٧٩٩ ده
طوغمش، وپدرینك اثرینه تبعیتله، خیلی زمان فرانسه
حربیه مکتبینك ناظری بولنمشدر.

ابله بغدادی { (ابو عبدالله محمد بن بختیار) مشاهیر شعرای عربدن او-
لوب، ٥٧٩ تاریخ هجریسنده بغدادده وفات
ایتمشدر. اشعاری غایت سلیس ورقیق اولوب،
مرتب دیوانی واردر. شو بر قاچ بیت جمله اشعا-
رندندر:

زار من احیا بزورته — والدجی فی لون طرته
قمر یثنی معاطفه — بانه فی طی بردته
بت استجلی المدام علی — غرة الواشی وغرته
یا لها من زورة قصرت — فاماتت طول جفوته
آه من حمرله وعلی — رشفته من برد ریقته
یاله فی الحسن من صنم — کلنا من جاهلیته

ابلیس { شیطان علیه اللعنه‌نك اسملرندندر. [«شیطان» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن آمدی { شعرای عربدن اولوب. ٥٥١ تاریخنده. ٩٠ یاشنی متجاوز
اولدیغی حالده. وفات ایتمشدر. — مشاهیر اطبا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وحکمای اسلامدن مبشر بن فاتکك معلملرندن بولنمش اولان حکیم (ابوالحسین ابن آمدی) بشقه‌میدر، یوقسه ینه بو ذات‌میدر، آکلاشیله‌مدی.

ابن الابار { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله القضاعی البلنسی) ٥٩٥ تاریخ هجریسنده اسپانیانك (بلنسیه) خطه‌سنده طوغوب، اندلسك هرطرفنه سیر وسیاحت‌ایتمش؛ وفقه وحدیث وادبیات وبلاغتده وتاریخ واخبارده ید طولی صاحبی اولمشیدی. متعدد تألیفاتی اولوب، ازآن جمله (ابن بشکوال) ك «الصله» نام تألیفنه «تکملة الصله» عنوانیله برذیل یازمش؛ و«تحفة القادم» و«ایماض البرق» عنوانلریله ایکی کتاب ایله بر چوق رساله‌لر تألیف ایتمشدر. ٦٥٨ تاریخنده تونسده اولدیغی حالده، اورانك حاکمی مستنصر طرفندن شهید اولمشدر. کوزل شعری دخی اولوب، شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

منظوم الحد موردہ یکسونی السقم مجردہ
شفاق الدر لمجسد بابی ما اودع مجسدہ

ابن الجر { [«عبدالملك بن ابجر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی اسامه { (ابو الحسن علی بن احمد بن حسین) فاطمیوندن (آمر باحکام الله)ك کاتبی اولوب، مصرده فوق‌العاده حکم ونفوذی وار ایدی. (شیخ اجل کاتب الدست الشریف) عنوانیله مباهی ایدی. ٥٢٢ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن ابی الاشعث { [«احمد بن ابی الاشعث» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن ابی الاصبع { (ابو محمد زکی الدین عبدالعظیم) مصرك اعاظم ادبا وشعراسندن اولوب، علم بدیعه دائر «تحریر التحبیر» عنوانیله برکتابیله «بدیع القرآن»، «کتاب الجواهر والسوانح فی سرائر القرایح» عنوانلی ایکی اثری وسائر تألیفاتی واردر. ٦٥٤ سنه‌سنده مصرده وفات ایتمشدر. شعری سلیس ورائق اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اعر مقلتی ان کنت خیر موافق
دموعا لتبکی فقد حب مفارق
فقد نضبت یوم الوداع مدامعی
وشابت لتشتیت الفراق مفارق

ابن ابی اوفی { [«عبدالله بن ابی اوفی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی بکر یَعمُری { (ابوالفتح محمد بن محمد) کبار علمادن اولوب، فقه وحدیث وادبیات وتاریخ وسائر علوم وفنونده ید طولی صاحبی ایدی. «عیون الاثر فی فنون المغازی والشمائل والسیر»، «المنتح الشذی فی شرح الترمذی»، «سمر اللبیب بذکر الحبیب» و«منح المدح» عنوانلریله درت بیوك کتابی وبعض رسائلی واردر. ٦٦١ تاریخنده طوغوب ٧٣٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ان غص من قفرنا قوم غنیً منحوا
فکل خرب بما اوتوه قد فرحوا
ان هم اضاعوا لحفظ المال دینهم
فان ما خسروا اضعف مار بحوا

ابن ابی البیان { [«سدیدالدین بن ابی البیان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی تائب { [«عبدالله بن ابی تائب انصاری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی الجیش { [«عبدالصمد بن ابی الجیش» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی حاتم { (ابوبکر محمد — نیشابوری) نیشابورك قدمای علما ومحدثیندن اولوب، ٣٢٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. — ابن ابی خاتم تمیمی. [«ابو محمد بن ابی خاتم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی حازم { (قیس — بجلی) تابعیندن اولوب، کوفه شیخی وعالمی ایدی. حضرت فخر کائنات افندمزه ملاقی اولمق اوزره. مدینهٔ منوره‌یه کیتمش ایسه‌ده، رسول‌اللهك ارتحالندن صکره واصل اولوب، بوشرفه نائل اوله‌مامشدر. عشرهٔ مبشره‌دن روایت احادیث شریفه ایتمش؛ وهجرتك ٩٧ تاریخنده، یوز یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابن ابی حجله { (التلمسانی) سکزنجی قرن هجری عرب شعراسندن اولوب، خلفای عباسیه‌دن متوکل علی اللهك زماننده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن ابی الحدید { (عزالدین ابو حامد عبد- الحمید —) فقهای شا-
فیعه‌دن واعیان شعرای عربدن اولوب، ٥٨٦ تا-
ریخنده طوغمش، و ٦٥٥ ده وفات ایتمشدر. مشهور
دیوانی، «الفلك الدائر علی المثل السائر» عنوانلی بر
کتابی، «نهج البلاغه»یه ٢٠ جلددن مرکب شرحی،
امام فخرالدینك «المحصل والمحصول» عنوانلی کتابنه
تعلیقاتی وسائر اثرلری واردر. «الفلك الدائر»
عنوانلی کتابی ضیاءالدین ابن اثیرك «المثل السائر»
عنوانلی کتابنه ردیه صورتنده تحریر ایتمشدر. شو
قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لولا ثلاث لم اخف صرعتی
لیست کما قال الفتی العبدی
ان ابصر التوحید والعدل فی
کل مکان باذلاً جهدی
و ان اناجی الله مستمتعاً
بخلوة احلی من الشهد
و ان اتیه الدهر کبراً علی
کل لئیم اسعر الخد

ابن ابی الحدید { (موفق الدین ابو المعالی احمد —) آنف الترجمه
عزالدین ابن ابی الحدیدك برادری اولوب، بو دخی
مشاهیر شعرادندر. ٥٩٠ تاریخنده مدائنده طو-
غوب، ٦٥٦ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.
شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

قمر عدمت عواذلی فی عشقه
بل ما عدمت تزاحم العشاق
یبدو فتسبقه العیون وانها
مأمورة بالغمض و الاطراق
عینای قد شهدا بعشقك انما
لك ان تقول هما من الفساق

ابن ابی الحرم { (ابراهیم — صبیی) [«ابرا- هیم صبیبی» مادەسنه مرا-
جعت بیوریله.]

ابن ابی الحسحاس { (ابو عبدالله سحیم —) اشعار بلیغه-
سیله مشهور بر عبد زنجی اولوب. هجرت نبویه‌نك
٤٠ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. مالك بن حسحاسك
کوله‌سی ایدی. روایته کوره حضرت عثمان بن عفانك
کوتوروب صاتمق ایستدکلرنده، شاعر اولدیغی خبر
آلەرق: شاعر بر کوله طوق اولورسه، افندیسنك
قاریسیله اکلنیر. آج اولورسه، هجو ایدر. بزه
لزومی یوقدر. دیمشلردی. فی الحقیقه صاتین آلان
آدمك قیزینه عاشق اولوب، حقنده اشعار سویلرکن
طوتیلوب، روایته کوره قتل اولنمشدر. شو قطعه
جملهٔ اشعارندندر:

اشعار عبد بنی الحسحاس قمن له
عند الفخار مقام الاهل والورق
ان کنت عبداً فنفسی حرة کرماً
او اسود اللون انی ابیض الخلق

ابن ابی الحسن { (اسعدالدین عبدالعزیز —) [«اسعدالدین بن
ابی الحسن» مادەسنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی حصینه { (امیر ابو الفتح حسن — المعری) افصح
شعرادن اولوب، حلبده بنی مرداس ملوکنه اختصاص
ایتمش؛ وبونلری مدح ایدەرك، پكچوق احسانلرینه
وحتی «امیر» عنوانینه نائل اولمشیدی. ٥٠٠ تا-
ریخلرنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ولما التقینا للوداع ودمعها
ودمعی یفیضان الصبابة والوجدا
بکت لؤلؤاً رطباً ففاضت مدامعی
عقیقاً فصار الکل فی نحرها عقداً

ابن ابی الحقیق { (سلام —) خیبر یهو- دیلرندن اولوب. کعب
بن اشرفله برابر حضرت رسول‌الله (صلعم) واصحابی
حقلرنده شدید العداوه کفاردن ایدیلر. اوس وخز-
رج قبیله‌لرینك حضرت فخر کائنات افندمزه صدا-
قتلری اولدیغندن. بونلردن اوس قبیله‌سی کعب بن
اشرفی قتل ایتمکله، خزرج قبیله‌سی دخی بویله بر
خدمتده بولنمق غیرتنه دوشوب، جانب رسالتپناهیدن
اولنان مساعده اوزرینه. هجرت سنه‌نك اوچنجی
سنه‌سی خیبره هجوم‌له، ابن ابی الحقیق قتل ایتمشلردر.

ابن ابی الحکم { [«ابوالمجد بن ابی الحکم» مادەسنه مراجعت.]

ابن ابی حلیقه { [«مهذب الدین ابو سعید» مادەسنه مراجعت.]

ابن ابی الحوافر { [«جمال الدین بن ابی الحوا- فر» مادەسنه مراجعت.]

ابن ابی حی { (ابوالقاسم —) اندلس رجا- لندن اولوب. بجایه‌یه کله-
رك. بنی مرین دولتنك حاجبی اولان ابو الحسن بن
سیدالناسه انتساب ایتمش. وکندیسنك کاتبی اولمشیدی.
درایت فوق العاده اصحابندن اولمغله، ٦٩٠ تاریخنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حاجب موی‌الیهك وفاتنده سلطان ابو ذکریا طرفندن اونك یرینه نصب اولنمش، و ۷۰۰ تاریخنده ابوذکریا وفات ایتدیکنده، اونك اوغلی ابوالبقایی قسنطینه‌دن جلب ایله تخته اوتورتمش؛ وکندیسی حاجبلقده ابقا اولنه‌رق، عادلانه رتق وفتق امور ایتمکده ایکن، تونسده حکم سورن موحدین دولتی بنی مرین دولتنك بعض ممالکنه تجاوز ایتدیکدن، سلطان ابو البقا طرفندن سفارتله تونسه کیتدیکنده، خصماسی ابو البقایی بر طاقم افترالرله صاحب ترجمه‌دن تبرید ایتدکلرندن، عودتنده حبس اولنمش؛ وبعده ایفای حج ایتمك اوزره، سبیلی تخلیه اولنه‌رق. بقیهٔ عمرینی مملکتدن مملکته کزمکله چکیرمشدر.

ابن ابی الحرجین { (منصور بن مسلم —) حلب شعرا و نحویوندن اولوب، بعض اشعاری کتب تواریخده مسطوردر. حلبه اولان اشتیاقی حقنده «معجم البلدان»ده کوریلن بر قصیده‌سندن مأخوذ اولان شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

ایا سائق اظعان من ارض جوشن
سلمت وتلت الخصب حیث ترود
الی این عنها تشف مابی من‌الجوی
فلم یشف مابی عالج وزرود

ابن ابی خیثمه { [«ابوبکر بن ابی خیثمه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن ابی الخیر { (رشیدالدوله فضل‌الله —) همدانلی وموسوی المذهب اولوب، عرب اطباسنك مشاهیرندندر. ابتدای حالنده طبابت وعطارلقله مشغول ایکن، مغول ملوکندن (خربنده) نك وزیری ومدبر دولتی اولمش؛ وکسب ایتدیکی نفوذ واقتدار قوتیله فوق‌العاده مال وثروت قزانمشیدی. نهایت حربنده‌یه پك ضعیف بولندیغی بر وقتده قوتلی بر مسهل ویروب. موتنی موجب اولمغله، خصماسی مرقومی تسمیم ایتدیکنی اشراب ایتدکلرندن، حکمدار موی‌الیهك وارثی اولان (جوبان) ۷۱۸ تاریخنده صاحب ترجمه‌یی قتل، واموالنی مصادره ایتمشدر. — ابن ابی‌الخیر صوفی دخی اطبای اسلامدن وابن سینانك شاکردانندندر.

ابن ابی داود { [«ابوبکر بن ابی داود» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی دبوس { (عثمان —) مراکشده حکم سورن بنی‌عبدالمؤمن سلاله‌سنك حکمدار اخیری اولان ابو دبوسك اوغلی اولوب، ٦٥۸ تاریخنده پدرینك قتلیله دولتنك انقراضی اوزرینه، اندلسك شرق طرفلرینه کیده‌رك، (برشلونه) نصارای طاغیه‌سنه التحاق ایتمش؛ واوجله اورایه قاچوب تنصر ایتمش اولان عمیجه‌سی ابو زیدك اوغللریله برلشه‌رك، برشلونه‌لیلرك دونماسیله طرابلسه هجوم ایتمش ایسه‌ده، برشیئه موفق اوله‌میوب، نهایت مقتولاً وفات ایتمشدر.

ابن ابی الدم { (قاضی شهاب‌الدین بن ابراهیم) یدنجی قرن هجری علماسندن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، حما قاضیسی ایدی. «تاریخ مظفری» عنوانلی بربیوك تاریخك وسائر بعض آثارك مؤلفیدر. ٦٤۲ تاریخنده حاده وفات ایتمشدر.

ابن ابی الدمینه { (یاخود ابن ابی الدمنه) همدانلی اولوب، جغرافیا وتاریخ مؤلفلرندندر. یاقوت حموی معجمنك بر چوق یرلرنده بوذاتك روایاتنی مقام استشهادده ایراد ایدیورسه‌ده، آثارینه وترجمهٔ حالنه دسترس اولنه‌مدی.

ابن ابی الدنیا { (ابوبکر عبدالله بن محمد) اخبار وسیره دائر یوزدن زیاده، وبر روایته کوره اوچیوز تألیفی واردر. خلفای عباسیه‌دن معتضدك واوغلی مکتفی باللهك مربیسی اولوب، ۲۰۸ تاریخنده طوغمش، و ۲۸۱ده بغدادده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، خلیفه معتضده کوندرمش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ان حق التأدیب حق الابوه
عند اهل الحجی واهل المروه
واحق الانام ان یعرفوا ذا
ك ویرعوه اهل بیت النبوه

ابن ابی دواد { (قاضی ابو عبدالله احمد) خلفای عباسیه‌دن معتصمك زمان خلافتنده قاضی القضاة اولوب، فقه وکلامده وشعر وادبیاتده مشهور ایدی. خلیفهٔ مشارالیهك عندنده قدر واعتباری بر درجه‌ده اعلا وقول وحکمی بر صورتده نافذ ایدی، که خلیفه‌یی بر چوق دفعه حقسز اوامرینی کری آلمغه مجبور ایتمش، واعداملری امر اولنمش نیجه آدملری قورتارمش؛ وپك چوق امور خیریه ونافعه یاپدیرمغه موفق اولمشیدی. اك اول مأمون خلیفه‌یه انتساب ایدوب، مشارالیه طر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فنـدن برادری معتصمه توصـیه اونمش؛ و معتصمك اوغلی واثقك زمان خلافتنـده دخی قاضی القضاة بولنمش؛ وآنجق بونك برادری متوکلك جلوسـندن صکره. فلجه مبتلا اولمغله، اوغلی محمد یرینی طوتمشیدی. کنـدیسی معتزلهدن وخلق قرآنه راضی اولانلردن اولوب. روایته کوره، ۲۲۰ تاریخنده بوبابده امام ابن حنبل ایله مباحثه ایدوب، امام مشارالیهی الزام ایتمشیدی. ۱۶۰ تاریخنده بصرهده طوغوب. ۲۴۰ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابن ابی دینار { (ابو عبدالله محمد بن قاسم) قیروانك اون برنجی قرن هجری علما وفقهاسندن اولوب، «المونس فی اخبار افریقیة وتونس» عنوانلی تاریخیله مشهوردر. کتاب مذکوری ۱۰۹۲ تاریخنده اکمال ایتمشدر. بوکتاب ۱۲۸۶ تاریخ هجریسنـده تونس مطبعهسنده طبع ونشر اونمشدر.

ابن ابی ذروان { محدثیندن وجغرافیا علماسـندن اولوب، ۳۲۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن ابی ذئب { (ابو الحرث محمد بن عبد الرحمن) قدمای محدثیندن وامام مالکك اصحاب واحبابندن اولوب، ۸۰ تاریخنده طوغمش، و ۱۵۹ ده کوفهده وفات ایتمشدر.

ابن ابی ربیع هواری { (جمال الدین محمد بن سلیمان) قدمای ادبا وشعرای عربدن اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

احبـاب قلبی ان تحکمت النـوی
فی بیننا وجری القضـاء بما جری
فلقد غضضت عن الوری من بعدکم
طرفا یری من بعـدکم ان لایری

ابن ابیرش { مشاهیر نحاتدن اولوب، هجرتك بشنجی قرننـده شهرت بولمش. وآلتنجی قرنك اوائلنده وفات ایتمشدر.

ابن ابی رمثه { زمان سعادتده برحیات بولنوب، صحبت رسـول الله (صلعم) شرفنـه نائل اولمش برطبیبدر، که طبابت وفن جراحیده ملکهسی وار ایدیسهده، تحصیلی یوغیدی. کندیسـندن منقول بر حدیث شریف دخی بوکا دلالت ایدیور.

ابن ابی رندقه { (ابوبکر محمد بن ولیدالطرطوشی) اندلس علما وادباسندن وفقهای شافعیهدن اولوب، ۴۵۱ تاریخنده (طرطوشه) شهرنده طوغمش؛ ووطننده تحصیل ایتدکدن صکره، شرقه رحلتله، بغداد وبصرهده مشاهیر علمای عصردن اکمال تحصیل ایدهرك، برمدت شامده تدریسله مشغول اولمش؛ وبعده اسکندریهده توطن ایدوب، ۵۲۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. اکثر علومده عالم، ادیب، شاعر، متقی وزاهد بر ذات اولوب، صحبت ملوك واکابردن مجتنب ایدیسهده، وعظ ونصایحندن اونلر دخی سائر خلق ایله برابر مستفید اولورلردی. بر چوق تألیفاتی اولوب، اك مشهورلری: «سراج الملوك»، «مختصر تفسیر ثعالبی»، «الکتاب الکبیر فی مسائل الخلاف». «کتاب بدع الامور ومحدثاتها» عنوانلی اثرلریدر. اشعاری دخی پك رقیق ومعنیدار اولوب، شو ایکی بیت او جملهدندر:

اقلب طرفی فی السمـاء ترددا
لعلی اری النجم الذی انت تنظر
واستعرض الرکبان من کل وجهة
لعلی بمن قد شم عرفك اظفر
واستقبل الارواح عند هبوبها
لعل نسیم الریح عنك یخبر

ابن ابی روح { اندلس شعراسندن اولوب، جزیرهٔ حضراده نشـأت ایتمش اولمغله، جزری لقبیله ملقبدر. شرق طرفلرنده مدت مدیده سیاحت ایتمکله، وطننه اولان اشتیاقنی جملهٔ اشعارندن اولان شو قطعه ایله بیان ایتمشدر:

احن الی الخضراء فی کل مـوطن
حنـین مشـوق للعناق وللـضم
وما ذاك الا ان جسمی رضـیعها
ولا بد من شوق الرضـیع الی الام

ابن ابی الزوائد { (سلیمان بن یحیی) قدمای شـعرای عربدن اولوب. مدینهٔ منورهده نشـأت ایتمش؛ وخلفای عباسیهدن مهدینك زماننده بغداده کیتمش ایدی. اشعاری وبرسیاه جاریهیه اولان معاشقهسی مشهوردر. بغدادك هواسیله امتزاج ایدهمیوب. وطننه اشتیاق غلبه ایتدیکنده، رفیقی اولان ابن یحیایه خطـاباً بغدادك ذمی حقنده براوزون قصیده سویلمشدر، که باشلانغیجی شودر:

یا ابن یحـیی ماذا بدالك ماذا
امقـام ام قـد عزمت الحیـادا
فالبراغیث قـد تثـور منهـا
سـاص ما نلـوذ منهـا مـلاذا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن ابی الساج { (افشین محمد — دیوداد) خلفای عباسیه‌نك عامللر-
ندن اولوب، ارمنستان وجبال عاملی ایکن، ۲۷٦ تاریخنده مصر حاکمی ابن طولونك اوغلی (ابوالجیش خمارویه) ه قارشی عسکر سوق ایتمش؛ وشامده واقع اولان محاربه‌ده مغلوب واسپانه مجبور اولمش ایسه‌ده، مؤخراً ینه عمال عباسیه‌دن اسحاق بن کنداجله برابر خمارویه‌یه قارشی محاربه‌یه قرار ویروب، خلیفه موفق باللهدن استمداد ایله، بغداددن کوندریلن خلیفه‌نك اوغلی ابو العباس احمد معتضدك معیتنده خمارویه‌ایله محاربه ایدوب، غالب کلمشلردی. مؤخراً صاحب ترجه (قنسرین) وابن کنداج جزیره وموصل والیسی ایکن، بینلرنده نفاق دوشوب، ابن ابی‌الساج خمارویه‌دن استمداد ایتمش، واونك نامنه خطبه اوقودوب، اوغلنی دخی رهن مقامنده مصره کوندرمش؛ ومصردن کلن امدادله ابن کنداجی مغلوب ایدوب، جزیره‌یی ضبط ایتمشدی. ۲۷۵ تاریخنده، ابن کنداج مصره کیدوب، خمارویه‌ایله اتفاق ایتدیکندن، ابن ابی الساج مصر حاکمنه عصیان ایده‌رك، دمشق جوارنده واقع اولان محاربه‌ده ابن ابی الساج مغلوب اولمش، وتعقیب اولنه‌رق؛ تکریته قدر قاچمش ایسه‌ده، اوراده ابن کنداج ایله واقع اولان بر محاربه‌ده غالب کلوب، خصمنی دمشقه قدر تعقیب ایتمش، وخلیفهٔ بغداددن امداد ایستمش ایدی. آنجق خمارویه‌نك بیوك برعسکرله کلدیکنی خبر آلنجه، مقاومت ایده‌میه‌جکنی آکلایه‌رق، ۲۷٦ ده بغداده چکیلوب، خلیفه‌یه التجا ایتمش؛ واوسنه آذربایجان والیلکنه نصب اولنه‌رق، ۲۸۸ ده وفات ایتمشدر.

ابن ابی‌السرح { [«عبدالله بن ابی‌السرح» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن ابی السنه { (ابو سعید ابراهیم —) مشاهیر شعرای عربدن او-
لوب، بنی امیه‌یه منسوب ایدی، وبنی امیه‌نك انقراضی حقنده پك چوق مرثیه‌لری واردر. حسن صوت ومغنیلکله دخی مشهور اولوب، هارون رشیدك زمانه قدر یاشامش، وابراهیم بن مهدی ایله اسحاق موصلی دخی کندیسیله کورشمشلر ایدی. مدینهٔ منوره‌ده یاشایوب. برآره‌لق خلیفه مهدی طرفندن بغداده جلب اولنمشیدی. شو برایکی بیت مشهور برقصیده‌سندندر:

لقد طفت سبعا قلت لما قضیتها
الا لیت هذا لا علی ولالیا
یسائلنی صحبی فما اعقل الذی
یقولون من ذکر للیلی اعترانیا

ابن ابی الشوك { (ابو الفارس سرخاب بن بدر) سلاطین سلجوقیه-
دن طغرل بکك وبرکیارق بن ملکشاهك امراسندن اولوب، کندیسی کرد اولدیغی حالده، شهر زور ایله او جوارلرك امیری ایدی. ۵۰۰ تاریخنده وفات ایدوب، نسلی ۱۳۰ سنه شهر زور طرفلرنده امارت ایتمشدر.

ابن ابی شیبه { (ابو بکر محمد بن ابراهیم) کوفه علماسندن ومحدثیندن
اولوب، ادبیاتده وجغرافیا فننده دخی ید طولی صاحبی ایدی. عراق وشامده طولاشمش، وابن ماجه کبی بعض مشاهیر کندیسندن روایت ایتمشلردر. وفاتی ۲۳٤ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن ابی الصقر { (ابو الحسن محمد بن علی) مشاهیر شعرادن وفقهاء
شافعیه‌دن اولوب، مرتب دیوانی، مذهب شافعی‌یی مدافعه یولنده «قصائد شافعیه» سی وابو اسحاق شیرازی حقنده مرثیه‌لری واردر. ٤۰۹ تاریخنده واسطده طوغوب، ٤۹۸ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر.

کل رزق ترجوه فی مخلوق
یعتریه ضرب من التعویق
وانا قائل واستغفرالله
مقال المجاز لا التحقیق
لست ارضی من فعل ابلیس شیئا
غیر ترك السجود للمخلوق

ابن ابی العافیه { (موسی —) اوچنجی ووردنجی قرن هجریده
مغرب اقصاده مکناسه طرفلرنده حکم سورن بنی ابی العافیه دولتی ملوکندن اولوب، دردنجی قرن هجری اوائلنده مسند امارته قعود ایتمش؛ وعبیدالله علوی مغربده کسب قوت ومکنت ایتدیکنده، بنی ابی العافیه دولتنك دشمنی اولان ادریسیلردن برچوق یرلر آلوب، قیروانه قدر اولان اقطار جنوبیه‌یی صاحب ترجه‌یه الحاق ایتمش ایدی. بعده ابن ابی العافیه برآره‌لق صحرایه طوغری چکلمکه مجبور اولمش ایسه‌ده، ۳۲۵ تاریخلرنده مغربك برچوق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بلاد وقصبه‌لرینی ضبط ایله، ممالکنی خیلی توسیع ایتمشدی.

ابن ابی عامر { (عبدالعزیز منصور بن عبدالرحمن ناصر —) اندلسك شرق طرفلرنده ظهور ایتمش اولان طوائف ملوکدن اولوب، ۴۱۱ تاریخنده ظهور ایدن بر فتنه‌سی اوزرینه، شاطبه‌ده کندیسنه بیعت اولنمش؛ ومتعاقباً شاطبه اهالیسی قیام ایتدکلرندن، بلنسیه‌یه قاچوب، اوراسنی ضبط ایتمش؛ وموالیسندن (خیران عامری) نك اولجه ضبط ایتمش اولدیغی مرسیه، مریه وجیان خطه‌لری دخی صاحب ترجمه‌نك تحت اطاعته کیرمشلردر. بعده خیران عصیان ایده‌رك، مریه وسائر بلادی نزع ایله، یالکز مرسیه‌یی صاحب ترجمه‌یه براقمش؛ و ۴۱۹ تاریخنده خیرانك وفاتی اوزرینه، (عمید الدوله ابو القاسم زهیر عامری) مریه‌ده حاکم اولمش ایسه‌ده، غرناطه‌یی ضبط ایتمکه کیدیکنده، ۴۲۹ ده قتل اولنمغله، بونك ممالکی دخی ینه صاحب ترجمه‌یه قالمشدر.

ابن ابی العجائز { جغرافیا وتاریخ مؤلفلرندن اولوب، یاقوت حموی «معجم البلدان» ك بر چوق یرلرنده بونك روایاتیله استشهاد ایدیورسه‌ده، محل ولادت وتاریخ وفاتنه دسترس اولنه‌مامشدر.

ابن ابی عصرون { (ابو سعد شرف الدین عبدالله بن محمد) موصل مشاهیر فقها وفضلاسندن اولوب، ۴۹۲ ده طوغمش؛ و ۵۴۵ تاریخلرنده موصلده وبعده سنجار وحلب ودمشقده تدریسله مشغول بولنمش؛ وبر چوق کتابلر تألیف ایتمشدر، که اك مشهورلری شونلردر: ۷ جلد اوزره «صفوة المذهب من نهایة المطلب»، ۴ جلد اوزره «کتاب الانتصار»، ۲ جلد اوزره «کتاب المرشد». «کتاب الذریعه فی معرفة الشریعه»، ۴ جزء اوزره «التیسیر فی الخلاف»، «مأخذ النظر»، «المختصر فی الفرائض»، «الارشاد المعرب فی نصرة المذهب». سنجار ونصیبین ودمشقده قاضیلق ایتمش، واواخر عمرنده اعمی اولوب. ۴۹۶ تاریخنده دمشقده وفات ایتمکله. کندی یاپدیرمش اولدیغی مدرسه‌نك جوارنده دفن اولنمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب. شو قطعه جمله اشعارندندر:

وما الدهر الا ماضی وهو فائت
وما سوف یأتی وهو غیر محصل
وعیشك فی ما انت فیه فانه
زمان الفتی من مجمل ومفصل

ابن ابی عماره { (احمد مرزوق) عن اصل مسیله‌لی اولوب، جزایرده‌کی بجایه‌ده نشأت ایتمش بر آدمدر، که یدنجی قرن هجریه‌ده یاشایوب، کویا بعض عارفیندن کندیسنك پادشاه اوله‌جغنی استبشار ایتمش اولمغله، ملك لقبیله تلقب ایدردی. بر وقت وطنی ترکله، (سجلماسه) صحراسنه کیدوب، خارق‌العاده بر طاقم ادعالرده بولنمش، وفاطمیلردن اولدیغنی اشاعه ایتمشیدی. بر مدت صکره اوراده قوه‌یی میدانه چیقنجه، مملکتدن مملکته کزمکه باشلایوب، طرابلس جهتلرینه کلمش؛ واورالرده بر طاقم آدملری اغفال ایله، طرابلس طرفلرینی ضبط، و ۶۸۱ تاریخلرنده تونسك قیروان وسوسه وسائر بلادینی دخی استیلا ایله، بنی حفصله محاربه ایدوب، قزاندیغی غالبیت اوزرینه، تونس وسائر جهاتی دخی اله کچیرمشیدی. تونسه کیرنجه، موسی بن یاسینی وزیر وابوالقاسم احمد بن شیخی حاجب اتخاذ ایده‌رك، عادتا ارکان سلطنتی قورمش؛ ومورخ مشهور ابن خلدونك جدینك پدری ابو بکر بن حسین ابن خلدونی قتل ومالنی مصادره ایتمشدی. بعده بنی حفص خاندانـك افرادینی حبس ایتدکدن صکره، بونلردن قورتیلمش اولان ابو فارسله محاربه ایده‌رك، موی الیهی مغلوب، وکندی الیله قتل ایتمش؛ وخاندان مذکورك دیکر اعضاسنك اکثرینی دخی اعدام ایله، بجایه وسائر اطرافی ضبط ایده‌رك، ممالکنی توسیع ایتمشدر. بو وجهله قوت ومکنت حاصل ایتدکدن صکره، ظلم واعتسافه وسفك دمایه باشلادیغندن، تبعه‌سی وعسکری کندیسندن روکردان اولوب، اولجه فرارله او صره‌ده ظهور ایتمش اولان ابو حفصله برلشمشلر؛ وصاحب ترجمه مغلوب اولوب، ۶۸۲ تاریخنده بر اشکك اوزرنده کزدیرلدکدن صکره، قتل اولنمشدر. تونسده مدت حکومتی بر بچوق سنه قدردر.

ابن ابی عنتره { [«ابو العیال خفاجی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن ابی عون { (ابراهیم بن محمد) «کتاب التشبیهات» عنوانلی اثرك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

صاحبی اولوب، عالم و ادیب بر ذات اولدیغی حالده، دردنجی قرن هجری اوائلنده ظهور ایله تناسخ اساسنه مبتنی بر مذهب باطل ایجاد ایدن (ابن شلمغانی) یه التحاق ایدهرك، اصحابی صره‌سنده کیرمش اولدیغندن، ۳۲۲ تاریخنده مرقومله برابر مصلوباً اعدام، وجثه‌سی احراق اولنمشدر.

ابن ابی عیینه { المهلبی. مشاهیر شعرای عربدن اولوب، برامکه‌نك زماننده } یاشامش، واصمعی و ابو نواسله معاصر بولنمشدر. وطنی اولان بصره‌یه اشتیاقنی مبین اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

فان اشك من ليلى بجرجان طوله
فقد كنت اشكو منه بالبصرة القصر
فيا نفس قد بدلت بؤساً بنعمة
ويا عين قد بدلت من قرة عبر

ابن ابی کدیه { (ابو بکر محمد بن عتیق) قیروانلی اولوب، علم کلامده } وسائر علوم وفنون وادبیاتده ید طولی صاحبی بر ذات ایدی. اندلسده ابن عبدالبردن وسائر مشاهیردن اخذ وقرائت، وبغدادده نظامیه مدرسه‌سنده تدریس ایتمشدر. وفاتی ۵۱۲ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن ابی اللطف { [«احمد بن عبدالله، اسحاق بن عمر، جارالله } بن ابی بکر، علی بن جارالله، عمر بن محمد ومحمد بن یوسف» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن ابی لیلی { (ابو عیسی عبدالرحمن —) کوفه‌نك کبار تابعیندن اولوب، } حضرت علی بن ابی طالب وحضرت عثمان بن عفانه ملاقی اولمش؛ وکندیلرندن احادیث شریفه روایت ایتمشدر. وقعهٔ جملی دخی کورمشدر. وفاتی ۸۳ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن ابی لیلی { (محمد بن ابی عیسی) آنفاً الترجمه ابن ابی لیلانك } اوغلیدر. قدمای فقهادن واصحاب رأیدن اولوب، ابتدا بنی امیه وبعده بنی عباس طرفندن اوتوز سنه متمادیاً کوفه‌ده قاضیلق ایتمشدر. مشاهیر فقهادن سفیان ثوری جملهٔ طلبه‌سندندر. امام اعظم ابو حنیفه ایله بینلرنده برودت واقع اولوب، آره‌لرنده بعض مسائل فقهیه حقنده‌کی ماجرالری مشهوردر.

۷۴ تاریخنده طوغوب، ۱۴۸ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابن ابی معقل { (عبدالله —) دولت امویه زماننده حجازك مشاهیر } شعراسندن اولوب، غایت زنکین ایدی، ولاجل التجاره پك چوق سیر وسیاحت ایدردی. (بنی حارثه) ده (مزغم) اسمیله مشهور بر قصر بنا ایتمشیدی. بر خیلی مدت مدینهٔ منوره‌ده مقیم اولوب، مصعب بن زبیر طرفندن عراقجه بر والیلکه دخی نصب اولنمشیدی. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

سيغنيك سيرى فى البلاد ومطلبى
وبعل التى لم تحظ فى الحى جالس

ابن ابی المنصور { (شیخ صفی الدین حسین بن علی —) صوفیوندن } اولوب، بر وزیر خاندانه منسوب اولدیغی حالده، ترك دنیا ایدهرك، درویشان سلکنه داخل اولمش، و ۶۸۲ تاریخنده وفات ایدوب، مصرده (رباط ابن ابی منصور) نامیله معروف محلده دفن اولنمشدر. فقه وحدیث وسائر علومده ید طولی صاحبی اولوب، بعض مشایخك تراجم احوالنی جامع اولان «کتاب الرساله» عنوانلی بر اثری واردر.

ابن ابی هریره { (ابو علی حسن بن حسین —) فقهای شا } فعیه‌دن اولوب، (مزنی) نك «مختصر» ینه بر شرح وبعض تعلیقات وفروعه متعلق برقاچ رساله یازمش؛ وبغدادده تدریسله مشغول ایکن، ۳۴۵ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن ابی الیسر { (تقی الدین —) دمشق شام شعراسندن اولوب، فصا } حت وکتابتیله مشهور ایدی. ۶۷۲ تاریخنده، ۸۸ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابن أُثال { قدمای اطبای عربدن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. معاویه } بن ابی سفیان دمشقده اعلان سلطنت ایتدیکنده، اوراده بولنان صاحب ترجمه‌یی رئیس الاطبا اتخاذ ایتمش؛ وکیجه وکوندوز کندیسنی یاننده آییرمیه‌رق، انعام واحسانه مستغرق ایلشیدی. «عیون الانبا فی طبقات الاطبا» صاحبنك روایتنه کوره، صاحب ترجمه‌نك معاویه‌یه سبب انتسابی طبده‌کی مهارتیله برابر ادویهٔ مفرده ومرکبه‌یه دائر وعلی الخصوص سم

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قاتل اولان ادویه‌نك قوت وخصایصی حقنده اولان معلومات مکمله‌سی اولوب، زماننده اعیان واکابر مسلمیندن بر چوق ذوات مسموماً وفات ایتمشلردر. معاویه طرفندن اوغلی یزیدك ولی عهدلکی تکلیف اولندقده، اصحاب نفوذدن بر چوق ذوات مخالفت ایدوب. عبدالرحمن بن خالد بن ولیدی ترجیح ایتدکلرندن، درعقب عبدالرحمن بن خالد صاحب ترجمه‌نك ترتیب ایتدیکی بر شربتله مسموماً وفات ایتمش؛ ومکه‌ده بولنان برادر زاده‌سی (خالد بن مهاجر بن خالد بن ولید) بونی ایشیندیکنده، هر نه قدر که عمیجه‌سی مرقوم عبدالرحمن معاویه‌نك و کندی پدری مهاجر ایسه حضرت علینك طرفنی التزام ایتمش اولدقلرندن، عمیجه‌سنه اوقدر محبتی یوغیدیسه ده، قرابت غیرتیله شامه کیدوب، ابن اثالی قتل ایتمشدر. مورخ واقدینك روایتنه کوره، حضرت علی طرفندن مصر والیلکنه نصب اولنوب، عریشده وفات ایدن (اشتر) ه و حضرت امام حسنه ایچیریلن زهرلر دخی صاحب ترجمه‌نك جمله ترتیبات معاندکارانه‌سندن ایدی.

ابن اثیر { (ابو السعادات مجدالدین مبارك بن ابی الکرم الجزری) عصرینك اعاظم علماسندن اولوب، علوم وفنون متنوعه‌ده ید طولی صاحبی وشعر وادبیاتده ماهر ایدی. ٥٤٤ تاریخنده جزیرهٔ ابن عمرده تولد ونشأت ایتمش؛ وبعده موصله رحلت ایله، بعض کبرانك خدمتنه کیرمش؛ ومؤخراً الریله آیاقلرینك بوزلمسنی موجب بر علته دوچار اولوب، بر چوق وقت خانه‌سندن چیقه‌مامش، وهرکس کندیسنه مراجعت ایدوب، او صره‌ده تألیف ایتدیکی کتابلری املا ایتمشدر. احادیث غریبه حقنده «کتاب النهایه» عنوانیله بش جلد اوزره بر بیوك تألیفی وسائر بعض آثار مفیده‌سی واردر. ٦٠٦ تاریخنده وفات ایدوب، موصلك داخلنده بنا ایتدیرمش اولدیغی رباط جوارنده دفن اولنمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب. شو ایکی بیت موصل صاحبی اتابکه، استری کندیسنی دوشوردیکی صره‌ده، کوندرمش اولدیغی بر قصیده‌سندندر:

ان زلت البغلة من تحته
فان فی زلتها عذرا
حملها من علمه شاهقاً
ومن ندی رحمته بحراً

ابن اثیر { (ابو الحسن عزالدین علی بن ابی الکرم) آنف الترجمه مجدالدینك برادری اولوب، علم وفضلیله وتاریخه متعلق اولان آثار مقبوله‌سیله شهرتیاب اولان مورخ مشهوردر. ٥٥٥ تاریخنده جزیرهٔ ابن عمرده تولد و اوراده نشأت ایدوب، بعده پدریله وایکی برادریله موصله کیده‌رك، اوراده توطن ایتمش؛ وکاه صاحب موصل طرفندن مأموریت و رسالتله، کاه لاجل السیاحه، دفعاتله بغداده وشام وقدسه کیدوب، مشاهیر علمای عصردن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، موصله عودتنده، خانه‌سنده قپانوب، عمرینی مطالعه وتألیفه، وکندیسنی زیارته کیدنلرله مباحثه‌یه حصر ایتمشیدی. حفظ حدیثده وعلم تاریخ و انساب عربده زماننك امامی ایدی. علم تاریخده «کامل» عنوانیله غایت معتبر ومشهور بر کتاب یازمشدر، که ١٢ بیوك جلددن عبارت اولوب، خلقت عالمدن باشلایه‌رق، ٦٢٨ سنه‌سی ختامنه‌دك کافهٔ احوال و وقوعاتی غایت سلیس وکوزل بر عباره ایله نقل وروایت ایدیور. بو اثر فلمنکك (لیدن) شهرنده غایت مصحح اوله‌رق ١٨٦٦ تاریخ میلادیسنده طبع ایدلمش اولدیغی کبی، اخیراً مصرده دخی نشر اولنمشدر. صحابهٔ رسول الله (صلعم) اسامی وتراجم احوالنی جامع اولمق اوزره «اسد الغابه فی معرفة الصحابه» عنوانیله ٥ جلددن مرکب دیکر بر اثر جلیلی دخی واردر، که فائده واهمیتجه تاریخندن کری قالمیوب، بوده ١٢٨٠ تاریخنده مصرك «وهبیه» مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر. سمعانینك مشهور «کتاب الانساب» نی دخی اختصار وبر چوق یرلرینی تصحیح ایده‌رك، ٣ جلد اوزره غایت قیمتدار بر اوچنجی اثر میدانه قویمشدر. ٦٣٠ تاریخنده موصلده وفات ایتمشدر. بو اوچنجی تألیفنك هنوز طبع اولنماسی، واوچنك‌ده لسانمزده ترجمه‌لری بولنماسی شایان اسفدر.

ابن اثیر { (ضیاءالدین ابو الفتح نصرالله بن ابی الکرم) آنف الترجمه عزالدین ومجدالدینك برادری اولوب، جزیرهٔ ابن عمرده طوغمش؛ واوراده تحصیل ایتدکدن صکره، پدریله برابر موصله کیدوب، ادبیات وشعر وانشاده کسب تمیز ایتمشدی. ٥٨٧ تاریخنده ملك ناصر صلاح الدین ایوبینك خدمتنه کیرمش؛ وبعده مشارالیهك

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

اوغلی ملك افضل نورالدینه انتساب ایدوب، هنوز
شاب اولدیغی حالده، مشارالیهك وزیری اولمشیدی.
دمشق شام ملك افضلك ضبطندن چیقدیغی وقت،
کندیسندن دلگیر اولمش اولان بعض اهالی قتلنه
قصد ایتمشلرسه‌ده، حاجب محاسن بن عجم طرفندن
بر صندیغك ایچنده مصره قاچیرلمشیدی. بعده ملك
افضل مصرده خروج ایتدیکی وقت، صاحب ترجمه،
کندیسنه قصدلری اولان بر جماعتك قورقوسندن،
برابرنده بولنه‌میوب، مصردن خفیاً قاچمش؛ و بو
بابده بر مفصل رساله یازمشدر. بعده ملك افضل
سمیساطده تقرر ایدنجه، یانـه کیتمش؛ و ٦٠٧ تا-
ریخنده کندیسندن آیریلوب، حلب صاحبی اولان
برادری ملك ظاهرك یانه کیتمش ایسه‌ده، بونكله
امتزاج ایده‌میوب، موصل واربل وسنجاره کیتمش؛
ونهایت ٦١٨ ده موصلده تقرر ایتمش؛ واورانك
صاحبی ناصرالدین محمودك منشیسی اولمشدر. فن انشا
حقنده ایکی بیوك جلددن مرکب «المثل السائر فی
ادب الکاتب والشاعر» عنوانیله مشهور و غایت
مقبول بر تألیفیله «الوشی المرقوم فی حل المنظوم»
و «کتاب المعانی المخترعه فی فن الانشاء» عنوانلریله
ایکی اثری واردر. مشاهیر شعرانك اشعار منتخبه‌سنی
جامع بر بیوك مجموعه دخی ترتیب ایتمشدر. بر قاچ
جلد اوزره بر دیوان رسائلی یعنی محررات منتخبه‌سی
دخی واردر، که بونك بر جلد اوزره مختصری دخی
ترتیب اولنمشدر. ٦٣٧ تاریخنده موصل صاحبی طرفندن
رسالتله بغداده کیتدیکنده، اوراده وفات ایتمشدر.

ابن اثیر { (شرف الدین محمد بن ضیاءالدین) آنف الترجمه وزیر ضیاءالدینك
اوغلی اولوب، ٥٨٥ تاریخنده موصلده طوغمش؛
ومنظوم ومنثور بر قاچ کتب نافعه تحریر، وبعض
مجموعه‌لر تصنیف ایتدکدن صکره، ٦٢٢ تاریخنده
وفات ایتمشدر.

ابن اجدابی { (ابو اسحاق ابراهیم بن اسما- عیل) طرابلس ایله بنغازی
آره‌سنده بولنمش اولان (اجدابیه) بلده‌سنده نشأت
ایتمش ادیب وفاضل بر ذات اولوب. علم لغتده
«کفایة المتحفظ» عنوانیله مختصر ومشهور بر کتابی،
«وکتاب الانواء» وسائر بعض آثاری واردر. تا-
ریخ وفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

ابن احدب { [«ابراهیم زیدانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن احمر { اندلس ملوکندن (بنی احمر) سلا- له‌سنه منسوب اولانلرك لقبیدر.
[«احمر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — [«عمرو
ابن احمر» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن اخرم { [«ابو بکر ابن اخرم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن اخوه { (ابو الفضل عبدالرحمن عطار) آلتنجی قرن هجری علما ومحد-
ثلرندن اولوب، استماع احادیث شریفه وتحصیل
علوم متنوعه ایچون خراسان وطبرستان وری طرفلر-
ینه سیاحت، و ٥٤٨ تاریخنده شیرازده وفات ایتمشدر.
کوزل وغایت سلیس خطی اولمغله، پك چوق کتابلر
استنساخ ایتمشدر. اشعار رائقه‌سی دخی اولوب،
شو قطعه او جمله‌دندر:

الدهر کالمیزان یرفع ناقصا
ابدا و یخفض زائد المقدار
واذا انتحی الانصاف عادل عدله
فی الوزن بین حدیدة ونضار

ابن ادریس { [«ابن القطاع» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن اذفونش { (ویاخود ابن الفنش) جلا- لقه ملوکندن اولمق اوزره،
تواریخ عربیه‌ده مذکور اولوب، پورتکیز حکمدار-
لرندن «شیشمان» لقبیله ملقب ایکنجی آلفونسدر.
[«آلفونس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن اردخل { (ابو عبدالله محمد بن حسن انصاری موصلی) مشاهیر
شعرای عربدن اولوب، موصل صاحبنك ندیمی ایدی.
٦٥٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. شوقطعه جمله اشعا-
رندندر:

افی کل یوم لی من الدهر صاحب
جدید ولی حاد الی بلد یحدو
اروح واغدو للنوی غیر مدرك
ویدرکه من لا یروح ولا یغدو

ابن ارطاة { (عبدالرحمن — بن سیحان) ابن سیحان لقبیله دخی معروفدر.
مشاهیر شعرای عربدن اولوب، معاویه‌نك زمان
سلطنتنده بنی امیه طرفندن مدینه والیسی بولنانلرك
وعلی الخصوص ولید بن عتبه ومروان بن حکمك ندیمی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدی. پك چوق نوادر وحکایات واخبار عربه وا-
قف ظریف ونکته‌کو بر شاعر اولوب، شرب خمره
دخی منهمك اولدیغندن، کبرانك بزم عشرتنه دوام
ایدردی. مؤخراً شامه رحلت ایدوب، معاویه‌نك
ندیمی ویزیدك همبزم عشرتی اولمشیدی. حقنده پك
چوق حکایات مرویدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لا تعد مینی ندیمی ماجدا انفا
لا قائلا خالطا زورا ببهتان
امسی اعاطیه کاسا لذ مشربها
کالمسك حفت بنسرین وریحان
انا لنشربها حتی تمیل بنا
کما تمایل وسنان بوسنان

ابن ارمنازی { (ابو الفرج بن ابی الحسن) سوریه ساحلنده‌کی صور
شهرینك خطیبی اولوب، عالم ومتفنن بر ذات ایدی.
شهر مذکورك مفصل بر تاریخنی یازوب، آنجق اتمامنه
موفق اوله‌مامشدر. حسن خطی دخی اولمغله، پك
چوق کتابلر استنساخ ایتمشدر. ٤٤٣ تاریخنده
طوغوب، ٥٠٩ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. طبیعت
شعریه‌سی دخی وار ایدی. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

عجبت وقد حان تودیعنا
و حادی الرکائب فی اثرها
ونار توقد فی اضلعی
ودمع تصعد من قعرها
فلا النار تطفئها ادمعی
ولا الدمع ینشف من حرها

ابن استاد { (مولی تاج الدین ابراهیم) سلطان محمد خان ثانی وسلطان بایزید
ولی دوری علماسندن اولوب، اکثر علومه واقف
بر فاضل اولمغله، درسعادتده واماسیه‌ده مدرسلك
ایتمشدر.

ابن اسحاق { (ابوبکر محمد —) مدینهٔ منوره‌نك قدمای محدثیندن اولوب،
مغازی وسیر فننده امامدر. (حیره) ده ابو جعفر
منصورله کوریشوب، «المغازی» عنوانلی کتابی
مشار الیهك نامنه یازمشدی. ١٥١ تاریخنده بغدادده
وفات ایتمشدر.

ابن اسد فارقی { (ابو نصر حسن —) نظام الملك وسلطان ملکشاه
زماننده نشأت ایتمش بر شاعر نکته‌کو اولوب،
نحو ولغت فنلرنده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مشار
الیهما طرفندن آمد (یعنی دیاربکر) والیلکنه نصب
اولنمغله، پك چوق مال وثروت حاصل ایتمش، وبعده
اتهام وتوقیف اولنمش ایسه‌ده، کامل نام طبیبك شفا-
عتیله قورتلشیدی. مؤخراً میافارقین اهالیسی طر-
فندن امارته دعوت اولنه‌رق، مملکت مذکوره‌یی
احمد بن مروانك تابعیتندن فك ایله، سلطان ملکشا-
هك نامنه خطبه اوقوتمش اولدیغندن، احمد بن مر-
وان غسانی اسمنده بر شاعرك معیتیله عسکر سوق
ایده‌رك، صاحب ترجمه‌یی طوتمش، وقتلنه امر ایتمش
ایسه‌ده، مذکور غسانینك شفاعتیله عفو ایتمشیدی.
ابن اسد قتلدن عفو اولندیسه‌ده، زیاده‌سیله ضرو-
رتده قالدیغندن، نهایت احمد بن مروانك مدحنه
دائر بر قصیده یاپوب، تقدیم ایتدیکنده، احمد غضب
ایدوب، صلبنی امر ایتمکله، ٤٨٧ تاریخنده مصلوباً
اعدام اولنمشدر. شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

اریقا من رضا بك ام رحیقا
رشفت فلست من سکری مفیقا
و للصهباء اسماء ولکن
نسیت بان فی الاسماء ریقا

ابن اسد مصری { (شرف الدین —) سکزنجی قرن هجری
شعراسندن اولوب. مدحیاته متعلق اشعاری و سائر
بعض آثاری واردر. ٧٣٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن اسرا { اندلسك یهود علماسندن اولوب، ٥١٣ تاریخ هجریسنده طلیطله‌ده
طوغمش، و٥٧٠ ده وفات ایتمشدر. طبده ید طولی
صاحبی اولدیغی کبی، حکمت، فلسفه وهیئت ونجو-
مدن دخی بهره‌سی وادبیات عربیه وشعرده دخی مها-
رتی وار ایدی. یهودیلرك اعتقاداتنه دائر عبرانیجه
بعض کتابلر دخی یازمشدر.

ابن اسرائیل { (ابو المعالی نجم الدین محمد بن سوار) مشاهیر شعرای
عربدن اولوب، ٦٠٣ تاریخنده دمشق شامده طوغمش،
و٦٧٧ ده وفات ایتمشدر. مدح اکابر حقنده غایت
مقبول بعض قصیده‌لر وسائر اشعار نظیله شهرت
بولدقدن صکره، شیخ شهاب الدین سهروردیدن اخذ
طریقت ایله، تجرد ایده‌رك، فقیرانه دور بلاد ایتمکه
باشلامش ایدی. وحدانیت حقنده اولان شو بیت
جملهٔ اشعارندندر:

وما انت غیر الکون بل انت عینه
ویفهم هذا السر من هو ذائق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو الحسن حريری‌يه خلوص ومودتی اولديغندن، وفاتنده برچوق مرثيه‌لر نظم ايتمش؛ ودفنی اثناسنده قار ياغديغندن، شو قطعه‌يی سويلمشدر:

بكت السماء عليه ساعة دفنه
بمدامع كاللؤلؤ المنثور
واظنها فرحت بصعد روحه
لما سمت وتعلقت بالنور
او ليس دمع الغيث يهمی باردا
وكذا تكون مدامع المسرور

ابن اشتر { [«ابراهيم بن اشتر» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن اشرف { [«كعب بن اشرف» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن اشعث { [«عبدالرحمن بن اشعث» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن اشنق { (ابراهيم —) سوريه‌ده حمص صلحاسندن وجد وحال ايله مشهور بر ذات ايدی. ١١٦٠ تاريخلرنده وفات ايتمشدر.

ابن اصم { اندلسده اشبيليه‌نك مشاهير اطباسندن اولوب، فن طبده ومداوات مرضاده‌كی حذاقت ومهارتی حقنده پك چوق حكايات ونوادر منقولدر.

ابن ابی اصيبعه { (موفق الدين ابوالعباس احمد بن قاسم خزرجی) مشاهير اطبای اسلامدن حاذق واديب ومتفنن بر ذات ايدی. فن طبك صورت ظهوريله ترقيات متواليه‌سی تاريخنی ويونان قديمده، اسكندريه‌ده، هندده وممالك اسلاميه‌نك هر طرفنده ظهور ايدن مشاهير اطبانك تراجم احواليله تأليفاتنی مبين اولان «عيون الانباء فی طبقات الاطباء» عنوانلی اثر جليلی علم وفضلنه بر شاهد عادلدر. حقيقةً بو كتاب مدنيت اسلاميه‌نك طب وفلسفه وحكمت قسملريله اكثر فنونك ترقياتی درجه‌سنی كوستر‌ديكندن، اسلافك الك قيمتدار آثارندن عد اولنسه كركدر. صاحب ترجمه يدنجی قرن هجری اواسطنده شامده بولنوب، ٦٣٣ تاريخنده دمشقده كيدن ابن بيطاردن دخی علم نباتاتده استفاده ايلمش؛ و ٦٦٨ ده دمشقده وفات ايتمشدر. تأليف كرده‌سی اولان «عيون الانباء فی طبقات الاطباء» ١٣٠٠ تاريخ هجريسنده مصرك «وهبيه» مطبعه‌سنده (امرأ القيس بن طحان) ك همتيله بر صورت مرغوبه‌ده طبع ونشر اولنمشدر.

ابنا عبيدالله بن عباس { (عبدالرحمن وقثم) عم رسول الله (صلعم) ك تورونلری اولوب، ايكيسی طفل اولدقلری حالده، حضرت علی‌يه طرفدارلق ايدنلری وقادين وچوجقلرينی قتل وامحا امريله معاويه طرفندن هر طرفه كوندريلن مأمورلردن بسر بن ارطاة طرفندن ذبح اولنمشلردر. حضرت علينك ارتحاليله معاويه‌نك سلطنتده تقررندن صكره، عبيدالله بن عباس بر كون معاويه‌نك حضورنده قاتل مرقومه راست كلكله: «بنم صبی اوغللرمی اولدرين سن ميسك؟» ديدكده، «اوت بنم» ديه جواب ويرمسيله، عبدالله «جناب حقدن ايكيمزی بشقه يرده تصادف ايتديرمسنی دعا ايدرم» ديمش؛ بسر «بوراسنك نه‌سی وار» ديدكده، عبيدالله «قليجم يوقدر» ديمسيله، بسر كنديسنه بر قليج اوزاتمش ايسه‌ده، معاويه درحال يرندن فيرلايوب قليجی قاپمش، و«نه ياپيورسك؟ ايكيمزی‌ده اولديره‌جكسك!» ديدكده، عبيدالله «والله اونی ياپه‌جقدم» ديمش. عبيدالله بن عباسك زوجه‌سی ام حكيم جكر پاره‌لرينك كوزی اوكنده ذبحنی كوردكدن صكره، شعورينه خلل كلوب، بر يرده قرار بوله‌ميه‌رق، بو بابده سويلديكی بر قصيدهٔ محرقه‌يی دلخراش بر سسله ترنم ايده‌رك طولاشيرمش. شو ايكی بيت او قصيده‌دندر:

يا من احس بابنی اللذين هما
كالدر تبين تشظی عنهما الصدف
يا من احس بابنی اللذين هما
سمعی وقلبی فقلبی اليوم مزدهف
يا من احس بابنی اللذين هما
مخ العظام فمخی اليوم مختطف

ابن اعرابی { (ابوعبدالله محمد بن زياد —) كوفه‌لی اولوب، پدری بنی هاشم كوله‌لرندن ايدی. قدمای نحويونك سرآمدانندن اولوب، لغت وادبيات واشعار ونوادر وانسابده معلومات واسعه اصحابندن ايدی. ابو معاويهٔ ضرير وكسائی كبی ائمهٔ نحاتدن اخذ وقرائت ايتمش؛ وكنديسندن دخی ابن سكيت وثعلب كبی مشاهير اوقومش ايدی. درسنه اقطار بعيده‌دن بر چوق طلبه طوپلانوب، كتابه مراجعت ايتمكسزين، ازبردن يازديرردی. حتی بر كون درسه باشلامازدن طلبه‌سندن ايكی كشينك مباحثه ايتمكده اولدقلرينی كو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

رەرك، نرەلی اولدقلرینی صوردقدە، برینك ممالك اسلامیەنك اقصای شرقندە اولان اسپیجاندن، ودیكرینك اندلسدن اولدیغنی آكلاینجە، كندیسی دخی تعجبدە قالەرق، شو بیتی سویلمش:

رفيقان شتى الف الدهر بيننا
وقد يلتقى الشتى فيأ تلفان

تألیفاتی پك چوق اولوب، الڭ مشهورلری شونلردر: «كتاب النوادر»، «كتاب الانواء»، «كتاب صفة النخل»، «كتاب صفة الزرع»، «كتاب النبات»، «كتاب الخيل»، «تاريخ القبائل»، «معاني الشعر»، «تفسير الامثال»، «كتاب الالفاظ»، «كتاب نسب الخيل»، «كتاب نوادر الزبيريين»، «كتاب نوادربني فقعس»، «كتاب الذباب»، وسائرە. بو تألیفاتندن بعضیسنك عنوانندن دخی آكلاشلدیغی اوزرە، نباتات وزراعت وتربیهٔ حیوانات بیتیە حقندە دخی معلومات وتجاربی وار ایدی. ١٥٠ سنەسندە امام اعظم ابو حنیفەنك وفاتی كیجەسی دنیایە كلوب، ٢٣١ تاریخندە (سر من رأی) دە وفات ایتمشدر. — [«ابو سعید» مادەسنە دخی مراجعت بیورلە.]

ابن اعلم { (علی بن حسین —) شرفادن اولوب، علم هیئتدە عصرینك وحیدی ایدی. آل بویەدن عضد الدولەنك منظورلرندن اولوب، مشارالیهك وفاتندن صكرە حالی دیگر كون اولمش؛ و ٣٧٤ تاریخندە حجدن عودتندە وفات ایتمشدر.

ابن اعمى { (كمال الدين على بن محمد —) یدنجی قرن هجری ادبا و شعراسندن اولوب، ابتدا دولت ناصریە ملوكنك مدحیلە اشتغال ایتمش ایسەدە، بعدە طریق تجرد وتصوفە سلوك ایدوب، بو بابدە «المقامة البحرية» عنوانیلە مشهور بر كتاب یازمشدر. ٦٩٢ تاریخندە وفات ایتمشدر. شو بر ایكی بیت اوتوردیغی بر خانەنك ذمی حقندە سویلش اولدیغی بر قصیدۀ مشهورەسندندر:

دار سكنت بها اقل صفاتها
ان تكثر الحشرات فی حجراتها
الخير عنها نازح متباعد
والشر دان من جميع جهاتها

ابن اَفطَس { (ابو محمد عبدالله بن مسلمه) عن اصل مكناسە بربرلرندن اولوب، اندلسدە طوغمش؛ وبشنجی قرن هجری اوائلندە اندلسك غرب جهتندەكی بطلیوس خطەسنك والیسی ایكن، اعلان استقلال ایلە، او صرەدە ظهور ایدن طوائف ملوك صرەسنە گچمشدر. — بونك اوغلی (مظفر ابو بكر ابن افطس) پدرینك وفاتندە وارثی اولوب، اندلس ملوك طوائفنك الڭ بیوكی بولنمش، و ٤٦٠ تاریخندە وفات ایتمشدر. — مظفرك اوغلی (متوكل ابو حفص عمر بن افطس) كە (ساجه) لقبیلە معروفدر، پدرینك وفاتندە بطلیوس حاكمی اولوب، مرابطین امیری یوسف بن تاشفینك سردارلرندن (ابو بكر شیرین) ٤٨٣ تاریخندە مملكت مذكورەیی فتح ایدنجەیە قدر، اورادە حكومت سورمشدر. بر روایتە كورە مذكور شیرین متوكلك ایكی اوغلنی كوزی اوكندە قتل ایتدكدن صكرە، كندیسنی دخی اعدام ایتمش؛ ودیگر بر روایتە كورە، متوكل ٤٨٩ تاریخندە یوسف بن تاشفین طرفندن قتل اولنمشدر. شاعر مشهور ابن عبدون بونك حقندە بر مرثیە سویلشدر، كە مطلعی شودر:

الدهر يفجع بعد العين بالاثر
فما البكاء على الاشباح والصور

متوكل ابن افطسك طبیعت شعریەسی وفضل وادبی دخی وار ایدی. شو قطعە جملهٔ اشعاریندندر:

انهض انا غانم الينا
واسقط سقوط الندى علينا
فنحن عقد من غير وسطى
مالم تكن حاضراً لدينا

ابن اُقلیشی { (احمد بن معد) اندلسك كبار علما و زهادندن اولوب، مملكت مذكورەنك (دانیە) بلدەسندە تولد ونشأت ایتمش؛ وبعدە بلنسیەیە كیدوب، ابو محمد بطلیوسی وسائر علمادن ادبیات عربیە وسائر علومی اكمال ایتمش؛ وبعدە ٥٤٢ تاریخندە شرقە رحلتلە، بر قاچ سنە مكهٔ مكرمەدە مجاور اولمش؛ وغربە عودت ایتمكدە ایكن، صعید مصرك (قوص) بلدەسندە ٥٥٠ تاریخندە وفات ایتمشدر. حدیث وتصوف وعلوم سائرەیە متعلق بر قاچ تألیفات مفیدەسی اولوب. الڭ مشهورلری شونلردر: «النجم من كلام سيد العرب والعجم»، «الغرر من كلام سيد البشر». «ضياء الاولياء». «المعشرات». اشعاری دخی رقیق اولوب، شو بر ایكی بیت او جملەدندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسیر الخطایا عند بابك واقف
له عن طریق الحق قلب مخالف
قدیما عصی عمدا وجهلا وغرة
ولم ینهه قلب من الله خائف

ابن ام البنین { اعرف اسمیله دخی معروف اولوب، اندلسك قرطبه } شهری اطباسندن، وامیرالمؤمنین ناصرك ندماسندن ایدی.

ابن ام مکتوم { (عمرو —) صحابه‌دن ووقت سعادت مؤذنلر- } ندن اولوب، حضرت رسول الله (صلعم) افندمز طرفندن مصعب بن عمیر ایله برابر انصاری اسلامه دعوته مأمور اولمش؛ وبدر، بحران، خندق واحد غزالرنده حضرت فخر کائنات افندمز طرفندن ادای صلاته توکیل بیورلمشیدی. حضرت عمر بن خطابك زمان خلافتنده ارتحال ایتمشدر.

ابن انباری { (ابوبکر محمد بن ابی محمد —) نحو وادبیاتده زمانك فریدی } اولوب، قوهٔ حافظه‌سی غالب اولمغله، اشعار ونوادردن حفظنده پك چوق شیلر وار ایدی. تفسیر وحدیثده دخی ید طولی اصحابندن ایدی. علوم قرآن وغریب حدیث وسائره حقنده بر چوق تألیفاتی اولوب، اك مشهوری «غریب الحدیث» عنوانلی کتابیدر؛ که روایته کوره ٤٥٠٠٠ صحیفه‌دن عبارتدر. ٢٧١ تاریخنده طوغوب، ٣٢٨ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابن انباری { [«ابو البرکات» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابن انباری { (ابو عبدالله سدید الدوله محمد بن عبدالکریم) بغدادده } خلفای عباسیه‌نك کاتب الانشالرندن اولوب، ادیب وفاضل بر ذات ایدی. ٥٥٨ تاریخنده ٩٠ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن باب { (ابو عثمان عمرو بن عبید) قدمای متکلمین وزهاددن اولوب، معتز- } لهنك شیخی ایدی. عالم وفاضل وافعالی اقواله مطابق بر مرد صالح اولوب، حسن بصری ایله صحبت ایتمشدی. بر طاقم رسائل وخطبه‌لریله بعض تألیفات مفیده‌سی واردر. هجرتك ٨٠ سنه‌سنده طوغوب، ١٤٤ تاریخنده، بصره‌دن مکه‌یه کیدرکن، (مران) موقعنده وفات ایتمشدر. خلیفه ابو جعفر منصور بو ذاتك وفاتی حقنده شو مرثیه‌یی سویلمشدر:

صلی الاله علیك من متوسد
قبرا مررت به علی مران
قبرا تضمن مؤمنا متحنفا
صدق الاله ودان بالعرفان
لوان هذا الدهر ابقی صالحا
ابقی لنا عمرا ابا عثمان

ابن بابا { (امیر کبیر جنکلی بن محمد) مصر حکمدارلرندن محمد بن قلاوونك رجا- } لندن اولوب، بونك زماننده پك چوق عزت واجلاله ومقاطعات واحساناته نائل اولمشیدی. محب علم وعلما بر ذات اولوب، ٧٤٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن بابك { (عبدالصمد بن منصور —) بغدادك مشاهیر شعراسندن اولوب، } غایت سلیس ورقیق اشعاری ومرتب دیوانی واردر. دور بلاد ایده‌رك، عضد الدوله کبی بعض اکابری مدح ایله، جوائزه نائل اولمشیدی. بعده صاحب بن عباده انتساب ایدوب، قیشین اونك یاننده ویازین بغدادده امرار عمر ایدردی. ٤١٠ تاریخنده بغدادده ارتحال ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

ومر بی النسیم فرقه حتی
کأنی قد شکوت الیه مابی

ابن بابویه { [«ابو جعفر بن بابویه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] }

ابن باجریقی { (شیخ محمد بن جمال الدین —) جزیره علماسندن اولوب، } خلقدن انقطاع ایله، کندینه مخصوص بر طریقه سلوك ایده‌رك، خلقی ارشاد دعواسنه قالقیشمش؛ واحکام شرعیه‌یه مغایر بر یول کوستردیکندن، ابتدا کندیسنه انتساب ایتمش اولان بعض علمانك شهادتی اوزرینه، اعدامنه حکم اولنمغله، خفیاً مصره کیتمش؛ واوراده دها زیاده شهرت بولوب، مریدانی چوغالمش ایسه‌ده، بعده قتلنه قرار ویرلمکله، اختفا ایده‌رك، بغداده قاچمش؛ واوراده دخی او معامله‌یی کورنجه، دمشقه کیدوب، بقیهٔ عمرینی اختفاده کچیرمش؛ و ٧٢٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. پیغمبران عظامك جناب حقه وصول یولنی پك اوزاتمش اولدقلرینی وکندیسنك بو یولی قیصالتمغه مقتدر اولدیغنی زعم وادعا ایله، بر طاقم ترهاتده بولنوردی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن باجه (ابو بكر محمد بن يحيى بن صائغ) اعاظم حكما واطبای اسلامدن او-
لوب، اندلسك سرقسطه (يعنى اسپانيانك سراغو-
سه) ايالتنه ملحق (تجيب) بلده‌سنده طوغمش، وبناءً
عليه تجيبی وسرقسطی نسبتلريله وابن صائغ لقبيله دخی
شهرت بولمشدر. آلتنجی قرن هجری اوائلنده نشأت
ايدوب، فلسفه، حكمت، رياضيات، طبيعيات، طب
وسائر علوم عقليه‌ده عصرينك وحيدی، وبلكه
اعصار سالفه‌ده ظهور ايدن حكمای اسلامك دخی
سر بلندی ايدی. شاكردانندن اولوب، بعض
آثارينی جمع وتدوين ايدن غرناطه‌لی ابو الحسن علی
بن امام مجموعهٔ مذكوره‌نك مقدمه‌سنده: عالم اسلا-
مده فارابيدن صكره ابن باجه‌دن بيوك حكيم گلديكنی
بيان ايله، صاحب ترجمه‌يی ابن سينايه وامام غزالی‌يه
دخی ترجيح، ووجه ترجيحنی دلائل مقنعه ايله
اثبات ايتمشدر. ابن باجه‌نك جملهٔ شاكردانندن بری
حكيم مشهور ابن رشد ايدی. سرقسطه‌ده بر مدت
تدريس علوم وفنونله اشتغال، وبر مدت سرقسطه
صاحبی ابو بكر صحراوی‌يه وزارت ايتدكدن صكره.
فاسه رحلت ايله. عالمگير اولمش اولان صيت وشهرتی
اقتضاسنجه. اوراده دخی حرمت وعزت گوره‌رك.
يحيى بن يوسف بن تاشفينه وزير اولمشيدی. كرك
علوم حكميه وطبيعيه ورياضيه‌ده وكرك طبده اولان
معلومات واسعه واقتدار فوق العاده‌سی صنوف علما
واطبا ايچنده برچوق حسود پيدا ايتمكه سبب اولمغله.
او زمانلرده عادت اولديغی اوزره، بونلر ابتدا
عقيده‌سنه اعتراضله. تكفيرينه مسارعت ايده‌رك.
برچوق نكبتلره دوچار ايتدكدن صكره. نهايت
٥٢٣ (ويا ٥٢٥ وياخود ٥٣٣) سنه‌سی رمضا-
ننده فاسده تسميم ايتمشلردر. وفاتنده پك گنج يعنی
اوتوز اوتوز بش ياشلرنده اولمغله. تأليفات كثيره‌سی
نظامنه قومغه موفق اوله‌ميوب، بعضيسی قاريشيق
بر حالده بولنمشدر. باشليجه آثاری شونلردر:
«شرح كتاب السماع الطبيعی لارسطو طاليس»،
«قول علی بعض كتاب الآثار العلويه لارسطوطا-
ليس». «قول علی بعض كتاب السكون والفساد
لارسطوطاليس». «قول علی بعض المقالات الاخيرة
من كتاب الحيوان لارسطوطاليس». «كلام علی
بعض كتاب النبات لارسطوطاليس». «قول ذكر
فيه التشوق وماهيته»، «رسالة الوداع»: «قول
يتلو رسالة الوداع»، «كتاب اتصال العقل
بالانسان»، «قول علی القوة النزوعية»، «فصول
تتضمن القول علی اتصال العقل بالانسان»، «كتاب
تدبير المتوحد»، «كتاب النفس»: «تعاليق علی
كتاب ابی نصر فی الصناعة الذهنيه»، «فصول
قليلة فی السياسة المدنيه وكيفية المدن و حال المتوحد
فيها»، «نبذ يسيرة علی الهندسة والهيئة». «تعاليق
حكمية»، «جواب لماسئل عن هندسة ابن سيد
المهندس وطرقه»، «كلام علی شیٔ من كتاب
الادوية المفردة لجالينوس»، «كتاب التجربتين علی
ادوية ابن واقد» كه ابو الحسن سفيان ايله مشتركاً
يازمشلردر، «كتاب اختصار الحاوی للرازی»،
«كلام فی الغاية الانسانية»، «كلام فی البرهان»،
«كلام فی الاسطقسات». «كلام فی الفحص عن
النفس النزوعية وكيف هی ولم تنزع وبما ذا تنزع»،
«كلام فی المزاج بما هو طبی».

ابن باجه‌نك اكثر آثاری لاتين لسانه ترجمه او-
لنه‌رق. مدت مديده آوروپا مدارسنده دستور العمل
طوتلمش؛ وكنديسی آوروپاجه (آون‌پاچه Avenpace)
اسميله شهرت بولمشدر. ادبياتده دخی يد طولاسی
وطبيعت شعريه‌سی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لاوالذی جعل الغصون معاطفاً
لهم وصاغ الاقحوان ثغورا
مامر بی ريح الصبا من بعد هم
الا شهقت له فعاد سعيرا

ابن بارزی (عبدالرحمن بن ابراهيم حموی) حما قاضيسی اولوب. علوم
شرعيه وفنون متنوعه‌ده وشعر وادبياتده يد طولی
صاحبی اولمغله. بعض تصنيفاتی واردر. ٦٠٨ ده
طوغوب، ٦٨٣ ده حجدن عودتنده مدينه‌ده وفات
ايتمشدر.

ابن بارزی (شرف الدين ابو القاسم هبة الله بن نجم الدين حموی) حماده
قاضی القضاة اولوب. اكثر علوم وفنونده عالم
وفاضل وكامل بر ذات ايدی. مورخ مشهور ابو
الفدانك معلمی اولمغله. تاريخنده اوصافنی ذكر ايتمش،
و وفاتنده بر اوزون مرثيه سويلمشدر. تصنيفات
كثيره‌سی اولوب، باشليجه‌لری شونلردر: ٢ جلد
اوزره «كتاب البستان فی تفسير القرآن»، ١٢

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جلد اوزره «کتاب روضات جنات المحبین»، حدیثه متعلق «کتاب المجتبی مختصر جامع الاصول»، «کتاب لمحتبی»، «کتاب الوفا فی احادیث المصطفی»، «کتاب المجرد من السند». ٤ جلد اوزره «کتاب المنصند شرح المجرد»، فقهده «اظهار الفتاوی من اعوار الحاوی» عنوانلی «حاوی» شرحی. «تیسیر الفتاوی من تحریر الحاوی»، ٤ جلد اوزره «شرح نظم الحاوی». «تنبیه» ك مختصری اولان «مغنی»، «تمییز التعجیز»، «توثیق عری الایمان فی تفضیل حبیب الرحمن». «السرعة فی القرآآت السبعة»، «الدرایة لاحکام الرعایة». طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، بر دوکونه دعوت ضمننده یازمش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

طعام العرس مندوب الیه
وبعض الناس صرح بالوجوب
فجبراً بالتناول منه جرباً
علی المعهود فی جبر القلوب

ابن بانه { (عمرو بن محمد) خلفای عباسیه‌نك اك پارلاق زماننده یتیشن مغنیلرك اك مشهورلرندن اولوب. اصول تغنیی ابراهیم بن مهدیدن اخذ وتعلم ایتمشدر: وموسیقیده اصولنه تابع اولوب، اسحاق موصلینك اصولنه مخالف ایدی. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، غایت مؤثر شعر سویلر دیسه‌ده، ارتجالاً سویلك عادتی اولدیغندن، اشعاری عالم ادبیاتده اوقدر شهرت بولمامشدر. خلفای عباسیه ایله وابراهیم بن مهدی واسحاق موصلی ایله ماجرالرینه دائر حکایات کثیره متواتردر. ٢٧٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن بُجیر { صحابه‌دن اولوب، سعد ابن حبته اسمیله دخی معروفدر. [«سعد بن بجیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن بُجیری { (عبدالصمد بن معدل) دولت عباسیه شعراسندن بصره‌لی بر شاعر اولوب. هجو سویلکده مهارت کامله‌سی اولمغله. کیمسه لساننك شرندن قورتلمازدی. ٢٤٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

استبق قلبك لایموت صبابة
حذراً لبین اح له تیو قع
ان حال بینهم و بینك بائن
فبای قلب بعد ذلك تجزع

ابن بختویه { (ابو الحسین عبدالله بن عیسی) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، واسطلی ایدی. طبده مهارت وحذاقت تامه‌سی اولوب. «کنز الاطبا» عنوانیله مشهور اولان «کتاب المقدمات» ك مؤلفیدر. بو کتابی ١٤٠ تاریخنده کندی اوغلی نامنه تألیف ایتمشدر. طبه متعلق «کتاب الزهد». وفن جراحیه دائر «کتاب القصد الی معرفة الفصد» عنوانلریله ایکی معتبر اثری دخی واردر.

ابن بَرَّجان { (عبدالسلام بن عبدالرحمن) اندلسك اشبیلیه شهری علماسندن ومشایخ صوفیه‌دن اولوب، ناتمام قالمش بر تفسیر شریفی و بر «شرح اسماء حسنی» سی وسائر بعض آثاری واردر. ٥٣٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن برزالی { (ابو محمد علم الدین قاسم بن محمد) کبار علما ومحدثیندن اولوب، ٦٦٥ تاریخنده اندلسك اشبیلیه شهرنده طوغمش؛ وبعده شامه رحلتله، دمشق، حلب، بعلبك، مصر وسائر بلاد شرقیه‌یی دور ایده‌رك. تدرس وتدریسله اشتغال ایتمش؛ وحسن خطی اولمغله پك چوق کتابلر استنساخ ایتمش: واوچ کتبخانه طولوسی کتاب طوپلایوب. وفاتنده املاك وعقاریله برابر وقف ایتمشدر. مشاهیر مورخیندن ابوشامه‌نك تاریخنه ذیل اولمق اوزره، بش جلددن عبارت مکمل بر تاریخ ایله بعض مجموعه‌لر و بر طاقم تعلیقات یازمشدر. کوریشدیکی واستفاده ایتدیکی علمانك تراجم احوالنی دخی ضبط ایتمشدر. درت بش دفعه ایفای حج ایتدکدن صکره، ٧٣٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن برهان { (ابو القاسم عبدالواحد بن علی) ادبیات عربیه ولغتده ید طولی صاحبی اولوب. مشاهیر علمادن ایدی. ٤٥٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. — (ابو الفتح احمد بن علی) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، امام غزالینك جملهٔ شاکردانندن ایدی. اصول فقهده «الوجیز» عنوانلی بر کتابی واردر. مدرسهٔ نظامیه‌ده دخی مدرسلك ایتمشدر. وفاتی ٢٥٠ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن بری { [«ابو محمد بن بری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابن بسام { (ابو الحسن علی بن محمد) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، فصاحت لسان وعذوبت بیان ایله ممتاز ایسه‌ده، هجوه اولان میلی غالب اولوب، معاصرلرندن کیمسه لساندن قورتیله‌مامشیدی. حتی پدری واقرباسی حقنده دخی هجویه‌لر سویلمشدر. ۳۰۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت پدری حقنده سویلمش اولدیغی بر هجویه‌سندندر:

هبك عمرت عمر عشرين نسرا
اترى انى اموت وتبقى
فلئن عشت بعد موتك يوما
لا شقن جيب مالك شقا

ابن بشکوال { (ابوالقاسم خلف بن عبد الملك) اندلس علماسندن اولوب، ۴۹۴ تاریخنده قرطبه‌ده طوغمش، و۵۷۸ده وفات ایتمشدر. بر قاچ تألیفات مفیده‌سی واردر؛ جمله ابن الفرضینك «تاریخ علماء الاندلس» عنوانلی کتاب معتبرینه ذیل اوله‌رق «صله» عنوانیله مکمل براثری. مختصر بر اندلس تاریخی. علم حدیثه دائر «کتاب الغوامض والمبهمات» عنوانیله بر تألیفی واردر.

ابن بطائحی { (ابو عبدالله) عن اصل عراقلی اولوب، صغر سنده یتیم قالمغله، مصره کیده‌رك، خدمات شاقه ایله مشغول ایکن، هر نصلسه آمر باحکام اللهك وزیری امیر الجیوش افضله چاتدرق، دامادی اولمش؛ وبعده افضلك غضبنه اوغرامسی اوزرینه، قتلنه قرار ویرلمسنه یاردیم ایتمش اولمغله، یرینه وزیر اولوب. بر مدت کمال استبداد ایله اداره امور ایتدکدن صکره، ۵۱۹ تاریخنده صلب اولنمشدر.

ابن بطال { (ابو الحسن بن خلف) قرطبه علماسندن اولوب. اوراده وقوع بولان اختلال اوزرینه، بلنسیه‌یه کیتمش؛ و«شرح بخاری» یی تألیف ایتدکدن صکره، ۴۴۴ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابن بطریق { (اسعید —) مشاهیر اطبای عربدن اولوب. هجرتك ۲۶۳ تاریخنده مصرك فسطاط شهرنده طوغمشیدی. نصرانی المذهب ایدی. فن طبده ماهر وحاذق اولدیغی کبی، خرستیانلرك امور مذهبیه‌سنده دخی واقف اولمغله، ۳۲۱ سنه‌سنده معتضد بالله زمان خلافتنده اسکندریه بطریقلغنه نصب اولنمش؛ ویدی بچق سنه بو مقامده بولندقدن صکره، ۳۲۸ده وفات ایتمشدر. فن طبده معتبر بر تألیفی اولدیغی کبی، امور مذهبیهٔ نصرانیه‌یه متعلق بر قاچ تألیفاتی وعلی الخصوص برادری عیسی بن بطریقه خطاباً یازمش اولدیغی «کتاب نظم الجوهر» عنوانلی اثری وسائر مضفاتی واردر. بو تألیفنده سلاطین وخلفا وبطریقلرك احوالنی یازمش؛ وکندی منسوبلرندن یحیی بن بطریق «تاریخ الذیل» عنوانیله بوکا بر ذیل علاوه ایتمشدر. — (عیسی ابن بطریق) آنف الترجمه‌نك برادری اولوب. طبیب حاذق اولمغله، عمرینی مصرده اجرای طبابتله کچیرمشدر.

ابن بَطلان { (مختار بن حسن) بغدادك مشاهیر اطباسندن نصرانی المذهب بر ذات ایدی. طبابته‌کی حذاقتیله مشهور اولوب، بغداددن موصل، دیاربکر، حلب ومصره سیاحت ایتمش؛ ومصرده حکیم وقت ابن رضوان ایله دخی کورشمش ایدی. بعده انطاکیه‌یه کیدوب. مناسترك برنده راهب اولمش؛ و۴۴۴ تاریخ هجریسنده اوراده وفات ایتمشدر. فن طبده بر قاچ تألیفی اولوب. انك مشهورلری شونلردر: «تقویم الصحه» «کتاب دعوة الاطباء». «رسالة اشتراء الرقیق». انف الذکر ابن رضوان دخی مفصل بر رساله یازمشدر.

ابن بَطوطه { (ابو عبدالله محمد بن محمد) مشاهیر علمای عربدن اولوب. مشهور اولان سیاحتلریله معروفدر. ۷۰۲ تاریخ هجریسنده مغربك طنجه شهرنده طوغوب، ۷۸۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. ۲۳ یاشنده ایکن، سیاحته چیقوب، مصری، سوریه‌یی، ایرانی، جزیرة العربی، ترکستان وتاتارستانی، هندی، سرندیبی، سوماتره وسائر جزایر بحر محیطی وچینی طولاشه‌رق، ۲۵ سنه سیاحتدن صکره، وطنی اولان طنجه‌یه عودت ایتمش؛ وبعده اندلس یعنی اسپانیایی وفرانسه‌نك بعض طرفلرینی کزوب. اوچنجی سیاحت اولمق اوزره، صحرای کبیر وسودانه داخل اولوب آفریقای وسطی وشمالی‌یی دخی سیر ایتمشدر. الحاصل بتون عمرینی سیاحتده کچیروب. اووقتده‌کی وسائطله اجراسی محال عد اولنه‌جق قدر اوزون سیاحتلر ایده‌رك، او زمان معلوم اولان اقطار ارضك همان کافه‌سنی کورمشدر. یازدیغی مفصل سیاحتنامه بر روایته

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کوره قاهره‌ده وبر روایته کوره‌ده فاسده محفوظ بولنمش اولدیغی حالده، الآن بولنه‌مامش؛ وآنجق مغرب علماسندن محمد حربی' کلینیك فاس حکمداری متوکل علی‌اللهك امریله یازمش اولدیغی مختصری بولنوب، آوروپاده دفعاتله طبع، وآوروپا لسانلرینه ترجمه، واخیراً مصرده دخی نشر اولنمشدر. بو سیاحتنامه محاکه‌دن عاری‌اولوب، صاحبی هرایشیتدیکنی یازمش، وبعض خارق عاده شیلری دخی حاوی بولنمش ایسه‌ده، اقطار بعیده وعلی‌الخصوص آفریقای وسطی حقنده ویردیکی معلومات پك قیمتداردر. اصل مفصلی بولنوب‌ده، میدانه قونیله‌جق اولسه، ممالك اسلامیه وعلی‌العموم قرون وسطی جغرافیاسنه بر بیوك خدمت اوله‌جغی شبهه‌سزدر.

ابن بُعیث { (محمد —) خلفای عباسیه رجالندن اولوب، معتصمك زماننده آذربایجانده عصیان ایتمکله، طوتلمش اولدیغی حالده، متوکلك زماننده ینه طریق عصیانه صاپمغله، ۲۳۵ تاریخنده برادرلری واوغللریله برابر طوتیلوب، خلیفه‌نك حضورینه کتیرلدکده، خلیفه بیونك اورلمسنی امر ایتمش ایسه‌ده، ادیب وشاعر بر آدم اولدیغندن، ارتجالاً سویلدیکی ابیات ایله استرحام عفو ایتدیکندن، اعدامندن صرف نظر اولنه‌رق، حبس اولنمش؛ وآنجق بیونده‌کی زنجیر پك آغر اولدیغندن، برآی صکره محبسده وفات ایتمشدر.

ابن بغونش { (ابو عثمان سعید بن محمد) اندلسك اطبا وفلاسفه‌سندن اولوب. ۳۶۹ تاریخنده طلیطله‌ده طوغمش؛ وبعده قرطبه‌یه کیده‌رك، علوم ریاضیه وفلسفه وطبی تحصیل ایتدکدن صکره، طلیطله‌یه عودتله، اورانك امیری بولنان ظافر اسماعیل ابن مطرفك اخص مقربیندن ومؤخراً مدبر دولتی اولمشیدی. فلسفه وطبه متعلق پك چوق کتابلر جمع ومطالعه ایتمش ایسه‌ده، تشخیص امراض ومداوات مرضاده مهارتی اولمیوب، اواخر عمرنده فنونی ترکله، تلاوت قرآن کریمه حصر اوقات ایتمش؛ و ٤٤٤ تاریخنده وفات ایلمشدر.

ابن بقری { (سعدالدین سعدالله) مشاهیر وزرادن‌اولوب، مصرده (مدرسهٔ بقریه)نك بانیسی اولان قاضی شمس‌الدین بقرینك همشیره‌زاده‌سی ایدی. ۷۸۳ ده ملك ظاهر برقوق طرفندن دیوان نظارتنه نصب اولنوب، ۷۹۲ ده وزارته ترفیع اولنمش؛ وسائر حکمدارلر زماننده دخی معتنا مسندلرده بولنوب، ۷۹۹ تاریخنده عزل وحبس وزندانده انواع عقوباتله اعدام اولنمشدر. کتابتده وتدبیر ملکده ید طولی صاحبی ایدی.

ابن بَقی { (ابوبکر یحیی بن عبدالرحمن —) اندلسك کرسیسی اولان قرطبه شهری مشاهیر شعراسندن اولوب، موشحات بدیعه صاحبیدر. ٥٤٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. اشعاری مشهور ومتداول اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

اكل بنى الآداب مثلى ضایع
فاجعل ظلمى اسوة فى المظالم
ستبكى قوا فى الشعر ملأ جفونها
على عربى ضاع بين اعاجم

ابن بقیه { (نصیرالدوله ابو طاهر محمد —) آل بویه‌دن عزالدوله بختیارك وزیری اولوب، سخاوتکرمله مشهور ایدی. ابتدا عزالدوله‌نك پدری معزالدوله‌نك مطبخ ناظری بولنمش اولدیغندن، ۳٦۲ تاریخنده وزارته چیقنجه، حقنده خلق «من الفضارة الى الوزارة» دیمشلردی. عزالدوله‌یی عمیجه‌زاده‌سی عضدالدوله ایله محاربه‌یه سوق ایتدیکیچون، ۳٦٦ ده عزل اولنه‌رق، محفوظاً بغداده عضدالدوله‌یه کوندرلمش. وحالبوکه وزیر ایکن دائما عضدالدوله ایله اکلندیکندن، بونك طرفندن بعدالتشهیر فیلك آیاغی آلتنه آتلمش، وبعده صلب اولنه‌رق، مدت مدیده مصلوب قالمشیدی. لطف دیده‌لرندن ابوالحسن ابن انباری بونك حقنده اوزون بر مرثیه سویلیوب، سوقاقلره طاغیتمش. وکندیسی اختفا ایتمشیدی.

ابن بکران { (ابوبکر محمد بن مظفر) بغدادلی قاضی‌القضاتندن اولوب، حقانیتیله وفقه شافعیه‌ده اولان معلومات واسعه‌سیله شهرت بولمش بر فاضل ایدی. ٤٨٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن بَکران { (عیار —) آلتنجی قرن هجریه‌ده بغداد وعراقده ظهور ایله بر طاقم عونه پیدا ایدرك، ابن بزاز اسمنده بر رفیقیله برابر دور بلاد والقای فساد ایتمکله، نهایت انبارده کندی ناملرینه سکه ضربنه قالقیشمه‌لری اوزرینه، ۵۳۲ تاریخنده عونه‌لریله‌برابر قتل‌اولنمشلردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن بکس { [« ابراهیم بن بکس » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن بکلادش { اکابر علمای اندلسدن یهودی المذهب بر طبیب حاذق ایدی. علی الخصوص ادویهٔ مفردهده ید طولاسی وار ایدی. بنی هود حکمدارلرینك خدمت طبابتنده بولنیوردی. تألیفاتنك اك مشهوری « المجدولة فی الادویة المفردة » عنوانلی کتابیدر، که (مریه) ده بنی هوددن مستعین بالله ابو جعفر احمدك نامنه تألیف ایتمشدر.

ابن بلبان { [« محمد بن بلبان » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن بنان { [« ابراهیم بن بنان » و « سلویه بن بنان » مادهلرینه مراجعت بیوریله.]

ابن بنان انباری { [« ابو طاهر بن ابی الفضل » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن بنت الاعز { یدنجی قرن هجریده مصرده قاضی القضاة بولنمش اولان تاج الدین عبدالوهاب واوغلی تقی الدین ابوالقاسمك لقبیدر. ایکنجیسی وزارت مسندیله قضاتی جمع ایتمشیدی؛ وعلم وفضل ایله مشهور اولوب، بعض اشعاری وعلی الخصوص مدح رسول الله (صلعم) حقنده، کوزل قصیدهلری واردر. شو ایکی بیت بو قصیدهلرینك برندندر:

هل جاء قبلك مرسل بخوارق
الا وجئت بمثله او ازيد
فعصا الكليم تبدلت اعراضها
وكذا عصاك تبدلت بمهند

— (احمد بن بنت الاعز) اسمیله « فوات الوفیات » ده دیکر بر شاعر ذکر وبعض اشعاری ایراد اولنیورسهده، تاریخ ومحل ولادت ووفاتی ذکر اولنمیور.

ابن بنی { (ابو جعفر —) اندلسك آلتنجی قرن هجری مشاهیر شعراسندن اولوب، فتح بن خاقان قیسینك معاصرلرندن ایدی. طبدن دخی بهرهسی وار ایدی. فتح بن خاقان « قلائد العقیان » نده بو ذاتی محبوب دوستلقله وسوء اعتقاد

والحادله اتهام ایدیورسهده، بینلرنده برودت بولنمش اولدیغی روش افادهسندن آکلاشلدیغندن، روایتنه صحیح نظریله باقیلهماز. هر حالده ناصرالدوله طرفندن نفی اولنهرق، شرقه کیتمك اوزره، کمی یه راکب اولدیغی حالده، هوانك مخالفتی حسبیله، میورقهیه دونمش؛ وبر مدت اوراده اقامت ایدوب، نکبتندن طولایی کیمسه کندیسنه تقرب ایتمدیکندن، شو بیتلری سویلمش:

احبتنا الاولى عتبوا علينا
فاقصرنا وقد ازف الوداع
لقد كنتم لنا جذلا وانسا
فهل في العيش بعدكم انتفاع
اقول وقد صدرنا بعد يوم
اشوق بالسفينة ام نزاع

ابن بواب { (عبدالله بن محمد —) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، پدری ابو جعفرك حاجبی بولنمش اولدیغی کبی، کندیسی دخی مأمونك بوابی ایدی. اجدادی بخارادن رهن صورتیله حجاج بن یوسف طرفندن کتیریلوب، واسطده اقامه اولنمشلردی. ابن بواب اخبار خلفایه واقف ظریف وسخندان بر ذات اولوب، اشعاری لطیف وسلیسدر. شو بر ایکی بیت مأمون خلیفهنك مدحنه دائر سویلمش اولدیغی بر قصیدهسندندر:

لقد صفت بك الدنيا — للمسلمين ودين
عليك نور جلال — ونور ملك مبين
القول منك فعال — والظن منك يقين
مامن يديك شمال — كلتا يديك يمين

ابن بواب { (ابوالحسن علی بن هلال —) کتابتده وحسن خطده بینظیر بر ذات اولوب، ابن مقلهنك کوفیدن نسخه تحویل ایتمش اولدیغی خطی بو ذات اکمال واصلاح ایدهرك، بر صورت حسنهیه افراغ ایتمشدر. ۴۲۳ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، امام احمد بن حنبلك تربهسی یاننده دفن اولنمشدر.

ابن بیض { [« حمزه بن بیض » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن بیطار { (ابو محمد ضیاءالدین عبدالله بن احمد —) مدنیت اسلامیهنك اك بیوك خادملرندن وممالك اسلامیهده یتیشن ارباب فنك اعاظمندن اولوب، علم نباتاتده مثلی نامسبوق بردها ایدی. بناءً علیه (نباتی) و (عشاب) لقبلریله دخی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معروفدر. آلتنجی قرن هجری اواخرنده اندلسك ملاقه شهرنده طوغوب، تحصیل علوم وفنونله علم نباتاته اختصاص ایتدکدن صکره، ایتالیا ویونان طرفلرینه سیاحتله، اورالرده مدت‌مدیده طولاشه‌رق، علم نباتات علماسیله عقد مذاکره ومباحثه ایتدکدن، و(دیسقوریدس) ك کتابنده مذکور اولوب عربی‌یه آز چوق غلط اوله‌رق ترجمه ایدلمش اولان نباتات متنوعه‌نك اسم اصلیلرینی تحقیق، وعینلرینی کوره‌رك عربیلرینی تصحیح ایله، بو بابده برچوق تحقیقات وتعمیقات فنیه اجرا ایتدکدن صکره، مصره کیده‌رك، ملوك ایوبیه‌دن ملك کامل محمد بن ابی بکره انتساب ایتمش؛ ومشارالیه طرفندن فوق‌العاده اعزاز واکرام کوره‌رك، بتون مصر علمای نباتیوننك رئیسی اولمشیدی. حکمدار مشارالیهله برابر شامه کیتدیکنده، «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» نك صاحبی موفق الدین ابن ابی اصیبعه ایله کورشمش؛ وابن اصیبعه‌یی فن نباتاتده‌کی معلومات واسعه‌سیله حیرتده براقشیدی. کتاب مذکورده دیورکه: ابن بیطارله برابر دمشقك جوارلرنده نباتات طوپلامغه چیقدیغمزده، هرالینه کچن نباتك اسم یونانی وعربیسنی سویلر، وهر بری حقنده دیسقوریدس وجالینوسك تعریفلرینی واکثر نباتیونك خطالرینی وهر نباتك خصایصنی ونره‌لرده حاصل اولدیغنی سویلردی. ملك کامل دمشقده وفات ایتدکدن صکره، صاحب ترجمه مصره کیدوب، وارثی اولان ملك صالح نجم‌الدینه انتساب ایتمش؛ وبونك طرفندن دخی فوق‌العاده اعزاز اولنه‌رق، بعده ینه دمشقه‌عودتله، ٦٤٦ تاریخنده اوراده وفات‌ایتمشدر. تألیفات مشهوره‌سی شونلردر: «کتاب الابانة والاعلام بما فی المنهاج من‌الخلل والاوهام»، «شرح ادویة کتاب دیسقوریدس»، «المغنی فی‌الادویة المفردة» که «مفردات ابن بیطار» نامیله معروفدر، «کتاب الافعال الغریبه والخواص العجیبه»، «الجامع فی الادویة المفردة». ملك صالح نجم‌الدینك نامنه یازمش اولدیغی بو صوك اثری مفردات طب ونباتاتده مثلی نامسبوق صورتده مکمل بر اثردر.

ابن البیع { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله — طهمانی) نیشابورك کبار فقهها ومحدثیننden اولوب، ٣٢١ ده طوغمش، و٤٠٥ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. فقه وحدیث وعلوم سائره یه متعلق اولان تألیفاتی ١٥٠٠ جزئه بالغ اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «الصحیحان»، «العلل»، «الامالی»، «فوائد الشیوخ»، «امالی العشیات»، «تراجم الشیوخ»، «معرفة الحدیث»، «تاریخ علماء نیسابور»، «المدخل الی علم الصحیح»، «المستدرك علی الصحیحین» وسائره. ایکی دفعه حجاز وعراقه سیاحت ایتمش؛ ودولت سامانیه طرفندن نیشابور قاضیسی اولمشیدی.

ابن تاج الدین یمنی { (عبدالباقی بن عبدالمجید) ٦٨٠ تاریخنده مکه‌ده طوغمش، و٧٤٣ ده وفات ایتمشدر. بر «تاریخ نحاة» ایله ابن خلکانك «وفیات الاعیان» نه بر مختصر ذیل یازمشدر. بعض اشعاری دخی واردر.

ابن تاشفین { [«یوسف بن تاشفین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابنة الخس { وسائر ابنة مرکباتیچون [«بنت» مرکباتنه مراجعت بیوریله.]

ابن تعاویذی { (ابوالفتح محمد بن عبیدالله) آلتنجی قرن هجری مشاهیر شعرا وادباسندن اولوب، خوشطبع وشیرین زبان بر شاعر ایدی. اشعاری مشهوردر. مرتب دیوانی واردر. اواخر عمرنده ایکی کوزندن کور اولوب، کوزلرینه وکنجلکنه بر طاقم مؤثر مرثیه‌لر سویلشدر، که دیواننك ترتیبندن صکره اولمغله، «زیادات» تسمیه ایتمشدر. زهاددن ابو محمد تعاویذینك قیزینك اوغلی اولوب، ٥١٩ تاریخنده طوغمش، و٥٨٣ ده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابن تلمیذ { (امین الدوله ابو الحسن هبة‌الله بن ابی‌الغنائم) الك مشهور اطبای عربدن اولوب، کندیسی نصرانی‌المذهب اولدیغی حالده، ادبیات عربیه‌ده دخی ید طولی صاحبی برشاعر فصیح‌اللسان وسریانی وفارسی لسانلرینه دخی واقف ایدی. فن طبده‌کی مهارت وحذاقتی فوق‌العاده اولوب، تشخیص امراض وتداوی مرضاده کوسترمش اولدیغی غرائب احوال کتب نوادرده مشهوردر. بغداده‌کی بیمارستان عضدینك مدیری وسرطبیبی اولوب، وفاتنه قدر بو خدمتده بولنمش؛ وخلفای عباسیه‌نك پك چوق حرمت واعتبارینه مظهر اولمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایدی. اخلاق دخی زیاده‌سیله ممدوح اولوب، هله علوجناب وقناعتی بر درجه‌ده ایمش، که ملوکدن بشقه کیمسه‌دن اجرت آلمیوب، سائر ناسه مجاناً باقر؛ وعلی‌الخصوص علما وفقهایی خسته‌خانه‌ده براقیه‌رق، خسته‌خانه‌نك قارشیسنده کائن کندی خانه‌سنه نقل ایله، ایی ایتدکدن صکره، محتاج اولانلرینه عطیه دخی ویررمش. خلیفه مستضئ بامراللهك خدمت طبابتی صاحب ترجمه ایله یهودی‌المذهب اولان اوحد الزمان ابوالبرکاته محول اولوب، بوایکی ذات بیننده منافرت بولندیغی کبی اخلاقجه دخی مباینت وارایدی. ابن تلمیذ نه‌قدر خوشطبع ومتواضع وقناعتکار ایدیسه، ابوالبرکات اوقدر خودپسند ومتکبر وطمعکار ایدی. ابوالبرکات طبده صاحب ترجمه‌دن پك دون ایدیسه ده، حکمت وفلسفه علملرنده دها ایلری ایدی. ابن تلمیذ ٤٦٦ تاریخنده طوغوب، ٥٦٠ ده وفات ایتمشدر. مدت عمرنده یالکز اجرای طبابتله اکتفا ایتمیوب، علوم طبیه‌نك تدریسیله دخی اشتغال ایدر، وحلقهٔ تدریسنه برچوق طالبان علم ومعرفت طوپلا نمغله، خیلی حاذق طبیبلر یتیشدیرمشدر. خانه‌سی مجمع علما وادبا اولوب، برواسع کتبخانه‌یه دخی مالك‌ایدی. باشلیجه تألیفاتی شونلردر: «اقرباذینه»، «اقرباذینه الموجز البیمارستانی»، «المقالة الامینیة فی الادویة البیمارستانیة»، «اختیار کتاب‌الحاوی للرازی»، «اختیار کتاب مسکویه فی الاشربة»، «اختصار شرح جالینوس لکتاب‌الفصول‌لابقراط»، «اختصار شرح جالینوس لکتاب تقدمة المعرفة لابقراط»، «تتمة جوامع الاسکندرانیین لکتاب حیلة البرء لجالینوس»، «شرح مسائل حنین بن اسحاق»، «شرح احادیث نبویة تشتمل علی طب کناش»، «الحواشی علی کتاب القانون للرئیس ابن سینا»، «الحواشی علی کتاب‌المائة للمسیحی»، «التعالیق علی‌کتاب المنهاج»، «مقالة فی‌الفصد»، «کتاب یشتمل علی توقیعات ومراسلات»، «تعالیق استخرج من کتاب‌المایة للمسیحی»، «مختار من کتاب ابدال الادویة‌لجالینوس». بونلرك اك مشهوری «اقرباذینه» اولوب، مدت مدیده اطبای اسلام بیننده دستور العمل‌طوتلشدر. شوقطعه صاحب‌ترجمه‌نك‌جملهٔ اشعار بلیغه‌سندندر:

لاتعجبوا من حنین قلبی
الیهم واعذروا غرامی
فالقوس مع کونها جمادا
تئن من فرقة السهام

ابن تلمیذ (معتمد الملك ابوالفرج) [«ابو الفرج» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن تمام [«ابوالمعالی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن توما (صاعد بن هبةالله) مشاهیر اطبای عربدن نصرانی المذهب بر ذات ایدی. ابتدا انجاح شرابینك طبیبی ومعتمد ووزیری اولوب، بعده خلیفه ناصره انتساب ایتمشیدی. ٦٢٠ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

ابن تومرت [«محمد بن تومرت» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن تیمیه (فخرالدین ابو عبدالله محمد بن ابی‌القاسم حرانی) مشاهیر فقهاء حنبلیه‌دن خطیب وواعظ بر ذات اولوب، ٥٤٢ تاریخنده حرانده طوغمش، و٦٢١ ده وفات ایتمشدر. بر تفسیر شریفیله فقهه دائر بعض تألیفاتی وایراد ایتمش اولدیغی خطبه‌لری جامع بردیوانی وبعض اشعاری واردر. بغدادده اکمال تحصیل ایدوب، اکثر اوقاتده تفسیر تدریسیله مشغول ایدی.

ابن تیمیه (تقی‌الدین احمد بن عبدالحلیم حرانی) آنف‌الترجمه فخرالدینك اقرباسندن اولوب، کوچك ایکن حراندن دمشقه هجرتله، تا صباوتنده علوم وفنونده وعلی‌الخصوص علم تفسیرده شهرت بوله‌رق، بیودیکنده، عصرینك فریدی، وعلمانك امام ومقتداسی اولمشیدی. پك‌چوق تصنیفاتی اولوب، اك مشهورلری شونلردر: ٢ بیوك جلددن عبارت «کتاب فی الموافقة بین المعقول والمنقول»، ٦ جلددن عبارت «بیان تلبیس الجمیمیه فی تأسیس بدعهم الکلامیه»، برقاچ جلد اوزره «جواب‌الاعتراضات المصریه علی‌الفتیا الحمویه»، «منهاج‌السنة‌النبویه فی بعض کلام الشیعة والقدریه»، خرستیانلره قارشی ردیه اولمق اوزره «الجواب الصحیح لمن بدل دین‌المسیح»، ٢ جلد اوزره «کتاب الاستقامة»، «کتاب‌الایمان»، «تنبیه الرجل‌العاقل علی تمویه المجادل»، ٢ جلد اوزره «کتاب الرد علی‌کسروان الرافضه»، «کتاب فی‌الرد علی‌المنطق»، «کتاب فی‌الوسیلة»، «کتاب فی‌الاستغاثة»، «بیان الدلیل علی بطلان التحلیل»، «الصارم‌المسلول علی شاتم‌الرسول»، «المستقیم فی مخالفة اصحاب الجحیم»،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

« التحرير فی مسئلة جفير »، « رفع الملام عن الائمة الاعلام »، « السياسة الشرعيه فی اصلاح الراعی والرعيد»، «تفضيل صالحی الناس علی سائر الاجناس»، « التحفة العراقيه فی الاعمال القلبيه ». « كتاب الفرقان بين اولياء الرحمن وحزب الشيطان»، «المسائل الاسكندريه علی الملاحدة الاتحادية بالسبعينيه ». علم وفضلنك كثرتی بر طاقم حسودلرك خصومتنی ايقاظ ايتمكله. مراءيلرك سلسلهٔ تعصبی تحريك اولنه‌رق، كنديسی مصره جلب، وحبسه القا، واعدامنه دخی سعی اولنمش ايسه‌ده، بر مدت محبوس طوردقدن صكره، قورتلمش؛ وآنجق ينه متعصب وحسودلرك تعقيبندن خلاص بوله‌ميوب، ٧٢٦ ده ينه حبس اولنمش، وايكی سنه صكره وفات ايتمشدر. معهذا جنازه‌سنه آلتمش بيك كشيدن زياده خلق طوپلانمشيدی.

ابن بُرده { (علی بن ابراهيم) مشاهير واعظيندن اديب وشاعر بر ذات اولوب، ٦٩٧ ده واسطده طوغمش، وبغدادده نشأت ايدوب، شامه دخی دفعاتله سياحت، وجامع امويده اجرای وعظ ونصيحت ايتمشدر. اواخر عمرنده شعورينه خلل كلوب، ٧٥٠ تاريخنده ابن سويد بيمارستاننده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

سبحان من ابدی جمالك للوری
عجبا يحار العقل فی تصويره
وصفوك غاية وصفهم لكنهم
لم يدركوا مقدار عشر عشيره

ابن ثَعلَب { (امير كبير شريف فخرالدين اسماعيل —) ملك عادل سيف الدين ايوبی زماننده مصر امراسندن اولوب، « مدرسهٔ شريفه » نك بانيسيدر.

ابن الثُمنه { بشنجی قرن هجری اواسطنده صقليه (يعنی سيچيليا) جزيره‌سنده بولنان عسكر مسلمينك رؤساسندن اولوب، صمصامك قتلندن صكره كروه اسافلدن رياسته انتخاب اولنمش؛ وسلفنك اوغلی ابن الحكلی مغلوب ايدوب، قتل ايتمكله، (قادربالله) عنوانيله اعلان استقلال ايتمش؛ وملوك نصارادن كنديسنه اولنان امدادله بر مدت حكم سورمشدر.

ابن جابِر { (شمس الدين ابو عبدالله محمد — اندلسی) مشاهير علمادن اولوب، پدری اندلسك ائمهٔ محدثيندن اولديغی حالده، كنديسی تونسده طوغمش، ومصر ومغربده تدريسله امرار عمر ايده‌رك، ٧٧٩ تاريخنده ينه تونسده وفات ايتمشدر.

ابن جابر { [« ابوبكر بن جابر » و« ظافر بن جابر » ماده‌لرينه مراجعت.]

ابن جالَطی { (ابو عبدالله محمد بن قاسم) اندلسده قرطبه مشاهير علماسندن اولوب، ٤٠٣ تاريخنده شهر مذكوری ضبط ايدن بربرلر طرفندن قتل اولنمشدر.

ابن جامع { (اسماعيل —) هارون الرشيد دورينك اك مشهور مغنيلرندن اولوب، ابراهيم موصلی طبقه‌سندن ايدی. خلفای عباسيه وبرامكه وابراهيم بن مهدی ايله اولان ماجرالری كتب نوادرده مشهوردر. ايجادالحانده غايتله ماهر وسسی فوق العاده مؤثر ايدی. خلفای عباسيه واكابر زمانك پك چوق احسانلرينه نائل اولمشيدی. كنديسی قريشی اولوب، حافظ قرآن ايدی؛ وكلام اللهی اوقدر كوزل ومؤثر برسسله تلاوت ايدردی، كه جمعه كونلری عادتی اوزره اركندن جامع شريفه كيدوب، جمعه نمازی وقتنه قدر اوقوديغی صره‌ده استماع ايتمك ايچون طوپلانان خلق جامع استيعاب ايتمزدی.

ابن جبرول { (ياخود ابن جبرون) اندلسده يتيشن علمای عربدن ويهودی ملتندن اولوب، اون برنجی قرن ميلاديده ملقه‌ده ياشامش؛ وبری « ينبوع الحيوة » ديكری « ينبوع الحكمة » عنوانلی ايكی اثريله شهرت بولمشدر. بونك اثرلری اسكيدن لاتينجه‌يه ترجمه اولنه‌رق، طول مدت آوروپا حكماسنك مأخذلری جمله‌سندن بولنمش، وكنديسی آويچبرون (Avicebron) اسميله اشتهار ايتمش ايسه‌ده، علمای اسلام بيننده شهرتی يوقدر.

ابن جُبَير { (ابو الحسين محمد بن احمد —) اندلسك اك مشهور ادبا وشعراسندن اولوب، ٥٤٠ تاريخنده بلنسيه‌ده طوغمش؛ وغرناطه‌ده تحصيل علم وكمال ايتدكدن صكره، ٥٧٨ ده شرقده سياحتله. مصر، شام، عراق، جزيره وسائر ممالكده كشت وكذار وايفای حج شريف ايتمش؛ وهرطرفك علما وادباسيله كوريشدكدن صكره، اندلسه عودت، و٥٧١ ده غرناطه‌يه مواصلت ايتمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وبعده برایکنجی سیاحته چیقوب، اسکندریه‌یه وصولنده، ٦١٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. مکارم اخلاق صاحبی برذات اولوب، اواخر عمرنده دنیادن انقطاع وزهد وتقوایه تمسك ایتمشیدی. برسیاحتنامه‌سی واردر. شوقطعه جملهٔ اشعارندندر:

صبرت علی غدر الزمان وحقده
وشاب لی السم الزعاف بشهده
وجربت اخوان الزمان فلم اجد
صدیقا جمیل الغیب فی حال بعده

ابن جبیر [«سعید بن جبیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن الجد (ابوالقاسم) اندلسك شعرا وادباسندن اولوب، «قلائدالعقیان»ده مدحی مسطور ایسه‌ده، تاریخ ومحل ولادت ووفاتی مذکور دکلدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

لئن راق مرأی للحسان ومسمع
فحسناؤك الغراء ابهی وامتع
عروس جلاها مطلع الفکر فانثنت
الیها النجوم الزاهرات تطلع

ابن الجراح (محمد بن داود) اوچنجی قرن هجری ادبا وشعراسندن اولوب، تاریخ آشنا برذات اولمغله، شعرانك تراجم احوالنی جامع «الورقة» و«کتاب الشعر والشعرا» عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض تألیفاتیله اشعار رائقه‌سی واردر. ٢٩٦ تاریخنده مذبوحاً وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر.

قد ذهب الناس فلا ناس
وصار بعد الطمع الیاس
وساس امر امرالقوم ادناهم
وصار تحت الذنب الراس

ابن جُرَیج (ابو خالد عبدالملك بن عبدالعزیز) قریشی واموی اولوب، ٨٠ تاریخنده طوغمش، و١٤٩ ده مکه‌ده وفات ایتمشدر. اسلامده الك اول کتاب تألیف ایدن ذات بو اولدیغی مرویدر.

ابن جَریر (ابو جعفر محمد) طبری اسمیله معروف اولان مورخ مشهوردر، که فقه وحدیث وتفسیر وعلوم سائره‌ده ید طولی صاحبی اولوب، بیوك بر تفسیر شریف ایله دیکر بعض آثار دخی تألیف ایتمشدر. تاریخی پك مفصل وبیطرفانه معلوماتی حاوی اولوب، خلقت عالمدن ٣٠٠ تاریخ هجریسنه‌دك اولان وقوعاتی شاملدر. لسانمزده بولنان ترجمه‌سی «تاریخ جعفری» تسمیه ایتدیکی اصل تاریخنك ترجمه‌سی اولمیوب، کندیسی طرفندن ترتیب اولنان بر مختصرندن مأخوذدر. صاحب ترجمه ٢٢٤ تاریخنده طبرستانك (آمل) شهرنده طوغوب، ٣١٠ سنه‌سنده بغدادده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اذا اعسیت لم یعلم شفیقی
واستغنی فیستغنی صدیقی
حیائی حافظ لی ماء وجهی
ورفقی فی مطالبتی رفیقی

ابن جریر تکریتی [«ابو نصر بن جریر» و«فضل بن جریر» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن جزار (ابو جعفر احمد بن ابراهیم) دردنجی عصر هجری اوائلنده ظهور ایدن مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، قیروانده تولد ونشأت ایتمشدر. پدری وعمی دخی اطبادن ایدی. صاحب ترجمه طبده ید طولی صاحبی اولوب، تشخیص امراض وتداوی مرضاده اعجازکارانه بر مهارت کوسترمش، وفن طبك اقسامنده برچوق مؤلفات نافعه براقش اولدیغی کبی، تاریخ وعلوم سائره‌یه دائر دخی بعض آثاری واردر. تألیفات معروفه‌سی شونلردر: «زادالمسافر» ونام دیکرله «کتاب فی علاج الامراض» ٢ جلد، «اعتماد» ونام دیکرله «کتاب فی الادویة المفرده»، «بغیه» ونام دیکرله «کتاب فی الادویة المرکبة»، «کتاب العدة فی طول المدة»، عصری علماسنك تراجم احوالنی جامع اولان «کتاب التعریف بصحیح التاریخ»، «رسالة فی النفس وفی ذکر اختلاف الاوائل فیها»، «کتاب فی المعدة وامراضها ومداواتها»، «کتاب طب الفقراء»، «رسالة فی ابدال الادویة»، «کتاب فی الفرق بین العلل التی تشتبه اسبابها وتختلف اعراضها»، «رسالة فی التحذر من اخراج الدم من غیر حاجة دعت الی اخراجها»، «رسالة فی الزکام واسبابه وعلاجه»، «رسالة فی النوم والیقظة»، «مجربات فی الطب»، «مقالة فی الجذام واسبابه وعلاجه»، «کتاب الخواص»، «نصایح الابرار»، «کتاب المختبرات»، «کتاب فی نعت الاسباب المولدة للوباء

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فی مصر وطریق الحیلة لدفع ذلك وعلاج مایخوف منه »، « رسالة فی الاستهانة بالموت »، « رسالة فی المقعدة واوجاعها »، « کتاب المکلل فی الادب »، « کتاب البلغة فی حفظ الصحة »، « مقالة فی الحمامات »، « کتاب اخبار الدولة »، « کتاب الفصول فی سائر العلوم والبلاغات ». صاحب ترجمه سکسان سنه‌دن زیاده یاشامشدر. تعداد اولنان آثارندن « کتاب العدة فی طول المدة » عنوانلی تألیفنك کتب طبیهٔ عربیه‌نك اك بیوکی اولدیغنی ابن ابی اصیبعه بیان ایدیورسه‌ده، جمال‌الدین ابن قفطی « قوت المقیم » عنوانیله ٢٠ بیوك جلددن مرکب بر طب کتابی کورمش اولدیغنی « تاریخ الحکما » سنده روایت ایدیور، که بو تقدیرده صاحب ترجمه‌نك کتاب مذکوری بیوکلکده ایکنجی درجه‌ده قالیور.

ابن جزله { (یحیی بن عیسی) بشنجی قرن هجری مشاهیر اطباسندن اولوب، ادبیاتدن دخی بهره‌سی وحسن خطی وارایدی. خلفای عباسیه‌دن مقتدی بامرالله‌ك نامنه بر طاقم کتب طبیه تألیف، وپك چوق کتابلر استنساخ ایله، بر چوق کتابلر ایدنمشیدی، که وفاتنده ابو حنیفه‌نك مشهدینه وقف ایتمشدر. ابتدا نصرانی اولوب، ٤٦٦ ده اسلامه کلمش، و٤٩٣ ده وفات ایتمشدر. فقرا ومحتاجینك اولرینه قوشوب، خسته‌لرینی مجاناً تداوی ایدر، وعلاجلرینی دخی کندیسی کوتورور محب خیرات بر ذات ایدی. تألیفاتی شونلردر: کافهٔ نباتات وادویه وسائر مواد طبیه‌نك حروف هجا صره‌سیله اسملرینی حاوی اولان « منهاج البیان فیما یستعمله الانسان »، « تقویم الابدان »، « کتاب الاشارة »، « رسالة فی مدح الطب وموافقته الشرع ». بونلردن بشقه، اهتدا ایتدکدن صکره راهب الیاس اسمنده بر آدمه خطاباً خرستیانلغه قارشی بر ردیه یازمشدر.

ابن جزی { (ابو القاسم محمد بن احمد) اندلسده غرناطه اعاظم علماسندن واعیانندن اولوب، ٦٩٣ ده طوغمش، و ٧٤١ ده وفات ایتمشدر. فقه وتفسیر وحدیثه دائر بر قاچ تألیفاتی اولوب، اك معروفلری: « وسیلة المسلم فی تهذیب صحیح مسلم »، « الانوار السنیه فی الکلمات السنیه »، « التنبیه »، « تقریب الوصول الی علم الاصول »، « النور المبین فی عقائد الدین » عنوانلی اثرلریدر. « فهرست » نامیله شرق وغرب علماسنك تراجم احوالنی جامع پك قیمتدار بر اثری دخی واردر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو بیت جملهٔ اشعارندندر.

لکل بنی الدنیا مراد ومقصد
وان مرادی صحة وفراغ

صاحب ترجمه‌نك (ابن جزی) اسمیله شهرت بولمش (ابو بکر احمد) و (ابو عبدالله) و (ابو محمد عبدالله) اسملرنده اوچ اوغلی وار ایدی، که اوچی دخی علوم وفنون وادبیاتده شهرت کامله اصحابندن اولوب، غرناطه‌ده تدریس وخطبه ایله واندلسك بعض طرفلرنده قضا ایله مشغول بولنمشلردر. اشعارلری غرب کتب ادبیاتنده منقولدر.

ابن جصاص { دردنجی قرن هجری ابتدالرنده بغدادده بولنمش بر جوهرجیدر، که فوق العاده ثروتیله وبعض اقوال وحرکات ابلهانه‌سیله کتب نوادرده مشهوردر.

ابن جعدی { (ابو محمد) صلاح الدین ایوبی زماننده مصرده نشأت ایتمش مشاهیر منجمیندندر.

ابن جکینا { (حسن بن احمد) بغدادك مشاهیر شعراسندن اولوب، اشعارینك عذوبت ولطافتیله مشهوردر. ٥٢٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ولائم لام فی اکتحالی
یوم استباحوا دم الحسین
فقلت دعنی احق عضو
البس فیه السواد عینی

— محمد بن جکینا اسمنده دیکر بر شاعر بغدادی دخی واردر، که حسن بن جکینادن آز مؤخر اولوب، طبیب مشهور ابن تلمیذ ایله بعض ماجرالری مشهوردر.

ابن جلاب { (ابو القاسم) فقهاء شافعیه‌دن اولوب، فروعده « تفریع » عنوانلی اثرك صاحبیدر. وفاتی ٢١٤ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن جُلجُل { (ابو داود سلیمان بن حسان) اندلسك دردنجی قرن هجری اواسطی اطباسندن اولوب، بعض کتب طبیه وعلی الخصوص (دیسقوریدیس) ك ادویهٔ بسیطه‌یه دائر اولان کتاب مشهورینی لسان آشنا بعض اطبانك یاردیمیله عربی‌یه ترجمه ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن جليس { ٢١٣ تاریخنده مصرده ظهور ایله عبدالسلام نام رفیقیله برابر مأمون خلیفه‌یه مخالفت ایدن بر شخصدر، که مؤخراً خلیفه معتصمك والیسی قتل ایتمکله، ٢١٤ تاریخنده خلیفهٔ مشارالیه بالذات مصره کیدوب، ایکیسنی‌ده قتل ایتمشدر.

ابن جماعه { (ابو عبدالله بدرالدین محمد بن ابراهیم) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، تفسیر وحدیث وسائر علومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٦٣٩ تاریخنده حماده طوغوب، ٧٣٣ تاریخنده وفات ایتمشدر. قدس وشام ومصرده قاضیلق ایتمشدر. فقه وحدیثه متعلق بعض تألیفاتی واسطرلابه دائر بر رساله‌سی وبعض اشعاری واردر.

ابن جمیع { (ابو الحسن محمد بن احمد) صیدا علماء محدثیننددن اولوب، ٣٠٥ تاریخنده طوغمش، و ٤٠٢ ده وفات ایتمشدر. استماع احادیث شریفه ایچون سیاحت ایتمش، وشیخلرینك تراجم احوالنی یازمشدر. — (ابو المعالی مجلی —) مصرك فقهاء شافعیه‌سندن اولوب، «کتاب الذخائر» عنوانیله پك مقبول بر کتاب یازمش، ومصرده بر مدت قاضیلق ایدوب، ٥٥٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن جمیع { (موفق ابو العشایر هبة الله بن زین) مصرك مشاهیر اطباسندن اولوب، صلاح الدین ایوبی زماننده شهرت شایعه صاحبی ایدی. حکمدار مشارالیهك فوق‌العاده حرمت والتفاتنه نائل اولمش؛ وکندیسنه (فاروق) اسمیله معروف بر تریاق ترکیب ایتمشیدی. مصرك فسطاط شهرنده تولد ونشأت ایتمشدر. آثار معروفه‌سی شونلردر: «کتاب الارشاد لمصالح الانفس والاجساد»، «التصریح بالمکنون فی تنقیح القانون»، «مقالة فی اللیمون وشرابه ومنافعه»، «مقالة فی الراوند ومنافعه»، «مقالة فی الحدبة»، «الرسالة السیفیة فی الادویة الملوکیة» ونام دیکرله «مقالة فی القولنج». اسکندریه‌نك هواسیله صویی وسائر احوال صحیه‌سی حقنده بر رساله‌سی وطبیب بولنمیانیرده اتخاذ اولندجق تدابیر صحیه وطبیه حقنده دخی بر رساله‌سی واردر.

ابن الجنان { (ابو الولید فخرالدین محمد بن سعید شاطبی) فقهاء حنفیه‌دن وزمرهٔ ادبا وشعرادن اولوب، ٦١٥ تاریخنده شاطبه‌ده طوغمش، و ٦٧٥ ده وفات ایتمشدر.

ابن جنی { (ابو الفتح عثمان) مشاهیر ادبا ونحاتدن اولوب، ٣٣٠ تاریخندن اولجه موصلده طوغمش، واوراده تعلم وتعلیمله مشغول اولەرق، ٣٩٢ ده وفات ایتمشدر. صرف ونحو وسائر علوم ادبیه‌یه متعلق تصنیفات عدیده‌سی اولوب، اك معروفلری شونلردر: «الخصائص»، «سر الصناعه»، «المصنف فی شرح تصریف ابی عثمان المازنی»، «التلقین فی النحو»، «التعاقب»، «الکافی فی شرح القوافی»، «التذکرة الاصبهانیه»، «مختار تذکرة ابی علی الفارسی»، «المقتضب»، «التنبیه»، «المهذب»، «التبصرة»، «شرح دیوان متنبی»، «رسالة فی العروض»، «رسالة فی القافیه». طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، بر کوزندن کور اولدیغی ایما ایدن شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

صدودك عنی ولاذنب لی
یدل علی نیته فاسده
فقد وحیاتك مما بکیت
حشیت علی عینی الواحده
ولولا مخافة ان لا اراك
لما کان فی ترکها فائده

ابن جوزی { [«ابو الفرج بن جوزی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن جوهری { [«ابو بکر بن جوهری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن الجهم { (ابو الحسن علی) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، قرشی النسب ایدی. خلفای عباسیه‌دن متوکله اختصاصیله خراساندن بغداده کلمش ایکن، خلیفهٔ مشارالیهی هجو ایتدیکیچون، خراسانه نفی اولنمش؛ واورادن حلبه کلوب، ٢٤٩ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر. شاعر مشهور ابو تمام ایله معاصر اولوب، بینلرنده محبت تامه برقرار ایدی. اشعاری لطیف ورقیق اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

عیون المهی بین الرصافة والجسر
جلبها الهوی من حیث ادری ولاادری
اعدن لی الشوق القدیم ولم اکن
سلوت ولکن زدن جراً علی جر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سلمن واسلمن القلوب كأنما
تشق باطراف الرد بنية السمر
وقلن لنا نحن الاهلة انما
نضئ لمن يسرى بليل ولانقرى

ابن جهور { [«ابو الحزم بن جهور» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن جهير { [«فخر الدوله بن جهير» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن حَيّان { (ابوعبدالله محمدبن محمدانصارى) اندلسده مرسيه خطه‌سى علما وادباسندن اولوب، شعر وفصاحتيله مشهور ايدى. بعض اكابر اندلسك كتابتنده بولنمش؛ وبعده آفريقانك بجايه شهرينه هجرت ايده‌رك، ٦٥٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. غايت فصيح وبليغ بعض خطبه‌لرى واحباسندن بولنان بعض ادبا ايله اولان مخابراتى مشهوردر.

ابن الحاج { اشبيلى، نميرى وبلفيق لقبلريله ملقب اندلسده بوكنيه ايله اوچ ذات كلمشدر، كه اوچى‌ده يدنجى وسكزنجى قرن هجريده برحيات بولنوب، شعر وادبياتده تميز ايتمشلردر.

ابن حاجب { (ابو عمرو جمال الدين عثمان بن عمر) فقهاء مالكيه‌دن ومشاهير نحاتدن اولوب، ٥٧٠ تاريخنده صعيد مصرك قوص ايالتنده واقع اسنا قصبه‌سنده طوغمش، و ٦٤٦ ده اسكندريه‌ده وفات ايتمشدر. پدرى كردى الاصل اولوب، امير عزالدين صلاحينك حاجبى ايدى. ابن حاجب قاهره‌ده اكمال تحصيل ايتدكدن صكره، دمشقه كيده‌رك، تدريس علوم ايله كسب شهرت ايتمشدر. فقه مالكيه دائر مختصر بر كتابله صرف ونحوه متعلق «شافيه» و «كافيه» عنوانلريله ايكى كتاب يازمشدر، كه صغر حجملريله برابر ايكيسى دخى غايت مفيد اولوب، الى يومنا هذا ايادئ تداولده دوران ايتمكده‌در. اصول فقهه دائر «منتها» عنوانلى بر اثرى دخى واردر. مؤخراً مصره عودت، واسكندريه‌ده اختيار اقامت ايتمشيدى. — [«مهذب الدين بن حاجب» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

ابن حِبّان { (ابو حامد محمد بن احمد) فقهاء شافعيه‌دن وعلماى محدثيندن اولوب، طب ونجوم وسائر علومه دخى وقوفى وار ايدى. سمرقندده قاضيلق ايتمش؛ و «الانواع والتقاسيم»، «المسند الصحيح» وسائر بعض كتابلر يازمشدر. وفاتى ٣٥٤ تاريخنده واقع اولمشدر.

ابن الحجّاج { (ابو عبدالله حسين بن احمد) مشاهير شعراى عربدن اولوب، هزليات ولطائفده بينظيردر. شعرده كنديته مخصوص بر چيغير آچوب، فصاحت وبلاغتده عصرينك شعراسنه مسابقت ايتمكله، امرأ القيس ايله مقايسه اولنمشدر. وفاتى ٣٩١ تاريخنده واقع اولوب، شيعى المذهب اولمغله، وصيتى اوزره، امام موسى بن جعفر صادقك مرقدينك آياغى اوجنده دفن اولنمشدر. ديوان اشعارى ١٢ جلده بالغ اولور. بر اوه دعوت اولنوب صاحب خانه كيدوب كلمكده ايكن سويلش اولديغى شو قطعه جملهٔ اشعار لطيفه‌سندندر:

يا ذاهبا فى الدار جائيا
لغير ما معنى ولافائده
قد جن اضيافك من جوعهم
فاقرأ عليهم سورة المائده

ابن حجر عَسقَلانى { (ابوالفضل شهاب الدين احمد بن على) كبار علماى محدثيندن ومشاهير فقهاء شافعيه‌دن اولوب، ٧٧٣ تاريخنده مصرده طوغمش؛ وبعدالتحصيل شام و حجازه كيده‌رك، مدت مديده علم حديث ايله اشتغال، واكثريسى بوعلم شريفه متعلق اولمق اوزره، يوز الليدن زياده كتاب تأليف ايتمشدر. آثارينك اك مشهور واك بيوكى «فتح البارى فى شرح البخارى» اولوب، آثار سائره‌سنك‌ده اك مشهورلرى شونلردر: «الاصابة فى تميز الصحابة»، «انباء الغمر فى ابناء العمر»، «تقريب التهذيب»، «نخبة الفكر ونزهة النظر»، «شرح نخبة الفكر»، «فتاوى الحديث»، «بلوغ المرام من ادلة الاحكام»، «بذل الماعون فى فوائد الطاعون»، «لسان الميزان»، «تخريج احاديث الكشاف»، «زهر الفردوس»، «مسند البزار»، «نصب الرايه لاحاديث الهدايه». تاريخه متعلق «توالى التأنيس فى معالى ابن ادريس» كبى بعض آثارى ومرتب ديوان اشعارى وبعض بليغ خطبه‌لرى دخى واردر. «الاصابه فى تميزالصحابه»، عنوانلى اثر قيمتدارى ابن اثيرك «اسدالغابه» سندن دخى مكمل اولوب، ١٢٨٠ تاريخلرنده هندستانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

(كلكته) شهرنده ٦ بيوك جلد اوزره طبع اولنمشدر. صاحب ترجمه ٨٥٢ سنه‌سی اواخرنده مصرده وفات ايتمشدر.

ابن حجر هَيثمی { (شهاب‌الدين احمد —) مكهٔ مكرمه‌نك اوننجی قرن هجری علماسندن وفقهاء شافعيه‌دن اولوب، ٩٧٣ تاريخنده وفات ايتمشدر. فتاویٔ حديثيه‌يه متعلق «خاتمة‌الفتاوی» عنوانلی بر تأليف معتبری، «التلخيص فی تخريج احاديث شرح‌الوجيز»، «اشرف الوسائل فی شرح‌الشمائل»، «المنح المكيه فی شرح الهمزيه» وسائر آثاری واردر.

ابن حداد { (ابوبكر محمد بن احمد كنانی) مصرك كبار علماسندن ومشاهير فقهاء شافعيه‌دن اولوب، تفسير وفقه وحديث واديباتده عصرينك وحيدی ايدی. ٣٤٤ تاريخنده، ٨٠ ياشنه قريب اولديغی حالده، مصرده وفات ايتمشدر. «كتاب‌الفروع» اسمنده مختصر لكن غايت مفيد بر اثری وسائر بعض تأليفاتی واردر. — (ابوعبدالله محمدبن‌احمدابن‌حداد قيسی)اندلسك مشاهير ادباوشعراسندن‌اولوب، ٤٨٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. مرتب ديوانی وعروضه دائر بر كتابی واردر.

ابن حديج { [«معاويه بن حديج» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن حريق { (ابوالحسن علی بن‌محمد بلنسی) اندلسك مشاهير شعراسندن اولوب، بلنسيه‌ده تولد ونشأت ايتمشدر. اخبار واشعار عرب حقنده معلومات واسعه‌سی وار ايدی. ٦٢٢ تاريخنده وفات ايتمشدر. بر گوزی كور اولان بر گوزلك حقنده سويلمش اولديغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لم يشنك الذی بعينيك عندی
انت اعلی من ان تعاب وتشنی
لطف الله رد سهمين سهما
رأفة بالعباد فازددت حسنا

ابن حَزم { (ابو محمد علی بن احمد) اندلسك كبار علما وادباسندن اولوب، اندلسده حكومت سورن دولت عامريه ملوكنك وزيری ايدی؛ پدری دخی وزارت مسندنده بولنمش ايدی. جد اعلاسی اولان يزيد عن اصل فارسلی اولوب. معاويه بن‌ابی سفيانك برادری يزيدك آزادلیسی ايدی. صاحب ترجمه ٣٨٤ تاريخنده قرطبه‌ده طوغوب، تفسير وحديث وفقه واديباتده عصرينك وحيدی ايدی. علوم متنوعه‌يه دائر پك‌چوق كتابلر جمع وكندی خطيله دخی كتب كثيره استنساخ ايتمشيدی. فقه‌الحديث حقنده «الايصال لافهم‌الخصال» عنوانيله‌غايت بيوك‌وكافهٔ مسائلی‌شامل‌بر كتاب يازمش اولديغی كبی، «الاحكام فی اصول الاحكام»، «كتاب الفصل بين اهل‌الاهواء والنحل»، «كتاب فی‌الاجماع ومسائله»، «كتاب فی مراتب العلوم وكيفية طلبها وتعلق بعضها ببعض»، «التقريب بحدالمنطق» عنوانلی اثرلری وسائر تأليفات كثيره‌سی واردر. ادبيات وفصاحتده دخی بی‌نظير اولوب، كنديسی قدر بداهةً گوزل شعر سويلر شاعر كلمه‌مشدر. شو قطعه ارتجالا سويلديكی اشعار جمله‌سندندر:

لئن اصبحت مرتحلا بجسمی
فروحی عندكم ابدا مقيم
ولكن للعيان لطيف معنی
له سأل المعاينة الكليم

آنجق قدمای علما حقنده عدم‌حرمتده بولنديغندن، حسودلری بونی وسيله اتخاذ ايده‌رك، عليهنده‌اجرای تزويراتله، وطنندن نفی ايتديردكلرندن، ٤٥٦ تاريخنده (لبله) باديه‌سنده وفات ايتمشدر. — پدری (ابو عمر احمد ابن حزم) دولت مذكوره ملوكندن ابو عامر منصورك وزيری اولوب، عالم واديب ومدبر وعادل بر ذات ايدی. ٤٠٢ تاريخنده وفات‌ايتمشدر. — برادری (ابو رافع فضل بن ابی محمد ابن حزم) اشبيليه صاحبی معتمد بن عبادك خدمتنده بولنوب، عالم وفاضل واديب وعاقل بر ذات ايدی. ٤٧٩ تاريخنده مذكور معتمدله برابر قتل اولنمشدر.

ابن حزم { (ابوالوليد محمد بن يحيی) آنف‌الترجمه ابو محمد ابن حزمك عمزاده‌سی اولوب، اندلسك مشاهير شعراسندندر. ٥٠٠ تاريخندن صكره‌جه وفات ايتمشدر. اشعاری مشهور اولوب، شو بيت او جمله‌دندر:

اتجزع من دمعی وانت اسلته
ومن نار احشائی ومنك لهيبها

ابن حسام { (شمس‌الدين محمد) قهستان شعراسندن اولوب، حضرت علينك احوال وغزواتنی مبين «خاورنامه» عنوانيله بيوك بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

منظـومهٔ بلیغه‌سی واردر. ۸۷۵ تاریخنـده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

دوشم بچمـن وقت سحرکه کـذری بود
دلتنك تر ازشـام غریبـان سحری بود
هر ذره‌که چون سرمه مرا در نظر آمد
بر خاسـته ازدیدهٔ صـاحب نظری بود
از طعم لب نوش دهـانی اثری داشت
هر شـاخ دلاویزکه اورا ثمری بود

ابن حسام { (مـولانا ـــ خوافی) هرات ملوکی زمانده یتیشن فصحای شـعرای ایراندن اولوب، کوزل اشعاری واردر. ۷۳۷ تاریخنده وفات ایتمشـدر. شو بیت بر مستزادندندر :

آن کیست‌که تقریرکـند حال‌کدارا
در حضرت شاهی
کز غلغل بلبل چه خبرباد صبارا
جـز ناله وآهی

ابن حسان { [« ابو جعفر بن حسان » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن حسدای { [« ابو جعفر بن حسدای » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن الحلاوی { (ابوالطیب احمد بن محمـد) موصلك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، ٦٠٣ تاریخنده طوغمش، و٦٥٦ ده وفات ایتمشدر. موصل صاحبی بدرالدین لؤلؤك خدمتنده بولنمش، ومدح اکابر وسازه حقنده بر چوق قصاید واشعار سویلشدر. شوقطعه جملهٔاشعارندندر :

حـکاه من الغصن الرطیب وریقـه
وما الخمر الا وجنتـاه وریقـه
هـلال ولکن افق قلبی محـله
غزال ولکن سفح عینی عقیقه

ابن حمدان { [« حمدان » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن حمدون { (ابوالعباس محمد ـــ) بغدادك مشاهیر ادباسـندن اولوب، ٦٦٢ تاریخنـده « التذکره » عنوانیله غایت مقبـول ومعتبر بر کتاب تصنیف ایتمشدر، که ادبیات وتاریخ ونوادره متعلق منثور ومنظوم غایت کوزل ومنتخب بر طاقم اشعار وفقراتی جامعدر.

ابن حمدیس { (ابو محمـد عبدالجبار بن ابی بکر ازدی) صـقلیه یعنی سیچلیا آطه‌سنده تولد ونشأت ایتمش مشاهیر شعرای عربدن اولـوب، ٤٧١ تاریخنده اندلسه سـیاحتله، معتمد بن عبـادی مدح ایتمش؛ و٥٢٧ تاریخنـده، سکسان یاشلرنده اولدیغی حالده، میورقه آطه‌سـنده وفات ایتمشـدر. اشعاری غایت رقیق ومعنیدار اولوب، سیچلیا حقنده‌کی اشـتیاقنی مصور اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

ذکرت صقلیة والاسی
یجدد للنفس تذکارهـا
فان‌کنت اخرجت من جنة
فانی اجدث اخبـارها
ولولا ملوحة ماء البکاء
حسبت دموعی انهارها

ابن حمزه { دمشق شـامك اون برنجی قرن هجری ساداتندن اولوب، حدیث وفقه وادبیـاتده عصرینـك فریدی ایدی. ۱۰٥٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن حَمَّویه { (ابو محمد عبـدالله بن عمر سرخسی) عن اصل خراسانلی اولوب، شامده نشأت ایتمش؛ ومغرب واندلسـه مدت مدیده سیاحت ایدوب، یازدیغی سیاحتنامه‌سنده کورمش اولدیغی علما وامرا وسـاٸره‌نك احوالندن بحث ایتمشدر. بو سیاحتنامه‌دن بشقه خیلی کتابلر تصنیف ایدوب، اك مشهورلری ۸ جلددن مرکـب اولان « کتاب فی اصول الاشـیاء »، « کتاب فی سـیاسة الملوك »، « کتاب‌المسالك والممالك »، « عطف‌الذیل » عنوانلی تألیفاتیدر. ٦٥٣ تاریخنده دمشـقده وفات ایتمشدر.

ابن حنبل { [« احمد بن حنبل » ماده‌سـنه مراجعت بیوریله.]

ابن حنبلی { (محمد بن ابراهیم حنبلی) علمای ریاضیـوندن اولوب، حسابه داٸر « عدةالحاسب وعمدةالمصاحب » عنـوانلی اثرك وسـاٸر بعض تألیفاتك صـاحبیدر. ۹۷۱ ده وفات ایتمشدر.

ابن حِنزابه { (ابو الفضـل جعفر بن فضل) بغدادلی‌اولوب، پدری خلیفه مقتدر باللهك وزیری بولنمش اولدیغی کبی، کندیسی دخی مصره رحلتله، کافور احشیدی‌یه وزیر اولمش ایدی. ۳۰۸ تاریخنده طوغوب، ۳۹۱ سنه‌سـنده وفات ایتمشدر. حدیثده وساٸر علومده ید طولی صاحبی اولوب، ادبیاتدن دخی بهره‌سی اولمغـله، بعض اشعاری واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن حَوقَل { اعاظم جغرافیون اسلامدن اولوب، تألیف کرده‌سی اولان «کتاب المسالك والممالك» عنوانلی اثری آوروپاجه فوق العاده شهرت و اعتبار بولمش؛ والسنهٔ مختلفه‌یه ترجمه اولندیغی کبی، متن عربیسی دخی ۱۸۷۳ تاریخ میلادیسنده (لیدن) شهرنده طبع و نشر اولنمشدر. کندیسی موصللی اولوب، تجارتله مشغول ایدی. عراق، فارس، شام، مصر، مغرب، اندلس، صقلیه وسائر ممالك اسلامیه‌نك هر طرفنه سیر وسیاحت ایده‌رك، کتاب مذکورده بیان ایتدیکی یرلرك اکثریسنی کورمش، واحواللرینی تحقیق ایتمشدر. آنجق کندیسی جغرافیا فنی منسوبیننده اولمیوب، ارباب تجارتدن اولدیغندن، فناً بعض خطالری واردر؛ وکتابنه جغرافیادن زیاده سیاحتنامه دنیله‌بیلیر. بو سیاحتی ۲۸ سنه سوروب، ۳۵۰ تاریخلرنده اندلسده بولنیوردی.

ابن حیدر { (ابو طاهر محمد —) شعرادن اولوب، ۵۱۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. شرابك وصفی حقنده اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

مرحبا بالتی بهاقتل الهم
و عاشت مکارم الاخلاق
وهی فی رقة الصبابه والشو-
ق وفی قسوة الجفا والفراق
لست ادری امن خدودالغوانی
سبکوها ام من دم العشاق

ابن حیدره { (علی بن حسین عقیلی) عقیل بن ابی طالب نسلندن وقدمای شعرادن اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعار رقیقه‌سندندر:

ولما اقلعت سفن المطایا
بریح الوجد فی لجج السراب
جری نظری ورآهما الان
تکسر بین امواج الهضاب

ابن حیوس { (صفی الدوله امیر ابو الفتیان محمد بن سلطان) مشاهیر شعرادن اولوب، ۳۹۴ تاریخنده دمشقده طوغمش، و ۴۷۳ ده وفات ایتمشدر. حلبده بنی مرداس دلوکنك خدمتنده بولنوب. محمودك و اوغلی نصرك مدحنه دائر بر چوق قصائد بلیغه‌سی ومرتب دیوان اشعاری واردر. مذکور نصره جلوسندن طولایی تبریك وپدرینك وفاتندن طولایی تعزیه‌یی متضمن اوله‌رق یازمش اولدیغی بر قصیده‌سنك شو ایکی بیتنی ایراده اکتفا ایدرز:

کفی الدین عزاً ماقضاك الدهر
فمن کان ذانذر فقد وجب النذر
صبرنا علی حکم الزمان الذی سطا
علی انه لولاك لم یکن الصبر

— اندلسك اشبیلیه شهرنده دخی بو اسمله بر شاعر بولنمشدر.

ابن خاتمه { بری (ابو عبدالله محمد بن علی الانصاری)، ودیکری (ابوجعفر احمد بن علی) اولمق اوزره، اندلسده بو اسمله ایکی شاعر اولوب، بعض اشعارلری کتب نوادرده منقولدر.

ابن خازن { (ابو الفضل احمد بن محمد) بغداد ادباسندن اولوب، ۴۵۱ تاریخنده طوغمش، و ۵۱۸ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. حسن خط اصحابندن اولوب، بر چوق کتابلر استنساخ ایتمش؛ واوغلی طرفندن جمع اولنان بر چوق اشعار سویلمشدر. شو قطعه او جمله‌دندر:

من یستقم یحرم مناه ومن یزغ
یختص بالاسعاف و التمکین
انظر الی الالف استقام ففاته
عجم وفاز به اعوجاج النون

ابن خازن { (ابو الفوارس حسین بن علی) مشاهیر خطاطیندن اولوب، پك چوق کتابلر استنساخ ایتمش، و ۵۰۰ مصحف شریف یازمشدر. بعض اشعاری دخی واردر. وفاتی ۵۰۲ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن خالویه { (ابو عبدالله حسین بن احمد) مشاهیر ادبا ونحویوندن اولوب، عن اصل همدانلی اولدیغی حالده، بغدادده نشأت ایتمش؛ وکبار ادبادن ابو بکر انباری، ابن مجاهد مقری وابن درید کبی ذاتلرله کوریشمش؛ وشاعر مشهور متنبی ایله دخی بعض ماجرالری سبقت ایتمشدر. ۳۷۰ تاریخنده حلبده وفات ایتمشدر. ادبیاته دائر «کتاب لیس» عنوانیله بر بیوك تألیفی. تاریخه دائر «الآل» عنوانلی بر کتابی، «کتاب الاشتقاق». «کتاب الجمل». «کتاب القراآت». «اعراب ثلاثین سورة من القرآن»، «کتاب المقصور

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

والممدود »، « كتاب المذكر والمؤنث »، « كتاب الالف »، « شرح مقصورة ابن دريد »، « كتاب الاسد » وسائر تصنيفاتی واردر.

ابن خُردادبه (ابو القاسم عبيدالله بن عبدالله) مشاهير جغرافيون ومورخيندن اولوب، ٣٠٠ تاريخلرنده وفات ايتمشدر. جدی ايرانلی اولوب، برامكه‌يه بالانتساب اهتدا ايتمش؛ وكنديسی خليفه معتمدك مقربلرندن بولنمشدر. « كتاب المسالك والممالك » عنوانيله مشهور بر جغرافياسی واردر، كه بلاد وممالك آره‌سنده‌كی مسافه‌لری وممكتلرك احوال تجاريه وزرعيه‌لريله منابع ثروتلرينی مبين اولمغله، اقطار اسلاميه‌نك مدنيت اسلاميه‌نك اڭ پارلاق زمانده‌كی احوالنه كسب اطلاع ايچون گوزل بر واسطه‌در. « كتاب آداب السما »، « كتاب جمهور انساب الفارس »، « كتاب الشراب »، « كتاب الانواء »، « كتاب الندماء والجلسا » عنوانلريله بر قاچ تأليفاتی دها واردر. جغرافياسی فرانسزجه وآلمانجه‌يه ترجمه اولنه‌رق، ١٨٦٥ و١٨٦٤ تاريخ ميلاديسنده پارسده وليپسيغده طبع اولنمشدر.

ابن خراط (ابو محمد عبدالحق بن عبدالرحمن ازدی) اندلس علماسندن اولوب، اشبيليه‌ده تولد ونشأت ايتمش؛ واندلسده ظهور ايدن قاريشيقلقلر صره‌سنده بجايه‌يه قاچه‌رق، اوراده تدريس وتصنيفله مشغول اولمشدر. فقهايه دائر بر بيوك كتابله اونك مختصرينی يازمش؛ وحديثه متعلق دخی كتب سته‌نك مندرجاتنی جامع بر بيوك كتاب ايله « كتاب فی المعتل »، « كتاب الزهد »، « كتاب العاقبة فی ذكر الموت »، « كتاب الرقائق » عنوانلی اثرلری ولغته دائر بر كتاب وسائر مصنفات تأليف ايتمشدر. وفاتی ٥٨١ تاريخنده واقع اولمشدر.

ابن خِرَقی (ابو القاسم عمر بن علی) كبار فقهاء حنبليه‌دن اولوب، مذهب مذكوره دائر بر چوق كتب فقهيه يازمش ايسه‌ده، دمشقده بولنديغی صره‌ده، بغدادده خانه‌سی محترق اولوب، آثاری دخی يانمشدر. ٣٣٤ تاريخنده دمشقده وفات ايتمشدر.

ابن خِرميل (حسين —) آلتنجی قرن هجری‌اواخرنده هرات وبعده طالقان صاحبی ايدی. ابتدا شهاب الدين غوری وبرادری غياث الدينك سرداری بولنمش ايكن، بعده خوارزمشاهله بالاتفاق، هراتده حاكم مستقل قالمش؛ وهرات خوارزمشاه طرفندن ضبط اولنجه، كنديسی دخی خوارزمشاهه تابع اولمق شرطيله، طالقان حاكمی اولمشيدی. بعده ينه استقلال هوسنه دوشمكله، ٦٠٤ تاريخنده اخذ وقتل اولنمشدر.

ابن خَروف (ضياء الدين ابو الحسن علی بن محمد قيسی) اندلس شعراسندن اولوب، قرطبه‌ده تولد ونشأت ايتمش؛ وشرقه رحلتله، مصر وحلبده اقامت ايلمشدر. ٦٠٣ تاريخنده حلبده وفات ايتمشدر. اشعار رائقه‌سی اولوب، نيلك وصفی حقنده اولان شو قطعه اوجمله‌دندر:

ما اعجب النيل ما ابهی شمائله
فی ضفتيه من الاشجار ادواح
من جنة الخلد فياض علی ترع
تهب فيها هبوب الريح ارواح
ليست زيادته ماء كما زعموا
وانما هی ارزاق وارباح

ابن خروف (ابو الحسن علی بن محمد حضرمی) اندلس ادباسندن اولوب، اشبيليه‌ده تولد ونشأت، و٦١٠ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. كتاب سيبويهی وزجاجك « جمل » نی شرح ايتمشدر.

ابن خزيمه (ابو بكر محمد بن اسحاق) كبار محدثين وفقهادن اولوب، امام الائمه عنوانئه مظهر اولمشيدی. فقه وحديثه متعلق متعدد كتابلر يازمشدر. ٢٢٣ تاريخنده نيشابورده طوغوب، ٣١١ ده وفات ايتمشدر.

ابن خشاب (ابو محمد عبدالله بن احمد) مشاهير ادبادن اولوب، تفسير وحديث وفرائض وحسابده وعلم انسابده دخی يد طولی صاحبی ايدی. حسن خطی دخی وار ايدی. عبدالقاهر جرجانينك « كتاب الجمل » نی « مرتجل » عنوانيله شرح ايتديكی كبی، ابن جنينك « اللمع » عنوانلی كتابنی دخی شرح ايتمش ايسه‌ده، اتمام ايده‌مه‌مشدر. ٤٩٢ تاريخنده طوغوب، ٥٦٧ سنه‌سنده بغدادده وفات ايتمشدر. بعض اشعاری دخی واردر.

ابن خشاب (بدر الدين ابراهيم —) مشاهير قضاتدن اولوب، ٧٤٣ ده حلبده قاضيلق ايتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن خطیب [«لسان الدین بن خطیب، بهاءالدین بن خطیب وفخر الدین رازی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن خطیب (مولی تاج الدین ابراهیم — عصر سلطان مراد خان ثانی علماسندن اولوب، «حاشیة التجرید» محشیسی خطیب زاده‌نك پدریدر. مولانا یكاندن تلمذ ایدوب، بعض مدارسده وعلی الخصوص ازنیق مدرسه‌سنده مدرسلك ایتمشدر. سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك جلوسلرندن صكره‌جه ازنیقده وفات ایتمشدر.

ابن خفاجه (ابو اسحاق ابراهیم بن ابی الفتح) اندلس شعراسندن اولوب، بلنسیه خطه‌سنده‌كی جزیرهٔ شقرده طوغمش؛ وملوك طوائفك شعرایه اولان احسانلرینی بیلدیكی حالده، كیمسه‌یی مدح ایتمیه‌رك، وطنندن آیرلمامش، و ٥٢٣ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ما للعذار كأن وجهك قبلة
قد خط فیه الدجا محرابا
واری الشباب وكان لیس بخاشع
قد خر فیه راكعاً و انابا

ابن خل (حسن بن مبارك) مشاهیر شعرادن اولوب، فقهده دخی ید طولی اصحابندن ایدی. ٤٦٢ تاریخنده طوغوب، ٥٥٢ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ آثارندر:

قلت لها لا تقتلی مدنفاً
هواك قد هیج بلباله
مازال یرجومنك وصلاً الی
ان قطع الهجران اوصاله
فابتسمت تیهاً وقالت وكم
قد قتلت عینای امثاله

ابن خلدون (ابو مسلم عمر بن احمد — حضرمی) اندلسده اشبیلیه اعیانندن ومشاهیر علماسندن اولوب، مورخ مشهور ابن خلدونك منسوب بولندیغی خاندان افرادندن ایدی. فلسفه. نجوم. هندسه وطبده ید طولی صاحبی اولوب. اخلاق واطوارجه دخی فیلسوف بر ذات ایدی. ٤٠٩ تاریخنده اشبیلیه ده وفات ایتمشدر.

ابن خلدون (ابو زید عبدالرحمن بن محمد — حضرمی) الك بیوك واك مشهور مورخیندن اولوب. تاریخنده التزام ایتدیكی تنقید وتحقیق ومحاكمه اصولیله ومقدمه مقامنده یازدیغی جلدده درمیان ایتدیكی افكار حكیمانه‌سیله بین المورخین بر مقام مخصوص احراز ایتمشدر. جد اعلاسی اولان خلدون عن اصل جزیرة العربده‌كی حضرموت خطه‌سندن اولوب. اندلسك فتحی صره‌لرنده اورایه كچه‌رك، (قرمونه) ده توطن ایتمش؛ ونسلی اوچنجی قرن هجری ابتدالرنده اشبیلیه‌ده اختیار اقامت ایتمشلردی. اجدادی اشبیلیه‌نك اعیانندن اولوب، ایچلرندن آنف الترجمه كبی بر چوق علما وسائر مشاهیر یتیشمش ایكن، مؤخراً اشبیلیه‌نك ابن ادفونش یعنی شیشمان لقبیله ملقب ایكنجی آلفونس طرفندن ضبط اولنمسی اوزرینه، جدی تونسه هجرت ایتمشیدی. صاحب ترجمه ٧٣٢ تاریخنده تونسده طوغوب، پدرندن وسائر علمادن تحصیل علم ایله، ادبیات وعلوم وفنون متنوعه‌ده آز زمان ظرفنده تمیز ایتمش؛ واوصره تونسده طاعون ظهوریله ابوین واقربا واكثر معلمینی غائب ایتدیكندن، كمال حزن والمندن تونسی ترك ایتمك عزمنده ایكن، تونس حاكمی محمد بن تافراكین طرفندن طغرا كشلكله معیته آلنمش؛ ومتعاقباً بوك معیتنده اولدیغی حالده، دوچار اولدقلری بر مغلوبیتدن قورتیلوب، سبته‌یه كیتمش؛ واورادن جزایرك تلمسان وبسكره طرفلرینه دونوب، اورالرده تشكل ایتمش اولان طوائف ملوك طرفندن حرمت واعزاز كورمش ایدی. هنوز شاب امرد اولدیغی حالده، علم وفضلده صیت وشهرتی اقطار مغربه شایع اولمغله، محب علما اولان فاس حاكمی سلطان ابو عنان طرفندن جلب اولنه‌رق، ٧٥٥ تاریخنده فاسه داخل اولمش؛ وسلطان مشارالیهك كتابتنه تعیین. وقدر واعتباری برفیع اولنه‌رق، اورانك علماسندن واندلسدن هجرت ایدن مشاهیر علمادن استفاده ایله توسیع معلومات ایتمكده ایكن، حسودلرك افتراسنه اوغرایه‌رق. عزل وحبس اولنمش؛ وابو عنانك وفاتندن صكره اطلاق اولنه‌رق، بعده فاسی ضبط ایدن بنی مریندن ابو سالمه انتساب ایله، ٧٦٠ ده سر كاتبی اولمش: وبو صره‌ده شعر ایله اوغراشمغه باشلایه‌رق. برچوق قصاید بلیغه سویلشیدی. مؤخراً خطیب ابن مرزوقك القاآتیله ابو سالمك توجهنی غائب ایتمش ایسه‌ده، ابو سالمك اسقاط ووفاتی اوزرینه، فاسك امور اداره‌سنی درعهده ایدن وزیر

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عمر طرفندن مقامنده ابقا اولنمشیدی. آنجق کندیسی اندلسه سیاحت ایتمك آرزوسنده بولندیغندن، اذن آلوب، چوجقلرینی والده‌لریله برابر قسنطینه‌ده‌کی دایيلرینه کوندره‌رك، کندیسی اندلسه بالمرور، ٧٦٤ تاریخنده غرناطه‌یه داخل اولمش؛ ووزیر لسان‌الدین ابن خطیبك مدح وتوصیه‌سی اوزرینه، غرناطه حاکمی ابن احمر طرفندن فوق‌العاده حسن قبول واکرام واحترامه نائل اولمشدر. بر سنه صکره قشتاله حکمدار نصرانیسنك آرزو والتماسی اوزرینه، اورایه سیاحت ایدوب، فوق‌العاده حرمت واکرام کورمش؛ واشبیلیه‌ده‌کی املاك موروثه‌سنك اعاده‌سی شرطیله اوراده اقامتی تکلیف اولنمش ایسه‌ده، قبول ایتمدیکندن، برطاقم ذی‌قیمت هدیه‌لر آلدقدن صکره، غرناطه‌یه عودت ایتمشدر. زوجه‌سیله چوجقلرینه فوق‌العاده محبتی اولدیغندن، ابن احمردن اذن ایستمش ایسه‌ده، مشارالیه عزیمتنه اذن ویرمیوب، صورت مخصوصه‌ده‌کی کوندره‌رك، عائله‌سنی جلب ایتمشدر. بعده حسودلرك القاآتی ثمره‌سی اوله‌رق، ابن خطیبله بینلرنده برودت حاصل اولدیغندن، اندلسی ترکله، بجایه‌یه کچه‌رك، اورانك حاکمی سلطان ابو عبدالله طرفندن وزیر تعیین اولنوب، بر مدت اداره‌ٔ امور دولت ایتدکدن صکره، ینه حسودلر طرفندن راحتی قالدیریله‌رق، صحرای کبیر طرفنده اولان بسکره‌یه چکلمش؛ واو صره‌ده تلمسان حاکمی وغرناطه وزیری قدومنی التماس ایتدکلری حالده، مطالعه وتألیفه حصر اوقات ایتمش اولدیغندن، اجابت ایتمه‌مش ایسه‌ده، مؤخراً تلمسان حاکمی ابو حمو طرفندن مأموریت مخصوصه ایله اندلسه کوندریله‌رك، کیتمکده ایکن، فاس حاکمی عبدالعزیز مرینی طرفندن توقیف، وبر کون حبس اولنمش؛ وبعده اطلاق اولنه‌رق، اکرام واعزاز، وبعض مأموریتلره تعیین اولنمشدر. ٧٧٦ تاریخنده فاس حاکمی ابوالعباسدن اذن آله‌رق، ینه اندلسه کیتمش؛ وابن احمر طرفندن فوق‌العاده رعایت کوروب، ابن خطیبك یرینه وزیر تعیین اولنمشدر. او صره‌ده عائله‌سنی جلب ایتمك ایستدیکنده، تلمسان حاکمی مانع اولدیغندن، ابن خلدون بالذات تلمسانه کیتمکه مجبور اولمش؛ وتلمسان حاکمی طرفندن استخدامی آرزو اولنمش ایسه‌ده، امور سیاسیه‌دن متنفر اولد- یغندن، قبول ایتمیوب، (بنی توجین) بلادندن (قلعهٔ بنی سلامه) یه چکیله‌رك، اوراده مطالعه‌یه حصر اوقات، وتاریخ مشهورینك تحریرینه مباشرت ایتمشدر.

٧٨٠ تاریخنده مسقط رأسی اولان تونسه عودتله، تدریسله اشتغاله باشلامش ایسه‌ده، کرك علم وفضلنك شهرتی وکرك امیر ابراهیم بن عباسك کندیسی حقنده اولان توجهی وعلی‌الخصوص تاریخنی زیاده‌سیله بکنمسی ینه حسودلرك تزویراتنی اویاندیرمغله، اوراده دخی طوره‌میوب، ٧٨٤ تاریخنده بحراً اسکندریه‌یه کیتمش؛ واورادن حجه کیتمك ایستمش ایسه‌ده، اوسنه موفق اوله‌میوب، قاهره‌یه عزیمتله، جامع ازهرده تدریسه باشلامش؛ وسلطان مصر برقوق طرفندن مالکی مذهبنده قاضی‌القضاة تعیین اولنمش؛ وشامك تیمورلنك طرفندن ضبطی صره‌سنده، سلطان مشار- الیهك معیتنده بولنوب، تیمورلنك طرفندن حرمت وتعظیم کورمشدر. او صره‌ده عائله‌سنی مصره کتیرمکه تشبث ایدوب، بتون خانه‌سی خلقنك سوار اولدقلری سفینه باتمغله، بو مصیبتك اوزرینه، قاضیلقدن استعفا ایدوب، بقیهٔ عمرینی قاهره‌ده تدریس وتألیفله ومغرب واندلسده‌کی ادبا واحباسیله مخابره ایله کچیره‌رك، ٧٨٩ ده ایفای فریضهٔ حج ایتمش؛ و٨٠٦ ده رحمت حقه نائل اولمشدر. یدی بیوك جلددن مرکب اولان تاریخندن بشقه، اسپانیانك (اسکوریال) کتبخانه‌سنده بر نسخه‌سی موجود اولان برغرناطه تاریخی ومنطق وادبیات وسائره‌یه دائر بعض تألیفاتی وبرچوق اشعاری واردر. تاریخی تحقیق وتدقیقده بینظیر اولوب، علی‌الخصوص بربرلرك احوالنه دائر بوکونکی کونده بتون آوروپا مورخلرینك مرجع ومأخذی حکمنه کچمشدر. آنجق عباره‌سی براز عقده‌لی اولدیغی کبی، اسماء خاصه‌نك املاسنجه بعض خطالری ونسخ موجوده‌نك جمله‌سنده بیاض قالمش بعض محللری واردر. متنی مصرك بولاق مطبعه‌سنده ١٢٨٤ تاریخنده ٧ بیوك جلد اوزره طبع اولنمشدر. مقدمه‌سنك ایکی قسمی پیریزاده واوچنجی قسمی اخیراً جودت پاشا حضرتلری طرفندن لسانمزه ترجمه و٣ جلد اوزره نشر ایدلمش اولدیغی کبی، تاریخنك باشندن بر قسمی دخی مرحوم صبحی پاشا طرفندن ترجمه ونشر او- لنمشدر. مقدمه‌سی وتاریخنك بعض قسملری آوروپا لسانلرینه ترجمه، ومغربه متعلق اولان قسمی دخی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فرانسزجه ترجمه‌سیله برابر جزایرده نشر اولنمشدر. شو ایکی بیت صاحب ترجمه‌نك جملهٔ اشعارندندر:

اسرفن فی هجری وفی تعذیبی
واطلن موقف عبرتی ونحیبی
وابین یوم البین موقف ساعة
لعواد مشغوف الفؤاد کئیب

ابن خلکان (ابوالعباس شمس الدین احمد بن ابراهیم) کبار علمادن ومشاهیر مورخیندن اولوب، ٦٠٨ تاریخنده اربل شهرنده طوغمشدر. برمکیلرك نسلندندر. مشاهیر علمای عصرندن تعلم علوم وفنون ایدوب. ام مؤید نیسابوریه نام عالمه‌دن اجازت آلمشدر. حلب وشام ومصره سیاحت ایدوب، برچوق مدرسه‌لرده مدرسلك ایدرك، علم وفضلیله اشتهار ایتدکدن صکره، ٦٥١ تاریخنده دمشق قاضی‌القضاتی اولوب، طقوز سنه کمال عدالتله ایفای امر قضا ایتدکدن صکره، ٦٦٠ تاریخنده عزل اولنه‌رق، مصره کیتمش؛ و٦٧٦ تاریخنده ایکنجی دفعه دمشق قاضی القضاتی اولوب، ٦٧١ تاریخنده دمشقده وفات ایتمشدر. بر قاچ تألیفاتی وبرچوق اشعاری وار ایسه‌ده، اصل بادیٔ شهرتی مشاهیر اسلامك تراجم احوالنه دائر «وفیات الاعیان وانباء ابناء الزمان» عنوانیله یازمش اولدیغی کتاب جلیل القدردر، که ٢ بیوك جلددن مرکب اولوب، ٨٦٥ ترجمهٔ حاویدر، وتدقیقاتیله ومحاکماتك طوغریلغیله مشهوردر. کتاب مذکوره بر قاچ ذیل یازیلوب. اك مشهوری (محمد بن شاکر کتبی)نك «فوات الوفیات» عنوانیله یازمش اولدیغی کتابدر، که «وفیات الاعیان» له برابر ١٢٩٩ تاریخنده مصرك بولاق مطبعه‌سنده ٣ بیوك جلد اوزره طبع ونشر اولنمشدر. «وفیات» ك کندیسی آلمانیاده دخی طبع. واکثر اوروپا لسانلرینه ترجمه اونمشدر. لسانمزده ردوسی زاده محمد افندی طرفندن اونمش بر ترجمه‌سی وار ایسه‌ده، بتون اولمیوب، برچوق ترجمه‌لر طی وبعض شیلر علاوه اونمشدر. غایت عقده‌لی بر عباره ایله یازلمش اولان بو ترجمه ١٢٨٠ تاریخنده ٢ کوچك جلد اوزره مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر. شو قطعه صاحب ترجمه‌نك جملهٔ اشعارندندر:

انا والله هالك آیس من سلامتی
اواری القامة التی قد اقامت قیامتی

ابن خلوف [«احمد بن ابی القاسم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن خمیس (تاج الاسلام مجدالدین ابو عبدالله حسین بن نصر) کبار فقهای شافعیه‌دن اولوب، علم فقهی بغدادده امام غزالیدن اخذ ایتمش؛ وبعض قاضیلقلرده بولندقدن صکره، مسقط رأسی اولان موصله کیدوب توطن، و٥٥٢ده وفات ایتمشدر. «مناقب الابرار»، «مناسك الحج»، «اخبار المنامات»، «تحریم الغیبه»، «مرج الموضح»، «منهج التوحید» عنوانلی کتابلرك وسائر بعض آثارك صاحبیدر.

ابن خمیس (ابو عبدالله محمد —) مشاهیر شعرای غربدن اولوب، ادبیاتده وحفظ اشعار واخبار عربده ید طولی صاحبی وتصوفه مائل صالح وخوشطبع بر ذات ایدی. تلمسانلی اولوب، عمرینی سیاحت وعزلتله کچیرمش؛ وخیلی وقت غرناطه‌ده تدریسله مشغول بولنمشدر. بعض الایشلرینه دخی مهارت تامه‌سی اولوب، بال مومندن یاپمش اولدیغی غایت مصنع بر بارداغك اطرافنه کندی اثری اولان بو قطعه‌یی قبارتمه یازیلرله یازمشیدی.

وماکنت الا زهرة فی حدیقة
تبسم عنی ضاحکات الکمائم
فقبلت من طور لطور فها انا
اقبل افواه الملوك الاعاظم

٧٠٨ تاریخنده، آلتمش یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، غرناطه‌ده مقتولاً وفات ایتمشدر. تلمسانه اولان اشتیاقنی مصور قصائدی دخی غایت کوزل ومؤثردر.

ابن خمیس (ابو جعفر احمد —) اندلس علماسندن اولوب، طلیطله‌ده تولد ونشأت ایتمشیدی. هندسه ونجوم وطبده ید طولی صاحبی اولدیغی کبی، ادبیات وشعردن دخی بهره‌سی وار ایدی.

ابن خیاط (ابو عبدالله احمد بن محمد) دمشقك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، شاعر ابن حیوسله ماجرالری واردر. ٤٥٠ تاریخنده طوغوب. ٥١٧ده وفات ایتمشدر.

ابن خیاط (عبدالله بن محمد) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، مدح وهجوده وسائر انواع شعرده ماهر ایدی. بنی زبیره کسب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اختصاص ایتمش، وبنی امیه وبنی عباس ملوکنی دخی مدح ایتمشیدی. اشعاری وبعض غرائب احوالی مشهوردر.

ابن خیاط { (ابوبکر یحیی بن احمد) اندلسك مشاهیر علماسندن اولوب، حساب وهندسه وطبده وعلی‌الخصوص علم هیئتده ید طولی صاحبی ایدی. سلیمان بن حکم وسائر امرایه خدمت ایتمشدر. ٤٤٧ تاریخنده طلیطله‌ده وفات ایتمشدر.

ابن دُبَیثی { (ابو عبدالله محمد بن سعید) فقهاء شافعیه‌دن ومورخیندن اولوب، علم حدیث وشعر وادبیاتده دخی ید طولی اصحابندن ایدی. وطنی اولان واسطك تاریخنی وخطیب بغدادینك مشهور بغداد تاریخنه ابو سعید عبدالکریم ابن سمعانی طرفندن یازلمش ذیلنه ٣ جلددن مرکب مکمل بر ذیل وسائر بعض تألیفات مفیده یازمشدر. ٥٥٨ تاریخنده واسطده طوغوب، ٦٣٧ ده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابن دراج { (ابو سعید بن عثمان — طفیلی) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، مأمون خلیفه‌نك زماننده برحیات بولنمشدر. اشعاری وبعض لطائف وغرائب احوالی مشهوردر.

ابن درستویه { (ابو محمد عبدالله بن جعفر) مشاهیر ادبا ونحویوندن اولوب، مبرد وسائر مشاهیردن اخذ وتحصیل ایتمشدر. ٢٥٨ تاریخنده بغدادده طوغوب، ٣٤٧ ده وفات ایتمشدر. مصنفات کثیره‌سی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «اخبار النحویین». «کتاب الرد علی الفراء فی المعانی»، «خبر قس بن ساعده»، «تفسیر کتاب الجرمی». «الارشاد فی النحو»، «کتاب الهجاء»، «شرح الفصیح». «الهدایة». «کتاب المقصور والممدود».

ابن دره { یاخود ابن دری (یوسف —) موصل شعراسندن اولوب، ٥٤٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن دُرَید { (ابوبکر محمد بن حسن ازدی) مشاهیر ادبادن اولوب، علی الخصوص فن لغتده زمانك امامی ایدی. اشعار واخبار عربدن پك چوق محفوظاتی وار ایدی. ٢٢٣ تاریخنده بصره‌ده طوغوب، اوراده تحصیل علم ایتدکدن صکره، عمانه گیدوب، برخیلی مدت اقامت، وبعده بصره‌یه عودت ایتمش؛ ومؤخراً میکال شاهك ایکی اوغلنه انتسابله، اونلرك معیتنده فارسه گیتمشیدی. ٣٠٨ تاریخنده بغداده دخولنده، خلیفه طرفندن کندیسنه شهری اللی دینار تخصیص اولنمشدی. ٣٢١ تاریخنده، یوز یاشنه قریب اولدیغی حالده، بغدادده وفات ایتمشدر. ابن میکال شاهك مدحنی متضمن اولدرق «مقصوره» عنوانیله معروف اولان قصیده‌سی پك مشهور اولوب، برچوق ادبا طرفندن شرح وتحشیه اولنمشدر. لغته دائر «جهره» عنوانلی معتبر بر کتابیله «کتاب الاشتقاق»، «کتاب زوار العرب»، «کتاب اللغات» وناتمام قالمش اولان «کتاب غریب القرآن» عنوانلی اثرلری واردر. اشعاری پك گوزل اولوب، شو ایکی بیت او جمله‌دندر:

غراء لو جلت الخد وشعاعها
للشمس عند طلوعها لم تشرق
غض علی دعص ناود فوقه
قمر تألق تحت لیل مطبق

ابن دقاق { (ابوبکر محمد بن محمد) فقهاء شافعیه‌دن اولوب، «اصول» عنوانلی کتابك صاحبیدر. ٢٩٢ ده وفات ایتمشدر.

ابن دقیق العید { (تقی الدین ابوالفتح محمد بن علی قشیری) مشاهیر علمای مصردن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، مصرده قاضی‌القضاة بولنمشدر. ٦٢٥ تاریخنده طوغوب، ٧٠٢ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. فقه وحدیث وتفسیر وادبیات وسائر اکثر علومده عصرینك فریدی اولوب، فوق‌العاده ذکاوتی وار ایدی، وپك چوق کتب مطالعه ایتمشیدی. مصنفاتی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «الامام والالمام»، «علوم الحدیث»، «شرح عمدة الاحکام»، «شرح مقدمة المطرز»، «جمع الاربعین فی روایة عن رب العالمین». شوقطعه جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

تمنیت ان الشیب عاجل لمتی
وقرب منی فی صبای مزاره
فآخذ من عصر الشباب نشاطه
وآخذ من عصر الشیب وقاره

ابن دُمَینه { (ابوالسری عبدالله بن عبیدالله) بنی عامر قبیله‌سندن مشهور بر شاعر اولوب، اشعاری دولت عباسیه زماننده یتیشن مشهور مغنیلر عندنده پك مقبول ومعتبر ایدی. کندی‌قو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

مدن آمنه یاخود امیمه اسمنده برقادینه تعشق ایدوب، حقنده برچوق اشعاری واردر. زوجه‌سنك عاشقنی قتل ایتدیکندن، مقتولك قبیله‌سی طرفندن قتل اولنمشدر. شو ایکی بیت مجروح اولوب اوله‌جکی وقت سویلش اولدیغی اوزون بر قصیده‌سندندر :

هتفت یاکلب ودعوت قیساً
فلا خذلاً دعوت ولاقتیلا
ثأرت مزاحما وسررت قیسا
وکنت لما هممت به فعولا

ابن دَواس { ملوك فاطمیه‌دن حاکم بامرالله‌ك سردارلرندن اولوب، ٤١١ تاریخنده ملك مذکورك همشیره‌سی سترالملکك اشارتیله حاکم بامراللهی قتل ایتمش؛ وبعده کندیسی دخی مومی‌الیهانك امریله قتل اولنمشدر.

ابن دُوَست { (ابو سعید عبد الرحمن بن محمد) خراسانك مشاهیر ادباسندن اولوب. علم لغتی صحاح صاحبی جوهریدن اوقومش؛ وکندیسی صاغر اولدیغی حالده، تدریسله مشغول اولمش؛ ونحو ومنطق وسائر علومه دائر بعض تألیفات مفیده یازمشدر. اشعاری دخی کوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر :

علیك بالحفظ دون الجمع فی کتب
فان للکتب آفات تفرقها
الماء یغرقها والنار تحرقها
والفار یخرقها واللص یسرقها

ابن دهان { (ابو محمد سعید بن مبارك) مشاهیر نحویوندن اولوب. ٤٩٤ تاریخنده بغدادده طوغمش، و٥٦٩ ده موصلده وفات ایتمشدر. نحو وادبیاته متعلق : «شرح الایضاح». «تکمله». «الفصول الکبری». «الفصول الصغری». «شرح کتاب اللمع لابن جنی». «کتاب العروض». «کتاب الدروس». «کتاب الغنیه فی الضاد والظاء». «العقود فی المقصور والممدود». «الرسالة السعیدیه فی المآخذ الکندیه». «زهر الریاض». «الغنیة فی الاضداد» کبی نیجه اثرلری واردر. که بونلرك بعضیسی متعدد جلددن مرکب بیوك کتابلردر. — بونك اوغلی (ابو ذکریا یحیی بن سعید ابن دهان) ادبا وشعرادن اولوب. ٥٦٩ ده موصلده تولد. و٦١٦ ده ینه اوراده وفات ایتمشدر.

ابن دهان { (فخرالدین ابو شجاع محمد بن علی) مشاهیر ادبادن اولوب، تاریخ وحدیث وهیئت ونجومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بغدادده طوغوب، اوراده تحصیل علم ایتدکدن صکره، موصله عزیمتله، اورانك وزیری جمال‌الدین اصبهانی‌یه انتساب ایتمش؛ وبعده صلاح‌الدینه کسب انتساب ایده‌رك، دمشقه واورادن مصره کیتدکدن صکره، دمشقده توطن ایتمشیدی. ٥٩٠ تاریخنده حجه کیدوب، بغداد طریقیله عودتنده، دوه‌دن دوشه‌رك وفات ایتمشدر. ١٦ جلد اوزره «غریب الحدیث» عنوانلی بر کتابی وتاریخه متعلق بعض آثاری واردر.

ابن دهان { (ابوالفرج عبدالله بن اسعد) مشاهیر شعرا وادبادن اولوب، موصلده تولد ونشأت ایتمش اولدیغی حالده، برمدت مصرده اقامتدن صکره، حمصده توطن، و٥٨١ تاریخنده، آلتمش یاشلرنده اولدیغی حالده، اوراده وفات ایتمشدر. (مهذب) لقبیله دخی معروفدر. اشعاری غایت لطیف ومعنیدار اولوب، مرتب دیوانی مشهوردر. مصرده صالح بن زریکك مدحنه دائر سویلش اولدیغی قصیدهٔ کافیه‌سنك مطلعی شودر :

اما کفاك تلاف فی تلا فیکا
ولست تنقم الافرط حبیکا

ابن دهان { (ابوبکر مبارك بن ابی طالب) مشاهیر ادبادن اولوب، ابوالبرکات انباری وابن خشاب کبی کبار نحاتك اصحابندندر. ٥٣٢ تاریخنده واسطده طوغوب، ٦١٢ ده بغدادده وفات ایتمشدر. مدرسهٔ نظامیه‌ده علم نحوی تدریس، وبوفنده برکتاب تألیف ایتمشدر. بعض اشعاری دخی واردر.

ابن دیصان { اوائل اسلامده کوفه جهتنده ظهور ایتمش برآدمدر، که کونشه کائناتك پدری وآیه کائناتك والده‌سی نظریله باقه‌رق، بریکی دین ایجادی دعواسنه قالقیشمش؛ وصورتا زهد وتقوی کوستره‌رك، خفیاً نیجه فحشیات ارتکاب ایتدیکی حالده، یمن ومغربده دخی بعض عونه پیدا ایدرك، برآره‌لق فکر باطلنی نشر واشاعه‌یه فرصت بولمشیدی.

ابن دینار { مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، نصیرالدوله بن مروانك زماننده میافارقینده بولنیوردی. فن طبده وعلی‌الخصوص اصول تداویده وترکیب ادویه‌ده مهارت کامله‌سی

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وارایدی. «اقرباذین» عنوانیله معتبر برتألیفی واردر، و« شراب دیناری » اسمیله اطبای اسلام بیننده مشهور اولان شروبك موجدیدر.

ابن ذهبی (ابو محمد عبدالله بن محمدازدی) اندلس حکماسندن اولوب، طب وکیمیا وفلسفه‌ده ید طولی صاحبی ایدی. ٤٥٦ تاریخنده بلنسیه‌ده وفات ایتمشدر. صویك غیر مغذی اولدیغنه دائر برمقاله‌سی وسائر بعض آثاری واردر.

ابن رابطه (حیرون) طب وحکمت کتابلرینك لسان یونانیدن عربی‌یه ترجه‌سنه همت ایدنلردن اولوب، آنجق ترجه‌لری پك مقبول دکلدر.

ابن راجح (ابو عبدالله محمد بن علی) تونسك مشاهیر شعرا وادباسندن اولوب، ٧٥٠ تاریخنده اندلسه سیاحت ایتمش؛ ولسان‌الدین ابن خطیبله مشاعره‌لری جریان‌ایتمشیدی. ٧٦٥ تاریخنده، یتمش یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. شوبرقاچ بیت ابن خطیبك برقصیدهٔ مدحیه‌سنه جواباً یازدیغی قصیده‌سندندر:

ویا دوحة الریحان هل لی عودة
لعفو عفار الانس بین الاباطح
وهل انت الا حلة حاتمیة
تغص نوادیها بغاد ورائح
اقام بها الفخر الخطیب مثابراً
لترتیل آیات الندی والمنائح

ابن راشد خوارجدن اولوب، ٤٤٢ تاریخنده عمانه مستولی اولمغله، کندی نامنه خطبه اوقوتمش؛ و(راشد بالله) لقبنی اختیار وقبول ایتمشیدی.

ابن راوندی (ابوالحسن احمد بن یحیی) اصفهان‌جوارلرندن‌اولوب، بغدادده نشأت ایتمشدر. روایته کوره پدری یهودیدن مهتدی ایدی. معتزله متکلملرندن ایکن، بعده ارباب الحاده تبعیت ایتمش، وهیچ برمذهب واعتقادده ثبات ایتمز اولمشیدی. سامرا یهودیلرندن آلدیغی درت بیك درهم مقابلنده دین‌اسلامه قارشی «البصیرة» عنوانیله برکتاب یازوب، بعده بوکتابی جرح یولنده دیکر برکتاب یازه‌رق، یهودیلردن دیکر بر مبلغ آلمقجه، نشرندن صرف نظر ایتمه‌مشیدی. اکثر تألیفاتی بویله کفریاتدن عبارت اولوب، «کتاب التاج» عنوانلی اثرنده عالمك قدمندن بحث ایدیور؛ «کتاب‌الزمردة» عنوانلی تألیفنده نبوتی انکار ایله انبیانك علیهنده ادارهٔ لسانه متجاسر اولیور. کتابلرینك اکثریسنی ینه کندیسی رد ایتدیکندن، مسلکسز وافکارسز بر مجنون اولدیغی آکلاشیلیور. اهوازلی ابو عیسی نام یهودینك خانه‌سنده ساکن اولوب، اکثر کتب مضره‌سنی اونك نامنه‌یازدیغندن، مرقوم یهودی توقیف وحبس اولنمش؛ وکندیسی ایسه ابن لاوی اسمنده دیکر بریهودی‌یه التجا ایدوب، بونك نامنه حضرت فخر کائنات افندمزله قرآن کریم علیهنده اوله‌رق «الدامغ» اسمیله برکتاب ناصواب یازمش، وبر مدت صکره وفات ایتمشدر. تاریخ وفاتنه وسننه دائر اختلاف واردر. هرحالده اوچنجی قرن هجری اواسطنده وقرق یاشلرنده فوت اولدیغی آکلاشیلیور. آخر نفسنده توبه ایتدیکی دخی مرویدر. شو ایکی قطعه جملهٔ اشعار بلیغه‌سندندر:

الیس عجیبا بان امرأً   لطیف الخصام دقیق الکلم
یموت وما حصلت نفسه   سوی علمه انه ما علم

سبحان من وضع الاشیاء موضعها
وفرق العز والاذلال تفریقا
کم عاقل عاقل اعیت مذاهبه
و جاهل جاهل تلقاه مرزوقا
هذا الذی ترك الافکار حائرة
وصیر العالم النحریر زندیقا

ابن راهبون (ابو عمر سهل بن هارون — دستمیسانی) عن اصل ایرانلی اولوب، بصره‌یه هجرت، ومأمون خلیفه‌یه انتساب ایتمشیدی. حکیم وشاعر بر ذات اولوب، مأمونك کتابجی باشیسی ایدی. کندیسی شیعی‌المذهب اولوب، مذهبنده پك متعصب ایدی. بخل ایله مشهوردر، وبعض اشعاری باقیدر.

ابن رجب (ناصرالدین بن محمد —) مصر ملوکندن برقوقك رجالندن اولوب، ٧٩٧دن ٧٩٨ه قدر برسنه وزارت ایتدکدن صکره، تاریخ مذکورده وفات ایتمشدر.

ابن رحبی [«شرف الدین ابن رحبی» و«جمال‌الدین ابن رحبی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن ردمیر آراغون حکمدارلرندن (رامیر) ك اوغلی آلفونسك عرب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تاریخلرنده مستعمل اسمیدر. [«آلفونس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن رزین { [«ابو مروان بن رزین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن رشد { (قاضی ابو الولید محمد بن احمد) اعاظم حکمای اسلامدن اولوب، طب وحکمتده عصرینك فریدی وبلکه مدنیت اسلامیه‌نك زبده‌سی اولدیغی کبی، فقه وخلاف وسائر علومده دخی بی‌نظیر ایدی. ٥١٤ تاریخنده کرسیٔ اندلس اولان قرطبه شهرنده طوغوب، علمای عصرندن تحصیل علم ایتمش؛ وحکیم ابن زهر وابن عربی کبی مشاهیر عصریله عقد روابط اختلاط ومحبت ایلمشیدی. ملوك اندلسدن مهدی بن یوسفك نظر توجهینی قزانه‌رق، قرطبه وبعده اشبیلیه قاضیلغنه تعیین اولنمش ایدی. مذکور مهدینك خلفی اولان منصوردن دخی فوق‌العاده حرمت ورعایت کورمش ایسه‌ده، بعده کروه متعصبین حکیم مشارالیهی اعتقادسزلق والحاد ایله اتهام ایده‌رك، منصوری علیهنده قاندیردقلرندن، ابن رشد یهودیلره مخصوص اولان (یسانه) قصبه‌سنده اقامته مأمور اولمش؛ وبعده مراکشه دعوت اولنوب، اورایه کیتمکله، فوق‌العاده حسن قبول کورمش ایسه‌ده، متعاقباً ٥٩٥ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. جنازه‌سی ابتدا مراکشده دفن اولنمش ایسه‌ده، بعده چیقاریلوب، قرطبه‌یه نقل اولنمشدر. وفرت ذکا، کثرت مطالعه ورصانت تنقید ومحاکمه ایله مشهور اولوب، حکمای اسلامك اك بیوکی عد اولنسه سزادر. افکارنده پك سربست کورینمسی، فقهده وسائر علوم دینیه‌ده دخی وثوق اولنمغله، خطادن قورقدیغندن ایلری کلیور. هر حالده حکمای اسلامك اك سربست لسان قوللانانیدر، وبوندن طولایی پك چوق اعتراضاته اوغرایوب، دفعاتله تکفیر اولنمشدی. آثاری مؤخراً لاتینجه‌یه ترجمه اولنه‌رق، مدت مدیده آوروپا مدارسنده دستور العمل اتخاذ اولنمش؛ وآنجق کروه رهابین طرفندن ابن رشد اسمنه شمدی (وولتر) نامنه باقلدیغی نظرله بقیلمه‌رق، افکارینه تبعیت ایدنلر تعقیب وتعذیب اولنوردی. آثارندن عربیده نسخه‌لری نابود اولان بر چوق کتابلرك لاتینجه ترجمه‌لری موجوددر. باشلیجه مؤلفاتی شونلردر: صحابه وتابعین وسائر علمایننده مختلف فیه اولان مسائلی جامع «التحصیل»، فقهه دائر «المقدمات» و«نهایة المجتهد»، طبه دائر ابن سینانك «ارجوزه»سنه شرح اولدرق «الکلیات»، «کتاب الحیوان»، «جوامع کتب آرسطوطالیس فی الطبیعیات والالهیات»، منطقه دائر «الضروری»، «تلخیص کتب آرسطوطالیس»، «تلخیص الالهیات لنیقولاوس»، «تلخیص کتاب ما بعد الطبیعة لآرسطوطالیس»، «تلخیص کتاب الاخلاق لارسطوطالیس»، «تلخیص کتاب البرهان لارسطوطالیس»، «تلخیص کتاب السماع الطبیعی لارسطوطالیس»، «شرح کتاب السماء والعالم لارسطوطالیس»، «شرح کتاب النفس لارسطوطالیس»، «تلخیص کتاب الاسطقسات لجالینوس»، «تلخیص کتاب العلل والاعراض لجالینوس»، «تلخیص کتاب المزاج لجالینوس»، «تلخیص کتاب القوی الطبیعیة لجالینوس»، «تلخیص کتاب التعرف لجالینوس»، «تلخیص کتاب الحمیات لجالینوس»، «تلخیص اول کتاب الادویة المفردة لجالینوس»، «تلخیص النصف الثانی من کتاب حیلة البرء لجالینوس»، «المسائل المهمة علی کتاب البرهان لارسطوطالیس»، «شرح کتاب القیاس لارسطوطالیس»، «مقالة فی العقل»، «مقالة فی القیاس»، «مقالة فی الفحص»، «مقالة فی المزاج»، «مسئلة فی نوائب الحمی»، «مقالة فی حمیات العفن»، «مسائل فی الحکمة»، «مقالة فی حرکة الفلك»، «مقالة فیما خالف ابو نصر لارسطوطالیس فی کتاب البرهان»، «مقالة فی الترياق»، «مختصر المجسطی»، «جوامع سیاسة افلاطون»، «ما یحتاج الیه کتاب اوقلیدس فی المجسطی»، «مقالة فی الجرم السماوی»، «کلام علی حرکة الجرم السماوی»، «کلام علی المحرك الاول»، «مقالة فی الوجود السرمدی والوجود الزمانی»، «کیفیة وجود العالم فی القدوم والحدوث»، «کلام فی الکلمة والاسم المشتق»، «مقالة فی المقول علی الکل»، «مقالة فی المقدمة المطلقة»، «کلام علی قول ابی نصر فی المدخل والجنس والفصل»، «المسائل البرهانیه»، «تلخیص شرح ابی نصر»، «تلخیص الحس والمحسوس». بونلردن ماعدا امام غزالینك حکمایه قارشی یازمش اولدیغی «تهافت الحکماء» رساله‌سنه جواباً «تهافت التهافت» عنوانیله بر رسالهٔ ردیه‌سی واردر، که غزالینك «تهافت» یله برابر اخیراً مصرده طبع اولنمشدر. حکمت ایله شریعت غرانك توافق واتصا.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لنه دائر «فصل المقال» عنوانلی بر کوچك کتابی، وجود عالم حقنده فلاسفهٔ مشائون ایله متکلمین اسلام اعتقادلری آره‌سنده مقارنت بولندیغنه دائر بر تألیفی، «کلیات» عنوانلی کتابنده تعریف ایتدیکی ادویه حقنده کندیسیله ابوبکر بن طفیل آره‌سنده واقع اولان مباحثات ومناظراتی جامع بر رساله‌سی، ابن سینانك «شفا» عنوانلی کتابنده علم الهی‌یه متعلق اولان بعض مسائلك تحقیقنه دائر بر اثری، مادهٔ اولانك وجودینه دائر اولان قول حکمایه اعتراض ایدنلرك شبهه‌لرینه وبو بابده آرسطو طرفندن درمیان اولنان برهانك حق اولدیغنه دائر بر کتابی، ابن سینانك موجوداتی ممکن مطلق وممکن بذاته وواجب بغیره وواجب بذاته کبی درت قسمه تقسیم ایتمسنی ردیولنده بر مقاله‌سی وسائر بعض آثاری واردر. آوروپاجه (ابن رشد) دن غلط اوله‌رق (آوروئس Averoès) اسمیله مشهوردر. فرانسه مشاهیر علمای شرقیوننده (ارنست رنان) صاحب ترجمه‌نك احوال وافکاریله فلسفهٔ مخصوصه‌سی وتألیفاتی حقنده بیوك بر کتاب تألیف ایدوب، اوچنجی دفعه اوله‌رق ١٨٦٦ تاریخ میلادیسنده پارسده (میشل لوی) طرفندن طبع اولنمشدر.

ابن رشد { (ابو محمد عبدالله بن ابی ولید) آنف الترجمه حکیم ابن رشدك اوغلی اولوب، بو دخی طبده مهارت تامه صاحبی اولمغله، پدرینك وفاتنده یرینی طوتوب، ناصر بن منصورك سرطبیبی اولمشیدی. «مقالة فی حیلة البرء» عنوانیله بر اثری واردر.

ابن رشیق { (ابو علی حسن —) اعاظم ادبادن اولوب، ٣٩٠ تاریخنده افریقیه‌نك مسیله ویا مهدیه شهرنده طوغمش، وبعده قیروانه نقل ایله، صاحبنه انتساب ایتمش؛ وقیروانده ظهور ایدن فتنه اوزرینه، صقلیه جزیره‌سنه چکوب، (مازر) شهرنده اقامت، و٤٦٩ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. شعرك شرائط وقواعدینه دائر «العمده» عنوانلی پك معتبر بر کتابی و«انموذج» عنوانلی دیکر بر تألیفی، وعلم لغتده دخی شاذ اولان کلمه‌لری جامع «کتاب الشذوذ» و«قراضة الذهب» عنوانلی ایکی کوزل اثری واردر. اشعاری پك لطیف اولوب، سیوری سینکدن شکایت یولنده سویلمش اولدیغی شو قطعه او جمله‌دندر:

یارب لا اقوی علی دفع الاذی
وبك استعنت علی الضعیف المؤذی
مالی بعثت الی الف بعوضة
وبعثت واحدة الی نمروذ

ابن رضوان { (ابوالحسن علی —) اعاظم اطبای اسلامدن اولوب، دردنجی قرن هجری اواخرنده مصرك (جیزه) قصبه‌سنده طوغمش، وقاهره‌ده تحصیل ایدوب، ٤٥٣ تاریخنده وفات ایتمشدر. پدری فرونجی اولوب، کندیسی پك فقیر اولمغله، کنجلکنده ابتدا علم نجومه انتساب ایده‌رك، بعده بوندن ویردیکی بعض درسلردن قزاندیغی اقچه ایله فن طبی تحصیل ایتمش؛ وکندیسنك بو فنده‌کی استادی معلوم اولمیوب، یازدیغی آثارده باشلیجه مطالعهٔ کتب ایله تحصیل فن ایتمش اولدیغنی بیان، وبو طریقی ترجیح ایدیور. طبابتده حذاقت کامله‌سی اولوب، ملوك فاطمیه‌دن حاکم بامرالله‌ك سرطبیبی اولمشیدی. کندی ترجمهٔ حالنی یازمش، واوراده غایت منتظم بر عمر سوردیکنی وعلی الخصوص اوینك بودجه‌سنی پك کوزل تنظیم ایتمش اولدیغنی کوستریور. معاصرلری اولان اطبایه معارض اولدیغی کبی، اسلافك آثارینه دخی اعتراضدن خالی طورمیوب، هرفنده اوقونمغه شایان یالکز برقاچ کتاب بولندیغنی، وقصورینك کتبخانه‌یه قونمغه دکمدکلرینی ادعا ایدیوردی. مشاهیر اطبادن ابن بطلانله ماجرالری سبقت ایتمشدر. باشلیجه مصنفاتی شونلردر: «شرح کتاب الفرق لجالینوس»، «شرح کتاب الصناعة الصغیرة لجالینوس»، «شرح کتاب النبض الصغیر لجالینوس»، «شرح کتاب جالینوس الی اغلوتن فی التأنی لشفاء الامراض». «شرح کتاب الاستقسات لجالینوس»، «شرح بعض کتاب المزاج لجالینوس»، «کتاب الاصول فی الطب». «رسالة فی علاج الجذام»، «کتاب تتبع مسائل حنین»، «النافع فی کیفیة تعلیم صناعة الطب»، «تفسیر مقالة الحکیم فیثاغورس فی الفضیلة»، «مقالة فی الرد علی افرائیم وابن زرعه فی الاختلاف فی الملل»، «مقالة فی دفع المضار عن الابدان بمصر». «انتزاعات شروح جالینوس لکتب ابقراط»، «کتاب الانتصار لارسطوطالیس». «تفسیر ناموس الطب لابقراط». «تفسیر وصیة ابقراط المعروفة بترتیب الطب»، «کلام فی الادویة المسهلة»، «کلام فی عمل الاشربة والمعاجین»، «تعالیق طبیة»، «تعا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ليق فى صيدلة الطب »، « تعليق من كتاب التميمى فى الاغذية والادوية »، « تعليق من كتاب فوسيدونيوس فى اشربة لذيذة للاصحاء». «فوائد من كتاب فيلغريوس فى الاشربة النافعة اللذيذة فى اوقات الامراض »، « مقالة فى الباه »، « مقالة فى مذهب ابقراط فى تعليم الطب»، «مقالة فى الطريق الى احصاء عدد الحميات»، « رسالة فى علاج صبى اصابه المرض المسمى بداء الفيل وداء الاسد »، «كتاب فى حل شكوك الرازى على كتب جالينوس »، « رسالة فى ازمنة الامراض »، « مقالة فى الاورام »، حروف هجا ترتيبيله «كتاب فى الادوية المفردة »، « مقالة فى شرف الطب »، « رسالة فى الكون والفساد »، « مقالة فى سبيل السعادة »، « رسالة فى بقاء النفس بعد الموت »، « مقالة فى فضيلة الفلسفة »، « مقالة فى بقاء النفس على مذهب افلاطن وارسطوطاليس »، « مقالة فى حل شكوك يحيى ابن عدى المسماة بالمحرسات »، « مقالة فى الحر »، « مقالة فى بعث نبوة محمد (صلعم) من التوراة والفلسفة »، « مقالة فى ان فى الوجود نقط وخطوط طبيعية »، « مقالة فى حدث العالم »،« مقالة فى اكتساب الحلال من المال »، « مقالة فى الفرق بين الفاضل من الناس والسديد والعطب»، «مقالة فى كل السياسة»، «رسالة فى السعادة»، «مقالة فى الاعتذار عما ناقض به المحدثين»، « مقالة فى توحيد الفلاسفة وعباداتهم »، « كتاب فى الرد على الرازى فى العلم الالهى واثبات الرسل». «كتاب المستعمل من المنطق فى العلوم والصنايع »، « رسالة فى الهيولى ». «كمال الكامل»، « السعادة القصوى» ناقص، «كتاب فيما ينبغى ان يكون فى حانوت الطبيب»، « مقالة فى هواء مصر »، « مقالة فى مزاج السكر ». بونلردن بشقه افلاطون. آرسطو. بقراط، جالينوس، فرفوريوس وسائر حكماى يونانك تأليفات مختلفه‌سنه نافع تعليقاتى، مسائل مختلفهٔ طبيه حقنده كنديسنه وارد اولان سؤاللره جواباً يازمش اولديغى رسائل فنيه‌سى، ابن بطلان وسائر معاصرين اطبايه قارشى اولان رديه وجوابلرينى حاوى رساله‌لرى وسائر بعض آثار متفرقه‌سى واردر.

ابن رضوان { (ابو القاسم عبدالله بن يوسف) اندلسك سكزنجى قرن هجرى مشاهير ادباسندن اولوب، عن اصل ملاقه‌لى اولديغى حالده، اشبيليه وآفريقاده بعض ملوكك خدمت كتابت و وزارتنده بولنمش؛ وشعر وانشاسيله شهرت بولمشدر.

ابن رومى { (ابو الحسن على بن عباس) اعاظم شعراى عربدن اولوب، فصاحت وبلاغتيله وشعرك انواعنده‌كى مهارت تامه‌سيله مشهوردر. ۲۲۱ تاريخنده بغدادده طوغوب، ۲۸۳ ده وفات ايتمشدر. هر شيدن تفأل وتشأم ايدرك، اوكا كوره حركت ايتمك عادتى اولمغله، حقنده پك چوق نوادر وغرائب منقولدر. حتى بر كون بر يره كيده‌جكى صره‌ده يولنك اوزرنده بر اسكيجينك آصمش اولديغى ايكى چيرمه‌نك بر (لا) شكلنى آلمش اولديغنه وآلتلرنده يرده بر (تمر) يعنى خرما بولنديغنه دقت ايله، بوندن (لاتمر) يعنى «پچمه» حكمنى چيقاره‌رق، كرى دونمش اولديغى مشهوردر. معتضدك وزيرى قاسم بن عبدالله صاحب ترجمه‌نك هجوندن قورقديغيچون، كنديسنى تسميم ايتمشدر. مرتب ديوان اشعارى واردر. بغداددن اوزاق بولنديغى بر زمانده شهر شهير مذكوره اشتياقنى مصور اولان شو قطعه جملهٔ اشعار بليغه‌سندندر :

بلد صحبت به الشبيبة والصبا
ولبست ثوب اللهو وهو جديد
فاذا تمثل فى الضمير رأيته
وعليه اغصان الشباب تميد

ابن روميه { (ابو العباس احمد بن محمد) اندلسك كبار علماسندن ومشاهير نباتيوندن اولوب، ۵۶۱ تاريخنده اشبيليه‌ده طوغمش، و ۶۳۷ ده وفات ايتمشدر. علم نباتاتده عصرينك فريدى اولديغى كبى، علم حديثده دخى يد طولى صاحبى اولوب، محضا بو ايكى علمده‌كى معلوماتنى توسيع ايچون؛ مصر وشام وعراق وحجازه سياحت ايدرك، بو اقطارده مغربده بولنميان نيجه نباتات تحرى ومعاينه، وكبار محدثيندن استماع ايتمش؛ ومصرده ملك عادل ابو بكر بن ايوب طرفندن فوق‌العاده حرمت واعزازه نائل اولمشيدى. « تفسير اسماء الادوية المفردة من كتاب ديسقوريدس» عنوانلى معتبر بر تأليف ايله، قاموس نباتى دنيله بيله‌جك صورتده كافهٔ نباتاتك اسملرينى حروف هجا صره‌سيله حاوى بر كتابى و«مقالة فى تركيب الادوية» عنوانلى بر اثرى واردر. علم حديثده دخى احمد بن عادينك «كامل» عنوانلى كتابنى اختصار ايتمش. و بو كتابده « الحافل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فی تکملة الکامل» عنوانیله بر ذیل، و «کتاب المعلم بما زاده البخاری علی کتاب مسلم» و «فهرسة حافلة» عنوانیله ایکی کتاب یازمشدر.

ابن رُهَیمه { شعرای عربدن اولوب، ملوك امویه دن هشام بن عبدالملکك اوکی همشیره سی زینبه اولان عشق و علاقه سیله مشهوردر، و بتون اشعاری مومی الیها حقنده در. بونك اشعارینی مغنیلرك مشاهیرندن یونس تغنی ایتمکله، هشامك مسموعی اولوب، بو اشعاری سویلنه یوز دکنك اورلمسی ایچون امر ویردیکندن، صاحب ترجمه مرقوم یونسله برابر فرار واختفا ایتمش؛ وولید بن یزیدك زماننده میدانه چیقمشلردی. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

وجد الفؤاد بزینبا وجداً شدیداً متعبا
اصبحت من وجدی بها ادعی سقیماً مسهبا
وجعلت زینب سترة واتیت امراً معجبا

ابن الزِّبَعری { (عبدالله —) مشاهیر شعرای قریشدن اولوب، اشعار بلیغه سیله کفار قریشی تشجیع ایتمش، وغزوهٔ احدده دخی حاضر بولنمش ایکن، مکهٔ مکرمه نك فتحی اوزرینه، شرف اسلامله مشرف اولمشدر. غزای احد حقنده کی بر قصیده سندن اولان شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

یا غراب البین اسمعت فقل
انما تنطق شیئاً قد فعل
ان للخیر وللشر مدی
لکلا ذینك وقت واجل

ابن زبیر { [«عبدالله، عروه، مصعب و مهذب بن زبیر» ماده لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن زرعه { [«ابو علی عیسی» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

ابن الزقاق { (ابو الحسن علی بن عطیه) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، مدح اکابر و سائره حقنده سلیس ولطیف اشعاری واردر. ٥٢٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت مزاری طاشنه یازلمق اوزره، سویلمش اولدیغی بر قطعه سندندر:

اخواننا والموت قد حال دوننا
وللموت حکم نافذ فی الخلائق
سبقتکم للموت والعمر طیبه
واعلم ان الکل لابد لاحق

— (ابو العباس احمد بن الزقاق) اسمنده اندلسلی بر شاعر دخی اولوب، بلنسیه نك مدحی حقنده بعض اشعاری مشهوردر. شو قطعه او جمله دندر:

بلنسیة جنة عالیه ظلال القطوف بها دانیه
عیون الرحیق مع السلسبیل وعین الحیوة بها جاریه

ابن زکی الدین { (ابو المعالی محی الدین محمد بن علی) حضرت عثمان بن عفان نسلندن اولوب، علم وادبیله وفصاحت وبلاغتیله مشهوردر. کوزل اشعاری وبلیغ خطبه لری ومنشآتی واردر. ٥٥٠ تاریخنده دمشقده طوغوب، صلاح الدین ایوبیه انتساب ایتمش؛ واونك طرفندن دمشق، وبعده حلب قاضیسی اولمش؛ و قدسك فرنکلرك یدندن استخلاصنده غایت بلیغ بر خطبه ایراد ایتمشدی. ٥٩٨ ده دمشقده وفات ایتمشدر.

ابن زمرك { (ابن خطیب) اندلس علماسندن اولوب، پدری عن اصل اندلسك شرق طرفلرندن اولدیغی حالده، کندیسی غرناطه ده طوغمش؛ ومشهور وزیر لسان الدین بن خطیبك توسطیله غرناطه امیرینك کتابتنه تعیین اولنمشیدی. شعر وفصاحت وانشا وخطبه ده پك ماهر بر ادیب اولوب، مومی الیه لسان الدینك یازمش اولدیغی «الاحاطه» عنوانلی تراجم احوال کتابنده زیاده سیله مدحی وبر طاقم اشعاری مسطور ایسه ده، کتاب مذکورك کنارنده لسان الدینك اوغلی طرفندن علاوه اولنمش بر حاشیه ده صاحب ترجمه نك پك اخلاقسز ومفسد بر آدم اولدیغی، وسبب تفیینی اولان لسان الدینك علیهنده بولنوب، محوینه قدر یوریمش اولدیغی بیان اولنیور. ٧٥٥ تاریخنده ایکی اوغلیله برابر زوجه سی طرفندن خانه سنده قتل اولنمشدر. اشعاری ومخابراتی مضبوط اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لقد علم الله انی امرء اجرر ذیل العفاف القشیب
فکم غمض الدهر اجفانه وفازت قداحی بوصل الحبیب
وقیل رقیبك فی غفلة فقلت اخاف الاله الرقیب

ابن زولاق { (ابو محمد حسن بن ابراهیم لیثی) مصر علماسندن اولوب. تاریخده ید طولی صاحبی ایدی. ٣٠٦ تاریخنده طوغوب، ٣٧٨ سنه سنده وفات ایتمشدر. مصرك خطط قدیمه سی یعنی هیروغلیف حقنده بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كتابى، وابو عمر محمد بن يوسف كندينك «اخبار قضاة مصر» عنوانلى كتابنه بر مكمل ذيلى واردر.

ابن زهر { [«ابو مروان، ابوبكر، ابو العلا، وابو محمد بن زهر» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

ابن زيّات { (ابو جعفر محمد بن عبدالملك) خلفاى عباسيه‌دن معتصمك وزيرى اولوب، معتصمك وفاتنده اوغلى وخلفى اولان واثق طرفندن دخى وزارتده ابقا اولنمش ايسه‌ده، بونك برادرى ووارثى اولان متوكلك زماننده، اشكنجه ايچون كنديسى ايجاد واعمال ايتمش اولديغى بر فرونه ادخال ايله، ٢٣٣ تاريخنده قتل ومالى مصادره اولنمشدر. بوفرون داخلاً چوالدوز كبى ايرى ايكنه‌لرله مجهز دميردن بر دولاب شكلنده اولوب، اشكنجه‌سى مراد اولنان آدم ايچنه ادخال، ومحل مخصوصندن تسخين اولنور، وايچنده‌كى بيچاره مخلوق حرارتدن بيزار اولوب، حركت ايتدكجه، ايكنه‌لر بدنه باتاردى. مظلومين بو فرونك ايچندن مرحت ديه باغردقلرى وقت «مرحت طبيعتك برنقصانيدر» تعبيرله جواب ويرمك صاحب ترجمه‌نك عادتى اولديغندن، الجزاء من جنس العمل حكمنجه بودام ملعنته كنديسى دوشوبده، استعطاف مرحت ايتديكنده، خليفه طرفندن كنديسنه بو تعبير ايله جواب ويرلمشدر. معهذا ادبياتده وعلى الخصوص نحو ولغتده يد طولى صاحبى اولوب، اشعار رائقه‌سى دخى واردر. كتب يونانيه‌نك عربيه ترجمه‌سنه فوق العاده حريص اولوب، كندى اسمنه نسبتله برچوق كتب فنيه ترجمه اولنمشدر. يوحنا بن ماسويه، جبرئيل بن بختيشوع. بختيشوع بن جبرئيل، داود بن سرابيون وسائر كبار اطبا دخى بونك امر وحمايه‌سيله كتب طبيه ترجمه ايدنلردن ايدى. مترجملره شهرى ايكى بيك آلتون ويرردى. فرونك ايچنده اشكنجه آلتنده ايكن بركور پارچه‌سيله ديواره يازمش اولديغى شو قطعه جملۀ اشعارندندر:

من له عهد بنوم يرشد الصب اليه
رحم الله رحيماً دل عينى عليه
سهرت عينى ونامت عين من هنت لديه

ابن زيدون { (ابو الوليد احمد بن عبدالله مخزومى) اندلسك مشاهير ادباسندن اولوب، ٣٩٤ تاريخنده قرطبه‌ده طوغمش؛ وطوائف ملوكدن ابو الحزم بن جهوره انتساب ايده‌رك، وزيرى اولمغله، سائر اندلس ملوكى نزدينه سفارتله كوندريله‌رك، امور سياسيه وعلوم وادبياتده‌كى مهارت فوق العاده‌سيله شهرت بولمشيدى. بعده ابو الحزمك غضبنه اوغرايه‌رق، حبس اولنمش ايسه‌ده، فرار يولنى بولوب، اشبيليه‌يه انتقال ايتمش؛ واورانك حاكمى معتضد طرفندن وزير اتخاذ اولنه‌رق، مؤخراً بونك خلفى اولان معتمد طرفندن دخى وزارتده ابقا اولنمش؛ و٤٦٣ ده اشبيليه‌ده وفات ايتمشدر. مرتب ديوانى واردر. اندلس ملوك امويه‌سنك اخيرى اولان مستكفى بن مستظهرك قيزى (ولاده) غايتله عالمه، اديبه، شاعره وفوق العاده بر حسن وجمال وصوت حسنه مالكه اولمغله، پدرينك نكبتندن صكره، شعرا وادبا وسائر اكابر له مصاحبت ومشاعره ايتمكه باشلامش اولديغندن، كنديسنه تعشق ايدنلرك بريده صاحب ترجمه اولوب، بو عشق وعلاقه‌سيله شهرت بولمش؛ واكثر اشعارينى بونك حقنده سويلمشدر. ولاده‌نك جملۀ عشاقندن برى اولان ابو عامر بن عبدوس مومى اليهايى سائر عشاقندن چكه‌رك، كنديه تخصيص ايتمكه تشبث ايتديكنده، ابن زيدون معشوقه‌سنك آغزندن رقيبنه بر رساله يازمشيدى، كه فصاحت وبلاغتيله مشهور اولوب، اكثر ادبا طرفندن شرح اولنمشدر. بوشرحلرك الك مكملى (ابن نباته)نك «سرح العيون فى شرح رسالة ابن زيدون» عنوانلى شرحى اولوب، ١٢٧٨ تاريخنده مصرك بولاق مطبعه‌سنده طبع، ولسانمزه دخى ترجمه ونشر اولنمشدر. ابن زيدون بلنسيه‌ده بولنديغى صره‌ده، ولاده‌يه اولان شوق واشتياقنى مصور اولملق اوزره، سويلمش اولديغى شو قطعه جملۀ اشعارندندر:

غريب بارض الشرق يشكر للصبا
تحملها منه السلام الى الغرب
وماضر انفاس الصبا فى احتمالها
سلام فتىً يهديه جسم الى قلب

ابن ساعاتى { (بهاءالدين ابو الحسن على بن رستم) مشاهير شعرادن اولوب، دمشقده تولد، و٦٠٤ تاريخنده مصرده وفات ايتمشدر. ايكى جلد اوزره مرتب بر ديوانى و«مقطعات النيل» عنوانيله ديكر بر ديوان اشعارى واردر. اشعارى پك سليس ولطيف اولوب، شو بر ايكى بيت او جمله‌دندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لله يوم فى سيوط وليلة
صرف الزمان باختها لايغبط
بتنا وعمر الليل فى غلوائه
وله بنور البدر فرع اشمط
والطل فى سلك الغصون كلؤلؤ
رطب يصافحه النسيم فيسقط
والطير يقرأ والغدير صحيفة
والريح يكتب والغمام ينقط

ابن ساعتى { (فخرالدين رضوان بن رستم) آنف الترجمه‌نك برادرى اولوب، طب وحكمت ومنطقده يد طولى صاحبى اولديغى كبى، ادبياتدن دخى بهره‌سى وطبيعت شعريه‌سى وار ايدى. ملوك ايوبيه‌نك اطبا و وزراسندن ايدى. ابن سينانك «كتاب القولنج» نه بر تكمله‌سى ايله «قانون» اوزرينه بر حاشيه‌سى وادبيات واشعاره متعلق «المختار» عنوانلى بر مجموعه‌سى واردر.

ابن سباع { (شمس‌الدين محمد بن حسن) دمشق ادبا وشعراسندن اولوب، ٧٢٢ تاريخنده وفات ايتمشدر. حريرينك «ملحة الاعراب» عنوانلى كتابنى شرح، ابن دريدك «مقصوره» سنه ايكى بيوك جلددن مركب بر شرح تحرير، وجوهرينك «صحاح» نى شواهددن بالتجريد اختصار ايتمشدر. ابن فارضك «تائيه» سنه تقليداً بر «قصيدهٔ تائيه» سى و«المقامة الشهابية» عنوانلى بر اثرى دخى واردر. مصرده بولنديغى صره‌ده، دمشقه اولان اشتياقنى مصور بر قصيده‌سندن اولان شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

اشتاق منك منازلاً لم انسها
انى وقلبى فى ربوعك موثق
طلل به خلق تكون اولا
وبه عرفت فكل ما اتخلق

ابن سبعين { (قطب‌الدين محمد بن عبدالحق) اندلس علما وفقهاسندن اولوب، ٦١٤ تاريخنده مرسيه‌ده طوغمش؛ وعلوم فلسفيه وتصوفه انتساب ايدوب، فلاسفه ومتصوفينك اقوال وافكارينى بريره جمع ايله، كنديسنه مخصوص بر طريق ايجاد، وبرچوق طلبه ومريدان پيدا ايتديكندن، فساد عقيده ايله شهرت بولدرق، اندلسدن نفى اولنمش؛ و٦٦٩ ده مكهٔ مكرمه‌ده وفات ايتمشدر. ادبياتده دخى يد طولى صاحبى اولوب، بليغ خطبه‌لرى وبعض اشعارى واردر. «لابد للعارف»، «الاحاطة»، «كتاب فى الجوهر»، «رسالة العهد» عنوانلى كتابلرى وديكر بعض رسائل يازمشدر.

ابن سخنون { (ابو عبدالله محمد — ندرومى) اندلس اطبا وادباسندن اولوب، ٥٨٠ تاريخلرنده قرطبه‌ده طوغمش؛ وبعده اشبيليه‌يه انتقال ايله، ابن رشدك طلبه‌سى سلكنه داخل اولمش؛ وبعض ملوكك خدمت طبابتنده بولنمشدر. غزالينك «كتاب المستصفى» عنوانلى اثرينى اختصار ايتمشدر.

ابن سدير { (ابوالحسن على بن محمد) مدائن اطبا وشعراسندن اولوب، ٦٠٦ تاريخنده شهر مذكورده وفات ايتمشدر.

ابن سرابيون { (يوحنا — وداود —) عباسيلر دورنده يتيشن مشاهير اطبادن وسريانى ملتندن ايكى برادر اولوب، بونلردن يوحنانك لسان سريانيده «الكناش الكبير» و«الكناش الصغير» عنوانلريله ايكى كتابى واردر، كه هجرتك دردنجى قرننده دفعاتله لسان عربيه نقل اولنمشلردر.

ابن سراج { (ابوبكر محمد بن سرى) مشاهير نحويوندن اولوب، امام مبرد وسائر مشاهيردن تحصيل ادب ايتمشدر. كتب نحويهٔ عربيه‌نك اك مكملى اولان «كتاب الاصول»، «موجز»، «كتاب الاشتقاق»، «شرح كتاب سيبويه»، «كتاب اجتماع القراء»، «كتاب الشعر والشعراء»، «كتاب الرياح والهواء والنار»، «كتاب الجمل»، «كتاب المواصلات» عنوانلى آثارك صاحبيدر. ٣١٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. اشعارى دخى كوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

ميزت بين جمالها وفعالها
فاذا الملاحة بالخيانة لاتفى
حلفت لنا ان لاتخون عهودها
فكأنما حلفت لنا ان لاتفى

ابن سراج { (ابوبكر محمد بن سعيد) اندلس مشاهير نحويوندن اولوب، حديثده دخى يد طولاسى وار ايدى. مصره انتقال ايله، نحو تدريسيله اشتغال ايدرك، ٥٤٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. يمنه دخى سياحت، وبرمدت اوراده اقامت ايتمشدر. «تنبيه الالباب فى فضل الاعراب» عنوانلى بر تأليفيله عروضه دائر بركتابى وسائر بعض آثارى واردر. ابن رشيقك «عمده» سنى ده اختصار ايتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن سراج {(Aben-Serage) [«بنی سراج» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن سراقه {(ابو عبدالله محی‌الدین محمد بن محمد انصاری) اندلس مشاهیر علماسندن اولوب، ۵۷۲ تاریخنده شاطبه‌ده طوغمش، و ۶۶۲ ده مصرده وفات ایتمشدر. حدیثده وادبیاتده ید طولی اصحابندن اولوب، بعض کوزل اشعاری دخی واردر. شو برایکی بیت اوجمله‌دندر:

الی کم امنی النفس مالا تناله
فیذهب عمری والامانی لاتقضی
وقد مرلی خمس وعشرون حجة
ولم ارض فیها عیشتی فمتی ارضی

ابن سُرَیج {(ابو یحیی عبدالله —) اوائل اسلامک اک مشهور مغنیلرندن اولوب، حضرت عمر فاروقک زمان خلافتنده مکهٔ مکرمه‌ده طوغمش؛ وملوک امویه‌دن ولیدک اواخر سلطنتنده ویاخود سلیمان بن عبدالملک زماننده ینه مکه‌ده وفات ایتمشدر. عودچالمه‌ده دخی ماهر اولوب، اک اول عودله عربی تغنی ایدن بوذات اولدیغی مرویدر. پدری کوله اولوب، روایته کوره ترک جنسیتنه منسوب، وکندیسی بیاض قیللی وچرکین برآدم ایدی. شامه دخی کیدوب، ملوک امویه‌نک حضورنده تغنی ایتمشیدی. نوحه‌کرلکله دخی شهرتی واردر. سائر بعض مغنیلرله اولان رقابتی وبعض غرائب احوالی مشهوردر. — [«ابوالعباس بن سریج» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن سعود {(عبدالله —) نجد عربانی مشایخندن اولوب، کندی قبیله‌سنک اطرافنده‌کی قبائلی اله کتیرمکله، تکثیر نفوذ وقوت ایده‌رک، بعده وهابیلر مذهبنک موجدی اولان عبدالوهابک اوغلی محمدله بالاتحاد، توسیع دائرهٔ نفوذ وحجاجه ایصال کزند ایتمکه باشلامغله، مقام خلافت عظمادن ویریلن امر اوزرینه، مصر والیسی محمد علی پاشا طرفندن اوغلی ابراهیم پاشا قوماندەسیله عسکر سوق اولندقده، مغلوب اولوب، اسیر طوتلمش؛ ودرسعادته کوندریلوب اعدام اولنمشدر.

ابن سعید {(عمرو — بن عاص) اشراف امویه‌دن اولوب، یزید بن معاویه طرفندن مدینه والیلکنه تعیین اولنمشیدی. مروان بن حکم صاحب ترجمه‌یی کندی اوغلی عبدالملکه ولیعهد تعیین ایتمشیدیسه‌ده، مروانک وفاتندن صکره، عبدالملک عمرو بن سعیدی ۷۰ تاریخنده قتل ایتمشدر. ائمهٔ حدیثدن مسلم وترمذی وابن ماجه صاحب ترجمه‌دن بعض احادیث شریفه نقل ایتمشلردر. (اشدق) و (لطیم الشیطان) لقبلریله دخی معروفدر.

ابن سعید مغربی {(ابو الحسن نورالدین علی بن موسی) اندلسک اعاظم ادبا و شعراسندن اولوب، عمرنده ایتدیکی اوزون سیاحتلری مصور سیاحتنامه‌لریله مشهوردر. ۶۱۰ تاریخنده غرناطه‌ده طوغوب، اشبیلیه‌ده اکمال تحصیل ایتدکدن صکره، ابتدا اندلسک هر طرفنی کزمش؛ وبعده آفریقانک سواحل غربیه‌سی طریقیله شرقه رحلت ایده‌رک، مصر و شام وعراق وحجاز اقطارنده ایکی دفعه سیاحت ایتمش؛ وهر مملکتک اکابر وعلماسیله کورشمشدر. سیاحتنامه‌لری کوردیکی مملکتلرک اوصاف و احوالنی مصور اولمغله، فن جغرافیا نقطهٔ نظرندن اهمیتلری درکار اولوب، غرب طرفلرینک احوالنی مبین اولان سیاحتنامه‌سنی «المغرب فی حلی المغرب»، و شرق جهتلرینک احوالنی مصور اولاننی «المشرق فی حلی المشرق»، و تونسدن شرقه اولان ایکنجی سیاحتنی مبین اولان سیاحتنامه‌سنی دخی «عدة المستجز وعقلة المستوفز» تسمیه ایتمشدر. حجازه اولان سیاحتنی دخی «النفحة المسکیه فی الرحلة المکیه» عنوانیله آیریجه بر سیاحتنامه صورتنده یازمشدر. بو سیاحتنامه‌لردن بشقه «المرقصات والمطربات»، «المقتطف من ازاهر الطرف»، «الطالع السعید فی تاریخ بنی سعید» و «الزرمه» عنوانلریله درت کتابی وسائر بعض آثاریله بر چوق اشعاری واردر. ۶۸۵ تاریخنده تونسده وفات ایتمشدر. شو برقاچ بیت غرناطه‌یه اولان شوق و اشتیاقنی مصور برقصیده‌سندندر:

اغثنی اذا غنی الحمام المطرب
بکأس بها و سواس فکری یذهب
ومل میلة حتی اعانق ایکة
والثم ثغراً فیه للضب مشرب
ولم ار مرجاناً ودراً خلافه
یطیف به ورد من الشهد اعذب

ابن سُکَّره {(ابو الحسن محمد بن عبدالله) مشاهیر شعرادن اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خلفای عباسیه‌دن مهدینك اوغلی علینك نسلندندر. اللی بیك بیتی جامع مرتب دیوانی واردر. ۳۸۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. شعرای معاصریندن ابو العصب ملحی‌یه یازمش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

یا صدیقا افادنیه زمان
فیه ضن بالاصدقاء وشح
بین شخصی وبین شخصك بعد
غیران الخیال بالوصل سمح
انما اوجب التباعد منا
اننی سکر و انك ملح

ابن سکیت { (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق) اعاظم ادبا وعلم لغت ائمه‌سندن اولوب، متوکلك ندیمی واوغللری معتز ومؤیدك مربیسی ایدی. کندیسی مفضله‌دن اولوب، حضرت علی واهل بیت نبی‌یه فوق العاده محبتی اولدیغندن، بر کون متوکلك اوغللرینی اوقوتمقده ایکن، خلیفه «بو ایکی اوغلمی می زیاده سویورسك، یوقسه حسن ایله حسینی می؟» دینجه، ابن سکیت «حضرت علینك کوله‌سی اولان قنبری بیله ایکی اوغلکله وسنکله دکیشدیرمم» دیدیکیچون، متوکلك امریله دیلی قوپاریلوب، ۲۴۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. لغت وادبیات وسائره‌یه دائر پك چوق آثاری اولوب، اك مشهورلری شونلردر: «اصلاح المنطق»، «کتاب الالفاظ»، «کتاب معانی الشعر الکبیر»، «کتاب معانی الشعر الصغیر» «کتاب سرقات الشعرا»، «کتاب فعل وافعل»، «کتاب الحشرات»، «کتاب الاصوات»، «کتاب الزبرج»، «کتاب الامثال»، «کتاب المقصور والممدود»، «کتاب المذکر والمؤنث»، «کتاب الاجناس»، «کتاب الفرق»، «کتاب السرج واللجام»، «کتاب الوحوش»، «کتاب الابل»، «کتاب النوادر»، «کتاب الاضداد»، «کتاب الشجر والنبات»، «کتاب القلب والابدال». شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ومن الناس من یحبك حبا
ظاهر الحب لیس بالتقصیر
فاذا ما سألته عشر فلس
الحق الحب باللطیف الخبیر

ابن السلار { (ابو الحسن علی — یاخود ابو منصور علی بن اسحاق) مصرده ملوك ایوبیه وزراسندن اولوب، بر خیلی وقت نفوذ واقتدار صاحبی اولدقدن صکره، ۵۴۸ ده اعدام اولنمشدر.

ابن سلبطور { (ابو عبدالله محمد بن محمد) اندلسده مریه خطه‌سنك اعیان واکابرندن اولوب، قپودانلقده مهارت تامه‌سی وار ایدی. بر خیلی وقت امیرالماء بولندقدن صکره، اواخر عمرنده جاه ومالنی غائب ایدوب، مراکشه چکمش؛ و ۷۵۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. ادبیاتده ید طولی اصحابندن اولوب، اشعار رائقه‌سی واردر. غرناطه وزیری مشهور لسان الدین ابن خطیبه یازمش اولدیغی بر قصیده‌سی مشهوردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اعلل منك الوجد و اللیل ملتق
وهل ینفع التعلیل والخطب مولم
واقنع من طیف الخیال بزورة
لو ان جفونی بالمنام تنعم

ابن سماعه { (محمد —) کبار فقهاء حنیفه‌دن وعلمای حدیثدن اولوب، روایتنده زیاده‌سیله صادق ایدی. امام ابو یوسفك طلبه‌سندن اولوب، فوق‌العاده متقی ومتورع ایدی. مأمون خلیفه‌نك زماننده بغدادده قاضیلق ایتمش؛ ومستعصمك زماننده بصرینه ضعف کلمکله استعفا ایلمشیدی. ۲۳۳ تاریخنده، یوز یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. «ادب القاضی». «کتاب المحاضر» و «السجلات» عنوانلریله اوچ کتابی وسائر بعض تألیفاتی واردر.

ابن سماك { (ابوالعباس محمد بن صبیح عجلی) قدمای زهاددن اولوب، نصیحت وموعظه‌یی متضمن اقوال حکیمانه‌سی مشهوردر. هارون‌الرشید نزدنده قدری پك عالی ایدی. ۱۸۳ تاریخنده کوفه‌ده وفات ایتمشدر. — بو کنیه ایله بغدادده علمای حدیثدن بر ذات دخی کلمشدر. — [«ابو ذر هروی» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن سمجون { (ابو بکر حامد —) مغربك مشاهیر اطباسندن اولوب، اطبای اسلامیه بیننده جودتیله مشهور اولان «کتاب الادویة المفردة» ایله «کتاب الاقرابادین»ك مؤلفیدر. بشنجی قرن هجری اوائلنده وفات ایتمشدر.

ابن سمح { (ابو القاسم اصبغ بن محمد) اندلسك مشاهیر ریاضیوننندن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، غرناطه‌ده نشأت ایتمش؛ وعلوم ریاضیه وهیئته اولان اختصاصیله برابر طبدن دخی بهره‌سی وار ایدی. تألیفات مقبوله‌سی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «المدخل الی الهندسة فی تفسیر کتاب اقلیدس»، «کتاب المعاملات»، «طبیعة العدد»، «الکتاب الکبیر فی الهندسه»، «کتاب التعریف بصورة صنعة الاسطرلاب»، «زیج علی احد مذاهب الهند المعروف بسند هند». ٤٢٦ تاریخنده غرناطه‌ده وفات ایتمشدر.

ابن سمعون { (ابو الحسین محمد بن احمد) بغدادك مشهور واعظلرندن اولوب، ٣٨٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن سمینه { (یحیی بن یحیی) اندلس مشاهیر اطباسندن اولوب، علوم ریاضیه ونجوم وادبیات وسائر فنونده دخی مهارتی وار ایدی، ومذهبجه معتزله‌دن ایدی. قرطبه‌ده نشأت ایدوب، ٣١٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن سِنبستی { (ابو عبدالله محمد بن خلیفه) عراق شعراسندن اولوب، سیف‌الدوله‌نك شاعری ایدی. ٥١٥ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت سیف‌الدوله‌نك مدحی حقنده سویلش اولدیغی بر قصیده‌سندندر:

فوالله ما انسی عشیةً ودعوا
ونحن عجال بین غادٍ وراجع
وقد سلمت بالطرف منها فلم یکن
من النطق الا رجعنا بالاصابع

ابن سُنَیره { (جمال الدین عبدالرحمن بن محمد) واسط شعراسندن اولوب، ٥٤٧ تاریخنده طوغمش، و٦٢٦ ده وفات ایتمشدر. ادعالی برشاعر اولوب، معاصرینندن کیمسه‌یی بکنمزدی. حلبده ملك ظاهره انتساب ایدوب، مدحی حقنده خیلی قصائد سویلشدر. شو ایکی بیت بو قصائدینك برندندر:

دون الصراة بدت لنا صور الدمی
لا ادم صیران الصریم ولا الحمی
غید هززن من القدود ذوابلا
لدناً ورشن من النواظر اسهما

ابن سوادی { (ابو الفرج علا بن علی) مشاهیر ادبا وکتابدن اولوب، ٤٨٢ تاریخنده واسطده طوغمش، و٥٥٦ ده وفات ایتمشدر. اشعار رائقه‌سی اولوب، بو قطعه او جمله‌دندر:

اشکو الیك ومن صدودك اشتکی
واظن من شغفی بانك منصفی
واصدعنك مخافة من ان یری
منك الصدود فیشتفی من یشتفی

ابن سوری { غوریلرك حاکمی اولوب، سلطان محمود سبکتکین ایله محاربه ایتمکله، عسکرینك مغلوب اولدیغنی وممکلتنك فتح اولندیغنی کورنجه، زهر ایچوب، اتلاف نفس ایتمشدر.

ابن سویدی { (عزالدین ابو اسحاق ابراهیم بن محمد) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، علوم وفنون سائره‌نك اکثرنده وشعر وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٦٠٠ تاریخنده دمشقده طوغوب، «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» صاحبی موفق‌الدین بن ابی اصیبعه ایله چوجقلغندن عقد رابطهٔ حقوق ومودت ایتمشیدی. طبه دائر «الباهر فی الجواهر»، «التذکرة الهادیه» و«الذخیرة الکافیه» عنوانلریله اوچ کتاب تألیف ایتمشدر. حسن خطی دخی اولمغله، پك چوق کتابلر استنساخ ایتمشیدی. اشعار رائقه‌سی اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

لوان تغییر لون شیبی — یعید مافات من شبابی
لما وفی لی بما تلاقی — روحی من کلفة الخضاب

ابن سهل { (ابراهیم — اسرائیلی) اندلس مشاهیر شعراسندن ویهودی ملتندن عاشق مشرب بر مرد اولوب، روایته کوره مؤخراً اهتدی ایتمشیدی. مدح نبی (صلعم) حقنده بر چوق قصائد بلیغه‌سی واردر. ٦٤٩ تاریخنده سبته والیسیله برابر مغروقاً وفات ایتمشدر. موسی اسمنده بریهودی دلبرینه تعشقندن صکره محمد اسمنده بر محبوبه کسب علاقه ایتمکله، بو حالی مصور اولان قطعهٔ آتیه‌سی اهتداسنه علامت عد اولنمشدر:

ترکت هوی موسی لحب محمد
ولولا هدی الرحمن ماکنت اهتدی
وماعن قلیً منی ترکت وانما
شریعة موسی عطلت بمحمد

ابن سید { (ابو العباس احمد —) اندلسك مشاهیر شعراسندن اولوب، سائر شعرانك معانیسنی سرقت ایتدیکیچون، (اص) لقبیله ملقبدر. تاریخ ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدی. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وما افنى السوال لكم نوالا
ولكن جودكم افنى السوالا

— مشاهیر مهندسیندن برابن سید دخی واردر، كه هندسه‌یه متعلق مشهور ومعتبر بر اثری واردر.

ابن سِیده { (حافظ ابوالحسن علی بن اسماعیل) اندلسك مرسیه علماسندن اولوب، علم لغتده وادبیات عربیه‌ده ید طولی صاحبی ایدی. لغته دائر «المحكم» و«المخصص» عنوانلریله ایكی بیوك كتابی، «حماسه» یه ٦ جلددن مركب بر مفصل شرحی ودیگر برقاچ تألیفاتی واردر. پدری كبی اعمی اولوب، آنجق قوهٔ حافظه‌سی فوق‌العاده اولمغله، لغت وادبیاته دائر اولان معلوماتی محفوظاتدن عبارت ایدی. ٤٥٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن سیرین { (ابوبكر محمد —) بصره رواتندن وتابعیندن اولوب، حسن بصری ایله ود ومحبتی وار ایدی. والده‌سی حضرت ابابكر صدیقك آزادلیلرندن ایدی. صاحب ترجمه حضرت عثمانك شهادتندن ایكی سنه اول دنیایه كلوب، ١١٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض صحابه وتابعیندن احادیث شریفه روایت ایتمشدر. تعبیر رؤیاده دخی مهارتی وار ایدی.

ابن سیمجور { (ابراهیم، محمد، ابوعلی وساره) [«بنی سیمجور» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن سینا { (ابوعلی حسین بن عبدالله) شیخ رئیس عنوانیله مشهوردر. حكما واطبای اسلامك پیشواسی اولوب، عالم اسلامك آرسطو وبقراطیدر. شهرتی عالم اسلامه منحصر اولمیوب. آوروپاجه دخی قرون وسطادن بری آویسن (Avicenne) اسمیله مشهور ومتعارف اولمغله، اسكیدن بری لاتینجه‌یه ترجمه ایدلمش اولان تألیفاتی آوروپا مكاتبنده طول مدت دستور العمل طوتلمش، وبتون عالمك طلبه‌سی اللرنده تداول ایتمشدر. پدری بلخلی اولوب، نوح بن منصور سامانینك زماننده بخارایه انتقال ایله، بخارا جوارنده كائن (خرمیثن) قریه‌سنه مأمور اولمش؛ وقریهٔ مذكوره‌نك جوارنده كائن (افشنه) قریه‌سندن (ستاره) اسمنده بر قیزله تزوج ایده‌رك، صاحب ترجمه اوراده ٣٧٠ سنه‌سی صفرنده دنیایه كلمشدر. بعده بخارایه كیده‌رك، آز زمان ظرفنده ادبیات وعلوم دینیه‌یی وحساب وهندسه وهیئت ومنطق كبی فنونی بعد التحصیل، طب وحكمتك تحصیلنه باشلامش، وكافهٔ علومده معلملریله بیله مباحثه ومناظره‌یه كیریشه‌رك، علمای وقتی حیرتده براقه‌جق بر ذكاوت واستعداد كوسترمشیدی. مؤخراً تجربه وممارسه مقصدیله اجرای طبابته باشلایه‌رق، بر طرفدن كتب طبیهٔ موجوده‌نك كافه‌سنی مطالعه وتتبعله برابر، بر طرفدن دخی كندی تجاربندن بالاستفاده، دها یكرمی یاشنه باصمه‌دن، بوفنده‌كی مهارت وحذاقت فوق‌العاده‌سی شهرت كیر آفاق اولمغه باشلامشیدی. اوصره‌ده نوح بن نصر سامانی‌یی دخی تداوی ایتمكله، كندیسنه كسب انتساب ایده‌رك، ملوك سامانیه‌یه مخصوص اولان مكمل بر كتبخانه‌یه ادخال اولنمش؛ واوراده خارجده نسخه‌لری بولنمیان نیجه كتب نفیسه‌یه دسترس اوله‌رق، كیجه وكوندوز مطالعه‌یه قویلمشیدی. بر مدت صكره مذكور كتبخانه محترق اولمغله، نسخه‌لری قالمیان نیجه كتبك محتویاتی ابن سینانك حافظه‌سنه منحصر قالمشدی. حتی كتبخانه‌یی كندیسی مخصوص یاقدیغی دخی مظنون ایسه‌ده، اویله بر حكیمك اوقدر كتب نادره‌نك امحاسنه راضی اوله‌میه‌جغی شبهه‌سز اولدیغندن، بو ظنك نابمحل اولدیغی شبهه‌سزدر. پدری ملكیه مأموریتلرنده بولندیغندن، كندیسی دخی بر مدت پدرینك معیتنده دور بلاد ایتدكدن صكره، ابن سینا ٣٢ یاشنده ایكن، پدری وفات ایتمش؛ ومتعاقباً سامانیلرك دور نكبتی حلول ایتمكله، صاحب ترجمه بخارایی ترك ایده‌رك، خوارزمك (كركانج) شهرینه كیتمش؛ وخوارزمشاه علی بن مأمونه انتساب ایتمش؛ وكندیسنه مخصصات تعیین اولنمشیدی. بعده نسا، ابیورد، طوس وسائر بلاده كیده‌رك، امیر شمس المعالی قابوسه كسب اتصال ایتمش ایسه‌ده، مومی الیهك اخذ وحبس اولنمسی اوزرینه، ابن سینا دهستانه كیتمش؛ واوراده برشدتلی خسته‌لغه طوتلمغله، جرجانه عودت ایتمش؛ واوراده «اوسط» عنوانلی كتابنی تألیف ایتمشدر، كه بو مناسبتله كتاب مذكوره «اوسط جرجانی» دخی دیرلر. بعده، ری وقزوین وهمدانه كیده‌رك، شمس الدوله‌نك وزیری اولمش؛ ومؤخراً عسكر طائفه‌سی علیهنه قالقیشوب، خانه‌سنی یغما وقتلنی طلب ایتمشلر ایسه‌ده، شمس الدوله عزلیله اكتفا ایدوب، برمدت صكره قولنجه كرفتار اولمغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن سینا کندیسنی ابی ایتدیکندن. ینه وزارته اعاده اونمشدر. شمس الدولهنک وفاتنده، خلفی تاج الدوله صاحب ترجمه‌یی استخدام ایتدیکندن، ابن سینا اصفهانه عزیمتله. علاءالدوله‌یه انتساب ایتمش؛ واو صره‌ده وجودینه ضعف طاری اولوب. قولنجه مبتلا اولمش، وپرهیزه اعتنا ایتدیکندن، کندینی ابی ایده‌میوب، نهایت علاءالدولهنک معیتده همدانه کیدرکن قولنجی کسب تشدد ایتمکله، ٤٢٨ سنه‌سی رمضاننده ٥٨ یاشنده اولدیغی حالده، همدانده وفات ایتمشدر. طوائف ملوک بیننده‌کی رقابت وخصومت سیئه‌سیله، وکندیسنک بونلرک بعضنه اولان انتسابی مناسبتیله، مدت عمرنده برقاچ دفعه حبس وقلعه‌بند اولمش؛ وکتابلرینک بعضیسنی محبوسیتی حالنده یازمشدر.

ابن سینانک آثاری پک چوق وپک متنوع اولوب. اکثریسی طب وحکمته متعلق ایسه‌ده. سائر کافهٔ علومه دائر دخی تألیفاتی واردر. باشلیجه‌لری شونلردر: «شفا». «نجات». «اشارات». «قانون». «هدایه». ٢٠ جلد اوزره «الحاصل والمحصول». اخلاقه دائر ایکی جلد اوزره «کتاب البر والاثم». آرسطونک کافهٔ کتبنک شرحلرینی جامع اوله‌رق ٢٠ جلددن مرکب «کتاب الانصاف». «المجموع». منطقه دائر «الاوسط». «کتاب المبدأ والمعاد». «کتاب الارصاد الکلیه». «کتاب المعاد». لغته دائر «لسان العرب». فارسی العباره «دانش نامه». «کتاب القولنج». «رسالة حی بن یقظان». «کتاب الادویة القلبیه». فارسی العباره «مقالة فی النبض». «مقالة فی مخارج الحروف». «رسالة فی الزاویه». «مقالة فی القوی الطبیعیة». «رسالة الطیر». «کتاب الحدود». «مقالة فی تعرض الطبیب فی القوی الطبیعیة». «عیون الحکمة». «مقالة فی عکوس ذوات الجهة». «الخطب التوحیدیه». منطقه دائر «الموجز الکبیر» و «الموجز الصغیر». ینه منطقه دائر «القصیدة المزدوجة». «مقالة فی تحصیل السعدة». «مقالة فی القضاء والقدر». «مقالة فی الهندبا». «مقالة فی الاشارة الی علم المنطق». «مقالة فی تقاسیم الحکمة والعلوم». «رسالة فی السکنجبین». «مقالة فی اللانهایه». طلبه‌سندن ابو منصور بن زیلا طرفندن جمع اونمش «تعالیق». «مقالة فی خواص خط الاستواء»، طلبه‌سندن ابو الحسن بهمینانک سؤالریله جوابلرینی حاوی «المباحثات». ابو ریحان بیرونی‌یه جواباً «عشر مسائل». ینه حکیم مشارالیهه جواباً «ست عشرة مسئلة». «مقالة فی هیئة الارض من السماء وکونها فی الوسط». «الحکمة المشرقیة». «مقالة فی تعقب المواضع الجدلیه». «المدخل الی صناعة الموسیقی». «مقالة فی الاجرام السماویة». «کتاب التدارک لانواع خطا التدبیر». «مقالة فی کیفیة الرصد ومطابقته مع العلم الطبیعی». «مقالة فی الاخلاق». کیمیایه دائر شیخ ابو الحسن سهله خطاباً «رساله». اصفهانده علاءالدوله ایچون یاپمش اولدیغی آلت رصدیه حقنده «مقاله». «مقالة فی غرض قاطیغوریاس». «الرسالة الاضحویه فی المعاد». «رسالة فی العروض». «مقالة فی حد الجسم». «الحکمة العرشیه». «کتاب تدبیر الجند والممالیک والعساکر وارزاقهم وخراج الممالک». روح حقنده ابو علی نیشابوری ایله واقع اولان «مناظرات». «خطب وتحمیدات واسجاع». «مختصر اوقلیدس». «مقالة الارثماطیق». «تعالیق مسائل حنین فی الطب». «قوانین ومعالجات طبیة». «شرح کتاب النفس لارسطوطالیس». «مقالة فی النفس» که «الفصول» عنوانیله معروفدر. «مقالة فی ابطال احکام النجوم». نحوه دائر «کتاب الملح». «فصول الهیئة فی اثبات الاول». «فصول فی النفس والطبیعیات». «رسالة فی الممالک وبقاع الارض». «مختصر فی ان الزاویة التی من المحیط والمماس لا کمیة لها». منطقه دائر «مفاتیح الخزائن». «کلام فی الجوهر والعرض». «رسالة فی العشق». «رسالة فی القوی الانسانیة وادراکاتها». «قول فی تبیین ما الحزن واسبابه». بونلردن بشقه مسائل عینیه وفنیه‌یه متعلق اسئلهٔ وارده‌یه ویا اعتراضات واقعه‌یه جواباً برچوق رسائلی. ردیه‌لری، محاوراتی، خطبه‌لری. عربی وفارسی اشعار وقصائدی وسائر آثاری واردر. شو برایکی بیت نفس (یعنی روح) حقنده اولان مشهور برقصیدهٔ بلیغه‌سندندر:

هبطت الیك من المحل الارفع
ورقاء ذات تعزز وتمنع
محجوبة عن کل مقلة عارف
وهی التی سفرت ولم تتبرقع
وصلت علی کره الیك وربما
کرهت فراقك وهی ذات تفجع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اشعار فارسیه‌سی دخی فصاحتده آثار ادبیهٔ عربیه‌سندن دون اولمیوب، اکثر حکما وفضلانك دوچار اوله‌گلدکلری تعرض جهلا وتکفیر بیمعنایه قارشی سویلمش اولدیغی شو قطعه او جمله‌دندر:

کفر چومنی گزاف وآسان نبود
محکمتر از ایمان من ایمان نبود
دردهر چومن یکی وآن هم کافر
پس درهمه دهر یك مسلمان نبود

آثار فنیه‌سنك اك مشهورلری اولان «شفا»، «نجات»، «اشارات» و«قانون» اکثر حکما واطبا طرفندن شرح وتحشیه، وآوروپا لسانلرینه ترجمه، ومتنلری دخی دفعاتله طبع ونشر اولنمشدر. سائر آثارینك بعضیسی وعلی الخصوص آرسطونك کتابلرینك شرحلرینی جامع اولان «کتاب الانصاف» و«کتاب البر والاثم» کبیلرینك ایسه نسخه‌لری پك نادردر.

ابن شاهین { (ابو حفص عمر بن احمد) رواة حدیثدن ومشهور واعظلردن اولوب، ۲۹۱ تاریخنده طوغمش، و ۳۸۵ ده وفات ایتمشدر. حدیثه متعلق مفصل بر کتابی و «معجم الشیوخ»، «کتاب الافراد»، «کتاب السنه»، «کشف الممالك» عنوانلی وسائر بعض آثاری واردر.

ابن شباس { ۴۵۰ تاریخلرنده بصره طرفلرنده ظهور ایله، الوهیت دعواسنه قالقیشمش بر آدمدر.

ابن الشبل { (ابو علی حسین بن عبدالله) بغدادك مشاهیر شعراسندن اولوب، اشعارندن دخی آکلاشلدیغی اوزره، اکثر علوم وفنونه واقف حکیم وفیلسوف برذات ایدی. ۴۷۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. مرتب دیوانی واردر. شو بر ایکی بیت اوزون بر قصیدهٔ حکیمانه‌سندندر:

بربك ایها الفلك المدار
اقصدك ذا المسیر ام اضطرار
مدارك قل لنا فی ای شیٔ
ففی افهامنا منك ابتهار
وفیك نری الفضاء وهل فضاء
سوی هذا الفضاء به تدار
وعندك ترفع الارواح ام هل
مع الاجساد یدرکها البوار

ابن شبیب { (ابو عبدالله سعدالدین حسین بن علی) شعرا وادبادن اولوب، خلفای عباسیه‌دن مستنجدك شاعرلرندن ایدی.

لغز حلنده چوق مهارتی وارایدی. ۵۰۹ تاریخنده طوغوب، ۵۸۰ سنه‌سنده بغدادده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

واغید لم تسمح لنا بوصاله
ید الدهر حتی دب فی عاجه النمل
تمنیت لما احتط فقدان ناظری
ولم ار انساناً تمنی العمی قبل
لیبقی علی مر الزمان خیاله
خیالی وفی عینی لمنظره شکل

ابن شجری { [«ابو السعادات» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن شخبا { (ابو علی حسن بن عبدالصمد عسقلانی) سوریه ساحلنده‌کی عسقلاندن نشأت ایتمش مشاهیر ادبا وشعرادندر. بلیغ خطبه‌لری وبعض مخابراتی ایله اشعار رائقه‌سی واردر. ۴۸۲ تاریخنده مصرده محبسده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت بر قصیده‌سندندر:

عجبوا لحلمك ان تحول سطوة
وزلال خلقك کیف عاد مکدرا
لا تعجبوا من رقة و قساوة
فالنار تقدح فی قضیب اخضرا

ابن شرف { (محمد بن سعید قیروانی) اندلسك فحول شعراسندن اولوب، ۴۶۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابن رشیق ایله ماجرالری ومهاجاتلری واردر. کندیسی بر گوزندن کور ایدی. ادبیاته متعلق منثور ومنظوم اوله‌رق «ابکار الافکار» عنوانلی گوزل بر کتابك و سائر بعض تألیفاتك صاحبیدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

سقی الله ارضاً انبتت عودك الذی
زکت منه اغصان وطابت مغارس
تغنی علیها الطیر وهی رطیبة
وغنت علیها الناس والعود یابس

— ابن شرف اندلسی ایچون [«ابو الفضل بن شرف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن شقیر { (ابو المکارم تاج الدین محمد بن عبدالمنعم) دمشق شعرا وادباسندن وفقهای حنفیه‌دن اولوب، ۶۰۶ تاریخنده طوغمش، و ۶۶۹ ده وفات ایتمشدر. ادبا ومحدثیندن نصراللهك برادریدر.

ابن شکر { [«صفی الدین دمیری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن شلمغانی { (ابو جعفر محمد بن علی) ابو
القراقر کنیه‌سیله دخی
معروفدر. علما وادبادن اولوب، دردنجی قرن
هجری اوائلنده ظهور ایله، بر مذهب جدید ایجادی
ادعاسنه قالقیشه‌رق، اعیان وعلمادن برچوق مریدان
پیدا ایتدکدن صکره، الوهیت دعواسنده بولندیغی
ومذهبنک اساسی تناسخ قاعده‌سنه مبتنی اولدیغی
آکلاشلغله، بغداددن خفیاً قاچه‌رق، موصله کیتمش؛
واوراده مریدانی آرتیره‌رق، بعده بغداده عودت
ایتمش؛ و ۳۲۲ ده مذهبنک اسراری میدانه چیقمغله،
خانه‌سی باصیلوب، بر چوق علمانک مکتوبلری بو-
لنمش، ورفقاسی دخی طوتیلوب، اوزون بر محاکه‌دن
صکره، صاحب ترجمه مریداندن سالف الترجمه
(ابن ابی عون) ایله برابر صلب، وجثه‌لری احراق
اولنمشدر.

ابن شمشقیق { بیزانس یعنی قسطنطنیه
ایمپراطورلرندن اولوب،
دردنجی قرن هجری اواسطنده سوریه‌یه سوق
عسکرله ملوک اسلامیه ایله‌محاربه ایدن (یانی‌زیمسکی) نک
عرب تاریخلرنده مستعمل اسمیدر. [« یانی زیمسکی»
ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن شنبوذ { (ابوالحسن محمد بن احمد) مشا-
هیر قراءدن اولوب، بغدادده
طوغمش؛ وبعض شاذ قرائتلرله اوقودیغندن، مؤاخذه
اولنه‌رق، اثنای استنطاقنده وزیر ابن مقله‌یه سرت
جواب ویروب، کندیسنی تجهیل ایتدیکندن، ضرب
وحبس اولنمش؛ وبعده حضرت عثمان طرفندن جمع
ولنان مصحف شریفدن بشقه قرآن قرائتنه توبه
ایتدیکنه دائر، الندن سند آلندقدن صکره، بر مدت
نفی اولنمش؛ وبعده بغداده عودت ایدوب، ۳۲۸
تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن شنکا { خوزستان صاحبی شمله‌نک برا-
درزاده‌سی اولوب، خلیفه
مستنجد طرفندن بصره مقطعی بولنان (منکبرس)ک
قیزینی تزوج ایتمش اولمغله، قانی پدرینک خلیفه طر-
فندن اعدامی اوزرینه، ۵۵۹ تاریخنده بصره‌یی
ضبط وجوارلرینی یغما وتخریب ایتدکدن صکره، وا-
سطه دخی تجاوزله مقطعی بولنان (خطلوبرس) ی
قتل ایتمشیدی. مؤخراً عمیجه‌سی شمله طرفندن نهاوند
وسائر بعض طرفلرک ضبطنه کوندریلوب، انواع
مظالم اجرا ایتدکدن صکره، ۵۶۹ ده عراقه تجاوز
ایتمکله، خلیفه‌نک عسکریله واقع اولان محاربه‌ده قتل
اولنه‌رق، سر مقطوعی خلیفه‌یه کوندرلمشدر.

ابن شهاب زُهری { (ابو بکر محمد بن
مسلم قرشی) تابعیندن
وفقها ومحدثیندن اولوب، مدینهٔ منوره‌ده یاشامش؛
وصحابه‌دن اون ذاته ملاقی اولوب، کندیسندن بر
چوق محدثین نقل احادیث شریفه ایتمشلردر. ۱۲۴
تاریخنده، یتمش یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات
ایتمشدر.

ابن شُهَید { (ابو عامر احمد بن عبدالملک)
اندلس ادبا وشعراسندن او-
لوب، ناصر عبدالرحمنک وزیری ایدی. ادارهٔ امور
دولتده فوق‌العاده ماهر، مدبر وعادل بر ذات اولمغله،
ناصرک دور سلطنتنی بر دور عمران ومدنیته قلب
ایتمش؛ ومشارالیهک توجه وامنیتنی قزانوب، پک
چوق مال وثروته مالک اولمشیدی. ناصر عبدالرحمنه
هدیه ایتمش اولدیغی بر طاقم ذی‌قیمت تحفه‌لر اندلس
تواریخنده بر تفصیل مذکوردر. حقنده مروی او-
لان حکایات ونوادر چوقدر. وزرادن عبدالملک
بن جوهر ایله بینلرنده عداوت و منافسه وار ایدی.
مرقوم ابن جوهر (حمار) لقبیله ملقب اولوب، صا-
حب ترجمه‌نک جدی دخی شامده بیطار بولنمش
اولدیغندن، بینلرنده شویله بر ملاطفه چکمشدر: بر
کون ابن جوهر خسته اولمغله، ابن شهید زیارتنه
کیتدیکی حالده، قبول اولنمدیغندن، شو قطعه‌یی یا-
زوب کوندرمشدر:

اتیناک لا عن حاجة عرضت لنا
الیک ولا قلب الیک مشوق
ولکننا زرنا بفضل حلومنا
فکیف تلاقی برنا بعقوق

ابن جهور دخی شو قطعه ایله جواب ویرمش:

حجبناک لما زرتنا غیر تائق
بقلب عدو فی ثیاب صدیق
وماکان بیطار الشام بموضع
یباشر فیه برنا بخلیق

ابن شهید { (ابو عامر احمد بن ابی مروان)
آنف الترجمه وزیر ابن شهیدک
تورونک اوغلی اولوب. اندلسک مشاهیر ادبا-
سندندر. غایت بلیغ خطبه ومخابره‌لری و « کشف-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الدك وايضاح الشك»، «التوابع والزوابع» و «حانوت عطار» عنوانلى كتابلر كبى برطاقم تأليفاتى واردر. ٣٨٢ تاريخنده طوغوب، ٤٢٦ ده قرطبه‌ده وفات ايتمشدر. كرم وسخاوت اصحابندن اولوب، اشعار رائقه‌سى دخى واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

كلفت بالحب حتى لو دنا اجلى
لما وجدت لطعم الموت من الم
كلاالندى والهوى قدما ولعت به
ويلى من‌الحب او ويلى من‌الكرم

ابن شيرويه (ابو منصور اسهدوست بن محمد ديلى) مشاهير ادبادن اولوب، ٤٦٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. ابتدا شيعى المذهب اولوب، سب اصحاب ايتديكى حالده، بعده تائب اولوب، اصلاح عقيده ايتمشيدى. تزوجه حقنده اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

يا طالب التزويج انك بالذى
تبغيه منى جاهل معذور
هل ابصرت عينيك صاحب زوجة
الا حزينا ماله سرور

ابن شينا (الياس —) سريانى علماسندن اولوب، لسان سريانينك صرفنه دائر بر كتابى ولسان مذكورده بعض اشعارى واردر. ١٠٥٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. «الكنز الثمين» عنوانلى ديوان اشعارى اخيراً رومادا طبع اولنمشدر.

ابن الصابونى (محمد بن احمد) اندلسلك مشاهير ادباسندن اولوب، شرقه سياحتله، مصره كيدركن، ٦٠٤ تاريخنده اسكندريه‌ده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

رأيت فى خده عذارا خلعت فى حبه عذارى
قد كتب الحسن فيه سطرا ويولج الليل فى النهار

ابن الصابونى (جمال الدين عبدالرزاق بن احمد) مشاهير علمادن اولوب. حديث وتاريخ وحكمتده يد طولى صاحبى ايدى. ٦٤٢ تاريخنده طوغوب، ٧٢٣ ده وفات ايتمشدر. روايته كوره، (معن بن زائدةالشيبانى) نك نسلندن اولوب، بغدادك هلاكو طرفندن ضبطى صره‌سنده مغوللرك قيد اسارتنه دوشمش، وكوله صفتيله حكيم مشهور نصيرالدين طوسى‌يه ويريلوب، مشاراليهدن تحصيل علوم وفنون ايتمش: وحسن خطى دخى اولمغله، كرك نصيرالدينك آثارينى وكرك سائر كتب كثيره استنساخ ايلمشيدى. مراغه‌ده حكيم مشاراليه طرفندن تأسيس اولنان رصدخانه‌ده استخدام اولنمش؛ وبعده بغداده كيدوب، مستنصريه كتبخانه‌سنك حافظ كتبى اولمش؛ وبو خدمتده ايكن. تواريخ كثيره مطالعه ايده‌رك، على‌الخصوص تراجم احوال حقنده معلومات واسعه استحصال ايتمشيدى. تراجم احوالى جامع اولمق اوزره، «مجمع‌الآداب فى معجم‌الاسماء على معجم‌الالقاب» عنوانيله ٥٠ جلددن مركب بر بيوك كتابى، «درر الاصداف فى غرر الاوصاف» عنوانلى ٢٠ جلدلى بر تأليفى، «تلقيح‌الافهام فى‌المؤتلف والمختلف» عنوانيله بر اثرى، ابتداى خلقتدن بغدادك خرابه‌دك بيوك بر تاريخ عموميسى، «الدررالناصعه فى شعراءالمائةالسابعه» عنوانلى بر تذكره‌سى وعربى وفارسى بر چوق اشعارى واردر.

ابن صائغ (موفق الدين ابو البقاء يعيش بن على) مشاهير نحاتدن اولوب، اجدادى موصللى اولدقلرى حالده، كنديسى ٥٥٦ تاريخنده حلبده طوغمش؛ واوراده نشأت ايدوب، ٦٤٣ ده وفات ايتمشدر. زمخشرينك كتابنه پك معتبر بر شرح يازديغى كبى، ابن جنينك «التصريف الملوكى» عنوانلى نحو كتابنى دخى شرح ايتمشدر. —[«ابن باجه» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

ابن الصبّاح (ابو نصر عبدالسيد بن محمد) مشاهير فقهاء شافعيه‌دن اولوب ٤٠٠ تاريخنده بغدادده طوغمش؛ واواخر عمرنده اعمى اولديغى حالده، ٤٨٥ ده ينه بغدادده وفات ايتمشدر. فقهه دائر «الشامل» عنوانيله معتبر بر كتابى، «تذكرة العالم والطريق‌السالم» عنوانلى بر تأليفى واصول فقهه دائر «العدة» عنوانيله بر اثرى واردر. مدرسهٔ نظاميه ايلك آچلديغنده مدرسلكى بو ذاته احاله اولنوب، بعده ابو اسحاق تعيين اولنمش ايسه‌ده، اونك وفاتنده ينه صاحب ترجمه نصب اولنمشدى. — (ابوالعلا محمد بن صباح) زهاددن اولوب، ٤٨٥ تاريخنده وفات ايتمشدر. — [«حسن بن صباح» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن صدقه [«جلال‌الدين بن صدقه» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن صرد [«سليمان بن صرد» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن صُردُر (ابو منصور على بن حسن) مشاهير شعرا وفصحادن اولوب، ٤٦٥ تاريخنده ٦٥ ياشنده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لم ابك ان رحل الشباب وانما
ابكى لان يتقارب الميعاد
شعر الفتى اوراق فاذا ذوى
جفت على آثاره الاعواد

ابن الصَفّار (ابوعبدالله محمد —) اندلس مشاهير ادباسندن اولوب. قرطبه‌ده تولد ونشأت ايتمش؛ واعمى اولديغى حالده. علم حسابده يد طولى صاحبى اولوب، مراكش، فاس، تونس وسائر محللرده ادبيات تدريسيله اوغراشمش؛ وبغداده سياحت ايتمشيدى. ٦٣٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. اشعارى كوزل اولوب، بو قطعه او جمله‌دندر:

لا تحسب الناس سواء متى تشابهوا فالناس اطوار
وانظر الى الاحجار فى بعضها ماء وبعض ضمنه نار

ابن الصفار (جلال‌الدين على بن يوسف) ماردينلى اولوب، اديب وشاعر بر ذات اولديغى حالده، ماردين صاحبى ملك منصور ناصرالدين ارتقك كاتبى ايدى. ٦٥٨ تاريخنده ماردينى ضبط ايدن مغوللر طرفندن قتل اولنمشدر. «انس الملوك» عنوانيله كوزل بر تأليفى واشعار رائقه‌سى واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ماقام اقنوم الجمال بوجهه
الا وفى ناسوته لاهوت
احسن فان الحسن وصف زائل
واصنع جميلا فالجمال يفوت

ابن الصفار (ابوالقاسم احمد بن عبدالله) اندلسك مشاهير رياضيونندن اولوب. حساب وهندسه وهيئتده يد طولى صاحبى ايدى. قرطبه‌ده علوم رياضيه تدريسيله مشغول ايدى. قرطبه‌ده فتنه ظهورى اوزرينه. اندلسك ساحل شرقيسنده واقع (دانيه) شهرينه كيدوب، وفاتنه‌قدر اوراده بولنمش، وپك چوق طلبه يتيشديرمشدى. سندهند اصولى اوزره بر مختصر زيجى واسطرلاب اعمالى حقنده موجز وكوزل عباره‌لى بر كتابى واردر. — برادرى (محمد ابن‌الصفار) اسطرلاب اعمالنده فوق‌العاده ماهر اولوب، بوندن ماهر اسطرلابجى كلمه‌مشدر.

ابن الصلاح (نجم‌الدين ابوالفتوح احمد بن محمد) علوم حكميه ائمه‌سندن واطباى حاذقه‌دن اولوب، علوم ادبيه‌ده دخى ماهر وفصيح اللسان بر ذات ايدى. عن‌اصل همدانلى اولوب، بغدادده نشأت ايتمش؛ وبعده دمشقه كيدوب، بقيهٔ عمرينى اوراده كچيرمش؛ و ٥٤٠ تاريخندن صكره‌جه وفات ايتمشدر. «مقالة فى الشكل الرابع من اشكال القياس»، و«كتاب فى الفوز الاصغر» عنوانلريله ايكى اثرى واردر.

ابن الصلاح (تقى‌الدين ابو عمرو عثمان بن عبدالرحمن) فقهاى شافعيه‌دن اولوب، تفسير وحديث ولغت وادبياتده دخى يدطولى صاحبى ايدى. كردى‌الاصل اولوب، شهرزورده طوغمش؛ وبعده موصله، خراسانه ونهايت شامه وقدسه كيده‌رك، مدارس متعدده‌ده مدرسلك ايتمش؛ وابن خلكانك جملهٔ معلميندن بولنمشدر. ولادتى ٥٧٧ده ووفاتى ٦٤٣ده واقع اولمشدر. علم حديثه دائر پك نافع بر كتابى واردر، و فتاويسى دخى بعض طلبه‌سى طرفندن جمع وتدوين اولنمشدر.

ابن صَول (ابوالفضل عمر بن مسعده) مأمون خليفه‌نك وزراسندن اولوب. اصحاب رأى وتدبيردن اولمغله، خليفه‌نك عندنده قدر واعتبارى وار ايدى. ذكرى سبقت ايدن شاعر ابراهيم بن عباس صولينك عميجه‌سنك اوغليدر. ٢١٧ تاريخنده (اذنه) يعنى آطنه‌ده وفات ايتمشدر.

ابن طاهر (ابوالعباس محمد بن عبدالله —) خراسان ادباسندن اولوب، خليفه متوكل طرفندن بغداد واليلكنه نصب اولنمش؛ ومعتزك زماننده قدر واعتبارى تزايد ايدوب، ٢٥٣ تاريخنده وفات ايتمشدر. اشعار لطيفه‌سى اولوب، ترنج حقنده اولان شو قطعه او جمله‌دندر:

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

جسم لطيف قميصه ذهب ركب فيه بديع التركيب
فيه لمن شمه وابصره لون محب وريح محبوب

ابن طاهر { (رئيس ابو عبدالرحمن محمد —) اندلس ادباسندن اولوب، بعض مسجع وبليغ رسائلی وسائر آثاری واردر. رفض ايله اتهام اولنه‌رق، خيلی وقت محبوس قالدقدن صكره، وزير ابوبكرك توسطيله سبيلی تخليه اولنه‌رق، بلنسيه‌ده اختيار اقامت ايتمش؛ واوصره‌ده بلنسيه خرستيانلرك الينه كچمكله. اسير دوشوب، بر مدت دخی اسارتده قالدقدن صكره، بلنسيه‌نك استردادیله قورتاريلوب، ٥٠٧ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن طاهر { (ابوالعباس عبدالله — خزاعی) دولت عباسيه‌نك اكابر رجالندن اولان طاهرك اوغلی اولوب. مأمون خليفه نزدنده پك بيوك قدر واعتباری وار ايدی. نصر بن شبثه قارشی اولان محاربه‌ده پدرينه وكالةً رقه قوماندانلغنده بولندقدن صكره. خليفه طرفندن بغداد شرطه‌سی واليلكنه، و٢٠٥ تاريخنده، مرقوم نصر بن شبثك حقندن كلمك مأموريتی انضماميله، مصر واليلكنه نصب اولنمشيدی. عاصیٔ مرقومی طوتوب بغداده كوندرمكه موفق اولديغندن. دائرهٔ اقتداری توسيع اولنه‌رق. شام وجزيره‌نك اداره‌سی دخی عهده‌سنه تفويض اولنمش؛ و٢١٣ ده انفصال ايله، بغداده عودتنده خراسان واليلكنه تعيين اولنه‌رق، اوراده خوارجله ايتديكی محاربه‌ده غالب اولوب، طائفهٔ مذكوره‌يی استيصال، وخيلی وقت كمال عدالتله ادارهٔ مملكت ايتدكدن صكره. ٢٢٨ تاريخنده ٤٨ ياشنده مروده وفات ايتمشدر. مصر واليلكنه نصب اولنديغی وقت پدری طرفندن نصايح حكيمانه‌يی وادارهٔ ملك حقنده پك چوق حقايق متضمن مفصل بر اخطارنامه كوندرلمشيدی، كه برنسخه‌سی مأمونك منظوری اولدقده، بالاستنساخ كافهٔ ولاته برر صورتنك ارسالنی امر ايتمش، وبو اخطارنامه‌نك عينی كتب تواريخه درج اولنمشدر. كنديسی امور سياسيه وادارهٔ ملكده‌كی مهارتيله برابر، اديب وشاعر بر ذات اولوب. بعض بليغ مخابرات ورسائلی واردر. موسيقيده دخی مهارت تامه‌سی وكوزل سسی اولمغله. بر چوق بسته‌لرك مرتبی اولديغی «اغانی» ده مسطوردر.

ابن طاهر { حلبده باطنيه‌نك رئيسی اولوب، فساد وشقاوتيله او جوارلر اهاليسنی قورقوتمش ايكن، ٥٠٩ تاريخنده آلپ آرسلان طرفندن قتل اولنمشدر.

ابن طَباطبا { (ابو عبدالله محمد بن ابراهيم بن اسماعيل بن ابراهيم بن حسن بن حسن بن علی بن ابی طالب) ١٩٩ تاريخنده مأمونك زمان خلافتنده رقه‌ده ابو السرايا ايله بالاتفاق عباسيلره قارشی خروج ايله، كوفه‌يی ضبط ايتمش؛ وكنديسنه بيعت اولنوب. بغداددن كوندريلن زهير بن مسيبك عسكرينه غلبه چالمش ايسه‌ده، بو محاربه‌ده آلنان غنايمدن ابوالسرايايه مأمولی قدر حصه ويرمديكندن، مرقوم صاحب ترجمه‌يی تسميم، واونك يرينه خلق (محمد ن محمد بن زيد بن علی بن حسين بن علی بن ابی طالب) اسمنده برشاب امرده بيعت ايتمكه دعوت ايتمشدی. پدری ابراهيمك (طباطبا) لقبيله شهرت بولمسنه سبب (ق) ی (ط) تلفظ ايتمسيله، بركون خدمتجيسندن (قبا) سنی ايستديكنده، قباقبا ديه‌جك يرده (طباطبا) ديمسيدر.

ابن طباطبا { (ابوالحسن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهيم طباطبا) آنف‌الترجمه‌نك برادری احمد بن ابراهيمك تورونك اوغلی اولوب، اصفهان شرفاسندن اديب وشاعر بر ذات ايدی. وفرت ذكا ووسعت قريحه ايله مشهور اولوب، «عيار الشعر»، «تهذيب‌الطبع»، «كتاب‌العروض» عنوانلريله اوچ تأليفی واردر. ٣٢٢ تاريخنده اصفهانده وفات ايدوب، نسلندن شهر مذكورده برچوق علما وادبا كلمشدر. اشعاری پك لطيف ورقيق اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

يا من حكی الماء فرط رقته وقلبه فی قساوة الحجر
ياليت حظی كحظ ثوبك من جسمك يا واحدا من البشر

ابن طباطبا { (ابوالقاسم احمد بن محمد بن اسماعيل بن ابراهيم طباطبا) مصرده نقيب‌الطالبين اولوب، اديب وشاعر بر ذات ايدی. ٣٤٥ تاريخنده ٦٤ ياشنده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

خليلی انی للثريا لحاسد وانی علی ريب الزمان لواجد
ايبقی جميعا شملها وهی سبعة ويفقد من احببته وهو واحد

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن طباطبا { (ابو محمد عبدالله بن احمد بن علی بن حسن بن ابراهیم طبا طبا) مصر شرفاسندن اولوب، ثروت وسامان صاحبی وکریم وسخی برذات اولمغله، هر کون کلیتلی بادملی حلوی یاپدیروب، طاغیتمغی عادت ایدنمشیدی. حقنده بعض نوادر متواتردر. ۲۸۶ تاریخنده طوغوب، ۳۴۸ ده وفات ایتمشدر.

ابن طَبَرْزَد { (موفق الدین ابو حفص عمر بن ابی بکر) بغدادك کبار محدثیندن اولوب، ۵۱۶ تاریخنده طوغمش. و۶۰۷ ده وفات ایتمشدر.

ابن الطیب { (مهذب الدین عبدالرحمن بن علی) دمشقلی رئیس الاطباسی اولوب، ۵۶۵ تاریخنده طوغمش. و۶۲۷ ده وفات ایتمشدر. طبده حذاقت کامله صاحبی اولدیغی کبی، ادبیات عربیه‌ده وهیئت ونجوم فننده دخی ماهرایدی. ملك عادلك پك چوق عاطفت و حساننی کورمش، وعموم مصر وشام اطباسی اوزرینه رئیس تعیین اولنمشیدی. دمشقده کندی خانه‌سنی، مدرسهٔ طبیه اولمق اوزره، وقف ایتمشیدی. کندیسی طوپال ایدی. «اختصارالحاوی» و «مقالة فی الاستفراغ» عنوانلریله ایکی تألیفی وینه طبه دائر برچوق تعلیقات ورسائل وجواب وردیه‌لری واردر. کوزل اشعار دخی سویلمشدر.

ابن الطحان { (ابوالاصبغ عبدالعزیز بن علی) اندلس ادباسندن ومشاهیر قراءدن اولوب، ۴۹۸ تاریخنده اشبیلیه‌ده طوغمش؛ وشرقه رحلت ایدرك، مصر وشام وعراقده مدت مدیده درس وافاده ایله اوغراشدقدن صکره، ۵۵۹ تاریخندن صکره‌جه حلبده وفات ایتمشدر. اشعاری لطیف اولوب، بو قطعه او جمله‌دندر:

دع الدنیا لعاشقها ... لیصبح من رشائقها
وعاد النفس مصطبراً ... ونکب عن خلائقها
هلاك المرء ان یضحی ... مجدا فی علائقها
وذو التقوی یذللها ... فیسلم من بوائقها

ابن طغتکین { [«طغتکین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن طولون { (اوچنجی قرن هجری اوائلنده دولت عباسیه طرفندن مصر والیسی اولوب اوراده تفرد ایتمش اولان احمد بن طولون ایله نسلندن کلن امرانك بهرینه‌ویریلن اسمدر. بونلرك هربری اسم اصلیسی صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر. بو سلاله‌یه بنی طولون دیرلر. [«طولون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] — احمد بن طولونك مصرده بنا ایتمش اولدیغی برمکمل جامع شریف ایله بر قصر، برایکی کوپری، برصویولی وسائر بعض آثار دخی (ابن طولون) اسمیله یاد اولنورلر.

ابن طیب { [«احمد بن طیب» و «ابوالفرج بن طیب» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابن ظهیر { [«مجدالدین اربلی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن عاصم { (محمد —) مصر قدمای شعراسندن اولوب، کوزل اشعاری واردر. طورسینا مناستری حقنده اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

یا راهب الدیر ماذا الضوء والنور
فقد اضاء بما فی دیرك الطور
هل حلت الشمس فیه دون ابرجها
ام غیب البدر عنه وهو مستور

ابن العالمه { [«ابن المنفاخ» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن عامر { (مرج —) فلسطینده ناصره، صفد وجبل کرمل آره‌سنده واقع واسع بر اووه اولوب، برجهتی طبریه واردنه قدر ممتد اولور. اسم عبرانیسی (ازراعیل)در. — [«عبدالله بن عامر» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن عائشه { (ابو جعفر محمد —) قریش آزادلیلرندن ومغنیلرك اك مشهورلرندن اولوب. مدینهٔ منوره‌ده حضرت امام حسنك اوغلی حسنه منسوب ایدی. ولید بن یزید ایله دخی بعض ماجرالری منقولدر. سسی غایت کوزل ایدیسه‌ده، غریب بر طبیعتی اولوب، بریسی تغنی ایتمسنی رجا ایتسه، بنم کبی بر آدمه اویله شی تکلیف اولنورمی؟ دیه‌رك قیزار؛ وتغنی ایدرکن، بریسی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

احسنت دیسه، قیزوب صوصارمش. یالکز مشارالیه حسن کندیسنه تغنی ایتدیرمکه مقتدر اولوردی.

ابن عائشه { (ابراهیم بن محمد) امام ابراهیم عباسینك تورونك اوغلی اولوب، مأمونك زمان خلافتنده ابراهیم بن مهدی‌یه بیعت ایدیرکمه چالیشانلردن اولمغله، مأمون طرفندن اخذ و ضرب وحبس اولندقدن صکره، بعض آرقداشلریله برابر محبسی دلوب قاچمق تشبثنده بولندقلری خبر آلنمغله، ٢١٠ تاریخنده صلب اولنمشدر.

ابن عَبّاد { (ابو جعفر محمد —) مکهٔ مکرمه‌نك مشهور مغنیلرندن اولوب، دولت عباسیه‌نك ابتدالرنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابن عباد { (معتمد علی الله ابو القاسم بن معتضد بالله) اندلس طوائف ملوکنك اك بیوکی اولوب، قرطبه واشبیلیه ایله جوارلرنده حکمفرما ایدی. ٤٣١ تاریخنده اندلسك (باجه) شهرنده طوغوب. پدرینك وفاتنده تخته اوتورمشدی. قشتاله حکمداری اذفونش (یعنی آلفونس) ممالکنه تعرض ایتمکله، مراکش صاحبی یوسف بن تاشفیندن استمداد ایتمش؛ ومشارالیه اندلسه کچوب، مرقوم آلفونسك عسکرینی مغلوب ایتمش. و مشهور (زلاقه) مظفریتیله اندلس اهل اسلامنك یوزینی آغرتمشیدی. آنجق اندلسك محسنات طبیعیه‌سی یوسف بن تاشفینك نظر دقتنی جلب ایتمکله، بو قطعه‌نك ضبطی هوسنه دوشه‌رك، مؤخراً عسکر سوقیله صاحب ترجمه‌نك ملکنی ضبط ایتمش؛ واثنای محاربه‌ده ابن عبادك ایکی اوغلی قتل اولندیغی کبی، کندیسی دخی اسیر طوتیله‌رق، آفریقایه کچیرلمش؛ و (اغمات) شهرنده حبس اولنه‌رق، وفاته قدر زندانده و آغر زنجیرلر آلتنده قالمش؛ و ٤٨٨ ده وفات ایتمشدر. کندیسی کریم وسخی وعلو همت صاحبی بر حکمدار اولوب، علما وادبانك حامیسی بولنمش ایکن، محبوسیتی زماننده ایکی قیزی اغمات سوقاقلرنده شرقیلر سویلیه‌رك پاره دیلنمك درجه‌سنه کلمشلردی. لطف دیده‌لری اولان شعرانك صاحب ترجمه‌نك بو حال یأس اشتمالی حقنده پك دلخراش قصیده‌لری واردر. کندیسی ادیب بر ذات اولمغله، اشعار رائقه‌سی مشهوردر. بر کون محبسده بر قاچ شاعر طوپلانوب، حقنده سویلدکلری قصیده‌لریچون جائزه آلمق امیدنده بولندقلرینی کورنجه، ارتجالاً شو قطعه ایله جواب ویرمش:

سألوا الیسیر من الاسیر وانه
بسؤالهم لاحق منهم فاعجب
لولا الحیاء وعزة لخمیة
طی الحشاء لحکاهم فی المطلب

ابن عباد { (صاحب ابو القاسم اسماعیل —) مشاهیر وزرا وادبادن اولوب، آل بویه‌دن مؤید الدوله‌نك وبعده برادری فخر الدوله‌نك وزیری ایدی. کرم وسخا وعلو جنابده بینظیر اولدیغی کبی، علوم متنوعه وشعر وادبیاتدن دخی بهره‌مند اولمغله، دائره‌سی مجمع علما وفضلا اولمشیدی. علمای معاصرینیله اولان ماجرالری واحسان وکرمنه متعلق حکایات ونوادری مشهوردر. آل بویه دولتنده اك اول (صاحب) عنوانیله یاد اولنان وزیر صاحب ترجمه اولوب، مؤید الدوله‌نك کوچکلکندن بری مصاحبی بولنمق مناسبتیله بو عنوانه مظهر اولمش؛ وکندیسندن صکره صاحب عنوانی دولت مشارالیها وزراسنك جمله‌سنه تعمیم اولنمشدر. عن‌اصل طالقانلی اولوب، ٣٢٦ تاریخنده طالقانده و بر روایته کوره اصطخرده طوغمش، و ٣٨٥ تاریخنده (ری)ده وفات ایتمشدر. حقنده اعاظم شعرا طرفندن سویلنمش مدحیه ومرثیه‌لرك حدوحسابی یوقدر. لغته دائر «المحیط» عنوانیله ٧ جلد اوزره بیوك بر تألیفی، بعض منشآتی جامع «الکافی» عنوانیله بر کتابی، «کتاب الاعیاد وفضائل النیروز»، «کتاب الامامة»، «کتاب الکشف عن مساوی شعر المتنبی»، «کتاب اسماء الله وصفاته» عنوانلریله اثرلری ومرتب بر دیوان اشعاریله بر مخابرات مجموعه‌سی واردر. سائر آل بویه رجالی کبی شیعی المذهب ومعتزله‌دن بولنمش اولدیغی مرویدر. (کافی الکفاة) لقبیله دخی ملقبدر.

ابن عباد { (ابو عبدالله محمد بن ابراهیم) اندلس علماسندن اولوب، ٧٣٣ تاریخنده (رنده) شهرنده طوغمش؛ واندلس ومغربده برچوق وقت سیاحتله وقت کچیره‌رك، وتدریسله اشتغال ایده‌رك. لسان الدین بن خطیب کبی طلبه یتیشدیردکدن، وبعض تألیفات یازدقدن صکره، ٧٩٣ تاریخنده فاسده وفات ایتمشدر. تألیفاتندن برینك ظهرنده مسطور اولان شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لايبلغ المرء فى اوطانه شرفا
حتى يكيل الارض بالقدم

ابن عباس { (ابو العباس عبدالله — بن عبد- المطلب بن هاشم) صحابهٔ کرامدن اولوب، حضرت فخر کائنات افندمزك عمزاده‌لریدر. حضرت عباسك اکبر اولادى اولوب، والده‌سى (لبانه) بنت حارثدر. هجرتدن اوچ سنه اول مکهٔ مکرمه‌ده طوغوب، ٦٨ تاریخنده طائفده ارتحال ایتمش، وجنازه نمازى محمد بن حنفیه طرفندن ادا اولنمشدر. ولادتنده حضرت رسول الله (صلعم) علم وحکمتله متحلى اولمسیچون دعا ایتمشلردى. حقیقةً ابن عباس حضرتلرى زماننده اعلم ناس اولوب، هرطرفدن حل مشکلات ایچون کندیلرینه مراجعت اولنوردى؛ وحداثت سنیله برابر حضرت عمر فاروق (رضه) زمان خلافتلرنده کندیلرینه فوق العاده حرمت ورعایت ایدردى. اك اول قرآن کریمى تفسیر ایدن بو ذات اولوب، یازمش اولدیغى تفسیر شریف مشهوردر.

ابن عبدالبرّ { (ابو عمر یوسف بن عبدالله نمرى) اندلسك اعاظم فقها ومحدثیندن اولوب، علوم سائره وادبیاتده دخى ید طولى صاحبى ایدى. ٣٦٨ تاریخنده قرطبه‌ده طوغوب. تحصیل علم ایچون بر مدت سیاحت ایتدکدن صکره، اشبونه (یعنى لیسبونه) وشنترین قاضیلغنه نصب اولنمش؛ وطوائف ملوکدن مظفر بن افطس نامنه «بهجة المجالس وانس المجالس» کتابنى تألیف ایتمشدر. «التمهید لما فى الموطأ من المعانى والاسانید» «الاستدراك لمذاهب الاعصار فیما تضمنه الموطاء من معانى الرأى والاثار»، «الدرر فى اختصار المغازى والسیر»، «جامع بیان العلم وفضله وماینبغى فى روایته وحمله» عنوانلى کتابلرى، انساب عربه دائر بر کوچك تألیفى وعلى الخصوص اسماء صحابه وتراجم احوالرینى جامع «الاستیعاب» عنوانیله براثر جلیلى واردر، که مشهور اولوب، درسعادت کتبخانه‌لرینك اکثرنده نسخه‌لرى موجوددر. شرق وغرب علماى معاصرینیله مناسبات ومحاراتى وار ایدى. ٤٦٣ تاریخنده شاطبه‌ده وفات ایتمشدر.

ابن عبدالبر { (ابو محمد عبدالله بن یوسف) آنف الترجمه‌نك اوغلى اولوب، ذو الوزارتین لقبیله ملقبدر. اندلسك مشاهیر ادباسندن اولوب، نثر ونظمى غایت بلیغدر. قرطبه واشبیلیه حاکمى معتضدك غضبنه اوغرایه‌رق، اعدامى تقرر ایتمش ایکن، پدرینك توسطیله قورتیله‌بیلمش؛ و ٤٨٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لاتكثرن تأملا واحبس عليك عنان طرفك
فلربما ارسلته فرماك فى ميدان حتفك

ابن عبدالدائم { (زین الدین — مقدسى) مشاهیر خطاطیندن وادبادن اولوب، سرعت قلمى اولمغله، عمرنده ٢٠٠٠ جلددن زیاده کتاب یازمشدر. اواخر عمرنده اعمى اولوب، ٦٦٨ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض خطبه‌لرى وکوزل اشعارى واردر. شو بیت او جمله‌دندر:

ان يذهب الله من عينى نور هما
فان قلبى بصير مابه ضرر

ابن عبدربه { (ابو عمر احمد بن محمد) اندلسك مشاهیر علما وادباسندن اولوب، «العقد الفرید» عنوانلى اثر جلیلك صاحبیدر. کتاب مذکور شرق وغربده مشهور اولوب، استانبول کتبخانه‌لرینك اکثرنده دخى نسخه‌لرى موجوددر. صاحب ترجمه ٢٤٦ تاریخنده طوغوب، ٣٢٨ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعار بلیغه‌سندندر:

الجسم فى بلد والروح فى بلد
ياوحشة الروح بل يا غربة الجسد
ان تبك عيناك لى يامن كلفت به
من رحمة فهما سهماك فى كبدى

ابن عبدربه { (ابو عثمان سعید بن عبدالرحمن) آنف الترجمه شاعرك برادرزاده‌سى اولوب، طبده وهیئت ونجومده وعلى الخصوص علم الجوده یعنى هوالرك تبدلاتى وروزکارلرك حبوبى احوالنده وسائر علومده ید طولى صاحبى ایدى. صیتمه‌یى تداوى ایتمه‌ده کندینه مخصوص براصولى اولوب، اووقت (کینین) بیلنمدیکى حالده، سائر اطبانك کسمکه مقتدر اولمدقلرى نجه صیتمه‌لرى کندى اصولیله ابى ایتمش اولدیغى مشهوردر. «کتاب الاقرابا-

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ذین »، « تعالیق و مجربات فی الطب » و « ارجوزة فی الطب » عنوانلریله اوج اثری واردر. اواخر عمرنده اعمی اولمشیدی. ادبیاتدن دخی بهره‌سی و طبیعت شعریه‌سی اولوب، عمیجه‌سیله بعض مشاعره‌لری واردر. شو ایکی بیت بر قصیده‌سندندر :

امن بعد غوصی فی علوم الحقائق
و طول انبساطی فی مواهب خالقی
وفی حین اشراقی علی ملکوته
اری طالباً رزقاً الی غیر رازق

ابن عبدوس { [« ابو عامر بن عبدوس » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن عبدون { (ابو محمد عبدالمجید —) اندلس علما و ادباسندن اولوب، حدیثده دخی ید طولی صاحبی ایدی. اشعار رائقه‌سی و بعض منشآت بلیغه‌سی واردر. بنی افطس وزراسندن اولوب، ٥٢٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. بنی افطس ملوکی حقنده مرثیه یوللی سویلش اولدیغی مفصل بر قصیده‌سی مشهوردر. باشلانغیجی شودر :

الدهر یفجع بعد العین بالاثر
فما البکاء علی الاشباح والصور
انهاك انهاك لا آلوك معذرةً
عن نومة بین ناب اللیث والظفر

ابن عبدون { (ابو العباس محمد بن عبدالله رعینی) فقهاء حنفیه‌دن وادبا وشعرادن اولوب، ٢٩٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. « الاحتجاج بقول ابی حنیفة » و « کتاب اعتلال ابی حنیفة » عنوانلریله ایکی تألیفی و بعض اشعاری واردر. « کشف الظنون » صاحبی مادهٔ آنفه‌ده بیان اولنان مرثیهٔ مشهوره‌یی سهواً بو ذاته اسناد ایتمشدر.

ابن عبدوَیه { (محمد —) ابو اسحاق شیرازینك تلامذه‌سندن اولوب، فقهه دائر « الارشاد » کتابنك مؤلفیدر. کران جزیره‌سنده یاشامش، واوراده وفات ایتمشدر.

ابن العبرَی { (جمال الدین ابو الفرج بن تاج الدین هارون) مشاهیر مورخیندن اولوب، عربی وسریانی لسانلرنده متعدد آثاری وبعض اشعاری واردر. پدری یهودیدن خرستیان اولمش اولدیغندن، ابن العبری اسمیله شهرت بولمشدر. آوروپاجه ابو الفرج کنیه‌سیله شهرتی غالبدر. ٦٢٤ تاریخنده ملاطیه‌ده طوغوب، ٦٨٥ ده مراغه‌ده وفات ایتمشدر. پدری طبیب بولنمغله، ابتدا علم طبله توغل ایتمش ایسه‌ده، بعده سریانی وعربی ویونانی قدیم لسانلریله علوم ریاضیه وفلسفه تحصیلنه قویله‌رق، انطاکیه‌ده علمای یعقوبیه بیننده تمیز ایتمش؛ ومؤخراً مناسترك برینه چکیلوب، دنیادن انقطاع ایتمش؛ ورهبانلغك پطریقلکدن بر رتبه دون اولان جاثلیق پایه‌سنی احراز ایتمشدی. آثارینك اك مشهوری آیری آیری سریانی وعربی لسانلرنده یازمش اولدیغی بر تاریخ عمومیدر، که ابتدای خلقتدن زمانه‌دك اولان وقایعی جامع بیوك براثر اولوب، لاتینجه‌یه دخی ترجمه وطبع اولنمشدر. عربی اوله‌رق « زبدة الاسرار »، « دفع الهم »، « کتاب الغافق » عنوانلی تألیفاتی وسائر بعض آثاری دخی واردر.

ابن عبسه { [« عمرو بن عبسه » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن العَدی { (ابو احمد عبدالله —) ائمهٔ محدثیندن اولوب، ٢٤٢ تاریخنده جرجانده طوغمش، و ٣٢٣ ده استراباده‌ده وفات ایتمشدر. استماع احادیث شریفه مقصدیله عراق ومصر وشام وحجازك هر طرفنه سیر وسیاحت ایتمش؛ ومشاهیر محدثیندن روایت ایلمشدر. ضعفاء محدثین حقنده « الکامل فی الجرح والتعدیل » عنوانیله غایت مقبول ومکمل بر کتابی ومزنینك کتابی اوزرینه « الابصار » عنوانلی بر تألیفی واردر.

ابن عدی { [« یحیی بن عدی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن العَدیم { (کمال الدین عمر بن احمد) مشاهیر فقها ومحدثیندن اولوب، ٥٨٦ تاریخنده حلبده طوغمش، و ٦٦٦ ده وفات ایتمشدر. استماع احادیث شریفه ایچون شام وعراق وحجاز طرفلرینه سیاحتله، بعض مشاهیر محدثیندن روایت ایتمش؛ وتدریس وافتا وتألیفیله امرار عمر ایدرك، حلبده قاضیلق دخی ایتمشدر. اجلنك حلولیله تبییضنه موفق اوله‌مدیغی بر « تاریخ حلب » ی و « کتاب الدراری فی ذکر الذراری »، « کتاب الاخبار المستفاده فی ذکر بنی جراده »، « کتاب فی الخط وعلومه وآدابه ووصف ضروبه واقلامه »، « رفع الظلم والتجری عن ابی العلاء المعری »، « تدبیر حرارة الاکباد فی الصبر علی فقد الاولاد » عنوانلی اثرلری واردر. حسن خطه وسرعت قلمه دخی مالك اولمغله، پك چوق کتابلر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

استنساخ ايتمشدر. بعض اشعارى دخى واردر. —— بونك اوغلى (ابو القاسم نجم الدين ابن العديم) دخى قضاتدن اديب وشاعر بر ذات اولوب، حسن اخلاق وحسن خطه مالك ايدى. ٧٣٤ ده وفات ايتمشدر.

ابن عرام { (امير صلاح الدين خليل —) مصر امراسندن اولوب، اسكندريه نائبى ايكن، مقتول بولنان امير (بركه) نك قتلندن طولايى بلا بينه اتهام اولنه‌رق، بر قوقلك امريله ٧٨٢ تاريخنده اخذ، وانواع عقوباتدن صكره، بدنى پاره‌لنه‌رق اعدام اولنمشدر. عالم واديب بر ذات اولوب، بر تاريخى وبعض اشعارى واردر.

ابن عربى { (ابو بكر محيى الدين محمد بن على الطائى الحاتمى الاندلسى) مشاهير صوفيوندن اولوب. مغربده (ابن العربى) اسميله معروف ايسه‌ده، شرقده ابوبكر ابن العربيدن فرق ايچون، حرف تعريفسز استعمالى تعميم ايتمشدر. (محيى الدين عربى) و(شيخ اكبر) اسملريله دخى معروفدر. ٥٦٠ تاريخنده اندلسك مرسيه شهرنده طوغوب، ٨ ياشنده ايكن اشبيليه‌يه كيده‌رك، اوراده تحصيل علوم، وابن بشكوال كبى مشاهيردن استفاده ايتدكدن صكره، ٥٩٨ تاريخنده شرقه رحلتله، بر مدت مكهٔ مكرمه‌ده اقامت، وبعده مصر وشام وعراق وجزيره وآناطولى جهتلرنده سياحت، وابن عساكر وابو الفرج ابن جوزى كبى مشاهيردن استماع واستفاده ايتمشدر. فضل وكمالى وحقايق ربانيه واسرار الهيه‌يه اولان وقوف وعرفانى شهرت كير آفاق اولمغله، طوائف ملوك طرفندن كنديسنه بر چوق تخصيصات تعيين اولنديغى حالده، جمله‌سنى تصدق ايدوب، فقر ورياضتله ياشامغى ترجيح ايدردى. اكثر تأليفاتى تصوفه متعلق مسائل غامضه‌يى متضمن اولمغله، طريق تصوفه منسوبيتلرى اولميان بر طاقم جهلهٔ متعصبين حضرت شيخه اعتراضله، تكفيرينه قدر يورييمشلر ايسه‌ده، كنديسنك اويله بر شائبه‌دن مبرا اولديغى ارباب عرفان عندنده محققدر. قونيه‌ده بولنديغى صره‌ده مشاهير علمادن صدر الدين قونوينك طول بولنان والده‌سنى تزوج ايتمشدى. ٦٣٨ تاريخنده دمشقده ارتحال ايدوب، جبل قاسيون اتكنده دفن اولنمشدر. ارباب تعصبك اجباريله مرقد شريفى مزبله حالنه قونمش ايكن، ياوز سلطان سليم حضرتلرى دمشق شامى فتح ايتديكنده، محقق مشار اليهك مرقدينى تطهير وتنظيف ومكمل صورتده تربه‌سنى انشا بيورمشلردر. باشليجه آثارى شونلردر: «الفتوحات المكيه». «فصوص الحكم»، «التدبيرات الالهيه والتنزلات الموصليه»، «تاج الرسائل ومنهاج الوسائل». «كتاب العظمة»، «كتاب السبعة»، «مفاتيح الغيب»، «التجليات». «كتاب الحق»، «مراتب علوم الوهب والاعلام باشارات اهل الالهام»، «العبادة»، «الخلوة»، «المدخل الى معرفة الاسماء»، «كنه مالابدمنه»، «النقباء»، «حلية الابدال» «الشروط فيما يلزم اهل طريق الله»، «اسرار الخلوة»، «عقيدة اهل السنة»، «المقنع فى ايضاح السهل الممتنع»، «اشارات القولين»، «كتاب الهوية والاحدية»، «الاتحاد العشقى»، «الجلالة»، «الازل»، «القسم»، «عنقاء مغرب»، «ختم الاولياء»، «شمس المغرب»، «الشواهد»، «مناصحة النفس»، «اليقين»، «تاج التراجم»، «القطب»، «رسالة الانتصار»، «الحجب»، «الانفاس العلوية»، «ترجمان الاشواق»، «مواقع النجوم»، «مطالع اهلة الاسرار»، «المواعظ الحسنة»، «المبشرات»، «خطبة ترتيب العالم»، «الجلال والجمال»، «مشكاة الانوار فيما روى عن الله عز وجل من الاخبار»، «شرح الفاظ التى اصطلحت عليها الصوفية»، «محاضرات الابرار ومسامرات الاخيار». بونلردن بشقه «سورة الكهف» قدر بر تفسير كبيرى ودها بر چوق تأليفاتى اولوب، مجموعنك عددى درتيوزه بالغ اولور. بونلردن «فتوحات مكيه» و«فصوص» و«محاضرات» ايله سائر بعضلرى مطبوعدر. «فصوص» ك متعدد شرح وترجمه‌لرى دخى واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اذا حل ذكركم خاطرى   فرشت خدودى مكان التراب
واقعدنى الذل فى بابكم   قعود الاسارى لضرب الرقاب

ابن العريف { (ابو العباس احمد بن محمد صنهاجى) اندلسك كبار زهادندن اولوب، «كتاب المجالس» وسائر اهل طريقته مخصوص تأليفاتك صاحبيدر. يوسف بن تاشفين طرفندن مراكشه جلب اولنه‌رق، ٥٣٦ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر.

ابن عزرا { (ابراهيم بن مایر) آوروپاجه (آبن اسرا Aben Esra) اسميله شهرت بولان ذاتك اسم حقيقيسيدر. بعض مأخذره

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

باقه‌رق، (ابن اسرا) املای غیر صحیحیله ثبت ایتد-
یکمزدن، اورایه مراجعت بیوریله.

ابن عساکر { (ابو القاسم علی بن حسن) لقبی ثقة الدین ویاخود نو-
رالدیندر. مشاهیر مورخیندن اولوب، فقه وحد-
یثده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٤٩٩ تاریخنده
دمشقده طوغوب، بعدالتحصیل، استماع احادیث
شریفه واکمال معلومات مکتسبه مقصدیله عراقین
وخراسان طرفلرینه سیاحت ایتمش؛ وارباب تقوی
وقناعتدن اولمغله، امور دنیایه وامرا واغنیایه
التفات ایتمیوب، تعلیم وتعلم وتألیف وعبادته حصر
اوقات ایتمشیدی. دمشق شامك ٨٠ جلد اوزره
بر مکمل تاریخنی یازمشدر، که خطیب بغدادینك بغداد
تاریخنی کبی بر محیط اعظم اولمغله، غایت مقبول
ومعتبر اولوب، بر چوق مورخلر طرفندن اختصار
دخی اولنمشدر. بوندن بشقه «الموافقات»، «الاطراف
للسنن»، «معجم الشیوخ»، «مناقب الشباب» کبی
بر چوق آثار نفیسه‌سی واردر. ٥٧١ تاریخنده
دمشقده وفات ایدوب، صلاح الدین ایوبی دخی
جنازه‌سنده حاضر بولنمشدر. اشعار رائقه‌سی دخی
اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

ایا نفس ویحك جاء المشیب   فما ذا التصابی وماذا الغزل
تولی شبابی کأن لم یکن   وجاء مشیبی کأن لم یزل

ابن عساکر { (فخر الدین ابو منصور عبدالرحمن بن محمد) آنف التر-
جمه‌نك برادرزاده‌سی اولوب، مشاهیر فقهاء حنفیه-
دندر. دمشقده (جاروحیه) و(تقویه) وقدسده
(صلاحیه) مدرسه‌لرنده تدریس علوم ایدوب، حتی
صلاحیه مدرسه‌سنی شامك نظامیه‌سی دینیله‌جك بر
حال مکملیته کتیرمشیدی. فقه وحدیثه متعلق بر قاچ
تألیفی واردر. ٥٥٠ تاریخنده طوغوب، ٦٢٠
سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابن عساکر { (ابو الیمن امین الدین عبد-الصمد بن عبدالوهاب) بنه
مورخ مشهور ابن عساکرك عائله‌سندن اولوب،
حرم شریفده اختیار اقامت، وفقه وحدیث وزهد
وتقواده اکتساب شهرت ایتمشیدی. فقه وحدیثه
دائر بعض تألیفاتی وبر طاقم منشآت بلیغه‌سیله اشعا-
ری واردر. ٦١٤ تاریخنده طوغوب، ٦٨٧ ده
وفات ایتمشدر.

ابن عُصفور { (ابو الحسن علی بن موسی الحضرمی) اندلسك اعاظم
ادباسندن اولوب، عربیاتده بینظیر ایدی. عمرینی
مطالعهٔ کتبله چیکیره‌رك، ابدی مطالعه‌دن اوصانمازدی.
اندلسك اشبیلیه، شریش، مالقه، لورقه ومرسیه
شهرلرنده تدریس ادبیات ایتمش، وبر چوق کتابلر
یازمشدر. ٥٩٧ تاریخنده اشبیلیه‌ده طوغوب،
٦٦٩ ده تونسده وفات ایتمشدر. باشلیجه تصنیفاتی
شونلردر: «الممتع»، «المفتاح»، «الهلال»،
«الازهار»، «انارة الدیاجی»، «مختصر الغرة»،
«مختصر المحتسب»، «السالف والعذار»، «شرح
الجمل»، «المقرب»، «البدیع»، «شرح الجزولیة»،
«شرح المتنبی»، «شرح الحماسة»، «سرقات الشعراء»،
«شرح الاشعار الستة»، «شرح المقرب». کوزل
اشعاری دخی واردر.

ابن عطار { (ابو القاسم —) اندلسده اشبیلیه ادبا وشعراسندن او-
لوب، «قلائد العقیان» صاحبی فتح بن خاقانك معا-
صری ایدی. اشعاری غایت لطیف ومؤثر اولوب،
شو قطعه او جمله‌دندر:

لابد للدمع بعد الجری ان یقفا
وهبه سال فوأدی عنده اسفا
وبی غزال اذا صادفت غرته
جنیت من وجنتیه روضهً انفا
کالبدر مکتملاً کالظبی ملتفتا
کالروض مبتسما کالغصن منعطفا

— قرطبه‌لی (ابو عبدالله بن عطار) اسمنده بر شاعر
دخی واردر، که اکثر عمرینی سیاحتده چیکیرمش،
وبر مدت تونسده اقامت ایتمشدر.

ابن عطاش { (احمد بن عبدالملك —) پدری عالم وادیب بر ذات
اولدیغی حالده، طائفهٔ باطنیه‌یه التحاق ایتمش
اولدیغندن، اصفهانده‌کی باطنیه صاحب ترجمه‌یی
جهل وعدم اقتداریله برابر، کندیلرینه رئیس اتخاذ
ایده‌رك، ملکشاهك بعض قلعه‌لرینی ضبط ایتمکله،
٥٠٠ تاریخلرنده ابن عطاش اله کچوب، اعدام
اولنمشدر.

ابن عُطیر { رها حاکمی عطیرك اوغلی او-لوب، دیار بکر صاحبی نصر-
الدوله بن مروان مرقوم عطیری قتل وملکنی ضبط

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمش ایسه‌ده، صالح بن مرداسك شفاعتیله رها
ابن عطیره اعاده اولنمش؛ و بو ایسه روم ایمپرا-
طوری ارمانوسی دعوتله، قلعه‌یی تسلیم ایتمش؛ وابن
مروان ایله مرقوم روم ایمپراطوری بیننده بر طاقم
محاربه‌لر وقوعنه سبب اولمشدر. بو وقوعات ۴۲۰
تاریخلرنده جریان ایتمشدر.

ابن عطیه { (ابو بکر —) اندلسدن شرقه هجرت ایدن علما وادبادن او-
لوب، بشنجی قرن هجری اواخرنده یاشامشدر. شو
قطعه جمله‌ٔ اشعارندندر:

کن بذئب صائد مستأنساً   واذا ابصرت الانسان ففر
انما الانسان بحر ماله   ساحل فاحذره ایاك الغرر
واجعل الناس کشخص واحد   ثم کن من ذلك الشخص حذر

ابن عطیه { (ابو محمد عبدالحق —) آنف الترجمه‌نك اوغلی اولوب، فقه
وحدیث وتفسیر ونحو ولغتده ید طولی صاحبی ایدی.
۵۲۹ تاریخنده اندلسده مریه قاضیسی اولوب، بعده
میورقه قاضیسی اولمش ایسه‌ده، کیتمکدن استنکاف
ایدوب، (لورقه) شهرینه چکلمش، و۵۴۶ ده اوراده
وفات ایتمشدر. ولادتی ۴۸۱ ده واقع اولمشدی.
«الوجیز» عنوانیله مشهور ومعتبر بر تفسیری وبر
چوق اشعار ورسائلی واردر. شو قطعه جمله‌ٔ
اشعارندندر:

ولیلة جبت فیها الجزع مرتدیاً
بالسیف اسحب اذیالاً من الظلم
والنجم حیران فی بحرالدجی غرق
والبرق فی طیلسان اللیل کالعلم
کانما اللیل زنجی بکاهله
جرح فیثعب احیانا له بدم

ابن عطیه { (ابو محمد —) اندلس ادبا وشعرا-
سندن ومشهور لسان الدین ابن
خطیبك تلامذه‌سندن اولوب، ۷۰۹ تاریخنده (وا-
دی آش) ده طوغمش؛ واوراده امامت وخطابت
وبعده قاضیلق ایتدکدن صکره، غرناطه‌یه انتقال
ایله، مسجد اعظمده خطیب اولمشیدی. اشعاری
کوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

الا ایها اللیل البطیء الکواکب
متی ینجلی صبح بلیل المآرب
وحتی متی ارعی النجوم مراقبا
فمن طالع منها علی اثر غارب

ابن عطیه { (عبدالملك بن محمد) ملوك امویه-
دن مروان بن عبدالملك رجا-
لندن اولوب، ابو حمزه‌نك قوماندەسی آلتنده او-
لەرق شامك اوزرینه یوریمکده اولان خارجیلرك
اوزرینه مأمور اولمغله، موفق اولوب، خارجیلری
مغلوب وپریشان ایتمش؛ و بر آی قدر مدینه‌ده اقا-
متدن صکره، اوراده ولید بن عروه‌یی وکیل براقه-
رق، یمنه عزیمتله اورانك صاحبی یحیی بن طالب
الحق قتل وسر مقطوعنی مروانه ارسال ایتمشیدی.
بعده مرواندن آلدیغی امر اوزرینه، حجه کیتمکده
ایکن، ۱۳۰ تاریخنده قتل اولنمشدر.

ابن عفیف تلمسانی { (شمس‌الدین محمد بن سلیمان) شعرا وادبا-
دن اولوب، پدری تلمسانلی اولدیغی حالده، کندیسی
۶۶۱ تاریخنده مصرده طوغمش، و ۶۸۸ ده، هنوز
اون سکز یاشنده ایکن، دمشقده وفات ایتمشدر.
اشعاری غایتله سلیس ولطیف اولوب، شو بر ایکی
بیت او جمله‌دندر:

مابین هجرك والنوی   قد ذبت فیك من الجوی
وحیات وجهك لا سلا   عنك المحب ولانوی
یا فاتنی بمعاطف   سجدت لها قضب اللوی

— پدری (شیخ عفیف‌الدین تلمسانی) دخی شعرادن
اولوب، صاحب ترجمه‌نك وفاتی حقنده بعض مؤثر
مرثیه‌لری واردر.

ابن عَقیل { (ابو محمد بهاءالدین عبدالله بن عبدالرحمن الهاشمی) مشاهیر
نحویوندن اولوب، مصرده قاضی القضاة اولمشدی.
۶۹۷ تاریخنده طوغوب، ۷۶۹ سنه‌سنده وفات
ایتمشدر. ابن مالکك مشهور «الفیه» سنه بر شرح
یازمشدر، که کتاب مذکور شروحنك اك مکمل
واك مقبولی اولوب، امام سجاعی وامام سیوطی
کبی اعاظم علما بو شرحی تحشیه ایتمشلردر. صاحب
ترجمه‌نك بوندن ماعدا «کتاب الاوهام الواقعة
للنووی وابن الرفعة» عنوانیله بر کتابی، فروعه
دائر «جامع النفیس» عنوانلی بر اثری، بر تفسیری
وابن مالکك «تسهیل» عنوانلی کتابنه «مساعد»
عنوانیله بر شرحی واردر.

ابن علاف { (ابو بکر حسن بن علی) اصل نهروانلی اولوب، مشا-
هیر شعرادندر. خلفای عباسیه‌دن معتضد باللهك
ندماسندن اولوب، مشارالیهك پك چوق احسانلرینه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نائل اولمشیدر. بعض وقوعات ونوادری متواتردر. ٣١٨ تاریخنده ١٠٠ یاشلرنده وفات ایتمشدر. اشعاری غایت لطیف اولوب، قوموشسنك كوكرجینلرینی یدیكیچون، ذبح اولنان بر كدیسی حقنده سویلش اولدیغی بر قصیده‌سی مشهوردر. بعض روایاته كوره، قصیدهٔ مذكوره اسمنی تصریح ایتمك ایستمدیكی بر ذات حقنده اولوب، كدی‌یی وسیله اتخاذ ایتمشدر. شو بر ایكی بیت او قصیده‌دندر:

یاهر فارقتنا ولم تعد   وكنت عندی بمنزلة الولد
فكیف ننفك عن هواك وقد   كنت لناعدة من العدد
تطرد عنا الاذی وتحرسنا   فی الغیب من حیة ومن جرد

ابن علقمی { (ابو طالب مؤید الدین محمد بن محمد) خلافت عباسیه‌نك صوك وزیری اولوب، مستعصمك زمان خلافتنده ١٤ سنه وزارت ایتمشدر. رافضی المذهب اولوب، بغداده سنیلرله شعیلر آره‌سنده وقوعبولان بر منازعه اوزرینه، خلیفه‌نك اوغلی ابوبكر ودواتدار ركن الدینك امریله شیعیلرك محله‌سی عسكره یغما ایتدیرلدیكندن، دلكیر اولمغله، هم بونك انتقامنی آلمق وهمده علویلردن بر خلیفه نصب ایتمك امید باطلیله، هلاكویی بغدادك ضبطنه ترغیب وتشویق، وخلیفه‌یی دخی عسكرینی آزالتمغه اقناع ایده‌رك، مغول اردوسنی بغدادك خارجنه كتوردكدن صكره، خلیفه‌یه هلاكو طرفندن مقام خلافتده ابقا اولنه‌جغنی، وهلاكونك كندی قیزینی خلیفه‌نك اوغلی ابو بكره ویره‌جكنی ایناندیره‌رق، رسم نكاحك اجراسی بهانه‌سیله كندیسنی بتون وكلا واعیان وعلما وفقهایی جمع ایله، هلاكونك اردوكاهنه كوتورمش؛ واوراده مغوللر جمله‌سنی قتل ایتدكدن صكره، بغداده كیروب شهری غارت وتخریب، وبتون اهالی‌یی قتل عام ایتمشلردر. ابن علقمی خائنی دخی مغوللردن یوز كورمیوب، تحقیر اولندیغندن، مأیوسیت ومحجوبیتندن بر سنه صكره یعنی ٦٥٧ سنه‌سی اوائلنده فوت اولمشدر. هلاكویی بغدادك فتحنه دعوت ایچون غریب بر طریق بولوب، بر كوله‌نك باشنی تراش ایتدیرمش، واوزرینه ایكنه وكحل ایله یازه‌جغنی یازدقدن صكره، صاچی كلنجه‌یه قدر اوندن چیقارمامش، وبعده وصولنده باشنی تراش ایتلریی اخطار ایتمك تنبیهیله كندیسنی محل مقصوده كوندرمشیدی. حتی باشنك بر طرفنده «مكتوبی اوقودقدن صكره یرتك» مآلنی یازمش اولدیغندن، زواللی كوله باشنده‌كی یازی اوقوندقدن صكره، مغوللر طرفندن درحال قتل اولنمشدی.

ابن عمر { (ابو عبدالرحمن یعقوب — مغربی) بنی حفص دولتی رجالندن اولوب، ابو البقاء خالد بن ابی ذكریانك زماننده حاجب ایدی. مشارالیهك برادری ابو بكره قسنطینه‌ده بیعت ایتدیرمكه سبب بو ذات اولوب، سكزنجی قرن هجری اوائلنده تونس وجزایر وطرابلس غرب طرفلرنده بر چوق وقوعات سیاسیه تولید ایتدكدن صكره، ٧١٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن عمر { (عبدالعزیز — برقعیدی) موصل امراسندن اولوب، الجزیره‌ده‌كی (جزیرهٔ ابن عمر) قصبه‌سنك بانیسی اولدیغی مرویدر. [«جزیرهٔ ابن عمر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن العمید { (عبدالله بن علی الباهر) «تاریخ ابن العمید» اسمیله معروف كتابك مؤلفی اولوب، ٦٧٢ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن العمید { (ابو الفضل محمد بن حسین) پدری نوح بن نصر سامانینك كاتبی اولوب، بو مناسبتله، اهل خراسانك عادتی اوزره عمید لقبیله تلقیب اولنمشیدی. كندیسی ایسه آل بویه دولتنك اخص رجالندن اولوب، عضدالدوله‌نك پدری اولان ركن الدین ابو علی حسنك رئیس الوزراسی ایدی. ٣٢٨ تاریخنده بو مسندی احراز ایتمشیدی. انشا وكتابتده عصرینك فریدی اولوب، ثعالبی بو فنه عبدالحمید ایله بدأ اولندیغنی وابن عمید ایله ختام ویرلدیكنی بیان ایدیور. ادبیاتده وحفظ اشعار واخبار عربده وتاریخده ید طولی صاحبی اولدیغی كبی، علم هیئت ونجوم وسائر فنوندن دخی بهره‌سی وار ایدی. هله سیاسیات وادارهٔ ملك فننده وفن حربده بینظیر اولوب، اخلاقی دخی غایتله ممدوح ایدی. آنجق نقریس وقولنج علتلرندن بیزار وخسته مزاج ایدی. ٢٤ سنه وزارت ایتدكدن صكره، ٣٦٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. عضدالدوله‌نك معلم ومربیسی بولنمشدر. «الخلق والخلق» عنوانیله بر كتاب یازمش ایسه‌ده، مسوده حالنده براقشدر. محرراتی مشهوردر، وبعض اشعاری دخی واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن العميد (ذو الكفايتين ابو الفتح علی بن ابی الفضل) آنف الترجمه‌نك اوغلی اولوب، پدری طرفندن تعلیم وتربیه اولنمش اولمغله، وفاتنده یرینه چكوب، ركن الدینك امور سیفیه وقلمیه‌سنی اداره ایتدیكیچون، (ذو الكفایتین) لقبیله تلقیب اولنمش؛ وبیوك بر نفوذ واقتدار قزانمشیدی. ركن الدینك وفاتندن صكره، اوغللری عضد الدوله ومؤید الدوله طرفندن ابتدا وزارتده ابقا اولنمش ایسه‌ده. بعده املاكی مصادره اونه‌رق؛ كندیسی دخی اموال مكتومه‌سنی سویلتك ایچون انواع عقوباتله اعدام اولنمشدر. بو دخی ادیب ومنشی وشاعر اولوب، شو قطعه جمله‌ٔ اشعارندندر:

سكن الدنیا اناس قبلنا   رحلوا عنها وخلوها لنا
ونزلناها كما قد نزلوا   ونخلیها لقوم بعدنا

ابن عُنَین (شرف الدین ابو المحاسن محمد بن نصر الدین انصاری) مشاهیر شعرادن اولوب، پدری كوفه‌لی اولدیغی حالده، كندیسی ٥٤٩ تاریخنده دمشقده طوغمشدر. شعرك انواع مختلفه‌سنده بینظیر وادبیات وتاریخ وسائر علومده ماهر ایدی. دمشق رؤساسنك ذمی حقنده «مقراض الاعراض» عنوانیله مفصل بر قصیده سویلمش اولدیغندن، صلاح الدین ایوبی طرفندن یمنه نفی اولنمش؛ واورانك صاحبی طغتكینی مدح ایله. آلدیغی جائزه‌لردن بر خیلی مبلغ طوپلایه‌رق. اجرای تجارته باشلامشیدی. صلاح الدینك وفاتندن صكره، شامك محاسنی وغربتك مشاقنی ووطننه اولان شوق واشتیاقنی مصور اولان مشهور قصیدهٔ رائیه‌سنی یازه‌رق، ملك عادله تقدیم ایتمكله، شامه دخول ایتمسنه مساعده اولنمش؛ وبعده جزیره، عراق، خراسان، خوارزم، ماوراء النهر. غزنه وهندستانه قدر بر سیاحت ایتدكدن صكره، شامه عودتله. اكابر عندنده فوق العاده حرمت واعتباره نائل اوله‌رق، حتی ملك معظمك اواخر سلطنتیله ملك ناصرك ابتدای سلطنتنده مسند وزارتی احراز ایتمشیدی. بعده ملك اشرف طرفندن عزل اولنه‌رق، بقیهٔ عمرینی عزلتده چكیرمش؛ و ٦٣٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. لغته دائر «مختصر الجمهره» عنوانیله بر اثری و«تاریخ العزیزی» اسمیله بر تألیفی واردر. دمشقدن نفیه كیدركن سویلمش اولدیغی شو قطعه جمله‌ٔ اشعارندندر:

فعلام ابعدتم اخا ثقة   لم یقترف ذنبا ولا سرقا
انفوا المؤذن من بلادكم   ان كان ینفی كل من صدقا

ابن عیاش (ابو جعفر احمد بن محمد كنانی) اندلس ادبا وشعراسندن اولوب، ٥٥٢ تاریخنده مرسیه‌ده طوغمش؛ و ٥٧٩ ده شرقه رحلتله، بر مدت حجاز وشامده اقامت ایتدكدن صكره، ٥٩٧ ده اندلسه عودت، و ٦٢٨ تاریخلرنده كوزلرینه عمی كله‌رك وفات ایتمشدر. حریرینك اشعارینه بعض نظیره‌لری وسائر اشعاری واردر. — [«ابو بكر بن عیاش» ماده‌سنه دخی مراجعت.]

ابن عَیذون (ابو علی اسماعیل بن قاسم القالی) مشاهیر نحاتدن اولوب، بصریون مذهبنه تابع ولغت وشعرده دخی ماهر ایدی. ابن درید، ابو بكر انباری، نفطویه ودرستویه كبی ائمهٔ نحاتدن اخذ ایتمشیدی. نحو ولغت وادبیاته متعلق بر چوق تألیفاتی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «الامالی»، «البارع»، «كتاب المقصور والممدود»، «كتاب فی الابل ونتاجها»، «كتاب فی حلی الانسان والخیل وشیاتها»، «كتاب فعلت وافعلت»، «كتاب مقاتل الفرسان»، «شرح القصائد المعلقات». بونلردن «البارع» نام اثری ٥٠٠٠ ورقدن مركب وحروف هجا ایله مرتب مكمل بر لغت كتابیدر. صاحب ترجمه ٢٨٨ تاریخنده دیاربكرده طوغوب، بعده جزیره وعراقی طولاشه‌رق، ٣٠٣ تاریخنده بغداده داخل اولمش؛ وبعده استماع حدیث ایچون، موصله كیدوب، ٣٠٥ تاریخنده بغداده عودتله، ٣٢٨ سنه‌سنه دكین اوراده قالوب، تاریخ مذكورده اندلسه عزیمت ایتمش؛ واورانك ملكی بولنان ناصر عبد الرحمن اموی طرفندن فوق العاده حرمت وتعظیم كورمش؛ وقرطبه‌ده توطن ایله، اندلس ادبا وشعراسیله صحبت ایده‌رك، وتدریس وافاده ایله مشغول اوله‌رق، ٣٥٦ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر.

ابن عیشون (الحاج ابو عامر —) اندلسك آلتنجی عصر هجری اوائلی ادباسندن اولوب، بعض اشعاری «قلائد العقیان» ده مسطوردر. شو ایكی بیت معاصری اولان كتاب مذكور صاحبی فتح بن خاقان قیسی‌یه یازمش اولدیغی بر قطعه‌سندندر:

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كتب ولو وفيت برك حقه
لما اقتصرت كفى على رقم قرطاس
ونابت عن الخط الخطا وتبادرت
فطوراً على عينى وطوراً على رأسى

ابن عيينه { (ابو محمد سفيان — الهلالى) اكنجى درجه‌ده تابعيندن اولوب، عن اصل كوفه‌لى اولديغى حالده، مكهٔ مكرمه ده اقامت ايتمش؛ وحديث وتفسيرده وعلى الخصوص احاديث نبويه‌يى تفسير ايتمه‌ده يد طولى صاحبى اولوب، ۷۰۰۰ حديث شريف نقل وروايت ايتمشدر. زاهد ومتقى وصالح بر ذات اولوب، قورو آرپه اكمكيله تعيش ايتديكى مشهوردر. نصيحت وموعظه قبيلندن بك چوق اقوال حكيمانه‌سى واردر. ۱۰۷ تاريخنده كوفه‌ده طوغوب، ۱۹۸ ده مكه‌ده وفات ايتمشدر. پدرينك اون اوغلى اولوب، بونلرك بشى محدثيندن ايدى، كه اك مشهورلرى صاحب ترجمه‌در. ديكر دردى محمد، ابراهيم، آدم وعمراندر. — [«حكم بن عيينه» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

ابن غانم { (علاءالدين على بن محمد) دمشق شامك مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، ٦٨٠ تاريخنده طوغمش، و٧٣٧ ده وفات ايتمشدر. اوصاف ممدوحه اصحابندن اولوب، خانه‌سى مجمع علما وفضلا ايدى. شوايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

لقد غبت عنا والذى غاب محسود
وانت على ما اخترت من ذاك محمود
حالنا محلا بعد بعدك ممحلا
به كل شى ماخلا الستر مفقود

— بونك برادرى (شهاب الدين احمد بن غانم) واوغلى (جمال الدين عبدالله بن على بن غانم) دخى ادبا وشعرادن ايديلر.

ابن غُراب { (امير سعدالدين ابراهيم بن عبدالرزاق — اسكندرانى) مصر امراسندن اولوب، پدرى وجدى اسكندريه ناظرى بولنغله، كنديسى شهر مذكورده طوغمش؛ وبعده مصر اموالنه ناظر اولان جمال الدين محمود طرفندن قاهره‌يه جلب اولنه‌رق، آز مدت ظرفنده ملك ظاهر برقوقك ديوان كاتبى اولمش؛ وملك مشاراليهك وفاتندن صكره ملك ناصرك زماننده بسبتون ادارهٔ امور دولتى الينه آلدرق، برادرى فخرالدين ماجدى دخى اسكندريه‌دن جلبله، وزارته نصب، وبتون مناصب دولتى بينلرنده تقسيم ايتمشلردى. بو صره‌ده اموال كثيره ونفوذ واقتدار فوق العاده اكتساب ايدرك، رتق وفتق امورى بسبتون الينه آلمش؛ وحتى برآره‌لق ملك ناصرى اسقاطله، برادرى ملك منصورى اجلاس ايتدكدن صكره، تكرار ملك ناصرى تختنه عاده ايتمشيدى. برقوقك ديوان كاتبى اولديغى وقت آنجق يكرمى ياشنده اولوب، سكز اون سنه مسند اقتدارده قالدقدن صكره، ۳۰ ياشنه وارمه‌دن ۸۰۸ سنه‌سنده وفات ايدوب، مثلى كورلمه‌مش صورتده طنطنه‌لى برآلايله دفن اولنمشدر.

ابن الغريره { (كثير —) بنى نهشل قبيله‌سندن بر شاعر اولوب، وقت جاهليتده كسب شهرت ايتدكدن صكره، شرف اسلامله مشرف اولمش؛ وكرك قبل الاسلام كرك بعد الاسلام شعر سويلمشدر. حضرت عمر فاروق (رضه) زماننده اقرع بن حابس وبرادرى قوماندەسيله طالقان وجوزجانه سوق اولنان عسكر ميانده بولنمغله، اوراده شهيد اولان مجاهدين اسلام حقنده مفصل بر مرثيه سويلمشدر، كه شو برايكى بيت اوندندر:

سقى مزن السحاب اذا استهلت
مصارع فتية بالجوزجان
الى القصرين من رستاق خوط
اباد هم هناك الا قرعان
ومابى ان اكون جزعت الا
حنين القلب للبرق اليمانى

ابن الغريق { (ابو الحسين محمد بن على بن عبدالله بن عبد الصمد بن المهتدى بالله) خلفاى عباسيه اقرباسندن اولوب، بغدادده زماننك رئيس المحدثينى ايدى. فوق العاده زهد وتقوا ايله متصف اولديغندن، (راهب بنى العباس) لقبيله شهرت بولمشيدى. ٤٦٥ تاريخنده و ٩٥ ياشنده وفات ايتمشدر.

ابن الغزال { [«ابو جعفر بن غزال، امين الدوله بن غزال، ابراهيم صالحى ومحمد بن غزال» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

ابن غُصن { (ابو عبدالله محمد بن ابراهيم اشبيلى) عن اصل اندلسك جزيرة الخضرا شهرندن اولان شداد بن اوس انصارى اولادندن اولوب، ٦٣٠ تاريخلرنده اشبيليه‌ده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طوغمشدر. قرائت وفقهده ید طولی صاحبی وزاهد وصالح بر ذات اولوب، مکه ومدینه وبیت مقدسده قرائت درسی ویرمش؛ وقرائته دائر «مختصر الکافی» کبی بعض اثرلر یازدیغی کبی، معجزات نبی (صلعم) حقنده دخی بر تألیفی واردر. ٧٢٣ سنه‌سی اواخرنده بیت مقدسده وفات ایتمشدر.

ابن فارس [«احمد بن فارس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن الفارض (ابو حفص عمر بن علی) کبار مشایخ صوفیه‌دن واولیاء اللهدن بر ذات اولوب، پدری عن اصل حمالی اولدیغی حالده، کندیسی ٥٥٦ تاریخنده قاهره‌ده طوغمش؛ و بر مدت حرم شریفده مجاور اولدقدن صکره، مصره عودتله؛ جامع ازهرده مداوم صلاة وعبادت اولوب، اکابرک صحبتنه اصلا التفات ایتمز، وبلکه کندیلرندن قاچار، وکیمسه‌دن بر شی آلماز ایدی. علوم دینیه وحقیقت وتصوفده بر بحر عرفان اولمغله برابر، ارباب جذبه‌دن اولوب، بعض غرائب احوالی وکرامات ومقاماتی مشهوردر. حقایق صوفیه وکمالات معنویه‌یه متعلق اشعار وقصائدی چوق وغایت فصیح وبلیغ اولوب، مرتب دیوانی واردر. بر قصیدهٔ تائیه‌سیله برده قصیدهٔ یائیه‌سی مشهوردر. دیواننی وقصائدینی اکثر علما وادبا شرح ایتمشلردر. بو شرحلرک اک مکملی شیخ حسن بورینک شرحیدر. «تائیه» سنه دخی بر چوق شرحلر یازیلوب، حتی مولانا عبدالرحمن جامی دخی فارسی العباره شرحنی یازمشدر. فرغانینک قصیدهٔ مذکوره‌یه اولان شرحی مطبوعدر. ابن الفارض ٦٣٢ تاریخنده قاهره‌ده ارتحال ایدوب، تربه‌سی زیارتگاهدر.

ابن الفخار (ابو عبدالله محمد بن علی البیری) اندلسک اعاظم ادبا ونحاتندن اولوب. نحو وقرائت وادبیات عربیه‌ده شاطبی و وزیر ابن زمرک و لسان الدین ابن خطیب کبی مشاهیرک استادیدر. ٧٥٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. — (ابو عبدالله محمد بن عمر بن الفخار) اسمنده قرطبه‌لی بر ذات دها واردرکه مستجاب الدعوه اولوب. اشعار ونوادر عربه دخی واقف ایدی. ٤١٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. — مالقه‌لی (ابو عبدالله بن الفخار) اسمنده بر شاعر دخی واردر، که تاریخ ولادت و وفاتی معلوم اولمیوب. شو قطعه «قلائد العقیان» ده کوریلن جملهٔ اشعارندندر:

امستنکر شیب المفارق فی الصبا
وهل ینکر النور المفتح فی الغصن
اظن طلاب المجد شیب مفرقی
وان کنت فی احدی وعشرین من سن

ابن الفرات [«ابن حنزابه، ابو الحسن، ابو الخطاب وابو الفتح بن فرات» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن الفرضی (ابو محمد عبدالله بن محمد ازدی) اندلسک اعاظم فقها وادباسندن اولوب. قرطبه‌ده تولد ونشأت. و٣٨٢ تاریخنده شرقه رحلتله. ایفای فریضهٔ حج ایتمش؛ ومحمد مهدینک زماننده بلنسیه قاضیسی اولدقدن صکره. بربرلرک قرطبه‌یی ضبطلری صره‌سنده ٤٠٣ تاریخنده قتل اولنمشدر. «تاریخ علماء اندلس» و «تاریخ شعراء اندلس» عنوانلریله ایکی قیمتدار اثری و بر چوق اشعاری واردر. شو ایکی بیت او جمله‌دندندر:

اسیر الخطایا عند بابك واقف
علی وجل مما به انت عارف
یخاف ذنوبا لم یغب عنك غیبها
ویرجوك فیها فهو راج وخائف

ابن فضل الله (شرف الدین عبدالوهاب بن جمال الدین) نسلی حضرت عمر فاروقه منتهی اولوب، مصرده ملك ناصر بن قلاوونك سرکاتبی اولمش؛ وبعده سرکاتبلکله دمشقه کوندریلوب. ٧١٧ ده اوراده وفات ایتمشدر.

ابن فضل الله (ابو المعالی محی الدین بن جمال الدین) آنف الترجمه‌نك برادری اولوب، بو دخی ملك ناصرك سرکاتبی بولنمشدر. اختیارلغنده قولاغی ایشیتمز اولدیغندن، اوغلی شهاب الدین کندیسنه وکالت ایدردیسه‌ده، مومی‌الیه حدید المزاج اولدیغندن. بعض معاملات سرکشانده بولنمغله، دیکر اوغلی علاء الدین صغرسنیله برابر وکیل تعیین اولنمشدی. صاحب ترجمه ٧٣٨ تاریخنده ٩٣ یاشنده وفات ایتمشدر. ادیب ومنشی وشاعر بر ذات ایدی. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تضا حكى ليلى فاحسب ثغرها
سنى البرق لكن اين منه نى البرق
واخفت نجوم الصبح حين تبسمت
فقمت بفرعيها اشد على الشرق

ابن فضل الله { (شهاب الدين ابوالعباس احمد بن محى الدين) آنف الترجمه‌نك اوغلی اولوب. شعر وانشا وادبياتده عصرینك فريدى اولـديغى كبى. جغرافيا وتاريخ وتراجم احوالده وعلى‌الخصوص مغول وترك وهند تاريخلرنده وهيئت واسطرلابده دخى يد طولى صاحبى وفقه شافعيده مأذون ايدى. ٧٠٠ تاريخنده دمشقده طوغمش. و٧٤٩ده مصرده وفات ايتمشـدر. خيلى وقت ملك ناصرك سركتابتنده پدرينه وكالت ايتمشدر. «فواضل السمر فى فضائل آل عمر» عنوانيله ٤ جلددن مركب بر كتابى و« مسالك الابصار فى ممالك‌الامصار » عنوانيله ٢٠ بيوك جلددن عبارت غايت نافع بر كتابى واردر. كه بر نسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده موجوددر. مدح رسول‌الله (صلعم) حقنده «صبابة‌المشتاق » عنوانيله بر تأليفى و« الدعوة المستجابة». «سفرة‌السفره»، « دمعة الباكى ». « يقظة‌الساهر » و« نفحة‌الروض » كبى بعض آثارى و برطاقم اشعارى واردر. (كاتب دمشق) اسميله دخى معروفدر . — بونك برادرى (علاءالدين على بن يحيى بن فضل‌الله) واونك اوغلى (بدرالدين محمـد بن على بن فضل الله) مصرده سر كاتبلكى ايتمشلردر . بونلرك دخى بعض اشـعارلرى واردر.

ابن الفقيه { (ابو منصور عبدالواحد بن ابراهيم) مشـاهير ادبا ومحدثيندن اولوب. ٥٦١ تاريخنده موصلده طوغمش. و٦٣٦ ده وفات ايتمشـدر. اشعار رقيقه‌سى دخى اولوب، شو بيت او جمله‌دندر :

ومن العجائب ان قلبى يشتكى
شـوقا اليك وانت فيه مقيم

— [« شهاب‌الاسلام » و« احمد بن فقيه همدانى » ماده‌لرينه دخى مراجعت بيوريله.]

ابن فورك { (ابو بكر محمد بن حسن) مشاهير علمادن اولـوب. علم كلام واصول فقه ونحو وادبياتده يد طولى صاحبى ايدى. اصفهانلى اولوب. برمدت عراقده تدريسـله مشغول اولدقدن صكره، نيشابور اهاليسى طرفندن جلب، وكنديسنه بر مدرسه ايله بر خانه انشا اولنمش؛ واواده تأليف وتصنيفله اوغراشوب، يوز قدر كتاب يازمشـدر. لاجل‌المناظره غزنه‌يه دعوت اولنـوب، عودتنـده يولده تسميم اولنه‌رق، ٤٠٦ تاريخنـده وفات ايتمشدر.

ابن فوزجه { (محمد بن حمد — بروجردى) مشاهير ادبادن اولوب، ابو الفتح ابن جنينك بعض آثارينه اعتراض يوللى «التجنى على ابن‌الجنى »، « الفتح على ابى الفتح » و« كنايات» عنوانلى اثرلرى وبعض اشعارى واردر.

ابن فولاد { بنى بويه دولتى آدملرندن اولـوب، قـزوين واليـلكنى استحصـال ايده‌مديكندن، ٤٠٧ تاريخ هجريسـنده خروجله، رى طرفلرنده اجراى فسـاد ايتديكندن، مجدالدوله ايله والده‌سى بر طاقم محاربه‌لردن صـكره كنديسنه اصفهان واليلكنى ويرمكه مجبور اولمشلردى.

ابن فهد { (شهاب الدين محمـود بن سلمان) شام علما وادباسـندن اولوب، ٦٤٤ تاريخنده دمشقده طوغمش، و٧٥٥ ده وفات ايتمشـدر. « مقالة العشـاق ». « منازل الاحباب »، « حسن التوسل ». « اسـنى المنائح فى اسنى المدائح » عنونلى تأليفاتى وبعض اشعارى واردر. شـو ايكى بيت بر مفصل قصيده‌سندندر :

هل البدر الاما حواه لثامها
اوالصبح الاما جلاه ابتسـامها
اوالنـار الامابدا فوق خدهـا
سناها وفى قلب المحب ضرامها

ابن القاسم { (ابو عبدالله عبدالرحمن —) ائمهٔ فقهاء مالكيه‌دن اولوب، امام مالكك اصحـابندن عالم وزاهد بر ذات ايدى. فقه مالكى كتابلرينك اك‌معتبرلرندن اولان «المدونة» عنوانلى تأليفك صاحبيدر. ١٣٢ تاريخنده طوغوب، ١٩١ ده مصرده وفات ايتمشدر.

ابن القاص { (ابوالعباس احمد بن ابى احمد) فقهـاء شـافعيه‌دن اولـوب، طبرسـتانده وقتنك امامى ايدى. وعظ وتدريسـله مشغول اولوب. بعض سياحتلر دخى ايتمشـدر. بو سياحتلرك برى اثناسنده ٣٣٥ تاريخنده طرسوسده وفات ايتمشدر. مذهب شافعى اوزرينه«ادب القاضى» عنوانلى بركتابى، «دلائل‌القبلة» عنوانيله برمختصرى،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

فروعـه دائر بر «تلخيص» ى، فتاويسى و«كتاب المواقيت» و«المفتاح» عنوانلريله ايكى اثرى واردر.

ابن قاضى بعلبك {[«بدرالدين بن قاضى بعلبـك» مادهسـنه مراجعت بيوريله.]

ابن القالون {(ابو عبـدالله محمد بن يحيى) تونسده حكم سورن بنى حفص دولتى رجالنـدن اولوب، ابوبكر حفصـينك حاجبى ايدى. بعده ابو تاشفين طرفندن تونسـه كوندريلن ابراهيم بن شهيده انتساب ايتمش؛ ومؤخراً ابوبكر حفصى بن شهيد ايله برابر تونسدن اخراج ايتمكله برمدت طولاشدقدن صكره، ٧٢٨ تاريخنده مقتولاً وفات ايتمشدر.

ابن قانع {(حافظ ابو الحسين عبدالباقى — بغدادى) مشاهير علما ومحدثيندن اولوب. «معجم الشـيوخ» نام كتابك صاحبيدر. ٢٩٥ تاريخنده طوغوب، ٣٥١ ده بغدادده وفات ايتمشدر.

ابن قايماز ذهبى {(ابو عبدالله شمس الدين محمد بن احمد) مشاهير محدثيندن واعاظم مورخيندن اولوب. تراجم احوالده يد طولى صاحبى ايدى. (حافظ ذهبى) اسميله دخى معروفدر. «تاريخ الاسلام» عنوانيله ٢٠ جلددن مركب معتبر بر كتابى. ينه ٢٠ جلددن عبارت «تاريخ النبلاء» اسميله بر تأليفى واردر. سائر تأليفاتنك باشليجهلرى شونلردر: «الدول الاسلاميه»، «طبقات القراء». ٢ جلددن مركب «طبقات الحفاظ». «بنه الرجال». «تذهيب التهذيب». ٣ جلد اوزرينه «اختصار تهذيب الكمال». ٢ جلد اوزرينه «اختصار كتاب الاطراف». «الكاشف»، «اختصار التذهيب». ٥ جلد اوزرينه «اختصار سنن البيهقى». ٣ جلد اوزرينه «ميزان الاعتدال فى نقد الرجال». «المشتبه فى الاسماء والانساب». «تنقيح احاديث التعليق لابن الجوزى». «المستحلى اختصار المحلى». «المقتنى فى الكنى». «المغنى فى الضعفا». ٢ جلد اوزرينه «العبر فى خبر من غبر». ٢ جلد اوزرينه «اختصار المستدرك للحاكم». ١٠ جلد اوزرينه «مختصر تاريخ ابن عساكر». ٢ جلد اوزرينه «مختصر تاريخ الخطيب البغدادى»، «اختصار تاريخ نيسابور»، «الكبائر»، «تحريم الادبار». «اخبار السد». «احاديث مختصر ابن الحاجب». «توقيف اهل التوفيق على مناقب الصديق». «نعم السمر فى سيرة عمر». «التبيان فى مناقب عثمان». «فتح الطالب فى اخبار على بن ابى طالب»، «معجم الاشياخ». «اختصار كتاب الجهاد لابن عساكر»، «مابعد الموت»، «اختصار كتاب القدر للبيهقى». «هاله البدر فى عدد اهل البدر». «اختصار تقويم البلدان لابى الفدا». «نقض الجعبه فى اخبار شعبه». «قضى نهارك فى اخبار ابن المبارك». «اخبار ابى مسلم الخراسانى». ٦٧٣ تاريخنده طوغوب، ٧٤٨ ده وفات ايتمشدر. آثارينك اكثريسى پك قيمتدار اولوب. «ميزان الاعتدال فى نقد الرجال» نام اثرى هندستانك (لكهنو) شهرنده ٢ بيوك جلد اوزرينه طبع اولنمشدر.

ابن قتلمش {(ابو منصور محمد بن سليمان — مشاهير ادبادن اولوب. عن اصـل سمرقندلى اولديغى حالده. ٥٤٣ تاريخنده طوغمش؛ و بغدادده خليفهنك حاجبى اولوب. ٦٢٠ سنهسنده وفات ايتمشدر. قار ودامه به ابتلاسيله مشهوردر. شو قطعه جملهٔ اشعاريندندر:

تقول حليلتى لما رأتنى
وقد ازمعت عن وطنى غدوا
اقم واطلب مرامك من صديق
فقلت لها يصير اذاً عدوا

ابن قتيبه {(ابو محمد عبدالله بن مسلم — المروزى) مشاهير نحويوندن اولوب. علم لغتده دخى يد طولى صاحبى ايدى. بغدادده اقامت ايدوب. تأليفاتنى تدريسيله مشغول اولمش؛ و برآرهلق (دينور) ده قاضى بولنديغندن دينورى نسبتيله دخى معروفدر. ٢١٣ تاريخنده بغدادده طوغوب. ٢٧٦ ده وفات ايتمشدر. باشليجه آثارى شونلردر: «تلاف الحديث». «آداب القرائة»، «ادب الكاتب»، «اصلاح غلط ابى عبيده». «تأويل مختلف الحديث». «التفقيه». «تقويم اللسان». «جامع النحو الكبير». «جامع النحو الصغير»، «الجوابات الحاضره». «كتاب فى دلائل النبوه». «كتاب فى خلق الانسان». «ديوان الكتاب». «طبقات الشعراء». «عيون الاخبار». «كتاب فى علم غريب الحديث والقرآن»، «كتاب الاشربة»،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

«كتاب الانواء»، «كتاب الحيل»، «كتاب الميسر والقداح»، «كتاب مشكلات القرآن»، «المعارف». اڭ مشهور اثرى اولان بو صوڭ تأليفى تاريخه دائردر.

ابن قُدامه { (موفق الدين ابو محمد عبدالله بن احمد) مشاهير علمادن اولوب، ٥٤١ تاريخنده دمشقده طوغمش؛ وتحصيل واستماع ايچون دوربلاد ايدەرك، بغدادده دخى بر مدت اقامتدن صكره، ٦٢٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. خلاف وفرائض وفقه و اصولده ونحو وادبياتده يد طولى صاحبى اولديغى كبى، هيئت ونجوم وسائر فنوندن دخى بهرەسى وار ايدى. تصانيف كثيرەسى اولوب، باشليجەلرى شونلردر: «البرهان»، «مسألة العلو»، «الاعتقاد»، «ذم التأويل»، «المتحابين فى الله تعالى»، «فضل عاشوراء» «فضائل العشر»، «ذم الوسواس»، «المشيخة»، فقهه دائر ١٠ جلد اوزره «المغنى»، ٤ جلد اوزره «الكافى»، «المقنع»، «العمدة»، «القوانين»، «الرقة والبكاء»، «الهداية»، «التبيين فى نسب القرشيين»، «الاستنصار فى نصب الانصار»، «قنعة الاديب فى الغريب»، «الروضة فى اصول الفقه»، «العلل للجلال».

ابن قدامه { (ابو محمد شمس الدين عبدالرحمن بن محمد) آنف الترجمه‌ڭ برادرزادەسى اولوب، عمجەسندن وسائر علمادن تحصيل علم ايله، عمجەسنڭ «المقنع» عنوانلى اثرينه ١٠ جلددن عبارت بر شرح يازمشدر. ٥٩٧ تاريخنده طوغوب، ٦٨٢ ده وفات ايتمشدر.

ابن قدامه { (شمس الدين محمد بن احمد) فقهاء حنبليەدن ومشاهير محدثين ومورخيندن اولوب، علم نحوده دخى يد طولى صاحبى ايدى. «تلخيص احاديث الاحكام لابن دقيق»، «تاريخ الخوارج»، «شرح تسهيل ابن مالك»، «كتاب محمد فى الحديث» عنوانلى تأليفاتى وسائر بعض آثارى واردر. ٧٤٤ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن القِرِيه { (ابو سليمان ايوب بن زيد) امى اولديغى حالده فوق العاده فصاحت وبلاغتله شهرت بولمش برآدمدر. حتى كتب ادبيەده محفوظ ومستور اولان سوزلريله محيوبون طرفندن استشهاد اولنمشدر. روايته كوره حجاج يوسف (عين تمر) واليسنه الفاظ غريبه ايله وفوق العاده بر بلاغتله يازلمش بر مكتوب كوندروب، والى بونڭ مألنى آكلامديغندن، صاحب ترجمه‌يه وقومش، وابن القريه مكتوبڭ معناسنى ويردكدن صكره، ينه او اسلوبده ودها بليغ اولەرق بر جواب يازديرمش؛ وحجاج بو جوابى كورنجه، فوق العاده بكنمكله، يازديران ابن القريه اولديغنى اوكرنەرك، كنديسنى يانته جلب، وبعده عبدالملك بن مروانه تقديم وتوصيه ايتمشيدى. مؤخراً عبدالرحمن بن قيس كندى سجستانده عصيان ايتديكى وقت، حجاج صاحب ترجمه‌يى الچيلكله مرقومڭ يانته كوندرديكى حالده، عبدالرحمن بونى جبراً يانته آليقومش؛ وكنديسى بوزلديغنده، ابن القريه طوتيلوب، حجاجڭ حضورينه كوتورلمش؛ وهر نه قدر مقام اعتذارده برچوق خطبەلر وبليغ سوزلر ايراد ايتمش ايسەده، فائده ايتميوب. حجاجڭ امريله بيونى اوريلەرق، ٨٤ تاريخنده وفات ايتمشدر. كاتب اصفهانى بونڭ، ليلى ومجنون وابن عقب كبى، وجودى اولميوب، موهوم بر شخصدن عبارت اولديغنى التزام ايديور.

ابن قرقه { (ابو سعيد —) طبده وهندسه وسائر علوم رياضيه وطبيعيەده ماهر بر ذات اولوب، فاطميوندن حافظ لدين الله‌ڭ خدمتنده بولنوردى. عسكر كروهى مشار اليهدن اوغلى حسنڭ قتلنى ايستمكله، بونڭ قتلنه آلت اتخاذ اولنان سمى صاحب ترجمه ترتيب ايتديكندن، مؤخراً حافظ لدين الله طرفندن اعدام اولنمشدر.

ابن قُرَيش { (قاضى صفى الدين ابو المجد عبدالرحمن بن عبدالعزيز) مشاهير كتابدن اولوب، صلاح الدين ايوبينڭ خدمت كتابتنده مستخدم ايكن، ٥٨٦ تاريخنده عكاده قتل وقدسده دفن اولنمشدر. مصرده‌كى (قيسارية ابن قريش) قصبەسى بونڭ نامنه منسوبدر.

ابن قريعه { (قاضى ابو بكر محمد بن عبدالرحمن بغدادى) حاضرجوابلقده وغايت لطيف نكتەلر بولمده‌كى مهارت فوق العادەسيله مشهور اولوب، نكات ولطائفى كتب نوادرده مسطور ومشهوردر. وزير ابو محمد مهلبى‌يه منسوب ايدى. بعض قاضيلقلرده بولنمشيدى. ٣٦٧ تاريخنده ٦٥ ياشنده وفات ايتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن قزمان { (ابو بكر —) اندلس وزرا وادباسندن اولدیغی «قلائد العقیان» ده مسطور وبعض اشعاری مذکور ایسه‌ده. تاریخ ولادت و وفاتی ذکر اولنمامشدر. هر حالده آلتنجی قرن هجری اوائلنده برحیات بولنمش اولدیغی آکلاشیلیور.

ابن القسّ { (مسعود — بغدادی) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، خلفای عباسیه‌نك اخیری اولان مستعصمك خدمت طبابتنده ایدی. مغول وقعه‌سندن صکره خانه‌سنه قپانوب، وفاتنه قدر چیقمدیغی مرویدر.

ابن قُسی { (ابو القاسم —) اندلسده مشایخ صوفیه‌دن اولوب، ادبیات ولغتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مریدان وتوابعندن (مرابطین) نامیله بر فرقه تشکیل ایده‌رك، امور سیاسیه‌یه قاریشمق ایستمش ایسه‌ده، اوصره‌ده موحدین دولتی اندلسی ضبط ایتدیكندن، کندیسی دخی موحدینه تبعیت کوسترمکه مجبور اولمش؛ وکندیسنك وفاتندن صکره مرابطین زمره‌سی میدان آلمشلردر. [«مرابطین» ماده‌سنه مراجعت.] صاحب ترجمه‌نك تصوفه متعلق «خلع النعلین» عنوانیله بر تألیفی واردر، که شیخ اکبر حضرتلری طرفندن شرح اونمشدر.

ابن القصاب { (ابو عبدالله مؤید الدین محمد بن علی) دولت عباسیه وزراسندن اولوب. خلیفه ناصرلدین اللهك زماننده خوارزمشاه سلجوقی نزدینه سفارتله همدانه کوندریلرك، کندیسنه خلیفه‌نك بر والیسی معامله‌سنی ایتمك ایستدیكندن، بینلرنده منازعه وقوع بولدقدن صکره. ناصرك توجه وامنیتنی قزانه‌رق. خوراسان وسائر ایران طرفرینه کوندرلمکله، اورالرك احوالنی اوکرندکدن، و معتبران اهالی بیننده احباب وطرفکیرلر پیدا ایتدکدن صکره. بغداده عودتله، خلیفه‌یی اویرلری طوغریدن طوغری‌یه کندی اداره‌سی آلتنه آلمغه اطماع ایتدیكندن، بو ایشه کندیسی مأمور اولوب، مدت مدیده خوارزمشاهله وسائر طوائف ملوکله محاربه ایده‌رك، بر چوق یرلری خلیفه‌نك دائره حکم واداره‌سنه آلدقدن صکره، ٥٩٢ تاریخنده همدانده وفات ایتمش: واون بش کون صکره خوارزمشاه همدانی ضبط ایدنجه، صاحب ترجمه‌یی مزاردن بالاخراج، باشنی قطع ایله، محاربه‌ده اولدیرمش کبی خوارزمه کوندرمشدی.

ابن القصار { (سلیمان بن علی) بغدادك مشهور مغنیلرندن اولوب، بعض بسته‌لری واردر. حقنده وعلی الخصوص کاتب بلورینك جاریه‌سیله اولان معاشقه‌لرینه دائر بعض حکایات ونوادر منقولدر.

ابن القصیره { (ذوالوزارتین ابو بكر —) اندلسك آلتنجی قرن هجری اوائلی کتاب و وزراسندن اولوب، بعض رسائل بلیغه‌سیله اشعاری «قلائد العقیان» ده مسطوردر.

ابن قضیب البان { (السید عبدالله بن محمد حجازی) متأخرین شعرای عربدن اولوب، مدح نبی (صلعم) حقنده سویلش اولدیغی «قصیده دالیه» سیله وسائر اشعاریله شهرت بولمشدر. ١٠٠٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. مرتب دیوانی واردر. مذکور قصیده‌سنك باشلانغیجی شودر:

اهلاً بنشر من مهب زرود
احیا فؤاد العاشق المنجود
وروی شذا خبر العقیق ففجرت
منه عیون الدمع فوق خدودی

شیخ عثمان عریانی بو قصیده‌یی شرح، وشیخ امین جندی تخمیس ایتمشدر.

ابن القطاع { (ابو القاسم علی بن جعفر سعدی) مشاهیر ادبادن اولوب، علی الخصوص علم لغتده ائمه‌دن معدوددر. ٤٣٣ تاریخنده صقلیه (یعنی سیجیلیا) آطه‌سنده طوغوب. جزیره مذکوره‌نك ایادی مسلمیندن چیقمسی اوزرینه، مصره هجرتله، ٥١٠ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. لغته دائر «کتاب الافعال» و«کتاب ابنیة الاسماء» عنوانلریله ایکی تألیفی اولدیغی کبی، بری «الدرة الخطیرة فی المختار من شعر شعراء الجزیرة» عنوانیله صقلیه. ودیکری «لمح الملح» عنوانیله اندلس شعراسنك اشعار و تراجم احوالنی جامع ایکی قیمتدار اثری واردر. اشعار رائقه‌سی دخی چوقدر.

ابن القطان { (ابو الحسین احمد بن محمد بغدادی) مشاهیر فقهای شافعیه‌دن اولوب، بغداده تدریسله مشغول اولمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وفقهه متعلق بر قاچ کتاب یازمشــدر. وفاتی ٣٥٩ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن القطان { (ابو القاسم هبة الله بن فضل) بغدادك مشاهیر شعراسندن اولوب، علی الخصوص هجوده ولطائف وهزلیاتده بینظیردر. مرتب دیوانی واردر. علم حدیثه دخی وقوف وانتسابی وار ایدی. (حیص بیص) نام شاعرله ماجرالری ومهاجاتلری مشهوردر. ٤٧٧ تاریخنده طوغوب، ٥٥٨ ده وفات ایتمشــدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

یا اهل بغداد ان حیص بیص اتی
بفعلة اکسبته الخزی فی البلد
هو الجبان الذی ابدی تشاجعه
علی جری ضعیف البطش والجلد

ابن قطنه { [« جواس بن قطنه » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن القفطی { [« جمال الدین بن قفطی » مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابن قلاقِس { (ابو الفتوح نصرالله بن عبدالله — اللخمی الازهری) مصر مشاهیر شعراسندن اولوب، (قاضی اعز) لقبیله دخی معروفدر. اشعاری غایت کوزل اولوب، مدح اکابر حقنده قصیدهلری وغزلیات وسائر اشعاری واردر. ٥٣٢ تاریخنده اسکندریه جوارنده طوغوب، ٥٦٣ ده صقلیه‌یه، و ٥٦٥ ده یمنه سیاحت ایتمشیدی. صقلیه‌دن مصره عودت ایتمك اوزره، قیشین کمی‌یه بیندیکی حالده، فرطونه‌یه طوتیلوب، روزکار کیسنی ینه سیچلیا آطه‌سی ساحلنه آتمش اولدیغی کبی، یمندن عودتنده دخی بیندیکی کمی بحر احرده قیریلغله، یوزه‌رك قورتلوب، یمنه چپلاق عودت ایتمشیدی. بو ایکی وقعه حقنده اولان قصیده‌لری مشهوردر. ٥٦٧ تاریخنده مصرك عیذاب قصبه‌سنده وفات ایتمشدر. سودیکی بر سیاه جاریه حقنده اولان شو قطعه‌سی جملهٔ اشعارندندر:

رب سوداء وهی بیضاء معنی
نافی المسك عندها الکافور
مثل حب العیون یحسبه النا-
س سواداً وانما هو نور

ابن قَلِیته { (ابو العباس احمد بن محمد) یمن ادباسندن اولوب، « الرشد اللبیب الی معاشرة الحبیب » عنوانلی کتابك صاحبیدر. ٢٣١ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن القَلیوبی { (علی بن محمد) اندلس شعراسندن اولوب، اشعارینك لطافتیله وتشبیهاتده‌کی مهارتیله مشهوردر. عزیز عبیدینك رجالنی مدح، وظاهر عبیدینك اوائل سلطنتنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

ولاضوء الا من هلال کانما
تفرق منه الغیم عن نصف دملج
وقد حال دون المشتری من شعاعه
ومیض کمثل الزئبق المترجرج
کأن الثریا فی اواخر لیلها
تحیة ورد فوق زهر بنفسج

ابن القلیوبی { (کمال الدین احمد بن عیسی العسقلانی) فقهاء شافعیه‌دن اولوب، ابو اسحاق شیرازینك فروعه دائر اولان « التنبیه » عنوانلی کتابنی شرح، و « نهج الوصول فی علم الاصول » عنوانیله بر کتاب تألیف ایتمشدر.

ابن قُم { (ابو عبدالله حسن بن علی) ادبا و شعرادن اولوب، سبا صاحبی ابو حمیره یازمش اولدیغی رساله ایله مشهوردر.

ابن قنبر { (حکم بن محمد — مازنی) دولت عباسیه زماننده وایکنجی قرن هجری اواسطنده یتیشن مشاهیر شعرادن اولوب، بصره‌ده طوغمش، واوراده یشامشدر. مسلم بن ولید انصاری نام شاعرله مهاجاتلری وماجرالری مشهوردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ویلی علی من اطار النوم وامتنعا
وزاد قلبی علی اوجاعه وجعا
ظبی اغر تری فی وجهه سرجا
یغشی العیون اذا ما نوره سطعا

ابن قوسین { موصل مشاهیر اطباسندن اولوب، ابتدا یهودی ایکن، بعده اهتدا ایتمش؛ وبعدالاهتدا « مقالة فی الرد علی الیهود » عنوانیله بر کتاب یازمشدر.

ابن القوطیه { (ابو بکر محمد بن عمر) پدری اشبیلیه‌لی اولوب، کندیسی قرطبه‌ده تولد ونشأت ایتمشدر. لغت وادبیات وحدیث وفقهده وتاریخ واخبارده ید طولی صاحبی ایدی. وعلی الخصوص اندلسك احوال تاریخیه‌سیله علما وشعراسنك احوالنه وقوف تامی وار ایدی. « تصاریف الافعال »، و « کتاب المقصور والممدود » عنوانلریله ایکی کتابی وسائر آثاریله بعض اشعاری واردر. ٣٦٧ ده قرطبه‌ده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن قیس { [«اشعث بن قیس، عبدالله بن قیس» وساره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن القیسرانی { (ابو الفضل محمد بن طاهر مقدسی) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٤٦٧ تاریخنده بیت مقدسده طوغمش؛ واستماع احادیث شریفه مقصدیله، حجاز، شام، مصر، فارس، خراسان وسائر طرفلره مدت مدیده سیاحتدن صکره، همدانده اختیار اقامت، وتدریس وتصنیفله اشتغال ایتمشدر. باشلیجه تألیفاتی شونلردر: «اطراف الکتب السته». «اطراف الغرائب لدارقطنی»، «کتاب الانساب». تصوفه دائر بعض آثاری وکوزل اشعاری دخی واردر. ٥٠٧ تاریخنده، حجدن عودتنده، بغدادده وفات ایتمشدر. — اوغلی (ابوزرعه طاهر ابن القیسرانی) دخی محدثیندن اولوب، پدرینک وفاتندن صکره همدانده تدریس، و ٥٦٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن القیسرانی { (شرف الدین ابو عبدالله محمد بن نصر) حضرت خالد بن ولیدک نسلندن اولوب، ٤٧٨ تاریخنده عکاده طوغمش. و ٥٤٨ ده دمشقده وفات ایتمشدر. مشاهیر شعرادن اولوب، ادبیاتده ید طولی صاحبی اولدیغی کبی، هیئت ونجومدن دخی خبری وار ایدی. شاعر ابن المنیر ایله ماجرالری سبقت ایتمشدر. اشعاری غایت سلیس ولطیف اولوب، مرتب دیوانی واردر. سبی پك کوزل بر مغنی حقنده سویلش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

والله لو انصف العشاق انفسهم
فدوك منها بما عزوا وماصانوا
ما انت حین تغنی فی مجالسهم
الانسیم الصبا والقوم اغصان

ابن کثیر { مشاهیر قراءدن وطبقهٔ ثانیه تابعیندن اولوب، ٤٥ تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده طوغمش، و ١٢٠ ده وفات ایتمشدر. — [«ابو الفدا» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن کج { (قاضی یوسف بن احمد دینوری) فقهاء شافعیه ائمه‌سندن اولوب، وطنی اولان دینورده تدریس وافاده ایله اوغراشمش؛ و ٤٠٥ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر. فقهه دائر بر قاچ تألیفی واردر.

ابن کرابا { (ابو سالم —) ملاطیه طائفهٔ یعقوبیه‌سندن اولوب، ملوك سلجوقیه‌دن علاء الدین کیقبادك طبیبی وندیمی ایدی. طبده شهرتی اولیوب، آنجق حکمدار مشارالیهك فوق‌العاده نظر محبت والتفاتنه مظهر اولدیغندن، اصلا یانندن آیرلمازدی. حتی بر کون سفر اثناسنده علاءالدینك معیتنده کیتمه‌مش اولدیغندن، مشارالیه مخصوص آدم کوندره‌رك، ایستمش؛ وآنجق صاحب ترجمه انتظار اولنان کون واصل اوله‌میوب، ایرتسی کون کیندیکندن طولایی، افندیسنك اغبرارینی کورنجه، مأیوسیتندن زهر ایچوب، وفات ایتمشدر.

ابن کرنیت { (ابو احمد حسین بن اسحاق) مشاهیر طبیعیوندن اولوب، علم کلام وادبیاته دخی وقوفی وار ایدی. فلاسفه مذهبنه تابع اولوب، فلسفه وطبیعیاته دائر پك چوق کتابلر اوقومشدی. ثابت بن قره‌یه قارشی بر ردیه‌سی، «مقالة فی الاجناس و الانواع» عنوانیله بر اثری وارتفاعدن اول کوندوزین ساعت قاچ اولدیغنی آکلامق اصولی حقنده بر کتابی واردر. ابن ابی اصیبعه عراق و جزیره اطباسی صره‌سنده ذکر ایدوب، آنجق تاریخ ولادت و وفاتنی بیان ایتمیور.

ابن کریب { (محمد بن علاء — همدانی) کوفه‌نك مشاهیر حفاظ ومحدثیندن اولوب، ٢٤٣ تاریخنده وفات، و وصیتی اوزرینه، کتابلری دفن اولنمشدر.

ابن کزورا { دردنجی قرن هجری مشاهیر اطباسندن اولوب، بغدادده یاشامشدر.

ابن کشکرایا { دردنجی قرن هجری اطباسی مشهوره‌سندندر.

ابن الکلاس { (علی بن محمد) شامك یدنجی قرن‌هجری ادبا وشعراسندن اولوب، بعض تعلیقات ومجموعاتی و برطاقم اشعاری واردر. ٧٠٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن الکلبی { (ابو المنذر هشام بن محمد) مشاهیر نسابیندن اولوب، علم انسابده ید طولی صاحبی ایدی. بو علمده «الجمهره» عنوانیله غایتله مقبول ومشهور بر تألیفی اولدیغی کبی، تصنیفات سائره‌سی دخی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «حلف عبدالمطلب وخزاعه»، «حلف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الفضول »، «حلف تميم وكلب»، «كتاب المنافرات»، «يوتات القريش»، «فضائل قيس عيلان»، «كتاب الموردات»، «بيوتات ربيعه»، «كتاب الكنى»، «شرف القصى وولده فى الجاهلية والاسلام»، «القاب قريش»، «القاب اليمن»، «كتاب المثالب»، «كتاب النوافل»، «كتاب ادعا معاوية زياداً»، «اخبار زياد بن ابيه»، «صنائع قريش»، «كتاب المشاجرات»، «كتاب المعاتبات»، «كتاب ملوك الطوائف»، «كتاب ملوك كنده»، «كتاب افتراق ولد نزار»، «كتاب تفريق الازد»، «كتاب طسم وجديس» وسائره. مجموع تأليفاتى ١٥٠ عدددن زياده اولوب. اك مشهورلرى علم انسابده مثلى اولميان مذكور «جمهره» ايله ينه انسابه دائر «المنزل» و«الموجز» عنوانلى اثرلرى و مأمون خليفه‌نك نامنه يازمش اولديغى «الفريد» ايله جعفر برمكينك نامنه تأليف ايتديكى «الكتاب الملوكى» عنوانلى كتابلريدر، كه جمله‌سى انسابه دائردر. ٢٠٤ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن كِلِس { (ابو الفرج يعقوب بن يوسف) فاطميوندن عزيزك وزيرى ايدى.
عن‌اصل بغدادلى اولوب، يهودى‌المذهب ايدى. ٣٣١ تاريخنده پدريله برابر مصره رحلت ايده‌رك، كافور احشيدينك بعض رجالنه وبعده كنديسنه انتسابله، امور حسابيه‌سنه وكتابتنه مأمور اولمشيدى. روايته كوره او صره‌ده شرف اسلامله مشرف اولمشدر. بعده كافورك وفاتنده، وزيرى ابوالفضل جعفر بن فراتك ذاتاً صاحب‌ترجمه‌يه غرض وحسدى اولديغندن، كنديسنى حبس ايتمش ايسه‌ده، ابن كلس اموال كثيره اكتساب ايتمش اولديغندن، رشوت ويره‌رك، كنديني قورتارمش؛ وقورتلنجه، مغربه كيدركن، مصرى ضبط ايتمكه كلمكده اولان معز عبيدى‌يه راست كلمرك، معيتنده عودت ايتمش؛ ومعزك رجال ومقربيندن اولوب، فوق‌العاده نفوذ واقتدار كسب ايتدكدن صكره، معزك اوغلى عزيزك زماننده، ٣٦٨ تاريخنده مسند وزارتى احراز ايتمشدر. دائره‌سى مجمع علما وفقها اولوب، خوان نعمتى عمومه آچيق ايدى. ٣٧٣ تاريخنده عزيزك توجهنى غائب ايدوب، حبس اولنمش ايسه‌ده، بر سنه صكره اطلاق ومقام وزارته اعاده اولنمش؛ و ٣٨٠ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن كمال { ياخود ابن كمال پاشا [«كمال پاشا زاده» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابن كناسه { (ابو يحيى محمد —) دولت عباسيه شعراسندن اولوب،
كوفه‌ده تولد ونشأت ايتمشدر. مشهور ابراهيم بن ادهم دايسى ايدى. (دنانير) اسمنده غايتله اديبه وشاعره بر جاريه‌سى اولديغى، وادبا وشعراى زمانك بوقيزله مباحثه ومشاعره‌يه پك مائل اولدقلرى مرويدر. ابن كناسه ٢٠٧ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو ايكى بيت مذكوره دنانيرك وفاتى اوزرينه سويلمش اولديغى بر مرثيه‌سندندر:

الحمد لله لا شريك له ياليت ماكان منك لم يكن
ان يكن القول قل فيك فما افحمنى غير شدة الحزن

ابن الكيزانى { (ابو عبدالله محمد بن ابراهيم) مشاهير شعرادن وزهاددن اولوب، مصرده تولد ونشأت، و ٥٦٢ تاريخنده وفات ايتمشدر. اكثر اشعارى زهده متعلق ولق اوزره، مرتب ديوانى واردر. شو بيت جملهٔ اشعارندندر:

واذا لاق بالمحب غرام
فكذا الوصل بالحبيب يليق

ابن كيسان { (ابو الحسن محمد بن احمد — البقدارمى) مشاهير نحاتدن اولوب. ثعلب ومبرد كبى مشاهيردن اخذ وقرائت ايتمش؛ وبصريون ايله كوفيون مذهبلرينه وبينلرنده‌كى اختلافاته وقوف اولمشيدى. بو اختلافات حقنده بر كتاب مخصوص تأليف ايتديكى كبى، «تلقيب القوافى»، «علل النحو»، «غريب الحديث»، «مصابيح الكتاب»، «معانى القرآن» عنوانلى تصنيفاتى وسائر بعض مؤلفاتى واردر. ٢٩٩ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن لال { (ابوبكر احمد بن على) مشاهير محدثيندن وفقهاى شافعيه‌دن اولوب، عن‌اصل (رودراور)لى اولديغى حالده، همدانه هجرتله، اورانك مفتيسى اولمشيدى. ولادتى ٣٠٨ سنه‌سنده ووفاتى ٣٩٨ ده واقع اولمشدر. «كتاب السنن»، «معجم الصحابة» و«مالايسع المكلف جهله» عنوانلريله اوچ تأليفى وسائر بعض آثارى واردر.

ابن لُب { (ابو سعيد فرج بن قاسم) اندلس مشاهير علما وشعراسندن اولوب، ٧٠١ تاريخنده غرناطه‌ده طوغمش، و٧٨٢ده وفات

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمشدر. مدرسهٔ نصریه‌ده تدریس علوم ایتمشدر. مشهور فتاویسی وبعض تصنیفاتیله اشعار لطیفه‌سی واردر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

خذوا للهوى من قلبي ما ابقى
فما زال قلبي كله للهوى رقا
دعوا القلب يصلى فى لظى الوجد تاره
فنار الهوى الكبرى وقلبي هو الاشقى

ابن اللبّاد (موفق الدين عبداللطيف بن يوسف) مشاهیر علما وحکمای اسلامدن اولوب، لغت وادبیات وحدیث وسائر علوم وفنونك كافه‌سنده عالم وطبده دخی ماهر ایدی. ٥٥٥ تاریخنده بغدادده طوغوب، ٦٢٩ده اوراده وفات ایتمشدر. شام، مصر، قدس وسائر ممالکه بلاد رومه مدت مدیده سیاحت، وعلوم متنوعه تدریسیله اشتغال ایتمشدر. تصنیفاتی پك چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «غريب الحديث»، ينه حدیثه متعلق «المجرد»، «الواضحة فى اعراب الفاتحة»، «كتاب الالف واللام»، «شرح بانت سعاد»، «ذيل الفصيح»، «خمس مسائل نحوية»، «شرح مقدمة ابن بابشاذ». «شرح الخطب النباتية»، «شرح سبعين حديثاً». «شرح اربعين حديثاً طبية»، «الرد على فخر الدين الرازى»، «تفسير سورة الاخلاص»، «شرح نقد الشعر لقدامه»، «قوانين البلاغة»، «الانصاف بين ابن برى وابن الخشاب فى كلامهما على المقامات»، نحوه دائر «قبسة العجلان»، «اختصار العمدة لابن رشيق»، «مقدمة الحساب»، «اختصار كتاب النبات»، «اختصار كتب الحيوان»، «اخبار مصر»، «الافادة فى اخبار مصر». «مقالة فى الرد على اليهود والنصارى»، «مقالة فى النفس»، «مقالة فى العطش»، «مقالة فى السقنقور»، «مقالة فى العلم الالهى»، «الجامع الكبير فى المنطق والطبيعى والالهى»، ١٠ جلد اوزره «زهاء». «شرح الراحمون يرحمهم الرحمن»، «اختصار الصناعتين للعسكرى»، «اختصار مادة البقاء للتميمى»، «بلغة الحكيم»، «مقالة فى الماء». «مقالة فى الحركات المعتاصه»، «مقالة فى العادات»، «الكلمة فى الربوبية»، «مقالة فى حقيقة الدواء والغذاء». «مقالة فى التأدى بصناعة الطب». «مقالة فى الراوند». «مقالة فى الحنطة»، «مقالة فى البحران»، آرسطو وجالینوسك اخلاقی حقنده ابن رضوانه قارشی مقالهٔ ردیه، «تعقيب حواشى ابن جميع على القانون»، «مقالة فى الحواس». «مقالة فى الكلمة والكلام»، «كتاب الشيعة»، «تحفة الامل». «الحكمة الكلامية»، «كتاب الدرياق»، «حواش على كتاب البرهان للفارابى»، «حل شئ من شكوك لرازى على كتب جالينوس»، «مقالة فى ميزان الادوية والادواء من جهة الكيفيات»، «مقالة فى تعقب اوزان الادوية»، «مقالة فى النفس والصوت والكلام». «مقالة فى تدبير الحرب»، «جواب مسئلة ذبح الحيوان وقتله وهل ذلك سائغ فى الطبع وفى العقل كما هو سائغ فى الشرع»، «مقالة فى المدنية الفاضلة»، «مقالة فى العلوم الضارة»، «رسالة فى الممكن». «مقالة فى الجنس والنوع»، «الفصول الاربعة المنطقية»، «تهذيب كلام افلاطون»، «مقالة فى كيفية استعمال المنطق»، «مقالة فى القياس»، «كتاب فى القياس»، «السمع الطبيعى»، «شرح الاشكال البرهانيه»، «مقالة فى تزييف الشكل الرابع»، «مقالة فى تزييف مايعتقده ابن سينا»، «مقالة فى القياسات المختلطات»، «مقالة فى تزييف المقاييس الشرطية»، «مقالة فى ابطال الكيمياء عند الحكماء»، «كتاب القولنج»، «مقالة فى البرسام»، «مقالة فى الرد على ابن الهيثم»، «مقالة فى اللغات وكيفية تولدها»، «مقالة فى القدر». بونلردن ماعدا برطاقم کتب طبیه‌یی تلخیص واختصار ایتمش، وکندی ترجمهٔ حالنی دخی یازمشدر.

ابن اللَبان (ابو عبدالله بن محمد) عناصل اصفهانلی اولوب: مصر علماسندن وفقهای شافعیه‌دندر. «الروضه» عنوانلی کتابك مؤلفیدر. ٤٤٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن اللبان (شمس الدين ابو عبدالله محمد اسعردى) مصر علماسندن ومشاهیر محدثیندن وفقهای شافعیه‌دن اولوب، اکثر فنونده وعلى الخصوص علوم دینیه‌ده ید طولی صاحبی ایدی. امام محمد بن ادریس شافعینك تألیف ایتمش اولدیغی «كتاب الام» عنوانلی اثری صره‌یه قویوب، ابوابه تقسیم ایدن بو ذات اولدیغی کبی، «ازالة الشبهات عن الآيات والاحاديث المشتبهات»، «ترتيب الامة»، «كتاب رد المتشابه الى المحكم». «متشابه القرآن» عنوانلریله برقاچ کتاب دخی یازمشدر. ٧٤٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن اللبانه { (ابوبکر محمد بن عیسی اللخمی) اندلس ادبا وشعراسندن اولوب،
«مناقل الفتنة»، «نظم السلوك فی وعظ الملوك» و«سقیط الدرر ولقیط الزهر» عنوانلی کتابلرك صاحبیدر. ناصرالدولهنك زماننده میورقهیه کیدوب، ۵۰۷ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. اشعار رائقهسی واردر. — اندلس شعراسندن (ابو الحسن ابن اللبانه) اسمنده دیکر برشاعر دخی واردر، که «نفح الطیب» ده برچوق اشعاری مستور اولوب، آنجق تاریخ ولادت ووفاتی مذکور دکلدر.

ابن اللَبودی { (شمس الدین ابو عبدالله محمد بن عبدان) مشاهیر اطبای
اسلامدن اولوب، طبده ماهر وحاذق اولدیغی کبی، علوم حکمیهده دخی زمانك فریدی ایدی. شامده تولد ایدوب، بعده بلاد عجمه سفر ایدهرك، همدانده وسائر طرفلرده مشاهیر علمادن اخذ وقرائت، وآز زمان ظرفنده اکثر علوم وفنونده تمیز، وطبابتده کسب شهرت تامه ایتمشیدی. صلاح الدین ایوبینك اوغلی ملك ظاهر غیاث الدینه انتسابله، رئیس الاطباسی اولوب، ملك مشارالیهك وفاتندهدك حلبده اقامت ایتمش؛ و۶۱۳ تاریخنده دمشقه کیدوب، (بیمارستان نوری) اسمیله معروف اولان بیوك خستهخانهیه مأمور، وفن طبك تدریسیله مشغول اولمش؛ و۶۲۱ ده ۵۱ یاشنده وفات ایتمشدر. «الرأی المعتبر فی معرفة القضاء والقدر»، «شرح کتاب الملخص لابن الخطیب»، «رسالة فی وجع المفاصل»، «شرح کتاب المسائل لحنین بن اسحاق» عنوانلی کتابلرك صاحبیدر.

ابن اللبودی { (صاحب نجم الدین ابو ذکریا یحیی بن شمس الدین) آنف
الترجمهنك اوغلی اولوب، طب وحکمت وسائر علوم وفنونده پدرینی کچدیکی کبی، شعر وادبیاتده دخی مهارت تامهسی وار ایدی. حلبده طوغوب، صبی اولدیغی حالده، پدریله برابر دمشقه کیتمش؛ واوراده تحصیل علوم وفنون ایله، طبده تفرد وتمیز ایتدکدن صکره، ملك منصور ابراهیم بن شیرکوهه انتسابله، طبیبی اولمش؛ و۶۴۳ تاریخنده ملك مشارالیهك وفاتی اوزرینه، مصره عزیمتله، ملك صالح نجم الدین ایوبی یه انتساب ایتمش؛ ومشارالیه طرفندن حسن قبول کوروب، اسکندریهده دیوان نظارتنه تعیین اولنمش؛ وبرمدت صکره ینه بومأموریتله شامه نقل اولنمشیدی. غایت فصیح وبلیغ منشآتی واشعار رائقهسی واردر. تألیفات معروفهسی بروجه آتیدر: «مختصر الکلیات من کتاب القانون لابن سینا»، «مختصر کتاب المسائل لحنین بن اسحاق»، «مختصر کتاب الاشارات والتنبیهات لابن سینا»، «مختصر کتاب عیون الحکمة لابن سینا»، «مختصر کتاب الملخص للرازی»، «مختصر کتاب المعاملین فی لاصولین»، «مختصر کتاب اقلیدس»، «مختصر مصادرات اقلیدس»، «کتاب اللمعات فی الحکمة»، «آفاق الاشراق فی الحکمة»، «المناهج القدسیة فی العلوم الحکمیة»، «کافیة الحساب فی علم الحساب»، «غایة الغایات فی المحتاج الیه من اقلیدس والمتوسطات»، «تدقیق المباحث الطبیة فی تحقیق المسائل الخلافیة»، «مقالة فی البرشعثا»، «ایضاح الرأی السخیف من کلام الموفق عبداللطیف»، «غایة الاحکام فی صناعة الاحکام»، «الرسالة السنیة فی شرح المقدمة المطرزیة»، «الانوار الساطعات فی شرح الآیات البینات»، «نزهة الناظر فی المثل السائر»، «الرسالة الکامله فی علم الجبر والمقابله»، «الرسالة المنصوریه فی الاعداد الوفقیه»، «الزاهی فی اختیار الزیج الشاهی»، «الزیج المقرب المبنی علی الرصد المجرب».

ابن لؤلؤ { (ابو عبدالله محمد بن علی) اندلس ادبا وشعراسندن اولوب، حصن
قارشهده خطیب ایدی. ۷۵۰ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعار رائقهسندندر:

ومن لم یمت قبل الممات فانه
یراع بهول بعده ویراع
فیارب وفقنی الی مایکون لی
به للذی ارجوك منه بلاغ

ابن لَهیعه { (ابو عبدالرحمن عبدالله —) محدثیندن اولوب، دولت عباسیه
طرفندن مصر قاضیلغنی ایلك احراز ایدن ذات اولمغله، ۱۵۵ تاریخنده نصب اولنمش، و۱۷۴ ده وفات ایتمشدر.

ابن لیون { آلتنجی قرن هجری اواخریله یدنجی قرن هجری اوائلنده سیسده
حکومت سورن وصلاح الدین وسائر ملوك ایوبیه ایله خیلی محاربانده بولنمش اولان حکمدار (لیون). عرب تاریخلرنده ویریلن اسمدر. [«لیون» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

ابن ماءالسماء (عباده بن عبدالله) اندلسك مشاهير شعراسندن اولوب، دولت‌عامریه‌نك رئيس‌الشعراسی ایدی. اندلسده كنديسندن برآز اول ايجادايدلمش اولان موشحات اصولنی دها ايلری‌يه كوتورمش، وپك چوق اشعار رائقه سويلمشدر. ٤١٩ تاريخنده (جالقه) ده وفات ايتمشدر. شو ايكی بيت جلهٔ اشعارندندر:

واصبر على نوب الزمان وان رمت بك فی المهالك
والى الذى اغنى واقنى اضرع وسله صلاح حالك

ابن ماجه (ابو عبدالله محمد بن يزيد —) كبار ائمهٔ محدثيندن اولوب، صحاح سته‌نك برى اولان و «سنن ابن ماجه» اسميله معروف بولنان كتاب معتبرك صاحبيدر. ٢٠٩ تاريخنده قزوينده طوغوب، بغداد، بصره، كوفه، شام، مكه، مصر، وريه سياحتله، زمانك مشاهير محدثيندن قرائت واستماع ايده‌رك، حديثه متعلق اولان علوم شريفه‌نك كافه‌سنده تفرد وتميز ايتمش؛ وتفسير وتاريخده دخی يد طولى صاحبى اولوب، حديثه متعلق اولان كتاب مذكوردن بشقه بر تفسير شريف ايله بر كوزل تاريخ وقزوينك تاريخنی دخی يازمش؛ و ٢٧٣ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن المارستانيه (ابو بكر عبدالله بن على) اطباى حاذقه‌دن اولوب، حديث وادبيات وتاريخده دخی يد طولى صاحبى ايدى. بغدادده (بيمارستان عضدى) دينيلن خسته‌خانه‌نك مدير وسر طبيبى اولوب، بعده عزل، وايكی سنه حبس اولنمشيدى. ٥٩٩ تاريخنده سفارتله تفليسه كوندريلوب، عودتنده يولده وفات ايتمشدر. بر طاقم بليغ خطبه‌لری واردر، وناتمام قالمش مفصل بر بغداد تاريخی يازوب، «ديوان الاسلام الاعظم» تسميه ايتمشدر.

ابن ماكولا (امير سعدالملك ابو نصر على بن هبة الله عجلى) مشاهير محدثيندن وادبادن اولوب، ٤٢١ تاريخنده (عكبرا) ده طوغمش؛ وعراق وشام وخراسان مشاهير علماسندن اخذ وقرائتله، بر طاقم تأليفات نافعه يازمشدر. آثارينك اك مشهور ومعتبرى اسماء رجال حديثی جامع اولان «الاكمال» عنوانلی تصنيفيدر، كه مشهور تاريخ بغداد صاحبی خطيب بغدادينك «المؤتلف تكملة المختلف» عنوانلی كتابنك تكمله‌سی اولوب، خطيبك كتاب مذكوری دخی دارقطنينك «المختلف والمؤتلف» عنوانلی اثريله عبدالغنی بن سعيدك «مشتبه النسبة» عنوانلی تأليفنك تكمله‌سيدر. صاحب ترجمه ٤٧٠ تاريخندن صكره جرجانده كندی خدمتجيلری طرفندن قتل اولنمشدر. اشعار رائقه‌سی دخی اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

قوض خيامك عن ارض تهان بها
وجانب الذل ان الذل يجتنب
وارحل اذا كان فى الاوطان منقصة
فالمندل الرطب فی اوطانه حطب

ابن ماكولا (ابو على حسن بن على) آل بويه‌دن جلال الدوله‌نك وزيری اولوب، بر طاقم رسوم وتكاليف ايجاد وطرح ايتديكندن، عمومك نفرتنی قزانمشيدی. بونك اوزرينه ٤١٩ تاريخنده وزارتدن عزل اولنمش ايسه‌ده، ٤٣١ سنه‌سنده ينه وزارتی احراز ايله، بصره‌يی ضبط ايتمك اوزره، ابوكاليجاره وكالةً بصره محافظی بولنان ابو منصور بختيار ايله ايتديكی دكيز محاربه‌سنده اسير دوشوب، بعده اطلاق اولنمش ايسه‌ده، ينه اوسنه بينلرنده رابطه بند فسق وفساد اولان بر جاريه‌سيله بر كوله‌سی طرفندن قتل اولنمشدر.

ابن مالك (ابو عبدالله جمال الدين محمد بن عبدالله) مشاهير نحويوندن وكبار ادبادن اولوب، صرف ونحو ولغتده بينظير اولديغی كبی، اشعار عربه دخی واقف اولوب، بو اوچ علمده استشهاد مقامنده ازبردن بر چوق اشعار مشاهير ايرادينه مقتدر ايدی. اندلسك (جيان الحرير) قصبه‌سنده ٦٠٠ تاريخلرنده طوغوب، بعده شرقه رحلتله، عصرينك مشاهير علماسندن اخذ وقرائت وعلى الخصوص لسان عربينك غوامض وحقايقنه واصل اولمق ايچون، پك چوق جهد وغيرت ايده‌رك، فضل وكماليله كسب شهرت ايتمش؛ ودمشقده مدرسهٔ عادليه‌ده تدريسله وامامتله اشتغال ايتمشدر. او وقت دمشقده قاضی القضاة بولنان مورخ مشهور ابن خلكان صاحب ترجمه‌يه بر درجه‌ده حرمت ورعايت ايدردی، كه بعدالصلات هر كون كنديسنی جامعدن خانه‌سنه قدر تشييع ايتمكی عادت ايدنمشيدی. ابن مالك اندلسده ايكن مالكی ايديسه‌ده، شرقه هجرت ايتدكدن

tarikhema.org

صـكره مذهب شافعی‌یه انتساب ایتمشیدی. نظم وشعری دخی لطیف وسلیس ایدی. اك مشهور اثری علم نحوه دائر اولان «الفیه» عنوانلی منظومه‌سیدر، که اصل اسمی «الخلاصه»در. تصانیف سائره‌سنك باشلیجه‌لری شونلردر: نحوه دائر «تسهیل الفوائد»، «الموصل فی نظم المفصل»، «سبك المنظوم وفك المختوم»، «الکافیة الشافیه»، «اکمال الاعلام بمثلث الکلام»، «لامیة الافعال»، «فعل وافعل»، «المقدمة الاسدیة»، «عدة اللافظ وعمدة الحافظ»، «النظم الاوجز فیما یهمز»، «الاعتضاد فی الظاء والضاد»، «اعراب مشکل البخاری»، «تحفة المودود فی المقصور والممدود»، «شرح التسهیل»، «شرح لامیة الافعال»، «شرح کافیة الشافیه».

ابن ماهان { دولت عباسیه‌نك ابتدای ظهورنده نشأت ایدن اطبای سریانیه‌دن اولوب، (یعقوب سیرافی) اسمیله دخی معروفدر. طبه دائر «کتاب السفر و الحضر» عنوانلی بر تألیفی واردر.

ابن المبارك { (ابو عبدالرحمن عبدالله — مروزی) ایکنجی درجه‌ده تابعیندن وکبار محدثیندن بر ذات اولوب، خراسانده علم وفضلیله وزهد وصلاحیله مشهور ایدی. موعظه قبیلندن پك چوق حکمت آمیز اقوالی و ینه نصیحتی متضمن بعض اشعاری واردر. ۱۸۱ تاریخنده ۶۳ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن مجدالدین { (ابو البرکات عبدالسلام بن عبدالله حرانی) مشاهیر علمادن اولوب، فقه وحدیث وتفسیر و اصول وسائر علومده ید طولی صاحبی ایدی. ۵۹۰ تاریخنده حرانده طوغوب، بعده بغداده رحلتله، اوراده اکمال تحصیل ایتمشیدی. بعض تصانیف نافعه‌سی اولوب، اك مشهورلری «الاحکام»، «شرح الهدایة»، «ارجوزة فی القراآت» عنوانلی اثرلریله اصول فقهه دائر بر کتابیدر. ۶۵۲ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن مجیر { (ابو بکر یحیی بن عبدالجلیل فهری) مغربك مشاهیر شعراسندن اولوب، پك چوق اشعاری واردر. امیر ابو عبدالله بن سعد ابن مردنیشه و وزیری منصوره انتساب ایتمش، وحقلرنده بعض مدحیه‌لر سویلمشدر.

۵۸۸ تاریخنده ۵۳ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن محاسن { [«تاج الدین بن محاسن» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن محرز { (ابو الخطاب مسلم) حجازك اوائل اسلامده یتیشن مشهور مغنیلرندن اولوب، گاه مکهٔ مکرمه وگاه مدینهٔ منوره‌ده اقامت ایدردی. پدری عن اصل فارسلی اولوب، کندیسی دخی فارسه وشامه سیاحتله فرس وروم مقاملرینی تعلم ایده‌رك، بعده او مقاملری اشعار عربیه‌یه تطبیقله، کندینه مخصوص بر طاقم الحان ایجاد ایتمشیدی. آنجق کندیسی اختلاطدن منقطع اولوب. علی الخصوص اکابره تقرب ایتمدیکندن، الحانی اوکردیکی بر مخنك جاریه‌سی طرفندن اشاعه اولنمشیدی.

ابن محلم { (عوف — خزاعی) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، امرای عباسیه‌دن طاهر بن حسینه انتساب ایتمشیدی. مشارالیه صاحب ترجمه‌یه بر صورتده مجبور اولمشیدی، که اوتوز سنه یانندن آیرمیوب، بیچاره شاعر، اهل وعیالنی کورمك اوزره، وطننه کیتمکه اذن آله‌مامشیدی. طاهرك وفاتنده اوغلی عبدالله ابن محلی دها زیاده التزام ایدوب، پك چوق نعمت واحسانه نائل ایتمشیدی. عبدالله ابن طاهر خراسان والیسی اولوب، ۲۲۰ تاریخنده او طرفه کیدرکن، ابن محلم وطننه کیتمکه اذن آله‌بلمش ایسه‌ده، اهل وعیالنه واصل اوله‌میوب، یولده وفات ایتمشدر.

ابن مخلوف { (عبدالرحمن بن یعقوب — صنهاجی) بنی حفص دولتی امراسندن اولوب، پدری صنهاجه رؤساسندن اولدیغی حالده، دولت مشارالیها عندنده نفوذ واعتبار صاحبی اولوب، بجایه قربنده ساکن بولنمش؛ وکندیسی بجایه والیسی اولوب، سکزنجی قرن هجری اوائلنده او طرفلرده ظهور ایدن وقوعات سیاسیه‌ده خیلی مدخلی اولمشیدی. ۷۱۲ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

ابن المدبر { (ابو اسحاق ابراهیم —) عراقك مشاهیر ادبا و شعراسندن اولوب، خلفای عباسیه‌دن متوکلك زماننده قدر وجاهی آرتمش؛ وآنجق مؤخراً اکابردن عبیدالله بن یحیانك افسادیله وبرادری احمدك سببندن حبسه قو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نیلدرق، خیلی وقت محبوس قالمشیدی. (عریب) اسمنده شاعره وادیبه بر قیزه عاشق اولوب، عریب دخی کندیسنه تعشق ایتمش اولمغله، بینلرنده پك چوق مراسلات ومشاعرات وقوع بولمشدر. صاحب ترجه‌نك اشعاری غایت لطیف وسلیس اولوب، عریبه خطاباً پك چوق اشعار رائقه‌سی وبعض بلیغ مکتوبلری واردر. معشوقه‌سیله اولان ماجرالری مشهوردر. مومی‌الیها حقنده اولان شو قطعه‌سی جملهٔ اشعارندندر:

زعموا انی احب عریبا صدقوا والله حبا عجیبا
حل من قلبي هوا محلاً لم تدع فیه لخلق نصیباً
لیقل من قدرأی الناس قدما هل رأی من عریب عریباً
هی شمس والنساء نجوم فاذا لاحت افلن غیوباً

ابن المدبر { (احمد —) آنف الترجمه‌نك برادری اولوب، ٢٥٤ تاریخنده احمد ابن طولون مصر والیسی اولدیغی وقت کندیسی اوراناك خراجنه مأمور ایدی. مصرده بیوك بر نفوذ وقوت پیدا ایتمش اولدیغندن، ابن طولون ایله بینلرنده رقابت حاصل اولمغله، صاحب ترجه بغداده ابن طولونك علیهنده یازمش ایسه‌ده، مکتوبی واصل اولنجه‌یه قدر خلیفه معتز وفات ایدوب، مهتدی بالله جلوس ایتمکله برابر، ابن طولونك حامیسی ماجورك دخی سرکاره کلمسیله، ابن المدبرك مکتوبی ابن طولونه کوندرلدیکندن، احمد بن طولون ابن المدبری عزل ایتدیردکدن صکره، مدت مدیده محبوس طوتمشیدی.

ابن المذلّق { بنی عبد شمسدن بر آدم اولوب، زوکورتلکده ضرب مثل حکمنه کچمشدر.

ابن مرانه { مغربك مشاهیر ریاضیوننددن اولوب، سبته شهرنده تولد ونشأت ایتمشیدی.

ابن مَرج الکُحل { (ابو عبدالله محمد بن ادریس) اندلسك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب. (جزیرهٔ شقر) قصبه‌سنده طوغمش؛ و ٦٣٤ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. اهل بادیه‌زی و وقیافتیله مشهور اولوب، امی اولدیغی دخی مرویدر. اشعاری سلیس ولطیف اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

مثل الرزق الذی تطلبه مثل الظل الذی یمشی معك
انت لاتدرکه متبعاً واذ ولیت عنه تبعك

ابن المرحِّل { (الشیخ صدرالدین محمد بن عمر) عن اصل مصرلی اولوب، طول مدت دمشق شام وحلبده بولنمشدر؛ وشامده (ابن الوکیل) اسمیله دخی شهرت بولمشدر. فقهده وسائر علوم دینیه‌ده عصرینك فریدی اولدیغی کبی، شعر وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. طب دخی نظری صورتده تحصیل ایتمش ایسه‌ده، عملیاتی یوغیدی. ٦٦٥ تاریخنده دمیاطده طوغوب، ٧١٦ ده قاهره‌ده وفات ایتمشدر. حسن اخلاقه دخی مالك اولوب، علی الخصوص سخا ومروتی حقنده پك چوق نوادر منقولدر. «الاشباه والنظائر» عنوانیله مشهور بر تألیفی وملك ونبی وشهید وعالم بیننده‌کی فرق حقنده دخی بعض اسئلهٔ وارده‌یه جواباً بر کتابی واردر. اشعار رائقه‌سی اولوب، شو ایکی بیت خمر حقنده اولان بر قصیده‌سندندر:

عناصر اربع فی الکاس قد جمعت
وفوقها الفلك السیار والشهب
ماء ونار هواء ارضها قدح
وظرفها فلك والانجم الحبب

ابن مَردنیش { (محمد بن احمد) اندلس طوائف ملوکندن اولوب، شبه جزیرهٔ مذکوره‌نك شرق طرفنده یعنی مرسیه وبلنسیه جهتلرنده حکمفرما ایدی. عبدالمؤمن موحدی واوغلی یوسف ایله بر چوق وقوعات ومحارباتی اولمشدر. کندیسی اسپانیا ملوك نصرانیه‌سیله بالاتفاق مومی‌الیه یوسفله محاربه ایتمش ایسه‌ده، موحدین غالب کلوب، بعض ممالکنی ضبط ایتمشلر ایدی. ٥٦٧ تاریخنده کندیسی وفات ایتمکله؛ اوغللری، پدرلرینك وصیتی اوزرینه، اوصره‌ده آفریقادن اندلسه کلن یوسف بن عبدالمؤمنه دخالت ایتمشلر؛ ویوسف بونلرك همشیره‌سنی تزوج ایده‌رك، کندیلرینه حرمت واکرام ایتمشدی.

ابن مردویه { (ابکر بن احمد اصفهانی) اصفهانك مشاهیر ادبا وعلماسندن اولوب، یازمش اولدیغی «تاریخ اصفهان» ایله بر تفسیر شریفی مشهوردر. ٤١٠ تاریخنده وفات ایتمشدی.

ابن مرزوق { (الشیخ ابو عمرو عثمان — قرشی) مصرك اکابر مشایخندن وعلمای عارفیندن اولوب، مذهب حنبلی اوزرینه افتا ایله ووعظ وتدریسله اشتغال ایتمش، وبعض تألیفات دخی یازمشدر. حقایق ربانیه وتصوفه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دائر اقوال حکیمانه‌سی مشهوردر. بر کون شاکردانی کندیسندن حقایقه دائر معلومات طلب ایتدکلرنده، ٦٠٠ کشیدن عبارت اولان شاکردانك کندی ایچلرندن ١٠٠ کشی انتخاب ایتلرینی امر ایتمش؛ وانتخاب اولنان یوز کشی‌یه دخی ایچلرندن ١٠ کشی، واونلره دخی درت کشی انتخابنی تنبیه ایتمکله، نهایت منتخب اولان ابن القسطلانی وابو الطاهر وابن الصابونی وابو عبدالله قرطبی حضورینه کلنجه، کندیلرینه: «حقایقدن سزه یالکز بر کلمه سویلیه‌جك اولسه‌م، شمدی سز قتلمه فتوی ویررسکز» دیمش اولدیغی مشهوردر. ٥٦٤ تاریخنده مصرده وفات ایدوب، مرقدی حالا زیارتکاهدر.

ابن مریم { (شریف محمد بن محمد ملیتی) تلمسان علماسندن اولوب، شهر مذکورده نشأت ایتمش اولان علما واولیادن ١٧٨ ذاتك تراجمنی حاوی «البستان فی ذکر الاولیاء والعلماء بتلمسان» عنوانلی کتابك مؤلفیدر. بوکتاب ١٠١١ تاریخنده اکمال اولنوب، اهل تلمسان عندنده پك مقبول ومعتبردر.

ابن المزرّع { (ابو بکر یموت بن عیسی) مشاهیر ادبادندر. عن اصل بصره‌لی اولوب، ٣٠١ تاریخنده پك اختیار اولدیغی حالده، بغداده داخل اولمش؛ وتدرس وتدریسله مشغول اولوب، مصره دخی بر قاچ دفعه سیاحت ایتمش؛ و ٣٠٤ تاریخنده دمشقده وفات ایتمشدر. کوزل اشعاری واردر — اوغلی (مهلهل ابن المزرع) دخی شعرادن اولوب، پدریله بعض مشاعره ومخاطبه‌لری واردر.

ابن مزنی { بنی مزنی لقبیله آفریقانك بسکره وزاب طرفلرنده حکومت سورن بر عائله افرادینه ویریلن اسمدر. [«مزنی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن مساعد { (یونس بن یوسف — شیبانی) فقراء یونسیه اسمیله معروف درویشانك شیخ وپیری اولوب، مجذوبیندن معدود ایدی، و بعض کرامات ومقاماتی متواتردر. ٦١٩ تاریخنده وطنی اولان (دار) اعمالندن (قینه) قریه‌سنده وفات ایدوب، مرقدی زیارتکاهدر.

ابن المستوفی { (شرف الدین ابو البرکات مبارك بن احمد اربلی) مشاهیر علماسندن اولوب، ادبیات وحدیث وتاریخده ید طولی صاحبی ایدی. ٥٦٤ تاریخنده اربلده طوغوب، اوراده نشأت ایتمش؛ وعلم دیوانده یعنی اصول اداره وکتابت رسمیه‌ده ماهر اولمغله، اربل صاحبی ملك معظم مظفر الدینه انتساب ایده‌ك، ٦٢٩ تاریخنده مشارالیهك وزیری اولمشیدی. بعده مظفر الدینك وفاتی وخلیفه مستنصرك اربلی ضبط ایتمسی اوزرینه، صاحب ترجمه اوینه چکیلوب، اختیار عزلت ایتمش؛ و ٦٤٣ ده مغوللرك هجومنده اربل قلعه‌سنده قپانوب مقاومت ایدنلردن اولمغله، قلعهٔ مذکوره‌نك مغوللرك الینه دوشمسی اوزرینه، موصله کیدوب، بقیهٔ عمرینی اوراده کچیرمش؛ و ٦٣٧ ده وفات ایتمشدر. ٤ جلد اوزره بر اربل تاریخی ایله ١٠ جلد اوزره متنبی وابو تمام اشعارینك بر شرحنی یازمشدر. مرتب دیوان اشعاری وسائر بعض آثاری دخی واردر. شو قطعه جمله اشعار رائقه‌سندندر:

یالیلة حتی الصباح سهرتها   قابلت فیها بدرها باخیه
سمح الزمان بها فکانت لیلة   عذب العتاب بها لمجتذبیهه

ابن مسجّح { (ابو عثمان سعید —) حجازك اك مشهور مغنیلرندن مکه‌لی بر مرد زنجی اولوب، فرس وروم مقاملرینی اشعار عربیه‌یه تطبیقله، بیوك بر شهرت بولمشیدی. شامه دفعاتله رحلت ایده‌رك، عبدالملك بن مروانه انتساب ایتمشیدی.

ابن مسعود { [«عبدالله بن مسعود» و«ابو بکر بن مسعود» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابن مسعود { سلطان خوارزمشاهك رجالندن اولوب، خطا اتراکیله اولان محاربه‌ده سلطان مشارالیه ایله برابر اسارته دوشمکله، خوارزمشاهی قورتارمق ایچون بر حیله دوشونوب، مشارالیهه کندیسنك خدمتجیسی کبی کورنمکی توصیه ایتمش؛ وکندیسنك ابن مسعود اولدیغنی اظهار ایده‌رك، محافظه‌سنه مأمور اولان ضابطه وعد ایتدیکی اقچه‌یی آلمق ایچون، خدمتجیسنی خوارزمه کوندرمکه مساعده ایستمکله، مستدعاسی قبول اولنه‌رق، بو وجهله خوارزمشاهه اسارتدن قورتلوب مملکتنه دونمکه فرصت ویرمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن المسیحی { (ابو نصر سعید بن ابی الخیر) مشاهیر اطبادن اولوب،

۵۹۸ تاریخنده مثانه‌سنده طاش حاصل اولان خلیفهٔ عباسی ناصرلدین اللهك طاشنی بلا عملیات چیقارمغه موفق اولمغله، کسب شهرت ایتمش؛ ویك چوق احسانلره نائل اولمشیدی. فن طبده «الاقتضاب علی طریق المسئلة والجواب» و «انتخاب الاقتضاب» عنوانلریله ایکی تألیفی واردر. — پدری (ابو الخیر بن عیسی ابن المسیحی) دخی اطبای حاذقه‌دن اولوب، ناصرلدین اللهك زماننده یوز یاشنه قریب اولدیغی حالده وفات ایتمشدر.

ابن المشطوب { امیر عماد الدین ابو العباس احمد بن سیف الدین) امرای

اکراددن اولوب، جدی عمادیه ایله هکاری‌نك دیکر بعض قلعه‌لرینه متصرف بولنمش؛ و پدری صلاح‌الدین ایوبینك خدمتنده اولوب، نابلس اقطاعی کندیسنه احاله اولنمشیدی. صاحب ترجمه ابتدا ملوك ایوبیه عندنده پك بیوك جاه وعزته نائل ایکن، بعده ملك کاملك زماننده توجیهنی غائب ایده‌رك، عزل اولنمش؛ ومصردن چیقوب، بعض حرکات عصیانیه‌ده بولنمغله، موصل صاحبی لؤلؤ بن اتابك کندیسنی خدعه ایله جلب ایده‌رك، موصله کوتورمش؛ وبعده ملك عادلك اوغلی ملك اشرف مظفرالدینه تسلیم ایتمش؛ وملك مشارالیه کندیسنی حرانده حبس ایتمکله، الی آخر العمر زندانده وآغر زنجیرلر آلتنده قالوب، ۵۷۵ ده وفات ایتمشدر.

ابن المصنف { مشاهیر نحویوندن «الفیه» صاحبی ابن مالکك اوغلی

بدرالدین محمودك لقبیدر. پدرینك «الفیه» سنه مفصل بر شرح یازمشدر. [«بدرالدین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن مطروح { (جمال الدین ابو الحسن یحیی بن عیسی) ملوك ایوبیه

وزراسندن اولوب، مصرده و سوریه‌ده خدمات متنوعه‌ده بولنمش، واهل صلیب محاربانده بعض مهم وقوعاته قاریشمشدر. ۵۹۲ تاریخنده صعید مصرك (اسیوط) شهرنده طوغمش، و ۶۴۹ ده قاهره‌ده وفات ایتمشدر. ادیب وشاعر بر ذات اولوب، اولدحکنه یقین مزار طاشنه یازلمق اوزره سویلش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اصبحت بقعر حفرة مرتهنا
لااملك من دنیای الاکفنا
یا من وسعت عباده رحمته
من بعض عبادك المسیئین انا

ابن مطیر { (حسین اسدی) فحول شعرادن اولدیغنی «فوات الوفیات»

صاحبی ذکر ایدوب، بعض اشعارینی دخی ایراد ایدیورسه‌ده، محل وتاریخ ولادتی و وفاتنی ذکر ایتمیور. شو بیت (معن بن زائده) نك وفاتیچون سویلش اولدیغی بر مرثیه‌سندندر:

فیا قبر معن انت اول حفرة
من الارض خطت السماحة مضجعاً

ابن مطیر { (ابو القاسم سلیمان بن احمد طیرانی) مشاهیر محدثیندن او-

لوب، استماع احادیث شریفه ایچون شامدن عراقه، جزیره‌یه، حجازه، یمنه ومصره سیاحت ایده‌رك، اوتوز اوچ سنه طولاشمشدر. ۲۶۰ تاریخنده شام (طبریه) قصبه‌سنده طوغوب، بر چوق وقت اصفهانده اقامت، و ۳۶۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. «المعاجم» عنوانیله بر کتابی اولوب، کبیر واوسط وصغیر عنوانلریله اوچ قطعه‌ده تألیف ایتمشدر. دیکر بعض آثاری دخی واردر. کندیسندن روایت ایدن محدثین چوقدر.

ابن المعتز { (ابو العباس عبدالله بن محمد المعتز بالله) خلفای عباسیه‌دن

معتز بن متوکلك اوغلی اولوب، مشاهیر ادبا وشعرادندر. ۲۴۹ تاریخنده طوغوب، ادبیاتی مبرد وثعلب کبی ائمهٔ نحاتدن اخذ وقرائت ایتمشدر. بنی هاشم شعراسنك افضلی اولدیغی کبی، اوصاف وتشبیهاتده کافهٔ شعرای عربك سر بلندیدر. صنعت شعره وعلم بدیعه دائر بعض ایجادلری واردر. اشعاری غایت سلیس ولطیفدر. لاجل الاعدام مونسك الینه تسلیم اولندیغی وقت سویلدیکی شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

یا نفس صبراً لعل الخیر عقباك
خانتك من بعد طول الامن دنیاك
مرت بنا سحراً طیر فقلت لها
طوباك یالیتنی ایاك طوباك
ان کان قصدك شوقا بالسلام علی
شاطی الفرات ابلغی ان کان مثواك
من موثق بالمنایا لا فکاك له
یبکی الدماء علی الف له باکی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن معتوق [«شهاب الدین موسوى» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن المعدنی (یوحنا —) یعقوبیه رؤسای روحانیه‌سندن اولوب، عالم وادیب بر ذات اولمغله، سریانی وعربی لسانلرنده بعض اشعاری وسائر آثاری واردر. ماردینده پسقپوس ایدی. ٦٦١ تاریخ هجریسنده وفات ایتمشدر.

ابن مَعدی کَرِب (ابو کریمه مقدام — الکندی) صحابه‌دن اولوب، بعض اهل کنده ایله برابر جناب رسالتپناه افندمزه دخالت ایتمشدی. حمصده ساکن اولمش؛ و ٧٨ تاریخنده ٩١ یاشنده وفات ایتمشدر. کندیسندن ٤٩ حدیث شریف نقل وروایت اولنمشدر. — [«عمرو بن معدی کرب» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن مُعطی (زین‌الدین ابو الحسین یحیی بن عبدالمعطی الزواوی) مشاهیر ادبادن اولوب، نحو ولغتده عصرینك ائمه‌سندن معدود ایدی. اجدادی افریقیه‌نك بجایه شهری جوارنده‌کی (زواوه) قبیله‌سندن اولوب. کندیسی ٥٦٤ تاریخنده طوغمش؛ ومدت مدیده دمشقده اقامتله افاده وتدریسله اشتغالدن صکره، ملك کامل طرفندن لاجل‌التدریس مصره جلب اولنه‌رق، ٦٢٨ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. «الفیه» عنوانیله بر منظومه‌سی و «الفصول» عنوانیله بر تألیفی واردر. اشعاری کوزل اولوب، شو قطعه اوجمله‌دندر:

ولما تبدی لی من السجف جانب
ومقلة لیلی من وراء نقابها
بعثت رسول الدمع بینی وبینها
لتأذن فی قربی وتقبیل بابها
فما اذنت الا بایماض برقها
ولاسمحت الا بلثم ترابها

ابن المعلم (ابو عبدالله محمد بن نعمان بغدادی) مشاهیر علمادن اولوب، (شیخ مفید) لقبیله دخی معروفدر. آل بویه دولتی عندنده قدر واعتباری پك بیوك اولوب، عضد الدوله بغداده ورودنده خانه‌سنه مسافر اولوردی. تصنیفات کثیره صاحبی وزاهد وعابد بر ذات ایدی. بغدادده بولنان شیعیلرك رئیسی اولمق مناسبتیله، ٣٩٨ تاریخنده سنیلرله شیعیلر آره‌سنده وقوع بولان فتنه اوزرینه، بغداددن چیقارلمش ایسه‌ده، علی بن مزیدك شفاعتیله اعاده اولنمشیدی. ٤١٣ تاریخنده ٧٦ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن المعلم (ابو الحسن) آل بویه‌دن بهاءالدوله‌نك اکابر رجالندن اولوب، مشارالیهی بر چوق آدملرك قتل ومصادره‌سنه اطماع، وحتی خلیفه طائع باللهك اسقاطنه اقناع ایتمش اولدیغندن، عاقبت بهاءالدوله‌نك عسکری عصیانله صاحب ترجمه‌نك کندیلرینه تسلیمی ایچون اصرار ایتدکلرندن، بونلرك الینه ویریلوب، ٣٨٢ تاریخنده قتل اولنمشدر.

ابن المعلم (نجم الدین ابو الغنائم محمد بن علی) مشاهیر شعرادن اولوب، اشعاری غایت مؤثر ودلنشین اولدیغندن، بیوك بر شهرت قزانمشدر؛ ودیوانی ایادیٔ ناسده متداولدر. واسطك (هرث) قریه‌سنده طوغوب، عمرینی اوراده کچیرمش، واوراده وفات ایتمشدر. ولادتی ٥٠١ و وفاتی ٥٩٢ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن المغلس (ابو محمد عبدالعزیز بن احمد قیسی) اندلس ادبا وشعراسندن اولوب، بلنسیه‌ده نشأت ایتمش؛ وشرقه رحلتله مصر وبغدادده بر مدت افاده وتدریسله مشغول اولدقدن صکره، ٤٢٧ تاریخنده مصرده وفات ایلمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

مریض الجفون بلا علة — ولکن قلبی به ممرض
اعان السهاد علی مقلتی — بفیض الدموع فما تغمض
ومازار شوقا ولکن اتی — یعرض لی اننی معرض

ابن مفرج (ابو بکر حسن بن محمد قبشی) اندلسك مشاهیر علماسندن ومحدثیندن اولوب، فصاحت وبلاغتده بینظیر ایدی. ٣٤٣ تاریخنده قرطبه قربنده (عین قبش) ده طوغمش، و ٤٣٠ تاریخندن صکره‌جه وفات ایتمشدر. «الاحتفال فی تاریخ اعلام الرجال» عنوانیله بر تألیفی واردر.

ابن مفرغ (ابو عثمان یزید بن زیاد حمیری) مشاهیر شعرادن اولوب، حضرت عثمان ذی النورینك اوغلی سعیدك مصاحبی اولمغله، مشارالیهك معاویه طرفندن خراسان والیلکنه نصبنده برابرنده خراسانه کیتمش؛ واوراده عباد بن زیاده انتساب ایتمشیدی. بعده عباددن بر طاقم معاملات جوریه کوروب حبس اولنمغله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

محبوسیتدن قورتلنجه، بصره‌یه فرار ایتمش؛ واثنای راهده اوغرادیغی خانلرك دیوارلرینه زیاد واوغللری عباد وعبیداللهك علیهنده بر طاقم بیتلر یازمشیدی. زیاد خاندانی علیهنده اولان اشعاری شهرت بولمغله عبیدالله بن زیاد طرفندن حبس اولنه‌رق، قتلنه قصد اولنمش ایسه‌ده، معاویه‌نك معیتنده بولنان یمنیلر طرفدارلری اولدیغندن، شامدن قتلنه مساعده اولنمدیغندن، عبیدالله انواع اشکنجه وحقارتلرله تعذیب ایتدکدن صکره، برادری عباده کوندرمش؛ وخراسانه کیدنجه‌یه قدر خانلرك دیوارلرینه یازمش اولدیغی بیتلری طیرناقلریله قازیمغه اجبار اولندیغندن، طیرناقلری قوپوب، پارمق کمکلری میدانه چیقمش اولدیغی مرویدر. عبادك حبسنده بر چوق وقت قالدقدن صکره، ایکی بیت سویلیوب، دمشق جامعنده اوقومق اوزره، مخصوص بر آدم کوندرمکله، معاویه‌نك معیتنده بولنان یمنیلر، بو بیتلری ایشیدنجه، آیاغه قالقدقلرندن، معاویه ابن مفرغی خراساندن جلبله، عفو ایتمکه مجبور اولمشیدی. بونك اوزرینه صاحب ترجمه موصله چکیلوب، اوراده تزویج اولنمش ایسه‌ده، اهوازده (اناهید) یاخود (ناهید) اسمنده قیزه تعشق ایتمش اولدیغندن. آلام هجره مقاومت ایده‌میوب. اهوازه کیتمش، وبصره‌دن کچرکن عبید الله بن زیادله باریشوب. کندیسندن وسجستان والیسی عبیدالله بن ابی بکره‌دن بر چوق احسانلره نائل اولمغله. جمله‌سنی معشوقه‌سنه هبه ایتمشدی. مصعب ابن زبیر زمانده ٦٩ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. اشعارینك قسم اعظمی زیاد خاندانلك ذمی وناهیده اولان عشق وشوق حقنده‌در. (تبع) اشعارینی جمع وقصهٔ مشهوره‌سنی تنظیم ایدن بو ذات اولدیغی دخی مرویدر. بصره‌ده عبیدالله بن زیاددن کوردیکی مظالم حقنده سویلش اولدیغی شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

دار سلمى بالخبت ذى الاطلال
كيف نوم الاسير فى الاغلال
اين منى السلام من بعد نأى
فارجعى لى تحيتى وسؤالى

ابن متشر { (ابو الفتح منصور—) مشاهیر اطبادن اولوب. مصرده فاطمیوندن عزیزك. وبعده حاكمك طبیب خاصی ایدی. کندیسی نصرانی المذاهب ایدی. عزیز وحاکمك عندنده قدر واعتباری پك عالی اولوب، حتی خسته‌لندیغی وقت حاكم بالذات زیارتنه کیتمشیدی. حاکمك زماننده وفات ایتمشدر.

ابن مُقَفَّع { (ابو محمد عبدالله بن دادبه) مشاهیر فصحا وبلغادن اولوب، ابتدای حالنده فارس مجوسلرندن ایکن، خلفای عباسیه‌نك برنجیسی اولان سفاحك عمی عیسی بن علی‌یه مراجعتله. شرف اسلامله مشرف اولمش؛ ومشارالیهك خدمت کتابتنده بولنمشیدی. علم وفضل صاحبی اولوب. لسان‌هندیدن نوشیروان زماننده پهلوی‌یه ترجمه ایدلمش اولان «کلیله ودمنه» کتابنی عربی‌یه ترجمه ایتمشدر. بصره والیسی سفیان بن معاویه ایله اکلنوب استهزا ایتدیکندن، مرقوم صاحب ترجمه‌یه غرض باغلامش اولمغله. ابن مقفع فساد عقیده ایله اتهام اولنه‌رق. توقیفیچون طرف خلیفه‌دن امر ویرلدیکنده. سفیان فرصتی قاچیرمیه‌رق. کندیسنی طوتمش؛ واعضای بدننی بربر کسدیروب، کوزینك اوکنده قیزغین بر فرونه آته‌رق. نهایت بتوننی دخی فرونه آتوب یقشدر. ابن مقفع ٣٦ یاشنده اولدیغی حالده، ١٤٥ تاریخنده بو یله برموت فجیع ایله وفات ایتمشدر. جملهٔ اشعار رائقه‌سندن اوله‌رق حماسه‌ده مندرج بولنان بر مرثیه‌سنك مطلعی شودر:

رزئنا ابا عمرو ولاحى مثله
فلله ريب الحادثات بمن وقع

ابن مقله { (ابو علی محمد بن علی) مشاهیر خطاطیندن اولوب. خط عربیی کوفیدن نسخه تحویل ایدن بو ذاتدر. حسن خطده ضرب مثل حکمنه کچمش اولدیغی کبی. شعر وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٢٧٢ تاریخنده بغدادده طوغوب. ابتدا فارسك بعض طرفلرنده مأمور بولنمش؛ و٣١٦ تاریخنده خلیفه مقتدر باللهك وزیری اولمشیکن، ٣١٨ ده عزل ومالی مصادره اولنه‌رق، فارسه نفی اولنمشیدی. قاهر باللهك زماننده یکیدن وزیر اولوب، خیلی وقت وزارت ایتدکدن صکره، خلیفه‌یه قارشی خروج ایدن علی بن بلیق ایله مخابره‌سی اولمغله اتهام اولنه‌رق، راضی باللهك جلوسنه دکین اختفا ایتمش؛ وبونك زماننده ٣٢٢ تاریخنده ثالثاً وزیر اولمش ایسه‌ده. خلیفه‌نك امورینه ناظر بولنان مظفر بن یاقوت ایله کچینمدیکندن، بو-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نك تزویریله عزل اولنه‌رق، خلفی عبدالرحمن بن عیسانك الینه تسلیم اولنمش؛ و بونك الندن بر چوق اشکنجه‌لر کوره‌رك حبس اولنمش؛ وآنجق یازمش اولدیغی بعض یازیلرك فروختندن آلدیغی کلیتلی مبالغی ویره‌رك کندینی قورتاره‌بیلمشیدی. بعده خلافته مستولی اولوب، امیرالامرا عنوانیله امور دولتی الینه آلمش اولان ابوبکر محمد بن رائق صاحب ترجمه‌نك واوغلنك املاك وعقارینی ضبط ایتمکله، ابن مقله تخلیصیچون بر چوق تضرع وتذللدن صکره، مرقوم ابن رائقك اخذ وتوقیفیله کندیسنك وزارته تعیینی تقدیرنده اوچیوز ملیون دینار قزاندیره‌بیله‌جکنه دائر خلیفه ایله مکاتبه‌یه کیریشمکله، خلیفه کندیسنی سراینه جلب ایتدکدن صکره، بر اوطه‌یه حبس ایده‌رك، الده بولنان مکتوبلریله برابر ابن رائقك یدینه تسلیم ایتمکله، حبس اولنه‌رق، ابن رائقك امریله صاغ الی قطع اولنمش؛ وبونك اوزرینه ایتدیکنه نادم اولان خلیفه طرفندن تخلیص اولنه‌رق، اوینه چکیلوب، صول الیله یازمغه آلیشمشیدی. بعده ابن رائقك طرفداری اولان بحکم ترکی بغداده دخولنده، کندیسنی یکیدن حبس، ودیلنی دخی قطع ایتدیرمشیدی. نهایت فقر وضرورته دوچار اولوب، یاره‌لری دخی یکیدن آچلش اولدیغی حالده، ۲۷۲ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر. ابن رائقك علیهنده اولوب بو مصائبی موجب اولان مکتوبلر کندیسی طرفندن یازلمیوب، برجاریه‌سنه تعشق ایتمش، واونك واسطه‌سیله یازیلرینی آلوب تقلیده آلیشمش اولان بر یهودی طرفندن یازلمش ساخته مکتوبلر اولدیغی، وحتی بو حقیقت خلیفه‌نك معلومی اولنجه، یهودی ایله جاریه‌نك قتلنه امر ویردیکی دخی مرویدر. احوال اخیره‌سنی مصور اولان شو قطعه جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

تخالف الناس والزمان فحیث کان الزمان کانوا
یا ایها المعرضون عنی عودوا فقد عاود الزمان

— بونك برادری (ابو عبدالله حسن بن علی بن مقله) دخی مشاهیر ادبا وخطاطیندن اولوب، ۲۶۸ تاریخنده طوغمش، و۳۳۸ ده وفات ایتمشدر. خط عربیی کوفیدن نسخه تحویل ایدن بو اولدیغی دخی مروی ایسه‌ده، برادری اولدیغنه دائر اولان روایت دها قویدر. — اوغلی (ابوالحسن بن مقله) ایچون دخی [«ابو الحسن بن مقله» ماده‌سنه مراجعت.]

ابن مکنسه { (اسماعیل بن محمد اسکندرانی) شعرادن اولوب، ۵۰۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

والله ما ابصرت یوما ابیضا
منذ ابتلیت بحب طرف اسود

ابن مکی { (بهاءالدین محمد —) مشاهیر شعرادن اولوب، (بهاءالدین ابن الدجاجیه) اسمیله دخی معروفدر. ۶۵۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

ماراح عندکم النسیم ولاغدا
الالیأخذ عند عبدکم یدا
احباب قلبی ذلك القلق الذی
قدکان یأخذنی علیکم ماهدا

ابن ملجم { [«عبدالرحمن بن ملجم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن ملکا { [«اوحد الزمان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن الملوح { مجنون اسمیله مشهور اولان قیسك لقبیدر. [«مجنون» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابن مُناذِر { (ابو جعفر محمد —) مشاهیر شعرادن اولوب، لغتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. روایته کوره عن‌اصل عدنی اولوب، لاجل‌التحصیل بصره‌یه کلش، واوراده توطن ایتمشیدی. ابتدای حالنده ارباب صلاحدن ادیب ومتقی بر ذات ایکن، بعده علاقه کرده‌سی اولان عبدالمجید اسمنده ادیب وعفیف بر کنجك وفاتی اوزرینه، کمال حزن وکدرندن، لاابالیلکه اوروب، ملامیانه بر عمر سورمکه، وهر کسی هجو ایتمکه باشلامش اولدیغندن، نهایت بصره‌دن حجازه نفی اولنه‌رق، اوراده وفات ایتمشدر. سفیان بن عیینه ایله صحبت ومحبتی اولوب، خلفای عباسیه‌دن مهدی‌یه دخی ملاقی اولمش، ومأمونك زماننده وفات ایتمشدر. مذکور عبدالمجیده اولان محبتی حقنده غزللری ووفاتی حقنده مرثیه‌لریله بر چوق هجویه‌لری وسائر اشعاری مشهوردر. حقنده بر طاقم حکایات ونوادر منقولدر. برامکه حقنده دخی بر چوق مدحیه‌لری اولوب، شو بر ایکی بیت بو بابده‌کی بر قصیده‌سندندر:

اتانا بنو الاملاك من آل برمك
فیاطیب اخبار ویا حسن منظر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اذا وردوا بطحاء مكة اشرقت
بيحيى وبالفضل بن يحيى وجعفر
فتظلم بغداد ويجلو لنا الدجى
بمكة ما حجوا ثلثة اقمار

ابن المنجم (على بن يحيى) ملوك فرسك اخيرى اولان يزدجرد نسلندن اولوب، مأمون خليفه‌نك كاتبلرندن ايدى. فن طبه مراقى اولديغندن، پك چوق كتب طبيه ترجمه ايتديرمكه موفق اولمشيدى.

ابن المنجم (ابو احمد يحيى بن على) آنف الترجمه‌نك اوغلى اولوب، معتمد على الله ومعتضد بالله ومكتفى باللهك نديمى ايدى. معتزلى المذهب اولوب، علم كلامده يد طولاسى اولمغله، مكتفى باللهك حضورنده مشاهير علمادن مجلس قوررق، علم كلامه دائر مباحثه ايدردى. بر چوق تأليفاتى اولوب، اك مشهورى اخبار شعرا حقنده «الباهر» عنوانلى اثريدر، كه اتمامنه موفق اوله‌مامشدر. اخبار ونوادرى مشهوردر. ٢٤١ تاريخنده طوغوب، ٣٠٠ ده وفات ايتمشدر.

ابن المنجم (ابو محمد عبدالرحمن بن مروان تنوجى) مشهور واعظلردن اولوب، بغداده دخول ايله، خليفه‌نك عندنده حرمت واعتباره نائل اولدقدن صكره، رسالتله موصله كوندرلمش؛ وبعده دمشقه كيده‌رك، ٥٥٧ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. اشعار رائقه‌سى اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر :

حبيب لست انظره بعينى وفى قلبى له حب شديد
اريد وصاله ويريد هجرى فاترك ما اريد لما يريد

ابن مندويه (ابو على احمد بن عبدالرحمن اصفهانى) اصفهان كبرا واعياننندن ومشاهير اطبادن اولوب، فن طبه بر چوق خدمتلرى سبقت ايتمش، وبو فنده بر طاقم تأليفات ورسائل يازمشدر. آثارينك باشليجه‌لرى وجه آتى اوزره‌در : «كناش»، «المدخل الى الطب»، «الجامع المختصر من علم الطب»، «المغيث»، «كتاب فى الشراب»، «كتاب الاطعمة والاشربة»، «نهاية الاختصار»، «الكافى» ونام ديكرله «القانون الصغير». عصرينك اطباسيله سائر اكابره خطاباً مسائل غامضهٔ طبيه‌يه دائر ٤٠ رساله‌سى واردر، كه هر برى بر كوچك كتاب صورتنده‌در. بو رساله‌لرك برى كوز طبقاتنك تركيبنه، برى انتشار عين يعنى كوز ببكنك يبوسى علاجلرينه، برى يمكك هضمنه، برى معده‌نك وصفيله علاجلرينك تعريفنه، برى استسقانك تداوى ومعالجاتنه، برايكيسى قولنجك تدبير وتداويسنه، برى مثانه علاجلرينه، برى بوبرك خسته‌لغنه، برى ديز آغريسنه، برى شرابك منافع ومضرتنه، برى اطفالك اوجاعنه، برى حكماى يونان رأينه كوره روح ونفسه دائر اولوب، ديكرلرى دخى بعض ذواتك خسته‌لقلرينه دائر وياخود بعض اطبانك رأى واثرلرينه قارشيدر. تاريخ ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدى. — پدرى (عبدالرحمن بن المنجم) مشاهير شعرا وادبادن ايدى. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

ويسمى المرء ذا اجلٍ قريب وفى الدنيا له امل طويل
ويعجل بالرحيل وليس يدرى الى ماذا يقربه الرحيل

ابن منده (ابو عبدالله محمد بن يحيى العبدى) مشهور حافظلردن ومورخيندن اولوب، وطنى اولان اصفهان شهرينك بر مكمل تاريخنى يازمش. و ٣٠١ تاريخنده وفات ايتمشدر. — بونك خانداندن مشاهير حفاظ ومحدثيندن بر قاچ ذات كلوب. بعضيسنك تصنيفاتى دخى واردر. اك مؤخرلرى اولان (ابوالوفا محمد بن منده) مغوللرك استيلاسنده قتل اولنمشدر.

ابن منذر (ابراهيم — خزامى) نيشابور علماسندن ومشاهير محدثيندن اولوب، كنديسندن بر چوق محدثين روايت ايتمشلردر. ٢٣٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. — بونك اوغلى (ابو بكر محمد بن ابراهيم —) دخى مشاهير علما وفقهادن اولوب، علما بينده‌كى اختلافات حقنده بر قاچ معتبر كتاب يازمشدر. آثارينك اك مشهورى «كتاب الاشراف» عنوانلى تأليف كبيريدر. ٣٠٩ تاريخنده مكهٔ مكرمه‌ده وفات ايتمشدر.

ابن المنكدر (محمد —) مشاهير صلحادن اولوب، زهد وتقوى وعظ ونصيحته دائر بعض اقوال حكيمانه‌سى مشهوردر. ١٣٠ تاريخنده مدينهٔ منوره‌ده وفات ايتمشدر.

ابن منير (مهذب الدين عين الزمان ابو الحسين احمد — طرابلسى) مشاهير شعرادن اولوب، اشعار لطيفه‌سى ومرتب ديوانى واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

پدری طرابلس شامده، سوقاقلرده اشعار تغنیسیله مشغول بولنمشیدی. صاحب ترجمه ٤٧٣ تاریخنده طرابلسده طوغوب، بعده دمشقه هجرتله، اوراده اختیار اقامت ایتمش؛ وکندیسی رافضی اولوب، هجو ایله دخی اشتغال ایتدیکندن، دمشق صاحبی بوری بن اتابك طغتکین طرفندن حبس اولنه‌رق، دیلنك کسلیسی‌ده مقرر ایکن، بعض ذواتك شفاعتیله قورتلوب، حلبه نفی اولنمش. و٥٤٨ده اوراده وفات ایتمشدر. مزاری طاشنه یازلمق اوزره سویلمش اولدیغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

من زار قبری فلیکن موقناً ان الذی القاه یلقاه
فیرحم الله امرءاً زارنی وقال لی یرحمك الله

ابن منیر (قاضی ناصرالدین احمد بن محمد اسکندرانی) مشاهیر علماو ادبادن اولوب. ٦٢٠ تاریخنده طوغمش، وایکی دفعه اسکندریه قاضیسی وخطیبی اولمشدر. برتفسیر شریفیله بعض اشعاری وبلیغ خطبه‌لریله سائر بعض آثاری واردر. ٦٨٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن المؤدب (عبدالله بن ابراهیم) مشاهیر شعردن اولوب، افریقیه‌نك (مهدیه) شهرنده تولد ونشأت ایتمشدر. لاابالی ومحبوب دوست برآدم اولوب، کیمیا واحجار ایله اوغراشیر واکثریا سیاحت ایدردی. صقلیه‌یه کیدرکن، روملرك اسارتنه دوشمش؛ وثقة الدوله ایله روم ایمپراطوری بیننده تقرر ایدن مصالحه اوزرینه قورتلوب. مذکور ثقة الدوله حقنده بعض مدحیه‌لر سویلمشدر. وفاتی ٤١٤ تاریخنده واقع اولمشدر. شو بر ایکی بیت ثقة‌الدوله‌نك مدحنه دائر اولان بر قصیده‌سندندر:

ابیت اراعی النجم فی دار غربة
وفی القلب منی نار حزن تضرم
اری کل نجم فی السماء محله
ونجمی اراه فی نجوم المنجم

ابن موصلایا (امین‌الدوله ابو سعید علاء بن حسین) مشاهیر کتابدن اولوب. ادبیات وشعر وانشاده بینظیر ایدی. مرتب دیوان اشعار ومنشآتی واردر. خلفانك خدمتی انشاسنده بولنوب. ابتدا نصرانی المذهب ایکن، بعده اهتدا ایتمش؛ وکوزلرینه عمی طاری اولدقدن صکره ٤٩٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن المولی (ابو عبدالله محمد بن عبدالله) مشاهیر قدمای شعرادن اولوب، مدینهٔ منوره‌ده تولد ونشأت ایتمش؛ وبنی امیه وبنی عباس ملوکنه یتیشوب، عبدالملك بن مروان ومهدی وسائر اکابر حقنده پك چوق مدحیه‌لر سویلمشدر. حقنده منقول اولان حکایات ونوادر چوقدر. اشعاری غایت رقیق ومؤثر اولوب، شو بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

ابکی فلا لیلی بکت من صبابة
الی ولا لیلی لذی الود تبذل

ابن مهران [«سلیمان بن مهران» و«میمون بن مهران» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابن المهنا اندلس مشاهیر اطباسندن ووزیر لسان‌الدین بن خطیبك تلامذه‌سندن اولوب. ابن سینانك «ارجوزه» سنه مکمل ومشهور بر شرح یازمشدر.

ابن میّاح ملوك فاطمیه‌دن آمر باحکام‌الله‌ك صعید عربانندن سووب آلمش اولدیغی غایتله حسنی وشاعره بر قیزك عمزاده‌سی اولوب، کندیسی دخی شاعر ایدی. قیز ایله برلکده بیوییوب، بربرلرینه عشق وعلاقه‌لری اولمغله، بعد المفارقه بینلرنده شعراً واقع اولان محابرات مشهوردر. قیز خیمه‌ده وآچیق یرلرده آلیشمش اولدیغندن، آمرك سراینده ایچی صیقلمغله، مشارالیه نیلك کنارنده، بوکا مخصوص اولمق اوزره، بادیه‌یی آکدیرر صورتده غریب بر کوشك یاپدیرمشیدی. معهذا قیزك حزن وکدری زائل اولمامش؛ وآمر بونك عمزاده‌سیله اولان محابراتنه واقف اولوب، ابن میاحی آراتمش ایسه‌ده، بروجهله اله کچیرمکه موفق اوله‌مامشدی. بوماجرا برچوق حکایات وغرائب نقل وروایتنه سرمایه اولمشدر.

ابن میّاده (ابو شرحبیل رماح بن ابرد) اوائل اسلام مشاهیر شعراسندن اولوب، بنی امیه وبنی عباس دولتلری ملوك واکابرینی مدح ایتمش؛ وکندی قومندن (ام‌جندر) اسمنده برقیزه اولان تعشقیله شهرت بولمشدر. مرقومه پدری طرفندن بر شاملی‌یه ترویج اولنه‌رق، کندیسندن تبعد ایتمکله، سوز واشتیاقنی مصور برچوق اشعاری واردر. هجویه‌لری دخی چوق اولوب، شعرای معاصرینه مهاجاتی سور ایدی. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الالیت شعری هل الی ام جحدر
سبیل فاما الصبر فلا صبرا
اذا نزلت بصری تراخی مزارها
واغلق بوابان من دونها قصرا

ابن ناقیا { (ابوالقاسم عبدالله بن محمد) بغدادك مشاهیر شعرا وعلماسندن اولوب، ٤١٠ تاریخنده طوغمش، و٤٨٥ ده وفات ایتمشدر. لغت وادبیاتده وعلی‌الخصوص علم مراسله وانشاده فوق‌العاده مهارتی وار ایدی. «ملح الممالحه» عنوانیله بر مجموعه‌سی، «کتاب الجمان فی تشبیهات القرآن» عنوانلی بر کتابی. بعض مقامات ادبیه‌سی، بر دیوان اشعاری. بر مجموعهٔ رسائلی، وسائر آثاری واردر. مشهور «اغانئ کبیر»ی اختصار و«الفصیح» کتابنی دخی شرح ایتمشدر. میتی غسل اولنورکن، صول النده بروثیق برکاغد بولنوب آچلدقده، ایچنده شو قطعه یازلمش اولدیغی کورلمشدر، که زادهٔ طبعیدر:

ازلت بجار لایخیب ضیفه
ارجی نجاتی من عذاب جهنم
وانی علی خوف من الله واثق
بانعامه فالله اکرم منعم

ابن نُباته { (ابو نصر عبدالعزیز بن عمر) مشاهیر شعرادن ولوب، مرتب دیوانی وملوك ووزرانك وعلی‌الخصوص سیف‌الدوله بن حمدانك مدحنه دائر پك چوق قصائدی واردر. اکثریا دور بلاد ایدردی. ولادتی ٣٢٧ تاریخنده اولوب، ٤٠٥ سنه‌سنده بغدادده وفات ایتمشدر. (سعدی) لقبیله ملقبدر.

ابن نباته { (خطیب ابو یحیی عبدالرحیم بن محمد حذاقی) علوم ادبیه‌ده زمانك امامی اولوب. بینظیر اولان خطبه‌لریله شهرت بولمشدر. (خطیب مصری) لقبیله ملقبدر. شاعر مشهور متنبی ایله برابر سیف‌الدوله بن حمدانك خدمتنده بولنوب، مشارالیه اصحاب غزا وفتوحاتدن اولمغله. صاحب ترجمه‌نك اکثر خطبه‌لری خلق جهاده تشویق یوندەدر. ٣٣٥ تاریخنده (میافارقین)ده طوغوب. ٣٧٤ ده اوراده وفات ایتمشدر.

ابن نباته { (قاضی جمال‌الدین ابوبکر بن محمد فارقی) مصر مشاهیر شعراسندن اولوب. ٧٦٨ تاریخنده قاهره‌ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

یا غائبین تعللنا لغیبتهم
بطیب لهو ولا والله لم یطب
ذکرت والکاس فی الکف لیالیکم
فالکاس فی راحة والقلب فی تعب

ابن النباش { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله بجائی) اندلس مشاهیر اطباسندن اولوب، طبده مهارت تامه‌سی وعلوم حکمیه وطبیعیه‌ده ید طولاسی وار ایدی. مرسیه جهتنده اقامت ایدردی.

ابن نَتیمان { (شرف‌الدوله سلیمان —) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، اشعار لطیفه‌سی واردر، ومزاح ولطائفی مشهوردر. عن‌اصل همدانلی اولوب، اربلده توطن ایتمشیدی. وفاتی ٦٨٦ ده واقع اولمشدر. شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

اشرب فشربك هذا الیوم تحلیل
وانف الهموم فقد وافاك ایلول
اما تری الشمس فی وسط الکاس طالعة
منیرة ونطاق البدر محلول

ابن النجار { (جمال‌الدین ابراهیم بن سلیمان) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، علم حدیثده وفن انشا ومراسله‌ده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٥٩٠ تاریخنده دمشقده طوغوب، حلب وبغداد واسکندریه‌یه رحلت ایتمش؛ وبرمدت حلب صاحبی الجدك کاتبی بولندیغی کبی، اسکندریه‌ده دخی نقیب‌الاشراف اولمشیدی. اشعاری وبعض رسائل وفقرات ادبیه‌سی واردر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

ان المراتب فی الدنیا ورفعتها
من الذی حاز علما لیس عندهم
لا شك ان لنا قدراً رؤه وما
امثلهم عند نا قدر ولا لهم

ابن النجار { (حافظ محب‌الدین محمد بن محمود) بغدادك مشاهیر علماسندن اولوب، حدیث وتاریخده وسائر علوم کثیره‌ده عصرینك فریدی ایدی. مشهور خطیب بغدادینك «تاریخ بغداد» ینه ٣٠ جلددن مرکب مکمل بر ذیل یازمشدر. که تاریخ مذکوردن دون عد اولنمامقده‌در. ابن الجوزی کبی کبار محدثیندن اوقومش. واستماع احادیث شریفه مقصدیله شام. مصر. حجاز، اصفهان، خراسان، نیسابور، هرات ومرو کبی ممالك بعیده‌یه سیر وسیاحت ایتمشیدی. مذکور تاریخدن بشقه «القمر المنیر فی المسند الکبیر» عنوانیله بر بیوك اثری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

واردر، كه ايچنده صحابهٔ كرامك هر برينه اسناد اولنان احاديث شريفه‌يى آيرى آيرى ذكر ايديور. مؤلفات سائره‌سى وجه آتى اوزره‌در: «كنز الامام فى معرفة السن الاحكام»، «المختلف والمؤتلف»، «المتفق والمفترق»، «نسبة المحدثين الى الآباء والبلدان»، «العوالى»، «المعجم»، «جنة الناظرين فى معرفة التابعين»، «الكمال فى معرفة الرجال»، «العقد الفائق فى عيون اخبار الدنيا ومحاسن تواريخ الخلائق»، «الدرة الثمينة فى اخبار المدينة»، «نزهة الورى فى اخبار القرى»، «روضة الاوليا فى مسجد ايليا»، «الازهار فى انواع الاشعار». ٦ جلد اوزره «سلوة الوحيد وغرر الفوائد». «مناقب الشافعى». «الزهر فى محاسن شعراء اهل العصر». «نشوان المحاضره»، «نزهة الطرف فى اخبار اهل الظرف»، «اخبار المشتاق فى اخبار العشاق». «الشافى فى الطب» وسائره. ٥٧٨ تاريخنده طوغوب. ٦٤٣ ده وفات ايتمشدر. آثارينك جديتى عنوانلرندن آكلاشلديغى كبى، اشعارى دخى كوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

وقائل قال يوم العيد لى ورأى
تململى ودموع العين تنهمر
مالى اراك حزيناً باكيا اسفا
كأن قلبك فيه النار تستعر
فقلت انى بعيد الدار عن وطن
ومملق الكف والاحباب قد هجروا

ابن نصر { (ابو على حسن بن على العبدى) واسط شعراسندن اولوب، بغداد ودمشقده اقامت ايتمش؛ وبعض اكابرى مدح ايدوب، بعلبك صاحبى امجده دخى انتساب ايتمشيدى. شيعى المذهب ايدى. (همام) لقبيله ملقبدر. ٥٩٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

اين من ينشد قلبا — ضاع يوم البين منى
تاه لما راح يقفو — اثر الظبى الاغن

ابن نصوح { شيراز شعراسندن اولوب، وزرادن خواجه غياث الدين محمدك نامنه اون منظومه يازمشدر. تاريخ وفاتنه دسترس اولنه‌مدى. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

با فاقه وفقر همنشينم كردى
بى مونس ويار وبى قرينم كردى
اين رتبه مقربان دركاه تراست
آيا بچه خدمت اينچنيم كردى

ابن النطاح { (بكر —) مشاهير شعرادن اولوب، غايت سليس ومؤثر اولان اشعارى مشهور ومتداولدر. ابو دلف ايله ماجرالرى وحكايات ونوادرى چوقدر. هارون الرشيدى بعض ابياتيله كوجنديرمش اولديغندن، اسمى دفتر شعرادن ترقين اولنمش، وهارونك وفاتنده‌دك مقام خلافتدن احسان قپوسى كنديسنه قپانمش اولديغى مرويدر. كنديسى شجاعت ادعاسنده دخى بولنوب، بو بابده بعض اشعارى واردر. خستله دخى شهرتى واردر. (عنان) اسمنده برجاريه‌يه اولان عشق وعلاقه‌سى وبوكا متعلق بعض حكاياتى مشهور اولوب، اشعارينك بر قسمى بو معشوقه‌سى حقنده‌در. شو بر ايكى بيت او جمله‌دندر:

قالت عنان وقت رأتنى شاحبا
يابكر مالك قد علاك شحوب
فاجبتها يا اخت لم يلق الذى
لاقيتُ الا المبتلى ايوب

ابن النطرونى { (ابو الفضل عبد المنعم بن عبد العزيز) شعرادن اولوب، عن اصل اسكندريه‌لى اولديغى حالده، بغداده هجرتله اوراده اقامت، وخليفه ناصرى مدح ايتمشيدى. مقام خلافتدن ميورقه صاحبى يحيى بن عافيه نزدينه سفارتله كوندريله‌رك، مدت مديده اوراده اقامت ايتمش؛ وبغداده عودتنده بيمارستان عضدى نظارتنه تعيين اولنه‌رق، ٦٠٣ تاريخنده وفات ايتمشدر. سليس اشعارى واردر.

ابن النفيس { (على بن ابى الحزم دمشقى) عصرينك رئيس الاطباسى اولوب، فن طبه دائر بعض تصانيف مفيده‌سى واردر. ٦٨٧ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن النقاش { (مهذب الدين ابو الحسن على بن عيسى) مشاهير اطباى اسلامدن اولوب، بغدادده تولد ونشأت ايتمش؛ ودمشق ومصره دخى كيده‌رك، نهايت دمشقده اختيار اقامتله، ملك عادل نور الدين محمود بن زنكينك خدمت طبابت وكتابتنده بولنمش؛ ومشار اليهك دمشقده ياپديرديغى بيمارستانى اداره ايتمشدر. بعده دمشق ضبط ايدن صلاح الدين ايوبيه انتساب ايدوب، ٥٧٤ ده وفات ايتمشدر. ادبيات وانشاده دخى يد طولى صاحبى ايدى. — پدرى (ابو عبدالله عيسى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بن نقاش) ادبا وشعرادن اولوب؛ بعض اشعار رائقه‌سی منقولدر. ٥٤٤ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابن النقیب { (ناصرالدین حسن بن شاور نفیسی) مصرك مشاهیر شعرا وادباسندن اولوب؛ ٦٨٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. «منازل الاحباب ومنازه الالباب» عنوانیله ایكی جلد اوزره بر تألیفی ومرتب دیوان اشعاری واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لا تأسفن على الشباب وفقده
فعلى المشيب وفقده يتأسف
هذاك يخلفه سواه اذا انقضى
ومضى وهذا ان مضى لا يخلف

ابن النقیب { (ابو عبدالله جمال الدین محمد بن سلیمان) مشاهیر مفسریندن وطائفهٔ زهاددن اولوب، عن اصل بلخلی اولدیغی حالده، بیت مقدسده نشأت ایتمشدر. مصره دخی رحلتله، بر خیلی مدت (عاشوریه) مدرسه‌سنده تدریسله مشغول اولمشدر. بیوك ومكمل بر تفسیر شریف یازمشدر، كه لغات، قرآات، اسباب نزول، اعراب وسائر جهتلری جامع اولوب، ٥٠ جلددن مركبدر. ٦١١ تاریخنده طوغوب، ٦٩٨ده وفات ایتمشدر.

ابن نوبخت { (ابوالحسن علی بن احمد) مشاهیر شعرادن اولوب. ٤١٦ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. دنیایه رغبت ایتمز درویش‌نهاد بر ذات اولوب، فقر وضرورتله یاشامشدر. كوچك بر دیوان اشعاری اولوب، شو قطعه‌سی مشهوردر:

سعى اليك بى الواشى فلم ترنى
اهلا لتكذيب ما القى من الخبر
ولو سعى بك عندى فى الذكرى
طيف الخيال لبعت النوم بالسهر

ابن واصل { (محمد — تمیمی) فارس اهالیسندن اولوب. ٢٥٦ تاریخنده ظهور ایله، اكراددن احمد بن لیث اسمنده بر آدمله برابر فارسی ضبط ایتمش؛ وصورتا خلیفهٔ عباسی نامنه خطبه اوقوتمش ایسه‌ده، تفرد ادعاسنده بولنمشیدی. بعده خلیفه معتمد فارسی موسی بن بغایه ویرمكله، بونك طرفندن فارس والیلكنه تعیین اولنان عبدالرحمن بن مفلح ٢٦١ تاریخنده (رامهرمز)ده واقع محاربه‌ده منهزم اولوب، اسیر دوشمش، وبعده قتل اولنمش اولمغله، صاحب ترجمه فارسده تقرر ایده‌رك، موسی بن بغا ایله محاربه ایتمك اوزره واسطه طوغری حركت ایتمش؛ وآنجق كندیسی اهوازده ایكن، یعقوب بن صفار فارسه هجومله، اوراسنی ضبط ایتدیكندن، ابن واصل كری دونمكه مجبور اولمش؛ وصورتا یعقوب بن صفاره عرض اطاعت ایتدیكی حالده، خفیاً وبغتةً اوستنه دوشمكی مراد ایتمش ایسه‌ده، عسكرینك برقسمی حرارتدن وآجلقدن تلف اولوب، كندیسی فرار ایتمش؛ و٢٦٣ده اسیر طوتلمشدر.

ابن واصل { (ابوالعباس —) ابتدا حاجب طاهر بن زیركك آدمی اولوب، بعده بوندن مفارقتله، شیرازده فولاده انتساب ایتمش؛ وبونك اخذ وقتلی اوزرینه، برمدت ضرورت وسفالتده قالدقدن صكره، بطیحه‌ده مهذب الدوله‌نك خدمتنه گیرمشیدی. بصره‌یه مستولی اولان لشكرستانله محاربه ایتمك وسیله‌سیله عسكر تدارك ایدوب، مرقومی مغلوب، وبصره‌یی ضبط ایتدكدن صكره، مهذب الدوله‌یه اعلان عصیانله تدریجاً بطیحه‌یی دخی اله گچیرمش، ومهذب الدوله‌یی فراره مجبور ایتمشیدی. بو وجهله اورالرده كسب قوت ومكنت ایتدكدن صكره، فارس واهواز صاحبی بهاءالدوله ایله محاربه‌یه طوتیشوب، ٣٩٥ تاریخندن ٣٩٧ تاریخنه‌دك ایكی اوچ سنه سورن محاربانده گاه غالب وگاه مغلوب اوله‌رق، نهایت مغلوب اولمغله، فرار ایدركن، اخذ وقتل اولنمشدر.

ابن وافد { (وزیر ابوالمطرف عبدالرحمن بن محمد) اندلس اشرافندن ومشاهیر اطبادن اولوب، ٣٨٧ تاریخنده طوغمش، وطلیطله شهرنده اقامت ایدوب، ٤٦٠ تاریخندن صكره وفات ایتمشدر. جالینوس وآرسطونك كتبنی تتبعده زیاده‌سیله اعتنا ایدوب. علی الخصوص ادویهٔ مفرده‌ده اسلاف ومعاصرینی فرسخ فرسخ گچمشیدی. غایت مشكل وآغر خسته‌لقلری ایی ایتمده‌كی مهارت واقتدارینه دائر بك چوق حكایات ونوادر منقولدر. تداویده كندینه مخصوص بر مسلكی اولوب، اغذیه ایله تداویسی ممكن اولان خسته‌لره ادویه ویرمز، وممكن مرتبه‌ده ادویهٔ مفرده‌یی ادویهٔ مركبه‌یه ترجیح ایدوب، تركیبه مجبور اولدیغی وقت دخی، انواع مختلفه تر-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کیندن احتراز ایدر ایمش. جالینوس وديسقوريدسك کتابلرنده بولنان وکندی طرفندن علاوه اولنان ادویهٔ مفردهیی برحسن ترتیبله جامع اولمق اوزره، «کتاب الادویة المفردة» عنوانیله مکمل بر اثری، وطبه متعلق «کتاب الوساد»، «مجربات»، «تدقیق النظر فی علل حاسة البصر» و«المغیث» عنوانلی تألیفاتی واردر.

ابن الوثاب { (ابو عبدالله بن جعفر) خلفای عباسیهدن طایع باللهك مقر- بیندن اولوب، مشارالیهك سقوطی اوزرینه مهذب الدولهنك یانته قاچمش؛ وقادر باللهك امری اوزرینه، مهذب الدوله طرفندن اخراج اولنجه، مدائنه کیدوب، اوراده اخذ وحبس اولنمش ایسهده، ٣٨٨ تاریخنده فرار ایدوب، کیلانه کیتمش؛ واو- رالرده طایع بالله کندیسی اولمق ادعاسنه قالقیشوب، بر وقت استحصال قوت واعتبار ایتمش ایسهده، بعده ادعاسنك کاذب اولدیغی آکلاشیلهرق، اورادن دخی طرد و اخراج اولنمشدر. — (شبیب ابن وثاب نمیری) اسمنده بری دخی حران وسروج ورقه صا- حبی اولوب، ٤٢٦ تاریخنده عرب و سائرهدن کلیتلی بر عسکر ترتیبیله برابر رهادهکی رومیلردن دخی استمدادله، نصرالدوله بن مروانك الکاسنی تخریب ویغما ایتمش؛ و بر سنه صکره ابن عطیر ومذکور نصرالدوله ایله بالاتفاق، رومیلردن رها وسویدایی ضبط، و بعده عقد مصالحه ایله، رهایی اعاده ایلمشدر. ٤٣٠ تاریخنده حراندن مستنصر بالله علوینك خطبهسنی رفع ایله قائم بامرالله عباسینك نامنه اوقوتمش ایسهده، ینه او سنه مستنصرك خطبه- سنی اعادهیه مجبور اولمش؛ و ٤٣١ ده وفات ایتمشدر.

ابن الوحشی { (ابو محمد عبدالله بن یحیی الاقلیشی) اندلس مشاهیر علما ومحدثیندن اولوب، طلیطلهده اخذ وقرائت ایتمش؛ و آخر عمرنده اورانك قاضیسی اولوب، ٥٠٢ ده وفات ایتمشدر. «شرح الشهاب» عنوانیله کوزل بر اثری وسائر بعض تألیفاتی واردر. ابن فورکك «مشکل القرآن» عنوانلی کتابنی دخی اختصار ایتمشدر.

ابن الوحید { (شرف الدین محمد بن شریف) ادبا وشعرادن اولوب، علی الخصوص حسن خطیله مشهوردر. ٧١١ تاریخنده وفات ایتمشدر. بیبرس چاشنکیر خدمتنده بولنمش، وعراقه سیاحت ایتمشیدی.

ابن ودعان { (قاضی ابو نصر محمد بن علی) موصل حاکمی اولوب، ٩٥٤ ده وفات ایتمش؛ وعلم حدیثده «اربعین الودعانی» عنوانیله شهرت بولان بر کتاب یازمشدر.

ابن الوردی { (سراج الدین ابو حفص قاضی عمر بن مظفر) مشاهیر ادبادن وفقهاء شافعیهدن اولوب، ٦٩١ تاریخنده معرة النعمانده طوغمش، و ٧٤٩ ده وفات ایتمشدر. ابو الفدانك مشهور تاریخنه بر ذیل ایله جغرافیایه متعلق «خریدة العجائب» عنوانیله بر کتاب یازمشدر، که ١٢٧٦ تاریخنده مصرده طاش باصمهسیله طبع او- لنمشدر. دیکر آثاری دخی وجه آتی اوزرهدر: «البهجة الوردیة»، «فوائد فقهیة» منظوم، «شرح الفیة ابن مالك»، ابن معطینك الفیهسنه شرح او- لهرق «وضوء الدرة»، «قصیدة اللباب فی علم الاعراب»، «شرح قصیدة اللباب»، «اختصار ملحة الاعراب»، «المسائل المذهبة فی المسائل الملقبة»، «ابکار الافکار»، «ارجوزة فی تعبیر المنامات»، «ارجوزة فی خواص الاحجار»، «منطق الطیر» منظوم. «لامیة ابن الوردی» عنوانیله مشهور بر قصیدهسی، و«مرثیة ابن البارزی» عنوانیله بر مر- ثیهسی دخی واردر.

ابن ورقاء { (جعفر بن محمد — شیبانی) مشاهیر شعرا وادبادن اولوب، ٢٩٢ تاریخنده سامراده تولد، و ٣٥٢ ده وفات ایتمشدر. خلیفهٔ عباسی مقتدر بالله طرفندن بعض والیکرده استخدام اولنمشیدی. سیف الدوله ایله نثراً ونظماً مخابرهلری واردر. شو قطعه جملهٔ اشعا- رندندر:

هززتك لا انی علمتك ناسیا
لحق ولا انی اردت التقاضیا
ولکن رأیت السیف من بعد سله
الی الهز محتاجا وان کان ماضیا

— (ابو بکر محمد بن عبدالله ابن ورقاء) دخی ائمهٔ فقهاء شافعیهدن عالم وزاهد بر ذات اولوب، نیشابورده یاشامش؛ و ٣٨٥ ده بخاراده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابن وكیع { (ابو محمد حسن بن علی) مشاهیر شعرادن اولوب، پدری بغدادلی اولدیغی حالده، تنیسده طوغمش؛ و ۳۹۳ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. كوزل قصائدی، مرتب دیوانی ومتنبینك سرقاتی حقنده «منصف» عنوانیله بر كتابی واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

سلا عن حبك القلب المشوق
فما يصبو اليك ولا يتوق
جفاؤك كان عنك لنا عزاء
وقد يسلي عن الولد العقوق

ابن ولاد { (ابو العباس احمد بن محمد) مشاهیر نحویوندن وفقهاء حنفیه‌دن اولوب، سیبویهك نهنده ومبردك علیهنده «الانتصار» عنوانیله بر كتابی وحروف هجا ترتیبیله مرتب «المقصور والممدود» عنوانلی بر تألیفی واردر، كه ابن خالویه طرفندن شرح اولنمشدر. وفاتی ۳۳۲ ده واقع اولمشدر.

ابن وهب { (ابو محمد عبدالله قرشی) مشاهیر فقهاء مالكیه‌دن و امام مالكك اصحابندن اولوب، علم حدیثده دخی ید طولی صاحبی وزیاده‌سیله زاهد ومتقی بر ذات ایدی. خلیفه طرفندن مصر قاضیلغی مصراً تكلیف اولندیغی حالده، قبول ایتمه‌مشیدی. ۱۲۵ تاریخنده مصرده طوغوب، ۱۹۷ ده اوراده وفات ایتمشدر. فقهه متعلق بر قاچ تألیفاتی اولوب: الڭ مشهورلری «موطاء كبیر» و «موطاء صغیر» یله «الجامع» عنوانلی كتابیدر.

ابن وهبان { مسعودینك «مروج الذهب» نده روایت ایتدیكنه كوره، صاحب زنج زماننده بصره‌ده قریشدن بر ذات اولوب، منسوب بولندیغی فرقه بوزلدقدن صكره، كمی‌یه بینه‌رك، هنده واورادن چینه عزیمتله، (خانقو) شهرنده اقامت، وحضرت رسول الله (صلعم) اقرباسندن بولندیغی بیانله، (حمدان) شهرنده بولنان چین ایمپراطوریله كوریشمش، وانعام واحساناتنه نائل اولدقدن صكره، عراقه عودتله چینده كورمش اولدیغی احوالی نقل ایتمشدر. مسعودینك بو حكایه‌سیله چینك (قانتون) و (هونغ قونغ) شهرلری طرفلرنده كلینه بولنان اهالئ مسلمه‌نك اعتقادی آره‌سنده بر بیوك مناسبت ومشابهت واردر. فرانسه طرفندن چینده مصلحتكذار بولنوب، چین ممالكنده كی اهل اسلامك احوالی حقنده ایكی جلد اوزره مفصل بر كتاب (*) یازان موسیو (داربی دوتیرسان) ك روایتنه كوره، او چینده بولنان مسلمانلر وقت سعادتده حضرت رسول الله (صلعم) ك یقین اقرباسندن بر ذاتك قانتونه كیتمش، وكندیلرینه دین اسلامی تلقین ایتمش اولدیغنه اینانیرلرمش. آنجق موسیو (داربی دوتیرسان) بو ذاتك قانتونده مدفون بولندیغنی روایت ایده‌رك، وحتی تربه‌سنك رسمنی دخی كتابك ایلك صحیفه‌سنه درج ایتمش اولدیغی حالده، مسعودی ابن وهبانك عراقه عودت ایتمش اولدیغنی ذكر ایدیور. مسعودینك (حمدان) دیدیكی شهرك (قانتون)، و (خانقو) نك دخی (هونغ قونغ) اولمسی محتملدر.

ابن وهبون { (ابو محمد عبدالجلیل) اندلسك مشاهیر شعراسندن اولوب، مرسیه‌ده تولد ونشأت، واسپانیانك هرطرفنه سیر وسیاحت ایتمش؛ واكثر ملوك وكبرا عندنده حرمت واعزازه نائل اولمشیدی. شاعر ابن حفاجه ایله بعض ماجرالری منقولدر. ۵۲۳ تاریخندن صكره‌جه وفات ایتمشدر. (الدمعة المرسی) لقبیله ملقبدر. شو بر ایكی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

بيني و بين الليالي همة جلل
لو نالها البدر لاستخذى لها زحل
شراب كل يباب عندها شنب
وهول كل ظلام عندها كحل

ابن وهیب { (زكی الدین عبدالرحمن) مشاهیر شعرا و ادبادن اولوب، انشا ومراسله فننده بینظیر ایدی. مصرك قوص جهتنده طوغمش؛ وطول مدت حما صاحبی مظفرك وزیر و منشیسی بولنوب، نهایت ٦٤٠ تاریخندن صكره‌جه مظفر طرفندن حبس، ومحبسده اختناق اولنمشدر. اختناق اولنه‌جغی وقت بداهةً سویلدیكی شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

اعطيتني الالف تعظيما وتكرمة
ياليت شعري ام اعطيتني ديني

ابن هارون { (ابو الحسن علی —) مشاهیر شعرادن اولوب، اشعار

(*) **Darby de Thiersant**.— Le Mahométisme en Chine 2 vol. Ernest Leroux, éditeur. Paris 1878.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

لطیفه‌سی وخلفا و وزرا وادبا ایله ماجرالری واردر، وحقنده بعض نوادر منقولدر. صاحب ابن عباد ایله حقوق و مناسباتی وار ایدی. ۲۷۶ تاریخنده طوغوب، ۳۵۲ ده وفات ایتمشدر. مغنیلکده ابراهیم بن مهدی ایله اسحاق موصلی آره‌سنده‌کی فرق حقنده بر کتاب یازمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

بینی وبینك فی الهوی اسباب
والی المحبة ترجع الانساب
بینی وبین الدهر فیك عتاب
سیطول ان لم یمحه الاعتاب

ابن هانیء { (ابو القاسم محمد — ازدی) اندلسك اعاظم شعراسندن اولوب، پدری افریقیه‌ده‌کی مهدیه شهرندن اولدیغی حالده، اندلسه هجرت ایتمش؛ وصاحب ترجمه اشبیلیه‌ده طوغمش، واوراده نشأت ایتمشدر. شعر وادبیاتده اندلس ادباسنك کافه‌سنی کچمکله، متنبینك معاصری اولمق مناسبتیله، «متنبی الغرب» تسمیه اولنمشیدی. دیوان اشعاری بیوك اولوب، اشعاری حقیقةً غایت سلیس وبلیغ ایسه‌ده، مدحده مبالغاتی چوقدر. فلاسفه مذهبنه مائل اولدیغندن، حامیسی اولان اشبیلیه صاحبی کندیسنی کروه متعصبینه قارشی مدافعه ایده‌میوب، اونك سببندن کندیسی دخی هدف اعتراض اولمغله، صاحب ترجمه بر مدت سیاحت ایتمسنی اخطار ایتمش؛ وبونك اوزرینه ابن هانی افریقیه‌ده‌کی (زاب) خطه‌سنه کیدوب، اورانك صاحبنه انتساب ایتمش؛ وبر مدت صکره صیت و شهرتی عالمگیر اولمغله، معز طرفندن مصره دعوت اولنه‌رق، کیدرکن ۳۶۲ تاریخنده برقه‌ده مقتولاً وفات ایتمشدر. وطنندن چیقدیغنده ۲۷ و وفاتنده ۳۶ یاشنده ایدی. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعار رقیقه‌سندندر:

فتکات طرفك ام سیوف ابیك
وکئوس خمرك ام مراشف فیك
عیناك ام مغناك موعدنا علی
وادی الکری القاك ام وادیك

ابن هانیء { (ابو عبدالله محمد — اللخمی) مشاهیر ادبا وشعرای عربدن اولوب، عن اصل اشبیلیه‌لی اولدیغی حالده، سبته‌ده نشأت ایتمشدر. نظم ونثری غایت کوزل اولوب، ادبیات تدریسیله اشتغال ایتمشدر. ابن مالکك «تسهیل» عنوانلی کتابنی شرح ولحن عامه حقنده بر کتاب تألیف ایتمش، و دیکر بعض آثار دخی براقشدر. ۷۳۳ سنه‌سی اواخرنده شهیداً وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لا تلمنی عاذلی حین تری
وجه من اهوی فلومی مستحیل
لو رأی وجه حبیبی عاذلی
لتفارقنا علی وجه جمیل

ابن الهباریه { (شریف ابو یعلی محمد بن محمد) نسبی عبدالله بن عباس حضرتلرینه منتهی اولوب، نظام الدین بغدادی اسمیله دخی معروفدر. مشاهیر شعرادن اولوب، اشعاری غایتله کوزل ومقبولدر، و ٤ جلد اوزره مرتب بیوك دیوانی واردر. هجوه میل وانهماکی اولوب، لساندن کیمسه قورتیله‌مازدی. آلب آرسلانك وزیری مشهور نظام الملك ایله پادشاه مشارالیهك اوغلی ملکشاهه انتسابی اولوب، مدحلری حقنده بك چوق قصیده‌لر سویلمش، وانعام واحسانلرینه مستغرق اولمشیدی. «نتائج الفطنة فی نظم کلیلة ودمنه» عنوانیله بر کتابی وینه کلیله ودمنه اسلوبنده «الصادح والباغم» عنوانلی بر منظومه‌سی واردر، که ۲۰۰۰ بیتدن مرکب اولوب، بلاغت وسلاستیله مشهوردر. صاحب ترجمه ٥٠٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعار لطیفه‌سندندر:

یقول ابو سعید اذ رآنی
عفیفا منذ عام ما شربت
علی ید ای شیخ تبت قل لی
فقلت علی ید الافلاس تبت

ابن هبیره { (ابو المظفر عون الدین یحیی —) خلفای عباسیه‌دن مقتفی لامرالله‌ك وزیری اولوب، ٥٤٤ ده مسند وزارتی احراز ایتمش؛ و ٥٥٥ تاریخنده جلوس ایدن مستنجد بالله طرفندن دخی ابقا اولنه‌رق، او سنه وفات ایتمشدر. وزارتدن اول منشیلك خدمتنده و بعض والیلرده بولنمشیدی. شعر وانشا وادبیاتده واکثر علومده ید طولی صاحبی اولوب، «الافصاح عن شرح معانی الصحاح»، «المقتصد»، «مختصر اصلاح المنطق»، «کتاب العبادات»، «ارجوزة فی المقصور والممدود»، «ارجوزة فی علم الخط» عنوانلی کتابلری وسائر بعض آثاری واردر. — بونك اوغلی (ابو الولید

tarikhema.org mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شرف الدين مظفر بن يحيى) دخى ادبا وشعرادن اولوب، پدرينك حياتنده بر وقت تكريت قلعه‌سنده محبوس بولنمشيكن، پدرينك وفاتى اوزرينه يرينه چكمش؛ وآنجق مؤخراً بغداددن خفياً قاچمقده ايكن طوتيلوب، حبس اولنمش؛ و محبسده وفات ايتمشدر.

ابن هرمه { (ابراهيم بن على) مشاهير شعرادن اولوب، نبيذ دنيلن حرما شرابنه ميل وابتلاسيله شهرت بولمشيدى. ابو جعفر منصورك مدحى حقنده بعض قصائدى وكرك خليفهٔ مشاراليه ايله كرك سائر اكابر عصريله بر چوق ماجرالرى واردر. حقنده بك چوق غرائب ونوادر منقولدر. ۹۰ تاريخنده طوغوب، ايكنجى قرن هجرى اواخرنده وفات ايتمشدر. شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

اسئل الله سكرة قبل موتى
وصياح الصبيان يا سكران

ما اظن الزمان يا ام عمرو
تاركا ان هلكت لمن يبكينى

ابن هشام { (ابو محمد عبدالملك ـــ معافرى) مشاهير عنادن اولوب، على الخصوص نحو ونسبده يد طولى صاحبى ايدى. عن اصل بصره‌لى اولديغى حالده، مصرده نشأت و ۲۱۳ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. اك مشهور تأليفى سيرت حضرت فخر الانبيا حقنده يازمش اولديغى كتابدر. كه « سيرة ابن هشام » عنوانيله معروفدر. حمير قوميله ملوكنك انسابنه واشعار سيرده‌كى كلمات غريبه‌يه دائر ايكى تأليفى دخى واردر.

ابن هشام { (جمال الدين ابو محمد عبدالله بن يوسف انصارى) مشاهير نحاتدن اولوب، ۷۰۸ تاريخنده مصرده طوغمش؛ و ۷۶۱ ده وفات ايتمشدر. علم نحوه دائر « مغنى اللبيب» عنوانلى بيوك برمتنى و سائر بعض آثارى واردر. مغنى اللبيب هامشنده بعض حاشيه‌لرله برابر ۱۳۰۲ تاريخنده مصرده طبع اولنمشدر.

ابن همام { (كمال الدين محمد بن همام الدين) مشاهير فقهاء حنفيه‌دن اولوب. فقه واصولدن بشقه ادبياتده و سائر علومده دخى يد طولى صاحبى ايدى. طائفهٔ صوفيونه دخى انتسابى اولوب. بعض احوال غريبه‌سى منقولدر. « فتح القدير للعاجز الفقير » عنوانيله « هدايه » كتابنه بر شرح يازمش، وديكر بعض آثار دخى براقمشدر. ولادتى ۷۸۸ تاريخنده اولوب، ۸۶۱ ده وفات ايتمشدر.

ابن هندو { (ابو الفرج على بن حسين) مشاهير اطباى اسلامدن اولوب، علوم فلسفيه وطبيعيه‌ده يد طولى صاحبى اولديغى كبى، شعر وانشا وادبيات وكتابتده دخى مهارت تامه‌سى وار ايدى. عضدالدوله‌نك منشيسى بولنمش؛ و ۴۲۰ تاريخنده جرجانده وفات ايتمشدر. « مفتاح الطب »، « المقالة المشوقة فى المدخل الى علم الفلسفة »، « الكلم الروحانية من الحكم اليونانية » عنوانلريله اوچ كتابى وسائر بعض آثاريله مرتب ديوان اشعارى واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

يقولون لى مابال عينك مذ رأت
محاسن هذا الظبى ادمعها هطل
فقلت زنت عينى بطلعة وجهه
فكان لها من صوب ادمعها غسل

ابن هود { (محمد بن يوسف) اندلس طوائف ملوكندن اولوب، ۶۲۰ تاريخنده مستنصرك وفاتيله موحدين دولتنك دوچار تزلزل اولمسى اوزرينه، بلنسيه طرفنده‌كى سادات بيننده اختلاف ومنازعات وقوع بولدرق، سيد ابو زيد ايله عادل بن منصور بربرلرينه غلبه ايتمك اوزره، اسپانيا خرستيانلرندن استمداد ايتدكلرندن، اندلس اهل اسلامى آره‌سنده حاصل اولان خشنودسزلقدن بالاستفاده، صاحب ترجمه مرسيه اعمالندن (صخيرات) خطه‌سنده خروجله، موحدين عسكرينه دفعاتله غلبه چالدرق، مرسيه‌يى اله كچيرنجه، خلفاى عباسيه‌دن مستنصرك نامنه خطبه اوقوتمش؛ و بربرينى متعاقب اشبيليه، بلنسيه، قرطبه وسائر جهاتى ضبطله، امير المسلمين عنوانى آلمش؛ واسپانيا خرستيانلريله برچوق محاربه‌لر ايده‌رك، ممالك اسلاميه حدودينى توسيعه چالشمش ايسه‌ده، ۶۲۹ تاريخنده بنى احمرله ايتديكى محاربات اوزرينه، قرطبه واشبيليه اللندن چيقمش؛ وآنجق ۶۳۱ تاريخنده بغداددن خليفهٔ عباسينك ابن هوده كوندرديكى خلعت وسنجاق واصل اولوب، غرناطه‌ده كنديسنه تسليم اولنمغله، ابن احمر دخى صاحب ترجمه‌يه بيعت ايتمش؛ وابن هوده خليفهٔ عباسى طرفندن (متوكل) لقبى ويرلمشيدى. متعاقباً

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

خرستيانلر غلبـه ايدەرك، ٦٣٣ ده قرطبه‌يی ايادئ مسلميندن چيقاردقلری كبی، اشبيليـه اهاليسی دخی رشـيد بن عبدالمؤمنـه بيعت، وابن احمر غرناطه‌يی ضبط ايتمش اولمغـله، ابن هودك قوت ومكنتنه خلل كلمشـيدی. بنی اميه‌دن اولوب، كنديسـنك وزيری ايكن، مريه واليلكنـه تعيين ايتمش اولديغی ابو محمد عـبدالله رميمينك نزدينـه كيتديكی حالده، ٦٣٥ ده حامده وفات ايتمش اولمغـله، موحی اليه طرفندن قتل اولنديغی مظنوندر. [« هود » ماده‌سنده دخی بنی‌هود دولتنك احوالی ذكر اولنه‌جقدر.]

ابن هود { (ابو علی حسن بن عضد الدولة) آنف الترجمه‌متوكلك برادرزاده‌سی اولوب، علوم حكميه وطب وفلسفه‌ده اولان معلومات ومهارتيله برابر كبارزهاددن ومتصوفين كرامدن ايدی. تصـوف ايله حكمت وفلسـفه‌يی جمع وتطبيق ايدەرك، كنديـنه مخصوص بر طريق وحدت بولمشيدی. زهد وتقوی ودنيادن انقطاع ايله شهرت بولمشدر. كنديـنه مخصوص بر قيافت دخی اختيار ايتمشـيدی. اندلسدن شرقه رحلتله، ايفای فريضهٔ حج ايتدكدن صـكره، خيلی مدت حجـاز ويمن وشـامده اقامت، و ٦٩٧ تاريخنده دمشقده وفات ايتمشدر. ٦٣٣ تاريخنده مرسيه‌ده طوغمشيدی. اشعار محققانه‌سی دخی اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

خضت الدجنة حتی لاح لی قبس
وبان بان الحمی من ذلك القبس
فقلت للقوم هـذا الربع ربعهم
وقلت للسمع لاتخلو من الحـدس
وقلت للعـين غضی عن محاسـنه
وقلت للنطق هذا موضع الخرس

ابن الهيثم { (ابو علی محمد بن حسن) مشاهير علمادن اولوب، علوم رياضيه‌ده زمانك فريدی ايدی. فن طبده دخی وقوفی اولوب، نظری جهتی مكمل بيلديكی حالـده، اجرای طبابتله توغله ميل ايتمديكندن، عملی جهتنده مهارتی يوغيدی. تصانيف مفيده‌سی چوق اولوب، آرسطو وجالينوسك اكثر كتابلرينی اختصـار وشرح ايتمشدر. عن اصل بصره‌لی اولوب، علوم رياضـيه‌ده‌كی مهارتی شهرت‌كير آفاق اولنجه، ذاتاً كنديسی نيلك فيضانندن استفاده اولنه‌بيله‌جك بر طريق بولمغه مقتدر اولديغنی سويلمش اولديغندن، مصرده حكومت سورن ملوك فاطميه‌دن حاكم بامرالله كنديسنی مصره جلب ايتمشيدی. آنجق مصرك آثار عتيقه‌سنی كورنجه، فنون رياضيه نقطهٔ نظرنجه خارق العاده اولان اوقدر جسيم ايشلری ياپان اسـكی مصريلرك اعمالنه موفق اوله‌مدقلری بر ايشی ياپه‌ميه‌جغنی دركله، غيرتنه فتور كلمش؛ وبو بابده اظهار عجز ايتدكدن صكره، حاكم طرفندن بعض امور سياسيه‌ده قوللانلمش ايسه‌ده، مشار اليه ظالم وخونخوار برآدم اولديغندن، آلت ظلمی اولمامق ايچون، يلاندن تجنن كوسـترەرك، بر چوق وقت خانه‌سـنده قپالی قالمش؛ وحاكمك وفاتندن صكره چيقوب، جامع ازهرده تدريس وافاده ايله مشغول اولمغه باشلامش؛ وحسن خطی دخی اولمق حسـيله، هر سنه مجسطی واقليدس ايله آرسطونك متوسطاتنی استنساخ ايدوب، بونسخه‌لرك فروختندن آلديغی ٣٠٠ آلتون ايله كچينيرمش. كندی ترجمهٔ حالنك بعض جهتلريله افكار وآثارينی مبين بر رساله يازمشدر. ٤١٧ تاريخنده ٦٣ ياشنده بولنديغی بو رساله‌دن آكلاشيلوب، خيلی وقت صكره وفات ايتمشدر. كافهٔ آثارينك تعدادی تطويل مقاله موجب اوله‌جغندن، بروجه آتی باشليجه‌لرينك ذكريله اكتفا ايده‌جكز: «شرح اصول اقليدس»، «اصول اقليدس وابلونيوس»، «شرح المجسطی وتلخيصه» «الجامع فی اصول الحساب»، «كتاب علم المناظر من كتابی اقليدس وبطليوس»، «كتاب فی تحليل المسائل الهندسية»، «كتاب فی تحليل المسائل العددية بجهة الجبر والمقابلة»، «كتاب فی المساحة علی جهة الاصول»، «كتاب فی حسـاب المعاملات»، «تلخيص مقـالات ابلونيوس فی قطوع المخروطات»، «مقالة فی استخراج السمت القبلی»، «رسـالة الی بعض الرؤسـاء فی الحث علی عمل الرصد النجومی»، «مجموع مسائل هندسـية وعددية»، «كتـاب فی آلة الظل». «مقـالة فی استخراج مابين البلدين فی البعد بجهة الامور الهندسية»، «رسالة فی برهان الشـكل الذی قدمه ارشميدس فی قسمة الزاوية ثلاثة اقسـام»، «تلخيص مدخل فرفوريوس وكتب ارسـطوطاليس الاربعة المنطقيـة»، «رسالة فی صناعة الشعر ممتزجة من اليونانی والعربی»، «تلخيص كتاب النفس لارسطوطاليس»، «مقالة فی مشاكلة العالم الجزئی وهو الانسان»، «مقالة فی العالم من جهة مبـدئه وطبيعته وكاله»، «مقالة فی البادی والموجودات»، «مقالة فی هيئة العالم»، «مقالة فی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بطلان مايراه المتكلمون من ان الله لم يزل غير فاعل ثم فعل »، « مقالة فى ان خارج السماء لا فراغ ولاملاء»، « تلخيص المسائل الطبيعية لارسطوطاليس »، « رسالة فى تفضيل الاهواز على بغداد من جهة الامور الطبيعية»، « مقالة فى ان جهة ادراك الحقايق جهة واحدة ». « مقالة فى طبيعتى الالم واللذة ». « كتاب فى تثبيت احكام النجوم بجهة البرهان »، « رسالة فى الاعمال والآجال الكونية »، « رسالة فى طبيعة العقل »، « كتاب فى صناعة الكتابة على اوضاع الاوائل واصولهم »، «مقالة فى ان فاعل هذا العالم انما يعرف ذاته من جهة فعله »، « رسالة فى تلخيص جوهر النفس الكلية »، « مقالة فى تحقيق رأى ارسطوطاليس ان القوة المدركة هى من بدن الانسان فى القلب منه »، « كتاب فى تقويم الصناعة الطبية ». بو سوك كتابى باشليجه جالينوسك آثارندن تلخيص اولنه رق، طب، تشريح، فيسيولوجيا وسائر علوم طبيه يه متعلق برچوق مقاله لرى جامعدر. مذكور رساله ده ٢٥ كتب رياضيه و ٤٤ كتب فلسفيه يازمش اولديغى بيان ايله، جمله سنى اسملريله تعداد ايديورسه ده. رسالهٔ مذكوره نك تاريخ ختامى اولان ٤١٧ سنه سندن صكره دها خيلى كتاب يازوب، بونلرده باشليجه لرى شونلردر : « تلخيص السماع الطبيعى لارسطوطاليس ». « مقالة فى علل الرصد من دائرة افق بلد معلوم العرض »، «رسالة فى تأثيرات اللحون الموسيقية فى النفوس الحيوانية »، « مقالة فى ابعاد الاجرام السماوية واقدار اعظامها ». « تلخيص الآثار العلوية لارسطوطاليس »، « تلخيص كتاب ارسطوطاليس فى الحيوان »، « مقالة فى المرايا المحرقة ». « مقالة فى جوهر البصر وكيفية وقوع الابصار به ». « مقالة فى هيئة العالم ». «كتاب فى المناظر ». « مقالة فى كيفية الارصاد ». « مقالة فى الكواكب الحادثة فى الجو »، « مقالة فى ضوء القمر ». «مقالة فى قوس قزح والهالة». «مقالة فيما يعرض من الاختلاف فى ارتفاعات الكواكب ». « مقالة فى الرخامة الافقية ». « مقالة فى رؤية الكواكب ». « كتاب فى بركال القطوع »، « مقالة فى مراكز الاثقال ». « مقالة فى اصول المساحة ». « مقالة فى مساحة الكرة ». «مقالة فى مساحة المجسم المكافى». « مقالة فى المرايا المحرقة بالدوائر ». «مقالة فى المرايا المحرقة بالقطوع ». « مقالة فى الاشكال الهلالية »، «مقالة فى بركار الدوائر العظام »، «مقالة فى السمت»، « مقالة فى التنبيه على مواضع الغلط فى كيفية الرصد »، «مقالة فى استخراج خط نصف النهار على غاية التحقيق»، «مقالة فى كيفية الاظلال»، «مقالة فى ان مايرا من السماء اكثر من نصفها »، مقالة فى المجرة »، «مقالة فى اضواء الكواكب»، «مقالة فى الاثر الذى فى القمر»، «مقالة فى الضوء»، « مقالة فى خطوط الساعات »، « مقالة فى استخراج ارتفاع القطب على غاية التحقيق». «مقالة فى صورة الكسوف»، «مقالة فى حركة القمر»، «كتاب فى السياسة ». بو صايلانلرك برقاچ مثلى نسبتنده دها مؤلفاتى ومتكلمين ومعتزله ومنطقيونه وسائر ارباب علم وفنه جواباً برچوق رديه لرى وكندينه صوريلان مسائل فنيه يه جوابلرى وسائر آثارى دها واردر، كه عنوانلرندن بيله صاحب ترجمه نك درجهٔ تبحر وتفننى آكلاشيليور.

ابن الهيثم { (عبد الرحمن بن اسحاق —) اندلس مشاهير اطباسندن اولوب، قرطبه ده نشأت ايتمشدر. ادويهٔ مسهله ومقيئه حقنده « الكمال » و« التمام » عنوانلريله ايكى كتابى و« كتاب الاقتصار والايجاز فى خطا ابن الجزار فى الاعتماد »، « كتاب الاكتفا بالدواء من خواص الاشياء » و« كتاب السما » عنوانلى اثرلرى واردر.

ابن يونس { (ابو الحسن على بن سعيد صدفى) مشاهير منجميندن اولوب، ملوك فاطميه زماننده مصرده نشأت ايتمش؛ وحاكم بامرالله ك نامنه يازمش اولديغى « زيج حاكمى » ايله شهرت بولمشدر. زيج مذكور ازياج معلومه نك اك بيوكى واك مكملى اولوب، ٤ جلددن مركبدر. علوم وفنون سائره ده دخى معلومات تامه سى وار ايديسه ده، علم نجومه حصر همت و وقف وجود ايدرك، عمرينى رصدخانه ده ورؤيت كواكب ايچون جبل (مقطم) ده چكيرمشدر. قيافتى وطور وحالى پك غريب بولنمش اولديغى؛ و وفاتنده بر خيرسز اوغلى طرفندن كتابلرى صابونجيلره صاتيلوب، برچوق تأليفاتى دخى ضايع اولديغى مشهوردر. ٣٩٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. مذكور كتابى آوروپانك اكثر كتبخانه لرنده موجوددر. — [«كمال الدين بن يونس» ماده سنه دخى مراجعت بيوريله.]

ابو { پدر ديمك اولان (اب) اسم عربينك اضافت وقوعنده حالت رفعى اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اكثر مشاهير عربك كنيه‌لری تركيبنه داخل اولور.

ابواء { مدينهٔ منوره‌نك اعمالندن اولوب، مكهٔ مكرمه طريقنـده كائن بر قريه‌در، كه مدينه‌يه ملاقی اولان جحفه‌دن ٢٣ ميل مسـافه‌ده كائندر. قريه‌نك اوستنده واقع ديك وقورو بر طاغك اسمی دخی (ابواء) در. بوقريه ايكی شـيله مشهوردر. بونلرك بری ام رسـول الله (صلعم) حضرت آمنه‌نك قبر شريفی اوراده بولنمسی؛ وديكری ده هجرتك برنجی سنه‌سی برنجی دفعـه اوله‌رق اولنان غزانك اورايه منتهی اولمسی، وبنی ضمره‌نك عرض اطـاعت ايتمسـيله، (ابواء) و (ودان) تسميـه اولنان محللردن عودت بيورلمسيدر. بو غزا حضرت پيغمبرك بالذات ايتدكلری غزالرك برنجيسيدر، وبو سفرده حمزه بن عبدالمطلب لواداری ايدی.

ابواب { (يعنی قپولر) عرب جغرافيـونی بو اسمی قافقاسـك بحر خزر جهتنده يعنی شروانده‌كی دربندلرينـه ويررلردی. بحر خزر ساحلنده (باب الابواب) اسميـله بيوك ومتين بر شهر دخی وار ايدی. [«باب الابواب» ماده‌سـنه مراجعت بيوريله.]

ابو ابراهيم فارابی { (اسحاق بن ابراهيم) مشاهير ادبادن اولوب، مشهور «صحـاح» صاحبی جوهرينـك دايسيدر. جيحونك اوته طرفنـده واقع (فاراب) ناحيه‌سنده طوغمش، و ٣٥٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. لغته دائر «ديوان الادب» عنوانلی بر تأليفی واردر، كه اتسز بن خوارزمشاهك نامنه يازمشـدر. ابن قتيبه‌نك «ادب الكاتب» عنوانلی كتابنی دخی شرح ايتمشدر.

ابو ابراهيم مزنی { (اسماعيل بن يحيی) مشاهير فقهادن وامام شافعی حضرتلرينك اصحابندن اولوب، مذهب شافعينك اك بيـوك اركانندندر. زاهد ومتورع وعالم بر ذات اولوب، فقه شافعيده تأليفات كثيره‌سی واردر. اك مشهورلری شونلردر: «الجامع الكبير»، «الجامع الصغير»، «مختصر المختصر»، «المنثور»، «المسائل المعتبرة»، «الترغيب فی العلم»، «الوثائق». مناقبی چوق اولوب، ٢٦٤ تاريخنده ٨٩ ياشـنده مصرده وفات ايتمش؛ وامام شـافعينك يانـنده دفن اولنمشدر.

ابو احمد بن مكتفی { خلفای عباسيه‌نك ون يدنجيسی اولان مكتفی باللهك اوغـلی اولوب، عمی قاهر باللهك زمان خلافتنده آتيلرندن امين اوليـان بليق واوغلی علی ايله وزير ابن مقله طرفندن خفياً صاحب ترجمه‌يه بيعت اولنمش ايسه‌ده، درعقب خبر آلنوب، بونلر طوتلدقلری كبی، ابو احمدك بولنديغی خانه‌نك اطرافنـه دخی بر ديوار چكديريله‌رك، آجلـقدن وفات ايتمشدر. بو وقوعات ٣٢١ تاريخنده جريان ايتمشدر.

ابو احمد طاهری { (عبدالله بن عبدالله خزاعی) خلفای عباسيه امراسندن اولوب، بغداد شرطه‌سی واليلكنده بولنمشـدر. علوم وفنون متنوعه‌ده عالم واخبار عرب واشعار ونوادر كثيره‌يه واقف اولوب، موسيقيده دخی مهارت تامه‌سی وارايدی. «الاشارة فی اخبار الشعراء»، «رسالة فی السياسة الملوكية»، «كتاب البراعة والفصاحة» عنوانلی تأليفاتی وديكر بعض آثاری واردر. عـبدالله معتز ايله اولان مخابراتی دخی جمع وتدوين اولنمشـدر. (شاجی) اسمنده سی غايت كوزل و مغنيلكده مشهور بر جاريه‌سی وار ايدی، كه خليفه معتضد بالله استماعنـه پك مائل ايدی. صـاحب ترجمه ٢٢٣ تاريخنـده طوغوب، ٣٠٠ سنه‌سنده بغدادده وفات ايتمشدر. نثر ونظمی سلیس ورقيق اولوب، مرتب ديوان اشعاری دخی واردر. مرقومه جاريه‌نك وفاتنـده اعمی اولـديغی حالده، سويلمش اولديغی شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

يميناً يقيناً لو بليت بفقدها
وبی نبض عرق الحيوة او النكس
لاوشكت قتل النفس قبل فراقها
ولكـنها ماتت وقد ذهبت نفسی

ابو احمد عسكری { (حسين بن عبدالله) مشاهير ادبادن اولوب، اخبـار ونوادر كثيره‌يه اطلاعی وار ايدی. ٢٩٣ تاريخنده طوغوب، ٣٨٢ ده وفات ايتمشدر. بر قاچ تأليفاتی اولوب، اك مشهورلری: «المختلف والمؤتلف»، «كتاب علم المنطق»، «كتاب الحكم والامثال»، «كتاب الزواجر» وسائره‌در.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو احمد موسوى { (طاهر ذو المناقب حسين بن موسى)

شرفادن اولوب. نسبى حضرت امام حسينه منتهى اولور. اكثر علوم وفنونده عالم وملوك وكبرا عندنده صاحب نفوذ اولمغله. ابو ثعلب ايله بختيار آره‌سنده صلحى قرارلشديرمغه سبب اولمش، ونقيب العلويين وامير الحج تعيين اولنمشيدى. آل بويه‌دن بهاءالدين ٣٩٤ تاريخنده صاحب ترجمه‌يى عراقده نقيب العلويين تعيين ايتمكله برابر، (طاهر ذو المناقب) عنوانني ويرمش، وقاضى القضاة دخى ايتمش ايديسه‌ده، خليفهٔ عباسى ديكر عنوانلرينى قبول ايتديكى حالده، قاضى القضاة مسندينى تصديق ايتمه‌مشيدى. ٣٠٤ تاريخنده طوغوب. ٤٠٠ سنه‌سنده وفات يتمشدر.

ابو ادريس خَولانى { قدماى فقهادن اولوب، فضاله‌نك

وفاتندن صكره معاويه‌نك، وبعده عبدالملك بن مروانك قاضيسى اولمش؛ و ٨٠ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو اُذَينه { شعراى جاهليه‌دن اولوب، حيره ملوكندن اسودك عمزاده‌سيدر.

بر برادرينى اولديرمش اولان آل غساندن الده ايكيرملرى اسود عفو ايتمك ايستديكى وقت، صاحب ترجمه عمزاده‌سنى بونلرى قتله تشويق يولنده برقصيده مشهوره سويلشدر، كه مطلعى شودر:

ماكل يوم ينال المرء ما طلبا
ولا يسوغه المقدار ما وهبا

ابو اسحاق اسفراينى { (ركن الدين ابراهيم بن محمد) كبار

فقهاء شافعيه‌دن اولوب، خراسان ونيسابور علما وفقهاسنك اسناد اعظميدر. ابو الطيب طبرى دخى جملهٔ تلامذه‌سندن ايدى. فقهه متعلق تصانيف جليله‌سى اولوب، انك مشهورى ٥ جلد اوزره اولان «جامع الحلى فى اصول الدين» عنوانلى اثر معتبريدر. نيسابورده كنديسنه مخصوص بر بيوك مدرسه بنا ايتمشلردى. نيسابورده وفات ايدوب؛ دعا وآرزوسى اوزره جنازه‌سنك نمازى اوراده ادا اولندقدن صكره، نعشى اسفرانيه نقل ودفن اولنمشدر. وفاتى ٤١٨ تاريخنده واقع اولمشدر.

ابو اسحاق اَشبونى { (ابراهيم بن هارون) اندلس مشاهير محد-

ثيندن اولوب، اليوم پورتكيزك پايتختى اولان اشبونه (يعنى ليسبونه) شهرنده طوغمش؛ وحديثده موثوق اولديغى كبى زهد وتقوى ايله دخى مشهور اولوب. (زاهد اشبونى) اسميله دخى معروفدر. ٣٦٠ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق اشبيلى { (ابراهيم بن وثيق) اندلسك مشاهير

علماسندن اولوب، عصرينك شيخ القراءى ايدى. ٦٥٤ تاريخنده اسكندريه‌ده وفات ايتمشدر.

ابواسحاق بن آلب تكين { غزنه حاكمى اولوب، ٣٦٧

تاريخنده وفات ايتمكله، ملكى سبكتكين طرفندن ضبط اولنمشدر.

ابو اسحاق بن ابى زكرياء { (مولى ابراهيم بن ابى

زكريا يحيى الحفصى) تونسده حكومت سورمش اولان بنى حفص ملوكندن اولوب، برادرى ابو عبدالله جلوسنده، قورقوسندن تلمسانه قاچمش؛ و ٦٧٥ ده ابو عبدالله وفات ايتمكله، يرينه چكن اوغلى يحيى واثق كوشك بر آدم اولديغندن، صاحب ترجمه مملكتى ضبط ايتمكه موفق اولوب، اوچ سنه حكومت ايتدكدن صكره، اوغلى طرفندن فراغته اجبار اولنمش؛ ومتعاقباً ظهور ايدن ابن ابى عماره طرفندن ٦٨٢ ده بجايه زندانده قتل اولنمشدر.

ابو اسحاق بن ابى يحيى { (ابراهيم الحفصى) بو

دخى ملوك حفصيه‌دن اولوب، ٧٥١ تاريخنده برادرى ابو العباسك اسقاطى اوزرينه، رتق وفتق امورى الينه آلمش اولان وزير ابن تافراكين طرفندن اجلاس اولنه‌رق، كنديسى صبى اولمغله، وزير مومااليهك وصايتى تحتنده بولنمش، وقيزينى تزوج ايتمشيدى. زماننده بنى حفص دولتى برچوق يرلر غائب ايدوب، برقاچ دفعه انقراضه تقرب ايتمشيدى. ٧٦٦ تاريخنده ابن تافراكين وفات ايتمكله، درت سنه دخى بالاستقلال، كه جمعاً ١٩ سنه حكومت سوردكدن صكره، ٧٧٠ تاريخنده فجأةً وفات ايدوب، صبى بولنان اوغلى يرينه چكمشدر.

ابو اسحاق بن بكس { (ابراهيم) دولت عباسيه‌نك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوائلنده ظهور ایدن مشاهیر اطبادن اولوب، لسان عربی‌یه برچوق کتب طبیه نقل وترجمه ایتمشدر. ترجمه‌سی مقبول ومعتبردر. — بونك اوغلی ابوالحسن علی دخی مشاهیر اطبادن ونقلی معتبر مترجملرندندر.

ابو اسحاق بن قرقول { (ابراهیم بن یوسف) اندلس مشاهیر علماسندن اولوب، ٥٠٥ تاریخنده مریه‌ده طوغمش، و٥٦٩ ده فاسده وفات ایتمشدر. قاضی عیاضك مشهور «مشارق الانوار» ینه نظیره اولمق اوزره، «مطالع الانوار» عنوانیله بر تألیفی واردر.

ابو اسحاق تَسَوُّلی { (ابراهیم بن عبد الرحمن) مغرب مشاهیر علما وادباسندن اولوب، بر قاچ تألیفات مفیده‌سی واردر. ٧٤٨ تاریخندن صکره‌جه فاسده وفات ایتمشدر. (ابن ابی یحیی) کنیه‌سیله دخی معروفدر.

ابو اسحاق ثعلبی { (احمد بن محمد ثعلبی یاخود ثعالبیٌ نیساوری) مشاهیر مفسریندن اولوب، اکثر تفاسیره فائق اولان مشهور بر تفسیر کبیری وقصص انبیایی جامع «کتاب العرائس» عنوانلی بر تألیف معتبریله دیگر بعض آثاری واردر. حدیثده دخی ید طولی صاحبی وموثوق ایدی. ٤٢٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. — «یتیمة الدهر» ومؤلفات کثیرهٌ سائره صاحبی اولان (ابو منصور عبدالمالك ثعالبی) بشقه‌در.

ابو اسحاق حَبّال { (حافظ ابراهیم بن سعید) مصرك اکابر محدثیننden اولوب، ٩١ سنه یاشامش، و٤٨٢ ده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق حُصری { (ابراهیم بن علی قیروانی) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، مرتب دیوان اشعاری ایله «زهر الاداب وثمر الالباب» و«المصون فی سر الهوی المکنون» عنوانلریله ایکی کتابی واردر. ٤١٣ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه‌جملهٔ اشعارندندر:

اورد قلبی الردی | لام عذار بدا
اسود کالکفر فی | ابیض مثل الهدی

ابو اسحاق خداباذی { (ابراهیم بن حمزه) مشاهیر علما وزهاددن اولوب، ٥٠١ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق زجاج { [«زجاج» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو اسحاق زُهری { (ابراهیم بن سعد) مشاهیر علمای محدثیندن اولوب، ١٨٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق ساحلی { اندلسك مشاهیر علما و شعراسندن اولوب، غرناطه‌ده تولد ونشأت ایتمش؛ وشرقه رحلتله، ایفای حج ایتدکدن صکره، سودانه گیروب، اورانك حکمدارینه انتساب، واموال کثیره اکتساب ایتمش، و٧٤٧ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق سامانی { (براهیم بن احمد بن اسماعیل) ملوك سامانیه افراد خاندانندن اولوب، سعید نصرك برادری ونوح بن نصرك عمیجه‌سی ایدی. برادرینك زماننده دیگر ایکی برادریله برابر (قهندز) ده محبوس اولوب، بعده ابوبکر خبازك سعییله محبسدن وقلعه‌دن چیقاریلوب، بر مدت برادرلریله محاربه ایتدکدن صکره، تسلیم اولنمغه مجبور اولوب، بعده صاحب ترجمه بغداده واورادن موصله چکلمشیدی. سعید نصر وفات ایدوب، اوغلی نوح بخاراده جلوس ایتدکدن صکره، صاحب ترجمه پدرینك ملك موروثنی ضبط ایتمك اوزره، بعض اکابر طرفندن بخارایه دعوت اولنمش ایسه‌ده، وصولنده دعوت ایدنلر دخی کندیسندن روگردان اولمغله، ٣٣٤ تاریخنده طوتیلوب، اعدام اولنمشدر.

ابو اسحاق سانجنی { [«ابراهیم بن نسفی» ماده‌سنه مراجعت]

ابو اسحاق سعدی { (ابراهیم بن یعقوب — جوزجانی) مشاهیر محدثیندن اولوب، عن اصل بلخ جوارلرنده‌کی جوزجاندن اولدیغی حالده، مکه، مدینه، بصره، رمله ودمشقده اقامت ایتمش، وتدریس وروایتله اوغراشمشدر. وفاتی ٢٥٩ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو اسحاق سلامی { (ابراهیم بن نصر) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، عن اصل موصللی اولدیغی حالده، اوراده تعلم وتفقه ایتدکدن صکره، بغداده رحلتله بر مدت اقامتدن صکره، وطننه عودتنده، موصل جوارنده‌کی

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

(سلاميه) قاضيسى اولمش؛ و بو مناسبتله (قاضى السلاميه) و (سلامى) لقبلريله شهرت بولمشدر. اشعار رائقه‌سى دخى واردر. ٦١٠ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق سَنهورى { (ابراهيم بن خلف غسانى) مشاهير علمادن اولوب، مصرك (سنهور) بلده‌سنده طوغمش؛ و ٦٠٢ تاريخنده اندلسده‌كى اشبيليه شهرينه كيرمش؛ و بعده اندلسك سائر طرفلريله مغربى طولاشه‌رق، مصره عودتنده بعض جفالره دوچار اولمش. و نفى اولنمشيدى.

ابو اسحاق سوادى { (ابراهيم بن لقمان) نخشب كويلرندن (سواديزه) لى اولوب، مشاهير محدثيندندر. اكثر محدثيندن روايت ايدوب، روايتنده موثوق ايسه‌ده، معتزله‌دن بجاريه مذهبنده ايدى. ٢٧٤ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق سورينى { (ابراهيم بن نصر) مشاهير محدثيندن اولوب، روايتده صادقدر. استماع احاديث شريفه ايچون شام وبصره وسائر طرفلره رحلت ايتمش؛ و ٢١٠ تاريخنده مقتولاً وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق شيرازى { (جمال الدين ابراهيم بن على — فيروزابادى) مشاهير فقهاء شافعيه‌دن اولوب، عن اصل فارسده شيراز اعمالندن فيروزابادلى اولديغى حالده، بغدادده ساكن اولمش، واورانك ابو الطيب طبرى كبى كبار علماسندن اخذ و قرائت ايده‌رك، علوم شرعيه‌ده تفرد ايتمشيدى. نظام الملك مشهور مدرسهٔ نظاميه‌يى بنا ايتديكنده، مدرسلكنى صاحب ترجمه‌يه تكليف ايتمش ايسه‌ده، ابتدا قبول ايتمديكندن، بشقه‌سى تعيين اولنمش؛ وبعده كنديسى نصب اولنه‌رق، وفاتنه قدر مدرسهٔ مذكوره‌نك مدرسى بولنمشدر. برچوق تصانيف مفيده‌سى اولوب. اك مشهورلرى شونلردر: «المهذب»، «التنبيه»، «اللمع»، «شرح اللمع»، «النكت»، «التبصرة»، «المعونة»، «التلخيص». زهد وتقوى ايله دخى مشهور ايدى. ٣٩٣ده طوغوب، ٤٧٦ده بغدادده وفات ايتمشدر. اشعارى دخى كوزل اولوب. شو قطعه اوجمله‌دندر:

سألت الناس عن خل وفى
فقالوا ما الى هذا سبيل
تمسك ان ظفرت بذيل حر
فان الحر فى الدنيا قليل

ابو اسحاق صابئ { [«ابراهيم صابى» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو اسحاق عراقى { (ابراهيم بن منصور) مشاهير فقهاء شافعيه‌دن اولوب، مصرلى اولديغى حالده، مجرد عراقه رحلتله بر مدت اوراده اقامت ايتديكيچون، عراقى لقبيله شهرت بولمشدر. ابو اسحاق شيرازينك «المهذب» عنوانلى كتابنه بر شرح يازمشدر. ٥١٠ تاريخنده طوغوب، ٥٩٦ده ينه مصرده وفات ايتمشدر. مصر جامعنده طول مدت خطيبلك ايتديكيچون (خطيب) لقبيله دخى معروفدر.

ابو اسحاق فيروزابادى { [«ابو اسحاق شيرازى» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابو اسحاق قبائى { (ابراهيم بن على) كبار مشايخ صوفيه‌دن اولوب، عن اصل ماوراءالنهرلى اولديغى حالده، كوچك ياشنده وطننده خروجله، دور بلاد ايده‌رك، نهايت صورده توطن ايتمشيدى. ٤٧١ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق قرشى { (شرف الدين ابراهيم بن عبدالرحمن) مشاهير كتابدن اولوب، كرك انشاده و كرك حسن خطده بينظير ايدى. ابوبكر بن ايوب واوغلى ملك كاملك كتابتنده بولنمش، وخط دستيله درت بيك جلددن زياده كتاب استنساخ ايتمشدر. فقه شافعى وحديثدن دخى بهره‌سى وار ايدى. ٥٧٢ تاريخنده قاهره‌ده طوغوب. ٦٤٣ده وفات ايتمشدر. — محدثيندن ديكر بر ابو اسحاق قرشى دخى واردر، كه اسمى ابراهيم بن محمد اولوب. ٣٤٩ تاريخنده وطنى اولان دمشقده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق قُشَيرى { (ابراهيم بن مياس) مشاهير محدثيندن اولوب، ٤٣٦ تاريخنده شطك (مونسه) بلده‌سنده طوغمش؛ وشام وبغدادده استماع وافاده ايتدكدن صكره. ٥٠١ده دمشقده وفات ايتمشدر.

ابو اسحاق قصر قضاعى { (ابراهيم بن محاسن) شعرادن اولوب، ٥١٥ تاريخنده بغدادده وفات ايتمشدر،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو اسحاق مروزی { (ابراهیم بن احمد — خاندابدی)

اعاظم فقهاء شافعیه‌دن اولوب، عصرینك امامی ایدی. بغداده ورودله سریجدن صکره ریاسته چکوب، مدت مدیده تدریس وافتا ایله اوغراشمش؛ واواخر عمرنده مصره انتقال ایله، ٣٤٠ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. مشاهیر علمادن معدود یتمش قدر طلبه‌سی واردر. تألیفاتی چوق اولوب. ازان جمله «مختصر مزنی» یی شرح ایتمشدر.

ابو اسحاق هسنجانی { (ابراهیم بن یوسف) مشاهیر

محدثیندن اولوب. عن اصل ریلی اولدیغی حالده، بغداده دخول ایله. برچوق مشاهیر استماع ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. ٣٠١ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الاسد حِمّانی { دولت عباسیه شعراسندن اولوب، اشعاری

متوسط حالده ایسه‌ده، شعرك هر نوعنی سویلشدر، ولطائف وهزلیات وهجویاتی دخی چوقدر. ابودلف وفیض بن صالحه منقطع اولوب. بونلری مدح ایتمشدر. مغنیٔ مشهور ابراهیم موصلی ایله دخی حقوقی وبعض ماجرالری واردر.

ابو الأسود دُئِلی { (ظالم بن عمر) وجوه تابعیندن ومشاهیر

فقها ومحدثیندن ادیب وشاعر برذات ایدی. حضرت عمر فاروقدن وحضرت علی بن ابی طالبدن برچوق احادیث شریفه نقل وروایت ایتمشدر. لسان عربیه علم نحوی اك اول وضع ایدن بوذاتدر. روایته کوره کندی قیزندن قاعدهٔ اعرابه مغایر بر کلام ایشیدیکنده. لسان عربینك اختلاطدن طولایی بوزلمغه یوز طوتدیغنی مقام شکایتده حضرت علی‌یه عرض ایتمکله. جناب مرتضی، نحوك رکن واساسی اولمق اوزره، کندیسنه برایکی قاعدهٔ کلیه کوسترمش؛ وکندیسی بو قاعدهٔ کلیه‌لری تفصیل وایضاح ایده‌رك، مختصر بر نحو میدانه قویمشیدی. هر حالده بو علمی کیمدن اوکرندیکی صورلدقده حضرت علیدن اخذ وتعلم ایتدیکنی بیان ایدیورمش. دیگر بر روایته کوره، لسان عربك بوزلمقدن وقایه‌سیچون بر قاعده وضع ایتمسی اوزره. زیاددن مساعده ایستدیکی حالده. زیاده مساعده ایتمدمش؛ وآنجق بر مدت صکره زیاد کندیسی دخی قاعده‌یه مغایر بر سوز ایشیتمکله، ابو الاسودی چاغروب. قاعده وضعنه مساعده ایتمشدر. قرآن کریمه نقاط وضع ایدن دخی صاحب ترجمه اولوب، ینه زیادك امریله بو ایشه تشبث ایتمش اولدیغی مرویدر. هر حالده لسان عربینك قواعدینك ضبطنه اك اول غیرت ایدن بو ذات اولمغله، ادبانك پیری عد اولنسه سزادر. ٦٩ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. ظریف ونکته‌کو بر ذات اولمغله، اخبار ونوادری واشعار رائقه‌سی دخی چوقدر. شو قطعهٔ مشهوره جملهٔ اشعارندندر:

وما طلب المعیشة بالتمنی
ولکن الق دلوك فی الدلاء
تجیئك بملئها یوماً ویوما
تجیئك بحمأة وقلیل ماء

ابو الاسود فِهری { (محمد بن یوسف) اندلس اعیانندن

اولوب، پدری یوسف ایله برادری عبدالرحمن اندلس حاکمی عبدالرحمن اموی طرفندن قتل اولندقدن صکره، کندیسی قرطبه‌ده حبس اولنه‌رق، طول مدت محبوس قالمش؛ ویلاندن کور اولدیغنی کوسترمکله، محافظه‌سنه مأمور اولانلری اغفال ایده‌رك، بر آزادلیسی طرفندن قاچیرلمش؛ وطلیطله‌یه کیدوب، ١٦٨ تاریخنده رفع لوای عصیان ایتمش ایسه‌ده، واقع اولان محاربه‌ده منهزم اولوب، کلیتلی عسکری قیرلدقدن صکره، کندیسی چکلمش؛ وایرتسی سنه تکرار محاربه‌یه کیریشوب، ینه مغلوب اولمغله، قاچوب، ١٧٠ ده وفات ایتمشدر.

ابو الاغلب { (ابراهیم بن عبدالله) افریقیه‌ده حکم سورن بنی اغلب

رجالندن اولوب، ٢١٩ تاریخنده ملوك مومی‌الیهمدن زیادةالله بن اغلب طرفندن صقلیه امارتنه تعیین اولنمغله، روم دونماسیله برقاچ محاربه ایدوب، برچوق سفائن ضبط ایتمش؛ وایتالیا سواحلیله جزایر متجاوره‌یه سریه‌لر سوقیله برچوق غنیمتلره نائل اولمش؛ وسیچلیانك هر طرفنی ضبط ایتمشیدی. ٢٢٣ تاریخنده زیادةاللهك وفاتی اوزرینه عزل اولنه‌رق، افریقیه‌یه عودت ایتمشدر.

ابو امامه { (صدی بن عجلان باهلی) صحابه‌دن اولوب، کندیلرندن ١٥٠

حدیث شریف نقل وروایت اولنمشدر. برمدت مصر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ده اقامت ایتدکدن صکره، حمصه انتقال، واوراده ٨١ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. شامده وفات ایدن صحابه‌نك اخیری اولدیغی مرویدر.

ابو الاملاك { (ابو محمد علی بن عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب) عم رسول اللهك تورونی اولوب، خلفای عباسیه‌نك ایلکلری اولان سفاح ومنصورك جدیدر. اقوای روایته کوره ٤٠ سنه‌سی رمضاننده طوغوب، حضرت علی‌مرتضی طرفندن اسمی علی وکنیه‌سی ابو الحسن وضع ولنمش ایسه‌ده، مؤخراً ملوك امیه کندیسنه اسم وکنیه‌سنی تبدیل ایتمکی تکلیف ایتدکله، اسمنی دکیشدیرمکه راضی اولمیوب، یالکز کنیه‌سنی تبدیل ایتمشیدی. ولید بن عبدالملك طرفندن خیلی اذا وجفالر کورمشیدی. (اشراة) نواحیسنده واقع (حمیمه) قریه‌سی کندیسنك اولمغله، ولید طرفندن دمشق ترکله، اوراده اقامته مجبور اولمش؛ واوراده یکرمی ارکك اولادی دنیایه کلمشیدی. فصاحت وبلاغت صاحبی وغایتله زاهد وعابد بر ذات ایدی. ١١٧ تاریخنده شراتده وفات ایتمشدر.

ابو امیه { (ابراهیم بن منبه) اندلس مشاهیر فقها ومحدثیننددن اولوب. مریه‌ده طوغمش؛ ومرسیه وقرطبه‌ده استماع احادیث شریفه ایتدکدن صکره، شرقه دخی هجرتله، وطننه عودتنده التنجی قرن هجری اواسطنده وفات ایتمشدر.

ابوان { مصرده دمیاطك قربنده بر اسکی قصبه ایدی. که اهالیسی خرستیان اولوب، (بونی) تعبیر اولنان بر نوع کوزل شرابیله مشهور ایدی. — صعیدده بو اسمله ایکی بیوك قریه دخی واردر.

ابو ایوب انصاری { (خالد بن زید خزرجی، رضی الله عنه) صحابهٔ کرامدن اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه هجرتلرنده، بو ذات شریفك خانه‌لرینه نزول، وخانهٔ سعادتلریله مسجد شریف بنا اولنجه‌یه قدر اوراده بیتوتت بیورمشلردر. حضرت ابو ایوب بدر، احد، خندق وسائر غزوات سنیه‌ده حاضر بولندیغی کبی، حضرت علی معرفتیله وقوع بولان اکثر غزالرده دخی موجود بولنمشیدی. کندیلرندن ١٥٠ حدیث شریف منقول اولوب، صحابه وتابعیندن بر چوق ذوات نقل وروایت ایتمشلردر. معاویه طرفندن اوغلی یزید قوماندەسیله قسطنطینیه اوزرینه عسکر سوق اولندقده، حضرت خالد پیر فانی اولدقلری حالده، تبرکاً برلکده آلنوب، هجرت نبویه‌نك ٥٠ تاریخنده محاصره آلتنده بولنان قسطنطینیه سورینك خارجنده ارتحال ایتمش؛ و وصیتلری اوزرینه اوراده دفن اولنمشدر. استانبولك ابو الغازی سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن فتحنده، حضرت فاتحك برنجی همتی مرکز خلافت اسلامیه اوله‌جغی من طرف الله مقدر اولان بو شهر شهیری وجود شریفلریله مشرف وممتن ایدن مهماندار حضرت پیغمبرینك مشهد شریفلرینی بولمق جهتنه منعطف اولمغله، معیت جلادتلرنده بولنان اولیاء اللهدن آق شمس الدین حضرتلری مکاشفه ایله اول محل مبارکی بولوب، درحال تربهٔ شریفه‌سی بنا اولنمشدر؛ و او وقتدن بری سلاطین عظام عثمانیه طرفندن بو تربهٔ شریفه‌یه فوق‌العاده حرمت ورعایت اولنه‌رق، اوراده قلیج قوشانمهلری دأب سلطنت حکمنه کچمشدر.

ابو ایوب موریانی { (سلیمان بن محلد) ابو جعفر منصورك خالد بن برمکدن صکره وزیری اولمشدر. ابتدای حالنده سلیمان ازدینك کاتبی بولنمش؛ ومنصور خلافتدن اول سلیمان ازدینك معیتنده بولنمغله، بونك طرفندن اتهام وضرب اولنه‌رق. اعدامی دخی مقرر ایکن، صاحب ترجمه طرفندن قورتارلمشیدی. بوکا مکافاةً منصور کندیسنی وزیر ایتمش ایسه‌ده. مؤخراً توجهنی غائب ایده‌رك، ١٥٣ تاریخنده عزل، ومالی مصادره اولنمش؛ و ١٥٤ ده وفات ایتمشدر.

ابو البَختَری { (وهب بن وهب اسدی قرشی) مشاهیر فقها ومحدثیندن اولوب، اخبار کثیره‌یه وقوفیله وکرم و سخاوتیله مشهوردر. هارون الرشیدك زماننده مدینهٔ منوره‌دن بغداده انتقال ایده‌رك. بعض قضالرده بولنمش؛ وخطیب بغدادینك روایتنه کوره امام ابو یوسفدن صکره قاضی القضاة دخی اولمش؛ ومأمونك زمان خلافتنده ٢٠٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. «کتاب الروایات». «کتاب طسم وجدلس». و «کتاب فضائل الانصار» عنوانلریله اوچ تألیفی واردر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابو البدّاح تابعیندن و حسن صوتله مشهور مغنیلردن اولوب، عبدالله بن جعفر بن ابی طالبك آزادلیلرندن ایدی.

ابو برزه (فضل بن محمد اسلمی) صحابه‌دن اولوب. مكهٔ مكرمه غزاسنده وسائر غزواتده حاضر بولنمش؛ و ٤٦ حدیث شریف نقل ایتمشدر. مؤخراً حضرت علینك معیتنده خوارج محاربه‌سنده دخی بولنمش اولدیغی مروی اولوب، معاویه‌نك اواخر سلطنتنده و یاخود اوغلی یزیدك زماننده خراسان طرفلرنده پك مسن اولدیغی حالده وفات ایتمشدر.

ابو البركات ابن انباری (كمال الدین عبدالرحمن بن محمد) ائمهٔ نحاتدن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، ٥١٣ تاریخنده طوغمش؛ وبغدادده نشأت ایدوب، ادبیاتده تمیز ایتدكدن صكره، مدرسهٔ نظامیه‌ده علم نحو تدریسیله مشغول اولمش؛ وطلبه‌سی میاننده مشاهیر علمادن معدود بر قاچ ذات یتیشدیرمشدر. «اسرار العربیة»، «المیزان» و«نزهة الالباء فی طبقات الادباء» عنوانلریله اوچ كتابی وسائر بعض تألیفاتی واردر. «طبقات الادبا»سی ١٢٩٤ تاریخنده مصرده طاش باصمه‌سیله طبع اولنمشدر. ٥٧٧ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، ابو اسحاق شیرازینك تربه‌سنده دفن اولنمشدر.

ابو البركات ابن ملكا [«اوحدالزمان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو البركات عمر شرفادن ومشاهیر نحویوندن اولوب. نسبی اون ایكی بطنده حضرت امام حسینه ملاقی اولور. ٤٤٢ تاریخنده كوفه‌ده طوغوب، ٥٠٩ ده وفات ایتمشدر. نحودن بشقه لغت وادبیات وفقه وحدیثده دخی ید طولی صاحبی اولوب، «اللمع» عنوانلی كتابه بر كوزل شرح یازمشدر.

ابو البركه خراسان مشاهیر شعراسندن اولوب. علی شیر نوائی ایله معاصر ایدی. و مشارالیه یله بعض ماجرالری واردر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

خشك شد كشت امید وقحط شد تخم وفا
زآتش دل تادر ابر چشم من باران نماند

ابو بشر دولابی (محمد بن احمد انصاری) مشاهیر محدثیندن اولوب، تاریخده دخی ید طولی صاحبی اولمغله، تراجم احوال علمایه دائر بر قاچ تألیفات نافعه‌سی واردر. ری جوارلرنده كائن دولاب قریه‌سنده طوغوب، عراق وشام وحجازده سیروسیاحت ایتمش؛ و ٣٢٠ تاریخنده مكه ایله مدینه آره‌سنده‌كی (عرج) نام موقعده وفات ایلمشدر.

ابو بشیر انصاری صحابه‌دن اولوب، اسم ونسبنده اختلاف واقع اولمشدر. كندیسندن نقلاً بعض احادیث شریفه روایت اولنمشدر. پك چوق یاشایوب، حیره‌دن صكره وفات ایتمشدر.

ابو البقاء حسینی مشاهیر ادبادن اولوب، «كلیات ابی البقاء» عنوانلی كتاب مشهورك مؤلفیدر.

ابو البقاء عُكبَری (محب الدین عبدالله بن حسین ضریر) مشاهیر ادبادن وفقهاء حنبلیه‌دن اولوب، حدیثده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٥٣٨ تاریخنده بغدادده طوغوب، ٦١٦ ده وفات ایتمشدر. ایكی كوزندن كور اولدیغی حالده، افاده وتدریس وتصنیفله امرار عمر ایده‌رك، پك چوق طلبه‌سی وار ایدی، وباشلیجه نحو وادبیاته دائر مصنفات مفیده‌سی واردر. ابو علی فارسینك «ایضاح» عنوانلی كتابنی، متنبینك دیوانینی، ابن جنینك «اللمع» عنوانلی اثرینی، زمخشرینك «مفصل»نی، «خطب نباتیه»یی و«مقامات حریری»یی صورت مكمله‌ده شرح، وعلم نحوه دائر «اللباب» عنوانلی بر كتابله، ٢ جلد اوزره بر «اعراب القرآن» و بر «اعراب الحدیث» وسائر بعض كتابلر یازمش؛ ودها برحیات ایكن بیوك برشهرت قزانمش ایدی.

ابو بكر آجری [«آجری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بكر باخرزی [«باخرزی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بكر باقلانی (محمد بن طیب) مشاهیر متكلمیندن اولوب. ابو الحسن اشعری مذهبنه تابع ایدی. عن اصل بصره‌لی اولوب، بغدادده ساكن اولمش، وتدریس وتصنیفله امرار عمر ایده‌رك، علم وذكاوتنه ومناظره‌ده‌كی قوتنه

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بناءً عضدالدوله طرفندن قسطنطينيه روم ايمپراطورى نزدينه ايلچيلكله دخى كوندرلمشيدى. «اعجاز القرآن»، «الانتصار»، «كشف اسرار الباطنية»، «الملل والنحل»، «هداية المسترشدين» عنوانلى اثرلرك وسائر بعض تأليفاتك صاحبيدر. ٤٠٣ تاريخنده بغدادده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن ابى داود { (عبدالله بن سليمان سجستانى) مشاهير محدثيندن اولوب، پدريله برابر دور بلاد ايده‌رك، مشاهير شيوخدن استماع احاديث شريفه ايتمش؛ وكنج ايكن علم حديثده شهرت تامه قزانمشيدى. «مصابيح الافكار» عنوانيله عندالمحدثين پك مقبول ومعتبر بر اثرى واردر. ٣١٦ تاريخنده ٨٥ ياشنده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن البدر { يدنجى قرن هجرى مشاهير اطباسندن اولوب، على الخصوص فن بيطارده مهارت تامه‌سى وارايدى. مصرده ملك ناصرك خدمتنده بولنمشيدى. فن بيطارى‌يه دائر ٢ فصل و ١٠ مقاله‌يى حاوى مكمل بر كتاب تأليف ايتمشدر، كه جنس فرسك اوصافنى انتخاب وتربيه‌سى اصوليله خسته‌لقلرينى وادويه‌سنى مبين اولوب، بر نسخه‌سى ٣٧٦ رقيله مرقم اولدرق، انكلتره‌نك (اوقسفورد) شهرنده كائن (بودليانه) كتبخانه‌سنده موجوددر.

ابو بكر بن پهلوان { (نصرة الدين اتابك — آذربيجان و آران جهتلرنده حكم سورمش اولان اتابكيانك دردنجيسى اولوب، عمى قزل ارسلانك وفاتى اوزرينه ٥٨٧ تاريخنده جلوس ايتمشدر. عيش و عشرته مبتلا اولمغله، كرجيلر مملكتنك بعض طرفلرينى ضبط وغارت ايتمشلر ايدى؛ ونهايت كرجستان حاكمنك قيزيله عقد ازدواج ايده‌رك، كرجيلرك شرندن قورتلمش؛ و ٦٠٢ تاريخنده مراغه واربل صاحبلرى ممالكنه تعرض ايتمشلرسه‌ده، همدان صاحبى (آيتغمش)ك امداديله قارشى طوروب، بعض يرلر دخى ضبط؛ و ٦٠٤ تاريخنده، قره‌سنقر خاندانك انقراضى اوزرينه، مراغه‌يى دخى استيلا ايتمشيدى. يكرمى سنه سلطنتدن صكره ٦٠٧ تاريخنده وفات ايدوب، برادرى مظفر الدين اوزبك يرينه چكمشدر.

ابو بكر بن جحدر { (جعفر بن يونس) بغدادك مشاهير صلحا وعلماسندن اولوب، پدرى عن اصل خراسانلى ايدى. موعظه قبيلندن اقوال مشهوره‌سى واردر. ٣٣٤ تاريخنده ٧٨ ياشنده وفات ايدوب، قبرى بغدادده زيارتكاهدر.

ابو بكر بن جوهرى { دمشقك مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، ٩٦٨ تاريخنده طوغمش، و ١٠٣٠ سنه‌سندن صكره‌جه وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

خيالك فى عينى يلوح وكلما
ذكرتك يجرى دمع عينى على الخد
وماكان ظنى بالتفرق بيننا
اذا حكم المولى فما حيلة العبد

ابو بكر بن رحيم { (ذوالوزارتين مشرف محمد بن احمد) اندلسك مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، برادرى ابو الحسن ايله برابر اندلسه تغلب ايدن بنى تاشفين دولتى رجالندن بولنمش؛ و آلتنجى قرن هجرى اواسطنده وفات ايتمشلردر. صاحب ترجمه‌نك اشعارى غايتله لطيف اولديغى كبى، عصرينك ادباسيله ماجرالرى وكوزل محاره ومطايبه‌لرى دخى وار ايدى.

ابو بكر بن زهر { (محمد بن ابى مروان) اندلسك مشاهير اطبا وشعراسندن اولوب، اباً عن جد طبابتده مشهور وملثمين وموحدين دولتلرنده وزارت رتبه‌سنه ومساند عاليه‌يه نائل اولان ابن زهر خاندانه منسوبدر. طبيب مشهور ابو العلا بن زهرك حفيدى اولمق مناسبتيله (حفيد) لقبيله دخى ملقبدر. اشبيليه‌ده تولد ونشأت ايتمش؛ وكرك طبابتده‌كى مهارتيله وكرك شعر وادبياته‌كى اقتدار فوق العاده‌سيله شهرتى عالمگير اولمشيدى. على الخصوص موشحاتى پك كوزل اولوب، او زمانلرده مغرب مغنيلرى عندنده زياده رغبته مظهر اولمشلردى. ٥٩٦ تاريخنده، آلتمش ياشلرنده اولديغى حالده، مراكشده مسموماً وفات ايتمشدر. همشيره‌سيله اونك قيزى دخى طبابتده وفن قابلده مهارت تامه صاحبه‌لرى اولوب، بونلر دخى برابر تسميم اولنمشلردر. مراكشده ايكن اوغلنه اولان اشتياق حقنده سويلمش اولديغى شو بر قاچ بيت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ولى ولد مثـل فرخ القطـا
صغـير تخلف قلـبى لديه
وافردت عنه فيـا وحشتـا
لذاك الشخيص وذاك الوجيه
تشـوقنى و تشـوقتـه
فيبـكى عـلى وابكى عليـه

ابو بكر بن سعد { فارسـده حكم سورن اتابكيـان ملوكـنك
آلتنجيسى وزنكى بن مودودك تورونى ايدى. پدرى سعدك وفاتى اوزرينه، ٦٢٨ تاريخنده تخته جلوس ايدوب، ٣٠ سنه‌لك سلطنتدن صكره ٦٥٨ تاريخنده وفات، وسلطنتى اوغلى سعده ترك ايتمشـدر. عادل ومحب علما بر پادشـاه اولوب، پدرى زماننده خيلى توسـع ايتمش اولان ملكى بونك زماننده معـارف وعمرانله احيا اولنمشـيدى. شيخ بزركوار سـعدئ شيرازى كلسـتانى بونك نامنه تأليف ايتمش وحقنده مدحيه ومرثيه‌لر سويلمشدر.

ابو بكر بن سعدان { (احمد بن محمد) مشايخ صوفيـه‌دن وجنيد
بغداديك اصحابندن اولوب، فقه شافعيده دخى يد طولاسى، وادبياتدن بهره‌سيله طلاقت لسانى وارايدى. بو اوصافنه بناءً جانب خلافتدن روملر نزدينه سفا- رتله طرسوسه دخى كوندرلمشيدى.

ابو بكر بن سعدون { (يحيى —) مشاهير محدثيندن اولوب،
٤٨٦ تاريخنـده اندلسك قرطـبه شهرنده طوغمش؛ وشرقه رحلتله، بغداد، دمشق، اصفهـان وسـائر جهـاتده مدت مديده تدريس و افاده ايله مشغـول اولدقدن صكره، موصلده توطنله، ٥٦٧ ده اوراده وفات ايتمشدر. «دلائل الاحكام» عنوانيله بر تأليفى واردر.

ابو بكر بن شيرين { اندلس ادباسـندن ومشهـور لسـان-
الدين ابن خطيبك مشايخندن بر ذات اولوب، اشعار رائقه‌سى واردر.

ابو بكر بن صائغ { [«ابن باجه» ماده- سنه مراجعت.]

ابو بكر بن عبدالرحمن { (بن حرث بن هشام القرشى
المخزومى) سادات تابعيندن وفقهاء سبعه‌دن اولوب، حضرت عمر فاروقك زمان خلافتنده تولد، و ٩٤ تاريخنـده وفات ايتمشـدر. پدرى حرث ابو جهلك برادرى اولوب، صحابهٔ كرامدن ايدى. فقهاء سبعه- نك ديكر آلتيسى شـونلردر: عبيـدالله بن مسعود، عروه بن زبير، قاسم بن محمد بن ابى بكر صـديق، سعيد بن مسيب، سليمان بن يسـار، خارجه بن زيد انصارى. بعضلرى صاحب ترجمه‌نك يرينه ابو سلمه‌يى تعداد ايتمشلردر.

ابو بكر بن عبدالعزيز { اندلس وزرا و شعراسندن
اولوب، آلتنجى قرن هجريده ياشامش، وابن عبدونله معاصر بولنمشدر.

ابو بكر بن عَرّاق { حلبـك مشاهـير شعراسندن اولوب،
عطارلقله مشغول بولنمش؛ و ١١٢٠ تاريخنده يتمش ياشلرنده وفات ايتمشدر. اشعـارى پك چوق وغايت كوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

اليك يادهر من انبـاك تحسبنى
اخاف اقتاراً ام ابكى على طلل
انى اذا ما رأيت الضيم من جهة
يسيف باسى ابرى هامـة الامل

ابو بكر بن العربى { (محمد بن عـبدالله) اندلسـك مشاهير
علما وفقهاسـندن اولوب، ٤٦٨ تاريخنده اشبيليه‌ده طوغمش؛ واورانك علماسندن اخذ وتحصيل ايتدكدن صكره، آفريقايه كچه‌رك، بجايه، مهديه، اسكندريه ومصرده وبعده دمشق ومكه‌ده اكمال تحصيـل ايله، استفاده وافاده ايله اشتغال ايتمش؛ واندلسه عودتنده، ابتدا قضا ايله مشغول اولوب، كمال عدالتـله ايفـاى وظائف ايتمش ايسـه‌ده، بعده قضـادن ال چكوب، تدريس وتأليفه حصر اوقات ايتمشـدى. اشبيليه‌نك اطرافنـده كندى مصرفيـله بر سـور چكديرمش؛ و ٥٤٣ تاريخنده فاسـده وفات ايتمشـدر. آثارى بر وجه آتيـدر: «القبس فى شرح موطا مالك ابن انس»، «ترتيب المسـالك فى شرح موطا مالك»، «انوار الفجر»، «احـكام القرآن»، «عارضـة الاحوزى»، «مراقى الزلف»، «كتاب الخلافيات»، «نواهى الدواهى»، «سراج المريدين»، «مشكل الكتاب والسنة»، «الناسخ والمنسوخ عن القرآن»، «قانون التأويل»، «كتاب النيرين عن الصحيحين»، «سراج المهتدين»، «الامدالاقصى باسماء الله الحسنى

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وصفاته العلى »، « كتاب فى الكلام على مشكل حديث النجيات والحجاب »، « العقد الاكبر للقلب الاصغر »، «تبيين الصحيح فى تعيين الذبيح »، «تفصيل التفضيل بين التحميد و التهليل »، « الكافى فى ان لادليل على النافى»، « السباعيات »، « السلسلات »، «التوسط فى معرفة صحة الاعتقاد والرد على من خالف السنة من ذوى البدع والالحاد»، «شرح غريب الرسالة»، ٢ جلد اوزره «الانصاف فى مسائل الخلاف »، « كتاب حديث الافك »، « شرح حديث جابر فى الشفاعة»، «شرح حديث ام زرعه »، «كتاب سترالعورة »، « الحصول فى علم الاصول »، «اعيان الاعيان »، « ملجاة المتفقهين الى معرفة غوامض النحويين »، « ترتيب الرحلة ». اشعار رائقه‌سى دخى واردر — صاحب ترجمه‌نك حفيدى دخى ابو بكر بن العربى ناميله معروف اولوب، علمادن وارباب تصوفدن ايدى. اندلسدن شرقه رحلتله، ٦١٧ تاريخنده اسكندريه‌ده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن العربى { [« ابن عربى » ماده‌سنه مراجعت.]

ابو بكر بن عمر { مغرب اقصاده لمتونه قبيله‌سنك رئيسى اولوب، ملثمين ناميله شهرت بولان مرابطين طائفه‌سنك اميرى بولنمش؛ و وفاتنده اقرباسندن بولنان مشهور يوسف بن تاشفين بونك يرينه كچوب، بر بيوك دولت تأسيسنه موفق اولمشدر. [« ملثمين » و « يوسف بن تاشفين » ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

ابو بكر بن عياش { مشاهير قراءدن اولوب، ٢٠٠ تاريخنده طوغمش، و ٢٩٣ ده وفات ايتمشدر. عمرينى حزن وكدرله كچيروب، حقنده بعض حكايات منقولدر.

ابو بكر بن الكتامى { مصر مشاهير علما ومشايخندن اولوب، هيئت ونجومده‌كى معلومات واسعه‌سيله وزهد وتقواسيله مشهوردر. بر قاچ تأليفى اولوب، اك مشهورى « المنهج الحنيف » عنوانلى اثريدر. ١٠٥١ تاريخنده طاعوندن وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن الكورانى { (بن هداية الله) كردى الاصل اولوب، علوم متنوعه‌ده عالم اولمغله، مؤلفات كثيره صاحبى اولديغندن (مصنف) لقبيله ملقبدر. فقهه دائر ٣ جلد اوزره « شرح المحرر » عنوانيله بر كتابى وفارسى العباره بر قاچ اثرى واردر. ١٠١٤ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن محمد { (بن خورشيد) لركوچكده امارت ايدن اتابكيانك جد اعلالرى اولوب، بونك اوغلى شجاع الدين خورشيد امراى مومى اليهمك برنجيسيدر، كه آلتنجى قرن هجرى اواخرنده كسب استقلال وتفرد ايتمشدر.

ابو بكر بن مسعود كاشانى { مشاهير فقهادن اولوب، «بدايع الصنايع» عنوانيله مشهور بر كتابك مؤلفيدر. ٥٨٧ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بن مصطفى پاشا { مشاهير خطاطيندن و خواجه‌كاندن اولوب، درسعادتده تولد ونشأت ايتمش؛ وسراى همايونه داخل اولوب، بعده توقيعى ودفتر امينى اولمش؛ و ١١٨١ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو بكر بيهقى { (احمد بن حسين) مشاهير محدثيندن وفقهاء شافعيه‌دن اولوب، زمانك اعلم علماسى ايدى. استماع احاديث شريفه مقصديله خيلى وقت سيروسياحت ايتمش، وبيك جزئه قريب تأليفات يازمشدر. امام شافعينك نصوصنى برنجى اوله‌رق ١٠ جلد اوزره «المبسوط» عنوانيله جمع ايتمشدر. مؤلفات سائره‌سنك باشليجه‌لرى شونلردر: «السنن الكبير»، « السنن الصغير»، «دلائل النبوة»، «السنن والآثار»، «شعب الايمان»، «مناقب الشافعى المطلبى»، «مناقب احمد بن حنبل »، « كتاب الخلاف »، « كتاب الاسماء و الصفات »، « كتاب البعث و النشور »، « كتاب المدخل »، «كتاب الاعتقاد »، « كتاب الزهد »، « كتاب الترغيب ». اصحاب زهد وقناعتدن ايدى. تدريس ايچون نيسابوره ايستنيله‌رك، كيتمش؛ و وفاتنه قدر اوراده افاده ايله مشغول اولوب، ٤٥٨ تاريخنده ارتحال ايتمشدر. ٣٨٤ تاريخنده نيسابور مضافاتندن (بيهق) قريه‌سنده طوغمشيدى، وجنازه‌سى اورايه نقل ودفن اولنمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو بكر پاشا { (سلحدار — و نام دیكرله قوجه —) وزرای دولت علیه‌دن اولوب، رأی وتدبیرله مشهوردر. اندرون همایونده تربیه اولنه‌رق، سلحدار اولمش؛ وبعده كمركجی و ضربخانه امینی، ومتعاقباً موره، جده ومصر والیسی اولوب، عصر سلطان محمود خان اول اولان ١١٤٤ تاریخنده، مرابط سلیمان پاشانك عزلی اوزرینه، قپودان پاشا دخی اولمش ایسه‌ده. اوچ آی صكره عزل اولنمش، و ١١٧١ ده وفات ایتمشدر.

ابو بكر تغلُق { هندستانده دهلی حكمدار- زندن اولوب، عمزاده‌سی غیاث‌الدین تغلقك قتلی اوزرینه، تخته جلوس ایله، بر بچق سنه سلطنت سوردكدن صكره، عمی محمد تغلق بن فیروزشاه دهلی‌یی ضبطله. كندیسنی (میراط) قلعه‌سنده حبس ایتمش؛ وخیلی وقت صكره اوراده وفات ایتمشدر.

ابو بكر جرجانی { [«جرجانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بكر جَمّال { مصرك مشاهیر علماسندن اولوب، علی الخصوص حساب وفرائض وجبر ومقابله وسائر علوم وفنونده ید طولی صاحبی ایدی. فنون متنوعه‌یه متعلق بر چوق كتب معتبره‌یه مفید حاشیه‌لر یازمشدر؛ وحسن خطی دخی اولمغله، تدریس وتألیفله اولان اشتغالیله برابر، بر چوق كتابلر استنساخ ایتمشدر. ٩٧١ تاریخنده طوغوب، ١٠٠٦ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

ابو بكر حَفصی { (متوكل علی الله ابو یحیی بن ابی زكریا) تونسده حكم سورن بنی حفص ملوكندن اولوب، ٧١٠ تاریخنده بیعتی اجرا اولنمش؛ و كندیسی مدبر و جسور وعادل بر حكمدار اولمغله، زماننده ظهور ایدن عصاتك حقندن كلمش؛ و بنی حفص خاندانندن ابن ضربه ایله و وزیر ابن عمر ایله و تونسك اوزرینه هجوم ایدن بعض قبائل عربله خیلی وقت اوغراشمشدر. وزیری بولنان ابن الحكیمك اموال كثیره‌سنی مصادره. واونك یرینه ابن تافراكینی نصب ایتمشیدی. ٧٤٧ تاریخنده‌دك حكومت سوروب، تاریخ مذكورده وفات ایتمشدر. زماننده تونس طرفلرینك معموریتی فوق العاده ایدی.

ابو بكر حفصی { (ابو یحیی بن عبدالرحمن) آنف الترجمه ابو بكرك طورونی اولوب، سلطان ابو عصیده‌نك پروردە‌سی اولمغله، مشارالیهك وفاتنده كندیسنه بیعت اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً ابو البقاء خالد بن ابی زكریا بجایه‌ده ادعای سلطنت ایده‌رك، غلبه چالمغله، صاحب ترجمه سكز كونلك حكومتدن صكره، اخذ وحبس و بعده قتل اولنمشدر. بو وقوعات ٧٠٩ تاریخنده جریان ایتمشدر.

ابو بكر خصّاف { (احمد بن عمر) مشاهیر فقهادن اولوب «ادب القاضی» عنوانیله مشهور بر تألیفی وسائر بعض آثاری واردر. ٢٦١ تاریخنده وفات ایتمشدر. كتاب مذكور اكثر علما طرفندن شرح اولنوب، شرحلرینك اك مشهوری حسام شهید اسمیله معروف عمر بن عبدالعزیز ابن ماجه‌نك شرحیدر.

ابو بكر خطیب بغدادی { (حافظ احمد بن علی) متبحرین علمادن ومشاهیر حفاظدن اولوب، (خطیب بغدادی) اسمیله مشهوردر. یوز قدر تألیفات مفیده‌سی اولوب، اك مشهوری ١٠ جلد اوزره اولان «تاریخ بغداد» یدر، كه غایت مفصل ومكمل اولوب، ابن عساكر دخی بو ذاتك میدانه قودیغی بو اثر جلیلنه اتباعاً مشهور «تاریخ دمشق» نی یازمشدر. فقه وحدیث وسائر علوم وفنونده دخی ید طولی صاحبی اولوب، دیكر اثرلرینك باشلیجه‌لری شونلردر: «المؤتلف والمختلف»، «اجازة المجهول»، «ایضاح الملتمس»، «تلخیص المتشابه فی الرسم وحمایة ما اشكل منه من نوادر التصحیف والوهم»، «الجامع لآداب الراوی والسامع»، «شرح دیوان ابی تمام الطائی»، «رافع الارتیاب عن اسماء رجال الحدیث»، «كتاب الرحلة فی طلب الحدیث»، «كتاب الفقیه والمتفقه»، «كشف الاسرار»، «الكفایة فی معرفة اصول الروایة»، كتاب فی المبهمات»، «كتاب المتفق والمفترق»، «المكمل فی بیان المهمل» وسائره. ٣٩٢ ده بغدادده طوغوب، ٤٦٣ ده اوراده وفات ایتمشدر. مشهور ابو اسحاق شیرازی جملهٔ طلبه‌سندن ایدی. تاریخ بغدادینه بر قاچ ذیل یازلمش، وكرك اصلنك كرك ذیللرینك استانبول كتبخانه‌لرینك اكثرنده نسخه‌لری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

موجود ایسه‌ده، بویله براثر جلیلك نشرینه کیمسه
طرفندن همت اولنه‌مامشدر.

ابو بکر خوارزمی { (محمد بن عباس) مشاهیر ادبا وشعرا-
دن اولوب، کندیسی خوارزملی اولدیغی حالده،
والده‌سی طبرستانلی اولوب، مورخ مشهور ابو
جعفر محمد بن جریر طبرینك همشیره‌سی اولمغله، خوا-
رزم وطبرستانه نسبتله (طبرخزی) اسمیله دخی
معروفدر. شعر وانشاده زماننك فریدی اولدیغی
کبی، علم لغت وانسابده دخی ید طولی صاحبی ایدی؛
واشعار واخبار عربدن پك چوق مستحفظاتی وار
ایدی. شام وحلب جهتلرنده برمدت اقامت ایتمشدی.
شامدن عودتنده نیسابورده ساکن اولوب، ۳۸۳
تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. مرتب دیوان اشعا-
ریله بر مجموعهٔ رسائلی واردر. مجموعهٔ رسائلی یعنی
محرراتی ۱۲۹۷ تاریخنده استانبولده «الجوائب»
مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر. محرراتنك بعضندن تتبعی
آکلاشیلیور.

ابو بکر رازی { (احمد بن علی الجصاص) ائمهٔ فقهاء حنفیه‌دن او-
لوب، عالم وزاهد وصاحب قناعت بر ذات اولمغله،
دفعاتله کندیسنه تکلیف اولنان قضا وخطبه‌یی رد.
وتدریس وتألیفه حصر همت ایتمشیدی. ریده متولد
اولوب، ۳۲۵ تاریخنده بغداده داخل اولمش؛
وبعده بر مدت اهواز ونیسابورده امرار ایام ایده-
رك، ۳۴۴ ده بغداده عودتله، تدریسه دوام،
و ۳۷۰ تاریخنده ۶۵ یشنده وفات ایتمشدر. آنف
الترجمه ابو بکر خوارزمی کندیسنك اصحابندن اولمغله،
جنازه‌سنك نمازینی قیلمشدر. باشلیجه مؤلفاتی بر وجه
آتیدر: «احکام القرآن»، «مختصر اختلاف الروا-
یات لابی جعفر الطحاوی»، «شرح ادب القاضی
لابی بکر الخصاف»، «شرح الجامع الصغیر»،
«شرح الجامع الکبیر»، «شرح الاسماء الحسنی»،
«شرح مختصر الکرخی فی فنون الحنفیة»، «کتاب
فی اصول الفقه». بونلردن بشقه مسائل وارده‌یه
جوابلری وسائر آثاری دخی واردر.

ابو بکر رازی { (محمد بن زکریا) اعاظم اطبا وحکمای اسلامدن
اولوب، ۲۴۰ تاریخلرنده (ری) ده دنیایه کلمش؛
وتحصیل علوم وفنون ایچون عراق، شام، مصر
واندلسه سیاحت ایتدکدن صکره، مدت مدیده ریده،
و بغداده ده بعض بیمارستانلرك مدیر وسرطبیبی بو-
لنمشدر. ایران ملوکندن بعضیسنك وعلی الخصوص
خراسان وماوراء النهر صاحبی منصور بن اسماعیل بن
خاقانك خدمت طبابتنده بولنمش؛ وحتی آثارینك الك
مشهورلرندن اولان «المنصوری» یاخود «الکناش
المنصوری» عنوانلی اثرینی بونك نامنه تألیف ایتمشدر.
ترجمهٔ حالی حقنده روایات مختلفه نقل اولنوب، بر
روایته کوره، ابتدا صرافلقله یاخود مغنیلك وعود-
جیلقله مشغول اوله‌رق، اوتوز و بلکه قرق یاشنی
کچدکدن صکره، بغداده ورودینی متعاقب فن طبك
تحصیلنه قویلمش؛ ودیکر بر روایته کوره، بغداده
ورودندن اول ریده اجرای طبابت ایتمش، وبیمارستان
مدیری بولنمشیدی. هر حالده طبدن اول فلسفه
وکیمیا علملریله اوغراشمش اولدیغی آکلاشیلیور ایسه‌ده،
طبه دخی اوقدر کچ باشلامش اولمسی ملحوظ دکلدر.
علوم وفنون متنوعه‌یه وعلی الخصوص کیمیا وطبه
وعلوم ریاضیه ایله هیئت ونجومه پك چوق خد-
متلری سبقت ایدوب، بو علملرده مصنفات کثیره‌سی
واردر. چیچك وقزامق علتلری حقنده الك اول
تحقیقات طبیه اجرا ایدن بو ذات اولوب، بو ایکی
علت حقنده اولان رساله‌سی الی یومنا هذا آورو-
پاجه پك مقبول ومعتبردر. غیطان یاقیسنك دخی
موجدی اولدیغی متفق علیهدر. تألیفاتی لاتینجه‌یه
دخی ترجمه اولنه‌رق، قرون وسطاده طول مدت
آوروپا مکاتب طبیه‌سنده دستور العمل اتخاذ او-
لنمشدر. آوروپاجه (رازی)دن غلط اوله‌رق (رازس
Razes) اسمیله شهرت بولمشدر. شرقده (جالینوس
العرب) اسمنه مظهر اولمشدر. اواخر عمرنده کوز-
لرینه عمی طاری اولوب، اجرای عملیات ایتمك اوزره
نزدینه کیدن بر طبیبه کوزك قاچ طبقه‌سی اولدیغنی
صوروب، جواب شافی آله‌مینجه، کوزك صورت
ترکیبنی بیلمین بر طبیب نصل عملیات اجرا ایده‌بیلیر دیه
دوشونه‌رك، ودنیایی کورمکدن اوصاندم آرتق
کورمك ایستمم دیه‌رك، عملیات اجرا ایتدیرمه‌مشدر.
بر روایته کوره ۳۲۰ ودیکر بر روایته کوره
۳۱۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. تداوی امراضده‌کی
مهارتنه وعملیات کیمیویه‌سیله آثار ذکا وفطانتنه

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

منعلق بك چوق اخبار وحكايات منقولدر. آثارينك اڭ بيوك واڭ مشهورى «الحاوى» عنوانلى كتابيدر، كه كافهٔ علوم طبيه‌يى جامع اولوب، ٣٠ جلددن عبارتدر. «الجامع» و «المنصورى» عنوانلريله دخى علوم طبيه‌نك كافه‌سنى جامع ايكى بيوك اثرى واردر. «الفاخر» عنوانلى مشهور بركتاب نافعك دخى مؤلفى صاحب ترجمه اولديغى مرويدر. ديكر آثارى بروجه آتيدر: «كتاب فى ان للانسان خالقاً متقناً حكيماً» كه بونده انسانك كيف ماتفق وجوده كليوب بر خالق حكيم طرفندن بيوك برحكمتله يارادلمش اولديغى تشريح وفيسيولوجيا فنلريله اثبات ايديور، «كتاب فى ان للعالم خالقاً حكيماً»، علم طبيعى يه مدخل مقامنده اولان «سمع الكيان»، منطقه مدخل مقامنده اولان «ايساغوجى»، «جمل معانى قاطيغورياس»، «جمل معانى باريمنياس»، «جمل معانى آنالوطيقا»، «كتاب هيئة العالم» كه بونده ارضك كرويتى وكونشك ارضدن بيوك و قمرك كوچك اولديغى بيان ايديور، «كتاب فيمن استعمل تفضيل الهندسة»، «مقالة فى السبب فى قتل ريح السموم لاكثر الحيوان»، «كتاب فى اللذة»، «كتاب الشكوك والمناقضات التى فى كتب جالينوس»، «كتاب فى كيفية الابصار»، «كتاب فى علل المفاصل والنقرس وعرق النساء»، «كتاب فى وجع المفاصل»، «الاثنا عشر كتاباً فى الصنعة» يعنى صنعته متعلق اون ايكى كتاب، كيميانك وجودينى اثبات يولنده تصنيف ايتديكى «كتاب الاثبات»، «كتاب الاحجار»، «كتاب الاسرار»، «كتاب سرالاسرار»، «كتاب النبويب»، «كتاب رسالة الخاصة»، «كتاب الحجر الاصفر»، «رسائل الملوك»، «كتاب الرد على الكندى فى ادخاله صناعة الكيمياء فى الممتنع»، پرهيزك افراطى واغديه‌نك نقصانى صحتى محافظه ايتميوب امراضى دعوت ايتديكنه دائر بركتاب، جاهل طبيبلرك خسته‌لرى هر آرزولرندن منع ايدرك مرضلرينى تشديد ايتدكلرينه دائر بركتاب، «كتاب سيرة الحكماء»، «مقالة فى ان الطين المتنقل به فيه منافع»، «مقالة فى الجدرى والحصبة»، «مقالة فى الحصى والكلى والمثانة»، «كتاب الى من لايحضره طبيب» كه «طب الفقراء» اسميله دخى معروفدر، «كتاب الادوية الموجودة فى كل مكان»، «كتاب فى الرد على الجاحظ فى نقض صناعة الطب»، «كتاب فى تناقض قول الجاحظ فى كتابه فى فضيلة الكلام وما غلط فيه على الفلاسفة»، امراضك انواعنى وهر برينك اسباب وعلامات وعلاجلرينى مبين «كتاب التقسيم والتشجير»، اغذيه ايله تداويى وعلاجلرك يكديكره خلط ودرجه‌سنى مبين «كتاب الطب الملوكى»، «كتاب فى الفالج»، «كتاب فى القوة»، «كتاب فى هيئة العين»، «كتاب فى هيئة الكبد»، «كتاب فى هيئة الانثيين»، «كتاب فى هيئة القلب»، «كتاب فى هيئة الصماخ»، «كتاب فى كيفية الاغتذاء»، «ذكر الادوية المعدنية»، «كتاب فى اثقال الادوية المركبة»، «كتاب فى خواص الاشياء»، «كتاب كبير فى الهيولى»، «كتاب فى سبب وقوف الارض وسط الفلك على استدارة»، «كتاب فى نقض الطب الروحانى على ابن اليمان»، «كتاب فى ان العالم لايمكن ان يكون الاعلى ما نشاهده»، «كتاب فى الحركة وانها ليست مرئية بل معلومة»، «كتاب فى ان للجسم تحريكاً من ذاته وان الحركة مبدأ طبيعى»، «قصيدة فى المنطقيات»، «قصيدة فى العلم الالهى»، «قصيدة فى العظة اليونانية»، «كتاب الكرى ومقادير مختصرة»، «كتاب فى ايضاح العلة التى بها تدفع الهوام بالتغذى ومرة التدبير»، «كتاب فى الجبر وكيف يسكن المه وماعلامة الحرفية والبرد»، «مقالة فى الاسباب المميلة لقلوب اكثر الناس من افاضل الاطباء الى اخسائهم»، «مقالة فيما ينبغى ان يقدم من الاغذية والفواكه وما يواخر منها»، «مقالة فى الرد على احمد بن الطيب السرخسى فيما رد به على جالينوس فى امر الطعم المر»، «كتاب فى الرد على المسمى المتكلم فى رده على اصحاب الهيولى»، «كتاب فى المدة وهى الزمان وفى الخلاء والملاء وهما المكان»، «كتاب فى نقض كتاب انابوالى فرفوريوس فى شرح مذاهب آرسطوطاليس فى العلم الالهى»، «كتاب فى العلم الالهى»، «كتاب فى الهيولى المطلقة والجزئية»، «كتاب فى العلم الالهى على رأى افلاطون»، «كتاب فى محنة الذهب والفضة والميزان الطبيعى»، «كتاب فى الثبوت فى الحكمة»، «كتاب فى عذر من اشتغل بالشطرنج»، «كتاب فى حكمة النرد»، «كتاب حيل المتمس»، «كتاب فى الباه»، «كتاب الزيادة»، قابل التصاق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولان جریحه‌لرله قابل التصاق اولمیان جریحه‌لر حقنده بر کتاب، صوبك تبریدی اصوللرینی مبین کتاب، «رسالة فی انه‌لا یوجد شراب غیر مسکر یفی بجمیع افعال الشراب المسکر المحمود فی البدن». «کتاب فی علامات اقبال الدولة». «کتاب فی فضل العین علی سائر الحواس»، «رسالة فی ان غروب الشمس وسائر الکواکب عنا وطلوعها علینا لیس من اجل حرکة الارض بل من حرکة الفلك»، «کتاب فی المنطق»، «کتاب فی فسخ ظن من یتوهم ان الکواکب لیست فی نهایة الاستدارة». «کتاب فی انه لایتصور لمن لا دربة له بالبرهان ان الارض کریة وان الناس حولها»، «رسالة یبحث فیها عن الارض الطبیعیة طین هی ام حجر»، «کتاب فی ان الترکیب نوعان»، «مقالة فی العادة وانها تکون طبیعة»، «مقالة فی المتقعة فی اطراف الاجفان»، «مقالة فی العلة التی من اجلها تضیق النواظر فی النور وتتسع فی الظلمة»، «مقالة فی العلة التی لها تزعم الجهال ان الثلج یعطش»، «کتاب اطعمة المرضی»، «مقالة فی العلة التی لها یحرق الثلج ویقرح»، «مقالة فیما استدرکه من الفصل فی الکلام فی القائلین بحدوث الاجسام وعلی القائلین بقدمها»، «مقالة فی ان العلل الیسیرة بعضها اعسر تعرفا وعلاجاً»، «کتاب العلة التی لها تذم العوام الاطباء الحذاق»، «رسالة فی العلل المشکلة وعذر الطبیب»، «رسالة فی العلل القاتلة لعظمها والقاتلة لظهورها بغتةً مما لا یقدر الطبیب علی صلاحها وعذره فی ذلك». طبیب حاذقك هر خسته‌لغی ایی ایتمك طبك مقتضیاتندن اولمدیغنه وبر خسته‌لغی ایی ایده‌مین طبیبك چوق دفعه واقع اولان تدبیر وحرکتی ممدوح اولدیغنه دائر کتاب. طبابتده جهلا وقادینلرك اطبای حاذقه‌دن زیاده شهرت بوللری اسبابنی مبین کتاب، «رسالة فی ان النفس لیست بجسم». «کتاب فی الکواکب السبعة». «کتاب فی الحکمة»، «کتاب فی النفس الکبیرة». «کتاب فی النفس الصغیرة». «رسالة فی محنة الطبیب وکیف ینبغی ان یکون حاله فی نفسه وبدنه وسیرته وادبه»، «رسالة فی مقدار ما یمکن ان یستدرك من احکام النجوم». «کتاب فی الشکوك التی علی برقلس»، «کتاب فی تفسیر کتاب افلاطرخس لکتاب طیماوس». «رسالة فی علة خلق السباع والهوام». «کتاب فی المناقضة بین اهل الدهر

واهل التوحید فی احداث العالم»، «کتاب فی الریاضة»، «کتاب فی النقض علی الکیال فی الامامة». «کتاب فی انه لایجوز ان یکون سکون وافتراق». «کتاب فی اتمام کتاب افلاطرخس»، «اختصار کتاب حیلة البرء لجالینوس»، «اختصار کتاب النبض الکبیر لجالینوس»، «تلخیص کتاب العلل والاعراض لجالینوس»، «تلخیص کتاب الاعضاء الآلمة لجالینوس»، «کتاب الانتقاد علی اهل الاعتزال»، «کتاب فی نقض کتاب البلخی لکتاب العلم الالهی والرد علیه»، «رسالة فی ان قطر المربع لایشارك الضلع من غیر هندسة»، «کتاب فی الاشواق علی اهل التحصیل من المتکلمین بالفلسفه»، «کتاب فی السیرة الفاضلة وسیرة اهل المدینة الفاضلة»، «کتاب منافع الاغذیة ودفع مضارها»، «کتاب فی تثبیت المعاد»، «کتاب علة جذب حجر المغنطیس للحدید»، «کتاب میزان العقل»، «کتاب فی الشراب المسکر»، «کتاب فی القولنج»، «کتاب فی تفسیر کتاب جالینوس لفصول ابقراط»، «کتاب فی آثار الامام الفاضل المعصوم»، «کتاب فی استفراغ المحمومین قبل النضج»، «کتاب الامام والمأموم المحققین»، «کتاب خواص التلامیذ»، «کتاب شروط النظر»، «کتاب الآراء الطبیعیة»، «رسالة فی الترکیب»، «رسالة فی کیفیة النحو»، «رسالة فی العطش وازدیاد الحرارة لذلك»، «کتاب فی جمل الموسیقی». «کتاب فی الاوهام والحرکات النفسانیة»، «کتاب فی العمل بالحدید والجبر»، «کتاب السر فی الحکمة»، «کتاب فی منافع الاعضاء»، «الکافی فی الطب»، «کتاب فی المتنقل»، «کتاب الاقراباذین المختصر»، «کتاب البرء»، «کتاب سر الاسرار»، «کتاب سر الطبیب»، «کتاب فی شرف الفصد»، «کتاب المرشد» ونام دیکرله «کتاب الفصول»، «کتاب فی اللبن». «المدخل الی الطب»، «مقالة فی المذاقات»، «مقالة فی البهق والبرص»، «زینة الکتاب»، «مقالة فی البواسیر والشقاق فی المقعدة»، «کلام فی الفرق بین الامراض»، «مقالة فی الحرقة الکائنة فی الاحلیل والمثانة»، «کتاب صیدلة الطب»، «کتاب فی جواهر الاجسام»، «مقالة فی الزکام والنزلة وامتلاء الرأس»، «مقالة فی ابدال الادویة»، «کتاب صفات البیمارستان»، «مقالة فی الکیفیات»، «رسالة فی الحمام ومنافعه ومضاره»،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

«کتاب فی الدواء المسهل والمقیئ»، «مقالة فی علاج العین بالحدید». بونلردن بشقه مسائل فنیه‌یه متعلق برچوق محراتی، جوابلری وردیلری واردر. «کتاب الرازی» اسمیله شهرت بولمش بر کتابی دخی واردر، که ایچنده اولیاء کرامه واعتقاداته قارشی بعض تفصیلات وار ایسه‌ده، بو کتابك کندیسنی جرح وتکفیر ایتمکه چالیشان کروه متعصبین طرفندن ایجاد وکندیسنه اسناد اولندیغی مرویدر. «حاوی» عنوانلی اثریله «کناش منصوری» سی لاتینجه‌یه وسائر آوروپا لسانلرینه ترجمه ومتن عربیلری دخی آوروپاده دفعاتله طبع ایدلمش اولدیغی کبی، «کتاب الجدری والحصبة» عنوانلی اثر قیمتداری دخی انکلیزجه ترجمه‌سیله رابر لوندره‌ده، ویالکز متنی اخیراً بیروتده طبع اولنمشدر. ابوبکر رازینك فنونله اولان بوتوغلیله برابر ادبیات وشعرده دخی مهارت تامه‌سی اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

لعمری ما ادری وقد آذن البلی
بعاجل ترحال الی این ترحالی
واین محل الروح بعد خروجه
من الهیکل المنحل والجسد البالی

ابوبکر روذراوری { (احمد بن علی) مشاهیر محدثیندن او- لوب، همدان مفتیسی ایدی. «کتاب السنن» و«معجم الصحابه» عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض مصنفاتی واردر. ٣٠٨ تاریخنده طوغوب، ٣٩٨ ده وفات ایتمشدر. روایاتنده موثوقدر.

ابو بکر سرخسی { وابو بکر سمعانی. [«سرخسی» و«سمعانی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو بکر سوسی { مشایخ صوفیه‌دن اولوب رمله‌ده ارشاد ایله مشغول ایدی. ٣٨٦ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابوبکر شادان { قزوین مشاهیر صلحاسندن اولوب، ٥٣١ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو بکر شبلی { [«شبلی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بکر شرف الدین { لرکوچکده امارت سورن اتابکیانك اوچنجیسی اولوب، ٦٢٥ تاریخلرنده برادری سیف‌الدین رستمك قتلندن صکره، بر مدت امارت ایتمشدر.

ابوبکر شریشی { (جمال الدین محمد بن احمد) مشاهیر فقهاء مالکیه‌دن اولوب، تفسیر وحدیث وسائر علومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ٦٠١ تاریخنده شریشده طوغوب، عراقه رحلتله، اکمال تحصیل ایتدکدن صکره، مصره عودت ایتمش؛ وبعده قدسه کیده‌رك، شیخ الحرم اولمش؛ وصکره دمشقه کیدوب، ٦٨٥ ده وفات ایتمشدر. اشتقاقه دائر بر کتاب تألیف، وابن معطرك «الفیه» سنی شرح ایتمشدر.

ابو بکر ششبانی { تیمور لنکك خروجنده مازندرانده قوماندان بولنوب، جهانکیر مشار الیهه قارشی واقع اولان مقاومت مردانه‌سیله شهرت بولمش بر دلیردر.

ابوبکر شنوانی { مصرك مشاهیر نحاتندن اولوب، اکثر فنونده عالم ایدی. قاهره‌ده تدریسله اوغراشمش، وبر قاچ تألیفات براقشدر. فقیر بر آدم اولوب، مدت مدیده فلجدن یاتمش، و١٠١٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوبکر شیرازی { (احمد بن عبد الرحمن) مشاهیر محدثیندن او- لوب، روایتنده موثوق ایدی. «کتاب فی القاب اسماء الرجال» و«کتاب فی القاب الرواة» عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض آثاری واردر. مدت مدیده همدانده اقامت ایتمش؛ و٤٠٤ تاریخنده شیرازه کیدوب، ٤١١ ده اوراده وفات ایتمشدر. — (ابوبکر احمد بن علی) اسمنده دیکر بر محدث دخی خراسانك مسندی اولوب، ٤٨٧ ده وفات ایتمشدر.

ابوبکر صدّیق { (عبدالله بن ابی قحافه بن عامر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب القرشی، رضی الله تعالی عنه) صحابهٔ کرامك سالاری وعشرهٔ مبشره‌نك بری اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك یارغاری بولنمش، وارتحالرنده برنجی خلیفه‌سی وخلفای راشدینك اولی اولمشدر. والده‌سی ام الخیر سلمی بنت صخر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب ایدی. بو وجهله کرك پدری وکرك والده‌سی طرفندن نسبی یدنجی بطنده ومره بن کعبده نسب پاك حضرت پیغمبری ایله برلشیر. جاهلیتده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسمی (عبـداللات) وبر روایته کوره (عبدالعزی)
اولوب، دین اسـلامه دخوللرنده حضرت نبی ذی
شان (صلعم) طرفندن (عبدالله) ه تحویل بیورلمشدر.
مخلصی (عتیق) اولوب، حضرت رسول اللهك نبوتنی
اڭ اول تصدیق ایدنلردن اولمغله، (صدیق) مخلصیله
شهرت بولمشلردر. اول امرده بزاز وتاجر اولوب،
ثروت ونفوذ صاحبی وانساب قریشه عالم ایدی. بر
روایته کوره حضرت خدیجه‌دن صـکره ایکنجی،
ودیکر بر روایته کوره حضرت علی ایله زید بن حا-
رثه‌دن صـکره دردنجی اولهرق، ایمانه کلمشـدر.
وایمان ایتدکدن صکره، حضرت فخر کائنات افندمزه
فوق العاده بر صـدق ومحبت حاصل ایده‌رك، قومنی
اسلامه دعوت ایتمکه باشـلامش؛ وصحابهٔ کرامدن
عثمان بن عفان، زبیر بن عوام، عبدالرحمن بن عوف،
سعد بن ابی وقاص وطلحه بن عبدالله حضرت صدیق
اکبرك دعوتیله اسلامه کلمشلردر. کندیسی اسـلامه
کلدکدن صکره، اموالنی تمامیله تصدق ایدوب، اصحاب
قناعتدن اولمشدی. کفار قریش حضرت نبی ذیشانه
قصد ایتدکلرنده، حضرت ابابکر برابرلرنده قاچوب،
بر مغاره‌یه اختفا ایتمش اولمغله، یار غار صفتنه وحضرت
رسالتپناه افندمزك نیجه تبشیرات نبویه‌لرینه مظهر
اولمشـلردی. بدر، احد، خندق وسائر غزوات
سـنیه‌ده حاضر بولنوب، دائما وجـودینی حضرت
پیغمبره سپر ایتمکه شتاب ایدردی. حضرت رسولك
ارتحالنده حضرت عمر فاروق، کمال حزن وکدردن
واسلامه خلل کلیر قورقوسیله، رسول اللهك سمایه
رفع اولندیغنی اعلان، وارتحال ایتدی دینلری تهدید
ایتمکده اولدیغی حالده، حضرت ابابکر جماعتك ایچنه
کیره‌رك: «وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل
افان مات او قتل انقلبتم علی اعقـابکم الخ» آیت
کـریمه‌سنی تلاوتدن صکره، «ای مؤمنلر! حضرت
محمده عبادت ایدیوردیسـه‌کز، حضرت محمد وفات
ایتدی؛ حضرت اللهه عبادت ایدیورسه‌کز، الله حی
لا یموتدر» دیمش؛ وبو سـوز قلوب مؤمنینه تسـلی
وامنیت بخش ایتمشیدی. جزئی بعض اختلافاتدن صکره
اوکون حضرت ابا بکر خلافته انتخاب اولنمشـدر.
زمان خلافتلرنده بعض قبائل عرب ارتداد ایدوب،
بعضلری دخی ذکاتك اداسندن امتناع ایتدکلرندن،
بونلرك ونبوت ادعاسنه قالقیشان اسود عنسی، مسیلمة
الکذاب، سجاح المتنبئه وطلیحة الاسدینك تربیه‌سیله
اوغراشـلدیغی کبی، حیره وانبار دخی فتح اولنمش؛
وشـامك فتحنه مباشرت اولنـه‌رق، خالد بن ولید
وعبیده بن جراح اوجهتك فتحنه مأمور اولمشلردی.
دیکر صحابهٔ کرامك دخی معاونت وامدادیله بو تشبثا-
تك جمله‌سنده موفق اولوب. ایکی سنه‌لك خلافتلری
زماننده اسـاس دین مبینی تأمین وتقویه، وممـالك
اسلامیه‌یی خیلیدن خیلی توسیع ایله، جزیرة العربك
خارجنده دخی نشر اسلام کندیلرینه میسر اولمشدر.
۲ سنه ۳ آی و ۱۰ کون خلافتدن صکره، هجرت
نبویه‌نك ۱۳ نجی سنه‌سی جماذی الاخراسنك ۲۲ نجی
صالی کونی آقشـامدن صکره وفات ایدوب. روضهٔ
مطهره‌ده دفن اولنمشدر. وفاتلرنده ۶۳ یاشـنده
ایدی. بر روایته کوره. بر سنه اول بعض یهودیلر
طرفندن تسمیم ایدلمش اولمغله، بو سمك تأثیرندن، ودیکر
برروایته کوره، صوئوق برهواده ییقانمغله، اون بش
کون چکدیکی بر صیتمه‌دن وفات ایتمشـدر. وفاتلرنده
پدری ابو قحافه بر حیـات ایدی. حضرت ابو بکر
قبل الاسلام (قتیله بنت عـبد العزی) و (ام رومان
دعد بنت عامر)ی تزوج ایدوب، برنجیسندن عبدالله
واسماء، و ایکنجیسـندن عبدالرحمن وعایشـه دنیایه
کلمشلردر؛ بعد الاسـلام دخی جعفر بن ابی طالبدن
طول قالان (اسماء بنت عمیس) و(حبیبه بنت خارجه)یی
تزوج ایده‌رك، برنجیسـندن محمـد، و ایکنجیسـندن
کندیسنك وفاتندن صکره ام کلثوم تولد ایتمشلردر.
الحاصل درت زوجه‌سندن اوچ ارکك واوچ قیز
اولادی اولمشدر، که بونلردن حضرت عایشه ازواج
مطهرهٔ رسول الله عدادینه داخل اولمشدر.
حضرت ابا بکر صدیقك مناقب وتواضع وسخاوتیله
سائر اوصاف جلیله‌لرینه متعلق اولان حکایات ونوادر
لا تعد ولا تحصی اولوب، حقلرنده متعدد آیات کریمه
نازل ونیجه احادیث نبویه صادر اولمشدر. کندیلرندن
منقول اولان احادیث شریفـه یالکز ۱۴۲ عـددنده
اولوب، بوده حضرت پیغمبرك ارتحالندن صکره چوق
یاشـامدقلرندن، وضبط احادیث شریفـه‌یه اعتنا ایدن
تابعین دها یتیشمه‌مش اولمسندن ایلری کلمشدر. بو احا-
دیث شریفه قیزی حضرت عایشـه وحضرت عمر بن
خطابدن روایت اولنمشدر. آیات کریمه اوراق پریشان
اوزرنده وصحابه‌نك حفظنده بولنمغله. حضرت صدیق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اکبرك زماننده قید وتحریر اولنه‌رق، قرآن کریم ضبط ایدلمش؛ ومؤخراً حضرت عثمان طرفندن صره‌یه قونیله‌رق نسخهٔ صحیحه‌سی تفریق و ترجیح اولنمشدر.

ابو بکر صَیرفی { (محمد بن عبد الله) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، بغدادلیدر. فقیهی ابو العباس بن سریجدن اخذ ایدوب، علی الخصوص قیاس واصولده زمانك فریدی ایدی. اصول فقهده غایتله مقبول و معتبر برکتابی واردر. ۳۳۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو بکر طرسوسی { (محمد بن ولید قرشی فهری) مشاهیر علمادن وفقهای مالکیه‌دن اولوب، «سراج الملوك» عنوانلی مشهور برتألیفیله شهرت بولمشدر. وفاتی ۵۲۰ تاریخنده واقع ولمشدر.

ابو بکر طرطوشی { [«ابن ابی رندقه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو بکر ظاهری { (محمد بن داود اصبهانی) مشاهیر فقها و ادبادن اولوب، فقهده ید طولی صاحبی اولدیغی کبی، اشعاری دخی غایتله کوزل ونثر ونظمی سلیسدر. ابو العباس ابن سریج ایله مناظره‌لری واردر. عنفوان شبابنده «الزهرة» عنوانیله برچوق نوادر وغرائب ادبیه‌یی واشعار رائقه‌یی جامع براثر مرغوب میدانه قومش اولدیغی کبی، فقهه متعلق «کتاب الوصول الی معرفة الاصول»، «کتاب الانذار» و «کتاب الانتصار» کبی نیجه تألیفات مقبوله‌سی واردر. ۲۹۷ تاریخنده ۴۲ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو بکر غسانی { [«غسانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بکر محمد { [«ابن سراج» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو بکر مخزومی { اندلس شعراسندن اولوب، هجوده‌کی مهارتیله مشهوردر. آلتنجی عصرك اواسطنده یاشایوب، وزیر ابو بکر بن سعیدك زماننده غرناطه‌یه کیتمش اولمغله، وزیر مشارالیه ایله بعض ماجرالری منقولدر.

ابو بکر مروزی { [«مروزی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بکر مَرینی { مغربده حکم سورمش اولان بنی مرین دولتنك دردنجی حکمداری ودولت مشارالیهانك بانیسی اولان عبد الحق اوغلی اولوب، پدریله ایکی برادری ابو سعید عثمان و ابو معروف محمددن صکره ۶۴۲ تاریخنده جلوس ایتمش؛ و بنی مرین ملوکنك اك مشهورلرندن اولوب، موحدینله وسائر طوائف ملوکله واقع اولان محارباتنك اکثرنده موفق اولمش؛ ومرکزی فاس اولدیغی حالده، دولتنك حدودینی جنوبه طوغری خیلی توسیع ایده‌رك، سجلماسه، درعه وسائر ممالکی دخی ضبط ایتمشیدی. ۱۴ سنه حکومت سوردکدن صکره، ۶۵۶ تاریخنده وفات ایدوب، برادری یعقوب یرینه چکمشدر.

ابو بکر نقاش { (محمد بن حسن) مشاهیر قراء ومفسریندن اولوب، اجدادی موصللی اولدقلری حالده، کندیسی بغدادده تولد و نشأت ایتمشدر. ۲۶۶ تاریخنده طوغوب، شام، مصر، حجاز، خراسان، ماوراء النهر وسائر جهاتده سیاحتله استماع احادیث شریفه ایتمش، وبرچوق تألیفات یازمشدر. باشلیجه‌لری شونلردر: «شفاء الصدور» عنوانلی تفسیر شریف، «الاشارة فی غریب القرآن»، «الموضح فی القرآن ومعانیه»، «ضد العقل»، «المناسك»، «فهم المناسك»، «اخبار القصاص»، «ذم الحسد»، «دلائل النبوة»، «الابواب فی القرآن»، «ارم ذات العماد»، «المعجم الکبیر فی اسماء القراء و قراآتهم»، «المعجم الاوسط»، «المعجم الاصغر»، «کتاب السبعة الاوسط»، «کتاب السبعة الاصغر». ۳۵۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو بکر نیسابوری { (عبد الله بن محمد) مشاهیر فقها ومحدثیندن اولوب، زاهد و متقی برذات ایدی. جدی حضرت عثمان بن عفانك اوغلی ابانك آزادلیلرندن بولنمشیدی. بغدادده ساکن اولمش، ومزنینك کتابنه بعض زیادات یازمشدر. دار قطنی وسائر مشاهیر محدثین کندیسندن روایت ایدوب، موثوقیتنه شهادت ایدرلر. ۲۳۸ ده طوغوب، ۳۲۴ ده وفات ایتمشدر. — [«ابن المنذر» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابو بکر واسطی { (محمد بن موسی) کبار مشایخ صوفیه‌دن اولوب، اجدادی فرغانه‌لی اولدقلری حالده، کندیسی واسطده طوغمش؛ وجنید وثوری کبی کبار اولیاء

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اللهك اصحابی صره‌سنه پکمشیدی . بعده خراسانه کیدوب، مروده اختیار اقامت ایتمش، واورلرده مقامات واقوال ومواعظی شهرت بولمشدر . علوم ظاهریه‌ده دخی ید طولی صاحبی ایدی . ۳۲۰ تاریخندن صکره ارتحال ایتمشدر .

ابو بکر وراق { [« وراق » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو بکرة الثقفی { (نفیع بن حارث) صحابه‌دن اولوب، طائفده اسلامه کلش اولدیغی حالده، برچوق وقت اورادن خروجه مقتدر اوله‌میوب، اسلامنی کتم واخفایه مجبور، و طائف غزاسنده قلعه‌دن اینه‌رك، دیدار حضرت رسالتپناهی ایله مشرف اولمشیدی . برخیلی احادیث شریفه نقل ایدوب، کندیسندن ابو عثمان نهدی و احنف وحسن بصری روایت ایتمشلردر . بعده بصره‌ده توطن ایتمش، ونسلندن بعض مشاهیر کلشدر . جمل وقعه‌سنده طرفیندن هیچ برینه تمایل ایتمیوب، بیطرف طورمشیدی . ۵۱ تاریخنده بصره‌ده ارتحال ایتمشدر .

ابو بلال { (مرداس بن ادیه الحنظلی التمیمی) خوارج رؤساسندن اولوب، صفین محاربه‌سنده حضرت علینك معیتنده بولنمشیدی . برادری عروه عبدالله بن زیاد طرفندن قتل، وکندیسی حبس اولنمش، ومؤخراً ابن زیاد طرفندن محبوس بولنان خوارجك قتلنه قرار ویرلمش؛ وآنجق صاحب ترجمه اوکیجه زندانجینك مساعده‌سیله خانه‌سنه کیتمش، واوراده زیادك قرارینی خبر آلمش ایکن، مجرد زندانجی‌یه مسئولیت ترتب ایتمه‌مك ایچون. صباحلین زندانه عودت ایتدیکندن، زندانجی بوقصه‌یی نقل ایله عبید الله بن زیادك آیاقلرینه قپانه‌رق، کندیسنی عفو ایتدیرمشیدی . ابو بلال عبید اللهك شرندن امین اوله‌مدیغندن، قرق کشی ایله اهواز طاغلرینه چکلمش؛ واوزرینه سوق اولنان ایکی بیك کشیلك برسریه‌یی مغلوب ایتمش ایسه‌ده، بعده عباد تنکیلنه مأمور اولوب، ابو بلال ایله رفقاسنی جمعه نمازنده باصه‌رق، قتل ایتمشدر. بووقعه ٦۱ تاریخنده جریان ایتمشدر. زوجه‌سی (بجثاء) دخی اوجله عبیدالله بن زیاد طرفندن قتل اولنمشیدی.

ابو تاشفین { (عبدالرحمن بن ابی حمو) تلمسانده حکم سورمش اولان بنی زیان ملوکندن اولوب، ۷۱۸ تاریخ هجریسنده پدرینی قتل ایله، جلوس ایتمش؛ واون سنه حکومت سوره‌رك، بنی حفص وبنی مرین ملوکیله وقبائل عرب وبربرله برچوق محاربه‌لر ایتدکدن صکره، ۷۲۷ تاریخنده تلمسان بنی مرین ملوکندن ابوالحسن طرفندن ضبط، وکندیسی اوغللریله برابر قتل اولنمشدر.

ابو تاشفین { (عبدالرحمن بن ابی حمو) بو دخی بنی زیان ملوکندن اولوب، پدری طرفندن وهران والیلکنه نصب اولنمش اولدیغی حالده، تك طورمیوب، برچوق وقوعاته سببیت ویردکدن صکره، نهایت ۷۸۸ تاریخنده پدرینی حبس ایله کندیسی تلمسانده تخته جلوس ایتمش ایسه‌ده، ۷۹۰ ده پدری یکیدن تختنی ضبط ایتمش؛ وابو تاشفین مغرب حاکمی ابوالعباس مرینینك امدادیله ۷۹۱ ده تلمسانی ضبط ایدوب، پدری ابوحمو اثنای حربده آتندن دوشمکله، عسکردن بری طرفندن قتل اولنمشدر. بعده ابو تاشفین برادرلریله محاربه‌یه طوتیشوب، بونلردن ابو زیان مذکور ابو العباس مرینینك امدادیله غالب کله‌رك، ۷۹۵ ده تلمسانه داخل اولمش؛ وابو تاشفین خسته بولنغله، او صره‌ده وفات ایتمشدر.

ابو تراب { ایرانك متأخرین شعراسندن اولوب، (جوشقان)ده طوغمش وکاشانده نشأت ایتمشدر . شاه عباس ماضی زماننده برحیات بولنوب، ۱۰۲٦ ده وفات ایتمشدر . شو بیت جمله اشعارندندر :

دل مجروح از آن خنجر مژکان دارم
کریهٔ کرمتر از خون شهید ان دارم

ابو تراب نخشی { (عسکر بن حسین) خراسانك کبار مشایخ صوفیه‌سندن زاهد بر ذات اولوب، اقوال ومقاماتی مشهوردر. مجاهده مقصدیله بادیه‌ده طولاشدیغی صره‌ده، ۲٤۵ تاریخنده وفات ایدوب، جنازه‌سی سباع طرفندن ییرتلمشدر.

ابو تغلب { (فضل‌الله‌غضنفر بن ناصرالدوله) موصلده حکومت سورن بنی حمدان ملوکندن اولوب، آل بویه‌دن معزالدوله موصلی ضبط ایتدکدن صکره، صاحب ترجمه‌نك پدری ناصرالدوله ملکنی استردادده کوشکلك کوستر-

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

دیکندن، ابو تغلب والده‌سنك تشویقیله ٣٥٦ تاریخنده پدرینی بر قلعه‌یه حبس ایده‌رك، معزالدوله ایله بر قاچ محاربه ایتدکدن صکره، عقد مصالحه ایتمش؛ واو صره‌ده معزالدوله وفات ایتمکله، اوغلی عزالدوله جلوس ایتمش ایدی. ابو تغلبك پدرینه اولان معامله‌سندن آنالری آیری اولان برادرلری دلکیر اولوب، علی الخصوص بونلردن حمدان صاحب ترجمه ایله وبر آنادن برادری اولان ابو البرکاتله بر چوق محاربه‌لر ایتمش؛ وبر آره‌لق عزالدوله بختیار طرفندن کوندریلن سابق الترجمه ابو احمد موسوی واسطه‌سیله بینلرنده صلح ایتمشلر ایسه‌ده، مؤخراً ینه بینلرنده نزاع وقوع بولمش؛ وبو محاربه‌لرك برنده حمدان برادری ابو البرکاتی قتل ایتمشدر. ٣٥٨ تاریخنده ابو تغلب میافارقینده عمجه‌سی سیف الدوله ایله محاربه ایتمش؛ و٣٦٢ ده او طرفلرك ضبطنه کلمش اولان روم ملکی (دمستق) ی مغلوب واسیر ایتمشدر. مؤخراً عزالدوله بختیارك غیبوبتندن استفاده ایله بغداده کیروب، ایقاع فتنه ایتمش ایسه‌ده، متعاقباً بیان اعتذار ایتمکله، ینه ابو احمد موسوی توسطیله بینلرنده صلح تقرر ایدوب، ابو تغلب موصل حکمدارلغنده قالمشیدی. نهایت ٣٦٩ تاریخنده عضد الدوله بن بویه موصلی ضبط ایتمکله، ابو تغلب شام وقدس طرفلرینه قاچه‌رق، اورالرده بعض محاربه‌لردن صکره، دغفل وفضل طرفندن اخذ وقتل، وسر مقطوعی مصره ارسال اولنمشدر.

ابو تمام طائی { (حبیب بن اوس) اعاظم شعرای عربدن اولوب، ١٩٠ تاریخنده دمشق جوارنده بر قریه‌ده طوغمش؛ وبعده مصره کیده‌رك، اوراده نشأت ایتمشیدی. اشعار واخبار عربدن یکچوق مستحفظاتی اولوب، اشعار عربدن انتخاب واختیار ایله اوچ کتاب ترتیب ایتمشیدی، که بونلرك اك مشهوری «الحماسه» عنوانلی کتابی اولوب، مندرجاتنك فصاحت وبلاغتیله آثار شعرای عربك بر نمونه‌سی حکمنده‌در، وبرچوق مشاهیر ادبا طرفندن شرح اولنمشدر. دیکر منتخباتنك بری «فحول الشعراء» ودیکری «کتاب الاختیارات»در. شام وعراق وخراسانی دور ایده‌رك، خلفا وملوك وامرانك مدحنه دائر برچوق قصیده‌لر سویلمش ایسه‌ده، اشعارینك ایچنده غایت ایلری آز اولوب، اکثریسی اوسط وادنادر. ابو تمامك انتخابده‌کی اصابتی شعرده‌کی مهارتندن زیاده اولوب، منتخباتی کندی اشعارندن زیاده شهرتنه سبب اولمشدر. حکایات وماجرالری چوقدر. ٢٣١ تاریخنده موصلده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اعوام وصل کاد ینسی طیبها
ذکر النوی فکأنها ایام
ثم انبرت ایام هجر اردفت
نحوی اسی فکأنها اعوام
ثم انقضت تلك السنون واهلها
فکأنها وکأنهم احلام

«حماسه» ابو زکریا یحیی بن علی تبریزینك شرحیله برابر آلمانیا علماسندن (فریتغ)ك معرفتیله ١٨٢٨ تاریخ میلادیسنده (بونه) شهرنده طبع اولنمشدر. مصرده دخی بر شرحیله برابر باصلمشدر.

ابو تیج { یاخود (بوتیج) صعید مصرده اسیوط مدیریتنده بر قصبه اولوب، نیلك جهت غربیه‌سنده، قاهره‌نك ٣٥٠ کیلومتره جنوبنده واسیوطدن ٢٠ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقعدر. خرما وآفیون محصولاتی چوقدر.

ابو ثابت مرینی { (عامر بن عبدالله) مغربده حکومت سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، پدری عبدالله وفاتنده بونی وبرادری سلیمانی جدلری یوسف بن یعقوبك کفالتنده براقمش؛ و٧٠٦ تاریخنده یوسف بن یعقوب وفات ایتمکله، صاحب ترجمه‌نك طرفدارلری کندیسنی تخته اجلاس ایتمشلردر. پدرینك عمجه‌سی یحیی بن یعقوبك دخی تخته حق وادعاسی اولدیغندن، برمدت صکره بونك اوغلی ابو سالم دخی سلطنت ادعاسنه قالقیشمش؛ وابو ثابت تلمسان صاحبی ابو حمو ایله بالاتفاق بونك ودیکر بعض عصاتك حقندن کلمش؛ وبر بچوق سنه قدر حکم سوردکدن صکره، ٧٠٨ سنه‌سی ابتدالرنده طنجه‌ده وفات ایتمشدر.

ابو ثابت یغموراسنی { تلمسانده حکومت سورن بنی یغموراسن بن زیان دولتی مغربك بنی مرین سلاله‌سنه منسوب ابو الحسنك غلبه‌سی اوزرینه منقرض اولمش؛ ودولت مذکوره خاندانی افرادندن عبدالرحمن اسمنده بر ذات اندلسه نفی اولنمغله، اوراده درت اولاد براقه‌رق وفات ایتمشیدی. ابو الحسنك قیروانده‌کی مغلوبیتی اوزرینه بنی مرینك قوتی منکسر اولمغله، عبدالرحمنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اوغللرندن ابو سعيد ايله صاحب ترجمه ابو ثابت تيساله كاوب، عربلردن و قبائل بربردن كنديلرينه التحاق ايدن طائفه‌لر ياردميله ملك موروثلريني ضبط ايده‌رك، بني يغمراسن دولتني يكيدن احيا ايتمشلردر. ٧٤٨ تاريخنده ابوسعيده بيعت اولنمش، وصاحب ترجمه وزيري وسرداري صفتيله توسيع بلاده باشلايه‌رق، بني مريندن برچوق يرلر ضبط ايتمش ايسه‌ده، ٧٥٣ تاريخنده كلياً منهزم اولوب، برادري مقتول اولمش؛ وكنديسي فرار ايدوب، بجايه‌ده طوتيله‌رق، قتل اولنمشدر.

ابوثَور { (ابراهيم بن خالد كلبي) ائمۀ مجتهد- يندن واعلام علمادن اولوب، مو- ثوق‌الروايه محدثيندن وكبار فقهاء شافعيه‌دندر. بغداده طوغوب، اوراده نشأت ايتمش. وابتدا اهل‌الرأي مذهبنده بولنمش ايسه‌ده، امام شافعي حضرتلري بغداده ورودنده اصحابندن اولوب، مع هذا مذهب شافعي داخلنده كنديسنه مخصوص بر طريق حفظ ايتمشدر. فقه وحديث واصول واحلاقه دائر مصنفات كثيره‌سي واردر. ٢٤٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. — [«عمرو بن معدي كرب» ماده‌سنده دخي مراجعت.]

ابوثور قلعه‌سي { (قلعۀ ابي ثور) حكومت اسلاميه زماننده صقليه (يعني سيچيليه) آطه‌سنده مشهور بر قلعه ايدي.

ابوالجارود { (زياد بن ابي زياد) ابو حسين زيد بن علي هاشمينك اصحابندن اولوب. زيديه‌دن (جاروديه) اسميله معروف بر فرقه‌نك رئيسيدر.

ابو جُحَيفه { ياخود ابو جحيفه (وهب بن عبدالله) صحابه‌دن اولوب. آنجق حضرت رسول‌الله (صلعم) ك ارتحاللرنده صبي ايدي. حضرت علينك فوق‌العاده محبت وتوجهني قزانوب، جانب مرتضادن (وهب‌الخير) و(وهب‌الله) تسميه اولنوردي؛ وحضرت علينك كافۀ غزوات وجهادلرنده حاضر بولنمشيدي. كوفه‌ده اختيار اقامت ايدوب. ٧٢ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر.

ابو جُرجا { مصر وسطيه‌ده بني سويف مد- يرينده بر قصبه اولوب، بني سويف شهرينك ٧٠ كيلومتره جنوب غربيسنده واقعدر.

ابو جعفر البيرى { اندلس مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، غايت كوزل قصايد وسائر اشعاري وابن جابرك «بديعيه» سنه بر شرحي واردر، كه «طراز الحلة وشفاء الغلة» تسميه ايتمشدر. كنديسي طليطله‌لي واعمى اولمغله، (الاعمى الطليطلي) اسميله دخي معروفدر. ابن جابرك معاصر ومحبي ايدي. شو ايكي بيت جملۀ اشعار رقيقه‌سندندر:

خل الانام ولا تخالط منهم
احداً ولواصفى اليك ضمائره
ان الموفق من يكون كأنه
متقارب فهو الوحيد بدائره

ابو جعفر بن الاَبّار { (احمد بن محمد خولاني) اندلس مشاهير شعراسندن اولوب، اشبيليه‌ده تولد ونشأت، واوراك صاحبي معتضد عباده اختصاص ايتمشيدي. مرتب ديوان اشعاري وبعض آثار ادبيه‌سي واردر. ٤٣٣ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو بر ايكي بيت جملۀ اشعارندندر:

لم تدر ما خلدت عيناك في خلدي
من الغرام ولاما كابدت كبدي
افديه من زائر رام الدنو فلم
يستطعه من غرق في الدمع ممتقد

ابو جعفر بن احمد { (وبرروايته كوره ابو جعفر بن ابي احمد) اندلس ادباسندن اولوب، ٥٤٥ تاريخنده ملوك موحديندن عبد المؤمنك اسارتنه دوشمش؛ وبعده كمالاتي معلوم اولوب، محبسدن چيقاريله‌رق، مسند وزارته ترفيع اولنمشيدي. موحدينك برنجي وزيري بودر. بعض رسائل بليغه‌سي واردر.

ابو جعفر بن بابوَيه { (محمد بن علي) شيعيلرك اك مشهور فقها ومفسرلرندن اولوب، دردنجي قرن هجري اوائلنده قمده طوغمش، وركن الدين ديلمي زماننده شهرت بولمشدر. كبير وصغير اولمدرق ايكي تفسير شريفي و«من لايحضره الفقيه» عنوانيله اماميه عندنده غايت معتبر بر كتابيله ديكر بعض آثاري واردر. (صدوق) مخلصيله دخي معروفدر.

ابو جعفر بن سعيد عَنسى { (احمد بن عبدالملك) اندلسك مشاهير ادبا وشعراسندن اولوب، پدري

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عبدالملك موحدينك اندلسه هجومى صره‌سنده اعلان استقلال ايدن طوائف ملوكدن ايدى. كرك پدرى وكرك مؤخراً غرناطه‌يى ضبطايدن ابو سعيد كنديسنى وزارت وكتابتده استخدام ايتمشلرسه‌ده، كنديسى عاشق‌مشرب برآدم اولوب، اندلسك اك‌مشهور شاعره‌لرندن (حفصة الركونيه)يه علاقه‌سى وسربست‌ياشامغه ميل وهوسى اولديغندن، استعفا ايتمش؛ وشاعرهٔ مومى‌اليهادن طولايى بينلرنده حاصل اولان رقابت اوزرينه، ابو سعيد طرفندن مالقه‌ده قتل ايتديرلمشدر. اشعار رائقه‌سى وعصرينك ادباسيله محاورات ادبيه‌سى چوقدر. شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

فقل للحريص ان يرانى مقيداً
بخدمته لايجعل البـاز فى القفص
وماكنت الاطوع نفسى فهل ارى
مطيعاً لمن عن شأ وفخرى قد نقص

ابو جعفر بن شيرزاد { (محمد بن يحيى) خلفاى عباسيه زمانده بغدادده امور حكومته تغلب ايدن رؤساى اتراكدن اولوب، اول امرده ابن رائقك رجالندن ايكن، بعده بجكم تركيه، ودها صكره بغداد امير العساكرى (توزون)ه انتساب ايتمش؛ وبونك طرفندن ۳۳۲ تاريخنده ۳۰۰۰ عسكرله بغداده كوندريله‌رك، بر مدت خليفه متقى‌يى اخافه ايله، كيف مايشاء حكم ايتمش؛ و ۳۳۳ ده مستكفى بالله مقام خلافته اجلاس اولندقدنصكره، اسماً ورسماً ابوالفرج وزير اولديغى حالده، صاحب ترجمه امور وزارتى اداره ايتمشيدى. ۳۳٤ تاريخنده توزونك وفاتى اوزرينه، كنديسى اميرالامرا اولمش؛ وعسكرينى بسلمك ايچون، بغداد تجار واصنافنه اغر ويركيلر طرح ايده‌رك، عمومك خشنودسزلغنى موجب اولمغله، نهايت آل بويه‌دن معز الدوله‌نك وآل حمداندن ناصرالدوله‌نك مداخله‌لرينى، ومستكفينك‌برينه مطيعك مقام خلافته‌اجلاسنى دعوت ايتمش؛ وكنديسى كاه معزالدوله وكاه ناصرالدوله ايله برلشه‌رك، اوزمانلرك وقوعات سياسيه‌سنه كلى مدخلى اولمش؛ وآنجق عسكرى كنديسندن آيرلمش، واوزرينه يوريمش اولدقلرندن، نهايت معز الدوله‌نك وزيرينه تسليم اولنه‌رق. قورتله‌بيلمشدر.

ابو جعفر حفصى { (محمد بن ادريس يمامى) ادبادن اولوب، «مناهل‌العرب» عنوانيله يمامه‌نك وجزيرة‌العربك بعض طرفلرينك احوال جغرافيه‌سنى مبين مكمل ومفصل بر كتاب يازمشدر، كه ياقوت حموى طرفندن «معجم البلدان»ك بر چوق يرلرنده بوكتابك رواياتيله استشهاد اولنيور. بعض اشعارى دخى واردر. تاريخ ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدى.

ابو جعفر طبرى { [«ابن جرير طبرى» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو جعفر طحاوى { (احمد بن محمد ازدى) مشاهير فقهاء حنفيه‌دن اولوب، ۲۳۹ تاريخنده صعيد مصرك (طحا) قريه‌سنده طوغمش، و ۳۲۱ ده قاهره‌ده وفات‌ايتمشدر. مشاهير فقهاء شافعيه‌دن مزنينك همشيره‌زاده‌سى وشاكردى ايكن، مشاراليهك برعتابنه دوچار اولمغله، كنديسندن آيريلوب، فقهاء حنفيه‌دن ابو جعفر بن ابى عمرانك درسنه ملازمته باشلامش؛ وفقهده كسب تميز ايده‌رك، مصرده فقهاء حنفيه‌نك رئيسى اولمش ايدى. متعدد تأليفات مفيده‌سى اولوب، باشليجه‌لرى شونلردر: «المختصر»، «احكام القرآن»، «اختلاف العلماء»، «معانى الآثار»، «الشروط». ادبيات وتاريخده دخى يد طولى صاحبى اولوب، بيوك بر تاريخى واردر.

ابوجعفر طوسى { (شيخ محمد بن حسن) اعاظم علماى اماميه‌دن اولوب، ٤٦۰ تاريخنده وفات ايتمشدر. ۲۰ جلد اوزره بر تفسير شريفى واردر، كه اصل اسمى «مجمع البيان لعلوم القرآن» اولوب، «تفسيرطوسى» ديمكله مشهوردر. حديث وفقهه دائر «تهذيب الاحكام»، «النهاية»، «المحيط» و«رسالهٔ جعفريه» عنوانلريله درت اثرى دخى واردر. «فهرست كتب الشيعه واسماء المصنفين» عنوانيله پك مهم بركتابى دخى واردر، كه كاتب چلبينك «كشف الظنون»ى كبى حروف هجا صره‌سيله مرتبدر.

ابو جعفر منصور { [«منصور» ماده‌سنه مراجعت بيوريله.]

ابو جعفر نحّاس { (احمد بن محمد مرادى) مشاهير ادبا وعلمادن اولوب، مصرده تولد ونشأت ايتمش؛ وبغداد وسائر جهاتده رحلتله اخفش، زجاج، ابن‌الانبارى ونفطويه كبى كبار ادبادن اخذ وقرائت، ومصره عودتله، ۳۳۸ تاريخنده وفات‌ايتمشدر. بخل ايله شهرتى‌واردر. تصانيف‌مفيده‌سى چوق‌اولوب، باشليجه‌لرى‌شونلردر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

«تفسير القرآن»، «كتاب اعراب القرآن»، «تفسير ابيات سيبويه»، «كتاب ادب الكتاب»، «الكافى فى النحو»، «كتاب المعانى»، «كتاب فى شرح المعلقات السبع»، «طبقات الشعراء».

ابو جلنك { يدنجى قرن هجرى اواخرى شعراسندن اولوب، ابن خلكانله معاصر بولنمش؛ ومشاراليهى مدح ايتمشدر. شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

صفا له القلب حتى لا يمازجه
شئ سواه واما قلبه فصفا
وزارنى طيفه وهناً يوانسنى
فاستصحب النوم من عينى وانصرفا

ابو جوارى { (وغلطى البو جوارير) بغداد ولايتك حله سنجاغنده بر ناحيه اولوب، كاه ديوانيه وكاه سماو قضاسنه ملحق بولنور.

ابو الجوائز { (حسن بن على واسطى) مشاهير ادبادن اولوب، اشعار رائقه سى وبعض آثار ادبيه سى واردر. حسن خطه مالك ايدى. بغدادده ياشامشدر. علم حديثله دخى توغلى وارايديسه ده، روايتنده موثوق دكلدر. ٣٨٢ تاريخنده طوغوب، ٤٦٠ ده وفات ايتمشدر. شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

دع الناس طراً واصرف الود عنهم
اذا كنت فى اخلاقهم لا تسامح
وشيئان معدومان فى الارض درهم
حلال وخل فى الحقيقة ناصح

ابو جهل { (عمرو بن هشام) قريش رؤساسندن اولوب، اصل اسمى (ابو حكم) اولديغى حالده. حضرت نبى ذى شان (صلعم) افندمزه اولان خصومتى ودين مبين اسلامه قارشى اولان كين وتعندى حسبيله. فخر المرسلين (صلعم) طرفندن ابو جهل تسميه بيورلمشيدى. هجرت نبويه نك ايكنجى سنه سى واقع اولان غزاى بدرده انصاردن ابن عمرو ايله ابن عفراء طرفندن قتل، وعبدالله بن مسعود طرفندن باشى قطع اولنمشيدى. حضرت رسول اللهك ابو جهلى كوردكلرنده «بو امتك فرعونى قتل اولندى» بيوردقلرى مرويدر. قتل اولنديغى وقت ٧٠ ياشنده ايدى.

ابو الجيش { [«خمارويه بن طولون» ماده سنه مراجعت بيوريله.]

ابو حاتم بن حبان { (محمد — تميمى) اعاظم عبادن ومشاهير فقها ومحدثيندن اولوب. عراقين وخراسان وماوراء النهر وشام وحجازك هر طرفنى كزه رك، استفاده وافاده ايله مشغول اولمش؛ و ٣٥٤ تاريخنده وفات ايتمشدر. مصنفات كثيره سى اولوب، باشليجه لرى شونلردر: ٥ جلد اوزره «كتاب الصحابة»، ١٢ جلد اوزره «كتاب التابعين»، ٢٠ جلد اوزره «كتاب اتباع التبع»، ١٠ جلد اوزره «كتاب الفصل بين النقلة»، ينه ١٠ جلد اوزره «كتاب علل اوهام اصحاب التواريخ»، ١٥ جلد اوزره «كتاب اتباع التابعين»، «كتاب تبع الاتباع»، «علل حديث الزهرى»، «علل حديث مالك»، «علل مناقب ابى حنيفة ومثالبه»، «علل ما استند عليه ابو حنيفة»، «ما خالف به الثورى»، «ما انفرد فيه اهل المدينة من السنن»، «ما انفرد فيه اهل المكة من السنن»، «غرائب الاخبار»، «ما اغرب الكوفيون عن البصريين»، «ما اغرب البصريون عن الكوفيين»، «اسامى من يعرف بالكنى»، «كنى من يعرف بالاسامى»، «الفصل والوصل»، «موقوف مارفع»، «آداب الرجال»، «مناقب مالك بن انس»، «مناقب الشافعى»، «المعجم على المدن»، «كتاب المقلين من الحجازيين»، «كتاب المقلين من العراقيين»، «الابواب المتفرقة»، «الجمع بين الاخبار المتضاده»، «وصف المعدل والمعدل»، «الفصل بين حدثنا واخبرنا»، «وصف العلوم وانواعها»، «الهداية الى علم السنن». بو كتابلرك اكثرى متعدد جلدلردن مركب اولدقلرى كبى، بونلردن بشقه بعض مصنفاتى دخى واردر. تأليفاتنك الك مشهورى اك صكره ذكر اولنانى اولوب، حديث وفقهه متعلق فوائد كثيره يى جامعدر. صاحب ترجمه نك محلنده ذكر اولنان (ابن حبان)ك عينى اولمسى محتملدر.

ابو حامد اسفرائنى { (احمد بن ابى طاهر) مشاهير فقهاء شافعيدن اولوب. بغدادده رئيس الفقها بولنمش. وحلقهٔ تدريسنه اجتماع ايدن فقهانك عددى يدى يوزدن آشاغى اينمامشيدى. «مختصر مزنى»يه تعليقاتى، «التعليقة الكبرى». «البستان» عنوانلى تأليفاتيله سائر بعض مصنفاتى واردر. ٣٤٤ تاريخنده طوغوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۳۷۰ تاریخنده بغداده ورود، و ٤٠٦ ده وفات ایتمشدر.

ابو حامد بلخی { کبار مشایخ صوفیه‌دن اولوب، مقاماتی مشهور در. بر مدت خراسانده اقامت ایدوب، ابراهیم بن ادهم وسائر اولیاءاللهله کوریشمش؛ و ۳٤٠ تاریخنده بلخده وفات ایتمشدر.

ابو حامد غزالی { [«غزالی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو حامد مروروذی { (قاضی احمد بن عامر عامری) مشاهیر فقهای شافعیه‌دن اولوب، مذهبه متعلق «الجامع» عنوانیله برکتاب تألیف و«مختصر مزنی»یی شرح، واصول فقهه دائر دخی بعض کتابلر تصنیف ایتمشدر. بصره‌یه نازل اولوب، تدریسله مشغول اولمش، و ۳٦۲ ده وفات ایتمشدر.

ابو حامد نیسابوری { [«حاکم نیسابوری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو الحجاج یوسف اسرائلی { اطبای اسلامدن اولوب، علوم ریاضیه ونجوم وهیئتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مصره‌ورود ایدوب، بر مدت تدریسله مشغول اولمش؛ وبعده حلبه انتقال ایله، صلاح‌الدین ایوبینك اوغلی ملك‌ظاهرك خدمت طبابتنده‌بولنمشیدی. «رسالة فی ترتیب الادویه اللطیفة والکثیفة» و«شرح الفصول لابقراط» عنوانلریله ایکی اثری واردر.

ابو حُذَیفه { (مهشم بن عتبه بن ربیعه بن عبد شمس بن عبد مناف بن قصی القرشی) صحابه‌دن واسلامده سابقیندن اولوب، حبشه هجرت ایدنلردندر. اکثر غزواتده معیت حضرت رسول‌اللهده بولنمش؛ (ویمامه) وقعه‌سنده، ٥٤ یاشنده اولدیغی حالده، شهید اولمشدر. کافر بولنان پدرینك قتلندن طرف رسالتپناهیدن منع بیوریلان بوذاتدر. اوزون بویلی، کوزل چهره‌لی، فضل وشرف صاحبی بر ذات ایدی. سهله بنت سهیل بن عمروك زوجی ایدی. — [«واصل بن عطا» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریله.]

ابو حزابه { (ولید بن حنیفه) دولت امویه عهدی شعراسندن اولوب. عن اصل بدوی اولدیغی حالده، بصره‌ده ساکن اولمش؛ ورآره‌لق سجستانه کوندریلوب، بعده بصره‌یه عودتنده، عبدالملکه قارشی خروج ایدن ابن اشعثه التحاق ایده‌رك، روایته کوره، بونکله برابر قتل اولنمشدر. هجوه میلی زیاده اولوب، کیمسه لساندن قورتله مازدی.

ابو الحزم ابن جهور { (جهور بن محمد کلبی) اندلسك مشاهیر وزرا وادباسندن اولوب، طوائف ملوکدن دولت عامریه‌نك وزیری صفتیله بر مدت قرطبه‌یی مستقلا اداره ایده‌رك، فن اداره‌ده بیوك بر مهارت کوسترمشدر. ٤۳٥ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی ابو الولید یرینه کچمشدر. اشعار رائقه‌سی دخی اولوب، شو بر ایکی بیت کلك وصفی حقنده اولان بر قصیده سندندر:

الورد احسن مارأت عینی واذ
کی ما سقی ماء السحاب الجائد
خضعت نواویر الریاض لحسنه
فتذللت تنقاد وهی شوارد

ابو حسّان زیادی { مشاهیر فقهادن اولوب. مأمونك زماننده بغدادده شرقیه قاضیسی ایدی. خلق قرآنه قائل اولمدیغیچون، موقتاً طرسوسه نفی اولنمش ایسه‌ده بعده اعاده وتلطیف اولنمشیدی. ۲٤۲ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الحسن { خلفای راشدیندن حضرت علی (کرم‌الله وجهه) نك کنیه‌سیدر.
[«علی بن ابی طالب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الحسن { بواسمله ایران شعراسندن بر قاچ ذات بولنوب، بری «سیر نوره‌ولود» اسمیله بر منظومه یازمش، وبری‌ده دیوان انوری‌یی شرح ایتمشدر. — بری‌ده شیراز ساداتندن اولوب، شاه سلیمانك زماننده یاشامش و ۱۰۰٥ تاریخنده هندستانك احمد آباد شهرنده‌وفات ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر.

دی شب عرق شرم تو آتش بدلم زد
پروانه ندیدیم که از آب بسوزد

ابو الحسن اشعری { کبار فقهادن اولوب، ابتدا معتزله‌دن ایکن، بعده اهل سنته التحاق ایتمشدی. تصانیف کثیره‌سی واردر. ۳۲٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابوالحسن اشعری { وابو الحسن اصطخری [«اشعری» و «اصطخری» مادهلرینه مراجعت بیوریله.]

ابوالحسن اصفهانی { (علی بن سهل) اوچنجی قرن هجری مشاهیر مشایخندن اولوب، جنید بغدادینك اقرانندن ایدی، ومشارالیه ایله مخابراتی واردر. اقوال ومناقبی مشهوردر. اصحاب دیونك، خبرلری اولمقسزین، دینلرینی ادا ایتمك عادتی ایمش.

ابوالحسن انصاری { (علی بن ابراهیم) اندلسده بلنسیه ادباسندن وسعدالخیرك نسلندن اولوب، اشعار رائقه‌سی وبعض رسائل بدیعه‌سیله تصانیف مفیده‌سی واردر. تألیفاتنك اك مشهورلری شونلردر: «کتاب الحلل فی شرح الجمل للزجاجی»، «جذوة البیان وفریدة العقیان»، «کتاب القرط علی الکامل». ٥٧١ تاریخنده وفات ایتمشدر. یارلمش بر ناری وصف ایدن شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

تضاحك اترابها عندما غدا الجو تدمع اجفانه
کما فتح اللیث فاه وقد تضرج بالدم اسنانه

ابوالحسن انصاری { (علی بن موسی) اندلسك مشاهیر شعرا وحکماسندن اولوب، عن‌اصل جیانلی اولدیغی حالده، مدت مدیده فاسده اقامت، و٥٩٣ده اوراده وفات ایتمشدر. اشعاری غایت کوزل اولوب، کیمیایه دائر «شذورالذهب» عنوانیله مشهور بر منظومه‌سی واردر، که استانبول کتبخانه‌لرینك اکثرنده دخی نسخه‌سی موجوددر. مشهور بر «قصیدهٔ طائیه»سی دخی واردر، که مطلعی شودر:

بزیتونة الدهن المبارکة الوسطی
غنینا فلم نعدل بها الاثل والخمطا

ابوالحسن بن بابویه { (علی بن حسین) شیعیلرك مشاهیر فقهاسندن اولوب، سالف‌الترجمه ابو جعفر صدوقك پدریدر. «کتاب الشریعه» و «کتاب المواریث» عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض آثاری واردر. ٣٢٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن بن عساکر { وابو الحسن بن عصفور [«ابن عساکر» و «ابن عصفور» مادهلرینه مراجعت.]

ابوالحسن بن فرات { (علی بن محمد) خلفای عباسیه‌دن مقتدرك وزیری اولوب، ٢٩٦ و٣٠٤ و٣١١ تاریخلرنده اوچ دفعه مسند وزارته ارتقا اولنمش؛ و٣١٢ تاریخنده عزل، ومالی مصادره اولندقدن صکره، اوغلی محسن ایله برابر اعدام اولنمشدر. ثروت وسامانی فوق العاده اولوب، فقرا ومحتاجینه وعلما وادبایه اولان انعام واحسانلری ودبدبه وسفاهتی حقنده بك چوق غرائب ونوادر منقولدر.

ابوالحسن بن مستظهر بالله { خلفای عباسیه‌دن مسترشد باللهك برادری اولوب، پدرینك وفاتیله قرداشنك جلوسنده برکی‌یه بینه‌رك، مدائنه قاچمش؛ واورادن حله صاحبی دبیسه التجا ایتمش؛ وبعده واسطه کیدوب، اورالرینی ضبط ایتدیکندن، دبیسك کوندردیکی عسکر طرفندن مغلوب اولوب، کندیسی اخذ وبرادرینه سوق اولنمش؛ وخلیفه طرفندن حسن معامله کوروب، ترفیه اولنمش؛ و٥٢٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن بن مسعود { [«علی بن مسعود» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابوالحسن بن نعمان مغربی { (علی —) مشاهیر قضاتدن اولوب، ٣٢٩ تاریخنده مغربده طوغمش؛ ومصره کله‌رك، ملوك فاطمیه‌دن معز وعزیزك زماننده طقوز اون سنه قاضی‌القضاة بولندقدن صکره، ٣٧٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. عالم وادیب بر ذات ایدی.

ابوالحسن بن هبل { (مهذب علی بن احمد) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، عن‌اصل بغدادلی اولدیغی حالده، موصلده اختیار اقامتله، علم طب تدریسیله مشغول اولمش؛ وبروقت خلاط شهرنده اورانك صاحبی شاه ارمنك یانده بولنمش ایدی. طبده وسائر اکثر فنونده ید طولی صاحبی اولوب، طبه دائر «المختار» عنوانلی ٤ جلد اوزره بر کتابی واردر.

ابوالحسن بن هبة‌الله { [«سعید بن هبة‌الله» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

ابوالحسن تمیمی { (علی بن محمد انطاکی) ائمهٔ علمادن اولوب، ادبیات، حساب، فقه، قرائت وسائر علومده عصرینك فریدی ایدی. ۲۹۹ تاریخنده آنطاکیه‌ده طوغوب، بعده اندلسه هجرتله، برچوق وقت تدریسله مشغول اولدقدن صکره، ۳۷۷ تاریخنده قرطبه‌ده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن جرجانی { [«جرجانی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابوالحسن حَرّانی { (ثابت بن ابراهیم) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، ۲۸۳ تاریخنده رقه‌ده طوغمش، و ۳۶۵ده بغدادده وفات ایتمشدر. «اصلاح مقالات من کناش یوحنا بن سرابیون» عنوانیله برکتابی وکندیسندن صورلمش بعض اسئلهٔ فنیه‌نك جوابلرینی حاوی رسائلی واردر.

ابو الحسن حمیری { (نورالدین علی بن احمد بن حمدون) اندلس مشاهیر ادباسندن اولوب، نحو ولغتده عصرینك امامی ایدی. مالقه شهرنده تولد ونشأت ایدوب، بعده شرقه رحلت ایتمش ایدی. اشعاری کوزل اولوب، شو برایکی بیت ٦٦٧ تاریخنده اندلسده انشاد ایتمش اولدیغی براوزون قصیده‌سندندر:

فؤاد بایدی النائبات مصاب
وجفن لفیض الدم فیه مصاب
تناءت دیار قد الفت وجیرة
فهل لی الی عهد الوصال ایاب

ابوالحسن خرقانی { (علی بن جعفر) کبار مشایخ صوفیه‌دن اولوب، حضرت بایزید بسطامینك ارشادیله تنویر باطن ایتمشیدی. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو رباعی جملهٔ انفاس متبرکه‌سندندر:

اسرار ازل را نه تودانی ونه من
وین حرف معمانه توخوانی ونه من
هست ازپس پرده کفتکوی من وتو
کر پرده بر افتد نه تومانی ونه من

ابو الحسن رازی { (عبدالرحمن بن عمر) مشاهیر علما وحکمای اسلامدن اولوب، علی‌الخصوص علم نجوم وهیئته دائر معلومات واسعه‌سی وار ایدی، وبوفنده برقاچ کتاب یازمشدر. آل بویه‌دن عضدالدوله‌نك عندنده قدر واعتباری پك عالی اولوب، پك چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی. ۲۹۱ تاریخنده (ری)ده طوغوب، ۳۷٦ده بغدادده وفات ایتمشدر. ثوابت حقنده بری منظوم ودیکری منثور ایکی کتابی، اشعه‌نك صورت انتشارینه دائر برتألیف قیمتداری وثوابت وسیارات وبروجك صور واحوالی حقنده مکمل ومصور براثری واردر.

ابو الحسن زاغونی { (علی بن عبدالله) مشهور ابوالفرجك شیخی ومربیسی اولوب، «تاریخ زاغونی» اسمیله معروف برتاریخك مؤلفیدر. ٤٥٥ تاریخنده طوغوب، ٥۲۷ده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن شاذلی { [«شاذلی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابوالحسن طوسی { (مؤید بن محمد) ائمهٔ محدثیندن اولوب، ٥۲٤ تاریخنده طوسده طوغمش، و ٦۱۷ده نیسابورده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن عبدری { (رضین بن معاویه) مشاهیر محدثیندن اولوب، «الجامع بین الصحیحین» عنوانیله برتألیفی واردر. ٥۲۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن عسکری { (هادی بن محمد جواد بن علی رضا) ائمهٔ اثنا عشردن اولوب، ۲۱٤ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده طوغمشیدی. خلفای عباسیه‌دن متوکله بوذاتك خانه‌سنده اسلحه وسائر مهمات بولندیغی وامارت هوسنده اولدیغی خبر ویردکلرندن، کیجه‌لین بغتةً برطاق اتراك کوندریلوب، خانه‌سی باصلش، وخبر ویریلن موادن برشی بولنمیوب، کندیسی صالحانه وفقیرانه برحالده وتلاوت آیات کریمه ایله مشغول بولنمش اولدیغندن، خلیفه‌نك یانته کتیرلدکده، اکرام وتعظیمنه مبالغه اولنمش ایسه‌ده، مؤخراً منافقلرك افترالری اکسیك اولمدیغندن، نهایت (عسکر) اسمیله دخی معروف اولان (سرمن رأی) قصبه‌سنده اقامته مأمور اولمش؛ واوراده ۲۰ سنه‌دن زیاده طورمغله، عسکری تسمیه اولنمش؛ و ۲٥٤ تاریخنده قصبهٔ مذکوره‌ده ارتحال ایتمشدر.

ابوالحسن عینی { (علی بن سعید) اندلسك اعاظم مورخیندن اولوب،

tarikhema.org
tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بری شرقه ودیکری غربه مخصوص اولمق اوزره، ایکی مفصل تاریخ یازمشدر، که ایکیسی بر اکده ١٥٠ جلددن عبارتدر. کرهٔ ارضك احوال جغرافیه و تاریخیه‌سنی مصور دیکر بر اثری دخی واردرکه بر نسخه‌سی انکلتره‌ده اوقسفورد شهرنده‌کائن (بودلیانه) کتبخانه‌سنده ٨٧٤ رقیله مرقم اوله‌رق موجوددر. صاحب ترجمه ٦٧٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن قطب شاه { هندستانده حکم سورمش اولان

دولت قطب شاهیه‌نك حکمدار اخیری اولوب، عبد الله قطب شاهك اخرت اوغلی ایدی. ١٠٨٣ تاریخ هجریسنده حیدرآبادك (کلکنده) شهرنده تخت موروثنه جلوس ایتمش ایسه‌ده، ١٠٩٨ تاریخنده مملکت مذکوره عالمکیر طرفندن فتح اولنمغله؛ صاحب ترجمه بر قلعه‌یه حبس اولنه‌رق؛ ١١١٢ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن کلبی { بنی طبریدن صکره دردنجی قرن هجریده

صقلیه‌ده حکومت سورن ومصرده‌کی (عبیدیه) نامنه خطبه اوقوتان (بنی ابی الحسن) ونام دیکرله (کلبیون) امراسنك جدیدر. امارت مذکوره‌یی تأسیس ایدن حسن بن علی صاحب ترجمه‌نك توروننی ایدی. بوذات ٣٣٥ تاریخنده منصور عبیدی طرفندن دونما ایله کوندریله‌رك، جزیره‌یه وصولنده بنی طبریدن اولان اسمعیلك مدافعه‌یه اقتداری اولمدیغندن، اهالی کندیسنه تابع اولمش: ومتعاقباً روم ایمپراطوری طرفندن صقلیه‌نك استردادیچون دونما کوندرلمش ایسه‌ده، حسن مصردن کوندریلن دونما ایله مسینه‌ده روم دونماسنی مغلوب، و(قلوریه) یعنی قلابره جهتلرینی دخی ضبط ایتمش؛ واوصره‌ده منصور وفات ایدوب، اوغلی معز جلوس ایتمکله؛ حسن مصره عودت ایدوب، اوغلی ابوالحسن صقلیه امارتنده قالمشیدی. ابوالحسن صقلیه‌نك هنوز الده بولنمه‌مش بعض قلاعنی فتح ایتمکه مأمور اولمش ایسه‌ده، قسطنطینیه روم ایمپراطورلغندن ینه مکمل بر دونما تجهیز وسوق اولنمقده بولندیغی خبر آلنمغله، ینه پدری حسنك قوماندەسیله مصردن دونما وعسکر کوندریله‌رك. مسینه بوغازنده بر بیوك محاربهٔ بحریه وبریه اولمش: وابتدا روملر غالب کلمشلرسه‌ده، مسلمانلر جزیره‌دن صاغ چیقمامغه قرار ویره‌رك، مأیوسانه حربه کیرشدکلرندن، (وقعة المجاز) نامیله معروف اولان بر محاربهٔ قطعیه اوزرینه روملری مغلوب، ودونمالرینی احراق ایتمشلردر، که بوده ٣٥٤ تاریخنده واقع اولمشدر. بونی متعاقب حسن وفات ایتمشدر. بنو ابی الحسن ونام دیکرله کلبیون امراسی اون کشی اولوب، ٩٥ سنه صقلیه‌ده امارت ایتمشلردر.

ابوالحسن کلبی { (احمد بن حسن) صقلیه‌ده امارت سورن کلبیون

امراسنك ایکنجیسی اولوب، آنف البیان حسن بن علی بن ابی الحسنك اوغلیدر. مادهٔ آنفده بیان اولندیغی اوزره، ٣٥٤ تاریخنده امرای مومی الیهمك برنجیسی اولان حسنك وفاتی اوزرینه، معز طرفندن (یعیش) اسمنده بر ذات صقلیه امارتنه تعیین واعزام اولنمش ایسه‌ده، اهل جزیره کندیسنی قبول ایتمیوب، صاحب ترجمه‌یی امارته انتخاب ایتمشلردی. آنجق اوصره‌ده ظهور ایدن بر فتنه‌یی تسکینه مقتدر اوله‌مدیغندن، معز طرفندن برادری (ابوالقاسم علی بن حسن) وکالةً امیر تعیین اولنمش؛ وابوالحسن ٣٥٩ تاریخنده طرابلسده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن مرینی { (علی بن ابی سعید عثمان) مغرب اقصاده

یعنی فاسده حکم سورن بنی مرین ملوکنك اك بیوك واك مشهوری اولوب، طرابلس غربه قدر بتون آفریقای شمالی‌یی واندلسك بر قسمنی قلمروی دائره‌سنه ادخال ایتمشیدی. پدرینك وفاتی اوزرینه، ٧٣١ تاریخنده تخته جلوس ایتمش: و ٢١ سنه سورن مدت سلطنتنی محاربه ایله کچیروب، اندلس خرستیانلریله ایتدیکی محاربات بر ایکیسنده مغلوب اولمش؛ وحتی اسپانیوللر حرمنك بولندیغی سرایه مستولی اولوب، فوق العاده سودیکی زوجه‌سی فاطمه‌یی (که بنی حفصدن ابویحیانك قیزی ایدی) وعمیجه‌سنك قیزی عایشه‌یی وبر چوق نسوان واطفالنی قتل ایتمشلردی. نهایت تونسده کلی بر انهزامه اوغرایوب بحراً عودت ایدرکن، ٦٠٠ کمیدن عبارت اولان دونماسی وایچنده بولنان عسکریله ٤٠٠ علما وسائره غرق اولوب، کندیسی بر تخته‌یه یاپیشه‌رق، کوچ حال ایله ساحله چیقه بیلمش ایدی. بعده اوغلی ابو عنان عصیان ایدوب، واقع اولان محاربه‌ده غالب کلمکله، ابوالحسن استیمان ایتمش؛ ومتعاقباً ٧٥٢

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

تاریخنده وفات ایتمشدر. غایت جسور وفعال بر پادشاه اولوب، شهرت وشانه ودارات ودبدبه‌یه زیاده‌سیله مائل ایدی. مصر حکمداری ملك ناصر محمد بن قلاوونه غایت ذی قیمت بر طاقم هدیه‌لر کوندرمش؛ وکندی الیله یازدیغی بر مصحف شریفی فوق العاده صورتده تزیین وتذهیب ایده‌رك، هدایای سائره ایله برابر حرم شریفه اهدا ایتمشیدی. سودان حکمدارلرندن (منسا موسی) وبعده اوغلی (منسا سلیمان) ایله دخی هدیه‌لر تعاطی ایتمشیدی. آفریقای شمالیده خیرات واعماراتی چوق اولوب، ازآن جمله تونسك جهت غربیه‌سنده (منصوره) اسمیله یکی بر قصبه، مغرب اقصانك (مکناسه) شهرنده بیوك ومکمل بر مدرسه وبر چوق کوپریلر، قلعه‌لر، زاویه‌لر، چشمه‌لر وسائره تأسیس وبنا ایتمشدر.

ابوالحسن موصلی { (عفیف الدین علی بن عدلان) مشاهیر علمادن اولوب، علی الخصوص حل الغازده مهارت تامه‌سی وار ایدی. «عقلة المجتاز فی حل الالغاز» عنوانیله برکتاب دخی تألیف ایتمشدر. ٥٨٣ تاریخنده طوغوب، ٦٦٦ ده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن وادی آشی { (علی بن محمد) اندلس ادباو شعراسندن اولوب، (وادی آش) ده تولد، وغرناطه‌ده نشأت ایتمش؛ ودها اوتوز یاشنه واصل اولمه‌دن، ٧٥٠ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت مشهور ابن خطیبك مدحنه دائر سویلمش اولدیغی بر قصیده‌سندندر:

هو العلاء جری بالیمن طائره
فکان منك علی الآمال ناصره
ولو جری بك ممتدا الی امد
لاعجز الشمس ما آبت عسکره

ابوالحسن واعظ { (سعدالله بن نصرالله) مشاهیر وعاظدن اولوب، مشایخ صوفیه ایله مناسباتی وشعر وادبیاتدن بهره‌سی وار ایدی. ٥٦٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

لی لذة فی ذلتی وخضوعی
واحب بین یدیك سفك دموعی

ابوالحسن هروی { [«هروی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابوالحسین بصری { (محمد بن علی) معتزله مذهبی اوزره ائمهٔ متکلمیندن واطبای اسلامدن اولوب، فصیح اللسان وادیب بر ذات ایدی. بصره‌ده طوغوب، بغدادده اقامت وتدریسله اشتغال ایتمش، و ٤٣٦ تاریخنده اوراده وفات ایلشدر. اصول فقهده «المعتمد» عنوانیله بیوك ومعتبر بر کتابی واردر، که فخرالدین رازینك «المحصول» عنوانلی کتابنی تحریر ایچون مأخذی ومرجعی بولنمشدر. ٢ جلد اوزره «تصفح الادلة»، «شرح الاصول الخمسة»، «غرر الادلة»، «کتاب فی الامامة» عنوانلریله درت کتابی وسائر بعض آثاری دخی واردر.

ابوالحسین بن ابی یعلی { فقهای حنبلیه‌دن اولوب «طبقات الحنبلیه» عنوانیله بر کتاب یازمش؛ و ٥٢٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابن رجب اسمیله معروف شیخ زین الدین عبدالرحمن ویوسف بن حسن مقدسی بوکتابك ذیللرینی یازمشلردر. بو ایکی ذاتدن برنجیسی ٧٩٥ ده وایکنجیسی ٨٧١ ده وفات ایتمشد.

ابوالحسین بن سراج { اندلس وزرا وادباسندن اولوب، فتح بن خاقان «قلائد العقیان» نده بر چوق مدحلرله برابر بعض اشعارینی ایراد ایدیورسه‌ده، تاریخ ومحل ولادت ووفاتنی بیان ایتمیور.

ابوالحسین خرقانی { مشاهیر صوفیوندن اولوب، طریق صوفیه‌یه متعلق «مرآت المحققین» و «شرح مخزن الاسرار» عنوانلریله ایکی کتاب یازمش؛ و ٣٧٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسین قدوری { (احمد بن محمد) مشاهیر فقهای حنفیه‌دن اولوب، عراقده فقهای حنفیه‌نك رئیسی ایدی. علم حدیثده وادبیاتده دخی ید طولاسی اولوب، بعض کتابلر تألیف ایتمشدر. ابو حامد اسفراینی ایله مناظراتی واردر. ٣٦٢ تاریخنده طوغوب، ٤٢٨ ده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابوالحسین هاشمی { (زید بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب) شرفادن اولوب، علم حدیث وکلامده وادبیاتده ید طولی صاحبی ایدی. روایته کوره علم کلامی ائمهٔ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

معتزله‌دن واصل بن عطادن تحصیل ایتمش؛ وبناء علیه معتزله‌یه پیرو اولمش ایدی. پدریله برادری محمد بن علیدن وابان بن عثماندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. زیدیه مذهبنده بولنانلر بو ذاته منسوبدرلر. ملوك امویه‌دن هشام بن عبدالملکدن بعض جفالر کورمکله، کوفه‌یه کیدوب، خروج ایتمش ایسه‌ده، موفق اوله‌میوب، ۱۲۳ تاریخنده یوسف بن عمر ثقفی طرفندن اخذ وقتل وصلب، و بدنی احراق اولنمشدر. جدامجدی حقنده اولان شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

ومن فضل الاقوام یوما برأیه
فان علیا فضلته المناقب
وقول رسول الله والحق قوله
وان رغمت منه الانوف الکواذب
بانك منی یاعلی معالنا
کهارون من موسی اخ لی وصاحب
دعاه ببدر فاستجاب بامره
فبادر فی ذات الاله یبادر

ابو حفص { خلفای راشدیندن حضرت عمر بن خطابك کنیه‌سیدر.
[«عمر بن خطاب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو حفص حداد { (عمر بن سلمه) نیشابورك مشاهیر اولیاسندن اولوب، اقوال ومقاماتی مشهوردر. ۲۶۴ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو حفص حفصی { (عمر بن ابی زکریا یحیی) بنی حفص ملوکندن اولوب، ابن ابی عماره فتنه‌سنده کندینی قورتارمرق، مورخ مشهور ابن خلدونك جدی محمد بن ابی بکر بن خلدونله ودیکر ایکی ذاتله برابر (سنان) قلعه‌سنده اختفا ایتمشدی. ۶۷۳ تاریخنده خلق ابن ابی عماره‌نك ظلمندن بیزار اولمغله، اجتماع ایدوب، صاحب ترجمه‌یه بیعت ایتمشلردر. ابو حفص سنهٔ مذکوره‌ده تونسه کیروب، (مستنصر بالله) لقبیله تلقب ایتمش؛ وکندیسی عادل وصالح بر حکمدار اولمغله، تلمساندن طرابلسه قدر اولان ممالکی تحت اطاعته آلمشیدی. یالکز زاب جهتنی برادری ابوزکریا استیلا ایتمشیدی. صاحب ترجمه ۱۱ سنه ۸ آی حکومت سوردکدن صکره، ۶۹۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. اوغلی عبد اللهی ولی عهد براقشیدیسه‌ده، موحدین شیخلری بونی صغر سنندن طولایی قبول ایتمدکلرندن، اولیادن شیخ ابو محمد مرجانینك اشارتیله (ابو عصیده) یی انتخاب ایتمشلردر.

ابو حفص حفصی { (عمر بن ابی یحیی ابی بکر) بو دخی بنی حفص ملوکندن اولوب، پدرینك کوچك اوغلی اولدیغی حالده، ابو بکرك وفاتنده، وزیر ابن تافرا-کینك معاونتیله، تختی ضبط ایده‌رك، بیوك برادری ابوالعباس احمدی بینلرنده واقع اولان محاربه‌ده قتل ایتمشیدی. او آرالق ابن تافراکین بنی مریندن سالف الترجمه ابوالحسنه قاچوب، کندیسنی بنی حفصك ممالکنی ضبطه ترغیب ایتدیکندن، ابوالحسن سوق عسکر ایده‌رك، ۷۴۸ تاریخنده قابسده‌کی صوك غالبیتنده صاحب ترجمه‌یی قتل، وملکنی ضبط ایتمشدر. ابو حفصك مدت حکومتی ۱۰ آی ایله ۱۳ کوندر.

ابو حفص سهروردی { [«سهروردی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو حفص شبلی { (زین الدین اقرش عمر بن حسام) دمشقك صلحای ادباسندن وفقهای شافعیه‌دن اولوب، ۶۸۴ ده طوغمش، و ۷۴۹ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

قد اثقلتنی الخطایا فکیف اخلص منها
یارب فاغفر ذنوبی واصفح بفضلك عنها

ابو حفص شطرنجی { (عمر بن عبدالعزیز) مشاهیر شعرادن اولوب، پدری خلفای عباسیه‌دن ابو جعفر منصورك آزادلیسی بولنمش اولمغله، مهدینك خانه‌سنده واولادی معیتنده بیویوب، تحصیل علم وادب ایتمش؛ وشطرنجه زیاده‌سیله ابتلاسی اولدیغندن، شطرنجی لقبیله تلقیب اولنمش ایدی. مهدینك وفاتنده قیزی (علیه) یه انتساب ایتمش ایدی. هارون الرشیدله بعض ماجرالری واردر، ومشار الیهك اولادینه دخی ندیمك ایدوب، معتصمك زمان خلافتنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

تحبب فان الحب داعیة الحب
وکم من بعید الدار مستوجب القرب
اذا لم یکن فی الحب عتب ولارضا
فاین حلاوات الرسائل والکتب

ابو حفص عمر بن احمد { مشاهیر علمادن اولوب، تا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ليفات كثيره صاحبيدر. الك مشهور آثارى بر تفسير شريفيله «ترغيب» و«مسند» عنوانلى كتابلريدر. ۳۸۵ ده وفات ايتمشدر.

ابو حفص عمر بن عبدالعزيز { [«عمر بن عبد العزيز» مادەسنه مراجعت بيوريله.]

ابو حفص عمر غزنوى { (سراج الدين —) مشاهير فقهاء حنفيەدن اولوب، «زبدة الاحكام» عنوانلى كتابك مؤلفيدر. ۷۷۳ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو حفص عمر هنتاتى { بنى حفص دولتنك مؤسسيدر. [«حفص» مادەسنه مراجعت بيوريله.]

ابو حفص كبير { بخارانك مشاهير فقهاسندن اولوب، محمد بن اسماعيل بخارينك زماننده برحيات ايدى. اوغلى دخى مشاهيردن اولوب، (ابو حفص صغير) اسميله معروفدر.

ابو الحكم { اوائل اسلامده ظهور ايدن اطبادن اولوب، نصرانى المذهب ايدى. معاويه بن ابى سفيانك خدمت طبابتنده بولنوب، فوق العاده محرم ومعتمدى اولمغله، بعض اغراضنه دخى آلت اولمشيدى. يوز ياشنى تجاوز ايدوب، عبدالملك بن مروانك وفاتنده برحيات ايدى.

ابو الحكم بن غلندو { اندلسك مشاهير اطباسندن اولوب، طبابتده مهارت تامەسى اولديغى كبى، شعر وادبياتدن دخى بهرەسى وار ايدى. اشبيليەده تولد ونشأت ايتمش؛ و ۵۸۰ تاريخلرنده برحيات بولنوب، منصوره انتساب ايتمشيدى. حسن خطه دخى مالك ايدى. متعدد تأليفاتى واردر. مراكشده وفات ايتمشدر.

ابو الحكم مغربى { (عبيدالله بن مظفر باهلى) مشاهير اطبا وحكمادن اولوب، ۴۸۶ تاريخنده اندلسك (مريه) شهرنده طوغمش؛ و ۵۱۶ تاريخنده شرقه رحلتله، ايفاى حج ايتدكدن صكره، برمدت دمشق، اسكندريه وصعيد مصرده اقامت، وبعده عراقه عزيمتله، برمدت بغدادده مكث ايتمش؛ و ۵۲۱ سنه سنده سلطان محمود بن ملكشاهه انتسابله، مشار اليهك اردوسيچون ۴۰ دوه اوزرنده نقل اولنور برمتحرك خستەخانه ياپمشيدى. مؤخراً دمشقه عودتله، براجزاخانه آچەرق، واجراى طبابت ايدەرك، ۵۴۹ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. كنديسى موسيقى يه دخى آشنا وعود چالمقده ماهر واكلنجەيه زيادەسيله مائل ايدى. ادبياتده دخى يد طولى صاحبى اولوب، غايت عذب اللسان برشاعر ايدى. على الخصوص هجو وهزلياته زياده ميلى اولوب، هجو ايتديكى آدملرى اكثريا اولمش فرض ايدەرك، مرثيه طرزنده هجويەلر سويلشدر. شعراى معاصرينله مهاجاتلرى واردر. اشعارينى جمع وتدوين ايدەرك، «نهج الوضاعه لاولى الخلاعه» تسميه ايتمشدر. وفاتنه قريب سويلش اولديغى شو رباعى جملهٔ اشعارندندر:

يالهف نفسى اذا ادرجت فى الكفن
وغيبونى عن الاهلين والوطن
وقيل لا يبعدن من كان ينشدنا
انا الذى نظر الاعمى فلم يرنى

ابو حماد { مصر اسفلده شرقيه مديريتنده بر بيوك قريه اولوب، بنهادن سويشه كيدن دمير يولك زقازيقدن صكره ايكنجى موقفيدر.

ابو حمزه بن نصر انصارى { صحابەدن و فقهاء سبعەدن اولوب، (ابن مالك) ديمكله دخى معروفدر. ۹۱ تاريخنده، ۱۰۳ ياشنده اولديغى حالده، بصرەده وفات ايتمشدر. صحابهٔ رسول الله (صلعم)ك الك صكره وفات ايدنيدر.

ابو حمزهٔ خارجى { (مختار بن عوف ازدى) خوارج اباضيەدن اولوب، بصرەليدر. هرسنه مكهٔ مكرمه يه كيدوب، خلقى بنى اميەنك اخيرى اولان مروان حمارك عليهنه دعوت ايتمكده ايكن، نهايت ۱۲۸ سنەسى نهايتنده (طالب الحق) ديمكله معروف اولان عبدالله بن يحيى ايله برلشەرك، برلكده حضرموته عزيمتله، اوراده طالب حقه بيعت ايتدكدن صكره، ۱۲۹ تاريخنده حج زماننده يدى يوز كشى ايله مكهٔ مكرمه يه كيدوب، مروان طرفندن والى بولنان (عبدالواحد بن سليمان بن عبدالملك)ى مدينه يه چكلمكه مجبور ايتمش؛ وايرتسى سنه مدينهٔ منورەيى دخى ضبط ايله، عبدالواحدى شامه قاچمغه مجبور ايتمشيدى. ينه او سنه عسكر ترتيب ايدەرك، شامك اوزرينه يوريمكده ايكن،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مروان طرفندن محاربه‌یه مأمور اولان عبدالملك بن محمد ابن عطیه کندیسنه غلبه چالوب، قتل ایتدکدن صکره، حضرموته کیدوب، طالب حق دخی اولدیرمشدر. صاحب ترجمه فصیح‌اللسان بر آدم اولوب، مکه ومدینه‌یی فتحنده بعض فصیح خطبه‌لر ایراد، واجرای عدل وداد ایتمشدی.

ابو حمزهٔ خراسانی { عن اصل نیسابورلی اولوب، بغداذ مشایخیله کوریشمش، وجنیدك اصحابی صره‌سنه داخل اولمشیدی. ٣٠٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو حَمُّو { (موسی بن عثمان بن یغمراسن بن زیان) تلمسانده حکومت سورن بنی زیان ونام دیکرله یغمراسنی ملوکندن اولوب، ٧٠٧ تاریخنده، برادرینك وفاتی اوزرینه، جلوس ایتمش؛ وتدبیر وجسارت صاحبی بر حکمدار اولمغله، ملوك زناته بیننده برنجی اوله‌رق، لوازم سلطنتی استکمال ایتدکدن صکره، مغرب اقصاده حکم سورن بنی مرینله عقد مصالحه ایتمش؛ وبنی توجین ومغراوه کبی قبائل بربری تحت اطاعته آلمشیدی. ١١ سنه حکومت سوردکدن صکره، ٧١٨ تاریخنده اوغلی ابو تاشفین طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو حمو { (موسی بن یوسف بن عبد الرحمن بن یغمراسن بن زیان) بو ذات بنی مریندن ابو عنان طرفندن ضبط وامحا ایدلمش اولان بنی یغمراسن بن زیان دولتنی تجدید ایتمشدر. ابوعنانك غلبه‌سی اثناسنده ابو ثابت یغمراسنی ایله برابر تونسه فرار ایدوب، بعده ٧٥٩ تاریخنده قومندن بر طاقم آدملرله تلمسانه عودت ایله، ملك موروثنی ضبط ایتمش ایسه‌ده، متعاقباً ابو عنانك کوندردیکی عسکره مقاومت ایده‌میوب، صحرایه طوغری قاچمش، وصکره ینه رجوع، وبر قاچ دفعه مغربه طوغری بنی مرین الکاسنه دخول ایله، نهب وغارت ایتمش؛ ونهایت تلمسانی قورتاروب، حکومت سورمکه باشلادقدن صکره، بیوك اوغلی سالف‌الترجمه ابو تاشفین وعمزاده‌سی ابو زیان ایله اوغراشمغه باشلایه‌رق، برایکی دفعه مغلوب، وتلمسانی ترکه مجبور اولمش؛ وحتی بر آره‌لق بر قلعه‌ده قپانمش؛ ونهایت بر کونی وقوعاتسز کچمین ٣٠ سنه‌لك دغدغه‌لی بر حکومتدن صکره، ٧٩١ تاریخنده اوغلیله محاربه ایتمکده ایکن، آتندن دوشوب، عسکرك بری طرفندن قتل اولنمشدر. ولادتی ٧٢٣ تاریخنده‌در. یکیدن تأسیس ایتدیکی بنی زیان دولتی ٨٦٦ تاریخنه‌دك باقی قالمشدر. ابو حمو عادل وادیب ومحب علما بر حکمدار اولوب، او قدر وقوعاتك آره‌سنده مدرسه‌لر وسائر ابنیهٔ خیریه تأسیسنه ومدرسه‌ده طلبه صنفنه کیروب، استماع درسه وکتاب یازوب شعر سویلمکه وذها نیجه خیرات اعماریله وقت بولمشیدی. اوغلی ابو تاشفین ایچون سیاست واداره ملك حقنده «قلائدالدرر» عنوانیله بر کتاب یازمشدر. پدرینك نامنه حرمةً «مدرسهٔ یعقوبیه» نامیله بیوك ومکمل برمدرسه بنا ایتمشیدی.

ابو حنیفه { (امام اعظم نعمان بن ثابت) اهل سنت ائمهٔ اربعه‌سنك برنجیسی اولوب، شریعت غرای محمدیه‌نك بر رکن اعظمیدر. نسب عالیلری فرسك بر بیوك خاندانه منتهی اولوب، بیوك پدری دین اسلامی قبول ایتمشیدی. حضرت امام ٨٠ تاریخنده کوفه‌ده طوغوب، صحابه‌دن انس بن مالك، عبدالله بن ابی اوفی، سهل بن سعد ساعدی وابوالفضل عامر بن واثله‌یه یتیشمش ایسه‌ده، هیچ بریله کوریشه‌مه‌مشدر. فقهی حماد بن ابی سلیماندن اخذ وتعلم ایدوب، تابعین کرامدن برچوق ذواتله وامام جعفر صادقله دخی ملاقات ایده‌رك، استماع احادیث شریفه ایتمشیدی. ابو حنیفه مذهب امامی اولمیه‌ایدی، بیوك بر حکیم اوله‌جق صورتده فوق‌العاده بر عقل وذکاوته مالك اولدیغندن، آزوقت ظرفنده فقهده مثل ونظیری بولنمیه‌جق بر درجه‌یه کلمکله، شهرتی عالمکیر اولوب، ملوك امویه‌نك اخیری اولان مروان بن محمدك زماننده عراقین والیسی بولنان یزید بن عمر فزاری کندیسنه کوفه قضاسنی تکلیف ایتمش ایسه‌ده، حضرت امامك زهد وتقوی وورعی دخی علم وذکاوتی درجه‌سنده بولنمغله، حسب البشریه حقوق عبادی اداره‌ده قصور ایتمکدن قورقدیغندن، منصب قضایی رد، وموحی‌الیه یزیدك امریله باشنه یوز اون قامچی اورلدیغی حالده، ینه امتناعده اصرار ایتمشیدی. دور خلافت عباسیلره انتقال ایدوب، بغداد تأسیس اولندقدن صکره، ابو جعفر منصور طرفندن بغداده جلب اولنه‌رق، ینه کندیسنه مسند قضا تکلیف اولنمش ایسه‌ده، مصرانه رد ایتمشدی. برنجی اوله‌رق فقهی ابوابه تقسیمله تدوین وفرائض وشروط کتابلرینی

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

وضع ایدن ابو حنیفه‌در. کرك فقهده‌کی معلومات واسعه‌سی وعلی‌الخصوص قیاسده‌کی قوت خارقةالعاده‌سی وکرك زهد وتقوی وحلم و صلاح حالی حقنده پك چوق نوادر منقول اولوب، مناقبی جلدلرله کتابلر طولدیرمشدر. طلبه‌سی پك چوق اولوب، ایچلرنده بعض بیوك مجتهدلر دخی یتیشمشدر. ۱۵۰ تاریخنده ۷۰ یاشنده وفات ایتمشدر. روایته کوره، ابو جعفر منصور طرفندن تکلیف اولنان قاضی‌القضاة منصبنی قبول ایتمدیکیچون، زندانه آتیله‌رق، قامچی ایله ضرب، وبهر کون اون قامچی ضم اولندیغندن، قامچیلرك عددی یوزه بالغ اولنجه، متأثراً وفات ایتمشدر. سلطان ملکشاه سلجوقینك وزراسندن شرف‌الملك ابو سعد محمد بن منصور خوارزمی حضرت امامك مرقدی اوزرینه مکمل بر تربه انشا ایتمشیدی، که مؤخراً سلاطین عظام عثمانیه طرفندن دفعاتله تعمیر وتزیین اولنمشدر. ابو حنیفه‌نك مذهبی دولت علیهٔ عثمانیه زماننده زیاده‌سیله توسع وتعمم ایدوب، دولت مشارالیهانك مذهب رسمیسی حکمنه کچمشدر. بو کون کرهٔ ارضك اوزرنده بولنان اهل اسلامك نصفندن زیاده‌سی واهل سنتك قسم اعظمی بو مذهبه تابعدرلر.

ابو حنیفة الدینوری { (احمد بن داود) مشاهیر ریاضیون اسلامدن اولوب، علوم ریاضیه وهیئت ونجومده عصرینك فریدی وبلکه بتون ریاضیون اسلامك سربلندی اولدیغی کبی، نباتات وادبیات ونحو ولغت وتاریخده دخی ید طولی صاحبی برحکیم ایدی. بر مکمل تفسیر شریفیله بر مفصل تاریخی وفنون مذکوره‌یه متعلق برچوق تألیفاتی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «اصلاح‌المنطق»، «جواهر العلم»، «کتاب فی الجبر والمقابلة»، «کتاب فی حساب الخطاین»، «کتاب الفصاحة»، «کتاب فی‌النبات»، دیکر «کتاب فی النبات»، «کتاب‌الوصایا»، «کتاب لحن العامه». نباتات حقنده اولان مذکور ایکی کتابی پك مقبول ومعتبر اولدیغی کبی، علمای اسلامك سمایه وجوهوایه و سائر علوم فلکیه و ریاضیه‌یه دائر اولان کافهٔ معلوماتلرینی جامع «کتاب فی الانواء» عنوانلی براثر قیمتداری وآل بویه‌دن رکن‌الدوله‌نك نامنه بر«زیج»ی واردر. مشارالیه رکن‌الدوله صاحب ترجمه‌یه ۲۳۵ تاریخنده اصفهانده بر رصدخانه دخی یاپدیرمشیدی، که بو رصد حقنده دخی بر کتاب تألیف ایتمشدر. ۲۸۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو حنیفة المغربی { (نعمان بن ابی عبدالله محمد) مغربك مشاهیر علما وفقهاسندن اولوب، ابتدا مالکی مذهبنه تابع ایکن، بعده امامیه مذهبنه انتقال ایله، فاطمیونه انتساب ایده‌رك، معزك معیتنده افریقیه‌دن مصره کلش، و۳۶۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. مصنفات کثیره‌سی اولوب، الک‌مشهورلری شونلردر: «کتاب اختلاف اصول‌المذاهب»، «کتاب‌الاخبار فی‌الفقه»، «کتاب‌الاقصار»، «کتاب اختلاف‌الفقهاء». بونلردن بشقه ابو حنیفه وامام مالك وامام شافعی‌یه قارشی برکتابی واهل بیت نبی حقنده برچوق کتب ورسائلی واردر. ادبیات وشعرده دخی ید طولی صاحبی اولمغله، برچوق اشعاری وازآن جمله «المنتخبات» عنوانیله بر قصیدهٔ فقهیه‌سی واردر.

ابو الحوراء سعدی { (ربیعه بن شیبان) رواة حدیثدن اولوب، امام حسن بن علی (رضی‌الله عنهما)دن روایت ایتمشدر.

ابو حیّان اندلسی { (اثیرالدین محمد بن یوسف نقری) اعاظم ادبادن اولوب، عربیات ولغت وتفسیر وحدیثده عصرینك فریدی ایدی. ۶۵۴ تاریخنده غرناطه مضافاتندن (مطخشارش) بلده‌سنده طوغوب، مالقه وغرناطه‌ده تحصیل ایتدکدن صکره، ۶۷۹ ده اندلسی ترکله، افریقیه‌یه واورادن اسکندریه ومصره کچه‌رك حجاز وعراق وشامی دخی طولاشوب، اکمال تحصیل ایتمش؛ وعمرینی استفاده وافاده وتألیفله کچیره‌رك، ۷۴۵ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. اخبار ونوادره وتراجم احواله وعلی‌الخصوص اندلس مشاهیرینك احوالنه وقوفی وار ایدی. تألیفاتی بروجه آتیدر: «البحر المحیط فی تفسیر القرآن العظیم»، «اتحاف الادیب بما فی القرآن من الغریب»، «کتاب الاسفار الملخص من کتاب الصفار شرحاً لکتاب سیبویه»، «کتاب التجرید لاحکام سیبویه»، «کتاب التذییل والتکمیل من شرح التسهیل»، «التحلیل الملخص من شرح التسهیل»، «التذکرة»، «المبدع فی التصریف»، «الموفور»، «التقریب»، «التدریب»، «غایة الاحسان»، «النکت-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

الحسان»، «الشذا فى مسئلة كذا»، «كتاب الفضل فى احكام الفصل»، «اللمحة»، «الشذرة»، «الارتضاء فى الضاد والظاء»، «ارتشاف الضرب من لسان العرب»، عقد اللآلى»، «نكت الامالى»، «النافع فى قرائة نافع»، «الاثير فى قرائة ابن كثير»، «المورد الغمر فى قرائة ابى عمرو»، «الروض الباسم فى قرائة عاصم»، «المزن الهامر فى قرائة ابن عامر»، «الرمزة فى قرائة حمزة»، «تقريب النائى فى قرائة الكسائى»، «غاية المطلوب فى قرائة يعقوب»، «قصيدة المنراجلى فى قرائة زيد بن على»، «الوهاج فى اختصار المنهاج»، «الانور الاجلى فى اختصار المحلى»، «الحلل الحاليه فى اسانيد القرآت العاليه»، «الاعلام باركان الاسلام»، «نثر الزهر ونظم الزهر»، «نظر الحسبى فى جواب اسئلة الذهبى»، «فهرسة مسموعاتى»، «نوافث السحر فى دمائث الشعر»، «تحفة الندس فى نحاة اندلس»، «الابيات الوافيه فى علم القافيه»، «جزء فى الحديث»، «مشيخة ابن ابى المنصور»، «الادراك للسان الاتراك»، «زهو الملك فى نحو الترك»، «نفحة المسك فى سيرة الترك»، «كتاب الافعال فى لسان الترك»، «منطق الخرس فى لسان الفرس»، زيرده ذكر اولنان كتابلرى اتمامه موفق اولهمامشدر: «مسالك الرشد فى تجريد مسائل نهاية ابن رشد»، «تبجيح السالك فى الكلام على الفقيه ابن مالك»، «نهاية الاعراب فى علمى التصريف والاعراب»، «رجز لجانى الهصر فى آداب وتواريخ اهل العصر»، «خلاصة التبيان فى علمى البديع والبيان»، «رجز نور الغبش فى لسان الحبش»، «المخبور فى لسان اليحمور». صاحب ترجمه‌نك آثارنده نظر دقتى جلب ايده‌جك برشى واردر، كه اوده ترك وفرس و حبش لسانلرى كبى السنهٔ اجنبيه‌نك قواعديله اشتغالى اولوب، علماى عربده نادراً تصادف اولنور برشيدر. حكيمانه نصايحى وكوزل اشعارى دخى اولوب، شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

عداى لهم فضل على ومنة
فلا أذهب الله عنى الاعاديا
هم بحثوا عن زلتى فاجتنبتها
وهم نافسونى فاكتسبت المعاليا

ابو حيان توحيدى { (على بن محمد) بغدادك مشاهير علما وفضلاسندن اولوب، وزراى معاصرينندن ابو الفضل بن العميد وصاحب بن عبادك عليهنده «مثالب الوزيرين» عنوانيله بر كتاب يازمشدر. ٢ جلد اوزره «الامتاع والموانسة»، «البصائر والذخائر»، «كتاب الصديق والصداقة» و «كتاب المقايسات» عنوانلى كتابلرى وسائر بعض تصنيفاتى دخى واردر. «كتاب الصديق والصداقة» برقاچ سنه اول «الجوائب» مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر.

ابو حية التميرى { (هيثم بن ربيع) بنى اميه وبنى عباس دولتلرينه يتيشمش شعرادن اولوب، بخلى وجباتيله وكثرت كذبيله مشهوردر. بو احوالنه و(لعاب المنية) اسميله مشهور اولان كوتى بر قليجنه دائر بعض نوادر منقولدر.

ابو خالد { عرب مورخلرى بو كنيه‌يى بعض دفعه بحر احمره اطلاق ايدرلر.

ابو الخصيب { فرات ايله دجله‌نك اجتماعندن حاصل اولان (شط العرب) ك بر شعبه‌سى اولوب، بصره‌نك آلت طرفنده واقعدر. واسع ودرين بر نهر اولوب، بيوك كيلر سيرينه صالحدر. ابو جعفر منصور اوجهتى كندى حاجبى ابو الخصيبه توجيه ايتمش اولديغندن، اووقتدن نهر مذكور بو اسمله تسميه اولنه‌رق، اليوم بونامله معروفدر، وجوارلرى ينه بونامله بصره ولايتنك مركز قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در.

ابو خصيب { (وهيب بن عبدالله نسائى) ١٨٣ تاريخنده (نسا)ده هارون الرشيده قارشى عصيان ايدوب، تنكيلنه مأمور اولان خراسان واليسى على بن عيسى بن ماهان طرفندن مغلوب اولدقدن صكره، استيمان ايتمش، و١٨٥ ده يكيدن عصيانله، ابيورد، طوس ونيسابورى ضبط ايتدكدن صكره، مروى محاصره ايتمكده ايكن، مومى اليه على بن عيسى طرفندن مغلوب اولوب، قتل اولنمشدر.

ابو خصيب قصرى { (قصر ابى الخصيب) كوفه‌نك خارجنده نجف جهتنه طوغرى بر قصر ايدى، كه بربرى اوزرينه واقع ايكى واسع سطحى حاوى اولوب، هر برينه ٥٠ باصمقلى مرديونله چقيليردى. ايچى غايت مصنع اولوب، حقنده بعض غرائب ونوادر مروى وبر چوق اشعار موجوددر. — [«منية ابى الخصيب» ماده‌سنه دخى مراجعت بيوريله.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابوالخطاب بن ابی طالب { (محمد بن محمد) بغدادك مشاهیر اطباسندن اولوب، طبه دائر سؤال جواب طرزنده «الشامل» عنوانلی بر کتاب یازمش، و ٥٠٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالخطاب بن دحیه { (عمر بن حسن) اندلسك مشاهیر محدثین وادباسندن اولوب، نسبی پدرندن صحابه‌دن (دحیة الکلبی)یه، ووالده‌سندن حضرت امام حسین بن علی‌یه منتهی اولدیغندن، (ذوالنسبین) دنیلکله دخی معروفدر. نحو ولغت وحدیث واشعار واخبار عربده ید طولی صاحبی اولوب، استماع احادیث شریفه مقصدیله اندلسك اکثر جهاتنی دور ایتدکدن صکره، مراکش، مصر، حجاز، شام، عراق، خراسان وسائر بلاده سیر وسیاحت ایتمش؛ ومصرده ملك عادل طرفندن اوغلی کامله مؤدبلکنه نصب اولنه‌رق، شاکردی اولان مشارالیه ملك کامل زماننده پك چوق حرمت واعتباره نائل اولمشیدی. اربلدن کچرکن، اورانك صاحبی ملك معظم مظفرالدین ایله کوریشوب، بونك نامنه بر مولد شریف منظومه‌سی یازمشیدی. دیکر تصنیفاتی بروجه آتیدر: «العلم المشهور فی فضائل الایام والشهور»، «الآیات البینات فی ذکر ما فی اعضاء الرسول من المعجزات»، «شرح اسماء النبی»، «النبراس فی اخبار خلفاء بنی العباس»، «الاعلام المبین فی المفاضلة بین اهل صفین». اشعاری دخی کوزل اولوب، بعض قصائدی واردر. ٥٨٧ تاریخنده طوغوب، ٦٣٣ ده وفات ایتمشدر.

ابوالخطاب قرشی { (عمر بن عبدالله) مشاهیر شعرای قریشدن اولوب، هجرتك ٢٣ تاریخنده وحضرت عمر بن خطابك شهادتی کیجه‌سنده طوغمش؛ و ٩٣ تاریخنده بحراً واقع اولان بر غزاده، سفینه‌نك یانمسیله، ایچنده محترق اولوب، وفات ایتمشدر. (علی بن عبدالله بن حرث بن امیه) نك قیزی (ثریا) یه اولان عشق وعلاقه‌سیله مشهور اولوب، اکثر اشعارینی بونك حقنده سویلمشدر. نوادر وحکایاتی چوقدر.

ابوالخطاب معافری { (عبدالاعلی بن سمح) طرابلس غرب جهتنده ظهور ایتمش اولان اباضیه رؤساسندن اولوب، ١٤١ تاریخنده خروجله، (ورفجومه) بنی قیرواندن اخراج ایدرك، اوجهتلری ضبط ایتمش ایسه‌ده، ١٤٤ تاریخنده ابوجعفر منصور طرفندن کوندریلن محمد بن اشعث طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو خفاجه طاغی { (جبل ابی خفاجه) تونس شهرینك شرق طرفنده بر طاغ اولوب، اوستنده بعض آثار عتیقه بولنیور.

ابو خیثمه { (عبدالله بن خیثمة الانصاری) صحابه‌دن اولوب، احد وسائر غزواتده حاضر بولنمشدر. یزید بن معاویه‌نك زماننده‌ك برحیات ایدی.

ابوالخیر { علامه طاشکپری‌زاده‌نك کنیه‌سیدر. [«طاشکپری‌زاده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو داود سجستانی { (سلیمان بن اشعث) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٤٨٠٠ حدیث شریفی جامع «السنن» عنوانیله بر کتاب یازمشدر، که «سنن ابی داود» اسمیله معروف اولوب، کتب سته‌دن معدوددر. ٢٠٢ تاریخنده طوغوب، دفعاتله بغداده ورود ایتمش، وبعده بصره‌ده توطن ایدوب، ٢٨٥ ده اوراده وفات ایتمشدر.

ابو داود ظاهری { (سلیمان بن عقبه) مشاهیر علما وفقهادن اولوب، فقهده امام شافعی‌یه میلی وارایدیسه‌ده، آیات کریمه واحادیث نبویه‌نك ظاهریله حکم ایدوب، قیاسی قبول ایتمزدی؛ وبونك ایچون ظاهری لقبیله تلقیب اولنمشیدی. علوم ریاضیه‌یه دخی وقوفی اولوب، اقلیدسك کتابلرینی عربی‌یه ترجمه وشرح ایتمشیدی. ٢٠٢ تاریخنده کوفه‌ده طوغوب، ٢٧٠ ده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو دب { مکهٔ مکرمه‌نك جنوبنده‌کی سلسلهٔ جبالك بر شعبه‌سیدر.

ابو دجانه { (سماك بن خرشة الخزرجی) صحابه‌دن وانصاردن اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولنمشیدی. غایت فقیر اولدیغندن، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز (نضیر) غزاسنده انصاره غنیمت حصه‌سی ویرمدکلری حالده، بوذاتله سهل بن حنیف استثنا بیورمشلردی. ابو دجانه حضرت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابابكرك خلافتی زماننده یمامه محاربه‌سنده بولنوب، مسیلة الكذابك قتلنده مشاركتی وقوع بولمش؛ وبر روایته كوره بو محاربه‌ده شهید اولمش؛ ودیكر بر روایته كوره، دها خیلی وقت یاشایوب، صفین محاربه‌سنی دخی كورمشدر.

ابو الدرداء (عویمر بن عامر ودیكر برروایته كوره عامر بن زید خزرجی) صحابه‌دن وانصاردن اولوب، حكیم وفقیه بر ذات ایدی. اسلامه دخولی تأخر ایتدیكندن، بدر غزاسنده بولنه‌میوب، احدده بولنمشدر. برروایته‌كوره، احدده دخی بولنه‌میوب، ایلك بولندیغی غزا خندق غزاسیدر. شامك فتحنده اورایه حكیم نصب اولنمشیدی. حضرت عثمانك دور خلافتنده ومشار الیهك شهادتندن ایكی سنه اول ارتحال ایتمشدر. صفین وقعه‌سنه قدر برحیات بولندیغی دخی مروی ایسه‌ده، بو روایت ضعیفدر. كندیلرندن برچوق احادیث شریفه وبعض اقوال حكیمانه منقولدر. زوجه‌سی ام الدرداء دخی صحابیات صالحه‌دندر. (بلال) اسمنده بر اوغلی دخی وار ایدی.

ابو دَلامه (زند بن جون) اعاظم شعرای عربدن اولوب، بنی اسد آزادلیلرندن اسود اللون برآدم ایدی. كوفه‌ده متولد اولوب، دولت عباسیه زماننده نشأت ایتمش؛ وخلفای عباسیه‌نك ایلكلری اولان سفاح ومنصور ومهدی‌یه انتساب ایدرك، كرك اشعارینك كوزللكی وكرك ندیملكده‌كی مهارت فوق العاده‌سی حسبیله. بونلرك پك‌چوق انعام واحسانلرینه نائل اولمشیدی. عقیده‌سی بوزوق ومحرمانه مائل برآدم ایدی. حقنده منقول اولان غرائب ونوادر پك چوقدر. ١٦١ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابو العباس سفاحك وفاتنده سویلش اولدیغی بر مرثیه‌سندن اولان شو بر قاچ بیت جملهٔ اشعار جیده‌سندندر:

امسیت بالانبار یا ابن محمد
لم تسقع من غیرها تحویلا
ویلی علیك وویل اهلی كلهم
ویلاً وعولا فی الحیوة طویلا
فلتبكین لك السمء بعبرة
ولتبكین لك الرجال عویلا
مات الندی اذ مت یاابن محمد
فجعلته لك فی التراب عدیلا

ابو دُلف عِجلی (قاسم بن عیسی) خلفای عباسیه رجالندن ومشاهیر شعرادن اولوب، ابو نصر ابن ماكولانك جدیدر. ابتدا هارون الرشیدك اوغلی امینك آدملرندن اولوب، مشار الیه ایله برادری مأمون آره‌سنده واقع اولان اختلافده امین طرفندن علی بن عیسی بن ماهانله برابر مأمونك آدمی اولان طاهر بن الحسینه قارشی سوق اولنه‌رق، مومی الیه علی قتل اولنه‌دقدن صكره، كندیسی همدانه دونمش؛ وطاهر طرفندن مأمونه بیعت ایتمكه دعوت اولنمش ایسه‌ده، بونی قبول ایتمیوب، بیطرف طورمغه راضی اولمشیدی. آنجق مؤخراً مأمونك واقع اولان دعوتنه اجابتله یانه كیتمش؛ وقوماندانلری صره‌سنه چكوب، اونك ومعتصمك زماننده خیلی خدمتلر ایتمشیدی. پدرینك تأسیسنه مباشرت ایتمش اولدیغی (كرج) قصبه‌سنی صاحب ترجمه اكمال ایده‌رك، اوراده ساكن اولمشیدی. اشعاری غایت كوزل اولدیغی كبی، سسی دخی فوق العاده لطیف اولوب، موسیقیدن خبری اولمغله، حضور خلفاده مغنیلك دخی ایدردی. كرم وسخاوتی واحوال ووقایع شاعرانه‌سی حقنده پك چوق غرائب ونوادر منقولدر. شو بر ایكی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

بنفسی یاجنان وانت منی
محل الروح من جسد الجبان
ولوانی اقول مكان نفسی
خشیت علیك بادرة الزمان
لاقدامی اذاما الخیل حامت
وهاب كما تها حر الطعان

ابو دواد ایادی (حارثه بن حجاج) قبل الاسلام ظهور ایدن مشاهیر شعرای عربدن اولوب، علی الخصوص آتك وصفی حقنده غایت كوزل اشعاری واردر. حقنده بعض اخبار ونوادر منقولدر. شو ایكی بیت جملهٔ اشعارندندر:

والدهر یلعب بالفتی والدهر اروغ من ثعاله
والعبد یقرع بالعصا والحر تكفیه المقاله

ابو ذُهَبل جُمَحی (وهب بن زمعه) قریش مشاهیر شعراسندن اولوب، حضرت علینك اواخر خلافتنده نشئت ایتمش؛ ومعاویه ویزیدك زمانلرنده شهرت بولوب، معاویه‌نك وعبدالله بن زبیرك مدحی حقنده بر چوق قصیده‌لر سویلشدر. اشعاری غایت كوزل اولمغله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

برابر، کندیسی دخی یاقیشقلی ویك لطیف بر آدم اولدیغندن، بعض مشاهیر نسا ایله اولان معاشقه‌لری حقنده پك چوق اخبار ونوادر منقولدر. قریش قبیله‌سنده (عمره) اسمنده شاعره وحسنی بر قادین وار ایدی، که خانه‌سی مجمع شعرا وادبا اولوب، ابو دهبل بونك خانه‌سنه اك زیاده دوام ایدنلردن ایدی. بینلرنده حاصل اولان معاشقه مکه‌ده داستان اولمغه باشلاینجه، عمره صاحب ترجمه‌یی اوینه قبول ایتمه‌مکه باشلامش؛ وابودهبل بو هجر ومفارقت حقنده پك چوق سوزشلی اشعار سویلمش، که شو ایکی بیت اوجمله‌دندر:

وقالوا لنا مالم نقل ثم کثروا
علینا وباخوا بالذی کنت اکتم
الیس عظیماً ان نکون ببلده
کلانا بها ثاوٍ ولا نتکلم

معاویه‌نك قیزی (عاتکه) حجه کیتدیکی صره‌ده، ابو دهبل کندیسنه علاقه بند تعشق اولوب، آرقه‌سی صره شامه کیتمش؛ ودمشقده بالطبع کوریشمك میسر اوله‌مدیغندن، برطاقم سوزشلی اشعار ایله هجرندن نالان اولمغه باشلامش؛ واشعاری دمشقده شیوع بولمغله، شاعر معاویه طرفندن مکه‌یه عودته اجبار ایدلمشیدی. آنجق عاتکه دخی مقابلةً ابودهبله کوکل ویرمش اولدیغندن، شاعرك مکه‌دن معشوقه‌سنه کوندردیکی حسرتنامه‌لرك بری معاویه ویزیدك الینه کچمکله، یزید شاعرك وجودینی قالدیرمق ایستمش ایسه‌ده، معاویه بو حرکتی کار عاقل کورمیه‌رك، اوسنه بالخاصه حجه عزیمتله، ابودهبلی برطاقم احسانات وتخصیصاتله ارضا ایدوب، اغزینی قپاتمشیدی. نهایت یزیدك زماننده ٦٣ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو برایکی بیت عاتکه حقنده سویلمش اولدیغی اشعارندندر:

حمی الملك الجبار عنی لقائها
فمن دونها تخشی المتالف والقتل
فلا خیر فی حب یخاف وباله
ولا حبیب لا یکون له وصل
فواکبدی انی اشتهرت بحبها
ولم یك فیما بیننا ساعة بذل

ابو ذَرّ غفاری { (جندب بن جناده) اصحاب رسول‌الله (صلعم) دن اولوب، هجرتدن مقدم مکه‌ده، دردنجی ویابشنجی اوله‌رق، اسلامه کلمشدر. غایتله صدوق ومستقیم بر ذات اولوب، روایته کوره، مبعث نبی (صلعم) دن اوچ سنه اول عبادةاللهه حصر اوقات ایتمکه باشلامشیدی. اسلامه کلدکدنصکره، قومنه عودتله، هجرتده وبدر و احد و خندق غزالرنده بولنه‌مامش؛ بعده مدینه‌یه کیدوب، قرب حضرت فخر مرسلینده بولنمغه باشلامشیدی. حضرت ابابکرك وفاتندن صکره شامه هجرت ایده‌رك، حضرت عثمانك خلافتنه دکین اوراده اقامت ایتمش ایکن، بعده معاویه‌نك واقع اولان شکایتی اوزرینه، حضرت عثمان طرفندن شامدن قالدیریلوب، (ربذه) ده اقامت ایتدیرلمش؛ و ٣٢ تاریخنده اوراده غایت فقیر بر حالده وفات ایدوب، تصادفاً بعض آرقداشلرله اورادن کچمکده اولان عبدالله بن مسعود طرفندن تکفین ودفن، وعائله‌سی مدینه‌یه سوق اولنمشدر. صاحب ترجمه‌نك زهد وصدقنك مدحی حقنده بر قاچ حدیث شریف وارد اولمشدر. حضرت عمر بن خطاب، ابن عباس، عبدالله بن عمر وسائر صحابهٔ کرام کندیلرندن بعض احادیث نبویه روایت ایتمشلردر.

ابو ذرهروی { (عبدالله بن احمد انصاری) مشاهیر محدثیندن اولوب، هرات، سرخس، بلخ، مرو، بصره، دمشق، ومصرده استماع احادیث شریفه ایتمش؛ وخیلی وقت مکهٔ مکرمه‌ده مجاور اولمشیدی. ٤٣٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. مالکی المذهب اولوب، دارقطنی وسائر مشاهیرله‌ده صحبت ایتمشدی. روایتنده صدوق وموثوقدر. برتفسیر شریفیله «المستدرك علی الصحیحین»، «معجم الشیوخ»، «کتاب المناسك» عنوانلی اثرلری وسائر بعض تألیفاتی واردر.

ابو ذر همدانی { (عمر بن ذر) مشاهیر فقها و محدثیندن زاهد ومتقی بر ذات اولوب، ١٥٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الذواد بن مسیب { (محمد عقیلی) موصلده حکومت سورمش اولان آل مسیب دولتنك مؤسسیدر. شویله که حمدانك اوغللری ابو طاهر ایله ابو عبدالله موصله متصرف اولنجه، دیاربکر صاحبی (باذ) مملکت مذکوره‌نك مومی الیهمانك الندن نزعنی مراد ایتمکله، بونلر صاحب ترجمه‌دن استمداد ایتمشلردی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو الذواد، جزیرهٔ ابن عمر ونصیبین ایله سائر بعض طرفلر کندیسنه ترك اولنمق شرطیله امداده شتاب، ومؤخراً ٣٨٠ تاریخنده موصلی دخی ضبط ایتمش ایسه‌ده، ایکی سنه صکره آل بویه‌دن بهاءالدوله عسکر کوندرەرك، موصلی ضبط ایتمشدی. ابولذواد ٣٨٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعده نسلی ینه موصله متصرف اولمشلردر.

ابو ذُؤَیب هذلی { (خویلد بن خالد) جاهلیتده واوائل اسلامده شعر سویلمش مشاهیر قدمای شعرادن اولوب، حضرت فخر کائنات افندمز حقنده بعض قصائدی، ورحلت نبوی حقنده بر مرثیه‌سی واردر. بر روایته کوره روم سفرنده ودیکر بر روایته نظراً افریقیه غزاسنده و٢٧ تاریخنده شهید اولمشدر. حقنده پك چوق اخبار ونوادر منقولدر. مصره کیتمش اولان بش اوغلی بر سنه ظرفنده طاعوندن وفات ایتمکله، بو مصیبتی حقنده سویلمش اولدیغی «قصیدهٔ عینیه»سی مشهوردر. باشلانغیجی شودر:

امن المنون وریبه تتوجع
والدهر لیس بمعتب من یجزع
. . . .
اودی بنی فاعقبونی حسرة
عند الرقاد وعبرة لا تقلع
فالعین بعد هم کأن حداقها
کحلت بشوك فهی عور تدمع

ابو الذهب { (محمد بك) مصر امرای چراکسه‌سندن علی بکك رجالندن اولوب، جسور وکارکذار برآدم اولمغله، مشارالیهك خزینه‌داری وبعده امیرالامراسی اولمشیدی. ١١٨٥ تاریخنده شام والیسی عثمان پاشا طرفندن غزه اهالیسنه بعض مظالم اجرا اولنمغله، علی بك بونی وسیله اتخاذ ایدەرك، صاحب ترجمه‌یی عساکر مصریه ایله شامه کوندرمشیدی. ابو الذهب دمشقه داخل اولدقدن صکره، بر حاکم وبر مفتی نصب ایدەرك، مصره عودت ایدنجه، علی بك بونك شامی ضبط ایتدکدنصکره ترکنی خیانتنه حمل ایدەرك، بوندن طولایی کندیسنی عزل ایتمش ایسه‌ده، اهالیٔ مصریه‌نك صاحب ترجمه‌یه میل ومحبتلری اولدیغندن، باشنه برچوق خلق طوپلانەرق، بینلرنده محاربه آچلمش؛ وابو الذهب غالب کلوب، علی بك منهزم ومجروح اولمشدی. ابو الذهب سلطنت سنیه‌نك حقوق حکمرانیسنی تصدیق ایله، حرمین مرتباتنی ارسالده قصور ایتمدیکی کبی، ایالت مصریه‌یی حسن اداره، وأهالیی ترفیه ایتدیکندن، جانب باب عالیدن تصدیق اولنمشدی. ١١٨٩ تاریخنده عکا والیسنه قارشی عسکر سوق ایدەرك، یافایی محاصره ایتمش؛ وقلعه‌یی باروتله آتدیرەرق، اهالینك بر قسمنی بو وجهله اتلاف، ودیکرلرینی قتل ایدنجه، بعض اهالی طرفندن تسمیم اولنەرق، وفات ایتمشدر.

ابو رافع { (ابراهیم ودیکر روایتلره کوره، اسلم، ثابت یاخود هرمز قبطی) صحابه‌دن اولوب، حضرت رسول افندمزك آزادلیلرندن ایدی. حضرت فخر کائنات افندمز کندیسنی ینه آزادلیلرندن سلمی ایله تزویج ایتمشیدی، که بو قادین اولاد رسول اللهدن حضرت ابراهیمك قابله‌سی اولمشدی، وصاحب ترجمه حضرت ابراهیمك ولادتی بشارتنی فخر مرسلین افندمزه تبلیغ ایتمشیدی. برروایته کوره ابو رافع ابتدا عم رسول الله حضرت عباسك کوله‌سی اولوب، خاتم الانبیا افندمزه هبه اولنمش؛ وحضرت عباسك اسلامه کلدیکنی تبشیر ایتدیکنده، طرف رسالتپناهیدن آزاد اولمشیدی. عن‌اصل مصرلی اولدیغی قبطی مخلصندن دخی آکلاشیلیور. مصرك فتحنده حاضر بولنمش؛ وحضرت عثمانك شهادتندن اولجه، وبر روایته کوره صکره‌جه، مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر. کندیلرندن زوجه‌سی سلمی واوغللریله سائر بعض ذوات واسطه‌سیله بعض احادیث شریفه منقولدر.

ابو الربیع مرینی { (سلیمان بن ابی عامر عبدالله) مغرب اقصاده حکم سورمش اولان بنی مرین ملوکندن اولوب، سالف الترجمه ابو ثابتك برادریدر. برادرینك وفاتنده ابتدا عمی ابن زریکه دیمکله معروف علی بن یوسف جلوس ایتمش ایسه‌ده، متعاقباً یعنی ٧٠٨ تاریخنده صاحب ترجمه‌یه بیعت، وابو زریکه برقلعه‌یه حبس اولنمشیدی. مملکتنده امنیت واسایشی اعاده، وغرناطه‌یه قدر دخی بر سریه سوق وارسال ایتدکدن صکره، قومشولریله صلح ایدەرك، مرکز سلطنتی اولان فاسك عمران وتزیینته صرف ماحصل همت ایتمش؛ وبونك زماننده فاسده فوق العاده مزین ومتین ابنیه یاپیلوب، رفاه ومعموریت ودبدبه وزینت صوك درجه‌

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

يه قدر واصل اولمشیدی. يه بنی مرين خاندانندن اولوب، اوصره‌ده خروج ايدن عبدالحق بن عثمان ايله برمدت اوغراشـدقدن صكره، ٧١٠ سنه‌سنده وفات ايتمش، ويرينه ابو سعيد مرينی پكمشدر.

ابو الرَقَعمَق { (احمد بن محمد) شامك مشاهير شعراسندن اولوب، آنطاكيه‌ده تولد ونشأت ايتمشدر. شاعر مشهور ابو الحجاج طرزنده جدی وهزل آميز اشعار لطيفه‌سی چوق اولمغله، شامك ابوالحجاجی دنيلمكه شاياندر. مصر ملوكنك مدحی حقنده دخی بعض قصيده‌لری واردر. ٣٩٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو ايكی بيت بر قصيدهٔ مشهوره‌سنك باشلانغيجيدر:

وقوقی وقوقی   هدية فی طبق
اما ترونی بينكم   تيساً طويل العنق

ابوالريحان بيرونی { (محمد بن احمد خوارزمی) مشاهير حكمای اسلامدن اولوب، معارف ومدنيت اسلاميه‌نك ترقيسنه اك زياده خدمت ايدنلردندر. آل سبكتكينه منسوب اولمغله، بو خاندانك هندستانده اولان فتوحاتندن بالاستفاده، قرق سنه اقطار هنديه‌ده سير وسياحت، ولسان هنديی تحصيل وتعلم ايدرك، هنديلری معارف اسلاميه‌دن بهره‌مند ايتديكی كبی، هند حكماسنك ماحصل علم وافكارلرينی دخی معارف اسلاميه‌يه ضم وعلاوه ايتمشدر. الحاصل يونان وهند حكماسنك افكار وفنونه واقف اولمغله برابر، بين الاسلام متداول اولان فنونك كافه‌سنده، وعلی الخصوص علوم رياضيه وطبيعيه ايله هيئت ونجوم وجغرافيا وطب فنلرنده نادرهٔ روزكار ايدی. هله جغرافيا فننه پك خدمتلر ايدوب، غايت طوغری ومفصل معلومات ويرمكله برابر، زماننده دكين مجهول قالمش اولان هندستان وسائر اقطار شرقيه حقنده دخی برنجی اولدرق معلومات مكمله ويرمشدر. تاريخ طبيعی‌يه دخی خدمتی بوندن دون اولميوب، ذی قيمت طاشلر وعلی العموم احجار ومعادن ونباتات وحيوانات حقنده تحقيقات مكمله اجرا. ومعلومات مفصله اعطا ايتمشدر. حكيم مشهور ابن سينا ايله معاصر اولمغله، بينلرنده مسائل فنيه ومباحث علميه‌يه متعلق برچوق مخابرات وقوع بولمش، وبونلرك بعضيسی برر كتاب تشكيل ايتمشدر. وفاتی اصح رواياته كوره ٤٣٠ تاريخنده واقع اولوب، ٤٤٠ ويا ٤٥٠ تاريخنده‌ك برحيات بولنديغی دخی مرويدر. آثارينك باشليجه‌لری بروجه آتيدر: هيئت ونجومه متعلق «قانون» كه مسعود بن محمود سبكتكينك نامنه يازمشدر، تاريخ ونجومه متعلق «الآثار الباقية عن القرون الخالية» كه شمس المعالی قابوسك نامنه يازمشدر، «الارشاد فی احكام النجوم»، «الاستشهاد باختلاف الارصاد»، «الاستيعاب فی تسطيح الكرة»، «تجريد الشعاعات والانوار»، «التفهيم لاوائل صناعة التنجيم»، «التنبيه علی صناعة التمويه»، «كتاب الجماهر فی الجواهر»، «كتاب فی الاسطرلاب»، «كتاب الشموس الشافية للنفوس»، «العجائب الطبيعية والغرائب الصناعية»، «كتاب الاحجار»، «الزيج المسعودی»، «اختصار المجسطی»، «مقاليد الهيئة»، حروف هجا ترتيبيله «كتاب الصيدلة»، «مقالة فی تلاقی عوارض الزلة فی كتاب دلائل القبلة»، «مقالة فی استعمال الاسطرلاب الكری»، «كتاب الاظلال»، «شرح ديوان ابی تمام»، «مختار الاشعار والآثار»، «التعليل باحالة الوهم فی معانی النظم». بو صوك اوچ اثرندن ادبياتله دخی توغل ايتمش اولديغی آكلاشيلور. بيرونينك آثاری آوروپاجه دخی مقبول ومعتبر اولوب، اكثر كتبخانه‌لرده نسخه‌لری موجوددر. كوپريلی كتبخانه‌سنده «احوال الهند» عنوانيله بر تأليفی ده موجوددر.

ابو زابوره { فلسطينده بلقاء سنجاغنك شعراويهٔ غربيه ناحيه‌سنده بر نهر اولوب، آرسوفك شمالنده آق دكيزه منصب اولور.

ابو زُبَيد طائی { (حرمله بن منذر) مشاهير شعرای عربدن اولوب، نصرانی المذهب ايدی. يوز سنه‌دن زياده ياشايوب، زمان جاهليتده شعر سويلمش اولديغی كبی، اوائل اسلامده دخی سويلمشدر. اخبار واشعار عربه ووقايع واحوال تاريخيه‌يه وقوف تامی اولديغندن، حضرت عثمان زمان خلافتنده كنديسنه فوق العاده حرمت ورعايت ايدوب، اكثريا مجلسنه جلب ايدرك، سويلتيرديدی. وليد بن عقبه ايله فوق العاده محبتلری اولوب، وفاتلرنده بربرلرينك يانينه دفن اولنمغی وعد ايتمشلردی. اكثر اشعاری آرسلانك وصفنه دائر اولوب، عمرنده بركره دهشتلی بر آرسلانه راست كلمش اولديغندن، تأثيری بروجهله قلب وذهنندن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

زائل اولمامشدی. حتی غرائب تصادفاتدن اوله‌رق، نهایت آرسلان طرفندن ییرتله‌رق: وفات ایتدیکی دخی مرویدر. حقنده پك چوق نوادر منقولدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

اذا جعل المرء الذی کان حازما
یحل به حل الحوار ویحمل
فلیس له فی العیش خیر یریده
وتکفینه میتاً اعف واجمل

ابو زُرعه { (احمد بن حسین رازی) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٣٧٥ تاریخنده مکه طریقنده وفات ایتمشدر. — (عبدالله بن رازی) مشاهیر حفاظدن اولوب، ٢٦٤ ده وفات ایتمشدر. — (عبدالرحمن بصری) دمشقك مشاهیر علما وحفاظندن اولوب، ٢٨١ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض تصنیفاتی دخی واردر. — (طاهر بن محمد مقدسی) مشاهیر ادبادن اولوب، همدانده ساکن اولمش، و٥٦٦ تاریخنده ٨٥ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو زعبل { (مصرك جیزه مدیریتنده وبحیره ده بر کوچك قصبه اولوب، قاهره‌نك ٢٢ کیلومتره شمالنده واقعدر. مرحوم محمد علی پاشا بو قصبه‌ده بر خستهٔ خانهٔ عسکری یاپدیردیغی کبی، طب وفن جراحی مکتبنی دخی ابتدا اوراده تأسیس وکشاد ایدوب، بعده قاهره‌ده‌کی (قصرعینی) یه نقل ایتمشلردر. قصبه‌نك ٢٠٠٠ قدر اهالیسی واردر. بوناپارتك تجاوزی صره‌سنده عساکر عثمانیه ایله جنرال (قلبر)ك قوماندهسی آلتنده بولنان فرانسز عسکری بیننده بو موقعده بر محاربه وقوع بولمشدر.

ابو زکار { هارون الرشید دوری مغنیلرینك اك مشهورلرندن اولوب، اعمی ایدی. بر مکیلره انتسابی وار ایدی.

ابو زکریاء { [«یحیی» ماده‌لریله «خطیب تبریزی»، «واثق بن مستنصر»، «طلیطلی» و«نووی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو زکریاء تمیمی { (عبدالرحیم بن احمد بخاری) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٣٧٢ ده طوغمش، وبتون ممالك اسلامیه‌یی کزدکدن صکره، مغرب واندلسه دخی رحلتله، بر سیاحتنامه دخی یازمش؛ و٤٧١ تاریخنده حورانده وفات ایتمشدر.

ابوالزناد { (ابو عبدالرحمن عبدالله بن ذکوان مدنی) تابعیندن اولوب، بر روایتده عثمان بن عفان خاندانه منسوب ایدی. عالم وعاقل وفصیح‌اللسان بر ذات اولوب، اشعار واخبار عربه وقوفی وفوق‌العاده قوهٔ حافظه‌سی اولمغله، زمانده تابعینك قدوه‌سی اولوب، هر مشکلك حلیچون کندیسنه مراجعت اولنوردی. بعض صحابه وتابعیندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. مشاهیر محدثیندن سفیان ثوری صاحب ترجمه‌یی حدیثده امیرالمؤمنین تسمیه ایدیور. ١٣٠ تاریخنده ٦٦ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو زیاد اعرابی { (یزید بن عبدالله کلابی) خلفای عباسیه‌دن مهدینك زمانده بادیه‌دن بغداده کلمش بر شاعردر، که لغت واخبار عربده‌کی معلومات واسعه‌سی حسبیله، ادبای عصرینك مرجعی اولمشیدی. فوائد کثیره‌یی جامع و ١٤ جلددن مرکب اولان «کتاب‌النوادر» ایله «کتاب‌الفرق»، «کتاب‌الابل» و«کتاب خلق الانسان» ك مؤلفیدر.

ابو زَیّان مرینی { (محمد بن ابی یعقوب عبدالرحمن) مغرب‌اقصاده حکومت سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، عمی سلطان ابو سالمك زمانده اندلسه فرار ایله، ٧٥٠ تاریخنده بنی احمردن اولان غرناطه صاحبنه، وبعده قسطیله‌نك خرستیان ملکنه التجا ایتمشیدی. ٧٦٣ تاریخنده وزیر عمر بن عبدالله ابو سالمه‌قارشی عصیانله، برادری ابوعمر معتوهی اجلاس ایتمش ایسه ده، بنی مرین رجالی بونی قبول ایتمدکلرندن، وزیر موی‌الیه صاحب ترجمه‌یی اندلسدن کتیرتوب، فاسده تخته اوتورتمشدر. بش سنه حکومت سوردکدن صکره، وزیر عمر بن عبداللهك ادارهٔ امور دولته‌کی استبدادینی چکه‌میه‌رك، قتلنی نیت ایتمکله، وزیر بونی حس ایدنجه، دها چابق طاورانه‌رق، کندیسنی بر قیویه انداختله، اتلاف ایتمشدر.

ابو زیان یغمراسنی { (محمد بن عثمان) تلمسانده حکم سورن بنی یغمراسن ملوکندن ودولت مذکوره‌نك بانیسی اولان یغمراسن بن زیانك تورونی اولوب، ٧٠٣ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، تخته جلوس

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمش؛ واوصره‌ده بنی مریندن یوسف بن یعقوب تلمسانی محاصره ایتمش اولدیغندن، بو محاصره امتداد ایدوب، اهالی آجلقدن تلف اولمق درجه‌سنه کلمش ایکن، مشارالیه یوسف بن یعقوبك وفاتی وحفیدی ابو ثابتك جلوسیله، صلح ومسالمت اعاده اولنمش؛ وابو زیان مملکتنی دور ایده‌رك، بنی مرینه تابع اولمش اولان بعض قبائلی تسکین ایتدکدن صکره، ٧٠٧ تاریخنده وفات، وبرادری سالف‌الترجمه ابو حمو یرینه جلوس ایتمشدر.

ابو زیان یغمراسنی { (فتی محمد بن ابی سعید عثمان) بو دخی بنی یغمراسن خاندانه منسوب اولوب، عمی ابو ثابت بنی مریندن ابو عنان طرفندن قبض، واولادیله برابر قتل اولندیغی وقت، صاحب ترجمه مشارالیه ابو عنان طرفندن مغرب اقصایه کوتوریله‌رك، برقلعه‌یه حبس، وابو عنانك وفاتندن صکره، برادری ابو سالم طرفندن، مخضا بنی یغمراسن دولتنی یکیدن احیا ایتمش اولان عمزاده‌سی ابو حمو مخالفت ایتمك اوزره، سبیلی تخلیه اولنمش؛ وابوزیان تلمسان جهتلرینه کلوب، ابو حموك ترجمهٔ حالی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره، برچوق محاربه‌لر ایده‌رك، کاه غالب وکاه مغلوب اولمش ایسه‌ده، ابو حمو قطعیاً غلبه ایده‌مدیکندن، بر ایکی دفعه دها تونسده‌کی بنی حفص ومغرب اقصاده‌کی بنی مرین خاندانلرینه التجا، وبعض بربر قبائلیله اتفاق ایتمش؛ ونهایت کلیاً مغلوب اولوب، تونس طرفلرینه قاچه‌رق، نادید اولمشدر. بووقوعات ٧٦٠ ایله ٧٧٠ تاریخلری آره‌سنده جریان ایتمشدر.

ابو زیان یغمراسنی { (محمد بن ابی حمو موس) بنی یغمراسن بن زیاندن اولوب، سالف‌الترجمه ایکنجی ابو حموك اوغلی اولوب، پدری حیاتنده ملکنی اوغللرینه تقسیم ایتدیکی صره‌ده، کندیسنه مریه‌یی ویرمشیدیسه‌ده، اوراده راحت طورمدیغندن، وهرانه قالدیره‌رق، اوراده محافظه آلتنده بولندیرمشیدی. بعده برادری ابو تاشفین پدریله محاربه ایتدیکی وقت، صاحب ترجمه پدرندن طرف آلدرق، ابو تاشفینك اوغلی دیکر ابو زیانی قتل ایتمشیدی. بونك اوزرینه پدری طرفندن جزایره نصب اولنه‌رق، پدرینك وفاتنده، بنی عامر قبیله‌سی طرفندن امیر اتخاذ اولنمش و ٧٩٢ تاریخندن ٨٠١ تاریخنه‌دك طقوز سنه برادریله محاربه ایده‌رك، وکاه غالبیت کاه مغلوبیتله عمر چکیره‌رك، تاریخ مذکورده وفات ایتمشدر. — بو سلاله‌دن دیکر بر ابو زیان دخی ایکی دفعه تلمسانده بر مدت حکم سورمشدر.

ابو زید انصاری { (سعید بن اوس) ائمهٔ ادبدن اولوب، علی‌الخصوص لغتده وحفظ نوادر وغرائبده بینظیر ایدی. بصره‌ده طوغوب، اوراده نشأت ایتمش، و ٢١٥ تاریخنده، یوز یاشنه قریب اوله‌رق، وفات ایتمشدر. تألیفاتی بروجه آتیدر: «کتاب فی النبات»، «کتاب القوس والترس»، «کتاب الابل»، «کتاب خلق الانسان»، کتاب المطر»، «کتاب المیاه»، «کتاب اللغات»، «کتاب النوادر»، «کتاب الجمع والتثنیة» «کتاب اللبن»، «کتاب بیوتات العرب»، «کتاب تخفیف الهمزة»، «کتاب القضیب»، «کتاب الوحوش»، «کتاب الفرق»، «کتاب فعلت وافعلت»، «کتاب غریب الاسماء»، «کتاب الهمزة»، «کتاب المصادر» وسائره.

ابو زید بن امام { [«ابو موسی بن امام» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو زید مروزی { (محمد بن احمد) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، بغداده علم حدیث تدریسیله مشغول اولمش وبر مدت مکه‌ده مجاور اولمشدر. ٣٧١ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو ساسان { (ابو محمد حفین بن منذر رقاشی) تابعیندن اولوب، حضرت عثمان بن عفان وحضرت علی بن ابی طالب ایله موسی الاشعری کبی صحابهٔ کرامدن احادیث شریفه نقل ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. بصره‌ده ساکن اولوب، ١٠٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سالم مرینی { (ابراهیم بن ابی الحسن علی) بنی مرین ملوکندن اولوب، دولت مشارالیهایی اك زیاده توسیع وتعظیم ایدن سالف الترجمه ابو الحسنك اوغلیدر. پدرینك وفاتنده یرینه کچن برادری ابو عنان طرفندن دیکر برادری ابو الفضل ایله برابر اندلسده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

غرناطه‌یه اجلا اونمشیدی. ابوالفضل غرناطه صاحبی بنی احمردن ابوالحجاجك تشویقیله برادرینه عصیان ایتمش ایسه‌ده، ابو عنان طرفندن اخذ وقتل اونمش؛ وابو سالم غرناطه‌ده قالمشیدی. ۷۶۰ تاریخنده ابو عنان وفات ایتمکله، اعیان دولت صاحب ترجمه‌یی مراکشه دعوت ایتمشلر ایسه‌ده، اوله‌جه وفات ایتمش اولان ابو الحجاجك یرینه غرناطه حاکمی بولنان محمد واصل اداره‌ٔ دولت‌ایدن وزیری رضوان مانع اولمشلر؛ وآنجق ابو سالم قشتاله‌نك خرستیان ملکنه التجا ایده‌رك، اونك طرفندن بعض شرائطله آفریقا ساحلنه کچیرلمش؛ وملك موروثنی ضبط ایدوب، کمال شوکتله حکم سورمکه باشلامشدر. مورخ مشهور ابن‌خلدونی سرکتابتنه تعیین ایتمش اولدیغی کبی، حکومتدن اسقاط ایدلمش اولان غرناطه حاکمی آنف‌البیان محمد بن ابی الحجاجی وکاتب خاصی ادیب مشهور لسان‌الدین ابن خطیبی ۷۶۱ تاریخنده مغربه جلب ایده‌رك، تعظیم وترفیهلرینه اعتنا ایتمشدر. تلمسانده بربرلریله اوغراشمقده اولان ابو حمو ایله اوغللری وابوزیانك منازعه‌لرینه دخی قاریشوب، اکثریا ابو حموه قارشی ابو زیانی التزام ایتمشدر. نهایت ۷۶۲ ده بعض کبرانك القاسیله برادری تاشفینه بیعت اولنه‌رق، کندیسی مغلوب ومقتول اولمشدر.

ابو سَبره { (بن ابی رهم) حضرت عمر بن خطابك زمان خلافتنده فرس وسائر طرفلره سوق اولنان بعض سریه‌لرده‌قوماندان بولنمش شجعان مجاهدیندن اولوب، حضرت عثمانك زمان خلافتنده وفات ایتمشدر.

ابو سرای { الجزیره‌ده خابور نهرینك فراته منصب اولدیغی محلده وفراتك صول وخابورك صاغ ساحلنده واقع برکوچك قصبه اولوب، اسکی قرقیسیا (Circesium) شهرینك خرابه‌لری اوزرنده واقعدر. [«قرقیسیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو السرایا { [«نصر بن حمدان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو السعادات ابن الشجری { (شریف هبة الله بن علی) نسلی حضرت امام حسنه منتهی اولوب، شرفادن وبغدادك مشاهیر ادباسندن اولوب، نحو ولغت واخبار واشعار عربده ید طولی صاحبی ایدی. فصیح اللسان اولوب، برآره‌لق کوفه‌ده پدرینه وکالةً نقیب‌الطالبین اولمشیدی. ابن جکینا ایله بینلرنده مناقشه‌لری وارایدی. ۴۵۰ تاریخنده طوغوب، ۵۴۲ ده بغدادده وفات ایتمشدر. برچوق تصنیفات مفیده‌سی اولوب، اك بیوکی «الامالی» عنوانیله کافهٔ فنون ادبی جامع اولان اثریدر. ابو تمامك اثرینه تقلیداً «حماسه» عنوانیله برکتاب دخی جمع ایتمشدر. نحوه‌دائر «ماتفق لفظه واختلف معناه» عنوانیله برکتابی، ابن جنینك «لمع» نه و«التصریف الملوکی» عنوانلی کتابه برشرحی وسائر بعض آثاری دخی واردر. ابن خشابه قارشی «الانتصار» عنوانلی برردیه‌ده یازمشدر. اشعاری سلیس اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

هل الوجدُ خافٍ والدموع شهود
وهل مکذب قولٌ لوشاةِ جحود
وحتى متى تفنى سؤونك بالبکا
وقد حد حداً للبکاء لبید

ابو سعد رازی { (اسماعیل بن علی السمان) مشاهیر محدثیندن ومعتزله‌دن اولوب، خطیب بغدادی کبی علما کندیسندن روایت ایتمشلردر. برچوق کتابلر یازمش، و۴۴۵ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سعد کرمانی { (محمد بن علی) مشاهیر کتّاب وادبادن اولوب، هجوه میلی زیاده ایدی. ۴۷۸ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو سعد مستوفی { (شرف الملك محمد بن منصور خوارزمی) سلطان ملکشاه سلجوقینك دیوانده مستوفی اولوب، امام اعظم ابو حنیفه‌نك قبری اوزرینه برمکمل تربه ایله تربه‌نك یاننده، فقهای حنفیه‌یه مخصوص اولمق اوزره، برمدرسه ومروده دخی ینه حنفیلر ایچون دیکر برمدرسه بنا ایتمشدر. وفاتی ۴۹۴ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو سعد نیرمانی { (علی بن محمد) مشاهیر کتّاب وادبادن اولوب، بغدادده آل بویه‌نك خدمت کتابتنده بولنوردی. وبهاءالدوله‌نك نامنه «المنثور البهائی» عنوانلی کتابی یازمشدر، که «حماسه»نك نثری حکمنده‌در. ۴۱۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. اشعاری دخی کوزل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، مشهور بر قصیده‌سنك مطلعی شودر:

خلیلی فی بغداد هل انتما لیا
علی العهد مثلی ام غدا العهد بالیا

ابو سعد نیسابوری { (عبدالرحمن بن مأمون) مشاهیر
فقهاء شافعیه‌دن اولوب، (مستولی) دیمكله معروفدر. ۴۲۷ تاریخنده نیسابورده طوغمش، و۴۷۸ ده بغدادده وفات ایتمشدر. ابو اسحاق شیرازیدن صکره مدرسهٔ نظامیه مدرسی اولمشدی. فقهده، استادی ابوالقاسم عبدالرحمن غورانینك «الابانة» کتابنه تتمه اولمق اوزره، «تتمة الابانة» عنوانیله برکتاب تألیف ایتمش ایسه‌ده، اکمالنه موفق اوله‌مامشدر. فرائض وخلاف واصوله دائر دخی برر تألیفی واردر.

ابو سعد نیسابوری { (محیی الدین محمد بن یحیی) مشاهیر فقهاء
شافعیه‌دن وطائفهٔ زهاددن اولوب، فقهی امام غزالیدن اخذ ایتمش؛ ونیسابورده تدریسله مشغول اولوب، شهرت شایعه‌سی حسبیله، هر طرفدن طلبهٔ علوم حلقهٔ تدریسنه طوپلانمقده بولنمشیدی. نیسابور (نظامیه) سنده وبعده هراة (نظامیه) سنده مدرس اولمشدی. بر قاچ تألیفی اولوب، اك مشهورلری «المحیط فی شرح الوسیط» ایله «الانتصاف فی مسائل الخلاف» عنوانلی اثرلریدر. شعری دخی واردر. ۴۷۶ تاریخنده طوغوب، ۵۴۸ ده شهید اولمشدر.

ابو سعدی { (وزبازدی ابو سعدا) جزایرك قسنطینه ایالتنده وقسنطینه
شهرینك ۳۰۵ کیلومتره جنوب غربیسنده همنامی اولان بر نهرك کنارنده واقع بر کوچك قصبه اولوب، ۴۳۰۰ اهالیسی واردر.

ابو السعود عمادی { (احمد افندی بن شیخ محیی الدین مصطفی)
دولت علیهٔ عثمانیه دورنده یتیشن علمانك اك بیوكلرندن اولوب، کمال پاشازاده‌دن بشقه نظیری کلمه‌مشدر، دینسه سزادر. عصر سلطان سلیمان وسلطان سلیم ثانیده ۳۰ سنه متمادیاً شیخ الاسلام اولوب، دولت مشارالیهاده بو مقام عالیی احراز ایدنلرك اون اوچنجیسیدر. پدری عن اصل کردستانده‌کی عمادیه شهرندن اولوب، کندیسی ۸۹۶ تاریخنده استانبول جوارنده واقع مدرس قریه‌سنده طوغمش؛ وابتدا پدرندن تحصیل ایده‌رك، استعداد طبیعیٔ فوق العاده‌سی حسبیله، آز زمانده شهرتی پادشاه زمان سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك مسموعی اولمغله، جلب وتلطیف، ویومی ۳۰ اقچه معاش تخصیص اولنمشیدی. بعده اکمال تحصیل مقصدیله دور مدارس ایده‌رك، نیجه زمان فحول علمادن مؤیدزاده‌نك درسنه دوام ایله، علوم شرعیه وادبیه‌ده درجهٔ عالیه‌یه واصل اولدقدن صکره، مشارالیه مؤید زاده‌یه داماد اولمغله برابر طریقه دخول ایتمشیدی. ۹۲۲ تاریخنده شیخ الاسلام کمال پاشازاده طرفندن کنغری مدرسلکنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، کیده‌میوب، بعده اینه کولده واقع اسحاق پاشا ودرسعادتده داود پاشا ومحمود پاشا مدرسه‌لرینه، و۹۳۲ ده بروسه‌ده کائن سلطانیه مدرسه‌سنه، و۹۳۴ ده مدارس ثمانیه‌دن برینه نصب اولنه‌رق، ۹۳۹ده بروسه، وبرسنه صکره استانبول قاضیسی، و۹۴۴ تاریخنده روم‌ایلی قاضیعسکری اولوب، نهایت ۹۵۲ سنه‌سی شعباننده مقام مشیخته ترفیع اولنمشدر. اوتوز سنه قدر بیاپی امور فتوایی لایقیله رؤیت وحسن اداره ایتدکدن صکره، ۹۸۲ سنه‌سی جمادی الاولاسنك بشنجی کونی، ۸۷ یاشنده اولدیغی حالده، ارتحال ایدوب، حضرت ایوب جوارنده بنا ایتمش اولدقلری مکتب ساحه‌سنده دفن اولنمشدر. فقه وتفسیر وسائر علومده ید طولی صاحبی اولدیغی کبی، ادبیات عربیه‌ده دخی بینظیر اولوب، عربی اشعار وقصائدی دخی واردر. «ارشاد العقل السلیم الی مزایا القرآن العظیم» عنوانیله مکمل بر تفسیر شریف یازمشدر. ۹۷۲ تاریخنده سلطان سلیمان حضرتلری بو تفسیر شریفك بیتمش اولان قسمنی ایستیوب، کوردکلرنده، زیاده‌سیله ممنون اولوب، ۲۰۰ اقچه‌دن عبارت اولان مخصصاتنی ۵۰۰ اقچه‌یه، وبر سنه صکره کتاب اکمال اولنجه، ۶۰۰ اقچه‌یه ابلاغ ایله، کندیلرینی فوق العاده صورتده تلطیف ایتمشلردی. بو اثر جلیلدن بشقه «فتاویٔ ابی السعود» نامیله معروف مشهور فتاویسی، «کشاف»ك سورهٔ فتحنه حاشیه‌سی، و«هدایه» نك «کتاب البیوع» قسمنه حاشیه‌سی واردر. عربی وفارسی وترکی اشعاری چوق اولوب، اشعار عربیه‌سنك اك مشهوری «قصیدهٔ میمیه» سیدر، که مطلعی شودر:

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابعد سليمى مطلب ومرام
ودون ذراها موقف ومقام

ابو السعود مصرى { مصرلك متأخرين شعراسندن او-

لوب، ١٢٤٥ تاريخلرنده مصر سفلانك برقريه‌سنده طوغمش؛ وابوينى غايتله فقير اولدقلرى حالده، محمد على پاشا طرفندن تأسيس ايدلمش اولان (مدرسهٔ كليه)ده اكمال تحصيل ايتمشيدى. برچوق مرثيه وفراقيه‌لرى وسعيد پاشانك مصر واليلكنه نصبى حقنده بعض قصيده‌لرى واردر. محمد على پاشانك تاريخنى متضمن معلقات سبعه طرزنده بر «الفيه» واون بيك بيتدن مركب بر قصيده دخى نظم ايتمشدر.

ابو سعيد اصطخرى { وابو سعيد اصمعى [«اصطخرى»

و«اصمعى» ماده‌لرينه مراجعت بيوريله.]

ابو سعيد افندى { دولت عليهٔ عثمانيه علماسندن اولوب،

سلطان ابراهيم وسلطان محمد رابع زمان سلطنتلرنده اوچ دفعه شيخ الاسلام اولمش، ومن حيث المجموع بش سنه‌دن زياده بو مقام عالي‌يى احراز ايتمشدر. شيخ الاسلام محمد اسعد افنديننك اوغلى وينه شيخ الاسلام و«تاج التواريخ» صاحبى خواجه سعدالدين افنديننك حفيديدر. ١٠٠٣ سنه‌سنده استانبولده طوغوب، مملكتمزده تحصيلى معتاد اولان علومى بعد الاكمال، طريقه داخل اولوب، ١٠٣٠ ده شام، ٣٢ ده بروسه مولويتلرينه نصب اولنمش؛ و٣٤ ده استانبول قاضيسى اولوب، ٣٦ ده ثانيا استانبول قاضيسى اولدقدن صكره، ٣٨ ده آناطولى، و٣٩ ده روم ايلى قاضيعسكرى اولمش؛ وبر خيلى مدت معزول قالدقدن صكره، ١٠٥٣ سنه‌سى ذى القعده‌سنده مقام مشيخت اسلاميه‌يه ترفيع اولنمشدر. بو دفعه ٢ سنه مسند مشيختده قالدقدن صكره، ١٠٥٥ تاريخنده عزل اولنه‌رق، ١٠٦٢ رمضاننده ثانياً شيخ الاسلام اولمش؛ وبر سنه صكره، بر حركت غير لايقه‌سندن طولايى، علمانك غلو وشكايتى اوزرينه عزل اولنوب، ٦٤ سنه‌سى صفرنده ثالثاً مشيخت اسلاميه مسندينه كتيرلمشدر. ١٠٦٥ سنه‌سى رجبنده صدراعظم ابشير پاشانك سوء حركتيله عصيان ايتمش اولان سپاهيلرله يكيچريلر ابشير پاشا ايله برابر صاحب ترجمه‌نك دخى قوناقلرينى يغما ايتدكدن صكره، اعداملرينى طلبده اصرار ايتدكلرندن، ايكيسنك دخى اعداملرينه فرمان چيقمش ايسه‌ده، ابشير پاشا اعدام اولنوب، ابو سعيد افندى نقيب الاشراف زيرك زاده‌نك توسط وشفاعتيله اعدامدن قورتلمش؛ وآرپه‌لغى اولان كليبوليده اقامته مأمور اولمشدى. برآره‌لق درسعادته عودتنه مساعده اولنوب، بعده ١٠٦٦ سنه‌سى وقعه‌سى اوزرينه، ينه كليبولى‌يه تبعيد اولنمش ايسه‌ده، متعاقباً عودتنه مساعده اولنمش؛ و١٠٧٢ سنه‌سى ذى القعده‌سنده وفات ايدوب، ايوبده دفن اولنمشدر. بعض اشعار تركيه وعربيه‌سى واردر. شعرده (سعدى) تخلص ايديور.

ابو سعيد بالسى { (عطاف بن محمد) مشاهير شعرادن اولوب،

٤٩٤ تاريخنده طوغمش، و٥٥٧ ده وفات ايتمشدر. خلفاى عباسيه‌دن مسترشد باللهك زماننده بغدادده سلك عسكريده بولنوب، مدح وهجو وسائر انواع اشعاريله شهرت بولمشيدى. بعده ملكشاهك تورونى سلطان مسعوده انتساب ايتمش اولديغى حالده، خليفه مقتفى‌يى هجو ايتمش اولديغندن، املاكى مصادره اولندقدن صكره، زندانه آتيلوب، اون سنه محبوس قالمش؛ وزندانك قرانلغندن چيقديغنده، كوزلرى كورمز اولوب، موصله عزيمتله، اوچ سنه صكره اوراده وفات ايتمشدر. شوقطعه جملهٔ اشعارندندر:

احذر صديقا ماذقا مزج المرارة بالحلاوة
يحصى الذنوب عليك ايـ ام الصداقه للعداوة

ابو سعيد برقوق { [«ظاهر برقوق» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو سعيد بن عبدالمؤمن { (محمد) مراكش حكمدار-

لرندن عبدالمؤمنك اوغلى وولى عهدى اولوب، پدرينك حياتنده سبته وجزيرهٔ خضرا ومالقه‌واليلكنه نصب اولنمغله، مالقه‌يى مقر اتخاذ ايتمش؛ وغرناطه حاكمى بولنان ملثمين‌دن ميمون بن بدر لمتونى ملكنى كندى رضاسيله صاحب ترجمه‌يه تسليم ايتمكله، ابو سعيدك قوتى آرتوب، اسپانيا خرستيانلرينك الينه دوشمش اولان مريه‌يى دخى محاصره وضبط ايتمش؛ وكرك قشتاله حكمدارى آلفونسله كرك اوكا التحاق ايتمش اولان سالف الترجمه ابن مردنيش وابراهيم بن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

همشکله خیلی وقت اوغراشمشیدی. نهایت کندیسی شرب خمره مألوف اولوب، روایتـه کوره مؤخراً جذام علتنه دخی دوچار اولدیغندن، پدری طرفندن ولی عهدلکدن چیقاریلوب، برادری ابو یعقوب نصب اولنمش ایسه‌ده، کندیسی بوندن طولایی دلگیر اولمیوب، پدرینك وفاتندن صکره برادری طرفندن مراکشه جلب، ودیکر برادری ابو حفص ایله برابر مردنشك تنکیلیچون قرطبه‌یه اعزام اولنمشیدی. بو سفرده موفق اولدقدن صکره، غرناطه والیلکنه نصب اولنوب، ٥٧١ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر.

ابو سعید بن کلیب شاشی { مشاهیر محدثیندن اولوب، «المسندالکبیر» عنوانلی کتابك مؤلفیدر. ٣٣٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سعید بیضاوی { (قاضی —) مورخیندن اولوب، خلقت عالمدن بغدادك هلاکو طرفندن ضبط وتخریبی زمانه‌دك اولان وقوعاتی حاوی «نظام التواریخ» عنوانیله بر تاریخ یازمشدر.

ابو سعید خان { سلالهٔ تیموریه‌دن صکره ماوراءالنهرده حکومت سورن ازبکان سلاله‌سنك اوچنجی حکمداری اولوب، دولت مذکوره‌نك بانیسی اولان شاهی بك خانك تورونیدر. ٩٣٦ تاریخنده، پدری بکرجم خانك وفاتی اوزرینه، جلوس ایدوب، درت سنه حکومت ایتدکدن صکره، ٩٣٩ ده وفات ایتمشدر.

ابو سعید خان بهادر { چنکیز خان سلاله‌سنك ایرانده حکومت سورن ایلخانیان شعبه‌سنك حکمدار اخیری یعنی هلاکودن صکره طقوزنجیسی اولوب، اسم اصلیسی الجایتو اولان سلطان محمد خدابنده‌نك اوغلیدر. پدری واونك برادری وسلفی اولان غازان خان دین اسلامی قبول ایتمش اولدقلرندن، ابو سعید دین اسلامده طوغمش؛ و ٧١٦ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، ١٣ یاشنده اولدیغی حالده، تخته جلوس ایتمشدر. وزیر ومدبر اموری امیر چوبان اولوب. ینه چنکیز نسلندن اولان خوارزم صاحبی سیول ایله بر چوق وقت محاربه ایده‌رك، خراسانی اونك ید ضبطندن قورتارمش: واوغلی تیمور طاشی اناطولی‌یه کوندره‌رك، سیسده‌کی ارمنی دولتندن بر چوق یرلر ضبط ایتمشیدی. بعده ابو سعید امیر چوبان ایله طقوز اوغلنی قتل ایتمشدر. بونك زمانده «جامع التواریخ» نامیله چنکیز خاندانك تاریخنی یازمش اولان رشیدالدوله فضل الله دخی اعدام اولنمشدر. ابو سعید ٩ سنه حکومت سوردکدن صکره، ٧٣٦ تاریخنده وفات ایدوب، پدرینك تأسیس ایتمش اولدیغی سلطانیه شهرنده دفن اولنمشدر. بونك وارثی قالمامغله چنکیز خاندانه منسوب بعض امرا بربرلریله اوغراشه‌رق، اللی سنه قدر قاریشیق برحال دوام ایتدکدن صکره، تیمورلنك خروج ایتمشدر.

ابو سعید خُدری { (سعد بن مالك) صحابه‌دن اولوب، پدری مالك بن سنان دخی صحابه‌دن ایدی، واحد غزاسنده شهید اولمشدی. ابو سعید ١٣ یاشنده اولدیغی حالده احد غزاسنه عزیمته متهیء اولمشدیسه‌ده، سننك عدم مساعده‌سیله اعاده بیورلمش؛ و بعده حضرت فخر کائنات افندمزك معیت سنیه‌لرنده اون ایکی غزاده بولنمشدر. صحابه‌نك علما وفقهاسندن اولوب، کندیلرندن ١١٧٠ حدیث شریف نقل وروایت اولنمشدر. ٦٤ ودیکر بر روایتده ٧٤ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. مرقدی درسعادتده ایوانسرای داخلنده قعریه جامع شریفی حولیسنده بولندیغنه دائر بر روایت وارایسه‌ده، تاریخله مثبت دکلدر.

ابو سعید خرّاز { (احمد بن عیسی) کبار مشایخ صوفیه‌دن اولوب، بغدادده یاشامش، وذوالنون مصری، سری سقطی، بشر حافی کبی اعاظم مشایخله صحبت ایتمشدر. مناقب واقوال زهدیه‌سی چوقدر. ٢٧٧ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو سعید فضل الله { (بن ابی الخیر) مشاهیر مشایخ صوفیه‌دن اولوب، میهنه‌ده تولد ونشأت ایتمش، وابو الفضل لقمان سرخسیدن اخذ تصوف وطریقت ایلمشدر. مقامات ومناقبی مشهور اولوب، زهد وتصوفه متعلق بعض رباعیاتی دخی واردر. ٤٤٠ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو سعید قرمطی { (حسن بن بهرام جنابی) قرامطه مذهبنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

موجدی اولوب، بحر فارس ساحلنده کائن (جناب) اهالیسندن ایکن، اورادن نفی اولنەرق، بحرینه کیتمش؛ و اوراده خلیفه معتضد باللهك زماننده مذهبنی نشر ایله، بحرین واحسا وقطیف جهتلرینی اله کچیردکدن صکره، بصرەیی تهدیده باشلامش؛ والینەچکن اسرایی اعدام ایتدیکندن، خلقی زیادەسیله قورقوتمشیدی. مقام خلافتدن تنکیلنه کوندریلن بر قاچ سریەیی مغلوب ایتدکدن صکره، ٣٠١ تاریخنده ومقتدر باللهك زمان خلافتنده بر کولەسی طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو سعید قِلّوَری { اکابر مشایخ صوفیه دن اولوب، اقوال ومناقبی مشهوردر. بغداد جوارنده (قلوریه) قریه‌سنده یاشامش؛ و ٧٥٧ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر.

ابو سعید مرزا { (بن مرزا محمد امیر انشاه بن تیمور) اولغ بکه منسوب اولوب، مشارالیهك معیتنده اوغلی عبداللطیفه قارشی محاربه ایتمش اولمغله، اولغ بك طرفندن اخرت اولادلغنه قبول اولنمش؛ واولغ بکك وفاتندن صکره ٨٥٥ تاریخنده شاهرخ بن تیمورك torunی مرزا عبد اللهی قتل ایله، سمرقندده جلوس ایتمش؛ وماوراءالنهر، خراسان، غزنه، کابل، سیستان وعراقی ضبط ایله، ١٧ سنه سلطنت سوردکدن صکره، ٨٧٣ تاریخنده قره باغ حدودنده دیار بکر وآذربیجان والیسی اوزون حسن طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو سعید مرینی { (عثمان بن یعقوب) مغرب اقصاده حکومت سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، سالف الترجمه ابوالحسن مرینینك پدریدر. سابق الترجمه ابوالربیعك وفاتی اوزرینه، ٧١٠ تاریخنده جلوس ایتمش؛ و ٢٠ سنه حکومت سوردکدن صکره، ٧٣١ تاریخنده وفات ایتمشدر. مدت سلطنتنده ممالکنده ظهور ایتمش اولان بعض فسادلری باصدیرمش، وتلمسان حاکمی ابو حمو ایله محاربه ایتمش ایسەده، مؤخراً برادری ابوالبقاء یعیش تلمسانه فرار، واوغلی ابوعلی فاسده عصیان ایتمشدر.

ابو سعید یغمراسنی { [«ابو ثابت یغمراسنی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو سفیان بن حارث { (مغیرە بن حارث بن عبد المطلب) حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك عمزادەسی اولوب، قبل النبوة اول حضرتك اصدقاسندن ایکن، نبوتك ظهورنده اشد خصماسندن اولمش ایسەده، مکۀ مکرمەنك فتحی کونی دخالت ایدەرك، قبول اسلام ایتمش؛ وهرنه قدرکه جانب رسالتپناهیدن اسلامنه امنیت اولنمامش ایسەده، اوغلی جعفری النەدن طوتەرق، «والله بنی قبول ایتمز ایسەکز، اوغلمله برابر بادیەیه کیدوب، آچلقدن وصوسزلقدن اولنجەیه قدر یورویەجکز» دیمسی اوزرینه، قبول بیورلمشیدی. بعدالاسلام فضلای اصحاب صرەسنه کچوب، حنین غزاسنده حاضر بولنمش، وفوق العاده غیرت واجتهاد ایتمشیدی. اصح روایاته کوره، ٢٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سفیان بن حرب { (صخر بن حرب بن امیه بن عبد شمس بن عبد مناف بن قصی) رؤسای قریشدن اولوب، قبل الاسلام تجارتله مشغول ایدی. حضرت رسول الله (صلعم) افندمزه قارشی فوق العاده بغض وخصومتی اولوب، بدر غزاسنه سببیت ویرن کندیسیدر. قریشك مغلوب اولمسی اوزرینه، ابو سفیان بونك انتقامنی آلنجه غسل ایتمیەجکنه یمین ایتمکله، هجرت نبویەنك ایکنجی سنەسی بر طاقم عونه ایله مدینۀ منورەیه کیدوب، (عریض) دینلن محلك خرمالرینی احراق، ومعبد انصاری ایله بر آرقداشنی شهید ایتمشیدی. احد غزاسنده دخی ابو سفیانك کلی مدخلی اولوب، شداد بن اسودك معاونتیله صحابەدن (غسیل الملائکه) اسمیله معروف خنظله بن ابی عامری شهید ایتمشدر. بو عناد وخصومت مکۀ مکرمەنك فتحنه دکین دوام ایدوب، مکەنك فتح اولنەجغنی آکلاینجه، تجدید عهد ایچون معسکر مؤمنینه کلوب، ابتدا ازواج مطهرۀ رسول اللهدن بولنان قیزی (ام حبیبه) یه مراجعت ایتمش ایسەده، مشار الیها توسطی قبول ایتمدیکی کبی، حضرت فخر کائنات دخی اصلا جواب اعطا بیورمامش؛ وسائر اصحاب کرام دخی رد ایله جواب ویروب، یالکز حضرت عمر بن خطاب نزد رسول اللهده توسطنی وعد ایتمش؛ ومشار الیهك توسطیله حضور رسالتپناهی‌یه کوتورلدکده، جناب

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حقك وحدانيتنی قولای قبول ایتمش ایسه‌ده، حضرت پیغمبرك رسالتنی تسلیمده تردد کوسترمش؛ وآنجق عم رسول‌الله حضرت عباسك تهدید وتخویفی اوزرینه شهادت کتیرمشیدی. کندیسی غایتله حریص نام وجاه بر آدم اولدیغندن، حضرت نبیدن بر امتیاز ایستمش؛ واول حضرت کندیسنك خانه سنه التجا ایدنلرك امین اولملری امتیازیله کندیسنی تبشیر بیورمشیدی. مکه‌یه عودتنده خلقی اسلام وتسلیمه دعوت ایتمکه باشلاینجه، زوجه‌سی هند، که حضرت رسول‌الله ودین اسلامه قارشی اولان بغض وخصومتیله مشهوره ایدی، قوجه‌سنك صقالندن طوته‌رق: «ای آل غالب بواحمق اختیاری اولدیرك!» دیه باغرمغه باشلامشیدی. ابو سفیان مکه‌نك فتحندن صکره اصحاب صره‌سنه کچوب، طائف غزاسنده حاضر بولنمش؛ وبو محاربه‌ده بر کوزی کور اولوب، یکچشم قالمش؛ وحضرت ابا بکرك زمان خلافتنده ۱۳ تاریخنده واقع یرموك وقعه‌سنده اوبر کوزی دخی چیقاریلوب، بسبتون اعمی اولمش ایدی. نهایت حضرت عثمانك زمان خلافتنده ۳۱ تاریخنده، ۸۸ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابو سلطان (عبد العزیز بن علی) اندلسك مشاهیر شعرا وکتابندن اولوب، غرناطه‌ده تولد ونشأت ایتمش، وبعض ملوکك خدمت کتابتنده بولنمشدر. تاریخ ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدی. شو ایکی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

القلب یعشق والمدامع تنطق
برح الخفاء فکل عضو منطق
ان کنت اکتم ما اکن من الجوی
فشحوب لونی فی الغرام مصدق

ابو سلمه (عبدالله بن عبدالاسد مخزومی) اك اول اسلامه کلمش اصحابدن واولاد قریشدن اولوب، زوجه‌سی ام سلمه ایله برابر، حبشه وبعده مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمشیدی. مدینهٔ منوره‌یه اك اول هجرت ایدنلردن اولوب، بو هجرتی بیعتدن بر سنه اول واقع اولمشدر. حضرت رسول‌الله (صلعم) افندمز عشیره غزاسنده کندیسنی مدینهٔ منوره‌ده وکیل براقشیدی. حضرت حمزه‌نك لواسنی حامل ایدی. بدر واحد غزالرنده حاضر بولنوب، احد غزاسنده یارەلنمش؛ ویاره‌نك مؤخراً یکیدن آچلمسیله، اوسنه یعنی هجرت نبویه‌نك اوچنجی سنه‌سی ارتحال ایتمشدر.

ابو سلمه عشرهٔ مبشره‌دن حضرت عبدالرحمن بن عوفك اوغلی اولوب، کبار تابعیندن وبرروایته‌کوره فقهاء سبعه‌دن ایدی. بعضلری بونك یرینه ابو بکر بن عبدالرحمنی تعداد ایتمشلردر. عالم وموثوق بز ذات اولمغله، صحابه وتابعیندن بر چوق ذواتدن احادیث شریفهٔ نبویه روایت ایتمشدر؛ وکندیسندن دخی تابعیندن وسائره‌دن بر چوق محدثین نقل ایتمشلردر. ۹۴ تاریخنده ۷۲ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو سلیمان (داود بن ابی المنی) آلتنجی قرن هجری مشاهیر اطباسندن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. عن اصل قدسلی اولوب، اهل صلیب زماننده‌قدسی ضبط ایدن فرنك حکمدارلری خدمتنده بولنمش ایکن، علم نجومده دخی مهارتی اولمغله، ملك ناصر صلاح الدین ایوبی‌یه بعض تبشیراتی وقوع بولمش اولدیغندن، مشار الیه قدسی فتح ایتدیکنده، کندیسنی مصره کوتورمش؛ وبونك زماننده کندیسی مصرده کسب شهرت ایتدیکی کبی، اوغللری ابو سعید، ابو شاکر، ابو نصر وابو الفضل دخی مشاهیر اطبادن اولوب، ملوك ایوبیه نزدنده قدر واعتبارلری پك عالی بولنمشدر. حکیم رشیدالدین ابو حلیقه دخی بونك تورونی ایدی. [«رشیدالدین» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو سلیمان بناکتی (داودبن ابی‌الفضل) ایرانده حکومت سورن مغول ملوکندن غازان خانك ملك الشعراسی ووقعه‌نویسی اولوب، ۷۰۷ تاریخنده بونك اوغلی وخلفی سلطان ابو سعیدك نامنه «روضة اولی الالباب فی تواریخ الاکابر والانساب» عنوانیله بر تاریخ یازمشدر، که «تاریخ بناکتی» اسمیله دخی معروفدر. ماوراء النهرده مؤخراً (شاهرخیه) تسمیه اولنان (بناکت) قصبه‌سنده طوغمش؛ و ۷۳۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سلیمان دارانی (عبدالرحمن بن احمد عنسی) ائمهٔ علمادن ایکن، ماسوایی ترکله، طریق تصوفه سلوك ایده‌رك، دمشقك غرب جهتنده واقع (داریا) قریه‌سنده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اختیار عزلت ایتمش؛ وبو مناسبتله دارانی لقبیله تلقیب اولنه‌رق، ۲۰۵ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. تربه‌سی الآن قائمدر. سفیان ثوری وسائر مشاهیر محدثیندن استماع احادیث شریفه ایتمشدر.

ابو سهل مسیحی { (عیسى بن یحیى الجرجانی) مشاهیر اطبادن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. طبك علمی وعملی جهتلرنده مهارت تامه‌سی اولدیغی کبی، ادبیات عربیه‌ده دخی یدطولاسی اولوب، غایت فصیح اللسان وحسن خطه مالك ایدی. خراسانده یاشامش، وملوك خوارزمشاهیه‌دن بعضیسنه انتساب ایتمشیدی. «کتاب اظهار حکمة الله تعالى فی خلق الانسان» عنوانیله زیاده‌سیله مقبول وبلیغ بر کتابی و «کتاب المائة فی الطب»، «کتاب فی العلم الطبیعی»، «کتاب الطب الکلی»، «مقالة فی الجدری»، «اختصار کتاب المجسطی»، «کتاب فی الباه» عنوانلی تألیفاتیله سائر بعض آثاری واردر. «کتاب المائة» عنوانلی تألیفنه طبیب مشهور ابن تلمیذ بر حاشیه یازمشدر. قرق یاشنده وفات ایتدیکی مرویدر.

ابو شاکر { (موفق الدین بن ابی سلیمان) مشاهیر اطبادن اولوب، مصرده ملوك ایوبیه‌دن ملك عادلك خدمت طبابتنده بولنوردی، وملك مشار الیهك عندنده فوق العاده قدر واعتباری وار ایدی. ۶۱۳ ده وفات ایتمشدر. نصرانی المذهب ایدی.

ابو شامه { (شهاب الدین عبد الرحمن بن اسمعیل) مشاهیر علمادن اولوب، پدری عن اصل قدسلی اولدیغی حالده، کندیسی ۵۹۶ تاریخنده دمشقده طوغمش؛ واوراده نشأت ایدوب، بعده اسکندریه‌یه کیده‌رك، اکمال تحصیل ایتمشدی. حدیث وفقه وتاریخ وادبیات وسائر علوم وفنونده عصرینك فریدی اولوب، متعدد تصانیف مفیده‌سی واردر. ابن عساکرك مشهور «تاریخ دمشق» نی ایکی دفعه اختصار ایدوب، بو مختصرلردن بری ۲۰ جلددن مرکبدر. آثار سائره‌سنك باشلیجه‌لری شونلردر: «کتاب الروضتین فی اخبار الدولتین النوریة والصلاحیة»، بونك ذیلی، «شرح الحدیث المقتفى فی مبعث المصطفى». «ضوء القمر الساری الى معرفة الباری»، «المحقق فی علم الاصول فیما یتعلق بافعال الرسول»، «کتاب البسملة الاکبر»، «کتاب البسملة الاصغر»، «الباعث على انکار البدع والحوادث»، «الاصول فی الاصول»، «مفردات القراء»، «مقدمة نحو»، «نظم الفصل للزمخشری»، «شیوخ البیهقی». ۶۶۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض اشعاری دخی واردر.

ابو شجاع { آل بویه‌دن ایکی حکمدارك کنیه‌سیدر. [«عضد الدوله» و«سلطان الدوله» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو شجاع بن دهان { [«ابن دهان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو شراعه { (احمد بن محمد) دولت عباسیه زماننده یتیشن مشاهیر شعرادن اولوب، بصره‌لی ایدی. کوزل اشعاریله بعض بلیغ خطب ورسائلی واردر. سماحتله وچرکینلکله دخی شهرتی واردر.

ابو شُریح خُزاعی { (خویلد یاخود عبد الرحمن بن عمرو) صحابه‌دن اولوب، مکه‌نك فتحندن اول اسلامه کلمشدی؛ ومکهٔ مکرمه‌نك فتحنده حضرت فخر کائنات افندمزك الویه‌سندن برینی حامل ایدی. ۶۸ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر. کندیسندن ۲۰ حدیث شریف مرویدر.

ابو الشَعثاء { (جابر بن زید ازدی) بصره تابعینك ایکنجی طبقه‌سندن وعبد الله بن عباسك اصحابندن عالم وفقیه بر ذات اولوب، عن اصل عمانك (حرقه) ناحیه‌سندن اولمغله، (حرقی) لقبیله دخی ملقبدر. مشار الیه ابن عباس ایله دیکر صحابه وتابعیندن روایت ایتمشدر. وفاتی ۹۳ وبر روایته کوره‌ده ۱۰۳ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو الشَوك { (حسام الدوله فارس بن ابی الفتح) کرد امراسندن اولوب، حلوان صاحبی ایدی. پدرینك وفاتی اوزرینه، ۴۰۱ تاریخنده مسند امارته صعود ایدوب، اطرافنده‌کی امرا وملوکله وعلى الخصوص برادری مهلهل ایله بر چوق محاربه‌لر ایده‌رك، بر طاقم یرلر ضبط ایتدکدن صکره، ۴۳۷ تاریخنده اینال سلجوقی طرفندن مغلوب واکثر ممالکی ضبط اولنغله، برادری مهلهل ایله صلح

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمکه مجبور اولمش؛ واوسنه کندیسی وفات ایتمشدر. اکراد بونك وفاتندن صکره اوغلی سعدیدن روکردان اولوب، برادری مهلهله تابع اولمشلردر.

ابوالشیخ بن حیان { (ابو محمد عبد الله بن محمد اصفهانی) مشاهیر علمادن اولوب، بر تفسیر شریفیله احکامه وسائر مواده متعلق برچوق تصنیفاتی واردر. ٣٦٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الشیص { (ابو جعفر محمد بن رزین) اعاظم شعرادن اولوب، آنجق عصرنده ابو نواس، مسلم بن ولید واشجع سلمی کبی شعرا بولندیغندن، وکندیسی رقه امیری عقبه‌یه اختصاص ایدوب، بونك احسانلری بشقه‌سنه مراجعتدن کندیسنی مستغنی ایتدیکندن، چوق شهرت بولمامشدر. حقنده برچوق نوادر وحکایات منقولدر. ١٩٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. اواخر عمرنده اعمی اولدیغندن، نور بصری حقنده برچوق مرثیه‌لری واردر. شو بر ایکی بیت او جمله‌دندر:

یا نفسی ابکی بمدمع هتن
وواکف کالجمان فی سنن
علی دلیلی وقائدی ویدی
ونور وجهی وسایس البدن

ابو صالح سمان { (ذکوان مدنی) تابعیندن اولوب، صحابه‌دن سعد بن ابی وقاص، ابن عباس، ابن عمر وحضرت عایشه ایله کوریشمش؛ وکندیلرندن احادیث شریفه روایت ایدوب، روایتنده موثوقیتی مشاهیر محدثین طرفندن تصدیق اولنمشدر. کوفه‌ده ایچ یاغی وزیتین یاغی تجارتیله مشغول بولندیغندن، (سمان) و(زیات) لقبلریله ملقبدر. ١٠١ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر.

ابو الصلت { (امیه بن عبدالعزیز) مشاهیر اطبا وحکمای اسلامدن اولوب، اندلسك (دانیه) قصبه‌سنده دنیایه کلمش؛ واشبیلیه‌ده تحصیل ایتدکدن صکره، افریقیه‌یه هجرتله، برخیلی وقت مهدیه‌ده اقامت، واورادن اسکندریه‌یه رحلت ایتمشیدی. طبده وعلوم حکمیه وطبیعیه‌ده عصرینك فریدی اولدیغی کبی، علوم ریاضیه وهیئت ونجومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. اسکندریه‌یه ورودنده، باقیرله مملو برکمی دکیزك درین بر محلنه باتمش اولدیغندن، صاحب ترجمه بونی چیقارمغه مقتدر اولدیغنی اووقت مصرك وزیری بولنان (افضل بن امیر الجیوش) ه عرض ایتمکله، ایستدیکی آلات وادوات اکمال اولندقدن صکره، برطاقم مقره‌لرله کمی بی سطح مایه قدر چیقاره‌بیلمش ایسه‌ده، ایپلرك قوپمسیله یکیدن باتمشیدی. بونك اوزرینه وزیر مشارالیه حدتلنه‌رك، ابو الصلتی حبس ایله، روایته کوره یکرمی سنه‌یه قریب مدت محبسده طوتمشدر. روایته کوره صاحب ترجمه‌یه محبس اولمق اوزره برکتبخانه اختیار اولندیغندن، ابو الصلت اوراده بولدیغی کتابلرك جمله‌سنی مطالعه ایدرك، معلومات علمیه وفنیه‌سنی دها خیلی توسیع ایتمشدر. نهایت حبسدن قورتلنجه، مهدیه‌یه عودتله، ٥٢٩ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. شعر وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی اولوب، کوزل اشعاری وفصیح رسائلی واردر. آثار معلومه‌سی بروجه آتیدر: مصرك احوال وآثاریله اوراده کوردیکی اطبا، حکما، منجمین، ادبا، شعرا وسائر مشاهیرك تراجم احوالنی جامع «الرسالة المصریة»، اعضاء متشابهه ترتیبنجه مرتب «کتاب الادویة المفردة»، «الانتصار لحنین بن اسحق علی ابن رضوان فی تتبعه لمسائل حنین»، «حدیقة الادب»، اندلس شعراسیله اورایه سیاحت ایدنلرك احوالنی جامع «الملح العصریه»، «رسالة فی الموسیقی»، «کتاب فی الهندسة»، «رسالة فی العمل بالاسطرلاب»، «تقویم منطق الذهن»، «دیوان الاشعار». موسیقیده وعود چالمده دخی ماهر اولوب، افریقیه اغانیسنی جمع وتدوین ایتمشدر. شو بر ایکی بیت سنك مزارینه حککنی وصیت ایتمش اولدیغی بر قصیده‌سندندر:

سکنتك یادار الفناء مصدقا
بانی الی دار البقاء اصیر
واعظم مافی الامر انی صائر
الی عادل فی الحکم لیس یجور
فیالیت شعری کیف القاه عندها
وزادی قلیل والذنوب کثیر

ابو صیر { (وزبازدی بوصیر) مصرده بو اسمله اوچ محل بولنیور: — برنجیسی مصر سفلاده، قاهره‌نك ٨٨ کیلومتره شمالنده، بیوك هرمك قربنده ونیلك بر فرعی کنارنده واقع بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (بوسیریس) در. اسکی مصرلیلرك الههٔ باطله‌سندن (ایزیس) ك هیکلی خرابه‌لری مشهوددر. — ایکنجیسی مصر سفلانك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

ساحلنده واسکندریه‌نك ٤٠ کیلومتره غربنده واقع مستحکم بر موقع اولوب، مصر طوپراغنك دکیزدن اك اول کورینن نقطه‌سیدر. — اوچنجیسی قاهره‌نك قربنده وجنوب غربیسنده واقع بر قریه اولوب، بعض اهرامیله اسکی مزارلری وسائر آثار عتیقه‌سی واردر. مشهور «قصیدهٔ برده» صاحبی (شیخ محمد بوصیری) بورالیدر. بونك‌ده اسم قدیمی (بوسیریس) در.

ابو ضربه بن اللحیانی { (ابوعبدالله محمد بن ابی یحیی زکریا) تونسده حکومت سورن بنی حفص خاندانه منسوب اولوب، ٧١٧ تاریخنده محبوس بولندیغی زنداندن موحدین طرفندن اخراج اولنه‌رق، مسند حکومته بولنان ابوبکر ایله ایتدیکی محاربه‌ده غالب کلکله، تونسه بالدخول، کندیسنه بیعت اولنمش، و(مستنصر) لقبیله تلقب ایتمشیدی. آنجق سکز آی صکره ابو بکر عودتله تونسی ضبط ایتدیکندن، ابو ضربه قیروانه واورادن مهدیه‌یه چکلمکه مجبور اولمش؛ وبعده ٧٢٣ تاریخنده تلمسان حاکمی ابو تاشفین ایله برلشه‌رك، قسنطینه جهتنده ابوبکرله ایتدکاری محاربه‌ده ینه مغلوب اولمغله، تلمسانه رجعتنده وفات ایتمشدر.

ابو طالب بن بقیه { (احمد بن بکر عبدی) علمای نحویوندن اولوب، علی فارسینك «الایضاح» عنوانلی نحو کتابنی شرح ایتمشدر. وفاتی ٤٠٦ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو طالب بن عبدالمطلب { (عبد مناف) فخر کائنات (صلم) افندمزك عمی وحضرت علی (رضه)‌نك پدریدر. نبی ذیشانك پدری جدینك حیاتنده وفات ایتمش اولدیغندن، بیوك پدری عبدالمطلب وفاتنده کندیلرینی اوغلی ابو طالبك وصیتنه براقشیدی. ابو طالبك فخر مرسلین افندمزه محبت وشفقتی فوق‌العاده اولدیغی کبی، حضرت پیغمبرك دخی صاحب ترجمه‌یه وفرت محبتلری وار ایدی. ابو طالب شامه واقع اولان سفرنده حضرت نبی‌یی دخی برابر آلمشیدی. فخرکائنات افندمز اظهار دعوت بیوردقلرنده، ابو طالب هیچ بروقت تکذیب یولنه کیتمیوب، اسلامك دین حق اولدیغنی تصدیق، وحضرت پیغمبری قریشك تعرضات وتصدیاتندن هر وجهله محافظه ومدافعه‌ده زیاده‌سیله جهد وغیرت ایتمش ایسه‌ده، اختیارلغنده آبا واجدادینك دینی ترك ایتمکی بر عار زعم ایده‌رك، اسلامه کلمه‌مشیدی. حضرت رسول‌الله (صلعم) ابو طالبك اسلامه کلمسنی زیاده‌سیله آرزو بیوروب، ولو صوك نفسنده شهادت کتیرمسنی تکلیفدن خالی قالمازلر دیسه‌ده، بروجهله راضی اوله‌مامشدی. نهایت روحنی تسلیم ایدرکن، دوداقلرینی تحریك ایتدیکی کوریلوب، یاننده بولنان برادری حضرت عباس طرفندن کلمهٔ شهادتی تلفظ ایتدیکی رسالتپناه افندمزه تبشیر اولنمغله، «الحمدلله الذی هداك یاعم» بیوردقلری مرویدر. آنجق بو روایت متفق علیه اولمیوب، ابو طالبك ایمانی مسئله‌سی مختلف فیه قالمشدر. هرحالده فخر کائنات افندمزه ودین اسلامه اولان خدمتلری غیر منکردر. نبوتدن ١٠ سنه صکره وهجرتدن اوچ سنه اول، سکسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. طالب، جعفر، علی وعقیل اسملریله درت اوغلی وام هانی فاخته و جمانه اسملریله ایکی قیزی اولوب، بونلردن یالکز طالب کندیسندن اول وفات ایتمشدر.

ابو طالب بن غیلان { (محمد بن محمد) مشاهیر محدثیندن اولوب، «احادیث غیلانیه» اسمیله معروف احادیث منتخبه‌نك راویسیدر. ٣٤٧ تاریخنده طوغوب، ٤٤٠ ده وفات ایتمشدر.

ابو طالب بن قاسم { [«امجر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو طالب حسینی { هندستان علماسندن اولوب، تیمور لنکك کندیسی طرفندن یازلمش اولان وایلك قرق یدی سنه‌لك احوالنی جامع بولنان «توزوك تیموری» عنوانلی کتابی چغتایجه‌دن فارسی‌یه ترجمه، وشاه جهانك نامنه نشر ایتمشدر. بو کتاب انکلیزجه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر.

ابو طالب خان { (مرزا — بن حاجی محمد بیك خان) هندستان مشاهیر سیاحیندن واولاد ترکدن اولوب، ١١٦٥ تاریخ هجریسنده (لکهنو) شهرنده طوغمش؛ و ١٢١٥ ده پارس ولوندره‌یه سیاحتله، ایکی سنه اوروپاده کشت وکذار ایتدکدن صکره، استانبول وایران

tarikhema.org mandegar.tarikhema.org tarikhema.ir pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طريقيله هندستانه عودت ايدەرك، «مآثر الطالب فى بلاد الافرنج» عنوانيله فارسى العباره مفصل بر سياحتنامه يازمش؛ و ١٢٢١ دە كلكتەدە وفات ايتمشدر. «خلاصةالافكار» عنوانيله براثرى وديكر بعض تأليفاتى دخى واردر. سياحتنامەسى كلكتەدە باصيلوب، فرانسزجه وانكليزجەيه دخى ترجمه اولنمشدر.

ابو طالب ضَبّى { (مفضل بن سلمه) مشاهير ادبادن اولوب، على الخصوص علم لغتده عصرينك وحيدى ايدى. نحوده كوفيون مذهبنه تابع ايدى. وزير اسمعيل بن بلبله منسوب اولوب، شاعر مشهور ابن رومى ايله دخى معاصر ايدى. تصنيفات مفيدەسى چوق اولوب، باشليجەلرى شونلردر: «التاريخ فى علم اللغة»، «اللطيف»، «كتاب الاشتقاق»، «كتاب الزرع والنبات». «كتاب خلق الانسان»، «كتاب مايحتاج اليه الكاتب»، «كتاب المقصور والممدود»، «المدخل الى علم النحو»، «كتاب العود والملاهى»، «جلاب الشبه»، «ضياء القلوب فى معانى القرآن».

ابو طالب كليم همدانى { ايرانك اعاظم شعراى متأخريندن اولوب، همدانده نشأت ايتمش؛ و ١٠٢٨ تاريخ هجريسنده هندستانه كيدەرك، جهانكيرك مظهر التفاتى اولمشيدى. مؤخراً ثانياً هندستانه كيدوب، شاه جهانك ملك الشعراسى اولمش؛ وبونك نامنه «ظفرنامهٔ شاه جهان» عنوانيله بر منظومه يازمشدر. مرتب ديوانى دخى واردر. ١٠٦١ تاريخنده لاهورده وفات ايتمشدر.

ابو طالب مكى { (محمد بن على بن عطيه) مشاهير صوفيوندن اولوب، ايرانك جبل جهتنده طوغمش، ومكهٔ مكرمەدە توطن ايتمشيدى. زهد وتقوى وتصوفه متعلق بر چوق تصنيفاتى اولوب، اك مشهورى «قوت القلوب» عنوانلى اثريدر. زهد وتقوى ورياضتله باشايوب، بصره وبغداده رحلتنده جامعلرده وعظ ايتمكه باشلامش ايسەدە، جذبه حاليله شريعته مغاير سوزلر سويلديكندن، هركسك كنديسندن تبعد ايتديكنى كورنجه، وعظدن وازكچمشيدى. ٣٨٦ تاريخنده بغدادده وفات ايتمشدر.

ابو طامه { حجازده بر طاغ اولوب، مكهٔ مكرمه ايله شام آرەسندەكى حجاج طريقنك مكەدن اعتباراً اون ايكنجى منزلنده واقعدر.

ابو طاهر انبارى { (محمد بن ابى الفضل بنان) مشاهير ادبادن اولوب، مصرده تولد ونشأت ايتمش، مصرده بعض مناصب ديوانيەدە بولنمش، وسيف الاسلام طغتكين طرفندن ايلچيلكله بغداده دخى كوندرلمش ايدى. ادبيات وحديثده يد طولى صاحبى اولوب، طبيعت شعريەسى وحسن خطى دخى وار ايدى. بر تفسير شريفيله ايكى جلد اوزره «المنظوم والمنثور» عنوانلى براثرى واردر. پك چوق كتب دخى استنساخ ايتمشدر. ٥٠٧ تاريخنده طوغوب، ٥٩٦ دە وفات ايتمشدر. اولمش بر يحيى حقنده اولان شو قطعەسى جملهٔ اشعارندندر:

عجبا لى وقد مررت بآثا-
رك كيف اهتديت نهج الطريق
اترانى نسيت عهدك فيها
صدقوا ماللميت من صديق

ابو طاهر بن البرحشى { (موفق الدين احمد بن محمد) مشاهير اطباى اسلامدن اولوب، (ابن البرحشى) لقبيله معروفدر. واسطلى اولوب، طبك علمى وعملى جهتنده وفنون حكميەدە مهارت تامەسى اولديغى كبى، شعر وادبياتدن دخى بهرەسى وار ايدى. خليفه مسترشد باللهك زماننده ياشامش، و ٥٦٠ تاريخندە واسطەدە بر حيات بولنمشدر.

ابو طاهر بن بقيه { ابو طاهر بن بويه، ابو طاهر بن تميم وابو طاهر بن حيدر [«ابن بقيه، جلال الدوله بن بويه، يحيى بن تميم وابن حيدر» مادەلرينه مراجعت بيوريله.]

ابو طاهر حمدانى { (ابراهيم بن ناصر الدوله) آل حمدان ملوكنك اخيرى اولوب، سالف الترجمه (ابو تغلب) ك برادريدر. موصل آل بويەنك يد ضبطنه كچدكدن صكره، صاحب ترجمه ايله برآنادن برادرى ابو (عبدالله حسين) شرف الدوله ابن بويەنك نزدنده بولنوب، حكمدار مشار اليهك وفاتيله بهاء الدولەنك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

جلوسنده، ۳۷۹ تاریخنده موصله عودته اذن آلمشلر ایسه‌ده، بونلرك موصلده بقالری جائز اوله‌میه‌جغی صکره‌دن آکلاشلمغله، موصل والیسنه، کندیلرینی قبول ایتمه‌مك اوزره امر ویرلدیکندن، آل بویه طرفندن موصلده بولنان ترك ودیلم عسکری بونلرله محاربه‌یه چیقمشلرسه‌ده، موصل اهالیسی آل حمدانه یاردیم ایتدکلرندن، ابوطاهر غالب کلوب، موصلی استرداد ایتمشدر. بر سنه حکومت سوردکدن صکره، ۳۷۰ تاریخنده نصیبینده ابوالذواد طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو طاهر خاتونی { یدنجی قرن هجری اواخری شعراسندن اولوب، «تاریخ سلجوقی» عنوانیله دولت سلجوقیه‌نك مکمل برتاریخنی و«مناقب الشعرا» عنوانیله دیکر بر کتاب یازمشدر.

ابو طاهر قرمطی { (سلیمان بن ابی سعید حسن) قرامطه طا- ئفه‌سنك رئیسی اولان سالف الترجمه ابو سعیدك اوغلی اولوب، ۳۱۱ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، ریاسته کچنجه، ۱۷ یاشنده اولدیغی حالده، وفرت جسارت وشجاعتی حسبیله، بحریندن خروجله، بصره وکوفه‌یی ووادئ فراتك سائر بر چوق یرلرینی ضبط، ودفعاتله حجاجی یاصوب، اطرافی تهدید وتخریب، وراست کلنی قتل ایده‌رك، یکرمی سنه‌قدر مقام خلافتدن کوندریلن عسکرله اوغراشمش؛ ودفعاتله بغدادی دخی تهدید ایده‌رك اهالیسنی قاچیرمش؛ وسنجار وموصله قدر توسیع دائرهٔ تخریب ایتمش ایدی. ایکی دفعه مکهٔ مکرمه‌یه دخی هجومله، شهری یغما ایتمش؛ وحجر اسودی مرکزی اولان بحرینده‌کی (هجر) قصبه‌سنه نقل، وکعبهٔ شریفه‌نك پوشیده‌سنی رفقاسنه تقسیم ایتمشیدی. افریقیه‌ده حکومت سورن مهدئ علوی کندیسنه بر مکتوب یازه‌رق، مکهٔ مکرمه وکعبهٔ شریفه حقنده بوکبی حرکات باغیه‌ده بولنقدن منع، وحجر اسودك اعاده‌سنه دعوت ایتمش؛ وبر روایته کوره بونك تکلیفی اوزرینه، حجر اسودی اعاده ایدوب، بعده بتکرار غصبله، اللی بیك آلتونه مقابل اهل اسلامه صاتمش؛ دیکر برروایته کوره‌ده مهدینك تکلیفی اوزرینه ویرمیوب، بروجه مشروح صاتمشدر.

نهایت ۳۳۲ تاریخنده چیچك علتنه اوغرایوب، تلف اولمغله، عباداللّٰه ید ظلمندن قورتلمشدر.

ابو الطُفَیل { (عامر بن واثله) صحابه‌دن اولوب، حضرت رسالتپناه (صلعم) افندمزدن بعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر. حضرت پیغمبردن صکره خیلی وقت معمر اولوب، حضرت علی‌یه کسب ارتباط ایتمش؛ وحضرت مرتضانك شهادتندن صکره معاویه کندیسنی کندی طرفنه جلبه فوق العاده جهد وغیرت ایتمش ایسه‌ده، ابوالطفیل اوطرفه اصلا میل کوسترمیه‌رك، واهل بیت نبوی طرفنی براقیه‌رق، مؤخراً حضرت امام حسینك خونی طلب ایدن مختار بن عبیده‌یه التحاق ایتمش؛ و بر روایته کوره مختار طوتلدیغی وقت، صاحب ترجمه کندینی قصردن آشاغی‌یه آتهرق انتحار ایتمشدر. دیکر بر روایته کوره مختاردن صکره دخی معمر اولوب، مواخراً بر دوکونده بولندیغی صره‌ده، کندیسنك (طفیل) اسمنده‌کی اوغلنك وفاتنده سویلمش اولدیغی مرثیه تغنی اولنمغله، تأثرندن وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، مذکور مرثیه‌سنك مطلعی شودر:

خلی طفیل علی الهم وانشعبا
وهد ذلك رکنی هدة عجبا

ابو طلحه { (زید بن سهل انصاری) صحابه ونقبادن اولوب، رسول‌اللّٰه (صلعم) افندمزك معیتنده عقبه، بدر، احد، خندق غزالرنده وسائر غزالرده حاضر بولنمشدر. زیاده‌سیله جسور وشجیع اولوب، حتی حضرت رسالتپناهك «عسکرده ابو طلحه‌نك صوتی برفئه‌دن ایدر» بیوردقلری مرویدر. کندیسندن ۹۲ حدیث شریف روایت اولنمشدر. حضرت عثمانك اواخر خلافتنده ۳۲ ویا ۳٤ تاریخنده ۷۰ یاشنده وفات ایتمشدر. بر روایته کوره مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمش، ودیکر برروایته کوره شیخوختیله برابر عازم غزا اولوب، کیده ارتحال ایتمش، وکمینك آلتی کون صکره راست کلدیکی بر آطه‌ده دفن اولنمشدر. حتی بو آلتی کون ظرفنده جنازه‌سنك اصلا تغیر وتعفن ایتمدیکی دخی مرویدر.

ابو الطمحان { (حنظله بن شرقی قینی) زمان جاهلیت واوائل ظهور

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسلام عرب شعراسندن اولوب، اشعاری غایت بلیغ ورقیق ایسه‌ده، کندیسی فسق وفجوره مائل اولوب، حقنده پك چوق نوادر وحکایات منقولدر. زبیر بن عبدالمطلبه انتسابی اولوب، بعضا مکه‌یه عزیمتله کندیسنه ندیملك ایدردی. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

ارقت وآبتنی الهموم الطوارق
ولم یلق مالاقیت قبلی عاشق

ابو طویل قلعه‌سی {(قلعة ابی طویل) افریقیه‌ده یعنی تونسده متین وجسیم برقلعه ایدی، که قیروانك خرابی اوزرینه، بونك اکثر اهالیسی اورایه هجرت ایتمکله، بر شهر حالنه کچوب، بر وقت خیلی اهمیت آلمش؛ وصنهاجه قبائلنك مرکزی اولمشیدی. ابو یزید خارجی بو قلعه‌ده تحصن ایتمشیدی.

ابو الطیب ضبی {(محمد بن ابی طالب) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، تصنیفات متعدده‌سی واردر. بغدادلیدر. ۳۰۸ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الطیب طبری {(قاضی طاهر بن عبدالله) مشاهیر فقهادن اولوب، شعر وادبیاتدن دخی بهره‌سی وار ایدی. ۳۴۸ تاریخنده آمله طوغوب، اوراده نشأت ایتدکدن صکره، بغدادده توطن ایتمشیدی. ابو حامد اسفراینی کبی مشاهیردن اخذ ایتمش، وابو اسحاق شیرازی کبی اعاظم علما جملهٔ شاکردانندن بولنمشدر. بغدادده تدریس وافتا وقضا ایله مشغول اولوب، «مختصر مزنی»یی وابوبکر بن حدادك «فروع»نی شرح، وبعض کتابلر دخی تصنیف ایتمشدر. ۴۵۰ تاریخنده یوز ایکی یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو الطیب متنبی {[«متنبی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو العاص {(لقیط یاخود مهشم بن ربیع بن عبد العزی بن عبد شمس بن عبد مناف قرشی) فخر کائنات افندمزك قیزی زینبك زوجیدر. والده‌سی هند بنت خویلد اولوب، حضرت خدیجة الکبرانك همشیره‌سی ایدی. وحیدن اول والده‌سی حضرت پیغمبردن زینبك اوغلنه تزویجنی آرزو ایتمش اولمغله، طرف رسالتپناهیدن موافقت اولنه‌رق، تزوجلری اجرا اولنمشیدی. اظهار دعوت اولندقده، حضرت زینب ایمانه کلمش، وقوجه‌سی کفرده قالمش ایسه‌ده، مکه‌ده ایکن فخر المرسلین افندمز قیزینی تفریقه مقتدر اوله‌میوب، هجرتدن صکره بدر غزاسنده صاحب ترجمه اسیر دوشمش؛ وقریشیلرك اسرایی تخلیص ایچون کوندردکلری فدیه‌لرك آره‌سنده حضرت زینبك والده‌سی حضرت خدیجه‌دن منقول بر کردانلغی چیقمشیدی. حضرت نبی محترم قیزینك فدیه‌سنی اعاده ایله برابر، ابو العاصی دخی کوندرمش؛ وآنجق کندیسندن زوجه‌سنی مدینه‌یه کوندرمك وعدینی آلمشلردی. متعاقباً حضرت زینب مدینه‌یه کیتمش؛ وابو العاص بعده بر سریه طرفندن غنیمت اولنمش اولان بعض اموال تجاریه و امانتلرینی قورتارمق ایچون، مدینه‌یه کیدوب، مساعدهٔ پیغمبری ایله مقصدی حاصل اولدقدن صکره، مکه‌یه عودتله، امانتلری صاحبلرینه تسلیم ایتمش؛ وعلناً اسلامه کلوب، هجرت نبویه‌نك ۷ نجی سنه‌سنده نزد رسالتپناهی‌یه دونه‌رك، صحابه عدادینه داخل اولمش؛ وزینب کندیسنه تسلیم اولنمشدر. هجرتك ۱۲ سنه‌سی ذی الحجه‌سنده وفات ایتمشدر. بونك قیزی امامه بنت زینبی حضرت علی تزوج ایتمشدی.

ابو عاصم عبادی {(محمد بن احمد هروی) مشاهیر فقهای شافعیه‌دن وائمهٔ محدثیندن اولوب، ۳۷۵ تاریخنده طوغمش، و۴۵۸ ده وفات ایتمشدر. تصنیفات مفیده‌سی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «ادب القضاء»، «المبسوط فی الفقه»، «الهادی الی مذهب العلماء»، «کتاب الرد علی القاضی السمعانی»، «طبقات الفقهاء»، «کتاب الشرح»، «الزیادات»، «زیادات الزیادات»، «کتاب الاطعمة»، «کتاب احکام المیاه».

ابو العافیه {(بنی ابی العافیه) مغرب اقصاده مکناسه خطه‌سنده حکم سورمش بر دولتدر، که سالف الترجمه (موسی) ابن ابی العافیه طرفندن دردنجی قرن هجری اواخرنده تأسیس اولنه‌رق، اوندن صکره اوغلی ابراهیم وبونك اوغلی ابو عبدالرحمن وبونك اوغلی محمد وبونك اوغلی قاسم، که جمعاً بش کشی حکم سوروب، ۴۶۳ تاریخنده مرقوم قاسمك یوسف بن تاشفین طرفندن قتلی وملکنك دولت مرابطینه کچمسی ایله، بنی ابی العافیه دولتی منقرض اولمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو العالیهٔ ریاحی { (رفیع بن مهران بصری) کبار تابعیندن اولوب ،

حضرت رسول الله (صعم) افندمزك ارتحالندن ایکی سنه صکره ایمانه کلمش؛ وحضرت ابابکر صدیقه ملاقی اولوب، حضرت عمرك آرقه‌سنده نماز قیلمشدر. حضرت علیدن، ابن عباسدن، ابن مسعوددن وسائر صحابه وتابعیندن روایت ایتمشدر. روایتده موثوقدر. صحابه‌دن صکره علم قرآنده بوندن عالم کیمسه اولمدیغی مرویدر. یوز یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، ۹۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو العالیهٔ شامی { (حسن بن مالك) اصمعینك اصحابندن شاعر وادیب

بر ذات ایدی. ۲٤۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

ولو انی اعطیت من دهری المنی
وما کل من یعطی المنی بمسدد
لقلت لایام مضین الا ارجعی
وقلت لایام اتین الا ابعدی

ابو عامر بن سعدون { (محمد — عبدری) اندلسك

مشاهیر علماسندن اولوب، عن‌اصل میورقه‌لی اولدیغی حالده، قرطبه‌ده طوغمش؛ وفقه وحدیثده کسب اشتهار ایتدکدن صکره، شرقه رحلتله، مدت مدیده بغدادده اقامت ایتمشدر. حسن خطی دخی واردر. ۵۲٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عامر مرینی { (بن ابی یعقوب یوسف) مغربده حکم سورمش

اولان بنی مرین ملوکندن سالف الترجمه ابو سعید وابو ثابتك پدری اولوب. کندیسی حکومت سورمه‌مش؛ وپدری ابو یعقوبك زماننده دفعاتله عصیان ایده‌رك، عفو اولنمش؛ ونهایت ٦۹۸ تاریخنده (غماره) جبالنه چکلمش اولدیغی حالده. اوراده وفات ایتمشدر.

ابو عباده { [« بحتری » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو العباس اعمی { (سائب بن فروخ) مشاهیر شعرادن اولوب ،

بنی امیه‌یه منسوب، واکثر اشعاری بونلرك مدحنه منحصر ایدی. هجوه دخی میلی زیاده ایدی. مکه‌ده اقامت ایدوب، کندیسنه شامدن کوندریلن جائزه‌لر وتخصیصاتله چکینیردی. ۱۰۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. حقنده بك چوق نوادر منقولدر. حسب المسلك سالف الترجمه ابو الطفیل ایله منافرتلری اولوب، بو بابده سویلمش اولدیغی شوقطعه جملهٔ اشعارندندر :

لعمرك انني وابا طفيل
لمختلفان والله الشهيد
لقد ضلوا ببغض ابى تراب
كما ضلت عن الحق اليهود

ابو العباس اغلبی { (عبدالله بن ابراهیم) بنی اغلب امراسنك

ایکنجیسی اولوب، هارون الرشید طرفندن افریقیه والیسی ایکن کسب تفرد واستقلال ایله بو امارتی تشکیل ایدن ابراهیم بن اغلبك اوغلیدر. پدرینك حیاتنده طرابلس غرب والیسی اولوب، ۱۹۷ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، قیروانه عزیمتله، ذاتاً برادری زیادة‌الله معرفتیله کندیسنه بیعت ایتدیرلمش اولدیغندن، مسند حکومته قعود ایده‌رك، بش سنه‌یه قریب حکومت سوردکدن صکره ، ۲۰۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو العباس اغلبی { (محمد بن ابی عقال) آنف الترجمه عبداللهك برا-

درزاده‌سی اولوب، پدرینك وفاتی اوزرینه، ۲۲٦ تاریخنده مسند حکومته قعود، وتاهرت قربنده متعاقبا افلح بن عبد الوهاب اباضی طرفندن احراق اولنان عباسیه شهرینی بنا ایتمشدر. ۲۳۹ تاریخنده برادری ابو جعفر احمد عصیان ایده‌رك، بینلرنده واقع اولان محاربه‌ده غالب کلمکله، کندیسی حاکم وصاحب ترجمه وزیری اولمق اوزره صلح ایتمشلرسه‌ده، متعاقباً ابو العباس احمده غلبه ایده‌رك، کندیسنی تحت الحفظ بغداده کوندرمش؛ ومستقلاً حکومت سوروب، ۲٤۲ سنه‌سی ابتدالرنده وفات ایتمشدر.

ابو العباس اغلبی { (عبدالله بن ابراهیم) آنف الترجمه محمدك تورو-

نك اوغلی اولوب، بنی اغلب امراسنك طقوزنجیسیدر. غایت جسور وشجیع وحرب آزما اولمغله برابر عادل ومدبر برذات اولمغله، پدرینك حیاتنده صقلیه (یعنی سیچلیا) آطه‌سنه مأمور اولوب، قسطنطینیه روم ایمپراطورینك بر چوق دونتما وفرقه‌لرینی مغلوب، وبر چوق سفائن وممالك ضبط ایتمشیدی. ۲۸۹ تاریخنده پدری طرفندن افریقیه‌یه جلبله، مسند امارته اقعاد اولنمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وصقلیه‌ده اوغلاری ابو مضر زیادة اللهی وابومعدی وکیل براقشیدی. ۲۹۶ تاریخنده اوغلی زیادة اللهك امریله خدمه‌سندن اوچ کشی طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو العباس بدوی { [« بدوی » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو العباس بن الرفاعی { (احمد بن ابی الحسین علی) کبار اولیاء-اللهدن وپیران طریقتدن اولوب، طریقت رفاعیه مشایخ ودرویشانی بوذاته منسوبدرلر. اولاد عربدن وبر روایتده امام موسی کاظمك سلالهٔ طاهره‌سندن اولوب، بطائحده (ام‌عبیده) قریه‌سنده ساکن ایدی. فقهده ید طولاسی اولوب، مذهب شافعی‌یه تابع، وادبیاتدن دخی بهره‌دار ایدی. تواضع وصبر وحلمده دنیاده نظیری‌اولمیوب، سیوری‌سینکی بیله اوستندن قوومازدی؛ وانسانلرك هر صنفنه وعلی‌الخصوص فقرا واختیارلره خدمت ایتمکی وحیوانلره باقمغی وظیفه ایدنمشیدی. مثلا براویوز کلبه باقوب اویوزینی ابی‌ایتمك ایچون هفته‌لرجه اوغراشدیغی کورلمشدر. کندیسنه حدت وشتم ایدنلره حلم وملایمتله جواب ویرر، وکندیسنی ذم ایدنلری دائما تصدیق ایدردی. الحاصل حسن اخلاقده ودرویشلکده بتون عالمده نمونهٔ امتثال اتخاذ اولنه بیله‌جك برذات شریف ایدی. مناقب وکراماتی مشهوردر. برحیات ایکن صیت وشهرتی عالمگیر اولوب، پك‌چوق مریدان واصحابی وار ایدی. ۵۷۸ تاریخنده ارتحال ایدوب، اولاد براقدیغندن، برادرینك اولادی پوست نشین اولمش؛ وبو سلاله الی‌یومنا هذا تسلسل ایتمشدر. شو بر ایکی بیت کندیلرینه اسناد اولنان اشعار حقایق شعاردندر:

اذاجن لیلی هام قلبی بذکرکم
انوح کما ناح الحمام المطوق
وفوقی سحاب یمطر الهم والاسی
وتحتی بحار بالجوی تتدفق

ابو العباس بن سریج { (احمد بن عمر) ائمهٔ فقهاء شافعیه-دن اولوب، (بازیٔ اشهب) لقبیله ملقبدر. امام شافعی اصحابنك جمله‌سنه وحتی مزنی‌یه دخی تفضیل اولنمشدر. ابو بکر داود ظاهری ایله مناظره‌لری وقوع بولمشدر. شیرازده بر مدت قاضیلق ایتمشدر. تصنیفاتنك درت بیك عدده بالغ اولدیغی مرویدر. مذهب شافعی‌یی مدافعه یولنده بر چوق آثاری او-لوب، مذهب مذکورك اکثر اقطار عالمه نشرینه سبب اولانلرك برنجیسیدر. کوزل اشعاری دخی واردر. ۳۰۶ تاریخنده، ۷۰ یاشنده اولدیغی حالده، بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو العباس بن عاشر { (الحاج —) اندلس مشاهیر علما وزهادندن برمرد عارف اولوب، مغرب اقصانك بحر محیط اطلاسی ساحلنده واقع سلا شهرینك مزارستاننده اختیار اقامت ایتمش، و۷۶۵ تاریخنده وفات ایلشدر. سلطان ابو عنان مرینی دفعاتله قپوسنه کیدوب ساعتلرجه بکلدیکی حالده، حضورینه کیرمکه اذن ویرمه‌مشیدی. مرقدی الآن سلاده زیارتکاهدر.

ابو العباس بن المتوکل { (ابو العباس بن المستضی، ابو العباس بن المعتصم، ابو العباس بن المقتدر وابو العباس بن الموفق [« معتمد علی الله، ناصر لدین الله، مستعین بالله، راضی بالله و معتضد بالله عباسی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو العباس حفصی { [« احمد بن ابی محمد، احمد بن ابی یحیی، احمد بن مستنصر وفضل بن ابی یحیی » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو العباس سبتی { مشاهیر علما واولیادن اولوب، ۵۲۴ تاریخنده سبته‌ده طوغمش، و۶۰۱ تاریخنده مراکشده وفات ایتمشدر.

ابو العباس سفاح { [« سفاح » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو العباس شریشی { (کمال احمد بن عبد المؤمن قیسی) مشا-هیر علما وادبادن اولوب، شریشده طوغمش؛ واکثر عمرینی شام ومصرده کچیروب، ۶۱۹ تاریخنده وطننده وفات ایتمشدر. مصنفات نافعه‌سی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: « شرح الایضاح للفارسی »، « شرح الجمل للزجاج »، « رسائل فی العروض »، « مجموع مشاهیر قصائد العرب »، « اختصار نوادر ابی علی القالی »، مقامات حریری‌یه دخی کبیر، وسط وصغیر عنوانلریله اوچ شرح یازوب، بو شرحلرده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مقاماتك هر مشكلاتنى حل ايله برابر بالمناسبه پك چوق معلومات ونوادر ذكر ايتمش اولديغندن، سائر شرحلرك جملهسنى ابطال ايتمشدر. آثارينك اك مشهورلرى ده بو شرحلردر. اشعارى دخى كوزل اولوب، شو برايكى بيت مصرده ايكن شامه اولان اشتياقنى مصور بر قصيدهسندندر:

يا جيرة الشام هل من نحوكم خبر
فان قلبي بنار الشوق يستعر
بعدت عنكم فلا والله بعدكم
ما لذ للعين ولا نوم ولا سهر

ابو العباس كورانى { (احمد بن عبدالسلام) مغربك مشاهير ادبا-
سندن اولوب، حفظ اشعار عربده عصرينك فريدى ايدى. موحديندن عبدالمؤمن واوغلى يوسفه وبعده اونك اوغلى يعقوبه منسوب ايدى. حماسه طرزنده و«صفوة الادب وديوان العرب» عنوانيله بر مجموعهسى وبرچوق اشعارى واردر. مذكور يعقوب بن يوسفك اواخر سلطنتنده ٨٠ ياشنده وفات ايتمشدر.

ابو العباس مرينى { (احمد بن ابى سالم ابراهيم) مغربده حكو-
مت سورن بنى مرين ملوكندن اولوب، سالف الترجمه ابو سالمك اوغليدر. طنجهده محبوس ايكن، ٧٧٦ تاريخنده غرناطه حاكمى ابن احمرك توسطيله تخته اجلاس اولنەرق، خيلى مدت عصيان ايتمش اولان عبدالرحمن ابن ابى يفلوسن ايله وتلمسان حاكمى ابو حمو ثانى ايله اوغراشمش، وتلمسانى ضبط ايتمشيدى. ٧٨٥ تاريخنده موسى بن ابى عنان ايله بينلرنده منازعه ظهور ايدوب، موسى اليهك غالبيتى اوزرينه، صاحب ترجمه اندلسه نفى والحمرا قلعهسنده حبس اولنمش ايسهده، ابن احمر طرفندن تخليص، و٧٨٩ تاريخنده مغربه سوق اولنەرق، ابتدا فاسى وبعده مراكشى دخى ضبط ايله، فوت ايتمش اولديغى سلطنتى استرداد، وتلمسانى يكيدن ضبط ايتدكدن صكره، ٧٩٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو العباس نامى { (احمد بن محمد دارمى) مشاهير شعرادن او-
لوب، بوده متنبى كبى سيف الدوله بن حمدانك مداحلرندن ايدى. متنبى ايله پك چوق ماجرالرى وبينلرنده مشاعرهلرى واردر. ٣٩٩ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو عبدالرحمن سلمى { (محمد بن حسين) نيسابور مشاهير
صوفيوندن اولوب، علوم متنوعه وادبياتده يد طولى صاحبى اولمغله، تأليفات متعدده صاحبيدر. ٤١٢ تاريخنده وفات ايتمشدر. آثارى بروجه آتيدر: «طبقات الصوفية»، «آداب التعازى»، «آداب الصوفية»، «ادب الصحبة»، «كتاب الاربعين»، «امثال القرآن»، «تاريخ اهل الصفوة»، «كتاب الحقايق فى التفسير»، «زلل الفقر»، «سنن الصوفية»، «الفتوة»، «مقامات الاولياء» وسائره.

ابو عبدالرحمن نسائى { (احمد بن على) مشاهير محد-
ثيندن اولوب، ٢١٥ تاريخنده خراسانك (نسا) شهرنده طوغمش؛ ومصرده كسب شهرت ايدهرك، ٣٠٣ تاريخنده دمشقده وفات ايتمشدر. تأليفاتنك اك مشهورى «كتاب الخصائص فى فضل على بن ابى طالب واهل البيت» عنوانلى اثريدر.

ابو عبدالله بن ابى الخصال { اندلسك مشاهير
ادبا وشعراسندن اولوب، ذو الوزارتين عنوانيله معنوندر. هجرتك آلتنجى قرنى اواسطنده وفات ايتمشدر.

ابو عبدالله بن الازرق { (محمد بن على) اندلس مشا-
هير علماسندن اولوب، تصنيفات متعددهٔ مفيدهسى واردر. غرناطهده قاضى ايكن، اندلسك خرستيانلرك الينه كچمسى اوزرينه، تلمسانه واورادن مصره رحلتله، مصر حاكمى قايتبايى اندلسك استردادينه تشويق ايتمكه باشلامش ايسهده، موفق اولهمديغندن، حجازه عزيمتله، ايفاى حج ايتمش؛ ومصره عودتنده ينه اندلسك استرداديچون تشويقاتدن خالى قالمديغندن، اغزينى قپاتمق ايچون، قاضى القضاة عنوانيله قدسه كوندرلمش؛ ومتعاقباً ٧٩٥ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. تأليفات كثيرهسى اولوب، اك معروفلرى شونلردر: ٢٠ جلددن عبارت «شفاء الغليل فى شرح مختصر الخليل»، ابن خلدونك مقدمهسندهكى معلوماتى وديگر برچوق فوائد وحقايق تلخيصاً جامع اولهرق «بدائع السلك فى طبائع الملك»، «روضة الاعلام بمنزلة العربية من علوم الاسلام». اشعارى دخى كوزل

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، شو ایکی بیت والده‌سنك وفاتی حقنده سویلش اولدیغی برمرثیه‌سندندر :

تقول لی ودموع العین اکفته
ما افظع العین والترحال یا ولدی
فقلت این السری قالت لرحمة من
قد عز فی الملك لم یولد ولم یلد

ابو عبدالله بن بیش { (محمد بن محمد عبدری) اندلس علماسندن ومشهور لسان الدین ابن خطیبك مشایخندن اولوب، ابتدا صحاف ایکن، دکانده‌کی کتابلری مطالعه قوتیله علوم وفنون وادبیاتده ید طولی صاحبی اولمش؛ وتدریسه باشلامشیدی. ٦٨٠ تاریخلرنده غرناطه‌ده طوغوب، ٧٥٣ ده ینه اوراده وفات ایتمشدر. هرکلمه‌سنك ایلك حرفی آلندیق حالده صره ایله حروف هجایی ترکیب ایدن شو قطعه‌سی جمله اشعارندندر:

اساجعة بالوادیین تبوأی
ثماراً جنتها حالیات خواضب
دعی ذکر روض زانه سق شربه
صباح ضحی طی ظباء عصائب
غرام فؤادی قاذف کل لیلة
بقی ما نأی وهنا هواه یراقب

ابو عبدالله بن حیون { (محمد) اندلسك مشاهیر علمای محدثیندن اولوب، وادی الحجاره‌ده طوغمش، وشرقه رحلتله، ١٥ سنه قدر صنعا، مکه وبغدادده امام احمد بن حنبلك اصحابندن وسائر مشاهیر ائمه‌دن استماع احادیث شریفه ایدرك، اندلس محدثیننك امام اعظمی اولمشدر. معاویه حقنده اظهار خصومت ایتدیکیچون، شیعلکی مظنون ایدی. کوزل اشعاری دخی واردر. ٣٠٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن خفیف { (محمد ـ شیرازی) مشاهیر علما وصلحادن اولوب، علوم متنوعه‌یه دائر برچوق تألیفاتی واردر، واقطار بعیده‌یه وحتی سرندیب آطه‌سنه دخی سیاحت ایتمشدر. کرك بوسیاحتی وکرك سائر احوالی حقنده برچوق نوادر وغرائب احوال وکراماتی منقولدر. فارس اهالیسنك بوذات حقنده اعتقادلری برکالدر. ٣٧١ تاریخنده ٩٥ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن رباح { (علی — لخمی) تابعیندن اولوب، ١٥ تاریخ هجریسنده ویرموك وقعه‌سی سنه‌سنده طوغمش؛ وعبدالعزیز بن مروانك عندنده قدر واعتباری پك بیوك اولوب، مؤخراً اندلسده رحلت ایتمشیدی. ١١٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن سعاده { (محمد بن یوسف) اندلسك مشاهیر علماسندن اولوب، فقه وحدیث وتفسیر وتصوف وادبیاتده ید طولی صاحبی ایدی. اجدادی بلنسیه‌لی اولدقلری حالده، کندیسی مرسیه‌ده طوغمش، وبعده شاطبه‌ده توطن ایتمشیدی. مرسیه وشاطبه وبلنسیه‌ده قاضی وخطیب ومدرس بولنمش، و ٥٦٥ تاریخنده شاطبه‌ده وفات ایتمشدر. «شجرة الوهم المسترقیة الی ذروة الفهم» عنوانیله غایت برول ومعتبر براثری واردر.

ابو عبدالله بن سفیان { (محمد) قیروان مشاهیر علماسندن اولوب، «الهادی» عنوانلی کتابك مؤلفیدر. ٤١٥ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن شق اللیل { (محمد بن ابراهیم انصاری) اندلس مشاهیر علما وادباسندن اولوب، طلیطله‌ده طوغمش، وشرقه رحلتله، عودتنده ٤٥٥ تاریخنده (طلبیره) ده وفات ایتمشدر. «کتاب الکرامات وبراهین الصلحاء» عنوانیله برکتابی ودیکر برچوق تصنیفاتیله اشعاری واردر.

ابو عبدالله بن طاهر { (محمد — خزرجی) اندلس مشاهیر علما وادباسندن اولوب، ٥١٢ تاریخنده دانیه‌ده تولد واوراده نشأت ایتمش؛ وبعده شرقه رحلتله، برمدت دمشقده تدریس ایتدکدن صکره، بغداده کیدوب، وفاتنه قدر اوراده قالمشیدی. «تحصیل عین الذهب فی معدن جوهر الادب» عنوانیله برتألیفی واردر. ٦١٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن فضیله { (محمد بن ابراهیم معافری) عالم وادیب وشاعر برذات اولوب، «الدرر الموسومه فی اشتقاق الحروف المرسومة»، «دوحة الجنان وراحة الجنان» عنوانلریله ایکی کتابی ودیکر بعض تألیفاتیله اشعاری واردر. ٧٤٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله بن مرزوق { (شمس الدین محمد بن احمد) مغرب علماسندن اولوب، ٧١١ تاریخنده تلمسانده طوغمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وعلم وفضلی وخطبه ایراداندهکی فصاحت ومهارتی حسیله ابوالحسن مرینی واولادندن ابوعنان وابوسالم وغرناطه حاکمی ابن احمر عندنده قدر واعتباری پك عالی بولنمش ایسهده، مؤخراً اموالی مصادره، وکندیسی حبس اولنه‌رق، نهایت قورتلدیغنده، تونسه رحلتله، ابواسحق حفصی‌یه التجا ایتمش؛ و ٧٦٤ تاریخنده، بونك وفاتی اوزرینه، اسکندریه ومصره رحلت ایده‌رك، ملك اشرف طرفندن حسن قبول کورمش؛ و ٧٨١ ده وفات ایتمشدر. «شرح العمدة»، «شرح الاحکام الصغری»، «شرح فروع ابن حاجب» کبی بعض تألیفاتیله برچوق اشعاری واردر. خطبه‌لری دخی جمع وتدوین اولنمشدر.

ابو عبدالله بن مرزوق { آنف الترجمه‌نك حفیدی

اولوب، عالم وادیب بر ذات ایدی. ٧٦٦ تاریخنده طوغوب، ٨٤٢ ده وفات ایتمشدر. تألیفاتی چوق اولوب، باشلیجه‌لری بر وجه آتیدر: «المفاتیح القرا-طیسیة فی شرح شقراطیسیة»، «المفاتیح المرزوقیة فی استخراج رجز الخزرجیة»، علم حدیثه دائر «الروضة» «الحدیقة»، میقاته دائر ١٧٠٠ بیتدن مرکب «المقنع الشافی»، «نهایة الامل فی شرح الجمل»، «اغتنام الفرصة فی محادثة عالم قفصة»، «المعراج الی استمطار فوائد الاستاذ ابن سراج»، «انوار الیقین فی شرح حدیث اولیاءالله المتقین»، «الدلیل المومی فی ترجیح طهارة الکاغد الرومی»، «النصیح الخالص فی الرد علی مدعی رتبة الکامل الناقص»، «مختصر الحاوی فی الفتاوی لابن عبدالنور»، «الروض البهیج فی مسائل الخلیج»، «انوار الدراری فی مکررات البخاری»، «تلخیص ابن البناء»، «تلخیص المفتاح»، «حرز الامانی»، «جمل الخونجی»، «اختصار الفیة ابن مالك»، «تفسیر صورة الاخلاص علی طریقة الحکماء». بونلردن ماعدا اکمال اولنمش ویا ناتمام قالمش برچوق آثاری، قصیده بردهیه اوچ شرحی، برچوق فتوی وخطبه‌لریله اشعاری دخی واردر.

ابو عبدالله بن نعمان مغربی { (محمد) مشاهیر

علمادن اولوب، ٣٤٠ تاریخنده مغربده طوغمش؛ وبرادری ابوالحسنله برابر معز علوینك معیتنده مصره کلوب، زمان سلطنتنده، برادرینك وفاتندن صکره، وعزیز وحاکمك زمان سلطنتلرنده قاضی القضاة بولنمش؛ وپك چوق عز وجاهه نائل اولوب، ٣٨٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله تجیبی { (محمد بن عبدالرحمن) اندلس مشاهیر علما-

سندن اولوب، ٥٤٠ تاریخنده مرسیه اعمالندن (القنت) شهرنده طوغمش؛ واستماع احادیث شریفه مقصدیله شرقه رحلت ایتمش؛ وشیوخنك تراجم احوالیله بر چوق حکایاتی جامع بر کتابله دیگر بعض تألیفات یاز-مشدر. وفاتی ٦١٠ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو عبدالله حفصی { [«مستنصر حفصی، منتصر حفصی، محمد

بن حسن حفصی ومحمد بای حفصی» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابو عبدالله حمیدی { [«حمیدی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو عبدالله سعدی { (ضیاءالدین محمد بن عبدالواحد) مشاهیر

علمادن اولوب، ٥٦٩ تاریخنده دمشقده طوغمش، ومصر، بغداد، مکه، اصفهان، همدان، مرو، مو-صل وسائر بلاده رحلتله، اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، وطننه عودتله، تدریس وتصنیفله اشتغاله باشلامش؛ وبر دارالحدیث تأسیس ایدوب، کتب کثیره‌سنی دخی اورایه وقف ایتمشدی. وفاتی ٦٤٣ تاریخنده واقع اولمشدر. تألیفات کثیره‌سی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: ٣ جلد اوزره «کتاب الاحکام»، «فضائل الاعمال»، «الاحادیث المختارة»، «فضائل الشام»، «فضائل القرآن»، «کتاب صفة الجنة والنار»، «مناقب اصحاب الحدیث»، «النهی عن سب الصحابة»، برقاچ جلددن مرکب «سیر المقا-دسة».

ابو عبدالله قضاعی { (محمد بن سلامه) مشاهیر فقهاء شا-

فعیه‌دن اولوب، مصرده قاضی اولمش، وایلچیلکله دیار رومه کوندرلمشیدی. برچوق تصنیفاتی اولوب، اك مشهورلری: «الشهاب»، «کتاب الانباء عن الانبیاء»، «تواریخ الخلفاء»، «خطط مصر» وسائره‌در. ٤٥٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله محاسبی { (حرث بن اسد بصری) مشاهیر زهاددن او-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لوب، علوم ظاهریه وباطنیه‌یی جامع بر ذات ایدی. « الرعایة » عنوانیله بر کتابی وزهد واصوله دائر بعض تألیفاتی واردر. فضائل اخلاق واقوال حکیمانه‌سی مشهوردر. ۲۴۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عبدالله مسعودی { (محمد بن عبدالله) ائمهٔ فقهاء شا- فعیه‌دن اولوب، قیاسده‌کی قوت ومهارتی حقنده بعض نوادر منقولدر. مختصر مزنی‌یی شرح ایتمشدر. وفاتی ۴۲۰ تاریخلرنده واقع اولمشدر.

ابو عبدالله مَعافِری { (محمد بن احمد) اندلس فقها وادبا- سندن اولوب، ۵۹۱ تاریخنده بلنسیه‌ده تولدونشأت ایتمش؛ وبعده اسکندریه‌یه رحلتله، وفاتنه‌دك اوراده بولنمشدر. فرائضده ید طولی صاحبی اولوب، بعض مسائل مشکله حقنده منظومه‌لری واردر.

ابو عبدالله معافری { (محمد بن سلیمان ابن الربیع) اندلسك مشاهیر علما وصلحاسندن اولوب، ۵۸۵ تاریخنده شاطبه‌ده طوغمش؛ وشرقه رحلتله، دمشقده وسائر محالده اخذ وقرائت ایتدکدن صکره، اسکندریه‌ده توطنله، عبادته حصر اوقات ایتمشیدی. ۶۷۲ تا- ریخنده وفات ایتمشدر. تصنیفاتی بروجه آتیدر: « المسلك القریب فی ترتیب الغریب »، « اللمعة الجامعة فی العلوم النافعة »، « شرف المراتب والمنازل فی معرفة العالی فی القرآآت والنازل »، « المباحث السنیة فی شرح الحصریة »، « کتاب الحرقة فی لباس الخرقة »، « المنهج المفید فیما یلزم الشیخ والمرید »، « النبذ الجلیة فی الفاظ اصطلح علیها الصوفیة »، « زهر العریش فی تحریم الحشیش »، « الزهر المضی فی مناقب الشاطبی »، « الار- بعین المضیة فی الاحادیث النبویة ».

ابو عبدالله ندرومی { (محمد بن سحنون) اندلسك مشاهیر اطباسندن اولوب، ادبیاتدن دخی بهره‌سی وارایدی. ۵۸۰ تاریخلرنده قرطبه‌ده طوغوب، بعده اشبیلیه‌یه انتقال ایله، علم طبی مشهور ابوالولید ابن رشددن اخذ وتحصیل ایتمش؛ وبعض ملوکك خدمت طبابتنده بولنمشدر. غزالینك « المستصفی » عنوانلی کتابنی اختصار ایتمشدر.

ابو عبدالله یزیدی { (محمد بن عباس) ائمهٔ نحویوندن اولوب، ادبیاتده ونوادر وکلام عربده ید طولی صاحبی ایدی. تصانیف مفیده‌سی چوق اولوب، معروفلری شونلردر: « کتاب الخیل »، « مناقب بنی العباس »، « اخبار الیزیدیین »، « مختصر فی النحو ». اواخر عمرنده بغداد ده خلیفه مقتدر باللهك اولادینی تربیه‌یه مأمور اولمشیدی. ۳۱۰ تاریخنده ۸۲ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو العِبَر { (ابو العباس بن محمد) دولت عباسیه شعراسندن اولوب، هارون الر- شیدك زمان خلافتنده طوغمش؛ ومتوکلك زماننده وفات ایتمشدر. خلفای عباسیه‌نك مدحی حقنده بعض اشعاری واردر. حقنده برچوق نوادر منقولدر. حضرت علی‌یه بغض وکینی اولوب، علویلر حقنده بعض هجویه‌لر نظمنه متجاسر اولمشیدی.

ابو عبیده بن جراح { (عامر بن عبدالله بن جراح بن هلال بن وهیب بن ضبه بن حارث بن فهر) صحابه‌دن وشجعان مجاهدین اسلامدن اولوب، نسبی یدی بطن یوقاریده فهرده نسب رسول الله (صلعم) ایله برلشیر. والده‌سی (ام غنم امیمه بنت جابر) ایدی. بدر غزاسنده حاضر بولنوب، کفار طرفندن بولنان پدرینی قتل ایتمش اولدیغی کبی، سائر غزواتده دخی معیت رسول اللهده بولنوب، هروقت کوستردیکی غیرت وشجاعت فوق العاده‌سی حسبیله، طرف رسالتپناهیدن (امین الامة) لقبیله تلقیب بیورلمشیدی. الك بیوك خدمتی حضرت ابابکر وحضرت عمرك زمان خلافتلرنده واقع اولان شام فتوحاتنده اولوب، بومهم محاربه‌لرده گاه باش قو- ماندان وگاه حضرت خالد بن ولیدك معیتنده اوله‌رق، فوق العاده همت کوسترمش، وعدل وحقانیتیله دخی خصملری اولان روملری حیرتده براقشدی. ۱۸ تا- ریخ هجریسنده معسکر مؤمنینده طاعون علتی ظهو- رنده، عسکر واهالی‌یه غیرت ویره‌رك، بومصیبتی دخی جناب حقك بر رحمتی عد ایتمکده، وهر کسه بویله عد ایتمسنی نصیحت ایلمکده ایکن، رمله ایله قدس آره- سنده واقع (عمواس) قریه‌سنده بوعلته طوتیله‌رق، ۵۸ یاشنده ارتحال ایتمشدر. قبر شریفی اوجوارده (عمیا) قریه‌سی قربنده (غویسان) نام محلده واقعدر.

ابو عبید هروی { (احمد بن محمد قاشانی) مشاهیر علمادن اولوب، مرو نواحیسنده (قاشان) قریه‌سنده طوغمش، وهراتده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نشأت ایتمشدر. وفاتی ٤٠١ تاریخنده واقع اولمشدر. قرآن وحدیث غریبلرینی جامع اولمق اوزره، «کتاب الغریبین» عنوانیله مشهور براثری واردر.

ابو عبیدهٔ نحوی { (معمر بن مثنی) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، علی‌الخصوص نحوده واشعار واخبار عربك حفظنده ید طولی صاحبی ایدی. ١١٠ تاریخنده بصره‌ده تولد ونشأت ایدوب، ١٨٨ تاریخنده هارون‌الرشید طرفندن بغداده جلب اولنمشیدی. ادبیاتده‌کی قوت فوق‌العاده‌سیله برابر، لساننده فصاحت وطلاقت یوغیدی. کندیسی خارجی‌المذهب ایدی. هجوه میلی زیاده اولوب، کیمسه دیلندن قورتله‌مازدی. اصمعی ایله بعض ماجرالری واردر. تصنیفاتی چوق اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «مجاز القرآن»، «غریب‌القرآن»، «معانی‌القرآن»، «غریب الحدیث»، «الدیباج»، «التاج»، «الحدود»، «خراسان»، «خوارج البحرین والیمامة»، «الموالی»، «الضیفان»، «مرج راهط»، «المنافرات»، «القبائل»، «خبرالبراض»، «القرائن»، «البازی»، «الحمام»، «الحیات»، «العقارب»، «النواشر»، «حضرالخیل»، «الابیان»، «بیان باهلة»، «ایادی‌الازد»، «الخیل»، «الابل»، «الانسان»، «الزرع»، «الرحل»، «الدلو»، «البکرة»، «السرج»، «اللجام»، «الفرس»، «السیف‌الشوارد»، «الاحتلام»، «مقتل‌الفرسان»، «مقاتل‌الاشراف»، «الشعر والشعراء»، «فعل وافعل»، «المثالب»، «خلق الانسان»، «الفرق»، «الخف»، «مکة والحرم»، «الجمل وصفین»، «بیوتات‌العرب»، «اللغات»، «الغارات»، «المعاتبات»، «الملاومات»، «الاضداد»، «مآثرالعرب»، «مآثر غطفان»، «ادعیة العرب»، «مقتل عثمان»، «اسماءالخیل»، «العفة»، «قضاة البصرة»، «فتوح‌الاهواز»، «فتوح ارمینیة»، «لصوص‌العرب»، «اخبارالحجاج»، «قصة الکعبة»، «الحمس من قریش»، «فضائل‌الفرس»، «ماتلحن فیه‌العامة»، «السواد وفتحه»، «من شکر من‌العمال وحمد»، «الجمع والتثنیة»، «الاوس والخزرج»، «محمد وابراهیم ابنا عبدالله بن‌الحسن بن علی بن ابی طالب»، «الایام»، صغیر وکبیر، «ایام بنی مازن واخبارهم». ٢١٠ تاریخنده یوز یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو العتاهیه { (ابو اسحاق اسماعیل بن قاسم) اعاظم شعرای عربدن اولوب، ١٣٠ تاریخنده کوفه‌ده تولد، و ٢٢١ ده بغدادده وفات ایتمشدر. پك تکلفسز شعر سویلدیکی معلوم اولوب، اشعاری اوقدر چوقدر، که جمله‌سنك جمعنه کیمسه موفق اوله‌مامشدر؛ آنجق هپسی اعلاجنسندن اولمیوب، اوسط وادنالری دخی چوقدر. اکثر اشعاری زهد ونصیحت واخلاقه متعلقدر. دائما دنیانك فناسندن واولومدن بحث ایدوب‌ده آخرتی ذکر ایتدیکندن، فلاسفه مذهبنه تابع بولندیغی ظن اولنمشدر. خلفای عباسیه‌دن مهدی وهارون الرشید ومأمون ایله برچوق ماجرالری واردر. حقنده پك چوق نوادر وغرائب منقولدر. هارون الرشید طرفندن برمدت حبس اولنه‌رق، بوحبسك سببی ومحبوسیتی زماننده واقع احوالی ومهدینك جاریه‌لرندن (عتبه)یه اولان عشق وعلاقه‌سی حقنده برچوق روایات واردر، وبوخصوصلره دائر دخی برچوق اشعار سویلشدر. اشعاری اوقدر تکلفسز وطبیعیدر، واو قدر قولای شعر سویلرمش، که استسه‌م، دائما منظوم اوله‌رق تکلمه مقتدرم دیمش اولدیغی مرویدر. شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

الا اننا کلنا بائد	وای بنی آدم خالد
ویدؤهم کان من ربهم	وکل الی ربه عائد
فیا عجبا کیف یعصی الا	ه ام کیف یجحده الجاحد
وفی کل شیء له آیة	تدل علی انه واحد

ابو عثمان بن لیون { (سعد بن ابی جعفر تجیبی) اندلسك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، تصانیف کثیره صاحبیدر. اکثر اشعار وآثاری زهد ونصیحته متعلق اولوب، هندسه وفلاحته دائر دخی بعض تألیفاتی واردر. سکزنجی قرن هجری اواسطنده وفات ایتمشدر. تصنیفاتی یوزدن زیاده اولوب، اك معروفلری شونلردر: «کمال الحافظ وجمال اللافظ فی الحکم والوصایا والمواعظ»، «انداء الدیم فی الوصایا والمواعظ والحکم»، «الابیات المهذبة فی المعانی المقربة»، «نصائح الاحباب وصحائح الآداب»، «اختصار بهجة المجالس لابن عبدربه»، «اختصار المرتبة العلیا لابن راشد القفصی»، «نفح السحر فی اختصار الروح الشحر لابن الجلاب الفهری». بونلردن بشقه دها برچوق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کتابلر اختصار ایتدیکندن، اختصارجیلقله شهرت بولوب، حتی اندلس اکابرندن بری پك اوزون بویلی برآدم کوردیکنده «ابن لیون بونی کورسه ایدی، اختصار ایدردی» دیدیکی مشهوردر. اشعار حکیمانه‌سی چوق اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر:

لیس التفضل یا اخی ان تحسنا
لاخ یجازی بالجمیل من الثنا
ان التفضل ان تجازی من اسا
لك بالجمیل و انت عنه فی غنی

ابو عثمان خالدی (سعید بن هاشم) مشاهیر شعرادن اولوب، «حماسة شعرالمحدثین» عنوانیله برتألیفی وسائر بعض آثاریله برچوق اشعاری واردر. اشعار رائقه نظمنده کی قوتیله برابر بشقه‌لرینك شعرلرینی سرقت ایتمك طبیعتی ایمش. کندی اشعاریله برادرینك‌کیلرینی حیاتنده جمع وتدوین ایتمشیدی. تاریخ ومحل ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

ابو عثمان دمشقی (سعید بن یعقوب) بغدادك مشاهیر اطباسندن اولوب، وزیر علی بن عیسانك خدمت طبابتنده بولنوردی؛ ومشارالیه طرفندن بغدادده تأسیس اولنان بیمارستانك مدیریته وبغداد ومکه ومدینه‌ده بولنان عموم خسته‌خانه‌لر نظارتنه تعیین اولنمشیدی. لسان عربی‌یه بعض کتب طبیه وسائره‌نك ترجمه‌سنه همت ایتمشدر. جالینوسك آثارندن اخلاقه متعلق اولان موادی جمع ایله بر کتاب تألیف ایتمش اولدیغی کبی، نبضه دائر دخی براثری واردر.

ابو عریش جزیرة العربده یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب، تهامه‌ده وساحل بحردن ٦ ساعت ایچریده واقعدر. اسکله‌سی بر کوچك کورفزك ایچنده واقع (جیزان) قصبه‌سیدر. ابوعریش سور ایله محاط اولوب، طاغك اتکلری قربنده وتقریباً ١٦° ٤٥′ عرض شمالیده واقع وتخمیناً ۸۰۰۰ اهالی‌لی جامعدر. — ابو عریش قضاسی حدیده سنجاغنك منتهای شمالنده واقع اولوب، شمال وشرق جهتندن عسیر سنجاغیله، جنوباً لحیه قضاسیله وغرباً دخی بحر احمرله محدود ومحاطدر. ساحل جهتی تهامه‌یه منسوب اولوب، آلچاق اووه، وشرق طرفی طاغلق ویوکسکدر. محصولاتی باشلیجه پاموق، چوید، بویا، سیسام، مصر بغدایی وسائره‌دن عبارتدر. هواسی تهامه‌ده غایت صیجاق وطاغلرده معتدلدر.

ابو عِزّه (عمرو بن عبدالله جمحی) زمان جاهلیت شعراسندن اولوب، اشعاریله مشرکلری اهل ایمانه قارشی تشویق وتحریض ایدردی. بدر غزاسنده اسیر دوشوب، بش قیزی اولدیغنی اتیان ایله، مرحمت حضرت پیغمبری یی جلب ایده‌رك، بر دها مؤمنلره قارشی محاربه ایتمه‌مك شرطیله، صالیو یرلمش اولدیغی حالده، احد وقعه‌سنده ینه مشرکینی تحریضده بولنوب، بو غزاده قتل اولنمشدر.

ابو العزیز خراسانی (محمد بن محمد) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، بغدادده تولد و نشأت، و ٥۹٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. عروضه دائر بر کتابی و «کتاب النوادر» عنوانیله بر اثری و سائر بعض مضفاتی واردر. دیوان اشعاری ١٥ جلددن مرکبدر.

ابو عصیده (ابو عبدالله محمد بن ابی زکریا یحیی الواثق) تونسده حکومت سورمش اولان بنی حفص ملوکندن اولوب، ابوحفص عمر بن ابی زکریانك وفاتی اوزرینه، ٦۹٤ تاریخنده جلوس ایتمش؛ و اون درت سنه صلح و استراحتله حکومت سوردکدن صکره، ۷۰۹ تاریخنده وفات ایتمشدر. (مستنصر) لقبیله تلقیب اولنمشیدی. پدرینك قتلنده کندیسندن حامله بولنان بر جاریه مظنهٔ اکرامدن شیخ ابو محمد مرجانینك رباطنه قاچمش؛ و صاحب ترجمه اوراده طوغمشیدی.

ابو عطاء سندی (افلح بن یسار) مشاهیر شعرادن‌اولوب، پدری عن اصل سندلی اولدیغی حالده، بنی اسدك کوله‌لرندن ایدی. صاحب ترجمه مؤخراً اکابرك مدحندن آلدیغی جائزه‌لرله کندینی‌صاتین آلوب، اسارتدن قورتلمشدر. بنی امیه مداحلرندن اولوب، دولت امیه‌یه ختام ویرن محاربه‌لرده دخی بولنمش اولدیغندن، بنی‌عباسدن یوز کورمیوب، بونلری هجو ایتمشدر. شاعر مشهور ابو دلامه ایله بعض ماجرالری و مهاجاتلری واردر. منصورك زمان خلافتنده وفات ایتمشدر. شو برقاچ بیت جملهٔ اشعارندندر:

اذا المرء لم یطلب معاشا لنفسه
شکا الفقر اولام الصدیق فاکثرا

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

فسر فى بلاد الله و التمس الغنى
تعش ذا يسار او تموت فتعذرا
و لا ترض من عيش بدون و لا تنم
وكيف ينام الليل من كان معسرا

ابو عقال اغلبى { [« اغلب بن ابراهيم اغلبى » مادەسنە مراجعت بيوريلە]

ابو العلا بن زُهر { (زهر بن ابى مروان عبد الملك) اندلسك

مشاهير اطبا وحكماسندن اولوب، اشبيليەنك اك بيوك خاندانلرندن مشهور (ابن زهر) عائلەسنە منسوب ايدى. طبدە عصرينك فريدى اولوب، تشخيص امراض و تشفيۀ مرضادە خارق العادە بر مهارت كوسترمش اولديغى كبى، علوم حكميە و طبيعيەدە وشعر وادبياتدە دخى يدطولى صاحبى ايدى. مرابطين زماننده نشأت ايدوب، بونلرك پك چوق احسان وانعاملرينە نائل اولمشيدى. ابن سينانك قانونى بونك زمانندە مغربە ادخال اولنەرق، صاحب ترجمەنك الينە كچمشيدى. ٥٢٥ تاريخندە وفات ايتمشدر. بونك پدرى ابو مروان، اوغلى ديكر ابو مروان وحفيدى ابو بكر بن زهر دخى مشاهير اطبادندر. صاحب ترجمەنك تأليفاتى بروجە آتيدر: «كتاب الخواص»، «كتاب الادوية المفردة»، «الايضاح بشواهد الافتضاح»، «حل شكوك الرازى على كتب جالينوس»، «مجربات»، «مقالة فى الرد على ابى على ابن سينا»، «كتاب النكت الطبية»، «مقالة فى بسطه لرسالة يعقوب بن اسحق الكندى». بونلردن بشقە برطاقم رسائل ومحرباتى واردر، كە وفاتندن صكرە على بن يوسف بن تاشفينك امريلە جمع وتدوين اولنمشلردر.

ابو العلا صاعد بن حسن { اطباى اسلامدن اولوب،

(رحبە) دە تولد ونشأت ايتمش؛ و٤٦٤ تاريخندە «التشويق الطبى» عنوانيلە بركتاب يازمشدر.

ابو العلاء مُعَرّى { (احمد بن عبدالله) اعاظم ادبا وشعرادن او-

لوب، ٣٦٣ تاريخندە سوريەدە حما قربندە واقع (معرة النعمان) قصبەسندە طوغمش؛ ويدى ياشندە ايكن، چيچك علتندن نور بصرى فوت ايدەرك، اعمى اولديغى حالدە. تحصيل علم وادب ايتمش؛ وخارق العادە احوال غريبەدن اولمق اوزرە. ادبياتدە عصرينك فريدى اولمغلە برابر، علوم وفنون سائرەيە دخى وقوف حاصل ايدەرك، افكار واقوال حكمايە مطلع اولمشيدى. وفرت ذكا وقوۀ حافظەسى حقندە بك چوق غرائب ونوادر منقولدر. پدرندن وسائر علماى عصرندن تحصيل ايتمش، وحماسە شارحى ابو زكريا خطيب تبريزى ايلە ابو القاسم على بن حسن تنوحى كبى مشاهير ادبا جملۀ شاكردانندن بولنمشدر. «لزوم مالايلزم» عنوانيلە ٥ جلد اوزرە منظوم برتأليفى و«سقط الزند» عنوانيلە مشهور بر منتخبات اشعار مجموعەسى واردر، كە «ضوء السقط» عنوانيلە كنديسى شرح دخى ايتمش، وبو شرح مؤخراً دها بر درجە ايضاح وتفصيل اولنەرق، «شرح التنوير على سقط الزند» تسميە، واخيراً (١٣٠٤ تاريخندە) مصردە طبع ونشر اولنمشدر. متنبينك ديوان اشعارينە «اللامع العزيزى» عنوانيلە برشرح ترتيب، وابوتمام، بحترى ومتنبينك ديوانلرينى اختصار ايدەرك، بو اوچ شاعرك اشعارينى مؤآخذە وتنقيد دخى ايتمشدر. «الايك والغصون» عنوانيلە ادبياتە متعلق بر بيوك اثرى دخى اولديغى مروى ايسەدە، نسخەسى نايابدر. ايكى دفعە بغدادە عزيمتلە، بر مدت اقامت ايتدكدن صكرە، وطننە عودتلە، اختيار عزلت ايتمشيدى. اون بر ياشندە شعر سويلمكە باشلامشدى. قدماى حكمانك رأينە تابع اولەرق، حيوانى يمكى تجويز ايتمديكندن، ٤٥ سنە آغزينە ات قومامشدر. افكار واعتقادى حقندە برچوق روايتلر واردر. ٤٤٩ تاريخندە وفات ايتمشدر. شو بر ايكى بيت جملۀ اشعار رائقەسندندر:

ان كنت لم ترق الدماء زهادةً
فلقد ارقت اليوم من جفنى دما
سيرت ذكرك فى البلاد كانه
مسك فسامعه تضمخ او فما
وارى الحجيج اذا ارادوا ليلة
ذكراك اخرج فدية من احرما

ابو على بن الياس { (محمد) ملوك سامانيە امراسندن اولوب،

مدت مديدە كرمان صاحبى، وبعدە منصور بن نوح سامانينك وزيرى بولنمش؛ ومشهور تاريخ طبرى يى مختصراً فارسى يە ترجمە ايتمشدر. وفاتى ٣٥٦ تاريخندە واقع اولمشدر.

ابو على بن بويه { [« ركن الدولە ومشرف الدولە بن بويە » مادەلرينە مراجعت بيوريلە.]

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو علی بن زرعه { (عیسی بن اسحاق) مشاهیر اطبادن اولوب، منطق وعلوم فلسفه‌ده دخی ید طولی صاحبی ایدی. تجارتله ممالك رومه کیدوب کلیردی، و برچوق کتب طبیه و حکمیه‌نك لسان عربی‌یه ترجمه‌سنه همت ایتمشدر. ٤٤٨ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر. مصنفاتی بر وجه آتیدر: «اختصار کتاب ارسطوطالیس فی المعمور من الارض»، «اغراض کتب ارسطوطالیس المنطقیة»، «مقالة فی معانی کتاب ایساغوجی» «مقالة فی معانی قطعة من المقالة الثالثة من کتاب السماء»، «مقالة فی العقل»، «رسالة فی علة استنارة الکواکب مع انها و الکرات الحاملة لها من جوهر واحد بسائط». بونلردن بشقه بعض رسائل و ردیه‌لری دخی واردر.

ابو علی بن سینا { [«ابن سینا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو علی بن شاذان { (حسین بن احمد) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٣٣٧ تاریخنده بغدادده تولد ایتمش؛ وآلب آرسلان سلجوقینك پدری داود طرفندن بلخده متولی و وکیل اولوب، مشهور نظام الملك و سائر مشاهیرك استادی بولنمشدر. وفاتی ٤٢٥ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو علی بن مسکویه { (احمد بن محمد) مشاهیر علمادن اولوب، بیوك پدری یعقوب بن مسکویه ری خازنی ایدی. علم اخلاق وحکمت عملیه‌یه متعلق «کتاب الطهارة» عنوانلی اثرك مؤلفی اولوب، ٤٢١ تاریخنده وفات ایتمشدر. مذکور کتابی حکیم شهیر نصیرالدین طوسی طرفندن بعض علاوات و تعدیلاتله فارسی‌یه ترجمه اولنه‌رق، «اخلاق ناصری» تسمیه اولنمشدر.

ابو علی رودباری { (احمد بن محمد) کبار مشایخ صوفیه‌دن و جنید بغدادینك مریداندن اولوب، مصره رحلتله، اوراده بر چوق مریدلر یتشدیرمش؛ و ٣٢١ ده وفات ایتمشدر.

ابو علی عیسی { [«ابو علی بن زرعه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو علی فارسی { (حسن بن احمد) مشاهیر نحاتدن اولوب، ٢٨٨ تاریخنده (نسا) شهرنده طوغمش، و٣٠٧ تاریخنده بغداده داخل اولوب، اوراده قرائت و تحصیل ایله اشتغال، و بعده دور بلاد ایده‌رك، بر مدت حلبده اقامتله، سیف الدوله بن حمدان نزدنده بولنمش، و شاعر مشهور متنبی ایله صحبت ایتمشدر. مؤخراً فارسه انتقال ایله، عضدالدوله بن بویه‌یه انتساب، و بونك نامنه «الایضاح» و «التکملة» عنوانلی کتابلرینی تألیف ایتمشدر. دیکر تألیفاتی دخی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «التذکرة»، «کتاب المقصور و الممدود»، «العوامل المائة»، «الحجة فی القرآت»، «کتاب الاغفال فی ما اغفله الزجاج من المعانی»، «المسائل الحلبیات»، «المسائل البغدادیات»، «المسائل الشیرازیات»، «المسائل القصریات»، «المسائل العسکریة»، «المسائل البصریة»، «المسائل المجلسیات» وساره. ٣٧٧ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو علی فارندی { (فضل بن محمد طوسی) خراسانك مشاهیر مشایخندن و علمای محدثیندن اولوب، شیخ ابو سعیددن اخذ طریقت ایتمشدر. وفاتی ٤٧٧ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو علی قلندر { هندستانك مشاهیر اولیاء اللهندن اولوب، عن اصل عراق عجمدن اولدیغی حالده، هندستانه رحلتله، (پانیپات) شهرنده اختیار اقامت، و ٧٢٤ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. کراماتی مشهور، و تربه‌سی الی یومنا هذا زیارتکاه انامدر.

ابو علی مالقی { (حسن بن محمد انصاری) اندلسك شعرا و ادباسندن اولوب، ابن کسری دیمکله دخی معروفدر. مالقه‌ده طوغمش، و ٦٠٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

و خالف بنقصان جمیع بنی الوری
فیا سوء ما تلقاه ان کنت فاضلا
الم تر ان البدر یرقب ناقصا
و یترك منسیا اذا کان کاملا

ابو علی محتاجی { (احمد بن ابی بکر محمد) آل سامان امراسندن

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، خراسانده‌کی عسکرك قوماندانی اولدیغی
حالده، نصر بن احمد سامانی زماننده دفعاتله عصیان
ایده‌رك، بر خیلی وقت محاربه‌دن صکره، عفو و
اطلاق اولنه‌رق، بخارایه جلب اولنمش؛ و رکن
الدوله بن بویه‌یه قارشی (ری) ه کوندرلمش؛ و واقع
اولان محاربه‌ده مغلوب اولمسیله، قوماندانلقدن عزل
اولنه‌رق، مشارالیه رکن‌الدوله‌یه التجا ایتمش؛ و مؤخراً
خراسانی بغداد خلیفه‌سنك نامنه سامانیلردن ضبط
ایتمش‌ایسه‌ده، متعاقباً مغلوب اولوب، رکن الدوله‌یه
التجا، و ۳۴۴ تاریخنده (ری)ده وفات ایتمشدر.

ابو علی مرینی { (عمر بن ابی سعید) مغرب اقصاده حکومت سورن
بنی مرین دولتنك اڭ بیوك حکمداری اولان ابو الحسنك
برادری اولوب، ابوالحسندن بیوك اولمغله، پدری
ابوسعید طرفندن ولیعهد اتخاذ، وفاس والیلکنه
تعیین اولنمشیدی. بعده پدرینه عصیان ایدوب، مما-
لکنك قسم اعظمنی ضبط ایتدیکندن، ولی عهدلکدن
اخراج اولنه‌رق، برادری ابو الحسن ولی عهد تعیین
اولنمش؛ وواقع اولان محاربه‌ده ابوعلی مغلوب اولوب،
جنوبه طوغری چکلمکه مجبور اولمش، وسجلماسه
و سوس جهتلرینی اله کچیرمشیدی. بونکله قناعت
ایتمیه‌رك، ینه پدرینه قارشی عسکر سوق ایتدیکنده،
ینه مغلوب اولمش ایسه‌ده، پدرینك کندیسنه محبتی
اولدیغندن، بو دفعه دخی عفو، وضبط ایتمش اولدیغی
یرلردن بر آزینی کندیسنه ترك ایتمشیدی. ابو سعید
وفات ایدوب، ابو الحسن موقع اقتداره کچدیکنده،
ایکی برادر آره‌سنده محاربه تجدد ایدوب، صاحب
ترجمه مغلوب اولمغله، اخذ وحبس، و ۷۳۳ تاریخنده
محبسده اختناق اولنمشدر.

ابو عمر بن عات { (احمد بن هارون نفری) اندلسك مشاهیر علماى
محدثیندن اولوب، ۵۴۲ تاریخنده شاطبه‌ده طوغمش؛
وشرقه رحلتله، ایفای حج ایتدکدن صکره، اندلسه
عودتله، ۶۰۹ تاریخنده قطعهٔ مذکوره‌ده اهل
اسلامك مبدأ ادباری اولان (عقاب) وقعه‌سنده نابدید
اولمشدر. حدیث و ادبیاتده ید طولی صاحبی و صالح
و متقی بر ذات اولوب، بعض تألیفات مفیده‌سی
واردر. اڭ معروفلری: «النزهة فی التعریف
بشیوخ الوجهة»، «ریحانة النفس» و «راحة
الانفس فی ذکر شیوخ الاندلس» عنوانلی اثرلریدر.

ابو عمر بن عبد البر { و ابو عمر بن عبدربه [«ابن عبد البر» و «ابن عبد ربه» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو عمر فرسی { (عبدالملك بن عمیر قبطی) مشاهیر تابعیندن وکوفه‌
نك اعیانندن اولوب، حضرت علی (رضه) ایله کو-
ریشمش؛ وجابر بن عبداللهدن روایت احادیث شریفه
ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. ۱۳۶ تاریخنده ۱۰۳
یاشنده وفات ایتمشدر. روایته کوره بر کون صاحب
ترجمه کوفه قصرنده عبدالملك بن مروانك یاننده او-
تورمقده ایکن، مصعب بن زبیرك سر مقطوعی کتیر-
لدیکنی کورنجه، فوق‌العاده بر رعشه ایله ارتعاش
ایتمکله، عبدالملك بونك سببنی صوردقده، بو عین
موقعده عبیدالله بن زیادك النده حسین بن علینك،
ومختار بن عبید ثقفینك النده عبیداللهك، ومصعب
بن زبیرك النده مختارك سر مقطوعلرینی کوردم،
شمدی‌ده سزك الکزده مصعبك سر مقطوعنی کوریو-
رم، دیه جواب ویرمش؛ وعبدالملك مذکور قصرك
درحال هدمنی امر ایتمش.

ابو عمر قسطلی { (احمد بن محمد) اندلسك اعاظم شعرا وادباسندن
اولوب، منصور بن ابی عامرك شاعر وکاتبی ایدی.
۳۴۷ تاریخنده طوغوب، ۴۲۱ تاریخنده وفات
ایتمشدر. اشعاری زیاده‌سیله مقبول اولوب، متنبی
وابو نواسك اشعاریله مقایسه اولنمشدر. شو برایکی
بیت او جمله‌دندر:

الم تعلمی ان الثواء هوالتوی
وان بیوت العاجزین قبور
تخوفنی طول الاسفار وانه
لتقبیل کف العامری سفیری

ابو عمر کندی { [«کندی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو عمرو بن العلاء { (ابن عمار) اسمی حقنده روایات مختلفه
واقع اولوب، مازنی وتمیمی لقبلریله ملقبدر. قراء
سبعه‌دن اولوب، حسن بصرینك زماننده بصره‌ده
علمانك رئیس ومرجعی ایدی. انس بن مالك وسائره‌دن
روایت احادیث شریفه ایتمشدر. قرآن وعربیاتده
واشعار واخبار عربده زمانك فریدی ایدی. روایته
کوره اخبار واشعار عربه متعلق ایام جاهلیته یتیشمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

آدملردن طوپلایوب یازدیغی شیلر بر اوطه طولوسی کتابلر تشکیل ایتمش ایکن، مؤخراً بر زهد وتقوی فکریله جملەسنی احراق ایتمشدی. ٧٠ تاریخنده مکەده طوغوب، ١٥٤ تاریخنده بصرەده وفات ایتمشدر.

ابو عمرو بن مرابط { اندلسك مشاهیر شعرا وکتابندن اولوب، بنی احمر دولتنك خدمتنده بولنمش، ویدنجی قرن هجری اواخرنده وفات ایتمشدر. شوبرقاچ بیت ابن احمر طرفندن بنی مرین ملوکندن برینه کوندرلمك اوزره، سویلش اولدیغی بر اوزون قصیدەسندندر:

هل من معینی فی الهوی او منجدی
من متهم فی الارض او من منجد
هذا الهوی داع فهل من مسعف
با جابة وانابة او مسعد

ابو عمرو دانی { (عثمان بن سعید) اندلسك مشاهیر علماسندن اولوب، علوم قرآن وتفسیرده وحدیثده عصرینك فریدی ایدی. ٣٧١ تاریخنده قرطبەده طوغوب، شرقه رحلتله، قیروان ومصرده بر مدت اقامت، وایفای حج شریف مقصدیله حجازه سیاحت ایتمش؛ واندلسه عودتنده (دانیه) شهرنده اختیار اقامت ایتدیکندن، دانی لقبیله تلقیب اولنمش؛ و ٤٤٤ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. تألیفاتی ١٢٠ عددینه بالغ اولوب، اك مشهورلری شونلردر: «المقنع فی رسم المصحف»، «التیسیر فی القراآت السبع»، «الاقتصاد فی رسم المصحف»، «التحدید فی الاتقان والتجوید»، «التنبیه علی النقط والشكل»، «جامع البیان فی القراآت السبع»، «طبقات القراء»، «شرح القصیدة الخاقانیة فی التجوید»، «کتاب الفتن والملاحم»، «المحتوی فی القراآت الشواذ»، «المحکم فی النقط»، «مفردات یعقوب فی القرائة»، «المکتفی فی الوقف والابتداء»، «الموضح فی الفتح»، «الاحالة» وسائره.

ابو عمرو شَیبانی { (اسحق بن مراد) مشاهیر ادبادن اولوب، لغت ونحو وحفظ اشعار واخبارده زمانك فریدی ایدی. عن اصل کوفەلی اولوب، بغدادده اختیار اقامت ایتمش؛ وبر مدت شیبانده تحصیل ایله مشغول اولدیغندن، شیبانی لقبیله شهرت بولمشدر. احمد بن حنبل کبی بعض اکابر علما کندیسندن ادبیات اخذ وقرائت ایتمشلردر. ٢١٠ تاریخنده روایته کوره ١١٠ یاشنده وفات ایتمشدر. تألیفاتی چوق اولوب باشلیجەلری شونلردر: «کتاب الحیل»، «کتاب اللغات» ونام دیکرله «کتاب الحروف»، «کتاب النوادر الکبیر»، «کتاب غریب الحدیث»، «کتاب خلق الانسان»، «کتاب النحلة»، «کتاب الابل». خط دستیله سکسانی متجاوز مصحف شریف یازوب، کوفه مسجدینه وقف ایتمش اولدیغی مرویدر.

ابو عمرو مارانی { (ضیاء الدین عثمان بن عیسی هدبانی) مشاهیر فقهاء شافعیەدن اولوب، مصر قاضی القضاتی صدر الدین ابو القاسم عبدالملكك برادریدر. موصلك آلت طرفنده واقع (ماران) قصبەسنده طوغوب، اربلده ابتدای تحصیل ایتمش؛ وبعده دمشقده ومؤخراً مصره رحلت ایدەرك، ٦٠٢ تاریخنده، ٩٠ یاشلرنده اولدیغی حالده، قاهرەده وفات ایتمشدر. ابو اسحاق شیرازینك اصول فقهه دائر اولان «اللمع» عنوانلی کتابنه ٢ جلد اوزره برشرح یازدیغی کبی، فقه شافعی‌یه دائر اولان «مهذب» کتابنه دخی ٢٠ جلد اوزره برشرح ترتیب ایتمش ایسەده، اکمالنه موفق اولەمامشدر. دیکر بعض تصنیفاتی دخی واردر.

ابو العَمَیثل { (عبد الله بن خلیل) مشاهیر ادبا و شعرادن اولوب، عرب اصل ریلی اولدیغی حالده، جعفر منصورك آزادلیسی و دولت عباسیه رجالندن طاهر بن حسینك و بعده اوغلی عبدالله بن طاهرك کاتبی ایدی. ٢٤٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. ادبیاته متعلق متعدد تصنیفاتی اولوب، باشلیجەلری شونلردر: «کتاب ما اتفق لفظه و اختلف معناه»، «کتاب التشابه»، «کتاب الابیات السائره»، «کتاب معانی الشعر» وسائره. اشعاری دخی سلیس و معنیدار اولوب، شو بر ایکی بیت او جملەدندر:

یا من یحاول ان تکون صفاته
کصفات عبد الله انصت و اسمع
فلا نصحتك فی المشورة و الذی
حج الحجیج الیه فاسمع اودع

ابو عِنان مرینی { (فارس بن ابی الحسن) مغربده حکومت سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، پدری مشهور ابو الحسنك قیرواندەکی انهزامی و بحراً عودتیله دونمانسنك غرق اولمسی اوزرینه، وفاتی شیوع بولمغله، ابو عنان

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مغرب اوسط یعنی جزایر جهتنك والیسی ایکن، فاسه عزیمتله، ٧٤٩ تاریخنده تخت موروثنه اوتورمش؛ و متعاقباً پدری ابو الحسن ظهور ایتمکله، بینلرنده ایکی سنه قدر محاربه وقوع بولوب، صاحب ترجمه پدرینه قارشی سلطنتی محافظه‌یه مقتدر اولمش؛ و ٧٥٢ ده ابو الحسنك وقوع وفاتیله، ابو عنان رقیبسز قالوب، بو آره‌لقده الندن چیقمش اولان مغرب اوسط و افریقیه یعنی جزایر و تونس جهتلرینی استردادله اوغراشه‌رق، بنی زیانله برچوق محاربه‌لردن صکره، مظفراً فاسه عودت، و ٧٥٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو عوانه { (یعقوب بن اسحق) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن و محدثیندن اولوب، عن اصل نیسابورلی اولدیغی حالده، طلب علم واستماع احادیث شریفه مقصدیله ایران، عراقین، شام، مصر، حجاز و یمن جهتلرنده مدت مدیده سیاحتدن صکره، اسفراینده توطن، و اوراارده مذهب شافعیی نشر ایتمشدر. وفاتی ٣١٦ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو عون { (امیر عبدالملك بن یزید خراسانی) صاحب خروج ابو مسلم خراسانینك رفقاسندن اولوب، بنی امیه ایله واقع اولان محارباتده ابراز شجاعت و اهلیتله برچوق یرلر ضبط ایتمشیدی. خلفای عباسیه زماننده خراسان و بعده ایکی دفعه مصر والیسی اولمش؛ و فلسطین جهتنده خارجیلرله برچوق محاربه‌لر ایتمشدر. وفاتی ١٦٠ تاریخندن صکره‌جه واقع اولمشدر.

ابو العیال خفاجی { (ابن ابی عنتره) زمان جاهلیت شعراسندن و بنی هذیلدن اولوب، بعده اسلامه کلش، و معاویه‌نك زمان سلطنتنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

الا لله درك من   بنی قوم اذا رکبوا
وقالوا من فتی للحر-   ب یرقبنا و یرتقب

ابو عیسی { [«جبریل بن بختیشوع» و «جبریل بن عبید الله» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو عیسی بن رشید { (احمد یاخود صالح) هارون الرشیدك اوغلی اولوب، حسن وجالده بینظیر اولدیغی کبی، مجلس آرا، نکته شناس، نوادر و اخبار کثیره‌یه آشنا، حسن صوت و معرفت تغنی‌یه مالك برشاعر فصیح اللسان ایدی. بناء علیه عمومك محبوب قلوبی اولوب، برادری مأمون خلیفه دخی کندیسنی فوق العاده سور، وولیعهد ایتمك فکرنده بولنوردیسه‌ده، کندیسی مأموندن اول وفات ایتمش؛ و مأمون بونك وفاتنه زیاده‌سیله آجیمش ایدی. وفاتی ٢٠٩ تاریخنده واقع اولمشدر. شو برقاچ بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

قام بقلبی وقعد   ظبی نقی عنی الجلد
خلفنی مدلها   اهیم فی کل بلد
اسهرنی ثم رقد   وما رثا لی من کمد

ابو العیناء { (ابو عبدالله محمد بن قاسم) مشاهیر ادبادن اولوب، اخبار ونوادر واشعار عربه اولان کثرت وقوفیله مشهوردر. ١٩٠ تاریخنده اهوازده طوغوب، بعده بصره‌یه رحلتله، اوراده اصمعی وابو زید انصاری کبی کبار ادبادن قرائت ایتمش؛ و ٤٠ یاشنده ایکن اعمی اولوب، ٢٨٣ تاریخنده وفات ایتمشدر. لطائف ونکاتده وحاضر جوابلقده مشهور اولوب، حقنده پك چوق نوادر وحکایات منقولدر.

ابو الغازی بهادر { تاتار خانلرندن وچنکیز خانك سلاله‌سندن اولوب، خوارزمده حکومت سورمشدر. برادرینك وفاتنده تخته جلوس ایدوب، ٢٠ سنه حکومت سوردکدن صکره، کندی رضاسیله سلطنتی اوغلی انوشا محمده ترکله، مطالعه وعبادته حصر اوقات ایدرك، ١٠٧٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. تاتارلرك مکمل بر تاریخنی یازوب، اتمامنی دخی اوغلنه وصیت ایتمشیدی. بوقیمتلی اثر آوروپالیلرك الینه کچوب، قونت (استرالنبرغ) طرفندن آلمانجه‌یه ترجمه اولنمش، وفرانسزجه ترجمه‌سی دخی ١٧٢٦ تاریخ میلادیسنده (لیدن) شهرنده طبع ونشر ایدلمشدر.

ابو غالب تیّانی { (تمام بن غالب) اندلسك مشاهیر ادباسندن اولوب، عن اصل قرطبه‌لی اولدیغی حالده، مرسیه‌ده ساکن بولنمش، و ٤٣٦ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. علی الخصوص علم لغتده ید طولی صاحبی اولوب، بوفنده «تلقیح العین» عنوانیله مکمل بر اثری واردر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو غانم قصری (عبدالرحیم معروف بن محمد) مشاهیرادباوشعرادن اولوب، جرجانده منوچهر بن قابوسك كاتب ووزیری ایدی. سلطان محمود سبكتكینك نزدینه دخی سفارتله كوندرلمشیدی. شو برایكی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

تذكر انی ان فرق الدهر بیننا
اخا هو فی ذكراك اصبح او امسی
ولا تنس بعد البعد حق اخوتی
فمثلك لا ینسی ومثلی لا ینسی

ابو غَبشان (محترش بن خلیل) مكه‌نك خزاعه قبیله‌سندن اولوب، كعبهٔ شریفه‌نك حافظی وبوابی اولدیغی حالده، قریش قبیله‌سندن انیشه‌سی بولنان قصی كندیسنی بركون طائفه سرخوش ایده‌رك، كعبه‌نك آناختارلرینی صاتین آلمش؛ وبووجهله كعبه‌نك محافظه‌سی وظیفه‌سی خزاعه قبیله‌سندن قریش قبیله‌سنه چكمشیدی. ابو غبشان آلدیغنده نادم اولدیغیچون، اسمی حمق وندامتده ضرب مثل حكمنه چكمشدر.

ابو الغَرانیق (ابو عبدالله محمد بن ابی ابراهیم احمد) افریقیه‌ده خلفای عباسیه نامنه حكومت سورن بنی اغلب امراسندن اولوب، ۲۵۰ تاریخنده، برادری ابو محمد زیادةالله اصغرك وفاتی اوزرینه، موقع اقتداره چكمش؛ و ۱۱ سنه‌لك حكومتدن صكره ۲٦۱ ده وفات ایتمشدر. زماننده مالطه جزیره‌سی فتح اولنمش، وكندیسی برقه‌دن طرابلس غربه طوغری ساحل بوینجه برچوق استحكامات انشا ایتمش ایسه‌ده، صقلیه‌نك بعض یرلری روم ایمپراطورینك ید ضبطنه چكمشیدی.

ابو الغنائم (هبةالله بن علی ابن اثردی) حكما واطبای اسلامدن اولوب، طبك علمی وعملی جهتلرنده وفلسفه‌ده ید طولی صاحبی ایدی. بشنجی قرن هجری اواخرنده بغدادده یاشامش؛ وبعض تعالیق طبیه وفلسفیه ایله اویقوده لذتك صورت حصولنه دائر بر كتاب یازمشدر. —— بونك ایكی اوغلی علی وسعید ایله سعیدك اوغلی جمال‌الدین علی دخی (ابو الغنائم) كنیه‌سیله معروف اولوب، اطبای حاذقه‌دن ایدیلر. بونلردن علینك «شرح كتاب دعوة‌الاطباء» عنوانیله برتألیفی واردر.

ابو الغیث قدیمی (ابن محمد) شرفادن ومظنهٔ كرامتدن اولوب، مكهٔ مكرمه‌ده ساكن ایدی. یمن اهالیسنك كندیسی حقنده فوق العاده حسن ظن واعتقادلری اولدیغندن، شداید بریه وبحریه‌ده نذر ایتدكلری بر چوق شیلر كتیریرلردی؛ وصاحب ترجمه جمله‌سنی فقرایه تصدق ایدردی. ۱۰۱٤ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو الغیث قشاش (تونسك اكابر علماسندن اولوب، تدریس‌وافاده ایله مشغول ایكن، آنسزین برجذبه‌یه مصاب اولوب، برزمان طاغلرده وصحرالرده كزدكدن، وعریان اوله‌رق، حجازه رحلتله، ایفای حج شریف، وبرسنه مدینهٔ منوره‌ده مجاورت ایتدكدن صكره، تونسه عودتله، كاه مهدیلك دعواسنده وكاه غیبدن خبر ویرمك ادعاسنده بولنمش؛ وبوآره‌لقده مریدانی زیاده‌سیله چوغالوب، باعث حیرت اوله‌جق بر ثروته مالك اولمغله، برچوق مدرسه‌لر، جامعلر، كوپریلر وسائر خیرات بنا، وبونلره اوقاف كافیه تخصیص ایتمشیدی. كتابلره دخی زیاده‌سیله مراقی اولوب، طوپلادیغی كتبله مكمل بر كتبخانه تشكیل ایده‌رك، وقفنده یالكز بخاری شریفك بیك نسخه‌سی بولنمشیدی. برچوق احوال غریبه‌سی وكراماتی منقولدر. ۱۰۳۱ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو فارس حفصی (عبدالعزیز بن ابی اسحاق) تونسده حكومت سورمش اولان بنی حفص ملوكندن اولوب، پدرینی حكومتی كندیسنه ترك ایتمكه مجبور ایتدكدن صكره، آزوقت حكومت سوروب، بعده سالف الترجمه ابن ابی عماره ظهور ایله، ملكنی ضبط ایتدیكندن، صاحب ترجمه فرار ایتمش؛ وابن عماره طرفندن یتیشیلوب، ٦۸۲ تاریخنده قتل اولنمشدر. بونك قتلیله بنی حفص دولتی موقتاً منقطع اولمش ایسه‌ده، مؤخراً بونكله برابر قاچش اولان برادری ابو حفص دولت مذكوره‌یی تجدیده موفق اولمشدر.

ابو فارس حفصی (عبدالعزیز بن ابی العباس احمد) بنی حفص ملوكندن اولوب، ۷۹٦ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، كندیسنه بیعت اولنه‌رق، جسور وعادل وعالم بر پادشاه اولمغله، بعض ویركیلری رفع، الكاسنی فساددن تطهیر، وممالكنی توسیع ایدوب،

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

طرابلس غرب وقسنطينه وبجايه وتلمسان طرفلرينى ضبط، وفاسى بيله تهديد ايتمشيدى. خيرات ومبراتى چوق اولوب، ازآن جمله تونسده بيوك بر كتبخانه تأسيس، وكتب كثيرهٔ نافعه وقف ايتمشدى. ٤١ سنه حكومت سوردكدن صكره، ٨٣٧ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابو الفتح { (— بن ابى بكر، بن ابى حصينه، بن برهان، بن تعاويذى، بن جنى، بن ابى بكر يعمرى وبن عميد) [«ابن ابى بكر، ابن ابى حصينه، ابن برهان، ابن تعاويذى، ابن جنى، ابن ابى بكر يعمرى وابن العميد» ماده‌لرينه مراجعت.]

ابو الفتح بن فُرات { (فضل بن ابى الخطاب جعفر) مشاهير كتابدن اولوب، ٣٢٠ تاريخنده خليفه مقتدر بالله عباسى طرفندن مسند وزارته ترفيع اولنه‌رق، سنهٔ مذكوره ده خليفهٔ مشار اليهك قتلى ووقوع بولغله، خلفى قاهرك زماننده ديوان كتابتنده استخدام اولنمش؛ وراضى باللهك زماننده شام وانيسى اولوب، بعده ينه وزارته اعاده اولنمش ايسه‌ده، بغدادك احوالنى مشوش كوره‌يكندن، شام واليلكنه اعاده‌سنى التماس ايدرك، اورادن عودتله، ٣٢٦ تاريخنده ٤٧ ياشنده وفات ايتمشدر.

ابو الفتح بُستى { (على بن محمد) اعاظم ادبا وشعرادن اولوب، (بست) شهرينك صاحبى باتيوزك كاتبى ايكن، شهر مذكورك ابو منصور سبكتكين طرفندن فتحى اوزرينه، مشار اليه انتساب ايتمش؛ وسلطان محمود سبكتكينك عهدينه يتيشوب، مشار اليهك رجال و شعراسندن اولمشيدى. ٤٠٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. اشعار عربيه‌سى غايت كوزل اولوب، مرتب ديوانى واردر. امثال حكميه‌ده مسجع بعض فقرات حكميه دخى براقشدر. شو ايكى بيت مشهور اولان «قصيدهٔ نونيه» سندندر:

زيادة المرء فى دنياه نقصان
وربحه غير محض الخير خسران
وكل وجدان حضر لا ثبات له
فان معناه فى التحقيق فقدان

ابو الفتح بَلطى { (عثمان بن عيسى) مشاهير ادبا وشعرادن اولوب، عن اصل موصل جوارنده‌كى (بلط) قصبه‌سندن اولديغى حالده، دمشقده تدريسله مشغول بولنمش؛ و شهر مذكورك ملك ناصر طرفندن ضبطى اوزرينه، مشار اليه طرفندن مصره نقل اولنه‌رق، جامع مصرده تدريسه مأمور اولمشيدى. صووقدن زياده‌سيله قورقار، قيشين اصلا اوندن چيقماز، و خلوت و انزوايى سور بر آدم ايدى. ٥٩٩ تاريخنده وفات ايتمشدر. معروف اولان آثارى بروجه آتيدر: «كتاب العروض الكبير»، «كتاب العروض الصغير» «كتاب العظات الموقظات»، «المنير»، «اخبار المتنبى» «المستزاد على المستجاد فى فعلات الاجواد»، «علم اشكال الخط»، «كتاب التصحيف و التحريف» «كتاب تعليل العبادات». شو ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر:

بابى من تهتكى فيه صون
رب واف لغادر فيه خون
بين ذل المحب فى طاعة الحب
و بين الحبيب يا قوم بون

ابو الفتح شهرستانى { (محمد بن ابى القاسم عبد الكريم) مشاهير فقها و متكلميندن اولوب، اشعرى مذهبنه تابع ايدى. ٤٦٧ تاريخنده شهرستانده طوغوب، ٥١٠ تاريخنده بغداده دخول ايله، اوچ سنه اوراده اقامت و ٥٤٨ ده وفات ايتمشدر. علم كلام وسائره‌يه متعلق تأليفات متعدده‌سى اولوب، مشهورلرى شونلردر: «كتاب الملل والنحل»، «نهاية الاقدام فى علم الكلام»، «المناهج»، «البيان»، «كتاب المضارعه»، «تلخيص الاقسام لمذاهب الانام»، «غاية المرام»، «دقايق الاوهام»، «الارشاد الى عقائد العباد»، «كتاب المبدأ والمعاد»، «شرح سيرت يوسف»، «كتاب الاقطار فى الاصول». «كتاب الملل والنحل» عنوانلى اثرى مذاهب مختلفه‌نك تعريف عقائدنده غايت معتبر بر كتاب اولوب، لسانمزه مختصراً ترجمه و طبع ايدلمش اولديغى كبى، لاتينجه، انكليزجه وسائر اوروپا لسانلرينه دخى ترجمه اولنه‌رق، شهرتى عالمگير اولمشدر.

ابو الفتح كيلانى { (بن عبد الرزاق) اطبا وشعرادن اولوب، كيلانلى اولديغى حالده ٩٨٣ تاريخنده هندستانه رحلتله، اكبر شاهه انتساب ايدرك، مشار اليهك مقربلرندن اولمش؛ و ٩٩٧ ده، اكبر شاهك معيتنده كابله كيدركن، وفات ايتمشدر. شو بيت جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

چو نیم مرده چراغیست آتشین جانم
که درهوای تودر رهگذار باد صباست

ابو الفتح غزالی { و ابو الفتح مطرزی و ابوالفتح مهینی [«غزالی، مطرزی و اسعد مهینی» مادەلرینە مراجعت بیوریلە.]

ابو الفتوح { [«شهاب الدین سهروردی، غزالی و قلاوون صالحی» مادەلرینە مراجعت بیوریلە.]

ابو الفِداء { (ملك مؤید عماد الدین اسماعیل بن ملك افضل علی ابن کثیر) حماده حکومت سورن ملوك ایوبیەدن اولوب، شجاعت وجسارت و درایتلە متصف و اکثر علومدە و علی الخصوص هیئت وجغرافیا وتاریخ وطب وسائرەدە ید طولی صاحبی ایدی. خاندانی مغوللرك شرندن حمایی ترك ایلە، دمشقە چکلمش اولدیغندن، کندیسی ٦٧٢ تاریخندە شهر مذکوردە طوغمش ایدی. ملك ناصرە مغوللرلە واقع اولان محارباتندە پك چوق معاونت و خدمتی سبقت ایتدیکندن، ملك مشارالیە اجدادینە مخصوص بولنمش اولان حماملکنی صاحب ترجمەیە وعد و بو وعدینی ایفا، و کندیسنە (ملك صالح) عنوانی اعطا ایتمشیدی. مؤخراً (ملك مؤید) لقبنی آلمشدر. ابو الفداء هر سنە مصرە کیدوب، متبوعی اولان حکمدار ایوبی یە پك چوق هدیەلر کوتورمکی عادت ایدنمش ایدی. ارباب علم وهنری حمایە ایدوب، بعض مشاهیر علمایە تخصیصات تعیین ایتمشیدی؛ وکندیسنی مدح ایدن شعرا پك چوق احسانلرینە نائل اولمشلر ایدی. ٧٣٢ تاریخندە وفات ایتمشدر. «المختصر فی تاریخ البشر» عنوانیلە غایت صحت وتدقیقلە یازلمش ٤ جلددن مرکب بر تاریخی واردر، کە «تاریخ ابی الفدا» اسمیلە مشهور اولوب، اصل عربیسی دفعاتلە و١٢٨٦ تاریخندە مطبعۀ عامرەدە دخی طبع ونشر، واکثر آوروپا لسانلرینە ترجمە اولنمشدر. «تقویم البلدان» عنوانیلە ینە مختصر ولکن زیادە مقبول ومعتبر بر جغرافیاسی دخی واردر، کە متن عربیسی آوروپا وهندستاندە دفعاتلە نشر اولندیغی کبی، آوروپا لسانلرینك اکثرینە دخی ترجمە اولنمشدر. بونلردن ماعدا فقهە دائر «الحاوی» عنوانیلە مکمل بر تألیفی، طبە دائر برقاچ جلددن مرکب «الکناش» عنوانلی بر اثری و «کتاب الموازین» عنوانیلە بر مختصری واردر. استانبولدە یکی تأسیس اولنان (کتبخانۀ عمومی) دە صاحب ترجمەنك نامنە «الطریق الرشاد الی تعریف الممالك والبلاد» عنوانیلە حروف هجا ترتیبنجە مرتب مختصر وکوزل بر کتاب موجود ایسەدە، ابو الفدانك بو ناملە براثری اولدیغنە دائر بریردە صراحت بولەمدق. حدیثە متعلق «جامع المسانید» عنوانلی بر کتابك دخی صاحبی (عماد الدین اسمعیل ابن کثیر دمشقی) اولدیغی «کشف الظنون» دە محرر ایسەدە، کاتب چلبی بونك ٧٧٢ تاریخندە وفات ایتمش اولدیغنی بیان ایتدیکندن، بو کتابك دخی ابو الفدانك آثارندن اولمسی مشکوکدر. ابو الفدا بونلردن بشقە بعض رسائل فنیە ونافعە یازمش ایسەدە، نسخەلری بولنەمامشدر. اشعاری دخی غایت کوزل اولوب، شو بر ایکی بیت او جملەدندر:

او قعنی العمر فی لعل و هل
یا و یح من عمره مضی بلعل
و الشیب وافی و عنده نزلا
وفرمنه الشباب وارتحلا
ما اوقع الشیب الآتی
اذا حل لا عن مرضاتی

ابو فُدَیك { (عبدالله بن ثور خارجی) خارجیلرك رئیسی نجده بن عامرك اصحابندن اولوب، نجدەنك خارجیلردن مفارقتی اوزرینە، کندیسی خارجیلر طرفندن رئیس انتخاب اولنمش؛ و نجدەیی قتل ایتدکدن صکرە، عبدالملك بن مروانك والی وعسکرینی مغلوب ایدەرك، بحرینی ضبط ایتمش ایسەدە، ٧٣ تاریخندە منهزم اولوب، قتل اولنمشدر.

ابو فِراس حمدانی { (حرث بن ابی العلاء سعید) آل حمداندن ناصر الدولە وسیف الدولەنك عمزادەلری اولوب، اعاظم شعرا وادبادندر. حتی متنبی بیلە صاحب ترجمەیی کندینە تفضیل ایدر ایمش. سیف الدولە کندیسنە فوق العادە اکرام واحترام ایدوب، محارباتە دخی برابرندە کوتورور ایدی. ٣٤٨ تاریخندە رومللە واقع اولان بر محاربەدە اسیر دوشوب، قسطنطینیەیە نقل اولنمش؛ وبرقاچ سنە اسارتدە قالدقدن صکرە، ٣٥٥ تاریخندە فدیەسی ویریلەرك قورتارلمشیدی. ٣٥٧ تاریخندە مقتولاً وفات ایدوب، قتلی حقندە

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

روایات مختلفدر. اکثر اشعاری افتخاره وقومنك مدحنه دائر اولوب، قسطنطینیه‌ده‌کی اسارتی حقنده دخی برچوق قصیده‌لری واردر. دیوانی اخیراً بیروتده طبع ونشر اولنمشدر. شو ایکی بیت بر قصیده‌سنك مطلعیله بیت اخیریدر :

لعل خیال العامریة زائر
فیسعد مهجور ویسعد هاجر
نطقت بفضلی وامتدحت عشیرتی
وما انا مداح وما انا شاعر

ابو فراس سلمی { وابو فراس عامری [«بدیع کاتب» و«مجد العرب» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابوالفَرَج اصفهانی { (علی بن حسین اموی) مشاهیر ادبادن اولوب، (کاتب اصفهانی) اسمیله دخی مشهوردر. ملوك امویه‌نك اخیری اولان مروان حمارك نسلندن اولدیغی حالده، غرائبدن اوله‌رق، شیعی المذهب ایدی. ادبیات عربیه‌ده وحفظ اشعار واخبار وسیر وانسابده عصرینك وحیدی اولوب، حدیث ونحو ولغتده دخی ید طولی صاحبی ایدی؛ وطب ونجومدن وسائر علومدن دخی بهره‌سی وار ایدی. ٢٨٤ تاریخنده اصفهانده طوغوب، بعده بغداده هجرتله، اوراده نشأت، و٣٥٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. وزیر مهلبی‌یه منسوب اولوب، بونك مدحنه دائر برچوق اشعاری واردر. تألیفاتی چوق اولوب، اك مشهوری ٢٠ جلددن مرکب وادبیاتده مثلی نایاب اولان «الاغانی الکبیر» عنوانلی اثر قیمتداریدر، که مدنیت اسلامیه‌نك اك پارلاق دورینك احوالنی دخی مصور اولمغله، آوروپاجه دخی شهرت واعتباری برکالدر. بو کتاب ١٢٨٥ تاریخنده مصرده بولاق مطبعه‌سنده صورت مصححه‌ده طبع ونشر اولنمشدر. دیکر آثاری بروجه آتیدر : «کتاب القیان»، «کتاب الاماء الشواعر»، «کتاب دعوة الاطباء»، «اخبار جحظة البرمکی»، «مقاتل الطالبین»، «مجرد الاغانی». «کتاب الحانات»، «آداب الغرباء»، «کتاب الدیارات». بونلردن بشقه اووقت اندلسده حکومت سورمکده بولنان ملوك بنی امیه نامنه برچوق کتابلر یازوب، خفیاً کندیلرینه کوندرمش؛ ومقابلةً کندیسنه اورادن برچوق احسانلر کلمشیدی. اندلسده شهرت بولان بو کتابلرینك باشلیجه‌لری شونلردر: «کتاب نسب بنی عبد شمس»، «کتاب ایام العرب»، «کتاب التعدیل والانتصاف فی مآثر العرب ومثالبها»، «جمهرة النسب»، «کتاب نسب بنی شیبان»، «کتاب نسب المهالبة»، «کتاب نسب بنی تغلب ونسب بنی کلاب»، «کتاب الغلمان المغنیین».

ابوالفرج بن تلمیذ { (معتمد الملك یحیی بن صاعد) متعینان اطبا وحکمادن اولوب، شعر وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. سیف الدوله صدقه‌نك زماننده یاشامشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندر :

علق الفؤاد على حلو جهها
علق الذبالة فی جشا المصباح
لاتبسطا الدهر فرقة بینهم
الا الحین تفرق الاشباح

ابوالفرج بن الجَوزی { (جمال الدین حافظ عبد الرحمن بن ابی الحسن علی تمیمی) اعاظم علمای اسلامدن اولوب، علی الخصوص حدیثده ووعظده عصرینك وحیدی ایدی. ٥٠٨ تاریخلرنده بغدادده طوغوب، ٥٩٧ تاریخنده ینه اوراده وفات ایتمشدر. تفسیر وحدیث وتاریخ وعلوم سائره‌یه دائر یوزدن زیاده تألیفاتی اولوب، اك معروفلری شونلردر : «کتاب احکام الاشعار باحکام الاشعار»، «احکام النساء»، «اخبار البرامکة»، «الارج فی الموعظة»، «ارشاد المریدین فی حکایات الصالحین»، «الاریب فی تفسیر الغریب»، «اسباب النزول»، «اعمار الاعیان»، «انس الفرید وبغیة المرید»، «الانصاف فی مسائل الخلاف»، «ایقاظ الوسنان فی الموعظة»، «البازی الاشهب المنقض علی مخالفی المذهب»، «استاذ الواعظین ورياض السامعین»، «البلغة فی الفروع»، «التبصرة»، «تحفة الوعاظ»، «التحقیق فی احادیث الخلاف»، تفسیره دائر «تذکرة الاریب»، قرائته دائر «تذکرة المنتبه فی عیون المشتبه»، «تلبیس ابلیس». «تلقیح فهوم الاثر فی التاریخ والسیر»، «تنویر الغبش فی فضل السودان والحبش»، «الثبات عند الممات»، «جامع المسانید والالقاب»، «جواهر المواعظ». «الحدائق لاهل الحقائق». «حسن السلوك الی مواعظ الملوك»، موعظه‌یه دائر «درياق الذنوب»، «الذهب المسبوك فی سیر الملوك»، «الرد علی المتعصب العنید المانع من ذم یزید»، «روح الارواح»، «زاد المسیر فی التفسیر»، «الزهد الانیق»، «سیرة العمرین»،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

« سيرة المستغنى »، « شذور العقود فى تاريخ العهود »، « شرف المصطفى »، « صبا نجد فى الموعظة »، « صفوة الصفوه »، « عجالة المنتظر فى شرح حال الخضر »، « عجائب النساء »، « عجب الخطب »، « عقائق المرافق »، « العلل المتناهية فى الحديث »، « قصيدة فى الاعتقادات »، « كتاب الاذكياء »، « كتاب الالقاب »، « كتاب الحمق والمغفلين »، « كتاب الفروسية »، « كشف مشكل حديث الصحيحين »، « كمأة الزهر وفريدة الدهر »؛ « اللآلى فى خطب المواعظ »، « اللباب فى قصص الانبياء »، « لفتة الكبد الى نصيحة الولد »، « لقط الجمان »، « اللؤلؤة فى المواعظ »، « كتاب ما يلحن فيه العامة »، « مثير الغرام لساكنى الشام »، علوم متنوعه يه متعلق مباحثى جامع « المجتبى »، « مدارج السالكين »، محاضراته متعلق « المدهش »، « المذهب فى المذهب »، تفسيره متعلق « المغنى »، « المقتضب فى الخطب »، « المقلق »، « الملح فى الموعظة »، « مناقب الامام احمد بن حنبل »، « مناقب معروف الكرخى »، « المنتظم فى تاريخ الامم »، « المنثور فى الوعظ »، « منظومة فى الحديث »، « المنعش »، « منهاج اهل الاصابة فى محبة الصحابة »، « منهاج القاصدين »، « منهاج الوصول الى علم الاصول »، « مناجة النظر و جنة القطر »، ٤ جلد اوزره « الموضوعات الكبرى »؛ « نخب المنتخب »، « نرجس القلوب الدال الى حريق المحبوب »، « نزهة الاعين النواظر فى علم الوجوه والنظائر »، موعظه يه دائر « نسيم الرياض »، كذا « نسيم السحر »، « النطق المفهوم » حديثه دائر « نفى النقل »، « الوجوه النواظر فى الوجوه النظائر »، « الوفا فى فضائل المصطفى »، « هادى الارواح الى بلاد الافراح »، « ياقوتة المواعظ »، « اليواقيت فى الخطب » وسائره .

ابو الفرج بن طيب { (عبد الله عراق) مشاهير حكما واطبا-

دن و بغداد خرستيانلرينك متميزانندن اولوب، منطق وحكمت و سائر علوم طبيعيه ده و طبده يد طولى صاحبى ايدى. ابن سينا ايله معاصر اولوب، حكيم مشار اليه صاحب ترجمه نك طبه متعلق اولان تصنيفاتنى تقدير ايدر ديسه ده، حكمت و فلسفه ده كى مذهبنى بكنميوب، جرح ايدردى. ٤٣٥ تاريخنده وفات ايتمشدر. بيمارستان عضدى اطباسندن اولوب، اوراده اجراى طبابته برابر، فن طبى تدريسله مشغول اولدرق، ابن بطلان كبى نجيه مشهور اطبا يتشدير مشدر. آرسطو و بقراط وجالينوسك آثارى اوزرينه موضح ومفصل شرحلر يازمشدر. آثارى بر وجه آتيدر: « تفسير كتاب قاطيغورياس لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب باريمنياس لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب انالوطيقا لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب طوبيقا لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب سوفسطيقا لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب الخطابة لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب الشعر لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب الحيوان لارسطوطاليس »، « تفسير كتاب ايديميا لابقراط »، « تفسير كتاب الفصول لابقراط »، « تفسير كتاب طبيعة الانسان لابقراط » « تفسير كتاب الاخلاط لابقراط »، « تفسير كتاب الفرق لجالينوس »، « تفسير كتاب الصناعة الصغيرة لجالينوس »، « تفسير كتاب النبض الصغير لجالينوس »، تفسير كتاب اغلوتن لجالينوس »، « تفسير كتاب الاستقسات لجالينوس »، « تفسير كتاب المزاج لجالينوس »، « تفسير كتاب القوى الطبيعية لجالينوس »، تفسير كتاب التشريح الصغير لجالينوس »، « تفسير كتاب العلل و الاعراض لجالينوس »، « تفسير كتاب تعرف علل الاعضاء الباطنة لجالينوس »، « تفسير كتاب النبض الكبير لجالينوس »، « تفسير كتاب الحميات لجالينوس »، « تفسير كتاب البحران لجالينوس » « تفسير كتاب ايام البحران لجالينوس »، « تفسير كتاب حيلة البرء لجالينوس »، « تفسير كتاب تدبير الاصحاء لجالينوس »؛ « ثمار الستة عشر كتابا لجالينوس »، « كتاب النكت والثمار الطبية و الفلسفية »، تفسير كتاب ايساغوجى لفرفوريوس »، « مقالة فى القوى الطبيعية »، « تعاليق فى العين »، « مقالة فى الاحلام و تفصيل الصحيح منها من السقيم على مذهب الفلسفة »، « مقالة فى الشراب »، « شرح كتاب منافع الاعضاء لجالينوس »، « مقالة مختصرة فى المحبة »، « شرح الانجيل ». بونلردن بشقه فنونه متعلق بعض رديلرى وجوابلرى واردر .

ابو الفرج بن القف { (امين الدولة بن موفق الدين يعقوب) مشا-

هير اطباى عربدن اولوب، نصرانى المذهب ايدى . ٦٣٠ تاريخنده (كرك) ده طوغوب، پدرى ملوك

mandegar.tarikhema.org

tarikhema.ir

pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایوبیه‌دن بعضیسنك خدمت کتابتنده اولدیغی حالده، کندیسی «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» صاحبی ابن ابی اصیبعه و سائر مشاهیر اطبادن علم طبی و سائر فنونی تحصیل ایله، دمشقده و دیکر بعض محللرده اجرای طبابت، و ٦٨٥ تاریخنده وفات ایتمشدر. تألیفاتی بر وجه آتیدر: «الشافی فی الطب»، ٦ جلد اوزره «شرح الکلیات من کتاب القانون لابن سینا»، «شرح الفصول»، «مقالة فی حفظ الصحة»، «کتاب العمدة فی صناعة الجراح»، «جامع الغرض»، «حواش علی ثالث القانون»، «شرح الاشارات»، «المباحث المغربیة». بو صوك ایکی اثری ناتمام قالمشدر.

ابو الفرج بن کلس { وابو الفرج بن هندو [«ابن کلس» و «ابن هندو» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو الفرج جریری { (معافی بن زکریاء طراری نهروانی) مشاهیر ادبا وفقهادن اولوب، اکثر علومه واقف برعالم وفصیح اللسان برشاعر ایدی. ٣٠٣ تاریخنده طوغوب، ٣٩٠ تاریخنده وفات ایتمشدر. برچوق تألیفاتی اولوب، اك مشهوری «الجلیس الانیس» عنوانلی کتابیدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

الا قل لمن کان لی حاسداً
اتدری علی من اسأت الادب
اسأت علی الله فی فعله
لانك لم ترض لی ما وهب

ابو الفرج ملطی { [«ابن العبری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الفضائل آمدی { [«آمدی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الفضائل حمدانی { آل حمدان ملوکنك اخیری اولوب، پدری سعد الدوله‌دن صکره ٣٨١ تاریخنده مدیر دولتلری ابو نصر لؤلؤ طرفندن حلبده اجلاس اولنمش ایسه‌ده، او سنه ملوك فاطمیه‌دن عزیز منجوتکینك قومانده‌سیله عسکر کوندره‌رك، حلبی محاصره ایتدیرمش: وابو الفضائل ایله لؤلؤ روم قیصرندن استمداد ایتمشلر ایسه‌ده، قیصر بلغارلرله محاربه‌ده بولندیغندن، یالکز انطاکیه‌ده‌کی والیسی اللی بیك کشی ایله امداده کیتمش؛ وآنجق منجوتکین غالب کلدیکندن، نهایت بعض شرائطله صلح ایتمشلردی. لکن منجو بو صلحی عزیزه طانتمقسزین ایتمش اولدیغندن، تکرار حلبك محاصره‌سنه مأمور اولمش، وبو دفعه روم قیصری دخی بالذات صاحب ترجمه‌نك امدادینه کلمش ایسه‌ده، ینه منجوتکین غالب کلوب، حلبی ضبط ایتمش؛ وبو وجهله آل حمدان دولتی منقرض اولمشدر. ابو الفضائلك، دولتی فوت ایتدکدن صکره، خانغی تاریخده وفات ایتدیکی معلوم دکلدر.

ابو الفضل { (شیخ — بن شیخ مبارك ناکری) هندستانك اعاظم ملوکندن مشهور اکبر شاهك وزیر و کاتبی اولوب، غایت عالم و عاقل و کاتب و شاعر بر ذات ایدی. شعرده (علامی) تخلص ایدر ایدی. اکبر شاهك تاریخنی «اکبرنامه» عنوانیله مکمل و مفصل صورتده یازمش اولدیغی کبی، هندستانك احوال جغرافیه وسیاسیه‌سیله استاتستیق و سائره‌یه متعلق معلومات مکمله‌یی جامع «آیین اکبری» عنوانیله بر بیوك کتاب دخی یازمشدر. فارسی العباره اولان بو ایکی اثر قیمتداری هندستانجه فوق العاده مقبول و معتبر اولوب، دفعاتله طبع و نشر اولندقلری کبی، انکلیزجه‌یه وسائر اوروپا لسانلرینه دخی ترجمه اولنمشلردر. هند قدیم حکماسندن (پیلپای)ك بعض امثالنی دخی «عیار دانش» عنوانیله فارسی‌یه ترجمه ایتمشدر. «مکتوبات علامی» عنوانیله جمع و تدوین ایدلمش اولان منشآتی ایسه هندستانده بین الکتاب نمونه حکمنه کچمشدر. صاحب ترجمه ٩٥٨ تاریخ هجریسنده طوغوب، ١٠١١ تاریخنده، اکبر شاهك وفاتندن ایکی سنه اول، حکمدار مشار الیهك اوغلی طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو الفضل اربلی { (شرف الدین احمد بن کمال الدین ابی الفتح موسی) مشاهیر علمادن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، اربلده تحصیل علوم وفنون ایتمش؛ وشهر مذکورده مظفر الدین مدرسه‌سنده تدریسله مشغول اولوب، وطنندن طیشاری چیقمامشیدی. ٦٢٢ تاریخنده وفات ایتمشدر. امام غزالینك «احیاء علوم الدین» عنوانلی تألیف مشهورینی کبیر وصغیر اولدرق ایکی دفعه اختصار ایتمشدر.

ابو الفضل بن شرف { اندلس اعاظم ادبا وشعراسندن او-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

لوب، اکثر فنونه واقف وحکیم برذات اولمغله برابر، نظم ونثری غایت دلنشین اولمق حسبیله، ضروب امثال حکمیه پکمش برچوق اقوال حکیمانه وفقرات حکمیه‌سی واشعار رائقه‌سی واردر. «سر البر» و«بحج النصح» عنوانلریله ایکی کتاب ایله سائر بعض تألیفات براقشدر. اشبیلیه‌ده تولد ونشأت ایتمشدر. تاریخ ولادت ووفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

ابو الفضل شیرازی { (عباس بن حسین) آل بویه رجالندن اولوب، عزالدوله بن بختیارك زماننده دفعاتله مسند وزارته ترفیع اولنمش، و۳۶۲ تاریخنده اموالی مصادره، وکندیسی حبس اولنه‌رق، محبسده وفات ایتمشدر. فوق العاده ذکی وعاقل برآدم ایدیسه‌ده، ظلم وعدم مرحمتله مشهور اولوب، سنیلك تعصبی ادعاسیله اهالیسی شیعی اولان کرخ قصبه‌سنی احراق ایده‌رك، یکرمی بیك نفوسك جاننه قیمسی جملهٔ مظالمندندر.

ابو الفضل عیاض { [«عیاض» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الفضل مرینی { بنی مرین ملوکندن سالف الترجمه ابو الحسنك اوغلی اولوب، پدری طرفندن اثنای فتوحاتده ۷۵۰ تاریخنده تونس والیلکنه نصب اولنمشیدی. پدرینك وفاتندن صکره، تخت حکمدارییه پکن برادری ابو عنان طرفندن دیگر برادری ابو سالمله برابر غرناطه‌یه سورلمشیدی؛ بعده عصیان ایتمکله، طوتیلوب، قتل اولنمشدر.

ابو الفضل میدانی { [«میدانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الفضل میکالی { (عبدالرحمن بن احمد) خراسانك مشاهیر علما وادباسندن صالح ومتقی برذات اولوب، نسبی ملوك فرسدن بهرام کوره منتهی اولور. ۴۳۶ تاریخنده وفات ایتمشدر. عربی نظم ونثری گوزل اولوب، «المنتحل» و«مخزون البلاغة» عنوانیله ایکی کتابی وبردیوان اشعاریله بر مجموعهٔ منشآتی واردر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

لقد راعنی بدر الدجی بصدوده
ووکل اجفانی برعی کواکبه
فیا جزعی مهلاً عساه یعود لی
ویا کبدی صبراً علی ماکواکبه

ابو فطرس نهری { (نهر ابی فطرس) فلسطینده بر نهردر، که نابلسك اوسته‌ده‌کی طاغدن نبعان ایدوب، غرب جنوبی‌یه طوغری آقه‌رق، رملهنك شمالنده جریانله، یافه‌نك شمالنده بحرسفیده منصب اولور. الیوم (اعرج) اسمیله معروفدر.

ابو فکیهه { (افلح یاخود یسار) صحابه‌دن ودین اسلامی قبولدن طولایی اشکنجه وعذاب کورنلردن اولوب، صفوان بن امیه‌نك کوله‌سی اولدیغی حالده، حضرت بلال ایله برابر اسلامه کلمشیدی. دین اسلامدن چویرمك ایچون، افندیلری آیاغنه بر ایپ باغلایوب، سورولکتمش، وکوکسی اوزرینه آغر طاشلر قویه‌رق، برچوق اشکنجه‌لر اجرا ایتدکدن صکره، اولمش ظنیله سوقاغه آتمشلردی. حضرت ابوبکر صدیق (رضه) یاننده کچوب، برحیات اولدیغی کورنجه، صاتین آله‌رق، آزاد ایتمشیدی. حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزله برابر مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایدوب، بدر غزاسندن اول ارتحال ایتمشدر.

ابو الفوارس { [«قوام الدوله بن بویه، ابن خازن، حیص بیص وعنتره بن شداد» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو القاسم { حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك کنیهٔ شریفه‌لریدر.

ابو القاسم { [«ابن بابك، ابن بارزی، ابن برهان، ابن بشکوال، ابن بنت الاعز، ابن الجد، ابن جزی، ابن الجلاب، ابن طباطبا، ابن عباد، ابن عساکر، ابن العطار، ابن القطان، تنوخی، جبیری وجنید» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو القاسم اسطرلابی { و ابو القاسم اصفهانی.
[«بدیع اسطرلابی» و «اصفهانی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو القاسم باجی { (بن الامام ابی ولید) مشاهیر علمادن اولوب، علی الخصوص علم اصول ونظرده یدطولی صاحبی ایدی. برقاچ تألیفی اولوب، اك معروفلری «العقیدة فی المذاهب السدیدة» و «رسالة الاستعداد من المعاد» عنوانلی اثرلریدر. ۴۹۳ تاریخنده حجدن عودتنده، جده‌ده وفات ایتمشدر.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو القاسم بُرجی { (محمد بن یحیی الغسانی) شعرا وادبادن اولوب

مغربده بنی مرین ملوکندن ابو عنان وابو سالمه انتسابی وارایدی. شوایکی بیت مولد نبی (صلعم) حقنده یازمش اولدیغی بر قصیدهٔ مفصله‌سندندر :

اصغی الی الوجد لما جد عاتبه
صب له شغل عمن یعاتبه
لم یعط للصبر من بعدالفراق یدا
فضل من ظل ارشاداً یخاطبه

ابو القاسم بلخی { (عبدالله بن احمد کعبی) مشاهیر متکلمیندن اولوب، معتزله‌دن (کعبیه) دنیلن فرقه‌نك رئیسیدر. علم کلامده و سائر علومده یدطولی صاحبی اولوب، بعض مقالات و اختیاراتی واردر. ٣١٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو القاسم بن الخطیب { (ابو زید عبد الرحمن بن ابی عبد الله) مشاهیر ادبا و شعرادن اولوب، ٥٠٨ تاریخنده اندلسك مالقه شهرنده طوغمش؛ ومغرب حکمداری طرفندن مراکشه جلب وتلطیف اولندرق، ٥٨١ ده اوراده وفات ایتمشدر. بعض تألیفاتی و بر چوق اشعار رائقه‌سی واردر. شو برایکی بیت او جمله‌دندر :

یامن یری ما فی الضمیر ویسمع
انت المعد لکل ما یتوقع
مالی سوی فقری الیك وسیلة
فبالافتقار الیك فقری ادفع

ابو القاسم بن رضوان { [«ابن رضوان» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.] شوراجقده «الکواکب المضیئه» عنوانیله سیاسیات واداره ملکه متعلق پك معتبر بر کتابی اولدیغی، و برنسخه‌سی انکلتره‌نك اوقسفورد شهرنده‌کی (بودلیانه) کتبخانه‌سنده بولنوب، ٢٩٦ رقیله مرقم اولدیغی علاوه ایدرز.

ابو القاسم جمال الدین { آلتنجی قرن هجری اواسطنده عراقینده حکم سورن ملوك سلجوقیه‌دن غیاث الدین محمد بن ملکشاهك وزراسندن اولوب، عاقل ومدبر وشاعر بر ذات ایدی. شوقطعه جملهٔ اشعارندندر:

عشوهٔ دادی و دلم بردی
لاجرم باد دارم اندر دست
در تو بستم دل و ندانستم
که دل اندر فراق باید بست

ابو القاسم حَسنی { (شریف محمد بن احمد سبتی) شرفادن ومشاهیر فقها و ادبادن اولوب، ٦٩٧ تاریخنده سبته‌ده طوغمش، و ٧٦١ ده وفات ایتمشدر. عروضه دائر اولان «خزرجیه» کتابنی و حسن قرطاجنینك «مقصوره» سنی شرح، و دیگر بعض کتابلر دخی تألیف ایتمشدر.

ابو القاسم حِلی { (شیخ ــ نجم الدین جعفر بن مؤید) مشاهیر فقهادن اولوب، شیعیلر عندنده پك معتبر اولان «شرایع الاسلام» عنوانلی کتابك صاحبیدر. حله‌ده طوغوب، ٦٧٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو القاسم خاقانی { (ابو القاسم خجندی، ابو القاسم رافعی، ابو القاسم زجاجی وابو القاسم زمخشری) [«خاقانی، خجندی، رافعی، زجاجی و زمخشری» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابو القاسم زهراوی { (خلف بن عباس) اندلس اطبای اسلامندن اولوب، بشنجی قرن هجری اواسطنده قرطبه قربنده‌کی (زهرا) ده طوغمش، و طبك علمی وعملی قسملرنده کسب مهارت ایده‌رك، فنون طبیه‌یه متعلق برقاچ کتاب یازمشدر. اك مشهورلری «کتاب الزهراوی» عنوانیله معروف اولان بیوك بر اثریله «التصریف لمن عجز عن التألیف» عنوانلی کتابیدر. بو ایکنجی اثری دفعاتله لاتینجه‌یه ترجمه اولنه‌رق، مدت مدیده اوروپا مکاتب طبیه‌سنده تدریس اولنمشدر. طبه متعلق عرب علماسنك معلوماتنی مختصراً جامعدر. بعض قسملری آوروپاجه ترجمه و طبع ایدلمش اولدیغی کبی، بتونی دخی متن عربیسیله برابر ١٧٨٨ تاریخ میلادیسنده انکلتره‌نك (اوقسفورد) شهرنده ایکی بیوك جلد اوزره طبع اولنمشدر. صاحب ترجمه‌نك اوروپاجه معروف اسمی ابو القاسمدن غلط اوله‌رق (آلبوقاسیس Albucasis) در.

ابو القاسم عَبسی { (جمال الملك علی بن افلح) مشاهیر شعرادن اولوب خلفا وسائر اکابرك مدحنده و هجویاته دائر بر چوق اشعاری واردر، که کندیسی حیاتنده جمع و تدوین

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ایتمشدر. ٣٣٥ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

یا جاهلاً قدر المحبة ساءنی
ما ضاع من کلفی ومن تبریحی
سیان عندك مغرم بك هائم
وخلی قلب فیك غیر قریح

ابو القاسم عبید الله [«ابن خردادبه» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو القاسم فردوسی [«فردوسی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو القاسم قُشَیری (عبد الکریم بن هوازن) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، تفسیر وحدیث وتصوف وادبیاتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. خراسانده توطن ایتمش عربلردن اولوب، ٣٧٦ تاریخنده (استوا) ناحیه‌سنده طوغمش؛ ونیسابوره دخول ایله، تحصیل علوم وفنون ایتدکدن صکره، شیخ ابو علی دقاقه انتساب ایله، تنویر باطن ایتمشیدی. «التیسیر فی علم التفسیر» عنوانیله بر بیوك تفسیر شریفله دیگر بعض مصنفات یازمشدر. ٤٦٥ تاریخنده نیسابورده وفات ایتمشدر. اشعاری دخی گوزل اولوب، شو قطعه اوجمله‌دندر:

سقی الله وقتاً کنت اخلو بوجهکم
وثغر الهوی فی روضة الانس ضاحك
اقمنا زمانا والعیون قریرة
واصبحت یوما والجفون سوافك

ابو القاسم مَرحیطی (مسلمه بن احمد) اندلسك مشاهیر اطبا وریاضیوننندن اولوب، علی الخصوص علوم ریاضیه وهیئت ونجومده عصرینك فریدی ایدی. حسابه متعلق «کتاب المعاملات» عنوانیله بر تألیفی وهیئته دائر «اختصار تعدیل الکواکب من زیج البتانی» عنوانیله بر کتابی واردر. رصدله پك چوق اوغراشوب، کواکب ثابته‌نك مواقعنی تعریف، وسلفلرینك بعض زیجلرینی تصحیح ایتمشدر. قرطبه‌ده طوغوب، ٣٩٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو القاسم نیشابوری ایران ادباسندن اولوب، اخلاقه متعلق «گنج گنج» عنوانیله بر کتاب یازمشدر.

ابو القاسم هبة الله (بن فضل) مشاهیر شعرادن اولوب، طبده وکحاللقده دخی ید طولی صاحبی ایدی. هجوه میلی زیاده اولوب، (حیص بیص) نام شاعرله ماجرا ومهاجاتلری واردر؛ وکندیسنی حیص بیص لقبیله تلقیب ایدن صاحب ترجمه‌در. طبیب مشهور ابن تلمیذ حقنده دخی بعض هجویه‌لر سویلمشدر. بغدادده تولد ونشأت ایدوب، ٥٥٨ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

یا من هجرت فلا تبالی
هل ترجع دولة الوصال
ما اطمع یا عذاب قلبی
ان ینعم فی هواك بالی

ابو القاسم هیتی (عثمان بن خمارتاش) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، اطوار واخلاق ومعاشرتی غایتله مقبول وممدوح اولدیغی حالده، معاملات دینیه‌ده مبالاتسز ایدی. ٦١٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

المال افضل ما اذخرت فلا تکن
فی مریة ماعشت من تفضیله
ماصنف الناس العلوم بأسرها
الا لحیلتهم علی تحصیله

ابو قُبَیس مکهٔ مکرمه‌نك شرق وجنوبنده واقع بر کوچك طاغدر، که قارشیسنده یعنی غرب طرفنده دخی (قعیقعان) طاغی بولنوب، مکهٔ مکرمه بو ایکی طاغك آره‌سنده‌در. تپه‌سنده بر مسجدله بعض خرابه‌لر واردر.

ابو قَتادهٔ انصاری (حارث بن ربعی یاخود نعمان ویاعمرو) صحابه‌دن اولوب، حضرت رسول الله (صلعم) افندمزك فرساندن ایدی. کندیسندن بعض احادیث شریفه نقل اولنه‌رق، راویلری اوغلی عبد الله وابن مسیبدر. وفاتنده اختلاف اولوب، بر روایته گوره، ٥٤ تاریخنده، ٧٠ یاشنده اولدیغی حالده، مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمش؛ ودیگر بر روایته گوره، کوفه‌ده وفات ایدوب، جنازه‌سنك نمازینی حضرت علی (رضه) قیلمشدر.

ابو قَحافه حضرت ابابکر صدیق (رضه)‌ك پدری اولوب، حضرت صدیقدن صکره‌جه ١٤ وبر روایته گوره ١٣ تاریخ هجریسنده ٩٩ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو قُرّه مغربده بنی یفرن قبیله‌سندن بر آدم اولوب، خلافتك بنی امیه‌دن عباسیلره انتقالی صره‌سنده افریقیه یعنی تونس وطرابلس

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفلرنده ظهور ایدن اباضیه نام خارجیلر فرقه‌سنك رؤساسندن ایدی. ۱٤۸ تاریخنده ابن اشعث اغلب طرفندن مغلوب اولوب، مغرب اقصایه قاچمش ایسه‌ده، ۱۵۰ تاریخنده عودتله طائفهٔ مذکوره طرفندن کندیسنه بیعت اولنه‌رق، عمر بن حفصه قارشی بعض غالبیتلر قزانمش، وقیروان محاصره‌سنده وفات ایتمشدر.

ابو قُرَیش { (عیسی) خلفای عباسیه‌دن مهدینك اطباسندن اولوب، طبده وفن صیدلانیده مشهور ایدی. ابتدای حالنده بغدادده براجزاجی دکانی آچوب، بوصفتله چیتمکده ایکن، هادی وهارون‌الرشیدك والده‌لری (خیزران)ك ادرارینی معاینه ایتمکله بو قادینك حامله اولدیغنی واوغلان طوغوره‌جغنی کشف ایتدیکیچون، مهدی طرفندن سراینه آلنمشیدی. هرنه‌قدر که خلیفهٔ مشارالیهك رئیس‌الاطباسی جورجس بن جبرئیل بوکشفك کذب اولدیغنی، وفناً بونك ممکن اوله‌میه‌جغنی بیان ایتمش ایسه‌ده، مهدی صاحب ترجمه‌یی طبیب ثانی، ومذکور جورجسك وفاتنده رئیس‌الاطبا ایتمشیدی. بویله خارق‌عاده بعض تشخیص وتداویلری منقولدر.

ابو قطیفه { (ابوالولید عمرو بن ولید) اعاظم شعرای قریشدن اولوب، نسبی لوی بن غالبه منتهی اولور. عبدالله بن زبیرطرفندن بنی امیه‌دن بعض آدملرله برابر مدینهٔ منوره‌دن اخراج اولنه‌رق، شامه کلمش؛ واوراده خیلی وقت طورمغله، وطننه اشتیاقی تزاید ایتدیکندن، بو بابده سویلمش اولدیغی بعض قصائدی مشارالیه عبدالله بن زبیره کوندردیکنده، مدینه‌یه عودتنه مساعده اولنمش ایسه‌ده، کیدرکن یولده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت مذکور قصیده‌لرینك برندندر:

الالیت شعری هل تغیر بعدنا
جبوب المصلی ام لعهدی القرائن
اذا ابرقت نحو الحجاز سحابة
دعا الشوق منها برقها المتیامن
احن الی تلك الوجوه صبابة
کانی اسیر فی السلاسل راهن

ابو قلابهٔ رقاشی { (عبدالملك بن محمد) مشاهیر محدثیندن زاهد ومتقی بر ذات اولوب، آلتمش بیك حدیث شریف ازبرنده بولندیغی، وهرکون درت یوز رکعت نماز قیلدیغی مرویدر. ۲۷٦ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو قیر { مصر سفلاده بحیره مدیریتنده بر کوچك قصبه اولوب، اسکندریه‌نك ۲٦ کیلومتره شرق شمالیسنده، رشیدك ۵۰ کیلومتره غربنده وساحل بحرده همنامی اولان لیمانی قپایان بر برونك اوجنده واقعدر. مستحکم بر موقع اولوب، استحکاماتی مرحوم محمد علی پاشا طرفندن تجدید واکمال اولنمشدر. اطرافنده بر چوق خرابه‌لر وآثار عتیقه بولنوب، (قانوپه) شهر قدیمنك خرابه‌لری اولدیغی مظنوندر. رشید واسکندریه ایله دمیریولله مربوطدر. ۱۷۹۸ تاریخنده بوقصبه‌نك اوکنده فرانسه دونناسی انکلیز آمیرالی نلسون طرفندن یاقلمش؛ و۱۷۹۹ده بوناپارتك قوماندەسی آلتنده بولنان فرانسز عسکریله عساکر عثمانیه آره‌سنده بر محاربه اولمشدر. لیمانك اغزی طار وصیغ ایسه‌ده، ینه خیلی سفائن آمد شد ایدرلر. — جزایرده (مستغنم) شهرینك ۱٤ کیلومتره جنوبنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، ٤۱۰۰ اهالیسی واردر.

ابو قیس بن اسلت { (عامر بن جشم) زمان جاهلیت عرب اعاظم شعراسندن اولوب، حضرت رسول‌الله (صلعم) افندمزه دخی یتیشمش، وملاقات سنیه‌لرینه نائل اولمش ایسه‌ده، اسلامه کلمه‌مش؛ وبر روایته کوره، بر سنه صکره عرض اهتدا ایده‌جکنی وعد ایتدیکی حالده، او سنه ظرفنده یعنی هجرت نبویه‌نك برنجی سنه‌سنده وفات ایتمشدر. اوغلی عقبه بن ابی قیس اسلامه کلوب، (قادسیه) وقعه‌سنده شهید اولمشدر. ثریانك وصفی حقنده اولان شو بیت ابو قیسك جملهٔ اشعار مشهوره‌سندندر:

وقد لاح فی الصبح الثریا لمن رأی
کعنقود ملاحیة حین نورا

ابو کالیجار { آل بویه‌دن ایکی ذاتك کنیه‌سیدر. [«صمصام الدوله» و«مرزبان بن بویه» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو کامل مغنی { (غزیل) مشهور مغنیلردن ولطیفه‌کو شعرادن اولوب، ملوك امویه‌دن ولید بن یزیدك آزادلیسی ومداحی ایدی. بونك مدحی حقنده بعض اشعاری واردر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابو کبیر { مصر سفلانک شرقیه مدیریتنده و قاهره‌نک ۸۷ کیلومتره شمال‌شر- قیسنده برقصبه اولوب، ایکی دمیریولك محل‌التصاقنده واقع بر موقفدر.

ابو کَلده { (ابن عبید) نسبی بکر بن وائله منتهی اولور. مشاهیر شعرادن اولوب، دولت امویه زماننده یاشامش، وکوفه‌ده ساکن بولنمشدر. ابن اشعثك اصحابندن اولمق‌حسبیله حجاج طرفندن قتل‌اولنمشدر. مسمع بن مالکك معیتنده سجستان وسائر بعض جهتلره دخی کیتمشیدی. شو بر ایکی بیت سجستان والیسی مذکور مسمع حقنده سویلمش اولدیغی بر قصیده‌سندندر.

بانت سعاد وامسی حبلها انقطعا
ولیت وصلاً لها من حبلها رجعا
شکت بها غربة زوراء نازحة
فطارت النفس من وجد بها قطعا

ابو لاتُن { سودانك برنجی یعنی اك شمالی قصبه‌سی اولوب، هواسی‌غایت صیجاق اولدیغی، واهالیسی مسلم ایسه‌ده، ناموس خصوصنده مبالاتلری‌اولمیوب، کرك کندیلرینك وکرك قادینلرینك علناً دوستلری اولدیغی ابن بطوطه بیان ایدیور سه‌ده، بو قصبه‌نك الآن موجود اولوب اولمدیغی و نره‌ده بولندیغی معلوم دکلدر.

ابو لؤلؤه { (فیروز) مغیره بن شعبه‌نك کوله‌سی اولوب، برروایته کوره نصرانی و دیکر روایته کوره مجوسی ایدی. عن اصل نهاوندلی اولوب، روملرك الینه اسیر دوشمش؛ و شامك فتحی صره‌سنده مجاهدین اسلام طرفندن اسیر آلنمشیدی. هجرت نبویه‌نك ۲۳ نجی سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك اواخرنده امیرالمؤمنین حضرت عمر بن خطاب (رضه) ه خنجرله اوروب، شهید ایتمشدر. بوکا جرأتی بر روایته کوره کندیسنه ایکی درهم خراج طرح ایدلمش اولدیغندن ایلری کلمش؛ و دیکر بر روایته کوره اسلامك شان وغلبه‌سنه خلل کتیرمك فکریله اجانبدن قاندیرلمشیدی. خنجری النده صاغ و صولنده راست کلنلره اوره‌رق، فرار ایتمکده ایکن، انصاردن بر ذات رداسنی اوزرینه آتمغله، طوتیله‌جغنی آکلایه‌رق، النده‌کی خنجرله کندینی اتلاف ایدرك، جزاسنی بولمشدر.

ابو لَهَب { (عبدالعزی بن عبدالمطلب هاشمی) حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك عمی اولدیغی حالده، دین اسلامه واقع اولان دعوتنه اجابت ایتمکدن بشقه، اول حضرته فوق‌العاده بغض وخصومت کوستره‌رك، نیجه اذا وجفالرده بولنمش؛ وخلقی قبول اسلامدن تبرید وتبعید ایتمکی وظیفه ایدنمشیدی. حضرت‌پیغمبره قومشو اولمق حسبیله، اظهار خصومت و خباثت مقصدیله، هر صباح خانهٔ سعادتلرینك قپوسی‌اوکنه چالیلر و دیکنلر ییغاردی. جانب رسول اللهدن قومی دعوت اولنه‌رق، اعلان نبوت بیورلدقده، «تبّاً لك اما جمعتنا الالهذا» دیمکه جرأت ایتدیکندن، حقنده «تبت یدا ابی لهب» الخ آیت کریمه‌سی نازل اولمشدر. بوکین و خصومتنده اصرار ایده‌رك، نهایت هجرت نبویه‌نك ایکنجی سنه‌سی بدر غزاسندن یدی‌کون صکره عدسه علتندن فوت اولوب، لاشه‌سی تعفن ایتدیکی حالده، دفن اولنمشدر.

ابولی { (Eboli) ایتالیای جنوبیده بر قصبه اولوب، سالرنه‌نك ۲۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع و ۵۰۰۰ اهالیی جامعدر. اسکی برقصبه‌اولوب، اسم‌قدیمی (ابوری Eburi) در.

ابو اللیث سمرقندی { (امام الهدی نصر بن محمد) مشاهیر فقها و مفسریندن اولوب، ٤ جلد اوزره بیوك بر تفسیر شریفیله فقهه دائر «النوازل» و «خزانة الفقه» عنوانلریله ایکی کتابی و «تنبیه الغافلین»، «البستان من طبقات الحنفیة» وسائر اثرلری‌ونصح وموعظه‌یه دائر بعض اقوال مشهوره‌سی واردر. ۳۷۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو مالك بن ابی نضر { (نضر - تیمی) هارون الرشید دوری شعراسندن اولوب، بادیه‌ده طوغمش؛ و بعده بغداده دخول‌ایله، هارونه انتساب‌ایتمش، و برمکیلر- دن فضل بن یحیانك بر چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی.

ابو مالك مرینی { مغربده حکومت سورن بنی‌مرین دولتنده بوکنیه ایله ایکی ذات کلوب، برنجیسی ابو یوسف یعقوب بن عبد الحقك اوغلی و ولی عهدی عبد الواحددر، که (سوس)طرفلرینی‌ضبط ایتمش؛ وتلمسان صاحبی‌یغمراسن بن زیانه قارشی اولان محاربه‌ده‌پدرینك معیتنده‌بولنمش؛

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و فاسه عودتنده پدرینك حیاتنده ٦٧١ تاریخنده وفات ایتمشدر. ــ ایکنجیسی مشهور ابو الحسنك اوغلی اولوب، غرناطه صاحبی ابن احمرك استمدادی اوزرینه، پدرینك امریله ٧٣٣ تاریخنده اسپانیایه بچه‌رك، جبل الفتح یعنی جبل‌طارقی ضبط، و ٧٤٠ تاریخلرنده اندلسك دیکر طرفلرنده دخی خرستیانلر ایله بعض محاربه‌لر ایتدکدن صکره، بو ده پدرینك حیاتنده وفات ایتمشدر.

ابو المجد بن ابی الحکم { (افضل الدوله محمد بن عبدالله باهلی) سالف الترجمه ابوالحکم مغربینك اوغلی اولوب، طب وفلسفه وعلوم ریاضیه ایله سائر فنونده و موسیقیده عصرینك فریدی ایدی. عود و سائر بعض آلات موسیقیه چالمقده ماهر اولدیغی کبی، کندیسی بر نوع ارغنون دخی ایجاد ایتمشیدی. موصل اتابکاندن اولوب دمشق ضبط و دار الملك اتخاذ ایتمش اولان ملك عادل نور الدین محمود بن زنکینك رئیس الاطباسی ومقربی اولوب، بونك پك چوق الطاف واحساناتنه نائل اولمشیدی. پادشاه مشار الیه طرفندن تأسیس ایدلمش اولان (بیمارستان کبیر) دارهسی و سر طبیبلکی دخی صاحب ترجمه‌یه احاله اولنه‌رق، بیمارستانك ایوانی (یعنی صالونی) اتصالنده کتب طبیه ایله مملو مکمل بر کتبخانه بولنمغله، ابوالمجد بو ایوانده اجتماع ایدن اطبا ایله مسائل طبیه‌یه متعلق مباحثه و مذاکره، و یوزلرجه طلبه‌یه علوم طبیه‌یی تدریس ایدر؛ وهرکون اوچ ساعتدن زیاده اوراده مطالعه ایله مشغول اولوردی. ٦٥٠ تاریخندن صکره‌جه دمشقده وفات ایتمشدر.

ابوالمحاسن بن تغری بردی { (امیر کبیر جمال‌الدین یوسف) مشاهیر مورخیندن اولوب، فقه وادبیاتده وسائر علوم وفنونده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مصرده تولد ونشأت ایدوب، مورخ مشهور مقریزینك تلمیذی ایدی. برچوق تصنیفاتی اولوب، اك مشهورلری «النجوم الزاهرة فی ملوك مصر والقاهرة» عنوانلی تاریخ کبیریدر، که مصرك ابتدای اسلامدن تاریخ تحریری اولان ٨٥٧ تاریخ هجریسنه دك جریان ایتمش وقایعنی وکافهٔ مشاهیرینك احوال وتراجمنی جامع اولوب، تدقیقات محققانه‌سیله مشهوردر. بو تاریخی کندیسی «الکواکب الباهرة من النجوم الزاهرة» عنوانیله اختصار دخی ایتمشدر. بو اثر جلیل لاتینجه وسائر آوروپا لسانلرینه دفعاتله ترجمه ایدلمش اولدیغی کبی، متن عربیسی دخی ١٨٥٦ تاریخ میلادیسنده فلنکك (لیدن) شهرنده ٤ قسم و ٢ بیوك جلد اوزره طبع اولنمشدر. یاوز سلطان سلیم حضرتلری مصری فتح ایتدکلرنده بو تاریخی زیاده‌سیله تقدیر بیوروب، ترجمه‌سنی کمال پاشا زاده‌یه امر ایتمشلردی؛ وعلامهٔ مشارالیه ترکجه‌یه ترجمه‌سنه موفق اولمشدر. ابو المحاسنك دیکر مصنفاتنك باشلیجه‌لری شونلردر: «حلیة الصفات فی الاسماء والصناعات»، مقریزینك «السلوك لمعرفة دول الملوك» عنوانلی کتابنك ذیلی، تراجم اعیانه دائر «المنهل الصافی» و «المستوفی بعد الوافی»، تاریخه دائر «نزهة الرأی» وسائره. ٨٧٤ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر.

ابوالمحاسن دمشقی { (یوسف بن رمضان) مشاهیر علمادن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، پدری عن اصل مراغه‌لی اولدیغی حالده، کندیسی دمشقده طوغمش؛ وبعده بغداده رحلتله، اسعد میهنی کبی اعاظم علمادن تعلم واستفاده ایتدکدن صکره، مدرسهٔ نظامیه‌ده وکندیسنه مخصوص اولمق اوزره تأسیس اولنان بعض مدارسده تدریسیله اشتغال ایتمش؛ وزماننده فقهاء شافعیه‌نك امام ورئیسی بولنمشدر. ٥٦٣ تاریخنده خلیفه مستنجد طرفندن رسالتله قهستانه کوندریله‌رك، اوراده وفات ایتمشدر.

ابوالمحاسن رویانی { (عبدالواحد بن اسماعیل) مشاهیر علما وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، مدرسهٔ نظامیه‌نك مؤسسی اولان مشهور وزیر نظام‌الملك عندنده قدر واعتباری پك عالی ایدی. بخارا، غزنه، نیشابور، ری واصفهان طرفلرینه سیاحت ایدرك، بو شهرلرك هر برنده بر مدت اقامتله، تدریس وافاده، وطبرستانك آمل شهرنده بر مدرسه دخی تأسیس ایتمشیدی. فقه شافعیه دائر «بحر المذهب» و «مناصیص الامام الشافعی» کبی برطاقم تألیفاتی واردر. ٤١٥ تاریخنده طبرستانك (رویان) قصبه‌سنده طوغوب، ٥٠٢ ده مقتولاً وفات ایتمشدر.

ابو محذوره { (سمره بن مغیر یاخود سلیمان بن سمره) صحابه‌دن وقبیلهٔ

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قریشدن اولوب، مکهٔ مکرمه‌ده مؤذن ایدی، وامام شافعینك زمانه‌دك مکه‌ده مؤذنلك بو ذاتك نسلنه منحصر قالمشیدی. روایته کوره رسول‌الله (صلعم) افندمز بونك آلننه وصدرینه مبارك الرینی سوره‌رك «بارك الله فیك وعلیك» دعاسیله کندیسنی اذانه مأمور بیورمشلردی. ٥٩ وبر روایته کوره ٧٧ تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده ارتحال ایتمشدر.

ابو محمد ازدی { (عبدالله بن ابراهیم بلشی) اندلسك ادبا وشعراسندن اولوب، (بلش) شهرنده طوغمش، و٧٤٩ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

رعی الله عهدا حوی ماحوی
لاهل الوداد و اهل الهوی
اراهم امورا حلا وردها
واعطاهم السؤل کلا سوی

ابو محمد بغوی { (حسین بن مسعود فراء) مشاهیر محدثیندن اولوب، ٥١٦ تاریخنده وفات ایتمشدر. باشلیجه تألیفاتی شونلردر: «المصابیح»، «معالم التنزیل»، «شرح السنة»، «الجامع بین الصحیحین».

ابو محمد بن ابی الاصبع { [«ابن ابی الاصبع» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو محمد بن ابی حاتم { (عبدالرحمن بن محمد) مشاهیر علما واتقیادن اولوب، فقه وحدیث وعلوم سائره‌یه دائر برچوق تصنیفاتی واردر. معروفلری شونلردر: «المسند»، «کتاب الزهد»، «کتاب الکنی»، «الفوائد الکبری»، «فوائد الزائرین»، «مقدمة الجرح والتعدیل»، «الجرح والتعدیل»، «الرد علی الجسمة». بونلردن بشقه بر تفسیر کبیری ایله صحابه و تابعین وعلماء امصار اختلافاتنه دائر بعض کتابلری واردر. ٣٢٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو محمد بن ابی زید { (عبد الله) مشاهیر ادبادن و فقهاء مالکیه‌دن اولوب، مغربده وقتنك امامی ایدی. «الرسالة» و «النوادر» عنوانیله ایکی تألیفی و دیکر بعض آثاری دخی واردر. ٣٨٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو محمد بن الاکفانی { (هبة الله بن احمد دمشقی) مشاهیر محدثیندن اولوب، «وفیات النقله» کتابی اوزرینه (کتانی) نك ذیلنه برذیل یازمش؛ و ٥٢٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو محمد بن رشد { (عبدالله بن ابی ولید محمد) مشهور ابن رشدك اوغلی اولوب، طبده ید طولی صاحبی اولمغله، ناصرك طبیبی ایدی. «مقالة فی حیلة البرء» عنوانیله برکتابی واردر.

ابو محمد بن زهر { (عبد الله بن ابی بکر حفید) اندلسك اشبیلیه شهرنده اطبا یتیشدیرمکله مشهور اولان ابن زهر خاندانه منسوب اولوب، طبیب مشهور ابو العلا بن زهرك حفیدی اولان سالف الترجمه ابوبکرك اوغلی اولمغله (ابن الحفید) لقبیله دخی معروفدر. علم طبی پدرندن اخذ و تعلم ایده‌رك، علمی و عملی جهتلرنده کسب مهارت ایتدکدن صکره، ناصر بن منصورك خدمت طبابتنه کیرمشیدی. ٥٧٧ تاریخنده اشبیلیه‌ده طوغوب، ٦٠٢ تاریخنده مغرب اقصانك (سلا) شهرنده ٢٥ یاشنده مسموماً وفات ایتمش؛ وجنازه‌سی وطننه نقل اولنه‌رق، عائله‌سنه مخصوص مقبره‌یه دفن اولنمشدر. بونك براقدیغی ایکی اوغلندن کوچکی اولان (ابو العلاء محمد) دخی طبده تمیز ایتمشدر.

ابو محمد تبریزی { مورخیندن اولوب، مشهور تاریخ طبری‌یی، ابو صالح بن نوحك نامنه، عربیدن فارسی‌یه ترجمه ایله برابر، طبرینك زماندن کندی کونه‌دك جریان ایتمش اولان وقوعاتی ذیلاً علاوه ایتمشدر. وفاتی ٥١٢ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو محمد تستری { (سهل بن عبدالله) مشاهیر صلحا وعلماء متکلمیندن اولوب، زهد واخلاقه دائر برچوق اقوال حکیمانه‌سی واردر.

ابو محمد حریری { [«احمد بن محمد حریری» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو محمد خازن { (عبدالله بن احمد) اصفهانك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، صاحب ابن عبادك منسوبیندن ایدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

نثر ونظمی غایت سلیس ولطیفدر. ابوبکر خوارزمی ایله بعض مراسلاتی واردر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

لایحسن الشعر مالم یسترق له
حر الکلام وتستخدم له الفکر
انظر تجد صور الاشعار واحدة
وانما لمعان تعشق الصور

ابو محمد زوزنی (عبدالله بن محمد) مشاهیر شعرا وادبادن اولوب، خراسانده نشأت، و ٤٣١ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

لما رأیت الزمان نکسا
ولیس فی الصحبة انتفاع
کل رئیس به ملال
وکل رأس به صداع
لزمت بیتی وصنت عرضا
به عن الذلة امتناع

ابو محمد شاطبی (قاسم) اندلسك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، «القصیدة الشاطبیة» عنوانیله مشهور بر قصیده‌نك و دیکر بعض آثارك صاحبیدر. شاطبیه‌ده تولد ونشأت، و ٥٩٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو محمد قاریٔ (جعفر بن احمد سراج) بغدادك مشاهیر علما وشعراسندن اولوب، «مصارع العشاق» عنوانیله بر کتابی وسائر بعض تألیفات غریبه‌سی واشعار رائقه‌سی واردر. ٤١٧ تاریخنده طوغوب، ٥٠٠ ده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

وعدت بان تزوری کل شهر
فزوری قد تقضی الشهر زوری
وشقة بیننا نهر المعلی
الی البلد المسمی شهر زور
واشهر هجرك المحتوم حق
ولکن شهر وصلك شهر زور

ابو محمد کندی (هشام بن حکم شیبانی) مشاهیر محدثیندن اولوب، هارون الرشیدك زمانده یاشامش؛ و ١٧٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. حدیثه دائر شیعیلر عندنده پك معتبر بر کتابی واردر.

ابو محمد مکی (ابن ابی طالب المحوش) مغرب علماسندن اولوب، عن اصل قیروانلی اولدیغی حالده، اندلسده قرطبه شهرنده تدریسله مشغول بولنمش؛ و ٤٣٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. «الایجاز فی ناسخ القرآن ومنسوخه»، «الایضاح فی ناسخ القرآن ومنسوخه»، «الهدایة الی جذع النهایة»، «الانتصاف» و«الریاض» عنوانلریله وسائر برقاچ تألیفاتی واردر.

ابو محمد ناصحی (آل سبکتکیندن مسعود غزنوینك زمانده یتیشن علمادن اولوب، پادشاه مشارالیهك نامنه «مسعودی» عنوانیله مذهب حنفی اوزرینه برکتاب یازمشدر.

ابو محمد واسطی (قاسم بن قاسم) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، ٥٥٠ تاریخنده واسطده طوغمش، و ٦٢٦ ده حلبده وفات ایتمشدر. نحو ولغت وسائره‌یه متعلق بر قاچ تألیفی اولوب، باشلیجه‌لری شونلردر: «شرح اللمع لابن جنی»، «شرح التصریف الملوکی»، حروف هجا ترتیبیله «کتاب فعلت وافعلت»، ناتمام قالمش برلغت کتابی، حروف هجا ترتیبیله «شرح المقامات»، دیکر ترتیب اوزره ایکی شرح مقامات، «کتاب خطب» وسائره. اشعاری دخی کوزل اولوب، شو برایکی بیت او جمله‌دندر:

دیباج خدك بالعذار مطرز
برزت محاسنه وانت مبرز
وبدت علی حسن الصبا لك روضة
والغصن ینبت فی الریاض ویفرز

ابو محمد یزیدی (یحیی بن مبارك) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، ابتدا حضرت امام حسنك حفیدی سالف الترجمه ابراهیم بن عبدالله‌ایله برابر بصره‌ده قیام، وبعده خلیفه مهدینك دایسی یزید بن منصوره انتساب ایده‌رك، بونك توسطیله هارون الرشیده تقرب ایتمش؛ ومأمونك تعلیم وتربیه‌سنه مأمور اولمشیدی. مشاهیر نحاتدن کسائی ایله حضور خلفاده مباحثه ومناظره‌لری جریان ایتمشدر. وفاتی ٢٠٢ تاریخنده واقع اولمشدر. شو بر ایکی بیت مأمونه خطاباً سویلش اولدیغی بر قصیدهٔ طویله‌سندندر:

لتهن امیر المؤمنین کرامة
علیه بها شکر الاله وجوب
بان ولی العهد مأمون هاشم
بدا فضله اذ قام وهو خطیب

ابو المدین (شعیب بن حسین) اندلسك مشاهیر مشایخندن اولوب، عن اصل مغربده‌کی بجایه شهرندن ایدی. فقه مالکیده

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وعلوم سائره‌ده ید طولی صاحبی اولمغله برابر، صالح و متقی و صاحب کرامات بر ذات اولمغله، اقطار عالمدن مریدان درکاهنه مراجعت ایدرلردی. ٥٩٤ تاریخنده وفات ایتمشدر. محی‌الدین عربی بو ذاتله کوریشوب، انفاس متبرکه‌سندن مستفید اولمشیدی.

ابو مروان باجی { (محمد بن احمد) اندلسك مشاهیر علماسندن اولوب، اشبیلیه‌ده قاضی ایدی. شرقه رحلتله، ایفای حج ایتمش، و بر مدت دمشقده قالدقدن صکره، ٦٣٥ ده مصرده وفات ایتمشدر.

ابو مروان بن زهر { (عبدالملك بن محمد) اندلسك مشاهیر اطباسندن اولوب، اشبیلیه‌نك مشهور ابن زهر عائله‌سنه منسوب ایدی. پدری ابو بکر محمد بن مروان مشاهیر فقهادن ایدی. طبده ید طولی صاحبی اولوب، شرقه رحلتله، مصر و قیروانده برر مدت اجرای طبابت ایتدکدن صکره، اندلسه عودتله، دانیه شهرنده اقامت، واوراده طبده حذاقتله شهرت بوله‌رق، شهر مذکورك صاحبی مجاهده انتساب ایتمشیدی. طبده کندینه مخصوص بعض افکاری اولوب، استحمامی صحته مضر عد ایدردی. بشنجی قرن هجری اوائلنده وفات ایدوب، کلیتلی مال وثروت براقمشدر. سالف الترجمه ابو العلا بن زهر بونك اوغلیدر.

ابو مروان بن زهر { (عبدالملك بن ابی العلاء زهر) اندلسك مشاهیر اطباسندن اولوب، آنف الترجمه ابو مروان عبد الملك حفیدی وطبیب مشهور ابو العلا بن زهرك اوغلیدر. علم طبی پدرندن تحصیل ایله، اونك معیتنده اجرای طبابت ایده‌رك، ادویهٔ مفرده ومرکبه‌ده وتشخیص امراض ایله تداویٔ مرضاده مهارت تامه کسب ایتمکله، شهرتی عالمگیر اولوب، مؤخراً اندلسی ضبط ایدن امیر المؤمنین عبدالمؤمنك طبیبی ومعتمد ومقربی اولمشیدی. طبده‌کی حذاقتی حقنده بعض نوادر وغرائب منقولدر. سالف الترجمه ابو بکر بن زهر حفیدك پدری وحکیم مشهور ابن رشدك استادیدر. آوروپاجه ابن زهردن غلط اوله‌رق (آون زوآر Avenzoar) اسمیله معروف اولوب، آنجق « التیسیر » عنوانلی کتابنك عبرانیجه‌یه اولان ترجمه‌سندن لاتینجه‌یه ترجمه ایدلمش اولمسندن می نه‌دن ایسه، کندیسی یهودی‌المذهب زعم اولنمشدر؛ حالبوکه بیوك جدینك محمد تسمیه اولنمسندن واشبیلیه‌نك اعاظم فقها ومحدثیندن بولنمسندن دخی آکلاشلدیغی کبی، کرك کندیسنك وکرك خاندانه منسوب اولان دیگر ابن زهرلرك مسلم اولدقلرنده اصلا شبهه یوقدر. صاحب ترجمه ٤٦٦ تاریخنده طوغوب، ٥٥٩ ده وفات ایتمشدر. آثار مشهوره‌سی بروجه آتیدر: « التیسیر فی المداواة والتدبیر» که شاکردی ابن رشد ایچون تألیف ایتمشدر، «کتاب الاغذیة»، « التذکرة »، « مقالة فی علل الکلی »، « رسالة الی بعض الاطباء باشبیلیة فی علتی البرص والبهق». بو آثارینك برنجیسی عبرانیجه‌یه وعبرانیجه‌دن لاتینجه‌یه ترجمه اولنه‌رق، مدت مدیده آوروپاده دستور العمل اتخاذ اولنمش، ودفعاتله طبع اولنمشدر. « دائرة المعارف » صاحبی بو ذاتك آنف الترجمه ابو مروان بن زهر ایله بر شخص واحد اولمسی احتمالنی درمیان ایدیور ایسه‌ده، بونلرك جد وحفید اوله‌رق ایکی شخص اولدقلری وایکیسنك ده مشاهیر اطبادن بولندقلری ابن ابی اصیبعه‌نك « عیون الانباء فی طبقات الاطباء » عنوانلی کتابنده موضحاً مسطوردر.

ابو مسلم خراسانی { (عبدالرحمن بن مسلم) مشاهیر شجعان اسلامدن اولوب، خراسانده دنیایه گلمش، وپدرینك وفاتندن صکره عیسی بن معقل طرفندن تربیه اولنه‌رق، ادبیات وعلوم سائره‌ده مشارالیه بالبنان اولمشیدی. صغر سنندن بری اهل بیت رسول‌الله (صلعم) حقنده وفرتله محبت حاصل ایدوب، بنی‌مروانه قارشی اظهار بغض وخصومت ایتمکه و خراسانده بولنان نقبا ایله کوریشمکه باشلامشیدی. بعده بعض نقبا ایله مکهٔ مکرمه‌یه گیده‌رك، ایفای حج شریف ایتمکله برابر، عبدالله بن عباسك حفیدی امام ابراهیم ایله ملاقات ایتمش؛ وبرمدت بونك خدمتنده قالدقدن صکره، بونك طرفندن خراسان نقیبلکنه تعیین اولنوب، وطننه عودتنده خلق امام مشارالیهك بیعتنه دعوت ایتمکه باشلایه‌رق، جسارت وشجاعت فوق‌العاده‌سی وفصاحت وقوهٔ ناطقه‌سی یاردمیله آززمان ظرفنده برچوق طرفدار پیدا ایتمکله، خراسانی اله گچیرمش؛ وبو آره‌لقده ملك اموی مروان حمار خبر آلوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

امام ابراهیمی قتل ایتدیرمش ایسه‌ده، ابو مسلم بونك برادری ابوالعباس سفاحك نامنه خطبه اوقوتغله برابر، آلتیوز بیك کشی ایله شامك اوزرینه هجوم ایده‌رك، برچوق محاربات‌دن صکره، مروان حماری قتل وبنی امیه‌یی کلیاً مغلوب ایدوب، دولتی ضبط، وذاتاً کوفه‌ده اعلان خلافت ایتمش اولان سفاحه بیعت ایتمشدر. ابو مسلم دولت عباسیه‌نك بر قاعدی صفتیله اکتفا ایتمش ایسه‌ده، حقیقتده بو دولتك بانیسی اولدیغندن، بالطبع حائز بولندیغی نفوذ واقتدار کندی حقنده مهلك اولوب، سفاحك زمان خلافتی اولان درت سنه‌ده باقی قاله‌بیلمش ایسه‌ده، بونك وفاتیله برادری ابو جعفر منصورك جلوسنی متعاقب، ۱۳۷ تاریخنده غدراً قتل اولنمشدر. ابو مسلمك نسبنده اختلاف واقع اولوب، برروایته کوره عرب ودیکر برروایته کوره‌ده فرس جنسنه منسوب ایدی. هر حالده عربی وفارسیده فصاحت وطلاقت صاحبی وادبیات واشعاره آشنا اولوب، اخلاق واطواری پك آز آدملرده بولنور برصورت خارقة العاده‌ده ایدیسه‌ده، مقصدینه نائل اولمق ایچون سفك دمادن احتراز ایتمیوب، پك چوق آدملرك جاننه قیمش اولدیغندن، خونخوارلقله شهرت بولمشدر. قیصه بویلی، قره صقاللی، اسمرجه وکوزل چهره‌لی بر آدم ایدی.

ابو مسلم خَولانی { (عبدالله بن ثوب) کبار تابعیندن صالح وزاهد برذات اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزك حیاتلرنده یمنده اسلامه کلمش؛ ونبوت ادعاسنده بولنان اسود عنسی طرفندن تعذیب اولنه‌رق، یمندن اخراج اولنمغله، حضرت رسول اللهك ارتحالنی متعاقب مدینهٔ منوره‌یه ورودله، حضرت عمر طرفندن فوق العاده تلطیف اولنه‌رق، کندیلریله حضرت ابو بکر صدیق آره‌سنده اجلاس بیورلمشیدی. بعده شامه هجرتله، ۶۲ تاریخنده دمشق قراسندن (داریا)ده وفات ایتمشدر. کندیلرندن برچوق احادیث شریفه روایت اولنمشدر. بعض کراماتی دخی منقولدر.

ابو المَطَرِّف بن دباغ { اندلسك مشاهیر وزرا وکتابندن اولوب، مرقسطه‌لی اولدیغی حالده، اندلس طوائف ملوکندن معتمد بن عبادك وبعده متوکل علی اللهك خدمتنده بولنمشدر. اکثر فنونده عالم وادبیات وانشاده ماهر اولوب، بعض رسائل بلیغه‌سی واردر.

ابو المطرف بن صرد { وابو المطرف بن وافد [«سلیمان بن صرد» ایله «ابن وافد» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابو المطرف مخزومی { (احمد بن عبدالله) اندلس مشاهیر علماسندن اولوب، حدیث وفقه وادبیاتده ید طولی صاحبی ایدی. نظم ونثری غایت کوزل اولوب، فصاحت لسان وقوهٔ ناطقه‌سی دخی برکمال اولمغله، وعظده کسب اشتهار ایده‌رك، غربك ابن جوزیسی حکمنه کچمشیدی. بلنسیه‌ده تولد ونشأت ایدوب، بعده رشید بن عبدالمؤمنك معیتنده مراکشه عزیمتله، برمدت مشار الیهك کتابتنده وبعض قضالرده بولندقدن صکره، افریقیه‌یه عزیمتله، اوراده زهاد وصالحین زمره‌سیله عقد الفت ایتمش، وبعده بعض قضالره تعیین اولنه‌رق، نهایت بنی حفصدن مستنصر باللهك مقربی اولمشیدی. ۶۵۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. زمانك ملوکندن بعضیسنه خطاباً بر طاقم رسائل ایله اشعار رائقه‌سی وخیلی مصنفاتی واردر. فخر رازینك «کتاب المعالم» عنوانلی اثرینه وکمال الدین انصارینك «کتاب التبیان» عنوانلی تألیفنه برر ردیه یازمش، وبعض کتب تاریخیه وسائره‌یی اختصار ایتمشدر.

ابو مطیع بلخی { (حکم بن عبدالله) اعاظم فقهاء حنفیه‌دن اولوب، امام اعظم ابو حنیفه‌نك اصحابندن ایدی. حضرت امامدن «فقه اکبر»ی روایت ایدن بوذاتدر. فقه وشریعتده ید طولی صاحبی اولمغله برابر، عابد ومتقی برذات اولمغله، عموم عندنده قدر ومنزلتی پك عالی ایدی. بلخده ۱۶ سنه قاضیلق ایتمش؛ و۱۹۹ تاریخنده ۸۴ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو المظفر ابیوردی { وابو المظفر بن معرف [«ابیوردی» و «ابو المظفر بن معرف» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو المظفر بن منقذ { (مؤید الدوله مجد الدین اسامه بن مرشد کنانی کلبی) شیزر قلعه‌سنك صاحبلری اولان بنی منقذ اکابرندن ومشاهیر علمادن اولوب، ادبیاته متعلق برقاچ تألیفی وبر دیوان اشعاری واردر. برخیلی وقت دمشقده اقامت ایتدکدن صکره، مصره

tarikhema.org
pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

كيتمش، وبعده (حصن كيفى)ده اختيار اقامت ايتمش اولديغى حالده، صلاح الدين ايوبى دمشقى ضبط ايتديكنده، كنديسنى جلب ايتمش؛ واو وقت سكسان ياشنى متجاوز اولديغى حالده، دمشقه عودتله، فوق العاده حرمت وتعظيمه نائل اولمشيدى. ٥٨٤ تاريخنده دمشقده وفات ايتمشدر.

ابو المظفر خَوافى { (احمد بن محمد) مشاهير فقهاء شافعيه دن اولوب، امام غزالينك آرقداشلرندن ايدى. وطنى اولان طوس جهتنده قاضيلق ايتمش، و ٥٠٠ تاريخنده وفات ايتمشدر. مناظره ده مشهور ايدى.

ابو المعالى { شاه عباس ماضى شعراسندن اولوب، شو بيت جملهٔ اشعارندندر:

بيمار هجران تابكى بر بستر مردن فتد
خوش ديركردى اى اجل درخانه ات شيون فتد

ابو المعالى { (شاه —) هندستان ملوكندن مشهور اكبر شاهك رجالندن اولوب، مشاراليهك برادرى مرزا محمد حكيم كنديسنه همشيره سى مهرالنسا بكمى ترويج ايتمش اولديغى حالده، صاحب ترجمه كابلده عصيانله، ٢ سنه تفرد اوزره حكم سوردكدن صكره، ٩٧١ تاريخنده بدخشان حاكمى مرزا سليمان طرفندن مغلوب اولوب، قتل اولنمشدر.

ابو المعالىٔ اله آبادى { (شيخ —) هندستان مشايخ قادريه سندن اولوب، لاهورده زاويه نشين اولديغى حالده، ١٠٢٤ تاريخنده وفات ايتمش؛ و «تحفة القادريه» عنوانيله فارسى برمنظومه براقمشدر.

ابو المعالى بن تمام { (تمام بن هبة الله) مصرده صلاح الدين ايوبينك خدمتنده بولنمش اولان حذاق اطبادن اولوب، يهودى المذهب ايدى. اولاد واحفادينك بعضيسى شرف اسلامله مشرف اولمشلردر. فن طبه دائر بعض تعاليق ومجرباتى واردر.

ابو المعالى بن عبدالمجيد { (حميد الدين نصر الله) سلطان برهان شاه غزنوى زمانده يتيشن مشاهير شعراى ايراندن اولوب، پادشاه مشاراليهك امريله ٥١٢ تاريخنده كليله ودمنه كتابنى نثراً يازمشدر.

بو اثرى سلطان حسين بيقرا زماننده مقبول ومعتبر اولوب، بيقرانك زماننده شاعر مشهور سهيلى بوحكاياتى «انوار سهيلى» ناميله غايت پارلاق برصورتده يازديغندن، بو اثر صاحب ترجمه نك كتابنى منخسف ايتمشدر.

ابو المعالىٔ شاهينى { بطيحه ده حكم سورن بنى شاهين امراسنك اخيرى اولوب، عمى ابوالفرجدن صكره، صغرسنده موقع اقتداره چكمش ايسه ده، متعاقباً ٣٧٣ تاريخنده حاجبى مظفر طرفندن اسقاط اولنه رق، والده سيله برابر واسطده اقامته مأمور اولمش؛ وبونكله بنى شاهين دولتى منقرض اولمشدر.

ابو المعالىٔ شوسترى { علاء الملك مرعشينك برادرى اولوب، عالم وفاضل برشاعر ايدى. سورهٔ اخلاصى تفسير، و «رسالهٔ عدالت» ايله «انموزج العلم» عنوانلريله ايكى كتاب تأليف ايتمشدر. اشعار فارسيه سى چوق اولوب، مرتب ديوانى واردر. ١٠٤٦ تاريخنده هندستانك بنكاله خطه سنده وفات ايتمشدر. شو بيت جملهٔ اشعارندندر:

صحراى فراق سوكنا كست
اينجاست كه بيشه خود پلنكست

ابو مَعشَر { (جعفر بن محمد بن عمر بلخى) مشاهير منجميندن اولوب، علوم رياضيه وهيئت ونجومده عصرينك فريدى ايدى. ابتدا بغداده علم حديثله مشغول اولوب، علوم عقليه وفلسفه يه قارشى بغض وتعصبى وار ايدى؛ وحكيم مشهور ابو يوسف يعقوب بن اسحق كنديلك عليهنده شدتله استعمال لسان ايدردى. كندى بر واسطه ايله صاحب ترجمه يى علوم رياضيه تحصيلنه ترغيب ايتديرمكله، ابو معشر، ٤٧ ياشنى متجاوز اولديغى حالده، حساب وهندسه يى تحصيل ايدوب، بعده علوم عقليه يه حرص وطمعى آرته رق، هيئت ونجومله توغله باشلامش؛ وبووجهله كندى بونك تعرضندن قورتلمشدر. علم نجومه دائر «المدخل»، «الزيج»، «المذاكرات»، «الالوف» كبى برقاچ اثرى واردر. ٢٧٢ تاريخنده وفات ايتمشدر. احكام واستخراجاتى حقنده بعض نوادر منقولدر.

ابو المفاخر رازى { ملوك سلجوقيه دن غياث الدين محمد بن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ملکشاهك دوری شعراسندن اولوب، شو قطعه
جملهٔ اشعارندندر :

بال مرصع بسوخت مرغ ململ بدن
اشك زليخا بريخت يوسف گل پيرهن
صبح برآمد زكوه دامن اطلس كشان
چون نفس جبرئيل ازكلو اهرمن

ابو المكارم بن حبيب { (ارضرومیلی محمد بن مصطفی) اون
ایکنجی قرن هجری مشاهیر علماسندن اولوب، فیض‌الله افندینك زمان مشیختنده درسعادته گلەرك، برآرەلق استانبول قاضیسی اولمش؛ وشیخ‌الاسلام مشار الیهك قتلندن صكره، بروسەده اقامته مأمور اولوب، ۳۰ سنه قالدقدن صكره، ۱۱۴۶ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. «کتاب السیاسة والاحکام» عنوانیله بر تألیفی واردر.

ابو مَناد { (بادیس بن منصور حیری صنهاجی) مصرده ادعای خلافت ایدن حاکم
عبیدی طرفندن افریقیه والیسی اولوب، ۳۸۶ تاریخنده پدری منصورك وفاتنده جانشینی اولمش؛ و ۲۰ سنه حکومت سوردکده صكره، ۴۰۶ ده وفات ایدوب، برادری ظاهر وبعده اوغلی معز یرینه گچمشدر.

ابو منصور ازهری { (محمد بن احمد) ائمهٔ لغتدن ومشا-
هیر فقهاء شافعیه‌دن زاهد ومتقی بر ذات اولوب، ۲۸۲ تاریخنده طوغمش؛ وبعده بغداده داخل اولوب، نفطویه، زجاج، ابن‌الانباری وابن‌السراج کبی اعاظم ادبا ایله کوریشدکدن صکره، لغات جمعیچون عرب ممالکنی طولاشمغه باشلایەرق، روایته کوره برعرب قبیله‌سی طرفندن اسیر ایدلمش، وبو اسارتده ایکی سنه قالمغله، لغات جمعنده خیلی مستفید اولمشیدی. علم لغتده «التهذیب» عنوانیله ۱۰ جلددن مرکب بر بیوك ومکمل کتاب یازمشدر. فقهانك استعمال ایتدکلری لغات غریبه حقنده دخی برکتابی ودیکر بعض آثاری واردر. ۳۷۰ تاریخنده هراتده وفات ایتمشدر.

ابو منصور بَرَوی { (محمد بن محمد) مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن او-
لوب، علم کلامده دخی ید طولی صاحبی وفصاحت و طلاقت لسانه مالك اولمغله، وعظده دخی مشهور ایدی. ۵۶۷ تاریخنده بغداده داخل اولوب، مدر-
سهٔ نظامیه‌نك قربنده بولنان مدرسهٔ بهائیه‌ده تدریسله ومدرسهٔ نظامیه‌ده وعظله مشغول اولمشیدی. ۵۱۷ تاریخنده طوسده طوغوب، ۵۶۷ ده بغدادده وفات ایتمشدر. فقهه دائر «المقترح فی المصطلح» عنوانیله برکتابی واردر، که بین الفقها مشهور اولوب، بر چوق ذوات طرفندن شرح اولنمشدر. بعض تعلیقات وسائر آثاری دخی واردر.

ابو المنصور بغدادی { (عبد القاهر بن طاهر تمیمی) مشا-
هیر ادبادن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، حساب وفرائضده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بغدادده تولد ونشأت ایدوب، بعده پدریله نیسابوره رحلتله، وفاتنه قدر اوراده قالمشدی. فقهی ابو اسحق اسفراینیدن تحصیل، ومشار الیهك وفاتندن صكره، اونك یرینه (عقیل) مسجدنده تدریس واملا ایله اشتغال ایتمش ایدی. ثروت وسامان صاحبی اولوب، طلبهٔ علومه پك چوق خیری طوقونوردی. ۱۷ علمدن درس ویردیکی مشهوردر. ۴۲۹ تاریخنده اسفرائنده وفات ایتمشدر. تصنیفاتی شونلردر: حسابه دائر «التکملة»، «تفسیر القرآن»، «تأویل متشابه الاخبار»، «فضائح المعتزلة»، «الکلام فی الوعید الفاخر فی الاوائل والاواخر»، «کتاب ابطال القول بالتولید»، «فضائح الکرامیة»، «معیار النظر»، «تفضیل الفقیر الصابر علی الغنی الشاکر»، «کتاب الایمان واصوله»، «کتاب الملل والنحل»، اصول فقهه دائر «التحصیل»، «الفرق بین الفرق»، «بلوغ المدی فی اصول الهدی»، «نفی خلق القرآن»، «کتاب الصفات». اشعاری دخی کوزل اولوب، شو قطعه او جمله‌دندر :

شبابی و شیبی دلیلا رحیلی
فسمعاً لذاك و ذا من دلیل
وقد مات من كان لی من عدیل
وحسبی دلیلاً رحیل العدیل

ابو منصور ثعالبی { ابو منصور حداد، ابو منصور حرانی و
سائره [«ثعالبی، حداد، حرانی» وسائره ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو منصور قایماز { (مجاهد الدین بن عبد الله زینی) اربل صا-
حبی زین الدینك خادمی اولوب، بعده اعتاق واولا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دینك اتابکلکنه تعیین اولنمشیدی . زین‌الدینك اوغلی مظفرالدینك زماننده اربلك مدبر اموری اولوب، اجرای عدل وداد، و شهر مذکورده برمدرسه ایله بر خانقاه بنا، و بونلره بر چوق وقفلر تخصیص ایتمشیدی . بعده موصله انتقال ایله اتابك سیف‌الدین طرفندن موصل قلعه‌سنك اداره‌سنه مأمور اولوب، اوراده دخی اجرای حقانیتله بر بیوك مدرسه، ایتامه مخصوص برمکتب، دجله اوزرنده برایکنجی کوپری وسائر بویله خیراته موفق اولمش؛ و ٥٩٥ تاریخنده وفات ایتمشدر .

ابو منصور ماتریدی { [« ماتریدی » ماده‌سنه مراجعت.]

ابو موسی الأَشعَری { (عبدالله بن قیس) صحابه‌دن اولوب، هجرت سنیه‌دن اول یمندن مکهٔ مکرمه‌یه ورودله، اسلامه کلمش؛ وخیبر فتحندن صکره حبشه هجرت، و بعده حبشه‌دن مدینهٔ منوره‌یه رجعت ایتمشیدی . فخر المرسلین (صلعم) افندمز طرفندن زبید وعدن وساحل یمن والیلکلرینه تعیین بیورلمش اولدیغی کبی، حضرت عمر (رضه) زماننده دخی کوفه و بصره والیلکلرنده بولنوب، اهواز واصفهان ونصیبینی دخی فتح ایتمشدر . صفین وقعه‌سندن صکره طرفین بر ر حکم نصبنه قرار ویردکلرنده، حضرت علی طرفندن صاحب ترجه ومعاویه طرفندن عمرو بن عاص حکم تعیین اولنمش؛ وآنجق ابو موسی طوغری و غل وغشدن عاری برذات اولدیغندن، عمرو کندیسنی اغفال ایتمشیدی . بونك اوزرینه ابو موسی مکه‌یه قاچوب، ٤٢ ودیکر بر روایته کوره ٥١ تاریخنده اوراده و بر روایتده کوفه‌ده وفات ایتمشدر . کندیلرندن ٣٦٠ حدیث شریف نقل و روایت اولنمشدر . اسلامده تاریخ استعماله بوذات سبب اولوب، چونکه حضرت عمر طرفندن کندیسنه کوندریلن مکتوبلرك تاریخسز اولمسیله، شبهه وتشوشی داعی اوله‌جغنی عرض ایتمش؛ و بونك اوزرینه تاریخ استعماله باشلانلمشیدی . زاهد و متقی وفقیه بر ذات ایدی .

ابو موسی بن امام { (عیسی بن محمد) مغربك مشاهیر علماسندن اولوب، برادری ابو زید ایله برابر بنی یغمراسندن ابو حمو وابو زیانك زمانلرنده تلمسانده، و بعده ابو الحسن مرینی ایله اوغلی ابو عنانك زماننده فاسده تدریسله مشغول بولنمش؛ و ملوك مشارالیهمك مقربلری صره‌سنه یچمشلردی . صاحب ترجمه برادرندن صکره ٧٤٩ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر .

ابو المهاجر { مسلم بن مخلد انصارینك آزادلیسی اولوب، مسلمه معاویه طرفندن مصر وافریقیه والیلکنه تعیین اولندیغی وقت کندیسنی افریقیه‌یه مأمور ایتمشیدی. یزیدك زماننده‌ك افریقیه والیسی بولنوب، یزیدك زماننده سلفی عقبه بن نافع ایله برایکی دفعه خلف سلف اولمشلردی. صاحب ترجه مغربه طوغری توسیع فتوحات ایده‌رك، تلمسانی دخی ضبط ایتمشیدی.

ابو النجم عِجلی { (فضل بن قدامه) دولت امویه شعراسندن اولوب، هشام بن عبدالملکله اولان ماجرالری وبعض نوادری مشهوردر. اخبار واشعار عربه وقوفی زیاده اولوب، لطیف ونکته‌کو بر ذات ایدی. دولت امویه‌نك اواخرنده وفات ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر :

انا ابو النجم وشعری شعری
لله دری ما یجن صدری

ابو النجم نصرانی { (ابن ابی غالب) صلاح الدین ایوبینك اطباسندن اولوب، طبه دائر نظری وعملی معلوماتی حاوی « الموجز » عنوانیله بر کتابی واردر. اوغلی امین الدوله ابوالفتح بن ابی‌النجم دخی حذاق اطبادندر.

ابو النجیب جزری { (شداد طاهر بن ابراهیم) شعرادن اولوب، معزالدوله بن بویه‌نك وزیری مهلبی ایله عضدالدوله‌نك مدحنه دائر بر چوق اشعار وقصائدی واردر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

اری جیل التصوف شرجیل
فقل لهم واهون بالحلول
اقال الله حین عشقتموه
کلوا اکل البهائم وارقصوا لی

ابو النجیب سهروردی { (ضیاءالدین عبدالقادر) کبار مشایخ صوفیه‌دن اولوب، نسبی حضرت ابابکر صدیقه منتهی اولور. علوم ظاهریه وباطنیه‌یه واقف اولوب، بعض تألیفاتی دخی واردر. ٥٦٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

ابو نُخَیله (ابو جنید بن عدن) بنی امیه شعراسندن اولوب، بعده بنی هاشمه انتسابله، خلفای عباسیه‌نك مدحی وملوك امویه‌نك ذمی حقنده برچوق اشعار سویلشدر. عیسی بن موسانك ولی عهدلکدن اخراجیله محمد مهدینك ولی‌عهد نصبی حقنده برقصیده سویلیوب، ابوالعباس منصورك احسانلرینه نائل اولمش ایسه‌ده، عیسی بن موسی طرفندن آرانیلوب، خراسانه قاچمش؛ وقاچارکن یتیشیلوب، ذبح ودریسی بغداده ارسال اولنمشدر. حقنده بك چوق حکایات ونوادر منقولدر. شوقطعه جملهٔ اشعارندندر:

قلت للقلب مادهاك ابن لی
قال لی بائع الفرانی فرانی
ناظراه فیما جنی ناظراه
اودعانی امت بما اودعانی

ابو الندی [«حسان بن نمیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو نصر اَوّابی (محمد بن احمد فدوخی) مشاهیر کتاب وادبادن اولوب، وزیر ابن هبیره‌نك کاتبی ایدی. ٥٥٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض رسائل ادبیه‌سی وبر چوق اشعاری واردر. شو قطعه او جمله‌دندر:

یارب عفوك انی فی معشر
لا ابتغی منهم سواك ملاذا
هذا ینافق ذا وذا یغتاب ذا
ویسب هذا ذا ویشتم ذا ذا

ابو نصر بن آردشیر [«بهاء الدوله» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو نصر بن المسیحی (سعید بن ابی الخیر) مشاهیر اطبادن اولوب، خلفای عباسیه‌دن ناصرلدین اللهك مثانه‌سنده حاصل اولان طاشی بلا عملیات اخراجه موفق اولمغله شهرت بولمش، وبرچوق انعام واحسانلره نائل اولمشیدی. طبیب مشهور ابن تلمیذك براقش اولدیغی کتب وغیره دخی صاحب ترجمه‌یه احسان اولنمشیدی. طبه‌دائر سؤال‌جواب یولنده «الاقتضاب» عنوانلی برکتاب و«انتخاب الاقتضاب» عنوانیله بونك مختصرینی یازمشدر.

ابو نصر تکریتی (یحیی بن جریر) حذاق اطبادن اولوب، ٤٧٢ تاریخلرنده برحیات ایدی. هیئت ونجومده دخی ید طولی صاحبی اولوب، بو علمده «الاختیارات» عنوانیله برتألیفی اولدیغی کبی، باهلك منافع ومضراتی حقنده دخی برکتابی وریاضتك منافعنه وصورت استعمالنه دائر بررساله‌سی واردر.

ابو نصر سامانی [«احمد بن اسماعیل سامانی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو نصر فارابی [«فارابی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو نصر فراهی (محمد بدرالدین) سیستان شعراسندن اولوب، یدنجی قرن هجری اوائلنده وسیستان ملوکندن بهرام شاه بن تاج الدینك زماننده یاشامش؛ و«نصاب الصبیان» عنوانیله منظوم بر لغت کتابی یازمشدر.

ابو نصر کُردی (نصرالدوله احمد بن مروان) میافارقین ودیاربکر ملوکندن اولوب، برادری ابو سعیدك قتلندن صکره موقع اقتداره کلمش؛ و ٥٠ سنه قدر کمال رفاه وسفاهتله عمر سوردکدن صکره، ٤٥٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو نصر کندی [«کندی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو نصر مسکتی عمانده‌کی مسکت شهری علماسندن اولوب، بر «مقامات»ی واردر. تاریخ وفاتی معلوم اولمه‌مدی.

ابو نصر مَنازی (احمد بن یوسف سلیکی) مشاهیر شعرا وکتابدن اولوب، آنف الترجمه ابو نصر کردینك وزیری ایدی. اشعاری کوزل اولوب، ابوالعلاء معری ایله صحبتی وبعض ماجرالری واردر. کتب کثیره جمع ایدوب، بعده میافارقین وآمد جامعلرینه وقف ایتمشدی. ٤٣٧ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو النَضیر (عمرو بن عبدالملك) بصره‌نك مشاهیر شعراسندن اولوب، برامکه‌یه انتساب ایتمش، وبونلرك برچوق انعام واحسانلرینه نائل اولمشیدی. فضل بن یحیی ایله بعض ماجرالری مشهوردر. شوبیت برامکه‌نك مدحی حقنده سویلش اولدیغی اشعاری جمله‌سندندر:

اذا کنت من بغداد منقطع الثری
وجدت نسیم الجود من آل برمك

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ابو نعیم { (محمود بن لبید بن عقبة الانصاری) پدری صحابه‌دن اولوب، کندیسی دخی فخر کائنات (صلعم) افندمزك حیاتلرنده مدینه‌ده تولد ایتمش ایسه‌ده، صحابه صره‌سنه چکمسی مختلف‌فیه اولوب، بعضلری صحابه‌دن وبعضلری تابعیندن عد ایتمشلردر. کندیلکندن نقل احادیث شریفه ایده‌مه‌مش ایسه‌ده، صحابهٔ کرامدن روایت ایدوب، روایتنده موثوقدر. ٩٦ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو نعیم اصفهانی { (احمد بن عبدالله) ائمهٔ محدثیندن اولوب، فقه وتصوفده دخی ید طولی صاحبی ایدی. (حافظ اصفهانی) دنیلکله دخی مشهوردر. برچوق تصنیفات مفیده‌سی اولوب، الك مشهوری «حلیة الاولیاء» عنوانلی کتابیدر، که مفصل و بیوك بر اثر جلیل القدر اولوب، ابو الفرج ابن الجوزی طرفندن «صفوة الصفوة» عنوانیله اختصار اولنمشدر. دیگر تألیفاتنك باشلیجه‌لری شونلردر: «معرفة الصحابة»، «دلائل النبوة»، «تاریخ اصفهان»، «کتاب الطبقات». ٤٠٣ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو نمیٌّ { (محمد بن ابی سعید بن علی بن قتاده) نسبلری حضرت امام حسن بن علی‌یه منتهی اولان شرفادن ومکهٔ مکرمه‌ده شریفلك عنوانیله حکومت سورن بنی قتاده‌نك جدی اولوب، ٥٠ سنه قدر مسند امارتده بولندقدن صکره، ٧٠١ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو نواس { (ابو علی حسن بن هانئ حکمی) اعاظم شعرای عربدن اولوب، اشعارینك گوزللکیله وبداهةً شعر سویلمکله مشهوردر؛ حتی امرأ القیس کعبنده عد اولنمشدر. جدی خراسان والیسی جراح بن عبدالله حکمینك آزادلیسی ایدی. کندیسی بصره‌ده تولد ونشأت، وبعده کوفه‌یه واورادن بغداده رحلت ایتمشیدی. بر روایته کوره‌ده اهوازده طوغوب، اورادن بصره‌یه کلمشیدی. (جنان) اسمنده ادیبه وفوق العاده حسنی بر قیزه تعشق ایدوب، بونکله اولان ماجرالری وحقنده سویلمش اولدیغی اشعاری مشهوردر. حقنده برچوق حکایات ونوادر منقولدر. ١٩٥ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

یاذا الذی عن جنان ظل یخبرنا
بالله قل واعد یاطیب الخبر
قال اشتکتك و قالت ما ابتلیت به
اراه من حیث ما اقبلت فی اثری

ابو نیزر { حضرت علی بن ابی طالبك آزادلیسی اولوب، روایته کوره حبش حکمداری نجاشینك اوغلی ایدی. بر روایتده حبشه هجرت ایدن صحابهٔ کرامله کلوب، بعد الاهتدا حضرت فخر کائنات افندمزك خانهٔ سعادتلرینه قبول اولنمش؛ وحضرت نبینك ارتحالنده حضرت فاطمه ایله اولادینه قالمشیدی. دیگر بر روایته کوره حضرت علی کندیسنی تجاردن برینك النده اسیر کورمکله، پدرینك مهاجرین اسلامه کوسترمش اولدیغی حسن قبوله مکافاةً، صاتین آلوب آزاد ایتمشیدی.

ابو وائل { (شقیق بن سلمة الاسدی الخزیمی) کبار علمای تابعیندن اولوب، کوفه‌لیدر. صحابهٔ کرامدن عمر، عثمان، علی، معاذ، ابن عباس، ابن عمر، ابن مسعود، ابو هریره، عایشه (رضهم) وغیریلرینه ملاقی اولمش؛ و ٨٢ یاخود ٨٩ تاریخنده وفات ایتمشدر. زاهد ومتقی بر ذات اولوب، موعظه واعتقاده متعلق بعض اقوال مشهوره‌سی واردر.

ابو وجزه { (زید بن عبید سعدی) تابعیندن وشعرادن اولوب، اصحاب کرامدن بعض ذواتدن احادیث شریفه روایت ایتمشدر. وفاتی ١٣٠ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو الوفاء بن عقیل { (علی) اعاظم علمادن اولوب، فقه، اصول، حدیث، کلام، تصوف، ادبیات وسائر علوم وفنونده عصرینك فریدی ووعظده طلاقت وحسن ناطقه ایله مشهور ایدی. ٤٣١ تاریخنده بغدادده طوغوب، ٥١٣ده ینه اوراده وفات ایتمشدر. تصنیفاتی چوق اولوب، الك مشهوری «کتاب الفنون» عنوانلی اثریدر، که بر روایته کوره ٧٠ وبر روایته کوره‌ده ١٠٠ جلددن مرکب اولوب، اووقته قدر یازیلان کافهٔ کتبك الك بیوکیدر. اصول فقهه دائر ٣ جلددن مرکب «الواضح» عنوانیله بر تألیفی، «الارشاد» عنوانیله بر کتابی وسائر بعض اثرلری واردر.

ابو الوفاء بوزجانی { (محمد بن محمد) مشاهیر حکمای اسلامدن

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولوب، علوم ریاضیه وهیئت ونجومده عصرینك فریدی ایدی. بو علومده علمای عربك اکلی اولوب، بعض استخراجات غریبه وکشفیات مهمه‌سی واردر. «الزیج الشامل» عنوانیله برزیجی واردر. اقلیدسك کتب ریاضیه‌سنی شرح وتفسیر ایتدیکی کبی، حکمای یوناندن (ارسطیقوس) ك «کتاب الحدود» عنوانیله ترجمه ایدلمش اولان اثرینی دخی شرح وتصحیح وبراهین علاوه‌سیله توضیح ایتمشدر. هندسه‌یه متعلق مکمل برکتابی واستخراج اوتار حقنده براثر نافعی واردر. ٣٢٨ تاریخنده طوغوب، ٣٧٦ ده (بوزجان) ده وفات ایتمشدر.

ابو الوفاء حموی { (ابن معروف) مشایخ خلوتیه‌دن وفقهاء شافعیه‌دن ادیب وشاعر برذات اولوب، وعظی مشهور ایدی. ١٠١٦ تاریخنده حماده وفات ایتمشدر. شو برایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

کل من فی الحمی ینادم سلمی
غیر انی لهجرها لا تسل ما
فاغدروا هائماً علیلا سقیما
وارحموا العاشق الذی مات غما

ابو الوفاء عُرضی { (ابن عمر) حلبك اون برنجی قرن هجری علماسندن اولوب، شهر مذکورك مفتیسی وواعظی ایدی. ١٠٧١ تاریخنده وفات ایتمشدر. «معادن الذهب فی الاعیان المشرفة بهم حلب» عنوانیله تراجم احوالی جامع برکتاب ایله بعض رسائل یازمشدر. «لامیة العجم» ه نظیره یوللی بر «قصیدهٔ لامیه» ودیگر برچوق اشعاری دخی واردر. قصیدهٔ مذکوره‌نك مطلعی شودر:

جلالة الفضل تنفی زلة الرجل
وذلة الجهل توهی صولة البطل

ابو الوفاء مبشر { [«مبشر بن فاتك» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الولید بن جَهوَر { (محمد بن ابی الحزم) اندلسده قرطبه‌نك وزیری ایکن مملکت مذکوره‌یی مستقلا اداره ایتمش اولان سالف الترجمه ابو الحزمك اوغلی اولوب، ٤٣٥ تاریخنده پدرینك وفاتی اوزرینه، اهالینك اتفاقیله، مسند اقتداره چکمش: و٤٥٧ تاریخنه‌دك، ادارهٔ امور ایتدکدن صکره، اختیار عزلتله، اوغللری عبد الرحمن وعبد الملکی یرینه نصب ایتمشیدی. ٤٦٣ تاریخنده طلیطله صاحبی مأمون بن ذی النون قرطبه‌یی محاصره ایتدیکنده، عبد الملك معتمد بن عباددن استمداده مجبور اولمش؛ وبووقعه‌یی متعاقب قرطبه اهالیسی مذکور معتمد بن عبادی انتخاب ایدوب، صاحب ترجمه‌یی اوغللریله برابر (شلطیش) جزیره‌سنه نفی ایتمشلردر. ابو الولید قرق کون صکره منفاسنده وفات ایتمشدر. عالم وادیب برذات ایدی.

ابو الولید بن رشد { وابو الولید بن زیدون [«ابن رشد» و«ابن زیدون» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو الولید قُرطُبی { (محمد بن عبد الله) اندلسك مشاهیر فقهاء مالکیه‌سندن وفقهده حکیم مشهور ابن رشدك شاکردانندن اولوب، وطنی اولان قرطبه‌ده تدریسله مشغول ایکن، امور سیاسیه‌دن طولایی، اندلسی ترکله، اسکندریه ومصره واورادن یمن وهنده کیده‌رك، ٥٥١ تاریخنده هندستانده وفات ایتمشدر.

ابو الولید نیسابوری { (حسان بن محمد قرشی) بنی امیه نسلندن ومشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، فقه وحدیثده خراسانك امامی ایدی. ٣٤٩ تاریخنده ٩٢ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو هاشم جبائی { (عبد السلام بن ابی علی محمد) مشاهیر متکلمیندن وائمهٔ معتزله‌دن اولوب، کرك کندیسی وکرك پدری علم کلامده شهرت شایعه صاحبلریدر، واقوال وافکارلری کتب کلامده مسطوردر. ٣٢١ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو الهذیل علاف { [«علاف» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو هُرَیره { (عبد الرحمن بن صخر ازدی) صحابهٔ کرامدن اولوب، غزای خیبر سنه‌سی اسلامه کلمش، وغزای مذکوره‌ده حاضر بولنمشدر. جاهلیتده اسمی (عبد قیس) ایدی. ابو هریره کنیه‌سی، کدیلری چوق سودیکندن، وبرکون اتکنده برکدی یاوروسی کورلدیکندن، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز طرفندن قونلمش؛ وکندیسی بوکنیه‌یی مقام افتخارده قبول ایتدیکندن، کنیه‌سیله شهرت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بولوب، اسم اصلیسی اوقدر متروك قالمشیدی،که حقنده اختلاف واقع اولمشدر. اصحابك اك فقیری اولوب، هیچ بر تجارت ومال وثروت ومشغولیتی اولمدیغندن، رسول الله (صلعم) افندمزدن آیرلماز، واکثریا نزد نبویلرنده بولنور ایدی. بوسببه مبنی وقوهٔ حافظه‌سی بر کمال اولدیغندن، پك چوق احادیث شریفه نقل وروایت ایتمشدر. صحابه وتابعیندن اوله‌رق کندیسندن روایت احادیث شریفه ایدنلرك ۸۰۰دن زیاده اولدیغی بخاری بیان ایدیور. حضرت عمر بن خطاب (رضه) طرفندن بحرین والیلکنه نصب اولنمشیدی. حضرت عثمان زماننده مکهٔ مکرمه قاضیسی اولمشیدی. مؤخراً معاویه طرفندن دخی بر آره‌لق مدینهٔ منوره والیلکنه نصب اولنمش‌ایدی. ۵۷ وبر روایته کوره ۵۹ تاریخنده، ۷۸ یاشنده اولدیغی حالده، مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتمشدر.

ابوالهندی (غالب بن عبدالقدوس) اجلهٔ شعرای عربدن اولوب، دولت امویه وعباسیه زمانلرنده برحیات بولنمش، وآنجق بلاد عربدن اوزاق اوله‌رق سجستانده بولندیغندن، واعتقادی مشکوك اولوب، شرب خمره مبتلا اولدیغندن، ذکری نسبتنده شهرت بوله‌مامشدر. شرابك مدحی حقنده غزل سویلین شعرای اسلامك برنجیسیدر. ۱۸۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

نبهت ندمانی وقلت له اصطبح
یاابن الکرام من الشراب الاصهب
صفراء تبرق فی الزجاج کأنها
حدق الجرادة اولعاب الجندب

ابوالهَیثَم (خالد بن یزید بغدادی) مشاهیر کتاب وشعرادن اولوب، عن اصل خراسانلی اولدیغی حالده، بغداده نشأت ایتمشدر. ابو تمامله بعض مشاعره ومهاجاتلری واردر. ۲۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالهَیجاء (شفیهفیرور بن شعیب) شعرا وادبادن اولوب، بعض مقامات ادبیه واشعاری واردر. ۵۳۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالهیجاء سمین (امیر حسام الدین) امرای اکرادن وصلاح الدین ایوبینك رجالندن اولوب، مشارالیه طرفندن نصیبین والیلکنه نصب اولنمش؛ وبعده مصر عسکرینك باش قوماندانی اولوب، بغداد خلیفه‌سی ناصر طرفندن دخی جلب وهمدان طرفلرینه سوق اولنمشیدی. جسور ومقتدر بر قائد ایدیسه‌ده، ظلمی غالب ایدی.

ابو یحیی بن عاصم (محمد بن محمد قیس) اندلسك مشاهیر وزرا وعلماسندن فقیه وکاتب وادیب برذات اولوب، وطنی اولان غرناطه‌ده قاضی ایدی. برچوق تألیفاتی اولوب، اك مشهورلری: «جنة الرضا فی التسلیم لما قدرالله تعالی وقضی» و«الروض الاریض فی تراجم ذوی السیوف والاقلام والقریض» عنوانلی اثرلریدر. هجرتك طقوزنجی قرنی اواسطنده وفات ایتمشدر.

ابو یحیی بن اللحیانی (زکریا بن ابی العباس احمد) تونسده حکومت سورن بنی حفص ملوکندن اولوب، جسور ومدبر بر ذات اولمغله، ابتدا ابو عصیده طرفندن سرعسکر نصب اولنمش؛ و۷۱۱ تاریخنده ابوالبقاء خالدك الندن ملکی ضبط ایتمشیدی. بعده ابو یحیی ابوبکر عسکر جمعیله اوزرینه هجوم، واختیارلغی حسبیله مقاومت ایده‌میه‌جکینی آکلایه‌رق، خزائن واموالنی اخذ ایله، مصره قاچش؛ واوراده سلطان محمد بن قلاوون طرفندن حسن قبول واکرام کوره‌رك، برمدت اقامتدن صکره، ۷۱۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. عالم وادیب برذات ایدی.

ابو یحیی بن نباته وابو یحیی الحفصی [«ابن نباته» و«ابوبکر حفصی» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو یحیی فرزی (احمد بن داود جرجانی) مشاهیر علمادن اولوب، ابتداسنی ایکن، امامه مذهبنه انتقال ایله، شیعیلرك مشاهیر علماسی تراجمنی جامع اولمق اوزره، «کتاب فی معرفة الرجال» عنوانیله برکتاب یازمشدر. تاریخ وفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

ابو یزید بسطامی وسائر کنیه‌ویااسملری ابو یزیداولان ذواتك اکثریچون [«بایزید بسطامی» وسائر «بایزید» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو یزید خارجی (مخلد بن کیداد) ملوك فاطمه زماننده وردنجی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قرن هجری اوائلنده افریقیه‌ده خروجله، ٢٥ سنه قدر طرابلس وتونس ومغرب جهتلرینی یغما وتخریب، وقصبه‌لری یاقوب، اهالیسنی قتل، وقورتلانلرینی دیار بعیده‌یه هجرته مجبور ایتمشدی. ملوك مذکوره‌دن قائم بامرالله مدت مدیده بونکله اوغراشدقدن صکره، مهدیه‌ده محاصره آلتنده ایکن، وفات ایتمکله، اوغلی وخلفی منصور دخی گاه غالب وگاه مغلوب اوله‌رق، برخیلی وقت اوغراشدقدن صکره، نهایت ٣٣٦ تاریخنده کندیسنی طوتوب قتل ایتمشدر. قیصه بویلی، طوپال وچرکین بر آدم اولوب، دائما اشکه بیندیکیچون، (صاحب‌الحمار) لقبیله مشهوردر. اوائل حالنده مکتب خواجه‌سی ایدی.

ابو الیسر ریاضی { [«ریاضی بغدادی» ماده‌سنه مراجعت.]

ابو یعلی موصلی { (احمد بن علی تمیمی) مشاهیر محدثیندن اولوب، «المسند» عنوانلی کتابك مشهورك صاحبیدر. ٣٠٧ تاریخنده موصلده وفات ایتمشدر.

ابو الیمن { [«تاج الدین کندی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابو یوسف { (یعقوب بن ابراهیم انصاری) امام‌اعظم ابوحنیفه‌نك اصحاب وتلامذه‌سندن وائمهٔ دیندن اولوب، فقهاء حنفیه‌نك اعظمیدر. ابوحنیفه‌نك مذهبی اوزرینه الك اول کتاب یازان وامام مشارالیهك اقوال واجتهاداتنی ضبط ایدوب عالمه طانیدیران ابو یوسفدر. ١١٣ تاریخنده کوفه‌ده طوغوب، پدری کندیسنی پك کوچك براقش، ووالده‌سی فقیره اولدیغندن، بر صنعته سوق ایتمش ایکن، ابو یوسف خفیاً حضرت امام اعظمك حلقهٔ تدریسنه کیدردی؛ وابو حنیفه بونك استعداد وذکاوتنی کوردیکیچون، والده‌سنه اعانه ایده‌رك، اوغلنك تحصیلنه ممانعتدن منع ایدردی. حضرت امامك ارتحالندن صکره، صاحب ترجمه‌نك شهرتی عالمکیر اولمغله، خلفای عباسیه طرفندن جلب ایله، برنجی اوله‌رق، قاضی‌القضاة منصبنه نصب اولنمش؛ ومهدی وهادی ورشیدك زمان خلافتلرنده متمادیاً ١٨ سنه بو منصبده قالدقدن صکره، ١٨٢ تاریخنده وفات ایتمشدر. حدیثده دخی ید طولی صاحبی اولوب، اعمش وهمام بن عروه وسائره‌دن روایت ایتمشدر؛ وکندیسندن دخی جملهٔ تلامذه‌سندن اولان امام احمد بن حنبل ویحیی بن معین وسائرلری روایت ایتمشلردر. «آداب‌القاضی» عنوانلی کتاب مشهورك ابو یوسفك جملهٔ مؤلفاتندن اولدیغی مرویدر. وفرت ذکا ووسعت قریحه‌سیله احکام شرعیه‌نك تمشیتنده التزام ایتدیکی طریق صدق وحقانیتی حقنده پك چوق روایات ونوادر منقولدر. — [دیگر ابو یوسف ماده‌لریچون «یعقوب» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

اُبّه { افریقیه یعنی تونسده قیرواندن اوچ کونلك مسافه‌ده (اربس) ناحیه‌سنده واقع بر قصبه ایدی. علمای محدثیندن (ابوالقاسم عبدالرحمن بن عبد المعطی ابی) ایله شعرادن ٥٩٨ تاریخنده وفات ایدن (ابوالعباس احمد بن محمد ابی) نك مسقط رأسیدر. میوه‌لری وزعفرانی چوق بریر اولدیغنی یاقوت حموی بیان ایدیور.

اَبها { یمن ولایتنده عسیر سنجاغنك مرکزی اولان بر قصبه‌در، که بحر احمر سواحلیله متوازیاً شمالدن جنوبه ممتد اولان جبل (سرا)نك شرق اتککنده ومرتفع بر محلده وهمنامی اولان بر وادینك اوزرنده واقع اولوب، ٦٠٠٠ قدر اهالیسی واردر. ارتفاعی حسبیله هواسی کوزلدر. — ابها قضاسی عسیر سنجاغنك جنوب شرقیسنده واقع اولوب، غرباً (صبیا) و (رجال‌المع) قضالریله، شمالاً (بنی شهر) قضاسیله، شرقاً وجنوباً دخی اراضیٔ غیر مضبوطه ایله محدود ومحاطدر. اراضیسی جبالدن عبارت اولدیغندن، هواسی معتدلدر. طاغلرندن کرك شرقه وکرك غربه طوغری بر چوق نهرلر آقیورسه‌ده، بونلرك اکثریسی یالکز یاغمور موسملرنده آقار، وچوغی یاری یولده قورور. قضانك محصولاتی بغدای وآرپه کبی حبوباتله قهوه، توتون، خرما، لیمون کبی شیلردن عبارتدر.

اَبهر { ایرانك شمال جهتنده واقع جبل خطه‌سنده قزوین وزنجان ایله همدانك آره‌سنده، زنجانك ٩٢ کیلومتره جنوب شرقیسنده وقزوینك ٧٠ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، وقتیله مستحکم ومعمور بر شهر ایکن، شمدی کوچك وخرابه یوز طوتمش بر قصبه حالنه کلمشدر. بو شهر حضرت عثمانك زمان خلافتنده (ری) والیسی بولنان (براء بن عازب) طرفندن ٢٤ تاریخ هجریسنده فتح اولنمشدر. قلعه‌سنك ملوك قدیمهٔ ایرانیه‌دن شاپور ذوالاکتاف طرفندن تأسیس ایدلمش

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اولدیغی مرویدر. بو قصبه‌ده علمای اسلامدن برچوق مشاهیر یتیشمشدر. که چوغی (ابهری) لقبیله ملقبدر. — اصفهان جوارنده دخی بو اسمله بر کوچك قصبه بولنوب، اورادن دخی (ابهری) لقبیله ملقب بعض مشاهیر ظهور ایتمشدر.

اَبهَر { خداوندکار ولایتنك منتهای جنوب شرقیسنده وقره حصار صاحب سنجا- غنك بلوادین قضاسنه ملحق اسحاقلی ناحیه‌سنده بر کول اولوب، بلوادینك ۸ کیلومتره جنوب شر- قیسنده وقره حصارك ۴۲ کیلومتره‌شرقنده واقعدر. شرقدن غربه اولان‌طولی ۱۰ وشمالدن جنوبه اولان عرضی ۸ کیلومتره قدردر. قره حصارك ایچندن کچن قره حصار نهری غرب شمالیدن بوکوله داخل اولوب، شرق جنوبی جهتندن کولك آیاغی صورتنده چیقه‌رق، قونیه ولایتی حدودینه دخول ایله، اقشهر کولنه منصب اولور. خریطه‌لرك اکثرنده غلط اوله‌رق (ابر) یازلمشدر.

ابه زاده { (عبد الله افندی) دولت علیه‌ٔ عثمانیه شیخ الاسلاملرندن اولوب، دور سلطان احمد ثالثده ایکی دفعه مسند مشیختی احراز ایتمشدر. علی الاصول دور مدارس ایتدکدن صکره، ۱۰۹۶ تاریخنده حلب، ۱۱۰۰ده مصر، ۱۱۰۳ده ادرنه و ۱۱۰۶ ده مکهٔ مکرمه ملاسی اولوب، سنهٔ مذکوره رجبنده ادرنه‌یه جلب اولنه‌رق، آناطولی قاضیعسکری، و ایکی سنه صکره روم ایلی قاضیعسکری اولمش؛ و بعده شیخ الاسلام فیض الله افندینك غضبنه اوغرامغله، قبریسده نفی اولنمشیدی. سلطان احمد خان ثالثدن اول منفاسی بروسه‌یه تحویل او- لنه‌رق، اثنای راهده پادشاه مشارالیهك جلوسندن و فیض الله افندینك وفاتندن بالاستفاده، طوغریجه استانبوله کلمش؛ و بلا استیذان کلدیکندن، ینه برو- سه‌یه کوندرلمش ایسه‌ده، متعاقباً مظهر عفو بیورلیه- رق، درسعادته جلب، و ۱۱۱۷ تاریخنده روم ایلی قاضیعسکرلکنه نصب اولنمشیدی. ۱۱۱۹ سنه‌سی شوالنده مسند مشیخته ترفیع اولنه‌رق، ایکی بچق سنه قدر مقام فتواده قالدقدن صکره، ۱۱۲۲ تاریخنده عزل. و ۱۱۲۴ سنه‌سی محرمنده ثانیاً مشیخت اسلامیه‌یه نصب اولنمشدر. بو دفعه دخی ۱۳ آی قدر بو مسندده قالدقدن صکره، دولت علیه‌یه التجا ایتمش اولان اسوج قرالی اون ایکنجی شارلك روسیه‌نك تکلیفی اوزرینه استانبولدن اخراجی مسئله‌سندن طولایی عزل اولنه‌رق، روم ایلی حصارنده کائن یالیسنده وکلانك علیهنده ادارهٔ لسان ایتدیکندن، ۱۱۲۶ صفرنده طربزونه نفی اولنه‌رق، کیدرکن سوار بولندیغی کمینك باتمسیله، مغروقاً وفات ایتمشدر.

ابی { کنیه‌لری ترکیب ایدن (ابو) اسم عربیسنك حالت جری اولوب، بعضاً بو صورتده دخی استعمال اولنور. [« ابو » مرکباتنه مراجعت.]

ابیا { یاخود ابیام (Abia, Abiam) یهودك مشرك حکمدارلرندن اولوب، بنی اسرا- ئیل حاکمی یربعمی مغلوب ایتمکله، قبل المیلاد ۹۴۶ تاریخندن ۹۴۴ تاریخنه دك ایکی سنه حکومت سورمشدر.

ابیاثار { (Abiathar) بنی اسرائیل کاهنلرندن اولوب، حضرت داوده منسوب ایدیسه‌ده، طالوتك بغض وخصومتنه مظهر اولمش؛ وبعده ادونیا بن داودك طرفنی التزام ایتدیکیچون، حضرت سلیمان طرفندن کهانتدن محروم ایدلمشیدی.

اَبیار { مصر ایله اسکندریه آره‌سنده منوفیه مدیریتنك (جزیرهٔ بنی نصر) ناحیه- سنده بر کوچك قصبه اولوب، وقتیله اورادن بعض محدثین وفقها ظهور ایتمشیدی.

اُبَیّ بن کعب { (ابوالمنذر ابو طفیل خزر- جی بخاری) صحابه‌دن او- لوب، ایکنجی عقبه غزاسنده ۷۰ انصارله وبدر غزاسیله سائر بعض غزالرده دخی معیت حضرت رسول اللهیده اوله‌رق حاضر بولنمشیدی. ایکی کنیه- سندن برنجیسی حضرت پیغمبر وایکنجیسی حضرت عمر طرفندن قونلمشیدی. قرائتده اصحابك اك ماهری ایدی. کندیسندن ۱۶۴ حدیث شریف نقل اولنوب، صحابه‌دن ابن عباس وابو موسی الاشعری وتابعیندن اوغلی طفیل ایله سائرلری کندیسندن روایت ایتمشلر- در. ۳۰ تاریخندن صکره‌جه حضرت عثمانك زمان خلافتنده مدینه‌ده وفات ایتمشدر.

ابیجائیل { یاخود ابیغائیل (Abigaïl) تواریخ اسلامیه‌ده (اوریا) نابیله معروف (نابال) ك زوجه‌سی اولوب، حضرت داود بوقادینه تعشق. وزوجی محاربه‌ده قتل اولندقدن صکره، کندی- یسنی تزوج ایتمشیدی. — حضرت داودك بو اسمله بر همشیره‌سی دخی وار ایدی.

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

أُبَیرِد (بن معذر) دولت اُمویه‌نك ابتدالرنده ظهور ایتمش شعرای عربدن اولوب، بدوی ایدی، وملوك واکابره یناشمیوب، قبیله‌سنده یاشامشدر. اشعاری کوزل اولوب، شو ایکی بیت برادری (برید)ك وفاتیچون سویلش اولدیغی بر مرثیهٔ بلیغه‌سندندر:

تطاول لیلی لم انمه تقلبًا
کأن فراشی حال من دونه الجمر
فان تکن الایام فرقن بیننا
فقد بان منی فی تذکره العذر

ابیشاغ (یاخود ابیشاج Abisag) حضرت داودك، اختیارلغنده کندیسنه مرافقت ایتمك اوزره، آلمش اولدیغی غایتله حسنی بر قیز ایدی، که نبی مشارالیهك وفاتندن صکره، اوغلی ادونیا کندیسنی تزوج ایتمکه قالقیشمش، وبو ادعاسی ادونیانك قتلنی موجب اولمشدر.

ابیض مدائنده بر اسکی سرای خرابه‌لری اولوب، (ابیض کسری) و(ابیض مدائن) دیمکله مشهوردر. بو قصر مکتفینك زمان خلافتنه یعنی ۲۹۰ تاریخنه‌دك قائم ایدی. — (القصر الابیض) نامیله حیره‌ده‌دخی برسرای خرابه‌سی بولنوب، بونك هارون الرشید طرفندن بنا ایدلمش اولدیغی مظنوندر.

ابیض (ابو سعید — بن حمال) صحابه‌دن اولوب، عن‌اصل (مأرب)لی اولدیغی حالده، بر روایته کوره، مدینه‌یه کلدرك، حضرت رسول‌الله (صلعم) افندمزه دخالت ایتمش؛ ودیکر بر روایتـه کوره حج وداعـده شرف ملاقات حضرت پیغمبری ایله مشرف اولمشدر. کندیسندن یالکز ایکی حدیث شریف روایت اولنمشدر. — بو لقبله ملقب صحابه‌دن دیکر بعض ذوات دها واردر.

ابیض (رأس —، الرأس‌الابیض) سوریه ساحلنده صور شهرینك ۱۵ کیلومتره قدر جنوبنده واقع بر برون اولوب، آوروپاجه (پرومونتوریو) اسمیله معروفدر.

ابیض (نیل —) [«نیل» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابیملك یاخود ابیمالك (Abimelech) فلسطینده (جرار) شهر قدیمنك حکمداری اولوب، بونك زماننده حضرت ابراهیم اورایه کلمکله، ابیمالك تبعه‌سنك کوزل قاریلرینی کندی حرمنه آلمغی عادت ایدنمش اولدیغندن، نبی مشار الیهك زوجه‌سی ساره‌یی دخی آلمش ایسـه‌ده، کوردیکی معجزات اوزرینه، برچوق عطیه‌لرله حجر اسمنده بر جاریه دخی بالتوفیق اعاده ایتمشیدی. — بونك اوغلی ینه ابیملك اسمیله معروف اولوب، بو دخی حضرت اسحقك زوجه‌سی ربقه حقنده بویله بر معامله‌ده بولنمشدر.

ابیملك (Abimelech) بنی اسرائیل حکامندن اولوب، جدعونك ولد غیر مشروعیدر. پدرینك وفاتنده ۷۰ برادرینی قتل ایله، (شکیم) شهرنده قبل المیلاد ۱۳۰۹ دن ۱۳۰۶ یه قدر اوچ سنه حکومت سوردکده صکره، مظالمی جهتیله، اهالی قالقوب، کنـدیسنی طرد ایتمشلر؛ وکندیسی شهری تکرار ضبط ایتمش ایسه‌ده، اثنای محاصره‌ده آلدیغی یاره‌دن وفات ایتمشدر.

أَبْیَن یمنك جنوب غربی جهتنده واقع خطه سیدر، که‌عدن دخی‌بوخطه‌یه‌داخلدر. بر روایته کوره‌ده، عدنك جبلنده بو اسمله بر موضع وار ایمش.

ابینکن (Ebingen) آلمانیانك وورتمبرغ قراللغنده، «قره اورمان» ایالتنده وطونه‌یه دوکیلن (اشمیاخه) نهری اوزرنده برقصبه اولوب، ۵۶۰۰ اهالیسی وخیلی فابریقه‌لریله حیوانات تجارتی واردر.

أَبِیوَرد خراسانده (سرخس) ایله (نسا) آره‌سنده واقع بر قصبه اولوب، آب وهواسنك وخامتیله مشهوردر. اساطیر ایرانیه‌یه کوره، کیانیاندن کیکاوس خراسانك اوجهتنی قهرمانلرندن کودرزك اوغلی (باورد)ه ویرمش اولمغله، اوصره‌ده اوراده تأسیس اولنان بو قصبه‌یه دخی (باورد) نامی ویرلمش، وبونك معربی (ابیورد)ك اولمشدر. بو قصبه‌دن پك چوق علما وسائر مشاهیر ظهور ایتمشدر. ۳۱ تاریخ هجریسنده عبدالله بن عامر بن کریز طرفنـدن، وبر روایتـده دخی تاریخ مذکوردن اول احنف بن قیس تمیمی معرفتیله فتح اولنه‌رق، ممالك اسلامیه دائره‌سنه ادخال اولنمشدر.

أَبِیوَردی (ابو المظفر محمد بن ابی العباس احمد اموی) مشاهیر شعرا وادبادن اولوب. نسبی معاویه‌نك برادری عنبسه بن ابی سفیانه منتهی اولور. نظم ونثری غایت کوزل اولدیغی کبی، حدیث، لغت، نحو، انساب واخبار عرب وسائر فنونده دخی ماهر، فصیح‌اللسان وصحیح‌العقیده بر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شاعر ایدی. ایوردك مضافاتندن (کوفن) قریه‌سنده طوغوب، ۵۰۷ تاریخنده مسموماً اصفهانده وفات ایتمشدر. بر چوق تألیفات مفیده‌سی اولوب، اك مشهورلری شونلردر: «تاریخ ابیورد»، «کتاب المختلف والمؤتلف»، «طبقات کل فن»، «ما اختلف وائتلف فی انساب العرب». لغته متعلق دخی امثالی نامسبوق آثار جیده‌سی واردر. شو بر ایکی بیت جملهٔ اشعار رائقه‌سندندر:

ملکنا اقالیم البلاد فاذعنت
لنا رغبة او رهبة عظماؤها
فلما انتهت ایامنا علقت بنا
شدائد ایام قلیل رخاؤها
وکان الینا فی السرور ابتسامها
فصار علینا فی الهموم بکاؤها

باب الهمزه — فصل الباء الفارسیه

اپافوس (Épaphus) یونان قدیم اساطیرنده ابو الآلهه زعم اولنان مشتری‌نك اینکه تحویل ایتمش اولدیغی (یو) نام پریدن متولد اوغلی اولوب، والده‌سنك رقیبه‌سی اولان (یونون) طرفندن (قوریت) تعبیر اولنان جن طائفه‌سنه تسلیم اولنمش ایسه‌ده، مشتری بو جنلری اتلاف ایتمکله، کندیسنی قورتارمش. والده‌سی (یونون) ك شرندن مصره قاچش اولدیغی کبی، اپافوس دخی اوراده حکمدار اولوب، (منف) شهر قدیمنی بنا ایتمش. بو مصالدن آکلاشلدیغی اوزره، اپافوس اسکی مصرلیلرك معبودی اولان (آپیس) دن ووالده‌سی (یو) دخی (ایزیس) دن کنایه‌در.

اپامینونداس (Epaminondas) یونان قدیمك اك مشهور جنکاورلرندن اولوب، کرك شجاعت وجسارتده وکرك استقامت وحسن اخلاقده اسمی مثل حکمنه کچمشدر. (تیبه) شهر قدیمی اهالیسندن اولوب، ابتدا ادبیات وفلسفه تحصیلنه قویلمش ایسه‌ده، بعده وطنی ضبط ایتمش اولان اسپارطه‌لیلری دفع ایتمکده (پلوپیداس)ه یاردیم ایتمش، وبونك اوزرینه تیبه‌لیلرله اسپارطه‌لیلر آره‌سنده آچیلان محاربه‌ده قوماندان تعیین اولنوب، قبل المیلاد ۳۷۱ تاریخنده (لوقتره Leuctres) مظفریت مشهوره‌سنی قزانه‌رق. اسپارطه‌لیلری مغلوب. وحکمدارلری (قلیومبروت) ی قتل ایتدکدن صکره. (لاقونیا)یی استیلا. (مسینه)نك استقلالنی اعاده و(آرقادیا)ده (مغالوپولیس) شهرینی بنا ایتمکله، اسپارطه‌لیلرك تجاوزاتی اوکنی آلمشیدی. قوماندانلغی مدت معینه‌سنی درت آی دها تمدید ایتمش اولدیغندن، وطننه عودتنده، اعدامله محکوم اولمش ایسه‌ده، بو حکم اجرا اولنمامغله، بر مدت صکره ینه عسکرك قومانده‌سنی درعهده ایده‌رك، تسالیاده بر طاقم غالیتلره نائل اولمش؛ بر مکمل دونتما یاپوب، آتنه دونتماسنی مغلوب، ومیلاددن ۳۶۳ سنه اول اسپارطه‌لیلری بر ایکنجی دفعه اوله‌رق (ماتینیا)ده منهزم ایتمش؛ وبو صوك محاربه‌ده آلدیغی بر جریحه‌دن وفات ایتمشدر.

اپرنای (Epernay) فرانسه‌نك (مارنه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، (مارنه) نهری اوزرنده وپاریسدن استراسبورغه کیدن دمیر یول خطنده واقع و ۱۵۵۰۶ اهالیی جامعدر. مکمل بر مکتبی، بیوك بر کتبخانه‌سی وبر چوق فابریقه‌لری واردر. شامپانیه شرابلرینك مرکز تجارتیدر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (اسپارناقوم)در.

اپسوم (Epsom) انکلتره‌نك (سوری) قونتلغنده بر قصبه اولوب، لوندره‌نك ۲۲ کیلومتره جنوب غربیسنده وایکی دمیر یولك نقطهٔ تقاطعنده واقع، و ۶۲۷۵ اهالیی جامعدر. بعض معدن صولری ومشهور برآت یاریشی میدانی واردر.

اپصاره (Psara, Ψαρρᾶ) آطه‌لر دکیزنده ساقز جزیره‌سنك ۱۸ کیلومتره غرب شمالیسنده، و ۳۸° ۳۵′ ۳٤″ عرض شمالی ایله ۲۳° ۱۵′ ٤٤″ طول شرقیده واقع برآطه اولوب، ۹۰ مربع کیلومتره مساحهٔ سطحیه‌سی واردر. جنوب غربی جهتنده (آنتیپصاره) و(ونتیقو) اسملریله ایکی کوچك آطه دها واردر، که بونلرك مجموعاً مساحهٔ سطحیه‌لری ۷ مربع کیلومتره‌در. بو آطه‌نك یونان اختلالندن اول ۲۰۰۰۰ قدر اهالیسی وار ایدیسه‌ده، ارباب اختلالدن مشهور قپودان (قناریس) ك وطنی اولمق حسبیله، اهالیسی عصیان ایتمش اولدقلرندن، تنکیل اشقیا صره‌سنده اهالیسی طاغیلوب، شمدیکی حالده یالکز ۹۲۸ اهالیسی، ۲۲۰ خانه‌سی، ۳ مکتبی، ۷۲ کلیساسی، ۲ مناستری وبر قاچ دکان ویل دکرمنی واردر. آطه‌نك اوزرنده بولنان قیون وکچی ۳۵۰۰ وصیغیرلری ۱۵۰ قدردر. چوراب وفانله احرام کبی بعض منسوجاتله راقی، انجیر، اوزوم،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بال وپینیر چیقار. مقدما ناحیه ایکن، بعده ساقز سنجاغنه ملحق برقضا حالنه قونمشدر. اسم قدیمی (اپسیره Psyra) در.

اپیخارم (Épicharme) یونان قدیم شعرا وحکماسندن اولوب، قبل المیلاد ۴۴۰ تاریخلرنده استانکوی آطه‌سنده طوغمش؛ وبعده سیچلیانك (سیراقوسه) شهرینه کیدوب، اوراده توطن ایتمشیدی. اك اول منتظم صورتده مضحکه منظومه‌لری یازان و θ و χ حرفلرینی ایجادله حروف یونانیه‌یه ضم ایدن بوذات اولدیغی مرویدر. آثارینك بعض پارچه‌لری جمع ونشر، وفلسفه‌ده‌کی افکار مخصوصه‌سی حقنده بعض کتابلر تألیف اولنمشدر.

اپیدامنوس (Épidamne) آرناؤدلق ساحلنده اولوب زمان قدیمده یونان مهاجرلریله مسکون بولنمش اولان دراج قصبه‌سنك اسم قدیمیدر. [«دراج» ماده‌سنه مراجعت.]

اپیر (Épire, Ἤπειρος) آرناؤدلغك قسم جنوبیسندن عبارت اولان طوسقه‌لغك اسم قدیمیدر. شو قدر وارکه طوسقه‌لق شمالاً اشقومبی نهرینه وشرقاً مناستره قدر ممتد اولدیغی حالده، اسکی اپیر قطعه‌سنی شمال شرق جهتندن (ویوسه) نهریله محدود اولوب، بونهرك شرق طرفنده قالان یرلر ماکدونیا، وشمالده کیلر ایلیریادن معدود ایدی. اپیر اسمنك اورانك اسکی اهالیسی عندنده مستعمل اولمسی ملحوظ اولمدیغی کبی، شمدیکی حالده دخی اهالئ محلیه قطعهٔ مذکوره‌یی طوسقه‌لق وآرناؤدلق نامیله یاد ایدوب، اپیر اسمی ایسه اسکی یونان کتابلرینك صحیفه‌لرینه منحصر قالمش؛ ویالکز یونانك مقاصد توسعکارانه‌سنه خدمت مقصدیله بیهوده‌یکیدن احیاسنه چالیشلمشدر. (اپیر) ودهاطوغریسی (اپیروس) لسان یونانیده «قره» یعنی «بر» دیمك اولدیغندن، قورفه وسائر جزائر اهالیسنك کندی وطنلرینه نسبةً بو قطعه‌یی بو اسمله تسمیه ایتمش اولدقلری مظنون ایسه‌ده، آرناؤد لساننده (اپیر) یاخود (اپیر) کلمه‌سی (سیپر) کلمه‌سنك مرادفی اوله‌رق «یوقاری» دیمك اولدیغندن، قطعهٔ مذکوره‌نك آلچق سواحلنده اسکان ایدنلر طرفندن قوللانلمش، واورالره لاجل التجاره کیدن یونانیلرك بوکلمه‌یی ایشیدوب، قطعهٔ مذکوره‌نك علی ظن ایتمش اولملری دخی احتمالدن بعید دکلدر. اسکی اپیر قطعه‌سی بر وجه آتی درت خطه‌یه منقسم ایدی: تسپروتیا (یعنی چاملق دنیلن پروزه سنجاغی)، خائونیا (یعنی لاپلق دنیلن ارکری سنجاغی)، مولوسیا (یعنی مرکزده بولنان یانیه سنجاغی)، آتامانیا (یعنی آسپروپوتام، جومرقه وقالاریت ناحیه‌لری که اخیراً یونانه ترك اولنمشدر). اهالئ قدیمه‌سی آرناؤدلرك اجدادی اولان (پلاسج) قومی ایدی. مرکز روحانیلری (دودون) تعبیر اولنور بر مشهور معبد ایدی، که موقعی مختلف‌فیه اولوب، الآن تبین ایتمه‌مشدر. بونلرك اسکیدن بری یونانله اصلا مناسبتلری اولمیوب، یونانیلر طرفندن (باربار) یعنی «غیر یونانی» تسمیه اولنه‌کلمشلردر. بالعکس ماکدونیا وایلیریا اهالیسیله لسان واخلاق وعاداتجه قرابتلری اولوب، بر قوم حکمنده بولنمش اولدقلری جغرافیونك پیری حکمنده اولان (استرابون) ك وسائر یونان قدیم مورخلرینك افاداتیله مثبتدر.

روایته کوره، میلاد عیسادن ۱۲۷۰ سنه اول مشهور آخیلاوس (یاخود آشیل) ك اوغلی (پیروس) تسالیادن اپیره کیده‌رك، مولوسیاده بر حکومت تأسیس ایتمشیدی. قبل المیلاد ۴۸۰ تاریخنه‌دك مجهول الاسامی بر طاقم حکمدارلر حکم سوروب، تاریخ مذکورده حکمران بولنان (آدمت) دائرهٔ حکومتنی توسیع ایتمکه باشلایه‌رق، وخلفلری دخی توسیعده دوام ایده‌رك، نهایت قبل المیلاد ۳۴۲ تاریخنده برنجی آلکساندر بتون اپیری تحت اداره‌سنه آلمشیدی. قبل المیلاد ۲۹۵ تاریخندن ۲۷۲ تاریخنه دك حکومت سورن مشهور (پیروس) اپیره بیوك بر شان وشهرت قزاندیره‌رق، رومالیلرله یونانیلری وقارتاجیلری مغلوب ایتمش ایسه‌ده، اساسلی بر حرکتده بولنمدیغندن، اپیر بو غالبیتلردن سورکلی بر استفاده ایده‌میوب، متعاقباً ماکدونیالیلرك نفوذی آلتنه کچمش؛ و میلاددن ۱۶۷ سنه اول (پول امیل) ك غالبیتی اوزرینه ماکدونیا ایله برابر رومالیلرك بر ایالتی حکمنه کیرمش ایدی. پول امیل اپیرده شدتلی مقاومته تصادف ایتدیکندن، بوقطعه‌نك الآن بعض خرابه‌لری موجود اولان ۷۵ شهرینی خاك ایله یکسان ایتمش؛ واهالیسندن رومایه برقاچ یوز بیك اسیر کوتورمشدر. بعده اپیر شرق یعنی قسطنطنیه ایمپراطورلغنك حصه‌سنه دوشمش ایدی. او وقت اپیر اسمی بتون آرناؤدلق قطعه‌سنه تعمیم اولنه‌رق، طوسقه‌لغه «اسکی»

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و كيغەلغه « يكى ايپر » اطلاق اولنوردى. بعده روم ايمپراطورلغنك ضعفه دوچار اولمسى اوزرينه، بو قطعەده (ايپير دسپوتلغى يعنى امارتى) ناميله بر حكومت تشكل ايتمش؛ و دها صكره هر طرفى نيم مستقل بر پرنسك يد ادارەسنه چكمشيدى. بو حالده ايكن غزات عثمانيه طرفندن فتح اولنەرق، روم ايلينك سائر طرفلريله برابر دولت عليۀ عثمانيەنك دائرۀ ادارەسنه داخل اولمشدر. [احوال حاضرەسى ايچون « آرناودلق » و « طوسقەلق » مادەلرينه مراجعت بيوريله .]

اپيفان { (Epiphane) سوريه حكمدارلرندن (دردنجى آنطيوخس) ايله مصر بطالسەسندن بشنجى بطليوسك لقبيدر. [« آنطيوخس» و « بطليوس » مادەلرينه مراجعت بيوريله .]

اپيقتيت { (Epictète) يونان قديم حكما ـ سندن اولوب، آناطوليدە مندرس نهرى جوارنده بولنمش اولان (يراپوليس) شهر قديمنده طوغمش؛ و روماليلرك اسارتنه دوشوب، مشهور حكمدار ظالم (نرون)ك آزادليسى (اپافروديت)ك كولەسى اولمشيدى. ميلادك ۹۰ تاريخنده حكمانك رومادن نفى صرەسنده كنديسى دخى اجلا اولنەرق، پروزەنك قربنده بولنمش اولان (نيقوپوليس) شهرينه چكيلوب، اوراده بر درسخانه آچمشيدى . بعده رومايه عودتله، (آدريان) و (مارق آورل) طرفندن حسن قبول كورمشيدى. كنديسى غايتله صبور وتمكينلى بر فيلسوف ايدى . افكار فلسفيەسى باشليجه قناعت وتوكلدن عبارت ايدى. كندى طرفندن يازلمش بر شى بولنەمامش ايسەده، شاكردى (آريان) طرفندن اقوال و افكار و ترجمۀ حالنه دائر يازيلان كتابك نصفى و (انكيريديون) عنوانلى بركتابى موجوددر.

اپيقورس { (Epicure) ياخود اپيكور يونان قديمك اعاظم حكماسندن اولوب، ميلاددن ۳٤۱ سنه اول آتنه جوارنده طوغمش؛ و قبل الميلاد ۲۷۰ تاريخنده وفات ايتمشدر. او وقت تدريس اولنمقده بولنان فلسفه مذاهبنى تحصيل ايتدكدن صكره، كنديسنه مخصوص برمذهب فلسفى اختراعنه تشبثله، ابتدا مدللى ولاپسكيده تدريس ايتمش؛ و ۳۰۹ تاريخندە درسخانەسنى آتنەيه نقل ايله، شاكردانى برلكده اقامت ايتديرردى. الوهيته اينانيور ديسەده، امور بشريه و دنيويه ايله مناسبتى اولمديغنى ادعا، و روحك بقاسيله قدرى انكار ايدردى . لذائذك انسان ايچون بيوك بر نعمت اولديغنى، و آنجق حظوظات نفسانيه ايله اكتفا ايتميوب ، لذائذ روحانيه و قلبيه ايله دخى متلذذ اولمق ايجاب ايتديكنى قبول ايديوردى . آثارندن يالكز بر ايكى مكتوب ايله بعض فقرەلر بولنەبيلمشدر. افكار و فلسفەسى حقنده اوروپا لسانلرنده بر قاچ كتاب يازلمشدر. عربلر عندنده (ابيقورس) و (افيقورس) اسميله معروفدر.

اپيمنيد { (Epiménide) ميلاددن آلتى عصر اول كريدده ظهور ايتمش برشخصدر، كه حقنده كتب قديمۀ يونانيەده بر چوق غرائب احوال مروى اولوب، كويا كنديسى ۳۰۰ سنه ياشامش، ۵۰ سنه بر مغارەده اويومش، وغائب و استقبالدن خبر ويرر ايمش. قبل الميلاد ۵۹٦ تاريخنده، آتنەيى طاعوندن تطهير، و آتنەليلرك دين و اعتقاداتنى اصلاح ايتمك مقصديله، شهر مذكور واضع قانونى مشهور سولون طرفندن آتنەيه جلب اولنمشيدى. (آرغوناوت) لر حقنده بر منظومەسى وديكر بعض اشعار وآثارى اولديغى دخى مرويدر.

اپينال { (Epinal) فرانسەده (ووسژه) ايالتنك مركزى اولان بر شهردر، كه (موسله) نهرى اوزرنده و پارسك ۳۷۷ كيلومترو شرقنده واقع، و ۱۵۰۰۰ اهاليى جامع اولوب، مكمل مكتبى، كتبخانەسى، موزەخانەسى، كاغد و سائره فابريقەلرى، كوزل بر باغچەسى وتفرجگاهلرى و خيلى ايشلك تجارتى واردر. بوشهر ميلادك ۹۸۰ تاريخنده مچ پسقپوسى طرفندن (اسپيناليوم) اسميله تأسيس اولنمشدر.

اپيناى { مادام ــ ياخود دپيناى (Mme. d'É-pinay) فرانسەنك اديبەلرندن اولوب، ميلادك ۱۷۲۵ تاريخنده طوغمش، و۱۷۸۳ده وفات ايتمشدر. ژان ژاق روسو، ديدرو، غريم كبى عصرينك اعاظم ادبا وحكماسيله مناسباتى اولوب، ژان ژاق روسونك كنديسنه علاقەسى دخى وارايدى. بوقادين حكيم مشاراليهى « آيم » تسميه ايدەرك، كندى كوشكنك جوارنده كنديسنه برخانه دخى بنا ايتديرمش ايسەده، روسو غريبه قيصقانديغندن، بوقادين حقنده كفران نعمتده بولنمشدر. صاحبۀ ترجمەنك بعض خاطره وتذكرەلريله مخابراتى جمع، وآيرى آيرى نشر اولنمشدر.

باب الهمزه ــ فصل التاء

آتابك { اصلى (آتا بك) يعنى « بك بابا » اولوب، ملوك سلچوقيەنك اولادينى

pdf.tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir

tarikhema.org

تربیه‌یه مأمور اولان امرای اتراکه ویریلیر برعنوان ایدی. بونلردن بعضلری بر مملکتك اداره‌سنه مأمور اولوب، مرور زمانله کسب استقلال ایتدکلرندن، (اتابکان) یاخود (ملوك اتابکیه) اسمیله آلتنجی و یدنجی قرن هجریه‌ده بش دولت ظهور ایتمشدر. بو دولتلرده حکومت سورن حکمدارلر (اتابك) لقبیله ملقب ایسه‌لرده، هر بری اسم اصلیسی صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر. اتابکان دولتلری زیرده ذکر اولنور.

اتابکان آذربیجان { بو دولت مسعود بن ملکشاه سلجوقینك

آزادلیلرندن و امراسندن شمس‌الدین اتابك ایلدکز طرفندن ۵۵۵ تاریخنده تأسیس اولنه‌رق، ۶۲۲ سنه‌سنه‌دك ۷۷ سنه سورمش؛ و اسامی و مدت حکومتلری زیرده بیان اولنان بش حکمدار ویا امرا گلمشدر:

شمس الدین ایلدکز	عن	۵۵۵	الی	۵۶۸
جهان پهلوان محمد	»	۵۶۸	»	۵۸۱
قزل آرسلان عثمان	»	۵۸۱	»	۵۸۷
ابو بکر	»	۵۸۷	»	۶۰۷
مظفر الدین اوزبك	»	۶۰۷	»	۶۲۲

بونلرك احوالیچون اسم مخصوصلرینه مراجعت اولنمق اقتضا ایدر.

اتابکان عراق { (و اتابکان موصل) بونلرك دولتی اتابکان دولتلرینك

الك بیوکی و الك اول تشکل ایدنی اولوب، عراق و سوریه جهتلرنده حکمفرما اولمش، و حکمدارلری اهل صلیبه قارشی مقاومت و محاربه‌ده همت و غیرت کوسترمشلردر. بو دولت سلطان محمود بن محمد بن ملکشاه سلجوقینك امراسندن عماد الدین زنکی بن آقسنقر طرفندن ۵۲۱ تاریخنده ابتدا امارت صورتیله تأسیس اولنه‌رق، ۶۳۱ تاریخنه‌دك ۹۰ سنه سورمش، و زیرده بیان اولنان ۶ حکمدار گلمشدر:

عماد الدین زنکی	عن	۵۲۱	الی	۵۴۱
نورالدین محمود	»	۵۴۱	»	۵۶۹
ملك صالح	»	۵۶۷	»	۵۷۷
عزالدین مسعود اول	»	۵۷۷	»	۵۸۹
نورالدین آرسلان شاه	»	۵۸۹	»	۶۰۷
عزالدین مسعود ثانی	»	۶۰۷	»	۶۳۱

عماد الدین زنکینك دیکر ایکی اوغلی سیف الدین غازی ایله قطب الدین مودود وقطب الدینك اوغللری ایکنجی سیف الدین غازی و عزالدین مسعود دخی بالاده مذکور نورالدین و ملك صالحك منشوریله موصل و دیار بکر و کردستان طرفلرنده حکم سورمش اولدقلرندن، بو دولت عماد الدین زنکیدنصکره ایکی یه آیرلمش؛ و موصل شعبه‌سنك دردنجی حکمداری عزالدین مسعود عم زاده‌سی ملك صالحك فوتندنصکره حلبی و سوریه‌نك بعض جهتلرینی دخی ضبط ایتمکله، بونك شخصنده دولتك ایکی شعبه‌سی ینه برلشمشیدی. بو وجهله موصل و دیار بکرده حکومت سورن اتابکان دخی بر وجه زیردر:

سیف الدین غازی	عن	۵۴۱	الی	۵۴۴
قطب الدین مودود	»	۵۴۴	»	۵۶۵
سیف الدین غازی	»	۵۶۵	»	۵۷۶
عزالدین مسعود	»	۵۷۶	»	۵۷۷

۵۷۷ تاریخنده دولتك ایکی شعبه‌سی برلشمش، و عزالدین مسعود ۱۲ سنه دها سلطنت سورمشدر.

بو سلاله‌نك حکمدار اخیری اولان عزالدین مسعود ثانینك وفاتندن صکره، تربیه‌کرده‌سی اولان بدرالدین لؤلؤ حکومتی ضبطله، ۲۸ سنه سلطنت سورمش؛ و وفاتنده اوغلی ملك صالح جانشینی اولمش ایسه‌ده، برسنه صکره مملکت هلاکو طرفندن ضبط اولنه‌رق، اتابکان عراق دولتی بسبتون منقرض اولمشدر.

اتابکان فارس { بونلرك دولتی کرك بیوکلکجه و کرك قدمجه اتابکان

دولتلرینك ایکنجیسی اولوب، سلطان مسعود سلجوقینك امراسندن سنغر بن مودود بن سلغر طرفندن ۵۴۳ تاریخنده تأسیس اولنمش؛ و ۶۶۲ تاریخنه‌دك ۱۲۰ سنه سوره‌رك، بر وجه زیر ۱۰ حکمدار گلمشدر.

سنغر	عن	۵۴۳	الی	۵۵۶
زنکی	»	۵۵۶	»	۵۷۰
تکله	»	۵۷۰	»	۵۹۰
طغرل	»	۵۹۰	»	۵۹۹
سعد	»	۵۹۹	»	۶۲۸
ابو بکر	»	۶۲۸	»	۶۵۸
سعد	»	۶۵۸	»	۶۵۸
محمد	»	۶۵۸	»	۶۶۱
محمد شاه	»	۶۶۱	»	۶۶۱
سلجوقشاه	»	۶۶۱	»	۶۶۲

بونلردن سعد بن ابی بکر صغیر السن اولدیغندن، والده‌سی ترکان خاتون وصایت ایتمش؛ و اوغلنك وفاتندن صکره سلطنته نائل اولان محمد شاه (بن سلغر بن سعد بن زنکی) ایله برچوق محاربه‌لر ایده‌رك، سلطنتی کندیسی محافظه ایتمك ایستمش؛ و بعده حکمدار اولان سلجوقشاه، بو خاتونك شرندن قورتلق ایچون، کندیسنی تزوجه مجبور اولوب، بعده قتل ایتمشدر. سلجوقشاهك وفاتندن صکره فارس ملکی محمد بن سعدك همشیره‌سی و ترکان خاتونك قیزی آبش خاتونه قالمش ایسه‌ده، بو خاتون هلاکونك بعده شرف

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

اسلامله مشرف اولهرق سلطان احمد تسمیه اولنان اوغلی منکویه وارمش اولدیغندن، بو خاتون صاغ اولدقجه، ٢٠ سنه قدر مغوللر فارسی امانةً اداره، و بعده بسبتون ضبط ایتمشلردر .

اتابکان لر بزرك { بونلرك دولتی اتابکان فارسك بر بجیسی اولان سنغرك امراسندن ابو طاهر بن محمد طرفندن ٥٤٥ تاریخنده تأسیس اولنهرق، ٧٩٥ تاریخنهدك ٢٥٠ سنه سورمش، و بروجه زیر ٩ حکمدار کلمشدر. اصل اقلیملری لرستان اولوب، بر آرهلق اصفهان قربنه قدر توسیع ممالك ایتمشلردی.

ابو طاهر	عن	٥٤٥	الی	٥٥٠
هزاراسف	»	٥٥٠	»	٥٥٤
تکله	»	٥٥٤	»	٦٥٦
شمس الدین آلب آرغون	»	٦٥٦	»	٦٧١
یوسف شاه	»	٦٧١	»	٦٨٠
افرا سیاب	»	٦٨٠	»	٦٩٦
نصرة الدین احمد	»	٦٩٦	»	٧٣٣
رکن الدین یوسف شاه	»	٧٣٣	»	٧٤٠
مظفر الدین افراسیاب	»	٧٤٠	»	٧٩٥

بونلردن تکله بغدادك ضبط وتخریبی صره‌سنده هلاکونك معیتنده بولنمغله، اهل اسلامك نکبتنه آجیدیغی ایچون، هلاکو طرفندن قتل اولنمش؛ و اخلافی مغوللرك امر ونفوذی آلتنده حکم سورهرك، نهایت اخیرلری اولان مظفر الدین افراسیابك اواخر سلطنتنده ملکی تیمورلنك طرفندن ضبط اولنمش، وکندیسی قید حیات شرطیله والی صفتنده براقلمشیدی.

اتابکان لر کوچك { بونلرك دولتی سلجوقیلر طرفندن کوچك لرستان والیسی بولنان حسام الدین شوهللك آدمی و خلفی اولان شجاع الدین خورشید طرفندن ٥٩١ سنه‌سنده تأسیس اولنهرق، ٧١٦ تاریخنه‌دك ١٢٥ سنه سورمش؛ و بروجه زیر ١١ حکمدار کلمشدر:

شجاع الدین خورشید	عن	٥٩١	الی	٦٢١
سیف الدین رستم	»	٦٢١	»	٦٢٢
شرف الدین ابو بکر	»	٦٢٢	»	٦٢٤
عزالدین	»	٦٢٤	»	٦٢٧
حسام الدین خلیل	»	٦٢٧	»	٦٤٠
بدر الدین مسعود	»	٦٤٠	»	٦٥٨
تاج الدین	»	٦٥٨	»	٦٧٧
ملك الدین حسن وعزالدین حسین مشترکاً	»	٦٧٧	»	٦٩٢
جمال الدین خضر	»	٦٩٢	»	٦٩٣
حسام الدین عمر	»	٦٩٣	»	٦٩٣
صمصام الدین محمود	»	٦٩٣	»	٦٩٥

بونلرك دخی بدر الدین مسعوددن صکره کلنلری مغول حکمدارلرینك حکم ونفوذی آلتنده ایدیلر.

اتامپ { (Étampes) فرانسه‌نك (سینه مع اوآز) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، سینه ایرماغنه دوکیلن (اروینه) نهری اوزرنده و(ورسایل)ك ٥٠ کیلومتره جنوبنده واقع و ٧٨٠٠ اهالیی جامعدر. خیلی فابریقه‌لریله ایشلك تجارتی واسکی بر قلعه‌سی واردر. مشاهیر علمادن (ژوفروی سنت هیلر)ك وطنی اولوب، بونك برهیکلی دخی شهرك ایچنده مرکوزدر. اسکی برشهر اولوب، برچوق وقایع تاریخیه‌نك محل وقوعیدر. اسم قدیمی (استامپه) در.

اتاوه { (Etava, Etawah) هندستانك شمالنده (اکره) ایالتنده واکره شهرینك ١٠٠ کیلومتره جنوب شرقیسنده کنك ایرماغنه دوکیلن (جما) نهری اوزرنده واقع لوا مرکزی برشهر اولوب، ٣٠ ٥٥٠ اهالیسی واردر. دهلیدن اله‌آباده کیدن دمیر یولك اوزرنده واقع اولوب، خیلی تجارتی واردر، وعلی‌الخصوص او طرفلرده حاصل اولان پاموغك بربیوك مخزنی حکمنده‌در. — سنجاغنك مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٣٨٠ مربع کیلومتره و اهالیسی ٦٦٨ ٦٤١ کشیدر.

اتروریا { (Étrurie) ایتالیانك برخطهٔ قدیمه‌سیدر، که الیوم (طوسقانه) دنیلن خطه ایله روما دائره‌سنك برقسمندن عبارت اولوب، آپنین سلسلهٔ جبالیله (تیرنیا) دکیزی آره‌سنده واقع، وشمالاً (لیغوریا) ایله، جنوباً دخی (لاتیوم) ایله محدود ایدی. بوقطعه‌نك اهالی قدیمه‌سی (اتروسق) و(طوسق) تسمیه اولندقلرندن، مملکتلرینه دخی قدیماً (اتروریا) وبعده (طوسقانه) دنیلمشدر. بو قطعه‌ده وولاتره، آریتوم، قلوسیوم، ویس، تارکینیا، وولسینیا کبی برچوق بیوك شهرلر وار ایدی، که هربری برکوچك جمهوریت صورتنده اداره اولنه‌رق، جمله‌سی اوچ هیئت متفقه تشکیل ایدرلردی، وبواوچ هیئتك بیننده دخی برابطهٔ اتحاد واتفاق بولنوب، جمله‌سنك مرکز مشترکی (وولسینیا) شهری ایدی. شمال جهتنده زراعت، ووسط وجنوب جهتلرنده دخی تجارت خیلی ترقی ایتمش اولمغله، اولدقجه مدنی بریر ایدی. حدودلری رومایه قریب اولدیغندن، اتروریا اهالیسندن برقاچ کشی روما حکمداری اولمش؛ ودفعاتله رومایی بسبتون ضبط واستیلا ایتمك درجه‌سنه کلمشلردی. آنجق میلاددن آلتی عصر اول اسکی غاللر هجوم ایله

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

شمالده‌كی هیئت متفقه‌یی ضبط ایتدكلری كبی، جنوب هیئت متفقه‌سی دخی (سامنیت) دنیلن ایتالیانك دیكر بر قومی طرفندن ضبط اولنمش؛ ووسطده‌كی هیئت متفقه ایسه دها خیلی وقت طیانوب، رومالیلره قارشی برچوق غالبیتلره دخی نائل اولمش ایسه‌ده، نهایت رومالیلرك ضبطنه كچوب، (طوسقیا) ویا (طوسقانه) نامیله برایالت اتخاذ اولنمشدر. —— ١٨٠١ تاریخنده بواسم بوناپارت طرفندن تجدید اولنه‌رق، آوستریادن ضبط اولنان طوسقانه خطه‌سی (اتروریا) قراللغی نامیله بر قراللق حالنه قونمش؛ وپارمه دوقه‌سی لویی اتروریا قرالی اولمشیدی. ١٨٠٨ده بو خطه فرانسه‌یه الحاق اولنه‌رق، اوچ ایالته تقسیم اولنمش؛ وبر سنه صكره طوسقانه دوقه‌لغی نامیله بوناپارتك همشیره‌سنه ویرلمشیدی. [احوال حاضره‌سیچون «طوسقانه» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اتروسق { (Étrusques) ماده‌ٔ آنفه‌ده بیان اولنان (اتروریا) خطه‌سنك اهالیٔ قدیمه‌سی اولوب، عن‌اصل (پلاسج) قومنه منسوب ایدیلر، وآرناؤدلق ویونان جهتلرندن ایتالیایه كچه‌رك، قطعهٔ مذكوره‌یی وطن اتخاذ ایتمشلردی. بونلر زراعت وتجارتله، مشغول اولوب: معمارلقده وطوپراقدن صاقسی وچناق وسائره اعمالیله رسمده وسائر صنایعده خیلی ترقی ایتمشلردی. فن معماریده حالا (اتروسق اصولی) اسمیله معروف كندیلرینه مخصوص براصوللری وار ایدی. رومالیلر دین وآیینلرینی بونلردن اخذ ایتمكله، معبودلرینك اكثر اسامیسی اتروسق لسانندن‌در. راهبلری فال آچق وغائبدن خبر ویرمك كبی بعض ادعالرده بولنورلردی. مزارلره فوق‌العاده اعتنا ایدوب، مدفونلرك یاننه بر طاقم ذی‌قیمت شیلر وموادّ صناعیه وضع ایتدكلرندن، زمانمزده اجرا اولنان حفریاتدن صنایعلرینك درجهٔ ترقیسی آكلاشلمش ایسه‌ده، كندی لسانلرنده بولنان بعض یازیلرك حلنه الاآن كیمسه موفق اوله‌مامشدر. بونلرك آرناؤدلرك دخی اجدادی اولان پلاسجلردن متولد اولدقلری تاریخله مثبت اولدیغی حالده، (اتروسق) و(طوسق) تسمیه اولنملری، ووطنلرینك الی‌یومنا هذا (طوسقانه) نامیله یاد اولنمسی، وبووجهله اسماً دخی آرناؤدلقده‌كی طوسقه‌لرله مشابهتلری شایان دقتدر.

اتریب { مصرك شرق جهتنده قدیماً بر كوچك خطه اولوب، مركزی الیوم خراب اولان (عین شمس) شهری ایدی.

اتریش { اندلسده (ریه) جوارنده بر قلعه ایدی، كه ارباب خروجدن ابن حفصونه اسمنده بریسی اوراده تحصن ایدردی.

اتسز { (بن ابق خوارزمی) امرای اتراكدن وملكشاه سلجوقینك رجالندن اولوب، ٤٦٣ تاریخنده ملوك فاطمیه‌نك النده بولنان شامی فتح ایتمكه مأمور اولمغله، ترك عسكریله ابتدا فلسطینه كیره‌رك، رمله و بعده قدسی ضبط ایتمش؛ و دمشقی محاصره ایدوب، اطرافنی یغما وتخریب ایتمشیدی. بونی هرسنه معتاد ایده‌رك، حصاد وقتنده هجوم‌ایله، اطرافی یغما و تخریب ایتدكدن صكره، عودت ایتدیكندن، شام اهالیسی زیاده‌سیله قحط ضرورته دوچار اولمشلر ایدی. اتسز بو حالدن بالاستفاده ٤٦٨ تاریخنده دمشقی برمدت محاصره‌دن‌صكره امانله ضبط، واطرافنی دخی استیلا ایده‌رك، خلفای عباسیه نامنه خطبه اوقوتمش؛ و«حی علی خیر العمل» نداسیله اذان اوقونمسنی منع ایتمشیدی. بر سنه صكره مصرك فتحنه كیدوب، موفق اولمق اوزره ایكن، ناكهان بوزیلوب، عساكرقلیله ایله شامه عودت ایتمش؛ و بوغیوبتنده باش قالدیرمش اولان قدس و سائر بعض جهاتی یكیدن ضبط ایده‌رك، مظالمنی چوغالتدقجه چوغالتمشیدی. نهایت ٤٧٠ تاریخنده سلطان ملكشاه شام ممالكنی برادری (تاج الدوله تتش) ه ویرمكله، او صره‌ده اتسز دخی دمشقده عساكر مصریه طرفندن محاصره ایدلمش اولدیغندن، تاج الدوله امدادینه كیده‌رك، محاصره‌دن قورتارمش ایسه‌ده، مظالم وحركات واقعه‌سندن طولایی، متعاقباً قتل ایتمشدر. قورو وضعیف اولدیغندن(اتسز)لقبیله شهرت بولمشدر.

اتسز { (خوارزمشاه —— بن‌محمدبن‌انوشتكین) ملوك خوارزمشاهیه‌نك ایكنجیسی اولوب، پدرینك وفاتندن‌صكره، ٥٢١ تاریخنده سلطان سنجر سلجوقینك فرمانیله خوارزم امارتنه نصب اولنه‌رق، عادل وجسور بر ذات اولمغله، سلطان سنجرك تعظیم واعتمادینه مظهر اولمشدیسه‌ده، مؤخراً كندیسنك استقلال هوسنده بولندیغی سلطان سنجره اشراب اولنمغله، اوزرینه عسكر سوق ایده‌رك، اتسزی مغلوب، ویرینه كندی برادر زاده‌سی غیاث‌الدین سلیمان شاهی نصب ایتمشیدی. آنجق اتسز اهالینك فوق‌العاده محبتلرینی جلب ایتمش اولدیغندن، مملكتی استردادله، سلیمان شاهی طرد ایتمش؛ ومتعاقباً یعنی ٥٣٦ تاریخنده خطا صاجنی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سلطان سنجره قارشی تشویق وترغیب ایتمکله، سنجر بونلرله ایتدیکی محاربه‌ده مغلوب اولنجه، اتسز دخی فرصتی قاچیرمیه‌رق، خراسانك اكثر طرفلرینی وسنجرك پایتختی اولان مرو شهرینی دخی ضبط ایتمش؛ وارباب علم وهنره فوق العاده حرمت ورعایت ایده‌رك، مشاهیر علمایی معیتنه آلمشیدی. ۵۳۸ تاریخنده سلطان سنجر خطادن کسب امنیت ایتمکله، صاحب ترجمه‌نك اوزرینه عسکر سوق ایتمش ایسه‌ده، اتسز تحصن ایدوب، مقاومت ایتدیکندن، مرو وخراسان ینه سنجره، وخوارزم اتسزه قالمق اوزره بینلرنده صلح تقرر ایتمش؛ وصاحب ترجمه مستقلاً حکم سوره‌رك، ۵۵۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

اتل { روسیه‌ده‌کی (وولغا) نهرینه عرب جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر. اسکی یونانیلر عندنده بو نهرك اسمی (را) واسم جدیدی (وولغا) اولدیغی حالده، جغرافیون اسلامك ویردکلری بو اسمك نره‌دن کلدیکی کسدیریله‌میوب، جوارلرنده ساکن ترك وتاتار اقوامی طرفندن ویریلن اسم اولسه کرکدر. [«وولغا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اتلبالد { (Ethelbald) انکلتره‌نك عن اصل ساقسونیه‌لی حکمدارلرندن اولوب، (اتلوولف) ك اوغلیدر. پدری رومادە ایکن، تختنی ضبط ایده‌رك، میلادك ۸۵۷ تاریخندن ۸۶۰ تاریخنه‌دك اوچ سنه حکومت سورمشدر. پدرینك وفاتنده اوکی والده‌سنی تزوج ایتمش ایسه‌ده، خلقك بویله برازدواج غیر مشروعه قارشی کفت وکولری چوغالنجه، تطلیقنه مجبور اولمشیدی.

اتلبرت { (Ethhelbert) انکلتره قراللرندن اولوب، میلادك ۸۶۰ تاریخندن ۸۶۶ تاریخنه‌دك ۶ سنه حکومت سورمش؛ وابتدا برادری آنف الترجمه اتلبالد ایله مشترکاً قراللق ایتمشدر.

اتلرد { (Ethelred) بو نام ایله انکلتره‌نك صاقسونیه خاندانه منسوب ایکی قرالی اولوب، برنجیسی آنف البیان اتلبرت و اتلبالدك برادری ایدی. میلادك ۸۶۶ تاریخندن ۸۷۱ تاریخنه‌دك بش سنه سورن مدت حکومتنده انکلتره‌یه هجوم ایدن دانیمارقه‌لیلرله اوغراشمش، و بونلرله ایتدیکی محاربه‌لرك برنده آلدیغی یاره‌دن وفات ایتمشدر. خلفی بیوك آلفرددر. — ایکنجیسی برادری (شهید اردوآرد) ه خلف اولوب، ۹۷۸ تاریخ میلادیسندن ۱۰۱۶ تاریخنه‌دك حکم سورمشدر. دانیمارقه‌لیلر بونك زماننده انکلتره‌ده زیاده قوت بولوب، لوندره‌یی دخی محاصره ایتمشلردی. ۱۰۰۲ سنه‌سی کانون اولنك ۲ سنده (سنت بریس) یورطیسنده انکلتره‌ده بولنان دانیمارقه‌لیلرك قتل عام اولنمسنی امر ایتمش؛ و بونك اوزرینه دانیمارقه قرالی (سونُون) ایرتسی سنه انکلتره‌یه سوق عسکرله، وطنداشلرینك انتقامنی آله‌رق، اتلردی اسقاط وطرد ایتمشیدی. بو قرالك وفاتنده صاحب ترجمه ینه تختنی ضبط ایتمش ایسه‌ده، دانیمارقه‌نك یکی قرالی (قانون) ك انکلتره‌نك اكثر طرفلرینی استیلا ایتدیکنی کورنجه، متعاقباً کدرندن تلف اولمشدر.

اتلوولف { (Ethelwolf) انکلتره‌نك صاقسونیه خاندانه منسوب حکمدارلرندن اولوب، میلادك ۸۳۶ تاریخندن ۸۵۸ تاریخنه‌دك ۲۲ سنه حکم سورمشدر. زماننده دانیمارقه‌لیلر ممالکنی ضبط و استیلاده ایلریلمکده اولدقلری حالده، کندیسی غایت دیندار اولدیغندن، رومایه سیاحتله، تبعه‌سنه پاپا ایچون آیریجه بر عشر طرح ایتمشیدی. کندیسی رومادە ایکن، اوغلی اتلبالد تختنی ضبط ایتمش؛ و صاحب ترجمه عودتنده سلطنتنك استردادی دعواسنده بولنمامشدر.

اتلینکن { (Ettlingen) (باده) بیوك دوقه‌لغنده (آلب) نهری اوزرنده و (قارلسروهه) دن ۷ کیلومتره‌لك مسافه‌ده واقع بر قصبه اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی واردر.

اتنا { و نام دیکرله جبل (Etna, Gibel) سیچیلیا جزیره‌سنك مشهور بر برکانی اولوب، جزیرهٔ مذکوره‌نك شمال شرقیسنده، (قتانیه) شهرینك اوستنده و ساحل بحرده، ۳۷° ۴۶′ عرض شمالی ایله ۱۲° ۴۱′ طول شرقیده واقعدر. طاغك اساسنك محیط دائره‌سی ۱۸۰ کیلومتره و ارتفاعی ۳۲۵۰ متره‌در. حالا آچیق اولوب دائمی صورتده دومان چیقاران و کاه‌کاه آتشلر و آلولر پوسکورتن آغزلرندن اك بیوکنك محیط دائره‌سی ۵ کیلومتره‌یه قریب اولوب، بونلردن بشقه سونمش و معطل بر چوق آغزلری دها واردر. بو طاغ اسکی زماندن بری یانمقده اولوب، یونان قدیم اساطیرنجه جهنم الهی (وولقان) ایله (کیقلوب) تعبیر ایتدکلری جنلر زعملرنجه ابو الآلهه اولان مشترینك صاعقه‌لرینی بو برکانك آغزنده اعمال ایدرلر ایمش. (انکلاد) ایله (تیفون) اسملرنده ایکی دیوك بو طاغك آلتنه دیری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کوملمش اولملری دخی اساطیر مذکوره مصالرندن اولوب، اتنانك او وقتدن آتش افشان اولدیغنه دلیلدر. (ناقسوس)، (اینسا) و (هوبله) اسملریله اوچ شهر قدیم بو برکانك سیل آتشینی آلتنده قالوب، نابدید اولمشلردر. میلادك ۱۱۸۳ تاریخنده آنسزین پاتلامەسندن اون بش، ۱۶۶۹ دە یکرمی، ۱۶۹۳ دە آلتمش بیك کشی تلف اولمشدر. اك صکرەکی دهشتلی پاتلامەلری ۱۸۰۹ و ۱۸۳۰ و ۱۷۴۳ تاریخلرندە واقع اولوب، قتانیه شهری دفعاتله لاولرك آلتندە قالمق تهلکەسندە بولنمشدر. زمان قدیم حکماسندن (امپدوقل)، اجرای تحقیقات فنیه مقصدیله، بو برکانك آغزی ایچنه کیدوب، تلف اولمشدر. اخیراً بعض ارباب فن کندیلرینی ایپله باغلاتەرق اینمشلر ایسەدە، طیانەمیوب، پك درین کیتمکه موفق اولەمامشلردر. بو طاغك اتکلری پك منبت واشجارله مستور اولوب حتی آلتندە یوز سواری بارینەبیلن ومحیط دائرەسی ۳۷ مترە اولان مشهور بر کستانه آغاجی بوندەدر. جزیرە خیلی زمان عربلرك الندە بولنمش اولدیغندن، او وقتدن قالمه اولەرق، جوارینك اهالیسی بو طاغه (جبل) دیرلر.

اتولیا { (Etolie Αἰτολία) یونانك شمال غربی جهتندە واقع برخطەسی اولوب، آقارنانیا خطەسیله معاً بر ایالت اتخاذ، و ۶ قضایه تقسیم اولنمشدر. بو قضالرك دردی (یعنی میسولونکی، ناوپاقتوس (اینه بختی)، تریخونیا و اوریستانیا قضالری) اتولیادە واقعدر. اتولیا جنوباً (پاتراس) کورفزیله، شمالاً آرناودلق وتسالیا ایله، شرقاً یونانك (فتیوتیدە مع فوکیدە) ایالتیله محدود اولوب، غرباً دخی (آسپروپوتامو) نهریله آقارنانیادن آیرلمشدر. اهالیسی ۸۸۷۰۰ کشیدر. باشلیجه قصبەلری مرکز ایالت اولان (میسولونکی) ایله (اوپاقتوس) و (اوراخوری) قصبەلریدر. اراضیسی طاغلق اولوب، آرناودلغی تسالیادن آیران (پیندوس) سلسلەسی بو قطعەنك ایچندە داخل اولەرق، ساحل بحرە قدر ممتد اولور، واتکرله شعبەلری صاغ وصوله اوزانەرق، همان بتون بو خطەیی قاپلایور. یالکز جنوب غربی جهتندە آسپروپوتامونك منصبی جوارلریله میسولونکی واوراخوری جوارلری دوز ومنبت ایسەدە، بو جهتدە دخی بطاقلقلر زیادەدر. طاغلرك اکثریسی قورو وچپلاق ایسەدە، بعض کوزل مرعالری دخی واردر؛ واهالیسی باشلیجه چوبانلقله کچینیر. بعض اورمانلر دخی بولنوب، نهرلردن اودون وکراسته ایندیریلیر. دوز یرلردە بغدای، مصر واوزوم کبی بعض محصولات یتیشیورسەدە، اهالی پك چالیشقان اولمیوب، ویرکیلری دخی پك آغر اولدیغندن، بر فقر وضرورت ایچندە یاشارلر. بو خطەنك حدود غربیەسنی آیران آسپروپوتامو یونانك اك بیوك نهریدر. دیکر بر طاقم نهرلر دخی اتولیانك طاغلرندن اینەرك، بو ایرماغه دوکلدکلری کبی، (اوراخوری) کولنك صولری دخی بر آیاق واسطەسیله (اریمچه) کولنك ایچندن کچدکدن صکرە، آسپروپوتاموبه منصب اولور. (فیداری) اسمندە دیکر بر نهر دخی بو قطعەنك جنوب شرقی جهتندە آقەرق (پاتراس) کورفزینه منصب اولور.

زمان قدیمدە اتولیا اهالیسی یونانیلر بیننده جهالت ووحشیلکلریله مشهور اولوب، دائما کرك بینلرندە وکرك قومشولریله محاربەدە بولنور، وحیدودلقله تا آناطولی سواحلنه قدر کیدرلردی. مرکزلری اولان (ترموس) شهر قدیمندە بر مجلس منتخبلری اجتماع ایدردی. یونانك سائر طرفلریله برابر اسکندرك ید ضبطنه کچدکدن صکرە، بونك وارثلرینه قارشی حرب ایتمش، وبر آرەلق (آنتیغون) ایله بالاتفاق، یونانی ضبط ایتمك ایستمشلردی. بعدە آقارنانیا، الیدە ومسینیا ایله برابر بر هیئت متفقه تشکیل ایدەرك، بر خیلی وقت آخائیا هیئت متفقەسیله محاربەدە بولنمشلردی. مؤخراً روماللرك ضبطنه کچوب، روما دولتنك انقسامندە شرق ایمپراطورلغنك حصەسنه دوشمش؛ واستانبولك لاتینلر طرفندن ضبطی صرەسندە، روم ایمپراطورلری خاندانه منسوب (تئودورآنکلو) او طرفه کیدەرك، بر حکومت تشکیل ایتمشیدی. بعدە سلطان مراد ثانی حضرتلری طرفندن فتح، وبر آرەلق اسکندر بك طرفندن آرناودلقله برابر ممالك عثمانیەدن فك اولنمش، واسکندر بکك وفاتندە وندیکلیلرە کچمش ایسەدە، متعاقباً استرداد اولنمش؛ ونهایت یونانه استقلال ویرلدیکندە بو قطعه دخی حدود یونانیه داخلندە قالمشدر.

اتیان { یاخود اتین (Etienne) (استفان) اسمنك فرانسزلر طرفندن صورت استعمالیدر. [«استفان» مادەلرینه مراجعت بیوریله.]

اتیان { یاخود استیان (Etienne,Estienne) فرانسەدە مطبعەجیلقدە شهرت بولمش وایچلرندن بر چوق علما یتیشمش برخاندر، که رئیسی ۱۴۶۰ دە پارسدە طوغمش و ۱۵۲۱ دە

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وفات ایتمش اولان (هانری اتیان) اولوب، بونك اوغللری (روبرت) و (شارل) ایله روبرتك اوغلی ایکنجی (اتیان) اك مشهورلرندندر.

اتیقوس { (Ethicus) لاتین جغرافیونندن اولوب، آلتنجی و یا یدنجی قرن میلادیده یاشامشدر. روما دولتنك زیر اداره‌سنده بولنان ممالكك جغرافیاسنی یازمش ایسه‌ده، یالکز بر قسمی بولنه‌بیلمشدر.

اتیوپیا { (Ethiopie) اسکی یونانیلر بو اسمله مصرك اوسط طرفنده بولنان نوبه، حبش و سودان ممالکنی تسمیه ایدرلردی. بعده بو اسم حبشه تخصیص اولنمشدر. [«حبش، سودان و زنج» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

اتئوقل { (Etéocle) یونان قدیمده (تیبه) شهرینك حکمداری (اودیب) ك اوغلی اولوب، پدرینك وفاتنده برادری (پولینیق) ایله مناوبةً برر سنه حکومت سورمك اوزره، اتفاق ایتمشلرسه‌ده، اتئوقل مدتی ختامنده برادرینه نوبت براقق ایستمدیکندن، پولینیق قائن پدری بولنان آرغوس حکمداری (آدراست) ك امدادیله برادری اوزرینه عسکر سوق ایتمش؛ و بینلرنده واقع اولان بر مبارزه‌ده ایکیسی دخی تلف اولمشدر.

اتیوه { (Etive) اسقوچیانك (آرجیل) سنجاغنده بر درین خلیجدر، که دها ایچریده بولنان بر کول ایله دخی اختلاط ایدوب، قره‌لرك ایچنه خیلی کیرر، وکاه خلیجدن کوله، کاه کولدن خلیجه آقنتی حاصل اوله‌رق، صویی قسماً طاتلی وقسماً آجیدر.

باب الهمزه — فصل الثاء

اَثافِت { یمنده باغلرینك کثرتیله مشهور بر قریه ایدی. جاهلیتده (درنی) تسمیه اولنوردی.

اَثالِث { جزیرة العربده دیار ثموده بر طاغ اولوب، «وتنحتون من الجبال بیوتاً فارهین» آیت کریمه‌سنده‌کی جبالدن بو طاغ مراد بیورلدیغی مرویدر.

اَثَبج { (بنی —) افریقیه‌ده یرلشمش اولان بنی هلال قبائلندن بر بیوك قبیله‌در، که افرادندن مغربك تاریخنه مدخللری اولان بعض مشاهیر ظهور ایتمشدر.

اِثبَعل { فنیکه ملوکندن اولوب، قبل المیلاد ۹۴۰ تاریخندن ۹۰۸ تاریخنه قدر صیداده حکم سورمشدر.

اَثَر { شیراز متأخرین شعراسندن (آخوند شفیعا-یی) نك مخلصیدر. اون بیك بیتی حاوی بر دیوانی واردر. ۱۱۱۳ تاریخنده (لار)ده وفات ایتمشدر.

اِثِل { (وولغا) نهرینك اسمیدر. [«اتل» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اُثیر بن عمر یا { کوفه‌نك مشاهیر اطباسندن اولوب، حضرت علی (رضه) ابن ملجم طرفندن مجروح اولدیغی وقت، بو ذات باقوب حیاتندن امید قالمدیغنی کندیلرینه بیان ایتمشیدی. — بونك اسمنه نسبتله (اثیر صحراسی) نامیله کوفه‌نك خارجنده بر اووه واردر.

اَثور { کردستانك اسم قدیمیدر. [«آثور» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اَثول { حوزستانده بر محل اولدیغی کتب فتوحده مذکوردر.

اُثَیل { مدینهٔ منوره‌نك قربنده وبدر ایله وادیٔ صفرا آره‌سنده بر موضع اولوب، بدردن عودت بیوریلور ایکن، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز بو موضعده (نضر بن حارث بن کلده) یی قتل بیورمشلردر.

اثیر الدین اَبهری { (فضل بن عمر سمرقندی) مشاهیر علمادن اولوب، حکمت ومنطقده ید طولی صاحبی ایدی. «الهدایة»، «الکشف»، «الزبدة» و«ایساغوجی» عنوانلریله درت تألیفی وسائر بعض آثاری واردر. «ایساغوجی» الی یومنا هذا ایادیٔ طلابده متداول اولدیغی کبی، حکمتده تدریس اولنقده اولان (قاضیمیر) دخی صاحب ترجمه «الهدایه» عنوانلی کتابنك شرحیدر. ۴۷۵ تاریخنده وفات ایتمشدر.

اثیر الدین اخستکی { آلتنجی قرن هجری مشاهیر شعراسندن اولوب، فرغانه‌ده واقع (اخستك) ناحیه‌سندن اولدیغی حالده اخستك وعراق عجمده یاشامشدر. اتابك ایلدکز صاحب ترجمه‌نك صحبتنه طالب اولمش؛ وهرنه قدر اثیر الدین مشار الیهك یانه کیده‌مه‌مش ایسه‌ده، کرك کندیسنك وکرك اوغلی قزل آرسلانك مدحنه دائر بعض اشعار سویلمشدر. کندیسی انوری وخاقانی کبی اعاظم شعرای ایران کعبنده عد اولنمشدر. وفاتی ۶۰۸ تاریخنده واقع اولمشدر. شوایکی بیت جملهٔ اشعارندندر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ای‌عقل نازنین تویی مقتدای نفس
تاکی سرای طغرل وتاکی در طغان
خلقان حرص وآز بکش از سرائیر
وزنک مدح گفتن خلقانش وارهان

اثیر الدین اندلسی { [«ابو حیان اندلسی» ماده‌سنه مراجعت.]

اثیر الدین اومانی { همدان جوارنده واقع (اومان) قریه‌سندن اولوب، حکیم شهیر نصیر الدین طوسینک شاکردانندن عالم ومتفنن برشاعر ایدی. عربی وفارسی دیوانی واردر. شو ایکی بیت جملهٔ اشعار فارسیه‌سندندر:

چنین که جوشن سیمین آب می بینم
چه‌گونه کارکند تیغ‌خودبرآن‌جوشن
باب بنگر ویاد آور از شهان قدیم
بزال ماند در بند مانده از بهمن

باب الهمزه — فصل الجیم

اَجأ { مدینهٔ منوره ایله شام آره‌سنده (طی) مملکتنده بر یوکسک طاغدر.

اِجارتین { لازستان سنجاغنک برقضاسی ایدی، که مرکز لوا اولان باطوم شهریله برابر اخیراً روسیه‌یه ترك اولنمشدر. بو قضا اجارهٔ علیا واجارهٔ سفلی نامریله ایکی ناحیه‌دن مرکب اولوب، باطومك ۱۰ ساعت بعدنده وشرق جهتنده واقعدر. اهالیسی ۲۵۰۰۰ نفوسدن عبارت اولوب، جمله‌سی مسلم اولغله، اکثریسی ممالك عثمانیه‌یه هجرت ایتمشلردر.

اُجان { آذربیجانده تبریزدن ۱۰ فرسخلق مسافه‌ده و(ری) ه کیدن طریقك اوزرنده بر قصبه اولوب، وقتیله قلعه‌سی وچارشیسی وار ایدیسه‌ده، الیوم خرابدر.

اِجانه { (نهر الاجانة) بصره قربنده فراتدن آیرلمش برجدولدر، که حضرت عمرك امریله موسی الاشعری طرفندن آچدیرلمشدر.

اَجدابیه { برقه یعنی بنغازی قطعه‌سنك غرب جهتنده واقع بر قصبه ایدی، که اوجله قصبه‌سنك شمال غربیسنده وساحل بحردن ۱۸ میل ایچریده اولوب، ساحل بحرده بر لیمان وقلعه‌سی دخی وار ایدی. بو قصبه‌نك اشجاری وخرمالریله باغچه‌لری چوق ایدی. صویی غایت لذیذدر. ایچنده ملوك فاطمیه‌دن قائم بن مهدی طرفندن بنا اولنمش بر بیوك جامع شریف ایله مثمن الشکل ومصنع بر صومعه وار ایدی. الیوم خراب اولوب، اسمی (قصر ها-نی) در. سالف الترجمه (ابن اجدابی) بو قصبه‌ده نشأت ایتمشدر.

اَجَر { اندلسده قرطبه‌نك جوارنده بر قلعه ایدی.

اجریا { (Égérie) اسکی رومالیلرك اعتقادنجه چشمه‌لره موکل بر پری اولوب، روما جوارنده الیوم موجود بر چشمه‌نك جوارنده کائن بر مغاره‌ده اقامت ایتدیکنی زعم ایدرلردی.

اَجَمه { بغدادك بر محله‌سی ایدی، که خلفای عباسیه‌دن مسترشد بالله طرفندن اعمار اولنه‌رق، بعده ۵۵٤ تاریخنده دجله‌نك طغیانندن خراب اولمشیدی.

اجمهٔ بُرس { بابل جوارنده صرح نمرود قارشیسنده بر ناحیه‌در.

اجمیر { [«آجمیر» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

اَجنادین { فلسطینده رمله ایله جبرین آره‌سنده قوملق بر اووه اولوب، بونده حضرت خالد بن ولیدك قوماندهسی آلتنده بولنان عساکر مسلمینك رومله قارشی قطعی برمظفریته نائل اولملریله مشهوردر. بو مظفریت هجرت نبویه‌نك ۱۳ تاریخنده حضرت ابابکر صدیقك ارتحالندن بر آی اول واقع اولمشدر.

اجه اووه‌سی { بولایرك آرقه طرفنده بر اووه‌در، که اورالرینك فاتحلرندن اجه بکك اسمیله تسمیه اولنمشدر.

اجه بك { سلطان اورخان غازی رجالندن ومشاهیر غزاة عثمانیه‌دن اولوب، شهزاده سلیمان پاشانك معیتیله بوغازك اناطولی ساحلندن صال ایله روم ایلی یه کچه‌رك، بولایر وجوارلرینی فتح ایتمشلردر. بعده غازی فاضل ایله کلیبولینك فتحنه مأمور اولوب، شهر مذکور ایله او جوارلری ممالك عثمانیه دائره‌سنه ادخال ایتمشلردر. تربه‌سی کلیبولیده‌در.

باب الهمزه — فصل الجیم الفارسی

اچمیاجین { (Etchmiadzin) روسیه‌نك قفقاسیه خطه‌سنده اریوانك ۲۵ کیلومتره غربنده و آراس نهری ساحل یسارینك ۱۵ کیلومتره شمالنده واقع بر بیوك مناستر اولوب، ارمنیلرك اك بیوك پطریقلری اولان (قاتولیقوس) ك مقریدر. بو مناستر واسع و مزین بر بنا اولوب، برقاچ کلیسا وصومعه‌یی و ال یازیسیله یازیلی کتابلری

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

حاوی بر کتبخانه‌یی شاملدر. مناسترك قربنده بولنان (واغارشابات) قریه‌سی بو اسمله مسمی اولان براسکی ارمنی شهرینك خرابه‌لری اوزرنده واقع اولوب، روس حکومتی طرفندن قضا مرکزی اتخاذ اولنمشدر.

باب الهمزه — فصل الحاء

اُحُد { مدینهٔ منوره‌نك بر میل شمالنده واقع بر قیرمزی طاغ اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) واصحابیله کفرهٔ قریش آره‌سنده بو طاغده وقوع بولمش احد غزاسیله مشهوردر. حضرت رسالتپناه افندمز بو طاغ حقنده «احد جبل یحبنا ونحبه وهو علی باب من ابواب الجنة» بیورمشلردر. احد غزاسی هجرت نبویه‌دن ٢ سنه، ٦ آی و٧ کون صکره وقوع بولوب، بونك سبب ظهوری دخی شودر، که کفار قریش بوندن اول وقوع بولمش اولان (بدر) غزاسنده مغلوب اولمش بولندقلرندن، بونلردن محاربهٔ مذکوره‌ده اقربالری اورلمش اولان بعض آدملر ابو سفیانه کیده‌رك، اخذ ثاری تکلیف ایتملریله، ابو سفیان کندی قوماندهسی آلتنده مشرکین قریشدن وکنانه وتهامه‌دن اوچ بیك ایکیوز کشی قدر آله‌رق، قاریسی هند ایله دیکر بر طاقم قاریلر دخی، اشعار ایله محاربلری تهییج ایتمك اوزره، رفاقتلرنده بولندقلری حالده، مدینه‌یه طوغری حرکت ایدوب، احد طاغنه کلمشلردی. حضرت رسول‌الله (صلعم) افندمز بونلرك اوکنه چیقمق رأینده بولنمیوب، مدینه‌یه دخوللری تقدیرنده شهرده مقاومتی تنسیب بیورمشلر دیسه‌ده، بعض اصحابك اصرار وابرامی اوزرینه، محاربه‌یه چیقمغه قرار ویرمشلردی. حضرت پیغمبر صحابه‌دن بیك کشی ایله چیقوب، آنجق چیقمغه اك زیاده تشویق ایدن عبدالله بن ابی ایله آرقداشلری نادم اولوب، عسکرك ثلثیله رجعت ایتدکلرندن، فخر کائنات افندمز یدیوز کشی ایله اوچ بیك پیاده وایکیوز سواری کفاره قارشی یورویه‌رك، بینلرنده واقع اولان شدتلی محاربه‌لرده عسکر مسلمین کاه غالب وکاه مغلوب اوله‌رق، عم رسول‌الله حضرت حمزه (رضه) ایله برابر صحابه‌دن یتمش ذات شهید اولمشدر. سعد بن ربیع، ثابت بن قیس وحسیل بن جابر جملهٔ شهدادندر. حضرت نبی ذیشان (صلعم) افندمزك دخی بو وقعه‌ده مبارك دیشی کسر ودوداق ویوزی جریحه‌دار اولمشدر. ابو سفیانك زوجه‌سی هند اشعار تغنیسیله کفاری اهل اسلامه قارشی تشجیع ایتمکده ایکن، حضرت حمزه‌نك شهید دوشدیکنی کورنجه، قوشوب، مبارك جکرینی کوکسندن چیقاره‌رق، کال حرص وکینندن دیشیله قوپاروب چیکندیکی مشهوردر. نهایت غلبه اهل اسلامه میسر اولوب، کفار قریش مغلوباً ومقهوراً عودت ایتمشلردر.

اَحزاب { (مسجد—) مدینهٔ منوره‌نك عهد رسول‌الله (صلعم)ده بنا اولونان مساجدندندر. — [غزای احزاب ایچون «خندق» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احزیا { اسرائیل ملوکنك سکزنجیسی و آحابك اوغلی اولوب، مشرك وظالم بر حکمدار ایدی. حضرت الیاسك زماننده اولوب، میلاددن ٨٩٧ سنه اول جلوس ایتمشدر. — یهود ملوکنك بشنجیسی دخی بو اسم ایله مسمی اولوب، پدری یورامك وفاتنده، ٢٢ یاشنده اولدیغی حالده، جلوس، و آرامیلرله محاربه ایتمشدر.

احساء { جزیرة العربك شرق شمالیسنك بصره کورفزی سواحل غربیه‌سنده قسم شمالیسندن عبارت اولان بحرین خطه‌سنك اسمیدر، که بوندن یکرمی سنه اول دولت علیهٔ عثمانیه‌نك دائرهٔ اداره‌سنه آلنه‌رق، نجد سنجاغی نامیله بصره ولایتنه ملحق بر سنجاق اتخاذ اولنمشدر. بو سنجاق نفس احسا ایله هفوف، قطیف و قطر اسملریله درت قضایه منقسم اولوب، مرکز لوایه ملحق اولان مبرز، عجیر و جعفر ناحیه‌لرینی دخی حاویدر. اراضیسی دوز و قوملق ایسه‌ده، صویی چوق اولدیغندن، منبت اولوب، بغدای، آرپه، داری، سیسام کبی انواع حبوباتله کتره و سائر میوه‌لر حاصل اولور. علی الخصوص خرمالری پك چوق و غایت مقبولدر. اهالیسی ٣٥٠٠٠ قدر اولوب نصفندن زیاده‌سی متوطن، و قصوری خیمه نشیندر. اسکله‌سی اولان قطیف قصبه‌سی اولدقجه تجارتکاهدر. — احسا قصبه‌سی قطیفك ایکی آقوناق جنوب غربیسنده واقع اولوب، دردنجی قرن هجری اوائلنده اورالرده خروج ایتمش اولان سالف الترجمه ابو طاهر قرمطی طرفندن خیلی توسیع وتزیین اولنمش؛ و بر خیلی وقت بیوجك بر شهر حالنده بولنمشدر. بولندیغی مملکتك اصل اسمی (هجر) اولوب، بعده مرکزینك اسمیله تسمیه اولنمشدر. — عربیده احسا قوملق و صولی یر دیمك اولدیغندن، نجد بادیه‌لرنده و جزیرة العربك سائر طرفلرنده بو اسمله دیکر بعض محللر دخی بولنور.

احسان { (میرزا نواب ظفر خان) هندستان امرا و شعراسندن اولوب، بر وقت

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

کابل والیسی بولنمش، و ۱۰۷۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. فارسی مرتب دیوانی واردر.

احشویریش { کتب مقدسهٔ عبرانیه‌ده ایران ملوکندن بعضنه ویر- یلن اسم اولوب، (خسرو) دن غلط اولدیغی آکلا- شیلیور.

احقاف { جزیرة العربك جنوبنده عمان ایله یمنك آره‌سنده و حضر موتك شمال شرقیسنده برقطعهٔ واسعه‌در، که (دهنا) دینیلن صحرای واسعدن معدود اولوب، عمراندن عاری واکثر طرفلری خالیدر. بو قطعه‌نك وقتیله قوم عادك مسکنی اولوب، معمور بولنمش اولدیغی مروی ایسه‌ده، قوم عادك وطنیله ارم ذات العمادك یمن جهتنده و قابل عمران اولان مرتفع محللرده بولنمش اولمسی احتماله دها قریبدر. قوم عاددن قالمه ظن اولنان خرابه‌لر دخی او طرفده بولنیور. هود نبی (عم) ك قبری بو قطعه‌ده اولدیغی مرویدر.

احمد { فخر کائنات (صلعم) افندمزك اسماء مبارکه‌سندن اولوب، اول حضرتدن اول بو اسمله کیمسه تسمیه اولنمدیغی کبی، وقت سعادتده ودها خیلی وقت‌صکره، حضرت رسول اکرمه حرمة، کیمسه بو اسمله تسمیه اولنمامش؛ و بعده تعمم ایتمکه باشلامشدر.

احمد { خلفای عباسیه‌دن یدی ذاتك اسمی اولوب، هر بری‌لقبی صره‌سنده ذکر اولنه‌جقدر. [« مستعین بالله، معتمد علی الله، معتضد بالله، قادر بالله، مستظهر بالله، مستضیء بنور الله، و ناصرلدین الله » ماده‌لرینه مراجعت.] — یکرمی آلتنجی خلیفه اولان قائم بامر اللهك اوغلی و یکرمی یدنجی خلیفه مقتدی باللهك پدری دخی احمد اسمیله مسمی اولوب، پدرینك صاغلغنده وفات ایتمکله، خلافت ایتمه‌مشدر.

احمد { (ابو ابراهیم) بنی اغلب امراسنك بشنجیسی اولوب، ابو عقال اغلبدن صکره، ۲٤٦ تاریخنده مسند امارته چکمش، و ۲۳ سنه افریقیه‌ده حکومت سوردکدن صکره، ۲٤۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد { (معزالدوله —) آل بویه‌نك اوچنجی پادشاهیدر. [« معز الدوله » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد { مصر وشامده حکومت سورمش اولان اخشیدیانك بشنجیسی اولوب، ۳۵٦ تاریخ هجریسنده، کافور اسودك وفاتی اوزرینه، ۱۱ یاشنده ایکن، مسند امارت وحکومته چکمش؛ و ایکی سنه حکومت سوردکدن صکره، مغربده ظهور ایتمش اولان فاطمیوندن معزلدین اللهك قائدی جوهر سوق عسکر ایده‌رك، مصری ضبط، وخلفای عباسیه نامنه خطبه اوقونمسنه ختام ویرمشدر.

احمد { [« مستعلی بالله » و « نصرة الدین » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

احمد { (سلطان —) جنکیز خانك تورونی هلاکونك اوغلی اولوب، ٦٨١ تاریخ هجریسنده، برادری ابقا خانك وفاتی اوزرینه، تخت موروثنه جلوسله برابر، اظهار اسلام ایده‌رك، (نکودار) اولان اسم اصلیسنی (احمد) ه تحویل ایتمش؛ وعسکر وطائفه‌سنی دخی دین اسلامه دعوت، و بتون ملوك اسلامیه‌یه نامه‌لر و ایلچیلر کوندره‌رك، اسلامله تشرفنی اعلان، وصلح ومسالمتی تکلیف ایلمش ایدی. مؤخراً ابقا خانك اوغلی آرغون خان خراسانده خروج ایتمکله، سلطان احمد کندیسنی مغلوب ایده‌رك، طوتوب بر قلعه‌یه حبس ایتمش ایسه‌ده، دینلرینی ترك ایتمسندن طولایی کندیسندن دلکیر اولان عسکری آرغون خانك اطلاق، وخراسان والیلکنه نصب اولنمسنی طلب ایتمشلر؛ و بو طلبلری اسعاف اولنمینجه، محبوس بولندیغی قلعه‌یه هجومله، کندیسنی چیقاره‌رق، عصیانی تجدید ایتمشلر؛ وواقع اولان محاربه‌لرده سلطان احمد مغلوب اولوب، فرار ایدر ایکن، آرقه‌سندن یتیشیله‌رك، ۲ سنه‌لك حکومتدن صکره، ٦٨٣ ده شهید ایدلمشدر. آنجق شمس منیر اسلامه قارشی مغوللرك شرك مجمدی دوام ایده‌میوب، مؤخراً آرغون خانك اوغللری غازان خان وسلطان محمد طرفندن دین اسلام قطعیاً قبول اولنمشدر.

احمد { (سلطان —) آل مظفردن اولوب، برادری شاه شجاعك منشوریله کرمان والیلکنه نصب اولنمش ایکن، ۷۸٦ تاریخنده شاه شجاعك وفاتی اوزرینه، اعلان استقلال ایتمشدر. تیمورك ۷۹۰ تاریخنده ایرانی استیلاسنده، صاحب ترجمه عرض اطاعتله، یرنده ابقا اولنمشدیسه‌ده، بش سنه صکره جهانکیر مشارالیهك امریله قتل اولنمشدر.

احمد { (سلطان —) ایلکانیانك دردنجیسی و اخیری اولوب، ۷۸٤ تاریخنده برادری سلطان حسینی قتل ایله، عراق عرب وآذربیجان حکمداری اولمش ایسه‌ده، ۷۸۸ ده تیمورلنك آذربیجانی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

ضبط ایتمکله، سلطان احمد عراق عربله اکتفا ایتمشیدی. بر سنه صکره عراق دخی بو جهانکیرك قبضهٔ تصرفنه کچمکله، صاحب ترجمه پادشاه دولت عثمانیه اولان یلدیرم سلطان بایزید حضرتلرینه التجایه مجبور اولمش ایدی. بعده مصرده‌کی ملوك چراکسه یاننه کیدوب، تیمورك وفاتندن صکره، عراقه عودتله بغدادك سورینی یاپمش؛ ومتعاقباً تبریزده قره‌یوسف ترکمان ایله ایتدیکی محاربه‌ده مغلوب اولوب، فرار ایدرکن، طوتیلارق، ٨١٣ تاریخنده قتل اولنمشدر. عالم وشاعر بر ذات ایدی.

احمد [« شهاب الدین » ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد (ملك مظفر ابو السعادات —) مصرده حکومت سورن غلامان چراکسه‌نك بشنجیسی اولوب، پدری ملك مؤید شیخ محمود ظاهرینك وفاتنده، وصیتی اوزرینه، بر بچق یاشنده ایکن، ٨٢٤ تاریخنده اجلاس اولنمش ایسه‌ده، وصیسی و مدبر ملکی اولان اتابکاندن (طاطر) یدی آی صکره بونی سلطنتدن محروم ایده‌رك، کندیسی جلوس ایتمشدر.

احمد (سلطان —) آق قیونلی خاندانینك آلتنجی حکمداری اولوب، اوزون حسنك اوغلی اوغورلی محمدك ولدیدر. پدرینك قتلی اوزرینه، دولت علیهٔ عثمانیه‌یه التجا ایده‌رك، سلطان بایزید ثانی حضرتلری طرفندن حسن قبول کورمش، وحتی مصاهرت شرفنه نائل اولمش ایکن، خفیاً قاچوب، آراس نهری کنارنده عم زاده‌سی رستم بکی قتل ایله، تبریزی ضبط ایتمش؛ وآنجق دولت عثمانیه‌ده کوردیکی آیین عدالتی اجرا ایتمك ایستدیکندن، مظالم ومعاملات عرفیه‌یه آلشمش اولان طائفه‌سی کندیسنك علیهنه قالقیشمغله، بر سنه‌لك حکومتدن صکره، ٩٠١ تاریخنده دیکر عم زاده‌سی مراد بك طرفندن قتل اولنمشدر.

احمد (مرزا سلطان —) اولاد تیموردن جلال الدین امیرانشاهك تورونی اولان سلطان ابو سعیدك اوغلی اولوب، ٨٧٣ تاریخنده پدرینك اوزون حسن طرفندن قتلی اوزرینه، سمرقندده تخت موروثنه جلوس، و ٢٧ سنه حکومتدن صکره، ٨٩٩ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد (مرزا امیرك —) اولاد تیموردن معز الدین عمر شیخك اوغلی اولوب، ٨١١ تاریخنده عمی شاهرخ طرفندن (اوزجند) والیسی اولمشیدی. بعده (اولغ) بك ایله ایتدیکی محاربه‌ده مغلوب اولوب، مغولستانه قاچمش؛ و خراسانه عودتنده شاهرخك امریله کعبهٔ معظمه‌یه متوجه اولوب، صکره نه اولدیغی معلوم اوله‌مامشدر.

احمد (شهزاده —) سلطان بایزید ثانینك حیاتلرنده وفات ایدن شهزادهلردن صکره، اکبر اولادی اولوب، پادشاه مشارالیهك صاحب ترجمه‌یه محبتی زیاده اولمغله، کندیسنی ولیعهد ایتمش، وحیاتلرنده تختنی کندیسنه ترك ایتمك ایستمش ایسه‌ده، شهزاده احمد کوشك وذوق واستراحته مائل اولوب، حلمی غالب اولدیغی حالده، کندیسندن کوچك بولنان سلطان سلیم حضرتلرینك جلادت وشجاعتی وافکار جهانکیرانه‌سی یکیچریلرك معلومی اولدیغندن، بونلر شهزاده احمدك جلوسنه مانع اولمغله، سلطان سلیمك تخت عثمانی‌یه قعودی مقدر بولنمشدر. صاحب ترجمه پدرینك زماننده اوتوز سنه آماسیه متصرفلغنده بولنوب، سلطان سلیمك جلوسنده اظهار آثار ناخشنودی ایله، آماسیه‌یی ضبط ایتدکدن صکره، اوغلی علاء الدینی بروسه‌نك ضبطنه مأمور ایتمشیدی. سلطان سلیمك بالذات آناطولی‌یه اردو سوق ایتمسی اوزرینه، شهزاده احمد آماسیه‌یی ترکله، طاغلره چکلمش اولدیغندن، سلطان سلیم آماسیه متصرفلغنه داود پاشا زاده مصطفی بکی تعیینله اکتفا ایده‌رك، عودت ایتمش ایدیسه‌ده، قیشك حلولندن صکره شهزاده احمد تکرار آماسیه‌یی ضبط ایتدیکندن، سلطان سلیم ایکنجی دفعه اوله‌رق عسکر سوق ایده‌رك، شهزاده احمد مغلوباً اخذ وکرفتار اولنمش. و ٩٣٩ تاریخنده ارتحال دار بقا ایتمشدر.

احمد (غازی سلطان — خان اول) سلطان محمد خان ثالثك اوغلی اولوب، سلاطین عظام عثمانیه‌نك اون دردنجیسیدر. مشار الیه حضرتلرینه کلنجه‌یه قدر سلطنت خط عمودی اوزره پدردن اوغله قالدیغندن، نسب شریفی اون اوچ بطنده سلطان عثمان غازی‌یه منتهی اولور. ٩٩٨ تاریخنده طوغوب، ١٠١٢ سنه‌سنده، پدرینك وفاتی اوزرینه، ١٤ یاشنده اولدیغی حالده، تخت عثمانی‌یه جلوس، و ١٤ سنه اجرای سلطنتدن صکره، ١٠٢٦ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. اون دردنجی پادشاه اولدیغی حالده، اون درت یاشنده جلوس ایدوب، اون درت سنه سلطنت سورمسی اتفاقات حسنه‌دندر. زمان سلطنتنده بر طرفدن نمچه ایله و بر طرفدن دخی ایرانله محاربه اولندیغی کبی، پدرینك زمان سلطنتنده آناطولی وعربستانك هر طرفنده ظهور ایتمش اولان جلالی اشقیا-

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

سیله معن اوغلی و قلندر اوغلی کبی نیجه باغیلرك وجودلری رفع اولنه‌رق. هرطرفده امنیت واسایش اعاده اولنمشدر. نیجه ایله آچیلان محاربه مجارستانی آلمانلرك ید ظلمندن قورتارمق مقصدیله خروج ایتمش و مجارلر طرفندن قرال طانمش اولان (پوچقایی) یه اعانةً وقوعبولوب، مجارستان واردلك، دولت عثمانیه‌نك تحت حمایه‌سنده اولمق اوزره، نیجه‌دن تفریقنه و دولت عثمانیه حقنده غایت نافع شرائطله معاهده عقدینه موفقیت حاصل اولمش ایسه‌ده، معاهده‌نك عقدی تأخیر اولندیغندن، بعده نمچه حقنده دخی نافع بعض بندلر علاوه‌سیله امضا اولنمشدر. هر حالده اوستزغون استرداد ونیجه قلاع ضبط اولنمشدر. ایران محاربه‌سنه سبب ایسه شاه عباسك تجاوزاتی اولوب، اوطرفه سوق اولنان عسکرك سرداری بولنان قپوجی مراد پاشانك همتیله عساکر عثمانیه غالبیت نامه قزانه‌رق، ایرانیلرك ضبط ایتمش اولدقلری یرلر مع زیادة استرداد اولنمش، و پك شانلی معاهده‌لر عقد اولنمش ایسه‌ده، شاه عباس عهدنده طورمدیغی ایچون، پادشاه مشارالیهك اواخر سلطنتنه دکین بو غائله ایله اوغراشلمشدر. بو ایکی بیوك محاربه‌دن بشقه دها نیجه محاربه‌لر وقوعبولوب، جمله‌سنده موفقیت حاصل اولمشدر. افلاق وبغدان دخی استرداد اولنمش؛ وموره‌نك مانیه طاغلرنده وقره طاغده ظهور ایتمش اولان عصیانلر ترحاله متصرفی آرسلان پاشا معرفتیله باصدیرلمشدر. مراد رئیسك قوماندهسی آلتنده آق دکیزه دونمنا چیقاریله‌رق، مالطه تهدید وطرابلس غربده بعض زوربالر تربیه اولنمش؛ واعدانك برقاچ سفائنی آلنمشدر. سلطان احمد اول عاقل ومدبر وغیور بر پادشاه اولوب، شباتیله برابر امور دولتی بالذات اداره ایدردی؛ و انتخاب وکلا و رجالده فوق العاده اصابتی وار ایدی. دیانت و اعتقادی دخی برکال اولوب، حرمین شریفینده نیجه اعماراته موفق اولمش، و روضهٔ مطهره‌یی برچوق کرانبها هدیه‌لرله تزیین ایتمشدر. پایتختك اك بیوك واك کوزل جوامعندن اولان آت میدانده‌کی سلطان احمد جامع شریفی ایله مربوطاتی اولان مدرسه و مکتب وعمارت جملهٔ مؤسسات خیریه‌سندندر. طبع همایونی سیر و سیاحته وآوه دخی مائل اولمغله، ایکی کره ادرنه وکلیبولی وسائر روم ایلی طرفلرینه وبر کره دخی بروسه‌یه قدر کیتمشلردی. ذات پاکی علم وعرفانله آراسته اولوب، طبیعت شعریه‌سی دخی اولمغله، عربی وترکی اشعاری واردر. شعرده (بختی) تخلص ایدرلردی، و بو مخلص ابجد حسابیله تاریخ جلوسنه دالدر. جامع شریفی جوارنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌سنده مدفوندر.

احمد (سلطان — خان ثانی) سلطان ابراهیم خانك اوغلی و سلطان احمد خان اولك تورونی اولوب، سلاطین عظام عثمانیه‌نك یکرمی برنجیسیدر. ١٠٥٢ تاریخنده طوغوب، ١١٠٢ تاریخنده ٥٠ یاشنده اولدیغی حالده، برادری سلطان سلیمان ثانینك وفاتی اوزرینه جلوس، و درت سنه سلطنت سوردکدن صکره، ١١٠٦ سنه‌سنده وفات ایتمشدر. صلحپرور بر پادشاه ایدیسه‌ده، تیز مزاج و سریع الغضب ایدی. صید و موسیقی‌یه مائل وحسن خطه مالك ایدی. جلوسلری سنه‌سی صدر اعظم بولنان کوپریلی مصطفی پاشا نمچه محاربه‌سنه کیتمش؛ و هر نه قدر که بحراً دولت عثمانیه دونمنامسی غالب کلمش ایسه‌ده، براً موفقیت حاصل اوله‌میوب، مصطفی پاشا دخی محاربه‌ده قتل اولنمش؛ و برخیلی مدت دولت مشار الیها ایله مخاصمات قپوسی آچیق قالدقدن صکره، ١١٠٤ سنه‌سنده انکلتره وفلمنكك توسطیله مصالحه عقد اولنمشدر. قانونی سلطان سلیمان تربه‌سنده مدفوندر.

احمد (غازی سلطان — خان ثالث) سلطان محمد خان رابعك اوغلی اولوب، سلاطین عظام عثمانیه‌نك یکرمی اوچنجیسیدر. ١٠٨٣ تاریخنده طوغوب، ١١١٥ سنه‌سنده، برادری سلطان مصطفی خان ثانیدن صکره، جلوس ایتمش؛ و٢٨ سنه سلطنت سوردکدن صکره، ١١٤٣ ده فراغ، و ١١٤٩ ده ٦٦ یاشنده ارتحال ایتمشدر. جلوسنی متعاقب سلفنك فراغنی موجب اولان عصیان اربابنه مماشات ایتمش‌ایسه‌ده، بعده بونلری بحق تربیه، وبونلرك تکلیفی اوزرینه نصب ایدلمش اولان صدر اعظم وسائره‌یی عزل ونفی ایتمشدر. زمان سلطنتنك اك مهم وقوعاتی اسوج قرالی اون ایکنجی شارلك، روسیه‌یه مغلوب اولمسی اوزرینه، دولت علیه‌یه التجا ایتمسی وبونك سببیله روسیه ایله اولنان محاربه‌در. بو محاربه‌ده عساکر عثمانیه (پروت) نهری اطرافنده روس عسکرینی کلیاً منهزم ایدوب، بیوك پترویی اسیر طوتمق اوزره ایکن، زوجه‌سی قترینه‌نك دسائسیله قوماندان بولنان بالطه‌جی محمد پاشا جزئی بعض منافعله آلدانه‌رق، صلحی قبول ایتمش، واله یکمش اولان اویله برفرصتی قاچیرمشدر. بعده اون ایکنجی شارلك ممالك عثمانیه‌دن اخراجی دخی برمسئله اولوب، کوج حال ایله کیتمکه ارضا اولنمشیدی. وندیکلیلرله وقوع

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

بولان محاربه‌ده دخی غالبیت عثمانلیلر طرفنده قالوب، موره استرداد اولنمش ایسه‌ده، نتیجه ایله اولان محاربانده موفقیت حاصل اولمامش؛ ونهایت بو ایکی دولتله بردن معاهده عقد اولنمشدر. ایران حدودنده دخی عساکر عثمانیه برچوق مظفریاته نائل اولوب، تفلیس، نخجوان، تبریز، همدان، نهاوند، اردبیل وسائر نیجه بلاد ضبط اولنمش ایسه‌ده، مؤخراً ایرانیلر بلاد مذکوره‌یی استرداد ایتمشلردر. هر حالده پادشاه مشارالیهك اوائل سلطنتی موفقیت ومظفریتله کچمش ایسه‌ده، بعده امور دولتك عنانی صدراعظم بولنان داماد ابراهیم پاشانك یدینه براقیلوب، ابراهیم پاشا ایسه ذوق واکلنجه‌یه مجبور اولمغله، اولیای امور بسبتون ذوق وسفاهته طالمش اولدقلرندن، اولکی موفقیاته بدل هر طرفدن آثار نکبت رونما اولمغله، نهایت ١١٤٣ تاریخنده وقوعه کلن یکیچریلرك غلو وعصیانی اوزرینه، فراغه مجبور اولوب. برادرزاده‌سی سلطان محمود اول جلوس ایتمشدر. سلطان احمد ثالث باغچه قپوسنده والده سلطان تربه‌سنده مدفوندر.

احمد (قره‌جه —) دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اثنای تأسسنده ظهور ایدن اولیاء اللّٰه زمره‌سندن اولوب، بلاد ایرانده بر حکمدار خاندانه منسوب اولدیغی حالده، جذبه‌یه مظهر اولنجه ترك دار ودیارله، آناطولی‌یه کلدرك، اقحصار قربنده بر محله‌ده توطن ایتمشدر. مناقب وکراماتی مشهوردر. حاجی بکتاش ولی ایله معاصر ایدی. قبری محل مذکورده زیارتکاه انامدر.

احمد قانونی سلطان سلیمان دوری شعراسندن اولوب، استانبوللی اولدیغی حالده، مصره کیده‌رك، اورانك والیسی اسکندر پاشایه انتساب ایتمش؛ ومؤخراً مشارالیهك اوغلی درویش بك معیتنده قدسه کیدوب، ٩٧٠ تاریخلرنده اوراده وفات ایتمشدر. علوم ریاضیه وهیئته آشنا اولوب، برقاچ تألیفاتی دخی واردر. پدری ایرانلی اولمغله فارسی وترکی اشعاری غایت لطیف وسلیسدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

رفته ازجای خود ازدست دل بیحاصلم
دست نه بر سینهٔ چاکم بدست آور دلم

احمد (قیطاس‌زاده —) بو دخی سلطان سلیمان خان دوری شعراسندن اولوب، پدری سنجاق بکی بولنمش اولدیغی کبی، کندیسی دخی دواتدار، آرپه امینی. شهر امینی. روم ایلی تیمار دفترداری ونهایت دیاربکر دفترداری اولوب، کوستردیکی خدمت وصداقت اوزرینه سنجاق بکلکی تکلیف اولنمش ایسه‌ده، عزلتی اختیار ایده‌رك، اورته‌کویده بنا ایتمش اولدیغی کوزل بریالی‌یه چکلمش؛ وزمانك ادباسیله همصحبت اولوب، ٩٩٢ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

خرمن دنیایی کشت ایتدم سراسر حاصلی
آرایوب بر دانه مخلص بوله‌مدم کندمه

احمد (ملا —) هندستان ادباسندن اولوب، پدری سندده مذهب حنفی اوزره قاضی ایکن، کندیسی تشیع ایتمشیدی. دهلی حکمداری مشهور اکبر شاهه انتساب ایده‌رك، بونك امریله «تاریخ الفی» عنوانیله برتاریخ عمومی یازمغه باشلامش؛ وچنکیز خانك زمانه‌دك اولان وقوعاتی حاکی ایلك ایکی جلدینی بیتیردکدن صکره، ٩٩٦ تاریخنده لاهورده مقتولاً وفات ایتمکله، تاریخی (آصف خان جعفر بیك) طرفندن اکمال اولنمشدر. صاحب ترجمه‌نك «خلاصة الحیاة» عنوانیله بر تألیفی دها واردر.

احمدآباد هندستانك شمال غربیسنده بر بیوك شهردر، که حکومت اسلامیه زماننده کوجرات دولتنك پایتختی اولوب، الیوم بمبای ایالتنده برلوانك مرکزیدر. (کمبای) کورفزینك ٧١ کیلومتره شمالنده و بمبایك ٤٦٤ کیلومتره شمالنده کوزل بر موقعده واقع اولوب، حکومت اسلامیه زماننده هندك اك بیوك شهرلرندن وچارشو وبازارلریله وجوامع ومساجد وسائر آثاریله مشهور ایدی. اول وقتدن بری محاربات واقعه‌دن ومرکزیتنی غائب ایتمسندن خیلی تدنی ایتمش ایسه‌ده، ینه ١١٧٠٠٠ اهالی‌یی جامع تجارتکاه بر شهردر. سور ایله محاط اولوب، ١٢ قپوسی واردر. بو شهر طقوزنجی قرن هجریده کوجرات حکمدارلرندن احمدشاه طرفندن تأسیس اولنوب، بعده اکبر شاه طرفندن ضبط، و دهلی دولتنه الحاق اولنمشیدی. انکلیزلرك الینه کچدکدن صکره، تدنی‌یه یوز طوتوب، مؤخراً واقع اولان بر حرکت ارضدن شهر ایله برابر تأسیس ایدلمش اولان بیوك جامعك منارەلری ییقلمشدر. — بو اسمله بری نیسابور و دیکری قزوین جوارلرنده وقتیله ایکی بیوك قریه دخی وار ایدی.

احمد اسعد افندی مشایخ اسلامدن ایکی ذاتك اسمیدر. [«صالح زاده» و «عریانی زاده» ماده‌لرینه مراجعت.]

احمد افندی (ابوبکر افندی زاده —) سلطان مصطفی خان ثالث

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

دوری شیخ الاسلاملرندن اولوب، تیره‌لی ابو بکر افندینك اوغلیدر. ١٠٩٧ تاریخنده طوغوب، کنج یاشنده شیخ الاسلام محمود افندی‌یه داماد اولمش؛ و١١٤٢ده غلطه، ٤٨ده مصر، ٥٣ده مکه ملاسی، ٥٧ ده استانبول قاضیسی، ٦٤ ده آناطولی و٦٩ ده روم ایلی قاضیعسکری اولمشیدی. ١١٧٥ سنه‌سی صفرنده مسند مشیخته ترفیع اولنه‌رق، سکز آی صکره، رخاوتنه بناءً، عزل اولنمش ایسه‌ده، ینه انواع مکارم وانعامه نائل اوله‌رق، ١١٨١ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض علومه آشنا ومحسن بر ذات ایدی.

احمد افندی { [«معید احمد افندی، داماد زاده ومفتی زاده» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

احمد بخاری { [«امیربخاری» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد بدوی { [«بدوی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد بك { [«دوقه‌کین زاده» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد بك { قانونی سلطان سلیمان دوری شعراسندن اولوب، پدری نشانجی محمد بك معیت پادشاهیده (سکتوار) محاصره‌سنده شهید اولمشدی. علم وفضل اربابندن اولوب، اشعار رائقه‌سی واردر. شو بر ایکی بیت اوجمله‌دندر:

درد عشق یارله دوشدم بلا و محنته
باکه تیمار ایلیوب کیرمه طبیبم زحمته
کویکه واروب عجبمی وصلك ایتسه‌م آرزو
طالب دیدار اولان ایتمز قناعت جنته

احمد بن ابی الاشعث { (ابو جعفر — بن محمد) مشاهیر اطبا وحکمای اسلامدن اولوب. کرك طب وحکمتده وکرك فقه وسائر علوم دینیه‌ده ید طولی صاحبی ایدی. عراصل فارسدن اولوب. موصله کلمش؛ واوراده ناصرالدوله‌نك اطبا طرفندن امیدی کسلمش بر اوغلنی ایی ایتمکله، شهرت بولوب، انواع اکرامات واحساناته نائل اولمش؛ وعلوم طبیه وحکمیه‌یی تدریسله برابر تألیفاته باشلایوب، خیلی کتابلر یازمشدر. ٣٦٠ تاریخندن صکره‌جه وفات ایتمشدر. تصنیفاتی بروجه آتیدر: «کتاب الادویة المفردة»، «کتاب الحیوان»، «کتاب فی العلم الالهی»، «کتاب فی الجدری والحصبة والحیقاء»، «کتاب فی البرسام والبرسام ومداواتهما»، «کتاب فی القولنج واصنافه ومداواته والادویة النافعة منه»، «کتاب فی البرص والبهق ومداواتهما»، «کتاب فی الصرع»، دیکر «کتاب فی الصرع»، «کتاب فی الاستسقاء»، «کتاب فی ظهور الدم»، «کتاب فی المالیخولیا»، «کتاب فی ترکیب الادویة»، «مقالة فی النوم والیقظة»، «کتاب الغاذی والمغتذی»، «کتاب امراض المعدة ومداواتها»، «شرح کتاب الحمیات لجالینوس». کافهٔ آثاری زیاده‌سیله مقبول ومرغوبدر.

احمد بن ابی بکر { سیر نبی (صلعم) ومناقب چهاریاری حاوی «مشرع المناقب» عنوانلی کتابك صاحبیدر. تاریخ ومحل وفاتنه دسترس اولنه‌مدی.

احمد بن ابی بکر قزوینی { [«حمدالله مستوفی» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد بن ابی الرجال { (شیخ صفی الدین بن صالح) یمنك اون برنجی قرن هجری مشاهیر علماسندن اولوب، یمن امراسندن متوکل علی الله اسماعیل بن قاسمك زماننده صنعا خطیبی ایدی. ادیب وشاعر بر ذات اولوب، برقاچ تألیف وبرچوق اشعاری واردر. تألیفاتنك اك مهمی «مطلع البدور ومجمع البحور» عنوانیله یازمش اولدیغی یمن تاریخیدر، که ٧ جلددن مرکب بر اثر جلیل اولوب، قطعهٔ مذکوره‌ده ظهور ایتمش اولان کافهٔ علما ومشاهیرك تراجمنی دخی جامعدر. ١٠٩٢ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد بن ابی القاسم { اندلسك طقوزنجی قرن هجری مشاهیر شعراسندن اولوب، (ابن خلوف) دیمکله مشهوردر. مرتب دیوانی اولوب، اخیراً بیروتده طبع اولنمشدر.

احمد بن ابی محمد { تونسده حکومت سورمش اولان بنی حفص ملوکنك اخیری اولوب، پدری حسنك حیاتنده ملکی ضبط ایله، بر خیلی مدت حکومت سوردکدن صکره، ٩٧٧ تاریخنده تونسك علی پاشا معرفتیله ضبطی اوزرینه، سیجلیا آطه‌سنه قاچوب، وفاتنه‌دك پالرمو شهرنده اقامت ایتمش، وجنازه‌سی تونسه نقل اولنمشدر.

احمد بن ابی یحیی { (ابو العباس —) بنی حفص ملوکندن ابو بکر ابو یحیانك بیوك اوغلی وولی عهدی اولوب، ٧٤٧ تاریخنده پدرینك وفاتنده کندیسی (بلادالجرید)ده بولنغله، ابن تافراکینك تشویقیله برادری ابو حفص

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

عمره بیعت اولنمش؛ وصاحب ترجمه خبر آلنجه، تونسه کلوب، مملکتی ضبط ایتمش ایسه‌ده، متعاقباً فرار ایتمش اولان ابو حفص عودت ایدوب، مملکتی استرداد، واحمدی قتل ایتمشدر.

احمد بن ادریس { فقهاء مالکیه‌دن اولوب، برچوق تألیفاتك صاحبیدر. ٦٨٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد بن اسرائیل { خلفای عباسیه‌دن واثق باللهك زماننده یاشامش مشاهیر منجمیندندر.

احمد بن اسمعیل سامانی { (ابو نصر —) خراسان وما وراء النهر طرفلرنده حکمسورن آل سامان ملوکنك ایکنجیسی اولوب، ٢٩٥ تاریخنده پدری اسمعیلك وفاتی اوزرینه جلوس ایتمش؛ و بش سنه ایله درت آی حکومت سوردکدنصکره، ٣٠١ تاریخنده کندی خدمه‌سی طرفندن قتل اولنمشدر.

احمد بن حسن میمندی { (ابو القاسم خواجه —) سلطان محمود سبکتکینك وزیری اولوب، پادشاه مشارالیهك اوغلی وخلفی اولان سلطان مسعودك دخی وزارتنده بولنمش، و ٤٢٤ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد بن حَنبَل { (امام ابو عبدالله — بن محمد شیبانی) اصحاب مذهب اولان ائمهٔ اربعه‌نك بری اولوب، پدری مرولی اولدیغی حالده، والده‌سی حامل اوله‌رق، بغداده کلمش، وکندیسی ١٦٤ تاریخنده بغدادده طوغمشدر. مروده طوغوب، تمده ایکن کلمش اولدیغی دخی مرویدر. تحصیل علم وکمال ایتدکدن صکره، مکه، مدینه، شام، یمن، بصره، کوفه، جزیره وسائر طرفلره سیاحتله، زمانك مشاهیر رواة ومحدثیننـدن استماع احادیث شریفه ایتمش؛ وکندیسندن مسلم، بخاری، بغوی وابن ابی الدنیا کبی مشاهیر روایت ایتمشلردر. مناقبنه دائر پك چوق کتابلر یازیلوب، بیهقی وابن جوزی امام احمد بن حنبلك ترجمهٔ حالنه دائر برر بیوك جلد یازمشلردر. امام شافعینك اصحابندن وتلامذه‌سندن اولوب، حدیث وفقهده زمانك فریدی ایدی. امام ابو یوسفك ارتحالندن وامام شافعینك مصره انتقالندن صکره بغدادده صاحب ترجمه‌دن بیوك فقیه ومحدث قالمامشیدی. علم حدیثده « المسند » عنوانیله برکتاب یازمشدر، که او وقته قدر یازیلان کتب حدیثك اکبر واکملیدر. خلق قرآنه قائل اولمق اوزره دعوت اوله‌رق، امتناعده اصرار ایتدیکیچون، ٢٢٠ تاریخنده ضرب وحبس اولنمشیدی. ٢٤١ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، جنازه‌سنده سکسان بیك ارکك وآلتمش بیك قادین بولندیغی مرویدر. ورع وتقواسی دخی علم وکمالیله متناسب ایدی. مذهب حنبلی بوذاته منسوبدر.

احمد بن سَهل { ملوك ایرانك اخیری اولان یزدجردك نسلندن و آل سامان رجالندن اولوب، دولت سامانیه‌یه خیلی خدمتلر ایتدکدن صکره، دردنجی قرن هجری ابتدالرنده نصر بن احمده عصیان ایده‌رك، نیسابور ومرو وسائر طرفلری ضبط ایتمش ایسه‌ده، نصر بن احمد ممالك مذکوره‌نك استردادینه موفق اولمشدر.

احمد بن سَیار { (ابو الحسن — سیاری) مشاهیر محدثیندن وفقهاء شافعیه‌دن اولوب، خراسانلی اولدیغی حالده، بغداد ومصر وشامه ورود ایده‌رك، افاده واستفاده، وبعض کتابلر تألیف ایتمشدر. آثارینك اك معروفی (مرو) شهرینك اخبارینه دائر اولان بر کتابیدر. ٢٨٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد بن صَفوان { (— بن ابراهیم) اندلسك مشاهیر ادبا وشعراسندن اولوب، یدنجی قرن هجری اواخرنده مالقه‌ده تولد واوراده نشأت ایتمشدر. مشهور لسان الدین ابن خطیب بونك اشعارینی جمع وتدوین ایتمشدر. بونك اجازتی متضمن دیوانك باشنده براجازتنامه‌سی واردر، که تاریخ تحریری ٧٤٤ در.

احمد بن طولون { (ابو العباس —) مصرده حکومت سورمش اولان بنی طولون امراسنك برنجیسیدر. خلیفهٔ بغدادك خدمتنده بولنان اولاد ترکدن و(طغرغر) طائفه‌سندن اولوب، ٢٢٠ تاریخنده سامراده طوغمشدر. فوق‌العاده ذکی وجسور واولدقجه تربیه کورمش بر دلیقانلی اولمغله، اتراکك رئیسی اولان (ماجور ترکی)یه داماد اولمشیدی. خلیفه معتزك زماننده (باکباك) مصر والیسی اولنجه، قاهره‌ده کندیسنه نیابت ایده‌جك بر آدم آرایوب، صاحب ترجمه‌یی بوایشه مناسب کورمشیدی. بووجهله ٢٥٤ تاریخنده احمد بن طولون مصره داخل اولمشدر. برسنه صکره باکباك خلیفه مهتدی طرفندن قتل، وصاحب ترجمه‌نك قاین پدری ماجور مصر والیلکنه نصب اولنمغله، ٢٥٧ تاریخنده ابن طولونه بتون مصرك اداره‌سی احاله اولنمش؛ وبووجهله کندیسی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

كيندكجه كسب نفوذ وقوت ايتمكه باشلايه‌رق، قاهره‌نك خارجنده اليوم موجود اولان بر بيـوك جامع ايله بر مزين سراى وبر مكمل خسته‌خانه بنا ايتمشدر. بعده شامه سوق عسكر ايده‌رك، دمشق، حمص، انطاكيه وسائر جهاتى قبضهٔ اداره‌سنه آلمش؛ و ٢٦١ ده عصيان ايتمش اولان برقه اهاليسنى كوله‌سى (لؤلؤ) معرفتيله اطاعته اعاده ايتمشدر. ٢٦٢ تاريخنده كنديسيله خليفه موفق آره‌سنده منافرت ظهور ايدوب، خليفه كنديسنى عزل ايتمك ايستمش ايسه‌ده، ابن طولون كافهٔ امرايى هدايا ايله كنديسنه طرفدار ومنتدار ايتمش اولديغندن، بونلردن هيچ كيمسه بريني قبول ايتمه‌مش؛ وخليفه موسى بن بغايى كليتلى بر عسكرله صاحب ترجمه‌يه قارشى كوندرمش ايســه‌ده، اوده رقه‌يه قدر كيدوب، ايلري‌يه وارمغه جسارت ايده‌مه‌مشيدى. بونك اوزرينـه ابن طولون استحكامات وتداركات حربيه‌سنه قوت ويرمشـيدى. بو صره‌ده قاين پدرى ماجور دخى وفات ايدوب، اوغلى شام طرفلرنده كنديسنه خلف اولمش اولمغله، ابن طولون ٢٦٥ تاريخنده اورالريني دخى قاين برادرينك رضاسيله كندى اداره‌سنه آلمش؛ وعسكريني ايكيوز بيكه ابلاغ ايده‌رك، عادتا مستقل بر دولت تشكيل ايتمشدر. ٢٦٩ تاريخنده حمص وحلبده والى بولنان كوله‌سى لؤلؤ خليفهٔ بغدادله بالمخابره كنديسنه عصيان ايتمكله، ابن طولون عسكر سوق ايده‌رك، غائله‌يى برطرف ايتمش، ومكه‌ده دخى كندى عسكريله خليفه‌نك عسكرى آره‌سنده واقع اولان بر محاربه‌ده غالبيتى قزانمش اولمغله، تحت اداره‌سنده اولان ممالكدن خليفهٔ عباسى نامنه خطبه‌يى رفع ايتمش؛ وبرى طرفدن خليفه منارده ابن طولونه لعنت اوقونمسنى امر ايتمش ايدى. ٢٧٠ تاريخنده احمد بن طولون طرســوس واذنه (آطنه) ومصيص (سيس) طرفلريني تحت اطاعت وانضباطه آلمغه كيدوب، اوراده خســته‌لنمغله، مصره عودتنده سنهٔ مذكوره‌ده وفات ايتمشدر. وفاتنده ٥٠ ياشنده اولوب، ٢٦ سنه حكومت سورمشـدر. محب علما اولوب، فقرايه احسانلرى وخيرات ومبراتى هيچ چوق ايديسه‌ده، خونريزلكى دخى اونسبتده اولوب، امريله قتل اولنانلرله محبسنده وفات ايدنلرك عددى اون سكز بيكه بالغ اولديغى مرويدر.

احمد بن طَيِّب (ابو العباس — بن محمد سرخسى) مشاهير اطبا وحكماى اسلامدن اولوب، حكيم مشهور (كندى) نك جملهٔ طلبه‌سندندر. طب وحكمتده ماهر اولديغى كبى، علوم رياضيـه وهيئت ونجوم وسائر علوم عقليه ايله حديث واديباتده دخى يد طولى صاحبى وفصيح اللسان ونادره‌كو بر ذات ايدى. خلفاى عباسيه‌دن معتضـد باللهك معلمى وبعـده نديم ومحرمى اولوب، آنجق على عقلنه غالب اولمغله، كنديسنه سويلنيلان بعض اسرارى افشا ايتديكيچون، ٢٨٦ تاريخنده قتل اولنمشـدر. شويله‌كه خليفه قتله مستحق آدملرك بر دفتريني ايستيوب، بو دفترى تنظيمه مأمور اولان آدم صاحب ترجمه‌نك دخى اسمنى درج ايتمكله، خليفه فرقنده اولمقسزين قتلنه امر ويرمشـيدى. تأليفاتى بروجه آتيدر: «اختصار كتاب ايساغوجى لفرفوريوس»، «اختصار كتاب قاطيغورياس»، «اختصار كتاب باريمنياس»، «اختصار كتاب انالوطيقا الاولى»، «اختصار كتاب انالوطيقا الثانية»، «كتاب النفس»، «كتاب الاغشاش وصناعة الحسبة الكبير»، «كتاب غش الصناعة والحسبة الصغير»، «كتاب نزهة النفوس»، «كتاب اللهو والملاهى»، «كتاب السياسة الصغير»، «المدخل الى صناعة النجوم»، «كتاب الموسيقى الكبير»، «كتاب الموسيقى الصغير»، «كتاب المسالك والممالك»، «كتاب الارثماطيقى فى الاعداد والجبر والمقابلة»، «المدخـل الى صنـاعة الطب»، «كتاب المسائل»، «فضائل بغداد واخبارها»، «الطبيخ»، «زاد المسافر وخدمة الملوك»، «مقـالة من كتاب ادب الملوك»، «المدخل الى علم الموسيقى»، «كتاب الجلساء والمجالسة»، «رسالة فى جـواب ثابت بن قره»، «مقالة فى البهق والنمش والـكلف»، «رسالة فى السالكين وطرائف اعتقادهم»، «كتـاب منفعة الجبال»، «رسالة فى وصف مذاهب الصابئين»، «كتاب فى ان المبدعات فى حال الابداع لا متحركة ولا ساكنة»، «كتاب فى ماهية النوم والرؤيا»، «كتاب فى العقل»، «كتاب فى وحدانية الله تعالى»، «كتاب فى وصايا فوثاغوراس»، «كتاب فى الفاظ سقراط»، «كتاب فى العشق»، «كتاب فى برد ايام العجوز»، «كتاب فى كون الضباب»، «كتاب فى الفأل»، «كتاب فى الشطرنج العالية»، «كتاب فى ادب النفس الى المعتضد»، «كتاب فى الفرق بين نحو العرب والمنطق»، «كتاب الاستيفاء»، «كتاب فى احداث الجو»، «كتاب الرد على جالينوس فى المحل الاول»، «رسالة الى ابن ثوابة»، «رسالة فى الخضابات المسوده للشعر وغير ذلك»، «كتاب فى ان الجزء ينقسم الى مالانهاية له»، «كتاب فى اخلاق

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

النفس »، « سيرة الانسان »، « كتاب فى القوانين العامة الاولى فى الصناعة الديا لقطيقية على مذهب ارسطوتاليس »، « اختصار كتاب سوفسطيقا لارسطوتاليس »، « كتاب القيان » .

احمد بن عبدالله { ابوالفتح سلطان محمد خان ثانى دورى علماسندن اولوب، عن اصل قريمليدر. درسعادته كلەرك، پادشاه مشارالیهك نوازش والتفاتنه مظهر اولمش؛ وبعض مدرسلكلره تعيين اولندقدن صكره استانبولده وفات ايتمشدر. عالم وفاضل وصالح بر ذات ايدى. سيدعبداللهك « شرح اللب » كتابنه وتفتازانينك «شرح العقايد» و «تلويح» نام تأليفلرينه حاشيەلر يازمشدر.

احمد بن على { (ابو بكر — اصفهانى) مشاهير محدثيندن اولوب، (ابن فنجويه) لقبيله مشهوردر. وقتنك علامەسى وامامى ونيسابورك محدثى اولوب، متعدد تأليفاتى واردر. اك مشهورى « كتاب شيوخ مسلم » عنوانلى اثريدر. ٤٢٨ ده وفات ايتمشدر.

احمد بن فارس { (ابو الحسين — رازى) مشاهير ادبادن اولوب، علوم شناده و على الخصوص لغتده زماننك امامى ايدى. مقامات صاحبى حريرى ايله بديع الزمان همدانى جملهٔ شاكرداندن ايديلر. همدانده تدريس و افاده ايله مشغول ايدى. علم لغتده « المجمل » عنوانيله بر اثر معتبرى و « حلية الفقهاء » عنوانلى بر كتابيله ديكر بعض آثارى و برچوق اشعار رائقەسى واردر. ۳۹۰ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

اذا كنت فى حاجة مرسلاً
و انت بها كلف مقرم
فارسل حكيماً و لا توصه
و ذاك الحكيم هو الدرهم

احمد بن فضلان { دردنجى قرن هجرى اوائلى علماسندن اولوب، خليفهٔ عباسى مقتدر بالله طرفندن تبعەسيله برابر اهندا آرزوسنده بولنان صقالبه (يعنى اسلاولر) حكمدارينه سفارتله كوندرلمش؛ و بوسياحتنى وروسيه و سائر ممالك شماليەنك احوالنى مفصلاً يازمشدر. بو سياحتنامه مشهور اولوب، آنجق خارق عاده احوال تعريفيله مملودر.

احمد بن فقيه { (— بن محمد همدانى) مشاهير جغرافيون اسلامدن اولوب، بو فنده بر كتاب يازمشدر. بو كتابك عنواننه و صاحبنك تاريخ ولادت و وفاتنه دسترس اولنه مديسەده، كتابنده بالكز بيوك شهرلردن بحث، وصدددن خارج بعض مواد درج ايتمش اولديغى « كشف الظنون » صاحبنك افادەسندن آكلاشيليور. مع هذا ياقوت حموى « معجم البلدان » ك بعض يرلرنده صاحب ترجمەنك سوزيله استشهاد ايديور.

احمد بن كثير فرغانى { [« فرغانى » مادەسنه مراجعت]

احمد بن كُلَيب { اندلسك مشاهير شعراسندن اولوب، ٤٢٦ تاريخنده وفات ايتمشدر. شو بر ايكى بيت جملهٔ اشعارندندر :

اسلمنى فى هواه | اسلم هذا الرشا
غزال له مقلة | يصيب بها من يشا

احمد بن كماد { (ابوالعباس — بن على تيمى) تونسك هيئت و نجوم مشاهير علماسندن اولوب، رصدله اوغراشمشدر و « زيج الامد على الابد » و « الكور على الدور » عنوانلريله ايكى تأليفى واردر. تاريخ وفاتنه دسترس اولنەمدى.

احمد بن محمد حريرى { (ابو محمد —) جنيد بغدادينك اصحابندن اولوب، ۳۱۱ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد بن محمد واعظ { (ابوالعباس —) اندلسك مشاهير ادباسندن اولوب، علم و ادبيله ووعظ وخطبەلريله مشهوردر. عن اصل اشبيليەلى اولوب، بعده مصره هجرت، و ٦٨٤ تاريخنده اوراده وفات ايتمشدر. شو قطعه جملهٔ اشعارندندر :

من انت محبوبه من ذا يعيره
و من صفوت له من ذا يكدره
هيهات عنك ملاح الكون تشغلنى
والكل اعراض حسن انت جوهره

احمد بن مستنصر حفصى { (ابو العباس بن ابى عبد الله) تونسده حكومت سورمش اولان بنى حفص ملوكندن اولوب، ۷۷۲ تاريخنده جلوس ايتمشدر. عاقل وشجيع بر حكمدار اولمغله، بنى حفص دولتنك شوكتنى تجديد ايدەرك، اطراف ممالكنى تحت انضباط

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و انقياده آلمش؛ تلمسانده ابو سالم مرينى ايله كو-
ريشمش؛ و مهديه يه دونتما ايله مسلط اولمش اولان
جنويزلرله فرانسزلرى منهزم ايتمشدر. ٢٤ سنه‌لك
سلطنتدن صكره، ٧٩٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد بن نصر بن مرداس { حلبده حكم سورن بنى
مرداس ملوكنك اخيرى اولوب، پدرى نصر بن
محمودك وفاتنده موقع اقتداره پچمش؛ و ٤٤٢ تا-
ريخنده‌دك حكم سوردكدن صكره، موصل صاحبى شرف
الدين مسلم بن قريش حلبى ضبط ايتمكله، بنى مرداس
دولتى منقرض اولمشدر.

احمد بن نصر خزاعى { دردنجى قرن هجرى اوائلى
مشاهير علما و محدثيندن اولوب، خلق قرآنه قائل
اولانلرك پك عليهنده بولنمغله، بو فكرده اولان خليفه
واثق باللهه قارشى تفوهاتده و بعض تشبثات عصيانيه‌ده
بولنمش اولديغندن، ٢٣١ تاريخنده قتل و صلب او-
لنمش؛ وجثه‌سى متوكلك خلافتنه يعنى ٢٣٧ تاريخنه
قدر مصلوب قالمشدر.

احمد بن نقيب { دولت عثمانيه قضاتندن وحلب ساداتندن اولوب،
فقه وادبياتده يد طولى صاحبى ايدى. فقهه دائر بعض
تأليفاتى و بر طاقم رسائل و اشعار عربيه‌سى واردر.
١٠٥٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد بن يحيى { [« بلاذرى » ماده‌سنه مرا-
جعت بيوريله .]

احمد بن يوسف { ١٠٠٨ تاريخنده يازلمش اولان « اخبار الدول »
عنوانلى تاريخك صاحبيدر.

احمد بيجان { (يازيجى اوغلى شيخ —) سلطان مرادخان ثانى دورى
مشايخندن اولوب، مشهور « محمديه » صاحبى يازيجى
اوغلى شيخ محمد افنديك برادريدر. بو دخى برادرى
كبى كليبوليده مقيم ايدى، ومرقدى اوراده‌در. «محمديه»
طرزنده « انوارالعاشقين » عنوانيله بر اثرى واردر،
كه مطبوع ومشهوردر.

احمد بيك { ايرانك متأخرين شعراسندن اولوب، اصفهانلى اولديغى
حالده، هندستانه رحلتله، برمدت بنگالده قالدقدن
صكره، شاهجهان آباده كيره‌رك، شاهجهانه انتساب
ايتمشيدى. شو بيت جمله اشعارندندر :

از جنبش نسيم سحرگاه لاله‌ها
بريكدگر زدند چومستان پياله‌ها

احمد پاشا { (كدك —) مشاهير وزراى دولت عليه‌دن وفرت شجاعت
وجسارت وعقل وتدبيرله متصف برذات ايدى. ابو-
الفتح سلطان محمد خان ثانى حضرتلرينك زمان سلطنتنده
درت سنه صدارت عظمى مسندينى احراز ايتمشدر.
يكيچرى اوجاغنده بكتاشيان زمره‌سى افرادندن ايكن،
مجرد شجاعت واقتدارى ياردميله بكلربكيلك وبعده
وزارت رتبه‌سنه نائل اولمش؛ وحضرت پادشاهك
منظور التفاتى اولوب، اكثر محارباتده سردارى بو-
لنمش ايدى. قرمان اوغللرينى كلياً مغلوب ومنهزم،
وسلفكه وارمناكى فتح ايتمش اولديغى كبى، طربزون
سفرنده‌دخى تدبير وشجاعتندن كلى استفاده اولنمشيدى.
٨٧٨ تاريخنده مسند صدارته ترفيع اولنه‌رق، مدت
صدارتنده ٣٠٠ كميدن مركب دونتما ايله قره دكيزه
چيقوب، وجنويزلرك النده بولنان كفه‌يى وچركستان
حدودينه‌دك بتون آزاق سواحلنى ومنكو حصارينى
فتح وضبط ايده‌رك، او جهتدن ممالك عثمانيه‌يى خيلى
توسيعه موفق اولمشدر. ٨٨٢ تاريخنده آرناود
اسكندريه‌سنى (يعنى براتى) ضبط ايتمك اوزره،
سردار تعيين اولنه‌رق، بونك عدم امكانندن بحثله
اعتذارده بولنمش ايسه‌ده، درميان ايتديكى معذرتلر
پادشاه غيور نزدنده مقبول ومسموع اولمامغله، صاحب
ترجمه صدارتدن عزل، وبوغازكسن قلعه‌سنده (يعنى
آناطولى حصارنده) حبس اولنمشدر. آنجق مؤخراً
براتك قلعه‌سنك اوآره‌لق حقيقةً ممتنع التسخير اولديغى
پادشاهك معلومى اولمغله، هرسك زاده احمد پاشانك
شفاعتيله، تخليص اولنه‌رق، آرپه‌لق صورتيله آو-
لونيه‌نك فتحنه مأمور اولمش؛ واوطرفه عزيمت ايده-
رك، نيجه قلاع وبلاد ضبط ايتمشدر. ٨٨٦ تاريخنده
سلطان بايزيد ثانى حضرتلرينك جلوسنى تبريك ايچون
درسعادته كلدرك، سلطان جم غائله‌سنك دفعيچون،
عزيمت پادشاهى وقوعنده، معيتنده كيتمش؛ وواقع
اولان محارباتده فوق العاده غيرت كوسترمش ايسه‌ده،
استعمال شدتده برآز مبالغه ايدوب، حدينى تجاوز
ايتديكندن، اغبرار پادشاهى‌يى دعوت ايتمكله،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

٨٨٧ تاریخنده ادرنه‌ده حمامده اعدام اولنمشدر. بعض خیراتی واستانبولده بر حمامی واردر. (کدك پاشا) محله‌سی بونك ناميله تسميه اولنمشدر.

احمد پاشا { (هرسك‌زاده —) اکابر وزرای دولت علیه‌دن اولوب، سلطان بایزید خان ولی ویاوز سلطان سلیم خان زمانلرنده درت دفعه صدراعظم اولمش، ومن‌حیث‌المجموع یدی سنه بو مسندی احراز ایتمشدر. عن‌اصل هرسکلی اولوب، عهد شبابنده شرف اسلامله مشرف اوله‌رق، ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك عتبه‌سنه التجا واختصاص ایتمشیدی. پادشاه مشارالیهك ارتحالنده آناطولی بکلر بکیسی ایدی. سلطان بایزیدك اوائل جلوسنده ظهوره کلن غوائلده فوق‌العاده غیرت وخدمتی کورلدیکندن، مصاهرت‌شرفنه نائل اولمشدی. ٩٠٩ تاریخنده مصر ملوك چراکسه‌سندن (قیتبای) ایله آچیلان محاربه‌ده سردار تعیین بیوریله‌رق، معیت وعونه‌سنه رخاوت طاری اولمغله، کمال غیرت وشجاعتندن بر فئهٔ قلیله ایله بالذات میدانه آتیله‌رق، مجروح اولدقدن‌صکره، اسیر دوشمشیدی. ایرتسی سنه خلاص بولوب، درسعادته ورودنده مسند صدارتی احرازله، بر سنه بو مسندده قالدقدن صکره، عزل اولنه‌رق، قپودانلق عنوانیله موره‌ده‌کی اینه بختی فتحنه مأمور اولمشدر. او طرفلرده کمال موفقیتله بر نیجه قلاع وممالکی فتح ایتدکدن صکره، ٩٠٩ تاریخنده ثانیاً مسند صدارته ترفیع اولنه‌رق، اوچ سنه بو مقامی احراز ایتدکدن صکره، ٩١٢ تاریخنده عزل، وینه قپودانلق مقامنه نصب اولنمشدر. ٩١٧ تاریخنده دفعهٔ ثالثه اوله‌رق صدارته کچمش ایسه‌ده، سلطان بایزید خانك اواخر سلطنتی دوری اولمغله، غوائل داخلیه ایله اوغراشیله‌رق، دولتك قوتنه ضعف‌طاری اولمش اولدیغندن، بو دفعه برکونه خدمته موفق اوله‌میوب، حرکات عصیانیه‌یه جرأت ایتمش‌اولان یکیچریلر طرفندن‌قوناغی یغما اولنمش؛ وکندیسی اختفایه مجبور اولمشدی. ایرتسی سنه سلطان سلیم اول حضرتلری جلوس‌ایتمکله، صاحب ترجمه، دردنجی دفعه اولمق اوزره، مسند صدارته اعاده بیورلمش؛ وایران سفرنده واقع اولان خدماتی پادشاهك تحسین والتفاتنه مظهریتنی موجب اولمش ایسه‌ده، بعده عسکر بیننده ظهور ایدن وضع کستاخانه‌دن طولایی بالاتهام، ٩٢٠ تاریخنده عزل اولنمشدر. ٩٢٢ تاریخنده سلطان سلیم حضرتلری مصره عزیمتلرنده کندیسنی بروسه محافظلغنه تعیین بیورمش اولدقلرندن، برمدت صکره اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (قره —) وزرای دولت‌علیه‌دن اولوب، قانونی سلطان سلیمان دورنده ایکی‌سنه صدراعظم بولنمشدر. کندیسی آرناود اولوب، حرم همایوندن آغالق ایله طشره‌یه چیقمش؛ وبعده یکیچری آغاسی وروم ایلی بکلربکیسی اولمشیدی. سلطان سلیمان خان زماننده رتبهٔ وزارتی احراز ایدوب، ایران حدودنده شاه طهماسبك اردوسنه شبیخون ایدرك، نائل مظفریت اولمش اولدیغی کبی، طمشوار محاربه‌سنده دخی خدمتی کورلمشیدی. ٩٦٠ تاریخنده مسند صدارته ترفیع اولنه‌رق، کورجیلری تربیه واطاعته اعاده‌ایتمشدر. ٩٦٢ تاریخنده، مجرد بعض انتریغه‌لرك نتیجه‌سی اولمق اوزره، اعدام اولنمشدر. متدین، عادل وعاقل بروزیر ایدی. طوپ‌قپو جوارنده بر جامع شریفی واردر، که وصیتی اوزرینه وفاتندن صکره بنا اولنمشدر.

احمد پاشا { بو دخی قانونی سلطان سلیمان زماننده صدارت‌عظمایی احراز ایدن وزرادن‌اولوب، ینه آرناوددر. حرم همایوندن قپوجی باشیلقله طشره‌یه چیقوب، بعده یکیچری‌آغاسی وروم ایلی بکلربکیسی اولمشیدی. صدراعظم رستم پاشایه دخی داماد اولمشدی. روم ایلی جانبنه سردارلقله دخی کوندرلمشیدیسه‌ده، برکونه خدمتی کورلمه‌مشیدی. ٩٨٧ تاریخنده مسند صدارته ترفیع اولنه‌رق، آلتی آی صکره حصاةٔ مثانه علتندن وفات ایتمشدر. زیاده‌سیله زنکین ومحسن ایدیسه‌ده، رأی وتدبیردن بی‌پایه اولوب، نابمحل حدتی اعتیاد ایتمش ناأهل وامتزاجسز بر آدم ایدی.

احمد پاشا { (حافظ —) سلطان مراد خان رابع دورنده صدارت عظمایی احراز ایدن وزرادن اولوب، عن‌اصل قفلبه‌لی بر مؤذنك اوغلیدر. سسی غایت کوزل اولوب، طبیعت شعریه‌سی ولطائف ونکاتدن دخی بهره‌سی اولمغله، سرای همایونه داخل اوله‌رق، ندیم خاص پادشاهی اولمشیدی. مرورزمانله طوغانجی‌باشی اولدقدن‌صکره، رتبهٔ وزارتله قپودان دریا وبعده شام والیسی اولوب،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وان، ارضروم وبغدادجه دخی بعض مأموریتلر ایفا ایتدکدن‌صکره، ١٠٣٤ تاریخنده دیاربکر والیلکندن مسند صدارته ترفیع اولنغله، ایران شاهنك الینه کچمش اولان بغدادك استردادیچون ٩ آی چالیشمش ایسه‌ده، قحط وغلا وخسته‌لق کبی بعض موانعك دخی انضمامیله موفق اوله‌میوب، حلبه عودت ایتمکه مجبور اولمش؛ و١٠٣٦ سنه‌سی صدارتدن عزل اولنه‌رق، درسعادته عودتنده، وزیر ثانی اولوب، مصاهرت شرفنه دخی نائل اولمشدی. ١٠٤٠ تاریخنده ثانیاً صدر اعظم اولمش ایسه‌ده، آنجق یوز اون کون بومقامده قالدقدن صکره، قائممقام رجب پاشانك افسادیله غلو ایتمش‌اولان اشرار طرفندن شهید اولمشدر. ادیب وشاعر وکریم بر ذات ایدی.

احمد پاشا { (هزار پاره —) سلطان ابراهیم خان دورنده مسند صدارته ترفیع اولنان وزرادن اولوب، استانبوللیدر. بر سپاهینك اوغلی اولوب، طاوشان طاشی محله‌سنده طوغمشدر. سریع القلم و یازیسی کوزل بر کاتب اولمغله، ابتدا دفتردار عمر افندینك خدمتنه کیرمش، و بعده صدر اعظم قره مصطفی پاشایه تذکره‌جی، ومؤخراً موقوفاتی و دفتر امینی اولمشیدی. ١٠٥٦ تاریخنده رتبهٔ وزارتله دفتردار، و ١٠٥٧ ده رکاب همایون قائممقامی اولمشیدی. محب اقبال وحریص جاه بر آدم اولمغله، اوسنه صدارت‌عظمایی احرازه موفق ومصاهرت شرفنه دخی نائل اولمشدر. یالکز اقبالنی دوشونوب، زماننده امور دولت چیغرندن چیقمش، و مناصب عادتا آقچه‌یه مقابل صاتلمغه باشلامش‌اولدیغندن، سوز آیاغه دوشوب، یکیچریلرله اسافل‌ناس طرفندن ظهوره کلن وسلطان ابراهیم خانك سلطنتنه ختام ویرن وقعه‌ده، صوفی محمد پاشانك صدارته تعیینی متعاقب اختفا ایتمش‌ایسه‌ده، بولنوب، اعدام اولنمش، و ارباب شورش طرفندن غایت ملحم اولان جثه‌سی پارچه پارچه کسیلش اولدیغندن، (هزار پاره) لقبیله شهرت بولمشدر. مدت صدارتی یالکز اونبر آیدر.

احمد پاشا { (ملك —) سلطان محمد خان رابع زماننده صدارت عظمایه نائل اولان وزرادن اولوب، آبازه جنسنه منسوبدر. حرم همایوندن یتیشوب، سلحدار ایکن، ١٠٤٨ تاریخنده دیار بکر و بعده ارضروم والیلکنه تعیین اولنمشیدی. ١٠٥٤ تاریخنده سلطان مراد رابع مرحومك کریمه‌سی (قیا) سلطانی تزوجله، مصاهرت پادشاهی شرفنه نائل اولدقدن صکره، بش آلتی‌سنه حلب وشام والیلکنده بولنمش، ودرسعادته عودتنده ١٠٦٠ تاریخنده بغداد والیلکنه تعیین‌اولنمش‌ایسه‌ده، عزیمت ایتمزدن ایرتسی کونی مسند صدارته ترفیع اولنمشدر. اوصره‌ده خزینه‌جه مضایقه‌زیاده اولدیغندن، بوکا بر چاره اولمق اوزره، بر طرفدن بعض معاشات و وظائفك قطعنه و برطرفدن دخی ارباب تجارته یکیدن ویرکیلر طرحنه تشبث ایتدیکندن، حاصل اولان عمومی خشنودسزلق وشکایت اوزرینه، ١٣ آیلق صدارتدن صکره، ١٠٦١ ده عزل، و سلستره والیلکنه نصب اولنمشدر. بعده حلب والیسی ابشیر پاشا صدارته تعیین اولندقده، وصولنه دکین وکالت ایتمك اوزره، قائممقام نصب اولنمش ایسه‌ده، بالاصاله صدارتی احراز داعیه‌سنده بولندیغندن، ابشیر پاشانك وصولنی متعاقب معلقره‌یه نفی اولنمش؛ و برمدت صکره عفو اولنه‌رق، یدی سکز سنه بعض ایالتلر والیلکنده بولنوب، ١٠٧٣ تاریخنده ٦٠ یاشلرنده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (طرخونجی —) بودخی سلطان محمد رابع دوری صدر اعظملرندن اولوب، آرناؤودلغك (ماط) ناحیه‌سندندر. استانبوله ورودنده سرای همایونه داخل اولوب، سلحدار شهریاری موسی اغا مصر ایالتنه نصب اولندقده، صاحب ترجمه دخی سپاهیلکله چیقوب، موسی اغایه، و١٠٥٨ ده صدراعظم هزار پاره احمد پاشایه کتخدا اولمشیدی. هزار پاره‌نك اعدامی وقعه‌سنده کندیسی دخی آرانمقده ایکن، شیخ الاسلام عبدالرحیم افندینك حمایه‌سیله قورتیلوب، دیاربکر والیلکنه نصب اولنمش ایسه‌ده، اوطرفه عزیمتی تأخیر ایده‌رك، مصر والیلکنه تحویل مأموریته موفق اولمشیدی. مصرده برمدت والیلك ایتدکدن صکره، عزلنده خلفی عبدالرحمن پاشا طرفندن دور محاسبه صره‌سنده تضییق وحبس اولنمش؛ واستانبوله ورودنده دخی صدراعظم کورجی محمد پاشا طرفندن حقارت واهانت کوره‌رك، سلانیك سنجاغیله دفع واخراج ایدلمش ایکن، ١٠٦٢ تاریخنده استانبوله جلبله، مسند صدارته ترفیع اولنمشدر. عاقل ومدبر

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

وغیرتلی بر وزیر اولمغله، اصلاح احوال مالیه وملکیه مقصدیله بعض تشبثاتده بولندیغندن، بو اجرا آتدن منافع شخصیه‌لری سکته‌دار اولان ارباب اغراض القا-آتیله، ۱۰۶۳ تاریخنده عزل و قتل اولنمشدر. مدت صدارتی طقوز بچوق آی قدردر.

احمد پاشا { (کوپریلی زاده فاضل —) وزیر اعظم کوپریلی محمد پاشانك اوغلی اولوب، سلطان محمد رابع دوری صدور عظامندندر. ۱۰٤۵ تاریخنده پدرینك متصرف بولندیغی کوپریده طوغوب، ابتدا طریق علمیه سلوك ایله، اکمال تحصیل ایده‌رك، ۱۰٦۷ ده صحنه چیقمش ایکن، بعض مدرسینك تعریضات حسودانه‌سندن طولایی، طریقدن عدول ایله، ۱۰٦۹ تاریخنده رتبهٔ وزارتله ارضروم، وایرتسی سنه شام والیسی اولوب، ۱۰۷۱ده درسعادته جلبله، صدر اعظم قائممقامی اولمشیدی. بر سنه صکره پدری ادرنه‌دن خسته عودت ایدوب، وفات ایتمکله، یرینه صدر اعظم اولمشدر. او صره‌ده نمچه ایمپراطوری مغایر عهد اردل قلاعنه تعرض ایتمکله، صاحب ترجمه ۱۰۷٤ تاریخنده، سرعسکرلك عنواننك دخی انضمامیله، او طرفه عسکر سوق ایده‌رك، (اویوار) قلعه‌سنی محاصره، و ۲٦ کون صکره بیوك بر غالبیتله فتح ایتمش؛ و بلغراده عودتله اوراده قیشلادقدن صکره، بهارك حلولنده یکیدن هجومه حاضرلنمقده ایکن، آوستریا ایمپراطوری طرفندن سفیر کوندرلمکله شانلی ودولت عثمانیه حقنده نافع برمعاهده عقد ایده‌رك، مظفراً عودت ایتمشدر. کرید آطه‌سنده قندیه قلعه‌سنك محاصره‌سیله ۲۱ سنه‌دن‌بری اوغراشلمقده اولوب، موفقیت میسر اوله‌مدیغندن، ۱۰۷۷ تاریخنده بالذات او طرفه عزیمتله، یکرمی طقوز آی صرف مساعی واجتهاد ایتدکدن صکره، ۱۰۸۰ تاریخنده قندیه‌یی فتح ایله، بتون کرید جزیره‌سنی تحت انضباطه آله‌رق، دار النصر اتخاذ اولنان ادرنه‌یه عودت ایتمشدر. ۱۰۸۳ ده له قرالی طرفندن مغایر عهد بعض تجاوزات وقوع بولمغله، سفر همایون وقوعنده، فاضل احمد پاشا رکاب پادشاهیدن اصلا آیرلمیه‌رق، بودفعه دخی اثبات صداقت واهلیت ایتمش، و ینه مظفراً عودت میسر اولمشدر. کندیسی بو قدر فضل وکمال ومحاسن ایله برابر عشرته مبتلا اولدیغندن، وجودینه بعض امراض مستولی اولمش؛ و هنوز ٤۲ یاشنده اولدیغی حالده، اسیر فراش اولوب، ۱۰۸۷ تاریخنده ادرنه‌یه تشریف همایون وقوعنده، معیتده کیتمکه غیرت ایتمش ایسه‌ده، جسر ارکنه قربنده اکمال انفاس حیات ایده‌رك، جنازه‌سی استانبوله نقل ایله، پدرینك یاننه دفن اولنمشدر. مدت صدارتی اون بش بچوق سنه‌در. پدرینك تأسیس ایتمش اولدیغی کتبخانه‌یه علاوةً صاحب ترجمه طرفندن ۸۰۰ قدر کتب معتبره وقف ایدلمشدر.

احمد پاشا { (قوانوز —) وزرای دولت علیه‌دن اولوب، سلطان احمد خان ثالثك دور سلطنتلرنده یالکز ۳ آی صدارت ایتمشدر. کندیسی عن اصل روسیه‌لی اولوب، سلحدار حسین پاشانك آزادلیسی ایدی. سرای همایونه داخل اوله‌رق، قطع مراتب ایله، خزینه کتخداسی، وعهد سلطان مصطفی خانیده رتبهٔ وزارتله صیدا والیسی اولمشیدی. عمیجه زاده حسین پاشانك ده دامادی ایدی. بعده موصل، دیاربکر وخانیه والیلکلرنده بولندقدن صکره، الماس محمد پاشانك صدارتنده متقاعداً قاضی کوینده اختیار اقامته مجبور اولمشیدی. ۱۱۰۹ تاریخنده قاین پدری صدارته کچمکله، تکرار خانیه والیلکنه، و برسنه صکره دیوان سلطانیه نصب اولنمش ایسه‌ده، ینه او سنه عزل اولنمشدی. ۱۱۱۵ تاریخنده ظهور ایدن ادرنه وقعه‌سنده، ارباب شقاوت صاحب ترجمه‌یی دخی کندیلرینه الحاق ایده‌رك، امر عصیانه تشریك ایتدکدن صکره، سلطان احمد ثالثك ابتدای جلوسنده صدارته تعیینیچون اصرار ایتمش اولدقلرندن، ناچار مسند صدارته ترفیع اولنمش ایسه‌ده، اوچ آی کچمه‌دن عزل وساقزه نفی اولنه‌رق، بعده اینه بختی محافظلغنه تعیین اولنمش؛ واوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (قلایلی قوز —) بودخی سلطان احمد ثالث دورنده صدارته نائل اولان وزرادن اولوب، قیصریه‌لیدر. استانبوله ورودنده بعض همشهریلری وساطتیله تبرداران اوجاغنه دخول ایله، مصاحب آغالردن یوسف آغانك خدمتنه کیرمکله، بعده افندیسی دارالسعادة الشریفه آغاسی اولنجه، کندیسی دخی قهوه‌جی باشی وسقاباشی اولمش؛ ویوسف آغانك خدمت پادشاهیدن مفارقتنده میرمیرانلق رتبه‌سیله جده، واوندن صکره وان والیسی،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

و بعده رتبهٔ وزارتله قپودان دریا اولوب، ١١٠١ تاریخنده عزل، و بوزجه آطه‌یه نفی اولنمش ایسه‌ده، برمدت صکره عفو، و بربرینی متعاقب طربزون، سیواس وقبریس والیلکرینده، و١١٠٥ ده رکاب همایون قائممقاملغنه، وبعده دیاربکر، بغداد وادرنه ایالتلرینه نصب اولنمش؛ واوصره‌ده روسیه آزاق قلعه‌سنه تسلط ایتمکله، تخلیصی مأموریتیله طربزون والیلکنه نصب اولنه‌رق، عزیمتی تسریع اولندقده، بعض اتباعنك اغفالیله خوفه دوشه‌رك، فرار، وایکی سنه قدر اختفا ایتمشیدی. بعده والده سلطانك شفاعتیله بروسه‌ده اقامتنه مساعده اولنمش؛ و برمدت صکره وزارتی اعاده اولنه‌رق، قندیه والیلکنه نصب اولنمش ایدی. بعض جهلانك کندیسی حقنده اولان مدح و ثنالری شیوع بولمغله، خفیاً قندیه‌دن جلب اولنه‌رق، ١١١٦ تاریخنده مسند صدارته ترفیع اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً مانیسیله عدم اقتداری آکلاشیله‌رق، سکسان کونلك صدارتدن صکره عزل، و لمنی‌یه تبعید اولنمشدر. بر وقت صکره سنه حرمةً خانیه محافظلغنه تعیین اولنمش ایسه‌ده، ظهور ایدن شکایتلر اوزرینه، استانکویه نفی، بعده قندیه محافظلغنه نصب، و صکره ینه استانکویه اجلا اولندقدن صکره، ینه اینه‌بختی محافظلغنه کوندریله‌رك، ١١٢٧ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (حاجی —) دور سلطان محمود خان اولده صدارت عظمی مسندینه کچمش وزرادن اولوب، ١١٦٣ ده آق دکیز سواحلندن قوجه نام محلده طوغمش، وعمی حاجی بکر پاشایه انتسابله، بونك جده والیلکنه نصبنده کتخداسی اولمشدی. بعده درسعادته عودتله، رکاب همایونده قپوجیلر کتخداسی وچاوش‌باشی اولمش؛ وبعده روسیه‌لی (اوزو)یی محاصره ایتمکله، درونده بولنان اهالی‌یه ذخیره وامداد ایصاله مأمور اولوب، بو ایشده موفق اوله‌مامش ایسه‌ده، الدن کلنی دریغ ایتمدیکندن، یکن محمد پاشا صدراعظم اولدقده، ١١٥٠ تاریخنده کتخداسی، ومشارالیهك سرعسکر تعیین اولنمسی اوزرینه، قائممقام رکاب همایون اولمشدی. ١١٥١ ده آیدینده ظهور ایتمش اولان اشقیانك دفع مضراتی مأموریتیله آیدین والیلکنه نصب اولنه‌رق، عودتنده ینه رکاب همایون قائممقاملغنه نصب، و١١٥٣ ده مسند صدارته ترفیع اولنمشدر. یکرمی ایکی آی صدارت عظماده قالدقدن صکره، ارتشا ایله مألوف اولدیغی سمع همایونه واصل اولمغله، ١١٥٤ ده عزل، وردوسه‌یه نفی اولنمش؛ و١١٥٦ ده وزارتی اعاده ایله، ایران حدودینه سوریجیلك مأموریتیله رقه‌یه کوندرلمش، وبعده صیدا والیلکنه نصب اولنمشدر. بعده آناطولی والیسی وایرانه قارشی سرعسکر اولوب، بو دفعه موفق اولمش؛ وحلب، دیاربکر وبغداد والیلکلرنده بر مدت بولندقدن صکره، ١١٦١ ده مصر والیلکنه نصبیله، ایکی سنه اوراده قالمش؛ وصکره ایچ‌ایل وقندیه وبعده ینه حلبده والی اولوب، ١١٦٦ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { جنتمکان سلطان محمود خان ثانی دورنده صدارت عظمایه ترفیع اولنان وزرادن اولوب، طربزونلیدر. استانبوله ورودله، بعض خدماتده بولنه‌رق، قپوجی باشیلق رتبه‌سنه نائل اولدقدن صکره، ابرائیل نظارتنه تعیین اولنمش؛ واوراده حسن خدمتی کورلمکله، درسعادته جلب اولنه‌رق، امیراخور پایه‌سیله تلطیف، وصربیه جهتنده بولنان تپه‌دلنلی ولی‌الدین پاشا وسائر امرای اردویه مهمات یتیشدیرمك اوزره، سوریجیلکله او طرفه اعزام اولنمش ایسه‌ده، ١٢٢٦ تاریخنده ادرنه‌دن اعاده اولنه‌رق، مسند صدارته ترفیع اولنمشدر. بر سنه ایله بش آی بو مقامده قالدقدن صکره، عزل اولنه‌رق، ارضرومه والی اولمش؛ وبر مدت صکره اوراده وفات ایتمشدر. جسور وغیرتلی بر ذات ایدیسه‌ده، ساده‌دل وامور دولتدن غافل ایدی.

احمد پاشا { (ولی‌الدین اوغلی —) شعرای عثمانیه‌نك سرافرازی اولوب، اك اول اشعار ترکیه‌یه لطافت ویرن بو ذاتدر. آنجق شعرای فرسك آثارینی چوق تتبع ایتمش اولدیغندن، بلا اختیار اونلری تقلید ایتمشدر. حتی بعض بیتلرینك اشعار فارسیه‌دن مترجم اولدیغی کوریلیور. پدری سلطان مراد ثانینك قاضیعسکری بولنمش اولدیغی کبی، کندیسی دخی سلطان محمد خانك معلمی اولوب، رتبهٔ وزارتله دخی تبجیل اولنمشیدی. آنجق محبوب دوست وقلندر مشرب بر ذات اولمغله، بعض اوضاعندن طولایی بر آره‌لق یدی قله‌ده حبس اولنمش؛ و مشهور (کرم قصیده‌سنی) یازوب تقدیم ایتمکله عفو اولنمشیدی. قصیدهٔ مذکوره‌نك مطلعی شودر:

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

قول گناه ایتسه نوله عفو شهنشاه قنی
طوتملم ایکی الم قانده ایش قانی کرم

احمد پاشا { تونس والیلرندن اولوب، ۱۲۵۵ تاریخنده ارثاً تونس والیلکنه چکمش؛ وعصر سلطان مجید خانیده اون بش سنه سورن مدت حکومتنده دولت متبوعه‌سیله اولان مناسبات و روابط تابعیتی تأکید و تزییده همت ایده‌رك، ۱۲۷۰ تاریخنده وفات‌ایدوب، تونس والیلکی رتبهٔ وزارتله برادری محمد بکه توجیه اولنمشدر.

احمد پاشا { طرف دولت علیه‌دن مصره تعیین اولنان ولاتك دردنجیسی اولوب، کندیسی قانونی‌سلطان سلیمان‌خانك رجالندن اولمغله، ردوس جزیره‌سنك فتحنده حسن خدمتی‌سبقت ایتمش اولدیغندن، وزیر ثالث اولمش؛ و ۲۹۲ تاریخنده مصر والیلکنه تعیین اولنه‌رق، اورایه وصولندن درت آی صکره، استقلال خیال خامنه دوشه‌رك، (ملك منصور سلطان احمد) نامیله‌کندی اسمنه خطبه اوقوتدیرمش ایسه‌ده، دور استقلالی دخی آنجق ۱۲ کون سوروب، ۹۳۰ تاریخنده وزیر اعظم اتخاذ ایتمش اولدیغی محمد بك طرفندن مغلوب، و فرار ایدرکن قتل اولنمشدر.

احمد پاشا { (حافظ —) حرم همایون آغالرندن اولوب، ۹۹۷ ده کیلارجی باشیلقدن قبریس بکلربکیسی، وایکی سنه مصر والیسی‌اوله‌رق، رتبهٔ وزارتله تجلیل‌اولنمشیدی. ۱۰۰۳ تاریخنده بوسنه محافظلغنه، و بعده بودین و ودین و طونه سردارلغنه، و مؤخراً وزیر ثانی عنوانیله صدر اعظم ابراهیم پاشانك قائمقاملغنه، و بر مدت صکره آناطولی محافظلغنه نصب اولنمش ایدی. ایکی سنه صکره استانبوله جلبله، وزارتی آلنه‌رق، یدی قلعه‌ده حبس اولنمش ایسه‌ده، متعاقباً سلطان احمد خانك جلوسنده صدر اعظم علی پاشانك قائمقامی اولمشدر. بعده متقاعد اولوب، ۱۰۱٦ ده حجه کیتمش، و ۱۰۲۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { سلطان احمد خان اول وزراسندن اولوب، ۱۰۲٤ تاریخندن اعتباراً ایکی سنه مصرده والیلك ایتمش؛ و سلطان مصطفی خان دورنده بعض مناصبده بولنمشدر. ینکیچری کاتبلکندن یتیشوب، امیر آخور و ینکیچری آغاسی دخی اولمشیدی.

احمد پاشا { (سیدی —) سلطان محمد خان رابع دورنده ۱۰٦٦ تاریخنده سیواسدن کلوب، قپودان دریا اولمش؛ وبش‌آی‌قدر بوغازلری محافظه ایدوب، بعده عزل ایله، بوسنه والیلکنه تعیین، واوراده اعدامله، سر مقطوعی درسعادته ارسال اولنمشدی.

احمد پاشا { (داماد حافظ —) عصرسلطان احمد خان ثالثده، ۱۱٤۳ تاریخنده قپودان دریا اولوب، بر قاچ آی بو منصبده بولنمشدر. بقیهٔ احوالنه دسترس اولنه‌مدی.

احمد پاشا { (راتب —) طوپال عثمان پاشانك اوغلی اولوب، عصر سلطان محمود خان اول اولان ۱۱۵۷ تاریخنده قپودان دریا اولمش؛ وبرقاچ آی صکره عزل ایله، موره سنجاغنه نقل اولنمش؛ و۱۱۷۰ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (ایچ ایللی —) سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بروسه متصرفی ایکن، ۱۲۳۳ تاریخنده درسعادته جلبله، قپودان دریا نصب اولنمش‌ایسه‌ده، طشره‌لرده آلیشمش اولدیغندن، التماسی اوزرینه، متعاقباً خداوندکار والیلکنه نصب اولنمشیدی. بعده اخسخه، و۱۲۳۹ ده شام والیسی وامیر الحج اولوب، حمصه وصولنده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (پاپوچجی —) سلطان محمود خان ثانی دورنده قپودان دریا اولان وزرادن اولوب، عن‌اصل طربزونده‌کی ریزه اهالیسندندر. مملکتنده پاپوچجیلقله مألوف اولدیغی کبی، درسعادتده دخی برمدت بوصنعتله مشغول‌اولمش؛ وبعده ترسانه‌ده باش چاوش معیتنده چاوش اولوب، برآره‌لق باش چاوش وکیلی بولنمش؛ ومکهٔ مکرمه مفتاحی کلدیکنده کاغدخانه‌ده ترتیب اولنان ضیافتلرده خدمتی بکنلدیکندن، باش آغا تعیین اولنمغله، اون اون بش سنه باش آغالق وترسانه کتخدالغیله امرار اوقات ایتدکدن صکره، ۱۲٤۱ تاریخنده وقوعه کلن وقعهٔ خیریه‌ده حسن خدمتی مشاهده اولنمغله، قپوجی باشیلقله غلطه وبعده لیمان نظارتنه تعیین، و۱۲٤٤ ده میرمیرانلق رتبه‌سیله قپودان دریا نصب، وبعده رتبهٔ وزارتله دخی تجلیل اولنمشدر. او سنه محاربه اولمغله، قره دکیزده برکمی اخذ ایتدیکندن،

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

مظهر التفات پادشاهی اولوب، دونمای ترسانه‌یه سوق ایدرکن، «محمودیه» نام اوچ انبارلی‌یی آرناوود کویی اوکنده قره‌یه اوتورتمغله، قورقوسندن خسته‌لنوب، چوق چکمه‌دن وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (کوچك —) سلطان مراد خان رابع دوری وزراسندن اولوب، سیواس و شام و کوتاهیه والیلکلرنده بولندقدن صکره، آناطولیده اظهار عصیان ایتمش اولان الیاس پاشانك تنکیلنه مأمور اولمغله، موفق اولدیغندن، بعدالتلطیف ۱۰۴۲ تاریخنده شام والیلکنه اعاده اولنمش؛ واوراده دخی معن اوغلنك وسائر سرکشانك حرکات باغیه‌سنه ختام‌ویره‌رك، امن واسایشی اعاده‌یه موفق اولمش؛ ایران محاربه‌سنده طرف پادشاهیدن اریوانه جلب اولندرق، بعده موصل محافظلغنه تعیین اولنمش؛ واوراده خسته‌لنوب، ۱۰۴۶ده شاه عباسه قارشی اولان بر محاربه‌ده شهید اولمشدر.

احمد پاشا { جنتمکان سلطان عبدالمجید خان دوری مشیراندن اولوب، قریم محاربه‌سنده خیلی خدمتی کورلمش؛ و بعده شام والیلکی ایله بشنجی اردو مشیریتنه نصب اولندرق، ۱۲۷۷ تاریخنده ظهورایدن شام وقعهٔ الیمه‌سنده کوشك طاوراندیغندن، سنهٔ مذکوره‌ده اعدام اولنمشدر.

احمد پاشا { (قیصریه‌لی —) بحریه مشیراندن اولوب، نفردن یتیشمش، و قریم محاربه‌سنده حسن خدمتی کورلمشیدی. جزایر بحر سفید وازمیر و یانیه کبی بعض ولایتلرده دفعاتله والیلك ایتمش؛ و اخص آمالی اولان (قپودان پاشا) عنوانیله بحریه نظارتنه دخی نائل اولمشیدی. روسیه محاربه‌سنده روسجق والیسی بولندرق، اوراده خسته‌لنمغله، محاربه اثناسنده یعنی ۱۲۹۴ تاریخنده درسعادته عودتنده وفات ایتمشدر. غیرتلی وچالشقان برذات اولوب، بولندیغی ولایتلرده بعض اصلاحات واعماراته موفق اولمشدر.

احمد پاشا { (طبیب —) اطبای عثمانیه‌دن اولوب، مکتب فنون طبیهٔ شاهانه‌دن نشأت‌ایتمش؛ ومدت مدیده مکتب مذکورده فنون طبیه تدریسیله مشغول اولوب، فریقلك رتبه‌سنه ودرس ناظرلغنه واصل اولمشیدی. علوم طبیه‌نك لسان ترکیده تدریس اولنمسنه اك زیاده همت و غیرت ایدنلردن اولوب، تشکیل اولنان «جمعیت طبیه» نك خیلی وقت رئیسی بولنمشدر. بر «مفردات طب» کتابی ودیکر بعض کتب ترجمه ایتمشدر. اواخر عمرنده کوزلرینه عمی‌طاری اولدقدنصکره، کچن سنه یعنی ۱۳۰۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. عن اصل ردوسلیدر.

احمد پور { هندستانك پنجاب قطعه‌سنده واقع (بهوپال) حکومتنك بر شهریدر، که بهوپالك ۴۸ کیلومتره جنوب غربیسنده و (اکره) ایله (چناب) نهرلرینك محل تلاقیسنده واقع اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. — بونك ۱۴۱ کیلومتره جنوب غربیسنده بو اسمله دیکر بر قصبه دها بولندیغندن، برنجیسی (بارا) یعنی بیوك وبو (چوتا) یعنی کوچك وصفیله تفریق اولنور. — ینه اوقطعه‌ده و(ملتان)ك ۶۲ کیلومتره شمال شرقیسنده بر اوچنجی (احمد پور) شهری دخی واردر.

احمد جام { (ابوالنصر — بن ابی الحسن) حراسانده جام قصبه‌سنك مشاهیر شعرا ومشایخندن اولوب، مناقب وکراماتی مشهوردر. تصوفه دائر «سراج السائرین» کبی بعض تألیفات معتبره‌سی واردر. ۵۳۲ تاریخنده وفات ایدوب، تصادفاً (احمد جامی) ترکیبی تاریخ وفاتی مشعردر. شو شو قطعه جملهٔ اشعارندندر:

نه در مسجد گذارندم که رندی
نه در میخانه کان خمار خامست
میان مسجد ومیخانه راهیست
غریبم عاشقم آن ره کدامست

احمد جان { هرات خانی اولوب، ۱۲۷۹ تاریخنده وفات ایتمش، واوغلی شاه نواز خان یرینه قائم اولمشدی.

احمد چلبی { دور سلطان سلیمان مشاهیر علماسندن سنان چلبینك اوغلی اولوب، مشاهیر شعرا و علمای عثمانیه‌دندر. شو بیت جملهٔ اشعارندندر:

دائم اوسك رقیبه رعایتده یارمز
برایتجه یوق یاننده بزم اعتبارمز

احمد حَسَنی { (عبدالله بن محمد) مغرب ملوکندن اولوب، برادرندن صکره یکنی تختنه کچمش، وصاحب ترجمه‌نك ادعای سلطنته قالقیشمق خاطرینه کلمدمش ایکن، برادرزاده‌سی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفندن قتلی مراد اولنمغله، ۹۸۵ تاریخنده محاربه‌یه کیریشوب، غالب کلمرك، کندیسنی قتل، وسلطنتی ضبط ایتمشدر. سلاطین عظام عثمانیه ایله مخابره ومناسباتده بولنوب، هر وقت هدایا تقدیم ایدر، وخلعتنه نائل اولور ایدی. فاس ومراکش ایله جزایر وسودانك بعض طرفلری تحت اداره‌سنده اولوب، کثیرالعدد اولان اولادینی والیلکله اطرافه طاغیتمشیدی. عادل ومدبر وادیب وشاعر بر حکمدار ایدی. ۱۰۱۲ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد خان { سلاطین عظام عثمانیه‌دن اوچ ذاتك اسمیدر. [«احمد» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

احمد خان { کاشغر وترکستان ملوکندن اولوب، پدرینك وفاتنده سمرقندده جلوس ایتمش؛ وکندیسی ظالم وبدکردار بر شخص اولدیغندن، تبعه‌سنك مراجعتی اوزرینه، ۴۸۲ تاریخنده ملکشاه سلجوقی عسکر سوق ایده‌رك، ملکنی ضبط، وکندیسنی اسیر ایتمکله، دیلدن بر طائفه‌یه تسلیم ایتمش؛ وکندیسی برطاقم غریب ادعالرده بولنمغله، ابتدا ولایتنه قائل اولان برچوق خلق باشنه طوپلانمش ایسه‌ده، بعده زندیقلغی تبین ایتمکله، قتل ایتمشلردر.

احمد خان بنکش { هندستانده فرخ آباد خانلرندن اولوب، ۱۱۶۳ تاریخندن ۱۱۸۵ تاریخنه‌دك ۲۲ سنه حکومت سورمشدر.

احمد خان کیلانی { کیلان ملوك وشرفاسندن علوم ریاضیه وحکمتده ید طولی صاحبی شاعر وادیب بر ذات ایدی. کیلانك اسکی بر خاندان حکمداریسنه منسوب اولدیغی حالده، ایران شاهی طهماسب طرفندن بر قلعه‌یه حبس اولنمش، وطهماسبك اوغلی اسمعیل شاه دخی اوقلعه‌ده محبوس بولنمغله، برکون تخت ایرانه جلوس ایده‌جك اولور ایسه، کندیسنه ملك موروثنی اعاده ایده‌جکنی وعد ایتمشیدی. بناء علیه شاه اسمعیل تخته چیقنجه، وعدنده طوروب، صاحب ترجمه‌یه کیلانی ویرمش ایسه‌ده، بونك وفاتندن صکره شاه عباس کیلانی ضبط ایتمکله، احمد خان سلاطین عظام عثمانیه‌دن سلطان محمد خان ثالثه التجا ایتمش، وبعده بغداده چکیلوب، ۱۰۰۹ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد خلوصی پاشا { جنتمکان سلطان محمود خان ثانی دوری وزراسندن اولوب، باب عالیدن یتشمش؛ وصدارت کتخدالغی ومهمات حربیه نظارتی مسندلرینی احراز ایتدکدن صکره، ۱۲۴۳ سنه‌سی اواخرنده، رتبهٔ وزارتله صدراعظم قائمقامی اولمشیدی. ۱۲۴۸ ده قائمقاملقدن عزل اولنه‌رق، ۱۲۵۲ تاریخنده عاکف پاشا یرینه خارجیه ناظری اولوب، برقاچ هفته صکره وفات ایتمشدر. ادارهٔ دولته واقف وحلیم بر ذات ایدی.

احمد خیالی { (شمس الدین — بن موسی) ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك دور سلطنتی علماسندن اولوب، فاضل وادیب وصالح بر ذات ایدی. بعض مدارسده تدریسله مشغول بولنمش؛ و«شرح عقائد نسفیه» ایله «حاشیهٔ تجرید» ه بعض حاشیه‌لر یازمش، واستادی اولان حضر بکك «نظم العقائد» ینی شرح ایتمشدر.

احمد داعی { قدمای شعرای عثمانیه‌دن اولوب، یلدیرم بایزیدخانك اوغلی شهزاده سلیمان چلبی یه منسوب بولنمشدر. عن اصل کرمیانلی ایدی. «جنك نامه» عنوانیله بر منظومه‌سی وبعض مراسلاتی واردر. شومطلع جملهٔ اشعارندندر:

کوزم هیچ کوردیکك وارمی بحق سورهٔ طاها
بنم یارم کبی فتنه بنم کوکلم کبی شیدا

احمد دمنهوری { اون ایکنجی قرن هجری علماسندن اولوب، مصرده تولد ونشأت ایتمش؛ وعلوم عقلیه ونقلیه‌ده، وعلی الخصوص هیئت وحکمت وطبده یدطولی صاحبی ایدی. علوم متنوعه‌یه متعلق بعض کتابلر یازمش؛ و۱۱۹۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد رسمی افندی { مشاهیر رجال دولت علیه‌دن اولوب، ۱۱۳۲ تاریخنده طوغمش، و۱۲۰۳ ده وفات ایتمشدر. کریده‌کی رسمو قصبه‌سندن اولمغله، لسان رومی‌یه دخی آشنا ایدی. قینارجه معاهده‌سنی امضایه مأمور اولدیغی کبی، سلطان عثمان خان ثالثنك وفاتیله سلطان مصطفی خان ثالثك جلوسنی تبلیغ ایچون دخی سفارتله ویانه‌یه کوندرلمش، وبعده برلینده سفیر اولمشیدی. بوسیاحتنك احوالنی یازمش اولدیغی کبی، روسیه ایله دولت عثمانیه آره‌سنده اووقت واقع اولان محاربه‌نك تاریخنی دخی تحریر ایتمشدر. بو ایکی اثری مورخ (هامر)

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

طرفندن آلمانجه‌یه ترجمه، وسیاحتنامه‌سنك متنی پارسده طبع اولنمشدر.

احمد رشید افندی [«صدقی زاده» ماده‌سنه مراجعت.]

احمد رضوان قانونی سلطان سلیمان دوری شعراسندن اولوب، اشعاری چوق ایسه‌ده، او قدر لطیف دکلدر. شو بیت او جمله‌دندر:

یار عشقکله جهنم اودی یاندرمز بنی
تشنه‌یم کیم یدی دریا صویی قاندرمز بنی

احمد رفعت پاشا مصرلی ابراهیم پاشانك اوغلی اولوب، ١٢٤١ تاریخنده مصرده طوغمش؛ و شامده واقع اولان محاربه‌لرده پدرینك معیتنده بولندقدن صکره، اکمال تحصیل ایچون پارسه کوندریله‌رك، ارکان حرب مکتبنه دوام ایتمشیدی. پدرینك وفاتنده مصره عودت ایدوب، آثار تحصیلندن وطنی مستفید ایتمکده ایکن، رأس اداره‌ده بولنان عباس پاشانك علیهنده بولنان فرقه کندیسنی رئیس اتخاذ ایتمك ایستمش؛ وکندیسی بویله بر ایشه قاریشمامش ایسه‌ده، عباس پاشانك نظرنده شبهه‌یی دعوت ایتدیکنی کورنجه، ١٢٦٧ تاریخنده درسعادته کلوب، سلطان عبد المجید خان طرفندن فریق رتبه‌سیله تکریم اولنمشدی. اوچ سنه صکره، سعید پاشانك مصر والیسی اولمسی اوزرینه، مصره عودتله، تشکیل اولنان مجلس مشورتك اعضالغنه وبعده ریاستنه تعیین اولنمشیدی. سعید پاشادن صکره کندیسنك مسند ولایته چکمسی مقرر ایکن، ١٢٧٣ تاریخنده راکب بولندیغی برواغونك قضاءً نیله دوشمسیله، مغروقاً وفات ایتمشدر.

احمد زوزنی (ابو نصر — بن علی) شعرادن اولوب، بغدادده آل بویه‌دن عضد الدولەنك خدمتنده بولنمشدر. — (ابو سهل بن محمد —) دخی مشاهیر فقهاء شافعیه‌دن اولوب، «مختصر مزنی» طرزنده «جمع الجوامع» عنوانلی برکتابك مؤلفیدر.

احمد شاه (مجاهد الدین — بهادر) دهلی حکمدارلرندن اولوب، ١١٦١ تاریخنده، پدرینك وفاتی اوزرینه جانشینی اولمش؛ و٣ سنه ایله ٨ آی حکومت سوردکدن صکره، وزیر اعظمی عماد الملك غازی الدین خان طرفندن اسقاط اولنمش؛ وعالمکیر ثانی یرینه جلوس ایتمشدر. بعده ٢١ سنه دها یاشامشدر.

احمد شاه اول. هندستانده کوجرات حکمدارلرندن اولوب تتار خانك اوغلی ومظفر شاهك torونیدر. ٨١٣ تاریخنده جلوس ایدوب، ٢٣ سنه حکومتدن صکره ٨٤٧ تاریخنده وفات ایتمشدر. ذکری سبقت ایدن (احمد آباد) شهرینی بنا ایدن بودر.

احمد شاه ثانی. کوجرات حکمدارلرندن اولوب، ٩٦١ تاریخنده، پدری محمود شاه ثالثك وفاتی اوزرینه، تخته جلوس، و٧ سنه‌لك حکومتدن صکره ٩٦٨ده وفات ایتمشدر.

احمد شاه ابدالی افغانستانده بربیوك دولت مؤسسی اولوب، عن اصل (ابدال) قبیله‌سنك رؤساسندن ایکن، ایرانشاهی نادرشاه طرفندن ایرانه کتورلمش، وبونك رجالندن اولمشیدی. ١١٦٠ تاریخنده واقع نادر شاهك قتلی اوزرینه، صاحب ترجمه افغانستانده کندی قبیله‌سنه چکیله‌رك، اعلان استقلال ایله، افغانستانك هرطرفنی ضبط ایتمش؛ واو صره‌ده برطاقم ذی‌قیمت خزائن الینه کچوب، الیوم انکلتره قرالیچه‌سنك تحت تصرفنده بولنان (کوه‌نور) نام جسیم الماس پارچه‌سنه دخی متصرف اولدقدن صکره، توسیع بلاده باشلایه‌رق، ایرانك برقسمنی وهندستانك قسم شمالیسیله کشمیری دخی ضبط ایتمشیدی. ٢٦ سنه‌لك فتوحاتله سلطنت ایتدکدن صکره، ١١٨٧ تاریخنده قندهارده وفات ایتمشدر. اوغلی وخلفی اولان تیمور شاه زماننده دولتی خیلی کوچلمشدر.

احمد شاه بنکالی هندستانك بنکاله خطه‌سی حکمدارانندن اولوب، ٨٣٤ تاریخنده جلوس، و١٦ سنه اجرای حکومتله، ٨٥٠ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد شاه بهمنی اول. هندستانك بهمنی دولتی ملوکندن اولوب، ٨٢٥ تاریخنده پدری داود شاهك وفاتی وبیوك برادری فیروز شاهك حق وراثتدن استعفاسی اوزرینه، جلوس ایدوب، ١٣ سنه حکومت سوردکدن صکره، ٨٣٨ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد شاه بهمنی ثانی. پدری محمود شاه ثانینك وفاتی اوزرینه،

tarikhema.ir
mandegar.tarikhema.org
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org

۹۲٤ تاریخنده دولت بهمنیه تختنه چیقوب، ۳ سنه‌لك حکومتدن صکره، ۹۲۷ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد شمس‌الدین [«کمال پاشازاده» ماده‌سنه مراجعت.]

احمد صنهاجی مغرب مشاهیر علماسندن اولوب، «الدیباج» عنوانلی کتابك ودیکر ٤٠ قدر تألیفاتك صاحبیدر. ۹۶۳ تاریخنده طوغوب، ۱۰۳۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد عزت پاشا اون‌ایکنجی قرن هجری اواخری وزراسندن اولوب، عن‌اصل کوتاهیه‌لی وکرمیان بکلك نسلندن ایدی. باب عالیدن یتیشوب، صدارت عظمی کتخداسی اولدقدن صکره، برمدت نفی، وبعده اطلاقله، ترسانه وضربخانه امینی اولمش؛ و۱۱۸٤ تاریخنده مأموریتله مصره کوندریلوب، عودتنده ینه صدراعظم کتخدالغنه نصب اولنمشیدی. بکرش سرعسکری محمد پاشانك قتلی اوزرینه، یرینه سرعسکر اولوب، ابراز شجاعت ودرایت ایتدیکندن، بربرینی متعاقب ودین، ارضروم وحلب والیسی، وبعده مدینهٔ منوره محافظی اولمش؛ و۱۱۹۱ وقوعاتنده وظیفه‌سنده قصوری کورلمکله، عزل وقدس متصرفلغنه نصب اولنمش؛ و۱۱۹۳ ده حلب والیلکندن عزل، واموالی مصادره اولنه‌رق، قدس متصرفلغنه اعاده، وصکره سلستره والیلکنه نصب اولنمش؛ و۱۱۹۵ ده خوتین محافظی ایکن اوراده وفات ایتمشدر.

احمد فارس [«فارس» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

احمد فوزی پاشا (فراری —) عن‌اصل سلحدار علی آغانك برادری ابراهیم آغانك یالیسنده قایقجی اولوب، ابراهیم آغانك وفاتنده علی آغا طرفندن سرای همایونه آلنمش؛ ووقعهٔ خیریه‌ده خاصه عسکرینه یازیلوب، طالعنك یاردیمیله سواری میرالایلغی رتبه‌سنه نائل اولمش؛ وسلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك یاورلك خدمتنده بولنوب، بعده رتبهٔ وزارتله مابین مشیری و ۱۲۵۳ ده قپودان دریا اولمش؛ و ایرتسی سنه دونانما ایله آق دکیزه چیقوب، اوصره‌ده سلطان محمود خان حضرتلری وفات ایتمکله، مصر مسئله‌سی برطرف اولمشیکن، دونانمایی اسکندریه‌یه سوق ایده‌رك، تجدید مسئله‌یه سبب اولدیغندن، دونانما کری آلندیغنده، کندیسی فرار ایدوب، مصرده قالمش؛ و ۱۲۵۸ ده فجاةً وفات ایتمشدر.

احمد نکر (Ahmednagar) هندستانك غرب جهتنده، بمبای دائره‌سنده برشهر اولوب، ۱۹° ۷′ عرض شمالی ایله ۷۲° ۳۰′ طول شرقیده واقعدر. بهمنی دولتنك انقراضیله نظامیه دولتنك تأسیسی صره‌سنده بنا اولنمشدر. ۳۳۰۰۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله هندستانده دیکر بعض قصبه‌لر دخی بولنیور.

احمدی قدمای شعرای عثمانیه‌دن اولوب، برروایتده کرمیانلی و دیکر بر روایتده سیواسلیدر. یلدیرم سلطان بایزید خانك اوغلی شهزاده سلیمان چلبی‌یه منسوب بولنمش؛ و شهزادهٔ مشارالیهك نامنه «اسکندرنامه» عنوانیله برمنظومه یازمشدر. لطیف ونادره‌کو برذات اولمغله، تیمورلنکك دخی التفات واحسانلرینه نائل اولمشیدی. شعری لطافتدن خالیدر. شو بیت اومنظومه‌دندر:

خارپشتك خار صقلر جاننی
نرملك دوکر سمورك قاننی

احمر [«بحر احمر، وادیٔ احمر و بنی احمر» ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

احنف (ابو بحر ضحاك بن قیس) کبار تابعیندن اولوب، زمان سعادتده یتیشمش ایسه‌ده، صحبت نبی (صلعم) شرفنه نائل اوله‌مامشدر. صفین وقعه‌سنده حضرت علینك معیتنده ایدی. خراسان فتوحاتنده دخی بولنمشدر. حلمه اسمی ضرب مثل حکمنه کچمشدر. ٦٧ تاریخنده کوفه‌ده وفات ایتمشدر.

احوص (عبدالله —) قدمای شعرای عربدن اولوب، هجویاتیله مشهوردر.

برنجی جلدك صوکی

mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org

tarikhema.org
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01454907 5
mandegar.tarikhema.org
tarikhema.ir
pdf.tarikhema.org